

by her colleagues, students & friends

(1951-1989)

Professor Ashley Crandall Ames

in memory of

Medieval Studies

Pontifical Institute of

the

Presented to the library of

Alma Myers
Ms. A.
1875

John B. Jones

Presented by the University of Toronto

LEXICON POËTICUM

ANTIQUÆ

LINGUÆ SEPTENTRIONALIS.

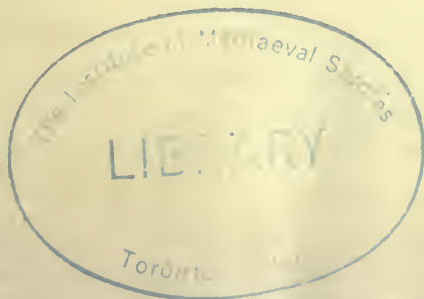
CONSCRIPSIT

SVEINBJÖRN EGILSSON.

EDIDIT

SOCIETAS REGIA

ANTIQUARIORUM SEPTENTRIONALIIUM.

HAFNÆ.

TYPIS J. D. QVIST & COMP.

MDCCCLX.

PRÆFATIO.

ABSOLUTO hoc opere, et astante tempore, quo hicce liber ex omni parte instructus in publicum prodire debeat, non mirandum est, nos, quorum munus factum est eundem librum hac præfatiuncula orbi literato quasi ante oculos sistere, in utramque partem commoveri. Gaudemus, quum sciamus, in hoc libro præstantissimum, quod in hoc quidem literarum genere hucusque prodiit, opus perfectum esse; dolemus, quod ipsi egregio auctori non concessum est opus suum, tantæ curæ, tantæ industriæ, tanti indefessi laboris fructum, in publicum proferre, et quæ necessaria erant monere. Timemus, amicitiam nostram et pietatem in hoc casu quæ necessaria sunt suppeditare non posse. Sed quamvis omnia nobis maxime exoptata non contigerint, satis obtinuimus in ipso opere, ut confidamus hoc ipsum nomen suum et auctoris sui alte tollere posse, et harum literarum cultoribus persuadere, nomen auctoris præstantissimi dignum esse, quod honore et grato animo celebretur.

Speramus non ingratum fore benevolo lectori, aliquid de ortu et vita auctoris cognoscere, pro certo habentes, hunc librum non raro in manus eorum venturum, qui ne nomen quidem auctoris antea audiverint, et tamen aliquid accuratius de eodem cognoscere desideraverint. Natus est igitur SVEINBJÖRN EGILSSON in villa rurali Njarðvík interiori, in toparchia Gullbrínga dicta, in Islandia meridionali, fere quinque milliaria ab emporio insulæ principali, Reykjavík, distante. Dies natalis fuit festum Mathiæ apostoli, vi. calend. Mart. (24. Febr.) 1791. Parentes Egill Sveinbjarnarson et Guðrún Odds-dóttir, qui, quamquam genere populari orti, tamen non minus animi dotibus quam facultatibus inter primarios sui ordinis numerabantur. Filius decem annos natus curante patre in domum Magni Stephensen, iudicis primarii in tribunali superiore, exceptus est (1801), quem nutricium, eodem anno patre orbatus, postea semper ut patrem coluit et dilexit. Magnus Stephensen, hoc tempore et opibus pollens et literarum favore semper ardens, puero ingenioso præceptores dedit, et postquam per aliquot annos literis, quæ in scholis tradi solent, operam dederat, a celeberrimo Arnio Helgii (Árni Helgason), tum pastore, postea officiali et episcopo titulari in Islandia, cum testimonio scholastico dimissus fuit (1810).

Sopito bello, quod hoc tempore per totam Europam flagravat, anno 1814 iv. id. Septembr. (10. Septbr.) tandem Islandiam reliquit, universitatem Hafniensem petens, ubi ineunte anno sequenti iii. id. Januar. (11. Januar 1815) civium academicorum numero adscriptus est, examine Artium cum egregio successu emenso. Eodem anno examini philologico-philosophico se subiecit, et inde Laudabilis et publico encomio ornatus discessit. Anno 1819, die iii. id. Januar. (11. Januar) examen theologicum subiit, et Laudabilis judicatus est.

Accidit hoc tempore, quod unus ex præceptoribus scholæ Bessastadensis infortunato casu in itinere Hafniam petens undis submersus fuerat, quo facto ejus locus per integrum annum vel plus vacuus relictus est. Hoc munus sibi elegit Sveinbjörn Egilsson, et literas vocationis vi. cal. Aprilis (27. Martii) 1819 accepit. Eodem anno patriam revisit, et deinde collega Scholæ Bessastadensis fuit, usque dum jussu regio, schola Reykjavikam translata, eidem rector præpositus est v. cal. Maj. (27. April) 1846. Per quinque annos scholæ præfuit, donec a calend. Juliis 1851 otium quærens officium deposuit, et gratia regis dispensationem cum annua pecunia obtinuit (15. Juni 1851). Posthac solis literis vixit; sed spes nostra, eum hoc modo diu inter nos victurum, vana fuit, quum morbus, primo aspectu levis et parvi momenti, postea gravis et perniciosus, corpus subegit et vitæ finem fecit die xvi. cal. Septembr. (17. August) 1852. Uxorem reliquit Helgam Benedicti Gröndal († 1855) et novem liberos.

Opera literaria, quæ Sveinbjörno Egilssonio debemus, satis accurate enumerata sunt in Lexico bibliographico Erslevii (Th. H. Erslew Forfatter-Lexicon et ejusd. Supplementum 1, 400-402), et in vita ejus, a Jona Arnasonio (Jón Árnason), viro doctissimo et Egilssonio intima familiaritate juncto, scripta, quæ editioni scriptorum Egilssonii¹ tom. II, effigie ejus quoque illustrata, præmissa est, ad quos igitur libros lectorem ablegamus. Unum tamén eorum genus est, quod ad linguam et antiquitates septentrionales pertinet, de quo nobis breviter disserendum esse videtur.

Omnes, qui de literis Islandicis, et imprimis de studio literario Islandorum, aliquid notitiæ habent, bene sciunt, has literas in Islandia tam domesticas esse et consuetas, ut proprie dici possit neminem Islandum esse, si de literis aliquid gustaverit, quin libros veteres, Sagas et Eddas, in tantum vel in totum legerit, de poësi septentrionali, ejus legibus metricis et speciali indole aliquid comprehenderit, vel qui vigorem ejus et mirabilem quandam

¹ Rit Sveinbjarnar Egilssonar, Rektors og Dr. Theologiae. — Reykjav. 1855—1856. 1—3, 8vo., quæ editio non absoluta est.

intensitatem non senserit. Quod maxime de Sveinbjörno Egilssonio accedit, qui non solum ingenium habuit ad omne genus literarum promptum et alacre, sed et gustum ad omnem elegantiam sermonis pronum, venamque poëticam lepidissimam cum sale, ad facetias præsertim nutantem. Postquam dimissus fuit, et ei per aliquot annos (1810—1814) in domo nutricii, eximiis quibusque in his literis subsidiis fulto, literas colere contigit, prima harum scientiarum documenta dedit, quum aliquot versus hujus generis partim composuit partim interpretatus est. Hafniæ primum inter fundatores Societatis Literariæ Islandicæ fuit (1816); deinde eodem anno inter socios cum tribus aliis electus est ad parandam editionem Historiæ Sturlungorum (*Sturlunga saga*. Kh. 1817—1819. 1—II. 4to). Absoluto examine theologico 1819 non pauca antiquitatis monumenta ex codicibus exscripsit¹, quæ deinde Islandiam secum transportavit. Quum Islandiam ventum est, in schola Bessastadensi nactus est collegam et studiorum suorum acrem cultorem atque instigatorem, Dr. Hallgrimum Scheving, qui jam tum per plures annos ad Lexicon linguæ Islandicæ multa collegerat. Non igitur mirandum, hos duos non solum inter discipulos suos amorem harum literarum non parum excitasse, sed etiam studia ejus generis operibus suis multis modis promovisse. Et feliciter accidit, quod eodem tempore ardor antea ignotus ad hoc literarum genus cognoscendum per totam Septentrionem et Germaniam increvit, qui ad hunc usque diem duravit, et ut speramus magis magisque fructus abunde feret.

In hoc scientiarum genere nova epocha orta est anno 1825, quum die v. cal. Febr. (28. Januar) Societas nostra fundata est. Amici Egilssonii, qui hujus Societatis prima fundamenta jecerunt, amico suo, in Islandia moranti, loci se digni in fundanda Societate antiquariorum septentrionalium occupandi occasionem præbere desiderarunt, quare eum jam 1824 collegam sibi in edendo programme, deinde in dirigendis rebus literariis Societatis elegerunt, quod postea ad mortem usque semper fuit. Ille etiam opera a Societate edita quodammodo primitiis suis inauguravit; composuit enim Odam ad regem Fredericum Sextum et reginam Mariam, volumini primo horum Scriptorum præmissam, et textus Historiæ Olai Tryggvii filii ex ejus exscripto impressus est (*Fornmanna sögur* vol. I—III). Præterea in hac collectione Islandice dedit, quas Undalinus olim Danice verterat, Historias Hakonis Sverreris filii, Guttormi Sigurdi filii et Ingii Bardi filii (*Fornm. s.* IX, 57—213), quarum textus ut videtur jamdum perierat. In volumine ultimo hujus collectionis historicæ scripsit: a) Chronologiam regum Norvegiæ (861—1263); b) Chronologiam regum Daniæ (842—1259); c) Annales

¹ enumerata a Jona Arnasonio in *Vita S. Eg.*; vide *Rit Sveinb. Egilss.* II, præfat. p. XLVIII.

rerum maxime memorabilium in terris septentrionalibus per annos 851—1273; d) Carmina in ordinem prosaicum redacta per Fornmanna sögur vol. I—XI; e) Indicem rerum; f) Glossarium cum explicatione vocum rariorum.

In collectionis Danicæ (Oldnordiske Sagaer) volumine ultimo impressa est interpretatio Danica chronologiæ et Annalium mox allatorum (XII, 1—24).

Collectio Latina, XII voluminibus constans, et sub titulo „Scripta historica Islandorum” edita, non solum continet Latinam interpretationem historiarum, in „Fornmanna sögur” Islandice editarum, a Sveinbjörno Egilssonio fere solo elaboratam, sed et commentarios in carmina ibi occurrentia, præfationes, excursus varios, et plura. Inter hæc præcipua sunt:

In vol. III.: a) Excursus de poëta Hallarsteine, cum ejus poëmate Rekstefja et commentario (pag. 224—276); b) Chronologia ann. 961—1048 (pag. 277—280); c) tabulæ genealogicæ decem.

In vol. V.: Chronologia 995—1066 (pag. 350—357).

In vol. VII.: a) Chronologia a Magno Bono ad Sverrerem (pag. 352—360); b) tabulæ genealogicæ sex.

In vol. X.: a) Chronologia ann. 1151—1273; b) Arnædölinga tal (p. 444—447); c) tabulæ genealogicæ tres.

In vol. XI.: a) Chronologia historiæ Knutidarum 842—1184 (pag. 401—405); b) Chronologia historiæ Olavi Tryggvii filii 851—1000 (pag. 406—417); c) tabulæ genealogicæ duæ.

In libro studio et opera C. C. Rafn a Societate nostra edito, qui „Antiquitates Americanæ” inscribitur (Hafn. 1837), interpretationes Latinæ et commentarii in versus, ex maxima parte ab Egilssonio elaborati sunt.

Eodem modo ex maxima parte Latinas interpretationes et explicationes versuum scripsit in opere a C. C. Rafn edito, quod inscribitur „Antiquités Russes” (Copenh. 1850—52).

Explicationes versuum in Historia Gislii Surssonii occurrentium, auctore Egilssonio, editæ sunt a Societate Literaria Septentrionali (Nordiske Literatur-Samfund) in collectione quæ dicitur „Nordiske Oldskrifter” fasc. VIII (1849) et XV (1852). Tales explicationes versuum, partim Islandice partim Danice ab Egilssonio conscriptæ, in plures Sagas Islandicas habemus, quæ tamen maxima ex parte adhuc ineditæ sunt, v. c.: a) in Kormakssaga Danice (Ant. Tidsskr. 1846—1848, p. 40); b) in Gunnlaugssaga; c) Heiðarvígá saga; d) Droplaugarsona saga; e) Njáls saga; f) Egilssaga (edit. Reykjav. 1856, p. 257—270); g) Eyrbyggja saga; h) Bjarnar saga Hítðælakappa; i) Grettis saga; k) Fóstbræðra saga, de Thormodo Kolbrúnarskáld et Thorgeire.

Programmata scholæ Bessastadensis et Reykjavicensis, quorum non pauca ab Egilssonio edita sunt, carmina quædam antiqua non alias edita

continent, quæ sunt: a) carmen Ólafs drápa, de Olavo Tryggvii filio Norvegiæ rege compositum, et in unico codice Hallfredo poëtæ attributum (1832); b) Fragmentum carminis Placidusdrápa, de Sancto Placido et Theopista (1833); c) quatuor carmina antiqua, religiosi argumenti, quæ dicuntur Harmsól, Liknarbraut, Leiðarvísau et Heilags anda vísur (1844).

Quum post absolutam editionem Eddæ Sæmundinæ a Seviris, quibus Legatum Arnæ Magnæi curæ demandatum erat, consilium initum fuit, ut Edda Snorrii Sturlæi, interpretatione Latina et apparatu critico commentariisque instructa ederetur, Sveinbjörno Egilssonio scripserunt, ut interpretationem et explicationes carminum elaborandassumeret, quod et libenter fecit. Accepto a Seviris Arna-Magnæanis exscripto textus cum lectionibus variis, fragmentis diversorum codicum, ceteroque ad editionem præparandam necessario apparatu, munus sibi concreditum perfecit, et ita ex parte potiori editio Arna-Magnæana, cujus duo volumina jam prodierunt (Hafn. 1848. 1852), ei tribui potest. Ex textu a Seviris Arna-Magnæanis misso paravit editionem Eddæ Snorrianæ (Reykjav. 1848), et quorundam tractatuum antiquorum, qui huic libro in nonnullis codicibus manuscriptis juncti inveniuntur (Ritgjörðir tilheyrandi Snorra-Eddu. 1849), cui addidit clavem metricam (Háttalykil) Rögnvaldi comitis. Speciatim duo carmina antiqua, quæ in Edda Snorriana asservantur, Haustlaug et Þórsdrápa, cum commentario Islandice edidit (1851).

Hi libri, qui jam allati sunt, multi quidem et non minus indefessam curam quam doctrinam et sagacitatem auctoris testantes, tamen non aliter ac quasi præcursores et præparatores hujus Lexici poëtici generalis designari possunt. Non latere potuit eum, cui ab initio demandatum erat versus antiquos interpretari et explicare, quantum in hoc literarum genere restaret, quantum in editionibus partim in scribendo partim in edendo peccatum fuerit, nec minus quantum in explicandis carminibus erraverint viri doctissimi, omni fere critico fundamento destituti. Nec eum fefellit, quod tales errores et vacillatio interpretum non potuerunt nisi iudicium hominum de antiqua poësi septentrionali et genio ejus depravare et corrumpere. Videmus ergo jam 1824 auctorem nostrum strenue occupatum in carminibus antiquis ex membraneis codicibus colligendis, quod negotium, quum ipse a fontibus tam longe abesset, amicis suis et discipulis, qui Hafniæ commorabantur, demandavit. His collectionibus instructus partim speciatim quæ antea exposuimus opera præstitit, partim Lexicon generale sermonis poëtici congregavit, quod re vera duplex est, primum hoc nostrum Islandico-Latinum, quod primum inscripserat: Glossarium, continens voces simplices et compositas, terminationes rariores; appellationes poëticas et phrases. in carminibus poëtarum septentrionalium

ad finem usque seculi decimi quarti occurrentes, collegit et explicavit Sveinbjörn Egilssonius, collega scholæ Bessastadensis in Islandia” (quatuor volumina autographa, 3160 pagg. in 4to); alterum Islandicum tantum, non editum (duo volumina. 8vo. plagulæ 42½ scriptæ). Illud Lexicon sive Glossarium majus Societati nostræ tradidit quum Hafniæ præsens erat, annis 1845—46. Eodem tempore Richardus Cleasby, vir doctus ex Anglia oriundus, sibi proposuerat, ut simile Lexicon Islandico-Anglicum typis ederet, prosam orationem in libris antiquis septentrionalibus vernacula lingua scriptis asservatam complectens, quod opus, post mortem doctissimi collectoris revisum, in Anglia Oxfordiæ impressum iri speramus; nostrum vero ex decreto Societatis anno 1852 prelo subjectum est, deinde fasciculi suo quisque anno post 1854 in publicam lucem prodierunt.

Antea a nobis breviter indicatum est, quo modo auctor inductus sit, ut in hoc Lexico poëtica solummodo tractaret, quasi discernens inter vocabula prosæ orationis et poëticæ. Si per se hoc non mirandum est, quum notum sit, quam multa peculiariora vocabula et a populari sermone diversa contineant opera poëtica cujuscunque linguæ, tamen hoc de lingua veteri septentrionali plurimum valet. Magna copia verborum, multæ formæ, terminationes, compositiones verborum, quæ in carminibus occurrunt, in prosa oratione non omnino inveniuntur, quod non solum mythologiæ et denominationibus inde sumtis debetur, sed etiam multis aliis fundamentis nititur, quibus radices linguæ alte insitæ sunt. Satis est hic exempli gratia poëma Eddicum *Alvíssmál* allegare, ubi denominationes cœli, terræ, solis, lunæ, et aliarum rerum ex septem vel novem diversis linguis desumptæ esse dicuntur, quarum præcipuæ appellantur lingua Hominum, Deorum, Vanorum, Gigantum, Alforum, Nanorum et Helensium, quæ denominationes deinde apud poëtas promiscue de his rebus, aut simpliciter aut figuris poëticis ornatae, adhibentur. Nomina Odinis in carmine *Grímnismál* simili modo enumerantur, quæ diversis locis gesserit. Enumeratio harum linguarum egregie demonstrat, quam alte et late originem sermonis poëtici petierint veteres. Quomodo autem hoc apud poëtas adhuc latius patuerit, et quibus legibus circumscriptum fuerit, a Snorrio Sturlæo in scriptione „De dictione poëtica” (*Skáldskaparmál*) expositum est. Tria ibi genera dictionis poëticæ enumerantur: primum denominationes simplices (*heiti*), secundum pronominationes (*fornöfn*), tertium denominationes compositæ (*kenníngar*). Hæ duæ classes posteriores vocum et phrasium poëticarum innumeris formationibus dictionis poëticæ ansam præbent, quæ primo aspectu Sibyllinum aliquid spirare videtur, et nonnisi sedulis cultoribus ipsum florem, peculiari fragrantia æstimatores oblectantem, aperit. Nos, qui scimus, quot obscura verba auctor noster celeberrimus explicaverit, quot

lectiones falsas correxerit, quam sæpe leges troporum explicandorum fixerit, sensum veriore et genio poëtico digniore aut invenerit aut plures enarrationis modos ingeniose excogitaverit, locos antea non illustratos explicaverit, non possumus nisi læto et grato animo accipere quæ præstitit, et approbare, quod poëtica opera sola sibi elegit, sperantes, quod restat sensim ab aliis, vestigiis ejus ingredientibus, absolutum iri.

Ipse celeberrimus auctor, ut jam vidimus, terminos operis sui ab antiquissimis inde temporibus ad finem seculi quarti decimi (c. ann. 1400) destinavit. Fatendum tamen est, hoc magis ex vulgari traditione quadam, et ut certi quidam fines operis constituerentur, factum esse, quam ex certis argumentis internis, ex ipsa poëseos historia deductis. Quod ad antiquissima poëtici generis monumenta attinet, maximi momenti id obstaculum fuit, quo minus eorum explicationes admitti possent, quod in editionibus, quæ solæ auctori ad manus erant, non minus ipse textus quam interpretationes harum inscriptionum ex maxima parte tam magnopere vacillant, ut non nisi conjecturis satis incertis sit locus. Inscriptio Karleviensis in Ölandia, quæ sensum certum præbuit, in librum suscepta est; de pluribus inscriptionibus poëticis idem factum fuisset, si novissimam earum collectionem, quæ in *Antiquitatibus Orientalibus* („*Antiquités de l'Orient, monuments runographiques interprétés par C. C. Rafn*”. Copenh. 1856. 8vo) edita est, cognovisset. Consilium primum fuit, hunc defectum ita sarcire, ut glossarium inscriptionum Runicarum per se adderetur, quum vero hoc non sine majori cunctatione fieri potuerit, utilius visum est non in hac re morari, sed editionem statim perficere et publicæ luci tradere. Idem valet de illis paucis quidem versibus, qui postremis annis aut primum cogniti sunt, aut accuratius editi vel explicati, qui vero in hoc libro aut prætermittuntur, aut alio modo tractantur.

De antiquitate carminum, quæ historica ætate cognita fuerunt, multa sunt disputata, plura tamen adhuc ita incerta, ut finis disceptationis adhuc longe absit. Neque nobis occasio neque locus adest, ut in has res longius digrediamur. Sufficit nobis aliquot locos classicos de hac re afferre, quum relationes ipsorum veterum auctorum in hac re maximæ auctoritatis esse videantur. In recensu poëtarum, qui in codice Upsaliensi Eddæ Snorrianæ asservatur, ita incipit auctor: „Starkadus (Starkatherus) grandævus poëta fuit. ejus poëmata inter ea, quæ nunc ex memoria recensentur, antiquissima sunt. Ille de regibus Danorum carmina composuit”¹. Post Starkadum commemorat regem Ragnarem loðbrók, reginam ejus Aslaugam et filios eorum; deinde Bragium

¹ „Starkaðr hinn gamli var skáld; hans kvæði eru fornust þeirra sem menn kunnu; hann orti um Danakounga”.

grandævum et ceteros octo poëtas, qui Eysteinum Belium, Svecorum regem, carminibus celebrasse traduntur (Möbius. Catalogus librorum Islandicorum et Norvegicorum ætatis mediæ. Lips. 1856. 8vo. p. 169). — Snorrius Sturlæus in præfatione Heimskringlæ dicit: „Apud Haraldum (pulchricomum) poëtæ fuerunt, quorum carmina nostris temporibus ex memoria recensentur, quemadmodum etiam poëmata de omnibus iis regibus, qui post eum in Norvegia regnarunt; ex his carminibus, iis præsertim, quæ in aspectu ipsorum principum aut eorum filiorum decantata sunt, gravissima argumenta nostri operis hausimus, omnia, quæ de expeditionibus eorum et præliis ibi traduntur, pro vero accipientes”¹. (Heimskringla eðr Noregs konunga sögur af Snorra Sturlu-syni. ed. Hafn. 1777 sequ. fol. 1, 2). Certum est igitur, auctores Islandicos seculi tertii decimi antiquissima carmina, quæ tum memoria tenebantur, ad tempora Ragnaris lodbrók, sive seculum octavum p. Chr. retulisse. Neque minus certum est, ne unum quidem versum, nisi qui aut in inscriptionibus Runicis occurrant, aut etiam apud Saxonem sermone Latino involuti et implicati inveniantur, ad nostra tempora pervenisse præter eos, quos Islandi nobis servarunt, quare eorum testimonium de hac re gravissimum est.

Non latere potest eos, qui libros historicos et literaturam antiquam septentrionalem accuratius cognoverunt, quanta cohors poëtarum, i. e. hominum pro temporis ratione literatorum, seculo undecimo et postea ex Islandia venerit, quanta fuerit copia carminum varii generis, quæ ex maxima parte per traditionem oralem ab una generatione ad alteram transiisse videantur. In hac re Historia Haraldi severi, Norvegiæ regis, egregium nobis exemplum de poëta Stuvo cæco tradidit, qui quum in Uplandis in Norvegia apud colonum quendam hospitio frueretur, regi Haraldo, apud eundem colonum hospitanti, oblectamenti causa carmina recitavit. De colloquio eorum ita narratur: „Rex diu vigilavit, Stuvo interea carminibus oblectante; tandem rex inquit: „quot jam carmina cecinisti?” — Stuvus: „hæc tibi numeranda reliqueram”. — Rex: „ego quoque numeravi, atque nunc triginta sunt; qui vero sola recitas carmina breviora? nullane tenes majora intercalata?” — Stuvus: „hæc non pauca teneo majora intercalata, quam breviora non intercalata, et tamen ex his multa sunt, quæ nondum cecini.” Rex: „si hæc ita sunt, mirum quantam habere debeas notitiam carminum; quem vero recitandis carminibus majoribus oblectare cogitas, siquidem mihi sola recitas breviora?” — „Te ipsum”, inquit Stuvus. Rex: „quando?” — Stuvus: „quum proxime conveniemus”.

¹ „Með Haraldi voru skáld, ok kunná menn enn kvæði þeirra, ok allra konunga kvæði þeirra er síðan hafa verið at Noregi, ok tókum vér þar mest dæmi af því, er sagt er í þeim kvæðum, er kvæðin voru fyrir sjálfum höfðingjunum. eða sonum þeirra, tókum vér þat allt fyrir satt, er í þeim kvæðum finnst um ferðir þeirra eða orrustur”.

Rex: cur tunc potius quam nunc?' Stuvus: quia velim, tam oblectationem, quam cetera omnia, quæ ad me pertinent, tibi eo melius placere, quo ea audias diutius meliusque cognoscas". (Scripta histor. Island. vi, 361—364). Stuvus deinde poëta Haraldi regis factus, epicedium in eum postea composuit, quod Stúfsdrápa, sive Stúfa, appellabatur. Hæc narratio de Stuvo poëta egregie nobis demonstrat, quo modo istis temporibus notitia rei literariæ collecta fuerit. Sicut viri curiosi comitia generalia et cætus hominum iterum atque iterum frequentarunt, eo fine, ut omnifarias ibi relationes et narrationes audire et discere possent, deinde vero easdem aliis referendo artem historicam viva voce didicerunt et diligenter exercuerunt¹, ita etiam ii, qui se arti poëticæ dedere voluerunt, magnam copiam veterum carminum discere et declamare se assuefecerant, ut inde „dictiones poëticas . . . (et) copiam verborum unacum vetustis appellationibus sibi comparare" possent². Non igitur mirum est, quod et Snorrium et consobrinum ejus Olavum hvítaskáld tantam copiam carminum allegare et exempla exquisita inde afferre videamus, ut in Edda Snorrii et tractatu Olavi huic annexo apparet. Sed ut harum literarum sæcunditas et sermonis poëtici ubertas inde conspici potest, ita etiam inde apparet arcta illa continuitas, quæ totum hoc genus literaturæ conjungit et compingit: leges metricæ tam firmæ et consolidatæ, ut unumquodque genus metri suam speciem poëticam indicet; dictio poëtica, quæ per tota secula suas proprias leges et morem majorum sequitur. Si hæc igitur accuratius consideramus, simile quid apparet, ac quod nos in artificiis veterum tam sæpe vidimus, nimirum unum post alterum per longum temporis spatium eandem fabricandi formam conservare, unum eundemque typum imitari. Ex altera vero parte egregia illa fragmenta nobis demonstrant, quantam jacturam in his rebus fecerimus, et quam parva ex illa magna ruina nobis relicta sint.

Ad illustrandam historiam linguæ septentrionalis, inprimis quam late hæc lingua vigerit, magni momenti sunt relationes de antiquis poëtis nobis relictæ, in antiquo recensu poëtarum „Skáldatal" asservatæ, et fragmentis non paucorum carminum, ab his poëtis compositorum, confirmatæ. Duo præsertim loci sunt, ubi veteres scriptores de his rebus manifeste disputarunt et terminos linguæ disertis verbis fixerunt. Alter locus in opere

¹ Narratio de Thorsteino historico (Þorsteinn fróði), ex Islandia orientali, qui historiam de peregrinatione Haraldi regis et rebus ab eo in Græcia gestis ab Haldore Snorrii filio eo modo didicerat, quod comitia generalia Islandiæ (alþing) quotannis frequentaverat, et ibi sensim sensimque relationes de hac re ex viva voce Haldoris collegerat (Müller. Sagabiblioth. i, 317—348, cfr. Fornm. s. vi, 351 - 356).

² „Þetta er at segja úngum skáldum, þeim er gírnast at nema mál skáldskapar, ok heyja sér orðfjöldi með fornum heitum". Snorra-Edda, i, 224.

Snorrii Sturlæi, celeberrimi historici, Edda dicto, invenitur, ubi in introitu dicit: „Cum Odine migravit Yngvius, qui post eum regnum in Svecia accepit, a quo Ynglingi sunt orti. Asi ex indigenis uxores duxerunt, unde numerosa progenies per Saxoniam et per septentrionales regiones dispersa fuit. Lingua eorum sola per has regiones valuit, et perspicue intelligi potest, eos huc septentrionem versus in Norvegiam et Daniam, Sveciam et Saxoniam, linguam duxisse”¹. (Snorra Edda, ed. A. Magn. II, 253; confr. I, 28—31). — Alter locus est in Historia de Gunnlaugo vermlingui et Rafnio poëta, ubi de temporibus Ethelredi regis (979—1016) dicitur: „Tum in Anglia eadem lingua fuit atque in Norvegia et Dania; lingua autem mutata est quum Vilhelmus nothus Angliam subegit; ex eo inde tempore lingua Valica in Anglia viguit, quia genus ejus inde ducebatur”² (Gunnlaugs saga cap. VII.; Íslendinga sögur tom. II (1847), pag. 221—222). Hæc eodem fere modo a scriptoribus seculi quarti decimi traduntur, his verbis: „Origines omnium historiarum in lingua Norrœna (septentrionali), earum quæ res veras narrant, ex eo tempore initia ducunt, quo Turcæ et Asiani aquilonares regiones inhabitare coeperunt. Nam vere dicitur lingua, quam nos Norrœnam vocamus, cum iis huc septentrionem versus venisse, et in Saxonia, Dania et Svecia, Norvegia et aliqua parte Angliæ viguisse”³ (Fragm. membr. A. Magn. 1eß fol.; Langeb. Script. Rerr. Dann. II, 34; Fornm. s. XI, 412; cfr. Rím begla III, 1).

Quod his locis universe dicitur, non parum luminis accipit ex antiqua scriptione „Skáldatal” (recensu poëtarum), quam antea allegavimus, ubi nomina poëtarum, et eorum regum ceterorumque magnatum extra Islandiam, quos carminibus celebrarunt, ordine recensentur. Enumerantur hic primum Sveciæ reges et magnates, a seculo octavo ad seculum usque tertium decimum, et simili modo poëtæ, primum Sveci et Norvegi, deinde Islandi tantum, inde a seculo decimo (Þorvaldr Hjaltason), quorum ultimi sunt Ólafr Þórðarson hvítaskáld († 1259) et Sturla Þórðarson († 1284); ille carmen de Erico rege Erici filio († 1250), hic de comite Birgere Magni

¹ „Með Óðni fór Yngvi, er konúgr var í Svíþjóðu eptir hann ok Ynglingar eru frá komnir; þeir Æsirnir tóku sér kvanfaung þar innanlands ok urðu þær ættir fjölmennar um Saxland ok um Norðrhálfuna; þeirra túnga ein gekk um þessi lönd, ok þat skilja menn, at þeir hafa norðr hingat haft túnguna, í Noreg ok Danmörk, Svíþjóð ok Saxland.”

² „Ein var þá túnga á Englandi sem í Noregi ok í Danmörku; en þá skiptust túngur í Englandi er Vilhjálmr bastardr vann England; gekk þaðan af í Englandi Valska, er hann var þaðan ættadr.”

³ „Upphaf allra frásagna í norrœnni túngu, þeirra er sannindi fylgja, hófst þá, er Tyrkir ok Aslamenn bygðu Norðrit; því er þat með sönnu at segja, at túngan kom með þeim norðr hingat, er vër köllum norrœnu, ok gekk sú túnga um Saxland, Danmörk ok Svíþjóð, Noreg, ok um nokkurn hluta Engels.”

filio æstate anni 1265 composuit. Hoc igitur carmen ultimum locum tenet eorum, quæ a poëtis more majorum in Svecia publice coram magnatibus sint declamata. — Series regum Norvegicorum, qui carminibus celebrati fuerunt, ab Haraldo rege pulchricomo incipit, cujus sex poëtæ aulici recensentur, omnes ut videtur Norvegi, et fortasse ex parte Dani (Úlfr Sebbason). Ex filiis ejus unus a duobus celeberrimis Norvegiæ poëtis, alter a duobus Islandis, carminibus est laudatus, sed mortuo rege Hakone († 961) nemo poëtarum aulicorum nominatur nisi Islandi. Ab anno igitur circiter 950, usque ad mortem regis Erici Magni filii († 1299) hæc periodus duravit, qua Islandi soli in Norvegia locum poëtarum aulicorum tenuerunt et res gestas carminibus celebrarunt, ita ut præter eorum carmina singulares tantum strophæ a viris Norvegis, regibus præsertim, quasi exercitandi gratia compositæ, nunc supersint. Cum anno 1300 hæc periodus in Norvegia finit, et notatu dignum est, regem Ericum a quinque poëtis carminibus laudatum esse, fratrem ejus Hakonem a nemine, quod indicare videtur eum antiquam hanc et domesticam artem despexisse, et novum literaturæ genus, narrationes scilicet fabulosas, a gentibus Romanis jam dudum in septentrionem profectas, magis coluisse. Inter magnates Norvegiæ neminem post ducem Skulium († 1240), comitem Knutum Hakonis filium († 1261) et Gautum Jonæ Melensem († 1270) carminibus celebratum esse invenimus. — Inter Danorum reges Svenus furcobarbus († 1014) primus numeratur, qui a poëta Islando Ottare nigro carmine laudatus sit, ultimus vero Valdemarus secundus († 1241). In Angliâ Athelstanus et Ethelredus, seculo decimo et circa initium seculi undecimi, a poëtis celeberrimis Egillo Skallagrими et Gunnlogo vermilingui carminibus celebrabantur. Ex his exemplis si periodus historica linguæ et poëseos in annos definienda esset, in Angliâ usque ad occupationem Normannicam, sive ad medium usque seculum undecimum duravit, in Dania et Svecia ad medium usque seculi tertii decimi, in Norvegia ad finem ejusdem seculi, sive ad initium seculi proxime sequentis. Discessus poëtarum ex aulis regiis cum immutatione moris majorum mutationem linguæ indicat, quæ sensim sensimque aliunde devicta et debilitata, in Islandiam quasi in ultimum castellum se recepit, ubi non minus quam antea exulta fuit et amata. Ut antea ex maxima parte reges et magnates externos, ita nunc poëtæ Islandi Mariam virginem, sanctam Crucem, sanctos Apostolos et Martyres carminibus celebrare inceperunt, quorum carminum magna multitudo adhuc inedita in libris manuscriptis asservatur. Ceterum, nisi nimis longe a nostro proposito abesset, ex omni seculo nomina eorum proferre possemus, qui poëticam artem, non ut imitatores sed ut liberi cultores, more majorum exercuerunt.

Si crederemus, sermonem poëticum antiquis temporibus communem fuisse, ita ut verba poëtarum exquisita, termini mythologici, tropi artificiales et similia, in carminibus poëtarum occurrentia, cuique homini ex populo perspicua fuissent, gravis nobis error esset. Non pauca exempla demonstrant, carmina antiqua a vulgo sui temporis non magis fere intellecta fuisse, quam hodie apud nos intelliguntur. Hoc non minus ea re probatur, quod antiqui librarii, qui prosam orationem sine difficultate exscripserunt, versus textui insitos sæpius corrupte dederunt, et quidem ita, ut ex corruptela aperte cluceat, librarium carmina omnino non intellexisse. Ita verbi causa, ut ceteros prætereamus, librarius, qui codicem Upsaliensem descripsit circa annum 1300, aperte demonstravit, se carmina textui inserta non intellexisse; eodem modo librarii, idque viri clerici, qui codicem Flateyensem dictum circa annum 1487 scripserunt, versus non parum corruptos traderunt. Poëtæ seculi quarti decimi, qui carmina religiosa plurimum composuerunt, hanc normam præcipue sibi servandam dederunt, ut tropos Eddicos, quasi ethnicismum olentes, evitarent; non igitur mirum est, seculo quarto decimo et duobus sequentibus, quo tempore hoc genus poëseos maxime viguit, multa antiquioris poëseos peculiariora verba et terminos exquisitiores in oblivionem abiisse. Initio seculi septimi decimi, quum uno eodemque fere tempore antiquitatis studium in Dania, Svecia et Norvegia effervescebat, viri docti antiquam poësin septentrionalem cognoscere, et carmina priscorum poëtarum explicata habere, desiderare cœperunt. In eorum usum commentarios primum videmus a doctis viris in Islandia conscriptos, qui deinde ab Olao Wormio Dano et Verelio Sveco in publicum editi sunt; ipsos Islandos nunquam antea tales commentarios scripsisse novimus, si forte excipias quæ explicandi causa in Edda Snorrii addita inveniuntur. Primus omnium Magnus Olavius (Magnús Ólafsson), pastor Laufasensis in Islandia boreali (1622—1636; † 22. Aug. 1636 annum agens LXIII.), partem Eddæ Snorrianæ, quæ de denominationibus poëticis agit, rogante celeberrimo Arngrimo Jonæ Vidalino, anno 1609 in ordinem alphabeticum redegit (A. Magn. 758. 4to), quod opus deinde cum Wormio communicatum a Petro Joh. Resenio editum est („Edda Islandorum”. Hafn. 1665. 4to). Deinde non pauca carmina vetusta Olao Wormio rogante explicavit, quos commentarios in usum suum convertit Wormius; nonnihil etiam in bibliothecis nostris adhuc asservatur, v. c. A. Magn. 762. 4to. — Eodem modo Svenus Jonæus (Sveinn Jónsson), pastor cathedralis Holanus et deinde pastor Bardensis (nat. 1603, † 1686), non pauca ad carmina illustranda elaboravit et cum Wormio communicavit. — Gudmundus Andræ (Guðmundr Andrèsson † 1654), primi Lexici Islandici auctor, commentarios in carmen Eddicum Völuspá scripsit, quos

Resenius deinde edidit. — Stephanus Olai (Stephán Ólafsson), qui inter præstantissimos poëtas Islandiæ seculi septimi decimi merito numeratur, et primum amanuensis celeberrimi episcopi Skalholtensis Brynjolfi Svenonii, deinde pastor Vallanesensis fuit, non parum in his studiis versatus est, et imprimis eo tempore, quo academiam Hafniensem frequentavit (1642—1648), non pauca ad res Eddicas illustrandas in usum Resenii et Wormii scripsit, unde tantum nomen meruit, ut a legato Francogallico Lutetiam Parisiorum migrare et studia literarum septentrionalium ibi promovere invitatus sit, quod tamen abnuitt († 1688). — In Svecia Jon Jonæus Rugmann († 1679) explicationes carminum multorum reliquit, quarum partem Verelius ceterique Svecorum viri docti editionibus antiquorum scriptorum inseruerunt, pars vero adhuc in bibliothecis Upsaliæ et Holmiæ invenitur. — Præter hos nominari meretur Björn Jónsson de Skarðsá, vir rusticus sui seculi eruditissimus et in libris conscribendis diligentissimus (nat. 1574, mort. 1655), qui nonnulla carmina antiqua commentariis instruxit, et ut ipse dicit integrum annum in explicando carmine Egilli, Höfuðlausn dicto, occupatus fuit; hæc opera, quamvis nunquàm edita, in libris manuscriptis adhuc servantur. — Hallgrimus Petrus (Hallgrímur Pétursson), pastor Saurbæensis in toparchia Borgsfjordensi (1614, † 1674), celeberrimus poëta Islandus, commentarios in carmina, quæ in Historia Olai regis Tryggvii filii occurrunt, conscripsit, adhuc in libris manuscriptis servatos. — Viri doctissimi Brynjolfus Svenonius (Brynjólfur Sveinsson), episcopus Skalholtensis, et historiographus regius Thormodus Torfæus (Þormóður Torfason), sæpius quidem unum aut alterum locum poëticum commemorarunt vel explicarunt, sed commentarios eodem ac ceteri modo elaboratos non reliquerunt. — Exeunte seculo septimo decimo Einarus Eyjolfi (Einar Eyjólfsson), toparcha Arnesensis († 1695), commentarios in carmina, quæ in Bergbúa þáttur occurrunt, elaboravit, qui etiam adhuc inter libros manuscriptos exstant; et præterea commentarios in carmina, quæ in Historia Olavi Tryggvii filii Norvegiæ regis occurrunt, conscripsit (Finn. Joh. Hist. Eccl. Isl. III, 558 not. a.).

His temporibus viri docti, qui interpretationi antiquæ poëseos operam dederunt, duplici præsertim obstaculo impediti erant, primum quod codices qui supererant manuscripti non uno loco collecti, sed huc et illuc sparsi fuerunt, ita ut nulli grandiore ex illis materiam colligendi, multo minus codices ipsos evolvendi et invicem conferendi occasio daretur; alterum, quod editiones tam raræ, quam quoad criticum apparatus egenæ fuerunt. Videmus igitur hoc ipso tempore, et præsertim seculo octavo decimo ineunte, plures viros doctos in eo occupatos, ut codices manuscriptos colligerent, inter quos Arnas Magnæus (Árni Magnússon † 1730) præcipuum locum

tenet, qui amplissimam suam et locupletissimam collectionem codicum Islandicorum et septentrionalium bibliothecæ Universitatis Hafniensis donavit, additis non parvis opibus, per quas scriptorum antiquorum in lucem edendorum facultas dabatur. Neque eum spes sefellit, nam post ejus mortem, novis et copiosis fontibus reclusis, magnam virorum doctorum multitudinem, partim in studio librorum veterum, partim in iis edendis et explicandis, sensim sensimque occupatos invenimus. Quoad studium literaturæ poëticæ post aliquod intervallum non paucos enumerare possumus, qui, nonnulli subsidiis Arna-Magnæanis suffulti, haud parva in hac re præstiterunt. Inter eos et temporis et fere gigantei laboris ratione primum locum tenet Johannes Olavius Grunnavicensis (Jón Ólafsson frá Grunnavík † 1779), qui Arnæ Magnæo ad manus scribæ loco fuerat, et deinde primus Stipendiarius legati Arna-Magnæani factus est. Is præter multifaria opera philologica, quæ tamen omnia adhuc inedita sunt, Eddam Snorrianam cum Latina interpretatione, apparatu critico, commentario perpetuo et indicibus ad editionem præparavit, sed hoc opus tanta doctrinæ mole circumdedit, ut quod in Additamentis bibliothecæ per omne ævum requiescat damnatum esse videatur (Additam. Bibl. Univ. Hafn. Nr. 32 fol. pagg. 2276 præter indices continens). — Eyjulfus Jonæus (Eyjólfur Jónsson) pastor Vallensis in Islandia boreali († 1745), vir multifariæ eruditionis, in carmen Eddæ Sæmundinæ Vafþrúðnismál, et alia carmina antiquiora, commentarios conscripsit. — Eggertus Olavius (Eggert Ólafsson † 1769) non solum multum in poësi veterum explicanda versatus est, sed etiam ipse hoc genus poëseos et metricæ artis coluit, de quo carmina ejus quæ supersunt (edit. Hafn. 1832. 8vo) abunde testantur. — Ejus frater Johannes Olavius Hypnonesius (Jón Ólafsson frá Svesneyjum † 1811), vir doctissimus, neque minus in his literis versatus, duo præsertim opera reliquit, quæ per longum tempus in hoc literarum genere præcipuum locum tenuerunt: alterum scilicet Librum de arte poëtica septentrionali antiqua (Om Nordens gamle Digtekunst etc. Hafn. 1786. 4to), alterum continens interpretationem et commentarios in carmina, in Heimskringla Snorrii Sturlæi occurrentia, quos deinde Finnus Magnusenius revisit (Hkr. ed. Hafn. fol. tom. i. præf. p. xxiii; tom. vi. præf. p. iv). — Gunnarus Pauli (Gunnarr Pálsson) primum rector Holanus per undecim annos, deinde pastor Hjardarholtensis et præpositus toparchiæ Dalensis in Islandia per triginta annos et supra ab anno 1753 († 2. Oktbr. 1791), inter suæ ætatis viros doctos in poësi antiquorum versatissimus et ejus sagacissimus interpres habitus est. Fuit etiam ipse poëta lepidissimus, cujus testis est carmen Gunnarsslagr, de quo etiam hodie disceptari possit, utrum ab eo compositum sit, an ad Eddam Sæmundinam ex antiquitate pertineat (ed. in Append. ad edit. A. Magn. II, 1000-1010; Rask. Holm. 1818. 8vo. p. 274—277). Seviri Arna-Magnæani Gunnarum

in omnibus ad res poëticas et eddicas pertinentibus pro oraculo habebant, iis commentarios suos in Eddam utramque, Sæmundinam et Snorriānam, carmina Gunnlaugi, Rafnii, Kormaki et multa alia transmisit. Opera ejus passim ab editoribus et interpretibus laudantur, et pars eorum adhuc in Bibliotheca Regia et inter Additamenta Bibliothecæ Universitatis Hafniensis conservatur. — Ejusdem fere auctoritatis in his rebus apud coævos fuit Sculo Theodori Thorlacius (Skúli Þórðarson Thorlacius † 1815), rector scholæ metropolitanæ Hafniensis, qui in nonnulla carmina antiqua (Gróttasaungr, Haustlaung, Þórsdrápa, Hákonarkviða et Hrafnsmál) commentatus est, et non exiguas partes habuit in editione Hafniensi operis historici Snorrii Sturlæi, Heimskringla dicti. Commentarii ejus prædicti in carmina antiqua, et tractatus de veteri poësi, editi sunt in libris, qui dicuntur: „Antiquitatum borealium observationes miscellaneæ”, Specim. I.—VII. — ed. Hafn. 1778—1799. 8vo. — Gudmundus Magnæus (Guðmundr Magnússon † 1798), stipendiarius Arna-Magnæanus, non minus feliciter quam docte ac sagaciter in edenda prima parte Eddæ Sæmundinæ et carminibus Egilli Skallagrimi filii in Egils saga interpretandis versatus est, ut ante Egilssonium inter principales viros in hoc literaturæ genere locum mereatur. — Nec minorem honorem meretur ejus collega Jonas Johnsonius (Jón Jónsson), stipendiarius Arna-Magnæanus et deinde toparcha Isfjordensium (Ísafjardar sýsla; † 1827), qui Historiam Njali cum carminibus ei immixtis Latine reddidit et interpretatus est, ipse quoque poëta suo tempore magni nominis habitus.

Inter viros hujus seculi, quos partim ut antecessores, partim ut commilitones suos laudavit Egilssonius, satis est nominare, quorum opera notissima sunt: Finnum Magnussonium, auctorem Lexici mythologici, perfectorem editionis Eddæ Sæmundinæ, commentatorem innumerabilium fere versuum et locorum poëticorum; Erasmum Christianum Rask, editorem et multis locis felicem emendatorem utriusque operis Eddici; et Carolum Christianum Rafn, qui sua editione epicedii Lodbrokiani Krákumál monstravit, quid in his rebus præstari possit. Sed primo loco inter eos auctor fortasse nominasset doctorem philosophiæ Hallgrimum Scheving, qui ei non solum per triginta annos collega amicissimus in munere scholastico fuit, sed etiam, ut ipse harum literarum peritissimus cultor et poëseos antiquæ sagacissimus interpretes erat, ita studia Egilssonii omni modo adjuvit et instigavit; nos saltem pro certo habemus, hos collegas et duumviros præstantissimos aliquando hunc sibi finem proposuisse, ut ambo thesaurum locupletissimum linguæ Islandicæ colligerent, ita ut alter Lexicon sermonis poëtici, alter prosaici, elaboraret, ad quod posterius collectio locupletissima apud Schevingium asservatur.

His operibus per multos annos a Sveinbjörno Egilssonio continuatis accidit, ut Richardus Cleasby, quem antea nominavimus, quique studio veteris linguæ Septentrionalis sive Islandicæ totum se dederat, per plures annos Hafniæ sedem sibi figeret. Hic quum subsidiorum in his studiis defectum et inopiam graviter ferret, Lexicon generale in hanc linguam parare et sumptibus suis publici juris facere proposuit, in eumque finem vires literarias plurium Islandorum, qui Hafniæ commorabantur et his literis operam dabant, sibi consociavit. Brevi autem, quum molem lexicalem ultra spem exaggerari vidisset, et linguæ abundantiam, librorum scriptorum copiam, et præsertim sermonis poëtici peculiarem indolem et methodum propius cognoscere incepisset, perspicuum ei factum est, non unius humeri esse tantum onus sustinere, sed multo magis, nisi alter homo, in scriptis poëticis versatus, hanc provinciam ceperit, ut Lexicon sermonis poëtici conscriberet, opus nullo modo ad finem perducere posse. Quum hanc sententiam et desiderium cum secretario Societatis Antiquariorum Septentrionalium sæpius communicaverat, et sumptus ad hoc novum opus perficiendum necessarios ex parte sustinere paratum se esse declaraverat, literæ de hac re a secretario Societatis missæ sunt ad Sveinbjörnum Egilssonium, cujus inter alia in hoc genere eximia doctrina, sagacitas et non parvi momenti præstita opera nota fuerunt. Ille, qui per multos annos, ut jam antea relatum est, huic studio se dederat, et materiem abunde congesserat, ad opus præstandum paratissimum se præbuit, et paucis annis ita perfecit, ut anno MDCCCXLVI, vivo adhuc Richardo Cleasby, opus absolutum Societati nostræ tradere potuerit. Interea Cleasby in Lexico prosaici sermonis colligendo occupatus, opera collegarum suorum adjutus tantum profecerat, ut sibi libros manuscriptos et impressos, quos in suum usum convertere proposuerat, jam exhaurire licuisset; deinde etiam singula vocabula ordinare et Anglice explicare incepserat, quum mors ex inopinato superveniens virum doctissimum, tam solertem et laboriosum quam propositi tenacem, ab opere suo, orbi literario non minus optato quam desiderato, abripuit.

Hic casus editionem operis non parum impedivit; inde vero aliquid magis incommodi ortum est. Novæ enim editiones scriptorum in locum earum venerant, quas auctor ad manus habuerat, quod in libro utendo magno fuisset impedimento, nisi numeri ad modum illarum editionum mutati fuissent. Interdum vocabula, formæ verborum, ipsi versus in novis editionibus secundum codices manuscriptos ita mutati erant et correcti, ut nonnullis locis excidere possent verba, vel verborum formæ, vel significationes, vel conjecturæ, quæ soli corruptioni textus originem debebant, aliis vero locis formas novas et significationes addere necesse esset. In siglis adhibitis præterea nonnihil brevitatis et uniformitatis causa mutandum fuit. Hac ratione in opere perficiendo maximam partem habuerunt

Jon Thorkelsson, nunc in schola Reykjavicensi collega docens, et Gudbrandus Vigfusson, stipendiarius Arna-Magnæanus, qui totum opus perlegentes novarum editionum, inprimis Eddæ Snorrianae, numeros adscripserunt, formas quasdam aperte corruptas exstirparunt, novas significationes, interdum etiam vocabula addiderunt. Sed hæc tam caute et raro facta sunt, ut ratio operis ne leviter quidem mutata sit.

De titulo libri necesse est ut nonnulla disputemus. Quum titulus ab ipso auctore inscriptus (vide supra pag. vii—viii) minus aptus esse videretur, alter inventus est, qui et menti auctoris ipsius, et usui Societatis nostræ conveniret. Etsi de nomine linguæ multa disputata sint, et recentioribus temporibus maximo jure de hac re dici possit:

dilectis pueris varia nomina dari, non dubitari potest, quin doctissimus Paulus Jonæ Vidalinus¹, legifer Islandus († 1727), ante sesquiseculum rem jam acu tetigerit. Quo tempore literatura vernacula primum in Islandia coepta est, quod factum est seculo undecimo. linguam populi Islandici aut „linguam Danicam” aut „linguam nostram” appellarunt, ut nos quidem putamus exemplum Anglorum secuti, quos Islandi veteres in usu literarum Latinarum pro Runicis imitati sunt; nam notissima res est, linguam antiquam septentrionalem in scriptis antiquioribus Anglorum veterum, sive Anglo-Saxonum, Danicam (denisc) appellari². Neque etiam fortasse in hac re disputanda negligi debet, quod inter nomina gentium nomen Danorum sæpius in sermone poëtico generali quadam significatione gaudet, ita ut hoc nomen gentis pro populo in universum adhibeatur. Ex quo nobis veri simile fit, hoc nomen a primis initiis similis significationis fuisse ac „menn” (viri) – „búar” (incolæ), vel similia, quo modo omnes, vel certe plures antiquissimos populos principaliter se ipsos appellare novimus³. Exempla hujus generalis usus nominis Danorum in antiquissimis monumentis sæpius occurrunt, posteriore tempore rarescunt. Ita compositio „berg-Danir”, Dani montani, i. e. monticolæ, de gigantibus occurrit in carmine Eddico Hýmiskviða strophi. 17, ubi gigas Hymir Thoro gregem boum monstravit, ut inde escam ad piscandum quæreret, his verbis:

¹ Dönsk Túnga (De linguæ Septentrionalis appellatione Dönsk túnga, i. e. lingua Danica, commentatio) in libro: „Skýringar yfir fornýrði Jónsbókar. ed. Societ. liter. Island. Reykjavík 1851. 8vo. p. 125—142; Latine edita et supplementis aucta cum Gunnlaugs saga ormstúngu, ed. Hafn. 1775, pag. 220—297. De Paulo Vidalino vide Safn til Sögu Ísl. II, 144—147.

² Inter alia exempla vide Homiliam veterem Anglicam (seculi noni), ed. C. R. Unger in Annaler for nordisk Oldkynd. 1846, pag. 77, 79; et chronicon Ethelwerdi IV, 2 apud Langebek, Scr. Rer. Dan. V, 35.

³ Hæc jam attigit P. A. Munch, Annal. for nord. Oldkynd. 1846, pag. 60.

Hverf-þu til hjarðar
 ef þú hug trúir,
 brjótr berg-Dana,
 beitur sækja.

i. e. ad gregem te converte
 si animo confidis
 fractor Danorum montanorum,
 ad escas quærendas.

confr. stropham secundam, quo loco appellatio „berg-búi” (incola montium) de gigantibus adhibetur. Sic etiam apud Thiodolfum Hviniensem, qui seculo nono floruit, in carmine Haustlaug stroph. 5. (Snorra Edda I, 282):

en berg-Dana bagði
 brjótr við jórmmun-þrjóti.

i. e. sed Danorum montanorum fractor
 percussit contumacissimum adversarium.

etiam „flóðrifs-Danir” (= berg-Danir) apud Eilifum Gudrunæ filium, seculi decimi poetam, in carmine encomiastico de Thoro, quod dicitur Þórsdrápa, stroph. 12. (Snorra Edda I, 298):

Þá er funristis fasta
 flóðrifs-Danir stóðu
 knáttu Jólnis ættir
 útves fyrir lúta.

i. e. Quum socii Dei fulminatoris
 firmo gradu starent, Dani montani¹
 ultimarum terrarum principem²
 comitantes, cedere coacti sunt³.

Simili modo nomen Danorum in carminibus Niflungorum sive latissimo quodam sensu, sive de gentibus Scandinavicis in universum usitatur, v. c. ubi de Sigurdo Fafnericida dicitur (Helreið Brynhildar str. 11.):

Einn þótti hann þar
 öllum betri
 víkingr Dana
 í verðúngu.

i. e. Solus ille ibi visus est
 omnibus præstantior
 athleta Danorum (bellatorum)
 in conventu.

confr. in carmine Goðrúnarharmr str. 14. et 19., et in ænigmate in Hervarar saga cap. 14. (Fornald. s. Norðrl. I, 476). — De Norvegis speciatim sumendum esse videtur in Háls saga c. 16 (Fornald. s. Norðrl. II, 55):

¹ Dani montani, h. e. gigantes.

² Princeps ultimarum terrarum, h. e. Geirröðus gigas.

³ Nomina ceterorum populorum, quæ simili modo adhibita occurrunt, hæc tantummodo invenimus: Gautar, Gotar, Gotnar, sæpissime, vide hæc nomina in ipso libro; nomen Gotnar apud poetam a proprio in appellativum plane transiit; Saxar (berg-Saxar semel ap. Einarum skálaglam c. 990, SE. I, 248); Skotar, Bretar, Kumrar (Gandvikr-Skotar, skyld-Bretar, hellis-Kumrar, omnia semel apud eundem auctorem Eilifum Gudrunæ filium in Þórsdrápa str. 2, 11, 13: SE. I, 290, 298); Mærir in Norvegia (berg-Mærir), semel apud Refum, poetam seculi undecimi, SE. I, 246. — Nomina populorum: Svíar, Norðmenn, Bjarmar, Finnar, Kvenir, Frisar, Frakkar, Flæmingjar, Valir, Englar, Írar etc., nunquam hoc modo applicantur.

Hringr ok Hálfðan,
 haukar báðir,
 réttir dómendr
 Dana þjóðar.

i. e. Hringus et Halfdanus ¹
 viri egregii ambo,
 justi iudices
 Danorum gentis.

quum tamen revera in Norvegia fuisse necesse sit; et fortasse apud Sig-
 hvatum (1018; Ólafs s. helga c. 70: Fornm. s. iv, 136), ubi de itinere
 suo ex Norvegia in Gothiam cecinit:

Nú er þat, er blakkr um bekki
 berr mik Dönum ferri.

i. e. Nunc est, ut me ferat equus
 per rivulos procul a Danis.

Ab hoc ipso tempore in monumentis interdum recte distinctum invenimus
 inter populos septentrionales, interdum etiam omnes uno nomine compre-
 hensos, quum sæpius Northmanni vel Norici vocantur. Exempli gratia
 afferemus Bullam Benedicti papæ viii., de mense Aprili 1022, qua Une-
 vanno Hamburgensi episcopo „legationem et archiepiscopalem potestatem in
 omnia regna septentrionalia, Danorum scilicet, Suenorum, Noruenorum,
 Hislandicorum, et omnium insularum his regnis adjacentium” concedit (Lap-
 penberg. Hamburg. Urkundenb. I, Nr. LXIV, p. 66; Diplomatar. Island.
 I, Nr. 14, p. 51—53). Simili modo lex antiquissima Islandorum Grágás
 (Vígslóði c. 37) manifeste distinguit inter Danskir, Sænskir, Norrænir et
 Íslendingar (vèr, i. e. nos, scilic. Íslendingar). Interdum autem sub nomine
 Norðmenn omnes populi septentrionales comprehenduntur, inprimis apud
 scriptores externos (vide infra p. xxx), imo apud nostros sæpius invenimus
 Islandos in hac appellatione comprehendi (Ólafs s. Tryggvas. auctore Oddo
 monacho cap. 53; Gunnlaugs s. c. vii; Fornm. s. v, 6; Grett. s. cap. 89
 (93); Sturl. v, 15; Fóstbræðra s. (init., ex codice Flateyjarbók).

Quoad nomen linguæ idem fere ac in nomine populorum progressus
 fuit. Apud poëtas solummodo nomen dönsk túnga (lingua Danica) invenitur,
 ea tamen significatione, ut eo nomine indicentur terræ vel regiones, ubi
 hæc lingua viguit. Neque testimonia apud exteros ut apud nostros desunt,
 quæ aperte indicent, linguam vernaculam apud omnes septentrionales populos
 eandem fuisse. Sed hæc, ex nostra quidem sententia, non ita intelligenda
 sunt, quasi per has omnes regiones tanta fuisset uniformitas linguæ, ut
 nullum omnino discrimen fuisset dialectorum, verum ita, ut in universum
 dici possit linguam horum omnium populorum eandem fuisse, iisdem legibus
 in sermone fingendo et componendo directam esse. Ad rem ipsam exempla pauca

¹ notandum fortasse est, nomen Hálfðanr (quasi = semi-Danus) ad hanc generalem signi-
 ficationem nominis apte referri.

afferemus, ex fere innumerabilibus, quæ viri docti jam congesserunt, et quæ amplius congeri possunt¹.

Antiquissimum de hac re apud poëtas exemplum dedit Sighvatus, qui, ubi congressum inter Olavum Sanctum, regem Norvegiæ, et Hakonem comitem Erii filium in freto Saudungensi 1014 commemorat, hunc comitem, virum Norvegum, in secundo loco dignitatis positum et generis præstantissimi in regionibus Danica lingua loquentibus appellat (Snorri Sturlus., Ólafs s. helga, c. 28: Fornm. s. iv, 73 cfr. xii, 77):

Ríkr kvað sèr at sækja
Saudúngs- konúngr nauðir
frægðar gjarn í fornu
fund Hákonar -sundi.
Stránger hitti þar þengill
þann jarl, er var annarr
æztr, ok ætt gat bezta
úngr á danska túngu.

i. e. Rex potens, gloriæque cupidus,
necesse sibi esse dixit
Hakonis petere congressum
in vetusto freto Saudungensi.
Severus juvenis rex hic offendit
dynastam, qui erat præstantissimus
alter et optimo natus genere
Danica lingua loquentium.

Marcus Skeggii filius (Markús Skeggjason), per annos 1084—1107 legifer Islandiæ († 1107; cfr. Safn til sögu Íslands ii, 20—21), qui de Erico Bono Rege Daniæ carmen composuit, in eodem carmine foundationem archiepiscopatus Lundensis, cui, ut satis notum est, non solum Dania, sed etiam Svecia, Norvegia et Islandia subjecta fuit, hoc modo commemorat (Knytlínga s. c. 80: Fornm. s. xi, 314 cfr. xii, 256):

Dróttum lét í Danmörk settan
döglíng grundar skamt frá Lundi
erkistól, þann er öll þjóð dýrkar,
eljunþúngr, á danska túngu.
Hildíngur framdi heilagt veldi;
hvargegnann má Özur fregna,
hónum vísar hölda reynir
himna stíg, til biskups vígðan.

¹ Exempla vide in tractatu Pauli Vidalini de voce Dönsk túnga, ante allato; — N. M. Petersen. Det danske, norske og svenske Sprogs Historie. Khavn 1829. 8vo. i, 15 sqq. — Afhandling om Benævnelserne af Norges Land, Folk og Sprog, in Collectione quæ dicitur Norske Samlinger. tom. ii (Christiania 1834. 4to), pag. 379—507; C. C. Rafn, Antiquités de l'Orient, monuments runographiques, Copenh. 1856. 8vo. introd. p. xii—xlvi.

i. e. Indefessa fortitudine spectatus terræ princeps
 sedem archiepiscopalem, quam omnes Danica
 lingua loquentes venerantur, in Dania prope
 a Lundo, in gratiam hominum, ponendam curavit.
 Rex sacrosanctam potestatem promovit;
 constat Özurem, civium commodis ubique obvium,
 cui hominum explorator viam coelestem
 commonstrat, [archi]episcopum inauguratum esse.

Auctor Historiæ Cnutidarum, qui contentum strophæ eo modo dedit, ut interpretetur: „skyldu þar allir Danir til þjóna” (i. e. cui omnes Dani subjecti essent) aut negligenter scripsit, aut nomini Danorum antiquo more, ut demonstravimus, latiore significationem dedit.

Einarus Skulii filius (Einarr Skúlason), vir Islandus clerici ordinis et celeberrimus poëta, carmen encomiasticum de Olavo Sancto Rege Norvegiæ composuit, et anno 1152 præsentibus cardinali Nicolao Albanensi episcopo, tribus Norvegiæ regibus, Eysteino archiepiscopo Nidrosiensi et coetu frequentissimo Norvegorum et Islandorum recitavit (cfr. Diplom. Island. 1, 205 sqq.), quod carmen Geisli (i. e. Radius solis) dictum est. Hic inter alia miracula sancti Olavi ibi enumerat sanationem hominis, cui lingua ex ore exstirpata fuerat, quod miraculum per totas regiones, Danica lingua loquentes, gloriam Sancti regis auxisse dicit (Geisli, str. 26¹: Fornm. s. v, 357 cfr. XII, 119):

Mál fèkk maðr, er hvílir
 margfríðr jöfurr, síðan
 áðr sá er orða hlýðu
 afskýfðr farit hafði.
 Frægð vinnr fylkis Egða
 fólksterks af því verki;
 jöfurs snilli fremst alla
 úngs á danska túngu.

i. e. Postea vir, cujus lingua
 exsecta fuerat, loquelam
 recepit eo loco quo rex
 forma eximius quiescit.
 Quod factum gloriam strenui
 Agdensium regis late divulgavit;
 omnes Danica lingua loquentes
 virtutem juvenis regis prædicant.

Postquam, ut jam monstrabimus, appellatio linguæ mutari coepit, tamen nunquam appellationem „norrcæna” apud poëtas invenimus, sed semper antiquissimo more „dönsk túnga”. Hanc appellationem etiam adhibet frater Eysteinus Ásgrimi (Eysteinn Ásgrímsson), per aliquot annos Canonicus regularis ordinis Augustini, primum Veri s. Thykkvabæi in Islandia, deinde

¹ Carmen Geisli in codice Holmiensi inter Islandica mbr. Nr. 1, qui Bergianus (pejus Byrgerianus) dicitur, optime conservatum est, quo hic in uno et altero vocabulo corrigendi causa usi sumus; sed tamen in eo, quod hic cardo rei est, omnes consentiunt.

Sanctæ Sedis (i. e. Helgiseter) in Norvegia¹, inter celeberrimos poëtas Islandos numeratus, qui circa medium seculi quarti decimi († 1361) carmen, Lilium (Lilja) dictum, in honorem sanctæ Mariæ virginis composuit, ubi, quamvis Islandus, linguam Danicam more antiquorum poëtarum suam maternam linguam appellat (Lilja str. 4; ed. in F. Joh. Hist. Eccl. II. 398—464 et separatim Hafn. 1858. 12mo):

Fyrri menn, er fræðin kunnu
forn ok klók á sínum bókum
slúngin mjúkt af sínum kóngum
súngu lof með danskri túngu;
í þvílíku móðurmáli
meir skyldumst ek, en nokkurr þeirra,
hræðan dikt með ástar orðum
allsvaldanda kóngi at gjalda.

- i. e. Veteres, qui scientias calluere
antiquas et sapientia plenas in suis libris
artificiose concinnatas de suis regibus
laudes cantaverunt Danica lingua;
tali materna lingua
magis obligor quam eorum quisquam
devotum carmen verbis amoris plenum
omnipotenti regi persolvere.

Si ad prosam orationem nos convertimus, inter antiquissima scripta invenimus Leges, et speciatim codicem Islandicum Grágás, cujus magna pars, et nominatim jus criminale Víglóði, testante Ario, scriptum est anno 1117—18. Ex pluribus ejus locis apparet, Islandos linguam maternam nunc linguam suam (vor túnga) nunc linguam Danicam (dönsk túnga) appellasse, et eo quidem tempore linguam suam communem cum Danis, Svecis et Norvegis habuisse. Ex multis locis afferemus duos, scilicet:

a) Grágás. Þingskapa þáttir cap. 1: „Þann mann skal eigi í dóm nefna, er eigi hefir mál numit í barnæsku á danska túngu, áðr hann hefir verit þrjá vetr á Íslandi, eða lengr”; i. e. eum hominem judicem non eligunto, qui in pueritia lingua Danica loqui non didicit, nisi antea tres hiemes aut ultra in Islandia fuerit (Grágás secundum codicem Regium, c. annum 1230, et codi-

¹ Finn. Joh. Hist. Eccl. Isl. I, 527; Lange, Norsk Klosterhistorie. ed. sec. p. 225.

cem Arna-Magnæanum c. 1275 exaratum, ed. Vilhjálmr Finsen 1, 38; ed. Arna-Magn. 1, 16).

b) Vigslóði cap. 37: „Ef útlendir menn verða vegnir hér á landi, danskir, eða sonskir eða norrœnir . . . . um þau þrjú konúngaveldi er vor túnga er. En . . . af öllum löndum (al. túngum) öðrum, en af þeim túngum er ek talda nú (al. danskri túngu)” et cet.; i. e. si forte homines externi in hac terra occisi fuerint, Dani, aut Sveci aut Norvegi . . de tribus illis regnis, ubi nostra lingua viget. Sed . . . de omnibus aliis terris (linguis), exceptis iis, quæ linguis mox enumeratis (linguæ Danicæ) adhærent, etc. (ed. Fins. 1, 172; ed. A. Magn. 11, 71-72).

Similia in codice legum Jónsbók, de anno 1280, occurrunt, ex antiquioribus legibus desumta. Ibi in jure hæreditario (Arfatökur c. 23) dicitur: „Nú andast útlendr maðr hér, af Noregs konúngs ríki . . . . Svo skal ok fara um arf danskra manna ok svenskra, ef þeir andast hér; en af öðrum túngum en danskri skal engi maðr at frændsemi arf taka, nema”, etc.; i. e. Si homo externus ex imperio regis Norvegiæ hic mortuus sit . . . Eadem regula valet de hæreditate hominum Danicorum vel Svecorum, si hic mori contigerit; sed ex ceteris linguis, quam Danica, nemo respectu consanguinitatis capiet hæreditatem, nisi etc. (Jónsb. ed. 1578, plag. L).

Inter antiquissima Islandorum scripta sunt sermones sacri, quorum v. c. magna collectio, seculo duodecimo scripta, in bibliotheca regia Holmiensi servata est (Island. cod. membr. Nr. 15. 4to. folia 102 continens). In hoc codice folio 16. verso incipit oratio, quæ in jejunio quatuor temporum legi debuit, quæque deinde fortasse per plures codices migravit, et inter eos in codicem membraneum Arna-Magnæanum Nr. 114 A. 4to., qui leges Norvegicas continet, et in Norvegia intra annos 1330 et 1355 scriptus esse et in possessione familiæ Bjarköyensis fuisse putatur. In hoc sermone inter alia de formatione vocabuli Imbrudagar¹ ita disputatur:

Þiú þóttu. Ymbæt heita tkur^a
lacímu. en ú-blámdú tamá lár-
mi, 2 danskri tungu. þa ékkú
ímbrudagha þet é tkurdaghar
þiæt þi uonu þæt all regnt tætt

¹ Revera hoc vocabulum formatum est ex: „Quatuor temporum” (scil. jejunium) — Quatember — Himber — Imbra. — In Islandia vulgo traditum esse dicit Arnas Magnæus: vixisse in Islandia occidentali femiuam, nomine Ymbra, quæ divitiis pollens, quotannis amicos suos quater convivio excepit, unde dies convivales Imbrudagar (dies Ymbrae) appellati sint. Quod, ut jam indicatum est, nugæ sunt. — Apud Danos vulgaris denominatio formata est: Tamperdag.

„[Sua sem merkir nafn þat, er vèr gefum] þessi föstu. Imbres heita skúrir á Latínu, en vèr blöndum saman Latínu ok danskri túngu, þá er köllum imbrudaga, þat er skúrdagar, því at þeir voru fyrst til regns settir”; i. e. ut significat nomen, quod huic jejunio tribuimus. Imbres Latine pluvia dicitur, nos autem utramque linguam Danicam et Latinam confundimus, dicentes imbrudagar, id est: imbrium dies, quoniam in principio ad imbres positi erant.

Tractatus philologici, qui in codice Wormiano cum Edda Snorriana junguntur, præclaram lucem huic rei afferunt. In primo tractatu, circa annum 1140 scripto (Snorra Edda II, 10–43), auctor, qui nullos libros historicos lingua vernacula scriptos, præter scripta Arii polyhistoris, cognovisse videtur, sibi propositum esse dicit, exemplum Anglorum imitanti, alphabetum „nobis Islandis” conscribere, quare plurimis locis „nostrum sermonem”, „nostram linguam”, „nostrum alphabetum” (vort mál — vor túnga — vort stafrof) appellat. Uno tantum loco „linguam Danicam” (danska túngu) eo modo nominat, ut perspicuum sit eandem esse, quam „nostram linguam” ceteris locis appellavit. — In tractatu secundo, serius quidem, sed tamen ante annum 1200 scripto, nunquam occurrit denominatio dönsk túnga, neque norrœna, sed tantummodo „vor túnga” (nostra lingua). — In tertio tractatu, quem Olavus hvítaskald circa vel ante annum 1250 scripsit, semel tantum occurrit denominatio „í danskri túngu”, cum variatione „í norrœnni túngu”, sed sæpissime „í norrœnu — norrœnu stafrofi — norrœnu máli — norrœnu skáldskap”. Uno loco opponitur scribendi ratio Germanorum et Danorum (þýðerskir menn ok danskir) ei rationi, quæ in lingua septentrionali (norrœnu máli) usurpetur (Sn. Edda II, 134), quamque recentiorem esse auctor judicat. — In præfatione, quæ post Snorrii Sturlæi tempora scripta est, vel certius interpolata, quum ejus auctoritate nitatur, et ad tempora seculi quarti decimi a nonnullis relata, prisca denominatio „í danskri túngu” adhibetur, sed in tractatu quarto, circa medium seculi quarti decimi ut videtur scripto, qui fortasse Priori Munkathveraensi Bergo Sökkii filio tribuendus est, nomen „norrœna”, „norrœnu-skáldskapr”, tantummodo occurrit.

Apud auctores historicos terminum satis certum in ætate Snorrii Sturlæi habemus, quum ante ejus tempora nomen „dönsk túnga” fere unice occurrat, postea vero „norrœna” maximum valeat. Neque loci desunt, sive apud nostros, sive apud exteros exempla quæramus, qui demonstrare possint linguam totius septentrionis, sive nominatim trium regnorum septentrionalium et Islandiæ, unam eandemque fuisse. Ita verbi causa Ælnothus, natione Anglus, qui circa annum 1110 Historiam S. Canuti Daniæ regis scripsit, aperte testatur, dicens: „Aquilonales autem, qui ob situm regionum

Normanni dicuntur, et Ysonii (i. e. Islandi), qui etiam ob hiemis ibidem vehementiam et longioris glaciei seriem, Glaciales, tam patria, quam Normantica et Danica lingua vocantur" (Langebek Scr. Rer. Dan. III, 331), quæ verba satis accurate reddunt denominationes „vor túnga" i. e. íslensk túnga, sive „túnga Íslendinga", „norrœna" et „dönsk túnga". — Similiter etiam fragmentum Islandicum, circa annum 1222 ut videtur scriptum, de Canuto Danorum rege ita verba facit: „Knútr, er Landbertus hét skirnarnafni, ok kallaðr er á danska túngu ok norrœna Knútr ríki" i. e. Canutus, qui in baptismo nomen Landberti nactus est, et lingua Danica et Norvegica Canutus potens est appellatus (Langeb. Scr. Rer. Dan. II, 426); quibus verbis clare indicatur, eandem linguam esse Danorum et Norvegorum. Nec minus indubium est, verbis „á danska túngu" omnes terras septentrionales, et præcipue Daniam, Norvegiam atque Sveciam indicari. Inter exempla quæ hoc probant sufficiat hæc afferre: Historia Cnutidarum, s. Knytlinga saga, cap. 17. (Fornm. s. XI, 201) de Canuto Magno Daniæ Rege dicit: „Hic appellatus est Canutus potens, sive Canutus grandævus, fuitque potentissimus rex et latissimi imperii omnium, qui lingua Danica utebantur¹. — De Olavo Tryggvii filio, Norvegiæ rege, quasi una voce dicunt auctores, Gunnlaugus et Oddus (c. 1200), et compendium Historiæ Norvegiæ, Fagrskinna dictum (c. 1250): hunc celeberrimum fuisse omnium principalium virorum, Danica lingua utentium, sive in iis regionibus, quæ Danica lingua utebantur (Fornm. s. III, 10; X, 364; Fagrsk. p. 66)². De Ingebjarga, filia regis Upsaliensis in Svecia dicitur: hanc fuisse formosissimam virginem et sapientissimam omnium Danica lingua utentium, seu intra fines linguæ Danicæ (Hervarar saga in Fornald. sög. Norðrl. I, 516 secundum codicem membraneum Domini Hauki Erlendssonii, ante et post annum 1300 scriptum)³. — Notissimus est locus in Præfatione operis historici Snorrii Sturlæi, in quo historia Ynglingorum Sveciæ regum et deinde regum Norvegiæ primum locum tenet, ubi auctor dicit se in hoc libro historiam eorum principum, qui in terris septentrionalibus regna tenuissent et Danica lingua usi fuissent, describendam curasse (Snorri Sturlus. Heimskr. in Præfatione.)⁴.

Post Snorrii tempora, vel post medium seculi tertii decimi, apud auctores prosæ orationis nomen linguæ „norrœna" sive „norræn túnga" plane

¹ „Hann var kallaðr Knútr hinn ríki eða Knútr gamli, hann hefir verið ríkastr konúgr ok víðlendastr á danska túngu".

² „Þvílíkr höfðingi . . . er þá var frægastr á danska túngu".

³ „dóttur Ýngva konúgs at Uppsölum, Íngibjörgu, þá mey, er fegrst var ok vitrust á danska túngu".

⁴ „Á bók þessi lét ek rita fornar frásagnir um höfðingja þá, er ríki hafa haft á Norðr-löndum ok á danska túngu hafa mælt".

eodem modo atque antea dönsk túnga usitari cœpit, ita ut interdum de Norvegis speciatim, interdum de Norvegis et Islandis communiter, qui semper pro uno fere populo habebantur, interdum peculiariter de Islandis, interdum tandem etiam de omnibus terris sive populis septentrionalibus valeat. Ad hæc probanda innumerabiles fere loci scriptorum adferri possunt; nobis sufficiat unum et alterum locum ad has significationes probandas afferre, qui facile multiplicari possunt.

De linguæ appellatione in ipsa Norvegia duo exempla ex auctoribus Islandis afferemus, qui maximæ auctoritatis sunt. Snorrius Sturlæus de Haraldo Gillio refert, qui in Hibernia educatus exinde in Norvegiam venit (1129) et posthac regnum ibi adeptus est: „Linguæ Norvegicæ usus impeditior illi erat, adeo ut in verbis proferendis magnopere hæsitaret et balbutiret, quod multis derisui fuit” (Snorr. Hkr. Saga Sigurðar Jórsalaf. cap. 34)¹. Simili modo auctor vitæ Laurentii, episcopi Holensis (presbyter Islandus Einar Halliðason 1307—1393?) de clerico quodam Johanne, qui ex Flandria venerat (c. 1294) et igitur Flandricus (Flæmíngi) appellatus est, retulit: „Johannes Flandricus ideo minori usui fuit archiepiscopo in litibus ejus cum canonicis Nidrosiensibus, quod lingua „norrœna” (Norvegica) uti non potuit, et sermo ejus a vulgo non intellectus est, nam omnia Latine, Gallice vel etiam Flandrice loquebatur” (Laurentius saga, cap. 9: Biskupa sögur 1, 799)². — Alteram significationem, quæ linguam Norvegiæ et Islandiæ communi nomine „norrœna” appellat, multa exempla probant, quorum unum tantum afferemus; narratur enim, Vitam Alexandri et Historiam Judaicam a presbytero Islando Brando Jonæo (Brandr Jónsson) postea episcopo Holensi (1263—1264), in linguam „norrœnam” translata esse, his verbis: „Hunc librum ex sermone Hebraico in Latinum transtulit sanctus Hieronymus presbyter, in „norrœnum” autem sermonem vertit Brandus Jonæus presbyter, qui deinde episcopus Holensis fuit, jubente domino Magno rege, filio Hakonis regis grandævi³ (Cod. membr. A. Magn. Nr. 226 Fol. col. 638 in fine). — Nec minus lingua vernacula Islandorum his temporibus eodem nomine appellatur, ut verbi causa in præfatione Snorrii: „Arius presbyter polyhistor primus in hac terra (Islandia) scientias

¹ „Haraldi (gilla) var stírt mjök um norrænt mál, ok kyndi mjök til ordanna, ok höfðu margir menn þat mjök at spotti.”

² „Mátti því Jón flæmíngi miðr gagna erkibiskupi í deilum þeirra kórbræðra, at hann kuuni ekki norrœnu at tala, ok skildi alþýðan ekki mál hans, því at hann talaði allt á Latínu, Fransísku eðr Flæmsku.”

³ „Þessa bók færði hinn heilagi Jeronimus prestur or ebresku máli á Latínu ok í norrœnu sneri Brandr prestur Jónsson, er síðan var biskup at Hólum, eptir boði herra Magnúsar konúngs, sonar Hákonar konúngs gamla.”

antiquas et novas sermone „norræno” (Septentrionali v. Islandico) conscripsit” (Heimskr. in præfat.; cfr. Historiam Olavi Sancti in Prologo) ¹. In vita Laurentii episcopi Holensis in Islandia (1326): „Dominus Laurentius sermone „norræno” (materno v. Islandico, oppos. Latino) usus est” (Laurentius saga c. 55: Bisk, s. 1, 861) ². Eodem modo in libris daticis (máldagar) ecclesiarum Islandicarum codices, Islandico sermone scripti, et in Islandia compositi aut translati, sæpissime recensentur sub nomine „norrænu-bækkr” (libri Septentrionales v. Islandici) ³. Denique etiam nomen linguæ „norræna” de lingua Septentrionali in universum, sive de terris septentrionalibus, adhibitum est, v. c. in Historia Hakonis Hakonidæ a Sturla Thordi filio († 1284) scripta (Fornm. s. x, 76—77), ubi nominat auctor Absalonem, ex ordine Prædicatorum, qui minister provincialis omnibus monasteriis huic ordini adhærentibus per regiones lingua Septentrionali („norræna”) utentes præfectus fuit ⁴. At fuit frater Absalon minister provincialis ordinis Prædicatorum (S. Dominici) per provinciam Daciæ, quæ omnia regna septentrionalia complectebatur. Hoc loco igitur denominatio „norræn túnga” plane eodem modo ac antea „dönsk túnga” occurrit. — Postquam Norvegi linguam vernaculam in scriptis adhibere cœperunt, et Islandi suam cum illis linguam et literaturam communem fere esse judicarunt, nomen linguæ „norræna” magis magisque seculo tertio decimo et quarto decimo invaluit, deinde cum nomine „Íslenzka” sive „Íslenzk túnga” promiscue adhibitum est, ad postremum vero obsolevit. Apud poëtas Islandos, ut antea demonstratum est, seculo quarto decimo adhuc valuit denominatio antiquissima „dönsk túnga”.

¹ „Ari prestr enn fróði ritaði fyrstr manna hér á landi at norrænu máli fræði, bæði forna ok nýja.”

² „Herra Laurentius talaði á norrænu.”

³ „Marteins saga uppá norrænu” (Vita S. Martini Turonensis). — „Kristinnréttr á norrænu” (Jus ecclesiasticum). — „Cecilíu saga á latínu ok norrænu” (Vita S. Cecilie); — „bækkr iij á norrænu” (tres codices); — „Andres saga á norrænu (Vita S. Andreæ). Libri datici ecclesiarum: Grenjaðarstaðr, Hrafnagil, Saurbær, Vellir, Urðir, de annis 1318 et 1394. — „Jóns saga (baptiste) á norrænu” (Vita Johannis Baptiste); „Nikolaus saga á Latínu ok norrænu” (Vita S. Nicolai Mirrensis); „Martini saga á Latínu ok norrænu”; „Sermonsþók á norrænu” (Liber Sermonum). Libri datici ecclesiarum: Tjörn í Svarfaðardal, Mælifell, Grenjaðarstaðr, Skinnastaðir, anno 1394. — „xiiij ok xx Latínu bækkr ok norrænu” (Codices Latini et Islandici triginta quatuor); „hálfir fjórði tugar norrænu bóka, ítem nærri hundræði latínubóka” (Codices Islandici triginta quinque, Latini fere centum); „í norrænu bókum.... Annales fornir á x bókum ok lögbók þar í” (decem volumina antiquorum annalium cum codice Legum). Libri datici monasteriorum Islandicorum in Kirkjubæ, Helgafell et Viðey 1397. — „Þorláks saga á norrænu” (Vita S. Thorlaci episcopi Schalliholtensis Islandice). Liber dat. ecclesie Hof in Rangarvallis 1397.

⁴ „Absalon prædikari, er provincialis var af öllum prædikara klanstrum á norrænni túngu”.

Quamvis igitur sæpius vocabulum „norrœnn” de Norvegis et „norrœna” non raro de Norvegorum lingua (quæ etiam re vera septentrionalis fuit) speciatim usitetur, tamen non rarius sensu generali (= septentrionalis), vel etiam sensu qui Norvegiam excludebat, adhibitum est. Et sic inter exteras nationes nomen Nordmannorum cum Danorum vario modo jungi et misceri perseveravit, ut ex verbis auctoris cujusdam Gallici seculi quarti decimi videre licet, qui ita verba facit: „Nortmanni lingua barbara dicti sunt, quasi homines septentrionales, eo quod ab illa mundi parte venerunt, scilicet a Scythia inferiori, quæ secundum Isidorum terra barbarica vocatur. Sunt origine Dani, quia de Dacia egressi sunt”¹; qui locus etiam communem inter auctores Gallicos sententiam de situ geographico Daniæ (= Daciæ) hujusque denominationis etymologia perspicue demonstrat. Seculo sexto decimo adhuc nomen antiquissimum „dönsk túnga” in Islandia adhibitum invenitur, nam in literis, ab episcopo Holensi Jona Arasonio et ceteris magnatibus ad regem Christianum tertium anno 1540 missis rogant, ne quem Islandiæ præfectum constituat, qui non ex lingua Danica esset (sem „ekki er af danskri túngu”, i. e. ex Dania, Norvegia vel Islandia oriundus)². Editiones librorum, in Islandia seculo sexto decimo paratæ, partim, ut tituli ferunt, in „norrœna”, partim in „íslenzka” lingua prodeunt, in qua re editio princeps Novi Testamenti, ab Oddo Gottschalkio (Oddr Gottskálksson) instaurata, palmarium nobis exemplum præbet. In privilegio regis Christiani Tertii ad librum edendum, dato Hafniæ in octava omnium sanctorum 1539, hic liber ab editore in sermonem Islandicum³, in titulo autem in „norrcœnum” sermonem, translatus esse dicitur („útlögð á norrcœnu”). Eodem modo Postilla sive Liber homiliarum Antonii Corvini, ab eodem Oddo Gottschalkio anno 1546 editus, in titulo dicitur in „norrcœnum” sermonem translatus esse, („á norrcœnu útlagðar”), in præfatione vero dicit auctor, sibi necessarium visum esse, hunc librum „in sermonem nostrum Islandicum” vertere („at snúa þessari sömu Corvini postilla í vort íslenzka túngumál”). — Inter libros, quos anno 1542 ex Hafnia Islandiam misit episcopus Skalholtensis Gizurus Einari (Gizur Einarsson) numerat: Sermones de Sanctis Islandice („Postilla de sanctis í íslenzku”). Liber epistolaris Gizuri in collect. AMagn. Nr. 266 Fol. pag. 33. Ex his exemplis plane innotescit, his temporibus omnes tres denominationes linguæ („dönsk túnga; — norrœna; — íslenzka”) adhuc notas fuisse, neque dubitari potest, quin hoc ultimum nomen maternæ

¹ Langebek, Scr. Rer. Dan. II, 18; confr. etiam P. E. Mülleri in Saxonem Prolegomena pag. 10–12.

² Safn til sögu Íslands II, 206.

³ „Hand haffuer wdsett thet nye testamente paa Íslands tunghe”. Edit. fol. Aij; M. Ketilss. Forordn. for Island I, 223.

linguæ Islandorum diu jam usitatum fuerit, quamquam ex hoc tempore in libris scriptis frequentius prodire cœperit.

Ex eo inde tempore, quum scripta antiqua edi cœpta sunt, et literatura antiqua a Svecis, Danis et Norvegis recoli, multa nova in hac re disceptabantur, quum omnes sibi linguam et literaturam vindicare desiderarent. Sveci primum „linguam antiquam Gothicam” (Verelius), deinde „linguam antiquam Septentrionalem” (Peringsköld), postremo „linguam Islandicam” (Sjöborg, Hammarsköld) appellarunt. Dani, partim ab Islandis informati, primum linguam Asianam (Ásamál) et Runicam (Rúnamál), vel etiam Danicam (Dönsk túnga) vocarunt, partim tractatus Olavi Hvítaskald non recte intellectos¹, partim appellationem vetustissimam sēcuti. Seculo sexto decimo et sequenti vulgo in Dania et Norvegia frequentissimum fuisse videtur nomen „lingua Islandica”, quod ex scriptis Undalini et Wormii apparet². Libri virorum Islandorum Runolphi Jonæ (Runólfr Jónsson) et Gudmundi Andreæ (Guðmundr Andrēsson), circa medium seculi septimi decimi conscripti, primum appellationem generalem, quæ postea invaluit, adhibuerunt³, quam nostris temporibus, quum Societas Antiquariorum Septentrionalium libros antiquos edere incepit, voce Danica „Oldnordisk” reddiderunt. Neque hoc sine ratione sufficiente factum est, nam si nostro tempore lingua Danica (dönsk túnga) pure more antiquissimo appellaretur, facile inde error oriretur, ut cum hodierna lingua Danica confunderetur. Idem valeret de appellatione lingua Norvegica (Norsk) et de obsoleta medii temporis denominatione „Nor-

¹ Loci isti apud scriptores antiquos, qui nominibus „Ásamál” et „Rúnamál” ansam dedisse videntur, hi sunt: a) Snorra Edda Præfatio (I 28): „þeirra túnga, Ásamanna, var eigin túnga um öll þessi lönd”, i. e. lingua Asianorum (= Asarum) in his omnibus regionibus (septentrionalibus) propria fuit, conf. tractatum Olavi hvítaskald in SE. II, 91. — b) Tractatus Olavi in SE. II, 62—159, præsertim hæc verba: „Samhljóðendr eru ellefu í rúna máli”, i. e. diptongi in sermone (rectius: alphabeto) Runico sunt undecim, SE. II, 72, cfr. pag. 78.

² Ericus Broekenhuus, præfectus Mandalensis in Norvegia 1567 († 1583), retulit se codicem Biblicum in linguam Islandicam translatum („udsæt paa islandiske Maal”) ante trecentos annos scriptum vidisse. Peder Claussøn Undal Norriges Beskrivelse. Hafn. 1632. 4to. pag. 157. — Lingua Islandiæ („Islands Sprog”), et: Lingua Islandica, quæ nostra antiqua genuina lingua fuit („Islandisk, som var vor rette gammel Maal”). Olaus Wormius in Dedicatione ad Cancellarium regni Norvegiæ Christophorum Urne 7. Febr. 1633, præmissa editioni Heimskringlæ interpr. Petr. Clauss. Undal. Hafn. 1633. 4to., quod mox idem Wormius in Præfatione libri ita alio modo exprimit: Antiqua lingua Norvegica, quæ adhuc in Islandia usitatur et olim per omnia hæc regna septentrionalia in usu fuit („Det gamle norske Maal, som de endnu bruger paa Island og i fordom Tid var gangs i alle disse nordiske Riger”).

³ Linguæ Septentrionalis elementa (auctor Run. Jon.) 1651. 4to. — Recentissima antiquissimæ linguæ septentrionalis incunabula, i. e. Grammaticæ Islandiæ rudimenta (auctor. Run. Jon.). Hafn. 1651. 4to. — Lexicon Islandicum sive Gothiciæ Runæ vel Linguæ Septentrionalis dictionarium (auct. Gudmund. Andreæ). Hafn. 1683. 4to.

rœna", quæ, si sensu speciali Norvegico sumeretur, prave indicaret libros omnes ad hanc literaturam pertinentes in Norvegia, vel a Norvegicis auctoribus, vel dialecto Norvegica esse conscriptos, quum hoc de minima earum parte dici possit. Appellatio singularis Norsica (Norse) omni auctoritate caret, quum hæc denominatio non re vera nisi de populari quadam dialecto linguæ valeat, posteriori tempore in Orcadibus et insulis adjacentibus aliquatenus conservata. Nomen ex Islandia maximo quidem jure sumeretur, non solum quia ex parte potiori hæc denominatio fieret, quum ex carminibus historicis, quæ materiam huic operi præbuerunt, certe longe major pars in Islandia vel ab Islandis composita, omnia vero per eorum operam et industriam conservata sint, sed etiam propterea, quod, etsi lingua optimo jure Septentrionalis appelletur, tamen per solos auctores Islandicos ad classicam dignitatem evecta est. Neque hæc denominatio eodem modo, atque illæ de Dania et Norvegia sumptæ, falsam de hodierna lingua imaginem provocare posset; tanta enim inter linguam antiqui et hodierni seculi in Islandia similitudo adest, ut si opera historica Arii sive Snorrii Sturlæi pagano Islandico recitare velis, plane te intelligat, et ipse eodem modo, eandem in sermone formando et componendo leges linguísticas sequens, se exprimat. Sed Islandi semper re ipsa contenti fuerunt, quod

per varios casus, per tot discrimina rerum linguam patrum et literaturam et traditiones antiquitatis tam fideliter colere et servare iis contigit. Et præterea, quum non solum eorum opera, sed etiam ex aliqua parte Norvegorum, Danorum, Insularium, forte etiam Svecorum in hoc opere sint accommodata, quin nomen generalius sumendum esset minime dubitandum esse videbatur. Unum desiderium erat, nimirum ut vocabula in metricis inscriptionibus Runicis conservata colligi et operi adjici possent, sed quum spes, quæ nobis de hac re fuit, ad tempus nos fefellit, in futurum tempus referenda est.

Scripsimus Hafniæ mense Decembri anni MDCCCLX.

SERIES ALPHABETICA, QUÆ IN HOC LEXICO OBSERVANDA EST:

a. b. d. e. (ę. æ.) f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. (ø. ö. œ.) p. r. s. t. u. v.
x. y. z. þ. ð.

INDEX SIGLORUM.

A. == Amatorium carmen, i. e. Man-
saungsdrápa in calce codicis Regii Eddæ
Snorrianæ (vide Cod. Reg. infra), non-
dum editum; vide F. xi præf. p. 8
(Shl. x, 193). *Numerus stropham
indicat.*

AA. == ANTIQUITATES AMERICANÆ,
sve Scriptores Septentrionales Rerum
Ante-Columbianarum in America, studio
et opera Caroli Chr. Rafn. ed. Socie-
tas Regia Antiquariorum Septentriona-
lium. Hafniæ 1837. 4to. *Numerus pa-
ginam indicat.*

abs. == absolute.

acc. == accusativus, -ve.

acc. s. msc. == accusativus singu-
laris masculini.

act. == activum, -vi, -ve.

Ad. == ARINBJARNARDRÁPA, carmen
encomiasticum Egilli Skallagrími, in
honorem liberi baronis Arinhljórn. Egils
saga. Hafn. 1809. 4to. p. 648-685.
Sagan af Agli Skallagrímssyni. Reykja-
vík. 1856. 8vo. p. 201-205 confr.
270-278. *Numerus stropham indicat.*

Ad. str. ult. == ARINBJARNARDRÁPA,
strophæ ultima.

adj. == adjectivum.

adv. == adverbium.

Ag. == Arngrími historia, i. e. stro-
phæ, auctore fratre Arngrímo, Einare
Gílsii et pluribus, ex Gudmundar saga,
sive historia Gudmundi episcopi Ho-
lensis, auctore fratre Arngrímo (BISKUPA
SÖGUR Tom. II).

al. == alias.

Alex. == ALEXANDERS SAGA, ed.
C. R. Unger. Christiania 1848. 8vo.
alt. rec. == altera recensio (scil.
Fagrskinnæ).

Alvm. == ALVISMÁL, carmen in Edda
Sæmundina, ed. Arna-Magn. Tom. I.
Hafn. 1787. 4to. p. 251-270; — ed.
Rask, Holm. 1818. 8vo. p. 48-51;
— ed. P. A. Munch. Christianiæ 1847.
8vo. p. 33-35; — ed. Lünig. Zürich
1859. 8vo. p. 186-187; — ed. Möbius,
Leipzig 1860. 8vo. p. 40-44. *Nu-
merus stropham indicat.*

AM. == Arnas Magnæus (Árni Magn-
ússon) == Arna-Magnæana (editio).

Am. == ATLAMÁL hin grænlenzku,
carmen in Edda Sæmundina, ed. von
der Hagen, Altnord. Lieder u. Sagen,
Berlin 1812. 8vo. p. 81-92; — A.
Magn. Tom. II. Hafn. 1818. 4to. p.
411-486; — Rask p. 251-264; —
Munch p. 150-159; — Lünig p. 452-
478; — Möbius p. 181-193. *Numerus
stropham indicat.*

A. Magn. == AM.

Anecd. == Anecdoton historiam Sver-
reri regis Norvegiæ illustrans, ed. E.
Chr. Werlauff. Hafn. 1815. 8vo. Ite-
rum ed.: Om den norske Kirkes For-
hold til Staten. Cum Speculo Regali
(Sks.). Christianiæ 1848. 8vo. p. 176
— 192. *Numerus paginam indicat in
editione Werlauffiana.*

Angl. == Anglice.

Ann. f. nord. Oldk. == AnO.

AnO. == ANNALER FOR NORDISK

OLDKYNDIGHED OG HISTORIE ed. Societas Reg. Antiquar. Septentr. Khavn. 1836 et sequ. 8vo.

Anvisn. t. Isl. = Anvisning till Isländskan eller Nordiska fornpråket af RASK. Stockholm 1818. 8vo.

appell. = appellatio, -ne, -nibus.

AR. = ANTIQUITÉS Russes d'après les monuments historiques des Islandais et des anciens Scandinaves, éditées d'après la rédaction de C. C. Rafn par la Société Royale des Antiquaires du Nord. Copenh. 1850. 1852. Tom. I-II. 4to maj. *Primus numerus Totum, secundus paginam, tertius stropham indicat.*

Ar. Hjörl. = ARONS SAGA HJÖRLEIFSSONAR, mscr. (nunc edita in BISKUPA SÖGUR, uitg. af h. íslenzka Bókmentafélagi. Kaupmh. 1858. 8vo. I, 619-638). *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Árn. = ÁRNA BISKUPS SAGA, edita cum Sturlunga saga. Hafn. 1820. 4to, et iterum in BISKUPA SÖGUR I, 677-786. *Numerus caput indicat.*

Árnus Bōðvarides = Árni Bōðvarsson, vir literatus et inter poetarum rhythmicos Islandiæ seculo XVIII. notabilis (v. þrjóta, strophæ citata ex Úlfars rímur XVI, 3 desumta).

art. = articulo.

AS. = Anglosaxonicus, -a, -um, -e.

Auct. ling. Lat. = Auctores Latinae linguae in vnum redacti corpus. ed. Dion. Gothofredi. (Argentorati). 1595. 4to. (Sex. Pompei Festi de verborum significatione. Libri xx. p. 241-478).

Band. = BANDAMANNA SAGA, ed. Björn Markússon in collectione quæ dicitur: Nokkrir margfróðir sögu-þættir Íslendinga. Hólm 1756. 4to. p. 1-15; et iterum Halldór Fríðriksson in: Nordiske Oldskrifter. x. Kjöbenhavn. 1850. 12mo. *Numerus stropham indicat.*

Barb. = barbare, barbarice.

Belg. = Belgice.

Bell. Alex. = Bellum Alexandrinum Julii Cæsaris (A. Hirtii).

Beov. = Beowulf, i. e. Ep. Scyld.

B. Grönd. = Benedikt Jónsson Gröndal, assessor tribunalis superioris in Islandia († 1825). (Kvæði Benedikts Gröndals, ed. Sveinbjörn Egilsson. Víðey 1833. 12mo).

B. Grönd. in musteri mannorðs. =

Benedikt Jónsson Gröndal: Interpretatio Islandica carminis Alexandri Pope: *Temple of fame*, ed. primum in Félag. x, 285-312; xi, 279-288; xv, 275-282; deinde in: Kvæði Benedikts Gröndals ed. Sveinbjörn Egilsson, p. 1-45.

Bileams rím. = BILEAMS RÍMUR, septem cantilenæ de historia Bileami (ex Numeri cap. 21-25), compositi a Jóna Magni filio pastore Laufasensi (1636-1675), editi in libello: Ein lítil psálma og vísnabók. Hólm 1756-57. Tom. 1-2. 12mo. Tom. II, plag. A 1 — D 6.

Bk. 1. = BRYNHILDARKVIÐA prima (= Sigdrífumál). carmen in Edda Sæmundina, ed. v. d. Hagen, Altn. Lieder u. Sagen, p. 45-48 (ut fragmentum); — Grimm, Lieder der alten Edda, Berlin 1815. 8vo. p. 207-227 (titid.); — A. Magn. II, 189-210; — Rask p. 193-199; — Munch p. 113-116; — Lünig p. 376-385; — Möbius p. 139-143. *Numerus stropham indicat.*

Bk. 2. = BRYNHILDARKVIÐA secunda, Carmen in Edda Sæmundina, ed. Rask, p. 216-226. = SIGURÐAR KVIÐA, ed. v. d. Hagen, Altn. Lieder u. Sagen, p. 54-62; — Grimm, Lieder der alten Edda, p. 241-275. = SIGURÐAR KVIÐA FÁFNISBANA tertia, ed. A. Magn. II, 211-244; — Munch p. 117-124; — Lünig p. 386-401; — Möbius p. 144-152. *Numerus stropham indicat.*

Bl. = Bl. membr.

Bl. membr. = Blöð (= folia) membræ, varii argumenti: geographici, historici, astronomici, in collectione Arna. Magnæana Nr. 544. 4to. (Antiqu. Russes II, 426-441).

boreal. = boreale (vocabulum), in Islandia boreali usurpatum.

Bryng. = BRYNGERÐARLJÓÐ, mscr.

c. = cum; *c. dat.* = cum dativo.

Cæs. Bell. Civ. = Cæsaris Bellum Civile, i. e. C. Julii Cæsaris Commentarii de bello civili.

Cæs. B. G. = Cæsaris Bellum Gallicum, i. e. C. Julii Cæsaris Commentarii de bello Gallico.

cf. = confer.

Cic. offic. = Cicero de officiis, i. e. M. Tullii Ciceronis de officiis, libri tres.

Cic. Divin. = Cicero de divinatione,

i. e. M. Tullii Ciceronis de divinatione, libri duo.

Cimbr. == Cimbrice.

citat. == citatum.

Clavis metrica Lopti == Háttalykill Lopts (Guttormssonar; edit. Hafn. 1793. 8vo).

cod. == codex, -dice; *cod. chart.* == codex chartaceus.

Cod. Acad. == Codex Academicus (collectio Arna-Magnæana Nr. 748. 4to. cod. membr.), confr. Edda Sæmundar hins fróða, ed. Arna-Magn. Tom. I. Præf. pag. xlv, ubi signatur U.

Cod. Byrg. == Cod. Byrg.

Cod. Byrg. == Codex Byrgerianus, i. e. Konúngabók af Bergi ábóta, cod. membr. Biblioth. regię Holmiensis, Island. Membr. Nr. I in Folio.

Cod. Flat. == Codex Flateyensis, in Bibliotheca Regia Hafniensi: Gamle kongelige Samling Nr. 1005 in Folio.

Cod. Fris. == Codex Frisiannus, membraneus, in collectione Arna-Magnæana Nr. 45 Fol.

Cod. Havn. == Codex Hafniensis (v. c. Guðmundar saga biskups A. Magn. Nr. 399. 4to; opposit. codici Holmiensi ejusdem historię).

Cod. Holm. == Holm., i. e. codex Holmiensis.

Cod. Reg. == Codex Regius, membraneus, in Bibliotheca Regia Hafniensi, continens Eddam vetustiore sive Sæmundianam: Gamle kong. Saml. Nr. 2365 in 4to.

Cod. Reg. == Codex Regius, membraneus, in Bibliotheca Regia Hafniensi, continens Eddam recentiore sive Snorrianam: Gamle kong. Saml. Nr. 2367 in 4to.

Cod. Svec. == Codex Svecicus (v. c. Guðmundar saga biskups cod. membr. Bibl. Reg. Holmiensis Island. Membr. Nr. 5 Fol.) == Holm.

Cod. Upsal. == Codex Upsaliensis, membraneus, in collectione Delagardiana Nr. XI, continens Eddam Snorrianam.

Cod. Worm. == Codex Wormianus, membraneus, in collectione Arna-Magnæana Nr. 242 Fol.

codd. == codices, -cum, -cibus.

cogn. == cognatum (vocabulum).

Cogn. spir. == Diatribe historico-ecclesiastica de cognatione spirituali etc. auctore Joanne Olavio. Hafn. 1771. 8vo.

Cogn. spir. Gloss. == Glossarium eidem libro annexum.

col. == columna.

coll. == collato.

coll. == collective.

Collectio Edd. Jonis Grunnav., et alius locis: *collect. J. Olavii Grunnav.* == J.

Comment. SE. == commentarii in Eddam Snorrii Sturlæi, edit. Arna-Magnæana 1848 etc. Tom. I-III. 8vo.

comp. == compositum.

compar. == comparativus, -vo.

compos., *composs.* == compositus, -tum, -ta, -tis.

conj. == conjunct. == conjunctivus, -vi, -vo.

contr. == contractus, -te.

Corvicinium == Hrafn.

Curt. == Curtius (i. e. Q. Curtii Rufi de gestis Alexandri Magni Libri qui supersunt octo).

D. == Danorum (Danię); *D. et A.* == Danorum (Danię) et Anglorum (Anglię).

Dan. == Danice.

Dan. vet. == Danico vetere (sermone).

dat. == dativus, -vo.

demonstr. == demonstrativum, -vi.

derivat. == derivativum, -ve.

D. et A. == Danorum (Danię) et Anglorum (Anglię).

Diatrib. == Cogn. Spir.

Diatr. de cogn. spir. == Cogn. spir.

Diatr. Gloss. == Gloss. cogn. spir.

dimin. == diminutivum.

D. R. == Danię Rex.

Dropl. maj. == DROPLAUGARSONA SAGA, hin meiri, mscr.

Dropl. min. == DROPLAUGARSONA SAGA, hin minni (i. e. Sagan af Helga ok Grími Droplaugarsonum, ed. Konráð Gíslason, in: Nordiske Oldskrifter, II. Khavn. 1847. 12mo.). *Numerus stropham indicat.*

DrÞS. == *Draumr Þorsteins Síðuhallssonar*, Somnium Thorsteini Síðuhalli filii mscr. (nunc edit. a Theod. Möbio in *Analecta Norrœna*. Leipzig 1859. 8vo. I, p. 184-186, et speciatim cum: *Saga af Þorsteini Síðuhallsyni*, p. 16-18. Leipzig 1859. 8vo; novissime edit. a Guðbrando Vigfussonio in: *Nord. Oldskr.* XXVII, 130-132, confr. p. 170).

DrÞÞ. == *Draumr Þorsteins Þorvardssonar*, Somnium Thorsteini Þorvardi filii, mscr. (nunc editum sub ti-

tulo: Kumlbúa þáttir, a Gudbr. Vigfussonio in: Nord. Oldskr. XVII, p. 129-130, confr. p. 169-170).

Eb. = EYRBYGGJA SAGA, Hafn. 1787. 4to, cum interpretatione Latina. Pars ejus in GhM. I, p. 494-786. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

ed. = editio, -ne, -nem.

Ed. = Edda.

Æd. = ÆGISDREKKA = Lokaglepsa.

ed. Hol. = editio Holana (v. c. GS., Grett., et plur.).

ed. Holm. = editio Holmiensis = editio Raskii (Eddæ Sæmundinæ).

Ed. Löv. = Ed. Lövas.

Ed. Lövas. = Edda Lövasina, i. e. Recensio textus Eddæ Snorrianæ, quæ Magno Olavio (Magnús Ólafsson) pastori Laufasensi originem debet; fere eadem ac editio Resenii, cfr. editionem Sveinb. Egilssonii. Reykjav. 1848, p. 232-239.

Ed. Lövasina = Ed. Lövas.

Ed. Lövas. Append. = Eddæ Lövasinæ Appendix (Edda Snorra Sturlusonar ed. Sveinb. Egilss. Reykjav. 1848, p. 232-239).

ed. Resen. = Edda Islandorum an. Chr. mcccv islandice conscripta per Snorronem Sturlæ, Islandiæ nomophylacem. edid. P. Joh. Resenius. Havn. 1665. 4to.

Ed. Sæm. = Edda Sæmundina, i. e. Edda Sæmundar hins fróða (ed. A. Magn.). Hafn. 1787-1828. Vol. I-III. 4to; — Altnordische Lieder und Sagen (Lieder der älteren Edda) ed. v. d. Hagen. Berlin 1812. 8vo; — Lieder der alten Edda, herausgeg. von J. und W. Grimm. Berlin 1815. 8vo; — ed. Rask et Afzel. Holm. 1818. 8vo; — ed. P. A. Munch. Christiania 1847. 8vo; — ed. Hermann Lüning. Zürich 1859. 8vo; — ed. Th. Möbius. Leipz. 1860. 8vo.

Ed. Sæm. ed. Holm. = Edda Sæmundina editio Holmiensis, i. e. editio ex recensione Raskii, curante Afzelio. 1818. 8vo.

ed. Skalh. = editio Skalholtina, confr. ÓT. Skh., Orm. Stórolf.

Ed. Sn. mscr. J. = J.

Ed. Snorr. = SE., i. e. Edda Snorrí Sturlæi.

Eg. = EGILS SAGA SKALLAGRÍMS-SONAR, ed. Arna-Magnæana cum ver-

sione Latina et notis uberrimis. Hafn. 1809. 4to. — Sagan af Agli Skallagríms-syni, ed. Jón Þorkelsson. Reykjav. 1856. 8vo. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat, secundum editionem Arna-Magnæanam.*

Egg. = Kvæði Eggerts Ólafssonar (carmina Eggerti Olavii), ed. Kaupmannahöfn 1832. 8vo.

Egg. Olavius = Egg.

Eggerti Itiner. = Eggerti Olavii Itiner.

Eggerti Olavii Itiner. = Egg. Olav. Itinerarium, i. e. Vice-Lavmand Eggert Olafsens og Landphysici Biarne Povel-sens Reise igjennem Island. Cum charta ettabh.ænn. Sorøe 1772. Tom. I-II. 4to.

Egl. = Eg. (i. e. Egla = Egils saga).

egr. = egregium.

Eiríksm. = EIRÍKSMÁL, carmen in obitum Erici Blóðöx, Regis Norvegiæ, vide in Fagrskinna (p. 16-17 in edit. Munch & Unger, conf. Oldnorsk Læse-bog. Christiania 1847. 8vo. p. 114-115, utroque loco non satis distincte editum); inde desumptum apud Möbius: Edda Sæmundar hins fr. Leipz. 1860, p. 231-232.

ellipt. = elliptice.

e-m = einum (einhverjum, i. e. alicui).

e-n = einn (einhvern, i. e. aliquem).

episc. = episcopi.

eod. cap. = eodem capite.

epith. = epitheton.

Ep. Scyld. = Epos Scyldingorum, i. e. Beo-wulf; — ed. Grim. Joh. Thor-kelin (De Danorum rebus gestis seculo III. et IVto. Poëma Danicum dialecto Anglosaxonica. Hafn. 1815. 4to). — The anglo-saxon poems of Beowulf etc., ed. Kemble. London 1835. 12mo. (Translation & Glossary. Lond. 1837. 12mo). — Beo-wulf og Scopes Widsið. to angelsax. Digte, ed. Schaldemose. Khavn. 1847. 8vo.

Epos Scyld. = Ep. Scyld.

Epos Bjov. = Ep. Scyld. (i. e. Epos Bjovulf s. Beo-wulf). ed. Thorkelin.

e-s = eius (einhvers, i. e. alicujus).

Esp. Arb. = ESPÓLÍNS ÁRBÆKR, i. e. Islands Árbær í sögu formi af Jóni Espólin. I-XII. Kaupmannahöfn (Haf-niæ) 1821-1855. 4to. *Primus numerus volumen (deild), secundus paginam, tertius stropham indicat.*

e-t = eitthvat (i. e. aliquid).

etc. = et cetera.

e-u = einu (einhverju, i. e. alicui).

exscr. = exscriptum.

exscr. chart. = exscriptum chartaceum, -ta chartacea.

Exscr. cod. Worm. sec. J. Olav. Grunnav. = Exscriptum codicis Wormiani (A. Magn. 242 Fol.) secundum Jonam Olavium Grunnavicensem = J.

Exscr. J. Grunnav. = Exscriptum Jonæ Grunnavicensis = J.

Exscr. Jonis Grunnavic. = J.

exss. = exscripta (plur.).

f. = femininum; *f. pl.* = femininum plurale.

f. = filius, -lio.

F. (FmS.) = FORNMANNNA SÖGUR ed. Societas Regia Antiquariorum Septentrionalium. Hafniæ 1825-37. Vol. I-XII. 8vo. *Primus numerus volumen* (hindi), *secundus paginam*, *tertius stropham indicat.*

Fab. Prodr. (Faber. Prodromus; Faberi Prodr.; Fab. Prodr. ornith.; Fab. Prodr. ornithol.; Faberi ornith.); = Prodromus der isländischen Ornithologie oder Geschichte der Vögel Islands von Friedr. Faber. Kopenh. 1822. 8vo. *Numerus paginam indicat.*

Farmannal. = Farmannalög, i. e. Bjarkeyjarrættir Magnús konungs laga-bætis (ix, 18); ed. in Norges gamle Love. Christiania 1846-1849. Tom. I-III. 4to maj. (I, 283).

Fbr. = FÓSTBRÆÐRA SAGA eðr sagan af Þorgeiri Hávarssyni ok Þormóði Bessasyni Kolbrúnarskáldi. Kaupmannahöfn 1822. 8vo. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.* — Fóstbræðra saga, ed. Konráð Gíslason. Khavn 1852. 12mo. (Nordiske Oldskrifter, xv). Pars ejus edita in GhM. II, p. 250-419.

Fèlag. = RIT ÞESS ÍSLENZKA LÆRDÓMS-LISTA FÉLAGS. Vol. I-XV. Kaupmannah. 1781-1797. 8vo. *Prior numerus volumen, posterior stropham indicat.*

Fær. = Færoice.

Fær. = FÆREYÍNGA SAGA, ed. C. C. Rafn. Khavn. 1832. 8vo maj., cum interpretatione Færoica et Danica. *Numerus paginam indicat.*

Fim. = Finnico, -ce.

Fimbl. = FINNBOGA SAGA HINS RAMA, ed. E. Chr. Werlauff (cum Vatus-

dæla saga). Khavn. 1812. 4to. p. 207-361 cum interpretatione Danica.

Fjölsm. = FJÖLSVINNSMÁL, carmen in Edda Sæmundina, ed. Arna-Magn. I, 275-310; — Rask, p. 107-112; — Munch, p. 171-174; — Lünig, p. 505-515; Möbius, p. 210-215. Ed. in: Eddische Studien von Paulus Cassel. Weimar 1856. 8vo. Cum versione Germanica, introductione et notis. — *Numerus stropham indicat.*

Fk. = Fsk.

Flóam. = FLÓAMANNA SAGA, nunc edita a Gudbrando Vigfussonio et Th. Möbio in: Fornsógur. Leipzig 1860. 8vo. p. 117-161. Pars ejus ed. in GhM. II, 1-221.

Fm. = FAFNISMÁL, carmen in Edda Sæmundina, ed. Arna-Magn. II, p. 167-188; — v. d. Hagen, Altnord. Sagen u. Lieder, p. 40-45; — Grimm, Lieder der alten Edda, p. 175-205; — Rask p. 186-192; — Munch, p. 108-112; — Lünig, p. 367-376; — Möbius, p. 133-138. Appellatur etiam SIGURDAR KVIDA FAFNISBANA hin önnur, síðari partr (ed. Arna-Magn. II, 167). *Numerus stropham indicat.*

F. Magnus. = F. Magnusenius = Finus Magnusenius (Finn Magnusen: Finnur Magnússon).

fol. = folium, -lio.

Forspjallsl. = FORSPJALLSLJÓÐ s. Forspjallsmál, i. e. Hrafnagaldur Óðins. vide *Hrafn.*

FR. = FORNALDAR SÖGUR NORÐR-LANDA, ed. C. C. Rafn. Kaupmannah. 1829-1830. Tom. I-III. 8vo. *Primus numerus tomum, secundus paginam, tertius stropham indicat.*

Fragm. = Fragmentum.

Fragm. de Thorst. Siduhall. f. = Fragmentum de Thorsteino Sidu-Halli filio, i. e. ÞORSTEINS SAGA SÍÐU-HALLS-SONAR; vide: *Þ. Síðuh.*

Franc. = Francogallice.

Frostopl. = Frp.

Frostupl. = Frp.

Frþ. = Frostupíngs lög, ed. in Norges gamle Love I, 119-258.

Frþl. = Frp.

Fsk. = FAGRSKINNA, Historia rerum Norvegicarum (in Islandia conscripta, vide Safn til sögu Íslands I, 137-184), ed. P. A. Munch et C. R. Unger. Christiania 1847. 8vo. *Prior numerus paginam, posterior stropham indicat.*

G. = *GRISLI s. Váttardrápa*, carmen in honorem Olavi Sancti, N. R., ab Einar Skulii filio compositum anno 1152. Cod. Flat. (Flateyjarbók) ed. Christianæ 1859. 8vo. p. 1-7. Hkr. ed. Hafn. Fol. Tom. III, 461-480 cum interpr. Danica et Latina; F. V. 349-370. In omnibus his editionibus tres strophæ omissæ sunt, quæ in codice Holmniensi Membr. Nr. 1 Fol. inveniuntur, post str. xxx. inserendæ. *Numerus stropham indicat.*

Gall. = Gallice.

Gd. = *GUDMUNDAR DRÁPA*, carmen in honorem Gudmundi episcopi Hólen-sis compositum ab Arna Jonis filio, abbate Munkathveraensi (1371-1379), mscr. (nunc editum in: *BISKUPA SÖGUR*, Tom. II). *Numerus stropham indicat.*

Gdþ. = *GUDMUNDAR DRÁPA ÖNNUR*, carmen in honorem ejusdem Gudmundi episcopi, a fratre Angrimio, abbate Thingeyrensi, anno 1345 compositum, msc. (nunc editum in: *BISKUPA SÖGUR*, Tom. II). *Numerus stropham indicat.*

Gen. = genitivus, -vo; gen. f. = genitivus fæminini.

Germ. = Germanice.

Getsp. Heiðr. = *GETSPEKI HEIDREKS* konúgs, i. e. Ænigmata cum solutione regis Heidreki, in *HERVARAR SAGA* ok Heiðreks konúgs. Edd.: O. Verelii. Upsal. 1672. Fol.; — Stephani Björns-sonii. Hafn. 1785. 4to; — C. C. Rafn in FR. I, 409-512 et 513-533, quæ primum locum tenet; — N. M. Petersen in: Nordiske Oldskrifter III. Khavn. 1847. 12mo. *Numerus stropham indicat.*

Gha. = *GODRÚNARHARMR*, carmen in Edda Sæmundina, ed. v. d. Hagen, Altnord. Lieder u. Sagen, p. 64-71; — A. Magn. II, 290-324 et 325-334 (sub titulo: *GODRÚNAR KVIÐA* secunda et tertia); — Rask p. 230-238 (*Godrúnarharmr. Niflungalok*); — Munch p. 134-138 et 139-140 (*GUDRÚNAR KVIÐA ÖNNUR* et þriðja); — Lünig p. 418-429 et 430-432 (cum iisdem titulis); — Möbius p. 163-168 et 169-170 (cum iisdem titulis). *Numerus stropham indicat.*

Ghe. = *GODRÚNARHEFNA*, carmen in Edda Sæmundina, ed. v. d. Hagen, Altnord. Lieder u. Sagen, p. 76-81 (Daði Atla); — A. Magn. II, 361-410 (sub titulo: *Atla kviða hin grænlenska*); — Rask p. 244-250 (*Godrúnarhefna*); — Munch p. 143-149 (*Atlakviða*); — Lünig

p. 440-451 (cum eod. tit.); — Möbius p. 175-180 (*Atlakviða in grænlenska*). *Numerus stropham indicat.*

Ghm. = *GRÖNLANDS HISTORISKE MINDESMÆRKER*, udgivne af det kongelige Nordiske Oldskrift-Selskab. Khavn. 1838-1845. Vol. I-III. 8vo. *Primus numerus volumen, secundus paginam, tertius stropham indicat.*

Ghv. = *GODRÚNARHVÖT*, carmen in Edda Sæmundina, ed. v. d. Hagen, Altnord. Lieder u. Sagen, p. 92-59; — A. Magn. II, 519-534; — Rask p. 265-268 (*Godrúnarhvata*); — Munch p. 160-162; — Lünig p. 478-484; — Möbius p. 193-196. *Num. stropham indicat.*

Gk. = *GODRÚNARKVIÐA* hin fyrsta, carmen in Edda Sæmundina, ed. v. d. Hagen Altnord. Lieder u. Sagen p. 51-54; — A. Magn. II, 269-284; — Rask p. 211-215; — Munch p. 130-133; — Lünig p. 411-417; — Möbius p. 158-162. *Numerus stropham indicat.*

Gloss. = Glossarium.

Gloss. Cogn. Spir. = Glossarium ad Joh. Olavii Diatriben de cognatione spiritali, vide: *Cogn. Spir.*

Gloss. Diatribes = *Gloss. Cogn. Spir.*

Gloss. E. s. Gloss. Ed. Sæm. I. (II, III.) = Glossarium Eddæ Sæmundinæ, i. e. specimen glossarii in editione Arna-Magnæana cuique Tomo operis (I-III) additum Hafn. 1787, 1818, 1828. 4to.

Gloss. F. = Glossarium ad FmrS. (Tom. XII).

Gloss. Landn. = Glossarium Landnamæ, i. e. Index vocum poëticarum etc. editioni Libri Íslands Landnámabók (Hafn. 1774. 4to) additum.

Gloss. Nj. = Glossarium Njalæ, i. e. Specimen Glossarii Latinae interpretationi Njals sagæ, s. Historiæ Njali et filiorum (Hafn. 1809. 4to) additum.

Gloss. Njúl. = *Gloss. Nj.*

Gloss. Norv. Hallageri = *Lex. Hallageri.*

Gloss. Ornst. = Glossarium Orms-tungense, i. e. Index vocum ad calcem *Ornst.* (qu. v.).

Gloss. Synt. Bapt. = Glossarium ad Joh. Olavii Synt. Bapt. (qu. v.).

Gloss. Synt. de Bapt. = *Gloss. Synt. Bapt.*

GM. = Gudmundus Magnæus (Gudmundr Magnússon), editor Eddæ Sæmund. Tomi I. et Historiæ de Egillo Skallagrinni (Eg.).

- G. Magn.* = GM.
G. Magnæus = GM.
GP. = Gunnarus Pauli filius (Gunnar Pálsson), Pastor Hjarðarholtensis in toparchia Dalensi in Islandia († 1791), commentator in Eddam Sæmundinam et multa carmina poetarum antiquiorum.
G. Pauli = GP.
G. Pauli f. = GP.
Grág. = GRÁGÁS, ed. Arna-Magnæ. Pars I-II. 1829. 4to. *Prior numerus partem s. volumen, secundus paginam indicat.* — Codicem Regium (Gamle kgl. Saml. 1157. Fol.) ed. Vilh. Finsen. Kb. 1852. I-II. 12mo. (Nordiske Oldskrifter XI, XVII, XXI-XXII).
Gramm. AS. Raskii = Rask Gram. AS.
Græc. = Græce.
Grett. = GRETTIS SAGA, ed. Björn Markússon in: Nokkrir margfróðir sögnþættir Íslendinga. Hólm. 1756. 4to. p. 81-163; — edd. Gísli Magnússon et Gunnlaugr Thordarson. Khavn. 1853. 12mo. (Nordiske Oldskrifter XVI). Carmina ex collatione codicum membranceorum aliisque libris manuscriptis. *Prior numerus capita editionis Holauæ, secundus stropham indicat.*
Grett. membr. 551. = Grettis saga secundum codicem membranceum Arna-Magnæanum Nr. 551. 4to.
Grög. = GRÓUGALDR, carmen in Edda Sæmundina, ed. A. Magn. II, 535-554; — Rask p. 97-99; — Munch in Viðbæltir (Additamento) p. 169-170 (GRÓUGALDR); — Lüning p. 501-504 (eod. tit.); — Möbius p. 208-210. *Numerus stropham indicat.*
Grm. = GRÍMNISMÁL, carmen in Edda Sæmundina, ed. A. Magn. I, 35-66; — Rask p. 39-47; — Munch p. 27-32; — Lüning p. 167-180; — Möbius p. 32-39. *Numerus stropham indicat.*
GS. = GÍSLA SAGA SÚRSSONAR ed. Björn Markússon in: Ágætar fornanna sögur. Hólm. 1756. 8vo. p. 127-180. — ed. Konráð Gíslason: Tvær sögur af Gísla Súrssyni. Khavn. 1849. 12mo. (Nordiske Oldskrifter VIII). — Pars ejus ed. in GhM. II, 576-608. — *Numerus stropham indicat.*
Gullk. = GULLKÁRSLJÓÐ, mscr.
Gullkl. = Gullk.
Gullþ. = GULLÞÓRIS SAGA, mscr. — Nunc ed. a K. Maurer: Die Gull-

- þóris saga oder Þorskúrdínga saga. Leipzig 1858. 8vo.
Gv. = GYÐINGS VÍSUR, fragmentum carminis, strophas 8½ continens, in cod. membr. A. Magn. 757. 4to.
Gþ. = GUÐMUNDR (ok) ÞÓRIR, i. e. Colloquium inter Guðmundum episcopum Holensem et Thorerem archiepiscopum Nidrosiensem, carmen constans strophis XVII, auctore Einare Gíllssonio, ex Guðmundar saga biskups (Bisk. sögur Tom. II).
Gþl. = GULAPÍNGSLÖG, ed. Arna-Magn.: Magnús konungs Lagabæters Gulathings-Laug. Havn. 1817. 4to. Cum versione Latina et Danica. — Iterum ed. in: Norges gamle Love II, 1-174.
Gþl. vet. = Gulapíngslög illa vetusta, i. e. Gulapíngslög hin fornu (Norges gamle Love I, 1-117).
H. = HARALDS SAGA HINS HÁRFAGRA, in Hkr. ed. Hafn. Fol. Tom. I, 75-124. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*
Ha. = HÁKONARSAGA HÁKONARSONAR, in Hkr. ed. Hafn. Fol. Tom. I, 1-383. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*
Hafn. = Hafniæ, Havniensis (vide: Havn.).
Hak. Herdabr. = Hb.
Halld. Svart. = SAGA HÁLFÐANAR SVARTA, in Hkr. ed. Hafn. Fol. Tom. I, 65-74. *Numerus caput indicat.*
Halfr. = Halfr.
Halfr. = HALLFREDAR SAGA VANDREÐASKÁLDS, mscr. secundum codicem membranceum Arna-Magnæanum Nr. 132. Fol. — Nunc ed. in: Fornsögur Vatnsdælasaga, Hallfredarsaga, Flóamannasaga, herausgeg. v. Guðbrandr Vigfússon und Theodor Möbius. Leipzig 1860. 8vo. p. 81-116.
Halld. Nig. = Halld. Svart.
Hamh. = HAMARSHEIMT, carmen in Edda Sæmundina, ed. A. Magn. I, 181-198 (ÞRYMSKVIÐA eðr Hamarsheimt); — Rask p. 70-74; — Munch p. 47-50; — Lüning p. 210-216; — Möbius p. 58-62, confr. ÞRYMLUR, ihid. p. 235-239. *Numerus stropham indicat.*
Harbl. = HARBARDSLJÓÐ, carmen in Edda Sæmundina, ed. A. Magn. I, 89-116; — Rask p. 75-80; — Munch p. 51-55; — Lüning p. 216-225; — Mö-

bius p. 62-67. *Numerus stropham indicat.*

Harpestr. = Henrik Harpestrengs Danske Lægebog fra det trettende Aarhundrede, ed. Chr. Molhech. Kbhvn. 1826. 8vo.

Harpestræng = Harpestr.

Harpestr. Lægebog Gloss. = Glossarium til Henrik Harpestrengs Lægebog m. n., editioni Molbechii additum, p. 161-206.

Harðr. = Hh.

Has. = HARMSÓL, carmen religiosum, a Gamlio canonico compositum, ed. inter: Fjögur gömul kvæði, a Sveinbjörno Egilssonio (Programma Scholæ Bessastadensis). Viðeyjar klaustri 1844. 8vo. p. 13-34. *Numerus stropham indicat.*

Hátt. = HÁTTATAL, er Snorri Sturluson orti, pars Eddæ Snorronis Sturlæi, ed. Arna-Magnæana. Hafn. 1848. 8vo. Tom. 1, 594-717 cum versione Latina. *Numerus stropham indicat.*

Hávam. = HÁVAMÁL, carmen in Edda Sæmundina, primum ed. a Petr. Joh. Resenio cum Edda Snorronis (Ethica Odini, pars Eddæ Sæmundi, vocata Haavamaal. Isl. et Lat.). Havn. 1665. 4to; — ed. Arna-Magn. III, 57-142 (str. 1-167); — Rask p. 11-30 (Hávam. str. 1-112; Løðsáfnismál, str. 1-26; Rúnatalsþáttir Óðius, str. 1-27); — Munch p. 8-21 (str. 1-165); — Lünig p. 263-295; — Möbius p. 10-25 (str. 1-165). *Numerus stropham indicat.*

Háv. Ísf. = HÁVARÐS SAGA ÍS-FIRÐINGS, ed. Björn Markússon in: Nokkrir margfróðir söguþættir Íslendinga. Hólum 1756. 4to. p. 38-58. *Numerus stropham indicat.*

Havn. = Havniensis v. Hafniensis (codex s. membrana) confr. *cod.*, *membr.*

Hb. = HÁKONAR SAGA HERÐABREIÐS, ed. in Hkr. ed. Hafn. Tom. III, 378-408, cum interpr. Danica et Latina. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

H. Br. = HELREIÐ BRYNHILDAR, carmen in Edda Sæmundina, ed. v. d. Hagen, Altnord. Lieder u. Sagen, p. 62-64; — Grimm, Lieder der alten Edda, p. 277-287; — A. Magn. II, 257-268; — Rask p. 227-229 (Helreið Brynhildar eða GÝGJARKVIÐA); — Munch

p. 128-129; — Lünig p. 407-410; — Möbius p. 156-158. *Numerus stropham indicat.*

Heimspek. skóli = HEIMSPÉKINGA SKÓLI, carmen didacticum a Gudmundo Bergthorisi filio (Gudmundr Bergþórsson † 1705) compositum circa vel ante annum 1700, ed. Reykjavík 1845. 8vo.

Heiðarv. = HEIÐARVÍGA SAGA, ed. in Íslendinga sögur. 1829. I, 261-350; Íslendinga sögur 1847. II, 277-394 (Saga af Víga-Styr ok Heiðarvígum).

Heiðarv. S. = Heiðarv.

Hem. þ. = HEMINGS ÞÁTTIR ÁSLÁKSSONAR, mscr. — Nunc ed. in: Sex söguþættir, sem Jón Þorkelsson hefir gefið út. Reykjavík 1855. 12mo. p. 44-68.

Hem. þátt. = Hem. þ.

Hg. = HÁKONAR SAGA HINS GÓÐA, ed. in Hkr. ed. Hafn. Tom. I, 125-164. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Hh. = HARALDS SAGA HINS HARÐRÁÐA, ed. in Hkr. ed. Hafn. Tom. III, 53-178. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

H. kat. = HELGA KVIÐA HATINGASKAÐA, carmen in Edda Sæmundina, ed. v. d. Hagen, Altnord. Sagen u. Lieder, p. 6-13; — Grimm, Lieder der alten Edda, p. 25-53; — Arna-Magn. II, 25-52 (Helga kviða haddingjaskata eðr Helga kviða en fyrsta); — Rask p. 140-148; — Munch p. 77-82 (HELGA KVIÐA HJÖRVARÐSSONAR); — Lünig p. 306-316 (cum eod. tit.); — Möbius p. 94-101 (eod. tit.). — Speciatim ed. Gräter. Isl. et Lat. Halæ Svevorum 1811. 4to. *Numerus stropham indicat.*

Hist. Alexandri Magni = Alex.

Hist. Ecccl. Isl. = Finni Johannæi Historia ecclesiastica Islandiæ. Hafn. 1772-1778. Vol. I-IV. 4to. *Prior numerus caput, posterior paginam indicat.*

Hist. Magni Boni = Mg.

Hist. Magni Cæci = Mh.

Hist. Magni Orcad. = Magn.

Hist. Pers. = Persa sögur (cfr. Halld. Einari Sciagraphia Hist. Litter. Isl. p. 138).

Hist. Persarum = Hist. Pers.

Hist. Sig. Hierosol. = Si. (Historia Sigurdi Hierosolymipetæ).

Hít. = BJARNAR SAGA HÍTÐELAKAPPA, mscr. — ed. Halldór Kr. Frið.

riksson (Nord. Oldskrifter iv). Khavn. 1847. 12mo. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Hkr. == HEIMSKRINGLA, i. e. Historia regum Norvegecorum, auctore Snorrio Sturlæo. Primum ed. Peringskjöld. Stockholm 1697. Fol. Vol. i-ii. ed. Havn. 1777-1826. Tom. i-vi. Fol. cum interpret. Danica et Latina. (opus Snorrii Tom. i-iii; Tom. iv-v Continuatio; Tom. vi Commentarii et indices). — *Konungasögur af Snorra Sturlusyni*. Holmiæ 1816-1829. Tom. i-iii. 8vo. (Textus editionis Hafniensis. Tom. i-iii).

Hkr. Præf. == Heimskringla. Præfatio, i. e. Introductio in Heimskringlam Snorrii Sturlæi, operi ejus præmissa (ed. Hafn. Tom. i, p. 1-4).

h. l. == hoc loco, hunc locum.

Hm. == HAMDISMÁL, carmen in Edda Sæmundinæ, ed. A. Magn. ii, 487-518; — v. d. Hagen, Altnord. Lieder u. Sagen, p. 95-98; — Rask p. 269-273; — Munch p. 163-166; — Lünig p. 484-493; — Möbius p. 197-200. *Numerus stropham indicat.*

hod. == hodie.

Höfuðl. — HÖFUÐLAUSN, carmen encomiasticum de Erico Blóðöx, R. N., ab Egillo Skallagrími filio compositum; ed. in Ol. Wormii Literatura Runica. Hafn. 1636. 4to. p. 227-241. — Rask Sýnishorn p. 141-147; — in Egilssaga, ed. Hrapsey. 1782. 4to. p. 118-525; — ed. A. Magn. p. 427-456; — ed. Jón Þorkelsson p. 148-151, cfr. 244-251. *Numerus stropham indicat.*

Hol. == Holana (editio).

Holm. == Holmiensis (ed. sive codex, sive membr.).

Hólmv. == HARÐAR SAGA GRÍMKELSSONAR OK GEIRS ed. Björn Markússon, in: Ágætar Fornmanna sögur. Hólm. 1756. 8vo. p. 69-126 (Sagan af HÖRÐI OK HÓLMVERJUM); Íslendinga sögur. ii. B. (1847), p. 1-118.

Hom. == Homeri Carmina.

Hom. II. == Homeri Ilias.

Hörð. == Hólmv.

HR. == HÁTTALYKILL RÖGNVALDS JARLS, in Edda Snorra Sturlusonar, ed. Sveinbjörn Egilsson. Reykjavík 1848. 8vo. p. 239-248. *Numerus metri genus sive binas strophas ad singula metri genera pertinentes indicat.*

Hrafn. == HRAFNAGALDR ÓÐINS, carmen in Edda Sæmundinæ, ed. A. Magn.

i, 199-232; — Rask p. 88-92; — Munch p. 175-177; — Lünig p. 516-526; — Möbius p. 216-219. Separatim edidit Hallgr. Scheving in Programmate Scholæ Bessastadensis. Víðey 1837. 8vo. *Numerus stropham indicat.*

Hrafnk. == Sagan af Hrafnkeli Freysgoða, ed. P. G. Thorsen et Konráð Gíslason. Khavn. 1839. 8vo. (iterum in: Nord. Oldskr. i. Khavn. 1847. 12mo).

Hraund. Ed. == Hraundals Edda (A. Magn. Nr. 166. 8vo. Codex chartaceus seculi xvii).

Hrokkinsk. == HROKKINSKINNA, codex membrancus, contin. historiam rerum Norvegearum, in Bibliotheca Regia Hafniensi. Gamle kgl. Saml. Nr. 1010. Fol.

Hryggjarst. == HRYGGJARSTYKKI, i. e. Historia Sigurdi Gillii et filiorum ejus, regum Norvegiæ, ab Erico Oddi filio (Eiríkr Oddsson) Íslando conscripta, vide Hkr. Sie. 11.

HS. == SAGAN AF HARALDI GRÁFELD OK HÁKONI SIGURDARSYNI, ed. in Hkr. ed. Hafn. Tom. i, 165-186. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Hugsm. == HUGSVINNISMÁL (Dionysii Catonis Disticha de moribus), ed. Hallgr. Scheving. Programma Scholæ Bessastadensis. Víðey 1831. 8vo. *Prior numerus paginam, posterior stropham indicat.*

Hund. 1. == HELGA KVIDA HUNDINGSBANA hin fyrsta, carmen in Edda Sæmundinæ, ed. v. d. Hagen, Altnord. Sagen u. Lieder, p. 13-19; — Grimm, Lieder der alten Edda, p. 55-85; — ed. A. Magn. ii, 53-84; — Rask p. 149-157; — Munch p. 83-88; — Lünig p. 317-330; — Möbius p. 102-109. *Numerus stropham indicat.*

Hund. 2 == HELGA KVIDA HUNDINGSBANA hin önnur, carmen in Edda Sæmundinæ, ed. v. d. Hagen, Altnord. Sagen u. Lieder, p. 20-22; — Grimm, Lieder der alten Edda, p. 87-121; — ed. A. Magn. ii, 85-116; — Rask p. 158-160; — Munch p. 89-96; — Lünig p. 331-344; — Möbius p. 109-118. *Numerus stropham indicat.*

Hungrv. == HUNGRYAKA, ed. A. Magn. Hafn. 1778. 8vo. Cum interpr. Latina, Notis et Glossario; — iterum

ed. in BISKUPA SÖGUR 1, 57-86. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

h. v. == hæc vox, hac voce.

Hv. == HEILAGS ANDA VÍSUR, carmen religiosum antiquum de Spiritu Sancto, fragmentum, ed. Sveinbjörn Egilsson. Programma Scholæ Bessastadensis 1844. (Fjögur gömul kvæði p. 52-56). Víðeyjar klaustri 1844. 8vo. *Numerus stropham indicat.*

Hýmik. == HÝMISKVIÐA, carmen in Edda Sæmundina, ed. A. Magn. 1, 117-146; — Rask p. 52-58; — Munch p. 36-39; — Lüning, p. 187-196; — Möbius p. 44-49. *Numerus stropham indicat.*

Hyndl. == HYNDLULJÓÐ, carmen Eddæ Sæmundinæ in Cod. Flat. (Flateyjarbók), ed. Christianæ 1859, p. 11-16; — ed. A. Magn. 1, 311-346 (Hyndluljóð, al. Völnspá hín skamma); — Rask p. 113-120; — Munch p. 67-72; — Lüning p. 249-262; — Möbius p. 82-88. *Numerus stropham indicat.*

Hyndl. ný. == HYNDLULJÓÐ NÝJU, mser.; confr. Maurer, Isländische Volksagen der Gegenwart. Leipzig 1860. 8vo. p. 314-317.

Iconogr. == Iconographia i. e. Facsimile codicis membranei.

id. qu. == idem quod.

i. e. == id est.

Il. == Hom. II.

imper. == imperativus.

impers. == impersonaliter.

impf. == imperfectum.

inc. gen. == incerti generis.

inc. gen. et num. == incerti generis et numeri.

ind. == indicativus.

ind. geogr. == index geographicus, i. e. Registr yfir landa-, stada-, þjóða og fljóta nöfn í Fornmanna sögunum. F. XII, 258-378; cfr. ShI. XII, et Oldn. Sag. XII.

indecl. == indeclinabile.

inf. == infinitivus, -vo.

interp. == interpretes.

interpr. == idem.

interrog. == interrogativum.

intrans. == intransitive, -vum.

Isid. == Isidori Hispalensis Episcopi Originum sive Etymologiarum libri xx, ed. Dion. Gothofredi in: Auctores Lin-

guæ Latinæ. 1595. 4to. col. 811-1326.

Isid. Hispal. Orig. == Isid.

Isl. == Islandice.

Isl. == ÍSLENDÍNGA SÖGUR, udgivne efter gamle Haandskrifter af det kongelige Nordiske Oldskrift-Selskab. Kjöbenh. 1843-1847. Vol. I-II. 8vo. *Pri-mus numerus volumen, secundus paginam, tertius stropham indicat.*

Isld. == ÍSLENDÍNGA DRÁPA, carmen de athletis Islandicis ab Hauko Valdísæ filio (Haukr Valdisarson) compositum, constans strophis 26¹/₄, secundum membr. A. Magn. Nr. 748. 4to. *Numerus stropham indicat.*

Isl. vaka == ÍSLANDS VAKA, carmen a Johnsonio compositum, ed. in Fèlag. I, 201-255, cum notis explanatoriis.

it. == item.

Itin. Egg. == Eggerti Olavii Itiner.

Itin. Eggerti == idem.

Itiner. Egg. == idem.

Itiner. Eggerti == idem.

Itinerarium E. Olavii == idem.

J. == Johannis Olavii Edda, i. e. Edda Snorrii Sturlæi, exscriptum chartaceum, manu Præpositi Thorvaldi Bððvaris filii (Þorvaldr Bððvarsson † 1836) factum, ex codice chartaceo, quem in suum usum ex codice Wormiano et ceteris exscripserat Johannes Olavius Grunnavicensis, stipendiarius Arna-Magnæanus, 1735. Hoc exemplar in editione Sveinb. Egilssonii (Reykjavík 1848. 8vo.) appellatur „afskr. Grunnav. Jóns”, vide hujus editionis p. 217, 232.

J. == Interpretatio; i. e. interpretationis Latinæ Historiæ Njali et filiorum (Hafn. 1809. 4to) pars prior; vide notitiam Specimini Glossarii ejusdem editionis præmissam.

Jd. == JÓMSVÍKÍNGA DRÁPA, carmen de piratis Jomensibus, ed. in F. XI, 163-176. *Numerus stropham indicat.*

Johnson. == Jonson.

J. Ol. == Johannes Olavius Hypnonesius (Jón Ólafsson frá Svefneyjum), auctor Librorum NgD., et Cogn. Spir., et cett.

J. Olavius == idem.

J. Ol. Grunnavic. == Johannes Olavius Grunnavicensis (Jón Ólafsson úr Grunnavík, s. Grunnavíkr-Jón), confr. J.

J. Olavius Grunnav. in suo Exscr. cod. Ed. Sn. = J.

Jómsv. = JÓMSVÍKINGA SAGA (= Fornmanna sögur. xi, 1-162, cfr. Sýnis-horn. Kaupmannah. 1824. 8vo.

Jonson. = Jonas Johnsonius (Jón Jónsson), stipendiarius Arna-Magnæanus, deinde toparcha Isfjordensis, auctor interpretationis Latinæ, commentarii et glossarii ad editionem Latinam libri: Njals saga, s. Historiæ Njalis et filiorum. Hafn. 1809. 4to.

Jonsonius = Jonson.

Jonssonius = idem.

Jus eccl. Ketil. = KÞK.

Jus eccl. Ketillo Thorl. = idem.

Jus eccl. Norv. = Jus ecclesiasticum Norvegiæ. mscr. (= Kristinrættir Jóns erkihiskups, nunc ed. in Norges gamle Love ii, 339-386?).

Jus eccl. Nov. = Jus ecclesiasticum Novum sive Arnæanum, constitutum anno domini MCCLXXV: Kristinnrættir inn nýi eðr Árna biskups, ed. Thorkelin. Hafn. 1777. 8vo.

Jus eccl. Novum = Jus eccl. Nov.

Jus eccl. Thorlaci = KÞK.

Jus eccl. Thorl. et Ket. = idem.

Jus eccl. Thorl. et Ketilis = idem.

Jus eccl. Vet. = idem.

Jus eccl. Vetus = idem.

Jus eccl. Vic. = Jus ecclesiasticum Vicensium (Tentamen historico-philologicum circa Norvegiæ jus ecclesiasticum, quod Vicensium sive priscum vulgo vocant), ed. Johannes Finnæus (Hannes Finnsson). Havn. (1759). 4to. Norges gamle Love i, 337-352.

Jus eccl. Vicensium = idem.

Kgl. Nord. Oldskr. Aarsberetn. = Det kongelige Nordiske Oldskrifts-Selskabs Aarsberetning, i. e. annuæ relationes de rebus Societatis Regiæ Antiquariorum Septentrionalium, pro annis 1825-1842 speciatim editæ, ab anno 1843 editæ in: Antiquarisk Tidsskrift. Khavn. 8vo.

Knytl. = KNYTLINGA SAGA. Æli Dana-konunga eða Knyttlinga Saga. Editio imperfecta. Hafn. in Fol. cum interpr. Latina. Iterum edita in F. xi, 177-402; Interpretatio Danica in Oldn. Sag. Vol. xi, et Latina in Shl. Vol. xi.

Konungab. = Konungabók Bergs ábóta, i. e. Codex membr. in Bibliotheca

regia Holmiensi Isl. Membr. Nr. 1 Fol. = Cod. Byrg.

Konungab. Bergs ábóta = idem.

Korm. = KORMAKS SAGA sive Kormaki Oegmundi filii vita, ed. A. Magn. Hafn. 1832. 8vo. Cum interpretatione Latina, notis, indice et glossario. Carmina ex collatione codicum manuscriptorum. Prior numerus caput, posterior stropham indicat.

Kötludr. = KÖTLUDRAUMR, somnium Katlæ, carmen mscr.

Kríng. = KRÍNGILNEFJUKVÆDI, carmen de gigantide Kríngilnefja, mscr.

Krm. = KRÁKUMÁL, sive epicedium Ragnaris Lodbrok, regis Daniæ, ed. C. C. Rafn. Kjöbenh. 1826. 8vo. Cum interpretatione Latina, Danica et Franco-gallica, notis et commentariis. Editiones priores enumerantur p. 75-83. Numerus stropham indicat.

Krókar. S. = KRÓKA-REFS SAGA, ed. Björn Markúss. in: Ágætar Fornmanna sögur. Hólum. 1756. 8vo. p. 35-68.

Krossk. = KROSSKVÆDI, vel rectius KROSSPULUR, carmen de Sancta Cruce in cod. membr. A. Magn. 713, 4to, Nr. 13, cfr. 710 G. 4to. Numerus stropham indicat.

Krossk. = Krosskv.

Krosskv. = KROSSKVÆDI, duo carmina de Sancta Cruce, in cod. membr. A. Magn. p. 713. 4to. Nr. 42 et 43.

Krossrimur. = Cantilenæ de Cruce, auctore Gudmundo Erlendi filio, pastore Fellensi (Gudmundr Erlendsson † 1670).

KÞK. = KRISTINRÆTTIR ÞORLÁKS OK KETILS. Jus ecclesiasticum vetus sive Thorlaco-Ketillianum, constitutum anno Chr. MXXIII. Kristinrættir hinn gamli etc., ed. Thorkelin. Havniæ et Lipsiæ. 1776. 8vo.

l. = locus, -cum.

Land. Mant. = Landn. Mant.

Landn. Mant. = Landnamæ Mantissa, i. e. Additamentum libri Originum Islandiæ Landnámabók. ed. Havn. 1774. 4to. p. 381-398; Isl. (1843) i, 323-333, ubi vocatur: Viðranki Skarðsár-bókar.

Lat. s. lat. = Latine.

Lapp. = Lapponice.

Læxd. = Ld.

Lb. = LÍKNARBRAUT, carmen antiquum de Sancta Cruce, ed. inter: Fjögur

gömul kvæði a Sveinbjörno Egilssonio (Programma Scholæ Bessastadensis). Viðeyjar kl. 1844. 8vo. p. 35-51. *Numerus stropham indicat.*

l. c. = loco citato.

Ld. = LAXÐELA SAGA, ed. Arna-Magn. Hafn. 1826. 4to. Cum versione Latina.

lect. = lectio.

leg. = lege, legendum.

legg. = legunt, legenda.

Legg. Gulath. = Leges (-ibus) Gulatingenses (-ibus) = Gpl.

legg. nom. Codd. = legunt nonnulli codices.

Legg. vett. = Legibus veteribus.

Læseb. = Oldn. Læsebog.

Lex. = Lexicon.

Lex. Badeni = Lexicon Badeni, i. e. Latinsk-dansk og Dansk-latinsk Lexicon eller Ordbog af Jac. Baden. Tom. I-III. Khavn. 1786-1788. 8vo.

Lex. B. Hald. = Lexicon Islandico-Danico-Latinum Björnionis Haldorsonii, cura R. Raskii editum. Havniæ 1814. Vol. I-II. 4to.

Lex. Dan. = Molb. Lex. Dan.

Lex. Dan. Molbechii = Molb. Lex. Dan.

Lex. Dan. = Lex. Dan. Soc. scient.

Lex. Dan. Soc. = idem.

Lex. Dan. Soc. Scient. = Dansk Ordbog udgiven under Videnskabernes Selskabs Bestyrelse. Tom. I-VII. (A-T). Kjöbenhavn 1793-1853. 4to.

Lex. Germ. Badeni = Tydsk-Dansk og Dansk-Tydsk Ordbog (ved Amberg, med Fortale af Jakob Baden). Khavn. 1797-1810. Vol. I-III. 8vo.

Lex. Hallageri = Lexidion Hallageri, i. e. Norsk Ordsamling eller Prøve af norske Ord og Talemaader, samlet og udgivet ved Laurents Hallager. Khavn. 1802. 8vo.

Lex. Myth. = Lexicon Mythologicum in vetusta Septentrionalium carmina, quæ in Edda Sæmundina continentur (auctore F. Magnussonio) in Eddæ Sæmundinæ ed. A. Magn. Tom. III, 273-996.

Lexid. Hallageri = Lex. Hallageri.

Lib. Dat. templi Reykholt. = Liber Daticus templi Reykholtensis, i. e. REYKJAHOLTS KIRKJU MÁLDAGI, ed. in Finn. Joh. Hist. Eccl. Isl. I, 206-207, not. a, cfr. IV, 136 not. b: — Ísl. (1843) I, 387-392; — Diplomatarium Islandicum

I, Nr. 68, p. 279-280; Nr. 96, p. 348-351; Nr. 120, p. 466-480.

Lil. = LILJA, carmen de S. Maria, a fratre Eysteino Asgrimi compositum, ed. in F. Joh. Hist. Ecclesia Island. II, 398-464 cum interpr. Latina duplici. — Lilja Eysteins Ásgrímssonar. Havn. 1858. 12mo. Cum introductione Islandica et Francogallica. *Numerus stropham indicat.*

Linn. = Linnæi Systema Naturæ.

Liv. = Livii Historiarum Libri qui supersunt.

Ljósv. = LJÓSVETNÍNGA SAGA, ed. in Íslendinga sögur. Kaupmh. 1829-30. Vol. II, 1-112. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Ljúbl. = LJÚFLÍNGS ÞÁTTIR, mscr.; ed. cum titulo LJÚFLÍNGSMÁL in: Íslenzk æfintýri, söfnuð af M. Grímssyni og J. Árnasyni. Rvík. 1852. 16mo. p. 103-105.

Lokagl. = LOKAGLEPSA, carmen in Edda Sæmundina; ed. A. Magn. I, 147-180 (= ÆGISDRECKA, Lokasenna eðr Lokaglepsa); — ed. Rask p. 59-69 (= Lokaglepsa, Ægisdrecka); — Munch p. 40-46 (= Ægisdrekkka eða Lokasenna); — Lüning p. 197-209; — Möbius p. 49-57. — Separatim ed. Bergmann in: Pöemes Islandais. Paris 1838. 8vo. p. 301-368 (Voluspá, Vafþrúðnismál et Lokasenna, cum introductione, interpretatione Gallica et notis). *Numerus stropham indicat.*

Lv. = LEIBARVÍSAN, carmen antiquum de die dominica, ed. inter: Fjögur gömul kvæði, a Sveinbjörno Egilssonio (Programma Scholæ Bessastadensis). Viðeyjar kl. 1844. 8vo. p. 57-70. *Numerus stropham indicat.*

m. = masculinum -ni; *m. pl.* = masculinum plurale.

Magn. = MAGNÚS SAGA EYJAJARLS, ed. cum Orkn. p. 427-543, cum versione Latina.

Magn. Berf. = Mb.

Mant. = Mantissa, explicans voces et phrases in libro Johannis Olavii: Om Nordens gamle Digtekunst occurrentes, vide NgD.

Mantissa = Mant.

Mariúvísur = Mariúgrátr, i. e. Drápa af Mariúgrát, carmen de S. Maria, in cod. membr. A. Magn. Nr. 713. 4to.

cfr. Additamenta ad Bibl. Univ. Hafn. Nr. 72. 4to.

Mb. == MAGNÚS SAGA HINS BERFÆTTA, R. N., ed. in Hkr. ed. Hafn. Tom. III, 191-230. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Me. == MAGNÚS SAGA ERLÍNGSSONAR, R. N., ed. in Hkr. ed. Hafn. Tom. III, 409-460. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

membr. == membrana, -næ, -neus (codex).

membr. Havn. == membrana Havniensis.

membr. Holm. == membrana Holmiensis.

membr. 544. == Codex membranaceus HAUKSÞÓK, in collectione Arna-Magnæana Nr. 544. 4to.

Merl. 1. == MERLÍNUS SPÁ I., ed. Jón Sigurdsson in Annaler for Nordisk Oldkyndighed og Historie. 1849. 8vo. p. 14-38 cum versione Danica et notis. *Numerus stropham indicat.*

Merl. 2. == MERLÍNUS SPÁ 2., ibid. p. 39-75. *Numerus stropham indicat. metaph.* == metaphorice.

Meton. == Metonymice.

Mg. == MAGNÚS SAGA HINS GÓÐA, R. N., ed. in Hkr. ed. Hafn. Tom. III, 1-52. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Mh. == SAGAN AF MAGNÚSI BLINDA OK HARALDI GILLA, Regg. Norv., ed. in Hkr. ed. Hafn. Tom. III, 295-326. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Mk. == MARÍUKVÆÐI, carmen antiquum de S. Maria, constans strophis 43, mscr., secundum codicem membranaceum A. Magn. Nr. 757. 4to. *Numerus stropham indicat.*

Moesog. == Mæsogethice, -co.

Molb. Lex. Dan. == Molbechii Lexicon Danicum, i. e. Dansk Ordbog af Chr. Molbech. Khavn. 1833. 8vo.

Molbekkii Lex. Dan. == idem.

Mork. == Morkinskiunna, codex membranaceus historiae rerum Norvegicarum in Bibliotheca Regia Hafniensi, Gamle kgl. Saml. Nr. 1009. Fol.

msc. == m.

msc. == manuscriptus, -a, -um.

mscr. == idem.

Museum Scand. == Skandinavisk Museum, ved et Selskab. Khavn. 1798-1803. 8vo.

n. == neutrum; **n. pl.** == neutrum plurale.

neg. == negativa.

neutr. == n.

NgD. == Om Nordens gamle Digtekunst. Et Prisskrift ved John Olafsen (Johannes Olavius, — Jón Ólafsson frá Svefneyjum). Khavn. 1786. 4to. *Prior numerus paginam, posterior stropham indicat.*

NgD. Mant. == Mantissa explicans voces et phrases in NgD.

Nic. == Nik.

Nik. == NIKOLÁSÞRÁPA, carmen de S. Nikolao Mirrensi, a presbytero Hallo Ögmundi filio c. annum 1400 compositum, in cod. membranaceo A. Magn. Nr. 622. 4to.

Nikulüssd. == Nik.

Nj. == NJÁLS SAGA, ed. Olaus Olavius (Ólafr Ólafsson) Sagan af Njáli Þorgeirssyni ok sonum hans. Kaupmannah. 1772. 4to. Latine cum Glossario et notis uberrimis, cura Johnsonii (Njáls saga: Historia Njáli et filiorum). Hafn. 1809. 4to. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

N. A. M. == Numerus Codicis manuscripti in collectione Arna-Magnæana. **nom.** == nominativus.

nom. propr. == nomen proprium.

nomencl. == nomenclatura; **nomencl.**

Insul. == nomenclatura Insularum, i. e. versus Einaris Skulii filii (Einarr Skúlason), quibus insulae circa Norvegiam enumerantur, SE. II, 491-92; ed. Egilsson p. 230.

Nord. Tidsskr. f. Oldk. == Nordisk Tidsskrift for Oldkyndighed, udg. af det Kongelige Nordiske Oldskrift-Selskab. Khavn. 1832-1836. Vol. 1-3. 8vo. *Prior numerus volumen, posterior paginam indicat.*

Nord. g. Digtek. == NgD.

Nord. Kæmpeh. == Nordiske Kæmpehistorier, efter islandske Haandskrifter fordanskede ved C. C. Rafn. Vol. I-II. Khavn. 1821-1826. 8vo.

Norv. == Norvegia, -ice, -ico.

not. == nota, -tam.

NR. == Norvegia rex.

obl. == obliquo (casu).

obsol. == obsoletum.

occid. = occidentale (vocabulum), in Islandia occidentali usurpatum.

Ód. = ÓLAFS DRÁPA TRYGGVASONAR, carmen de Olavo Tryggvii filio, R. N., quod tribuitur Hallfredo, ed. a Sveinb. Egilssonio (Programma Scholæ Bessastadensis). Vídeyjar kl. 1832. 8vo. *Numerus stropham indicat.*

Og. = ODDRÚNARGRÁTR, carmen in Edda Sæmundina, ed. A. Magn. II, 335-360; — v. d. Hagen, Altnord. Lieder u. Sagen, 72-75; — Rask p. 239-243; — Munch p. 141-144; — Lünig p. 433-440; — Möbius p. 171-175. *Numerus stropham indicat.*

ÓH. = ÓLAFS SAGA HINS HELGA, ed. in Hkr. Hafn. Tom. II. Fol. p. 1-400. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Óh. = ÓLAFS SAGA HINS HELGA, ed. R. Keyser et C. R. Unger. Christiania 1849. 8vo. *Prior numerus paginam, posterior stropham indicat.*

Ók. = ÓLAFS SAGA HINS KYRRA, ed. in Hkr., ed. Hafn. Fol. Tom. III, 179-190. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Ol. = Olavius, i. e. J. Ol., quod vide.

Ólafsr. = ÓLAFS RÍMA, cantilena de Olavo Sancto, R. N., auctore Einare Gilsii filio (Einar Gilsson, legifer, cfr. Safn til sögu Íslands II, 67), ed. in Oldnorsk Læsebog, Munch et Unger. Christianiæ 1847, 8vo, p. 124-128; et in Flateyjarhók. Christianiæ 1859, p. 8-11. *Numerus stropham indicat.*

Oldn. Læseb. = Oldnordisk Læsebog ved R. Rask. Khavn. 1832. 8vo.

Oldn. Sag. = Oldnordiske Sagaer, udgivne i Oversættelse af det Kongelige Nordiske Oldskrift-Selskab. Vol. I-XII. Khavn. 1826-1837. 8vo. *Prior numerus volumen, posterior paginam indicat.*

Oldnord. Sag. = Oldn. Sag.

Ólk. = ÖLKOFRA ÞÁTTIR, i. e. Þáttir af Aulkofra, ed. Björn Markússon in: Nokkrir margfróðir sögupættir Ísleudínga. Hólum 1756. 4to. p. 34-37.

Ól. kyrr. = Ók.

oppo. = oppositum.

Oread. = Orcadensis.

orient. = orientale (vocabulum), in Islandia orientali usurpatum.

Orkn. = ORKNEYÍNGA SAGA, ed. Jonas Jonæus (Jón Jónsson), postea

toparcha Hunavatnensis († 1831) cum vers. Latina. Hafn. 1780. 4to. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Ormst. = GUNNLAUGS SAGA ORMS-TÚNGU, ed. Arna-Magn., cum versione Latina, notis uberrimis et glossario. Hafn. 1775. 4to; ed. in Ísl. II. (1847), 187-276; Möbius, Analecta Norrœna. Leipzig 1859. p. 135-166.

Orm. Stórólf. = ORMS ÞÁTTIR STÓR-ÓLFSSONAR, ed. cum Ólafs saga Tryggvasonar. Skálholti ann. 1689. 4to. Tom. II in Appendice p. 5-19; et in F. III, 204-228.

ÓT. = ÓLAFS SAGA TRYGGVASONAR, ed. in Hkr. ed. Hafn. Fol. Tom. I, p. 187-349. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

ÓT. Skh. = ÓLAFS SAGA TRYGGVASONAR, ex recensione codicis Flateyjarbók, ed. Skálholti 1689. Vol. I-II. 4to. Ex ipso codice edita Christianiæ 1859. 8vo. I, 37-583. *Prior numerus volumen, posterior paginam indicat in edit. Skálholti.*

p. = pagina.

Pál. = PÁLS BISKUPS SAGA, ed. A. Magn. cum HÚNGRVAKA. Hafn. 1778. 8vo. p. 142-253, cum interpretatione Latina, notis et indicibus; ed. in BISKUPA SÖGUR. I, 125-148. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

parall. = parallelum.

part. = participium.

part. = particula.

pass. = passivum, -vi, -ve.

perf. = perfectum.

perf. hist. = perfectum historicum.

Peric. Runol. = Periculum Runologicum. Dissertatio inauguralis auctore Gisli Brynjulfi filio (Gisli Brynjúlfsen). Havn. 1823. 8vo.

periphr. = periphrastice.

pers. = persona, -næ.

pers. = Persicam (vocem).

Peterseus Danm. Hist. = Danmarks Historie i Hedenold af N. M. Petersen. Kjöbenh. 1834-1837. Vol. I-III. 8vo. *Prior numerus volumen, posterior paginam significat.*

pl. = pluralis, plurale.

Plac. = PLACIDUS DRÁPA, fragmentum carminis de Placido, sive Eustachio et Theopista, ed. Sveinb. Egilss. (Pro-

gramma scholæ Bessastadensis). Viðeyjar klaustri 1833. 8vo. *Numerus stropham indicat.*

Plur. = pl.

plusqupf. hist. = plusquamperfectum historicum.

Pontop. geogr. Opl. = Pontoppidans geographiske Oplysning, i. e. Geographisk Oplysning til Cartet over det nordlige Norge, ved C. J. Pontoppidan. Khavn. 1795. (ed. sec. 1806). 8vo. = Oplysning til Cartet over det sydlige Norge, ejusd. auctor. Khavn. 1785. 8vo.

Pontopp. = idem.

Pontopp. geogr. Opl. = idem.

Pontopp. Oplysn. til Kortet over Norge = idem.

pos. = positivus (gradus).

Post. = POSTULA sögur, i. e. Tíu sögur af þeim enum heilögu Guðs postulum ok þinslar vottum. Viðeyjar klaustri 1836. 8vo.

præf. = præfatio, -ne.

præs. = præsens (tempus).

Progr. Scholæ Bessast. = Programmata (BODSRIT) Scholæ Bessastadensis (speciatim suis locis allata).

Prolus. Scholæ Bessast. = Prolusiones (BODSRIT) ejusdem scholæ, i. e. Programmata (suis locis allata).

pron. = pronomen, -nine.

promunt. = pronuntiatur.

prop. = propr.

propr. = proprie, -rium.

Pros. = prosaice, in prosa oratione.

pros. fin. = prosa finalis (in Fafnis-mál in Edda Sæmundina).

prov. = proverbium.

qs. = quasi.

qu. = quasi.

quidd. = quidam.

qu. v. = quod vide.

R. A. = Rex (Rege) Angliæ.

R. D. = Rex Daniæ.

R. N. = Rex Norvegiæ.

Rask. Gramm. AS. Raskii Grammatica Anglosaxonica, i. e. Angelsaksisk Sproglære tilligemed en kort Læsebog ved R. K. Rask. Stockholm 1817. 8vo.

Raskii Gram. Anglosax. = idem liber.

Rask. de origine linguæ Island. =

Undersøgelse om det gamle Nordiske eller Islandske Sprogs Oprindelse. Et af det kongelige Danske Videnskabs-Selskab kronet Priisskrift, forfattet af R. K. Rask. Khavn. 1818. 8vo.

Rask. Saml. Afhandl. = Samlede tildels forhen utrykte Afhandlinger af R. K. Rask. Udg. af H. K. Rask. Khavn. 1834-1838. Vol. I-III. 8vo. *Prior numerus volumen, posterior paginam indicat.*

Raskii saml. Afhandl. = idem.

Raskii saml. Skr. = idem.

Rasks saml. Skr. = idem.

Rb. = RYMBEGLA sive Rudimentum computi ecclesiastici veterum Islandorum (ed. Stephanus Björnsonis). Havn. 1780. 4to. Cum versione Latina et Additamentis. *Numerus paginam indicat.*

rec. = recens.

recens. = recensionis (i. e. textus, v. c. Fagrskiinnæ).

recent. = recentior.

rect. = rectius.

reflex. = reflexive.

Rekst. = REKSTEFJA, carmen encomiasticum de Olavo Tryggvii filio, R. N., ed. in Shl. III, 224-276.

Rkst. = Rekst.

Rm. = RÍGSMÁL, carmen in Edda Sæmundina, ed. A. Magn. III, 143-190; — Rask p. 100-106; — Munch p. 62-66; — Lünig p. 239-249; — Möbins p. 76-81. Separatim editum a Sandvig: Forsög til en Oversættelse af Sæmunds Edda. Khavn. 1785. 8vo. 2det Hefte p. 128-163 (RÍGS ÞÁTRR) cum versione Danica; — a Sjöborg: Rigsmal, carmen Gothicum, antiquissimam Scaniæ historiam illustrans. Lund 1801. 4to; — ed. De Ring: Essai sur la Rigsmal-Saga et sur les trois classes de la société Germanique. Paris 1854. 12mo. *Numerus stropham indicat.*

Roll. rim. = ROLLANTS RÍMUR, cantilenæ de Rolando, a Thordo Magnússonio (Þórðr Magnússon) c. 1570 compositæ, in cod. chart. A. Magn. Nr. 614 A. 4to. (Cant. XIII, v. 34: „hælt um sverðið hægrí mund — en hornið vinstri fullt af und”).

Rómverja s. = RÓMVERJA SÖGUR, Historia Romana, secundum Sallustium et Lucanum in cod. membr. A. Magn. Nr. 595. 4to.

RS. = RAFNS SAGA SVEINBJARNAR.

SONAR, mscr. Nunc edita in BISKUPA SÖGUR I, 639-676. *Numerus stropham indicat.*

Russ. = Russice.

s. = seu, sive.

s. = singularis.

Sax. ed. Steph. = Saxonis Grammatici Historia Danica, ed. Stephanus. Soræ 1644. Fol.

Saxo ed. Steph. = idem.

sc. = scilicet.

Scyld. = Scyldingorum epos, i. e. Beowulf = Ep. Scyld.

Script. Soc. Thrandh. = Scripta Societatis Thrandheimensis, i. e. Trondhjemske Selskabs Skrifter.

SE. = SNORRA EDDA, i. e. Edda Snorra Sturlusonar, ed. Resenii. Hafn. 1665. 4to; — ed. Raskii. Stockholm. 1818; — ed. A. Magn. Hafn. 1848. 1852. Vol. I-II. 8vo. *Primus numerus volumen, secundus paginam, tertius stropham indicat in editione Arna-Magnæana.*

SE. ed. Rask. = Snorra Edda editio Raskii. Stockh. 1818. 8vo.

sec. = secundum, -dam.

sec. Icnogr. = secundum Icnographiam, i. e. Facsimile codicis membranei.

SE. Eg. = EDDA SNORRA STURLUSONAR, ed. Sveinbjörn Egilsson, Reykjavík 1848. 8vo. *Numerus paginam indicat.*

SE. Holm. = SE. ed. Rask.

SE. mscr. = J, i. e. Snorra Edda, secundum exscriptum Jonæ Olavii Grunnævicensis.

SE. mscr. J. = idem.

SE. mscr. sec. exscr. J. Olav. Grunnæv. = idem.

Selk. = SELKOLLUVÍSUR, carmen de Selkolla, auctore Einare Gilssonio (Einar Gilsson), constans strophis XXI, ex Guðmundar saga (ed. in BISKUPA SÖGUR. Vol. II). *Numerus stropham indicat.*

sequ. = sequens.

Sermones sacri. = Codex membr. Holmiensis continens sermones, Island. membr. Nr. 15. 4to.

SHI. SCRIPTA HISTORICA ISLANDORUM, opera et studio Sveinbjörnii Egilssonii, ed. Soc. Regia Antiquar. Septentr. Hafn. 1828-1846. Vol. I-XII. 8vo. *Primus numerus volumen,*

secundus paginam, tertius stropham indicat.

Si. = SIGURÐAR SAGA JÓRSALAFARA, ed. in Hkr. Hafn. Fol. Tom. III, 231-294. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Sie. = SAGAN AF SIGURÐI, ÍNGA OK EYSTRINI, in Hkr. ed. Hafn. Fol. Tom. III, 327-377. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

signif. = significatio, -onem.

signific. = significatio, significatus -catu.

Sig. Jorsalaf. = Si.

Sigrdrífumál = Bk. I.

sing. = singularis.

Sk. 1. = SIGURÐAR KVIDA FAFNIS-BANA 1., s. GRÍPISSPÁ, carmen in Edda Sæmundina, ed. v. d. Hagen, Altnord. Lieder u. Sagen, p. 29-36; — Grimm, Lieder der alten Edda, p. 128-152; — A. Magn. II, 123-148; — Rask p. 172-179; — Munch p. 98-103; — Lüning p. 347-358; — Möbius p. 120-127. — *Numerus stropham indicat.*

Sk. 2. = SIGURÐAR KVIDA FAFNIS-BANA 2., carmen in Edda Sæmundina, ed. v. d. Hagen, Altnord. Lieder u. Sagen, p. 36-40; — Grimm, Lieder der alten Edda, p. 152-173; — A. Magn. II, 149-166; — Rask p. 180-185; — Munch p. 104-107; — Lüning p. 358-366; — Möbius p. 128-132. *Numerus stropham indicat.*

Sk. 3. = SIGURÐAR KVIDA FAFNIS-BANA 3., carmen in Edda Sæmundina, ed. v. d. Hagen, Altnord. Lieder u. Sagen, p. 48-50; — Grimm, Lieder der alten Edda, p. 229-239; — Rask p. 200-210; — BROT AF BRYNHILDAR-KVIDU 2., ed. A. Magn. II, 245-256; — Munch p. 125-127; — Lüning p. 402-407; — Möbius p. 153-155. *Numerus stropham indicat.*

Skáldh. = SKÁLDHELGA RÍMUR, cantilenæ de Helgio poëta, seculo XIV. composita, ed. Finnus Magnussenius in GhM. II, 409-575, cum introductione, versione Danica et notis. *Prior numerus cantilenam (rima), posterior stropham indicat.*

Skf. = SKÍRNIS FÖR, carmen in Edda Sæmundina, ed. A. Magn. I, 67-88 (= FÖR SKÍRNIS); — Rask p. 81-87; — Munch p. 58-61 (SKÍRNISMÁL); — Lüning p. 230-238; — Möbius p. 71-75. *Numerus stropham indicat.*

Sks. = SKUGGSJÁ, i. e. Konúgs skuggsjá: Kongs skuggsio — det kongelige Speil — Speculum regale — ed. Halldan Einersén (Halldan Einarrson — Halldanus Einari). Sorö 1768. 4to. Cum versione Latina et Danica; — iterum edit. Christianiæ 1848. 8vo. *Numerus paginam indicat in ed. Sorensi.*

Skuggs. = *Sks.*

Skul. Thorl. = S. Thorl.

Sneql. = SNEGLUHALLA ÞÁTTTR, Particula de Hallio, dicto Sneglu-Halli, mscr. Nunc edita in *SKX SÖGUÞÆTTIR*, ed. Jón Þorkelsson. Reykjavík 1855. 12mo. p. 18-43; cfr. *FmS.* VI, p. 360-377.

Snegluh. = *Sneql.*

Snæf. = BÁRDAR SAGA SNÆFELLS-ÁSS, ed. Björn Markússon in: Nokkrir margfróðir Söguþættir Íslendinga. Hólum 1756. 4to. p. 163-172; — ed. Guðbrandr Vigfússon in: Nordiske Oldskrifter xxvii, p. 1-46.

Snæf. ed. Hol. = *Snæf.* (editio Holana).

Snjárskv. = SNJÁRSKVÆÐI, mscr.

Söll. = SÓLARLJÓÐ, carmen in Edda Sæmundina, ed. A. Magn. i, 347-404 (Appendix); — Rask p. 121-130; — Munch p. 178-184; — Möbius p. 220-227. Separatim ed. Bergmann: Les chants de sól (sólur liðd) poème tiré de l'Edda de Sæmund. Strassb. et Paris 1858. 8vo. *Numerus stropham indicat.*

Sonart. = SONARTORREK, epicedium Egilli Skallagrími post jacturam filii, ed. in *Eg.*; ed. Arna-Magn. 607-643; ed. Jón Þorkelsson p. 197-200. *Numerus stropham indicat in editione A. Magn.*

Spec. = Specimina S. Thorl.; vide S. Thorl.

spec. = speciatim.

Spec. Bor. Antiqu. = Specimina Borealia Antiquitatum; vide S. Thorl.

Spec. Reg. = Speculum regale; vide *Sks.*

S. Thorl. = Schulo Theodori Thorlacius (Skúli Þórðarson Thorlacius), Rector Scholæ Metropolitanæ Havniensis († 1815): Antiquitatum Borealia observationes miscellanæ. Specimen i-vii. Hafn. 1778-1799. 8vo. (Programmata Scholæ Metropolitanæ).

S. Thorlacius = S. Thorl.

Stjörn ad Gen. = STJÖRN s. Hi-

storia Biblica in commentariis ad Genesis, ed. C. R. Unger. Christiania 1853-60. Fascic. i-iv. 8vo.

str. = strophæ, -am.

Ström. = Ström. Descr. Snudmör.

Ström. Descr. Snudmör. = Ström. Descriptio Snudmöræ, i. e. Physisk og oekonomisk Beskrivelse over Fogderiet Søndmör, heliggende i Bergens Stift i Norge. (Auctor. Hans Ström). Sorö 1762-1766. Vol. i-ii. 4to. *Prior numerus volumen, secundus paginam indicat.*

Ström, Söndmörs Beskriv. = idem.

Stromii Descr. Mær. = idem.

Stromii Söndm. Beskr. = idem.

Stromii Descr. Söndmöræ = idem.

Ströms Söndm. Beskr. = idem.

Sturl. = STURLÚNGA SAGA, edidit Societas literaria Islandica (hið íslenska bókmenta félag). Kaupmh. 1817-1820. Vol. i-ii. 4to. *Primus numerus librum (þátttr), secundus caput, tertius stropham indicat.*

Sturlæorum historia = *Sturl.*

subst. = substantivum, -vo.

subst. verb. = substantivum ver-
bale.

suff. = suffixum, -xo.

superl. = superlativus, -vi, -vo.

So. = Svecice.

So. = SVARFÆLA SAGA, ed. in Íslendinga sögur ii (1830), p. 113-198. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Sverr. = SVERRIS SAGA, Historia Sverreri, N. R., in ed. Hkr. in Fol. Tom. iv. Hafn. 1813. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Symb. = Symbolæ ad geographiam medii ævi, ed. Werlauff. Hafn. 1821. 4to. *Numerus paginam indicat.*

Sýnishorn, ed. Holm. = Sýnishorn af fornum og nýjum norrænum ritum (Specimina Literaturæ Islandicæ veteris et hodiernæ), ed. Rask. Holmiæ 1819. 8vo.

Synt. Bapt. = Syntagma historico-ecclesiasticum de Baptismo sociisque sacris ritibus, contex. Joannes Olavius, Hyponesio-Islandus (Jón Ólafsson frá Svefneyjum). Hafniæ 1770. 4to. *Numerus paginam indicat.*

Synt. de Bapt. = idem.

Tac. Ann. = C. Cornelii Taciti Annalium Libri xvi.

Testam. 12 patr. = Testamentum duodecim Patriarcharum ex Græco Latine versum a Roberto Grossetesto episc. Lincolniensi ann. 1242 (vide Jöcher. Gelehrten Lex. v. Robertus Grosthead), ed. Latin. Haganoæ. 1532. 8vo; Græce et Latine in Joh. Alb. Fabricii. Codex pseudepigraph. vet. Testamenti. Hamb. & Lips. 1713. 8vo. 1, 519-748 (ed. sec. Hamb. 1722. 8vo). Danice vertit. Hans Mogenssøn. Khavn. 1580, 1615. 8vo. In testamento Levi septem coeli enumerantur.

Theod. Thoroddi = Theodorus Thoroddi (Þórðr Þóróddsson), scientiarum oeconomicarum Studiosus, auctor libelli: Einfaldir þáttar um akuryrkju á Íslandi. Khöfn. 1771. 8vo. († 1797).

Thomass. = THOMAS SAGA, Historia Thomæ archiepiscopi Cantuariensis.

Thorf. karls. = ÞORFINNS SAGA KARLSEFNIS in AA. p. 77-200 et GhM. 1, 281-494. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Thorf. karlse. = Thorf. karls.

Th. Síðuh. = ÞORSTEINS SAGA SÍÐU-HALLSSONAR, vide *Þ. Síðuh.*

Thorv. = ÞORVALDS ÞÁTTIR HINS VÍÐFÖRLA, ed. cum Húgrvaka. Hafn. 1778. 8vo. p. 254-339. Iterum ed. in BISKUPA SÖGUR I, 33-50. *Numerus caput indicat.*

Throndh. Selsk. Skr. = Trondh. Selsk. Skr.

Throndhj. Selsk. Skr. = idem.

tit. = título.

Tidsskr. f. Nord. Oldk. = Tidsskrift for Nordisk Oldkyndighed, udgivet af det Nordiske Oldskriftselskab. Vol. I-II. Khavn. 1826-1829. 8vo.

top. = toparchia, -æ.

Transl. = Translaticie.

Trójum. = TRÓJUMANNA SAGA, in Hauksbók, codice membranaceo Arnæ-Magnæano Nr. 544. 4to. ed. Jón Sigurðsson in Annaler for Nord. Oldk. og Historie. 1848. 8vo. p. 1-101. Cum vers. Danica.

Trondh. Selsk. Skr. = Det Trondhjemske Selskabs Skrifter. P. I-V. Khavn. 1761-1774. 8vo. *Prior numerus volumen, posterior paginam indicat.*

Undal. Descr. Norv. = Undalini Descriptio Norvegiæ, i. e. Norriges oc omliggende Öers sandfærdige Bescriffelse af D. Peder Claussøn, Sognepræst

i Vndal. Khaffn. 1632. 4to. (Ed. secunda Khavn. 1727. 8vo. Non parum mutata).

v. = vel.

v. = verbum, -bi.

v. = vide.

v. = vox, voce, vocabulum.

v. a. = verbum activum.

Vaffr. = VAFÞRÚÐNISMÁL, carmen in Edda Sæmundina, ed. A. Magn. 1, 1-34; — Rask p. 31-38; — Munch p. 22-27; — Lüning p. 156-166. — Möbius p. 26-32. Separatim edidit Thorkekin. Havn. 1779. 4to. Cum interpr. Latina et notis; — Poëmes Islandais (Völuspá, Vafþrúðnismál, Lokasenna), ed. F. G. Bergmann. Paris 1838. 8vo. p. 241-300, cum introductione, interpr. Gallica et notis. *Numerus stropham indicat.*

Vall. = VALLA-LJÓTS SAGA, ed. in Íslendinga sögur II (1830), 199-228. *Numerus caput indicat.*

Valln. = Vall.

Våpn. = VÅPNFIRÐINGA SAGA, ed. Gunnlaugr Þórðarson: in Nordiske Oldskrifter. v. Khavn. 1848. 12mo. Cum vers. Danica.

Våpnf. = Våpn.

Våpnf. s. = Våpn.

var. = varians (varia lectio).

var. lect. = varia lectio.

Vatnsd. = Vd.

v. c. = verbi causa.

Wchart. = Wormiani chartæ, i. e. folia chartacea codici Wormiano inserta, quæ Eddam Snorrii suppleant.

Vd. = VATNSDÆLA SAGA, ed. Werlauff. Khavn. 1812. 4to. p. 1-205. Cum interpretatione Danica et notis; — ed. Sveinn Skúlason. Akreyri 1858. — 12mo; — edd. Guðbrandr Vigfússon et Theodor Möbius in: Fornsögur Vatnsdælasaga, Hallfredarsaga, Flóamanna-saga. Leipzig 1860. 8vo. p. 1-80. *Numeri sequuntur editionem Werlauffii.*

Vegtk. = VEGTAMSKVIÐA, carmen in Edda Sæmundina, ed. A. Magn. 1, 233-250; — Rask p. 93-96; — Munch p. 56-57 (BALDRS DRAUMAR); — Lüning p. 226-229; — Möbius p. 68-70 (BALDRS DRAUMAR). *Numerus stropham indicat.*

Vem. = VEMUNDAR SAGA OK VÍGA-SKÚTU, ed. in Íslendinga sögur II (1830), 229-320. *Numerus caput indicat.*

verb. = Verbum, -hi, -bale.

vers. = Versio (interpretatio).

vet. Dan. = vetus Danicum (vocalulum).

vett. = veteres.

Víaggl. = *VÍGA-GLÚMS SAGA*, ed. Björn Markússon in: *Ágætar Fornmanna sögur*. Hólum 1756. 8vo; — ed. Guðmundr Pétursson postea toparcha Mülensis († 1811). Hafn. 1786. 4to. Cum versione Latina; iterum ed. in *Íslendinga sögur II* (1830), 321-398. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Vígask. = Vem.

Vígl. = *VÍGLUNDAR SAGA*, ed. Björn Markússon in: *Nokkrir margfróðir söguþættir Íslendinga*. Hólum 1756. 4to. p. 15-33 (saga af Þorgrimi þrúða ok Víglundi syni hans); — ed. Guðbrandr Vigfússon in *Nordiske Oldskrifter XXVII*, 47-92. *Prior numerus caput (editio-nis Holanæ), posterior stropham indicat.*

Vilkina s. versione Dan. Rafnii. = *VILKINA SAGA*. Versio Danica Rafnii, i. e. Saga om Kong Didrik og hans Kæmper, efter islandske Haandskrifter etc. ved C. C. Rafn, ed. in *Nordiske Kæmpehistorier*. Vol. II. Khavn. 1823. 8vo, et in *Nordiske Fortids-Sagaer*, ed. C. C. Rafn. Vol. III. Khavn 1830. 8vo. Textum edidit Peringskjöld. Stockholmæ 1715. Fol. (*Wilkina saga*) et C. R. Unger. Christianiæ 1853. 8vo. (*Saga Didriks konungs af Bern*).

Virg. = S. Virgilii Maronis carmina (*Æneis*).

Vísnað. = *VÍSNABÓKIN*, i. e. Ein ný vísnaðbók, editio Guðbrandi Thorlacii (Guðbrandr Þorláksson) episcopus Holensis. Hólum 1612. 4to. Iterum edita cum additamento, sub titulo: Sú gamla vísnaðbók. Editio II. Hólum 1748. 4to.

Vísnað. ed. Holm. = *Vísnað.* (ed. Hol.).

Vita Arnæ episc. = Árn.

Vita Droplogidarum. = Dropl.

Vita Hreidarar Stulti = þáttur af Hreidari heimiska, ed. in F. VI, 200-218.

Vita Ijoti Vállensis = Vall.

Vita Sti Thomæ = THÓMAS SAGA ERKIBISKUPS (Cantuariensis).

Vita Thorl. Sti = ÞORLÁKS BISKUPS SAGA HINS HELGA, ed. Guðbrandr Vig-

fússon in *BISKUPA SÖGUR I*, 87-124, 261-404.

Vita Thorst. Siduh. = ÞORSTEINS SAGA SÍÐUHALLSSONAR = Þ. SÍÐUH.

Vita Thorst. Siduhall. = Þ. SÍÐUH.

Vita Thorlaci Sancti = Vita Thorl. Stí.

Vita Thorst. Albi = Þ. hvít.

Vita Vem. et Skutæ homin. = Vem.

v. l. = varia lectio, -ne.

voc. = vocativus (casus).

vocc. = voces, -cuni, -cibus (vocalula, -lis).

voc. comp. = vocis compositæ.

Völk. = *VÖLUNDARKVIÐA*, carmen in *Edda Sæmundina*, ed. v. d. Hagen, Altnord. Lieder u. Sagen, p. 1-6; — Grimm, Lieder der alten Edda, p. 1-23; — A. Magn. II, 1-24; — ed. Rask p. 133-139; — Munch [p. 72-76; — Lünig p. 296-305; — Möbius p. 88-94. *Numerus stropham indicat.*

Völs. = *VÖLSÚNGAKVIÐA HIN FORNA*, carmen in *Edda Sæmundina*, ed. v. d. Hagen, Altnord. Lieder u. Sagen, p. 22-28; — Arna-Magn. II, 94-116 (= *HELGA KVIÐA HUNDÍNGSBANA önnur*, str. XIII-XLIX); — Rask p. 161-169; — Munch p. 91-96 (= *Helga kv. Hund. önnur*, str. 12-49); — Möbius p. 111-118. *Numerus stropham indicat.*

Völs. s. = *VÖLSÚNGA SAGA*, ed. in FR. I, 113-234.

Volsa þ. = *VOLSA ÞÁTTUR*, Particula ex historia Olavi Sancti, N. R., mscr. Nunc edita a Guðbrando Vigfússonio in *Nordiske Oldskrifter XXVII*, 133-138.

Vsp. = *VÖLUSPÁ*, carmen in *Edda Sæmundina*, ed. A. Magn. III, 1-56, 191-206; — Rask p. 1-10; — Munch p. 1-7; — Lünig [p. 138-156; — Möbius p. 1-9. Editiones speciales enumeratæ sunt in ed. A. Magn. p. 13-14, quibus addi possunt: Ed. Wieselgren. Lund 1829. 8vo, cum vers. Lat. et notis. 8vo. — Ed. Ettmüller. Leipzig 1830. 8vo, cum vers. Germanica, notis et glossario. — Ed. Bergmann in *Pömes Islandais* (Paris 1838. 8vo), p. 147-239, cum introduct. interpret. Gallica et notis. — Ed. N. M. Petersen. 8vo. *Numerus stropham indicat.*

vulg. = vulgari (Danico sermone).

Ý. = ÝNGLÍNGA SAGA, in: Hkr. ed. Hafn. Fol. Tom. 1, 5-64. *Prior numerus caput, posterior stropham indicat.*

Þ. = ÞÓRSDRÁPA, carmen encomiasticum de Thoro, auct. Eilífr Guðrúnarson, vide in Edda Snorriana ed. A. Magn. 1, 290-303.

Þ. *Hræð.* = ÞÓRÐAR SAGA HRÆÐU, ed. Björn Markússon in: Nokkrir margfróðir söguþættir Íslendinga. Hól. 1756. 4to. p. 59-81. SAGAN AF ÞÓRÐI HRÆÐU, ed. Halldór Fríðriksson in Nord. Oldskr. VI. Khavn. 1848. 12mo, cum vers. Danica; — Fragmentum ed. Guð-

brandr Vigfússon in Nord. Oldskr. XXVII, 93-105.

Þ. *hvít.* = ÞÁTTIR AF ÞORSTEINI HVÍTA, ed. Gunnlaugr Þórðarson in Nordiske Oldskrifter V, 35-47, cum interpretatione Danica. Khavn. 1848. 12mo.

Þ. *Síðuh.* = ÞORSTEINS SAGA SÍÐUHALLSSONAR. Nunc edita a Theod. Möbio in Analecta Norrœna. Leipzig 1858. 8vo. 1, 169-184; et speciatim cum somnio Thorsteini (DrþS). Leipzig 1859. 8vo.

Þ. *stáng.* = ÞÁTTIR AF ÞORSTEINI STÁNGARHÖGG, ed. Gunnlaugr Þórðarson in Nord. Oldskr. V, 48-56, cum versione Danica. Khavn. 1848. 12mo.

Þóruł. = ÞÓRULJÓÐ, mscr.

A.

A *permutatur cum e, æ, o, ó, ö, 1) cum e:* baztr; val; stakr; slatta (sletta), *Skáldh.* 6, 1; mustari, missari (F. VII 100. 129); garði (= gerði, fecit, Nord. Tidskr. for Oldk. i 414); jak (jeg), varðr (verðr að ek verð), F. X 287. 304; þvars (pro þvers fingers), *Ghm.* I 424; sax sex; var pejns; skalæggiadr = skeleggjaðr, *Fsk. msc.*; áak, *Altm.* 4; kykvauði, *KþK. (msc.)* 39; valfalli (= valvelli, campo cædis), *FR.* I 385. — 2) cum æ: kjarr (kærr); þafðr (þæfðr); vesall, vesalingr; vari (= væri), F. X 397, *Eg.* 88 (p. 762 l. 3); ut in *vulgari sermone hodierno* atla = ætla, hvunar = hvenær quando? — 3) cum o, ó: afa, afar (oftr), afgelja, barð (borð), barði afbendi, afbrýði; nakkvat, vagr, van, etc., ubi semper transiit in o, et scribi solet (*sec. Raskium*) per â; aðal = óðal; tak = tók. In *vetere lingua Danica a sæpe sonnit o, ut in voce allr:* efter ollæ menz thirft, olt land, *Molbeckii Lex. Dan. præfat.* p. 51. — 4) cum ö: vaxtr, hnaggr (F. V 28), vandr (F. V 29), kattr (F. VI 390, var. 6), búnjandr (F. X 142, var. 6); hodie hattr et hüttr; haldr (= höldr, *Shl.* II 280 not. 4); sagur (= sögur, *FR.* I 515, et vulgo in *Fsk. msc.*).

A *patitur 1) aphæresin in subst. súl* (= súla); in *compositis*, banorð, ut hodie Skálholt, Vallholt; in *verbis*, ut reunn (= reuna currunt, *Ólafsr.* 27). — 2) *paragogen:* trúa, vára, þeima. — 3) *synaloephen, præcedente á, ó, ú:* blár, blán, fá, dreyrfár, sjándi (F. VI 12, *Grág.* i 392), þótt (þó at), snú (= snúa vertere, *Eb.* 22). — 4) *synopen, in comparativis:* rikri, bættre (F. VII 36); in *suffixa negativa at;* in *verbis:* velt (vêlat), *FR.* I 197. 198, F. VI 426, 2; þagt (þagat), *Anecd.* 10; neitt (neitað), F. VI 359; heimildi (heimilaði), *Grág.* II 209; fjarði (fjaraði mare refluxat), *Korm.* 12; visti (visaði), *Gpl.* 377; bréft (bréfát), F. II 257; frelst (= frelsat) F. I 204.

A *permutatur cum æ, o: átt, ett, ott, genus, familia; cum ó, mjávári, spánn, fránn, sjár, Apardján* (F. VII 235, 2). *Figura, quæ huic hodiernæ literæ (â) apud veteres respondit, fuit o, cujus sonus compositus fuit ex ao, ita ut o primarium accentum haberet* (vide SE.); hinc interdum ao in membranis scriptum reperitur tam pro hodierno á, ut aorr = árr, haor = hárr, *Plac.* 25. 38, quam pro ö, ut laogþo = lögðu, F. X 417; quin et ao pro ao reperitur, ut naud (pro naod = nâð, *Lb.* 8), raudvîsa (pro ráðvîsa), *Has.* 28, rausgjarn pro ráðgjarn, *RS.* 23, lavg = lág, *cod. Reg.*

SE. I 410, var. 2. Sed sonus a, qui τῷ o præludebat, sæpissime in pronuntiatione omissus fuit, quare pro á frequentissime o occurrit.

AU = ey, ø, u: traustir = treystir; saudr = spðr (seyðir); maurr = mœrr (mýrr); frauskr = (froskr =) frøskr (*Dan. Frø rana*); Raukjaholt = Reykjah., *Lib. Dat., Ísl.* I 387; savnnu = sunnu solis, *Gd.* 71; raumska = rumska, *FR.* III 11; hlaugligt = hlögligt (hlægligt), *Vigagl.* II; blikraudr = blikruðr; vagadraumbr = vagadrumbr, F. VIII 159; aurriði = urriði, örriði.

A, *terminatio personalis verborum, pro hodierna i, sæpissime locum habens in 1. s. imperf. ind. act., et 1. præf. et imperf. conj. act., rarius in 3. s. imperf. ind. et conj. act. 1) 1. s. imperf. ind. act.: knáttag, Ad. 6. 10; ek hafða fregit, sando andíveram, Y. 19, et constanter in carminibus Kormakssagæ; sed þorðeg, Eg. 56, 1. — 2) præf. conj. act., 1. s.: þótt ek berak etsi tollam, Grm. 1; vita sciam, Grm. 24: FR. I 262, 1; þótt ek verða höggvinn etsi occidar, F. II 248; 3. pers. sing.: hyggjum, at hans önn líka guði vel, Pál. 19, 2; itr fylkir veðrhallar líta mik, deus me respiciat! Has. 4; vil ek at þjóð þagna, Lv. 5, ubi al. þagne; at hann verða látinn, Krm. 22; item in prosa, miklu hæfi þær frændr meira skarð höggit í ætt vára, en þær muna duga at staðfestaz hér í landi, Eg. 66, et sæpe in *Anecd.*; 1. plur.: vitam pro vitim, sciamus, Ísl. I 378. — 3) imperf. conj. act., 1. sing.: skylda, Lokagl. 23; vekða, bæða, SE. I 242, 1; bæra ek, Lokagl. 14; rækag, mættag, Ad. 8; næðag, Eb. 19, 1, F. II 248; adde Korm. 6, 3. 11, 8. 20, 1. 27, 1 16, 5. 6, 1; — 3 pl.: máltól mætta nýfraz mér, G. 19.*

A, *suffixum negativum verborum, cum omnibus personis presentis et imperfecti tam indicativi quam conjunctivi, et imperativi, rarissime tamen cum 2. plur., conjungitur; infinitivo nunquam suffixum reperitur. Tantum verbis adjunctum, quom substantiva, adjectiva, pronomina et adverbia gi negativum adsumant. Hæc negatio non solum formam a, at, að. ap adsumit, sed et tres postremæ formæ aphæresin patiuntur, — t, — ð, — þ, persona in vocalem desinente (at negativum non est Eg. 55, 2, ut putare videtur, G. Magnæns, not. 3. Nunquam enim hæc particula a verbo separatur, quantum memoria suppedit). 1) Ind. præf. 1. pers. sing. adsumit k (ex ek ego), cui negativum a, at, að suffigitur, v. c. mák-að*

non possum, *Am.* 12; mák-a ek, *id.*, *Gha.* 29; interdum alterum pronomen 1. pers. k negationi adjectur, ut mák-a-k, *id.*, *Am.* 55; knák-at ek, *Hjmk.* 31; berk-a-k non fero; hefk-at ek non habeo, *Hh.* 94, 1; skalk-a ek hverfa non recedam, *F. VI* 417, 1; veitk-at ek nescio, *F. II* 232, 3; sitk-a ek non sedeo *Völs.* 23; muuk-a, emk-a, non ero, *sum*, *Bk.* 1, 22; kveðk-a, non dico, nego, *Ad.* 21; munk-at ek, *Gha.* 32; emk-at ek non sum, *Skf.* 18, *Harbl.* 34; biðk-a non accipio, *Völk.* 18; vilk-at nolo, *Lokagl.* 18; sèkk-a non video, *Gha.* 51, *Völk.* 17, ubi k pronomen duplicatur; sic ákka, *Fm.* 2, *Am.* 14, tekk-at ek (pro tek-at) non accipio, *F. II* 203, 3; ek þikk-at (pro þigg-at) non accipio, *Skf.* 22; kallig-a non compello, *Gha.* 51; þorig-a non audeo, *Völk.* 24. — β) 2. sing.: þú fær-at non potes, *Hm.* 9, sed sæpissime insuper additur tu (i. e. þú), ut fær-at-tu, *Eg.* 76; ert-at-tu non es, *H. hat.* 10, *Vegt.* 18; mant-at-tu non eris, *Sk.* 3, 21, sed mun-at-tu, *SE. I* 388, 3; skal-at-tu, *Hávam.* 115; átt-ad non habes, *Fm.* 3.; átt-at-tu non habes, *Fjöls.* 1; veizt-at-tu nescis, *Harbl.* 4; vill-at non vis, *Hávam.* 116; sèr-a þú non vides, *Ghe.* 39; gár-a þú non curas, *Sk.* 1, 29, pro gáir-a; görr-a (pro görir-a) non facis, *Sk.* 1, 20; kallar-a þú, non advocas, compellas, *Ghe.* 39. — γ) 3. sing.: má-at non potest, *Fm.* 44; kná-at, *id.*, *Grm.* 25; á-t non debet, *Hh.* 65, 5, sed *F. VI* 320, átt debes; flær-at non violat, *Fjöls.* 21, 22; þvær-a non lavat, *Vegt.* 16; mun-a non (erit), *Höfuðl.* 16; treggr-at non luget, *Ghe.* 2; sigr-at, hnigr-at, *Eg.* 67, 1; flýgr-a non volat, *Hávam.* 152; veit-at nescit, *Hh.* 34, 5; hefir-a non habet, *Hh.* 73, 2; gerr-a (pro gerir-a) non facit. — δ) 1. plur.: munum-a biða non accipiemus, *F. III* 6; vitum-a nescimus, *Bk.* 2, 18. — ε) 3. plur.: eigu-t non habent, *Hh.* 62, 5; knego-þ non possunt, *H. hat.* 13; verða-t non sunt, *Fm.* 39 (h. l. membr. habet verþa, quod in verþa-t, mutarunt interpretes); þykkja-t non videntur, *Völk.* 11, *Hund.* 1, 45; fregna-t non audiunt, *F. VI* 79, 2; bita-þ non acuti sunt, *Hávam.* 151; vinna-t, non resistunt, resistere possunt, *Völs.* 16, sed vinn'-a, *Korm.* 11, 8, ut er'-a, er'-at, non sunt, *Völs.* 28, *Eg.* 76; mun'-a, mun'-at, *G.* 14, *F. VI* 88, 3; vit'-a (pro vitu-a) non cognoscunt, *F. VII* 87; sed þurfa-at, non opus habent *SE. I* 250, 3. sec. cod. Reg. — 2) imperfectum indic., 1. pers. sing.: fan-ka non inveni; vark-a ek non fui, *Hund.* 2, 10; komk-ad ek non veni, *F. XI* 127; sák-a ek non vidi, *Hamh.* 27; hnèk-aþ ek non inclinavi, *Ogr.* 9; áttk-a non habui, *Eg.* 83, 1, pro áttak-a; vildig-a-k nolui, *H. B.* 13, *Gha.* 40; gjörðig-a ek non feci, *Gha.* 11; máttig-a-k non potui, *Ghe.* 12. — β) 2. sing. imperf.: máttir-a non potuisti, *Lokagl.* 62; mæltir-a non dixisti, *Völk.* 35; gaft-at-tu non dedisti, *Sk.* 2, 7; sátt-a-ðu non vidisti, *Eg.* 48, 1; var-at-tu non fuisti, *Eg.* 48, 1, *Hund.* 1, 39; kvaþ-at tu non dixisti, *Ogr.* 11; komt-a þú non venisti, *Am.* 104; fannt-a-þú non reperisti, *Harbl.* 14. NB. fráttu-ð, *Korm.*

12, 7, puto povi pro frátt-a-ðu v. frátt-at-tu, non audivisti; *GP.* vertit, (audivisti), sed tum esse debuit frágut; gerþi-t, *Am.* 98, ridetur esse pro gerþir-at. — γ) 3. sing. impf.: fór-a non ivit, *Am.* 47; fór-ad, *id.*, *F. XI* 138, 3; var-at non fuit, *Höfuðl.* 5; varð-at, *Hund.* 1, 29; kom-ad non venit, *AA.* 145; reis-at non surrexit, *Am.* 50; féll-at non cecidit, *Si.* 4, 2; ypþi-t non aperuit, *Am.* 47; þótti-t non videbatur, *Ha.* 278, 1; vandi-t non adsrefecit, *G.* 20; náði-t non potuit, *G.* 19; vildi-t noluit, *Hh.* 65, 6, sed vild'-at, *Has.* 38. NB. færði-a non attulit, *Korm.* 11, 5; mátti-at non potuit, *Fsk.* 166, 2; v. herflótti. — δ) 1. pl. imperf.: varom-at non fuimus, *H.* 20. — ε) 2. pl. imperf.: urðu-a ið non fuistis v. facti estis, *Ghe.* 3. — ζ) 3. pl. imperf.: fóro-þ non iterunt, *Hjmk.* 36; hugðu-þ, non putarunt, *Am.* 5; voru-t, voro-t non erant, *Höfuðl.* 10, *Mb.* 4; urðo-t, *Hávam.* 54; vildo-t noluerunt, *Hg.* 31, 3; hlífðo-t non pepercerunt, *Hh.* 96, 2, sed mátt'-at non potuerunt, *F. IV* 52, 3. — 3) Coniunctivus, α) præs. 1. sing.: bjargig-a-k opem non feram, *Hávam.* 155; stöðvig-a-k, non sistam, *Hávam.* 153. — β) 2. sing. præs.: kveðir-a ne dicas, *Lokagl.* 16. — γ) 3. s. præs.: hafi-t ne habeat, *Hg.* 16; seli-t ne vendat, *F. XI* 43; komi-þ ne veniat, *Grm.* 20; sè-þ non sit, *Hávam.* 62; hrökkv'-at, ne refugiat, *Krm.* 23; skriði-a, renni-a, biti-a, *Völs.* 19, 20; sed bit'-a, *Hund.* 2, 30 ed. *Hafn.*; leti-a ne disrudeat *Bk.* 2, 44. — δ) 2. pl. præs.: segit-a ne dicatis, *Völk.* 21; fari-t er ne proficiscamini, *H.* 37. — 4) Imperf. conj.: 1. sing.: mundig-a ek, *H. hat.* 42; skyldir-a, non deberes, *Lokagl.* 22; 3. sing.: komi-þ non veniret, *H. hat.* 18; væri-t non esset, *Am.* 27, 94; væri-a, *id.*, *Sk.* 3, 12; — 1. pl.: ættim-a, *Ghe.* 6. — 5) Imperativus, 2 sing., þú ris-at, ne surge, *Hávam.* 114; gef-at, ne des, concedas, *Hávam.* 129; grát-a þú ne fleas, *Bk.* 2, 25; grát-at-tu, *id.*, *H. hat.* 41; hirð-a þú, ne cures, noli, *Gha.* 31, *Am.* 40; hirð-at-tu, *id.*, *Korm.*; vax-at-tu ne crescas, *SE. I* 286; kjós-at-tu, ne elige, opta, *H. hat.* 3; tak-at-tu, *FR. I* 441, 3; lá-ta-þu, skal-at-tu, *Bk.* 1, 28, 29; leid-a, *Hm.* 10; kveð-a ne loquaris, grand-a, ne neceas, *GS.* 12; freista-t ne tentes, *Plac.* 26. Etiam cum imperativis in i: þú teyg-i-a ne eggi-a, *Bk.* 1, 28, 32; þegi-at þú ne taceas, *Vegt.* 13, 15, 17; hyggi-at ne putes, *Bk.* 1, 36; þat ræð ek þér iþ þriðja, at þu deili-t, *Bk.* 1, 25, ubi deili imperat. est; it. eida skaltu vinna, at þu kveljat, (malo kveli-at) — nè verðir, *Völk.* 31; quocum conferri possunt, *Hjmk.* 25, at þu heim hvali haf til bazar, eða flotbrúsa festir okkarn, item *F. XI* 57, 62. Addere libet aliquot exempla imperativorum in i: dugi þú nú, *F. II* 83, 149; vaki þú, *Völk.* 28, *Grg.* 1, *F. IV* 27, *VI* 201; þegi þú, *Hamh.* 20; *F. VI* 215 et hodie vulgo; uni þú, *Gha.* 33, *FR. I* 146 var. 3; uggi þú, *Hund.* 1, 19; gapi þú, *Skf.* 28. — 6) Infinitivus cum a negativo non occurrit; locus *F. VIII* 106 not. 4, quem adducit ejusd. libri præfationis pag. 14-15, dubius est. — 7) Passivum; Indic. præs. 1. plur.: forðumk-a, *Am.* 28;

imperf. 3. sing.: komsk-at Am. 3; félisk-at. Am. 6; 2. sing.: þóttisk-a þú, Lokagl. 60. — 8) Negatio, quod ad sensum adinet, interdum connecti debet cum voce sequenti, adjectivo, adverbio aut verbo, ex. gr.: fregna-t hnipnar, non audiunt tristes, i. e. late audiunt, Mg. 31, 8; hykk-at ek fræknum vísa þóttu ferri skáld in verri, puto non pauciores, i. e. plures poetas principi visos esse deteriores, Eg. 82, 3; heldr voro-t þau ráð haglig, i. e. voro heldr óhaglig, Mb. 4; fékk-at lítit erindi, Hh. 19, 2; guldut-sjaldan = guldú ósjaldan, sæpe, ÓH. 14, 4; það-at rekka hyggja á flóttu, non hortatus est, ut fugerent, i. e. hortatus est, ne fugerent, ÓT. 120.

Á, adv., id. q. æ, semper, Sonart. 12, Ad. 20 Gdð. 6 (Anglos. a, semper).

Á, f., amnis, Vsp. 33, Vafpr. 16, Krm. 4; gen. ár, ár eldr, ignis amnicus, aurum, ár eldheiðir vir, Nj. 73, 1; á kemr til sævar, amnis in mare se exonerat, formula conclusi et ad finem perducti carminis, SE. I 468, 2. II 425, ubi hæc phrasis explicatur (cf. AA. 268). In compositis: eitrá, hlauþá, þjóðá.

Á, 1. sing. præ. ind. act. v. eiga.

Á, præp. cum dat. et acc. 1) cum dativo: a) pro í, in, intra: hafa sík á hófi intra modi terminos se continere, Lokagl. 36; it. indicat rem vel personam, cui alia res inest, aut cuius partem alia res efficit: skopt á hersi coma principis, SE. I 451, 1; höfuð, blóð á lauk, caput, folia allii, FR. I 469, 3; sic in prosa: kvíðrinn á henni venter ejus, F. VI 350; hendr á henni, manus mulieris, GS. 24; ristin á honum convexum pedis ejus, F. VIII 141 var. 7, qui usus præpositionis hodie in communi sermone vulgatissimus est. — β) pro um circa: dúkr á hálsi focale collo circumdatum, Rm. 16. — γ) pro at: á sverðtogi in pugna, FR. II 48, 2; at gánga á vígum, pro g. at v., homicidiis, rei militari operam dare, FR. I 174; hafa á skriptum, á hannyrðum, (pro at skr., at hannyrðum), acu pingere, arte elaborare, Gha. 15. — δ) pro við, juxta, prope: standa á kvernum adstare molæ, Hund. 2, 2. 1, 35, ut standa á smíð sinni = standa við verk sitt, F. XI 436; sic hodie, at standa á stalli = við stall præsepi adstare; á brúndum, ad postes, ad ostium domus, Hávam. 2 sec. lect. membr.; á Hagbarðs hlísi juxta collum Hagbardi (simulacri), Korm. 3, 4; falla á fótum fólks oddvita ad pedes regis collapsum mori, FR. II 45, 2; á hlíð á latere, v. hlíð f.; á sandi, prope litus, F. I 173, 2. Sic Færoice sita á Bori (isl. sitja á borði), accumbere mensæ, AA. 331. str. 78. Þá mun (i. e. vera) á hefndum harma minna tum prope aberit injuriarum mearum ultio, Bk. 2, 40. — ε) pro með, de medio, per quod aliquid fit: sára e-n á rótum rás víðar, vulnerare aliquem radicibus crudæ arboris, i. e. per radices, adhibitis radicibus (tanquam mediis magicis), Hávam. 154, nisi h. l. legatur sára, i. e. diras alicui imprecati radicibus crudæ arboris insidentem (magicis excubationibus); similiter dicitur at skera sík á knífi, ljá, cultro, falcæ se vulnerare. Huiga á spjóti e-s hasta alicujus trans-

fixum collabi, Ólafsr. 45. — ζ) pro yfir: verða sigrs auðit á e-m victoriam ex aliquo referre, Krm. 15; vinna sigr á árum fjanda, Gdð. 28; fremjaz á e-m, victo aliquo gloriam sibi comparare, vel occupatis provinciis alicujus fines imperii sui proferre, F. VII 53, 1, (cf. vega). Ljúka dómi á e-m, sententiam contra quem pronuntiare, aliquem condemnare, GS. 8. — η) pro við, in, contra, adversus: brjóta báð á e-m, adversari, resistere cui, contendere cum aliquo, SE. I 292, 3, quod aliis locis est brjóta báð við e-n et móti e-m, (vide bágr); hefna e-s á e-m, ulcisci aliquid in aliquo, vindictam rei alicujus ex aliquo repetere, Ghv. 5; verk á Serkjum res adversus Saracenos gestæ, Sie. 6, 3. — θ) pro af, með: fylla, sedja hrafn á holdi, corum carne implere, satiare, Nj. 93, 2, Korm. 8, 3. — ι) de tempore præterito: á hausti auctumno proxime præcedenti, Orkn. 81, 3, Nj. 133; sic et in prosa á hausti, F. VI 379, pro quo nunc fere dicitur í haust, et expressius í haust eð var; de instanti tempore: á vetri, hoc auctumno, vel universali notione, hiemali tempore, Mg. 32, 3; universaliter: á 5 dögum, á mánaði, per continous quinque dies, per integrum mensem, Hávam. 75. — 2) cum accusativo: hræra óðins ægi af muvar grunni á jorufegi, carmen (lavatorium) ex pectore excitatum in pugnatores (principem bellicosum) derivare, Hófuðl. 18. — β) pro við, ut at, II 2: víðr kvað á víði silva mare compellavit his verbis, SE. II 202. — γ) pro at, c. dat.: á engi lut, nulla res, nullo modo, haudquaquam, minime, Bk. 2, 36. — δ) de spatio: á þrjá vega, in tres partes, plagas, Grm. 31; á austrvega in oriente, ÓH. 92, 19; beiða hljóðs á báða bekk, pro á báðum bekkjum postulare silentium in utroque scamno (i. e. ex utriusque scamni sessoribus) F. VI 288. — ε) pro á cum dat.: á þrjú dag tertio die, G. 4; kalinn á kné (pro knjám), cui genua frigerunt, Hávam. 3. — ζ) omititur cum verbis neutris, stíga &c.: hér sté hon land hic in terram escendit, H. hat. 26. — 3) Hæc præpositio sejungitur a casu, quem regit: á rínar veg mínun, ubi cohererent á veg mínun, in via mea, obriam, Nj. 73, 2; á járnum vágfylvíngi vígskörð ofan börðut, i. e. á vágf., ofan vígskörð, börðut járnum, Sie. 17. Ponitur post casum: velli á, Hávam. 50; náströndum á, Vsp. 34.

ÁAK, pro á ek habeo, 1. s. præ. ind. act. v. eiga, Alem. 1, forte scribendum aak, aak, i. e. ák. Ceterum hæc lectio est unica rarians toð á.

ABBADISSA, f., abbatisa (id. qu. abbatis), F. VII 355.

ABBINDI, n., tenesmos (τενεσμός), Hávam. 140 sec. membr.; in impressis est abendi.

ABORNO, Fm. 5, pro quo ed. Hafn. et Raskius in ed. Holm. öbornum, nondum nato; malum, dat. plur., ignobili loco natis, v. pueris ignavis.

ÁBURGD, f., (id. qu. ábyrgð), cantio, sponsio, intercessio, F. II 250, 1.

AF, præpositio, dativum regens, a, ab, ex, de, 1) de tempore: var-a lángt af því-uns,

non longum inde tempus exiit, donec., Ogr. 16. — 2) de loco: af grasi, e pascuis, pastu, Hávam. 21 (opponitur á gras, in pascua, pastum). — 3) de materia, unde quid sit: díkr af hörvi mappa lintea hleifar af hveiti, líba triticea, Rm. 28; annar vængr af jarni ala aquilina e ferro, Hh. 62, 4; sic F. XI 128, met af gulli, et paulo ante suppletur part. gjörr factus: skálir gervar af brendu silfri. — 4) de re, unde quid venit, aut persona, a qua aliquid proficiscitur: mik bitu örvar af álmhoga, sagittæ, arcu ulneo emissæ, Mh. 3, 1; ey lýsir mún af mari juba equi perpetuum splendorem effundit, Vafpr. 12; af hans vængjum kveða vind koma, Vafpr. 37; sú kom gípta af guðs syni, F. X 18, 1. — 5) de re, unde quid sumitur: örr af auði opum liberalis, Sturl. 7, 39, 1, ut dicitur Latine (liberalis ex alieno, largiri de alieno). — 6) de causa, propter, ob: af því-at, eo, quod, SE. I 238, 3; propterea quod, Eg. 68; nam, Mg. 20, 1; af því er, quum, siquidem, Mg. 17, 3, quo loco af því at, F. VI 40, 2; af þínu magni te auctore; af yðru ráði ex tuo consilio, Ha. 294; af þrek fortiter, SE. I 256, 3; af fári infesto animo, Hávam. 153; slíkt er allt af öðru ex timore proficiscuntur, Nj. 146, 2; brandr af brandi brenn titio titionis tactu ardet, Hávam. 57; ófrýnn af ángri contracta ob dolorem fronte, F. III 86; siæll af sonum flíis beatus, Hávam. 70. — 7) de mutatione: orðnir af mér ex me facti, Grm. 54. — 8) de objecto: hróðr af heiðnum þjóðum carmen laudatorium de ethnicis, Nj. 78, 3. — 9) cum quibusdam verbis et adjectivis privativum quid indicat, ut búa af baugum, hyggja af e-u, seinn af því er minnir (vide suis locis sub. vocc. búa, hyggja, seinn). — 10) cum adverbio þaðan: þaðan af (= þar af), inde i. e. eo alimento, nempe rore, Vafpr. 45; af þaðan, inde i. e. brachiis v. splendore brachiorum, Skf. 6.

AFA, f., nimietas, immodicum quid: joll ok afa, Lokagl. 3, respondet hróp ok róg in v. 4, ut joll et hróp, afa et róg cognata esse videantur, aut joll ok afa de immodica dicacitate usurpatur (afaryrði, Sturl. 9, 11, Orkn. 274). Prosprie est eadem vox atque ofa et öf v. öfa, ab of nimis.

ÁFALL, n., unda in navem irruens (falla á), Shl. III 30, var f, sec. membr. 132, Skáldh. 4, 19 (Ghm. II 500).

AFAR, perquam, admodum (videtur proprie esse gen. substantivi öf, afar, nimietas), id. qu. ofr, sæpe construitur cum adject., adverbis, et interdum cum substantivis (cf. afarr).

AFARAUDIGR, adj., admodum dives, prædives, (afar, auðigr), Fsk. 3, 1.

AFARHREINN, adj., perquam purus, (afar, hreinn), SE. I 410, 4.

AFARKAUP, n. pl., iniquæ conditiones (id. qu. afarkostir), Sturl. 6, 18, 2, ubi construenda: en vor ætt verðr venjaz afarkaupum, nostra familia sæpe cogitur ad iniquissimas conditiones descendere, ab inimicis conculcata et oppressa. Proprie afarkaup est iniquissimum et immodicum rei pretium (afar, kaup).

AFARMENNI, n., vir robore vel potentia excellens (afar, maðr), SE. I 530, Ha. 219, 2. 241, 2; id. qu. ofrmenni, in prosa, Eb. 47.

AFARR, m., equus, SE. II 571; forte vehemens, princeps, cogn. æfr. (SE. II 487 álvarr).

AFARSTÖRR, adj., valde magnus (afar, stórr): a. valbjórr magna cruoris copia, SE. I 616, 1.

AFARÞUNGR, adj., valde gravis (afar, þúngr): afarþúng vell ingens auri pondus, SE. I 658, 2.

AFBENDI, n., tenesmos, Hávam. 140; vide abbíndi.

AFBRAGÐ, n., excellentia, præstantia (bregða 4): afbragðs orð carmen encomiasticum (qs. verba de excellentia alicujus), Gdþ. 5.

AFBRÝÐI, n., zelotypia (af = of, brúðr; cf. ofkvæmi), Gk. 10, Ý. 24, 2. In prosa, H. 34: hverr þeirra hefir vakat yfir öðrum fyrir abryðis sakir (ed. Holm., excluso f, forte abryðis), quo loco in F. 19 explicationis gratia permutat in fyrir vandlotu (i. e. vandlætis) sakir.

AFESTANDI, m., qui adsidue (vinculus v. retinaculis) destinatus, religatus, (á semper, festa): á. ægis hesta, naves adsidue oris ad terram religans, adsiduus navigator, vir, Nj. 43; cf. festa flotbrúsa, navim ad terram religare, et festandi lagar hesta, sub voce festa.

AFELDR, m., cochlear Helæ, SE. II 494: „Affeldr, spónn“.

AFFRÍKAR, m. pl. Afri, Africani: Affrika jöfurr, rex Afrorum (Saracenorum), F. VI 140, 1; In Symb. 21 nominantur Egiptalandsmenn, Sýrlendzkir ok Affrikar; it. vox Affrikar occurrit in Merl. 2, 73.

AFGAMALL, adj., decrepitus, (af, intens. gamall), Eg. 89, 3, Grett. 86, 5.

AFGÁNGA, v. n., decedere, il. remitti: veittu enn hálfá landaura afgánga af knerri, id etiam nunc concedas, ut dimidium navis mercatorie portorium remittatur, ÖH. 41, 3.

AFGELJA, f., sermo immodicus, loquacitas, SE. I 544; ab af = of, nimis, et Lapp. gjella, gen. gjela, sermo (Rask om det isl. Sprogs Opr., p. 59); SE. II 551 habet afgilja, id., qua forma nunc etiam dicitur hægilja, sermo vanus, ineptie.

AFGERÐ, f., delictum, crimen, culpa; pl. afgerðir peccata, Has. 16: afgerðir högsettrar tungu intemperantia lingue (ad verbum: aberratio moderatæ lingue), Lb. 2.

AFGJÖRD, f., id. qu. afgerð, Hh. 12, 2 (F. VI 162, AR. II 49); plur. afgjörðir peccata, Hugsm. 28, 5.

AFGLAPI, m., homo fatuus, stolidus, Hávam. 17, SE. I 532, (pros. F. VI 201. XI 56).

AFHVARF, n., diverticulum itineris, (hverfa af), Hávam. 34.

AFI, m., avus, SE. I 534: Vafpr. 29. — 2) Skf. 1. 2 pro ari legendum est ari filius; forte et Ggr. 5. Vice versa ari videtur esse corrupta scriptio pro ari, Nj. vers. lat. p. 368, var. r.; cf. gloss. ibid. sub voce ari. Cf. et infra sub arfr, ubi ari depravatam ex æfi. Quæ omnia profecta videntur ex ambigua scriptura.

AFKÁRLIGR, adj., *vehemens, immodicus, insolens*, (afkár, term. ligr): afkárleg orðgött, eximia facundia, de fortiter dictis haud vulgaribus, Mg. 19, 1.

AFKÁRLYNDR, adj., *vehementis ingenii, fortis, bellicosus*, (afkár, lyndr), F. VII 327, 2.

AFKÁRR, adj., *tractatu difficilis, vehemens, asper, feror, immitis*: afkár dýr feræ bestie, Plac. 27, de leonibus; afkár ek ádr var antea tractatu difficilis fui, Am. 67, = eigi hæg viðreignar, ut explicatur FR. I 220; afkár dís jöfrum semina vel regibus intractabilis, Ghe. 37; afkár saungr, cantus vehemens, de immodicis exclamatiouibus in luctu, Ghe. 40. Neutr. afkárt occurrit FR. II 237. (Forte ab af = of, nimis, valde, et kárr).

AFI, m., *caminus: tingu segri, sóðinn afli, spiculum ferri in camino coctum*, SE. I 300, 2; leggja alla, caminos ponere, construere, fundare, Vsp. 7.

AFL, n., *robur, vires*, Rm. 41, SE. I 244: a. arfs ok gneista robur Arri et Gnesti (duorum boum), homonymice pro cognomine yxnacegn, Grett. 50; snúa af afli magna torquere, Hlund. 1, 3. — 2) *potentia, Hævam*. 163, Bk. 2, 33. — 3) *auxilium: afis vãn, spes auxilii, impetratæ copiae auxiliares*, Hlh. 74; ride allvãn. — In compos.: fjárafli.

AFLA (-aða, -at). v.a., *cum dat., vires habere ad aliquid efficiendum, par operi esse, efficere posse* (id. qu. orka): guð afli flestu deus plurima efficere valet, SE. I 446, 4. Sic Grág. II 134, et þeir afli því si id efficere possunt; F. IV 291, fyrr mun hann því afli id prius efficere poterit, quo loco Hkr. ÓH. 140 habet, fyrr mun hann því orka, eod. sensu (adde F. X 118); afli mikilli vinnu multum operis absolvere posse, F. I 289. Uðr hefir afliat báru skalli, Thetis fluctum decumanum molita est, excitavit, F. III 27, 1. — 2) *cum gen. rei, dat. personæ, comparare cui quid: a. ýtum gleði, hominibus gaudium comparare, homines gaudio officere*, Gd. 24; quo sensu et cum acc. rei in prosa reperitur, afli sēr mikinn orðstír magnam nominis celebritatem sibi parere, F. III 151; cum gen. et acc. rei, SE. I 530 (a. fjár eða orðstír).

AFLAMIKILL, adj., *magnum virium, potens: aflameistr, omnipotens, de deo*, Lv. 2, (afli, mikill).

AFLÉTTR, adj., *levis*, FR. II 32, 3, (= ofléttr, it. aflett, F. IV 134), vel *gravis*, (ut óljóst = óljóst, in SE. I 544. II 102), *epith. galeæ*, (it) afletta herkuml Hedinis.

AFLFÁTT, n. adj., *exiguus copiarum numerus, inferior numero exercitus*, ÓH. 236.

AFLGJÓÐR, SE. I 524, 3, *legendum puto* afsgóðr: afsg. ok orða, pro góðr afis ok orða, virium magnitudine et facundia insignis.

AFLI, m., *potentia, potestas: á. konungs vex, regis potestas crescit*, ÓH. 50, 3. Derivatium ab af; ride fullafli.

AFLIMA, adj. indecl., *diuersus, abalienatus*, Am. 25, qs. *membris a corpore avulsis* (af, limr). Cf. Post. 95: Þá er ver köllum á þitt ið helgasta nafn til fulltingis oss, þá verðr hvert eitt kykvendi aflima (membris captum, viribus desertum).

AFLNÆGR, adj., *viribus abundans, efficax: a. huggari, efficax consolator, de spiritu sancto*, Hl. 4, (afli, nægr), ut máltigr andi, G. 6.

AFLBAUN, f., *experimentum virium; it. res, quæ magnas vires postulat*, SE. I 296, 2.

AFLVÂN, f., *spes auxilii, it. copiae auxiliares subsidio missæ*, F. VI 336, ut líðvânir; ride supra in afli, n., 3.

AFMOR, m., *amor*, Skáldh. 5, 1.

AFRAKI, m., *rex*, SE. II 469; (cf. afreki).

AFRÁÐ, n., *tributum, vectigal*, Vsp. 21, id. qu. *sequens gildi; hinc*. — 2) *damnum: gjalda illt afráð, grave damnum facere, pati*, Hlh. 96, 1. In priori significato vox continet roci Sec. afrad, vectigal e fodinis et agris; significatio metaphorica conferri potest cum skattir et tiund, quæ ride suis locis. Scribitur et afroð, qu. v.; ride et gloss. Njalæ sub hac voce. — 3) *consilium certum, in re incerta e pluribus eligendum, (a ráða af)*, Veglk. 5.

AFREK, n., *virtus, fortitudo, strenuitas: afreks veit insigne fortitudinis documentum est*, Hg. 31, 4; slíkr at afreki pari fortitudine præditus, Am. 103; unna e-m afreks prærogativam fortitudinis alicui concedere, Sturl. 1, 11, 1 var. 10; afreks konúgr rex rebus gestis celebrer, G. 8, ut afreksmaðr vir excellens, Eg. 1; afreks orð, egregie dictum, totum excellens, (de ulciscendo patre), F. VII 354, 1, (cf. afbragðs orð); afreks skáld poeta egregius, Skáldh. 7, 53. Verbum afreka occurrit Ljósv. 12, ubi afreka mikít magnas res efficere (reka af strenue aliquid exsequi).

AFREKI, m., *rex* (forte ab afrek, ride tamen afraki), F. VI 423, 2.

AFRENDI, f., *prestantia roboris*, Hým. 28; FR. II 130 not. 4, ubi est neutr., formatum ab adj. afrendr robustus; haud quidem improbabilis est conjectura Raskii, pro um afrendi, proponentis inn afrendi, robustus ille (gigas), ab adj. afrendr, forma determ. (sed. cf. gjölli, f., ab adj. gjöfull).

AFRENDR, adj., *expertus, probatus, spectatus; sæpius in prosa additur at afli, i.e. afrendr at afli experti roboris*. Est id. qu. afreyndr (ab af, intens. = afar, et reyndr), quod occurrit, Ljósv. 29, et absol. ponitur (afreyndr maðr) de viro spectatæ fortitudinis, expertæ virtutis; sic et apud poetas: afrendr konúgr, Hl. 176; setr afrendra jöfra sedes sortium, potentium regum, Fsk. 37, 4; de spectatæ fortitudinis imperatore, Plac. 35. Cf. gjalli rendr (= reyndr at gjölli), spectatæ liberalitatis, F. X 187, 2.

AFRETR, m., *saltus callesque pascui; acc. pl. afréttr*, Korm. 3, 9.

AFROÐ id. qu. afráð 2, F. VI 420, 1.

AFRUNI, m., *delictum*, Merl. 2, 103.

AFSKURÐR, m., *abscisio, præcisio*, G. 26, ubi in nom. legendum videtur secundum, F. V.

AFSPRÍNGR, m., *proventus, redditus: a fæz* (i. e. fæs, fæss, malim fjæss), *proventus, redditus pecoris, non solum lacticia, ut butyrum, oxygala, caseus, sed et carnes*, Hg. 16, ubi construo: haði-t maðr þingat ask né eski, at færa fæsaranda afspring fjæss ut viro illi liberali (Sigurdo dynastæ) pecoris proventum

afferat (i. e. symbolam det). — 2) progenies, SE. I 534, 561, 3; a. Freys, progenies Freyi, reges Steccæ a Freyo oriundi, Y. 23, 2. — 3) glapstigr, SE. I 567, 2. (springa af, prosilire, progenire exsilire, exculi).

AFSTÍGR, m., diverticulum, devium, avium (legendum puto F. VII 84, 2): a. lifs, avium rita, mors; bjóða e-m a. lifs. e medio tollere; cf. glapstigr. In Vita Thorst. Siduh. est hjástigr deveticulum.

AFTIG, F. VII 84, 2, legendum puto afstigr; ride afstigr.

AGI, m., tumultus, turbæ, tempora turbulenta reip.: þúgr magnadiz agi bragna graves inter cives turbæ exiterunt, Hla. 199, 2; i aga miklum gravi instante tumultu, F. VII 7; kinda aga turbas accendere, Sturl. 6, 1, 1, ubi forte præstat var. akra, agros incendere. Junguntur agi et öfriðr, F. VI 286, 298, 430; óvina agi. turbæ hostiles, vexatio hostilis, Sks. 613, 622; agi meðal frænda dissidia inter consanguineos, Dropl. maj. c. 20; agasamt i héraði, Eb. 44; agasamlíkt res ad turbas spectantes, F. VII 274; junguntur agi et ötti, F. VI 442, X, 409; de severitate imperii, F. X 406, disciplina, Sks. 9, 26; agi, terror, Bl. 16.

ÁGIRN, f., cupiditas: a. seims, cupiditas auri, Band. 3.

AGNGAGL, n., calcar (?) escæ, (agn, gagl), hamus, F. IV 89.

AGNÁLGÍ, m., patibulum escæ, hamus: hángi agnágla, hamo suspensus, piscis, F. V 233, (agu, gálgi).

AGÐAR, m. pl., id. qu. Egðir, Agdenses, GS. 10, forte rectius refertur ad Egðir.

ÁGÆTL, n., celebritas nominis, SE. II 144: hafa (þ: nokkut) til sins ágætis, aliquid ad celebritatem nominis asferre, non de nihilo celebrem esse, Nj. 78, 1; leita sins ágætis nominis celebritatem adquirere, F. I 162; sed leita sér ágæta occasiones quærere ad gloriam parandam ib. 10; okkr til ágætis ut nostro honori consulatur, Am. 100.

ÁGÆTLIGR, adj., eximius, Ilugsm. 25, 3.

ÁGÆTR, adj., præstans, eximius, egregius, (á semper, geta commemorare): ágæt mæti præstantia cimelia, Am. 69; á. bragr eximium carmen, G. 1; á. guðs kristni, Krossk. 34.

ÁHLAUP, n., impetus: á. ritar, impetus scuti, pugna, Vigl. 17, 7.

Ál, m., proavus: faðir, afi, ái er hinn þriði, pater, avus, proavus tertius est, SE. I 534, 561, 1. Sic distinguuntur Rm. 3. ái, edda, 16. afi, amma, 24. faðir, móðir. — 2) nanus, Vsp. 11, 14, SE. I 68.

AK, ego, pro ek, vide in ek.

ÁK pro á ek, habeo, possideo, 1. s. præ. ind. act. v. eiga, F. II 52, 1.

ÁKA, non habeo, non est quod (faciam), 1. s. præ. ind. act. v. eiga, cum negatione, FR. I 431, 1; ride et ákka.

AKA, f., id. qu. akka, sagitta, Ng.D. 82.

AKA (ek, ök, ekit), curru vehi, absol.: ekr austan, Vsp. 44; aka i Jötunheima, Hamk. 14, 23; ök at isarnleiki ad pugnam rheda rectus est, SE. I 278, 1; quibus locis vehiculum in dat. subauditur, quod interdum

additur, ut aka jó, beiti, hlunnus vöguum, equo, navi, navibus vehi, Hávam. 91, SE. I 446, 1; via, qua vehitur, in acc. ponitur: aka úrgar brautir per madidas rías (semitas) vehi, Rm. 36. Cum dat. personæ, aliquem curru vehere, deportare, Rm. 20, 37; it. loco movere; ök-at þeim ne einn á bug nemö eos gradu dimovere potuit, A. 7, sed aka bug á e-n, eod. sensu, F. VIII 412. Intrans., aka á hæl, recedere, gradum referre, Ísl. I 166, 1, ut aka undan, F. IX 28; impers. cum dat. pers., Austrvindum ök i úngan krök Vendi orientales in angustias redacti sunt, Hh. 2, 2.

ÁKAFA, adv. (ab adj. ákafr, vehemens), vehementer: á. snarpr, perquam acer, fortis, Ísld. 20.

ÁKALL, n., postulatam, postulatio, jus, id. qu. tilkall, ÖH. 106; F. VII 56. — 2) facultas clamandi, (kalla á): banna e-m á. fauces alicui obtorquere, Grett. 30.

AKAR, gen. sing. nom. ök, qu. vide; cf. quoque eldgerð.

AKARN, n., glans silvestris, Merl. 2, 87; plur. cum art. akarnin, Gha. 23, pro akornin v. akörnin, non mutata vocali a; dölgas akarn, glandes iræ, corda, SE. I 296, 3; a. aldrklífs, pectoris, id., HIR. 15; vide möðakarn. Akarn, absol., cor, SE. II 430 (rectius appellationibus cordis subseriens). Occurrit akarn in prosa, SE. I 18, 148. Angl. acorn, Dan. Agern; MæsoG. akran fructus.

AKI, m., qui vehit, movet, (aka): skers aki, qui movet, versat, exercet scopulum, mare, Hlöfudl. 15.

ÁKKA, pro ák-a, duplicato k pronomine, non habeo, non mihi est, 1. s. præ. ind. act. v. eiga, Fm. 2; Am. 13.

AKKA, f., sagitta, SE. I 570, 2.

AKKERI, n., ancora, SE. I 585, 2, Hh. 31, 1; 32, 1, (pro ankeri, quod occurrit Ljósv. 28).

AKR, m., ager: ósámr akrar non sati agri, Vsp. 55; teðja akra stercorare agros, Rm. 12; ársáinn akr ager mature consitus, Hávam. 88. — 2) frumentum in herba, seges, inter fruges recensetur in SE. II 493, unde FR. I 173: ok er hann óð rúgakrinn fullvaxinn, þá tók niðr döggskörinn á sverðinu akrinn uppstandanda, quumque per agrum, maturo jam secali florentem, incederet (Sigurdus Fabnericida), ima pars vaginæ, quæ mucronem gladii manebat, stantem segetem tetigit; hinc akr höfuðs, livirils, hlýrs, vanga, hnakka, reikar, svaðar, ennis, seges (qs. silva) capitis, verticis, temporum, genarum &c., coma, SE. II 500, 3, et in hodierno sermone akr de magna multitudine usurpatur. — 3) akr homonymice (tristem) significat in SE. II 633, 2: akr verð ek opt fyrirjúkri — eyftjar þó sitja — . . njörún sika, sape ego ægrota puella tristis adsidere cogor; nempe akr est id. qu. rugr (secale), nam tam rugr, quam akr segetes sunt, rugr autem etiam adjectivum est et tristem significat, aliis formis ruggr, rygggr, hrygggr. — 4) vide brattakr, Brunuakr, svaðakr.

AKRI, m., avis quædam, SE. II 489.

AKRMADR, m., agricola, Plac. 23; in pros. F. VI 187.

AKRMURA, f., potentilla agri, (akr, mura):

akrinnur jökla, *potentilla agri glacialis* (maris), *clupea harengi*, *cod. Fris. col. 81, 14* (ad HS. 18, 1).

AKTAN, *f.*, *notatio, animadversio, observatio*: a. skýrta skálda, *notatio intelligentium poetarum, opera peritis poetis data, cognitio operum poeticorum*, Nik. 4. Sic akta íþróttir, hagleik, rit ok bóknám, *operam dare artibus ac literis*, Arn. 2; *ibid.* 29: nú er þetta var aktat his adnotatis. á. þrá, *sentire, tangi*, Skáldh. 7, 5.

AKTAUMAR, *m. pl.*, *funes uautici, quorum ope sinus telorum obliquantur in ventum*, SE. I 585, 2. Hæc universali notatione sumendum esse videtur hoc vocabulum in FR. III 118: reiði þeirra slitnadi, svá at bæði gekk í sundr höfuðbendur ok aktaumar; et FR. III 204: ef þú siglir, slitni reiði, en af stýri stökkvi krókar, rifni reftar, reki segl ofan, en aktaumar allir slitni. Eodem pertinet videtur phrasis, F. V 337, at sitja í aktaumum, regere, temperare funes obliquiores (telorum obliquandorum), et locutio metaphorica, vera cinn í aktaumum, suo Marte facere aliquid, sine aliena ope rem administrare, Isl. II 44. — Specialiori notatione sumendum videtur in Leg. Frostensibus: við aktaum hvárvntveggja hálfra mörk, við stöðeng hvárvntveggja þrjá aura, quo loco quum de duobus funiculis sermo sit, convenire videtur significationi etiam nunc obtinenti, qua aktaumr opiferum funem denotat; sunt autem opiferi funes sec. Isidorum Hispalensem, funes, qui cornibus antennæ dextra sinistraque tenduntur retroversus. — 2) in navigiis minoribus Islandicis etiam aktaumar fuerunt funes, quibus gubernaculum regitur, nobis hodie stjórtaumar; Ld. msc. 20: þórarinn stýrði, ok hafði aktaumana um herðar sér, því þraungi var á skipinu. In utroque signif. derivatur hæc vox a taumr et aka, morere, tendere, quod in primis de velis dicitur, v. c. aka skauti, pedem veli intendere, it. (F. VII 94) aka seglum at endilaungum skipum vela secundum longitudinem navium explicare.

ÁKVERN, *f.*, *mola aquaria, (á, kvern)*, Merl. 2, 63.

ÁL, *f.*, *id. qu. ál, lorum, quo sarcina colligatur*, Lokagl. 62; vide SE. I 146; II 20, ubi ál explicatur per band, vinculum; it. F. VI 378; de habena coriacea, qua freni reguntur (= taumar, beizlistaumar), Grett. 56, 3.

ALA (*el. ál, alit*), *v. a.*, *gignere, procreare, de patre*, Am. 108, Hlyndr. 15, 37, Sonart. 16; parere, de femina, Rm. 8; a. sér jóð prolem parere, Ghv. 14; alaz nasci, Vafpr. 45. — 2) alere, sustentare, cibum dare, hospitio et victu excipere: E. kvaðz engan vilja ala, nema jarlinn, Orkn. 79, 5; a. sveita má corrum saginare edita strage, ÖH. 218, 2; hinc alandi imdar faxa, alens lupum, præliator, vör, F. VII 6; alaz, nutrir, Vafpr. 49; alaz við e-t, erere, vesci aliqua re, Grm. 18 Holm., aliter ed. Hafn. — 3) ala önd á landi vitam degere in terra aliqua, St. 4, 1; a. jól festum jolense aliquo loco transigere, Orkn. 81, 2. — 4) metaph.: a. sýt, dolorem fovere, dolori indulgere, Hávam. 48; a. sorg um e-n alicujus desiderio teneri, Orkn. 80, 4 (vide bjúgr); a. agg

timere, SE. I 250, 3; a. lóm, dolos exercere, dolis uti, F. VI 53, 2; a. öfund um annars hagi invadere rebus alterius, Söll. 61; a. önn um e-t curare, Hugs. 29, 6. — 5) part. pass., alinn, natus, educatus, nutritus, SE. I 382, 4; saginnatus (vide supra signif. 2), it. crassus, vasto corpore, de serpente Midgardico, SE. I 258, 1; a. Ásum Ásis procreatus, Vafpr. 38; a. við frost, gelu nutritus, epith. turbinis montani, SE. I 326, 1; siþ of alinn sero natus, Hávam. 73; a. beztr manna á foldu natorum in terris optimus, F. VII 2; a. at bölvi, særgum, rögi, in perniciem, dolorem, mutuis odiis excitandis uatus, F. V 227, 1, VI 200, SE. I 410, 1; a. oss til hjálpar in salutem nostram natus, Grett. 26, 1; a. upp educatus, Og. 12; Am. 68.

ÁLA, *f.*, *nomen insulæ*, SE. II 492, 7. No-tante Munchio, insula Hordiae borealis, vel una ex parvis illis insulis, quæ circa Aalesund prope Norveam sitæ sunt, AnO. 1846, p. 92.

ÁLAR, *pl. m. a nom. ál.* — 2) *pl. f. a uom. ál, qu. v.*

ÁLASUND, *n.*, *nomen loci, fretum angillarum; brachium sinus Limici, Alburgum se porrigens; vide Symb. 15 var. m, et 34 not. 20.* — 2) *fretum in insula Hjalptlandia, Orkn. p. 176, Krm. 20.*

ALBAZTR, *adj. superl., longe optimus, præstantissimus*, Plac. 11.

ALBÆTTR, *adj., sanitati omnino restitutus, Ag. bis.*

ALDA, *f.*, *unda, fluctus. Metaph.: rekr þik alda hver illrar skepn a quovis sinistri fati fluctu agitaris*, Gk. 23. — β) *mare*, SE. I 575, 2. — γ) *liquor*: a. Óðins, Óðreris, liquor Odinis, Óðreris, mulsum poeticum, poesis, carmen, Nj. 92, SE. I 248, 3; a. benja sanguis, HR. 16.

ALDAFADIR, *m.*, *pater hominum, (öld, fadir), Odin; sonr aldafoðrs, filius Odinis, Thor*, SE. I 242, 5.

ALDAFEDR, *id. qu. ALDAFÖÐR*, SE. II 555.

ALDAFÖÐR, *m.*, *id. qu. aldafaðir, Vafpr. 4.*

ALDAGAUTH, *m.*, *qui cum hominibus sermonatur, (öld, gauta), Odin, Vegtk. 6, 18, ubi conjungitur Óðinn aldagautr.*

ALDAIFAR, *n.*, *res humanæ, status rerum humanarum*, Merl. 1, 50, (öld, far).

ALDARROF, *n.*, *finis rerum humanarum, (öld, rof), Hlynd. 2, 39.*

ALDARRÖG, *n.*, *contentio hominum, vel dissidium inter homines, (öld, rög), Hávam. 32.*

ALDASIGI vide alldasiga.

ALDAUÐR, *adj.*, *demortuus, penitus extinctus, (al-, omnino, dauðr), H. hat. 11.*

ALDAÞÓPTI, *m.*, *socius, longa familiaritate et convictu cognitus, propr. socius transtri, i. e. consessor uatalis, longo usu alicui junctus, (öld, þópti), ad formam tōð aldavir amicus longo usu cognitus, SE. I 536. 560, 3; aldarþóptar. plur., eodem sensu occurrit in prosa F. III 72.*

ALDI, *m.*, *uomen insula in Sunnfjordo Norvegia, id. q. Alden, (AnO. 1846, p. 89), SE. II 492; cf. Eg. 59.*

ALDI, *terminatio; vide leggjaldi, glöppaldi, himald, digraldi.*

ALDIN, *n.*, *fructus arboris; dat. aldni,*

Fjölsm. 23; *sed* aldini, *Merl.* 1, 21. 25, *IIv.* 5, ubi *metaph. de Spir. Sancto*: rennir hugaraskóg, faldit nógu aldini, því er illlifs liti grandar væfa, animi silcam (pectus humanum) sic perlabitur, ut eam legat copioso fructu, cui perversitatis æstus nunquam nocere potest.

ALDINBER, *n.*, bacca frugiferæ arboris, uva, coherere videtur, *SE.* II 186, 1.

ALDINFALDA, *f.*, vetusta calyptra caput velata, (aldinn. faldr), *Rm.* 3.

ALDINGARÐR, *m.*, hortus, (aldin, garðr), *Pl.* 24, *Merl.* 2, 47.

ALDINN, *adj.*, annosus, vetustus, vetus; *epith.* Odinis, *Vsp.* 26; *gigantum*, *Vsp.* 36; *Grm.* 49; *Skf.* 25; *arboris*, *Vsp.* 43; *maris*, *Hávam.* 63, *SE.* I 682, 1; *lupi*, *F. VI* 417, 2; *aquilæ*, *HR.* 17; *aldnar bygðir antiquæ habitationes*, *Rm.* 33; *aldin el grafninga þélar proelia diu durantia*, *IIh.* 2, 3, *sed F. V* 89, 2, *h. l. habet aldri, quod commodius videtur.*

ALDINSKÓGR, *m.*, silva arborum frugiferarum, (aldin, skógr), *arbores frugiferæ*, *Lil.* 10.

ALDINVIDR, *m.*, collect. arbores frugiferæ, *IIa.* 25, 2, *et ibid. in prosa.*

ALDORMADR, *m.*, vir princeps, dignitate spectabilis, *Plac.* 13, *id. qu. öldurmadr*; *AS.* aldormon (*Raskii Gram. Anglosax.* 167, l. 2) explicatur per „ducem” l. 15.

ALDR, *SE.* I 248, 3 videtur esse *part. pass.* verbis ala, ab alinn, aldri, *contr. aldr*: *aldr hafis vargr, saginata oceanii fera, de navi ingentis magnitudinis; minus placet jungere aldr-haf, ut sit id. qu. aldin marr, aut aldr sumere pro öldur, plur. toú alda, fluctus, et galdra pro verbo, sonare. Vel, quod simplicissimum est, aldr h. l. est id. qu. um aldr, semper; v. aldr, m.*

ALDR, *m.*, ætas, vitæ spatium: *uns þik aldr víðr, donec te vita exercebit, quamdiu vives*, *Gha.* 30; *skapadr aldr ætas decreta*, *Skf.* 13; *ungur at aldri ætate adolescens*, *Gha.* 2. — β) *vita*: *aldar aldr vita hominum*, *ÖH.* 14, 1; *gæta aldrs conserare vitam*, *Grett.* 86, 5; *njóða aldrs, vita frui, diu vivere*, *Rm.* 37; *leggja aldr mori*, *II.* 13; *ljúka aldri, id.*, *G.* 19; *nema aldri interficere*, *Gha.* 32; *G.* 59; *rena aldri, id.*, *Vegt.* 13. 14; *synja aldrs, id.*, *Fm.* 36, *Sk.* 2, 15; *týna aldri, vitam amittere*, *mori*, *Bk.* 2, 58. — 2) *tempus, temporis spatium*: *um aldr daga, per decursum temporis, perpetuo*, *Vsp.* 57, *Vafpr.* 16, *FR.* I 473, 2; *sed vide árdag*; *um aldr perpetuo*, *Gha.* 33; *of aldr, id.*, *Krm.* 21, *IIh.* 12, 2. — β) *omissa præpositione*: *aldr jam pridem*, *SE.* I 510, ubi *aldr explicatur per fyrir laugu longo ante tempore*. *Sic Orkn.* 75, 2: *aldr hef ek frétt þat, id jam pridem fando audiui; it. semper*, *SE.* I 248, 3, ubi *aldr jungi potest aut cum eisar (semper ruit), aut cum mér högna (semper mihi probantur, placent).*

ALDRÁN, *n.*, privatio, spoliatio vitæ, mors, (aldr, rán), *F.* VII 35.

ALDRADR, *adj.*, ætate proventus, senex, (aldr), *Nj.* 7, 2, *Hugsv.* 29, 2.

ALDRADR, *m.*, præfectus populigræx, (öld, ráða), *Ísl.* II 254. *var.* 12.

ALDRBÓT, *f.*, ornamentum vitæ, gloria et opes, (aldr, bóti); fá a. gloriam consequi, *ÖT.* 123, 1, *SE.* II 130, 2.

ALDRDAGA vide aldr 2.

ALDREGI, *adv.*, nunquam, (aldre = aldri, *Vigagl.* 23, *et gi, neg.*): *Hávam.* 6. 76. 79; *Lokagl.* 8, *Grm.* 3. 46, *Skf.* 20. 36. 37; *Og.* 20, *Fjölsm.* 4; *vide aldrigi*. *Cum negatione duplici*, *Og.* 9. 20.

ALDREI, *nunquam*, *Jd.* 4, *G.* 10. (*ÖH.* ed. *Holm.* p. 379).

ALDRGIPTA, *f.*, vitæ prosperitas, fortuna, (aldr, gipta), *ÖH.* 21, 1.

ALDRI, *adv.*, nunquam, *Hávam.* 77; *Am.* 65; *Lokagl.* 64, *Bk.* 2, 10, *Soll.* 2; *Harbl.* 23; *Korm.* 11, 1; *FR.* I 427, 2; *adhuc semper usurpatur in Skáldh.*, ubi 2, 12 sibi invicem plena consonantia respondent aldri ... baldri.

ALDRIGI, *id. qu. aldregi, nunquam*, (aldri, gi), *Korm.* 16, 2.

ALDRKLIF, *n.*, arx vitæ, pectus: — s epli cor, *HR.* 15; — s akarn, *id.*, *ibid.*

ALDRLAG, *n.*, mors, (leggja aldr, *ponere vitam*), *IIm.* 8; *Vafpr.* 52, *Korm.* 24; *in pl.*, til aldrлага ad finem vitæ, *IIm.* 8; *dvelja e-n til aldrлага remorando mortem alicui arcescere*, *II. hat.* 30. — 2) a leggja constituere: *decretum vitæ, quod cui lege factorum datum est, vel etiam vivendi ratio, vitæ institutum*, *Bk.* 2, 5, *ubi parallela sunt „nè löst at lífi” et „at aldralagi ekki grand”*; *cf. Sk.* 1, 23: *er-a með löstum lögd æfi þær, et ibid.* 52: *sjá mun gipt lagit á grams æfi.*

ALDRLAUSS, *adj.*, vitæ expers, vita spoliatus, mortuus, (aldr, lauss); *in superl.* aldr-laussastr, *qs. vita spoliatissimus, i. e. penitus exanimis*, *SE.* I 664, 1.

ALDRLOK, *neutr. plur.*, finis vitæ, mors, *IIund.* 2, 11.

ALDRMINKANDI, *m.*, qui vitam abrumpit, (aldr, minka), intersector, percussor: a. steins Ellu, intersector gigantum Thor, *SE.* I 302, 3.

ALDRNARI, *m.*, inter ignis vocabula recenset *SE.* II 486, *qs. vitæ nutritor* (aldr, næra), calor, *it. ignis, vel ignis perpetuus* (ab arab.

لأر humen, *aram.* להר lucere): *geisar eimr víð aldrnara, sævit ignis contra ignem, i. e. ignis per omnia grassatur*, *Vsp.* 51, *quod in SE.* I 198, 1 est: *geisar eimi ok aldrnari sævit ignis et æstus; similis est F. IX* 359: *eim læk hyrr með himni, si construis hyrr læk eim ignis igni alludebat.*

ALDRPRUÐR, *adj.*, gloriosus vitam agens, (aldr, pruðr), *augustus, de rege*, *Mg.* 32, 2.

ALDRPRYÐIR, *m.*, vitam exornans: a. lýða, *vitam hominum excolens, de Sancto Petro*, *IIas.* 50.

ALDRRÚNAR, *f. pl.*, characteres magici vitæ conservandæ, *Rm.* 40. *Cf. vörnrunar.*

ALDRSLIT, *n. pl.*, exitum vitæ, mors, (aldr, slit): *til aldrslita, ad mortem, quamdiu vivas*, *F. X* 426, 30; *in prosa Sturl.* 9, 34.

ALDRPELL, *n.*, jactura vitæ, mors (aldr, spell), *Fbr.* 6, *Rekst.* 5, *Merl.* 2, 69.

ALDRSTAMR, *adj.*, usura vitæ prohibitus, (aldr, stamr), *Ghe.* 44.

ALDRSTRÍÐ, *n.*, luctatio vitæ, (aldr, stríð), *mors*, *F. XI* 317, 1 (*AR.* II 133, 2); *sed ratio syllabarum metricarum h. l. sradet legendum*

esse aldar stríð, dolor hominum, mæror v. luctus publicus.

ALDRTEIGR, *m.*, spatium vitæ, ætus, (aldr, teigr; cf. phrasin FR. II 166, ekki muntu við aldr togast *haud diuturnam vitam ages*); aldr-teigr fjölgjann friði spjöllum, vitæ bellicosa, magna pars ætatis in bello consumpta, Ad. 23.

ALDRTJÓN, *n.*, jactura vitæ, mors, (aldr, tjón); Fbr. 33, 2, Sturl. 3, 17, 2. 5, 5, 1.

ALDRTREGI, *m.*, impedimentum vitæ; mors, (aldr, tregi); eta sēr aldrtrega gravem valetudinem voracitate sibi contrahere, Hávam. 20; aldrtrega fjón capitale odium, G. 56.

ALDRÆNN, *adj.*, magno natu, id. qu. aldráðr, Hárbl. 42, Orkn. 79, 7, Sturl. 5, 5, 3, Merl. 2, 63; in prosa F. VI 65. 96.

ALDVALDR, *m.*, dominus populi, rex, (öld, valdr), F. IX 440; ut allvaldr et aldráðr.

ALDYGGR, *adj.*, fidelissimus, (al-, dyggr), epith. Christi, Lb. 23, Has. 28; regis, Rekst. 4; a. farnng tutissima transactio, Plac. 16.

ALDÝRR, *adj.*, præstantissimus, egregius: de rege, F. II 319, 2, HR. 6; de Christo, Has. 29.

ALEGGR, *m.*, ōs annis, lapis, (á, leggr); it. mons; áleggjar yggr, numen monticola, gigas, áleggjar ygga víf, uxor gigantum, femina gigas, F. VI 68, 2.

ÁLEITNI, *f.*, obtreccatio, (á, leita), Hugs. 22, 3; F. V 242, VII 165.

ÁLEZ, lectio membr. Ed. Sæm. ed Hæfu. II 339, (pro hlæz, Og. 4): hvat er ález Húna-lands? forte: quinam casus, quæ calamitas, quid mali invasit Hunalandiam? Forte ález (i. e. álest) est propr. vitium rei, defectus aliquis, rei inhærens, (á, löstr), unde verbum áleza vituperare, ÖH. 246, id. qu. verbum nunc usitatum álasa (rad. löstr).

ALFARINN, *m.*, gigas, SE. I 550, 3. (Ý. 53 est nomen regis Alchemiæ).

ALFEGINN, *adj.*, omnino lætus; superl. alfegnatr lætissimus, Lb. 29.

ALFEIGR, *adj.*, properæ morti obnoxius: a. augn, Eg. 67, 2.

ÁLFHEIMR, *m.*, Alchemia, 1) regio Alvis s. Geniis lucidis habitata, SE. I 78, Grm. 5. — 2) id. qu. Jotunhemia (Jötunheimar, SE. I 302, 3), in pl. Álfheimar, FR. I 411, ubi var. est Jötunheimar; hinc Álfheims kálfar gigantes dicuntur SE. I 302, 3.

ÁLFKUNNIGR, *adj.*, Alvis ortus, ex genere Alcorum, Fm. 13. (álfr, kunnigr).

ÁLFKUNNR, *adj.*, id. qu. álfkunnigr, (álfr, kunnr). SE. I 72, 2, sec. cod. Reg., ex Fm. 13.

ÁLFOLD, *f.*, terra angvillarum (áll, fold), mare: eldr úlfoldar, ignis maris, aurum, Ha. 319, 2.

ÁLFÖÐR, vide infra.

ÁLFR, *m.*, bos masculus, lect. cod. Vorm. pro apli, SE. I 481. — 2) genius, Fjölsn. 35; navus SE. I 68, 1; ex Vsp. 14; hinc in appellationibus virorum poeticis usurpatur sec. Skaldam, SE. I 230; á. lindar (clipei), vir (SE. II 628: rísa tóku lángir laukar, lindar álfs, við gými sjálfan); á. skips (navis), id. Fbr. 32, 2; á. fjörnir (galæ), id., Ha. 311; á. valmeyjar (pugnæ), præliator, FR. I 358. — 3) plur. álfar, geni, partim lucidi (ljós-álfar) partim, obscuri dökkálfar et svart-

álfar); Alvi, Asarum et Vanorum vicini, Vsp. 46, Hávam. 146. 163, Grm. 4, Alem. plur. loc., Lokagl. 2. 13, Hamh. 7. 8, Skf. 7. 17. 18, Bk. 1. 19; álfablót sacra geniis facta, ÖH. 92, 6. — 4) álfr Eg. 60, 3 legendum est sec. var. álft, qu. v. — 5) in compositis: brynjálfr, gand-, land-, morð-, ríð-, rand-, róg-, sverð-, sæki-, vig-, vind-.

ALFRAMR, *adj.*, præstantissimus, (al-, framr), SE. II 146, 3.

ALFRÍÐR, *adj.*, pulcherrimus, maxime præclarus, eximius: epith. regis, Od. 2; epith. Christi, Lv. 9. 25; alfríð hátið festum maxime solemne, Lv. 36.

ALFRJÁFADR, *adj.*, frugum uberrimus, (al-, frjáfaðr): a. jörð ager frugum lætissimus, Mk. 17.

ÁLFRÖÐULL, *m.*, rubor geniorum (Lucidorum), (álfr, röðull), sol: SE. I 472. 594, 2; Vaffr. 47, Skf. 4; geisli álfröðuls radius solis, Gd. 12; á. elfar, sol fluvii, aurum, SE. I 320, 4, ex HS. 1, 4.

ÁLFT, *f.*, cygnus; gestilis álft, cygnus piratæ, navis, Eg. 60, 3, sec. lect. var.; vide álpt.

ÁLFURR, *m.*, ignis gurgitis, (áll, furr), aurum, conjectura ShI. V 151. not. d. e.; álfluss hlæðirúðr, cumulator auri, vir opulentus.

ÁLFÖÐR, *m.*, Odin, id. qu. allföðr, (ut in SE. semper scribitur), i. e. pater hominum, Grm. 46; Hund. 1, 35.

ALGERR, *adj.*, perfectus, absolutus: a. vald, SE. II 240, 3.

ALGIFRI v. algifr, *n.*, gigas omnium, (al-, gifr), i. e. res omnibus maxime noxia: lifra álfs, algífris, soror Lupi, omnibus noxi, a. lupi Fenreris, i. e. Hela, SE. I 436, 2; vel h. l. algifr accipi potest de re detestabili et abominanda, ut constructio sit: svá lét ey, sem orosta lætti jöfrum (þess) algífris, at sinna með álfs lifru, sic semper præ se ferebat, ut si pugna levatura foret reges illa re, omnibus (a. bellatoribus) detestabili, quo minus cum Hela versarentur (s. ad Helam descenderent).

ALGILDR, *adj.*, præpotens, (al-, gildr), SE. I 242, 1, HR. 6.

ALGJÖRR, *adj.*, absolutus, perfectus: algjört verk opus ad finem perductum, Hugs. 24, 4.

ALGRÆNN, *adj.*, totus viridis, F. V 227, 1. — 2) algren, insulæ nomen, Hárbl. 15.

ÁLGRUND, *f.*, terra angvillarum, (áll, grund), mare: endir álgrundar, finis, extremitas oceani, serpens circumterraneus, it. annulus, tróða álgrundar endiz, pertica annuli, femina, Vita Halfredi sec. membr. 132; cf. ÖTr. Sh. II 86.

ALGULLINN, *adj.*, totus aureus, (al-, gullinn), de pomis, Skf. 19; algullin tota auro ornata Hým. 8.

ÁLHEIMR, *m.*, domicilium angvillarum, (áll, heimr), mare, Alem. 24.

ÁLHIMINN, *m.*, tectum (v. cælum) gurgitis, (áll, himinn), glacies; cf. Secundi philosophi sententias: „gehu, pons aquarum naturalis”. Hinc álhimins-lendingar id. qu. Íslendingar Íslandi, HS. 18, 2.

ALHREINN, adj., *purissimus, serenissimus, epith. dei*, Lb. 7.

ALHRÖÐIGR, adj., *gloriosissimus, de deo*, Gð. 31.

ÁLI, m., *nomen proprium* 1) filii Odinis, id. qu. Vali. — 2) filii Lokii, id. qu. Vali, SE. I 102. 268. — 3) Ali, = þórr, SE. II 556, pro Atli. — 4) *nomen piratæ v. reguli maritimi*, SE. I 546, 1; hinc ála el, *procella piratæ, pugna*, Vigagl. 27, 2, Eb. 28, 3, HS. 6, 5, ÖH. 218, 1, 3; ála göltr, *verres piratæ, navis*, Hg. 31, 2; ála hött (pileus), galea, Eg. 64, 2; ála serkr (*indusium*), lorica, SE. II 118, 2. — Þ) áli vasta undirkúlu, *regulus montis v. saxi, gigas, ejus rōdd, aurum*, SE. I 350, 2, (cf. fjallgestill, hraunatli); áli örva, *regulus sagittarum, sagittarius, puginator*, Korm. 4, 3.

ALLGÁS, f., *anser altilis*, (ala, gás), F. VI 347.

ALIN, f., *gen. álmar, ulna, it. brachium*; leiptr álmar, *fulgur brachii, aurum, jörð álmar leiptra, femina*, Eb. 19, 12; álmar strengr, *armilla, álmar strengs fold, femina*, Ag; grímr álmar, *serpens cubitalis, junguntur*, Ormst. 10, 2, *cujus lýng, aurum; malo lýngs grímr capere pro lýngormr, et hoc pro serpente in universum, ita lýngs-grímr álmar, serpens ulnæ, est armilla, cujus land est femina; [secundum Ísl. II 245 h. l. construendum et interpretandum videtur: þvi at lēkum, er vorum yngri, á ýnusum anduesjum þvi landi (= þess lands) álmar gims, lauksikjar lýngs, nam ludebamur, quum juniores eramus, in variis lingulis (promontoriis) ejus terræ ignis brachii, erica serpentis, i. e. ludebamur cum puella, puellam amplectebamur. Auri circumscriptio h. l. duplex est, nam et gim álmar, ignis brachii, et lýng lauksikjar aurum est; lauksikr (a laukr, allium, et sikr piscis) est piscis alii (graminis), serpens; lýng lauksikjar, erica serpentis, aurum; terra auri est puella; andnes álmar gims (lauksikjar lýngs) lands, promontoria terræ auri, sunt brachia puellæ. Pro lausikr, quod cod. A. 1. habet, possit conjici lausikr = landsikr, piscis terræ, serpens; álmar ormr, serpens ulnæ, annulus, öðlingr álmar orms, liberalis opum, de Sigurdo dynasta Ladensi, HS. 6, 2.*

ALIN, f., *amnis*, SE. I 576, 3; vide Valin.

ALINVELDI, n., *territorium ulnæ*, (alin, veldi), *brachium*, SE. I 654, 2.

ALINLEYGR, m., *ignis brachii, aurum*, (alin, leygr), *cod. Vorm. SE. I 424, 5, pro álmlaygr*.

ÁLIT, n., *aspectus, forma*, (lita á), Sk. 1, 4; pl. Bk. 2, 34.

ÁLKA, f., *avis, alca torda*, SE. II 488, GhM. II 120; id. qu. klumba, *Faberi Prodom. Ornith. Isl. p. 46. Vide Itiner. Eggerti p. 355, Trondh. Selsk. Skr. I 237.*

ALKLÖKKR, adj., *valde cominutus, penitus exhanstus, adflictus*, Selk. 15.

ALKOGA, f., *amnis*, SE. I 576 var. 22. Olkoga, *membr. Bl.*

ALKOSTIGR, adj., *excellens*, HR. 18, v. all-. **ALKUNNR**, adj., *omnibus notus*, Lv. 32.

ALL, m., *inter segetes numeratur in SE. II*

493 *forte medulla arboris, Norveg. al, all, rubra et pinguis medulla abietis; Svec. al, alnus.*

ÁLL, m., *gurgis, altum, mare*, SE. I 575, 1; þar er allstráugir álar fram hallaz vbi rapidi gurgites per declivia feruntur, SE. II 216, 2; biðuz fyrir (o: skipinu) álar, *gurgites quasati sunt ante (proram, v. nave procedente)*, Mg. 20, 2, *quo loco Hkr. T. III et VI it. NgD. 44, álar per funes coriaceos explicant, ab ál = öl. Sed locus prope accedit ad Homericon: ἀμφὶ δὲ κύμα Στεῖρην πορφύρεον μεγάλη ἔαχε, νῆος ἰούσης, Il. 1, 481, 2; áls hrafn, cortex gurgitis, navis, Ísl. I 81.*

ALL, m., *anguilla*, SE. I 580, 1, *in appell. serpentum: all fjörgynjar steðja, anguilla saxi v. montis, serpens, hrynbœðr fjörg. steðja áls, sonora culcita serpentis, aurum, árrfjörg. steðja áls hrynbœðs, minister auri, vir*, SE. I 476, 2. — 2) *serpens*, SE. II 487; nam anguilla est „longæ cognata colubræ”. — 3) *vide oll; in compositis: lörökkviáll, morð-, slíðr-, lýng-*. — 4) *pro á bust ála, quod legitur Ormst. 11, 5, et vertitur: in tecto anguillarum, mari, Ísl. II 254, 1 habet: i gny stála in prælio.*

ALLBERT, adv., *manifeste, certo, haud dubie*, Ísl. II 372, 2.

ALLBRÁTT, adv., *perquam cito: ek veit eigi allbrátt, ut Latinis, „haud cito”, pro „haud facile”, ShI. V 24.*

ALLDASIGA, Nj. 40, v. l., *explicatur a Johnsonio „mortuus, vita destitutus”, ab öld, aldr, ætas, vita, et sigi, qui labi facit, deponit. Rhythmo hæc vox minus adcommodata est. Unus cod. habet alldaligan. Legendum itaque pnto alldáligan (valde miserum v. sædum), quod jungi potest cum orma-leiðar eyði, nam svinum referri potest ad hug; jam G. P. legerat alldálíga, quod jungi potuerat cum líkæir, o: lepidum risum mihi movet.*

ALLDÁÐGÖFUGR, adj., *factis insignibus valde celebrer*, (all-, dáðg.), ÖH. 140, 1.

ALLDRENGILA, adv., *pro alldrengiliga perquam fortiter*, F. III 23.

ALLDYGGR, adj., *perquam probus, fortis, strenuus*, ÖH. 21, 1, Hh. 104, 1.

ALLDÝRR, adj., *perquam carus, acceptus*, ÓT. 125, Hs. 17.

ALLFEDR, m., = allföðr, SE. II 555.

ALLFRAMR, adj., *præstans*, ÖH. 140, 2. 156, 4.

ALLFREGN, adj., *id. qu. allfrægr, celebrer, famosus*, Lv. 6.

ALLFREKR, adj., *perquam avidus*, F. VI 55, 1.

ALLFRILLIGA, adv., *pro allfríðliga, perquam placide, tranquille*, Hh. 24.

ALLFUSS, F. V 141, leg. álfuss; vide álfurr.

ALLFÖLR, adj., *valde pallidus*, Korm. 3, 6.

ALLFÖÐR, m., *pater hominum*, (öld, faðir), id. qu. alda faðir, *semper in SE., quæ rationem adfert I 54. 84.*

ALLGILDR, adj., *permagnus*, F. II 52, 3.

ALLGÓÐR, adj., *eximius*, Gd. 24.

ALLHEILAGR, adj., *perquam sanctus*, Gp. 11.

ALLHEIDINN, adj., *ethnicismo perquam deditus*, F. II 9.

ALLHÆLINN, *adj.*, *admodum gloriosus* (hælinn); a. i kappmælium, *Grett.* 24.

ALLHEPPINN, *adj.*, *perquam felix, faustus*, *Lr.* 22.

ALLHRATT, *adv.*, *valde cito*, *Krm.* 12.

ALLHVASS, *adj.*, *valde asper*, *Hltd.* 15, *ubi construi potest allhvass* (= allhvöss) *sker.* — allhvast, *adv.*, *id. qu. allskjótt, perquam cito*, *Fsk.* 54, 2; *locum v. sub blóðhelsingi.*

ALLJÓS, *adj.*, *perspicuus*: a. bragr, *Lr.* 44.

ALLKEPPINN, *adj.*, *rem magno studio urgens*, *Ha.* 320, 1. 324, 2, *sed F. X* 128, 1. 137, 1, *alkeppinn, id.*

ALLKOSTIGR, *adj.*, *virtutibus bene ornatus, valde eximius*, *Orkn.* 7, 1, *Fsk.* 173, 3 (*ubi sec. Morkinnominn allkostigs pro allkostes in textum receptum est*), *et allkostigs austan* — Eysteins flota leysti — beinn at Björgvin sunnan — byrr tveim dögum fyrri, *hoc ordine*: *et beinn byrr austan leysti* (i. e. hefði leyst) flota allkostigs Eysteins tveim dögum fyrri sunnan at Björgvin.

ALLLÍTT, *adv.*, *admodum parum, minime* *Korm.* 9; *Mg.* 34, 11.

ALLNÁTTFÖRULL, *adj.*, *noctu oberrare solitus* (all-, náttförlull), *F.* VI 68, 2.

ALLNÆR, *adv.*, *prope*, *F.* VI 407, 1.

ALLR, *adj.*, *omnis, totus*, (*vide et alr*); *totus, quantus est*, *Grm.* 29. 51; *Korm.* 3, 8; *cum gen.*, *allt vilja þins, omnia voluntatis tuæ*, i. e. *quidquid optas*, *Söll.* 23; *forte et masc.*, *allr beima, quisque hominum*, i. e. *omnes homines*, *SE.* II 246, 3. *Quæ constructio in lingua Mesog. valde usurpatur*, v. c. *all taine*, *Joh.* 15, 2. — 2) *cum numeralibus, totus integer*: *netr allar niu integras novem noctes*, *Hæcam.* 141; *finm vetr alla integras quinque hiemes*, *Og.* 5; *ei allra 11 vetra*, *Mg.* 1, 1 (*in prosa, eigi allra 10 vetra*, *Fr.* I 129. = *fullra*). — 3) *in universum, allra, ut alls*: *sjö hundruð allra septingenti omnino*, *Völk.* 7; *alias, ut Lat. omnino, non pauciores quam, cf. Græcum πᾶς: ráðbani allra 11 og 2 manna, qui necis hominum, non pauciorum tredecim* (i. e. *tredecim omnino hominum*) *auctor fuit*, *Hh.* 55; *allar 11 skeiðar undecim omnino naves*, *F.* 128, 1. — 2) *verða allr, interire, perire*, *Grg.* 5; *in prælio cadere*, *Ísld.* 9; *sic vera allr, mortuum esse, in prosa*, *Hæv. Ísf.* p. 57. *Simile est Sæcorum: blifva all af bekumring mærore consumi; vinet blef alt, vinum defuit.* — 3) *allt, adv., omnino, sane, certe*, *Vsp.* 26; *Hæcam.* 98; *Hh.* 35, 2; *simile est F. VIII* 329: *komu allt á úvart omnino imparatos oppres-* *serunt.* — 4) *ubique: allt á austrvega ubique in regnis orientalibus*, *ÓH.* 92, 19, *Ha.* 313; *allt it iðra hús per totam domum interiorem*, *Korm.* 5, 2. — 5) *usque: allt or Finna bygðum*, *Ha.* 291, 1; *allt austan frá Gautelli*, *Ha.* 318, 1; *allt norðr und leidarstjörnu*, *311.* — 6) *allt i gegnum, omnino, plene, perfecte*, *cf. F.* VI 39, 3, *Hh.* 73, 4. — 4) *alls v. allz, adv., om-* *nino, in universum: alls þrír*, *Ísl.* II 389, 2; *alls niu novem omnino*, *Korm.* 19, 2; *prorsus, in totum, ex toto: alls for eingar sakir prorsus nullas ob culpas*, *Söll.* 74: *alls til lengi nimium quam diu*, *H. Br.* 13; *alls ekki vel, minime bene, haudquaquam bene*, *Sturl.* 4, 46, 1; *alls*

ekki, nihil omnino, prorsus nihil, *Korm.* 3, 1, (*sic alls hvergi nequaquam*, *Grág.* I 141; II 68); *alls margs, pro adj. allmargr v. allmikill, vel id. qu. allskyns, vide in margr.* — 7) *cum superl., omnium, ut allra: alls fyrst omnium primum*, *Og.* 4 *et sæpius; alls mest, id. qu. allra helzt in primis*, *F.* II 9, *G.* 60, *ÓH.* 92, 2, 7, *et in prosa*, *F.* II 137; *alls beztr, omnium optimus, præstantissimus*, *Lb.* 13. *Sic in vetere lingua Danica; vide Harpestrengs danske Lægebog, ed. 1826, Gloss. sub voce alz.* — 5) *með öllu, omnino, omni ex parte*, *ÓH.* 92, 13, *F.* VI 44, 4, *Selk.* 2. — 6) *allra cum superl., intendit: a. hæstr*, *Mg.* 2, 2; *a. helzt*, *F.* X 432, 74. 75.

ALLRÁÐS, *adv.*, *id. qu. alls hugar, ex animo: iðraz allráðs serio pænitere*, *Ísl.* II 211, 1. *Vel forte rectius: allráðr — aldráðr* (II = Id), *vetustus, lætr allráðs linns, cubile vetusti serpentis, aurum; vide lætreýðandi.*

ALLREIÐR, *adj.*, *perquam iratus*, *F.* 128, 1.

ALLS, *conj.*, *quum, siquidem, quandoquidem; cum indicativo: H. hál.* 7, *Vafpr.* 1, 11; *Am.* 26; *Um.* 24; *Grm.* 3; *ÓT.* 130, 2, 4; *Eb.* 29, 1, *SE.* I 250, 1. 286, 1. 416, 2; *Has.* 22; *cum indic., sequente conjunctivo, Vafpr.* 24, 26; *cum solo conjunctivo, Vafpr.* 38; *in prosa, F.* V 254, *SE.* II 12. 16. 32. 34, *Ísl.* II 317. 366.

ALLSDROTINN, *m.*, *dominus omnium rerum, deus*, *SE.* I 320, 2.

ALLSGRÆÐARI, *m.*, *sanator omnium, deus*, *G.* 20.

ALLSHERI, *dat.*, *omni populo, (allr, herr)*, *Ad.* 18; *usurpatur gen. allsherjar; nom. alls-* *herr non occurrit.*

ALLSHIRÐANDI, *m.*, *custos omnium, deus*, *SE.* II 234, 2.

ALLSKANNANDI, *m.*, *omnia perscrutans, cognoscens, deus*, *Lb.* 5.

ALLSKARPT, *adv.*, *valde acriter, permagna cum vi, (all-, skarpr)*, *DrþS.*

ALLSKJÓSANDI, *m.*, *omnia eligens, curans, deus*, *SE.* II 176, 3.

ALLSKJÓTT, *adv.*, *celeriter, cito*, *Lv.* 1, (all-, skjótr).

ALLSKONAR, *adv.*, *omnis generis*, *G.* 59; *Vegtk.* 4.

ALLSNÆFR, *adj.*, *valde celer, (all-, snæfr)*, *H.* 10.

ALLSNÚÐULA, *adv.*, *perquam cito, (all-, snúðula)*, *ÓH.* 70, 5 (*AR.* I 305, 2).

ALLSORKANDI, *m.*, *qui omnia efficere valet, (allt, orka)*, *Krossk.* 28.

ALLSRÁÐANDI, *m.*, *omnipotens, (allr, ráða)*, *G.* 1, 5; *Krossk.* 30, *Christus; einkabráðr allsráðanda, ecclesia Christi*, *Gdþ.* 44.

ALLSSTÝRANDI, *m.*, *moderator universi, deus*, *F.* XI 317, 1.

ALLSTRÁNGR, *perquam rapidus*, *SE.* II 216, 2.

ALLSTYRKIR, *adj.*, *valde robustus*, *Korm.* 13, 1.

ALLSVALDANDI, *m.*, *omnipotens, deus*, *G.* 1.

ALLSVÁNGR, *adj.*, *admodum jejunos, esuriens*, *ÓH.* 70, 4 (*AR.* I 304, 4).

ALLTIGINN, *adj.*, *perquam nobilis*, *ÓH.* 41, 1, (all-, tigginn).

ALLTÍÐ, adv., *semper*, *Hugs.* 25, 6; *sed alii h. l. legunt allri.*

ALLVALDR, m., *princeps, præfectus populi*, (öld, valdr), *ut alldaldr, aldrádr, de imperatore, rege, dynasta*, *SE.* I 512, *Ý.* 17, *ÓT.* 25 (*AR.* I 282). 123, 2, *Ad.* 4. 5, *Íla.* 290; *gen. plur.* allvalda, *F.* X 410. *VI* 437. *var.* 7; *acc. plur.* allvalda, *SE.* I 512, 1. — β) *rex*: a. alda, *rex hominum, Odin*, *GS.* 22; a. Yngva aldar, *rex Yngvæ gentis, rex Sveciæ et Norvegiæ*, *SE.* I 242, 1; a. aldar *rex*, *SE.* I 514, 1; *ÓH.* 27, 2; a. austmanna, *rex Ostmannorum, rex Norvegicus*, *II.* 19, 3. *Cf.* alvaldr. *In prosa*: allvalds bogi, *arcus regius*, *F.* II 321. *G. Magnæus*, *in Eg. pag.* 652, *not. g.* (*Ad.* 4), *prætulit formam alvaldr, etsi hæc rarius occurrit, et sermoni quotidiano propior esse videtur.*

ALLVANGR, m., *locus publicus, vel comitalis*, (öld, vāngr): allvangs eyrr = öxarárhólmr *arena v. area certaminis in loco comitali*, *Ísl.* II 256. *Forte rectius álvāngr, campus angvillæ, aqua.*

ALLVESALL, adj., *valde infelix*, (all-, vesall), *F.* V 307.

ALLVIRKR, adj., *admodum efficax, vel omnipotens*, *SE.* II 196, 4.

ALLVÍS, adj., *perprudens*, *Sturl.* 1, 11, v. l. 10.

ALLVÍST, adv., *omnino certum, neutr.* adj. allviss, *Ílas.* 2.

ALLVÍTT, adv., *multis locis*, *F.* VI 255, 1, *HR.* 17.

ALLZ *vide alls.*

ALLÞAKKLIGR, adj., *admodum spectabilis, pulcher, de naví*, *Ísl.* I 166, 2; *eodem modo apud veteres þekkiligr et hodie þökkalegr, scitum, pulcrum, elegantem, concinnum significat.*

ALLÞARFR, adj., *admodum utilis*, *Ílæm.* 167.

ALLÞÉTT, adv., *admodum graviter, magno cum labore*: vinna a., *graves labores suscipere, opus magni laboris facere*, *Lo.* 10.

ALMANNA, *pro allra manna, tantum cum substantiis: almanna spjör omnium hominum spicula*, *Ad.* 21; a. lof *bona fama*, *Hugs.* 29, 1; a. vinr *omni populo acceptus*, *Ljüflp.* Sic a. leið *via publica* = þjóðleið, *Ljóse.* 10; alm. vegr, *Hrafnk. c. 4. fin.*; alm. stofa *cubiculum communis usus s. hospitale*, *Sturl.* 5, 27; 9. 185; *hodie usurpatur: almanna römr, sermo, rumor publicus. Quoad formam continet alþjóð pro öll þjóð. Nom. loc. almannafljót, -gja.*

ALMÁTTEGR, adj., *omnipotens*, *Ílas.* 17; *almátugr, id.*, *Lil.* 1; *Gd.* 1.

ALMATTR, m., *summa virium contentio*, *FR.* III 29.

ÁLMBOGI, m., *arcus jaculatorius*, *Mh.* 3, 1, *ubi vertitur arcus ulneus; derivo ab álmr, arcus, et bogi, et vocem pertinere puto ad ea composita, in quibus vocabulum generale explanationis gratia additur voci speciali, út ýbogi = ýr. — 2) cubitus*, *SE.* I 542.

ÁLMDRÖG, f., *vel álmdrög, id. qu. álmdrög, (ut álmtög = álmtaug)*, *F.* I 39, 2. *Cf. ýdraug.*

ÁLMDRÖG, f., *nervus arcus*, (álmr, drög):

álmdrögar ægir, *jaculator, puguator*, *Hg.* 20, 2. *Vide ýdrog.*

ÁLMDROS, f., *pluvia arcus (arcu emissæ), sagitta*, (álmr, dros): *iss álmdrosar, glacies sagittarum, clipeus*, *SE.* I 674, 2; *el álmdrosar, procella sagittarum, pugna, ejus eisa, gladius*, *Hg.* 7.

ÁLMEIDDR, p. p., *comp. toto corpore læsus, contusus*, (al-, izeiða), *Gd.* 18.

ÁLMÆLLI, v. infra.

ÁLMENNÍNG, f., *universitas populi, universus populus*, *SE.* I 559, 3.

ÁLMENNÍNGR, m., *classis a populo in bellum instructa*, *Ílh.* 62, 5, *Íla.* 289.

ÁLMENNINS, G. 65, *Ol.* ab almenningu, *omnibus notus; malui alnennins, ab alnenninu, qu. vide.*

ÁLMÆRR, v. infra.

ÁLMÆTR, v. infra.

ÁLMILDR, adj., *perquam liberalis*, *G.* 32; *Plac.* 17.

ÁLMLEYGR, m., *ignis arcus, sagitta*, (álmr, leygr), *flægjendr álmlægjar, missores sagittæ; vel almleygr pro arml. (álmr = armr, l = r), ignis brachii, aurum*, *SE.* I 424, *var.* 21.

ÁLMR, m., *ulmus: dörr, álmi skept, haste ulmeo manubrio instructæ*, *F.* VI 84, 1. *Metaph. vir adolescens*, *Hund.* 1, 9. *In appellationibus virorum: á. eggþings (pugnæ), præliator*, *Nj.* 7, 1; á. hringr *vir liberalis*, *Nj.* 23, 2; á. málma *dýnskúrær, puguator, bellator*, *SE.* I 412, 4. — 2) *arcus*, *SE.* I 571, 1; *benda, beygja, draga ál, torquere, flectere, intendere arcum*, *Rm.* 25. 32, *Ílh.* 65, 3; álmr gall, *umdi*, *Krm.* 12, *F.* XI 196, 3; þrymr álma *pugna*, *Hund.* 1, 16; álms *bífsækir, tremere faciens arcum, puguator*, *SE.* I 672, 1; álms ærir, *ministri arcus, milites*, *ÓH.* 238, 1; álms ángr, *noxa arcus, gladius, ejus ýtandi, puguator*, *Grett.* 20, 2.

ÁLMREYR, n., *arundo arcus, sagitta*, (álmr, reyr); álrmreyr-lundr, *præliator*, *G.* 17.

ÁLMRJÓÐANDI, m., *arcum rubefaciens, præliator*, (álmr, rjóða), *Sturl.* 7, 39, 2.

ÁLMŚÍMI, m., *nervus arcus*, (álmr, simi), *id. qu. bogastrengir: ullr álmsíma, præliator, vir*, *Nj.* 133.

ÁLMSKÚR, f., *pluvia arcus* (álmr, skúr), *jacus sagittarum, jaculator*, *Sturl.* 9, 19, 2.

ÁLMSORG, f., *dolor, noxa ulmi*, (álmr, sorg), *ventus*, *SE.* I 496, 5.

ÁLMSVEIGIR, m., *id. qu. bogsveigir*, (álmr, sveigir), *FR.* II 241.

ÁLMSVELL, n., *glacies arcus*, (álmr, svell), *sagitta, álmsvells boði præliator*, *Ísl.* II 371.

ÁLMTÖG, f., *id. qu. álmtaug*, (álmr, taug), *funis arcuarius, nervus: ægir álmtögar, jaculator, vir (in vocativo, apostrophe ad lectorem)*, *SE.* I 300, 2.

ÁLMTÝNANDI, m., *perdens, corrumpens arcum, adsiduus jaculator*, (álmr, týna), *Sturl.* 6, 15, 10.

ÁLMVELDI, *Ed. lövasina, manus; quæ vox etsi potest conferri cum bognauð, dalnaud, tamen haud dubie ex alinveldi deflexa est.*

ÁLMÞÍNGSAMR, adj., *bellicosus*, (álmping *pugna*, ab álmr, þing *et term. samr*), *Ísl.* I 166, 3.

ALMÞOLLR, m., pugnator, præliator, vir, (álmr, þollr), *Grett.* 42, 3.

ALMÆLI, n., constans sermo, consensus omnium, *Lb.* 17.

ALLMÆRR, adj., præclarus, perquam illustris, celeberrimus; almuerrir Æsir, *Isl.* I 197, 1; or orða almuerrir vök ex præclaro fonte verborum (i. e. ex ore), *Merl.* 2, 82.

ALMÆTR, adj., omnibus æstimatus, *SE.* I 696, 1, (al-, mætr).

ALNENNINN, adj., impiger, strenuus, (al-, nenninn), *SE.* I 406, 3; vide alnenninn.

ALÖST, v. infra.

ÁLPT, f., cygnus; sem álp á sundi uti natans cygnus, *ÖT. Skh.* II 248, sec. membr. 132 ex *Vita Halfredi*, quocum cf. *FR.* I 186: sem álp af báru, de *Brynhilda*; *SE.* II 488. Vide álp.

ALRÆMDR, adj., omnibus notus, (al-, ræmdr), *Isl.* II 47, 2.

ALRIKLUBBA, f., clava alnea, *Fsk.* 49 var. 7, pro quo altera recensio habet eikklubba, clava quercea. (Anglos. alr, *Seec.* al, alnus; klubba).

ALSÆLL, v. infra.

ALSÆMINN, v. infra.

ALSETR, n., sedes universalis: a. vera, hominum sedes universalis, mundus, rétt vett vera alsetrs, justum, verum mundi pondus (s. pretium), *Lb.* 36.

ALSFERÐ, f., iter, via anguillæ, (áll, ferð), mare: álsferðar eldskerdir, minuens, i. e. erogans aurum, vir, *Nj.* 45, ex mente *Johnsonii*. Sed quoniam vocem ferð pro via usurpatam non invenio, placet h. l. jungi áls (ab áll gurgis) eldskerdir, et sterandi hrotta hljórn ferðar, concilians dimicationem virorum, de *Halgerda*.

ALSKIRR, adj., splendidissimus, qs. totus splendidus, (al-, skirr): alskirt höfuðmusteri splendidissimum principale templum, *Häs.* 60. — 2) alskir, f., sol, *Alm.* 17, *SE.* I 472.

ALSKJÓTR, adj., perquam velox, de equo, *Hævam.* 89, (al-, skjótr).

ALSNAUÐR, adj., omnino egenus, omnium rerum inops, (al-, snauðr), *Gv.* 5.

ALSNJALLR, adj., valde fortis, animosus, *Korm.* 19, 4.

ALSNÖTR, adj., perelegans, *Gk.* 2, *Hamh.* 28. — 2) perprudens, persapiens, *Hævam.* 55. (al-, snotr).

ALSTRÍÐR, adj., valde asper, epith. gladii, *HR.* 25.

ALSTYRKR, adj., prævalidus, præpotens, *G.* 7, *Hv.* 16.

ALSVARTR, m., gigas, *SE.* I 550, 2; propr. totus niger (al-, svartr), *Hjmk.* 18, *Hamh.* 23; perniger. — 2) equus, *SE.* II 551. 470.

ALSVINN, adj., omniscius, *Vafpr.* 1, 5. — 2) equus solis, *Bk.* 1, 15.

ALSVÍÐR, adj., omniscius (al-, sviðr), epith. gigantis, *Vafpr.* 6. 34. — 2) vide ásviðr. — 3) equus solaris, *SE.* I 561. 484, *Grm.* 37; vide alsvinnr.

ALSÆLL, adj., perfecte beatus (al-, sæll): frem lug yðvarra þræla alsælan animam servorum tuorum redde beatum, *Hv.* 11. — 2) divitiis beatus: mölum (o: Fróða) alsælan,

molanus ita, ut *Frodus* divitiis beetur, *SE.* I 380, 2.

ALSÆMINN, adj., perquam honestus, decorus, (al-, sæminn), *Rm.* 1.

ALTARI, n., altare, *Öfl.* 259, 7, *G.* 47, *Lb.* 37.

ALTRAUÐR, adj., perinvitus, invitissimus: a. fugar, intrepidus, fugere nescius, *Hund.* 1, 52, sed alltrauðr, ed. *Hafn.* II p. 83.

ALUNBRANDR, m., ignis brachii, (alun = alin, óln; brandr), aurum, *Öh.* 48, 1.

ALVALDR, m., id. qu. allvaldr, *F.* VII 53, 2; a. andargipta, rex donorum spiritualium, deus, *Gp.* 7. In prosa occurrit: heilir, alvaldar báðir, *F.* VI 195; mikil er alvalds raun, ok mörg konungs ráð, *Ljósv.* 32.

ÁLVÁNGR, m., campus anguillæ, (áll, vángr), mare: álvángs marr, equus maris, navis, *Orkn.* 79, 3; vide allváng.

ALVARR, m., nomen equi, *SE.* II 487.

ALVAXINN, adj., maturus, adultus: a. uxi, *F.* VI 346, (al-, vaxa).

ALVÍSS, adj., omniscius, *Alm.*, (al-, viss).

ALVITR, adj., omniscius, (al-, vitr), *Völs.* 13 (*Hund.* 2, 19); cognomen *Hervaræ* Valkyriæ, *Völk.*

ALÞÍNG, n., conventus universalis, comitia, de iudicio extremo, *Lb.* 26; locum vide sub hringmót.

ALÞJÓFR, m., nanus, *Vsp.* 11, *SE.* I 64, 2.

ALÞJÓÐ, f., pro óll þjóð, universus populus, *Sonart.* 9, 15, *Ad.* 17; in prosa id. qu. alþýða, *F.* VII 240, *Sturl.* 10, 9, 8, 2.

ALÞROSKINN, adj., ætate maturus, pro subst., *Ha.* 326, 3, aut ab al-, et þroski, aut pro alþ-roskinn, ab aldr et roskinn.

ALÞÝÐA, f., id. qu. alþjóð, universus populus: a. lærðra, ordo clericorum, clerici, *G.* 9. Interdum alþúða, ut *F.* IX 8.

ALÞÝÐR, adj., universalis: a. kristni, ecclesiæ christiana catholica, *G.* 6.

ALÖL, f., nomen insulae in *Vefsnere*, sinu *Halogæ*, *SE.* II 492, cf. *Eg.* 7.

AMA (-ða, -at), v. a., molestiam adferre, facessere negotium: a. aurum, fortunas suas pro fundere, consumere, *Hugsm.* 16, 1. 25, 6.

ÁMA, f., femina gigas, *SE.* I 552, 3, *Selk.* 15, ubi scribitur ama. Vide ámo infra.

AMARR, m., id. qu. hamarr, squalus zygæna; amra fjöll, montes squalorum zygænarum, undæ, fluctus v. mare, amra fjalla höll, camera maris, cælum (ut puto), *Isl.* I 320.

AMÁTLIGR, adj., monstrosus, de gigantibus, *Hund.* 1, 35, *FR.* II 145, 1. III 480; v. ámáttligr in prosa de athletu nigro, *FR.* III 501.

ÁMÁTT, *FR.* I 519, 2, videtur esse pro ámáttigt, prævalidum, quod vires superat, cui resisti non potest: allt er úti ámátt firum; sensus est, sub dio versari hominibus minime tutum est; vide náttfarrir.

ÁMÁTTIGR, adj., præpotens, prævalidus, (á, intens., et máttigr), occurrit tantum in formis syncopatis: ámáttki, ámáttkar, ámáttkast; de gigantibus, *Vsp.* 8, *Grm.* 11, *Skf.* 10, *H. hat.* 17; de homine, *H. hat.* 14.

ÁMÁTTLIGR, adj., = ámáttigr, *SE.* I 551, 1.

AMBÁTT, f., ancilla, *Rm.* 13, *F.* X 194, *Ög.* 28. Vide ambott.

AMBHÖFÐI, *m.*, forte *Biceps*, aut *ambi* (quod cognomen viri est *F. VII* 350) animal aliquod designat (*amb* ., *höfuð*), *Sturl.* 1, 19, 1. Cetera *facta* uosina, *Hjarnhöfði capite cervino*, *Orkuhöfði capite phocino*, hoc suadent.

AMBOTT, *f.*, id. *qu.* *ambátt*, *Ísah.* 20. 26. 28.

ÁMÆLISSKOR: *SE.* I 532, átta bera *ámælis*-*skor*.

ÁMGERÐR, *f.*, *femina gigas*, *SE.* I 552, 2, *Skel.* 10, ubi scribitur *aamgerðr*.

AMI, *m.*, *molestia*, *incommodum*: *viggarðs ami*, *incommodum v. noxa clipei, gladius, viggarðs ama* *vedreggjandi pugnator*, *Sturl.* 2, 40, 1.

ÁMINNA (*áminni*, -nta, -nt), *v. a.*, *uonere*; *cum infinito*, *Gd.* 39.

ÁMLOÐI, *m.*, *puto*, *Amlæthus Horvendilli filius* (*Saxoni celebratus*, *Lib.* 3, pag. 49, *cet.*); *SE.* I 328, 4, *secundum interpretationem auctoris*: *hæc er kallat hafit Amloda kvern. i. e. hoc loco oceanus appellatur mola Amlodii; ordinem verborum esse puto*: (*nio* *brúðir* *ey-lúðrs*), þær er fyrir laungu mólu melder-ból Amloda, i. e. (*novem Ægeris s. Neptuni filie*), *quæ molam Amlodii diu moluerunt* (*aquas Oceani longo tempore versarunt, exercuerunt*). *Hanc oceani appellationem, melder-ból Amloda, molam Amlodii, originem suam debere puto narrationi de responso Amlethi, quod Saxo, l. c. p. 50 his verbis commemorat: „harenarum quoque præteritis cliuis, sabulum perinde ac farra aspicere jussus (Amlethus), eadem albicantibus maris procellis permolita esse respondit”*. *Quum igitur Amlethus oceanum appellaverit molam arenarum, mola Amlodii non est mola ab Amlodio versata, sed sic ab eo appellata. Ceteras semistrophæ voces sic construo: baugskerðir rístr skipa hlíðar (med) lúngs bardí armillarum concisor (rex liberalis) nævum clivos (undas) prora navali secat; nam líð commodissime construitur cum baugskerðir, ut líð-baugr, circulus articuli, de armilla intelligatur; aliam constructionem vide sub melder et hlíð.*

AMMA, *f.*, *avia*, *Hjmk.* 7; *Rm.* 16.

ÁMON *vide in ámunr*.

AMORLIGR; *Ísl.* I 153, 1: *allt amorligt útnorðr í haf, et in seqq. tò amorligt explicatur per frost, kulda, feikn hverskonar; itaque tristis, miserabilis; tota cæli plaga, qua oceanus in japygem extenditur, tristem speciem præbet*.

ÁMR, *m.*, *gigas*, *SE.* I 550, 2, *vide áma*.

AMSVARNIR, *m.*, *lucus, in cuius insula, Lyngvö, vincus serratus suis lupus Fenrer, SE.* I 110.

ÁMUNR, *adj.*, *infestus: ámun augu oculi minaces, Völk.* 5; *ámunir ossum niðjum infesti cognatis nostris, Hrud.* 2, 10. *Puto ab á intens. et munr, desiderium, qs. appetens alius, inhians alicui.*

ÁN, *præpos.*, *sine; cum dativo: án hánum, sine illo (spiritu sancto), Hús.* 3; *án þeim flekk, sine illa labe, vitio, Nik.* 34. — *β)* *cum acc.: láttu ینگvan mann (vera) án þina mesta miskunn fac ne qui homo crearet tua summa clementia! Hús.* 65; *ýngir skatnar mega hafa þat án kaup nemo hoc potest gratis consequi, Lr.* 12; *quibus duobus locis præpos. án longe*

ab casu suo separatur. In sermone veteri frequentior usus dativi, nec tamen desunt exempla accusativi, v. c. Alrm. 7: *án vera þat ip̃ mjallhvita man carere candida virgine; sic in prosa, Grág.* I 276: *þá skal hann án vera lípit; ibid.* 337, *án ráð; F.* VII 26, *mun hann þik eigi þykkjaz mega án vera; idem usus in Moesogoth. vulgaris, v. c. inuh ník, Joh.* 15, 5. — 2) *án er, abest, deest; þaz án veri quod potius abesse debuerat (i. e. quod verbum melius non locutus fuisset) Ana.* 36; *þat (er) án of væri, quod melius non fecisset, qua re (oppido diripiendo) abstinere debuisset (rex), Hh.* 34, 5, *F.* VI 259, 2; *sic in proverbio, án er illt gengi, abest malus comitatus (novo malis comitibus utitur, nisi domo adscitis), Nj.* 27. — 3) *subst., id. qu. ani, expers rei; án við lavst at lífa, i. e. ef maðr nair at lífa án við löst, Hávam.* 68, *si cui contingat vitij, expertem degere.*

ÁN, *n. v. m.*, *negotium, occupatio, labor*: *liann man-a aura eyrar án, non reminiscitur multiplices occupationes mulieris (non pensi habet, quantopere uxor sua variis rei familiaris negotiis occupata sit), Vita Halfredi sec. membr.* 132 (*ÓTr. Skh.* II 248); *it. molestia: hver er án? quæ isthæc molestia est? Korm.* 12, 1. — *Vel h. l. scribendum hverr, ut án sit gen. masc., quod habet Lex. B. Halth., vel, quod forte restissimum, án est interj., malum! qs. hverr hjarnar borði, (án!) er kominn á bekk rekka? quis, malum! &c. Sub forma neutrius adfertur in Gloss. Ed. Sæm. T. I ad Hyndl.* 22: *synir A. ok E. voru bornir áni ok ómi nati erant ad labores ac tumultus. — 2) An, nomen nani, Vsp.* 11.

ANA, *Ísl.* I 84 *var. 5 legendum á ná-; vide heidinn et náleio*.

ANARR, *m.*, *nanus, Vsp.* 11, *id. qu. Onarr. — 2) pater Telluris: anars mey, filia Anaris, Tellus, terra, F.* VI 140, 1; *vide annar, onarr. Itaque significat laboriosum, sedulum, strenuum, ab ann, onn, önn.*

ÁNASÓTT, *f.*, *langor ex senio contractus, Ý.* 29, 1; *vide pros. præc.*

ÁNAUÐ, *f.*, *servilus, servilis conditio, Skf.* 24, (*á, nauð*).

ÁNAUÐIGR, *adj.*, *servili conditione: á. maðr servus, Hugsm* 24, 1.

ÁNAUÐR, *adj.*, *necessitati obnoxius, F.* v 247.

ANDA (*-ða, -at*), *v. n.*, *spirare, halare, halitum oris emittere, Sturl.* 1, 13, 1; *anda á inhalare, Merl.* 1, 10. — 2) *andaz mori, F.* III 28, *ÖH.* 259, 7; *andadr mortuus, SE.* I 462, 3; *andadr fólk mortui homines, Id.* 34; *pro subst., homo mortuus, andaðs minni memoria hominis mortui, A.* 20.

ANDADR, *m.*, *nom. propr. fictum, id. qu. öndótr, FR.* I 473; *not. 3, cfr. anduðr, önduðr. Forte nomen histrionis, Fsk.* 6, 3.

ANDALAUS, *adj.*, *sine spiritu, sine anima, FR.* I 468, 1; 482, 4, *de foliibus et, piscibus, (andi, lauss).*

ANDARFYGLI, *n.*, *anas, id. qu. önd, (önd, fygli), FR.* I 480, 2.

ANDARCIPT, *f.*, *donum spirituale, (önd = andi, gipt), Gþ.* 7.

ANDARGLEDI, *f.*, *gaudium spirituale*, (önd, gleði), *Gd.* 24.

ANDARVANI, *et andarvanr*, *adj.*, *vītæ repers*, *mortuus*, *FR.* I 472, 2; *set versus abest in cod. A., et abesse debet.*

ANDÆRIS, *v. post andþeyst.*

ANDERLIGR, *vide andærligr.*

ANDFÁNG, *n.*, *receptio*, *hospitium*; *in pl. andföng*, *id.*, *Vafþr.* 8. (and, fäng).

ANDHRIMNIR, *m.*, *aquila*, *SE.* II 488.

ANDHRIMNIR, *m.*, *coquus Valhallicus*, *Grm.* 18, *SE.* II 126, 1. (and, hrim, *qs. facie fuliginosa*).

ANDHVALR, *m.*, (*forte id. qu. andarnefja*, *balæna rostrata*), *ceti genus*, *SE.* I 581, 1; *Ghm.* III 292. 359—60.

ANDI, *m.*, *halitus oris*, *Sturl.* 1, 13, 2. — 2) *spiritus*: *guðs a.*, *Gd.* 13; *spektar a.*, *spiritus intelligentiæ*, *sapientiæ*, *Hv.* 3, *spakr a.*, *Hv.* 10; *ólreinn a.* *spiritus impurus*, *Selk.* 2; *heilagr a.*, *Sturl.* 5, 9, 1; *absol.*, *de spiritu sancto*, *G.* 6. — 3) *animus*: *með grimnum anda sævo animo*, *Gd.* 31.

ANDKUNDA, *f.*, *occursus*, *conject.* *F.XI* 138, 1, *ad formam sankunda*; *vide auðkunda.*

ANDLÁNGR, *m.*, *cælum secundum*, *SE.* I 80. 592, 2. *Sic quoque legendum puto brúðr andlángs herra, sponsa domini cælestis (Christi), ecclesia christiana*, *Gd.* 29, *ubi Codd. habent andlaugs.*

ANDLÁT, *n.*, *mors*, (önd, láta), *Lil.* 60.

ANDLAUGS, *Gd.* 29, *vide in andlángr*; *alias andlaugr sumi potest pro andlög, andleg, andligr, spiritalis*, (*ut blóðög=blóðugr*).

ANDLIT, *n.*, *facies*, (and, lita), *Rm.* 8.

ANDNES, *vide annes.*

ANDPRUÐR, *adj.*, *generosi animi*, (önd, þrúðr), *ÓH.* 260, 1.

ANDR, *m.*, *id. qu. öndr, quod vide. Genitivus*: *nllr ekkils vallar andrs, Ullus xylosoleæ marinæ (navis), vir*, *Nj.* 73, 2; *accus*: *ata andr navem*, *ÓH.* 48, 7 (*sed öndr*, *F.* VI 102, 2). *Acc. pl.*, *eybaugs andra naðes*, *Fbr.* 26, 1; *gaglfárs andra manus*, *Ha.* 258, 3; *dat. plur.* *Eynefis, Egils, svanvágs öndrum, naðibus*, *Krm.* 5. 11; *ÓH.* 92, 14.

ANDRAN, *n.*, *jactura vitæ, mors, cædes*, *Grett.* 50, *ÓH.* 187, 1, *Korm.* 16, 1. (önd, rán).

ANDRI, *m.*, *id. qu. andr*; *varar andri, xylosolea maris, navis*, *Ísl.* I 220, *et annes andri, id.*, *Ísl.* II 244, *ubi in dativo sing. (andra) occurrit*; *in accus. sing.*, *út á eybaugs andra in navem*, *Eg.* 82, 4.

ANDSÍA, *f.*, *strictura, scintillatio*, (*videsía*), *que mutuo fit*, (*and, in compos. contra, et sía*); *læsikis andsiur, stricturæ auri, i. e. sparsio, distributio auri vel nuncusculorum*, *Ornst.* 10, 2. *Cf. F.* V 175, *var. 1*, *ubi gneisti, scintilla, de annulo.*

ANDSKJÁLǦ, *f.*, *annis*, (*qs. contra tremulus*), *SE.* I 576, *var. 10. Vide auðskjálǦ.*

ANDSKOTI, *m.*, *hostis inimicus, adversarius*: *Baldrs a.*, *Höðus, interfecto Balderi*, *Vsp.* 31, *Hávam.* 151; *Hymk.* 11. 13, *Korm.* 5, 3, *ÓH.* 157, *Hh.* 19, 2, (*and contra, skjóta*). — 2) *diabolus*, *Lb.* 38, *Sturl.* 2, 34, 1.

ANDSPILLI, *n.*, *colloquium*, (and, spjall), *Bk.* 2, 44, *Gha.* 10. *Vide anuspilli.*

ANDSPILLIR, *vide annspillir.*

ANDSVAR, *n.*, *responsus*, (and, svar) *Bk.* 2, 17 *Holm.*, *sed. ed. Hafn. annsvör.*

ANDUÐR, *m.*, *gigas*, *SE.* I 550, 2.

ANDVAKA, *f.*, *insomnia*, *id. qu. vaka vigila, nam and h. l. παζέλει*, *F.VI* 200, *nunc fere tantum plur. num. andvökur*, *id.* — 2) *instrumentum aperiendæ glaciæ*, *a vök apertura glaciæ*, *vaka, aperturam facere, incidere in glaciæ, unde vulgo brunnvaka*; *hinc andvaka ranad, gladius, a perforandis clipeis*, *Eb.* 17, 2; *a. unda, id.*, *ab incidendis vulneribus*, *Eb.* 19, 4. — 3) *a vekja, exitare, andvaka, nomen carminis, a Snorrio Sturlæo in honorem Kristinæ compositum*, *Sturl.* 4, 22; *nomen tubæ Seerræ regis*, *F. VIII* 417; *húngrvaka, nomen libri.*

ANDVANA, *adj. indecl.*, *expers* (and, παζέλλων, *vana, term.*): *a. lags banda consorti tori expers*, *Korm.* 19, 7; *in prorsa alls andvana omnium rerum inops*, *F. III* 95; *glaums a.*, *Gha.* 43.

ANDVANI, *adj.*, *expers, inops*, *id. qu. andvanr, cum gen.*, *a. lífs, margs, auðs, glaums*, *FR.* I 427, 2; *F. VII* 348, 1, *Hund.* 2, 31, *Sk.* 3, 16.

ANDVANR, *adj.*, *exanimus, mortuus*, (önd, vanr), *Od.* 23. — 2) *id. qu. auðvanr*, *SE.* II 576, 3, *AR.* I 59, 4.

ANDVARI, *m. nanus*, *Sk.* 2, 2, *SE.* I 66, *sed 352 var. 11: andþvari.* — 2) *piscis (lupus)*, *SE.* I 578; *cf. Sk.* 2, *SE.* I 352.

ANDVARR, *adj.*, *sollicitus ad rem aliquam, intentus rei alicui*, (and, varr), *cum gen. a. átu, prædæ intentus, prædam sollicite circumspiciens, de corvo*, *Hund.* 1, 5, *ubi alii codd. andvanr, expers, id. qu. andvani v. andvana.*

ANDVÍGR, *adj.*, 1) *qui contra pugnat*, (and, vega), *adversarius, inimicus, infestus*: *a. illísis híti, infestus, nozius peruersitatis æstus*, *Hv.* 5. — 2) *pugnando par, cum dat.*, *Sonart.* 8. — 3) *cui haud resisti facile potest*, *ÓT.* 26, 4. *Sic Græcum ἀντίπαλος et ἀντίμαχον et τριμαχον significat. Hann var andvígr ekki betr en öðrum þeirra bræðra, ef þeir væri jamnbúnir*, *ÓT.* 82, *F.* II 165.

ANDVINR, *m.*, *adversarius*, (and, vinr), *RS.* 7.

ANDÞEYST, *Sonart.* 2: *erat andþeyst, absol. capit G. Magn., non facile est occurrere, o: dolori*, (and, contra, þeysa), *quæ omnium librorum lectio est. Qum vero G. Magn. sequentes versus minus recte resolverit, probabilis est conjectura G. Pauli, pro andþeyst legentis andþeyst, quod accipere malim pro auðþeystr, abjecta r nota masculina, scil. þagnafundr þriggja niðja erat andþeyst (r) or lyggjustað carmen haud facile expromitur e pectore (gravi dolore impediante). Auðþeystr (auð-, facile, þeysa), qui facile protrudi, impelli, expromi potest; quocum conferri potest torþeystr, qui difficile impelli, incitari, adduci potest, in Gloss. Njalæ.*

ANDÆRIS, *adv.*, *aduersum, sinistre, sinistra fortuna*, *minus feliciter*, (and contra, æra remigare): *gánga mun ykkir a. sinistra fortuna utemini*, *Am.* 14. *Sensus est: ykkir mun gánga erfdit, ut hodie dicimus, i. e. non sine aliqua difficultate ibunt res vestræ.*

ANDÆRLIGR, adj., *difficilis, pertinax*, (*andærr*): óþokki, blandit (i. e. blandinn) andærligum ekki, *simultas, pertinaci ægritudine (cura) mixta*, RS. 33.

ANDÆRR, adj., *propr. qui adversum remigat*, (*and, æra*), *transl. qui rem contendit, urget*; inde *pertinax*, *andærr jötunn vandar, ventus pertinax*, Eg. 60, 3.

ANGAN, n., *deliciæ, voluptas*: á illrar þjóðar (brúðar), *malæ gentis (malorum hominum, malæ mulieris, puto gigantum et gigantidum) deliciæ*, Vsp. 20; á. Friggjar, *deliciæ Friggæ, maritus Fr., Odin*, SE. I 196, 1, *quo loco Vsp. 48, habet ángantýr*; á. Freyju, *maritus Freyæ, Odus*, SE. II 108, 2, *in appellatione manca*.

ÁNGANTYR, m., *deus delectabilis, deus amatus, carus*, (*angan, Týr*), *vel præbitor deliciarum (Týr a tæja)*: á. Friggjar, *Odin*, Vsp. 48.

ÁNGEYJA, f., *Angeua, una novem Heimdalli matrum, giganteæ originis*, Hyndl. 34, cf. 33.

ÁNGI, m., *odor fragrans, dulcis, snavis, fragrantia*: enn auðhnykkjanda þykkir dýrdligir ángi gánga af úngum svanna tenera puella *dulcem odorem spirare videtur*, ÓT. Skh. II 249, *sec. membr. 132. Stjórn (meum exscr. p. 122): þaðan kom sá háttir ok, at smyrja hár manna ok likami, ok gjöra sér þar með sætan ilm ok ánga*.

ÁNGI, m., *ramus: atrennis ángi, ramus demissionis v. reciprocationis, hamus piscatorius*, ShI. IV 89, *not. γ: ángi foldar serpens*, Ag. p. 36.

ÁNGIST, f., *angor animi, dolor, ægritudo animi; in genere masc. Skáldh. 7, 56: Helgi skáld ok Haldórs jód (i. e. Katla) harðan ángist báru; cf. ángr*.

ÁNGR, m., *sinus nomen, SE. II 493, forte idem qui harmr dicitur, vel ultimus ab boream Norvegiæ sinus, hodie Varanger, FR. II 129, 130; alias ángr portus est a regione Stadi Norvegiæ in boream versa, F. VIII 340; IX 448. Munchius proponit sinum Sandesognsfjord, brachium sinus Christianiensis, quod brachium cingentes præruptæ rupes etiamnum Angerskleven appellantur, AnO. 1846, p. 84. Hinc ángrs eldr, ignis sinús, aurum, ángrs eld-meidír, vir, Ísld. 15. Sic sogn et fjörðr, pro mari, aqua vel fluido usurpantur*.

ÁNGR, n., *dolor, ægritudo, incommodum*: mikitt, *stráengt, ekki ángr*, Sk. I, 20; *Anm. 98; Korm. 12, 2, 14, 2; þat fekk ángrs Frigg dolorem adtulit Friggæ ea res, Vegtk. 3; eitt var at ángri (forte var-at ángr) ylfiinga nið nulum ei incommodum accidit, Hund. 1, 5. — β) noxa, calamitas; gjöra ekki ángr við e-n, nullam noxam; nihil mali ali cui inferre, adferre, H. hat. 10; ángr álms, ljálms, noxa (i. e. res nociva) arcús, galeæ, gladius, Grett. 20, 2, Nj. 30, 2; á. íss, noxa glaciæ, ignis, ÓH. 217.*

ÁNGR, m., *id. qu. ángr, n., noxa, res noxia: fastligr fyris ángr vehemens ventus, F. rí 48. — β) res molesta, ingrata, odiosa: ángr Yngva, res Yngvö (Freyjo) odiosa,*

prælum, pugna, bellum, F. IV 13. var.; ut mein Yngvifreys.

ÁNGRA (-aða, -at), v. a., *molestiam, ægritudinem adferre, ægre facere alicui: cum dato, ef meitregar mér ángradi-t si noxi dolores molestiam mihi non facerent, Sk. 1, 34; harmr stránger fier mér ángrat vehemens dolor me adfigit, F. VI 237; stránger straumr næði ángra herskipum rapidus æstus navibus bellicis nocuisset, ÓH. 27, 1. — β) cum accus., ord þan, er ángra fyrða, verba quæ ciribus dolorem adferunt, quæ ægre ferunt, Hh. 73, 4; þau þing of óngruðu þengil eæ res regi dolorem creaverunt (vegis animum exasperarunt), Hh. 32, 1; þat ángrar oss, er, angit nos, quod, Scerr. 85, 1. — γ) ángraz dolore affici: aungumz, dolore adficeimur, Lb. 47.*

ÁNGRBEITHR, adj., *cum dolore et molestia pernavigatus: á. lánger vegr, longus maris tractus, magna cum molestia pernavigatus*, (*ánger, beita*), Eg. 62.

ÁNGRBOÐA, f., *gigantis, ex qua Lokius lupum, serpentem et Mortam procreavit, (qs. dolorem, malum portendens, ángr, boða, vel annuncians, bjóða)*, SE. I 104, *Hyndl. 36*.

ÁNGRÐÖGG, f., *ros doloris, (ánger, döggr), lacrimæ, GS. 2, NgD. 165*.

ÁNGRFRIDR, p. p. comp. *dolore liberatus, lætus: á. öld læti homines, Ag.*

ÁNGRHEGNANDI, m., *prohibens, avertens dolorem, noxam, (ánger, hegna), Christus, Lb. 23*.

ÁNGRHRJÓÐANDI, m., *noxam avertens (ánger, hrjóða), vir probus, bonus, Plac. 32*.

ÁNGRLAUSS, adj., *innocens, innoxius: á. hvila lectus commodus, Hund. 2, 45; cf. angerful urt herba noxia, Harpestr. Adv.: oss ángrlaust, nullo nostro incommodo, i. e. animi causa, voluptatis causa, Korm. 19, 6*.

ÁNGRLESTANDI, m., *incommodum, noxam, periculum, dolorem avertens, beneficus, benignus, de deo, Has. 65. (ánger, lesta)*.

ÁNGRLESTR, p. p. comp., *noxam affectus (ánger, lesta), læsus, violatus, SE. II 202, 1*.

ÁNGRLEYSTR, p. p. comp., *dolore (cruciatibus infernalibus) liberatus, de liberatis ex inferno spiritibus, SE. II 234, 2*.

ÁNGRLJÓÐ, n., *carmen lugubre, cantus lugubris, (ánger, ljóð), Hund. 2, 44*.

ÁNGRSAMR, adj., *molestiam, incommodum, dolorem adferens, creans; neutr. ángrsamt, molestia, dolor: þar er orslöngvi úngum á., ibi homines nulla adficiuntur molestia, Has. 37*.

ÁNGRSKERÐANDI, m., *dolorem minuens, avertens, (ánger, skerða), deus, Lb. 51*.

ÁNGRSTRÍÐANDI, m., *qui dolori resistit, dolorem, incommodum avertit: á. aldar, hominum mala avertens, deus, Lb. 49*.

ÁNGRSTRÍÐIR, m., *id. qu. ángerstríðandi: á. öldu viggs runna, humanos dolores, humana mala avertens, Christus, Has. 21*.

ÁNGRTÆLIR, m., *qui dolorem expellit (ánger tælir), qui delectat: á. ylgjar, lupum delectans, præbitor, Mg. 19, 1*.

ÁNGRTÖPUÐR, m., *dolorem perdens, (ánger, töpuðr): á. úlfis, lupum delectans, bellator, F. VII 344, 3*.

ÁNGRVADILL, m., *gladius, SE. I 565, 1*.

ÁNGRÞJÓFR, *m.*, *dolorem lecanis*, (ángr, þjófr, cf. stela): Á. Óðnis, *dolorem Odínis tollens*, qui Oðiaem delectat (Thor, Odínis carus filius), SE. I 300, 2.

ÁNGRÞVEIRIR, *m.*, *dolorem minuens*, beaigaus, de Spir. Sancto, Hr. 15, (ángr, þveirir).

ÁNÍ, *expers*, *iaops* (án): alls á., Söll. 28.

ANN, *l. s. præs. iad. act. verbi nna.* — 2) *subst.*, *pars gladii* (*id. qu. own, önn*), SE. I 568 var. 6.

ANNA (-ada, -at), *v. a.*, *efficere*; *cum dat. anna frama res insignes efficere* (önn), Rekst. 32. Annaz, *curam habere alieujus rei, curare, cum accus.*, et *cum prepos. um*: annaz um eyki, *jumenta curare*, Hilt. 17, 1. Sic fortasse legendum, *quum menabr. habeat*, „hinu um ekki annat“, alii vero, *hinu um eyki annat*.

ANNARR, *m.*, *id. qu. anar, pater Terræ*, SE. I 54.

ANNARR, önnur, annat, *adj. alius, alter, secundus*; *secundus*: einn, annar, þriði, primus, secundus, tertius, Vsp. 18, Vafpr. 20. 22. 24, Grm. 31; *alter*, Vsp. 41, Hávam. 30; *maðr ok annar, unus et alter, nuac hi, nunc illi, i. e. complures*, F. I 46, 2; *sic, á eitt land ok önnor lönd in varias terras*, F. X 392 pros.; *alius*, Vsp. 35. *Gen. siag. fem.*, annarrar, H. Br. 1, Bk. 2, 38. — 3) *subauditur*: *kostir ro betri* (*pro adrir kostir ro b.*), aliud magis expedit, Skf. 13.

ANNARTVEGGI, *adj. alteruter*; *in nom.*, Sturl. 7, 42, 14; *acc. plur.*, aðratveggjo, ÖH. 50, 2.

ANNES, *n.*, *promontorium, lingua*, (and, contra, nes) — 2) *lingula* (*i. e. terra v. campus*) *anotis*, (önd, nes), *mare*; anness andri, *xyloselea maris, navis*, Ísl. II 244. 245.

ANNFÁSTI *vide velannfasti.*

ANNFETLAR, *m. plur.*, *lora* (*propr. sibi invicem respondeantia*, and, fetill), *quibus ensis et clipeus balteo adherent*, skjaldarfetlar, *sverðfetlar*, Fsk. 5, 4. (*G. Magaæ = hannf., handf., ab hönd, manus*, Gloss. Ed. Sæm. T. I. voc. endr).

ANNLAUST, *adv.*, *otiose, sine labore*, (önn, lauss), SE. II 228, 2.

ANNMARKI, *m.*, *vitium*, FR. II 26.

ANNSKOTI, *m.*, *id.*, *qu. andskoti hostis*, H. 17, 2; Koria. 19, 2, *potius deduxerim ab annskot, n.*, *pro andskot ictus adversus*, hrinda annskotum, *tela adversus aliquem conjicere*.

ANNSPILLI, *n.*, *colloquium*, (and, spjall): *komaz at a.*, *ad colloquium pervenire*, *ad coll. admitti*, Skf. 11; annspillis vanr, *colloquio exclusus*, Skf. 12; fá a. *etiam colloquendi impetrare*, ÖH. 156, 2; *sermo, rumor, nuntius*, Am. 42.

ANNSPILLAR, *m.*, *qui colloquium habet cum aliquo, familiaris alieui*: a. Agða, *qui cum Agdensibus sermones miscet, familiaris Agdensium, vir Norvegicus*, GS. 10.

ANNSPJALL, *n.*, *colloquium*; *in sing.* tantum FR. I 197: út gekk Sigurðr annspjalli frá; *in pl.* annspjöll, *colloquia*: *bera e-m a.*, *cum aliquo colloqui*, FR. I 492, 1; *aliquem adloqui*, Gk. 12.

ANNSVAR, *n.*, *responsum, id. qu. and-svar*, Bk. 2, 17.

ANNVANR, *adj.*, *assuetus*: a. saums segls *assuetus clipeo*, SE. I 372. v. saumr (cf. AR. I, 60 not. a, 2).

ANT, *n. adj.*, *sine masc. et fem.*, *cura, sollicitudo, labor*, a *subst. önn, id.*: hvat er nú ant minum einka syni? *quæ cura est unico gnato meo? quid desiderat? quid optat?* Grg. 2.

ANTIGNA, (-ada, -at), *v. a.*, *propr. de-honestare*; *inde violare, lædere, vulnerare*: Hyadl. nj., *firðar vildu fánga hana, gat hún þó ýtum antignat nokkrum, de fele*.

ANÞINGI, *n.*, *conventus (amatorius)* Skf. 40, ed. Holm., *ubi Hafn. á þingi*.

APA (ada, -at), *v. a.*, *insatuare, stultum redere*: *margan hefir andr apat*, Söll. 34. Apaz at e-u, *temere imitari, sectari*, Söll. 62 (api).

APALDR, *m.*, *malus silvestris*, (Norr. apel, Isl. epli, ponum): *de arbore*, FR. I 120, *id. qu. eik ibid.* 119; *malus*, FR. II 60. — *In appellacionibus*: *brynjings apaldr vir bellicosus*, Bk. 1, 5; *líus apaldr, malus lini, femina*, SE. II 631, 2: *hve stórvænn líns apaldr stendr fyrir minum leik quo modo pulcra femina laticia (hilaritati) meæ officiat. Vide rógapaldr. Apaldrsgarðr, m., hortus, pomarium, Plac. 49.*

APARÐJÓN, *f.*, *amnis*, SE. I 577, 1. S. Thorlacius, *ad Hkr. T. III 357 vero simile putat*, *sic appellari Deam, Scotiæ fluvium, ad quem sita est Aparðjón (Aberdonia vetus), hod. Aberdeen.*

API, *m.*, *homo fatuus, insipiens, stultus*: *junguntur ósvinnr api homo stultus et insipiens*, Fæ. 11, Grm. 34, Hávam. 124; *verða api af öðrum aliorum stultamrationem imitari*, Hávam. 75. — 2) *gigas*: átrunnr apa, Hým. 20 (cf. fífl.).

APLI, *m.*, *bos masculus*, SE. I 587, 3. — 2) *equus*, SE. II 487. 571.

APNI, *pro aptni, dat. sing. subst. aptan, vesper, extruso t.*, Hávam. 98, Hým. 16; *in prosa*, F. VII 201.

APR, *adj.*, *tristis*, F. VI 237.

APTAN, *m.*, *vespera*, Vsp. 6, Am. 77; *i aptan hac vespera*, Hund. 1, 31, Eb. 29, 1; *vide apni.* — *Propr.*, *posterior pars diei ab hora 3. pom. ad horam 9., cujus medietullium est hora 6., miðr aptan; hiac annan aptan fyrir miðjan aptan*, Nj. c. 125 (p. 192): *einn aptan at kveldi*, SE. I 166.

APTANSKÆRA, *f.*, *crepusculum*, Korm. 3, 5, ÖH. 70, 4 (AR. I 304, 4.) *ubi explicacionis causa additur, dogr mptaz nú jam lucis noctisque confusa sunt*, (aptan, skæra).

APTARLA, *adv.*, *contr. pro aptarlíga in parte posteriore*: a. hygg ek at þitt hjarta sè, *in parte (corporis) postica tibi cor situm esse puto*, i. e. *te ignatum esse existimao*, H. hat. 20.

APTR, *adv.*, *retro, iterum*: *líta a.*, *respicere*, Hým. 35; *segja a.* *iterum v. in posterum dicere*, Hým. 32; *koma a.* *redire*, Fjölsn. 38.

APTRBORINN, *p. p. comp. regentus*, (aptr, bera), *id. qu. endrborinn*, Bk. 2, 42.

APTRHVARF, *n.*, *reditus, reditio, domum, redeundi potestas*: *ðumz a., metuebam, ne redire mihi liceret (ne a reditu prohiberer)*, F. IV 185, 3 (AR. I 324, 2). *De reditu e Norvegia in Islandiam*: í útanför né aptrhvarfi, Sturl. 4, 8 pros.

AR, *f.*, *remus*: ára blakkr, equus remorum, navis, Ha. 290; tröða bekkjar bláröst árum, mare remis calcare, remigare, Hg. 6; etja með árum (navem) remis propellere, ÓH. 4, 2. — β) sárs ár, remus vulneris, gladius, Sturl. 5, 4, 1; sára ár. id., HR. 33, Eb. 19, 4, SE. I 674, 3; bens árar gladii, F. I 175, 3; árar sárs sunda, remi sanguinis, enses, ÓH. 172; orða ár, remus verborum, lingua, Eb. 2; vide högsettr. — γ) in dat. regulariter ár, sed áru FR. III 628, not. 2. — δ) in composito, v. vindár.

AR, *n.*, *annus*, Vsp. 6, Hh. 2, 1. 31, 2. 33, 1. 76, 3, F. VI 135; í ári, hoc anno, ÓH. 48, 7. 50, 2, F. V 229, 3, et sic quoque legendum F. V 228, 1 pro á-ári. — 2) amona, fertilitas annonæ, H. hat. 28; eflir árs, öðlingr árs, skilfingr skirs árs, siklingr árs, auctor, dator fertilitatis, rex læte annonæ, Deus, Christus, Lb. 47. 46. 10, Ag. (cf. árstillir, árveitir); ár ok friðr in summis bonis terrenis numeratur, F. V 110, 2, Lr. 11 (vide meirlirjóðandi). — β) annona, victus, cibaria, FR. II 33, in prosa F. XI 8; ár úlfa ok ara ferðar, læta luporum et aqualurum annona, strages, prælia, Ha. 219, 3. (vide árgefn, árgjarn, 2., árramgefendr). — 3) littera runica á, Skaldh. 7, 63, SE. II 72.

AR, *n.*, *initium, principium*: í árdaga (vide árdag), initio dierum, in principio temporum, primis temporibus, olim, Vsp. 54, Vafsr. 28. 55, Grm. 5. 6. 42, Lokagl. 9. 25. 49, Skf. 5. 7, Sk. 2, 2; ár var alda, er, principium erat temporis, quum, Vsp. 3, sed Hund. 1, 1 hæc phrasis significare videtur initium certæ cujusdam epochæ, vel h. l. ár var alda, þá er, olim tempus fuit, quum, tantummodo declarat, carmen longo post res decantatas tempore compositum esse; simile est, ár var þat, Gk. 1., et ár var þaz, Bk. 2, 1, tempus fuit, quum, olim accidit, ut; quod de tempore non longe præterito usurpatur F. V 176, 2, ár var þat er. — β) ár, absol., in principio, adverbialiter: ár um borinn, in principio natus, editus, procreatus, Vsp. 2 (vide árborinn); it., olim, Hymk. 1, Ghe. 1; sic et legendum putant pro at, Rm. 1. F. V 229, 4. 200, 2, ubi opponitur nú, Si. 24. — γ) ár, adv., primo statim tempore, vel: jam prima ætate, ÓT. 131, 2, oppos., ept víg (post pugnam Svoldricam); mature, justo tempore, tempestive, Ha. 293, 5; prima jam ætate, Orkn. 82, 2. — δ) mane: ár skal rísa mane surgat, látam. 58. 59, Eg. 30. ár né um nætr, nec mane, nec noctu, Hund. 2, 34; ár morgin primo mane diei, Sterr. 151, 1, quod ár í myrgin est Krossk. 19 (ubi præcedens ítran legendum est ítran æ: þrjár Mariur), et Grág. II, 280 ár of morgin; nunc vulgo dicitur með morguns-árinu primo mane, sed í móti morguns-ári, id., FR. III 511. (v. árdag.) — ε) cito, Krm. 21, cf. snemma; perpetuo:

aráþúfn á skaltu ár sitja, Skf. 27 (vulgatum est ár ok síð = scint ok snemma pro semper); diu: sva at ár Hýmíri ekki mælti ut H. diu nullam emitteret vocem, Hymk. 25.

ÁRABURÐR, *m.*, *motus, versatio remorum*, (ár, f., burðr), Hh. 62, 3.

ÁRAKLÖ, *navis*, SE. I 581, 2. cf. „lembos remipedes” apud Ausonium.

ÁRAR, Bk. 2, 14: þat var eigi arar titt, at frá konúngdóm kvanir gengi, quo loco G. Magnæus coniecit avar v. arar titt adeo frequenter. Retineri h. l. potest árar, si accipitur pro vocativo (i. e. ministri regii! aulici) et pro apostrophe ad auditores, quibus poeta carmen hocce recitavit v. recitari voluerit. Sed cf. arvar, SE. I 658, 2 var. 14.

ÁRBORINN, *p. p. comp.*, *olim ablatus*, (ár, bera), Sonart. 2.

ÁRDAG SNEMMA, FR. III 23, 1, primo mane, prima luce, forte rectius dieisim ár dag snemma, ut ár morgin, quod vide supra in ár, n., δ. — Cf. phrases in prosa: þat var einn morgon snemma í ár, at Helgi var á fótum. Dropl. maj. msc. c. 26; þetta var snemma í ár, sva litt var lýz af degi, Ld. msc. c. 16; þegar um morgininn í ár er Gunnarr á fótum, Ísl. II 161. — Nisi forte amplectenda est vox composita árdagr, ex qua tantum supersint acc. sing. árdag, et acc. plur. árdaga, in phrasi „í árdaga” (vide supra in ár), quocum conferri possit phrasis Anglosax., in geardagum, on geardagum, in principio, ab initio, olim, Beovulf. 2. 2708; quem ad modum phrasis, um aldr daga, AS. est on aldrdagum per totam vitam, ibid. 1429. (cf. et fyrdagum, olim, ibid. 1429).

ÁRÆID, *f.*, *propr. invasio equestris*, quum quis equis in hostem invehitur, F. VII 56, pros., a ríða á. equis inveni in hostem, F. VIII 421; sed Korm. 8, 1 usurpatur pro eptirreid, persecutio, quæ equis fit: beidaz áræida, postulare persecutionem equestrem, i. e. aliterum provocare, instigare, ut se equo persequatur.

ÁRÆDI, v. infra.

ÁRFI, *m.*, *hæres; filius*, SE. I 534, Rm. 38, Söll. 78; it. nepos, Bura arfi nepos Burii, Odín (filius Bóris, filii Burii), SE. I 244, 3.

ÁRFLOGNIR, *m.*, *corvus (qs. mane evolans, ár, fljúga)*, SE. I 488. Arflognis hugandi, consolator corvi, præliator, HS. 27.

ÁRFLYNDR, *adj.*, *hæreditatis appetens* (arfr, lund), Eg. 57, 2.

ÁRFNYTI, *m.*, *heres (qs. fruens hæreditate, arfr, njóta)*, it. filius, gen. arfnytja: Bjarnar a., filius Björnis (Vigfus), Eb. 26, sec. lectionem 4 Codd.

ÁRFR, *m.*, *hæreditas, patrimonium*, Sk. 2, 12, Og. 9, Hund. 2, 23 (vide föðrarfr.) — β) Krm. 27 hardla líðr at arfi, legendum est at æfi.

ÁRFR, *m.*, *bos*, SE. I 587, 2. 484, 3, Grett. 50, (v. afl). AS. orf, pecus, jumentum.

ÁRFSTILLIR, *m.*, *rex, princeps hæreditarius*: a. gagsl leidar, rex cæli, deus, (arfr, stillir), Plac. 28.

ÁRFSTÖLL, *m.*, *sella, sedes hæreditaria*, (arfr, stóll): a. ála hattar, sedes hæreditaria galeæ, caput, Eg. 64, 2.

ARFTEGI, m., id. qu. arfþegi. hæres, filius: plur. arftegar, filii, FR. III 16.

ARFUNI, m., filius, SE. I 534, 561.

ARFUNI, m., bos, SE. I 588, 1. 484, 3; cf. formas orfuni, orfuni, jorfunni, jorfunni.

ARFVÖÐR, m., custos hereditatis, (arfr, vörðr), hæres, filius, ÖH. 13, 1, Íslð. 11.

ARFÞEGI, m., filius, (qs. accipiens hereditatem, arfr, þiggja), SE. II 496, FR. I 492, 2, Hyndl. 18, 28; Jd. 27, gen. arfþega, F. VII 345, 3.

ARFÞEGIR, m., id. qu. arfþegi, Rekst. 32, ubi arfþegi accusat. est.

ÁRGALL, m., gallus, (qs. qui mane cantat, ár, gála), F. VI 251, pros.

ÁRGALLI, m., difficultus annonæ, (ár, galli), Merl. 2, 79. (Sks. 321).

ÁRGEFN, f., dea cibariorum, dea proma conda, (ár, n. 2, gefu). femina: árgefnar, feminae, vocatiens, SE. I 306. var. 11.

ARGHYRNA, f., securis, SE. I 569, 1, Eg. 38.

ÁRGJARN, adj., bonæ annonæ cupidus, (ár, n., 2, gjaru), Y. 18. — 2) esca, prædæ aridus, (ár, u., 2. þ.), de carca, Nj. 30, 1 (AR. II 241).

ARGR, adj., mollis, effeminatus, ignatus: uik munu þesir argan kalla, ef ek bindaz læt brúðar líni, Hamh. 19; arga aðal hominis mollis proprium, Lokagl. 23, 24; ignatus, timidus: illt kveða, argan eggja at sverða leiði, Krn. 22; örg vættir, melle, effeminatum negotium, de venefica, Korm. 23, 2, ut rög vættir, Lokagl. 58. — 2) malus, abominandus, detestabilis: argr goðvargr, Nj. 103, 2; argir búfinnar, Ólafsr. 30. — AS. earg, iners, prællum hefnir, en argr aldrvi, Grett. 17; argr er sá, sem aungvu verst, proverb. II. in prosa, malus, intractabilis: þat er sagt frá Hrappi, at hann gerðist argr viðreignar, Ld. msc. c. 19. inil; argasta dýr pessimimum animal, GhM. III 120. Longobard. arga, homo nequam. In compositis: sannargr.

ARGSKAPR, m., mollities, jungitur cum bleyði, FR. I 487, 2.

ARGSPENNÍNGR, m., mala difficultas, v. difficilis oblectatio, (argr, spenníng), Dropl. min. 1.

ÁRGUD, n., deus annonæ, Freyus, SE. I 262, (ár, n., guð).

ÁRHJÁLMR, m., galea matutina, vel matutæ (auroræ) instar nitens, serena, Hg. 33, 3, quo loco membr. E. (cod. Frisianus) habet gullhjálmi, ut in strophæ sequi, minus ad metrum commode; et Olaus veritit galea splendens, aurea, (ár, n., hjálmr). Ilkr. VI scribitur arhjálmr, (ari, hjálmr), galea aquilina, in qua aquilæ species exsculpta est, quocum conferri possit aringreyppir hjálmar, Ghe. 3, 17; sceptræ, aquilarum simulacris ornata, occurrunt F. X 15: tvo ríksvöndu af silfri, gullkross á öðrum, en ari af gulli á öðrum.

ÁRURAFNGEFANDI, vide árrangr.

ARI, m., aquila, SE. I 490, 486, 2; a. hlakkar elangit, Vsp. 44; plur., arar gullu, id., Hund. I. 1; ara jóð, proles aquilæ, aquila, SE. I 524, 2 (F. VI 254, 3); náttverðr ara,

cæna aquilæ, cadaver, Höfnðl. 9; ara grennir; qui aquilæ desiderium cibi excitat, pugnator, SE. I 416. var. 15; falla und ara greipar cadere prælio, Y. 31; rjóða ara tungu stragem edere, Orkn. 13, 2; araþúfa, tuber aquilæ, cui insidet aquila, i. e. locus editus, rentis expositus et solitarius, Skf. 27; ara steinn, lapis, cui insidet aquila, cadaveribus inhians, locus aliquis in campo prælii, Hund. 1, 15, id. qu. ulfði. r. 16; ara ær, sanguis, cruor, SE. I 488, 1. — β) ari eun gauli, aquila illa vetus, Odin, qui quondam aquilæ speciem induebat, leir ara eus gamla, carmen futele (tulgo arnar leir), Si. 28, 4; et Ari simpl. Odin, Sr. 18, 2, Ara fit, restis Odinis, lorica. — γ) species aquilæ, tergis hastium incisa, supplicii genus: skera bak e-s ara, tergum alicujus aquila incidere, id. qu. rista örn á baki e-m, FR. I 354. — δ) occurrit in prosa: ari af gulli, aquila aurea, F. X 15; eun artic., annarr ariun altera aquila, FR. X 517. Germ. Aar; nunc vulgari sermone Islandico tantum extat in nom. propr. Ari, apud rusticos Norvegos promiscue usurpatur cum Örn.

ARINBRAUTI, m., sec. Skul. Thorlacium, amicus domesticus, (ariun, brauti, comes ræ, a braut, via; it. amicus); a. Synjar. amicus domesticus Syniæ, Thor, SE. I 302, 2, cui explicationi sæt appellatio Thoris in strophæ sequi. lúgvinnr þrúngvar, amicus Freyæ, longo cognitus usu. Alia ratio est, ut eritetur repetitio vocum uíð in r. 3. et níðjum in r. 1. ejusdem semistrophæ, et assumtio rocis súlva þru gigante, mntare níð in uíð, i. e. víð. Tum cohæret víðsynjar arinbrauti, qui domum gigantidis destruit, Thor, a víðsyn, Synia (dea) silræ, (víðr, Syn), gigas femina, et arinbrauti, destructor socii v. domus, ab ariun et brauti, id. qu. broti, qui frangit, destruit. sed sec. lect. Reg. et W. Thoris appellatio est h. l. salvanið synjar arinbrauti, i. e. brauti (= broti) arin-Syniar salvandið, deletor gigantius, ut brjótr bergdana.

ARINGREYPR, adj., dubiæ interpretationis: aringreyprir bekkir, Ghe. 1; aringreyppir hjálmar, ibid. 3, 17; eidetur in univ. significare curcum, rotundum, convezum, sed proprie esse: ungribus aquilinis similis, itaque curvus, inflexus, ab arin-, in compos. deductum ab ari r. örn (cfr. nriunefja), et greyp, quod fortasse vetus forma est pro usitato greip, unguis. Interpretes vertunt „ferro compactum“, v. „firmatum“, conferentes járnu et grópa. sulco in lignum facto coassare. In glossario: aringr. bekkir, scamna, focum cingentia, (ariun, greipa, complecti); sed aringr. hjálmar, vestes domesticæ.

ARINKJÖLL, m., navigium socii, (ariun, kjöll), domus: i ariukjöli, domi, in redibus, Y. 17.

ARINN, m., focus, SE. I 585, 2; dat. at arui, ad focum, haud dubie verissima lectio, Rm. 3, pro af aarni, quod habet cod. Worm.; umdögg arins, ros focum ambiens, fuligo, Gha. 23; gen. plur., til arna Yngvars ad focos (i. e. domum) Yngvaris, Eg. 31, 1; dat. plur., at sins föðrs örnun, ad focos (domi)

patris sui, Ísl. I 293; acc. plur., þrjá arna tres focos (tria domicilia), Ghv. 10. — Arium circumscribitur per „mensam ignis”, i. e. substratos igni lapides, in Bjóðabjörn birkis ótta, Ad. 17, et per saxa v. lapides, in Grjóthjörn, Ad. 18, quæ utraque circumscriptio idem valet ac Arinbjörn.

ARINNEFJA, f., ancilla, (qs., naso aquilino, adunco, arin- ex ari v. örn, nefja a nef), Rm. 13 (cf. v. 10. niðrbjúgt nef).

ARINSÝN, femina gigas, vide sub arinbrauti.

ARKA (-aða, -at), v. n., ire, iter facere, proficisci: örkuðum at auðno in spem qualiscunque eventus profecti sumus, Am. 96 (Holm. 101). Cf. gloss. Njalssagæ, ubi impersonaliter est, (þat) arkar at auðno res ad exitum fatalem tendit.

ÁRKYNDILL, m., lumen fluvii, (á, kyndill), aurum, F. 14.

ÁRLA, adv., contr. pro árliga, matutino tempore, mane, (ár), H. hat. 6. — 2) mature: biða til árla andrán prætúra morte abípi, ÓH. 187, 1. Jd. 21 pro árla legendum est aukt.

ÁRLIGA, adv., mature, Hávam. 33. — 2) alacriter, strenue, magno cum animi vigore, Hund. 1, 16: þusto ofan árliga alacriter decurrebant (hostem invadebant), ÓH. 238, 1, quo loco Hkr. VI vertit „mane”, quod et ipse secutus sum in Sh. I V 81; sed prælium Stiklastadense incepit sesqui fere horis post meridiem; vide ÓH. 248.

ÁRLIGR, adj., matutinus: árlig verk opera matutina, Harbl. 4.

ARMBAGUR, m., armilla, (armr, baugr), Lokagl. 13.

ARMBLIK, n., fulgor brachii, (armr, blik), armilla: armblíks ítr, liberalis, Sturl. 7, 43, 1.

ARMBRANDR, m., ignis brachii (armr, brandr), armilla, var. F. V 176, 2.

ARMÆÐA, f., miseria, Ag.

ARMGLÓÐ, f., pruna brachii, (armr, glóð), armilla, annulus, aurum: eyðir armglóðar, vir liberalis, Dropl. min. 3; plur., armglæðr, G. 42.

ARMGÓÐR, adj., armgóðr orms, id. qu. góðr arms orms auri liberalis; ormr arms, serpens brachii, armilla aurea, aurum, Ísl. II 275.

ARMGRJÓT, n., saxa, lapides brachii, (armr, grjót), aurum vel argentum, sec. SE. I 402: úgræðir armgrjóts vir liberalis, ÓT. 129.

ARMLEGGR, m., brachium, (tibia brachii, armr, leggr), SE. I 542; armleggs eisa, glóð, aurum, SE. I 404, 1. 408, 1.

ARMLIGR, adj., miserabilis, Gha. 54.

ARMLIN, f., Dea mamæ, (armr, lín), femina, Mb. 18, 3.

ARMLINNRR, m., serpens brachii, (armr, linnr), armilla; armlinns eyðir, ýtir, vir, Gv. 7, Eg. 75, 1; armlinns þúll, femina, Eb. 29, 1.

ARMLOG, n., flamma brachii, aurum, HR. 17.

ARMR, m., brachium, SE. I 542; sólbrunninn a., Rm. 10; armar lýsa, Skf. 6; hyggja at örmum inspicere brachia sua,

Rm. 25; adde SE. II 108, 6. I 654, 1. 658, 1. Leggja arma um, yfir e-n, circumdare brachia alicui, de femina, Lokagl. 17, Hávam. 109; verja e-n armi, id., de femina, Hávam. 166, H. hat. 41. 42; in prosa est, koma á arin konu connubio feminae potiri, F. XI 100; sofa á arni konu, Fjölsm. 42. 43; de femina: at ek Sigurði svefak á armi, Helbr. 12. — 2) cornu aciei, Mk. 2, ÓH. 221. — 3) id. qu. borgarveggr murus oppidi vel urbis: Rúðuborgar armr. Hb. 2, 4. 34, 4. Merl. 2, 41; in prosa borgararmr, F. V 280; virkis armr = virkis veggr, murus arcis, FR. II 250. — 4) in compositis: hvít-, lúng-.

ARMR, adj., infelix, dirus, fere in conviciis, exsecrandus, sceleratus, scelestus: örm vælitr exsecranda furia, Gk. 22, cf. FR. I 487, 2. III 498, Og. 30; in arma jótna systir, Hamh. 29; armr er vara vargr exsecrandus est fidei datæ violator, Bk. 1, 23 (vide hafa 6); de invisa uxor, Ísl. I 152, 1.; de viro ingrato, viribus prævalente, Grett. 56, 3; örm þjóð, drottinsvikar, Mg. 14, 1; armi drengirn scelerate! ÓH. 92, 6; a. búendr, Skotar, miseri, vel forte: ignavi, Hb. 76, 1, Od. 7.

ARMRUÐR, m., brachium rubefaciens, præliator, SE. Eg. 234.

ARMSÖL, f., sol brachii, armilla, (armr, sól), F. X 26, 1.

ARMSPRENGIR, armsprengjandi, lectio Cod. Ev., Sturl. 5, 17, 2. 1, 23, 1; sed præferenda est lectio arnspr., quam vide.

ARMSVELL, n., glacies brachii, (armr, svell), argentum: armsvellis hati vir liberalis, F. VI 26, 2.

ARMSÝN, f., sol brachii, (armr, sýn), armilla: grund armsýnar, terra armillæ, femina, þ. Hrað (ed. Hafn. 1848) str. 9.

ARMVIDR FANNAR, vir, pro víðr arms fannar, ab arms fön, niz brachii, argentum Ísl. 12.

ARN, præsecto j, pro jarn, vide örn, gladius.

ÁRN, itio vel labor, Rm. 3, ubi scribitur aarni, sed rectius videtur, at arni v. aarni (i. e. orni), ad focum. Affertur vox Ísl. arn, opus, negotium, in gloss. Synt. Bapt. sub voce árnadr (indeque in gloss. Ed. Sæm. T. III), sed quod ibidem exempli loco adducitur ex vita Jonis Sancti: gekk til sinna ærna, obiit negotium suum, non coheret cum aliquo arn, sed ærna, syncoptatum est ex ærinda, ærinna, ærna, ut in Eb., at gánga örna sinna, ubi örna est = örinna, örinna; et ern, strenuus, contractum eodem modo est ex errinn, erinn.

ARNA (-aða, -at), v. n. ire, iter facere, proficisci, ambulare: úrgar brautir árnadu aprt hëðan humidus per vias recede hinc, Fjölsm. 1; árna á vegum, Grg. 7; árna aprt redire, Eg. 38; á. um fleyja trúð mare (navibus) percurrere, F. IV 282; hvern er hingat árnar qui huc proficiscitur, ÓH. 19, 16 (AR. I 328, 2); hefir til Haukabæjar heiptgjarn kónungr árnat, F. VI 259, 2. — AS. yrnan, impf. arn., currere.

ARNA (-aða, -at), v. a., efficere, perficere,

conficere; cum acc., hvat þú árnaðir í Jötunheima quid profectus in Jotunhemiam effeceris, Skf. 40; *obtinere, consequi*: sigr árnip felicitatem obtinete, Am. 32; hefir þú árnat þaztú, obtinuisti, quod, Am. 83. *merere*: Arinbjörn hefir árnat oddvita ríki ducis imperium meruit, Eg. 70; bõrn ok allt þatstú árnar, omnia quæ meres, labore tuo comparas, F. V 347, 1. In prosa árna efficere aliquid, Ljóst. 12., *id. qu. sequens afreka*; árna vel, rem bene gerere, negotio feliciter defungi, F. VI 343. 8, 363, var. 10. — 2) cum dat. pers. et gen. rei, intercessione sua vel precibus aliquid conciliare alicui: bið þú Ólaf, at hann árne þer grundar sinuar, F. V 110, 3, ubi al. unni benigne concedat; árna góðs fyrir e-m, bene pro aliquo intercedere, ÖH. 70, 1; árna ánaudgum, at undan gáangi, intercedere, deprecari pro seruo, ut incolumis eadat, Am. 60.

ÁRNAN, f., intercessio, patrocinium: hvern bið ek hald ok árnann helgan mann hins sanna (trúss) við tirar ræsi (traustz leita ek mér) veita tutelam et patrocinium mihi ut præstel, Has. 62.

ARNAR, 1) gen. s. ab örn, aquila. — 2) nom. pl. ab arinn, focus.

ARNGREDDIR, m., desiderium cibi excitans aquilæ, (öru, greddir), puginator, ÖT. 26, 4.

ARNGRENNIR, m., *id. qu. arngreddir* (öru, grennir), Sturl. 5, 5, 5; Cod. Reg. SE. I 416, 4.

ARNHÖFDI, m., Odin (qs. capite aquilino, örn, höfuð), SE. II 472, 555.

ARNKELL, m., aquila, SE. II 488, 572.

ARNR, m., bos, SE. I 587, var. 16.

ARNSPRENGIR, m., aquilam cibo farciens, (örn. sprengir) præliator, Sturl. 5, 17, 2.

ARNSPRENGJANDI, m., *id. qu. arnsprengir* (örn, sprengja), Sturl. 1, 23, 1.

ARNSUGR, m., stridor aquilinus, vel nius inter volandum, qualis aquilis esse solet, (öru, súgr), impetus aquilinus: leggja arnsúg at e-m impetu aquilino aliquid persequi, SE. I 311, 2. An huic locutioni aliquid lucis accedat a phrasi bora frekan atsúg til ríkjá, F. VII 29, quod Orkn. est bera frekan atsúg til ríkjá, alii videant; SE. I 212 in prosa idem sic describit: dró arnsúg í flugnum, duxit v. traxit stridorem aquilinum in volatu, i. e. inter volandum nisu aquilino ferebatur. Sk. Thorlacius vocem arnsúgr graphice depingit per „repandarum alarum lapsum aquilinum“; Index ad Vit. Ornst. sub voce dreg, col. 2. affert: hanu dró arnarsúg, volatu aquilino ferebatur. Ex recentioribus vocem simplicem súgr adhibuit poeta B. Gröndal, qui de alis usurpat, at gera súg í lopta drögum, in regionibus aeris stridorem excitare. De Hæresvelgo, exuviis aquilinis induto, et tempestatem minitante, Eggertus Olari usurpat, at melta súgjun, incertum quo sensu, forte flatum parturire (kvæði Egg. Olafss., Hafn. pag. 203, r. 40).

ARR, m., famulus, minister, nuntius, legatus; nom., Plac. 25, Ý. 53, ÖT. 130, 3, ÖH. 50, 1, sed et ár, G. 23; gen. sing. non occurrit;

dat. sing. ár, Od. 9, SE. I 476, 2., sed æri, F. XI 144; acc. ár, G. 37, Lb. 2. Plur. nom. ærir, Plac. 35, F. III 6. 2, 312, 1 (errit var.), ÖH. 238, 1, sed árar, Eb. 22, Selk. 17; acc., áro, Og. 23, Hund. 1, 20, ÖT. 16, 3, ÖH. 259, 1, F. VI 318, 1. Famulus, nuntius, legatus, Og. 23, Plac. 35, Hund. 1, 20, FR. I 502, 3; Ásu árr famulus (= skósvæinn, a calceis) Asæ, Ý. 53; konúngs á., minister regius, satelles aulicus, Mg. 9, 3; Yggæs ærir, satellites Odinis, Asæ, SE. I 256, 3; árr guðs, minister, famulus dei, de religionis prædicatore, Od. 9; árr engla stýris, *id.*, de homine pio, ut guðs þjón, Plac. 25; vinna sigr á árum fjanda, damones vincere, Gdþ. 28. — β) árr óðar, minister poeseos, lingua, G. 37, cf. málþjón minister sermonis, *id.*; orða árr, minister verborum, lingua, Lb. 2; ýfs árr, minister fricationis, unguis, ÖH. 259, 1 (F. V 107 var., AR. II 113). — γ) in appellationibus eirorum: árr álms (clipei), eir, ÖH. 238, 1. — auðs, árritarum, ÖT. 43, 1; Mg. 31, 9; — fjörgynjar steðja áls hrynbæds, (auri), SE. I 476, 2.; — fleinþeyrs pugnæ, Selk. 17; — geirbrúar (clypei), ÖT. 16, 3; — hánta hlæbards (navis), SE. II 126, 1; hauka klífs elds (auri), F. III 6; — leiðar bæs, ministri cælestes, de discipulis Christi, Lb. 32, *id. qu. sequens postular*; — hildar borðs (clypei), Dropl. min. 4; — hriðar skæis (navis), Isl. II 349, 1.; — landkostar, præfectus annonæ, Freyus, NgD. 170 ex GS. 5., ubi certissima lectio esse videtur, landkost-ár, in una voce composita, in accusativo; — oddbragðs (pugnæ) eir, ÖT. 130; — orms landa (auri), eir, G. 23; — örbragðs (pugnæ), præliator, F. II 312, 1. — δ) vide orr, et composita fleigi-árr, hjálm-, morð-, landkost-árr.

ÁRRAMNGEFANDI, m., qui corvo escam præbet, (ár, n. 2. β., ramn, gefa), præliator, F. XI 188, 3 199. Cf. árveitir ýta, Lb. 20.

ÁRSÁINN, p. p. comp., mature consitus (ár, sá): á. akr, Hávam. 88.

ÁRSAGT, n. p. p. comp., mature dictum, olim dictum, SE. I 418, 3 ex Korm. 12, 5 (ár, segja).

ÁRSALR, m., tapes, tapetes, stragulæ, peristroma, aulæa, Gha. 25; ársali, SE. I 106, ubi in cod. Upsal. (SE. II 271) explicatur per tjald; Eb. 50. 51: brendi dýnur ok hægingdi, en hún tók til sín kult ok blæjur ok ársalinn allan. cf. AR. I 31, not. c.

ARSAMR, adj., fertilis, ferax, (ár, samr, term.): á. akr, Merl. 2, 38.

ARSÆLL, v. infra.

ÁRSÍMI, m., aurum v. annulus; G. Mag-næus, ad Eg. 55, 4, per homonymiam explicat ab sími, bos, taurus, = hyrr, bos, quod et ignem denotat, itaque ársími. ignis amnis v. fluvii, aurum. Forte et sími, quod funem, vinculum, significat, et haud dubie cum scímr cohæret, accipi possit de dicitis, opibus, et adeo ársími, opes fluviales, *id. qu. rinarfé, rinargull, aurum et annuli. Eodem modo ránsími in Erett. explicari possit; hinc ársíma grund, campus v. solum auri, frons*

vocatur, ut quæ solita sit a veteribus ornari vittis ac lamellis aureis: gerdihamrar ársíma grundar. rupes, quæ frontem cingunt parte quadam, v. determinant, sunt supercilia; ceterum tō grundar cum ársíma jungi debere, suadeve videtur SE. I 518, 3, ex qua sequitur gramr h. l. inde pro rege poni, neque cum grundar construendum esse.

ÁRSKAPADR, p. p. comp., jam pridem, olim creatus, factus, excitatus, commotus, (ár. skapa); in accens. árskapðan, árskaptan grun, suspicionem jam pridem motam, excitatam, F. IX 440.

ÁRSTILLIR, m., moderator, rex bonæ annonæ, (ár, stillir). Christus, Lb. 17, cf. árveitir et skillingr skírs árs.

ÁRSTRAUMR, m., rapiditas fluminis, impetus aquæ, (á, straumur), Grm. 21; árstraumr dals, impetuosa arcūs profluvia, nimbis sagittarum; steypir dals árstraumr, nimbis sagittarum effundens, jaculator, præliator, vñ, ÖH. 239, 1.

ÁRSÆLL, adj., felix annonæ vilitate, de rege, quo imperante lætus annonæ status rerumque ad vitam sustentandam necessarium ubertate incidit, (ár, swell), ÖH. 155, 1.

ARTA, f., avis, SE. II 488, id. qu. ört, anas minor, Dan. Ortand; cf. urta, ertla.

ÁRTAL, n., computatio anni, (ár, tal), Vafþr. 23. 25.

ÁRTALI, m., luna (qs. anni mensor, ár, telja), SE. I 472, Alrm. 14. — 2) cornus (forte, mane vocem edens, ár, telja), SE. I 483.

ÁRVAKR, adj., qui mane exigilat, vigil, SE. II 172, 2. — 2) subst., equus Solis, SE. I 56. 484, Grm. 37, Bk. 1, 16. — β) bos, taurus, SE. I 586, 3.

ÁRVEITIR, m., dator annonæ, (ár, veitir): á. ýta. qui hominibus lætam annonam largitur, Christus, Lb. 20, (cf. árstillir).

ÁRÐR, m., aratrum (breui dentali instructum, eximii usus in terra lapidosa, Norveg. Ard), Rm. 19: heit þú yxn fyrir arðr bovem aratro junge, Hngsm. 32, 2. — In prosa F. I 240, (erja, arare), it. compos. arðruxi, bos arator, aratro habilis, Sturl. 6, 80; plur. arðryxn, Sturl. 7, 55; arðsgeldingr, bos castratus, F. VII 21. — Arþskavi, nom. propr. Hyndl. 21, poliens, lavigans aratrum, fabricator atratri, (arðr. skafai); cf. Rm. 19, ubi fabricatio aratrorum in studiis liberorum colonorum ponitur.

ÁRÆDI, n., audacia, animus ad impugnandum: eyða árædi e-s, spiritus alicujus frangere, Mg. 37, Orkn. 2, 3. — β) fortitudo: njóta áræðis fructum capere fortitudinis suæ, Hh. 104, 1.

ÁSABRAGR, -drottning, -hetja, etc., vide sub áss.

ÁSAMT, præp. c. dat., unacum, SE. I 640, 1.

ÁSBRÜ, f., pons Asarum, id. qu. Bifröst, Grm. 29, SE. I 70.

ÁSGARÐR, m., Asgardus, urbs Asica (propr. septum v. monumentum Asicum, áss, garðr, interdum Ása garðar, septa, monumenta Asarum, vide áss); Asgardus primarius

(Asiaticus) vocatur Ásgarðr forni, SE. I 32. 54. — De Asgardo v. SE. I 54. 62. In Ed. Sam. vel antiquiori varius occurrit, Hljmk. 6, Hamh. 20. Ásgarðs verjandi Thor, SE. I 252, cf. I 256, 3.

ÁSGRIND, f., porta Asgardii, (áss grind) SE. I 212. 270.

ÁSGRUI, m., gigas, (qs. terror Asarum, áss, grúi), SE. Eg. 111 pro ausgrúi.

ÁSJÁN, f., facies, v. adspectus, (sjá á), Korm. 6, 1.

ASKA, f., cinis, Merl. 1, 8.

ASKLIMAR, f., plur., rami arborum (askr, linar), Hund. 2, 48, Sk. 2, 22.

ASKR, m., arbor, in commune, Vsp. 17. 43, Grm. 29. 30. 31. 32. 34. 35, ubi est de arbore mundana, Yggdrasilo, quæ alias appellatur tré, þollr, baðmr, Vsp. 2) fraxinus: oddr aski studdr, cuspid fraxino suffulta, i. e. ensis fraxineo manubrio, Mg. 34, 2; metaph., ættar askr, surculus familiæ, filius, Sonart. 20, ut átrunnr, kynviðr — 3) vas ligneum, ex quo puls aliaque sorbitia comeduntur, Hg. 16; heljar askr, vas Helæ, fames, Sturl. 6, 15, 6, ut heljar diskir. — 4) navis, SE. I 581, 2; uates Hjalmaris et Oddi Aski vocati, FR. I 421, et ibid. 422 askar et 423, 1 herskip juxta ponuntur; hinc askr Ullar. navis Ulleri, clypeus (vide aksögn). — 5) gladius, SE. I 565, 1; skafnir askar polití enses, Ghe. 4; skelfa, quassare, Rm. 39; askr skelfr, tremet, vibratur, SE. I 614, 1; hvítir askar, caudidi, fulgidi, SE. I 670, 2. — 6) nomeu primi hominis, ex ejectis mari lignis creati, SE. I 52, Vsp. 15. — 7) in appellationibus virorum: a. álms, (clipei), pugnator, Ísl. 3; a. Hárs drífu (pugnæ), id., SE. I 414, 5; a. lagar mána (auri); vir liberalis, Ísl. II 371; a. rimmu (prælii), ÖH. 239, 1. — 8) ride composita: eski-askr. stæriaskr. — 9) equus, SE. II 487. 571.

ASKRÖÐ, f., insula nomeu, SE. II 492. Hodie Askroeyen in Sundfjordo, AnO. 1846, p. 91.

AKSÖGN ULLAR, pro sögn Ullar asks, cohors clipeata, viri præliatores, (askr, sögn), SE. I 216, 2.

ÁSKUNNIGR, adj., Asis oriundus, (áss, kunn — kyn), Fm. 13.

ÁSKUNNR, adj., Asis ortus, (áss, kunn, — kyn), SE. I 72, 2. — 2) Asis notus, (áss, kenna), Ghe. 29.

ÁSKVITULI, m., navis, SE. I 582, 2; forte nomeu navis piraticæ, ab perquirendis et persequendis navibus bellicis majoribus denominata, (askr. vitull a vita v. vitja) SE. II 481 h. l. habet askvitill. Quod ad formam vocis posterioris adinet, cf. roc. Norveg. handvitill, manubrium, quo regitur aratrum, stira.

ASKÞOLLR, m., (askr 1. þollr), thallus navis; a. Ullar, id. qu. þollr Ullar asks, thallus navis Ullianæ (senti), vir, SE. I 414, 3.

ÁSLÁKR, m., gallus, SE. II 488. 572.

ÁSLIDAR, m. plur., Asarum socii, (áss, líðar), Skf. 34.

ÁSMEGIN, n., robur Asicum, quale Asis diis esse solet, (áss, megin), robur divinum,

vires divina, Hamh. 31, SE. I 286, 1. 288, 1. 136. 170. Contracte in nom. ásmegn, SE. I 90 var. 9.

ÁSMEGIR, m. pl., filii deorum, Asarum, i. e. Ása, (áss, mögr), Vegt. 12, Fjölsn. 34. — 2) ásmegir, lect. Cod. E (Frisiani), ÓT. 16, 3, pro qua in textum suscepta est ásmegi; jungi possunt herparfir hlakkar ásmegir bello utiles præliatores, ab áss, contus, unde hlakkar áss, contus bellonæ, gladius, ut þundar áss, et hlakkar ásmögr, pugnator, ut sverðmadr. Sed lectio ásmegi pro ásmegni, ei divina, vel singulari, eximia potentia, nullo satis idoneo exemplo probari videt r.

ÁSMÖDR, m., furor Asicus, Asarum deorum, SE. I 274, oppos. jötnumödr. — 2) Ásmödr, nom. propr., id. qu. þormödr, Isl. I 307, ubi Ásmödr arsi est Thorgrimur Orrabein, filius Thormodi (v. ibid. 306).

ÁSMUNDR, regulus maritimus, SE. II 469 pro jösmundr.

ÁSNÍ, m., asinus: ægis a., asinus pelagi, navis, Krm. 18.

ASPARNIR, insula, SE. II 492; potest esse m. plur. cum articulo, a nom. sing. aspi, quemadmodum artic. fem. gen. additur insulæ Ilnotirnar. „Forte Aspen in Mæria boreali”, AnO. 1846, p. 92.

ÁSPYRNA, f., impressio pedis, (spyrna á): fá áspyrnu ökla þyrnis, pedis impressionem pati, pedis impulsu succuti, Gret. 42. Quod ad compositionem adinet, cf. ástig, (a stiga á), vestigium solo impressum, gressus, Arn. 47, Sks. 400. 629, it. mæta ástigmum fóta, pedibus conculcari, Sks. 540, quod prope accedit ad phrasin; at fá áspyrnu ökla þyrnis.

ÁSRÍKI, n., vis divina, (áss, ríki), F. I 286.

ÁSS, m. Ása, deus; specialiter de Odine: Grm. 6, coll. SE. I, 78; ölverk ásar, confectio cerevisiæ Odins, versificatio, Korm. 22, 1; hinn almáttki áss, de Odine sumitur, Isl. I 258, Vigagl. 25; svá láti áss þik heilan í haugi, FR. I 437, 1; de Thore, Hamh. 2 (cf. ásmödr, 2); ragr áss, de Lokio, Lokagl. 33; áss örva, Ása sagittifer, Ullus, qui et boga-áss (vide sub bogi) dicitur, knörr örva áss, navis Ulli, clypeus, Ha. 236, 2. — 2) in appellationibus virorum: á. ísárns (ferri), vir, Eb. 19, 2; — óss víta (auri), id., Sturl. I, 23, 1; — hildar (pugnæ), Fróða líriðr (prælii), id., ÓT. 96, 3. 28, 3; — járnradðar (pugnæ), id.; ok orðvísa Ása járnradðar svá kvaddi atque disertos præliatores (viros) ita compellavit, SE. II, 628; áss lófa elda (auri), vir, Od. 26. — 3) Ása hragr, Thor, Skf. 34, SE. I, 553, 2, cf. 88; Ása drottning, Freya, SE. I, 304; Ása garðar, domicilia Asarum, id. qu. ásgarðr, Hamh. 5. 10; Ása hetja Thor, SE. I 553, 2; Ása mjöðr poesis, SE. I, 244; Ása nauðgjöld, id., SE. II 533; Ása salr palatium Asarum, de Sessrumnere, palatio Freyæ, Hamh. 15; Ása synir filii Asarum, Grm. 42, Skf. 17. 18, Alm. 17; Ása þörr, Harbl. 50, SE. I, 54. 14, 6, id. qu. Ókupörr, SE. I 88 (sed hunc ab eo recentiores distinxerunt, SE. I 206). — Áss valfallins náss, Eb. 19, 1 Odin (qs. deus hominum prælio cæsorum); forte in hac peri-

phrasi latet nomen Thorgrimi, si áss h. l. absolute de Thore sumitur, qua ratione nár valfallins Ásar, perniciēs Thoris, prælio prostrati, foret serpens (grímr) circumterraneus, Thoris occisor; sic nið (— niðr) náss valfallins Ásar foret, filius Thorgrimi, i. e. Vermundus, affinis Thorarinnis Nigri (aliam rationem v. sub niðræði infra). — 5) gen. sing. áss, Ha. 236, 2, et cum artic., ássins, SE. I, 230, it. ásar, Korm. 22, 1, SE. I, 308, Eb. 19, 1; dat., æsi, Vigagl. 25; acc., ás, Rm. 1. Plur. nom. æsir, gen. ása, Vsp. 21; Vafþr. 26, Ý. 9; dat. ásum; acc., áso, æsi, ása; áso, Lokagl. 6, Ód. 26; cum art. ásona, Lokagl. 10 pros.; ásu et æsi, FR. II 289, 2 et var. 3; æsa, FR. II 289, var. 3. 291, 3; ása, SE. I 314, 2. FR. II 291, 1, et var. 7, SE. II 628 (vide supra áss, 2, et cum artic. ásona, Ý. 5, pros.). — 6) Vide oss, it. composita: bygviáss, hefni-, hrafu-, hvíti-, hirti-, land-, skjaldar-, veiði-, þjóð-, öndr-.

ÁSS, m., collis, colliculus; dat. ási, Hh. 2, 1; acc. ás, Korm. 6, 1.

ASS, m., trabs, contus, longurio, Hjmk. 12; pertica veli, dat. ási, F. III 27, VII 357, Ý. 51; acc. ás: út berum ás, at beita, perticam veli proferimus (proram versus), ut cursum obliquemus, Orkn. 81, 8; eisu áss, contus favilla, contus ferri, massa ferri ducta igni, id. qu. járnslá, SE. I 300, 3 (vide ásmegir, 2 et megináss). — 2) unio, in ludo latrunculatorum, Sturl. 4, 46, 1.

ÁST, f., amor, favor, benevolus animus: fá ljóðs ást amorem mulieris conciliare, Hávam. 92; hafa á. við e-n, Fjölsn. 49; rennumk ást til ilma unnar dags amor feminarum animo meo illabitur, F. II 249, 2; sírna e-n ástar amorem alicujus vituperare, Hávam. 93; lýsa ástar merki til e-s signa favoris in aliquo ostendere, Hlas. 18; kvæðja e-n ástar favorem alicujus expetere, F. II 53, 3. Plur. ástir, Hamh. 29, Gk. 1, 16; af ástum Krists amore Christi ductus, G. 65; brúðr leiddi oss ástum femina me amavit, Eb. 40, 4 (AA. 236); renna ástum e-s amores alicujus impedire, Korm. 22, 3. — 2) quod quis carum habet, quod cui curæ est: sè þér ást á okkarri náð si tibi tranquillitas (salus) nostra curæ cordine est, Skáldh. 1, 38; hær er nú ástin mín, Sturl. 4, 36.

ÁSTAFUNDR, m., amicus contentus, congressus, (ást, fundr) ÓH. 23, 1, ut óskafundr.

ÁSTALAUSS, adj., amorum expers, (ást, lauss), Hel. Br. 5.

ÁSTBLINDR, adj., amore cæcus, (ást, blindr): ástblindir eru seggir svá sumir, at þikkja niðok fás gá, sunt homines, qui amore adeo occæcantur, ut nullius pæne rei curam habere videantur, A. 20.

ÁSTGJÖF, f. donum amicum, benevolo animo datum; plur. ástgjafar, (ást, gjöf), Sk. 2, 7; rakkr drottinn fremr rekka Ríkr ástgjöfum slíkum (þeim er sigr ok sóni) Sólar fróns (at þjóna), potens, eximius cælorum rex homines talibus donis clementissime ornat, Hv. 9. In sing., ástgjöf heilags anda, SE. II, 238.

ÁSTKYNNI, *n.*, *amicum hospitium*, *quum quis ut amicus hospitio excipitur*, *Am.* 14.

ÁSTMENN, *m. pl.*, *homines amicitia juncti, cari, dilecti*, (*ást*, *maðr*), *Orkn.* 22, 4; *in prosa*: *frændr ok ástmenn homines cognati et cari*, *Vápn.* 7.

ÁSTNENNINN, *adj.*, *qui caritati operam dat*, (*ást*, *nenninn*); *á. hálfr*, *qui deo carus esse, divinum favorem consequi cupit*, *Has.* 62.

ÁSTRÁÐ, *n.*, *amicum consilium*, *ex amore suggestum*, (*ást*, *ráð*), *in plur.* *Bk.* 1, 21; *ástráð mikit, consilium amicissimum, magno amore profectum*, *Hjmk.* 4, 30, *Fm.* 35. *In prosa* *F. IV* 278.

ÁSTSAMLIGR, *adj.*, *amoris plenus, ex amore profectus*: *á. ráð*, *id. qu. ástráð*, *Hugsm.* 7, 2; *in prosa*, *á. faðir*, *Sks.* 12.

ÁSTSKYRÐR, *p. p. comp.*, *amore clarus*, (*ást*, *skýra*), *Plac.* 9; *cf. fríðskýrðr*.

ÁSTSNAUÐR, *adj.*, *amoris expers, a caritate alienus*, (*ást*, *snauðr*), *Has.* 9.

ÁSTUGR, *adj.*, *id. qu. ástúðigr, amabilis*, (*ást*): *plur.*, *ástgir*, *Vsp.* 15. — *In prosa* occurrit, *ástugr* öllu fólki universo populo carus, *Knytl. ed. Hafn. in folio*, *cap.* 78, *quæ lectio non exstat F. XI* 310; *in compos.*, *óástugt*, *Isl.* I 151, *var.* 8, *id. qu. óástúðigt*.

ÁSTÚÐIGR, *adj.*, *carus, acceptus, amatus*: *á. öllu fólki toti populo amatus*, (*ást*, *úð*), *F. X* 178, 2. *In prosa* *frequens*, *ÓT.* 92 *ástúðgir*, *Eg.* 82 *ástúðigr*, *Vigagl.* 12, 20 *ástúðigt*.

ÁSTVINR, *m.*, *carus amicus*, (*ást*, *vinr*), *Sonart.* 7: *á. meyja amator virginum*, *Krm.* 23; *á. aldar rex populo amatus*, *F. XI* 307, 1; *ástvinir ýta drottins, homines deo cari, pii homines*, *Has.* 47.

ÁSTVITJÓÐR, *m.*, *caritati operam dans, vir amoris affectu plenus*, *Plac.* 21. *Quod ad formam attinet cf. hjaldrvitjadr*.

ÁSVIDR, *nom. propr.* *Runarum apud gigantes doctoris vel auctoris*, *Hávam.* 146 (*qs. semper prudens, sapiens, á, sviðr*).

ÁSYNJUR, *f. pl.*, *Asides, deæ: trúa á á. fíðere Asidibus deabus*, *Hjndl.* 11; *invo-cantur Bk.* 1, 4, *Ogr.* 8. *Vide Ósynjur*.

AT, *prepositio regens genitivum, dativum et accusativum*.

I. cum genit., *apud, domi alicujus*: *at Herjafóðrs apud Odinem*, *Vsp.* 39, *Vafþr.* 40; *sic at Óðins, Arinbjarnar, Fróða Fríðleifssonar, Korm.* 27, 1, *Ad.* 22, *SE.* I 386, 2, 378, 1, *adde Grm.* 47, 49; *at ins fróða Fjalars, at ins tryggva vinar, Hávam.* 14, 67; *at víghættis apud pugnatorem, SE.* I 652, 2; *at sín domi suæ, SE.* I 708, 2. *Vulgo subandiri volunt „húsi”, qs. at húsi e—s in domo alicujus; sed Grág. II* 50 *est „þeir skulu fara til húss at þeirra búanna”, adeunto domicilia accolarum; ubi commodius subjicitur heimili, ut verbo tenus sonet: adeunto cedes domicilii accolarum. —* *β) per, transitum significans: skynda út at andar ex domo per atrium properare, Hít.* 11, 1. — *γ) in prosa Vigagl.* 13 *videtur esse „in”: veit mér atgáang at fangs, fer mihi suppetias in lucta. —* *δ) in prosa etiam ad-*

ditur nomen domicilii vel villæ, ut ÓH. 145: *i Austrey i Góto at þrándar; heima at sín, domi apud se, domi suæ, Eg.* 59; *similiter cum præpos. frá: haun hafði lángskip af Gelmíni frá Gunnars, annat af Viggjumi frá Loðins, ÓH.* 38 *sub fin.*

II. cum dativo, in genere respondens præpp. „in, ad, apud, ex, cum, per, propter, pro, quod attinetad.” — *1) pro á, i, in: hrafn at meíði corvus in arbore i. e. corvus arbori insidens, Sk.* 3, 11, *ubi in ed. Hafn. vertitur, ex arbore; at móti = á m., propr., in occursum, in occursum, i. e. obviam, contra, SE.* I 306, 2, 444, 5, 492, 2; *at vangi, in campo, solo, i. e. humi, G.* 44; *vera at manna máli, in sermone hominum esse, versari, Vigagl.* 23, 1; *at þingum, vigum, in contentibus forensibus, in præliis, Grm.* 47, 48; *þularstóli at in sella oratoris, Hávam.* 112; *eldaz at löndum, senescere terris (imperantem), in imperio senescere, Hg.* 31, 3; *falla at höfði, pro f. á höfudit, in caput, præcepere cadere, SE.* I, 372, 2; *aliud est falla at höfði e—s; vide signif. 2: ímunbukl snart Snækoll at snæðings porti (= á munniun) os Snækolli tetigit, Grett.* 42. — *β) de tempore: at hausti insequenti autumno, Orku.* 80, 3; *at kveldi vesperi, Hávam.* 81, *Hamh.* 24; *at öðrum apni, altera vespera, crastino vespere, Hjmk.* 16; *at þriðja morni mane perindino, Hjndl.* 41; *tíl dags at morgni ad lucem crastinam, Eg.* 74, 3. — *γ) de loco, tam de commoratione in loco, quam de motu locum versus: at Uppsölum, Fjöllum, söllum Heljar, Upsalis, Fjalis, in Hele palatii, Ý.* 33, *H.* 13, *Vsp.* 39; *at Vallhöllu Grm.* 23, *id. qu. á V., quod habet ed. Holm.; ad: F.* III 10, *ubi nunc construi placet, þar er ek frá hilmí hjarls drottina sendu boð at hjálmsönum jarli, quum audierim, principem terræ præsectorum (i. e. regem Knutum) dynastæ galea decoro (= Eiriko) nuntium misisse; similia exempla vide sub verbo fara et fiera. —* *2) apud, prope, juxta: austr at Egða fjöllum prope montes Agdenses orientales, Orkn.* 81, 2; *at sunnan-verðum kastala barni apud meridianum castelli latus, ibid.; at Urðarbrunni, at aski Yggdrasils, at himins enda, Hávam.* 112, *Grm.* 29, *Hjmk.* 5; *at eldi ljósum apud lucidum ignem, Am.* 9; *Háva höllu at, Háva höllu i, ad aulam, in aula, Hávam.* 113; *þú skalt at mér lifa, apud me, mecum vitam deges, Húnd.* 2, 16; *at vin (= vini) jarla, apud regem, una cum rege, F.* II 316, 1; *sic in prosa Ljósv.* 13, *þorsteinn kom at máli við Guðmund ok mælti: svá er mál með vexti, at ek hefi hér uppsezt at þær, ok tekit hér þrifnað, de quo antea in initio cap., þar óx á maðr upp með Guðmundi, er þorsteinn hæt, og gjörðiz verkstjóri. At vísa apud regem, ÓH.* 70, 1; *coram rege, Hófuðl.* 2; *at Borgnýjo apud B., Og.* 6; *seggr at hjörðu, opilio gregi adsidens, gregem custodiens, FR.* I 518; *falla at höfði e—s juxta caput alicujus cadere, ÓH.* 240, 4, *de honestissimo mortis genere: cf. Saxonen, Lib.* 2, *p.* 37: „ad caput extincti moriar ducis obrutus, ac tu ejusdem pedibus moriendo allabere pronus.”

— 3) pro of, um, per: líða at lopti per aera labi, ferri, SE. I 118, 2; fara at grjóti per saxa incedere, F. III 101; renna at aski per fraxinum currere, Grm. 32; drífa at vegi abripere se (id. qu. á braut), Fjölsm. 4; gánga at nám, at höfðum bragna, per cadauera, per capita caesorum incedere, Hh. 88, 2, OT. 18, 4; at brautu, at velli, secundum riam, per campum, Hávam. 10. 11; gánga at árum per remos ambulare, Rekst. 25. Sic in prosa: gánga at stræti, F. VI 361; draga at ísi per glaciem trahere, F. VII 19. 246. — 4) pro af, ab: nema at mǫnnum ab hominibus discere, Harbl. 42; sendr at godum a diis missus, Lokagl. 34. 35; vilja mund at e-m, o: þiggja, Og. 20; mér var auðsótt orð at drottni a domino veniam colloquendi facile potui impetrare, F. V 180; slíks var vau at hánum hoc ab eo expectari poterat, OT. 52, 2; sic in prosa, at tǫnnunum er bitins von, SE. II, 20, et Skf. 2, illra orða on at ykkrum syni; ótti varð at fúr, iter erat terrori, i. e. expeditio navalis terrorem incolis incussit, OH. 4, 3; gánger var harðr at víkingum, a (nobis) piratis acer impetus factus est, Eg. 48, 2; kuðr at máli per sermonem notus, Hávam. 57, ut kenna e-n at vǫpnum ok kledum, in prosa F. VIII 141; illan mann láttu aldregi óhúpp at þér vita malo homini ne recales infortunia (tua), Hávam. 119; hrapa í eld at augum (= beint af augum), reus evidensque in ignem ruere, FR. I 440 var. 2. — β) ex, secundum: at ætt ok nafni skal ek jarteikn vita ex genere et nomine certum indicium cognoscam, Fjölms. 47; at munum, ex sententia, ex voluntate, Skf. 4, 20. 36; at munns ráði, ex oris libidine, quicquid in buccam venit, Harbl. 47; at auðnu fortunate, Söll. 25; ut fortuna fert, Am. 96; at veg sínum pro sua dignitate, Mg. 11, 1; at frétum, at frétt, secundum famam, ut fama fert, Hh. 33, OH. 55, 1; cf. Sturl. 7, 42, 1. — 5) pro vegna, fyrir, ob, propter, præ: at gráti propter lacrimas, Hm. 9; sekr at falli allvalds sona, reus cædis (ut sekr of), H. 32; sækja e-u at ráðum consilii ergo aliquem adire, OT. 57, 1; þreyja at e-m propter aliquem (amisso aliquo) lugere, GS. 14 (NgD. 165); gráta at Óði mortuum Odum de flere, SE. I 556, 4, ut gráta eptir oflátinn, Mg. 9, 3; lét sveltaz at Sigurði se mori passa est propter Sigurdum, Og. 17; drúpa at dólga steypi regem amissum lugere, F. XI 317, 1; hörð auðn er at Engla stríði, grave damnum in eo factum est, OH. 248, 1, quo sensu hodie vulgo dicunt: níkill söknuðr er at honum, quæ phrasis etiam occurrit, Bk. 2, 13; gera sér ángtr at e-u, dolere aliqua re, ægre ferre, Korm. 14, 2. Huc referri potest — β) fara at e-u, ire ad aliquod repetendum, reducendum, venatum ire (vide fara); sentu at Saxa, mitte, qui Saxonum adducant, arcesse Saxonum, Gha. 50; skríða at Ölrúnu ad quærendam Ölrúnam, Völk. 5. — 6) pro með, ita ut sape per adverbium exprimi possit: Atla þóttiz þú stríða at Erps morði ok at Eitils aldragi, nece Erpi et Eitilis, necandis Erpo et Eitile, Hm. 8; at æði, cum

furore, furenter, Hyndl. 43; at hófi temperate, Hávam. 19; at lofi, commendatione, per commendationem, Hávam. 125; haud avsimile, at illum leiki, (alias við illan leik, með illan leik), ægerrime, F. IX 473, var. 5; hrinktu mik at bræðrum cinge me fratribus, Gha. 49; at réttu, jure, ut justum erat, Ha. 235, 2; at gnógu, sufficienter, quantum satis est, it. valde, magno opere, Sturl. 4, 41, 1; at kostum toltum (nunc á kostum), OH. 70, 2; in prosa etiam, una cum: at öllu líði una cum omnibus propugnatoribus, F. VII 189. — 7) pro, loco, vice: hafðr at maní mancipii loco habitus, SE. I 378, 1; kunnar at köppum pro viris fortibus habitæ, SE. I 386, 1; kendir at þegnum, pro subditis agniti, habitæ, OH. 108; verða, hafa e-n at augabragði, spectaculo esse, habere, Hávam. 5. 30; at sköptum loco insilium, Nj. 158, 2; at kvæn pro uxore, Namh. 8, 22, Fjölsm. 43; öldum at ártali ut computandis annis inseruiant, Vafpr. 23. 25; vera fljóði at sútum, dolori esse, sollicitudine feminam afficere, F. III 27, 2; verða at bönum, interfectores mutuo fieri, se mutuo interficere, Vsp. 41; lét sér hölm at skjaldi, insula pro clipeo usus est, in insulam confugit, H. 19, 4; etiam cum adjunct., ef oss at spökum (o: konum) yrði, si nobis tractabiles fuissent, Konhl. 17. — 8) ratione, nomine, quod adinet ad: falliu ad frændum, vadin at vilja, cognatis spoliata, voluptate orbata, Hm. 4; heill at höndum, hramr at fótum, manibus valens, pedibus infirmus, Mb. 6, 1; snauðr at ástvinum amicis destitutus, Sonart. 7; gætinn at geði animo circumspectus, Hávam. 6; hresinn at hyggjandi super ingenio gloriosus, ibid.; seinu at e-u tardus circa aliquid, ut seinna at fúr segniter capessens iter, Harbl. 48; interdum omittitur at, ut itr álitu eximius adspectu, Sk. 1, 7; betri at sér, melior, respectu sui, i. e. præstantior, quod ad naturæ animique bona adinet, OH. 118; hans aldar nian getit at göðu, de meliore nota commendabitur, felix prædicabitur, Hg. 33, 19. — 9) at cum dat. participii et substantivi sæpe, ut ablativi consequentiæ, usurpatur, v. c., at uppveraui sólu exstante supra horizontem sole, Harbl. 56; et omisso at: örofnuðu lofi alls graus satro honore dei omnipotentis, SE. II 208, 2 (vide lätta 2); sic Gpl. 40: þriðja dag eptir er hann var dýðr í sínum manndóme, óskaddom sínuu guðdóme, reis hann upp af dauða. — β) eodem modo usurpatur substantivum cum prædicato: at öluu stilli rege ebrio, Y. 53; at meira fári majori (instante) periculo, OH. 156, 4; at enu gjalla Gjallarhorni sonora tuba Gjallæce sonante, Vsp. 42; at hváru, ríðe sú hvárr; jöfnum þrek, omisso at, F. VI 423, 1. — γ) interdum cum nudo substantivo positum absolutam sententiam efficit: (skip) strýkr fast at árum, navis, remis agitata, celeriter procedit, Sturl. 3, 28, 1, ut renna at víðum, malis stantibus (sed detractis velis) labi, F. VIII 161. 218. 335; similis sensu hodie dicitur, skipið gengr vel undir árum. III. cum accusativo: α) post: at skilnað ykkarru post vestrum discessum, OH. 194, 1;

at þetta líf, *post hanc vitam, hac vita finita*, Merl. 2, 60; at þat *postea*, F. III 12, 2, in primis frequens in Rm. 2. 6. 9. 14. 18. 24. 30. 35; *junguntur* at þat síðan, *deinde postea, deinde hoc facto* (nt þá síðan, F. X 57, nam at þat est id. qu. þá tum, in prosa F. X 323), R.S. 20, Völk. 3, Nj. 156; pro at þat síðan in Rm. frequenter usurpatur meirr at þat, Rm. 2. 4. 6 (bis), 9. 18. 30 (bis); at rofnar sættir *post rupta pacta*, Ha. 285, 1. — β) at þat *propterea, Höfnödl.* 6, Hg. 7, ÓT. 97, 1, quo loco F. II 289 pro at þat est af því, *ex eo, idcirco*. — γ) *post mortem*: þat er synir A. at sik leiðdu quod morientes reliquerunt, FR. I 442, 1; at sína in honorem mortuorum (*fratrum*), Am. 71, ubi FR I 221, eptir sína menn; niðr at nið, cognatus mortuo cognato, vel, in honorem mortui cognati, Hávam. 72; hlaut aura at Stranda—Hneiti *multam pro cæde Str. obtinuit*, Sturl. 1, 11, 1, ubi at Str. est id. qu. eptir Str., *ibid.* in strophæ marginali, et fyrir víggjöld eptir Hneiti in prosa antecedente. — *Sæpe apud veteres participium additur, quod mortuum vel cæsum* (dauðr, liðinn, fallinn) significat, v. c. at dauðan dögling, ver, föður, jöfur, mög, mortuo rege, marito, patre, principe, viro; at jöfur, mög fallinn, at fylki liðinn, at frændr dauða, at Harald fallinn, F. VI 237, Bk. 2, 51, Gha. 25. 38, Gk. 4. 10. 18, H. hat. 42, Mh. 16, SE. I 240, 3. — In Grág. sæpe cum accus., I 174, 193. 323.

Constructio: ponitur post casum, vigi at, þingom at, brautu at, velli at, þingi at, stóli at, brunni at, Vafþr. 17, Gm. 47, Hávam. 10. 11. 61. 112; separatur a casu, F. VI 288, ubi coherent at ossum drotni; longius disiectum in versu Sigheati, FR. I 354, ubi construenda, hinn er sat at Jörvík.

AT, *adverbium, sine casu, id. qu. hjá, við, prope, juxta, circa, semper longam quantitatem et tonum habens, dum at præpos. et partic. negativa corripuntur.* Várætti át, þar ér eggjar á skelfunnar runnaz, *præsens non adfuiti, quo loco &c.*, Eg. 48, 1 (*hodie: þú varst þar ekki við, ekki viðstaddir*); át vörum þar aura (cinn ok sex) át meini, GS. 9, ubi *construe: vorum át þar, át aura meini, ibi præsentis adfuimus, ibi constitimus, ad ignem; sic in versu metri collatati* (dróttkvætt), SE. I 346, 2, sec. lectionem cod. Reg. et Vorm., (fárbjóðr) át þar vörum eo loco præsentis aderamus; *item in exemplo, in SE. II 18 allato, þar var þú at* — er fjáðr klæðit þvat, *ibi præsentis adfuisti, quo loco dives restem abluerat. Aliud est Sturl. 7, 42, 2, gekk ramn at þar drekka, quod idem valet ac si diceret, gekk ramn þar at, (til at) drekka, corvus eo accessit potaturus, nam h. l. gánga at est accedere, þar = þánga, eo, illuc; it. Od. 22. Hinc apparet quantitatem et accentum effecisse illam amphiboliam, qua usus est Glumus Homicida, Vigagl. 25, verk-át þar, ibi non fui, et vark át þar, ibi præsentis adfui. Item usus hujus particule frequens in prosa, quum sequente infinitivo, tum verbo finito: Þeir höfðu verit*

at 3 sumur, at gera einn haug, *occupati fuerunt in tumultu construendo*, F. X, 186; voru Varbelgir at, at taka af þau lög, sem eptir voru, F. IX 512; var þar at kona nokkur, at binda sár manna, F. V 91; var ek at, ok vafk, F. XI 49; hann var at, ok smíðaði skot, Vem. 27. *Ex qua constructione profecta est vulgatissima sermonis hodierni phrasis, v. c. eg er að lesa (pro eg er að, að lesa), in legendo occupatus sum, i. e. lego; sic et Hitt. c. 35: „kvað hann vera at telja silfr“; FR. I 392. — β) kólnat at fyrir utan friguerat circum exterius, Söll. 44. — γ) adverb. relativum, ut er ubi: þar kemr herr, at heilagr er, eo venit populus, ubi sanctus est, ÖH. 259, 8. — 2) cum comparativo, id. qu. því, eo, hoc, tanto: drengs varð dáð at lengri, Fbr. 20; þeygi at heldr nihilo tamen magis, Hávam. 96; at fremri, meiri, eo major, SE. I 596, 1, Gd. 26; friðr at beinni pax eo commodior (v: quod solus regno imperavit), ÖH. 183; i heim at betra in mundum eo meliorem (nempe, quod tot homines prostravi), Korm. 14, 1. Interdum additur explicatio, quam supponit vocula at: hví sè drengr at feigri, at hann i odda eli öndurðr látinn verði, *cur fatum ideo magis impendeat homini, quod in primore acie inter præliandum collocatus sit?*, Krm. 22; heipt at meiri verðr hölda sonum, at þann hjálm hafi, *iræ eo majores existunt hominum filiis, si eam galeam possideant* (v. gestent), Fm. 19; sorg at minni, at þetta tregróf um talið væri, *dolor eo minor (erit), si hæc calamitatum series recitata fuerit*, Gho. 20; additur etiam þess, quod in hoc nexu fere superfluum videtur: þess áttu, Gunnarr, græti at fleiri, at hjarta mitt hrafnar slíti, *hoc plures habes causas lamentorum, si cor meum corvi discerpent*, Gha. 9, Has. 56, F. VII 188.*

AT, *conjunctio, a) pro ef, si: því er öldr baztr, at, ea tantum lege, si, Hávam. 14; feginn læzt Hjalli, at hann fjör þægi, si víta gratiam impetraret, Am. 59; hveim verðr hefnd léttri til sáta, at sonr lífi? numquid facilius cædem commissam expiabit, vivo (interfecti) filio?*, Bk. 2, 12; *vide et aliquot exempla, supra sub at, adv. 2, allata. — β) pro er, þegar, quum, quando: fylgdut oss endr, at, me comitatus es olim, quum, Korm. 12, 4; sic in prosa: at hann var út hér, quum in hac insula (Islandia) versaretur, Vigagl. 20; at menn féllu jammargir, quum totidem (ex utrisque) cecidissent, Vigagl. 23; at fjölmenni kæmi saman quum frequentes homines convenissent, ibid. 20. — γ) quod, ut, persæpe: at cum imperativo et mox cum conjunctivo: at þú heim hvali haf til bæjar, eða flotbrúsa festir okkarn, ut cetos domum portes, aut navim subducas, Hymk. 26; sic et F. XI 57, 62 in prosa; at þú kveliát —, nè verðir, Völk. 31.*

AT, *relativum, id. qu. er, indecl.*: hvar er sá, at gat, ubi est, qui acceperit, Eg. 64, 1; hvaðan vindr um kemr, sá at ferr vág yfir, Vafþr. 36; sá lét þínaz fyrir syndir ocrar, at einn um má öllu stýra, ille, qui in res omnes jus et imperium habet, Krossk. 5; in

Skaldh. sæpe, ut 1, 5, 38. 6, 49; in prosa F. V 59. 215; sá at is qui, Orkn. 304; þeir at illi qui, Orkn. 96. Adde Hávam. 77.

AT, nota infinitivi, usu frequenti; insolenter præmittitur infinitivo post verbum láta, Ghe. 13; est tamen, ut conferas tractatum seculi 14ti, SE. II 4, var. 1: láta fróðir klerkar liverjar bákr, sem þeir slúga, at snara til þeirrar þjóðar tungu, viri docti, rerum scientes, quoscunque inveniant libros, convertendos curant in linguam vernaculam. Longius separatur ab infin., Hild. 11, 1, ubi coherent gánga at moka; cf. ÖH. 92, 1.

AT, suffizum negativum, vide supra in a negativo.

AT, suffizum quibusdam neutris adjectivorum, formatum ex þat, præsecto þ, vide Gloss. F. XII sub voce littat et sá, quibus adde Sturl. 1 (c. 13) p. 20 lin. penult., ubi pro riðandi nokkut litit Cod. EV habet riðandi littat; seint þat tardiuscule, Sturl. 8 (c. 10) p. 144, l. 7; gletting þann, Fær. 109; stund þá aliquantum spatii, Fær. 169. Huc referendum videtur kyrtat, leniuscule, SE. II 128, 2.

AT, partic. redundans, ut partic. er: látt at hún fló alte quidem illa volavit, Söll. 46; níst at h. l. sit suffizum vel appendix adjectivi, quum látt at vertendum est, altius; at sá einn er gjöfær með gopom, Alm. 4; Rm. 1, ubi pro superfluo at præferunt ár, olim; redundat quoque in því at, þó at, svá at, sem at (vide sem), meðan at (Skaldh. 7, 13); item ef at, Sks. 278, þegar at (Orkn. 276, F. X 168), it. in sententiis objectivis, post hverr, hvárr, F. V 44. 52. 320; redundat et post pronomen því: því at ekki veldr höfugligr ejus (v. ejus) rei causa est gravis dolor, Sonart. 2.

AT, n., incitatio (ab etja): ráða at, machinatio consiliorum, de rebellione, cf. phrasin at etja e-n með prettuni, sub v. etja, ubi convenit altera phrasin at beita e-n brögðum dolos alicui intendere; hinc búinn ráða ats ad struenda consilia (rebellionem faciendam) paratus, de Erlingo, ÖH. 186, 5; quo respicit lectio F. V 14, búinn illra ráða. Odda at, incitatio, vel collisio, conflictus, mucronum, pugna, Höfuðl. 8.

ÁT, n., esus, (eta): auka át, avidè edere SE. I 310, sed h. l. át potest esse 3. s. impf. v. eta (vide okbjörn); cibis: neyta áts ok drykkju cibo potuque frui, Hugs. 21, 1; sic at öldri ok at áti ad cerevisiam et cibum (ad abacum et mensam); Isl. II 380; kalla til áts ad canam invitare, F VII 355.

ÁT, pro átt, 2 sing. imperf. ind. act. v. eiga, Hh. 65, 6, cf. F. VI 320.

ÁT, f., id. qu. átt: át grams ok guma, familia regia et cives, Isl. II 222, var. 20. Ex hac forma descendunt átrúðr, átsstafr, átniðr, átrunnr, otnin.

ÁTA, f., esca, cibis: áta fækkz öls blakk esca lupo comparata est, Hh. 100; andvarr átu, prædæ intentus, de corvo, Hünd. 1, 5; gefa (vörðum) átu feras cibare, Ö. 20, 1; fagna átu, esca latari, de feris, G. 29; standa í átu, cadaveribus lanandis insistere,

de lupo, Jd. 30; lifa til átu, gula vivere, de helluonibus, SE. II 228, 2.

ATALL, adj., tractatu difficilis, (propr. contentiosus, pervicax, atrox, ab etja), H. kat. 15, SE. I 44, 3; atalt res difficilis, Grg. 6; þótt okkr aldrei atalt þiki quævis minime difficile nobis videatur, FR. II 213, not. 7; atalt háwæði, fallacia vehemens, atrox, Sk. 1, 38; ötul varð Guðrún, er hon ekki heyrði, animo concitata extitit (ferociam animi induit), Am. 43, ad quem locum FR. I 216, „ok er hún heyrir þetta, verðr hún við gneip“, ubi gneipr est eodem sensu ac greypr animo feroci; ötul, ániáttlig atrox et monstrosta, de semina gigante v. furia, Hünd. 1, 35; ötul augu oculi acres, Hünd. 2, 3 (id. qu. hvöss, ibid. 2), Rm. 31; atalt er úti horrible foris est, AR. I 123, 3.

ATALL, m., regulus maritimus, archipirata, SE. I 546, 1; atals drífa, nimbus Atali, pugna, F. VII 58, 3; — dýr, (animal), navis, SE. I 234, 2; — grund, (terra, campus), mare, Nj. 103, 6; — hrafn, (corvus), navis, Isl. I 41 var. 16.

ATATATA, interjectio, vox hominis frigore horrentis, Orkn. 79, 4, ἐνομαπολητον, ut lutututu, qu. v. (cf. Græc. ὀτοτοί, ὀτοτοτοί, ὀτοτοτοτοί, quæ dolentis sunt).

ATBLÁSENDR, m. pl., part. act. (v. blása at, adflare), ignem sufflantes, incendiarii, Mg. 34, 7. Vita Thorsteinis Siduhall. msc. 13, 6: ek þóttumz vera í smíðju, oc geyra spjót, em synir minir blésu at.

ATBOGI, m., pro áttbogi (ættbogi), stirps, proles (át = átt, bogi): á. ylgjar, proles lupi, lupus, SE. II 594.

ATBURÐR, m., casus, eventum: a. konungs orrustu, eventum regie pugnae, de eclipsi solaris, in prætio Stiklastadensi incidente, F. V 81, 2 (cf. Shl. V 85).

ATFANG, n., apparatus, (fá at): atfangs-dagr, dies festum aliquod proxime antecedens, a comparandis rebus necessariis et præparando festo dicta; de ipso die convivali, Sturl. 1, 13, 4.

ATFERD, f., ratio, (fara at, hoc vel illo modo rem aggredi, rem instituire); ratio officii sacri administrandi, Gþ. 3, Gd. 11; víte ratio, Lb. 52, Hlas. 53. 63.

ATFREISTA (-aða-at), v. a., tentare, experiri, cum gen., F. I 123, 2, (freista, at).

ÁTFEKR, adj., avidus, vorax, (át, frekr), Hünd. 2, 41.

ATFYLGJA (-ða, -t), v. a., comitari, auxilio suo jurare, cum dat. pers., F. XI 186, 2, Id. 13; cum dat. rei, in prosa, exsequi, efficere, F. I 189; hinc subst. atfylgi auxilium, F. X 60; lögum a., F. VII 133; e-m a., F. VII 34.

ATGANGA, f., aggressio: vinna atgaungu agdregi, ÖH. 14, 1.

ATGEIRR, m., hasta genus prælongæ, Nj. 30, 3, AR. II 213 (securis hastata, Sks. 392); a. ýra, hasta uri, cornu, it. poculum, Eg. 44, 3; atgeirs tupt manus (sec. SE. I 542, „hönd má kalla jörð vápna eðr hlifa“), Ad. 23; atgeira el pugna, ejus draugr, præliator, eir, Grett. 80, 1; atgeirs baldr, pollr,

pugnator, vir, F. V 308, Ísld. 9; ramar vettir randóps eðr fleiri atgeirs goð, *potentes deæ præliares* (bellicæ, 3: deæ præliares tutelares, aut Casilegæ, Valkyrjæ) aut plures dii, *bipennium* (hastarum) arbitri, dii hastati præliares, Hild. 31.

ATGJARN, adj., *avidus*, *edax*, (át, gjarn), Orkn. 80, 2; var. Nj. 30, 1, pro ár-gjarn

ATGJÖRD, f., *curatio*, *medicina*, (gjöra at, instaurare, restituere, reficere), Hugsm. 32, 3. — In prosa: læknir góðr ok atgjörðamaðr at meinum manna, Sturl. 5, 13; gera at meinum mederi morbis, Eg. 75 (p. 566).

ATI, m., *regulus maritimus*, *pirata*, SE. I 546, 1; ata andr navis, ÖH. 48, 7; — jörð mare, Orkn. 82, 6; — skið navis, Plac. 38; — fold mare, ejus eldreid semina, Korm. 22, 2; — stött (via), mare; a. stöttar eldr aurum, Ag., (vide eldbóði), þella ata jarðar ellz semina, Ag.; braut ata lands elds, id., Ag.; — marr, equus piratæ, navis, ata mars fönn, cumulus niveus navis, unda, fákrr ata mars fannar, equus undæ, navis, ata mars fannar fákrennandi, navis incitator, vir, Ísl. II 351, 2; vararhús ata, narale, domuncula piratæ v. tectum piratæ, clipeus, fress ata vararhúsa, ursus clipeorum, gladius, clypeos dilanians, Korm. 11, 6.

ÁTJÁN, *duodeviginti*, Ísl. II 371, 1.

ÁTJÁNDI, *duodevicesimus*, Hávam. 166.

ATKVÆDI, n., *compellatio*, it. dictum, ut orð, Ísl. II 17.

ATLA, f., *femina gigas*, (atall), SE. I 552, 3, Hyndl. 34.

ATLI, m., *regulus maritimus*, SE. I 546, (atall); vide hraunatli. — 2) Thor, SE. I 553, 2. — 3) alludid at nomen aquilæ, Am. 18, ut enim öru coguatum tōþ ern strenuus, sic atli nom. propr. viri est ab atall, acer, strenuus. — 4) forte serpens, möðir atla mater serpentum, Og. 36; cf. F. IV 248, var., ubi membr. E. habet ætlar pro eðlor (æyðlur), nöðrur, ripera.

ÁTNIÐR, m., *cognatus*, (át, f., niðr), id. qu. áttniðr, Hymk. 8, Hafn.

ATRENNI, n., *adlapsus*, *accursus*, (renna at): atrennis örriði aurata adlabens, F. IV 89; vel sec. aliam lectionem atrenni reciprocatio hamí, (renna augli, demittere hamum), atrennis ángi, ramus reciprocationis, hamus, gripinn atr. ánga, hamo captus, ShI. IV 89.

ATRENNIR, m., *reciprocans funem piscatorium*, vel *demittens*, (renna at, vel etja et renna), piscator, F. V 233.

ATRIÐI, m., *Freyus Asa*, SE. I 482, 1.

ATRIÐR, m., *Odin*, SE. I 86, 1, Grm. 46.

ATRÓÐR, m., *adremigatio*: gnía a., Jd. 22; herða a., strenue adremigare, Hh. 65, 1, (róa at).

ÁTRUNNR, m., *cognatus*, (át, f., runnr), id. qu. átrunnr, Hymk. 20, Hafn. var., ex qua editores fecere átrunnr.

ÁTRUÐR, m., *cognatus*, (át, f., ruðr), id. qu. átrunnr, átrunnr: á. suðra, cognatus nani, gigas, SE. I 300, 2.

ATSETI, m., *qui domicilium habet in aliquo loco*, (seti, sitja at): a. Heiðrar, sedem Lethræ habens, rex Danicus, F. VI 313, 2. Forte latet hæc lectio in F. V 109, var. 1. — Observavit hanc vocis notationem G. Magnæus, Eg. 62, 1, p. 412, not. m.

ATSITJANDI, m., *qui sedem habet in aliquo loco*, (sitja at): a. foldar, dominus terræ, rex, Eg. 62, 1.

ATSÖKN, f., *impugnatio*, *oppugnatio*; it. prælium, (sækja at), ÖH. 12, 3.

ATSTAFR, m., *progenies*, (át, f., stafr), Hund. 1, 54, Holm.

ÁTT, f., *genus*, *stirps*, *progenies*, *familia*; periphrastice: átt aldar, genus hominum, homines, F. II 52, 3 (Olaus in NgD. construit átt Óðins, Asæ, dii, quod minus placet); átt hólða, id., SE. I 648, 2; átt jarla dynastæ, ÖH. 21, 1; átt Ingifreyrs, familia Ingifreyri, Asæ, dii, SE. I 312, 3; átt Haralds, progenies Haraldí (pulcricomi), filii Haraldí, þátrr Haralds áttar, unus ex filiis Haraldí, rex Eirikus Blodaxa, Eg. 62; átt sæpe in Grág. pro ætt, v. c. I 237. — β) homines, SE. I, 382, 3; söttir græddi hann allra átta omnium hominum, Gðþ. 11. — γ) posterii: þat spyr fram í átt ea res posteritati tradetur, SE. I 706, 2; cf. gengi í ætt, it in secula, ÖH. 129. — 2) plagæ cæli: or ýmissum áttum, ex variis mundi plagis, ex diversis terræ partibus, H. 31, 3.

ÁTTA, indecl., octo, Grm. 2, Skf. 21.

ÁTTBOGI, (átt, bogi); id. qu. átbogi, Merl. 2, 5, SE. I 478, 2.

ÁTTGÓDR, adj., *bono*, *honesto loco natus*, (átt, góðr), membr. 132, Vitæ Hálfredi.

ÁTTGRENNIR, m., *qui prolem avidiorem reddit*, (átt, grennir): á. unnar, qui lupinæ proli (lupis) desiderium cibi excitat, pugnat, Korm. 21, 1.

ÁTTGÖFGADR, p. p. comp., ab hominibus (populo) honoratus, (átt, göfga), vel: nobilitate generis clarus, Eg. 64, 2. Quod ad formam adinet, cf. láðgöfgadr.

ÁTTGÖFUGR, adj. amplo, illustri genere (átt, göfugr), Eb. 40, 2, (AA. 232).

ATTI, m., *qui petit*, *protendit*: a. horna, qui cornua protendit, cornibus petit, petculus, de homine petulante et injurioso, Eg. 57.

ATTI, Korm. 12, 5, legendum est orri vel ærri, junior.

ATTI, m., *ensis*, (qs. is, quo petitur, ab etja, vel: protensus), SE. I 567, 1.

ÁTTI, id. qu. áttundi, octavus; neutr. ið átta, Hávam. 156, Vafþr. 34; plur., in áttu, Grm. 13; dat. sing., enum átta, Ghe. 20.

ÁTJÁN, id. qu. átján, *duodeviginti*, F. VI 159, (AR. II 47), Hyndl. 14, var.

ÁTTAKA, pro áttak-a v. áttag-a, non habui, 1. sing. imperf. ind. act. v. eiga, cum partic. neg. a, Eg. 83, 1.

ÁTTKONR, m., *cognatus*, (átt, konr), id. qu. áttmaðr: á. lofða kyns, cognatus virorum illustrium (ut bragna konr), aut cognatus Lofsdungorum, rex, Ý. 47, AR. I 269.

ÁTTLAND, n., *terra gentilitia*, *avita*, ÖH. 28, 1, (átt, land).

ÁTTLEIFÐ, f., *hereditas*, (átt, leifð), id.

qu. ættleifð: á. Haralds, hereditas ab Harald (pulcricom) relicta, regnum Norvegiæ, Mg. 1, 4.

ATTNIDR, m., cognatus, (átt, niðr), Hjmk. 8, ed. Holm.

ATTRUNNR, m., consanguineus, (átt, runnr): á. apa gigas, Hjmk. 20; á. Hýmis, SE. I 312, 2.

ATTSTAFR, m., cognatus, (átt, stafr): á. yngva, cognatus regis, rex, Hund. 1, 51, ed. Hafn.

ATTSTÓRR, adj., amplo genere, F. XI 196, 1, (átt, stórr).

ATTSTUILL, m., columen familiæ, (átt, stuðill), absol. de viro eximio, familiæ decore, SE. I 464, 2, ÓH. 12, 2; it. progenies, á. jöfra, regia progenies, rex, OK. 9, 2.

ÁTTSTYHANDI, m., rector populi, (átt, stýra), rex, F. VI 423, 2.

ATTU, pro at þú, quod tu, ut tu, Skálðh. 4, 39; sæpe in F. XI.

ÁTTUNGÓÐR, adj., bono genere prognatus, (átt, góðr), Bk. 2, 18.

ÁTTUNDI, adj., octavus, Hávam. 156, ed. Holm. pro átti.

ÁTTÚNGR, m., cognatus, gentilis, (átt, term. gentilitia, -úngr), SE. I 534. 561, 1; áttunga brautir, viæ gentilitiæ, Harbl. 54; áttungar cognati, SE. I 82 in prosa. — β) progenies, qui ab aliquo descendit, originem trahit: á. Gorms Canulus magnus, ÓH. 156, 2; á. Freys, Týs, Freyo, Tyre prognatus, de principibus Scionibus ac Norvegis, H. 13, Ý. 33. 30, HS. 6, 2; it. filius: áttunga rjóðr, interfector filiorum, de Anio grandævo, qui filios suos ætatis prorogandæ causa immolerat, Ý. 29, 2.

ÁTTVIN pro áttvinr, amicus populi, (átt, vinr), rex, vide in voce otvin.

ATVARÐR, nomen Alvi v. genii, Fjöls. 35.

ATVINNA, f., vitæ sustentatio, (vinna at): gefa verkkaup (sitt) til atvinnu aumra rekka ad vitam pauperum sustentandam, Plac. 30; res ad vitam tolerandam necessariæ, quod postulat usus: eiga sér atvinnu habere quibus vitam sustentent, Hugs. 27, 1; victus, alimentum, Gd. 69.

AUGA, n., oculus: lita í augu oculos inspicere, Vsp. 26; lita óreidum augum placidis oculis adspicere, Bk. 1, 3; svört augu nigricantes, ÓH. 92, 12; dat. pl. augu pro augum: varat hann yðr í augu líkr, is non erat ab oculis vestrum similis, Bk. 2, 34, ut vaxa í augu (pro augum), Eg. 56 (p. 337), F. IV 320 coll. ÓH. 148 (ed. Holm. p. 262); hrapa í eld at augum ríkus videntsque in ignem ruere, FR. I 440, 2; setja fyrir augu óð oculus ponere, Lb. 42; verða fjarri augum, e conspectu hominum remoreri, e medio tolli, Ghe. 27; cf. FR. I 219. — Metaphorice: mörg eru dags augu málta lumina luci, Hávam. 82, i. e. complures interdiu arbitri fiunt rerum arcanarum; fornjósnar augu, oculi speculatorii, i. e. cauta et circumspecta agendi ratio, Bk. 1, 27; cf. hugsunar augu oculi animi (attentio animi), SE. II 8; augu eligs móðs oculi mali animi, Has. 56; augu

heyrnar, oculi auditus, aures, SE. I 538; regn augna, pluvia oculorum, lacrimæ, SE. I 348, 1; augna land, terra oculorum, caput, SE. I 538.

AUGABRAGÐ, n., ictus oculi, (auga, bragð), it. transiens temporis momentum: auðr er sem augabragð, opes sunt instar ictus oculi, momento perenit divitiæ, Hávam. 78. — β) spectaculum: verða at augabragði, Hávam. 5, 30.

AUGFAGR, adj., pulcris oculis, (auga, fagr), F. IV 196. V 200, 1.

AUGLIT, n., conspectus, (auga, lita): sár ok kross drottins sýnaz firir ossu augliti vulnera et crux domini ante oculos nostros proponuntur, Has. 33.

AUGNAGAMAN, n., deliciæ oculorum, (auga, gaman), res adspectu jucunda, Fjöls. 5.

AUK, id. qu. ok, et, scriptio Norvegis usitata, sæpissime enim (auk, ouk, avk) occurrit in Cod. Fsk., Norvegica orthographia exarato; satis est, unum ex multis exemplum adferre: Sveinn auk þórir stefndu auc þangat, ok náðu uppaungu, oc urðo efri. OT. 26, 1 habet auk, ubi F. I 122 habet ok; auk = ok Ód. 19, sic et commode accipi potest Nj. 92, ÓH. 240, 4 (ShI. V 89), Hávam. 98. In runicis inscriptionibus sæpe AUK , quod nihil est nisi auk i. e. ok. Cf. Germ. auch, etiam, quoque, et Anglos. eac, id., v. c. and he eac mid gevritum fela ðin-gan befran, et ille quoque per literas multas res perquisivit; and hinc eac þisum vordum manode, et eum quoque his verbis admonuit.

AUKA v. a., (eyk, jók et aukada [Gdþ. 37; F. VII 158; X 21], imperf. conj. yki [F. VII 158 var.] et eyki [F. XI 21 var. 9], sup. aukit), augere; auká ett, genus propagare, liberos procreare, Gha. 27; jóku ættir, Rm. 37; ef þú eykr orði si verbum addis, Am. 37; jók þundi þegns gnótt numerum civium Odinis (monohoroum) auxit, HS. 6, 7; eykr (skáldit) með ennidúki poetam diademate ornat, SE. I 236, 4; allvalds menn jóku á brennur incendia auxerunt. Mb. 10, 1. Part. act., aukandi, vide margaukandi. Part. pass., aukinn urðarmagni, jarðarmagni, Gha. 21, Hyndl. 34. 39; barni aukin, fetu aucta, græða, Völk. 34; aukinn hauks bjálfa exveitis accipitrinis indutus, SE. I 314, 2; vide flæðaraukinn, grand-, last-, morð-, ramm-; auká e-m erlitt sinni, difficile iter alicui creare, facessere, Vegtk. 10. — β) periphrastice: ók át comedit, SE. I 310, 2, (sed v. okbjörn); auká óð carmen facere, Jd. 2; aukum yggs feng versu fundimus, SE. I 642, 1; auká e-m aureks drykk carmen alicui propinare, Korm. 26, 2; á frændsekiu cædem cognati committere, ÓH. 186, 7; n. króki kaf, ancoram in mare demergere, demittere, Hk. 31, 2; auká styr, úlfs verð, hjaldr, skjaldar hjaldr, ygjar leik, pugnā facere, stragem edere, F. I 163, Eg. 82, 4, Sic. 20, 4. 13, Plac. 31.

AUKI, m., augmentum, (auka): Danmarkar auki, augmentum Daniæ, de insula Selandia, Sveciæ imperio abstracta et Daniæ addita, SE. I 32, 1, Ý. 5, AR. I 249; auki

styrjar, *augmentum pugnae, occasio praelii faciendi*, de insula Formintera, F. VII 83, 3; moldar auki, *augmentum pulveris*, de homine mortuo, in tumulum illato, FR. I 520, 2; v. moldauki; synda auki, *magnitudo, cumulus peccatorum*, Has. 17; i miklum auka ingenti magnitudine, Vigagl. 9, 1; kveða lauki lítit gæft til auka, *ajunt, parum (lataminis) alio opus esse ad incrementum*, prov. IIh. 55 (SkI. VI 271—2).

AUMAR, f. pl., *insulæ, in provincia Norvegiae Rygjafylki, prope Hvitingseyjar, quo loco nunc Omö v. Ömbö (Pontopp. Geogr. Oplys. p. 60), SE. I 442, 1; cf. F. IX 387, not. 13.*

AUMINGI, m., *homo miser*, (aumur), Ag.

AUMLIGR, adj., *miser, infelix*, (aumur): a. þræll miser servus, Has. 16; aumlig norn, *infelix (miserum reddens) parca*, Sk. 2, 2; aumlig för, *iter humile, ignobile*, Bk. 2, 64.

AUMR, adj., *miser, infelix: de homine miseris adfecto*, G. 35; Si. 37; de gigante, hin auma ámgerðr dira, Selk. 10; aumar þislir atrocis cruciatus, Has. 38; aumt Skota blóð infelix Scotorum sanguis (v. re male gesta effusus), Orkn. 5, 4; aumt, de vili carmine: slæm skal ek upp af aumu hefja ordiær epilogum vilis carminis, Lv. 34; per contemtum, de homine, misellus, Nj. 80.

AUNGR, adj., *nullus: in nom. sing. masc.*, Nj. 78, 1. 3, F. VI 42, 3, Ha. 318, 2, Orkn. 81, 4, F. I 132, 2; acc. aungan, Jd. 1, et inserto v, aungvan, Söll. 12; *nom. sing. fem.*, aung, Hávam. 95; *dat. sing. neutr.*, aungu, Nj. 63, aungo, Hávam. 95; vide öngr, ungr.

AUNGR, adj., *arcus, angustus, id. qu. öngr*: aungvar jötna þraungvar arcetæ gigantum angustia, F. III 218. 2) *subst.*: or muns aungum, *ex animi angustia* i. e. ex vite periculo, Korm. 26, 1; cf. Lex. B. Hald. sub v. ángr, m., et öngur, f. pl.; vide öngr, angustus.

AUNGULGRIPINN, p. p. comp., *hamo capulus*, (aungull, hamus, SE. I 370, et gripa), F. V 233.

AURAR, pl. a sing. eyrir, qu. v.—2) avrar, adj. valde, SE. I 658, 2 var. 14, (v. arar).

AURBORÐ, n., *tabula arenaria, sic dicta*, (aurr, borð), *secundus ordo tabularum navis a carina*, (vide örborð), SE. I 585, 2; aurborðs eykr navis, ÓT. 26, 1; gen. pl. aurborda, III. 27.

AUREKR, m., *nanus (ut videtur): aureks drykkur, potus nani, carmen, poesis*, Korm. 26, 2. Forte aurekr idem est ac rekkur, nanus, ut adeo au h. l. sit idem quod ey expletivum, et rekr pro rekkur, vel qs. aurrekr nanus terricola (nam alii erant saxicolæ).

AURIGR et avrigr; argum fossi, Vsp. 22, avrgo baki, Lokagl. 49; idem est ac úrigr, madidus, udus, sed in priori loco, de cataracte usurpatum, significare videtur aspergine rorantem ab úr pluvia.

AURKONUNGR m., *cognomen Hæneris*, SE. I 525. Derivatio aut origo nominis est incerta: fortasse rex v. princeps alacer, liberalis, (örr), in Lex. Mythol. ab ör sagitta.

AURMULINN, m., *clavus*, SE. II 494.

AURR, m., *terra limosa, argillosa, arenaea; it. terra, humus*, Alm. 11; sporna aur, *terram calcare, proficisci*, Mg. 6, 1; ægir hjarna blandinn við aur, *cerebrum terra mixtum, in terram effusum*, Ý. 33; troða aur yfir um skóg per silvam iter facere pedibus, Mg. 32, 1; hylja e-n auri humo condere, Korm. 11, 5, i. e. interficere, (cf. sandr). troða e-t auri aliquid in cæno conculcare, Ghv. 16; hvíta aurr, *argilla alba*, Urdæ fontem circumdans intrinsecus, *sediminis instar, vel argilla qua fons intrinsecus erat incrustatus*, Vsp. 17, it. SE. I 76, quæ sic habet „taka hvern dag vatn í brunninum, ok með aurinn þann, er liggir um brunninn”; solum pavimenti argillosum vel arenosum: aurr etr iljar, SE. I 386, 2.

AURVÁNGR, m., *nomen nani*, Vsp. 12. Videtur etiam alia forma idem nanus aurvángi dici, et hinc aurvanga sjót, sedes, domicilium Örvangi (in campis Joræis), Vsp. 13, et SE. I 66, en þessir komu frá Svarinshaugi til Aurvanga á Jöruvöllu, a tumulto Svarini ad Örvangum in campis Joræis (habitantem), ut in Vsp. nani dicantur ad domicilium Örvangi, in SE. ad ipsum Örvangum venisse. Aliter hi loci haud facile conciliantur. Non infrequens est permutatio terminationum r et i in nominibus quoque propriis, ut Surtr, at Surti in Surtalogi; Suttúngur, at Suttúngamjörðr; Hilditanni et Hilditannr, Hagbarðr et Hagbarði.

AURVARGR, m., *nanus* SE. II 469. 553.

AUSA, v. a., (eys, jó[s]us et jó[su], impf. conj. jysa [Sturl. 4, 20], sup. ausit), *haurire, exhaurire, adspargere, conspergere: ausa skip exhaurire sentinam navis*, FR. II 76, 2, it. ausa austr, ut ausa austr Ilertýs vingnodar, *exhaurire poculum Odinis, carmen fundere*, SE. I 240, 2; it. absolute, Sie. 5, 2, F. VII 340, 1; stordar gamrur jó[s] sandi um stál proram arena circumfudit, Ha. 291, 1; ausa e-n vatni, *aqua lustrali aliquem conspergere, aqua lustrare*, Rm. 8. 18; ausa burt hörmum dolores expellere, Skáldh. 2, 7; ausa hrópi ok rógi a e-n, *convicium et probra fundere in aliquem*, Lokagl. 4, ut Eg. 76: er hann jó[s] slíku í augu oss upp quum tale probum in os nobis effuderit, et Hild. c. 19, msc.: um verka þann, er hverr jó[s] á annan, *de carminibus, quæ alter in alterum jecerat*. Part. pass., ausinn Ödreri, *haustus ex Ödrere*, Hávam. 143, subint. or; ausinn auri argilla (sedimine fontano) circumfusus, Vsp. 17; ausinn haugi, sandi, *injecta terra tumulata, arena humatus*, Ý. 54, Orkn. S2, 7.

AUSA, f., *haustum, vide hlandausa*.

AUSAZ, id. qu. æsaz, ösaz, *æstuare, de fluvio*, Vsp. 25. Sic F. X 383: en hann austisc at meir víþ oc hjó á þáþar hendr, *de athleta*.

AUSGRÚI, m., *gigas*, SE. I 550, 3 var. 9, id. qu. ásgrúi (au = ao = hod. á).

AUSKER, n., *vas sentinae exhauriendæ, haustum nauticum*, SE. I 585, 2, GðM. II 118. (ausa, ker, vel pro austker, qu. vide).

AUSTAN, adv., ab oriente, a plaga orientali, a regione in orientem versa, Vsp. 33. 44. 45; H. 19, 1; hregg austan procella ab oriente coorta, Am. 17; byrr austan, ventus secundus ab oriente flans, Fsk. 173, 3 (vide allkostigr); ógnvaldr austan bellator Norvegius, F. IV 53, 1; fyrir austan, adv., in orientali regione, ÓH. 5. — 2) præpos., a) cum genitivo: austan fjardar a regione sinus in orientem versa, Me. 20. — b) cum acc., a. ver ab oriente maris, SE. I 700.

AUSTANVINDR, m., eurus, Ísl. II 244.

AUSTKER, id. qu. ausker, (austr, ker), SE. II 482. 565.

AUSTKYLFJA, f., clava (i. e. arbor) sentinæ, navis, (austr, m., kylfa), Fsk. 9, 1 pro auðkylfa; austkylfur æstusk, aut, naves confurbatæ, commotæ, quassatæ sunt (conjectu lapidum), aut prouebant (fugam molientes), quæ verba in parentheses includenda sunt, nam sequenti verbo hljópu subiectum seggir concordat. Ceterum auskylpur, quod est var. in Hkr., et austkylgur, (vide F. X 191, var. 13), depravatam videtur ex austkylfur (v. Anglos. in p et g corrupto).

AUSTMARR, m., mare orientale, (austr, n., marr), Balticum, Ý. 36, AR. I 263, 2.

AUSTMENN, m. pl., orientales, de Norvegis, Hh. 35, 2; allvaldr austmanna rex Norvegorum, H. 19, 2. De Seecis, Gpl. 450; cf. austrkonúgr, austrvegr.

AUSTMÖRK, f., silva orientalis, (austr, n., mörk), Ý. 30.

AUSTH, m., sentina navis, (ausa), Hým. 27; a. vínghodar, sentina navis vinarii, liquor poculi, vinum, SE. I 240, 2.

AUSTR, n., oriens, plaga orientalis. — 2) adverbium, in oriente, Vsp. 36, Harbl. 28, Krm. 3, HS. 14, ÓH. 6. — 3) orientem versus, Lokagl. 34. Compar. cum dat., Elfi austarr, id. qu., fyrir austan Elfi, a regione Ális in orientem versa, F. VII 53, 2.

AUSTRFARAR, f. pl., itinera orientalia, (austr, fœr), Lokagl. 61.

AUSTRIL, m., nanus, cæli plagam orientalem sustinens, (austr, n.), SE. I 50. 64, 2, Vsp. 11.

AUSTRKONUNGR, m., rex orientalis, de rege Seecia, (austr, n., konúgr), Ý. 26. 29, 3.

AUSTRLÖND, n. pl., terræ orientales, (austr, n., land), id. qu. austrvegr, HG. 10, HS. 6, 5 (F. I 30. 56, 3), quo posteriori loco de Thrandheimu intelligendum videtur.

AUSTRVEGR, m., regio orientalis: in plur. austrvegar, regiones orientales, præsertim mari Baltico adjacentes, de Seecia, Ý. 26, 2, ÓH. 92, 19. — 2) regio, tractus cæli orientalis, Lokagl. 60.

AUSTRVINDR, m. pl., Vendi orientales, Hh. 2, 2, F. VI 132, 2.

AUSTRÆNN, adj., ab oriente veniens, orientalis: a. vindr ventus a plaga orientali spirans, (austr, n., -ænn), Orkn. 81, 8.

AUSTSKOTA, f., haustum nauticum sentinæ egerendæ, (austr, m., skjóta), Hým. 27, it. Heidarv. (Ísl. II 382, 1, austskota).

AUVIRDI, n., homo nullius frugis, nullius pretii, SE. I 532, inprimis de, ignavo homine.

Fbr. 27: sel þú upp, auvirðit, knálígar byttturnar! hinc auvirðaz, animus abjicere, animum despondere, Eg. 103, Vigagl. Hafn. 4to 22, 6; et auvirzskapr, ignavia, timiditas, Gullþóris Saga msc. cap. 8. Alias scribitur auðvirði: lygg ek, at eingi maðr munni eiga jafnmikil auðvirði af frendum, sem ek, Hrafnk. msc. c. 3; ættlar þú þér mikit í fang at færa, auðvirðit þitt, segir hann, ef þú villt taka hana frá mér, Dropl. msc. c. 5; auðvirðismaðr, Sturl. 5, 17; auðvirðast, verb., Vigagl. 22.

AUÐARMILDR, adj., benignus, (qs. fortunæ largus, auðr, mildr), de Christo, G. 5.

AUÐBALDR, m., diuus divitiarum, (auðr, baldr), vir, Sturl. 7, 42, 2, Vigl. 17, 10.

AUÐBJÓÐR, m., vir liberalis, HR. 12.

AUÐBRÍK, f., tabula divitiarum, (auðr, brik), femina, Eb. 40, 2 (AA. 233).

AUÐBRJÓTR, m., fractor auri, (auðr, brjótr), distribuens dititias, vir, Grett. 63; de prædone, Has. 24, HR. 12.

AUÐBROTI, m., id. qu. auðbrjótr, (auðr, broti), Jd. 9, FR. II 44, 4.

AUÐBUL, m., auðbúa, f., qui, quæ seorsim ab aliis habitat, Hyndl. nýju.

AUÐBÆTH, adj., pro quo facile satisfieri potest, qs. facile expiabilis, (auð-, facile, bæta): neutr., munat eldvíðum öldu auðbætt við mik haud facile eis erit mihi satisfacere, Vigagl. 24, 1.

AUÐFENGR, adj., facilis comparatu, obtentu, (auð-, fá), Hým. 18.

AUÐFINNANDI, m., partor auri, (auðr, finna), vir, G. 3.

AUÐFRIGG, f., diva auri, (auðr, frigg), femina, Korm. 19, 9.

AUÐGEFANDI, m., dator auri, (auðr, gefa), vir, F. X 423, 6.

AUÐGÆTT, n. adj., facile observatu, cautu, (auð-, gæta), Hugsm. 22, 3.

AUÐGILDANDI, m., erogans aurum, vir, (auðr, gilda), F. II 83.

AUÐGILDIR, m., id. qu. auðgildandi, (auðr, gildir), vir, Plac. 21.

AUÐGINNTR, adj., qui facile seduci potest, credulus, (auð-, ginna), Lil. 18.

AUÐGJAFI, m., dator auri, (auðr, gjafi), rex, Orkn. 15, 2, SE. I 618, 1.

AUÐGRIMMR, adj., inimicus auro, (auðr, grimmr), liberalis, F. VIII 165.

AUÐGRUND, f., tellus auri, (auðr, grund), femina, Skálth. 6, 46, 54.

AUÐHNYKKJANDI, m., sparsor auri, (auðr, hnykkja), vir, Vita Halfredi sec. membr. 132.

AUÐIGR, adj., opulentus, dives, Hávam. 47. 75; gen. auðigs, Vafþr. 10; dat., auðgom, Hávam. 70; auðigr í andsvörum copiosus in responsis, Lokagl. 5; auðig skrífr, serinia ornata, donariis splendida, F. XI 300, 1. — 2) felix, fortunatus, (vide vasaauðigr). — 3) in compositis: gagnauðigr, jafnaauðigr, kraptauðigr, syndauðigr, happauðigr, hróðr-, lángr-, last-, ó-, sann-, sauð-, segð-, stór-, sverð-, vell-, vás.

AUÐIMENN, Ísl. I 165, 2, jungendum videtur cum verk in v. 4, sc. verk-auðimenn, pro

auði-verkmenn, i. e. verkmen auðs v. auð-ar, operarii divitiarum, mercatores, audimeum autem dicitur, ut hildileikr, hildimeidr, pro hildar, leikr, meidr; ita commode junguntur dreyruga gunnar serki.

AUÐINN, adj., *fato destinatus*, (auðr): neutr. *auðit cum gen. rei, dat. pers.*, *auðit var þá flotnum dauða, tum fato destinatum est, ut homines morerentur*, Mg. 25, 2, SE. I 514, 5; *auðit læztu flotnum dauða, fecisti, ut fati (moriendi) necessitas hominibus accideret*, Ha. 285, 1. Sic Nj. 69, koma mun til mín feigðin, hvar sem ek em staddr, ef mér verðr þess auðit, *aderit tempus fati mei, ubicunque fuero constitutus, si fors ita ferat*; F. VIII 50, þeim varð bardaga auðit í því sinni, *fato erat præstitutum, ut eo tempore cum (varis) malis conflatarentur*. — 2) *fortuna data, concessus*: þær verðr heilla auðit tibi bona sors conget, Sk. 2, 22; engi lut auðins fjár nullam partem concessæ pecuniæ, Bk. 2, 35; neutr. *auðit fortuna, in gen. auðins apud Brandum episcopum in hist. Alexandri Magni, ubi at biða auðins fortunam exspectare; it. facultas, opportunitas, occasio*: auðbrjótr let þeim auðit auðar, er rauð sverð, Hr. 12; þar er auðit auðs ibi *parandarum opum facultas datur*, SE. I 660, 2; heðins kvánar varð auðit pugnæ facultas data, (vel in signif. 1, *necessitas pugnandi adfuit*), Krm. 4; honum varð a. sigrs ei *contigit victoria*, Krm. 15; skorðu skiði var auðit skriðar, navi *contigit, ut curreret*, i. e. *navis magna celeritate ferebatur*, F. VI 47, 1; leti ok lasta verðr þeim, er lengi sefr, auðit iðugliga, ei, qui diu dormit, persæpe accidit, ut *ignavia et vitiorum crimen incurrat*, Hugs. 10, 1, ubi in malam partem sumitur. In prosa, láta fram fara, sem auðit, er, rem fortunæ arbitrio permittere, F. XI 60; at mér verði þat (al. þess) auðit, *fortunam mihi id daturam, fore ut mihi hoc efficere contingat*, F. XI 269.

AUÐKENDR, adj., *facilis ad dignoscendum*, (auð-, kenna), Grm. 9, 10, ubi neutr. *auðkent c. dat. pers.*

AUÐKONR, m., *vir dives*, (auðr, konr, ut *auðmaðr*, Ísl. II 385), *conject. G. Pauli pro auda konr, quod forte idem valet, ab audi id. qu. auðr, opes (quæ saltem in nom. propriis permulantur*, Y. 17), de rege, Eg. 57, 1.

AUÐKUNDA, f., F. XI 138, 1, *potest esse facilis adcentus*, (auð-, kunda = koma), malo tamen legere andkunda, *obviam itio, occursus, congressus, hoc ordine: andkunda valgagls varð grinnm vargi, congressus avis carnivoræ erat lupo periculosa, i. e. avibus ac feris carnivoris minime tutum erat inter cadavera versari (propter rim telorum)*; cf. *quoad sensum*, F. VII 350.

AUÐKVEDJANDI, m., *divitias poscens*, (auðr, kveðja), vir, F. V 251.

AUÐKVISI, m., *vir degener: hvergir þótta ek auðkvisi ættar minnar*, FR. II 55, 4. Sic et Ld. msc., c. 67, einn er auðkvisi ættar hvernarr, *suum quæque familia degenerum habet*, it. Sturl. 4, 4 (p. 8, var. 4) pro ör-

kvísi, *quæ hodierna est forma vulgaris, et mollem, doloris et laboris impatientem significat* (auðkvísi, id., F. II 55, var. 1); auðkvísi, in eodem proverbio est OH. 148, F. V 321 (F. II 55 var.).

AUÐKYFINGR, m., *vir dives, (qs. opes cumulans, auðr; kúfr, cumulus)*, SE. I 532, Sturl. 4, 26, 2.

AUÐKYLFA, f., *clava (v: arbor) divitiarum*, (auðr, kylfa) vir, H. 19, 5, quo loco Fsk. 9, 1 *habet austkylfa, navis; et potest auðkylfa eodem significato sumi, v: avðkylfa* (avðr=auðr, unnr), *caudex marinus, ratis, navis*.

AUÐLAGÐR, adj., *dives, = auðigr*, F. X 190, 1, Fsk. 8, 1. Unde subst. *auðlegð, f., divitiæ*.

AUÐLATTR, adj., *qui facile averti potest, cui facile dissadeitur, qui facile a proposito retrahitur*, (auð-, letja), Vigagl. 27, 2.

AUÐLESTIR, m., *opes, aurum minuens, distribuens*, (auðr, lestir), vir, Si. 10, 1, (F. VII 86, AR. II 62).

AUÐLIGR, adj., *felix, fortunatus*, (auðr, — ligr), Hh. 96, 2.

AUÐLIGR, adj., *ad speciem inanis, exilis*, (auðr, adj.), id. qu. *eyðiligr*; nunc fere de loco vacuo, aut etiam tristi, qui nihil habet quod oculos pascat, aut attentionem in se convertat, qui deserto similis est: varat a. allvalds floti, *classis regia haud erat ad speciem exilis, i. e. magnifica, splendida apparuit*, Ha. 227, prorsus id. qu. *varat eyðilig örbeidjs för iter bellatoris magnificum apparuit*, OH. 182, 5. FR. III 603, honum sýndist *auðligr flokkur þeirra föstbræðra*.

AUÐLÍN, f., *diva auri*, (auðr, lín), femina, Hltd. 13.

AUÐLUNDR, m., *vir, pl. -ar, Ag.*

AUÐMER, f., *femina dives*, (auðr, mærr), vel *Tellus auri*, (auðr, mærr), femina, Ísl. II 351, var. 7. *Quod adinet ad priorem rationem, cf. auðar brúðr*, Ísl. I 248.

AUÐMETANDI, m., *qui opes magni facit*, (auðr, mæta); a. ýta, *qui facultates hominum magni facit, i. e. concupiscit, homo avarus, alieni cupidus*, Korm. 20, 3.

AUÐMILDINGR, m., *vir liberalis*, (auðr, mildingr), SE. I 536, 454.

AUÐMILDR, adj., *liberalis*, (auðr, mildr), Ód. 4, F. XI 186, 2 Ha. 69, 2, SE. I 616, 1, Sturl. 7, 43.

AUÐMIDLANDI, m., *vir liberalis*, Gdþ. 16.

AUÐMJÚKR, adj., *humilis, modestus, supplex*, Gdþ. 36.

AUÐMUNDR, m., *regulus maritimus*, SE. I 546.

AUÐN, f., *solitudo, desertum*, Hm. 30. — 2) *solitudo, orbitas, privatio, it. jactura, damnum*: *hörd auðn er at Engla stríði, grave damnum factum est in Anglorum adversario, vel tristis solitudo facta est obitu regis*, OH. 248, 1, ut lönd eru orðin auð at gram dauðan, F. III 24.

AUÐNA, f., *fors, fortuna*, (auðinn): at *auðnu, in incertum eventum, ut fors tulit*, Am. 101; *auðnu hvel, rota fortunæ*, Ha. 199, 3. — 2) *prosperitas, felicitas*: at *auðnu,*

prosperare, feliciter, Söll. 25; *veitandi hreinnar auðu, largitor teræ felicitatis, Christus*, SE. II 234, 1.

AUDNORN, *f.*, *dea auri*, (auðr, nora), *femina*, Grett. 19.

AUÐR, *f.*, *amnis*, SE. II 622; *cf.* Uðr.

AUÐR, *m.*, *filius noctis*, SE. I 54. *var.* 15; *systir auðs, Tellus, terra*, SE. I 320. 322, 4.

AUÐR, *m.*, *bos*, SE. I 588, 1.

AUÐR, *m.*, *tantum in singulari, opes, fortunæ, facultates, divitiæ; de rebus pretiosis: suida aud res pretiosas fabricare, Vsp. 7. Gen. auðs et auðar; dat. auð* (SE. I 648, 2. 658, 2, Söll. 8) *et auði* (Söll. 49, Hæcam. 10, SE. I 654, 1. 660. 2); *pecunia: reida út auð pecunias expendere, Hh. 32, 2; raudr auðr, rubra pecunia, aurum, SE. I 408, 1. 648, 2. 654, 1. 658 2; absol., auðr aurum, SE. I 660, 2, et sic in circumscr. virorum et feminarum: auðar þora vir, SE. I 416, 4; auðar njótr, id., G. 23; auðar beidir, id., Si. 37; auðar lundr, id., F. X 76, 2; auðs býrr, id., SE. I 698, 1; sérir auðs, id., ÓT. 57, 2; auðar þella femina, Korm. 3, 8; auðs þrúðr, id., GS. 23. Huc referri potest auðar hestr (i. e. hæstr), auro ornatissimus, splendidissimus, de classe, Ha. 319, 2.*

AUÐR, *m.*, *fatum* (Dan. Øde): *Gísli fékk auðar* (*gen. sing.*), *mortem obiit, fato functus est, Isl. II 389; ánauðr auðar fati necessitati subjectus, F. V 247. — 2) fortuna, felicitas: þat hagar okkr til auðar id confert ad nostram felicitatem, GS. 20, ÓT. 17.*

AUÐR, *f.*, *mare, unda, (id. qu. uðr, unnr): hreina auðar, machlis undæ, navis, Plac. 17. Sic in prosa sæpe variat nom. propr. Auðr, uðr, unnr, quæ eadem vox est.*

AUÐR, *m.*, *id. qu. eyðir, qui consumit, erogat: a. auðs ok hringa, consumer aurum et annulorum, vir liberalis, Isl. II 33.*

AUÐR, *adj.*, *dives, vide bráðauðr. — 2) felix, fortunatus: sagðr er dauðr inn auði fortunatus ille (c: Svein Furcobarbus, Danie rex) mortuus esse dicitur, ÓT. 131, 3. cf. Ed. Sæm. Tom. I p. 323, not. f.*

AUÐR, *adj.*, *vacuus: a. plógr nudum aratrum (sine agris et jumentis), Hh. 76, 4; lönd eru ördin auð at gram daudan terre desolata sunt (i. e. tristis solitudo in terris facta est) mortuo rege, F. III 24; autt varð um göðan locus vacuus factus est (prostratis, stipulatoribus et propugnatoribus) circa bonum illum principem, Ód. 19; auð tröð spatium vacuum, komi á auða tröð succedere, Hg. 33, 20. — 2) vastatus, defensoribus nudatus: a. skip, ÓH. 186, 3; a. farskostr, id., Hh. 65, 4; Falstr varð autt Falstria vastata est, Hh. 33.*

AUÐRANN, *n.*, *domus splendida, v. opulenta, (auðr, rann), ut auðsalir, Fjölsm. 33.*

AUÐRUNNR, *m.*, *lucus auri*, (auðr, runnr), *vir*, Nj. 80.

AUÐRÝRIR, *m.*, *vir liberalis*, (auðr, rýrir), *ÓT. 16, 3.*

AUÐSALIR, *m. pl.*, *aedes opulente, splen-*

dide instructæ, (auðr, salr), Fjölsm. 8, 9; SE. I 716.

AUÐSENDIR, *m.*, *missor auri*, (auðr, sendir), *vir liberalis*, F. VII 196, *var. 6, 1.*

AUÐSERR, *adj.*, *facilis visu*, (auð-, serr), *manifestus, evidens, compertus: auðsætt var þat manifestum erat, ÓH. 48, 3.*

AUÐSKATI, *m.*, *vir liberalis*, (auðr, skati), *SE. I 559, Dropl. min. 2.*

AUÐSKEPTR, *adj.*, *qui manubrio facile aptari potest*, (auð-, skeptr a skapt), *Ad. 21. cf. Hæcam. 128.*

AUÐSKIPTIR, *m.*, *opes, aurum distribuens*, (auðr, skiptir), *G. 57, Plac. 17.*

AUÐSKJÁLǪ, *f.*, *amnis, (qs. facile tremulus, auð-, skjálǪa), SE. I 576, vide andskjálǪ.*

AUÐSKÝFANDI, *m.*, *aurum dispergens*, (auðr, skýfa), *vir, G. 37.*

AUÐSKÆFR, *adj.*, *qui facile poliri potest*, (auð-, skafa), *Ad. 16, SE. II 98, 1, II 405, 1.*

AUÐSKÆFÐR, *adj.*, *qui facile poliri potest*, (auð-, skafa), *SE. II 98, 1. var. 2.*

AUÐSLÖNGVIR, *m.*, *opes, aurum dispergens*, (auðr, slöngvir), *vir liberalis*, Grett. 5, 2.

AUÐSÖTTR, *adj.*, *qui facile peti, comparari potest*, (auð-, sækja): *auðsött jörð, terra, regnum facile expugnatum v. oppugnatum, F. VI 436, 1; auðsött orð facilis colloquendi venia, F. V 180. — 2) auðsött, Eg. 57, 1, est conjectura G. Pauli, pro eidsött.*

AUÐSPAUNG, *f.*, *femina*, (auðr, spaung), *Korm. 19, 8.*

AUÐSPÖRUÐR, *m.*, *parcens auro*, (auðr, spöruðr), *vir parcus, SE. I 714, 1.*

AUÐSTAFR, *m.*, *columna auri*, (auðr, stafr), *vir, Bk. 1, 31, Merl. 1, 6.*

AUÐSTEFNIR, *m.*, *aurum erogans*, (auðr, stefnir), *vir liberalis, Ha. 326, 1.*

AUÐSTJÓRI, *m.*, *rector, possessor auri*, (auðr, stjóri), *vir, Fbr. 22, 2.*

AUÐSUGR, *m.*, *qui aurum, opes exhaurit* (auðr, sugr a sjúga): *a. jötuns femina gigas, SE. I 466, 1.*

AUÐSVARPANDI, *m.*, *qui aurum dispergit, distribuit*, (auðr, varpa), *vir liberalis, Nj. 44, 4.*

AUÐTRÓÐA, *f.*, *femina*, (auðr, tróða), *var. Mg. 32, 1, F. VI 80, 2.*

AUÐTRÚA, *adj. indecl.*, *nimis credulus*, (auð-, trúa), *Hugsm. 34, 8.*

AUÐTÝR, *m.*, *ditus auri*, (auðr, týr), *vir, SE. I 660, 2.*

AUÐUNN, *m.*, *Odin*, SE. II 472. 555, *cf. Ý. 7, sub fin.*

AUÐVAN, *f.*, *spes opum, vel spes fortunæ, commodorum, melioris conditionis*, (auðr, vau, spes), *ÓT. 17. — 2) defectus fortunæ*, (auðr, vau, defectus), *periculum, ÓH. 48, 4.*

AUÐVARPAÐR, *m.*, *aurum projiciens, liberaliter distribuens*, (auðr, varpaðr), *vir, Eb. 19, 10. Gen. sing. auðvarpaðar, Merl. 2, 58.*

AUÐVEITIR, *m.*, *præbens, largiens aurum*, (auðr, veitir), *vir, Isl. II 227, 1, Fbr. 3, Hh. 14.*

ÁUDVINR, *m.*, *amicus liberalis, munificus, numerum dator*, (auðr, vinr), *F. VI 26, 2, ut gjafvinr.*

ÁUDVÍÐR, *m.*, *arbor auri*, (auðr, víðr), *vir liberalis, SE. I 660, 2.*

ÁUDPEYSTR *vide* andþeystr.

ÁUDÞÖLL, *f.*, *pinus auri*, (auðr, þöll), *femina, Skálðh. 7, 13.*

ÁUDÖLR, *m.*, *alvus auri*, (auðr, ölr), *vir, Nj. 24, 1.*

ÁVALLT, *adv.*, *semper*, *Völk. 18, Am. 29, F. X 424, 16 (constatum ex of allt, quod idem significat, F. V 158. 301); pronuntiatum fuisse ut á-vallt docent loca, F. X 424, 16, þar ávallt, er visir dó; Ls. 34, styrktu ávallt til verka; Hs. 59, vestu ávallt at trausti.*

ÁVANR, *adj.*, *qui deficit: einnar mæð Freyju ávant þykir sola Freya me carere sentio, Hamh. 23. (á, præp., vanr), cfr. Hamd. 26.*

ÁVISA (-aða, -at), *significare (visa á), Am. 12, ubi in membr. prave est am sat pro auisat.*

ÁVITUR, *f. pl.*, *castigatio, reprehensio, Hugsrn. 27, 4. (vít).*

ÁVÖXTR, *m.*, *fructus: særa ávöxt fructum ferre, Lb. 5; ávöxtr lífs proles. Mk. 17.*

AX, *n.*, *spica, Hávam 140, Gha. 22, SE. II 493; pros. FR. III 13.*

AXLLIMAR, *f. pl.*, *rami scoptularum, (öxl, limar), brachia, Korm. 19, 9.*

ÁÞEKKR, *adj.*, *similis, (á, þikkja, videri), Vsp. 32 Sturl. 4, 48, 1.*

ÁÞOKKAÐR, *adj.*, *similis, (þokki), id. qu. áþekkr, Ha. 319, 1.*

AD, *negativum, v. in a.*

ADAL, *n.*, *natura, ingeuium, indoles, proprietates: jöðs adal natura infantis Y. 29, 1; ósmotr adal proprietates hominis iusciiti, Hávam. 106; args a., Lokagl. 23. 24; drengs a. fortis viri indoles, Krm. 23; ódyggs a., Hugsrn. 19, 1; vide óðal, signif. 2. — 2) filius, proles, Rm. 38; plur., aðul Njarðar, Njörðo prognati, Freyus et Freya, F. II 53,*

3 (SkI. II 50). — 3) *id. qu. óðal, signif. 1, vide jarðböðgr.*

ADALBJÖRR, *m.*, *cerevisia nobilis, generosa, præstans, eximia: (adal, björr), þöll adalbjóra, femina, præstantis cerevisiæ custos, Eb. 40, 2 (AA. 232).*

ADALMEIN, *n.*, *vulnus grave, (adal, mein), Hh. 14, 1. (AR. II 54).*

ADALVELLIR, *id. qu. óðalvellir, Rm. 33.*

ÁÐAN, *adv.*, *modo, nuper: Grm. 53, Am. 82. Mg. 31, 8. Antea, prius, ut áðr, Bk. 2, 11, Y 30, ÓT. 16, 3. 28, 2, ÓH. 12, 2. 259, 3, Eg. 64, 2, F. VII 71.*

ADR, *adv.*, *antea, prius, olim, F. V 170, Hyndl. 13; áðr en, prius quam, ante quam, cum conjunctivo, Krm. 5, 7, F. III 9, 2. — Item áðr, pro áðr en, prius quam, cum conjunctivo et indicativo; α) cum conjunct., ubi actio cogitur ut futura: G. 14, ÓH. 260, 1, Hg. 33, 20, G. 15, F. II 311, 2, Krm. 6, Vafþr. 29, ÓT. 18, 4. 129, Hávam. 1, H. 19, 3, HS. 6, 5, ÓT. 27, Skf. 40. 38, Hymk. 1. 15, Am. 34, SE. I 282, 4. 298, 1. 310, 2, Lb. 16; in prosa, Nj. 7. 135. — β) cum indicativo, ubi actio cogitur ut præterita, H. 31, 3. 37. Vigagl. 21, 1, Vsp. 4. 31, ÓH. 108; aut mere historica, ÓH. 27, 2. 92, 11. 259, 3, H. 22, ÓT. 20, 3, SE. II 234, 1, Selk. 18; et alternat indicativus et conjunctivus H. 9, 1. 2. — 2) áðr ok síðan (nunc fyrr ok síðar), antea et postea, i. e. omni tempore, Hs. 29.*

ÁÐU, *SE. I 296, S. Thorlacius derivavit a verbo inusitato ái, fluere facio (unde deducit, íða vortex, æð rena). Puto accipi posse pro háðu, ommissa adspiratione, impf. iud. v. heyja: áðo straum stríðan stáli, effecerunt, ut flumen chalybi (baculo ferrato) obluctaretur. Sic omittitur adspiratio in hörðu, GhM. II 708.*

ÆST, *adverb.*, *pro æst (öst), raptim, cito (æsa), Nj. 30, 2, ubi una syllaba pronuntiandum est. — 2) ætst, pro ædst s. æzt, fem. adj. æztr, summus, Plac. 45.*

B.

B *vicem literæ cognatæ f sustinet, post r, l, v. c. hverba, hverbr, karbi; ulbúð, kylba; item aule n, ut Fabbir, miðjardarhabs, AA. 288, ab (= af), ib. 289. — 2) inseritur inter m et l, in kumbi, sumbl; in fœre in umb. 3) = v, rumböllr.*

BAFURR, *m.*, *nanus, SE. I 64; vide* bavurr.

BAGA (bagi, bagði), *id. qu. bægja, adversari, resistere: öld bagist, homines (adeuntem) impediunt, (adeuntes) officiunt, ÓH. msc., vide bægja; bergdaua brjótr bagði við jörmunþrjóti Thor giganti restitit, SE. I 282*

BAGALL, *m.*, *lituus, qualem episcopi gestare solebant, Lat. baculus; hirdir bagla, episcopus, vel vir clerici ordinis, Nik. 25, it. scipio: þær skal bresta bagall í hufði scipio in caput tuum incutietur, Bryng. In appell.*

virorum, ut stafr: haundis veðr-baglar, baculi pugnae, præliatores, viri, Sturl. 4, 31, 1.

BAGI, *m.*, *adversarius, (baga): — jöfra, jarla, rex F. VI 197, 1, Ha. 199, 4, SE. I 262, 3; bagi úlfs, lupi adversarius, Ódin, Sonart. 23, SE. I 238, 4; contra Tveggja bagi, adversarius Odinis, lupus Fenrer, cuius nipt (soror), Hela, Sonart 24, quo loco GM. et GP. tveggja бага (o: vegna), duplicis damni causa, o: ob mortem duorum filiorum, vel fratris et filii.*

BÁGLUNDR, (*id. qu. báglyndr*), *difficilis, asperi ingenii, (bágr, adj., difficilis, lund); ita homonymice vocatur Snorrius pontifex (báglundr goði = Snorri goði), qui ob perniciaciam ingenii primo Snerrir, postea Snorri, dictus est, Ed. Lórasina ex vita Vigastýris (Ísl. II 299). Forte hinc báglundr Lv. 9*

usurpetur pro snerrir, quod esse potest subst. verb., incitator, a. v. snerra incitare, hinc fleius flugraddar báglundar, pugnae incitatores, viri; vel, posito baglundar esse pro baglundar, fleius flugraddar bagall, baculus pugnae, erit gladius, cujus lundr (arbor) est vir.

BÁGR, m., in phrasi brjóta bágr við e-n, alicui se opponere, resistere, adversari alicui: brauztu við bragning nýftan bágr strenuisimo regi te opposuisti, de Kalro Arnii f., qui rebellionem adversus Olavum Sanctum moderat, *ÖH.* 240, 3; Knútr réð bágr at brjóta böðtraustr við gram hraustan, *Ha.* 146; braut við brynju njóta Bágr (ríðjunga sögu Naddskúdar var nörir) Noregs konungs (stórar), rex Norvegiae opposuit se lorica gestatoribus (proceribus populi), *Fsk.* 30, 4, ubi notandum est, pro var in v. 3. legendum esse vann et in v. 4. konúgr pro konúgs; idem esse puto, at brjóta bágr á e-m, cum aliquo contendere, alicui se opponere, *SE.* 1292, 3, ubi tamen S. Thordlacius construit bágmágar affines importuni, et á Grimnis brúði in terra. — In prosa occurrit, brjóta bágr við ok berjaz sese opponere (hostibus) atque pugnare, *F.* VIII 42. var. 15; (Hrólfir Kraki er) ljúfr ok hógværr við vesæla, ok við alla þá, sem ekki brjóta bágr í móti honum, qui ei sese non opponunt, ei non adversantur, *FR.* I 43. Significatio toú bágr mihi incerta est; in *Alkr. T.* VI, ad *Ha.* 146, vertitur braut bágr við gram arcum fregit cum rege, qua ratione bágr accipitur pro bogi, arcus, nullo exemplo; in *Eg.* p. 753. not. *) G. Magnæus toú brjóta bágr við e-n vertit „adversari alicui“, et confert cum gánga í bága við e-n, quod de equis jugalibus dicitur; fara í bága, de equis clitellariis dicitur hodie vulgo, qui occurrentes inter se a latere collidunt; ríða í bága, idem, de equitibus vel equis sagmariis; in qua phrasi toú bága cogito ut acc. plur.; pro acc. sing. accipere videtur B. Hald. in lexico suo, sub voce bági, ubi affertur phrasis, mikill bági er á því ea res magnam habet difficultatem. Fara í bágr, impersonaliter, *Hild.* 13. init. (ed. Hafn. 1847, p. 28): Frá því er sagt eitthvert kveld, at þeir Þórðr ok Björn sátu í bekk, ok fór í bágr með þeim, þá kvæð Þórðr visu til Bjarnar: út skaltu gánga etc., Björn kvæð í móti: kyrr man ek sitja etc., ubi fór í bágr með þeim controversia inter eos orta est. Færa mál úr bága, rem extra controversiam ponere, ad liquidum perducere, *Sks.* 654.

BAK, n., tergum: úrígt bak udum dorsum, *Lokugl.* 49; hafa á baki tergo gestare, *Harbl.* 2; af mars baki ex equo, *Hg.* 33, 11, *Grm.* 17, *Skf.* 15; á mars baki equo insidens, *Hm.* 12; láta svafnis salmeðrar blikja á baki clipeos in terga rejicere, *H.* 19, 5; bók hreins reinar, dorsa saltum, montes, *SE.* 1280, 2; hlaupa á bak e-m in tergum insilire, *Korm.* 20, 1; Há reid á bak baru bórðhesti kou vestun, o: Hákon reid vestan bórðhesti á bak (pro baki) báru Hákon ab occidente (ex Anglia) vectus est equo tabularum (navi) in dorso undæ (per summās mndas), *Fsk.* 15; it. de aversa parte gladii: læt ek niðr á bak bita bláðsund aversa gladii parte

ictum intuli, *Korm.* 23, 2; gánga á bak málum promissa migrare, *Mg.* 17. 5. v. húð-, bak; standa á bak (= baki) e-m a tergo adstare, *Sturl.* 3, 17, 1.

BAKA (-aða, -at), v. a., pauem coquere, *G.* 32. **BAKFALL**, n., reclinatio corporis inter remigandum, (bak, fall), *Am.* 34.

BAKFLÖTTI, m., fuga aversa, (bak, flótti): koma e-m á b. aliquem in fugam conijcere, *Eg.* 52, ubi etiam construi potest, koma flóttá á bak e-m aliquem ad terga vertenda cogere.

BAKKI, m., navis, *SE.* I 581, 3. cf. bekk. Hinc explicari posset appellatio blakkridandi bakka (pro ridandi blökkum bakka nigra vectus navi), *Hg.* 5, 1, si succurreret exemplum, quo prædicatum sequentis substantivi cum participio aut substantivo verbali conjungeretur.

BAKKI, m., crepido, margo, clivus: und lágum brúdar bakka sub humili terræ crepine, *Hild.* 12, 4, qui locus respicit ad verba cap. 7, hann (Þórðr) gekk nú á eyna, ok settiz undir bakka í hrisrunni einum. — 2) ripa fluminis: Témars bakki ripa Tamesis, *F.* V 229, 3. — 3) litus: láta fljóta fley við bakka, *Hund.* 2, 4. 5. Hinc bakka blakkr, equus litoris, navis, bakka blakkridandi, vector navis, vir, *Hg.* 5, 1. (*F.* XII). — 4) arena, de loco certaminis, *Korm.* 12, 2. 14, 2, ut eyrr.

BÁKN, n., monstrum, *Völsap.* 12; alias portentum v. index, signum: sigrbákn, portentum, omen vel index victoriæ, *F.* VI 313, et verb. bákná signum dare, *F.* XI 366. 400; de gigante, *FR.* III 480.

—BAKR in compositis, tergo (bak) præditus, v. grábakr, slétt-, svart-.

BAKRAUF, f., femina gigas, (bak, rauf), *SE.* I 551.

BÁL, n., rogos, pyra, strues lignorum cremando funeri congesta, *Vsp.* 31, *Vafþr.* 54, *Vegth.* 15. 16, *SE.* I 234, 4. quod I 240, 3 est köstr sá er goð hlóðu strues a diis congesta. Sic sæpe in prosa, de strue lignorum: hlada bál, *Eb.* 51; hlada eldi í bál, *Orkn.* p. 288; kvistudu bál mikit, slógu síðan eldi í, *Eb.* 63; adde *F.* VI 143. VII 83. — 2) ignis, flamma, *SE.* I 506, 4; bál byrræfrs, flamma cæli, sol, vide byrræfr; — elfar (fluvii), aurum, elfar bála víðr vír, *ÖH.* 57; — handar (manús), id., handar bála hlín femina, *Korm.* 19, 6; — Hárs (Odinis), gladius, *ÖH.* 239, 1; — sævar (maris), aurum, sendir sævar báls vír, *ÖT.* 13, 2; — yggjar (Odinis), ensis, yggjar báls el pugna, *Isld.* 13; — yggjar ela (pugnarum), gladius, *F.* II 87, 2. — 3) in compositis: fjarbál, hag-, hand-, hrann-, hrynn-, lið-, mórð-, var-, ver-.

BALDINN, adj., potens, valens: enn bældni jötunn, potens ille gigas, var. *Vafþr.* 32. pro aldni amnosus, quod metro adversatur. — 2) intractabilis, contumax, protereus: baldin sveit homines proterei, *Gd.* 50.

BALDR, n., sonitus, strepitus, (a bella), in voce compos., eskibaldr, qu. vide; cf. Dan. Balder, strepitus, sonitus, et þulbaldi,

in *lex. B. Hald.*, *monotonia inficeta*, þul-balda-veðr *tempestas stridens et perseverans*.

BALDR, *m.*, *dens Asa*, *Odinis filius*: Baldrs móðir *Frigga*, *SE. I 304*; — bróðir *Valius*, *Vsp. 31*; — ráðbani *Lokius*, *SE. I 268*; — bani *Hödur* *SE. I 266*, et *andskoti*, *Vsp. 31*; — brá, *SE. I 90*, *cotula fetida* (*Itin. Egg. p. 433*), *anthemis cotula* (*Fèlagr. I*); gráta baldr úr helju, *RS. 6*, cf. *SE. I 178—180*. — β) in *appellationibus*: baldr auðs, *divus auri*, *vir*, *Vigl. 17, 10*; — atgeirs (*hastæ*), *vir*, *præliator*, *F. V. 308*; — haugs (*annuli*), *vir liberalis*, *Grett. 24, F. II 86*; — bensíks (*gladii*), *pugnator*, *Hg. 20, 2*; — hernar hrings skíða (*navium*), *vir*, *Nj. 92*; — stafna jarðar leiptra (*auri*), *vir*, *SE. I 232, 4*; — hringis (*annuli*), *vir*, *Sturl. 1. 11, 3*; — skjaldar (*clipei*), *id.*, *GS. 12*. — γ) inn regin-kunnagi Baldr i brynju, *divinus (inclytus) magus*, *potens in lorica*, *Hamd. 24, sec. Volsunga S. (FR. I 238) accipitur interpret. de Odine*, vel etiam *de ipso Jormunreko*, quando *tò baldr i brynju idem esset ac brynju baldr, divus lorice, heros*. — δ) *usurparii videtur de viro liberali vel eximio*, *Orkn. 11, 2*, ubi ýmist vann, sá ek unni, írska drótt, er sótti, baldr, eðr brezkar aldir: brá eldr skota veldi, tum conferri posset mann-baldr; vel baldr h. l. est *id. qu. ballr, strenuus, adj. loco substantivi*. Fortasse etiam *Gdþ. 15*. — ε) *locus Orkn. 79, 8 incertus est, et verosimiliter depravatus*: stendr ok hygger at höggva — herðilútr með sverði — bandálfr beidir rindi — baldr við dyrr á tjaldi; *hic versus 3. in mendo cubare videtur, fortasse legendum band-álfr beidri-rindar baldr, pro beidri-álfr band-rindar, nuptias femine ambiens, amator, amasius (adeo hi viri de anasias concertantes repræsentarentur)*, tum baldr, ut δ, est *id. qu. ballr, strenuus*. Gravior *interveniet mutatio*, si pro bandálfr legis brandálfr, *divus gladii, vir, subjectum verbo stendr, et baldr objectum verbi höggva, mutatis vocibus beidir rindi ad circumscriptionem accommodata*. — ζ) in *compositis*: auðbaldr, fólk-, her-, herði-, hnig-, hyr-, hæl-, lið-, mann-, sker-, þing-, viggbaldr.

BALDREKR, *m.*, *cingulum, balteus* (*Angl. baldric, id.*): brattr b. þjóttu, *arduum Thjottæ (insule) cingulum, mare undosum, fluctus ardui*, blár er b. síra, *cæruleum est Siræ (insulæ) cingulum, i. e. mare*, *SE. II 491*.

BALDRÍÐI, *m.*, *potens eques*, (baldr = ballr, riði): hjarta, or brjósti skorit baldriða, cor, pectori exsectum potenti equiti (c: Högnio), *Ghe. 22, id. qu. ballriði*.

BÁLEYGR, *m.*, *Odin*, (*qs. oculis flammantibus, bál, eygr ab auga*), *SE. I 86, Grm. 46*; báleygs brúðr, *uxor v. anasias Odinis, Tellus, terra*, *SE. I 322, 1*; báleygs víðir (cfr. Óðins eiki), *pugnatores*, *F. VII 6*.

BÁLFLÆÐAR HRUND, *pro hrund flæðar báls, femina*, *Selk. 10*, a flæðar bál, *flamma æstus (maris), aurum*; hrund mea *conjectura est pro haund*.

BÁLFÖR, *f.*, *deportatio funeris ad ro-gum, exsequiæ*, (bál, för): in plur. bálfarar,

exsequiæ, pro morte, *SE. I 180*; *sing. þrosi ibid. 176*.

BÁLGRIMMR, *r. sub voce beit*.

BÁLKADR, *adj.*, *tabulato cinctus, circum-septus, circummunitus*: bálkat Friðland Fene-eyjar, *urbis Venetiæ, palis circummunita*, *F. XI 299, 2*.

BÁLKR, *m.*, *sepes lignea*, (skíðgarðr, *SkI. III 71*), *tabulatum, paries aulae* (*FR. II 334*): bálkr Óðins, *orustu, sækonunga, sepimentum Odinis, pugnae, piratarum, cli-peus*, *SE. II 428*, cf. brik, þili, grind, garðr; b. broddagánga, *sepimentum pugnae, cli-peus*, *Grett. 42*; — randar, *sepimentum circuli, i. e. circulo pictum, id.*, *F. II 315, 3*.

2) *tempestas, hiens turbulenta* (þeir fengu veðra bálk harðen sævam hiemem nacti sunt, *Eg. 43*): víðris bálkr, *tempestas Odinis, pugna, vinnendr víðris bálka. pugnam facientes, pugnatores, viri*, *Grett. 66, 1*, *cila-tum in Isl. I 231, 1*; vel *sec. Nr. 1*, víðris b. clipeus, et vinnandi fabricans. 3) *cac-terra, multitudo* (eide hrinbálkr) *quæ signifi-catio in prosa obtinet in voce compos. frændbálkr, multitudo cognatorum, it. certa familie propag.* — 4) *in compos. r. hrin-, víðr-*. In dat. s. belki, belki (a forma balkr, vel Norv. bolkr, bolkr), *SkI. III 71, FR II 334*; et in prosa *F. VII 200*; acc. pl. bállu (c: bolku), *F. II 315, 3*.

BALLAÐR, *adj.*, *vastus, crassus, de gi-gante*, (vallar dólgr), *proprie in pilæ modum conglobatus*, (böllr), *id. qu. þjokkvaxinn*, *SE. I 310*, *lect. cod. Worm.* Quod attinet ad hanc derivationem, a forma mathematica petitam, confer ferstrendr í vexti, *statura quadrata, de crassa et compacta corporatura*, *Sturl. 5, 16*, *Skulio est forma producta, id. qu. ballr, serox, animosus. Cod. reg. habet ballastan, acc. s. masc. superl. adj. ballr*.

BALLJÖKULL, *m.*, *mons glacialis globo-sus*, (böllr, jökull), *id. qu. hodie baldjökull, nom. propr. montis glacialis in præfectura Borgarfjörðensis*, *Grett. 56, 2*. Cf. cogn. ball-höfuð, a rotunditate vel globositate capitis, *IIkr. T. V*.

BALLR, *adj.*, *validus, strenuus, potens*, (bella): ballr jötunn, *Hymk. 17*; fem. böll, va-lida, *strenua*, *Bk. 2, 36*; superl. ballastr, *SE. I 310*. — 2) *gravis, molestus, infestus, periculosus*: ballr skánúngum, *gravis, infe-stus Skaniensibus*, *Mg. 34, 4*, *neutr. plur.*, böll ráð molestá consilia, *Hm. 25*; ballir drannar, *somnia gravia, periculosa, peri-culum portendentia*, *Veglk. 1. Hafn. (Holm. bálvisir, id.)*, *id. qu. SE. I 172*, *drauma stóra ok hættliga um líf sitt. Lokagl. 39. legendum putant böll (pro bül) er beggja þrá. gravis, molestá est utriusque orbitas*.

BALLRÍÐI, *m.*, *potens eques*, (ballr, riði), *vel in universum princeps, de dñis, Lokagl. 37*: Freyr er beztir allra ballriða Ásagörðum í. Vide baldriði.

BÁLREGN, *n.*, *pluvia flammæ*, (bál, regn): hjaldrs bálregn pro regn hjaldrs báls, *pluvia flammæ præliaris (gladii), pugna, ut sverð-regn, hjaldrs bálregns víðar, pugnatores, viri*, *Selk. 8*.

BALSAMUM, *Latina forma, pro balsám balsamm, Grl. 73.*

BALTI, *m., ursus, SE. I 589.*

BANA (-aða, -at) *v. a., interficere, (bani), non dat.: bana huddlungs mönnum regis comitibus mortem inferre, H. kat. 26; lét verða banat jarli, dynastam interficiendum curavit, vel effecit, ut interficeretur. Mb. 11, 2.*

BANAORD, *n., nex, caedes (propr. fama caedis, fama caede alicujus parata, bani, ord): bera banaord af e-m, aliquo interficiendo famam reportare, aliquem pralio prosternere. Isl. I 270; in prosa haud infrequens, SE. I 190. 228. Vide banorð*

BANAÞÚFA, *f., tuber funestum, a: locus ubi quis mortem oppetit, Hyndl. 27, ubi hníga við banaþúfu, ut drepa fótum i banaþúfu pedem fatali tuberi impingere i. e. mortem obire, Víte Thorst. Siduh. fragm.*

BAND, *n., vinculum: bera bönd at böglimum vincula injicere, Hávam. 152; lags bönd, vincula consortii, de consortio thori, Korm. 19, 7; fascia, qua vulnera obligantur, ligamentum, Am. 38; varat um sár böndum þarf at binda, non opus erat fasciis ad obligandum vulnus, i. e. vulnus letale fuit, Isl. II 299. — 1a appell. maris, landa band rinculum terrarum, log landa banda, flamma marium, aurum, opes, SE. II 144, 3; landa bands jór, equus maris, navis, landa bands jöðraugar viri, Hg. 30. — 2) flum: bands rindr, dea fili, femina, Korm. 3, 4, vide et sub baldr, e; banda vör, dea florum, id., GS. 10; bands björk betula fili, id., F. V 227, 1. Björk brims bands, Lz. 22, legendum videtur brims brands auri, a brandr ignis; ættar band, flum familie, proles, ut þáttv. Smart. 7. — 3) in compositis gullband, höfuð-, silfr-, um-.*

BANDÁLFR BEIÐIR RINDI, *Orkn. 79, 8, vide sub Baldr, e.*

BANI, *m., intersector, percussor, Vsp. 48, SE. I 280, 2; plur. banar, Hm. 6, Korm. 19, 2; verða, verðaz at bönnu se metuo interficere, Vsp. 41, SE. 186, Y. 21, 2; b. jötna, tröllkvæna. Thor, SE. I 252; b. Hrángnis Mjölner, Lokagl. 62, 64; b. Hjalmaris gladius Týrringus, FR. I 438, 3; b. Hall's ignis, Y. 19; b. vidar, húsa, ignis, SE. I 332; b. hallar (domicilii, ædificii), id. F. VI 55, 1; b. vidar, segls, seglreida, destructor mali, reli. funium, ventus, SE. I 330. — 2) mors: biða bana mortem oppetere, Hávam. 15. — 3) in compositis: bróður-, ein-, höfuð-, höfuðs-, rið-, manns-.*

BANMUNNR, *m., acies (trii, gladii) letifera, (bani, munnr), Korm. 11, 9.*

BANN, *n., interdictum, it. excommunicatio, Sturl. 4, 2, 1; banns verk factum excommunicatione dignum, Gðþ 22, fere = uðingsverk; eyðir banna episcopus, Gðþ. 30; res interdicta, illicita: bliðr nam þengill þýðaz (þat er bann) konu annars, Hm. 48; illsku bann, gravis, atræ malitia, Gl. 47. — 2) impedimentum: hláttar bann, impedimentum risus (lætitiæ), dolor, tristitia, A. 9. — 3) in compositis: fjörbann, fríð-, hlátr-, húngr-.*

BANN, *u., id. qu. band, lorum quo rheda*

ducitur, Hjmk. 37. Sic Isl. II 364, steinninn brast i sundr ok dreyrði tveim megin hannzins.

BANN, *inc. gen., terra, SE. I 586, var. 14; citatur in Glass. Ed. Sæm. I et NgD. 81; in neutro gen. usus est Jousonius in Islands vaka 45.*

BANNA (-ða, -at), *v. a., prohibere, interdicere: b. svefna fyrir e-m somnum alicui prohibere, F. VI 200; b. yudi, Skálðk. 1, 41; b. mönnum kyrkjugaungur, templi aditu, sacris interdicere alicui, Sturl. 4, 2, 2; bannar þat manugi, id nemo prohibet, retat, Am. 74; b. ara föstu, aquile famem sedare, stragem edere, F. VI 86, 1; b. virðum vald potentiam civium prohibere, SE. I, 648.*

BANNADR, *m., qui prohibet, impedit, atterit, v. kvölbannaðr.*

BANNSÆTTR, *p. p. comp., excommunicatus, (bann, setja), Gþ. 6.*

BANORD, *n., id. qu. banaord, (bani, ord), nex, caedes: bera banorð e-s, Fm. 39, id. qu. bera b. af e-m, cæso aliquo gloriam consequi, pro interficere aliquem, Ghe. 45, F. X 400 pros.; hrósa banorði e-s caede alicujus gloriari, FR. II 314, 1.*

BÁRA, *f., fluctus, unda: fallandi bára, fluctus incidens, decedens, Hávam. 86; hávar báru, Ghr. 12. — Ægeris filia, it. mare, SE. I 324. 500. 575; báru faðir, pater undæ, Æger (mare), SE. I 326; báru fákr, equus undæ, navis, SE. I 440; F. X 186; báru brant, semita undæ, mare, Isl. I 220, 1; báru blik, fulgor undæ (maris), aurum, Öll., 92, 8, Grett. 20, 1. — 1a compositis: dyn-, kall-, megin-, und-.*

BARKADR, *cortice tectus (part. pass. v. barka, a börkr): barkat hold corpus loriatum, F. II 313, 2, cf. SE. II 493.*

BARKHRJÓÐR, *m., qui fruticis corticem adrolit, (börkr, hrjóðr), nomen riri contumeliosum, Sturl. 5, 48; rf. Isl. II 405, hann var kolbrít ok heit börk af viði; FR. III 30, lagðist hann i eldaskála, ok heit hris ok börk af trjáum.*

BARKI, *m., guttur, Sturl. 13. 3. 4, 26, 2.*

BARKI, *m., cymba major, St. 6, 3; Dan. Barke. Isidora, Barca, quæ cuncta navis commercia ad litus portat.*

BARKLAUSS, *adj., sive cortice, (börkr, lauss): huggva birki barklaust, betulam ita cædere, ut cortice nudetur, quod ad deterendas loricas transfertur, OT. 29.*

BARLAK, *n., inter fruges recensetur, SE. II 493; Angl. barley, hordeum.*

BARMFAGR, *adj., pulcra ora, margine, (barmr, fagr), epitheton navis, Hb. 2, 4. (F. VI 131, 2, AR. II 21, 2).*

BARMI, *m., frater, SE. I 534. 261, Eg. 55, 1, Hg. 20, 2; b. Baldrs Thar, SE. I 280, 2; periphr., barmi hólða, frater (v. cognatus) optimatum, vir princeps, II. 24; dólgsvölu barmi, frater corvi, carrus; ejus fræðir pugnator, Eb. 17, 1. Cf. Dao. Barunbræder frater uterius. Vide höfnðbarmar.*

BARMR, *m., margo, ora extrema, crepido, in specie margo navis, i. e. summa trabs marginalis (borðstokkr) id. qu. þrómr: barms*

vigg jumentum trabis marginalis, F. I, 170, 2; barmr lyptingar, ora celsæ puppis, pro ipsa puppi, F. VII 357; kastala barmr extremus margo munimenti, Orkn. 81, 2; metaph., barmr búls, ora mali, vel terra vitiositatis, Lb. 33. Vide barmskúr, eybarmr, rángbarmr. — 2) sinus, id. qu. baðmr, qu. v. — 3) terra, SE. I 586 II 482. 566. — 4) stirps, progenies, id. qu. baðmr, in compositis líróðrbarmr, höfuð-, ætt-; sic Fær. p. 2 kjinbarnmr, id. qu. kynþátrr.

BARMSKÚR HVARMA pro skúr hvarna barns, lacrimæ, a barmr hvarma, margo palpebrarum, cilia vel genæ, vel ipse oculus, si barmr pro terra sumitur, SE II 501, 1.

BARN, n., proles, filius et filia, Rm. 38, SE. I 534, Bk. 2, 65; it. fetus, Völk. 34. Periph., börn Gjúka Gjukiðe, Hm. 20, Am. 49; Húna börn Hunni, Ghe. 29. 40; Óðins barn, filius Odinis, Balderus, Vsp. 29; Yggs barn Thor, Hymk. 2; alda börn, hominum nati, homines, Vsp. 18; ynglings barn, filius regius, princeps iuventutis, Ha. 3; Þjóðans barn soboles viri principis, Hávam. 15; ylgjar barn, proles lupi, lupus, Nj. 59; úlfis barn, id., F. VII 350; óglis barn accipiter, SE. I, 314, 2. Vide einherni, hróðrbarn, þrábarn.

BARNA (-aða, -at), v. a., gravidam facere, (barn), Skáldh. 2, 53, Nj. 64.

BARNÆSKA, f., pueritia, (baru, æska), Am. 74.

BARNGJARN, adj., sobolis cupidus, de ate, (barn, gjarn), FR. I 479, 4.

BARNTEITR, adj., pueri instar lætus, (barn, teitr). Hymk. 2.

BARNÚNGR, adj., tenera ætate, (barn, úngr), SE. I 440, Hg. 5, 1, F. VI 51.

BARR, n., gemma arboris (Norv. et Svec., spina abietis, pini, juniperi). In prosa SE. I 74, fjórir hirtir cenna í limum asksins ok bita barr; ibid. I 128, Heiðrún — bitr barr af limum trës þess; barr eða lauf Glasis, gemma sive frons Glaseris, aurum, SE. I 336. 340; hlýrat henni börkr nè barr, illam (arbovem) neque cortex, neque frondes fovēt, Hávam. 50. — β) arbor, Fjölsm. 20, id. qu. meidr v. 21. Vaxi þér á baðmi barr, crescat e sinu tuo gemma, i. e. arbores super te enatæ gemmas agant, H. hat. 16. — 2) granum, semen, ut fræ: Kraka barr, semen Krakii, aurum, SE. I 400, 1. — 3) hordeum, Altm. 32. Moesog. bar, AS. bere, Angl. barley; hinc — 4) edulium, esca: barr ara, hugins, úlfra, esca aquilæ, corvi, luporum, cadavera, SE. I 446, 3. Hund. 1, 50, F. VI 68, 2. — 5) in compositis: glóbarr, barrhaddaðr.

BARR, adj., promptus, paratus: Búi læzt vera barr at fylgja Sigvalda til hjörþrymu drit se paratum esse, Jd. 12; blóðigr hjör hins barra döglinga hneitis, cruentus gladius strenui, alacris imperatoris, Hh. 95. De prælio, acer, vehemens: hverr fremr hljaldr barra quis vehementiorem pugnam facit (quis acrius pugnat)? SE. 652, 1, ubi barra est compar. pro barara, ut færri pro færari. Hinc explicari potest toz barskappr, vehementis ingenii, (barr, skap), in Gloss. Njalæ.

Huc quoque trahi posset lectio Cod. Worm. SE. I 414, 2, „hildibörrum“, dat. sing. ab hildibarr promptus ad pugnam faciendam, quod referri potest ad Sigurði; sed auctor Skaldæ de arboris nomine (barr) cogitasse videtur. Vide móðbarr.

BARRHADDADR, adj., caput fronde, comæ instar, velatus, (barr, haddaðr). frondicomus, frondifer, frondens, epith. Telluris, SE. I 236, 2.

BARRI, m., nom. propr., Fjölsm. 35; it. filius Arngrimi, athleta, Hyndl. 21 (a barr, adj.). — 2) nomen luci (qs. frondosus, barr, n.), Skf. 39, qui locus SE. I 122 vocatur Barey v. Barrey.

BARU, perf., infin. v. bera: ek frá Droplaugarsun báru herra hlut, audiri, filium Droplaugæ victoriam reportasse, Isl. 6.

BARUÐR, m., nom. propr. id. qu. Bárðr, Eg. 44, 1, it. in versu intercalari ex encomio Bardi: Bárðr of rístr báru brantland varar andra. Bardus secat undæ semitam (mare) mariná xylosoleá (nari), Isl. I 220, 1.

BARÐ, n., barba, SE. I 540; láta menn höggva börðum í gras, facere, ut tiri solum graminosum barbis feriant, i. e. ut proni in faciem cadant, prælio occumbant (cf. skegg), Isl. 12. Adfert hanc vocem ex lingua Gothica Isidorus Hispal., Orig. lib. 19. cap. 23, in voce composita einnabarr i. e. kinna barð, barba genarum. Verba Isidori sunt: „nonnullæ gentes non solum in vestibus, sed in corpore aliqua sibi propria quasi insignia vindicant, ut videmus cirros Germanorum, granos et cinnabar Gothorum“, quo loco grani (i. e. grön, gen. granar, barba labii, mystæ) opponuntur tǫ cinnabar, barbæ genarum. Ad hanc significationem referri possunt sequentia derivata et composita: barða, -barði et barði, barðjóð, -harðr. — 2) in navibus, tabule, ad utrumque latus exstantis carinæ, proræ affixæ, plutei proraes, SE. I 584, 3. J. Olavins in Gloss. Cogn. Spir. hanc vocem sic explicat: „barð, projectura, margo, vel excursus rei in latitudinem explicatus, it. superior pars de puppi et prora instar dorsi exserta“. G. Magnæus, Eg. p. 387, not. ?): „intelligi potest vel supremum latus proræ, vel, quod mihi se probat magis, projectura proræ, i. e. ex mea mente, tabula summo proræ lateri extrinsecus adfixa, munimenti causa“. ÓT. 119 et F. II 310: de Barbone ferrato, nave bellica Eiriki dynastæ, þar var skegg á ofanverðo barðino hvörtveggja, en niðr frá (skeggiu, add. F.) járnspöng þykk ok evá breið sem harðit, ok tók allt í sjá ofan. Aliter eandem rem informat Oddus Monachus, F. X 355: „stafrinn hværrtveggi þakidr með nielu iárnri oc hvössum eggjabroddum“, quo loco verba, stafrinn hværrtveggi, si de parte navis anteriore et posteriore, prora puppique, intelliguntur, a vero recedere videntur. — β) id. qu. stál, græc. στέλη, carina, qua ad proram adsurgit, sive, ut Hkr. III p. 315 describitur, trabs proræ, quæ laterum compagine committit, Isl. stefni, Dan. Stevne: FR. I 401, drepa drottningu með því móti, at taka hana, ok leggja hana

níðr fyrir bardit á drekanum, ok láta hann sníða hana sundr, þá er hann er framsettr, et 402, var þá settur fram drekin, skaut hann þá drottningu níðr fyrir bardit, *ít. FR. II 80*, síðan skaut hann fork at annari hamhleypunni, en bard Ehlíða (*navis sic dictæ*) kom á hrygg annari, ok brotnaði hryggurinn í báðum; *eodem sensu accipiendum videtur Eg. 60*, bard skúttunnar kom á kinnung karfuns. — γ) *anterior pars navis, extrinsecus ab utraque parte adsurgentis carinæ. id. qu. framstafrn. Dan. Forstavn, prora: F. VII 195*, þeir leiddu bátinn frammi með endilungu skipi ok frammi fyrir bardit, ok aprt með öðru bórði til lyptingar; *eodem sensu dicitur bórð, F. II 273*, gekk konúgr þá úthyrdís á árunum fram með endilungu skipi. et post, ok svá fram fur bórðit, *quod ÓT. c. 92 exprimitur per*. hann gekk fyrir bard á skipi sínu; *nec aliter F. XI 66*, binda akkeri fyrir bard hverju skipi, *quo adde FR. II 189. Hoc latiori sensu sæpe in poesi usurpatur*: rísta þýtt jarðar meir þunnu bardí tenni *prora liquidas undas secare, Orkn. 81, 9*; brjóta sundr grúndar garð fyrir knarar bardí *præjacentem terræ aggerem (i. e. subiectum mare) prora navis perfringere, RS. 1*; skjóta eygarð bardí madas *prora repellere, F. VI 171, 2 (cf. Virg. Æn. 1, 35, spumas salis evae rucbant)*; lenja (sjö) bardí mare *prora percutere, Ill. 62, 6*; stýfra bardí til jarðar *proram ad terram dirigere, Ha. 74, 1*; erja bardí. *absol., proram prorsum agere, navigare, Orkn. 82, 13*; láta bórð fest við borgar arm *proras oppido adplicare, Öll. 156, 1*; at bardí brimskíðum *ante proras navium, Öll. 8*; bardís sóti, *equus prora, navis, beittir berðs sóta vir, Gr. 2*; barda marir, *equi prorum, naves, F. I 165, 2*; blá byrskíð brjóta þúngan víði (með) bórðum *cæruleæ naves arduum pelagus proris perfringunt, SE. I 690, 2*. — δ) *id. qu. bórð, tabula*: hjavar bórð, *tabulæ ensis, scula, Ha. 236, 2*, ubi *F. IX 521, 1* hjavar bórð; *vide hlébarð*. — ε) *pro nave*: bardís bórð, *latus navis, F. II 181, 2. 204, 2*; bardís tún, *pratrum navigii, campus navalis, mare, bardís túna fasti, ignis marinus, aurum, Fbr. 25, 2*; bórð, *plur., naves, SE. I 602, 1*. — 3) *terra editor, montana, saltus, SE. I 298, 1*. — β) *litus, ora maritima, Svedju bard, Orkn. 81, 6*. — γ) *campus, fundus, breið jörð með bögðum prædium cum adjacentibus fundis, Vigagl. 26, cf. bórð. et bardjöd.*

BARÐA, *f.*, *securis, SE. I 569, 1, quasi barbata a bard, cf. skeggja. Vide tamen Gloss. Cogn. Spir. voc. bard, et Bask saml. Afhandl. I 180. Germ. Barthe, securis lignaria, = bolåx.*

BARÐADR, *adj.*, *tabulatus, (bard 2, δ), tectus, munitus: vígskörð, bórðut járnum, ferro circummunita, Sic. 17.*

BARDEL, *n.*, *procella clipei, (bardí, el, pro bardael, ut banorð pro banaorð), pugna, bardels beiðir, qui posuit pugnam, puginator, vir, Grell. 49, 2. Sed forte bardels scribendum sit bardells, a bardellr, ignis v. splendor navis (bard, ellr = eldr), clipeus.*

BARDELDUR, *m.*, *ignis clipei, gladius, (bardí eldr), vel ignis (splendor) navis, clipeus, (bard, eldr, ut bardmáni), var. Grell. 49, 2 pro bardels.*

BARDELLR, *m.*, *id. qu.*, *bardeldr, vide sub bardel.*

-BARDI, *m.*, *derivatum a bard, vide hælug-, hælug-, þistil-*; *-barda. f. vide öflugbarda.*

BARDI, *m.*, *clipeus, SE. I 572, 2, id. qu. bórði.*

BARDI, *m.*, *navis, (a bard, signif. 2), SE. I 582, 2. Sic et vocata navis bellica Eiriki dynaste, alias járnbarði, F. II 328, 1; hinc et hönlubarði navigium, nullo instructum gubernaculo, Sks. 33; bórðróinn bardí navis ab utroque latere remis agitata, barda brant. *via navalis, mare, barda brantar hringr. circulus maris, serpens circumterraneus, SE. I 256, 4, barda garðr, agger navis, clipeus, SE. I 426, 2; ljúsgarðr barda, splendidus clipeus, Eg. 82, 5.**

BARDI, *m.*, *piscis, ceti genus, cf. bardhlavir, GluM. III 292 et not. Sks. 124. 127. it. bardískr, squalus, in Ler. B. Hald. Hinc bórðs bardí, squalus tabulæ, navis, F. II 182; lýngs bardí, piscis ericeti, serpens, ejus lopt, aurum, ÓT. 28, 2. — Cf. Germ. Bartfisch balæna mysticetus.*

BARDI, *m.*, *vir crasso et villosa tegmine indutus: hjarnar bardí vir crassa et villosa ursi pelle indutus, Korm. 12, 1, id. qu. hjarnólpmadr, a bjarnólpa = bjarnskinnasólpa, Korm. 12. A bard et bardí, m., soleæ lanceæ crassiores, soloces calcis injecti, unde berði, n., lanificium crassum, densum et durum.*

BARÐJÖR, *m.*, *equus prora, (bard, 2, jór), navis, RS. 14.*

BARJÖÐ, *n.*, *nom., propr. Thoror Skeggii filius, Grell. 66, 3, a bard, barba, = skegg, et jöd, proles, filius, itaque bardjöd id. qu. Skjeggja son; vel sec. G. Magnæum (Eg. p. 383. not. 4) filius Telluris, (bard, terra), Thor, Thoror.*

BARÐKALDR, *m.*, *navis, (quasi prora frigida, bard, kaldr), SE. I 581, 3.*

BARÐLJÓS, *n.*, *homen prora, (bard, ljós), clipeus, SE. II 621, v. baðljós.*

BARÐMR, *m.*, *terra, SE. I 586, 1, var. 3; v. barmr.*

BARÐMÁNI, *m.*, *luna prora, (bard, máni), clipeus, F. III 10, 1.*

-BARÐ, *m.*, *derivatum a bard, barbatus, v. harð-, har-, lág-, hlé-; fem. -börð, v. þurbörð.*

BARÐRISTINN, *p. p. comp. prora sectus, (bard, rísta), epith. maris, SE. I 498, 3.*

BARÐRÖGN pro *barðrökkn*, *n. pl., jumenta prora, (bard, rökkn), naves, barðrögn-röðull, sol navium, clipeus, ejus veðr pugna, G. 50.*

BASINN, *arbor. SE. II 566 (veinn, ibid. II 483) Gall. basin, arctium.*

BASMIR, *f. pl.*, *AR I 207 (Hervarar saga ed. Hafn. 1847, p. 56); hoc vocabulum, quod, quantum scimus, nullo alio loco occurrit significare videtur res pretiosas, fortasse proprie pretiosa textilia. In sermone hodierno*

Norvegico basma, s. basm., f., est pars telæ, viginti fila vel florum paria continens (Aaseni Lexicon s. v. basma). Cf. Anglosax. basve purpura; bäsvi coccinum; basu, purpureus, coccineus.

BASSI, m., ursus, SE. I 589, 1, id. qu. bersi Vide valbassi.

BAST, n., philura, alba membrana philyræ: bleikr sem bast philyræ instar pallidus, Mg. 9, 5, in prosa F. V 301, et bast-bleikr, F. VII 269. — 2) vinculum, funis (e tilia): baugar dregnir á bast, Völk. 7; binda bast nectere funes tiliaceos, Rm. 9, quod in operibus servilibus ponitur; hinc bastlína, funis, lorum e philura, pros. Eg. 77; vide bestí — 3) á bast in dicensum; orðin mín eru öll á bast, verba mea diffugerunt, finem orationis feci, Skáldh. 7, 64.

BATALDR, n., insula, SE. II 492. Hodie Battalen, in provincia Sundfjord, a regione Brimangriæ in meridiem versa, Pontop. Geogr. Oplysn. 74. ("Bataldeu in Söndfjord", AnO. 1846, p. 87).

BATNA (-aða, -at), v. n., meliorem fieri, restitui: óðal batni, cordi melius fuit, animus lætetur, Ghr. 20; fleya flátvöllr batnar mare pacatus redditur, H. 37; hagr batnar vitæ conditio melior fit, Mg. 10, 3. Cum genitivo: impersonaliter, cum dat. pers., þess batnar þér hoc (malo, incommodo) relevaberis, Korm. 16, 3; absol., böls mun alls batna omnia mala cessabunt, Vsp. 55; batnandi menn, juvenes, quorum res crescent, quorum conditio melior fit, SE. I 530.

BATNAN, f., mutatio in melius: b. síða, reformatio morum, Gd. 7.

BATNAÐR, m., melior sors, conditio: vou batnaðar gleðr hug, G. 22; vatnsskiðr skatna jófurs vann batnat, aquæ baptismus hominum regis (Christi) meliorem conditionem aquæ adtulit, aquam consecravit, sanctiorem reddidit, SE. II 234, cf. Gþ. 10; expiatio peccatorum, Hugsm. 28, 5.

BÁTR, m., scapha, F. III 92; ponto, navicula, ÖH. 92, 3. Vide yfirbátr.

BAUGBROTI, m., fractor annuli, (baugr, broti), vir liberalis, Hund. 1, 17, FR. II 44, 4.

BAUGEIÐR, m., iuramentum ad annulum sacrum, Hávam. 111, (baugr, eiðr), cf. Gke. 31, Ísl. I 258.

BAUGFERGIR, m., cumulator annulorum, (baugr, fergir), vir liberalis, Plac. 22.

BAUGGRIMMR, adj., annulus non parvens, (baugr, grimmr), liberalis, SE. I 660, 1.

BAUGHLÍN, f., dea annuli, (baugr, Hlín), femina, GS. 29.

BAUGHNYKKJANDI, scutum commovens, (baugr, hnykkja), præliator, Nj. 146, 3, vel dispersens annulos, vir liberalis, ut aúð-hnykkjandi.

BAUGHVERR, m., fons annuli, (baugr, hverr), annulus Dröpnar, ex quo annuli stillabant; pro annulis: ræsir baughvers, dispersens annulos, princeps liberalis, G. 67.

BAUGI, m., frater Suttingi, SE, I 220. — 2) gigas, SE. I 555, 1.

BAUGJÖRD, f., terra circuli, (baugr, jörd), clipeus, SE. I 428, 1.

BAUGLAND, n., id. qu. baugjörð, (baugr, land), F. VI 365.

BAUGLESTANDI, m., vir liberalis, (baugr, lesta), Plac. 38.

BAUGLESTIR, m., vir liberalis, (baugr, lestir), Korm. 6, 3, Ha. 324, 1.

BAUGNAFADR, adj., vide sub nöf.

BAUGNJÓTR, m., fruens annulis, possessor annulorum, (baugr, njótr), vir, Ha. 321, 2, 323, 2.

BAUGNJÖRÐR, m., deus annuli, (baugr, njörðr), vir, Ha. 326, 1.

BAUGNÖF, f., curvus orbis, (baugr, nöf), circulus, Höguna meyjar hjóls baugnöf, curvus orbis clipei, circulus clipei, qui xat' ἐξοχήν baugr vocabatur; hinc Höguna meyjar hjóls baugnöf, clipei curvus orbis, rotundus clipeus, SE. I 426, 5.

BAUGR, m., annulus: velja e-m bauga, Vsp. 27; höggva sundr baug annulum dissecare (ad donandum), Rm. 35; gefa baug, Hávam. 138, Skf. 21; hjóða rauða bauga, Og. 19, 24; bætta baugi, Lokagl. 12; bera e-n baugum pecunia corrumpere, Alem. 5; kaupna mey baugum, FR. I 261. Bauga land, solum annulorum, manus, bauga lands mien, annulus vel torques manus, armilla, Isl. II 260; bauga rennir vir liberalis, Ha. 232, 4: bauga týr, id., Hg. 33, 6; baugr Heðins serkjar annulus lorice, ÖT. 125; it. circulus, vel quicquid aliam rem ambit et circumdat, ut baugr Bólmar, SE. II 491, circulus insulæ, mare; baugr bratrar bratar, circulus terræ, serpens circumterruncus, SE. I 254, 4, vallar baugr, serpens, de Serpente Longo, FR. 37. — 2) orbis vel circulus in clipeo pictus, id. qu. rönd, SE. I 420, 426, unde baugsegl, baugröst, baugskjöldr, baugstallr, baugtúgl, baugvágr, baugvöllr, de clipeo, (v. bifkleif); hinc — 3) clipeus, SE. I 572, 1. vide vandbaugs; banga blik, fulgur clipeorum, gladius, Ha. 241, 2. — 4) hyrtar baugr, circulus igneus, appellatur rheda Thoris fulminatoria, qua vectus flammis et fulminibus circumdatus est, SE. I 278, 1. — 5) eiga á baugi, in promptu habere, præsto habere, id. qu. eiga fyrir hendi: Friðgeiri er-a færi á baugi, at berjaz vit þann, er bítr skjöldr ok hlótar bönd, Friðgeiri non præsto est facultas præliandi, minime potis est cum tali homine pugnare, qui, Eg. 67, 2. — De hac phrasi videbis Gloss. Njálæ sub voce baugr, quo adde ÖH. c. 103: nú mun ek þat eiga á baugi, at láta þann verða fund okkarn jarls, er umskipti með oss: en þann kost annan, at fara lengra á brot, ok þannog, at eigi sé hans vald yfir; sensum esse eundem atque at eiga fyrir hendi, inde sequi videtur, quod verba ÖH. 106, þóttiz jarl sjá, at einbeygðr mundi kostr, F. IV, 226 exprimit per þóttiz jarl sjá, at einn mun kostr fur höndum. — 6) Compos. arn-, ey-, forn-, háls-, hjör-, læ-, munda-, val-, valla-, vand-, vanu.

BAUGREGINN, m., numen annulorum, (baugr, reginn), vel annuli, Söll. 56, putó Odin, possessor Dropneris annuli; brunnr

baugregius, fons Odinis, id. qu. Mímis brunur fons sapientia, ibid.

BAUGRÖST, f., terra circuli, (baugr, röst), clipeus, ut baugjörð, FR. II 32.

BAUGSEGL, n., velum circuli, (baugr, segl), clipeus, Ha. 236, 1.

BAUGSÆMR, adj., annulo decorus, ornatus, epith. femine, (baugr, sæmr), Korm. 3, 4.

BAUGSENDIR, m., missor annuli, (baugr, sendir), vir liberalis, Ha. 117, GS. 12.

BAUGSET, n., sedes, locus annuli, (baugr, set), manus, Höfuðl. 13.

BAUGSKERDANDI, m., annulum minuens, (baugr, skerða), vir liberalis, Sturl. 7, 42, 4, ubi plur. baugskerðandar pro baugskerðendr, ut hjarlstrifðandar.

BAUGSKERÐIR, m., id. qu. baugskerðandi, (baugr, skerðir), SE. I 328, 4.

BAUGSKJÖLDUR, m., clipeus, circulo picto ornatus, tantum in plur., Eg. 82, 4, F. XI 128; beiðir baugskjaldar rir, G. 19; SE. I 420, sec. Cod. reg., habet: á fornum skjöldum var titt at skrifa ründ þá, er baugr var kallaðr, ok er við þann baug skildir kenndir. BAUGSKYNDIR, m., incitator, projector annuli, (baugr, skyndir), vir liberalis, GS 12.

BAUGSPJÓT, n., arundo clipei, (baugr, spjót), hasta, FR. II 57, 1.

BAUGSTALLR, m., sedes, solum circuli, (baugr, stallr), clipeus, baugstalls lundr, puguator, bellator, F. V 228, 5.

BAUGSTÖKKVIR, m., missor annuli, (baugr, stökkvir), vir liberalis, SE. I 660, 1.

BAUGTUNGL, n., lunia circuli, (baugr, túngl), clipeus, Ha. 266, 2.

BAUGVÁNGR, m., solum circuli, (baugr, vángr), clipeus, F. VII 45, 2.

BAUGVARA, f., dea annulorum, (baugr, vara = vör, var), femina, FR. II 76, 1.

BAUGVARIDR, p. p. comp., annulo circumdatus, ornatus, baugr, verja, de femina, Hund. 2, 33.

BAUGVÖLLR, m., campus v. area circuli, (baugr, völlr), clipeus, ut baugjörð: eyðir baugvalla, rastator clipeorum, puguator, SE. I 700, 2.

BAUGVÖR, f., natu maxima filiarum Njörði, (dea annulorum, baugr, vör), Sóll. 76.

BAUKA, v. n., stridere, de igne: blár logi baukar í Baldrshaga, FR. II 87, 2.

BAURUÐR, bos, SE. I 587, v. bautuðr.

BAUTARSTEINAR, m. pl., lapides, in memoriam caesorum erecti, Háram. 72, alius bautasteinar; in Fsk. 19 bautadarsteinn: „þar stendr ok bautadarsteinn þár sem Egill féll”. Vide bautinn.

BAUTI, m., qui contundit, percutit, (bauta), in compositis, farbauti, hylbauti; ut ariubauti, cod. Worm. SE. I 302, 2 = ariubauti.

BAUTINN, cæsus, ride sverðbautinu, vǫpn-bautinn, a verbo obsol. bauta, percutere, ferire: svá bautom vör björnuu, var. Hkr. Oll. p. 369, ubi F. V 83 habet, svá bōtu vēr björnuu; alii ibid. habent beittum, renamr, quidam brytjum, disseccamus. Cognatum est AS. beat, cædere, it. Isl. bita, v. c. vǫpnbitinn.

BAUTT, 2. s. imperf. ind. act. v. bjóða, Illk. 24.

BAUTUDR, m., equus, (qs. qui tundit pedibus terram, a bauta), SE. II 487. 571. — 2) bos, SE. II 566; bautadr, id., SE. II 483; sed cod. reg. bauruðr; SE. II 625 baurruðr.

BAVÖRR, m., nanus, Vsp. II, vide bafurr.

BAZTR, (id. qu. beztr), optimus, superl. adj. góðr; positivus regularis extat in AS. bat, bonus, compar. bett, melior. Háram. 14, II. kat. 39, Y. 55, Öll. 92, 8, Lb. 12, Gd. 16; bazt, optimum, utilissimum, quod maxime expedit, Háram. 27. 48; adv., optime, Ghe. 14; neutr. pl., bōzt, Sk. 2, 19. Vide albaztr, Plac. II, ubi scribitur, albatstr.

BÁÐIR, BÁÐAR, BÆÐI uterque, ambo: bæði pro hváttveggja, Háram. 91; beggja pro bæði: unz Magnús misti beggja, sigrs ok heilsu, F. X 430, 60; jós ok arm-bauga muntu æ vera beggja vanr = bæði jós ok armb., Lokagl. 13; vön geng ek vilja vers ok beggja, i. e. vön bæði vers ok vilja, et marito et gaudio spoliata, Bk. 2, 9. Simili modo ponitur bæði in prosa: varð þessi orrosta hörð ok löng bæði, F. VIII 138; líð mikit dreif til hans ok frítt bæði, F. VIII 246; Fsk. 187, þá var þeim skamt allstórra høgga á núllum ok laga bæði.

RADLJÓŠ, n., clipeus, SE. I 572, forte id. qu. bōðljóš, lumen pugne; II 478 bōðliós, II 562 bōðliós, II 621 bard liós.

BADMUR, m., arbor, Vsp. 25, SE. I 52; silva, v. herbæ, Grm. 40; ramí, Bk. 1, 11, ubi badmur víðar, bruchia arboris, a cortice distinguuntur, unde limrúnar (FR. I 168 h. l. habet á barri víðar, in gemma v. oculo arboris). Mæsoq. bagius, arbor (g = ð); in compos., v. hárbadmur, höfuð-, att-. — 2) sinus, id. qu. fadmur: taka i badm, in sinum recipere, ulnis amplecti, Lokagl. 26; vaxi þér á badmi barr, e sinu tuo, II. had. 16. — 3) terra, SE. 625, pro barnur, bardmur.

BÆGI, dat. sing. a hógr. qu. v.

BÆGI, m., adversarius, id. qu. bagi, (= bægir, ut visi et visir), Hg. 33, 16, et var. pro bagi, F. VI 197, 1.

BÆGINN, adj., obnitens, renitens, adversarius, (bægja), F. II 182. In compos., orðbægin.

BEGIR, m., bos, lect. Wehart SE. I 527, var. 9 pro bæfir (qs. bægir, adversarius, repulsor, petulus).

BÆGIR, m., subst. verb., (a bægja), adversarius, inimicus: auðar bægir, inimicus diritarum, vir liberalis, Selk. 4.

BÆGJA (bægi, bægða, bægt), v. a. resistere: fār mǫ bægja aldragi sinn pauci fato possunt resistere, Sturl. 1, 42, 7; óhreinn andi bægði, impurus spiritus (virum) impedit, Selk. 2; bægði sára sigðar [i Selkolla mjök þollum, hominibus gravem molestiam, magnum impedimentum facessit, Selk. 13. — Bægja víð, id., cum dat., máttið enskrar ættar öld bægja víð þér, Angli tibi resistere non poterunt, Öll. 44, 4; b. víð ægi, pe-lago resistere, obniti, de stremito navigatore,

SE. I 454, 3. 494, 1; cum acc., b. við Engla, Anglis molestiam facessere, Anglos populationibus vexare, ÓT. 31, 1. Bægjaz, obniti, de turba concionis, öld bægiz, F. V 180; bægjaz við, cum dat., b. við valdi e-s imperium alicujus detrectare, Hg. 16; cum acc., eigi má við örlög bægjaz satis resisti non potest, Ha. 199, 1.

BÆGR ride frábægr.

BEIGUÐR, m., nomen athletæ, (terror, qui terrorem incutit), SE. I 394.

BEIMA, v. n., comitem esse, comitari, Korm. 19, 2, ubi construo: gullseims njórur gengr beima goðleiddum gáða at glæstum bingi femina diis invisum homuncionem ad splendendum lectum deducit. — Hæc, nusquam alias occurrens, vox radix esse videtur tóu beimar.

BEIMAR, m. pl., comites Bemoni, SE. I 530; hinc pro viris, hominibus in universum: Mg. 31, 9, Nj. 80, Ríkst. 1, Gp. 15; lið beima, cælus hominum, homines, SE. I 478, 3; kyn beima, genus hominum, homines, ÖH. 160, 1, SE. I 474, 3, Ha. 20. — In singulari non occurrit de singulis hominibus, nam ÖH. 170, 1 construendum est allr þinn skáli er þekkr beinum totum tuum triclínium hominibus placet, sec. F IV 374, vel jungenda þjóðkonúgr beima i. e. konúgr beima þjóðar rex virorum, sec. Hkr. l. c.

BEIMI, m. regulus maritimus, SE. 548, 2.

BEIMUNI, m., regulus maritimus, SE. I 546. 530. II, 154, 2, Saxonis (lib. 6. p. 404. ed. Steph.) Bemonus, cunctis Davie piratis virtute præstans; Petersens Danske Historie i Hedenold, I 260.

BEIN, n., os (ossis); de ossibus mortui, Bk. 2, 49, Y. 49, de reliquiis sanctorum: beina gætlr, de Gudmunda Bono, Ag.; beina lād, terra (repositorium) ossium, scrinium, þundr b. láds, de archiepiscopo, Gd. 12, sed b. l. alii legunt beina láds, fortasse templi, ædis sacræ, id.; bein sávar, lagar, os maris, lapis, Y. 9, 55; regis bein, id., verpa ægis beini allskarpt, lapidem perquam acriter conficere, græce damnum (malum) inferre, ÞpS. ut ljósta illum steini, Vigagl. 21; ríde fjarðbein. Foldar bein, os terræ, lapis, Y. 39, cf. Oridii Metam. 1, 393: „magna parens terra est, lapides in corpore terræ Ossa reor dici“; id. pro lapide pretioso, gemma: jörð hlöðynjar beina, Tellus gemmarum, femina, SE. I 474, 4. — 2) crus, F. VII 35.

—BEINA, derivatum a bein, os, ð. crus, pes, v. gengil-, grönu-.

BEINA (beini, beindi, beint), v. a. (v. snarbeina) dirigere, (beinn): beina farar íter secundare, ÓT. 105 (cf. AA. 19, et GlM. I 180. 208); b. at e-m, porrigere, dare, tradere, commodare, utendum dare alicui, Korm. 3, 10; b. e-m hróðtöln dare alicui eloquentiam, Ód. 1; etiam cum dat. personæ et rei, gáðu honum beindi, beneficium ei præstitit, ei bene fecit, Söll. 4. In prosa est, beina aurum til handa e-m pecunias alicui expendere, Grág. I 285,

var. — Absol. opem ferre, adjuvare: nema guð beini nisi deus (me) adjuvet, Lb. 34; sic in prosa, ek heli beint fyrir þínum mönnum sociis tuis opem tali, GlM. II, 94. — 2) beinir, Sturl. 7, 25, 1; v. beinn.

BEINI, m., id, quod hospitibus præbetur, officium hospitalitatis, Am. 8; vinna gestum beina hospites bene excipere, Plac. 38; cibus, SE. I 306.

BEINIR, m., subst. verb. a beina, qui dirigit, promoret, qui efficit aliquid, auctor: b. bragna falls, auctor mortis (cædis) virorum, puguator, bellator, SE. I 450, 2. Vide ölbeinir.

BEINKNEIF, F. III 9, 2, ubi var. lect. est beinkneif, telum, quod vide.

BEINN, adj. derivatum a bein, crus, pes, vide in compositis berbeinn, há-, ráng-.

BEINN, adj., rectus, directus: bein orð, verba directa, simplicia, vel libere fluentia, de carmine, G. 8; beinn byrr, ventus fereus, favens, secundus: ef beinn byrr leysti flota sunnan, Fsk. 173, 2; beint skapt, rectum, directum manubrium, Ha. 235, 1, ubi pro benio legendum beino; höfse friðr at beinni, eo firmior, certa magis ac stabilis pax, ÖH. 183; beinn til rána promptus ad rapinas, Sturl. 7, 25, 1. Beint, adv., recta, SE. II 102; omnino, prorsus, beint hjá steini prozime ad lapidem Selk. 1; certo, Gd. 15, Skáldh. 1, 21.

BEINRÁNGR, adj., tortis cruribus, vel divaricatus, (bein, rángur), Orkn. 79, 7. Cf. rángbeinn.

BEINSKEPTADR, adj., recto manubrio, superl., HR. 32.

BEINVIÐR, m., acrifolium, SE. II 483. 566; cf. Sks. 90: „beinvíði, er sumir kalla hulfir, en á latíno acrifolium“. Lex. Dan. Molbeckii, Beenved, eunonymus Europæus; Lex. Badenii, ligustrum, Beenved; aliud est beinvíði, salix (arbuscula) folio subseriato, Eggerti itiner, p. 172, Ströms Descr. Mariæ, I, 99, 135. — 2) gigas, SE. I 550, 4.

BEISKR, adj., acerbus: beiskt eiskald, acerbum cor, i. e. animus bellandi cupidus, SE. II 493; beiskt lífs grand acerba ritæ factura, SE. II 236, 1. — In prosa, verba alls-beiskr acerbum dolorem (græcem íram) concipere, Nj. 60, Sturl. 8, 19; bita á beisku acerbos dolores pati, íbid. 9, 6.

BEISL, n., frenum, Gd. 34, al. beizl. Etiam beisl, Nj. 22.

BEIT, n., navis: aka beiti nare rebi, Hácam. 90; beit hers naves bellicæ, Hnd. 1, 22; beiz (pro beits) stafn prara navis, H. kat. 14; skjóta beiti und farm, narem subijcere oneri, narem onerare, Hh. 17, 2; beita borg, arx r. terra natium, unda (mare), beita borgar bál aurum, beita borgar bálgrimmur auri largus, SE. I 330, 3, harnufgr beit, Hk. 2, 4; beit hruðuz naves tæstate sunt, Sic. 20, 3; beit slíta sjá naves mare secant, F. VII 67, 1 (A beita, narem oblique vento obvertere). — Aliud est beit, f. summa pars cornus, quæ metallo includitur (F. III 190), quod etiam derivatur a

beita, metallum ducere, dilatare, quocum con-
ferri potest Cæsaris Bell. Gall. 6, 28, de
Germanis: „Hæc (arorum cornua) studiose
conquisita ab labris argento circumcludunt,
atque in amplissimis epulis pro poculis utuntur.

BEITA, f., esca: veit hann (valþidurr)
erna sér beitu ille (corvus) sibi largam esca-
copiam suppetere novit, Hh. 83, 1; hrafn
sleit af ná beitin, Eb. 6, Ísl. I 165, 1; ek
veit, at hrafn gat hræva beitu escam ex ca-
daveribus decerptam, Eb. 19, 13; gera beita,
esca lupi, cadaver, ÓT. 130, 1. SE. I 490,
3; úlfs beita, id. ÖH. 160, 1. Plur. beitor
esca piscibus capiendis, Hgmk. 17.

REITA (beiti, beitta, beitt), v. a., incitare,
ciere. it. adhibere, adplicare, sæpe sensu
hiphilitico a bita, id. qu. bita bita. Beita
bröndum, gladios ad ferendum adhibere,
gladiis ferire, SE. I 714, 1; beita sverði á
síðu, gladium lateri intentare, latus gladio
ferire, FR. II 24; pass., sverðum var beitt,
adhibiti sunt gladii ad ferendum, res ad
gladios venit, gladiis pugnatum est, Ód. 19;
beita yggs teiti, id. qu. beita sverði, Ísl. I
90 (sed Eb. 19, 7 leita yggs teiti, vide teiti).
— β) cum acc. personæ, beita e-n sverði,
gladio aliquem adpetere, gladio percutere,
interficere, FR. II 50, 3; tyroða beitti hann líð
með örur sagittis petiit, Hkr. 17; pass.,
beitaz stáli ferro interire, SE. II 224, 1.
Simile est, beita e-n grandúgi gunnar, ali-
quem lupo escum obicere, lupum in corpus
prostrati hostis immittere, i. e. aliquem leto
sternere, Ísld. 3, ut beita e-n hundum til
hana, F. II 173, aliquem ad bestias dammare.
γ) beita töður (ys. láta fê bita töður), prata
stercorata pro pastu habere, pascere pecora
in pratis stercoratis, Korm. 16, 4, hodie
vulgo at beita tún, engjar. — δ) beita skipi,
cursum navis intendere, navem obliquo vento
obvertere, in ventum obliquum vel adversum
navem incitare, it. absol. beita, obliquo vento
navigare, beita fyrir Hvetumynni, ostium
Hæla vento obliquo præternavigare, Orkn.
80, 1; út berum ús, at beita, proferimus
perticam veli, ut navem adverso vento adi-
gamus, Orkn. 81, 8. — ε) beita mar equum
in cursum incitare, Ghe. 17, id. qu. láta
hest renna; sed beita vagn jungere equum
curru, Gha. 18; beita yxn fyrir arðr bores
aratro jungere, Hugs. 32, 2. — In prosa
cum dat., beita yxnum fyrir sleða, Eb. 31;
beita hesti frá hlassi, Dropl. msc. p. 61, sed
cum acc., b. hest fyrir (o: vagn), F. X 373.
— ζ) beita brögðum, adhibere dolos, uti dolis,
Rm. 42; beita e-n vélum dolos cui intendere,
illu male consilere, grandi, harmi, noxam,
cladem inferre, Sk. I, 40, Bk. 2, 55, Gha.
31, SE. I 302, 2; beitr lömi dolo circum-
ventus, Y. 53; beitr var bragna sættir vélum
legendum ridetur RS. 33. — η) hverir mano
birnir beittast? quinam ursi (i. e. prin-
cipes, magnates) inter se concurrent? Sturl.
6, 15, 16, nbi beitzaz est id. qu. beita
sér hvárr við annan, riribis inter se ex-
periri, cui simile est HS. 6 beitzaz vél-
ræðum (= beita vélræðum hvárr við annan)
dolis inter se certare. Haud absimilis locu-

tio Ötkosraþ. ed. Hol. p. 34 beitzaz birni,
certamen cum urso periclitari, v. urso se
obicere, i. e. magnum aliquod et anceps
discrimen subire, ubi sic: sögðu, at þeir
mundi ei þeim birni beitzaz, at deila um mál
hans við ofressismenn slika, negabant (amici
Ötkorrí) se eam subituros discriminis aleam,
ut adversus viros tam præpotentes de causa
ejus litigarent. Beita hjörnu, pro beida hjörnu,
venari ursos, SE. I 384, 3, ut in prosa
ÖH. 240.

BEITI pro beitti, 3. sing. impf. ind. act.
v. beita, SE. I, 302, 2.

BEITI, n., Hæram. 140, vertunt inter-
pretes, animal v. instrumentum mordax. J.
Olavius, erica, (beitilýng, erica vulgaris), vel
rhús, ρούς, frutex coriarius, unde Dan. beitse.

BEITI, n., naris, id. qu. beiti: létum beiti
á brim þrænka naves pelago commisimus,
FR. II 302, 4.

BEITI-ÁSS, m., pertica veli, (beita, δ, áss),
SE. I 584, 2. II 482. 565. 625. — In prosa,
F. II 330.

BEITI, m., regulus maritimus, SE. I 546.
(Goris filius, FR. II 5, 20). Beita borgar
bál aurum; vide sub voce beiti.

BEITIR, m., subst. verb. a beita, qui in
cursum incitat: beitrir dólgiuns, conector
ensis, enseu ad cædendum adplicans, præ-
liator, vir, Plac. 10; b. sverðs, id., F. V
170, ubi est gen. plur. beita; b. hardis sóta,
hyrvils skíða, incitator navis, vir, Ge. 2,
Plac. 35; hauka beitrir, accipitres emittens
(venandi causa), princeps, rex, ShI. II 291
rar., quo loco cod. Flat. habet beitr, quod
forte idem valet, (bætr = beitr, beitrir, F.
II 305). In compositis: fólkbeitrir, út-,
vigg-, ör-.

BEITNÁRÚNGAR, m. plur., pastores, opi-
liones, ritam nomadicam agentes, (beit, f.
pascua, nárungrar), vel, quod forte rectissi-
mum est, riri, homines, (beit. n., naris), etsi
de legatis Judæorum sermo est, SE. II 186, 1.

BEITTR, adj., in compos., vide ángrbeitrir,
sár-, slíðr-. Beitt, quod legitur Hb. 2, 4,
idem est, quod beiti naves; in Hkr. T. VI,
vertitur „obligata“ (forte mendum pro obli-
quata), quasi sit part. pass. v. beita.

BEITR = BEITTR, acutus, v. sár-, slíðr-.
BEID, SE. I 350, á beid skjaldi. potest
esse id. qu. á bið skjaldi, in expectationem
poeta, ut poetam exspectet, maneat (i. e. ut
poeta munus obtineat); nam et exstat formu
beidig pro bið mora, F. VIII 151, var. II,
et þrusis occurrit á bið, v. c. þegar líð
hans var comit, þat er hann lá á bið, ubi
advenire copiae suæ, quas exspectans eo loco
manebat, F. X 407. — Sed forte verissimum
est, á beid, sec. morem scribendi cod. Reg.
esse id. qu. á beð, in lectum, in torum; sci-
licet munus regium representatur ut sponsa
in torum poetæ deducta, leiddi Gefnir meý
á beð skjaldi. (rex) duxit filiam Gerne
(Hnossam) in torum poetæ.

BEIDA (beidi, beidda, beitt v. beiti), v. a.,
venari (aves, feras), lect. cod. Regii SE. I
384, 3, Dan. bede, beida hjörnu, venari ur-
sos — taka hjörnu (Hund. 2, 7). Huc re-

ferendum illud Fagrskinnæ 77: nú bar svá at einn dag, þá er Ólafr svanski hafði ridit með hauka ok hunda sína, at hann kom apr fyrir dögurdarmál, ok hafði beitt sínu trönu, et mox, veizt þú nökkuru konung hafa beitt meira á einni morgunstuðu? quocum conseratur Öll. 90, F. IV 181—2. vide beita, 7.

BEIDA (beidi, beidda, beidt), v. a., *petere, rogare, poscere, postulare*; b. e-n mála *compellare aliquem sermone* (v. *petere, hortari aliquem, ut secum loquatur*), Skf. 1; þjóðir skjálfa, en þorir eingi ágætan guðs orðs at beida, Krosskr. 34; sic SE. pros. I 120. 286, beida e-n orða, id.; krefja e-n máls, F. VII 162, ubi Hkr. kveðja; b. ferðar hortari ad profectionem, Isl. II 98; þurft beidr postulat usus, Lb. 51; beida e-n gráts, *lacrimas alicui monere, facere ut quis fusus lacrimis mærore levetur*, Gk. 23; b. brynþings *poscere pugnam*, Hg. 28, 1; beiddu grjá grjóts gánga, *flagitarunt cursum saxorum griseorum, i. e. effecerunt, ut sara circumirent, lapides molares circumegerunt*, SE. I 378, 2, ut biðja víðar skriðar, SE. I 650, 1. Beidaz, cum gen. rei: beidaz árcida, Korm. 8, 1, v. áreid; þaztú æ beidiz, id quod semper optas, Am. 83 (Hm. 19 incertum, beiddiz-at non postulat, an beiddiz at, propter significationem tóð bravngu plane obscuram); in prosa SE. I 220 cum acc. pers. et gen. rei: beiddiz Bauga leigu sinnar a Baugio mercedem sibi pactam postulavit. — Part. actiui, beidandi, *flagitator, qui poscit, flagitat, optat, cupit, in appellationibus eiorum*: b. brodda hriðar, *poscens pugnam, præliator*, Korm. 12, 2, 14, 2; b. brynju poscens lorícam, id., GS. 15; beidendr haudruens hlíða, *flagitatores narium, rei nauticæ studiosi, mercatores*, Isl. I 166, 3; b. móins leidar, *optans aurum, vir*, Grett. 19; b. þjóðar máls, *qui populi colloquium petit, vir*, Öll. 259, 8; b. þrimu seida, *poscens lústas, pugnat*, Isl. II 338. Vide hoddbeidandi ö-. Part. pass. beiddr: beiddr slugs, v. slugbeiddr. — Beida, Korm. 3, 4, bands man ek beida rindi, G. Pauli pro verbo accipit, vertens, rogaturus sum mulierem; malo pro adjectivo sumere, vide beidr.

BEIDADR, m., *qui postulat, vide in voce compos. laudbeiddr*.

BEIÐÁLFR BANDRINDAR, *femine nuptias petens, procus, amasius*, (beida álfr), cohærente videtur Orku. 79, 8, nam de femina concertantes representantur. De simili tmesi vel disiectione cf. beidimara, reiðigátt.

BEIÐIHLÖKK, f., *nympha optans, cupiens*, (beida, hlökk); b. blíks, *nympha, rei splendida (ornatus) studiosa, femina*, Vigagl. 27.

BEIDIMARA, f., *que optat, cupit*, (beida, mara): b. auðar, *auro studiosa, femina*, Korm. 19, 10. De tmesi vide reiðigátt.

BEIDIR, m., *qui optat, cupit, poscit, flagitat, postulat*: b. auðar vir, G. 34; — bardels pugnat, Grett. 49, 2; — baugskjalda, id., G. 19; — bentiluuns, id., Korm. 22, 6; hneitis (gladii), vir, Ag. — beinlins borgar, id., Grett. 39; — brynju, id., Korm. 16, 4; — brynþings, id., F. XI 298, 2; —

bylgju lögs, (auri), vir liberalis, Nj. 80; — friðar, *pacem optans, vir pacificus, placidus*, Plac. 39; — hodda vir, Ed. 67, 5. In compositis v. dynbeidr, eld-, ör-. — 2) hapta beidr, *Odin, imperator deorum, ut hapta guð; mýldingar hapta beidis, reges Odíniani, Dii rel Asæ, gildi hapta beidis mýldinga, potus deorum v. Asarum, cererisia poetica*, SE. I 248, 1, sec. regulas in initio c. 3. p. 244 propositas, in quibus Ása mýðr ad hanc semistropham referendum est. — 3) beidr, GS. 18 de viro absolute capiendum videtur; per se beidr esse potest procator, amator. — 4) in compos., friðbeidr, logbeidr, byrbeidr.

BEIÐISIF, vide hórbeidisif.

BEIDITÝR, m., *deus poscens*, (beida, týr), *optans, cupiens*: b. bílds lattar, *poscens galeam, pugnat*, vir, Thorf. Karls. 8, 1. (AA. 144).

BEIÐIÞRÓR, m., *deus optans, cupiens*, (beida, þrór): b. arnlínns, *optans annulum*, vir, Plac. 56.

BEIÐNI, f., *rogatio*, (beida) Skáldh. 7, 12.

BEIDR, adj., *petituriens*, (beida), Am. 90: beidr fór ec heiman at bíða þin, Guðrún. In Gloss. Eddæ: sorte pro beidr, ab aliis instigatus, quo respicere possunt verba FR. I 222, ok vartu niðr gípt at frænda ráði; in NgD. 76 vertitur beidr, den som beder, qui petit; in gloss. ad Cogn. Spir. sub voce bið: procus (præcaturus) domo iri, te uxorem ambiturus. Forte beidr h. l. est amore captus, et huc referendum Korm. 3, 4, ek man bands rindi beida, memini, feminam amore mei captam esse. In passivo significatn occurrit beidr in voce compos. einbeidr, qui solus optari potest, v. Lex. B. Hald., ut beidr etiam verti possit exoptabilis.

BÆKI, n., *sagus, nom. collectivum a bok, id. qu. heyk, had, vide ölbeki; in compos. occurrit bækishógr, silva saginea*, F. XI 224, et nomen navis Bækisúð, F. VII 264.

BEKILL vide dárbekill.

BEKKDAUÐR, adj., *domi mortuus*, (bekkr, dauðr), Hævam. 71 ed. Holm; vide velifðr.

BEKKDÓMR, m., *contentio*, (bekkr, scamnum, cfr. bekkjast við, bekkinn, bekkung, bekkni in Lex. B. Hald., bekkjaz til, Grett. 54, dómr, term.): bekkdómr Hæðins rekka, *contentio (ludificatio) Hedinianorum, pugna*, F. II 322, 1.

BEKKI, m., *qui contendit, adversarius, inimicus*: bekki bauga, *inimicus annulorum, vir liberalis*, Gp. 8.

BEKKJUNAUTAR, m. pl., *consensores triclinii*, (bekkr, nautr), contrivæ, Sturl. 1, 13, 4. In prosa, kátr við bekkjunauta sína, Dropl. maj. msc. c. 5.

BEKKR, m., *gen. bekkis et bekkjar, rivus*, (Dan. Bekk, Germ. Bach): sá bekk (in priore semistrophæ brunur miskunnar) eykr setan þorsta þeim mýðnum, er af drekka, qui rivus eis hominibus bene moratis, qui inde biberunt, dulcem sitim excitat, Hv. 8; hjá einum bekk jurtu rivum nescio quem, Srlk. 13; sveita bekk, rivus sanguinis, sanguis, leita sveita

bekks, *sanguinem quætere, quo sitim extinguas, de hasta, SE. I 606; bekk vargs, rícus lupi, sanguis, drekka vargs bekki, sanguinem haurire, de corvo, Nj. 30, 1; bekk eldr, ignis rivi, aurum: bekk lá eldr ok axla úldíðs Dönum miðli aurum (armilla) Davis inter carpum et humeros (i. e. in brachiis et lacertis) jacuit, SE. Eg. 234, bekkjar drekka, haustus rivi, aqua, Merl. 1, 7; ríde eldbekkr. — 2) mare, SE. I 575, 1, quo et antea allatæ appellationes poetice referri possunt. — 3) bekk, rícus, in prosa, F. VI 164. 335. VIII 8, 217.*

BEKKR, m., gen., bekk, et bekkjar, *scamnum, sedile, sedes; lectus tricliniæ: strå bekki, SE. I 242, 1, Hamh. 22, Vegth. 11, Grm. 9. 44, Lokagl. 11; breiða bekki, Alm. 1. Ghe. 1, 3, Am. 24. 25, Krm. 25; hinc bekkjar dis Brunnaðrs, dea triclinii Brunnaðkerini, Idunna (S. Thorl.), SE. I 312, 2; v. Brunnaðr; bekkjar tré, arbor triclinii, semina, F. V 200, 2. — β) scamnum, sedile in tabernaculo comitali, Korm. 12, 1. — γ) lectus dormitorius, Korm. 16, 3. — δ) in compositis, úlbekk, ornbekkr, in appell. navis hafbekkr. — 2) navis (cf. bakki): hrannir strykkva hláðinn bekk undæ verberant onustam navem, SE. I 692, 2; blárúst bekkjar, cærulea via navis, mare, Hg. 6. — 3) campus v. collis, saltus (cogn. bakki): um bekki, per colles, per saltus, ÖH. 70, 4; úlna bekk, campus piscium, mare, úlna bekk eldr aurum, SE. I 338; Sölsa bekk, campus piratæ, mare (sec. SE. I 440, hær er kalladr særinu Sölsa bekk), Sölsa bekkjar tröð, via marina, undæ, fluctus, SE. I 440, 3; hlunn dyrgla bekkjar runnr eir, a hlunn dyrs bekk, campus navis, mare, hlunn dyrs bekkjar logi, flamma maris, aurum, ÖH. 92, 11.*

BEKKREKKAR, m. pl., viri scamnis insidentes, (bekkr, rekk), domestici: b. falljötuns, domestici gigantis, familia gigantea, gigantes, SE. I 302, 2.

BEKKSAGNIR, f. pl., cætus tricliniaris, (bekkr, sögu), domestici, convivæ, aulici, GS. 9, FR. II 303, 1, Ok. 9, 3.

BEKSKRAUTUÐR, m., exornator scamni, (bekkr, skrautuðr) i. e. decus scamni, lecti tricliniaris, decus convivii, Lokagl. 15.

BEKKÞIDURR, m., tetrao rivi, (rívís innare amans, bekk, þidurr), anus: kórbeðr bekkþidurr, ovum anatis, Eg. 31, 2.

BEKKRI, m., aries, SE. I 486. 589, 1, (Norv. Bekre, id.); hodie verb. bekra, arietis instar balare (Dan. bræge, balare).

BELGR, m., sacculus, sacculus, bulga, v. c. in qua herbae conduntur, Isl. I 208, id. qu. hit, Sv. 18; sacculus veneficii serrandis, Korm. 12, 3, ubi vitafullr belgr; follis officinæ fabrarum, Völk. 32. Metaph. opt. or skörpum belg skilin orð koma, Hævam. 136, Hm. 25. — In compos. geitbelgr, smíðbelgr.

BELI, m., gen. Belja, Belius, a Freyjo carnu cervino interfectus, SE. I 124, fortasse frater Gerðe (Skf. 16), itaque gigantei generis; bani Belja Freyus, Vsp. 48, SE. I 196, 1; Belja dólgr hostis Belii, id., útrúst

Belja dólgs, extrema sedes Freyi, loca mari adjacentia, ora maritima, SE. I 262, 3, quo loco Freyus, uti Njörðus pater, maris ocella representatur. — 2) gigas: fjörspillir Belja búlverðungar, intersector gigantum, Thor, SE. I 282, 2.

BÆLI, n., lustrum, (ból), Sk. 1, 13.

BELKI, dat. s., a bölkr, qu. v.

BELLA (bell, ball), v. n., illidi, incuti, incidere, accidere: impers., ball í Keilu kolli, (ictus) accidit capiti (tetigit caput) Keilæ, SE. I 260. Sic Eb. 45: ball þér uú, Bón? ball víst, ok ball hvergi meir en þú hugðir, því ekt em eigi sárr, an ictus te tetigit, Bori! &c.

BELLA (belli, belda, bell), v. a., vim facere, injuriam facere alicui, lacessere: vikingar beldu viðr þér því ríki, er vildu qua libuit injuria te affecerunt, F. XI 189; b. drottinnrekt svikum fidem fraudulentem violare, ÖH. 171, 2; b. aldri aldar, ritæ hominum vim inferre, homines interficere, ÖH. 14, 1. — β) resistere alicui, it. opprimere, superare, c. dat., SE. I 302, 3; sic in prosa, eigi má áfseigum bella, Isl. II 305, FR. III 140. 149, Sturl. 9, 28; hinc, bellir, braguíngir, elli, opprimat (me), instat (mili), rex, senectus, id. qu. fellr á hönd mér elli, Fsk. 28, 3, quod rectissimum esse videtur; Hkr. membr. E. et F. 150, 3 habent belli, in conjunctione, HS. 1, 5 bellr, verb. neutr., quorum neutrum satis accommodatum est. — γ) agere, facere: hvi bellit því? H. 24; hverju þeir hafa bellt, Söll. 80, ut in prosa: hvar viti menn slíku bellt við konungmann? Eg. 62; hvar skal ek gera við biskup, er slíku hefir bellt? Orkn. p. 196, hinc. — δ) periphrastice, bella svikum, agitare dolos, proditorem esse, F. III 6; b. bragði technam adhibere, Am. 55; b. styr facere pugnam, SE. I 428, 3; b. vexti incrementa capere, id. qu. vaxa, crescere: vill at vexti belli valbygg Haraldr yggjar, SE. II 421, 3; b. lýgi = ljúga mentiri, Hamh. 12; b. glauvi lætum esse, Gha. 29, et in prosa, bella gleði, id., FR. I 179; bella undri mire se gerere, F. IV 36, 2; bella tiri honeste agere, ÖH. 92, 7 (AR. I 325, 3). — Part., bellendr laufa vedrs, pugnam facientes, pugnatores, Thorf. Karls. 8, 2. (AA. 146).

BELLINN, adj., petulans, injuriosus, alios lacessens, (bella), Grétl. 24.

BELTI, n., zona, cingulum: mér dregr lýrygg at hverju (Haraldr sveltir mik) belti zona mihi tergum adstringit, Snegth.; beltis hringja, circulus, quo zona adstringitur, Isl. 187. Belti Fœrtingar, cingulum insulæ, mare, SE. II 491, 4; sjáfar belti, oceanus, orbem terrarum ambiens, Lil. 10; b. foldar serpens (sec. SE. II 428–29), Merl. 2, 43. — 2) pars navis, SE. I 584, 3. — 3) in compositis jardiðbelti.

BEN, f. et n., vulnus: i uargri benu, Mb. 9, 2; plur. benjar, vulnera, Söll. 80, Hk. 1, 2. Inter utrumque genus vacillant sequentia: rauð snýsti ben blóði rubrum vulnus, H. 11, sed rauð snustu ben blóði, SE. I 418, 1, et rauð snýstu ben blóði, Fsk. 9, 4,

rubra vulnera; úr þessu beni, ÓH. 193, 2, sed or þessi ben, ShI. V 37. Pro neutro genere stat: stór fengum ben gravia accepimus vulnera, GS. 30; svanr bens, olor vulneris, corvus, ÓH. 92, 13; nam biða ben, vulnus an vulnera accipere, GS. 28, ambiguum est, etsi pluralis numerus et neutrum genus precedentibus aptiora snut. Construxi framligt ben insigne vulnus, F. I 48, 1 (HS. 1, 1), sed vide bendraugr; eldr benja, ignis vulnerum, gladius, SE I 420; benja hagl, gaudio vulnere, sagittæ, membr. E. HS. 1, 3, pro quo SE. I 432, 2 habet brynju hagl grando loriceæ, id.

BÆN, f., petium, petitio, (bón): þat er þó betra en þau petito melius est, Hávam. 36; biðja einuár þenar unicum petium rogare, Bk. 2, 60; synja litillar þenar lece petium denegare, Eg. 67, 3; plur., þenir, Nj. 133; þenar nökkvi, navis precationis, pectus, bürkr þenar nökkva, cortex pectoris, lorica, bürkrjóðr þenar nökkva, præliator, ÓH. 183. J. Olavinus in NgD. 160, þenar nökkvi, de ore, capite, et bürkr þenar nökkva de galea sumit; Jonsonius, in Vers. Lat. Njala c. 103, bóna vel þæna smiðja, precum officinam, pectus vel caput vertit. Scribitur beon in fragm. Blasii: „En þá er guðs vinr hafði beon lokið”.

BÆNA (beni, benda, bænat), v. a., orare, rogare, Pál. 19, 3. ubi a vero hujus verbi sensu discedunt interpp.; cum gen.: hverir bænda slíks quínam hoc flagitarunt? i. e. quínam hujus rei suasores et auctores fuerunt? SE. II 248, 2. In prosa, at bæna e-n til, alicui persuadere, ut faciat aliquid, F. X 387; hodie superest in verbo gráthæna, et bæna sik, inter precandum faciem legere, tecta facie preces fundere.

BENDA (bendi, benda, bendt), v. a., flectere, curvare, sinuare: vindr bendir váðir ventus sinuat vela, SE. I 630, börðgrund bendir stýri unda flectit gubernaculum, SE. I 690, 2; skildir bendaz, clipei inflectuntur, SE. I 614, 1; b. álm, hlifar, benþvara, arcum, arma, hastam torquere, Rm. 25. 39, F. VI 171, 2, Krm. 9, cf. svegja; in prosa benda boga arcum adducere, Nj. 107, Dropl. maj. msc. c. 16; benda sverð um kné sér genu opposito gladium lentare, F. X 213. — β) benda víg, incitare pugnam, simpl. facere pugnam, cædem committere, Dropl. min. msc. 13, 4. Part. pass. bendr, curvatus, flexus: b. baugr, curvus, rotundus, Vigl. 17, 7, nisi legendum sit brendr, coctus, auro puro; b. randa rymr pugna concitata, Sturl. 9, 45, 2. Cf. subst. bendir. — 2) significare: hvat hyggj þú brúði benda quid feminam putas significare, Ghe. 8; portendere: undr er, ef ekki benda — framvisar mér disir, mirum est, ni dæc providæ mihi (futura) præsignificant, Hilt. 34.

BENDA, id. qu. band v. bendi, n., vide höfuðbendur. Benda pro binda, ligare, occurrit in voce compos., mülbendr, fiscella castratus, Grág. I 183.

BENDAGR, m., lux vulneris, ignis vuln., gladius, (ben, dagr): hendags gufr pugna, HR. 30.

BENDILL, m., in segetum nomenclatura, SE. II 493 videtur esse id. qu. bundin, mæges.

BENDING, f., signum, quo quis admoneatur, G. 46.

BENDINGR, m., vide sal-, sam-. — 2) subst. verbale, id. qu. bendir, vibrator, membr. E. HS. 1, 1, hjörs bendingar, vibratores gladii, præliatores, viri, pro hjörs bendraugar; cf. handrgyrðingr, óbíðingr.

BENDIR, m., qui torquet, vibrat, (benda), ut svegir: bendir valþögnis varrar skíðs, vibrator gladii, præliator, vir, Vigagl. 26, ubi pro bendiz forte legendum bendir, in vocativo. Vide styrbendir.

BENDRAUGR, HS. 1, 1; Hkr. T. VI jun-guntur hjörs bendraugar, saucii milites, quod resolvi posset in hjörðraugar bens, milites vulneris (i. e. vulnere adfecti, vulnerati), vel sumi pro benjaðir hjörðraugar; Olavinus coniecit hyrs (pro hjörs) bendraugar, præliatores, a bens hyrr, ignis vulneris, gladius. Ipse construxi hjörs draugar, præliatores, et framligt ben, ShI. I 58. — Membr. E. Hkr. l. c. habet hjörs bendingar, vide bendingir; cod. chart. A et Fsk. 27, berdraugar, qu. v. Possit et bendraugr resolvi in bend-draugr, (benda, draugr), qua ratione b. hjörs idem fuerit ac bendir hjörs vibrator gladii; auðs bendraugar, dicitiarum dispersores, viri, (benda, draugr), Merl. 2, 93.

BENELDR, m., ignis vulneris, (ben, eldr), gladius, Hg. 33, 7.

BENFASTI, m., ignis vulneris, gladius: kaldr b. varð bresta í háturum hjarra, HR. 20.

BENFLÆÐR, f., mare vulneris, sanguis, HR. 33.

BENGAGL, n., anser vulneris, (ben, gagl), corvus v. aquila: bengagls bræðir, pugnator, vir, Orkn. 75, 2; bengögl gnúðu at dyn sköglar aquilæ in prælio clangebant, SE. I 418, 1, F. X 187, 2, quo loco II. 11 habet bryngögl.

BENGÍÐI, m., plautus (avis) vulneris, (ben, gíði), corvus v. aquila, id. qu. bengjóðr, Korm. 16, 2.

BENGJÁLFR, n., mare vulneris, (ben, gjálfr), sanguis, gen. -rs et -s: blágjóðr bengjálfrs, lividus corvus, ÓH. 28, 1, sed bengjálfrs, F. V 72.

BENGJÓRT, Eb. 63, 2, prava lectio pro bengrát.

BENGJÓÐR, m., plautus (avis) vulneris, (ben, gjóðr), corvus, F. III 86.

BENCRÁTR, m., lacrima vulneris, (ben, grátr), sanguis, Eb. 63, 2, cf. tár benja, sub tár.

BENGREFILL, m., gladius, Höfuðl. 7, Krm. 10, (ben, grefill, a grafa), unde G. Magnus, fossor vulnerum, G. Pauli, rimator vulnerum, explicant; Rafnio est cælum vulneris, (grefill = grafall); possit et verti, rutrum vulneris, (grefill = gref).

BENGRÍDR, f., gigantis vulneris, (ben, gríðr), securis, Nj. 93, 2.

BENILUNNR, m., falanga vulneris, (ben,

hlunnr), *gladius*: *benhlunn*s beiðir, *præliator*, *vir*, *Korm.* 22, 6.

BENHRÍÐ, *f.*, *procella vulnerum*, (ben, hríð), *pugna*, *Ísl.* II 8.

BENJA (-aða, -at), *v. a.*, *sauciare, vulnere, it. letali vulnere adficere*, (ben), *Fm.* 25.

BENJO, *Ha.* 235, 1, et *benju*, *F.* IX 618, 2, *legendum est beino v. beinu, a beinu, reclus.*

BENKNEIF, *f.*, *hamus vulneris*, (ben, kneif) *telum*: mörg bitr b. óð i blóði multa aenta tela sanguine natabant (*adspersa erant*), *F.* III 9, 2; *cf.* *GS.* 23.

BENKNÚAR, *m. pl.*, *pars aliqua gladii*, (ben, knú), *SE.* I 567, 3.

BENLAUKR, *m.*, *lignum vulneris*, (ben, laukr), *gladius*, *F.* I 173, 3.

BENLINNR, *m.*, *serpens vulneris*, (ben, linnr), *hasta*: *benlinns borg clipeus, ejus beiðir, præliator, vir*, *Grett.* 39.

BENLOGI, *m.*, *flamma vulneris*, (ben, logi), *gladius*, *Merl.* 1, 35; *benloga vindr, tempestas gladii, pugna, ejus njótr vir*, *Selk.* 12; *bregða benlogom enses vibrare*, *Hund.* 1, 47, *FR.* II 314, 3; *kveðja laudr randum benloga*, *HR.* 22; *b. beit brynjo*, *ibid.* 34.

BENLÆKKR, *m.*, *riens vulneris, sanguis*, (ben, lækr), *Eb.* 19, 14, *sed sec. membr. unnar benlækir (pro lækir bens unnar) rivi sanguinis.*

BENMÁRR, *m.*, *mergus vulneris*, (ben, márr), *corvus*, *gen.* *benmárs et benmárs*, *Höfudl.* 10.

-BÆNN, *derivatum a bæna, petere, orare, vide composita* *geyrbænn, gjörbæna, torbænn.*

BENRÖGN, *n.*, *pluvia vulneris*, (ben, rögn = regn), *sanguis, heyrja b., sanguinem effundere*, *Nj.* 79.

BENSÆFÐR, *vulnere necatus, letali vulnere percussus*, (ben, sæfa), *Eg.* 60, 1.

BENRÆGR, *m.*, *gladius*, *SE.* II 476 *pro bensogr; cf. bensögr.*

BENSÆR, *m.*, *mare vulneris*, (ben, sær), *sanguis: bensæfar rann, ædes (receptaculum) sanguinis, vulnus*, *Grett.* 13.

BENSHILDR, *Krm.* 4, *membr. divisum habet bens hildir; Rafninus accipit pro dat. obsoleto, pro bens hildi, v: skildir klufuz benshildir, clipei diffindebantur vulneris bel-lona (securi), hildir pro gigante sumens, cujus exempla desunt. Verissima lectio esse videtur: bensildir klufu skildi, haleces vulnerum (sagittæ vel hastæ missiles) diruperunt clipeos; cum bensildir, quod ad appellationem adtinet, confer hresilna hjaldr, Krm. 13, sildr regularis pluralis est tvö sild; v. Harbl. 3, HS. 18, 2; membrana klufuzt skilder, fallente prouontatione, dictum est pro klufu skilde; bensildir, HR. 6.*

BENSIGR, *m.*, *gladius*, *SE.* II 619 *pro bensogr, forte id. qu. bensíkr.*

BENSIGDR, *m.*, *fulx vulneris*, (ben, sigdr), *gladius*, *Ísl.* II 257.

BENSÍKR, *m.*, *ignis vulneris*, (ben, síkr), *gladius*, *Hg.* 20, 2, *F.* I 39, 2.

BENSÍLD, *vide in benshildir.*

BENSKÁRI, *m.*, *mergulus vulneris*, (ben,

skári), *corvus*, *Ísl.* I 166, not. 6; *plur.* *benskárar*, *Eb.* 26.

BFNSKEID, *f., plur.*, *benskeiðr*, *F.* V 234, 2 *significare videtur utrumque latas lauiæ gladii: blóð féll ofan á báðar benskeiðr; forte cognatum est Dan. Skinne, Germ. Schiene, Anglos. on þæm scennum, in laminis (gladii). Beov.*

BENSKÖRI, *n.*, *id. qu. benskári*, *Ísl.* I 166, 2.

BENSKÓÐ, *n.*, *noxa vulneris v. vulnificæ*, (ben, skóð), *gladius*, *Grett.* 19, 1, *HR.* 35.

BENSOGR, *m.*, *gladius*, *SE.* I 365, 2, *aut vulnera sngens*, (ben, sjúga), *aut ignis vulneris, a sögr = sokr.*

BENSÖGR, *m.*, *gladius*, *SE.* I 565, var. 15.

BENSTARI, *m.*, *pica vulneris*, (ben, stari), *corvus*, var. *Krm.* 9, *cui convenit lectio bræddum; nam lectio membr., þein stara brendum, omnino rejicienda est. Benstara minni, potus corvi, sanguis, ejus þrima pugna, ejus særkr lorica, hujus árr vir Ag.*

BENSTÍGR, *m.*, *via vulneris, vulnus* (ben, stigr): *vápnhríðar naðr varð skriða fram á benstiga, gladius coactus est vulnera penetrare (prop. anguis pugne prorepsit in transites vulnerum, cf. similem metaphoram SE. I 606), Grett.* 59, 2.

BENSTOFNANDI, *Stnrl.* 9, 8, 1, *vulnera infligens: sed præstat þjörstofnaudi, qu. v.*

BENSTÖRR, *m.*, *acipenser vulneris*, (ben, störr = styrja), *gladius, hasta*, *HR.* 39.

BENTEINN, *m.*, *ramus vulneris*, (ben, teinn), *ensis*, *FR.* II 238, 2.

BENVARGR, *m.*, *lupus vulneris*, (ben, vargr), *gladius: benvargs hregg, procella gladii, pugna*, *SE.* *Eg.* 238.

BENVÍÐIR, *m.*, *mare vulneris*, (ben, víðir), *sanguis, benvíðis víl, labor cruentus, pugna*, *GS.* 28.

BENVÖNDR, *m.*, *virga vulneris*, (ben, vöndr), *gladius*, *Sk.* 3, 19, *Hg.* 31, 2, *Ísl.* II 353.

BENÞIDURR, *m.*, *tetræo vulneris*, (ben, þidurr), *corvus*, *F.* VII 345, 1, *Fbr.* 50, *Eg.* 48, 2.

BENÞVARI, *m.*, *rudicula v. tigillum vulneris*, (ben, þvari), *gladius*, *Krm.* 9, var., *cui convenit var. lect. bendum (vide supra benstari).*

BER, *n.*, *bacca*, *SE.* II 186, 1, *de ura; ibid. videtur coherere aldinber, eod. sensu.*

BÆR, *m.*, *villa, oppidum*, *Hund.* 1, 2; *aula, palatium*, *Grm.* 6; *b. budiunga ædes regie, Ghe.* 44; *urbs*, *Sk.* 3, 13. — β) camera, ut salr: *heiðar bæ*, camera montanorum, *caelum*, *Lv.* 32, *ubi sic: voru (upp-) þings ærir || alkunnar dag sunnu || heiðar bæss i húsi || hrein(s) luktadir einu, v: ærir uppþings hreins heiðar bæss, ministri superi conventus pure montanorum camera, celestium comitorum arbitri, apostoli. — γ) ut býr, pagus, territorium: um breiðau bæ per latum territorium (id. qu. sveit), Grett. 60, ut i breiðar bygðir, ibid. 49, 3. Vide dagbær.*

BERA, *f.*, *clipeus*, (*a bera, ferre, gestare*), *SE.* I 572, 1; *baugr er á beru sæmstr, circulus in clipeo decentissimus est, ibid.* I 428, 2,

hinc Berudrápa, parmæ epos, carmen de clipeo muneri dato, Eg. 82.

BERA, f., *ursa, (vide berr), SE. I 478. 589, 3; berru hold caro ursæ, Völkv. 9. — In prosa Isl. I 176: lúgmundur fann á vatni einu berru ok húna tvo hvíta með henni; FR. I 367, þá sá ek hjarndýr eitt, ok fylgdi hinnungr, ok vildi drekinn taka hann, en beran varði.*

BERA (ber, bar, borit), v. a., *ferre, gestare, portare; perf. inf. báru, Ísld. 6; bera rúnd, clipeum gestare, vario significatu, vide rúnd; b. sverð, blóðvúnd gladium gestare, Korm. 27, 4; b. hátt geira sublimes hastas gerere, Krm. 3. — β) adferre: sú er berr í voveðri váðir quæ (mihi) in turbulenta tempestate vestes adferre solet, Eb. 40, 3. — γ) gerere: bera líki e-s, gerere, præ se ferre similitudinem alicujus, alicui similem esse, OT. 30, 2; b. gott hjarta benigno animo esse, Mg. 11, 1; allvaldr átti borit ógnsnart hjarta rex summa animi fortitudine præditus fuit, F. VII 67, 2; viti boriun ingenio prætus, Y. 31; bornir lúgm herra íþróttar bellicosu animo præditi, SE. I 298, 3; bera snild magni excellenti facundia gaudere, Sie. 22; b. vægð, parcere, remisse agere, Eb. 18, 1. — δ) proferre, efferre: b. Óðins mjöð carmen proferre, offerre, Höfn. 2; b. leyfð, SE. I 514, 3; b. hljóms lof, latisonam laudem efferre, laudibus celebrare, HS. 6, 6; cf. bera fram, bera fyrir. — ε) ferre, pati, Has. 19. (Vigagl. 2), Gd. 45; b. ángr dolore affici, Lb. 10; b. stríð, malis vexari, agitari, Sturl. 4, 2, 2. — ζ) auferre, obtinere: b. herra hlut, en aðrir, alios antecellere, Ísld. 6; vide bera af. — 2) parere, gignere, procreare, tam de mare, quam de femina; de femina: Hýndl. 33. 34, Lokagl. 23. 33 (hoc enim loco Njördus de Lokio, contumelia ergo, tanquam de femina loquitur), Vegtk. 16; de utroque parente, Hýndl. 16; de patre, Hýndl. 26, SE. I 204, 2 = Vafpr. 47; borinn, natus: bornir frændr natalibus consanguinei, ÖH. 106, 7; borinn Nörvi, Gjúka, Sigmundi, jarli, natus Nörvio, &c., Vafpr. 25, Hm. 2, Sk. 1, 3, borinn vestu heilli pessimo omine, H. Br. 4, góðu dægri auspiciato, Hg. 33, 19; additur et i heim, H. Br. 4, Has. 19, et und flæðar ský-jaðri sub celo, in terris, G. 2; láta beraz nasci velle, G. 2, SE. II 232, 3, id. qu. vilja beraz, Lb. 12, additur frá mey, Has. 19, Lb. 12, SE. II 232, 3, frá hjartri stjörnu, G. 2. — 3) intransitive: þar bar skjótt at móti congressus (copiarum) subito accidit, ÖH. 263, 1; cum accus. subjecti: svá bar raunir cum exitum tentamina habuerunt, Mh. 13; ferð bar á flóttu populus in fugam conjectus est, Mb. 9, 1; varrsima bar fjarri longe a navi ferebatur, SE. I 646, 2; brims blakka bar fyrir jörð, hlýrs gota bar fyrir hölm, navis præterlata est terram, insulam, SE. I 646, 2, Sverr. 63, 2; mengefn berr mér i mína svefna femina mihi in somnis apparet, Korm. 19, 9, ut GhM. II 770, menn bar i drauma hinu sæla þorlák. — 4) bera magni, alii, robore, viribus prævalere, a) transitive, ynd-*

leys bði berr alla ýta magni, omnes homines virium magnitudine superat, vel in universum, omnibus mortalibus prævalebit (potentia, auctoritate), FR. I 258, 2; Sigurðr berr grimma grams tett magni, feroces piratas vi superat, opprimit, debellat, SE. II 118, 2, ut bera e-n ofrlíði in prosa. — b) intransitive: snild Sigurðar berr magni eloquentia S. excellens est, F. VII 238; Sie. 22, var., cf. supra 1. β.; margullin mærm þótti alfi bera, mihi visa est robore prævalere, vel omnes antecellere, H. hat. 26, it. Sturl. 5, 4, 1, ubi legendum videtur, gagnhræddr, svo at (non af) bar magni, pertimesfactus, ut nihil supra addi possit. Aliquid simile habet locutio F. III 175, hann þótti ofmagní bera flestum húsum esse plerisque domibus (intransitive) nimis esse videbatur, — c) superare, cum acc. objecti, addito dativo rei, qua quis superatur, vario tamen significato: bera e-n bjóri, cerevisia aliquem opprimere, obruere, i. e. vino inebriare, Völk. 26; b. e-n baugum pecunia corrumpere, Alm. 5; hinc borinn verkjum, doloribus adfectus, adflactus, Og. 4, it. in prosa Hltd. c. 34 de morbo Oddnyr: en svá górist með miklu móti, at hon var verkjum borin af þessu, ok var ákafast hinn fyrsta vetr eptir; þólví borinn, malo, miseria adflactus, Grg. 2; beraz pinu calamitate opprimi, Selk. 1. — 5) impers. cum adv., svá at bráðum bar subito, Has. 48, ubi sic: bliðr nam þengill (=: David) þýðast — (þat er bann) konu annars, — en ræð, svo at bar bráðum, búandmann af því svanna. Sic in prosa F. XI 50, þat var göðr (kvænn-) kóstr, svá at stórum bar, in primis bona conditio; F. I 116, Óðinn fylgir honum nú af landi brott, svá lánga leið, at stóru bar; adde F. II 37, þat berr stórum mirum quantum; F. VII 305, ætla ek starrum bera hin lagabrotin graviora esse; F. X 296, eigi ber þat allsmám. — 6) bera cum præpositione: α) á: bera e-n á bál, in rogum portare, rogo imponere, Vsp. 31; bera (þjóra) ii seyði, (tauros) igni imponere (coquendos), Hýmkr. 15; b. vöpn á e-n arma intentare alicui, Y. 18; b. sakir á e-n crimina intentare, Ha. 177; β) af: bera sigr af e-m rictoriam ex aliquo reportare, Y. 18; b. banaorð af e-m, vide banaorð et banorð; hinc absol., bera af e-m aliquem præstare, intecellere, Gha. 2, ubi variat cum bera af et b. um. Cf. Ferr., tå bær af (— Isl. þat berr frá), Ferr. 234. — γ) at: bera böslar at hör sagittas nervo applicare, Mg. 31, 3, cf. F. VI 77, 2 et Skl. VI 71. — δ) frá: bera frá excellere, personal., vöxtr þinn berr frá forma corporis tui excellens est, Orkn. 80, 2. In prosa: þat bar mest frá marime singulare fuit, ÖH. 86; herðimikill, svo at þat bar frá því sem aðrir menn voru, humeris tam vastis, ut modum communem multum excederent, Eg. 55; hinc adj. fráberr eximius. — ε) fram: b. fram hnossir, cimelia proferre, producere, Ghr. 6; b. snart hjarta fram i styr cum magna fortitudine animi in prælium procedere, Krm. 5; de recitando carmine:

ek bar Líkunarbraut fram fyrir Gauta foldar hundra leiðar recitati Viam solatii coram hominibus, Lb. 51, ride bera fyrir; alias bera fram de carmine r. oratione proferenda, pronuntianda, usurpatur, F. VI 35. X 53. — ζ) fyrir: bera hröðr, mæð fyrir e-u carmen laudatorium coram aliquo recitare, Háfudl. 19, Korm. 11, 8, Ód. 26. — η) í: bera ljá í lúðr, indere, immittere, Fjölsm. 31. — θ) milli: beraz róg milli mutuas contentiones alternare, Am. 95, act. bera róg, (gestare crimina, Plaut.), dissidiorum semina spargere, sinistros rumores diderre; sic in prosa, eodem sensu, beraz verra í milli, AA. 67, GbM. I 248. — ι) of: bera of e-m aliquem præstare, Gha. 2, ubi variat cum bera af et bera um. — κ) or: bera sigr or rómu victoriam ex prælio referre, Ód. 8. — λ) saman: bera raung orð saman, injustas causas congerere, colligere, Fm. 33. — μ) um: b. um e-m, id. qu. bera af, bera of, Gha. 2, ride supra. — ν) und: bar kappsamr — Knútr línu ríki — hjartan seim — und bændr, incolas auro corrumpit, ad defectionem sollicitavit, Fsk. 93. (F. X 426, 33). — ξ) upp: aperiire, communicare cui quid, arcana committere cui, Hugsm. 20, 2; mæð er upp borin, carmen, encomium palam recitatur, G. 9, SE. I 712, 2; ride uppborinn, berandi, borinn.

BERANDI, part. act. v. bera, plur. berendr, transitiva, eide composita líringberendr, randberendr, seiðberendr, skrókberendr, sverðberendr. — 2) intrans.: berandi birti, lumen, sparsum, diffusum, Gd. 68 (birti [accus.] berr lumen se diffundit).

BERBEINN, adj., nudis pedibus, (berr, -beinn), Harbl. 5.

BERDRAUGR, m., gestor, portator, (bera gestare, draugr), ride in bendraugr supra; sic berkvíkindi bestia femina, a bera, parere.

BERFJALL, n., pellis mrsina, (bera v. berr, fjall), Völk. 10.

BERG, n., rupes, arx, Fjölsm. 37. 50 (= bjarg, 36); Sigtýs berg, arx (ædes) Odinis, Valhalla, Ghe. 31, ut videtur, id. qu. valhöll, quod tam de aula Gunnarís Ghe. 2, quam de aula Atlíu ibid. 14 usurpatur, ideoque Sigtýs berg homonymica ratione foret aula regia. Meton., berg brúna, arx superciliorum, caput, Jd. 27; sjónar berg oculus, Selk. 6, Ag.; berg hugar, arx (domicilium) animi, cor, SE. I 540. — Vide forbergis, glauoberg, setberg, vegberg, veggberg, verberg. Hinc quoque herbergi. Vide bergi (et Bárð. S. Snæfells. c. 8).

BERGBÚI, m., monticola, (berg, búí), gigas, Hymk. 2.

BERGDANIR, m., pl., populus montium, (berg, Danir). gigantes: brjótr bergdana, oppressor gigantum, Thor, Hymk. 17, SE. I 282, 2.

BERGELMIR, m., gigas, (superstes ex diluvio Ymeriano), Vafpr. 29. 35, SE. I 48. 551, 1.

BERGI, n., rupes, id. qu. berg: bergi fótar, rupes pedis, interprete G. Magnæo, abdomen, aqualiculus ventris, inguen, id. qu.

kletti, homonymica ratioe, nam klettr est petra, rupes; inde fótar bergis borr, lignum inguinis, membrum virile, SE. II 180, 3, Eg. 89, 1. Forsitan etiam berg fótar accipi de natibus possit, eadem manente appellatione, ride SE. Eg. 238. Hoc sensu havi dubie hunc locum accepit auctor hujus grammaticæ scriptiunculæ, cum eum adducat ut exemplum charientismi; sed non video, quid sibi velit mentio hujus membri in loco Egilssagæ citato. Si fótar berg de natibus accipitur, bergis fótar borr, lignum natium, lignum e natibus enatum, de pede (femore) intelligi potest, ut sensus sit: blautr eruuz bergis (v. bergi-) fótar borr pes mihi mollis (infirmus) est.

BERGIR, m., qui gustat, delibat, potat, (bergja): bergir ræsevar, bibo, potator sanguinus, corvus, Fsk. 5, 5.

BERGJA (bergi, bergða, bergi), v. a., gustare, bibere; cum dat.: b. ölvi cerevisiam bibere, Lokagl. 9; cum acc.: b. blóðdrykk, SE. I 616, 1 (ubi tamen esse potest dativeus); cum præp. á et dat.: b. á blóði sanguinem gustare, FR. I 429; comedere, Gha. 43; quibus locis tantum in iafin. occurrit. De gustatione sacræ cænæ: Bergða ek brjósti sörgu — (byrjar hlunn) sem munni — (hreins) ok holdi þínu (huggóðr jöfurr!) blóði, Has. 12, ubi cum dat. ponitur, ek bergða blóði ok holdi þínu. In prosa: b. eingum mat, Eb. 51, Sturl. 3, 9, F. VIII 35; b. eingu, nema snjó, F. VIII 52; þeir er þá eina sæðzlo skolu nýta ok bergja, Anecd. 6; b. á e-u, b. af eplum, Sks. 106. 540; þá er bergt hafa beisku vatni, Merl. 1, 6; þeir af bekkjar bergja drekku, ibid. 1, 7.

BERGJARL, m., dynasta montium, (berg, jarl), gigas: bergjarls brúðr femina gigas, vindr bergjarls brúðr, ventus gigantidis, animus, fortitudo, SE. I 252, 2.

BERGMÆRIR, m. pl., cives, incolæ montium, (berg, Mærir), gigantes: bára bergmæra, unda gigantum, mulsum poeticum, carmen, SE. I 246, 4.

BERGÖUNDR, Eg. 56, 1. G. Magnæus hanc vocem separat, construens bergfoldar = Asgerðar, a berg (= áss) et fold (Dan. Fold = gerði, locus septus); porro niðstallr brattbrúna Öundur, caput caltrum, vel giganteum (enorme), vel etiam nasus enormis, quatenus Öundur (quod nomen proprium gigantis esse adserit G. M.) et skalli (calcities) sunt gigantes. Sensus itaque est: faldr Asgerðar kemr í hug skáldi, calyptra Asgerðæ in mentem venit poetæ, i. e. Asgerða, calyptra caput ornata. Cum vero Öundur non reperiam inter nomina gigantum, proponendam duri aliam explicandi rationem. Bergöundar foldar faldr respondet nomini Asgerð (quod idem est ac Asgerðr, apocopato r, ut in Sigríð, Ástríð); nimirum faldr respondet gerð, non solum quatenus faldr est relamen (involuerum) capitis muliebris, gerð s. gǫrð, cingulum, circumlum, fasciam v. redimiculum capitis (gǫrð um höfuð, klátr í gǫrð = sveigr) significat, sed etiam ita, ut pars respondeat generi; nam gǫrð etiam est recepta in cultu (vestitu)

consuetudo (F. IV 110, sú gjörð var munnum újök tíð. at hafa silkibúnd utan at hosum, ok vöfðu þar með leggina, unde sundgerð et sundgerðir ostentatio in cultu). Bergönundar fold *respondere debet* As., non sic, ut Bergönundr pro circumscriptione gigantis sumatur, a berg. *monticulus* et Önundr, nom. propr. viri, quod consuetudini poetice repugnare videtur, sed alia, magis ambigua, ratione homonymica: fold est id. qu. jörð, jörð autem non solum terram, sed etiam pradium, cum fundo significat; sic fold Bergönundar est pradium, fundus avitus Bergönundi, i. e. Askus in insula Fenringa. Augeth. l. obscuritatem ambiguitas pronuntiationis, nam Askgerðr et Asgerðr in pronuntiatione parum aut nihil differunt.

BERGRISAR, m. pl., gigantes montani, (berg, risar): bræðr berggrisa, fratres gigantum, gigantes, SE. I 382, 3. Berggrisa fjall, aut mons gigantum, i. e. mons gigantibus habitatus, aut mons gigantis (o: Bardi, inde dicti Asæ Snæfellianni), mons glacialis, Snæfjall, in Islandia, Isl. I 84; nam minus placet, tō berggrisa pro adject. indecl. sumere (a berg et risa surgere) de monte ex subjectis monticulis exurgente.

BERGSALR, m., ædes montana, (berg, salr), antrum: bergsalar bünd, dii atricolæ, id. qu. bjargvættir, landvættir, genii terræ tutelares; rekr bergsalar bündum or landi a genitis tutelariibus ex terra expellendus, ÓT. 36, F. XI 42. Olavus construit bergsalar Byrgir, Byrger domos montanas habitans, i. e. aut ad antra et deserta relegatus, a t a montibus et gigantibus oriundus; Hkr. T. VI explicat, domum lapideam (steinhús) incolens, minore cum veri similitudine.

BERGSAXAR, m. pl., incolæ montium, (berg, Saxar). nani, gigantes, (ut bergdanir): bergsaxa fleý, navis nanorum, poesis, carmen, SE. I 248, 4.

BERGSKOR, f., fissura montis: plur. bergskorar brattar klífa per arduas montium fissuras eniti; hanc lect. habet Völs. 9 ed. Holm. et Gloss. Ed. Sæm. T. II, sed in textu Hfnd. 2, 25 bjargskorur. Bergskor, f., occurrit F. VII 202, ubi: hann lagðiz í bergskor nökkura.

BERGSTJÓRI, m., rector, præfectus saxi v. montis, (berg, stjóri), gigas: hregg bergstjóra, ventus gigantis, animus, Sturl. 9, 8, 1. Sed animus a poetis circumscribi solet per ventum gigantidum, non gigantum; quam ob rem poeta h. l. aut usus est stjóri in genere communi, aut cogitavit fem. stjóra, rectrix, etsi alias non occurrit.

BERGÝRI, m., urus montis, (berg, ýri), gigas: bára bergýra, unda gigantum, poesis, SE. I 246, var. 16.

BERGÞÓRR, m., Thor montanus, deus montanus, gigas, (berg, þórr, ut grjótmóði), vel nanus, SE. II 160, 2.

BERHARÐR, adj., ursina duritie, sævitia, (bera, harðr), Ghe. 40.

—**BERI**, vide composita herberi, hjálmbéri, ölberi.

BERJA (ber, barða, barit), v. a., cedere,

ferire, percutere, verberare: b. jötna, báðir berserkja, Harbl. 22. 35; b. Dani cum Danis configere, Mg. 34, 5; b. á konnu mulieribus verbera iussigere, Harbl. 36; b. e-n grjóti saxis aliquem incessere, Harbl. 28; part. pass. barinn (s. hrebarinn), baridr et barðr (Lb. 15): barid grjóti lapidibus conerberata, Am. 81; báðir grjóti, H. 19, 5, et absol. harðir, id., Mg. 31, 2; bärð bein, ossa (mallo) contenta, quibus interdum vacca et animalia nutrirí solent: fæddr á bärðum beinum, Sturl. 5, 48, 1. — β) impers., cum dat. subjecti: skýja grjóti barði i augu grando oculis illisa est (faciem adversam percussit), Jd. 31. — 2) reciproce: berjaz (berz, barðiz, bariz et barz) inter se pugnare, Vsp. 41, Am. 95; prælium facere, Mg. 31, 7; b. við e-u prælium cum aliquo conserere, H. 19, 1; áðr berðiz (impf. conj.), antequam prælium iniret, G. 15.

BERKAK, non porto, 1. s. præes. ind. act. v. bera. cum a negativo, Mg. 31, 7. (berk-a-k).

BERL'NGR, m., nanus, FR. I 391.

BERNSKA, f., pueritia, (ut barneska), FR. II 301, 3, Skálld. 6, 43; abstr. pro concr. adolescentia, Gd. 7; cf. wenska, ibid.

BERR, m., aries, SE. I 588, 3. — 2) forte et ursus (Germ. Bär). unde bera, bersi.

BERR, adj., nudus, nudo corpore: pindr var hann, berr ok bundinn harðr, við farar harðar, i. e. hann var bundinn berr pindr, ok harðr við harðar farar, Lb. 15, Lil. 59; berr hörund nuda cutis, FR. I 247; de equo non strato, ríða berum (= berbakt, Vigagl. 16), FR. I 10; de nudo clipeo, Ha. 236, 2; berr himinn súðum celum, undir berum himni sub dío, G. 41. Metaph.: ber orð verba perspicua, G. 61; apertus, manifestus: þinn kreinn vegr er berr tua clara (illustris) gloria (majestas) est manifesta, Lb. 41; berr ósóni, manifestum dedecus, þurum putum flagitium, Gd. 29; berr dauði, præsens, certa mors, Grett. 21, ubi alii bráðr d. mors subita. Vide vapnberr. Neutr. bert, vice adverbii: manifeste, G. 2; segja, mæla bert, aperte loqui, ÓH. 225, Hávam. 91, Bk. 2, 6; vide albert.

BERR, adj., qui jus et potestatem faciundi habet (propr. qui ferre potest, a bera, ut lass, qui legere potest, qui literas novit, a lesa): bærr er hverr at ráða sínu cuique jus est et arbitrium de rebus suis (in res suas), cuique rerum suarum libera potestas est, Isl. II 145; bærr ert hróðr at heyra | hjaldrúrr um þik gjörvan, dignus es (δίκαιος εἶ), qui carmen laudatorium de te factum audias, F. II 26. — β) dignus, qui profertur, de carmine (a bera, quod de proferendo carmine dicitur, Höfudl.): biskup heyr á beran bragþátt, SE. II 116, 1. — γ) bert, quod in vulgus exiit, vulgo innotuit: vara þat bert, id. vulgo non innotuit, ea non communis opinio erat, Y. 24, 2, ubi poeta occurrere videtur incertæ traditioni, Beram fratres ad cædem mutuum incitasse; quo sensu hanc vocem conféro cum hodierno hljóðbert; vide Lex. B. Hald. Ceterum tō bert h. l. etiam esse potest id. qu. bert (æ = e),

apertum, notum, et Cod. E, qui beitt habet, eo inclinare videtur; cfr. Gloss. Ed. Sæm. Tom. I sub voce niemr.

BÆRR, Nj. 103, 1, sec Jonsonium, id. qu. berr, aries, et homonymice, gladius (nam bler et arietem et gladium significat), quæ ratione bærs baldr, arietis (vulnifici, i. e. gladii) dominus, bellatoris circumscripio est. Mihi lectio bærs, bers, ideo suspecta videtur, quod versus caret syllabis harmonicis (bærs i bõna smiðju). quibus non satisfacit, nisi adsumta unius codicis lectione boðnar (bærs i boðnar smiðju). Quam ob rem retinenda videtur lectio bõna e. bæna, sed pro bærs suscipienda lectio beðs a beðr, qu. v., quo respicere videtur Fr. h., in Njals saga citatum, habens bætrs r. bættis.

BERSEKIR, m. pl., de gitantibus: brúðir berserkja, sponsæ gigantum, feminae gigantes, Harbl. 35. G. Magn. in Gloss. Ed. Sæm. Tom. I, p. 435 et B. Haldorsonius in Lexico suo derivant berserkr, a berr, nudus, et serkr, lorica, quasi qui sine loriceis in pugnam processerint; quod genio lingue haud satis convenire videtur; neque enim serkr absolute loriceam significat, sed indusium, tunicam, neque compositio vocis convenit aliis ejusdem generis, v. c. berbeinn, berfættir, berhendtr, berhöfðadr, berlæraðr, berleggjaðr (F. VII 63); berskjaldadr (Nj. 63, FR. II 338), potius a clipeo nudus, quam sine clipeo; berbrynjaðr, Se. 14, discincta lorica, ubi alii libri msc. habent berbringaðr. F. Magnusenius adduxit vocem Pers. bezerk, bezrek, grandis, magnus, quæ apprimè convenit. Si radix e lingua septentrionali petenda est, putarim berserkr proprie esse pelle ursina indutum, a berr v. bera, ursus, ursa, et serkr, tunica, vestis, ad formam toð blæserkr pro blæserkjaðr, græuserkr pro græuserkjaðr. — 2) Berserkr, tanquam athleteæ furiosi, ponuntur iuxta cum úlfhæðnar (pelle lupina indutis), H. 19, 2, Fsk. 5, 5: at berserkja reiðu vil ek þik spyrja, bergir hæstievar! Hversu er fengit, þeim er i fólk vaða, vígdjörfun verum? Ad quæ respondetur Fsk. 6, 1: úlfhæðnar þeir heita, &c., vide F. X 179. Sec. Vd. c. 16 Úlfhæðni subsunt Berserkis: þeir berserkr, er úlfhæðnar voro kallaðir, þeir höfðu vargstakka fyrir brynjur.

BERSI, m., ursus, (v. befr), SE. I 442, 478, 589, 3; skordu bersi, ursus destinæ, naris, SE. I 442, 2.

BERSÖGLI, n., libertas loquendi, (berr, sögli), Mg. 17, 4.

BERSTUFA, f., (pro bergstufa, sec. pronunt., ut Berþórr, Bersveinu &c. pro Bergþórr, Bergsveinn), ædes montana, (berg, stufa), antrum, id. qu. bergsalr, qu. v., F. XI 42.

BERTINGR, m., id. qu. birtíng, vide hræbertíng. — 2) gladius, NgD. 113, vide birtíng.

BÆS, HS. 1, 6, in appellatione þursa bæs byrr, animus, faror; aliquid de hoc loco nugatus sum in ShI. I 64. Simplicissima videtur explicatio F. Magnusenii in Hkr. T. VI, vocem dericantis a bær, domicilium, v: byrr þursa bæs, aura gigantei habitaculi (aura

ex giganteo domicilio spirans), pro aura gigantidum, quæ communiter solet animum significare. Sed lecti. varr. alio respicere videntur: tæ, a, tæ, tæ, C, D, kavs, Fsk. 30 var. 1, et, sec. aliam recensionem, tóls (quare cogitari potest, tó kavs variatum esse ex eavs, et hoc ex tavs. i. e. tæ, tps); quæ lectiones, tæ, tæ, tps, idem valent, speciem habentes genitivi rocis tæ, tó (ty), nusquam quidem occurrentis, sed analogæ cum læ, fræ; nam sicut læ, liquor, a lá, læ, dolus, a ljuga, (imperf. laug, ló), derivandum est, sic tæ, a tjá, tó (ty), a tjóa. jutare, significare debet auxilium, adjumentum. Þursa tó, adjumentum gigantis, abstr. pro concreto, adjutrix gigantis, est conjux gigantea, femina gigas; adeoque þursa tös byrr, aura gigantidis, animus. Vocem Danicam, Tös, puellam, famulam, ancillulam, ejusdem esse originis, a veri similitudine minime abhorret. 2) bæ, F. I 173, 2, prava lectio est pro blæs, imperf. act. verbi blása, qu. v.

BÆSINGR, m., gladius, SE. I 566, 2. Gladius primo Olavi regis Geirstadensis, tum Rani, dein Olavi Sancti, qui gladius primo Bæsingr, deinde Hneitir, appellatus est, F. IV 37, 58.

BESLA, f., filia Böllhornis, uxor Bõris, mater Odinis et fratrum, SE. I 46, vide Bestla.

BÆSTAFR SKÓGS, FR. II 301, 1, vir, homo; bæ in hac appellatione significare debet incommodum, noxam, skógs bæ, noxa silvæ, securis (cogn. bagi, bæga); var. lect. est skæstafr, qu. v.

BESTI, n., spartum, funis tiliaceus, vinculum, (bast), Völk. 12.

BESTÍNGR, m., ursus, SE. I 589. — 2) pro fera, bestingr gljufstrætis, ursus antri, serpens, laut gljufstrætis bestingja, solum serpentum, aurum, stiklandi gljufstrætis hestingja lautar, spargens aurum, vir, Sturl. 5, 17, 2.

BESTLA, f., id. qu. Besla, sec. cod. Worm.; Bölpörn, Bestlu faðir, Hávam. 143; sonr Bestlu, Odin, SE. I 244, 2.

BÆTA (bæti, bætta, bætt), v. a., reparare, resarcire, (bót), satisfacere, expiare: b. bana e-s, (ut bæta víg), satisfacere de cæde alicujus, Am. 71; b. son systur (dat.), sorori gnatum compensare, pro cæde gnati satisfacere, Gha. 16; b. e-m baugi annulo satisfacere alicui de re aliqua, Lokagl. 12, Harbl. 40; b. sakar injurias expiare, Gha. 17; b. sin mein guði deo de peccatis satisfacere, G. 13; b. sál sína, pro anima sua satisfacere, vel animæ labem expurgare, de peregrinato religio, RS. 2; b. eðli e-s conditionem alicujus meliorem reddere, Ód. 28; b. um hvert ráð omnium mores emendare, Ód. 16; b. yfir vítam emendare, Hugs. 22, 2; b. hatr odium sopire, Hávam. 156; b. illu yfir reiðiverk, iracundiæ delicta maleficio compensare, iracundiæ delictis maleficio aliquid superaddere, Söll. 26; bötti vísi verðungar ló, princeps cætum alicorum condonavit, alicis honori fuit, F. VII, 328, 2; litt mun við bæta hluti hvárigra, conditio

utriuslibet nostrum parum hac re melior erit, ɔ: hluti hvárigra mun litt bætaz við (subint. þetta), Am. 100, quod membrum Völs. Saga (FR. I 223) sic reddit: ok við slíkar fortíðir batnar hvárigra hluti, unde apparet bætaz h. l. esse id. qu. batna; Part. pass. bættr, vide albættr, aubættr. In prosa, bæta e-m (= láta e-m batna), facere ut quis convalescent, F. IX 390.

BETI, *m.*, *regulus maritimus* (*id. qu. beiti*), *SE. I 546, var. 8, lectio Cod. Reg. et Worm.; SE. II 468 bæti, SE. II 552 beiti. Usus est hac forma vocis Eggertus Olavius: nú velli Beta, per campos Betti, i. e. per mare (Kvæði Eggerts Ólafssonar, Hafn. 1832, p. 169. str. 16).*

BETIR, *m.*, *qui meliorem reddit* (*subst. verb. a bæta*): *b. seggja, emendator hominum, vel qui pro hominibus satisfacit, Christus, SE. II 214, 1; sálma bætir, de episcopo Gudmundo Bono, Gðþ. 8; meina bætir, depulsor incommodorum, sanator morborum, de Gudm. Bono, Gd. 44. In compositis: geddbætir, ættbætir.*

BÆTIRÞRÚÐR, *f.*, *dea sanans, curans*, (*bæta, þrúðr*): *b. benja, quæ vulnera sanat, mulier, SE. I 436, 2.*

BETR, *melius, compar. adv. vel, Ghe. 16.*

BETRA (*betraða, betrat*), *v. a.*, *melioiorem reddere, (betri): blæstu þeim fagra spektar anda, er betrir (pro betrar) vandan vísdóm, emisisti pulcrum illum sapientiæ spiritum, qui pravam scientiam meliorem (sanioiorem) reddit, Hn. 3; rem in meliorem locum deducere: fá þau ekki betrað slíkt, Skáldh. 6, 56.*

BETRI, *m. et f.*, *betra, n., pl. betri, melior, compar. adj. góðr: betri setrs heimr, melius, præstantius domicilium (in vita futura), Korm. 14, 1; betri, betra, Hávam. 70. 71. 72; betri kostir, meliores conditiones, i. e. quod magis utile est, Skf. 13; i betra, meliora, i. e. beneficia, comoda, SE. I 238, 3, ex Sonart. 22; betri at sér, præstantior, animi naturæque bonis instructor, ÓH. 118.*

BEYGGVIR, *m.*, *famulus Freyi, Lokagl. introd., et str. 43—47.*

BEYGJA (*beygi, beygða, beygt*), *v. a.*, *flexere, inflectere, curare: b. álm, arcum inflectere, adducere, Rm. 32; beygja skali, labia inflectere, sinuare, ut is qui plorat, Sturl. 6, 17, 1, ubi skali beygi-attu, skalli, ne labia distorqueas, meum capitulum! Eadem phrasis F. X 174; nunc de eadem re dicimus, de pueris plorantibus, at beygja af, at gera skeifu. Beygði bil moram rupit, Sturl. 5, 43, 1, sed plurimi Codd. brygði bil.*

BEYKI *vide bók, bæki.*

BEYLA, *f.*, *famula Freyi, Lokagl. introd., et str. 53—57.*

BEYSTA (*beysti, beysta, beyst*), *v. a.*, *ferire, verberare, contundere: beysti bard latus (navis) contudit, Nj. 103, 6; beysto verberabant (ɔ: undas remis), Am. 34. In prosa beyrsta et beysta korn, flagellare messem, frumenti grana e spicis exterere, F. XI 272; nunc fere junctim at berja ok beysta xerberare et contundere.*

BEYSTISULLR BLÁRRA BRODDA *pro sullr blárna beysti-brodda, tumultus lividorum mucronum, feriendo aptorum, ubi beysti-broddr de telo usurpatur, (beysta), Nj. 134. —BEYÐA vide vâbeyða.*

BEZTR, *optimus, superl. adj. góðr, Grm. 18, Lokagl. 37.*

BEDLÍN BAUGA *pro hlín bauga beðs, dea manus, femina, Nj. 133, a bauga beðr, sedes, stratum annuli, manus; intelligitur uxor Karii, ut monet Jonsonius Vers. Lat. p. 461. Jons. mævult bauga beðhlín, (gen. hlínar), vir (ɔ: Skarphedin), a bauga beðr, solum circuli, clipeus, et hlín, platanus; sed obstat, quod hlýr, platanus, semper per y scribitur.*

BÆÐI, *n. pl. a báðir, qu. v. — 2) bæði, Korm. 19, 10, est pro bæði, (ɔ: bæði, bæði, bæði), et jungendum cum mara, vide bæðimara. — 3) bæði, RS. 10, pro bæði, dat. sing. a bæðir, m., it. F. V 149.*

BEDJA, *f.*, *id. qu. beðr pulvinus: beðja heinar, pulvinus cotis, gladius, SE. II 162, ride in beðr. — 2) conjux, uxor, consors tori (beðr), SE. II 538, Selk. 5; þundar beðja, uxor Odinis, Tellus, ejus þvengr, serpens, (= Grettir), Grett. 54, 4; borðs niðjar beðja, id., Eg. 60, 1 (v. borð).*

BEDMAL, *n. pl.*, *sermones in lecto geniali, Hávam. 86 (beðr, mál).*

BEÐR, *m.*, *pulvinus, culcita: junguntur beðr et dýna, F. III 86; gen. beðs et beðjar; dat. sing. beð, Ghr. 18, Hm. 6, FR. I 262, 1; it. cervical: reis upp við beð adlocavit se ad cervical, Bk. 2, 23. — 2) lectus, tam in sing., quam plur., FR. I 262, 1; gánga e-m á beð, lectum alicujus conscendere, alicui nubere, Ghr. 13; síuja á beð, Ghr. 18, Hm. 6; sofa á beðjum in lecto dormire, Hávam. 97. 101; hvíla á beðjar horni in lecti angulo quiescere, Hild. 14, 3; bjóða á beð concubitum ultro offerre, Lokagl. 53. Hinc in appell. feminæ: beðjar nanna, Korm. 3, 7; beðja rein, Selk. 3, út linbeðjar gná, dýnu rán. — β) beðr orma, cubile serpentum, aurum, Ísl. II 227; — grafvitis, SE. I 39, 4; in plur., fáfnis beðir, Gp. 5; svana beðr, cubile cygnorum, mare, svana beðjar vigg, jumentum maris, navis, ejus njótr vir, Sturl. 7, 90. — γ) plur. beðir, cumuli (ut hodie bólar, et in compos. beybólstrar, skybólstrar, cumuli feni, nubium): lóðr var lagt í beði, spuma (marina) coge-batur in cumulos (= haflóðr skellir, SE. I 692, 2), SE. I 500, 3, F. VI 180, 2. — δ) litus, ripa: beðr skútn ripa Skutæ (amnis), Ý. 16, AR. I 260; beðr Stíflusunds litus St., Ý. 53; sævar beðir litora maris, SE. I 94, 2. — ε) composita: hlað-, hryn-, hvíl-, kór-, lín-, linn-, mar-, orm-, rán-.*

BEDVINA, *f.*, *socia tori. (beðr, vina): beðvina Óðs, uxor Odi, Freya, ejus augna regn, lacrimæ Freyæ, aurum, SE. I 351. 424, 3.*

BILBLINDI, *Odin, SE. I 86, lectio cod. Worm. et U; SE. II 472. Cf. bilfinndi.*

BIF, *n.*, *motus. — 2) aqua, mare, Ngð. 79.*

BIFA, *f.*, sermo, *SE. II 613*, vide biva, *it. bil*, *idbifa*.

BIFAZ (bifadiz, *contr. bifðiz, bifazt*), *v. dep. n.*, moveri, quati, concuti: jörð, haudrb., *Skf. 14, Lil. 59*; höll, salr bifðis, *SE. I 302, 1. Hamh. 13, Fjölsm. 33; de corde, Ghe. 24. 26, 11h. 95*; rengir b. costæ narium (assultu fluctuum) succutiuntur, *F. VII 49, 1; cf. Orkn. 30, 2; randir b., Fsk. 22, 4: Lýtr fyrir löngum spjótum Landsfólk, bifask randir, Kveðr oddviti oddum Eyvindr lið Skreyia; oddar bifðuz, Orkn. 5, 4. — β) metu trepidare: æ kveda bandingja bifaz, Fm. 7, adde Mg. 20, 2.*

BIFGRUND, *f.*, terra tremula, mobile solum (bif, grund): b. rakna, solum mobile pirata, mare mobile, flugastrauur rakna bifgrundar rapidus æstus maris, *SE. I 331. Sed sec. Cod. Worm. construendum est: düks bül hrindr rifsum á stag, þar rakna bifgrund bleikir, ventus retinacula velorum in funes (laterales) repellit, ubi mobile mare albescit.*

BIFI, *m.*, sermo, *SE. II 550*; vide bifa. — 2) nomen Odinis, *Lex. Mythol.*

BIFKLEIF, *f.*, solum mobile, (bif, kleif): baugs bifkleif, mobile circuli solum, clipeus versatilis, qui inter præliandum huc illuc agitari solet, *SE. I 284. 314, 3, quam interpretationem, præeunte F. Magnusen (Lex. Mythol. p. 884), unice rectam arbitror.*

BIFLINDI, *m.*, Odin, *SE. I 38. 86, Grm. 48. Vide bilindi.*

BIFLYKKJA, *f.*, mobilis circulus, (bif, lykkja): b. hiðs, mobilis lustris circulus, serpens, *Ag.*

BIFR, *m.*, cupiditas, animi propensio, inclinatio: var þá báðum bifr á leiki utriusque animus ad ludendum propensus erat. *Bryng. Etiam hodie in usu, v. Lex. B. Hald. „Eggert drekk eg ölið til með illum bifri“, B. Gröndal.*

BIFROKINN, *p. p. comp.*, aqua marina adpersus, (bif, rokinu), *Hg. 6.*

BIFRÖST, *f.*, iris, pons decorum, pons celestis, (*qs. via tremula, bif, röst*), *Grm. 43, SE. I 62. 70. 78. 100. 132, 2. 188; vide ásbrú.*

BIFSÆKIR, *m.*, qui strenue quatit, concutit, vibrat, (bif motus, sækir): b. álms, arcum valide concutienti, strenuus jaculator, pugulator, vir fortis, de principe, *SE. I 612, 1.*

BIFSTAUP, *n.*, cor tremulum, (bif, staup), trepidatio, metus (vel eas, aqua plenum, haustrium, situla): bifstaups bjóðr, vir meliculous, ignavus, de serro, *Eb. 19, 9.*

BIFTEINN, *m.*, ramulus tremulus, vibratilis, (bif, teinn): b. brynju, lorice ramus vibratilis, gladius; leika við e-n við brynju bifteini, gladio ludere cum aliquo, digladiari cum aliquo, *Eg. 67, 3.*

BIFURR, *m.*, nanus, *SE. I 64, 3. Vide bivorr.*

BIFVÁNGR, *m.*, solum mobile, (bif, vángr): ýs bifvángr, mobile arcus solum, manus (sec. *SE. I 542, c. 71*), halda ýs bifvángi of e-m, *id. qu. halda hendi yfir e-m (ÓT. 131, 2),*

manu aliquem protegere, auxilio juvare, SE. I 212, 2.

BIFÞORN, *m.*, *id. qu. bisteinn, ramus tremulus, tigillum tremulum*, (bif, þorn): b. sárлагar, tremulum tigillum sanguinis, gladius, *Eg. 58, 1.*

BÍGYRDILL, *m.*, cingulum arctum, (bi-, in compos., prope, *Germ. bey, Angl. by, et gyrdill*): bígyrdill jótrs, arctum maxillæ cingulum, gena vel os, maxillas et dentes ambiens, *SE. I 302, 1.*

BIKLINDI, *SE. II 556, pro bilindi.*

BIL, *f.*, Bila, puella a Manio (Luna) rapta, *SE. I 56, Asidibus annumerata, SE. I 118. 556, 2; dat. Bili, Eg. 59; Gunnhildi, granda Bili, femine noxiæ, sec. G. Pauli, (sed vide bil. n.); átti son við scima Bili, Völs. 1, sed Bil, Selk. 7; Bil audar, tvinnna, femina Vigl. 17, 6. 14; — báru logs (auri), borða (tapetis), *SE. II 104, 1, Isl. II 252; linnvengis (auri), Og. 31, Isl. I 308; — blægju (stragula), falda (calyptrarum), GS. 10, Skáldh. 7, 11; düks, Ag. — hrauna, dea aspretorum, saxetorum, femina gigas, Selk. 7. β) absolute, femina: ef unna itr vildi Bil skáldi si excellens femina poetam amare vellet, SE. II 363, 3; de Maria: guði treystiz Bil femina deo confidebat, Has. 52. Vide geymibil, happþægibil, hörbil, hirðibil.**

BIL, *n.*, mora: lesta bil, svefja bil, bölvja bili, brygða (beygja) bil, moras rumpere, tollere, detestari, pellere, *i. e. rem strenue et sine cunctatione aggredi, SE. I 648, 2, HS. 6, 3, Hg. 28, 2, Sturl. 5, 43, 1; granda bili, Eg. 59, ubi, sec. rar. u., granda bili-lelauna injurias sine mora ulcisci., cf. bil-granduðr.*

BILA (-aða, -at), *v. n.*, deficere: opt hinna betri bilar, þá er hinn verri vegr, sæpe animus deficit hominem bonum, *Hætam. 127; bila munu gramr haud deficiet regem animus (audacia), SE. I 610, 1, nam sequitur: draga þorir hann, &c. Fátt ýta bilar deficiunt vires (potentia) virorum, ÓT. 131, 3; lopt, höll stjalla bilar, heimar bilar, cælum fatiscit, ruit, *Hyndk. 38, ÓT. 128, 1, SE. I 712, 1; sequi. infin., öld bilar orð at halda, homines in fide vacillant, datam fidem præstare nolunt, Grett. 77, 1; munat þá vilja bila at veita vægð clementiam exhibere non recusabis, Lb. 48; sic in prosa, SE. I 272, vill fyrir úngan mun bila at koma til einvígis certamen singulare nullo pacto vult subterfugere; v. bilsterka.**

BILDA, *f.*, sagitta, *SE. I 570, 2: Vide NgD. 83.*

BILDR, *m.*, scalprum; *it. telum*: bildr i benjum, broddr á skildi, telum vulneribus, sagitta clipeo (inhærebil), *Merk. 2. 66. Vide skeribildr; cf. bildör, sagitta acuta cuspidi, F. II 320. X 362.*

BILDR, *m.*, nanus, *Vsp. 12. — 2) forte Odin: bilds hattr, pileus Odinis, galea, ejus beiddiðr vir, AA. 144 (Ghm. I 418).*

BILDSKORINN, *p. p. comp.*, scalpro secutus, (bildr, skera): bildskorin ben, vulnus scal-

pro sectum, i. e. anas mollissima (æðr), *SE. Eg. 239, in ænigmate.*

BILEGGJA, *obsidere*: bōlit fékk bilagt hans hjarta, *dolor cor ejus occupavit, circum-sedit, Skáldh. 7, 39* (bí = Germ. bey, Angl. by, leggja).

BILEISTR, *m., frater Lokii*: bileistz bróðir Lokius, *Vp. 51, ed. Holm.*; bileists bróður dottir, *flia Lokii, Hela, mortis dea, Grett. 26, 2. Vide byleistr, bylestr, byleipr.*

BILEYGR, *m., nomen Odinis, SE. I 86, Grm. 47.*

BILGJARN, *sedati animi, placidus, quietus, compositus, (qs. moræ cupidus, bil, gjarn)*: varat brynforn bilgjarn, *vir haud sedati animi erat, i. e. rem magno fereore aggressus est, Sturl. 8, 2, 1. Vide óbilgjarn.*

BILGRANDUÐR, *m., qui moram rumpit*: b. branda, *gladios sine cunctatione adhibens, qui gladiis uti non dubitat, pugnator, vir, (bil, n., granduðr), Eb. 28, 3.*

BILLINGR, *m., nanus, Vsp. 12; billings burr, filius nani, id., b. burar full, potus nani, poesis, carmen, SE. I 412, 2; cf. berlingr, (qs. potum infundens, pocillator, a birla, vinum infundere, sed hoc rectius byrla scribitur, a bjórr, quare propius accedit ad verb. bella); forte inde billingr, vir potens, imperiosus, billings mær, Hávam. 97. — 2) impetus: billings hvíða, de vehementi anhelitu vel suspiratione (a bella), *Sturl. 1, 13, 4.**

BILR, *m., procella*: Egils alnar leygj-ar pugna, *FR. I 279, 2; v. bylr.*

BILRÖST, *f., id. qu. bifróst, lectio membr. Fm. 15, Grm. 43.*

BILSKIRNIR, *m., palatium Thoris, SE. I 88, Grm. 24; gramr bilskirnis, Thor, SE. I 252, 256, 2.*

BILSTERKA, *FR. II 76, 1, scribendum dirisim bil sterka, et explicandum per apocopen, bilar sterka arma robusti lacerti deficiunt.*

BILSTYGGR, *adj., moræ impatiens, moram defestans (bil, n., styggr), impiger, strenuus, Hh. 35, 1, AA. 146 (GhM. I 418), Plac. 36.*

BILT, *verða bilt, defecere, frustrari: de gladio, hefir þér ei fyrr bilt vordit i braki málma, nunquam in prælio defecisti, ictum frustratus es, FR. II 138, 1. 139, 1, id. qu. bila, ibid. 138, 3 (forte contractum ex bilat, hodie vulgatum est mér verðr bilt við subito metu corripior).*

BILTRAUÐR, *adj., id. qu. bilstyggr, (bil, trauðr), F. X 430, 57, Fsk. 124, 4, pro bilstyggr (Hh. 35, 1).*

BINDA, *(bind, batt, bundit; imperf. batt, profectum ex bant: guð sendi sinn engil til min, en bant þessi dýr, svá at þau máttu eigi munni gina, Bl. msc. 20; várr drottinn herjaði i helvíti, ok bant djöfulinn, ibid. 35; ut in Fær. binda, bant, Raskii Gr. Isl. 287; Dan. binde, bandt), v. a., ligare, vincire: binda hún, ursi catulum (ursum) colligare, vinculis constringere, tanquam specimen fortitudinis et virium magnitudinis, SE. I 236, 4. Sic Saxo, ed. Steph. p. 5, de Skjoldo Danie rege: „hujus adolescentia, inter paternos venatores, immanis bellæ subactione insignis extitit,*

mirandoque rei eventu futuræ ejus fortitudinis habitum ominata est. Nam cum a tutoribus forte, quorum summo studio educabatur, inspectandæ venationis licentiam impetrasset, obvium sibi insolite granditatis ursum, telo vacuus, cingulo, cujus usum habebat, reli-gandum curavit, necandunque comitibus præ-buit". De religanda ad terram nave: seggir bundu veggund við Noreg, RS. 1; binda far gotna við enda elgvers, SE. I 322, 3; binda lindilhjört við stik, naxem ad palos religare, adpellere, H. 17, 1. B. merar tagli um hnakka sër cauda equina sibi caput redi-mire, Orkn. 75, 2; Hamh. 12. 15. 17. 19; b. yfir undir vulnera obligare, Bk. 2, 30, Isl. II 249; b. bauga, annulos (aurum) in sar-cinam colligare, convasare, Fm. 40, ubi im-perativ. bitt; b. e-m harm á hendi, dolore ali-quem implicare, ægritudinem animi adferre cui, Jd. 2; b. inn birki-brums hind pecudes in stabulis religare, Hs. 17; b. saman græðis hest copulare uaves, ÓH. 23, 2, vide saman-binda, sed sec. F. III 31, b. saman gunni prælium conserere; b. saman heiptir, odia conflare, excitare (inter alios), ÓH. 156, 4, quo loco metrum postulat, Hákunn saman bunnit (= bundit). — Þ) nectere (ut Dan. binde): b. bast, nectere phylagram, funes tilia-ceos, Rm. 9; b. knút (Isl. riða, F. VII 123, Dan. binde), Orkn. 82, 9, quod in sequ. str. riða knút. Part. pass. bundinn: b. sköpum, satis implicitus, præpeditus, Lb. 30; ráð, viti bundin, consilia, prudenter contexta, Söll. 32; vide composita: flóðbundinn, linbundinn, ráðbundinn, sinbundinn. — γ) bindaz cum gen., abstinere se ab aliqua re: b. vondra verka, Hlas. 47; b. ræktar ab amore abstinere. F. II 249, 1; b. böls ab injuria (inferenda) se cohibere, Eg. 88, ÓH. 186, 7.

BINGR, *m., lectus: varat sem hjarta brúði i bing hjá sër leggja haud erat perinde ac si quis candidam virginem juxta se in lecto collocaret, Krm. 13; byggja helli fyrir konu bing, antrum, loco lecti muliebris, incolere, Eb. 40, 4 (AA. 237); glæstr bingr lectus splendidus, Korm. 19, 2; una gáti i bingi hjá sinni hyri skáks leiku, in lecto apud suam hilarem amasiam, Sturl. 5, 11, 1. Me-taphor.: stjórnar bingr, lectus gubernaculi, navis, vel celsa puppis, ubi se gubernator continet, Vigl. 17, 7; naðrs bingr, lectus serpentis, aurum, ejus töpuðr vir liberalis, Mb. 10, 2; humra b., lectus cancerorum, mare, lyrr humra bings, ignis maris, aurum, Selk. 13. In prosa Nj. 99: stattu upp or bing-inum frá elju minni surge stratis ab æmula mea.*

BIRKI, *n., betulæ, (collect. a björk, ut eik ab eik, greni a gran, lindi a lind &c.): eggjar birki, betulæ aciei, gladii, gata eggjar birkis, semita, vestigia gladiatorum, vulnera, SE. I 371, 1; birkis ótti, terror (noxæ) betularum, ignis (ligna consumens), bjóð birkis ótta, mensa v. patina ignis (do-mestici), focus, bjóðabjörn birkis ótta = Arinbjörn, Ad. 17; v. bjóð; birki-brum gemma betularum, lind birki-brums capra, Hs. 17; birki böðserkjar, betulæ lorice, pugnatores,*

ÓT. 29, Hild. 17, 1. Vide hrunbirkir, hyrbirkir. — 2) *id. qu. björk, arbor: styris b., arbor gubernaculi, naris, Ar. Hjört. 6, 1.*

BIRKINN, *adj., betulinus, (birkir): b. viðr lögnum betulinum, Ghu. 11.*

BIRKISÓTT, *f., morbus (tabes, noxa) betularum, (birkir, sótt), ignis, F. X 67, 3.*

BIRNANDI, *n., incendium (Angl. burning), Ód. 11, vide brinnandi.*

BIRTA, (*birti, birta, birt*). *v. a., clarum reddere, (bjartir): lýsigull, þat er birti ok lýsti alla höllina, quod totam anlam clarum ac lucidam reddidit, pros. SE. I 336; pass.: allir heimur birtur af henni, collustrati sunt, SE. I 120; ek birti sjon visum clarum reddo SE. II 200, 2; b. sál, SE. II 240, 1. — 2) aperire: birta sinn vilja, sitt skaplyndi, mentem suam aperire, F. XI 253. IV 132; hinc absol., significare, dicere, Skáldh. 6, 50. Part. pass. birtur, vide kynbirtur.*

BIRTI, *f., lumen, lux: himna birti, lux caelestis, cælitus delata, Gd. 13; berandi b. lumen diffusum, Gd. 68; b. himins, lux cæli, sol, hildingur himins birti, rex solis, deus, Hlas. 60.*

BIRTÍNGR, *m., lucido colore, (bjartir); de etymo vide F. VII 157: sá maðr stöð fyrir kóngi, er hét Óttarr birtíngur, — hann var svart á hári ok hörund, ok því þótti honum auknefni gefit, er hann var birtíngur kallaðr. — β) trutta albicolor, SE. I 518, 2; slóð birtínga, semita truttarum, mare, FR. II 27. — γ) birtíngur, m. pl., viri illustres, ut glesimenn, viri splendidi, Eg. 82, 2, cf. compos. rógbirtíngur. — δ) Nota vocem Birtíng, gladius, in Lex. Danico Soc. Scient., quam vocem Olavius in NgD. p. 113 ducit a birtíngur.*

BIRTIRANN, *n., domus lucida, (birti, rann): b. byrjar, lucidu domus venti, aer, cælum, ejus valdr deus, Lb. 28.*

BITA (*bít, beiti, bítit*), *v. a., mordere, de cane, Ý. 17; depascere, de brutis, Grm. 25. 26. 35; de homine cibum capiente: b. livast, acutis dentibus mordere, b. breitt magnas buccas facere, Hamh. 25; de armis ac telis, secare, acutum esse: sverð bitu skjöldu, Krm. 21; stál bitu rendr, Hh. 76, 3; sverð bitu seggi, H. 17, 2, Hm. 21; absol. cum dat. personæ: mér bitr (subint. ljár, knifr, sverð, &c.). telum, quo uti soleo, acutum reddere possum, vel telum mihi inter cadendum acutum est; de falce, Skáldh. 7, 48; bita-þ þeim vöpn né veler eis neque arma neque baculi ad cadendum valent, Hávam. 151; cf. brynhríðar bæði (i. e. bæði) bítu mál-skytja. sem eggjar, si pugnatori lingua tantum (ad cadendum) valeret, quantum arma (valere solent), RS. 10; absol., sverð bitu slætt, hebetes erant, F. VII 12, sed bitu sætt, pacem ruperant, violarunt, Mb. 6, 1; cum præpos.: bengreifill náði at bita í höguna kyll loricam corrosit, Krm. 10; egg bitu lýfi á lín acies gladii membra sedat, SE. I 614, 2; de compedibus: ljótrar bitu compedes urebant (membra), Hh. 19, 4; de nave undas secante: skörungur lét á brim bita hörd, Fsk. 15. Metaphorice: ráð bita e-n consilia*

perniciosa sunt alicui, Bk. 2, 59; eidar bita þik juramenta tibi exitio sunt, Hlund. 2, 29; ráð illrar konu bita ofarla capitalem perniciem afferunt, Hávam. 120; ástar pilan að honum slaug, svá innarliga nam bita, amoris sagitta in intimas pectoris partes penetravit, Skáldh. 1, 17; iðrun bitr mik me penitet, Skáldh. 1, 30. Part. pass. bitinn, vide ný-bitinn, verkbitinn.

BÍTA, *i. e. bít' a pro bítu-a, ne secet, ne acutus sit (gladius), Hlund. 2, 30. ed. Hafn., 3. s. præp. conj. act. v. bita, cum a negativo.*

BÍTI, 1) *subst., ossa, bucca, vide rauðbiti. — 2) subst. verbale, qui mordet, (bita), vide búlbiti, kvernbiti, leggbiti. — 3) pars navis, SE. I 584.*

BITLAÐR, *adj., capistratus, (bitull), Hlund. 1, 47; vide gullbitlaðr, stjórnbítlaðr.*

BITLINGR, *m., parva ossa, buccella, frustulum, (dem. a bítu), FR. II 272, 3. In prosa: stela bítlingum buccellas furari, opponitur at skera línun stærrum segnum frusta majora abscindere, Sturl. 2, 61; víða koma Hallgerði bítlingar, Nj. vers. Lat. p. 147, var. lect.*

BITR, *adj., acutus, penetrans, efficax, acerbus, (bita): de gladio, Korm. 16, 2; b. tregi dolor acutus, Gk. 2; b. dauði, mors sæva, violenta, Lb. 32; bitrir galdrar efficax incantatio, Og. 6; bitr at berjaz in pugnando strenuus, Fbr. 50.*

BÍTR, *qui mordet, (deriv. a bita), in compos., grasbítr, gríðbítr, hundbítr, hælbítr, steinbítr.*

BITRLÍGR, *adj., speciem acuminis præ se ferens, ad speciem acutus, (bitr): b. sverð, spjót, Gd. 34. 35; metaph.: b. ráð, consilia efficacia, vel exitialia, perniciosa, Ísl. II 34.*

BITSKÁLM, *f., framea mordens, secans, (bita, skálm): hálmur bitskalmir, framea stipulam secantes, dentes bovis, FR. I 480, 1.*

BITSÓTT, *f., morbus acutus, (bita, sótt). Hávam. 140, vel morbus e morsu ortus, (bit morsus). Transl., noxa acuta: bitsótt hlíf-arpángs, acuta silvæ noxa, ignis, incendium, Ý 35.*

BITT, 2. s. imper. act. v. binda ligare, Fm. 40. — 2) *idem a verbo biðja rogare, Ag.*

BITULL, *m., frenum: skokr bituls, quasator freni, equus, Ghe. 31; vide gullbitull. In prosa: bitull settr smeltum steinum ok allr gyltr, F. IV 75 (ÓH. 30); bitull, F. XI 443.*

BIVA, *f., sermo, SE. I 544, v. bifa.*

BIVÍVILL, *m., lapis, SE. II 493. Cf. nomen proprium Tívívill, FR. I 381.*

BIVORR, *m., nanus, Vsp. 11, SE. II 469. 552.*

BÍÐ, *n. pl., mora, (bíða): hvat skulu bíðnum bíð, quid morer, cum (dicere) paratus sim? FR. I 470, 2. In prosa: vera göðr í bíðum víð e-n pecuniam alicui liberaliter in diem credere, Grett. 80; sá hann ei bíð sín betri, íbid. 91 (ed. Hol. p. 157); fem. in sing., líggja á bíð aliquo loco expectantem manere, F. X 407.*

BÍÐA (*bíð; beidd, bíðu; beðit*), *v. a., ex-*

spectare, manere, præstolari, opperiri; cum gen.: b. huggs ictum *expectare*, SE. I 280—82; beið sinnar kvánar, *Völk.* 5; *additur et adv.*, *motum ex loco significans*: b. sára or stað *ex loco* (i. e. *loco manentem*) *vulnera expectare*, ÓH. 7; vindbýsna skaltu líðan bíða, *hic manens præstolare, dum særiat hiems*, H. 37; ek mun bíða þín líðan, *Harbl.* 13, *Am.* 86; *et in prosa*, vilja þeir eigi bíða hans þáðan, F. XI 41. — β) *capere voluptatem vel dolorem*: b. ángr, sorg, dolore affici, Mb. 6, 2, G. 29; b. stríð, F. III 6; b. sælu felicitate frúi, G. 59; b. bót, bótir, *damnum reparare*, Völk. 17, F. III 10, 1; b. bana, lífsgrand, andrán, dauða, *mortem oppetere, obire*, Hávam. 15, SE. I 526, 2, ÓH. 187, 1. 186, 6; b. refsing pænas dare, ÓH. 192, 1; b. konungs reiði *experiri*, SE. I 524, 4. — γ) *consequi, nancisci*: b. þroska honorem *consequi*, SE. I 640, 2; b. sinn vilja, *voto potiri, voti compotem fieri*, Gr. 1, Fjölsm. 49; b. feginsmorgun, *exoptatum mane nancisci, letam diem videre*, Si. 10, 1; b. felda pannos *promercales consequi* (*precibus impetrare*), ÓH. 41, 3, sec. Hkr. T. VI, *sed tox* geyrbænn *postulat lectionem* bíða felda, *quam proposui Shl. IV 91*. — δ) *pati*: þat ek allt um beið hæc omnia passa sum, Gk. 7; bíða verra *deteriore sorte uti*, Nj. 99; *additur etiam* sér sibi: fáir bíðr sér verra, *Am.* 80. — ε) bíða þing *agere comitia*, Mg. 1, 3 sec. Hkr. T. VI, *dubie; forte construendum þing-herr* beið at Haugrum austr *multitudo comitalis* (populus ad comitia convocatus) *versabatur Hangris in orientali regione*. — ζ) Hávam. 41, ef þat bíðr at verða vel si negotium *felicitate se dat* (evenit); *ubi periphraستice usurpari videtur*, bíðr at verða = verðr. — η) *part. act.* bíðandi *vide* óbíðandi, *lyrrbíðandi; bíðendur* hristar els huggs viri, Ag.

BÍÐIL, m., *procus*: b. greipar, *procus gigantidis, gigas, son greipar bíðils, filius gigantis, gigas*, SE. I 314, 3, (bíðja).

BÍÐINGR, m., *subst. verb.*, *qui manet*, (bíða), *vide* óbíðingr.

BÍÐJA (bíð; bað, báðu; beðit imperf. bittu [= bíð þú] Ag.), v. a., *petere, rogare; c. gen., rei, acc. pers.*: bíða sér matar, *cibum sibi petere, cibum emendicare*, Hávam. 37; b. felda, *pannos promercales rogare, i. e. petere, ut panni promercales, (portorii loco solvendi) remittantur*, ÓT. 41, 3, cf. bíða γ.; sic bíða Sköfnúngs, *rogare Sköfnungum (gladium), petere ut sibi Sköfnungus commodetur*, Korm. 9. Gísli bíðr þriellinn sverðsins, GS. c. 1; b. hljóðs, *silentium postulare, petere ut sibi audientia fiat*, Vsp. 1, id. qu. beida hljóðs, F. VI 288; b. sýslu, *praefecturae petere*, Ha. 208; *uzorem ambire*, Rm. 37, Skáldh. 1, 40; b. e-n kvæmo (gen.), *orare aliquem ut veniat, invitare aliquem*, Am. 36; b. friðar, *pacem poscere, petere*, F. VI 154, Hh. 65, 1; b., sér lífs viltu *gratiam sibi petere*, Hh. 76, 2; b. e-m böls, læs, *malum imprecari alicui*, Hávam. 128. 138. B. Krist, *Christo supplicare, votum facere*, F. II 54; *vota diis facere*, Hávam. 147, (v. óbeðit).

Sequente infinitivo, SE. I 242, 1. 242, 2. *Insolenter cum acc. rei*: hann bað sér far i bússu þar locum sibi in nave petiit, Skáldh. 4, 7; b. fyrir e-m, *deprecari pro aliquo*, Ag. — Bíðja víðar skríðar, *cursum navis flagitare, optare ut navis celeri cursu feratur*, SE. I 650, 1. — β) bíðja þu segja at skuli: bað óndverða örmu klóaz, i. e. sagði: óndverðir skulu ernir klóaz, *dixit convenire, ut*, ÓH. 186, 5; þann báðu fylki frægstan verða, *dixerunt fore, ut evaderet*, Hund. 1, 2; bað eignaz, *dixit fore ut possideret*, i. e. ei ad-dixit, *adtribuit*, Rm. 33; b. heilan líða *jubere saltem abire*, ÓH. 48, 5, Grm. 3; bað hlifa sér, *dixit fore, ut se conseraret*, F. II 23, 1,

BÍÐKAT, *non opto, non cupio*, 1. s. *præs. ind. act. v.* bíða suffixo *prou. ek et neg. at*, GS. 1.

BÍÐKVÂN, f., *femina, quam quis ambit*, (bíðja, kván), *amica*: b. þriðja, *amica Odinis, Tellus*, SE. I 236, 2, *vide* Ed. Sæm. III 1055.

BÍÐKVÆN, f., *id. qu. bíðkvân*: b. hánga dvalins, *amica Odinis, dea Cæsilega (Val-kyria)*, DrpS. str. 2, *id. qu. eykvæn* Hæðins þeyjar in str. 1. *Valkyrie dicuntur Odins meyar*, SE. I 557, 2.

BJÁLBI, m., *pellis, Gdþ.* 34; hanks b., *exuvie accipitris, id. qu. yalshamr* SE. I 314; *vestis pellicea, rheno*, Ólafsr. 30; hnikars b. *mastruca Odinis, Ísl.* 13; yggs b, id., *ulfr yggs bjálfa præliator*, Nj. 103, 2; grams b., *mastruca piratæ, lorica, ejus meginnjörðr talidus pugnator*, Dropl. min. 4.

BJALLA, f., *tinnabulum, sistrum*, ÓH. 259, 6; bjöllu gætir *sacerdos*, Nj. 103, 5.

BJARG, n., *rupes, mons, arx*, Fjölsm. 36, Bk. 1, 14, Harbl. 22; bjargs blóð, *sanguis (liquor manans) montis, aqua, bjargs blóð-eisa aurum, ejus geimr manus*, SE. I 404, 3; bjarga gætir, *custos montium, gigas*, SE. I 280, 3; skjöldunga vöðr-bjarg, *arx pugnae, clipeus, ejus valdi pugnator*, GS. 10; björg, *saxa, montes*, Grm. 40; björg, *in nomine proprio Ingibjörg homonymice circumscribitur per brattir hamrar ardua rupes* F. V 178, 2; *vide composita*: grjótbjörg, himinbjörg, luitbjörg, sólbjörg.

BJARGA, (berg; barg, burgu; borgit) v. a., *conjugar ut* hljápa, skjálfa, *opem ferre, auxiliari; imperativ.* bjarg, Gr. 5, G. 62, Sturl. 7, 42, 8; *impf. conj.* byrgja: nema þorgeirr byrgi honum nisi Th. ei opem ferret, Vem. 21. B. mönnum, *fari á floti, sal, servare*, Rm. 40, Og. 30, Hávam. 155; b. fjörvi, *vitæ auxilium ferre* (Terent. Andr. act. 1, sc. 1, 115), *ritam servare*, Og. 29, Ísl. I 231, 2. Sá er öldum bergr, *qui auxilium fert hominibus, de Thore*, Hým. 22; sólar tiggir bergr seggjum, G. 62; aldin trúa bergr oss, SE. II 186, 1; þengill barg drengjum, G. 53; bjarga varga fjörvi, *feras alere, saturare, stragem edere*, HS. 6, 4, SE. I 430, 4; hve galdrar barg (i. e. burgu) þóri, ÓH. 240, 1; ef ek víska sálu minni borgit, si scirem, *animam meam salvatum iri*, F. III 28; flota er borgit, *classis servata est*, H. hat. 29. Bjargaz,

vitam suam sustentare, vitæ alimenta invenire: vargar náðu þar bjargaz cibi copiam nacti sunt, F. VI 407, 2; burgumz conseruati sumus, GhM. 2, 342, var. 13, ut Orkn. p. 262, Röguvaldr bargz allra manna best, de naufrago, et Sturl. 9, 18, Oddr bargz vel á sjallinu, vitam strenue serravit, se egregie sustentavit, ne cæli injuriæ succumberet; sic et Jd. 27, drengir burguz vel; it. perf. infin., alls önga frá ek aðra jafnarmarga svá burguz, Jd. 38; ek hygg varga burguz vel puto lupos largam cibi copiam nactos esse, Ísl. 10.

BJARGIGAK, non servem, 1. præ. conj. act. v. bjarga, suffixo dupluci pronomine, interjecta negatione a, Hávam 155.

BJARGRÚNAR, f. pl., characteres auxiliares, (bjarga, rúnar), Bk. 1, 9, 19.

BJARGSKORA, f., id. qu. bergskor, fissa montis, Hund. 2, 25. ed. Hafn.

BJARKEY, f., insula, kod. Bjärkeö, in præfectura Seniensi et Tromsøensi, SE. II 192.

BJARMSKR, Bjarmicus, a Bjarmia, HS. 14, AR. I 272.

BJARNÍGULL, m., erinaceus ursinus, (björn, ígull), Merl. 1, 19, 22. Duo erinaceorum genera memorat Sorani Thesaurus, porcinorum et caninorum, a forma capitis ita dictorum, quorum priori bjarnígull accedere videtur. — „Ciromandari, er utan ero tindúttir sem bjarnígull“, Bl.

BJARRHADDADR, lectio Cod. Reg. SE. II 236, var. 8, pro barrh., inserto j.

BJARTGLÓD, f., pruna splendida, (bjart, glóð): bjartglóðr flóðs, ignes splendidi fluminis, aurum splendidum, beiðir flóðs bjartglóða, vir, Plac. 53.

BJARTHADDADR, adj., coma candida, (bjart, haddadr): bjarthaddað man virgo candida coma insignis, Sk. 1, 33; Merl. 2, 77.

BJARTHIMINN, m., cælum serenum, (bjart, himinn), Ha. 349, 1.

BJARTLEYGR, m., ignis lucidus, splendens, (bjart, leygr): b. Rúnar aurum, Ód. I.

BJARTLIGA, adverb., clare, Söll. 69.

BJARTLIGR, adj., clarus, splendidus: bjartlig von spes adfulgens, Gd. 35 (bjart).

BJARTLITADR, adj., lucido faciei colore: brúðr bjartlituð, H. kat. 7.

BJARTLOGI, m., flamma clara, splendida: b. hreggs hrótz, clara flamma ventosæ procellæ, fulmen; drottinn hreggs hrótz bjartloga, rector fulminum, deus, Has. 9.

BJARTPLÓGADR, adj., splendide aratus, vel splendidis frugibus consitus, (bjart, plógadr): b. akr bauga, manus, splendide ornata, brachia aureis annulis ornata, SE. I 398, 2.

BJARTR, adj., lucidus, splendidus, clarus: björt sól, Orkn. 22, 5; bjartir oddar, Orkn. 5, 4; björt súrla fót splendide lorice, SE. I 421, 1, quo loco Cod. Reg. habet björk; b. blóðrúst limpidus vortex sanguinis, ÖH. 225; b. staðr, locus luminosus, de paradiso, Ód. 28. — β) de personis: SE. I 602, 2, explicatur per gláðr, latus, hilaris, cultu sereno, et Nj. 79 respondet tþ kátligr ok með gleðibragði in prosa; b. herra, Gd. 39; de

viris, SE. I 474, 1, Selk. 3; b. Freyr, Vsp. 48; b. guð, Gd. 1; b. brúðr, Krm. 13. — γ) de partibus corporis: bjartir vingar genæ lucidæ, Rm. 31. — δ) björt kristni, clara, præclara, eximia ecclesia christiana, Gd. 26; b. tákn, jarteinir, brögð, clara miracula, facinora, G. 48, F. VIII 361, Gd. 41, F. II 239, G. 46; b. siðir, mores eximii, præclari, Gd. 50; b. styrkr, Gd. 56; b. hjarta, elskugi, Hc. 14; b. líf, F. XI 315, 1; b. endi lífs, Gd. 25; bjart heiti, Ha. 190. — ε) vide composita: gaglbjart, geðbjart, gullbjart, haddbjart, heidbjart, hláðbjart, hyggjubjart, hürundbjart, líkbjart, salbjart, skinnbjart, sólbjart, vegbjart, vighjart, vinubjart; cum gen.: brunneggs bjart, vegs bjart, Korm. 24, 1, Lb. 7.

BJARTVEGGJADR, adj., lucidis (coloratis) pluteis instructus, munitus, (vegg, pluteus navis), SE. I 644, 3.

BJÖGGI, 3. s. impf. ind. act. v. búa, cum i paragogico (= bjögg þor bjó, unde plur. bjoggu, bjuggu): siklingr bjoggi sunda vigg, rex apparuit, instruxit classem, F. IX 440. (bjuggi, 3. s. impf. conj., Nj. ed. Hafn. 1772 p. 236).

BJÖGGJU, perf. infin. act. verbi búa, SE. I 648, 1.

BJÖRG, n. pl. a bjarg, rupes, mons.

BJÖRG, f., auxilium (bjarga): sér til andar bjargar in animæ salutem, Lb. 6; e-m til bjarga (gen. pl.) ad aliquem iuvandum, Gd. 44. — 2) vitæ sustentatio, victus, alimentum: vinna sér til bjargar, labore suo victum quæreret, labore comparare res ad vitam tolerandam necessarias, Plac. 29. — 3) esca, præda: mörg hjörg þaut (cecidit) frekum vargi, HR. 9. — 4) in compositis: herbjörg, nefbjörg, vilbjörg.

BJÖRGÓLF, m., gigas (qs. bjarga álf, genius montanus), SE. I 550, 4.

BJÖRGYNJAR, m. pl., Bergenses (Björgyn, f., Bergæ), F. VII 185.

BJÖRK, f., betula: b. hramma hrynbáls, betula auri, femina, SE. I 412, 2; b. svautegs elda, Nj. 44, 1; b. bands, F. V 227, 1; b. brims brands, Lr. 22; arbor in genere, SE. II 202, 2. Vide sigbjörk. — 2) pro björg (k = g): björk víðar, tamen arboris, rami, qui et klær dicuntur, FR. I 484, 4.

BJÖRKER, n., vas cererisæ, (björk, ker), poculum, SE. I 242, 1.

BJÖRN, m., ursus, Hávam. S6, Am. 16, Hm. 24, Ghe. 11; bjarnar nótt, nox ursi, hiems, FR. I 477, 3, hieme enim ursus in lustris dormit, quo respicit A. 6: lángr eiga þeir bersi netr longæ sunt ursorum noctes; beiða björnu venari ursos, et taka björnu, capere ursos, SE. I 381, Hm. 2, 7, usurpatur de laboribus maxima difficultatis et summi periculi, et utroque loco cum bellicis operibus coniungitur. Cf. ÓT. 42 (F. I 168), væri yðr meiri veiðr á taka björninn, er nú er nær kominn á bjarnbásinn. Duo genera ursorum, v. hvitabjörn, víðbjörn. Metaphorice in appellationibus α) navis: b. flóðs, festa, ursus æquoris, retinaculum (orarum) navis, SE. I 442. II 160, 3. I 326, 2. 491,

4, vide skautbjörn. — β) domus, vide flet-björn. Nomen proprium Björn ponitur pro Bersi, quod ejusdem significationis est, SE. II 138. — 2) de gigante Thjassio (tanquam de immuni bellua) usurpatur, SE. I 310, 2; sed vide okbjörn infra; forte hinc explicandum bjarnar man, piella v. amatrix gigantis, femina gigas, Sonart. 13, quod a sequ. signif. ducit G. Magnæus. — 3) Thor, SE. I 553, 2. — 4) vide grjótbjörn.

BJÖRR, m., cerevisia, Alvm. 35, SE. I 634, 2, Krm. 25, Ghe. 1; potio medicata et inebrians, Hjmk. 45, Gha. 23, Bk. 1, 5, Völk. 26; hróka bjórr, potio corcorum, sanguis, HS. 6, 1; bjórs brik, tabula cerevisiæ, femina, SE. I 246, 3; bjórr hárs, cerevisia, potus Odinis, poesis, carmen, Hltd. 30, 2; yggjar b., Jd. 1; blakkr bjórr, potus ater, de sanguine, Fbr. 50. — β) liquor: b. Sónar, liquor Sonæ, mulsum poeticum, vide bjórstofnandi; bjórs blik, fulgor liquoris, aurum, vide blikryrir. — γ) vide composita: aðalbjórr, valbjórr. — 2) bjórr, tabulatum domus, paries ligneus ædificii: hallar bjórr, aulæ paries ligneus, in prosa anteced., veggr, FR. II 44, 2. In prosa Sturl. 8, 25 est tabulatum superius ædificii a tigno transverso usque ad culmen: Rögvaldr fór upp á fótabrik, er var við þíllit, er eingi var bjórrinn milli húsanna, cum partes ædium superiores nullo pariete divisæ essent.

BJÖRRANN, n., ædes, receptaculum cerevisiæ, (bjórr, rann), poculum: bjórranns nanna, nympha poculi, femina, F. III 86.

BJÖRREIFR, adj., potu inebriatus, (bjórr, reifr), Lokagl. 18.

BJÖRSALR, m., triclinium, (bjórr, salr), Vsp. 33, SE. I 226.

BJÓRSTOFNANDI SÓNAR, i. e. stofnandi Sónar bjórs, poeta, (bjórr, stofna), Sturl. 9, 8.

BJÖRT, f., nympha, Mengladæ famula, Fjölsn. 39 (bjart).

BJÓRVEIG, f., cerevisia præstans, (bjórr, veig), Hjmk. 8.

—BJÖSTR vide hábjóstr.

BJÓTTU, 2. s. impf. ind. act. v. búa, suffixo pron. þú, SE. I 498, 2, Hh. 31, 3, ÖH. 27, 1; bjótt þú, F. IV 66, 1.

BJÖÐ, n., mensa (in Gloss. Ed. Sæm. T. II et III, et in Lexico B. Haldorsonii, it. in NgD. 90 et Mant. adfertur bjóðr, m., sed pro neutro genere stat SE. I 308, 3, en af breiðu biði; in ceteris locis cerni nequit, quod genus intelligendum sit): setja á bjóð mense imponere, Rm. 5. 29; hylja bjóð mensem (mappá) sternere, Rm. 28; bjóð birkis ótta, mensa ignis, focus, tres illi lapides, qui focum constituunt, quibus olla coquinaría imponitur, id. qu. arinn, unde tam bjóða björn birkis ótta, quam grjótojörn, homonymice ponitur pro nomine Arinbjörn, Ad. 17. 18; SE. I 308, 3 bjóð videtur esse planus lapis, super quo cibaria coquuntur, qui lapis ibid. 308, 2 vocatur skutill. — β) patina, catinus: leggja á bjóð catino imponere, Ghe. 23. 25; liggja á bjóði in catino jacere, Ghe. 24. 26. — γ) in plur., de orbibus coelestibus

sumitur, Vsp. 4. — Olavius, in NgD. 83 et 87, adfert vocem bjóð, terra, quacum confert vocem Celticam býd, mundus, universum; forte vox in hoc significatu scribenda bjóð (bjavð), quod sem. gen. est et tantum sing. num. — δ) muna blóðgar ár af bjóðum falla, en vígroða verpr á lýrni, Merl. 2, 68, montes?

BJÖÐ, f., terra, SE. I 586, 1, Korm. 19, 8; Engla bjóð, terra Anglorum, Anglia, Hðfudl. 2, SE. I 246, 5. Vigagl. 9 scribitur bjóð, ubi standa bjóð með fjöllum, terram secundum montes (quantum montes exsurgunt) occupare.

BJÖÐA (býð; bauð, buðu; boðit), v. a., offerre, deferre, polliceri, cum dat. pers., acc. rei: b. e-m brag, carmen alicui offerre, de poeta, qui laudes alicujus se carmine celebraturum pollicetur, G. 1; neita guðs rétti sér boðnum oblatam sibi divinam religionem recusare, Si. 4, 3; b. einmat cibum offerre, Grn. 2; b. heim invitare ad convivium, c. dat., A. 7; heim bjóða mér dirir me ad Valhallam invitare, Krm. 29; mér mundi heim of boðit invitatus forem (ad cenam), Hævam. 67; it. omissio heim: oss munu vesir bjóða, Krm. 28; b. e-m af heimi aliquem ex mundo (hac vita) invitare, vel jubere quem ex hac vita discedere, Rekst. 33, Söll. 24; b. lifendum lög viatoribus hospitalitatem offerre, Fjölsn. 3. — β) b. ótta, terrorem adferre, rim adferre alicui rei, v. c. b. ótta rínar leyg, rim auro inferre, auro non parcere, sed liberaliter erogare, Ód. 1; b. e-m ríki, rim inferre, F. I 167; ýmsir bjóða öðrum fár malum intendunt, A. 6; b. e-m álmskúr, offerre alicui pugnam, aliquem ad pugnam provocare, Sturl. 8, 19, 2; absol., b. hildi, SE. I 422, 2; it. cum infin., b. at gánga á hölm, Korm. 12, 2. 14, 2. — γ) jubere: b. uppgangum, escensionem imperare, jubere milites escensionem in terram facere, F. VI 413; b. e-m at hánga, jubere aliquem pendere, i. e. suspendio necare: helmingi bauttu hánga, hilmis kundr, af stundu, skipt hafi þér, svá at eptir eru Veringjar ferir, excubitores suspensionis necasti, regie fili, &c., Fagrsk. 111, 3 (F. VI 167—8); Heljar meyjar buðu mér (at) hrolla heim á hverju kveldi me jusserunt quavis respera domum infirmis pedibus repetere, Söll. 38; cum part. pass., bauð fingrull gellit tröllum, id. qu., sagði: tröll hafi gull þitt! Korm. 19, 10, cf. biða β. — δ) annuntiare, id. qu. boða: lét trú öldum boðna hominibus (civibus) religionem annuntiare, Ód. 9, etsi potest verti, imperavit eis religionem, vel obtulit, ad rel. amplectendam invitavit; sed significatus annuntiandi apparet ex Le. 22, ubi sic: burð ok buðlúngs dýrðir (malo dýrðar) bauð hann frömun svanna, i. e. ok hann (o: Gabriel) bauð frömun svanna (o: Mariu) burð dýrðar buðlúngs, et ille eximie femine natiuitatem gloriæ regis (Christi) annuntiavit. — ε) cum præpos.: inn þú bjóð, ef Eiríkr sê, si E. adest, eum ædes intrare roga, Fsk. 17, 2; b. e-m upp ríki regnum alicui concedere, F. VII 2.

BJÖÐR, m., qui offert, dat. præbet, ex-

habet, præstat, (bjóða): b. brynþings, *offe-rens pugnam, bellator*, Mg. 20, 3; b. stór-gjafa, *ingentium munerum largitor, vir munifi-centissimus*, F. XI 195, 2; b. brammþvita, *oblator annulorum, vir largus*, Hófuðl. 16; b. bífstaups, *qui cor trenulum offert, qui animi imbecillitatem ostendit, vir ignavus, imbellis, de servo*, Eb. 19, 9. — 2) *vide composita:* aubbjóðr, elbjóðr, elgbjóðr, fár-bjóðr, gnýbjóðr, hreggbjóðr, hringbjóðr, málmbjóðr, regnbjóðr, skýbjóðr, vellbjóðr, verðbjóðr, æskibjóðr, örðbjóðr.

BJÚGLIMAR, m. pl., *rami curvi, (bjúgr, limar):* b. herða, *rami curvi humerorum, brachia*, ÓT. 43, 3, *vide* ShI. I 199. Cf. boglimir.

BJÚGNEFJADADR, adj., *curvo rostro:* superl., -aðastr, HR. 32.

BJÚGR, adj., *curvus:* búgt jarn, *ferrum curvum, de dente ancoræ, qui etiam krókr (uncus) dicitur*, Hh. 62, 6; *de catenis:* ek sé jarnin búgu liggja at leggjum, Orkn. 66, 2; b. þyrnir hjarna *curvus vel crispus capillus*, SE. II 500, 4; b. ormr *serpens tortuosus*, Lil. 60; búgir liðsmenn, *incurvata militum cadavera*, Ód. 22; búgt elr sorg um saurga saupstriðir flotgríði, SE. II 634, *ubi forte legendum et construendum, búgr saupstriðir: curvus helluo. In compositis* ellibjúgr, niðrbjúgr. Jór búg, Gha. 24, v. jór.

BJÚGRENDR, adj., *curvo circulo ornatus, (bjúgr, rúnd)*, epith. clipei: búgrend rit, SE. I 428, 1.

BJÚGRÖDULL, m., *sol rotundus, (bjúgr, rúðull):* Fróða búgar b., *sol rotundus, in brachio Frodii (piratæ) fulgens, clipeus*, Eb. 19, 5. *Simili modo clipeus dicitur* Heðins bóga raudmáni.

BJÚGVÍÐR, m., *lignum curvum, (bjúgr, víðr):* búgvíðir hausa, *curva ligna capitum, cornua potioria*, Krm. 25.

BJÚGVÖR, f., *furia infernalis, (qs. labro inflexo, búgr, vör)*, Söll. 76.

BLÁÐUFA, f., *unda cærulea, (blár, dúfa)*, Ha. 319, 2.

BLÁDÝR, n., *cæruleum animal, (blár, dýr):* b. báru, *naves cæruleæ vel nigræ*, F. XI 196, 1.

BLÁFÁR, adj., *cæruleo tinctus, (blár, fár), cæruleus*, Rm. 26, *ubi acc. sing. masc. bláfán (Cod. Worm. scribit blafaan, aa = á).*

BLÁFELDR, m., *pallium nigrum, (blár, feldr, ut gráfeldr, pallium griseum, cinereum, HS. c. 7; F. VII 342):* snyrtigátt bláfeldar, *ancilla, nigro pallio induta*, GS. 16, cf. FR. I 248, 2.

BLÁFERILL, m., *lividum vestigium, (blár, ferill):* b. odds, *lividum vestigium mucronis, vulnus, örðbrjótr odds bláferla, qui vulnera imprimit, insligit, præliator*, SE. I 642, 1. *Vel bláferla, h. l. sumatur ut adject. indecl. (a subst. bláferill), qui livida vestigia relinquit, ut örðr. bláferla odds sit præliator, qui cuspidem livida relinquentem vestigia, adsidue frangit, i. e. absidius pugnator. Hinc verbum* bláferla, Sturl. 3, 25, *metaph. de rivalandis et lacerandis decretis alicujus.*

BLÁFIDRAÐR, adj., *nigris plumis, (blár, fíðraðr), epith. corvi*, Korm. 16, 2.

BLÁFJALLAÐR, adj., *nigro amictu, nigra veste indutus, (blár, fjallaðr), epith. corvi (ut svartiklæddr, Ha. 321, 1), Ísl. I 161, F. III 147.*

BLÁGAGL, n., *lividus, niger anser, nigra avis, (blár, gagl), de corvo. Hinc* Blágagla-drápa, *carmen laudatorium de Haraldo Sætero, auctore Arnore dynastarum poeta*, F. VI 197.

BLÁGAMMR, m., *niger vultur, (blár, gammr):* b. benja kólgu (*sanguinis*), *corvus*, Mg. 2, 2.

BLÁGJÓÐR, m., *lestris nigra, (blár, gjóðr):* b. bengjálfrs (*sanguinis*), *corvus, bræðir bengjálfrs blágjóða, præliator*, ÓH. 28, 1.

BLÁHVÍTR, adj., *cæruleo-albus, ex cæruleo albicans, (blár, hvitr), de stragulis acupictis*, Ghe. 4, Hm. 6.

BLÁINN, m., *nanus, SE. II 469. — 2) gigas, de Ymere, ór Bláins leggjum ex gigantibus (Ymeris) ossibus, SE. I 64, sec. Cod. Worm., quo respicit Cod. Reg., exhibens bláinn sleggvið, quod profectum est ex bláins leggjum. Membr. Vsp. 544 etiam habet bláins leggjum. — 3) in compositis:* fagrbláinn, vindbláinn, víðbláinn (*blár*).

BLÁJAXL, m., *ursus, (qs. dente cæruleo, livido, blár, jaxl), SE. I 589, 3.*

BLAKA, in voce compos. leðrblaka, a blaka, *plaudere, plangere.*

BLAKA (blaki, blakta), *plangere, cadere; intr.:* blakir mér þarí um hnakka *fucus plangit occiput meum v. capiti meo obvol-titur*, F. VI 376. *Idem est* blaka, -aða, -at, *quod etiam significat plaudere, v. c. in Stjórn, de phænice:* her hann saman ok gjörir sér bál af jurta tvinningum ok ungviði, ok settr sík hit beinasta ígegn geislanum, *blakar hann vængjum síns þar at síðan, ok gjörir sér svo viljanligan bruna.*

BLAKFJALLR, m., *pro* blakksfjallr, *nigra pelle indutus, (blakkr, fjall):* birnir blak-fjallar, *ursi nigri (silvestres)*, Ghe. 11; *duo substantiva juxta ponuntur h. l., ut ante in eadem str.:* gamlar granverðir.

BLAKKR, adj., *fuscus, niger: b. marr niger equus*, Ghe. 17; b. kveldriðu stóð, *fuscus, cinereo colore lupi*, ÓT. 30, 1; blökk borð *nigræ tabule natis*, ÓH. 187, 3; b. bjórr, *potus niger, de cruore, Fbr. 50.*

BLAKKR, m., *equus, SE. I 480. 484, 2; saumhlökk á grám blakki femina nigro equo vecta*, GS. 18; *dat.:* blakki, *SE. I 484, 3, GS. l. c., sed* blakk, Hh. 100. — α) *in appellationibus navis:* b. ára (*remorum*), *navis*, Ísl. I 166, 3, Ha. 290; — *samknúta (sunium)*, ÓH. 50, 1; — *bakka (litoris)*, Hg. 5, 1; — *borðvallar (maris)*, *brims (æstús)*, *ekkiis (piratæ)*, *svanastrindar (maris)*, *vágs (sinús)*, *vengis dreyra (aquæ)*, Eg. 31, 2, SE. I 646, 2, F. II 315, 2, SE. I 326, 4, ÓT. 26, 3, ÓH. 4, 1. — β) *lupi:* óls blakkr, *equus silvæ, lupus*, Hh. 100. *In compositis:* dynblakkr, hleypiblakkr, hrannblakkr, mar-

blakkr, unnbakkr, útiblakkr, ýtiblakkr, þil-blakkr.

BLAKKRENNANDI, *m.*, *equum in cursum incitans*, (blakkr, renna): brims b., *navem incitans*, *vir*, *Plac.* 45

BLAKKRENNIR *m.*, *qui efficit, ut equus currat*, (blakkr, renna): b. vags pro rennir vags blakks, *qui equum maris (navem) in cursum incitat*, *vir*, *þ.* hræð. (ed. Hafn. 1848) *str.* 3.

BLAKKRÍÐANDI, *m.*, *qui equo vehitur*, (blakkr, ríða): bakka b., *qui navi vehitur navigator*, *vir*, *Hg.* 5, 1.

BLAKKRÍÐI, *m.*, *id. qu.* blakkriðandi, (blakkr, ríða): vags b., *navigator*, *vir*, *ÓT.* 26, 3.

BLAKKRJÓÐANDI, *m.*, *qui equum rube-facit*: bakka b., *qui navem sanguine tingit, bellator maritimus*, *F.* 25, 1.

BLAKKSKREYTANDI, *m.*, *equum ornans*: borðs brautar b., *navem ornans, instruens*, *vir*, *Lb.* 8.

BLAKKVALDR, *m.*, *dominus, possessor equi*: bl. byrjar, *pro valdr byrjar blakks, dominus navis*, *vir*, *Has.* 41.

BLAKKÞOLLR, *m.*, *arbor equi*, (blakkr, þollr): b. byrjar skykkju *vir*, *r. infra* sub byrr.

BLÁLAND, *n.*, *terra cærulea*, (blár, land), *mare*: brim blálands æstus maris, *Korm.* 19, 3. Cf. blámærr.

BLÁLEITR, *adj.*, *livida, lurida facie*, *Ag.*

BLÁMAÐR, *m.*, *homo niger*, (blár, maðr): Blámenn, *de Mauris*, *Si.* 6, 2, *F. VI* 386, 2, *VII* 84, 1.

BLÁMÆRR, *f.*, *terra cærulea*, (blá, mærr), *mare*, *lect. membr. E. Hkr. T. VI* (*Hg.* 28, 2), *Fsk.* 21, 2 *et F. I* 42, *var. lect. C*: skær blámærr, *equus maris, navis, ibid.*; *Hkr. T. VI l. c. vertit „nympham cæruleam”* (*undam*) *et Raskius* (*Oldn. Lesebog p. 58*) *Havmø* 2: Þølge, *quasi tox composita esset a mærr, virgo; sed dubito an mærr, virgo, in gen. habeat mærrar.*

BLAND, *n.*, *mistura, mistum, it. liquor* (blanda): hræfa b., *liquor cadaverum, cror*, *GS.* 23; hróðrar bland, *liquor poeticus, mulsum poeticum, poesis, carmen*, *Skúldh.* 5, 4. *Hinc, commercium, conversatio, in prosa FR.* II 247: þikrir mér þó hin uesta litilmennska, *at vera í bland við þik ok þína menn, unde prodiit præpos. Danica í bland vel í blandit.*

BLANDA (blend, blétt, blandit), *v. a.*, *miscere, commiscere* (*hodie blanda*, -aða, *at, ut Eg.* 41, *FR. I* 202; *ek blandaða*, *Gd.* 2). *Præs.*: blend ek þeim meini mjöð misceo iis (*Asis*) *peste medum, i. e. computationem eorum turbo*, *Lokagl.* 3; *it. in prosa*: sjör blendr saman fæ manna, svá at engi veit hvat á, *Grág.* II 388; þar fellr Jórdan í gegnum, ok blendz ekki við vötnin, *Symb.* 30. *Imperf.*: drýgða ek þér svá drykkjo, dreyra blétt ek (o: hana, drykkjuna) þeirra, *miscui (potum) sanguine eorum*, *Am.* 78, *quod apparet ex str.* 81: grimm vartu. Guðrún, er þú gera svá máttir, barna þinna blóði at blanda mér drykkjo; *plur.*: er víð í árdaga blændum blóði saman sanguinem commiscuimus (*amicitiam juravimus; cf. Pomp. Mel.*

lib. 2, *c.* 1), *Lokagl.* 9, *cf. Vitam G. Suride; in prosa*: þeir blénda hunangi við blóðit, *SE. I* 216. *Supin.*: hverir hefði lopt lævi blandit dolo miscuissent (*corrumpissent, conturbavissent*), *Vsp.* 23; blandat, *Hæcam.* 126, *pertinet ad aliam formam*. Blanda saman hjörlegi sanguinem miscere, *Fm.* 14 *est id. qu.* leika geirum pugnare, *str.* 15. Blanda jörð blóði, *terram sanguine miscere, i. e. adspargere, foedare*: þar er (þú) blézt jörðu blóði, *F. VI* 140, 2. Blanda geði við e-n, *commiscere animum suum cum alterius, se totum vindicare alicui, omnes sensus aperire*, *Hæcam* 44, *ut b. mötuncyti við e-n mensæ socium habere*, *Ol. Synt. Bapt.* 157; b. sífjum, *animi adfectus commiscere, jungere*, *Hæcam.* 126. *Passive v. reciproc.*: ský blandaz skúrum nubes pluvius miscentur, *Alem.* 17; *imperf.*, blænduz við roðnar und randar himni sköglar veðr lèku við skýs um bauga, *Hg.* 33, 8, *qui locus varie construitur et vertitur*: Raskius, roðnar randar blænduz við und himni. *cruenti clipei commiscebantur (conserebantur) sub cælo (sub dio)*; *Hkr. T. VI*: Sköglar skýs veðr blænduz við und roðnar randar himni (ok) lèku um bauga, *scutorum tempestates (prælia) sub cruenti clipei tegmine commiscebantur (et) increbrescebant super gladiis: quæ constructio haud parvis diffcultatibus laborat. Optime mihi arridet acceptio Olavii in NgD.* 21, 4, *etsi locum paulo aliter interpretandum putem, sc.*, blænduz við und himni roðnar randar, *invenim manus conserebant (o: milites, de quibus sermo erat in str. 6. et mox in str. 9) sub cælo rubefacti circuli (i. e. tecti clipei, sanguine adpersis)*. Cætera hujus loci pertinent ad v. leika. *Part. pass.* blandinn mixtus: brunnr, dreyra blandinn, *aqua, cruore mixta*, *G.* 23; straumar, blandnir við blóð, *Söll.* 42; ægir hjarna, blandinn við anr, *cerebrum, luto (pulvere terræ) commixtum*, *Y.* 33; meini blandinn, *peste imbutus, malo conflatus, de mala, perniciosæ femina*, *Lokagl.* 32, 57: bálvi blandinn ok banaræðum, *Sk.* 3, 5 *ed. Holm.*, *ad maleficiæ cædesque paratus*; grund, bálvi blandinn, *terra, sceleribus pleua*, *SE. II* 200, 1; björv, magni blandinn ok megingtíri, *potio, vi medicata et magna gloriâ*, *Bk.* 1, 5. *In compositis*: dreyrblándinn, eitrblandinn, lærblandinn, meirblándinn.

BLANDA (-aða, -at), *v. a.*, *miscere*: b. flærdum ok grandí, *miscere, i. e. patrare, exercere fraudes ac scelera*, *Gd.* 2, *ubi 1. s. impf. blandaða, miscui. Hinc part. pass.* blandat, *Hæcam.* 126, *et in composito meirblandaðr.*

BLAPÞVARI, *m.*, *gigas*, *SE. I* 549, 3; *sic etiam SE. II* 470. 615, *sed II* 553 hlapþvari.

BLÁR, *adj.*, *cæruleus, epith. clipei*, *Höfndl.* 7; *undæ*, *F. I* 165, 2, *Bk.* 1, 10, *Isl. II* 233; *teli*: blátt spjót, *SE. I* 644, 2; b. naðr, *hjörv.*, *Eg.* 55, 2; *ÓT.* 128, 1; *acc. plur. fem.* blár pro bláar, *Bk.* 1, 10, *Höfndl.* 7, *Isl. II* 233; *niger, epith. corri*: b. hrafn, *Mg.* 35, 2, *Ha.* 69, 2; b. bolr *nigra (Maurorum) corpora*, *Orkn.* 82, 3, *cf.*

blámaðr; faldn blá (pro bláu), atro caput relare. Ísl. II 351, 1; lividus, de ossibus, Vsp. 9; b. búkr, corpus lividum, sugillatum, Grett. 49, 4. In compositis: hrafnblár, myrkblár. — 2) cælum: víðar ok bláa í miðli, inter sitam cæruleumque, inter terram et cælum, i. e. in cælo, Eb. 29, 1, GhM. I 746. Forma hinc derivata hodie dicitur: út í bláinn, in apertum æra, in auras.

BLÁRÖST, f., via cærulea, (blár, röst): b. bekkjar, cærulea via vel cæruleus vortex maris, Hg. 6.

BLÁSA (blæs, blès, blásit), flare, spirare; 3. sing. præs. ind. act. bless, F. VII 357, sed blæs, F. VII 66. — 1) transitive, perflare, inspirare, a) cum acc. objecti: hregg blésu merki, venti vexilla perflabant, venti inspirantes vexilla explicabant, Mk. 12, 2; branda byr knátti blása baugsegl, aura gladialis inspiravit velis circularibus (clipeis), i. e. impetus gladiatorum clipeos exercuit, Ha. 236, 1; elreki bless vefi ventus inspirat velis, F. VII 357; veðr blæs vegg tempestas verberat pluteum navalem, F. VII 66; vide signif. 3. — b) cum dativo, exhalare, effundere, emittere: rönn blása reykhæðs (incensæ) fumum exhalant, eromunt, SE. I 506, 2; and blès blóði, vulnus sanguinem effudit, erupit, Hh. 65, 1; bléstu þeim fagra spektar anda, er betrir vandan vísdóm, emisisti pulcrum sapientie spiritum, qui, Hv. 3. — recipr.: blásaz citri á ok blám eldi, Merl. 2, 16. — 2) intransitive, a) ignem sufflare: Hrafnásar vin hlut blása, Hæneri ea provincia (id negotium) obtigit, ut ignem sufflaret, SE. I 308, 2. — b) ignem suscitare follibus, folles reciprocare: blástu meir folles amplius (vel alacrius) agita! Ísl. I 270. — c) inflare tubam: hátt blæs Heimdallr, Vsp. 42. — d) sonare: stridere, de vulnere, sanguinem erumpente, þá knátti ben blása, Jd. 31, cf. verb. þjóta, et signif. 1, b supra; stridere, de igni: blès kastar hel fasta flamma vehementer stridebat, Mb. 3, quo loco si tó fasta non pro adverbio, sed pro dat. substantivi fasti, ignis, sumitur, et kastar hel, non de igni, sed de vento accipitur, verbum blès h. l. in significato transitivo sumi potest, hoc sensu: ventus excitat (incitat) flammam; de voce belluarum marinarum: sækvikindi blása eða gjalla, pros. SE. II 46. — 3) neutraliter, vento moveri: de velo, väd blès velum vento inflatum est, F. XI 187, 1; de vexillo: merki blès vexillum vento flante undulabat, F. VII 58, 2, F. XI 305, 2, ve blésu, Ód. 6. — 4) impersonaliter, a) cum accus. subjecti: Sörla serk blès í sundr, lorica difflata, dirupta est (vi tempestatis Odiniæ), ÓT. 43, 4 sec. var., cf. F. I 173, 2, XI 138, 1. — b) cum dativo subjecti: sem þá í hördum heiðvindi blæs miklu myrkri af mannkyni veluti cum caligo vehementi serena tempestate dispellitur, Krossk. 26. — 5) Part. pass.: blásin hreggs tjöld, perflata venti aulæ, cælum, valdr blásinna hreggs tjalda, dominus cæli, deus, Has. 57; blásnir hvaptar, bucculæ flatu tumentes, Svrr. 83, 3; blásinn hretvíðri, sæva tempestate, sævo

vento afflatus, veratus, SE. I 296, 1. In compositis: athlásendr, hreggblásinn, hriðblásinn, vindblásinn.

BLÁSERKR, m., tunica livida, (blár, serkr), lorica, a cæruleo vel nigro ferri colore, cf. ringollna serkr it. blávegg: bláserkjar hreimr, sonitus lorice, pugna, valdr bláserkjar hreims auctor pugnæ, vir pugnator, bellicosus, GS. 8.

BLÁSERKR, adj., pro bláserkjadr, livida tunica, i. e. lorica, indutus, acc. sing. bláserkjan. SE. I 314, 1, cf. gránserkr.

BLÁSKÍÐ. n., xylosolea cærulea, (blár, skíð): bláskíð barda, cærulea prorarum xylosolea, navis, SE. I 696, 2, ubi lectio Cod. Worm., ok bláskíðum, præferenda videtur lectioni Cod. Reg., um bláskíðu, nisi um sit παρέλχον, et bláskíðu, gen. pl. anomalus.

BLÁSTR, m., halitus oris, spiritus gravior, anhelatio, anhelitus, Sturl. 1, 13, 4. — 2) afflatus Spiritus sancti: (blíðr) lífgar þríf þjóðar þinn blástr, (frömuðr ástar!) tuus afflatus salutem hominum restituit, Hv. 1. Vide mötblástr, innblástr.

BLÁSVARTR, adj., lividus, cæruleus, niger, (blár, svartr), de colore corvi: b. muninn, SE. I 488, 4; de navibus: brimdyr blásvört, Hlund. 1, 46; blásvartir byrvargar, Si. 6, 4.

BLÁTJALD, n., cæruleum tentorium (blár, tjald) navale: sleit fyrir eyjar utan allvaldr blátjaldi, rex extra insulas cæruleum tentorium detritit, i. e. navibus excubavit, Orkn. 22, 2.

BLAUTR, adj., mollis: blaut sæng mollis lectus, GS. 19; de membro, Eg. 89, 1 (SE. II 180, 2), ubi de pedum infirmitate sermo esse videtur. Etiam in prosa, fjótrinn var blautr, sem silkirema, vinculum erat molle, sericeæ instar tæniæ, SE. I 110. — 2) ignarus, imbellis. in prosa FR. I 161 (= blaúðr, Fm. 6), it. F. VIII 409, 2 sec. membr. Svrrissaga, vide præfat. pag. XXIV.

BLAUDR, adj., mollis, ignarus, imbellis, timidus, Fm. 6, Ghe. 24, Hm. 12, Korm. 19, Nj. 146, 1, F. VI 154. In compositis: hugblaudr óblaudr.

BLAVEGGR, m., agger cæruleus, (blár, vegg), unda, SE. I 494, 2.

BLAD, n., folium, frons, vide skotblad. — 2) palma remi: ára blöð, palmæ remorum, tonsæ, ÓT. 41, vide stjórnbld. Metaphorice: fjaðrar blad, palma pennæ, i. e. palma pennata, ala, fjaðrar leikblads reginn, deus alatus, volans, vocatur Thjassins, exuvias aquilæ indutus, SE. I 314, 2, v. leikblad. — 3) blads und, Korm. 23, 2: lét ek niðr á bak bíta blads und icum aversa gladii parte intentavi; quo loco blads und positum videtur pro blóðs hund (a pro o, et omissa adspiratione h, vide veggundr); hundr blóðs, canis sanguinis, i. e. sanguinolentus, cædis avidus, gladius, qui alibi holdmimir, gigas carnis, appellatur.

BLADNIR, m., a blad, vide skíðbládnir; nomen gladii, a blad, lamina ensis, ferrum, GhM. II 62, 64.

BLADRA, f., (blatero) vide þæsibladra.

BLÆGJA, *f.*, *id. qu. blæja* (inserto *g*), *stragulum*: Bil blægju, femina, *GS.* 10; *it. pannus funebris, habitus feralis: vexa vel blægju*, *Am.* 101.

BLEIKHADDADR, *adj.*, *alba coma*, (*bleikr*, *haddr*): bleikhaddaðar hrundir, *FR.* I 470, 3, *AR.* I 180, 1.

BLEIKJA (*bleiki*, *bleikta*, *bleikt*), *v. a.*, *album facere, lavare*: bleikja hadda capillamenta lavare, *SE.* I 362. — *b*) *intrans.*, *cum accusat. subjecti*: stag bleikir funes nautici (*maris adspersione*) lavantur, *SE.* I 330, 1, *sed sec. Cod. Worm.*: rakna bifgrund bleikir mare ablescit.

BLEIKNIR *vide* viðbleiknir.

BLEIKR, *adj.*, *pallidus, flavus, albus*: b. nár, *pallidum cadaver*, *Krm.* 12; b. hárr, *coma albida, flava*, *Rm.* 31; b. arnar fótr, *ÖH.* 186, 1; b. skildir, *albi clipei*, *Ghe.* 14; b. báru fák, *navis alba, cerussata*, *SE.* I 440, 1; *pallidus timore*: braut strauk bauga neytir bleikr frá sverða leiki, *SE.* II 166; *de animi ægro*: b. sem bast, *Mg.* 9, 5; *de letaliter saucio*, *IIh.* 247, 2; *de ipsa animi ægritudine*: dapr af harmi bleikum pallido dolore tristis, *Skáldh.* 7, 32. *In compos.*, *ilbleikr*.

BLEIKR, *m.*, *lapis*, *SE.* II 494.

BLÆINGR, *m.*, *corvus*, *SE.* II 456 (*bleingr*, 488).

BLÆISLÍN, *FR.* I 432, 1, *legendum videtur, sec. membr. M.* blæju lni: búa um skúr (með) blæjulini caput fascia lintea velare. *Cf. AR.* I 152, not. 2.

BLÆJA, *f.*, *stragula, stragulum* (*et, inserto g, blægja, qu. v.*), *Bk.* 2, 46, *Am.* 16 *ubi blæja, id. qu. linklæði, in str.* 17, *vestis lintea; speciatim.* — *a*) *stragula lecti genialis, unde breiða blæju, stragulam internere, pæo concumbere*, *Og.* 23, *Rm.* 20; *verja mey varmrí blæju, id.*, *Og.* 5. — *b*) *vestis feralis, velum sepulchrale*: svipti húm blæju af Sigurði, *Gk.* 13. — *c*) *Hildar blæja, velum hildæ (bellonæ), clipeus, Isl.* I 327, 1, *ut mox explicatur*: skjöld nefni ek svá.

BLEJHVALR, *m.*, *ceti genus*, *SE.* I 580, *cf. blæjuhvalr. Cf. Germ. Bleihle, Dan. Blege, Blegefisk, alburnus*

BLÆJUHVALLR, *m.*, *id. qu. blejohvalr*, *SE.* II 481.

BLEKKÍNG, *f.*, *illecebræ, fraus*, *Nik.* 40. **BLEKKIR**, *m.*, *subst. verbale, qui fallit, decipit*, (*blekkja*), *v. lómblekkir*.

BLEKKJA (*blekki*, *blekta*, *blekt*), *v. a.*, *decipere, fallere*: dár, er blekti ýta, *ludibria, fraudes, quæ homines decipiebant*, *Nik.* 40; *brúðfång blekkir bræðra sökkva, matrimonium (uxor) decipit, seducit, corrumpit regem fratricidam*, *Eg.* 59. — 2) *irritum reddere*: frægð var mjök blekt, *gloria pæne irrita facta (elusa) est*, *Sturl.* 5, 43, 1. *Sic Magn. p.* 466: *blekkja teygingar, illecebras irritas reddere, illecebris resistere*.

BLEND, 1. *s. præc. ind. act. v. blanda*. **Blendu**, 3. *pl. imperf. ind. act. v. blanda*.

BLENDINGR, *m.*, *plur. blendingar, miscellum genus gigantum, (blanda)*, *Grett.* 65, 6, *fere id. qu. hálftrisi, hálftröll. In sing. oc-*

currit FR. III 179, *ubi opponitur fullkomit tröll, aðaltröll*.

BLÆR, *m.*, *aries*, *SE.* I 589, 1, *vide blerr*. — 2) *gladius*, *SE.* II 483, *id. qu. blór.* — 3) *aura ventis, v. vígblærr*.

BLERR, *Orkn.* 15, 2, *sjár blerr*, *en dreif dreyri dókkir á saumfir klökka, ubi legendum videtur sjár bléz v. blétz, mare miscebatur, i. e. sanguine inquinabatur, cruentabatur, imperf. pass. v. blanda*.

BLERR, *m.*, 1) *gladius*, *SE.* II 560. — 2) *aries*, *SE.* II 567, *id. qu. blær*.

BLESS, 3. *s. præc. ind. act. v. blása*, *F.* VII 357.

BLESSA (*-aða*, *-at*), *v. a.*, *benedicere; absol. formulam benedictionis pronuntiare, verbis conceptis dei pacem exposcere*, *Selk.* 11: *en þollr af frægð fullri friðr blessaði víðis glóða, i. e. en þollr víðis glóða, friðr af fullri frægð, blessaði*.

BLESSAN, *f.*, *benedictio (sensu eccles.)*: guðs blessan, *favor divinus, gratia divina*, *G.* 66.

BLESTA, *f.*, *Korm.* 12, 7, *videtur esse id. qu. blástr, m., calefactio ferri in officina fabrarum* (*cf. rauðablástr, blástrjárr, Félagsr.* II 122), *blestu niðr, gnatus calefactionis, gladius, ejus forsar, sanguis, horum bōð, pugna cruenta*.

BLÆTI, *n.*, *res sacra, quæ religione quadam colitur, (blóta)*: heilagt blæti, *de phallo, Volsap.* Citatur in *Gloss. Synt. Bapt. sub blót, it. ad Eg.* 44, 1.

BLÆTR, *Y.* 9, *sumitur ut 3. s. præc. ind. act. v. blóta, qu. v.* *Sed una voce scribendum videtur skjaldblætr, qu. v.*

BLÆTT, 1. *s. imperf. ind. act. v. blanda*. *Bk.* 1, 21, 25, *SE.* I 436, 2.

BLÆYÐI, *f.*, *ignavia, timiditas, (blauðr)*, *v. huggleyði; hinc bleyðifriðr, intrepidus (F.* II 322, 1), *bleyðiskjarr, id. (F.* XI 315, 2), *bleyðivöndr, timidus, pusilli animi, SE.* I 306, 2.

BLÆÐA (*blæðir, blæddi*), *sanguinem fundere, personaliter, de vulneribus, ex quibus sanguis fluit, manat*: benjar blæða, *IIh.* 1, 2, *Nj.* 158, 12; *sár blæða, Grett.* 5, 2; *undir blæða, II. hat.* 40, *Lb.* 44; *impersonaliter, cum dat. pers.*: hræddr, þá eingumi blæddi, *qui nullo dum illato vulnere animum despondet, Grett.* 43.

BLÆFA, *v. a.*, *manere*: andir seu til sælu sendar svo blifi þær at eliflu, *animæ (nostræ) in vitam beatam transmittantur, ibique perpetuo maneant*, *Nik.* 86.

BLIK, *n.*, *splendor micans*: — báru (*undæ*), *aurum, brjótr báru bliks eir, ÖH.* 92, 8; — bauga (*clipeorum*), *gladius, Ha.* 241, 2; — brimlands (*maris*), *aurum, SE.* I 658, 1; — borðs (*marginis navalis*), *clipeus, borðs bliks harðglóðr gladius, móði borðs bliks harðglóðar pugnator Ísld.* 24; — handar (*manus*), *aurum, SE.* I 336; — landa gylmfjóturs (*maris*), *aurum, Sturl.* 7, 39, 2; — mörnar (*annis*), *aurum, SE.* II 498, 4; — randar (*clipeorum*), *ensis, IIh.* 44, 2; — skips (*navis*), *clipeus, SE.* I 420; — spannar (*manus*), *annulus, SE.* I 642, 1; — valköstu

(*cadaverum*), *gladius*, veðr valköstu blíks pugna, herðibaldr valköstu blíks veðrs pugnator, *Sturl.* 9, 32, 2; — unnar (*maris*), *aurum*, línegir unnar blíks vír, *Gdþ.* 58; — undar (*vulneris*), *ensis*, siskellir undar blíks pugnator, *Eg.* 62; — örborðs (*clipei*), *aurum*, vár örborðs blíks femina, *F.* V 231. — 2) *aurum*, *NgD.* 79; blíks heiðilök femina, *Vigagl.* 27, *Ísl.* II 275 in *stropham manca*. — 3) *locus insolandis et dealbandis linteis*, *Dan. Bleg:* nú eru blæjur á blík komnar, *FR.* II 71, a bleikja, unde et hadd-blik, *lavatio capillamentorum*, *SE.* I 368. — 4) in *compositis*: arublik, breiðablik, dýr-blik, guumblik, hjaldrblik, hlunnablik, hraun-blik, lýsiblik, rammblik, veðrblik.

BLÍKA, *f.*, *fulgor*: sjálfrs b., *fulgor montanus*, *fulmen*, línegir sjálfrs blíku, *vibrator fulminis*, *Thor*, *SE.* I 302, 3.

BLÍKHVÍT, *adj.*, *candidus*, *fulgens*, (blík, hvít): lind in blíkhvita *fulgens candore clipeus*, *FR.* I 494, 1.

BLÍKJA (3. s. *præs.* blíkir, 3. *plur.* imperf. blíku), *id. qu. blika*, — aða (*Eg.* 84), *splendere*, *fulgere*, *Ha.* 266, 2 de *clipeis*; láta Svafnis salnæftrar blíkja á baki, *facere clipeos in tergis splendere*, i. e., *clipeos in terga rejicere*, *Ha.* 19, 5, *SE.* 34; láta gylt hlýr blíkja sjarri höfnum in *navibus procul a terra exebare*, *Lb.* II 259, 2; *præs.*, þar er brim blíkir ubi albet spuma salis, *F.* II 181, 1; imperf.: skildir, merki, vopn, reið, blíku, clipei, vexilla, arma ephippia fulgebant, *Völk.* 6, *Krm.* 17, *G.* 50, *FR.* I 186. *Particip.* occurrit in blíkjanda bül malum *praesentissimum* (ut skínandi daudi), *SE.* I 106.

BLÍKMEIÐANDI BAUGA LÁÐS pro meiðandi bauga láðs blíks vír, *Lb.* 42, a bauga láð manus, bauga láðs blík aurum, hujus meiðandi, aurum lædens, minuens, destruiens.

BLÍKNA (-aða, -at), *v. n.*, *albescere*, (bleikr): öðr blíknar, *plumæ albescunt*, *FR.* I 477, 3, *oppos.* sortna; *fulgere*: arur kná blíkna við brimlands blík *brachium auro fulget*, *SE.* I 658, 1; *pallescere*, *decolorari*: trè hefir blíknat (at) laufi, *folia arboris palluerunt*, *marcuerunt*, *F.* V 200, 2; *metaph.*, blíkna í hrjósti, *pectore pallescere*, i. e., ægerime aliquid ferre, *Skáldh.* 7, 51.

BLÍKNARMADR, *m.*, vír tenax, sordidus, *id. qu. mælingr*: hverr er mælingum ferri? — hann er hest blíknarmanni, *quis hominibus sordidis dissimillimus est?* Ille (*Dux Skulius*) a tenacitatis titio plurimum abest, *SE.* I 652. *Cod. Worm.* h. l. habet blíkursmaðr.

BLÍKRÍÐANDI, *m.*, membr. E, *Hg.* 5, 1, b. blakka nargitor, a blík-blakkr naris; cf. *Angl.* bleak (*pron.* blík), *corylus alba*.

BLÍKRÖÐR ÞRÓTTAR ELA pro röðr þröttar ela blíks, pugnator, bellator, *F.* I 100, a þröttar el pugna, þröttar ela blík gladius, et röðr, qui rubefacit, vel arbor. *Rekst.* 2. h. l. habet blíkröðr.

BLÍKRÖÐR ÆGIS pro röðr ægis blíks vír, *Orkn.* 79, 7, ab ægis blík aurum, et röðr = runnar arbor. Vide blíkröðr.

BLÍKRÝRANDI BÁRU pro rýrandi báru blíks vír liberalis, *Grett.* 20, 1, a báru blík aurum, et rýrandi minuens.

BLÍKRÝRIR BJÓRS pro rýrir bjórs blíks, vír munificus, vír princeps, *Ha.* 323, 1, a bjórs blík aurum, et rýrir consumtor.

BLÍKSKERÐIR SVERÐA pro skerðir sverða blíks, vír liberalis, princeps, *Ha.* 325, a sverða blík, *splendor ensium*, aurum; cf. blík örborðs sub v. blík, et furskerðir.

BLÍKSÓL, *f.*, sol splendoris, (blík, sól), clipeus: garmr blík sólar, canis clipei, gladius, *SE.* I 488, 3.

BLÍKSTRÍÐANDI BÁRU pro stríðandi báru blíks vír, *Sturl.* 9, 8, a báru blík aurum, ejus stríðandi, inimicus auri, vír liberalis.

BLÍKTYNIR SUNDS pro týnir sunds blíks vír liberalis, *Plac.* 38, a sunds blík aurum, et týnir.

BLÍKURSMADR lectio *Cod. Worm.* pro blíknarmaðr, qu. v.

BLINDI, a blindr, cæcus, in *compositis*: gestumblindi, guumbindi, herblindi, miskorblindi, sólblindi, tvíblindi, víðblindi. — 2) nomen Odinis, lect. *Cod. Reg. sec.* *SE.* I 86, var. 5, cf. biblindi.

BLINDI, *f.*, cæcitas: blindi móðs, hyggju túns, cæcitas animi, *Lb.* 4, 40; de cæcitate oculorum, *Gd.* 59.

BLINDÍNGR, *m.*, paxillus, clavulus, *SE.* II 494.

BLINDR, *adj.*, cæcus, *Hávam.* 71, *Mg.* 11, 1, *Korm.* 6, 3; bliði áss, Ása cæcus, Höðus, *SE.* I 266. In *compositis*: öblindr, steinblindr.

BLINDVITNIR, *m.*, aquila, *SE.* II 572.

BLINDVIÐNIR, *m.*, aquila, *SE.* II 488.

BLIN(D)VIÐR. *m.*, nanus, *SE.* II 469, B... víðr, *id.*, *SE.* II 552.

BLÍSTRA (-aða, -at), *v. n.*, *sibilare*: bóndi leypr þá upp á hól einn, ok blístrar hátt, *Ísl.* II 176: *Metaph.* at blístra í spor konu, *feminam adsectari*, venari, *Korm.* msc. c. 5; hinc blístrar meyjum metnuðr í spor fastus *virgines adhærens comitator*, *Merl.* 2, 76.

BLÍSTRAN, *f.*, sibilatio, sibilus, *Nik.* 56.

BLÍÐ, *f.*, nympha v. famula, *Menglada* genibus adsidens, *Fjöls.* 39. Vide Blíðr, f.

BLÍÐA, *f.*, comitas, affabilitas, humanitas: gera e-m lítit yndi ok blíða, *Ísl.* II 8; blíða brestr, defectus humanitatis, inhumanitas, *Skáldh.* 1, 48.

BLÍÐGEÐR, comis, facilis, (blíðr, -geðr), *Pál.* 19, 3.

BLÍÐHUGADR, *adj.*, animo hilari, (blíðr, -hugadr), *Korm.* 19, 10.

BLÍÐKA (-aða, -at), *v. a.*, gratiam alijus sibi conciliare: blíðka bernsku stétt ok gíldra manna tam juniorum quam ætate maturoorum animos sibi conciliare, *Gd.* 7; blíðkaz við Ása, favorem Asarum sibi comparare, Ásis favere, *FR.* II 291, 1.

BLÍÐLAGA, *adv.*, comiter, amice, *GS.* 9, Sk. 2, 12.

BLÍÐR, *f.*, famula *Menglada* (ut Blíð), *Fjöls.* 39.

BLÍÐR, *adj.*, *blandus, comis, benivolus, amicus; de diis: blíð regin, serena, benévola numina*, *Grn.* 6, 27, *Lokagl.* 32; *de principibus viris: blíðr buðlingr*, *FR.* I 248, 1; *hertogi*, *Ha.* 190; þengill, *Has.* 48; *oddstiklandi*, *Sturl.* 7, 39, 1; *blíð verk, facta benigna, bene facta*, *G.* 23; *blítt skap animus benivolus*, *G.* 55; *blíðr bör skjaldar, vir amicus, comis*, *Am.* 28; *de femina, blíð i hug animo benivolus*, *Am.* 32; *broсандi blíð dulce ridens*, *Skálldh.* 6, 33; *cum gen.: mærdar blíðr suaviloquens*, *F.* XI 295, 1; þat er þer blíðara, *magis volupe est, magis arridet*, *Hund.* 2, 25. *In compositis: fjöl-blíðr, gunnblíðr, guðblíðr, hugblíðr, ógnblíðr.*

BLÍÐSKÁL, *f.*, *poculum geniale*, (*blíðr, skál*): *bekkr blíðskálar, samnum poculi genialis, abacus, mensa tricliniaris*, *SE.* I 704, 2.

BLJÓTR, *m.*, *Eg.* 44, 1, *ubi occurrit bljótr kumla, quod bifariam verti et resolvi potest: 1) bljótr id. qu. blótr, inserto j, qui colit, cultor, kumla b., cultor tumulorum, qui veneratur tumulos, i. e. qui necromantiam exercet; 2) a bljótr, id. qu. brjótr, permutatiss liquidis l et r, qui frangit, effringit tumulos; utraque ratione virum impium, scelestum significat, sed posterior ratio congruit cum Korm. 7, et illustratur lect. óblotgjarn et óbrotgjarn, quas vide.*

BLÓM, *n.*, *flor: rósa blom flor rosarum*, *Gd.* 73; *fagrt blómi upprísandi rósar*, *Mk.* 19; *græn eik með blómi*, *F.* V 200, 2; *bolr með blóms skrauti stirps cum pulcro flore*, *SE.* II 201, 1. — 2) *metaph. de personis: Mariu blóm, flor Mariae, Christus*, *Lil.* 80; *heilagt blóm, de Sancta Maria*, *Gdþ.* 54; *heilög blóm Sancti Divi*, *Gdþ.* 60. *Krists blóm, de Olavo sancto, Ólafsr.* 62; *blóm heims, flor mundi, de Gudmundo Bono*, *Gd.* 67; *blóm fljóða, seminarum præstantissima*, *Gdþ.* 10; *de virtutibus: siðferðar blóm flor bonorum morum, grænka gedfjöll siðferðar blómi pectus bonis moribus imbuere*, *Hr.* 3; *sæmdar blóm insignis gloria*, *Skálldh.* 4, 39; *res pretiosa, cinelium: valdrósar blóm, pl., cinelia bellonæ, clipei*, *Ha.* 319, 1. — 3) *fructus: bíta blóm fructum comedere*, *Lil.* 16, 18; *bera bráðgert blóm á verkum maturum fructum ferre (bonorum) operum*, *Has.* 8. — 4) *in prosa: allskyns blóm, þat er á iörðu vex*, *F.* V 345; *limar træs með fígrum blómum rami arboris cum pulcris floribus*, *FR.* I 119.

BLÓMAZ, *v. dep. n.*, *florere, allir heimar blómaz*, *Gdþ.* 41.

BLÓMGAZ, *v. dep. n.*, *florere, metaph. de viro*, *Gdþ.* 39.

BLÓMI, *m.*, *fructus: aldinviðr bar tvennan blóma bis anno fructum ferebat*, *Ha.* 25, 2; *plur. blómar, fructus*, *Merl.* 2, 44. — 2) *flor: heimr er í læstum blóma*, *RS.* 5; *bl. Íslands, decus Islandiæ, de viro excellenti*, *Gd.* 21; *bl. helgra dóma, de cruce, rerum sacrarum excellentissima*, *Lb.* 32; *bl. leyndardóma, flor mysteriorum, de Maria*, *Mk.* 17; *blómi heilagra dóma, de Maria*, *Mk.* 6.

BLÓMR, *m.*, *ursus*, *SE.* I 589, *var.* 14.

BLÓMR, *m.*, *ursus*, *SE.* I 478, 589, 3; *v. bólmr.*

BLÖR, *m.*, *gladius*, *SE.* I 567, 1; *vide formas blár, blèrr, blær, blorr.*

BLORR, *ensis*, *SE.* II 620.

BLOSSI, *m.*, *flamma, ignis*, *Skálldh.* 7, 19; *calor: en þær konur þurfu blossa, at illæ feminae (calces) calore indigent*, *Egl.* 88, 3, *quod sic explicatur in SE.* II 630: *hær kallar hann hælana ekkjur, enda hētu hælær á fótum hans, er hann kvað þurfa verma.*

BLÓT *in compositis id. qu. blóð, in blót-roðinn, blótrygill: il. blótavx = blóðvæx*, *F.* X 380, *fortasse et blótvöllr — blóðvöllr*, *F.* VIII 157. *Contra blóð þrót blót in blóðnaut, Korm.* 23, *blóðbolli = blóðbolli, citante G. Magnæo Eg.* p. 209.

BLÓT, *n. pl. sacrificia, victimæ, Hugsm.* 28, 5; *álfa b. sacrificia genii instituta*, *ÖH.* 92, 6; *cultus: blót norna cultus dearum*, *F.* II 53, 4; *blótum gngvðr, sacrificiis deditus, paganæ religioni addictus*, *Plac.* 24.

BLÓTA (*blót, blèt, blótit*), *v. a.*; 1. *s. præc. ind. act. blót ek*, *SE.* I 238, 3 *et contracte, cum negatione blótka*, *Sonart.* 32; 3. *s. blætr, quasi a blæt, sumitur* *Y.* 9 *et Gloss. Ed. Sæm. T.* I *sub voce blóta, sed h. l. una voce legendum videtur skjaldblætr, sicut Cod. Fris. (E) habet una voce skjaldblotr, vir; Imperf. 1. s. blèt, nam 3. s. est blèt, Y. 34 pros.; 2. pl. blétuð, Eg. 44, 1; 3. pl. blétu, Y. 56 pros. Imperat. blót (duplicato t), Am. 74. Supinum blótit: at hann hafði blótit, ÓT. 47 pros.; part. pass. blóttinn, SE. I 302, 3, FR. I 299, 2, Y. 29 pros. Sacrificare, mactare immolare, c. dat.: blótt börnum, immola filios, macta, interfice, Am. 74; blóta syni filium (diis) immolare, F. 174, 2; proprie est sanguine tingere, id. qu. rjóða, vide skjaldblætr, skjaldblotr; absol. Þávam. 147. — 2) *deos colere: b. goð, disir, þór, bróður Vilis (Óðinn)*, *FR.* I 250, *Eg.* 44, 1, *Hyndl.* 4, *Sonart.* 32, *F.* II 52, 2; *religiose colere: b. meyjjar, Fjölsm.* 40, 41; *b. fugl, H. hat.* 2; *blóttinn, religiose cultus, de Thore*, *SE.* I 302, 3; *blóttnar iðrar, intestina immolata*, *Gha.* 23, *vide ofblótit. De etymo vocis (blóð) vide Eg.* ad 44, 1 *et Gloss. Ed. Sæm. T.* I *sub voce blóta.**

BLÓTA (-aða, -at), *v. a.*, *deos colere: þann er blótar bünd, qui deos colit, inrocat*, *Eg.* 67, 2. *Eadem forma Hkr. præf.*, þess er sviar hafa blótat lengi síðan; blótadi syni sínum, Y. 29.

BLÓTMAÐR, *m.*, *homo mollis, ignavus*, (*cf. blautr, blauðr*), *SE.* I 530, *Korm.* 17, 1.

BLÓTHÚS, *n.*, *delubrum, fanum, (blót, hús)*, *Rekst.* 9.

BLÓTR, *m.*, *qui colit, (blóta), in compos. hrafnblótr. — 2) qui sanguine tingit, v. skjaldblótr.*

BLÓTROÐINN, *id. qu. blóðroðinn, sanguine rubens, (blót = blóð, roðinn a rjóða)*, *Korm.* 22, 6, *de homine saucio et vulneribus cruento.*

BLÓTRYGILL, *m.*, *catinus cruori sacri-ficali excipiendo, (blót = blóð, trygill)*, *Vita*

Halfredi sec. membr. 132, id. qu. bláðbolli, hláðbolli (F. II 309), blátokpur (F. X 353). Videndum tamen, an non l. c. membr. 132 jungenda sint hælbaldr blót(s) et hrævíus trygill, eodem sensu. Vide Æd. Sam. II 470, not. 234, quæ legit blóðtrygill et hrævíus.

BLÓÐ, *n.*, *sanguis*: vekja b. *sanguinem mittere*, Söll. 80; nema e-m blóð (*hodie taka blóð*), *id.*, Orkn. 82, 1. Eldr blóðs, *ignis sanguinis, gladius*, SE. I 420. Renna blóði i spor, *sanguinem in vestigia mittere*, Sk. 3, 17, *ritus foederis mutuo faciendi, vide Sax. ed. steph. p. 12: „icturi foedus veteres vestigia sua mutui sanguinis aspersione perfundere consueverant, amicitiarum pignus alterni cruoris commercio firmaturi”*. Blanda blóði saman e. blanda. — 2) blóð pro blóðrás, *fluxus sanguinis*: blóð synjaði andar þjóðum Gþ. 15; bylr blóðs púgna, Sturl. 5, 17, 1, ubi valr fækk blóðs i byljum bráðir accipiter prædam in prælio nactus est. — 3) in compositis: meginblóð, sneriblóð, valblóð.

BLÓÐDRIFINN, *p. p. comp. sanguine perfusus*, (blóð, drifa), de clipeo, Fb. 19, 5.

BLÓÐEISA, *f.*, *ignis sanguinis*, (blóð, eisa): blóðeisa bjargs pro eisa bjargs blóðs, aurum, a bjargs blóð, *sanguis (i. e. liquor manans) montis, aqua*, geimr bjargs blóðeisu manús, SE. I 404, 3.

BLÓÐFALL, *n.*, *fluxus sanguinis, sanguis effusus*: benskári drekkir bl. *corvus cruorem potat*, Ísl. I 166, 2.

BLÓÐFARA, *f.*, *lorica*, (*qs. sanguine perfusa*, blóð, farinn), SE. II 562, pro quo Cod. Reg. bofora.

BLÓÐFREKR, *adj.*, *avidus sanguinis*, (blóð, frekr), *epith. gladii*, Korm. 11, 9.

BLÓÐGAGL, *n.*, *anser sanguinis*, (blóð, gagl), *corvus*: blóðgúgl of skór stóðu, Hilt. 35, 5, Ísl. II 272.

BLÓÐHELŚÍNGI, *m.*, *bernicla (anser leucopsis) sanguinis*, (blóð, hellsíngi), *corvus*, bræðir blóðhellsíngja. *saturator corvorum, præliator*, Fsk. 54, 2, de Þiriko dynasta Hakonis *f.*, quo loco verosimiliter vocativus est: Jófrum varð (en urðu allhvast Danir falla), blóðhellsíngja bræðir, bróðir Sigurðar æðri.

BLÓÐHNEFI, *m.*, *pars gladii*, SE. I 567, 3. Cf. þenkúár.

BLÓÐHÖFR, *m.*, *equus*, SE. II 487, cf. blóðughöf.

BLÓÐI, *m.*, *frater*, (*qs. consanguineus*, a blóð), SE. I 534 561, 1; *linus blóði*, *serpens serpentis, serpens*, látr linnus blóða, *cubile serpentis, aurum*, ÓH. 41, 2.

BLÓÐIGR, *id. qu. blóðugr, cruentus, vide stafnblóðigr*.

BLÓÐISS, *m.*, *glacies sanguinis*, (bláð, is e. iss), *gladius*, F. V. 229, 2. XI 197, 2; *glycç blóðiss, tempestas gladii, pugna*, Plac. 23.

BLÓÐIDA, *f.*, *pars gladii (acies vel mucro, qs. eliciens sanguinem, blóð, ida = vinna, facere, efficere)*, SE. I 567, 3.

BLÓÐKERTI, *n.*, *candela vel tigillum sanguinis*, (blóð, kerti), *gladius*, Orkn. 79, 6.

BLÓÐLAUKR, *m.*, *stipes sanguinis*, (blóð, laukr), *gladius*, Ha. 236, 2.

BLÓÐLEIKA, *f.*, *lorica*, SE. I 573, 2, cf. blóðsara.

BLÓÐMERKTR, *p. p. comp., sanguine notus*, (blóð, merkja): blóðmerkt gata semita sanguine conspersa. Gullk.

BLÓÐÖGR, *id. qu. blóðugr, Rekst. 5*.

BLÓÐORMR, *m.*, *serpens vulneris, hasta*, (blóð, ormr), Hund. 1, 8, Ha. 335, 1; *hrístir blóðorma, quassator hastarum, præliator*, Ísl. II 47, 1.

BLÓÐORRI, *m.*, *tetrao sanguinis*, (blóð, orri), *corvus*, SE. I 486, 2.

BLÓÐREFILL, *m.*, *mucro gladii*, SE. I 567, 3, Höfuðl. 7, FR. I 427, 1; SE. I 112 *pros. opponuntur hjólt et blóðrefill, capulus et mucro*; blóðrefill et oddr, *ut synonyma ponuntur*, Sv. 8: tók i blóðrefillinn ok dró, svá oddrinn lá i hjóltunum.

BLÓÐREKINN, *p. p. comp. sanguine tinctus, cruentus*, (blóð, rekinn, *ut dreyrrekinn*): bl. hoddur cuspis (gladii) cruenta, Hund. 1, 9.

BLÓÐROÐINN, *p. p. comp., sanguine rubens*, (blóð, rjóða): blóðroðnir skildir, Mg. 32, 1; blóðroðin sköpt, F. VII 345, 6; b. benja ræði, HR. 33.

BLÓÐRÖST, *f.*, *cortex, flumen sanguinis*, (blóð, röst), ÓH. 225.

BLÓÐSKATI, *m.*, *vir sanguinis largus, prodigus*, (blóð, skati), Höfuðl. 14, i. e. *qui pugnandi hostesque cædendi cupiditate flagrat. Alii autem Codd. h. l. habent baugskati, largus annulorum, alii þjóðskati, munificentie fama celebr.*

BLÓÐSKJALDAÐR, *adj.*, *clipeum cruentum gestans*, (blóð, skjaldaðr), SE. I 490, 1, ex Vigagl. 27.

BLÓÐSMELTR, *p. p. comp., sanguine incrustatus, infectus*, (blóð, smeltr), Krm. 10, ubi alii blóði smeltr, ad metrum aptius, nam membr. habet bl... smeltr.

BLÓÐSTARI, *m.*, *sturnus sanguinis*, (blóð, stari), *corvus*, Ók. 3, HR. 31.

BLÓÐSVÖRR, *m.*, *passer sanguinis*, (blóð, svörr), *corvus*: merkir blóðsvara, *rubefactor corvorum, præliator*, SE. I 708, 3.

BLÓÐSYLGR, *m.*, *potus, haustus sanguinis*, (blóð, sylgr), ÓH. 48, 3.

BLÓÐTRANI, *m.*, *grus sanguinis*, (blóð, trani), *corvus*, F. XI 195, 1.

BLÓÐUGHADDA, *f.*, *filia ægeris, unda*, SE. I 324, 500; *mare*, SE. I 575, 2; *ejus pater, Æger, mare, ibid. 324 (qs. comâ sanguinea, blóðugr, haddr)*.

BLÓÐUGHÓFI, *m.*, *equus Freyi*, SE. I 480, 482, 2.

BLÓÐUGR, *adj.*, *cruentus, sanguineus*, Vegtk. 7; blóðugt sár, Bk. 2, 30: bl. búkr, Fb. 63, 2; bl. blóðgúgl, Ísl. II 272; blóðugt brim, *liquor, humor sanguineus*, SE. I 64, 1. it. Cod. Vsp. membr. 544; blóðgar ár flueví sanguinei, Merl. 2, 68; b. tífor, *deus sanguine perfusus, saucius*, Vsp. 29; b. brandr, Eg. 49, 2; blóðgar rúnir *literæ sanguineæ*, Söll. 61; blóðug hjörtu, Söll. 58; *metaph. blóðugt er hjarta þeim, er, acerbo dolore*

pungitur, si quis, *Hávam.* 37. Vide et blóð-igr, blóðögr.

BLÓÐVAKA, *f.*, pars gladii, mucro vel acies, (*qs. eliciens sanguinem*, vekja blóð), *SE.* I 567, 3.

BLÓÐVALR, *m.*, accipiter sanguinis, (blóð, valr), *corvus*, *ÓT.* 20, 1, *Krm.* 24.

BLÓÐVARINN, *mare*, *SE.* II 494.

BLÓÐVARP, *n.*, pars gladii, *SE.* I 567.

BLÓÐVARTA, *f.*, pars gladii, *SE.* I 567.

BLÓÐVITA, *adj. indecl.*, sanguinis praenuntius: bl. rödd vox mortem portendens, *Eb.* 63, 1.

BLÓÐVÖNDR, *m.*, virga sanguinis, (blóð, vöndr), *gladius*, *Korm.* 27, 4.

BLUNDA (-ada, -at), *v. n.*, somnum carpere, *GS.* 14. (*propr. blunda augum oculos claudere Ag.*).

BLUNDR, *m.*, somnus (*brevis*), *Vegtk.* 2.

BLUNNSTAFIR, *m. pl.*, pro blundstafr, somnus, (*blundr, stafr*), *Bk.* 1, 2.

BLÝ, *n.*, plumbum: byrðir af blý, onera e plumbó, *Söll.* 63; sorgir, þungar sem blý, *Sturl.* 10, 25.

BLYGDA (-ada, -at), *v. a.*, corrumpere, vitare: b. fjóðvitiare virginem, *Skáldh.* 1, 25, 27; bl. mann ignominia adficere, *F.* III 89 (a blýgja -gi, -gða, oculos immotos tenere, *desigere in re aliqua*).

BLÝVARÐA, *f.*, meta plumbea, (blý, varða) *Lil.* 9.

BODDI, *m.*, rusticus, *Rm.* 21.

BOFÆÐA, *f.*, lorica, *SE.* II 622 pro bofóra.

BOFORA, *f.*, lorica, *SE.* I 573, vide bofæða, blóðfara, böðfara.

BÖGGR, *m.*, molestia, incommodum: breiðr bögg, ampla molestia, græve incommodum, *Víagl.* 26, 2, *cf. Ed. Sæm. ed. Hafn. p.* 387, *not.*, ubi hic locus adfertur et explicatur.

BÖGGVI, *m.*, *id. qu.* bögg: slíkr er böggvi nú höggvinn, tale v. tantum jam illatum incommodum, tam grave inflictum vulnus est, *Sturl.* 1, 18 var.; vel böggvi est *id. qu.* böggvir (*cognomen Klawii, Ísl.* I 208, *Sv.* 18), auctor molestiarum, ut vertitur in *Gloss. Ed. Sæm. sub voce Byggvir*.

BOGI, *m.*, arcus, *Hávam.* 85; boga áss, deus arcitenens, *Uller Asa, SE.* I 266; boga dript, nix arcus, sagittæ, *SE.* I 676, 2; boga fjöll, montes arcus, manus, *Ha.* 258, 3; boga nauð, premens arcum, manus, *SE.* I 660. — 2) In compos.: átbogi, fornbogi, vebogi, ýbogi, ættbogi.

BOGINN, *adj.*, curvus, corpore curvo, contracto, de homine debili, *Gd.* 14. *Proprie est part. pass. verb. absoleti býg, ex quo tantum occurrit boginn et imperf. pass. buguz, vide SE.* I 432, 2.

BOGLIMIR, *m. pl.*, membra curva, flexibilia, (boginn, limr), crura et brachia: fjóturr, borinn at boglimum, *Grg.* 10; bera bönd at boglinum manibús pedibusque vincula injicere, *Hávam.* 152, ubi sequitur sprettr mér af fótum fjóturr, ok af höndum hapt. *Cf. bjúglimir.*

BÓGLINA, *f.*, funiculus in margine veli,

quo sinus veli in ventum obliquetur, *SE.* I 584, 2, (bögr, signif. 2, lína); *Dan.* Bowline, *Angl.* bowline, *Gall.* bouline.

BOGMADR, *m.*, sagittarius, (bogi, maðr), *Mg.* 31, 3.

BOGNAUÐ, *f.*, manus, (*qs. premens, urguens arcum*, bogi, nauð, *cf. boga nauð, sub v. bogi*), *SE.* I 542. Vide et dalnauð.

BOGNIR, *m.*, clipeus, (bogiinn), *id. qu.* bugnir: bogná hagl, grando clipeorum, sagittæ, *SE.* I, 430, 4 ex *HS.* 6, 4.

BÖGR, *m.*, lacertus; *SE.* II 490, 4 recenset armr, leggr, bögr, ubi armr commune nomen est brachii lacertique, leggr *id. qu.* armleggr, haudleggr brachium, bögr lacertus. Hodie handleggr et brachium et lacertum comprehendit, cum illud framhandleggr hic upphandleggr distinctionis causa appellatur. Sed bögr etiam de brachio usurpari videtur, ut Hæðins böga rauðmáni, Fróða bögar bjúgröðull, clipeus brachio gestatus. *Dat. sing. bægi*: und vörum bægi vífs, sub tepido femine brachio, *F.* XI 130; ægiligr und bægi formidabilis ab lacertis (*i. e. virium magnitudine*), *Korm.* 12, 1, *cf. ekki lítill undir höndum, de homine opibus prævalente, F.* VII 17; veifa lausum bægi, liberum brachium movere, libertate frui, legendum est *Sturl.* 6, 36, 2, ut veifa lausum hala, liberam caudam movere, pro, vacuum ire; slægr jarl skaut við mér bægi, repulit me, rejecit me, *Sturl.* 10, 10; þeim er brúðr valtyss und bægi liggir sub ejus lacerto (*i. e. potestate*) terra jacet, *Fsk.* 41, 5. — 2) armus brutorum, de equis, *Grm.* 37; sitja á Grána bögum, super Granii armis sedere, Granio insidere, *Bk.* 2, 34; falla af drasils bögum ex equo decidere, *Ý.* 33; *acc. pl. bögu*: hlæða gulli á Grána bögu arnos (*latera*) Granii auro onerare, *Sk.* 1, 13; hlóðuz á mara bögu equos conscenderunt, *Ghrv.* 7. — 3) de lateribus navis, præsertim provarum versus, ut hlýr: högdýr húna herr vágþrýsta bögu vestan af lög latera undis afflicta, *SE.* I 324, 2.

BOGSVEIGIR, *m.*, tensor arcus, (bogi, sveigir), sagittarius, *FR.* II 341.

BÖGSVELL, *n.*, glacies brachii, (bögr, svell), argentum, metandi bögsvellis, æstimans aurum, vir, *Has.* 47.

BÖGVITI, *m.*, ignis brachii, (bögr, viti), aurum, *Höfuðl.* 16.

BÓK, *f.*, fagus (*id. qu. beyki, n.*, quod *propr. collectivum est*). *SE.* II 483; *Seec. bok*, *Germ.* Buehe, *Dan.* Bøg. — 2) liber: tíð er bók ok smíðir, *Orkn.* 49; bóka mál, doctrina, que libris (= ecclesiasticis) continetur, reginnagli bóka máls, doctor ecclesiasticus, clericus, sacerdos, *ÖH.* 259, 10; bókar sól, sol libri, *propr. color* (quod libri pigmento colorabantur), *it. lapis* (nam steinn et lapidem et colorem significat), *Shl.* III 227. — 3) scripta narratio, quam metris poeta includit, *Skáldh.* 6, 50, ut letr, *ibid.* 56. — 3) bók, textile acupictum, *Bk.* 2, 46; blá-hvítar bækr, *Ghr.* 4; bekr ofnar völundum, *Hm.* 6. Vide gullbóka.

BÓKA, acu pingere (bók 3), vide gullbóka.

BOKKR, *m.*, *caper*, *SE. I 539*; dikis bokkar, *capri paludis, anguilla*, *Korm. 26, 1*; Bokks fjörðr = *Hafrstj.*, *JR. 30*.

BÓKN, *f.*, *insula Bokna*, *ÖH. 186, 3, 4, SE. II 491*; *hód. Buknuden ad ostium sinus Buknensis sive Starangriensis in praefectura Ryefylke (AnO. 1816, p. 87)*.

BÓKRÚNAR, *f. pl.*, *characteres acupictiles (aulæis et stragulis adhibiti)*, *Gloss. Ed. Sæm. ad Bk. 1, 19. G. Magnæo, characteres librarii*.

BÖL, *n.*, *villa, prædium (id. qu. inde formatum býli, n.)*: ból brunnu, *týnduz*, *Öd. 7*; *Orkn. 6, 3*; ból = býr, *prædium*, *Mb. 5*; *ít. habitaculum, sedes*: hátt ból, *sedes alta, arx, castellum*, *ÖH. 15*; sólar ból, *sedes solis, cælum*, *G. 38, 63*; eubile: dreka ból, *cubile serpentis, aurum*, *G. 38*; ból ela, *sedes procellarum, cælum*, *Ag. Vide composita*: dagból, ítrból, líanból.

BÖL, *n.*, *malum, calamitas, infortunium, ærumma, miseria, damnum, noxa, periculum*; *gen. bóls, dat. bólví*; *Plur.*: ból, *Gha. 23, gen. bólva, Gha. 33. Braukun margskonar bóls, tumultuatio multigenæ calamitatis, Hyndl. 22*; biðja e-m bóls *malum imprecari, Hávan. 128*, heita bólví *malum minari, Hyndl. 46*; bóls mun alls batna *omnia mala cessabunt, Vsp. 55*; vætta e-m bólva *alicui mala expectanda declarare, Gha. 33*; bólva bætr *satisfactio pro malis illatis, II. hat. 24*; bólva smíðr *fabricator malorum, Lokagl. 41, Fm. 33, SE. I 360, 268*; telja ból *calamitates enarrare, Og. 12*; mörg ból, *multa mala, multa veneficia, Gha. 23, Hávan. 140*; alin at bólví *in animi ægritudine nata, F. V 227, 1, ut alinn at sorgum (F. VI 200)*; *dolor ex ira, id. qu. harmr, Ísl. I 152, 1, SE. I 268*; báa e-m til bóls, *exitium alicui parare, mali quid struere alicui, SE. I 380, 3*; við ból báinn, *paratus ad malum inferendum, malitiosus, Ísl. I 208, Sv. 18*; blandinn bólví, *malo repletus, flagitiis plenus, SE. II 200, 1*; bólva fullr, *malo repletus, pessimus, vel infelicissimus, dirissimus, Gha. 31*; bóls of fylldr, *id., de venefica, SE. I 436, 1*; *de Berserkis, FR. II 212, 2, vel damnosissimi; damnum: bólva bætr, resarcitio, reparatio damni, SE. I 238, 3 ex Sonart*; *injuria: bindaz bóls, a malo inferendo se cohíbere, ab injuria abstinere, Fg. 88, ÖH. 186, 7, sic et Hávan. 129*; ból vantur, *er, male fecisti, quod, Hm. 27*: þat er ból, *at, dolendum est, quod, F. V 226*; ból er beggja þrá *calamitosa est utriusque orbitas, Lokagl. 39. Noxa, quicquid nocet, res noxia: de morbo, ut mein, við bólví ad sanandum morbum aliquem, Gha. 39*; ryðs ból, *noxa ferruginis, eos, de cote Rungueriana, SE. I 284, 1*; vigneista ból, *noxa clipeorum, gladius, II. hat. 8*; ból Sigvalda, *res Sigvaldo noxe futura, clara dicitur, SE. II 212, 2 ex F. XI 130, 1*; ból markar, *vandar, noxa silvæ, virgæ, ignis, incendium, Mb. 5, 7, Ha. 117*; hringserkja ból, *noxa loricarum, ensis, Jd. 25*; flotta ból, *noxa fugientium, prælion inter necinum, ex quo pauci evadunt, ÖH. 16, 3. Ból, sagitta, SE. I 570, 2; quem signi-*

ficatum adhibuit Olavins Hg. 28, 2, construens at bili bólva, in nimbo sagittarum, cui rationi obstat, tum quod bylr, procella, per y scribendum sit, tum quod ból alibi non occurrat hoc sensu. Ból, FR. I 240, construendum videtur cum biti, vide bölbiti. El sólar ból, SE. I 466, 1, vide elból. Ból boga, manus, ut quæ arcum torqueat et intendat, ut dalnaud, SE. II 429.

BOLA (-ada, -at), *v. a.*, *obtruncare, concidere: b. tafr und kló hrafn, prædam concidere, corvo dilaniandam, Scerr. 106 (bolr)*.

BÖLBITI, *m.*, *sector noxius, (ból, biti), vel potius bolbiti, sector corporis, (bolr, biti), gladius, FR. I 240, quemadmodum fátbitr sector pedum, leggbitr et leggbiti sector crurum, gladiatorum nomina sunt.*

BÖLBRIÐA, *vel forte rectius bölbrigð, noxia perfidia, (ból, brigð), G. 17, in acc. bölbrigðu.*

BÖLGINN, *adj.*, *tumidus, tumens: b. nár, cadaver tumidum, Jd. 30.*

BÖLGJARN, *nocendi cupidus, malus, (ból, gjarn), Plac. 16; bölgjörn höfuð noxia capita, Merl. 1, 48.*

BÖLGRÓINN, *adj.*, *dolore turgens, (ból, gróinn): bölgróit sjónþeli, pomum visus, dolore turgens, oculus dolore (lacrimis) turgens, GS. 3, vide NgD. 165.*

BÖLHARÐR, *adj.*, *malorum patiens, (ból, harðr), FR. II 276. not. 3. 313, 2. 549, 3.*

BÖLHNEKKJANDI, *malum repellens, averrens, (ból, hnekkja), beneficus, almus, epith. divi Thomæ, RS. 2.*

BÖLKR, *m.*, *vel bolkr, id. qu. bákr, sepes lignea, sepimentum, dat. belki, bæki, ShI. 3, 71, FR. II 334.*

BÖLKVETIR, *m.*, *lectio Cod. Reg., SE. I 292, id. qu. bölkveitir (SE. ed. Holm. et Thorlacius in fragm. Hóslangæ et Thorsdrapæ ed. Hafn. 1801, p. 20. 206), qui malum, calamitatem repellit, avertit, (ból, kvetir = kveitir): bölkvetir Loka, malum, periculum a Lokio avertens, Thor dicitur, quod fluvium Vimram pedibus transiens Lokium cingulo levatum servavit. Vox kvetir (kveitir) cohærere videtur cum verbo kveita, quod avertit Lex. B. Hald., ei subigere; aliquid simile sonat verbum kveita, F. II 131: mér er ekki um þik. síðan þú kveitir hann Kallrana, haud mihi places, ex quo K. oppressisti. S. Thorlacius p. 77 bölkveitir Loka vertit, qui Lokii clade lætatur, et hanc appellationem ad Geirrodum gigantem refert, kveitir sumens pro kætir, a kæta, exhilarare.*

BÖLL, *f.*, *ammis, (ballr, vehemens), SE. I 130.*

BÖLLFAGR, *adj.*, *tuberibus pulcher, nitens, (böllr, fagr): bölffagr (pro bölffögr) ennihögg, ictus fronti inflicti, rubra et nitentia tubera relinquentes, SE. I 374, 1.*

BÖLLI, *m.*, *catillus, vasculum, Rm. 5.*

BÖLLR, *m. pl.*, *böllr á byrðar stalli || brast þila humero illisa crepuit v. dissiliit, GS., it. Ego. 40. — β) quicquid rotundum et convexum, v. c. tuber in bölffagr; sic jarðar böllr globus terræ, Shs. 205, 627; böllr svínfýkingar acies cuneata, ibid. 384. — 2) pro völlr (b = v), vide rumböllr.*

BÖLMGYRDILL, *m.*, *cingulum insulae* (bólm, gyrðill), *mare*: b. þvær fyrðum, *mare viros latat*, *ma defacit*, *SE. Eg. 233 pro brúgyrdill*.

BÖLM, *f.*, *insula Halogiae in Norvegia*, *SE. II 492*; *hodie nulla insula hoc nomine reperitur, nisi forte Bolgen in praefectura Saltensi*, (*AnO. 1846, p. 90*); *fleygir Bólmar baudi circulus insulae (i. e. mare) ruil*, *SE. II 491*; *þeir í Bólmi austr bornir voru in Bolma nati*, *FR. II 212, 1*.

BÓLMR, *m.*, *ursus*, *SE. II 626*, (*pro bólmr*): *þjálfirs bólmr, ursus montis, gigas*, *SE. I 282, 2*.

BÖLNA (bólnar, bólnaði, bólnat), *v. n.*, *aerumnosum fieri*, (böl): *aldr bólnar mjök skáldi, vita poetæ (mea) aerumnosa fit*, *Vigagl. 27, 4*.

BÓLR, *m.*, *truncus arboris*, *SE. II 202, 1*; *truncus corporis*, *Ód. 17*, *SE. I 614, 2*; *blár bolr cadavera Maurorum*, *Orkn. 82, 3*; *gauzkr b. cadavera Gothorum*, *F. VII 53, 2*.

BÓLRANN, *n.*, *domus calamitosa*, (böl, rann): *bólranna til ad tecta calamitosa*, *Gha. 42, id. qu. til heljar ad orcum*, *FR. I 209*.

BÓLSTAFIR, *m. plur.*, *calamitas*, (böl, stafir), *Bk. 1, 30*.

BÓLSTAÐR, *m.*, *locus habitationis*, (böl, staðr), *praedium*: *flinn bólstaðir quinque praedia*, *FR. II 311, 2*; *byggja bólstaði loca habitanda occupare*, *FR. I 473, 1*.

BÓLSTR, *m.*, *puleinus*: *stíja á bólstri pulcino insidere*, *FR. II 77, 1*; *hníga við bólstri in pulcinum reclinare*, *Gk. 14, Bk. 2, 45*. *Bólstrmaki, conjunx, maritus pulcini, caput, bólst-maka verð pretium capitis, id. qu. höfðlausn carmen pro redimendo capite*, *Ad. 6*.

BÓLSTYGGR, *adj.*, *malum aversans, detestans*, (böl, styggr), *probus, pius, Plac. 8*.

BÖLVA (-aða, -at), *v. a.*, *mala imprecari alicui*, (böl), *cum dat.*: *at bölvá övin sínum diras imprecari inimico*, *Fm. pros.*; *hinc mēr er bölvat, diris agor, et melonymi, sinistris fatis agor, urgeor: bölvat er okkr sinistris fatis agimur*, *FR. I 508, 2*. — 2) *detestari, aversari: bölvá bili. moram detestari, moras rumpere, rem sine cunctatione aggredi, occasionem rei gerendae non dimittere vel omittere*, *Hg. 28, 2*.

BÖLVERKR, *m.*, *Bölverkus, nomen Odinis*, *SE. I 86*, *Grm. 46, qs. mala patrans*, (böl, verka, facere, a verk), *SE. I 220*. *Bölverks skíð, lignum, tigillum Odinis, ensis, eyðir B. skíða, consumitor ensium, indefessus pugnator, it. simpliciter, vir*, *Sturl. 4, 35, 2*; *Bölverks þing, conventus Odinis, praedium, baldr B. þinga, numen praetiorum, vir*, *Sek. 3*.

BÖLVERÐUNG, *f.*, *noxium satellitum*, (böl, verðung), *perniciosa caterva: Belja b., perniciosa caterva Belii, gigantes, fjörsþillir B. bölverðungar, exstinctores gigantum, Thor*, *SE. I 282, 2*.

BÖLVÍSS, *adj.*, *malum portendens: bölvisir draumar, somnia infausta, prodigiosa*, *Vegtk. 1, sec. ed. Holm., quo loco ed. Hafn. habet ballir draumar; ad nocendum callidus*, (böl, viss): *brúðir bölvisar*, *Harbl. 22*; *bölvisar konur semina pestiferæ*, *Bk. 1, 27*.

BÖLPÖRN, *m.*, *Bölthorn, gigas, pater Bestla, Hætam. 143, SE. I 46*.

BÖLDVARI, *m.*, *equus*, *SE. II 487, 571*.

BÖMBURR, *m.*, *nanus*, *Vsp. 11*; *bömbör, id.*, *SE. I 66, 1*.

BÖN, *f.*, *rogatio, petium; pl. bönir: veita e-m einar bönir unicum quam quis petal rem concedere*, *FR. I 320, 7*; *hínst b.*, *Bk. 2, 60*.

BÖND, *n. plur. a band, vincula: haptr er í höndum. Ghe. 29*; *biða ragna rökrs í böndum, Lokagl. 39*; *liða or böndum exire e vinculis, Vegtk. 19. — 2) dii, ut hūpt, forte primo tres illi Asæ, qui a Reidmare in vincula coniecti sunt (SE. I 352, Sk. 2), nomine deinde ad ceteros deos translati; Hætam. 110*; *bönd ollu því, id dii effecerunt, sic dii voluerunt*, *SE. I 280, 3*; *blóta bönd deos colere, invocare*, *Eg. 67, 2*; *gram reki bönd af höndum, id regem ab se rejiciant, repellant*, *Eg. 58, 2*; *vinr banda, amicus deorum, Thor*, *SE. II 499, 8*; *Hákoni hafa || með her mikinn || heim bönd of böðit, dii Hakonem donum invitarunt*, *Hg. 33, 10*; *at mun banda, ex deorum voluntate, diis auctoribus*, *HS. 6, 5, SE. I 438, 4*; *banda ve, sacrosancta deorum loca, templa*, *ÓT. 16*; *de genis, numinibus tutelaribus, terræ praesidiis: vera munu bönd í landi haud dubium est, quin numina tutelaria in terra praesentia adsint*, *F. I 286*; *bergsalar bönd, dii antricolae, gigantes, rekr b. böndum a gigantibus expellendus* *ÓT. 36, F. XI 42, SE. I 446, 3*. *Nota: in singulari, hoc significatu, haud facile occurrit, praeterquam in roce compos. dölgband, numen praellii quod non magis a ratione abludit, quam quod hapt in singulari de numine usurpatum reperitur.*

BÖNN, *nomen insulae*, *SE. II 492*. *Fortelatus orientale insulae Ömbö in Ryefylke, ubi praedium Banneberg et jugum montis Bannaesen*, *AnO. 1846, p. 91*.

BÖNNUÐR, *m.*, *subst. verb.*, (baunna), *qui prohibet, impedit, avertit, tñde meinbönnuðr*.

BÖR, *m.*, *domus (= býr)*: *heila b., cranium, holt h. bös, caput*, *SE. I 600, 1*.

BORA, *f.*, *foramen, vide húnbora*.

BORG, *f.*, *arx, locus editus; dat. borg, sed et borgu. v. skjaldborg; beita borg, arx v. locus editus pirate v. navium, mare, hál beita borgar, flamma maris, aurum, beita borgar hál-grimur liberalis auri*, *SE. I 330*; *bragða borg, arx consiliorum, pectus, Gret. 26, 3*; *vilja borg, arx voluntatis, pectus*, *SE. I 664, 1*; *hjarta borg, pectus, Ag.*; *heila borg, arx cerebri, caput*, *Nj. 134, Sturl. 9, 8, Merl. 1, 35*; *beinlins borg, Gret. 39, et hjörva borg, F. XI 317, 2*, *arx v. locus editus gladii, clipeus. — 3) rokus, pyra: borg Óðins sonar, rokus Balderi*, *SE. I 264, 2, id. qu. köstr, er goð hlöðu ad fallinn mög hrafnfreistaðar*, *SE. I 240*; *borg, Bk. 2, 60. 61, explicatur per hül (rogus)*, *FR. I 203, cf. salr. quod de tumulo usurpatur*, *FR. I 431, 2. — 2) urbs, oppidum: h. Asa, arx v. urbs Asarum, Vsp. 22. Og. 15. 16. — 3) in compositis: háborg, herborg, hugborg, járn-*

borg, ljóðborg, óðborg, skjaldborg, sólborg, vagnborg.

BORGA (-aða, -at), *v. a., celare, abscondere* (id. qu. byrgja, a hjarga, berg, barg, borgi), *Eg. 56, 2, ubi construenda videntur, sorg borgar sefskuldur, tristitia solet animi sensa abscondere, celare, vide sefskuld et eyviti.*

BORGHLID, *n., porta oppidi, urbis*, (borg, hlið). *Eg. 48, 2.*

BORGINMÓÐI, *m., corrus, SE. I 488, F. III 147, Ísl. I 161, qs. animo occulto* (borginn, vide borga, móðr), *cauto, circumspecto, ut borginorðr, id. qu. orðvarr, cautus in sermone, F. VI 208.*

BORGLOKA, *f., claustrum arcis, plur.* borglökur, *FR. III 21, 1.*

BÖRG, *m., cerres* (Germ. Borg, majalis), *SE. I 591, 1; riða á börg verre rehi, SE. I 261, 2; de porco, porcello, F. VI 365, ubi börg, runi, svin, ut synonyma toð griss, porcelli; lýngs hjörg ljóts bürgs, foedi porci montes, erica obsiti, vel bürgs hjörg ljóts lýngs, montes porcini, foeda erica obsiti, per homonymiam, montes Svinfelliani, Nj. 146, 5.*

BORGUND, *f., insula Sumneriae in Norvegia, SE. II 492.*

BORGUNDAR, *m. plur., Borgundi, gens Hunnica, Ghe. 19.*

-BORI, *vide holdbóri, hornbóri.*

BÖRINGI, *m., corrus, SE. II 488, 572.*

BORINN, *perf. part. pass. v. bera; in compositis: aptborinn, árborinn, endrborinn, dólgborinn, goðborinn, hersborit, hjaldrborinn, höldbörtr, ítrborinn, náborinn, óborinn, ósmáborinn, sundrborinn, sælborinn, velborinn, þfborinn.*

BORKN, *f., lupa, vel forte rectius m., lupus* (cf. orkn, m.), *SE. I 592.*

BÖRK, *m., cortex, Hávam. 50, Bk. I, 11; (Germ. Borke, die).*

BÖRKJÓÐR, *m., qui corticem rubefacit, sanguine tingit, (börkr, rjóðr): b. bænar nökkva, corticem pectoris (i. e. loricae) rubefaciens, præliator, bellator, ÖH. 183.*

BOROFA, *f., lorica, lect. Cod. Worm. pro bofora.*

BÖRR, *m., ligni genus, SE. II 497, Dan. Borre, repes, ejus spinæ, delapso flore, remanent, id. qu. klíngr: bergis fótur borrr, pes, ut videtur, Eg. 89, 1, SE. II 180, vide hergi. Vide börr, quocum Gloss. Njale confert AS. beare, beaur et harve, lucus, nemus. Cf. Sæc. borrr, quod significat et terebram et carduum.*

BÖRR, *m., id. qu. burr, filius: Bors borrr, filius Boris, Odín, mjóðr Bors borar (gen.), mulsum Odínis, poesis, carmen, lectio Cod. Regii, SE. I 244, 2. — 2) = Børr, pater Odínis, ibid., forte et Eg. 60, 1, pro bords, scr. Borz.*

BÖRR, *m., Bør, pater Odínis, SE. I 46, vide Borr, Burr; Børs synir, Børis filii, Odín, Vílins et Veus, SE. I 52.*

BÖRR, *m., id. qu. borrr, ligni genus, arbor, SE. I 416, 2, ubi hörr ponitur juxta*

cum aliis arborum et lignorum nominibus (lundr, askr, buse, hlynr, staftr), *allato exemplo, hjörva hörr, arbor gladiorum, puguator, vir; hörr skjaldar, arbor clipei, id., Am. 28; b. lýngs sjarðöllna ljósheims vír, Eg. 60, 1, ubi bór, dat.; frá fleina bór a víro, Sturl. 4, 20, 2; dat. börví, Plac. 4, menrcið veitti seims börví þau svör; acc. bór: gunnelda bór, arborem gladiorum, vírum (v: me), Grett. 86, 5; dölga vängs hör, campi hostilis arborem, præliatorem, OT. 120. sec. membr. E.; b. leygs götu ginnvita gráps (procellæ gladialis, v: prælii), vír, bellator, SE. I 408, 2; börr, absol., vír: b. ok sæta vír et feminu, Gdþ. 55. Plur., bürvar: haugs b., arbores annuli, víri, Mg. 31, 2, vide elbörvar, fleimbörvar, hælíbörvar; dat. bürum pro bürvum: fyrir auðs bürum, diritarum arboribus, víris, SE. I 698, 1. Sic et accipi potest SE. I 414, 2, vide hildibör, nam voces, quæ huic strophæ præmittuntur, víðr ok meidr, ex mente commentatoris respicere videntur ad duas appellaciones vírorum, meidr morðreins et hildibör, vide tamen harr, adj.*

BORT, *id. qu. brot, brott (hinc hodie burt), ab, ex: riða bort, egno aveli, SE. II 100, 4, 150, 2 (Gþl. 115), v. hurt.*

BÖRUÐR, *m., bos, SE. I 587, 1. Cf. bautuðr 2.*

BÖRD, *n., tabula, asser: tíða flaustr, borði merkt, templa tabulata, i. e. e ligno fabricata, lignea, F. XI 312. Metaph., borð branda, tabula gladiorum, clipeus, rjóða branda borð, clipeum rubefacere, pugnare (ut rjóða rúnd), Drþþ.; víga borð, tabula cædium, pugnarium, tabula bellica v. militaris, clipeus, rjóðr víga bords, puguator, bellator, Öd. 6; göndlar b. tabula Göndulæ, clipeus, göndlar borða gnaust, crepitus, confictus clipeorum, pugna, F. II 312, 1; göndlar borða glaumr, id., F. XI 138, 4; hildar borð, clipeus, Ha. 219, 1, ubi Hkr. T. VI construit hlímir hildar bords, tutor clipei, rex bellicosus, sed laud inepte construi posse videtur ljós merki hildar bords, lucida signa clipei, i. e. splendidi clipei, quibus pro vexillis utebantur; hildar bords árr, præliator, Dropl. mín. 4; hildar bords herðilofdar pugnatore, Ísl. I 165; hlakkar borð, tabula Lakkar, clipeus, hlakkar bords meidr vír, Ha. 14. — 2) mensa, Rm. 17; bera frá borði a mensa portare, Hávam. 12, sec. Cod. chart.; bera bitlinga af borði offas nancisci, FR. II 548, 1, quod est bera frá porti, FR. II 272, 3. — 3) tabula navis, it. tabulatum navis, fori, SE. I 584; skips borð, latus navis, vel summa trabs lateris navalis, margo navis, Völk. 31; borð bardó, ora navis, F. II 181, 2, 201, 2; bords bardí, navis, F. II 182; bords göti, navis, Sturl. 5, 5, 8; böllk b. óðu í blóði, ÖH. 187, 3; hrundi á borð sveiti sanguis in foros navium decedit, F. I 179, 2. — 4) pro ipsa navi: keyra borð á lög naves in mare detrudere, Krm. 24; borð fluga um haf naves maria percolabant, Ha. 176; bords brant, ría navis, mare, hlakkr bords brantar, equus maris, navis, Lv. 8; bords blík, splendör navis, clipeus, hardglöð bords blík-*

gladius, Ísl. 24. — γ) *borð vínfars, summa trabs navigii vinarii, ora poculi*, F. X 20, 3; *borð munns, margo oris, labium*, SE. I 520. — δ) *phrases*: þar barz svá at *borði, ita accidit, evenit*, II. 10; út at *borði extrorsum in marginem navis*, SE. I 254; fyrir *borð e navi in mare*, F. II 279. XI 141 *pros.*; fyrir *borði, ad, iuxta latus navis, extra navis marginem*, SE. I 412, 5; *hinc, verða allr fyrir borði, ad augustias, incitas edigi, omni auxilio destitui, de eo, qui rem omnem familiarem decore, Gr. 6*; verðr-at bliðr sír *borði* — brjótr höfðingi snóta — mjök treystumz því mistar — myrkleys sá er þik dýrkar, *non auxilio destituetur ille, qui te, princeps seminarum (sancta Maria), teneratur*, Ílas. 61; út um *borð* = útiyrdís, e *navi*, F. III 27, 2; bülid er á bæði *borð, naliun est ab utroque latere, undique*, Skáldh. 2, 47. — 4) *clipeus (ut borði)*, hörd þrifuz *borð dura scuta prensabantur*, Mg. 31, 4; Tacitus, Ann. 2, 14, 4, *tenuis et fucatas colore tabulas vocat clipeos Germanorum*. — 5) *de terra: ripa, littus, ora*: Jórdanar *borð ripæ Jordanis*, Ílh. 12, 2; á Vinu *borði in ripa Vinæ*, ÍHS. 14; á víðu *borði Eylimafjarðar in lato litore sinús Limici*, ÓT. 13, 2. — β) *id. qu. barð (signif. 3)*, *terra editor: björt borð, montes lucidi, sereni, bjartta borða byggvendir gigantes monticolæ*, SE. I 312, sec. Cod. Reg.; *borðz niðr, filius Telluris, Thor, beðja borðz niðjar, uxor Thoris, Siva, pro Tellure*, Eg. 60, 1; *nisi borðz h. l. profectum sit ex borz (quod sec. pronuntiationem esse potest tam gen. toú borð, quam toú borz; sic barðs pro barz)*, F. X 187, 1) a Borr, *id. qu. Börr. pater Odinis, unde Borz niðr, Odin, ejus beðja, Jörð, terra. Tentavit hanc eandem rationem G. Pauli, reprehensus a G. Magnæo*, Eg. I. c., *sed idem forte cogitarint exscriptores, qui legerrunt Birsniðjar, Birniðjar*. — 6) *in compositis: aurborð, gunnborð, haukborð, hugborð, hraðborð, inunborð, leikborð, sigrborð, skautborð, skutborð, sólborð, orborð*.

BORÐGRUND, f., *terra navis*, (borð 3 β, grund), mare, SE. I 690, 2.

BORÐHEIMR, m., *domicilium navis*, (borð, 3, heimr), mare, SE. I 498, 3, *ubi legendum videtur borðheim in acc., pro borðheimr*.

BORÐHESTR, m., *equus tabularum*, (borð hestr), navis, Fsk. 15, *vide supra vocem bak*.

BORÐHÖLKVIR, m., *equus tabularum*, (borð, hölkvir), navis, II. 10, *ubilegendum est borðhólkvi, in acc., sec. F. X 187, var. 4*, Fsk. 9, 3.

BORÐI, m., *clipeus*, (borð), SE. I 572, 1; *borða þing, contentus clipeorum, pugna*, ÓH. 218, 1; *remmiskóð borða, noxa clipei, gladius, Móði remmiskóðs borða, numen gladii, pugnator, vir*, Eb. 19, 6; *freygir borða, proiciens clipeum, vir*, Skáldh. 1, 14. Cf. *borð, signif. 4* it. tvíbyrðingr.

BORÐI, m., *lapes: rekja borða tapetem texere*, II. Br. 1, Og. 15; *byrðu við á borða insuinum tapeti, Gha. 15*; *in primis de textilibus acupictis: steinhóll, þar var tjaldat hinum segrsta borða, Nj. 3*; *var hon (rekki-*

an) eigi öðru tjölduð en borða einum, Dropl. maj. msc. c. 5; *lúun lagði sinn borða með gulli, ok saumaði á þau stórmerki. er Sigurðr hafði gjört*, FR. I 175. *In appell. seminarum: bil borða, Ísl. II 252, 2*; *gná borða, Korm. 5, 4*; *göndul h., Vigagl. 27*; *skögul borða, Orku. 81, 4, Korm. 24, 2*; *v. hneigi-borði*.

BORÐMARR, m., *equus tabulæ*, (borð, marr), *navis: ríða borðmörum classe vehi*, Fsk. 37, 5.

BORÐMIKILL, adj., *magnis, altis lateribus*, (borð, mikill), *de nave bellica*, F. II 318, 3.

BORÐMÆRR, f., *terra navis*, (borð 3 β, mærr), *mare: borðmærar skær, equus maris, navis*, Ílg. 28, 2.

BORÐRÓINN, p. p. comp., *ab utroque latere remis agitatus*, (borð, róa): b. *barði, navis remicaga*, SE. I 256, Eg. 82, 4, cf. *Homerium* νῆες ἀμφοτέρωσιν.

BORÐRÖGN, id. qu. *borðrökn*, (g = k), *naves*, F. VI 257, not. 8.

BOKDRÖKN, n. plur., *jumenta tabularum*, (borð, rökkn), *naves*, Ílh. 34, 2.

BORÐVALR, m., *accipiter v. equus tabularum*, (borð, valr), *navis, de ecclesia cristiana (cf. Pétrosskip)*, Gd. 5.

BORÐVEGR, m., *tabulatum, contabulatio* (borð, vegr): *borðvegs svæng, lectus tabulis constructus, locus, scrinium*, ÓH. 259, 6. — 2) *sepes lignea, munimentum ligneum*, id. qu. *skiðgarðr: borðvegr borgar Ása*, Vsp. 22. — 3) *borðveg*, F. VI 427, 2, *videtur legendum borðvegg (jumenta tabularum), naves*.

BORÐVIDR, m., *collective, asseres, tabulæ* (borð, víðr), *pro nave*, F. XI 295, 2 (AR. II 131, 2).

BORÐVÖLLR, m., *campus navis*, (borð, völlr), *mare: rjóða borðvöll, mare rube-facere, praelium maritimum committere*, ÓH. 186, 2; *blakkr borðvallar, equus maris, navis, ejus kennimeidr, navigator, vir*, Eg. 31, 2 (*quo loco borðvalar est conjectura G. Pauli*).

BORÐÞIL, n., *contabulatio navalis, vel tabulatum laterale, pluteus navalis*, (borð, latus navis, þil), Gk. 6.

BÖSL, f., *sagitta*, SE. I 570. II 478, 1. *bau(s)l* II 621; plur. *böslar, sagittæ*, Mg. 31, 3, F. VI 77, 2.

BOSSI, m., *juvenis, vir: hlýss bossi, vir, caloris amans*, F. XI 130, not. 2, *ubi coherere videtur, ek kveð hlýss bossa leita hæla und vörnum bægi vífs. Cf. hvatabussi, vir in consiliis capiendis celer, var. lect. Fbr. p. 191, hvatabuss, id., F. IV 266 (Germ. Bursch, Dan. Rabuus, qs. hraðbussi = hvatabuss)*.

BÖST, id. qu. *bust, byst, vide balbüst*. — 2) *sing. fem. et neutr. plur. adj. bastr, optimus*.

BÓT, f., *satisfactio: bjóða e-m bætr, Og. 19*; *reparatio, resarcitio: skaða b., reparatio damni*, F. II 280; *biða bót e-s damnum reparare*, Völk. 17, F. III 10, 1, Ísl. I 152; *bólva bætr, reparatio damni, satisfactio pro injuria, vel malo quopiam illato*, II. kat.

24, Sonart. 22; syndir verða at sárum bóttum, peccata abeunt in acerbas luelas, peccata sequitur gravis pena, Söll. 68. Plur. regularis, bœtr, sæl bótir, F. II 280 III 10, 1, Isl. I 152. Síða bót, vitæ emendatio, morum in melius mutatio: alls megu ekki þollar — án fremja pers hánum — síða viggis er seggjum — síða bót af því hljóti, quandoquidem homines sine eo (Spir. Sancto) nihil tale possunt perficere, ex quo mores emendatiores obtineant, Has. 3. 48, vide miskabót, aldrbót, mannbót. Sæpe usurpatur vox bót de quacunque re, quæ hominem ornet humanamque conditionem meliorem reddat, ut lugarbót solatium animi, unaðsbót, yndisbót (Skaldh. 2, 8), drengsbót, beinabót (FL. 1320), búningsbót (FR. II 329); sic et verbum bæta: íþróttir, er kallmann bætti, artes, quæ virum ornant, viro dignæ, F. V 267; in cognominibus fementarum: árbót, bæjarbót, Danmarkarbót.

BOTN, m., fundus, solum, immo: til botz (= botns) ad fundum usque (lebetis) Gk. 52 (Gk. 3, 8); mara botnar, ima maris, fundus maris, FR. II 33. Botn veðra hallar, vindkers, elkers, fundus aeris, atmosphæræ, terra, SE. I 318, 3, Ha. 25, 4, Ad. 19, quemadmodum Secundus philosophus, in responsis ad interrogata Hadriani, terram appellat basin cæli. — 2) fundus vasis: randar botn, fundus circuli, clipeus (a rotunditate), SE. I 374, 2.

BOD, n., jussum, (bjóða): brjóta b., jussa violare, negligere, FR. I 246; metaph. pro sermone: mellings bod, loquela gigantis (ut jötna mál), aurum, þella mellings bods femina, Gd. 15; oblata conditio, satisfactio pro injuria: ek vil eigi heyra bod fyrir bróður, FR. I 261. 348. — 2) nuntius: senda b. nuntium mittere, Am. 2, ÖH. 23, 1. — 3) vide heimbod, útbod, létibod.

BÖÐ, f., pugna; deest in nomenclatura SE. I 562—63, it. II 475—76, 559. 619; böð varð. pugna facta, commissa est, Eb. 62; í böð in pugna, ÖT. 125; í ramri, stráugri böð, ÖH. 129, F. I 172, 2; standa í böð in prælio stare, Hh. 1, 2; dynja í brúða böð in ferens prælium ruere, ÖH. 238, 1; gen. böðvar: lið kvaddi böðvar milites prælium postularunt, ÖH. 246; dat. anomalous, í böðvi in pugna, qs. a böð, n. gen., Sk. 3, 17 (Hafn. Bk. 2, 13). Böðvar jökull, glacies pugnae, gladius, Orku. 79, 7; böðvar þreytir indessens pugnat, ÖH. 74, 2; böðvar Týr, deus pugnae, Óðin, eldar b. Týs, ignes Óðinis, gladii, Ha. 232, 4. Vide böðforsa.

BODA (-aða, -at), v. a., significare, representare, G. 1; annuntiare, celebrare, notum facere: boda drottins dýrð ok nafn, Gd. 72.

-BODA, fem. toú boði, vide ángrboda, ör-boda.

BÖDFARA, f., lorica, SE. II 479.

BÖÐFÍKINN, adj., pugnae cupidus, (böð, fíkin), bellicosus: geirar böðfíkinna bragna hastæ virorum bellicosorum, Fsk. 143, 3.

BÖÐFORSA, Korm. 12, 7, divisim seri-

bendum böð forsa, nam coherent böð hefir feldan Bersa, pugna Bersium deiecit, quod dictum est, pro, Bersius in certamine cecidit.

BÖÐFRÖÐR, adj., pugnae peritus, (böð, fröðr), Ha. 323, 1, SE. I 261.

BÖÐFRÆKN, adj., streuus in pugna, (böð, frækn), Hm. 27.

BÖÐFÚSS, adj., pugnandi cupidus, (böð, fúss), Ha. 324, 2.

HÖÐGEFN, f., dea pugarum, (böð, gefn), bellona: b. töddu, bellona tanæ, femina, Hlt. 14, 3.

BÖÐGERÐ, f., armatura militaris, vel cingulum militare, (böð, gerð = gjórd), balteus: herðir böðgerðar, balteum adstringens sibi, balteo cinctus, præliator, Ha. 319, 3.

BÖÐGÆÐIR, m., incitator prælii, (böð, gæðir), intrepidus, adsiduus pugnat, vir: allz þórr hjörva stöðvar ræðr böðgæði til quandoquidem præliator pugnatorem ad id hortatur (i. e. quoniam tu me a certamine dehortaris), SE. I 416, 2.

BÖÐGJARN, adj., pugnandi cupidus, (böð, gjarn), bellicosus, Dropl. min. 3; superl. böðgjarnastr. Jd. 6.

BÖÐGJÖRD, f., actio pugnandi, pugna, Isl. II 371.

BÖÐHARÐR, adj., acer in pugna, fortis, bellicosus, (böð, harðr), Hg. 30, Grett. 86, 1, SE. I 690, ubi Cod. Reg. bavð hiarðr.

BÖÐHRAUSTR, adj., fortis in pugna (böð, hraustr), Ha. 221.

BÖÐI, m., fluctus, (quasi index brevium ac syrtium), it. mare, SE. I 502, 5. 217. Metaph.: bodar lasta, fluctus vitiorum, vitia, Lb. 33.

BÖÐI, m., subst. verbale, (bjóða, boðit), qui offert: boði nadels (Sk. 1, 28), skjaldar els (ÖH. msc. c. 256), fleinþings (Krm. 28), stálregns (Fbr. 26, 2), offerens pugnam, præliator, vir: boði yndleys, offerens gladium, vir, FR. I 258; b. skjaldar, id., Nj. 7, 2, F. V 209, var.: b. fleinveðrs ullstakks, offerens lorica, vel opponens lorica ictibus, pugnat, vir, Sturl. 4, 20, 1; b. sundvargs, offerens navem, vir, Ód. 17; b. skiða, depromens ligna, operarius, de opilione, Nj. 45. Boði úthaudrs elda, offerens aurum, vir liberalis, ÖH. 48, 5; b. vers elda, id., Ha. 241, 2. In compositis: elboði, eldboði, fangboði, haldboði, hljómbóði, holdboði, hreggboði, hriðboði, hyrbóði, regnbóði, veðrbóði.

BÖÐI, m., id. qu. bogi, arcus (ð = g): veðr boda, tempestas arcus, jaculatio, pugna, SE. I 436, 1; forte et regnbóði, iisdem literis permutatis, positum sit pro regnbogi.

BÖÐKENNIR, m., vir pugnandi peritus, peritus bellator, (böð, kennir), F. VII 46, 3.

BÖÐKUFL, m., amiculum pugnae, (böð, kuff), lorica, Sturl. 2, 40.

BÖÐLJÓSS, n., lumen pugnae, vel adj. böðljóss, splendidus in pugna, clipeus; SE. II 478 habet böðljós, II 562 böðljós, vide bardljós.

BÖÐLÚNGR, m., rex, id. qu. buðlúngr, (ð = ú), F. XI 315, 1.

BÖDMÁNI, *m.*, luna praelii, (böd, máni), clipeus, *Krm.* 14.

BÖDMILDR, *adj.*, bellicosus, (böd, mildr), *Eg.* 60, 2, *Jd.* 12.

BÖÐN, *f.*, eas mulsi poetici, *SE.* I 216; fyllr, lögr boðnar, poesis, *SE.* I 214; bára boðnar, unda Bodnæ, mulsum poeticum, poesis, carmen, *SE.* I 218, 4; hræra boðnar báru fundere carmen, *Sturl.* 6, 11, 1. (*Lex Mythol.* p. 651 vertit „annuntians (a boða), invitans (bjóða) vel undans (boði, m.)”; rectius in *Lex. B. Haldors. comparatur cum* byðna, byða, eas, vasculum coniforme).

BÖÐRAKKR, *adj.*, fortis, animosus, alacer in pugna, (böd, rakkr), *ÖH.* 183.

BÖÐRAMMR, *adj.*, robustus in pugna, (böd, rammr), *AR.* I 195 (ex conj.; *Codices habent*: beðrammr, beðskammr).

BÖÐREIFR, *adj.*, alacer, hilaris, lætus inter pugnandum, (böd, reifr), *Fbr.* 50.

BÖÐSERKR, *m.*, tunica militaris, (böd, serkr), lorica: böðserkjar birki, milites, pugnatores, *ÖT.* 29, *Ílud.* 17, 1.

BÖÐSKY, *n.*, nubes pugnae, (böd, ský), clipeus: knýja böðský frammar, clipeos ulterius proferre, longius in pugna progredi, *Mg.* 31, 4.

BÖÐSKÝLIR, *m.*, clipeus, (qs. legens in pugna, böð, skýlir), *SE.* I 572, II 478.

BÖÐSNARR, *adj.*, velox in pugna, (böd, snarr): böðsnart hjarta, animi fortitudo, *Íh.* 95.

BÖÐSTERKIR, *m.*, qui pugnam vehementiorem facit, incitat, ciel, (böd, sterkir), *id.* qu. böðstyrkir, lectio Morkinsk., *F.* VII 82.

BÖÐSTYRKIR, *m.*, pugnam sustinens, (böd, styrkir), puginator, *Si.* 6, 3, *F.* VII 82.

BÖÐSVELLANDI, *m.*, pugnum fervere faciens, (böd, svella), puguator, *Jd.* 35.

BÖÐSÆKIR, *m.*, pugnam obiens, (böd, sækir): flæða brikar b., pugnam maritimam, navalem obiens, bellator maritimus, *Hg.* 20, 2.

BÖÐTRAUSTR, *adj.*, firmus in pugna, fortis in praelio, (böd, traustr), *Ha.* 146.

BÖÐVARFLJÓTR *id.* qu. böðsnarr (böd, fljótr), *Ha.* 190.

BÖÐVARHVATR, *adj.*, *id.* qu. böðsnarr, (böd, hvatr), *SE.* I 316, 3.

BÖÐVARSNJALLR, *adj.*, *id.* qu. böðhraustr, (böd, snjallr), *F.* XI 312.

BÖÐVARSTYRKIR, *adj.*, robustus, fortis in praelio, (böd, styrkr), *Sturl.* 3, 17, 1.

BÖÐVAZ (-aðiz), *v. dep. n.*, grassari ut in pugna, (böd), pugnas et certamina spirare: b. at vini, inter vina magna incendebar pugnandi cupiditate, *Hm.* 21. Raskius: animosior factus est; Interpretes: certavit cum vino.

BÖÐVITR, *adj.*, pugnandi peritus, (böd, vitr), *Ísl.* I 82.

BRÁ, imperf. ind. act. v. bregða.

BRÁ, (brái, bráða, bráð), *v. n.*, ferri, de motu levi celerique, (forte formatum ex bregða): geislinn brár (contr. pro bráir) fyrir augum várum radius coruscans vibratur coram oculis nostris, *Lil.* 33. Brár, *Mk.* 20, si lectio

certa est, active sumendum est, *id.* qu. bregðr: þinn brár hljómr á himnum hljóð yfir allar þjóðir, 2: þinn hljómr brár hljóð(i) yfir allar þjóðir á himnum, tua sonora vox cunctis cælitibus silentium imponit.

BRÁ, *f.*, amnis, *SE.* II 563, *id.* qu. bro.

BRA, *f.*, cilium, palpebra, *gen. sing.* brár, (*SE.* I 90); *nom. pl.* brár, (*SE.* I 50), *gen. brá*, (*SE.* I 350, 538); *dat. brám*, *Grm.* 41; láta siga brýnn for brár supercilia ob cilia demittere, *Íl.* kat. 19, cf. *SE.* I 142, þórr lét siga brýnnar ofan fyrir augun; standa yfir leiði með vata brá cum humidis ciliis (i. e. lacrimantem) sepulcro adstare, *Íla.* 331; láta aldregi brá þorna, facere ut palpebra nunquam sicca sit, i. e. nunquam a lacrimando abstinere, indesinenter flere, *Ílh.* 32, 2; þerra sér um mjúka brá hvítri hendi, candida manu molles palpebras tergere, i. e. lacrimas abstergere, *F.* III 27, 2; dropar brá, guttæ palpebrarum, lacrimæ, *SE.* I 350; túnglskin brá, splendor palpebrarum, oculus, *Ad.* 6; öndvegi brá, sedes palpebrarum, oculus, *GS.* 2, *NgD.* 165, vide brávellr. Brá cilia, i. e. pilos palpebrarum, significare, concluditur ex distinctione inter hvarmar et brár, *SE.* 350, 538 (brár má kalla hris eða gras hvarma eða augna, *SE.* II 499) et ex phrasi quotidiana, hvitr á brún ok brá, qui candidos habet pilos tam superciliarum quam palpebrarum. In veteri sermone Danico bra certo significavit ipsam palpebram, vide Gloss. ad Harpestrængs Lægebog, *Hafn.* 1826, sub voce bra, ubi köt i manz bra, caro palpebræ, et brahar, pili palpebræ, et hoc sensu saepe brá sumitur apud interpretes; sic et *Ílkr.* ed. *Hafn.* *Sie.* p. 365: lagði augasteinana upp við bránnar puppillas oculusorum palpebris admorit, quod *F.* V 152 exprimit, lagði augasteininn upp undir brúnina i stað sinn puppillam subter supercilium reposuit; brá explicatur per brún, *SE.* II 499: — brámerkí — „Hér er sagt, at augu eru köllt merki brúna”. — 2) brá fjörnir gríðar acies securis, *SE.* I 430, ubi brá forte idem est ac brún, ora, margo.

BRÁDRIPT, *f.*, nix palpebrarum, (brá, dript), lacrimæ: Freys nipt berr brádríptir móður sinnar, sobrina Freyi (Hnossa) portat lacrimas matris suæ (Freyæ), i. e. res pretiosa (gladius muneri datus) tota inaurata est, *SE.* I 348, 2.

BRAG, *n.*, *id.* qu. brak, (*Dan.* Brag), fragor, vide fleinbrag, oddbrag, skjaldbrag.

BRAGARFÓTR, *m.*, pes poeticus, pes metricus, (bragr, fótr): hróðr, stiginn bragarfótum, carmen laudatorium, pedibus poeticis superatum, i. e. poetice exornatum (de pedibus metricis, quo sensu sumuntur in prosodia Latina, cogitandum non esse videtur), *Ad.* 15.

BRAGARFULL, *n.*, poculum Bragio (poeseos deo) sacrum, *Íl.* kat. 32, et in prosa paulo ante, a Brag = Bragi, Bragius, et full. Variant terminationes r et i in nominibus, propriis, Ullr et Ulli, Tanur et Tanni, Heimdallr et Heimdali, Hagbarðr et Hagbarði, Suttúngr et Suttúngi (in Suttúngamjóðr),

Surt et Surti (in *Surtalogi*). Breiðskeggr et Breiðskeggi (F. VIII 276, 277). Vota, ad poculum Bragii facta, memorantur, FR. I 345—6. 417. 515.

BRAGARSTETT, f., campus poeticus, (bragr, stött), id. qu. bragartún, F. X 208, 1.

BRAGARSTÓLL, m., sella poetica, (bragr, stóll), sella poetæ, e qua carmen suum recitat, G. 64. Olavius bragarstóll, sella poeseos, de ore recitantis poetæ accipit.

BRAGARSTYRIR, m., moderator metri v. carminis, (bragr, stýrir), poeta, SE. I 292.

BRAGARTÓL, n. plur., instrumenta poetica, (bragr, tól): slétta öð bragartólum carmen poetice exornare, G. 47.

BRAGARTÚN, n., campus poeticus, (bragr, tún), campus, in quo se exercet poeta, ars poetica, vel opera poetica, Ad. ultim., SE. II 172, 2.

BRÁGEISLI, m., radius palpebrarum, (brá, geisli), oculus: renna brágeislum, oculos circumferre, oculis perlustrare, Korm. 5, 2.

BRAGI, m., Bragius, Asa, deus poeseos, Grm. 44, SE. I 132, 2. I 98. 266, Lokagl. 11—13. 18, Hg. 33, 14. Braga kona, uxor Bragii, Idunna, SE. I 304; Braga kvonar = Idunnar, sed homonymice = idunnar, gen. sing. ab iða. vortex, unde fján Braga kvámar, rapiditas vorticis, Grell. 69, 1. Alia forma Bragr. Pro Odine: njóti svá bauga, sem B. auga, ita fruat annulis, eundem fructum percipiat diciturum, atque Odin oculi sui, Höfuðl. 20. In compositis, skeggbragi. — 2) Bragius, filius Hvaldani Prisci, unde Bragiana regia familia orta, SE. I 522.

BRAGLÖSTR, m., vitium carminis, (bragr, löstr), in primis quicquid legibus metricis repugnat, F. V 209.

BRAGNAR, m. plur., comites, milites Bragii regis, it. homines, viri, in genere, SE. I 528, Hyndl. 3; it. de viris illustribus, nobilibus, bragna vinr, amicus optimatum, rex, SE. I 706; bragna konr, viris illustribus ortus, de rege, ÖH. 14, 1; de Erlingo Skjalgi filio, ÖH. 186, 6.

BRAGNÍNGR, m., rex, SE. I 524, Y. 33, ÓK. 9, 2, SE. 634, 1. Proprie bragníngar dicti fuere reges a Bragio orti, SE. I 522.

BRAGR, m., ratio, factum, facinus, (id. qu. bragð), F. IV 12 (H. 39), ubi svart-leitr bragr, nigra (i. e. indigna) agendi ratio. — 2) poesis, carmen, SE. I 98. 466, 2, it. metri genus, variatio metrica, Skálðh. 2, 1; vena poetica: gefa brag skáldum, poetis carmen suggerere, venam poeticam dare, Hyndl. 5; carmen, G. 1, vide þrýðibragr. — 3) vir primarius, excellens, princeps, it. femina excellens: bragr kvenna fémarum excellentissima, Bk. 2, 15; Ása bragr princeps Asarum, Skf. 34; bragr karla, kvenna, vir, femina ceteros faciundia prestans, SE. I 98. AS. Brego Dena princeps Danorum, Bjorulvi Epos 848.

BRAGSMÍÐ, f., fabricatio carminis, (bragr, smíð), poesis: bragsmíðar kennir, peritus poeseos, poeta, Hild. 27 (AR. II 343); bragsmíðar skekkir, id., Hild. 14, 4.

BRAGVÍSI, f., id. qu. bragðvísi (Cod. Worm.), calliditas, prudentia in consiliis excogitandis, (bragr = bragð, vísi), SE. I 544.

BRAGÞATTR, m., carmen, poesis, (propr. particula longioris carminis, bragr, þattr): heyra á bragþátt aures præbere carmini, SE. II 116, 1; kunna (at) hyggja bragþáttu, carminis faciendi, poeseos gnarum esse, Orkn. 49.

BRAGÐ, n., motus celer, (bregða), vide compos., augabragð, oddbragð, örbragð; hiac gen. bragðs, adverbialiter, confestim, exemplo, Am. 39, af bragði propere, Am. 2; at bragði brevi, Krm. 25. — 2) consilium callidum, ars: beita brögðum techais uti, Rm. 42; bregða illt bragð malam stropham nec-tere, Eg. 41, 1; Gauts brögð, artes Odinis, pugna, prælia, gaurk Gauts bragða, coccyx prælii, corvus, Isl. I 161; bragða borg, ars consiliorum, pectus, Grell. 26, 3. — 3) factum, institutum, facinus, ratio: bellum því bragði, rem ita instituimus, ea ratione ulamur, Am. 55; hraustligt bragð forte facinus, Hh. 34, 4; frama b. præclarum facinus, Ar. Hjörl. 6, 2; snör brögð, strenua, acris facinora, Sk. 1, 10; absol.: res gestæ, G. 22. 46. Sic in prosa brögð, ratio, institutum, id. qu. tiltekja, F. VIII 54, var. 2; illbrögð mala facinora, F. IV 379; snildarbrögð res egregie gestæ, F. X 258. In compositis: friðbrögð, harnbrögð, herðibrögð, skellibrögð. — 4) vultus, aspectus: hjart, bragð vultus serenens, pulcher, Skálðh. 5, 28; breyta bragði sinu, vultum mutare, formam mutare, ibid. 25; bragð hans batnar, ægro melius fit, ibid. 18.

BRAGÐMILDR, adj., ad fraudem acutus, callidus, (bragð 2, mildr). — 2) velox, celer, acer (bragð 1, mildr), id. qu. bragðmjótr, de Thore, SE. I 292, 3.

BRAGÐVÍSS, adj., astutus, callidus, (bragð 2, viss), Eg. 41, 1. — 2) celer, acer, strenuus, Plac. 53, SE. I 308, 3. — Subst. bragðvísi, f., calliditas, lectio Cod. Worm. pro bragvísi, SE. I 544.

BRÁHVÍTR, adj., candidis palpebrarum pilis, albis ciliis, (brá hvitr) Völk. 37.

BRÁI vide herbrái.

BRÁINN, m., serpens, SE. II 458, 487. — 2) equus, SE. II 487, 571.

BRÁK, n., fragor, SE. I 544. II 46; sverða brak, fragor, crepitus gladiatorum, pugna, Vigagl. 21; hers brak pugna, HR. 15; vide fleinbrak, oddbrak. — 2) absol., de fremitu armorum, pugna: áðr braki létta ante quam pugna desæviat, FR. II 44, 3, cf. brakrögnir; sic in prosa, gera brak um sik, strepitum armorum ciere, Hkr. víta Har. Harðr. p. 139.

BRÁK, f., circulus corneus vel ferreus molliendis pelliibus, (Dan. Brage): snákr brákar, coriarius, sutor, F. VI 362, 2; hoc instrumentum rusticum describitur ibid. 361 per hrökkvískall húða.

BRÁKA (-aða, -at), v. n., crepare, de telis: brökuðu broddar, Hg. 33, 5; fremere, de mari: brakar Lygru men, SE. II 491, 4.

BRAKAN, *f.*, *id. qu. brak*: *b. vopna, fremitus armorum. Ill. 94, 2.*

BRÁKNJÖRÐR ODDA *pro njörðr odda braks, præliator, vir, ab odda brak, strepitus mucronum, pugna, Gv. 7.*

BRÁKRÖGNIR, *m.*, *numen prælii, (brak 2, ragnir), præliator, SE. I 430, 4, HS. 6, 4.*

BRÁKVINDR, *m.*, *ventus strepens: b. branda, strepens ventus gladiatorum, pugna, HR. 15.*

BRÁLLA, *adv.*, *celeriter. (id. qu. bráðla, ðl = ll), Am. 12, SE. I 502, 5.*

BRÁLLIGA, *adv.*, *celeriter, mox, (id. qu. bráðliga), Fm. 39, H. kat. 36, Am. 25.*

BRAMÁNI, *m.*, *luna palpebrarum, (brá, máni), oculus, Korn. 3, 3.*

BRÁMERKI. *n. plur.*, *signa (sidera) palpebrarum, (brá, merki), oculi, SE. II 499, 1.*

BRANDDRIFR, *m.*, *spargens euses, missor gladiatorum, (brandr, drifr), pugnator, præliator, G. 17.*

BRANDEL. *n.*, *procella gladiatorum, (brandr, el), pugna, G. 48; brandels svinur, peritus pugne, Sturl. 2, 40 (RS. 33).*

BRANDGÁS, *f.*, *anas tadorna, SE. II 489. Lex. Dan. sub voce Ringgaas: Ringgaas, et af de mange Navne paa Brandgaasen, anas tadorna. Angl. Brandgoose, quod in Lex. Anglico Chr. Fr. Bay vertitur, et Slags Vildænder, en Rødnakke.*

BRANDINGI, *m.*, *gigas, SE. I 550, 4; Brandingi svaf loks í hel, Brandingius somno sopitus mortem oppetit, A. 8.*

BRANDLEIKR, *m.*, *ludus eusium, (brandr, leikr), pugna, Mg. 31, 1; F. VI 76 l. l. habet brandlækr, quod idem esse videtur (lækr = lékr, leikr).*

BRADMÓT, *n.*, *concursus gladiatorum, (brandr, móti), prælium, FR. I 397.*

BRANDJÖRÐR, *m.*, *numen gladii, (brandr, njörðr), pugnator, Eb. 26, quo loco membr. habet of baugnjörðum.*

BRANDNÓR, *m.*, *navis postium, (brandr 4, nór), domus, Y. 35.*

BRANDR, *m.*, *ignis: brandr, fyr. tusi, SE. II 486. 570 in ignis nomenclatura. Gjálfr-brandr v. gjálfrs br., ignis maris, aurum, SE. I 348, 2; brandr illa foldar, ignis maris, aurum, annulus, ÓH. 74, 1, ubi est in plur., lýtandi illa foldar branda, vir, princeps liberalis; oddhríðar brandr, ignis pugne, gladius, ÓT. 97, 1; brandar vallads, ignes manus, aurum, annuli, SE. I 656, 1. — 2) titio, torris: brandr af brandi brenn, titio tactu titionis ardet, Háram. 5 7; hratt heitum brandi fur hallar dyr, ardentem torrem ante fores aulæ concepit, foribus admovit, subiecit, Ghe. 43. — 3) ferrum, lamina ensis, (Ovid. Metam. 5, 173; Isid. Orig. libr. 18, 6, „Gladius generaliter dicitur ensis in prælio, sed ensis ferrum tantum, gladius vero totus“), SE. I 568, 1; lögðis brandr, lamina, ferrum gladii, pro ipso gladio, lögðis branda hrærir, vibrator gladiatorum, præliator, vir, Nj. 45; it., ensis, gladius, SE. I 565, 1; brandr fæir Eiriki lauds, gladius Eiriko terram (regnum) comparat, SE. II 144, 3,*

ubi in sequenti prosa explicatur per sverð; draga brand yfir þrym randa oras clipeorum gladio perstringere, SE. I 610, 1; braudr klufu róud, ÓH. 48, 2; lvið branda, procella vel impetus gladiatorum, pugna, F. I 172, 3; rjóðr branda, rubefactor ensium, bellator, ÓH. 74, 2; blóð kom á branda, ÓH. 14, 3; kljúfa skarar hauga brandi capita gladio dissecare, Hlg. 31, 2; varda land brandi, terram ferro (armis) defendere, prohibere, ÓH. 6. Plur. regularis est brandar, sed brandir, Hófuðl. 7, ubi brustu brandir við blár raudir, enses, cærulei clipeis impacti, dissiluerunt; in haud paucis nominibus masc. terminationes plur. ir et ar inter se permulantur, ut feldr, plur. feldir et feldar, lýðr (lýðir et lýðar), hlafr (hlafrar et hlafrir), sic viðr, leikr, guð, jöfurr, sekk, hvalr, stafr; tetigi hanc variationem vocis brandr in Shl. VI 46, not. f, et 81 not. f. — 4) postes, in plur. brandar: á bröndum, juxta postes, i. e. ad fores, vera lectio Háram. 2, pro qua interpp. susceperunt var. lect. á brautum; brandar fur dyrum, Isl. I 231, hvarfa ek blindr of branda, circa postes, circa limina obero, Eg. 89, 2, quo loco G. Magnæus de titionibus (foco) hanc vocem accipit, neque tamen improbus G. Pauli, „postes“ vertentem; vide brandnór; hinc brandadyr, ostium domus in orientem versum, in latere domus orientali, Sturl. 5, 3. 9, 8. 20. — 5) pertica navis, ad proram prominens; Paulus Vidalinus (Félagsr. VII 210) explicat brandr per staung upu af skips stafni; brandr alias appellatur stingi vel stingr, et hlemmisverð stáls, qu. v.; fellr brattir breki bröndum hæri, cadit arduus fluctus rostris navium altior, Sk. 2, 17; báruð læk þu bröndum hæri, Ha. 128, 1; hrinda út hafskips bröndum á regi, Ha. 289; úfár snekkju brandr sveif með landi, multa celocium rostra (multæ celoces) secundum litora ferebantur, Ha. 227, 2; skúr knýði svartan brand frá landi, Ill. 2, 4; citatur SE. I 584, 2. Usurpatur pro ipsa prora: unnar eisur þóttu brenna á skeiða bröndum af slegnu gulli ullarfars, Ha. 291, 2, ubi in præced. prosa est, þótti sem eldr brynni af gyltum skjöldum, er við stafnana voru; gulli glæstir brandar rista gjálfr auratæ navium proræ mare secant, Ill. 73, 1; selja branda at landi proras ad terram appellere, Mg. 20, 3; læsa lönd herskipa bröndum, litora navibus bellicis circumdare, Ill. 62, 5; ek vætti lands fyrir brandi terram ante proram exspecto (apparituram), SE. I 324, 2; Bólmar liudi þvær brand mare proram lavat, SE. Eg. 233; skildir skeiðar brands qui proram navis bellicæ clipeis ornat, F. V 119, 3, var.; distinguir tamen brandr, rostrum, et stál, prora, Eg. 60, 3. Brauds viggr, jumentum rostri, navis, Orkn. 67; branda elgr, skevadr, id., Orkn. 51, Gv. 5. — 6) in compositis: dölgbRANDR, líðbrandr, morðbrandr, niðbrandr, sigrbrandr, valbrandr. — 7) brandr pro nomine Odinis accipit Olavarius ad HS. 1, 1, jungens dókkvalr brands, nigra avis Odinis, corvus, et in Lex. Mythol. (Ed. Sæm. T. III) p. 639 brandr inter nomina Odinis

recensetur. Sed nondum hoc vocabulum in nomenclatura Eddicā reperire potui hoc sensu.

BRANDVIDR BÖÐVAR NAUÐS, pug-nator, vir, Nj. 133, pro vidr bōðvar nauðs brands, arbor gladii, a bōðvar nauðs, cli-peus, bōðvar nauðs brandr, ignis clipei, gladius.

BRANDVORPINN, p. p. comp., ensibus obrutus, (brandr, verpa), ensibus impetitus: brustu brand-vorpin skýranda clipei, ensibus obruti, ictibus gladiatorum impetiti, dissiluerunt, Sturl. 9. 32, 3; sic hodie dicitur sandorpinu, arena obru-tus, circumfusus.

BRANGA, f. Hm. 19, dat. bravngo, vox ignota, vertitur ab interpretibus „lorica“, collato bringa, pectus; construunt beiddiz-at bravngo, non postularit loricam. Forsitan bringa sit mulier, superba vel ornatus stu-diosa (coll. Dan. prange, prunke, Angl. prance. prank, superbire, ornare), h. l. amica Jormunreki (num Hrodr glada, str. 21?), et vocula at præpositio, ut in versu proxime sequenti; itaque beiddiz at bravngo, deditit se amoribus amicæ suæ, cui acceptioni ad-stipulatur lectio brúðvaðiz at vini, puellarius erat inter vina. Sin vero tō bravngo lori-cam vertas, verosimiliter diminutivum est a nom. bravnga (i. e. bronga, bronga, brynga), a brynja et term. diminutiva ga = ka; tum haud inepte vertis, „postularit v. rogavit, ut sibi lorica traderetur“, cui interpretationi ap-prime facit lectio, bōðvaðiz at vini, pugnas spirabat inter vina, cum præterea verosimile sit, per inn reginkungi baldr i brynju in-telligi ipsum regem Jormunrekum, lorica in-dutum, cum propter testimonium SE. I 370, tum inprimis ob adsertionem Bragii Prisci, ibid. 374: mjök lét stála stökkvir styðja Gjúka niðja, quorum uterque in eo consentit, quod Sörlius et Hander jussu regis (non Odinis, sec. Völs. S.) lapidati fuerint.

BRÁNN, (a brá), ciliis præditus, vide hvitbránn.

BRÁREGN, n., pluvia palpebrarum, (brá, regn) lacrimæ: halda bráregni lacrimis ab-stinere, Nj. 131, 2.

BRAS, n., coquus, Am. 59, id. qu. liver-gætir str. 58, de servo; cf. vocem Dan. Brader, coquus, brase, coquere, Germ. braten, assare, Gall. brasiller, frigare.

BRÁSK-AT, 3. s. imperf. ind. pass. v. bregða, cum negat. at.

BRÁSÓL, f., sol palpebrarum, oculus, SE. I 300, 1. ubi túngls brásólar, resolute-n-dum videtur in sólar (nom. plur. = sólir) brátúngls, a brátúngl, luna palpebræ, oculus, sól brátúngls, sol oculi, i. e. oculus rotun-dus et vastus, de oculo gigantis. Cf. Bjarg-búa þáttir, msc.: þeir sáu þat, er þeim þótti því líkast, sem túngl tvö full eðr tjörgur stórar, ok verðr millum stund sá ekki svá lítill; ekki ætludu þeir annat, en þat maudu augu tvö, ok mundi sá ekki mjóleitr, er þau skríðljós bar, quo loco vasti oculi gigantei (antricolæ) comparantur cum plena luna sire ingentibus clipeis, moxque cum laterna por-tatili.

BRÁSTEINN, m., oculus, (brá steinn), Ag.

BRATTAKR, m., ager supinus, (brattr, akr): br. bauga, ager, solum annulorum, ma-nus, SE. I 398, 2.

BRATTR, adj., arduus: brattr breki ar-duus fluctus, Sk. 2, 17, Bh. 1, 10; brött, braut alta terra, SE. I 254, 4; brött brún Mims vinar rúnu, adeliris crepido Telluris, litora maritima, SE. I 602, 1. Metaph., reyna brattara, res magis arduas experiri, Am. 56, ubi tō brattara, FR. I 218 explicatur per harða hluti res duras. Brattir haurar ar-duæ rupes, Korm. 19, 3, ubi de fluctibus marinis sermo est, o: haurar Haka strandar (subint. eru) brattir fluctus maris ardui sunt; brattar bergskorur præcipientes rupium fissuræ, Hund. 2, 25. Vide ennibrattr.

BRATTSKEGG, m., rusticus. (qs. promissa barba, brattr, skegg), Rm. 21, SE. II 496.

BRATTSTEINN, m., saxum arduum, (brattr, steinn), altum, erectum, de columna lapidea, Hljmk. 29.

BRATTSTIGINN, p. p. comp., arduo ad-scensu superatus, (brattr, stíga): hróðr bratt-stiginn bragar sótum, encomium pedibus poe-ticis arduo adscensu superatum, i. e. materia laudum poetice exornanda, Ad. 15. Tropus petitus videtur ab altis scalis vel gradibus (quibuscum comparat poeta merita Arin-björnis), per quos enixus atque in summo constitutus, laudes amici canit, ex loco su-periori omnibus conspicuas.

BRAUKUN, f., grassatio, tumultuatio, Hlyndl. 22, vide brakan, brokon.

BRAUNGO, vide bringa.

BRAUT, f., via, semita, (propr. trita, vel arborum cæde patefacta, a brjóta, viam ape-rire, Ý. 45); plur. brautir: niður brautir víæ matris, Vafpr. 27; áttunga brautir, víæ gentilitiæ, Harbl. 54; úrgar brautir víæ hu-midæ, Fjölsm. 1, Rm. 36; keuna brautir vías monstrare, Hm. 12; réttar brautir, Rm. 23; grænar brautir, víæ virides, amænæ, Rm. 1, SE. I 290, 1; brautar: Rm. 2. 14, ubi niðjar brautar, réttar brautar; feta illu braut víam non invenire, Eb. 40, 5 (Ghm. I 760); brautar lið id. qu. brautar zeugi, auxilium, comitatus præsidii ergo, bekkrekkrar brautar liðs, domestici auxiliiatores, stipatores, SE. I 302, 2; bera at brautu, secundum viam ferre, i. e. secum portare, Hæram. 10; rectius vide-tur, fara einn at brautu, solum per viam ire, solum facere iter, Isl. I 231, 1 ex Grett., quam á brautu abire; á brautu (dat.) in via, opp. firr procult, Hæram. 34. Hinc braut. adverb., pro á braut, in viam (ut, Reginn var á braut horfinn, R. in viam se contulerat, i. e. discesserat): hverfa braut or sal ex ade discedere, Korm. 5, 2; kominn braut elapsus (prælio), F. III 8, 2; inde factum brot, brott, et per metathesin bort, qu. v., hodie burt; sic á veg ponitur pro á braut, braut, ut vappa á veg abire, Eg. 75, 1; hlauða a veg curriculum se abripere, F. III 124, pros. — 2) terra, solum: baugr, brautar, circulus terræ, serpens circumterra-neus, SE. I 254, 4; braut hrannvalar fannar, campus undæ, mare, ejus salr cælum, SE. I.

240, 1, vide brautland; in appell. fem.: braut ata lands elds, *Tellus auri, femina, Ag.*; braut barda, *terra novis, mare*, hringr barda brautar, *circulus maris, serpens circumterra-neus*, SE. I 256, 4; fleina braut, *solum spicularum (ut land vâpna), clipeus, fleina brautar furr, ignis clipei, gladius*, GS. 11. — 3) in compositis: fjörbraut, fleybraut, hábraut, hreinbraut, hrynbaut, lýbraut, læb aut, sjónbraut, slíðrbraut, vagnbraut, vebraut. BRAUTI, m., qui frangit, destruit, id. qu. broti, vide arinbrauti.

BRAUTINGI, m., erro, circulator, mendicus, (braut), gen. plur. brautinga (excluso j, pro brautingja), Harbl. 5, ubi brautinga gervi habitus circulatorum; (nom. brautinger, quem adducit Gloss. Ed. Sæm. T. I, vero similiter nunquam extitit). Nom. brautíngi, est F. II 73; bráð eru brautingja erindi, præcipitia (moram respuentia) sunt mendicorum negotia (desideria), FR. II 262.

BRAUTLAND, n., terrapericia, (braut, land): b. báru, *terra undis percia, mare*, Ísl. I 220, 1.

BRAUÐ, n., panis, G. 32.

BRAUÐSVEIGIR, m., compicator liborum, (brauð, svegir v. sveigir), qui panem tractat, cui cibaria cordi, FR. II 311, ut osta sveigir.

BRÁVÖLLR, m., campus v. terra ciliorum, (brá, völlr), caput, sec. SE. I 538; fallsól brávallar, *vitta capitis, fallsól Fullu brávallar, ritta Fullæ, aurum*, SE. I 346, F. I 50, 2 sec. Cod. A.; Cod. Frisianus Hkr (E), HS. 1, 4, habet braavallr quod idem est ac brávallar (aa = á, à. non bráavallar).

BRÁÐ, f., præda: bráð vegr borginnmóða, præda excitat eorum, Ísl. I 161 (F. III 147); hjardir verða vörgum at bráðum gre-ges lupis præda finnt, Gd. 31; bráð trönu háls, præda colli gravis, serpens, FR. I 259; fá bráð gjóðum sigljóða, corvis prædam comparare, Eb. 62; it. de cadavere, benskrárar slíta bráð Bjarnar arfnyttja, corvi corpus Björnis filii (Vigfusi) discerpunt, Eg. 26. Vide valbráð, vegnbráð.

BRÁÐAUÐR, adj., præda ditatus, de aquila, (bráð, auðr), Hltd. 33.

BRÁÐFENG, adj., cito, subito paratus, comparatus, (bráðr, feng): bráðfengr þykkir brullaups frami honor nuptialis subito comparatus existimatur, A. 18.

BRÁÐGEGN, adj., cito obediens, HR. 32.

BRÁÐGERR, adj., cito maturescens, de bonæ spei puero, (bráðr, gerr), FR. I 259; bráðgert blóm fructus maturus, HS. 8.

BRÁÐLA, contr. pro bráðliga, cito, subito, F. VI 55, 1.

BRÁÐLIGA, adv., cito, subito, (bráðligr a bráðr), Korm. 7.

BRÁÐLYNDI, adj., celeri indole, (bráðr, lund), prompti, calidioris ingenii, Grett. 49, 3.

BRÁÐR, adj., citus, præceps, celer, promptus: bráðr at byrja qui inchoare nimis festinat, FR. 250; bráð banvæska ulacris (vegeta) pueritia, Am. 74; bráðr, moræ impatiens, de mendico, Hávam. 2; promptus animo, audacius, vel etiam pronus in iram, Lokagl. 46; bráðar sóttir morbi acuti, Og.

5; bráðr bekkdómr Hæðins rekka, pugna rehemens, tumultuosa, F. II 322, 1. In compositis: fólkráðr, geðbráðr, gunnaráðr, heipt-bráðr, morðbráðr, ógnbráðr, tírbráðr, þrek-bráðr. — Neutr. brátt, pro adverbio, 'celeriter', cito, mox, brevi, Am. 2, 36, Hymk. 29, Hávam. 156, Hk. 19, 2, Nj. 93, 2, SE. I 280, 3, Hltd. 12, 3, Gd. 24; sem bráðast quam celerrime, Mg. 34, 9; vide allbrátt.

BRÁÐRAKINN, p. p. comp. FR. I 240, potest esse, cito explicitus, evolutus, porrectus, a bráðr et rekja, verum laud dubie est id. qu. var. lect. bráðrekinn, cito impactus, adactus, a reka. de hasta: nema bráðrakinn bolbiti smjúgi vel hringlegginn heidar lax til hjarta, si hasta, vi adacta, in præcordia sinuosi serpentis non penetravit. Idem valet var. lect. Hund. 1, 9, broðrekinn hoddr, mucro, gladius, vi propulsus, emissus v. adactus, pro quo Raskius dedit bráðþrekinn, cito maturescens (bráðr, þrekinn), verosimiliter sec. conjecturam Doct. Scheringii (Ed. Sæm. ed. Hafn. II 587, not. **), qua lectione admissa præcedens hodd, ut vulgo, de auro accipiendum est.

BRÁÐSETTR, p. p. comp., cito positus, institutus, (bráðr, setja): bráðsett láta brag-nar opt sæpe homines nimis festinanter agunt, A. 14.

BRÁÐSKAÐR, adj., animo ad iram prono, (bráðr, skapaðr a skap): vera b. iracunde agere, Hugsam. 10, 6.

BRÁÐSKYNUGR, adj., mature intelligens, in quo prima jam ætate intelligentia elucet, Bryng.

BRÉF, n., literæ, epistola, Gd. 51. (Lat. breve).

BRÉÐÐA (bregð, brá, brugðit), v. a., nectere, c. acc.: b. bregð, stropham nectere, dolum nec-tere, Eg. 44, 1; b. ráð við e-m consilia struere adversus aliquem, SE. I 208. — β) benvöndur brugðinn gulli, gladius auro circumdatus, obductus, inauratus, Sk. 3, 19. — 2) cum dativo, loco movere: þórr brá þvinnils dýri yr stað, Thor navim loco movit, e statione sustulit, Nj. 103, 6 (F. II 204, 2); stillir brá nökkva, rex navim loco movit, confestim e statione deduxit, II. 19, 3; Ha. 318, 1 pro frá, et F. X 121, 1 pro bar (ut G. 19) legendum videtur brá, nam sensus esse videtur, jarðbeltis gjálfr brá sigfráustum há-sæta gætis allt austan af Gautelli, mare resonans texit victrices naves regias inde ab Albi Gothorum ad orientem sita; brá hon af stalli stjórnbitlundum ea ruptim educit equum e stabulo, Og. 2; brá hon lófa til botz ro-lam ad fundum demisit, Gha. 52 (Gh. 3, 8); hon brá borða ea abiecit velum pictile, Gha. 16; bregða sverði, sverðum, ljórví, gladium dstringere, vibrare (propr., educere gladium e vagina, vide F. V 233, Gh. II 592), Völs. 20 (Hund. 2, 30), Rm. 32, 34; bregða knífi til (e-s) cultrum alicui (secando) ad-movere, Am. 59; b. e-m undir aliquem rap-tum in sublime sibi subjicere, F. II 87, 2; svá beit sverð vðir Vatðadar, sem i vatn brygði, i. e. sem mœnn brygði því i vatn, ut si in aquam demitteretur, Hg. 33, 5;

bregða augum, oculos conijcere, intr.: mér brá augum um hærnd, nihi oculi per pagos coniecti sunt, oculos per pagos circumtulí, FR. II 32, 4; bregða orðum terba proferre; bregðaz orðum terba inter se commutare, Huid. I, 41. 2, 26, eide 3 γ; bregða Græna farmi, aurum dispergere, distribuere, liberalem esse, SE. I 408, 1. — 3) rem, statum, conditionem mutare, cum dativo: bregða lit colorem mutare, FR. I 426; br. hui e-s, domum alicujus evertere, rem familiarem pervertere, II. Br. 4; eldr brá Skotaveldi ignis Scotiam vastavit, Orkn. 11, 2; b. svefni, blunnstöfuni, somnum abrumpere, soporem discutere, Bk. 1, 1. 2; b. hringi hrafnas, fóstu munins, famem, jejunium corri expellere, Nj. 62, F. VII 350; b. fóstu ara, gífrs hesta, aquilam, lupos cibare, sutiare, F. V 228, 3, Jd. 34; b. sút hrafnas, dolorem corri expellere, corum lætare, Isld. 25; b. rínnu skjöldunga, contentiorem regum avertere, compe-scere, F. IV 13; b. harmi, dolorem abijcere, lætari, SE. I 488, 3; b. geði, ani-mum mutare, lætitiám adferre: gráms dauði brá geði || góðs úsfárar þjóðar mors boni principis multis hominibus dolorem adtulit, Fsk. 67, 5; b. myrkrum tenebras dispellere, G. 2; dauða happ brá skínu sólar mors salutiferu (Christi) lumen solis obscuravit, G. 19, et intrans.: ljósi sólarsetrs brá lumen cæli defecit, G. 3; b. fjörvi, lífi, vitam adimere: ör brá Ólafs fjörvi || öld. Öll. 248, 1; hlíms || hjóðdrífa brá lífi pugna regem e medio sustulit, ÖT. 17; bráttu lífi handa lögreisfis tiro liberali vitam ademisti, ÖT. 20, 2; Guð brá ljúsrar lífi, Isl. II 275; þat brá fjörvi slotna id hominibus vitam ademít, Illh. 65, 2; et intrans.: brá því fíra lífi, idcirco rita hominum abrupta est, Krm. 14. — β) fallere, frustrari: bregða heiti, fidem, promissum migrare, Alem. 3. 4; bregðaz, personaliter, c. dat., spem alicujus fallere: mér bráz minnar systur || mögr sílus sororis meæ meam spem sefellit, Eg. 88; ýtar brugðuz jöftri, milites fidem principi datam sefellerunt, eum deseruerunt, Ha. 182, 2; bregðaz e-m í huga sínum animo abalienari ab aliquo, Sie. 5, 1 (F. VII 339); brázkat þat dægr háski eo die res pericula non caruit, Orkn. 6, 3, ut in prosa F. VIII 50, brást þeim þar eigi margfaldr háski; hann bregz eigi at njósnarmanni, haud frustratur (opin-ionem), ntpote speculator, i. e. haud dubium est, quin speculator sit, Isl. II 98; bregðaz, imperson., cum dat.: áreði bráz eyði || orma setra eirum animus (audacia) defecit, Grett. 86, 4; mér hefir brugðiz bauga vån spes annulorum aureorum me destituit, Grett. 20 1; þórs fangvína létunk brugðit at gunga at þingi senectus mihi facultatem ademít congressus adeundi, Eg. 21, ubi lét-unk brugðit est id. qu. lét mér bregðaz; bráskat bragnings þroska strenuítas regi non defuit, F. VI 51, ubi forte verior var. lect. þroski. — γ) cum dat. pers., acc. rei, obij-cere alicui aliquid, exprobrare: því brá mér Guðrín, at ek sváfak, id mihi obijcit G., quod dormissem, II. Br. 12; hvi bregðr þú

mér, at ek sják, cur mihi obijcis, quod sim, Fm. 8; bregðu eigi mér, þótt ek vierak, noli mihi obijcere, etsi fuerim, II. Br. 3; absol., Am. 64. — δ) de vehementiore motu ac visu corporis, it. de commotione animi: personaliter, de motu corporis, svá brá víðr tam vehementer renisus est (serpens), SE. I 251, 6, in prosa ibid. 170: en er ornirum kendi þess, brá hann víð svá hart; brugðuz heldr reidir ardeuter se agitabant, ríres in-tendeabant magno cum ardore animi, Am. 34; brást um Bergdór næsta B. fugam magna cum contentione properavit, Sturl. 4, 35, 3, de homine, qui fugiens clipeum abiecit; im-personaliter, de motu animi: Jarizleifr of sá, hvert jöftri brá, J. vídit (expertus est), an commotus animo fuerit (an animum despon-derit) rex, SE. I 462, 2. — ε) hünd bregðr á venju, Nj. 78, 1, manus ad consuetudinem trahitur, cui quisque studio se addidit, eo natura duce trahitur, quod cui in usu est, id facere amat; honum bregðr til wettar, ei gentilitium est, majores suos refert, Gd. 7; bregðaz í e-t conspirare in aliquid, Korm. 12, 6. — 4) því bregðr öld víð adra, eam rem, ut rarissimi exempli, homines inter se concelebrant, Fsk. 37, 1; hug þann, er víð mun brugðit, animi fortitudinem, quæ omnium laudibus feretur, Fbr. 22, 3; þeirri (þjörku) er víð hrugðit, ea contentio (pugna) laudi-bus, sermone hominum celebrata est, in exem-plum cessit, Am. 49; andaðr er sá, er of alla brá, mortuus est is, qui omnes ante-celluit, SE. I 462, 3; þat brá um allt annat id omnia alia antecelluit, Am. 49; sic in prosa, ok þó at þóndr talaði snjallt, þá brásk þó þat yfir jafnan, er konúgr talaði, því at hann hafði sannendi at mæla, F. X 322. Forte et huc trahi potest exemplum sub 3 δ allatum, brást um B. næsta, o: B. brást næsta um (= of, yfir), B. ceteros admodum antecelluit, rarum exemplum instituit; nam Sturl. 4, 35 pros. sic habet, Bergdór kastaði skildi, sem frægt er orðit. Part. pass. brugð-inn, r. margbrugðinn, rúmbrugðinn.

BREIDA (-ði, -dda, -dt), v. a., pandere, expandere, sternere: breidaz, se expandere, diffundere (de ramis?) Fjölsn. 20; (menn) breida bekkí scamna sternunt, Alem. 1; b. bláju, insternere stragulam, concubare, Rm. 20, Og. 33; b. sadm extendere brachia, Rm. 16; dilatare, it. augere: dólgar vissu sína vesöld breidaz, hostes miseriam vel infirmi-tatem suam augeri sentiebant, Mg. 2, 2, cf. breiðr; part. pass. breiddr, extensus, dila-tatus, it. adjective, latus ingens: byr lá at breiddu stáli ventus latam (obversam) pro-ram adurgebat, F. VI 140 3.

BREIDABLIK, n., plur., palatium vel aula Balderi, Grm. 12, SE. I 92, 1; n. sing., SE. I 78. 92.

BREIDFELDR, adj., latus, amplus, spa-tiosus, (breiðr, feldr a fella): breiðfeld löud, lata terra, latum regnum, SE. I 618, 2.

BREIDHÚFADR, adj., lato alro, lato utero, (breiðr, húfr), de nari, F. VII 59, 2; breiðhúfum þær, quod est Mb. 16, 2, conjec-tura esse videtur.

BREIDR, *adj.*, *latus, amplus*: breið grund látta terra, *SE. I* 472, 3; *b. borg, spatiosa arx, latus, amplus rogos*, *Bk. 2*, 60; breiðir steinar, *ample gemmæ, lapilli*, *Hamh. 16*, 19; breið targa, *latus, ingens clipeus*, *Mg. 9*, 2; *adverb.*, brenna breitt, *effuse ardere, de flamma*, *Hávam. 115*; *compar.*: bíta breiðara grandiores buccas sumere (= hafa stærri bíta), *Hamh. 25*; breiðar sjúur, *latæ tabulæ, de navigio*, *SE. I* 254, 6; *it. ingens, magnus*: breiðt höfuð, *caput ingens, enorme*, *SE. I* 302, 1; breiðr blöðvöndr *ingens gladius*, *Korm. 24*, 4; *b. brimsánger æstus vehemens maris*, *F. VI* 427, 2. *VII* 357; *b. bögg, grave damnum, incommodum*, *Vigagl. 26*; breið meða *magnus labor*, *Vigagl. 27*, 3. *In compositis*: fetbreiðr, stjölbreiðr, þjóbreiðr. Breiðr bóndi *amplus colonus*, *Rm. 21*, *SE. I* 496.

BREIÐVEGI, *m.*, *ursus*, *SE. I* 589, 3. *II* 484 breiðvægi; *II* 567 breið...ge; *II* 626 breiðugi.

BREK, *n. plur.*, *querulæ petitiones*, *Bk. 2*, 19, *de querelis femineis*: breks úsámr, *qui ad querelas descendere non solet, fortis, imperterritus*, *breks úsama brekka hali*, *Merl. 2*, 3. *Verbum breka, petere (propr. sapiusculæ petere, precibus fatigare, obtundere, uti fere pueruli)*, *F. VI* 246, *var. Hinc brekvisi, molestia rogatio, cum quis alterum precibus obtundit nimisque in petendo assiduus est, af hefir þú mik ráðit brekvisi við þik tu me assiduas flagitationes dedocuisti*, *Ld. msc. c. 37*; brekráð importuna et injusta appetentia rei alienæ, *ibid. c. 98*.

BREKÐÓMR, *m., it., duplicato k, brekkdómr, res, alicui assidue expetita, adeoque valde exoptata*: *b. Hæðins rekka, pugna, var. pro bekkdómr, Skf. II* 316.

BREKI, *m.*, *fluctus, (braka)*, *Sk. 2*, 17, *Bk. 1*, 10; breka fall unda ræns, *SE. I* 694, 1; blátt breka fall, *RS. 11*; *it. mare*, *SE. I* 504, 1. 574, 2. *Vide oddbreki, súsbreki*.

BREKKA, *f.*, *clivus*, *Vigagl. 27*, 1—2; *it. terra*, *SE. I* 586, 2. *In appellationibus feminarum, v. hörbrekka, hvelbrekka, lýsibrekka, menbrekka*.

BREKSAMR, *adj.*, *qui assidue rogat, (brek, -samr), petit; it. loquaculus: breksám brúðr, Hitt. 11*, 4.

BRENN, *pro brennr (apocopato r)*, *ardet, Hávam. 57, Grm. 29, (SE. I* 72), *Alem. 26*.

BRENNA, *f.*, *incendium, plur. brennur, Mb. 10*, 1; *it. ignis*, *SE. II* 486. 570; sjós brenna, *ignis maris, aurum*, beidir sjós brennu vir, *Ísl. II* 17, *v. skjór; hranna br., ignis undarum, aurum, baldr hranna brennu vir, Ísl. II* 99.

BRENNA (brenn, brann, brunnt). *v. n.*, *ardere, flagrare: brandr brenn, unz bruninn er, titio ardet, usque dum exustus est, Hávam. 57; brennandi logi flamma flagrans, Hávam. 85; kerti brenna candelæ lucent, ÓH. 259, 7; ljós kinna brunnu á mik adversus me fulserunt, Korm. 3, 2; brennaudi ljós lumen ardens, Hávam. 100; eldr brenn ignis ardet, Alem. 26; jörð, ásbú brennr loga,*

tellus, pons Asarum flamma ardet, Hamh. 21, Grm. 29; brennr or augum flamma ex oculis emicat, Hamh. 27. Brenna pro vera brennr, comburi, concremari: verkbiting Fjölfnis niðr við Fýri brann, crematus est, Y. 19; brenna inni in ædibus comburi (vivum), Bk. 1, 31; sic Eb., (GhM. I 670), grautardilarnir, þeir er þú braunt, notæ, ferenti pulte tibi inustæ. Perf. part., brunnn, pro brennr: brunnt báru log, id. qu. brendt gull, aurum coctum, purum, SE. II 104, 1; brunnt gull, id., Hh. 62, 1. Vide hálfbrunninn, sólbrunninn. De ense: brunnu bendalar í undum, ignes sanguinis (i. e. gladii) ardebant in vulneribus (nude: gladii vulnera inflixerunt, vel vulnera gladiis inflicta saucios urebant), Hg. 33, 7; brennaudi brandr gladius flammans, Hs. 14. — 2) metaphorice: eldi leitari || brennr með illum vinum || friðr sinn daga igne ferentior ardet caritas (amicitia), Hávam. 51; brann skap konungi ira regis exarsit, FR. I 487, 3; fervere, de æstuante mari, Pal. 18; or er þar brunnt, lacuna ibi usta est, i. e. tantum detrimenti acceptum est, Am. 51, ubi forte subaudiendum est vârum lut, rei nostræ detrimentum illatum est; simili sensu est phrasis prosaica, hlutr brennr við, HÖ. 120, Sturl. 7, 46. Vide brennumk.

BRENNA (brenni, brenda, brendt s. brent), *v. a., urere, cremare. Vsp. 19; de mortuis, funeri in rogum imposito et cremato, Hávam. 71. 81; brend mundu á báli flammis combureris, Am. 83; báli brendiz, igne concrematus est, vel potius, ipse se flammis absumendum tradidit, de Hákio, SE. II* 226, 2, *vide Y. 27. De curatione medica: mun ek þik við þilvi brenna gunga ego tibi adversus morbum cauterium adhibebo, Gha. 40, cf. Hávam. 140, eldr (skal taka) við sóttum. Brendr baugr, annulus ex auro cocto, puro, Korm. 22, 6, sed baugr, er brendr var, annulus rogo injectus ibique crematus, Skf. 21, 22. — Brenna e-m illan dila malam (turpem) notam alicui inurere, Fbr. 44, 3 (GhM. II 400—402). Metaph., brátt hesti ek yðr brenda, brevi ros in perniciem illeris, Am. 36.*

BRENNFAGR, *adj.*, *igneosplendore, (brenna, fagr): lagamál lit brennfagra, lex illa (Mo saica), igneo splendore insignis, SE. II* 246, 3.

BRENNHEITR, *adj.*, *fervidus, torridus, (brenna, heitr): brennheitt brauð panis coctus, G. 32.*

BRENNILIGR, *adj.*, *qui facile ardet: ræðum i eyju || upp at kindu || bál brenniligt ignem clare splendentem accendimus, FR. II* 306, 2; *et in prosa, FR. III* 373, tak hris, ok gjör eld brenniligan, sumtis sarmentis ignem accende, ut ardeat. Haud absimili sensu nobis dicitur glæðiligr eldr, prunæ vitæ, ignis vitæ, a glóð, v. glæða.

BRENNIR, *m.*, *incensor, incendiarius: Bolgara b., incensor Bulgarorum, qui Bulgariam incendiis tastat, de rege Haraldo Severo, Hh. 1, 1; goða brennir, incensor deorum, Már, it. homonymice = mátr, larus leucopertus, SE. Eþ. 239, in enigmate de variis aribus. Vide forbreunir, menbrennir.*

2) Völk. 9, Ed. Sæm. chart., *quam habeo, gekk at brenni, exhibet, i. e. accessit ad ignem; sic et edidit Raskius in ed. Holm.; Ed. Hafa. prætulit, gekk at bruni, eodem sensu; meabr. habet h. l., gekk brunni, vide brun et brunni. Brenniir posse ignem significare docet vox composita forbrenniir et faruua brinni (brinniir).*

BRENNUMADR, m., *inceudiarious, (brenna, madr), Sturl. 9, 8, 2.*

BRENNUMK pro brenniir mèr: br. feldr fyrir, uritur mihi vestis adisidenti (ad ignem), Grm. 1, vide umk.

BRENNUVARGR, m., *immanis iacendiarious, homo villarum incendiis infamis, (brenna, vargr), Sturl. 9, 8, 1.*

BRESTA (brest, brast, brostit), v. n., *cum fragore dissilire, rumpi, frangi: brustu berg rupes dissiluire, SE. I 280, 2; raptur sundr brustu trabes disrupti suat, Am. 62; de saxo, bresta i tva in duas partes fraugi, Hymk. 29; de gladio, Korn. 11, 4; herklæði brustu armatura disrupta est, F. 171, 2; de annulis, qui diffinguntur, ut particulatim distribuuntur, sic hringr brests at gjöf annulus muæri frangitur (o: ut muneci detur), SE. I 602, 1; baugar bresta, SE. I 706, 1; de unda maris ruente et decidente, quemadmodum fluctus frangi Latinis dicitur; bára brestir unda cum fragore decidit, SE. I 326, 2; hefring brestir, id., SE. II 493; brast glymfjötur gestils, mare cum fragore ruit, RS. 1, vide lábrostinn; de cælo, brestir erfði Austra cælum ruit, SE. I 316, 2. — β) sonare, crepare: brestandi bogi arcus crepitans, Háram. 85; brast rönd við rönd assonuít clipeus clipeo, Hlund. 1, 21. — γ) cum sonitu incidere: hryagrúp Egills vǫpna brestir á Hamðis skyrtum graudo sagittarum crepitans insonat loriceis, SE. I 442, 4; benja hæg brast á brynjum sagittæ loriceas increperunt, HS. I, 2, sec. Cod. Fris. (E), cf. SE. I 432, 2; lið brast rupta fugit acies, Sie. 2, 1, nam cum ordines turbantur, proprie dicitur fylking brestir, F. VII 324 (ubi impressum est brást, nescio quam recte), Sturl. 7, 42, et rofna, Eg. 54. — δ) erumpere, enicare: rennman brast, semrótt af kvisti, acerbitas propullulabat, veluti radix ex surculo, Lil. 20. — 2) deficere: sæx hverge || hald, þat er bresti aldri, nusquam inueniatur refugium, quod nunquam deficiat, Hlas. 45.*

BRESTR, m., *fragor, acc. plur. brestu: gjöra vǫpna brestu fragores armorum edere, Jd. 24. — β) fractura, rictum annuli: brestir á gulli, Völk. 25. — 2) defectus: bliðu brestir, defectus humanitatis, inhumanitas, Skaldh. 1, 48; kæti brestir, defectus lætitie, dolor, Skuldh. 3, 3.*

BRETAR, m. plur., *Britones, Britanni, v. Kornbretar. in appellationibus gigantum, vide skyldbretar.*

BRETTA (bretti, bretta, brett), v. a., *erigere (brattr): b. hala sinn caudam erigere, opp. sveigja demittere, metaph. a cauibus ducta, i. e. animum efferre, ferociam induere, H. kat. 20. Cf. Isl. II 330: þá*

mantu reyna, hverr halaann sinn berr brattara þaðau frú, et processerat aule p. 329, svá er —, at ek drag eptir mér haloann minn, ok ber ek litt upp eða ekki, quo loco metaphora a cauda vulpini ducta videtur.

BRETSKR, adj., *Britannicus, Anglicus, ÓT. 31, 2, ed. Hafa., F. V 229, 2 (Bretar), v. brezkr.*

BREYTA (breyti, breytta, breytt), v. a., *viam facere (braut, unde breyttir vegir triti calles, Eg. 74). — 2) se gerere: þú breyttir úvarliga incaute agis, Korn. 5. — 3) mutare: breyta skóklæðum, mutare pedum tegumenta et calceamenta, malidas caligas ezuere norasque induere (hodie hala sokka-skipti, skóskipti), Selk. 10.*

BREYTI, m., *qui variat (breyta 3): b. dia fjarðar poeta, SE. I 236, 4.*

BREYTNÍ, f., *agendi ratio, Gþ. 5; insolita agendi ratio, Dropl. maj. msc. c. 18, Helgi snýr nú af götunni ok setz niðr, ok svá biðr huan þá niðrsetjaz alla, þorkell Geitisson mælti: hvat skal breytni sú, frændi? studium, opera, Nj. 7.*

BREZKR, id. qu. bretskr, *Britannicus, ÓT. 31, 2, ed. Holm., F. I 144, 3.*

BRÆÐA, (-ði, -dda, -dt), v. a., 1) a bráð, præda, esca, prædam dare, cibare: þá er ek blóðvali bræddak cum aquilis cibum præbui, Krm. 24; gramr bræddi hjalds svan, id., Si. 4, 1; vantu varliga brædda eina kráku víx umam cornicean cibasti, Si. 28, 4. — 2) a bráðr, celer, accelerare, celeriter movere; hinc part. pass. bræddr, concitatus, incitatus in cursum: brædd strýkr Blíðug-hadda, B. in cursum incitata rapido fertur impetu, de ruente unda, SE. II 451, 4. 534. Hoc sensu occurrit hoc verbum in Dropl. msc., de Helgio, qui letali vulnere affectus, dixit, nú seinkaða ek, en þú bræddir heldr, nunc ego tardavi, tu vero nimium quam properasti. — 3) a bráð, n., piz, pice oblinere, picare; hinc part. pass. bræddr, picatus: snyðja lét ek or Sogni bræddan byrjar sóta, picatam navem e Sognio currere feci, FR. II 72; bræddr er bárum ruddi || bardjör cum picata navis undas ruebat, RS. 14. — 4) liquefacere: aldri má bræða skála snæ fyrir eldi áls hrynbrautar nunquā licet liquefacere argentum propter aurum (argeato superinjectum, processerat enim, halleygr þrymr hvert dægr of hvítum digulskalli), SE. I 404, 4.

BRÆÐIORD, n., *verba per iram prolata, (bræði, ira, orð), Isl. II 17.*

BRÆÐIR, m., *qui prædam dat, qui cibum, pascit, (subst. verb. a bræða), in circumscriptionibus bellatorum et fortium virorum secqueus vocabulum, v. c. bræðir ara (aquilæ saturator), Mg. I, 2; — benja tigr (lupi), Si. 11, 1 (AR. II 67, 2); — blíðstara (corvi), ÓK. 3; — dólglinns svans (aquilæ), ÓH. 4, 3; — bengjálfrs blágjóða (corvorum), ÓH. 28, 1; — gunnvala (corvorum), Eg. 55, 3. Vide niðbræðir, it. bræðra.*

BREÐIVENDR, adj., *ira adstrictus, (bræði, vendr), iracundus, de Thore, SE. I 292, 3.*

BREÐR pro brenni, ardet, Mb. 5 (F. VII

10). *Eadem forma*, Grág. II 295. — 2) pro breidr, latus: i bygð breðri, in lato territorio, SE. II 191, 2.

BRÆÐR, gen., dat. et acc. a bróðir, frater; gen.: Hg. 20, 2, ok rak undan allar kindir Eireks, bræðr sins, et expulit omnes filios Eiriki, fratris sui; dat.: bræðr sinum vel tæði fratri suo open strenue tulit, Hh. 1, 1; engi landreki verðr æðri luga bræðr nullus rex existit Ingii fratre (rege Sigurdo Haraldi filio) præstantior, SE. I 316, 3; acc.: Roda vágss bræðr, ef um vega mættag, Æolom, Oceani fratrem, si interficere mihi liceret, Sonart. 8. Gen. bræðr, elsi rarior, etiam in prosa occurrit, vide Nj. Vers. Lat. p. 204 not. c., 333 not. b. Quin bræðr ut nom. sing. exstat in Skálðh. 3, 11. 45: Orms-tunga var garpsins bræðr O. erat frater ejus; Örnólfr, hennar einka bræðr, || allri slekt með vífi ræðr, Örnultus, ipsius unicus frater, totam familiam, ipsa simul administra, curabat. Vide formam bróðir.

BRÆÐRA, Sturl. 1, 13, 4, legendum puto bræðir, sc. bræðir bessa niðja, urso gnatos pascens, forte minus honesta viri appellatio.

BRÆÐRALEYSI, n., defectus, jactura fratrum, (bróðir, -leysi a lauss), Sonart 12.

BRIGÐ, f., mobilitas, inconstantia, Hávam. 84, SE. I 554 var. — 2) violatio, i. amicitia violatio, inimicitia: gánga i brigð, inimicitias habere, agitare (cum aliquo, inter se), Isl. II 253. Plene occurrit vináttu brigð, Nj. 66, pros.

BRIGÐA, adv., eximie, egregie, magnopere, perquam, valde (forte propr. gen. plur. τοῦ brigð, a bregða, in celebrandi, excellendi notione): b. brátt, skjótt, admodum cito, F. X 429, 52, Häs. 47; b. mikill permagnus, Rekst. 2; b. göðr egregius, Kótludr.; b. steikr, Ólafsr. 16; brigða lengi er hverr inn sami admodum diu sui quisque similis est, prov. A. 18.

BRIGÐA, f., perfidia, (bregða), id qu. brigð, G. 17, vide bülbrigða.

BRIGÐA, v. a., id qu. bregða, vibrare; hinc brigðandi, qui vibrat, movet, quatit, vide salbrigðandi; rectius autem scribitur brigðandi, Hk. VI, F. I 29, quam brygðandi, ed. Holm. Hg. 9. Brigða idem esse ac bregða in vibrandi notione, apparet ex Fsk. msc., quæ sic habet de Ol. Freggvi, milites in prælio Stoldrico cohortante: herkleðiz meun sem hugazt, ok brigði sverðum sinum! — 2) b. bül, moram rumpere, non cunctari, Sturl. 5, 43, var.]

BRIGÐI, m., qui vibrat, (brigða = bregða), id qu. brigðir, ut visi — visir, ride hylbrigði.

BRIGÐIR, m., qui vibrat, (brigða): b. laufa, gladium vibrans, vir, Selk. 5; b. sárteina, vibrans gladios, pugnator, GS. 1, ubi brigði, dat., appositum est τῷ Vestein; b. hrannelds, erogans aurum, vir, Plac. 24, ubi dat. brigði; vide furbrigðir, læbrigðir. — 2) gladius, (qs. qui vibratur, cf. lögðir), SE. I 565, 2. 567, 1. — qui violat, vide lögbrigðir; qui avertit: brigðir bülva, malorum averuncator, vir beuificus, Gp. 12.

BBIGÐLUNÐADR, adj. versatili ingenio,

(brigð, lundaðr a lund), inconstans, Gp. 12.

BBIGÐR, adj., varius, mobilis, inconstans: brigðr hugr, animus varius, instabilis, Hávam. 91; allt er betra, en sè brigðum at vera, quidvis potius est, quam fallaci esse, Hávam. 126; brigðr er heinnr, sá er hugdag || vingastan, quem fidelem in amicitis esse putavi, inconstans est, Häs. 55; brigð er lýða lif, incerta est vita hominum, Hugsam. 15, 2; brigð eruðtlandra orð, incerta, dubia sunt peregrinorum (iguotorum hominum) effata, Hugsam. 15, 1; brigð er at trúa honum (Baldurs föður), incertum, minus tutum est Odini fidere, FR. II 139, 2, ut Fær. 226, brigð er at trúa þrandi. In compositis: hugbrigðr, hvarbrigðr, læbrigðr, úbrigðr.

BRIK, f., tabula; it. sponda lecti: hvila tveim megin brikar, ab utraque parte sponde (plutei) cubare, Korm. 19, 6, intelligitur tabula, quæ duos lectos intersepit. Brik, adjecto nomine Odinis aut piratæ alicujus, aut pugna vocabulo, clipeum significat, SE. II 428. 512. Hamdis brik, tabula Hamderis, clipeus, runnr Hamdis brikar, vir, homo, Ge. 4, ubi sic: átti vin, því at veitti || vell mildr innu svellir, || haan und hverjum runne || Hamdis brikar af slíku; brik valslaungu rym, tabula sonitús ballistæ (pugna), clipeus, rymgæðir valslaungu brikar pugnator, Sturl. 9, 32, 3; flæða brik, tabula maris, navis, flæða brikar búsækir, bellator maritimus, Hg. 20, 2. — 2) in appell. seminarum: brik bjórs, tabula cervesiarum, femina, SE. I 246, 3. — auðar, divitiarum v. auri, id. Skálðh. 4, 42; — elds, ignis (domestici), id., Isl. II 351, 1; — rella, lapetium, id., Skálðh. 7, 22. — 3) in compositis: auðbrik, geirbrik, menbrik, brik, valbrik.

BRIKSIPAÐR, m., qui scamna contrivis implet (brik, skipaðr, cf. verb. skipa), contrivis apparat, magnificentia et liberalitate excellit, Óh 53, 2.

BRIKTÖPUÐR, m., qui tabulam concidit: jálks b. (pro töpuðr jálks brikar), qui tabulam Odinis (clipeum) vulnerat, præliator, ÓH. 118.

BRIM, n., æstus maris: brim gnýr æstus maris fremt, Korm. 19, 3; nú er brim fyrir Jadrí núnc mare Jadarem adluens feret, H. 37. — β) mare, SE. I 574, 2, Grm. 38; líta snekkjur dynja á brim nares pelago committere, SE. I 468, 1, (ÓH. 40, 2); brim vaskar glóðum nóðs mare larat aurum SE. I 494, 3. Vegljómi brims, superbus, eximius splendor maris, aurum, Ha. 319, 1. — γ) quisvis liquor: b. dreggjjar, liquor fermenti, cervesia, SE. I, 246, 1, ubi dreggjjar brim fjarðleggjar fyrða, cervesia nanorum, est poesis, carmen; b. horna, liquor poculorum, cervesia, SE. I 634, 2; b. hrosta, liquor casis hordearii, cervesia, hrosta brim Allföðr, cervesia Odinis, poesis, SE. I 232, 1; lauka brim, alliatna, jusculum allio conditum, hrist lauka brims femina, Korm. 3, 3. Gen. brimis, inserto i, Plac. 49; aliud brims q. v.

BRIMARR, m., gladius, SE. II 476. 560, pro brimir.

BRIMDYR, n., animal pelagi. (brim, dýr), navis, Hlund. 1, 46, Isl. I, 82, F. I 165 2, SE. I 690, 2.

BRIMDRIF, *n.*, *adspergo æstuantis maris*, (*brim*, *drif*), *plur.* byrrömmi b., *exæstuantis pelagus, vento incitatum*, *ÖH.* 182, 6.

BRIMGÖLTR, *m.*, *aper pelagi*, (*brim*, *göltr*), *navis*, *ÖH.* 182, 4, *ubi sæskíð brimgalta tabulæ marinæ navium*.

BRIMHEIDR, *f.*, *saltus æstus, litus, quod undis alluitur*, (*brim*, *heidr*), *AR.* I 181. not 5.

BRIMI, *m.*, *ignis*, *SE.* I 508, 5. *ubi bjartir brimi; de cruciatibus infernalibus: snýk þola stærðar auknir || fleygendr þrimu leygjjar, || þar liggir elds á öldum || ima, frost með brima, Ílas.* 39, cf. *Söll.* 18; *legis brimi, ignis maris, aurum, de annulo, Ísl.* II, 49; *brimi bauga stalls, ignis manus, aurum, Bil bauga stalls brima, dea auri, femina, Orkn.* 80, 5; *söttar brimi, ardor morbi, morbus acutus, vehemens vis morbi, Sonart.* 19; *reiðar brimi. ignis equitationis v. rheda, equus, SE.* Eg. 234: *eldr ok funi heita hestar; því kallaz hestr reiðarbrimi, því brimi er eldr. Vide dynbrimi.*

BRIMILL, *m.*, *phoca major, Edda. Lövasensis: brimill stórselr, þaðan brimla brekka sjór. Brimils möðr mare, Höfuðl.* 5. *Phoca fetiða (látraselr, útselr) mas, Mohri Naturh.* p. 5.

BRÍMIR, *m.*, *Brimer nomen tricinii, Vsp.* 33, *SE.* I 198, 226. *Notabilis est sententia Raskii (SE. ed. Holm. p. 279. sub voce Brimir), Brimir Vsp. 33 gigantem esse; sc. verba Vsp. l. c. "en sá" tam ad salr, quam jötunn referri possunt. Raskius haud dubie pronomen sá ad jötunn retulit, ob particulam adversativam en, ut invicem opponantur salr Siudra ættar et bjórsalr Brimis jötuns, cum nomina horum palatiorum haud facile oppositionem admittant, eo quod prius palatium sine proprio nomine in Vsp. memoratur. Sed in SE. I 198. nomina locorum Sindri et Brimír aperte commemorantur, quod loco Vsp. minime repugnat; auctor epilogi SE. I 226, a Vsp. non discedere videtur, nominans Brimis sal eða bjórsal. — 2) de gigante Ymere usurpatur Vsp. 9, brimis blóð, sanguis Ymeris mare, quo loco ed Holm habet brimis hold, caro Ymeris, terra (Grn. 40), quod melius convenire videtur origini nanorum ex carne Ymeris et terra; vide leirbrimir.*

BRÍMIR, *m.*, *gladiator præstantissimus, Grn.* 43 (quo loco in edd. excidere verba „brimir sverða“, v. *Lex. Mythol.* 309). *Hic Brimer gladius Odinis fuit, Bk.* 1, 14: (Hropr) á bjargi stóð með Brimis eggjar, hafði sér á höfði hjálm. — 2) *quicvis gladius: busti blóð á brimis eggjar, Hund.* 2, 9; *brimis dómar, judicia gladii, pugna, Hund.* 2, 25; *brimis vindr, tempestas gladii, pugna, Íla.* 236, 1; *brimis fundr, conventus gladii, pugna, G.* 52; *brimis draugar, arbores gladii pugnatores, SE.* II, 409; *Cod. Worm. (SE. II 110, 2) habet brims id., excluso i.*

BRIMIS, *id. qu. brims, gen. sing. a brim, æstus maris, it. mare (per epenthesin toú i); brimis kaplar, caballi æquorei, naves, ýtir brimis kapla vír Pl.* 49.

BRIML, *f.*, *nomen insulæ: allt skelfr Brimar belti toltum mare, SE.* Eg. 233.

BRIMLAND, *n.*, *terra æstus, terra fluctuum*, (*brim*, *land*), *mare: blík brimlands, splendor maris, aurum, SE.* I 658, 1.

BRIMLEGGR, *m.*, *Korm.* 24, 1, *os maris, lapis, (brim, leggr, crus), it. gemma. Memb. habet brunlegg, qu. v.*

BRIMLEIÐ, *f.*, *via æstus, (brim, leið), mare ÖH.* 157, 2, *ubi tmesis est, en þeir er komu || kilir vestan til || um leið liðu || Lima-fjarðar brim, i. e. liðu um brimleið til Lima-fjarðar, nisi præferas, en þeir kilir, er komu vestan um leið (= haf), liðu brim (æstum maris percurrerant) til L.*

BRIMLOG, *n.*, *flamma, lux maris, (brim, log), aurum: brimlogs rýrir, vír liberalis, princeps liberalis, Mg.* 1, 2, *SE.* I 498, 1.

BRIMLOGI, *m.*, *flamma maris, (brim, logi), aurum: slúnginn brimloga, auro circumdatus, ornatus, G.* 53, *Ísl.* II 252.

BRIMORRI, *m.*, *anas nigra, SE.* II, 489. (*Norr. Havaare, Ströms Söndm. B.* 221).

BRIMREIÐ, *f.*, *rheda æstus, vel quæ æstum maris propellit, (brim, reið), unda, pro mari, FR.* I 473, 2, *it. var. Cod. Flat. Íla.* 318, 3; *nisi brimreið sit id. qu. brimleið, permutatis liquidis r et l.*

BRIMRÓTI, *m.*, *æstu maris ejectus (brim, róta) in litus, concha: gagrir brimrótar, intorta maris rejectamenta, conchæ, Eg.* 31, 2.

BRIMRÖÐULL, *m.*, *sol v. fulgor maris, (brim, röðull), aurum: þverrir brimröðuls vír, Ód.* 25.

BRIMRÚNAR, *f. plur. characteres fluctuales (fluctibus avertendis, brim, rúnar), Bk.* 1, 10.

BRIMS, *syncope. pro brimis, gen. sing. toú brimir, gladius, SE.* II 102.

BRIMSERKR, *m.*, *testis, æstu maris perfusa, vel potius testis ex æstu maris confecta, (brim, serkr): hverjar ro brúðir || er i brimserkjum gánga, var. lect. pro brimserkjum, FR.* I 481, 2.

BRIMSGÁNGR, *m.*, *vehemens æstus maris, (brim, gángr): breiðr b. ingens æstuatío maris, vikmarr við (i. e. víðr) súðum breiðsinn brims-gánga, sinus (Bergensis) facessit lateribus navis ingentem maris æstuationem, F.* VII 357; *bordvigg tráðu breiðan brims-gánga, naves calcarunt latum æquoris æstum, legendum putavi F.* VI 427, 2, *nisi malis (sec. F. XII 167) construere óðr sjór (contr. pro sjóar) brims-gánga fell um súðir furens vehementia æstus marini latera verberavit.*

BRIMSKÍÐ, *n.*, *xylosolea maris, (brim, skíð), navis, ÖH.* 8 (*AR.* I 292), *Íla.* 324, 2.

BRIMSLÓÐ, *f.*, *semita æstus (brim, slóð), mare; plur. brimslóðir, SE.* I 506, 4.

BRIMSÖLGINN, *adj.*, *avidus æstus, æstuosus, (brim, sölginn): brimsölginn kólga unda æstuosa, SE.* II 451, 4. 534.

BRIMSVÍN, *n.*, *porcus maris, (brim, svín), balæna, Hým.* 27, cf. *unnsvín.*

BRÍNGA, *f.*, *pectus (propr. τὸ στέφνον, brjóst, pectus), Rm.* 16, 26; *junguntur brjóst ok bringa, Grett.* 69, 2.

BRINNA, *id. qu. brenna, ardere, SE.* I 278, 2. *ut rinna = reenna.*

BRINNANDI, *f.*, ignis, (a *brinna*, *ardere*, ad *formam* *kveðandi*, *f.*, *cantus* et *sim.*), *conject.* Ód. 11, *ubi* *br.* *lautar* *glöfista*, *ignis* *maris*, *aurum*, *vide* *birnandi*.

BRINNI, *m.*, ignis; *plur.*: *hefja* *brinna* *ignes* *excitare*, *SE.* I 314, 3.

BRÍSING, *F.*, *nomen* *insulæ*: *Bökn*, *Körmt*, *Brísing*, *Vikna*, *SE.* II 491. „*Forte* *Kram-söen* *in* *Sunnmæria*, *ubi* *hodie* *prædium* *Brisinghaug*”. *AnO.* 1846, *p.* 87.

BRÍSINGAMEN, *n.*, *torques* *ignea*, *splendida*, *cimelum* *Freyæ*, *SE.* I 1, 4. 264. 304, *Hamh.* 13. 15 (*a* *brisingi* = *brisingr*, *ignis*); *gemma* *aut* *globulis* *lapideis* *pellucidis* *constitisse* (*ut* *veterum* *steinasörvi*), *verosimile* *facit* *appellatio* *ejusdem*, *sagrt* *hafnýra* *splendidus* *lapis*, *SE.* I 268; *et* *breiðir* *steinar* *á* *brjósti* *ingentes* *in* *pectore* *adverso* *lapilli* *v.* *gemna*, *Hamh.* 16, *eodem* *videntur* *referendi*. *Brisinga-mens* *eigandi* *Freyja*, *SE.* I 304. *Brisinga-mens* *þjófr* (*fur*, *raptor*), *Lokius*, *SE.* I 268. (*FR.* I 391—394).

BRÍSINGR, *m.*, ignis, *SE.* II 486. 570; *brising* *girði*, *circulus* *ignis*, *torques* *ignea*, *splendida*, *id. qu.* *brisingamen*, *hinc* *brising* *girði*—*þjófr*, *Lokius*, *SE.* I 312, 2. *Brising* *Norregis* *est* *ignis* *die* 24. *Junii* *accensus*; *hodie* *apud* *Islandos* *brisheitr* *est* *id. qu.* *funheitr*, *qui* *perculit*.

BRJÁL, *n.*, *depravatio*, *corruptio*: *örða* *brjál*, *verba* *depravata*, *lingua* *corrupta*, *Nik.* 3, *ubi*, *er* *þvillikt*, *sem* *úngbörn*, *læra* || *örða* *brjál* *með* *stamanda* *máli*, *haud* *aliter* *est*, *quam* *cum* *infantes* *lingua* *balbutienti* *verba* *depravata* *proferunt*.

BRJÓNAR, *m.*, *viri*, *SE.* I 560, 1.

BRJÓST, *n.*, *pectus*: *á* *brjósti* *in* *adverso* *pectore*, *Hamh.* 16, *Söll.* 61; *um* *brjóst* *framan*, *id.*, *Vegtk.* 7; *í* *brjósti*, *in* *intimo* *pectore*, *in* *corde*, *Alm.* 35; *fyrir* *brjósti* *utan* *extra* *pectus*, *Söll.* 58; *laginn* *í* *brjóst* *pectoris* *inditus*, *Hávam.* 84; *annars* *brjóstum* *í*, *annars* *brjóstum* *or*, *in* *alterius* *pectore*, *ex* *alterius* *pectore*, *Hávam.* 8. 9, *ubi* *pluralis* *est* *loco* *singularis*. *Hugr* *hló* *í* *brjósti* *animus* *risit* *in* *pectore*, *Gk.* 3, 9 (*Gha.* 53); *vaxa* *fur* *vina* *brjósti*, *ante* *pectora* *amicorum*, *apud* *amicos* *adolescere*, *Fm.* 7, *Hund.* 1, 3. — *β*) *pectus* *pugnatoris*, *adversarii* *obversum*, *ad-juncta* *simul* *animositatis* *et* *fortitudinis* *no-tione*: *brjóst* *hlífði* *frönu* *lífi* *hringdrifs*, *nu-dum* *pectus* (*i. e.* *solu* *fortitudo*) *eximiam* *citam* *liberalis* *illius* *viri* *servavit*, *Sturl.* 9, 32, 3; *hilmir* *hafðit* *lítit* *brjóst* *fyrir* *sér* *í* *hljálmþrimu*, *rex* *haud* *exiguum* *pectus* *præ-ferebat* (*haud* *exiguam*, *i. e.* *insignem* *forti-tudinem* *ostendit*) *in* *pugna*, *F.* VI 418, *quo* *loco* *Ílh.* 95 *habet* *hafði*, *sine* *negatione*, *quando* *brjóst* *de* *defensoribus* *accipiendum* *est*. *Forte* *rectissime* *brjóst* *h. l.* *accipitur* *de* *primoris* *aciei* *defensoribus*, *ut* *in* *loco* *Sturl.* *legatur* *hlífðit*, *in* *loco* *Ílkr.* *hafði* *et* *hafði* *lítit* = *hafði* *ekki*. — *γ*) *frons* *aciei* *navalis*: *fyrir* *miðju* *leiðangrs* *brjósti* *in* *media* *fronte* *classis* *Hh.* 63, 2. — *δ*) *pars* *proræ* *anterior*, *undis* *obversa*; *brjóst*, *runnit* *rauðum* *steini* *prora* *rubro* *colore* *picta*, *SE.* I 326, 3. *Vide* *þjóstbrjóst*.

RRJÓSTADR, *pectore* *præditus*, (*brjóst*), *vide* *svalbrjóstadr*.

BRJÓSTRÍNGLA, *f.*, *orbicula* *pectoralis*, (*brjóst*, *kríngla*), *lunula*, *ornamentum* *muliebre*, *Völk.* 23. 34.

BRJOT *pro* *brot*, *brott*, *braut*, *a*, *ab*: *beri* *brjót*, *auferant*, *effertant*, *Korm.* 16. 2.

BRJÓTA, (*brýtt*, *braut* *et* *brott*, *brotit*), *v. a.*, *frangere*; *imperf. conjunct.*, *bryta*, *Hymk.* 28; *brotinn* *var* *borðvegr* *borgar* *sepementum* *urbis* *effractum* *est*, *Vsp.* 22; *borg* *brotin* *munimentum* *disruptum*, *Og.* 16. *Intrans.*, *cum* *acc. subj.*, *borð* *braut* *latera* *navis* *fracta* *sunt*, *SE.* 1504, 1; *borgir* *braut* *urbes* *ceersæ* *sunt*, *Hund.* 1, 3. *De navigatione*: *b.* *unnheim* *mare* *secare* *carinis*, *ÓH.* 154, 2; *b.* *sundr.* *grundar* *garð* *fyrir* *knarar* *barði*, *id.*, *RS.* 1; *hlýr* *brutu* *hrönn*, *proræ* *secabant* *undam*, *F.* VII 40; *byrskið* *brjóta* *þúngan* *viði* (*með*) *börðum* *naves* *graves* *undas* *proris* *secant*, *SE.* 690, 2. *De pugna*: *brjóta* *egg*, *aciem* (*gladii*, *teli*) *frangere*, *fortiter* *pugnare*, *Sturl.* 7, 30, 3. *De munificencia*: *itr* *kunni* *blik* *brjóta* || *Brandr* *glymfjöturs* *landa* *eximius* *Brandus* *aurum* (*i. e.* *annulos*) *frangere* *novit*, *Sturl.* 7, 39, 2; *hinc* *brjótendr* *bauga*, *fractores* *annulorum*, *viri*, *F.* II 311, 2, *vide* *logbrjótandi*, *menbrjótandi*, *sed* *brjóta* *gull*, *bauga* *idem* *est* *atque* *höggva* *sundr* *gull*, *de* *quo* *usu* *dissecandi* *annulos* *et* *distribuendi* *vide* *sub* *verbo* *höggva*. *Metaphorice*: *b.* *heðinn* *paganam* *religionem* *extinguere*, *Ód.* 14; *b.* *boð* *jussa* *violare*, *FR.* I 246; *b.* *vilja*, *ætlan* *e-s* *voluntate*, *consilium* *alicujus* *irritum* *reddere*, *Skáldh.* 1, 27. 40; *b.* *munráð* *föður*, *id.*, *Völs.* 3 (*Hund.* 2, 14); *b.* *fríð* *pacem* *disturbare*, *G.* 55; *b.* *svefn* *hrafni*, *corvi* *quietem* *disturbare*, *corum* *somno* *excitare*, *stragem* *edere*, *F.* XI 191; *brjóta* *sér* *byrðar*, *onera* *lignorum* *sibi* *cædere*, *i. e.* *mala* *sibi* *contrahere*, *ar-cessere*, *Ílh.* 104, 2; *b.* *kapp* *sitt* *summa* *vi* *contendere*, *F.* VII 45, 1; *brjóta* *bág*, *resistere*, *obniti*, *contendere* *cum* *aliquo*, *vide* *sub* *roce* *bágr*. *Brjóta* *upp* *vápn*, *arma* *ex-promere*, *expedire*, *Ílh.* 63, 1, *ut* *b.* *upp* *varning* *merces* *depromere* *GhM.* I 364; *b.* *upp* *vistir*, *F.* XI 147. VI 382; *brjótast* *við* *gæfu* *sinni*, *fortune* *beneficio* *repugnare*, *resi-tere*, *SE.* I 410, 3, *ut* *in* *prosa* *F.* IV 233, *cf.* *FR.* II 281. *In compositis* *vide* *harð-brotinn*, *menbrjótandi*.

BRJÓTI, *m.*, *id. qu.* *broti*, *qui* *frangit*, *SE.* I 282 *vide* *vellbrjóti*.

BRJÓTR, *m.*, *subst. verbale*, (*brjóta*), *qui* *frangit* *α*) *de* *homine* *liberali*: *b.* *auðs* *divitias* *distribuens* (*v.* *brjóta*, *höggva*). *SE.* I 636, 3; *b.* *bárubliks* (*aurum*), *vir* *liberalis*, *it.* *homo*, *ÓH.* 92, 8; *b.* *bauga*, *fractor* *annu-lorum*, *de* *principe*, *ÓH.* 259, 2. *Ila.* 258, 3; *kunla* *brjótr*, *effractor* *tumulorum*, *homo* *scelestus*, *Korm.* 7. *Hæc* *forma* *substantivi* *verbalis* *etiam* *in* *prosa* *occurrit* *in* *cognomine* *Gardabrjótr*, *Sturl.* 4, 44. *Brjótr* *viðar*, *seglis*, *segldræða*, *confringens* *malum*, *telum*, *arma-menta*, *ventus*, *SE.* I 330. *Brjótr* *bergdana*, *oppressor* *gigantum*, *Thor*, *Hymk.* 17, *SE.* I 282, 2. *Brjótr* *synda*. *oppressor* *peccatorum*, *de* *Christo*, *Lil.* 47; *b.* *glæpa* *vir* *pius*, *Nik.*

25; b. meina vir bonus, *Gd.* 3. 14. In compositis: auðbrjótr, gullbrjótr, hoddbrjótr, hringbrjótr, húsbjótr, hyrbrjótr, hörgrbrjótr, láðbrjótr, orðbrjótr, seimbjótr, vellbrjótr, örbrjótr.

BRO, f., amnis, *SE.* I 576. Vide brá.

BRODDFLET, n., sedes telorum, (broddr, flet), clipeus, *Höfuðl.* 14.

BRODDR, m., sagitta, *S.E.* I 570, 2; in prosa etiam broddur, *Fl.*, II 344, et *F.* VII 338 broddur dicitur, quod *ibid.* 211. broddr, broddhugg et broddskot, de ictu sagittarum, *F.* IX 528, *FR.* II 146, cf. *ibid.* 118. 122, *F.* VII 46, 1. 2, *Hg.* 33, 5. De quovis telo, spiculo: hon beð broddi gaf blóð at drekka, ea, spiculi opera, culcitæ sanguinem dedit bibere, *Gke.* 43, ubi de gladio sermo est, sec. *FR.* I 222. Haki broddum særði leggi crura gladiis vulneravit, *SE.* II 224, 1. Brodda ferð nimbus telorum, resir brodda ferðar, rím telorum effundens, praeliator, *SE.* I 428, 1; brodda lírið, impetus telorum, pugna, *GS.* 28, *Korm.* 12, 2; brodda gáugr, volatus telorum, tela volantia, bákr brodda gáugs, sepes tela volantia intercepti, clipeus, *Grett.* 42. — 2) prima et extrema pars rei, frons: raðar br. extrema ora litoris, *Y.* 51; ferðar br., primum agmen, prima acies, *Orkn.* 6, 2, *Sturl.* 9, 32, 3, quod est styrjar broddr, *F.* VI 197, 1; orðinn i broddi allrar ferðar in primo agmine constitutus, *Sturl.* I, 20, 1; sic in prosa ferðar broddr, de catera incedentium seminarum, sú var i ferðar broddi konan, er bezt var búin, ea femina, quæ splendidissime vestita erat, in fronte cateræ ambulavit, *Versio Nj.* p. 93. not. v. Sumars broddr, æstas iniens, principium æstatis, *F.* XI 295, 2, id. qu. öndvert sumar in prosa antecedente. — 3) vide composita, skotbroddr, valbroddr, fararbroddr.

BRODDRÞJÓÐR, m., telum rubefaciens, (broddr, rjóðr), praeliator, *G.* 20.

BRODDSPENNIR, m., torquens tela, (broddr, spennir), puguator, vir, *Selk.* 5.

BRÓGDÖTTR vide stórbrögðöttr (bragð, term. — öttr).

BRÖK, f., bracca, femorale, plur. brækr, *Harbl.* 5; gen. plur. bróka, *Hávam.* 61. In sing. occurrit in *Eb.* (*GhM.* I 770). Vide hábrök.

BROKA, f., femina *SE.* II 489.

BROKUN, f., id. qu. brakan, brökun, fragor, vel tumultuatio, grassatio, *F.* VI 416, 3, ut brak (*F.* VIII 123), brakan (*F.* IV 57) et braukan (*F.* V 165).

BROKK in circumscriptione corti, vide dynbrokr.

BRÖKUN vide braukan.

BRÖNNI, m., id. qu. brunnr, fons, rivus, vide dynbronn.

BRÖR, lectio Cod. Regii *SE.* I 278, 1. var. 8), aut est il. qu. blör, blær, aries, præmutatis liquidis, aut brör (bravr, brör) est felis mas, et radix adjectivi indecl. breyma, quod de subante sele dicitur, veluti blesma dicitur de libidine orium, a blær, aries, ræða de subante porca, a ræði, porcens. Sic hellis

bravr, felis antri, foret gigantis appellatio, quin et gigas absol. köttur vocatur.

BROSA (brosi, brosta, brosat), v. n. subridere, *Skúldh.* 1, 3; brosandí blíð dulce volens, *ibid.* 6, 33.

BROSMA, f., gadus monopterygius, *SE.* I 578. Nore. Brosme, id., *Strömii Descr. Söndmöræ* I 272.

BROT, f., id. qu. braut, via, terra; Ísa brot, terra glacialis, Islandia, *Höfuðl.* 1.

BROT, n., fractura, fractio, læsio: b. háru ljóns, læsio navis, fracta navis, *F.* II 99. Forte h. l. construenda: njörðr báru ljóns vir, et gætir brotlands custos terræ. — 2) in plur., fragmenta: brot beggja súða fragmenta utriusque (collisæ) navis, *SE.* II 110, 1; hringa brot fragmenta annulorum, *SE.* I 658, 1. Vide kristnibrot.

BROTABÖL, n., limen Helæ, *SE.* II 494.

BROTGJARN, adj., qui facile frangitur, fragilis, (brot, gjarn), vide öbrotgjarn.

BROTI, m., substantium verbale a brjóta, qui frangitur; vide composita auðbroti, baugbroti, eldbroti, hringbroti, menbroti, seimbroti, vellbroti.

BROTLAND, n., terra, (=brautland): gætir brotlands dynasta, *F.* III 99.

BROTNA, (-aða, -at), v. n. frangi: fótr brotnar crus frangitur, *Hávam.* 89; láta brotna frangere; hann lét hátt ból brotna, arcem, castellum perfregit, exscidit, *ÖH.* 15; braguíngi lætr undiú hringa brot brotna fyrir sér, rex torta annulorum fragmenta in conspectu suo frangi jubet, i. e. annulos aureos minutim concidit, ut eos minutatim distribuat, *SE.* I 658, 1.

BROTNINGR, m., gladius, (a brjóta), *SE.* I 566, 2. In compositis: hógbrotningr.

BROTT, adverb., id. qu. braut, a, ab, *Korm.* 8, 1. — 2) id. qu. braut, imperf. ind. act. v. brjóta, *RS.* I, cf. lírot, imperf. v. brjóta, **BRODGYGR**, f., gigantis panis, (brod = braud, gygr), mulier panem ceteraque cibaria propter negligentiam corrumpens, aut citra modum profundens, *SE.* II 634.

BRÖÐIR, m., frater, in obliquis bróður, it. bræðr in gen. et dat.; plur. bræðr, bræðra, bræðrum, (sæpe tam in sing., quam plur., bróðr, quod in impressis haud raro scribitur bröðr), *Vsp.* 34. 45, II. *Br.* 11; brands bræðr, committiones (qs. fratres in gladio tractando), *Isl.* I 327 2; gera bröðir, frater lupi, lypus, *Krm.* 46, cf. blóði. De monachis: bræðr ok systir, fratres ac sorores, monachi et moniales, *Lb.* 8. In compositis: eiðbröðir, hnitbröðir, jaxlbröðir.

BRÖDURBANI, m., percussor fratris, *Hávam.* 89, *Skf.* 16.

BRÖÐURSONR, m., nepos ex fratre, *SE.* I 462, 3, *Mg.* 15. 29, 2.

BRÚ, f., pons: brúar spóðr, extremum pontis, caput pontis, *Bk.* 1, 16; nom. plur. brúar, *F.* XI 34, cum artic. brúarnar. ib 35; gen. plur. brúa, *Grm.* 44; fara á brú per pontem incedere, *FR.* I 466, 2. Bezt ertu brú til ástar, de sancta cruce, *Lb.* 35. — β) solum, stratum, de re, cui quis insistit, incumbit, ut ginnúngs brú, pons, vel solum

cui insistit accipiter, manus, linni ginn-
úngs brúar, serpens manús, annulus, Orkn.
79, 1; brú fjalla Finns ilja, solum plantare
gigantis, solum, cui gigas plantis insistit,
clipeus, SE. I 314, 3, sec. lect. Cod. Regii,
ubi ilja brú fjalla Finns dicitur ut ilja blað
Hrúngnis; eodem modoraums brú, pons gigantis,
de clipeo sumendum videtur SE. I 306, 1,
præeunte F. Magnusenio in Lex. Mythol. 883,
not. — γ) in appell. seminarum: rella brú,
femina, Skálðh. 6, 32, et sæpe apud poetas
recentiores, ubi brú esse videtur solum, terra,
id. qu. brá, cf. Hild. 12, 4, ubi quidam pro
bráar legunt brúar. Potest tamen brú h. l.
esse nomen insulæ, id. qu. Brúa, unde et
brúgyrdill mare. — 2) in compositis: ásbúr,
geirbrú, gjallarbrú, steinabrú.

BBÚA, f. nomen insulæ: Brúa, Hírar,
Dun, Siri, SE. II 491, 3. Vide brúgyrdill,
„Hod. Broð sive Svanð in Söndfjordo”, AnO
1846 p. 87.

BRUGGA (-aða, -at), v. a., potum mis-
cere, temperare, parare (Angl. brew); part.
anomalum brugginn (ut si esset a bryggja,
Dan. brygge), Vegth. 12, 4, mjöðr mulsum
temperatum. Metaphor., bruggandi dauðans
dreggjar mortiferas fæces miscens, Lil. 15;
bliðu brestir, er bruggaz hefir með þjósti,
inhumanitas, infenso animo excogitata, con-
cepta, Skálðh. 1, 48.

BRÚGYRDILL, m., cingulum insulæ (Brúa,
v. Brú, gyrdill), mare: b. þvár fyrðum
mare viros lavat, SE. II 491, 5.

BRÚK, n., alga exulsa et æstu maris in
litus ejecta: liðsmenn lágu um strandir, sem
brúk, instar algæ in litus ejectæ, Ód. 22;
liggja í brúki, F. VI 376. Occurrit et Sturl.
4, 31, GhM. II 388.

BRUM, n., genua arborum, ut Sks. 105:
þá hit fyrsta tók brum at þrútna um vârit
á öllum aldinviði til laufs, tum primum
gemmæ omnium arborum fructiferarum tur-
gescere verno tempore ad fundenas frondes
cæperunt. Hinc frons et ramus frondens:
birkibruns hind, cerua rami betulini frondosi,
capra, HS. 17; quæ caprarum appellatio
illustratur ex Strömii Descr. Sundmöræ II
241: rami betulæ frondosi colliguntur, ut
per hiemem pabulo inseruiant capris et hircis,
qui frondes depascuntur, nudos ramos relin-
quentes. Bruma ekki, dolor (noxa) ramo-
rum, securis, Isl. 24. — 2) m., tempus vel
temporis punctum, momentum, ut videtur tan-
tum in accus., Mg. 9, 2, ubi construenda
videntur: ek munda þann undverðan brum, er
konúng(r) undi löndum, recordatus sum
prius illud tempus, cum rex imperio utebatur.
Cf. F. V 81, í þenna brum kom Dagur Hríngsson
með lið sitt, hoc ipso temporis momento, quo
loco mlti codd. et ÓH. 239. habent í þenna
tima: neutr. gen. est in GhM. II 618: hann
gekk út í þetta brum hoc eodem temporis
puncto exiit.

BRUMADR, adj., frondens, (brum): b.
hári comatus SE. I 414, 3, ratione habita
subjecti appellationis lundr (rator).

BRUMR, m., gladius, SE. II 619, prava

lectio, ut videtur, pro brimir, quod habet Cod.
Reg., SE. I 565.

BRÚN, f., ora, margo, crepido: brótt brún
Míms vinar rúna, ardua crepido terræ, litus,
SE. I 602. Hoc sensu plur. haud dubie fuit
brúnir. In compos., dagsbrún. — 2) super-
cilium, Rm. 20; plur. brýnn, H. hat. 19. sec.
lect. membr., ut Eg. 55, cum artic. brýnnar,
SE. I 142, F. III 224; brúnar bein ossa
supercilii, Isl. II 299; brúna himinn, cælum
superciliorum, caput, Korm. 3, 3; brúna
grund, terra superc., caput, ÓT. 16, 1; borg
brúna, rupes, arx superc., id., Jd. 27; hörgr
brúna, id., Y. 30; brúna rof oculus, Ag.

BRUN, n., æstus, il. ignis: gekk at bruni
accessit ad ignem, Völk. 9. Hæc conjectura
est, membr. Hækk gekk brunni, vide brunni.

BRUNA (-aða, -at), v. n., ferri, ruere,
de corrente nave, Sperr. 63, 2, F. II 181,
4, FR. II 492, 1 (74, 1 hlaupa), SE. I 688,
2; de mari: allr brunar sjár með fjöllum,
Orkn. 22, 5, quo loco SE. I 316, 2. habet
allr glymr sjár á fjöllum; vide brunna pro
brunar. In præs., de vexillo: merki brunaði
fram, ÓH. 32; de classe: stórskip þeirra
höfðu brunat inn um þat sund, F. VIII 131.
not. 7.

BRUNFLAGÐ, n., id. qu. brynflagð, gigantis
loricæ, securis, legendum est, F. II 318, 3
pro brinnlagð.

BRÚNHVÍTR, adj., candidis superciliis,
(brún, hvítr): brúnhvít, pro substant., femina
candidis superciliis prædita, Hjm. 8.

BRÚNI, m., nanus, Vsp. 12. — 2) Odin,
SE. II 472. 556, (forte, magnis superciliis,
a brún, cf. brúnn).

BRUNLEGG, m., pro brunleggr, crus,
os maris, (brunnr, leggr), lapis, lapillus,
gemma, brunleggs bjartir, lapillis, gemmis
conspicuis, ornatus, de femina, Korm. 24, 1.

BRUNN pro brunar, 3. s., præc. ind. act.
v. bruna, currere, SE. II 170, 3, eodem
pertinet var. lect. F. II 181, orn brun, i. e.
ornr brunar, Serpens (navis bellica) currit.

BRÚNN, adj., niger, ater, fuscus: brúnt
blóð, ater sanguis, cruor, ÓH. 19, ÓT. 30,
1, ÓH. 14, 3; brúnar bráðir, atræ prædæ,
sanguinolentæ prædæ, de cadaveribus, F. XI
195, 1; brún egg, acies (gladii) nigra,
cærulea, Ha. 326, 3; brún hlakkar glóð
ensis cæruleus, SE. I 662, 2; epith. ser-
pentis, ut dökkir: brún bráð trönu háls
ater serpens, FR. I 259, 2. In compositis:
raudbrúnn. — 2) id. qu. brýnn, ferens, se-
cundus, il. celer: brún veðr venti ferentes,
Mg. 1, 2, SE. I 498, 1. ut hratt veðr; b.
vengis hjútrr velox navis AR. II 56.

BRÚNN, m., Odinis nomen, SE. II 472.
556, fort. magnis superciliis, a brún, cf. brúni,
ad formam adject. skolbrúnn, svartbrúnn.
Brúns ljóð, strepitus Odinis, pugna, Brúns
ljóða hvass, acer in pugna, fortis, bellicosus,
Selk. 5. — 2) equus (qs. niger), SE. II 487.
571, ut hodie Brúnn est nomen proprium
eujuslibet nigri equi.

BRUNNAKR, m., palatium Idunnæ, uti
sumunt S. Thorlacius et Magnúsenius in Lex.
Myth., conferentes Sökkvabekkr, SE. I 312,

2. *Sed auctor tractatus de dictione poetica Idunnam ex hoc palatio denominaturus fuisse videtur, si hunc versum eodem modo, ac viri doctissimi modo memorati, construxisset, sicuti in præcedentibus Friggam appellavit drottning Fensala, Freyjam eiganda Sessrumnis. Forte Brunnaks garðar est domicilium Thjassii in Thrymhemia, et versus ita construendus: Brísings girði-þjófr (Loki) of kom síðan bekkjar disi goða (Idunnam) í Brunnaks garða grjótniðaðar (in arcem Brunnakerinam gigantis).*

BRUNNI, *m.*, lectio membr. Völk. 9, gekk brunni || beru hold steikja; brunni videtur *h. l.* esse subst. verbale, a bruna, currere, labi, *h. l.* qui perticis cursoriis, xylosoleis, labitur (skíðamaðr), nam hodieque qui tibiis bubulis aut equinis (isleggir) per glaciem labuntur, at bruna sèr dicuntur. Ceterum in brunni tò n duplicatum est, pro bruni, ut forma vocis accedat ad formam runni.

BRUNNINRAZI, *m.*, clunes agustus, (brenna, rass), *epith.* ursi, bessi b., *Isl.* I 91.

BRUNNLEGGR vide brunleggr.

BRUNNMIGI, *m.*, vulpes (*qs.* mingens in fontem, brunnr, miga), *SE.* II 490. *Sed FR.* II 29 (*cf.* *Lex. Mythol.* 748, not. **) brunnamigi est gigas (Þuss).

BRUNNR, *m.*, fons: sem vífl at brunni madíus instar lotrici ad fontem, *Korm.* 8, 1; puteus, *Söll.* 23; b. baugregius = Mimis-brunnr, *Söll.* 56, v. urðarbrunnr; ríus: gakk þú frá brunni, *FR.* II 29, in præced. prosa lækr; aqua: í brunni þeim, er Ólafs dreyra var blandinn aqua sanguine Olavi commixta, *G.* 23, id. qu. vatn, *ibid.* 22; mare, ut brúdr: komz uðr úr brunni, unda e mari emersit, *SE.* I 428, 3; b. fennis, ylgjar, fons, aqua vel potus lupi, sanguis, *Eb.* 40, 1 (*AA.* 231), *HR.* 16; b. þremja lunnis, fons, liquor gladii, cruor, *GS.* 23. — Translate: hljóta menn af mætum || misunn lifsins brunni, fonte vitæ, de Spiritu sancto, *He.* 2; hvert mein þvairt, hirtir || hugar sjúks, liði injúku, || gegn sá er góðu magnar || glöðum brunni misunnar, fons misericordiæ, *He.* 8; vits brunnr, fons sapientiæ: veittu, vèr at réttan, || vits brunnr, inegim kunna || föður í fylking saðri, || fríðskýrðr, ok son dýrðar, *He.* 16; fræða brunnr, fons cognitionis, pectus, animus, *Skáldh.* 1, 1; spectar b. fons sapientiæ (pectus) *Gdþ.* 48. Vide formam bronnr.

BRUNPÁLMR, *m.*, palma loriceæ, (brynja, pálmr), gladius: brýndir brunpálmarnr acutenses, *F.* III 220, 3.

BRUNSTEINN, *m.*, lapis supercilii, (brún, steinn), *oculus FR.* I 258. 2, 259. 2, 263. 2.

BRÚSI, *m.*, caper, *SE.* I 589, in appell. naris, vide flotrúsi. *Mert.* 1, 48.

BRÚSTEINAR, *m. plur.*, stratum lapideum (brú, steinn, *Dan.* Brostene, hodie *Isl.* stöttar), *Isl.* I 163, 1; in prosa *Eb.* 26.

BRÚUNGR vide bunúngr.

BRÚDFÁNG, *n.*, conjugium, ut kvonfång, (brúdr, fång); pro conjuge, uxore, *Eg.* 59.

BRÚDFÉ, *n.*, pecunia sponsalis, (brúdr, fé), *Hamh.* 29. 32.

BRÚDFÖR, *f.*, comitatus nuptialis, deductio sponsæ, iter nuptiale, (brúdr, för), *Ha.* 274. In prosa *SE.* I 530, *Eg.* 81.

BRÚDHVILA, *f.*, thalamus, lectus (propr. nympha, brúdr, hvila): þar nam þjóðar stýrir || þýðr inandðómi skryða || guðdóm sinn, ok samdi || sèr brúðhvilu skæra, *Mk.* 14.

BRÚDKONA, *f.*, pronuba, (brúdr, kona), *FR.* II 130, 1.

BRÚDR, *f.*, sponsa, nympa, nova nupta, *SE.* I 536, *Alom.* 1. 2. 4, *Hamh.* 30; b. goða, nympa deorum, de Skadea, *Grm.* 11; b. himins, sponsa cæli, sol, *Grm.* 39; b. andlångs herra, sponsa cælorum domini (Christi), ecclesia christiana, *Gd.* 29. — Þ) puella, amica, amasia, uxor: b. Yggjar, amica Odinis, Tellus, terra, regio, *ÓT.* 20, 3; jötuns brúðir gigantides, *Hyndl.* 4; brúðr Avrnis (Örnis) jóða, uxor gigantum, femina gigas, *F.* VI 403, 2; brúðir berserkja, gigantides *Harbl.* 35. — γ) femina, *SE.* I 558, *Fjölsm.* 43, *ÖH.* 50, 2; auðar brúðr femina dives, *Isl.* I 248; b. or steini, femina saxicola, antricola, gigantis, *II.* Br. 3; hranna brúdr, femina æquorea, unda, pro mari, hranna brúða lind, tilia maris, femina, *Gd.* 19. — δ) in compositis: eiginbrúdr, glymbrúdr, goðbrúdr, gæibrúdr.

BRÚDR, *m.*, id. qu. brunnr, fons (δ = nn), *SE.* I 40. — 2) mare, *SE.* I 575, 1.

BRÚÐPÚRR, *adj.*, (= brunþurr?), siccus, exsiccatus, *Mert.* 1, 10.

BRÝ, *SE.* II 494, addita in parenthesi explicatione, troll gigas, quæ si vera est, vox cohæret cum brýja.

BRÝDDR, *adj.*, stimulis munitus (broddr), vide óbryddr.

BRYGGJA, *f.*, pons, it. stratum, locus ubi quis quiescit, vel via, callis, semita: svafnis bryggja, stratum vel via serpentis, aurum, eyðir svafnis bryggju, consumor anri, vir liberalis, *Gd.* 16, ubi sic: seggir eyði svafnis bryggju, senn tveim stöðum þóttust kenna. Bryggja yggjar slíðra (gladiatorum), clipeus, ejus el pugna, *HR.* 36. In compositis: sól-bryggja, tunglbryggja.

BRÝJA, *f.*, femina gigas, *SE.* I 551, 2 (vide brý), *cf.* bryðja.

BRÝNA (-i, -da, -ut), *v. a.*, ferrum acuere, *v. c.* falcem fenariam, *Skáldh.* 7, 49, brýni ek opt, en bítr at verr; in prosa brýna vopu et brýni cos, *Isl.* II 348. Part. pass. brýndr acutus: brandr, hjórr, *Mg.* 34, 3, *Ha.* 117, *Sværr.* 106, 1.

BRÝNDUM, *Krm.* 7, in loco perdifficili, quem ne nondum intelligere fateor: gengu gulli fíðar || grundar vals at bryndum. Ut aliquid asseram, construo, gulli fíðar vals grundar gengu bryndum auro splendentes (v. ornate) terræ accipitris (manus) accedebant ad gladios (i. e. admovebant se gladiis, adtingebant, prehendebant gladios); bryndum = bröndum a brandr, gladius (quod evariantes lect. habent, usitata scribendi ratione), quo loco y = u, o, ö. Vide de hoc loco Krákumál, ed. Hafn 1826, p. 108—109.

BRÝNFETILL, *m.*, balteus loriceæ, (brynja, fetill), *Isl.* II 8.

BRYNFLAGÐ, *n.*, *gigantis lorice*, (brynja, flagð), *securis*: brynflagðs reginn, *præliator*, *vir*, *ÖT.* 124, 2; *plur.*, brjótr brynflagða, *id.*, *Sturl.* 4, 31, 2; brynflagða þing, *conventus securium*, *pugna*, brynflagða þingnorðingar, *pugnatores*, *vir*, *homines*, *ut legendum videtur Gr. 3*, *ubi sic*: Hvarf firir þeim er þuR. . . || þingnorðingum vöru || branda rióðr í bráðar || . . . ynlagðra nöðsynir . . . : branda rióðr hvarf í bráðar nöðsynjar firir þeim brynflagða þingnorðingum, er voru þurfar, *i. e.* *vir ille urgentibus necessitatibus hominum indigentium succurrebat.*

BRYNGAGL, *n.*, *volucris lorice*, (brynja, gagl), *sagitta*, *plur.* bryngögl *II.* 11.

BRYNGLÓÐ, *f.*, *flamma lorice*, (brynja, glóð), *gladius*, *P.* *Hræð.* (*ed. Hafn.* 1848), *str.* 8.

BRYNHOSA, *f.*, *ocrea*, (brynja, hosa, *qs. caliga muniens*), *in armis defensoris recensetur*, *Gd.* 35: bitrlegt spjótt fyrir bænir nættar, || brynhosa þraung fyrir helgar gaungur, *angusta ocrea comparatur cum sacris itionibus*; *idem* spættar hosur at fótum, 34.

BRYNHRÍÐ, *f.*, *procella lorice*, (brynja, hríð), *pugna*, *IIa.* 325; brynhriðar bæðir, (*i. e.* *beidir*), *poscens pugnam, præliator, vir*, *RS.* 10.

BRYNJA, *f.*, *lorica*, *Grm.* 9, *Hyndl.* 2, *Hund.* 1, 6. Brynju spángir squamæ lorice, *SE.* I 670, 2; brynju hagl, *grando lorice*, *sagitta*, *SE.* I 432, 2; brynju el, *procella lorice*, *pugna*, *SE.* I 676, 2; brynju eldr, *ignis lorice*, *ensis*, *SE.* I 428; brynju meidr, *pugnator*, *Nj.* 146, 1.

BRYNJÁLFR, *m.*, *deus lorice*, (brynja, álfr), *præliator*, *Y.* 49.

BRYNJADR, *adj.*, *loricatus*, (brynja): brynjaðr skeiðr *naves loricate*, *Hh.* 2, 4, *bene munitæ*; *aut forte rectius*, skrautla brynjaðar, *splendide ornata*, *splendido apparatu instructæ*, *vide hábrynjaðr*, *harðbrynjaðr*. *Pro subst.*, brynjaðir *milités loricati*, *Gk.* 3, 5 (*Gha.* 49).

BRYNMÓT, *n.*, *concursum, conflictus lorice* (brynja, mót), *pugna*, *IIa.* 326, 3.

BRYNN, *f. plur. a brún*, *supercilium*. *Hodie non auditur hic pluralis, nisi cum articulo*, brýnnar, *supercilia (ex quo plur. usitatus fit brýr, unde nonnulli malunt brýnnar cum artic.)*, *et in phrasi*, at bera á brýn e-m, *aliquem insimulare. accusare, aliqui objicere (quasi ob oculos ponere)*, *quæ et occurrit, Vem.* 4.

BRYNN, *adj.*, *celer*: brýnn byrr, *ventus ferens, secundus*, *F.* II 299, *et in prosa*, *SE.* II 22, *vide et formam brúnn*, *hoc sensu*; *neutr.* brýnt, *pro adverb.*, *celeriter*: vengis hjótr skreið brýnt *navis celeriter ferebatur*, *SE.* I 444, 1, *Hh.* 15. — 2) *facilis*: bezt ertu brú til ástar, || brýn, þó at torgeng sýniz || gumna kind af grundu, || guðs þrælum fullsælum, *pons vel via, transitu facilis dei cultoribus*, *Lb.* 35, *ubi brýn opponitur torgaug.* — 3) *id. qu. brúnn*, *ater, niger*: brýn dögge, *atra pluvia, de sanguine*, *Krm.* 12.

BRYNNA (-i, -nta, -nt), *v. a.*, *aquari*,

(brunnr), *in prosa*, *SE.* II 22; *it. potum dare, vide úlfbrynnandi.*

BRYNNIR, *m.*, *qui potum dat (subst. verb., brynna)*: álfa brynnir, *qui potum dat lupis, præliator*, *SE.* II 493, 5; *b. morðhauks*, *qui aquilæ potum dat, id.*, *Mb.* 4.

BRYNNR, *m.*, *id. qu. brunnr*, *pons*; *it. mare*: bryns háskrauti, *altus maris taurus, navis*, *Mh.* 7 (*F.* VII 185). *Interpres Hkr. h. l. háskrauti, pro plena appellatione navis, ut potest (taurus scalmi, hár, skrauti), acceperunt, sed Sk. Thorlacius bryns deduxit a brýnn*, *vir fortis, forte respiciens brjónar vel adj. brýnn*; *Hkr. T. VI mutavit brýns in brýnn*, *construens brýnn konstr. facilis opportunitas, occasio, conditio.*

BRYNREIÐ, *f.*, *fulmen lorice*, (brynja, reið), *gladius*: sól brynreiðar, *sol (i. e. ignis) gladii, aurum*, *IIa.* 318, 3.

BRYNSKÍÐ, *n.*, *lignum lorice*, (brynja, skíð), *ensis*: brynskíðs viðr *præliator*, *F.* II 324, 1.

BRYNSTÍNGR, *n.*, *ferrum acutum lorice*, (brynja, stíng), *gladius*: beit at brandmóti *b. vikingum bellatores in prælii concursu gladio ad cadendum acuto usi sunt*, *FR.* I 397.

BRYNÞÍNG, *n.*, *conventus, conflictus lorice*, (brynja, þing), *pugna*: at brynþingi *in prælio*, *IIa.* 326, 1; *in appell. bellatorum*: brynþings apaldr, *beidir*, *bjóðr*, *boði*, *pugnator*, *vir bellicosus*, *Bk.* 1, 5, *F.* XI 298, 2, *Mg.* 20, 3, *FR.* II 303, 2, 310, 4; brynþings baldr, *id. T.* VI 257, 3. *Locus IIg. 28, 1 varie explicatus est; Hkr. T. VI construit*, *beiða ens hvassa fetilstinga poscere acutum gladium, et brynþings accipit pro genitivo locali, in pugna; ipse, Shl. I 48, construi beiða fetilstinga brynþings poscere acrem gladiatorum conventum, ens hvassa referens ad Blóðúxar; quæ ratio etsi alteri præstat, tamen nunc non omni ex parte placet. Nam, præter hunc locum, duo sunt loca, ubi hic idem versus occurrit, „brynþings fetilstinga“, *sc. Mg.* 20, 3 *et F. VI* 257, 3, *in quorum neutro coheret brynþing fetilstinga, sed in priori loco, bjóðr brynþings et æsi fetilstinga, in posteriori, baldr fetilstinga et baldr brynþings, et F. VI* 50, *coherent, brynþings blidr lætus in pugna, et æss meginhringa. Rectissimum itaque judico, hoc loco construere: hefnendr ens fetilstinga-hvassa Blóðúxar, ultores Blodaxe, in armis tractandis strenui, et beiða brynþings poscere pugnam.**

BRYNÞORN, *m.*, *arbor lorice*, (brynja, þorn), *vir*; *sic restituendum est Sturl.* 8, 2, *1 pro pravu lect. brynn þorn.*

BRYSTI, *n.*, *id. qu. brjóst*, *pectus*: þekkr elskugi linar brysti (*dat.*) þrá dulcis amor desiderium pectoris mitigat, *IIr.* 8. *Eadem forma occurrit in hist. Thorf. Karlsefnii (GhM. I 400, var. 9), skyldi setja staur upp af brysti. Annales medi: sú var ein (sótt), at ekki tók lengra en um brýstit (Félagar. XIV 53. not. 61).*

BRYTI, *m.*, *promus condus, dispensator*, *Am.* 57; *in prosa F. VI* 42, *Nj.* 201.

BRYTJA (-aða, -at), v. a., frustatim concidere: b. eigi smátt fyrir úlla non parva frusta lupis dissecta adponere, lupis largam prædæ copiam offerre, ingentem stragem edere, Krm. 18; b. e-n í brunn niðr, aliquem in frusta concisum in puteum dejicere, Söll. 23; b. vargi mat, HR. 23.

BRYÐJA, f., femina gigas, de saga vel venefica, Skáldh. 5, 33; eadem venefica vocatur Irpa, 26, flagd 28, skessa 32, rýgr 35.

BÚ, n., pecus, pecora, quo sensu tantum sing. numeri est: lúggva bú þegna pecora cirium mactare, Mg. 17, 6, sic HS. 17, bú allt var inn bundit at miðju sunni, omnes pecudes. — β) prædium: bú smítan, Og. 19; átján bú, Rm. 35. — γ) propria domus: taka konur frá bú, domo abripere, rapere feminas, H. hat. 17; bú er betra, þótt lítit sé, hálfr er heima hverr, domus propria, æconomia propria, Hávam. 36. 37. — δ) domus aliena: heima (skal) hest feita, en hund á bú, domi equus saginandus, canis in domo aliena, Hávam. 83; sic F. IV 257, örörðr muntu heima, frendi, er þú ert svá á bú; forte et hinc búhundr, canis extrarius (alii malunt búalh., canis ricini). — ε) res domestica, familiaris: gjöra bú rem familiarem instituere, Rm. 20; breðga bú e-s rem domesticam alicujus erertere, H. Br. 4; gramr bú æconomia regis, H. hat. 4.

BÚA, f., a masc. bú, occurrit in audbúa, eybúa, fjallbúa, íbúa.

BÚA (bý, bjó, bjuggu, vide bjoggi, bjóggju; búit), v. a., 1) habitare, incolere, α) intrans. esse, versari aliquo loco: er þjassi bjó ví Þhj. habitat, Grm. 11; þar er Fróði bjó quo loco F. domicilium habuit (=: Lethræ), Y. 14. 52; bý ek fur jörð meðan habito sub terra inferius, Alm. 3; er býr at Útsteini, qui Útsteine habitat, sedem habet, H. 19, 3; it. cohabitare, de conjugibus, Rm. 12, 20, id. qu. búa saman, ib. 37, vide byggja. — β) transitive, habitare, incolere, cum accus.: búa þeir Húðr Hropts sigtóptir incolent Odinnis beatæ ædes, Vsp. 55; þegar munu jötnar Ásgarð búa, Hamh. 18, vide byggja. — γ) hvat býr undir öflæti þínu, aliqua causa est, cur te tam superbe geris, Eb. 28, 2; mikít býr í því, er, aliquid magnum agitur, quandoquidem, FR. I 432, 1. — δ) búa of, um, possidere, habere: b. of þrek, um þrek, fortitudine præditum esse, SE. I 620, 2, OH. 6; b. um hverfan hug ingenio versatili esse, Bk. 2, 37; contra búa af baugum annulis carere, Fm. 38. — 2) parare, instruere, ornare, adparare: búa e-n heiman aliquem domo proficiscentem rebus necessariis instruere, Grett. 19; bú þú mik at öllu me omnibus rebus orna et instrue, FR. I 432, 2; bjó (: vest, garn) til váðar þræparit flá in pannum, Rm. 16; búa veidarferi sín instrumenta piscatoria (hannum et funem piscatorium) parata in promptu habere, SE. I 254, 5; at þú vigg á brim byggir (imperf. conj.) || brands, ut narem pelago adparares, paratam mari committeres, Orkn. 67; búa strönd með herskip litus navibus bellicis occupare, Ha. 176, vel refer ad 1. β, ad litus se cum

navibus bellicis continere, ibi stationem habere. Part. pass. búinn paratús ad aliquíd, absol. Hugsm. 20, 3; cum gen.: búinn ráða ats ad defectionem paratús, OH. 186, 5; ornatus, splendidus: búinn svírar, ornate, splendide cervices, de rostro navis bellicæ, Hh. 62, 1; skrautliga b. splendide vestitus, Eb. 28, 1, Orkn. 79, 3; vide fagrþúinn, skjaldþúinn, skrantþúinn, svalþúinn, vanþúinn; búinn við meinum contra adversam fortunam paratús, Hugsm. 20, 3; búinn við búl, paratús ad injuriam, injuriosus, Isl. I 208, Sv. 18, 1; vera búinn cum infinitivo, periphrastice usurpatur, F. X 431, 64, sá er í fold || hjá feðr sínum || í Rjörgin || búinn at liggja, ubi er búinn at liggja paratús est ad cubandum, i. e. liggr, cubat, quiescit. — β) búaz, parare sese, sequ. við, adversus aliquid: búumz við ilmar jálmí, þröng, sókn, paremus nos contra, vel exspectemus pugnam, tumultum, impetum, Isl. I 162, 2, OH. 218, 1. 3; öld býst við deildum, homines contrroversias exspectant, meliunt ne dissidia orientur, Sturl. 5, 4, 3.

BÚANDMENN, m. pl., rustici, coloni, (búandi, menn), SE. I 646, 2, OH. 248, 2, Hh. 65, 2 (bóandmaðr, Grág. I 479. 480; búandkarlar, Eg. 12, F. VII 131. var. 3). Búöndr coloni, F. X 418.

BÚFÉ, n., pecudes domesticæ, (bú, fé), Gd. 14.

BÚFINNAR, m. plur., Finni pecuarii (diversi a Finnis s. Lapponibus maritimis); hi mastrucas ferro inviolabiles Thoreri concessisse dicuntur, Ólafsr. 30, cf. F. V 42. 236.

BUGA (-aða, -at), recusare, detrectare: buga vill eigi bauga týr við bráðr at stríða, certamen detrectare, subterfugere noluit, Skáldh. 5, 42.

BUGNIR, m., clipeus, lect. Cod. Reg. SE. I 571, 2 pro boginir (a bugna = bogua, inflecti, curvari, cedere), F. VIII 68. 403.

BUGR, m., flexus, curvamen, sinus, anfractus (v. boginn): b. váða sinus velorum, F. I 176, 2, ut in prosa F. VII 94; b. snæra, sinus, curvatura velsþira amentorum, gripuþeir í bug snærum digitos inseruerunt curvaturæ amentorum (græc. δειγχυλοῦντο), ut hastas jacerent, Jd. 26; b. skjaldar (cf. hol, snb herskjöldr), concavum clipei, concavitas clipei: krjúpaí bug skjaldar, incurvare se sub concavum clipei, demisso genu caput concavo clipeo inserere (præ metu), Hh. 94, 2; hrökkvaí bug skjaldi, ad concavitatem clipei confugere, eodem sensu dici videtur, SE. II 122, 3, pro, se scuto timidius obtere (colligere se in arma, colligere artus in clipeum); koma í bug skildi, HR. 27; með bugum anfractusns, de Bilskirnere, Grm. 24; bugr á fylkingu acies inclinata, in prosa, F. XI 131; hinc rétta bug, rem inclinatam restituere, acceptum detrimentum reparare, Ha. 221; aka e-n á bug, aliquem repellere, gradu dejicere, in fugam pellere: ók-at þeim né einn á bug, nemo eos potuit gradu dejicere, A. 6; eadem phrasís Sv. 5, enginn hefir mér svá á bug ekít, sem þú.

BUGUST, 3 plur. imperf. ind. pass. verbi obsoleti (býg), vide sub boginn; álmar buguz, arcus incurvati sunt, flectebantur, intendebantur.

tur, HS. 1, 2, SE. I 432, 2, vide SE. ed. Rask p. 163 var. 11, cf. SHI. I 60.

BÚI, m., colonus, rusticanus, Rm. 21, SE. I 496; sic et prosa, búar ÓH. 118 = bændr F. IV 242, et búí = búandi, SE. I 142. — 2) incolæ (búa): b. klaustrs, SE. II 228, 2. In compositis: bergbúi, haugbúi, leiðbúi, hólmbúi, hraunbúi, moldbúi, steinbúi, — 3) búar, plur., genii (= húlafólk), FR. III 205.

BÚINN, m., nanus, SE. II 552.

BÚKARR, m., rusticus (= búkarl, Ha. 286, 4, F. VI 200. VII 356), F. X 67, 3.

BUKKR, m., caper, id. qu. bokkr, F. IV 36, 2.

BUKLARI, m., clipeus, SE. I 571, 2. Proprie brevis clipeus, ut videre est ex FR. I 379: þeir höfðu laung sverð ok buklara, en þeir höfðu ekki lánga skjöldu, sem aðrir menn, illi (Vendi) gestabant longos enses et parmas, longis vero scutis, ut ceteri milites, non utebantur; ubi buklari confero cum parma, quam tripedalem fuisse memorat Livius, 38, 21. Gall. boucliere.

BÚKR, m., corpus, Eb. 63, 2; blár b., sugillatun, Grett. 49, 1; de cadavere, Sverr. 106, 2, Ód. 23; corpus, oppos. animo: skynsöm önd er riddari reyndar || röskr ok dýr, er búkunum stýrir, animus ratione gaudens vera est strenuus et eximius eques, qui corpus regit, Gd. 36; heilir búkar sana corpora, Gðþ. 39.

BÚLDA, f., securis, SE. I 569, 1.

BULDRI, vide compos. þumbuldri, amnis, qs. sono mixto et continuo strepens, a þumba perseverare, et buldra strepere.

BÚLKI, m., strues mercium, navi impositarum, onus navis: búlka skið, xylosolea struis navalis, navis, byggingir búlka skiðs, pugnator, vir, Hg. 31, 2. Búlka stokkar, trabes in infima navis parte, struem mercium sustentantes, SE. I 584, 2, fere respondet hodierno búnkastokkar costæ in infima parte navis; vide búнки. In prosa est at binda búlka struem mercium colligare, rjúfa búlka dissolvere (F. VI 378).

BÚMAÐR, m., rusticus, colonus, Mg. 17, 7, Ha. 321, 3, SE. II 216, 1, F. VI 171, 2 (AR. II 58, 2).

BUMBURR, id. qu. bömburr, SE. II 469. 552.

BUNDIN, n., merges, manipulus segetis (id. qu. bundini, a binda), SE. II 493; Bl. membr., Jóseph var vitrat fyrir stjörnur ok kornbundin, at hann myndi verða höfðingi brøðra sinna.

BUNDINSKEGGI, m., rusticus, (qs. barba ligata, bundinn a binda, skegg), Rm. 21, SE. II 496.

BÚNÍNGR, m., apparatus, (búa): b. lilunna reidar apparatus navis, F. VI 197, 1; armatura: búning átti biskup vænan || blíðr, at hafa í guðligu stríði: || bitrligt sverð &c., Gd. 34.

BÚNKI, m., id. qu. búlki, Skáldh. 4, 19; it. var. pro búlki, F. VI 108. 378. 381.

BUNNUNGR, vide búungr.

BUNÚNGR, m., ceti species, SE. I 580, 2, quo accedit lectio, SE. II 624 bunnungr;

SE. II 481 brvungr, II 564 bruungr; Cod. Worm. búrungr.

BÚR, n., gynæceum, Gha. 1, Og. 15; id. qu. dýngja, F. II 9; hinc urtu búr, repositio auratæ (piscis), calathus piscatorius, in quo pisces capti donum portantur (vulgo skrina, fiskiskrina), Skáldh. 6, 5. — 2) cella cibarii servandis, promptuaria, v. búrhundur.

BURGEIS, m., id. qu. greiði, Comes, Nik. 65; bóndi ríkr, burgeis líkr, magnæ auctoritatis colonus, Comití similis, Skáldh. 4, 35; plur., burgeisar, proceres, magnates, Gd. 30. (Vox Anglicana, burgess, civis, it. legatus).

BURGUZ, 3. pl. imperf. ind. pass., et perf. infin. pass. v. bjarga.

BÚRHUNDR, m., canis, qui in cella penuraria se continere solet, canis cellarius (búr. hundr), F. II 9.

BURHVALR, SE. II 481 (pro kurlhvalr), physeter macrocephalus.

BURI, m., Burius, auctor generis Asarum, pater Bóris, avus Odinis, SE. I 46; arfi Bura, filius Burii, Bör, pater Odinis, SE. I 244, 3. — 2) nanus, Vsp. 12.

BURINN, m., nanus, SE. II 469, vide Buri 2.

BURR, m., filius, Rm. 38, SE. I 561, 1; gen. burs, Ý. 33, et buss, ÓH. 92, 9, burar, Grm. 49, Ad. 3, Bk. 2, 37, SE. I 282, 3. 412, 2; dat. bur, Grm. 43, SE. I 264, 1, G. 28; acc. bur, Lokagl. 27. Plur., nom. burir, Vsp. 56, Krm. 26, sed burar, Nj. 131, 2, sec. var., sed melius h. l. pro gen. s. sumitur, vide mella; gen. bura, Ý. 39; dat. burum, Gha. 33; acc. buri, Ghe. 40. Burr jarðar, Odins, Thor, Hamh. 1, SE. I 282, 3; — bragnings, ýnglings, rex, Y. 33, Ad. 3; billings burr nanus, SE. I 412, 2. Vide formam borr.

BURR, m., id. qu. Bórr, pater Odinis ac fratrum, Vsp. 4, Hyndl. 28; vide et formam borr 2.

BURSTÓÐ, n., naves, Plac. 15, vide byrstóð.

BURT, á burt = á braut, Hyndl. 44, vide bott.

BÚRÚNGR, m., ceti species, lect. Cod. Worm. pro búungr.

BURÐR, f., id. qu. byrðr, onus, (bera), vide niðburðr.

BURÐR, m., partus (bera): burðar hús volva, jötunn dyra burðar húss membrum virile, SE. Eg. 238. — β) proles: Yrsu burðr, proles Yrsæ, Rotvus Krakius, SE. I 398, 2. — 2) versatio, motus, vide áraburðr.

BURÐUGR, adj., illustri loco natus, (burðr, pl. burðir natales), Skáldh. 1. 25. Stór-burðngr amplius natalibus Ld. msc. c. 29.

BUSEYRA, f., femina gigas, SE. I 260, 1, (qs. crassis auribus, Angl. bush, eyra, num bú-seyra, pestis rusticorum vel tractuum habitatorum, ut landseyra = landeyða, F. VIII 251, not. 2?).

BUSI, m., ignis, SE. II 570; II 486 buði.

BUSS pro burs, gen. sing. a burr, filius: ek mista Astu buss, carui Asta filio, desiderari Astæ filium, ÓH. 92, 9.

BUSS, m., inter arbores recenset SE. II

483. 566; de pinu (pollr), accepit Commentator SE. I 444, nom haud est vero simile, ei ignotam fuisse vocem buss, vide reggbuss. FR. II 167, var. 1. occurrit buss-sproti, hanculus pinens, qui in sequenti strophā dicitur eldiskið síre eldiskiða. De trabe navis, Nj. 103, 6, quo loco F. II 204, 2 habet borð, vel buss h. l. est id. qu. bussa, navis.

BÚSSA, f., stlata, Cod. Worm. pro búza.

BUST, f., piscis species, SE. I 578, 2. II 480. 563. 623; Cod. Worm. byst.

BUST, f., fastigium tecti, tectum: bust ála, tectum anguillarum, mare, Ornst. (ed. Hafn. 1775) 11, 5, quo loco Isl. II 254 pro á bust ála, mari, per mare, habet í gñj stála in prælio. Hinc Valbust. — 2) seta porci, etiam burst (SE. I 342, 344), unde -busti, bystaz, bystr.

-BUSTI, seta præditus (bust 2), vide gullinbusti.

BUSTI, 3, s. imperf. ind. act. verbi ignoti, cuius 3. s. præf. ind. act. est byss, quod vide: emanavit, erupit, de sanguine et lacrimis, busti blóð á brimis eggjar sanguis in aciem gladii manavit, Hund. 2, 9; hvarma barmskúr fljóðs busti ofan á frægja meida beggia rista fjölglyggs himintygga, lacrimæ mulieris (Sanctæ Mariæ) decidebant in pedes omnimentis celorum regis (Christi), SE. II 502.

BÚTIMBR, n., ligna ad usum domesticum pertinentia, ligna utensilia, bú, timbr), v. c. ædibus construendis apta, FR. I 479, 4.

BUTTA, f., id. qu. bytta, situla, situlus aquarius, Thorf. Karls. 8, 1 (GhM. I 418, 1, AA. 145).

BÚZA, f., stlata, SE. I 581, 3, id. qu. bússa, vide Félagr. VI 120, de nave mercatoria, Skaldh. 2, 9.

BÚÐEGN, m., rusticus, colonus, id. qu. bóndi (bú, þegn), Hh. 1, 2; harri búþegna, dominus rusticorum, rez, Oll. 21, 1.

BÚÐ, f., habitaculum, (búa), domus, ædes: öggs búð, domicilium erythrini, mare, SE. I 254, 4; hvals búð, domicilium ceti, mare, hvals búðar húð, tectum maris, glacies, hvals búðar húðland, terra glacialis, Islandia, hvals búðar húðlendingar Íslandi, Isl. 2; seggja búðir, habitacula hominum, ædes; eldr sviðr of seggja búðir ignis flagrat per hominum habitacula, Mg. 34, 9; oss komi böggv: i búðir incommodum intravit domum nostram, Vigagl. 26, 2; gera stríð i búðum turbas in ædibus ciere, Hilt. 13; de tumulo: min stóð búð sízt höll meú domus minime decere stabat, Isl. I 327, 2. — β) commoratio, mansio in aliquo loco: eiga kalda búð, frigida mansione uti, in loco argenti se continere, Korm. 18; Isl. I 327, 1, ut in prosa, hafa kalda búð, de nocturna mansione in antro frigido, GhM. I 758, it. hafa allharða búð, de statione in salo, F. X 158, et in plur., Birkibeinar lágu úti á mörkum ok skógum opt i illum búðum, F. VIII 333. not. 15; vera i búð með e-m id. qu. búa hjá e-m, habitare cum aliquo: sumir ro i búð með humrum alii apud caneros versantur, F. VI 376.

BUDI, m., ignis, SE. II 486, vide busi.

BUDLI, m., regulus maritimus, SE. I 522.

548, 3; budla stóð, semita Budlii, mare, Hh. 34, 2. — 2) pater Atlīi et Brynhildæ: Budla sour, Atlīus, qui affines, Gunnarem et Högnium ad se invitatos dolo oppressit, Hh. 5, 2.

BUDLÚNGR, m., rex, Y. 52. 53, FR. I 248, 1, SE. I 524, 5. 618, 2; plur. budlúngar, regia familia, a Budliō, Haldranis Prisci filia, orta, SE. I 522; budlúnga setr sedes regia, SE. I 620.

BUDUMK, pro band mèr, (bjóða, -umk), obtulit mihi, SE. 246, 5. 348, 3. Budumz, id., Höfuðl. 2.

BÝ, n., apis: unda bý, apes vulnere, sagittæ, Höfuðl. 14; hinc býfluga apis, SE. I 76, ut a mý, collect., mýfluga.

BYGG, n., hordeum vulgare, Alm. 33. In compositis: fagrbygg, fjarðbygg, friðbygg, valbygg.

BYGGI, m., qui habitat, incolit, incolæ: Sælunds byggjar incolæ Selandiæ, Hh. 104, 1; vide Sælundbyggjar, Falstrbyggjar, Fjónbyggjar; et in prosa aptbyggjar, frambyggjar, nautæ in puppi prorogæ versantes.

BYGGJA (byggji, bygða, bygt), habitare, id. qu. búa, α) intrans., Vsp. 3. 57, Grm. 15, (Y. 9, FR. I 253); b. saman, una vivere, contrivere, concubare, Skf. 20, FR. I 250. — β) transitive, cum acc., inhabitare, incolere: b. vindheim, fornar tóptir, ve goða, Vsp. 56, Grm. 11, Vafpr. 51; b. borgir arces incolere, Sk. 1, 1; b. helli, antrum incolere, in antro se continere, Eb. 40, 4 (AA. 237). Part. pass. byggðr inhabitatus, vide composita herbyggðr, jötnbyggðr, víðbyggðr.

BYGGJARI, m., vide ibyggjari.

BYGGVA, id. qu. byggja. tantum in præf. ind. inhabitare, incolere: præf. ind. byggvir, Grm. 11; infn., byggva beð in lecto se continere, F. III 86; part., byggvandi, incolens, incolæ, SE. I 266; plur. byggvendr bretskrar jarðar incolæ Britannia, ÖT. 31. 2. In Grág. II 278 etiam occurrit præf. ind. byggvir elocat.

BYGGVIÁSS, m., Asa incolens, (byggva, áss): b. fúðurtópta Vidar, SE. I 266.

BYGGVÍNGR, m., qui habitat, incolit: b. húlka skíðs, qui in navi habitat, excubant, de strenuo pugnatore, Hg. 31, 2.

BYGGVIR, m., qui habitat, incolæ, (byggva), vide composita fadbyggvir, líðbyggvir, hreinbyggvir, jarðbyggvir, loptbyggvir.

BYGD, f., tractus habitatus, (byggja), pagus, territorium: i bygdum, in pagis, per pagos, Mb. 7; i breiðar byggir per latum pagum, Grett. 49, 3; regio, terra: Jörsala bygd, terra Hierosolymitana, Palæstina, Si. 10, 2; plur. byggðir et bygar: Íra byggðir Hibernia, Rekst. 6; Háleygja byggðar Halogia, RS. 20; prædium, habitaculum: aldnar byggðir antiquæ habitationes, Rm. 33; domus, ædificium: smiðar sér á bergi breiðu || byggð domum sibi in lata rupe ædificat, Gd. 32; byggðir hjarna, regio cranii, caput: bregðr benlogi || byggðum hjarna gladius capita abscindit, Merl. 1, 35. Vide composita Finnbyggðir, hemisbyggð, stórbyggðir.

BYGDI, *n.*, *pars navis*, *SE. I 584, 3. II 565 (482. et 625 byrði)*, *vox mihi ignota, forte curvatura proræ et puppis (cogn. bygða, boginn)*, unde *bugustafnar dicti videntur FR. II 64; vel id. qu. byrði, n. (a byggja, ædificare, construere)*,

BYLEIPR, *m.*, *Byleipus, frater Lokii et Helblindii (id. qu. Byleistr): bróðir Byleips Helblindus, Vsp. 45, vel forte ipse Lokius.*

BYLEISTR, *m.*, *Byleistus, frater Lokii, SE. I 104; gen. Byleizts, Hyndl. 36, Byleists, SE. I 268, Byleiz, SE. I 194, 3, var. 10, quibus locis bróðir Byleizts est Lokius. Cognomen viri est F. VIII 392.*

BYLESTR *id. qu. Byleistr, gen. Bylestz, Ý. 51, sec. membr. E.*

BYLGJA, *f.*, *una novem filiarum Ægeris, unda, SE. I 324. 500; mare, SE. I 575, 21; bylgju lavg (log), flamma maris, aurum, beiðir bylgju logs vir, Nj. 80; bylgju faðir, pater undæ, Æger, oceanus, mare, SE. I 324.*

BYLIJA (*byl, bulda, bulit*), *v. n.*, *strepere, fremere, de unda: sval hrönn buldi frígida unda fremebat, RS. 15.*

BYLR, *m.*, *procella, (hylja): kemr þar af lægi || landnyrdingr hlvass, || lýstr hann illum byl || eik af stofni, malo turbine arborem de stirpe decutit, Merl. 2, 84; bylr blóðs, procella sanguinis, pugna, i byljum blóðs in præliis. Sturl. 5, 17, 1; ubi minus recte biljum.*

BYLR, *m.*, *oppidum, Mb. 5; gen. býss et býjar, plur., býir oppida, ÓT. 131, 3, ubi F. III 15 bæir a bær. — 2) tractus habitatus, territorium, id. qu. bygd: allt austr til Egða býs, orientem versus usque ad territorium Agdensium, provinciam Agdense, Fsk. 41, 5; sandniens býr, tractus mari adjacens, de insula, II. 22; fyrir norðan bý a regione tractum habitatorum (i. e. Norvegia) in boream versa, HS. 14 (AR. I 272); þars höldar runnu i bý militibus in pagos irrum-pentibus, ÓT. 97, 3, quo loco ed. Holm. habet bæ. In prosa nomen loci Brandabýr variat cum Brandabygd et Brandabú, F. IX 382, quo tamen loco rectius scribitur Brandabý (i. e. -bú); allr sá býr, er umbergis lá, totus circumjacens pagus, F. XI 439; in sermone quotidiano auditur um breiðan bý, per latum territorium, i. e. longe lateque, de rumore divulgato. In appellationibus: hank-jóðs býr, solum accipitris, manus, Rekst. 8; röðla býr, territorium siderum, cælum, ræsir röðla býs, rex cæli, Christus, Lb. 19; hjarta býr, regio cordis, pectus: leikr, bæði nótt kem dag, || harnirinn mæir um hjarta bý, Skálðh. 3, 1. Possunt tamen hæc tria exempla et pleræque antecedentium etiam referri ad bý, *n.*, *id. qu. bú.**

BYRBEIÐIR, *m.*, *byrbeiðir brands, id. qu. beiðir brands byrs, poscens ventum gladii, pugnam, bellator, HR. 13.*

BYRGEÐN brands, *bellicosus (a brands byrr, tempestas gladii, pugna, et gegn, adj.), Ha. 321, 1.*

BYRGI, *n.*, *septum, casa (lapidea, a borg): böðvar byrgi, septum pugnae, clipeus, sorg böðvar byrgis, dolor clipei, pugna, hvöt,*

böðvar byrgis sorgar incitatio prælii, SE. I 246, 2; vel byrgi h. l. est munimentum, ut borg, sic enim Stjórn: Krístr sté upp til himna, at niðrbrötnum byrgjum helvitis, et Post. 8, ei máttu byrgi helvitis halda honum.

BYRGIR, *m.*, *sons, SE. I 56.*

BYRGIR, *m.*, *subst. verb., (a byrgja necessaria subministrare), qui victum præbet: hrafna byrgir, saturator corvorum, pugator, nafni hrafnna byrgis, cognominis bellatori (c: Eiriko Blodaxæ), de Eiriko Ilakonide, F. XI 138, 5.*

BYRGITYR, *m.*, *numen casarum vel munimentorum: b. hjarga gigas, a hjargs byrgi, casa montium, antrum, aut munimenta montium, arces montanæ, rupes præruptæ, SE. I 306, 2.*

BYRGJA (*byrgi, byrgða, byrgt*), *v. a.*, *juvare, opem ferre, id. qu. bjarga, Esp. Arb. I 94, 3: þó var bænin bezt, honum byrgði mest. — 2) includere, Völs. 33 (Hund. 2, 44); cf. F. II 83.*

BYRHEST, *m.*, *equus venti, (byrr, hestr), navis, F. II 212.*

BYRRHAFN, *m.*, *corvus venti, navis: byrrhafns meidrar viri, Ag.*

BYRRHREINN, *m.*, *maclis venti, (byrr, hreinn), navis, F. II 181, 2; vide et byrrreinn.*

BYRRHALR, *SE. II 564, pro kurlhalr, vide kurlhalr.*

BYRJA (-aða, -at), *v. a.*, *incipere, inchoare: byrjar frægd incipio inclarescere, Korm. 21, 2; ek byrja blid verk incipio de bene factis exponere, G. 23; b. kvæði um c-n, G. 35; b. öfugmæli, incipere obtreactionem, priorem calumniari, auctorem esse calumniæ, G. 58; byrjaðr inceptus: byrjuð feið, styrjöld, mors imminens, pugna commissæ, IIh. 85, 14, 2; opt byrjuð lof, laudes sæpius inceptæ, i. e. iteratæ, crebræ, Mg. 9, 8; gera var gisting byrjuð lupo esca præbita, SE. I 476, (sec. fragm. Ieß et Cod. Upsal., SE. II 349, 1; 593, 6). — 2) inchoare, de prole concipienda FR. I 250; sic in prosa FR. I 257: ok nú segir hún, ek hef þar upp sögu, sem þau hittust á fjallinu S. ok Br., ok hún var byrjuð, ubi concepta est; byrjað barn proles concepta, Grág. I 340; sic et homo inchoatus, Plin. Hist. Nat. ed. Bip. 7, 5. — 3) impers.: mér byrjar, sequi. infin., me decet, Ha. 59; oss byrjar þat hoc nos decet, Ha. 4.*

BYRKALDR, *adj.*, *vento frigidus, vento perflatus, (byrr, kaldr), de velo, Jd. 32.*

BYRLARI, *m.*, *pincerna, Nik. 73; sic et FR. II 175—8, sed byrli, id., FR. II 512—14 (björ).*

BYRR, *m.*, *ventus ferens, secundus, gen. byrjar: biða byrjar ventum secundum expectare, Hund. 2, 5; acc. plur. byri ventos secundos, Hyndl. 3. — β) ventus, in genere: öðr byrr ventus vesaniens, Hætam. 90; in appell. cæli: birtirann byrjar cælum, Lb. 28; maris: byrjar land mare SE. I 324; navis: byrjar blakkr, equus venti, navis, Hild. 12, 3; b. drösuill, id., SE. I 436, 1; b. valr, accipiter venti, id., Hb. 35, 1; b. vigr, jumentum vel equus venti, id., ejus piggiandi vir, SE. I 236, 2; byrjar skykkja, vestio*

venti, velum, blakkr b. skykkju, *equus veli, navis*, blakþpollr b. sk. vir, *Grett.* 49. Byr, *SE.* I 294, 2, referendum videtur ad mörk, *ut sit per tmesin byrmörk, aequor vento agitatum, aqua, amnis*, settu þar fyrir í byrmörk, *ibi in fluvio* (i. e. *fluvium transeuntes*) *præterderunt* (sibi *baculos*), *quo loco Thorlacius construit markar byr, terræ filius, Thor, a byr = byrr, burr.* — 2) translate: byrr branda, ventus, tempestas ensium, impetus volantium telorum *HR.* 30, *Ha.* 236, 1, ubi notandus tropus: þar er baugegl || í brúni vindi || branda byrr || blása knátti, ubi flotus ensium, in tempestate gladii, velis circulatorum inspiravit, i. e. ubi impetus telorum vel tela volantia sentis inciderunt; it. pugna, í brands, branda byr, in prælio, *SE.* I 672, 2, *G.* 50. Hédins byrr, tempestas Hedinis, pugna, Freyr Hédins byrjar bellator, *ÓT.* 18, 1; byrr odda vífs, tempestas bellonæ, prælium, frýja e-m odda vífs byrjar negare aliquem prælio interfuisse, *HS.* 6, 4; byrr ritar, clipei, þróttar, Odinis, pugna, *p.* *Hræð.* 9, 2, *Grett.* 50. Byrr gríðar, ventus, aura gigantidis, animus, *ÓK.* 2; byrr Suris kvánar, id., *Vita Halfr. sec. membr.* 132 et *ÓT. ed. Skh.* II 84; byrr hamra vífs, animus, it. fortitudo animi, *Ísl.* 2; þursa bæs byrr, ventus (gigantidis), animus, *HS.* 1, 6, vide bæs. — β) *pluvia* (ut þeyr): byrr jöframána, *pluvia oculorum, lacrimæ*, b. j. m. Óðs kvánar, *lacrimæ Freyæ, avrum*, *Hg.* 26, vide jöfri. — γ) *gratia, favor*, in voce composita byrsiell, qui significatus accommodatus est *HS.* 1, 6, α: finna þinn góðan byr, favorem tuum consequi it. sec. membr. E., *Hg.* 26, hinn er gat yfriinn byr qui summum favorem (civium) erat consecutus, sic ná góðum byr hjá e-m est in Nucleo Ísland. sub voce insinuo, et vinbyr, *gratia, amicitia* in *Ælfsögu-flokkar Einars Sigurðss., str.* 192. — δ) in compositis: heithyrr, óskabyrr, sigrbyrr.

BYRR, m., Bór, pater Odinis, id. qu. borr, burr, bórr; byrr síma, munus annuli, vir (pro pronomine 1. pers.), *Völk.* 12, vel b. l. byrr pro borr, arbor, accipiendum, eodem sensu; byrr pro bórr, in appell. viri est *Eg.* 60, 1, var. c. — 2) byrr pro burr, filius, *Sonart.* 17.

BYRRAMMR, adj., vehementi vento concitatus, (byrr, ramiur): b. brimdrif, spumans æstus maris, venti vehementia incitatus, *ÓH.* 182, 6.

BYRRÆFR, n., tectum venti, (byrr, ræfr), aer, calum: bál byrræfrs, *flamma calis, sol*, Skúlar (i. e. Skúla er) bezt und báli || byrræfrs skúpuð æfi Skulii optima sub sole creata vita est, *SE.* II 397.

BYRREINN, m., id. qu. byrhreinn, navis, (byrr, reinn), *Selk.* 17.

BYRSÆLA, adj., graciosus, gratia valens, omnium favorem sibi concilians (byrr 2 y. sæll), *FR.* II 34, ubi byrsæl kona.

BYRSKÍÐ, n., xylosolea venti, (byrr, skíð), navis, *SE.* I 690, 2. vide böðliarðr; byrskíðs víðir vir, *Le.* 7.

BYRSKRÍN, n., scrinium, vas venti, (byrr, skrin), aer, calum, legendum videtur *Plac.* 3,

ut vindker; stillir byrskrins, *rex calis, Christus, ibid.*

BYRSTALLR, m., area, locus venti, (byrr, stallr), calum: byrstalls konungur, *rex calis, deus*: búið ástumi ker kosta || konungs ertu glæst eð hesta || smíðat bezt ok bæði || byrstalls með list allri, i. e. ertu eð hesta kosta ker byrstalls konungs, búið ástum, bæði bezt smíðat ok glæst með allri list, *de Sancta Maria, Mk.* 10.

BYRSTÖÐ, n., equitium venti, (byrr, stöð), naves: beitir byrstöðs, *incitator navium, vir, Plac.* 45.

BYRSTR, adj., jubatus, juba præditus (burst): gulli byrstr seta aurea ornatus, *SE.* I 264, 2; sic Latini: auro literatus, pro „aureis literis notatus“. blóði byrstr, juba vel cerice cruenta, *epith. lupi, SE.* I 670, 1, cf. álmi skeptr, silfri hjaltadr, et borg gulli byst orz aureo fastigio, *FR.* I 184. — 2) efferatus, sæviens, furens: ýta lið þótt allt fari byrstr, || enginn læzt því valda fyrst, etsi universus populus serrat, nemo se primum furoris auctorem fateri vult, *A.* 10. Proprie est part. pass. r. byrsta (a burst, v. bust, seta), setosum reddere, unde *Hyndl. nj.*, bystist hamr minn, hédan mun ek renna, setosum fieri, setis horrere, de virgine in canem versa. Vide gullbyrstr.

BYRTJALD, n., tentorium venti, (byrr, tjald), calum: þengill byrtjalds, *rex calis, deus, Rekst.* 33.

BYRVARGR, m., fera venti, (byrr, vargr), navis, *Si.* 6, 4.

BYRVILL, m., regulus maritimus, *SE.* I 548, 2; byrvils skíð navis, beitir byrvils skíða vir, *Plac.* 35. Hæd dubie idem ac *Bircillus, rex maritimus, ab Olone superatus, vide Saxonem, ed. Steph. p.* 142: alius *Birvil in pugna Brarallensi, ibid.* 144.

BYRVINDR, m., ventus secundus, (byrr, vindr): b. Bjarnar mana, aura gigantidum, animus, *Sonart.* 13.

BYRÐA (-ði, -ða) v. a., insuere tapeti (bordi), *Gha.* 15.

BYRÐADR, adj., lateribus instructus (bord), vide hábyrðadr.

BYRÐI, n., singuli ordines tabularum navis, (bord), *SE.* II 482. 625, pro bygði; cf. sýgja.

BYRÐINGR, m., navis oneraria, (byrðr) *SE.* II 581. — 2) clipeus (bord), v. tvi-byrðingr et megiþingr.

—BYRÐR, qui latera habet, (bord), vide sibyrðr.

BYRÐR, f., onus: þung byrðr, grave onus, *Hh.* 28; byrðr, *F. IX* 340 cum artic. byrðrin, *Vem* 25; gen. byrðar: byrðar stallr, area, statio oneris, humerus, *GS*; pl. byrðar, gjörva byrðar, parare onera, colligere onera, *Rm.* 9; byrðar af blýi, *Söll.* 43; brjóta sér byrðar onera sibi parare: hljótenðr sverðs hafa slíkar byrðar, er sér brjóta, homines, quæ sibi parant onera, ferunt, i. e. commissorum pænas luunt, *Hh.* 104, 2, ut *Grág.* II 166, binda sér höfða byrði malmu sibi arcessere. Vilja byrðr, onus voluntatis (animi), corpus: sævar niðr knátti svelgja vilja byrði

ignis corpus absumsit, Ý. 19. Byrðr *sarcina*, *metaph. vitæ tuendæ præsidium*, Hávam. 10, *ut vegnest. In compositis: fagrbyrðr, nið-byrðr.*

BYSKIP, *n., vehiculum (navis) apium (volucrum), cælum (bý, skip): býskips bær domicilium cælestæ, Sonart. 17, de Valhalla.*

BÝSN, *n., prodigium, portentum, vide vindbýsn (F. XI 64).*

BÝSNIR, *aurum, Ed. Lōvas., sorte nom. plur. a býsn, f., quasi opes immensæ.*

BYSS, 3. s. præ. ind. act., *emanat, erumpit: byss mēr blōð or þessu beni ex hoc vulnere sanguis profluit, ÓH. 193, 2, v. busti.*

BYST, *lectio Cod. Worm. pro bust, piscis.*

BYST, *id. qu. bust, bōst, vide valbyst.*

BYSTAZ, *vide sub bystr; bystr, iratus, furens, Ólafsr. 8. 52; bystr ok reiðr jun-guntur ibid. 45.*

BYTA (býti, býtta, býtt), *v. a., permutare, Dan. bytte; it. dare, donare, munerì dare;*

býtti hann honum hin beztu þing optima ei munera dedit, Skáldh. 2, 35; gullhring býtti Helgi í móti, *ibid.* 3, 23. — β) *id. qu. veita, adferre: útrúum brátt hann býtti || banagjald Rognvaldi necem adtulit, Ar. Hjörl. 12.*

BYTIR, *m., qui præbet, munerì dat, (býta): b. gulls vír, Skáldh. 4, 6; b. ofnis láðar, dator auri, vír, ibid. 1, 16; b. snáka jarðar, id., ibid. 1, 7.*

BYTTA, *f., situlus exhauriendæ sentinæ, haustum navale, F. VII 59, v. butta. Bini ex singulis seminterscalmiis sentinam egerebant, SE. I 498, 4.*

BÝÐ, 2. s. imper. act. v. bjóða, *pro bjóð offer: býð aldri þat skaldi, id. poetæ (mihi) nunquam offeras, Korm. 22, 1.*

BYÐA, *f., vas superne adstrictum, Lex. B. Hald., et in compos. flautabyða, ibid., leir-byða, figlinum, Sendebari Fabulæ. Vide slíðrbyða. Cognata sunt byðna, boðn.*

C.

Literam c veteres ex alphabeto Latino receperunt. Duo priora alphabeta Isl. Eddæ Snorr. II 42. 56. c pro k et q ubique adhibendum esse docent; tertium (utpote runicum) hanc literam excludit (p. 74—78). Sunt codices, qui utramque regulam plerumque observent, plurimi c et k promiscue utuntur. Pro sono

s interdum, etsi raro, in fine vocum usurpatur c (F. X præf. XI); in principio vocum, nonnisi in vocabulis Latinis, v. c. cypressus SE. II 483, cypressus, id., SE. II 566; Cesar, id. qu., keisari de imperatore Germaniæ, F. XI 313; cinnamomum, Gd. 73; Cedrus, Gd. 70; Crúx vide Krúx.

D.

*D syncopen pati vedetur in antiqua, anþingi et similibus (composita enim sunt ex and), sed fieri potest, ut in his litera n duplicanda sit (nn = nd, ut ll = ld). Si tres d inter se occurrunt, una ejicitur, ut hoddofi pro hodd-dofi. — 2) d usurpatur pro t in mundo, skald, vildu; mældu = mæltu vel mæl þú, Eg. 12 (p. 46). — β) d pro ð: hodu pro hádu (gesserunt), SE. II 40, quo loco in Cod. Worm. minus recte scribitur hodu, neque enim ð cum d, ubi de duplicandis eisdem consonantibus sermo est, comparari potest, neque auctor alphabeti primi literam ð in suum alphabetum admisit; vide t pro ð in lit. T. — γ) d pro dd: beiddise pro beiddisc, F. X 407, stadr pro staddr, *ibid.* 415. — δ) dd pro ð (nunc t): herddo pro herðu (hodie hertu), F. IX 15 not. 8; pro d, fjanddr pro fjandr, SE. I 420 var. 4.*

DAFI, *m., pavicula, (id. qu. Dan. Dabe): dafar darraðar, pavicula vel tigilla bellonæ hastæ, Ghe. 14; ubi acc. plur. dafa, vide et döf, f.*

DAFINNZ *pro Davíðs (f = v, nn = ð), Davidi, F. VII 328, 2.*

DAFNA (-aða, -at), *v. n. adolescere, vires colligere, vigere, de infantibus et pueris, Rm. 8. 19.*

DAGA (-aði, -at), *v. impers., illucescere, dilulescere, (dagr): mik dagar uppi die oriente supra tellurem deprehendor, hinc part. pass., dagaðr uppi, ab oriente luce oppressus, de naturis noctuvagis et lucifugis, Alem. 36. Vide eindaga.*

DAGBÓL, *n., sedes diei, (dagr, ból), cælum, dagbóls konúgr, rex cæli, deus G. 5.*

DAGBÖR, *m., domicilium diei, (dagr, bōr = bær, býr), cælum: drottinn dagbōjar, dominus cæli, deus, Plac. 18.*

DAGFINNR, *m., nanus, SE. II 470. (II 553 dagf ...).*

DAGLEGGJAR, *Hild. 33, 1 (ed. Hlafn. 1847, p. 62) videtur esse genitivus substantivi daglegg (daglegg), m., cubile diei, (dagr, liggja), cælum: hilmir dagleggjar, rex cæli, Odín (?).*

DAGLEIÐ, *f., iter diei (dagr, leið), fara mikla d., uno die, vel singulis diebus magnum iter (longum viæ spatium) conficere, de cursu maritimo, F. VI 180, 1.*

DAGLENGIS, *adv., per totum diem, toto die (dagr, lengis term. a lángr), Korm. 8, 1, cf. vetr lengis, et nátt lengis per totam noctem, Grág. II 137. Hverir daglengis berjaz? HR. 23.*

DAGMEGR, *m., plur., filii diei*, (dagr, mögr), *i. e. homines, in luce versantes*, *Am. 61. cf. dagssynir*.

DAGMÆRR, *f., terra, solum diei, lucis* (dagr, mærr, *f.*), *cælum: mildingr dýrrar dagmærar, rex almi cæli, deus, Christus*, *Lv. 23.*

DAGR, *m., dies: miðr dagr meridies, Vsp. 6; d. var á sinnum dies in vesperam inclinabat, Rm. 29; um alla daga omnes dies, Skf. 4; gerstan, gjörstan dagr, toto die, Skf. 30, Rm. 9; hverjan dag quotidie, Grm. 20, Skf. 30, et hvern dag, id., Grm. 29. 30; in dat.: degi, sed dagr, SE. I 104; var. 3, flestum dag, sec. Cod. Reg., quod et adnotant interp. ad. Grm. 15, damnante Raskio, sed nom. propr. Dagr in dat. habet Dag, F. IV 8 (H. 30). V 46, Ed. Sæm. II 104 (Holm. 165). — β) dags systir, soror Dagi (diei), terra, SE. I 320. c. 24; dags grund, solum vel campus diei, lucis, cælum, konúgr dags grundar, rex cæli, deus, SE. I 318, 5; dags reitr, area diei, cælum, drottinn dags reitar, dominus cæli, Christus, Lb. 32; dags gleif, clivus diei, cælum, megin skjöldungr dags gleifar, rex cæli, Christus, SE. II 499; 3. — γ) lux, in appell. auri, SE. II 429: mundar dagr, lux manús, aurum, F. X 25, 2; vagnar dagr, lux flucii, id., slaungvir vagnar dags princeps liberalis, F. VII 79, 2; fjarðar dagr, id., ejus eyðendr víri, GS. 7; fyljar dagr, id., ejus fit femina, F. V 229, 4; unnar dagr, id., ejus sól femina, F. VII 13, ilmr, id., F. II 249, 2. δ) tempus: i degi, unquam, in sententia negativa, FR. II 33. 42, 1 (sed aldri i degi hodie nunquam, FR. II 264 pros.); á mörgum degi sæpe, Söll. 73; margan dag sæpe, SE. 1670; in prosa F. VI 154. 440; dögnum optat quovis horæ momento, Lv. 45, F. X 433, 81; degi löngum toto die, SE. II 499, 6; flestan dag, sapi-sime, perpetuo, Grm. 15; dagr de tempore poni, exemplum ex Grell. membr. c. 84 adducit Ed. Sæm. I 266. not. 46: þat ætla ec at liði nokkurr dagr þángat til. credo præteriturum esse aliquod tempus, donec. — ε) conditio, sors: dapr dagr misera conditio, Am. 58; haud absimile Sturl. 8, 12 at biða þunga daga, gravia tempora videre, adversam fortunam experiri. In compositis: bendagr, feginsdagr, gjálfrdagr, þingdagr, ormdagr.*

DAGRÁÐ, *n., certum tempus, (dagr, ráð), rei gerenda præ ceteris opportunum: leita, dagráðs, Hugsm. 21, 3; opportunitas: d. dólga sögu opportunitas pugnandi, ÓT. 28, 1. In prosa, fá betra d. at tala við konúg meliorem occasionem habendo cum rege sermone expectare, Eg. 13; leituðu þess dagráðs at litta konúg, at hann var i góðu skapi, tempus regem, cum bono esset animo, adeundi explorarunt, Eg. 36; hafa d. at berjazz, l. c. ÓT.*

DAGRÆFR, *n., tectum diei, (dagr, ræfr), cælum, G. 48, ubi Olavius construit dagræfrs dýrð gloria cælestis; præstat, mutato allt in áls, sic construere: innendr áls dagræfrs homines, ab áls ræfr, tectum anguillæ, mare, dagr áls ræfrs, lux maris, aurum,*

DAGRYFR, *m., ruptor lucis, (dagr, ryfr), legendum videtur FR. I 259, 2 pro dagr yfr, hoc ordine: dagryfr hauss dyra, quod sic resolveo: hauss id. q. haoss = háss, genit. ab hárr, Odin; hauss dyr domus Odinis, Valhalla, dagr hauss dyra, lux palatiorum Odinis s. Valhallæ, ensem videtur significare, sec. SE. I 208, „lét Odinn bera inn i höllina sverð, ok voru svá biört, at þar af lýsti, ok var ekki haft liós annat, meðan við drykkju var setit”: hinc d. hauss dyra, ruptor, fractor ensis, pugnator, vir.*

DAGSBRÚN, *f., ora lucis, (dagr, brún) i. e. primordium diluculi matutini, lux matutina oriens, Hund. 1, 24. In prosa hodie vulgo: Sturl. 3, 30 cu þá, var dagat, ok áttu þeir at sjá i gegn dagsbrúninni, tum dies ortus erat, eisque adversus orientem lucem spectandum erat; Sk. 627 de horizonte, sól skryðir dagsbrún með björtum geislum. D. ljóss ens fagra, de Maria, Mk. 39 in str. imperf.*

DAGSÆVI, *m., placamentum diei, (dagr, sævi a sefa, placare, sedare), aer tranquillus, Alem. 23.*

DAGBKEIÐ, *n., curriculum diei (dagr, skeið), cælum: dagskeiðs jöfurr, rex cæli, deus, Lv. 38, locum ride sub hvass.*

DAGSKJARR, *adj., lucem fugiens, (dagr, skjarr), epith. nani saxicolæ, Ý. 15 (AR. I 258, 2).*

DAGSSYNIR, *m., pl., filii diei, filii lucis* (dagr, sonr), *Bk. 1. 3, G. Magnæus de radiis solaribus vel ipsa luce diurna intelligit; Magnusenius de gentis lucicolis s. lucidis (ljósálfar), aptius; possis et homines in luce versantes intelligere, ut dagmegir.*

DAGSTALLR, *m., statio diei, (dagr, stallr), cælum: dagstalls konúgr, rex cæli, deus, Has. 35; dagstalls drottning, regina cæli, sol, ut videtur, Mk. 24, ubi sic: Hás kanntu hjörtu at lýsa | hreggranns konúgr seggja | ..... drottning dádum | dagstalls veröld alla, o: konúgr hás hreggranns! kanntu at lýsa dádum hjörtu seggja (sem blið) drottning dagstalls (o: lýsir) alla veröld, rex alti cæli (deus)! potes virtutibus corda hominum collustrare, (sicut alma) cæli regina (sol) totum mundum collustral.*

DAGSTJARNA, *f., stella diei (dagr, stjarna), stella interdiu lucens, de sole, Söll. 39. Platonis Opera in Óróis: ἡλιος, ἄστρον ἡμεροπανεῖς, τὸ μέγιστον.*

DAGSVERA, *f., requies diei (dagr, vera id. qu. vara, værd), aer tranquillus, Alem. 23.*

DAGTÁLA, *adj. indecl., die fraudatus* (dagr, tál), *qui diem perdidit, frustra in re aliqua consumsit: dagtála því máli, af því vífi, qui, opera mulieris, diem frustra consumserim, Korm. 19, 10, vel, ea vice = þat sinn.*

DAGVERK, *n., opus diurnum (dagr, verk), pensum; gen. cum i epenthético, dagr-verkis, Isl. I 164 3. var. 19.*

DAGVERÐR, *m., jentaculum, (dagr, verðr), FR. II 76, 2.*

DAINN, *m., Dain, nanus, Vsp. 11, SE. I 64, is cum Nabbio verrem Freyí fabricatus*

est, *Hyndl. 6, quod SE. I 340—42 Sindrio tribuit; idem primus inventor characterum, Hævam. 146. Dáins leif, reliquæ Dainis, res a Daine relicta, cinelium a D. relictum, ensis Högðii dicitur, SE. I 434. — β) pro nano in genere: munnvigg Dáins, poesis, ars poetica, F. V 209. — 2) cervus, Grm. 33, SE. I 74. — 3) vulpes, SE. II 490.*

DÁINSRÖDD, *f.*, *vox letalis, vox funesta, (dæinn, mortuus, a deyja, rödd), Sturl. 6, 15, 5, ubi dör man (forte manu, cf. ibid. 15, 16) dólgu orum dáinsraddar þá kvaddir, o: dör (i. e. dörvar) manu þá kvaddir dáinsraddar (af) dólgu orum, gladii (hastæ) ab hostibus nostris provocabuntur ab letalem vocem (sonum) edendam, i. e. prælium funestum nobis ab hostibus imminet.*

DÁLA, *adv.*, *mirandum in modum, mirabiliter (contracte pro dáliga, a dár), G. 48: dýrd Ólafs ríðr dala gloria Ólavi mirandum in modum divulgatur. — 2) graviter, it. male, misere: hrjóða skip dala. naves graviter (male, misere) vastare, defensoribus penitus mudare, F. I 179, 2; gjalda óráð dala perversa consilia graviter (severe) punire, Rekst. 8.*

DALADRENGR, *m.*, *juvenis vallium, (dalr, drengr), homo in vallibus montanis oberrans, degens, i. e. homo exul, GS. 32.*

DALARR, *m.*, *cervus, SE. I 478, vide et dalr cervus.*

DALFISKR, *m.*, *serpens, (dalr, fiskr), vide dalriskunn.*

DALGAUTR, *m.*, *numen arcus, deus arcitenens, (dalr, arcus, gautr, Odín), pugnator: drótt dalgauta, multitudo præliatorum, de militibus Scoticis, Ha. 325. S. Thorlacius accipit de Norregis, vertens Dalgautar, Gothi vallium incolæ.*

DALGINNA, *f.*, *serpens, SE. II 458. 487. 570; possit quidem hæc vox secundum pronuntiationem derivari ex dalr, vallis, et ginna, gigantis, qs. terror vallis; sed æque commode refertur ad Moesog. dalg, forea, et iddja, írit, quasi focæe perreptans, cf. grafvöllur.*

DÁLIGA, *adv.*, *male, i. e. parce: nogöglum fékk Nagli | nest dáliga flestum, feras parce pascebat, i. e. imbellis, ignavus fuit, Eg. 19, 8.*

DÁLKR, *m.*, *spina argentea, quo pallium continebatur, Korm. 25, 2 (AR. II 278); appellatur feldarstingi, qu. v., it. Hist. Eccl. Isl. IV 133. not.*

DALMISKUNN FÍSKA *pro miskunn dals fiska æstas, SE. I 432, 3, ex Eg. 47, a dalfiskr, piscis vallis, serpens, et miskunn, qu. v.*

DALNAUD, *f.*, *tormentum arcus, (dalr, nauð), abstr. pro concr., incurans, torquens arcum, manus, cf. bognauð et daltaung; dalnaunar pro dalnauðar, gen. (u=ð), est lect. Cod. Reg. SE. I 402, 2, ubi dalnaunar svell, glacies manus, argentum, annuli argentei.*

DALR, *m.*, *arcus, SE. I 571, 1; gen. dalar, Selk. 1, ubi dalar el, procella arcus, pugna, askr dalar els, pugnator, vir; vide et dalsteypir. — 2) rallis, SE. I 586, 2, gen. dals, Vigagl. 9, 1; dat. dal, Korm. 16, 1, FR. I 296, 1, sed dali Harbl. 17: or,*

dali djúpum; *acc. plur. dala pro dali, Vsp. 17. 33, Vafbr. 11 (et in prosa SE. I 178; F. IX 366); dals dreyri, liquor manus vallis, rícus vel fluvius: kom ek at dals dreyra, Ed. Lötvasina. In compositis: eitrdalir, sökkdalir. 3) cervus, SE. I 478, cf. dalarr.*

DALREGN, *n.*, *pluvia arcus, jactus sagittarum (dalr 2, regn): dalregns runnr vir, Ag.*

DALREYÐR, *f.*, *balena rallis, (dalr, reyðr), serpens, draco: itrból dalreyðar aurum, ejus eyðir vir liberalis, Ha. 320, 1; látr dalreyðar, cubile serpentis, aurum, SE. I 346, 3; miskunn dalreyðar, voluptas serpentis, æstas, FR. I 397.*

DALRYR, *m.*, *arundo arcus, sagitta: dýrfit dalryrar, splendendus clipeus, ejus herðigaldr pugna, Isl. II 353, 2 (dalr arcus, ryr=reyr).*

DALSTEYPIR ÁRSTRAUMA *pro steypir dals árstrauma, effundens jacula, sagittas, præliator, vir, (dalr, arcus, et steypir), ÖH. 239, 1; dalar árstraumr, rapidum arcus profusum, effusa vis sagittarum.*

DALSVEIGIR, *m.*, *flectens arcum, (dalr, sveigir), pugnator, vir: deigr dalsveigir, homo timidulus, meticulosus, imbellis, Eb. 29, 2 (AA. 225).*

DALTAUNG, *f.*, *tenaculum arcus, (dalr, taung), manus, quod arcum teneat, cf. taung et töng, it. bognauð, dalnauð. Isl. I 164, 3 construendum videtur cum dagverk, o: dagverk daltáugar, opus diurnum manus, opus quod manus humana uno die absolvere potest, hinc merki dýrs daltáugar dagverks vestigia rerum præclare gestarum.*

DÁNAR, *genit. sing., sine reliquis casibus; hinc dánar dægr, dies emortualis, fatalis, Ha. 44, et dánar dög, id., SE. II 140, 1; dánar akr, ager mortis, campus fatalis, Sturl. 6, 15, 7. Sic dánarfé, demortui bona, hæreditas mortuo possessore vacans, F. VI 392. VII 61.*

DANIR, *m. plur., Dani, incolæ trium regnorum borealium, Norregie, Seccia, Danie, H. Br. 10, Gha. 19; hinc Dana þjóð, Danir, natio Danorum, Dani, de Norregis, FR. II 55, 2, ÖH. 70, 4, hinc distinguuntur eydanir, norðdanir, qu. v. — β) in circumscriptione gigantum, pro quavis natione ponitur ut Saxar: flóðrifs Danir, natio montana, gigantes, SE. I 298, 2. Vide bergdanir et R. K. Raskii Samlede Afhandlingar II 283.*

DANMÖRK, *f.*, *Dania, Gha. 13, Korm. 3, 8, Ý. 5.*

DANR, *m.*, *Danus, a quo Dania denominata, Ý. 20, FR. II 12; vide myrkdanar.*

DANSKR, *adj.*, *Danicus: danskir leggbita runnar milites Dani, ÓT. 124, 1, F. II 348, 1; en danska drótt, natio Danica, Dani, Merl. 1, 57; danskir svanir cygni Danici, Gha. 13; danskt blóð erior cesorum Danorum, F. VI 254, 3; dönsk tunga, lingua illa, quæ in tribus regnis borealibus riguit, dein Norregica (Norran tunga, Norræna), postremo Islandica (Íslenzk tunga, Íslenzka) dicta; quia Eysteinn (1358) linguam Danicam appellat suam vernaculam, Lil. 4, ubi sic: Fyrri menn, er fræðin kunnu | forn ok klók, á sínum bókum | slúngin mjúkt af sínum*

köngum | söngu lof með danskri tungu. | Í þvílíku móðurmáli | meirr skyldumz ek, en nokkurr þeirra, | hræðan dikt með ástar orðum | allsvaldanda kóngi at gjalda. Hinc á danska tungu, *inter gentes Danica lingua loquentes, in terris septentrionalibus*; þann er gat besta allt á danska tungu, ÖH. 28, 2; jöfns snilli fremst alla | úngs á danska tungu *gloria regis juvenis celebratur inter omnes Danica lingua loquentes*, G. 26; sic et in prosa SE. I 374: þá var honum kendir fríðrinn um alla danska tungu.

DAPR, adj., *tristis*: dapr alls hugar summo adfectus animi dolore, FR. III 36 (oppos. allshugar feginn, qui solida lætitia gaudet, qui totus gaudet); þjóð er at dögling dauðan | döpr círes mortuo rege lugent, F. VI 237, Ód. 25; de tempore: dapr dagr dies tristis, α) misera sors, Am. 58, β) de die emortuali, Söll. 35; daprar nætr, *tristes noctes*, Söll. 13; de rebus inanibus: döpr heimkynni, *tristia domicilia, domus funesta*, Harbl. 3; daprt er at Fróða *tristis apud Erodium mansio est*, SE. I 386, 2; daprar minjar *tristia monumenta*, Bk. 2, 51; daprt kaup *tristis ricis, i. e. misera sors*, ÖH. 171, 2; daprt, adv., *tristi modo*: ferð daprt skilin *homines (captivi) tristi modo separati*, Hk. 19, 4 (F. VI 176); daprar skeiðr, *tristes celoces (funus regium rehentes)*, F. VI 236, 1.

DAPRLAGA, adv., *vultu tristi, vel animo mesto*, Söll. 58.

DAR, n., *irrisio, ludibrium*: ok gallsúru djöfulsins dári | drektu hann niðr, því er yta blekti, *felleaque diaboli ludibria, quæ homines deceperant, suppressit*, Nik. 40.

DAR, adj., *eide dætt*.

DARBEKILL, m., *homo stultus, fatuus*, SE. II 496.

DARLIGR, adj., *malus*: gefa dærlig (al. dæleg) svör, *mala, iniqua responsu reddere*, Skaldh. I, 46.

DARR, n., *hasta*, SE. I 569; gen. sing. non occurrit; dat. sing. darri: varð hertoga | hlíf at springa | — fyrir konungs darri, *clipeus, hasta regis percussus*, F. VII 45, 2; hēlt Kálfr darri *Kalvus hastam manu tenebat*, SE. II 248, 2. Plur., nom. et acc., dörr: eru dreyrrekin dörr at sköptum *hæste sanguine perfusus*, Nj. 158, 2; dörr, álmi skept, *hæste, ulneo manubrio munitæ*, F. VI 84, 1; düðuz dörr af reiði *hæste præ ira quassata sunt*, Fsk. 173, 2; brýnd voru dörr, boga fylgði hörr, SE. Eg. 233; beit buðlungs hjör, blöð fell á dörr, SE. I 524, 5; með dörr roðin *rubefactus hastas gerentes*, F. VII 343; með dörr hín reknu *hastas bracteatas gerentes*, F. VI 23, 3. Gen. pl.: darra þing *prælium*, F. VIII 166; darra rjóðendr *pugnatores*, F. I 161; dat.: þar er dörrum dreif, ÖH. 14, 3. Vide dörr, m.

DARRADR, m., SE. II 494: „Darradr (i M)“; *vero simile est, cum in hoc fragm. præcesserit vocabulum uagli, clavi uliquid genus intelligendum esse, et sigla, quæ in parenthesi sunt, i M, legendu esse, i meki, adeoque darradr idem fuisse in machæris, quod samnagli in gladiis, geirnagli in hastis,*

nenpe clacum, quo lamina machæra cum manubrio conjuncta fuit. — 2) vefr darradar, Höfuðl. 5, Nj. 158, 4; in loco priori G. Magnæus tð darradar *derivat a darröð, f., contracte pro darra röð series hastarum, i. acies militum hastatorum; in loco posteriori Jonsonius ducit a darradr, m., telum, jaculum*, AS. darad, durad, Græc. δορᾶτιον, præferens lectionem Hg. 30. 1, darradr (A, B) hristiz. Accipi quoque possit darradar pro genit. vocis Darröð, f., et hoc pro nomine poetico *bellonæ, alias nusquam occurrente (non a darr et rjóða, ut significet feminam, quæ hastam rubefaciat, tunc enim in gen. habere deberet darradr, sed hasta instructam, forma part. pass. in substantivum transeunte)*. Hinc döf (acc. pl. dafar) darradar, Ghe. 4, et dafi (acc. pl. dafa) darradar, *tigillum bellonæ, hasta*. Vefr darradar, *velum bellonæ, clipeus, ut Hlakkar tjald, i. e. vexillum militare (herskjöldr, nam clipeus quoque veteribus pro vexillo erat, Hund. 1, 30, Völs. 6), Höfuðl. 5, ubi varat villr staðar vefr Darradar vexillum militare non luc illuc vagabatur; sed Nj. 158, 4 vefr Darradar est tela bellonæ, tela bellica, i. e. pugna per telam adumbrata*. Glygg Darradar, *ventus Bellonæ, pugna*, SE. I 664, 2. v. sub hrinda. Staung Darradar, *pertica Bellonæ, aut ipsa hasta, aut hostile, quo clipeus, belli insigne, præferebatur*, FR. II 279, 3, ubi sic: Bar fyrir stilli | staung Darradar, | þars konungar | kappi deildu.

DARRLATR, adj., *segniter hasta utens, (darr, latr), imbellis, ignavus; d. dasi imbellis vappa*, SE. I 322, 5, F. VI 140, 1 (AR. II 28, 1).

DASA, v. n., *desidem, otiosum esse*. Orkn. 79, 4 de militibus in otio se calcificantibus ad ignem; cf. Sec. dasa cubando otuari.

DÁSAMLIGR, adj., *mirificus, mirabilis, admirandus*, Söll. 83.

DASI, m., *homo desidiosus, otio deditus*, SE. I 532, ubi opponitur *viris fortibus et animosis*; darlatr d., *homo iners et imbellis*, F. VI 140, 1, (AR. II 28, 1), SE. I 322, 5.

DASINN, adj., *desidiosus, iners, otio fruens*, Ha. 83.

DÁTT, n. adj. dár, *malus, i. inersis*, Arn. 26: Ásgrinn var mönnum újök dár, af þeim söknu er hann var með at Flugnýfar brennu, ok — at drápi Odds þórarinssonar. Hinc dætt adverbialiter, *male, turpiter*: svart ok dætt adrociter et turpiter, Bk. 2, 24. — 2) dætt *amorem intimum significat*: dreng var dætt um svarca juvenis *pellum intimo amoris adfectu prosecutus est*, Jd. 3. In prosa quoque de *amicitia et familiaritate*: var svo dætt með þeim tantum *inter eos studium erat*, Nj. 98; þorkell gæfir sér dætt við þá bræðr *interiorem familiaritatem cum eis jungit*, Korm. 5; En þó fátt hefði verit með þeim þ. ok l., þá var nú i dætt efni komit, svá at þeir leggja félag með sér, *elsi simulates fuerant inter Th. et L., tamen res jam ad familiorem amicitiam redierat, ut societatem inter se jungerent*, Sr. 10.

DÁTT, adv., *egregie*: verk þau, er dætt munu dýrka | dygða mann hinu sanna, Ag.

Gerðiz dattu um dyrdir *facta gloriosa hominum*
admirationem in se converterunt, Ag.; dýrka
 (guð ok Maríu) dattu *intimo adfectu adorare, Ag.*

DAUFLIGR, *adj.*, *tristis*; *neutr.* daufligt, *triste silentium, tristis solitudo*: einum þikkir daufligt saman, *is, qui solus est, non sine tædio vitam agit, vita solitaria tristis est*, *A. 4*. *In prosa*: ofdaufligt er sjónleysit nímium *triste cæcitas*, *Eg. 88*; honum þótti þá geraz daufligt heima, er alþýða manna var á brott farin, *Eg. 43, F. II 164*.

DAUFR, *adj.*, *surdus*, *Havani.* 71.

DAUS, m., jactus tali, numerum dualem
repræsentans, binio; ás ok daus unio et binio,
Sturl. 4, 46.

-DAUĀ, in compos.: kūrdauā, strādauā,
adj. indecl, a dauā mortuus.

-DAUÐI, *in compos.* harmdaudi, skapdaudi.

DAUDI, *m.*, mors, ÓT. 17; dauða orð = banaorð, Ý. 21, 1.

DAUÐR, *adj.*, *mortuus*, *Havam.* 77, *Söll.* 82; *verða dauður id. qu. deŷja mori*, *Am.* 98, *F. III* 28, *et haud raro in inscr. runicis.*
Vide bekkdauður, eggdauður, sædauður, vâpdauður.

DAUDR, *m.*, forma rarior pro usitata
daudi mors; hodie tantum usurpatur in phrasi
til dauds ad necem, ut til dauds ad suppli-
cium, Ghe. 31. In voce composita mann-
daudr occurit F. X 211. 212: ok mun fylgja
mannaðaudr mikill et þá tók ok at létta mann-
daudnum. *Genitivum quoque fuisse daudar
docet Fsk. nsc., quæ sic habet:* þeir vǫro
svá comnir fyrir lið vǫrt, at eigi mundi
þessi Haraldr kunna segja daudarorð (*impressa*
139: daudaorð) vǫrra manna, quo loco F.
VI 415 habet banaorð.

DÁÐ, *f.*, *virtus (bellica), fortitudo*, *Gh. 4, Hm. 5, SE. I 236, 1; drýgja dád virtutem exserere, Eg. 47 (SE. I 332, 3). Plur. dádír, res præclare gestæ, præclara facinora: happs dádír, salutaria opera, de miraculis Ol. Sancti, G. 66; frama dádír gloriosa facinora, FR. II 56, 2; segja konings dádír exponere res a rege præclare gestas, G. 12; vinna vísa dádír res rege dignas gerere, F. I 100; vinna margar dádír multas res præclare gerere, G. 13; jöfurs dádír, regia facinora, res a rege præclare gestæ, Ad. 1; margframad minna dáða rerum a me præclare gestarum adsiduus laudator, Ad. 12; fráð slestra dáða ad plurima præclara facinora promptus, F. II 274. β) fides: skipta dád sinni fidem migrare, ShI., VI 261 (F. VI 272), vide manndád.*

DÁÐFENGINN, *adj.*, *rerum præclare gerendarum cupidus*, (dád, fenginn), *Ha.* 146.

DÁÐFIMR, *adj.*, virtute præclarus, (dád, fimr), rebus insigniter gestis (miraculis) clarus, de Christo, d. jófurr himna, Lv. 26.

DÁÐFRAMR, *adj.*, *virtute excellens*, (dád, framr): dádfrannir arfar djarfmæltis skörúngs, *Sturl.* 5, 4, 3.

DÁDGEYMR, *m.*, *custos virtutis*, (dád, geymir), *aut virtutibus, aut vi miraculosa præditus, de Christo: Vèr, get ek, fátt at færir | framm í orða glæmmi, | at dádgeymis dómi | dýrðar gjarus, of varnir, in iudicio*

gloriosi virtutum custodis (Christi, ad extremum venturi), Has. 34.

DÁÐGJARN, *adj.*, *res praeclaras gerere cupiens*, (dád, gjarn), Y. 33.

DÁÐGLADDR, *p. p. comp., virtute delectatus*, (dåd, gleðja): látt gengr dýrð sú, er drottinn | dádgladdan hær saddi, | opt er kuðr at krapti | Krístr, á lítlum vístum, Lv. 28, ubi dádgladdr herr, aut homines morum præceptis imbuiti, aut editis a Christo miraculis læti.

DÁÐGÖFUGR *vide* alldáðgöfugr.

DÁÐHITTIR, m., *sectator virtutis*, (dād, hittir), *vir insigni virtute præditus*, de Paulo episcopo, Pál. 19, 2: dāðhittir gat drottins | dýrgeðr lögum stýra.

DÁÐHRESS, adj., virtute lætus, (dád, hress), virtute præditus, probus, pius: dád-hress drótt, homines probi, pii, Lc. 45: nú skal drótt á lok líta | — dád-hress bragar þessa nunc probi homines conclusionem hujus carminis videant.

DÁÐKUNNR, *adj.*, *virtute notus, clarus*,
(dád, kunnr), *rebus in bello præclare gestis*
notus, FR. I 397.

DÁDLAUSS, *adj.*, *virtutis expers*, (dád, lauss) *ignavus, mollis*, *Merl.* 1, 48.

DÁÐLISTANDI, *adj.*, *virtutis studiosus*, (dád, listandi *a* lista, *arte facere unde nunc* útlista, lista út): Dálkr fékk dróttir klökkvar / dáðlistanda mistu | skyn fyrir blíðar þænir / þöls græðara mæði, *Selk. 16, hoc ordine*: Dálkr fékk skyn (*sanitatem mentis recepit*) / fyrir blíðar þænir dáðlistanda þöls græðara; klökkvar dróttir mistu mæði; *quo loco episcopus Gudm. Bonus dicitur dáðlistandi þöls græðari, malis medicinam afferens, virtutumque precepta diligenter inculcans.*

DÁÐMÁTTUGR, *adj.*, *virtute (miraculis)* *potens*, (dád, máttugr), *omnipotens*, *de Deo*, *Lv. 5:* vil ek — frá dádsmáttugs drottins | degi nökkur rök segja, *de die domini omnipotentis*, *í. e. de die dominica*, *die solis*.

DÁÐMILDR, *adj.*, *virtutem liberaliter exhibens*, (dád, mildr), *de rege bellicoso*, dád mildr láðvardadr, *Eg. 45, G. 25.* — **Þ** *probus, pius*, dád mildr djöfla sigrir, *pius daemonum victor*, *de Gudm. Bono, Selk. 12.*

DÁÐMINNIGR, *adj.*, *memor virtutis*, (dád, minnigr), *virtutem, exhibens*, *Rekst. 29*,

DÁDÖFLUGR, *adj.*, *virtute potens, rebus gestis potens*, (dád, öflugr), *præpotens*, *ÓT.* 120.

DADRÁKRK, adj., *virtute promptus, fortis, impiger*, (dád, rakkr), *de Thore, Hymk. 23*; *de milite, SE. I 604. 1.* — β) *omnipotens, de deo, dýrðhittandi, dádðrakkr drottinn, gloriose, omnipotens deus!* *Hak. 7.*

DÁÐREYNDR, *p. p. comp., virtute spec-*
latus, (dāð, reyndr a reyna), de deo: d.
 jöfurr flugreinar, *omnipotens cæli rex, deus*,
Has. 41.

DÁÐSKREYTTIR, *p. p. comp., virtute ornatus*, (dád, skreyttir), *it. eximius, egregius*: dádskreyttir friðr *pax eximia*: ok dád-

skreyttan drottinn | dags hallar frið lagði
| — sinnar | snjallr meðal skepnu allrar,
Lr. 15.

DÁÐSNJALLR, *adj.*, *virtute clarus*, (dád, snjallr), *epith. regis*: verk dádssnjalls döglinga, G. 53; *epith. dei*: því er rétt, at dag drottins | dádssnjalls höfuð kallim | annarra tíða, Lr. 23.

DÁÐSTERKR, *adj.*, *id. qu. dádsmáttigr*, (dád, sterkr), *epith. dei*: sinn skreytti dag drottinn | dádsterkr frama verkum *deus omnipotens diem suum gloriosis operibus insignem reddidit*, Lr. 20; dýrka dýrlígs verka | dádsterks höfuðmerki | —dag drottins | drjúgmörg himintörgu, o: drjúgmörg höfuðmerki verka dýrka dag dýrlígs dádsterks himintörgu drottins, *celebrant diem gloriosi, omnipotentis solis domini (Dei)*, Lr. 36.

DÁÐSTÉTT, *f.*, *ordo eximius*, (dád, stétt): d. dags lands, *eximius ordo cæli*, i. e. *eximii ordines cælestes, angeli* (ut stéttir engla), drottinn dádstéttar dags lauds, *dominus angelorum, Christus*, Lr. 24, *ubi sic*: dádstéttar kom drottin | dags ok krísmu lagði | líknarfúss í lésni | lands enn helgi andi, i. e. enn helgi andi kom líknarfúss, ok lagði dags lands dádstéttar drottin krísmu í lésni.

DÁÐSTYRK, *adj.*, *eximiepotens, præpotens* (dád, styrkr): dádstyrk dýrðar merki, *præpotentia gloriæ monumenta, de miraculis*, F. II 279.

DÁÐUMRAKKR, *adj.*, *rebus præclare gestis nobilis* (dád, rakk), Nj. 79, Ha. 258, 4.

DÁÐVALDANDI, *m.*, *auctor virtutis*, (dád, valda), *vir res magnas et insignes patrans, de Gudm. episcopo*, Selk. 21: þvíat verk sem drótt dýrkar | dádvaldanda aldar | rétt ok rausnir (*malo raunir*) vátta | ranns ferr hvert á annat o: þvíat verk dádvaldanda, sem drótt aldar ranns dýrkar, ok raunir vátta rétt, ferr hvert á annat.

DÁÐVANDR, *adj.*, *virtutem postulans, id. bonus, probus*, (dád, vandr), G. 6.

DÆGN, *n.*, *id. qu. dōgn, dies*, SE. II 417, 1.

DÆGR, *n.*, *dies vel nox* (SE. II 485, dæg; II 569, dēgr): dæg mætað nú, *nunc dies et nox inter se occurrunt, adsumt lucis noctisque confinia*, ÓH. 70, 4; *nuchthemeron ridetur esse* Gha. 12, *slunn dæg talid quinque numero dies naturales; dies, á því dægri, eo die (quo eclipsis incidebat)*, ÓH. 239, 2; Lil. 67; einu dögri | mér var aldr um skapaðr, *ad unum diem mihi erat ætas decreta, i. e. semel mihi definita fuit dies fatalis*, Skf. 13; góðu dægri borinu fausta die natus, Hg. 13, 19; *vitæ tempus: dvöl dægri vitæ prorogatio*, Am. 102; mart dægri sæpiusculu, SE. I 496, 5, Bk. 2, 2; dægri eitt er þér dauði ætlaðr *ad certum temporis articulum est tibi mors destinata*, Sk. 1, 25; beid ek þín dæg ok daga, *per omnes noctes et dies (diem ex die) te expectabam*, Fjölsn. 50; dæg ok dag, *id.*, Merl. 1, 67. Dægna láð, *terra dierum, cælum*, gramr dægna láðs, *rex cæli, Christus*, Lb. 22, *ubi sic*: kvaliðr stē öllum æðri | ítr gramr til helvítis | dægna láðs eptir dauða | djöfla raun at kanna, i. e. kvaliðr, ítr

gramr dægna láðs, öllum æðri, stē eptir dauða til helvítis, at kanna djöfla raun. *Rectius scribitur dægri, v. dōgn, AS. dogor, opores dogores, secundi diei (annars dægrs), Epos de Scyldingis 19, 9; vet. Germ., äli Dæchl omnes dies, Småting om den ny-danske Retskr. af M. D. Kriger, Kh. 1831, p. 35.*

DÆGRIS, *derivatum a dægri, in compositione, v. samdægri*.

DEIJA, *f.*, *serto, ancilla, Lokagl. 57*. Norð. dæg, deje, ancilla, et budæg, budeje, femina quæ pecudes mulget. *De concubinis occurrit, Hist. eccl. Isl. I 510, deigjur* eðr friðlur klerka.

DEIGR, *adj.*, *humidus*, — 2) *mollis, non induratus, de falce fenaria, hinn deigi læ*, A. 12, vide ódeigr. — 3) *timidus, meticulosus*, Eb. 29, 2 (AA. 225).

DEILA, (deili, deilda, deilt), *v. a.*, *dividere, partiri, dispartire, distribuere, apud veteres semper cum accus. rei constructur: d. mat með munnunum dispartiri cibum inter homines, Lokagl. 47; á deilir grund með jötna sonum ok göðum flumen terram dividit inter gigantes et deos, Vaffr. 15. 16; það deila sér fullan, rogairit, ut sibi distribueret quantum ad satisfactionem suppeteret, SE. I 308, 2; deila þrymsæilar hval með þegnum boem (carnes bovinas) inter viros dividere, SE. I 308, 3; sumir Guttormi af gera deilda alii Guttormo de lupo portionem adposuerunt, Sk. 3, 4. — β) metaphorice, deila vig með verum, certamina inter viros distribuere, i. e. fortunam certaminis pro merito fortitudinis decernere, Lokagl. 22; hinc, þat mun oss drjúgt deilaz, id in nos largiter distribuetur, i. e. ejus rei (portenti) sequelas diu experiemur, Am. 18, ad quem locum FR. I 213, ok mun þat illt vita, quæ res, credo, malum portendit, ad malum imminens spectat; svo deildiz af ita sorte datum est, IIh. 2, 3, enjus loco F. V 89, 2 habet svá deildiz af aldri tempore procedente id fortuna datum est. Deila hug, animum dividere, i. e. animi adfectum, amorem, in alium transferre, II. hat. 40; hugir deilduz animi in dividia (mærore) erant, Gha. 5; hugr deildiz, svá at húskarlar hieldu varla vatni, animi satellitum adeo sauciati sunt dolore, ut lacrimis tæx abstinere, IIh. 28; sed deila e-m geð animum alicui adtendere, Islð. 2. — γ) deila mál, explicare causam, it. peragere negotium sibi ab aliquo demandatum: ek deilda harða mörg mál hins milda málma víðs ekspedit multa a liberali principe mihi commissa negotia, ÓH. 92, 15 (SHI. IV 182); (vide ε, unde máldeili, n. pl.) et omisso mál: deila við Svía, transigere rem cum Svecis, magno studio causam agere coram Sionibus, Mg. 1, 4; hinc contendere, certare, altercari, ríðari: ek það flögð deila við þau jussi gigantes cum eis contendere, ÓH. 92, 5; deili gröm við þik irata numina tecum contendant, IIhnd. 1, 40. Simile est deila sína orðspeki við e-n, explicare, expromere sapientiam suam coram aliquo, i. e., contendere cum aliquo de sapientia, Vaffr. 55; deila rúnar við e-n, de characteribus runicis (peritia magica, scientia) cum aliquo*

certare, *Rm.* 42; deila heiptir inimicitias inter se gerere, *Hund.* 1, 41; absol., við Hróngnir deildum ego et Rungner certavimus, *Harbl.* 14; deila magni við e-n viribus cum aliquo contendere, *FR.* II 50, 4; deila megn (al. megni) við Drottinn viribus cum Deo certare, *Lil.* 8. — δ) deila, participem esse, participare: d. fè föður, pecuniam patris participare, pecunia patris pro lubitu uti, *Skf.* 22; deila bauga, annulos (inter se) participare, de comunione bonorum inter conjuges, *Rm.* 20. — ε) þar er munuð deilir ubi cupido arbiter est, *Og.* 22; þat deilir máli, maximi refert, plurimum ad rem facit, *Has.* 65. — ζ) intrans., þar er vikr deilir, ubi sinus dividuntur, i. e. in promontoria, qua ab utroque latere mare se in recessus insinuat, *Y.* 26, 1; alli of deilir sizt við sjá viribus contendere cum pelago non fas est, *A.* 13. Part. act. deilandi vide saldeilandi.

DEILD, f., partitio, divisio, unde in prosa deildarlíð, tantus numerus copiarum, ut in plures partes distrahi, aut integri fessis succedere possint, *F.* V 64 (*ÖH.* c. 223), *Sturl.* 7, 30; il. pars, portio, deild lands pars terræ, *ÖH.* c. 76; þrjár deildir tres cibi portiones, *Isl.* II 337. — 2) contentio, certamen, pugna: snarfengr við harðar deildir in acri certamine strenuus, *GhM.* II 286; öld býst enn við deildum homines etiamnum certamina exspectant (tumultum metunt), *Sturl.* 5, 4, 3; öld fékk illt or deildum homines ex contentionibus incommodum acceperunt (sinistra fortuna prælum fecerunt), *ÖH.* 187, 3, nisi fá or deildum proprie sit „ex divisione auferre”, i. e. accipere incommodum vel incommodum, tropo a divisione prædæ petito; tum sensus est: homines incommodum acceperunt, sinistra fortuna usi sunt. In prosa hoc sensu tam in num. sing., quam plur. occurrit, ut leggja til deildar, rem in controversiam vocare, litem de aliqua re movere, *Ld. msc.* c. 57, et nom. locorum Deildardalur, Deildarhjálli, *Isl.* I 18, *Se.* 10; deild höfðingja = deila, *Sk.* 47; plur. deildir, lites, controversiæ, *Eg.* 86; stórdeildir, *Sturl.* 3, 13; deila illdeildum við e-n, *Gulþ.* S. — 3) crimen: of sannar deildir ob justa crimina, *II.* 31, 3.

DEILI, n. plur., nota, qua aliquid dignoscitur; signum, argumentum, indicium: ek sá deili þess, ejus rei (diffissorum craniorum) vestigia conspexi, *Sturl.* 9, 8, 1; ek segi deili á því, hoc pro certo, ut rem notam certamque, adfirmo, *RS.* 4, ubi sic: hverr gekk hodda stökkvir | heill, segi ek á því deili, | ljóns ok leystir fara meinum | lögvarðanda or gærði Sic et in prosa, segir hann ok mönnum deili á, at menn skyldu allir leggja til cinnar hafnar, *Sturl.* 7, 27. Cum genitivo, segja deili e-s alicujus characterem (ingenium, mores) exacte describere: nè dýrs of far fleiri | fleinmóða segir óðar, | mælum slíkt við sælan: | sittu heill, kon- úngr, deili, i. e. nè segir fleiri deili dýrs fleinmóða of far óðar, *SE.* II 166, 4. Ek veit sönn deili á því ejus rei certa argumenta nori, *G.* 38. Sic in prosa, ek kann (veit, *F.* IV 342) á þer eingi deili, *ÖH.* c. 152;

kunna, vita öll deili á e-m, distincte nosse, *Eg.* 80. 39.

DEILIR, m., qui dividit, distribuit, (deila); d. bauga, annulos distribuens, vir liberalis, *Og.* 18; d. gulls, id., *SE.* I 600, 1; d. dögla, *Nj.* 79; d. sverða gladios muneri distribuens, *Og.* 31, *Ghe.* 38. — β) d. herja, qui civibus munera largitur, rex, *Merl.* 2, 33; d. dróttar, satellites muneribus ornans, rex: vel rær dróttar deilir | dýr, *ÓT. Skh.* II 195, *F.* VII .93, 2. — γ) deilir fríðar, auctor pacis, Christus aut Deus aliquis, *SE.* II 196, 2; de Gudm. Bono, Ag.; d. skapa, moderator fatum, de Christo, *Lc.* 41; d. styriar auctor pugne, *SE.* I 638, 1; d. skepnu deus, *Gdþ.* 33. 57. — δ) in compositis: hróðrdeilir, sigdeilir, sóknedeilir.

DEKKR, adj., id. qu. dökkur, deykrur, vide fjaðrdekkur.

DÆL, f., terra, *SE.* II 625; dælar seiðr, piscis terræ, serpens, dælar seiðs dúnnmeiðr homo, *Has.* 44, vide locum sub dúnnmeiðr. Proprie dæl est lacuna terræ, vallicula, óþokkadæl, *Se.* 29; idem est dæla, *Sturl.* 4, 49; þeir sátu í dælu cinni inn frá Kinnarstúðum; hod. dæld, f., idem. Radix est Kynr. dol, deldir, locus humilis (*Gloss. Ed. Sæm.* I sub voce dæla).

DÆLA, f., canaliculus sentinæ egerendæ, *SE.* I 585; II 482 dæla, II, 565 dæla. Norr. dæle, canaliculus lecti (collicie) et navis; Thronldji. Selsk. Skr. V 54. not. 9 explicat dæle per Trærende, henhörende til en Skibspompe. Dæla vulgo de antlia acceperunt; sic Edda Lótasina: „Skip er kent við dælu ok dýr eitthvað; dæla er pumpa, svo stendr í sögum: þá var byttuaustr, eigi dæluaustr; réttu knálígar byttuna, bokki, sagði þormóðr”. Eodem modo dæluaustr accipitur in præfat. Njalsagæ p. 10: „usur antlia navalis apud nautas boreales nondum invaluit, dæluaustr veteribus dictus”. Sic et *GhM.* II 311; dæluaustr memoratur *Grett.* c. 19 et *Fbr.* (*GhM.* I. c.); dælustarf, negotium, labor sentinæ exhauriendæ, *Skálðh.* 4, 11; dælu starf ef dróttin þarf, duga mun ek skár en eingi; dæluker, *Isl.* I 251: færðu mér í dælukeri litlu þat, er þú kallar sjó vera, parva situla, haustum.

DÆLIR, m. plur., Dalenses, incolæ Dalorum (Gudbrandsdalæ) in Norvegia: Dæla drottinn, dominus Dalensium, de rege Norvegico, *Si.* 11, 2, ubi *F.* VII 93, 2 habet deili dróttar; Dæla hlímir, id., *F.* X 430, 57, utroque loco de rege Sigurdo Hierosolymipeta. De radice v. dæl.

DÆLL, adj., facilis, ekki dælir ála elherðendum, hominibus non faciles, intractabiles, *Eb.* 28, 3; mönnum þótti ekki dælt haud facile visum est, *Grett.* 26, 3; dælt er facile est, sequente infinitivo *Bk.* 2, 20, *Grett.* 56, 2, *FR.* I 259. 519, 3; dælt er heima hvat liberum domi est quodcunque, *Hávam.* 5; gera sér dælt við e-n multa cum libertate aliquem alloqui, *Plac.* 26, ubi membr. scribit dælt; *Skálðh.* 1, 22; dælli, della, compar., melior, præstantior, præstat, satius est, magis decet, convenit, *ÖH.* 156, 3. 171, 3. Vide innðell, óðæll.

DELLINGR, *m.*, *Dellings*, *pater dei*, *SE. I 54, Vafpr. 25.* — 2) *nanus*, *SE. II 470, 553, Fjölsm. 35; sic et Hávam. 163:* er gól þjóðreyrir, dvergr fur Dellings durum quod nanus *Th. canebat ante fores nani* (i. e., ante ostium domus suae); unde formulau, fyrri Dellings dyrum, *FR. I 468, 1. 3. 469, 3. 470, 1. 485, 3, desuntum existimo, ita tamen ut Dellings dyr his locis aut saxum aut domum lapideam denotet, quæ 469, 2 Ymis dyr vocatur: austau gekkstu | at Ymis dyrum, | salkynni at sjá, et 485, 3 de aula Heidreki regis intelligendum esse videtur.*

DÆLSKA, *f.*, *sermo*, *SE. I 544; propr. libertas loquendi et agendi, nimia confidentia, audacia:* mér er dælska, um dregla Lin | at dikta nokkt mærdar víu, *Skálðh. 3, 5.*

DÆLSKR, *adj.*, *impudens*, *ut vertunt, Hávam. 57; potest et verti „stultus”, nam dælskr et fólskr, ut synonyma ponuntur, ÓH. c. 96, F. IV 205.*

DÆMA (*dæni, dæmda, dæmt*), *v. n. et a., judicare, existimare:* svá dæni ek of slíkt far, ita de tali re judico, *sentio, Harbl. 44; verð er drottning dýrðar | dæmd til efri sæm-dar, regina gloriæ (Sancta Maria) ampliori honore digna judicata est, Mk. 9; jus dicere, Grm. 29. 30.—β) confabulari, colloqui, verba facere; absol., drukku ok dæmdu potabant et fabulabantur, Rm. 29, Bk. 2, 2; d. of rúnar de runis (scientiis) verba facere, Hávam. 113; d. of vǫpu, um vigrisui, de armis, de gloria bellica sermocinari, *Lokagl. 2; d. of moldþínur, Vsp. 53; við þór knáttu hér dæma, cum Thore hic tibi sermo est, Harbl. 8; við einhverja dæmdag, cum aliqua (puella) sermones miscui, Harbl. 29; d. um jöfra ættir, Hlyndl. 8; vilnumk þess nú, at ek við Völund dæma, nunc cupio cum V. colloqui, Völk. 29. Cum acc., dregja herr dæmdi lof þengils sæmda populus res a rege egregie gestas laudibus extulit (verbo tenus, disputavit laudem regiorum facinorum), Ha. 325 (F. X 137, 2).**

DÆMI, *exemplum:* slíks d. tale exemplum, *Og. 11; mörgum verðr slíks d. idem multis usu venit, A. 10, F. X 208, 2; góð dæni bonum exemplum, ÓH. 170, 2; svá at ek víta dæni, FR. I 262, 1; þá er menn dæmi til vissu-ð ejus exemplum homines ignorarunt, Am. 52; þar var sams dæmi eodem modo et ibi accidit, Am. 20; ýmsir hafa þau dæmi lotit compluribus idem accidit, A. 3; álfa dæmi, exempla lutorum, similitudo cum lupis, Hm. 28. — β) sors, conditio: þiggja hørð dæmi durum sortem nancisci, Hlud. 2, 2. Vide fúðæmi, eptirdæmi.*

DÆMIR, *m.*, *judex:* dæmir salar dóma qui judicium ostiarium (dyradóm) exercet, *Eb. 18, 2.*

DÆMISTÓLL, *m.*, *sella judicis, tribunal, (dæmir, stóll), SE. I 320, 3; döglingr dæmistólls ok sólar deus, Lv. 1.*

DERFILEGA (*conjectura*), *audaciter, vide ofderfilega.*

DÆSINN, *adj.*, *iners, ignavus, qui facile languescit (cf. dasinn), FR. II 128, 2 var. Vide óðæsinu.*

DÆSTR, *adj.*, *fessus, ad languorem reductus, Söll. 3, FR. II 81, 1, HR. 31.*

DÆTOR, *dat. sing. a dóttir, (pro dóttur), Gha. 13; forte rectius dætr.*

DÆTTR, *plur. a dóttir, filia, SE. I 324, var. 26. II 181, 1; sic dættir pro dætra, FR. I 363, dóttur = dætr, Anecd. 10.*

DEYFA (*deyfl, deyfða, deyft*), *v. a., hebetare, hebetem facere, (daufr), obtundere:* d. eggjar, aciem gladii, *teli, Hávam. 151, Rm. 40, Eg. 68; sverð, Bk. 1, 27; törgu eld, Korm. 23, 2. Metaph., d. scla animum obtundere, Bk. 1, 27; d. sakar sensum illatæ injuriæ hebetare, Gha. 23.*

DEYFIR, *m.*, *qui hebetat, et mitigat, sedat (deyfa), vide húngrdeyfir.*

DEYJA (*dey, dö, dait*), *v. n., mori, Ý. 28. 33, ÓT. 31, 2; deya or Helju i Nifhel post mortem ad Helam (orcum) indeque in Nifhelam (tartarum) migrare, Vafpr. 53, cf. SE. I 38: vándir menn fara til Heljar, ok þaðan i Nifhel. Sic Eb. 4 (Ghm. I 544): (þórólfr) trúði, at hann mundi þángat deyja i fjallit; at deyja frá svinum a suibus morte disjungi, Am. 58; de interitu deorum: regin deyja numina intereunt, Vafpr. 47; de rebus inanimis, Hávam. 76. 77.*

DEYKKR, *adj.*, *niger (= dökk), de corvo, Sk. 2, 20.*

DEYÐA (*deyði, deydda, deydtt*), *v. a. leto dare, interimere, interficere, (dauðr), Isl. II 24, 1. In prosa Ý. 16, Ghm. I 640 (Eb. 34). deydí pro deyddi, F. VII 344, 3, ubi deyða naðra, de qua phrasi e. naðr.*

DÆÐA *formatum a dād, in compos. fordæða.*

DÍAR, *m. plur., díi, SE. I 470, 4; díá fjörðr, liquor deorum, mulsum poeticum, il. poesís, breytir díá fjardar, poeta, SE. I 236, 4. 470, 4. Ý. 2 díar exponuntur per drottmar et hofgoðar, pontifices, qui sacrificia exercebant et jus dicebant.*

DIGIR, *bos, SE. II 566 pro digni.*

DIGNI, *m., bos, SE. I 587, 2, vide digir et dirnir.*

DIGR, *adj.*, *crassus: digrir fingr crassi digiti, Rm. 8. Metaph. digrt orð, in sing., gravis calumniatio, Skálðh. 3, 8; alias digr orð, in plur., magniloquentia, magnifica ostentatio, Nj. 143. Vide hálsgigr.*

DIGRALDI, *m., servus, (vir crassus, digr, term. aldi), Rm. 12.*

DIGRAZ, *crassum fieri, corpus facere; de gravida femina, Skálðh. 7, 32.*

DÍGULFARMR, *m.*, *onus catini, (digull, farmr), aurum v. argentum, SE. I 404, 1.*

DÍGULJÖKULL, *m.*, *glacies catini, argentum, annulus argenteus, (digull, jökull): mórð óx, mildiugr sverði, (malo sparði) | mjök lítt díguljökla, HR. 28, hoc ordine: mórð óx mjök, mildiugr sparði lítt díguljökla, pugna vehementer increvit, rex argento parum pepercit.*

DÍGULL, *m., mucus; Edda Lóvasina: nef er kallat dígulhús, því dígull er hor, nasus appellatur dígulhús (domus muci), nam dígull est mucus. Hordígull occurrit FR. II 149, ubi var. lect. est hordingull mucus dependens.*

DÍGULL, *m., catinus, catillus fusorius, SE. I 402, (Sec. dígel, Dan. Digel, id.);*

eldr dígla, *ignis catinorum, aurum*, *Ha.* 291, 2; *drifgagl dígla, annulus aureus*, *Korm.* 19, 10.

DÍGULSKAFL, *m.*, *nix catini*, (*dígnull, skañ*), *argentum*, *SE.* I 404, 4; *in plur. dígulskaffar annuli argentei*, *Ha.* 258, 4.

DÍGULSNJÁR, *m.*, *uix catini*, (*dígull, snjár*), *argentum*, *in dat. sing. dígulsnjáfi*, *Eg.* 82, 2.

DÍGULSVEITI, *m.*, *sudor catini*, (*dígull, sveiti*), *aurum vel argentum, fold dígulssveita femina*, *Sturl.* 9, 19, 1.

DÍK, *n.*, *lacus; de fluvio*: flæði djúpt of — | diki Norðymbra líkum, *de amne Thesa*, *F. XI* 191. Diki, *n.*, *idem*, *SE.* II 128, 2, *ubi*: sík, lá blær á diki; *mare*, *SE.* I 575, 1; díkis bokkar *anguilla*, *Korm.* 26, 1, *quo loco minus recte dýkis*, *per y*, *cf. Eg.* 72, *OII.* c. 11 159, *F. VII* 191.

DIKTA, (*-aða, -at*), *v. a.*, *excogitare*: eithvað klókt mun Drottinn dikta aliquid *subtle* Dominus *excogitabit*, *Lil.* 39. — β) diktaðr dauða úrskurðr *pronuntiata sententia damnatoria*, *Nik.* 48. — γ) *versus facere*: dikta mærdar vín, *mannsaungs spil*, *Skáldh.* 3, 56, 1.

DÍKTR, *m.*, *vena poetica*, *Lil.* 92.

DÍLI, *m.*, *macula*, *id. qu. flekkur, blettur, pros.* *F. III* 125: brenna e-m illan dila, *malam alicui maculam iniurere, i. e. clade adficere*, *Fbr.* 44, 3 (*GhM.* II 400), *et mox in prosa*: seint mun sá dili gróa, *er þú hefir þar brent*.

DIMMR, *adj.*, *obscurus*: dimt regn, *pluvia obscura, i. e. deusa, copiosa*, *Rekst.* 31, *cf. myrkr*; *de voce*: til dimmum ljóðum *valde quam obscuro vociferatu*, *Nj.* 93, 2; *de colore, ater*: inn dimmi dreki *ater draco*, *Vsp.* 59. *In prosa*, ský dökk ok dimt, *F. XI* 136, *et verb. dimma de oborientibus tenebris*, *F. VIII* 305. *Vide dymmr*.

DÍMUN, *f.*, *insula Færoensis, Dimuna*, *SE.* II 492.

DÍNA, *f.*, *id qu. dýna, Duna fluvius*, *Krm.* 3.

DINI, *m.*, *ignis*, *SE.* II 486 (*omissum II* 570).

DIRNIR, *m.*, *bos*, *SE.* II 483, *pro digni*. DIROKKR, *m.*, *homo ignavus, iners, imbellis*, *SE.* I, 532. II 547. 610; *dirókr*, *II* 464; *al. dirækr, dirökkr, drokr*.

DÍS, *f.*, *soror*: heitir ok systir, *dis*, *jóddis*, *SE.* I 538; *Loga dís, soror Logti, Skjalda*, *Y.* 22, 1; *dís skjöldunga, regum consanguinea, de Bryuhilda*, *Sk.* 3, 18, *de Sigræua, Völs.* 18. — 2) *femina*, *SE.* I 318, 1. 557, 2; *de regina*, *Ghe.* 37; *dís úlfhugud femina lupinã indole*, *Sk.* 2, 11; *de ancillis, dísir dramblátar feminæ superbæ*, *F. X* 194, *ubi scribitur dýsir per ý*. — 3) *dea, nympha*: heim bjóða mér dísir, *er frá Herjans hüllu hefir Óðinn mér sendar, dea, quas a Valhalla misit Odin, i. e. bellonæ cæcilegæ, Valkyriæ*, *Krm.* 29; *dísir, dreyra svells (mens) dýsfúsar, deæ strepitum eusis amantes, deæ præliaræ, bellonæ*, *Vigagl.* 27, 3, *SE.* I 490, 1; *dísir högna mans hlýrna, deæ clipeatæ, clipeis armatæ, bellonæ*, *Ha.* 236, 4; *dís Herjans,*

dea Odinis, bellonæ, *Gk.* 18, *ubi in dat. sing. dísí*; *dis goða bekkjar, dea, in scamno deorum accubens, de Idunna*, *SE.* I 312, 2; *dísir Drottins mála, nymphae deo familiares, virginæ sacræ, Dívæ, Söll.* 25. — β) *absol., bellonæ*: *disar gjóðr, lestris bellonæ, corvæ*, *Hg.* 5, 2. — γ) *in appellationibus feminæis*: *dís dvergranns, dea, nympha lapidis (torquis), femina*, *Ha.* 83; *dís eydraupnis, annuli, id.*, *Fbr.* 16; *d. fagrmjóls Fenju, auri, id.*, *Nj.* 78, 1; *d. lægis elds, auri, id.*, *GS.* 19. — δ) *parcæ, dísir víldu svá*, *SE.* I 280, 3. — ε) *deæ tutelares, familiares, genethliacæ, id. qu. fylgjur, kynfylgja* (*FR.* I 122; *spádisir, FR.* I 144); *hæ fere describuntur ut bellonæ, gladiis et galæis ornatæ* (*F.* II 195): *hygg ek við hjálmum | hingat konnar | til Danmerkr | dísir vorar, FR.* II 47, 2, *et mox dísir dauðar — heill hofna*. — Framvísar dísir, *deæ providæ, quarum una dicitur hjálmfaldin ilnir armleggjar orma, nympha arnullarum, galæa redimila*, *Hild.* 33, 1; *úvar dísir, sævæ, iratæ deæ, Grm.* 52; *tálar dísir, dolosæ, malevolæ, infidæ, Sk.* 2, 24; *afsynja dísir abalienatæ, Am.* 25; *adde Bk.* 1, 9, *Haund.* 27; *fira dís dea tutelaris hominum, Vigagl.* 9, 1. (*in dat. dísí*), *in pros. hamingja. In compositis*: *hirdidís, jóddis, óndridis*.

DÍSKR, *m.*, *catinus, patina*: *Heljar d. fames, v. Hel*.

DJARFHÖTTR, *m.*, *cucullus audaciæ, (djarfi audacia, höttr)*: draga djarfhött yfir skór *audaciam sumere*, *Ad.* 3.

DJARFI, *m.*, *audacia, v. djarfhöttur et ógndjarfi*.

DJARFR, *adj.*, *audax*, *Fbr.* 26, 3, *v. frýja*; *vide eggdjarfr, fólkdjarfr, gunndjarfr, hildardjarfr, hjórdjarfr, manndjarfr, meginðjarfr, ógndjarfr, regndjarfr, sökndjarfr, vâpndjarfr, vígdjarfr, þingdjarfr, þróttardjarfr*.

DJÖFUL, *m.*, *diabolus*, *Mg.* 14; *djöfuls, þrælur, servi diaboli, de hominibus paganis*, *F. VII* 84, 2.

DJÚP, *n.*, *altum, mare*, *SE.* I 575, 1; *djúps eldr, ignis maris, aurum*, *Fbr.* 25, 2; *djúps valfasti, id.*, *F. VII* 51, 2. — β) *profundum*: *líðskjálfar djúp, turres v. portæ profundorum, ∴ fossis circumdatæ*, *Ghe.* 14; *pl.*, *djúp dorgtúns profundum maris*, *SE.* II 236, 2; — *niðaborgar, cæli, ibid.* — γ) *djúp*, *SE.* I 296, 3, *referri potest vel ad proximum akorn, ∴ corda profunda, vel ad remotius rastar, ∴ djúprúst, unda alta, vortex, gurgæ*.

DJÚPHUGADR, *adj.*, *alti ingenii, profundum consilii*, (*djúpr, hugaðr*), *callidus, astutus*, *SE.* I 310, 2, *de Lokio*; *de Thore*, *SE.* II 156, 1. *Respondet Græco βαθύς*.

DJÚPLEIKR, *m.*, *altitudo, profunditas; id. profundum*: *sökkvaz í djúpleik jarðar, in profundum terræ præcipitari, de diabolo*, *Lil.* 9.

DJÚPR, *adj.*, *altus, profundus*: *ketill rastar djúpr, lebes milliaris profunditate,*

Hjmk. 5; djúpr marr altum mare, Alem. 25; dögg djúpra benja, ros altorum vulnerum, sanguis, Korm 27, 4.

ÞJÚPRÁÐR, adj., profundus consilii, (djúpr, ráðr a ráð), profundæ sapientiæ, Mg. 1, 5, ut Græc. βαθυβόλος.

ÞJÚPRÖÐULL, m., sol maris, (djúpr, röðull), aurum, Y. 5, SE. I 32 (AR. I 249).

DÖ, 1. sing. et 3. plur. impf. ind. act. v. deyja: dö moriebantur, Am. 63.

DÖCT, pro dögg, f., pluvia, F. VII, 349, 3, vide dögg.

DÖF, f., hasta, SE. II 477. 561; proprie, ut videtur, id. qu. Dan. Dabe, paviola, vide daf, döffen Dafar Darradar hastæ, Ghe. 4.

DÖFI, m., torpor, cogn. daufr, vide hoddofi. DÖFLEN, hasta, SE. I 569 var. 19. II 477 döf lænz, II 621 dauflenn, ut recta lectio videatur döf, lænz (id. qu. lensa).

DÖFNA, (ada, at), v. n., torpere, ohtorpescere; it. vires amittere, languescere: eit döfnar, renenum languet, vim amittit, Gd. 61.

DÖFRAR, f., plur., tractus habitatus in Gudbrandsdalia Norvegiæ, prope montem Dorricum; Dofra drottinn, dominus Dovriæ v. tractus Dovrici, præses Norvegiæ, de Hakone dynasta, ÖT. 26, 1, F. I 123, 1. Undalinus in Descr. Norv. p. 39 adfert Dovre, prædium cum templo, in Gudbrandsdalia monti Dovrico proximum, unde nomen montis derivat.

DÖFRI, m., gigas, SE. I 551, 1; vide de eo F. X 172—175.

DÖGG, f., ros, plur. döggvar, rores, imbres, Vsp. 17; draupnis d., ros Dropneris, aurum, Korm. 8, 2; d. benja, sára, ros vulnerum, sanguis, Korm. 27, 4; Gþ. 15, ubi dat. dögg: lýða spýttu beimar blóði | blóð synjafi andar þjóðum | seggja flóði af hördum höggum | högginn ferð i sára dögg, ubi cohærent, lýða ferð, högginn af hördum höggum seggja, flóði i sára dögg, multitudo hominum, percussa duris ictibus virorum, sanguine perfusa fuit; dreyra d. ros sanguinis, id. qu. dreyri sanguis, FR. I 284, 1; dögg absol. de sanguine, Korm. 12; hræfa d., ros cadaverum, cruor, SE. I 372, 2; vopna d. ros armorum, id., þ. Hlæð. 8, 2, idem est döet vápna, F. VII 349, 3. In compositis: ángeddögg, eydögg, fleindögg, harmdögg, hjördögg, kleppdögg, morgindögg, umdögg, valdögg. öldradögg.

DÖGGFREYR, m., deus pluriæ, (dögg, Freyr): Draupnis döggfreyr, deus pluriæ Dropneris (auri), vir, ÓH. 239, 1.

DÖGGILTR, adj., rose coloratus, rorans, (dögg, litr, adj.), de correis, Völs. 30 (Hund. 2, 41).

DÖGGÓTTIR, adj., rorulentus: döggóttir dalar valles rorulentæ, Hund. 1, 43.

DÖGGSKAFI, m., clipeus, SE. I 572, 1, (II 478 döggskafe, II 562 döggskafe, II 621 dauggskafi), quasi vorem radens (dögg, skafi a skafa), quod gestatus terram attingat margine inferiore, simili ratione ac pars ima raginæ döggskórr dicitur (vide akr). Forma daugskapi, quam offert Olavins in

NgD. 80, conjectura esse videtur. Haud absimili ratione Angl. „pedes” dicuntur dewbeaters, rorem percadentes.

DÖGGVA (döggvi, dögða), v. a., irrigare, irrorare: þær (ár) munu döggva | dýrar jarðir | geðs i ghestum | gollorheimi, ea flumina irrigabunt eximia corda in splendidis pectoribus, Merl. 2, 82; þá er dögdist vatni quum aqua lustratus est (Christus), Lil. 37.

DÖGLA DEILIR, vir, tantum Nj. 79. Jonsonius ducit a nom. döggull, adj., rorans, destillans, (dögg), id. qu. draupnir, (drjúpa), annulus; G. Pauli a deigull, catillus fusorius. G. Andræ vertit „arma”, nihil adstruens; B. Haldorsonius, arma, in specie galea. Significatio hujus vocis adhuc in incerto est.

DÖGLINGAR, m. pl., stirps regia a Dago oriunda, SE. I, 522 var. 1, FR. I 35 7, Y. 24; reges, Hg. 33, 9, Fbr. 50; döglings öðlinga, rex regum, Deus, G. 5; in sing. sæpe, pro rege, SE. I, 524.

DÖGN (dogn), n., dies, id. qu. dægr, SE. II 140, 1, ubi dánar dogn=dánardægr dies fatalis; Dan. Dögn, Sec.dyg (cf. vatn et vatr).

DÖGR, n., vide dægr.

DÖGURÐR, m., prandium (id. qu. dagverðr), FR. I 262, 1; hvitr dögurdr cibis lacteus, F. V 177, 2.

DÖKK (döce) legendum F. V 349, 3 pro döet, v: dökk=dögg, ros, ut dökkskórr=döggskórr, FR. I 173 var.; vápna dökk sanguis, v. dökkvalr.

DOKKMARR, m., equus lacunæ: víka d. navis, a víka dokk, lacuna sinuum, gurgis maris, profundum mare, et marr, equus, runnr víka dokkmara, lucus navium, vir navi-
culator, it. vir, homo, Hltd. 20. Dokk, f., lacuna; dökk, id., Gþl. 393 et Lex. B. Hald.

DÖKKR, adj., niger, obscurus; de serpente, ut brunn: dökk lyngs hrokkinnseidr, niger, tortuosus serpens, G. 16; epith. Draconis (navis), dökk ormr, F. II 181, 1; maris, dökk marr, SE. I 316, 2; undæ, dökk bára, Hh. 31, 2; pugna, dökk róma, F. III 219, 2; dökkvar hlíðir clivi obscuri (silvosi), Hund. 1, 43; dökkvar konur femina nigre, Söll 58; (in) dökkva hlökk háborgar skins nigra Dita fulgoris æquorei, femina nigris capillis conspicua, Hltd. 34. Vide dekk, deykk, et composita hamdökk, ödökk.

DÖKKSALR, m., ædes obscura, i. e. (sec. R. S. Raskium) umbrosus et silvoscus locus, svana dals d., lucus maris, i. e. aut insulæ silvoscæ, aut ipsa Selandia (Selundr, lucus maris), Danmörk svana dals dökk-salar, vel Dania, multis silvosis insulis constans, vel Dania, sedi regiæ, quæ in Selandia est, subjacens, ÓH. 182, 7. Hkr. T. VI, suscepta var. lect. djúpsvala, construi svana dals djúpsvalr marino profundo algidus.

DÖKKVA (dökkvi, dökkla, dökk), v. a., obscurare, nigrum reddere, contaminare: Brigðr er heimr sú er hugðag vinfastan, hann dökkvir sið manna, ille (mundus) con-

taminat mores hominum, *Has.* 55; *intrans. cum accus. subjecti*, dag dökta dies obscuratus est, *SE.* II 196, 3.

DÖKKVALR, *m.*, *niger accipiter*, (dökkur, valr): *d. dólgbands, niger accipiter gladii, corvus (insolita ratione), quare sic resolvère placet: dökkvalr, m., accipiter roris, (dökk = dög, valr), dökkvalr dólgbands, accipiter roris gladii (sanguinis), corvus, IIS.* 1, 1.

DÖLG, *n.*, *hostilitas, bellum, pugna*, *SE.* I 563, 1, *ubi inter pugnae nomina recensetur*. Dólgs sjötull, *sedator (sedatrix) hostilitatis, auctor pacis, de mola Grottió*, *SE.* I 386, 2. — β) *hostilis animus, ira, dólgs akarn, glans hostilis animi, glans iræ, cor*, *SE.* I 296 — γ) *dólg*, *SE.* I 298, 2; *vide in kólga*.

DÖLGBAND, *n.*, *numen pugnae*, (dólg, band), *Odin vel Bellona: dökkvalr dólgbands, niger Odinis v. Bellonæ accipiter, corvus, F.* I 48, 1; *dólgbands etiam legg.* 2 *codd. IIs.* 1, 1, *et Fsk.* 27, 2.

DÖLGBRANDR, *m.*, *ignis pugnae*, (dólg, brandr), *gladius: dökkvalr dólgbands, niger accipiter gladii, corvus, IIS.* 1, 1, *quantum non adsunt regulæ Eddicæ, quæ permittant corvum ab gladio denominari, vide dólgband. Alterum tamen exemplum vide in dólglinnr. Sed vide veram analysin sub dökkvalr*.

DÖLGEISA, *f.*, *favilla pugnae*, (dólg, eisa), *nimbus telorum, jaculatio: reka dólgeisu, spargere tela, pugnam facere, Hg.* 5, 2.

DÖLGLINN, *m.*, *serpens pugnae* (dólg, linnr), *gladius: beitr dólglins, vibrator gladii, pugnator, vir, Plac.* 10.

DÖLGLIÐ, *n.*, *liquor pugnae*, (dólg, lið), *sanguis: dólglíðs svann corvus, ejus bræðir præliator, ÖH.* 4, 3.

DÖLGLJÓÐ, *n.*, *lumen pugnae*, (dólg, ljós), *gladius: skyndir dólgljóss præliator, SE.* I 322, 5, *Fsk.* 109, 1; *F.* VI 140, 1 *habet dólglauß, pugnae expers, a pugna alienus, imbellis*.

DÖLGMADR, *m.*, *vir pugnator* (dólg, maðr) = *hermaðr: dauðir dólgmenn: homines mortui, lect. membr. Hund.* 2, 49.

DÖLGMINNIGR, *adj.*, *memor pugnae*, (dólg, minnigr), *bellicosus, F.* II 279.

DÖLGR, *m.*, *hostis*, *SE.* I 536, *Bk.* 2, 21, *ubi est um-dólgr, ut ofdólgr, redundante um; dólga dynr, strepitus hostium, pugna, Hund.* 1, 19; *dólga fundr congressus cum hostibus, SE.* II 216, 1; *dólgs senna, rixa cum hoste, prælium, F.* II 318, 1; *dólga saga, id., ÓT.* 28, 1; *dólga fang, lucta cum hostibus, pugna, dólga fangs menn milites, ÓT.* 120, *sed sec. membr. E., dólga väng, campus hostilis, campus prælii, dólga vängs börr, præliator, bellator. In appellationibus personarum: Jóta dólgr, adversarius Jotorum, rex Svecicus, ob bella cum Danis gesta, Ý.* 18; *sic Ála dólgr, Ý.* 33, *Tunna dólgr, Ý.* 30, *FR.* II 12, *Frisa dólgr, ÓT.* 123, 1; *dólgr draupnis niðja, inimicus annulis, vir liberalis, Ad.* 23. *Sic hlenna dólgr, hostis raptorum, furum, rex justitiam exercens; F.* VI 197, 1; *dólgr jötna, adversarius gigantum, Thor, SE.* I

252; *d. Loka Heimdallus, d. Fenrisúlfs Vidar, d. Haðar Valius, d. Vala Hóðus, d. goða Lokius, SE.* I 262—268; *dólgr manna, hostis hominum, gigas, SE.* I 280, 2. — β) *in appellatione membri virilis (ut jótunn), SE.* Eg. 238. — 2) *nanus, SE.* II 469. 552. *In compositis límdólgr, ofdólgr (um-dólgr, Bk.* 2, 21), *sökudólgr*.

DÖLGRÖGNIR, *m.*, *deus pugnae*, (dólg, rögnir), *pugnator, vir bellicosus, fortis, Ghe.* 31, *Sturl.* 6, 15, 4.

DÖLGSKÁRI, *m.*, *mergulus pugnae, pul-lus prælii*, (dólg, skári), *corvus: dólgskára magnandi, alens corvum, pugnator, bellator, SE.* I 488, 3.

DÖLGSPOR, *n.*, *vestigium pugnae*, (dólg, spor), *vel forte rectius vestigium pugionis (pro dólkspor, dólkr, spor), vulnus, Vóls.* 29 (*Hund.* 2, 40). *Dálkr pro dólkr, culter, occurrit, F.* I 180 *id. qu. tygilknifr F.* XI 149.

DÖLGSTÆRANDI, *m.*, *pugnam augens, ciens*, (dólg, stæra), *bellator, Hh.* 43.

DÖLGSTRÁNGR, *adj.*, *acer in pugna*, (dólg, stránger), *Mg.* 20, 1.

DÖLGSTRÍÐIR, *m.*, *inimicus hostibus*, (dólgr, stríðir) *pro dólga stríðir, qui hostibus incommodum et molestiam adfert, vir bellicosus, de Sigurð Ribbungo, Ha.* 146.

DÖLGSTYRANDI, *id. qu. dólgstærandi (y=ø), F.* VI 269.

DÖLGSVALA, *f.*, *hirundo pugnae*, (dólg, svala), *corvus, dólgsvölu barmi, frater corvi, corvus, fæðir dólgsvölu barma, altor corvorum, præliator, vir, Eb.* 17, 1, *ubi sic construe: farmr Fornu (i. e. Tinforna) sjóðs kom síðan und snarráðan fæði dólgsvölu barma*.

DÖLGVÍÐR, *m.*, *arbor pugnae*, (dólg, víðr), *præliator, vir, Bk.* 1, 29.

DÖLGPÖRINN, *adj.*, *auidax ad pugnam* (dólg, þorinn), *Merl* 1, 47.

DÖLGÞRASIR, *m.*, *nanus*, *Vsp.* 14 (*cupido pugnae vel contentiois, dólgr, þrasir*).

DÖLGÞVARI, *m.*, *nanus*, (dólg, þvari), *SE.* I 66, 2.

DÖLI, *m.*, *vir ignavus, iners, in semistr. manca, Sturl.* 4, 20, *Cf. Norr. Döle fatuus*.

DÖLPR, *m.*, *tunica, intervestimentorum nomina est in SE.* II 494.

DÖMARI, *m.*, *judex: d. heims deus, G.* 39. *Vide yfirdómari*.

DÖMENDR, *m. pl.*, *judices: réttir dómendr Dana þjóðar, veri principes, de viris excellentibus, FR.* II 55, 2.

DÖMR, *m.*, *judicium, existimatio: dómr um dauðan hvern, judicium de mortuo quocunque, fama post mortem superstes, Hæram.* 77; *efstr dómr, judicium extremum, supremum, Lb.* 26, *Has.* 26, *Sturl.* 4, 5, 2; *fullir dómar, judicia juste constituta, judicia plena, justo judicium numero, Bk.* 1, 12. — β) *dómr norna, decretum parcarum, fatum a parcis decretum et constitutum: illr er d. norna, FR.* I 508, 2; *hafa norna dóm, mortem oppetere, obire, Fm.* 11; *njóta norna dóms, fato fungi, mori, Ý.* 52; *dóms draumr, somnium fati, i. e. somnium præventum fati,*

quo fatum vel pœna fatalis portenditur, Fbr. 16, Vigagl. 9, 1, quamquam loco posteriori construi possunt felligudr fólkvandar dóms, Guuna iudicium ensium exercens, dea præliorum arbitra; dóms dómr, DrþS. ubi sic: fram gekk dóms at dómi | dómsþakr, hinn er lög rakti, quo loco forte construi debent dóms lög leges iudiciales; effatum, sermo: lóga dímur, sermo gigantis, aurum, ejus Fréyr, vir, Ar. Hjórl. 6, 2. — γ) vopna dómr, iudicium armorum, prælium, Sturl. 7, 30, 2; brimis dómar, iudicia gladii, pugna, Völs. 9 (Hund. 2, 25); darra dómr, iudicium hastarum. id., vide dómrreynir, it. hjúrdómr; sic et Svólús dómr, iudicium Odinis, pugna Rekst. 3, et Gúndlar dómr, iudicium bellonæ, F. XI, 138, 3, fatum, cf. FR. I 402. — δ) res: heilagr dómr, res sacra, sanctæ reliquiæ: h. d. himils, regis (mortui) sanctæ reliquiæ, suus regium, Ólafsr. 62; helgir dómar res sacræ, Lb. 32, ubi blómi helgra dóma, de sancta cruce; dýrr dómr, res pretiosa, de religione Christiana, F. I 267; heiðinn d., res ethica, ethaicismus, paganismus, F. II 53, 2; mörk heiðins dóms, terra pagana, de Norvegia, F. XI 138, 5; heiðinn dómr, de terra pagana: þann var vondt at vinna | vóm í heiðnum dómi, Ísl. II 50, 1. De vegetabilibus, Magn. p. 502: lét upp vaxa hina fegstru dóma ok hinn sestasta kornskurð — ε) in compositis: bekkdómr, brekdómr, fellidómr, hjúrdómr, jarldómr; konungdómr, megingdómr, regindómr, salardómr, svikdómr, vápnadómr, visdómr, húrdómr; in horum quibusdam, ut in brek-, vis-hór-, dómr terminationi inserit.

DÓMRREINIR, m., iudicium experiens, periclitans, (dómr, reynir): darra dómrreynir, iudicium hastarum experiens, pugnae periculum faciens, præliator, it. simpl. vir, homo, Nj. 78, 1.

DÓMSÞAKR, adj., peritus iudiciorum, (dómr, þakr), juris peritus: d., hinn er lög rakti, DrþS.

DÓMVALDR, m., iudicium exercens, (dómr, valdr), iudex, de Deo, Sóll. 29.

DORG, f., arundo piscatoria, Grm. præm. dorgar land, terra arundinis piscatoriæ, mare, SE. I, 324; dynströnd dorgar, id., SE. I, 326, 5, dorgar vängur, id., eldreid dorgar vängs femina, Jd. 3. Hoc instrumentum piscatorium describit Stromius I 435, icon ejusdem Tab. 3, 7; vide et Félagsr. III 195 sequi; hinc verbum Færøense, dýrgja (Ísl. at dorga), arundine pisces capere. Germ. tantum in sermone Brandenburgico Darge, die, hamus ex orichalco, ad lucios capiendos. Dorgar bünd funes piscatorii, Gdþ. 51.

DORGÞÚN, n., pratium, campus arundinis piscatoriæ, (dorg, tún), mare: djúp dorgþúns profundum maris, SE. II, 236, 2.

DÖRI, m., nanus, SE. I, 66, 2, Fjölsm. 35, cf. duri, durinn, durnir.

DÖRR, m., ensis r. hasta (id. qu. darr) raro occurrit; SE. non habet hanc vocem, quam affert Olavius in NgD. S3, et in atrophia p. 44: dörr dreif fram at flæði (Mg. 32, 2, F. VI 81, 1). Plur. darrar occurrit

Hg. 33, 2 cum verbo in sing., darrar hristiz hastæ concutiebantur, quo loco Fsk. 22, 2 habet in sing. dörr hristisk (etsi dörr h. l. potest esse plur. a darr, cum verbo in sing.); sed Jonssonius in Gloss. Njalsagæ, sub voce darradr, præfert h. l. lectionem var. darradr hristiz, hasta concussa est. Plur. darrir occurrit Ólafsr. 56, ubi sic: hræðilig var hjörva gnaud, harðar brynjur sprungu, drengir fengu darra nauð, darir á hlifum súngu; dörrir, Merl. 2, 66. Dörr, Sturl. 6, 15, 5, videtur esse plur. apocypatus pro dörrvar hastæ: dörr nian (v. manu) dólgum orum — kvaddir, ut höld pro höldar, Sturl. 6, 15, bil pro bilar, in bil sterka F. R. II 76, 1.

DÓTTIR, f., filia, plur. dætr, it. dættir, qu. v.

DODKA, f., avis species, SE. II 489.

DÖDRKVISA, f., avis species, SE. III 488 ubi divisim, dödr, kvisa.

DRAFLI, m., lac coagulatum, Grett. 19, 3.

DRAFNAR, Korm. 11, 5, sec. lectionem membr. 132, unus bonæ notæ Cod. chart., þrafnar; videtur esse gen. sing. a nom. drafna, m., vel pro drafnar legendum drafna, a nom. drafni, m., id. qu. þrafni, lignum, tigillum, qu. r.; cf. et trafr et sub hac voce adlatam formam trafti, ita ut drafni, trafti, þrafni una eademque vox sit, permutatis inter se dentalibus d, t, þ. Fetils drafni, tigillum lori gladialis, gladius, skerðir fetils drafnar, incisor gladii, vocatur gladius Sköfnungus, qui gladio Heitingo fracturam intulerat, Korm. 11, 3. — 2) gen. sing. a nom. dröfn, f., filia Ægeris, unda, mare, qu. v.

DRAGA (dreg, dró, dregit), v. a., trahere, ducere: d. dag, nótt, sól, de equis, qui diem, noctem, solem trahere credebantur, Vafpr. 11. 12. 13. 14, Grm. 37; de capris, rhedam Thoris trahentibus, hafnir drógu hógreiðar hofreginn fram at Hróngnis fundi capri Thorem ad congressum cum R. protrahabant, SE. I, 280, 1; d. álmar, arcum tendere, Hh. 65, 3; de circumagenda mola, d. steina, lapides molares versare, circumagere, Sóll. 58; d. dólgs sjuölul versare molam, SE. I, 386, 2 et ibid. in prosa I, 376, d. kvernsteina; d. ár at borði remum ducere, GhM. II 110; d. svanfjadrar agitare alas olorinas, Völk. 2; d. skeið fótum curriculum pedibus metiri, FR. I 486, 3; d. brand of þrimu randa, ducere gladium per oras clipeorum, oras clipeorum gladio persequere, SE. I 610, 1; d. everð of grön, gladium ducere per barbam labiorum, i. e. faciem gladio vulnere, FR. I 284, 2. — β) cum accusativo et præpositione; cum at: d. órar at ærum ýtum deliris hominibus vesaniam adferre, SE. II, 216; draga vel at gram fallaciam regi intendere, Sk. 1, 33; d. umráð at stílli regem dolis circumvenire, Ý. 53; cum á: baugar dregnir á bast annuli in phyllyram inducti, Völk. 7; cum frá: d. e-t frá e-m, aliquid abstrahere alicui, abstrahendo ab aliquo avertere, Gefjon dró Danmarkar auka frá Gylfa, terram, futurum Danie augmentum, Gylfrío (bobus aratro

junctis) abstraxit, *Ý. 5, SE. I 32, 1*; cum medal: d. grun medal jöfra *suspiciones inter reges severe*, *Ha. 182, 2*; cum saman: draga saman sveitir *copias contrahere*, *Mb. 4*; cum or: d. hjaldris or spónum, skíðjárn or skíði *gladium e vagina educere*, *GS. 17, Hm. 16*; cum yfir: d. hött yfir skör pileum capiti induere, *Ad. 3, ut d. hött yfir hjálm cucullum super galeam induere*, *Eg. 60.—γ*) part. pass. dreginn tractus, sed dreginn hlunnr phalanga (*tractu navis*) attrita, *ÓT. 40, 1, Ha. 289*; vide slíðrdreginn. — δ) intransitive, ire, proficisci: lírönn dregr grönn or grunni *exiguus fluctus e vadis emergit*, *SE. II 493*; er at hjörðrögi drógum gum in praelium procedebant, *SE. II 114, 2, ubi II 410, 2*; drógumz; skíðir drógu (*Hkr. dróguz*) at vigi naves cursoriæ in pugnam procedebant, *F. III 4*; hoc sensu tó draga idem est ac draga sik vel dragaz. — ε) impersonaliter: dregr at, prope abest, adest, imminet, er dregr at hjaldri imminente praelio, *Ílh. 84*; ský dregr með himni nubes per cælum aguntur, *Nj. 158, 9*; þoku dregr upp, nebula ascendit, *emergeit*, *F. III, 97*; dró slafr af Hafri, loquacitas Hafuris exanuit, Hafur obmutuit, *Grett. 77, 1*. — ζ) dragaz, reci-proce, ad se trahere: Brandr dróst ýta undir B. copias contrahebat, *Sturl. 7, 41, 2*; dragaz lítinn landher saman exiguum exercitum colligere, *Merl. 1, 31*; impersonaliter, lente procedere, dragaz at ygi in pugnam procedere, *ÓT. 130, 1, Ísl. I 165, 2*; hyski drósk til skógar familia se in silvam subduxit, *Ílh. 19, 3*, þjóð tekr dragaz hart sunnan á heidi riri incipiunt magno gradu iter in montana ab austro contendere, *Ísl. II 361, 1*; þjóð dregz víða á veg, *Sturl. 7, 41, 1*; dróguz lít um fjöll ok skóga ægre se per montes silvasque trahebant, *Ha. 182, 1*; mærd dragiz þannig eo transeat oratio, *G. 21*.

DRAGI, m., in compositis, tam transitive, qui trahit, quam intransitive, qui se continet, versatur, vide heimdragi, vatndragi.

DRAGREIP, n., funis tollendi veli, (draga, reip), *SE. I 585. 694, 1*.

DRAGSEIL, f., funis tractorius, ductarius, (draga, seil): d. heyrnar spanna, *Ad. 20*, funis tractorius urnarum acusticarum (i. e. aurium), vertente G. Magnæ et sequentia adnotante: „d. heyrnar spanna vix aliud esse potest, quam vel inauris, pro auro in genere posita, vel aurum simpliciter, ut tempora et frons, propter adfinitatem cum auribus, vocentur heyrnar spanu. Notum autem est, Veteres gestasse aureas et argenteas vittas; unde non improbabile est, hæc metalla a fronte et ejus adjunctis, atque adeo a capite ipso, periphrastice appellari posse; quod etsi in Edda hodierna non exstat, exemplum tamen ejus habeo in Andra Rimu 10., ubi brúna mjöll, nix superciliorum, pro argento ponitur; quemadmodum et in Eyrbyggja, carmine vetula de Glæsero tauro, hadds hallar mjöll, i. e. capilli aule (capitis) nix”. Sed mire placet

ejusdem annotatio 55: „denique nolui omittere suspicionem meam, quod heyrnar spanna d. accipi possit de fama egregia, quæ homines undique ad visendum Arinbjörnum adlexerit”; tum dragseil accipiendum est de fune attrahente, et dragseil heyrnar spanna, funis, qui aures adtrahit, i. e. hominum attentionem advertit vel ad se convertit.

DRAGVANDILL, m., ensis *SE. I 563*; ita dictus est gladius Arinbjörnis (*Eg. 64*), quondam peculium Gusii, Finriorum regis (*FR. II 122*).

DRAMBERÐUGR, adj., superbus, *Gdþ. 36*.

DRÁMBLÁTR, adj., superbus, (dramb, n., superbia, fastus, látr, term.), *F. XI 194*.

DRÁMS ÍVADENDR, *Merl. 1, 153*, legendum videtur draums ívadendr, in somnis ambulantes, (vada í draumi), de hominibus incuriosis ac negligentibus.

DRAP, n., cædes, mors, (drepa), *F. V 235*.

DRÁPA, f., carmen intercalatum, (drepa; de derivatione vocis vide *Eg. p. 428, NgD. p. 139*), *Rekst. 35*, vide et tögdrápa; non semper laudatorium fuisse, docet carmen funebre (erfídrápa) de Thorlevo Breidskeggo (*F. VIII 277*), quod cavillatorium, sed intercalatum, est.

DRÁPNIÐ, n., letale concivium, mortifera contumelia, (dráp, nið), vel pro drápníð, carmen probrosum, (drápa, nið), sic smíðendr drápníða foret id. qu. níðskáld, probrosa carmina conscribentes, *Nj. 41, 4*. Quod attinet ad compositionem cum dráp, (a drepa), conferri potest drápvör tempestas imbribus sæda, et drephríðir, procellæ violentæ, animantibus periculosæ.

DRASIL, m., equus, *SE. II 487. 571*; drasils bógar, armi equi, pro equo, *Ý. 33*; hranna drasill, equus undarum, navis, þreytir hranna drasils, navigator, vir, *Sie. 20, 1*; skorðu drasill, equus destinæ, navis, *SE. I 498, 3*; sunda drasill, equus fretorum, navis; herr sótti sunda drasil copiae navem impugnabant, *F. II 313, 1*; tjalda drasill equus tentiorum (navalium), navis, meidir myrkblás tjalda drasils, cærule navis corruptor, bellator, *ÓH. 41, 1*; vandar drasill, equus veli, navis, *Fbr. 6*. Vide drösuill et composita fagrdrasill, vegdrasill, yggdrasill.

DRASINN, adj., ignavus, iners: lastig dreng drasinn (var. lect. dæsin), ignavum hominem ritupero, *FR. II 128, 2*. (Dan. dröse).

DRATTA (-ada, -at), v. n., tarde se trahere: einu eptir drattar unus tarde gradu pone sequitur (de cauda), *FR. I 484, 2*.

DRÁTTR, m., tractus, (draga), vide megindráttir, tindráttir, þrádráttir.

DRAGU, f., vide drög.

DRAUGHÚS, n., ædes lemuri, (draugr, hús), tumulus sepulchralis, *Völs. 38* (*Hund. 2, 48*).

DRAUGR, m., manes, lemures, spectrum, *FR. I 436, 1. 437, 3. 438, 3; Gdþ. 11*; dat sing. draug: harðgeðjudum draug, *Orkn. 52*; köldum draug, *Skáldh., 4, 19*. — 2) truncus arboris arefactus, in appellationibus

virorum (ut lág et gátt in appell. *feminarum*): örlygis draugr *pugnator*, SE. I 436, 1, ubi in dat. sing. draugi; d. bauga flatvallar, arbor clipei, vir, Ísl. I 162, 2. (F. III 149); d. Hédins vâða (*loricæ*), præliator, ÓT. 28, 1; d. hjarar (*gladii*), vir, SE I 660, 1; d. brimis, id., SE. II 110, 2. Vide composita bendraugr, berdraugr, eldraugr, gervindraugr, herdraugr, hirðidraugr, jóðdraugr, óðaldraugr, vættidraugr.

DRAUMNJÖRUN, f., nox (qs. *dea somniorum*, draumr, njörun), SE. I 510, 2, Alm. 31; draumnjörun, SE. II 460, 1. 485.

DRAUMR, m., somnium: i draumi, in somnio, in somnis, Söll. 83; gánga e-m i drauma alicui in somnis apparere, G. 28; vakna við illan draum, SE. I 372, 1; döms draumr vide dómr. Draums ætlig þær, somnias, credo, i. e. censeo te ineptire vel delirare, Hundl. 7, quod positum putant pro ek ætla þú sêrt i draumi, ek ætla þik dreyini; draums kveð ek þær vera somniare te censeo, H. hat. 19. Vide dráms iðvændr, quod forte est pro draums iðvændr. Forsitan et huc referenda sit phrasis hodierna, mēr er drums (pro draums, dröms), inēitus sum, non possum animum inducere; in Lex. B. Hald. est, honum var drums (a drumbr, stipes), difficilem et inhumanum se præbuit.

DRAUMVÖR, f., nox, (qs. *dea somniorum*, draumr, vör), SE. II 485, vide draumnjörun.

DRAUMÞING, n. plur., somniorum comitia, (draumr, þing): drífa til draumþinga, somniorum comitia frequentare, i. e. cubitum ire, quieti se tradere, Völs. 37 (Hund. 2, 48).

DRAUPNIR, m., nanus, Vsp. 141, SE. I 66, 2. Hinc draupnis drög, onus nani, cælum, draupnis drógar valdr rector cæli, SE. I 318, 1.

DRAUPNIR, m., Dropner, annulus Odinis, ex quo alii annuli destillabant, (drjúpa), de quo vide SE. I 176—178. 342; in Ed. Sæm. nomen non occurrit, sed innuitur Skf. 21. Draupnis eigandi, possessor Dropneris, Balderus, SE. I 260; draupnis dropi, gutta Dropneris, aurum, annulus, SE. I 336; dr. dög (pluvia), id., draupnis döggrfeyr vir liberalis, ÓH. 239, 1; draupnis döggrvar kertir, porrigens annulum, vir, Korm. 8, 2; dr. niðr, Dropnere gnatus, annulus, ofdölgr dr. niðja, inimicus annulis, munificus, Ad. 23; dr. regn, pluvia Dropneris, aurum, SE. I 336; draupnis skattr, thesaurus Dropneris, idem, Eb. 29, 2 (AA. 225). Vide eydraupnir, heiðdraupnir, vegdraupnir, it. dropnir.

DREFIK id. qu. drifsk, i. e. drif ek, festino, eo; drefsk á vit fanga ad prædam capiendam festino, FR. II 128, 2.

DREGG, f., fermentum: hann (Hötrr) lagði fyrir dregg hráka ille sputum suum pro fermento subdidit, FR. II 26, ubi de confectioe cerevisie sermo est; brim dreggjár, mare fermenti, ceretisia, SE. I 246, 1. De aceto, gall blandat með dreggum, fel aceto mixtum, Lil. 58; metaph., bruggandi dauðans dreggjár, fermentum mortis coquens, mortíferas feces miscens, internecina consilia agitans, Lil. 15.

DREGI, id. qu. dragi in heimdregi.

DREGILL, m., tænia, fascia: dregla víðr, arbor tæniæ, femina, Korm. 19, 10; dregla Lin, id., Skáldh. 3, 5; de loro, vinculo tenui, SE. I 110. Gaupna dregill, funis manibus attractus, neruus arcūs, hlaupsíldr dregils gaupna, currentes haleces nerri, sagittæ, conjectura J. Olarii, HS. 18, 2, pro hlaupsíldr egils gaupna; sed appellatio, gaupna dregill, funis manus, pro nerro arcūs, nimis lata est, neque, utpote non satis circumscripta, appellationi poeticæ satisfacit; quare retinenda est lectio hlaupsíldr egils gaupna, vide Egill.

DREGR, qui trahi potest, (draga), vide hógdragr.

DREIF, f., sparsio, dispersio, (drífa); hinc á dreif, sparsim, passim, Ód. 23.

DREIFA (-i, -ða, -t), v. a., spargere, conspergere, adspargere: dreifði hann oss blóði circumspersit nos sanguine, Am. 18 sic SE. I 188: Miðgarðsormr blæss svá eitrunu, at hann dreifir lopt öll ok lög; dreifa sáði í lád terre semina mandare, metaph. Lb. 5: dreifðu, láðs ok lofða | liststýrir! mēr dýru, | leyfðar kendr, í lyndis | lád himnesku sáði cæleste semen in solum animi mei sparge.

DREIRI, m., id. qu. dreyri, FR. II 32, 2, cf. dræri, drerugr, drærugr.

DREKI, m., draco, serpens, SE. I 484, Vsp. 59 de serpente Nidhoggo; dreka ból, cubile serpentis, aurum, G. 38. Vonar drekar, spei dracones, Söll. 54, de malis geniis. Vide flugdrekki, skapdrekki. — 2) navis bellica (a rostro, formam draconis referente), SE. I 582, 3. 430, 2, ÓH. 157, 2, Hh. 62, 1. Vide hvítidrekki (Merl. 2, 41, v. kapp).

DREKKA (drekki, drakk, drukkit), v. a., bibere, potare: cum accus.: d. mjóð mulsam bibere, Vsp. 26, Grm. 13, Hávam. 19; d. drekkju potum bibere, F. V 235; etiam d. odd okreins lögðis e cornu bibere, Ý. 29, 2, et in prosa ibid. drekka horn, de sene decrepito; sic Vd. msc. c. 69, Ólafr at Haukagili var svá gamall, at hann lá i rekkju, ok drakk af horni. — β) absol., ebrietati indulgere: swellist seggir drekka, Merl. 1, 52; því at ferra veit, er fleira drekkir, quo plus potat, Hávam. 12; d. sik móðan potando se defessum reddere, Ghe. 42; drekka menn glaða, SE. I 704; drukkin ebrius Bk. 1, 29; bjóri drukkin poculis ebrius, Ghe. 15. — γ) drekka gyltu sugere porcæ, FR. I 482, 3. — δ) computatione celebrare: absol. SE. I 704, 2; d. jól computatione festum jolense celebrare, H. 16; d. erfi at e-n mortuo quo convivium parentale agitare, Ghr. 8; metaph. d. erfi opt horfinnar gleði, Eb. 29, 1. — ε) drekka á e-n, propinare alicui, convivere cum aliquo, ÓK. 3; mála drekkir á ekkju, SE. II 363, I. 491; þá er ek drakk á mey rakka, Korm. 25, 2, et in prosa, Kormakr drakk tvímenning á Steingerði. Drekkja or kerum e rasis bibere, Grm. 7; absol. d. or, id. qu. d. af, epotare, Eg. 74, 3.

DREKKA, *f.*, *potus*: dverga drekka. *potus nanorum, poesis, carmen*, SE. I 218; hekkjar drekka, *haustus rivi, aqua*, Merl 1, 7; *compotatio, convivium*, gera e-m drekku *convivium alicui adornare*, Og. 11; gera hugins drekku *corvo potum suppeditare*, Hg. 31, 4; ægis drekka *convivium gigantis*, Grm. 44; Völsunga drekka *potus Völsungorum, venenum (quod impune venenum gustabant)*, SE. I 371, 1.

DREKKJA, *f.*, *id. qu. drekka, potus*: drekka drekkju *potum bibere*, F. V 235, cf. F. III 86; dverga drekkja, *poesis, carmen* GS. 32.

DREKKJA (drekki, drekta, drekt), *v. a.*, *submergere, cum dat.*, ek drekta Hl. sonum í haf, H. hat. 19, Gho. 12, ubi *impf.*, drekðu.

DRENGILA, *adv. contr. pro drengiliga*, *masculæ, fortiter*, Ód. 8; *vide alldrengila, fulldrengila*.

DRENGILIGR, *adj.*, *fortis viri speciem præferens*, RS. 2, Skildh. 1, 13.

DRENGIR, *m. plur.*, *funes nautici*, SE. I 585, *id. qu. strengir; hinc drengja = strengja, firmiter constringere*.

DRENGLIGA, *adv.*, *fortiter*: vega d. fortiter pugnare, F. VI 140, 2.

DRENGMAÐR, *m.*, *vir fortis*, (drengr, maðr), Jd. 38, FR. II 305, 3; þat er drengmanni dugir *quod virum fortem decet*, Hugsm. 23, 2, 26, 43, 29, 3, forte et 13, 6 *scribendum drengmanni pro drengmenni*. Gpl. p. 104 *drengmaðr est operarius, et opponitur eis, qui minus sex libris possident; drengmaðr hverr skal eiga skjöld ok spjót ok sverð eða öxi, Frostap. Hinc drengmennska, virtus, animi fortitudo, dugi nú hverr eptir drengmennsku*, FR. II 404; *adv. drengmannliga in Gloss. Njalsagæ sub voce dren-giligr*.

DRENGR, *m.*, (*dat. drengi, GhM. II 294, 2, GS. 32, vulgo dreng, ut SE. I 604, sec. SE. 1) juvenis, rei gloriæque parandæ intentus, nondum rei familiaris cura suscepta*, I 530. — 2) *qui regi alicui vel viris magnæ auctoritatis, vel rusticis, operam suam addidit*, I 530. — 3) *vir fortis et strenuus: hverr drengr quisque vir*, Gha. 36, SE. I 602, 2; *drengs aðal fortis viri indoles*, Krm. 23; *drengja vinr, drottinn, amicus, dominus virorum, rex, princeps*, FR. I 519, 3, SE. I 618, 2, F. VI 51, 2; Þóra drengjamóðir, Thora, *fortium virorum mater*, Hyndl. 17; *drengir heilags Krists, viri, qui sancto Christo operam navant, homines Christiani*, Has. 37, ubi sic: Gumar líta þá gæti, | gengr allr við kjör drengjum | heilags Krists í hæstum | himinljóma guddómi, i. e. *hominibus Christianis omnia ex sententia succedunt. De episcopo, ut strenuo ecclesiæ propagatore: drenginn stóð með dyra slöngu | Dáviðs kóngs á múri hálfum*, Gd. 37; *de rege Davide*, Has. 49; *meyjar drengr, amator puellæ, qui studium et operam puellæ dicavit*, Krm. 20, *id. qu. málvinr ekkja, ibid.* — As. *dreng, miles, vir fortis*. — 4) *rusticus*, Rm. 21. — 5) *in*

compositis: daladrengr, fardrengr, herdrengr, hraundrengr, slækidrengr, snyrtidrengr.

DRENGSPELL, *n.*, *facinus, forti, liberali viro indignum*, (drengr, spell): þat dr. er lengi til minna, *memoria ejus facti, liberalibus viris indigni, diu supererit*, F. VI 282, ubi *sermo est de Norvegis ad partes adversariorum transeuntibus. Sic drengspell oppositum est tǫð drengbót, facinori, quod sortem ac strenum virum decet*, F. II 276, VI 107.

DREPA (drep, drap, drepit), *v. a.*, *cædere, ferire, pulsare, verberare, cum acc.: d. e-n stöngu meðal herða alicui ictum inter scapulas pertica infligere*, SE. I 310, 2; tams vendi ek þik drep domitoria virga te pulso, Skf. 26; drep ek þik Hringnisbana serio te R. peremto (Mjólnere), Lokagl. 62; dr. e-n í hel ad necem verberare quem, Harbl. 26; drepa slöð til græðis, *viam ad mare calcare, ad litus se conferre, de agmine luporum*, Ód. 24; dr. herða klett af hálsl e-m *decutere caput a cervicibus*, Lokagl. 58; hjarta drap stall, *cor solo allisum est*, i. e. *vehementer palpitavit, vide stallr. — β) interficere*, Vsp. 50, F. XI 288, 1; drepað se mutuo interficere, Ý. 23, 1. — 2) *cum dativo, admoveere, tangere: d. höfði í gras caput ad terram demittere, de equo*, Gha. 5; d. heudi á kampa, *manum barbæ admoveere, i. e. manu barbam mulcere*, Hm. 19; d. hendi við e-m, *manu aliquem repellere, rejicere aliquem*, Eg. 82, 4, F. XI 128; d. fæti pede offendere, Sk. 2, 34; drep (katli) við haus Hýmís, *adlde lebetem ad caput H.*, Hým. 30; d. sèr á túngu meðal-kafla, *in gladium irruere, gladio si induere*, SE. I 534, 3; *draptu (o: hendi) á vett vene-ficia contractasti*, Lokagl. 24; d. höfði í ætt caput familiæ inserere, i. e. *gênus suum probare*, Ha. 3, 1, *id. qu. færa sik (færaz) í vett (F. VIII 149)*; d. teiti fyrir e-m, *lætitiæ alicujus obstat, lætitiæ quæ spoliare*, Jd. 14; d. glaumi fyrir e-m, GS. 14; d. niðr sóma e-s *deprimere honorem alicujus*, Nj. 78, 1; d. gamni við e-m, SE. II 632, 2, *videtur esse id. qu. drepa teiti fyrir e-m: Sólmarkar drepr serkjar | Samland við mæg gamni forma mulieris me gaudio privat; drepa skini dvalins leiku solis splendorem interceptere, de caligine*, FR. I 475, 2; þótt áföll drepí ossu stáli, *etsi impetus undarum proram nostram inclinent, vexent, Vita Halfredi; ofríki karla drepr kostum kvenna nimia potestas virorum supprimit conditiones feminarum*, Am. 69. *Intrans., drap þá brátt kosti, tunc conditio subito declinavit, res in pejus lapsa est*, Am. 98; skjýum er drepit, *nubes condensantur, tempestatem par-turiunt*, FR. II 73, 2.

DREPR, *act.*, *qui premit, (drepa, percutere) vide heldræpr, stalldræpr. Frequens est in signific. pass., qui occidi potest vel debet, ut dræp kýr vacca ad mactandum idonea*, Eb. 63; *dræpr maðr qui jure occidi potest*.

DREPRI, *m.*, *id. qu. dreyri, liquor manans: vengis dræri, liquor manans campi, aqua, ut dals dreyri, blakkr vengis dræra,*

equus aquæ, navis, ÖH. 4, 1, ubi Olavins construit dræra þrekr fortitudo bellica, minus ut videtur commode. — 2) sanguis, Hg. 33, 15.

DRÆRUGR, *id. qu. drerugr, dreyruger, cruentus, Ý. 21, 1.*

DRERUGR=**DREYRUGR**, (*qu. v.*), *SE. I 436, var. 12.*

DRESVARPR, *m., Odin, SE. II 472. 555. quasi conector sagittæ, sagittarius, a þræs (SE. II 561), þros (SE. II 478), þravs (SE. I 570), sagitta, et verpa, jacere, conicere.*

DREYMA (-i,-da,-t), *v. impers., somniare (draumr): mik dreymdi ego somniabam, Am. 14; mik dreymdi illa rem malam somniavi, Nj. 62; hvatki er þik dreymir quicquid tu somnias, Am. 19. — β) in somnis apparere, cum acc. subjecti: opt er þat fur ðxnum, er ðnu dreymir, sæpe bores significantur, ubi aquile in somno offeruntur, Am. 19; sett cum nom. subj., þat er fur eldi, er járn dreyma, ignem portendit, quum ferra in somno adparent, Gha. 40, cui constructioni non assimilis est locus F. XI 7—8: en við man ek geta gert ðllum þessum draumum, er þik hafa dreymt fyrir hallarinu.*

DREYPILOGR, *adj., madidus, rorans, humidus, (a dreyppa, stillare facere, activum toð drjúpa): en dreyphilg drúpir | dýnu Rán hjá hánun | — sem álpt á sundi madida instar cygni natantis, Vita Halfr.*

DREYRA (-ir,-ði,-t), *v. n., manare: sár dreyra vulnura manant, Ód. 18, F. II 314, 1; láta e-m dreyra undir, facere, ut cui vulnura manent, letali vulnere aliquem adficere, G. 17; læztu dreyra Buseyru (dat.) mortifera plaga Busorum adfecisti, SE. I 260, 1.*

DREYRBLANDINN, *p. p. comp., sanguine mistus, cruentus: allr er salr sollinn | sanda dreyrblandinu tumens arenarum domicilium (mare) totum sanguine commixtum est, Ed. Lövas.*

DREYRFÁR, *adj., id. qu. dreyrfáðr: dreyrfár (pro dreyrfáar) dróttir milites cruenti, SE. I 372, 1. II 208, 1; dreyrfá (pro dreyrfáa) skjöldu cruentos clipeos, SE. I 608, 1. cf. bláfár.*

DREYRFÁÐR, *p. p. comp., cruore illitus, (dreyri, fál), cruentus: ormr dreyrfáðr, H. hat. 9; eru dreyrfáð | durr á lopti haste cruore illite, Merl. 2, 66.*

DREYRI, *m., liquor manans: d. jarðar, liquor manans terræ, aqua: Engi fier með slnum söngum | söngheyrandi jarðar dreyra | helgat betr, en sólar setra | sætr stjörnari, líringa gætir, nemo melius potest aquam consecrare, Gp. 9; dals dreyri, liquor manans vallis, rícus, amnis: kom ek at dals dreyra ad rícum perveni, Ed. Lövasina; sals dreyri, liquor manans terræ, amnes et torrentes, heimr sals dreyra, domicilium torrentium, saltus et montana, GS. 32; sárs dreyri, liquor manans vulneris, sanguis, svell sárs dreyra, glacies sanguinis, gladius, Sturl. 5, 4, 5., járna d. sanguis, Söll. 76; raudr dreyri, ruber liquor, sanguis, Vsp. 37. — 2) sanguis, Grm. 51; Kvásis dreyri, sanguis Kraseris, pœsis, carmen, SE. I 241,*

4. Vide valdreyri. — 3) fluxus sanguinis, dreyra vers, sonus, stridor fluentis sanguinis, pro pugna cruenta SE. I 292, 3. cf. blóð 2

DREYRREKINN, *p. p. comp., cruore perlitus, perfusus, (dreyri, rekinn), Nj. 158, 2.*

DREYRSEKR, *adj., pro dreyrserkjadr, cruenta tunica indutus, (dreyri, serkr), Rekst. 29, sec. formam toð bláserkr, gránerkr; sed F. II 279 pro dreyrserks habet dáðstyrk.*

DREYRSTAFIR, *m. pl., id. qu. dreyri, sanguis, (qs. tigræ sanguinæ, dreyri, stafir): sól, sett dreyrstöfum, sanguine perfusus, Söll. 40.*

DREYRUGR, *adj., cruentus, sanguineus, sanguine perfusus, vide et drerugr, drærugr, drorugr, drörugr; quoties vocalis immediate sequitur syllabam ug, vox contrahitur, elisa vocali u, quemadmodum in omnibus adjectivis in egr, igr, ogr, ugr. v. c. dreyrgu saxi cruenta prora, Hb. 11, 1; dreyrgar, Bk. 2, 30, ÓT. 128, 1; dreyrga steina, Söll. 58; sed dreyrugt sverð cruentus gladius, Korn. 27, 4; dreyrugr málmr, F. VII 58, 1; dreyrug hrög, spjör, vörn, FR. I 296, 1, Hófuðl. 10, Ý. 18; drerugra benja cruentorum vulnerum, SE. I 436, 2; nam dreyrgra darra, Jd. 9, F. I 161 pro forma rariore habendum.*

DREYSSA, *v. n., superbiere; part. dreyssandi, superbiens, superbus, Gd. 31.*

DRÍF, *n., adsperso maris, vento særiente, (drífa), it. tempestas: örva drif, tempestas sagittarum, pugna, ÖH. 247, 2; gen. plur. drífa in compos. drífalregg, drífaveðr. Vide brimdrif, hjaldrdrif, sædrif, ördrif.*

DRÍF, *f., id. qu. drif v. drífa: drifar hregg, id. qu. drífahregg, ÖH. 15. Vide sigdrif, ættidrif.*

DRÍFA, *f., tempestas nigra, nimbus nixium; drífu-veðr, id., FR. II 81, 1; drífa gjörninga vífs, tempestas nigra, a venefica excitata, Eb. 40, 5 (GhM. I 760). In circumscriptione pugne: drífa Atals, Hárs, Illakkar, Sigars, pugna, F. VII 58, 3, SE. I 414, 5. 418, 3, Nj. 30, 2; fleina (telorum), mistar nifs (ensis), randa (clipeorum), id., ÖH. 242, Hg. 6, F. II 316, 2; örva d., nimbus sagittarum, prælium, HS. 6, 4, F. I 174, 2; boga d., nimbus arcus, jaculatio, pugna, Fsk. 183, 3 quæ sic: Myndi at seima sendir | svá brátt hafa látit (spjót flugu langt i ljótri) líf sitt (boga drífu). In descriptione auri v. argenti: d. hauka ness, nix manus, argentum, hriðinjótr hauka ness drífu, custos argenti, vir, Eb. 19, 12; Kraka drífa, nimbus a Krakio sparatus, aurum, Blökk Kraka drífu, dea auri, femina, Hh. 32, 2. — 2) pugna, Cod. Worm. pro dríma, SE. I 563, var. 4. II 559. — 3) sagitta, SE. I 570, 2. — 4) in compositis: hjálmdrífa, hjódrífa, hlemmidrífa, kofdrífa, loptdrífa, þingdrífa.*

DRÍFA (dríf, dreif, dríft), *v. n., festinare: d. á flóttu in fugam se conicere, Si. 5, 3; d. til hömlu ad scalnos confluere, de classiariis, Ha. 278, 2; d. til reipa ad ru-dentes festinare, de uantis, Sic. 5, 2; d.*

á vit fanga vide drestik; vör drifum upp á skeiðar in naves (hostium) transcendimus, ÓH. 48, 2; Yngvi drífr at hreggi hlífa, rex ad prælum festinat, in prælum ruit, SE. I 676, 7; d. á dyr at sjá festinare domo mare versus, Völk 18; d. til draumþinga cubitum ire, Völs. 37 (Hund. 2, 48); drif þú at vegi, in viam te aufer, apago te, Fjölsn. 4; láta drífa undan, abripere se, cedere, aufugere, Mg. 6, 1. — β) spargi, ferri, volare: dreif or hölda hausum | heitr á brynjur sveiti fluxit ex virorum capitibus calidus in loricas sanguis, Krm. 6; dreyri dreif á saumfúr, Orkn. 15, 2; alda drífr í augu oculi aqua marina adsparguntur, Orkn. 80, 1; dörr dreif of hauga, hasta per tumulos ferebatur, volabat, Mg. 32, 2; impersonaliter cum dativo: dörrum dreif, hasta crebro ferebantur, dense volabant, ÓH. 14, 3; löðri dreif á lypting puppis spuma maris adpersa est, Mg. 20, 2; rauðri mjöll járna þrumu dreif, F. VII 349, 4; hagli strengjar drífr sagittæ volant, SE. I 418, 4. Part. pass. drifinn adpersus: d. döggu, Vegtk. 10; d. sveita sanguine conspersus, Krm. 1; d. blóði sanguine perfusus, Ísl. II 268, Lb. 30; d. í dreyra, Grm. 51, Hg. 33, 15; sára ár varð drífin gladius (sanguine) conspersus est, Eb. 19, 4; Gefnar mey, drifin Gautreks svau brautar glóðum, res pretiosa, auro obducta, inaurata, SE. I 350, 1; d. hvarmþey, Freyju, id., SE. I 430, 1; drifit tjald, tentorium navale, pluvia vel aqua marina conspersum, humidum, SE. II, 498, 3; drifn hörvi, linteó, linteæ veste circumdata, amicta, Ísl. II 245. Vide composita blóð-drifinn, fagdrifinn, sjádrifinn, úrdrifinn.

DRIFAHREGG, n., tempestas tesaniens, (drif, hregg), F. IV 54, 1.

DRIFANDI, m., cælum, SE. I 470, qs. pluens. — 2) sol, SE. I 593, 2, qs. festinans properans (drifa).

DRIFAVEÐR, n., tempestas sæva, (drif, veðr), FR. II 305, 3.

DRIFGAGL, n., nix vel grando (qs. volueris nivalis, drif, gagl): d. digla, nix catinorum, argentum, annulus, Korm. 19, 10.

DRIFHVÍTR, adj., nivis instar candidus, niveus, Vigl. 14, 2, forte rectius drifhlvitr, ut hvitr sem drift, Orkn. 144, segl hvitt sem drift, ÓH. 168, hvitt sem dript, F. IV 372, ubi tamen bonæ notæ Codd. quidam habent hvitt sem drif.

DRIFI, m., qui spargit, (drifa), vide hringdrifi.

DRIFR, m., qui spargit, (drifa), vide composita branddrifr, hjódrifr, hringdrifr.

DRIFUL, f., que spargit, in voce compos. geirdriful.

DRIMA, f., pugna, SE. I 563, 1, aut id. qu. drifa aut þrima.

DRIPT, f., et dripta, f., nix recens; sic Sturl. 2, 26: þeim Einari varð seint upp um brekkurnar, því at þar var snjóir í drifum, de cumulis nivium; il. procella niveosa et metaph. darra dripta, procella hastarum, pugna, reynir darra driptu (al. driptar) præliator, Nj. 63; álvar dript, nix brachii, ar-

gentum, aurum, HR. 4.-2) vestis alba, skögul dripta femina, Orkn. 81, 1. — 3) vide composita brádrípt, gládrípt.

DRITINN, sordibus inquinatus, Lokagl. 57, propr. part. pass. v. drita (drít, dreit, dritið), Sturl. 4, 20, cacare, cacando conspurcare, unde verb. act. dreita e-n inni, obsessos cogere, ut inbra ædes alcum exonerent, Ld. msc. c. 59, Sturl. 3, 42.

DRITMENNI, n., nequam, homuncio, (dritr, maðr), FR. II 49, 1.

DRÍTR, m., stercus, lutum: falla í drít in lutum cadere, Orkn. 82, 12 (AR. II 219, 2).

DRITROÐI, m., aper, verres, (drítr, roði = ráði, runi). SE. I 591.

DRJÓNI, m., taurus, bos, SE. I 586, 3. II 483.

DRJÓPA, id. qu. drjúpa, occidere, perire, interire: andaðs drjópa minni mest hominis demortui memoria plerumque occidit, A. 21.

DRJÜGGENGINN, p. p. comp., longo tempore emensus, de via longa, silva spatiosa (drjúgr, gánga): Eiddaskógr var drengjum d., ÓH 92, 11. (AR. I 326, 4).

DRJÜGHLJÓÐR, adj., valde tacitus, tristis, (drjúgr, hljóðr), Grell. 49, 1.

DRJÜGHVAST, adv., perquam cito v. vehementer, (drjúgr, hvass), Lb. 10.

DRJÜCLIGR, adj., magnus (drjúgr): d. ótti ingens terror, ÓH. 4, 3; drjúgligir drekar ingentes dracones, Merl. 2, 15. drjúglicg dýr, Merl. 2, 98.

DRJÜGMARGR, adj., permultus, (drjúgr, margr), Lb. 36; locum v. sub. dáðsterkr.

DRJÜGR, adj., sufficiens, largus, copiosus: drjúgt väs magnus labor, Mg. 34, 11; drjúgr furða magnum portentum, ÓH. 239, 2; drjúg þing, res copiosæ, copia rerum pretiosarum, F. VI 44, 3; drjúg dul, nimia arrogantia, fiducia, Eg. 45, 1, Korm. 19, 9; drjúgr at ljúga, ad mendacia ingeniosus, ad fraudem acutus, SE. I 290. Adverbialiter usurpantur a) drjúgt, magnopere, it. cerebro, sæpe, ÓH. 154, 1, Merl. 2, 90; b) drjúgan, id., brast súgr um lið drjúgan mare circa cælum navalem (nautas) magnopere fremebat, Selk. 18; — c) drjúgum, vehementer: fara d. magnis passibus ire, Hymk. 6; ægja d. perquam terrere, F. VII 114; it. fere, pæne, drjúgum allr, fere totus, pæne univ ersus, Gd. 61. In compositis friðdrjúgr, limsku-drjúgr.

DRJÜGSPAKR, adj., sapientia abundans, perquam prudens, (drjúgr, spakr) F. VI 84, 1.

DRJÚPA (drýp, draup, dropit), v. n., stillare, guttatim cadere, Grm. 26, Skf. 21.— 2) vergere, occidere, de sole, Sóll. 39, vide drjópa, dripa.

DRJÚPR, adj., stillans: drjúpr salr, cámara stillans, cælum, Alm. 13.

DRÖEN, f., filia Ægeris et Ranæ, unda SE. I 500, ubi tō dröfn respondet tō bára, in nomenclatura filiarum Ægeris SE. I 324; mare, SE. I 575. 2; drafnar diufur, fluctus pelagi, undæ marine, Ha. 291, 1; drafnar Freya, diva maris, femina, Korm. 19, 6;

drafnar logi, *flamma maris, aurum*, Lofu drafnar loga, *dea auri, femina*, SE. I 502; 1; drafnar elds runnr vír, *Ag.* — 2) *fluvius*, SE. I 577, 2, *haud dubie id. qu. Tröfn*, *flumen Trace in Holsatia*, F. VIII 283.

DRÖG f., *onus*, (*draga*): draupnis drög, *onus nani, cælum*, valdr draupnis drógar, *rector cæli, deus*, SE. I 318, 1.—2) *zona, fascia, tenia*, vide Rimbegla p. 478: *zodiacus* heitir drög (*zona*) á himni, þar er markaðr við himintúnga gánger, henni er skipt í marga hluti. *Hinc álmdrög, ýdrög, nertus arcus*.

DRÖG, *id. qu. drög*, vide in álmdraug, ýdrög.

DRÖGNUM *pro dregnum*, *dat. sing. masc. part. pass. verb. draga*, F. I 164, 2.

DRÖMUNDR, m., *navis grandior, ejus generis tantum extra regiones septentrionales, ut in mari mediterraneo, mentio fit*, SE. I 582, 3, Orkn. 82, 1, 3.

DROPI, m., *gutta*, (*drjúpa*): dropar augna, kinna, hlýra, brá, hvarma, *guttæ oculorum, genarum, ciliorum, palpebrarum, i. e. lacrimæ*, SE. II 500. *Regius dropi, gutta pluvia, de gravi fetu, copiosis lacrimis*, Gk. 14. *In compositis: eitdropi, hringdropi, mældropi, sárdropi, vargdropi*.

DRÖPNIR (*drjúpa*), vide hoddropnir.

DRÖRI, m., *id. qu. dreyri, cruor, sanguis*, ÓH. 248, 2, cf. drörugr.

DRÖRUGH, *id. qu. dreyrugr, lectio Cod. Guelf. Hsufuðl. 10, cf. dröri = dreyri*.

DROS, f., *gutta, vel pluvia, in voce compos. álmdros, sagitta, qs. pluvia arcus; cf. Dan. drysse, Goth. driusan guttatinm adspargere, Græc. δρῶς, ῥ, ros*.

DRÓS, f., (*plur. drósar*, SE. II 130, 3) *femina modesta, placidi quietique ingenii: drósir* heita þær er kyrrlátar eru, SE. I 536; *de qualibet femina*, ibid. 558, Hk. 19, 4; *drósar* reiði ira mulieris, Gha. 40; *de virgine*, Korm. 3, 2; Yggs drós, *puella Odinia, Bellona, eisa Yggs drósar, ignis Bellonæ, gladius*, SE. I 662, 2; *drós* hrimnis, *puella gigantea, femina gigas*, SE. I 300; *orð geri ek drós til dýrðar, mulieri, o: reginæ Adstridæ*, Mg. 1, 5. *Vide valdrós*.

DRÖSUL, m., *id. qu. drasill, equus; in nom. sing. FR I 486, 3; dat. sing. drösli*, SE. I 482, *ubi est nom. propr. equi a Dago possessi; byrjar drösull, equus venti, navis*, SE. I 436, *ubi gen. plur. drösla; acc. plur. drösla*, Ghe. 4; *dat. plur. dröslum*, Ghe. 34.

DRÖTT, f., *satellitium, satellites*, Ý. 20. „ádr voru þeir drottunar kallaðir, en konur þeirra drottningar, en drótt hirsveitin“; *deilir dróttar rex*, ÓT. Skh. II 195, F. VII 93, 2. — β) *homines, viri*, SE. I 560, ÓH. 4, 3, Vafþr. 24; *öll drótt omnis populus*, Völs. 37; *dyggvar dróttir, probi, pii homines*, Vsp. 57; *vinir dróttar, amicus populi, incolarum, vir graciosus*, Ist. I 307; *hæraðs drótt incolæ pagi*, Sturl. 7, 41, 2; *viga drótt id. qu. vígdrótt milites*, Ha. 286, 2. — γ) *periphrastice: drótt irskrar þjóðar, populus Hibernicus, Hiberni*, Hg. 5, 5; *drótt dverga nani*, Vsp. 9, *ubi Cod. Reg.*

habet, *hvern skyldi dverga drottinn skepja (pro drótt um); drótt jarla dynastæ (vel satellites dynastarum)*, SE. I 454. 492.—δ) *virginti homines*, SE. I 534. *Vide composita: fiesdrótt, fólkdrott, geirdrott, herdrótt, hljalmdrott, hjódrótt, inndrott, rándrott, saldrótt, vígdrótt, ýdrótt*.

DRÖTTINHOLLR, *adj., fides in dominum servans*, (*drottinn, hollr*), *drottinhollir gumnar*, F. VI 38; *in prosa F. VI 401, drottinhollt sverð*, SE. I 434.

DRÖTTINLAUSS, *adj., sine domino, qui dominum suum amisit*, (*drottinn, lauss*), FR. III 36; *in prosa F. III 13*.

DRÖTTINN, m., *dat. s. drottin pro drottni*, SE. II 140 var. 7, *herus, ratione famuli vel servi; minn drottinn, mi here, mi domine*, Skf. 3; d. Þjálfá ok Rösku Thor, SE. I 252, *ek em þrællinn þinn, þú ert drottinn minn*, *Ag., et sic. sæpe in Gragasæ et vet. Leg. Dominus, imperator, rex, ratione subditorum civium: hann vill vera yðvarr drottinn, ef þér vilð vera hans þegnar*, F. IV 280 (ÓH. c. 134), HS. 1, 6; *ljárlis drottinn, præfecti provinciarum*, ÓH. 23, 1; *foldar d., dominus terræ, Odin*, SE. I 308, 3; *þursa d., de Thrymo gigante*, Hlamb. 6; *hængs markar drottinn, dominus maris, archipirata, de rege Eriko Blodaxa*, Ad. 6; *de rege, hersa d. dominus præfectorum*, ÓT. 25; *drengja, skatna d., dominus virorum, civium*, F. VI 51, 2, Sk. 1, 5; *de episcopo, fyra drottinn*, Gd. 27. *Sæpe absol. de rege: Orkn. 11, 1, Ý. 18, Hg. 28, 1, ÓH. 159, 1.—β) dominus, possessor: hafra d., dominus caprorum, Thor, Hymk. 20. 31.—γ) antistes fani et simul judex, id. qu. hofgodi, godi*, Ý. c. 2.—δ) *de deo optimo maximo: d. foldar hattar hallar, dominus cælestis aulæ*, ÓT. 105; *ýta d. dominus hominum*, Ha. 47; *visa d. dominus regum*, Gp. 10; *sólar d., dominus solis, deus, merki sólar drottins, signum dei, cruz, signum crucis*, Selk. 15; *guð drottinn deus dominus*, Ód. 1, Mg. 11, 1; *absol. de deo*, Söll. 23. 25. 35. 82, F. V 177, 1, *Vide lánardrottinn*.

DRÖTTINRÆKT, f., *fides, studium erga dominum*, (*drottinn, rækt*), ÓH. 171, 2.

DRÖTTINSVIK, n. pl., *perfidia in dominum, perduellio*, (*drottinn, svik*), Mb. 6, 4.

DRÖTTINSVIKI, m., *deceptor domini*, (*drottinn, sviki*), *qui fidem domino datam violat*, Mg. 14.

DRÖTTINVANDR, *adj., fides erga dominum religiose observans*, (*drottinn, vandr*), Hk. 43.

DRÖTTLÁTA, Am. 10, *acc. sing. fem. ab adj. dróttlátr, populari animo præditus (adj. pro subst., femina populari ingenio prædita)*. *Glossarium Ed. Sæm. pro subst. accipit, a dróttlæti, actiones aulicorum, ad formam locutionis at dreyma til dagláta v. fyrir daglátum, de actionibus diurnis somnare*.

DRÖTTMEGIR, m. plur., *hominum nati, homines, populi, gentes*, (*drótt, mögr*), Vafþr. 11. 12.—2) *filius aulicorum, aulici, satellites*, Ghe. 2.

DROTTNÍNG, *f.*, *hera, domina, quae possidet*: d. Ása ok Ásynja, Fullu ok valshams ok Fensala, Frigga, *SE. I 304*; himins d., *domina caeli, sancta Maria, Gd. 23*; d. himins þegna (*caelitum*), *id.*, *Ag. et absol. Lil. 87. 92*, vide höfuðdrottning, meginrottning, yfirdrottning; *dat. sing. drottning, F. VII, 333*.

DRÖTTR, *m.*, *vir ineptus, segnis, (dratta), SE. I 532; servus, Rm. 12*.

DRUKKJA, *f.*, *potus, id. qu. drykkja* (drekka), vide öldrukkja.

DRUKNA (*ada, -at*), *aquis submersum interire, Hh. 88, 1, F. X 422, 4* (drekka).

DRUKR, *m.*, *corvus, SE. II 488. 571*.

DRUMBA, *f.*, *serta, Rm. 13*.

DRUMBR, *m.*, *servus, Rm. 12*.

DRÚPA (*drúpi, drúpta et drúpða, drúpt*), *v. n.*, *demitti, submitti, demissum, submissum esse, ú. vultum, caput dejicere (præ mærore)*: hans dráp mun kenna mér um drúpa, *ubi drúpa vultum demittere, opponitur höfuð bárum þá herra caput altius extulimus, F. V 235, 2*; hnúpnípur harms (*i. e. hvarms*) knáttu drúpa mér af harmi *supercilia mea se præ dolore dejecerunt, Eg. 55, 4*, cui mox opponitur rétta ennis óslettur *frontem contractam explicare; dýnur-rán drúpir, femina vultum demittit, animi ægritudinem vultu præfert, Vita Halfr. sec. membr. 132; hinc, lugere: drúpir herr at dólga steypi cives regem amissum lugent, F. XI 317, 1; metaphr. de rebus inanimis: drúpir Höfði, dauðr er þengill, prædium Höfðins luget (vultum quasi demittit), Ísl. I 224; knípti drótt ok drúpti fold of son Tryggva, Óð. 25. Sic et in prosa, verbo inde formato drúpna, Pál. 18: vort land drúpnaði eptir fráfall Gissurar; drúpðu dólgar hostes (præ timore) vultus dejecerunt, Hg. 33, 2, cf. subst. drúpr simultas, F. XI 76. — β) se inclinare, vergere, propendere, imminere: drúpir örn yfir aquila (simulacrum aquilæ) imminet (ostio Valhallæ, insignis loco), Grm. 10; vínga meidr drúpir á nesi, patibulum in promontorio nutat, propendet, Y. 26, 1; Skæreið drúpir of beinum brynjálfs, (rupes) Skæreida eminet super ossibus præliatoris, Y. 49.*

DRUSILMENNI, *n.*, *id. qu. dusilmenni, SE. II 610, homo exiguus, exilis, pusio, cf. drysildjöðlar, minutuli demones, F. III 201*.

DRYGJA (*drýgi, drygða, drygt*), *v. a.*, *facere, ut res aliqua usibus sufficiat, (drjúgr)*: drygða ek þér svá drykkju, dreyra blétt ek þeirra, miscendo potionem sanguine eorum (*filiorum*) effeci, ut ea tibi sufficeret, *Am. 89, nisi drygja h. l. tantum sit facere, ut sensus sit: ita tibi potionem conseci (paravi), ut eam miscerem sanguine filiorum, Interpretes vertunt: ita tibi adauxi potionem, ut etc. — β) facere, rem gerere, patrare, efficere, diu versari in aliqua re, rem agitando exercere: d. dúfl, aleam exercere, ludere alea, Grett. 42, 3; d. munaðlifi voluptariam vitam agitare, Söll. 18; d. munað amorum deliciis indulgere, Nj. 7, 2; d. ofmetnað*

*superbia indulgere, Söll. 15; d. heimsku harðræðis, scelus crudele et vecors patrare, vel, temeraria crudelitate uti, Am. 82; d. ólög, prave agere, pravam in missa celebranda methodum sequi, Gp. 2; d. bölbrigðu, exitiosam perfidiam agitare, mala fide agere, G. 17; sic d. hernað latrocinium facere, Grág. II 79. Drygja dād virtutem cæserere, Eg. 47 (SE. I 332, 3). GS. 17, et in prosa Sturl. 7, 3. 42; d. þrek laborem strenue obire, Harbl. 46; d. kost virtutem colere, SE. I 502; d. rausn magnifice se gerere, Orkn. 7, 1; d. örlög pugnas obire, de Bellonis, id. qu. vitja víga, Völk. 1. 3; inn kom þá annspilli, hvat úti drygðu, tum intro nuntiatum est, quid rerum illi foris agerent, Am. 42; örlögum ykrum, hvat ið drygðut í árdaga, eventa vestra, quod gessistis primordio temporum, Lokagl. 25; similis constructio est, merki dýrs daltáugar dagverkis, hvat fjórir drygðu, signum rei uno die præclare gesta, quid quator (viri) patraverint, Ísl. I 104, 3. Drygja erðið, laborem sustinere, vim externam diu pati vel sustinere, de arbore Ygdrasil, Grm. 35; d. meinlæti, spontaneam afflictionem subire, se ipse pena voluntaria castigare, Hugsm. 32, 3; sed d. erðið, opus facere, laborem exercere, Hugsm. 28, 2. 39, 5. Sic in prosa Bl. msc., En þá er slikt líf var Adami skapat ok þeim hjúnum báðum, sva at þau skyldu ekki erðið drygja, fyst þá stund er þau gættu boderða guðs, þá mátti þeim ekki at angri verða; *ít. Vápn.*: þorkell svarar: litla athöfn mun ek drygja daglángt fyrir sakir vanheilsu minnar.*

DRÝGR *id. qu. drjúgr, magnus: drykt vās gravis labor, F. VI 89, 1*.

DRÝKKJA, *f.*, *potio, Am. 78; compotatio, FR. I 296, 2, Am 72; drykkju mál sermones convivales, colloquia inter vina, F. X 194, Vide gamandrykkja, ofdrykkja, öldrykkja*.

DRÝKKR, *m.*, *potus, potio, Þávam. 106; gen. drykkjar, Grm. 3; dvalins d., potus nani, carmen, SE. I 246, 3*.

DRÝKT, *pro drygt, vide drygr id. qu. drjúgr*.

DRÝNHRAUN, *n.*, *aspretum resonans, reboans, (drynja, rugire, rudere, hraun)*: d. drykkjar, resonans aspretum potionis, caput, *FR. I 480, 1, de capite bovino*.

DRÝPNIR, (*drjúpa*) *vide skýdrypnir*.

DÚFA, *f.*, *columba, SE. II 489. 499, 3, Nik 25; snjóhlvít d. columba niveo colore, Gd. 13, quod Sturl. 3, 8 vocatur lítill fugl*.

DÚFA, *f.*, *filia Ægeris et Ranæ, unda SE. I 324. 500; drafnar dúfa unda maris, Ha. 291, 1; dúfu fadri, pater Duwæ (undæ), Æger, pelagus, SE. I 324; dreki braut dúfu und húfi navis bellicæ undam lateribus perfregit, F. VI 180, 1; húfr fellr í svig dúfu latus navis cadit in sinum undæ, Sværr. 63, 1; hýrd d., SE. I 460, 2; hraegsvöl (i. e. hraegsvöl) d. unda frigida, Orkn. 22, 2. — β) marc, SE. I 575, 2; dúfu hyrr, ignis maris, aurum, eyðir d.*

hyrjar eir, *Skáldh.* 2, 33. In compos. blá-dúfa.

DUFL, n., *alea*: drýgja dufl, id. qu. dufla, *Grett.* 49, 3.

DUFLA (-aða, -at), v. n., *alea ludere*, *Grett.* 49, 7. Seec, *dobla ineqüitare lusibus*.

DUFBR, m., *nanus*, *SE.* I 66, 2.

DUGA (dugi, dugða, impf. conj. dygða, sup. dugat), *frugi esse, utilem esse*, *Hávam.* 135; *strenue operam navare, utilem operam præstare* (in prælio), *Hávam.* 71, *Sturl.* 7, 41, 1. — β) *sufficere, valere*: ef þitt öði dugir si tuum ingenium valet, *Vafþr.* 20, 22; hjörta duga animi fortitudo suppetit, *Krm.* 26. — γ) *open et auxilium ferre*: bið ek Öttari öll goð duga, *Hyndl.* 46; dugaz, recipr., *invice*m opem ferre: vel kveða dyggva dugaz, *Hugs.* 28, 4; et *sepius in prosa*, v. c., ef ek dygða þeim ekki si eis opem non tulissem, *Ghm.* II 94, not. 4. — δ) *högga svá hjálraa*, sem þeim lúgr dygði, *íta secare galeas*, tanquam eis animorum satis esset, *Am.* 49; lygg ek ætt Haralds hug vel duga þu Harald gnoto animi abunde suppetere, *ÖH.* 155, 1. — ε) *dugir ei dagr þeim er dauða kviðir*, nullam utilitatem ei dies præstat, qui mortem timeat, i. e. infelix est, qui mortem timet, *Hugs.* 13, 3; sic, aldreí honum dagr um dugir nunquam felix esse potest, *Hugs.* 32, 4; mér vara dagr sá er dugði non contigit mihi commoda (prospera) dies, *Korm.* 19, 10, trúr. — ζ) *impers. cum dat. pers., et sequente infinitivo*, decet, oportet: *Hund.* 1, 45, II. 31, 1, *ÖH.* 240, 4, *Mg.* 11, 2, *F. XI* 215, 1; lýð dugir helliz at líreðaz hann hunc homines maxime timere debent, *Ílas.* 40.

DUGALL, adj., *gnavus, strenuus*, (duga): fljótrent at bý snótar | vara döglingi duglum, ubi cohæret duglum döglingi vara fljótrent strenuus rex haud facile repellere potuit, *F. VI* 133. (*AR.* II 21, 1).

DUGANLIGR, adj., *strenuus*, (duga), *Y.* 31.

DUGGA, f., *vir ignavus, ignatio*, *SE.* I 532; *huglaus d.*, *Korm.* 23, 2.

DUGNAÐR, m., *auxilium*, (duga): gautar grassþvengs lands hljóta dugnað af yðr í þrautum, *Gþ.* 13; *fortuna, prosperitas*: dagræðs leita þarf ei til dagnaðar, *Hugs.* 21, 3; *beneficium, officium*: allan dugnað, | sem þér annarr gjörir, | mun þú hann ok mörgum seg, *Hugs.* 12, 3.

DUGR, m., *vis, vires, virtus*. — 2) *transl., ars, scientia*, *Altm.* 9.

DÜGS pro düks (a dükr, g = k), *SE.* I 330, 1.

DUGSKAPI, *NgD.* 80, *vide* döggskafl.

DÜKADR, *part. pass. a* düka *F. III* 187, *obvelatus, tectus*, v. *slíðrjúkadr*.

DÜKR, m., *pannus velando collo, focale*: dükr var á halsi, *focale circa collum erat*, *Rm.* 16; *Bil* düks *semina*, *Ag.* — 2) *mappa, qua mensa tegitur, gausape*, *Rm.* 28: tók dük, haldi hjód. — 3) *velum navis*: düks bül, *noxa veli, ventus*, *SE.* I 330, 1. *Dokar*, ut scribitur *F. IX* 219, sunt oblonga panni segmenta, *lacinia panni*. *Vide* composita

ennidükr, höfuðdükr, hördükr, loðdükr, námdükr.

DUL, f., *occultatio, dissimulatio*: dul slitnar, *explicatur per laun rofnar*, *occultatio rumpitur*, i. e. *haud latet, constat*, *kveðkat* ek dul, *haud obscure loquor*, *aperte profiteor*, *Y.* 20; *gen. dular in compositis occurrit, ut dularklæði, dularbúningr, dularkufl* (*Grett.*); *dular mætr, virgo v. femina occulta, sub aliena specie apparens*, de *Snjófríða Finnica*, *F. X* 208, 1. *Huc referendum videtur* *Eg.* 45, *nè ek fága dul drjúga*, non ego colo magnam dissimulationem, i. e. *rem minime dissimulo, animi sensa aperte profiteor*; *G. Magnæus vertit*: neque ego purgo magnam confidentiam meam: quasi fateatur *Egil*, consilii sui in procuratore regio coram rege occidendo temeritatem non posse purgari vel excusari; sed in hac strophá *Egil* non respicere videtur *cædem Bardi* procuratoris a se commissam, sed de *cæde trium regiorum aulicorum triumphare*. Eodem sensu accipiendum videtur *Korm.* 19, *nema fági dul drjúga drengir*, nisi vir utatur magna dissimulatione, i. e. *ut rem sine dissimulatione (aperte) profitear*. — 2) *arrogantia*: læst dul summa arrogantia, *Sverr.* 116, 2; *djarflig dul audaz arrogantia*, *Gd.* 77; *dul, arrogantia*, et *metnaðr, fastus, superbia, conjunguntur*, *Hávam.* 79, sed 57 videtur esse abstinentia ab aliorum conversatione, retenta occultationis et dissimulationis notione. In prosa: *deit heimskunnar, dul ok rángvirding, filia stultitia, arrogantia et prava æstímatio (sui)*, *Fbr.* 31; *hann kvaðst eigi þá dul sér ætla negavit se tantum sibi sumere (viribus suis tantum confidere)*, *Finnb.* 24; *víst ætlast þú mikla dul, multum sane tibi sumis, nimium viribus confidis*, *FR.* II 521; *færa dul e-s í hóf arrogantiam alicujus colibere*, *FR.* II 480; *hinc ofdul, nimia arrogantia, audacia*, *Finnb.* 31, *FR.* III 628, n. 6; *ætlar þú þér mikla dul, p.* *Ílræð.* c. 7. *Hoc sensu interdum masc. genere occurrit (dulr, m.)*: þat tel ek mikinn dul, at þú þykiz betr kunna en allir aðrir menn, *Vápn.* msc. c. 3; cf. *Eg.* p. 225, not. 4. — 3) *vil ok dul conjunguntur Söll.* 31: *vil ok dul tællir virða sonu, þá er flkj-az á fé, voluptas et superbia*; *SE.* II 22: *dul vœttir ok vil, at linna muni erfði ok vil, exspectat falsa persuasio et lubido, ut vertitur Ed. Sæm. Gloss. Tom. I. sub voce dul*; *Gha.* 40: *fur dul ok vil drósar reiði fastum et voluptatem portendit ira mulieris, quo loco Völsungas. (FR. I 209)*: *kvað þat fyrir eldi, er járn dreymdi, ok dul þeirri, er þú ætlar þik öllum fremra*; *SE.* I 520, 3 ex *F. III* 9, 1, *vil er mest ok dul flestum, plurimi futura scire cupiunt, sed a tali cognitione prohibentur, ubi vil videtur esse cupiditas (sciendi futura)*, *dul, ignorantio futurorum*. — 4) *dul, F. II* 53, 3: *læt ek af dul Njardar, renuncio rancæ de Njórdi superstitioni*; *sec. G. Magnæum, Eg.* (c. 60) p. 383. not. 2, *fljard legg ek á de Njardar, minuo (removeo) stultam meam dul Njórdi persuasionem*. Sed præstat h. l.

lectio membr. Vitæ Halfredi 132, fjarð læt ek aðul Njarðar rejcio liberos Njörði (Freyum et Freyam), v. aðal.

DULGREYPR, adj., arrogans, superbiens, (dul, greypr), *IIa. 326.*

DULINN, m., nanus, *FR. I 514, SE. II 470, 1 (II 553, 1: Dul...).*—2) part. pass. verbi dylja.

DULLAUST, adj., n., palam, notum, apertum, (dul, lauss), *ÖII. 252.*

DULRÆKINN, adj., arrogans, fastuosus, superbus, impudens, (dul, rækinn), d. sveima sökkvir, homo arrogans, impudens, *Vitæ Halfs. sec. membr. 132.*

DULRÍFR, adj., arrogans, impudens, (dul, rífr): drós hin dulrífa, femina impudens, de gigantide, *FR. III 484, 3.*

DULSI, m., arrogantia, superbia, nimia confidentia, *Y. 15, ubi dulsa konr, vir nimie confidentie, arrogantie, audacie. Forma dulsí est id. qu. dul, quemadmodum dvalsi apud incolas Vestfjördenses hodieque est id. qu. dýli, mora. Ceterum lect. membr. E. h. l. dysla et alius Cod. dusla videtur idem valere per transpositionem, sicuti variant gisl et gils.*

DUMBA, f., inter segetes numerat *SE. II 493 (cf. Félagsr. II 155).*

DUMBR, m., gigas, lect. *Cod. Worm. pro dumr, SE. II 471. Vide FR. III 398.* — 2) homo mutus: mælti dumbr, *Gdþ. 39.*

DUMR, m., gigas, *SE. I 551, var. 1.*

DUN, f., amnis, *SE. I 576, 2, v. dyn 1.* — 2) insula, id. qu. dyn 2, *SE. II 492.*

DUNA, f., id. qu. dyna, amnis, *Ed. Lórasína.*

DUNA, f., strepitus: geira d., strepitus hastarum, pugna, stjóri geira dunu, rector pugnae, bellator, *SE. I 666, 1; fleina d., id., æsa fl. dunu, ciere pugnam, pugnare, Ísl. d. 13; vigra d., id., semja v. dunur pugnare, Sturl. 7, 30, 3; randa d. pugna, knýa r. dunur pugnare, Sturl. 7, 30, 5. In prosa reidarduna tonitru, F. X 30, marg. inf.; duaur, pl., fragores, Eb. 34. (GhM. I 640). Hinc verbum duna, dunadi, pros. SE. I 148.*

DUNEYRR, m., cervus, *Grm. 33, SE. I 478. 590.*

DUNI, m., ignis, (qs. stridens a duna, dynja), *SE. II 486. 570.*

DÚNMEÐR DÆLAR SEIDS pro meidr dælar seids dúns, vir, a dælar seids dúnn, culcita serpentis, aurum, *IIas. 44, ubi sic: þviat frónspennir finna | fagrtjalda vill aldrí | dælar seids við dauða | dúnnmeida vanbúna, i. e. þviat frónspennir fagrtjalda (deus) vill aldrí finna dælar seids dúnnmeida (homines) vanbúna við dauða.*

DUNN, m., decem viri, *SE. I 532; globus hominum, homines, SE. I 560, 1. Proprie est id. qu. dynr, strepitus, deinde agmen, globus; de globo orium SE. 19: þvi var líkast, þá er Klauði kom til bardagans, sem þá er vargr kemr í saudadun (= var. lect. D. saudahnapp); cf. Norveg. dünne,*

conglobari, de avibus, it. dunna, Ströms Söndmørs Beskr. I 507; v. Sturl. 6, 35. 9, 3.

DÚNN, m., pluma mollis: sofa á dúni, in plumis mollibus dormire, i. e. pulvino plumis avium mollissimis referto cubare, quod in deliciis ponitur, *SE. I 380; sic tigna (konu) á dúni, venerari corpus mortuae feminae, repositum in lecto plumis mollissimis strato, II. 25, F. X 379; dúnsfullir vettir, manicae (chirothecae) plumis mollibus refertae, ad vitam delicatorem et effeminatam referuntur, II. 16, unde cognomen dúnvötr, chirotheca plumis mollissimis referta, de homine effeminato ursupatur, Sturl. 6, 20. — Þ) pro culcita vel pulvino: grafvitnis dúnn, culcita serpentis, aurum, SE. I 402, 1. Hinc dúnnklæði, culcita et stragula, plumis mollissimis refertae, Sturl. 7, 55. 9, 5.*

DUNNA, f., avis nescio quae, *SE. II 489. Norv. in Lex. Hallageri, passer montanus. Cf. Angl. dun, vespa, et plura avium nomina cum dun composita.*

DUNNEURR, m., id. qu. duneyrr, cervus *SE. I 74.*

DUNSOÐR, m., *SE. II 486, dunsuðr II 570, ignis; forte subst. verbale, qui efferverescit, tumescit, inflatus est, cf. Germ. gedunsen, inflatus, tumidus, tumens.*

DUR, n. pl., id. qu. dyr, fores, *Grm. 23; kvæðja dura, jubere fores aperiri, fores pulsare, SE. II 22, ubi discrimen monstratur inter dura forium, et dura dormire. Vide steindur.*

DURÁÞRÓR, m., cervus, *Grm. 33, SE. I 74. 478.*

DURGR, m., nanus, *Alem. 9 (id. qu. dvergr, u = ve)*

DURI, m., id. qu. dori, nanus, *SE. II 553.*

DURINN, m., nanus, *SE. I 64, Vsp. 10.*

DURN, f., amnis, *SE. I 576, 3, vide dynr.*

DURNIR, m., gigas, *SE. I 555, 1, vide þurnir.* — 2) nanus, *SE. II 470, 1. 553, ut durinn; durnis niðr, cognatus nani, nanus, durnis niðja salvörðuðr nanus saxicola, Y. 15. (AR. I 358, 2).*

DÚS, n., aer tranquillus, malacia: opt kemr eðiregn úr dúsi, saepe imber effusissimus caelo tranquillo decedit, proverb., *Eb. 19, 12. Norvag. dus malacia; middagsdus, quies tempestatis, meridie incidens, Ströms Söndmørs Beskr. I, 419.*

DÚSA (-aða, -at), v. n., tranquillum, otiosum esse, otiari (dús); metaph.: hvi semir hliðmánni at dúsa, qui debeat aulicum otiari, desidem esse, *Mb. 16, 3 (F. VII 59); jörð dúsaði ok upphimnu terra caelumque tranquilla erant (placidissimae tempestatis descriptio), Og. 15.*

DUSILL, m., ignis, *SE. II 486. 570.*

DUSILMENNI, n., homo ignavus, *SE. I 532. II 547. 461. Cf. dusilhross equi vilioris notae, Ísl. II 333.*

DUSLI, id. qu. dysli, var. lect. *Y. 15 pro dulsí.*

DUST, *n. pulvis terræ*: dust er á jörðu, dimt er í heimi, Sturl. 6, 15, 8; hinc rokiudusta pulverulentus, F. II 154.

DVALA (aða, -at), *v. a. tardare, morari, differre*, (dvöl): skala lof dvala, laus non differenda est, non morandum est quo minus encomium proferatur, SE. I 682, 2; muna nú Helgi hjörþing dvala pugnam non differet, Hund. 1, 47; cum dat. in prosa: er einsætt, at dvala ekki föriuni et ef er dvalit ferðinni, F. XI 22. 115. — β) *intrans.*: dvalaði ei víðr, id. qu. tafaði ei víð, haud moratus, cunctatus est, Nikulássskræði 7. Hinc dvelja.

DVALARHEIMR, *m.*, mundus temporariæ mansionis, hæc vita brevis duratura, (dvöl, heimr), Söll 35.

DVALARR, *m.*, certus, SE. I 590, 3.

DVALINN, *m.*, certus, Grm. 33, SE. I 74. 478. — 2) *nanus* Vsp. 11, SE. I 64, 3, ex quo Parcarum quædam oriundæ, Fm. 13, SE. I 72, 2; unus ex fabricatoribus torquis Brisingameni, FR. I 391, et ensis Tyreingi, FR. I 436, 1. 520, 3 (414); dvalins drykk, potus nani, poesis, carmen, SE. I 246, 3: sic et intelligi dvalins lið, Vsp. 13, cerevisiam, potum nani, carmen; primus apud nanos inventor characterum, Hævam. 146. Dvalins leika sol (cf. álfröðull et hjörðrleika), Alm. 17, SE. I 472. 593, 2, FR. I 475, 2, vide leika, f. et leika, *n.* Compos. vígdvalinn.

DVALNIR, *m.*, qui diutius moratur apud aliquem, vel rei alicui immoratur, (dvala): hánga dvalnir, qui diutius apud suspensos moratur, Odin, sec. Ý. 7, biðkvæn hánga dvalnis, amasia Odinis, Tellus, terra, vel Cæcilegia, Bellona, id. qu. eykvæn Hæðins þeyjar, Drps.

DVELJA (dvel, dvalda, dvalit), *v. a.*, morari, remorari, tardare, differre, (dvöl): mart dvelr þann, er um morgin sefr, multa morantur eum, qui matutinus dormit, Hævam 59 (Hölm. 60); Ali hefir þik dvalda te A. remoratus est, H. hat. 30; d. ráð decretum morari, Am. 61; dvelja fór, redire cessare, non (eivum) redire, de eis, qui in campo prælii occumbunt, Eg. 45; búendr dvöldu sókn, rustici pugnam distulerunt, destrætarunt, pugnare noluerunt, Hh. 35, 3; mjök er sá dagr láng, er dvelr drengi, perquam longus est ille dies, qui hominum vota moratur, Mb. 18, 2; dvelja at gátga í fólk, in prælium ire detractare, nolle, F. V 228, 2; *impers.* cum acc. subjecti: daprt skilda ferð dvaldi homines, tristi modo separati, retardati sunt, Hh. 19, 4, sed F. VI 176 dvöldu daprt of skilda ferð, (militis) retardarunt homines tristi modo sejunctos (o: captivos).

DVERGR, *m.*, nanus, SE. I 62. 64. 72. 192, 2, Vsp. 9. 14. 46, Alv. 13. 15 etc., Ý. 15. Dverga byrðr, erfiði, onus, labor nanorum, cælum a nanis sustentatum, SE. I 315; vide austru, vestri, norðri, súðri, et κούρος τερπικλῶν, Orphei votum ad Musæum, 39; dverga drekka (potus), poesis, carmen, SE. I 218. it. far (navis), I 252;

fylli (satietas), I 318, lá (liquor), I 250, 4, lið (navis), mjöðr (mulsum), sjár (mare), skip (navis), I 252. 244. 250. — 2) dverg-ar á öxlum, in vestitu muliebri, Rm. 16. Interpr. vertunt e conjectura, globulos in axillis; J. Olavio Grunnæ., videtur fuisse pupa quædam linea vel pannea, ornamenti causa axillis imposita. G. Pauli, sustentacula inferioris vestis (vulgo hlýrar á koti, upplut).

DVERGRANN, *n.*, sedes, ædes nani, (dvergr, rann), saxum, lapis, it. gemma: dvergranns dis, dea lapilli, femina gemmis (vitreis globulis) ornata, Ha, 83.

DVERGREGN, *n.*, pluvia, liquor nani, (dvergr, regn, ut dverga lá). poesis: dýrðar magnadr dvergregrns, gloriosa poeseos (carmenis) amplificatio, F. II 282, sed Rekst. 31 dvergs dreyra regn, pluvia nani sanguinis, libere fluens vena poetica.

DVÍNA (-aða, -at), *sensim minui, cessare, decrescere*: hugrekki (acc.) skalat dvína, *impers.*, fortitudo non cessabit, SE. I 412, 4; heit dvínuðu, personaliter, SE. I 508, 3. fridr nam dvína, pax cessavit, pugna commissa est, Sturl. 5, 4, 7. (Græc. φθίνω, per transpos. φθίνω, ut φέρω = φέρω, pverra).

DVÖL, *f.*, mora, mansio, vide dvalarheimr; pl.dvalar, commoratio in aliquo loco, mansio: sæmd er þar til allra dvala omnibus eo loco commorantibus aliquis honos conceditur, SE. I 706, 3. Plur. neutr. dvöl, mora, urðu dvöl dægra, facta est dierum prolongatio, vita amplius prorogata est, Am. 102. Vide lífdvöl.

DYGGLEIKR, *m.*, fidelitas, fides, (dyggr): efna boð með hreinum dyggleik, præcepta observare pura fidelitate, summa religione, Lil. 14.

DYGGR, *adj.*, utilis, bonus, probus, præstans, (duga): dyggri húsbúnaðr præstantior supelleæ, ÓH. 92, 13; dygg fylgja fidelis comitatus, Sk. 2, 20, ubi acc. sing. dyggja, inserto j, pro dyggva v. dygga; dyggvar dróttir, probi, pii homines, Vsp. 57; dyggvir menn, id., Hugsm. 22, 2; dyggvir skatnar homines virtute probati, Nj. 30, 3; dyggr herr, probi, boni homines, SE. I 448, 2; ubi acc. sing. m. dyggjan pro dyggvan. Epith. dei: almáttug se dýrðar drottinn | dyggr ok bjartir í minn hjarta, Gd. 1. Dyggr hugr animus fortis, af hug dyggum, Orkn. 5, 3; dyggast hjarta maxima animi fortitudo, FR. I 258, 2; dyggr fór fidelis comitatus, ÓH. 252; dyggr cum dat., qui studium in aliqua re collocat, SE. I 476, 2. Vide composita: aldyggr, alldyggr, fadyggr, fjöldyggr, hugdyggr, hvardyggr, meðaldyggr, ódyggr.

DYGGVIR, *m.*, qui animos hominum fidos reddit, confirmat (qs. a verbo dyggva, fidum facere, quod tamen nondum reperi), vide herdyggvir.

DYGR pro dyggr; dygr jöfurr rex fortis vel bonus, SE. I 506. var. 7.

DYGD, *f.*, fides, probitas, virtus, (dyggr): dygdar maðr, vir probus, pius, de Gud-

mundo episcopo, Gd. 63: dygðar menn *homines fidi*, *Ha.* 291, 1; dygða steinar, *lapides*, *gemmæ eximie*, *præstantes*, *propr. lapides* *vi aliqua insigni gaudentes*, *id. qu. náttúr-usteinar*: gukkær máttu gleðiligt kallaz | glæst ok valit af smíðnum hæsta, | ítarliga þat innan skreyta | allskyns steinar dygða hreinir, Gd. 71, *quantum construi possunt h. l. dygða hreinn, eodem sensu*; afmors dygðir eis amoris, *Skáldh.* 5, 1. Þykksettar dygðir *multæ virtutes*, *Nik.* 32. 37. 42. Dygðar fúss, *virtutis studiosus, probus, pius*, *F.* II 282; dygðar gjarn *fidelis*, *Skáldh.* 7, 38. Vide ödygd.

DYGDUGR, *adj.* *fidus, probus, pius, virtutis studiosus*, Gd. 15. 21.

DÝJA (dý, dúða, dúð), *v. a.*, *movere, motilare, quater, concutere*: d. frókkur, *quassare, motilare hastas*, *Rm.* 32. 34; dúðum dúðir í blóði drengs, *F.* VI 385, 1; dúðak *quassavi*, *Sturl.* 4, 9, 2; *et in prosa*: Jón dúði spjótir inn í dyrnar, *Sturl.* 9, 20; Hrappr hleypr fram fyrir, ok dúði spjóts sprikona, er hann hafði í hendi, ok lagði fram fyrir sik, ok kvað þá vera allmál at reyna sik, *Ld. msc. c. 77*; dýja skör *caput quater*, *Hamh.* 1; ísárn dúðu. (*Lupipelles*) *tela concutiebant*, *Fsk.* 8, 2. (*F.* X 190. not. 11), *cf. II.* 19, 2; dýja *cum dat.*, vide dýney. — *Pass.* rá dúðiz *antenna tremuit*, *Mg.* 1, 6; dúðir dúðusk, *Fsk.* 173, 2, *quæ sic habet*: út lét stöng á stræti | sterk dýrliga merkja | dúðusk dúðir af reiði | Dags sunr bera fagra. *hoc ordine*: Dags sunr lét bera fagra stöng dýrliga merkja út á stræti, sterk dúðir dúðusk af reiði. — β) *intrans.*, *corpus (præ timore) concutere, tremere*: hvar þú dúðir ubi *corpusculum concutiebas*, *Hild.* 12, 3.

DYLGJA, *f.*, *lis, simulas, odium, hostilitas* (dölg), *il. pugna*: dylgju reyrr, *calamus pugnæ, gladius*, Ód. 18; um dylgjur, *inter pugnæ, in præliis*, *Orkn.* 22, 3, *Mg.* 37; gjalda e-m skæðar dylgjur sæva odia *alicui rependere*, *Mg.* 32, 4.

DYLGJUSAMR, *adj.* *litibus, contentionibus plenus, pugnax, bellicosus* (dylgja, *term. samr*): *neutr. dylgjusamt, infestum, periculosum ob adsidas pugnæ*: þó at drengi veri dylgjusamt at fylgja, *Fbr.* 22, 3 (*GhM.* II 294, 2).

DYLJA (dyl, dulda, dulit), *v. a.*, *celare, occultare, dissimulare* (dul); *cum gen. rei*: minnst dyljum þess id *minime celamus*, *Korm.* 12, 5; duldi þess vætki *hoc neutiquam celavit*, *Am.* 10; hvat af dylði þess hólðar? *cur id homines celarent, dissimularent?* ÓT. 22 (*AR.* I 281). Dyljumk þat eigi, *Am.* 14, *vertunt „non celo illud“ forte ad verum propius*: id mihi non celatur, pro þat dylz eigi (fyrir) mér. Unnins vísir | dylti eingi mæðr, | ef á sik veit sakir, *patratum facinus nemo hominum neget, si sibi criminis conscius sit*, *Hugsm.* 34, 7; dylja, *absol.*, *facinus celare, subintell. verks*, *Söll.* 23. *Part. pass.* duldr, *cui quid celatur, ignarus, cum gen.*, mjök er sárvita sækir | sanns duldr, ef hyggir annat, *hominem, qui aliud*

cogitat (aliter sentit), *veritas admodum latet*, *Lv.* 12. *Part. act., pro subst.*, *dyljendr doli celatores*, *Ghe.* 2; dylja saðrar snilli e-s., *veram præstantiam alicujus celare vel negare, veræ fortitudinis laudi detrachere*, *ÖH.* 240, 2. — β) *cum acc. personæ*: ek dulda þann inn aldna jütun *priscum illum gigantem (verum) celavi*, *Grm.* 49; dylja mun þik eigi dottir Grimhildar filia *Gr. te non celabit (rem, negotium)*, *Am.* 76. 89.

DYMMR, *adj.*, *id. qu. dimmr, obscurus*: enar dymmu nætr *noctes obscuræ*, *Söll.* 13.

DYN, *f.*, *amnis*, *SE.* I 576, 2 — 2) *insula*, *SE.* II, 492, i. e. *insula Dyna in Halogia Norvegiæ, in qua insula prædium Dynjarnes*, *F.* IX 427, „*hodie Dönne s. Dönnesøe*“.

DYNA, *f.*, *amnis*, *SE.* I, 576, 2; *fluvius Dyna, Russiæ*, *FR.* III. 239.

DYNA, *f.*, *culcita, pulvinar, pulvinus*, (dúnn): þar er lágu dýnur ubi *culcita jacebant*, *GS.* 19, *F.* III 86; dýnu Rán, *dea pulvini, femina*, *Vitu Hallfr.* (ÓT *Skh.* II 248), *ut bedjar nanna*, *Korm.* 3, 7; þvengláds dýna *culcita serpentis, aurum*, *Njörun* þ. dýnu, *dea auri, femina*, *Nj.* 63; otrs dýna, *culcita (vel tegimentum) lutræ, aurum*, *Lv.* 12, ubi sic: án mega öngir dýnu | otrs þeir er skirn hafa hlotna | gott er neidum þrif þýðaz | þat kaup hafa skatnar, ubi *coherent*, gott er otrs dýnu meidum (at) þýðaz þrif *expedit auri columinibus (i. e. hominibus) saluti suæ prospicere*. Linna dýna, *culcita serpentis, aurum*, *ejus eyðir vir*, *Skáldh.* 7, 49.

DYNBÁRA, *f.*, *unda strepens*, (dynr, bára): d. sára, *strepens unda vulnerum, sanguis*, svann sára dynbára, *cygnus sanguinis, corvus*, sára dynbáru *xvangreddir, puginator, vir*, *Eb.* 44 (*GhM.* I 698).

DYNBEIÐIR, *m.*, *poscens strepitum*, (dynr, beiðir): d. hlakkar pro beiðir hlakkar *dyns, poscens strepitum Bellonæ, poscens pugnam*; d. hlakkar stafns-flet-hrafna, *poscens pugnam navalem, præliator maritimus*, *ÓT.* 20, 2.

DYNBLAKKR, *m.*, *equus strepens, fremens* (dynr, blakkr): d. stáls, *fremens equus proræ, navis*, stökkvir stáls dynblakka, *naviculator, vir rei maritimæ studiosus*, *SE.* I 642, 1.

DYNBRÍMI, *m.*, *stridens ignis*, (dynr, brimi): d. hræss glæss, *stridens ignis sanguinis, gladius*, *SE.* I 662, 2.

DYNBROKR, *m.*, *avis plumata* (dúnn, brokr, *quod avem aliquam videtur significare, Græc.* *βροῦχος, βροῦχος, locustæ genus*, *Dan. et Angl. Brok et Broek meles*, *Dan.* *Brokfagl charadrius*), sóknar d., *avis pugnæ, corvus*, *Ha.* 321, 1, *Cod. Fris.* (*F.* X 129). *Var. lectiones h. l. sunt dýnkrókr, dýnnóki*,

DYNBRONNR, *m.*, *strepens mare*, (dynr, bronnr): hræs d., *strepens mare cadaveris, sanguis, cruor*, *SE.* I 642, 2.

DÝNDR, *part. pass. v. dynja, effusus, largus*: dýnda mæð gat hjörva herðir, | herra minn, af (malo at) forsögu þinni |

brögnum int, i. e. hjörva herðir gat int brögnum dynda mærd, *Gþ.* 17. *Sed hæc vox potius respicere videtur metri genus, quod in hoc carmine est, id. qu.* *SE.* I 634 vocat dunhenda, i. e. anadiplosis, sive consonantia derivata et continuata; malo igitur tō dynda accipere sec. pronuntiationem, contracte pro dynenda, i. e. dynhenda (dunhenda), ab adj. dunhendr qui continet consonantiam continuatam.

DYNDU pro dundu, *F.* plur. impf. ind. act. v. dynja, ruere, *F.* VI 409, 2: jarlar dyndu undan til borgar dynastæ in oppidum refugerunt.

DÝNEY, *f.*, insula plumata (dúnn, ey), locus pilis obsitus, i. e. puber, inguen; sköfnúngur dýneyjar, gladius inguinis, membrum virile, *Korm.* 19, 6, hoc ordine: reið, rík sköp valda at sinu ráði, nœrgi er drafnar Freya dýr (movet) dýneyar sköfnúngi. Gaungum við, oss ánglaust, í eina seng! i. e. irata, potentia fata pro lubitu decernunt, quando femina mecum lectum sit communicatura; age, nos ambo unum lectum animi causa consendamus! Sed vitari potest hæc locutio minus honesta, si dýney accipitur pro mulieris appellatione, ut dýnu Rán, beðjar Nanna, linbeðjar Gná, et dýr sköfnúngi, cara sköfnungo, i. e. quæ sköfnungo magno constitit, conjunguntur.

DYNFARA, *f.*, sagitta, *SE.* I 570, 2, (qs. cum strepitu iens, dynr, fara).

DYNFARI, *m.*, ventus, *Altm.* 21, *SE.* II 486. 569 (cum strepitu ruens, dynr, fari).

DYNFLÓKI, *m.*, floccus plumbeus, (dúnn, flóki): snókr dýnflóka, corvus *F.* X. 129.

DYNFÚSS, *adj.*, strepitum amans, (dynr, fúss): dreyra svells d. amans strepitum ensis (pugnam), de Bellonis, *Vigagl.* 27, 3 cf. *SE.* I 490; sed dreyra mäs dynfúss avidus sanguinis, *Isl.* I 210, 2, a dreyra mäs dyn, annis corvi, cruor.

DYNGJA, *f.*, cumulus: harma d., cumulus malorum, incommodorum. *Skáldh.* 5, 16. — 2) æxetra mulierum, *II.* 16; ðella var til dýngju dagverð konum færa, *FR.* II 76, 2. In prosa: *F.* II 8, *Eg.* 32, *Nj.* 44, *Vem.* 14; *Korm. msc.* c. 11, mjök at áliðnum degi, þá er konur gengu or dýngju; *GS.* c. 9, utan ok sunnan undir eldhúsinu var dýngja þeirra Auðar ok Ásgerðar, sátu þær þær ok saumudu.

DYNHEIMAR, *m.*, plur., regio strepera, sonora, (dynr, heimr), oceanus, *Söll.* 39.

DYNHÖLL, *f.*, amnis, (qs. aula strepens, sonora), *SE.* II 563. I 576, 2, et II 479, divisim: dyn, höll, fara, sed *SE.* II 622 don, haullfara.

DYNJA (dyn, danda, dunit), *v. n.*, cum sonitu tremere; de terra: foldvegr dundi, *Vegtk.* 8; fold varð at dynja und fótum, *ÖH.* 238, 1; de aere: mána vegr dundi und hánum. *SE.* I 278, 1; de igne: dynjandi Hálfis bani ignis stridens, *Y.* 19; de aqua: dynjandi ár, flumina sonora, strepentia; de verbis, *Merl.* 1, 82; mörgr hrynnregn hvarma knátta dynja á mergjar sali miltæ lacrimæ

in pedes decidebant, *SE.* II 500, 1; dögð benja dundi or mækis höggi sanguis ex plaga erupit, *Korm.* 27, 4; eggja spor dundu vulnera sanguinarunt, *Nj.* 131, 2; bier allr dundi tota villa intonuit, *Sk.* 3, 13 (*Bk.* 2, 7); strepere, de alis: dynja hana fjáðrar pennæ galli strepunt, *ÖH.* 220, 1, quod *Nik.* 83 sic exprimit: Hani sýngjandi helga vængi í hóglega skekr, ok gjörir at vekja vænan lýð til vingarðs iðju. — Fjáðrhamr dundi pennatæ induicis sonuerunt (alis aera pulsantibus), *Hymk.* 4. 9. De telis cum stridore accidentibus: dundi broddr á brynju, *Mb.* 11, 2; de naxe currente: láta snekkjur dynja á brim, *ÖT.* 40, 2, *SE.* I, 468, 1; láta branda elg dynja á mars bylgjur til Björgynjar, *Orkn.* 51; láta skip dynja fram til Fljóta, *F.* XI 187, 2; de præcipiti fuga: jarlar dyndu (i. e. dundu) undan til borgar, *F.* VI 409, 2. Sic et in prosa de citato cursu, dynja þeir þá þegar fram á þingit ok hleypa upp dóminum, *Ljósv.* 11.

DÝNKRÓKR, *m.*, uncus plumarum, (dúnn krókr), unguis; snókr dýnkróka corvus, var. lect. *IIa.* 321, 1.

DYNNMARR, *m.*, equus strepens, (dynr, marr): d leidar, equus strepens maris, navis, *ÖH.* 168, 1, ubi dat. sing. dynmari.

DYNNJÖRÐR, *m.*, *Vigagl.* 21, 2, duplici modo verti potest. 1) deus prælii (dynr 2, njörðr): d. Limafjarðar húna, numen prælii navalis, præliator, vir. — 2) numen strepitus i. e. deus tonitruum, Thor, et Limafjarðar húni, talus sinús, lapis, id. qu. arinn, per homonymiam, itaque d. L. húna id. qu. Þórarinn.

DYNNR, *m.*, strepitus, sonitus; de sono venti, aquæ, maris, saxorum, montium, terræ, metallorum, turbæ, *SE.* II 46, *Am.* 34. Fere in singulari (acc. plur. dyni, *SE.* I 201), genitivus non occurrit. Dynr er um allan dag Svarfaðar, strepit (tremet) tota vallis Svarfadi, *Sb.* 19, 8; d. dólga pugna, *Hund.* 1, 19; verði dynr sverða, fiat strepitus ensium, pugna, *F.* XI 43 (*AR.* II 496); hjóða dyn hjálma, pugnam offerre, ad prælium invitare, *Sturl.* 9, 19, 2; gerir drjúgan dyn dýrra málma vehemens pugna fit, *Merl.* 1, 34; gera dyn við barði, facere strepitum in terra, terram gradiendo quater, *SE.* I 298, 1; riða dyn fyrir dyr e-s cum strepitu advehit soribus alicujus *Sturl.* 4, 9, 2, cf. koma e-m dyn fyrir dyr, necopinato adgredi, v. circumvenire, *F.* VIII 60. 189; sæðissime in dativo: í dyn fleina, gunnar, hjálma, skjalda, skögla, spjóta, sverða, in prælio, *SE.* I 414, 2, *F.* II 87, 1, *ÖT.* 123, 1, *G.* 14, *II.* 11 (*SE.* I 418, 1), *Isl.* II 270, 1, *Krm.* 23. — 2) pugna, *SE.* II 475. 559. In compositis: hjörðynr, málmdynr, sverðdynr.

DYNSÆÐINGR, *m.*, larus strepitūs, (dynr, sæðingr): leyfa dýrbliks d., larus pugnæ, corvus, *ÖT.* 130, 2, vide dýrblik.

DYNSKOT, *n.*, ictus sonorus, tela sonantia, (dynr, skot): jöfrar kvódduz dynskotum principes ictibus sonoris inter

se salutabant, H. 10; in prosa, skjóta dynskot í flokk e-s ínfesta tela in aciem adversariorum conjicere, F. X 198. *Simile est geigrekot et geiguskot*, F. V 76. 202, *ictus teli ad quem terrefaciendum missus*.

DYNSKÚR, f., imber stridulus, sonorus, (dynr, skúr): d. málma, sonorus metallorum imber, pugna, álmr dynskúrar málma, præliator, vir, SE. I 412, 4.

DYNSTRÖND, f., terra strepens, (dynr, strönd): d. dorgar, terra strepens arundinis, mare, SE. I 326, 5.

DYNSVEIGIR, m., qui cum strepitu vibrat, torquet, (dynr, sveigir): d. darra, qui hastas stridentes intorquet, vibrat, concit, præliator, bellator, Ha. 323, 2.

DYNVIÐR, m., arbor strepitūs, (dynr, viðr): málma d., arbor telorum strepitūs (pugnæ), pugnator, Me. 3, 2; ofs d., arbor gladii strepitūs, id., Ha. 331; sverð-dynviðir, pugnatores, viri, legendum putavi, Mg. 9, 1, pro sverð dýrt viðir, ubi tamen jungi possunt sverðviðir, præliatores, et dýrt referri ad sequens vāpn.

DYR, pars manūs, SE. II 490, 4.

DYR et dyrr, f. et n. plur., fores, ostium Vsp. 34, Vegtk. 8, Erg. n. 15; it. foris, tabula, id. qu. Dan. Dör (=Isl. hurð); skóglar dyr, tabula Bellonæ, clipeus, Sk. dyra hrið, procella clipeorum, pugna, Sk. d. hriðinnir, bellicosus, pugnandi peritus, Korm. 11, 1; Háss dyr, ædes Odinis, Valhalla (ut Gauts gátt), vide dagryfr, líliðdyr, jódyr.

DÝR, n., animal: græðis d., animal maris, navis, Hb. 11, 2; strandar d., animal litoris, navis, F. V 247, 2; unna (undarum), id., SE. I 638, 1; dyrs horn, cornu feræ, de rostro navis, ÓH. 154, 1. — β) culpes, Grett. 90, 2, ut vulgo. — In compositis bládyr, brimdyr, gindyr, glesidyr, hádyr, hógdyr, jódyr, lagdyr, ramdyr, súðuldyr, unndyr, valdyr, æsdyr.

DÝRAÞRÖR, m., cervus (id. qu. dura-þrör), SE. I 590, 3.

DÝRBLIK, n., splendor animalis, (dýr, blik): leyfa dýr, animal piratæ, navis, leyfa dýrblik, splendor navis, clipeus, leyfa dýrbliks dynr, strepitus clipei, pugna, leyfa dýrbliks dynsæðingr. larus pugnæ, cortus, l. d. dynsæðinga hlúgrdeyfir, saturator corporum, præliator, ÓT. 130, 2; sic hæc appellatio rectius, ut puto, resolvitur, quam in SkI. III 6.

DÝRFIT, f., terra pretiosa, splendida, vide dalryr.

DÝRGEDR, adj., præstantis ingenii, excellenti ingenio præditus, (dýrr, gedr a geð), epith. episcopi: dáðhittir gat Drottins | dýrgeðr lögum stýra, Pál. 19, 2.

DÝRGLEIF, f. clivus eximius, splendidus (dýrr, gleif): d. dags, splendidus diei clivus v. terra, cælum, ejus meginskjöldung, Christus, SE. II 499, 3.

DÝRI, n., in compos. id. qu. dýr, animal, v. grádyri, rádyri.

DÝRKA (-aða, -at), v. a., splendidum reddere, ornare (dýrr): fè konúngs dýrkar

bragar stýri regia munera poetam ornant, illustrem reddunt, SE. I 392, 1. Sic in prosa F. X 315, Guð dýrkaði Ólaf konúng með mürgum kröptum, multis virtutibus ornavit, illustrem reddidit. Döglings verk, þau er dýrka alla veröld, opera regis (Ólavi Sancti), quæ totum orbem terrarum ornant, G. 53, Ag., vide dátt. — β) celebrare, laudare: d. dýr verk döglings eximia regis facta celebrare, F. V 174; aldir dýrka yðar eirarsamt veldi, Ha. 274; allvaldr, þú dýrkaz af þinni mildi, Ha. 313 (AR. II 378); dýrka Guðs krapf lofi virtutem dei laudibus celebrare, G. 54, it. Lv. 36 (vide dáðsterkr). In compos. vide margdýrkaðr; alia forma dýrðka.

DÝRKÁLFR, m., hinnulus (dýr, kálfr), Völs, 25 (Hund. 2, 36).

DÝRKUN, f., cultus sacer, religio, cærimonía: rendi Drottinn | til dýrkunar | blóði sínu | á bjartan við, Krosskr. 11.

DÝRLIGA, adv., solenniter, rite: halda sunnu dag dýrliga diem solis solenni religione celebrare, Lv. 11.

DÝRLIGR, adj., pretiosus, eximius, præstans, (dýrr, term. ligr): dýrlig skikkja, pretiosa, eximia tunica, Rekst. 30 et F. II 280, var.; de vexillo, stöng dýrligra merkja pertica eximiorum signorum, Fsk., 173, 2, vide dýja; dýrligr bragr præstans carmen, Isl. II 230, 1; epith. Dei: dýrligr, dáðsterkr drottinn himintöргу, gloriosus, omnipotens solis dominus (deus), Lv. 36; d. ángi odor suavissimus, Vit. Halfr.

DÝRLÍNGR, m., amicus carissimus, acceptissimus: dýrlingar, optimates, id. qu. höfðingjar, F. VII 49, var. In prosa sæpius Guðs dýrlíng, dýrðlíng, homo deo carissimus, divus, F. V. 153. 214. I 227. 232. V 143.

DÝRLOGI, m., flamma animalis, (dýr, logi): d. hlunns bekkjar, aurum, a hlunns dýr, animal falangæ, navis, bekkir hlunns dýrs, campus navis, mare, bekkjar hlunns dýrlogi, flamma maris, aurum, runnr b. hl. dýrloga, lucus auri, vir, ÓH. 92, 11 (AR. I 326, 4).

DÝRMENNI, n., vir excellens, (dýr, menni a maðr), F. V. 235.

DÝRN, f., id. qu. durn, amnis, SE. II 480. 563.

DÝRNENNINN, adj., egregie gnarus, strenuus, (dýrr, nenninn), epith. regis, F. VI 236, 1; epith. Dei, præpotens, omnipotens: hlaut María mætan | minn græðara at fæða; | hátt ferr dýrð, sú er drottinn | dýrnenninn gefr henni, Mk. 12.

DÝRR, adj., qui magno constat, carus: fægisfeyja hodka verðr snimma dýr virgo prima jam ætate magno constat, Korm. 3, 7; mér verðr dýrt at kaupa magno mihi constat: dýrt verðr döggvar kerti | draupnis mart at kaupa multa homini care emenda sunt, Korm. 8, 2; dýr Sköfnúngi, virgo, quæ (gladio) Sköfnungo carè constitit (quod acies Sköfnungi, in certamine pro ea puella fracta erat), Korm. 19, 6, v. dýja et dýney. — β) magni æstimandus; dýrt láta

menn drottins orð, *ajunt, jussum domini magni æstimandum esse, A. 5.—γ) eximius, excellens, magnificus, splendidus, pretiosus: dýrar veigar, eximia potio, potus præstantissimus, Hyndl. 46; d. mjöðr, Hávam. 106. 143; dýr flaut, naves eximia, Hh. 22; dýr ramdýr þrama, id., Si. 6, 4 (nisi h. l. dýr jungendum sit cum hlíð, sec. F. XII (VII 83, 1); dýrr stóll sedes gloriosa, G. 5; dýr höll aula splendida, ÖH. 92, 13; dýrar hallir eximia palatia, Rm. 45; dýrri beðr, lectus magis eximius, gloriosus, FR. I 262, 1; dýrr Kjölnir, Odin ille magnificus, Krm. 25; dýrt dagverk egregium opus diurnum (opus unius diei), Isl. I 164, 3, ubi coherent merki dýrs dagverkis; dýrar dáðir eximia virtutes, Has. 15; dýr för döglingis, magnifica regis profectio, iter splendidum, ÖH. 157, 2. Vide composita: alldýrr, alldýrr, fádýrr, fjöldýrr, hugdýrr, margdýrr, megdýrr.*

DÝRSVEITI, m., sudor (liquor) pretiosus, (dýrr, sveiti): draupnis d., pretiosus sudor Dropneris, annulus aureus, il. aurum, SE. I 402, 1. FR. I 111, 1,

DÝRD, f., laus, gloria, (dýrr): ek geri sönun orð, drós til dýrðar, vera verba in laudem mulieris profero, Mg. 1, 5; þat orð ryðr til dýrðar drottins id dictum ad gloriam regis amplificandam pertinet, Mg. 17, 4; þjóðir reida þína dýrð gentes gloriam tuam percelebrant, Ha. 311; ek frá dýrð vinnaz þeim, er varðiz vel, gloria ejus, qui se fortiter defendit, diu superest, ÖH. 9; döglingr ræð til dauða dýrð slíkri talem gloriam rex ad mortem obtinuit, F. VI 423, 2; grams dýrð er orðin ágæt, G. 11. 42; yppa grams dýrð gloriam regis celebrare, SE. I 514, 2; dýrð styrjar glöða stökkvímóða gloria bellatoris, SE. I 702; 2. Buðlúngr dýrðar, rex gloriæ, Christus, Lv. 22; drottinn dýrðar, dominus gloriæ, χρις δόξης, id., G. 6; himna dýrð, gloria cælestis, Lil. 34. — β) de miraculis: verðr sá er venst á dýrðir | vitr, is, qui miraculis advescit, sapiens fit, Lv. 7; sú hefir ek frætt at dag drottins | dýrð framkomin yrði, audiui, id miraculum die dominica patratum fuisse, Lv. 22; hátt gengr dýrð, sú er drottinn | dáðgladdan her saddi | — á litlum vistum, Lv. 28.—γ) de splendido cultu ecclesie Romanæ, F. XI 299, 2, at venja lið dýrð.—δ) cum

adjectivis: dýrðar fúss gloriæ cupidus, Rekst. 31; dýrðar gjarn, id., sed de Christo, gloriosus, Has. 34, vide dáðgeymir; dýrðar hress. gloriosus, de Christo, Gþ. 9: fyrðum veitti drottinn dýrðar | dýrðar hress á skepnu þessi gloriosus dominus gloria hominibus bona distribuit hac in terra; órýr dýrða, gloriosissimus, de rege Olavo sancto, F. VI 44, 2 marg. inf., dýrðar snjallr gloriá illustris, de episcopo Gudm. Bono, Gþ. 5.—ε) cum substantivis, quicquid præstans, excellens, eximium: hröz dýrð, gloria laudis, laus eximia, SE. I, 448, 3; dýrðar máttir vis gloriosa, eximia, SE. I 448, 4; dýrðar merki gloriæ monumenta, de miraculis, F. II 279: dýrðar verk, opera gloriosa, eximia, miracula, Gd 75; dýrðarmaðr. vir egregius, de Johanne Baptista, Lv. 24; de episc. Gudm. Bono, Gd. 13; quod Si. c. 17 est dýrðarmaðr, F. VII 102. c. 19 exprimitur per ágætismaðr; dýrðar seggir viri excellentes, F. XI 296, 2, var. = dýrir seggir; dýrðar váttr martyr gloriosus, G. 59, Plac. 26; dýrðar vinr eximius amicus, G. 61; dýrðar faðir pater gloriosus, Mg. 10, 2; dýrðar skript, pictura egregia, splendida, Ha. 291, 2, quod in prosa est fagar skriptir. Vide manndýrð.

DÝRÐHITTANDI, m., inveniens, possidens gloriam, (dýrð, hitta), gloriosus: d. drottinn, de deo, Has. 7.

DÝRÐHITTIR, m., vir gloria illustris (dýrð, hittir), vir gloriæ (cælesti) aspirans, vir pius, Plac. 18, cf. dáðhittir.

DÝRÐKA, id. qu. dýrka, F. X 116 (Ha. 313).

DÝRÐLIGR, adj., id. qu. dýrligr, F. II 280: d. ángi suavisimus odor, ÓT. Skh. II 249, pro quo Vita Hallfr. sec. membr. 132 habet dýrligr.

DÝRS, f., gen. dysjar, tumulus, Harbl. 43, FR. I 438, 3 (Dan. Dysse, tumulus sepulchralis; Svec. dös est acervus, cumulus, ut halmðös, säderðös, acervus stipulæ, messis, quod convenire videtur Isl. des. n., cumulus feni), cf. Eb. (GhM. I 638. 640. 641). In compos. kumbldys; hnakkadyz, quod neutr. gen. est, huc pertinere non videtur.

DÝSLI, m., lectio membr. E. ad Ý. 15, pro dulsi, quo respice; de hac voce cf. AR. I 259. not. a.

E.

E permutatur cum a, i, o; ø, ei; 1) cum a: heimdregi, hvetvetna, kerskr, rekkr, pro heimdragi etc.; sic keiseri, ridderi, F. VII 97. 148, sumerit (Dan. Sommeren), F. XI tab. ichnogr. lin. 15. 21. Quæ forma in Codd. Norr., v. c. Fsk. et jure eccl. Vicensium etc., frequenter occurrunt.—2) cum i: veðr (=viðr, vinnr), Gerkir, tegr, ferri,

kveðja (pro kviðja); interdum consonantia metrica ostendit, pro e pronuntiandum esse i, v. c. herfengnum lét stínga, i. e. herðingnum, SE. I 514, 3; Erlingr sá er vel lengi, ÖH. 186, 2; Selunds kilir, F. IV 351, 2; viðr þeim er nú ferr liðra, Mg. 17, 7 (Angl. lither, Dan. lid); örn á úlfs verði | í Alpt-afurði, GhM. I 698, ubi plur. Codd.

habent virði. Variat hodie sempinn et simpinn, þrennr et þrinnr; et e facile abit in i, ut einberni (a barn) in einbirni, gízka a geta, brízla a bregða. — 3) cum o (ð): nekkverr, nekkviðr, sekvi, serlar, stekkvir, sverðr, dekk, klekk; sic hnetskóg pro hnotskóg, F. II 59, skeþvengr pro skóþvengr, Gloss. Njalssaga. — 4) cum ø (æ): skeðr; sic Eg. 25 berr pro bœr, villa, et Bl., quæ semper distinguit ø, fesla pro fœzla, cibus, alimentum (o: hoc est AS. é, Angl. ee). — 5) cum ei: frestni = freistni, Plac. 1. 9; sic sæpius in SE., ut reði = reiði, I 542, var. 3, rekunarmaðr, Vem. 15, Danakleina, F. IX 368. E syncopen patitur in ák, ákka, lívek, hves, sás, súð, þann, þeims, þars, þats, þegars, þatstu; aphæresin in 'ro, 'rom.

Ei ponitur pro e (e vel æ), ut þeir pro þær; sic veitti pro vetti vel vætti, exspectabat (FR. II 437), forte et eigi pro ægi (øgi), Nj. 80, vide eigja. Ei haud raro occurrit pro i, ut Heinnekr, Eindriði, Eingi (= Ingi, F. VII 241); veirit, dreipinn (Fær. drippinn), teikinn, Veinland, heiflr, F. X 388, 391, 392, 395.

EY respondet 1) e, reyri (= veri, röri, remigabat), freyðr. keym (= kem, Fsk. msc.) — 2) ø, neykðr, seykkva, steykr, steykkvilundr, deykk, heygva, eyndr, eyx, gleyggr, leygr. — 3) ø (æ), eyðri, eygir, reyklundr, beyki, leygir. — 4) y, eyðra (ytra), eyxn. feyrr, knefya, kneyta, örleygi, seyni et seynir, steykt (= styggt, Nj. vers. Lat. 304), eyrði = yrði feret, GhM. II 366, eyli = ýli. ululent, FR. II 241. — 5) ja, jü: keypr, skeyldúngr.

Æ, adv., semper, Vsp. 20, Hávam 48, Vafpr. 55, Grm. 19. 34, Skf. 12, Hg. 33, 19, Hk. 76, 4; æ æfi sína. semper per ætatem, per totam ætatem, Öll. 259, 2. — Gha. 45 (Gk. 3. 1): hvat er þær, Atli, | æ, Buðla sonr! | er þær hrygt í hug | því hlær þú æva, quo loco interpr. jungunt, þær er æ hrygt í hug semper animo tibi ægre est; sed videntur h. l. tres esse interrogationes: hvat er þær? er þær hrygt í hug? því hlær þú æva? Itaque æ aut est interjectio, o Buðli fili (SE. II 50. 366: æ, þat er veinon), quod forte minus placuerit ob raritatem interjectionum in sermone prisco, aut æ id. qu. e vel ey expletivum in compositis v. c. Eylimaðjörðr, et ebrandr = brandr, citatum in Egilssaga 63, ex Alexanders Saga, de Bellona præliante: ok hristir blöðuga ebranda ok sár allskonar dauða, quatit cruentos gladios et serit omnigenam mortem. Sic æ-Buðli, id. qu. Buðli. Aliæ formæ: æi (SE. II 50. id qu. ei), æw (Fm. 7), á, e (vide sub ea), ea, ei, ey. Angl. aye semper.

Æ, id. qu. ei non, Vafpr. 36, æ menn hann sjálfan um sjá, non homines eum (rentum) ipsum vident, ubi ed. Holm. ei pro w habet; F. X 208, 1; FR. I 521, not. 1, quo loco æ, quod membr. habet, ab editore mutatum est in ei; æ habet altera recen-

sio Fsk. ad HS. 1, 6, bið ec æ mèr hins þriðja, ubi altera recensio dat, bið ec øyghi; in fragm. membr. Nr. 1e3 (citatum FR. I præf. XXIII l. 2 ab inf.) æ usurpatur pro eigi non. Sic forte etiam Vsp. 20, vide leikinn. Forte negatio æ deflexa est a suffixo neg. a, indeque dilatatum in ei, ey, eigi, Norv. øygi.

EA, adv., semper, F. X 385; est alia forma vocis æ, semper, quam vide; quo adde formam ejusdem vocis e, quam servavit Bl. his verbis: þá gerðu þeir linir heiðnu menn manlíkan or rauðu gulli, ok or hvítu silfri. Suma gerðu þeir or steinum suma or stokkum. Gerði e hverr or því er efni haðði til, ok gerðu þeim hús ok kallaðu þat hof þeirra, ok settu þau manlíkan þar inni. Et alio loco: ok Daniel svaraði: ek bið mèr aldri til þess guðs er þær haðt gört yðr, fyrir því at ek bið mér til þess guðs er lífr ok e man lífa. A forma ea parum recedere videtur forma æ (Ed. Sam. Sk. 23. 7, Fm. 7), quam pro repetito æ (æ, æ), semper, semper, haud bene acceperunt interpretes.

EDDA, f., proavia, SE. I 538, Rm. 3 (cf. 16. 24). — 2) corpus Eddicum, vulgo Edda Sæmundina et Edda Snorriana. Nomen Edda occurrit a) in codice Upsaliensi, circa annum 1300 scripto (Bók þessi heitir edda. hana hevir saman setta snorri sturlo sonr etc), SE. II 250. — b) in kvæði Guðmundar biskups (compos. 1345, vide Gd3. 47) Gd3. 2. — c) in carmine Lilo (composito 1358, Hist. eccl. Isl. I 587) str. 97: varðar mest til allra orða | að undirstaðan sé réttlig fundin, eigi glögg þó Eddu regla | undan hljóti at víkja standum. — d) in Encomio Guðmundi Boni (Gd. 78), composito ab Arnio Jonida, abbate Munkathveraensi, qui, adnotante A. Magnæo, inauguratus est anno 1371, in Norvegiam transfretavit 1379 (Hist. eccl. Isl. IV 45): yfirmeisturum mun Eddu listar | allstíðr sjá hróðr virðazt, | þeim er vilja so grafa ok geyma | grein klókazta fræðiboka. — e) Nik. 4 (puto auctore Hallo, abbate Munkatho. 1385—1393, Hist. eccl. Isl. IV 46), veit ek mik ei vanta litit, . . málsmild, aktan skýrra skálda, skil vegligrar Eddu reglu. — f) SE. II 532: Svá segir í bók þeirri, er Edda heitir. — g) Annales Breiores, ante 1400 scripti (Hist. eccl. Isl. I 204, Ann. Islandici p. 114.): Anno 1241 andlát Snorra Sturlusonar. . . hann samsetti Eddu ok margar aðrar fræðibækr ok islenzkar sögur.

EF, conj., si; cum indic., Hávam. 16. 17. 26, F. III 27, 2, Grm. 38. — b) cum conjunct. imperf. Hávam. 4. 67, it. in prosa F. VIII 419, l. 3; præf., nálgaztu mik: ef þú megir, appropinqua me, si possis, Grm. 52; vittu, ef þú hjálpir, vide, si possis juvare, Og. 4; vega þú gakk, ef þú reidr sér, pugnatum uto, dum iratus sis, Lokagl. 15; ef Gunnars missi si Gunnar pereat, Ghe. 11, Am. 31; it. in prosa, F. XI 283, l. 24. IV 86, l. 26. — c) cum indic. et conjunct., ef hann freginn erat, ok nái hann þurrfjallr þruma, Hávam. 30; ef þitt öði dugir, ok þú V. vitir, Vafpr. 20, cf. alls;

sic et in prosa, ef ek lífi ok megak ráða, SE. I 162. — d) ef omittitur, et conjunctivus vel indic. usurpatur: conjunctivus, Mg. 10, 2, Korm. 6, 3, Sonart. 8, ubi G. Pauli vð ef bis ex suo intulit; indicativus en rjóðum vör —, þá, si rubescerimus —, tum, Nj. 24, 2, et sæpe in Gragasá et Jure eccl. Vic.; uterque modus occurrit, omisso ef, Hávam. 128: ekór er skapaðr illa, eða skapt sè rángt, þá er þer bols beðit. — 2) an, num, Hávam. 111, Vafþ. 6, Vegt. 2, Fjölsm. 44.

EFÁZ (-aðiz, -azt), v. dep. n. dubitare (vide if, íð): efaz í e-u de aliqua re dubitare: oss man rángt, at efaz í þessu, Gd. 64.

ÆFA, adv., nunquam (vide æva): því (aldini), er andvigr illíðs hiti grandar æfa, fructum, cui oblectans voluptatis æstus nunquam nocet, Hl. 5; scribitur æfva, F. V 231; cum negatione in eadem sententia: skala æfa fregna nunquam audiet, ÓH. 218, 1, v. hvaðanæfa.

ÆFAR, adv., valde, magnopere (id. qu. afar, ofr): æ. margr, Hl. 26; æ. lítill, Orkn. 79, 3.

EFI, f., id. qu. æfi, ætas: um æsku efi þinnar (sic. membr.), de juvenia ætatis tuæ, Sk. 1, 21.

ÆFI, f., vita, vitæ spatium, ætas, SE. II 346, 1. 216, 2, ubi scribitur æfvi; um æfi quoad vivam, Korm. 3, 2; aldregi á sinni æfi in vita sua nunquam, F. VI 413; vitæ conditio, sors: miklu æðri æfi, multo melior vitæ conditio, sors, FR. II 52, 2; vitæ, opp. morti: líð týndi æfi vitam amisit, Krm. 3; tempus: hrafnis æfi tempus corvi, nox, Korm. 19, 7. Vulgo est indecl., occurrit tamen gen. sing æfar, in Gfl. Tit. de successione regia: þat barn, er spött verðr á síðasta vetri konungs æfar.

ÆFIDAGAR, m. pl., vitæ dies, (æfi, dagr): acc. pl., vífdaga, subint. præpos. um, per vitæ dies, semper, FR. I 484, 2, cf. um aldrdaga.

ÆFFURS, Eb. 19, 12, pro quo G. Pauli restituit ælfús, perquam cupida, ab æfi, adv. — æfar; sed cum æfi pro æfar, valde, rix alibi occurrat, forte ælfús, vertendum sit "vitæ cupida", ut epith. semine pacis amantis et a cædibus abhorrentis; nisi corrigendum sit æsífús, id. qu. óðfús, óðgjarn, vehementer cupida, ad formam æsikaldr.

ÆFINRÚNAR, f. pl., id. qu. aldrúnar, Rm. 40, forte scientiæ in omni vita utiles (æfi, rúnar), cf. Sk. 1, 17. Ceterum rð æfinalias hoc sensu tantum occurrit in æfinligr (Dan. evindeligh), perpetuus, per totam vitam durans, GhM. I 682, Sturl. 9, 31, et ævintryðir, Ísl. I, 381.

ÆFISTADR, m., locus, ubi quis reliquam ætatem degit, (æfi, staðr), Skaldh. 7, 55.

FELA (effi, eflða, efltr), v. a., viribus augere, vim addere (að), corroborare, adjurare: þessi hljóð efla þik til þrifa, hæc carmina te adjuvant ad felicitatem, facient ut felicior evadas, Hugsam. 22, 1; þeim þótti þörf at efla Veseta arfa, opus

esse judicabant, opem ferre Veseti filio (Buio), Jd. 6; e. ýta homines juvare, de Christo, Gd. 71; þat má efla ossa væn hoc spem nostram confirmare potest, G. 4. Pass., eflaz víð e-n viribus augeri per aliquem, eflaz hann víð Eymund affinitate cum E. contracta potentior factus est, Hlyndl. 11 (cf. SE. I 516); eflr ríki, regno auctus, in regnum restitutus, ÓH. 12, 2 (cfr. SE. II 496, 1) vel sec. Hkr. T. VI potenter adjutus, vel potentia auctus, potens; vide harðeðldr. — 2) facere, efficere, instituere, patrare: e. tað, ludum aleæ instituere, alea ludere, Orkn. 49; ef ek eflík svá víg si ita patravero cædes, Sk. 1, 12; e. þrek specimen fortitudinis edere, Jd. 11; vide fólkeflandi, lírðeðflandi, móteðflandi.

EFLIR, m., qui augeat, promoveat, adjuvat (efla): e. vingarðs, cultor vineæ, de episcopo ecclesiæ præside, unni heitt, sem verk-in votta, vingarðs eflir Drottni sínum, Gd. 10 (eflir, Gd. 74, vide efla); e. krapta patrator miraculorum, de archiepisc., Gdþ. 30; e. alls sóma, omnium virtutum promotor, Christus: at, þá er óðligr eflir | alls sóma lýkr dómi, Lv. 39; e. árs, auctor læta annonæ, felicitatis, Christus: ræðum kraptr í kvæði | kross þíns fyrir þjóð innu, | árs, þó at, eflir, værag | allit til þess fallinn, Lb. 47.

EFNA (efnai, efnða, efntr), v. a., præstare, ad effectum perducere, efficere. hét ek ok efnðak vori et præstiti, Og. 9; efnði allt þaz ræð heita, id., Am. 102; hefnð er efnð ultio præstita est, Eg. 27; vann efnða hefnð síns fœður cædem patris ultus est, Od. 5; efna upphaf ordiri (carmen), Nik. 1; efnðir eidar præstita juramenta, Sk. 1, 46. Oss ræð efnaz þrifuðr felicitas nobis contigit, G. 3. Efna æskibaldr stála, facere pugnam, pugnare, Ód. 3.

EFND, f., effectio, exsecutio, præstatio (dictorum vel promissorum; efna): e. fylgdi því, er ylgjar ángrtællir ræð mæla, dicta bellatoris præstatio est insecuta, Mg. 19; efnð afregs orða harra gjörðiz rex quæ animose voverat exsecutus est, F. VII 354, 1.

EFNI, n., materia; plur., auðskæft mærdar efni materia laudum expositu facilis, SE. II 98, 1. 405. 1, ex Ad. 16; slíkt eru yrkis efni talia largam præbent fundendi carminis materiam, F. I 162; konungs efni, principis regius, sing. F. IX 235, 3, FR. I 262, 1, plur. Hl. 94, 3; i syni minum var illis þegns efni vaxit in filio meo erat parum apta coloni indoles, vel potius ylgþ þegns efni, indoles strenui pugnatoris, indoles militaris, Sonart. 11. — þ) causa, ansa, opportunitas: nú er eldvíðum öldu efni at hefna slíks nunc viris liberalibus data est hujus vindicandi opportunitas, Nj. 93, 1; sic et, nú er Bjarna efni at hefna mágs, Dropl. min. 3 et, því ættak efni at hefna mágs, nam multa habeo, quæ in vobis vindicem, Sturl. 6, 15, 5; ólannan selr bragar geiri þeygi efni annars femina (in somnis apparens) poetæ (michi) haud causam præbet aliter faciendi (o: quam ut lætus mortem

expectem, propter spem vitæ post mortem lætioris), *GS.* 13. — γ) *efni*, *IIh.* 73, 3 *in signif.* 1. *accipiendum videtur: enn sér eigi minni efni, adhuc apparet non minor materia, i. e. etiam num larga adest materia carmini continuando; aliter accipitur IIkr. T VI, ShI VI 307, F. XII 158.*

ÆFR, *adj.*, *sævus, vehemens, ferox, intractabilis; æ. hjörr sævus gladius, v. immanis, magnus, II. 11; epith. hastæ, SE. I 430, 3; epith. bellatoris, gunnar æfr, vehemens in pugna, bellicosus, SE. I 426, 2 (ab afar, ofr, immodice, immaniter; hon var æf i gripakaupum in rebus prædiosis coemendis omnis modi terminos excedebat, Ld. msc. c. 37, de Guðruna Óstvi f.)*

ÆFR, *superior: c. skýjum nubibus sublimior, Hund. 2, 3; mildr Drottinn, stjörnum efri, sideribus superior, Gd. 43; dagbóls konúgr, englum efri, supra angelos erectus, G. 5; it efra in parte regionis superiori, F. V 114, 1; hafa efra lut superare, FR. II 54, 3; efri sæmd (=æðri) honor amplior, Mk. 9 (v. dæma); verða efri, superiorem esse, superare, victorem discedere, Am. 50; efri at ráðum, consilio superior, plus valens, Harbl. 17. — 2) posterior (SE. I 630: efri helmingr posterior semistropha; IIg. c. 4 efri hlutr dags. Efri aldir secula futura, i efrum öldum, Gd3. 47); superl. efstr, ultimus: þeim gef ek erni efstum bráðir, FR. I 428—9; efsta sinn ultima vice, F. II 299; efst postremo loco, efst i hundradslökki in postrema acie, SE. I 490, 2; efsti dómr extremum judicium, Has. 6, Lb. 26; mæla mál it efsta supremum verbum eloqui, Og. 23.*

ÆFR, *compar., superior, id. qu. efri, öfri: en æfri fold, regio superior, pars regionis mediterranea. IIh. 12, 1 (F. VI 161); æfri at ráðum, consilio superior, plus valens, Harbl. 17.*

ÆFSA, *v. a., abscindere: c. skör hjörvi caput gladio præcidere, ÖH. 192, 1 (a præp. af, ab). Hinc Spec. efsingar, filamenta staminis residua, quæ amputantur, Isl. afuggur, f. pl.*

EGG, *n., ovum, FR. I 471, 2. 480, 2.*

EGG, *f., acies ferri, teli; gen. eggjar, dat. egg, it. eggju (eggjo), Eg. 38, II. hat. 9, F. VII 340, 6; fránni eggju, F. VII 53, 1; plur. eggjar: deysa eggjar aciem teli hebetare, Hávam 151; Rm. 40; rjóða tvær tyrfings eggjar utramque gladii aciem rube-facere, F. VI 318, 1, id. qu. höggva á tvær hendur in pros. anteced.—Eggja leikr, ludus acierum, pugna, II. 26; eggja skúr pugna, St. 24; eggja senna, Isl. II 271; vega með svölum eggjum frigidis gladii aciebus interficere, Hyndl. 11; hniga fyrir eggjum, ab aciebus cadere, prælio occumbere, Skf. 25 (in sing., lið hné fyrir eggju, F. VII 350, 6).*

EGGDJARFR, *adj., aciem ferri non timens, (egg, djarfr), in prælio intrepidus (ut vâpndjarfr): IIh. 12, 1, ÓK. 1, F. VI 435.*

EGGDAUDR, *adj., acie ferri necatus,*

(egg, daudr), *ferro extinctus, ut vâpndaudr, SE. Eg. 239 in ænigmate, ubi eggdaudr menn id. qu. valr, quod et homines prælio cæsos et accipitrém significat; sic daudr menn = valr, avis, FR. I 484, 4.*

EGGFÁINN, *adj., polita, splendida acie, (egg, fáinn): subst., gladius: eisa eggfáins, scintillæ gladii micantis, var. IIkr. ad Ha. 232, 4, vide eggfar.*

EGGFALLINN, *adj., fracta acie, (egg fallinn): c. hjörr, gladius, cujus acies fracta est, de Sköfnungo, Korm. 11, 3.*

EGGFAR, *n., navis aciei, (egg, far) vehiculum gladii, clipeus, eggfars eisa, ignis clipei, ensis, Ha. 232, 4. Sic. F. XII quod magis placet quam eggfár, IIh. T. VI et ShI IX ad h. l.*

EGGFRÁNN, *adj., acuta vel splendida acie, (egg, fránn): acc., eggfránnan hjör, FR. II 57, 1, þ. hræð. (ed. Hafn. 1848) str. 10.*

EGGHRÍÐ, *f., procella aciei, gladii, (egg, hríð), pugna, SE. I 474, 1, ullr egghríðar, deus pugnæ, præliator, F. I 182, 1; egghríðar ský, nubes pugnæ, scutum, egghríðar skýþundr, deus clipei, pug-nator, miles, Ha. 326, 3.*

EGGHROÐR, *m., qui aciem gladii de-terit, (egg, hroðr), adsiduus puguator, F. X 187, 3. Hoc loco Fsk. 9, 4 et IIkr habent eggliuðr.*

EGGHÚFR, *m., ovalis rotunditas lateris navalis, alveus rotundus navis, (egg, n., húfr): egghúfs elgr navis, SE. II 493, 4: elg venr Uðr ok Kólga | egghúfs við glym Dúfu, Unna et Kólga (filia Ægeris, undæ) advesfaciunt rotundam navem strepitu Duwæ.*

EGGHVASS, *adj., acie acuta, (egg, hvass): egghvast jarn, Bk. 2 (Sk. 3), 63.*

EGGJA (-aða, -at), *v. a., acuere, acutum reddere; eggjaðr acutus, v. harðeggjaðr, starregjaðr, vel hæ formæ potius derivandæ ex subst. egg, ut eggjaðr sit acie præditus. — 2) hortari, cum infin., hverr eggjar þik at gánga á bak þínum málum quis te hortatur ut promissa tua migres, Mg. 17, 4; alias cum genit. rei, at e. e-n e-s. — Pass., eggjumst hjaldrgnár, compellor ad pugnam, necessitate pugandi impellor, Isl. I 90, 1; eggjum vígs ad edenda homicidia impellor, IIh. 55; cum infin., allvaldr eggjaz at leggja mót aliorum impulsu congreditur, IIh. 83, 1. Part. act. eggjandi, suasor, auctor; e. þrifa, auctor salutis, de Spir. Sancto: ok kæran þik þeirra | þrifa eggjandi beggia | allar stundir með anda | alstyrkr trú dýrkum, i. e. ok, alstyrkr þrifa eggjandi! dýrkum þik, kæran anda þeirra beggia (patris et filii), allar stundir með trú, IIe. 16; plur. eggjendr hortatores, F. VII 67, 2, i. e. eos, qui regem ad contrahenda vela hortabantur (vildu margir minka sigling ok svipta. Konúgr bað þá etc., in anteced. prosa). Part. pass., eggjaðr á meiri hvöt, majoris alacritatis cupidus, i. e. valde promptus, alacer, strenuus, Fbr. c. 17. Vide composita: morðeggjandi, þingeggjandi, veðreggjandi, tireggjaðr.—3)*

cum acc., ut in signif. 1., periprasticæ (ut auka, stera): c. snarræði celeritate uti, Sturl. 3, 26, 1.

EGGJUMSKARPI, *m., gladius, (qs. acutis aciebus, egg, skarpr) SE. I 565, 1. II 476. 559, sed II 619 eggjumskardi, qs. fractis aciebus (ob adsiduum usum).*

EGGLEIKR, *m., ludus aciei, gladii, (egg, leikr), pugna: eggleiks hvatr bellicosus, FR. II 312, 2; eggleiks hvötuðr, inceptor pugne, præliator, Gha. 32.*

EGGLITUDR, *m., tingens aciem gladii, (egg, lituðr), præliator, bellator, H. 11.*

EGGMÓINN, *m., nanus, SE. II 470. 553.*

EGGMÓT, *n., concursus acierum, (egg, mótt), pugna: eggmóts vinir, amici pugne, qui pugnis delectantur, præliatores, Vigagl. 31, 3; eggmóts menn, id. qu. hermenu, bardagamenn, pugnatore, Rekst. 10; eggmóts visiljós, ignis pugne, gladii, orr eggmóts visiljós, minister gladii, vir, Lb. 9, ubi sic: ok mun orum þikkja | eggmóts of hvártveggja | visiljós ef vissi | vera sök til þess nökkur í. e. ok eggmóts visiljós orum mun þikkja vera nökkur sök til þess, ef (þeir) vissi of hvártveggja. Eiga eggmót committere prælium, Hkr. 31.*

EGGMÓDR, *adj., acie confectus, telo necatus, (egg, móðr): eggmóðr valr, strages acierum ei confecta, oppressa, Grm. 52, Hm. 29.*

EGGR, *derivatum ab egg, f., id. qu. eggjaðr, acie præditus, acutus, in voce compos. fullegggr. Sic snarpeggr, GhM. II 328.*

EGGRJÓÐANDI, *m., ensis aciem rube-faciens (egg, rjóða), puguator, bellator, Mg. 1, 2.*

EGGRÓÐ, *n., rubefactio aciei gladii, (egg, róð), pugna: vartu eigi at eggroði non interfuisti pugne, FR. II 271, 2.*

EGGSKEINDR, *p. p. comp., telo vulneratus, (egg, skeina); it. telo, acie gladii inflictus, de vulnere: eggскеindar undir vulnæra gladio inflicta, Isl. I 163, 1.*

EGGTEINAR, *m. pl., Jons. in Gloss. Njalssaga: „acies, qs. aciei lamina, vel potius stria supra aciem, quam duplicem fuisse in gladiis Vet. ancipitibus, quemadmodum nunc in gladiolis ejusdem generis, mihi verisimile fit“. Raskius in Gloss. Oldn. Læsebog: Stålgæ, den lange med Stål belagte Strækning af Æggen i et Sværd. Occurrit hæc vox SE. I 568, 1. II 477. 560., it. FR. I 415, Nj. 85.*

EGGTÖG, *n., intentatio aciei (vel propius, actus acie secandi, egg, tog, cf. draga brand, sverð), it. pugna: at eggtoði in pugna, Höfuðl. 18.*

EGGVEÐR, *n., procella, tempestas acierum, telorum, (egg, veðr), pugna: eggveðrs Ullr, deus pugne, præliator, vir, Fbr. 35 (GhM. II 358); eggveðrs seggir, id. qu. bardagamenn præliatores, F. XI 196, 1.*

EGGVÍÐR, *m., arbor aciei, gladii, (egg víðr), puguator, vir, Vigl. 12, 2.*

EGGÞEYR, *m., imber telorum, (egg, þeyr), pugna: æsirunnr eggþeys puguator Sturl. 3, 21, 1.*

EGGÞING, *n., conventus, conflictus acierum, (egg, þing), pugna: eggþings álmr, præliator, vir, Nj. 7, 1; eggþings bóði, id., Grett. 95; eggþings id. qu. til eggþings in prælium, ÓT. 18, 2, sec. F. XII, 34. Aliter Hkr. T. VI ad h. l., et Shl. I 115.*

EGGÞRIMA, *f., tonitru acierum, (egg, þrima), pugna, Fsk. 17, 5.*

EGGÞRUMA, *f., tonitru acierum, (egg, þruma) pugna, FR. II 120, 3.*

EGGÞUNNR, *adj., tenui acie, (egg, þunnr) eggþunn ox, Esp. Arb. I 94, 1 (Ann. Island. 306).*

ÆGI, *m., id. qu. ægir, mare, tantum in nom., allr þikkir mér ægi, sem á einmyrju sæi, FR. II 75, 1; c. artic., æginn gengr öllu megin | upp á láð, Nik. 19*

ÆGIGEISLI, *m., radius terribilis, (ægja, geisli): æ. ennis, terribilis frontis radius, oculus terribilis, SE. II 499, 8. Absol. de terribili intuitu, Ad. 5.*

ÆGILGR, *adj., terribilis, formidabilis, metuendus (ægja), ÓH. 238, 4; æ. í augum, formidabilis ab oculis, terribili oculorum acie præditus, Eb. 40, 1 (AA. 231), Hild. 20; æ. und bægi, formidabilis ab humeris, de homine, cujus corporatura magnas vires polliceri videtur, Korn. 12, 1, cum qua phrasi conferri potest altera synonyma, ekki litill undir höndum, F. VII 17.*

EGILS, *HS. 18, 2, in hlaupsildr egils gaupna, J. Olavus mutavit in dregils, ut gaupna dregill, funiculus manuum, pro nerreo arcus sumendus sit, quam rationem sequitur Hkr. T. VI ad h. l. Sed appellatio gaupna dregill, funis manibus adtractus, non satisfacit denominationibus poeticis, quando nervus arcus est intelligendus; plures enim funes manibus tractantur, quam nervi. Egill, h. l. est Egil, filius Finnorum regis, frater Völundi (Völk. prol.), de cujus arte sagittandi multa habet Vilkinasaga, cap. 27. 30. Hinc Egils gaupna hlaupsildr, currens hanc manuum Egils, sagitta dicitur, eodem modo atque clipeus appellatur, Fróða bógar bjúgröðull et Hæðins bóga raudmáni. Sic et Egils vâpn, arma Egils, arcus, et hryngap Egils vâpna, crepitans grando arcus, sagittæ, SE. I, 422, 4. Egils álnar leygr, ignis brachii Egils, sagitta, bilr. E. álnar leygjar, procella sagittæ, jaculatio, pugna, FR. I 279, 2. Eundem Egilem, post rei maritimæ et piraticæ operam navantem, intelligi puto Krm. 5, ubi Egils andræ, xylosoleæ Egilis, naves, hoc vero loco appositæ tæð lánsskipum.*

EGIR, *m., gigas (v. eigja), id. qu. ægir, Cod. Worm. SE. I 550, 3.*

ÆGIR, *m., id. qu. øgir, Æger, deus maris (=Hler), SE. I, 206; ægis bróðir, ignis et ventus, SE. I 330; ægis dætr, undæ, SE. I 324, Hund. 1, 26; ægis grund mare, æ. grundar leiptr aurum, Hæ. 41; ægis bál, eldr, flamma, ignis Ægeris, aurum, ÓH. 41, 3, SE. I 600, 2, Hæ. 318, 3, cf.*

SE. I, 336. — β) in appell. virorum, SE. II 498 (quo tamen loco auctor de appellativo cogitasse videtur): æ álmðrógar, ýðrógar, álmúðgar, deus sagittæ, nervi, Hg. 20, 2, ÓT. 31, 2, SE. I 300, 2, vide stálægir. — γ) gigas, SE. I 550, 3, meton., de Geirrodo, Grm 44, de Hymere, Hymk. 6, de Isungo, Hund. 1, 51. — 2) mare, SE. I 494, 4, I, 573, 3, Vsp. 52, ÓH. 27, 2, SE. I 454, 3, 494, 1; ægis hestr equus maris, navis, Nj. 43, vide áfstandi. — β) liquor quilibet: æ. hjarna, liquor cranii, cerebrum, Ý. 33; æ. Óðins, liquor Odinis, mulsum poeticum, poesis, carmen, Hófuðl. 18. — 3) homonymice, id. qu. marr, equus (marr enim et mare et equum significat): eigi veit ek, nær ægi i óðnlýtir má knýta, nescio, quando poetæ (mihi) equum liceat interjungere, SE. II 633, 3.

ÆGIR, m., territor, qui terrorem alius inficit, (ægja): æ. Engla, Eydana, qui terrorem inficit Anglis, Danis insularibus, de rege Norvegico, ÓK. 1, Hg. 33, 3; æ. gunna, (gumna), terrorem injiciens hominibus, de insigni bellatore, ÓT. 97, 1, F. II 289. — 2) galea, SE. I 573, 1. — 3) gladius, SE. II 476 pro eygir (SE. II 560 non cernitur).

ÆGISHEIMR, m., mundus terribilis, formidabilis, in quo multa sint, quæ hominem terreant (ægir, heimr), Söll. 30. 33.

ÆGISHJÁLMR, m., galea terrificæ, formidabilis, quæ tectus Fofner serpentis specie auro incubuit (ægir, hjálmr), SE. I 356, Fm. 16. 17, ubi nom. est ægishjálmr, apocopto r; hinc vígadrótt, faldin ægishjálm, milites, terrorem incutientes, Ha. 286, 2, qs. tecti galea terrificæ (quo alluditur H. 17, 1, SE. I 454, 2. 620, 2); de terrificæ vel heroicae specie bellatorum v. principum, Mg. 2, 2 (SE. II 498, 1, F. V 119, 3. VI 24); mjök er grimmliga glýjaðr, | ólmr und ægishjálm | Íngólfr kominn hingat, RS. 5. Frequens in prosa est bera ægishjálmr yfir e-m, galeam terrificam super aliquo gestare, i. e. terrorem ei injicere, Rafn. S. ed. Haasn. 1839, p. 27, F. VIII 101. Sic Fm. 16, ægishjálmr bar ek um (=of) alda sonum.

ÆGJA (ægi, ægða, ægt), v. a., terrere, minitari, comminari (vide øgja); Erlingr var svá, at ægði jarla átt (dat.), E. tantum valuit, ut terrorem injiceret dynastarum familie (dynastis), ÓH. 21, 1; hon ægði mér af afbrýði þæ zelotypia mihi comminabatur, Hk. 9. — 2) metuere, Cod. Worm. SE. I 310, 3, vide eygja, eigja.

ÆGLIR, m., accipiter, SE. II 488, id. qu. öglir.

ÆGNA (egni, egnda, egnt), v. a., tendere, intendere, v. c. egna snöru, gildru, laqueum, decipulam tendere, (Félæg. III 220) disponere, egna net rete ponere, F. II 140. 141; egnd snara tensus laqueus, Grett. 54, 3. Sed cum accus., egna örriða auratum inescare (agn), F. V 233. Egna uxa höfði á aungul, caput taurinum (escæ loco) hamo indere, imponere, Hymk. 22. Metaphor., egna tognu sverði, districtum

ensem adplicare ad cædendum, stricto ense adpetere (ut beita), SE. I 672, 1.

ÆGÓDR, adj., semper bonus, (æ, góðr), Eb. 19, 14, quo loco membr. habet orðgóðr.

EGR, adj., terribilis, = ægr, var. lect. F. VIII, 165.

ÆGR, adj., terribilis (inserit j post a, u): síklingr, þengill, Svrr. 63, 1, Ha. 310, 1; dauði ins ægja konúngs, Hh. 96, 2.

ÆGSLA (-aða, -at), v. a. augere, id. qu. æsla; it. facere, curare, æ. vigslur, inaugurare, initiare: hvi ægslar þú virða vigslur, cur homines (ad munera ecclesiastica) inauguras? Gþ. 5.

ÆGSTI, 3. s. impf., augebat, id. qu. æxti, qu. v.; herr ægsti gný darra, pugnam augebat, i. e. acriter pugnabat, F. I 174, 2.

EGDIR, m., aquila, SE. I 490. — 2) lupus, SE. I 491, 2. — 3) Egder, opilio gigantidis, Vsp. 38.

EGDIR, m. pl. Agdenses, incolæ Agdærum (Agðir, f. pl.), Norvegiæ provinciæ, ÓH. 182, 3; gen. plur. Egða: allvaldr, drottinn, gramr Egða, de rege Norvegico, F. VII 46, 2, ÓH. 160, 2, Hh. 12, 2; Egða fjöll montes Agdenses, Orkn. 81, 2; gen. Agða, GS. 10, v. Agðar. Accus. Egða: lagðiz land und Egða, ÓH. 187, 3, qs. ab Egðar. Nom. Egðir, F. V 6, 2; dat. Egðum, F. X 190.

El, non; quæ forma an pro eigi occurrat apud Vett., dubitat Raskius, Oldn. Læseb. 43; G. Magnæus, Eg. p. 328. not. z, ita de hac voce disserit: „nusquam legitur ei pro non in ullo libro membr. aut chart. accuratioris orthographiæ, nisi semel in Grettiss., ubi et id tanguam rarum quiddam notavi”. Ei occurrit Krm. 1, 5. 27, HS. 1, 5 (cod. Fris.) Hávam. 39, Nj. 23, 2, sec. membr., ubi omnes chart. habent eigi (ekki), quod rectius censet Jonsonius; Eb. 19, 13, Fjöls. 41, Söll. 60, Selk. 11, Gd. 39, Gþ. 4; Bl. semper scribit eigi plenius literis, nisi uno loco in pericopa de iride (cum regnboga): „þvi fylgir blábleikr mikill en ei torvelde”, Forma ei, etsi perquam rara, non Veteribus est abjudicanda, sed notanda, tum quod frequentissima forma eigi supponat negativam ei, ex qua derivetur, tum quod existat negativa æ (—e), quæ simplicior forma in i transit in voce aldrí=alldregi. Quin et ey negativum uno et altero loco occurrit, ut hæc negatio easdem formas habeat atque æ, semper, v: æ (e), ei, ey.

El, semper, Hlyndl. 4, Selk. 4, SE. II 50: „er ok æy eða æi þat er alldregi þrýtr”. In compos. vide eimuni; it. ey, æ, ea.

ÆI, m., nanus, SE. Eg. 223, quo loco fragm. 748 (SE. II 470) habet ore, in 757 (SE. II 552) . . re tantum cernitur.

EIGA, f., possessio, facultates, fortunæ, Lokagl. 67, Bk. 2, 44.

EIGA (á, átta, átt), habere, possidere; 3. pl. præf. ind. act. eigu, eigo, Fjöls. 29, Grm. 26, F. VI 310, 2; eiga, Söll. 74. 31; 3. s. præf. conj. act. eigi non aliter in pronuntiatione sonuit, quam adv. eigi, non, SE. II 130, 3; part. pass. áttir non

locum habet nisi periphr. cum hafa et vera: töflur —, þær í árdaga áttar höfðu, quas in principio temporum possederant, Vsp. 54; imperf. átti, áttó, (eide otto), habebat, habuerunt, Vsp. 5. Eiga eitthvað í annars brjóstum, aliquid in alterius pectore habere, i. e. aliorum ingenio fidere, aliorum consiliis niti, Hávam. 8; eiga annat at drykkjumálum, aliud habere, de quo inter vina loquaris, F. X 194. Eiga sér sibi habere: s. sér í vā veru in casu subitaneo refugium sibi habere, Hávam. 26; er sér nè áttid qui sibi ne hilum quidem possidebat, Am. 97; auðs hefir átta beidir | ógóða sér móður iniqua matre usus est, Isl. II 16, 2, Eg. 83, 1. Óðinn á jarla, Þórr á þrælakyn, possidet, in potestate ac dominio habet, Harbl. 23; Óðinn á hálfan val, Grm. 14. Freyr átti Gerði, duxit, in matrimonio habuit, Hyndl. 28. 12. Eiga e-t við e-n, aliquid rei, negotii habere cum aliquo, Gha. 47 (Gk. 3, 3); e. geirs geigrþing við e-n, prælum committere cum aliquo, F. II 316, 1; áttum odda messu pugnauimus, Krm. 11. Eiga veg til lundar, iter in siluam habere, in siluam se conferre, Isl. I 231, 2; eiga vega til Valhallar, Hg. 33, 9; þær (reiðar) eiga götur til guðs eð (rheda) habent itinera ad deum, Söll. 74. Ek á heimult potestatem habeo; mihi licet, integrum est, A. 3; e. saman, inter se concordare, ingenio, moribus inter se congruere, H.R. 17; e. til cum acc., possidere quid, SE. I 252, 2. Habere, præditum esse aliqua facultate animi: ef ið möð rettið minna bræðra si haberetis (possideretis) audaciam fratrum meorum, Ghv. 3; e. afl, en ekki hjarta, robur corporis, nullam animi fortitudinem possidere, Harbl. 25. ek á fróðan sefa prudentem animum possideo, Fjöls. 4; e. hverfan hug versatili animo esse, Söll. 31. Cum infinitivo, debere, causam habere: fárr átti því fagna, at hann heill þaðan kæmi, paucis gaudere contigit, quod, Krm. 19; eignum slög rjóða, arma rubefacienda habemus, i. e. haud diu erit, quum arma tingemus, F. XI 43; ek á at hrósa, est cur glorier causam habeo gloriandi, simpliciter pro gloriol, gaudeo, SE. I 238, 1; áka ek vorri vegsemd hrósa non est, cur honore (generis nobilitate) glorier, FR. I 431, 1; ek hefi átt at heiðra, celebrare debui, i. e. (carnine) celebrari, Gd. 24; áttir þú lita, videre tibi contigit, i. e. conspexisti, FR. I 480, 2; e. at gjalda, remunerare debere, acceptum referre, SE. I 240, 1; átt þú slíkt at frétta, de simili re certiorum te fieri oportet, i. e. nunc audies, simile tibi infortunium accidisse (occisis fliis), Am. 77; hann á at vitja vís, ei feminam visitare datur, ille consuetudine mulieris fruitur, Korm. 19, 5. Cum participio, periphrastice: átti borit=bar, F. VII 67, 2; sem þú áttir eida opt um svarða uti sæpius iuramenta jurasti, Ghe. 31; sic in prosa, eiga mælt, gert, skilit, eide Gloss. F. XII. — Part. act. eigandi possessor, pl. eigendr, Gha. 5; hugar eigandi, possessor animositutis, inimi forti-

tudine præditus, FR. I 440, 2; et in prosa, ef þú ert hugar þius eigandi si quid in te est animi, Fær. p. 171, Korm. 21.

EIGI, adr., non (ei, gi), Krm. 24, Has. 16. Pronuntiatum fuit perinde ut eigi, præconj. v. eiga, SE. II 130.

EIGINBRÚÐR, f., uxor, (eiginn, brúðr, ut eiginkona), skiljask við sína eiginbrúði, Plac. 17.

EIGINN, ad., proprius stýra eigna ríki proprio regno imperare, SE. I 120, 1. Sic in prosa: hvárki var hlíftr frænnkonum ríkismanna ne eignum konum manna, hvártveggja ríkra ok úríkra, Fsk. msc. (Fsk. ed. Christianæ 1847. p. 54, c. 66 habet eiginkonum); kenna rödd sinnar eiginnar móður propriæ matris vocem animadvertere, Stjórn.

EIGJA, pro ægia, terrere; impers., mæ eigr=mær ægir, pertimesco, extimesco, Nj. 80; kúgum karl, svá at eigi | kaldráðum hlýn skjalda, cogamus hominem malevolum, ita ut extimescat.

EIGLIR, m., accipiter (id. qu. öglir), lectio cod. Morkinsk. F. VI 196, 2, pro elgr: e. æðvedrs, accipiter furentis tempestatis, navis; vide æglir.

EIGN, f., possessio (eiga), Fjöls. 8, 9; e. föður bona patria, vel potius possessio patris, usus patris, Og. 13, ut una eign föður idem sit atque eiga föður, sed significantis, frui usu patris. Plur., eignir goda habitacula deorum, Vafþr. 50, id. qu. ve sancta loca, v. 51.

EIGNA, (-aða, -at), v. a., tribuere, adtribuere, adscribere (eiginn): eigna e-m heimsku þrótt, temerariam audaciam alicui adscribere, FR. II 53, 1; eignaðr Gauti, Odini dicatus, devotus, Ód. 7. — Pass., sensu activo, eignaz (qs. sibi adtribuere, adscribere), potiri, adipisci, obtinere: e. fê, stjóðs munuð, pecunias, mulieris amores adipisci, Hávam. 79; e. óðalvöllu, bygðr, Rm. 33; e. rúnar scientiis potiri, Sk. 1, 17; e. auð dicitis potiri, FR. I 431, 3.

EIGRA (-aða, -at), v. n., ægre se movere, lente procedere, FR. II 130, 1. Lex. B. Hald. scribit egra, id.

EIK, f., quercus, Hávam. 140.—2) arbor, H. Br. 6, eik lifs greinar, arbor ramitalis, Sancta Maria, Mk. 34; þat hefir eik, er af annari skeff, id una arbor lucifacit, quod alteri abroditur, adag. Harbl. 21. — 3) in appellationibus seminarum: eik lauka, arbor allii, femina, GS. 2 (NgD. 165); eik öls femina Ag; eik öglis landa, arbor auri, id., ÖH. 247, 2, vide compos. lineik, námeik, vineik. — 4) navis, Höfuðl. 1, ÖH. 168, 2. 186, 1, SE. I 636, 3. 688, 2; vedr slaung eik rentus navem propulit, Hh. 19, 1, sed eik slaung navis delata est, F. VI 174. — 5) eik reikar, arbor capitis, pilus, capillus, SE. II 500, 4.

EIKI, n., quercus, (collective, et tantum in sing., ut greni, beyki, birki). — 2) arbor; Óðins eiki, arbores Odinis, i. e. arbores ab Odine animata, homines, Höfuðl. 8, quocum conferri possunt báleygs víðir, F. VII 6, et yggyar runnr, Korm. 8, 2.—3)

navis, ut eik, F. VI 47, 1. 196, 2; vík fal vandlöng eiki mare naves abscondit, vel vandlängti eiki skar vík navis mare secuit. Mg. 20, 1.

EIKIGRÆNN, *adj.*, *quercus instar viridis, vel quercetis viridis vel arboribus viridis (eiki, grænn), epith. terræ (Norvegiæ), Hg. 9; cf. víði gróinn, SE. I 320, 5.*

EIKIKJÖLL, *m.*, *querna navis, (eiki, kjöll), Hh. 18 (AR. II 60); pro nave: ýtir eikikjöls, Þ. Hrað. ed. Hol. 9, 1.*

EIKIKRÁKR, *m.*, *corvus quernus, navis, (eiki, krákr), Þ. Hrað. (ed. Hafn. 1848) str. 5.*

EIKIKÖSTR, *m.*, *strues ilignea, (eiki, köstr), rogus, Ghv. 19.*

EIKIKYLFA, *f.*, *clava quercea, (eiki, kylfa), F. XI 130, SE. II 212, 2.*

EIKIN, *f.*, *amnis, Grm. 27; vide ekin (fragm. U, ækin).*

EIKINFUR, *Skf. 17. 18, vertitur ignis infestus, molestus protervus, formidabilis, et sumitur ut synonymum toð vafrlögi; sed non memoratur vafrlögi ædem Grædo ambiens, sed tantum sæpes lignea, nam vafrlögi v. 8. 9. alia flamma esse videtur. Et fragm. U, qui v. 18. omittit, in v. 17. pro eikinfur yfir, habet eik inn fyrir, ut de sæpe ilignea cogitasse videatur.*

EIKINN, *adj.*, *molestus. importunus, infestus, epith. hastæ, SE. I 430, 3, ubi conjunguntur æfr et eikinn.*

EIKINSKJALDI, *m.*, *nanus, Vsp. 12. 14, SE. I 68; II 470 ækinskjalldi; II 553 eikinskjalldi.*

EIKINTJASNA, *f.*, *serva, Rm. 13.*

EIKIROTA, *f.*, *quercus annosa, (eiki, rota), SE. I 310, 2.*

EIKISMIÐR, *m.*, *taurus, SE. I 587, 2.*

EIKIVEGGR, *m.*, *paries quernus, (eiki, vegg), Mg. 33, 1.*

EIKJA, *f.*, *ponto, linter, SE. I 582, 3; dat. cum. artic., eikjouni, Harbl. 6. Dat. plur. eikjum (var. lect. ekjum), in prosa F. VIII 37, eikjokarfi, id., ÓH. 92, F. IV 185, Gpl. 411; Dan. Ege. — Navis, Mg. 1, 6, ubi forte ekjo.*

EIKR, *adj.*, *Orkn. 81, 1, positum esse videtur pro ækr, i. e. ægr, øgr, terribilis: með eikum eldi igne terribili; hoc saltem consonantia metrica suadet: eikum fremr at sækja, ubi plena consonantia esse debet.*

EIKRLIMIR, *m. pl.*, *rami arboris, (eik, limr), acc. limu, Merl. 1, 26.*

EIKÞYRNIR, *m.*, *cervus, Grm. 26, SE. I 590, 3, 128. — 2) Edda Lónasina inter ursi appellationes numerat eikþirnir.*

EILIFNIR, *m.*, *clipeus, SE. I 572, 1 (qs. semper defendens, tegens, ei = ey, lifa = hlifa, vel simpl. defendens, redundante ei, ut ey).*

EIM, *Ha. 117, F. IX 359, varie acceptum est: Hkr. T. VI, hyrr læk eim með himni flammæ fumus cælum versus volitavit, quasi constructio esset, hyrs eim fumus flammæ, ab eim, Norv. eim, fumus ex prunis (Lex. B. Hald. eimr, eymr, vapor ignis); propius ad constructionem. F. XII*

205, hyrr læk eim, ignis vaporem volutavit, subjectavit; ShI. flamma flannman subjectavit, ut eim sit acc. ab eimr. Forte simplicissimum est (cum leika in volutandi, subjectandi notione non placeat) accipere eim pro apocopato eimr, et lýrr pro adjectivo, o: lýrr eim (=eimr) læk með himni calidus ignis sidera lambebat.

EIMGEITIR, *m.*, *gigas, SE. I 554, 2. II 616; eimgeitir II 471; eimgel. . . , II 554 (eim = im, geitir). Vide eingeitir.*

EIMI, *m.*, *ignis (id. qu. eimr), SE. I 198, 1, Vsp (ed. Holm), 58, Cod. AM. 544 (Ed. Sæm. ed. Hafn. T. III 204); eimi SE. II 486, eime II 569, utroque loco præterea est forma eimr.*

EIMIR, *m.*, *gladius, SE. II 620 pro eimnir.*

EIMNIR, *m.*, *gladius (id. qu. imnir), SE. I 567, 2. II 477. 560.*

EIMR, *m.*, *ignis, SE. II 486. 569, Vsp. 51; eimr skaut á her lrimí, ÓH. 32; eimr hratt (forte hrott = hraut, stridebat), Orkn. 13, 2; bylgju eimr, ignis undæ, aurum, sendir bylgju eims, missor auri, vir, Skaldh. 3, 44; gjallar e., ignis fluvii, aurum, gætir gjallar eims vir, Ag.*

EIMUNI vide eymuni.

EIMYRJA, *f.*, *ignis, SE. II 486 (hodie, cineres ignei, favilla). vide einmyrja, eymyrja.*

EINAGA, *adj. indecl., semper rodens, (ei, naga), famelicus: einaga ylgr lupa famelica. Alii legunt einaga ylgs (ab ein-aga, adj. indecl., in unum confusus), socia lupi, lupa, Hild. 19, 2.*

EINARÐ, *v. einörð.*

EINARÐLYNDR, *adj.*, *animi constantis, intrepidus, liberalis, (einarðr, lyndr), F. X 432, 77.*

EINARÐR, *adj.*, *sincerus, integer, (v. einharðr, einörð): einart, adv., sincere, candide, láta e. við e-n, sincerum se præbere, sincere versari cum aliquo, Hlyndl. 4. — 2) continuus, perpetuus, non interruptus: einart ár perpetua annonæ fertilitas, Lb. 11; þat li fyrr einatt (einart) und Sveini, id antea totum Sveini fuerat subiectum, F. XI 307, 1; einart, adv., perpetuo, semper, Ha. 310, 2.*

EINBANI, *m.*, *qui hominem solus, sine aliorum auxilio, interficit, (einn, bani), Grm. 49; orms e., serpentis solus percussor, Thor, Hymk. 22; jarla einbani regulum eæstirpator, Hg. 33, 3.*

EINBERNI, *n.*, *unica proles, (einn, barn, hodie einbirni), Lil. 56; in prosa Eg. 7. 20.*

EINDAGA (-aða, -at), *certain diem præstiture (einn, dagr); hinc eindagaðr fundr, certa dies ad congressum præstituta, congressus ad certam diem indictus, Hh. 62, 7. In prosa est eindaga stefnudag edicere alicui certam diem ad conveniendum, Orkn. p. 124.*

EINDERISEYAR, *Krm. 8., sec. Rafnium p. 111, Orcaes, Ossiani Inistore, quod in lingua Gaelica significat insulas cetorum, ut Orkneyjar insulas phocarum.*

EINDRIÐI, *m.*, *Thor, SE. I 282, 3.*

553, 2. II 473. 556. 616; hofslönd Eindríða agri ad sanum Thoris pertinentes, ÓT. 16, 2, quo loco Olavius construit menn Eindríða, Thoris sectatores, cultores. vide Einríði.

EINEYGR, adj., unoculus, epith. Odinis, SE. I 236, 1.

EINFALDR, adj., simplex, (einn, fald): einfalt lof, laus simplex, mediocris, vulgaris, St. 10, 1 (F. VII 86, AR. II 62); einfalt brauð panis cibarius, Skáldh. 3, 31. — β) ingenuus, liberalis: einföld njórun steina femina ingenua, candida, Ísl. II 8, var. 16., ubi alii einfeldri (malo einfeldr) quod vide. — γ) simplex, stultus: auðtrúa er einfaldr maðr, Hugsm. 34, 8.

EINFALLEIKR, m., simplicitas, Nic. 25.

EINFELDR, adj., unice deditus, (einn, feldr a fella): e. auðs, vir solius pecunie rationem habens (in filia collocanda), Ísl. II 8; vide einfaldr.

ENGADÓTTIR, f., unica filia, (einga = einka, dóttir), H. hat. 36, SE. I 320, 5 (460, 4.), FR. I 519, not. 1, membr. 132 Vita Halfr. ad ÓT. Skh. II 84, vide ræki-meidr. Scribitur et engadóttir, qu. v. In prosa est eingason pro einkason unicus filius, F. XI 54. AS. angan dohtor unicum filiam, Beov.

EINGEITIR, m., gigas, Cod. Worm. pro eingeitir, (forte gigas simplex, uniceps, respectu þrigeitir, gigas triplex, triceps).

EINGELMIR, m., gigas, pro eingeitir, SE. II 554, vide eingeitir.

INGETINN, p. p. comp., unigenitus (einn, geta): en salkonungs sólar sonr ingetiun breinnar unigenitus dei filius, Hv. 17, Lil. 8, Gðþ. 60.

INGI, adj., nullus, (einn, gi), ÓK. 9, 4; gen. eingis, (einkis, hodie einskis), ÓK. 9, 3, F. VI 447, 3; acc. eingi, ÓH. 186, 6. Vide eingi, it. eingir, einugi. Eingi þörf, Korm. 4, 3.

INGR, id. qu. eingi, nullus, ÓH. 74, 3, Mg. 17, 6, Od. 5, Orkn. 5, 2; vide engr. Acc. sing. ingan, Söll. 13.

EINHAGI, m., syrma, vestimenti genus, SE. II 494, superscripto sleða i. e. slæða, qu. v.

EINHARÐR, adj., constantis et intrepidi animi. Krm. 23, (einn, harðr). In prosa, einharðir ok skeligir formenn, Sturl. 9, 19.

EINHENDIS, adv., recta, directe, (propr. una manu, einhenda una manu librare, einn, hönd), F. II 203, 2.

EINHENDR, adj., unimanus, (einn, hönd): einhendi áss, Asa unimanus, Tyr, SE. I 266.

EINHERI, m., monomachus, solitarius belligerator, vel qui solis pugnis operam dat, præliis unice operam navans, in sing. tantum de Thore, Lokagl. 61. Plur. einherjar, heroes bello cæsi, in Valhallam recepti, cives Odini, SE. I 84, Vafpr. 40, 41, Grm. 18. 23. 36. 50, Hg. 33, 16. Ἰσχυρος καθ' ὅπλιν μένος. Luc. 11, 21, vertitur per einheri, Visnabók, Hól. 1748, p. 21.

EINHLÍTR, adj., sibi ipse sufficiens, adeoque alienæ opis non indigus, einn, hlítr):

verð ek at öngu orði | einhlítr, nema guð beini, Lv. 34; einhlítr ek þóttumst um flestar allar farir vorar, FR. II 128, 2. In prosa est, einhlítr at e—u mulli cui propriæ vires sufficiunt ad peragendum negotium, ÓH. 79. Einhlítr þegnar, homines, qui sunt membris integris quibusque vires propriæ ad res suas obundas sufficiunt, Gretl. 4, 1.

EINHVERR, pron. indef. aliquis, (einn, hverr), Hávam. 123, Harbl. 29.

EINIGIR, plur. masc., nulli, (eingi): einigir ýtar nulli homines, Jd. 1; est pro eingir, inserto i; sic einiga, pro einga, acc. sing. fem., FR. I 284, 2; einigar, pro eingar, acc. plur. fem., nullas, Grág. I 354.

EINING, f., unitas (einn), Lil. 1.

EINIR, m., juniperus, SE. II 483.

EINKA, einkar, einkum, adv., præcipue, in primis: (einn, gi, sec. Gloss. Njalsagæ), einka örr, in primis alacer, liberalis, F. IV 13; einka sonr filius unicus, Hugsm. 26. 3; einka söstri, unicus alumnus, vel præstantissimus alumnus, F. X 424, 12, vide einga. Einkar fúss talde cupidus, Nj. 44, 4; e. meinu perquam noxius, Ísl. II 219, 1; e. mildr liberalissimus, F. II 259, 1; e. breiðr valde latus, St. 10, 1; e. tíðr. F. XI 295, 1. VII 350; e. röskr, alacerrimus, fortissimus, ceteros homines animi alacritate et fortitudine præstans, A. 4; e. snarla magna celeritate, F. II 318, 2. Einkum in primis, Söll. 28, Jd. 10.

EINKABRÚÐR, f., unica sponsa: e. allsráðanda (Christi), ecclesia, Gðþ. 44.

EINKAGJÖF, f., donum eximium, munus præstantissimum, Hv. 3.

EINKENDR, part. pass. v. einkenna, singulari nota distinguere (einn, kenna): einkend síðavendi morum singularis castitatis; vel einkendr, unice notus, de quo inter omnes constat, síðavendi, einkend öld (dat.), morum integritas, de qua inter omnes homines constat, SE. II 246, 1.

EINKILI, m., amicus, SE. I 536. 560, 3.

EINKVÆNTR, p. p. comp., unius uxoris maritus, (einn, kvæna), Nik. 31.

EINLYNDR, adj., sui ingenti, (einn, lyndr), Gretl. 86, 4; in prosa, Nj. 121, Vigagl. 1. EINMANA, adj. indecl., solus, solitarius, Söll. 48.

EINMYRJA, f., favilla, FR. II 75, 1, ubi var. lect. einmerja. Dan. Emmer; vide eimyrja.

EINN, ein, eitt, adj., unus, una, unum; neutr. eitt ex vel. Dat. ent, vide Harpestrengs, danske Liegebog, p. 19; gen. pl. einnra, Völk. 26, pro einna, nescio an mendum sit, — a) numerale, unus, Grm. 2. 3, Vafpr. 47, St. 28, 4; ef tveir vega at mæri einum si duo homines me unum oppugnant, Korm. 5, 3; allir af einum mæri omnes ex uno me, Grm. 53; allra nema einna omnium nisi unius, Völk. 26; einn, unus homo, unus aliquis: hverr er segja ræðr einum allan hug, Hávam. 126; nè einn ne unus quidem, cum genit., nè einir þriggja tegu manna ne unus quidem ex his tringita viris, Gha. 49 (Gk. 3, 5);

eina, aðra, ena þriðju, unam (primam), alteram, tertiam, Vsp. 13, Hávam. 149; it. cum demonstr., segðu þat it eina primum illud dic, Vafpr. 20, cf. 22. 24. Haud aliter einn pro fyrsti, primus, in prosa F. X 27. — b) aliquis, quidam: eins karls synir rustici alicujus flíi, adjuncta notione ignobilitatis, qs. vilis rustici f., Korm. 5, 3; einum hróki, Orkn. 81, 9; indefin.: ein sála lángráminnigrar kvinnu, anima aliqua feminae, pro anima feminae ejusdam, Gd. 20; sitja menn ok meina mér eina Gná steina, Korm. 5, 4; um eina öttu aliquo tempore antelucano, Krm. 14. — c) unus, certus, praestitutus: einu dægi, certo, praestituto die, Skf. 13; inn eini dagr, dies unicus, dies supremus, dies vitæ ultimus, Fm. 10. — d) unus, idem, Korm. 46, Hávam. 35. — e) solus: einir er vos soli, Hm. 4; einn saman secum solus, Hávam. 47; einir saman soli inter se, ibid. 98, einn sér sibi solus, ibid. 95; ein sat hon úti sola sub dio sedebat, Vsp. 26; ef einn skal ráða si res solius arbitrato fiat, H. 16; sá einn ís solus, Hávam. 18. 166. Cum substantivo in hoc significatu fere postponitur, v. c. við vin eitt vinnu solo Grm. 19; Þórr einn Thor solus, Vsp. 24; hugr einn animus solus, Hávam. 96; hamingjur einar geníi soli tutelares, Vafpr. 49; heilþyrði ein sævidicta sola, Fm. 9. Postponitur et adjectivo, quum verti potest, tantum, solum, tantummodo, nonnisi: tveim einum, duabus solis, nonnisi duabus, F. I 27, 2; vilt eitt grata tantum, Hávam. 126; fátt eitt paucæ tantum naves, Si. 6, 4; sic in prosa, fárr einn þorði at lita undir hans brún paucissimi oculos ejus intueri audebant, FR. I 173; mikit eitt skala manni gefa exigua tantum munera alteri donanda sunt, Hávam. 52, ubi mikit eitt cum negatione, quæ verbo skal suffigitur, idem valet ac litit eitt modo parum. — f) einna gen. plur., cum superlativo junctum, significat aliquid in suo genere præstantissimum. G. Pauli adnotat: „hic considerantur einir, soli, qui classem aliquam constituunt, ab aliis hacenus sejuncti, et einna cum superl. positum, talium summum ac primum notat“. Engi er einna hvatastr nemo est unice fortissimus, Hávam. 64, Fm. 17; einna þekkastr, unice gratissimus, unus in acceptissimis, Vegt. 3; einna æðstr manna hominum longe summus, F. II 40, vel forte einna manna æðstr inter sui generis homines (i. e. regum) summus, ut ÓH. 101, einna manna mest virðr. Hít. msc. c. 33, „Køli sótti Björn fast, nær í mesta lagi einna manna í sífellu. Resolvi etiam potest illud einna per einn hinn, einhverr hinn, cum superl. determinato, v. c. einna æðstr, einhverr hinn æðsti, unus in summis. Proverbium ÓH. 86, fátt er svá einna luta, at örvrent sé at hittiz annat slikt, sic exprimit F. IV 175: fátt er svá einhverra luta, et F. VII 169: hann sagði ekki eitt svá ágætt, at eigi mætti verða annat slikt, nullam unam rem tam eximiam esse, quin. Einna nokkorr, Vsp. 36, est id. qu. einhverr einn, aliquis unus, ut góðra nokkorr, aliquis eximius, vide nokkorr. — g) at eins,

tantum, solummodo: eigi at eins er í fögru fengr, non ea tantum magni pretii sunt, quæ pulcra sunt, A. 17; at einu, id., litt at einu modo parum, Nj. 103, 5; þín vegsemi er at einu í þorð, gloria tua solummodo in defectu est, minime crescit, Hít. 12, 4; landi víkr norðr at einu, terra tantum boream versus recedit, i. e. magna magisque recedit, Orkn. 81, 9. — h) því eina, ea tantum de causa, eo solum consilio, Lv. 4 (pros. F. VIII 201; svo at eina, F. V 202; = því at eins, F. IV 195. XI 20).

EINNÆTTR, adj., qui unam noctem duravit, (einn, nótt): unam noctem natus, Vsp. 31, Vegt. 16; e. íss glacies una nocte coalita, Hávam. 86, in prosa Sturl. 3, 27.

EINNHVERR, pron., aliquis, id. qu. einhverr, (einn, hverr), neutr. eitthvert aliquid, ÓH. 172; gen. einshvers alicujus, Plac. 49. Sic in dat. fem., einnihverri, F. VII 193.

EINNIN, adv., etiam, quoque, eodem modo (ex einn veg, einn veginn, einnegin, einnig et einnin), Skáldh. 1, 19; at morgni skyldu mæta einnin mikilli nauð ok sárum dauða, Nik. 46. 15, FR. II 280, var. 1.

EINNSAMAN, adj., solus, (einn, saman), FR. I 518, 1; fem. einsaman sola, ibid. 247, 1; scribitur et einn samann.

EINÖRD, rectius, einarð, f. simplicitas, fides: lattr einarðar þerfðus, Mb. 6, 3, quæ forma occurrit ÓH. 143, hættu til um einarð manna, 148 halda einarð við lánardrottinn sinn, 73 skjoplað í einarðinni (quibus locis omnibus F. V habet einarð, quod hodie est vulgare). Einorð, f. fides, ÓH. 178, 1, fê lætr ferð (acc.) árða einorð þecunia homines a fide abalienat, F. V 1, ÓH. 177. 497 (vulgaris forma einurð est Eg. 16. Vigagl 18).

EINRÁÐINN, adj. qui animo statutum habet, (einn, ráða): neutr. láta einráðit, animo obstinare, constitutum habere, cum animo statutum habere, F. V. 228, 4. In prosa hafa einráðit, id. ÓH. 208, Eg. 63.

EINRÆNLIGA, adv., pro suo (proprio) ingenio, ad sensum communem minus accommodate, SE. II 104, 1 (ab einrænn singulari ingenio præditus, Eg. 75.).

EINRÍÐI, m., pro Eindriði, Thor, Fsk. 41, 3, et 4 Codd. Hkr. ad ÓT. 16, 2.

EINSET, Gdþ. 15, videtur esse id. qu. einsætt.

EINSÆTT, adj., integrum, licitum, tutum, periculi expers, (einn, særr a sjá), Nj. 44, 2, ubi, einsætt er þat, licebit id, id omni periculo caret. — β) quod e ratione est, quod consultum est, Hæs. 43: því er hringstýri hverjum | hag sinn með trú fagri, | ýngra þoll ok ellra, | einsætt at vel hreinsi, i. e. því er hverjum hringstýri, ýngra þoll ok ellra, einsætt, at hreinsi vel sinn hag með fagri trú, ideo (quod spatium vitæ humanæ arcis limitibus a deo circumscriptum est) ratio suadet, ut. Einsætt er þat ea ratio tutissima et consultissima est., Lb. 11, vide kosta.

EINSKEPJANDI, m., qui solus creavit,

omnipotens creator, (einn, skepja): e. landa, creator terrarum, *Christus*, *Has.* 3 (ut skep-jandi láða, *ibid.* str. 24), ubi sic: Sendu yðvarn anda, | einskep-jandi, hreinan | mér, þann er mitt of færi | munar grand hëðan, landa, i. e. einskep-jandi landa, sendu mér yðvarn hreinan anda, þann er of færi mitt munar grand hëðan.

EINSKÖPUÐR, m., *unicus arbiter*, (einn sköpuðr): e. herfanga, arbiter pugnae, qui pugnas decedit et exitus praeliorum regit, *Odin*, *Ha.* 194 (SE. II 184, 2). *Hkr. T. VI* vertitur, solus praedæ bellatoriae distributor; *Shl. construiuntur* hjaldrs e. arbiter pugnae; *F. XII* 207, ut supra, quæ utraque ratio consuetudini *Snorríanae* consentanea est. Cum subst. verbali einsköpuðr conferri potest subst. einsköpun, id. qu. eindæmi, sjálfðæmi, privatum arbitrium causam aliquam decidendi, *F. XI* 24.

EINSMURNÍNG, f., *unguentum præstantissimum*, (einn, smurning): e. andar sára de Spiritu Sancto, *Ite.* 12.

EINSTIGI, n., *semita angusta*, quæ nisi a singulis transiri non potest (stig, stiga): e. heinar, semita cotis, gladius (quod cote, acutur), *SE.* II 162, 1.

EINSTIKA, f., *amnis*, *SE.* I 576, 1. *II* 479. 563, sed *II* 622 einstiga. *Ed. Lö-*vasina habet einstikla.

EINSTÖÐR, adj., *solitarius*, (einn, stöðr), *Hm.* 4.

EINUĞI, dat. sing. neutr. ab eingi, nullus, (einu, gi): einugi feti frammar ne uno quidem passu ulterius, *Lokagl.* 1; einugi in nulla re: nè svá illr, at e. dugi, neque adeo nequam, ut nulla in re frugi sit, *Há-*vam. 135; einugi, nullo pacto, vel, non sola per se, *Fm.* 17, ægisbjálur bergr einugi, galea formidabilis nullo pacto protegit, vel sola per se non protegit, ut einugi h. l. eundem sensum habeat atque hodiernum ekki ein-gaungu. *Eadem forma occurrit in prosa, Grág.* I 22.

EINVALD, n., *singularis potestas*, singularare imperium, monarchia (einn, vald): þrennt einvald, terna unitas, i. e. sancta Trinitas, *Gd.* 64, ubi sic: sæma þrennat ein-vald í þöðorda haldi deum trium observandis præceptis colere.

EINVALDI, m., *solus dominus. unicus possessor*, (einvald): e. fjár unicus pecuniæ possessor, *Fm.* 38. *Eadem forma II.* 3. 21, *Ed.* 3.

EINVÍGI, n., *certamen singulare*, (einn, víg): heyrja e., *Korm.* 11, 2; qua in re differat ab hólmganga, certamine circensi, vide *Korm.*, Bersi mæli: þú Kormakr skoradír á mik til hólmgangu, en þar á mót býð ek þér einvígi; þú ert maðr dngur ok lítt reyndr, en á hólmgangu eru vandhæfi, en alls ekki á einvígi. *Et paucis interjectis sequuntur leges certaminis circensis.*

EIR, f., *quies, pax*: eir þótt aldri væri etsi nunquam quies daretur (pugna cessaret), *Orkn.* 81, 4; synja brynju eirar, lorica quietem non dare, telis se objicere, *Sie.* 2, 1; veita e—m eir, pacem, incolumitatem alicui

conciliare, *Eg.* 67, 6; eirar vãn spes pacis, *Hh.* 63, 1; geirs eir, quies gladii, pax, abstinentia a pugna, *Hlln* geirs eirar, dea quietis gladii, femina (quod pugnautes dirimere solebant femina, naturâ vulgo pacis et quietis studiosa), *Korm.* 5, 2; biðja e—n eirar pacem alicujus exposcere, *Eg.* 89, 2, *Has.* 64; æsta hollrar miskunnar ok eirar id., *Has.* 4. *Plur.*, *SE.* II 226, 2: Kraki framdi flotna eirum *Krakius cives pace beavit*; áðr frágum þá þeirra lokit eirum antea audivimus paci eorum finem factum esse, *Ghm.* II 296 (*Fbr.* 22, 4), quo loco *Vita Ol. Sancti* rectius habet, áðr frágum þá þaðra — lokit eiru ante tamen (þá = þó) audivimus pugnam fuisse commissam.

EIR, f., *Eira*, dea medicinae, una *Asid-*um, *SE.* I 114; dat. eir, *Korm.* 3, 10, sed eiri, *Fjöls.* 29. In appell. seminarum: falda Eir, dea calyptrarum, femina, *Skaldh.* 7, 20; — ormdags (auri), id., *Isl.* II 254, 1; — eldbekks (auri), id., *Korm.* 3, 5; — láðyrnis geira (pectinum), id., *Korm.* 3, 8; — unnfýrs (auri), id., *Korm.* 3, 10; örglasis, id., *Fjöls.* 29. — β) absol., femina, *Isl.* II 252, 1. — 2) famula Men-gladae, *Fjöls.* 39. Vide Eirr, it. composita haldeir, valdeir.

EIR, id. qu. èr (i. e. þér), vos, *F.* V 180.

EIR, n., æs, vide eirhestur, eirjöfurr, eirmaðr. In prosa *F.* VIII 448. II 129. Vide hlökkceir, quod dubia lectio est (*Lapponice* eir.)

EIRA (eiri, eirða, eirt), v. a., parere: sèr rëð hann lítt eira ille (*Vingius*) sibe minime pepercit (mala imprecari capiti suo minime dubitavit), *Am.* 31, hunc sensum informat *Volsungasaga*, ok lítt eyró hann sèr í slíkum orðum (*FR.* I 214); eira e—m parere, *F.* III 27, 1. — β) commodum esse, prodese, expedire: vitum, hve oss of eiri öl, exploremus (periculum faciamus), ut nobis profutura sit (commoda, salutaris futura sit) cerevisia, *Eg.* 44, 2. Sic in prosa: Egill fann þá, at honum mundi eigi svá búit eira, *E.* intellexit, commodum (salutare) sibi non fore, ut res eo tenore perseveraret, id. qu. duga, hlýða, ezo pedire; sic et *F.* IX 511, var. 9 eira est id-qu. henta, utile esse, convenire.

EIRARLAUSS, adj., *quietis, pacis expers*, (eir, lauss): eirarlaust oddvita ríki laboriosum Ducis imperium, *Eg.* 70.

EIRARSAMR, adj., *quietus, pacatus, tranquillus*, (eir, samr term.): eirarsamt veldi tranquillum, pacatum imperium, *Ha.* 274; sed *F.* X 47 haud bene scribitur eyrarsamt.

EIRARVANR, adj., *immitis, inclemens* (eir, vanr), de vento, *Eg.* 60, 3.

EIREKKR, adj., *semper fortis*, (ei = æ, rekk = rakkr) *GS.* 2.

EIRHÉSTR, m., *equus æneus*, (eir, hestr), *Merl.* 2. 34.

EIRJÖFURR, m., *rex ex ære, æneus*, (eir, jöfurr), *Merl.* 2, 41.

EIRLAUST, adv., *sine clementia, sine lenitate, remissione*, (eir, f., lauss), vehementer, magna cum vehementia, *ÓH.* 47, 1. 57, *F.* VI 407, 3, *Sturl.* 6, 36, 1.

EIRMADR, *m.*, *vir æneus* (eir, *n.*, maðr): taka á sik eirmann, *virum æneum induere*, formam viri ænei adsumere, Merl. 2, 34.

EIRRI, *f.*, *dea Eira*, *id. qu.* Eir; in appell. fem., Eirr aura, *dea divitiarum, femina*, G.S. 15, vide hringcirr.

EIRSAMR, *adj.*, *clemens, pacificus, benignus*, (eir, *f.*, samr, term.): de Christo, eirsamr drottinn, Lb. 49; sic quoque legendum Lb. 20, ubi sic: árveitis rann ýta | eir sanz or ben þeirri | hugum skyldu það hölldar | heyrav. vatn ok dreyri, i. e. vatn ok dreyri rann or þeirri ben eirsams árveitis ýta.

EISA, *f.*, *favilla, cineres igniti*: sem loga bregði upp úr eisu ut si flamma ex cineribus exolet, F. V 178, 2; el álmðrosar, procella jaculationis, pugna, ejus eisa gladius, á. eisu elruunr pugnator, Hg. 7. — 2) poetice, ignis, SE. I 506, Mg. 32, et in plur., eisur, ignes, F. XI 306, 1, Ha. 291, 2, SE. I 506, 6. Mimins eisa, ignis celi, sol, F. VII 51, 2, cf. F. VI 197, 1; eisu áss, contus ferri candens, ignitus, SE. I 300, 3. Eggfars eisur, ignes clipei, enses, Ha. 232, 4; e. mäs jarðar (maris), aurum, G. 47; e. jarðar umgirdis (maris), aurum, ejus veitandi vir, Nj. 44, 4; e. Ránar (undæ), aurum, runnr Ránar eisu vir, SE. II 228, 1. — 3) gladius (ut eldr), Nj. 30, 31 (AR. II 243), ubi reisa eisu at holdi (i. e. höldi), homines gladio appetere, vide reisa, — 4) in compositis: blóðeisa, dólgeisa, rógeisa.

EISA, (eisaða, eisað), *v. n.*, *ruere, magno impetu ferri* (Angl. to issue, exire, erumpere, *it. active, emittere*): létum skeiðr eisa undan út at sundi fecimus naves per fretum exterius decurrere, Ólf. 70, 2 (AR. I 304, 2); vargr hafs eisar fyrir visa, navis, rege úta curante, magno impetu fertur, SE. I 248, 3; part., eisandi gekk lofðungs floti regia classis ruens (magno impetu, cito cursu) íbat, Hund. 1, 25, de unda: eisandi veðr undan uðr ruens unda ante navem grassatur, RS. 13.

EISKALD, *n.*, *cor*, SE. II 493, 5: „hjarta heitir eisköld, sem kvað illugi Bryndólaskáld: enn hélt úlfa brynnir | eiskaldi gramr beisku, ubi coherent, úlfa brynnir hélt enn beisku eiskaldi prælator (rex) etiam tun acerbum cor (animum, i. e. animus ultionis cupidum) retinuit.

ÆISKÖLD, *incerti gen.*, *cor*: „hjarta heitir ok akarn ok æisköld,” SE. II 430; vide eisköld, æisköldr.

EISKÖLD, vide sub eiskald, *it.* æisköld t æisköldr.

ÆISKÖLDUR, *m.*, *cor*, Fm. 27, ubi, æiskavld vil ek etinn láta cor comedere volo.

EISKRA, (-aða, -at), *v. n.*, *fremente*: görvir at eiskra, fremebundi, frementes, Hm. 11. In prosa occurrit hoc verbum in Heidarvígasaga (Isl. II 338): gekk hon utan ok innar eptir gölfinu eiskrandi; *it.* FR. I 524, hann eiskraði þá mjök, ok hélt við berserksgang; Sturl. 9, 8 (p. 199) var. lect. 1 est eiskrandamikil, quo respicit lectio in Lex. B. Haldors. sub *v.* eyskra: Gizor var

eiskrandi mjök; etiam eyskra scribitur FR. II 483, sed Codd. melioris notæ eiskra.

EISTNESKR, *adj.*, *Estonicus, ex Estonia*, Ý. 36, AR. I 263, 2.

EISTR, *m. plur.*, *Estones* (F. X 391): Eistra dólgr, hostis Estonum, de rege Önundo, Ý. 39 (cf. c. 37).

EISURFÁLA, *f.*, *femina gigas*, SE. I 552, 3 (II 555: eipurfála). *It. 1905 18/9*

EITR, *nanus*, Vsp. ed. Holm. 15 (non habet Cod. Reg.), *v.* eitri.

EITR, *n.*, *venenum*: blása eitri, venenum efflare, eructare, de serpente, SE. I 414, 1; metaph.: fnæsti eitri, venenum eructavit, de fremente et irata Brynhilda, Gk. 25; eittr ekka, pestis doloris, gaudium, G.S. 22. Eitrs þrútin venenis tumidus, de corpore hominis fascinis corrupti, Nj. 7, 2, sec. Jonsonium, sed construi quoque possunt eitrs linnr serpens venenatus, eitrs linnbeðr, culcita serpentis venenati, aurum, eitrs linnbeðs lundýgr, inimicus auri, vir liberalis, ejus constructionis rationem vide in linnbeðr. Sic et eitrs eyðir accipit Jonsonius de consumtore veneni, de eo qui venenis abutitur, quod Hjalgrimus bipennem suam incantaverat, Nj. 30, 2; sed et h. l. construi possunt, eitrs öllun piscis veneni, piscis venenatus, serpens, eitrs ölungrund, terra serpentis, aurum, ejus eyðir, consumtor auri, vir. — β) videtur esse eruor, sanies, Germ. Eiter, Dan. Edder, sanies: örvar eitri skeptar, sagittæ, manubria sanie, cruore, madentes, Sturl. 6, 15, 8. — γ) de gelida vi aquarum glacialium (jökulvötn): þar er þjóðar fnæsta eitri ubi ingentes fluvii virus (i. e. limum algidum) eruperunt, SE. I 294, 1, de qua gelida vi cf. F. III 184. Vide et eitrkaldr.

EITRBLANDINN, *p. p. comp.*, *veneno mixtus, epith. veneficæ*, Gullk.

EITRDALAR, *m. plur.*, *valles venenosæ*, (eitrr, dalr), Vsp. 33.

EITRDROPAR, *m. pl.*, *guttæ veneni*, (eitrr, dropi), Vsp. 34, Vaffr. 31, Sk. 3, 23.

EITRFÁR, *adj.*, *venenatus*, (eitrr, fár), *acc. pl.*, eitrfá: skal ek eitrfá orma telja, SE. II 486. 570; *acc. s.*, orm eitrfán, Hým. 23.

EITRFISKUR, *m.*, *piscis venenatus, serpens*, de anguilla, F. IV 89. 233, 1.

EITRFULLR, *adj.*, *veneno plenus*, (eitrr, fullr), *venenatus, epith. serpentis*, Krm. 26.

EITRHVASS, *adj.*, *veneno acutus*, (eitrr, hvass): eitrh. ornir serpens venenatus, de hasta usurpatur Krm. 12, quo loco forte tó eitrr tantummodo intendit notionem, ut sit præacutus.

EITRI, *m.*, *nanus*, SE., I 340, var. 15; in nomenclatura nanorum, SE. II 470. 553. — 2) nomen Sinüs maris, SE. II 493, hod. Eiterfjorden in confiniis Nummedaliæ et Halogiæ, AnO., 1846, p. 84.

EITRKALDR, *adj.*, *prægelidus, perfrigidus*, (eitrr, kaldr), de fluvio, SE. I 476, 5, Hb. 11, 1. Svec. etterkalt, *id.*, Eitrá

(SE. I 200), *nomen amnis parvuli in 'parvæcia Borgund in Sunnmöría, ob perpetuum frigus sic dicti, Ström. I 139. 149.*

EITRLIGR, adj., *venenatus, virulentus*, (eitr): ormsins augum eitrlig *venenosi serpentis oculi*, Nik. 12; eitrlig rót ágiundar skeyta *venenata radix araritiæ jaculorum*, Nik. 36.

EITRSVALR, adj., *id. qu. eitrkaldr*, (eitr, svalr), *epith. oceani: e. hölmfjötrs naðr prægelidus oceanus*, SE. I 472, 3.

EITRÚNGR, m. *serpens*, (qs. *venenatus*, eitr), SE. II 487, 570

EITRÞVENGR, m., *lorum venenatum*, (eitr, þvengr), *serpens: e. vigs, serpens pugnæ, hasta, ullr vigs eitrvængs, deus hastæ, vir*, Sturl. 4, 14, 1 (RS. 29).

EID, n., *isthmus: hábrynjaðar skeiðar láta eið hlýja sér*, Hl. 62, 5; eiðs láð, *terra isthmi, insula Mona, allusione facta ad significationem toð Mön*, H. 22, *vel lögðis eið, isthmus (i. e. terra) gladii, scutum, þverrir lögðis eiðs, consumtor scuti, bellator*. Sed F. I 194 *pro eiðs habet seiðs (Hl. membr. E. seið)*, 2: *lögðis læbrautar seiðs eljunfróðr, strenuus in perferendis belli laboribus*.

EIDA, *legendum videtur*, F. V 247, 2 (*pro reiða*), *quæ forma referenda videtur ad inna, præstare, solvere, pendere; vide eiðr, subst. verb.*

EIDA, f., *mater*, (Moesog. aipei), SE. I 538, FR. III 17, *e. orms vāða, mater Thoris, terra (regnum, imperium)*, SE. I 602, 1.

EIDBRÓÐIR, m., *frater juratus*, (eiðr, bróðir), *id. qu. svarabróðir*, F. X 19. 25. XI 206; *id. intima sortis necessitudine junctus: e. arnar coreus*, Fsk. 4, 2.

EIDFASTR, adj., *juris jurandi serعان-tissimus, datæ fidei observantissimus*, (eiðr, fastr), Hl. 73, 2.

EIDR, m., *jusjurandum*, Vsp. 24; *svarðir eiðar juramenta jurata*, Ghe. 31; *vinna eiða alls de omni re jusjurandum dare*, Gha. 47 (Gk. 3, 3); *vinna alla eiða omnia juramenta dare*, Völk. 31, *quod est Vegth. 4 vinna alls konar eið omne genus jurisjurandi dicere*. Látadu einn eið alla verða, *ne dicas (putes) idem omnibus evenire*, F. V 375, *locutio desumpta ex formula juridica, eigi skal einn eiðr alla verða* (Nj. 13), *non debet unum jusjurandum ad omnes pertinere, quæ in proverbium abiens sonuit, eigi verðr einn eiðr alla* (Hltd. msc. c. 10), *suas quisque casus exceptiones habet*. Eiðs sírðar, *homines jurati, intima societate juncti, socii, de Thore ac sociis expeditionem Geirrodgards suscipientibus*, SE. I 296, 3, *ubi sic construendum videtur: eiðs sírðar hlaut (pro hlutu, plur.) ógnðjarfan hug, meira arfi, jurati socii nacti erant animum in primis audacem, hæreditate (quibuscvis opibus) præstantiorem. Simili modo eiðs haukar, accipitres jurati, i. e. prædæ socii, Ísl. I 162, 1, F. III 148, 2. Vide baug eiðr (gemseiðr). — 2) patrociniun, tutela, defensio; vide vāgneiðr. Hic significatus petitur ex Fbr. 5: þeir voro þiugmenn Vermundar, ok hlelt*

hann inþök hendi yfir þeim seðgum — ok var þeim því ekki skjótt hefndr sinn órómi, at eiðr Vermundar stóð fyrir. *Eadem vox Fbr. 19 scribitur heiðr: níkít kapp leggþr þú á með þjófuun, ok nuntu illt at sök hafa, ok eigi mun þinu heiðr of allt standa fyrir honum, þó at hann gangi nú undan, qui locus breviter citatur in Ed. Sæm. ed. Hafn. T. I. p. 281. not., ubi pro heiðr legitur eiðr.*

EIDR, m., *subst. verb., qui præbet, (eiða = inna): eiðr forsa feyrs, præbitor ignis fluvialilis (auri), vir*, Eg. 83, 2.

EIDRENNIR, m., *amnis, fluvius*, SE. I 577, 1. *Fragm. SE. hanc vocem haud dubie depravarunt, 748 æiðr æimir* (SE. II 480), 757 eiðr eimir (SE. II 563); *propius accedit 1eð* (SE. II 623) *legens eidrenir. Vide eidrennir.*

EIDROFA, adj. ind., *perjurus*, Merl. 1. 18.

EIDROFI, m., *perjurus, sædifragus, qui fidem datam sefellit, (eiðr, rofi), etiam de femina*, H. Br. 5.

EIDSÓTT, *juramento petatum, oblato jure-rejurando postulatun, (eiðr, sótt a sækja), videtur esse lectio egregii fragm. K., Eg. 57, 1 (vide ichnogr. Eggilssagæ præmissam), pro auðsótt, conjectura G. Pauli.*

EIDSVARA, adj., *indecl., juratus, juralo sædere conjunctus, (eiðr, sverja): e. friðar Gauta setrs, snotrir víkingar, jurati defensores Asgardi; eximii propugnatores, dicuntur socii Thoriani, Geirrodgards iter facientes*, SE. I 294, 4.

EIDVANDR, adj., *jusjurandum religiose colens, promissorum servans, et ab aliis idem postulans, (eiðr, vandr)*, Hs. 6, 3, Hl. 117.

EIDVARI, m., *bos*, Edda Lövasina, *haud dubie ex eyþvari.*

EK, *pronomen, ego, gen. mín, dat. mér, acc. mik. Nom. ek, 1. personæ verborum suffizum, apheresin patitur, v. c. emk, vark, vide a negat. et k. Gen. mín, usurpatus pro dat. mér, v. c. minlíkt. Ak pro ek, ÓH. 92, 5, sec. cod. A.; cf. varak, Bk. 2, 26, et jak, F. X 287. De forma eg ego, vide in g.*

EK, 1. s. *præs. ind. act. verbi aka rehere.*

EKIN, f., *amnis*, SE. I 128. 576, 1; *vide eikin.*

EKJA, Korm. 12, 4, *videtur esse simplicissima forma verbi auka, scil. ek, ók, akít, ekja, pro eyk, jök, aukít, auka, augere, etsi, quod adinet ad formam, similis sit verbo at aka, sic enim variant skæk, skók, skakit, skækja, et skæk, skók, skékít, skaka, qualere. Ceterum ekja, quod tantum l. c. occurrit, periphrastice adhibetur, ut auka: ekja týju, ambiguum fidem ostendere, minus sincere agere: en nú ferr svá, at myrðisfreyr Jálsks skjýja vill ekja týju at törgu morði, nunc vero eo rediit res, ut præiator velit (i. e. tu velis) dubiam fidem in pugna ostendere; quod statim explicatur ulterius per marglyndr eru.*

EKK, *metri causa pro ek ego: ekk um*

hefnda svá okkar sic ego nostrum utrumque ultus sum, F. II 87, 1.

EKKI, neutr. adj. eingi v. engi, nullus, nihil: kunna ekki nihil scire, Hávam. 5. 27, Has. 3; mæla ekki nihil loqui, Hymk. 25; jarls yndi þótti mér ekki vera, Hávam. 97 — 2) non, nequitiam, haudquaquam, a) cum verbo: Hyndl. 25, Söll. 9, Ghe. 41, Sonart. 9, Am. 45, Hm. 17. 28, Selk. 17. — b) cum adjectivo: e. litill, haud exiguus, magnus, insignis, Rekst. 10; e. smátt non minuta (frusta), Krm. 18; ekki brígðlundadr, animi non inconstantis, de viro gravi, Gþ. 12, ubi ekki postponitur adjectivo: sagðar hefi ek (kvað bölvu brígðir) brígðlunduðum ekki þundi; in ultimo versu ponitur, Selk. 17, Orkn. 79, 5.

EKKI, m., dolor, animi ægritudo; in obliquis ekka: F. X 208, 2 (A. 11); e. þróaz dolor ingravescit, Mg. 9, 5; orð fær mér ekka verbum mihi dolorem adfert, Sk. 1, 20; óþokki, blandinn andlerig ekka, simulas, pertinaci dolore mixta, RS. 33; eitir ekka, pestis doloris, gaudium, GS. 22. Nunc fere de singultu, ut accipi potest Skáldh. 7, 19: svarar af ekka móðum anhele singultu respondet, et Sonart. 2: því at höfugligr ekki veldr cujus rei causa est gravis singultus. — 2) res dolenda: ótúl var þá Guðrún, er hon ekka heyrði, cum rem dolendam inardiebat, Am. 43. — 3) quicquid dolorem et noxam adfert (ut sút): bruma ekki, noxa ramorum, securis, Ísl. 24.

EKKILL, m., regulus maritimus, SE. I 547 1. II 154, 2; ekkils blakkr, equus piratæ, navis F. II 315, 2; — braut (via), mare, Ísl. I 164, 2; — el (procella), pugna, ekkils els gervidraugr, pugnator, vir, Fbr. 44, 3 (Ghm. II 398, 2); — eykr (jumentum), navis, ekkils eykriðr vir Eg. 74, 3; — völlr (campus), mare, ekkils vallar andr navis, ejus ullr vir, Nj. 73, 2; — hestr (equus), navis, ÖH. 70, 3, vel forte rectius, fækk ýmissar ekkils iðir, suscipio varia studia piratæ, i. e. operam navo tam maritimis, quam terrestribus itineribus, vide annotata ad hagnorn infra; F. IV 134, 1 pro ekkils habet ekkjur, feminae! et Cod B. ekkjom, feminis, quod præstare videtur.

EKKJA. f., uxor viri morbo mortui, vidua, SE. I 536, Am. 98, ubi legendum ekkju namn hljóta, id. qu. FR. I 223, bera ekkju nafn. Cum læll et viduam viri ferro peremti et calcem pedis significet, ekkjur homonymice calces pedum denotat, Eg. 89, 3. — 2) poetice, femina quælibet, SE. I 558, 1; mál-vinir ekkju, ung ekkja, virgo, Krm. 20, Eb. 19, 3, Hh. 62, 2. 3, F. V 229, 2, ÖH. 70, 5. 92, 6. 221. Svölvis ekkja, uxor Odinis, Tellus, SE. I 280, 1; hrekkmimis ekkja, uxor gigantis, femina gigas, SE. I 296, 2.

EKL, adv., parum: ógn vara ekl óblið, pugna haud parum erat immitis, i. e. tehemens fuit, SE. II 176, 1. Proprie est subst., id. qu. ekla defectus, indeque formatum eklaust pro ekl-laust, sine defectu. J. Olavius, Ngð. 76, supponit adj. eklr,

parcus, unde Hkr. T. VI p. 39 ekla eldgerðar mútur, parca culinæ munera, conjecta esse videntur.

EKLA, f., defectus: ei af eklu, non parce, magnopere, FR. II 43, 3; it. omissa præpos., eigi eklu, non leviter, non parce, Mg. 35, 1; vide sumlekla, defectus cerevisiæ.

EKLA, f., amnis, SE. II 576, 1.

EKLAUST, adv., magnopere (sine defectu, ekl, lauss): gjalda þakkir e. ingentes gratias agere, Plac. 57.

EKRA, f., terra, Ed. Lōvasina; propr., arcum: börðust á ekrunum — þar vildu hvárirtveggju sá, Ísl. I 125; Angl. acre; arcum morale, Norv. ekki, Félag. V 16.

EL, n., procella acris subitque transiens, it. ventus: haf eli sollit mare vento tumidum, Hh. 35, 2. Gen. pl. ela et elja: ela rann, domus procellarum, cælum, ela ranns rit, clipeus cæli, sol, Has. 26; ela vängur cælum, ela vängs jöfurr deus, Has. 32; elja fold, terra procellarum, cælum, Has. 31. (Svec. il procella); ela ból cælum, buðlúngur ela bóls deus, mæz ela bóls buðlúngs, Sancta Maria. Ag. — 2) in circumscriptionibus pugna: el ala (piratæ), pugna, ÖH. 218, 1. 3, HS. 6, 5; — eggja (acierum), id., F. I 171, 1; — grafninga þelar (clipei), id., Hh. 2, 3; — hlakkar (bellonæ), id., skíð hlakkar els ensis, sendir hlakkar els skíða, missor ensium, vir, F. II 87, 2; — stála (chalybum), id., ÖT. 130, 3; — svolnis, vide jel; — ullar skips (clipei), id., SE. I 426, 3; — Yggjar (Odinis), id., Jd. 28; bál Yggjar ela, flamma pugna, gladius, F. II 87, 2. Vide prætera in elbjóðr, elboði, elbörvar, eldraugr, elfestir, elfreyr, elherðandi, elherdir, elhvetjandi, elhvötuðr, elrunnr, elskyndir, elstærir, elsvellandi. Nímbum telorum cum procella comparat Livius 37, 41; equestris procella (i. e. ingruens equitum vis), Taciti Hist. 3, 53, 3, unde, equestrem procellam excitare, Liv. 30, 18. — 2) imber: el augna, kinna, hlýra, brá, hvarma, lacrimæ, SE. II 500; el kinna, id., GS. 2. — 3) absol., pugna: ótt var el þat, er sóttag | Aðils bláum (blám) naðri, impetuosa erat pugna, quæ, Eg. 55, 2. Sic in prosa: skamt hefir þat el verit brevis ea procella (i. e. pugna) fuit, Sturl. 6, 4; verðr hér nú hit snarpasta el, Sturl. 7, 30; varð þá at nýju hit harðasta el, íbid. 42, utroque loco de impetu, impressione in pugna facta; Gönnlar þeys el impetus pugnae Reskt. 11. — 4) composita: brandel, gunnel, hjúrel, harðel, nadel, sverðel, kornel.

EL, 1. s. præf. ind. act. verbi ala, alere. ÆLA (æli, ælda, ælt), v. n., scaturire, ebullire (áll), de aqua: vatn æli aqua cum murmore defertur, SE. II 246, 2.

ELBJÓÐR, m., qui procellam offert, (el, bjóðr): e. hrotta, procellam gladiorum (pugnam) offerens, pugnator, vir, Ísl. 22.

ELBOÐI, m., id. qu. elbjóðr (el, boði): e. göndlar, procellam Bellonæ (pugnam) offerens, bellator, Ód. 11; e. Harbarðs (Odinis), id., Nj. 103, 3; vide aliam interpretationem sub sannelboði.

ELBÖL vide elsólar.

ELBÖRVAR stáls *pro* börvar stáls elis, a stáls el, *procella chalybis, pugna, börvar st. elis pugnatores*, *Fbr.* 33, 2 (*GhM.* II 342, 2).

ELDA (eldi, elda, eldt), *v. n.*, *ignem accendere, flammam excitare* (eldr): gramr eldi svá *rex talem flammam excitabat* (*metaph. de distribuendo auro sermo esse videtur*), *SE.* I 506, 5.

ELDAZ (eldiz, eldzt), *v. n. dep.*, *consequenscitur*, (aldr): ek eldumz *senesco*, *ÓT.* 123, 1; eldaz ut löndum *in imperio senescere*, *Hg.* 31, 3. — β) *obsolescere, obliterari*: þrá muna oss um æfi eldaz *desiderium nostrum (amor) per ætatem (quoad vixero) non obliterabitur*, *Korm.* 3, 2; cf. ella *pro* elda.

ELDBAND, *n.*, ýtar eldbands þrumu sanda *pro* ýtar þrumu sanda bands elds, *datores insularum arenarum vinculi (maris) ignis, datores auri, viri*, *p.* *Hræð.* (*ed. Hafn.* 1848) str. 7.

ELDBEIDIR ár *pro* beidir ár elds, vir, ab ár eldr, *ignis fluvii, aurum*, *Nj.* 73, 4.

ELDBEKKIS EIR *pro* Eir bekkis elds, femina, a bekkis eldr, *ignis rivii, aurum*, *Korm.* 3, 5.

ELDHODI, *m.*, *oblator ignis*: — ata stéttar (*maris*), auri, vir, *Ag.*

ELDBROTI, *m.*, *fractor ignis*, (eldr, broti): e. lagar, qui *ignem pelagi (aurum) frangit*, qui aurum distribuit, vir liberalis, *de imperatore*, *G.* 50; e. unnar, *id.*, *Ar.* *Hjör.* 6, 2; e. Yggjar, qui *ignem Yggi (Odinis, gladium) frangit*, qui gladio abutitur, *preliator, vir*, *Jd.* 36.

ELDFALDINN, *p. p. comp.*, *igne caput velatus*, (eldr, falda): e. alda, unda, *igne fatuo coruscans*, *Korm.* 19, 5.

ELDGEFN, *f.*, *Freyja (domina) ignis domestici*, (eldr, Gefn), femina, *F.* VI 200.

ELDGERÐ, *f.*, *coctio*, (eldr, gerð): eldgerðar ök, olla, ejus mûta, munus ollæ, cibaria, *HS.* 18, 1. Sed h. l. eldgerðar videtur *conjectura esse, nam membr. E. habet eldgerðr, AD ölgerðr, C ölgerðr, B ölgerðr.*

ELDGERÐR, *f.*, *dea ignis domestici*, (eldr, Gerðr), femina, *in casu vocandi*, *HS.* 18, 1, sec. lect. membr. E. Tum akar mûtur *de haledibus accipiendum, forte munera maris, ab ök (ὄκεανός, ὄρεῖν)*.

ELDGRENNIR, *m.*, qui *ignem minuit*, (eldr, grennir); e. unnar, qui *ignem undæ (aurum) minuit, liberaliter distribuit, vir*, *SE.* II 124, 1. Vide elgrennir.

ELDGUNNAR, *m. pl.*, *pugnatores, viri* (eldr *ensis*, gunnar = *gunnar*), *Nj.* 136, ubi *construo*: þá er eldgunnar brunnu þar inni et oddrunnar tina harnsakir. *Jonsonius construxit*: gunnar eld (*pro* i gunnar eldi), *igne hostili.*

ELDHRIÐR, *m.*, *lebes Valthallæ*, *SE.* I 129–26, *Grm.* 18 (eldr, hrim).

ELDHRIÐ, *f.*, *procella ensis*, (eldr, hrið), *pugna*, *Orkn.* 22, 4.

ELDHÚS, *n.*, *hypocaustum, culina*: eldhúss víðr, *ligna culinaria, coquinaria* = skið, *Korm.* 3, 2.

ELDI, *n.*, *alimentum*, (*ala*): gnógt eldi,

magna alimenti (escæ) copia, *Hb.* 11, 1; gnótt eldis, *id.*, *G.* 28; e. örgildis, *alimentum lupi, strages*, *SE.* I 476, 2; e. orms, *alimentum serpentis* (vel ætas, *vita serpentis*, ut heldr á eldi = heldr við aldr, *ætate protector*, *FR.* III 276), ætas, mildr gramr ræð gerva *sûr austr þaðan um orms eldi liberalis rex in orientem versus per ætatem iter fecit*, *SE.* II 493, 5. — β) *partus, fetus*: komast eigi frá eldi sínu *partu non levati, partum eniti non posse*, *pros. FR.* III 276. — γ) *alimentum ignis* (*ala*), vel *cremia, ligna cremalia* (elda), *Alem.* 28.

ELDING, *f.*, *fulmen*, *SE.* II 196, 4, *Ha.* 293, 1; eldingar heims *caelestia fulmina*, *Ha.* 319, 1. *Metaphorice*: blóðs eldingar, *fulmina sanguinis, gladii*, *Ha.* 233; elding illa foldar, *fulgur manus, annuli, aurum*, *Ha.* 266, 3. Vide fárelding.

ELDINGI, *m.*, qui alit, nutrit (eldi), *v. sanneldingi.*

ELDIR, *m.*, *Elder, famulus Aegeris*, (*qs. coquus, elda*), *SE.* I 338, *quo loco Cod. Reg. habet reseldr* (*i. e. reseldr* = *hrævareldr, ignis fatuus*), *Lokagl.* 1. Eldis brúðir, *sponsæ Elderis, undæ, utpote igni fatuo lucentes*, *FR.* I 478, 2, cf. eldfaldinn. — 2) qui *ignem accendit, flammam excitat* (elda): e. vers elda, qui *ignes marinos accendit, qui aurum annulosque facit splendere, vir*, *Gþ.* 3.

ELDMEIÐIR, *m.*, læsor ignis, (eldr, meiðir), ángrs eldmeiðir, qui *ignem æquoris (aurum) lædit, comminuit, distribuit, vir*, *Isld.* 15.

ELDNARÚNGAR, *m. pl.*, *Sturl.* 4, 35, 1 (*citatum in Landn. Gloss.*, ubi vertitur, *nutritor ignis, coquus*) *legendum est eldnárungar*, *q. v.*

ELDNJÓRUN, *f.*, *dea ignis*, (eldr, njórun), öldu eldnjórun, *dea ignis marini (auri)*, femina, *GS.* 31, *Eb.* 40, 3 (*GhM.* I 758, 1).

ELDR, *m.*, *ignis*, *Alem.* 26, *Hævam.* 68, 51; dat. eld *pro* eldi, *Eg.* 82, 1; *ignis domesticus*, *Hævam.* 3, *Ghv.* 10, *Rm.* 2, 14; brik elds, *custos ignis domestici, femina*, *Is.* II 351, 1, hinc eldgefn, eldgerðr; *ignis ad cruciandum, Grm.* 2, *ad medendum, Hævam.* 140 (*Gha.* 40); hæc ris medica *ignis illustratur procerbio*: fálur bera allt mein frá eldi pauci totum malum ab igne referunt, *v. Gloss. Ormst. sub v. lyr. De igne infernali*, *Lv.* 41, *Mg.* 9, 6; heimr hús elds, *domicilium alti ignis, inferus, tartarus*, *ÓH.* 171, 2. Eldr himins, lopts, *ignis cæli, aeris, sol*, *SE.* I 330; e. hlýrnis, *id.*, buðlúng hlýrnis elds, *rex solis, Christus*, *Has.* 21. Bróðir elds, *frater ignis, ventus*, *SE.* I 330. Eldr handar, vatna, *ignis manus, fluviorum, aurum*, *SE.* I 336; e. Óðins, orrustu, sækonunga, herkleða, hræva, benja, blóðs, *ensis, telum quo cæditur*, *SE.* II 428. I 420; e. Gauts (Odinis), *gladius*, *SE.* I 428; e. Gúndlar (Bellone), *id.*, þrúgvir G. elda, *missor gladiatorum, pugnator*, *ÓH.* 74, 3; e. hjaldrs (pugnæ), *ensis*, *Eb.* 19, 3; e. munins tuggu (cadaveris), *id.*, *Eb.* 19, 11; e. sár-

flóðs (*sanguinis*), *id.*, *Sie.* 22; *e.* *Ægis* (*Ægeris*, *maris*), *aurum*, *Öfl.* 41, 3; ástar eldr *ignis amoris*, *Nik.* 11. — 2) *absolute*, *gladius*, *SE.* I 566, 3; eldi flrðr *inermis*, *Orkn.* 66, 1, *in prosa* slyppr; elda runnar *vir*, *Öd.* 11; hinc eldhrið, eldgunnar, eldviðr 2. — 3) *gigas*, *SE.* I 550, 3; hinc *S. Thorl.* eldar, *gigantis*, *SE.* I 302, 3 *pro gen.* *toð eldr accipiens*. *Ego*, *pro nom. plur.* *accipiens*, *construo* valrugar látr eldar, *ignes clipeorum*, *enses*. — 4) *equus*, *sec.* *Eddam Lövasinam*, *quæ sic habet*: eldr ok funi heita hestar (*SE.* *Eg.* 234.) — 5) *in compositis*: barðeldr, beneldr, fjarðeldr, gaupeldr, gjálfreldr, gunneldr, hlífeldr, hrynelldr, morðeldr, sárelldr, unneldr, vígelldr, víkelldr.

ELDRAUGR, *m.*, *arbor procellæ*, (*el*, *draugr*): *e.* *atgeira*, *arbor procellæ hastarum* (*pugnæ*), *præliator*, *vir*, *Grett.* 80, 1; *e.* *ála galtar*, *arbor pugnæ navalis*, *id.*, *Hg.* 31, 2.

ELDREID, *f.*, *gestatrix ignis*, (*eldr*, *reid*): *e.* *ata foldar*, *ignem maris* (*aurum*) *gestans*, *femina*, *Korm.* 22, 2; *e.* *dorgar vángs*, *id.*, *Jd.* 3.

ELDRUÐR, *m.*, *arbor ignis*, (*eldr*, *ruðr*): *e.* *ölna foldar*, *arbor ignis marini* (*auri*), *vir*, *F.* II 276, 2.

ELDSKERÐIR, *m.*, *qui ignem minuit*, (*eldr*, *skerðir*): *seids hrynelleiðar e.*, *qui ignem maris* (*aurum*) *minuit*, *vir liberalis*, *Mh.* 3, 3; *vide álserð.*

ELDSPÖNG, *f.*, *arbor ignis*, (*eldr*, *spöng*): *unnar e.* (*i.* *e.* *spöng unnar elds*), *arbor ignis marini* (*auri*), *femina*, *SE.* II 499, 5.

ELDSTAÐR, *m.*, *locus ignis*, (*eldr*, *staðr*), *focus*, *FR.* II 493, 3, *pro eldstó* (*ibid.* 81, 1).

ELDSTÓ, *f.*, *focus*, (*eldr*, *stó*), *FR.* II 81, 1 (*Nj.* p. 236); *pl.* *eldstóar*, *FR.* II 115.

ELDSTÖKKR, *adj.*, *ignem spargens*, (*eldr*, *stökk*): *hafs e.* *ignem maris* (*aurum*) *spargens*, *liberalis*, *Öd.* 3. — 2) *substantive*, *var. lect.* *Sturl.* 6, 36, 2, *skautborðs skeiðs eldstökk*, *missor auri*, *vir liberalis*, *v.* *eldstökkvir*.

ELDSTÖKKVIR, *m.*, *ignem spargens*, (*eldr*, *stökkvir*): *skautborðs skeiðs eldstökkvir*, *missor auri*, *vir liberalis*, *Sturl.* 6, 36, 2.

ELDVEITANDI, *m.*, *præbitor ignis*, (*eldr*, *veita*): *þróttar skýja e.*, *præbitor ensium*, *qui enses muneri dat*, *rex liberalis*, *Öd.* 3.

ELDVEITIR, *m.*, *præbens ignem*, (*eldr*, *veitir*): *öldu e.*, *aurum largiens*, *vir liberalis*, *Nj.* 62.

ELDVELLI, *n.*, *æstus ignis*, (*vel calefactio ad ignem*, *eldr*, *velli a vella*), *II.* 16.

ELDVINA, *f.*, *amica ignis* (*domestici*, *eldr*, *vina*), *ad ignem sedere amans*, *de femina gigante*, *nisi sit potius*, *amica gigantis*, *ab eldr*, *gigas*. *In Tidskr.* *for Nord.* *Oldk.* II 254. *not. de Freya accipitur*, *Hjndl.* 42, *v.* *eðlvina*.

ELDVIDR, *m.*, *arbor ignis*, (*eldr*, *viðr*): *öldu e.* (*i.* *e.* *viðr öldu elds*), *arbor ignis marini* (*auri*), *vir*, *Nj.* 93, 1, *Vigagl.* 21, 1, *Lv.* 44. — 2) *arbor gladii* (*eldr* 2), *pugna-tor*, *F.* II 313, 2.

ELEGR *vide eligr.*

ELFESTIR, *m.* *qui procellam firmam reddit*, (*el*, *festir*): *ála serkjar e.* (*i.* *e.* *festir ála serkjar elgs*), *qui procellam lorice* (*pugnæ*) *firmam*, *stabilem reddit*, *pugnator*, *imperator bellicosus*, *SE.* II 411 3.

ELFR, *f.*, *amnis*, *fluvius*, *SE.* I 576; *elfar bál*, *flamma fluvii*, *aurum*, *elfar bála viðr vir*, *Öfl.* 57; álfröðull *elfar*, *sol fluvii*, *aurum*, *Hs.* 1, 4. — 2) *Albis Gothorum*, *SE.* I 476, 5 (*F.* VII 266, 1). — 3) *in compositis*: farelfr, Gautelfr, Raumelfr, Saxelfr.

ELFREYR, *m.*, *deus procellæ*, (*el*, *Freyr*): *Ullar kjöla e.* (*i.* *e.* *Freyr Ullar kjöla elgs*), *deus procellæ clipeorum* (*pugnæ*), *præliator*, *bellator*, *Rekst.* 6.

ELGBJÖÐR, *m.*, *præfectus alcis*, (*elgr*, *bjöðr*): *stafna e.* (*i.* *e.* *bjöðr stafna elgs*), *præfectus alcis proræ v. puppis*, *præfectus navis*, *imperator*, *rex*, *Öd.* 15.

ELGJA, *f.*, *una ex novem Heimdalli matribus*, *gigante orta*, *Hjndl.* 34.

ELGR, *m.*, *alcis*, *F.* V 228, 4 (*F.* VIII 31); *in appell.* *navis*: *ára e.*, *alcis remorum*, *navis*, *týr ára elgs vir*, *Ísl.* 8; *e.* *branda* (*perticarum*), *id.*, *Orkn.* 51; *e.* *fjarðar* (*sinus*), *id.*, *GS.* 21; *e.* *flóðs* (*maris*), *id.*, *SE.* I 444, 2; *e.* *græðis* (*maris*), *id.*, *rennandi græðis elgs vir*, *Nj.* 146, 3; *elgr stafna navis*, *Gdþ.* 13; *e.* *hranna* (*undarum*), *id.*, *hrið hranna elgs pugna navalis*, *hranna elgs hriðbóð præliator*, *Öfl.* 48, 6; *e.* *unnar* (*undæ*), *navis*, *Nj.* 93, 1; *e.* *fens* (*maris*), *id.*, *elgs fenviðr vir*, *Ísl.* 6; *e.* *vágs* (*sinus*), *id.*, *Mg.* 34, 1; *e.* *æðivedrs* (*tempestatis*), *id.*, *SE.* II 498, 3 (*F.* VI 196, 2). — 2) *alþjóð elgjar gálga* *Sonart.* 15, *bifariam accipit G. Magnæns*, *a)* *de tota gente humana*, *ab elgjar gálgi*, *patibulum* (*i.* *e.* *perniciæ*, *exitium*) *alcis*, *arbores* (*sec. J. Cæsaris B.* *Gall.* 6, 27), *ex quibus homines creati sint*. *b)* *de omnibus Islandis* (*Íslendingar*), *hic elgjar gálgi*, *glacies*, *eadem ratione*, *quod alcis*, *ubi semel in glaciem decidit*, *resurgere nequeat*; *forte et elgjar gálgi reduci possit ad elgr*, *nix madefacta*, *et elgjar gálgi*, *gelu*, *quod aquam constringat*, *it. glacies*, *id. qu. iss*; *alteri autem parti lendingar* (*a land*) *respondet þjóð*, *ita ut þjóð elgjar gálga sit id. qu. Íslendingar*.

ELGRENNIR, *m.*, *alcem in cursum incitans*, (*elgr*, *rennir*): *unnar e.*, *maris alcem* (*navem*) *incitans*, *navigator*, *vir*, *SE.* II 412, 5, *pro eldgreinnir*.

ELGREYNIR, *m.*, *qui alcem tentat*, (*elgr*, *reynir*): *e.* *Hundings* (*reynir Hundings elgs*), *qui alcem piratæ* (*navem*) *experitur*, *probat*, *vir navigandi peritus*, *Ísl.* 3.

ELGRUND, *f.*, *terra procellæ*, (*el*, *grund*), *aer*, *cælum*; þjóðkonúgr *elgrundar*, *rex cæli*, *deus*, *Sturl.* 7, 42, 8.

ELGVER, *n.*, *mare alcis* (*elgr*, *ver*), *terra* (*sær dýra*, *SE.* I 320); *endi elgvers extremitas terræ*, *SE.* I 322, 3.

ELGVIÐNIR, *m.*, *ursus*, (*elgr*, *viðnir*), *SE.* I 589, 3; *v.* *elviðnir*.

ELGÞRÓTTIR, *m.*, *deus alcis*, (*elgr*, *Þróttir*): *unnar e.* (*Þróttir unnar elgs*), *deus alcis marinæ* (*navis*), *vir*, *Plac.* 7.

ELHERDANDI, *m.*, *procellam incitans, ciens*, (el, herða): ullar e., *procellam Ulli (pugnam) ciens, pugnator, vir*, *Gr. 6, ubi sic: allr þóttiz þá Ullar ! elherðandi verða | skýrr af (skreyti-) árum | skoruð mars fyrir borði, : skýrr Ullar elherðandi þóttiz þá verða allr fyrir borði af skreyti-árum skoruð mars. Gríms elherðandar, pugnatōres, legunt quidd. Sv. 15, 3. Ála elh, id., Eb. 28, 3.*

ELHERÐIR, *m.*, *qui procellam excitat*, (el, herðir): e. gerða pugnatōr, *jungitur ÓT. 40, 2 et c. randa, id., F. 165, 1. Sed rectissimæ evidentur lectiones Fsk. 48, 1, vide F. XII ad. h. l.*

ELHÖLL, *f.*, *aula procellæ*, (el, höll), *aer, it. cælum: kondngr elhallar, rex cæli, deus, Has. 2, ubi sic: þars elhallar öllu | ertu skýrr kondngr dýrri, quoniam tu, cælorum rex, omnium præstantissimus es.*

ELHVETJANDI, *m.*, *procellam ciens*, (el, lyetja): hildar e, *concitor pugnæ, bellator, ÓT. 20, 3.*

ELHVÖTUÐR, *m.*, *concitator procellæ*, (el, hvötuðr): Göndlar e. (hvötuðr Göndlar els), *procellam Göndulæ (pugnam) concitans, præliator, vir, Eg. 67, 2.*

ELIGR, *adj.*, *pravus, perversus, malus: e. möðr perversus animus, augu eligs möðs, Has. 56; it. elegr, ibid., 22, ubi sic: sál var hans ofs ok eleg | ósæl, i. e. sál hans var ofs ósæl ok eleg animus ejus (latronis cum Christo crucifixi) erat magnopere miser et perversus. In Bl. opponuntur inter se illr ok ælegr et góðr ok grandýarr. Vide æligr (cf. vǫligr, et Dan. elendig, miser).*

ÆLIGR, *adj.*, *malus, vilis (id. qu. elegr): ælig klæði vilia vestimenta, FR. I 248.*

ELIVÁGAR, *m. plur.*, *fluvii Eliragi, (congelati, el, vágr), SE. I 42, Vafþr. 31, Hymk. 5.*

ELJA, *f.*, *ejusdem viri uxor, pellæx, SE. I 538: þær konur heita eljur er einn mann eigu. Sic elja Rindar, pellæx Rindæ, quæ eundem ac Rinda virum habet, Tellus, SE. I 322, 5 (F. VI 140, 1). In prosa, æmula, Nj. 99.*

ELJAN, *f.*, *vis, robur, constantia et fortitudo in laboribus perferendis, id. qu. þrek; junguntur all ok eljan, Hugsm. 28, 3, vide eljun. Junguntur eljanleysi et þrekleysi, ut synonyma, ÓH. 81.*

ELJANGARN, *adj.*, *constans, Gdþ. 16.*

ELJANHRESS, *adj.*, *lato animo labores perferens*, (eljan, hress): e. kondngr, *G. 11.*

ELJUN, *f.*, *id. qu. eljan, constantia, fortitudo, animus fortis, SE. I 540; all ok eljun vîres et fortitudo, Rm. 41; it. vîres, unna eljun posse, Ód. 11; eljun sterk til góðra verka magnæ vîres ad bona opera, Gd. 7; permutantur inter se all et eljun, F. IX 244, var. 4.*

ELJUNFIMR, *adj.*, *laboriosus, strenuus, fortis*, (eljun, fimr), *epith. regis, F. VI 423, 1, Rekst. 33.*

ELJUNFRÆKN, *adj.*, *in laboribus perferendis fortis et constans*, (eljun, frækn), *Bk. 2, 1 (Sk. 3, 1).*

ELJUNFRÓÐR, *adj.*, *strenuus, fortis*, (eljun, fróðr), *II. 22, vide eîð.*

ELJUNKUÐR, *adj.*, *fortitudine clarus*, (eljun, kuðr), *AS. ellencyþ, virtute celebr. De Deo, omnipotens, Lv. 36: dag metr sinn at sönnu | þnjallastr kondngr allra | eljunkuðr um aðrar | alfridar hátíðir.*

ELJUNLATR, *adj.*, *laboris impatiens, ignarus*, (eljun, latr), *Hild. 30, 2.*

ELJUNPRÚÐR, *adj.*, *strenuitate insignis*, (eljun, prúðr), *F. 194.*

ELJUNSTERKR, *adj.*, *fortis viribus, virium magnitudine insigni*, (eljun, sterkr); *de Deo, omnipotens, Has. 9.*

ELJUNSTÓLI, *m.*, *sella patientiæ*, (eljun, stóli = stóll), *crux, SE. II 500, 2, eljun undir stóla pro undir eljunstóla, sub cruce i. e. cruci adstans. Sic variant stóli et stóla, stola, kóri et kórr, chorus.*

ELJUNSTRIND, *f.*, *pectus*, (eljun, strind), *= eljunströnd, Hra. 73, 1.*

ELJUNSTRÖND, *f.*, *sedes animi*, (eljun, SE. II 540, strönd), *pectus: renna eljunstrandir oddum pectora transfigere, SE. I 678, 1.*

ELJUNÞRÁR, *adj.*, *in laboribus ferendis constans*, (eljun, þrár), *Mh. 12, 1, F. VII 196, 1.*

ELJUNÞÚNGR, *adj.*, *strenuus, fortis*, (eljun, þúngr), *F. XI 314, 1.*

ELJUÐNIR, *m.*, *domus Helæ, SE. I 106. Eljuðnir vann sólginn Baldr æðes Helæ Balderum decoravit (recepit), A. 9.*

ELKALDR, *adj.*, *procellæ instar frigidus*, (el, kaldr): e. straumr flumen prægelidum, *Y 51.*

ELKER, *n.*, *vas procellarum*, (el, ker), *aer, ut vindker: elkers botn, fundus aeris, terra. SE. I 318, 3.*

ELLA, *conj.*, *aut*, *Am. 36. — 2) adv., alias, alioquin, Am. 14, Korn. 3, 1 (forte h. l. aut), F. VI 196, 2, Has. 47.*

ELLA, *m.*, *Ella, rex Northumbriæ, Ragnaris Lodbroki interfector; hinc Ellu niðr rex Angliæ, Eg. 55, 5; Ellu kind, progenies Ellæ, Angli, ÓH. 13, 1; Ellu konr, progenies Ellæ, de rege Magno Bono, Norvegiæ rege, forte a materno genere Anglicano, F. VI 64, 2, cf. tamen Endils niði, ættstafr, Eynefs synir, vikinga niðr, FR. I 440, 3. Ellu ættleifð, patria Ellæ, de Angliæ, F. XI 187, 2. — β) pirata: Ellu geitúngr, crabro piratæ, ævis carnivoræ, cornus v. aquila, lifgjafi Ellu geitúnga, saturator corvorum, pugnatōr, F. VII 196, var. 6, 2; steins Ella, pirata lapidis, i. e. saxicola, atricola, gigas (ut fjallgestill, hraunatli), aldrminkandi steins Ella, percursor gigantis, Thor, SE. I 302, 3, quo loco S. Thorlacius (Thorsdrapæ fragm. p. 165) construit ellualdr, ætas senilis, senectus, sed formam ella pro elli, senectus, recte reprobavit Rafnir Krm. p. 143 et 147 not. 5. Vide Elli.*

ELLA, *impers. senescere, id. qu. eldaz: þótt elli etsi senectus obrepit, Korn. 14, 1.*

ELLEFTI, *undecimus*, (elliftu), *Vafþr. 40; ellepti. id., Grm. 16; ellifti, id., Hæcam. 159.*

ELLI, *f.*, senectus, *Hávam.* 16, *Am.* 73. —
2) Ella, *nutrix* Lokii *Utgardensis*, *Senectus*,
SE. I 160, cf. fangvina Þórs.

ELLI, *m.*, *id. qu.* Ella: aldrjtón Ella,
exitium Ellæ, aquila dicitur = örnu, ratione
habita supplicii, quo Ella affectus est (*FR.*
I 354), in ænigmatē *SE.* Eg. 239. Sic va-
riant Sturla et Sturlr.

ELLIBJÚGR, *adj.*, præ senio curvus, (*elli*,
bjúgr), *Hugsm.* 29, 2.

ELLIFU, *undecim*, *Skf.* 19. 20, *F.* I 28,
1. V 170. VI 295.

ELLIGAR, *adv.*, alias: eða e., *id. qu.* eða
þá, *FR.* I 264, 1, cf. eða ella, *id.*, *F.* VI 196, 2.

ELLILYF, *n. plur.*, remedium contra se-
nectam, (*elli*, lyf): e. Ása, poma vitalia,
juventutem Ásis revocantia, *SE.* I 304, quo-
rum custos Idunna dicitur, sú er kunni e.
Ása, quæ poma vitalia novit (i. e. asservavit),
SE. I 312, 2.

ELLIDI, *m.*, navis, *SE.* I 582, 3, *Korm.*
25, 1. Ellidius, navis Goris, *FR.* II 5, et
Fridthjovi, *FR.* II 73, 1. 74, 2. 75, 1. 76,
2. 79, 1. 2. 81, 2; de etymo est in *Gloss.*
Njalssagæ. In compos. hlátrellíði.

ELLR pro eldr, ignis, v. c. meidr hranna
ells vir, *Plac.* 12: dis lægis ells femina,
GS. 19; acc. ell ignem, pros. *F.* VII 338;
runnr drafnar ells, vir, *Ag.*; þella ata jarðar
ells, femina, *ibid.* In compos., elskerðir,
ellveldr, bardells, gaupeldr, elsbéidir.

ELLRI, natu major senior, *G.* 67;
ýngra þoll ok ellra, tam natu minores quam
majores, *Has.* 43 (nunc eldri, ut *FR.* III
394); ellztr, superl., natu maximus, primus,
Vafþr. 28.

ELLSKERÐANDAR brims, viri, legendum
est, *Sp.* 15, 3.

ELLSKERÐIR, *m.*, *id. qu.* eldskerðir,
consumtor ignis, (*ellr*, skerðir): e. eggleiks
(skerðir eggleiks ells), consumtor ignis præ-
liaris (*gladii*), adsidius pugnator, *Hild.* 17,
3 (*Nj.* 45).

ELLVELDR, *p. p. comp.*, igne coctus, fabri-
catus, (*ellr*, vella), *epith. gladii*: herðimeidr
ellvelds hringskúðs, qui ensem, igne fabrica-
tum, torquet, vibrat, pugnator, *Rekst.* 32.

ELMARR, *m.*, equus procellæ, navis, (*el*,
marr), *Mg.* 20, 2.

ELMEIDR, *m.*, arbor procellæ, (*el*, meidr):
e. fetilþelar (meidr fetilþelar els), arbor
procellæ gladialis (pugna), vir, *Ge.* 5, ubi
sic: Fyrr þraut aura errins | elmeiðs fetil-
þelar — óðs en örleik gæðis — odda
regnsvið þegna, i. e. aura errins fetilþelar
elmeiðs þraut fyrr en örleik óðs odda regns
gæðis við þegna, prius hominem facultates
defecerunt, quam liberalitas in altios.

ELMÖDR, *adj.*, in procella animosus, (*el*,
mödr): gunnbliks e. animosus in procella
gladii (in pugna), *ÓT.* 116.

ELNÁRÚNGAR, *m. plur.*, cientes procel-
lam, (*el*, nárungar), legendum est *Sturl.* 4,
35, 1 pro eldnárungar; hlifar gims e., cien-
tes procellam gladii (pugnam), pugnatores.

ELREIFR, *adj.*, procellis gaudens, (*el*,
reifr), *epith. Ageris filiarum*, *SE.* I 324, 3.

ELREKI, *m.*, ventus, (*qs. procellam agens*,

imbricator, *el*, reki), *SE.* II 486 [569; e.
blæss vefi ventus vela inflat, *F.* VII 357;
bróðir elreka, frater venti, ignis, *SE.* II
569, quo loco fragm. 748 (*SE.* II 486), prave
habet elreki (rectius elreka). *Metaph.*, e.
grimdar, tempestas crudelitatis, immanis cru-
delitas, *Ho.* 5, ubi sic: því er illífs æfa |
andvigr hiti grandar | fremd er í gipt nè
grimdar | greypr elreki steypir, i. e. því
(aldini) er andvigr illífs hiti æfa grandar,
nè greypr grimdar elreki steypir.

ELRI, *n.*, *SE.* II 483; elrirr, *m.*, II 566,
alrus, quorum prius (elri) generis est voca-
bulum, posteriori speciei; hinc eldr, elri skæðr,
ignis alno noxius, *Jd.* 18. Garmr elris, ca-
nis alni, ignis, *Ha.* 286, 5: leysa elris garm
ignum immittre, *Ha.* 114, 1. Edda Lóvasína
sic habet: hundr Elris jötuns liét Stormr,
canis Elreris gigantis nominatus est Stormr
(tempestas), quod qua auctoritate nitatur
plane nescio. Interim hanc Eddam secuti
videntur quidam poetæ recentiores, v. c.
Snorrius Husafellensis: elris jötuns garmr,
gö. Grand elris, noxa alni, ignis, *F.* XI
306, 1, *Gdþ.* 52; elris sveiti, sudor alni, ig-
nis, quod sudorem exprimat ligno, *Nj.* 136;
strengði hon elri, alnum, columnam alneam
violenter complexa est, *Gk.* 25, ubi membr.
habet elvi, prave ut videtur, quemadmodum
SE. msc. habet elvirr et elvi pro elrirr et
elri. Allata exempla ad neutr. elri sunt re-
ferenda; masc. elrir occurrit in appellatione
óss glöða elrir, alnus auri, vir, *Ód.* 26. *AS.*
alr, ælre, *Germ.* erle, ælre, *Dan.* Elle.

ELRUNNR, *m.*, arbor procellæ, (*el*, runnr):
e. álmðrosar eisu (runnr eisu álmðr. els),
pugnator, *F.* I 27, 2.

ELSEBIDR, *sec. pronunt.* pro ells beidr,
ár els beidr, poscens ignem amicum (au-
rum), vir, *Nj.* 73, 1.

ELSEKR, *m.*, aulæum venti, (*el*, serkr),
cælum, ut hreggs tjald: gramr elserkjar,
rex cæli, Christus, *Has.* 18, ubi sic: ítr
lýstir þú ástar | elserkjar gramr merki |
láðs til lyptimeiða linns í hërvist þinni, i.
e. elserkjar gramr: þú lýstir ítr merki ástar
til lyptimeiða linns láðs í hërvist þinni.

ELSETR, *n.*, sedes procellæ, venti, (*el*,
setr), aer, cælum: elsetrs konúgr, rex cæli,
deus, *Has.* 20, ubi: örr er ok öllu dýrri
elsetrs konúgr betri (strophæ intercal.).

ELSKA, *f.*, amor: elsku kuðr alls kannandi,
amore cognitús, omnium rerum sciens, i. e.
deus benignissimus et omnisciens, *Lb.* 5;
elsku fæðir, nutritor, auctor amoris, Christus,
Lb. 23; elsku kuðr benignus, *Has.* 16; e. at
e-m hlut amor rei, *Hugsm.* 31, 3, ut elskr
at manni, *Eg.* 40. 80.

ELSKA (—aða, —at), v. a., amare, *Mg.* 14,
F. VI 197, 3.

ELSKOGI, *m.*, delicia, desiderium, (elska,
hugr), de persona, quæ ab aliquo intimo af-
fectu amatur: sannr e. Guðs ok wannat, dei
hominumque delicia, deo hominibusque caris-
sime! (de Guðmundo Bono), *Gd.* 76, ubi al.
elskari (pro elskogi), quod tum in signif.
passivo est accipiendum, ut kyndari, *F.* III

200. *Nec aliter*, F. III 170 pros., minn sæti herra ok ágætt elskugi. Vide elskugi.

ELSKRIN, n., *serinium vel vas procellæ, venti*, (el, skrin), aer, *caelum*: harri elskrins, *rex cæli*, Christus, Lb. 31, ubi sic: örr þviat upplauk harri | elskrins fyrir þik sínum | ádr þá er læst var lýðum | lífs höll vínum öllum, i. e. þviat örr elskrins harri upplauk öllum sínum vínum fyrir þik (per te, Sancta Cruz!) þá lífs höll, er ádr var læst lýðum.

ELSKUGI, m., amor, (elska, hugr): þekkr elskugi linar brysti þrá amor animi dolorem levat, Hf. 8; vek hjörtum bóls hirtir | björt elskuga hjörta, Hf. 14, i. e. Bóls hirtir! vek björt hjörta (með) björtum elskuga. Af hennar (Sjöfnar) nafni er elskugium kallaðr sjafni, SE. I 116. — β) animus, SE. I 540.

ELSKULEYSI, n., defectus amoris, (elska, lauss), Skáldh. 6, 46.

ELSKYNDIR, m., concitor procellæ, (el, skyndir): unda e. (i. e. skyndir unda els), concitor procellæ sanguinis (pugnæ), pugnatör, vír, Sturl. 6, 10, 1.

ELSNÚINN, p. p. comp., procellis contortus, procellosus, (el, snúa), epith. venti: elsnúin álmisorg, tempestas procellosa, SE. I 496, 5.

ELSÓLAR BÖL, SE. I 466, 1, gigas, dubiæ interpretationis; Lex. Mythol. p. 491 divisim accipit: el, sólar böl, procella, soli noxia. Forte elsólar sec. pronuntiationem est pro ellsólar, ut elsólar böl sit id. qu. böl sólar ells, noxa ignis solaris, noxa luminis solaris; vel construendum elböl sólar, noxa procellosa solis; utrumque, ratione habita Vsp. 36. 37, lupus enim mánagarnir, túngls tjúgari í tröllshami, rýðr ragna sjöt raudum dreyra, cæloque sanguine perfuso, solem obscuraturus credebatur (SE. I 58—60: hann gleypir túngl, ok stökkvir blóði himin ok lopt öll, þaðan týnir sól skini sínu).

ELSTÆRIR, m., qui procellam increbrescere facit, (el, stærir): Yggs e. (stærir Yggs els, pugnæ), præliator, vír, Orkn. 79, 6.

ELSVEIGIR, m., qui torquet, vibrat procellæ..., (el, sveigir): e. skjaldlinns, pro sveigir skjald-els linnis, qui vibrat serpentem procellæ scutariæ (serpentem pugnæ, hastam), præliator, vír, Sturl. 6, 36, 3.

ELSVELLANDI, m., qui tumescere, (fervere) procellam facit, (el, svella): Yggjar e., pugnam ferescere faciens, pugnatör, F. 1 181, 2.

ELTA (elti, elta, elt), v. a., persequi, fugare, in fugam agere, instare fugienti, Harbl. 37, Hh. 35, 2; e. sauði, ores, Korm. 3, 9. (AA. 160).

ELVI, Gk. 25, haud dubie prava lectio pro elri, qu. v.

ELVIÐNIR, m., ursus, Cod. Worm. SÆ. I 589 var. 15, pro elgviðnir.

ELVIÐR, m., arbor procellæ, (el, viðr): e. Högna, (viðr Högna els), arbor procellæ Högniæ (pugnæ), pugnatör, vír, Hild. 17, 3.

ELÞOLLR, m., pinus procellæ, (el, þollr): Jálfads e. (þollr Jálfads els), columen procellæ Odiniæ (pugnæ), pugnatör, ÓH. 246.

EM (1. s. præ. ind. act. v. vera), sum,

Vaffr. 6, Alm. 3, Háram. 105, Fjölsn. 4. Vide emk.

EMBLA, f., Embla, prima femina, Vsp. 15, SE. I 52. — 2) emblu askr, Eg. 82, 1, G. Magnæo videtur esse „navis“, præferenti emlu askr, ab emla = hemla (id. qu. hamla), stroppus remi v. retinaculum, unde stýrihamla, ansa gubernaculi, aut funis quo gubernaculum regitur, it. oddhemla et hemlir. Forte describitur in hac semistropa pugna tam cominus, quam eminus facta, sed rationem, cur emblu askr manum possit significare, indagare nequeo.

EMBÆTTI, n., officium sacrum, sacerdotale: embættis-gjörð, administratio sacri officii, fremja e. fögrum hetti, officium sacrum decenter administrare, rem divinam rite peragere, Gd. 11.

EMJA (emjæda, -at), v. n., ululare, de athletis furiosis, H. 19, 2, FR. I 422, ubi ponitur unacum grenja; de lupo, Am. 22 (FR. I 213).

EMJAR, f. plur., pars gladii, SE. I 568, 2 (II 477 æmiarr, II 560 eniarr).

EMK pro em ek, sum, Vaffr. 8, Ad. 1. 2; in prosa F. XI 91. Cum negatione a, emka ek, Sk. 1, 21, Gdþ. 2, non sum; it. emkat ek, Harbl. 34, Skf. 18, ÓH. 194, 1; it. emkak, id., ÓH. 247, 1.

EN, conj. aduers., sed, at, autem, vero. En et enn, in promiscuo usu multorum Codicum, Raskium (F. VII præf. 7) secutus ita distinguo, ut en, usurpatum ut adr. similitudinis, quam, et ut conjunctio aduers., at, sed, vero, per unum n, enn, adc., etiam, adhuc, præterea, per duo n scribantur. — 1) en, sed, vero, Vsp. 3, Háram. 7. 16, Vaffr. 21; ter, quater repetitur, Grm. 40. 43, it. in una semistropa metri collatali (dróttkvætt), F. VI 23, 2, permissu SE. I 612. 684. — β) particula transeundi, autem, Hjmk. 9. — γ) in syllaba metrica, ubi forte scribendum est per enn, propter emphasin, Korm. 3, 2, F. V 227, 3. VI 154. 387, 1. 2. VII 70. 153, 2. Hh. 12, 2. — δ) transponitur: nú ferr enn svâ, at, pro, en nú ferr svâ, at, nunc vero res ita est, ut, Korm. 12, 4; disjungitur a membro aduersativo, SE. I 294, 4, ubi coherant, en sverðsen flaut sed aqua fluebat. — ε) junguntur en enn, sed adhuc, Hjmk. 28, ut Sks. 304, en enn heldr skaltu þat varaz, quamquam potest in loco priori tò enn (ænn) accipi pro ern, v. enn. — 2) en, quam, antecedente comparativo, Háram. 6; sed hic interdum transpositio locum habet: en þú færa pro færa en þú, minus (valet, pollet), quam tu, SE. I 244, 2; heldr — en vægja — deyja, i. e. heldr deyja, en vægja, potius mori, quam cedere, Nj. 79, Sie. 2, 2; en sè (præs. conj. v. vera), id., Háram. 10. 11. 71. 126, Skf. 13; heldr en potius quam, Háram. 154, H. Br. 1. — 3) en c. comparativo, v. enn 2, it. in.

EN, id. qu. eð, er, relat., indecl., qui; sic omnes Codd. legunt enn Ghr. 14: en um Svanhildi | sátu þýjar, | enu ek minna barna | bæzt fullhugðak, cui optime cupiebam; quo loco interpretes substituerunt er,

Raskius enn ingenjöse in henni mutavit (qs. enn ek pro 'enn' ek). Þann en, cum qui, pro þanu er, quid. Cod. Eg. 52, var. lect. c; in prosa F. IX 308 var. 4: Jus eccl. Vicensium 38 l. 1: hvart en er, ibid. 53, 23. 54, 8; relat., 58, 15; segja til saka slikt en er, causam, sicut revera est, enarret, 63, 15; þota slíku en dagriki er til multam ex- pendere, diei sanctitati convenientem, 56, 7, adde 21, 3. 23, 6. — 2) conjunctio, = er; a) quod, dum, quando, F. VI 23, 2, in versu 5; Eg. 84, 1, var. η; Jus eccl. Vic. 28, 2, livi etr þú kjót, en aðrir menn fasta? 51, 12, vetrardag, en sól setz, hieme, cum sol occi- dit; adde F. VII 331 et Gloss. Njalssagæ; v. en.

ENDA (endi, enda, endt), finire, (endi); intrans., enda, finiri, cessare, desinere: opt enda mál sepe finis dictis, F. V 176, 1; endaz, id., leyfð endiz laudatio finitur (= lýk ek visu), F. IV 185, 1. Endaz mori, v. c. endiz stáli gladio peremptu occubuit, SE. II 226 (forte id. qu. andaz, ab önd, endr). — 2) ad finem manere, durare: rödd randa endiz clamor scutorum (pugna) diu duravit, II. 10; sátt endiz, pax, gratia per- mansit, IIh. 24.

ENDI, m., finis: e. elgvers, extremitas terræ, promontorium vel lingua in mare procurrent, SE. I 322, 2; endi heims, ex- tremas mundi, extrema mundi terra, de Is- landia: á einum hólma, enda heims er kalla beimar, Gd. 5; e. himins extremitas cæli, Vafþr. 37; fjörir endar himins quatuor cæli plagæ, ÓT. 50. Vera á enda finitum esse, Skaldh. 7, 9; standa á enda finem adtigis- se, Sonat. 4; lúta at enda ad finem vergere, síð man lúta at enda óðar carmen sero fini adpropinquat, RS. 12. Endi, extremitas cor- poris, de capite, Selk. 3, cf. Olavii Synt. Bapt. p. 150. Endi lifs ok stjórnar mæðy, Gd. 25; e. lokins lifs víta exactæ finis, Y. 35; til enda lifs ad finem vitæ, Nj. 30, 3. Upplönd til enda, Uplanda usque ad terminos, extremos limites, i. e. tota Uplanda, F. V 170; allr Heiðabær með endum, IIh. 34, 4; öll Jótagrund með endum, id., F. XI 212; jafnan veit ek, en sjórr nam sæta | sætum tír, er Guð lét skiraz, | milli síðan enda alla | allheilaga Jórdan falla, i. e. ek veit alla Jórdan falla síðan jafnan allheilaga milli enda, totam a fonte usque ad caput, Gp. 11. Sjá fyrir annan enda rerum exitum perspi- cere, Sturl. 4, 2, 2; nú hefi ek illan enda Eysteins sonum leystan, inchoavi rem, filiis E. exitio futuram, Korm. 17, 2, 20, 2. Lofs endi, finis, quo laudatio tendit, objectum lau- dationis, materiæ laudum, Eg. 82, 5, sec. G. Magn., consummatio poematis; cf. málendi, materiæ colloquii, ÖH. c. 162 — 2) absol., obitus, mors: of enda þess morðkends þeng- ils sessa propter obitum bellicosus illius re- gis amici, SE. I 460, 3; öðlaz blíðan enda, placida morte obire, decedere, Gdþ. 12. Vide heimssendi.

ENDILÁGR, adj., per totam longitudinem subjectus, (endi, lágr), SE. I 278, 2, ad formam adj. endilágr per totam longitudinem porrectus.

ENDILL, m., regulus maritimus, SE. I 547, 1; Endils andri, xylosolea Endilis, navis, Eg. 82, 4; — eykr (jumentum), navis, v. eykriðandi et eykriðr; — svörr (passer), corvus, Endils svörgæðir pugnator, F. VII 92, 1; — ítrskið nuris, Ód. 23. Endils niðr, progenies Endilis, de heroe bellicoso, Krm. 18, ut ættstafr Endils, Orkn. 15, 3; cf. Eynefr. Endils boð, nuntium Endilis, nuntium quale mitti solet ab Endile (archipirata), nuntius belli, Nj. 103, 2, sed præstare videtur var. lect. Nj. alshendis boð nuntium ab- solutum, aut einhendis boð, certum, indubium F. II 203, 2. Endils mör, solum Endilis, montana, saltus, SE. I 292, 2, sed ita Endill de gigante sumendum erit, Rasks saml. Afhandl. I 110. Vide Sámendill.

ENDIR, m., finis, id. qu. endi, sed rarius occurs; bani, e. illis, mors, finis malorum, Hugs. 26, 1; endir álgrundar, finis maris, serpens (propr. Midgardicus), il. annulus, tróða álgrundar endis femina, v. álgrund. In prosa, endir horns extremitas cornus, SE. I 164; neðri endir (fisks), GhM. III 310. Vide enni pro endi.

ENDISKEID, n., meta curriculi (= endi- mark, endi, skeið): e. allra landa, omnium terarum meta, serpens circumteraneus, SE. I 256. Aliter sumitur in Lex. Mythol. p. 481.

ENDLÁNGR, adj., perpetuus, continuus, quantum in longitudinem porrectus est; e. salr, Hamh. 27, Völk. 7. 14. 28, Ög. 3; at endlöngu húsi, Am. 18, 24, (endi, láng, hodie vulgo in usu endlánger, cf. quoad formam endlágr). Vide ennlánger.

ENDR, præpos., cum dat., contra, ad- versus, (and): endr skjöldungum, adversus reges, obviam regibus, F. XI 196, 2, quo loco Cod. A habet end, id. — 2) adv. iterum: taka endr, recuperare, in potestatem redigere, SE. I 322, 5; kom endr at hamri malleum recuperavit, Hamh. 32; koma c. at e-m iterum redire, ÖH. 23, 1; endr laginn, rursus (ut prius) collocatus, Bk. 2, 63. — β) olim, Am. 1, Eg. 88, 1, Ad. 3, SE. I 468, 2. 474, 4, IIh. 34, 5, F. I 144, II 277, Y. 28, 29, ÓT. 97, 2, SE. I 292, 1, ÖH. 172, Mg. 9, 4. 17, 4, F. XI 138, 3, Gp. 10. In prosa occurrit endr fyrir laungu, FR. III 250: kápurnar, er Vefreyja gerði föðar mínum endr fyrir laungu; it. ibid. 347, voru þær göðs frá mér makligir fyrir lif- gjöfna ok klæðin endr fyrir löngu, er þið gáfúð mér; vide eðr fyrir laungu, sub voce eðr: adde ÓT. 25, ÖH. 14, 1. 13, 3, SE. I 450 1. II 188, 1, FR. II 280, 1, ubi var. lect. est einnig, etiam, quoque.

ENDRBORINN, p. p. comp., regeneratus, re-genitus, (endr, bera), Ed. Sæm. Hafn. II 115—16 (Holm. 169); FR. III 36, Sturl. 9, 42. Senu theologicu: frúmuðr ástar! þinn blíðr blástr lifgar þrif endrbornar (pro endrborinnar) þjóðar, salutem hominum re- generatorum, Hv. 1.

ENDRGEFENDR, m. plur., dona remunc- rantes, (endr, gefa), Hævam. 41.

ENDRLAGINN, vide sub endr 2.

ENDRÞÁGA, *f.*, *compensatio*, (*endr*, þigga), *Hávam.* 4, et *adnotat Jonsonius ad Islandseakam str.* 16. (*Félag. I*): „þögu pro þágu est in Thomasskinna”. Possit et scribi *endrþaga* (*endr*, þaga a þeygja), *silentium vicissim factum, vel copia dicendi vicissim concessa*.

ENG, *f.*, *pratrum, ager non stercoreatus*: *engjar lýra, piscis prati, serpens, ejus látrþverrandi vir liberalis, F. IV 91. Eng femininum est Gþl. 360, festa lög fyrir akrinn eða engina; ít. Ísl. I 145: Grímr veitti hann (lækin) á eng sína. Neutr. gen. est, F. VI 103.*

ENGADÓTTIR, *f.*, *filia unica, Völk. 34, id. qu. eingadóttir.*

ENGL, *n.*, *id. qu. eng, pratrum; engi-lýra serpens, ejus látrþverrandi vir liberalis, ÖH. 41, 3.*

ENGL, *id. qu. eingi, nullus: e. maðr, Hávam. 19, Skf. 7; fem., engi-a, cum suffixa altera neg. a, on er þess engia nulla ejus rei spes est, Am. 67, pro qua lect. Raskius substituit engin, fem. ab engiun, nullus, quod hodie usitatissimum. Dat. engi: engi sveini nulli puero, FR. I 259. Acc. engi: engi frið nullam pacem, Hávam. 16, Vafþr. 2; engi þrek (a þrekr), nullum robur, Korm. 16, 3; in pros. SE. I 146: engi knút nullum nodum, engi álaarendann. Gen. enkis, Söll. 28. Plur. engi nirdir bauga, Merl. 1, 54.*

ENGLIL, *m.*, *angelus; e. guðs, angelus dei, absol. forte Michael, Ísl. II 222. var. 19; engla lið, fylki, cohortes angelorum, Plac. 32, F. VI 197, 2; efrí englum angelis superior, G. 5. Skapari, stýrandi, konúgr engla, creator, rector, rex angelorum, Christus, SE. I 466; engla gramr, id., ibid. 169, 3; e. kennir, id., Plac. 8, stýrir, 25. Vide ljósenglar,*

ENGINN, *nullus, = engi; neutr. pl. engin, SE. I 458, 2.*

ENGLAR, *m. plur., Angli: Engla stríðir, hostis Anglorum, rex qui cum Anglis bella gessit, ÖH. 248, 1. Engla bjöð, jörð, terra Anglorum, Anglia, Höfuðl. 2, Korm. 3, 8. Englanes, n., promontorium Anglorum, in Kentia (Cantia), ut putat Suhmius, Krm. 11.*

ENGR, *nullus, id. qu. engi, F. XI 295 (AR. II 131, 1); cum gen. plur., engr beima nemo hominum, Ód. 2; engr annara manna nemo alius, F. III 103. Hinc acc. engan.*

ENSGKR, *id. qu. enskr, Anglicus, Anglicanus; Engst fólk, populus Anglicus, Angli, F. XI 189.*

ENKIS, *gen. sing. masc. et neutr. ab engi, Söll. 28.*

ENN *en, pron. adject., ille, id. qu. inn, hinn cum adj. determ., e. c. enn vari gestr cautus ille hospes, Hávam. 7, Skf. 4, F. III 10, 2. II 53, 3. VII 329, 2, Vafþr. 32; fem., en horska mærlépidilla puella, Hávam. 96; neutr. et fjörða, sætta, quartum, sextum, Hávam. 152. 154, ride eð; gen. neutr., ens ljósa mans lucida illius puellæ, Hávam. 92; enum, dat. plur.*

cum adj. indetermin., enum reginkunnum, Hávam. 80; enum slævurum, Lokagl. 22. 23; enum aldreium, Harbl. 42; gen. fem. ennar, Hávam. 101, Lokagl. 38; acc. fem. ena, Harbl. 29; gen. masc. ens hrímkalda magar, Lokagl. 51.

ENN, *adj., pro ern, strenuus, negotiosus, negotiis gerendis par, Eg. 31, 1; forte et Hymk. 28.*

ENN, *adv., etiam, adhuc, amplius, insuper, porro, Vsp. 22, cf. 19, Hávam. 46. 101, Og. 11, Lokagl. 28, Hyndl. 29, Vegtk. 13, Nj. 73, 1. 93, 1; etiam (ut ceteri), enn sem aðra, Jd. 2, Lb. 10, F. X 428, 46; enn eigi, nondum, nunquam, F. II 321. — 2) en, enu, cum comparativo, ut inn, enn betri melior, Gk. 9; enn æðri præstantiores, Sic. 13, vel cum Ilkr. T. VI aldrí enn adhuc nunquam; enn lengr, ulterius, amplius, Am. 61; enn fullara plenius, ÖH. 186, 6; en breiðara adhuc (isthoc) amplius. Hamk. 25.*

ENNI, *n.*, *frons (-tis) óskirð enni, frontes non baptizate, i. e. capita non baptizata, homines pagani, F. VI 55, 1; sineput, hári sveipat í enni crípi in fronte capilli, Korm. 3, 5; ennis sól oculus, SE. I 538.*

ENNI *pro endi, dat. s. ab endir, finis, extremitas, v. flenna.*

ENNIBRATTR, *m.*, *Odin, (propr. adject., ardua fronte, cilo), SE. II 472. 556, (enni, brattr).*

ENNIDÚKR, *m.*, *pannus frontalis, (enni, dúkr), redimiculum capitis, ríttla v. diadema, SE. I 236, 4 (470, 4), forte id. qu. skarband, Nj. 31, cf. ennitingl.*

ENNIGEIRR, *m.*, *hasta frontis, (enni, geirr), cornu: e. uxa, id. qu. uxahorn cornu pecudum, FR. II 337.*

ENNIHÖGG, *n.*, *ictus fronti inflicto, (enni, högg), SE. I 374, 1.*

ENNILÁNGR, *m.*, *Thor, (enni, lángr quasi longa fronte, fronto), SE. I 553, 2; II 556 ennðilánger.*

ENNILEIPTR, *n.*, *fulgur frontis, (enni, leiptr), oculus, SE. II 499, 6.*

ENNIMÁNI *m.*, *luna frontis, (enni, máni), oculus, Ad. 5.*

ENNISPÆNIR, *m. plur., vide Gloss. F. XII, non occurrit in SE., cf. flaug, húnspenir, tígsl.*

ENNITÍNGL, *n. plur., ornatus frontis, (enni, tígsl), ríttla aurea, Ísl. I 197, cf. ennidúkr.*

ENNITÚGL, *n.*, *luna frontis, (enni, túngl), oculus, SE. I, 32, 1, Ý. 5, AR. I 250.*

ENNLÁNGR, *adj., id. qu. endlánger, Skf. 3, ít. Völk. 15. ed. Holm.*

ENSKR, *adj., Anglicus: ensk slétta, planities Anglica, terra Anglica, Anglia, SE. II 222, 2; enskt láð, id., Si. 3, 2; ensk þjóð, drótt, ætt, gens Anglica, Angli, Merl. 2, 2. 4, Rekst. 5, Merl. 2, 102.*

ÆPA (*æpi, æpta, æpt*), *e. n., ejulare, (óp), Hávam. 142, Am. 59; ululare: æ. úlf hórra, Harbl. 45; coaxare, de rana: æpa kann í maurum frauskr rana in paludibus coaxat, Ad. 5 (vide ópir, ópir).*

EPLI, *n.*, *pomum Skf. 19. 20; epla gæt-*

andi, *custos pomorum (vitalium)*, *Idunna*, SE. I 304; e. brjóst, hugar, *pomum pectoris, animi, cor*, SE. I 540; aldrklífs (*pectoris*), id., HR. 15; e. Heltjar, *pomum Helæ, mors*, Isl. II 351; epli Jesse kindar, *pomum Davidis*, i. e. *progenies Davidis*, de Christo, SE. II 188, 1. In *compositis* fjarðepli, sjónepli.

EPT, *apocopatium pro eptir, post*, Skf. 39. 41, Y. 15, ÖT. 131, 2, Od. 25, Mg. 36, 3, SE. I 446, 1.

EPTIR, adv., *postea, de tempore*, of sumur eptir æstatibus sequentibus, Vsp. 37, Söll. 22. 25, ÖH. 74, 2, Og. 31, Bk. 2, 38; *junguntur* síðan eptir, Jd. 36; *forte id. qu. aptir, iterum, sinnaz eptir = sinnaz aptir iterum inveniri*, Vsp. 54; *it. loco, vicissim (ut aptir)*, Hávam. 107. — 2) *prepos., cum dat. et acc.*; a) *cum dat.*, fara eptir e-u íre *petitum aliquid*, Fjölsm. 28; kölluð eptir móður sinni *nomen matris mortuæ sortita*, Skálðh. 7, 36. — b) *cum acc.*, gráta eptir oflátinn *mortuum quem deslere*, Mg. 9, 3; eptir Strandahneiti *post cædem Hneiteris*, Sturl. 1, 11 (p. 17, var. 10); föður-leið eptir frændr, *hæreditas morte consanguineorum vacua, a consanguineis relicta*, Hyndl. 9; *sequente participio*: e. genginn guma *patre defuncto*, Hávam. 72; e. dauðan dólgríðið *post mortuum bellatorem*, Ha. 146; e. liðinn ræsi *rege mortuo*, F. X 430, 62. 68.

EPTIRÐÆMI, n., *exemplum*, Gðþ. 6.

ER, *particula insep., exclusiva, (erlendis), privativa (ut ervita; erendr mortuus, Eg. 67), id. qu. or, ör.*

ER (er) *pro þér, a) dat. sing. pron. þú, tibi*, Plac. 1. — b) *nom. plur. pron. þú, vos: vituð er? intelligitis? Vsp. 25. 26; takit er, capite, comprehendite*, Am. 55; farit er *ne proficiscaris*, II. 37; hætt hafit er *periclitatus es*, ÖH. 27, 1; list einir er *vos soli superestis*, Hm. 4; en er *heyrt hafit vos vero audivistis*, Hymk. 38; þá er er á Þjassa þrífuð *cum manus intulistis Thj.*, Lokagl. 52; er knáttuð þar þeirra | — *giörsimum skipta tu ibi res pretiosas eorum divisisti (inter milites)*, SE. I 510, 1; er megut undir stórar | yðvars græðis sjá blæða *licet vobis videre sanguinem ex ingentibus vulneribus salvatoris vestri manantem*, Lb. 44; *structura intricatiore: ek kom eigi síðar en er til vápna sennu non adveni ad pugnam serius quam vos*, Nj. 93, 1 (G. Pauli, recte, *ut videatur*), *quo loco scribitur ær pro er (er), ut membr. ad Am. 55.*

ER, *pronomen relativum, omn. gen., indecl., frequentissime cum verbo sententiæ relativæ in omnibus casibus, rarissime cum substantivo et prepos.; cum substantivo, sá maðr, er af-skurðr hafði farit orðahlýru, vir, cujus linguam præcisio perdidit, i. e. cui lingua exsecta fuerat*, G. 26; *cum præpositione, sá inn stóruðgi jötuann, er or steini var höfuðit á, magnanimus ille gigas, in quo (i. e. cui) e saxo erat caput*, Harbl. 14; *sic in prosa, SE. I 228, eldrinn sá, er brendr var Asgarðr, ignis ille, quo Asgardus inflammatus est, et I 346, sá þvengr, er*

*mudrinn Loka var samanrifjadr, lorum, quo os Lokii consutum erat; quibus locis omittitur præpositio. Interdum in sententiæ relativæ pron. demonstrativum additur explanandi gratia, v. c. Haas. 3, ubi sic: alls megu ekki þollar | án fremja þess hánum | súða viggs, er seggjum síðabót af því hljótiz, i. e. alls (quandoquidem) þollar súða viggs megu án hánum fremja ekki þess, er seggjum hljótiz síðabót af því, nihil tale, ex quo homines vitæ emendationem consequantur; it. Hávam. 141. Sic in prosa, SE. I 451, rétt er ok um þann konung, er undir honum eru skattkonungar, at kalla hann konung konunga, cui subjecti sunt reges vectigales; it II 84: skamma stund hefir sú samstafa, er (sem, II 505) raddarstafr hennar (cujus vocalis) er náttúrliga skammr. — KþK. c. 15, „sá maðr er hann skal fasta, skal hafa etit mat sinn fyrir miðja nótt“. Ordinarie respicit antecedens pron. demonstrativum sá, enn, hinn, þessi: præmisso sá, Hávam. 50, enn, ibid. 7, hinn, SE. I 612, 1, þessi, Skf. 23. — 2) *adv. relativum, tam loci, id. qu. þar er, ibi, ubi, quam temporis þá er, tum, quum; si — 3) conjunctio, quod, ut, respiciens præcedens aut subintellectum aliquod demonstrativum, v. c. Orkn. 75, 2, aldr hef ek frétt þat, er feldi | framstalls konur allar | — höfuð-dúkum, semper id auditi, quod omnes matronæ caput panno velarint; F. II 52, 2, fyrr var hitt, er ek gat blóta Hliðskjálfar harra, olim evenit, ut colerem, olim colere consueveram; þat verðr mörgum manni, er um myrkvan staf villiz, id accidit multis mortalibus, ut in obscura litera errent, Eg. 75, 2; sic Am. 53, Lokagl. 28, Harbl. 14, Söll. 83. Subintelligitur demonstrativum, Lokagl. 48, ofdrykkja veldr (o: því), er, temulentia facit, ut. — β) si, id. qu. ef: mart sagða ek, | munda ek fleira, | er mér meirr nýttuðr | málrum gæfi, plura loquerer, si mihi amplius ensis loquendi facultatem concederet, Bk. 2, 66, SE. I 238, 3, ubi Sonart. 22 habet ef.**

ER, *particula expletiva: eyvitar firna er maðr annan skal, nemo in altero vituperet id, quod &c.*, Hávam. 94; ójafnt skipta er þú mundir inique distribuere, Harbl. 24; sátr þinar er ek vil snemma hafa consensum tuum cito cupio obtinere, Alem. 7. Forte et Ghe. 40, nema ein Guðrún, er hon æva grét, nisi sola Godruna, ea minime (nunquam) deploravit. Þrár hafðar er ek hefi, desideria habui, desideravi, Fjölsm. 51, Söll. 49. 50.

ER, 2. s. præ. ind. v. vera, esse, pro ert, Lokagl. 48.

ÆR, f., *ovis femina*, Korm. 5, 3.

ERA, f., *gloria, honor, id. qu. æra, scribitur æra Mk. 41; era, honor, usurpavit Jonssonius, Félag. X 267.*

ÆRA, f., *gloria, Mk. 40, ubi Sancta Maria vocatur skjölðr vár, skjól gott aldar, skærleikr, dygd ok æra. Æru snanör, honore privatus, inglorius, Lil. 43; viðsmjör skært til heiðrs ok æru ad honorem et gloriam, Nik. 60. (Til æru guði almáttkum, Trans-*

actio inter Magnum regem et Jonem archiep. 1277, *Hist. eccl. Isl.* I 388. 393).

ERA, non est (er a vera, a neg.), *Skf.* 22, *Loklag.* 30. In proverbii, *SE.* II 182, *F.* VII 116. — 2) pro eru-a, non sunt, *Nj.* 34, *it.* erat pro eru-at, *id.*, *Korm.* 5, 3.

ÆRA (æri, ærða, ært), v. a., remigare, (ár, f.), *SE.* II 216, 1. — 2) florere (ár, n., annona), ærir akr ager floret, *SE.* II 216, 1. — 3) amentem reddere, de immodico amore: Finnann gat ærðan Harald, *F.* X 208 (ex A. 10), vide óra (ab órar, deliria).

ERENDI, n., negotium: hefir þú erendi, sem erfði, an defunctus negotio es, sicut itineris molestias, *Hamh.* 10, aliæ formæ sunt örendi, öriundi.

ERFA (erfi, erfða, erft), v. a., defunctis justa solvere, exsequias et epulas funebres instituere, c. acc., *Am.* 71. — 2) hæreditatem adire, accipere; *it.* possidere: ert (i. e. erft) gat ósljótt hjarta magna animi fortitudine præditus fuit, *F.* VI 423, 1. — 3) ulcisci (filii enim erat, patris cædem ulcisci): ódstafr hjörveðrs (Hakon dynasta Sigurði f.) hvarfat apt, áðr en hafði erfðan föður, non prius reversus est (in Norvegiam), quam patrem ultus fuisset, *Fk.* 36, 1 (hinc hodieque ad erfa e-t við e-n acceptam injuriæ animo repositam habere cum conatu ulciscendi).

ERFI, n., epulæ funebres, convivium exequiale, parentale: gera sitt e., sibi facere, i. e. mortem expectandam habere, *Am.* 82; drekka erfi fedra sinna parentum suorum agitare, *Jd.* 9; — at e-n aliquo defuncto, *Ghe.* 8; metaphor., drekka sjálfir erfi opt hofinnar gleði, caduci gaudii parentalia agitare, i. e. instabili gaudio ultima rice frui, *Eb.* 29, 1 (*GkM.* I 746). — 2) hæreditas (*it.* qu. arfr) vel possessio, vide niðerfi, *it.* erfmeiðr, ensfnyti, erfsvörðr.

ERFILEGA, *Has.* 7, in opt erfílega, quod legendum videtur ofderfilega.

ERFIMEIÐR, m., heres, (erfi 2, meiðr), *it.* filius: Eids eru erfimeidar | allbert i styr fallnir, filii Eidi, *Eidida.*, *Ísl.* II 372, 2.

ERFINGI, m., heres; *it.* filius, *SE.* I 534; e. þyrnifótar, filius Thorgeiris Sentipedis, *Bergönnundus*, *Eg.* 57, 2; grams erfingar, filii regis, principes juvenutis, regni heredes, *Ílh.* 94, 3; e. Asbjarnar Helgius Asbjörnides, e. Skólms Thorleus Skólmi f., *Ísl.* 7, 13; e. höfðingja, tir principibus, proceribus ortus, de *Gudm. Bono*, *Ag.*

ERFNYTI, m., heres, (erfi 2, nyti), *ut* arfnyti, *it.* filius, *Bk.* 2, 24, *Eg.* 83, 1.

ERFIR, m., heres, (subst. verb. ab erfa 2), *it.* filius: Odda erfir Thorgils Oddii f., *Sturl.* I, 11, 2, ubi erfi dat. est, (lectio Cod. EV.)

ERFIVÖRÐR, m. heres, (qs. custos hereditatis, patrimonii, erfi 2, vörðr), *it.* filius, *Ghe.* 12, *Ghe.* 13, *F.* X 422, 3. 424, 15, *FR.* III 26, 1.

ERFIDÍ, n., labor: höfum erfði, ok ekki örendi, defuncti sumus itineris difficultatibus, ad negotium minime absolvimus, *H.* hat. 5. cf. *Hamh.* 10; de molestia itineris *Harbl.* 56. Erfði dverga, onus nanorum, cælum,

SE. I 311, *ut* e. Austrá, *SE.* I 316, 2. De vi externa: drygja erfði, laborem sustinere, vim externam diu perpeti, *Grm.* 35; fá hjálmum erfði, laborem facessere galeis, galeas crebris ictibus violare, *Ílh.* 19, 2.

ERFIDR, adj., molestus, laboriosus: erfitt líf rita misera, *Skaldh.* 6, 55.

ERFD, f., hereditas, (erfa), *Mg.* 6, 2; jöfra erfðir, heredia regum, regnum avilum, verja jöfra erfðir regnum avilum defendere, *F.* VI 39, 3. Erfð, *Am.* 65, quod ad verum sensum adtinet, recte videtur explicari *FR.* I 220 de ipsa Godruna: ea mihi sola (fratribus perentis) hereditas reliqua erit, *ut* te (Atlium) capitali opere persequar.

ERGI, f. character magicus, (animi impotentia), *Skf.* 36; *Y.* 12, en þessi fjölkyngi (seid), er framíð er, fylgir svá mikil ergi, at eigi þótti karlmönnum skammlaust við at fara, nefaria agendi ratio; junguntur ergi et skelmisskapr, feritas ingenii, *GS.* c. 18; hver þik úl | til ergi slíkrar, | at þú vill Óðin | ekki blóta, quis te tam barbarum genuit, qui nolis, *Óræroddss. msc.* (*FR.* II 289, 3). De impotentia venera, *FR.* III 390.

ÆRI, junior, compar. ab örr, parto natu, *F.* IV 214, *id.* qu. eri, ori, öri. Eadem forma cum duplici r, *F.* XI 93, miklu ærri maðr at aldrí ætlate multo minor.

ERINN, *id.* qu. ærinn, magnus, ingens: e. elding, *Ha.* 293, 1, ubi *F.* X 81, 1 habet örin; vel = errinn, rapidus, celer.

ÆRINN, adj., qui satis est, abundans, copiosus, multus, nimius: ærinn auðr opes copiosæ, *Sk.* 1, 12; ærinn sér sibi sufficiens, *Lil.* 6; mjök fár er sér ærinn einn, valde pauci sunt, qui sibi soli sufficiant, *A.* 12; ærin naut, boves abundantes, sat boum, *Am.* 92; eiga alls ærit, omnium rerum copia abundare, de deo, *Lb.* 1; ærit hlátrar bann magnus, vehemens luctus, *A.* 9, ubi scribitur aurit i. e. ørit. Arr ærins gulls, copiosi auri possessor, vir prædices, *ÓT.* 43, 1; ná ærnu freka hveiti, largam prædæ copiam nancisci, de lupo, *SE.* I 480, 1; sæll af ærnu fé opum copia beatus, *Hæam.* 69; mæla ærna staðlausu stafi nimium futilium verborum loqui, *Hæam.* 29; með ærnri giptu magna cum fortuna, *F.* III 93; ærnar raunir nimia ærumnæ, *Og.* 17. — β) adverb., ærit gjarn valde cupidus, *Jd.* 2; ærnar soltnar, ad. pro ærit soltnar nimium famelicæ, *Bk.* 2, 47; at ærnu ad satietatem, *Mg.* 34, 8. Vide vatn-ærinn. — 2) ærnir, plur., octodecim riri, *SE.* I 532—34, cf. ærir sub ærr.

ERJA (er, nrða, arit), arare, *SE.* II 148, 2 (Norv. ar, aratrum, *Trondhj. Selsk. Skr.* V 518); e. úrgu bardi navigare (qs. mare prora arare, sulcare), *Orkn.* 82, 13 (*AR.* II 220); sá er af Íslandi arði bardi qui ab Islandia navigavit, *SE.* II 413, 6. — β) reciprocare, sursum deorsumque trahere: e. agnagali hamum reciprocare *F.* IV 89, cf. láta erja skóinn við legginn ofan crus calceo perstringere, pros. *F.* V 230; (blóðrefsilinn) arði niðr um nefit mucro nasum radebat, *FR.* II 126.

ERKISTÓLL, m., cathedra archiepisco-

palis, pro erkibiskups stóll, F. XI 300, 2; höfuðmenn erkistólar antistites sedis archiepisc., G. 62. Metaph., e. els, sedes procellæ, aer, cælum, und erkistóli els, sub cælo, in terris, F. VI 419.

ERLENDIS, adv., peregre (er = or, lendis a land), in alias, exteræ terras, *Mg. 6, 1, GS. 22.*

ERMR, f., manica, *Rm. 25; ermar viðr, lignum manicæ, brachium, SE. I 542; erma ilmr, dea manicarum, femina, Korm. 3, 6. 11, 7 (armr). Nom. ermr, in pros. F. V 207.*

ERMVÁNGR, m., solum manicæ, (ermr, vāngr), brachium, brandr ermvāngs, ignis brachii, aurum, eyðir ermvāngs branda, consumtor auri, vir, *Ísl. II 12, 1.*

ERN, adj., strenuus, fortis, impiger: de vinculo, brestr ern sili Hernar, validum Hernæ vinculum (mare) rumpitur, fatiscit, *SE. Eg. 233. Ern allvaldr, stillir, jarl, rex, dynasta potens, strenuus, IIa. 66, F. VI 41, 1, SE. I 696, 1; de deo: ern er hilmir hlýrna rex cælorum potens est, Lb. 25; ern skóp hauðr ok hlýrni | heims valdr, sem kyn beima, IIa. 20; margrikr, ern miskunnandi ýta, id., IIa. 63; de muliere, ern auðnorn strenua illa mulier, *Grett. 19, 1; ernir atblásendr strenui incendiarii, Mg. 34, 8; hvern ernan þjóf quenuque strenuum furem, ÓH. 192, 2; ernu sinni, strenuo comitatu, strenuis comitibus, Hm. 12, (ern forte contractum ex errinn, vide enn, adj.). Confundi potest cum ærinn, sufficiens, multus; erná beitu escam sufficientem, IIh. 83, 1 est id. qu. ærna F. VI 403, 1, Morkinsk. þrna, sed ærnan krök or járnri, IIh. 32, 1 est id. qu. ernan, firmum, validum, sec. F. VI 254, 1, var. 2. Superl. ernastr, F. V 300. Hinc Erna, nomen mulieris, qs. vegeta, strenua, *Rm. 36.***

EROM, EROMK vide erum erumk.

EROSK, sunt inter se: e. gagnhollir inter se admodum benevoli sunt, *Hávam. 32. Erost, id.: e. lengst vinir inter se diutissime sunt amici, Hávam. 41 (ero, sunt, sk et st reciprocum ex sik). Sic in prosa, F. XI 39, vorost góðir vinir inter se amicissimi erant, it. várost góðir vinir, ibid. 89, þeir várost föstbróðr, ibid. 55.*

ÆRR, adj., id. qu. ærinn: ær auðvân magnum discrimen, í æra auðvân, *ÓH. 48, 4 (ubi F. IV 100, 2, ora = øra); at æru satis, F. VI 87, 3 (Mg. 34, 8). — 2) ærir, plur., undecim viri, SE. I 532, cf. ærnir sub ærinn 2.*

ÆRR, adj., delirus, (órar, vide örr): ær ertu delira es, *Og. 10; ærir ýtar, homines vesani, recordes, amentes, SE. II 216, 1. In compos., andærr, háfærr.*

ÆRR, in composito skammærr, derivatum ab ær, ætas.

ERRI, insula Daniæ, Æroa, *SE. II 492.*

ERRILIGH, adj., atrox, vehemens: erriligh snerra atrox et vehemens prælium *F. VI 169, 2 (AR. II 57, 1). In prosa F. III 222, erriligh kona, mulier vegeta, strenuitatem vultu indicans.*

ERRING, f., contentio, pugna, *Fbr. 13 (GhM. II 294, 1). 22, 2; ofra erring,*

contendere, pugnare, pugnam ciere, SE. I 350, 1; erringar lið copiae strenuæ, ÓH. 27, 1. Hinc et nomen viri, Erringar-Steinn, SE. I 440.

ERRINN, adj., strenuus, impiger, contentiosus, bellicosus; de rege, *Ód. 5, IIa. 176. 290; de viro, Nj. 24, 2, F. II 181, 1, G. 5; errinn kappi athleta pugna, Eg. 67, 4; de deo, efficax, potens: errinn hreinskapadr himna, efficax, potens cælorum creator, IIc. 11. Cum genitivo construi videtur, *Sturl. 7, 41, 1, ubi sic verba intelligo: herr man reka niðs (verba contumeliosa ulciscetur), þjóð, errin grettis strindar, dregst víða á veg, homines, aurum strenue colligentes, vel, auri appetentes, prædæ cupidi. In his locis semper in nom. et acc. occurrit, nisi errins in gen. Gv. 5. Vide compos. fjölerinn.**

ERRÖTTR vide orötr.

ÆRSKA, f., ætas juvenilis (vide orska), *F. VII 70.*

ÆRSI, n. pl., immanitas, vehementia (*II. 25, F. X 379*): ærslamikil hræðsla, immanis timor, insania timoris, *GhM. II 339 (Fbr. 32, 2).*

ERT, es, 2. s. præ. ind. v. vera. — 2) supinum et part. pass. v. erta, irritare. — 3) sec. pronuntiationem, pro ertt, a verbo erfa, qu. v.

ERTA (erti, erta, ert), v. a., irritare, ægre cui facere: snót man ert, ægre fiet feminæ, dolori erit feminæ, dolore adficietur, *F. VI 309, 2.*

ERTATTU, non es, (ert-at, þú), *Altm. 2, Vegtk. 18, H. hat. 10.*

ERTLA, f., motacilla alba, *SE. II 489, (Dan. et Norv. Erle, Throndh. Selsk. Skr. III 445, Undal. Descr. Norv. p. 123, id. qu. Island. máruerla, motacilla alba, Faberi Prodr. der Isl. Ornithol. p. 17; forte dimin. vocis arta).*

ERTU, es, 2. s. præ. ind. v. vera, *Altm. 2, IIid. 30, 2.*

ERUM, est mihi, pro erumk; erum hugr á Gunni sunns herkis, est mihi cupido feminæ, amore puellæ teneor, *Korm. 5, 2; noru erum grimm Parca in me crudelis est, Eg. 24. var. r; erum tregt difficile mihi est, Sonart. 1. — 2) mihi sunt: vānir erum rómu, est mihi spes (ad verbum, sunt mihi spes) pugna, pugnam exspecto, *Hund. 1, 23, quo loco interpp., vanir erum rómu assueti pugna sumus.**

ERUMK, est mihi (v. umk): sú erumk líkn id mihi solatium est, *Lokagl. 35; þat e. sent id mihi relatum est, SE. I 242, 5; e. titt solenne mihi est, Eg. 74, 2; tíð e. vitnis vāða vingerð versificatio mihi familiaris est, SE. I 612, 1; vān e. hreggs tempestatem exspecto, ÓH. 193, 1; ölmr e. harmr, ÓH. 236; e. auðskæf mærdar efni, *Ad. 16 (SE. II 98, 1); e. leið sonar reiði, F. II 53, 3; leitt e. randa regn molesta mihi pugna est, Eb. 9, 10; alin e. björk at bölví bands femina in dolorem meum nata est, F. V 227, 1, vide vārumk. — 2) sunt mihi: leið e. fjöll tædium mihi creant montes, SE. I 94, 1. — 3) cum negatione, erumka non**

est mihi, *Eg.* 64, 1, *Sonart.* 17. — 4) idem valet erumsk mihi est, *F.* VI 256, ubi *Morinksk.* erumk; erumk, id., *Eg.* 89, 1; vān erumz slik, ea mihi spes est, id *exspectarim*, *Vita Halfr.* sec. membr. 132; trautt erumst, incito facio, nolo, *F.* IV 282; erumz, *SE.* II 405, 1 pro erumk.

ERUD, non sunt, (eru, ð neg.), *Sk.* 1, 43, sliks eruð ðæmi talis rei non extant exempla.

ERVITA, adj. indecl., furibundus, (er=or, vit), *Völs.* 21 *Holm.* (*Hafn.* *Hund.* 2, 32 örvida).

ES, pro er, est, 3. s. præ. ind. v. vera: svá es, þá Rauma ræsir, ita (perinde) est, quum, *Sic.* 22. Cum negatione, esat non est, *Si.* 10, 1. — 2) pro er, relat. qui, per syncope in sás (sá es, is qui), sú, þats, þeims, þanns, þeirs, þærs. — 3) est pro er, es, in prosa *Vitagl.* 20: þat þiki mér at, er þú est lausmáll.

ÆSA (æsi, æsta, æst), v. a., excitare, incitare, concitare: æ. sævar þut, fremitum maris excitare, de unda, *SE.* I 500, 2; æ. fleiua dunu, hjálms hregg, ciere pugnā, accendere prælium, alacriter pugnare, *Isl.* 13. 21. Cum præpos., æ. hviðu upp úr brjósti anhelitum ex imo pectore erumpere, *Sturl.* 1, 13, 4; æ. fram flein telum cum impetu conicere, *Lil.* 42. Pass., æsaz, incitari, exasperari, de mari, *SE.* I 254, 2: æsaz fram, prorueri, de ruente unda v. mari, *SE.* I 502, 4; elja fold æsaz, cælum concitatur, commouetur, concutitur, *Has.* 31; æstuz, a) id. qu. ærduz panico terrore correpti sunt, *H.* 19, 5, b) pro ægstuz v. æstuz: æstuz undir, vulnera glisccebant, ingeminabant, increbrescebant, *Höfuðl.* 6 (hoc verbum derivatur ab ærr, q. ærsa, vide formas aulse, ösa, ösa). Part. pass. æstr, incitatus, percitus: de unda, *Mg.* 31, 9, *F.* I 165, 2; de fulmine, *SE.* II 196, 4; de pugna, *Has.* 232, 3; de Thore, *SE.* I 294, 1; æstr muninn coreus (fame) percitus, *Nj.* 30, 1 (*AR.* II 241). Neutr. æst pro ade., ríða æ., fara æ., citato cursu vehi, ferri, *Grett.* 49, 5. 50; vide æest.

ESFREYR, m., *SE.* I 443, 5, dubiæ interpretationis; possit esse 1) dominus, possessor equi, (ess, Freyr), vir. 2) possessor annuli (ab hess, Dan. Es, circulus ferreus, forma literæ S), idem. 3) dominus Asarum, Odin (id. qu. ásfreyr, quod h. l. habet *Cod. Worm.*), tum esfreyr mutandum in esfreys (*Cod. U* tó s h. l. in fine habet, legens eggþeys) et construenda gjöf esfreys, donum Odinis, poesis (*SE.* I 214, § 3), esfreys gjöfrifr, adj. pro subst., poeta.

ÆSI, dat. s. ab áss, *Mg.* 20, 3, *F.* VI 51, 1.

ÆSIDÝR, n., animal incitatum, celeri cursu ruens, (æsa, dýr): æ. fljóts, animal fluminis, navis, ejus stýrir, rector navis, vir, *Fbr.* 11. Cf. ausidýr.

ÆSKALDR, adj., perfrigidus, (æsi-, vehementer), epith. navis (unnar meidr), *Has.* 289.

ÆSILIGA, adv., vehementer, (æsa): geisa æ. vehementer furere, *Gd.* 42.

ÆSIR, m. plur. a sing. áss, Asa, deus.

ÆSIRUNNR, m., qui incitat, concitat,

(æsa, runnr): æ. eggþeys, concitor pugnae, præliator, *Sturl.* 3, 21, 1.

ÆSIÞRÓTTIR, m., qui incitat, deus incitans, (æsa, þróttir): æ. unnar hreina, incitator navium, naves in cursum incitans, navigator, vir, *Isl.* 15.

ÆSKA, f., ætas puerilis, infantia, (id. qu. ærska, qu. v.), *Korm.* 16, 3. Cf. øska. — 2) — æska, term. substant., vide ljóðæska=ljóð, hljóð.

ESKI, n. fraxinus, (prop. collectivum τοῦ askr): elris garmr, eski mettr, ignis, devorator fraxini, ligni, *Has.* 114, 1. — 2) ensis, ut askr, in appellatione eskiaskr. — 3) vasculum cibarium: hafit maðr ask nè eski með sér þingat ne quis secum huc afferat chænicem aut vasculum, *Hg.* 16, sed *Cod.* membr. E legit h. l. eskis, ut construi possit eskis askr vasculum fraxineum, v: hafit maðr þingat með sér eskis ask, nè afspring fæz, at fera fæsærandi. — 4) pyxis, cistella, qua poma vitalia asservabantur, *SE.* I 98; servando ornatui mulierum, ibid. I 114, unde eskimer, cistellatrix, samula capsaria, a cistella vel pyxide cosmetica, *Grm.* præf.

ESKIASKR, m., fraxinus gladii, (eski 2, askr), pugnator, vir, *Fbr.* 49.

ÆSKIBALDR, m., optatus strepitus, (æskja, baldr, ut óskafundur): æ. stála, optatus chalybum (telorum) strepitus, pugna, *Öd.* 3.

ÆSKIBJÓÐR, m., qui libenter offert, qui offerre optat, (æskja, bjóðr), *Gv.* 6, in loco mutilo, ubi sic: Nærr. f... z jafat ok aurar | æskibjóðr frá þjóðum | virðing... se .... ða | valstafni ... jafnan, quorum sensum esse puto, nærr (strenuus) æskibjóðr valstafna furz vissi þá jafnan virðing skerða (v. æskibjóðr valstafns furs vissi jafnan sína virðing skarda) hjá þjóðum, jafat ok aura, ubi æskibjóðr valstafns furs, qui ignem manus (aurum) libenter offert, vir liberalis.

ÆSKIJÖRD, f. terra exoptata: æ. urðar lax (serpentis), aurum, *HR.* 4.

ÆSKIMEIÐR, m., qui flagitat, poscit, (æskja, meiðr): æ. hjaldrskíðs, flagitans enssem, pugnator, *H.* 9, 1; æ. hjörþings, poscens pugnam, præliator, *Nj.* 24, 2.

ÆSKINJÖRÐR, m., deus poscens, flagitans, optans, (æskja, njörðr): æ. (undlians), poscens gladium, pugnator, vir, *Plac.* 52, ubi øskiniörir.

ÆSKIRUÐR, m., qui optat, poscit, (æskja, ruðr): æ. örvedrs, optans, poscens pugnam, præliator, vir, *Grett.* 80, 1.

ÆSKIRÝRIR, m., qui minuere amat, (æskja, rýrir): æ. auðs, vir liberalis, *Nj.* 93, 1.

ÆSKIÞRÓRR, m., qui optat, deus optans, (æskja, þrórr): æ. unnröðla, optans aurum, vir, *Has.* 64, ubi sic: mér biði hverr er heyrir | heimspenni brag þenna | eskiþrórr ok eirar | unnröðla miskunnar, i. e. hverr æskiprórr unnröðla, er heyrir þenna brag, biði mér miskunnar ok eirar (af) heimspenni.

ÆSKJA, f., terra, *SE.* I 585, 3.

ÆSKJA, (æski, æskta, æskt), v. a., optare (óska), *G.* 18. 21, *Has.* 258, 1.

ÆSLA, *adv.*, *contr.* pro *æsila*, *æsiliga*, *vehementer*, *valde*, (*æsa*), *vel potius pro ærsla* ab *ærsli*, *Fbr.* 32, 2 (*æsiliga*, *furenter*, *Eg.* 25, *ÖH.* c. 6.).

ESS, *n.*, *jumentum*, *equus exoticus*, *asinus vel mulus*; *junguntur in Ed. Lúrasina*: *asni*, *leon*, *úlfaldi*, *ess*, *múll*. — *F. X* 139 *junguntur brynjadir hestar* et *spænsk ess*, *asini Hispanici*; *Angl. ass*, *asinus*, *Dan. ðrs*, *equus*; *hinc stranda ess*, *jumentum littoreum*, *navis*, *Kring.* — 2) *J. Olavius*, in *NgD.* p. 81, *adfert ess vel hess*, *cor* (*Edda non habet*), *vide hess*; *nunc auditur*, *at vera i sinu essi*, *suo ingenio indulgere*, *naturæ instinctum sequi*, *inprimis*, *ut videtur*, *de gestiente lætitia* (*Dan.*, *være i sit Es*, *Francog.*, *etre a son aise*).

ÆSTA, (*æsti*, *æsta*, *æst*), *v. a.*, *petere*, *rogare*, *optare*, *it. poscere*, *flagitare*, *cum acc. pers.*, *gen. rei*: *æ. hal vistar hospitium petere ab aliquo*, *ÖH.* 92, 9; *allir kœnir meinn æsta Krist cilifrar vistar*, *Lv.* 40; *æ. gulls þolla gríða*, *pacem viros poscere*, *ad pacem hortari*, *Fbr.* 22, 1 (*GhM.* II 288); *æstir okkarrar kvámu optasti nostrum adventum*, *Hm.* 23; *Danir æstu mælttar stefnu conditum conentum poposcerunt*, *Ilh.* 73, 3; *æsta vandliga þess*, *er þikr vant vera*, *id magno studio petere*, *quod tibi desse putes*, *Söll.* 28, *ubi pro æsta intulerunt interpr. æstanda*; *potius putarim in mendo cubare vocem þikr in v. 1. Part. pass.*, *æstr bragr*, *carmen expetitum*, *mandatum*, *G.* 68 (*Eysteinn konúgr bað hann til at yrkja Ólafsdraðu*, *F. VII* 355). *In Legibus sæpius occurrit*: *æsta þíngmenn liðs*, *hann skal æsta bændr at færa fê hans úr haga sinum*; *æsta taks fyrir* (*mann*), *poscere*, *ut aliquis recipiatur v. cautionem pro aliquo exigere*, *Jus eccl. Vic.* c. 14 p. 52.

ET, *neutr. pron. adj. enn*, *id. qu. it.*, *ið*, *eð*: *borð et breiða*, *F. XI* 141. — 2) *relat.*, *id. qu. eð*, *er*: *þá et*, *quum*, *quando*, *F. IV* 136, 1; *þar et ubi*, *Isl.* I 231, *var.* 12.

ETA (*et*, *át*, *eti*), *v. a.*, *comedere*, *edere*: *ek hafða elið comederam*, *Hávam.* 67; *eta frá e-m escam alicui ablatam vel surreptam comedere*, *Nj.* 62; *consumere*, *haurire*, *de igne*: *léztu eld eta jöfra bygðir habitacula principum igne absumsisti*, *Il. hat.* 10; *aurr etr iljar sordes pavimenti plantas pedum adterunt*, *violant*, *SE.* I 386, 2. *Eta sér aldr-trega voracitate sibi contrahere gravem valetudinem*, *Hávam.* 20; *mein eta e-n*, *pestes hominem devorant*, *damno adficiunt*, *ei nocent*, *Hávam.* 154; *sorg etr hjarta cura depascitur cor*, *Hávam.* 123. *Reflexive*, *lata etaz af*, *pati se spoliari*, *possessione exui*, *ÖH.* 159, 2. *Reciprocè est*, *Isl.* II 163, *þer hafst lengi úlfs munni afetizt vos diu lupina rabie alteri alteros devorastis*.

ETA, *f.*, *esus*, *comestio*, *it. edulium*; *plur. etur*, *edulia*, *cibaria*, *gen. etna*: *etna cyðir*, *consumtor cibariorum*, *vir delicatus*, *helluo*, *Hild.* 17, 1, *ubi scribitur ætna*. *Hinc in prosa*, *etustallr*, *præsepe* (*in equili*), *Orkn.* p. 164; *plur. etur*, *carcinoma*: *sem etur i*

andliti gera manninum þvi meira mein, *sem þær lengr i liggja*, *Magn.* p. 480.

ÆTA, *f.*, *esca*, *cibus*, (*id. qu. áta*): *gen. pl. ætna eyðir*, *consumtor eduliorum*, *minus honesta viri appellatio*, *Hild.* 17, 1, *ubi legendum videtur*, *trauðr er ætna eyðir* *invinigis*, *excluso ek*, *et ætna eyðir de Thorðo Kolbeinis intelligendum*.

ÆTI, *n.*, *frumentum* (*prop. edulium*, *eta*), *Alm.* 33.

ETJA, *f.*, *pugna*, *SE.* I 563, 1, (*propr. incitatio*, *contentio*): *etjulund animus bellicosus*, *HS.* 6, 3. *Hinc in prosa*, *etjuhundur canis venaticus*, *Sturl.* 5, 45; *etjuferr hestr equus ad certandum idoneus*, *sec. chart.*, *ubi membr. habet ötuferr*, *Vem.* 23; *etjukostr*, *Isl.* II 89.

ETJA (*et*, *atta*, *att*), *v. a.*, *incitare*, *concitare*, *immittere*, *propellere*: *ötta meinþjóf markar á sinn föður*, *concitarunt noxium siluæ raptorem* (*ignem*) *adversus patrem suum*, *i. e. patrem vitum in ædibus concremarunt*, *Y.* 17; *sá er atti hrefnis stóði hot á lög qui naves in altum mare deduxit*, *ÖT.* 41; *öttað flautum i salt með árum naves remis in mare propulstis*, *ÖH.* 42; *it. absolute*, *etjum á kaldan sjá propellimus* (*navem*) *in mare frigidum*, *ÖT. Skh.* II 195. *Atta ek jöfrum*, *reges inter se concitati*, *in certamen commisi*, *Harbl.* 23; *afli minn atta ek við orms megin robore meo contendebam adversus anguinam vim*, *Fm.* 28; *etja við e-n*, *certare*, *in certamen descendere cum aliquo*, *FR.* II 48, 4; *e. fram hrömmum protendere chelas*, *FR.* III 484, 2, *ut etja fram skalla calvum caput icibus objicere*, *F. XI* 132 (*id. qu. ota*). *Att hafit er með prettum oddrjóð*, *Isl.* II 224, 1, *si construitur er hafit att oddrjóð með prettum virum fraudibus petiisti* (*dolo circumvenisti*), *conferri potest at beita e-n brögðum*, *pro quo et dici potest at beita brögðum við e-n*, *sicuti in loco Ornst. construi possent*, *er hafit att prettum með* (*i. e. við*) *oddrjóð*, *intendisti dolos adversus pugnatorem* (*me*). *Imperf. conj. etta*: *þó etti etsi offerret* (*annulum*), *SE.* I 436, 2.

ETLA, *id. qu. ætla*, *cogitare*, *statuere*, *putare*: *þó hafða ek þat etlað tamen ego illud cogitaveram*, *Skf.* 37, *Selk.* 13.

ÆTLA (*-aða*, *-at*), *cogitare*, *animo propositum habere*, *decernere*, *destinare*: *cum inf.*, *spilla ætla ek háðum utrumque necare in animo est*, *Am.* 73; *allz þó er fara ætlað* *quandoquidem decreta profectio est*, *Am.* 26; *cum acc. rei*: *æ. e-m andrán*, *alicui mortem decernere*, *aliquem neci destinare*, *F. VII* 35; *dægr eitt er þær dauði ætlaðr mors tibi destinata est*, *Sk.* 1, 25. — β) *ætlað*, *id. qu. ætla sér*, *cogitare*, *constituere*; *þángat ek ætlumz*, *eo* (*ire*) *cogito*, *Söll.* 29, *ubi interpr. malunt*, *inde bonum exspecto*; *ætlað at móti e-m* *aliquem adoriri* (*alicui adversari*) *statuere*, *Mg.* 17, 8 (*ætla*, *F. VI* 11, 2). *Sic in prosa* *F. XI* 62, *hann ætlað at fara orlandi*. — γ) *ætlig*, *1. pers. præf. ind.*, *pro ætla ek*, *Hyndl.* 7, *sec. dialectum Borealiu*, *ætli*, *hugsi*, *1. s. = -a*, *vel = ætl' ig*, *ut þorðeg*, *Eg.* 56, 1.

ÆTNA, *gen. plur. a nom. æta.*

ÆTT, *f., id. qu. ætt, genus, familia, Hund. 2, 16, membr., F. VI 423, var.*

ÆTT, *f., familia, prosapia, genus, (ætt):* auká ætt, ættir, *familiam amplificare, genus propagare, Rm. 37, Gha. 27. — β) cognati, consanguinei, Hund. 1, 44, ubi jörceið ættar sinnar. — 2) progenies, periphrastice, ut kind, þjóð, öld; ætt manna, seggjá, skatna, homines, ÓH. 159, 2, ÓT. 118, Ód. 18; ætt síklinga, regia progenies, reges, ÓH. 14, 1; ensk ætt Angli, ÓH. 14, 4; ætt Gjúka, piratæ, reguli maritimi, F. VI 47, 1; ætt jötna, genus giganteum, gigantes, Skf. 8; ætt jötuns gígas, Vsp. 23, gigantes, Hamh. 21; ætt andskota, diaboli, demones, Lb. 38; ætt ara, arnar, aquilæ, Hund. 2, 7, F. VI 355, 1; — β) de singulis hominibus: ætt gæðings, filia viri illustris, virgo nobilis, Jd. 14; ætt Eiríks, filius Eiríki, Olavus Eiríki f. rex Scionum, ÓH. 92, 17; ætt Haralds, Olavus Sanctus, Haraldus f., ætt Ólafs, filius Olavi, sorte Magnus Nudipes, SE. I 424, 4; ætt Sverris, Hakon Senior, Norvegiæ rex, nepos Sverris, Ha. 235, 2. — 3) posteritas, posterī: gengr í ætt, inter posteros celebratur, in secula it, ÓH. 129; cf. þat spýrr fram í ætt, SE. I 706, 2.*

ÆTTAK = ÆTTAK, 1. *s. impers. conj. v. eiga, Lokagl. 27; etiid, 2. pl., Gho. 3. — 2) etti, 3. s. impf. conj. v. etja.*

ÆTTARSKARL, *m., damnum familie, (id. qu. ættskarð), Ad. 12.*

ÆTTARSKJÖLDUR, *m., clipeus (i. e. columnen) familie, Sonart. 10.*

ÆTTBARMR, *m., id. qu. ættbædmr, (ætt, barmr), SE. I 34.*

ÆTTBÆDMR, *m., familia, stirps, (ætt, bædmr), SE. I 561, 2.*

ÆTTBÆTIR, *m., qui familiam illustriorem reddit, decus familie, (ætt, bætir):* æ. allríks Torfeinars, decus familie Torfeinarianæ, Thorfinnus Cranisea, Torveinaris f., SE. I 464, 1.

ÆTTBOGI, *m., gens, familia, SE. I 534, 561, 2 (ætt, bogi).*

ÆTTERNI, *n., genus, (ætt, erni, term. ut in faderi, moderni), SE. I 382, 1, Fm. 4.*

ÆTTGÖFUGR, *adj., nobili genere ortus, generosus, (ætt, göfugr):* superl. ættgöfgastr generosissimus, Gha. 30.

ÆTTGÓÐR, *adj., illustri genere, (ætt, göðr), Jd. 1, ÓT. 131, 1, ÓH. 187, 1.*

ÆTTGRUND, *f., patria, (ætt, grund):* æ. Engla, patria Anglorum, Anglia, Orkn. 13, 2.

ÆTTIMA, 1. *pl. impf. conj. v. eiga, cum a neg., Ghe. 6.*

ÆTTINGI, *m., cognatus, Sk. 1, 10.*

ÆTTLAND, *n., terra gentilitia, hereditaria, (ætt, land):* breið ættlönd, latæ terræ gentilitiæ, hereditariæ, ÓH. 74, 3; ættlönd eyja dróttar, terræ hereditariæ insulanorum, de Hebudibus, F. VII 44, 2.

ÆTTLEIFD, *f., hereditas, patrimonium, patria, (ætt, leifd):* æ. Ellu, patria Ellæ, Anglia, F. XI 187, 2; plur., niær byrjar eigi at herja á orar ættleifðir non decet me arma inferre patriæ meæ (Islandiæ), Ha. 59.

ÆTTNIDJÚNGR, *m., cognatus, ex eadem familia oriundus, (ætt, nídjúngr), Sturl. 9, 34, 2.*

ÆTTNIDR, *m., familiæ oriundus, prognatus, (ætt, níd):* æ. Játmundar, familiæ Edmundi (Sancti) prognatus, de rege Angliæ, F. XI 194.

ÆTTRÝRIR, *m., exstirpator generis, (ætt, rýrir):* æ. jöfra, regiam progeniem minuens, exstirpans, de Hakone dynasta, ÓT. 28, 3.

ÆTTSKARÐ, *n., damnum familie, (ætt, skarð):* löggva ættskarð cladem familie adferre, SE. II 192, 1, Ísl. II 390.

ÆTTSLÓÐ, *f., prosapia, (ætt, slóð, ut kynslóð), SE. I 561, 2.*

ÆTTSTAFR, *m., cognatus, prognatus, (ætt, stafr):* æ. Endils, Endile prognatus, de exinio bellatore, Orkn. 15, 3, cf. Ella, Eynefr.

ÆTTSTUDILL, *m., columen familie, (ætt stuðill), SE. I 534, 561, 3; æ. Skylja, regie familie columen, vel Skylio, Halvdanis Grandævi filio prognatus, rex, SE. I 600, 1; absol., regie familie columen, rex, F. IV 50, 2, XI 185, ubi tamen subintelligi potest Játmundar, vide ættnídr. Etiam ættstudull, Gd. 6, ubi æ. írða pro studull írða ættar, columen hominum, vir de hominibus bene meritis.*

ÆTTUNGÓÐR, *id. qu. ættgóðr, epith. regis: æ. jöfra lneitir, Ha. 285, 1; dynastæ, æ. gætinjörðr geirbrikar, Fsk. 37, 3, locum vide sub Fróði.*

ÆTTVÍG, *n., cædes cognati a cognato patrata (ætt, víg), ÓH. 186, 7 (in prosa frændvíg).*

EVA, *adv., id. qu. æva, nunquam, Skf. 26. Cum negatione gi, evagi, id., Hácam. 21, Hymk. 32, ubi adponitur verbum cum negatione, knákat ek evagi segja aptr nunquam rursus (postea) dicere possum (potero).*

ÆVA, *adv., (id. qu. eva), non, neque, Hácam. 54, 55, 56; æva níjóð ekki gáði fjarghúsa, neque thesauris (vel fanis, cf. fjarghús) quidem pepersit, Ghe. 41, ubi altera negatio intendit. — β) nunquam (Mæs. aiv, unquam, ni aiv, nunquam), Vsp. 31, Hácam. 29, 166, Gha. 45 (Gk. 3, 1), Ghe. 40, FR. I 482, 4; æva skyldi, quod utinam factum nunquam fuisset? Völk. 39 (hodie diceremus, hivad aldrei skyldi verið hafa!). — γ) nusquam, tam in loco, quam ad locum: jörð fannz æva terra nusquam reperta est (extitit), Vsp. 3; far þú nú æva, þar, igitur nusquam eas, ubi, Grg. 15.*

EVFRATES, *fluvius Euphrates, SE. I 576, 3.*

ÆVI, *f., id. qu. ævi, ævum; ut synonyma ponuntur ævi ok aldr, Fjölsm. 51, in slita ævi ok aldr saman ævum ætatemque una viventes consumere.*

EX, *f., securis (id. qu. öx, cyx); nom. sing. cum art., exin, SE. II 122 pros.; II 412 æyxin; dat. sing. exi, Eg. 38; plur. exar secures, Am. 38.*

ÆXLA (-aða, -at), *v. a., augere, (vaxa, vexa):* de propagando genere et multiplicandis nepotibus, Bk. 2, 18; æ. lraellins fors, augere

sanguinem, i. e. effundere sanguinem, stragem edere, ÖH. 50, 3; æ. kyn, vell, vegsmuni, genus propagare, divitius et honores augere, Merl. 1, 39. 52; pass., honum ælaðiz sterk eljun til góðra verka ei crevit firma constantia in bonis operibus, Gd. 7. — β) efficere: æ. allt gott nihil non boni efficere, Lb. 39, de Sancta Cruce. Vide ægsla, oxla.

ÆXTI, ÆXTU, 3. s. et pl. imperf. v. inusitati vxa, (id. qu. vxa, per aphæresin τοῦ v), crescere facere, augere; it. agere, efficere, maturare, ad maturitatem perducere: æxti öldrykkjur, compotationes auxil, magnum convivium instituit, Am. 71; æxti stríð niðjum, auxil dolorem cognatis, i. e. magnum dolorem eis morte sua adtulit, Am. 102; æxtu einmæli, augebant colloquia solitaria, i. e. proluxa colloquia secreta agitarunt, Am. 1; æxtu sköþ skjöldunga, illi fula regum accelerabant, maturabant, ad maturitatem perducebant, Am. 2, quocum conferri potest, sköþ lét hon vaxa, Ghe. 41. Part. pass., æxtr, auctus, it. magnus, ingens: æxt vald, magna, insignis potentia, vis, efficacia (Sanctæ Crucis), Lb. 41, ubi sic: æxt ferr valld til vaxtar | vegr þinn er berr fegri | hreinn en hugð vinnim | hverja dýrð or skýrða, quod sic intelligo: æxt vald ferr til fegri vaxtar, en vinnim hugð or skýrða hverja dýrð, i. e. insignis potentia (Crucis) in pulveriora incrementa adsurgit, quam ut cogitatione possimus unamquamque excellentem ejus virtutem explicare.

EY, adv., = ei, non; cum gen., ut subst., ekki: ey manns þat veit nemo hominum id novit, Vafþr. 55. Forte et hæc forma occurrit Hávam. 28. 94, vide eyvitar; it. Sturl. 7, 42, 5; lásk ey = láskat (Hild. 33, 4).

EY, adv., semper, perpetuo, continenter: er ok æy eða æi þat er aldregi þrýtr, i. e. æy sive æi significat id, cujus nullus est finis, SE. II 50. 366, Isl. I 45. Frequenter occurrit, Hávam. 16. 35. 70. 148, Vafþr. 12, Hund. 1, 4. 49, Gk. 24, Ghe. 28, Sk. 3, 17 (Bk. 2, 13), Krm. 23, SE. I 436, 2, F. VII 92, 1, Lb. 29, Has. 15. 38. Vide ei, ea, æ. — 2) internum in compositis videtur emphaticum esse, de eo quod ut semper duraturum cogitatur, vide eydraupnir, eykvæn, eyviti; hodie apud Austfjordenenses eylitíð s. eilítíð, id. qu. dálítíð, paululum, paucillum. II. 9, 1 tó ey Olavíus jungit cum öðr, 2: eyððr semper ferox; possit et jungi cum vebraut, ut eyvebraut locum sacrum perpetua religione colendum significet.

EY, f., insula, Hund. 1, 13; dat. sing. eyju, Eg. 24; plur. Eyjar, de Orcadibus et Færois, Rekst. 11. In appell. femina: hringa ey insula (i. e. Tellus, dea) annulorum, Skáldh. 1, 34, vide silkíey, Ráðey; forte et Isl. II 249, 1, ey orms döggar, femina, si orms döggr, pluvia serpentis, pro auro capi potest; vel forte scribendum döggr var, a döggr, pulvinus (nunc dicitur at liggja upp við döggr pulvino reclinem sedere), sic enim orms döggr, pulvinus serpentis, satis apte aurum significaret; vide et in eybaugr.

EYBARMR, m., margo, ora insulæ exte-

rior, (ey, barmr), FR. I 437, 2, allr er í eldi | eybarmr at sjá; barmr eylands, id., Merl. 2, 40. — 2) id. qu. eyland, ey (cf. barmr 3) Merl. 2, 86.

EYBAUGR, m., circulus insulæ, (ey, baugr), mare: eybaugs andrar, xylosoleæ maris, naves, Fbr. 26, 1; eybaugs vigg, jumenta maris, id., valdr e. viggja, dominus navium, vir, F. XI 145. — Hh. 32, 1 Olavíus construxerat, eybaugs jasti (= jostr), lignum maris, navis; Hk. T. VI Dana eybaugr, archipelagus Danicus, et meýjar Dana eybaugs, puellæ archipelagi Danici; F. XI 150, eybaugs Danir Dani maritimi, et meýjar eybaugs Dana virgines Danorum maritimorum. Mihi nunc simplicissima videtur ratio Pauli Vidalini (Fornyrði sub voce þing), divisim legentis, ey baugs o femina! et Dana meýjar virgines v. femina Danicæ.

EYBÚA, f., quæ in insula habitat, (ey, búa f. a búi, m.), Gullk.

EYBÚI, m., insulæ incola, (ey, búi), insulanus, Öh. 46.

EYDANUR, m. plur., Dani insulares: haudr Eydana, terra Danorum insulanorum, Ölandia dicitur, F. XI 307, 2; ægir Eydana, terror D. insulanorum, de rege Hakone Bono, Hg. 33, 3; meidír Eydana, de Haraldo Severo, Norvegíæ rege, SE. I 508, 3; Ásbjörn Eydana jarl, F. XI 216; vide eyða, fin.

EYDRAUPNIR, m., id. qu. draupnir, (ey, draupnir, qs. continenter destillans): eydraupnir dis, dea annuli, femina, Fbr. 16.

EYDÖGGVAR, Isl. II 249, 1, divisim videtur legendum, et construendum ey orms döggar femina, vide supra sub voce ey.

EYFIT, f., limbus insulæ, (ey, fit), mare, síkr eyfítjar, ignis maris, aurum, njórun eyfítjar síka, dea auri, femina, SE. II 633, 2, quem locum vide sub akr.

EYFIT, adv., nihil, id. qu. eyvita, eyvið, ivið (vide locum Fbr. sub eyvið): eyfít týr, þótt skyndi seinn, nihil jurat, si tardus properet, tardus frustra properat. A 12; cf. ibid. 29.

EYGARÐR, m., agger, septum insulæ, (ey, garðr), mare: skjóta eygarð bardi mare prora repellere, i. e. navigare, F. VI 171, 2 (AR. II 58, 2).

EYGIR, m., qui terret, terror, (id. qu. ægir): e. öflugbarða, terror gigantidum, Thor, SE. I 256, 1; cf. eygja. — 2) gladius, SE. I 566, 3.

EYGJA (-ða), metucere, Cod. Reg. SE. I 310, 3, pro ægja.

EYGLO, f., sol (quasi, perpetuo splendens, ey, glóa), Alem. 17.

EYGLÓA, f., sol, (id. qu. eygló), SE. I 472. — 2) luna, SE. II 485.

EYGR, (derivatum ab auga oculus), oculis præditus, in compositis báleygr, bileygr, eineygr, frányeygr, hvikeygr.

EYGDÖR, forma recentior pro eygr, v. klápeygðr, hundeygðr.

EYHJÁLMR, m., clipeus i. e. lacunar insulæ, (ey, hjálmr), aer, cælum: eyhjálms kondúgr, rex cæli, Christus, Lb. 21.

EYJARSKEGGI, m., incola insulæ, insu-

lanus, (ey, skeggi), FR. I 433, 2. 519, 1; plur. eyjarskeggjar insulani, FR. II 83.

EYKR, 3. s. præf. ind. act. v. auka, qu. e.

EYKR, m., jumentum, (aka; Gfl. 137 aukr, Dan. øg); de equo: keyra eyk or garði, equum domo abigere, i. e. domo avehi, F. IV 196; eykja gervi, adparatus equorum, frena, Ý. 23, 2; hinn er um eyki annaz, cui jumenta curæ, minus honesta viri appellatio, Hild. 17, 1; de jumentis Thoris, hircis, SE. I 256, 5; eykir aurborðs, jumenta tabularum, naves, ÓT. 26, 1; eykr Ekkils navis, Nj. 30, 2; unuar (maris), id., loptbyggir u. eykja, dux, imperator, ÓH. 56; Jötuns e., jumentum gigantis v. giganteum, de tauro fero, Ý. 30.

EYKRÍÐR, m., id. qu. eykríðandi, (eykr, ríðr): e. ekkils, navigator, vir, Eg. 74, 3.

EYKTEMJANDI, m., jumentum domans, (eykr, temja): e. öldu, domitor jumenti æquorei (navis, öldu eykr), vir, Häs. 42, ubi sic: úngr skyldi þat öldu | eyktemjandi fremja, | gífrs er gömlum hæfir | gunntjalds boda at halda, i. e. öldu eyktemjandi skyldi fremja þat úngr, er gunntjalds gífrs boda hæfir at halda gömlum.

EYKVÆN, f., femina, (ey, kvæn): e. Hæðins þeyjar, femina pugna, vel pugna dedita, Bellona, DrþS.

EYKYNDILL, m., fax, lux insulæ, (ey, kyndill), cognomen Oddnyæ, in insula Hjörtseyja habitantis, Hild. 4.

EYLAND, n., insula, (ey, land), qs. terra insularis, Mb. 11, 1; eylands jarlar dynastæ insulares, Ý. 31; eylands barnr, jaddarr, ora insulæ, Merl. 2, 5. 40. In prosa, Eb. 63. Sks. 182.

EYLEGGR, m., crus, os insulæ, (ey, leggr), lapis, item id. qu. sörv, steinasörvi (SE. I 334); eyleggjar Freyja femina, Grett. 80, 2.

EYLIMAFJÖRÐR, m., id. qu. Limafjörðr, quasi sinus perpetuorum brachiorum (ey, linar), ÓT. 13, 2; Hkr. T. VI nomen ab heroe Eylimio ducit.

EYLÚÐR, m., Odín, SE. II 472. 556.

EYLÚÐR, m., capus insularum, (ey, lúðr), mare: eylúðrs nju brúðir novem virgines æquoreæ, novem Ægeris filie, undæ, SE. I 328, 4.

EYMD, f., miseria: eyndar verk, facta misera, i. e. prava, Gd. 41, ut aumligr lifnadr prava vita, Magn. p. 432.

EYMUÐI, m., res, cujus perpetua durat memoria, (ey, muna), Hild. 12, 2, ubi, þat mun þer e., er þin sveit mætti liði mínu, id. perpetuæ tibi memoriæ, puto, erit, cum tua cohors incidit in copias meas. Scribitur per ei, ÓH. 120, þat er þeim eimuni sú yfirfor, er Olafur hafði þar farit. Eymuni enn mikli hiems mala, Félag. XIV 50.

EYMYLINN, m., forte clavus, SE. II 494 habet „Eymyllinn (i. t.)“

EYMYRJA, f., ignis, SE. II 570, vide eimyrja.

EYNDR, m., xylosolea, id. qu. andr, öndr, ÓH. 155, 3.

EYNEFR, m., regulus maritimus, SE. I 547 var. 2, pronepos Halvdani Prisci, Saxoni Onevus, p. 89, Onef 112. Eynefs synir de eximii pugnatoribus, FR. II 47, 1 ut vikinga niðr, FR. I 440, 3; Eynefs öndr, xylosolea Önevi, navis, SE. I 254, 1, Krm. 11, ubi Eynefs pro Eynefs. inserto i; habet tamen SE. II 468, 2 formam Eynefr = Eynefr.

EYNEGLDR, p. p. comp., insulis, veluti clavis, distinctus, (ey, negla), epith. maris (jardar gjörð), Eg. 82, 2.

EYRA, n., auris: koma við eyra e-m, auribus allidi, de clava, Korm. 7; koma til eyrna, ad aures pervenire, de verbis, Korm. 24, 2; hlýða eyrum auribus auscultare, Hávam. 7; liggja e-m nær við eyra cervicibus alicujus imminere, Ag.; mæla, segja e-t i eyra e-m, cui quid in aurem dicere, in aurem alicujus insurrare, Vafpr. 54. 55; vera æ at eyrum e-s, ad aures alicujus adsiduum hære, quod calumniantium est, Lokagl. 45. Eyra land, terra aurium, caput, SE. I 538; eyrna víðr, arbor aurium, cornu, eyrna víðr óðs dýrs, cornu feri animalis, pottorium, poculum, Eg. 44, 2 — 2) plur., eyru, aures, i. e. ansæ, in navi, SE. I 583, 2, quod nomine hodie veniunt stafnoks eyru, kinnúgs eyru. Hinc formatum buseyra, duneyrr.

EYRA in voce compos. sorgeyra, adj. indecl., qui dolori medetur, pertinet ad verbum eira, parere, quod verbum per y (eyra) scribitur FR. I 214, et adj. eyrarsamr, F. X 47, eyrarlauss, var. lect. ad Eg. 70.

EYRARÚNA, f., confabulatrix auricularis, (eyra, rúna), i. e. arcanorum socia vel conscia. Sic recte, ut puto, explicatur et constituitur hæc forma in Gloss. Ed. Sæm. Tom. I, p. 476, sub voce eyra. Est vox poetica, cui, ad sensum quod adinet, non absimile est hjalskona, femina, quacum quis sermones crebro miscere amat, pros. Vítæ Droplögidarum msc. c. 29: Tófa Hlíðarsól, hon var hjalskona Helga Droplaugarsonar. Occurrit Vsp. 35: þann annars glepr eyrarúnu. eum, qui alterius arcanorum sociam (i. e. uxorem) vitiat; et Hávam. 117: annars konu | teygðu þer aldri | eyrarúnu at, i. e. teygðu aldri konu annars (manns) þer at eyrarúnu, cave ne pellicias alterius uxorem, ut tecum arcanos sermones misceat. Minus arripit constructio Ed. Sæm. Tom. III, teygðu þer aldri eyra annars konu at rúnu (dat. sing. a rún), quanquam bene dicitur, Hávam. 122, góðan mann teygðu | þer at gamanrúnum.

EYRENDR, adj., id. qu. örendr, mortuus, exanimus (ey = ö), Fbr. 49, var. lect.

EYRIR, m., uncia, plur. aurar; hvert hagl vâ eyri singuli globuli grandine unciam pendebant, F. I 175, 3; hálfir e. semuncia, meta hâlfis eyris, semuncie æstimare, unius assis æstimare, non teruncii facere, Vigagl. 16, 1; leigja skip þrim aurum naviculam tribus unciis conducere, Korm. 8, 2. Eyrrir, uncia, sex panni unius æquivalerat. — 2) opes, facultates, divitiæ, bona, pecunia, Bk. 2, 35. 37; in sing., ferri eyrir, minus pecuniarum, pauciores numi,

Bk. 2, 49; *alias in plur., ut Völk. 12, ubi de annulis sermo est; illr af aurum, parcus, tenax, avarus, Jd. 35; fætta aura e-s facultates alicujus deminuere, pauperem reddere, SE. II 226, 3; gefa grið ok aura incolumitatem fortunasque concedere, F. I 182; gefin til aura (= til fjár) divitiarum ergo nupta, Ísl. II 252, 1. 254, 1; leggja aura, opes reponere, i. e. rem facere, lucrari, Eg. 39; ljósir aurar, splendide divitiæ, lucidi numi, Söll. 34; aura mein noxa divitiarum, facultatum, consumitor rerum, ignis, GS. 9; aurar sævar, bona pelagi, de halecibus, HS. 18, 2, sec. membr. E; aura eik, eir, arbor, dea divitiarum, femina, SE. I 412, 4, GS. 15. Vide landaurar.*

EYRLUGI, n., pugna (id. qu. örlygi), Eg. 67, 2, var. lect. membr.

EYRR, f., arena; locus arenosus, fluvio adjacens: lingua arenosa, in mare procurrens (aurr): hinc nomen loci Hrafnseyrr, F. VI 427, 2, quo loco vetustissima forma eyrr (id. qu. eyri) visitur; de lingua arenosa insule, ÓT. 96, 2; litus maris, við eyri juxta litus maris, F. VI 140, 2. — In specie, de loco pugne, arena; bar ek með drengjum dýrum | dreyrugt sverð á eyri, Korm. 27, 4, sic et capiendum videtur ibid. 22, 1, Vigagl. 27, 3; uppsátr viggjar boði, orr á eyri, eir in prælio strenuus, ÓT. Skh. II 305 (Vita Halfr. sec. membr. 132). Hinc, mēr hefir stillir steykt til eyrar, in arenam descendere me coegit, ad pugnam provocavit, H. hat. 33. De terra, in genere, hinc aura eyrr, Tellus divitiarum, femina: hann mana aura eyrar án ille non recordatur perpetuos mulieris labores, ÓT. Skh. II 248 (Vita Halfr.), vide vopneyrr.

EYRR, adj., id. qu. ørr, yrr, alacer, promptus, SE. I 698, 4, var. 2, sed h. l. Cod. Reg. habet hróðrs avrum.

EYRSKR, adj., ferus, ferox (quasi ørskr, ærskr, Norv. ørskén, ørslén, ab øra, æra, effrenem reddere), de equo, jó eyrskan equum ferocem, Ghe. 34. — Interpp. accipiunt pro voce composita, eyrskán, ab eyrskárr, æris contritor (eyr = eir, skera), vel arenam terens (eyr = aur).

EYSA, verb., id. qu. øsa, æsa, incitare: eysandi unda funda, incitans congressus vulnerarios (i. e. prælia, cædes), Sturl. 6, 15, 6.

EYSS, præf. ind. act. v. ausa.

EYSUND, n., fretum insulare, mare insulas interluens, (ey, sund), Ílh. 73, 2.

EYSYSLA, f., Æsilia, insula maris Baltici, ÓÍl. 6, 7, AR. I 290. 291 (ey, sýsla, quasi præfectura insularis).

EYVANI, m., Söll. 80, vertum cacoethes, mos malus, mala consuetudo (ey = ei, non, vani); possit et significare morem perpetuum (ey semper). Sed interpretatio loci est omnino incerta.

EYVEBRAUT vide supra in voce ey, semper.

EYVERSKR, adj., insulanus, in insula habitans aut se continens, (derivatum ab eyverjar, m. pl., insulani): eyverkr herr, populus insulas (maris occidenti) incolens,

de incolis Orcadum, Hebudum etc., ÓT. 31, 2; eyverskir ormar serpentes insulares, Merl. 2, 50. Occurrit et ut cognomen hominum ab insulis (Orcadibus vel Hebudibus) oriundorum, Ísl. I 274. 298.

EYVITAR, Hávam. 94, et eyvitu, ibid. 28, vertitur ignorantia, insipientia, ab eyvit, eyvita, f. (ey, neg., vit intelligentia). Forte separatim utroque loco scribendum, in priori loco: ey vitu leyna megu ýta synir, því (malo þeirri v. þess, ut 94) er gengz um guma, haud possunt filii hominum tacere de vitis, quæ per homines pervagantur; in loco posteriori: ey vitar sírna er maðr annan skal, þess, nemo in altero id vitium reprehendat, quod. Utrumque casum, vitu et vitar, refero ad vit, f., culpa, crimen, vituperatio, vitium. Ceterum ey h. l. idem esse debet atque ei, non, quemadmodum inter se variant ei et ey, semper. Sed confer GhM. III 318, ubi forma eyvitar (i. e. euvitar, eyvitar), nunquam, vel potius, haudquaquam, minime, nihil omnino (ey, non, nihil; vit aliquid, cf. Norr. ikkje vite nihil omnino, AS. viht aliquid, hodie ekki vitund), proxime accedit var. 1, ei velto, Hávam. 28; vide mox eyvið.

EYVITI, m., ignis perpetuus, (ey semper, viti), vel simpliciter, ignis (ut ey, quoad sensum, redundet): e. drafnar, ignis undæ, aurum, örviðill dr. eyvita, vir, homo, Eg. 56, 2, hoc ordine: ek fel sjaldan nafn dr. eyv. örviðils í niðerfi Narfa (i. e. ek fel sjaldan nafn manns i visu), raro soleo nomen hominis (cujusquam) carmine occultare (poeticis ambagibus obscurum reddere).

EYVIÐ, adv., nihil, nulla in re, Merl. 1, 57, cf. Gloss. Ed. Sæm. sub v. ævagi, ex Fbr. membr., eyfit hefi ek fê nihil habeo facultatum. Idem est ivið, quod vide suo loco.

EYX, f., securis (id. qu. ex, øx), Íl. 17, 2, quo loco membr. E. habet øxa; íl. SE. I 420. pros., plur. eyxar securis. Bl. øx, Dan. Øxe.

EYXN, m. plur., boves, id. qu. øxn, yxn, Ílým. 15, ubi quidam scribunt eyksn, sed egreg. fragm. U, yxn. Occurrit in prosa, F. XI 6, 7.

EYÞOLINN, m., clavus, (cultelli, id. qu. þolinmóðr), SE. II 494: „eyþolinn (i. k.)”, quod significare videtur i. knif.

EYÞREYJANDI, semper desiderans (v: riros), Hyndl. 43 (ey, þreyja).

EYÞVARI, m., bos, taurus, SE. I 587, 1; v. eiðvari.

EYÐA, f., mater, Ag., rectius eiða.

EYÐA (eyði, eydda, eydt), v. a., vacuefacere, vacuum reddere, fésjóðar eyðaz crumenæ exhauriuntur, Nj. 73, 1; vastare: eyða laud brandi terram armis vastare, ÓT. 97, 1; part. pass. eyddr, vastatus, de terra, ÓÍl. 7 (AR. I 291, 2); de nave, defensoribus nudata, Ód. 21 (= hroðinn); delere, perdere, e. landi lýða, patriam perdere, patriæ perniciem adferre, Gk. 20; e. áræði e-s impetum alicujus refringere, Orkn. 22, 3, Mg. 37, 1; e. fjörvi e-s, alicui vitam adimere, vitam exstinguere, interficere quem, F. VI

386, 2; e. löstum, vitia tollere, *il. vitia fugere, vitiis renuntiare, Has. 24, et cum accus., e. öll andarmeinn omnem animi labem tollere, pravam agendi rationem abjicere, Has. 41. Cum acc., e. jöfra settr, sedem regiam deserrere, deserta sede regia fugere, Mg. 32, 3. Pass., de re, quæ ad exitum non perducitur; ölli haun, at eyddiz þetta, effecit, ut ea res non conferet, Skálðh. 5, 9; hinc, hitt eyðiz, at, nunquam accidet, ut, i. e. minime gentium, F. XI 301. Part. act., eyðandi, qui tollit, vastat; eyðendr arnar lúngs, tollentes aquila famem, præliatores, Sie. 17, ride lúngreyðandi; eyðendr geima vals, vastatores navis, bellatores, de regibus, F. VI 197, 3; qui, quæ consumit, erogat, expendit, distribuit; e. fengeyðandi. Eyðöndum, ÖT. 43, 2, rectius in *Hkr. T. VI* eyðönum, Danis insularibus, de piratis Jomensibus; membr. E. h. l. habet eyrindom, quod huic loco minus aptum videtur.*

EYÐILIGR, *adj.*, inanis, exilis, minus spectabilis vel conspicuus, (eyða): eyðilig für iter minus conspicuum, ÖH. 182, 5, cf. andligr.

EYÐING, *f.*, desolatio, Lil. 90; e. lasta, exstirpatio vitiorum, studium honestatis, Nik. 33.

EYÐIR, *m.*, qui vastat, delet: e. álma, arcus inutiles reddens, adsiduus jaculator, vir, Skálðh. 1, 34; sic et e. baugvalla, hljaldrblíks, qui clipeos, gladium (cædendo) inutilem reddit, puginator, bellator, vir, SE. I 700, 2, Mb. 6, 2; e. örsætis (clipei), id., vir, de episcopo, Pál. 19, 3; e. heidingja sáttar, álfa gráðar, qui dolorem lupi expellit, aviditatem luporum eximit, i. e., qui lupos exhilarat, saturat, præliator, vir, Hk. 14, 2, F. V 119, 3; e. villu, qui errores exstirpat, veræ religionis doctor, de episcopo, Gd. 11; e. Sælundsbyggja, vastator Selandorum, hostis Danorum, de rege Norvegiæ, Hh. 104, 1; e. Dana, id., de Hakone Sigurði f., F. XI 138, 4; e. armglóðar, unnar glóða, orma setra, qui erogat, distribuit aurum, vir liberalis, Dropl. mín. 3, F. I 179, 2, Grett. 86, 4; plur. eyðar hella mildings máls, auri consumtores, tiri, F. V 170; ógnar eyðir, qui terrorem delet, averruncator malorum, de Olavo Sancto., G. 51; e. banna, episc., de Gudm. Bono; dat. eyðir, Gdþ. 30; ilzku e. vir bonus, Ag.; tála, id. Ag.; e. góðyerka bonorum operum perdit, vir malus, Ísl. II 48.

EYÐIRUNNR, *m.*, qui consumit, liberaliter distribuit, (eyða, runnr): e. ima hljóðs, consumtor auri, vir liberalis, Gd. 22.

EYÐRI, *superior*, excellentior, præstantior, compar., id. qu. æðri, ödri, SE. I 414, 2.

ÆZLI, *n.*, esca, (eta): ernir æzli fegnir aquila esca gesticans, Gha. 7. In prosa, ætsli, id., GhM. I 656.

ÆZTR, *superl. a comp.* æðri, (vide æðstr, æðztr), summus, excellentissimus, præstantissimus: æ. manna summus virorum, ÖH. 5, Hyndl. 14; æt kvinna, brúðr, femina excellentissima, Hyndl. 14, Sk. 1, 40; æztir kappar, Hyndl. 17; æztar hallir, aula celsissima, aula cælestis, G. 5; æztr þrifuðr summa fortuna, G. 3. Vide øztr.

ED, *neutr. pronominis enn* (= hinn), id.

qu. et, id; allt ed góða omnia bona, Lb. 29; víf ed læsta excellentissima illa femina, Lb. 18; ed manúnga man puella illa adulescentula, Hávam. 165.

ED, *aut. id. qu. edr*, Skf. 31, SE. I 684.

EDA, *aut. vel. sive, Lokagl. 7, Vegth. 15, Fjöls. 2, Hávam. 17. 166, Vsp. 25 (alias semper edr)*. [Vsp. ed. Holm. (præter 29) et fragm. Bl. semper habent eða, nunquam edr].

ÆDA (æði, ædda, ædt), *v. n.*, furere, sævire, (óðr), de tempestate, ek frá hit illa el æða audiri malum sævisse procellam, Jd. 31; æðaz, id., F. I 175, 2; æðaz in furorem agi, æ. fyrir konu, Söll. 11, immodico amore femine in furorem agi. In prosa, de equo ob acceptum vulnus furente et consternato, hestrinn æddiz (*al. æstiz, ærdiz*), F. VIII 352, var. 22.

ÆDI, *f.*, furor, rabies, insania, (óðr, adj.): renna at æði fugere usque ad furorem, Hyndl. 44; character magicus, insania efficitur; þurs rist ek þær, ok þrjá stafl: ergi, æði ok öþola, Skf. 36 (de genere v. H. c. 41, skjót æði subitus furor; með. djöfulligri æði, Thómass. membr. opt., citata in Gloss. Ed. Sæm. T. I. ed. Hafn.).

ÆÐI, *n.*, animus, natura, indoles, ingenium, (óðr, *m.*): grunlaust æ. animus intrepidus, Ad. 2; þörf er góðs æðis opus est benigno animo, Hávam. 4; fremdar æði, indoles egregia, animus generosus, F. III 27, 2; dauði spillir öllu æði andar, mors omnem animi indolem corrumpit (facultates animi perimit), SE. II 236, 1. — 2) ingenium, sapientia, intelligentia: munngát semr æði, cerevisia facit, creat, excitat ingenium, FR. I 465, 2, in var. lect. semr vit margra; vide formam øði.

ÆDIREGN, *n.*, imber effusissimus, (æða, regn), Eb. 19, 12.

ÆDIVEDR, *n.*, furens tempestas, ventus sæviens, (æða, vedr), F. VI 196, 2 (SE. II 498, 3); in prosa, Eg. 40, ÖH. 8.

EDLI, *n.*, patrimonium, possessio a maioribus relicta, id. qu. aðal, óðal, AS. æpel, patria, natale solum, Völs. 7 (Hund. 2, 23). — β) natales: edlum göðir natalibus generosi, Bk. 2, 65 (vel liberali ingenio præditi). — γ) conditio, sors, una edli sæe sorti adquiescere, Fjöls. 5; bæta edli magna conditionem humanam meliorem reddere, Ód. 28. — δ) indoles, ingenium, H. Br. 3; guðdóms edli natura divina, Hk. 4, ubi sic: glöð lætr guðdóms edli | guma kyn föður skynja, i. e. lætr glöð guma kyn skynja guðdóms edli föður, (panis intelligentiæ) facit, ut lætum genus hominum deivam patris (dei) naturam intelligat. — ε) recta ratio: edlis lög eru eingi i stúdlum | orða, nema úr spektar skörðum, Nik. 3, ubi construo: eingi orða lög eru i edlis stúdlum, nema (sed) úr spektar skörðum, hic edlis stúðlar, literæ metricæ servæ rectæ rationis, i. e. recta ratio literarum metricarum servarum, secundum quam voces in carmine disponuntur. — ζ) edlis brúðir, var. lect. FR. I 478 not. 5, ride sub eldir, cf. et edlvina.

EDLVINA, *f.*, Hyndl. 43, vertitur genuina, ingenua, germanissima amica, (edli, vina), per ironiam: vel viperina amica, viperarum socia (edla vipera, vina), aut venefica.

EDR, adhuc, etiam nunc, hodieque, *id.* qu. cum, SE. I 278, 1. 282, 3. — 2) ölim, *id.* qu. endr, SE. I 370, 2, Eb. 29, 2 (Ghm. I 748; conjunguntur edr fyrir laungu olim, longo ante tempore, Grell. 30, vide endr fyrir laungu sub voce endr (cf. Gloss. Njalssaga sub voce id, ubi phrasis edr fyrir laungu ex Grell. citatur).

EDR, aut, Vsp. ed. Hafn. ubique, præter 25 (edá), Vsp. ed. Holm. tantum 29, Skf. 10; hvárt — edr, utrum, an, Skf. 12, Vsp. 21; particula transeundi, autem, vero, edr hverr á skipit euja autem navis est? Harbl. 6.

ÆDR, *f.*, anas mollissima, SE. II 489; gen. æðar, æðarfugl, *id.*, FR. I 485, 2; homonymice circumscribitur blóðs hold (valo hol), carum sanguinis, allusione facta ad vocem æðr, vena; ut in Ed. Lóvasina (SE. Eg. 239), in enigmatice avium nomina continente, per ben bildskorin, vulnus scalpro incisum, vena secta.

ÆDR, *f.*, vena: æða þerrir, siccatio venarum, de sistendo sanguine, Cod. Worm. SE. I 436, 1, vide óskrán. Líknar æðr, vena, fons solatii, de S. Maria, Gd. 28.

ÆÐRA, *f.*, timor, formido, Nj. 146, 2,

Hild. 12, 3; æðru fullrignarus, timidus, FR. II 83; æðru styggr intrepidus, F. XI 353. Æðra orð, sing., crimen ignaviae, fama ignaviae: verða fyrir æðru orði ignaviae insimulari, ÖH. 178, 2; eigi kem ek með æðru orði til Viðris hallar, Krm. 25; *it. verbum meticulousum, quod timorem prodit: mæla æðru-orð, FR. II 53, 3 (F. XI 76). Hinc æðrast, timere, percelli, metuere, ÖH. 73, Mg. 1, ÖT. 100, Vigagl. 4.*

ÆÐRI, compar., superior: verða öðrum æðri superiorem evadere alio, Bk. 2, 11 (F. X 412 prosa); lát þú Á. æðri, en sjálfa þik Á. te ipsa superiorem esse, agnoscas, Mg. 10, 3. — 2) præstantior, melior, H. Br. 3, Ög. 14; æ. hugr, Sk. 2, 12; æ. gjöf, nest, Eg. 64, 1. 74, 1; æ. óðal præstantius patrimonium, Rm. 45; æ. vegr ría melior, Söll. 52. Si gjöld, Eg. 74, 2, sumitur pro sing. gjald, quod h. l. alii habent, commode junguntur, margr gestr velr æðra gjald, meliorem, præstantiorem remunerationem (hospitalitatis). Nam h. l. æðra interpr. accipiunt pro yðra, ytra, jungentes æðra í skeggi in summa vel extrema barba. — 3) vide formam öðri.

ÆÐSTR, summus, *id.* qu. æztr: æðstr manna, F. II 40; æðzta unað summa voluptas, Söll. 71.

F.

F syncopen patitur, proxime sequente r, in hár (= háfir); sic júr, SE. II 24, Stec. et Norr. jur, quam. formam hodie quoque audiri in Islandia, pro tritissima jügr, jüfr, uber; þarnaz = þarfnaz carere, SE. II 34. — 2) vicem sustinet τού v, in gjörfa, gjörfallr, háfærr (i. e. gjörva, gjörvallr, háverr); *it. initio syllabæ, v. c. svanfánger* (= svanvángur), ljúrfánger, ut vefþánger locus pugnae (valfalli pro valvelli = vígvelli, FR. I 385?); torfelt = torveldt, FR. III 51; Daðinn = Davíðs, ut contra þorvinni pro þorfinni, F. VIII præf. 25. — β) pro p: varriant gallofnir et gallopnir. — γ) pro m: naf = nam (a nema, SE. pros. I 184; hifinn, hifneskr (himinn, himneskr), Bl.; gafni = gamni, F. X 328 pros. — 3) fr et rf transponuntur, ut tyrfi pro tyfri, confer dialectum Færoensium; — β) fl et lf inter se permutantur, sec. dialectum Færoensem, kyldi et kyldi (F. XII Gloss.), yldi et yldi, kylf = kuð, innýlfi = innýli, F. IX 467.

FÁ, ab adj. fárr paucus, 1) acc. plur. masc., contr. pro fáa paucos, Hávam. 25. 59. 63; — 2) dat. sing. neutr., contr. pro fáu, pauca, Hávam. 33.

FÁ, 1. sing. præf. conj. act. v. fá, capere, *it. posse, Lb. 49, ubi sic: áðr hefi ek önnur gæði, | cirsunur, hlotið meiri | þín, en ek þér fá launat, | þat öutum ek, drottinn, i. e. cirsamr drottinn! ek hefi hlotið önnur meiri gæði þín, en ek fá launat þér; ek öttunur þat. Sic in prosa, Vem. 16.*

FÁ (fáða; fád, fáit, fátt), v. a., pingere; distinguitur a rísta, incidere, insculpere: stað, er fádi F., ok reist H., literas, quas pinxit F., sculpsitque H., Hávam. 80. 145; *insin.*, Hávam. 147; svá ek rist ok í rúnum fák sic ego (literas) incido et characteres depingo, Hávam. 160; *it. Isl. I 248, vör höfum um fáða únga brúði á vegg faciem adolescentulæ in pariete depinximus, in prosa anteced.*, þá dró (Angl. draw) Tjörfi líkneski þeirra á vegg; cui opponitur, nú hefik ristit ölbækis Hlin á kepti minu; in prosa: eptir þat skár T. þau á hnífsskepti (knífsshepti) sinu. Etiam in prosa usurpatur: þar var á fáit flúr ok víðir ok allskyns blóm, F. V 345, quod sequi. pag. essetur, þar var á markaðr jarðar ávöxtr. Part. pass., fád, fáinn, pictus, notatus, obductus, illitus: fád fræknstöfum diris literis notatus, Söll. 60; fád bífum tincturis (colore) pictus, coloratus, de clipeo, SE. I 284, 1. 314, 3; gulli fád auro ornatus (puto, de manibus), Krm. 7, et in prosa, GS. 12, munulaug fád með gulli pelvis inaurata; eggjar, eitrdropum innan fád, acies, veneni guttis intus illitæ, i. e. veneno tinctæ et indurate, Sk. 3, 19; valaript vel fád, auleum Vallicum s. Gallicum, ezimie pictum, Bk. 2, 61; fáinn, ut adj., splendidus: vopn harða fáin arma valde splendida, G. 50. In compos., dreyrfáðr.

FÁ (fæ; fekk et fékk, plur. fengu, singu, et fjengu Gd. 59; part. pass., fenginn, fenginn, fanginn), v. a., capere, prehendere,

comprehendere; 1. *præs. conj. act.*, fá, vide supra; 1. *imperf. conj. act.*, fengja, *Si.* 28, 3, sed fengja, *F. VII* 153. 2. *Construitur cum acc. et gen. rei, dat. personæ, cum præpositionibus, et adverbii.* 1) *cum accusatio:* capere, prehendere, fengu þeir Gunnar, ok í fjótursettu comprehenderunt Gunnarcm, *Gha.* 19; *pass.*, þúin skip fenguz ornatæ naves captæ sunt, *ÓH.* 48, 2; vide fánginn, fenginn, fnginn. — b) *capere, accipere, tenere, obtinere:* fá vísan vöðna in certum periculum incurrere, manifesto pœnas dare, *Ílh.* 12, 2; drótt fekk ótta populus metu percultus est, *Ílh.* 33; de obtinendo portu: fyrr en fengi Noreg, antequam Norregiam teneret, ad N. adpelleret, *Ód.* 5; fá reiði goða, íram deorum nancisci, in íram deorum incurrere, *Skf.* 34; fá gagn victoria potiri, *Hg.* 10; fá fjóðs ást anorem mliæris obtinere, *Hávam.* 92; *it. absol.*, sá fær, er friar, is (femina) potitur, qui eam ambit, *ibid.*; fá opt svikinn, *Am.* 52, vertitur: sape reperio r. sentio, me circumveniri; forte fæ h. l. est id. qu. fæ, pecunia, hoc sensu: pecunia sape dolo me spoliasti (spoliatum dedisti). — c) *dare, tradere, suppeditare, adferre cui quid:* fá e-m fæ, pecunias (munera) dare alicui, *Fbr.* 44, 1 (*Ghm.* II 398, 1); fá e-m lifsgrand mortem cui adferre, *Ílh.* 1, 2; fá yrkisefni laudum materiam (poetæ) suppeditare, i. e. res memoria dignas gerere, *Mg.* 36, 2; fá e-m hiðrs hlit, magna laude aliquem celebrare, *ÓH.* 41, 1; hjórfær fæ Sigurði hjarl gladius Sigurdo conciliat principatum imperii, *SE.* I 414, 2; fá e-m stef, conciliare cui carmen, i. e. carmen in aliquem scribere, facere, *Si.* 28, 3; fá vargi verðlupo escam suppeditare, *Krm.* 24. *Passivum;* mér fæst, mihi contingit, i. e. obtineo, nanciscor, consequor, v. c. fékkst tafn blám hrafni livido corvo præda obvenit, *Ha.* 69, 2; tafn fékkst vörgum, id., *Krm.* 10; hræ fenguz hröfnum, *Orkn.* 22, 2; fríðum fékz harmr dolor hominibus accidit, *Si.* 20, 4; fríðum Þórtum fékkz mart sorgar port, animosis Partis multis locis exitus luctuosus contigit, i. e. Parti non sine magna clade ex oppido elapsi sunt, *ÓH.* 14, 2; Þrændum fékkz þrályndi, Thrandos incessit pertinacia, i. e. pertinaces fuerunt, pertinaciter se Eiriko opposuerunt, *ÓT.* 57, 2; óðlingi fékz geirveðr principi pugnare contingit, *ÍH.* 14; þær fékz hær gipta tu meliori fortuna usus es, *Si.* 2, 2; horskum seggjum fæz hvergi þat hald, er aldri bresti, refugium, quod nunquam frustraretur, hominibus nusquam invenire datur, *Has.* 45. — 2) *cum genitivo:* capere, sumere, fá árliga verðar cibum mature sumere, mature jentare, *Hávam.* 33; parare, comparare, adquirirere eni quid, cum gen. rei, dat. personæ: fá sér lángs tírar perennem sibi gloriam parare, *Ílh.* 76, 4; fá e-m máls ok heilsu nsum língu et sanitatem alicui restituere, *G.* 38; þat fær þjóðar snytri tírar id principi gloriam parat, *ÍH.* 15; fá mögum móðernis maternum genus filii conciliare, *Krm.* 26; brandr fær logs ok landa lands Eiriki banda, i. e. brandr

fær E. landa ok logs lands banda gladius Eiriko terram et aurum conciliat, *SE.* II 144, 3; manndýrdir fá fira gæti mærdar virtutes gloriam parant principi, *SE.* I 618, 1; grð sér mér ekki dolorem mihi adfert, *Sk.* 1, 20; fékk þat ángrs Fr. ok Svafni, id., *Vegtk.* 3; fá sér vers, felaga, amasium, sordalem sibi parare, *Lokagl.* 33, *Hávam.* 52; mági fær heimskum manni hlægis toracitas stultum hominem aliorum risni exponit, *Hávam.* 20; Rata minn létumk rúms um fá, feci Ratii rostrum etiam mihi parare, (terebræ) Ratio etiam mihi aperui, *Hávam.* 107; sine dat. personæ: ónaudigr fékk ek auðar opes libenter comparavi, opum parandarum cupidus fui, *Ílh.* 82; hilmir fékk hrafns verðar (með) sverðum, rez, ope gladiorum, stragem edidit, *Si.* 2, 1; in passivo, arnar matr fékkz (o: með) járnun strages telis edita est, *SE.* I 490, 3, quo utroque loco intelligendus est dat. vörgum; fá gamans deliciis frui, *Hít.* 5; fá drykkja (*gen. pl.*), potum obtinere, *Skf.* 36; fá konu uxorem obtinere, *Krm.* 1. Hinc et fá cum supino vel part. *pass.*, posse, v. c. fá launat, obtinere ut remunereris, i. e. remunerari, rependere posse, *Lb.* 49, vide supra sub fá, 1. s. *præs. conj.* — 3) *cum præpos.*, a) cum á: fá á, c. dat., manu prehendere: fékk á þræmi labrum (lebetis) apprehendit, *Hým.* 34; c. acc., animum alicujus morere, capere, lostfagrir lítir fá á horskan sapientem capiunt renusti vultus, *Hávam.* 93. — b) cum í: fengu í sueri, amenta hastarum arripuerunt, vel manus admovent amentis, *Am.* 41; sic in prosa, *F. VIII* 75, hann fékk í óxl konungi, i. e. hann tók í, et *FR.* I 318, drukkr hefir í höfud fengit, potus caput tentavit, inebriavit. — c) cum at: fæstu at virði vel lagum tibi victum (viaticum) prospice, *Hávam.* 118. — d) cum með: fæst meðr = fæst við, agendum suscipere, tentare aliquid, *Skálde.* 3, 5. — e) cum til: fám til fornra vápa vœtera arma prehendamus, *F.* I 41, ubi fá til, cum gen., est id. qu. taka til, manum admoovere, apprehendere (tók hann þá til sverðsins Ketlings, *Sturl.* 5, 46. 8, 17). Aliud est fá til, contribuere: fengu til margir multi contribuebant, *Am.* 92, plena phrasi, margir fengu til fæ til veizlunnar multi contribuebant pecora ad convivium. — 4) cum adverbio: fá verr inferiorum discedere: álmur hjálma funa fær enn verr oss þrælir (rir) multo quam nos deteriore fortuna utesur, *Nj.* 24, 2; propr. videtur esse, in deterius labi, pejus se habere, de ægrotis, nam oppositum est: „fá bætur“, contalescere, *Harp.* 82, et „fange bœtur“, id. *ibid.* 146; quanquam non nego, tó ferr h. l. sumi posse pro ferr á fara, commodo et simili sensu. Cum neutro adjectivi: fá illt or deildum r. deild.

FÁÐÆMI, n. plur., exempla insolentia, de ritiis rari exempli, *Söll.* 14. Sic in prosa de rebus rarissimi exempli: var þat nær með fæðiemum, hve skjótt þær fóru svá lánga leið, *Sturl.* 9, 46.

FÁÐYGG, adj., male fidus, perfidus,

(fár, dyggj): fádygt höfuð, *animal perfidum, de vulpe*, Merl. 1, 39.

FÁDYRR, *adj.*, *invisus, odiosus, inamatus*, (fár, dýrr), *epith. piratarum*: fádýrrir víkingar *invisi prædones*, Si, 4, 2, *oppos.* fjöldýrr, margdýrr.

FÁFNIR, *m.*, *Fofner, filius Reidmaris in serpentem conversus*, SE. I 352—370. — 2) *serpens*, SE. I 484; fáfneis ból, bygð, aurum, SE. I 360. — 3) *navis Olavi Tryggvidæ*, *Serpens longus* (Ormr hinn lángi) dicta, ÓT. 124, 2; *hinc de quaris nave bellica grandiori, ut dreki*, naðr, Ílh. 65, 3. — 4) *gladius*, SE. I 567, 2.

FÁFRÓÐIGR, *prava lectio*, ÓT. Shk. I 185, *monente Gloss. Ed. Sæm. Tom. I, p. 590, vide fáfróðigr et fárhugaðr.*

FÁGA (-aða, -at), *v. a.*, *splendidum red-dere, polire, vide logfágandi, a fá, pingere, splendidum reddere; sic F. V 345, gjörð, fágúð með brögðum ok undarligum hagleik cingulum artificio et mirabili solertia putum (ornatum, cælatum); cfr. et fægirjóðr et fægipella.* — 2) *colere; in prosa de cultura terræ et arborum: at faga jörð með verknadi terram labore colere*, Shs. 549: þá skal eik faga, sem undir skal búa colenda est arbor, *sub qua habitandum est*, Eg. 71; *metaph. f. idu certum vite genus sequi: Þorsteinn var því leiðari, sem hann fagaði þá idu lengr*, Sv. 1; *de cultu religioso: faga ok dýrka heilaga menn*, Hist. eccl. Isl. I 243, *unde fagan cultus*, F. V 163. *Hinc faga dul, dissimulationem colere, i. e. dissimulare, quid sentias occultare*, Eg. 45; Korm. 19, 9, *vide dul. Metaph.*, faga heiðinn sið við (= hjá, fyrir) e-m religionem paganam coram aliquo commendare, laudare, Plac. 8. Cf. fægir.

FÁGARI, *m.*, *cultor, (fága); f. dygða, cultor virtutum, studiosus honestatis: Frægd-armaðr var fágari dygða* | fyrir vegliga postulans reglu, Nik. 33. *Sic fágari góðra verka ok sæmiligra siða*, Magn. p. 474.

FÁGLYJADR, *adj.*, *qui raro ridet, parum lætus, tristis*, (fár, glýjaðr): fáglyjaðr þýjar *tristes ancillæ*, ÍIS. 1, 3; *vide faglglýjaðr.*

FAGNA (-aða, -at), *v. a.*, *lætari, gaudere (cf. seginn, a fá), cum gaudio accipere, c. dat.*, fagna áttleifð hæreditaleit (regnum hæreditarium) cum gaudio capessere, Mg. 1, 40; *f. lönnum sem mönnum regnum civesque cum gaudio recipere*, Mg. 10, 1; *f. líli e-s, gaudere de vita, salute, incolumitate alicujus*, Mg. 10, 2; *bragningr fagnar sigri rex victoria triumphat*, Si. 11, 2; *fögnumum dáð slíki re tam fortiter gesta lætati sumus*, SE. I 236, 1; fagna (F. IX falla) fylkis tign majestatem regiam gratari, Ha. 25, 4; *f. rekka dreyra, hominum sanguine lætari, stragem hominum edere, pugnare*, F. IV 12; *vargr fagnaði tafni*, Krm. 9; *f. sielu felicitate frui*, Gd. 20; *absol. gaudio frui, lætari*, Merl. 1, 52; *fagnandi maðr lætus*, Hugsm. 23, 3. — β) *advenientem cum gaudio excipere: fagnaði konnum*, Am. 44; *c. accus.*, Gd. 76, *ubi sic: Heilög, fagnaðu hirði sælan, | Hóla*

kirkja, fegra sólu, | veittan þær af valdi drottins | víst Guðmund, á hverri stundu; *it. de adblandientibus canibus: lundar fagna canes advenientem blando latratu salutant*, Fjölsn. 45. — γ) *celebrare, festum agere: f. Ólafs messu*, Mg. 11, 2; *absol., convivium agitare, apparare*, Hg. 16. — δ) *experiri, sentire (id. qu. fā, capere, percipere): látum ýmsu illu Agnars bana fagna*, FR. I 350, 3. — ε) *part.*, fagnandi, *m.*, *qui lætatur, fagnendr jötuns sagna auro gaudentes, viri*, F. II 249, 2.

FAGNADR, *m.*, *gaudium (fagna): f. var þá yfrinn bragna tunc homines vehementer gavisi sunt*, Gd. 27; *fagnað myrknar gaudium obscuratur*, Gd. 78; *andar f. gaudium spirituale*, Gd. 79, *v. andar gleði; festum fagnaði, inter plurimas delicias, legendum putant* Og. 12 *pro flectr fagnaði. Fagnadarlaus, gaudii expers, miser, it. homo scleratus (ut F. XI 445), f. niðr í þel, animo sclerato, malevolo, homo scleratissimus (vide munadlaus), Skáldh.* 3, 41. *Vide fögnadr.*

FAGR, *adj. lucidus, splendidus, pulcher: gen. plur. fagra*, Merl. 1, 19, Hamh. 3 (*ut gen. s. fem. fagrar*, Gretl. 13, F. II 187, *dat. s. fem. fagri*, F. VIII 236); *comp. fægri, superl. fægrr*. Fagrt hlýrtúngl, *splendens luna proræ, clipeus splendidus, politus*, SE. I 424 6; *fagr hjartleygr Rinar aurum splendidum*, Ód. 1; *fögr sverð*, F. VII 93, 2 (*fögur*, Si. 11, 2); *fögr járn tela corusea*, F. VII 14 var.; *salr sólu fægri ædes sole clarior*, Vsp. 57; *fögr tún fulgida domicilia*, Hamh. 3. *Metaph.*, fægrr at lifa, *vita pulcherrima, jucundissima, Hævam. 55; biðja fagrt, speciose, blande petere aliquid*, Am. 36; *heita fögru, splendide polliceri, splendida promissa dare, maria montesque polliceri*, Eg. 88, Mg. 24, Hævam. 132; *mæla fagrt blande loqui*, Hævam. 92; *mæla fægrr splendidissime loqui*, Hævam. 91; *f. vinr röðuls tigga, illustris Dei amicus, de Ol. Sancto*, G. 9; *fögr trú, sincera fides, casta religio*, Ha. 43, *vide einsætt. In compositis: barnfagr, brennfagr, böllfagr, gángfagr, grátfagr, hamfagr, handfagr, hárfagr, hoppfagr, litfagr, lostfagr, munnfagr, sjónfagr, skarafagr, skarfagr, skautfagr.*

FAGRAHVEL, *n.*, *sol, (orbis fulgidus, globus splendidus, fagr, hvel)*, Alm. 17, SE. I 472. 593.

FAGRARÆFR, *n.*, *cælum, (splendidum laquear, fagr, ræfr)*, Alm. 13.

FAGRBLAINN, *m.*, *clipeus, (qs. splendide cæruleatus, fagr, blár)*, SE. I 572, 1.

FAGRBÚINN, *p. p. comp.*, *splendide ornatus, (fagr, búa)*, SE. I 402, 3. *pulchre restitus, de femina*, SE. I 412, 3, Am. 29, Fbr. 25, 2; *fagrbúinn flautst naves splendide ornata*, F. VII 16.

FAGRBYGG, *n.*, *hordeum splendidum, (fagr, bygg), messis splendida: f. Fróða, splendida messis Froðii, aurum, Ód. 25 (cf. SE. I 376). Forte hinc fagrbygg Yggjar, Odinis splendida seges, jactus splendidorum telorum, pugna*, Sturl. 9. 45, 2, *hoc ordine, öld seggja eggjar Yggjar fagrbyggja (malin fagrbyggja,*

gen. plur.), *homines ad pugnam faciendam hortantur, pugnas concitare conantur.*

FAGRBYRÐR, *f.*, *onus splendidum*, (fagr, byrðr): *f. Grana, onus splendidum Granii, aurum, SE. I 400, 3.*

FAGRDRASIL, *m.*, *equus splendidus*, (fagr, drasil): *f. lögstíga, splendidus maris equus, navis splendida, SE. I 632, 1.*

FAGDRIFINN, *p. p. comp.*, *pulcre adspersus, conspersus*, (fagr, drifa): *lauks ghesidýr, fagrdrifin steini, splendida naves, pulcro colore pictæ, Hh. 34, 2.*

FAGRGIM, *n.*, *ignis splendidus*, (fagr, gim): *f. hreggranns, splendidus cæli ignis, sol, harri hr. fagrmins, rex solis, deus, Lv. 2, ubi sic: Fyrr kved ek frægjan harra | fagrmins þann er ræðr himni | háss at hróðri þessum | hreggranns en kyn seggja, i. e. ek kved frægjan harra háss hreggranns fagrmins, þann er ræðr himni, fyrr at þessum hróðri, en kyn seggja.*

FAGRGLÓA, *adj. indecl.*, *splendide nitens*, (fagr, glóa), *epith. formosæ mulieris, Alem. 5.*

FAGRGOTI, *m.*, *equus splendidus*, (fagr, goti): *f. hlýrs, splendidus proræ equus, navis splendida, Scerr. 63, 2.*

FAGRLA, *adv.*, *pulcre, splendide, contr. pro fagrliga*: *f. gyltr, nitide inauratus, de pertica vexilli, ÖH. 224.*

FAGRLEITR, *adj.*, *pulcra facie, pulcris facie laceramentis*, (fagr, leittr), *epith. mulieris, GS. 33, Sturl. 9, 19, 1.*

FAGRLIGR, *adj.*, *splendidus, fulgens*, (fagr, term. ligr): *flet fagrlig, flóð í gulli, lecti fulgentes, Vegtk. 11, Skl. VI 185; hinc deslexum farligr, falligr, pulcher, splendidus.*

FAGRLIMI, *m.*, *silva, (qs. pulcre brachiatum, ramis frondosis fulgens, fagr, limar), Alem. 29.*

FAGRLOG, *n.*, *lumen splendens* (fagr, log): *f. gjálfrs, fulgens lumen maris, aurum, fríðr (freyja) gjálfrs fagrlogs femina, Grett. 90, 1.*

FAGRMJÖL, *n.*, *farina splendida*, (fagr, mjöl): *f. Fenju, Fenjá splendida farina, aurum, dis F. fagrmjöls, dea auri, femina, Nj. 78, 1 (cf. SE. I 376).*

FAGRRAUÐR, *adj.*, *nitide rutilus*, (fagr, rauðr): *f. hani, Vsp. 38.*

FAGRREGN, *n.*, *pluvia splendida*, (fagr, regn): *f. hvarma, splendida palpebrarum pluvia, splendentis lacrimæ, fagrregnu Mardallar hvarma, lacrimæ Mardallæ (Freyæ), aurum, SE. I 654, 1.*

FAGRRENDADR, *adj.*, *pulcro circulo ornatus* (fagr, rendadr), *de clipeo, Fsk. 5, 4.*

FAGRSILI, *m.*, *circulus splendidus, viniculum splendidum*, (fagr, sili): *f. rás, terræ splendidus circulus, serpens, Merl. 2, 21.*

FAGRSKAPADR, *p. p. comp.*, *pulcra specie, forma splendida, de sole et luna*, (fagr, skapa), *Merl. 1, 58.*

FAGRSKJALDAÐR, *p. p. comp.*, *splendido clipeo ornatus*, (fagr, skjalda), *SE. I 644, 3.*

FAGRSKYÐR, *adj.*, *pulcre politus, de lapide* (fagr, skyðr), *Gd. 43.*

FAGRSLEGINN, *p. p. comp.*, *pulcre su-*

bricatus (fagr, sleginn a slá), *de securi, Sturl. 1, 15, 1.*

FAGRSTRYKKVINN, *p. p. comp.*, *pulcro colore illitus, pulcre coloratus*, (fagr, strykkvinn = strokinu, a strykkva). *epith. navis: f. ata marr navis splendido colore picta, Isl. II 351, 2.*

FAGRTJALÐ, *n.*, *pulcrum, splendidum tentorium*, (fagr, tjald): *f. fróns, pulcrum terræ tabernaculum, cælum, fagrtjalda frónspennir, pulcra terræ tentoria (cælos) expandens, deus, Has. 44, vide locum sub voce dúnmeiðr.*

FAGRVARINN (fagrvariðr), *p. p. comp.*, *pulcre ornatus, amictus*, (fagr, verja), *Völk. 37.*

FAGRVAXINN, *p. p. comp.*, *corporis membrorumque concinna structura præditus, pulcra membrorum proportionē*, (fagr, vaxa); *epith. venustæ semine, Band. 6.*

FAGRVITL, *m.*, *ignis splendidus: f. mundar aurum, Ag.*

FAHRÓÐIGR, *adj.*, *parum laudatus, parva cum gloria, inglorius*, (fár, hróðigr), *var. lect. F. XI 141.*

FAINN (*part. pass. v. fá, pingere*), *splendidus, pictus, colore aliquo obductus, cf. fáinn, gunnfáni; in compos., eggfáinn, gullfáinn, miðfáinn; grónfáinn colore viridi, GdM. III 330, et not. 12. — 2) nanus (qs. pictor), SE. II 470. 553.*

FÁK, *1. s. præ. ind. act. v. fá, cum pron. ek, pingo, literis noto, Hávam. 160.*

FÁKHLADANDI, *m.*, *equum onerans*, (fákr, hláða): *húfs f., onerans navem (húfs fákr), vir, F. II 316, 1.*

FÁKNISTANDI, *m.*, *equum alens, pascens*, (fákr, nista): *flagðs f., equum gigantidis (flagðs fákr), lupum pascens, saturans, vir, Gr. 8, ubi sic lego: Fljótr var flagðs at veita | fáknistanda kristnum | aud. .... | ættingi Gyðinga, i. e. ættingi Gyðinga (homo Judæus) var fljótr at veita aud kristnum flagðs fáknistanda.*

FÁKR, *m.*, *equus, SE. I 480, 2. II 172, 1, Korm. 9, ÖH. 70, 4, AR. I 305, 1 (Dan. Fag, equus, qui unum tantum testiculum habet; in prosa, Sturl. 1, 21); f. haka (piratæ), navis, SE. I 686, 2. — vika (sinuum), id., Ha. 195; f. gríðar, trölls, equus gigantidis, lupus, Mc. 3, 2, Hh. 85. In compositis: hlunnfákr, hniðfákr, lögfákr, ráfákr, verfákr.*

FÁKRENNANDI, *m.*, *vide fönn.*

FÁLA, *f.*, *femina gigas, oreas, lamia, SE. I 552, 2, H. kat. 13. 16; fála gængr grassatio gigantidum, Selk. 20; fálu blakkr, equus gigantidis, lupus, sæðir fálu blakks, saturans lupum, præliator, vir, Sturl. 5, 5, 1; fálu hestr, id., Krm. 8; bræðendr fálu hests, lupo prædam dantes, præliatores, viri, RS. 24; fálu sóti lupus, Ód. 24; fjörus fála, gigantis galeæ, securis, F. I 181, 1. — 2) securis, SE. I 569, 1, Sturl. 1, 15, 1. Vide eisurfála, tvífála.*

FÁLDA, *f.*, *velamen capitis muliebre, linteam capiti velando, peplus, id. qu. faldr, SE. II 494. Frigg fornnrar földu, dea eustiti pepli, anus vetula, Korm. 26, 2; haldir*

földu, *peplum tenens, servans, possidens, femina*, Korm. 22, 3. — 2) *terminatio fig., caput pannu velata, in compos.*, aldinfalda, sveipinfalda.

FALDA (-aða, -at), *v. a.*, *caput linteo redimere*: sólgrund Siggejar linda — sjaldan hefir um faldat — jafnhítt *femina caput raro tam alte redimiri*, sic membr. Eb. 28, 2, *quo loco in textu est faldit. Eadem forma* (hefir faldat), GhM. II 334. not. Hæc forma verbi, *quæ hodie sola in usu est, apud Veteres est rarissima. Ad eam pertinet compos.* hvít-faldaðr.

FALDA (feld; felt; faldit), *v. a.*, *caput linteo redimire*; *impf. indic. etiam fuisse videtur feld et fell, cf. Eg. p. 382, not. i, sed Ha. 236, 3 et F. IX 521, 3 prave scribitur fell þor fell (i. e. felt): imperf. conj. felda, Orkn. 75, 2. Conjugatur hoc verbum eodem prorsus modo atque verbum halda (held, helt et hell, haldit); hodie tantum in usu est falda (-aða, -at). Mæsoğ., faldan, imperf. faifald. — Nj. 130 verbum faldæponitur per vefja, circumplicare, obvolvare. Falda blá, caput atro (linteo) redimire, signum luctus, Ísl. I 351, 1; aldr hef ek frétt þat, er allar framstalls konur feldi húfuðúkkum semper audiui omnes matronas honoratiores caput redimire linteolis solitas esse, Orkn. 75, 2. Etsi autem hoc verbum speciatim usurpetur de ornatu muliebri, tamen ad viros quoque transfertur, in metaphoris, v. c. falda hjálmi, caput galea velare, i. e. galeam capite gestare, Fsk. 76, 5; Hird Ólafs vann harða | hird in svá varðk biða | peitneskum félt ek páska | pálmunnudag hjálmi, i. e. hird Ólafs vann harða hird pálmunnudag: ek félt peitneskum hjálmi, in svá varðk biða páska; *quæ semistropa citatur et vertitur in Eg. p. 384; falda huldar hetti, pileo dissimulationis caput tegere, i. e. ignotum esse aliis, Fbr. 33, 3; gott er þat, at huldar hetti hefir faldit smidr stefja, quo loco GhM. II 344 not. habet faldat; Fenris nipt (Hela) fell feigum hausi fylkis dólga (o: með) heiptar blóði, capita hostium sanguine obnupsit, i. e. leto dedit, Ha. 236, 3, ubi recte S. Thorlacius, minus recte Hkr. T. VI; falda jörð blóði e-s, terram sanguine alicujus velare, est hominem letaliter vulneratum sternere, Eg. 60, 1: Borðs niðjar félt ek beðju | blóði Hadds ok Fróða, uxorem Odinis (i. e. Telhurem) velavi sanguine Haddi ac Fródii. Falda rauðu, caput rubro velare, letali ictu vulneratum cadere, *prælio occumbere*: er segðauðigr Sleitu-Helgi félt rauðu, quo loco Sleitu-Helgius criminibus abundans rubro velavit caput (suum), i. e. cecidit, Ísl. I 166, 2, citatum et explicatum in Eg. p. 384; Eiríks hird felt rauðu, ádr jarls ráð yrði fyrir hjarli, i. e. satellites Eiríki ceciderunt, antequam imperio terræ ipse dynasta potiretur (Eiríks dynasta, nisi multis suorum amissis, principatum Norvegiæ obtinere non potuit), Od. 19; láta e-n falda rauðu, facere, ut quis caput (suum) rubro vellet, letaliter aliquem vulnerare, Ísl. II 338: nema lýbrautar látir | láðs valdandi falda | lýðr nemi**

ljóð sem kváðum | laudrhysr boða rauðu, i. e. nema (þú), lýbrantar láðs valdaudi, látir laudr-hysr boða falda rauðu; lýðr nemi ljóð, sem kváðum! nisi tu, auri possessor, facias, ut oblatores ignis marini (homines, adversarii) caput suum rubro velent (*prælio occumbant*); kenna e-m at falda rauðu, docere vel cogere aliquem caput rubro velare, i. e. aliquem leto dare, SE. I 676, 3. (Ha. 74). Part. pass., faldinn redimittus, caput tectus vel obvolutus: hjálmi faldinn galea tectus. Hund. I. 44, Nj. 79, Eb. 19, 8, ÓT. 20, 3; faldinn hólmfjötr hjálmi, galea terrificæ tectus, terrore aliis incutiens, ÓT. 26, 1, SE. I 620, 2. Vide composita: eldfaldinn, haggaldinn, hjálmfaldinn, járnfaldinn, ógnfaldinn.

FALDR, *term.*, *dericata a falda vel fella, plicare, vide háfaldr, margfaldr, einfaldr, ferfaldr.*

FALDR, *m.*, *linteum velando capiti* (vide húfuðúkr, motr), *calyptra*, Rm. 26; falda fold, *deæ calyptrarum, femina*, Eb. 40, 2; f. orustu, Óðius, valmeyja, herkonunga, galea, SE. I 420. Snáks faldr, *calyptra serpentis* (Fofneris), *galea terrificæ* (ægishjálmur, Ægis): geðsnjallr foldvörðr berr snáks fald of skarar fjalli, *animosus princeps capite gerit galeam terrificam, i. e. aliis terrore incutit*, SE. I 454, 2; faldr hólmreiðar, *id.*, gánga und h. faldi, *procedere, galea terrificæ tectum, eodem sensu*, Ha. 69, 2. Vide faldruðr.

FALDRUÐR, *m.*, *lucus (arbor) calyptræ*, (faldr, ruðr): faldruðr Hamdis, *lucus galeæ* (ab Hamdis faldr, *calyptra Hamderis, galea*), *pugnator, vir*, Jd. 13.

FALHÓFNIR, *m.*, *unus ex undecim equis Asarum*, Grm. 30, SE. I 70. 482, 1.

FALL, *n.*, *casus*, (falla), *impetus*: breka f. *impetus undæ*, SE. I 694, 1; rastar f. *impetus vorticis*, SE. I 296, 3; *casus*: hljóta fall til vallar, *id. qu. falla at velli, in prælio cadere*, Hh. 85; fall flotna, *casus, cædes, interitus virorum*, SE. I 374, 2; bragna f., *id.*, beinir bragna falls, *auctor cædis virorum, pugnator*, SE. I 450, 2; valda falli e-s, *auctorem esse cædis, cædem patrare, interficere aliquem*. ÓH. 57; frænda f., *mors consanguineorum*, Sonart. 10; vann fall fólk-stara cðidit stragem in gratiam aquilæ, Sæ. 5, 5. Vide composita: áfall, bakfall, blóðfall, forfall, grunnföll, herfall, mannfall, niðrfall, valfall, fúðurfall. — 2) *id. qu. háttaföll, aberratio a certa metri specie et in aliam transgressio*: þula verðr at drápu | með Dönum verri; | föll eru fjórtán, | en faung tíu, Snegl.

FALLA (fell; féll, *ut. felt*, Hund. 2, 43, Dan. faldt; fallit), *cadere, labi; decidere. de rore, Vsp. 17; de catarracta, falla forsar defluunt, Vsp. 52; ruere, de fluctu, hrannir fellu fluctus ceciderunt, F. II 259, 2; fallandi bára fluctus cadens, Hávam. 86; fluere, de amne, Vsp. 33, Grm. 28; de unda, hrönn fell i kné mönnum unda in sinum nautarum irruerat, Selk. 18; cadere, occumbere (prælio), Hávam. 165, Am. 77; aquis perire, submergi, Korm. 26, 1. — 3) dómr féll svá ea sententia lata est, Gd. 54. — 4) gauts gjálfr*

fellr mēr á góma *carmen mihi ore exedit* (ut verdr á munni), *Orkn.* 79, 5; mēr fellr hugr til hringa *animus mihi ad annulos inclinatur*, *Volsap.*; fellumz hálfauðvæn dímíðia spes commodorum mihi intercedit, *ÓT.* 17; falla i þaðm kouu in amplexus ruere, *F. XI* 141. — 8) fallaz, *id. qu.* falla: opt sitjanda sögur um fallaz sape sedenti narrationes deficiunt (*abruptuntur*), *Hamh.* 10; féllskat saðr sviðri, *aequitas non defecit cordatam illam mulierem*, i. e. *hospitalitatis officia non neglexit*, *Am.* 6; láta fallaz, sternere se, prosternere se: þær láta fallaz fast, eæ (*undæ*) magna vi incumbunt, *FR.* I 479, 3. — 9) *part. pass.*, fallinn *caducus*; fallinn at frændum *cognatis orbatus*, *Ílh.* 4, eide eggfallinn, valfallinn. — 10) falla vel, bene exire, prospere cadere, bonum eventum habere, *Sturl.* 4, 46, 1; ekki vel fallinn, minus probatus, minus acceptus, inuisus, *Skáldh.* 3, 44; opp. vel fallinn, *gratiosus*, *acceptus*, probatus, *pros. F. XI* 422. — 11) *cum praepositione*: f. i frá de loco suo cadere, *Grm.* 38; f. fram procumbere, falla fram við árar remis incumbere, *FR.* II 81, 2; falla fram fyrir e-m, *id. qu.* falla fyrir e-m, cadere, occidere ab aliquo: féll fyrir fræða epilli framinn Þórarinn rammi robustus ille *Th. a poeta (me) prostratus occubuit*, *Korm.* 16, 1; inn, dropar falla inn um ljóra impliunt per fenestras, *Vsp.* 34; of, falla of = falla yfir, yfirfalla, invadere aliquem: boðar elda vers féllu of afarmenni auri præbiteres oppresserunt virum præpotentem, *Ha.* 241, 2; glygg féll of (um) tyggja tempestas ingruit, *Ílh.* 18 (*F. VI* 173); undir: jörð fellr undir Ellu uíð in potestatem venit, *Eg.* 55, 5; upp: de jactu talorum, öll kveðr upp at félli áss ok dauss ajunt homines, unionem et binionem cecidisse, *exiisse*, *Sturl.* 4, 46, 1, *it. absol.*, at þú, Fjölfnir, falla látir, þat er ek kasta kann, ut tu, *F. (Odin)*, evenire facias jactum, quem jacere potuero (*felicissimum*), *Lex. Mythol.* p. 646; út, recedere ab loco, de æstu maris: en þá er hrannir taka falla út um sker ubi vero fluctus incipiunt ab litore per scopulos recedere, *Íltid.* 15.

FALLGERÐR, *f.*, dea calyptæ, femina, pro faldgerðr, (*faldr*, Gerðr), *Korm.* 3, 1, quando sequi. svarra este appositum; vel 2) fallgerð, *f.*, compositio calyptæ, actus calyptæ rite componendi, adornandi, accommodandi, (*faldr*, gerð, certa ratio, modus); tum jungenda fallgerðar svarri femina ornatus studiosa.

FALLHADD, *Eg.* 83, 2, *sec. G. Magn.*, pro faldhaddadr, vel haddfaldadr, galeatus (*haddr*, faldr; v. faldar), *epith.* Odinis, qui hjálmberi, galeæ gestor, appellatur: fallhaddr stalla vinnr, galeatus pulvinarium amicus, *Odin*.

FALLHEYGJADR, *m.*, cædem patrans, cædium auctor, (*fall*, heygjadr), vir homicidiis adstrictus: f. fleinaþollr præliator patratibus cædibus celebrer, *GS.* 20.

FALLINN, *perf. part. v.* falla, qui cecidit, *SE. I* 240, 3; v. falla. — 2) pro faldinn, *part. pass. v.* faldar; vide ógnfallinn.

FALLJÖTUNN, *m.*, gigas prostratus, (*fall*, jötunn, *vel id. qu.* fallinn jötunn), de intersecto gigante Geirrodo: bekkrekkr falljötuns, sodales prostrati Gigantis, ceteri gigantes Geirrodo opem ferentes, *SE. I* 302, 2.

FALLR, *adj. deriv.* a falla, qui cadit, in compos. váfallr.

FALLSÓL, *f.*, pro faldsól, sol calyptæ, (*faldr*, sól), vitta aurea: f. bráavallar Fýllar (*Fullu*), *id. qu.* húfuðband Fullu, aurea Füllæ rittu, aurum, *HS.* 1, 5, *SE. I* 346, 1.

FÁLMA (-aða.-at), *v. n.*, incerto motu ferri: lét ryðskálm f. of mër, fecit telum incerto motu circa vel supra me ferri, ictum mihi incerta manu intendit, *Korm.* 23, 1; fálmar hlummr við hilmis hendr manubrium remi manibus regis tremulo motu agitur, *ÓT. Skh.* II 195, ubi al., forte rectius, jálmar, crepat. — 2) *trepidare*: höldar skyldut fálma, ne trepidanto viri, *ÓH.* 218, 3; láta geð fálma facere ut trepidet animus, abjicere animum, *HS.* 1, 2, *SE. I* 432, 2; kváðu fjandmenn yðra fálma dicebant homines, hostes tuos animum despondisse, *Mg.* 2, 2 (*F. V* 119, 3. *VI* 24, *SE. II* 498, 1). — In prosa: jötuninn fálmaði höndunum gigas manus incerto motu circumferebat, *Dropl. maj.* c. 5; jötuninn fálmaði til agnsaxinu titubante vel cæca manu cultellum vibravit, *SE. I* 170; *trepidare metu*, *F. VII* 260. 297.

FALOFRNIR, *m.*, equus, *id. qu.* fálhófnir, *SE. II* 487. 571.

FALR, *m.*, nanus, *SE. I* 68, 1; fals veig, latex nani, poesis, vena poetica, *SE. I* 240, 1. Huc quoque referri potest fals, *GS.* 33 (*NgD.* 183, 1), v: fals höll, aula, domus nani, lapis, *it. gemma v. torques*, fals hallar Fýlla, dea torquis, femina, remanente tamen difficultate circa regns rökkvi. *Olavius I. c.* refert hanc vocem ad sequi. falr.

FALB, *m.*, tubus hastilis, cui spiculum inseritur (*Ol., NgD.*); palus s. scapus hastæ, ferrum hastæ inter cuspidem et hastile, ita dictum, quod postrema ejus pars ligno hastili inseritur et eo quasi velatur, a fela (*Gloss. Nj.*). Vocem falr vide *Eg.* 53, *F. VI* 198 (*SE. I* 398), *F. IV* 278. 338. *VII* 143, *Dropl. maj.* c. 19, hann skaut frá sër spjótinu, en falriun lá i kújum honum. Videtur usurpari tam de extremo ferro hastæ, quod manubrio (hastili) inseritur, quam de cavo hastili, cui extremitas ferri immittitur, quodque eam quasi condit; sic falr, de theca s. tubulo, *FR.* III 388. 396. — 3) *pro ipsa hasta*, *SE. I* 614 1. 626, 1; hinc *Ol., NgD.* 183, fals rakkr bellicosus, *GS.* 33, ubi quoque construi possunt fals regn, pluvia hastæ, pugna, ut naddragn, hjörregn; rökkvir fals regns, qui pluviam hastæ nigrescere facit, concitator pugne, præliator, quæ sorte h. l. optima ratio est.

FALR, *adj.*, venalis. *HS.* 18, 1; láta falt, venum exponere, vendere velle, yndit láta óngir falt animus contentus nusquam venalis, *A.* 21; finna e-m e-t falt at gjöf cui diu muneri dare, *SE. I* 638, 1, quod una voce composita gjaffalt (gjöf, falr) est *F. VII*

124; kaupá falt rem venalem emere, Sturl. 4, 45, 1. In compos., ófalsr.

FALSA (-aða, -at), v. a., dolo agere, c. acc., aliquem malo dolo circumducere, decipere; f. e-n í burt af ráðum alicui conjugium dolo prohihere, Skáldh. 6. 44. In prosa Ý. 4, ÓT. 66.

FALSKR, adj., falsus, subdolos: falskir grannar homines subdoli, Skáldh. 5, 47.

FALSTR, n., Falstria, Daniæ insula, SE. II 492, F, VI 255, 2. Falstrbyggjar, m. plur., incolæ Falstriæ, F. VI 89, 2.

FAMBI, in voce fimbulfambi, cum voce Dan., Fjambe, comode confert Raskius, Gram. Isl., Holm. 1818, p. 290.

FAMÁLUGR, adj., qui pauca loquitur, parci sermonis, (fár, málugr), Grett. 17, Hugsm. 25, 4.

FÁN, acc. sing. masc. adjectivi fár, paucus, Fjölsn. 5.

FÁN, Rm. 29, ferculi genus nescio quod. Vertunt carnes ferinas, conferentes fang captura, sjófang pisculeuta; Notandum est, in Cod. Worm. scribi faan (i. e. fán, fàn), et locum haud dubie mutilum esse. Interim conferri possit Gall. faon, hinnulus, unde forsitan fán est caro cervina.

FÁNG, n., tunica, SE. II 494 cum superscripto „kyrtill“, explanationis ergo. Hinc fangs Fulla, dea tunice, mulier, Isl. II 253, 1; plur. faung: Hamdis faung, tunice Hamderis, loricæ, SE. I 600.

FÁNG, n., complexus, amplexus, (fá, capere): fang háls (gen.), complexus colli, simpl. amplexus, Korm. 24, 1, id. qu. alias hálsfang, qu. v. — 2) certamen Sk. 2, 13; eiga fang við launga, certamen habere cum gado molua, de piscatore, F. VI 385; dólga fang, certamen cum hostibus, pugna, ÓT. 120, ubi Cod. membr. E habet dólga vángs bör. Proprie est lucta, a complexu luctantium, unde metaph. in prosa, hafa fullt fang at berjaz við e-n, SE. I 190, pro quo hodie dicimus, að hafa fullt í fangi að ýc. — 3) difficultas: áirða faung eru stór við gaungur, magnæ sunt proficiscentium difficultates, molestiæ, ÓH. 92, 10. — 4) piscatura, captura, venatio: á vit fanga, piscatum, venatum, FR. II 128, 2; fúss til fódurs fanga cibi sumendi cupidus, Ag. — 5) præda, victus, cibaria, alimenta: geta gríðar sóta gólig faung opíam prædam lupo comparare, ÓH. 187, 2. — 6) vitium aliquod in versificatione, forte collisiones literarum; exemplum vide sub v. fall. — 7) vide composita, andfang, brúðfang, herfang, sæfang, versfang.

FÁNG pro vángur, campus, v. hjórfang, svanfang, veffang s. vettfang.

FÁNGA (-aða, -at), v. a., adsequi, consequi, potiri: f. geir hasta potiri, Nj. 30, 2; f. dauða mortem obire, mori, Ólafsr. 39; sic ÓH. 119 sub fin., skaða mikinn höfum vér nú fangt grave damnum passi sumus (F. IV 249, skaða m. h. vér beðit, id.).

FÁNGBODI, m., qui certamen offert, adversarius (fang, bodi): f. forns litar flotna, hostis gigantum, Thor, SE. I 370, 1.

FÁGINN, captus, Hh. 65, 6 (forte id.

qu. fenginn, finginn, a fá, vel a fanga, sic enim F. I 222, „hefði Gunnh. þá fangit mik með svikræðum“, et F. II 166, „at ek hafi þik með svikum fangit“).

FÁNGREMMI, f., vehementia, difficultas colluctationis, vehemens, difficilis colluctatio, (fang, remmi a ramr): þá er fangreinni metaz (malo matæ) við strengmara stýri, ubi incidebam in vehementem (difficilem) colluctationem cum navium rectore (gigante Scotico), Korm. 27, 1, quo loco chartæ habent fangrenno, a fangrenna, impetus v. concursus luctæ; sed lectio membr. fangremmi, si scripta fuit fangremi (fang, remi a ramr, ut gremi a gramr), facile potuit in fangreðu abire.

FÁNGSÆLL, adj., in præda agenda fortunatus, qui in prædis agendis magna fortuna utilis, (fang, sæll), id. qu. fengsæll, ÓT. 18, 4, ubi Cod. membr. E (Cod. Frisianus) habet feingsæll, it. SE. I 310, 4; fangsæl dvalnis hánga biðkvæn, Drþs. Prima significatio, in apprehendendo fortunatus, qui feliciter rei alicui manum iniecit eamque retinet (beati possidentes), occurrit in Eb. 47 (Ghm. I 766): þann veg hefir þú orðit fangsæll á fundi várum, de Björne Breidvikensi, de quo antea: þat var fangaráð Bjarnar, at hann greip upp tálguknifinn, ok greip hnefanum fast um skaptit, gekk snúðigt í móti þeim, ok er þeir funduz, greip hann annarri hendi í kápuknappana framan á brjóstinu, en annarri hendi hnefaði hann knifinn, et mox, Björn hēlt þeim tókum, sem hann hafði fengit í fyrstu.

FANGVINA, f., quæ colluctatur cum aliquo, colluctatrix, (fang, vina): f. Þórs, colluctatrix Thoris, senectus, Eg. 24, cf. SE. I 161.

FANGVINR, m., colluctor, (fang, vinr), adversarius: f. hafla, adversarius gigantis, Thor, per homonymiam quandam pro Þorbjörn, quum Björn etiam unum e nominibus Thoris sit, Grett. 50. Olavius, in NgD., p. 110, construit aðfang et vinr hafla, amicus gigantis (nebulo), quod minus placet.

FÁNÍ, m., in compos. gunnfáni, vide Gloss. Ed. Sæm. T. I, sub hac v., unde sequi. excerpto: Germ. fane, pannus laneus v. lineus; Vel. Alemann., hanchfano (hantfane), mappa (handklæði), Tischfano, mappula (borðdúkr). FANKA, non reperi (ex fank = fann ek, cum a neg.): fanka ek, id., Hávam. 39, Fm. 16, ÓH. 92, 9.

FÁNN, m., serpens, SE. II 487. 570. contracte (ut videtur ex fáinn, splendidus, coruscus, part. pass. v. fá, cf. fáinn, fátt.)

FÁNNHVÍTR, adj., nixis instar candidus, (fönn, hvitr), epith. mulieris: fannhvít falda fold candida femina, Eb. 40, 2 (AA. 232).

FANNIGS, F. VI 316, 2, in var. lect. fannings, qs. a fannigr v. fanningr (fáningr?), serpens (fánn, fáinn); pro quo Hkr. fofnis; potest vero hæc vox depravata esse ex fánis v. fannnis (i. e. fáfnis).

FANNZ, ÓH. 159, 2, 3. s. impf. ind. pass. v. finna, qu. v.

FANTR, m., nebulo, Svrr. 68, opponitur

praefectis et aulicis (lendir menn, hirðmenn), et jungitur cum liris (matsveinar).

FAR, *n.*, *gressus, incessus (fara):* far fasa *incessus immodestæ mulieris*, *Grett.* 80, 1. — 2) *iter, profectio, vide offar.* — 3) *navis, navigium*, *ÖH.* 27, 2. 92, 3, *SE.* I 632, 1, *Hávam.* 157, *Anu.* 34; far eða lið, lið heitir skip, *SE.* I 252; far et fár quomodo distinguantur, *SE.* I 544. *II* 20. *In compositis: eggfar, naglfar, vinfar, vistfar.* — 4) *rectura*, *Harbl.* 52, *v. farsynjon.* — 5) *res, it. status rei, conditio; svá dæmi ek um slíkt far sic de hac re judico*, *Harbl.* 44; sic in *prosa: of it sama far eadem de re*, *Isl.* I 3; í cingu fari nulla in re, *Sturl.* 7, 62 (p. 121, not.); at fornu fari, olim, antiquitus, *ÖH.* 80, 150; *res domestica: muna yðvart far allt í sundri*, *Bk.* 2, 50, *Holm.*, non dissipabitur (pessum ibit) tota res vestra domestica; sed *Hafn.* h. l. legit í sundi, q. v.; greppa far, conditio poetarum, res, quæ ad poetas pertinet, *Fsk.* 5, 3; óðar far, res poetica, i. e. poesis, carmen (exemplum vide sub deili); sic vígafar homicidia, et pl. vígafur, *Orkn.* 380 = vígafertí; sárafar vulneratio (*Nj.*, *Orkn.* p. 394), vistarfar, mansio annua vel temporaria in domo aliqua, *Eg.* 85; veiðifar, captura, venatio, piscatio, *Sturl.* 6, 4; aldarfar v. supra.

FÁR, *n.*, *malum, periculum, noxa, perniciēs; de vehementi et periculoso morbo, þú feldir mér f. af höndum, tu dejecisti mihi perniciem corpori incumbentem, periculoso morbo (difficili partu) me liberasti*, *Og.* 8; sic *Arn.* 60: féll á hann svá ákóf sótt, at hann mátti ei annat en leggjast í rekkju, því at hann fékk varla stýrt sér, ok lá hann í þessu fári nær viku; *de peste, lue: at hon lækningar | leiti firðum | ok hon firri menn | fári sliku*, *Merl.* I, 9. *Metaph.: pestis, noxa, lues: fár randa, noxa scutorum, gladius*, *F.* I 172, 3; fár gunnar grimu, *pestis galeæ, ensis, ejus sannguðjunga, homines*, *Öd.* 15, vide *compos. gaglfar, morðfar, naddfar*. *Urðar fár fatalis perniciēs, Sturl.* 6, 15, 5, ubi consonant fár — vðar; fár *SE.* II 20 definitur latissime per nokkurskonar nauð, discrimen (*Dan. Fare*); fárs flytjandi, perniciem apportans, i. e. *regis mandatum exiliale, vel characteres depravatos, fratribus exitio futuros*, *Am.* 4; verða e-m at fári noxam alicui facere, incommodum asferre, de effectui impotentis amoris, *Korm.* 3, 1; periculum, i. e. *malum omen, oppos. heill: þat er fár níkt, ef þú fleti drepr*, *Sk.* 2, 24; *diræ, imprecatio, vel malum, imprecationibus effectum: ef ek vissá þat fár fur*, *Sk.* 2, 7; *malum reneficiis effectum: full skal signa, ok við firri sjá*, *Bk.* 1, 8; *pestifera concicia, maledicta, lesa fár um e-n*, *Hávam.* 24; *animus infestus, iracundus, ira: definitur SE.* I 544, c. 74, fár er reiði, et I 542 iuxta ponuntur reiði, fjandskapr, fár, grimð. Hugar fár acerbitas animi, *Eg.* 44, 1, ad quem locum G. Magnus: fár, proprie est periculum, meton. clades, et in specie lues animalium; ad unum translatus, iracundiam cum nocendi studio conjunctam denotat; af fári,

animo iracundo, infesto, hostili, Hávam. 153; *Og.* 10, quo loco citant e *GS. farskona í skapi, femina quoad ingenium periculosa, i. e. vehementi et impotenti ob iracundiam ingenio, furia.*

FÁR, *term. formata a verbo fá, tingere, pingere, non occurrit nisi in compositis (neque tamen in nominativo), bláfár, dreyrfár, citrfár, málfár. AS. fah, fulgidus, coruscus, Epos Bjorulvi 607.*

FÁR, *adj.*, *paucus, rarus, comp. færri, superl. flestr. Nom. sing. fár sæpe pro plurali, v. c. fár jötunn, pauci gigantes, v. haud facile quisquam ex gigantibus, Isl.* I 84; sic *absol. Krm.* 19, 24, *A.* 11, *ÖH.* 7; *gen. neutr. fáss et fás: fáss er fróðum vant parum perito (docto, sapienti) deft, Hávam.* 108; gá mjök fás, admodum pauca curare, parum circumspicere, *A.* 20. *Plur. masc. fáir pauci, Grm.* 18, 22, *Fjölsm.* 21; *contr. fár pro fáir, pauci, ÓT.* 131, 3, *pro fásar, paucæ, fár systur paucæ sorores, sec. correct., Sk.* 2, 10. *Neutr. sing. fátt, paucum, res paucæ, parum, Hávam.* 104, 105; fátt er til, nema, nulla datur conditio, nisi, vel nihil reliqui est, nisi ut, *Hh.* 43, ubi intellige fátt kosta; fátt eitt (=: skip), paucula naves, *Sie,* 6, 4, sic et in *masc. in prosa, FR.* I 173; fár einn þorði at lita undir hans brún perpauci supercilia ejus suspicere (oculos ejus inspicere) audebant. Fátt negationi inserti, syrgja fátt non tristem esse, *Skáldh.* 4, 3; leika fátt, parum ludere, ludo non indulgere, *FR.* I 481, 2; sofa fátt, parum dormire, quiete non frui, *ÖH.* 92, 14, vide *compos. allfátt, svefnfátt, dagfátt (F. XI 142); in compositis abit in fá, v. c. fádýr, fáglyjadr etc. Superl. flestr, pro plur., er flestan (=: mann) varir quod paucissimi opinantur, Fjölsm.* 21; sem flest quam paucissimi, *Vigagl.* 23, 1; it fæsta, cum numeralibus, ad minimum, sjöttigir, flimm it f., ad minimum septuaginta, quinque, *Hh.* 65, 5, *RS.* 7; flest, negat., sez flest at hlá minime de vita sua sollicitus est, *H. hat.* 11; spóðumz flest minime nobis pepercimus, *ÖH.* 92, 10. *In compositis: hringfár, ófár.*

FARA in *compos., blóðfara, dynfara, lognfara.*

FARA, *f.*, *amnis, SE.* I 576, 2.

FARA (*fer, fôr, fari*), *v. n.*, *ire, proficisci, iter facere, it. expeditionem suscipere, ut fara heiman domo in expeditionem proficisci, F. XI 186, 1; fara tirarfor gloriozam expeditionem suscipere, F. XI 138, 3; ponitur cum accus., subintellecta præpos. um, v. c. fara Holland brandi, fara cýlond brandi, i. e. f. um H. með brandi, Halandiam, insulas armata manu obire, bello vastare, Mb.* 3, 11, 1; f. Upplönd bröndum, id., *Ha.* 104; additur præpos. um, Mg. 25, 2, fara eldi um óþjóð barbaros incendiis vastare; simili ratione in *prosa dicitur, at fara eldi um landnám Eb.* 4, *Isl.* I 276. Sic f. stóran sjá turgidum mare percurrere, *ÖH.* 27, 2; f. víðan völl per latum campum ire, *Eg.* 67, 5; þau Högni fóru sína sæving, illa et H cubile suum adibant, cubitum iverunt

Am. 10, ubi subint. præpos. i. — β) *movere* se, ferri, labi, volvi; reidar fara með himnum rhedæ per cælos feruntur, Söll. 74; sem fari kelli ut si baculus teres (cylindrus) volvatur, Nj. 126; kjöll ferr austan navigium ab oriente labitur, Vsp. 45; de hieme et æstate labentibus, ár of bæði þau | skulu ey fara, Vafþr. 27. Meton. de gloria: vitt för Völsúngs heiti nomen (fama) regis late divulgatum est, F. VI 422; fara dauða orði. decedere, mori, Ý. 21; dýrd ferr hátt. gloria sublimis it, i. e. summis laudibus effertur, celebratur, Mk. 12, vide sub dýrnenninn, cf. at gánga hátt. — γ) fara verka, fara máli, carmine, oratione persequi, G. 8, ÖH. 13, 1, elliptica locutio est, orla a phrasi vulgari fara mörgum orðum um e-t de re aliqua multis verbis disserere (Orkn. p. 206). — 2) active, a) cum dativo, perdere, interimere, e medio tollere: fara sjálfri fjörvi sínu mortem sibi ipse consciscere, Ý. 44, 2; f. fjörvi e-s interficere aliquem, Fm. 5; nú hefir þú Fáfni um farit nunc F. e medio sustulisti, Fm. 23; farit hafði hann allri ætt Geirmámis totam familiam exstirpaverat, Hund. 1, 14; knegut oss fálur fara non possunt nos perdere, H. hat. 13, adde SE. I 302, 2, ubi tamen jungi possunt fara gjörva, absol., magnopere grassari; láta farit öndu, fjörvi e-s, animam, vitam alicujus perdere, aliquem e medio tollere, Bk. 1, 25, Söll. 22; nú tel ek fjörvi farit þínu de vita tua actum esse censeo, FR. I 426; veðr þá þínu fjörvi um farit, tum vita tibi interimitur, tum de vita tua actum erit, Lokagl. 58; menn, er mjök höfðu húngri farit hörund. homines, qui corpus jejunio perdiderant (macerarant), Söll. 71; maðr, sá er afskurðr hafði farit orða hlýru, vir, cujus linguam abscisio perdidit, i. e. cui lingua præsecta fuerat, G. 26. Pass., faraz, interire, perire: þjóð försk i móðu homines in fluvio perierunt, Hk. 88, 1; vangleði fersk, tristitia perit, decedit, Korm. 12, 6. — β) active pro láta fara v. láta koma, facere ut quis eat v. veniat, cum dat. rei, hinc försk, pro för sér objective: allvaldr försk undir gunnhörga slög, i. e. för sér undir g., subjecit se clipeorum ictibus, 3: pugnæ se objecit, F. I 30 (Hg. 10. sec. membr. E); reflexive, försk hamri i hægri hönd, i. e. för hamri i h. h. sér, inseruit malleum dextræ suæ (pro, malleum dextra arripuit), SE. I 256, 1; forte et hinc explicari possit phrasis supra allata, fara eldi um óþjóð, et fara eldi um landnám, cui prope accedit at koma eldi á land, Vigagl. 26. — b) cum accus., assequi, consequi præcedentem vel fugientem, Vafþr. 46. 47, SE. I 204, 2; H. hat. 13 ambiguum est, vide supra 2, a. Sic haud raro in prosa at fara e-n id. qn. at ná e-m: hann gat farit þá út frá Svelgsá assequi eos (fugientes) potuit, Eb. 35, F. XI 377, var. 3, farit þá idem prorsus est ac náð þeim, quod receptum in textum est. Gullþ. msc., Þórir varð skjótastr, hann gat farit fjóra menn af liði Steinólfs, ok drap þá alla, et mox, sá þeir þrjá menn ríða frá Bæ.... Þórir keyrir þegar hestinn

sporum... hann gat farit þá hjá Steinólfsdal. — 3) cum præpositionibus, a) á: f. á bekk, scammum adire, conscendere, Vafþr. 19; grjótt för fast. á fylking saza cum impetu irruerunt in aciem, Mg. 31, 10; tákn ferr hvert á annat, miracula se invicem excipiunt, continuo, sine intermissione patrantur, G. 43; sic et Selk. 21: þvát verk sem drótt dýrkar | dádvaldanda aldar, vide sub dádvaldandi. — b) at: f. at e-m, vulgo, aggredi, invadere aliquem, ferr særøka at knerri pelagus effervescens navem invadit, F. II 17, 1; it., adire aliquem: fóra ek at þér í Garða Gardos ad te profectus non sum, Mg. 10, 1, ubi at þér idem talei ac til þin; sic farið er at meyju itur ad virginem, Merl. 1, 9; sed, fara at fuglum aves venatum ire, Orkn. 96, 1. — c) fyrir: f. fyrir, præcedere, cum dat., i. cedere alicui, gradum referre, Eg. 67, 5; it. perdere, interimere, de medio tollere, ut fyrirfara e-m, fyrirkoma e-m: eldis brúðir fara mörgum fyrir sponæ Eldris (undæ) multos opprimunt, FR. I 478, 2. — d) fram: fara e-u fram, sequi institutum aliquod: Fsk. 37, 1: varðat freyr sá er færi | fólkskiðs né man síðan | því bregðr öld við aðra | jarls ríki fram slíku, i. e. varðat sá fólkskiðs Freyr, né man síðan (verða), er færi fram slíku jarls ríki, non exstitit, nec postea existet, ullus bellator (vir), qui tantam dynastæ potestatem usurparet, 3: non fuit, nec erit, ullus dynasta, qui potestate tantum valeret. — e) í: f. í vörn, brynju, induere arma, lorica, Mg. 17, 1, Ghe. 16; f. í faðm móður conferre se in sinum matris, Am. 73; f. í sess, sedem adire, occupare, Vafþr. 9. — f) með: f. með e-t, manibus aliquid tractare, tenere, gestare, sic för með Gríðar vól baculo Gríðar inter gradiendum nitebatur, SE. I 296, 2; för með fjörnís fálu, securim manu gestavit, tractavit, ad cædendum vibravit, F. I 181; för Hroptr með Gúngni Ódin Gungnere (pro telo) utebatur, SE. I 242, 2. — g) meðal: f. á meðal, intercedere, intervenire, Vsp. 24. — h) saman: f. saman, in arcum contrahi, corripere (terrore aliquo incedente, ut Dan. fare sammen af Skræk): för en forna fold öll saman, Hým. 24. — i) um: f. um fjall montem transire, Hávam. 3; hennar hvítar hendr fóru um þessar gervar ejus candidæ manus ista tegimenta pertractant (has vestes confecerunt), FR. I 248, 1. — k) úr: f. úr brynju lorica se exuere, Hg. 30, 1. — l) við: fara þannveg við e-n, ita agere cum aliquo, hoc modo se gerere erga aliquem: hve við mik fóru quomodo mecum egerint, Bk. 2, 54; fátt er fullilla farit við gram slíkan pauca satis male aguntur cum tali rege, Am. 82. — m) yfir: f. yfir, superferri, superlabi; de vento, vindr, svá at ferr vág yfir. ventus, qui spirat super mare, Vafþr. 36; de luna, máni, svá at ferr menn yfir, luna, quæ homines superlabitur, Vafþr. 22; de die, dagr. sá er ferr drótt yfir, dies, qui super homines labitur, Vafþr. 24. — 4) cum infinitivo: ire, accedere, aggredi ad aliquid faciendum; Óðinn ferr við úlf vega O. pugnam init cum lupo, Vsp. 48; þeir fara

við vitni at vega contra lupum pugnatum eunt, Grm. 23; er haun dōma ferr, er þeir dōma fara, quum jus dictum it, quum habitum conventum eunt, Grm. 29. 30; fara sēr at spilla abire semel intersectum, Am. 107; fōr leggja and sīk Jōrsali sibi subjectum irit, Hk. 12, 1; kennir krapts fōr keykja sitt lik með ūnd til graptar Christus corpus suum in sepulcro animavit (in vitam revocavit), Lb. 23. — β) cum part. act., fōr rifandi bōðvar ský íbat dirumpens clipeos, Hk. 233; Njōð fōr leitanda at fæðu cibum querebat, Ag. — 5) cum adverbio, cadere, evenire, it. hoc vel illo modo comparatum esse: fari, sem ek fur mælik. eveniat, uti ego adprecor! Am. 32; svā fara ráð röglinn þrjóti, ita se dat ratio homini, i. e. talis est hujus hominis (c: Thordi) agendi ratio, Korm. 13, 1; far vel eale, FR. I 442, 1. — 6) interdum explicari potest per vera, esse, subjecta tamen eundi notione: lōtt er lauss at fara lere (facile) est vacuo ire, Söll. 37, proverbium a viatoribus sumtum; laðar þarfi hest ek lengi farit hospitalitatis indigens diu vagatus fui, Vafpr. 8; því forum ver aprir ideo tristes incedimus, F. VI 237; fiera ek andvigr Ægis mani, adgrederer pugnando par filias Oceani, i. e. filias Oceani facili negotio superare possem, Sonart. 8; fara duldr, ignarum ambulare, i. e. ignarum esse, SE. II 124, 2; it. esse, versari, constitutum esse aliquo loco, quo sensu vera farinn usurpatur: þótt hann sē flrr farinn etsi ille (bonus amicus) loco remoto (procul) habitet, Hávam. 34; þar er varnendr gōða voru farnir quo loco defensores deorum versabantur, SE. I 308, 2; ita quoque capi posset, Og. 27, var ek enn farin e-u sinni til G., aliquando, uti sapius, apud G. versabar; sed h. l. necessarium non est.

FARALD, n., res, quæ multis accidit; nallum, incommodum, ad multos pertinens: ekki varat forðum farald ægritudo animi olim non fuit vulgaris, raro accidebat, A. 11 (F. X 208, 2); in prosa, res quæ accidit, eentum, casus, (fara): spyrja hann, með hverju faraldi hann hafði þar komit, per quos casus vel quo miraculo illuc evasisset, GhM. II 120, Fem. 2, Sturl. 9, 20. In AS. fareld est iter, id. qu. fōr, v. c. gesvīnc þās langsnmes fareldes, fatigatio (labor) longinqui itineris.

FARALDR, m., grassator, (fara), Sturl. 4, 14, 2: faraldr ek heiti, fer ek of aldar kyn, Grassator vocor, eo quod peragor humanum genus; quo loco RS. habet fārvaldr.

FARANDI, m., viator (propr. part. act. v. fara), Kjölsm. 11; SE. I 30, farandi kona, femina vagabunda, circulatrix; Orkn. p. 300, farandi menn, mercatores, negotiandi causa comneantes. — 2) ventus, (fara 3, m), SE. II 459.

FARARBRODDR, m., primum agmen, (fōr, broddr), Hund. 2, 22.

FARARTÍMI, m., iter faustum, (fōr, tími), fortunatum, Háv. Isf. 3.

FARBAUTI, m., gigas, pater Lokii, SE. I 104, (qs. navem confringens, far, bauti); Farbauta sour, mōgr, Lokius, SE. I 268. Vide FR. I 392, F. XI 146.

FÁRBJÓÐR, m., qui periculum, noxam, cladem adfert, (fár, bjóðr): f. mórðelds, noxam ensi adferens, i. e. gladio non parcens, strenuus praeliator, SE. I 346, 2; f. Skota, clade Scotos adficiens, hostis Scotorum, qui cum Scotis bella gerit, Höfn. 9.

FÁRELDING, f., fulmen periculosum, (fár, elding): f. meginára, periculosum fulmen gravium vulnere, infestus gladius, Hk. 234.

FARELFR, f., fluvius, lect. Wchart. SE. I 576 var. 13 pro saxelfr.

FÁRGJARN, adj., nocendi cupidus, (fár, gjarn), it. nozius, nocens, de igne, FR. I 474, 2; fargjörn kona, de sacerdote ethnica, FR. II 289, 2; fargjarnt höfuð, id., ibid. 556, 1; de serpente, Ag.

FÁRHUGADR, adj., animo infesto, nocendi cupido, (fárlugi), de vulpe, Merl. 1, 41; f. snauði mærolus homuncio, F. XI 141.

FÁRHUGI, m., it. fārhuqr, pl. fārhuqir, animus infensus, infestus, odium, (fár, hugi et huqr, vide hugarfár sub fūr): sendaz fārhuqi, infensis animis se invicem petere, mutuis odiis certare, Am. 85; SE. I 436, 1, videtur fārhuqi poni pro periculo: hugði, at þat böða (boga) veðr færi til fārhuqa fæðr sínum, (Hilda) putabat, id praelium patri suo periculosum fore.

FÁRI, derivatum a fara, ire, ruere, vide dynfari, guýfari, et in prosa harðfari, snarfari (Sturl. 8, 1), signif. activa; signif. pass. a farinn, obductus, circumdatus, v. ljósfari, miðfari, naglfari.

FARINN, (part. pass. v. fara obire,) obductus, circumdatus, v. steinfarinn; it. niðfariinn, sjaldfarinn, vanfarinn.

FARIT ER, ne proficiscamini, Hk. 37, pro farit-at ér (þér), 2 pl. præ. imper. act. v. fara, cum neg. at, et pron. er = þér, vos.

FARKOSTR, m., navigium, navis F. VI 319, 1, (far, kostr); f. dverga, mulsum poeticum, ars poetica, SE. I 218, addita ratione: fyrir því at sá mjóðr flutti þeim fjörlausn or skerinu. Norr., farkost, cymbula; Seec., farkost, navigium quodvis. Vide farkostr.

FARLAND, n., terra navis, (far, land), mare, farlands fasti, ignis marinus, aurum, farlands fasta týr, deus auri, vir, ÓT. 131, 2; plur. farlönd, alia forma farlund, maria (ut stundum pro stöndum), Og. 29, ubi lötum (subint. skip) Njóta farlund yfir fecimus (navem) natere per maria.

FARLI, m., nanus, SE. II 470. 553.

FARLIGR, adj., id. qu. hodiernum falligr, (ut felligr = ferligr), contr. ex fagrligr (Fær. p. 138), pulcher: farlig sæving pulcrum tegumentum, ÓT. 43, 3; farlikt eiki pulcra navis, F. VI 196, 2.

FÁRLUNÐADR, adj., infesto, hostili animo, (fár, lundadr), Lb. 16, ubi sic: Nisti ferd i frosti | färlunduð við tré sáran (vara hann verðugr þisla) várn græðara färlum.

FARMA (-aða, -at), v. a., id. qu. ferma, onerare (farmr): f. arm, brachia onerare, amplecti brachiis, Vigl. 17, 6.

FARMAGNUÐR, m., augens iter, (far, magnuðr), longinquum iter suscipiens, Ódin,

ob institutum celebre iter ad montes Hniticos, item longas ad orbem perlustrandum susceptas peregrinationes, SE. I 242, 4.

FARMAGUD, n., id. qu. farmatýr, Óðin, (farmr, guð), SE. I 84.

FARMATÝR, m., deus onerum, onera ferens, (farmr, Týr), Óðin, ob adrectum mulsum poeticum (quod ideo farmur Óðins, onus Óðinis dicitur), Grm. 46, SE. I 86. 230. II 160, 1; svanr farmatýs, cygnus Óðinis, corvus, HS. 6, 1, SE. II 160.

FARMR, m., onus, (ferja, farða), in specie onus navis, Hh. 17, 2, F. VII 357; etiam de onere equi: hann ríðr Grana með öllum sínum herbúnaði ok farmi, FR I 181. Farmr sjóðs, onus crumenæ, pecunia, Eb. 17, 1; leggjar f., onus brachii, armilla, ejus lyptimóði, vir, homo, Plac. 31; f. Óðins, onus Óðinis, mulsum poeticum, poesis, SE. I 244. De persona: f. Gunnlaðar arma, onus brachiorum Gunnlaðæ, Óðin, quippe qui amplexibus Gunnlaðæ fruius sit, SE. I 238, 1; sic et f. Sigynjar arma, Lokius, SE. I 310, 3; sed arma farmir meinsvarans haptis, onus brachiorum perjury divi, femina gigas, gigantibus amplexibus fruens, SE. I 292, 2, ubi in specie de Gjalpa sermo esse videtur. Gálga farmr, onus patibuli, Óðin, lect. Cod. Reg., SE. I 248, 2. I 252, 1. In compositis: dígulfarmr, hlífarmr, þúngfarmr.

FARNAGLI, m., clavus navis, (far, nagli), SE. I 553, 2, puto id. qu. hod. negla, f., obturamentum sentinæ (Græc. χελυραός, ἔρδης, εὐδίατος).

FARNADR, m., prosperitas, prosper successus, (farnaz succedere, a fara), Sk. 1, 8. 16. Vide fœrnuðr. Hinc úfarnadr infortunium, Vigagl. 19. 22.

FARNEST, n., viaticum, (fœr, nest), in prosa Eb. 39. De sacra cœna, Nik. 59: síðan skipar haun sínu ráði | ok sér veitaz með ástíuð heitri | farnest sætt ok friða smurníng, friðar koss gefr með tára fossi; sic et SE. II 60: ok þat hans (i. e. Guðs) hold ok blóð, er í messunni er framslutt, er vart farnest, þá er vér fœrum af þessum heimi. — 2) farnest, Ha. 324, 1, fibula naris, de ancora, (far, nest = nist); farnestum festum (plurimis ancoris) est lect. Cod. Flat., pro frónlestum (frónlestum) festum retinaculis (oris) terræ adfixis.

FARNÍNG, f., vectura, (ferja, farða), id. qu. flutningr: veita e-m f. vecturam alicui concedere, Plac. 16. — In prosa: þar þarf skip ok farníng at hafa yfir fjörðinn, eo loco ad trajiciendum sinum nave et vectura opus est, Fbr. 34; de vectura, exulibus publice præstita, Ísl. II 302, Vigagl. 19, Grág. II 267.

FÁRÖFLUGR, adj., immani robore, (fár, öflugr), f. djöflar, Mk. 4.

FÁRR, m., nanus, SE. II 470. 553.

FARRI, m., bos, taurus (AS. fear, Germ. der Farr, id., Græc. φόρις, φόρις, juvenis, juvenca, Hebr. פָּר, bos juvenis): farra trjóna, rostrum (telum coniforme) tauri, cornu, Ý. 30, vide in flæmingr. — 2) ignis, SE. II 486. 570.

FARSÆLA, f., prosperitas navigandi, prospera navigatio, (far, sæla): geyst súð varð treystaz farsælu í græðis gný felicitate navigandi confidere coacta est, F. VII 67, 2.

FARSÆLL, adj., prospere navigans, qui in navigando secundam habet fortunam; sic Korm., hann hafði verit lengi í fœrum, ok svá farsæll, at hann kaus sér jafnan löfn, þar sein hann vildi; Band. (ed. Hafn. 1850) p. 5: hann var ok farsælli en aðrir menn. De nave, farsæl skeið navis magna utens navigandi felicitate, Lb. 33, ubi sic: skeið ertu fróns und fyrðum | farsæl konungs þrælum | fljót ok frami ítrum | fœstrlands á vit strandar, i. e. ertu farsæl, fljót skeið und fyrðum, ok frami ítrum þrælum fróns konungs á vit fœstrlands strandar, tu (Sancta Crux!) es navis, homines teheus, celeris ac secundo cursu beata, quæ eximios servos terrarum regis (dei) ad litora patriæ feliciter pervehas.

FARSÆTANDI, m., insidians proficiscenti, (far, sæta), insidiator, hostis, adversarius, Grett. 33. Conferri potest phrasis, F. XI 46, það þá fara ok sæta þvi, er Áki fœri aprt frá boðinu.

FÁRSKERÐANDI, m., malum avertens, (fár, skerða): f. fyrða, æverruncus malorum humanorum, promotor felicitatis hominum, de rege Olavo S., G. 60.

FÁRSKERÐIR, m., qui noxam imminuit, (fár, skerðir): f. friðar, id. qu. skerðir friðar fárs, qui noxam pacis imminuit, qui omnia, quæ felicitati officiant, removet, deus, Lv. 11.

FÁRSKOSTR. m., navis (id. qu. farkostr), Hh. 65, 4, F. VI 319, 1 sec. Morkinsk.; SE. I 218.

FARSYNJUN, f., negatio vecturæ, denegata vectura, (far, synjun), Harbl. 57.

FARTÍÐR, m., navis (qs. crebro commens, far, tíðr), SE. I 582, 3.

FÁRVALDR, m., auctor calamitatis, (fár, valdr), RS. 26, v. farldr.

FARVEGR, m., via, qua vulgo itur, via publica et communis, callis, (fara, vegr): pl. farvegar, viæ, tramites, Grg. 4; acc. pl., farvegu, Selk. 7, ubi sic: Svá lét gýgr fyrri gautum | grimmi hángatýs rimmu | ferð var af hálu harðri | hremd farvegu stemda, i. e. grimmi gýgr lét svá stemda farvegu fyrri gautum hángatýs rimmu (ferð var hremd af harðri fálu), sæva gigantis publica itinera hominibus adeo obstruxerat. In sing., koma á rétta farveg rectam viam ingredi, Sks. 565; lángr farvegr fyrir hendi longum viæ spatium emetiendum, F. XI 316. Vatns farvegr alveus amnis, Merl. 2, 18.

FÁRVERK, n., facinus malum, periculolum, atrox, infesto et hostili animo patratum, (fár, verk), SE. II 499, 1.

FARÞEGI, m., vector, qui locum in navi conduxit vel impetravit, (far, þiggja), Skaldh. 4, 18; Ld. msc. c. 24, f. annara qui aliorum beneficio locum in navi impetrat; vox hodieque in communi sermone vulgaris.

FARDIR, f. plur., negotia, eventa, res gestæ (a fara evenire, part. farinn, farirðr

comparatus), SE. I 284, 1, ubi þeir of fardir = þer (i. e. þær) of fardir eas (ante memoratus) res gestas.

FASKRÚÐIGR, adj., parum ornatus, instructus, (fár, skrudigr), pauper, inops, Hugsm. 14, 3.

FAST, adv., vide sub fastr. — 2) fast, Sonart. 18, est conjectura G. Pauli. Omnes Codd. h. l. habent fanz, unde G. Magnæus conjecit fnz, v: Finns, nani, Finns hrosti poesis. Sic Si. 7, 2 variant Finns et fannz.

FASTA, adv., vehementer, (fastr): blása f., vehementer stridere, de incendio, Mb. 3; firmiter, constanter, audacter: standa fasta, SE. I 298, 2 firmo gradu stare (inter præliandum).

FASTA (-ada, -at), v. n., esurire, jejunare: fastandi bar freistni jejunans tentationem sustinuit, SE. II 234, 1 (de Sertatore). — β) lét ei örn nè ylgi fasta, nec aquilam nec lupos esurire passus est, magna edita hominum strage: feras pavit, Krm. 16. De voce fasta, christianismo antiquiore, vide Krm. p. 63.

FASTA, f., jejunium, fames: banna ara föstu, famem aquilæ expellere, aquilam saturare, F. VI 86, 1; bregða föstu gífrs hesta, ara hlýra, munins, sedare famem luporum, aquilæ, corvi, Jd. 34, F. V 228, 3. VII 350; valr slitr föstu accipiter famem sedat, Sturl. 6, 15, 12.

FASTHALDR, m., clavus, SE. II 494. — 2) vinculum, compes: fasthaldr var á Fenri lagðr, fíkkjum var hann mër ramligr sagðr, A. 20. Fasthaldi, firmiter tenens, (halda fast), cognomen viri, Isl. I 169; fastaldr (= fasthaldr), adj., firmiter retinens, F. X 409.

FASTI, m., ignis: f. barðs túna, ignis marium, aurum, Fbr. 25, 2; f. farlands (maris), aurum, ejus Týr, vir liberalis, ÓT. 131, 2; landar fasti, ignis manns, id., ejus hristir, vir, Hítld. 5; glymrastar fasti, ignis undæ, aurum, Gd. 18, ubi sic: Kind (malo: lind) almeidd af greypu grandi | glymrastar kom aptr fasta, i. e. lind glymrastar fasta (femina) kom aptr almeidd af gr. grandi. Unnar fasti, ignis undæ, aurum, Hla. 291, 2, ubi construe: unnar fasti rauð flesta rönd yfir glæstum flota, aurum rubefecit plurimos clipeos super splendida classe, i. e. plurimi clipei, quibus eximia illa classis ornata erat, aureo colore fulgebant; vala strætis fasti, ignis manns, aurum, týnir vala strætis fasta, consumtor auri, vir, G. 25. Vide composita: valfasti, velannfasti, lifðfasti, benfasti.

FASTI, m., locus angustus, angustia, incita: fierðr í fasta, in locum angustum, unde exitus non datur, redactus, multitudine adversariorum undique circumdatus, SE. I 298, 3, quo loco cogitari potest, tò færa e-n í fasta, aliquem in locum angustum compellere, opponi tò færa e-n í reikud, libero campo aliquem ultro citroque exagitare; nisi sumere velis, fierðr í fasta, proprie esse „indulus robore vel constantia“, Hom. ἐπιτεμένους ἀλ-χῆν. — 2) firmitas, firmiludo, constantia; hinc til fasta, firmiter, certe, it. omnino, omni ex parte, plene ac perfecte (hodie til

fulls, fyrir fullt og fast): hét ek opt fir lið láta | lasta verk til fasta, sæpius ego fueram sancte pollicitus, me vitis renunciaturum, Hlas. 15, et tegr em ek ljót at láta | lasta verk til fasta, Hlas. 56; in prosa F. IV 134. II 125 (För. 143), Hítld. msc. c. 31. Síðinnigr fier sanuan | seima þróttir af drottni | Krístr gefr fyrðum fasta | fríðar vãn þeim er ann hánum, Lv. 37, ubi sec. verba coherent, síðinnigr seima þróttir (vir bene moratus) fær sannan fasta (veram constantiam) af drottni, þeim er ann hánum; Krístr gefr fyrðum fríðar vãn. Jungi quidem possunt fasta fríðar vãn, firmam spem pacis (a fastr), sed tum deest substantivum, ad quod referri possit tò sannan; mutato fríðar in fríð, construi possunt sannan fríð veram pacem, et fasta von firmam spem. Eadem sententia occurrit Lv. 42: Krístr gefr fyrðum fastan | fríð Christus hominibus firmam pacem concedit.

FASTLA, adv., contr. pro fastliga, firmiter, arcte, stricte: binda fastla, Ghe. 19.

FASTLIGA, adv., constanter, firmiter: biða f. constanter præstolari, Nik. 29; neita f. constanter negare, Nik. 36. Vide full-fastliga, geðfastliga.

FASTLIGH, adj., firmus, validus, de securi, Sturl. 1, 5, 1; vehemens, de vento, f. fyris garmr, ventus validus, vehemens, Mg. 20, 2.

FASTMÁLL, adj., constans in dictis et promissis, promissa cum fide servans, (fastr, máll), compar. fastmálari, F. VI 258, 1.

FASTNA (-ada, -at), v. a., despondere: f. e-m konu despondere alicui mulierem, Sk. 1, 39, Korm. 17, 1.

FASTNÆMR, adj., vehementer tangens, adficiens, (fast, næmr): f. tregi, dolor acerbus, animum graviter adficiens, FR. II 218, 2. 249, 2 var. pro hjartnæmr.

FASTOFINN, p. p. comp., dense textus, FR. II 202, 2, ubi tamen jungi possunt sec. var. lect., þá er gulli sauniuð silkiskyrta gekk fast ofan um síður.

FASTORÐR, adj., promissorum servans, fidei constans, (fastr, orð), Mg. 17, 5.

FASTR, adj., fixus, firmus, stabilis, constans: föst fold firma tellus, Sk. 1; verða f. við e-n adhærescere ad quem, SE. I 310, 3; glöð varð föst í tróði ignis tecto adhæsit, Hh. 76, 2; föst fleiðrifa, pugna stabilis, stataria, OH. 246, cf. festa et festir; fastr þokkr animus obfirmatus, Sonart. 18; fast leitt firma fides, Alem. 3; föst trú firma persuasio religiosa, Gd. 21; fögru skaldu heita, ok láta fast vera, pulcrum spondeas, et id firmum esse facias, Hávam. 132. — β) fast, neutr., pro adverbio: firmiter, firmo gradu, standa f., Hh. 63, 3, cf. fasta; gánga f. mascule procedere, Hh. 76, 1; vaða f., strenue pedibus transire (fluvium), vadare, SE. I 294, 4; vega f. acriter dimicare, Eg. 67, 5; drekka fast aride bibere, Sturl. 7, 42, 2; ástum leiddi oss fast (femina) me intimo amore prosequuta est, Eb. 40, 4 (AA. 236, 2). In prosa, at eldaz fast in multam ætatem provehi, Eb. 30; hyrndr fast, magnis cornibus, bene cornutus, Ljósv. 21. Vide compo-

sita: eiðfastr, geðfastr, gimfastr, gríðfastr, heitfastr, hugfastr, jarðfastr, liðfastr, sólfastr, timbrfastr, vinfastr.

FÁSYNN, adj., *rarus visu, insolitus*, (fá-sýnn, id. qu. fásæðr): fásýnir fróns baugar immanes serpentes, Merl. 2, 15.

FAT, n., *vestis*: hrein fót vestes puræ, SE. I 410, 4; fót Óðins, sækonunga, vestes Óðinis, *regulorum maritimum, armatura*, SE. II 428; fót Sörla, vestes Sörlí, lorica, SE. I 422, 5; vestes stragulæ: fót nam at hræra, Sk. 3, 17, sed Hafn. Sk. 3, 13, fót pedem. Vide ilfat.

FAT, imperf. ind. act. v. feta, qu. v.

FÁTALADR, adj., *paucaloquens, taciturnus*, (fár, talaðr), Lil. 52.

FATIDR, adj., *rarus, insolens*, (fár, tíðr), SE. I 300, 2 in prosa, F. V 211, FR. I 183, Sturl. 4, 8 (ex epistola, dat. 1211).

FATLAÐR, *impeditus*, part. v. fatlæz *impediri*, (fetill): fjöttri fatlaðr, *compede impeditus*, vel forte, *fatali necessitate præpeditus*, Sk. 3, 16. (Hafn. Bk. 2, 16).

FÁTT, n. adj. fár, *paucus*. — 2) fátt pro fáit, neutr. part. fáinn v. fáðr, *pictus* (v. fá, pingere): þat er fátt á laufi leifa landa runna hæc in clipeo depicta sunt, SE. I 372, 2.

FÁTT, ÓT. 131, 3, *accipio pro fát*, n., *vires, vel potestas, potentia* (a feta, ut gát a geta): fátt flestra ýta bilar, *vires vel potestas plerorumque hominum deficit, ratione habita mortis vulgo creditæ* Olavi Tryggví f.

FÁTÆKR, adj., *pauper*, (fár, tak v. taka), Söll. 70.

FAX, n., *juba, seta*: orms fúx, *jubæ serpentinæ, de rostris navium*, Hh. 62, 1. Jarðar fax, *seta v. coma telluris, gramen*, plur. jarðar fúx, id., Esp. Arb. I 94, ubi mjök eggþunn úx sveik lýða líf í jarðar fúx *securis acie præterni vitam hominum dolose in gramen dejecit* (homines humi prostravit). Vallar fax, *seta campi, arbor*, Alm. 29. In AS. *seax est coma, et de homine dicitur æþelice gefeaxod pulcre comatus* (Isl. hærdðr vel). Foldar f., *gramen, pro solo graminoso*, Gdþ. 44.

FAXAÐR, *comatus* (fax), vide hrimfaxaðr.

FAXI, m., *aliquis comatus, (fax)*: lautu faxi, *pilosus inguinis incola, de membro virili*, Grett. 80, 2. — 2) *equus* (qs. jubatus): hamr faxa *species equi*, ÓT. 31, cui opponitur jöldu líki *forma equæ*; járnsúxu f., *equus gigantis, lupus*, SE. I 490, 3; sæfar f., *equus pelagi, navis*, Fbr. 13. Vide composita: gullfaxi, haffaxi, harðfaxi, hrimfaxi, skinfaxi, sundfaxi.

FADERNI, n., *opes a patre datæ*, (faðir), Bk. 2, 65. Vide Gloss. Diatribes. Vulgo faderni est *genus paternum* (Eg. 51), ut *moderni maternum*.

FADIR, m., *pater*; gen. sing. föður et feðr, it. föðrs, in aldafaðir, herjafaðir, SE. I 242, 5, Grm. 25. 26; dat. föður et feðr; acc. föður. Faðir galdrs, *pater carminum magicorum, Odin, Vegth. 7, cf. Ý. c. 7, ubi Asæ vocantur galdra smiðir artifices incantationum*; faðir vigs, *pater certaminis, equus ad certamen equestre institutus*, Volsaþ. —

þ) *de Deo opt. max.*, hinn máttki faðir, Söll. 75; absol., F. II 53, 4; f. þjóðar *pater hominum*, Gdþ. 41. — γ) *in compositis*: guðfaðir, herjafaðir, aldafaðir; höfuðfeðr, længfeðr.

FADMA (-aða,-at), v. a., *amplecti*, Grg. 3; v. unífadma, et feðma.

FADMBRÖGD, n. plur., *amplexus*, (faðmr, bragð), Skálðh. 5, 31.

FADMBYGGVIR, m., *qui in sinu alicujus habitat*, (faðmr, byggvir), *maritus*: f. Fryggjar, *maritus Fryggæ, Odin*, SE. I 236, 1.

FADMINS, F. X 425, 24, et faðmis, F. X 359, 1, *utrumque tantum variatio est formæ fámnis, gen. sing. a fámnr = fámnr, fofnir, serpens, et utroque loco cit. videtur scribendum esse faðmis, per metathesin et mutato n in ð, pro fámnis, nusquam enim occurrit faðminn aut faðmir in serpentum vocabulis*; faðmis láð *aureum*, HR. 4; setr, *ibid. 24*.

FADMLAG, n., *amplexus*, (faðmr, lag), Band. 6.

FADMR, m., *sinus*: breiða faðm *extendere brachia*, Rm. 16; fara í faðm móður *conferre se in sinum matris*, Am. 73; sofa í faðmi konu *in sinu dormire* Hávam. 115; hafa í faðmi sér, *in sinu habere, gestare*, Korm. 27, 1; falla í faðm konu *in amplexum ruere*, F. XI 141; missa meyjjar faðms *amplexum virginis privari*, Mg. 9, 3; þjóða miskunnar faðm *extensis brachiis pacem et clementiam offerre*, Lb. 45, ubi sic: þvi býð ek faðm at feðmig | fúss ok glaðr með saðri | ást hvern er yðraz lasta | unninna miskunnar, i. e. þvi býð ek miskunnar faðm, at ek feðmig fúss ok glaðr með saðri ást hvern er iðraz unninna lasta.

FÁÐR, part. pass. verbi fá, *pingere*; vide et fátt.

FÆ, n., *pecus, pecunia, possessio, opes*; gen. sing. fjár, Lokagl. 12, Hávam. 39. 40; dat. fè, Hávam. 69, Söll. 1. 34. 64; deyr fè *moriantur pecora*, Hávam. 76. 77; til fjár, *pecunie gratia, pecuniarum ergo*, Bk. 2, 16. Alias gen. sing. etiam est fès et fjárs (F. V 326. F. XI 82). AS. feo, gen. feos. In compositis: brúðfè, búfè, heiðfè, skáldfè, tannfè.

FÆ, Am. 52, *accipio pro fè pecunia*; v. supra fá, it. fæz infra.

FÆFERANDA, Hg. 16, *observante Raskio in metrum peccat, dum adferat tres literas metricas serras, loco duarum*; quare apte proponit Raskius fæferanda, ut habet ed. Peringskjöldiana (B). Membr. E h. l. habet fæferandi, quod, si in fæferandi mutatur, in vocativo sumendum erit, ut apostrophe ad lectorem, v. sec. lect. Cod. E, Fæferandi! hafst maðr með sér eskis ask nè afspring fæs (fès), at fiera þingat.

FÆGIRFREYJA, f., *dea tergens, poliens, politum reddens* (fægja id. qu. fægja; Freyja): f. hokka, femina, aurum v. cimelia aurea poliens, adeoque ornatus studiosa, Korm. 3, 7, quocum conferri potest Gha. 26: húnskar meyjjar, þær er hlada spjöldum, ok gúra gull fagrt, svá at þér gaman þikki.

FÆGINN, adj., *letus*: vera fægin gaudio exsulare, Am. 65; nótt (dat.) verðr fægin,

sá er nesti trúir, noctis adventu lætatur, qui, Havam. 74; illu f. ver þú aldregi ex malo voluptatem nunquam ceperis, Havam. 130; læz feginn lætum se prædicavit, Am. 59; vera gagni f. victoria triumphare, Fm. 25; verða gagni f. successu rei lætari, Harbl. 28; víða fegin Yggs gögl volucres Odínas (corcos) lætos reddere, SE. I 512, 2; urðu allir fyrðar ángrhegnanda fegnir omnes homines Salvatore (i. e. ejus in vitam reditu) lætati sunt, Lb. 23. Superl. fegnast, v. al- feginn, ófeginn. Adnotatur in Gloss. Ed. Sæm. T. I., feginn interdum poni pro fenginn, captus, quod idem repetit G. Magnæus alicubi in notis ad Egilssagum. Cujus idonea exempla nondum reperi, sed suspicor, sicubi feginn hoc sensu occurrat, locum habere g gulturale, quod vicem ng sustinet.

FEGINN, m., serpens, (qs. splendidus, a fága v. fagr), SE. II 487: fræningr ok ill, feginn ok ornir; quo loco SE. II 570 corrupte habet: fréninngr, allfegg..... oinn; vide fegringr 2.

FEIGNSDAGR, m., dies lætabilis, (feginn, dagr): hittaz munum á feginsdegi síra conjungemur (iterum) in lætabili die viventium (i. e. in altera vita), Söll. 82. Sic Magnus rez Erlingides patri morienti: finnumz á feginsdegi, faðir! F. VIII 98.

FEIGNSLÚÐR, m., mola lætabilis, (feginn, lúðr), de mola Grottió, SE. I 380, 2.

FEIGNSMORGINN, m., lætum mane, mane exoptatum, lætabile, Si. 10, 1. In prosa occurrit feginsaga, lætus, optatus nuntius, Hkr. Hálfð. Scart. c. 8; feginsþokki, lætus, hilaris animus: verða frændr hans (Þiðrandi) honum fegnir..... ok sýndu á sér mikinn feginsþokka, er hann var aprt kominn með virðingu, Dropl. maj. msc. c. 14.

FÆGIR, m., qui politum, splendidum reddidit (fægja id. qu. fægja, fága): f. ósa elds, aurum splendere faciens (usu), vir liberalis, Ísl. II 67, 1; it. qui rem aliquam excolit, operam dat studio alicui (cf. fága): joru f., rei militari operam navans, vir v. princeps bellicosus, Höfuðl. 19; f. Þjólnis veigar, poesi operam navans, artis poeticæ studiosus, poeta, Korm. 23, 1; f. fólkska sága, vir, Ísl. II 253, var. 11; vide fólski.

FEGIRJÓÐR, m., id. qu. fægirjóðr, (fægja = fága, fægja), lectio Morkinsk. F. VII 137.

FÆGIRJÓÐR, m., lucus poliens, (fægja = fága): f. bauga, annulos splendidos faciens (usu), vir liberalis, F. VII 137; rjóðr h. l. = rudr, runnr.

FEGIRNI, f., lucri amor, avaritia, (fð, -gírni), Hugsm. 19, 4.

FÆGIÞELLA, f., pinus poliens, (fægja, þella): f. fjallrifs, quæ lapillum, gemmam (globulos torquium) polit, splendidum reddit, femina, Orkn. 81, 4.

FEGJA (fegi, fegir), v. a., id. qu. fága, fægja, fegra, politum, splendidum, pulcrum reddere; it. excusare, F. VI 336. Gloss. Njalssagæ affert lectionem, at fægja orðum um nokkut, specioso sermone excusare, purgare quid. Fegir, m., cognomen est F. VII 349, Dan.

Fæger, Fejer in voce Sværdfæger, Sværdfejer, samiator.

FEGJAFAGUD, n., deus, bonorum dator, de Njordo et Freyo, SE. I 262. II 310, (fægjastr, f. pl., datio divitiarum).

FEGJARN, adj., avarus, (fè, gjarn), Hugsm. 27, 1. Fægjarns borg arx pecuniæ cupidi (Plutonis), Söll. 63.

FEGRA (fegri, fegir), v. a., pulcrum, speciosum reddere (fagr), it., purgare, excusare quid, Hh. 74, et Morkinsk. F. VI 336 (fegradi, F. X 320, ubi a additum videtur).

FEGRIMMR, adj., pecuniæ non parcens (fè, grimpr), liberalis, Ad. 23.

FEGRINGR, m., gallus, SE. II 488 (II 572 tantum legi potest Fè .. nnggr), a fagr, pulcher. — 2) serpens, in Þ. Hrað. c. 8, ubi quid. Codd. addunt stropham: fætt kann ek fleygi hrotta | Fegrings um víg segja pauca possum missori gladiatorum de cade Serpentis (i. e. Ormi, nom. propr. eiri) narrare. Melius sonaret Fegins, gen. a feginn, serpens.

FEGRIR, m., qui pulcrum facit, qui ornat, (fegra): f. síða, exornator, excultor morum, de Spir. Sancto, Hb. 15; fegir vagns hallar, exornator cæli, ornamentum cæli, idem ibid. dicitur str. 14, his verbis: hagr eðl hallar fegir | hverr er leystir er þér treystiz | vörn líkama veykan | vagns eilífu gagni, i. e. hagr vagns hallar fegir! eðl vörn veykan líkama eilífu gagni; hverr er leystir, er treystiz þér.

FÆHIRÐIR, m., custos pecoris, opilio, (fè, hirðir), FR. I 519, 4. — 2) fæhirðir, Harbl. 50, legendum videtur farhirðir, portitor, (far, hirðir), quæ vox sæpius occurrit in Gragasá.

FEIGLIGR, adj., qui speciem habet brevis morituri (feigr): dýr er fiska færa | feigligr, þat er vér eigum, equus, quo utimur, morti propinquus esse videtur, SE. II 633, 3.

FEIGR, adj., properæ morti devotus, Harbl. 11, Vegth. 3, Skf. 12, Bk. 2, 29, Hm. 10; mæla feigum munni ore mortem præsago loqui, Vafpr. 55; frammi eru feigs götur, prorsum tendunt ad mortem properantis viæ, i. e. instanti morti devotus directe urget suum casum, Söll. 36; verða feigr, occupari a leto, Skf. 25; comp. feigri, mortem propior, Krm. 22. — β) mortalis, vel mortuus: fylliz fjörvi feigra manna, Vsp. 37, quod explicat SE. I 58—60 fylliz með fjörvi allra þeirra manna er deyja. In compos., alfeigr, hraðfeigr, vide feiks.

FEIGÐ, f., mors brevis (propere) instans, præsentia fati, (feigr), SE. I 388, 4; hljóta feigð subita morte perire, Korm. 16, 1; feigðar orð, ut banaorð, præsens fatum, Y. 14; cf. AR. I 258 not. a; feigð of byrjuð instans fatum, Hh. 85.

FEIKN, f., immanitas: feikna fæðir auctor scelerum, Bk. 2, 29. Gen. pl. cum substantivo adjectivi vicem sustinet, ut feikna lið, copia immanitatum, i. e. ingentes copie, Hlund. 1, 29. 2, 17; dat. feiknum cum adjectivo, loco adverbii: feiknum frostharðr incredibili frigoris patientia, FR. II 131, 1.

FEIKN, adj., immanis, atrox, in positivo quidem non occurrit, sed olim exstitisse, vero-

simile facit altera forma feikr, inde derivata, mutato n in r, ut dægr a dōgn. Superl., feiknastr, Hyndl. 36, ubi skars allra feiknast furia omnium immanissima.

FEIKNSTAFIR, *m. pl.*, *diræ, immanitas*, (feikn, stafr): á því landi, er ek liggja veit fiesta feiknstafl, in ea regione, ubi exstare novi paucissimas immanitates, Grm. 12, quod SE. I 92 sic exprimit, í þeim stað má ekki vera óhreint eo loco nihil impurum versari potest (*fas est*). Stjórnur fæðar feiknstöfum stellæ diris characteribus notatæ, Söll. 60. Full feikustafa, diris plena, de Hervera, quæ diris imprecationibus gladium efflagitarat, FR. I 436, 2.

FEIKR, *adj.*, *immanis, immensus* (cf. feikn et fikr): feikt ofbeldi immensa violentia, Lil. 9, ubi, blindan fann þar föður sinn fjaðann, feikt ofbeldi er kvælr í eldi. Hinc hodie feikilegr, *enormis, prægrandis*.

FEIKS *pro* feigs (*k = g*) *a* feigr, *adj.*, Söll. 36. var. lect.

FEIMA, *f.*, *rustica*, Rm. 22; *femina*, SE. I 558; *explicatur per femina pudibunda, timida (a feiminn)*, ibid. I 536; *lauka feima, mulieris appellatio*, F. XI 130 var., et Fsk. 49, 2.

FEITA (-ti, -tta), *v. a.*, *saginare, Hævam*. 83, f. hest, hund.

FEITI, *f.*, *pinguedo*, (feitr *pinguis*): oliva-trè.... heitir þú fyrir ilm ok feiti, olea vocaris, fragrantia et pinguedine insignis, Nik. 78; (cedrus) ilm ok feiti jafnan sveitir, cedrus sudat odores ac pinguedinem, Nik. 79; in quatuor cedri virtutibus, præter altitudinem et incorruptibilitatem, etiam ponuntur ilm ok feiti, Gd. 70 (sic et Nik. 79).

FEITIR, *m.*, *qui pinguem reddit, saginat (feita)*, SE. II 497: karlmann má kalla feiti eða fæði hræfugla eða vara eirum appellare licet saginatorem aut altorem avium carnivorarum aut luporum; f. fólkstara, *sagins corcum, præliator*, Hh. 43; f. hrægeitunga vir, ÓT. 116.

FEKK, *imperf. ind. act. verbi fā, capere, accipere*.

FELA (fel, fal, fölgit), *v. a.*, *condere*: þær austr ok vestr enda fálu, *extremis (florum fatalium) in plaga orientali et occidentali considerunt*, Hund. 1, 4; hinc, fölginn endi lokins lífs, *vita consummata finis conditus, finis vitæ impositus*, Ý. 35; felaz í faðmi c-m amplexu alicujus includi, Völs. 16 (Hund. 2, 21); eldr í arni fölginn ignis foco conditus, FR. I 474, 3. — β) humo condere, humare, sepelire, sigrhafendr fálu buðlign á Borróe, Ý. 52. — 2) asserare: er und einum mēr öllum fölginn hodd Niflunga apud me solum adseratur, Ghe. 27; sensum recte exprimit FR. I 219, nú veit ek einn, hvar gullit er; reservare: nú er sá ormgærðr ykkur um fölginn vobis ambobus reservatus, Ghe. 17; örlög, Baldri fölginn, fata B. reposita, destinata, Vsp. 29; tradere: mey frumunga fal hann megi Gjúka, tradidit, integram intactamque reliquit Gjuki filio, Bk. 2, 4. — β) collocare: heisig illa fölginn auð minn, male collocavi, indignis largitus sum divitias

meas, Orkn. 30, 2 (F. VII 49, 2). — 3) celare, abscondere: fela löstu celare vitia, Hugsrn. 18, 1; felast latere: leyndir lestir, er lengi felast, Hugsrn. 28, 1; nè svik fáluz non latebant doli, ÖH. 7; fela nafn (í visu), abscondere nomen (poeticis ambagibus et circumductionibus), Eg. 56, 2; Ásir fálu isarukol und bögum (hestanna) sub armis equorum absconderunt, Grm. 37; horn fölgit und badmi, Vsp. 25; veit ek, hvar þú falt auga þitt, scio, ubi oculum tuum absconderis, Vsp. 26; hefir þú hamar um fölginn? an malleum abscondisti? Hamh. 7, 8; fölgit skap animus occultus, Orkn. 67, 1; vik fal eiki mare abscondit naves, Mg. 20, 1, vel eiki skar vik navis mare secuit. — 4) tegere, velare: deilir gulls felr heila bös holt hildigelti liberalis princeps caput galea tegit, SE. I 600, 1; min' svört skör falsk und hlálminn valska galeð Vallicá (Gallica) tegebatur, ÖH. 47, 4; bækr fölgnafr í valblóði, acupitilia cruore cooperta, Ghe. 4.

FELAGI, *m.*, *sodalis, socius*, (félaz, societas, a fē, leggia), SE. I 560, 3, Hævam. 52; f. harra, socius, familiaris regum, vir princeps (ut máli, spjalli), RS. 18; f. fróns, satelles terræ, luna, SE. II 242, 1.

FÆLAZ (-iz, -diz, fælz), *v. dep. n.*, *consternari, trepidare*: f. við e-t, aliquare consternari, preterrefieri, FR. I 519, 6.

FELDARSTINGI, *m.*, *clavus argenteus pallii, id. qu. feldardálkr*, (feldr, stingi; vide dálkr), HS. 18, 2.

FELDR, *m.*, *pallium, toga, amiculum*, Skaldh. 2, 41; *nom. pl. feldar et feldir; acc. pl. felda*, Mg. 17, 8, sed feldi, F. VI 43, 2; *permutatur cum lodhi*, Grm. 1, it. cum skikkja, cui opponitur stuttr feldr, Si. 28, 2; hann tók einn gráfeldinn ok skikti sik, pros. HS. c. 7; stinga nösurn (= höfði) í feld caput in pallium demittere, Mg. 17, 8; de palla muliebri, Fm. 43. — β) pannus promercalis (varar feldr), id. qu. landaurar, portorium, vectigal ex portu, quod vulgo pannu promercali solvebatur, ÖH. 41, 3. — γ) pannus quadratus, quinque ulnas latus, singulari certamine dimicantibus substratus, Korm. 11, 2, pro quo in Eg. 67 occurrunt marksteinar. — δ) vide skinnfeldr.

FELDR, *part. pass. v. fella* (felli, felda). — 2) feldrat, SE. I 392, 1, vide sub verbo fella.

FÆLINN, *adj.*, *trepidus, animo consternato, v. ófælinn*.

FELL, *3. sing. imperf. ind. act. verbi falda, qu. v.*, Ha. 236, 3, ut hëll pro hëldt v. hëlt; ceterum rō fell prodire videtur ex imperf. feld, quod pro felt plures Codd. habent Eg. 382 not. i.

FELL, *n.*, *monticulus*, (fjall): hattar fell, monticulus pilei, caput, Vigagl. 21, 1.

FELLA, *SE. I 674*, 2 forte pro ferliga, immaniter, atrociter, ut valla (varla) vulgo est pro varliga. — 2) Söll. 54 videtur esse = ferla (a ferill), insistere viam.

FELLA (felli, felda, felt), *v. a.*, *demittere, de-jicere, sternere (facere ut aliquid cadat, a falla)*: f. tár, vígtár, lacrimas fundere, Mg. 9, 3, Hh. 28; f. meldropa, de lupatis stillare

guttas facere, Vafþr. 14; felt járn telum emissum, F. VI 419; fella rünn ofan, ædes destruere, de igne, Hk. 19, 3; f. stoð columen dejicere, Am. 2; sternere, leto dejicere, interficere, Am. 40, G. 17; fella her, val, exercitum sternere, corpora leto dare, Harbl. 15, Rm. 44; vera feldr til moldar, Fbr. 44, 2 (Ghm. II 400, 1). Fella fúr af höndum, perniciem corpori incumbentem dejicere, morbum periculosum acutere, Og. 8; hverr feldi af mér fólvar nauðir, quis me tristi calamitate (fatali miseria) liberavit, exsolvit, Bk. 1, 1. — 2) construere, compingere, aptare: feld súð, tabulæ navis compactæ, coagmentatæ, coassatæ, F. VI 387, 1; hinc feldr eldhúss víðr, ligna culinaria, in struem condita, constructa, id. qu. skíðahláði, strues lignorum, Korm. 3, 2; sic feldr eldhúss matr sunt ligna igni imposita ibique constructa, id. qu. bál pyra, FR. II 334. — Feldrat, SE. I 392, 1 aut legendum est feldrar aut feldan, si prius, construe, fôgr hlýr minnar ôxar, feldrar víð hlyn, bera þann Fenju melder, pulera latera meæ securis, platano (platanino, ligno manubrio) aptatæ, eam Fenîe farinam gestant, unde sequeretur, ferrum securis utrinque fuisse inauratum, vel aureis bracteis ornatum; sin vero posterius, fôgr hlýr minnar ôxar bera þann Fenju melder, feldan víð hlyn, quod contradictionem aliquam adferre videtur; nam si construitur, mínar ôxar bera þ. F. melder, feldan víð hlyn, quod (excepta mentione plurium securium) bene procedit, tò fôgr hlýr nihil habet, quo commodè referatur. — 3) in compositis: mög-fellandi, breiðfeldr, hraðfeldr, lriðfeldr, hlyr-feldr, nýfeldr, tranfeldr; ljúffeldr, id. qu. ljúfr, carus, amatus, amabilis, occurrit in Visnabók ed. Hollis 1748 p. 4.

FELLIDÓMR, m., sententia damnatoria (qs. fellandi dómr, id. qu. áfellsidómr condemnatio, Gþl. 174), Mg. 17, 9. Alias dicitur at fella dóm á (= veita orskurð um mál), sententiam dicere, pronuntiare, F. VII 141. XI 234.

FELLIGARÐR, m., turbo (= fellibylr), v. sub hñitsól.

FELLIGR, adj., id. qu. ferligr, immanis, horrendus, de gigantide, FR. II 129, 3.

FELLIGUDR, f., bellona emittens, (fella, guðr): f. fólkvandar, femina, gladium emittens, bellona (de dea tutelari), Vigagl. 9, 1; cf. járnit felda, ferrum emissum, tela, jaculatio, F. VI 419.

FELLIHRYN, n., ruina sternens, proturbans, vehement, turbulenta, (fella, hryn): f. fjalla, aqua montana, amnis obvia quævis proruens, SE. I 294, 2.

FELLINJÖRÐR, m., deus profligans, prosternens, (fella, Njörðr): f. slóttá, intersector fugientium, bellator, ÓT. 28, 1.

FELLIR, m., qui sternit, dejicit, profligat (fella): Jóta fellir, percussor Cimbrorum (Danorum), rex Nortegicus, Mb. 11, 1; dólga f., prostrator hostium, bellator, SE. I 610, 2; f. fjallgauts, prostrator gigantis, Thor, SE. I 258, 3; f. fornjóts, id., SE. I 290, 1, ubi fellir accusativus est, cf. festir, hersir.

Metaph., f. lifðvalar, deletores vitæ, pernicies vitæ, mors, Ha. 323, 3; f. orms, pernicies serpentis, hiems, Orkn. 7, 1; fellir flæðrar, fraudes destruens, vir probus, bonus, Plac. 13; fellir synda, de Gudm. Bono, Ag. Vide gagl-fellir. — 2) ensis, gladius, SE. I 566. 567, 2.

FELLITÝR, m., deus sternens, (fella, Týr), id. qu. fellinjörðr, Fsk. 40, 1.

FELLIVEDR, n., tempestas sternens, vehement, sæta, turbo, (fella, veðr, ut fellibylr, turbo): fjallrænt f., F. I 286.

FELLSKAT, non intercidit, non excidit (animo), 3. sing. imperf. ind. pass. (medii) v. falla, cum negativa at, Am. 6.

FELLUMZ, mihi cecidit, mihi collapsa est (spes), id. qu. fell mér, 3. sing. imperf. v. falla, ÓT. 17, vide umk.

FELMIDLENDR, m. pl., tabulam tractantes vel donantes, (fel = fjöl, miðla): Þröttar f., tractantes clipeum, vel datores clipei, víri, a Þröttar fel, tabula Odinis, clipeus, Korm. 21, 2.

FELMTR, pavidus, perterrefactus, FR. I 501, 4, videtur esse part. pass. v. obsol. felma-da (-ta), felmt, perterrefacere (a fálma, trepidare). Neutr. hujus participii in usu est in phrasi, þeim varð felmt, pavecanti, consternati sunt (Gloss. Njalssagæ sub voce felmt), quod etiam (sicut felmt, n.) ut substantivum usurpatur: slær þá í lið Eiríkssona felmt, ok slóttá þvi næst, Hg. 31; unde verbum felmta, trepidare, consternari, F. VII 262; felmtandi maðr, homo perterrefactus, pavidus, Sks. 383.

FELT, 1. et 3. sing. imperf. v. falda, caput velare, redimire, Eg. 60, 1, Ísl. I 166, 2, Ha. 236, 3. — 2) 3. sing. imperf. ind. act. v. falla (ut Dan. faldt), pro fell, Völs. 32 (Hlund. 2, 43).

FÆLT, adv., pavide: föra f. þeygi neuti-quam pavide incessit, Am. 44.

FEMIKILL, adj., pretiosus, qui magno constat, (fè, mikill): comp. fèmeiri carior, Korm. 24, 1, de basis.

FÊMILDI, f., liberalitas, munificentia, (fè, mildi), HR. 27.

FÊMILDR, adj., liberalis, munificus, (fè, mildr) ÓT. 26, 2, Si. 28, 3, Rkst. 9, SE. I 640, 1.

FEN, n., palus SE. I 478, 4; locus palustris, Hk. 88, 2; brennr fold ok fen, ardent tam campestris quam palustris, FR. I 519, 5. — 2) mare, SE. I 574, 2: þá er vör of fen sörum quum mare transivimus, Korm. 26, 1; hinc pro quotis liquore: fen bens, benja, mare vulnere, sanguis, cruor, HR. 31, Ísl. II 271, 1, Sturl. 7, 42, 2; fen hrosta, liquor vasis hordearii, cerevisia, Orkn. 7, 1; feni fens, ignis maris, aurum, sunnðgnir fens, deus auri, vir liberalis, Hg. 16; fens eisa aurum, SE. I 636, 2. — 3) Völk. 22, 32, videtur esse locus depressus in solo officinæ fabraræ pone ustrinam, cf. fjötturr. Vide sverðfen.

FENADR, m., pecus (fè, term. naðr): fénadr lif, vita, qualis pecudum, brutorum, Merl. 1, 55. In prosa, Eg. 60.

FENGARI, m., luna, SE. I 472.

FENGEDDANDI, *res consumens*, (fengr, eyða): f. fljóða, *res muliebres, cimelia eroganda, de femina liberali*, SE. I 438, 3.

FENGI, *n.*, *præda, id. qu. fengr, (fá)*, Si. 4, 2. In prosa, F. VII 213. XI 83, ÖH. 143 (F. IV 302 fengi sinum in gen. masc.). — 2) *derivatum a term. fengr, v. málfengi*.

FENGINN, *part. pass. v. fá capere, captus*, ÖH. 16, 3, IIh. 19, 4; v. herfenginn. 2) *datus, traditus, v. misfenginn*. — 3) *terminatio derivata a fá, in compositis, dáðfenginn, gaffenginn, gnýfenginn, harðfenginn, snarfenginn, styrfenginn*. — 4) *sigri fenginn (= feginn)*, FR. II 280 var. 9.

FENGLIGR, *adj.*, *derivatum a fengr, res aliquanti pretii, v. slíðfengligr; idem valet fengiligr (hodie faungulegr), magnæ corporature, grandis et pinguis, de verace, gregis ductore*, Sturl. 3, 21, unde úfengiligr, *tenuis, exilis, parvi pretii*, F. VI 367.

FENGLÓÐ, *f.*, *pruna maris, aurum*, (fen, glóð). Plac. 55.

FENGR, *m.*, *præda*, F. VI 264, 1, *de rebus captivis; til fengjar, ad prædam capiendam, prædatum*, Ód. 4, ÖH. 154, 1, Orkn. 82, 3, Merl. 1, 22; f. Óðins, Víðurs, *præda Odinis, vel res ab Odine adquisita, mulsum poeticum, il. poesis, carmen*, SE. I 244. 250, 3, vide fleytifengr, ránfengr. — 2) *res magni pretii, res pretiosa: f. fljóða cimelia, vide fengeydandi*. — 3) *Odin*, SE. II 472 555, Sk. 2, 18. — 4) *equus*, SE. II 487. 555.

FENGR, *term. a fá, in compositis auðfengr, bráðfengr, fimafengr, grannfengr, harðfengr, ljúgfengr, missifengr, nýfengr, snarfengr, örfengr*.

FENGRANI, *m.*, *piscis nescio qui*, (fen, grani a grön), SE. I 579, 2, *quod in vadis lutosus se contineat*.

FENGSELL, *adj.*, *in prædis agendis felix*, (fengr, sell), Mg. 17, 5, *ubi Olavius sine necessitate et vix recte construit fengsell firða in acquirendis cibibus felix, quem secutus Raskius in Gram. Isl. Holm. p. 255 vertit, den kung, som tillgifna män skall fá. Fjörð mun flestum hersi | fengsell Dana þengill | .... synja, i. e. fengsell Dana þengill mun synja flestum hersi fjörð victoriosus Danorum rex plurimos subregulorum e medio tollet*, Fsk. 123, 2. Vide supra fangsæll.

FENGUNNAR, SE. I 296, 1, *ubi „sverðrunnar fengunnar“, construendum videtur sverðfen, flumen, et gunnar runnar, viri, in casu vocandi (apostrophe ad auditores)*.

FENJA, *f.*, *Fenia, ancilla Frodi Danicæ regis, gigantæ (jotnicæ v. Finnicæ) originis*, SE. I 376—390; Fenju melder, *farina Fenicæ, aurum*, SE. I 392, 1. 654, 2 — *fagrmjöl, id.*, Nj. 78, 1; — *forverk, id.*, SE. I 400, 3. — 2) *ancilla vel femina: meðir marga munngát fenju complures feminas*, FR. I 427, 3 sec. var. lect., *in textu marga firða multos viros; cf. fenna 3, it. feðja*.

FENJA, *f.*, *sagitta*, SE. I 570, 2, *cf. fenna 1*.

FENLOGI, *m.*, *flamma maris*, (fen, logi), aurum, FR. II 274, 2.

FENNA, *f.*, *sagitta*, SE. I 570, 3. Sed

h. l. haud dubie scribendum Fenna, gen. plur. a Fennar, id. qu. Finnar, Fenni, Finni, et Fenna smíði, opus fabrilis Fennorum, sagittæ. — 2) semita (gata), Edda Lóvasina. — 3) femina, SE. II 629, cf. fenja 2.

FENNA (fenni, fenta, fent), *nive obruere; part. pass. fentir, nive obrutus, cumulis nivium tectus; metaph. holdi fentir carne obductus*, SE. I 680, 1.

FENRÍNG, *f.*, *Fenringus, insula Hordiae borealis in Norvegia, e regione Bergarum (hodie Askerö v. Askeland a prædio Askr): Fenringar belti, cingulum Fenringi (insulæ), mare*, SE. II 491, 4. *Alias est masc. gen., Fenringr v. Fenhringr, ut videtur est ex Eg. 60: þeir komu um kveldit inn til Fenrings*.

FENRIR, *m.*, *gigas*, SE. I 555, 1. — 2) *lupus Fenrer, filius Lokii ex gigantide Angrboda*, SE. I 104; *Fenris nipt, soror Fenreris, Hela, dea mortis*, Ha. 236, 3. — 3) *lupus Mánagarmr, Vafpr. 46. 47, SE. I 204, 2. — γ) lupus in genere*, SE. I 594, 2; *fenris kindir, gigantes, lupina specie, Vsp. 36, cf. SE. I 58; fenris brunnr, fons lupi, sanguis, Eb. 40, 1; fenris fóðr, pabulum lupi, cadaver, Ísl. 7; fenrir sjófar serpens marinus, Merl. 2, 29. Ísl. I 352—53: þat varð mér: minn hvítvöndr ritar, hin mæra randa fenris hólma hljál, brast í tvau: ek vanda brag, a randa fenrir, lupus clipeorum, ensis, randa fenris hólmr, insula (terra) ensis, clipeus, randa fenris hólma hljál, gubbernaculum (clavus) clipeorum, gladius*.

FENSALIR, *m. pl.*, (fen, salr, cf. Sökkva-bekk), *palatium Friggæ*, SE. I 114, Vsp. 31; *sing. Fensalr*, SE. I 172. Drottning Fensala Frigga, SE. I 304.

FENSKÚFR, *m.*, *catarrhactes liquoris* (fen, skúfr): *f. vala benja (benja vala fenskýfr), i. e. skúfr benja vala fens, catarrhactes sanguinis (a benja vala fen, liquor gladio-rum, sanguis), corvus v. aquila, fæðir benja vala fenskýfs, saturator corvi, pugnator*, Ód. 27.

FENSTIGI, *m.*, *qui paludem pervadit*, (fen, stiga): *fenstigi benja, qui in paludem vulnorum ingreditur, sanguine imbuatur, sagitta*, Fbr. (ed. Hafn. 1852) p. 112.

FENTÖNN, *f.*, *dens maris*, (fen, tönn), *lapis (ut sævar bein), it. mons, Sýr fentanna, Freyja (dea) montium, femina gigas (ut hjarga Freyja), greppar fentanna Sýrar, mariti feminae gigantæ, gigantes, jastrin fentanna Sýrar greppa, cerevisia gigantum, mulsum poeticum, il. poesis, carmen*, SE. I 460, 5.

FENVIDR, *m.*, *arbor maris*, (fen, víðr): *f. elgs pro víðr fen-elgs, arbor navis, vir, a fens elgr, alces maris, navis*, Ísl. 16.

FER, *præpos.*, *id. qu. fyrir, fyrir, præ, ante, coram*, F. X 187, 3.

FERA, *f.*, *id. qu. ferja inserto j, comitatus, agmen (ut ferð)*, FR. II 27, *ubi heldr hundmargir Heklings feru, immensa multitudo Heklingi agminis (Heklingianorum); aliter hæc leguntur in FR. I 298—9.*

FÆRA (feri, færða, fært), *v. a., ferre, adferre, offerre, proferre (særa a fóru, imperf.*

ind. act. v. fara, notione transitiva). 1) adferre, adportare, cum acc. rei, dat. personæ: f. e-m gull, *II Br.* 9; f. e-m full at drekka, *Gha.* 21; mineri adferre quid, *Fjölsn.* 29; commodare, *Korm.* 11, 5; reddere alicui rem commodatam, *Korm.* 11, 8; joll ok afu færi ek Ása sonum clamorem et incommodum porto Asorum filiis, *Lokagl.* 3; f. e-m hlakkar veðr provocare quem ad pugnam, *Korm.* 14, 2, id. qu. bjúða hlómgængu. — 2) movere, loco movere; ducere: f. lið at landi exercitum ad terram adducere, *Hund.* 1, 29; f. borðrökn á Buðla slóðir classem per mare ducere, *IIh.* 34, 2; f. festar, retinacula navis loco movere, navem ab uno loco in aliam stationem transferre, *F. II* 17, 1; fjöll færæz í ægi, in mare deferentur, migrabunt, *Korm.* 19, 8; færæz í ásmegin, robur divinum induere, *IIjnk.* 31; admovere, færðr var fleinn meðal herða ala ancora humeris adligata, *Me.* 20; f. starf til króks, finem labori (expeditioni bellicæ) imponere, *IIh.* 76, 3; f. bramerki or Heimdalls ljórví, oculos e capite emovere, *crure*, *SE. II* 499, 1; indere, f. í sik hjarta or leiri luteum cor pectori indere, *Korm.* 21, 1; reducere, f. e-n á vit friðlands in terram pacatam reducere, *F. XI* 185; f. seggi frá svikaráðum a fraudulentula ratione (falsa religione) revocare, *FR. II* 556, 2; cohibere, coercere, f. e-n í hóf in ordinem cogere, ad frugem reducere, *IIh.* 76, 1; færðir í lið ordinatim instructi, *Lb.* 35, ubi: fæ...ir gánga þik fyrðar | smir í lið til himna, o: smir fyrðar, færðir í lið, gánga þik til himna, sollertes homines (pii), ordinatim instructi, per te (pontem crucis) in celos ascendant; færðir í fasta vide sub fasti; divulgare, f. smitr um e-n cavillationem de quo divulgare, *Skálðh.* 3, 8. — 3) ferre, offerre: færa ávöxt fructum ferre (= bera), *Lb.* 5, ubi sic: ár svo at ávöxt færæz | allskannandi sannan | elsku kuðr af yðru | öpormuðu korni. F. fórn sacrificium offerre, *Lil.* 40 (f. fórn Guði, *F. XI* 38); fórnarhald fiert til fremdar sacrificia rite celebrata, *SE. II* 246, 1. — 4) proferre: f. fram Yggjar bjór fyrir öldum carmen coram hominibus recitare, *Jd.* 1; f. fram varnir argumenta ad se defendendum proferre, *IIas.* 34; f. fram fólsku ineptias agitare, *Sværr.* 85, 3; addere: færa glæp yfir sektir reatibus magni facinoris crimen superaddere, *Gd.* 45. — 5) færa at, adferre, admovere: f. fót at geira móti procedere in pugnam, *FR. II* 337; fótir rétt færðr, pes recte solo impositus, certum vestigium, *Gd.* 56, ubi, aldri stökk hans fótir á foldu | færðr rétt af bódorda stöttum; — f. fjörtál at e-n, necem intentare cui, vitæ alicuius insidiari, *F. II* 84, cf. draga (sic in prosa, færa meizl at skipi navem vulnerare, *F. X* 320); f. þrautir at e-m molestias alicui adferre, *Gd.* 37 (sic in prosa, f. fjandskap at e-m iras in aliquo vindicare, var. lect. *Nj.* vers. *Lat.* 181. not. u; f. skómm at e-m contumeliam inferre, *Eg.* 44); f. orð at e-m, adferre alicui carmen, recitare carmen coram aliquo, *F. VI* 288 (cf. bera mærd fyrir e-n, *Korm.* 11, 8,

it. *F. VII* 355, ubi distinguuntur, orti composuit carmen, et færi recitavit, = flutti); it. *F. V* 174.

FÆRÁN, n., direptio bonorum, rapina (fæ, rán), *F. III* 103.

FÆRFALDR, adj., quadruplex, quadrives-tis, *FR. II* 343.

FÆRGIR, m., consumtor, *SE. II* 498, maðr er kendr fleygir ok fergir appellatur eir conector et consumtor; málma fergir, consumtor, largitor auri, eir liberalis, *IIa.* 331; vide baugfergir, menfergir. — 2) dele-tor, exstirpator: fergir Vinda, deleor Ven-dorum, de rege Danico, *F. XI* 298, 1. Prop-ter hunc significatum malo vocem derivare a farga, perdere, consumere, it. abalienare (ut lóga), quod puto originem ducere a fara, quam a farg, n., pressio, pressus, grate pondus, unde fergja, premere gravi imposito pondere, comprimere.

FÆRI, compar. adj. fárr, paucior; sing. fem., mæz hlær at því færi id pauciores fe-minæ ridebunt, *IIh.* 32, 1; nú er væz konan færi mulieres placidæ nunc sunt rariores (quam antea), *SE. II* 218, 2; neutr. sing., færa minus: ráða færa minus valere auctori-tate, *SE. I* 244, 2, cf. fleiri; nom. pl. masc., Ísl. *II* 349, 1, ubi construendum: þó getum hins, at (o: vær) munim nokkuru færi sunnan, illud tamen opinamur, nos aliquanto paucio-res a meridie redituros; acc. plur. masc., *F. II* 274.

FÆRI, n., instrumentum, utensile; in sing., hefnda færi, instrumentum ultionis, quo vin-dicta de aliquo sumitur: henni var þat hefnda færi, id (o: nomen domini) fuit illi instru-mentum ultionis (i. e. ei perniciosum extitit), *Skálðh.* 5, 34. Sic in prosa, de telo: risinn hafði skotit í eldinn járnteini, ok var klofnn (i) annan enda, svá sem þat væri tveir fleinar; þat færi var geigvænligt, *FR. III* 123. Sæpissime usurpatur in compos., v. fiskafæri (sub fiskr), veiðarfæri. — 2) plur., facultas, occasio, materia: self of sigr at þylja | söknerir mér færi materiam mihi præbet victoria celebrandæ, *Mg.* 36, 3; fieraglöggr occasionei imminens, *Lil.* 60.

FÆRILL, m., via, semita, (far, fara), *Mg.* 31, 6; f. flauta, via, tractus navium, mare, *SE. I* 496, 3; f. mána, curriculum lunæ, cælum, und mána ferli, sub cælo, in terris, *ÓT.* 56. — 2) vestigium, v. bláferill, má-ferill. — 3) gressus, itio, ambulatio: á ferli, iens, ambulans, *FR. II* 32, 3. — 3) subst. verbale, (ferja, farða), qui portat, vide hæng-ferill, húnferill vinferill; it. a fara, ire, qui it, iter facit, ut vegferill, viator, *Gpl.* 415; Rómferlar religionis causa Romam proficis-centes.

FÆRIÖNDR, m., xylosolea mobilis, ab uno loco in alium transmeans, (færa, öndr, ad formam τὸς færíkviar, færilykkja): f. frónbands, mobilis xylosolea maris, navis, *Rekst.* 7.

FÆRIR, m., qui fert, adfert (verb. agen-tis a fiera), vide skattfæri.

FÆRIVÓN, f., spes occasionis, (færi, vón id. qu. vón), occasio: átt fyrða mun frétta

f., proles virorum occasionem quæret, arripit, GS. 17.

FERJA, f., ponto, navicula (ferja, farða), SE. I 582; hauka f., vehiculum accipitrum, manus, hauka ferjur hláðnar hafseyg manus auro onustæ, Ha. 258, 4. — 2) id. qu. fœr, ferð (a fara), ut fylgja = fylgd: ferju fróðr, itinerum peritus, itineribus (expeditionibus bellicis) advelus, Hg. 5, 1; cf. formam fera.

FERJA (ferr, farða), v. a., portare, trans-portare, vehere, trajicere: ferja e-n um vág trans sinum vehere quem, Harbl. 53; imperativ., ferðu mik um sundit vehe me trans fretum, Harbl. 2; imperf., farði (skip) of sjó naðem per mare deduxit, ÓT. 16, 2; farðir gull or Gúrðum aurum Gardis adveexisti, Fsk., 113, 1, pro quo Hh. 17, 2 habet færðir a færa. In prosa, Grág. I 272, ef maðr ferr mann til hingat, si quis hominem in hanc terram (ab Norvegia) transeverit; imperf. conj., ferða: Gorr skyldi hafa cyjar allar, þær er lágu á bakborða Ellíða hans, er hann ferði norðan með landi, FR. II 4—5, quo loco SE. Holm. p. 359 habet færði; part. pass., sá er farðr var, Grág. II 267.

FERKLAUF, f., F. VI 309, 2, potest esse appellatio manús, quasi quadrífida, (fjórir, klauf), i. e. quatuor intervallis (digitorum) instructa; unde þöll ferklaufa, pinus manuum, recta et plena femine appellatio prodit. in cæteris ordo sic instituendus: ert mun snót, ef svörtu (sortot) sæfäng gánga i tvö; þat leyfi leggr ferklaufa þöll við fullan fríð, ægre feret femina, si atrata instrumenta nautica (remi nigro colore obducti) diffracta fuerint: eam (demon) veniam dabit (id fieri æquo feret animo), integra manente pace.

FERKLEYF, F. VI 309, 2, sec. lect. Cod. II, idem valet ac ferklauf, unde ferkleyfa þöll femina; sed ferkleyf, Hh. 62, 3, est neut. pl. adj. ferkleyfr, quadrífidus, qui in quatuor partes discuneatur potest, et ferkleyf sæfäng crassam fissilemque remorum materiam significare possunt.

FERLIGR, adj., immanis, monstrosus: ferlig úögð, FR. II 128, 2; malus, improbus, scelestus, Hugs. 24, 5.

FERMA, f., onus, id. qu. farmr: hugins ferma, satietas corvi, esca corvi (ut fylkr), cadaver, SE. I 488, 3.

FERMA (fermi, fermda, fermt), v. a., onerare, (farmr); part. pass. fermdr, onustus, de navi, Skáldh. 5, 2, vide itrfermdr.

FÆRMA, f., vestimenti genus, SE. II 494 „færma (f)“.

FÆRR, adj., qui ire potest, (a fóru, plur. impf. v. fara): hvergi fær, qui nusquam ire potest, imbecillus, debilis, Korm. 16, 3. — 2) artibus instructus, peritus: f. á hesti peritus equitandi, F. VI 170, 3; f. i hamri scandendarum rupium peritus, F. II 276, 1; vel fær á artium peritia bene instructus, Skáldh. 3, 41 (sic, er hann vel fœrr, Isl. II 357). Vide composita: hjartfær, hraðfær, hvatfær, léttfær, meinfær, sundfær, vandfær.

FERRI, compar. adj. fár. id. qu. ferri, plur., pauciores, Eg. 82, 3, Korm. 23, 1.

FERRI, adv., id. qu. fjarri, procul, comp. færr, superl. færst, (hodie fjarri v. færr, fjar, færst), tanquam prope. daticum, adsciscit: f. skipum procul a navibus, ÓH. 13, 2; f. þær procul a te, ÓH. 74, 2; f. Dönnum procul a Danis (i. e. Norvegiá), ÓH. 70, 4 (AR. I 304, 4); geta f. máli sönnu conjecturam a vero remotam facere, ÓT. 130, 3; hverr er nælingum ferri quis a tenacitate remotior est? SE. I 652.

FÆRRI, compar. adj. fárr, paucus. — 2) compar. adj. fær, pro ferari peritior, F. II 276, 1, ut hvatfærri, Eg. 18.

FERSK, 3. sing. imperf. ind. pass. v. fara, Korm. 12, 6.

FERSKEYTTR, adj., quadratus, (fjórir, skeyttr), f. steinn, Gd. 43.

FERÐ, f., iter, (fara): pl., orar ferðir nostra itinera, Am. 91; koma i harða ferð in difficultates incidere, F. X 359, vide fjörðr. — 2) motus: slytja e-t (með) hægri ferð leni motu provehere, Gd. 72, ubi sic: hægri ferð meðal himins ok jarðar | hefir þenna flutt elsku tvennrar | stigi sendimann stórvel reyndan | sterkr af fjölda mildiverka, i. e. stigi tvennrar elsku, sterkr af fjölda mildiverka, hefir flutt þenna stórvel reyndan sendimann (með) hægri ferð meðal himins ok jarðar. — 3) agmen: ferðar broddr primum agmen, Sturl. 1, 20, 1, id. qu. farar broddr (Hund. 2, 22), vide broddr, cui opponitur hálafærð, Sturl. 7, 10, novissimum agmen, it. Dropl. maj. msc. c. 15 (Svo snæri hann i hálafærðinni, tékr geirnaglaða or spjóti sinu, ok skaut til hans með hlátri miklum, de extremo equitantium agmine). — β) multitudo, agmen: ferð glamma, gyldis, úlfa, agmen luporum, H. 9, 2, Sic. 20, 6, Mg. 2, 1 (F. VI 23, 3); ferð brodda volantium telorum vis, SE. I, 428, 1; ferð hrotta volantis gladii impetus, Nj. 45, adjuncta signif. 2; himnesk ferð, cæus cælestis, cælites, superi, G. 39; ferð heims, cæus terrestris, homines, SE. I 448, 3. — γ) homines, tam collect. in sing., quam in plurali: in sing., F. I 178, Hh. 55; de proficiscentibus, ferð var af hálu harðri hremd, Selk. 7, vide farvegr. Færlundut ferð, homines atroces, crudeles, Lb. 16, vide færlundaðr; in plur., lifs rán varð ferðum at raunum homines jacturam vite experti sunt, SE. I 644, 2; sed ferða engi, Soll. 83, videtur esse id. qu. firða engi nemo hominum. — δ) milites, sverd ferðar enses militum, SE. I 608, 2; at sverðtogi ferðar militibus gladios stringentibus, SE. I 668, 1; ferð jarls, þjóðkonungs, milites dynastæ, regis, Mg. 31, 6, H. 17, 2; acies militum, gánga allti gegnum ferð aciem hostium perumpere, F. VI 39, 3; snjöll ferð animosi milites, G. 15; cives, ÓH. 178, 1; comites, Y. 21, 2. — γ) quatuordecim viri, SE. I 532. — δ) periphrastice: Engla ferð, populus Anglicus, Angli, ÓH. 13, 2; Hallands ferðir incolæ Hallandiæ, Ha. 278, 2; málme-regus ferðir, pugnatore, bellatores, F. V 227, 2; ferð hölda, lýða, ýta, homines, viri, Hus. 27, Gp. 15, Ha. 74, 1; ferðir guma,

id., *Has.* 27. In compositis: álsferð, herferð, óferð, reginferð.

FERDAZ (-aðiz, -azt), v. dep. n., proficisci, iter facere, *Skáldh.* 6, 37 (pros., *Isl.* II 339), *FR.* I 465, 3.

-**FERÐI**, n., terminatio derivata a fariun, hoc vel illo modo comparatus, naturam et indolem rei significat. Vide skapferði.

FERÐR, id. qu. ferðr, perf. pass. v. fara, *SE.* I 298, 3; vide fasti, locus angustus, et fara.

FERÐSKUNDILA, adv., ingenti celeritate, (ferð, skundila), lectio *Morkinsk.* F. VII 82, 2, pro ferðskundliga.

FERÐSKUNDLIGA, adv., præcipiti itinere, festinanter, (ferð, skundliga), F. VII 82, 2.

FERÐUGR, deriv. a ferði, vide hreinferð-ugr, rétfferðugr, dramfferðugr.

FERÐVANDR, adj., præstantium comitum studiosus, comites militesque magna cura diligens, (ferð, vandr), *Ilh.* 63, 3.

FÆSÆLA, f., opum abundantia, (fæ, sæla), *Hugsm.* 28, 6; prosperitas in re faciunda, *Y.* 11; adj. fæsæll, in pecoribus tuendis secunda fortuna utens, in re pecuaria felix, *Eb.* 30.

FÆSÆRANDI, m., largitor opum, vir liberalis, (fæ, særa, ut særir auðs, cet.), *Hg.* 16, vide supra in fæfærandi.

FESJÓÐR, m., crumena (fæ, sjóðr), *Nj.* 73, 1, pl. fësjóðar.

FÆSK, 3. s. præc. ind. pass. v. fá, accipere; fæsk gagni victoria comparatur, *SE.* I 614, 1.

FÆSNÚÐR, m., copia pecunie, grandior pecunie summa, (fæ, snúðr), *Gv.* 7, ubi sic habet locus mutilus: heiddi blárra odda | braknjörðr.... | hoddá láns af hánun | hugprúðr ok fæsnúðr.

FESJÖLL, n. pl., formulæ vel carmina thesauris indagandis, (fæ, spjall), *Vsp.* 27.

FESTA (festi, festa, fest), v. a., firmare, figere, religare, (fæstr). Sapiens de navi ad terram religanda: f. flotbrúsa (acc.), navem retinaculis ad terram destinare, *Hymk.* 26; f. far, id., *Am.* 34; láta bürð fest við borgar arm, propas navium ad brachium oppidi religare, *ÖH.* 156, 1; festa skip við borg, *Si.* 10, 1; f. snekkju við nes, *Sie.* 5, 3 (F. VII 340, 3), cf. binda; festandi lagar hesta, qui naves retinaculis firmat, religat, appellatio riri, *Sturl.* 4, 31, 1, vide áfestandi. — Kuggr festir ok knýttir böndum, *Skáldh.* 5, 2. Festa skálmir frameas (lateri) adfigere, *Ilm.* 16; f. hendr (á e-u), manus firmiter adplicare, *Am.* 46; f. e-n á gálga patibulo suffigere, *Am.* 55, *Ilm.* 20; f. með jární clavis ferreis adfigere, *Krossk.* 4; f. leparðs höfuð á sik, caput leopardi sibi adfigere, id. adsumere, induere, *Merl.* 1, 44. El festiz procella densatur et cogitur, *F.* III 97; festa klausur, literas memorie mandare, discere ac tenere, *Nik.* 18; festir með sorgar líni dolore captus, *Skáldh.* 7, 11; f. sér ráð consilium constituere, *Vegth.* 3. — 2) spondere: öld festi auð, populus pecuniam spondit, se daturum dextra data vel interposito jurejurando pollicitus est, *Sie.* 19, 2; f. gjald, c. dat. pers.,

SE. I 648; stipulari sibi uxorem: hjaldremmir tekr festa Hildi, bellator Hildam sibi uxorem stipulatur, Hildam uxorem deligit, i. e. militiæ se totum consecrat, *SE.* I 662, 1; de femina, despondere se alicui uxorem, festa sik e-m, *Korm.* 6, 3. Vide composita, róttesta, sjaldfestir.

FESTIR, m., qui firmum, stabilem reddit, (festa): f. fróns musterior ritur, qui clipeum æthereum (solem) stabilem reddit, qui soli certum locum in celo assignavit, deus, de Christo, *Has.* 50, ubi sic: Hitti (leg. Nitti) einn við ótta | ítr postuli ritur | fróns musterior festir | forðum þýjar orða, i. e. Einna postuli nitti forðum fróns musterior ritur festir (dat.) við ótta þýjar orða, ubi sermo est de abnegatione Petri. In compos., elfestir; cf. phrasin el festiz, sub voce festa, quo adde, quod de prælio dicitur, orrusta, bardagi festiz, ubi tota acie res geritur, aut copulatis navibus dimicatur: en er festiz orrustan ok skipin hafa saman bundiz, *ÖH.* 46; hófst bardaginn fyrst með grjóti ok skotum.... eggjar Þórðr þá sína menn fast, at þeir skyldu greiða uppgangur.... Eptir þetta tekr bardaginn at festaz, *Sturl.* 7, 30.

FESTR, f., gen. festar, vinculum, catena, *Vsp.* 40 (eadem forma in prosa F. IX 219 et in þingfestir, *Grág.* I 471; forma hodierna festi, cum artic. festin, occurrit F. IX 3; de armilla: lesta liðs legu festi armillam auream dissecare, *HR.* 10. In plur., festar retinacula navis, F. II 17, 1; fljóta or festum solutis retinaculis exire, de nave, *Ha.* 195; hinc hestr festa, equus retinaculorum, navis, *SE.* I 688, 1; björn undinna festa ursus tortorum funium, id., *SE.* I 494, 4. In compos., svarðfestir. — 2) plur., festar, sponsio, stipulatio, pactum, *Vegth.* 4, Am. 1, quo sensu in singulari non usurpatur, excepto genitivo festar in compositis, v. c. festarkona, festarmær, festarmál, festaröl, cet. **FÆSTR**, paucissimus, superl. adj. fárr, paucus.

FESTRÍÐIR, m., inimicus opum, (fæ, stríðir), vir largus, munificus, *SE.* I 651, 2.

FET, n., passus, *Vsp.* 50; feti frammar pede ulterius, *Hávam.* 39; pro pede accipi potest, *F.* XI 202, meta feril fetum víam pedibus metiri; *il.* Ghe. 13, láta mari þyrja fetum um fjöll, facere, ut equi montes pedibus transcurrant.

FETA (fet, fat), v. a., id. qu. ná, et simili modo periphrastice usurpatur cum infinitivo, v. c. ek fat yrkja, þýlja = ek orta, þulda, *Höfuðl.* 3. 18; ek fet at smíða = ek kann, versus facere calleo, *F.* VI 170, 3; ek fet inna = ek inni, *F.* II 279; fat gerða = gerði cingebat, oddherðir fat gerða land síns fður randum, *Fsk.* 48, 1; vide *F.* XII 40 ad bls. 165, 1; fat ek drós ok man kjösa, elegi drós et man (feminam et virginem), *SE.* II 363, 2. 490; 2. pers. imperf. faktu opt at árna göðs fur mæð = þú árnaðir, sæpe pro me intercessisti, *SkI.* IV 133. not. 2. a (*AR.* I 304); cum accus., ek fat illa braut víam ægre inrenire potui, *Eb.* 40, 5 (*Alm.* 238); forðum fat ek vörkunnar vinnur, olim (antea)

opera ignoscentia inveniebam, i. e. aequitatem erga alios ostendere, aliis facile ignoscere solebam, SE. I 226, 3; feta burt úr völundarhúsi, *viam invenire, qua ex labyrintho evadas*, Lil. 92, ubi 3. sing. præs. conj. feti. Hinc in prosa, feta leið, Grág. II 44, id. qu. hitta leið *viam invenire (uno verbo rata)*; hann fat af því heim, er hann sá ljósið, *viam domum invenire, vel domum invenire potuit, quia lumen conspiciebat*, Gretl. ed. Hafn. 1853, c. 19; plur. imperf., fátu: hvarfla þeir aprt ok fram, ok fátu hvergi, i. e. rútuðu ekkert, *viam nusquam invenerunt, qua exirent*, FR. III 401; 1. præs. conj., en svá fjarri ferr, at ek feta þánga, *multum abest, ut eo pertinere (viam invenire) possim*, FR. II 284; feta til *viam aliquo ducentem invenire*: Austmaðrinn fann grásilfr, er hann fór heim, ok tók af 20 peninga, ok ætlaði at hann mundi feta til víðar; en er hann leitaði, fann hann eigi, Isl. I 146. Inde formatum ek feta, fetada, v. c. FR. III 442, laust á svá mikilli þoku, at enginn sá annan, . . . fetuðu þeir þá hvergi, id. qu. fátu hvergi, ib. III 401.

—FÆTA, deriv. a fōtr, in compos. háfæta, Vigagl. 4: gekk fæta af berserknum. Fætóm, Gha. 13, Gloss. Ed. Sæm. accipit pro fótóm, pedibus; sed referri commode potest ad fet, n., qu. v.

FETBREIÐR, m., gladius, SE. I 564, 2 (qs. pedem latus, fet, breiðr); ensis Thorvaldes Skolmi f. Íslandi, Hg. c. 30, F. I 43.

—FETI, derivatum a feta, gradiri, (fet), qui certo gradu incedit, gradiens, gradivus, in compos., gnýfeti, háfeti, léttfeti, máfeti.

FETILHAMS, m., exuvie baltei, vagina, (fetill, hams), SE. I 606, 1.

FETILKJÖLL, m., carina (spina) lori (baltei), gladius, (fetill, kjöll = kjöll): hrið fetilkjöla, procella gladiatorum, pugna, herðendr fetilkjöla hriðar, pugnatore, viri, Hæ. 4, ubi sic: Létum hróðr, þann heitir | Harmsól, fetilkjöla | fir hugprúða hriðar | herðendr borinn verða, i. e. (vēr) létum borinn verða hróðr, þann (er) heitir Harmsól, fir hugprúða herðendr fetilkjöla hriðar.

FETILL, m., vinculum, lorum (hebr. פֶּתִיל, fetil, funiculus), in circumscriptione frenorum, vide höfuðfetlar. — 2) balteus, i. e. lorum, a quo arma dependent, differt a gjörð, belti, ut balteus a cingulo, Virg. Æn. 12, 941—2, „infelix humero quum adparuit alto Balteus, et notis fulserunt cingula bullis“. Occurrit búklara fetill, lorum v. habena parmæ, Sturl. 3, 16, 7, 21; skjaldar fetill, lorum v. habena clipei, Sks. 407, et sverðfetill, Sturl. 8, 17, FR. III 643. Hæc lora a cingulo per obliquum pectus super humerum transiisse, vero simile faciunt sequ., Hild. msc. c. 17 (ed. Hafn. 1837, p. 36), Eyvindr var þeirra bræðranna ellri, ok veitti hann Birni tilræði, ok hjó til hans með breiððxi, ok kom i hjálminn, ok sveif ofan, ok tók hyrnan skjaldarfetillina, ok varð Björn sárr á bringunni, ok á fæti i öðrum stað; hvártki var þetta mikit sár; FR. III 643, hann var i brynju, ok hjálminn á höfði, en sverðfetillinn hékk við brjóstit

framan. Itaque respondent fetlar τελαμῶσι Græcorum, de quibus Il. 19, 404, δυω τελαμῶνε περι στηθεσσι τετασθῆν, ἤτοι ὁ μὲν σάκεος, ὁ δὲ φασγάνου. In plur. haud raro usurpatur, etsi de uno gladio sermo sit: búa skulu þeir umgjörð ok fetla af gulli, Hættarars. c. 2, quo loco FR. I 414 habet fella, quod mendum esse puto pro fetla; it. SE. I 606: þat eru nýgjörvingar at kalla sverðit orin, ok kenna rétt, en slíðrirnar götur hans, en fetlana ok umgjörð hams hans. Hinc fetla svell glacies balteorum, Hs. 1, 3, et fetils svell, glacies baltei, gladius, Höfuðl. 8; fetla stigr, trames lororum, id., vig fetla stigs vibratio gladii, it. pugna, Isl. I 163; fetils drasnar skerðir, nsis, Korm. 11, 5, vide sub drasnar; fetils storð, terra lori v. habenæ (scutariæ), clipeus, fetils storðar strönd, ora, margo clipei, naðr fetils storðar strandar, gladius, Korm. 11, 5; fetils gerð cingulum, herðandi fetils gerðar, cingulo se accingens, puginator, vir, Gretl. 95. Vide annfetlar.

FETILÖR, nomen insule, (hod. Fetlar in Hælandia, AnO, 1846, p. 90), SE. II 492, ubi scribitur Fætílor.

FETILSTÍGR, m., qui in balteo incedit, veluti in tramite, i. e. gladius a balteo dependens, (fetill, stiga), Fbr. 8, cf. fetla stigr supra in fetill.

FETILSTINGR, m., ferrum acutum, vel subula baltei, (fetill, stígr), gladius. Fetilstinga þing, conventus gladiatorum, pugna, fetilstinga þingálmr, puginator, vir, Nj. 30, 1 (AR. II 241); fetilstinga drótt, homines gladii armati, pro viris in genere (ut geir-drótt, hjörðrótt), cohære videtur Sturl. 5, 4, 2, nam svertíngs legendum videtur sverðíng i. e. sverðþing; fetilstinga áss, deus gladiatorum, bellator, Mg. 20, 3; fetilstinga hvass, id. qu. vápndjarfr, in tractandis gladiis acer, animosus, bellicosus, pugnaz, Hg. 28, 1; baldr fetilstinga, deus gladiatorum, puginator, F. VI 257, 3. — Gloss. Njals saga: fetilstígr, qui balteo inseritur, i. e. gladius, (fetill, stínga).

FETILÞÈL, f., lima baltei, (fetill, þèl), gladius, fetilþèlar el, procella gladii, pugna, fetilþèlar elmeiðr, puginator, vir, Gr. 5, vide locum sub voce elmeiðr.

FETMELI, m., lectio Cod. Reg., SE. I 308, 2, id. qu. lectio Cod. Worm. Fetmeili, deus longipes, deus gradivus, (fet, meili), Hæner, qui lóngi fōtr appellatur SE. I 268, Odinis in hoc itinere socius, SE. I 208.

FETMÖÐR, m., equus (qs. gradiendo fessus, fet, möðr), SE. II 487 571.

FETRJÖÐR, m., qui pedem (sanguine, cruore) rubefacit (fet, rjóðr): f. hugins, fenris jóða, pedem corvi, luporum rubefaciens, præliator, vir, Orkn. 5, 2, Plac. 16.

FETRUNNINN, p. p. comp. pedibus emensus, (fet, runninn a renna): vann fetrunnar hlaupar, rapidos amnes pedibus transiit, SE. I 292, 4.

FÆTTA (-tti, -tta, -tt), v. a., pauciores reddere. (fár, fætt, paucus, paucum), deminuere, imminuere: trautt má fætta þat tal,

er hittum, or því, *numerus, quem indicavi-
mus haud facile potest plus imminui (infe-
rius deprimi)*, Sturl. 7, 42, 6; þær sakir,
sem fætta þína aura, lites, quæ pecunias
tuas deminuit, SE. II 226, 3. Pass.,
fættaz, pauciores fieri, imminui; impf. lýðr
fættiz í bý *numerus incolarum urbis immi-
nutus est*, SE. II 194, 2; præs., áttu þann,
er aldri fættiz, auð, possides divitias, quæ
nunquam imminuuntur, HE. 4.

FÆTTIR, m., qui imminuit, deminuit, pau-
ciorem reddit (verb. agentis a fætta): menja
fættir, imminuit monilium, vir liberalis,
SE. I 658, 1.

FÆTTKA (-aða, -at), v. n., pauciores
fieri, imminui, (fár, fútt) fólk hans fættkar
sui pauciores sunt, Lil. 47; orð fættkar verba
rariora sunt, Lil. 58 (in prosa, pass. fætkaz,
id., eldiviðr tekr fætkaz, Orkn. p. 74; cf.
smáttka imminuere, a smár, smátt, Sks. 491).

FETVIÐNIR, m., ursus, (fet, viðnir), SE.
I 478. 590, 2.

FEYJA (fey, -ða, -ð), v. a., putrescere
pati: maðkr feyjandi sár vulnera corrumpens,
Gðþ. 48 (En ef hann feyr hús niðr fyrir
vanræktar sakir, Gpl. 332), a fúi, putredo.

FEYKIR, m., ignis, SE. II 486. 570.

FEYRR, m., id. qu. fyrr, furr. ignis: forsa
f., ignis aquarum, aurum, eiðr forsa feyrs
vir, Eg. 83, 2.

FÆZ, Hg. 16, accipio pro fès v. fèss,
gen. sing. a fè, pecus.

FÆZK, id. qu. fædz, sup. pass. v. fæða,
G. 13.

FÆZLA, f., nutrimentum, alimentum,
(fæða), Merl. 2, 81, ubi fæzla; vide fæzla,
id., sub fæða.

FEDA, pro fæða (föða), alere, cibare,
cibum dare, Harbl. 2. Sic et Bl., „þa kallaði
Abbaeuc á Daniel: tak þú við feslu þessari,
er guð sendi þer“, quum alias præferat fæsla
et föða.

FÆÐA (-ði, -dda, -tt), v. a., alere, cibare,
cibum dare (föða, a föðr): gramr fæðir val
vígs, rex alitem pugna cibum, pascit, i. e.
homines (sontes) vita multat, Mh. 4 (F. VII
181); úlfs fæðandi, pascens lupum, præliator,
vir, dat. pl. fæðundum, Ge. 1, vide compos.,
glæðfæðandi, vargfæðandi. — 2) progignere,
procreare, progenerare: f. jóð, sonu, Am.
103, Gha. 28; móðir fæðir mater (gnatam)
parit, Bk. 2, 52. Fæðaz nasci, H. Br. 13,
G. 11; hefi fæzk natus sum, G. 13; var
fæðdr natus eram, Söll. 46; Mg. 10, 2 co-
herent, mætti fá þjóð fæðaz, er ætti slíkan
konúng, paucæ gentes nascerentur (exsiste-
rent), quæ tali rege uterentur. — 3) nutrire,
educare, Sk. 1, 27; f. upp, id., FR. II 289,
4. — 4) metaph., f. harnu, dolorem alere,
dolori indulgere, animo fovere dolorem, Skáldh.
2, 23, 7, 3, ut ala, næra: f. sorgir, id.,
Skáldh. 7, 10; f. aldr, ut ala aldr, tempus,
ætatem consumere, degere, F. VI 196, 2
(SE. II 498, 3). Vide fæða, föða.

FÆÐGIN, n. pl., parentes, Nik. 20, et
haud raro in Stjórn. In hodierno sermone
fæðgin significat „patrem et filiam“.

FÆÐIR, m., qui alit, nutrit, pascit (föðir,

Plac. 43, a föða): hvern karlmann má kalla
feiti eða fæði hræfugla eða varga, SE. II
497; f. dölgsvölu barma, altor corvorum,
præliator, vir, Eb. 17, 1; f. fólkstara, id.,
Orkn. 82, 5 (AR. II 217, 2); f. úlfs, id.,
Plac. 43; frenju fæðir, cibator vacca, bubul-
cus, Korm. 4, 4. — 2) metaph., feikna fæðir,
procreatrix diritutum, immanitatum, de fe-
mina (cf. læknir, ÓH. c. 247), Bk. 2, 29;
f. fremdar ráða, auctor egregiorum consilio-
rum, rex prudens ac benevolus, F. XI 295,
1; f. fremdar ráðs, promotor virtutis, Chri-
stus, Lb. 26; elsku f. auctor amoris, id.,
Lb. 23; gróðar f., vir lucris, quæstus studio-
sus, de fabrí, Selk. 4, ubi tamen lectio gróðar
incerta et dubia est. 3) in compos., hrafn-
fæðir, líknfæðir, vargfæðir. — 4) ignis, SE.
II 486. 570.

FEDJA, f., id. qu. Fenja, ancilla Froðii:
Fedju stæði, incus Fenia, lapis molaris, it.
saxum, SE. I 294, 2. 384.

FEDMA (fedmi, fedmda, fedmt), v. a.,
amplecti, (fædmr), id. qu. fædma; 1) sing.
præs. ind. act., fedmgi amplector, Lb. 45,
locum vide sub v. fædmr; sup. fedmt, FR.
II 149, et 3. sing. imperf. conj. fedmdi, ibid.
not. 1.

FEDMIR, m., qui manus, brachia exten-
dit, vide víðfædmir.

FEDR, m., id. qu. faðir, pater, 1) nom.,
Jóns fedr, pater Jonis, Snorrius Sturlæus,
Sturl. 5, 5, 5. — 2) gen., bekkir Baldrs
fedr, scamna Balderi patris (Odinis), Krm.
25; í húsi Ólafs, Magnús fedr, in æde Olavi,
Magni patris, Mg. 11, 2, ubi Hkr. T. VI
et F. V 121, 1 habent föður. — 3) dat., Bk.
2, 12, ÓH. 260, 2 (F. V 114, 2), SE. I
436, 1. 462, 1, Ht. 17, Nik. 66; utraque
forma dativi, fedr et föður, conjungitur in
prosa, F. VII 352: ekki máttu fedr mínum
jafna við þinn föður eða þrel, þvíat lítils
var þína faðir verðr hjá mínum föður. —
4) acc., Skáldh. 6, 30: alla var henni illa
meðr |⁰ ættmenn sína ok grimman fedr
omnes cognatos suos crudelmque patrem odio
habuit. — 5) v. allfæðr, aldafeðr.

FEDRMUNIR, m. pl., patrimonium, (faðir,
munir), Fm. 8.

FIF, n., terra, SE. II 482. 566; proprie,
ut videtur, id. qu. Fið. SE. I 556. var.
2. h. l. habet Sif.

FIFA, f., sagitta, SE. I 570, 3; una ex
tribus sagittis Gusi, Finorum regis, FR.
II 122, cf. Flug et hremsa.

FÍFL, n., provincia Scotiæ meridianæ,
Ficium, nunc Fife-Shire, Gha. 15, OH. 140, 2.

FÍFL, n., homo fatuus, SE. I 532, F. V
209. — 2) gigas (ut api), it. monstrum gi-
gantei ortus, de Hela filia Lokii, Vsp. 45,
ubi filis megr, filii monstri gigantei, sunt
idem ac quos SE. I 190 vocat Heljar sinna
socios Helæ, vide infra fíllmegir.

FÍFLI, m., homo stultus, fatuus, SE. II 496.

FÍFLMEGR, m. pl., filii monstri gigantei,
(fíll, mögr), Helæ, i. e. mortui, id. qu. Heljar
sinna, SE. I 194, 3.

FÍFLSKAPR, m., vanitas, de vanis som-
niis, FR. II 41, 4. Hodic vulgo usurpatur

phrasis, að hafa e-t í fíðskapar málum, *miscere sacra profanis*, *res religiosas profano sermone polluere*.

FÍKINN, adj., *avidus*, *cupidus*, *vide composita* böðfíkinu, gunnfíkinu, heiptfíkinu, möðfíkinu, morðfíkinu, sárfíkinu, sigrfíkinu. *Sturl.* 5, 17, 2 tó fykins *sec. var. lect. legendum videtur* fíkins *et referendum ad arnsprengi*, o: fíkins arnsprengi *pro sprengi* fíkins arnar, *avidam aquilam saginanti*, i. e. *præliatori*; *haud absimile est Ad. 15*, fyrir mannfjöld margra sjónir, i. e. fyrir sjónir fjöld-margra manna *coram magna hominum multitudine*.

FÍKJAZ (fíkiz, fíktiz, fíka), v. *dep. n.*, *appetere*, *concupiscere*, (fíkr): f. á fê pecuniam *adpetere*, *Söll.* 34.

FÍKJUM, adv., *valde*, *vehementer*, *vide sub fíkr*.

FÍKMÓINN, m.; *galea*, *SE.* I 573, 1. cf. *fískmóinn*.

FÍKR, adj., *id. qu. fíkinu*, *avidus*, *de gigantide*: fíkr fíks trölls *equus avidæ gigantidis*, *lupus*, *Hh.* 85 (*F.* VI 404, 2); *vehemens*, *gravis*: fíkar sleggjur *vehementes mallei*, *var. lect. Eg.* 30, *pro frekar*. *Hinc subst. helfíkr*, m., *FR.* I 385, *id. qu. helgráðr*, *quod vide sub gráðr*. *Dat. plur. fíkjum* (ut *rikjum pro rikum*, *inserto j*, *ab adj. ríkr*) *pro adverbio ponitur*, *valde*, *vehementer*, *graviter*: *cum adjectivis*, fíkjum *rammliqr valde firmus*, *A.* 21; f. *haukligt valde animose*, *F.* I 180; f. *illr*, *grímmr*, *F.* I 172, 1. 176, 1; f. *ólikr valde dissimilis*, *Hlas.* 47; *cum verbis*: *hepta f. potenter reprimere*, *F.* XI 298, 1; *leitaz f. graviter minari*, *Jd.* 11; *sveima f. vehementer grassari*, *late se diffundere*, *de flamma*, *SE.* I 508, 5; *leika f. magno impetu colitare*, *de flamma*, *Mb.* 9, 1; *sekja f. saman*, *Merl.* 1, 23.

FÍKULA, adv., *vehementer*, *graviter*: *bíta f.*, *graviter urere*, *de catenis*, *Hh.* 19, 4.

FÍLAR, m. pl., *Fjalenses*, *incolæ provincie Fjalarum* in Norvegia, *Sverr.* 44. *Usitatus est Fíllr*, *qu. v.*

FÍLI, m., *nanus*, *Vsp.* 12, *SE.* I 66, 2.

FÍLIR, m. pl., *id. qu. Fílar*, a *Fjalir* provincia Norvegiæ; *hinc Fíla drottinn*, *dominus Fjalensium*, *de rege Norvegiæ*, *Hh.* 32, 2. 88, 1.

FÍLL, m., *elephantus*: *öldu fíll*, *elephantus unde*, *navis*, *F.* III 92; *fíllinn* *gat hann í fylking sótt*, *fullstraung hefir sú mannaun þótt*, *elephantum in acie expugnare potuit*, *quod exactissimum fortitudinis civilis specimen judicatum est*, *A.* 6.

FÍMAFENG, m., *Fimafengus*, *famulus Ægeris*, *SE.* I 338, *præf.* *Lokagl.* (*qs. manu promptus* = *handfjóttr*, a *fímr* et *fá*, *capere*, *prehendere*).

FÍMBUL, f., *amnis*, *SE.* I 40, *ubi distinguitur a Þul*, *quocum alias conjungitur*, *vide fímbulþul*.

FÍMBULFAMBI, m., *homo summæ stoliditatis*, *fatuitatis*, *stultitiæ*, *Hávam.* 104, (*fímbul*, *fambi*); *fímbul* in *compositione aliquid magnum et grande sonat*, *ut mihi apparere videtur ex voce Germ.*, *Fimmelfäustel*, *mal-*

leus prægrandis, 20 vel 30 *librarum*, *in metallis usurpatus*; *it. ex Stec.* *fímmelstang* (*qs. fímbulstaung*), *lignum oblongum*, *quod inter ac temonem equus jungitur*. *Ceterum de etymologia tóu fímbul* *adi Lex. Ed. Sæm. Tom. III.*

FÍMBULLJÓÐ, n. pl., *carmina præstantissima*, (*fímbul*, *ljóð*), *Hávam.* 143.

FÍMBULTYR, m., *deus celsissimus*, *vel summus auxiliator*, (*fímbul*, *Týr*), *de Odine*, *Vsp.* 53.

FÍMBULVETR, m., *hiems maxima*, *longissima*, *sævißima*, (*fímbul*, *vetr*), *Vafpr.* 44, *SE.* I 186.

FÍMBULÞUL, f., *amnis*, (*qs. valde sonorus*, *fímbul*, *þylja*), *Grm.* 27, *SE.* I 130. 577, 3.

FÍMBULÞULR, m., *summus orator*, (*fímbul*, *þulr*), *Hávam.* 80. 145.

FÍMI, f., *dexteritas*, *agilitas*, *velocitas*, *peritia*, (*fímr*), n. *skjaldfími*.

FÍMLÍGR, adj., *dexter*, *agilis*, *peritus*, (*fímr*): *fímligt* *ljóð*, *RS.* 9.

FÍMNI, f., *id. qu. fími*, *vide fínni*, f.

FÍMM, indecl., *quinque*, *Grm.* 23, *Korm.* 3, 7. 19, 7.

FÍMMR, adj., *id. qu. fímr*; *fímm* *hírd*, *Cod. Fris.* *Mg.* 1, 2.

FÍMR, adj., *dexter*, *peritus*, *sollers*: *fímr* *gramr*, *ÖH.* 182, 2; *fímr* *hírd*, *Mg.* 1, 2; *fímr* *fyrðar*, *Lb.* 35; *fímr* *Krístur*, *Lv.* 15; *cum gen.*, *stjórnar fímr imperandi peritus*, *G.* 15; *gæzku fímr benignus*, *Lv.* 17; *heiðrs f.*, *honestus*, *dignus*, *it. probus*, *ut satis est*: *biðja h. fímrar ólmusu*, *Ag.* = *sæmiligr*. *In compositis*: *dáðfímr*, *eljunfímr*, *hljóðfímr*, *hriðfímr*, *orðfímr*, *ráðfímr*, *ristnifímr*, *snillifímr*, *vígímr*.

FÍMTÁN, *quindecim*, *Og.* 19.

FÍMTANDI, adj., *decimus quintus*, *Hávam.* 163.

FÍMTI, adj., *quintus*, *Grm.* 8, *Vafpr.* 28.

FÍMTIGU, adj., *indecl.*, *quinquaginta*, *gjöld fímtígu marka*, *þeirra er. remunerationem 50 sölíbrum*, *F.* XI 204.

FÍNGINN, *id. qu. fenginn*, *captus*, *part. pass.* v. *fá*, *ÖH.* 187, 3, *Mb.* 10, 2.

FÍNGR, m., *digitus*, *SE.* I 542; *pl.*, *fíngur*, *Rm.* 8; *leika fíngum*, *digitis ludere*, i. e., *ut puto*, *digitos celeriter movere*, *de iis qui opus properant*, *Rm.* 24, *ad quem locum Ol. confert phrasin*, „*at leika við fíngur sèr*, *digitis sibi ludere*, *quum quis præ gaudio et hilaritate diversos edit motus membrorum exultantium*“, *quæ phrasin occurrit F.* IV 167: *Hrærekr gerði nú ýmist*, *at hann var einteiti*, *ok svá glaðr ok kátr*, *at hann læk við fíngur sèr*, *ok fékk hvatvitna til skemtanar*. *Þreifa fíngum* *at verum e-s diligentius inquirere in poemata alicujus*, *Eg.* 56, 2, *GM.* *vertit carpere*, *ductam metaphoram putans a floribus*, *qui conrectando marcescunt*. *De Spiritu Sancto*, *He.* 13, *ubi sic*: *þinn er salkoungs sólar* | *sjöskiptur framí gíptu* | *vandaz hægri handar* | *hreinn fíngur bragar greinir*, *hoc ordine*: *bragar greinir vandaz*; *þína gíptu framí er sjöskiptur*, *hreinn fíngur hægri handar sólar salkoungs!*, *quo loco Sp. S.*

appellatur purus digitus dextræ regis celestis (dei). Eodem modo haud dubie intelligendum est finger guds digitus unius dei, SE. II 192, 3, de Sp. Sancto, o: finger eins guds vana vîða at því sinni eigi engan vinning á virðum með hreinu vatni.

—FINGRA, term. adj. indecl., a finger, digitis, præditus, vide lodinfingra.

FINGRGULL, n., aurum digitale, (finger, gull), i. e. annulus aureus, qualis digito gestari solet, Korm. 19, 10.

FINGU, 3. plur. imperf. ind. act. v. fá, SE. I 438, 1.

FINN, adj., subtilis, de pallio, Nik. 67: kurtseiss maðr í kaðnu nîðri | kom til mín í möttli sínum. Afferunt hanc vocem in Gloss. Ed. Sæm. T. I, ad Söll. 82, ubi eam in Sturl. occurrere confirmant. Ýtum stýrði finum, Skíðarima 19, vide vendr.

FINNA, f., femina Finnica, Lapponica, cum art. Finnan, A. 10 (F. X 208, 2).

FINNA (finn, fann, fundit), v. a., invenire, reperire Vsp. 15; f. orð við máli e-s, verba (commoda) invenire ad orationem alicujus, i. e. alicui respondere, Hamh. 26. 28; þar var mestr landherr saman fundinn (i. e. fundinn vera saman kominn), convenienter repertus est, Jd. 17; þat er sjálfráðligt sílfra sundhræyti er fundit, quod repertum est, in libera hominis potestate situm esse, Nj. 7, 1; intrans., finnat mildara mann non reperietur vir magis liberalis, SE. I 708, 3, ut eigi hittir vðra niann, SE. I 708, 2, quibus locis subaudiri potest subjectum maðr, o: finnat maðr, eigi hittir maðr. Pass., verða fundinn at e-u, v. c. at illum ordum, deprehendi in aliqua re, culpam exsecrationum committere, dira verba aperte efferre, Sturl. 4, 35, 3; finnaz, reperiri, pro esse, existere: Haralds arfi finnst margþarfr, G. 48; jörð fannz æva, nusquam reperta est, nondum existit, Vsp. 3. Recipr., finnaz, convenire, congregari invicem, inter se, Vsp. 53, Vafpr. 17, Skf. 24, Harbl. 57; act., videre, visum ire aliquem, Hávam. 44. 121. — 2) cum dat. pers., acc. rei, comparare, conciliare, adquirere alicui aliquid: f. sér atvinnu vîctum sibi comparare, Gd. 69; f. e-m auð ok veg conciliare cui honorem et divitias, Plac. 37; finn mér lionar loga, Sk. 2, 1; orð finnaz mér, verba mihi adquiruntur, mihi succurrunt, copia dicendi suppetit, G. 38. Sic in Grág. pro solvere, pendere pecunias: fê, er ek fann þér fyrir landit (= gallt þér), II 206; fê, er með var fundit (= goldit með barninu), I 267. 276; it. finna pro fâ accipere, hann skal eigi finna meira af fênu, I 207. Sic et, lét þér fundna fold, i. e. veitta, tibi concessit, ÖH. 194, 2; it. finna e-m e-t at gjöf munni dare, SE. I 638, 1. — 3) experiri, sentire, animadvertere: gramir fann gerz, hve, optime expertus est, quam, ÖH. 240, 1; f. manna-raun aðersam fortunam experiri, Plac. 1; þú saunt, at ek lauss lifi, sensisti, Fm. 8; allt mun þat Atli eptir finna post hæc intelliget, Bk. 2, 38; finna sik freustan se omnium primum ponere, Sk. 3, 17. Mér finnz at því, id. qu. nunc dicimus mér finnst

til þess, probe, laudo, admiror: ætt (dat). manna fannaz at því, id. hominibus admirationi fuit, id. homines vulgo collaudabant, ÖH. 159, 2. Sic et resolvi potest, ÖH. 248, 5: ok rækkinn gramr lét lannþrændum finnaz at járnaleiki, raud brúnan hjör á reikar tónum, atque rex, vindictæ cupidus, fecit, ut Thrandi Interiores ludum telorum (ipsius in prælia fortitudinem) admirarentur, dum atrum ensem caputibus inflicto rubesceret. Quonquam et sic sententia ordinari potest: ok rækkinn gramr lét, at járna leiki, raud-brúnan hjör finnaz á reikar tónum lannþrændum, fecit, ut gladius inveniretur in caputibus Thrandorum. In priori acceptione vocis phrasis, at láta e-m finnaz at e-u, proprie est, aliquem sensu vel notione rei imbui; quin et, at finna at e-u, occurrit pro finna til e-s, sentire, sensu alicujus rei tangi, moveri: Júdas fann at glæp sínum, sensit scelus suum, sensit se proditorem esse, Post. 238.

FINNANDI, m., qui invenit, accipit, sibi comparavit, possidet, vide compos., audfinnandi, hoddfinnandi, valfinnandi, viggfinnandi.

FINNAR, m. pl., Finni, HS. 17, FR. II 119, 2; Finna byggðir, territoria Finnorum, Finnmarkia, Ha. 294, 1, id. qu. Finnbyggðir. Finna vâpn, arma Finnorum, arcus et sagittæ, Finna vâpnglymr, sonitus arcus v. sagittarum, jaculatio, pugna, virðendr Finna vâpnglyms, pugnatore, viri, Ha. 221, quo loco Hkr. T. VI pro finna suscepit lect. Cod. Flat. fima, unde forte transit in F. IX 494; cum hac pugna appellatione conferri potest Egils vâpna hryngrap, SE. I 422, 4; Finna gjöld, tributa Finnorum, sagittæ, Hh. 65, 3. Vide búfinnar, tyrðfinnar. Sing. Finnir vide infra. Vide supra Fenna.

FINNBYGÐIR, f. pl., Finnorum territoria, Finnmarkia, Ha. 318, 1.

FINNI, f., pro finni, solertia, peritia (finnr), vide málfinni.

FINNLENDINGAR, m. pl., incolæ Finlandiæ, Finnlandi (Finnland), ÖH. 8 (AR. I 292).

FINNOMK, id. qu. finnumz, convenimus, congregandim invicem, a v. finna, Harbl. 57.

FINNR, m., nanus, Vsp. 14, vide fíðr; finns hrosti, cerevisia nani, poesis, hilmir finns hrosta, rex poeseos, Odin, Sonart. 18, sec. emendationem G. Magnæi, vide fast; finnr linna setbergs, nanus auri, vir liberalis, princeps, de rege Haraldo Gormi f., ölkunnarr sjávar-naðr linna setbergs finns, mensa principis, mensa regia, convivium regium, ÖT. 20, 3; nanus h. l. pro genio adhibetur, quum Edda permittat, viros per geniorum nomina circumseribi (vel þikkir kent til álfa, SE. I 334). Sic fjalla finnr, genius montium, gigas, ilja brú fjalla finns, clipeus, SE. I 314, 3, sec. lect. Cod. Reg., unde prava lectio Finn-stilja prodiit. — 2) Finns, Finnmarkiæ incola, FR. II 119, 4. Finns gjald, tributum Finni, sagittæ, láta Finns gjald verða, pendere tributum Finni, i. e. mittere sagittas, tela conjicere, Si. 7, 2, sed sec. F. VII 85, ferð grams raud Finns gjöld, regii sagittas rubescerunt,

eruenturunt. Nota: in declinatione nomen Finnr, -s, commutatur cum Finni, -a, v. c. Vem. 14: Steinfiðr lét madr.... honum Steinfinna var boðit til boðsins.

FINNUMSKRÍÐINN, p. p. comp., xylosoleis a Finnis permensus, (Finnar, skríða): Finnnum-skríðit láð, terra a Finnis peragrata, Finnmarkia, SE. I 496, 3.

FINNZLEIF, f., lorica, SE. I 573, 2; propr., lorica Adilsis Svionum regis, SE. I 394 (qs. cimelium a nano Finno relictum, Finnr, leif).

FIR, præpos., id. qu. firir, fyrir, fere semper scribitur in Has., cf. formam fer.

FÍRAR, m. plur., homines, viri, id. qu. menn (AS. firas, id.), Vsp. 1, Hávam. 26, Skf. 27, Lokagl. 25, Alem. 2. 3. 10, Hynd. 3, Fjölsn. 33, Söll. 82, SE. I 388, 4, FR. I 262, 2, G. 56; fögr mæ'r fira, virgo, juvenum iudicio formosa, vel formosa virgo, a juvenibus expetita, Völk. 2, quo loco G. M. construxerat, ein fögr mæ'r nam ljósum armi verja Egil þeirra fira una formosa virgo ex iis juvenibus Egillum lucido sinu amplexa est. Fira synir, börn, hominum nati, homines, Fm. 2, SE. I 410, 1; fira gætir, custos virorum, rez, SE. I 618, 1; firar drottins, homines pii, beati (ut guðsmenn), Has. 37; ráns firar (= ránsmenn), prædones, ÖH. 192, 1; þræsidiarii, SE. I 528, "firar heita landvarnarmenn,."

FIRINGMIKILL, adj., immaniter magnus: f. hætting, summum periculum, res periculosissima, SE. I 258, 2 (firing, mikill); illud firing idem prorsus est ac firin in voce firinverk, addita litera g, quoniam præcedens n haud dubie nasalem sonum habuit. Firin, excluso g, scribitur in Lex. mythol. p. 460. Vide fyrinillr.

FIRINVERK, n. pl., facta prodigiosa, Hund. 1, 38 (Raskius in ed. Holm. Hund. 1, 40 edidit firniverk); optime illustratur voce Alem. firina, scelus, unde fírintat, crimen; AS. firen, causa, crimen, peccatum, ic firinade peccati (ex Gloss. Ed. Sæm. T. I., sub voce fyrin). Cf. et fyrinillr.

FIRIR, præpos., id. qu. fyrir, (vide fir), sæpe in Cod. Reg. SE. (observante jam Raskio in Anvisn. till Isl. p. 39)

FIRNA (puto firni, firnda, firnt), v. a., mirari, (firn, firnar), il. vitio dare, vertere, cum acc. pers., gen. rei: firna annan ástar, vitar, amore, crimen vitio vertere alicui, Hávam. 93. 94; firnattu mik, þó ek vera seinn at færa þér dreyra mæri, né mihi vitio des, quod gladium tibi tardius adulterim, Korm. 11, 8. Forte propr. est remove, recedere aliquem, cf. firnaz sub voce firnar.

FIRNAR, f. plur., portenta, Sk. 3, 10. Hinc gen. pl. firna, vice adverbii: firna slægr, admodum versutus, SE. I 268, 1; firna margr permultus, Rekst. 9; it. dat. pl. firnum, impense, valde, mirum quantum, SE. I 238, 1. In prosa firn, n., res portentosa, F. VII 21, et cum i paragog. firni, Gullþorissaga msc. c. 9, Þorgeirr vildi drepa boðsmennina, ok kvað firni, at þeir voru leyndir svikum slíkum. Proverb., firnum nýtr, þat er firnum fær,

male paria male dilabuntur, Fbr. 6. Forte a fjarri, firr, procul, nam firnari, compar., remotior, occurrit F. XI 333, et firnaz c-n augum = firraz, e conspectu abire, FR. II 200; est quoque firnaz var. lect. pro firraz, Lokagl. 25.

FIRNATTU, 2. imper. verbi firna, suffixa neg. at et pron. tu = þú.

FIRNIVERK vide supra in firinverk.

FIRR, compar. adverbii fjarri, remotius, longius, (hod. fjær): nær ok firr (hod. nær og fjær), Lil. 24; firr farinn, qui in loco remotiori versatur, Hávam. 34; cum dat., farðu firr sunda fæces a freto, Harbl. 52; farið firr húsi íte procul a domo Am. 36; Eb. 40, firr er þat minn skapi; GhM. I 248, firr sjónum a mari remotius; gánga firr discedere, göngumk firr, discedamus ab invicem, Grm. 1; quibus locis tó firr idem valet ac hurt frá.—β) = síðr, minus: því firr eo minus, Grg. 13, ut Eg. 14 pros.—Superl. first, remotissime, longissime: hann er first bliknarmanni, longissime abest a sordido homine, plurimum ab avaritia v. tenacitate abest, SE. I 652, 1; first á fjalli in monte remotissime, ÖH. 156, 3. In prosa, ÖH. 72, F. XI 102, Vigagl. 22.

FIRRI, compar. adj. fjarr, remotior, vide formam ferri. Superl., firstr, remotissimus: svaf hann þeim firstr, er næstr hann vildi, Skaldh. 5, 40.

FIRRA (firri, firða, fir), v. a., remove, (fjarri, firr): hjórr firði haus við herðar gladius caput ab humeris removet, Öd. 18; privare, spoliare, f. c-n lífi vita privare, Am. 39, ÖH. 248, 1; audi bonis spoliare, Isl. II 47, 2; gamni voluptate privare, Sk. 1, 29; grandi, fari, calamitate, periculo liberare, Lv. 32, Merl. 1, 9. Firraz, remove se: firraz or fjangarði eradere ex hostica domo, Bk. 2, 24; hlumr firriz hönd, manubrium remi movet se a manu (o: remigis), i. e. classarii vel nautæ labore remigandi liberantur, SE. I 632, 2; firraz, inter se moveri, longius longiusque alterum ab altero distrahi, de sideribus: sumar sækjaz at, en sumar firraz, quædam (alia) inter se adpropinquant, alia inter se remonentur, Merl. 1, 60; firraz gram, regem deserere, fidem erga regem fallere, Mg. 9, 6; vitare, refugere, f. forn rök, recensere refugiant, vereantur, Lokagl. 25; mik mun seint firraz ið manúnga man me non vitabit, Hávam. 165; abhorre a re aliqua, aversari, detestari, detrectare, subterfugere: firraz dvöl, moram detestari, morari nolle, non morari, SE. I 630, 1; firrumsk þat, eam rem detestamur, ea res mihi ingrâtissima, molestissima est, Isl. I 152; firraz við bekkdóm Hæðins rekka, abstrahere se a pugna, pugnam subterfugere, F. II 322, 1. Pass., grand firriz (brögnum), mahum, noxa removetur ab hominibus, i. e. homines calamitate liberantur, Gd. 11. Carere, expertem esse: firraz kulda frigore carere, Lil. 35. Part. pass., firðr, privatus, spoliatus: f. lýðum ok láði, civibus regnoque privatus, vel potius, abstractus a civibus imperioque, F. III 6; f. frændum, Am. 52;

fjörvi, Sk. 2, 7; destitutus: f. Volsung, Volsungo (Sigurdo) destitutus, Bk. 2, 13; expers: íþrótt vanmi síðr ars ritti expers, SE. I 238, 4; negationi inseruit, bleyði síðr, intrepidus, animosus, F. II 322, 1; f. fremd, sine gloria, inglorius, Grett. 61; f. vilja, voluplate spoliatus, tristis, Bk. 2, 22; láta e-n síðran e-u spoliare aliquem aliqua re: fê lætr ferð (acc.) síðra einörð (dat.), pecunia homines fidelitate spoliat, a fide abalienat, Öfl. 178, 1. In compos., ángfríðr, bleyðisíðr, saurfríðr.

FIRST, FIRSTR, vide sub firr, firri.

FIRDAR, m. pl., homines, viri, cf. fyrðar. In Ed. Sæm. non citatum reperio; recte vero se hanc formam habere, docet SE. I 634, 2: ðl virðek svá fríðum; huc et referendum puto Söll. 83, ferða eingi, nemo hominum (var. lect. est fyrða), potius quam ad ferð. Adde Höfuðl. 6. 7.

—FIRÐINGAR, terminatio derivata a fjörðr, accolæ sinús: rúnar-ræfsírdingar, id. qu. Ísfríðingar, accolæ sinús Glacialis (Ísafjörði) in Islandia occidentali, Sturl. 5, 17, 1, eadem homonymia atque Íslendingar poetice appellantur álhimins-lendingar.

FIRDIR, m. pl., Fjordenses, incolæ Fjordum, Norvegiæ provinciæ: Fríða lið Fjordensium copiae, Sverr. 44. Nom. Firðir occurrit F. I 301. V 74, var. lect. 2.

FÍSA, v. n., pedere, Harbl. 25; part. fisandi, Grett. 61: fisandi rann hann Gísl.

FÍSKL, f., piscatus, piscatura: fara til fiskjar piscatum exire, FR. II 127, 3. Hinc in prosa, at sitja fast á fiskinni in piscando assiduum herere, F. VIII 231, et compos., smáfiskl, f., piscium parvulorum captura, Grm. præf.; síldfiskl, f., halecum captura, Öfl. c. 22, Eg. 1; missa síldfiskjar, Knyttl. 28, sed síldfiskis (qs. a síldfiski, n.), F. XI 225, halecum captura prohiberi.

FÍSKIMADR, m., piscator, (fiski, maðr), F. V 177, 2.

FÍSKMÓINN, galea, SE. II 478. 562, pro fiskmóinn.

FÍSKR, m., piscis, Vsp. 52; de angue Midgardensi, Hymn. 24; fiskr unír í flóði piscis in fluvio versari amat, Grm. 21. Fiskr láðs, víðar, rauns, grass, grjóts, gljúfrs, heida, serpens, SE. II 429; Sic f. foldar, piscis terræ, serpens, FR. I 240; f. grundar, id., SE. I 256, 2; f. lýngs, piscis ericeti, serpens, de Serpente longo, nave Olavi Tryggvæide, Öfl. 154, 1. In circumscriptione telorum, quibus punctim res geritur, SE. I 420, Ísl. II 271, 1. Físka særi, funis piscatorius, = taumr, per homonymiam, habena freni, nam taumr et funem piscatorium et habenam significat, unde dýr fiskafæra, animal habenarum, equus; locum vide sub voce feigligr. Vide composita dalfiskr, eitrfiskr, hrynfiskr, sverðfiskr.

FÍSKREKI, m., in cetis numeratur, SE. I 580, 3; vide Sk. 125, GhM. III 292 cum nota. Sec. Lex. B. Haldorsonii id. qu. síldreki (quod non affert Edda), mysticetus (veterum); ad verbum sonat, „agitator pis-

cium”, (fiskr, reki), ut síldreki, agitator halecum.

FIT, f., planta pedis, τὰ ποδὸς: framkló sitjar anterior vel extremus unguis pedis (lupini), SE. I 670, 1. Sic sitjar á hreinstöðum plantæ pellium maculium, F. IV 336; sitjaskammr, curtis pedibus v. vestigiis, de phoca (id. qu. hreifasmúr), Ld. msc. Hinc, hné síðra sit succubuit virorum pes, Höfuðl. 6, i. e., explicante G. Magnæo, viri, pedibus succisis, ceciderunt, aut pedibus amplius in sistere non valentes præ lassitudine se deiecerunt. Verða á sitjum, pedibus insistere, in pedes se erigere (pr., pedum plantis, in pedum plantas), Völk. 27, ubi, verða á sitjum, idem est ac komaz á sætr; sequentia: þeim er mik Niðaðar námu rekkar, quibus (i. e. quorum usu, poplitibus succisis,) me destituerunt. — β) membranula inter digitos avium, unde sitfluglar aces palmipedes, Sk. 169. — γ) palma manús, pro ipsa manu, SE. I 654, 1, ubi, snjallr jöfurr lætr fagrregn Mardallar hvarma falla á sit þegnum, id. qu. á vals reita, in ead. str. — 2) terra plana, planities, campus: sofnis sit, campus serpentis, aurum, ýtir sofnis sitjar, oblato auri, vir, þ. Hrað. c. 6; in appellationibus femininarum: sit fyllar dags, Tellus auri, femina, F. V 229, 4, it. hörfit, Korm. 11, 7. Vide et geisfit. — 3) limbus in opere nexili, it. opus nexile, vestis, Hæðins sit, vestis Hæðins, lorica, litvöndr H. sitjar gladius, Ísl. I 162, 2. Forte eodem modo explicanda sit circumscriptio, quæ occurrit Se. 18, 2: hnit-sól Ara sitjar, si Ari pro Odinis nomine sumere liceat, α: Ara sit, vestis Odinis, lorica, hnit-sól A. f., gladius, ut brynju hryndr, SE. I 428. — 4) in compositis: geisfit, hörfit, eyfit, dýrfit.

FÍTJUNGR, m., vir dives (propr. homo obesus, sita, feitr; Angl. fat et pingvem et divitem, et to fat, pinguescere, pingueferi et dilesocere significat): sitjungs synir dicitis filii, Hæcam. 78.

FÍDLA, f., pandura, fides, F. XI 358; slá síðlu panduram pulsare (plectro), fidibus canere, F. VII 356. (Angl. fiddle).

FÍDR, pro flnrr, 3. et 2. præ. ind. act. v. flnna, invenire, reperire, Hæcam. 24, Sk. 1, 45, Völk. 32, ÖT. 123, 1.

FÍDR, m., nanus, id. qu. flnrr, SE. I 68, 1.

FÍDRADR, adj., plumatus (flðr, n.) vide bláfíðraðr.

FÍDRÍ, n., id. qu. flðr, n., cum i parag., pluma, F. VI 85, 2. XI 210; eadem forma paragogica est in prosa SE. I 212, laust þá eldæum í flðri arnarins.

FÍDRIRJÓÐR, m., plumas rubefaciens, (flðr, rjóðr): Yggjar mäs f., plumas corvi rubefaciens, bellator, SE. II 498, 1 (Mg. 2, 2, F. VII 119, 3).

FÍDRVARINN, p. p. comp., plumatus, (flðr, n., verja), FR. I 477.

FJÁ, v. a., odio habere, aversari, detestari; tantum occurrit in præ. ind., et quidem his locis: þá ek mög gat, þann er mangi fjár, gnatum procreari, quem nemo hominum aversatur, Lokagl. 35 (de Freyo);

umgjörð allra landa, sú er goð fjá, *serpens circumterraneus, diis cæsus, Iljmk. 22.* — Þ) *fjásk, deponens, id., tantum Skf. 33,* þik skal Freyr fjásk te Freyus áversabitur. *Ilinc fjandi, fjón.*

FJALLARR, m., nanus, Vsp. 14, SE. I 216. — 2) gigas, SE. I 549, 3; de Skrymere s. Lokio Utgardensi, Harbl. 25; forte de Suttungo, Hávam. 14. — 3) gallus, Vsp. 38, SE. II 488. 572.

FJÁLBR, n., mons, id. qu. fjálfr (b = f): f. ólágra gjálbra mons resonans, bólmr fjálbrs ó. gj. ursus montis altisoni, gigas, SE. I 282, 2, de Rungnere.

FJÁLFR, n., mons: fjálfrs blika, fulgor montanus, fulmen, SE. I 302, 3, ubi Cod. Reg. habet fjálfrs, puncto sub priori f notato, quasi exscriptor voluerit jálfrs, a jálfr, n., sonitus (= jálmr). Ceterum l. c. jungenda videntur undir-fjálfr, mons subjectus, monticulus inferior, altiori monti subjectus.

FJÁLGR, in compositis glöðfjálgr, inn-fjálgr, inclusus, absconditus; Mæsg. gafjalgin, occultus: gafjalgin ist, *ἐκρυβή, Luc. 19, 42; Fær. fjála (Fær. 176), Dan. fjele, = Isl. fela, tegere, fölginn, tectus, conditus.*

FJALL, n., mons, Vsp. 52; plur. fjöll: fjalla vötn, aquæ montium, flumina ex montibus delabentia, Sölk. 45, quod de cælo accipit G. Magnus, per hypallagen, pro vatna fjöll, tegumenta aquarum, a fjall, amictus, tegumentum. In circumscriptione manús: hauka fjöll, montes accipitrum, manus, HS. 1, 3 (SE. I 398, 1), sed hauks fjöll, F. I 174, 1 videntur esse humeri vel axillæ, quibus domiti accipitres insidere solebant; fjöll Ullar kjöls, montes scuti, manus, HS. 1, 4 (SE. I 346, 1); boga fjöll, montes arcus, id., *Ila. 258, 3.* In circumscriptione undæ: fjöll fyllar skíða, montes navium, fluctus, SE. I 502, 4. In compositis: geðfjall, grjá-fjall, háfjall, himinfjöll, marfjöll, meginfjall, möðfjall, reginfjall, rymfjall, þáfjall.

FJALL, n., pellis, cogn. tō fell in voce compos. bókfell, membrana, vide berfjall; cutis, in compos. blakkfjallr, bláfjallaðr, gráfjölludr, slöttfjallaðr, þurfjallr; potest tamen in postrema voce fjall accipi de tegumento corporis, amictu, ut cognatum sit feldr, vestis pellicea, it. toga. Alio haud dubie respiciunt gullfjallaðir glófar manicæ auro intertextæ, FR. II 239, et örvar gulli fjallaðar, var. lect. Cod. chart. pro síðraðar, FR. II 173, id. qu. gulli reyrdar, ibid. 511, sagittæ auro revinctæ, forte a fjaþla, fetill, filum, vinculum.

FJALLBÚA, f., quæ in monte habitat, (fjall, búa), Gullk.

FJALLGARDR, m., catena montium, dorsa, juga montium, (fjall, garðr), rokur fjallgarðs turbines montani, SE. I 326, 1.

FJALLGAUTR, m., Odin (deus) montium, (fjall, gautr), gigas: fellir fjallgauts Thor, SE. I 258, 3.

FJALLGEIGUÐR, m., nomen Odinis, SE. II 555 (II 472, fjallgeiguðr), a fjall et geiguðr.

FJALLGESTILL, m., regulus montanus,

(fjall, gestill), gigas: orð fjallgestils, sermo gigantis, aurum (SE. I 214), beiðir fjallgestils orðs, flagitator auri, vir, Íslð. 4.

FJALLGYLDIR, m., lupus montium, monstrum montanum, (fjall, gyldir), gigas, de Thjassio, SE. I 308, 2.

FJALLHVÖNN, f., angelica montana, (fjall, hvönn), FR. I 472, 1.

FJALLRAPI, m., betula nana, SE. II 483. 566, F. I 268; Thorr. c. 5 scribitur fjallhrapi, et in var. lect. fjalldrapi, quæ forma nunc vulgaris est, v. Eggerti itin.-Norv. Rape, id. qu. Dvergþirk, betula nana. Quoad formam fjalldrapi cf. Lundrap in Lex. Dan. Soc. Scient.

FJALLRÆNN, adj., a montibus oriundus, (fjall, rænn): fjallrænt veðr, ventus a montibus spirans, F. I 286, cf. hafsrænn sub voce bjartveggaðr.

FJALLREYÐR, f., balæna montis, serpens: glóstallr fjallreyðar, aurum, HR. 36.

FJALLRIF, n., costa, os montis (fjall, rif), lapis: fægipella fjallrifs, lapillum (gemmam) poliens, femina, Orkn. 81, 4.

FJALLROTA, f., avis (SE. II 489), verosimiliter id. qu. Norv. Rutte (= Dan. Skovsneppe), scolopax rusticola.

FJALLVANDR, adj., montibus advetus (fjall, vandr = vanr), in montibus degens, epith. corvorum, SE. I 488, 2.

FJALLVARGR, m., lupus montanus, (fjall, vargr), SE. I 666, 1.

FJANDGARÐR, m., domus hostica, (fjandi, garðr), Bk. 2, 24.

FJANDI, m., hostis (propr. part. act. v. fjá, ex fjándi pro fjáandi, ut sjándi pro sjáandi a sjá, videre), SE. I 536; plur. fjandr hostes, Sonart. 23, SE. I 420, 2, Hlund. 2, 35, Gd. 61, ÖH. 178, 2; fjandur (Holm. fjandor), Grg. 9; dat. pl. fjandum, F. XI 208, Ghe. 20, Hávam. 129. Sigars fjandi, hostis Sigaris, Hagbardus, Mh. 4. — 2) diabolus, malus dæmon: kalla fjanda, diabolum nominare, dira verba proloqui, diras imprecari, execrari, Sturl. 4, 35, 3; visa vöndum lýð til fjanda, malos homines ad diabolum ablegare, ut pænis æternis adficiantur, Lb. 28; tröll ok fjandr gigantes et mali dæmones, Gd. 61; mektar fjandr potentes dæmones, Gd. 3. 4.

FJANDMAÐR, m., hostis, (fjandi, maðr), Mg. 2, 2.

FJANDSLIGR, adj., hostilis, F. II 250, 2.

FJAPPA, f., mala mulieris appellatio, SE. II 625.

FJARA, f., recessus maris, cujus mythicam originem exponit SE. I 156—158, quocum conferri potest græcum vocabulum ἀπάρωσις; — 2) litus, Ilg. 33, 7; eybarms fjara, litus insulæ; Merl. 2, 85; fjörusteinn, lapis litoralis, in disticho: kreisti knúta lostna / klífs bein fjöru steina, SE. Eg. 238. Fjöru þjóð, gens litorea, gigantes, sculpulos Jötunheimi incolentes, SE. I 298, 1, ut fiesdrótt, fjöru þjóðar hrjóðendr, exstirpatores gigantum, Thor ac comites.

FJARA (-aði, -at), recedit æstus, verb. imp. c. dat., ópi fjarar, sinus recedit, A. 19.

FJÁRAFL, *n.*, *ris opum* (fè, af), *opulentia, opes, divitiæ*, *Ad. 18, SE. I 262, 2.*

FJARGHÚS, *n.*, *Ghe. 41. 44 vertitur ab interpr. ararium, gazophylacium, a fè, gen. fjár, addito g, et hús; simili ratione AS. est máðmhús (qs. meidma hús), gazophylacium. Forte fjarghús est sanum, delubrum, qs. ades deorum, si modo status non sine ratione possit, fjörg, *n. pl.*, *esse deos, numina, sire a fjör, víta, qs. vitalia, æterna* (fjörugr, *vegetus, ricæ*), *sire numina auxilioria* (a björg, *auxilium, permulatis labilibus b et f, vel a Norv. fjörug, opem et auxilium ferens*). Ita Gudruna putanda est sacros thesauros, in sacellis aula reconditos, surripuisse et aulicis dispertivisse. An vox Mesog. fairhivus, mundus, significare possit domicilium deorum, alii videant.*

FJARGVEFR, *m.*, *deombyx, id. qu. gudvefr* (a fjörg, *du, vide sub fjarghús, et vefr*): fridr fjargvefjar semina, *Hild. 34.*

FJARNÁM, *n.*, *occupatio bonorum, divitiarum, rapina, (fè, nám), id. qu. ferán, Hund. 1, 11. Idem est fjárrán, Orkn. p. 424, fjártaka, Sturl. 9, 24.*

FJARR, *adj.*, *remotus, longinquus: f. fleinn telum ex longinquo accidens vel emissum: kunna e-n fjarra fleina longinquorum telorum accusare quem (alicujus jaculandi peritiam predicare), Alm. 5, vide kunna. Acc. sing. masc. hujus adj., fjarrran, pro adverbio usurpatur, ÖH. c. 34, „útlendir höfðingjar voru þeim jafnan fjarrran, ok vönduðu lítt um síðu manna”, quod F. IV 84 ratione magis vulgari exprimit, útlendir höfðingjar voru jafnan fjarrri um at vanda háttu m. Superl. firstr v. sub firri.*

FJARRI, *adv.*, *procul: deyja f. procul (a domo sua) mori, Hm. 10. — β) præpos. cum dat., procul, remote: f. sólu procul a sole, Vsp. 34; f. augum procul a conspectu, Ghe. 27; vera f. feðr-munum procul abesse a patrimonii, Fm. 8; f. vinum procul ab amicis, ÖH. 186, 3; f. fóstlandi procul a terra patria, F. VI 385, 2. Compar. firr, superl. firstr, qu. v. Vide composita, megin-fjarr, ofsfjarr, stórfjarr.*

FJARSKI, *m.*, *locus remotus, vel distantia loci (fjarr): í fjarška, procul, loco remotiore, Nik. 41.*

FJARDBÁL, *n.*, *flamma maris, (fjörðr, bál), aurum: bjöðr fjarðbáls, offerens aurum, dator auri, vir liberalis, SE. I 504, 4.*

FJARÐBEIN, *n.*, *os maris, (fjörðr, bein), lapis it. lapilli pellucidi vel globuli vitrei, collo appensi, monile (SE. I 334–36): skorða fjarðbeins femina, SE. I 410, 4.*

FJARÐBYGG, *n.*, *hordeum maris, (fjörðr, bygg), lapis, gemma, monile (SE. I 334–36): fjarðbyggs skögul femina, Merl. 2, 39.*

FJARÐELDR, *m.*, *ignis maris, (fjörðr, eldr), aurum, ShI. III 227, 2, vide fleyginjörðr.*

FJARDEPLI, *n.*, *pomum pelagi, (fjörðr, epli), lapis, saxum: fjarðeplis jörð, terra lapidosa, montes, montana, konr fj. jarðar, vir terræ saxosæ, monticola, gigas, SE. I 300, 2.*

FJARÐLEGGI, *m.*, *crus (os) pelagi, (fjörðr, leggr), lapis, saxum: fjarðleggjar fyrðar, nani saxicolæ, dreggjjar brim fj. fyrða, ceretisia nanorum, poesis, carmen, SE. I 246, 1.*

FJARÐLINNI, *m.*, *serpens maris, (fjörðr, linni), navis: fönn fjarðlinna, albescens spumantium undarum cumulus, SE. I 442, 2.*

FJARÐLOGI, *m.*, *flamma maris, (fjörðr, logi), aurum: runnr fjarðloga vír, SE. II 194, 1.*

FJARÐMÝVILL, *m.*, *larus pelagi, (fjörðr, mývill), navis, quemadmodum sæfar lirafn, vågfylingr; mið fjarðmývils, locus, statio navis, mare, F. II 328, 1, cf. F. X 359, 3, ubi pro fjarðmývils est fjarðrefill. Hæc interpretatio supponit, quod mývill formam derivatam vel diminutivam esse a mår, larus, et propius accedere ad formam vocis Germ. Mewe, et Angl. mew (pron. mjú). Quodsi quis tō mývill accipere malit pro alia forma tōv mēfill, mēfill, regulus maritimus, construere poterit fjarð-barða, cetum pelagi, navem (Eiriki dynastæ), et á Mývils mið, in stationem piratæ, mare. Eadem ratione, F. X I. c. construenda forent fjarð-barða et á refill-tröð, in semita piratæ, mari.*

FJARÐÖLNA, *Eg. 60, 1. Locum sic construo: sáttum til lengi yfir þeima skarða lut, lýngs fjarðölna ljósheims hörr! Appellationem sic solvo: lýngs fjörðr, sinus ericæ, ericetum (silva), lýngs fjarðöllum, piscis ericeti (silvæ), serpens, lýngs fjarðölna ljósheimr, domus lucida serpentum, aurum, cūjus hörr, vir, comitum aliquis a poeta compellatus. G. Magnæus tō fjarðölna disjungit, sumens fjarð pro dativo tōv fjarðr, detrimentum, diminutio, citans indicem Kristnisaga et illud Hallfredi, fjarð legg ek á dul Njarðar, de quo loco vide sub voc. dul et fjarðr. An unquam exstiterit subst. fjarðr, detrimentum, valde dubito.*

FJARÐR, *remotus, alienatus (a fjarr, id. qu. firðr a firra): ek læt fjarð adul Njarðar, removeo, rejicio liberos Njörði (cultum Frey ac Freyæ), F. III 53, 3. Cetera construe: Freyr ok Freyja, ok Þórr enn rammi við Grimni, skylu mér gröm; líknist gramr!*

FJARÐREFILL, *m.*, *vulpes pelagi, (fjörðr, refill), navis, F. X 359, 3; sic refill accipitur pro derivato vel diminutivo a refr, vulpes (cf. Raskii Anvisning til Isl., p. 186. § 325). Hæc ratione fjarðrefill intelligendum est de nave Eiriki, Barbone dicta. Possit et fjarðrefill sumi pro fjarðrifill (a rif, reif, rifill), mare dirumpens, secans, i. e. navis, coll. sundvarpadr. Vide supra in voce fjarðmývill, ubi vulgaris significatio tōv refill, pirata, adhibita fuit.*

FJADRADR, *adj.*, *pennis instructus, (fjörðr), vide composita hvitfjadradr, sporðfjadradr.*

FJADRDEKKR, *adj.*, *nigris plumis, (fjörðr, dekk), epit. corri, Öd. 22.*

FJADRHAMR, *m.*, *pennatum involucrum, (fjörðr, hamr), exuvie aviariæ cum plumis, pennis et alis, alatæ exuvie, Hamh. 3. 4. 9.*

—FJADRI, *m.*, *plumatus*, *v. compos.* haus-fjædri.

FJÆRRI, *adv.*, *procul*, *id. qu.* fjærri: nær sem fjærri, *tam prope, quam procul*, *Gd. 17.*

FJÖL, *f.*, *tabula lignea*, *asser*, *asserculus*, *Sturl. 5, 4, 1*, in *prosa antec. borðfjöl*. *Sic etiam accipiunt Höfuðl. 16*, „gladdiz flötina fjöl | við Fróða mjöl, lætatus est” *nautarum asser*, „i. e. *navis auro ornata est*; *ad quem locum G. Magnæus provocat ad Fsk. 9, 1*:” Östuz austkylfur (*naves*). *SE. h. l.* habet fjöld, *I 392, 2*, *quod nescio an in proxima linea, monente G. Magnæo Eg. 450. not. q*, *tam requirat mjöld, quam indicet, fjöl idem esse ac fjöld, suppressa adspirata d*, *etsi fjöl alias, in notione multitudinis, nusquam occurrat nisi in compositis. Ceterum, quod adinet ad fjöl, tabulam, cf. feldmíðlandi.*

FJÖLBLÍÐR, *adj.*, *perquam comis*, *affabilis*, *Mg. 17, 2.*

FJÖLBYRJA, *f.*, *insula Norvegiæ in Hordia meridiana, ab regione Stavangriæ in meridiem versa, SE. II 492*, *Norv. Fjelberø*, (*ad verbum significat „variis ventis expositam (fjöld, byrr)”*), *quocum conferri potest nomen insulæ Islandicæ Alviðra*, in *Dyrasjórdi*, in *quadrante occidentali.*

FJÖLD, *f.*, *multitudo*, *magnus numerus*, *vox poet.*, *id. qu.* fjöldi, *tantum sing. num.*; *genus, ut ex forma vocis judicare est, femininum*, (*Olavius in Gloss. Synt. Bapt. statuit femininum esse, et sic usus est hac voce celeb. poeta J. Thorlacius in Messiade, p. 82. col. 2. lin. 41.* *Usurpatur tam substantive, quam adjective: a) substantive, cum gen. tantum in nom. et acc.; nominat., för þar fjöld horna circumit íbi multitudo cornuum (poculorum), Am. 8; þar var fjöld fjár magna rerum copia, Am. 92; accus., f. alls fjár copia omnimodæ pecuniæ, Gha. 25, SE. I 380, 2; meidma fjöld, thesaurorum, gazarum copia, Bk. 2, 2, Am. 93; hringa f., Hamh. 32; fjöld fróða mæltæ sciencia, Vsp. 40; fjöld bölvæ, harma, multum calamitatum, luctuum, Gho. 17; fjöld sagna, mæltæ relationes, SE. I 374, 2. — β) adjective: neutr., multum, multa fjöld ek þér sagða multa tibi dixi, Grm. 51, FR. II 558; fjöld ek för, fjöld ek freistada, multa obii, multa expertus sum, Hávam. 18, Vafpr. 3, 44, seq.; tekr lion atreyna ok at ráða fjöld, Merl. 1, 10; fjöld um víðir multum variat tempestas (= mörgu víðrar), Hávam. 74; fjöld ek reynda regin multas tentavi divinas naturas, Vafpr. 3. 44, sequ.; öllu gulli — fjöld því er und Fáfnir lá (pro öllu því hinu mikla gulli), omni illa ingenti auri copia, Fm. 34, ex quo loco ad genus neutrum toú fjöld, ut substantivi, non tuto conclusio fit; FR. I 164 ad h. l. sic habet, „ok ná hann þá ráða gullinu því enu mikla einn”. Sic herfjöld ingens numerus, adjective ponitur, SE. I 656, 1, hólðar bera herfjöld svala vallands branda viri gestant ingentem numerum frigidorum brachii ignium (permultos annulos v. armillas). Vide composita, her-*

fjöld, hnossfjöld, mannfjöld, seggfjöld, tannfjöld.

FJÖLDI, *m.*, *multitudo*, *magnus numerus*: fátt í fjölda pauca ex multis, *G. 64. Vide meginfjöldi.*

FJÖLDRIFINN, *p. p. comp.*, *valde conspersus*, (*fjöl-, drifa*): *f. grandis, malis obrutus, calamitate oppressus, de homine cæco, Selk. 9.*

FJÖLDYGGGR, *adj.*, *multis virtutibus ornatus*, (*fjöl-, dygggr*), *bonus, probus; de rege, F. VII 92, 2 (AR. II 67, 1); íl. valde strenuus, fortis, de viris in universum: framur en flestir gumnar | fjöldyggir megi hyggja, Lb. 14.*

FJÖLDYRR, *adj.*, *perquam carus*, *plurimi æstimatus*, (*fjöl-, dyrr*), *Sic. 13.*

FJÖLERRINN, *adj.*, *perquam strenuus, gnarus, sedulus*, (*fjöl-, errinn*), *F. III 27, 2, de femina.*

FJÖLGEKN, *adj.*, *perquam facilis, comis*, (*fjöl-, gegn*), *vel multorum negotia libenter expediens (sá er gegnir mörgum), vel multa negotia administrans (sem gegnir mörgu), de rege facili et liberali, Mg. 17, 2; de viris strenuis, F. II 249, 2.*

FJÖLGLYGGGR, *adj.*, *multividus, multa accurate notans*, (*fjöl-, glygggr = glögggr*), *epit. Christi (vel Mariæ), SE. II 500, 2.*

FJÖLGLYJADR, *adj.*, *perquam lætus*, (*fjöl-, glýjaðr*), *F. I 50, 1, Fsk. 29, 2, pro fáglyjaðr.*

FJÖLGÓÐR, *adj.*, *perbonus*, (*fjöl-, góðr*): *f. konúgr, F. VI 436, not. 1; f. fúrnúðr eximia fortuna, G. 24.*

FJÖLHRESS, *adj.*, *valde alacer, strenuus*, (*fjöl-, hress*): *de deo omnipotente: fjölhress túnglbryggju tiggri potentissimus cæli rex, Lv. 19.*

FJÖLHÖÐAÐR, *adj.*, *multis capitibus, multiceps*, (*fjöl-, höðaðr*), *Hymk. 35, quo loco Cod. Reg. et al. habent fjölþhöðaðr.*

FJÖLJÁINN, *adj.*, *magnopere consentiens* (*fjöl-, jáinn*): *aldrteigr, f. fríði spjöllum, vita studiis militaribus dedita, bellicosa, Ad. 23.*

FJÖLKALDR, *adj.*, *præfrigidus* (*fjöl-, kaldr*): *nomen fictum, Fjölsm. 7.*

FJÖLKÆNN, *adj.*, *multiscius, multarum rerum peritus*, (*fjöl-, kænn*), *de Noacho... áðr foldu næði | fjölkænn Nöe grænni antequam Noa adtingeret (adpelleret ad) viridem terram, Lv. 16.*

FJÖLKOSTIGR, *adj.*, *multis virtutibus ornatus*, (*fjöl-, kostigr*), *SE. I 244, 2, Plac. 55.*

FJÖLKUNNIGR, *adj.*, *magis peritus, veneficus*, (*fjöl-, kunnigr*), *de femina, Hávam. 115; rammir galdrar fjölkunnugra Finna, Öfl. 210, 1.*

FJÖLKUNNR, *id. qu.* fjölkunnigr, (*fjöl-, kunnr*), *F. III 101.*

FJÖLKYNGI, *f.*, *veneficium* (*fjölkunnigr*), *Hávam. 140.*

FJÖLKYNNR, *adj.*, *perquam notus, omnibus notus*, (*fjöl-, kynnr = kunnr*); *occurrit tantum in neutro, fjölkynt, Y. 26, 2.*

FJÖLLAMI, *m.*, *læsis vite*, (= fjörlami, fjör, lami, permutatis liquidis r et l), *mors,*

cædes; tíðr fjöllama, *avidus in cædes*, SE. I 282, 1.

-FJÖLLUDR, *cute instructus* (fjall), vide gráfjölludr.

FJÖLMAGNADR, *adj.*, *valde fasciatus*, *arte magica potenter effectus*, (fjöl-, magna): fjölmagnat líregg tempestas vi magica effecta (galdraveðr. gerningaveðr), F. X 137, 1.

FJÖLMARGER, *adj.*, *permultus*, (fjöl-, margr), SE. I 388, 4.

FJÖLMENNI, *n.*, *multitudo*, *magnus hominum numerus*, (fjöl-, maðr, pl. menn): f. komi í fjandans sveitir auctus est numerus diaboli sectatorum, Krossk. 6.

FJÖLMENNR, *adj.*, *numerosus*, *multis hominibus stipatus*, (fjöl-, maðr); de rege multos aulicos habente, SE. I 640, 1. 684, 2; f. helliir specus vel antrum multo præsidio munitum, Si. 6, 3.

FJÖLMÆTR, *adj.*, *perquam carus*, *permagni æstimatus*, (fjöl-, mætr) Gv. 2.

FJÖLMÆÐR, *adj.*, *id. qu. fjölmennr*, de rege multis militibus stipato, Hh. 19, 2.

FJÖLMÓÐI, *m.*, *tringa maritima*, SE. II 489, (qs. *perquam animosa*, fjöl-, móðr, cf. corvi appellationem borginnmóði). Hæc avis vulgo hodie vocatur sendlingr, sed apud Austfjordenses fjölmóðir, f., plur. fjölmæður, quasi derivetur a móðir, mater, ob fecunditatem.

FJÖLNENNINN, *adj.*, *perquam strenuus*, de rege, Mh. 3, 3 (fjöl-, nenninn).

FJÖLNIR, *m.*, *Odin*, Grm. 46, Sk. 2, 18, SE. I 38, 86, 1; hús Fjölnis, palatia, ædes Odinis, Valhalla, Krm. 25; Fjölnis kind, prosapia Odinis, Asæ, Vsp. ed. Holm. 10, abest in Cod. Reg. et Cod. 544. Fjölnis eldr, ignis Odinis, gladius, geymir F. elda, custos gladiatorum, eir, Ísl. 8; — fleytífengr, mulsum poeticum, poesis, carmen, RS. 11; — furr, ignis Odinis, ensis, gnýr F. fura, fremitus gladiatorum, pugna, ÓT. 43, 3; — glóð gladius, rjóða F. glóð gladium rubefacere, Ísl. 14; — hrót (rót), procella Odinis, pugna, F. hróts ríkr, bellipotens, bellicosus, F. VII 79, 1, Si. 4, 2; — veig, potus Odinis, mulsum poeticum, poesis, slegir F. veigir poeta, Korm. 23, 1; — þing, pugna, Ísl. I 164, 2, vide furviðr. Fjölnir fjalla, *Odin montium*, gigas, fyll f. Fjölnis, *potus gigantis*, poesis, carmen, SE. I 340, 1. — 2) *id. qu. fjörnir*, galea, permutatis labialibus l et r: fjölnis land, *solum galeæ, caput*, F. I 172, 3, quo loco Cod. B C habent fjörnir.

FJÖLNÝTR, *adj.*, *ad multas res aptus*, *perutilis*, (fjöl-, nýtr): sjá in fjölnýta fold tellus polychresta, Bk. 1, 4; f. galdr cantio multimodis utilis, Grg. 6.

FJÖLSNERRINN, *adj.*, *perquam bellicosus*, (fjöl-, snerrinn), Fsk., 38, 1: nè fjölsnerrinn fyrri | fémildir konúngs vildi (vegðit jarl fyrir jöfri | Yggs niðr) fríðar biðja.

FJÖLSNÆRDR, *adj.*, *valde ligatus*, *variis modis connexus* (fjöl-, snæðr); fjölsnæð mæð carmen metri generibus artificiose compositum, SE. I 682, 2.

FJÖLSTYGG, F. III 24, *legendum flugstyggis sec. membr. 132. vitæ Halfredi.*

FJÖLSVIÐR, *adj.*, *perquam prudens*, (fjöl-, sviðr), Sturl. 4, 45, 1. — 2) *Odin*, SE. I 86, Grm. 46. — 3) *nanus*, SE. II 470 (II 553 *tantum apparel ex hac voce....* dr). — 4) *custos arcis Mengladæ*, vide Fjölsn.

FJÖLVARR, *adj.*, *in multis cautus*, *providus*, *multarum rerum sagax* (fjöl-, varr), Söll. 5. — 2) *nomen*, ut videtur, *gigantis*, Hlubl. 15, cf. fjölvör, f., *quod nomen est feminae gigantis*.

FJÖLVERKR, *m.*, *gigas* (fjöl-, verkr, deriv. a verk). SE. I 549, 3.

FJÖLVINJADR, *adj.*, *multos amicos habens* (fjöl-, vinjadr deriv. a vinr), *multis amatus*, epith. auri (Fenju meldr), SE. I 654, 2.

FJÖLVITR, *adj.*, *magna sapientia*, *prudentia præditus*, (fjöl-, vitr), *id. qu. margvitr*, SE. I 668, 2.

FJÖLVÖR, f., *semina gigas*, SE. I 552, 2, (gen. fjölvarar; propr. fem. *adjectivi* fjölvarr).

FJÓN, *n.*, *Fionia, insula Daniæ*, SE. II 492.

FJÓN, f., *odium* (a sjá, *odisse*, ut sjón, *visus*, a sjá, *videre*). De genere: *húrd f. grave odium*, G. 56, Grett. 69, 1; *gram* (grimm) fjón atrox odium, F. I 163, Jd. 11; *ljótlig f.*, *turpe, sædum odium*, RS. 33, adde Eb. 19, 13, Fbr. 35. Vekja f. með firum excitare odia inter homines, Söll. 76; leggja f. á e-n odio habere aliquem, F. II 53, 1; fjón Braga kvónar odium Bragii uxoris (Ídunnæ), homonymice, *rapiditas corticis* (Ídunnar), Grett. 69, 1. Plur. fjónir, Fbr. 11; hefja e-n frá fjónum, *odium avertere ab aliquo, aliquem in gratiam reducere cum aliquo*, Ad. 11. Sic et Rb. 388: en þeir (Gyðingar) ráku fjónum alla guðs spámenn oðis persecuti sunt; qui locus minus accurate redditur, „inimicos sibi effecerunt“. Vide composita guðfjón, ryðfjón.

FJÓNA, *v. a.*, *odio habere, avversari*, (fjón), *c. acc.*, f. sinn fódur, Söll. 27.

FJÓNRYGGJAR, *m. pl.*, *Fionienses, incolæ Fionie*, (Fjón, byggj), Hh. 54, 1.

FJÖR, *n.*, *vita, vigor vitalis*: meðan okkat fjör lifir dum vita nostra superest, Skf. 20; hyrr gaf hrími fjör calor prunæ vitam dedit, Vafpr. 31; vilja fjör e-s (o: hafa), *appetere vitam alicujus, interficere conari*, ÓT. 28, 1, plene dicitur, at vilja hafa fjör, lif e-s, Ljósv. 20 in prosa; dat. fjörvi, Söll. 1; fylliz fjörvi feigra manna impletur vita (vigor vitalis) morientium hominum, Vsp. 37, ad quem l. SE. I 58: liann (Mánagarmr) fylliz með fjörvi allra þeirra manna, er deyja. Sækja fjör at e-m *interficiendi consilio adgredi quem*: þá er, sem ær at útl | öræknunum fjör sækí tunc est perinde ac si ovis femina lupum pelli nescium interficere conetur, Korm. 5, 3. Plur., *eiga þrennir fjör, tres vitas habere, quasi triplici vita gaudere*, Ód. 20. — 2) *partes corporis vitales, vitalia*: fleinn hittí fjör, *telum vitalia tetigit, hausit*, Hósfudr. 9; meidda fjör, *vitalia lædere, de saxis ac spiculis*, F. I 171, 1; sic et, lutu lánghardar at lýða fjörvi, Hg. 33, 7; hneit

egg við fjör seggja, *F. VII 71*; meðlregni rigndi of hessa fjör, *HS. 6, 7*; ormar skriðu til fjörs serpentes vitalia (viscera) adrepserunt, *Ghv. 16, HR. 29*.

FJÖRBANN, *n.*, impedimentum vitæ, (fjör, bann), mors, *ÖH. 16, 2*.

FJÖRBRAUT, *f.*, semita vitæ, (fjör, braut), cor vel pectus, plur. fjörbrautir, pectora, *Dropl. min. 4*.

FJÖRBROT, *n. pl.*, agonia, *Fm. 21*.

FJÖRGRAND, *n.*, noxa vitæ, (fjör, grand), mors, *Sturl. 6, 36, 3, Hild. 18*.

FJÖRGRÍÐ, *n. plur.*, gratia vitæ, incolunitas, salus, (fjör, gríð), *id. qu.* lífsgríð in prosa, *Mg. 31, 6*.

FJÖRGVALL, *Lokagl. 19*. Recte statuere videtur Raskius (*ed. Holm. p. 62. not. 2*), *G. Magnæum secutus*, tó fjörgvall errore librarii depravatam esse pro fjörgavll, quod derivat a fjör, vita, et göll, *f. in sing.*, neutr. in plur., *id. qu.* galli, noxa, sc. nocumentum vitæ, mors. Locus est: Lopzei þat veit, | at hann leikinn er, | ok hann fjörgvall fría, Loftus id nescit, quod ludificatus est, atque eum fati necessitas provocat (impellit, o: ad dicacitatem). Forte legendum sit: ok hann fjörg öll fjá, atque eum omnia numina auxiliaria odio habent, avertantur; de qua voce conjecturali, fjörg, cf. supra fjarhús et fjarvefr. Illud autem fría depravari potuit ex minus recta descriptione fya pro fjá, quemadmodum est in var. lect. ad *Hým. 22*.

FJÖRGYN, *f.*, terra, tellus, *SE. I 476, 585, 3*; ut mater Thoris, *Harbl. 54*; gen., fjörgynjar burr, telluris filius, Thor, *Vsp. 50*; dat., á fjörgynju in tellure, *Og. 10* (pro Fjörgyn, ut *Sifju, dat. a Sif*). Steði fjörgynjar, incus telluris, lapis, áll f. steðja, anguilla lapidis, serpens, hrynbæðr f. st. áls, sonora culcita serpentis, aurum, árr fj. st. á. hrynbæðs, minister auri, vir liberalis, *SE. I 476, 2*. Propter formam fjörgvinn (vide sub fjörgynnu) et formas variantes Björgyn et Björgvin, sumi potest tó fjörgyn proprie esse, amicam vel amicam sedem deorum, a voce conjecturali fjörg et vinr, vina, amicus, amica, quod cum verbo unna et una arcte videtur coherere. Voci fjörgyn respondere videtur Mæsong, fairguni, mons, it. fairhvus (fairgvus), mundus, terra; *AS. firgen, terra*. Quod adinet ad terminationem vocis, yn, conferatur foldyn, hlóðyn, telluris quoque poetica vocabula, it. nomen oppidi Björgyn (it. Björgin, á Björgin, *F. X 431, 71, dat. Björginju, F. VIII 439. var. 5*), gen. Björgynjar, et Björgvin, Björgvinar. Cum ceteris nom. opp. in yn, v. c. Skotyn, þoptyn, Hornyn, Gullyn, conferri meretur observatio N. Petersenii in Nord. Tidsskr. f. Oldk. II 57.

FJÖRGYNN, *m.*, Fjörgynus, pater Friggæ: dóttir, mætr Fjörgyns, Friggæ, *Lokagl. 26, SE. I 304*; eadem *SE. I 154* dicitur Fjörgyns dóttir (Fjörgynn, *gs. amicus deorum*).

FJÖRHARÐR, *adj.*, sævus in vitam, nocens vitæ, letalis, (fjör, harðr, *gs. fjörvi harðr*), lectio *Fsk. 35, 2* pro fjörharðr, *epith. gladii*, cf. herða, herðinn, it. lífkaldr.

FJÓRIR, -AR, FJÖGUR, quatuor, *Grm. 23. 33, 24*.

FJÖRLAG, *n.*, finis vitæ, mors, neq. cædes, (fjör, lag, ut aldrag), verða e-m at fjörlagi, perniciem adferre cui, cui perniciosum esse, *Hávam. 120*; vera at f., interesse cædi, socium et administrum cædis esse, *Lokagl. 51, 52*.

FJÖRLÁT, *n.*, jactura vitæ, mors, (fjör, lát) : at fjörlátí ad mortem usque, *F. V 15, 1 (F. XII 95)*.

FJÖRLAUSN, *f.*, redemptio vitæ (fjör, lausn) : verða flestir f. þola, coguntur plerique vitæ redemptionem pati (i. e. omnes vitam suam servare oportet, vel sub iniquissima conditione); vel, solutio vitæ, mors, hoc sensu: omnibus moriendum est, *Hyndl. 45*. Alias fjörlausn in prosa est vitæ redimendæ pretium, conditio vitæ redimendæ, *SE. I 352—4 Ed. Sæm. ed. Hlafn. II 152*.

FJÖRLAUSS, *adj.*, vita spoliatus, mortuus, (fjör, lauss), gjöra fjörlausan, interficere, vita privare, *F. XI 194*.

FJÖRLEIGI, *Höfuðl. 18, dat. a fjörleigr*, vitæ liquor, i. e. liquor ex partibus vitalibus corporis manans, (fjör, leigr), sanguis, unde rectius scribitur fjörlegi, ut vult *G. Pauli*. Locus est: stóðz fólk eigi | fyrri fjörleigi non consistebat miles præ vitæ liquore (i. e. præ sanguine copiose effuso). Duo Codd. habent h. l. fjörleygi, dat. a fjörleygir, *m.*, *id. qu.* fjörlegr, a leygir, *id. qu.* lægir, legr, liquor, mare. Hæc autem lectio supponit in versu præced. eygi *id. qu.* eigi, non. *G. Magni* putat, fjörleigir, *m.*, accipi posse de ense, bellatore aut morte, o: fjörleigir = fjörlegr, depressor vitæ.

FJÖRLESTI, *dat. sing. a fjörlestir*, *qu. v.*

FJÖRLEYSTR, *p. p. comp.*, qui vitam suam pretio redemit, vita donatus, (fjör, leysa, cf. fjörlausn), *F. X 125*.

FJÖRLÖSTR, *m.*, defectus vitæ, mors, (fjör, löstr) : at fjörlesti, exitio, habet *Ed. Sæm. ed. Holm.*, pro at fjörlagi, *Hávam. 120*. Acc. fjörlost occurrit *F. XI 135*, at veita e-m fjörlost necem adferre cui, et *Grág. I 187*, ráða eða gjöra manni fjörlost necis svasorem aut auctorem esse. Cf. fjörvað.

FJÖRLÖT, *n. plur.*, exitus vitæ, exitium, (fjör, lot) : at fjörlotum, exitio, in perniciem, *Grg. 8*.

FJÖRM, *f.*, annis Fjorma, *Grm. 27, SE. I 40 var. 7. II 255. (sec. Cod. Worm., Reg. h. l. habet Form)*. 128. 577.

FJÖRN, *f.*, annis, lect. *Cod. Worm. SE. I 577 var. 19* pro fjörm. — 2) terra, *NgD. 81, id. qu. fjörn*. — 3) fjörn-harðan *SE. I 428, 5*, mirum quam strenne, fortiter, puto = fyrna harðan; sic etiam altera recensio *Fagrskinnæ. Ipsa Fagrsk. 35, 2* habet h. l. fjörharðan, vide fjörharðr.

FJÖRN, *f.*, terra, *SE. I 585, 3*, vide fjörn.

FJÖRNAM, *n.*, mors, vide fjörvan.

FJÖRNÆMR, *adj.*, vitæ noxius, vitam eripiens, (fjör, næmr a nema), *epith. gladii, Plac. 23. v. fjörnám*.

FJÖRNEPPR, *adj.*, vitæ contractæ, vitæ

brevis (fjör, neppr = lineppr), *brevi moriturus*, *propera morti deotus*, *id. qu. feigr*; þrævdi fjörnepps, *vita hominis, propera morti destinati*, Fbr. 33, 1 (GhM. II 310).

FJÖRNIR, m., *galea*, SE. I 573, 1. In circumscriptione a) *præliatoris*, fjörnir freyr, álfr, *deus galeæ, bellator*, Korm. 11, 8, Ha. 311. — b) *prælii*, fjörnir gnýr, *frenitus galeæ, pugna*, Ísld. 17. — c) *telorum*: fjörnir fála, gríðr, *norn, securis (telum)*, F. I 181, 1, SE. I 430, 2, Ód. 18. — d) *capitis*: fjörnir fold, hlíð, reitr, stallr, *terra, cilius*, *area galeæ, caput*, SE. I 676, 2. 678, 3, HR. 9. F. I 174. — e) *cæli*: foldar fjörnir, *galea terræ, cælum, valdr f. fjörnir, dominus cæli, deus*, Plac. 1; fjörnir sunnu hvels, *galea orbis solaris (solis), cælum*, konúngr kunnu hvels fjörnir, *rex cæli, deus*, Has. 36, *ubi sic*: spönd lætr öll til yndis | öttlaust af því móti | sunnu hvels ok sælu | sín börn konúngr fjörnir. Landa fjörnir, *galea terrarum, cælum, buðlung (pro buðlungr)* landa fjörnir, *rex cæli, deus*, Sturl. 7, 42, 8, *ubi verba sic construenda evidentur*: ædstr, mæztr elgrundar þjóðkonúgr! bjarg þú við (= hjálp þú við) öndu Brands. Góðsámr (menn) beida, (at) allvíss buðlung landa fjörnir, *sá er lættir þrútt þínslum aldar*, fái Páls bróður hvíld Paradísar, (ok) fríði sílu öðlings. *Vel forte rectius, sec. textum*: Góðsámr (menn) beida buðlung landa fjörnir: allvíss öðlingr fái þrútt hvíld Paradísar; sá, er lættir þínslum aldar, fríði sálu Páls bróður! In compositis v. haudr fjörnir. — 2) *pirata, qs. galeatus, sec. SE. II 162, 3, ubi fjörnir fjöll, montes (terra) piratæ, mare, addit enim commentator, „en i fyrri visu var hafit kallat fjöll seköndings”*. Hinc explicari posset fjörnir máni, luna piratæ, clipeus, F. II 315, 2, *quoniam haud inepte explicatur per splendorem galeæ, ense, ut F. XII 59 ad h. l.*

FJÖRNUMINN, p. p. comp., *vita privatus, mortuus*, (fjör, numinn u nema), Eb. 56, *ubi in pl. fjörnumnir, ut fjörvi numna in acc. GhM. I 698.*

FJÖRR, m., *arboris vel fruticis genus aliquod; fjorr eða borr, SE. II 497. Collectively in sing. fjorr, homines, SE. I 560, 1. In plur. fjorvar, viri, occurrit in altera recens. Fsk. msc. (impress. 38, 3 fjörvar, fjorfa fír, iter virorum, i. e. expeditio militaris. Vide fjörr et fyrvar, quæ ad hanc vocem pertinent.*

FJÖRR, m., *arboris genus, v. fjorr; fjörr hjarar, præliator, vir, Fbr. 22, 5 (GhM. II 298). Plur. fjörvar, viri, absol., dat. fjörum, viris, SE. I 696, 2, ubi construo: nè spöðrum fjörum spard spjóll, neque parcimus, quin hominibus res gestas, fando auditas, expouamus; v. fyrvar*

FJÖRRAN, n., *jactura vitæ, mors, id. qu. fjörtjón, (fjör, rán): biða f., oppetere mortem, Ód. 24. Fjörránsdómr, sententia condemnatoria, poena capitalis (i. e. daudadómr). vox formata ad modum toð fëránsdómr, quod etiam var. lect. est, Skáldh. 3, 19.*

FJÖRRANN, n., *domus vitæ, (fjör, rann),*

pectus: sverð bitu fjörrönn gladii pectora perruperunt, F. III 3, 1; vide legrann.

FJÖRSEGI, m., *pulpa, musculus vitæ, (fjör, segi), cor, Fm. 32 (SE. I 358, 1).*

FJÖRSELDR, p. p. comp., *qui vitam amisit, (fjör, selja), cæsus, prostratus, F. X 140.*

FJÖRSJÚKR, adj., *morbo letali ægrotans, id. qu. hodie daudsjúkr, daudveikr, vel. banvænn, (fjör, sjúkr), de puerpera, Og. 7, ubi vertitur, „vigore vitali debilitata”. Cf. fjörsótt, et AS. feorh-seoc, Epos Bjoulvi 1633.*

FJÖRSÓTT, f., *morbus letalis, (fjör, sótt, cf. fjörsjúkr); hafa fjörsótt, kenna sér fjörsóttar FR. II 98, 2 et var. lect.*

FJÖRSÖDNIR, m., *gladius, SE. I 564, 2, cf. fjörsvafnir.*

FJÖRSPELL, n., *jactura vitæ, (fjör, spell), mors: vinna fjandum f. necem adferre hostibus, F. XI 208; gera mönnum f., id., Merl. 1, 8. 46.*

FJÖRSPILLIR, m., *perditor vitæ, (fjör, spillir), interfector, percussor: f. Belja bölverðungar, percussor, deletor gigantum, Thor, SE. I 282, 2.*

FJÖRSÚNGR, m., *piscis species aliqua, SE. I 579, 2; cf. Fjærising, draco marinus, Lex. Soc. Scient. — 2) accipiter, SE. II 488 571. — 3) Fjörsúngar, m. pl., puto fuisse appellatam familiam Hundingianam, quemadmodum Volsungi etiam dicti sunt Ylvingi (Ylfingar); hinc arf Fjörsúnga, hæreditas (regnum hæreditarium) Fjörsungorum, Hund. 2, 23 (Völs. 7), ubi synonyma esse puto ædli ættar þinnar et arf Fjörsúnga.*

FJÖRSVAFNIR, m., SE. II 619, 5, *qs. qui vitam consopit, interfector, gladius. Fuit Fjörsvafnir nomen gladii, a Kario Sölmundi f. possessi, Nj. 131, ubi hæ var. lect. sunt, Fjörsöfnir, Fjörsöfnir, Fjörsöfnir (fjör, svæfa et svefja, svafða).*

FJÖRSVATNIR, m., *equus Noctis (id. qu. Hrimfaxi), SE. I 484 var. 9; Cod. Worm. it. fragm. 748 (SE. II 459) et 1eþ (SE. II 595) habent fjörsvartnir.*

FJÖRTÁL, n., *noxa vitæ, (fjör, tál), mors; færa f. at manni, necem alicui intendere, insidias moliri vitæ alicujus, F. II 84, vel h. l. fjörtál, de telo, h. l. securi, intelligendum, ut sensus sit, intentare cui securim.*

FJÖRTÁNDI, *decimus quartus, (fjörtán, 14), Hávam. 162.*

FJÖRTJÓN, n., *jactura vitæ (fjör, tjón), mors, Fbr. 6; fá f., mortem oppetere, mori, Grett. 39; gera f. inferre mortem, gervi fiskum | fjörtjón at því, inde piscibus nex paratur, Merl. 2, 89.*

FJÖRVALTR, adj., *vitam habens caducam, (fjör, valtr): gera mann fjörvaltun vitæ alicujus insidiari, ÖH. 156, 3.*

FJÖRVAN, f., *defectus vitæ, (fjör, van), mors, ut fjörlostr; í fjörvan, ad necem, Y. 44, 1 (AR. I 266), quo loco membr. E. habet fjörnám, id.*

FJÖRVANR, adj., *expers vitæ, (fjör, vanr), mortuus: línugu fjörvanir, exanimes ceciderunt, H. 11.*

FJÖRD, Hs. 48, 2, F. II 328, 1, Mg.

34, 9; *his locis tmesis locum habet, nam construenda sunt fjörðhjörð, fjörðjörð, fjörðfylkir, quas voces seorsim vide.* — 2) *fjörð, ÓT. 124, 2; hic ita variant lectiones: ÓT. l. c. et Fsk, 64, 1, var. 2 fjörð kom heldr i harða; fjörð kom heldr i harðan, F. II 318, 3; F. X 359, 1, it. Cod. C. F., citati F. II 318, 3, ferð kom heldr i harðan; ubi duplex phrasis confusa esse videtur, sc. at koma i harðan fjörð in durum sinum maris incidere, et at koma i harða ferð, in durum iter incidere, i. e. in angustias, difficultates incidere, vide ferð et fjöðr.*

FJÖRÐFYLKIR, in tmesi, Mg. 34, 9, *rex Fjordensis provinciae, pro Fjarða fylkir, vel rex Fjordensis provinciae incolarum, pro Fjarða fylkir, i. e. rex Norvegius, a Fjörðir, m. pl., Fjörði, provincia Norv., vel Fjarðar, hujus provinciae incolae, Fjordenses.*

FJÖRÐHJÖRÐ, f., *grex sinus, (maris), pisces, de halecibus, pro fjarðar hjörð; per tmesin, fjörð ok gallt við hjörðu, i. e. ok gallt við fjörðhjörðu, et vendidi (eam) halecibus, permulavi, HS. 18, 2.*

FJÖRÐI, *quartus (fjörir), Hávam. 152, Vafþr. 26, Grm. 7.*

FJÖRÐJÖRÐ, f., *terra sinuum, pro fjarða jörð, i. e. terra sinuosa, Norvegia, F. II 328, 1, per tmesin, fjörð komst jarl at jörðu, i. e. jarl komst at fjörðjörðu, dynasta terræ sinuosa (Norvegia) potitus est. Sic Norvegia dicitur víðra sunda lönd, terræ latorum fretorum (sinuum), Hg. 20, 1 (F. XII 27); et Raskius, in Rasks saml. Afhandl. I, 366, docet „Norvegiam a Lapponibus Vuodn (i. e. sinum) appellari“.*

FJÖRÐUNGR, m., *quarta pars (fjörði): at minum fjörðungi, ex mea parte quarta (quatenus unus ex quatuor fratribus sum), H. 31, 2.*

FJÖRÐR, m., *sinus, Am. 29; dat. sing. furði i. e. fyrði (qs. a fjörðr v. forðr), pro firði, Ag. 16. Metaph., koma i harðan fjörð in difficilem sinum (i. e. angustias) venire, F. II 318, 3. Lýngs fjörðr, sinus ericæ, ericetum, vide sub voce fjarðölina. — β) mare, SE. I 504; fjarðar logi, flamma maris, aurum, skreyttir f. loga, auro ornatus, de manu, Ód. 10. — γ) liquor: dia fjörðr, vea fjörðr, liquor deorum, poesis, carmen, SE. I 236, 4, Nj. 103, 3. In compositis v. geðfjörðr, sverrifjörðr.*

FJÖSIR, f. pl., *vide hvalfjósir.*

FJÖSNIR, m., *servus (propr., bubulus, a fjós, bovine, SE. I 532, vide fjösnir.*

FJÖSNIR, m., *servus, Rm. 12 (a Norv. fjös = fjós, bovine), v. fjösnir. Fjösnir nomen viri est FR. II 242.*

FJÖT, Eg. 57, 2, *per apocopen pro fjötr, vinculum: foldar fjöt, vinculum terræ, mare, deila foldar fjöt, mare dividere, i. e. pernavigare. Verba, vēr deildum fjöt foldar, parenthesis est, quæ ad ipsum spectat Egilem, citato remigio e conspectu regis aufugientem.*

FJÖTRA, m., *vinculum, sic scribitur ÓT. 26, 1 (F. VIII 341, FR. II 456), sæpius fjöturr, quod vide.*

FJÖTRA, f., *in feminarum appellationibus*

non circumscriptis (ókend heiti) assert SE. II 490; puto esse nomen Bellonæ, id. qu. herfjötur; absol. de femina occurrit in Vigl. 17, 2; ut nom. propr. femina, FR. III 7; fjöttra móins mærar, dea auri, femina, SE. II 632, 2: ok enn, sem kvað bróðir Árni: Fjötra var sú móins met | mærar ok guði kær.

FJÖTRA (-aða, -at), v. a., *impedire (fjötr): fjöttraðr, impeditus, Hávam. 13; it. fato impedire: þat verðr, at fé fjöttrar fjör þitt, eveniet, ut pecus (taurus ille) vitam tuam fato implicet, Eb. 63, 1, cf. fjöturr, fjöttri fatlaðr, it. Norveg. fjatre, fjetre, fjötre, arte magica retinere, impedire, de venatoribus, qui carminibus creduntur feras impedire, quo minus ictum effugiant.*

FJÖTUR, n. pl., *vincula, Grg. 10.*

FJÖTURR, m., *vinculum, gen. fjöturs, dat. fjöttri; sleða fjöttrar vincula rhedæ, Bh. 1, 15; compes, Hávam. 152, Fjölsm. 11, Völk. 11. Metaphorice: fjöturr handar annulus, SE. II 429; f. foldar, vinculum terræ, mare, fyrr foldar fjöttra, ignis marium, aurum, Ísl. II 366, 1, vide fyrrleynir; f. laufviðr, lundar, vinculum silvæ, serpens, Merl. 2, 42. 44. — 2) id. qu. in prosa, herfjötur, n., consternatio et consilii inopia hominis fato præpediti: en þú, gramr, riðir | glaums andvani | fjöttri fatlaðr | i fjanda lið, Sk. 3, 16. — 3) fjöturr, Völk. 22. 32, de vinculo follis fabrarum, puto, duo illa ligna verticalia, quibus inferior pars follis sustinetur, et fen fjöturs, foveam sive locum depressum sub ipso folle. 4) composita: glymfjöturr, herfjöturr, hölmfjöturr, leggfjöturr, svalfjöturr.*

FJÖÐR, f., *penna; fjaðrar blað, palma pennata, ala, v. leikblað; hana, fagls fjaðrar, pennæ galli, alitis, ÓH. 220, 1, Hávam. 13; ala: bera i fjöðrum alis gestare, Vsp. 59. — 2) spiculum hastæ: fjöðr náði þá þá, Krm. 4; in prosa Eg. 153; fjaðra spjót, Grett. c. 47.*

FJÜK, n., *nix leni vento acta; kylfings fjúk, procella Kylfingi, pugna, Skáldh. 6, 14; f. lasta vehementia vitiorum, Líl. 78, cf. frost.*

FLÁ (flæ, fló, flégit), v. a., *pellem detrare: fló ek af gyltar grisi geitbelg pellem caprinam porcello detrazi (i. e. coegi hominem se virum præstare), F. II 249, 2. — 2) ledere, violare: flærat hann eldr nè járn eum neque ignis, neque ferrum violat, Fjölsm. 21. 22.*

FLAGÐ, n., *femina gigas, etsi non asserat SE. in nomenclatura gigantidum: flagðs goti, hestr, equus gigantidis, lupus, Höfuðl. 9, F. VII 354, 2; hlifar flagð, gigantis clipei, securis, ÓT. 18, 3, vide hlymnarfi: hristandi hlifar flagða, secures (tela) concutients, pug-nator, GS. 30. — β) flögð, plur., id. qu. tröll, gigantes: ek bað f. deila við þau, ÓH. 92, 5 (AR. I 325, 1); f. hvöttu mik til Fyrileifar, Mh. 2; f. ollu þvi, FR. III 35. — γ) monstrum: homo portentosus, belluæ instar, livat er þat flagða? quid istoc monstrum est, Fjölsm. 2. 3; monstrum mulieris, pessimæ indolis femina, Hyndl. 38. — δ) furia: at mun flagði in gratiam furie (Erinyos), Hm. 15, vel h. l. una voce composita scribendum*

munflagd, atrocitas animi, ira, odium. Sic sverriflagd, monstrum atroz, pro summa malitia ponitur, Eg. 44, 1. — ε) vide composita brynflagd, munflagd, oddflagd, sverriflagd.

FLAGÐVIGG, n., jumentum gigantidis, (flagd, vigg), lupus, Hh. 100.

FLÁHUGAÐR, adj., subdolo animo, (flár, hugaðr), de vulpe, var. lect. pro flárhugaðr, Merl. 1, 41; videtur tamen τὸ flárhugaðr, etsi contextui perbene aptum, correctionem sapere.

FLÁHUGULL, adj., subdolos, dolos animo agitans, (flár, hugull), Gullk.

FLAKA (-ki,-kta), v. n., extendi, extenso corpore jacere: ullr fals flakir innan of alla sæving virr per totum lectum se extendit, Hlud. 14, 3.

FLAKKR, m., lupus: fylkir gleðr í fölk | flakk ok svan Ulakkar rex in acie lupum corrumque exhilarat (saturat), SE. I 512, 2. Huc et pertinet var. lect. F. X 187, 1, báru flakkr, lupus undæ, navis. Propr. est oberrans, vagus, a flakka, oberrare, vagari (F. VIII 240; flakka land af landi, FR. II 228; flökkunarmaðr erro, Th. Síðuk).

FLÁNGI, m., vir procar, petulans, immodestus, SE. I 532.

FLÁR, adj., subdolos, astutus, cafer, fraudulentus. Compar. flárr, superl. flástr. Flár til fjár, callidus in parandis opibus, vel fraudulentus in oves, FR. I 476, 2; flá ertu subdola es, Hlyndl. 6; flá tunga lingua fraudulentula, Lokagl. 31; flá slit (neutr. pl.), subdola amicitie violatio, Hávam. 123. Neutr., flátt var undir dolus suberat, flátt er tilsökja periculosum est locum accedere, Am. 36; adverb., hyggja flátt, mentem subdolum gerere, vafre cogitare, Hávam. 45. 90; hyggja flást vaferrime cogitare, ibid. 91.

FLÁRÁÐR, adj., fraudulentus, subdolos, (flár, ráðr): orð fláráðs verba hominis s-b-doli, Hugsm. 14, 2; fláráð tunga lingua fraudulentula, Hávam. 120; fláráðir gríðniðingar subdoli proditores, Gd. 42.

FLÁRÁÐUGR, adj., id. qu. fláráðr, (flár, ráðugr): fláráðugt dýr, animal versutum, castrum, Merl. 1, 22.

FLÁRÆÐI, n., dolus, fraus, (fláráðr), Hla. 199, 1.

FLÁRÆÐINN, adj., id. qu. fláráðr (fláræði): fláræðin þau bæði (neutr. pl.), illi ambo (vir et femina) subdoli, Selk. 2.

FLASA, f., mulier petulans et immodesta; gen. flasu: vaskeytt er far flasu, Gretl. 80, 1. [Gretl. ed. Hafn. 1853, c. 77 pro flasa habet flaski s. fláski, m., cujus significatus incertus est].

FLASA, f., fissura, rima, plur. flösur: margar flösur í eggju mullæ fissuræ in acie, Eg. 38.

FLATR, adj., planus, epith. annuli: flatr baugar, SE. I 706, 3. — 2) supinus: draga mann flatan inn í bðð, Nj. 146, 2.

FLATSLÓÐ, f., via plana, (flatr, slóð): f. Fróða, plana semita piratæ, mare, pelagus, Óil. 168, 2.

FLATSÆNG, f., lectus in pavimento stratus, (flatr, sæng), Nikulásskæði. 4.

FLATVÖLLR, m., planus campus, æquor

(flatr, völlr): fl. flейja, mare, Hl. 37; fl. bauga (circulorum), clipeus, draugr flatvallar bauga. arbor clipei, vir, Ísl. I 162, 2. (F. III 149).

FLAUG, f., volatus (fljúga): arnar flaug volatus aquilæ, nú er ægis jóðdragum arnar flaug of vængi, nunc viris aquilæ volatus est super campo, i. e. nunc in conspectu virorum aquila campo supervolat, unde pugnam instare colligit, cf. Sk. 2, 20, Sturl. 9, 19, Hlud. msc. c. 33. SE. I 232, 2; cf. goðreið. Sic in prosa, de volatu: þessi flaug vannst um eina eykt dags hic volatus avium per trihorium duravit, GhM. II 664; stórfjadrar, er flaug megi af taka, pennæ majores volando utiles, Sks. 114. De volatu, jactu telorum: brodda flaug volatus telorum, F. II 311, 2; fleins flaug, HIR. 35; flaugar dörr hasta volans, Mg. 32, 2. In prosa: at þat (leirit) þoli vel flaug, meðan því er kastað, Sks. 423; grjótnaug conjectus saxorum, Sturl. 2, 110, F. VI 156. VIII 223; at sigra fugl á flaug, GhM. III 284. De repentino motu hominum, vera á flaug, flaugum, Nj. 196; de vago rumore, geyrðiz nú orðflaug mikil af Þorhaddi ok sonum hans til Þorsteins, Th. Síðuk. — 2) fuga, id. qu. flug. in compos. flaugtrauðr. — 3) una ex sagittis Guseris, FR. II 122. — 4) in compositis: harmflaug, hjörflaug, málmlaug, svanflaug.

FLAUG, f., SE. I 583, 2, et flaugarskegg, ibid., vox mihi ignota. Occurrit et Sturl. 3, 2: í því kemr annat áfall svo mikitt, at yfir gekk þegar skipitt, ok drap ofan flaugina, ok af vigin bæði, ok utanborðs allt þat er laust var á búlkunum. Forte flaug est id. qu. barð, pluteus ad utrumque latus proræ, et flaugarskegg id. qu. skegg in tvö barð (þar var skegg á ofanverðu bardinu hváru-tveggja, ÓT. 119, fin.) Vel flaug est id. qu. ennisþánn, tabula puppi vel proræ affixa (aplustre), ornamenta causa vel tanquam insigne; tum flaugarskegg respondet pinnis ac cristis, quæ ex apice aplustrium eminebant.

FLAUGTRAUÐR, adj., fugæ nescius, intrepidus, (flaug, 2, trauðr), Hlud. 1, 32, id. qu. flötta trauðr, Hlud. 2, 23.

FLAUGUN, f., volatus: geira flaugun, volatus lancearum, Am. 23 (flaug); prope accedit forma flugan = flaug, flug, var. lect. Nj. Vers. p. 430, not. s. it. fleinn á flaugun, Merl. 2, 66.

FLAUMR, m., impetus: sverða f., pugna, SE. I 372, 1; göndlar f., id., Vigagl. 27, 4; hildar f., id., fölg hildar flaums milites, SE. I 374, 1; herja f., id., gautar herja flaums viri, Ag. vide oddflaumr. — β) præcipitatio: fellidómr flaums, sententia præceps, temeraria, Mg. 17, 9. — γ) multitudo, turba: kvenna flaumr cætus mulierum: en þá er sèr á Ságu | saums í kvenna flaumr quum vero conspicitur femina in cætu mulierum, Vita Halfr. (ÓT. Skh. II 306); vide sjóð-flaumr, turba crumene, pecunia. — δ) lætitia, ut glaumr: flóðhyrs fold nemr flaum af skáldi, Ísl. II 252, 2; seima Guðr rænir mik flaumr, Jd. 5.

FLAUST, n., navis, SE. I 582, 3, Hund.

1, 28, *ÖH.* 27, 2; en fljótu flaustr, *F. VI* 427, 2; *dat.* flaustr, *SE. I* 251, 4; flauz = flaustr, *SE. I* 491, 3 var. 11; dýr flaustr *naves ornatæ*, *Hh.* 22; hláðit flaustr, *Eb.* 40, 4 (*AA.* 236, 2). Flaustra vegr, *via narium*, *mare*, *Hh.* 35, 2; ífla flaustr, *navis accipitrum*, *manus*, *Jörð* ífla flaustrs, *Tellus manus*, *femina*, *ÖH.* 168, 2. *Vide* sigrflaustr.

FLAUSTR, *n.*, *navis* (*id. qu.* flaustr), *Höfuðl.* 5; *dat.* flaustrir, ferðaz vill lún flaustrir í, *Skáldh.* 6, 37; tíða flaustr, *naves rei divinæ*, *templa*, *F. XI* 311.

FLEGG, *m.*, *gigas*, *SE. I* 549; flegr, *id.*, *Cod. Worm.* *SE. II* 470.

FLEINBÖRR, *m.*, *deus teli*, *pugnator* (*fléinn*, börr), *pl.* fleinbörvar, *F. I* 172, 3.

FLEINBRAG, *n.*, *id. qu.* fleinbrak: „þat er kenning at kalla fleinbrag orrostu“, *Cod. Reg.*, *SE. I* 600, var. 13.

FLEINBRAG, *n.*, *frigor teli*, *pugna*, fleinbraks furr, *ignis pugnae*, *gladius*, *SE. I* 600, 1.

FLEINDÖGG, *f.*, *pluvia telorum*, *nimbus telorum*, (*fléinn*, dögg), *pugna*, *gen.* fleindöggar: fleindöggar stafir, *præliator*, *vir*, *Eg.* 67, 5.

FLEINDRÍFA, *f.*, *nimbus telorum*, (*fléinn*, drífa), *pugna*, *F. V* 91, 1, *Merl.* 2, 68.

FLEINGALDR, *m.*, *sonus telorum pugnae*; fleingaldr-völur gladius, *Ísl.* 7.

FLEINGLYGG, *n.*, *ventus telorum*, (*fléinn*, glygg), *pugna*: heyja fleinglygg, *pugnare*, *Ísl.* 9.

FLEINHREGG, *n.*, *procella telorum*, (*fléinn*, hregg), *pugna*, *Sturl.* 7, 30, 3, *ubi sec. var. lect. construere præstat*, Þórðr vann flest fleinhregg = Sighvats sun gat at sémja vigra dunur.

FLEINHVESSANDI, *m.*, *acuens telum*, (*fléinn*, hvessa), *pugnator*, *vir*, *Grett.* 10.

FLEINLUNDR, *m.*, *arbor teli*, (*fléinn*, lundr), *pugnator*, *vir*, *Orkn.* 82, 1.

FLEINMÓÐI, *m.*, *deus teli*, (*fléinn*, móði), *pugnator*, *vir*, *SE. II* 166, 4. 422, 3; *vide* sub voce deili.

FLÉINN, *m.*, *spiculum*, *telum*, *sparus*, *SE. I* 569, 2, *Höfuðl.* 10. 13, *Alm.* 5, *Hávam.* 153; *dat.* fléini, *Hávam.* 86, *sed* flein, *Rm.* 32, *ubi* flein at fleija telum *conjugere*. „Ör ein, er fléinn er kallaðr“, *Hg.* c. 31, *F. I* 45; rjóða flein, *telum cruentare*, *pugnare*, *Sturl.* 5, 4, 4; flóð fleina sanguis, *Hg.* 33, 7; land fleina, *terra spiculatorum*, *clipeus*, *meginskíð* fleina lands *ingens gladius*, *SE. I* 678, 3; fleina sær, *mare spiculatorum*, *sanguis*, *ÖT.* 97, 2, *vide* furherðir; fleina skóll pugna, *p.* Hræð. 11, 1. — 2) *brachium ancoræ*, *dens anchoræ*, *Me.* 20, *Hh.* 31, 2, *FR. I* 481, 1; *plene*: akkeris f., *Ag. Composita*: rennifleinn, (*snaufleinn*), und-fléinn.

FLEINRJÓÐR, *m.*, *rubefaciens telum*, (*fléinn*, rjóðr), *præliator*, *vir*, *Plac.* 8. 22; *in vocativo*, *F. II* 274.

FLEINRÝRIR, *m.*, *qui pauciora reddit tela*, (*fléinn*, rýrir) *adsiduus pugnator*, *Sturl.* 4, 41, 1 (*AR. II* 360).

FLEINSTÖRKKVANDI, *v. furr.*

FLEINSTYRANDI, *m.*, *dirigens telum*,

rector spiculi, (*fléinn*, stýra), *pugnator*; *pl.* fleinstýrandar, *acc.* stýranda: vör höfum felda fjóra dýra fleinstýranda *quatuor eximios præliatores dejecimus*, *Nj.* 80.

FLEINSTYRIR, *m.*, *rector teli*, (*fléinn*, stýrir), *pugnator*, *vir*, *SE. I* 640, 1.

FLEINSÝNANDI, *m.*, *ostendens telum*, (*fléinn*, sýna), *pugnator*, *p.* Hræð. 9, 2.

FLEINVARPAÐR, *m.*, *conjector*, *missor teli* (*fléinn*, varpaðr), *præliator*, *vir*; *plur.*, fleinvarpaðir homines, *Merl.* 2, 103.

FLEINVEDR, *n.*, *tempestas telorum*, (*fléinn*, vegr), *pugna*, ullstakkr fleinvedrs loricæ, *ejus* boði, *pugnator*, *vir*, *Sturl.* 4, 20, 1.

FLEINÞEYRR, *m.*, *tempestas teli*, (*fléinn*, þeyrr): *gen.* fleinþeyrs árr, *minister pugnae*, *vir*, *Selk.* 17.

FLEINÞÍNG, *n.*, *contentus teli*, (*fléinn*, þíng), *pugna*: fleinþíngs boði, *pugnator*, *vir* (*in vocativo*), *Krm.* 28. Fleinþingasamr, *adj.*, *bellicosus*, *F. VII* 328, 1. Fleinþíngs vörðr, *vir*, *Ag.*

FLEINÞOLLR, *m.*, *pinus teli*, (*fléinn*, þollr), *præliator*, *vir*, *SE. I* 692, 1, *Ha.* 321, 3.

FLEIRI, *compar.* a margr; *construitur cum sing.*, *sec. Cod. Worm.* *SE. I* 410, 3, var. 17, *sem* fleiri tíðða Hjadninga grjóts, *ut plures feminae*, *quo loco Cod. Reg. habet tróðar*, *qs. plur. a tróð*, *f.*, *alii* tróður, *pl.* a tróða. *Cf. superl.* flestr, *quod sæpissime in singulari numero usurpatur. Neutr.* fleira *pro* meira, *plus*: því at færra veit, er fleira drekkir, *quo plus potat*, *Hávam.* 12; *sic et Fbr.* 44, 1 (*GHM. II* 398, 1) fleira fè (= meira fè), (*plus pecunie*, *v.* þér fengut mér færa (*minus*), ok, Grími miklu fleira fè, en þórf væri. *Sic in prosa* fleiri *in sing.* *pro* meiri, *F. IX* 379, fleiri vásbúð hafði hann (*Sverrir*), en vör höfum haft, *et ÖT.* c. 26, miklu fleiri fótgaungu herr multo *plus* *peditum*; fleiri skipun *plures variationes*, *SE. I* 676.

FLÆJA (flæ, flæða), *v. a.*, *fugere* (*i. e.* fléja *id. qu.* flýja) *munica* ek flæja *ego non fugiam*, *Bk.* 1, 21, *H.* 22; flærat eld non *vital* (*vitalit*, *timebit*) *ignem*, *F. VI* 363, 1; flæði fugiebat, *Hb.* 11, 2; flæðu fugiebant, *G.* 49, flóðu, *id.*, *Plac.* 47; 1. *pl. conjunct.*, flæðim fugeremus, *F. II* 181, 1; *perf. inf.* flæðu: ek frá jarl flæðu af hjarli *audirei dynastam* *e regno aufugisse*, *Öd.* 9.

FLÆKJA (flækl, flækta, flækt), *v. a.*, *intricare*, *perplexum reddere*: f. skil *veritatem perplexam reddere*, *mentiri*, *Eb.* 19, 7.

FLEKKLAUS, *adj.*, *sine labe*, *labis expers*, (*flækkr*, lauss), *Lil.* 65.

FLEKKR, *m.*, *macula*, *labe*, *nota*; *plur.* -ir, *sed* flekkar, *GHM. III* 292: sár féll flekkum á hvára il *vulnus latis plagis illatum est utrique pedum plantæ*, *ÖH.* 92, 4, *i. e.* *utraque planta pedum (ambulando) latus vulnerata est (debruit cute)*. *Sic in prosa.* *id. qu.* dili, blettr, *F. III* 125; brunaflekk, *nota igni inusta*, *F. XI* 38: flekkir á virðing, *macula*, *nota honori (nomini) inusta*, *p.* Stäng. 4. — 2) *labe* *animi*, *vitium morale*: hreinlifr var alla æði, | á þeim flekk, *sem*

marga blekkir, in omni vita castus, expers erat vitii illius, quod multos homines corrupit, Nik. 34.

FLÆMA (-i,-mda,-mt), v. a., pellere, vide útflæma: f. mann af ríki regno expellere, F. VIII 301.

FLÆMINGJAR, m. pl., Flandri, Flandrie incolæ, ÓT. 30, 2. Flemingja veldi Flandria, Krm. 10. Flæmskr Flandricus, Ísl. I 200.

FLÆMÍNGR, m. vir sapius expulsus, vel in fugam coniectus (flæma), Ý. 30, ubi construo: jótuns eykr rauð farra trjónu á Agli flæming. Cf. Grell. 21. — 2) gladius, SE. I 566, 2.

FLENGJA (-gi,-gda,-gt), v. a., flagellare, Lil. 65.

FLENNÁ (-ni,-nta,-nt), v. a., raptim retrahere, tumultuarie rapere: f. upp, raptim sursum retrahere, expandere, fl. leðr upp at enni (o: endi), corium, quantum quantum est, sursum retrahere, Snegl. Cf. Eg. p. 305, ear. s; hinc flenneygr diductis oculis, FR. I 393.

FLÆR, 3. s. præ. 1) v. flá. 2) v. flæja; cum neg. flærat.

FLÆRD, f., fallacia, fraudulentia, dolus, (a flár, unde flærðr drykkir potus venenatus, FR. I 142), Svec. flerd, id. Plur. flærðir doli: „en á fundi þeim | flærðir reynaz“, Merl. 1, 43; teygja fljóð á flærðir ad fraudes adlicere, Hávam. 102. — 3) noxa, detrimentum: fjörnir norn kom flærð at skjaldum securis (telum) noxam clipeis adtulit, Ód. 18.

FLÆRDARAUKINN, p. p. comp., fallax, fraudulentus, (flærð, auka), Has. 39.

FLÆRDARFULLR, adj., astutis plenus, (flærð, fullr), de diabolo, Nik. 40.

FLÆRDARKUNNR, adj., fraudibus notus, (flærð, kunnr), SE. II 228, 1.

FLÆRDARLAUSS, adj., sine fraude, innocens, (flærð, lauss), de corpore Christi. Krossk. 11.

FLÆRDARSTAFIR, m. pl., fallacia, dolus, (flærð, stafr), Bk. 1, 32.

FLÆRDVARR, adj., fraudibus abstinens, (flærð, varr), Plac. 8, ubi flærðvar; dat. sing. flærðvörum, H. gsm. 29, 6.

FLES, f., scopulus planus in mare procurrens; in plur. flesjar, et fles, neutr.; fles galdra, scopuli sonorum, dentes vel labia: Óðreris alda þýtr við galdra fles, unda Óðreris fremil ad scopulos sonorum, i. e. carmen in primoribus labris versatur, SE. I 248, 3.

FLESDRÓTT, f., incolæ scopulorum litorum, (fles, drótt), gigantes, SE. I 298, 2. cf. fjöruþjóð sub voce fjara.

FLESK, n., lardum, it. fleski, n., id. Rm. 29. Plur. gen. fleska, Grm. 18.

FLESTR, superl. a margr, plurimus; sæpe in sing., ut flestr madr of frá plurimi homines audierunt, Höfuðl. 3; it. omisso madr: þat tel ek fyrst, er flestr um veit, quod plurimi norunt, Ad. 17; flestr var reyndr í fastri fleina drifu, plurimi militum, ÓH. 246. Similiter Fsk. 152 „ok gekk lýðr allr á móti (líkinu), ok flestr allr grátandi,”

quod F. VI 3 exprimit, „lmóti líki hans gekk allr lýðr, ok flestr grátandi“. Þá er flestrum hal fjörspell gera. (putei), qui plurimis hominibus necem adferunt, Merl. 1, 8; flestr fagrbygg Fróða plurimum auri, Ód. 25; flestan dag, flestan aldr, perpetuo, Grm. 15, F. VI 196, 2; flestan, elliptice, ut plurimum, sæpe: þá kysta ek mey daglengis flestan eam ego virginem sæpe totos dies sum osculatus, Korm. 8, 1. — 2) maximus, plurimus, id. qu. mestr: eiga flestr ráð brúðar plurimum potestatem virginis habere, Alm. 4.

FLET, n., scamnum, sedile; setjaz midra fletja in medio scamno considerare, Rm. 4; flets strá, stipula scamni, scamnum stipula constratum, Lokagl. 47; flet fagrigr flóð i gulli splendida scamna auro inundata, Vegtk. 11; láttu á flet vaða gullskálir fac ut in sedilia grassentur, Ghe. 10. — 2) domus, ædes, domicilium, fundus: á fleti bróður in domo fratris, Bk. 2, 32; á fleti fur in ædibus præsens, Hávam. 1; ef lengi sitr annars fletjum á in alienis ædibus, Hávam 35; vaxa upp á fletjum, Rm. 32; þars föstri minn fletjum stýrði, domibus præerat, i. e. habitavit, H. Br. 10; ör Gýmis fletjum, ex domiciliis Gymeris, i. e. e mari, FR. I 475, 2. — 3) lectus: sá er kögla ber frænða hrærs af fletjum niðr qui artus cognati cadaveris (mortuum cognatum) fert deorsum de lecto (nam alti erant), Sonart. 4, ubi GMagn. jungit hrærs flet lectus funebris. Fletju þöll pinus lecti, pro fletja þöll, i. e. femina in lecto se continens, Skáldh. 6, 20. — 4) locus, ubi quis se continet, aut continere solet; stafns flet, locus vel sedes navis, mare, stafns flet-hrafn, corvus maris, navis, stafns flet-hrafn hlakkar-dynr, pugna navium, pugna navalis, ÓT. 20, 2, vide dyn-beiðir; vel sec. rar. lect., fletbálkr stafns, id. qu. lyping, celsa puppis, stafns fletbálka hrafn navis, etc. — 5) vide composita brodd-flet, geirflet, heinflet, ilflet.

FLETBJÖRN, m., ursus scamni vel lecti, (flet, björn), domus (ut fletvargr), fótlegggr fletbjarnar veggja, crus parietum domus, columna lateralis domus, id. qu. súla, SE. I 302, 1.

FLETTA (-tti,-tta,-tt), v. a., spoliare, exuere; in prosa absol., vestibus exuere, Sturl. 5, 29. 9, 20; f. menn vápnum ok hestum armis equisque spoliare, Sturl. 7, 10. Hinc flettr frygðum heims hujus vitæ amoribus (deliciis) privatus, Skáldh. 7, 3.

FLETTUGRJÓT, n., sing. tant., lapides discineati, scissi, (fletta, saxa discuneare, grjótt): fundr flettagrjóts, conventus scissorum lapidum, pugna, ÓH. 187, 2. Occurrit vox Sks. 422, ubi sic de missilibus: „smágrjótt hart, bæði flettagrjótt ok aðra harða steina“. Flettugrjótt est = kloft grjótt, hileyp grjótt, ad formam flettiskepta, palus diffissus.

FLETVARGH, m., lupus scamnorum vel lectorum, (flet, vargr), domus SE. II 196, 1, cf. fletbjörn.

FLEY, n., navis, SE. I 582, 3, Hund. 2, 4. Flatvöllr fleyja mare, H. 37; bergsaxa fley, navis nanorum, poesis, carmen, SE. I

248, 4, ubi fley dat. sing. est, hlýða b. fley (pro fleyti), aures præbere carmini. Vide fleybraut.

FLEYA pro fleygja, F. II 315, 2.

FLEYBRAUT, f., via navis, (fley, braut), mare; plur. fleybrautar: sem fleybrautar fljóti fley meðal tveggja eyja ut si navis (navigium, navicula) per vias maris fluitet inter duas insulas, Vita Halfr. (ÓT. Skh. II 306), ubi fley, navis minor, lintrculus, distinguitur a skeið, navi majori longa, in hemistichio sequi. Vide fleyr.

FLEYGA, id. qu. fleygja, jacere, mittere: fleygendr þrimuleygjar, missores gladii, viri, homines, Has. 39. Vide lit. j.

FLEYGARÐR, m., agger navis, clipeus, (fley, garðr), Vigagl. 27, 1, Plac. 12, vide furviðr et furlestir.

FLEYGIÁRR, m., qui jacet, mittit, (fleygja, árr): plur. fleygiárr frænings fura, missores auri, viri, Eb. 22.

FLEYGINJÖRÐR, m., deus jaciens, (fleygja, njörðr); plur. fleyginjörðir fjarðelds, missores auri, viri, Shl. II 227, 2.

FLEYGIR, m., missor, qui jacet, mittit, (fleygja): f. hrotta (ensium), pugnator, Þ. Hræð. 8, 1; f. hjálms ok borða missor galeæ et clipei, id., Skálðh. 1, 14. — 2) ver-rex, dux gregis, Isl. II 330.

FLEYGIPOLLR, m., pinus jaciens, (fleygja, þollr), i. e. qui jacet: f. Niðar branda, missor auri, vir, Hild. 18, ubi co-hæret: fleygipolli N. br. varð fjörgrand falls, viro accidit mors casus, i. e. mors, casu effecta, o: casus viro necem adtulit.

FLEYGJA (-gi-, -gða-, -gt), v. a., jacere, conjicere, mittere: f. flein, kólfi, spiculum projicere, Rm. 32. 43; absol., telum projicere, mittere, Vsp. 22; f. hauki, accipitrem projicere (ut viri principes inter venandum facere solebant ÓH. c. 90), Gha. 18. — β) neutr., citato cursu ferri, profici: personaliter, fleygir hart of hauga hestir equus per colles cito cursu fertur, Mg. 34, 6 (pros. F. VIII 418); impers., sium fleygði or suðr-heimi scintillæ projectæ sunt ex plaga meri-diana, Vafþr. 31; þá fyrir geislum grjóti fleygði tum præ radiis saxa volabant, Krossk. 18; fleygir Bólmar baugi, mare, unda ruit magno impetu, SE. II 491, 4. — γ) part. act., fleygjandi, m., missor, plur. fleygjendr: f. auðs, alinleygjjar, missor divitiarum, auri (v. sagittæ), vir, SE. I 322, 4. 424, 5; fleygjendr fjörnir mána, missores gladii, pug-natores, F. II 315, 2.

FLEYGR, m., ala (id. qu. flugr): fleygs hjör, gladius v. telum alæ, unguis avium, Ha. 321, 2, tum construendum: hrafn hræðiz kleyfðan fleygs hjör of valtafni i Suðreyjum corvus movit sibi fissum alæ telum (ungues suos) super cadaveribus. Sed adsumta lectione fleygr, sec. var. lect. F. X 130, 1, sic legenda sententia est: fleygr hrafn hræðiz of hjörkleyfðu valtafni i S., alatus corvus movit se (latatus est) super cadaveribus gladio dissectis, ab adj. fleygr, volucris, quod optimum sensum parit. Compos. hvassfleygr, varfleygr. — 2) difficile est Has. 56: þess

á ek mér at meiri | margrikr jöfurr líknar |... leygis ok foldar ægis | fríðar sjálfan þik biðia, ubi literarum metricarum ratio svadet, legendum esse fleygs, forte hoc ordine: margrikr jöfurr fleygs foldar ægis! ek á at biðja þik sjálfan þess at meiri líknar ok fríðar mér (til handa); si fleygr, adj., accipi posset pro mobili, fleygr foldar ægir, mobilis galea terræ, foret cæli appellatio, cuius jöfurr, deus, cæli rex.

FLEYMARAR, Vigagl. 26, 2. Vide mari et mögrennir.

FLEYR, ÓT. Skh. II 306, in „fleyr út meðal skerja”; hunc versum Vita Halfredi, sec. membr. 132, sic habet: fley meðal tveggja eyja. Forte fleyr (etsi minus metro aptum) sit id. qu. freyr (alias fraud), et fleybrautar (gen. sing.) freyr, spuma maris arefacta; vel fleyr id. qu. Norveg. flæ, plur. flæur (nobis flá, plur. flár), suber, cortex. Sed imitatus est hunc locum auctor Viglundarsage (ed. Hol. 1756, 4°) sic: Svo lízt mér, hin mjóa, | maðr þinn, en brýnfagra, | sem fánytr fljóti | ferjubátr með skerjum. En þá ek sé þik sjálfa | strángvaxna framganga, | er sem skrautlig skríði | skeið yfir máva heiði; imitatus est et E. Olavus, Kvæðabók, p. 225.

FLEYSKIP, n., celox, navigium leve, (fley, skip, qs. fleygiskip = léttiskip), F. II 218.

FLEYSTÈTT, f., via navis, mare: fleystèttar hernirðir classiaríi, HR. 27.

FLEYTIFENG, m., adquisitio fluida, res fluida adquisita, liquor adquisitus (qs. fljót-andi fengr, ad formam fleytifullr, a fljóta), vel res adportata, adportando adquisita (fleyta = flytja): f. Fjölnis, res ab Odine adportata et adquisita, mulsum poeticum, poesis, carmen, RS. 11, ubi alii flytifengr.

FLEYVÁNGR, m., campus navis, (fley, vángr), mare: fleyvángs furr, ignis maris, aurum, fleyvángs fura lestir vir liberalis, Ha. 280; fl. fura njörun (ut legendum videtur, pro mörum, mærin), femina, Sturl. 4, 20, 2; fleyvángs árr, minister maris, vir, Sturl. 4, 31, 2, ubi sic construo: örfengr Eyjúlfr hefir varizt lengi nú fleyvángs árum i Grimseyja diu se a nozem viris defendit. Sic construendum videtur GS. 21 fleyvángs menn (= sjómenn, nautæ), homines: fleyvángs menn segja, at elgs fjarðar menhlin hað, etc. Fleyvángs, Orkn. 81, 4, aut est gen. absol., per mare, aut, quod malim, construendum cum seggr vel itr drengir in hemistichio sequi, o: itr fleyvángs drengir, berit Sköglur borða, fægipellu fjallrifs, aptr þau orð til Orkneyja, er orar, at, etc.

FLÆÐA (flæði, flædda, flædt), v. n., inundare (flód): imperf. flæði pro flæddi: dik flóði of likum fluvius corpora cæsorum inundavit, F. X 191.

FLÆÐABÁL, n., ignis maris (flæðr, bál) aurum, Þ. Hræð. (ed. Hafn. 1848) str. 5.

FLÆÐR, f., venilia, ut flód, (Eg. 80 flæðrin, 27 biða flæðar). — 2) mare: fram at flæði usque ad mare, Mg. 32, 2; flæðar eldr aurum, flýtir flæðar elds vir, Plac. 42

(ubi fløðar); fløðar bál aurum, meidar fløðar báls viri, Gþ. 16; fløðar hlýnir, platanus maris, navis, SE. I 504, 4; fløðar brik, tabula maris, navis, Hg. 20, 2, sed fløðubrik, id., F. I 39, 2, ubi fløðu in voce compos. est id. qu. gen. fløðar, ut bōðunautr pro bōðarautr, etc., vide bōðsækir; fløðar stjarna, stella maris, Sancta Maria (vide stjarna), G. 2. Vide hornfløðr, bensfløðr, bálfløðar.

FLÆÐU, perf. inf. v. flæja. qu. v.

FLÆK, f., pannus; exprimitur per hēðinn, Ha. 83; vefja hattar land líkum, caput panno obvolvare, i. e. dolo circumvenire, decipere, Band. 5, ut vefja heðn' um höfuð.

FLÆM, n., cavilla, contumelia, de probroso carmine: flim er opt kveðit, Fbr. 44, 1 (GhM. II 398); in prosa, kveða f. um mann carmine quem cavillari, Nj. 45.

FLÆMTR, n., calumnia (flim): færa f. um mann aliquem publice calumniari, diffamare quem probroso sermone, Skálðh. 3, 8.

FLÆMTUN, f., cavilla, calumnia: fara með flimtun carmina probrosa jacere, A. 2; etiam de carmine, in prosa Eg. 44.

FLÆTA pro fljóta, natare, aquis innare, de navibus, Hund. 1, 28, ubi ed. Holm. fluta. Notante Raskio adhuc Svecis flyta est id. qu. fljóta.

FLJÓTA (flýt, flaut, flotið), innare aquæ, innare, fluitare (unde, fluitantia arma, Liv. 1, 37). skip flaut und Norðmanna nið, navis fluitabat sub rege N., regem rehebant, Mg. 9, 4; létum (o: skip) fljóta farlund yfir fecimus narem per maria transire, Og. 29; cum acc., sem fley fljóti fleybrautar, ut si navicula per maria fluitet; v. fleybraut. Sekorn fljóta á vatni, lapides aquæ innatant, de re impossibilib, Korm. 19, 8; svá at steinar fljóti, ita ut lapides fluitent, de efficacissima vi probrosi carminis, Korm. 17, 2, 20, 2; gnótt nás flaut fyrir nesjum, ÓT. 18, 2; de flucio: sverðfen flaut flumen profluebat, SE. I 294—96. — β) natare, manare (liquore aliquo perfusum): hon flaut i dreyra, cruore natavit, Bk. 2, 22; bekr fluta i dreyra stragula cruore manarunt, Hm. 6.

FLJÓTLIGA, adv., cito, confestim, propere, (fljótligr, a fljótr), Sk. 1, 2, 35.

FLJÓTMÆLTR, adj., eloquio citus, lingua volubili, disertus, (fljótr, mæla). Mh. 3, 2 (Hh. 65, 4, ubi F. VI 319, 1 fljótmaltr, id., quocum conferatur forma Færoica malti = mælti, locutus est).

FLJÓTR, adj., celer, citus: fljót flaut, naves celeres, celeriter currentes (Hom. ὤκυπορος), F. VI 427, 2; fljót skeið, id., Lb. 33; it. celeriter factus, fljót kvæði, carmen celeriter compositum, vel celeriter pronuntiatum, F. VI 196, 1, ut skjótgert kvæði, snöggr verki (G. 8). Vide ðrnfljótr. Cum gen., lymiskufljótr, celer ad fraudem, fraudulentus. Gdþ. 4.

FLJÓTRENT, n. part. pass., quod cito, facile pellitur (fljótr; reyna, rendi), cum dat. personæ: döglingi vara fljótrent, rex haud facile repellit, regi haud facile resisti potuit, F. VI 133 (AR. II 21, 1).

FLJÓÐ, n., mulier, femina, SE. I 558,

1, Alem. 5, Hævam. 79. 92, Sk. 1, 27. 3, 15, Ghe. 41. Spec., femina nuptum data, SE. I 536; rustica, Rm. 22; filia, Onaris fljóð, gnata Onaris, terra, Hg. 9 (SE. I 54). Vide sigfljóð.

FLJÚGA (fljú, fló, et flaug flogit), volare, fugere; regularis et usitatissima poetis forma imperfecti est fló, occurrit tamen vulgaris et hodierna flaug. Söll. 46, F. II 317, 2, ubi pro flaug Rekst. 20 habet beitt; sed forma flo apocopata est ex flog, impf., volabat, id. qu. flug, SE. I 314, 2, unde plur. flugu; ex flo variatum impf. fly (i. e. flu), fugebat, Cod. Worm. SE. I 18. Forma usitata infinitivi, fljúga, alterum j in postrema syllaba adsumit, fljúgja, volare, SE. I 126 bis, et I 344 pros., sed utrumque j ejicitur in infn. flúga, qu. v. — 1) volare, de avibus, Vsp. 52, Am. 18, Hamh. 4. 9, Söll. 46, Grm. 20; volare, magno impetu ferri, de telis, Hævam. 153. 96, Bk. 2, 20, F. II 316, 2, 317, 2, Hh. 65, 2, Höfuðl. 13; de signis, merki flugu, ferebantur, rapiebantur, Mg. 32, 2; de navibus, bōrd flugu um haf, Ha. 176; de rebus magna vi conjectis, randa iss fló und iljar, clipeus plantis pedum subiectus est, SE. I 280, 3; höggvin hræ flugu á sw, Eg. 27. Part. act. fljúgandi volans, Vsp. 59, Hævam. 96, SE. I 242, 4; perf. part. act., floginn, qui volavit, de telo emissio, Höfuðl. 13. Metaph., harmr fló til hjarta, dolor ad cor volavit, penetravit, Ghv. 16. — 2) fugere, id. qu. flýja; sed duæ illæ notiones, volandi et fugiendi, diversis verbis distinguuntur in lingua Germ., fliegen, flog, volare, fliehen, flioh, fugere. Fló Tunna ríki or landi potentia Tunni pulsus e regno aufugit, Ý. 30; fjarndr flugu hostes terga evertunt, Hg. 33, 12. Vide subst. flug 2.

FLÓA (flói, flöda, flóð), v. n., inundari; flóði völlr blóði, campus sanguine inundatus, perfusus est, Am. 50; flet, flóð i gulli lecti auro inundati, Vegt. 11, ubi Cod. U habere videtur flóðir gulli (o: bekkir); id. qu. fljóta; höggvin (i. e. höggvin) lýða ferð flóði i sára döggu cæsi homines sanguine erant perfusi, Gþ. 15.

FLOG, n., volatus, i flogi vápna, HIR. 19.

FLOG, 3. s. imperf. ind. act. v. fljúga, volavit, SE. ed. Holm. 121, 4, quo loco Cod. Reg. habet flvg, id., Cod. Worm. flog, id.

FLÖGULL vide viðflögull; a flaga, errare, oblique ferri, flögur volitare, fljúga volare.

FLÓKI, m., pleuronectes, passer, solea (Lex. B. Hald.), SE. I 578, 2.

FLÓKI, m., cento: lírókr saurugra flóka longurio, sordidis centonibus vestitus, Korm. 4, 4. Vide dýnflóki.

FLOKKR, m., catera, turba, multitudo; dat. sing. flokki, sed flokk Ólafsr. 20, „náðuz menn i níflungs flokk“ reperti sunt in regia cohorte homines quidam. Dat. plur., flokkum cateratim: fara, fljúga flokkum, cateratim ire, volare, Söll. 63, Ód. 22; renna flokkum at manni cateratim adgredi quem, Korm. 26, 1. — β) quinque viri, SE. I 532. — 2) carmen encomiasticum brevius, non intercalatum, differt a drápa, encomio intercalato,

Rekst. 34. De flokkir vide ÓH. c. 82, F. VI 391. XI 203–4, Ísl. II 237; tólf visna flokkir, carmen brevis, duodecim strophis constans, Sturl. 10, 18.

FLÓR, *m.*, pavimentum, solum stabuli, bovilis, *FR. II 341.*

FLÓT, *n.*, aqua satis alta ad navim sustinendam (fljóta aquæ innare), tantum occurrit in phrasi, á flot in aquam, á floti in aqua, utrumque de naví in aquam deducenda, vel in aqua satis alta versante; far á floti navis in salo (in aqua, *Cic. epist. ad Fam. 12, 15, naves instructas et paratas in aqua habere*) versans, *Havam. 157.*

FLÓTRÚSL, *m.*, hircus aquaticus, (flot, brúsi), aquæ innare amans, navis, navigium, *Íljmk. 25.*

FLÓTRÍÐR, *f.*, gigantis liquaminis, (flot, liquamen, gríðr), femina prodiga et negligens rei familiaris, *SE. II 634, vide bjúgr.*

FLÓTI, *m.*, ratis, (fljóta): othreisens *f.*, ratis pelagica, navis, classis, *ÓH. 182, 2. — 2) classis, Hund. 1, 25; stýra flota ducere, Hund. 2, 17.*

FLÖTNAR, *m. plur.*, classiarii: (floti) flotnar, þat er skipaherr, *SE. I 528. — 2) viri, homines, SE. I 374, 2, Höfuðl. 17, F. I 171, 1, ÓT. 13, 1, Gþ. 9, Merl. 1, 3 SE. I 558, 2; tóptar nökkvi flotna fullr domus virorum plena, Ý. 35; flotna gildir, vörðr, rex, ÓH. 6, SE. I 318, 3. Flotnar forns litar, commilitones, socii veteris gigantis, gigantes, SE. I 370, 1.*

FLÖTTI, *m.*, fuga, (flýja) sine plur.; drifa á flóttu in fugam se conjicere, *Sí. 5, 3; taka flóttu capessere fugam, Havam. 31, de eo dicitur, qui ipse advena alios advenas irridet, ipse vero se subducit, ne ignorantia sua prodatur. Framíðr flóttu, auctor fugæ, gladius, adversarium in fugam compellens, Korm. 11, 9. — 2) fugientes, collectee: reka flóttu fugientes persequi, Mb. 16, 4, SE. I 478, 3; Vinda flótti Vendi in fugam conjecti, Mg. 29, 2; týmargr flótti magna fugientium turba, Mg. 32, 1, adde ÓH. 16, 3, ÓT. 28, 1. Vide bakflótti.*

FLÖTTSKÆRR, *adj.*, fugam aversans, (flótti, skærr), intrepidus; sic *J. Olavius in NgD. 157 legit ÓH. 260, 2. Optima forma est flótt skjarr, quæ prodit ex var. lect. flot-skjorrum (= flótt skjorrum), F. V 114, not. 17.*

FLÖTTSTYGGR, *adj.*, fugam detestans, (flótti, styggr), intrepidus, animosus, *Mg. 9, 3.*

FLÖÐ, *n.*, fluidum, (flóa): fold skal við flóði taka, tellus fluidum excipiat, oportet, *Havam. 140, uti ibid. jörð tekur við öldri. — 3) flumen, aqua, Grm. 21, Sk. 2, 1, FR. I 483, 2; meðan jörð heldr flóði, dum terra aquam continebit, vel potius, accessum maris sustinebit, i. e. dum mari cincta erit, Ha. 199, 1. — 4) de fluxu sanguinis, flóð hnè um reik sóknar sæki, Eb. 18, 2; it. in circumscr. sanguinis: unda flóð, flumen vulnerrum, sanguis, GS. 14; flóð fleina, flumen vel liquor telorum, sanguis, Hg. 33, 7, ut hjörflóð, ræflóð, sárflóð. — 2) mare, SE. I 494, 574, 2; flaust klufu flóð mare secabant, Hh. 22; syjur könnuðu flóð, Ód. 4; flóð*

flaustum ristit, *Mg. 25, 1; flóðs björn, ursus pelagi, navis, SE. I 442, 2. II 160, 3; elgr, id., ibid. I 444, 2; glóð flóðs, pruna maris, aurum, SE. I 494, 3.*

FLÖÐBUNDINN, *p. p. comp.*, aquis ad-svetus, ad aquas damnatus, (flóð, binda), epith. navis, *Sturl. 3, 28, 1.*

FLÖÐHYRR, *m.*, ignis aquæ, (flóð, hyrr), aurum, flóðhyrs fold femina, *Ísl. II 252, 2.*

FLÓÐKORN, *n.*, granum maris, (flóð, korn), saxum, lapis; *f. jötuns móður, lapis gigantidis, saxum a femina gigante defectum, de scopulis Lóndrángar dictis (Egg. itin. p. 274), Ísl. I 84.*

FLÖDR = **FLÆDR**, *Plac. 42.*

FLÖÐRIF, *n.*, costa, os maris, (flóð, rif), lapis, saxum, mons: flóðrifs Danir, natio montana, gigantes, *SE. I 298, 2.*

FLÓÐSKÍTR, *m.*, inter aves recenset *SE. II 489, puto esse id. qu. flóaskitr, scfönd, podiceps cornutus, Faberi Prodrum. p. 61; aliud est flóðgodi podiceps auritus, ibid. 62.*

FLÖÐU = **FLÆÐU**, *impf. ind. v. flæja. qu. v.*

FLUG, *3. sing. imperf. ind. act. v. fljúga, volare (id. qu. fló), lect. Cod. Reg. et Worm., SE. I 314, 2; cf. sug.*

FLUG, *f.*, sagitta, *SE. I 570, 2; id. qu. Flög. una ex Guserianis sagittis, FR. II 122.*

FLUG, *f.*, id. qu. flang, volatus, conjectus (fljúga): at flug fleina, in conjectu telorum, in prælio, *ÓH. 47, 4; jörfa flug, volatus sagittarum, pugna, G. 51, ubi subiunt. præpos. i. — 2) fuga: traudr flugar imperterritus, Hund. 1, 49. 51, F. XI 186, 2; gleyggr flugar, id., Sk. 1, 7.*

FLUG, *n.*, præcipitium, abruptum; huc referendum videtur vettiflug, qu. v. Flug hoc signif. occurrit *FR. III 7: „hann (Ætternisstapi) er svá hárr, ok þat flug fyrir ofan, at þat kvikindi hefir ekki líf, er þar gengr fyrir niðr”, hinc flugabjörg rupes præruptæ altitudinis, FR. II 231, quin etiam flugsjór mare ingentis profunditatis, ibid. Vide et flugstallar.*

FLUGA, *f.*, musca; it. esca animalibus capiendis; hinc pro nocendi illecebris: koma flugu í munn e-m, muscam in os alicujus indere, i. e. nocendi illecebra aliquem inescare, aliquem ad consilia aliis pernicioso perducere, pros. Nj. 42; gina at flugu, muscam aperto ore admittere, i. e. perniciosos consiliis ab alio suggestis se venditare, Nj. 103, 3. — 2) *Hund. 1, 50, de volatili quoniam, it. de casilega volueri, vulgo accipiunt, etsi satis insolenter. Interea tamen conferri potest nomen vexilli Sværreris, sigrfluga. Rectius, puto, fluga h. l. est gen. plur. toð flug, volatus, vide sárvitr.*

FLÚGA, *præs. inf. v. fljúga, eliso j, Gha. 42, et Merl. 1, 24, sec. membr., fugl flyganda (pro flugandi in nom.), it. 3. plur. præs. conj. flúgi, volent, Mg. 9, 8 Cod. Fris.*

FLUGASTRAUMR, *m.*, rapidus æstus maris, (flug, straumr), id. qu. flug-traumr, *SE. I 328, 5. Sic hodie flugastromr, ventus rapidus, vehemens.*

FLUGBEIÐDR, *p. p. comp.*, ad rolandum

incitatus (id. qu. flugar beiddr, flug, beida),
ri emissus, *epith. hastæ*, II. 17, 2.

FLUGDREKI, m., *draco volans*, (flugdreki), in *serpentum nomenclatura* habet SE. II 486, 570; fl. sára, *draco vulnerum, hasta*, Krm. 21; fl. slíðra, *draco vaginarum*, id., Drpp., ubi sic: þora man ek reidr at rjóða | randa skóð i blóði, | hvergi er rekks með rekkum | ridr flugdreki slíðra.

FLUGGLÖD, f., *sagitta*, (qs. *volatu gaudens*, flug, glödr), SE. I 570, 3.

FLUGR, m., id. qu. flug, *volatus*, (fljúga): flugr vigra óx. *volatus hastarum (jaculatio, pugna) increvit*, Hh. 65, 3. Sic in *prosa*, SE. I 212, þá tók af fluginn tum *volatus (aquilæ) est inhibitus*; et II 102, 2 vindara róðr, *remigium alarum, explicatur per flugr, volatus*. De *alis occurrit*, at beina flug, *extendere, expandere alas*, SE. I 80, 284, nisi *forte rectius hic quoque ipse volatus vel nisus volandi intelligatur, uti dicitur greiða róðr, etc.*; cum *art. in dat.*, i flugnum, in *volatu*, inter *volandum*, SE. I 212.

FLUGREIN, f., *area volatus*, (flug, rein), *aer, cælum*: jöfurr flugreinar, *rex cæli, deus*, Hs. 44, ubi sic: Leygs hefir dánar dægri | dáðreyndr jöfurr leynda | svona flugreinar sínu | sviptendr jöru skriptar, i. e. dáðreyndr jöfurr flugreinar hefir svona leynda sviptendr jöru skriptar leygs (*homines*) sínu dánar dægri.

FLUGRÖDD, f., *strepitus inter volandum editus, susurrus*, (flug, rödd): fl. fleins, *susurrus volantis teli, vel pugna, fleins flugraddar báglundar homines*, Lr. 9; vide báglundr.

FLUGSKJARR, adj., *fugam aversans, detestans, fugere nescius, intrepidus*, (flug, skjarr), Hs. 323, 2.

FLUGSTALLR, m., *abruptum montis scamnum*, (flug, stallr), *præcipitium montis, mons abruptus et altus*: goði flugstalla, *præses montium*, SE. I 290, 1, ubi *construenda puto fellir* (acc.) Fornjóts, goða flugstalla, *vic-torem gigantis, montium præsidis*, i. e. Thorem.

FLUGSTIGR, m., *via volando perveia, semita aëria*: láta fólvan jó flugstíg troða *equo aëra pervehi*, Hund. 2, 47.

FLUGSTRAUMR, m., *rapiditas fluminis*, (flug, straumr, id. qu. flugastraurmr supra), Grett. 69, 1.

FLUGSTYGGR, adj., *fugani detestans* (flug, styggr), *intrepidus, imperterritus*, id. qu. flóttstyggr; nom. Orkn. 5, 3; gen. flugstyggs, ÖH. 154, 1; dat. flugstyggu, Plac. 16. Vide quoque sub flóttstyggr.

FLUGSTÆRIR, m., *volatum incitans*, (flug, stærir): fl. fleins, *incitator, missor teli, puginator*, Hs. 318, 2, ubi gen. flugstærir.

FLUGSVINN, f., *sagitta*, (qs. *celeriter volans*, flug, sviun = Germ. geschwind), SE. I 570, 3.

FLUGTRAUÐR, id. qu. flugstyggr, *intrepidus*, (flug, trauðr), Fbr. 22, 5.

FLUGVARR, adj., *imperterritus*, (flug, varr), Hg. 27.

FLUGÞVERRIR, m., *fugam sistens, milites fuga prohibens*, (flug, þverrir), *imperator, rex*, F. II 305.

FLÚR, n., *flos*, SE. II 493; in plur., Gd.

8: rót er sterk, en leggr litill, | listug flúdr ok grænir kvistir, *amæni flores (de palma)*. Etiam in *prosa*, F. V 345: þar var á fáit flúdr ok víðir, ok allskyns blóm. Cum *art.*, flúriu renna flores se diffundunt, Gdþ. 40.

FLYGR, m., id. qu. flugr, *volatus*, F. VI 316, 2.

FLYGRA, non volat, 3. s. *pres. ind. act.* e. fljúga, cum a *neg.*, Hávam. 153.

FLÝJA (flý, flýða, flýti), v. n., *fugere*; flýra non fugit, SE. I 396, 2; flýði, flýðu, fugit, fugerunt, Mg. 6, 1, Hh. 34, 3 (F. VI 258, 2), F. II 316, 2; cum inserto g æxstat in Vita Thorst. Síðub., „eigi skaltu flýgja or héraðinu án minn ráði“, it. F. X 258.

FLYKKJAZ (flykkiz, flykkðiz, flykzt), v. dep. n., *cateratim congregari*, (flokkr). Am. 39; *cateratim ire, procedere*: rekkr flykkjaz, Isl. II 360, 1; flykkjaz fram á brekkur ferð, Orkn. 82, 11; flykkjaz fuglar fara þeir i sœði, Merl. 1, 25.

FLÝTA (flýti, flýtta, flýtt), v. a., *propere*: cum acc., hugsan flýtir lysting ljóta *cogitatio cito gignit pravam cupiditatem*, SE. II 234, 3; sá er skrókmál flýtir qui *vanos sermones faciat*, Sturl. 10, 10, 1 (nam lect. flytr metro non satisfacit). Flýti ek því kvað settir sveita | sveitum þekkr af vigslum rekka, i. e. sveitum þekkr sveita settir kvað: ek flýti því rekka af vigslum *sacerdotes a muneribus (ab officio) remoreo*, Gp. 6.

FLÝTIFENGR vide sub fleytifengr.

FLÝTILEYGR, m., *ignis celer, properans, celeriter procedens*, (flýta, leygr): fl. hriðtjalds, *celer ignis cæli, sol, ejus hilmir, deus*, Hs. 28, ubi sic: Hilmir reis þú ens hæsta | hriðtjalds or grófl síðan | flýtileygs á frægjum | fríðsamr degi þriðja, i. e. fríðsamr hilmir flýtileygs ens hæsta hriðtjalds, þú reis síðan or grófl á frægjum þriðja degi.

FLÝTIR, m., qui aliquam rem cito facit, conficit, ad effectum perducit (flýta): f. flokka sennu, *incitator pugna, præliator*, Nj. 62; f. flæðar elds, *liberaliter aurum erogans, vir liberalis*, Plac. 42, ubi scribitur flutir; f. fríðbragða *vir pacis studiosus*, Plac. 12 (in dat. flýti); fremdar f. *vir honestatis studiosus*, Plac. 16 (in dat. flýti); skemda flýtir, *contumelias inferens, hostis, inimicus*, SE. II 216, 1. In compositis: herflýtir, *morðflýtir, ógnflýtir, óðflýtir*.

FLÝTJA (flýt, flutta, flutt), v. a., *rehere, deportare* (ab incolis Islandiæ occidentalis vulgo pronuntiatur flutja): fars flýtjandi, *perniciem adportans*, Am. 4; lof er flutt carmen *laudatorium prolatum est*, SE. I 696, 3, ubi flýtja est recitare carmen, id. qu. bera fram (F. VI 35); oss er flutt, *traditum nobis est, accepimus, audimus*, Lil. 60. Flytr, Sturl. 10, 10, 1, in fine *versus metri dróttkvætt, legendum est flýtir sec. ear. lect.*, a flýta, qu. v.

FNASA (-a, -aða, -at), v. n., *fremere, de irato*, Hamh. 13, „reid var þá Freyja, ok fnasaði“. De indignabundo, cum indignatione *fremere*: fnasi hann veselstr manna! Korm. 23, 1.

FNAUDI, m., *homuncio, vir ignavus*, SE.

II 496. Framreiðar var fnaudi fulltrauðr, Mb. 16, 2; fährugaðr fnaudi, F. XI 141.

FNÆSTA vide sub fnýsa.

FNÖSUN, f., *fremitus, de stridore ignis*, (fnaða): lírdumat fælaz við fnösun slíka, þótt um alla ey eldar brenni, FR. I 519, 6. Pro fnösun est þrösun, *ibid.* 434, 2.

FNÝKR, m., *fetor, odor gravis*, Has. 39, ubi de cruciatibus infernalibus: Fnyk þola flærðar auknir | fleygendr þrimu leygjjar. In prosa fnykr, F. X 213; fnykkir, *ibid.* 379; fnykr, II. c. 25.

FNÝSA, cogn. Dan. fnýse, *tantum exstat in imperf. fnýsta, effudi, evomui, eructavi, de vulnere sanguinem cum strepitu ejaculante: rauð fnýstu ben blóði, II. 11. sec. membr. E, et F. X 187, 2; quo loco SE. I 418, 1 fnustu, id., variantibus 748, 1eþ, U; Cod. Worm. in sing. fnýsti. Idem est fnæsta, efflavi: eitri ek fnæsta, venenum efflavi, de Fofnere serpente, Fm. 18; it. de fremente Brynhilda, eitri fnæsti, Gk. 25; de fluvio, prouoltere, prorumpere, þjóðár fnæstu eitri ingentia flumina virus (lutum virulentum) proruperunt, SE. I 294. Qui postremus locus probabile facit, tó fnæsta esse id. cum fnæsta i. e. fnýsta, fnusta, inter se respondentibus æstr (i. e. østr), fnæstu.*

FÓA, f., *vulpes*, SE. II 490.

FÖFNIR id. qu. Fåfnir, qu. v. Fofnis mýrr, terra F., aurum, Grett. 20, 1. Fofnis fit, id., ýtir F. fitjar, vir, þ. Hræð. 6.

FÖGLHEIMR, m., *domicilium avium*, (fogl = fugl, SE. I 148, heimr), aer, SE. I 486. Eadem forma, fogl (Germ. Vogel), in voce foglveiðr, *captura avium*, Grág. II 337, it. siefogll.

FÖGNUMÐR, m., *gaudium, id. qu. fagnaðr*, (fagna): fá fögnunð af e-u *gaudium ex re aliqua capere, Hávam. 132; de calorum gaudiis: fara i fögnunð gaudia immigrare, Söll. 24.*

FOLD, f., *planities, campus*, (cogn. cum mold, ut foldvegr et moldvegr; Foldi, annuli nomen e terra effossi, F. I 51, qui Moldi dicitur HS. c. 1; plur. Foldir, nomen loci graminosi in via montana þingmannahéði in tractu Bardastrandensi, notante G. Pauli). Poetice, terra, SE. I 316, 2. 472. 586, 1) Vsp. 51, Alem. 11, Hým. 24; dat. fold, Sk. 1, 1, sed foldu, Hyndl. 37, Söll. 55, Ogr. 4; gen. foldar, sed anomale folds, ÖH. 74, 1 (vide infra skák, lind. Term. s in femininis non insolens est in compositis, ut Hisingsbúar, F. XII; hjálpsmaðr, Hist. eccl. Isl. II 93; in sermone quotidiano vons heldr, supra spem). Foldar fiskr, piscis terræ, serpens, FR. I 240; foldar bein, negg, lapis, Y. 39, SkI. III 227. Vörðr foldar, custos terræ, rex, SE. I 246, 1; vide fylð Skerja fold, terra scopulorum, mare, sk. foldar skið, navis, HS. 1, 16, v. skiðrennandi; els fold, terra procellæ, aer, cælum, els foldar valdari, deus, Plac. 26; ifla fold, terra accipitrum, manus, brandr ifla folds aurum, lýtandi i. f. branda vir liberalis, ÖH. 74, 1. — 2) Tellus (dea), in appell. femine: f. falda, dea calyptarum, femina, Eb. 48, 2; f. flóðhyrs auri, id., Isl. II 252, 2. — 3) amnis, SE.

I 578, 1. — 4) sinus (i. e. sinus Foldensis, hod. Christianiensis, in Norvegia sive potius Folden i. sinus Nummedaliæ, AnO. 1846, p. 84), SE. II 493. — 5) in compositis: álfold, svanfold, vigfold.

FÖLDGNAR, adj., *terripotens, terram gubernans*, (fold, gnár = knár), Eg. 55, 5, constructionem vide sub höfudbáðmr.

FÖLDSALR, m., *camera terræ*, (fold, salr), cælum: gætir foldsala, custos cælorum, deus, it. Christus, SE. II 232, 3.

FÖLDSILI, m., *vinculum terræ, serpens*, (fold, sil), ríki foldsila, terra serpentis, aurum, brik foldsila ríkis femina, Ag.

FÖLDVEGR, m., *solum, terra*, (fold, vegr), Vegtk. 8, 2: superficies terræ, ut jörðvegr, pro ipsa terra.

FÖLDVÆRINGI, m., *defensor terræ, fundi, ruris*, (fold, væringi), de viro, jus possessionis strenue defendente, Eg. 57, 2.

FÖLDVIGG, n., *jumentum terræ*, (fold, vigg); Revils foldvigg navis, a Revils fold, terra pirate, mare: ríðendr R. foldviggs, navigatores, viri, SE. I 432, 2.

FÖLDVÖRÐR, m., *custos terræ*, (fold, vörðr), rex, SE. I 454, 2, F. XI 318.

FÖLDYNN, f., gen. foldynjar, nullo alio loco occurrit, quam ÖT. 26, 2, quo loco F. I 123, 2 pro foldynjar habet hlöðynjar, quod terræ nomen est. Accipio itaque foldyn (si modo vera lectio est) pro terra, ut hlöðyn; myrk-markar f., terra silvæ opacæ, Norvegia, densarum silvarum ferax (eadem eikigrænt Onars fljóð dicitur Hg. 9), álfr myrk-m. foldynjar, præfectus Norvegiæ, de Hakone dynasta. Construo: ok femildir konúngur vildi at-freista þess myrk-m. fold. álfs, er kom norðan, við morðfrost. Hkr. T. VI foldyn vertit septum, conferens vocem Teutonicam feldzuon (Germ. Feld campus, Zaun septum; Belg. veldtuyn, Lat. Barb. veltezuinus), septum, et construit „við myrkmarkar foldynjar (acc. plur.).“, ad opacæ silvæ septa, i. e. ad munimentum Danorum (Danavirki), et myrkmörk de silva Myrkvöð, Slesvicæ vicino, accipit.

FÖLG id. qu. fólk, homines, (permutatis g et k): fólg hildar flaums, homines militares, milites, SE. I 374, 1; hinc fylgja pro fylkja.

FÖLGINN, perf. part. pass. v. fela; vide ófölginn.

FÖLI, m., *homo stultus*, (sæpius in prosa fól, n.), SE. I 532. Occurrit et in prosa, Sv. 23, et in Ld. msc. Thorkel ab Hæfratindis opilioni, hortanti, ut de insidiis Kjartanem ceteriore faceret: man föli þinn, inquit, uokkurum nianni líf gefa, ef bana verðr auðit?

FÖLK, n., *acies militum* (unde fylkja): plur. fólk, fólum, fólka. Skjöta i fólk te-lum in aciem mittere, Vsp. 22; fleinn veðr i fólki per aciem vadit, Hávam. 153; Búi gekk fram i fólki sínu in acie sua procedebat, Jd. 24; frami skulum gánga, ok i fólk vada procedamus et in aciem ruamus, Nj. 158, 4; koma i fólk in aciem venire, Hávam. 161; gánga i fólk, FR. II 228, 2; stiga i fólk, SE. I 384, 3; i fólki in acie, Hlud.

1, 49; SE. I 512, 2. In nonnullis ex locis supra allatis fólk de pugna ipsa accipi potest; prælum, pugnam ipsam (non aciem militum) significat fólk Y. 23, 2: hafa eykja gervi i fólk frenis in pugna (pro gladiis) uti. — 2) homines, vario respectu, tam milites, quam cives, tam in sing. quam plur. Fólks jafarr, oddviti, princeps, dux populi, SE. I 668, 2, Hund. 2, 11. 40; brynjat fólk milites loricali, ÖH. 238, 1; með fylktu fólkum cum instructa acie, Mg. 33, 2; stóðz fólk eigi milites non consistebant, Höfuðl. 18; vegit fólk, homines cæsi, prostrati, SE. I 242, 1; falla fólk á velli cadunt in campo milites, SE. I 614, 2. Hinc fólka fellir, herðir, reynir, treystir, profligator, incitator, expiator, confirmator hominum vel militum, SE. I 406, 1. 648, 2. 441, 1. 644, 3, F. XI 307, 2; stýra fólku, cohortibus præesse, agmina ducere (in exsequiis Balderi), de Freyo, SE. I 264, 2, cf. fólkstýrir. Fólkuum gramr, Hlynd. 23; familia, ráða fólkum familiæ præesse, = búa villicationem administrare, Selk. 4. — β) homines, gentes, nationes: fara með fólku, inter (varias) gentes ire, Grm. 46; hvert var fólk i hópin þann, quinam homines in isto cætu fuerunt? Skáldh. 6, 47; bæði ætla ek fólkum friðu | seginn ok rygg af slíku segja, Gd. 24; frægðar fólk homines illustres, Ha. 255, 5. 267, 1; hrygðar fólk homines tristes, Ha. 285, 2. — γ) cohors, multitudo hominum: smítan fólk quindecim cohortes, Hund. 1, 46, pro quo FR. I 140 habet duodecim millia. Fólk, quadraginta homines, SE. I 534; sic in prosa fólk de multitudine, mikit fólk Hrimþursa magna Rímth. multitudo, SE. I 176. — δ) id. qu. fylki, provincia: öndvert fólk provincia mari obversa, de Hördia mari adjacente, qua Storda insula est, F. I 46, 1; Mæra fólk, provincia Mæria, vide fólkverjandi, F. I 94, 1. — 2) gladius, SE. I 568, 1, cf. Gloss. Njals-sagæ sub voce fólk. Forte hinc, SE. I 674, 2, frór stíllir lætr unda sund fylla stinn fólk hjarar lunda lætus rex facit mare vulnerum implere duos hominum gladios, i. e. gladios humano sanguine madefacit. Ad hunc significatum trahi possunt fólkbeitir, fólkmeiðr, fólkrunnr, fólkröð, neque tamen necessario. — 3) vide composita: karlfólk, landfólk, landsfólk, svikfólk, valafólk.

FÓLKBALDR, m., rector populi, (fólk, Baldr), rex, SE. I 472, 2, F. X 426, 30.

FÓLKBEITIR, m., adplicans gladium, adpetens gladio, (fólk 2, beitir), vel incitans milites, (fólk 1), pugnator, vir, Fbr. 22, 3 (GhM. II 294, 2), ubi var. lect. fólkhneitir.

FÓLKBRÁÐR, adj., promptus in acie, in pugna, (fólk, bráðr), Sterr. 63, 2.

FÓLKDJARFR, adj., audax in acie, bellicosus, in prælio intrepidus, (fólk, djarfr), de rege, Sk. 2, 14; de bellona, fólkdjörfr, Hund. 1, 27.

FÓLKDRÓTT, f., multitudo populi, cætus populi, (fólk, drótt): fjólhöfuð f., multitudo multiceps i. e. multitudo gigantum, Hymk. 35.

FÓLKERLANDI, m., pugnam augens, (fólk, efla), bellicosus, ÓT. 18, 4.

FÓLKGLADR, adj., lætus, hilaris in pugna, vel erga milites, (fólk, gladr), SE. I 684, 2.

FÓLKHAGI, m., sepimentum præliare, (fólk, hagi), clipeus, var. lect. Höfuðl. 18, cui in proximo versu respondet fjöllagi, a fjöllag crebri ictus.

FÓLKHAMLA, f., tigillum pugnae, (fólk, hamla), gladius: fólkhömlu víðr, miles, pugnator, vir, SE. I 634, 1.

FÓLKHARÐR, adj., strenuus, fortis in prælio, (fólk, harðr), F. II 328, 1.

FÓLKHERÐIR, m., animos militum confirmans, milites ad pugnam cohortans, (fólk, herðir), vel prælium ciens, pugnator, bellator, Hh. 2, 1.

FÓLKHNEITIR, m., agmina, cohortes, (hostium) pellens, bellator, (fólk, hneitir), var. lect. pro fólkbeitir.

FÓLKHVÖTUÐR, m., incitans milites, (fólk, hvötuðr), imperator, rex, F. VII 57, 3.

FÓLKJARA, f., id. qu. fólkorosta, pugna, instructa acie commissa, (fólk, jara), SE. I 562, 2. II 475 (II 559 fólkara; 619, 1 fólkiara, divisim).

FÓLKLAND, n., provincia, (fólk, land), id. qu. fylki, ÓT. 18, 1.

FÓLKLEIKR, m., ludus universalis, (fólk, leikr): f. Hæðins reikar furs, ludus galeæ universalis, i. e. prælium justum, acie instructa commissum, id. qu. fólkorusta, ÓT. 50, ubi sermo est de prælio cum piratis Jomensibus commissio.

FÓLKLIÐANDI, m., per gentes transiens, (fólk, liða), peregrinator: fram vísa sköp fólklíðöndum, etiam monstrant fata peregrinantibus, i. e. eo singulos, ubi cuique degendum, ferunt. Fm. 41.

FÓLKMEIÐR, m., arbor gladii, (fólk 2, meiðr), pugnator, vir bellicosus, ÓT. 97, 2 (AR. I 287, 2), F. X 424, 15; acc. plur. fólkmeiða viros, Ísl. 4, ubi: úlfum hollr beiðir fjallgestils orðs vá flesta fólkmeiða, þá er öllu morði föður hans.

FÓLMÝGIR, m., oppressor populi, tyrannus, (fólk, mýgir) Eg. 58, 2.

FÓLKNÁRÚNGAR, m. pl., principes, proceres (quasi, altores populi, fólk, náruingar, expulcane Jonsonio in Ísl. Vaka, str. 43, „höfðingjar, er skulu næra ok efla fólkit með ráðum ok góðri forsjón”), Ísl. I 161, F. III 148, 1.

FÓLKNADRA, f., vipera pugnae, (fólk, nadra), hasta, FR. II 126.

FÓLKOROSTA, f., prælium justum, instructa acie commissum, (fólk, orosta), Árm. 28, ÖH. 260, 2, Mg. 17, 1.

FÓLKPRÚÐR, adj., animosus, fortis in pugna, (fólk, prúðr), Ha. 176.

FÓLKPRÝÐANDI, m., populi honorem promovens, (fólk, prýða), vir populi amans ejusque commodis inserviens, RS. 34.

FÓLKRAKKR, adj., animosus in pugna (fólk, rakk), Si. 28, 3, Ha. 323, 3, Eb. 37 (GhM. I 662).

FÓLKREIÐR, adj., lætus, hilaris in pugna, (fólk, reiðr), id. qu. fólkglaðr, F. II 321.

FÓLKREKKR, adj., fortis in pugna (fólk, rekk), id. qu. fólkrakk; pro subst.

bellator, rex bellicosus: drekka ül fölkrekks cerevisiam regis potare, ÖH. 50, 3.

FÓLKRÖGNIR, *m., deus pugnæ, (fólk, rögnir), præliator, id. quivis homo, Hh. 34, 5.*

FÓLKROD, *n., rubefactio gladii, (fólk, roð, potius quam interecio militum v. populorum, a fólk, roð = hroð), pugna: féllu flrðar i fólkroði, homines in prælio ceciderunt, FR. II 273, 2. 280, 2. Sic et Sk. 3, 8: er hann flimm sonu | at fólkroði | gunnar fúsa i getna hafði, quum 5 filios prælii adpetentes, ad gladios rubefaciendos (vel in pernicioem virorum) progenisset.*

FÓLKRUNNR, *ÓT. 56, sec. Olavium, arbor gladii, puginator (NgD. 163); vel construe ránar fólk pugna maritima, ránar fólk-runnr bellator maritimus (F. XII 47); fólkrunn hjarar = runnr fólkhjarar, lucus gladii in pugna usurpati (fólk, hjórr), vir, puguator, GS. 4.*

FÓLKSKÁR, *adj., hominibus infestus (fólk, skár); in acc., fjanda iun fólkská, Fm. 37.*

FÓLKSKÍÐ, *n., lignum prælii, (fólk, skíð), gladius: fólkskíðs Freyr, deus gladii, bellator, Fsk., 37, 1, quæ sic: varðat Freyr sá er færi | fólkskíðs nē man síðan | því bregðr öld við aðra | jarls ríki fram sliku, i. e. varð-at fólkskíðs Freyr, uē man síðan (verða). sá er færi fram sliku jarls ríki.*

FÓLKSNARR, *adj., celer in pugna, (fólk, snarr), bellicosus, Hh. 96, 2.*

FÓLKSTAÐN, *m., frons aciei, (fólk, staðn), prima acies: fólkstaðns Freyr dux militum (id. qu. oddviti), F. XI 198, 2. Cf. höfuðstaðn.*

FÓLKSTAÐR, *m., columen pugnæ vel gladii, (fólk, staðr), præliator, vir: or fólkstaðs fornu kvæði ex vetusto viri (i. e. Merlín) carmine, Merl. 1, 62.*

FÓLKSTARI, *m., pica pugnæ, (fólk, stari), corvus: feittir fólkstara, saginans corvum, puguator, Hh. 43; fæðir fólkstara, cibans corvum, id., Orkn. 82, 5 (AR. II 217, 2); vauu fall fólkstara fecit stragem corvo (in gratiam corvi), Sie. 5, 5, quo loco in Morkinsk. legi potest fólkskára (F. VII 341, 2. not.) a fólkskári, larus pugnæ (fólk, skári), corvus.*

FÓLKSTERKR, *adj., fortis in pugna (fólk, sterkr), G. 26, in gen. fólksterks Egða fylkis.*

FÓLKSTJÓRI, *m., rector militum, populi (fólk, stjóri), dux, præfectus, SE. I 451.*

FÓLKSTRÍÐIR, *m., inimicus, offensor populi (fólk, stríðir), tyrannus, HS. I, 4.*

FÓLKSTUÐILL, *m., columen aciei, militum, (fólk, stuðill), dux, imperator, H. 31, 2.*

FÓLKSTYRIR, *m., dux militum, (fólk, styrir), id. qu. fólkstjóri, ÓT. 20, 3.*

FÓLKSVÉIMADR, *m., in acie grassans, vel ruens in aciem, prælium, (fólk, sveimadr), puguator, vir bellicosus, rei militaris studiosus, F. XI 186, 1.*

FÓLKSVELL, *n., glacies pugnæ, (fólk, svell), gladius: per tmesin et in plur., fólk brustu svell, i. e. fólksvell brustu, gladii fracti sunt, Sie. 20, 2.*

FÓLKSYRAR SKERDENDR, *Korm. 11,*

7, pro skerðendr Sýrar fólks. Sýrar fólk homines Sýræ (i. e. Freyæ), sunt homines bellicosi, qui in prælio cadunt; nam, sec. Grm. 14 et SE. I 96 eorum, qui prælio ceciderunt, pars dimidia Freyæ cederet. Itaque fólksýrar skerðendr, dejectores virorum bellicosorum, sunt pugnatores, et in genere, viri, homines, haud absimili ratione atque valsefendr.

FÓLKTJALD, *n., velum pugnæ, (fólk, tjald), clipeus: rjóða f. blóði clipeum cruentare, Sie. 13; eggjar rufu f., Ód. 18.*

FÓLKVALDI, *m., dux populi, princeps populi, (fólk, valdi), de Snorrio Pontifice, Eb. 26. Fólkvaldi goða, populi divini (deorum) princeps, de Freyo, Skf. 3, cf. SE. I 264, 2; vide mox fólkvaldr.*

FÓLKVALDR, *m., princeps populi, (fólk, valdr), rex, G. 14. Fólkvaldr goða princeps deorum, Vsp. 54, omitt. Cod. Reg. et membr. 544.*

FÓLKVÁNGR, *m., domicilium Freyæ, Grm. 14, SE. I 96, 1, ubi in præced. prosa est in plur. Fólkvángar, (fólk, vángr).*

FÓLKVEGGR, *m., paries pugnæ, (fólk, veggr), clipeus: fólkveggs drifar hregg (drífa hregg, id., F. IV 54, 1), vesaniens tempestas clipei, pugna; tógr var fullr fólkveggs dr. hreggi, decas plena fuit (impleta est) pugna, i. e. decimum prælium commissum est, ÖH. 15.*

FÓLKVERJANDI, *m., provinciam defendens, (fólk = fylki, verja), f. Mæra, præfectus provinciae Mæriensium, de Hakone dynasta, ÓT. 18, 1.*

FÓLKVÍG, *n., cædes hominum (fólk, víg), Vsp. 19. — 2) prælium justum, quod acie instructa fit, (fólk, víg), id. qu. fólkrosta, Vsp. 22, Hyndl. 13.*

FÓLKVIÐR, *m., nomen equi, quo Haraldus vehi solitus est, SE. I 484, 2. Cognatum est nomen equi rufi, Fólkski, Sturl. 6, 11, 1. Quoqd formam cf. hölkvir.*

FÓLKVITR, *adj., pugnæ peritus, (fólk, vitr): puto loco substantivi pro pugnatore sumendum esse in casu vocandi, Fm. 43.*

FÓLKVOPN, *n. plur., arma bellica, arma justa, legitima, quibus in bello usus, (fólk, vopn): þar er f. glumdu, F. XI 305, 3; de femina: tók at skryðaz | fólkvopnum, sem frægðar kappi | fús i stríð, Nik. 11. Justam equitis armaturam recenset, Gd. 3. Lex Frostensis reprehendit, quod menn kalla bolúxar gíldar, en vilja eigi öll fólkvapu eiga.*

FÓLKVÖNDR, *m., virga prælii, (fólk, vöndr), gladius: felliguðr fólkvandar, dea gladium emittens, bellona, dea tutelaris, Vigagl. 9, 1.*

FÓLKVÖRÐR, *m., custos populi, (fólk, vörðr), princeps, Gha. 5, F. VII 44, 2. Ha. 3, 2.*

FÓLKÞEYSANDI, *m., milites ad pugnam rapiens, celeriter ducens, (fólk, þeysa), præliator, bellator, Si. 5, 2.*

FÓLKÞORINN, *adj., audax in acie, prælio, (fólk, þorinn): f. fylkir, F. V 234, 2.*

FÓLNA *(-aða, -at), v. n., pallere, pallescere, (fólr): de arbore, opp. standa algrænn, F. V 227, 1; fólnar skiun cutis pallet, Lil. 8.*

FÖLNIR, m., *gladius*, *lect.* *Cod. Worm.* pro fölvir; *eide et vedrfölnir*.

FÖLR, adj., *pallidus*, *luridus*: fölr um aasar, *naso pallido*, *Alcm.* 2; i dys fölvir, in tumulo pallidi, de mortuis, *FR.* I 438; fölva hausa pallida capita (caesorum), *Mg.* 29, 1 (*F.* VI 65); kvöl vann böðvar tý fölván pallidum reddidit, *Ag.*; hin fölva gygr lurida gigas, *Fjöls.* 30; fölvar nauðir lurida fati necessitas, *Bk.* 1, 1; de homine ebrio, *Eg.* 41, 3. — β) de equo: fölván jó pallidum equum, *Hund.* 2, 47; de telis, fölvir oddar fuscæ cuspides, *Hund.* 1, 49, ut grár; de unda, fölvar báruv albicantes undæ, *SE.* II 170, 3. In prosa, úfölr belgr pellis non grisea, *AA.* 151. In compositis: allfölr, imunfölr (quod forte rectius separatur), nauðfölr, neffölr, niðfölr.

FÖLSKA, f., *stultitia*, (fól), *it. ineptiæ, deliria*: fara fram stóra fölsku magnas ineptias agitare, *Sterr.* 85, 3. In prosa fölskuverk imprudenter factum, *SE.* I 272.

FÖLSKI, m., *cineres albicantes*, (fölr): nú eru allir eldar þeir, upp at fölska brunnir, ignes illi omnes jam deflagarunt, ut nil nisi cineres albicantes restent, *Skáldh.* 7, 20. Hinc pro igne domestico videtur sumi, *Ísl.* II 253, var. 11, ubi fölska Siða, dea, ignis domestici custos, est femina, et fægir fölska Sága, colens, ornans mulierem, amator. In *SE.* I 182 est forma rei exustæ: hann sá á eldinum fölskann, er netit hafði brunnit, formam (vestigia) exusti retis in superficie ignis animadvertit; ubi etiam visitur hæc vox sine inserto v. Fölskvaðr eldr, *Vd.* 5; fölnaðr eldr, *Eb.* 54. Fölski, nomen equi rufi, *Sturl.* 6, 11.

FÖLSKN, f., *insula* (Nordmariæ) hodie Fosen, extra Örelandiam, ad ostium sinus Thrandhemensis, *SE.* II 492.

FÖLVIR, m., *gladius*, *Cod. Reg.* *SE.* I 567, 2, ubi *Worm.* fölnir.

FÖNN, f., *cumulus nivium*, nix cumulata (*Curt.* 5, 4, 18): fönn Ata mars, niveus cumulus navis (per quem navis labitur), unda, Ata mars fannar fákr, equus undæ, navis, Ata m. fannar fákrennandi, navigator, vir, *Ísl.* I 351, 2; arms fönn, nix bráçhii, argentum, armviðr fannar vir, *Ísl.* 12; fönn hrannvalar, niveus cumulus navis, unda, braut hrannvalar fannar, semita undæ, mare, salr hr. fannar brautar, camera maris, cælum, vald salar hr. f. brautar, imperium cæli, taur valdi salar hr. f. brautar calipotent, *epit. Odinis* (Valgautr) *SE.* I 240, 1; plur. fannir: heida fannir, nirei piratæ cumuli, fluctus, mare, *SE.* I 446, 1.

FÖR, *præp.*, *id. qu. sur, fyr, fyrri, fyrir*; ante, præ, pro: lifa gull for ganni aurum in ludibrium (pro ludibrio) habere, *Söll.* 18; post casum, árósi for ante annis ostium, *Lokagl.* 41; *it. Harbl.* 1, *Fjöls.* 2, 38.

FÖR, f., *itio, iter, profectio, (fara)*: vera á för, in itinere esse, adventare, *Lokagl.* 56; verða fyrri í för, priorem se in viam dare, antecertare aliquem, *SE.* I 292, 2; þeim er bróðir B. í för (o: í för með þeim), his comes adhaeret frater B., *Vsp.* 45; gesta

för, adventus hospitum, *F.* II 9; *dat. sing. föru*, pro för, *F.* VII 40; plur. farar, gleþja e-m um farar itinera alicujus impedire, *Harbl.* 50; fúss fara itinernum cupidus, *Skf.* 13. — β) de expeditione bellica: fyrra för expeditionis militaris, *ÓT.* 18, 1; for heima, *Mg.* 31, 9; fara for til Skáneyjar, *Mg.* 5, 1; gjöra för til Sogs, *ÓT.* 18, 1; sic *HS.* 14, *F.* VII 14, 1, 40. — γ) de peregrinationibus et itineribus mercatoriis: skrautligt köllum vér nafnit farar splendidum (gloriosum) ducimus nomen peregrinationis, *A.* 19. — 2) vífa för consuetudo cum mulieribus, *id. qu. kvennafar*, *Jd.* 2. — 3) plur. farar, *id. qu. víðfarar*, tractatio: harðar farar, dura, violenta tractatio, *Lb.* 15. — 4) in compositis: bálför, brúðför, gagnför, helför, herför, leygför, morðför, mótför, saumför, skrautför, svefnfarar, sæför, vásför, víðfarar. — 5) subauditur: Eiríkr var til Róms í þeirri, o: för, ex anteced. verbo för: *F.* XI 300, 1; ár rauð úngi í þeirri — branda, *Ód.* 5, ubi præcessit líelt vestr; heilir kvomum heim úr þeirri, *FR.* II 307, 4; sic et in prosa, sagði eigi sína (o: för) slétta, *FR.* II 349, ubi in var. *lect.* sínar ferðir sléttar; ýmsar verðr, er margar ferr, *Eg.* 38; at fara nokkra (o: för, v. ferð, quod sequitur), *F.* X 124, var. 6.

FÖRA = FÆRA, ferre, adferre, *SE.* I 312, 2.

FORAT, FORAD, n., *pestis, perniciēs*: allt er feigs forað omnia jam morituro perniciem afferunt (quando cuiquam moriendum, nihil non morti occasionem dat), *Fm.* 11; etiam de re, cui summum periculum vel summa difficultas adjuncta est, *Fjöls.* 10, 12, 41. Sic in prosa, vera í foraði in summum vitæ periculum incidere, *F.* IX 517. — β) tentorium Helæ, *SE.* II 494. — 2) femina gigas (*id. qu. forrat*), *FR.* II 127, 2 et *Cod. Worm.* *SE.* I 552, 1; hinc in prosa de re perniciosia, quæ summam perniciem affert: hundrinn Garmr — hann er it mesta forat, *SE.* I 190; *it. de malis hominibus*: foruðin sjáz best við, mali homines optime inter se cavent, vulpes vulpem deludit, *Orkn.* p. 248. — 3) *eide et forráð*.

FORBERGIS, adv., *per montis declivia*, (for, berg), *Hund.* 1, 38, per præceps, ut forbrekks, per declivia, a for, brekka (*Sks.* 1, *Grett.* 61). Alias occurrit forberg, *Grett.* 69.

FORBRENNIR, m., *ignis* (brenna for, *qs. omnia obvia urens*), *Alcm.* 27 (*acc. forbrenni*), *SE.* II 486 forbrennir, II 570 forbrennir.

FORDÆMA (-i-da,-t), v. a., *devorare, exsecrare*, (for, dæma), *id. qu. fyrirdæma*, *ÓT.* c. 56, quod *F.* VII 293 exprimitur per at dæma til fjandans. Hinc taka fordæmt ráð malam, perniciosam agendi rationem insistere, *Skáldh.* 6, 44.

FORDÆDA, f., *malefica, renesica* (for, male, perperam, dād), *Lokagl.* 32, *Bk.* 1, 26; fordædan gerði mitt sverð slætt renesica ensem meum hebetavit, *Korm.* 22, 4, quod pestiferis feminis (bólvísum konum) adscribitur *Bk.* 1, 27; de Hilda, cæcos resuscitante, *SE.*

I 438, 3. *Jus eccles. Vicensium* c. 16 : „þú er fordæða verst, er fyrirgerir kii eða kálfi, konu eða barni. En ef fordæðuskapr verðr funninn í þeðum eða bólistrum, hor eða frauða fótur, manna háar, negl, eða þá luti, er vœnir þykkia til gerninga“, etc. *KþK* c. 16 : „þat er fordæðuskapr, ef maðr gerir í orðum sínum eðr fjölkyngi sótt eða bana fê eða mönnum.

FÖRF, OT. 18, 3. *Olavio est id. qu. för, naves, plur. a far, tō f euphoniæ causa adjecto*, v : öndor-tálks för, *navigia Ulleri, clipei, et leggja önd. j. för, id. qu. leggja randir. Membr. Hkr. E. h. l. habet þörf, F. I 95, 1 vorp (consentit. Codd. B et C, ShI 116)*, vide seorsim suis locis sub þörf et varp.

FORFALL, n., *pulvinus, in quo procumbitur, (for, fall), vel gradus (qs. forfallr), scamnum Helæ: fallanda forað forfall, SE. II 494 (m., rekkja, er af gulli var forfallinn v: skörin upp í rúmi).*

FORFLÖTTI, adj., *qui ab alio pulsus fugam capessit, Merl. 2, 16 (F. X 269).*

FORGARDR, m., *vestibulum, propylæum; dat. s. forgardi, dat. pl. forgörðum, Fjöls. 2.3.*

FORHRAUSTR, adj., *insigni fortitudine, (for, intens., hraustr), F. VI 319, 1.*

—FÖRI, in compos., v. mundilföri, svaðilföri (fara, fœra).

FORKR, m., *contus, de conto ferreo, Isl. I 212, id. qu. mox jærnstafur, baculus ferreus, et prosa anteced. jærngaddr spiculum ferreum.*

FORKUNNR, f., *curiositas, (for, kunnr, ut forvitni), in prosa occurrit Orkn. p. 100, „er þeim er forkunni (forte rectius forkunnr) á at vita“, quod scire cupiunt. Simile est forkuðr, novum quid et exoptatum, id. qu. hodie nýnæmi, Isl. II 326 „var mönnum nú forkuðr á skemtan, er lengi höfðu niðr verit lögð mannamót“. Forkunnar sýn, spectaculum diu exoptatum, Fjöls. 49. Alias tō forkunnar apud Veteres, ut adverbium, ponitur cum adverbii et adjectivis, ut f. vel, góðr, mikill, margr.*

FORKUNNLIGH, adj., *admirabilis, egregius, eximius, (forkunnr), Nik. 29: Gleymir því, er hún gjörði at fremja, | gláðliga rennr við fögnuð þenna | forkunnliga, ok fram til kirkju, | fastliga biðr út allar tíðir, ubi construo, við þenna forkunnliga fögnuð propter hoc eximium gaudium. ÖH. c. 64 est forkunnligri borðbúnaðr, quod F. IV 125 est ágætr borðbúnaðr. Inde formatur adv. forkunnliga: f. gott veðr, Hk. 90 (F. VI 411, veðr forkunnar gott); biðja forkunnliga, enize, impense orare, Sks. p. 616.*

—FÖRLAÐR, in compos., v. þrekförlaðr (a mēr förlar labant mihi vires animi vel corporis).

FORLJÓTR, adj., *valde turpis, deformis, horrendus, (for, intens., ljótr): flagð lit forljóta, F. I 176, 1; superl., Kolbeinn reisti flokk í fyrstu | forljótastan sínum móti | herra, Gd. 41.*

FORLÖG, n. pl., *fata (for, lög): fylgja forlögum sequi quo fata trahant, Krm. 24; haldá forlögum annars sortem cum aliquo communicare, FR. II 53, 2.*

FORM, n., *forma; Gd. 43, ferskeytt þó formi sléttu | fagrskygðr er sjá steinn meðr dygðum, lapis ille, formá quadrata, sed plana; Gd. 69, heita máttu heilagt sæti | heims stýris með formi dýru, sedes sancta, egregie formata. Abstr. pro concreto, síðanna form, conformatio morum (reformator morum), Gd. 67.*

FORMA (-aða, -at), v. a., *formare, facere, fingere: f. mál verba facere, tók svo mál at forma ita loqui capít, Lil. 15. Cum dat., collineare, destinare: opt nam kólfi | Ormr hagliga at forma, sæpe telum dextere collineatit, F. III 219, 3. Hinc áform, propositum.*

FORMAN, f., *institutum: Ormr biskup veldr þeirri fornian, Ag.*

FORMANN, m., *id. qu. formaðr; de præfecto navis, Skaldh. 6, 36. 37.*

FORMAÐR, m., *præfectus, (for, maðr), Gd. 54.*

FORMELANDI, m., *patronus, defensor (for, mæla), pl. -endr, Hávam. 25. 63.*

FORN, adj., *priscus, antiquus, vetus: forn jötunn, vetus gigas, de Hymere, Hymk. 13; flotar forn litar, sodales veteris Liti (gigantis), gigantes, SE. I 370, 1; hin forna fold illa vetus Tellus, Hymk. 24; en forna mold, id., Merl. 1, 61; fornir stafir, antiquæ literæ (scientiæ), antiquitates, Vafþr. 1, 55, Alvm. 36; forn rök priscorum operum recens, Lokagl. 25; fornt kvæði vetus carmen, Merl. 1, 62; fornar tóptir priscæ domus, Grm. 11; forn grind vetus claustrum, Grm. 22; forn timbr veteres fabricæ (ædes), Ghe. 44; fullr forn mjaðar plenus vetusti mulsi, Skf. 37; Frigg fornir földu, dea vetustæ calyptræ, femina, Korm. 26, 2. Compar., er fátt fornara pauca existunt magis antiqua, Hm. 2. Compos., v. hundforn, síðforn.*

FORN, f., *munus oblatum, (fœra), pl. fórnir, Am. 5. — 2) apud seriores sacrificium, fórnar hald, observatio sacrificii, cultus sacrificiorum, ritus sacrificialis, SE. II 246, 1; blót né fórnir (sic leg.), neque victimæ, neque munera (incrumenta), Hugs. 28, 5; færðar fórnir oblationes allatæ, Lil. 40. De eucharistia, sacra cæna, hreinst fórn ok heilug smurnig | honum greiddiz, Gd. 62, ut F. XI 38, sýngja niessu ok fœra fórn almátkum guði. Lifis fórn, hostia vitæ, Christus, qui pro hominum salute vitam suam obtulit: því at lastbundnir linns lautviðir létu borna á þik (in te, Crux! sustulerunt) þá helgasta lifis fórn, er gaf mönnum lausn, Lb. 37; lifandi fórn viva oblatio, de Sto Nicolao inaugurando: sækja, gripa lærðir ok leikir | lifandi fórn til vegs ok stjórnar, Nik. 26.*

FORNBAUGR, m., *annulus vetustus, (forn, baugr): fornbaugar, pl., annuli antiqui, fornbauga fê opes a majoribus relicte (annulis præcipue constantes), SE. II 497, 2.*

FORNBOGI, m., *nanus, (forn, baugr), lectio membr. 544, Vsp. 12, pro hornbóri (quid. hornbogi).*

FORNGERR, adj., *antiquus, vetustus, (forn, gerr): forngervan, acc., SE. I 238, 1 legendum, sec. Cod. Upsal., forngervum,*

coherent enim at hrósa forngervom (horna foss), ok þó litlum.

FORNHALDINN, p. p. comp., ab antiquis inde temporibus observatus (forn, halda), F. II 53, 4.

FORNI, Eb. 17, 1, pro Odinis nomine accepit G. Pauli, físus auctoritate hist. Ol. Trygg. ed. Skálh. II 229. Sed Forní h. l. est nomen viri, alias Tinforni, et farmr Forná sjóðs, onus crumenæ Fornii, sunt pecuniæ a Tinfornio solutæ. J. Olavius etiam Furni pro Odine accepit in Gloss. ad NgD. in explicanda strophæ F. XI 197, 3 (F. V 227, 3), ubi ipse Ol. videtur mutasse fornán in forná. Sed h. l. opponitur otium vitæ militari, et illr foru serkr, mala (lacera) vetusta tunica indusio, malleo consuto (i. e. loriceæ). Illos forte secutus F. Magnusenius rð Forní nominibus Odinis inseruit in Lex. Mythol.

—**FORNIR** vide in voce composita midfornir.

FORNJÖSN, f., circumspectio, exploratio, (for, njösn) : fornjósnar augu, oculi speculatorii, i. e. cauta et circumspecta agendi ratio, Bk. I, 27.

FORNJÓTR, m., gigas, SE. I 549, 3; sonr Fornjóts ventus, SE. I 330; ignis, Ý. 47; burr Fornjóts ventus, FR. I 475, 2. Fellir Fornjóts, dejector gigantis, Thor, SE. I 290, 1. S. Thorlacius deduxit Fornjótr a forn jótr, gigas vetustus, primarius. Pronuntiatio favere videtur compositioni ex for, njótr.

FORNOLFNR; Edda Lōvasina hanc vocem affert inter Odinis nomina, sed depravata forma videtur ex fornolfuir (fornölvir).

FORNOLFR, m., Odin, SE. II 555, pro quo SE. II 472 habet Fornölver, qu. v.

FORNÖLVER, m., Odin, SE. II 472 (scribens Fornalver), vide Fornolf.

FORNSPJÖLL, n. pl., prisci, antiqui sermones, (forn, spjall), Vsp. 1.

FORNTROÐR, p. p. comp., antea, prius calcatus: f. mór campus antea pedibus calcatus, Mg. 34, 9. Sic forntroðinn göltustigr semita olim calcata, FR. III 499 (forn, troða).

FÖRNUÐR, m., prosperitas, fortuna, salus, id. qu. farnaðr, F. VI 68, 1, G. 2. 24, quibus locis in nom. occurrit.

FÖRR, adj., promptus, alacer (notante Jonsonio ad Isl. Vakam str. 10); hugstór verðung fors jöfurs animosi satellites alacris regis, ÖH. 92, 14. In Thomassaga occurrit: forr ok framgjara, of forr eða of sljófr. Hinc hodie: að fara of fort, nimis alacriter, præcipitanter; fort um fjarri, plurimum abest, minime!

FÖRR, m., ignis, id. qu. furr, fyrr, eide unnförr.

FÖRR, pro ferr, 3. s. præs. ind. act. v. fara, Vafpr. 36, eide fara, 3) m.

FÖRR, adj., id. qu. fær 2: f. jöfurr, ÖH. 92, 14.

FÖRRAT, n., femina gigas, id. qu. forat, SE. I 552, 1 sec. Cod. Reg.

FÖRRÁÐ, n., negotii curatio et administratio, auctoritas, auspiciū, (for, ráð), Eb. 17, 2, FR. II 303, 3; forráð, id. qu. atgerðir, Grág. I 27. — 2) id. qu. forat,

perniciēs: far þú nú æva, þar forráð þikir nunc tu eas nunquam, ubi perniciēs sentitur Grg. 15; forráðs túngur, linguae perniciōsæ maledicæ, Svrr. 106, 2 (F. VIII 257, forað túngur, id.). Hinc forráðs veðr sæða tempestas, Sturl. 4, 23, 5, 34 (var. lect. forrate veðr et foráttu veðr). In Post. etiam de perniciē usurpatur: p. 171, leiða frá forráði, steypa í forráð, et p. 172, sá er hreinlið heldr, hann ferr frá forráði til heilsu, ok frá myrkri til ljóss. Ibidem p. 81. de impervia palude: en í öllum þessum hlutum, þá er svo mikit forráð vor á milli, at sá má ei língat koma, ok einginn hēðan þángat fara (Luc. 16, 26).

FORRAUSTR, adj., valde strenuus, fortis, (for, intens., raustr), Hh. 65, 4, id. qu. forhraustr.

FORS, m., catarracta (förr, adj., præceps): falla forsar desluunt catarractæ, Vsp. 52, vide foss; it. de aqua, flumine: forsar augna, kinna, hlýra, brá, hvarma, lacrimæ, SE. II 500. Fors lopt videtur per tmesin cohærere SE. I 450, 1, tabulatum aquæ, aer, cælum, sendi engla or forslópti angelos de celo misit, vel h. l. fors, dat., þó fors skopt lavit aquá comam; horna fors, flumen cornuum, cerevisia, h. f. arna farnis Gunnlaðar, cerevisia Odinis, poesis, vena poetica, SE. I 238, 1, ubi fors dat. est, pro forsi; forsá feyrr, ignis aquarum, aurum, ejus eidr, vir, Eg. 83, 2; hyrr fors, ignis aquæ, aurum, Selk. 16, vide hyrfors; hælinn fors, flumen gladii, sanguis, ÖH. 50, 3; blestu niðs forsar, id., Korm. 12, 7, v. blesta. Vera und forsum, sub catarractis (ubi genii indiget, landvættir, habitare credebantur, Kristind. B. Gpl. c. 1) esse, versari (ad magiam exercendam, FR. II 211), Jd. 4, conjungitur cum fara at göldrum incantamenta exercere. — 2) mare, SE. I 575, 1; flaut ratt af sér brattum forsi navis ab se arduum fluctum repulit, ÖH. 27, 2.

FÖRSETI, m., Forsetius, Asa, Grm. 15, SE. I 102. 208. 556, 1; fadir Forseta Balderus, ibid. I 260. — 2) accipiter, SE. II 488. 571.

FÖRSIMI, m., bos, (for, simi et simir), SE. I 587, 2.

FÖRSJÁLL, adj., prudens, Hugsm. 20, 5 (forsjá, f., for, sjá).

FÖRSK, 3. s. imperf. pass. v. fara, sensu reciproco et neutro.

FÖRSKÖP, n. pl., dira fata (for, sköp): biðja mánni forskapa dira fata alicui impreari, Hund. 2, 32.

FÖRSLOPT, n., tabulatum aquæ, cælum, vide sub fors.

FÖRSJALLR, adj., perquam fortis, animosus, (for, intens., snjallr), Hs. 15, FR. I 397, Sturl. 4, 10, 1; forsnjóll fíra kyn eiri fortissími, HR. 25.

FÖRSPÉLL, n., jactura, damnum, (for, spell): hefi ek flumí vera f. beðit 5 maritorum jacturam passa sum, Gk. 3. — 2) pro fjöspell, nex, mors; Fsk. 173, 1: alls engi þarf línga | dífgrennir þat kenna, (hverr spyri satt af sneiru | segr), at

gram bitu eggjar. Búð gatat stillir stöðvat | styrjar mildr, þó at vildi; fús var forspell ræsi | fylkis sveit at veita. *Tamen potest forspell h. l. de cæde, necce intelligi, ut veita manni skada noxam (i. e. necem) afferre cui, Isl. II 370, unde skadamadr = banamadr, F. IV 310.*

FORSTÁ, *v. a., intelligere, sentire (pro forstanda, Dan. forstå): f. frygðir, amoris peritum esse, amoris lenocinia nosse, Skáldh. 3, 2.*

FORSTJÓRI, *m., præfectus (for, stjóri); pl. forstjórar, principes populi, procures, Gd. 67.*

FORNÖGN, *f., institutio, monstratio: af forögn þinni, te jubente, vel te verbis præeunte, Gþ. 17. Plur. forsagnir, id. qu. leiðsögn, monstratio viæ: forsagnir þraut bragna viri nullum certum cursum navigandi præmonstrare potuerunt, RS. 14.*

FÖRU, *perf. inf. act. v. fara: hykk fleygards furviðu föru niðlu harðara puto præliatores (viros) multo celeriori gradu ivisse, Vigagl. 27, 1; nú frá ek Þórólf and lok föru, Eg. 24.*

FÖRULL, *adj., qui itat, sæpius it, (fara), vide kveldförull, náttförull, síðförull, víðförull.*

FÖRUNAUTR, *m., socius itineris, (fór, nautr), comes, socius, Mg. 31, 9; fürunautr í veraldar þrautum, Ník. 17.*

FORVE, *m., nanus, SE. II 470.*

FORVERK, *n., opus, res ab aliquo confecta, (for, verk): f. Fenju, opus Fenæ, aurum, SE. I 400, ut verk. Usurpatur in prosa de administratione operum rusticorum (hod. verk, vinna): Vápn. msc. cap. ult., sumar þetta var litit forverk í Krossavík, því Þorkell var litt ferr til umsýslu; sic et Sturl. 3, 12; de strenuitate in opere faciundo, F. XII, unde forverksmadr, Eb. 30, Sturl. 3, 35, var.; de opere, quatenus confert ad familiam sustentandam, forvirki, Rafnk. p. 6, unde forverk heys copia feni, KþK.*

FORVISTA, *f., ductus, it. dux, (for, vera): best fallinn til göðrar forvistu ad munia ducis rite obeunda maxime idoneus, RS. 12, ubi tó forvistu pronuntiandum videtur forystu propter præcedens gængnystir, quæ forma (forysta) occurrit, Vigagl. c. 7, F. VII 19. Est etiam forvist, F. VII 25, et forista, Gullþóris S.*

FÖRVITNI, *f., cupiditas, aviditas: f. mikil á fornum stöfum magna cupiditas de scientia antiquitatis contendendi, Vafþr. 1. Sic forvitni á at reiðaz cupido irascendi, F. VI 213; at forvitni fædur, cupiente patre, cum bona voluntate patris, FR. I 477, 4. 478, 3. 479, 2. — β) curiositas, Lil. 60 (forvitinn sciendi cupidus, for, vita).*

FORYNJA, *f., monstrum, FR. II 129, 2.*

FORYSTA, *f. = FORVISTA, RS. 12, ubi farar f., ducem esse itineris.*

FORDA (-aða.-at), *v. a., primo significasse videtur amovere, removere, amandare, ablegare (Angl. forth, a, ab, ex, de): forða fingum extendere digitos (ut eos amentis hastarum admoveas), Am. 41 (cf. fórna höndum supinas manus tendere). Metaph. forða fjörvi ritæ (suæ) consulere, Mg. 2, 2,*

Harbl. 11; f. snæru hjarta, id., Hh. 65, 6; f. dauða sinnu, avertere mortem, i. e. effugere mortem = bægja aldragi, Sturl. 7, 42, 7, ubi sic legendum: fíur má fleina skúrar | frægr aldragi bægja | seiðs nè sinum dauða | svipskordandi forða, i. e. frægr fleina skúrar seiðs svipskordandi! fíur má bægja aldragi, nè forða sinum dauða; defendere, tueri c. dat. SE. I 516, 1; forða manni, aliquem servare, incolumitatem concedere, vitæ gratiam facere, Am. 57; f. sèr rángri fægirn avaritiæ crimen fugere; Hugs. 19, 4; f. mann grandi malum avertere ab aliquo, Lb. 39. Pass. forðaz, cum acc., fugere, vitare: f. háðulig orð verba probrosa evadere, Nj. 44, 1; f. hürð sektar orð poemat effugere, Hlas. 33; f. fíerð, Lv. 39; f. fornhalðin sköþ abstinere a veteribus institutis, F. II 53, 4; forðumz vættir minime (sortem nostram) subterfugimus, Korm. 27, 2; forðumka för non defugimus iter, Am. 26; forðaz = forða sèr síbi consulere, Hým. 12. Ad primarium significatum pertinent: forða bréf curare epistolam, perferre literas, Hist. eccl. Isl. II 581, et forða biskup í aðra kirkjusökun episcopum deducendum curare, ibid. 582. Hinc Dan. befordre.

FORDAR, *m. pl., qui arcent, avertunt (forða): forðar reifa (hreifa) elds, aurum erogantes, viri, Fsk., 76, 4: nè hæflig hreifa | hygg ek dróttins svik þóttu | elds þeim er allvel hældu | orð sin víð gram forðum, i. e. forðum hreifa elds, þeim er allvel hældu orð sin víð gram, nè þóttu dróttins svik hæflig. Quod ita mox explicat auctor Fagrsk., þetta visar til, at Þrændir höfðu svarit honum (Ólafi konungi) eiða, ok hældu eigi, fyrir því at þeir börðusk á móti honum með Sveini jarli.*

FORDADR, *m., subst. verb. a forða, qu. promovet, vide herforðadr.*

FORDUM, *adv., olim, Vsp. 2, Hávam. 47, Vigagl. 23. 26, 1; occurrit et in prosa forðum daga prisciis temporibus, F. IX 497. VI 143.*

FOSS, *m., id. qu. fors, catarracta, Vsp. 25, dat. fossi; tára foss effusæ lacrimæ, friðarkoss gefr með tára fossi, Ník. 59.*

FÓSTR, *n., educatio, Rekst. 2. Junguntur fóstr ok kennsla, educatio et institutio, pædagogí et magistri officium alicui præbittum, Sk. 2. præf.*

FÓSTR pro fæstr, paucissimus, superl. τὸν fárr, paucus, Grm. 12.

FÓSTRA (-aða.-at), *v. a., nutrire (föstr): skilningar braud föstrar oss brjóst panis intelligentiæ pectora nostra nutrit, Hc. 4, ubi sic: því er oss með hug hvössum | hrein brjóst ok trú föstrar | glöð hlútr guðdóms eðli | guma kyn föður skynja, i. e. því (skilningar braudi), er föstrar oss hrein brjóst með hvössum hug: ok glöð trú lætr guma kyn skynja guddóms eðli föður.*

FÓSTRA, *f., nutritrix, Gk. 11; alumna, Sk. I, 29.*

FÖSTRÆÐANDI, *m., nutritor, altor, (föstr, gæða): f. gunnar svans, nutritor corvi, puginator, rex bellicosus, SE. I 348,*

ubi, fóstrg. g. s. unni mér Fróða sáðs rex bellicosus me auro donavit.

FÓSTRIL, m., nutritius, H. Br. 10.

FÓSTRJÖRD, f., terra, ubi quis educatur, (fóstr, jörð). Ód. 4. Fóstrjörð Ólavi Tryggvídæ erat Gardaríkia, patria (födurland) Norvegia. Sed utraque sæpe synonyma est.

FÓSTRLAND, n., id. qu. fóstrjörð (fóstr, land), patria, F. VI 385, 2, FR. II 52, 3; de regno cælesti, Lb. 33, vide frami.

FÓSTRMAN, n., mancipium coalunnum, (fóstr, man) Bk. 2, 65.

FÓSTUMÓÐR, adj., jejunando fessus, (fasta, móðr), Lil. 45.

FÓSULL, adj., perreptans, peregrans: gljúf-ra fösull, montium fauces ac prærupta perreptans, draco, sæti gljúfna fösula, sedes draconum, aurum, gætir gl fösula sætis, custos auri, vir, Nj. 73, 2. Fösull forte cohæret cum Germ. faseln, quatenus significat, volare, ruere, discurrere; vel nom. est fösli, derivat. a fótr, qs. spzli, pedibus se protrahens, ut Norv. Firsföle et Fjorfsföle est lacerta, Dan. Firbeen.

FÓTALUTR, m., pars corporis, pedibus juncta, inferior pars corporis, (fótr, lutr), Bk. 2, 21.

FÓTGULR, adj., fulvis pedibus, (fótr, gulr), de aquila, Krm. 2.

FÓTHRUMR, adj., pedibus infirmus, Sturl. 3, 17, 1.

FÓTLAUG, f., pedum lavacrum, (fótr, laug), Hund. 2, 37.

FÓTLEGGR, m., tibia-pedis (fótr, leggr), crus: f. fletbjarnar veggjar, crus parietis domus, columna domus lateralis, SE. I 302.

FÓTR, m., pes, Vafþr. 33, Hm. 15; dat. fōti (i. e. fōti), Vafþr. 33, sed fōti (quod et accipi possit pro fōti, fōti), Hm. 15. Plur. fōtr, pedes, Korm. 3, 1. 6, 1; nom. pl. cum artic. fletornar (haud dubie prave pro fletnir, ÓH. c. 86, ed. Holm.); acc. fletnarn, Sturl. 7, 31, pro fletnra, quod est 9, 20. Kominn af fótum decrepitus (quasi qui pedibus non amplius insistere valet, opp. kaminn á fætr = kominn á legg ætate viribusque adultus, Sturl. 4, 26), Korm. 16, 5, quod F. XI 155 est kominn af fótum fram fyrir aldri sökum; hræra fót, movere pedem, obambulare, Sk. 3, 13; malo hræra fót cum Raskio. Færa fót at geira móti procedere in pugnam, FR. II 337; fót axlar, pes humeri, brachium, manus, SE. I 542, Grett. 95. Bragar fætr, Ad. 15, de literis metris servis (studlar) accipit G. Magnæus, sine quibus poesis offendet et caduca sit: hróðr, bratistiginn (o: á) bragar fótum, laus, carminis pedibus ardue incedens (alte erecta), laudatio (carmen laudatorium), arte poetica altius exurgens (exquisitius exornata). Vide composita, hardfótr, lángfótr. FÓTSPOR, n., vestigium pedis, (fótr, spor): stíga í f. fyrri manna, Skáldh. 1, 14; frammi gangandi fótspor túngu (o: Jóhannis), insistens lingue vestigiis, i. e. Johannem Baptistam dietis (ut factis) referens, Nik. 17.

FÓTTROÐA (-tröð, -träd, tröð, -tröðit), v. a., pedibus calcare, (fótr, troða), FR. II 122.

FÓTVERKR, m., dolor pedum, (fótr, verkr), Ý. 54.

FOX, n., dolus, fraus; fox er illt í exi fraus mala inest securi, Eg. 38. Gpl. 492: engi skal selja öðrum fox nè flærð (hinc kaupfox, vedfox). Saxa fox, frusus, noxa machærarum, pugna, gantur saxa fox viri, Ag. FÖZLA v. sub fuzla.

FÓÐA, v. a., id. qu. fæða, procreare, gignere; fōddr, Vsp. 2; fōddi procreavit, ibid. 36.

FÓÐIR m., nutritor, (fóða): f. úlfis vir, Plac. 43.

FÖÐOR, m., id. qu. fæðir, puter, in nom. SE. I 310, 4, ubi Cod. Reg., svá at slitna sundr úlfis fōðor mundi, ut parum abesset, quin pater Lupi (Lokius) divelleretur; vide et heifōður, heifjafōður.

FÖÐR, n., pabulum: fennris f., pabulum lupi, sanguis cadaver, Isl. 7, ubi, tēðr Helgi rauð fleingaldr-völur í fennris fōðri gladios sanguine tinxit; fōss til fōðis fanga cibi sumendi cupidus, Ag.

FÖÐR, m., id. qu. fæðir, in compositis, alfōðr, allfōðr, herjafōðr, sigfōðr, valfōðr; vide fōður.

FÖÐURARFR, m., patrimonium, hæreditas a patre relicta, (fæðir, arfr), Vigagl. 7, 1, F. V 176, 1.

FÖÐURÆTT, f., genus paternum, (fæðir, ætt), Lil. 41.

FÖÐURFALL, n., casus, mors patris, (fæðir, fall), Sonart. 5.

FÖÐURJÖRD, f., terra patria (fæðir, jörð): vörðr fōðurjardar custos patriæ, FR. I 247, 2.

FÖÐURLEIF, f., patrimonium, (fæðir, leif), F. V 131, 2; sic et haud dubie legendum Mg. 17, 9 (Shf. VI 38), sec. lect. Cod. Flat. greifum, o: fōðurleif konungs greifum. Occurrit fōðurleif F. X 386, „Höconar iarlis, er þa var iarl í Norege at fopporleif sinni“.

FÖÐURLEIFÐ, f., patrimonium, (fæðir, leif), Hyndl. 9, Sie. 5, 5, Mg. 17, 9.

FÖÐURMÖRÐ, n., cædes patris, parricidium, (fæðir, mörð), Isl. 4.

FÖÐURPERSÓNA, f., persona patris, (fæðir, persóna), Lil. 24.

FÖÐURTÚN, n., fundus patrius, solum patrum; plur., patria, FR. II 302, 2.

FRÁ, præp. cum dat., a, ab. Frá Njardar niðjum, posthabitis Njörð liberis (Freyo ac Freya), F. II 54. Separatur a casu, quem regit: frá — úngum ertingjum, F. VI 417, 1; frá — fóstrjörð, ab terra, in qua educatus fuit, Ód. 4. Frá því sem fyrri var præquam prius erat, Soll. 40.

FRÁ, imperf. ind. act. v. fregna, qu. v. FRÁBÆGT, Am. 20, obstaculum, impedimentum, conjectura interpretum, quum hæc vox in msc. non invenitur.

FRÁGU, perf. inf. v. fregna, samá accéppisse, sando audivisse: þat kveð ek mik frágu, ÓH. 240, 3.

FRÁK, audirei, 1. s. imperf. ind. act. v. fregna, cum suffixa 1. pers. ek, Mg. 25, 1, 31, 2.

FRAKKA, f., hasta, SE. I 570, 1, Rm.

32 (num, hasta Francica ? ut peita, hasta Pictavica; (franca AS. est framea).

FRAKKAR, m. pl., Franci (pro Frankar), ÓT. 26, 3, F. VI 133. 426, 1; hinc Frakland Gallia, Ísl. I 15.

FRAKKI, m., vir strenuus; vox formata ab adj. frakkr (ut rakki a rakkr) in uomine ficto Akkerisfrakki vir strenuus in trahendis ancoris, F. II 17, 1. Vide et hræfrakki.

FRAKKR, adj., citus, agilis, promptus (forte a frank, liber; in Gloss. Ed. Sæm. I. sub r. frækn, refertur ad rakkr per prosthesin toú f): Aron gekk frakkr; opt framun í bðð ramma, Ar. Hjörl. 6, 4, ubi tamen tò frakkr in fine versus suspectum, forte frakki vel inn frakki.

FRÁLIGA, adv., celeriter (frár), F. I 433, 3 (519, 2), Merl. 1, 32.

FRAM, adv., protenus, prorsum, porro, ulterius (de spatio); in futurum, in posterum (de tempore). Coup. framar et fremr; superl. framast et fremst. Posit. fram, de spatio, vide verba fara, fylgja, ganga, hverfa, sækja, etc. Fram lágu brautir prorsum tendebant viæ, Hm. 16; stattu fram. coram consisto, i. e. in medium procedo ibique consisto, per brachylogiam, SE. I 36, 2, vide fram. De tempore: fram var kvelda vespera declinaverat, Sk. 3, 12, ubi gen. pl. kvelda regitur ab adv. fram; fram se ek lengra longius prævideo, Vsp. 40; vissi hann vel fram futura exacte prospiciebat, Namh. 15. — Compar., a) framarr (framar), de spatio, longius, ulterius: vopnum framarr, longius, ulterius armis (quam arma sunt), ab armis suis procedere, Hávam. 38; framarr merkjum ante signa, Ha. 234; ganga framarr ulterius procedere, Orkn. 79, 7; longius in pugna progredi (ut exemplum virtutis bellicæ), Orkn. 81, 4; de præstantia, heilsa er holdum framarr sanitas corpulentia præstat, Hugsu. 27, 3. — b) fremr, porro, amplius, in posterum: hygg ek at þær fremr muni (tunga) ógott um gala, Lokagl. 31; vita fremr amplius (certius) nosse, FR. I 264, 1; fremr er svá amplius quam sic, Sk. 1, 19; prius, fremr var þat hálfu istud dimidio prius accidit, Hm. 2, vide fremst. — Superl., a) framast, de spatio, standa framast manna í hundradsflokki ante ceteros in acie stare, Mg. 29, 2; de tempore, muna framast, primum, ultimum recordari, ab ultima memoria repetere aliquid, Plac. 52; de præstantia, þeir er framast þóttu viri præstantissimi, Mh. 13 (F. VII 200. 329, 2), Gha. 30, quibus duobus postremis locis est framast; vide alframast. — Þórr er þeirra framast Th. eorum præstantissimus est, SE. I 88, Cod. Reg.; vera framast lendra manna, F. VII 362. — b) fremst, de tempore: muna fremst primum recordari, Vsp. 1; vita fremst primum nosse, Vafsr. 34, vide mox ante framast; cum gen., f. helgra þjóða, Gd. 10.

FRAMA (-aða,-at), v. a., honorare, decorare, ornare, ut frenja: Ólafur lét mik framaz með hringum, annulís me ornaði, donavit, F. VI 44, 2. In Grág. II 50 cum dat., at

frama kvöð sinni testium evocationem absolvere.

FRAMAN, adv., in adversa parte: um brjóst f. in pectore adverso, Vegtk. 7.

FRAMARLA, adv., contr. pro framarlíga; Hugsu., 17, 4, fengins fjár neyt þú f., ubi alii framlíga liberaliter, alii framarlíga, quod adv. etiam occurrit Arn. 2, rekja e-t fr. við e-n acceptum ab aliquo beneficium grato animo recolere; i. magnopere, treystaz of framarla af sigri síbi nimum confidere ob victoriam reportatam, F. VI 151.

FRAMAÐR, m., (subst. verb. agentis, a frama), qui curat, alit, it. ornat, honorat, id. qu. framíðr, frömuðr; vide kynframaðr, ljóðframaðr, margframaðr, vígframaðr, quæ variæ signif. repetuntur a verbo fremja.

FRAMBURÐR, m., pronuntiatio (bera fram): predicator glöggr ok gætinn | grundvöll hafði hann klerkdóms fundit; | hitnuð ást í helgu brjósti | honum kennandi framburð þenna Nik. 35.

FRAMGENGINN, p. p. comp., vita defunctus (qs. vitæ spatium emensus, ganga fram), Vsp. 35 (SE. I 200, 3), Skf. 12, FR. I 431, 3; nú er þengill f. nunc rex vita excessit, Fsk. 67, 5, vide lok.

FRAMNGR, adj., ad finem perductus, confectus, peractus: framngengt. ratum, quod evenit, eventu probatum, Ý. 14 (AR. I 257).

FRAMI, m., profectus, progressus, promotio; it. de re, quæ facit, ut quis ad metam propositam perueniat: sic sancta crux dicitur frami ítrum þrælum fróns konungs á vit strandar föstrlands, quod piis hominibus iter secundet ad patriam cælestem, Lb. 33. Veita fátækum frama, pauperibus conditionem promovere, beneficia præstare, Söll. 70. Commodum, emolumentum: mörgum orðum mæltu ek í minn frama multa verba locutus sum in meum emolumentum, Hávam. 105. In plur., hirdattu at vinna minna frama, subint. til, noli quidquam in meum emolumentum facere, noli mihi quodquam officium præstare, Korm. 26, 2; sic et SE. I 656, 1, gram (acc.) skotnar mikla frama regi magna gloria contingit. — 2) præstantia, Hávam. 163; frama dáðir præclara facinora, FR. II 56, 2; frama verk, res insignes, facta insignia, i. e. miracula, Le. 20; frama bragð facinus præclarum, Ar. Hjörl. 6, 2; virtus, excellentia, freista sins frama, suæ virtutis experimentum dare, ostendere qua in re excellas, Hávam. 2, Vafsr. 11; it. de virtute bellica: at Hálfu frami heimsku sætti quod virtus ab Halco exhibita temeritatem prodiderit, FR. II 53, 1, quod mox dicitur heimsku þróttu fortitudo temeraria. — 3) honor, gloria, SE. I 454, 2. 656, 1, ubi quoque intelligi potest de factis gloriosis; þat er oss frami honori mihi est, SE. I 682, 1; frami veitiz þær tibi contingit gloria, Hh. 17, 2 (AR. II 59, 2); frama græðir princeps gloriosus, SE. I 698, 2.

FRAMÍÐR, m., gestor, præstitor, tributor, dator (subst. verb. agentis a fremja), id. qu. framaðr, frömuðr: fr. mildi, exhibens clementiam, clemens, guð, framiðr mildi (gen.),

deus clementissimus, *Ha.* 235, 2. Flóttu framiðr, qui fugam efficit, qui facit ut aliquis in fugam se conjiciat, de gladio, *Körm.* 11, 9, ek þóttumz halda minum blóðflekum ótta framt putavi me gladio meo fortiter usum fuisse, ubi framt est pro framið, *dat.* a framiðr; alii hoc loco legunt frómut (pro frómuð, *dat.* a frómuðr).

FRAMKEYRIR, *m.*, qui projicit, conjicit, incitat, (fram, keyrir): *f.* brodda, incitator, conjector spiculatorum, pugnator, *vir*, *FR.* III 510.

FRAMKLÓ, *f.*, unguis anterior, (fram, kló), *SE.* I 670, 1.

FRAMKOMA, *vide* koma fram; framkoninn *id. qu.* fullkoninn, perfectus: framkomit vald plena potestas, *Ha.* 310, 1.

FRAMKVEDINN *vide* kveda fram.

FRAMKVÆMD, *f.*, effectus, efficacia, (fram, koma); *it.* potestas efficiendi quid, virtus ad efficiendum, *Lb.* 6, þann er af minum munni | margr til andar bjargar | sér megí randa rýrir | röðuls framkvæmd öðlaz, *i. e.* þann (ávöxt), er margr randa röðuls rýrir megí öðlaz framkvæmd af minum munni, sér til andar bjargar, *eum* (fructum), ut multi homines meis dictis excitari ad studium virtutis possint.

FRANLA, *adv.*, *contr.* pro framliga, gloriose: hárr gramr lifr fr. excelsus princeps gloriose vivit, *SE.* I 602, 2, quod in sequ. explicatur, líf konungsins er framlekt; liberaliter, gefa franla largiri, *SE.* I 634; magno studio et cura, stóða bæn manns franla róto alicujus studiose obsequi, *G.* 68; franla dreif til hverrar hömlu hilmis þjóð, *Ha.* 278, 2, *cf.* framarla. *Vide* raunfranla.

FRAMLEIÞR, *vide* fránleiÞr.

FRAMLEIDA (fram, leida), *v. a.*, producere: *f.* vitni testes producere, *Gd.* 39.

FRAMLIGA, *adv.*, studiose: leita sér f. fríðar amicitiam alicujus studiose petere, *F.* VII 340, 4 (*Sic.* 5, 4), *FR.* II 56, 1; fortiter, *II.* II 270, 1, vel honeste, gloriose, *vide* ósframliga.

FRAMLIGR, *adj.*, insignis, præclarus, eximius: vinna framlikt (o: verk), præclarum facinus patrare, vel rem præclare gerere, *HS.* 1, 1; framlikt gengi, egregie, eximia copia, *Ód.* 21. Sic framlekt líf, víta præclara, gloriosa, *SE.* I 602; framligir menn, viri strenui, fortes, *F.* XI 56, sed framligr maðr, *Sturl.* 5, 16 videtur esse idem fere, quod sómagöðr.

FRAMLUNDAÐR, *adj.*, animo promptus, (frani, lundaðr), de signifero, *ÓH.* 224; de femina, *Sk.* 1, 39. Adde *Vigl.* 17, 2.

FRAMLYNDR, *adj.*, promptus animi, (frani, lyndr): epith. regis, *Sk.* 1, 14, *II.* 16, *G.* 28, 39; framlyndir, animo prompti, *adj.* pro subst., viri animosi, *SE.* I 502, 3.

FRAMM, *adv.*, prorsum, in partem anteriorem; per brachylogiam construitur at vera frammi in primore acie versari: verum með fylktu fólki frammi í vöðva glámmi, *Mg.* 33, 2, quod absolute dicitur at vera frammi, *pros. F.* VIII 422. IX 47. not. 1. *Vide* fram.

FRAMMI, *adv.*, in parte anteriore: standa

frammi coram consistere, *Lil.* 88; in primore acie, in fronte aciei, *Ha.* 326, 1; in anteriore parte navis, byggja þiljur frammi, *SE.* II 42 *pros.* Frammi pro fram, *Orkn.* 5, 3, ubi, raunarmaðr hélt flimm snekkjum frammi at ellifu skeiðum resis quinque phaselos in aciem produxit adversus undecim celoces regias; frammi eru feigs götur prorsum tendunt, *Söll.* 36, ubi *G. Magnæus* sine caussa reposuit frammi. Sic *F.* XI 88 *pros.*, þá ganga þeir frammi á steinbogann tum procedunt in arcum lapideum.

FRAMR, *adj.*, proprie ista, qui in medium (frani) processit: sic *Nik.* 13, nú sem fram er fráinnar tíni. Stæddi lúdn svein með gíptu hreina quum aderat tempus pariendo. — 2) præstans, excellens, *qs.* primo loco positus, compar. fremri, superl. fremstr. Posit. framr konúgr, granr, rex excellens, *Ód.* 4, *SE.* I 472, 2; frómuð hersi egregio duci, *ÓT.* 20, 1 (*SE.* I 444, 5); frómuð svanna, excellenti femina (María), *Lv.* 22; hlýri frams granus ens helga, frater excellentis illius sancti regis (Olavi Sancti, Haraldus Sigurdi f.), *SE.* I 462, 2; framt líð præstans exercitus, *Si.* 3, 1 (*F.* VII 76, 2); framt líf, víta gloriosa, excellens: frómu lífi, *Ha.* 199, 3, *Sturl.* 9, 32, 3. Framir, *m. pl.*, absol., præclari heroes, *Hyndl.* 13; viri excellentes, *G.* 6. Cum gen., gunnar framir, bellicosus, strenuus in præliis, *SE.* II 198, 1; sníldar framir, præstantiá eximius, vir excellentissimus, præstantissimus, *Plac.* 7, 33; gíptu framr, de Spir. Sto, *II.* 15. — 3) fortis: framr í freistni in tentatione fortis, *Plac.* 1; AS. et vel. Stæc. from, fortis, strenuus, *vide* mór ante gunnar framir (*cf.* Gloss. Diatribes, v. framr). — 4) in malam partem, licentiosus, protervus, audax, impudens; ita *SE.* II 20, miök eru þeir menn framer, er eigi skammaz at taka minna konu frá mér. Forte et sic capiendum, *SE.* I 622, 2: reidr ræsir stöðvar ránsið frómuð röðul-sævar meidum íratu rex hominum licentiosorum rapinas coeret; et *SE.* II 198, 1, lagagáns framr in exsequendo jure nimis severus. Compar., fremri præstantior: hverr fremri landreki quis præstantior rex, *ÓH.* 260, 1; eingi maðr veit fremra þengil, *SE.* I 528, 1; vitum hvergi fremra jarl Hákon, *ÓT.* 56; fremra mann Óleif, *F.* II 321; gramr á gípt at fremri rex eo præstantior fortuna utitur, *SE.* I 596, 1; *cf.* *Gd.* 26. Superl., fremstr, summus, præstantissimus, excellentissimus: fremstr höfuðjöfurr, *ÓH.* 159, 1, 2; en fremsta brims brands björk femina eminentissima (S. Maria), *Lv.* 22; sá er fremstr var manna hominum excellentissimus, *ÓH.* 129; fremstr konungmanna, *ÓK.* 9, 5; fremstr varð skúli, *SE.* I 682, 2. In prosa, fremstu menn viri majoris notæ, *Orkn.* p. 364; Steinþórr var fremstr barna Þorláks, *Ghm.* I 592—3, ubi impr. bene habet framast. Occurrit superl. framast, 1) *HS.* c. 9, mælti maðr, at H. konúgr væri framast þeirra bræðra at öllum lutum, quo loco *F.* I 59 præfert *adv.* franiast. — 2) *SE.* I 88 var. 13, Þórr er þeirra framast, sed *Cod. Reg.*

framazt. — β) af fremsta mætti, *tolis viribus, quam maxime fieri potest*, Gd. 27; fremztan aldr tempus diutissimum, SE. II 498, 3, ubi F. VI 196, 2, flestan aldr plurimum temporis. In compositis: alfrámr, allfrámr, dáðfrámr, fullfrámr, geðfrámr, haldfrámr, hugfrámr, ófrámr, tyfrámr.

FRAMRÁÐR, adj., ad res gerendas promtus, ad pericula et res arduas suscipiendas audax (ráða fram), H. 19, 3, ÓH. 260, 2, F. VIII 409, 1, Ha. 3, 1.

FRAMREIÐ, f., adequatio in pugna, impetus equestris, procurus equestris, (fram, reið), Mb. 16, 2.

FRAMRÆÐI, n., ad pericula subeunda audax animus, in rebus arduis strenuitas, (a framráðr, ut harðræði ab harðráðr): in plur. occurrit (ut vinnræði, et aliquando harðræði), SE. I 406, 1: fólka fellir víðr öll framræði rex ille bellicosus summam in rebus arduis strenuitatem ostendit; ubi tamen framræði in plur. sumendum esse videtur de singulis facinoribus, quibus animi præsentia ostenditur.

FRAMSI, m., qui prorsum tendit (a fram): ek rið framsi prorsum equito, Sv. 22, 1.

FRAMSTAFN, m., prora navis, Mg. 31, 5, SE. I 496, 2, ubi visa framstafni í haf, proram pelago obvertere, in altum vela dare (fram, stafn). — 2) pars anterior: f. fræðis primum carmen, HR. 2.

FRAMSTALLR, m., pars rei anterior, (fram, stallr, cf. fólkstafn), it. pars potior et dignior: framstalls konur matronæ honorationes, Orkn. 75, 2.

FRAMSTIKLIR, m., qui projicit, dispergit, (fram, stiklir): f. andar, distributor opum, vir liberalis, rex liberalis, F. X 136.

FRAMSYNN, adj., providus rerum futurarum, (fram, sýnn): háttir framsýnna fyrða, Merl. 2, 95.

FRAMVÍSS, adj., præsaus futuri (fram, viss): framvísar tvær dua femina præsað, de Fenia et Menia, SE. I 378, 1. 384, 3; framvísar disir dea (tutelares) futurorum providæ, Hild. 34; framvísar spár vaticinia futuri prænuntia, Vegtk. 2.

FRÁN, n., id. qu. frón, terra: fráns fólk incolæ terræ, reynir f. fólka, tentator terræ incolarum, Thor, SE. I 414, 1, quo loco tó fráns cerni nequit in Cod. Reg., sed I 476, 1 h. l. est fróns; fráns blunn, piscis terræ, serpens, ejus mörk, aurum, Fbr. 25, 1.

FRÁN, adj. masc., pro fránn, Merl. 1, 35, „bítr frán freki firðr halsgerðar“, i. e. frán freki halsgerðar bítr ferð coruscus gladius homines secat; sed ommissa forte est virgula transversa supra n., 2: frán pro fránn, ut Völk. ed. Holm. 17 est frán mækir, pro quo ed. Hafn. habet fránn mækir. — 2) subst., serpens, Merl. 2, 16, fran en raðvi, i. e. fránn enn raðvi.

FRÁNEYGR, adj., acribus oculis, acri oculorum acie, (fránn, eygr): f. fylkis niðr, ÓH. 157, 1; hinn fránygzi sveinn, Fm. 5, ubi vertunt oculis coruscum; de lupo, frányegjum vargi. F. VI 39, 1, cf. skygn.

FRÁNHVÍTINGR, m., piscis fulgidus,

(fránn, hvítíng), f. rítar, fulgidus piscis clipei, gladius, Grett. 13.

FRÁNLEITR, adj., acri oculorum acie, (fránn, leitr), de serpente, SE. I 414, 5; idem fere est ac hvassleitr, quod de corvo usurpatur. De virgine: þykkir enni frángleitu, sem fugls rödd kunni, Fsk. msc. (Fsk. impressa 3, 2 habet þekkirren noN hinni framleitu, quod nullum sensum præbet).

FRANLYNDR, acri ingenio, bellicosus, de præliatore (fránn, lyndr), Jd. 24.

FRÁNN, m., serpens (fránn, adj.), SE. II 458. Sic Merl. 2, 17, forðótti var fránn enn raðvi inferior discedebat (instanti adversario cedebat) serpens ille ruber. Vide fronn.

FRÁNN, adj., sæpe vertitur, nitens, coruscus, fulgidus; forte rectius, acer, acutus. Epilh. serpentis, fránn naðr, Vsp. 59; enn fráni ormr, Skf. 27, Fm. 19. 26; ormr inn frána anqum illum coruscum, Sk. 1, 11; þeir fráni ormar illi corusci angues, Gho. 16; fránum naðri, SE. I 258, 4. De leone, acer, acri indole: et frána fróns dýr acre illud animal terrestre, i. e. leo, Plac. 22, Homeri ὄφις χρατερός, Il. 10, 184; cum fránn h. l. comparari potest hugstøðr leó, Plac. 23 et fróknit dýr, ibid. 53. De hominibus, frán sveit, populus acer, fortis, bellicosus, de Norvegis, ShI VI 261, not., ex Fsk. De telis: fránn mekir, gladius acutus v. coruscus, Völk. 16: þinn inn frána mæki coruscum illam macheram tuam, Fm. 1; fránn freki halsgerðar, Merl., vide frán, adj.; frán lögdís mána lind, acuta hasta, videtur cohærere Eb. 19, 11; fránn leggþiti aculus ensis, runnar fráns leggþita præliatores, milites, ÓT. 124, 1; de acie teli: frán egg beit, G. 29; tyggi rað frána egg, Hh. 54; taka hëruð (með) fránni eggju, F. VII 53, 1; rjóða fránar eggjar úlfis tuggu acutam gladii aciem cruentare, Orkn. 6, 1. Epilh. cordis serpentini, sætæ serpentum, it. oculorum, nitens, fulgens: ef hann fjörsega fránan æti si víta pulpam (cor) nitentem ederet, Fm. 32; frán orms fòr glóa coruscæ sætæ serpentis fulgent, Hh. 62, 1; frán merki splendida vexilla, F. VI 89, 3, dub., cf. Mg. 35, 2 et rjóða, verb.; sá hun fránar sjónir fylkis liðnar vidit coruscus oculos principis languisfactos, Gk. 13; brúgnum leizt dóttur mögr Brynhildar hafa fránan brúnstein nepos ez filia Brynhildæ visus est viris nitentes habere oculos, FR. I 258, 2. Fránu höfði, F. VII 58, 2, sed A et Morkinsk, fránum, unde leg. puto fránn um, et construendum, fránn huginn gladdiz acer corvus letatus est. Hac voce usus est Jonsonius in Íslandsvaka, str. 6, búna fránnum faungum splendidis rebus (vaticino) instructos, ubi ipse fránni explicavit fögnum. Vide composita: eggfránn, haukfránn, ormrfránn, örfránn.

FRÁNSKEIÐ, n., canpus serpentis, (fránn, m., skeið), aurum: vörðr fránskeiðs, custos auri, vir, Plac. 9.

FRÁNÞVENGR, m., lorum fulgidum, lucidum, (fránn, adj., þvengr), f. lýngva (eri-

ceti), *serpens*, beðr l. fránþvengjar, *culcita serpentis*, aurum, *Eg.* 31, 1.

FRÁRIÐR, m., nomen Odinis, *SE.* II 472. 555. cf. atriðr; *Lex. Myth.* affert et nomen Odinis fastriðr, quam vocem nondum in monumentis priscis inveni.

FRÁR, adj., *velox*, *celer*, it. *promptus*, *paratus*, cum gen., frír flestra dāða, plurimarum artium peritus, vel ad plurimas res præclaras promptus, *F.* VII 274, cf. itr lista, snarr lista. — 2) nomen nani, *Vsp.* 12.

FRATA, crepitum ventris edere, *Lokagl.* 32. Est id. qu. freta, quæ duo verba junguntur in vulgari ænigmate: hvat er þat, sem fretar ok fratar, ok neytir aldreis síns matar? quidnam est, quod crepat et crepitat, nec unquam cibo suo rescitur? i. e. turbo lactarius (*Nautapyrill*).

FRÁTTU, 2. s. impf. ind. act. v. fregna, cum suffixo, pron. þú.

FRÁVR, adj., id. qu. frór, latus: f. stillir hilaris rex, *SE.* I 674, 2, sec. *Cod. Reg.* Vide frór a fróa. Forte rectius = frár, vide frór.

FRÆ, n., semen (dan. Frø): frá Fýrisvalla, semen campi Fyrensis, aurum, *HS.* 1, 3, *SE.* I 398.

FRÆGAK, 1. s. impf. conj. v. fregna.

FRÆGLR, m., celebrator: f. fólka ságu, celebrator bellonæ, puginator, *Isl.* II 253, 1.

FRÆGJA (frægi, frægða, frægt), v. a., celebrare, celebrem reddere, (frægr): pass., tákn frægðust, miracula celebrabantur, insignia miracula patrata sunt, *Gd.* 14. Act., in pros. *SE.* II 208, opp. frægja et úfrægja.

FREGN, adj., id. qu. fregri, frægr (n pro r), celeber, famè notus, vide allfregn, *Lv.* 6, ubi sic: tek ek til orðs, þar er orðu | allfregnar jarteignir, miracula perquam celebra. Occurrit et in *Fsk.* fregn, sed pro frækn (æ = k), it. in hist. *Knutidarum*, ed. *Hafn. fol.*, c 41, fregn pro frækn.

FREGNA (fregn, frá, fregit), v. a., percontari, audire; 1. s. præf. ind. act. fregn ek, *SE.* I 422, 5, *Ha.* 59, *Dropl. min.* 2, *F.* VI 197. var. 6; 2. s., þú fregn, *SE.* I 36, 2; 3. s., hann fregn, *Vsp.* 24, *ÖH.* 193, 1, *Grág.* I 423; 1. plur. fregnun. *SE.* I 248, 1; 2. plur., fregnit, *Vsp.* 26. Forma fregnir ek, 1. s. ind., occurrit *F.* V 128, 1, quo loco *Mg.* 17, 1 habet fregn ek; 3. s. in prosa fregnir: síðan fregnir hann samnaðinn, *F.* XI 42; þetta fregnir Har. konung, *Jömsv. S.* ed. *Hafn.* p. 2; 3. s. præf. ind. pass., fregniz, *F.* VI 41, 1; 3. s. impf. conj. pass., en ef tíðindi fregniz, *Jömsv. S.* p. 14; quæ forma respondere videtur *Mæsooth*. fraihnan, *Præs. ind.* 2. s. fraihnis, 3. s. fraihnit; imperf. 3. s. frah, 3. pl. frehun. Simplicissima forma 1. s. freg, tantummodo occurrit in ear. lect. *F.* VI 132, quod forte est prava scriptio pro frag i. e. frá. Imperf. 1. 3. s. frá, 2. frátt, cum suffixo pronomine þú, fráttu, num audiristi? *Mb.* 6, 3, et cum negatione, fráttu-ð, i. e. fráttu-að pro fráttattu, nonne audiristi? *Korm.* 12, 7, ubi forte simpl. legendum fráttu; plur. frágum, frágut, frágu. Perf. inf. frágu vide supra. Imperf. conj., fræga, plur.

frágim, *Gha.* 5, *Am.* 99. Part. pass., fregian, *Hávam.* 30, unde perf. act. ek hef fregit, *G.* 15, *Y.* 19, et ek hef fregna ógn, *Hild.* 34. Vide sannfregit.

1) audire, famà accipere, resciscere; a) cum acc., frágum þat gürva id certo audivimus (id exacte novimus), *Mb.* 6, 1, *ÖT.* 96, 3 (*F.* II 288, 1); quæ phrasis poetis valde familiaris est, etiam tum, quum ipsi præsentis rei interfuerunt, ut *HS.* 1, 1 (*F.* I 48, 1, nam interfuit prælio Stordensi Glumus Geirri, ut ex *Islð.* 11. patet, id quod observo contra ea, quæ dixeram *SkI* I 58. not. ε); fregn ek gerla þat, *SE.* I 422, 5; fráttu(-ð) þat, (nonne) id audiristi, *Korm.* 12, 7; frá ek orð ýta, *F.* I 162; f. ógn terrorem audire, *Am.* 13, *Hild.* 34, *Mg.* 31, 8; þóttu sjú um dag fregnir, etsi uno die de septem (conviviis) famam accipias, *Korm.* 7. — β) sequi. at: ek hef fregit, at konungr sagði draum sinn, *G.* 15, *F.* VI 197, 3; ek frá, at þjóð ræði Guðmund, *Gþ.* 1; cum acc. et at: er vér þat frægim, at þú sök sóttir, ut resciremus, te injurias persecutum esse, *Am.* 99. — γ) cum part. pass., ek frá benja reyrr roðin, *HS.* 1, 1; fregn ek audskata dauðan, *Dropl. min.* 2. Cf. *Korm.* 19, 4. — δ) cum acc. et inf., fráat maðr áðr eykja gervi Freys afsprungi í fólka háð. *Y.* 23, 2; ek frá þeim seggum líka vel snerreiði, *F.* I 164, 1; nom. cum inf. dubius est: ek frá fríðr greiðir vells biðja, pro fríðan greiðir (v. greiði), *Gþ.* 2. — ε) cum sententia objectiva: fráttu, hve fylkir mátti leida drottinsvik. audistín, ut potuerit rex proditionem ulcisci? *Mb.* 6, 3, *Mg.* 37. — ζ) cum præpos. til: ek frá gürva til þess, er fórut norðan, certo audiri, te a septentrione profectum esse, *ÖH.* 4, 1 (*F.* IV 39); hvat hafa skatnar til fregit, hve ráfaka rennendr ráku Njáls brennu, quid ea de re audiverunt homines, quomodo viri navigatores incendium Njalinum vindicarint? *Nj.* 156, 1.

2) percontari, sciscitari, quærere, rogare, interrogare; distinguuntur fregna percontari, et segja narrare, *Hávam.* 28. 62. Persona, quæ de aliqua re interrogatur, ponitur in acc., ut: skala fremr en svá fregna Gripi, non fas est amplius, quam sic, percontari Griperem, *Sk.* 1, 19; segðu mið þat, er ek þik fregna man, *Fjölsm.* 8, *Ih.* 31, 5; id, de quo quæritur, genitivum requirit: jó frá ek spjalla, equum interrogavi, quid novi adferre haberet, *Gha.* 5; interdum superadditur sententia objectiva: ek hafða opt of fregit fróða menn þess of Yngva lrer, hvar Dómarr væri of borinn á dynjanda Háls bana, *Y.* 19; þess at fregna, hveim enn fróði sé, etc. *Skf.* 1; fregna Háva ráðs de conditione (sorte, fato) Odinis sciscitari, *Hávam.* 110; cum sententia nude objectiva: ef (menn) fregna, hvat mik teitir, si quærent homines, quid me delectet, *F.* II 249, 2. — β) cum præpos. at: áðr en ek of frægak fólkvörð at gram, antequam ego sciscitarer populi custodem de principe, *Gha.* 5; fregna at fá pauca sciscitari, *Hávam.* 33; gram fregn at því gegnan percontor ea de re popularem principem, *Ha.* 59.

FRÆGR, m., nanus, Vsp. 12.

FRÆGR, adj., fama celebr, (fregna, frágu), inclitus; compar. frægri, superl. frægstr Hvæt er frægst á foldu? quid fama celeberrimum est in (hac) terra? Og. 4; ca-sus obliqui formæ determ. adsumunt j, v. c. enum frægja, Hávam. 143; þik frægja le præstantem (virginem), Korm. 17, 1. 19, 7; en stóru fræg fjöll, magni illi montes, fama celebres, Korm. 19, 8; frægt, fama notum, Ha. 241, 1; epith. dici resurrectionis Christi: þú reis or gróf á frægjum þriðja degi, Has. 28; frægr sönnuðr, insignis fortuna, commodum, G. 2. Cum gen., mannvits frægr ob sapientiam insignis, SE. II 210, 1; en frægja fjarðar leggs semina ornatu gemmarum (torquium) conspicua, Korm. 19, 7. Composita: kynfrægr, nafnfrægr, víðfrægr.

FRÆÐ = FRÆGÐ, SE. I 462, 4.

FRÆGÐ, f., gloria, celebritas nominis (frægr); it. fama, id. qu. fregn. — 1) fama, rumor: ferr suðr um fjall frægd af smíði fama fabricæ (exstructæ et munitæ urbis) meridiem versus trans montem perfertur, Merl. 1, 20. Sic accipi potest G. 26, frægd af því verki fólksterks Egða fylkis ríðr á (= of) alla danska tungu fama de hoc facinore (miraculo) bellicosí Agdensium principis divulgatur inter omnes Danica lingua loquentes (per omnia regna borealia); etsi aliter construxerim F. XII, Shl. V. — 2) gloria, honor: byrjað frægd, inclarescere incipio, i. e. honestam victoriam (ex lite forensi) reportabo, Korm. 21, 2; frægðar maðr, vir inclitus, celebr, magni nominis, Ha. 199, 3; frægðar fólk viri illustres, Ha. 255, 5. 267, 1; frægðar son, filius illustris, inclitus, Ha. 3, 2; frægðar dygðir virtutes eximie, Gd. 70; frægðar fúss gloriæ cupidus, Ý. 24, 1; frægðar mildr gloriosus, Mb. 1. Grasanna frægd, honor herbarum, i. e. herbæ (medicinales) eximie, Nik. 80. In plur., Ha. 313.

FREISTA (-aða-, -at), v. a., experiri, periculum facere, tentare; cum gen., alls freist-udu omnia tentabant, Vsp. 7; hvi freistit min quid me tentatis? Vsp. 26; min at freista, me tentatum, de me speculationem, Og. 23; þins um freista frama tuæ virtutis experimentum dare, Hávam. 2, Vafþr. 11; at freista orðspeki jötuns tentare sapientiam gigantis, Vafþr. 5; ef hans freista firar, si homines tentent, quid ingenio et eloquentia valeat, Hávam. 26; experiri, quid quis vir-tute valeat, H. 19, 3, ÓT. 26, 2; f. alls við e-n, experiri vires suas adversus aliquem, de virium magnitudine cum quo contendere, SE. I 244, 1; sic SE. I 152 pros., freista sín í móti Loka, cum Lokio contendere, ex-periri vires suas in certamine cum Lokio. Absol., fjöld ek freistaða multa expertus sum, Vafþr. 3, Hávam. 147, Alem. 9; cum sen-tentia objectiva: þá skal freista, hvárr fleira viti, tunc experiundum erit, uter plura sciat, Vafþr. 9. — β) cum dat., vist em ek fúss at freista — orðspeki minni, sane cupidus sum experiundi, quantum valeam facundia, Lo. 4, cf. fagna. Vide compos., atfreista.

FREISTAÐR, m., qui explorat, tentat,

consulit, (subst. verb. ag. a freista), vide hrafnfreistaðr.

FREISTNI, f., tentatio, peccandi illecebra, Lb. 40; v. frestni.

FREKA, f., annis, SE. I 576, 1.

FREKI, m., Lupus Fenner, Vsp. 40, 45; de lupo Odinis, Grm. 19 (SE. I 126); lupus in genere, Höfuðl. 10 (SE. I 476, 4), SE. I 591, 2; hinc in appell. gladii, freki hells-gerðar, lupus loriceæ, ensis, Merl. 1, 35. (frekr). — 2) ignis, SE. II 486. 570, ut frekr. — 3) navis, SE. I 582, 2. — 4) no-men virorum, ut úlfr, Hyndl. 17.

FRÆKLIGR, adj., fortis, animosus, gene-rosus: frækligt hjarta, animus generosus, generositas, F. XI 298, 2, quo loco var. l. est fræknligr. In prosa occurrit ado. fræk-nliga et allfrækiliga, Ísl. II 267. Videtur frækligr esse pro fræknligr, extruso n, i vero prius in frækiliga, epentheticum esse.

FRÆKN, adj., fortis, animosus, genero-sus; compar. fræknari, SE. I 708; fræknt fjör víta generosa, dat. fræknu fjörvi, Ý. 44, 2 (AR. I 267); frækn riddari, Gd. 56; epith. bellatoris, F. I 178; regis, Eg. 82, 3, SE. I 664, 2, FR. II 56, 2; absol., vir fortis, in nom. Ghe. 20; fræknir menn, Hávam. 48, F. I 163. Nom. in pros., FR. I 161. 162. In Gloss. ad Ngð. et ad Ornst. refertur ad frækninn, quod hodie strenuum, vegetum, alacrem, fortem significat, quam formam vide F. II 276. In compositis: bðð-frækn, eljunfrækn, geðfrækn, hildfrækn, land-frækn, vígfrækn, víðfrækn, þingfrækn. Scri-bitur et frækn, frökn, q. v.

FRÆKNLIGR, adj., fortis (frækn), var. lect. F. XI 298, 2, pro frækligr. adv. frækna-liga fortiter: láta f. fortiter se gerere, H. hat. 12.

FREKR, m., ignis, Alem. 27, ubi acc. frekan, term. adjectivi. — 2) ursus, SE. I 478. 590, 1.

FREKR, adj., avidus, epith. lupi: frekum úlf, Sk. 2, 13; frekum vargi, Krm. 2; grannjóðr freks giftskes, Mb. 3, 3; corvi: frekum hrafn, ÓH. 220, 3; aquilæ: frekir ernir, Mg. 9, 4. — 2) cupidus, frekr at reyna cupidus experiundi, Alem. 9. — 3) in-gens, nimius, copiosus: frekir brekar, fluc-tus violenti, vehementes, magno impetu irru-entes, SE. I 650, 1; frek Óðins alda, car-men petulans, probrosum, Nj. 92; sic in prosa, frekr harðsteinn improba silex, F. XI 223; frekt korn, copiosum frumentum, abundantia frumenti, F. V 220. — 4) in compositis: allfrekr, átfrekr, blóðfrekr, vígfrekr.

FRELSA (-aða-, -at), v. a., liberare: at frelsa eð fyrra orð, pristinam existimationem recuperare, lesam existimationem restituere Skáldh. 1, 42; cf. sefja orðit ljóta, ibid. 44; frelsa jörð, SE. II 596 (AR. II 496).

FRELSI, n., libertas (frjáls), Hh. 19, 3; týna f. sinu libertatem amittere, Ha. 286, 1. Frelsi Vinda vals, Vendicorum militum perfugia, naves bellicæ vel arces Vendorum, Hg. 8.

FRELSIR, m., liberator: f. fyrða, libe-

rator hominum, episcopus, absolutionem peccatorum concedens, Gþ. 12.

FRÉMD, f., 1) = frami, framkvæmd, effectus: færðr til fremdar, ad effectum adductus, rite institutus, SE. II 246, 1; gloria (framr): frægr með frend ok sigri gloria et victoria clarus, Orku. 82, 1, F. VIII 166; sóttak fremd honorem quæsitum ici, SE. I 714, 4; fremd Ólafs digra gloria Olavi Crassi, ÓH. 192, 3; vega sigr til fremdar parta victoria gloriam suam amplificare, IH. 85. Gen. fremdar sape cum adjectivis et substantivis construitur, ut fremdar gjaru cupidus honoris, ÓH. 28, 2, F. VII 345, 3; f. lystr, id., Plac. 9, G. 25; f. mildr honori inseriens, Fbr. c. 20; f. styrkr gloriosus, de Spiritu S., Lø. 31; f. snauðr honoris ex-pers, Lil. 65; fremdar menn, víri eximii, excellentes, G. 10; fremdar þjóð, homines probi, pii, G. 27; fremdar ræsir rex egregius, Si. 7, 1; f. verk præclara facinora, Rekst. 10; f. ráð egregium consilium, fæðir f. ráðs, auctor virtutis, Christus, Lb. 26; fæðir fremdar ráða, rex probus, pius, virtutis studiosus, F. XI 295, 1; afstír fremdar, Plac. 16; fremdar æði indoles egregia, F. II 27, 2.

FRÉMJA (frem, franda. framt), v. a., promoveo, profero (fram); part. pass., fram-íðr (et framinn), vertente SE. I 628, sá er framíðr er framarr er settir; hinc, hollr gramr lætr framðan hlítan rekkinn sal of her rex protendit splendidam, inauratam gladii laminam in acie, SE. I 626, 1, ubi lætr framðan, ante se protendit, porrigit. Huc et referendum videtur, höfum framðan kera laminam ensis (nudam) protendo, F. II 52, 1. Metaph. fremja sik, se ipsum proferre, i. e. honorem sibi parare pros. Nj. 147, Vigagl. 7; f. heilagt veldi, promovere s. ecclesiam, F. XI 314, 1; úngr framdi hann sik, F. VII 6; gramr framdiz á Svíadrottin rex honorem sibi paravit ex (in prælio cum) rege Scio-num, F. VII 53, 1; sic in prosa fremjaz gloriam consequi nominisque celebritatem, FR. I 136, F. V 345; sára sogns mágreinnir fremsk bellator inclarescit, Sic. 20, 1. — β) honorare, celebrare, laudare: móts rauðbrikar rækir fremz slíku bellicosus princeps propter talia celebratur, ÓT. 16, 3; snilli Jófsurs fremz á alla danska tungu virtus regis ab omnibus Danica lingua loquentibus prædicatur, G. 26; grams verk frömdust res gestæ principis laudibus efferebantur, SE. I 648, 1; öll engla þing boda framda (a fram-íðr) eining í þrenningu omnes angelorum cohortes celebrari jubent unitatem in trinitate, SE. II 208, 2; konúgr framdi mik orðum rex me verbis cohonestavit, Eg. 89, 2; guð framdi önd (hans) með sér, deus animam ejus apud se honore adfecit, beavit, G. 20. — γ) ornare muneribus, donare: fremja e-n samþykkjar öðkvi, rauðum auð, baugum, divitiis, auro, annulis donare aliquem, SE. I 654, 2. 658, 2. 660, 1; skip framt gulli navis auro ornata, ÓH. 182, 3; gramr ok jarl hefir framðan mik gulli auro me donarunt, F. III 23; framdiz úngr sigri juvenis victoria potitus est, Eb. 37 (GhM. I 662);

Kraki framdi flotna eirum homines pace donavit, SE. II 226, 2; helgat lið fremz skrauti sancti homines decore ornantur, Ht. 7; drottinn sólarfróns fremr rekka slíkum ást-gjöfum, Ht. 10; absol., honore et muneribus ornare, grams þess, er framdi verðing, qui aulicos satellites ornavit, SE. II 170, 2; sic et, stíllir Fróða stóls framdi svá flrða kyn, at flestir urðu göðir af honum, F. XI 297. — δ) cibo donare, alere, sustentare: blóð fremr víni, sanguis lupum alit, lupus sanguine satiat, SE. I 626, 1, v. kynframaðr. Grág. I 299, er hann hefir framðan föður susten-tavit, id. qu. framsfórðan (B). — ε) facere, efficere, gerere, Has. 3: alls megu ekki þollar | án fremja þers hánam | súðaviggis er seggjum | síðabót af því hljótið, i. e. alls þollar súðaviggis (homines) megu án hánam ekki þess fremja, er seggjum hljótið síðabót af því, nam sine eo (Spir. Sancto) homines nihil possunt efficere, quod ad mores emendandos valeat. Frenja íþróttir artes exercere, F. II 274. 276, 1, Merl. 1, 10; f. leik ludum patrare, Am. 60; f. sund na-tationem exercere, Rm. 32; f. orustu (bardaga), gunni, pugnam facere, prælium committere, Krm. 28, (F. III 163, pros.), ÓT. 123, 1; létu framda gunni prælium commisi, F. XI 188, 4; ek kveð flestan sigr frömdu fremd Ólafs digra, ajo plurimas victorias honorem Olavi Crassi auzisse, honorem Olavo conciliavisse, ÓH. 192, 3, ubi frömdu est perf. inf. — FR. II 51, sist mér i æsku Óðinn framdi, forte leg. sýst, æ: Óðinn framdi mér sýst i æsku, Odin mihi in pueritia negotium conciliavit, me muniis bellicis destinavit.

FRÆNDGARÐR, m., domus gentilitia, (frændi, garðr), i. e. gens, familia, Sonart. 6.

FRÆNDI, m., cognatus, pl. frændr, Hávam. 69. 76; f. Frísa kyns, cognatus gentis Frisæ, Friso, F. VI 363. — β) filius, f. Serks, Serki filius, Si. 28, 3. — γ) nepos: Dags frændr nepotes Dagis, Ý. 23, 1.

FRÆNDSEKJA, f., damnum cognato illatum, (frændi, sekja), cædes cognati, id. qu. frændvig, ættvig: auka frændsekjju cognatum de medio tollere, ÓH. 186, 7.

FRÆNINGR, m., serpens (fránn), SE. II 458. 487; hinc et Norr. Gullfræningr aspis Auctorum. Frænings furr, ignis serpentis, lux serpentis, aurum (ut ormdagr), frænings fura fleysgiarr vir, Eb. 22. Vide compos., örfreningr.

FRÉNJA, f., vacca, SE. I 588, 1; frenju fæðir, altor vaccæ, bubulcus, Korm. 4, 4.

FRÆNUSKAMMR, adj., A. 13, dubii significatus, videtur significare, acumine brevis, i. e. cujus acumen brevi durat, de ferro non satis indurato, cujus acumen cito obtunditur et hebescit (id. qu. hodie skammbeittur, qs. bitskammr), quomodocunque coherens cum fránn, acer, acutus.

FRERAR, m. pl., gelicidia, congelationes, glacies: þegar frerum létti. soluta glacie, vel positis gelicidiis, FR. II 308, 1; eide stófrerar. In Lex. B. Hald. est frer et freri, m., glacies, terra congelata; in Gloss.

ad NgD. freri, pl. frerar, frigus; Gloss. Ed. Sæm. T. I. frer et freri, pl. frerar. Apud orientales Islandos hodie hólmfrer, n. glacies ad crepidinem litoris concretæ, in satis magnam altitudinem exurgens, et fluctibus accessu maris subitis exedentibus prominens (forte rectius hólfre); idem fjörumóðr, m., appellat cursor publicus (Gestr. dictus Glimu-Gestr.), 21. Martii 1843. Exstat impf. v. freri: freri at þeim klæðin vestes congelatæ corpori adhærebant, Fbr. 5; et part. pass. frerinn congelatus, pros. SE. I 276; vide frúrin.

FRÆS, f., sibilus, sibilatio (Sæc. frasa, strepitum edere, stridere, de flamma et serico fricto v. colliso): inn fráni ormr, þú gürðir fræs mikla magnum sibilum edidisti, Fm. 19.

FRESS, n., felis mas: fressa (forte, tigrum) eigandi, Freya, SE. I 304. — 2) urrus, SE. I 478. 590, 2, cf. dres et þres. Fress ata varar húsa, ursus clipeorum (fera, clipeos depascens), gladius, Korm. 11, 6, metaphora, ducta ab ursis in nubilaria piscatoria et casus litorales irrumpentibus.

FREST, n., mora, tempus, dilatio; in sing. rarissime (FR. III 214): á skómmu fresti, brevi tempore, subito, F. V 178, 2; frest urðu þess. ea res dilata est, i. e. in cassum cecidit, ÓH. 194, 2; eiga á frestum (= i vændum) habere quod exspectes, Eg. 74, 1.

FRESTA, id. qu. freista, tentare, Mg. 17, 1 (freista, F. V 128, 1); sic in prosa c. gen., F. X 392, fustise Ólafr at fresta þess, id explorare, tentare cupiit; c. acc. FR. II 479, albuinn em ek at fresta þetta víg við ykkur tvá.

FRESTNI, f., id. qu. freistni, tentatio, Plac. 1. 9.

FRÉTT, f., fama: at frétt, secundum famam, ut fama fert, ÓH. 155, 1; at fréttum, id., Hh. 33; hafa frétt eina solam auditiōnem habere, Fjölsm. 33. — 2) consultatio oraculi: reka frétt forlaga sinna, oraculum de fati suis consulere, fata sorte perquirere, Hugsm. 18, 4; it. oraculum, gánga til fréttar oraculum adire, ÓT. 28, 1; pl. fréttir sögðu oracula denuntiabant, Vegt. 3; beiða fréttá, Vegt. 9.

FRÉTTA (-tti, -tta, -tt), v. a., audire, cum acc. rei: öld hefir frétt þá ofu mortales fando inaudierunt eas turbas, Am. 1; átt þú slíkt at fréttá simli de re certiorē te fieri oportet, Am. 77. — β) f. at e-m, audire ex aliquo, cum sententia obiectiva: gott er at fréttá gerva at þarmönnum, hvern rekka randláðs víðir kváðu fylgja Ólafi rakklíkast, jvat exacte ex viris ibi constitutis audire (cognoscere), quānam viri Olavum fortissime tulati sint, F. III 3, 1. Sic et sumi possit absol., ferð at fréttum, Sturl. 7, 42, 1, pro fréttum at ferð, (id) audivimus ex viris, ceteris ita coherentibus, fundr sá, er höldar áttu á Haugsness grundu, varð brátt hættir fira lífi, hlíf raudst; sed h. l. etiam potest construi, hlíf raudst ferð, clipei virorum violati sunt, et at fréttum, ut fama fert, cf. frétt, f. — γ) fréttá, sequ. conjunctione at: ek hefi frétt, at sá mála stríðir sótti heim

þaan, er gefr aumum ferðum hjálp, G. 35. — δ) fréttá til manhs, de aliquo audire, samam de aliquo accipere, ÓT. 130, 2. — 2) interrogare, quærere, percontari, rogare; cum sententia obiectiva: fréttu, hvat þá skyldi, rogarunt, quid tum faciundum esset, Am. 73. Atli frétti, hvert sveinar hans veri farnir leika, quæsit A., an gnati sui lusitatum abiissent, Am. 75. — β) f. at e-u, quærere, sciscitari de re aliqua: ek frétti at för smis fylkis niðs percontor de itinere parvuli regis gnati, Mg. 9, 8; hon frétti at því, hverr fara vildi, ea id rogavit, quis ire vellet, Gha. 18; it. circumspicere, scrutari, fréttá at syndum, ef nokkur væri, scrutari, ecqua existant peccata, Lil. 60.

FRÉTTINN, adj., curiosus, sciolus, Korm. 4, 4, (frétta); junguntur fróðr ok fréttinn, sciendi cupidus, F. V 299 pros. In compositis: margfréttinn.

FRÆVA, v. n., adolescere: láta trúar sæði fræva, Ag.

FRÆVAZ, Hávam. 144, vide frøvaz.

FREYGA, f., id. qu. Freyja, inserto g, Freya, dea Asis: bjarga Freygja, dea, domina montium, femina gigas, FR. II 519, ubi FR. II 185 habet Freyja.

FREYJA, f., Freya, filia Njordi, uxor Odi, SE. I 96. 114. 304. 556, 2, Grm. 14; in convivio Asarum pocillatricem agit, SE. I 240, 2. cf. I 272, vide Fræja. Faðir Freyju Njordus, SE. I 260; bróðir Freyju Freyus, ib. 262; tár, grátr Freyju, stetus, lacrimæ Freyæ, aurum, SE. I 336. 346. 346, 2, cf. I 114. 556, 4. Bjarga Freyja, dea montanorum, femina gigas, FR. II 185, vide Freygja. In appell. feminæ: drafnar Freyja, dea maris, femina, Korm. 19, 6; Freyja hornþeyjar, dea cerevisiæ, id., Korm. 19, 7. Composita: fægifreyja, snyrtifreyja, valsfreyja, húsfreyja. Inde variatum in vel. prosa, frauva domina, F. X 421, frova matrona, SE. I 96, sec. Cod. Reg. (af hennar nafni er þat nafn, er ríðiskonur eru kallaðar frovor), fruva, id., Y. c. 13, it. frú, qu. v.

FREYJAN pro frægjan, celebrem, v. sann-freyjan.

FREYR, m., Freyus, deus Asa, filius Njordi, SE. I 96. 120—24. 176. 190. 262, F. II 53, 3; faðir Freys Njordus, SE. I 260; systir Freys Freya, SE. I 304. 348. Freys vinr, amicus Freyi, Freyo dilectus, vel Freyi cultor, dicitur Sigurdus Fosfnericida, Bk. 2, 22; Freys leikr, ludus Freyi, pugna, heyja F. leik et F. leika, prælium facere, gerere, H. 16, FR. I 284, 2, cf. Ullar et sub Ullr. Freys afspringr, áttungir, progenies, cognatus Freyi, de regibus Svecicis, gente Yngvia oriundis, it. de Hakone dynasta Grjotgardi f., qui originem ab Yngvifreyo duxit (Hkr. præf. Snorrri), Y. 23, 2. 33, H. 13. Appellative de domino usurpatur: freyr foldar, dominus terræ, rez, Hg. 5, 2, ut in prosa Dala Freyr, dominus Dalorum, de Sturla Sigvati f., Sturl. 5, 3. 17, qui significatus obtinet in AS. fræð moneynnes dominus hominum, deus. In appellatione tirorum: Freyr fjörnir, deus galeæ, pugnator, Korm. 11, 8; randa, clipeorum,

id., *Korm.* 11, 2; *skjaldar, clipei, id.*, *Sturl.* 4, 41, 1; *viga, pugnatum, id.*, *Mg.* 33, 2; *Gauts galdrs, pugna, id.*, *Korm.* 11, 9; *Hédins byrjar, praelii, id.*, *ÓT.* 18, 1; *linna foldar, auri, vir liberalis, Ísld.* 8; *lðja dóms, id.*, *Ar. Hljórl.* 6, 2 (*ubi dat. Freyr*); *mundar fura, id.*, *F.* V 308; *fullar mars, navis, vir, possessor, dominus navis, Dropl. min.* 2, *citatum in Nj. Vers. Lat. p.* 552. *Freyr Saxoni Grammatico est Frór, puto proprie consolator, solatium, voluptatem adferens, a fróa (fró. frór), solari, consolari, ut Týr = tór, auxiliator, opitulatur, a tjóa, tjóa. In compositis: döggfreyr, elffreyr, esfreyr, galdrfreyr, glyggfreyr, gunnfreyr, Ingunnarfreyr, jálmfreyr, myndrfreyr, yngvifreyr.*

FREYR, *m.*, *bos*, *SE.* I 587, 1; *pöptu freyr, bos transtri, navis, Sturl.* 3, 28, 1.

FRÆÐI, *n.*, *carmen, tam in sing., quam plur.*; *dásanligt fræði carmen admirabile, Söll.* 83, = *kvæði.* 81; *fluttak fræði carmen recitari, SE.* I 698, 2; *yrkja skaltu um ykkara dygd | eitthvert snildar fræði. Skáldh.* 2, 30; *kraptauðigr, sem fyrr í fræði | fagrt skýrðiz. uti antea in hoc carmine demonstratum est, Gd.* 39; *vanda orð fræðis þessa verba hujus carminis artificiose condere et diligenter elaborare, Merl.* 1, 3. 4. *Etiám in prosa, fræði þat, er Grettisfærsla heitir, Grett. In plur., kuggr Hárs, fermdr vöndum fræðum, elaboratis carminibus onustus, Skáldh.* 5, 2; *veifa fræðum um her didere carmina in vulgus, Si.* 28, 4 (*F.* VII 154); *nauðr lagar nú til fræða necessitas me ad carmen fundendum impellit, Korm.* 13, 1; *hinc fræða spillir, carmina proloquens, proferens, poeta, Korm.* 16, 1. *Hic significatus, quo fræði carmen denotat, a sequi. notione ducitur, carmina enim res ad cognitionem frugiferas continebant, quum essent argumenti vel historici vel mythologici vel philosophici. — 2) plur. fræði, præcepta moralia, Hugsm.* 26, 3; *præcepta, de legibus militaria, holl fræði salubria præcepta, FR.* II 56, 4, *ubi respici videtur ad præcepta militaria, 53, 1—4. — 3) literæ, scientiæ, id. qu. rúnir, Sk.* 1, 18, *vide fröði. — 4) formulæ magicæ, Vegtk.* 9, *þylja fræði formulæ magicas recitare.*

FRÆÐIBÆKR, *f. pl.*, *libri poetici, (fræði, bók), Gd.* 78, *ubi, yftrveisturum eddu listar, þeim er vilja so grafa ok geyma grein klókasta fræðibóka.*

FRÍ, *m.*, *amator, amasius, maritus, Hymk.* 9, *ubi minn fri. meus maritus, in nom. Adnotat Gloss. Ed. Sæm., formam frir magis esse regularem, fri insolentem; recte. Quam ob rem puto scribendum fri, m., quæ forma reclusa deflexa esse potest ex primaria forma fre, m., nam sunt apud Vel. nomina masculina in e, v. c. le (Dan. Læ, nunc ljår), falx, et kle, lapis telæ adpensus. — 2) Höf-uðl.* 15, *in loco vexato: lætr snót saka | um súð fri vaka, | en skers aka | skíð geirs braka, quo loco al. fri, libere, sed G. Magnus: facit bellona amatorem (suum, i. e. regem Eirikum Blodazam) in navibus vigilare, aut excubare. Legunt h. l. duo Cod.*

fry (pro fri), quod forsitan nil sit nisi frey (sec. similem pronuntiandi modum τού y et cy), unde prodiret appellatio súðfreyr, bos tabularum, navis, ut supra þóptu freyr, sub freyr, bos, 2: facit (rex) virginem præliorum (Hildam, Bellonam) circa navem vigilare, i. e. pugnam adversus hostes, circa navem regiam dispositos, excitat (lætr vaka = vekr, ciet); At nonn. Cod., pro um súð fri, habent sverðfreyr, bono sensu: Bellona facit (regem) bellatorem vigilare, naves autem maris adsubtilibus crepare (concuti). Conjici quoque potest tó súðfri maris adpellationem esse; tum súð, navis: fri, fre, n., locus, ubi quis se continere amat, uti gríð, securitas, it. domicilium, ubi quis se tuto continere et paco domestica frui potest, et ve, locus sacrosanctus, it. domicilium.

FRÍA, *verbum, vide frjá.*

FRIGG, *f.*, *Frigga, uxor Odinis, filia Fjörgeini, SE.* I 54. 82—84, *Fensalis habitans, I* 114; *ejus appellationes, ib.* I 304. *Ángantýr Friggjar, Odin, Vsp.* 48; *Friggjar ellda avis nescio quæ, SE.* II 489. *Lex. Mythol.*, 376, *alumna Friggæ; forte τὸ ellda est = ella, erla, ertla, ut Friggjar ella (erla, ertla) sit id. qu. hodie Márierla. motacilla alba. Friggjar sonr Balderus, SE.* I 260; — *stjúpr Valius, I* 266; *elja Tellus, ib.* I 320. *In appell. femine, Frigg fornarr földu, dea vetusta calyptræ, femina, Korm.* 26, 2, *vide auðfrigg. — 2) nomen insulæ, SE.* II 492. *Ignota Munchio (AnO., 1836, p. 90).*

FRÍKN, *f.*, *nomen insulæ, SE.* II 492. *„Forte Fröko in Maria boreali”, AnO., 1836, p. 91.*

FRILLA, *f.*, *amica, concubina, (pro fríðla, a fríðill), Hymk.* 30; *in pros. Gk.* 3. *præf. FRILLIGA pro fríðliga, vide allfrilliga (Hh. 24).*

FRÍSIR, *m. pl.*, *Frisii, Frisones, Frisæ incolæ, F.* XI 194, *ubi in exercitu Adalradi filiorum occurrunt; Frisa kyn, genus Frisonum, frændi Frisa kyns, cognatus Frisonum, vir gente Frisia, F.* VI 363 = *friskr at ætt, 362; blóð margra Frisa, ÓT.* 30, 1; *fylki Frisa cohortes Frisonum, ÓT.* 26, 3; *Frísia dólgir hostis Frisonum, de Eiriko dynasta, F.* II 311, 1.

FRÍÐ, *f.*, *nomen nymphæ, coram Men-glada famulantis, Fjölsm.* 39; *vide fríðr, f., quæ voces eædem sunt, apocopata vel addita term. r.*

FRÍÐA (-aða, -at), *v. a.*, *pacare, pacatum reddere, (fríðr) fríðum land jöfurs pacatam reddamus terram regis, Sværr.* 106, 1; *fríða numinn aldri defunctum pace (æterna) beare, G.* 59; *fríða sálu manns, quietem, pacem dare animæ, Sturl.* 7, 42, 8; *constructionem vide sub fjörnir. Fríðaz, quietum esse, quiete agere: flokk(r), sá er vildi enn ekki fríðaz, factio, quæ nondum quieta esse voluit, Ha.* 146; *hagbál lagar fríðaz sjaldan við stíla valdi aurum raro quietum manet apud bellatorem, i. e. bellicosus rex opes liberaliter distribuit, SE.* I 656, 1. *In prosa, fríðaz við e-n, pacem facere, in gratiam redire cum aliquo, OH.* c. 237.

FRÍÐA (-ði, -dda, -dt), v. a., *ornare, specabilem, conspicuum reddere, pulcrum, splendidum facere* (friðr, adj.): fátt hygg ek þann friða hunc hominem paucis virtutibus ornatum esse puto, Sturl. 5, 44; vide stál-friðandi. In prosa haud raro de virtutibus quibus quis ornatus est: alla þá hluti, er konúng friða, F. VII 276. XI 217; imperf. friðdi, eodem nexu, F. IX 535. not. 8; ek ætla-ða, at hugar mundi þik friða, putaveram, te animi fortitudine præditum esse, FR. II 338.

FRÍÐBANN, n., *violatio pacis, impedimen-tum pacis*, (friðr, bann), *turbæ, motus civilis*, Ha. 199, ubi þá hófz f. tum motus civi-les exorti sunt, pax reip. turbari capit; þat var münnum f. hoc pacem inter homines di-rupit, ÖH. 238, 1.

FRÍÐBEIÐIR, m., *vir pacificus, pacis amans*, (friðr, beiðir), Plac. 39.

FRÍÐBRÖÐ, n. pl., *studium pacis* (friðr, bragð): slýtir friðbragða, vir pacis, studiosus, pacificus, pius, Plac. 12.

FRÍÐBYGG, n., *hordeum pacis*, (friðr, bygg): f. Fróða, hordeum pacis Frodianæ, aurum, SE. I 654, 2, cf. SE. I 374.

FRÍÐDRJÚGR, adj., *pacis, tranquillitatis plenus*, (friðr, drjúgr): friðrjúg för profectio prospera, Grg. 11.

FRÍÐGEGN, adj., *pacis amans, pacis stu-diosus*, (friðr, gegn), G. 64, ubi gen. masc. friðgegns.

FRÍÐGJÖF, f., *data pax, concessa victo-ria*, (friðr, gjöf): merki friðgjafar monu-mentum concessæ victoriæ, G. 31.

FRÍÐI, m., *qui pacem, quietem, tranquillitatem conciliat, parat, adserit* (verb. agentis a friða v. friðr): non occurrit nisi in plur., friðar: friðar vargs, placantes lupum, famem lupi sedantes, præliatores, de Thore ac comitibus, SE. I 292, 3, ubi construo, ok gunn-gagns vanir vargs friðar gengu et victoriis (vel præliis) adsuæti pugnatōres iter fecerunt. Sic I 294, 4, friðar Gauta setrs, defensores sedis Odiniæ (Asgardí), Thor comitesque Asiani, de quibus SE. I 256, 3, Þórr hefir Yggs með árum | Asgard af þrek varðan; construo autem sic: snotrir eiðsvara víkingar, friðar Gauta setrs, öðu fast, en sverð-fen flaut. Neutro loco sumi placet tō friðar pro gen. substantivi friðr. Quod adinet ad deri-vationem hujus subst. verbalis friði a friðr, conferri potest nomen Hattargriði, qui Hötto securitatem præstat, tutor Höttri, ab Höttri et grið, FR. I 68.

FRÍÐILL, m., *amasius*, (friðr, amor), Völk. 27, ubi tregði för friðills luxit abitum amasii.

FRÍÐKAUP, n., *pretium, quo pax, securi-tas, vita redimitur*, (friðr, kaup), ÖH. 140, 2; bjóða til friðkaups münnum conditiones proponere ad vitæ securitatem aliis impetran-dam, RS. 34, ubi sic: bauð til friðkaups fróðum | fólkpriðandi lýðum: hann bauð sveit fyrir sinni | snjallri einn at falla, de Rafne Steinbjörns f., quibus verbis respici-tur ad Sturl. 4, 17: Rafn kvað Þorvald skyldu ráða sjálfan fyrir settum, ef hann

vildi gefa münnum grið öllum þeim er þar voru inni.

FRÍÐKENNANDI, m., *nuntius pacis, doc-tor pacis*, (friðr, kenna), Christus, Lv. 27, ubi sic: rúskr friðkennandi vann sjótt reifa vel sjúla lýðs af tvennum fiskum ok fimm friðum hleifum.

FRÍÐLAND, n., *terra, regio pacata*, (friðr, land): færa á vit friðlands aliquem in paca-tum regnum restituere, ÖH. 12, 2; alias in prosa friðland est terra, ubi quis tuto vivere potest.

FRÍÐLÆ, n., *frustratio, violatio pacis*, (friðr, læ), *tumultus, motus civilis*, SE. I 622, 2.

FRÍÐMAL, n., pl. *verba ad pacem spec-tantia*, (friðr, mál): mæla friðmálum við mann, petere pacem ab aliquo, blanditias ali-cui dicere, FR. II 119, 4; verja land frið-málum ok ógnarorðum blanditias verborum et minis, Hh. 106, 1; kúga þegna til friðmála homines ad pacem petendam cogere, ÖK. 1. Velus Dan. frithmaal, pax, Gloss. Harpestr. Lægeb. Simile griðmál = grið, F. VII 62.

FRÍÐMENN, m. pl., *domestici regii, id. qu. húskarlar, griðmenn*, (friðr, maðr): grið-fastir friðmenn, satellites, in aulicorum num-merum adscripti, ÖH. 182, 5. In prosa, friðmenn homines pacate iter facientes, oppos. hermenn; friðmenn konúngs, vert. socii regis, Hist. eccl. I 243, epist. archiepiscopi Eysteins (1161—88), ubi forte sumendum est de satellitibus regis; locus ita se habet: sama mál er um þá, er ræna þá menn, er taka staf ok skreppu ok fara til Jörsala eðr til Róms, eðr til annara heilagra staða, utanlands eðr so innanlands, til heilagra manna þeirra, er ver fágum ok dýrðukum af guðs álfr, ef þeir eru ei fundnir ok sannir at svikræðum við lands kóng ok hans friðmenn.

FRÍÐNAR, f. pl., *insulæ nomen*, SE. II 491, 3: Hvæðn, Vað, Hising, Friðnar, | Havð, Borgund, Smyl, Torgar. Observante Munchio, mendum pro Friðnar (vide Friðna), AnO. 1846, p. 88.

FRÍÐR, m., *pax; gen. friðar, sed friðs*, F. IV 187, 3 (ÖH. 92, 8); dat. friði, et etiam frið, F. V 249. VI 39, 2, Hh. 73, 6; in prosa FR. III 558 (sitid i guðs frið, Nord. Tidsskr. f. Oldk. II 148). Friðar deilir, dator pacis, deus v. Christus, SE. II 196, 2; friðar kennari, monstrator, adnun-ciator pacis, Christus, SE. II 234, 1, cf. friðkennandi; frið feginn pæce lætus, F. VI 39, 2; gefa fjanðum frið aduersariis pacem concedere, Hævam. 129; biðja mann friðar pacem ab aliquo orare, Harbl. 28; gefa manni frið pacem indulgere, Hævam. 16. — β) quies, securitas, tulum: gefa frið eignum manna, possessiones civium securas esse iubere, Mg. 17, 3; hauks vara friðr skjóllum manibus et avillis humerorum nulla quies data est (prop-ter impetum telorum), F. I 173, 3. — γ) in descriptione pugnæ (cf. sátt et sætt): granda frið, pacem violare, i. e. pugnam facere, sá er frið grandar vir bellicosus, F. V 249; eyða frið, id., Sie. 20, 2; gænga á frið manna pacem turbare, hostili manu invadere aliquem,

F. VI 133; slita frið, *rumpere pacem, pugnare, bellum gerere*, Hg. 31, 3, ubi svá skal frið slita, ita gerenda pugna est; slitu drengir frið lengi diu pugnabant, ÓT. 124, 1. Þverra frið, id., hann þverði frið manna = fór herskildi of allar sýslur, ÓT. 97, 3; ólífill friðr gekk sundr á miðli jöfra liðs copiae principum magnum praelium inter se commiserunt, ÓH. 9; sleit Fróða frið, intrans., id., atrocissima pugna facta est, Hund. 1, 13; friðr var loginn, paz frustrata, rupta, violata est, i. e. pugna gesta est, Hófuðl. 13; segja e-m lausan frið, pacem cui renuntiare, bellum inducere, Ód. 18, v. lauss. — 2) id. qu. gríð, hospitium, tuta, certa mansio: friðs vætta ek mér, speravi, me hospitio receptum iri, ÓH. 92, 8 (F. IV 187, 3). — 3) amicitia, Hávam. 51, id. qu. mox vinskapr; leita sér friðar við mann, amicitiam alicujus captare, insinuare se in familiaritatem alicujus, Sie. 5, 4, F. VII 340, id. qu. in prosa praeced., gera sér at vin. — 4) amor: f. kvenna amor mulierum, Hávam. 90; frið at kaupna, at þú þér Frey kveðir óleiddastan at lífa, amorem mercaturus, ut tibi Freyung dicas gratissimum (omnium) vivere, Skf. 19. — 5) lætitia, gaudium: allr gleþz friðr af falli flugstyggs sonar Tryggva omnis lætitia interit, F. III 24, Fsk. 67, 5; friðar sýn adspectus jucundus, læst friðar sýn himna valds jucundissimus adpectus dei, G. 60.

FRIÐR, adj., pulcher, venustus, ornatus, conspicuus: lín friða frilla pulcra illa amica, Hymk. 30. — β) friðar eyjar, amoena insulae, v. bonae, praestantes, v. celebres, de Orcadibus, Orkn. 22, 5; friðr dauði, mors pulcra, honesta, gloriosa, Am. 84; f. dagr, dies pulcra, laeta, SE. I 424, 5. — γ) praeclearus, bonus, praestans, eximius: de viris, Ód. 2. 28; fritt fólk, Gd. 24; de rege, F. VI 196, 2, Rekst. 1. 5. 7, Häs. 49, Am. 5 (quibus locis etiam verti potest, fortis, vide Gloss. Nj.; F. VI 196, 2 var. lect. est fregri, quod tamen metro minus congruit); epith. ensis (pulcher, splendidus, ornatus), frið fjölís glöð, Íslð. 14; de tunica (pulcror, speciosior), jafn eða friðri, F. II 280, in pros., skikkjan at öllu slík eða betri; f. höll, aula eximia, eximie ornata, Skáldh. 2, 26; friðar gjafir, nossir, eximia munera, cimelia, Ha. 190, FR. I 519, 3; f. farmr, onus eximium navis, res pretiosae navi impositae, Hh. 17, 2; fritt vin vinum praestans, Lv. 26; f. kostur, bonum alimentum, bonus cibus, Gd. 60; frið sæðisjörð arum eximium, Gd. 1; frið orð verba concinna, Lv. 13; fritt stef, Plac. 11; frið blessan, benedictio pulcra, verbis concinnis concepta, Gd. 62; f. fagnadr eximium gaudium, Lv. 23; friðir síðir, honesti, boni mores, Häs. 60; friðir kostir bonae res, Hyndl. 42 (Cod. Flat.). Compar. friðri. Ód. 2. 28, Am. 84, F. II 280. VI 196, 2; superl. Hh. 17, 2. Composita: alfriðr, kynfriðr, margfriðr, ófriðr.

FRIÐR, m., clavi genus, SE. II 494.

FRIÐR, f., nympha, id. qu. frið; gen. friðar: gullhrings friðar, femina, Korm. 3, 3; f. fjargvefjar, menja, id., Hild. 34, Skáldh.

7, 35, ubi in dat. friði; acc. frið (pro friði, vel a nom. frið): gipti Helgi gullilada frið H. femina in matrimonium collocavit, Skáldh. 7, 54; friðr, absol., femina, SE. II 490.

FRIÐRASKAÐR, m., pacis turbator, pug-nator, bellator, (friðr, raskaðr, cf. friðr γ), F. VII 83, 3. not. 9, ubi dat. friðraskaði, gen. friðraskaðar, ex Si. 6, 2.

FRIÐROF, n., rupta paz, violatio, disturbatio pacis, (friðr, rof), tumultus, rebellio: friðrofs ofsi, furor rebellantium vel vehementes motus reip., SE. I 596, 1 (AR. II 496).

FRIÐROFI, m., violator pacis, (friðr, rofi): f. ljóselds lagar, qui splendido auro quietem non dat, liberalis princeps, SE. I 684, 2.

FRIÐSAMR, adj., pacis amans, Hugsm. 18, 3; epith. Christi, Häs. 28.

FRIÐSEIN, mora pacis, (friðr, sein), pugna, SE. I 298, 3.

FRIÐSKERÐIR, m., ruptor pacis, (friðr, skerðir), pugnator, praeliator, bellator, F. V 89, 1. VI 132, 1 (AR. II 19), ubi friðskerðir acc.; gen. friðskerðis, Ha. 321, 2; qui quietem non dat, qui consumit: f. hringa liberalis princeps, Ha. 319, 1, ut friðrofi; f. randa, qui clipeis quietem non dat, consumtor clipeorum, praeliator, vir bellicosus, F. XI 194.

FRIÐSKÝRÐR, p. p. comp., pace irrigatus, oratus: f. vits brunnr, fons intelligentiae, pace irrigatus, de Spir. Sancto, Hc. 16, exemplum v. sub brunnr.

FRIÐSLIT, n., violatio pacis, (friðr, slit), pugna, fúss friðslits, pugnae cupidus, Si. 7, 1; plur., id., friðslit kvanna flotnum fram, praelia eorum viris, homines in bellicosa tempora incidunt, Sturl. 4, 46, 1.

FRIÐSPILLIR, m., turbator pacis, (friðr, spillir), Svrr. 116, 2.

FRIÐSTÖKKVIR, m., pacem expellens, (friðr, stökkvir), inimicus, f. baugs, inimicus annuli, vir liberalis, SE. I 441, 2, ut friðrofi, friðskerðir.

FRIÐVÁN, f., spes pacis, (friðr, ván), Sturl. 9, 19, 1.

FRIÐVANDR, adj., pacis studiosus, (friðr, vandr), F. VI 314, 2, pro ferðvandr.

FRJÁ, v. a., amare; una syllaba legendum esse vadet A. 5, annars barn er sem úlf at frjá, óðfúss mun í brjósti at sjá, quocum ferri potest, Bk. 2, 12, skalat úlf ala úngan lengi, et Bk. 1, 35, úlfur er í úngum syni; sá far er frjá, is potitur, qui amat, Hávam. 92; frjá sína kvæn uxorem suam amare, Bk. 2, 8. — 2) Lokagl. 19, legendum videtur fjá pro fria, v: at hann fjúrg öll fjá quod eum omnes dii odio habent.

FRJÁFADR, v. alfrjáfaðr.

FRJÁLSS, adj., liber, opp. ánaðigr, servus, Hugsm. 24, 1. Hinc frjálsi, n., id. qu. frelsi, libertas, „taka af oss fé vart ok frealsi“, Anecd. 14; „hafa frið ok frjálsi“, Fsk. msc.; it. verbum frjálsa, liberare, Sks. 349. 678.

FRJÁLSARI, m., liberator, servator (frjálsa = frelsa, vide sub frjáls), Nik. 44, ubi, frjálsara sinn þeir fullvel kenna, | falla á kné, ok þakka honum allir.

FRJÁMORGINN, *m.*, mane diei Veneris (cf. frjádagr), Orkn. 82, 5 (AR. II 317, 2).

FRÓA (fró, 3. s. frór), *v.a.*, solari, consolari (a fró, *f.*, solatium): kristr frór (i. e. frór) hódta hrýsti Christus consolatur auri disper-sorem (eírum), Plac. 11.

FRÆJA = FREYJA, SE. I 240, 2 Cod. Reg.

FRÖKN, *adj.*, *id. qu.* frækna: frökna dýri, animali animoso, feroci, de leone (ῥῥο χρατε-ρῶπων), Plac. 53. Scribitur frökn pro frökn, Grm. 17, frökn (at) hefna fúðor.

FRÖMDU, *perf. inf. act. v.* fremja, pro-movere, augere: ek kveð flestan sigr frömdu fremd Ólafs digra ajo plurimas victorias auxisse gloriam Olavi Crassi, ÖH. 192, 2.

FRÆKORN, *n.*, *id. qu.* fræ, ÖH. 75.

FRÖMR, *adj.*, bonus, probus, innocens; Skáldh. 3, 22, seggrinn skilst ok svanninn frómr; | segir þat einginn dygdar tómr, hvörsu, etc.; frómun, G. 30, est frómun, F. VI 70. Sic J. Olavius in Gloss. ad Dia-triben, sub voce framr: affine (τῷ framr) est frómr, olim fortis, sicut AS. et vet. Svec. from, fortis, strenuus, hodie frómr, bonus, innocens. Idem in Gloss. ad Syntagma: frómr, pius, probus; olim latius, eximius, præstans, AS. from, præstans, fortis, nobis framr, insignis, excellens.

FRÖMUDR, *m.*, *verb. agentis*, qui proten-dit, auget, ornat, (a frama. *id. qu.* frenja; cf. framaðr, framiðr). — 1) protendens (te-lum): frömuðr Högna hreyrs, gladii proten-sor, præliator, bellator, Y. 39; vide et spak-frömuðr. — 2) qui perficit, gerit, exsequitur: f. stýrs snildar frægða, qui egregia bellica facinora exsequitur, res magnas in bello egregie gerens, bellator excellens, Ha. 177. — 3) qui auget, incitat: hjörels frömuðr, ciens, incitans pugnam, pugnator, Ha. 114, 3; frömuðr ástar. amorem promovens, instillans, de Spir. Sancto, Hv. 1. — 4) qui ornat: frömuðr regns hátunnu ranns, exornator cæli, ornamentum cæli, dicitur Spir. Sanctus, Hv. 5, ut fegrir vagns hallar, ibid. 14. Vide composita: heiðfrömuðr, skapfrömuðr, spak-frömuðr. Acc. sing. frömuð, v. skapfrömuðr.

FRÓN, *n.*, terra, SE. I 474. 586, 1; lenda á fróni ad terram navim adpellere, Si. 5, 1; hauka frón, terra accipitrum, manus, h. fróns leyghati vír liberalis, Si. 10, 2; forte frón (Græc. πρῶν, collis, promontorium) proprie sit terra montosa, unde fróns fyrðar, gigantes, quorum reynir, Thor; linn frón, terra serpentis, aurum, ejus rækjandi, vír, Ag. Vide supra frân, et livalfrón. Yta frón, terra hominum, orbis habitatus, Gd. 6, ubi: í nyrðsta jadrí yta fróns, þar er Ísland heitir. Konúngur fróns rex terræ, deus, Lb. 33.

FRÓNBAÐ, *n.*, vinculum terræ, (frón, bað), mare, frónbands ferjóndr naves, Rekst. 7.

FRONHVÍTÍNGR vide fránhvítíngur.

FRÓNLESTR, FRÓNLESTR, terræ in-fixus, (frón, læsa): frónlestrar festar, *id. qu.* landfestar, retinacula terræ affixa, ora na-tium, Ha. 324, 1.

FRÖNN, *m.*, *id. qu.* fránn, serpens: frons stiggr, semita, trames serpentis, aurum, frons

stigverjandi vír liberalis, Gv. 3, ubi sic: fekk strandloga stökkvír | stigverjanda hverjum í frons af sjarhlut sínum | fullar hendr, meðan endiz.

FRÓNSPENNIR, *m.*, complectens terram, (frón, spennir); sed f. fagrtjálða pro spennir fróns fagrtjálða, qui splendida terræ tentoria (cælum) complectitur, deus, Ha. 44, quem locum vide sub dúnmeidr.

FRÖR, Plac. 53, videtur esse *id. qu.* frá-r v. frárr, celer, veloc, promptus, agilis, epith. víri, frór, bragðvíss, heiðir flóðs bjartslóða. II. epith. regis bellatoris, frór fleinþollr, SE. I 692, 1, ubi Cod. Reg. habere videtur frór mal (Cod. Worm. fiormál), pro quo Raskius dedit frýggmál; sic cohærent, þá er mál falla ubi tempora opportuna adsunt. Posset tamen frór, h. l. utroque, verti, lætus, hilaris, a subst. fró, solatium animi, gaudium, ut *adj.* rór a subst. ró, quies.

FRÖR, Plac. 11, pro frór, 3. s. præ-s. ind. act. v. fróa, *qu. v.*

FRÖRINN. *p. p.*, gelatus, congelatus, con-glaciatus: kinnskógr frörinn barba conglaci-ata, Hymk. 10; formæ cognatæ sunt, frer-inn congelatus, de digito pedis, SE. I 276, (vide supra frerar). et freyrinn (= frosinn), de víno, F. IX 355, var. 4. Imperf. fröri occurrit in Fræg. Annalium (Félag. XIV 58, not. 77): frostavetr svá mikill, at sjöinn fröri svá um allt land, at, hiberna gelicidia tam acrida, ut mare totam insulam circumja-cens adeo glaciaretur, ut, etc.

FRÖSKR, *m.*, rana (Germ. Frosche, dan. Frø), A. 5, ubi scribitur frauskr: audlíngr skyldi einkar röskr, | sepa kann í maurum frauskr rana in paludibus coaxare solet (Norv. Frosk).

FROST, *n.*, gelu, Söll. 18; in cruciatibus infernalibus, Ha. 39. (F. X 277); poet. pro procella: odda frost, procella mucronum, pugna, kennir odda frosts præliator, ÖH. 47, 2; frost mistar, procella Mistæ (bellonæ), pugna, qs. gelu Bellonæ, SE. I 674, 3, ubi, frost Mistar nemr herkaldan skjaldar þróm aldar, gelu Bellonæ tangit skrifrigidan mar-ginem clipei virorum, i. e. telorum vis cli-peos adterit. Frost, F. I 123, 2, ÖT. 26, 2, sec. membr. E, per tmesin pertinet ad morð. vide morðfrost. II. de ví, vehementia: frost ágirnir vis avaritiæ, Lil. 78; glepa frost, vehementia vitiorum, summa perversitas, Lil. 81.

FRÖSTA, *f.*, insula Norvegiæ, SE. II 492. Peninsula Frosten, v. F. XII.

FRÖSTHARÐR, *adj.*, frigoris gelusque patiens, (frost, harðr), FR. II 134, 1.

FRÖSTI, *m.*, nanus, Vsp. 14, SE. I 68, 1.

FROSTOPNA, *f.*, arca Helæ, SE. II 494, pro forstopna.

FRÖVAZ, florescere, efflorescere, lect. membr. Hávam. 141, *id. qu.* frævaz (fræ, frø).

FRÖDGEÐJADR, *adj.*, sagaci mente præ-ditus, (fróðr, geðjaðr). Vafpr. 48, ubi forte construendum, er líða yfir nar, fröðgeðjadar fara, quæ labuntur super mare, itinerum peritæ.

FRÖDHUGADR, *adj.*, sagaci animo præ-ditus, sagax, rerum peritus, (fróðr, hugaðr):

f. fugl uis sagax, H. hat. 2; de duce, hvar sem f. frama kostaði ubicunque peritus ille dux ad præclara facinora aspirabat, FR. II 52, 3; fúður ok móður unn þú fróðhugaðr, Hugs. 7, 3. 26, 2. 27, 4.

FRÓÐI, m., Frothius Fridleides, Danie rex, SE. I 374; Fróða fróðr, pax, quæ regnante Frodio viguit, SE. I 374, de pace stabili, firma, Hund. 1, 13. Fsk. 37, 3: Engi varð á jörðu | ættum góðr, nema Fróði, | gætinjörðr sá er gerði | geirbrikar fríð slíkan. Fróða mjöl, sáð, farina, fruges Frodii, aurum, SE. I 348, 2. 376. 392, 2, Höfuðl. 17. — 2) regulus maritimus, SE. I 546, 1; Fróða bógr brachium Frodii, Fróða bógar bjúgruðull clipeus, Eb. 19, 5; Fróða gerði, septum Frodii, clipeus, Fróða gerðis bauglestir, præliator, vir, Korm. 6, 3; Fróða flatslóðir mare, Óll. 168, 2; Fróða hrið, proculla Frodii, pugna, Fróða hriðar áss, puguator, bellator, ÓT. 28, 3.

FRÓÐI, id. qu. fróði, f., scientia, (fróðr), it. peritia, ars, de jaculandi peritia, látíð fróði, rara, singularis peritia, SE. I 300, 2; vide fróði, fróði.

FRÓÐI, n., scientia, in pl., fjöld veit hon fróða permultas novit illa scientias, Vsp. 40, id. qu. fróði, fróði.

FRÓÐLIGR, doctus, ad cognitionem pertinens (fróðr): fróðligt orð, Bk. 1, 14. Adv. fróðliga; vide raunfróðliga.

FRÓÐR, adj., sapiens, prudens, callidus, sciens, peritus, doctus, eruditus; epith. deorum, fróðr regin sapientia numina, Vafpr. 26; gigantum, Vafpr. 33. 34. 35; hominum, fróðir menn, lýðir, viri scientes, rerum periti, Ý. 19, RS. 34; regis, Hla. 319, 3; reginæ, Am. 102; fróðr tunga, lingua docta, doctrina, institutio, Nik. 16, ubi, ubi de fingri sin ok fróðri tungu | fyrirrennari guðs nafu kennir; fróðir kostir, scientia, res scitu dignæ, var. lect. Hlyndl. 42; vera fróðr, multiscium evadere, multarum rerum cognitionem adipisci, Hætam. 144; þikkjaz fróðr doctum, eruditum se putare, sibi videri, Hætam. 28. 30. 31. Pro substantivo: fróðra hverr prudentium quisque, Hætam. 7. 62; it. Söll. 5, in sing. — β) cum gen., ferju fróðr, peritus itinerum, late peragrans, Hg. 5, 1; mærdar fróðr, peritus facundiæ, facundus, F. X 54, 2; mærdar fróðr, astutus, subdolus, de diabolo, Lv. 31; tirar fróðr, celebris, insignis celebritate nominis, Plac. 15. — γ) composita: bðfróðr, eljunfróðr, kynfróðr, ófróðr, sannfróðr, vegfróðr.

FRÓÐUGR, prudens, cullens, callidus: f. tífr, deus callidus, de Lokio, SE. I 310, 4 (fróðr), ut vitugr = vitr.

FRÚ, f., domina, it. matrona, femina magnæ auctoritatis magnique nominis; in sing. sine articulo indeclinabile (alias in gen. frúar), Nik. 13. 16, ubi frúinnar tími, frúinnar son (FR. I 444); cf. trú. De sancta Maria: frumtignuð, máttu lagna, | frú min, lofi þínu, Mk. 20; frú röðuls ræsis, id., Ag.

FRUMGETINN, p. p. comp., primogenitus, (frum-, geta): f. sonr, Nik. 14. 16. Frum-, partic. insep., primum, prius, AS. frum, id.,

Mæsoq. frum primus; construitur cum substantivis, ut frumgögn, primaria et præcipua argumenta; frumhending syllaba harmonica prior (oppos. viðrhending, posterior); frumhlaup, incursio, primum v. prius facta; frumsmíð primum tentamen operis faciundi; frumsök actio s. causa principalis (ex qua alie lites s. actiones oriuntur); frumtign prærogativa; frumváttr primus testis, Grág.; cum verbalibus: frumferlar qui prima vice aliquo eunt v. veniunt; frumkveði auctor; cum adjectivis: frumvaxinn, frumvaxta, adultus, maturus, justa statura maturaque ætate.

FRUMKVÖÐULL, m., qui primus enuntiat, (frum-, kvöðull formatum a kveða): flærðar frumkvöðull, primus malorum enuntiator, qui res malas, infausta eventa, primus enuntiat, Hugs. 17, 6, id. qu. ante, illi tíðindi ræð þú ei fyrstr með frum malas res ne loquere primus inter homines. — 2) hodie, auctor, ut frumkveði, m., SE. I 104, pros., ubi frumkveði flærða, auctor fallaciarum, de Lokio.

FRUMSEYRIR, m., primus perditor, deleitor, (frum-, seyrrir): f. himintörgu, primus lunæ perditor, proprie lupus Managarmus, lunæ decorator, gigantei ortus, formaque gigantea; hinc, quemadmodum elböl sólar, hvelsvelgr himins, pro gigante ponitur: fljóð himintörgu frumseyris femina gigantes, SE. I 202, 3.

FRUMSMIDR, m., primus conditor, fabricator, (frum-, smíðr): f. bragar primus carminis (poeseos) artifex, Bragiús, SE. I 266. FRUMTIGNADR, p. p. comp., præ ceteris honoratus (frum-, tigna), Mk. 20; exemplum vide sub frú; cf. frumtign dignitas primaria, Magn. p. 512, prærogativa, F. I 258.

FRUMÚNGH, adj., ætate florens, adolescentulus, (frum-, úngr): frumúng mey, brúðr, puella, uxor adolescentula, Bk. 2, 4. 23; frumúngr mægr vir ætate florens, Bk. 2, 6.

FRUMVERR, m., primus maritus, (frum-, verr); dat. frumver, Bk. 2, 57; f. Friggja primus Friggæ maritus, Odin, F. II 53, 1, ubi acc. frumver; nom. frumverr, pros., FR. I 187. 188.

FRYGD, f., amor: frygðar greinir consuetudo veneræ, Skaldh. 5, 38; frygðar ker, vasa amoris, corda, ibid. 2, 47; plur. frygðir amores, ibid. 3, 2; fljóða frygðir amor erga mulieres, ibid. 5, 1. — 2) gaudium, lætitia: flettr öllum frygðum heims omæðis hujus mundi deliciis spoliatus, Skaldh. 7, 3 (Sec. frögð. hilaritas, lætitia, Belg. vreugd, Germ. Freude, Dan. Fryd).

FRYGDUGR, adj., amore captus, (frygd 1): frygdug mælti fálða Bil, fest með sorgar lími, Skaldh. 7, 11.

FRYJA, f., crimen ignaviæ, exprobratio ignaviæ: verja sik kvenna frýju, crimine ignaviæ, a feminis objecto, se liberare, Eb. 18, 1, et in prosa, þá ver þú þik frýju, ef þú fellir þá báða, ignaviæ crimine te liberabis (partes tuas pro virili peregrisse existimaberis), si, F. V 203. — β) ignavia, timiditas: leggja manni frýju til handa ignaviæ aliquem insimulare, Óll. 178, 2; vandr frýju, insi-

mulatus ignavia, imbellis, Fbr. 26, 3 (GhM. II 304), ubi construo: fairs eru vër frændr, konúngdjarfir nè vorum þá (þó) vændir frýju; minnumst meir á annað starf mitt.

FRÝJA (frý, frýða, et frúða, *FR. I 142*), v. a., *aliquid in aliquo requirere, putare aliquid alicui deesse, negare aliquid in aliquo; cum dat. pers., gen. rei: nú frýr-at mër nenningar nunc nemo ignaviam in me reprehendit, F. V 177, 2; nema þú frýðir mër hvats lugar, nisi negasses, me animositate præditum esse, i. e. nisi animi fortitudinem in me excitasses, me ad patrandum forte illud facinus stimulasses, Fm. 26; sverða sverrifjardar svanglyjadjá varat at frýja of-byrtar odda vifs nè örva drifu, non opus erat bellatore vel prælium aut jaculationem excitare, rem, non erat, cur quis negaret bellatorem in pugna adfuisse, HS. 6, 4. Insolenter cum acc. rei: var-at þörf at frýja öldum hildar leik non opus erat viros ad pugnam ciere, Krm. 14, ubi legendum videtur hildar leiks, haud erat, quod negares, viros prælio interfuisse. Jóan mun eigi frýja elds nè ráns, non putabit, ignem rapinasve deesse, non conqueretur, haud satis se igne rapinisque vexatum esse, F. VII 10, ubi subaudiendum puto dat. pers. sér, quæ disertè addit in prosa, Nj. 149, hværki frý ek mër skygnleiks nè áráðis eða nokkurrar karlmennsku, i. e. neque mihi deest visus lynceus, neque audentia, etc. — ß) cum solo dat. pers., subint. hugar, ignavia arguere aliquem: er frýr Þóri qui Thorerem ignavia arguit, ÓH. 240, 2; frýja maðr þær, Gunnarr! hefir þú fullveggi, nemo te ignavia arguit, Gunnar, (nam) satis cædem patravisti, Bk. 2, 31; pers. inf., hygg engan þá frýðu (=: oss), Krm. 5, in parenthesis; snotr innþrænsk mæfr frýr oss eigi í ári, þó at lið konúngs væri minna, ÓH. 50, 2, ubi mox opponitur, brúðr man heldr hafa þá drótt at háði, er sötti fram skeggi. Hvæt skaltu at frýja oss, þótt rynnim, quid est, cur nobis objicias, quod aufugerimus? Nj. 146, 1. In prosa, frýja e-m grimmeleiks, vits, slættmælis, efnda, Eg. 48, Sturl. 2, 37, F. VII 120. 121; frýr nú skutrinn skriðar, Grett. 52; frýja e-m með mörgum orðum, FR. I 142, ubi 3. s. imperf. frúði.*

FRÝÐR pro prúðr, vide skjaldfrýðr.

FUGL, m., avis, vide et fagl: fugls fjadrar, Hávam. 13; fróðhugaðr fagl, II. hat. 2; kyrra fugla, Rm. 43. 44; steiktir fuglar, Rm. 29. Ángr, sótt fugla, noz, SE. II 429; sútt, stríð fugla, hiens, Ed. Lórasina; gleði fugla ástas, ibid. Þó smæstir fuglar sljúgi í miðli, si vel minimæ aviculæ intervolent, i. e. minima quavis occasione, Mg. 9, 8. Composita: geirfugl, snæfugl, útfuglar, valfugl.

FÚINN, adj., putridus: fúnir draugar, lemmures putrefacti, i. e. spectra mortuorum, sepulchrorum et putrefactorum, Gdþ. 11, cf. FR. I 438, var. 6.

FULL, n., poculum (potu plenum, fullr), særði mër Grimhildr full at drekka, Gha. 21; billings burar f., poculum v. potus nani, pœsis, carmen, SE. I 412, 2. Dvalins f.,

id., allir hlýði ossu Dval. fulli omnes carmini nostro aures præbeant, Isl. I 320 (GhM. I 194). Svölis f., poculum Odinis, carmen, at S. fulli in carmine, Korm. 8, 2; Yggs f., id. Ad. 6; víðris f., id. Ad. 14; heilagtr full, poculum sacrum, id., SE. I 232, 4, vel potius full Hrafnásar, id. Vide bragarfull, et full, infra.

FÜLL, adj., putridus, fetidus: fúl mýrr palus putida, Gha. 54 (Gk. 3, 10); fúlt egg, ovum putridum, urinum, irritum, GS. 7; metaph. fúlt grand turpe flagitium, Gd. 2; kenna fúlt af e-m, factorem, Vita Halfr.

FULLA, f., Fulla, famula Friggæ, Asidum una, SE. I 114. 180. 208. 556; drottning Fullu Friggæ, ibid. 304; höfuðband Fullu aurum, SE. I 336. 346, et fallsól brávallar Fullu, id., ibid. I 346, 1. In appell. femininarum: fangs F., dea tunica, femina, Isl. II 253, 1, höfuðgull F., id., SE. II 120, 1. Aliæ formæ Fullr, Fylla, Fyllr.

FULLA, v. a., id. qu. fylla, implere: fulla vef vestri telam subtemine replere, Nj. 158, 1.

FULLAFLI, m., vir potens, opibus multum pollens, (fullr, afli) Hh. 44, 1, SE. I 458, 1; nom. propr. FR. II 423. Cf. fullhugi, id. adj. fullastla, qui satis habet virium (auxilii) ad efficiendum aliquid, Ghl. 265. 371, ut, verða fullastla til at setja upp skip.

FULLAN, SE. I 308, 2, sec. Cod. Reg., videtur esse id. qu. fyllr, f., satietas, quantum ad satietatem sufficit: það deila sér fullan af helgu skutli; nam hlut huc pertinere non videtur (fullan hlut), sed verbum esse pro hlaut. Forma fullan, f., impletio, satietas, conferri potest cum forma vinon pro vinátta, amicitia.

FULLÁNGR, m., nanus, SE. II 470. 553.

FULLDRENGILA, adv., contr. pro full-drengiliga, satis strenue, perquam strenue, fortiter, (fullr, drengila): ganga f., ÓH. 92, 12 (AR. I 327, 1).

FULLDRUKKIT, satis potatum (est), Am. 8; sör þær fjöldi horna, unuz þótti f., donec satis potatum esse visum est (fullr, drekka).

FULLEGGR, adj., perquam acutus, (fullr, eggr = eggjaðr), HS. I, 2.

FULLFASTLIGA, adv., perquam firmiter, (fullr, fastliga), Sk. 1, 31.

FULLFRAMR, adj., perquam præstans, excellens, (fullr, framr), SE. I 702, 1.

FULLGÆDDR, p. comp., satis ornatus, donatus, (fullr, gæða): fullgædd fè pecuniá satis dotata, Bk. 2, 32.

FULLGERVA, adv., plene, exacte, (fullr, gerva), Lokagl. 30.

FULLGÓLIGA, adv., perquam hilari animo, (fullr, góligr), SE. I 390, 4. Forte rectius, perquam bene, graviter, strenue.

FULLGÓÐR, adj., satis bonus, (fullr, góðr): fullgott fylgi satis bonus comitatus, FR. I 247, 1.

FULLHARÐR, adj., perquam strenuus, acer, fortis, (fullr, harðr): fylkingar fullharðra fyrða, Sturl. 7, 42, 1.

FULLHUGAÐR, adj., perquam animosus (fullr, hugaðr), Mg. 35, 1, G. 14.

FULLHUGI, m., vir perquam animosus

(fullr, hugi), *Mg.* 9, 3, *Jd.* 28; tveir meiri fullhugar duo víri majori animi fortitudine praediti, *F.* XI 215, 1.

FULLHVATR, adj., perquam fortis, animosus, (fullr, hvatr), *SE.* I 604, 1. II 497.

FULLHYGGJA, v. a., amare, bene cupere, (fullr, hyggja), cum dat., er ek minna barna bazi fullhugðak cui ego meorum liberorum optime sane cupiebam, *Ghv.* 14.

FÚLLIGR, adj., tetricus, austerus, superciliosus, (fúll): fúlligt andlit, facies vultu tetrico, austero, *Rm.* 8.

FULLILLA, adv., satis male, (fullr, illa), *Am.* 82.

FULLKÁTR, adj., perquam laetus, (fullr, kátr), *Vigagl.* 26, 2.

FULLKERSKR, adj., valde strenuus, fortis, (fullr, kerskr), *F.* VI 38.

FULLKVÆNI, m., plene uxoratus, (fullr, kvæn), se dignam, sibi que parem nactus conditionem uxoriæ: f. þá fylkir væri, ef, *Sk.* 1, 34.

FULLÁNGT, adv., satis diu, satis longe, (fullr, langt), *FR.* II 41, 4.

FULLMALIT, p. p. n. comp., satis (diu) molitum, (fullr, mala), *SE.* I 386, 3.

FULLMÆLI, n. pl., perfecta transactio, (fullr, mæli): f. friðar = full friðmál, fullkomin grið. *Ghm.* II 288.

FULLMIKILL, permagnus: vel f. justo major, (fullr, mikill), *Hým.* 16.

FULLÖFLUGR, adj., perquam robustus, (fullr, öflugr), de Thore, f. fellir fjallgauts, *SE.* I 258, 3; de femina gigante: fullöflug fjalla Hildir, *SE.* I 428, 4.

FULLR, f., mare, id. qu. fyllr: fullar marr, equis maris, navis, Freyr fullar mars, *vir.* Dropl. min. 2 (*Nj.* vers. Lat. p. 552). — 2) id. qu. Fulla, Fyllr, Fulla: fallsól brávallar Fullar aurum, *F.* I 50, 2.

FULLR, adj., plenus: fullr flota viris plena (domus), *Y.* 35; f. mjáðar, mulso repletum (poculum), *Lokagl.* 54; full horn plena cornua, *Söll.* 56. — β) integer, cui nihil deest: tögr var fullr impleta est decas, *ÖH.* 15, cf. fylla tog; fullr verðr largæ dapes, *Krm.* 8; fullir dómar, judicia plena, perfecta, i. e. juste constituta judicia, vel, frequentata comitia, *Bk.* 1, 12. — γ) satur, satius: dreyra fullr, cruore satius, de corvo, *Eb.* 18, 2. — δ) vinna fullt partibus suis satis facere, *ÖH.* 224; halda fullara, se melius (adversus inimicos) tueri, dignitatem suam plenius tueri, *ÖH.* 186, 6; halda til fulls við alla dignitatem suam adversus omnes pleno jure tueri, *Ísl.* 22, ut in prosa, *ÖH.* c. 150; idem est, in prosa, at halda fullu til móts við e-n, *ÖH.* c. 50. At fulla, plene, perfecte, omnino, omni ex parte, *FR.* I 427, 2, *Gþ.* 14; með fullu, id., *SE.* I 426, 3, *Lil.* 64; tandem, *GS.* 20. — ε) in compositis: bölvafullr, eitrfullr, geiskafullr, hugfullr, monafullr, ófullr, sorgfullr, sorgafullr, vammafullr. — ζ) hinc in compositione full-, satis, plene, perfecte, perquam, magnopere.

FULLRÁÐA, adj., indecl., qui animo firmiter decrevit, cum animo statutum habuit, (fullr, ráða a ráð): fyrr várum fullráða at

firra yðr lífi, anteu consilium obstinavimus vitam vobis adimendi, *Am.* 39.

FULLRÝNINN, adj., perfecte callens characteres runicos, runarum perfecte peritus, (fullr, rýninn): fá er f., *Am.* 11, ad quem locum *FR.* I 212, „ok eigi mantu vera glögg-rýnn, ef þér þikkir, sem hún hafði í þetta sinn búið þér, systir þín, neque sane runarum exacte peritus es, si existimas, te hac vice invitatum esse a sorore tua.

FULLRÆTT, p. p. n. comp., satis dictum, commemoratum, (fullr, ræða): f. er um þetta, *Ghe.* 45.

FULLSEDJAZ, omnino satiari, ad satietatem impleri, (fullr, sedja): f. húngrs sedata fame expleri, *SE.* I 664, 1.

FULLSNART, adv., perquam celeriter, strenue, (fullr, snarr), *Rekst.* 5.

FULLSPAKR, adj., satis prudens, (fullr, spakr), *SE.* I 380, 5.

FULLSTADIT, p. p. n. comp., satis diu statum, (fullr, standa): hafa f. at meldri, satis diu molæ adstittisse, molendo immoratum esse, *SE.* I 390, 3.

FULLSTERKR, adj., satis robustus (fullr, sterkr), *Grett.* 42, 2; valde vehemens, seuja fullsterk herfaug valde vehemens prælium committere, *SE.* I 648, 1.

FULLSTÓRR, adj., prægrandis, (fullr, stórr), *ÖH.* 240, 1.

FULLSTRÁNGR, adj., perquam rigidus, severus, (fullr, stránger): fullstraung manna-raun, rigidissimum fortitudinis examen, summum periculum, exactum tentamen fortitudinis, *A.* 7.

FULLSÆLA, f., abundantia opum, (fullr, sæla), *Hugs.* 27, 1.

FULLSÆLL, adj., perquam beatus, perfecte beatus, (fullr, sæll): árstíllir vann oss alla fullsæla nos omnes beatos reddidit, *Lb.* 17; fullsælir þrælur guðs, *Lb.* 35.

FULLTEITR, adj., valde laetus, (fullr, teitr), *Grett.* 20, 1.

FULLTING, n., auxilium, (fullr, tjá, unde tænaðr, tænaðr): biðja e-n fulltings auxilium alicujus implorare, *G.* 27; veita frændum f. opem ferre cognatis, *Hm.* 14; biðja fulltings, *Plac.* 10.

FULLTINGJA (-i-,ða), v. a., opem ferre, (fullting), *Hm.* 13; honum fulltingir fenrir sjófar, *Merl.* 2, 29.

FULLTRAUÐR, adj., invitus, nolens, (fullr, trauðr), cum gen., f. framreiðar, qui invitus equo (in pugnam) provehitur, *Mb.* 16, 2.

FULLTRÚI, m., consiliorum fidus participes, (fullr, trúa, trú), ejus fidei intima consilia committas: þar átti hann alls fulltrúa eum habuit omnium consiliorum fidissimum participem, *Bk.* 2, 14; de amico jurato, þá varð ek skiljaz, á skipaðægri, við þann hinn mesta uinn fulltrúa, *FR.* II 315, 1; allra eida einn fulltrúi omnium juramentorum servator unice fidus, *Sk.* 3, 2, ad quem locum interpr.: fulltrúi, amicus, cui omnino et penitus fidimus, hic, qui fidem servat, datis promissis et juramentis firmiter stat. Jun-

guntur trúnaðarmaðr, vinnr, fulltrúi, *Hugs.* 28, 6: trúnaðarmanns | leita þú trúliga, | ef þú vilt góðan vin geta; | at fésælu | kjós ei fulltrúa, heldr at sönnum siðum.

FULLTYJA, *v. a., plenum auxilium præstare* (fullr, týja = tja); *imperf.*, heudr mér fulltýðu manus míhi satis auxiliatae sunt, *Fm.* 6.

FULLVEGIT, *p. p. n. comp., satis pugnatum*, (fullr, vega): fyrr var fullvegitt, *Am.* 50; hefir þú f. satis occidisti, *Bk.* 2, 31.

FULLVINNA, *id. qu. vinna fullt, vide in fullr, F. V 65, 1; dici possit, ut fullhyggja, fulltýja.*

FULLVÍÐA, *adv., locis permultis*, (fullr, víða), *Si.* 28, 4.

FÚLMÁRR, *m., larus fetidus, graveolens*, (fúll, márr, *cf. hodiernum fúlegg* = fúlt egg), *Vita Halfr.*

FÚLNIR, *m., servus (qs. tetricus, fúll)*, *Rm.* 12.

FÚNA (-aða,-at), *v. n., putrescere (fúinn)*, *Grm.* 35, *Grett.* 90, 1.

FUNDINN, *m., nanus, Vsp.* 12, *SE.* I 66, 1 (*id. qu. fyndinn, sollers, ingeniosus, a finna*): fundins vin, vinum, potus nani, poetis, veitir fundins vins poeta, *Ag.*

FUNDR, *m., inventum, res inventa (finna)*: f. Óðins, *inventum* Odinis, res ab Odine inventa, *multum poeticum, poesis, carmen, SE.* I 244; f. Þundar, *id., SE.* I 250, 2, *vide Þagnafundr.* — 2) *conventus*: hinnztr f. í heimi supremus in vita congressus, *H. hat.* 40; f. e-s congressus cum aliquo, *pros. FR.* I 246; biða Dana fundar congressum cum Danis expectare, *F. VI 313, 2*; hans fundr, skyldr hröfnum, congressus cum eo, corvis debitus, *F. VI 311*; til konungs fundar ad regem conveniendum, *F. VI 331, 2*; arnar fundr congressus cum aquila, *F. VII 350*. De pugna: brimis fundr, conventus gladii, pugna, *G.* 52; lagar fundr húnhreina, conventus navium maritimus, pugna navalis, *ÓT.* 118; snjallr konúgr, sá er olli þeirra fundi, qui auctor erat, ut congrederentur (*prælio*), *ÓH.* 47, 1; harðr var sá fundr acre certamen erat, *F. XI 185.* — 3) *quindecim viri, SE.* I 532. *Vide composita*: hjórfundr, ástafundr, óskafundr.

FUNDUZ, *perf. inf. pass. v. finna*: farar vanda hygg ek funduz þu itineris difficultates repertas esse (*i. e. incidisse*), *RS.* 14.

FUNI, *m., ignis, (Mæsoq. fön, ignis, gen. funins), SE.* I 508, *Altm.* 27, *Grm.* 1, 41, *Söll.* 18; funi kveykiz af funa ignis accenditur igne, *Hávam.* 57; funi kyndiz ignis accensus est, *SE.* I 508, 4. Hjalma funi, ignis galearum, ensis, álmr h. funa vir, *Nj.* 24, 2; ýstéttr f., ignis manús, aurum, kleif ý. funa femina, *ÓH.* 193, 1; vide stefuni. — 2) *equus, eldr ok funi heita hestar, því kallaz hestr reidarbrimi, því brimi er eldr, SE.* Eg. 234.

FUNRISTIR, *m., ignem contorquens, exculiens, (funi, ristir = hristir), Thor, deus fulminator; ættir funristis, cohortes Asiane, Thorem in expeditione adversus Geirrodum comitate, SE.* I 298, 2, *ubi coherent: þá er ættir funristis stóðu fasta, knáttu flóðrifs*

Danir útves jólnis lúta fyrir, quando comites fulminatoris firmo gradu resisterunt.

FUNRÖGNI, *m., deus ignis, (funi, rögni)*: f. fens, pro rögni fens funa, deus auri, vir liberalis, *Hg.* 16, a fens funi, ignis aquæ v. maris, aurum.

FUR, *præpos., id. qu. fyr (= fyrir), præ, propter, etc.; non positum videtur pro præpositione for, eo quod occurrit forma furir (a fur, ut fyrir a fyr), F. X 378, furir dur ante fores, et ibid. 379, 389; 403, cigi furir því at síðr, nehilominis, quæ forma productior a præpos. for nunquam, puto, occurrit. Sic occurrit uf, usfr, et yfir (non vero yf, ut videtur); at of formam suam non producit. Plenis literis fur occurrit in libello datico templi Reykholt. (1224), Ísl. I 389, lin. 3, it. Plac. 28, 5. 52, 6. — 1) cum accusativo: a) ante, de tempore, fur dag ante lucem, *Sk.* 3, 14, *Gha.* 44; fur þjóða rök ante populorum primordia, *Hávam.* 148; de loco, sá skal fur heiða brúði himins, eum (ire) oportet ante, v: præcedere, solem, *Grm.* 39. — 2) præ, plus quam: mér unni mér fur mann hvern præ ceteris hominibus, *Bk.* 2, 26, sec. membr., ubi edit. yfir. — 3) in medium, in conspectum: ok fur jötna öl fram borit et cerevisia gigantibus prolata, *Hamh.* 24. — 4) ob, propter: á hólm þeir gengu | fur ið horska víf, *Söll.* 14. — 5) pro, rice, loco: fur skillinga, fur hringa fjöld, pro numis, pro annulorum copia, *Hamh.* 32. — 6) sic et cum acc. ponitur fur, adjuncto adverbio in an, v. c. fur innan, utan, neðan, ofan, handan: koma fur innan jötna heima, Ása garða, Ægis höll, intra, ingredi, *Hamh.* 4, 9, *Lokagl.* 14; koma fur utan j. heima, Á. garða, Á. höll, extra, egredi, *ibid.*; vera fur utan eða, extra sacramenta esse, legibus sacramenti non obstringi, teneri, *Bk.* 2, 19; fur utan, præter: fur einu utan præter unum (annulum), *Völk.* 8; fur jörð neðan infra terram, *Hamh.* 8, *Lokagl.* 23, *Altm.* 3; fur nágrindr neðan, *Skf.* 35; fur niöld, jörð ofan, supra terram, *Ogr.* 1, *Sk.* 1, 22; fur handan ver, ultra, trans mare (flumen), *Gha.* 6. — 7) cum dativo: a) ante, de loco: fur höllu ante aulam, *Am.* 42; fur durum, ante fores, pro ostio, *Hávam.* 70, 163; fur nesjum ante promontoria, *Fm.* 11. — 8) in conspectu, coram: fur Ásum, Ása sonum, alda sonum, coram Ásis, etc., *Lokagl.* 65, *Altm.* 10; ef ek skal fyrða líði telja tíva fur sí míhi recensendi sunt dii coram multitudine virorum (in hominum concilio), *Hávam.* 162; fur álfum, dvergum fur, jötnum fur, coram Álfeis, etc., i. e. inter, apud Álfos, *Hávam.* 146, ut með Ásum; brann víðr fur Völundi, ardebat lignum coram V., *Völk.* 9. Forte et *Hávam.* 70: eld sá ek uppbrenna (num upp renna?) augðum manni fur ríði ignem exardescere (accendi) coram dirite (vel, apud divitem, in domo opulenti); fullar grindir sá ek fur F. sonum, coram opulenti filiis, apud o. filios, *Hávam.* 78. — 9) de signo rei futuræ: vera mun þat fur nekkvi (dat.), portendet aliquid, ea res aliquid ominis habet, credo, *Am.* 24; þat er fur eldi, fur dul ok vil, portendit ig-*

nem, *fastum et voluptatem*, *Gha.* 40; fur hændum præ manibus; eiga fur hændum, sibi præstitutum habere, aliquid in futurum expectandum habere, *Sk.* 1, 26; mein eru fur hændum mala impendeat, *Sk.* 1, 36. — 8) propter, per: fur sköpum norna per decreta parcarum, *Pm.* 44; fur hræzlu þinni præ formidine tua, *Harbl.* 25; fur því nihilo minus, *Sk.* 1, 42. — 9) pro, loco: hugðak mér fur betra, putari, id mihi melius fore, i. e. eam mihi melioris fortunæ occasionem speravi, *Ghe.* 13; ut in prosa, præf. *Hkr.*, tökum vér þat allt fyrir satt ea omnia pro veris habemus, *it.* *ÓT.* c. 51, halda e-n fyrir konung; *Hh.* hafa e-n fyrir hertoga. — 5) adversus: forða fjörvi sinn fur e-m, vitæ suæ consulere adversus quem, vitam suam ab aliquo defendere, *Harbl.* 11. — 7) ab, de instrumento: falla fur hjörum ab ensibus cadere (ensibus confossum), *Hæam.* 161. — 5) obviari, de impedimento: þú vart fur skipum, objecisti te navibus, ad eas interceptandas vel evitendas, *H.* *hat.* 18, ubi quoque, at liggja fur in insidiis jacere. — 3) adverbium: sjá, vita fur, prospicere, *Sk.* 1, 10, 19, 28, *Harbl.* 3; sitja fur coram adsidere, *Hamh.* 26; sitja inni fur intus in aëribus præsidere (alio adveniente), *Hæam.* 134; nýsaz fur speculari, *Hæam.* 7. — 4) Quod adtinet ad significatum, cf. fyr, fyri, fyrir, *it.* *for.*

FURA, f., abies, *SE.* II 566, *Völk.* 9, *Hm.* 4; iu prosa, *Ísl.* II 381, *FR.* III 33. In appell. femine: mjöðkarns fura, abies poculi, mulier, de *Sanela Maria*, mörglvarma hrynnregn mjöðkarns fura mullæ lacrimæ mulieris, *SE.* II 500, 1. — 2) navis, *SE.* I 582, 3, glæst (geyst) fura, navis splendide ornata (celeriter currens), *Mg.* 20, 2 (*P.* VI 47, 2); kaldnefr skal halda fura ancora nacement tenebit, *Hh.* 31, 2 (*P.* VI 252, 2); Háleysk fura navis *Halogica*, *Sie.* 6, 4 (*F.* VII 216, 2). In prosa, hjótandi fura, abies natans, de nave aquis innatante, *Grág.* I 46, II 59. Vide fyra.

FURAZ (-adiz-, -azt), alteri: ítr rönd furaz undrum splendidus clipeus (margo clipei) mirum quantum adteritur (confictu armorum), *SE.* I 602, 2, qui locus sic explicatur in sequ. commentario: röndum var kostig ok furadiz undarlíga skjótt. Cf. vocem Norveg., fure, fricare, terrere; *Dan.* Furc, sulcus. *J.* Olavius in *Mant.* ad *NgD.* fura, incidere, crenas facere.

FURBJÓÐA (furbjóð), interdicere, (fur, bjóða), *Skf.* 34.

FURBRIGÐIR, m., ignem vibraus, spargens, (furr, brigðir): f. hles, ignem maris (aurum) spargens, vir, *Gr.* 2, ubi sic legendum videtur: furbrigðir vann frægðar | fjölmætr ok ágætis | hles við hriðíásu | hafseygiar sér aflat, i. e. fjölmætr hles furbrigðir vann aflat sér frægðar ok ágætis við hriðíásu hafseygiar, sparsor ignis marini comparavit sibi gloriam et amplum nomen apud servatores (custodes) flammæ pelagicæ.

FURGJAFALL VÁGA, pro gjafall vága

furs, largus auri, a vága furr, ignis sinuum, aurum, et gjafall, *ÓT.* 97, 2 (*AR.* I 287, 2).

FURHERÐIR, m., ignem incitans, (furr, herðir): f. fleina savaar, incitans ignem sanguinis (gladium), puguator, *ÓT.* 97, 2 (*AR.* I 287, 2).

FURHÍGA, v. n., succumbere, (fur, híniga), *Harbl.* 14.

FURL, m., nanus, *Cod. Worm.*

FURLESTIR, m., ignem cousumens, frangens, (furr, lestir): f. fleygards, ignem maris (aurum) distribuens, vir liberalis, *Plac.* 12.

FURMUNA (furman, furmunda, furnunat), v. a., invidere (fur, muna), cum gen. rei, dat. personæ: furman lion Guðránu göðra ráða invidet ea Guðrunæ bonum conjugium, *Sk.* 3, 3; bræðr minir furmundu mér, at ek ætta ver öllum fremra, fratres mei mihi invadebant, quod possiderem virum cunctis præstantiorem, *Gha.* 3. Eadem forma exstat in prosa, *F.* IV 147, nú ef hann vill furmuna hyerjum vorum þess hins litla ríkis, ubi *ÖH.* c. 73 habet formam fyrirmuna, quæ hodie usitata est.

FURMÆLA (fur, mæla), v. n., adprecari: fari, sem ek furmælik, eveniat, quemadmodum ego adprecor, *Am.* 32.

FURNEMA (fur, nema), v. a., demere, adimere, eripere: þér skal minn þrúðhamarr mál furnema líði meus malleus loquentiam demet, *Lokag.* 58.

FURNIR, m., gigas (id. qu. fyrrir), *SE.* II 470, 7.

FURR, m., igris, *SE.* II 486, 5; flóðs furr, ignis fluvii v. maris, aurum, lírdísif flóðs furs, dea custos auri, femina, *SE.* I 410, 3; Þröttar furr, ignis Odinis, gladius, Þröttar furs skúrir, pluriæ gladii, pugna, *HS.* 15; Hæðins reikar furr, ignis capitis Hæðinis (in capite Hæðinis ardens), galea, fólkleikr *H.* r. furs, ludus galeæ, prælium, *ÓT.* 50. Gen. pl. fura, ignium, sapius occurrir: mundar furr, ignis manus, aurum, Freyr mundar fura vir, *F.* V 307; fleinbraks furr, ignis prælii, ensis, stillir fleinbraks fura, moderator ensium, præliator, *SE.* I 600, 1, sec. *SE.* I 600, c. 79, þat er tríkent, at kalla fleinbraks fursverðit. Fjöltnis furr, ignis Odinis, gladius, gnýr fjöltnis fura, strepitus ensium, pugna, *ÓT.* 43, 3; fleyvángs furr, ignis maris, aurum, fleyvángs fura lestir, lesor auri, vir liberalis, *Ha.* 280; fleyvángs fura njórunn femina, *Sturl.* 4, 20, 2; frænings furr, ignis serpentis, aurum (ut ormdagr), fleygiárar frænings fura, missores auri, viri, *Eb.* 22. Fleins furr, ignis telii (gladii), aurum esse videtur, eo quod capuli gladiorum sæpe fuerunt inaurati vel aureis bracteis ornati; hinc fura fleinstökkvandi (pro stökkvandi fleins fura), sparsor auri, vir, in casu vocandi, *Eg.* 67, 5; de hac auri appellatione conferantur blikskerðir sverða, *Ha.* 325, furskerðir hjörva, *F.* II 84, et fyrþollr fjöltnis seids, *Ísl.* II 389, 2. Ceterum aliæ formæ vocis furr sunt forr, feyrr, fyr, fyrr. Vide composita: álfurr, (eikinfur), handfurr, ofurr, rinfurr, unafurr. — 2) serpens, *SE.* II 486, ut fyrr.

FURR, *adv.*, *prius*, *id. qu. fyrr*, *Hund.* 2, 23.

FURRI, *compar.*, *prior*, (*id. qu. fyrri*): at minnask ens furra vegs priorem (*pristinam*) dignitatem recordari, *Plac.* 36; *nom. furri*, *prior*, *F. I* 181, 1. *II* 305.

FURRÖGNI, *m.*, *id. qu. funrögni*, (*furr*, *rögni*), *Cond. Fris. Col.* 61, 26.

FURRUNN, *m.*, *lucus ignis*, (*furr*, *runnr*): f. fylla, *pro* runnr fylla furs, *lucus auri*, *vir*, a fylla furr, *ignis marium*, *aurum*, *Ísld.* 22, *ubi construendum*: Siðuhallr, sá er kunní sónar lög, hélt til fulls við alla fylla furrunna.

FURSENDIR, *m.*, *missor ignis*, (*furr*, *sendir*): f. haukstorda, *ignem manús* (*i. e. aurum*) mittens, *vir liberalis*, *F. XI* 208.

FURSKERÐANDI, *m.*, *ignem minuens*, *adterens*, (*furr*, *skerða*): f. fjarðar (*pro* skerðandi fjarðar furs), *minuens ignem maris* (*aurum*), *vir*, a fjarðar furr. *Vita Halfredi sec. membr.* 132 (*ÓT. Skh. II* 248).

FURSKERÐIR, *m.*, *id. qu. furskerðandi*, (*furr*, *skerðir*): f. hjörva vir aurum erogans, a hjörva furr, *ignis gladiatorum*, *aurum*, *v. furr*, *F. II* 84.

FURVIDR, *m.*, *columen ignis*, (*furr*, *viðr*): f. fjöltnis þings, *vir*, *præliator*, a Fjöltnis þings furr, *ignis pugne*, *gladius*, *Ísl.* I 164, 1; f. fleygarðs, *vir*, a fleygarðs furr, *ignis clipei*, *ensis*, *Víaggl.* 27, *ubi acc. plur. furviðu*.

FURÞVERRANDI, *m.*, *deminutor ignis*, fleina brautar furþverrandi *id. qu. þverrandi furs* fleina brautar, *consumtor gladiatorum*, a fleinabraut via telorum, *scutum*, *cujus ignis*, *gladius*, *GS.* 11.

FURÐA, *f.*, *portentum*, *miraculum*: drjúg f. varð á því dægri ea die magnum portentum accidit (*de eclipsi solis*), *ÓH.* 239, 2; undraz áraburð, sem furðu, *versationem remorum* (*remigium*), *veluti rem stupendam*, *mirari*, *Hh.* 62, 3. — 2) furðu, *ut adv.*, *perquam*, *mirum quam*, *magno opere*, *mirifice*: furðu tíðr á smíðir artis fabrilis studiosissimus, *Selk.* 4; f. jafn í heitum, *ib.* 16.

FURÐAR, *m. plur.*, *viri*, *id. qu. fyrðar* (*cf. forðar*), *F. I* 163, fjón frækna furða odium fortium virorum.

FÚSI, *f.*, *cupiditas* (*fúss*), *id. qu. fýsi*; *plur. fúsir*, *id.*, *erumk fúsir*, at finna Hörn, *sunt mihi cupiditates* (*i. e. cupio*), *feminam convenire*, *Korm.* 5, 2, *ubi G. Pauli vertit* *erumk fúsir cupidi sumus*, *ad adj. fúss*, *capiens erumk pro erum*, *sumus*.

FÚSS, *adj.*, *cupidus*; *differre masc. fúss* a fem. fús docet *SE. II* 42; *cum gen.*, fúss fara cupidus proficiscendi, *Skf.* 13; *cum a præpos.*: fús er hönd á venju manus in morem prona est (*cui rei se quis advesecit*, *eam cupide exercet*), *Nj.* 78, *cui oppositum est*, hönd verðr traud af venju, *Has.* 42; *vitt* var ferð á flótta fús multis locis homines fugæ cupidi erant, *legendum est Mb.* 9, 1 *sec. F. VII* 41; *cum præpos.* til: fár randa var fúst til fjöltnis (fjörnís) landa ensis capita appetebat, *F. I* 172¹, 3, *cf. fyrstr* et ófúss; *sic et in prosa*, allfúss væra ek til þeirra, *eorum* (*recipiendorum*) *sane quam cupidus sum*, *F. XI* 89, *Sturl.* 7, 36, *it. in*

vulgari proverbio, fúss er hverr til fjörsins; *cum infn.*, fúss at deyja moriendi cupidus, *Mg.* 9, 3; fúss (at) vanda stef cupidus verus intercaleres elaborandi, *G.* 18. *In compositis*: böðfúss, dynfúss, helfúss, hildarfúss, hróðrfúss, hvárfúss, kappfúss, óðfúss, ófúss, ógnfúss, sóknfúss, smendarfúss, vígfúss, ælfúss.

FUSSA (-aða, -at), *v. n.*, *abominari*, *horrescere*: fussa þeir við fletju þöll, *feminam in lecto cubantem horrescunt*, *abominantur*, *Skáldh.* 6, 20; *ab interjectione abominantis*, *fuss!*, *phy.*, *Græc.* φῦ, φεῦ, *quod fussum est FR. II* 425, *cf. fy.*

FYDRYSKILL, *m.*, *cottus alepidotus*, *SE. II* 480; 564 *non cernitur nisi fuð...*; *SE. II* 623 fydrýrskill; *vide fyðrýrskill*.

FÝ, *interject.* *abominantis*, *phy.*, *Græc.* φῦ, φεῦ, *Sturl.* 1, 13, 5.

FYGLI, *n.*, *derivatum a fugl*, *avis*, *tantum in compositis*, *ut illfugli*, *avis mala*, *noxia*; *pleonastice adhibetur in andarfygli* (*id. qu. önd*, *anas*), *qu. v.*

FYL, *n.*, *equuleus*, *pullus equinus* (*Dan.* Føl; *foli*, *mannulus*): öldu fyl, *mannulus undæ*, *navis*, *ÓT. Skh. I* 203, *quo loco F. II* 92 præfert öldu fil, *vide fil*. *Hinc fylja equa*, *fela*, *GS.*, *quam vocem vide in kinnestr.*

FYLA, *f.*, *fætor*, (*füll*), *Lil.* 73, *ubi de cruciatibus infernalibus*: gnista tennr í fylu ok frosti; *cf. fnýkr* ok frost, *Has.* 39.

FYLD, *f.*, *terra*, *id. qu. fold*; fyldar vörðr, *custos terræ*, *rex*, *SE. I* 428, 5, *sec. Cod. Reg.* *Hinc* fyllar = fylðar, *gen. s.*, *Ísl. I* 306, 1.

FYLDINGR, *m.*, *piscis nescio quis*, *SE. I* 579 (*it. II* 480. 564; *SE. II* 623 *habet* fylvingr, *quod conferri potest cum fylvingr*).

FYLG, *n.*, *comitatus*: fullgott f., *FR. I* 247, 1, *sec. Morkinsk. construendum est* stafns fylgi comitatus navalis (o: arium carnicorum a puppi subsequendum), *F. VI* 403, 1. — 2) *pro fylki*, *fólki*, *dat. a fólk*: var ek í fylgi með feðr þínum, *sui in acie*, *in prælio*, *F. V* 125; *forte legendum fylgliði* (*i. e. fólkliði*) *pro fylgr liði*, *F. V* 228, 2, *ubi aut construendum*: þá er víkingar kníðu harða fylgliði, *ubi hostes in instructam aciem acrem impetum dederunt*, *aut*, fylgliði varð hörd hrið á heiði *acer impetus in instructam aciem factus est in saltu*.

FYLGINN, *adj.*, *sequax* (*fylgja*): hann (atgeirinn) skal mjer hendi-fylginn til lífs enda, *illa (bipeunis) manui meæ adhærebit ad finem vitæ*, *nunquam eam*, *quoad vitam*, *e manu meâ dimittam*, *Nj.* 30, 3. *Rectius una voce hendifylginn*, *ut hendilágr*. *In compositis*: herfylginn, *straufylginn*.

FYLGJA, *f.*, *comitatus*, *id. qu. fylgd*: vera í fylgju með e-m, *comitari*, *una sequi*, *Mg.* 14, 1; *beiða e-n fylgju itineris comitatum poscere*, *H. hat.* 35, *de quo in prosa paullo ante*, ok (tröllkonan) bauð fylgd sína Hæðni comitatum suum ultro pollicita est Hæðni; *quod de concubitu accipitur in Gloss. Ed. Sæm. T. II.* Dygg fylgja hrafnis fidelis corri comitatus, *Sk.* 2, 20; *hilmis fylgja comitatus regius*, *Gha.* 14, *id. qu. mox ante hilmis*

þegnar, et appositum hjódrótt, hjálmdrótt; in Gloss. accipitur de genio tulerati s. familiari; ek fylgða vel þeim fémildum gram, er vildi fylgja mína, qui comitatum meum (operam a me comitando præstitam) magni fecit, F. VI 39, 2. In prosa: er þat skömm mikil, at fá slíkt til fylgju við dugandi konur, Ísl. II 340, cui constructioni convenit, fylgja hrafus at hrotta meidi (= við mann, cum bellatore), Sk. 2, 20; et takaz á hendr fylgju við konu ducem esse feminæ, Grág. I 343.

FYLGJA (fylgi, fylgða, fylgt), v. a., comitari, ducere, cum dat., Hymk. 11 (Cum acc. insolenter, Esp. Arb. I 94, 4); sequi, oppos. fara fur præcedere, Grm. 39; þat fylgir ljóða lokum id clausulam carminum constituit, Hávam. 166; fylgja e-m fram at dölgs seonu in pralio procedentem sequi, F. II 348, 1; resis hiro knátti þar fylgja fram rómu stýri, F. IX 514, 2; et in prosa, þviat ek þótti þá þeim fram fylgja, er í fræknara lagi voru, F. V 300; f. vígðum staf, baculum consecratum sequi, suscepto, sumto baculo sacro iter religiosum ingredi, Mg. 9, 1. Fylgja forlögum, fata sequi, quo fata trahant sequi, Krm. 24; f. vígum pugnas sequi, Harbl. 23, id. qu. reka hernað; f. ofmetnaði superbiam sequi, Söll. 15; f. göðu, bonum sectari, virtuti studere, Hugsm. 7, 4. — 2) cursu æquare: fátt eitt fylgir furu háleyskri þauca tantum navigia abietem Halogiceam cursu æquare possunt, Sic. 6, 4. — 3) part. act. fylgjandi, qui comitatur: fylgjandi vitrar, apostoli, Christi comites, Has. 29; vide compos., tifylgjandi.

FYLGJA pro fylkja (v. fölg), aciem instruere: hiro fylgiz holl, Sic. 20, 3 (F. VII 236, 1); þeim er hamalt fylgja, FR. II 40, 3.

FYLGJARI, m., comes, assecla (fylgja), Mg. 32, 4, FR. II 279; in prosa GhM. II 620; f. rétinda, Vita Thorlaki Sancti c. 19.

FYLGR, F. V 228, 2, vide supra fylgi.

FYLGÐ, f., comitatus (fylgja); plur., fylgðir, viri, SE. I 560, 3.

FYLÍNG, f., procellaria glacialis (id. qu. fylíngur, v. fylvíngur), SE. II 469; fylíngur, m., id., vide vágfylíngur, F. VII 232.

FYLKI, n., acies instructa, (fólk): f. Frísa, Frakka ok Vinda, copiae, ÓT. 26, 3; Gunnþjófr, er ek gekk at fylki, G. vocatus sum, quum in aciem (vel, per hostium aciem) processi, FR. II 92. — β) caterva: i fylki hverju 5000, FR. I 502; 50 homines, SE. I 534; engla fylki, catervæ, cohortes angelorum, F. VI 197, 2 (cf. 10 fylki guðs engla ok manna, SE. II 60; 9 fylki engla, F. II 199; 5 fylki dauðra manna, SE. I 178). — 2) provincia, præfectura; singula provinciae (fylki) duodenas naucarias (skipreidur) continebant, F. X 306.

FYLKIR, m., princeps, de imperatore, rege, dynasta, SE. I 512, 2, II. 16, II. kat. 3. 11. 14, Hund. 1, 10. Fyrr þvi er fylkir kalladr konúngur, at hann skipar i fylkingar herliði sínu, SE. I 512 (fylkja).

FYLKJA (-ki, -kta, -kt), v. a., ordinare, instruere aciem, (fólk): i fylktu fólk i instructa acie, Mg. 33, 2.

FYLL, n., poculum, id. qu. full; fyll fjalla Fjöllnis, poculum, potus gigantis, poesis, carmen, með fylli f. F. pro carmine, tanquam præmium carminis, SE. I 340, 1. — 2) f. = fold, Ísl. I 306; cf. fyld.

FYLLA, f., Fulla, dea Asis, id. qu. Fulla: gyls fylla vill-at mitt fê auri dea (femina) munus meum accipere non vult, Korm. 19, 10; hallar Fylla, dea domûs, femina, GS. 33.

FYLLA (fylli, fyllda, fylt), v. a., implere (fullr, v. et formam fulla): herskyldir fyldi annan tog, præliator alteram decadem implevit, viginti annos complevit, Mg. 35, 2 (F. VI 90, 1); fylli ek flokk þinn, numerum civium tuorum impleo, partes tuas sequor, HS. 1, 6, F. VII 57, 1. 2; fylla himneska ferð cætum calicolarum implere, G. 39. — β) implere, satiare: f. sik satiari, ðrn fylldit sik sjaldan aquila haud raro satiata est, Sic. 2, 3; (þú) vant hrafn af fylldan hrás holds corum cruda carne saturasti, Hh. 2, 1; fylla skaptker mjaðar craterem mulso implere, Grm. 25; it. cum dat. rei, qua quid impletur: valganimar fylduz fjörseldum auðstefni corri se satiabant carne mortui hominis, Ha. 326, 1, forte et F. VII 354, 2, fylldum flagðs hest flestum höfðum plurimis capitibus (hominibus) saturavimus. Fyllaz fjörvi vitð (vi vitali) impleri, Vsp. 37; it. cum præpos. á; f. hrafn á holdi, Nj. 93, 2. — γ) intrans. cum acc. subj., skip fyllir, navis aqua, undis, impletur, FR. II 73, 1. — δ) part. pass., fylldr, plenus, oppletus, cum gen.: illi cum fyld, malo oppleta, mala mente agitant, Bk. 2, 8; bóls of fyld, id., SE. I 436, 1; ángurs fylldr, miseria plenus, miser, G. 55; grimdr fyldir crudelitate pleni, Sturl. 5, 17, 2; gæzku fyldr guð deus benignissimus, Has. 35; cum præpos. af: fyldr af ást ok mjúkri mildi, Gd. 9; vide hugfylldr.

FYLLING, f., plenitudo, complementum; it. effectio, perfectio; it. abstr. pro concr., effector, effectrix: fylling ens fulla friðar geisla grundar, effectrix plenæ cælestis pacis, de Sancta Maria, Mk. 16, ubi sic: þviat fylling ens fulla | friðar af þínum iðrum | sýndir þú geisla grundar | (guð) ok mann borinn sannan, i. e. þviat þú, fylling ens fulla geisla grundar friðar, sýndir sannan guð ok mann borinn af þínum iðrum. Sic Muretus de B. Virgine: Tu clausas miseris heu nimium diu | cæli prima aperis fores, Poem. variorum, Lib. 1, 33.

FYLLIR, m., qui implet, (fylla): varga fyllir, saturans feras, pugnator, vir, Sturl. 7, 39, 1; ulfa f., id., Nj. 30, 3, ubi dat. fylli. — 2) qui facit, patrat, perficit: meina fyllir, patratior seclerum, Nikuláskr. 4.

FYLLR, f., Fulla, dea Asis, famula Friggæ, id. qu. Fulla, Fullr, Fylla: fallsól bráa vallar Fyllar, sol capitegmis Fullæ, aurum, id. qu. höfuðband Fullu, HS. 1, 5.

FYLLR, f., satietas, quantum ad satietatem opus est, (a fullr; forma fyllr occurrit in voce compos. handfyllr, ÖH. c. 227, F. V 67): falla til fyllar fjallvargs ad saturandum lupum montanum, SE. I 666, 1; til fyllar, = til fylðar, foldar, ad terram, vide fyll

2, et fylð. Gefa hröfum fylli, saturare coros, edita strage, SE. I 488, 2; plur. fyllar, id., gefa fyllar fákum tröllu lupos saturare, Hh. 85; sic et SE. I 308, var. 7: það deila sér fyllar, rogavit, ut sibi daret, quantum ad satietatem opus esset, sed Cod. Reg. h. l. habet fullan, qu. v. — 2) quod implet, vacuum locum occupat: hjálms fyllr, quod cavitatem galeæ implet, i. e. caput, hj. fyllr Vindhles, caput Heimdali, gladius (sec. SE. I 264, „Heimdalar höfud heitir sverð“, Cod. Reg.), SE. I 608, 1, ubi construe: hvatr hilmir spekr skatna hjálms fylli Vindhles fortis rex homines gladio donat; fyllr hilmis stóls occupatio sedis regiæ, biða fyllar h. stóls regium imperium occupare conari, Hh. 44, 1, SE. I 458, 1.

FYLLR, f., mare, SE. I 502 (id. qu. fullr, f.): fyllar skið, xylosolea maris, navis, fjöll fyllar skiða, montes navium, fluctus, SE. I 502, 4, ubi construo: fjöll fyllar skiða hrynja á skautbjörn (navem) Gúsar nauta (sagittarum, clipeum), Glamma skeið (mare) æsiz nú fram, Vetrliði! — Fyllar dagr, lux maris, aurum, sit fyllar dags femina, F. V 229, 4; gen. plur., fylla furr, ignis marium, aurum, fylla furrunnr, Isld. 22.

FYLSKNI, n., latebra (fela, fól; Mæsoğ. fulhsni, id.): hugar f., latebra animi, pectus, Sonart. 1.

FYLVINGR, m., gladius, SE. I 566, 2 (qs. vaginā conditus). — 2) avis, procellaria glacialis, id. qu. fýling, hodie fýlúngr, in voce vågfylingr, procellaria sinus, navis, Sie. 17. — 3) plur., fylvingar, m., latebriones, tenebriones: hallvallar f., latebriones regionis saxosæ, qui in montibus delitescunt, de gigantibus, SE. I 298, 4. S. Thorl. vertit „monticola“ a fjálfr regio montosa; Lex. Mythol. jungit hallfylvingar, luridi monticolæ (qs. a fól, fólvir). — 4) fylvingar, f. pl., glandes; „hnetr heita fylvingar“, SE. II 430. — 5) fýlvingr, m., piscis, id. qu. fýldingr, SE. II 623.

FYLVINGUM, adv., clam, NgD. 165, ubi in Gloss. derivatur a fýlving, f., occultatio; itaque fýlvingum, id. qu. à laun in strophæ antecedente, GS. 3, unde hæc str. desumta est.

FÝNIR, id. qu. fúnir, plur. a fúnna, qu. v., FR. I 438 var. 6.

—FYNDR, derivatum a finna (fann, fundu, fyndi), v. torfyndr.

FYR, præpos., id. qu. fur, ante, propter, cum dat. et acc. — 1) cum acc., ob, ante: siga lætr brýnn fyr brár demittis supercilia ob cilia, H. kat. 19; præter: f. Agðir, F. VII 343, 1; ad, ob oculos, in conspectum: táru kalk fyr Hými, portarunt calicem ad H., Hymk. 29; in usum: fyr konur, Fjölsm. 23; höggva ná fyr hauka, accipitribus, in gratiam accipitrum, Krm. 12. — 2) cum dativo: ante, fyr helli, lundi, dyrum, ante antrum, etc., Vsp. 40, Hlund. 1, 36, Grm. 22, Vsp. 46; fyr augum, in conspectu, ante oculos, Bk. 2, 30; hné fyr eggju acie cecidit, F. VII 340, 6; renna fyr e-m, pulsum aufugere, gradum referre, Mg. 34, 10, F. VII 343, 1, 2; telja fyr coram recitare, Vsp. 1. — 3) fyr neðan, infra,

Vsp. 39, Lokagl. 64, Vafpr. 43, Fjölsm. 27; fyr utan, extra, F. VI 436, var. 1, Lokagl. 14; fyr norðan ab regione in septentrionem versa, Vsp. 33.

FYR, m., ignis, cum uno r, forte altero absorpto, pro fýrr, SE. II 486. 570; gen. fýris, cum i epenthético: hafnar fýr, ignis maris, aurum, stýrir hafnar fýris, rector auri, vir liberalis, Gp. 8; rýrandi kafs fýris, imminutor auri, vir, Ag.; móðu fýris meidr id., ibid.

FYRA, f., abies, id. qu. fura, SE. II 483.

FYRI, n., Fyria, amnis Steciæ, Upsalos interfluens, Ý. 19, SE. I 396, „hann kom skipum sínum í ána Fýri“. Hinc Fýrisvellir, campi Fyrenses, unde Fýrisvalla fræ, semen camporum F., aurum, SE. I 398, Ý. 33.

FYRI, n., abietes, collect. a fura, ut greni, beyki, birki, a gran, bók, björk: fýris garmr, ángr, canis, noza abietum, ventus, Mg. 20, 2, F. VI 48.

FYRI, præpos., ante, cum acc. et dat. — 1) cum acc., a) ante: f. merkistángir, ante signa, Pg. 55, 2; de tempore: f. þat ante illud, Grm. 53, disting. a nú, áðan. — b) f. þá hvítu mey propter candidam illam virginem, Söll. 12. — 2) cum dat., a) ante, præ, coram, in conspectu: f. Jótlands síðu, f. sandi, ante litus, Eg. 49, Fjölsm. 3; sölu f. ante solem, Grm. 38, Hlund. 1, 46; coram: kveða f. kvikum coram eiventibus, Söll. 81; luktuz f. mér saman, ocellus sunt coram me, vel, mihi, Söll. 45. — b) causale, ex, ab, per, præ, propter: þeir ædduz f. einni konu, in furorem acti sunt ob vnam feminam, Söll. 11; súla stökk sundr f. sjón jötuns, ad adspectum gigantis, Hymk. 12; hniga f. eggjum ab aciebus cadere, Skf. 25; etiam subaudito nomine: allir f. skjálfa garðar Gýmis, propterea, ea de causa, inde, Skf. 14; steykkir liðr f., Hlund. 2, 2; brennumk feldr f., uritur mihi vestis præ (igne, vi ignis), Grm. 1; f. greyjum Gýmis per canes G., Skf. 11. — c) de imperio: f. langskipum bellicis navibus præfectus, Hlund. 2, 12. — d) pro, ad, in: hafa annars víti f. varnaði, malo alieno sapere, alterius damno uti in cautela (sibi), Söll. 19, quæ sententia Nj. 30 sic exprimitur, „at láta sér annars víti at varnaði. — 3) cum adverbii loci in an: fyr neðan infra, Vsp. 2; f. utan extra, Söll. 58; f. innan intra, Fjölsm. 34, ubi trajectory est, er ek fyri garð ská innan; fyr austan ab regione in orientem versa (Liv. 27, 15), Hymk. 5, Vegtk. 8; f. vestan, Grm. 10, Hlund. 2, 7; quæ partim cum accus. ponuntur, partim ut adverbia usurpantur. — 4) adv., cum verbis: vita f., providere, Söll. 35; sjá f., prævidere, Sk. 1, 28; liggja f., jacere ante (currum), Hymk. 37; sitja f., cominus adsidere, Hamh. 28, Hymk. 2; standa f., Hymk. 12. 18. 33.

FYRIBORÐ, n., tabula abiegna, (fyri, n., borð), de navi, F. X 65, 1, var. 2.

FYRIHLUNNR, m., salanga abiegna, (fyri, n., hlunnr), Ha. 278, 1.

FYRINILLR, adj., mire pravus, v. culpose pravus, (fyria, illr), Skf. 33; vide firin.

FYRIR, *præpos., cum acc. et dat., id. qu.*
 fyrir, fyr, in *Cod. Reg. SE. fere semper firir.*
 1) *cum acc., — a) præter, de prænariga-*
tione: f. Siggju, f. Lista, SE. I 442, 1;
leggja (land) fyrir skut, terram a puppi
relinquere, i. e. terram prætervehi nave,
ibid.; suðr f. Aumar, f. lönd suðr, SE. I
442, 1. 528, 2; f. Yrjar, F. VII 7, 2. —
b) ex, de, deorsum ex: fyrir brekku, ex clivo
(descendere), SE. I 422, 1 (Vigagl. 27 pros.
27, 3 fyrir brekku); gánga f. bord ex navi
in mare descendere, ÖH. 48, 2; steig f. huf
hesti hrófs, id. F. I 178. — c) pro: gjalda
f. sik, pro se (ad se redimendum) pecuniam
solvere, Korm. 11, 1; gjalda börn sín f. e-t,
liberos suos ad damnum aliquod resarciendum
in alterius potestatem tradere, illati
damni poenas pendere traditis liberis, Hymk.
38; firir mik, pro me, pro virili, SE. I 386,
3, id. qu. sequ. mitt of leiti pro mea parte;
vice, loco: helli f. konu þing, antrum pro
lecto semine, Eb. 40, 4 (fyrir, GhM. I 758,
2); it. in comparatione: ást f. brynju, spjót
f. bænir, brynlosa f. heilagar gaungur, amor
cum hasta comparatur, etc., Gd. 35. —
d) per, operá, auxilio, beneficio alicujus:
tákn vordit f. þenna Guðs vin miraculum
per hunc dei amicum patratum, Gd. 16;
f. innblástur guðligs gneista per inspiratio-
nem, Ník. 76; v. sub listræ. Vinna manni
hjártans náð f. hjart tákn insignis miraculi
beneficio solamen animi præstare, Gd. 41;
líf skirist f. glösu vita comparatione (per
parabolam) illustratur, Gd. 36. — e) prop-
ter, ob, præ: f. málma kvedju (kvedjur, F.
IV 99, 1), ob pugnam, i. e. talis erat pugna,
ut tum esset perinde, ac si, ÖH. 48, 1. —
f) in commodum alicujus: brytja eigi smátt
f. ulfa escam non minutim concidere in lu-
porum gratiam, Krm. 18; hlada valkústu
fyrir önu, SE. I 416, 4 (Mg. 35, 1). —
g) sine, contra: rasa f. ráð, sine ratione
ruere, præcipitanter agere, Hugsm. 7, 4, sec.
2. excs. pro fyrir ráð fram; sic f. vart lof,
sine tenia nostra, nostris ingratiis, pros. F.
VI 220; est tamen f. lög fram, præter jus,
modo injusto, non legitimo, Sturl. 2, 21. —
h) cum adverbis in an, fyrir haf sunnan a
regione maris in meridiem versa, H. 17, 1;
fyrir Mön sunnan, SE. I 462, 5; fyrir kjöl
sunnan, ab regione Carinæ (montis) in me-
ridiem versa, i. e. in Islandiæ parte meri-
diana, Nj. 78, 2 (sic f. norðan land = i
Norðlandi in boreali quarta Islandiæ, F. VI
368); f. sunnan brund, SE. I 504, 3; f.
Stað norðan, F. VI 437, 2; fyrir austan borg,
SE. I 388, 2; f. vestan, ade., Hh. 73, 1; f.
innan, intra, c. acc. Mg. 9, 4, G. 14, f.
VII 9, 1; f. utan ey extra insulam, ÖH. 168,
2; præter, f. utan Erling præter Erlingum,
ÖT. 131, 2; ade., extra, ab exteriori parte,
Söll. 41, it. foris, id. qu. úti, foris, extra
fores, ÖH. 92, 5. 156, 2; f. jörð neðan ínfra
terram, SE. I 382, 4. — 2) cum dat.,
a) ante, de loco: f. nesjum, ante promontoria,
ÖT. 18, 2, it. Krm. 8. 9. 13. 19; austr fyrir
Dýnu mynni, Krm. 3; ade., fyrir i jöldu
líki prægressus, ÖT. 36. De tempore: fyrir

laungu longo ante tempore, *Krm. 1, SE. I*
328, 4, F. VI 386, 1. 2; f. skömmu, F. VI
385, 1. 387, 1; subauditur, ibid. 385, 2. 3.
387, 2. De portentis: fyrir valfalli, stragem
portendens, stragis anteludium, Nj. 158, 1;
þat var auðunnendum fyrir (ljósi) annars
röðuls id. portendebat hominibus lumen alius
radii, G. 3. — b) coram, in conspectu, præ-
sente vel audiente aliquo: mæla hól f. e-m,
Eb. 18, 1, Söll. 19; greppr telr frama kon-
ungs firir guninum coram hominibus recenset
fortia facinora (v. laudes) regis, SE. I 554,
2. 696, 3; hniga, renna f. e-m, Hund. 2, 9.
35; mærl lá f. (o: augum), Sk. 1, 21; it.
sensu biblico, lýða ráð er ljótt fyrir drottni
coram domino, מֵלֶכֶּךָ, Merl. 2, 78. Apud: f.
öðrum apud alios homines, Grett. 80, 1, vel
circumscribit genitivum; dativum incommodi
exprimit: mundar vöndr brast fyrir mér i
lendi. Korm. 11, 4; brenna öldu fil f. skáldi,
F. III 92; skar f. Þóri, SE. I 504, 2, quan-
quam potest his locis per gen. exprimi: manu
mea, navem poetæ, funiculum Thoris. Ad-
versus: varða virki f. hlynnjörðum Hagbarda
munimentum ab hostibus defendere, ÖT. 26,
2; halda landi f. manni terram tueri adver-
sus quem (alio oppugnante), H. 19, 4; hleitu
láði f. tveim jöfnum regnum retinuisti adver-
sus vim duorum principum, ÖH. 160, 1. —
c) causale, propter, ob, præ: fyrir því, at,
ideo, quod, Nj. 24, 2; f. trú týndri, propter
amissam fidem, i. e. infideliter, perfide, G.
37; ryðja Vallhöll fyrir vegnu fólki ad casus
recipiendos, SE. I 242, 1; fyrir eldi áls hryn-
brautar propter aurum, SE. I 404, 4; hús
luta fyrir eisum domus incendiis corruerunt,
SE. I 524, 4; hjálmr springr fyrir egghríð,
SE. I 474, 1; rjóðaz i blóði f. ben meil
skúrum, SE. I 424, 1, var. 2; grjóti fleygði
f. geislum propter radios, Krossk. 18; hauss
gein f. steini lapide ictum, Mg. 31, 10; hniga
f. sverðum, Krm. 11; Eysteinn fór til heljar
f. ási pericula percussus, Y. 51; de auctore:
sáttir hafa rofz f. jöfri auctore rege, Hh.
11; brunnu bygðir f. haðlúngu jussu regis,
Sie. 6, 1; mörg benkueif öð i blóði f. Óleifi,
F. III 9, 2, adde F. VII 9, 2. 45, 2. Inter-
dum omittitur casus: svá at fold fyrir fór
skjálfandi (i. e. fyrir grjótnu), terra ea
propter (propter deoluta sara) contremuit,
SE. I 384, 2, ut sape in prosa, v. c. F. VII
45. Huc refero phrasin, mér verðr líti fyrir
því, parum (laboris) mihi accessit propter
rem aliquam, i. e. facile mihi est factu, v.
c. fyrir kved ek mér minna, at fremja leik
þenna (i. e. ek kved mér minna verða fyrir
því, at), mihi minoris (negotii) esse ajor,
hunc ludum patrare, Am. 60; hleibaldri
hlælinns mun minna fyrir því, at sleikja sinn
blóðtrygil innan, minus molimenti fuerit præ-
liatori (isti homini), intus lingere sacrificia-
lem suum alveolum, Vita Halfr. sec. membr.
132 (citatum in Ed. Sæm. Hafn. II 470.
not. 234). Item, quando þó fyrir c. dat.,
valet, pro, ut hefja bænir fyrir e-m, preces
facere pro aliquo, fausta alicui adprecari,
precari pro aliquo, SE. I 450, 2; deyja

fyrir e-m mori pro aliquo, *Lb. 21, ubi sic: Lýsti mildi mesta | mildr þá er saklauss vildi | cinn fyrir öllum mönnum | cyhljálms konúgr deýja. Sic in prosa, F. VII 172, láta lífít fyrir heilagri kristni. Vide hverfa, h).*

FYRIRBANNA (-aða,-at), v. a., prohibeo (fyrir, banna), *Skf. 34.*

FYRIRBURÐR, m., portentum, visum oblatum (in somnis), *SE. II 246, 2* (fyrir, burðr, a verbo bera fyrir, objici, offerri, de visis).

FYRIRLEITINN, adj., cautus, circumspetus, (leitaz fyrir), *Sturl. 4, 14, 5; in pros. vitr ok fyrirleitinn, ÖH. c. 148 (F. IV 321, farleitinn), úfyrirleitinn, F. III 206, Orkn. p. 230; bráðr ok úfyrirleitinn, FR. II 429.*

FYRIRMADR, m., præsens, præsul, præssecutus, (fyrir, madr) : f. kristni, christ. religionis præsens, de cardinali Romano, *Ha. 255, 1.*

FYRIRRENNARI, m., præcursor, (fyrir, rennari), *Nik. 16.*

FYRIRSKYRTA, f., perizoma, præcinctorium, succinctorium, semicinctum (fyrir, skyrta), *Hyndl. 43; de perizomate fabrorum occurrit in Vita Thorst. Siduhalli f., ubi sic: Þórhaddr mælti: sá var enn 10. draumr minn, at ek þóttumz koma á mót fjölmennt, ok þótti mér sem kastat væri í fyrirskyrta mér járnum þeim, sem rær heita; quoad formam opponitur bakskyrta, F. VII 21.*

FYRISKÓGR, m., silva abiegna, (fyri, n., skógr) : fyriskóga garmr, canis silvarum abiegnarum, ignis, *Sie. 20, 4 (F. VII 236, 2 leg. fyriskógar).*

FYRISVELLIR, m. pl., campi Fyrensens, v. Fýri.

FYRITIGNARI, m., *Hv. 13, vide kverk.*

FYRIVERÐA, v. n., offendere, peccare, (fyri, verða) : mjök fyrirverðr manna hverr, er sinn fjóna föður, magnum dedecus (magnum noxam) incurrit hominum quisque, suum qui oderunt patrem, *Söll. 27. Hinc hodie vulgo, ek fyrirverð mik, me pudet, verecundor.*

FYRNA, adv., miro, magnopere, *Fbr. 32, 2, v. árna sub árn.*

FYRNAZ (fyrniz, fyrndiz, fyrnz), v. dep. n., vetustate obliterari, aboleri (forn) ; e memoria excidere, memoria dilabi, *ÖT. 128, 1, Nj. 158, 8, G. 24; fyrnd er sú mæðð obsolevit ea adfinitas, Hyndl. 19. Vide seinfyrndr.*

FYRNIR, m., gigas, *SE. I 549, 3; cf. forn.*

FYRNSKA, f., vetustas, (forn), *Lil. 94. — 2) magia, ars magica (ut fornescja), Skaldh. 3, 40.*

FYRR, m., ignis, id. qu. furr, fýr, vide fyrrleynir, stekkvifýrr, unnfýrr; vide valklif. — 2) serpens, *SE. II 570, ut furr, m. 2.*

FYRR, adv., prius, *Hund. 2, 25; f. en, prius quam, Korn. 16, 5, Hund. 1, 40, 2, 42; fyrr, nema, id., Hund. 1, 19. — β) olim, hitt var fyrr, at id olim accidit, ut, Y. 18; áðr fyrr, antea, olim, F. V 170. Superl. fyrst primum, Sk. 1, 9, F. V 100, ubi fyrst at uppláfi, ut in prosa F. X 273; Vafpr. 20. 26. 30. — 2) pro fyrir, ante, præ: greina fyrr, prædicere, præsignificare, Gd. 17, ubi: spádomr, nær greinandi fyrr sem fjærri, hvað verða mundi, facultas divinandi, præsignifi-*

cans, non solum quid in propinquis locis, sed etiam quid in remotioribus eventurum esset; hniga fyrr = hniga fyrir cadere (ab aliquo percussum), *Krm. 15; sic et accipien-dum videtur SE. I 502, 3, ánnu fyrr, præ-sentire, ante animadvertere.*

FYRRI, adj., prior, superl. fyrstr: vin þinum ver þú aldregi fyrri at fláum slitum erga amicum tuum nunquam sis prior ad fallacem amicitiae ruptionem, *Hævam. 123; vald þú eigi vígi fyrri ne tu prior cædis auctor existas, GS. 12; staung ein var fyrri gram sola pertica vexilli erat rege anterior, F. V 79, 1; fyrri nótt (acc.) nocte præterita, II. hat. 26; orð ið fyrra, Og. 7, SE. I 380, 4, in phrasi, en hann kvað ekki orð ið fyrra, svá at hon ekki kvað orð ið fyrra, ita ut nullum verbum prius proloqueretur, eodem sensu atque ok hann þat orða allz fyrst um kvað (Hamh. 3. 9, Og. 3); sic Bl. membr. p. 14: „þá mælti konungur ok kvað þat hit fýsta orð. Einn er guð almáttigr sá er Daniel trúir á etc. Biðja fyrri fríðar, prior pacem petere, Harbl. 28. Fyrrum, dat. pl., pro adv., olim, ÖH. 57, Krossk. 27. Fyrstr, primus, Grm. 42; Vsp. 19, Vafpr. 34. 35; i fyrstu primo, Gd. 41. — 2) fyrri, adv. = fyrr, prius, antea, Vegtk. 17, Hyndl. 13, Söll. 40, Gha. 28, Sk. 3, 18, Gd. 22. 26, SE. II 226, 3. — b) fyrri = fyrir, præ, ante (ut fyrr, 2): ráða fyrri præsse, Selk. 4; fara fyrri præcedere, Sk. 2, 22; ríða f., Sk. 3, 5.*

FYRRLESTIR, m., violator ignis, per tmesin cohæret Ag.; vide valklif.

FYRRLEYNIR, m., custos ignis, (fyrr, m., leynir) : f. foldar fjötra, custos ignium marinorum, auri, vír, *Isl. II 366, 1, pro leynir foldar fjötra fyrs, a fyrr f. f., ignis maris, aurum.*

FYRRUM, adv., olim, vide sub fyrri.

FYRSTLUNDAÐR, adj., animo prompto et alacri præditus, (fyrst = fýst, f., cupido, cupiditas, lundaðr), *Gd. 17, ut fýrstuz pro fýstuz, SE. I 290, var. 14.*

FYRSTR, primus, superl. a fyrri, qu. v.

FYRVAR, m. pl., viri, *ÖT. 18, 1 (F. I 94, 1), ubi fôr fyrra, profectio virorum, id. qu. leiðangr, expeditio militaris. Fyrvar videtur esse plur. a fjorr, qu. v., et Fsk. msc., h. l. habet fjorva, gen. pl. a fjorr, ut börvar a börr. Fjörvi et Fyrvi virorum nom. propr., FR. III 16, not.*

FYRÞOLLR, m., thallus ignis, (fyrr, þollr) : f. Fjölnis seiðs vír, pro þollr F. seiðs fyrs thallus auri, a Fjölnis seiðr, ignis Odinis, ensis, F. seiðs fyrr, ignis gladii, aurum (cf. furr, m.), *Isl. II 389, 2.*

FYRÐAR, m. pl., viri, finium custodes, milites præsidarii, *SE. I 528. In genere, viri, homines, SE. I 558, 3, Kvm. 1, Fm. 10, Jd. 11, Has. 19, Merl. 1, 55. Lb. 15. 35, ÖH. 186, 1 (F. V 12, 1), Si. 4, 2 (F. VII 79, 1, AR. I 149, 2); jarðar fyrðar, homines terrestres, terrigenæ, mortales, G. 3. Cf. furdar, firdar (AS. fyrd, id. qu. ferð).*

FÝSA (fýsi, fýsta, fýst), v. a., hortari, incitare, prop. cupidum reddere (fúss), cum gen. rei: f. landráða, hjaldrs, ad rebellionem,

prælium hortari, Ha. 116. 177; c. inf. Sk. 1, 35. Fýsaz *cupere*, cum infn., Völk. 3, SE. I 290, 2, St. 5, 2, Nj. 62, Merl. 1, 3, Rekst. 21; cum gen. et infn., fýsumz hins, at hætta, Krm. 29, ut in pros. F. VI 398, þess fýsumz ek, at fara. Impers. mik fýsir, cupio, cum acc. subj., Ísl. II 47, 1; skip (acc.) fýsir varar, naves portum cupiunt, petunt, SÉ. I 630, 1; sed fán fýsir aprt augnagamans pauci cupiunt retro ab oculorum deliciis (juvendo spectaculo) recedere, Fjöls. 5. Part. pass., fýstr, cupidus, avidus, c. gen., göndlar fýstr, avidus pugnae, bellicosus, Rekst. 32; cum præp. til, fýstr til fengjar, avidus prædæ, de erinaceo, Merl. 1, 22; it. promptus, alacer,

strenuus: fýst glífrs veðr, animus alacer, strenuus, fortitudo animi, F. VI 23, 1. Vide verb. compos. kaldfýsa.

FÝSI, f., *inclinatio animi, voluntas, cupiditas*, (fúss): litla fýsi lengra at róa ezi-guam cupiditatem ulterius remigandi, Hým. 20; it. *adhortatio* (fýsa): at allvalds fýsi, adhortante, jubente rege, F. VI 318, 1.

FÝSINN, adj., *cupidus*, (fúss): ek sótta gram hinnig fýsinn cupidus huc principem visum íri, Eg. 82, 3.

FÝDRUSKILL, m., *cottus alepidotus*, SE. I 579, 1; hodie apud Austfjordenses appellatur fýdruskillir id. qu. marknútr; cf. fýdruskill.

G.

G *adhibetur* — 1) pro k, a) in initio syllabæ, ante l, n, v. c. gleif, foldgnár; b) in fine syllabæ, post l, n, ut fölg, jálg, gálgn, einga; it. ante n, in rügn pro rükn; c) in primis sequ. s, brag, dügs, laugs, haugskyndaðr; it. ante ð (ex t), ut, segð-audgr; d) gg pro kk, in hrayggviglöpr, hryggvi. — 2) pro ð vel þ leni, ut vegreygr pro veðreygr, i. e. ve-þreygr, Völk. 4, boði = bogi; hinc consonantiæ metricæ, skriðr — fregra, F. VI 196, 2, not. 9; hinc Borgung pro Borgunþ (Borgund), F. X 398, flogongr = flogongr, Lib. dat. templi Reykh. in Hist. eccl. Isl., qua de re conferatur præfatio Færeyingasagæ, Hafn. 1832, ed. C. C. Rafn., p. XXVI. — 3) omittitur ante g, k, ut margullinn, markunnr (marlátr, marleti pro marglátr, margleti, dicunt hodieque Rang-tallenses); inde sæpius in Codd. g pro gg, sequ. s, ut legs, ygs, glygs (F. VII 92, 2. 87). — 4) præfigitur a) liquidis l, n: gnaddr, gnaga, gnegg, glikr, gliking (F. VII 100), gnógr; quod g respondet Mæso-ga, Germ. ge, nonnullis vocibus præfixo. b) literæ jod, ut heygja, heygjaðr, pro leyja; eygiu = eyju, Krm. 21, fýgja = fýja, F. X 258.

G, suffixum verbis, id. qu. eg (ek), ego, v. c. hjargigak, kennig, Hávam. 155. 166; ætlig, Hlyndl. 7; þorðeg pro þorðag, þorða eg, Eg. 56, 1; rækag, mættag, Sonart. 8; næðag, rög (róa). (in prosa, at ek vitjag, Eg. 55).

GÁ, verbum defect., id. qu. gánga, ire; occurrit præf. inf., gá, Söll. 25, man þér vilja þins allt at auðna gá tibi tuæ voluntatis omnia fortunate cedent; hér skulu vær sem heima gá, huc, veluti domi nostræ, libere ambulabimus (proprio arbitrio viresmus), Skáldh. 6, 7; 3. s. præf. ind. act., gár: kom til Noregs eð næsta ár, norðr þegar í kaupstað gár, se illico in emporium confert, Skáldh. 3, 35, it. in prov. vulg., taka ár, sem þat gár (= taka ár, sem gengr, Sturl. 6, 36). In prosa, 3. pl. præf. ind. pass. gáz, sensu reciproco: síðan gáz á fylkingar deinde congregiuntur acies, Eg. 54.

GÁ (gái, gáða, gáð), v. a., *observare, curare, adtendere, animum advertere, respicere*. — a) cum gen., hon svá görir, at þú gáir eigi þings, ea (venefica) efficit, uti ne cures conventum publicum, Hávam. 116; at hann ei geðs sins gái ut mentis non compos sit, Hugs. 20, 1 (FR. I 196); contr., gára (pro gáir-a) þú manna, homines non observas, curas, Sk. 1, 29; litt gáða ek þá þín, yngvi þjóðar, tunc ego te, rex hominum (deus!), parum curavi, Ha. 7; glýja þú nè gáðir neque risus curabas, Hm. 7; guðs hann gáði deum respexit, Söll. 4; flið gáði ekki fjarghúsa, non curavit, eis non pepercit, Ghe. 41; imperf. conj. gæða: ef hann sín gæði si sibi carisset, Am. 70; ef þeir sín gæði si rem suam advertissent, Am. 7 (etiam in hodierno sermone audiri imperf. conj. gæði, animum adverterem, etsi rarius occur-rat). — b) cum infn., blüendr, þeir er gáðu verja þøi, quibus curæ erat, ut prædia sua defenderent, F. XI 188, 3. 199.

GADDR, m., *clavus trabalis, clavus major et crassior, spec. clavus grandior navium*: gadd svelt Blóðughadda unda clarum trabalem frigidum (gelidum) reddit, SE. II 493, 4; digr gaddr, clavus crassus, de crure vel brachio ancoræ, Hh. 62, 6; vide regingaddi.

GAFAGR, adj., *pulcre incedens*, (gá, ire, fagr): gáfögr kona, FR. II 495, 4, quod est gángfögr, ib. 82, 1.

GAFFENGINN, var. lect. Grett. 33 pro gnýfenginn, tumultuosus, epith. pugnae (forte a gafi, homo improbus, v. gapi, homo præceps, et fenginn).

GAFI, m., *vir malus, improbus*: fregna eigum lángt til gafa, adag., A. 6, sama de malis hominibus e longinquo nobis veniat, i. e. homines mali, improbi et facinorosi a consortio nostro excludendi sunt; quod adagium idem esse videtur, atque spyrja er best til voligra þegna, Ísl. II 142. Ceterum A. l. c. scribitur gavi, v: Fylki skal til frægðar hafa, fregna eigum lángt til gava.

GAFL, m., *finis, extremitas domus, paries terminalis*, vide salargall.

-GAFLA, *f.*, *formatum a gafi, vide rifn-gafla*.

GAFLAK, *n.*, *hasta*, *SE. I 570, 1*; *gaslok*, *Merl. 2, 65*, *ubi*, *en geyst hinnig* — *gaslok fara sed að altera parte missilia impetuose feruntur. Inter missilia, ponitur, F. VI 76—7: en allir þeir, sem aptarr voru, skutu snærisþjótum eða gaslaukum. Gaslak: „hann þreif upp gaslak eitt, ok skutu þeir eptir honum, FR. II 224; Geirþjófr, er ek gaslokum sneygða, FR. II 92. Adde OT. c. 127 (F. II 321); Sks. 386—7, ubi putatur esse genus hastæ amentatæ. Angl. Gavelocks, omnis generis ferramenta, tela; Gall. javelot, genus hastæ, pilum, spiculum (unde gaslok, ut skarlak et skarlat).*

GÁFUMK, *dedit mihi, id qu. gaf mér (vide umk), SE. I 238, 4. 374, 2. Gáfumz, id., Sonart. 23.*

GAGARR, *m.*, *canis*: *gagarr er skaptr, því at geypja skal, canis factus est, ut latret, adag, A. 4. In compos., hjálmgagarr, hræ-gagarr, sól-gagarr.*

GAGHÁLS, *adj.*, *collo flexo, incurvo (gagr, háls)*; *plur. gaghálsir, epith. cervorum, Grm. 33. Substantive, de cygnis: á (forte oe) gaghálsum egg við gátu et æz colla-flexis ora pepererunt, FR. I 471, 2; sic Norvegis Blaae-Halse, anates (= Græs-ænder), Ström. Descr. Söndmör. I 219.*

GAGLI, *n.*, *pullus anseris, anserculus (gagl fyrir gás pullum anseris pro anser, ÖH. c. 96, F. IV 202), SE. II 488. Pro volucris in genere: gagsl leið, via volucris, alitis, cælum (leg. pro galgs), arfstillir gagsl leiðar, rex cæli, Christus, Plac. 28. Gögl gunna systra, aves sororum bellatricum, aves carnivora, corvi v. aquilæ, Hund. 2, 6; hänga gagsl, ales suspensorium, corvus, húngreyðandi h. gagsl, præliator, vir, SE. I 432, 1; hriðar gagsl, id., húngrþverrir hr. gagsl, bellator, Mb. 9, 2; unda gagsl, avis vulnerum, corvus, Egill fékk unda gagsl ulfs verð, Islð. 10; sára gögl, corvi, aquilæ, Cod. Fris. Col. 216, 9; yggs gögl, aves Odinis, corvi, SE. I 512, 2; gagsl strengjar, volucris nervi, sagitta, hagsl strengjar gagsl, grando sagittæ, jaculatio, nimbus sagittarum, Fsk. 173, 2: hnigu menn í gny gunnar | gagsl fyrir strengjar hagsl, | bræðr hafa barzk í miðri | Björgvin fyrir ósynja, de prælio Ingii et Sigurdi Bronchi. In compositis: bengagsl, blóðgagsl, bryngagsl, drifgagsl, hjaldrgagsl, náagagsl, sár-gagsl, undgagsl. — 2) gör sè ek gildra sára gögl, Grett. 16, 2; puto h. l. intelligi aut hamos carminis lanarii, aut plagarum vestigia, tibices; prius, aut quod sárægögl, aves vulnerum, proprie sint sagittæ, ac deinde, ob similitudinem, hami carminis, quemadmodum pecten vocatur geirr háðyrnis et geirr skarar teins (Korm.), quanquam remotiore inter hastam dentesque pectinis similitudine: aut quod gagsl calcar significat (quocum forte cohæret gallspori, qs. gagslspori, quæ vox citatur in Gloss. Örnst. sub v. blóðgagsl), adeoque sárægagsl, calcar vulnificum, de hamo carminis h. l. accipi potest; posterius per homonymiam, quum gagsl sit = spori, atque*

adeo sára gögl = sára spor (= sára fôr). Huic notioni τοῦ gagsl, calcar, convenit compos. agngagsl, qu. v., forte et drifgagsl.

GAGLBJARTR, *adj.*, *cygnei pulli instar candidus, (gagl, bjartr), epith. feminæ, Ghe. 41.*

GAGLFAR, *n.*, *noxa, pernicies anserculorum, (gagl, fâr), accipiter, cf. gaghlati: gagsfârs andrar, xylosolæ accipitris, manús, Hla. 258, 3.*

GAGLFELLIR, *m.*, *dejector, intersector volucrum, (gagl, fellir): löns (ut legendum videtur pro löms) g., dejector volucrum stagnilium (minorum), accipiter, lautir löns gagsfellis, loca, sedes accipitris, manús, it. digiti manús, Orkn. 79, 1.*

GAGHLÁLS, *adj.*, *id. qu. gagháls, AR. I 180, 2.*

GAGLHATI, *m.*, *hostis anserculorum (gagl, hati), accipiter, SE. II 488. 571. G. Magnæus gagsl in hac voce perdicem significare putat, Eg. p. 153, not. 1.*

GAGLVIDR, *m.*, *silva aviaria, (gagl, víðr), silva avibus plena, Vsp. 38.*

GAGN, *n.*, *usus, utilitas, commodum (per contractionem ex Mæso-g. gageigan, lucrari): hafa g. kvæða utilitatem ex carminibus percipere. Rekst. 35; koma at gagni usui esse, Krm. 22. — β) commodum, officium, beneficium: veita e-m mart gagn multa cui beneficia præstare, Ad. 13 (ex SE. II 152, 3); vinna gjöld gagns beneficia remunerari, Ad. 14. — 2) victoria: fá g. victoria potiri, ÖH. 189, 4. 236; g. fæz, paritur, comparatur, SE. I 614, 1; þiggja g., id. qu. fá, SE. I 674, 1; vinna g., id., ÖH. 18, 2; vega g. pugnando potiri, SE. I 254, 3; ráða gagni compotem fieri victoria, ÖH. 14, 1; með gagni, victoriá, per victoriam, eo quod victoriam reportavit, ÖH. 186, 6, sed valda gagni, auctorem esse victoriæ, victoriam reportare, F. V 15, 1; remma e-n miklu gagni, ÖH. 74, 3; verðr gagns victoria dignus, Hg. 33, 12; hafa g. or gunni, F. VI 141, 2; gagni feginn, victoria lætus, ovens, Fm. 25; gagni lítt feginn successus parum triumphans, Harbl. 28. — 3) instrumentum, suppellex, in sing., gagn brann greypra þegna, Hh. 76, 2. — 4) ride gögn et composita: málöggn, ógögn, ölgögn. — 5) gagn, intendit, in gagnholtr, gagnhræddr.*

GAGNAUDIGR, *adj.*, *commodis dives, (gagn, auðigr), it. beatus, superl. — igstr: þar er göðar andir | gagnauðigstar sælu fagna, ubi bonæ animæ beatissimæ felicitate gaudent, Gd. 20. In prosa de fructuosius fundis, Ld. msc. c. 15, Bjarneyjar.... voru mjök gagnauðgar í þann tíma, sóttu menn þángað mjök til veiðifangs; et cap. 26, þat vöru víðar lendur fagrar, ok mjök gagnauðgar, miklar laxveidar ok selveidar fylgdu þar, þar vöru ok skógar miklir.*

GAGNFLAUG, *f.*, *sagitta, Cod. Worm. = gögnflaug, (gagn, id. qu. gegn, gögn, contra, per, trans, flaug a fljuga).*

GAGNFÖR, *f.*, *obviam itio, occursus, (gagn, contra, fôr), it. conflictus, collisio; gagnför vöpa, collisio armorum, pugna,*

Ha. 232, 2. Sic *gagnstada* = *mótstada*, *Fsk.* 137, mesti hluti hers hafði orðit svá hræddr at eigi þorði *gagnstöðu* at veita.

GAGNHÖLLR, *adj.*, admodum benevolus (*gagn*, intens., *hollr*), *Hávam.* 32.

GAGNHRAÐDR, *adj.*, magno timore adfectus, perterritus, (*gagn*, int., *hræddr*), *Sturl.* 5, 4, 1.

GAGNMÁLUGR, *adj.*, aliis obloquens, contradicens, oblocutor (*gagn*, contra, *mál-ugr*), *Hugsm.* 24, 2.

GAGNPRÚÐR, *adj.*, victoria clarus, (*gagn* 2, *prúðr*), vel admodum fortis, animosus (*a* *gagn*, intens.), *SE.* II 118, 2.

GAGNPRYÐANDI, *m.*, qui alios commodis ac beneficiis ornat, (*gagn*, *prýða*), rex populi commoda promovens, *ÖH.* 129.

GAGNRÁÐR, *m.*, nomen Odinis, *Vafþr.* 8, 2: utiliter consulens, vel victoriae arbiter, (*gagn*, ráðr), *sec. Gloss. Ed. Sæm. ed. Hafn. T. I.* Melius, ut puto, *Raskius*, in *Indice ad Ed. Sæm. ed. Holm.*, ubi tó *gagnráðr* explicat per *getspakr* at *gagni*, i. e. conjectandi bene peritus, a *gagn* intens. et *ráða*.

GAGNSMADR, *m.*, vir opitulator, qui opera sua alios ex imminente periculo eripit, servator, salutaris, salutifer, (*gagn*, *maðr*): *Hafn* (i. e. *Ramn*) varð, sem ek get, gumnum | *gagnsmadr*, *Rasn* extitit, id quod commemoro, viris salutifer, *RS.* 15, nam sequitur, hoggir fékk hvorutveggja | *hugtorgs* vita borgit | ... skipi ok mönnum.

GAGNSTIGR, *m.*, via compendiaria, rectissima, brevissima (*a* *gagn* = *gegn*, *rectus*, *directus*, et *stigr*), vel *trames*: götur allar ok *gagnstigar* víar et *tramites*, *FR.* III 204, 3; g. *gýgjar*, *trames* *gigantidis*, *prærupta montis*, *Si.* 6, 3. In *prosa*, *Sks.* 2, vide *gagnvegr*.

GAGNSVANR, *adj.*, vincere solitus, victoriae adsoletus, (*gagn*, *vanr*), *SE.* I 292, 3. *Cod. Worm.* habet *gángs vanr*, quod bene procedit et ad metrum aptius est, 2: *gunn-gángs vanr*, *pugnæ peritus*, quo cum conferri potest locutio: *kunni gramr* at *gunni gaung* (v. *gaung*); et forte *gagns h. l.* idem valeat ac *gángs*, si *g* pro *nasali* (3) accipitur.

GAGNSÆLL, *f.*, felicitas in reportanda victoria, (*gagnsæll*): veitit greppr, hvárr greppa | *gagnsæli* hlýtr fagna, nescit poeta, utri poetarum contingat victoria potiri, *Ísl.* II 257, 1, var. 4.

GAGNSÆLL, *adj.*, in potiunda victoria felix, victoriosus, (*gagn*, *sæll*), *ÖH.* 3, *SE.* II 156, 1, *Ísl.* II 257, 1.

GAGNVEGR, *m.*, via compendiaria, *trames*, via directa, brevissima (*gagn* = *gegn* *rectus*, *vegr*; *Dan.* *Gjenvej*, *Secc.* *Ginväg*, id), *Hávam.* 34.

GAGNVERT, *prap. c. dat.*, ex adverso, e regione (*gagn*, contra, -*verðr*): sáttum g. hrafnas verðgjafa contra regem bellicosum accubimus, *F.* VI 439, 2. In *prosa*, *Vig.* 27, g. búið þeirri e regione tabernæ illius.

GAGR, *adj.*, intortus, de concha: gaf Agli þrjá gagra brimróta dedit Egili tres intortas conchas, *Eg.* 31, 2.

GAKK, 2. *s. imper.* v. *gánga* i, ito, *FR.*

II 29, 1; *gakkattu*, id., cum neg. at, et pron. þú, ne tu eas, *ÖH.* 92, 6.

GALA (*gel*; *gól. gola*; *galat*). v. n. et a., canere, de gallo gallinaceo, *Vsp.* 38, 39; *garrire*, *frigulare*, de cornice: *galandi kráka*, *Hávam.* 85; *clangere*, de aquila, *II. hat.* 6; *canere*, *crocare*, de corvo, *F.* III 147; *ululare*, *baubari*, de cane, *Vegtk.* 7. — 2) *carmen* (*magicum*, *boni malive efficax*) pronuntiare: *gala galdr carmen magicum canere*, *Hávam.* 155, *Grg.* 15; *g. bitra galdra* at e-m *efficacia carmina super aliquo canere*, *Og.* 6; *galdra þú mér gal*, þá er *góðir* m., *cantiones tu mihi cane*, *quæ bonæ sint*, *Grg.* 5; *absol.* *carmina magica canere*, *Hávam.* 152, 163; *gala undir randir clipeis succinere*, *Hávam.* 159. — 3) *carmine aliquid efficere*: *gala e-m all*, *frama*, *hyggju*, *potentiam*, *excellentiam*, *prudentiam* alicui *carmine magico conciliare*, *Hávam.* 163; *áðr ölgefsjun göli ryðs búi* or *hárs hlíðum priusquam femina colem e capite incantationibus amoveret*, *SE.* I 284, 1. — 3) loquendo aliquid efficere: *túnga* *gelr sér ógott*, *lingua sibi importunum garril*, i. e. *nimia loquacitate homines sibi malum arcessunt*, *Hávam.* 29, *Lokagl.* 31. — 4) *pro gála*, *mulcere blandis verbis*, *delinire*, *solari*: *grættan gala skaltu með góðum hlutum*, *luctu (abs te) adfectum delinias (soleris) beneficiis*, *Söll.* 26. — 5) *galinn*, quod proprie videtur esse *part. pass.* huius verbi, *qs. incantamentis adfectus*, *extra se raptus*, *vide suo loco*.

GALARR, *m.*, nanus, *SE.* I 216. — 2) *gigas*, *SE.* I 549, 3.

GÁLAUSS, *adj.*, negligens, incuriosus, (*gá* *animadvertere*, *lauss*). *Hugsm.* 7, 2; *g. maðr*, *Merl.* 1, 52, *Hugsm.* 27, 2.

GALDNIR, *m.*, Odin, *SE.* II 555 (*gollnir*, II 472).

GALDR, *m.*, *cantus*, (*gala*): *galdrs* *Gerðr*, *diva cantus*, *femina*, *F.* VI 252, 1, *aliter Olavius et Hkr. T. VI ad Hh.* 31, 1; *galdr* *galdra*, *cantus incantamentorum*, *recitatio carminum magicorum*, *carmina magica incantata*, *Ísl.* II 108, 1, vel *sec. signif.* 2, *intensive*, *incantatio incantationum*, *efficacissima incantatio*. — 2) *incantatio*, *incantamentum*, *carmen magicum*, *carmen efficax*, *Hávam.* 155, *Og.* 6, *Grg.* 5, 15, *Bk.* 1, 5. *Vide supra gala*; *adde ÖH.* 240, 1. — 3) *sermo*, *SE.* I 544, ubi tamen *vocc. sermonis et soni simul adferuntur*: *íðja g.*, *sermo gigantis*, *aurum* (ut *jötna mál*), *gunnr* *íðja galdrs*, *dea auri*, *femina*, *Nj.* 131, 2; *g. heidar jöfra*, *sermo gigantum*, id., *hlíðrækjandi galdrs h. j.*, *vir liberalis*, *auro non parcens*, *F.* VII 167. — 4) *sonus*: *Gunnar galdr*, *sonitus bellonæ*, *pugna*, *valda G. galdur-upphöfum*, *committere prælium*, *ÖH.* 9; *hjörva g.*, id., *Si.* 20, 4; *skjaldar g.*, id., *SE.* I 672, 1; at *vápna galdri*, in *pugna*, in *pugnam*, *G.* 40, *Eb.* 19, 8; *galdra þruma*, *pugna sonora*, *tonitru sonorum* (*sonitum*), *H.* 9, 1; *fles galdra*, *scopuli sonorum*, *dentes r. labia oris*, *SE.* I 248, 3; *galdra smíðja*, *officina sonorum*, *os*, *F.* VI 362, 1. — 5) *absol.* *pugna*: *galdrs gríma*, *persona pugnae*, *galea* (vel, *sec. signif.* 4, *persona sonora*, ut *hrynsöðul* (*lorica*),

geymir galds grímu, *custos galeæ, vir, Eb. 19, 14.* — 6) *In compositis*: fleingald, herðingald, hjörgald, líknargald, oddgald, stál-gald, valgald.

GALDRFREYR, *m., deus sonitus*, (gald, Freyr): g. Sigars tjalda, *deus prælii, præliator, a galdre S. tjalda, sonitus clipeorum, pugna, Sturl. 7, 30, 1.*

GALEID, *f., navis, SE. I 582; plur. galeidr, F. VII 79, 1, galeidar, ibid. not. 1.*

GÁLGAVALDR vide sub gálgi.

GÁLGI, *m., patibulum, Am. 21, 36, Fjölsm. 46; gálga farmr, onus patibuli, Odin (Hávam. 141), hverlúgr gálgaframs, mulsum poeticum, poema, SE. I 248, 2; gálga valdr, dominus patibulorum, Ísl. I 307; ut hánnga drottinn, Y. 7 pros.; gálgi ginnúngs brúar linna, patibulum annuli, manus vel digitus, ex quo annulus quasi pendet, Orkn. 79, 1, ut agngálgi, hámus, qu. v.; elgjar gálgi, glacies, vide in elgr.*

GÁLGN pro gálkn, *Edda Lóvasina sub voce hundr, Ind. voc. Ormst. sub v. gálkn.*

GÁLGVETR, *m., via patibuli*, (gálgi, vegr), *metaph. via pernicioosa, Grg. 9; vel per „viam patibuli“ intelliguntur loca avia, quibus fere locis erigi patibula solebant, adeoque glöfvr á gálgvegi in insidiis collocati.* — **GALI**, *verb. agentis, qui canit, (gala), vide árgali.*

GÁLIGR, *adj., circumspectus, (gá, gáða): kona kapps gálíg femina admodum circumspecta, Am. 6.*

GALINN, *mente captus, efferatus, rabiosus, SE. I 532 (prop. part. pass. v. gala, qs. incantatus): g. glöftr, de homine inebriato, Sturl. 7, 2, 1; id. amore insaniens: gana galinn fyrir hverri klessu quamlibet feminam insano amore deperire, Skáldh. 2, 57; sic Dropl. maj. c. 13, þú ert svo galinn fyrir henni (konunni), at þú gáir engis. In prosa, galnir sem hundar rabiosi instar canum, Y. 11, Eb. 25; junguntur öðir eða galnir, Hg. c. 31.*

GÁLKN, *n., fera (Lapp. Galko, fera bestia decolor, Gloss. Ed. Sæm. ed. Hafn. T. I. sub hac voce); scribitur in Ed. Lóvasina gálgn, „hvat sem öðru býðr ofríki, þat má kalla tröll eðr gálgn þess, er minna má eðr lægra lut berr. Hlifa gálkn, feræ clipeorum (clipecos discentes), gladii, F. II 315, 3; gálkn Þriðja hauðrs, id., ÓT. 130, 1 (F. III 4). In prosa occurrit in voce composita finn-gálkn (qs. bestia Finnica, quam vocem Jonsonius in Gloss. Njalssaga derivat a σφύγγε), Nj. c. 120, FR. II 243. 244. III 473. 516, quibus duobus postremis locis etiam scribitur finn-gálp; describitur ut bestia monstrosa et fabulosa. Vide composita hreingálkn, rand-gálkn.*

GALL, *n., fel, vide reidigall.*

GALL, *SE. I 292, 2, per tmesin pertinet ad opnis, vide gallopnir.*

GALLI, *m., nævus, vitium: erat maðr svá göðr, at galli nê fylgi, nemo adeo bonus est, quin ei nævus (aliquis) hæreat, Hávam. 135; allr fylgir þeim galli, nihil non vitii eis adhæret, vitii scænti, Sturl. 4, 20, 1; at heita líkn ok sykna fir vos ok galla, Hlas. 5, cle-*

mentiam et impunitatem vitiorum et peccatorum. — 2) *de quacunque re nociva, noxa: galli Gauts hurðar, noxa clipei, ensis, SE. I 346, 3; Hálfis galli, res Halco noxia, res, quæ Halvo perniciem adtulit, incendium, ignis, Hh. 76, 2; orms galli, noxa serpentis, hiems, SE. I 700; stórðar galli, noxa silvæ, tempestas, ventus, F. VII 51, 1; strúga galli, res fastui nociva, vinum, SE. I 636, 1. — 3) ad personam agentem transfertur (ut ótti): galli grjóðólms vir liberalis, F. V 226. — 4) Vide composita árgalli, lífgalli. — 5) galla, SE. I 306, 1, forte est pro gjalla, ab adj. gjallr, sonorus, clangens, extruso j, vel a gallr, adj. formatum a göll = gjöll, sonitus; leggja gjöldum galla raums brú sonorum clipeum remunerari.*

GALLOFNIR, *m., aquila, SE. I 490. II 488. 572; gallopnir, id., lect. Cod. Worm. SE. I 490, it. per tmesin, SE. I 292, 2, ubi gallopnis höll, palatium aquilæ, prærupta montium, ubi aquilæ nidificare solent, gallopnis hallar menn, homines monticolæ, gigantes, vide manntelir. Forte, clamorem edens, clangens, a gall, n., clamor (cf. gallr; gella), et opna, aperire, edere.*

GALLR, *adj., sonorus, stridulus, clangens, (gall, n. clamor, a gella, impf. gall; göll, f., sonitus), id. qu. gjallr, epith. clipei (raums brú), SE. I 306, 1.*

GALLSÚRR, *adj., fellis instar acerbus (gall, n., fel, súrr), Nik. 40.*

GÁLMR, *m., gladius, SE. II 476. 559, ubi priore loco kyrr, gálmr, posteriore hyrr, gálmr (Num hinc appellatio ensis apud recentiores poetas, kýrglám?)*

GALTI, *m., aper, id. qu. göltr, Merl. 1, 30. 37. 38.*

GAMALL, *adj., senex, ætate protectus, grandis natu; gamlir menn, senes, grandes natu, F. X 178, 1, 2, et absol. gamlir, Hávam. 136; inn gamli þulr, Vafþr. 9; gamall at leysa Hlakkar veðr, qui longo usu pugnas facere didicit, veteranus, Korm. 12, 2. — 3) qui certum numerum annorum complevit, cum gen., fimtán vetra gamall quindecim annos natus, FR. I 240; quo sensu omittitur, Mg. 1, 1. — 4) vetustus, priscus: gamalt vígi munimentum vetustum, F. VII 84, 2; g. land prisca terra, F. XI 43 (FR. II 496); gamlir geirar, ÓH. 18, 2; af enni gömlu gaungu sínni ex prisco suo curriculo (excedere), Merl. 1, 59. — 5) compar. et superl. vide ellri.*

GAMALMENNI, *n., senex, seniculus (gamall, menni), Ísl. II 8, 1.*

GAMAN, *n., focus, oblectamentum, gaudium: at gamni mér, mihi in delicias, mihi oblectamentó, ut ea re delectarer, Gha. 13; graun hafði orð min at gamni rex verbis meis delectatus est, Eg. 89, 2; hafa reyr at gamni tumulo se oblectare, Y. 20; kveða ljóð at gamni e-m cantu quem delectare, Y. 36 (AR. I 263, 2); hafa brennu at gamni, incendium pro ludibrio habere, cavillari, Nj. 146, 3; maðr er manns gaman homo homini est delectamentum, Hávam. 47; hafa gull for gamni aurum in ludibrio habere Söll. 18. —*

2) voluptas, amor: hafa manns gaman við meyjar, voluptus tenera, FR. III 205; hafa gæð allt ok gaman (konu), toto adfectu ac voluptate mulieris potiri, Hávam. 99. 164, Harbl. 17; hafa gígjar gaman amoribus feminae giganteae frui, Vafþr. 32; unna manni gamans gaudia alicui concedere (i. e. concubitus), Skf. 39; una gamni, amore (concubitu) acquiescere, delectari, Harbl. 29; vilja (o: hafa) gaman manns, amores alicujus cupere, Fjölsm. 44; eggja of gamans ad amores sollicitare, Bk. 1, 32; þrár til þins gamans desideria tuarum deliciarum, Fjölsm. 51. — 3) levamentum, medela, Fjölsm. 37. — 4) in compos., augnagaman.

GAMANDRYKKJA, f., jucunda compotatio, (gaman, drykkja) Sie. 6, 3 (F. VII 216).

GAMANFERD, f., iter animi causa institutum, iter amatorum (gaman, ferð), FR. II 71.

GAMANLEIKR, m., ludus jocularis, joci causa institutus, ludicrum, (gaman, leikr), Eg. 67, 6.

GAMANMÁL, n. plur., sermones jocosos, jucundi, (gaman, mál), FR. II 303, 1. 308, 1.

GAMANRÚNAR, f. plur., sermones jucundi, (gaman, rúnar). Hávam. 122. 132, Bk. 1, 5.

GAMANSAMLIGR, adj., oblectatorius, ad alios oblectandus pertinens, (gamansamr, adj., jocosus): gamansamlig orð, Hugsm. 25, 3. (Sks. 72. 73. 74. 624).

GAMANÞING, n. pl., jucunda colloquia (amantium), F. VII 70, ubi Morkinsk., gamans þinga (gaman, þing).

GAMBAN, in compositis quibusdam, intendit significatum; interpr. contulerunt kamban, Isl. I 47, var. 2, „Grims þess, er blótinn var dauðr fyrir þökkasæld, ok kallaðr kamban“, etsi significatus tot kamban haud in liquido sit, forte sacer, sanctus, divinus. Raskius, in Anvisn. till Isl. p. 290, confert Anglos. gomban, thesaurus.

GAMBANREIÐI, f., ira gravis, immanis, (gamban, reiði), Skf. 33.

GAMBANSUMBL, n., ampla cæna, exquisitum symposium, (gamban, sumbl), Lokagl. 8.

GAMBANTEINN, m., virga sacra, divina, (gamban, teinn), Skf. 32, forte id. qu. tamsvandr, virga domitoria, ib. 26; baculus mirificus, virga magica, Harbl. 19, quæ in eximis muneribus ponitur, ib. 20.

GAMDÍR, m., accipiter, SE. II 488. 571; cf. handir.

GAMLI, m., regulus maritimus, Cod. Worm. SE. I 546, var. 6; hinc gamla sôti, equus reguli maritimi, navis, garðr gamla sôta, clipeus, cujus gætir, custos clipei, præliator, bellator, F. I 88, 2. — 2) accipiter, id. qu. gemlir, gelmir; gamlar, accipitres, juxta ponuntur cum úlfr, bírnir, greystóð, Ghe. 11.

GAMMI, m., domus Finnica, Sie. 6, 3; Nore. Gamme, domus Finnica, rotunda, intus ex asseribus ligneis, extra ex cespitibus constructa, fenestra (ljøre) in summo medioque tecto membranula tecta, Trondh. Selsk. Skr. II 126.

GAMMLEIÐ, f., via cultoris, (gammr, leið), aer: gammleið in accusativo, per homo-

nymiam idem est ac lopt, i. e. Lopt, acc. a lopttr, nomen Lokii, SE. I 290, 2, ubi construe: Þórr lét gammleið skóminu biðja sik geðstrágar göngu, Thor se haud diu passus est ab Lokio instigari ad difficile iter, i. e. facile se passus est exorari, ut iter susciperet.

GAMMR, m., vultur, SE. II 572 (gamr, II 488); g. nâs, vultur cadaveris, corvus vel aquila, ÓT. 18, 4, ubi dat., und hramma nâs gammi, sub ungues aquilæ. In compositis, blágammr, hregammr, sárgammr, valgammr.

GAMMTEITANDI, m., vulturem delectans, (gamur, teita): gunnar g., vulturem pugna (corvum) delectans, præliator, vir, OH. 41, 3, dat. plur. — teitöndum (teitundum, teitandum, F. IV 90, not. 12).

GAMNA (-aða, -at), v. a., delectare, oblectare, (gaman), c. dat., g. greystóði canes oblectare, Ghe. 11, quo loco Raskius conjicit glamma v. gamma pro gamna.

GANÁ (gani, ganda, ganat), v. n., ruere, temere et precipiti cursu: bani hvers víðar gandi um bol bjarkar ignis grassatus est per truncum arboris, SE. II 202, 2; gandi uppi á sundi inter natandum (i. e. mari) emergebat, Fbr. 35, in prosa, skaut upp þjónum (GhM. II 356—8, 354); præ., þóttu ganir galinn, etsi insano amore ruas, præceps feraris, Skáldh. 2, 57; in prosa, hann ganir at honum ok höggir til hans, Jómse. p. 49; hann spurði Mána, hvi hann gandi svá, cur sic rueret, Sturl. 3, 29.

GANDÁLFR, m., nanus, Vsp. 11, SE. I 66, 1. II 470 (II 553 non apparet nisi pars vocis posterior ... álfr).

GANDIS, Korm. 8, 3, gen. sing. a gandr, serpens, per epenthesisin toú i; occurrit et hæc forma Nj. vers. Lat. p. 299, var. 6.

GANDR, m., lupus (SE. non habet hanc vocem, præterquam in compositis jörmungandr et vǫnargandr), a gana (gani, ganda), ruere; Lapp. gaine, lupus; vittu hon ganda lupos incantamenti (fascinatione) domuit, Vsp. 20; in prosa Fbr. (GhM. II 362, víða hefi ek göndum rent i nótt hac nocte multa loca obii lupis vecta). Metaph., ut vargr, de re nozia: hallar gandr, noxa ædificii, ignis, Ha. 286, 4; selju gandr, noxa salicis, ventus, Eg. 60, 3. — β) ut vargr, ezul, proscriptus: reka gandr úr landi alíquem proscriptum ejicere e regno, II. 24. — 2) serpens, vide jörmungandr, i. e. miðgarðsormr; gen. gands, inserto i, pro gands: gands vángr, campus serpentis, aurum, snyrtífreyja gands vángs, femina, Korm. 8, 3; stordr gandr, serpens terræ, serpens circumterraneus (= jörmungandr), pro oceano vel mari, F. X. 76, 2 (Hkr. T. VI ad Ha. 291, 1, et F. XII de vento, tempestate sumitur, quod nunc minus placet). — 3) baculus, vide spágandr.

GANDREIÐ, f., equitatio luporum magica, (gandr, reið, vide renna göndum, sub gandr); it. grassatio, impetus luporum, gandreid skjalda, grassatio, impetus gladiatorum, pro reið skjalda ganda, a gandr skjalda, lupus (noxa) clipeorum, gladius, Ha. 236, 2. Gandreiðr, f., id. qu. gandreid, RS. 5, ubi

constructio esse videtur: gandreidr þrumu landa liðr, þetta gróðrar sumar, hac æstate, frugum pabulique læta, lupi per aerem lapsi advehuntur (Ingolrus enim lupis vectus advenire representatur); a þrumu land, terra tonitruum, aer, unde gandreidr þr. landa, advectus luporum per aera. De lupis vectariis v. Hyndl. 5, SE. I 176, II. hat. 35.

GANDVIK, f., mare album, pars oceanii glacialis; hinc Gandvikr skatar (v. Skotar) reges Gandvikæ, ad mare album habitantes, i. e. reges Jötunheimiæ, SE. I 290, 2. — 2) sensu latiori, oceanus glacialis; hinc Þoku-land Gandvikr, terra nebulosa in oceano glaciali sita, de Islandia, F. XI 43 (AR. II 496). In ind. geogr. F. XII, sub voce Gandvik, Gandvikr land de Norvegia accipitur (spec. de Finnmarkia). Ssensu strictiori Finnmarkia dicitur jacere prope Gandvikam (mare album): Finnmörk, þat er hjá Gandvik, Symb. 12; sensu latiori Gandvika (oceanus glacialis) Norvegiæ ab regione in boream versa terminavit, F. V. 238. F. XII l. c. verba, vðr skulum biða explicantur per vðr meguv vænta, quæ phrases diversi significatus sunt.

GÁNGA (geng, gekk, gengit), v. n., ire, ambulare, procedere; gangat, gengu, gingu, vide suis locis; imper., gakk þú, Nj. 63, FR. II 29, 1, Skf. 1. Incedere, Hávam. 160; procedere, Hávam. 38; discedere, Hávam. 36; pergere, Bk. 1, 26; de nare procedente, gekk skeið und vef breiðum, Hh. 18; circumambulando victum querere, gestr gágangandi circulando victum querens, Söll. 2; gest nð gáganganda hospitem mendicume, Hávam. 134. Pass., hagr mun gángað hilmis dóttur animus ejus commovebitur, FR. II 248, 3 (ÖH. c. 196). Genginn, a) perf. part. act., qui ivit, abilit, discessit, decessit: moldar genginnir, in humum profecti, humati, Söll. 60; et absol. genginn, qui vita decessit, defunctus, mortuus, eptir genginn guma, post defunctum hominem (patrem), Hávam. 72, vide helgenginn, nýgenginn. — b) part. pass., desertus, defectus: allir genginn viribus defectus, Sk. 3, 16; vide drjúggenginn, undgenginn. — 2) cum præpositionibus, a) á: g. á haukjóðs bý, in partes alicujus transire, alicujus fidei se committere, Rekst. 8, it. Óð. 10, id. qu. gánga á hönd e-m; g. á frið, pacem violare, it. bellum inferre, prælium facere, g. á frið Frakka Francos præliis lacessere, F. VI 133; g. á seri juramenta violare, Orkn. 83, 1; pass., á genguz eidar juramenta rupta sunt, Vsp. 24 (varð eigi þyrmt eiðunum, SE. I 136). — b) af: g. af, intr., reliquum esse, superesse, (menn) segja, at tólf fullir vandraupar gengi af ferunt 12 corbes (cibi) plenas reliquas fuisse, Lv. 28; decedere, remitti, vide afgánga; g. af e-m vápnumaðum, ab aliquo (letaliter) vulntrato abscedere, i. e. prosternere, interficere quem, Hg. 20, 1, cf. stiga. — c) at: lykkill gekk at lási, clavis ad seram accomodata, aptata fuit, i. e. fores clavi aperiri potuerunt, Krossk. 15; g. at hvötum e-s ex instigationibus alicujus rationes suas in-

stituere, Sk. 1, 50; g. at snerra in prælium descendere, Mg. 31, 7; at geira þingi, id., Korn. 11, 2; at vängroði, id., Korn. 22, 2; gángað at congrédi in prælio: fylkingar atgenguz, Sturl. 7, 42, 1; atgenguz þá skatnar, Sturl. 7, 42, 4. — d) fram: g. fram progredi ulterius, Hávam. 1; g. drjúgt fram i dul multum proficere in arrogantia, Hávam. 79; g. fram i fylking in aciem procedere, Sturl. 7, 42, 3, i dyn geira in prælium, Nj. 63; absol. F. II 316, 1, jungitur cum vada i fólk, Nj. 158, 4; mori, decedere, v. framgenginn. — e) fyrir: præcedere, de jumentis, Y 5; g. litt fyrir skjöldu parum ante clipeos (signa) procedere, Nj. 146, 2 (quo loco subjectum, skáld, Skaptium intelligo, cf. ÖH. c. 148). — f) gegnum: g. i gegnum orrostur, per acies hostium pervadere, F. VI 419. — g) i: gánga e-m i drauma, svesna, alicui in somnio, per quietem apparere: scima Sjöfn gengr mér i svesna, GS. 13; svekkvir (sökkvir) straums sólar gekk sinum bur i drauma, G. 28 (F. VI 66). — h) með: g. með veri, nubere viro, qs. consortium inire cum viro, Gha. 27, F. II 13, in prosa Sv. 20. — i) of: evadere, elabi, fir gengr um skúp norna, de fato ineluctabili, Krm. 24; superare, mátt ok ríki jarðar varðanda (dei) gengr of allt vit manna omuent superat intellectum humanum, Has. 40. — k) saman: committi, de pugna, odda þing gengu saman, F. XI 138, 5. — l) sundr: dissilire, rumpi, fatiscere, de terra, SE. I 280, 1; de galeis, F. I 173, 3; de pugna, friðr gekk sundr, pax rupta est, pugna commissa est, ÖH. 9; sætt gekk sundr, id., ÖT. 118. — m) i tvö = i sundr, rumpi, disfringi, de remis, Hh. 62, 3. — n) um: usu venire, accidere, þess er um margan gengr guma, quod multis mortalibus usu venit, accidere solet, Hávam. 94, cf. gánga yfir; it., því er gengz um guma, id., Hávam. 28; peragere, transigere, perficere (qs. obire), vide ungenginn. — o) undan: evadere, salvum elabi, Am. 60. — p) út: g. út ok inn með e-m, cum aliquo intrare et exire, i. e. adsiduum alicui herere, a latere alicujus non discedere, Skáldh. 7, 53 (pros. Ljósv. 9). — q) yfir: mikit er þat yfir margan gengr, gravia sunt, quæ multis accidunt fata, Skáldh. 6, 41. — 3) subauditur præpositio: of, gánga grænar brautir, miðjar brautar, réttar brautar, Rm. 1. 2. 14. 23; i, á: gánga oddafund in prælium ire, ÖH. 248 1; ek hefi grjóti of gengit, i. e. of-gengit á grjóti, vel grjót of-gengit, per saxa ambulare, FR. I 248, 2; til gengu þeir sagra túna, Hamh. 3; gánga stefnu við e-n, id. qu. til fundar við e-n, in congressum alicujus venire, adire quem, FR. I 246-7; moldar genginn, Söll. 60. — 4) cum adverbis: evenire, accidere, succedere, gengr sem guð vill evenit quod deo placitum est, Hh. 94, 3; svá gánga þér, sem, ita res tibi cedant, ut, Ghe. 31; at svá hafi gengit cur ita eveniret, Am. 64; þó honum gánga greitt elsi res illi suant prospere, Söll. 8; gánga mun ykkir anderis, vos adversum res cedet, adversa fortuna ute-

mini, *Am.* 14; hregg mækis eggja gekk Sveini meinilla *prælium* Sveini *infelicissime cessit*, *F.* II 314, 1; niart gengr verr en varir multa *opinioe* *pejus* *eveniunt*, *Harv.* 40; *it.* gángaz, þér gengz illa *res tibi male succedit*, *Am.* 53, *sed* 65, ills gengz þér aldri *nunquam* *malum* *abs te decedet*. — β) *cum* *neutr. adj.*, gánga hátt, *alte* *incedere*, *sublinem* *incedere*, *se offerre*; gekk hátt Skota stekkvir, *hostis* *Scotorum* *se aliis excellentiore* *ostendit*, *celebritatem* *nominis adsecutus est*, *Mb.* 9, 2; randa hreggþjóðr gekk læst, *hvar* *lands* *er kom*, *Ód.* 8; sá er hæst gekk manna *hominum* *excellētissimus*, *Rekst.* 2; dýrð gengr hátt, *gloria* (*miraculum*) *eximie* *celebratur*, *Lc.* 28, *vide* *dáðgladdr*; stopalt munuð gánga *varie* (*infelicer*) *vobis* *eveniet* *iter*, *Am.* 14. — 5) *verti interdum potest per „esse”, subjecta tamen significatione propria*, *ut* *fara* 6): g. steinblindr *prorsus cæcum esse* (*propr. ambulare, circumire*), *Ih.* 14, 1; g. hreðdr við e-n *metuere quem*, *Ísl.* 3; ek geng vön beggja, *vers* *ok vilja*, *utroque* *orbata sum*, *et tiro* *et voluptate* (*animi solatio*), *Bk.* 2, 9; ek gengit hefki inn móðurlausi mögr *matre destitutus vitam egi*, *Fm.* 2. — 6) *cum infinitivo*: g. at sofa *dormitum ire*, *Hævam.* 19; gengr vega *procedit dimicatum*, *Vsp.* 50, *Lokagl.* 15; gengu hitta *visum* *iverunt*, *Hamh.* 12; gakk at beiða, at fregna, i postulatun, *rogatum*, *Skf.* 1; gengu at skapa *adgressi sunt fabricare*, *Grm.* 42; g. at hánga *ad suspendium ire*, *Am.* 21; adde *ÓH.* 7, *Ih.* 5, 1, *Nj.* 103, 1, *Ók.* 3, *ÓH.* 225.

GÁNGA, *f.*, *iter*, *SF.* I 200, 2; ek var of genginn göngu *iter suscepam*, *Korm.* 11, 7; kominn af göngu *de via veni*, *Vafþr.* 8; *de cursu siderum*, *Merl.* 1, 59. — β) *plur.*, göngur, *itiones amatoræ*, *Korm.* 5, 4; heilagar göngur *processiones sacræ*, *Gd.* 35. — γ) *lōng gánga*, *longum iter*, *de migratione e vita, morte*, *Bk.* 2, 40. 42. — δ) *compos.*, *vide* *hljaldrgánga*.

GÁNGARI, *m.*, *iter faciens, viator* (*verb. agentis a gánga*), *nomen* *Odinis*, *SE.* I 84 *var.* 19, *sec. Cod. Reg.*

GÁNGAT, *non eo* (*pro geng-at*); gangat ek einn út *non solus exeo*, *Fær.* 257 (*imper. gánga þú pro gakk þú, in prosa*, *Sturl.* 7, 42).

GANGES, *Ganges, amnis Indiæ*, *SE.* I 577, 3.

GÁNGFAGR, *adj.*, *scite, pulcre incedens*, (*gánger, fagr*), *epith. feminæ*, *Eb.* 28, 1, *F.R.* 82, 1, *Kringiln.*; *sic in prosa gángerþúdr*, *Sks.* 291. 435.

GÁNGLATI, *m.*, *servus Helæ* (*præ pigritia tarde incedens, gánga, latr*), *SE.* I 106. — 2) *gigas*, *SE.* I 555, 1.

GÁNGLERI, *m.*, *nomen* *Odinis*, *Grm.* 45 (*SE.* I 84, *var.* 19, *Cod. Upsal.* *SE.* II 265, *Gángerli*, *Cod. Worm.* *Gángerli*), *SE.* II 472 *Gángerli*, II 555 *Gángerli*, *qs. ambulando fessus*. In *SE.* I 34 *nomen fictum Gyltci*, *Seeciæ regis*: „hann nefndist Gángerli ok koninn af rellstigum”; *Gángerli*, *quod habet SE.* II 472 *in* *Odinis nomenclatura* (*Gláp-*

sviðr, *Gángerli* | ok *Gángerli*), *id* *memdum esse videtur pro Góndler*, *nam SE.* II 555 *h. l. habet*, *Glápsviðr*, *Góndler*, ok *Gángerli*.

GÁNGLÖT, *f.*, *ancilla Helæ*, *SE.* I 106 (*propr., fem. adj. gángletr*, *qui ob segnitiam tardius incedit, gánga, latr*).

GÁNGNYSTIR, *m.*, *qui vias speculatur*, (*gánger, nýstir*): *gánger* *nýstir* *geira* *veðrs* *pro nýstir* *geira* *veðrs* *gánga*, *speculator itinerum ad prælia ferentium*, *qui varias pugnandi rationes excogitat*, *vir præliandi peritus*, *it. simpliciter vir*, *RS.* 12, *phrasin*, *quæ adferretur sub voce gaung, n. pl.*

GÁNGR, *m.*, *gressus, incessus*; *motus, cursus; impetus, grassatio* (*gánga*): *harðr g. acer impetus*, *Eg.* 48, 2; *hár g.*, *magnus impetus*, *Mb.* 16, 4 (*F.* VII 60); öldu gánger *impetus undarum, æstus maris*, *F.* XI 304, 1; kólgu gánger, *id.*, *Skáldh.* 4, 18; brins g. *vehementia æstus*, *F.* VII 357 (*VI* 427, 2); *motus*: *raung* *mál* *eru á gánga* *injusta negotia in motu sunt* (*i. e. aguntur, tractantur, agitantur*), *Nj.* 103, 3 (*F.* II 204, 1); *rotatio*, *SE.* I 378, 2. — β) *sonus, sonitus, strepitus*, *SE.* I 544; g. *sverða*, *brodda*, *strepitus ensium, fremitus armorum*, *ÓT.* 124, 1, *Grett.* 42, *skildir höfðu gánga*, *strepuerunt, crepuerunt*, *ÓH.* 12, 1 (*SE.* II 26, 1). — γ) *dat. gánga*, *Nj.* 103, 3, *F.* XI 304, 1, *sed gánga SE.* I 56, *hversu stýrir hann gánga sólar*, *et* *I* 188, *i þessum sæfar-gánga* *lýtr Naglfar*. — δ) *in compositis*: *hergánger*, *lagagánger*, *ofrgánger*, *uppgánger*.

GÁNGR, *m.*, *Gangus, gigas, filius Olvaldi, frater Thjassii et Idii*, *SE.* I 244; *de quolibet gigante*, *SE.* I 549, 1, *it. Grett.* 69, 2, *ubi sic construe*: *bjartir gunnlogi klauf brjóst ok svartu bringu gánga* (*gigantis*).

GÁNGRÁÐR, *m.*, *nomen* *Odinis adscititium*, (*gánger, ráðr*), *Vafþr.* 8, *ubi Gángeráðr* *ek leiti*, *nú* *en* *af göngu* *kominn þyrstr til þinna sala*. *It. SE.* II 472. 555.

GÁNGTAMR, *adj.*, *cursui advelus, currendo velus*, (*gánger, tamr*), *epith. equorum*, *Hm.* 3, *Gho.* 2.

GÁNGVEGR, *m.*, *via, qua transitur*, (*gánger, vegr*), *pertium*; *Korm.* 2, *1 videtur construendum esse*: *mèr sýndiz taura týr bæri af þeima tveim gángvegum* *visa mihi est femina hos duos anseres superasse* (*necasse*); *ita ut gángvegr per homonymiam sumatur pro gás, quod et anserem et voltram* (*F.* XI 52) *significat*.

GANREKR, *m.*, *tempestas, ventus vehemens*, *SE.* II 569; *SE.* II 459. 486; *ganrekr*, *id. cf. elreki* (*qs. vehementer ruens, gana, rekr*).

GAP, *n.*, *hiatus*: *gap ginnunga chasma inane*, *Vsp.* 3. — 2) *mare, sec. lectionem haud dubie pravam*, *SE.* II 479. 562, *nam* *ad SE.* I 574, 1 (*giallr, gnáp, geimi*), *SE.* II 479 *habet „gialldr, gnáp, gap, geimi”*, II 562 „gialldr, gna., gap, geimi”, *quibus locis* *tò gap accipi posset ut prava repetitio antecedentis vocis gnáp, nisi scriptor cogitaverit gapegeimi, mare eastum, ut Cod. Worm. h. l. habet „giallr, gnápgeimi”*.

GAPA (*gapi, gapta, gapat*), *v. n.*, *hiante ore intueri, torro et minaci cultu intueri*:

gapir hann (Íngólfr) á sjöt manna, RS. 5; *it. cum stupore spectare: gapi þú grindum frá cum stupore mentis faciem a foribus (domus tuæ) avertas, Skf. 28; utroque sensu accedit ad Dan. gabe, Germ. gassen.*

GAPRIPUR, f. pl., oris diductio, qualis stupor intuentium, *id. qu. var. lect. gaprifur (gapa, rifa), Nj. 34.*

GAPÐROSNIR, m., homo stultus, dissolutus, præceps, temerarius, SE. II 496, var. lect. — 2) nomen Odinis, SE. II 472. 555.

GARA, pro gáir-a, non curas, 2. s. præ. ind. act. e. gá, cum neg. a, Sk. 1, 29.

GARADR, vide sólgaraðr, (a gári, virga, linea, Norr. Gaarc, Vet. Dan. garæ, Harpestr., itaque garaðr, virgatus, lineatus).

GARGAN, n., serpens, SE. II 487.

GARMR, m., Garmus, canis, ostio antri Gnipensis præjacens, Vsp. 40 (SE. I 190), canum præstantissimus, Grm. 43 (SE. I 132, 2). Garmar, canes custodes, Fjölsm. 14. In appell. navis: bórða garmr, canis tabularum, navis, Skálðh. 3, 53; in appell. gladii: g. slíðra, canis vaginarum, ensis, Merl. 1, 35, ubi „grenja gránir garmar slíðra”; in appell. ignis: glóða garmr, canis prunarum, ignis, incendium, Y. 17; in his exemplis genitivus prædicati locum obtinet, in sequu. genitivus objecti. — β) de re, quæ aliis nocet: mána garmr, perditur lunæ, lupus Managarmus, SE. I 58; g. bliksólar, canis clipei, gladius, SE. I 488, 3; fyris g., canis abietum, ventus, Mg. 20, 2; g. fyriskóga, ignis, Sic. 20, 4; elris g., canis alni, ignis, Ha. 114, 1. 286, 5. Vide composita: hrótgarmr, limgarmr.

GARPR, m., vir fortis, heroicæ indolis, SE. I 530; plur., garpar, viri, SE. I 558, 2; blámanna garpar, athletæ Maurorum, Saracenorum, Orkn. 82, 1. — 2) terres (conf. Lex. Njal. sub voce búrgr), vide sýrgarpr.

GARR, m., gladius, SE. I, 567, 5 (SE. II 477 pro gárr habet gramr; II 620 gaar), cf. gora. — 2) vide svipgárr

GARTI, m., insula: stórt fellr gyrdill Garta, vehementer ruit vinculum Gartii (insulæ), i. e. mare, Ed. Lócasina (AnO. 1846, p. 366). Est insula Norvegiæ, hodie Garten in provincia Fosen, ab regione Örlândia in occidentem versa (Pontopp. Geogr. Norr. 91, AnO. l. c.).

GARUNGR, m., scurra, morio, FR. II 278, 3, vel in genere homuncio, ut Sturl. 3, 26, a gár, ludibrium, contumelia (leggja þar á ofan gár ok gis, Sturl. 1, 14).

GARÐR, m., agger, α) murus, sepes, domum vel arcem vel palatium ambiens, Am. 39, Fjölsm. 12; ek hefki gjörvan garð, extruxi, ædificavi murum, Fjölsm. 13; de munimento Danavirki, ÖT. 26, 4; etiam in plur., garðar of sali murus v. septa circa aulas (palatia), Fjölsm. 1, 4; kirkjugarðar cameræ, Gd. 42. — β) spatium inter murum v. aggerem et ædes, area domus: ríða í garð in aream (palatii) equitare, Gha. 37; etiam in plur., miðra garða, in mediis areis, in medio vestibulo, atrio subdiali, Hamh. 9. — γ) agger, pratum stercoratum villamque

ambiens: in sing., = túngarðr, Vigagl. 7; in plur., leggja garða, aggeres construere, extruere, Rm. 12. — δ) ipsum pratum stercoratum, villam ambiens, *id. qu. tún: hleypa or garði ex area domus equo admisso æveli, Nj. 54; pratum circumseptum: teðja garða prata (vel hortos) stercorare, Am. 59. — 2) villa, prædium; it. domus, ædes, Rm. 10, Hamh. 23; konúgs garðr domicilium regium, H. hal. 2; Serkja garðr, collect., domus Saracenorum, F. VI 385, 2; Gunnlaðar garðr, ædes Gunnlaðæ, Hávam. 13; nú er á enda öll þín vist | út af þessum garði, Skálðh. 7, 9. — β) in plur., heimis garðar hospita domicilia, Hávam. 6; Gýmis garðar, Skf. 6. 14. 22; Ása garðar, Hamh. 4. 9; jötna garðar, Hávam. 109, SE. I 284. 288, 1; vide et Grjótnagarðr, Geirrúðargarðar, Brunnakrs garðar. — γ) Garðar, plur., regnum Russicum Ód. 3, Rekst. 2, F. I 101 (AR. I 278); it. Constantinopolis, *id. qu. Mikligarðr: vörðr Grikkja ok Garða, custos Græcorum et Constantinopoleos, Christus, SE. I 450, 2. — 3) translate: gera garð um hlestreðr, præstruere, obstruere, circumligare equi genitalia (ad coitum prohibendum), F. VI 194. — β) de pectine: raðar garðr, agger seriei, agger dentatus, pecten, SE. II 500, 3 (ut vallus pectinis, Ovid. Amor. 1, 14, 15). — γ) series læniarum auro distinctarum, *id. qu. hlað: garða gerðr, femina, GS. 31. — 4) in variis appellationibus, α) pectoris: garðr hjarta, anda, lifrar, sepimentum cordis, spiritus, jecinoris, i. e. pectus, SE. I 540; minnis g. pectus, Gðþ. 3; similis appellatio cordis est Hös. 13, 8, ubi***

בגור בן, pectus eorum. — β) maris: grundar garðr, sepimentum terræ, oceanus terras ambiens, mare, RS. 1. — γ) clipei: g. barða, agger navis, clipeus, SE. I 426, 2; — glamma sóta (navis), *id.*, gætir. gl. s. garðs, custos clipei, puginator, ÖT. 13, 2; — þundar grindar jaðra, series consertorum clipeorum, testudo, SE. I 672, 1; — randa (circularum), clipeus, regn ens harða randa garðs, imber duri clipei, jaculatio, pugna, Öll. 218, 2; garðr skips, agger navis clipeus, SE. I 420. 426; garðr Óðins, orustu, sekununga, agger Odinis, prælii, regularum maritimorum, clipeus, SE. II 438; oddriðar g., agger pugnæ, clipeus, grand oddhr. garðs, noxa clipei, gladius, G. 47; g. hildar, *id.*, HIR. 34; hildar garða hrið, procella clipeorum, pugna, F. V 228, 4; hildar garða svipnýjandi, urgens pugnam, præliator, Sturl. 7, 30, 4; Göndlar garða runnar, pugnatore, viri, Íslð. 30; geitis garðr, agger reguli maritimi, clipeus, SE. I 284, 1. — δ) pugnæ, quo nezu garðr procellam significat (ut bákr): geira garðr, procella hastarum, pugna, at stöðva geira garða, procellas hastarum sistere, pugnas (pugnantes) dirimere, de femina pacis amante, Korm. 20, 1; styrjar garðr procella pugnæ, rauf styrjar garð pugna deferbuit, cessavit, finis pugnandi factus est, F. VII 237, 1; geira garðs hlórríði, deus pugnæ, bellator, ÖT. 16, 2;

garðr Svöltnis, *procella Odinis, pugna*, sækilivar Sv. garðs, *urgentes pugnam, pugnatores, viri*, Ísl. I 163, 2, vel Svöltnis garðr h. l. *clipeus, sec. 4, γ*; vala garðr, *procella piratæ, pugna*, vala-garðr virvils ástrandar vala *pugna navalis*, ÓT. 96, 1. — 5) in compositis: ásgarðr, eygarðr, fjallgarðr, fjandgarðr, fleygarðr, fargarðr, frændgarðr, hergarðr, hlymgarðr, hlýrgarðr, hranngarðr, (hrotgarðr), landgarðr, ljós-garðr, meingarðr, miðgarðr, randgarðr, ranggarðr, salgarðr, skergarðr, tanngarðr, vestrgarðr, víggarðr, þvergarðr.

GARDROFA, f., *nomen equæ (qs. aggerem perrumpens, garðr, -rofa a rjúfa)*, SE. I 118, 2.

GARÐRÖGNIR, m., *deus tempestatis, procellæ, (garðr, rögnir): g. geirrásar, deus pugnæ, præliator*, ÓT. 26, 3, a garðr geirrásar, *procella volantis hastæ, prælium*.

GARÐRÖKNIR, id. qu. garðrögnir (k pro g), F. I 123, 3.

GARÐVITI, m., *ignis sepimenti, (garðr, viti)*, grundar garðviti, *ignis sepiæ terrestri (maris)*, aurum: stökkvi, gr. garðvita vir, Ílit. 13.

GÁS, f., *anser, plur. gæss*, (Dan. Gaas, pl. Gjæs): gullu við gæss í túni anseres in area adclamarunt, Gk. 1, 15, Bk. 2, 27; gen. plur. gása, Korm. 22, 1. Vide composita: brandgás, heimgás, hroðgás, nösgás.

GASSI, m., *vir stultus et imprudens*, SE. I 532, Band (ed. Hafn. 1850) str. 1; de lemmure, Skáldh. 4, 22 (propr. anser mas, Dan. Gasse, unde de homine procace et garrulo, Haukdælagassi, GS.).

GASTROPNIR, m., *nomen aggeris v. domus*, Fjölsn. 13.

GÁT, n., *cibus, alimentum (geta): una gáti, cibo frui, corpus curare*, Sturl. 5, 11, 1, ubi pro una leg. unir; láta gyldis kyn una gáti, *lupos cibare, lupis escam dare, stragem edere*, SE. I 616, 1.

GATA, f., *via, iter, semita: fella (o: ferla) götu víam insistere*, Söll. 54; gátga glæddar götur, *incedere per vias prunis candentibus sparsas*, Söll. 31; varða götu insidere víam, Söll. 1; koma af götu ex via (itinere) advenire, Söll. 2; eiga götur til guðs, *habere itinera ad deum, de rhedis, quibus martyres vehuntur*, Söll. 74; fara götu illa, *viam male insistere, incedere viz posse, de cæco*, Ílh. 14, 2, de recta ratione: læra e-n götu sinnar trú monstrare alicui víam religionis, Plac. 8 (kennandi þeim rétta götu, sem þau rata þurftu til eyllifrar dýrðar, Post. 158). Dreyra gata, *via, semita sanguinis, via sanguinea, cruore plena, de campo prælii, mót dreyra gatna, congressus in loco prælii, pugna*, Korm. 11, 9; gata heinar, *semita cotis, gladius*, SE. II 162; gata eggjar birkis, *semita gladii, restigia gladii, vulnera*, SE. I 371, 1; sic et leygs gata, *via ensis, vulnus, ginnviti leygs götu, ignis vulncri, gladius, ejus grap, pugna*, SE. I 408, 2. Vide composita: leynigata, lýrgata.

GÁTT, f., *janua, ostium, pl. gáttir: gáttir allar, tota ostia, totus introitus domus, Há-*

vam. 1; höll skipaz þraunet at gátt, aula dense stipatur (conticis frequentatur) ad ostium usque, ad introitum usque aulæ, SE. I 706, 2; hinc pro ipsa domo, æde: Gauts gátt, ostium Odinis, ædes Odinis, Valhalla: gunnsvels lund: mundið þá Gauts gáttar, ef ek fellag þar, si eo loco periissem, præliator (o: ego) in Valhallam venturus non esset, Korm. 26, 1. In prosa, Hist. eccl. Isl. I 496, distinguuntur in foribus domus, þre-skjöldr limen inferius, ofdyri limen superius et gáttartre, arrectarii, i. e. postes (qs. ligna ostii); itidem Gfl. 345, cf. Post. 229. Jömsv. p. 12: hann geingr fyrst innar frá sæti konungs, þá utar frá kóngi til gáttar; Eb. 60: þat er innan gátta var, intra tectum. — 2) foris, quæ janua v. ostium clauditur, tabula: gátt Óðins orrostu, sækununga, tabula Odinis, prælii, regulorum maritimorum, clipeus, SE. II 428; Hæðins gátt, tabula Hæðinis, clipeus, herðandi H. gáttar, pugnator, vir, Nj 24, 1; cf. hurð, þili. — 3) id. qu. Norv. Gad, velusta abies, vel truncus velustæ abietis; in circumscript. seminarum: gátt glymránar, abies streperi maris, femina, Korm. 11, 9; bauga gátt, abies annulorum, id., Skáldh. 1, 27; in compositis: ringátt, snyrtigátt.

GÁTUD, non potuerunt, pro gátu-ad, 3. pl. impf. ind. v. geta, cum neg., Korm. 24, 1.

GAUKR, m., *cuculus, coccyx*, SE. II 488 572, Eg. 67, 1; g. Gauts bragða, *cuculus præliorum, corvus*, Ísl. 161; g. hreva, cada-verum, id., Ísl. I 162, 1; g. munins tuggu, *cuculus cadaveris, corvus, huggandi munins tuggu gauks, præliator, vir*, Fsk., 25, 3: ok hjörkraðfir höfðu | huggendr munins tuggu | gauks um gjálfrumleikna | grunnu sand í munni, i. e. ok hjörkraðfir huggendr munins tuggu gauks höfðu sand í munni um gjálfrumleikna grunnu. Vide composita, hrossagaukr, salgaukr.

GAUKÞJÖRR, m., *avis, species quædam cuculi*, SE. II 488. 572.

GAUMR, m., *animus adtentus, adtentio animi (Masog., gaumjan augam videre oculis, Joh. 12, 40); gefa gaum at e-u, rem curare, pensi habere*, Hugsm. 25, 5. 34, 8 (ut F. V 86. 95; gefa e-u gaum, omisso at, ÓH. c. 243. 248).

GAUNG, n. pl., *aditus, (gátga): kunna gaung at Gunni, aditus Bellonæ nosse, Bellonæ intimum esse familiarem, vel pugnandi rationem callere (vias præliorum, Tac. Ann. 2, 5, 2), locutio Haraldo Severo inprimis probata, F. VI 387, 2.*

GAUNGULL, adj., *qui sæpe it, (gátga), vide nauðgaungull; neutr. occurrit Ljósv. 12: gaungult verðr þér um þingit.*

GAUPA, f., *lynx (Norv. goupe): gaupa ver, mare lynceis, terra*, SE. I 292, 4. Vide gaupi. (Lex. Dan. Soc. Scient.; Ruevegoupe, Söndur. Beskr. II 212).

GAUPELDI, m., *ignis manus (gaupn, eldr), aurum: gaupelz (i. e. gaupells) þráðr, flum aureum, id. qu. gullseimr, þrúðr gaupells þráða, dea filorum aueorum, femina*, Korm. 20, 1.

GAUPI, *m.*, *regulus maritimus*, SE. I 547, 1. II 468, 2. 552, 2.

GAUPI, *m.*, *lynx* (gaupa), Merl. 2, 61, glíkt man gaupa grams jóð vera proles regia similis erit lynxi.

GAUPN, *f.*, *cava manus*, SE. II 490; horfa sér í gaupnir cavas manus (volas manuum) inspicere, Gretl. 65, 2 (dolore tacitum); lita í gaupnir sér, de precante, Sturl. 7, 57 pros.; ilja gaupnir, vola pedum, plantæ pedum, SE. I 292, 2. Egils gaupna hlaup-sildir, currens holec Egilis manuum (manibus Egilis emissæ), sagitta, HS. 18, 2. In pros. gaupnir silfrs, moldar, tantum argenti, terræ, quantum cava manu includi potest, FR. II 176. 513.

GAUPNA, *v. a.*, *cava manu colligere*, includere (gaupn): gaupnandi saman skepna, res creatas manu includens, deus, Lil. 28. Vide geypna.

GAUREKR, *m.*, *regulus maritimus*, lect. Cod. Reg. et Worm. SE. I 548 var. 10, pro quo Raskius recte substituit gautrekr (Gautrekr h. l. habet SE. II 614; Gæver, II 469; Gauer, II 552).

GAURR, *m.*, *homo imprudens, stultus*, SE. I 532; plerumque de homuncione, rappa, nequam usurpatur: slægr gaurr, callidus homuncio, de ludione, Seerr. 85, 2; gaurr setti við mér sjónir ok glótti, Fbr. 35 (GhM. II 358); gaurr var grands gjarn, Selk. 1; dat. s. gauri, Korm. 26, 2, Hld. 12, 5, Sturl. 8, 2, 1; dat. pl. gaurum, Sturl. 7, 41. De viro magnæ proceritatis, longurione, pros. FR. III 6, qui significatus nunc fere obtinet.

GAUTA (-aða, -at), *v. n.*, *sermocinari*, nugari (propri., aliquid leviter sermone tangere, incertum sermonem jactare), vox hodieque apud incolas toparchiæ Mulsensis usitata: er þú gautar of giltu quando nugaris de porca, FR. I 485, 4; ek em at gauta um rjóða reiðisif ullaar at Svölvis fulli, tempus consumo, dum de ista rubicunda lanifica nugor carmine, Korm. 8, 2. Hinc subst. gautun nugatoria jactatio, Ljósv. 53; illsku gautan, malitiosa sermocinatio, calumniatio, Gðþ. 16.

GAUTAR, *m. pl.*, Gothi, incolæ Gothiæ in Stecia, ÓT. 28, 1; annskoti Gauta, hostis Gothorum, de rege Norvegico, H. 17, 2. — 2) *populus Gothicus*: Gauta týr, auxiliator, numen auxiliare Gothorum, Ódin, Hlg. 33, 1; Gauta spjalli, id., Sonart. 20.

GAUTI, *m.*, *regulus maritimus*, SE. I 546. II 469. 552; gauta hífni, vestis reguli maritimi (piratæ), lorica, víðir gauta hafnar, salix lorica, gladius, runnr gauta hafnar víðis, puginator, vir, Gþ. 13. — 2) *nomen Odinis* (id. qu. gautr), Ed. Lóvasína; Gauta setr, sedes Odinis, Asgardus, víkingar Gauta setrs, defensores Asgardis, Thor et Asæ comites, SE. I 294, 4; Gauta gildi, potus (cerevisia) Odinis, poesis, carmen, Korm. 21, 2. Cf. Goti, SE. I 530.

GAUTR, *m.*, *nomen Odinis* (puto, sermones serens, sermocinator, a gauta), Grm. 53, SE. I 86 (Ha. 194, SE. I 530); senda Gauti sverðbautinn her, F. I 25, 1; væpnbautinn herr, eignaðr Gauti, Ód. 7. Gauts bragð,

ars Odinis, pugna, gaukr Gauts bragða, cuculus præliorum, cortus, Isl. I 161; galdr Gauts, sonitus Odinis, pugna, Freyr G. galdrs, præliator, Korm. 11, 9; regn Gauts, pluvia Odinis, jaculatio, tela, regn drepr Gauts í gūgunum... Hálfis þerki, Fsk., 123, 3; Gauts himinn, cælum Odinis, scutum. Ha. 233; Gauts þekja, tectum Odinis, Valhalla, sunna Gauts þekju, sol Valhallæ, gladins (SE. I 206—208), sannvitendr Gauts þekju sunnu, periti gladiatorum, pugnatore, Eb. 22; Gauts gátt, ostium (domus) Odinis, Valhalla, Korm. 26, 1; Gauts sigðr, secula Odinis, gladius, SE. I 488, 1; Gauts tafn, victima Odini sacra, Isl. I 307; Gauts gjálfr, mare Odinis, poesis, carmen, Orkn. 79, 5. — β) in appell. Thoris, herþrunu Gautr, Odin tonitruus bellici, deus bellitonans, Thor, SE. I 290, 1. — γ) homonymice, id. qu. nomen propr. Gizurr, Sturl. 10, 10, ut Óðinn in ead. strophæ. — δ) vide composita: aldagautr, fjallgautr, hergautr, siggautr, valgautr. — 2) in appell. virorum, α) sing. Gautr gunnbliks, deus gladii, puglator, GS. 5 (NgD. 170), et in compositis, hergautr, hjálmungautr. — β) plur., gautar foldar lumra (serpentum) leiðar, dii auri, viri, Lb. 51. — adde Haas. 13, Selk. 12, Gþ. 13, — geirróta gnýþings præliatore, Eg. 56, 2; hellis gautar dii antricolæ, gigantes, glóruðd hellis gauta aurum, ejus bella femina, Orkn. 79, 1; hlátr hellis g. aurum, ejus deilir vir, Ag. — γ) absolute: grjótt fló ört á móða Gauta lapides vehementer in fessos viros incolarunt, F. VI 409, 1, ubi de copiis Anglorum sermo est; spjót drifu grönn (grán) á Gauta, Sturl. 6, 15, 1; Gauta spjalli, amicus familiaris virorum (civium), rex, F. VI 172, 1, ubi Hh. 17, 1 habet gumna spjalli. — δ) vide composita: dalgautr, gegnigautr, gætigautr, málmgautr, seimgautr, sverðgautr.

GAUTR, in appell. gladii, hrævagautr, referendum videtur ad götva, fodere, perfodere.

GAUTREKR, *m.*, *regulus maritimus*, SE. II 614. 548, 3. Svanr Gautreks, cygnus Gautreki, natis, braut G. svana, via natium, mare, glóð G. svana brautar, aurum, SE. I 350, 1, ubi Gefnar mey, drifin glóðum Gautreks svana brautar, cimelium, auro perfusum, de gladio inaurato; nisi construi placeat Gefnar mey Gautreks, cimelium, res pretiosa Gautreki, de gladio. De hoc Gautreko hæc habet clavis metrica HR. 28: Gættu, at Gautrekr þótti | göðr illr kyni þjóðar; saddr varð svannr, en reiddist, | seint, skjótt konúgr, þróttar. Frá ek, allvald þann æðstan, | opt, sjaldan styr valda; | vörðr gekk fróns, né fierðist, | fram, aptr, í böð ramri. Morð óx, mildingr sparði, | mjök, lítt digulþökla; | lét ósa ruf ræsir | rétt bjúg á her stjuga. | Fíra sættir rak flótta | fúss traudr vita laudar; | þollr var geirs, en gulli | göðr, illr kyni þjóðar.

GAUTSKR, *adj.*, Gothicus, ex Gothia Stecia provincia: gautskr maðr, Ha. 267, 2; it. gauzkr: g. skjöldr, F. VI 86, 2 (Mg. 34, 5). — 2) gente Gothica oriundus, de

regge ex familia Yngvía: gauzkr konúgr, Y. 51.

GAVÆR, m., *regulus maritimus*, SE. II 469 (gauer, II 552), pro gaurekr.

GAVI, m., vide supra gaf.

GÁDI, m., *homuncio*, SE. II 496; göðleidr g. *homuncio diis inuisus*, Korm. 19, 2.

GE, n., *tempestas, ventus*, SE. II 486. II 569 (lacuna est h. l.); forte proprie sit id. qu. Norv. gið, nix auctumni recens, et inde derivandum sit mensis góí (SE. I 510); nam Norv. gið significat 1) nivem auctumnalem recentem; 2) novilunium, quod proxime sequitur novilunium anni incipientis; unde Norv. giðliere. *maximi æstus marini, incidentes mense Martio (nobis göistraumar), et giðmaaned, mensis Martius, qui ex parte majori respondet nostro góí. Mensis góí etiam scribitur gie (i. e. ge). Isl. I 154. not. 3. Hinc derivandum gæheimr. qu. v.*

GÆRRÚDR, Eb. 40, 4, vide gæibrúdr.

GEDDA, f., *lupus piscis*, SE. I 580, 1, FR. I 489.

GEFA (gef, gaf, gefit), v. a., dare, Hyndl. 2, 3, Skf. 8, 21, cum dat. pers., acc. rei; additur et infin., gaf hann Sigmundi sverð at þiggja ensem muneri dedit, Hyndl. 2; sá er gaf gumnum armgöðr in homines liberalis, G. 42, et absol., sá er gaf skáldum in poetas liberalis, Hg. 10. Part. act. gefandi, plur. gefendr, dantes, datores, hospitio advenam exipientes, Hávam. 2, vide auðgefandi, endrgefendr, láðgefandi, viðrgefendr. — β) gefa eldi, igni tradere, comburere: eldi gaf hon þá alla ea illos omnes viros in ædibus concremavit, Ghe. 44; gefa rúnn eldi, domos ignibus tradere, incendio absumere, Mg. 32, 4; öld gefn helju cohors morte (neci) datu, Hh. 74. — γ) id. qu. veita, præbere, et. inferre, adferre, adficere quem aliqua re: g. hjálp aumum ferðum opem ferre miseris, G. 35; gefa e-m herþrúngit kveld tristem vesperam alicui conciliare, Ha. 130, al. (F. IX 374, var.) g. e-m slag, cladem inferre, clade adficere, ut in prosa ibid. 452. 530; gefa sár stórum grátibus vulneribus adficere quem, Nj. 78, 3; g. e-m sumbl computationem præbere cui, Hymk. 2. — δ) nuptum dare (pros. Isl. I 110): gefn mæ, Hávam. 81, Vsp. 24 (Korm. 17, 1); láta gefaz, sinere se nuptum dari, connubium non detrectare, Bk. 2, 35; gefinn Óðni. sjálfrsjálfum mæ, adductus Odini, egomet mihi ipsi, Hávam. 141; g. upp (ey), insulam in potestatem alicujus dedere, Ha. 320, 1. — ε) pass., α) þeim gafz rausn ok ríki, illis tributa, concessa est liberalitas et potentia, i. e. et magnificentiam et potentiam ostenderunt, magnifici et potentes fuerunt, Jd. 9; þrályndi gafz þrændum, Thrandos pertinacia incessit, pertinaces fuerunt, obstinate restiterunt, F. I 233, ÓT. 57, 2 sec. membr. E. þat gefz allsheri at vndri, id universæ genti mirandum evenit, miraculo est, Ad. 18. — β) cum adverb., cedere bene vel male: girndar ráð gefaz illa connubia, sola cupiditate contracta, male cedunt, infelicem exitum habent, Skáldh. 1, 44; svá hœnum gafz ita illi cessit, Söll. 20; svá mun

gefaz ita eventus probabitur, Söll. 31; mæ, er gefit, fortuna utor, fortunam mihi adspirantem habeo: erat þær at öllu gefit non omni ex parte secunda uteris fortuna, Hund. 2, 19. — γ) it. act. pro pass., ef henni gæfi göðra ráð si ei bonorum consilia contingerent, pro gæfz, Bk. 2, 57; þá man reyna ok raun gefa, tum experientia et eventus docebit, FR. II 57, 3. Sic pros., F. VII 163, þá gaf mæ sýn þá tum mihi id oblatum visum est, pro gafz mæ sýn sá.

GEFINN, part. pass. v. gefa, saginatus, inde subst. úrgefn.

GÆFA, f., *fortuna, (gefa): gæfufullr, fortunatus*, Gd. 52; gæfubati, m., quod fortunam meliorem reddidit, gæfubati aldar, terra (quod conditionem hominum meliorem reddat), Ed. Lövasina. Vide ógrfa.

GEFJA, f., *hasta*, SE. I 570. II 561. 621 (II 477 gæfja). Celt. gwayw (NgD. 87). Glævia, quod occurrit Sks. 373, est Angl. Glave, gladius, it. harpe.

GEFJON, f., *dea Asis, Lokagl.* 20. 21 (SE. I 556; Gefjun, SE. I 114. 208. 336); þess sver ek við Gefjon, ok við göðin önnur, Volsap. 7. De eadem sermo esse videtur SE. I 30–32, Y. 5. — 2) nomen sagæ Norvegiæ Dropl. c. ult. — 3) in compos., vide úrgefn.

GEFN, f., *cognomen Freyæ (qs. datrix, a gefa)*, SE. I 114. 350. 557, 1; dat. Gefni, Eb. 19, 13. Gefnar mæ, filia Freyæ, Hnossa, i. e. res pretiosa, de gladio pretioso, muneri dato, SE. I 350, 1. Valgrindar Gefn, dea scuti, Bellona, valgrindar Gefnar veðr, tempestas Bellonæ, pugna, valgrindar Gefnar veðrheyjandi pugnator, Hg. 31, 1; hjaldrskýja Gefn, dea scutorum, Bellona, it. pugna, hjaldrskýja Gefnar sífja, crimen imbellitatis, ignaviæ, Eb. 19, 4. — β) in appell. seminarum: linnvengis gefn, dea auri, semina, GS. 2; g. sörra (torquum), id., Korm. 19, 3; g. toddu datrix munerum, nympa munifica, Hild. 14, 3; g. vala slóðar (manus), semina, F. IV 196; öldrukkju gefn, dea cerevisiæ, semina, Eb. 19, 13, ubi dat. gefni, talisque ordo: hoppfúgr ekkja skal ei skopa at því af (malo of v. at) öldrukkju Gefni. at, pulcre saltans mulier id non ridebit coram nympa symposii (feminâ), quod, etc. In parenthesis sunt: ek veit, at hrafn gut hræva beitu. — γ) absolute, de semina, GS. 14, Korm. 11, 7; et in plur., Gefnar (in vocativo), Vigagl. 27, 4. — δ) vide composita: árgefn, eldgefn, hoddgefn, hörgefn, lingefn, mengefn, oddgefn, vesgefn, vingefn, úrgefn. — ε) gefn, cognomen semina, Isl. II 322.

GÆFR, adj., *salutem asserens, salutifer, (gæfa): gæf reynduz þau þjófi | þín heit*, i. e. þau heit þín reynduz þjófi gæf ea promissa tua latroni salutifera exstiterunt, Ha. 24. Vide úgrfr.

GÆFT, neutr. adj. gæfr, qui datur, vel qui dari potest, oportet: kváða lauki lítit gæft til auka (at auka, F. VI 295), ajunt, parum (lataminis) dari oportere alio ad incrementum, Hh. 55, proverb., eodem fere sensu atque „facile est volentem instigare“, allium enim vel minimo crescit. Alias gæft

etiam significat id, quod placet, ita ut etiam verti possit: allium parvo contentum est, ut crescat. Sic Bárðar s. Snæfellsáss, c. 7: ekki kváð Gestr sér vera mikit til hans gæft eum sibi non magnopere placere; F. V 175. not. 3: mér mun lítilgæft vera um vinfengi ykkat, parum mihi placet familiaritas, quæ vos intercedit; et in superl., F II 261, þat er mér ok gæfast, hoc quoque mihi maxime placet, adridet.

GÆFULEYSI, n., infortunium, *Grett. 54, 1.*

GÆGJAZ (-iz, -ðiz, -gægzt), v. dep. n., *furtim prospectare, curiosis oculis inspicere (gá, cf. gegr), Lil. 60.*

GEKN, adj., cordatus (i. e. prudens, fortis), strenuus, gnævus, qui operam navat: g. fadrir Magna, de Thore, *SE. II 156, 1*; g. hjörrels frömudr fortis bellator, *Ha. 114, 3*; g. Gunnar fortis ille G., *SE. I 426, 2*; g. gramr rex cordatus, *SE. I 404, 1*; g. döglingr, *Sie. 20, 5*; g. konúng, *Sk. 1, 8*; acc., gegnan gram, *II. 65, 5, Ha. 59*; plur., gegnir fyrðar, *Ha. 311*; gegn eru, *OH. 108*, forte legendum gegner'ro, ut cohæreant gegnir Hjältlendingar; bonus, benignus, de Spir. Sancto: gegn hirtir sjúks lugar benignus repressor ægritudinis, *Hv. 8*. In prosa: junguntur gegn ok vitr, *F. V 194*; gegn ok úskapþáðr, moderati, placidi animi, *Sturl. 8, 2*; gegn ok góðsiðaðr, *Grett. 17*; sannorðr ok gegn verar et promptus in respondendo, *Band. (ed. Haasn. 1850) p. 28. Lex. B. Hald. vertit, cordatus, convenientes; hodie fere est, facilis, comis. Radix est Stœc. gin (præudente g, ge), quod et rectum, directum, et facilem significat, v. c. den wägen er gin hæc via est brevissima (cf. gagnveg, et stefna hit gegnsta breivissimo itinere contendere, Korm.), et han ær ikke så gin, aditu difficilis, morosus est. In compositis: bráðgegn, byrgegn, fjölgegn, fríðgegn, hvárgegn, hyggejugegn, líðgegn, ráðgegn, úgegn.*

GEKN, adv., contra, vicissim (Germ. gegen, v. gen, gin): hétu honum gulli gegn aurum ei contra sponponderunt, *Söll. 21. Cf. gögn.*

GEKNA (-i, -da, -gegn), v. a., obviam ire, contra ire, occurrere, it. resistere, contra pugnare (gegn, adv. et præp., contra): svá at ellifu einum gegndi ita ut undecim contra unum pugnarent, *FR. II 54, 2*; synon. est verbi mæta occurrere, *Sk. 540*: skal höfuð þitt (de serpente sermo est) gegna manna fótum ok mæta þeirra ástígum. — β) hvi gegnir þat, quo illud adinet? *Sk. 1, 38*; ek veit, hvi gegnir nú, scio, quo hæc res spectet, *Bk. 2, 25*; prodesse: þik, er gjörzt kannst líta, hvat er mér gegnir, *Lb. 50*; þat skaltu gjöra, er þér gegnir vel, quod te facere convenit, *Ilugsm. 27, 5.*

GEKNIGAUTR, m., deus curator, custos, (gegna, curare, gautr): gegnigautar geirfítjar, custodes clipei, præliatores, *Korm. 16, 5.*

GEKNIM, adv., et præp., per, trans (gegn, id. qu. gegnum); præp. cum acc.: hrytr hagl boga | hlífar gegnim sagittæ clipeos transvolant, *Merl. 1, 34. Sic variat millum et millim, maximus et maxumus.*

GEKNINN, adj., qui operam dat alicui rei (gegna, curare), vide hjaldrgegninn, ráðgegninn.

GEKNIR, m., qui operam dat, curat, obit, administrat (gegna), vide byrgegnir, hjaldrgegnir.

GEKNUM, adv., et præp., per, trans, (gegn, um), præp. cum acc.: rögskjá rygjar regni hélt haustnótt gegnum, prælium per totam noctem autumnalem duravit, *Mg. 34, 1* = Dan. Natten igjennem; Högna veðr í gegnum durante prælio, *F. VI 84, 1. Sic F. XI 27*, þeir berjaz allan dag í gegnum. Þræta allt í gegnum de omnibus rebus disceptare, *II. 73, 4. Cf. gegnim, gjögnum, gægnum.*

GEGR, m., obliquitas, pravitas, fraus, (gagr, pravus, obliquus): g. í augum línis oculis adspicere, *Nj. 34*; cogn. gægjur, f. pl. a gá.

GEÐA, f., femina morosa, austera, difficilis, vel curta, torta, deformis, (gagr, cf. megða a magr, it. snegða), *SE. Eg. 236.*

GÆHEIMR, m., domicilium procellosum, vel regio procellosa, ventosa (gæ = geg, heimr), mare, *F. I 170, 2, pro glæheimr.*

GÆIBRÚÐR, f., femina diligens, sedula (gá, brúðr), *GhM. I 758, 2 (Eb. 40, 4 gæbrúðr, AA. 237 not. a)*; cf. gæimadr, gæiþrúðr.

GEIGA (-aða, -at), v. n., oblique ferri (gagr): geiga létuð gyltar sýjur at Eyra-sundi, obliquo vento ferri, *Ha. 293, 1*; item simpliciter, ferri, circumferri, de poculis, var. lect. *Ha. 255, 6. In prosa, de telo, aberrare, incerto casu ferri, F. VII 262, Sturl. 5, 17.*

GEIGR, m., damnum, læsio vi illata: gjörva e-m geig, damnum, noxam telo inferre, *Nj. 73, 1*; vinna geig, id., *Orkn. 79, 8, Fbr. 44, 3 (GhM. II 402)*; *KþK. c. 4*: „ef kirkju veðr geigr af eldi“; veita geig necem adferre, *GS. 5 (NgD. 170)*; oss stóð geigr af gýgi telum nobis noxam adtulit, *Grett. 4, 1, Sturl. 1, 26, 1. In prosa, de illato vulnere: hverr veitti þér þenna geig, F. XI 119, quo loco Jömsv. 34 habet sár, vulnus. — β) damnum, detrimentum, incommodum: geigr er í slíku, hoc incommode, male accidit, Merl. 1, 49; sic Ld. msc. c. 67, er þat hinn vesti geigr, er þit frændr skulut drepaz niðr á leið fram, it. F. VII 270. — γ) de vitio morali, peccato: hæfir, at of risjak hvern geig, þann gördag, oportet me singula, quæ patravi peccata, recensere (confiteri), *Has. 16. — δ) terror, timor, vide compos. et derivata geigrþing, geigurligr.**

GEIGRÞING, n., conventus periculosus, noxius, vel terribilis, (geigr, þing): g. geirs, periculosus hastæ confictus, pugna periculosa v. terribilis, *F. II 316, 1.*

GEIGURLIGR, adj., terribilis, formidabilis, (geigur): g. hrælögr cruor formidabilis, *Ha. 236, 1*; geigurlig hræleiptr terribilia cadaverum fulmina (gladii), *Ha. 233.*

GEIGURR, adj., terribilis (geigr): geigurt gaglfár, terribilis anserculorum perniciēs, accipiter, andrar geigurs gaglfárs, xylosolæ accipitris, manus, *Ha. 258, 3.*

GEIGURÞÍNG, *n.*, *terribilis conventus*, (geigurr, þíng): *g.* Gunnar logs, *terribilis conventus gladii, pugna*, *IIa*. 293, 4.

GEIGUÐR, *m.*, *nomen Odinis*, (*terrorem vel noxam inferens, geigr*), *SE. II* 555 (geiguðr, *II* 472). — 2) *ventus, tempestas*, *SE. II* 569 (*ubi tamen non apparet nisi geig...., quo loco SE. II* 486 *habet gnæggiðr*). *Vide* fjallgeiguðr.

GÆIMADR, *m.*, *vir diligens, attentus*, (gá, maðr), *SE. I* 536. *Vide* gæibrúðr.

GEIMI, *m.*, *mare, SE. I* 574, 1; *bæði um lönd ok geima, per terras et maria, i. e. ubique, Ólofsr. 64*; skaut jörð or geima *terra e mari emersit, SE. I* 618, 1; drukna í geima *in undis submersum perire, Gðþ. 57*; þrútinng *g. mare turgidum, IIa*. 290; geisar *g.*, gengr hann upp í lopt, *Merl. 1*, 61; *de Egere (Neptuno): bauð heim með sér geimi Eger (me) ad se invitavit, SE. I* 502, 5; geima slóð, *via maris, mare, SE. I* 686, 2; geima hyrr, *ignis maris, aurum, g. hyrrbjótr, vir liberalis, Sturl. 7*, 39, 2; geima valr, *accipiter maris, navis, eyðendr geima vals bellatores, F. VI* 197, 3; sárs geimi, *mare vulneris, sanguis, sárjökull geima, glacies sanguinis, gladius, þrymr sárjökuls geima, pugna, sárjökuls geima þrymsvellir pugnator, Íslð. 14. Geyma, F. II* 313, 1, *legendum est geima: skævaðr geima, equus maris, navis, þollr geima skævaðr vir.*

GEIMR, *m.*, *locus, ubi aliquid reponitur*: *g. bjargs blóðeisu, locus, repositorium auri, manús, tveim megin geima bjargs blóðeisu, id. qu. á báðar hendr ab utroque latere, SE. I* 404, 3.

GEIPUN, *f.*, *nugæ, garritus: gleði minnar veit geipun sjá ista nimia loquacitas lætitiám meam prodiit, A. 15. In prosa, Ljövst. 18, Vigagl. 7, Sturl. 3*, 6; *verb. geipa, nugari, Sturl. 3*, 6.

GEIR, *adv.*, 1) *id. qu. gær, heri, Isl. I* 162, *var. 14, F. VI* 79, *var. 9. 80, var. 8.* — 2) *plene, omnino, penitus (id. qu. gjörva): geir í gegnum, FR. I* 261, *vide* geira, *adv.*

GEIRA, *id. qu. gera, facere: geira gný geirs pugnan facere, F. VI* 76; *geira e-n lenda, alicui fundum, quem incolat, dare, GS. 5; imper. geir fac, Mk. 34. Part. pass., geirr, v. s. l.*

GEIRA, *adv.*, *perfecte, plene, penitus (geir 2): hverr er greppr sá er geira | grunnúðigr þér unni, i. e. hverr er sá grunnúðigr greppr, er unni þér geira qui te ex animo amet, Has. 17.*

GEIRAHÖÐ, *f.*, *bellona, SE. I* 120, 1, *id. qu. geirölul (Grm. 36); quasi dea hastarum, geirr, höð f. respondens masc. höðr. — 2) pugna, SE. I* 562, 2.

GEIRAVOR, *f.*, *bellona, SE. II* 490.

GEIRBRÍK, *f.*, *tabula hastæ, (geirr, brík), clipeus: gietinjörðr geirbrikar, custos clipei, præliator, bellator, Fsk., 37, 3; vide* Fróði.

GEIRBRÚ, *f.*, *pons hastæ, (geirr, brú), clipeus: geirbrúar árr, minister clipei, pugnator, vir, ÓT. 16, 3; kraptar geirbrúar,*

ligna clipei, crates clipei, megingrönduðr geirbrúar krapta pugnator, IIa. 326, 4.

GÆIRDRIFUL, *f.*, *bellona (qu. spargens hastas, geirr, driful), SE. II* 490, *vide* geirþriful.

GEIRDROT, *f.*, *gens hastata, (geirr, drótt), milites: vað í gegn at gánga | geir-drótt Haraldr þeirri, Fsk. 35, 3.*

GEIRFIT, *f.*, *terra hastæ, (geirr, fit), clipeus, qui eddice vagna land dicitur; gegni-gautar geirfitjar, custodes clipei, pugnatores, viri, Korm. 16, 5.*

GEIRFLET, *n.*, *solum hastæ, (geirr, flet), clipeus, ut geirfit: hretviðri geirfletja, tempestas clipeorum, pugna, Sturl. 7, 30, 4.*

GEIRFUGL, *m.*, *alca impennis (Fab. Prodr. p. 40), SE. II* 488, *Norr. garfugl, Throndhj. Selsk. Skr. I* 237.

GEIRHLJÓÐ, *n.*, *carmen bellicum, (geirr, hljóð): geirhljóða fjöld multa carmina bellica, Nj. 158, 10.*

GEIRHRÍÐ, *f.*, *procella hastæ (geirr, hríð), pugna, F. VI* 64, 2, *Jd. 17; vide* geirríð.

GEIRHVALR, *m.*, *species balænae, SE. I* 580, 2, *GHM. III* 292 *et not.*

GEIRHVESSANDI, *m.*, *acuens hastam, (geirr, hvessa), pugnator, vir, Nj. 7, 1.*

GEIRI, *m.*, *ignis, SE. II* 570 (geiri, *II* 486); *gestils g., ignis piratæ, gladius (vide eldr), njótr gestils geira, pugnator, vir, Vigagl. 27, 2; Syn geira, dea ignis (domestici), femina, Eg. 89, 2; Gná geira, id., Vigl. 17, 11. — 2) segmentum panni vel terræ, figurá triquetra, Germ. Gehr. — a) braccæ (pars braccarum, quæ lumbos tegit, vocatur set-geiri): leirr fellr grár of geira, Orkn. 82, 12. — b) terra, Svigðis geiri, terra Svigðeris (Odinis), Seccia, Ý. 14 (AR. I 258).*

GEIRIR, *m.*, *qui facit, (geira, id. qu. gera, gjöra), auctor: g. bragar, compositor carminis, poeta, GS. 13.*

GEIRJÁLMR, *m.*, *strepitus hastæ, (geirr, jálmr), pugna, F. VI* 318, 2.

GEIRLAUKR, *m.*, *allium capitatum, (geirr, laukr, AS. Garleac, Angl. Garlick, Dan. Hvidløg, Fclag. V* 12), *Gk. 17.*

GEIRLEIKR, *m.*, *ludus hastæ, (geirr, leikr), pugna: geirleiks stafr, pugnator, vir, Nj. 73, 1.*

GEIRLOÐNIR, *m.*, *accipiter, SE. II* 488. 571. — 2) *nomen Odinis, SE. II* 472. 555.

GEIRMÍMR, *m.*, *gigas hastæ, (geirr, mímr), pugnator, Hund. 1, 14.*

GEIRMÖT, *n.*, *pugna, HR. 25.*

GEIRNET, *n.*, *rete hastæ, (qs. rete ad excipiendam hastam, geirr, net), clipeus, geirnets hyrr, ignis clipei, gladius, geirnets hyrrjar hregg, procella gladii, pugna, geirnets hyrrjar hreggmildi, bellicosus, IIa. 59. Cf. oddnet, hrenet.*

GEIRNIFLUNGR, *m.*, *eximius Niflungus, (geir-, intens., ex gerr, gjör), eximius princeps ex genere Niflungorum, de Gunnare Gjuki f., Ghe. 26.*

GEIRNJÖRÐR, *m.*, *deus hastæ, (geirr, njörðr), pugnator, Ghr. 8.*

GEIRÖLNIR, m., *caper*, SE. I 589. —
2) Odin, SE. II 472. 556.

GEIRÖLUL, f., *bellona*, *pocillatrix* Odinis, Grm. 36.

GEIRÖNUL, f., *bellona*, SE. II 490.

GEIRR, m., *hasta*, SE. I 570, 1 (Germ. Geihre): rjóða geir, *hastam rubescere*, *cruentare*, Harbl. 38; geiri undaðr, *hastá vulneratus*, Hávam. 141; gjallanda geiri *lancea clangenti*, Ghe. 5; verðr geirs þörf *hastá opus est*, Hávam. 38; gott er til geirs at taka, *vulgo vertunt, expedit, lanceam ad manum habere*, Hg. 33, 17; sed vide *geyrr*. Plur., *geirar*, Hávam. 16, ÓH. 18, 2; leika *geirum hastis ludere*, Fm. 15; styðja *geirum hastis perfodere*, Vsp. 19. Geira drottinn, *dominus hastarum*, Odin, Sonart. 21; geirahöð, *geiravör. bellona*, vide *supra*; geira garðr, *procella hastarum*, *pugna*, hlórríði geira garðs *bellator*, ÓT. 16, 2; gætigautr geira, *custos hastarum*, *pugnator*, vir, Hg. 27; geira hregg *pugna*, H. 11; geira hrið, id., geira hriðar *gjödr corvus*, ÓT. 31, 2; geirs lögr, *liquor hastæ, cruor, sanguis*, geirs löghreytandi, *spargens sanguinem*, *præliator*, ÓH. 238, 4; geira mót, *conventus hastarum*, *prælium*, F. VI 385, 3; geira stigr, *semila hastarum*, *clipeus*, gætir geira stigs, *custos clipei*, vir, Fb. 19, 9, Sturl. 4, 31, 1; geymir geira stigs, id., Eb. 19, 3; geira veðr, *tempestas hastarum*, *pugna*, geira veðrmíldr *bellicosus*, SE. I 468, 4, ÓT. 96, 1. 97, 2. — β) geirr háðyrnis, *hasta comæ*, pecten, plur. *geirar háðyrnis*, *ratione habita dentium pectinis*, Eir háðyrnis geira, *dea pectinis*, femina, Korm. 3, 8; geirr skarar teins, id., Korm. 3, 10, ubi in acc. geir (teins skarar), *pectinem*. Jarðgöfugr Hamdis geir = Adalsteinn, Eg. 89, 2, ubi nota 1) geir pro *geirr*, *exclusa nota masc. r*. 2) geirr Hamdis, *gladius Hamderis*, i. e. *res Hamderi exitialis*, o: lapis, id. qu. steinn, in nomine Adalsteinn, *sicuti caput appellatur sverð Heimdalar; aliam rationem videsis sub Hamdir*.

GEIRR, id. qu. *gerr*. *geyrr*, *gjörr*, *factus*, it. *magnus*: geir ángrdöggs *vehementes lacrimæ*, GS. 2; hauga, gröfnum geira, *tumulos*, in *gratiam sepultorum factos*, FR. I 439, 1.

GEIRR, m., *regulus maritimus*, SE. II 614; skíð geirs, *xylosolæ reguli maritimi*, *naves*, Höfudl. 15.

GEIRRÁS, f., *volatus hastæ*, (geirr, rás): garðr *geirrásar*, *aggr*, *volantibus hastis objectus*, i. e. *clipeus*: garðrúgoir *geirrásar*, *pugnator*, ÓT. 26, 3.

GEIRRIÐ, f., *procella hastæ*, (geirr, rið = hrið). *pugna*: gæðir *geirriðar*, *præliator*, vir, Sturl. 3, 17, 2.

GEIRRÖÐU, f., *sonitus hastæ*, (geirr, rödd), *pugna*: haukr *geirraddar*, *cuculus pugnae*, *corvus*, Isl. 19.

GEIRRÓTA, f., *procella hastæ*, (geirr, róta), *pugna*, gen. *geirrótu götvar. indumenta bellica*, *militaria*, i. e. *loricæ*, SE. I 432, 1, vel *forte reclusi geirróta*, f., *derivatur a geir, intens.*, et *róta*, *Bellona*, ut *sit Bellona*

præpotens, ut *geirskögul*, vel *Bellona hastigera*, a *geirr* et *róta*; ita *götvar geirrótu, indumenta Bellonæ præpotentis vel hastigera*, *loricæ*, ut *ante*; gnýþing *geirróta*, *tumultuosus conventus Bellonarum hastigearum*, *pugna*, *gautar geirróta gnýþings*, *præliatores, homines*, Eg. 56, 2.

GEIRRÖÐR, m., *gigas*, SE. I 284. 549, 3; gen. *Geirröðar*; heimisekir *Geirröðar Lokius*, SE. I 268; *kistuskruð G.*, id., *ibid.*; *vegandi G.*, Thor, *ibid.* I 252; *Geirröðar garðar*, *ibid.* I 258. 284, *Saxonis „sedes Geruthi“*, ed. Steph. 160; *vegejar vigg Geirröðar*, *domus, aula Geirrodri*, SE. I 290, 1. — β) *Geirröðr húða hrökkviskaðs*, *Geirrodus circuli coriarii, sutor*, F. VI 362, 1.

GEIRRUMUL, f., *fluvius* (geirr-, intens., *runul a rymja, vehementer strepens*), *lectio Cod. Worm. SE. I 130 var. 3 pro geirvimul*.

GEIRSÍL, n., *halec*, SE. I 580, 1 (geirr, intens., *sil, qs. halec ingens*).

GEIRSKAPT, n., *manubrium hastæ*, (geirr, skapt), *hastile*, Hg. 33, 10.

GEIRSKÖGUL, f., *Bellona* (*Skogula præpotens*, id. qu. *hin ríka skögul*, Hg. 33, 13, a *geir intens.*, vel *Skogula hastata*, a *geirr*), Vsp. 28, Hg. 33, 12; *geirskögyl*, SE. II 490.

GEITRÉ, n., *lignum hastæ*, (geirr, tré), *hastile*, FR. I 261.

GEIRTÝR, m., *Odin* (geirr, týr, ut *geira drottinn*): *geirtýs mála, conjux Odinis*, *Tellus*, Ha. 235, 1.

GEIRVÁNGR, m., *solum hastæ* (geirr, vángr), *clipeus*, Höfudl. 5, ubi *G. Magnæus construit*, *geirvángs raðar*, *aut margines, oræ clipeorum a röð = rönd, margo*, *aut naves clipeis instructæ, munile, a röð. navis; potest et construi h. l., of raðar gram, geirvángs gladar, super naves (in navibus) regis, clipeis splendentes; quæ constructio mihi maxime placet*.

GEIRVANR, adj., *hastæ adstrictus, pugnaz, bellicosus*, (geirr, vanr), Merl. 1, 49.

GEIRVAÐILL, m., *puto, clipeus, a geirr, hasta, et vaðill. locus qui vado transiri potest, eo quod clipeus a telis sæpius pertrans-eatur*: Ullr *geirvaðils*, *deus clipei, bellator, præliator*, Fsk. 37, 4: Nú er afrendra jöfra | Ullr *geirvaðils þeirra* | söknaðr hvatr at setri | settr hverjum gram betri, *quod sic construi potest: nú er söknaðr hvatr Ullr geirvaðils, hverjum gram betri, settr at setri þeirra afrendra jöfra, nunc bellicosus deus clipei (Hakon dynasta), quocunque rege præstantior, sedem occupavit potentium illorum regum (Gunnildæ filiorum); Verum potest et geirvaðill de gladio accipi, a geirr-intens., et adj. verb. vaðill, qui grassatur, qs. vehementer grassans, vel a vaðill pro vannill, vandill, ad formam dragvannill, áng-vaðill, quæ nomina gladiatorum sunt; tum apte construuntur, geirvaðils setr, sedes gladii, clipeus, et Ullr geirvaðils setrs, deus clipei, ut ante*.

GEIRVEÐR, n., *tempestas hastæ*, (geirr, veðr), *pugna*: *geirveðrs lof laus bellica*, Eg. 55, 3, ubi *gunnvala bræðir ræðr at meira lofi geirveðrs, præliator eo majori laude*

bellica gaudet. Öðlingi fékz geirveðr rex facultatem pugnandi nactus est, HS. 14 (AR. I 272); gullskyllir vann geirveðr rex liberalis prælum commisit, Hg. 8.

GEIRVÍF, *f.*, *femina hastigera*, (geirr, víf, ut sverða snót), *bellona: snerra geirvífa, impetus, grassatio bellonarum, pugna, Hg. 26; at sec. E. geirvífa máni clipeus, g. mána snerra prælum.*

GEIRVIMUL, *f.*, *fluvius, Grm. 27, SE. I 130. 578, 1 (geir-, intens., vimul, qs. vehementer volvens (fluctus), rapide se torquens).*

GEIRVIÐR, *m.*, *arbor hastæ, (geirr, víðr), præliator; plur. geirviðir, pugnatore, viri, Jd. 24. Geirviðar grand, noxa militis, pugna, Grett. 9, vel geirviðr, lignum hastæ, pro clipeo sumi potest, et geirviðar grand, noxa clipei, gladius (vel pugna); Alii h. l. legunt (pro geirviðar) geirþrúðar (bellonæ), alii [Grett. ed. Hafn. 1853, c. 8] geirhríðar (pugnæ).*

GEIRVÖR, *f.*, *nomen ruinæ montis, (qs., quæ sentiat hastas, geirr, vör a varr, ob commissam eo loco pugnam), Eb. 43 (GhM. I 680).*

GEIRÞEYR, *m.*, *ventus v. pluvia hastæ, (geirr, þeyr), pugna: gera geirþeyr, facere pugnam, pugnare, ÓT. 25 (AR. I 282); heyja geirþeyr, id., Korn. 11, 3; plur., herskatnar eyddu eyjar geirþeyjum milites insulas armis (igne ferroque) vastarunt, Ha. 323, 2.*

GEIRÞÍNG, *n.*, *contentus hastarum, (geirr, þíng), pugna: heyja geirþíng prælum committere, SE. I 521, 1; at geirþíngi in prælio, ÓH. 218, 3; gæðir geirþíngs vir, Selk. 9; meidar geirþíngs viri, SE. II 194, 1; geirþíngs gautar viri, Ag.*

GEIRÞORINN, *adj.*, *audax ad arma, (geirr, þorinn, id. qu. vâpndjarfr), F. VII 340, 7.*

GEIRÞORP, *n.*, *area hastæ, (geirr, þorp), clipeus: geirþorps bôði, oblato clipei, vir, F. V 232.*

GEIRÞRIFUL, *f.*, *pugna, (proprie videtur esse bellona, qs. hastas arripiens, geirr, þriful a þrifa v. þrifa), SE. I 562. Cf. geirðriful, gerrþriful.*

GEIRÞRÚÐR, *f.*, *dea hastæ, dea hastigera, (geirr, þrúðr), bellona, var. lect. Grett. 9, unde geirþrúðar grand pugna.*

GEISA, *f.*, *femina gigas, Cod. Worm. pro geysa; cf. gessa.*

GEISA (-aða,-at), *v. n.*, *cum impetu ferri, ruere (scriptio anceps est, geisa et geysa, qu. vide). sævire, furere, de igne: geisar eimr sæcit ignis, Vsp. 51; geisar eldr or moldu ignis e terra erumpit, Hlas. 31; læztu gim geisa, ignem sævire fecisti, ignem excitati, F. IX 356, 3; de mari: geisar geimi effervescent pelagus, Merl. 1, 61; de furio, geisar á með isi, amnis proruit, glaciem volvens, F. I 286; de nave currente: ek frá lúng geisa, SE. I 630, 2; far geisar, navigium ruit, magna celeritate fertur, SE. I 632, 1; látum geisa Gamminn faciamus Vulturem (navem) cito cursu ferri, Nj. 89; de poculo: ferri, circumferri, þar gullker geisa*

knáttu, Ha. 255, 6, ubi al. geiga; de pugna, grassari, guðr geisaði, grassabatur bellona, arsit pugna, F. VII 348, 4; de homine, þú geisaðir til sængr þýjar ad lectum ancillæ cupide ruisti, FR. II 278, 3. Pro scriptione τοῦ geisa per ei stant syllabæ metricæ, reisa — geisa, SE. I 630, 2; eisa — geisar, SE. I 632, 1.

GEISKAFULLR, *adj.*, *pavoris plenus, de capris, Hund. 2, 35, (geiski, timor, forte a geigr, qs. geigski; forte cognatum sit gyzki, FR. I 193; Guðrún spýrr skemmumeyjar sínar, hvi þær sê svá dkátar, eða hryggar: eða hvat er yðr, eða hvi fari þær sem vitlausir menn, eða hverr gyzki (var. l. undr) er yðr orðinn?)*

GEISLA (-aða,-at), *v. n.*, *radiare, radios spargere, (geisli): sól geislaði sol radiabat, Söll. 42. Vide lect. Cod. Flat. hallgeisladr.*

GEISLA, *m.*, *radius (cognatum est geisl, m. baculus, quo utuntur xylosoleis labentes, ÓH. c. 151, quod F. IV 337 est skíða geisli et geisli, cf. geisladr): plur. geislar radii, Hund. 1, 15. Geisla njótr, qui fruitur radiis, radios possidens, radians, i. e. ignis, hrærvindr geisla njóts, aura, ignem suscitans, Eg. 30; geisla grund, terra radiorum, cælum, granir geisla grundar, rex cæli, Christus, Lb. 30; friðr geisla grundar pax cælestis, Mk. 16. Geisli brá, brúna, hvarna, ennis, radius ciliorum, superciliorum, palpebrarum, frontis, oculus, SE. II 499; sed geisli hvarna túngls, radius oculi, acies oculi, vel adspectus, Korn. 3, 3; geisli gnýjarðar giðdis, radius, lumen maris, aurum, ejus gradandi, vir, Nj. 73, 2; gunnar geisli, radius bellonæ, gladius, F. V 231, 2. — β) Olavus Sanctus appellatur gunnófligr geisli ezimii roboris radius, G. 1, et allstyrkr geisli guðs hallar præpotens radius aulæ dicinæ, G. 7, cf. F. III 174, F. V 226; unde nomen carminis, miracula Sancti Olavi celebrantis, Geisli. (Ormst. ed. Hafn. 1775 p. 16. not). Geisli Íslands, radius Islandiæ, appellatur episc. Gudmundus Bonus, Gd. 67. — γ) geisli, luna, SE. II 485. 569. — δ) in compositis: brágeisli, himingeisli, róggeisli, sólargeisli, ægigeisli.*

GEIT, *f.*, *capra, Grm. 25; gen. s. geitr, Ísl. I 91. Plur., geitr, Hávam. 36, FR. I 248, 2; gen. pl., geita: geita capras custodire, Rm. 12; geita hlánd urina caprarum, Skf. 35.*

GEITAKYRTLA, *f.*, *rustica, (qs. induta veste, e pilis caprinis confecta, geit, kyrtill), Rm. 20.*

GEITBELGR, *m.*, *pellis caprina, (geit, belgr): metaph. de mollitie, ignavia: fló ek af gylltar grísi geitbelg, detrazi porcello pellem caprinam, i. e. coegi hominem mollitiem deponere, F. II 249, 2.*

GEITIR, *m.*, *gigas, SE. I 519, 3, vide eimgéitir, eingéitir, þrigeitir; geitis blakkr, equus gigantis, lupus (qui alias fere solis gigantibus tribui solet), veita sylg gráðgum geitis blakki arido lupo potum præbere, F. III 249, 2, quo loco epith. gráðgum satis clare docet, de lupo sermonem esse (cf. vero „gefa hafnar hesti drykkju”, FR. I 296, 2*

et Ghe. 43); comparari potest fíkr trölls lupus, etsi tröll promiscue de utriusque sexus gigantibus usurpetur. Eodem modo accepi geitis gnýfeti. sonipes gigantis, lupus, F. II 203, 2, in Shl. ad h. l., sed in F. XII aliter accepi, vide gnýfeti; similiter et Nj. 103, 2; vide gnýskuti. — 2) regulus marítimus, archipirata, SE. I 516; gládr geitis, equus archipirata, navis, SE. I 656, 2; garðr geitis, septum, agger archipirata, clipeus, SE. I 284, 1; geitis marr (equus), navis, SE. I 440, 2; geitis röst, via archipirata, mare, skjaldar galdr geitis rastar prælum marítimum, ejus miðjúngr, præliator, vir, Isl. II 300 not. 1 (SE. II 498, 6); geitis vegr, id., II. 37.

GEITLA, f., femina gigas, SE. I 551, 2. GEITÚNGR, m., crabro, insectum volans, vespa omni fere ex parte simile, sed duplo majus (Svec. geting. Dan. Geding; inter aves recenset SE. II 488. Geitúngr Ellu, volucris archipirata, corvus, litgjafi Ellu geitúnga, altor corvorum, præliator, bellator, F. VII 196. not. 6. In compositis: hrægeitúngr, sárgeitúngr. Occurrit ut cognomen viti, Sturl. 6, 28.

GÆIÞRÚÐR, f., dea diligenter inspicieus, attenta, sedula (gá, þrúðr, cf. gwiþrúðr), SE. I 502, 1, ubi coherent haukgeiþrúðr, dea diligentissime inspicieus, curans, haukgeiþrúðr hrosta lúðrs, diligentissima inspec-trix vasis cerevisiarum, femina, cui vasa et suppellectilia curæ sunt.

GÆLA, f., ventus, (id. qu. gæla), SE. II 569.

GÆLA, f., ventus, (cogn. gola, kæla, aura lenior, frigidior), SE. II 486, vide gæla. — 2) insulæ nomen: gælu gyrði, cingulum insulæ, mare, SE. Eg. 233, ubi: harð rist Gælu gyrði prora navis secat cingulum Gæla (mare). „Vistnok Gjerð í Helgelands Fögderi”. AnO. 1846, p. 366.

— GÆLA vide compositum hornæla.

GÆLA, v. a., delectare, (gel, gól, gola, gala), non occurrit nisi in præs.; verð ek mik gæla af grimmum hug cogor mihi querere delicias ex animi iracundia, Bk. 2, 9; þat gælr mik id me delectat, Band. 5. — In prosa gola, F. XI 221; unde gæling-arorð id. qu. fagræli, F. VIII 23.

GELDA (geldi, gelda, geldti), v. a., castrare, evirare; impf., síst þik geldu postquam te evirarant, Hund. 1, 36; part. pass., geldr castratus, H. hat. 20.

GELGJA, f., funis, qui dependebat ex compede Gleipnere, qui funis per petram Gjallam trajectus fuit, SE. I 112. — 2) sec. SE. II 431, paxillus vel obex, tigillum transversum: hræða hættir fæstr, ær fennrisvlf ær bündinn með ok ær henni drepit í gegnum ravfna, enn Gælgja spyta, ær fyrir ær stvngit; Þiottvriinn hættir Gleifnir, ær honum hældr. — 3) gelgja gálgi brachium, Eg. 55, 3, forte sec. signif. 1, quo gelgja funem notat, ut adeo de annulo capi possit, ut seil, sinii; sic gelgju gálgi. patibulum annuli, brachium, ratione habita annuli inde penduli; locus est: ek kná reida ryðmældis seil á gelgju gálga

aureum annulum brachio sublimem gesto. G. Magnus vertit gelgju gálgi, osseum patibulum, i. e. brachium, a gelgja, os quoddam in capite piscium, poet. per Synecdochen, quodvis os; ista autem gelgja est valva brachiarum, quæ hodie quoque baula dicitur.

GELLA (gell; gall, gullu), v. n., sonare, sonitum edere; 3. s. præs. ind. gellr, F. VII 66 (ubi Cod. Fris. 235, 26, gellr, a gala), Vigagl. 21, 1; inf. gella, SE. I 674, 2. — α) de animalibus: de corvo, crocicare, gullu hræssaukar, F. I 173, 3; hrafnar gullu, F. II 312, 1; de aquilis, clangere: arar gullu, Hund. 1, 1; de anseribus, acutum clangere, gingræ: gæss gullu við adelamarunt, Bk. 2, 27, Gk. 1, 15; de homine, gall við skáldi, obgannit, oblocuta est, F. I 267. — β) de rebus inanimis: de gladio, hjórr gall sonuit, II. 11; brandr gall, F. I 143, 2; gall bál Hárs, ÓH. 239, 1; isarn gullu, H. 19, 2; fetla svell gullu, HS. 1, 3; spjórr gullu, ÓT. 124, 1; grindlogi Góndlar gellr í hattar felli gladius sonat capiti impactus, Vigagl. 21, 1; jófurr lætr hjálmsvell gella SE. I 674, 2; de arcu, álmr gall, F. I 171, 3; de nervo arcus, strengr gall, F. VI 386, 2; de fidibus, strengir gullu chordæ sonuerunt, Og. 28; de funibus, impers., gellr í reipum strident funes, F. VII 66, ubi Morkinsk. habet gellr í reipum (a gala), funes sonitum edunt. Cf. gjalla. In prosa occurrit: de corvo, ÓT. c. 28; de tauro, ÓT. c. 37, Eb. 63; de homine, F. VII 171. GELLIR, m., taurus (gella), SE. I 588, 1. — 2) gladius, SE. I 563, 2. Cf. gillir. GELMINGR, m., pars aliqua gladii, SE. I 568, 3; quo loco SE. II 620 habet una voce sverðgelmíng.

GELMIR, m., accipiter: gelmíe stallr, statio accipitris, manus, SE. I 600, 1, vide gemlir 2. Per metathesin prodiit e gamall; vide composita, bergelmir, eingelmir, þróð-gelmir, örgelmir; hvergelmir, vaðgelmir; (skalgelmir?).

GELMIR, m., aquila (qs. vetustus, annosus, a gamall), SE. I 490; gemlis hamr exuvie aquilinæ SE. I 306, 2. 492, 2. — 2) accipiter: gemlis stallr, statio accipitris, manus, SE. II 499, 4, vide gelmir. Sic variat hodie gemlingr et gelmingr, agnus annotinus.

GEMSEIÐR, m., gladius, SE. I 600, 1, forte a gem = gim, ignis, de splendente clipeo, et seiðr, ignis, nam ignis clipei est ensis; vel potius mendum est pro gunnseiðr, piscis pugna, gladius, quæ lectio est SE. II 499, 4, et lect. Cod. Worm. ad SE. I 600, 1.

GEN, id. qu. gegn (Germ. gen, unde redupl. gegen): i gen vicissim (Dan. igjen), var. lect. Söll. 21. Vide gin, præpos.

GENGI, n., comitatus, (ganga): rúm er betra, en illt of gengi præstat locus vacuus malo comitatu, Isl. I 82. Hinc in prosa proverbium, án er illt gengi, nema heiman hafi malus abest comitatus, nisi adhibitus domo, Nj. 17; quod sic effertur Dropl. maj. c. 30, er ills gengis án, nema heiman hafi. — β) comitatus auxilii ergo, copia: sækja neðan

at helli með gengi cum copiis ad antrum succedere, Si. 6, 3; fór móti hersi með jöfnu gengi, pari numero copiarum stipatus, ÓT. 20, 1 (SE. I 444, 5); njóta margs gengis magnum habere copiarum numerum, Mh. 2 (F. VII 178); hraust gengi drengja fortium virorum comitatus, Mh. 3, 2; gott gengi Norðmanna strenuus comitatus Norregorum, Hg. 33, 3; plene, liðs gengi leiðingja copiae auxiliares paganorum, G. 52; gengi goða, comitatus deorum, numerus Monoheroum in Valhalla, Hg. 33, 10. Adde: stiga á skip með framlikt gengi cum eximiis copiis, Ód. 21; reka hernað með gengi þjóðar, Ód. 6. — γ) auxilium: missa gengis þrenskra drengja auxilio destitui, ÓT. 123, 2; hnugginn gengi auxilio defectus, Grm. 50. — δ) successus, fortuna: geng þengils vóx, successus regis crevit, rex magna fortuna usus est, Mg. 31, 5; vex hverr af gengi quisque successu crescit, SE. I 636, 2, quod A. 12 est göfgaz hverr af gengi, quisque adspirante fortuna celebratur, nobilitatur, ornatur.

GENGILBEINA, f., serva, ancilla Rm. 10, (qs. pedambula, ambulatrix, a gengill = gaungull et bein, crus, pes; quoad compositionem cf. hodiernum hengilmæna, ab hänga et mæna).

GENGILEYSI, n., defectus comitatus, (gengi, leysi a lauss), solitudo, Sonart. 9.

GENGILAGR, adj., transitu facilis, (gánga); sic Sks. 2, villistigar synduz gengiligastir. Neutr., gengilíkt itú facile: vara gengilíkt at gánga i gögn her þeirra haud facile fuit obviam ire copiis eorum, ÓT. 26, 3.

GENGLINN, perf. part. act. et pass. v. gánga. Sensu pass., permensus, permeatus, persusus, vide undgenginn, íl. in prosa, ryðgenginn rubigine obsitus, Eg. 38.

GENGN, m., antiqu. id. qu. gánger, gengi (cf. gengr, m.), itio, íl. exitus, successus: varat mér at kenna um þann gengna sverða sennu, mihi non imputandus erat ille pugnæ exitus, ego in causa non fui, quare pugna talem exitum haberet, Korm. 11, 3. Est in vulgari sermone similis forma, sed sem. gen., gengd, quod dicitur de gregibus piscium terris adnatautium. (cf. sólmn, sólmr).

GENGR, adj., a gánga, 1) act., qui ire potest, v. c. hann var illa gengr, medan hann lifði, ægre incedere, gressum facere potuit, F. VII 208. — 2) pass., qui transiri potest, vide torgengr; íl. impers., traulla er gengt á ís of vár glacies verno tempore ægre (non sine periculo) transiri potest, A. 12.

GENGR, m., id. qu. gánger, gengi, successus, fortuna: gengr fest af því inde fortuna paritur, Pál. 12, 1; cf. gengn.

GENGU, perf. inf. act. v. gánga: þar hykk fast ins frækna | fylking Haralds genu, Hh. 76, 1 (F. VI 340, 1).

GENJA, f., securis, SE. I 569, 1, a gana ruere; eadem forma est in voce composita Brandagenja, nomen navis, Sturl. 5, 36; cf. NgD. 81.

GER, adv., id. qu. gerva, omnino, Ísl. II 230, 1. 256, 1.

GÆR, adv., heri, Mg. 31, 10. 32, 2; íl. i gær, id., Hm. 2. 29; cf. gor, görr.

GERA, f., fluxus, SE. I 575, 3.

GERA (geri, gerða, gert). v. a., facere; perf. inf. act. gerðu; part. pass., gerðr, gerr, vide suis locis. Gera styr, facere pugnam, praelium committere, pugnare, ÓT. 97, 2, ÓH. 14, 2; g. sverðleik, id., ÓT. 31, 1; g. geirþey, id., ÓT. 25; g. snerru, id., F. VI 169, 2; g. hugins drekku parare convivium corco, Hg. 31, 4; g. snertu, acrem pugnam facere, acriter dimicare, ÓH. 50, ubi nota, gert hugðak svá snertu, pro hugðak menn hafa gert snertu svá puto tam fortiter pugnatum esse; gerði, in versibus paribus, ÓT. 97, 2, ÓH. 14, 2, Mg. 15. Gera sér vað lineam (piscatorium) sibi adornare, Hymk. 21; g. sér ánger at e-u ægre ferre aliquid, Korm. 14, 2; gerir eyvið sér | öld at móti, nihil contra se facit, íl. e. nulla in re cupiditatibus resistit, Merl. 1, 57. — β) mittere, láta gera eptir lækni medicum accersere (propr., curare mittendum, qui accersat), Hugs. 20, 2. — γ) gera hróðr of e-n carmen laudatorium facere in aliquem, SE. I 466, 3: orð geri ek drós til dýrðar, Mg. 1, 5. — δ) geraz, fieri, accidere, G. 20; geraz gláðrlætari, G. 44; geraz verðr dignum esse, Mg. 15. Þenna mann hefir of gervan glikan Steinari hic vir similis est Steinari, Korm. 12, 1, quæ phrasis forte ducta est ab usu hujus verbi impersonali in activo, v. c. hann gerði fólvan, pallidus factus est, palluit, Vigagl. 7; sjá gerir úfaran, FR. I 122. — 2) periphrastice, cum infinitivo: gerði glympja = glumdi, H. 9, 2; gerðut vægjaz við sibi non pepercerunt, ÓT. 125; ef hon koma gerði (í. e. kæmi), sjá veniret, Völk. 5; ef okkr góð um sköp gerði verða si nobis bona fata evenissent, pro ef sköp yrði okkr góð, Bk. 2, 55; gerðit vatn vægja nihil aqua (de violentia sua) remittebat, An. 21. Interdum et in prosa, ut FR. I 122; eigi gerir hugr minn hlægja (pro hlæja) við honum. In pass., eodem sensu: gerðiz hann at höggva, í. e. hann hjó ictum intentavit, F. I 181, 1, ubi tamen gerðiz resolvi posset in gerði sik, paravit se, paratum se ostendit ad cadendum; geriz at smíða fabricare instituit, Merl. 2, 6. — 3) in compos., misgera. — 4) vide formas: gerva, geira, geyra, geyrva, göra, gúrva, gjóra, gjörfa, gjörva.

GERFA, adv., penitus, omni ex parte (a gerr), plene, perfecte: gerfa allr, penitus omnis, univ ersus, id. qu. gerfallr: léztu herjat gerfa alla Sælund, F. VI 175, 1, vél léztu gerfa herjat penitus vastasti; nita gerfa, penitus negare, denegare, pernegare, F. VII 80, 1.

GERFALLR, adj., omnis, univ ersus, cuiuscunque generis: blómi heilagra dóma | gerfallra má hon kallaz flos sacrarium rerum illa (S. Maria) merito appellatur, Mk. 6. Neutr. gerfallt cum compar., multo: guð er enn gerfallt æðri | gæzkufylr deus vero optimus multo (v. omni ex parte) præstantior est, Has. 35.

GERFAR, f. pl., v. gervi.

GERFÆTR, m., in SE. II 494 supra scrip-

tu est voci hryggr, (equus Helæ); ibidem vacuum est spatium post dýna et ante hani, ad quod spatium si referendum est gerfetr, gallus Helæ est.

GERI, m., lupus Odinis, SE. I 126, Grm. 19; lupus in genere, SE. I 476, 3. 591, 2, Sk. 3, 4. Krm. 3; gera beita, esca lupi, cadaver, ÓT. 130, 1; gera öldr, potus lupi, cruor, SE. I 480, 1. — 2) corvus, SE. II 488. 571. — 3) nomen canis custodis, Fjöls. 15. — 4) a gerr, cupidus, avidus, quod et in compar. usitatur in phrasi, þér eru augun gerari en maginn, oculi tui ventre sunt avidiores; in eos, qui pransuri superfluum ciborum copiam requirunt (ex Synt. Bapl. sub v. gjarn).

GERJUMZ, Korm. 11, 7, proprie videtur significare, concupiscimus, adpetimus, a verbo absol. gerjaz, (gerr, avidus). Sed contextus postulare videtur notionem sperandi, cum cupiditate voti potiundi conjunctam: gerjumz hins, at heima hürsit munak sitja, spero fore, ut feminam domi suæ visum eam.

GERKIR, m. pl., id. qu. Girkir, Græci, G. 41 (F. V).

GERLA, adv., omnino, plene, perfecte, F. I 169 (gerr).

GERNINGAR, f. pl., veneficia, Ha. 324, 1, id. qu. gjörningar (a gera, incantare, fascinare) junguntur galdrar et gerningar, ÓT. 69.

GERR, part. pass. v. gera, factus, inserit v ante i, a, u, v. c. gervir, gervar, gervum: eskiaskar hafa nær gervan mik örvendan, haud multum abest, quin me vita spoliarent, Fbr. 49; hefrsær um gerva sali fecit sibi palatia, Grm. 5. Fem., ger, GhM. II 358; (gervir máleldar ignes accensi, GhM. I 678). It. neutr. pl., ger munu gjöld þeim, er byrjar öflugmæli calumniator poenas dabit, G. 58, sed gerr, Has. 42, ubi: öngum má hlýða, nema bæti gerr verk, patrata facinora, commissa peccata. Forma gerfr occurrit GhM. I 680. not. 3, ubi in textu górr. qu. v. — β) ut adjectivum, cum gen., gerr galdrs ab incantationibus instructus et paratus, SE. I 292; it. in prosa, fem. ger at sér um mart multarum rerum perita, GhM. II 358, vide gjörr, geyrr; cum inf., gerr at bjóða gull paratus aurum offerre, Gha. 17. — γ) perfectus, absolutus, consummatus, adcoque totus: gerstan dag toto die, Skf. 30; gerstr grefs gætir, custos rutri absolutus, i. e. veri nominis rusticanus, ÓH. 92, 8. — δ) in compositionibus: algerr, biáðgerr, fornger, hálfger, skjótger, sanngerr. — ε) gerr, compar. adv., vide sub gerva

GERRA, 2. et 3. s. præ. ind. act. v. gera, cum a neg., þro gerir-a; non facis, facit: þú gerra segja eloqui detrectas, Sk. 1, 20; gramr gerra hlifa sér rex sibi met non parcat, Hg. 26; it. cum unico r, gerat Þráinn vægja non cedit, Nj. 89. Gerr pro gerir, Grág. I 413. 484; vide gerra.

GERRJÁLMR, m., strepitus hastæ, pugna, (gerr = geirr, jálmr), id. qu. geirjálmr, lectio Morkinsk., F. VI 318, 2.

GERRÞRIFUL, f., pugna (= geirþriful), SE. II 619.

GERSIMI, f., Gersimia, filia Freyæ, SE. I 557, 1, Y c. 13.

GERSKATTU, ne fneris, imper. pass. v. gera, cum neg. at et suff. þú, GS. 11.

GERVA, id. qu. gera, facere, inserto v, tantum in præsentibus; inf., g. fjörvaltán víla priccare, ÓH. 156, 3; at gerva bál malum committere, Sk. 3, 3; ind., gervi ek slikt at málum id commemoro, Mg. 36, 2 (Cod. Fris). gervir þurra, siccus facit, siccatur, exsiccat, Merl. 1, 10; gerva svá færri pauci sic agunt, Am. 60; pass., gervis (i. e. gerviz) fiskum fjörtjón at því ab eo exitium paratur piscibus, Merl. 2, 89; inf. act., gramr bjóst at gerva zunni paravit se ad faciendum pugnam, F. VI 437, 2. Vide hriðgervandi.

GERVA, adv., omnino, omni ex parte, plene, perfecte, exacte, (gerr): frétta g. certo audire, F. III 3, 1; muna g. probe meminisse, Am. 77; reyna g. ad plenum experiri, Am. 76; segja g. plene narrare, Sk. 1, 25; kunna g. probe nosse, Harbl. 7; ráða öllu g. plenam potestatem omnium rerum habere, ÓH. 140, 1; ganga g. upp í borg, ÓH. 16, 3, ubi forte est cito, cf. gjörva. Compar., gerr, amplius: segja g., Sk. 1, 8; superl., gerst, exactissime, diligentissime, penitus: sjá sem gerst við grunum quam diligentissime sibi cavere a suspicionibus, Hugs. 32, 4; finna gerst optime sentire, ÓH. 240, 1; láta gerst penitus amittere, Bk. 2, 10. In compos., fullgerva. ózerva. Vide et görva, gjörva.

GERVALLR, adj., omnis, cunctus, universus, (gerva, adv., allr), Am. 43.

GERVI, f., pl. gervar, ornatus, apparatus, habitus, amictus: brautingja gervi, habitus circulatorum, Harbl. 5; eykja gervi, ornamenta jumentorum, frena, Y. 23, 2; pl. þessar gerfar hæ vestes, FR. I 248, 1, de tunica. In prosa, fargervi, f., instrumenta itineris, apparatus eorum et navium, SE. I 544; létu þeir Egill bera inn fargervi sína í búð, Eg. 84; handagjörvi sína chirothecas suas, Sv. 12. 23, Fbr. 30 (GhM. II 322); kaupmanns gervi habitus mercatorum, F. V 285.

GERVIRAUGR, m., qui facit, (gerva, facere, draugr): gervirdraugr Ekkils els, gestores pugnæ, prælatores, viri, Fbr. 44, 3 (GhM. II 402).

GERVIR, m., qui facit, efficit, (gerva): himna g., creator cælorum, deus, Christus, þínir kross himna gervis, crux Christi, G. 62.

GERZKR, adj., Russicus, (Gardar), F. VI 47, 1; vide girzkr.

GERD, f., factio, confectio, effectio (gera). — α) fabricatio, edificatio: ok þángat | til þeirrar gerðar | samnar mörugum | mildingr smíðum, Merl. 2, 6, ubi præcesserat, geriz traustan turn | tiggi at smíða. — β) plur., gerðir, facta, facinora, res gestæ: gullvörpuðr víðr grams lírð holla sér með gerðum rebus præclare gestis favorem sibi conciliat aulicorum regiorum, SE. I 406, 5; drengiligr i gerðum ad res gerendas fortis, Skálðh. 1, 13. — γ) in composi-

tis: eldgerð, heimangerðir, lofgerð, málsgerðir, óðgerð, ölgerð, tilgerð, undirgerð, vingerð. Vide et formam gjörð.

GERÐ, *f.*, Gerda, dea Asis (*id. qu.* Gerðr, *abjecto r*): Gerð húnaga leygjær liðar, dea annuli, femina, Eb. 28, 1. Sic in prosa sæpe Sigríð, Ástríð, etc., pro Sigríðr.

GERÐ, *f.*, *id. qu.* gjörð. cingulum, (gerða), zona, vide composita, böðgerð, fetilsgerð, helsgerð, hölmgerð, umgerð.

GERÐA, *f.*, tunica muliebris (Norvegis giarda; vide gjarða): gerðu eik, arbor tunicæ, mulier, Hild. 19, 2.

GERÐA (gerði, gerða, gert), *v. a.*, sepire, sepimento munire, circumdare, (gærðr): gramr, sá er gerðir grund, rex, qui terram (classe) circumdat, Hh. 73, 1 (F. VI 331, 1); gerðut skeiðum fyrir jörðu terram navibus circumdedisti, Hh. 73, 2; oddherðir fat gerða lönd sins föður rúndum puginator provincias patris sui clipeis (navibus armatis) cingere instituit, Fsk. 48, 1 (vide ShI. I 188).

GERÐAR, *f. pl.*, apparatus, ornatus, inpr. ornatus militaris, armatura, Hg. 33, 17; vopn hafa þeir ok allar gerðar, Skaldh. 5, 43; Hárs (Hálfs) gerðar, ornatus Odinis (Halvi), lorica, F. VI 418, 1 (ÖK. 9, 4); gerða el, procella armaturæ, prælium, elherðir gerðum pugnot, ÖT. 40, 2, sed vide F. XII ad h. l. et lect sub gerða, sepire. Cf. gervi, *f.* et gürvar. Vigagl. 8: gerðar hans, er hann hafði bæði feld ok spjót.

GERÐI, *n.*, sepes, sepimentum: Fróða gerði, sepes Frodii, clipeus, baugr Fróða gerðis, ora, margo clipei, Fróða gerðis hauglestir, marginem clipei dissecans, præliator, Korm. 6, 3, vide gærðr 4 y.

GERÐIHAMARR, *m.*, rupes cingens, (gerða, cingere, hamarr); sic gerðivöndr, sepimentum, sepes virgea, Gpl. 379; gerðihamarr ársima grundar, rupes frontem præcingentes, supercilia, Eg. 55, 4 (SE. I 518, 3), cf. ársimi.

GERÐR, *f.*, Gerda, Gymeris *f.*, Freyo nupta, SE. I 120, Hlyndl 28, inter Asidas numerata, SE. I 208. 556, 2; elja Gerðar Frigga, SE. I 304; Gerðr með brúðnu sverði, dea stricto gladio armata, Bellona, DrþS. ut geirvíf, sverða snót. G. garða, dea corollarum, femina, GS. 31; G. svarðar (comæ), *id.*, SE. II 500, 3; G. gims (ignis), *id.*, ÖT. 43, 3; G. gollhrings, *id.* Hh. 15, F. VI 169—71; G. ins gjalla gulls, *id.*, Eb. 63, 2, Sturl. 1, 23, 1; G. greipa glóðar (auri), *id.*, Korm. 27, 4. In compositis: amgerðr, eldgerðr, fallgerðr, hðrgerðr, hrimggerðr, imgerðr, mjófingerðr, ölgerðr, snyrtigerðr.

GERÐR, *perf. part. pass.*, v. gera; hinc harðgerðr — 2) F. II 324, 2 (ÖT. 128, 1), accepteram (F. XII) pro gerr, fortis, strenuus; forte jungenda: Hyrningr, er gerði vör blámi hjörvi, fekk gott orð, H., qui aciem lividi ensis inflexit (fortiter pugnabit), egregiam famam consecutus est.

GERÐU, *perf. inf. act. v.* gera: ek frá gullskerði gerðu geirþey auditi regem commisisse prælium, ÖT. 25; lykk gram gerðu

gánga upp í skip naves conscendisse, ÖH. 48, 3; ek frá Mörd Gýzju gerðu gunnhriðir, Nj. 23, 1; veitk hilmir gerðu hörð hugins jól scio acre prælium a rege factum, F. VI 255, 1.

GERÐU, Hild. 19, 2, *gen. s. a* gerða, *f.*, quod vide.

GESNI, *f.*, animus, SE. I 542 (SE. II 467 gæsn; II 550 gessni; II 613 gersi), vide geðsni. Num = geskni, *f.*, animus mordax (B. Hald. Lex.)? v: = keskni.

GÆSS, *f. pl.*, a gæs. vide supra.

GESSA, *f.*, femina gigas, SE. II 615.

GESTILJA, *f.*, femina gigas, Cod. Reg. SE. I 551, 2 (omissum in ed. Holm), a gestill. Vide gestþilja.

GESTILL, *m.*, regulus maritimus, SE. I 546. II 154, 2; gestils álft, cygnus reguli maritimi, navis, Eg. 60, 3; gestils hestr (equus), *id.*, Hla. 318, 3; gestils geiri, ignis piratæ, gladius, njótr gestils geira, vir, Vigagl. 27, 2. Occurrit et in nomine loci Gestilreinar, prope Lenam in Gothia occidentali, Sturl. 4, 22. Vide compos., fjallgestill.

GESTMÓINN, *m.*, gladius, SE. I 567, 2 (II 560 gestmörenn).

GESTR, *m.*, advena, hospes, Vafþr. 9, Söll. 2, Fjölsn. 45, Hávam. 2. 7, ÖH. 92, 7; dat. gesti, sed gest, Hávam. 31 (cum art. gestnum, F. XI 193); F. II 9. 250, 2; plur. gestir, viri, SE. I 560, 2 (emissarii, speculatores).

GESTRISINN, *adj.*, hospitalis, (gestr, risinn), Nrk. 31.

GESTUMBLINDI, *m.*, nomen Odinis, SE. II 473. 556. = Gestr hinn blindi, cæcus ille hospes, FR. I 463—87. 531—33. Gestiblandus, Saxo, ed. Steph. p. 90.

GESTÞILJA, *f.*, femina gigas, *id. qu.* gestilja, Selk. 5, ubi: sótti síðan rétti | seims gestþilja heima | æst, svá at ýtir misti | undfleins þegar greina dein furiosa gigantís hominem domi cisitavit.

GETA, *f.*, alimentum, cibus, esca, dapes, (geta, largiri): gladr varð gera bróðir getu frater lupi esca delectatus est, Krm. 16, cf. gát. Hodie usurpatur aukageta cibus extraordinarius; harkageta cibus riliör, Sturl. 3, 24; verðgetur, *f. pl.*, hospitalitas, cibaria, Vigagl. 12, Fbr. 8.

GETA, *f.*, conjectura, (geta conjectare): sanna getu e-s conjecturam alicujus veram esse comprobare, Eb. 40, 2 (AA. 232), Hild. 12.

GETA (get, gat, getit), *v. a.*, adipisci, nancisci, potiri, obtinere, percipere, accipere. Forte prima notio est, manu capere, arripere, in manus sumere (Lap. kät, manus): en hann Brynhildi bað hjálm geta Brynhildam jussit galeam capere, Ogr. 18. — 2) nancisci, adipisci: geta vöpn, arma nancisci, obtinere, Mg. 34, 5, = fá; g. kú. Hávam. 70; g. tein virgam adipquirere, Skf. 32; g. hver leictem, Hým. 4; g. lær femore (esca) potiri, de lupo, Hávam. 58; g. sylg, haustum accipere, Hávam. 17; g. (drykk), *id.*, Gha. 24; g. drenzi, húskarl, ÖH. 27, 2. 41, 2; g. aura divitiis potiri, Völk. 12; g. gjaforð conditionem uzoriam adipisci, Alv. 6. 7 (geta konu nuptiis feminæ potiri, Jómso.

3, et g. konu til handa e-m conciliare cui uxorem, Vigagl. 11) ; g. mægð adfinitatem (adfinēs) obtinere, Am. 52 ; g. orðstír samam consequi, Höfuðl. 6 ; g. sēr orðstír, Hávam. 76 ; g. hróðr, F. I 267 ; sine objecto, Hávam. 4 ; g. sēr lof ok líknstafl sibi conciliare laudem ac propitios sermones, Hávam. 8 ; g. sēr góðan heimiskvið, Bk. 1, 25 ; g. sēr elíkan sefa, Hg. 33, 19 ; g. hug, Fm. 19, Hg. 26 ; g. gjöfund líberalem esse, SE. I 708, 1 ; g. fremdar æði eximíæ indolis esse, F. III 27, 2 ; g. hezta ætt optimo genere natum esse, Öll. 28, 2 ; g. þögn silentium nancisci, Höfuðl. 3 ; g. orð af e-m responsum ferre ab aliquo, Öll. 92, 5 ; geta gott af e-m, bonum adipisci, commodum obtinere ab aliquo, Hávam. 44, 45 ; g. fátt þegjandi, Hávam. 105 ; g. vásbúð udos labores perpeti, Eb. 40, 4 (AA. 236, 2) ; g. gjöld drykkjar potionis præmium reportare, Grm. 3 ; g. góðs laun af manni benignitatis præmia ab aliquo referre, Hávam. 125 (= fá, 119) ; g. gjöld orða verborum poenas auferre, Hávam. 65. — Part. pass., getinn, adquisitus, paratus : etr hrafn af ná getnum, ÓT. 56, Öll. 187, 1. — β) adsequi, accidere, incidere, c. acc., de telo accidente, er þann gram of geta skyldi sleyngrúpfel sleipnis verðar, in fatis fuisse, ut ille rex a conjecta sæni furcula percute-retur, Ý. 21, 2. — γ) gignere, procreare, suscipere liberos (quasi prolem adipisci) : de femina, öndrdis gat sonu við Óðni ex Odine genuit, Ý. 9, Ghe. 41 ; g. börn liberos procreare, Vafpr. 32 ; sonu, er hann hafði getna quos progenuerat, Sk. 3, 8, Lokagl. 35, 36, Vafpr. 33, SE. I 118, 2, Hyndl. 36 ; getinn, natus, Hyndl. 18 ; vide raungetinn. — 3) dare, præbere, largiri, cum dat. pers., acc. rei : g. manni sumbl cænam præbere cui, Lokagl. 8 ; gátut gríðar sóta gölig faung largam prædam lupō dedisti, Öll. 187, 2 ; þeim, er hann gat seima kúbus opes largitus est, Hh. 28 ; get þu váluðum vel egenis largiter præbeas, Hávam. 137 ; geta e-m heiti nomen alicui dare, Nj. 44, 3 ; in prosa : get þær vel at borði þínu mensam tuam laute exstruas, Sk. 20 ; þau biðja goðin, at þau gæti (i. e. gæti) sér barn, ut sibi prolem darent, FR. I 117. — β) impers., cum acc. subjecti : milding sízt getr, rex minime datur, est, existit, SE. I 702, 1 (Ljóst. 17) ; absol. cum infn., þjja getr fugere licet, Öll. 178, 2. — 4) geta illa male cedere : ofrmægi hygg ek at illa geti nimiam loquacitatem opinor male cessuram esse, Vafpr. 10, cf. Orkn. p. 194, geta sér illa í e-u male sibi consulere aliqua re ; geta illa frá e-m fyrir e-t graviter puniri ab aliquo ob aliquid : þjóð gat illa frá stilli fyrir sanna afgjörð homines justorum criminum graves regi poenas dederunt, Hh. 12, 2 (F. VI 162). — 5) facere, curare, administrare : g. víðrám resistere : g. víðrám æðru, timori resistere, metu abstinere, intrepidum esse, F. XI 137, 2 ; g. manni fótlaug, pedum lavacrum procurare cui, pedes lavare cui, Hyndl. 2, 37 ; vēr gátum stillis lof sem steinabru fecimus laudem regis (durabilem) sicuti pontem lapi-

deum SE. I 470, 3 ; ek gat gullskata tögdrápu feci de rege carmen productum, SE. I 408, 2 ; þat getr mörum Ragni lík hoc illustri Ragni fumus (mortem) procurat, Ísl. II 249, 1. — 6) impers. pass., cum dat. pers., mēr getz at því mihi placet, hinc : lát þær getit at góðu, fac, bonum tibi placeat, Hávam. 130. Sic et Hugsm. 29, 1 legendum est, sē þær (non þín) æ at góðu getit. Ceterum de hac phrasi in prosa vide F. II 25. VI 270. VII 104. — 7) contingere, cum infn. : hvars hann getr svást at sjá sicubi ei contingit scire quidquam cernere, Fjölsm. 5 ; þeim er eiga getr, illi, cui possidere (gladium) contingit, H. hat. 9 ; ok þá eiga gat Rigr at heita atque tunc ei contigit nomen Rigi, Rm. 42 ; er slíkt getr fæða jóð cui talem gignere prolem contingit, Am. 103. — β) periphrastice, v. c. gatk unna, i. qu. unna amari, Og. 18 ; sic Söll. 6, Korm. 3, 2, 24, 1, Krm. 8, FR. I 484, 1, F. II 52, 2, Mg. 1, 3, ÓT. 17, 41, Hh. 34, 5, Nj. 156, SE. I 254, 5, 322, 1, Sturl. 7, 30, 3. — γ) cum part. pass. v. supino : posse, gátut spanit Dammörk und sjik non poterunt Daniam sibi subicere, Öll. 159, 1 ; hann getr þegit öllum mönnum ár ok frið af Guði ille omnibus hominibus annonam et pacem a deo impetrare potest, Öll. 259, 9 ; búið gatat stillir stöðvar, þó at vildi, Fsk. 173, 1 ; engr gat lokit hánum svá ferán, F. III 103 (F. XI 21). — 8) cum genitivo : a) memorare, commemorare, mentionem facere : opt skal góðs geta crebro boni mentio facienda, Hávam. 103 ; Am. 53, Harbl. 14, Lokagl. 20, 53, Hg. 33, 19, ÓT. 120. — b) conicere, conjecturam facere, Skf. 24, ÓT. 130, 3. 4. Vide ofgetinn.

GETA (geti, getta, gett), v. a., id. qu. gæta, observare : g. segls, F. VII 340, 1, v. gæta. — Getaz bis occurrit, Am. 20, 60, v. gettiz þess Glaumvör, at veri grand svefna, observavit id Gl., quod esset noxa somniorum, Am. 20, ubi FR. I 213, Glaumvör segir drauma sína marga. Gettiz þess Högni, (gerva svá færri), at árna ánaudgum at undan gengi, animum induxit Hognius (sic sane pauci agunt) pro servo intercedere, ut, Am. 60, ad quem locum FR. I 218 : þá mælti Högni, sem færrum er tíðt, þá er í manna-raun koma, hann árnadi þrælum lífs. Cf. getaz sub gæta.

GÆTA (gæti, gætta, gætt), v. a., curare, observare, custodire, (gá, unde gát, n., cura) : gættu geita (gen. pl.), capras custodiverunt, Rm. 12 ; gæta segls velum curare, de nautis, Sie. 5, 2, ubi F. VII 340, 1 geta, sec. Morkinsk. ; gæta varð hon túngu í góma báða necesse illi erat caute lingua uti, Am. 9, cf. gömr. — β) cum acc., gæta frið pacem servare, Hh. 293, 3 ; sá er gætir landsfólk qui hominum curam gerit, G. 16 (F. V), ubi Hkr. habet landzfólks (gen.). Bl. membr., guð bauð þeim bodorð sín at geta dóst illos jussit præcepta sua observare. Gæta fóstur (acc. pl.), jejunia observare, Ag. — 2) gæta, de diis, qui consensit tribunalibus, um þat gættuz (gettuz, SE. I 64, 1) de ea re dili-

berabant, *Vsp.* 6. 9. 21. 23; *SF.* hoc contextu vario modo eandem rem exprimit: leita ráða I 131, ráða ráðum sínum I 131, rétta dóma sína I 62. Vide mox ante getaz, sub geta (geti. getta).

GÆTIGAUTR, m., qui custodit, (gæta, gautr), custos, possessor: gætigaular geira, custodes hastarum, præliatores, milites, viri, *Hg.* 27, quo loco construendum est sec. lect. membr. E, et *Fsk.* 28, 1: þá er ústírninn of rak Eiríks arfa á sjá; nú tregr grams fall alla gætigauta geira nunc mors regis omnes homines (cives) contristat.

GÆTIMADR, m., vir diligens, attentus, *SE.* II 611, pro geimadr.

GÆTINJÖRÐR, m., qui custodit, (gæta, Njörðr), custos, possessor: g. geirbrikar, custos clipei, præliator, *Fsk.* 37, 3, vide Fróði. G. hlunnviggs, custos navis, gubernator navis bellicæ, dux, imperator, *OT.* 97, 3 (*AR.* I 287, 3).

GÆTINN, adj., circumspectus, (gæta), *Hávam.* 65; g. at geði, animo circumspectus, *Hávam.* 6; gætin sveigar, v. sveigr 3.

GÆTIR, m., custos, (gæta): g. bjarza (montium), gigas, *SE.* I 280, 3; g. geira stígs (clipei), puguator, vir, *Eb.* 19, 9, *Sturl.* 4, 31, 1; g. glanima sóta garðs (clipei), id., *OT.* 13, 2; g. grefs (rutri), rusticus, *ÓH.* 92, 8; g. gullhrings, vir, *Vígl.* 5; g. gumna, custos virorum, rex, *ÓH.* 118; g. háseta (soliorum), rex, *Ha.* 318, 1. 326, 2; g. lands, præfectus terræ, dynasta, *F.* III 99, g. Noregs rex Norvegicus, *F.* II 312, 2; g. norðsætra, id., *Ha.* 319, 3; g. vegmæta, custos, possessor rerum pretiosarum, de rege, *Ha.* 321, 1; g. bjöllu (sistri), sacerdos, *Nj.* 103, 5; g. sálma, custos animarum, episcopus, *Gd.* 61; g. himna deus, *Gd.* 56; g. glyggranns (cæli), Christus, *Lb.* 28; g. vegs vítra hlúða, id., *Lb.* 13. In compositis: hver-gætir, síðgætir (kerru gætir, auriga, *SE.* II 160, pros). In plurali non occurrit.

GETNADR, m., conceptio (geta 2, γ); it. proles: þágu getnað af Kristi, (parentes) Christi beneficio prolem nacti sunt, *Nik.* 7.

-GÆTR, term. adj. derivati a geta, vide ágætr, sjallgætr, torogætr.

GETTA, f., puella, puellula, vox blandientis: Geirhildr getta, gott er ál þetta, *FR.* II 26 (id. qu. genta, *FR.* III 382. 389. 393, tt = nt. Norv. jente puella).

GÆTTI, n., postis (gätti): hurð var á gætti, janua v. foris applicata erat posti, i. e. fores clausæ erant, *Rm.* 2; lukt var hurð á gætti, id., *Skáldh.* 7, 15; hné hagliga hurð at gætti, svá at inn komaz einzi mátti, *Kötludr.*; hristum grindr, hjuggum gætti, *FR.* III 21, 1, concussimus fores, concidimus postes, in prosa anteced., þeir hristu grindr ok hurðir, ok hjuggu á gættin, svá at frágengu lokur ok slagbiandar, er innan voru fyrir hliðunum. Distinguuntur hurð et gætti, *ÓH.* c. 151: Arnljótr setti fyrir skálann hurð ok gætti, því at hon (tröllkonan) hafði þat allt frá-brotit. Sed *Rm.* 23 videtur poni pro fore, janua: hringr var í gætti circulus inerat januæ.

GETTIZ, GÆTTUZ, vide sub geta, gæta.

GEYJA (gey, gó, geyjat), v. n. et a., latrare, de cane: geyr Gæmr. *Vsp.* 40; g. á móti e-m obgannire, *Vegth.* 7, ubi gó; infin., *Am.* 23. — 2) irridere: gest þú nè geyja ne hospitem irrideas, *Hávam.* 137, ubi geyja est 2. s. imper. cum neg., pro geyja-a. G. goð deos irridere, *Nj.* 103, 4, unde goðgá.

GEYMA (geymi, geymda, geymt) v. a., tueri, custodire, serrare (gaumr), cum gen.: g. jarðar, terram tueri, defendere ab hostibus, *ÓH.* 186, 5; metaph., g. sín við löstum, cavere sibi a vitis, fugere vitia, *Nik.* 41.

GEYMA, *F.* II 313, 1, legendum est geima, a geimi. qu. v., nam in hoc versu plena consonantia esse debet: þeim skævaðar geima, quemadmodum, þeim sárjökuls geima, *Ísld.* 14.

GEYMIÁRR, m., qui custodit, servat, (geyma, árr): g. geirs, custos hastæ, præliator, vir, *Ód.* 27.

GEYMIÐIL, f., dea custodiens, servans (geyma, Bil): g. falda, custos calyptarum, femina, *Eb.* 29, 2 (*GhM.* I 748).

GEYMIGÜNDUL, f., dea servans, custodiens, (geyma, Gündul): g. gunnelda, servatrix, custos ensium, femina, de Bellona, *GS.* 24.

GEYMINN, adj., qui serrare solet, (geyma): secreti servans, *Hávam.* 65. In prosa, *F.* IV 46. 112. V 240.

GEYMR, m., qui custodit, servat, possidet, (geyma), custos, possessor: g. galdrs grímu, grímu, custos galeæ, puguator, vir, *Eb.* 19, 14. 9; g. geira stígs (clipei), id., *Eb.* 19, 3; g. hafshyrs (auri), vir, *Nj.* 99; g. gullhrína, id., *Ísl.* II 67, 1; g. fjölhis elda (gladiatorum), id., *Ísld.* 8; g. brúna grundar silkis síma, custos villæ sericæ frontalis, vir princeps, de Hakone dynasta, *ÓT.* 16, 1; g. sauda, custos ovium, opilio, *Gd.* 31; g. klerka, höfudkirkju custos clericorum, episcopus, *Gd.* 33, Ag.; g. galdræ, custos incantationum, de lenure, *Ísl.* II 50, 1; g. happs vir fortunatus, *Plac.* 43; g. gíptu, id., *Gdþ.* 35; g. hyggu vir prudens, *Gdþ.* 37. In compositis: dæðgeymir, hoddgeymir.

GEYMRUNNR, m., qui custodit, servat, (geyma, runnr): geymirunnar gunnelds, custodes gladii, viri, *Rekst.* 32, *F.* II 274; geymirunnar undgjalfrs grálinns, id., *Has.* 11.

GEYMIÐELLA, f., quæ custodit, servat, (geyma, þella): g. gullhlads, custos villæ aureæ, femina, *Korm.* 17, 1.

GEYRNA (geyrni), v. a., manu includere, (gaupn): geyrnir skjöldungr skepnu | skríns styrkliga sína | ern er hilmir hlífna | heidþjalls saman alla, i. e. skjöldungur heidþjalls skríns geyrnir styrkliga saman alla sína skepnu rex cæli omnes res ab se creatas manu sortiter includit, *Lb.* 25. Geyrnandi skýstalls skríns, cælum manu includens, deus, *Has.* 29, vide skringeyrnandi, umgeyrnandi.

GEYRA (geyri, geyrða, geyrt), v. a., facere, id. qu. gera; absol., versus condere: ek geyrða um vírða vörð feci carmen de rege, *Eg.* 82, 3.

GEYRÆNN, adj., qui sape, adsidue rogat, flagitat, adsiduus rogator, id. qu. gjör-

hænn, ÓH. 41, 3. Minus recte Hk. T. VI *preces non irritas faciens, et NgD. 77, facile exorabilis.* (geyr id. qu. gerva, gërva, adv., bón, bœna).

GEYRR, adj., id. qu. gerr, gjörr, etc. *paratus, promptus*: gottur til geysr at taka *facile est arripere quod in promptu est*, Hg. 33, 17 (Cod. Fris.), *unde scriptio geirs, non a geirr, hasta, sed ad geirr, part. pass., factus, paratus, promptus, referendum est*; geyr (gerr, U.) ílls hugar *pronus ad iram*, Hjmk. 9. Vide sanngeyrr; *excellens*, Cod. Fris. Hk. 14, 1: g. jöfurr. Geyrr, Eg. 44, 3, *incerta lectio est, et debet esse getr, sec. plurimos Codd., vide rigna.*

GEYRVAR, f. pl., = gërvar, *lectio membr. E., Y. 47, (AR. I 268).*

GEYRVIR, m., *qui facit*, (geyra), *var. lect. toú gjörvi*, Eg. 62, ubi, bráð hykk þar fengu (malo fengu, fingi) geyrvi gnógs styrjar gjóðum siglfjóða, i. e. hykk geyrvi (acc.) gnógs styrjar fengu þar bráð gjóðum siglfjóða *puto gestorem multi praelii eo loco prædam comparavis bellonarum volucibus.*

GEYRDA, id. qu. gerða, cingere, circumdare, *lect. membr. E, Hk. 73, 1. 2.*

GEYRDU, perf. inf. act. v. geyra, id. qu. gera. I 282.

GEYSA, f., *femina gigas*, SE. I 552, 1. II 554. (II 471 gæysa). Vide geisa, gessa.

GEYSA, (-aða,-at), v. n., *cum impetu ferri, ruere* (id. qu. geisa), *de vexillo: geysa vè fyrir vísa vexilla ante regem feruntur*, SE. I 674, 2.

GEYSA (geysi, geysta, geyst), v. a., *vehementer in cursum concitare* (ul þeysa): vantu geyst herskip af hlunni naves bellicas *raptim ex falanga detrusisti*, F. VI 23, 2; *sic in prosa, de rogo: bálinu, er þeir höfðu áðr ákalliga uppgæyst*, F. XI 435. Geysaz, *ruere, cum impetu ferri: hlýr geystiz prora ruebat*, F. VI 23, 2; *geystuz geirar traustir—fast af (malo at) hírða brjóstum validæ hastæ pectora virorum celeriter involarunt*, Sturl. 7, 42, 2. *Ilinc part. pass. geystir, qu. v.*

GEYSIHARK, n., *strepitus vehemens*, (geysa, hark), Sturl. 4, 26, 2.

GEYSILIGR, adj., *immanis, vehemens*: g. róg, Gðþ. 33.

GEYSITÍÐR, adj., *valde frequens, per-multus*, (geysa, tíðr): geysitíðar dáðir *per-multæ virtutes*, Rekst. 24.

GEYSLA, adv., *contr. pro geysiliga, immaniter, vehementer, magnopere*, Ísl. II 390.

GEYSTA, adv., a geystir, *vehementer, ferociter, furiose*: þeir gengu geysta at gunni *furiundi in prælium ibant*, Jd. 24.

GEYSTA, f., *ventus*, id. qu. gjósta; *il. tempestas*, F. VI 23, 1.

GEYSTR, perf. part. pass. v. geysa (geysta), *vehementer incitatus*; *il. impetuusus, acer, promptus, epith. viri bellatoris: geystir, böðhraustr Knútr*, Ha. 146; *geystir vinn ek geira róstu sævus hastarum tumultum excitó*, Nj. 44, 4; *fella geystan hjálmángrs gnýsvellanda impetuusum præliatorem*, Nj. 30, 2 (AR. II 242); *frá þessum geystum geirhvessanda de*

hoc feroce tiro, Nj. 7, 1; *prop., geyst súð navis, magno ruens impetu*, F. VII 67, 2; *metaph., g. gráðr, percita fames, immanis aviditas*, Nj. 59; *geyst gællók spicula magno impetu volantia*, Merl. 2, 65.

GÆZKA, f., *bonitas, virtus*, (góðr). Hugsm. 26, 4. 34, 1; *hafna hverskonar gæzku* (*scribitur gæzkv*), *omnigenam virtutem rejicere, spernere*, Merl. 1, 55; *leyna gæzku*, G. 13, *ubi consonant fæzk — gæzku, i. e. fozk — gæzku. Vide gæzka.*

GÆÐ, n., *animus, indoles animi, ingenium*: sá einn veit, er víða ratar, — *hverju gæði stýrir guma hverr, quo quisque ingenio præditus sit*, Hávam. 18; *uppi er þá gæð guma exserit se ingenium hominis*, Hávam. 17. *Ilinc in plur., lítil eiu gæð guma minuti sunt animi hominum* (*rebus minimis afficiuntur, slectuntur*), Hávam. 53. — β) *quoad intellectum, mens sana, ratio, prudentia*, id. qu. vit: *gætinn at gæði animo circumspectus*, Hávam. 6; *óminnis hegri stelr gæði guma suffuratur mentem hominum*, Hávam. 13; *heimta aprtr gæð sitt rationem recuperare*, Hávam. 14; *vita til sins gæðs mentis suæ conscium esse*, Hávam. 12; *vita gæðs*, Hávam. 20, id. qu. gá gæðs síns, Hugsm. 20, 1 (= gæta vits, gá sín, FR. I 196); *sic gá einkis síns gæðs fyrir ofrást*, F. X 207; *prudentia*: ok þat gæð, er ek eijörða mér vísa sjandr af vélundum, sec. G. Magnæum, *agacitas indagandi, quinam veri sint hostes sub specie amicitiae*, Sonart. 23, *ingenium, quo feci mihi certos* (*apertos*) *hostes ex deceptoribus* (*insidiatoribus*); *adtentio animi*: deila e-m gæð animo *adtentio auscultare*, Ísl. 2. — γ) *quoad sensus et adfectus*: blanda gæði víð e-n, *adfectum suum cum alterius adfectu contemperare, de coalescentibus animis amicorum*, Hávam. 44; *grunnr at gæði, suspicio de sincero adfectu alicujus, cujus adfectus tibi suspectus est*, Hávam. 46; *de adfectu amoris*: hafa gæð allt ok gaman toto adfectu ac voluptate (*mulieris*) *potiri*, Hávam. 100. 164, Harbl. 17; *glepja* (*konu*) *at gæði ad amores pellicere*, Lokagl. 20; *gripa gæð sensus adficere*, Skf. 31; *grams dandi brá gæði* | *góðs úfárar þjóðar*, i. e. *daudi góðs grams brá gæði úfárar þjóðar, sensus mutavit, animos hominum tristes reddidit*, Fsk. 67, 5. — δ) *quoad voluntatem et constantiam animi*: hildar gæð, *animus bellicosus, virtus bellica*, SE. I 250, 4; *sed v. mörðr. Láta gæð fálna animum ab-jicere*, IIS. 1, 2, SE. I 432, 2.

GÆÐA (gæði, gædda, gædt), v. a., *probare, laudare, celebrare* (gs. *bonum dicere, a góðr*): gæði ek *hiárvöxt konungs*, ÓH. 259, 1. — 2) *augere, ornare* (gs. *bonum facere*); α) *ornare muneribus, donare*: gæddi hirá (gulli), *satellites auro donavit*, SE. I 400, 3 (FR. I 111, 1); *niuk bað hann gæða gulli rauðu*, Og. 14; *gæddi okkr gulli*, Am. 68; *hírdmenn gædduz hóli, laudibus ornati sunt, vel ornarunt se laude*, i. e. *multum gloriati sunt, sed prius præfero*, Ha. 182, 1; *Þreyr hefr of gæddan Grjótbjörn at tjárali opibus ditavit*, SE. I 262, 2 (*ubi Ad. 18, gnegðan*); *part. pass., Svafnis dóttur hringum gæddrar*

annulis decoratæ, H. hat. 5. — In prosa, Grág. I 204, gæða dptr filias muneribus donare. — Þ) augere: gæða skjalda glym, augere strepitum clipeorum, pugnare, SE. I 668, 2 Cod. Reg.; g. geirrið, id., Sturl. 9, 19, 2; vls gæðendr, pugnam cientes, præliatores, viri, Nj. 40, var.; gæða glaum, augere lætitiæ, lætum esse: traubr mun glaum at gæða zranis herr, RS. 19. Intrans., á mun nú gæða nunc eo nonnihil accedet, Am. 67; sic GS. c. 12, ef á mætti gæða, si quid ad id accedere posset. — γ) cibare, saturare, saginare: gæðr varð hrafn, Hh. 33 (Cod. Fris. col. 180); Svec. gæða significat: 1) saginare (animal); 2) saturare, stercorare (agrum), Dan. gøde. — δ) hospitio excipere: hneigisól hornflædar kvæðst mundu gæða mik af heilu dízit se sincero animo me excepturam hospitio, GS. 18, ubi præcesserat, saumhlökk bauf lofskreyti at riða heim með sér. — ε) Vide composita: fóstæðandi, fullgæðr, úlfæðandi.

GEDBÆTIR, m., animorum confirmator, (gæð bætir); it. homonymice, id. qu. nomen propr. Tryggvi. Hg. 9.

GEDBJARTR, adj., animi candidi, integri, generosus, Ag.

GEDBRÁÐR, adj., animo fervido, bellicoso, (gæð, bráðr, sed bráðgæðr, F. VI 195. 220): gæðbráðir Gautar, Ha. 146.

GEDFASTLIGA, adv., constanti animo, (gæð, fastliza), Nik. 41, ubi, geymdi hann sin g. við ofraun lasta.

GEDFASTR, adj., animo constans, fortis, (gæð, fastr): gæðfastir rekka, F. I 166, 1. Gæðfastir í góðum verkum, Post. 163. Absol., pro viro forti: Get ek þess, er gæðfastir gekk af blakki blás vandar (e navi), at lúta enum helgasta bólhnekkjanda, Tómasi, RS. 2.

GEDFJALL, n., mons animi, (gæð, fjall), pectus, Hv. 3, ubi sic: Sú hefir einkagjöf grænkat | gæðfjöll líði öllu | erat seggja trú tryggva | tóm síðferðar blómi, i. e. sú tryggva einkagjöf (donum Spiritus Sancti) hefir grænkat öllu líði gæðfjöll (með) síðferðar blómi: trú seggja er-at tóm, pectora hominum virescere fecit flore virtutum.

GEDFJÖRÐR, m., sinus mentis, (gæð, fjörðr), pectus: gæðfjörðar lá, liquor pectoralis, g. lá Hildar-hj. gegnis (Odinis), carmen (ut Vidris munstrand marr), SE. I 250, var. lect. sec. U. Vide hjaldrgeggnir.

GEDFRAMR, adj., generosus, animosus, HR. 39.

GEDFRÆKN, adj., animo forti (gæð, frækn), in nom. Orkn. 5, 2, ÖH. 99.

GEDHARÐR, adj., animo asper, bellicosus, (gæð, harðr): g. konúgr, ÖH. 92, 2 (AR. I 324, 1); gæðharðir landrekar, F. IV 13.

GEDHOSKR, adj., cordatus, (gæð, hoskr), FR. I 169, 1, pro gæðsvinnar, Bk. 1, 13.

GEDHRAUSTR, adj., animi fortis, (gæð, hraustr): g. gunnmána grennir, fortis præliator, vir, Sturl. 4, 10, 1.

—**GEDI**, n., derivatum a gæð, vide compos., hraðgæði, þunngeði.

GEDI, 3. pl. impf. conj. act. v. gá, animum advertere, Am. 7.

GÆDI, 3. pl. impf. conj. act. v. gá, qu. v., Am. 70.

GÆÐINGR, m., vir illustris, Sturl. 3, 28, 1; princeps, rex, F. III 10, 2, Y. 22, 1 (AR. I 262); ræðit gæðinga remus v. remigatio regis, ÖT. Skh. II 195; g. inndröttar, princeps, præfectus aulicorum, rex, Orkn. 22, 5; de viro liberali: g. sofnis landa auri munificus, Vigl. 17, 7, ut öðlingr, höfðingi (vel forte rectius h. l. gæðingr est subst. verb. agæða, largitor, dator, cf. bendigr). Plur., gæðingar, proceres, optimates, præfecti provinciarum et satellites aulici, Orkn. 83, 1, Hb. 11, 2; vinir gæðinga, amicus procerum, rex, Mg. 32, 4.

GÆÐIR, m., verb. agentis a gæða, 1) qui auget, incitat, ciel: g. geirriðar, geirþíngs, odda regns, ciens pugnam, præliator, vir, Sturl. 3, 17, 2, Selk. 9, Gv. 5 (vide elmeiðr); g. ritorms, missor hastæ, vir, Sv. 18, 2; in plur. occurrit, G. 66, ubi hresiks þrimu gæðum, pugna concitoribus, viris. — 2) qui cibatur, satiat, pascit: g. gunnskára, pascens corrum, præliator, F. I 178. — 3) vide composita: bððgæðir, hjúrgæðir, hrafnagæðir, runngæðir, rymgæðir, sigrgæðir, söknagæðir, svangæðir, svörgæðir, veðrgæðir, þrifsgæðir.

GEDJADR, adj., indole præditus, animo hoc vel illo modo adfectus, (gæð, vide compos., fróðgæðjadr, harðgæðjadr, lundgæðjadr).

GEDKNÖRR, m., navis animi, (gæð, knörr), pectus, Ha. 255, 7, ubi acc. sing. gedknör.

GEDLEYSI, n., levitas animi, inconstantia (gæð. leysi a lauss), Sk. 1, 32, SE. I 542.

—**GEDR**, adj., derivatum a gæð, animo præditus, in compositis: bliðgæðr, dýrgæðr, harðgæðr, hraustgæðr, itrgæðr, lómgeðr, mildgæðr, stinngeðr, stórgæðr, svinngæðr, þunngeðr.

GEDRAKKR, adj., animo forti, (gæð, rakk), Grett. 95; var. lect. Ha. 326, 2.

GEDREIN, f., area animi, (gæð, rein), pectus; plur. gedreinar pectora, SE. I 446, 4, sed vide sub mürðr 2.

GEDREYNIR, m., explorator, tentator animi, (gæð, reynir), sodalis, amicus, familiaris: g. herþrumu Gauts, socius dei bellitontantis (Thoris), Lokius, SE. I 290, 1.

GEDSKJÓTR, adj., animi promptus, animi fervidus, (gæð, skjótr), epith. Odinis, F. II 52, 2.

GEDSNARR, adj., id. qu. gæðskjótr, (gæð, snarr), Sturl. 3, 26, 1.

GEDSNI, n. vel f., animus, SE. I 542 var. 8. Vide gesni.

GEDSNJALLR, adj., cordatus, (gæð, snjallr): g. foldvörðr rex cordatus, SE. I 454, 2; de deo: g. guð deus sapiens, Lv. 7.

GEDSPEKI, f., animi sapientia, (gæð, speki), Vafþr. 19, cf. orðspeki.

GEDSTEINN, m., lapis animi v. sensuum, (gæð, steinn), cor, Ha. 267, 2, HR. 19.

GEDSTIRÐR, adj., animo aspero, acer, fortis, bellicosus, (gæð, stirðr): g. skjálgs hefnir, de Erlingo, ÖH. 186, 4; de aulico, Mb. 16, 3; gæðstirðir virðar, de militibus, Ha. 323, 3.

GEDSTÖRR, magnanimus, generosus, (gæð,

stórr); *absol.*, de *Cardinali Romano*, *Ha.* 255, 2.

GEDSTRÁNGR, *adj.*, *animo asper, acer*, (*geð*, *stránger*), *epith. militum*, *Ha.* 321, 1. — 2) *animo molestus, arduus, difficilis*: *geðstraung gánga iter arduum*, *SE.* I 290, 2.

GEDSVINNIR, *adj.*, *cordatus*, (*geð*, *svinnr*): *comp. geðsvinnari*, *Bk.* 1, 13.

GEDVÁNGR, *m.*, *pectus*, *geðvángs mýll cor*, *HR.* 15.

GEDVARÐR, *m.*, *custos, possessor animositatis*, (*geð*, *varðr* = *vörðr*), *vir animosus* (*cf. hugar eigandi*), *lectio membr.* *E.*, *H.* 17, 1, *vide geðvörðr*.

GEDVEGGR, *m.*, *paries animi, sedes animi*, (*geð*, *veggr*), *pectus*, *SE.* I 662, 2; *vide glæggr*.

GEDVÖRÐR, *m.*, *custos, possessor animi*, (*geð*, *vörðr*), *vir forti et constanti animo*, *H.* 17, 1, *vide geðvarðr*.

GÍ, *part. negativa suffixa*, *quæ interdum abit in ki*; 1) *suffigitur nominibus substantivis*, *ut þörfgi non opus*; *vætki, vætki* (*et vækki*), *nihil*; *hornigi* (*dat.*), *non cornu*; *r in fine vocis abjicitur*, *ut úlfgi non lupus*; *Loptki non Loptus*; *mangi nemo*; *matgi non cibus*; *et in nom. pl., skjaldagi non clipei.* — 2) *adjectivis*, *ut sjálfgi non ipsa*; *eingi, engi, nemo, nullus*; *ekki nihil*; *eingi* (*dat.*), *nulli rei*; *hvarki, hverki.* — 3) *pronomini-bus*, *ut, þatgi, þatki, non id*; *þvígi non eo*; *hítgi non illud*; *hvárgi, hvárki, hverki*; *additur it in þvígit ex þvígi it.* — 4) *adverbiis*: *enngi nondum*; (*engi quam non*, *F.* XI 2. *var. lect.*), *evagi, ævagi; svági; þági; þegi, þeigi, þeygi*; *vilgi.* — 5) *nunquam suffigitur verbis*, *quod adnotat Raskius* (*An-tvsn. t. Isl. p. 285. § 535*); *usus tamen est Jonsonius in Islandsvæka 61*, *baudgi jussit non*, *contra morem veterum*; *nam hlýðgi, Hm. 21*, *duplici difficultate laborat*, *vide hanc vocem.* — 6) *determinative*, *v. hvargi, hvarúngi, hvörúngi. hvergi, málúngi, nærgi, nerúngi*; *Isl. II 360 miklogi minna*; *Isl. II 384 stóruogi meiri* (*hversugi*, *Grág. I 223*).

GÍFR, *adj.*, *immanis*: *kjapta gífr immani rictu*, *Skáldh. 4*, 20, *de lemure*.

GÍFR, *n.*, *femina gigas, oreas* (*non habet SE.*), *vel potius collect.*, *ut tröll: grjótbjörg gnata, eu gífr rata, oreades præcipites ruunt*, *Vsp. 47*; *gífrum gramast erga oreades atrocissimus*, *H. hat. 15*; *gífrs grand, noxa gigantidis, Thor, gífrs grandnes id. qu. Þórsnes Thorsnesum, Eb. 56*; *gífrs hestr, equus gigantidis, lupus, Jd. 34*; *gífrs veðr, ventus gigantidis, animus, it. fortitudo animi, F. VI 23, 1*, (*cf. FR. II 134, 2*), *ut hamra vífs byrr*; *gífr sóknar, gigantides pugna, securus, tela, Ha. 286, 2*; *naustablaðs hlémána gífr, gigantis clipei, securis, n. hl. gífrs drífa, pugna, n. hl. gífrs drífu gímsleynvír, missor gladii, pugnator, Hg. 30*; *gunntjalds gífr, gigantis clipei, securis, bodi gunntjalds gífrs, oblato securis, pugnator, vir, Has. 42*, *locum vide in cykentanandi.* — 2) *nomen canis custodis, Fjölsm. 15.* — 3) *vide composita: algífri, hrægífr, sóknífr.*

GÍFRSKÆR, *m.*, *equus gigantidis*, (*gífr,*

skær), *lupus: granrjóðr gífrskæs, ora lupi rubefaciens, pugnator, Mh. 3, 3.*

GÍGJA, *f.*, *instrumentum musicum, pandura*, *Sveerr. 85, 2. 3* (*in prosa F. IV 203. VII 97*; *gígjar qui panduram pulsant, Y. 25*).

GÍL, *n.*, *fissura, fauces montis, chasma* (*Eg. 88*, *gengr gíl ofan or fjalli*): *gílja grund, terra faucium, chasmatum, mons, gílja grundar gramr, rex montis, gigas, SE. I 282, 2*; *gílja grundar glaumr, piscis montium, serpens, ejus jörð aurum, Eg. 82, 5*, *vide glaumr et jörðgrönn.*

GILDA (*gildi, gilda*), *v. a.*, *pendere, solvere* (*a gildi 1, id. qu. gjalda*): *sá er gildi úthlaupsmönnum sakar qui injurias prædonum ultus est, Ha. 69, 2.* — 2) *augere* (*a gíldr, adj.*): *nema svá at gramr of gildi* (*præs. conj.*) *vargi gráð margan dag, nisi ita, ut rex augeat lupi aviditatem sapissime, SE. I 670, 1*, *ubi gilda vargi gráð, lupi aviditatem excitare* (*edita strage*), *est pugnas assidue facere, bellicosum esse.* — 3) *vide composita: auðgildandi, hyrgildandi; cf. et gíldr, verb. agentis.*

GILDI, *n.*, *id. qu. gjald, 1) tributum: eðr skyldu eðin öll gildi eiga, an dii omnia tributa haberent, an diis omnia tributa cederent, Vsp. 21. Sic Mædog., gild giban φόρον δοῦναι. Luc. 20, 22. In prosa, nefgildi, census, capitulum exactio; id. qu. gjald solutio, in skattgildi solutio tributi, ÖH. c. 136, F. VII 124, var. 2; skulda gildi solutio debiti, Grág. I 302.* — 2) *talio, remuneratio, id. qu. endrgjald: æy sér til gildis gjöf semper munus respicit talionem, Hávam. 148.* — 3) *compositio, symposium* (*cf. Norv. gíl. tas cui infunditur cerevisia*); *it. cerevisia, potus: Gauta gildi, potus Odinis, mulsum poeticum, poesis, carmen, Korn. 21, 2; grjótreinar aldar g. cerevisia (potus) gigantum, id., SE. I 246, 4; búa úlfum gildi, potionem lupis parare, edita strage, SE. I 616, 1; gunnstara g. sanguis, HR. 26.*

GILDIR, *m.*, *verb. agentis a gilda, qui augeat, incitat, ciel: auðar gildir, divitias augens, comparans, vir, Hild. 19, 2; g. Yggs hjaldrs, pugnam ciens, bellator, Ód. 20; g. valþögnar, id., F. I 38; hlym-gildir handar nafs, id., Hg. 20, 1, in vocativo, apostrophe, adsumpta lect. Cod. E valrögnir; g. óðar, auctor carminis, poeta, GS. 20.* — 2) *qui stipendium dat (militibus), aut exigit stipendium (a victis), a gildi: gildir flotna rex, ÖH. 6.* — 3) *in compositis: auðgildir, hyrgildir, seimgildir.*

GILDIR, *m.*, *lupus, SE. II 484, id. qu. gíldr et gyldir, vide úrgildir.* — 2) *metaph., de bellatore: gíldar hjálmelda, lupi ensium, qui in enses sæviunt, athletæ, hjálmelda gíldar Hropts, athletæ Odinis, SE. I 428, 4* (*cf. berserkir Óðins, I 176*), *vide infra in úlfr. Cf. Lex. Mythol. 907, ubi gíldar mutatur in gíldr, v. gíldr, adj.*

GILDR, *m.*, *lupus, SE. I 591, 2, id. qu. gíldr, gyldir.*

GILDR, *adj.*, *magnus, insignis, illustris, præclarus: gíld öld, præclarus populus, vel fortis, strenuus, G. 10; gíldir baugskerðandar,*

strenui pugnatores, viri, Sturl. 7, 42, 4; gildir menn, *virī iustae aetatis, aetate maturi*, Gd. 7, id. qu. rosknir. Gildt gæfuleysi magnū infortunium, Grett. 54, 1; gildt grunnsæli, *ingentes syrtis, brevia*, FR. II 316, 1; gild sár gravia vulnera, Grett. 16, 2; g. grátr vehemens fletus, Ag.; gild þrá gravis animi aegritudo, Am. 12; gild trú firma fides, Gd. 35; cum gen., þrautar gildir, in laboribus perferendis constans, fortis, Ólafsr. 42. Hinc gildir hjálms eldum, clari ensibus, i. e. satellites, Lex. Mythol. 907 (pro gildar hjálms-elda, quod legendum videtur SE. I 428; v. gildir, lupus). Vide composita: algildir, allgildir, skattgildir. — In prosa: gildir maðr vir amplius (divitiis et auctoritate), Kg. c. 38, p. 182; gildir maðr fyrir sér (= mikill), Isl. II 322 gild húspreyja ampla matrona, Vigagl. 10; gildir konúng, Óll. c. 140, F. XI 69; gild raun, Jónsv. 24; gildir androði, F. VI 379; gildir af tættum, SE. I 456.

GILFI, m., regulus maritimus (vide gylfi et gylvi): gilfa láð, terra piratæ, mare, bál gilfa láðs, flammæ maris, aurum, hlynir gilfa láðs báls, platanus auri, vir, Sturl. 4, 2, 1; gildir konúng, Óll. c. 140, F. XI 69; gild raun, Jónsv. 24; gildir androði, F. VI 379; gildir af tættum, SE. I 456.

GILJA (-aða, -at), v. a., *pellicere mulierem ad se (cogn. gala, gæla)*: gott er Gulapíng þetta, gíljum vér hverjar er viljum: út stendur undan báti illfat, muntu nú gilja? Snegl. Cf. Svæc. gilja ambire feminam; eiljare m., amator; ít. gilmaðr amasus, Bl., ubi sic: en þær eru sumar konur, er gera drykki ok gefa gilmönnum sínum, til þess at þeir skyli þá unna þeim vel.

GILJAÐR, m., qui delectat (verb. agentis a gilja, *pellicere, allicere, cogn. cum gæla*): hrafnvins giljaðr, qui corvum potu delectat, bellator, hylja hrafnvins giljaðar, tegumentum, lorica bellatoris, Hg. 6. Vide hrot. Cum constructione hrafnvins giljaðr confer aliam similem árramngjefendr, qui corvo annonam (cibum) suppeditant, præliatores. Vide de hac voce excursus ad Shl. XI.

GILLÍNG, f., annis, SE. I 577, 3.

GILLÍNGR, m., gigas, pater Suttungi, SE. I 216; gillings gjöld, multa pro cæde Gillingi persoluta, mulsū poeticum, poesis, carmen, SE. I 248, 2. — 2) clavis Hælæ, SE. II 494; v. gyllingr.

GILLIR, gladius (= gellir), SE. II 476. 559.

GILS, m., equus Asarum, SE. I 70. 482, 1; vide gisl. — 2) obses, Lokagl. 34; vide gisl.

GILTA, f., porca, (göltr), FR. I 482, 3. 485, 4, vide rúmgilta, cf. et gulta, gyltr. In prosa, gilta, Vall. 2.

GILVARSTRUMAR, m. pl., torrentes Gilvæ, annis infernalis, Söll. 42; nomen annis, quod in nom. non occurrit, forte Gilv a Gilvr, conferunt cum Gjöll; forte flavus, a Germ. Gilbe, gelb.

GIM, n., ignis: gim geisar ignis furit, SE. I 508, 1, ubi addit auctor: hér er ok gim kallat eldrinn. Leztu, resir, gim geisa, ignem scire, rex, fecisti, F. IX 356, 3 (Ha. 114, 3); gims gerðr, dea ignis (domestici),

femina, ÓT. 43, 3; hlífir gim, ignis clipei, gladius, hlífir gims el, procella gladii, pugna, (vide elnárúngar), Sturl. 4, 35, 1; óznar gim, ignis pugna, ensis, rinima óznar gims, ríxa gladii, pugna, Isl. II 389, 1. Gims heiti vil ek greppum segja, SE. II 486. 569. Við gim fastan, Völk. 5, vide gimfastr. AS. gim, gym, ignis. Vide composita: fagrgim, ljóðzim.

GIMFASTR, adj., igni resistens, (gim, fastr), prorsus ut Dan. ildfast; pro subst., incus: hann sló gull raut við gimfastan cudabat aurum rutilum ad incudem (adsidens incudi), Völk. 5. G. Magnæus deisim: við gim fastan, ad ignem fixum, i. e. ad ustrianam; sed gimr. m., ignis, non occurrit; al., „ad fixam gemmam“, i. e. gemmam auro inclusit; sed gimr non significat lapidem aut gemmam, neque forma gimr omnino occurrit. Forte gimfastr sit = ginfastr, valde firmus (: lapis, incus), sec. pronuntiationem. AS. ginfæst.

GIMIR, m., cælum septimum, SE. I 593, 1.

GIMLI, n., Gimlium, locus in cælo: sal sér hon standa — á Gimli, Vsp. 57; SE. I 38 þar sem heitir Gimli; I 78 salr, — er Gimli heitir; I 198 balt er þá at vera á Gimli, á hinni.

GIMNAR, m., accipiter, SE. II 571; vide ginnarr

GIMNIR, m., nomen Odinis, Ed. Lóvasina, forte depravatū ex ginnarr v. gunnarr, quod in nominibus Odinis habet SE. II 555. Invenitur tamen gymnir, alio sensu, qu. v.

GIMSKÝLIR, m., clipeus, SE. I 572, 1. 621 (Num depravatū ex gunnskýlir tegens in pugna, ut bððskýlir? an idem quod gymskýlir tegens hominem?). Mira variatio est hujus vocis, vide gymskýlir, gunnskýlir.

GIMSLEYGVIR, m., projiciens ignem, (gim, sleyngrvir): nausta blakks hlémána gífrs drífu gimsleyngvir, ignem prælii (i. e. gladium) cum vi emittens, præliator, Hg. 30. Membr. E h. l. habet gunnslängvir. ubi prior pars, gunn, guð, potest depravata esse ex gim.

GIMSLÖNGVIR, m., id. qu. gimsleyngvir, (gim. slöngvir), F. I 44 (Hg. 30).

GIMSTEINN, m., gemma (qs. lapis igneus, splendens, gim, stein, AS. gymstān): gimsteinum fegri gemmis pulcior: verðleims ok virða, fegra gimsteinum, pretium (λύτρον) mundi et hominum, gemmis splendidus, de redemptore, Lb. 36; öllorð þín eru fegri gulli ok gimsteinum, Lb. 7; g. sprunda, vífa, gemma mulierum, de Sancta Maria, Gd. 10, Lil. 27; sannr gimsteinn lærðra manna appellatur episcopus Guðmundus Bonus, Gd. 69. Gimsteinnar brá, brúna, hvarma, ennis, oculi, SE. I 538. In stjörnu occurrit aliquoties forma geimsteinnar, gemmæ.

GIN, præp., id. qu. gen, contra, adversus, SE. I 300, 2, ubi construo: ægir álmítugar! átrúðr Sudra laust tönzu sega, sodnum afli, í gin ángriþióf Óðnis, conjecit ferrum, ustrina coctum, adversus carum Odinis filium.

GIN et ginn, particula intensiva, v. ginhafri, ginkheilagr, ginregin; ginnheilagr, ginnregin. AS. gin, id., v. e. ginrice et ginnac-

rice, regnum vastum (de Æthiopia); ginnan byrigr urbs ampla; ginfestum gifum donis amplissimis; ginfest god, deus firmissimus, immutabilis, veracissimus (Ed. Sæm. T. I Gloss.); in vulgari sermone hodierno ginfjara, maxime recessus maris, maxima salacia.

GIN, n., os hians, rictus, (gína); de rictu feræ: fell margr í gin álfr, multi in rictum lupi ceciderunt, a lupis discerpti sunt, i. e. in proelio occubuerunt, lupis præda futuri, Krm. 19; de hiantibus animalium capitibus (rostris inauratis), quæ navibus præfigebantur: gjálfr ljóp í gin gollnu höfði, F. VII 51, 2.

GINA (gin, gein et ginda, ginit), v. n., hiare; 3. s. præf. ind., ginn hiat, SE. I 502, 2; 3. s. impf. gindi, Orkn. 11, 1; 3. pl. gindu, ÓT. 130, 1, G. 29. — α) de animalibus: lupus, gínandi álfr lupus hians, Hávam. 85; vargar gindu of hræ, hiabaut super cadavere, inhiabat cadaveri, G. 29; álfr gindi um ná, id., Orkn. 11, 1; vargr gein um mergjar sal inhiabat ossibus, Jd. 30; de cane, Vegt. 7; de serpente, esæc inhiante: gein við agni, Hymk. 22; gein við rauðbita, SE. I 256, 6; de homine: gína at flugu aperto ore muscam admittere, Nj. 103, 3; vide fluga. — β) de rebus inanibus; de navibus et rostris navium: gínandi höfuð rostra navium hiantia, II. 19, 1; blunnvisundr ginn gulli búnum grans munni. navis pineo ore inaurato hiat, i. e. pineum rostrum navis, auro ornatum, hiat, SE. I 502, 2; de mari, SE. I 474, 4, ubi forte coherent, myrkdanar lenda (v. senda) gein við gröfnum munni, mare exsculptis rostris inhiabat. Aliam, forte remotiorem, rationem vide sub munnr. De vortice, velisflug steina gein úrsvölum munni við hjörgeði hriðar hlunnv vortex aquarum frigido ore inhiabat præliatori, Grett. 69, 1; de domo, salhjartr þeirra ðökkimnis gein við jöfri, domus lapidea aperto ore (ostio) regem recepit, eum quasi ore hianti deglutivit, Y. 15, cui simile est illud, leygs jügtanni svelgr lið manna, SE. II 194, 2; de gladio: gálkn Þriðja haudrs (gladii) gindu jármunnum á þjóðir, ÓT. 130, 1, hiantibus rostris ferreis ferebantur adversus viros; oss gein hjörur um hjassa, vertici nostro inhiabat, imminebat, GS. 30; fatiscere, dirumpi, hauss gein fyrir steini, cranium lapide disruptum est, vel ictum lapide patuit, Mg. 31, 10; sic et de clipeo, Korm. 11, 9, ubi construo: nè máttid litids hlunnsló gína við bannmunni non potuit clipeus letifera (gladii) acie diffringi.

GINDYR, u., animal rictus, (rostri, gin, dýr), navis bellica rostrata: stýrir gindýra, rector navium bellicarum, rez, Ha. 320, 2.

GINGU, 3. pl. impf. ind. act. v. gænga, iterunt (Dan. ginge), SE. I 524, 1. 298, 3; sic et legendum F. II 316, 1. — 2) irisse, perf. inf. act., Hh. 76, 1 (F. VI 310, 1).

GINHAFRI, m., avenæ species, (gin, intens., hafri), SE. II 493.

GINHEILAGR, adj., sanctissimus, (gin intens., heilagr), Vsp. 6. 9. 21. 23; vide ginnheilagr.

GININN, Korm. 12, 4, posset accipi eo-

dem sensu ac gínandi, hians, inhians, epith. gladii, per lupum circumscripti: ginninn Óðinn hurbúlfr. Sed aptior videtur lectio Cod. msc., qui pro lectione membranæ „á hurðir“ et „ginninn“ habet „á herðir“ et „gunnum (id. qu. gumnum), i. e. in humeros virorum, sec. quam lectionem bene coheret hlakkar njörðr, præliator.

GINLJÓTR, adj., sædo rictu, (gin, n., ljótr), vel valde deformis, (gin intens.): ginnljót gneip torva gigantís, Selk. 10.

GINN, n., fallacia, F. VI 295. — 2) scurilitas, Scerr. 85, 2.

GINN, 3. s. præf. ind. act. v. gína, qu. v., SE. I 502, 2.

GINNA, f., gigantis, Cod. Worm. pro guma, quod cet. omnes Codd. habent. SE. I 551, var. 9.

GINNA (ginni, ginta, gint), v. a., decipere: g. brúði feminam pellicere ad amores, Skaldh. 1, 22 (id. qu. lokka í orðum, ib. 24).

GINNARR, m., vanus, Vsp. 14, SE. I 68. 470. — 2) Odin, SE. II 472. — 3) aquila, SE. I 490. — 4) accipiter, SE. II 488.

GINNHEILAGR, adj., sanctissimus, (ginn = gin intens., heilagr): ginnheilög goð ample sanctitatis numina, Lokagl. 11; v. ginheilagr.

GINNIR, metri causa pro ginnir, lubet: golls lýtendr g. enn inna gráleik etiam nunc cupiunt homines militiam ostendere, Hh. 55. (Cod. Fris. col. 203, 1, þess ginnir mig at fara til Englands).

GINNIR, m., Odin, SE. II 555, quo loco SE. II 472 habet ginnir.

GINNREGIN, u. pl., magna, ampla numina (ginn = gin, int., rezin), Hávam. 145, Hymk. 4, SE. I 314, 3. Vide ginregin.

GINNÚNGAGAP, n., ær: lopt heitir ginnúngagap, SE. II 459; Cod. Reg. h. l. habet formam Gvnnvngagap; chaos, chasma inane, SE. I 42. 48. 68; et divisim Vsp. 3, gap var ginnúnga erat inane chasma. G. Olavius in NgD. Mant. sub voce ginnúnger derivat ginnúngagap a ginnúnga, m. pl., magna et sancta numina, rebus creatis præexistencia, (qs. derivatium a part. gin intens.), et sub v. gap vertit hiatus v. inane deorum, chaos, et gap var ginnúnga (p. 26), dii inhabitant inane. G. Pauli accipit ginnúnga pro ginvánnga, hiantes vel vastæ regiones, et ginvánnga gap, chasma hiantium vel vastarum regionum. Apud superiores ginnúngagap est oceanus Atlanticus: fyrir vestan lit mikla haf frá Spania. er sumir kalla ginnúngagap, þat gengr landa í milli, AA. 296; it. sinus Baffinius, ibid., milli Vinlands ok Grænlands er Ginnúngagap, þat gengr úr hafi því, er mare oceanum heitir. Ginnúnga himinn, chasma cæli, cælum vastissimum, SE. I 50 (vel cælum deorum, sec. acceptionem J. Olavii). Ginnunna ve, Cod. Worm. SE. I 278, 2, sed Cod. Reg. ginnvunna ve, id., ær, qs. vastæ regiones, id. qu. mána vegr, SE. I 278, 1.

GINNÚNGR, m., accipiter, SE. II 488. 571; ginnúnga brú, pons accipitris, manus, ginnúnga brúar linní, serpens manus, annu-

lus, gálgi ginnúngs brúdar linna, patibulum annuli, manus vel brachium, Orkn. 79, 1. — 2) ginnúngr, homuncio, it. vir stulte credulus, SE. II 496, ubi juxta ponuntur gæði, ginnúngr, gæpprosnir, ginnúngr.

GINNVIÐI, m., ingens ignis, incendium, (ginn = gin intens., viti): leygs götu g., ignis vulneris, gladius, grappleys götu ginnvita, procella gladii, pugna, börr leygs götu ginnvita graps, pugnator, bellator, SE. I 408, 2. Cod. Worm. h. l. legit ginnviti, qu. v.

GINREGIN, n. pl., magna et sancta numina, (gin intens., regin), Alem. 21. 31, Háram. 80. Vide ginnregin.

GIPT, f., donum, (gefa): andar giptir, dona spiritalia, alvaldr andar gipta, rex donorum spiritualium, deus, Gp. 7; sic jarðligar, líkamligar giptir, bona terrena, corporea, SE. I 4. 10. — 2) fortuna, Sk. 1, 52, F. IX 266, 1, SE. I 596, 1 (AR. II 496); felicitas vitæ futuræ, Lb. 28. — 3) sors, fatum: aldar gipt, fatum humanum, sors humana, Ha. 199, 3.

GIPTA, f., fortuna, F. II 52, 2, skipt er á gumna giptu, variabilis est fortuna hominum; sú kom gipta af Guðs syni yfir Hákon, F. X 18, 1. Vide aldrgipta.

GIPTA (gipti, gipta, gipt), v. a., feminam viro nuptum dare, (gefa), Rm. 20. 37.

GIPTUFRAMR, adj., felicitatem promovens, salutifer, (gipta, framr): g. ángrþverrir, de Spir. Sancto, Hv. 15.

GIPTUFULLR, adj., fortunatus, (gipta, fullr), Gd. 8.

GIPTUMADR, m., vir fortunatus, (gipta, madr), Gd. 12.

GIPUL, f., fluxius, Grm. 27, SE. I 130. GIRKIR, m. pl., Græci, G. 41 (Hkr.), SE. I 450, 2 (sec. Cod. Worm.).

GIRNA (girnir, girndi, girnt), impers. cum acc. pers. i. mik girnir, cupio, opto (a girn = gjarn, cupidus, superl. girnastr. Vigagl. 25, ubi 1st. (ed. Hafn. 1830) II 389 gjarnastr; Mæsgö. gairnjan, desiderare, cupere): hana girndi optavit, Sk. 534; vide ginnir. Usitatius est girnaz (-iz, -diz, -zt), concupiscere.

GIRND, f., cupiditas: girndar ráð, conubia, sold cupiditate contracta, Skálðh. 1, 44 (girnda ráð, Nj. 33); óhreinn girndar andi, impurus cupiditatis spiritus (spiritus immundus, illicito concubitu exercitatus), Selk. 2, ex quo loco adparet tó girndar pronuntiatum fuisse ut gindar, suppresso r, ut saepe hodieque; girndar villi studium propriam cupiditatem sequendi, Hh. 73, 5, vel ataritiæ studium (ut egingirnd, FR. I 396), vide singirnd.

-GIRNI, f., cupiditas, deriv. a gjarn, vide fegirni, þrágirni.

GIRZKR, adj., Russicus, (Gardar), F. VI 23, 2. 47, 1, var.; v. gerzkr.

GIRDA (girði, girda, girt), v. a., cingere; parl. pass. girðr, cinctus: girðir skálmum frameis (machæris) cincti, Gha. 19. Vide gyrða. In prosa, bolli, girðr með silfri, F. VI 184.

GIRDI, n., cingulum, circulus: g. Gizka, circulus Giskii (insulæ), mare: býrd skera

Gizka girði prora secant mare, SE. II 492, 1. Gælu g., id.: barð rístr Gælu girði, SE. Eg. 233; grundar g., cingulum terræ, mare, Sturl. 4, 35, 2, ubi plena harmonia consonant firði — girði in metro homoteleuteo; gný-jardar girði, strepens mare, zeisli gnýjardar girðis, radius (lux) maris, aurum, ejus græðendr, viri, Nj. 73, 2; Þrumu g., cingulum Thrumæ (insulæ), mare, Þ. girðis ildi, ignis maris, aurum, Þ. Hræð. c. 2; handar g., circulus manus, armilla, handar girðis Hlin femina, Korm. 26, 2. In compositis: umgirði.

GIRÐIÐJÓFR, m., fur torquis, qui torquem furtim surripuit, (girði = men, torques, þjófr): eiðþjófr Brisinga pro þjófr Brisinga-girðis, Lokius, a Brisinga girði id. qu. Brisinga meu, SE. I 312, 2.

GISKI vide Gizki.

GISL, m., equus Asarum, Grm. 30 (gs., radians, cogn. geisli); Cod. Worm., SE. I 70 var. 17. II 458. 487. Vide gils.

GISL, m., obses, Lokagl. 35 (pros. F. I 151); pl. gislar obsides: setja gisla, gjalda gisla, obsides dare, Hh. 73, 6, F. V 171 (gen. Gisl, F. VII 30. 33. II 87, 1).

GISLAR, f. pl., obsides, (gisl): taka gislar obsides accipere, Sic. 19, 1, frequenter in prosa; genus certo apparet ex F. V 8: var honum þar svarit land, ok gefnar gislar. et ex forma gislir, id., F. IX 313, ubi taka gislir.

GISLAÐR, id. qu. geislaðr, (gisl = geisli), v. hallgislaðr.

GISLING, f., datio obsidum, obsidatus: selja e-n e-m at gislingu aliquem obsidis loco (obsidem) tradere alicui, Vafpr. 39.

GISTA (gisti, gista, gist), v. n. et a., hospitari apud aliquem, (gestr): aðsol, margr gestir velr þar gjöld, er gistir. multi hospites, quo loco hospitantur, talionem reddunt, Eg. 74, 2; cum acc.: g. Óðin hospitari apud Óðinem, FR. I 423, 1. 2; g. lýsu hospitari apud alburnos, F. VI 376; gista mann heima domi apud aliquem hospitari, Nik. 35. In hospitium concedere, Bk. 1, 26.

GISTÍNG, f., hospitium, (gista): geta gisting hospitium nancisci, FR. II 134, 2; gánza til gistingar aliquo ad hospitandum se conferre, FR. I 515; þurfa gistingar, FR. II 78, 2; hjóða e-m gisting dauða, invitare aliquem, ut apud mortem hospitetur, i. e. aliquem leto dare, Þ. Hræð. c. 6; sic et Nik. 21: Guðs son býðr greindum hjónum | gisting til Paradisar vistar, invitati eos, ut in Paradiso hospitentur. — 2) cibus, esca, epulæ, dapes: gera var gisting byrjuð znóg largæ dapes lupo paratæ, SE. I 476, 3 (sec. II 593, 6); gera fengum þá gnóga gisting, Krm. 3.

GIZKI, m., Giskius, insula Sunnmörja in Norregia (hodie Giske, Giskö), SE. II 492, 1; Gizka girði, circulus Giskii, mare, ibid.

GIZURR, m., nomen Odinis (puto a geta, ob conjectandi sollertiam), SE. II 472. 555. Cf. Sturl. 9, 10, 1, ubi Óðinn est id. qu. Gizurr (dynasta, Thorvaldi filius).

GÍÐI, id. qu. gjóðr, vide bengíði.

GJAFALL, adj., *liberalis, largus, munificus*, (gjöf), id. qu. gjöfull, vide furgjafall.

GJAFARI, m., dator, (gjöf), vide lifgjafari.

-GJAFI, m., dator, largitor, (gjöf), in compositis: auðgjafi, lifgjafi, liðgjafi, ráðgjafi, verðgjafi; forte per se ponendum in linnbóls gjafi, dator auri, F. VII 114. Fem. -gjafa est in nom. propr. Örgjafa, Hyndl. 34.

GJAFLLI, f., *munificentia, liberalitas*, (id. qu. gjöfi), F. X 187, 2.

GJAFMILDR, adj., *liberalis, munificus*, (gjöf, mildr), Sie. 19, 1.

GJAFORD, n., *matrimonium*, (gjöf, orð), it. *conditio uxoria*: geta g. conditorem adipisci, Alem. 7. Sic Erg. þat gjaford var göfugt ea conditio erat praelara.

GJAFRÖTUÐR, m., *muneris particeps*, (gjöf, rötudr): Gauts g., particeps muneris Odinis, i. e. poeseos, poeta, SE. I 466, 2.

GJAFSTÓLL, m., *sella liberalitatis, munificentia*, (gjöf, stóll): sitja á gjafstóli, in sella liberalitatis sedere, i. e. liberalem esse, opes distribuere, Ha. 258, 1. Cum hac phrasi conferri potest altera, at sitja á fríðstóli, in sella pacis sedere: kölluðu menn Öndar, at Guðmundr sæti á fríðstóli upp í Yxnadal, Sturl. 3, 19, et mox 20: ætluð vör, at Guðmundr mani fast sitja á fríðstóli sínum. Verbo convenit hæc vox cum AS. gífstól (Beov. 334).

GJAFVNR, m., *amicus, qui missis muneribus amicitiam colit*, (id. qu. gjöfvnr): g. Sygna liberalis Sognensium amicus, de rege Norvegico, F. VI 409, 2. In prosa, Fbr. 49, Sturl. 2, 29, ubi Cod. EV habet, þingmaðr Þorleifs Beiskalda ok gjafarmaðr pro gjafvin. Cf. AS. goldwine gumena (qs. gullvnr eumna).

GJÁLBR, n., id. qu. gjálfr, *sonitus*: fjálbr ólágra gjálbra mons alle resonans, SE. I 282, 2. Vide hágjálbr.

GJALD, n., *tributum*: komtu gotneskum her at gjaldi Gotlandos ad tributum pendendum coegisti, Öll. 6 (AR. I 290); Finns gjald et gjöld, tributum Finnorum, sagittæ, Si. 7, 2, F. VII 85, vide Finn 2. — 2) pæna: eldr var gerr at gjaldi ignis ad pænam inferendam excitatus est, Hh. 76, 1. Sic et in sing. Nj. 86, ella mun þér gjald at verða, sin aliter, tibi fraudi erit; et Dropl. maj. c. 6, þitt gjald mun verða, ef nokkut brestr þar um, tua merces erit (propropter incommo lues), si quis in ea re defectus accadat. Plur., geta gjöld orða verborum pænam auferre, Hævam. 65. — 3) præmium, in plur.: geta gjöld drykkjar, præmium (præbitæ) potionis reportare, Grm. 3; glik skulu gjöld gjöfum similia sint præmia (repentia, remuneratio) muneribus, Hævam. 46; gjöld ens góða hugar benevolentia (sinceri animi) præmia, Hævam. 119. De præmio carminis: ek vilda eiga gjöld af þér fyrir óðgerð mína, Lb. 49; it. de carmine, gjöld 50 marka, præmium 50 selibra-rum, carmen pro datis 50 selibris, F. XI 204. At gjöldum præmii loco, F. VI 91, 2. XI 299, 2; construxeram F. XI 138, 3, (at) hjaldrgjöldum in præmium certaminis, ut at

hildargjöldum, id. FR. I 508, 1; sed esse potest (i) gjöldum hjaldr in sonora pugna, a gjaldre = gjallr. Fá illt or gjöldum mula præmia auferre, F. V 17, 3 (pro quo deildum, Öll. 187, 3); vide compositum ofrgjöld. — β) remuneratio, talio: nema ek þess eagns gjöld um vinnag nisi id beneficium remunerer, Ad. 14; velja gjöld talionem reddere, Eg. 74, 2; leggja e-t gjöldum aliquid remunerari: hve skal raddsveif leggja gjöldum raums brú quo modo lingua remuneretur clipeum? SE. I 306, 1. — γ) reifa gjöld rügnis debita regi officia exhibere, Ghe. 35; vide rügnir. — 4) multa cædis; gjöld Gillings, multa pro cæde Gillingi, mulsum poeticum, poesis, it. carmen, SE. I 248, 2; gjöld Hneitis multa pro cæde Hneiteris, Sturl. 1, 11, 2. — 5) in compositis: idgjöld, naudgjöld, nefgjöld, niðgjöld, ofrgjöld.

GJALD, SE. I 620, 2; vide gjaldsæiðr.

GJALDA pro gjalla, sonare, Hrokkinsk. msc. (ad F. VII 53, 2), sc.: hraustr lét Elfi austarr alvaldr saman gjalda — valskan brand ok randir cum sonitu collidere fecit gladium et clipeos; quæ lectio plenior consonantiam metricam dare videtur, quam gjalla, etiam si legas allvaldr, ad eam quodam modo sustinendam. Ad hanc formam referri potest imperf. conj. gyldi = gylli, Eb. c. 63, p. 318 (ed. Hafn. 4°): beljandi hátt, sem gríðungr gyllði. It. Ísl. II 170: þeir kváðust einn segja kunna, önnur en þau, at sá maðr var einn kominn vëstan or Breiðafirði, at svara kunni Túngu-Öddi, ok var hans hljómr ok rödd, sem gríðungr gældi. Sic etiam Cod. Fris. col. 100: þar kom móti honum gríðungr mikill, óð hann á sjáinu út ok gældi ógurliga.

GJALDA (geld, galt, goldit), v. a., solvere, persolvere, pendere c. acc.: g. afráð, tributum pendere, Vsp. 21; it. dare, tradere, reddere: mund galt ek mærrí dotem dedi illustri (virgini), Am. 93; g. gisla, obsides tradere, dare, F. 5, 171; hann gefr ok geldr gull verðugum, ille dat et reddit aurum dignis (merentibus), Hyndl. 2, Hund. 1, 9; g. hröfnum held carnem corvis (laniandam) dare, ÓT. 30, 2; g. gjöf við gjöf, donum pro dono rependere, donum dono remunerari, Hævam. 42; eiga at gjalda e-m e-t cui quid acceptum referre: þér, Valgautr, eigu vör gjalda fals veigar, tibi, Óðin, acceptam referimus venam poeticam, SE. I 240, 1; Magnús á at gjalda Ástríði mennsku M. Astríða pro suo in se studio gratiam debet, Mg. 1, 5; býndr áttu sitt fjór fótum gjalda tilam (servatam) pedum levocitati debebant, Öll. 7; gjalda upp persolvere: upp g. ek Gauta gildi Korm. 21, 2 (ut F. X 199), ubi alii, upp held ek. — β) facere, præstare, exhibere, cum acc.: g. glaum hjalta skers facere pugnam (ut greiða), F. XI 188, 3, 199; g. hardan hug. fortem animum præstare, fortem esse, animi fortitudinem ostendere, H. hat. 6; g. mönnum mein. damnum, noxam inferre, Orkn. 6, 3; gjaltapu mér reiði, ne iram mihi ostenderis, ne mihi iratus sis, Plac. 28; g. Ásum öfund malevolentiam exhibere, Lokagl. 12; g. Dönum ráu

rapinis vezare, F. X 57, it. in prosa, gjald-it þeim hakslettur eos a tergo invadite, F. VIII 410; g. varhuga við cautionem adhibere contra aliquid, Mg. 17, 7. — γ) cum acc., ulcisci, Hund. 1, 11, Sturl. 5, 5, 4. — δ) c. acc., perferre, tolerare: g. vās mala perferre, Am. 58, ut vinna vās, Orkn. 79, 2. — 2) cum gen., incommodum, noxam, perniciem accipere ex re aliqua: muntu Grimhildar gjalda ráða, perniciem accipies ab consiliis Gr., consilia Gr. tibi perniciem afferent, Sk. 1, 35; hann galt lúðþinga mála, consilia in concione agitata (a regiis) perniciem ei adtulerunt, F. VII 181 (Mh. 4); Hjaltilt galt þess, er gríð erlendur, Hjaltilt perniciosum fuit, quod pugna gesta est, i. e. Hjaltilt in pugna cecidit, Sturl. 7, 30, 5; þjóð galt ræsis reiði regi irato pænas dedit (ira regis hominibus perniciosa fuit), ÖH. 129; ráns galt herr frá hánun, populus rapinas ab eo passus est, rapinis ab eo vexatus est, F. VI 89, 4. Sic in prosa, F. IX 477, konungurinn bað hana vera káta, ok sagði at hún skyldi ekki gjalda frá honum tiltekja föður síns, rex eam bono esse animo iussit, nihil enim incommodi ad ipsam ab se ob incepta patris ejus profecturum; cf. et verbum oppositum, njóta e-s frá e-m, F. VII 103, Orkn. pag. 102.

GJALDHRÓINN, *m.*, aries, SE. I 588, 3. II 483. 567.

GJALDKERI, *m.*, quæstor, (gjald, keri), Orkn. 81, 2.

GJALDR, *m.*, mare, id. qu. gjallr, (a gjalda = gjalla), SE. II 479. 562.

GJALDR, *adj.*, id. qu. gjallr, sonorus, (gjalda = gjalla): gjöldum hjaldr in sonora pugna, subint. í v. at, F. XI 138, 3.

GJALDSEIDR, SE. I 620, 2, ubi gjaldseids grundar grima per tmesin pro grundar seids (serpentis) gjaldgrima, sonora vel tinnula persona serpentis (v: Fasferis), galea terrificæ, Ægishjálmr, a gjaldr = gjallr, sonorus. Construo: drótt man ok enn þanns var faldinn grundar seids gjaldgrimu, populus etiamnunc recordatur eum, qui galea terrificæ tectus erat.

GJÁLFR, *n.*, sonus, sonitus, fremitus, gen. gjálfrs, sed gjálfs, Eb. 37, SE. I 348 var. 8, Grett. 90, 1; de fremitu maris: gjálfr jarðbeltis, resonantia maris, mare sonorum, æstu fremens, Ha. 318, 1; gjálfr eyja þjálf, id., Korm. 19, 3; í miklu gjálfri, magno maris fremitu, pelago æstuante, Ísl. II 233. — 2) mare, SE. I 574, 2; hér er ok gjálfr kallat særin SE. I 498; g. hljóp í gín gollnu höfði, F. VII 51, 2; rista g. secare mare, Hh. 73, 1; cum articulo, ei var ejaflrit grindarlaust, Skálðh. 6, 38; hjá gjálfri. juxta mare, ad mare, in litore, Grett. 21. Vindkers botn kringdr gjálfri terra mari circumfusa, Ha. 25, 4; elkers botn kringdr gjálfri, id., SE. I 318, 3; glygzes varðkers botn, leydr gjálfri, id., SkI V 18 (ad F. V 13, 1, ÖH. 186, 4). Gjálfrs grind, tabula maris, navis, ejus ríðandi, navigator, vir, G. 37; fagrlog gjálfs, pulcra maris flamma, aurum, Grett. 90, 1; gjálfrs eldr,

id., lundr gjálfrs elds vir, Plac. 2; brandr gjálfs aurum, SE. I 318 Cod. Worm.; v. gjálfrbrandr. — β) liquor, fluidum quodvis: roðinn unda gjálfri, rubefactus vulnerum liquore (sanguine), cruentus, Krm. 4; unda gjálfs eldr, ignis sanguinis, gladius. Eb. 37 (GhM. I 662); Gauts gjálfr, liquor, potus Odinis, poesis, carmen, Orkn. 79, 5. — γ) vide composita: bengjálfr, hafgjálfr, undgjálfr.

GJÁLFRBRANDR, *m.*, ignis maris, aurum, (gjálfr, brandr), SE. I 318, 2, quo loco Cod. Worm. habet brandr gjálfs, id.

GJÁLFRDAGR, *m.*, lux maris, (gjálfr, dagr), aurum: greiðir gjálfrdags, dator auri, vir, Nj. 30, 1 (AR. II 241).

GJÁLFRDÝR, *n.*, animal maris, (gjálfr, dýr), navis, Hund. 1, 27.

GJÁLFRELDR, *m.*, ignis maris, (gjálfr, eldr), aurum: eunnr gjálfrelda femina, Eb. 40, 2 (AA. 233).

GJÁLFRMARR, *m.*, equus maris, (gjálfr, marr), navis: gánza til gjálfrmara ad naves descendere, FR. I 411, 2.

GJÁLFRSTÓÐ, *n.*, equitium maris, (gjálfr, stóð), naves, classis, Hh. 31, 3, SE. I 498, 2.

GJÁLFRTAMIDR, *p. p. comp.*, mari adsectus, (gjálfr, tamiðr a temja), epith. navis, Ha. 318, 2.

GJÁLFRTEIGR, *m.*, campus sonorus (gjálfr, teigr), mare: gjálfrteigs mörk. silva (arbor) maris, femina, in vocativo, F. III 23.

GJÁLFRUMLEIKINN, *p. p. comp.*, mari circumfusus, perfusus, (gjálfr, umleikinn a leika um): e. grunnr, fundus, arena mari inundata, Fsk., 25, 3; vide locum sub v. gaukr.

GJÁLFRUNDINN, *p. p. comp.*, sonitu circumdatus, (gjálfr, undinn a vinda), sonorus, stridens, de tempestate, Ha. 324, 2.

GJALLA, *sonare*, clangere, id. qu. gella (ut skjalla = skella), tantum in pres. usurpatur, neque nisi gjalla, inf. et 3. pl. ind., et gjallandi, part.; de voce animalium: fuglar sýnþja eða gjalla eða klaka — sækvikendi blása eða gjalla (var. gella), SE. II 46; sic de corvo, Gha. 7, Eg. 48, 1, Ísl. I 161 (F. III 147); de aquila, Gha. 7, Mg. 9, 4; de ense: gjallandi geirr, Ghe. 5, Eg. 48, 2 (gjalla, F. VII 53, 2, vide gjelda); hátt gjalla spjör hastæ acutum clangunt, Merl. 2, 68; de malleo, incudi inflicto, Nj. 103, 1, Eg. 30, ubi construo, ek lét frekar (flkar) sleigjur gjalla á gulli facio vehementes v. ingentes malleos auro (i. e. candenti ferro) insonare; gnyðbolli lét ek gjalla íctum inflicti viro, GhM. II 344. Variant in prosa gella et gjalla, de tauro; quod gjalla est ÓT. c. 110 (AA. 59), gella est ÓT. c. 37.

GJALLANDI, *f.*, janua Orci (Hælæ), SE. II 494.

GJALLARBRÚ, -horn-, man, etc., vide sub gjöll.

GJALLHARDR, *adj.*, soni acuti, (gjöll, harðr), Háv. Ísf. 4.

GJALLINN, *id. qu.* gjallr, sonorus, tinnulus: framdr gjöllnu gulli tinnulo auro donatus, F. III 23.

GJALLR, *m.*, mare, SE. I 574, 1. —

2) *gladius*, SE. I 563, 2. — 3) *clipeus*, SE. I 572, 1 (propr. *sonorus*, *stridulus*). Vide *mundgjallr*, *munngjallr*.

GJALLR, adj., *sonorus*, *tinnulus*, *clangens*; *ex quo adj. tantum occurrit* gjalla, gjallan; *epith. tubæ*: at enu gjalla Gjallar horni, Vsp. 42; *de fletu*: gjallan grát *clarisonum ploratum*, Bk. 2, 28; *de gladio*: gjallan Gauts eld sonorum *ensem*, SE. I 428, 3; *de clipeo*: ins gjalla Högna meyjar hjóls *clangentis clipei*, SE. I 426, 5; *de auro*: ið gjalla gull *aurum tinnulum*, Fm. 9. 20; Gerðr ins gjalla gulls, *dea tinnuli auri*, femina, Eb. 63, 2, Sturl. 1, 23, 1; Gefn hins gjalla greipar svells, *dea tinnuli argenti*, femina, SE. II 630.

GJÁLPR, f., femina *gigas*, *oreas*, (vide formas *gjolp*, *gjolp*), 1) *una ex novem matribus Heimdali*, Hymdl. 34. — 2) *filia Geir-rodri gigantis*, SE. I 288, 1. 258, 5. Gjálpar skær, *equus gigantidis*, *lupus*, Hðfuðl. 12; gjálpar stóð lupi, SE. I 480, 1. Gjálpar nafna, *cognominis feminæ giganti*, *securis*, *eo quod utrique commune est nomen* Gríðr, Nj. 93, 2; snæru gjálpar, *gigantis pugnæ*, *securis*, snæru gjálpar brjótr, *fractor securis*, *pugnator*, it. vir, Grell. 5, 2; Eg. 67, 1 *videtur jungendum hjallar-gjálpar*, *gigantis prælii* (pro hjaldr-gj.), *securis*, *für hjallar-gjálpar*, *grassatio securis*, *pugna*.

GJALTÍ, dat. s. a *göltr*, *aper*, *sed tantum in phrasi*, at verða at gjalti, *in aprum verti*, *transformari*, *quod de iis dicitur*, qui aut panico terrore corripiuntur, aut extra se rapti insolita provocant *celeritate*. Gjalti glíkir verða gumna synir *apro similes sunt* (panico terrore rapti solent), Hávam. 131. Vide Sks. 113: þeir menn, er geltir eru kallaðir; it. *ib.*, þessi er sök til ef menn verða at gjalti; Vd. c. 44, æraz ok verða at gjalti á vegum úti með villudýrum. Adde F. IV 56. V 162, FR. II 18, GNM. II 594, Eb. 18.

GJARN, adj., *cupidus*, *cum gen., infin.*, *et præpos.* á et til: g. hjálmþrymu *cupidus pugnæ*, Ísld. 4; gjarn máls um næring *qui regis laudes celebrare cupit*, SE. II 498, 4; óð em ek gjarn at greiða *carminis expromendi cupidus sum*, *sic membr.* 132 (ÓT. Skh. II 249); g. á hernað bellandi *cupidus*, Jd. 16 (ut hönð er gjörn á venju, Grell. 83, et gjarn á lif e-s, Sturl. 7, 62. not.); gjarn til fjörs e-s *qui alicui adimere vitam cupit*, II. 31, 3, cf. Sturl. I. c.; g. til gjálfrelða Gunnar. *cupidus feminæ*, *captus amore feminæ*, Eb. 40, 2; absol., vera gjarn, *cupidus (rei alicujus) esse*, *lubenter aliquid facere*, Sonart. 22 (SE. I 238, 3). Compar. gjarnari c. inf., SE. I 668, 2.

GJARN in *compositis*: árgjarn, átgjarn, barngjarn, bilgjarn, blöggjarn, höðgjarn, dádöggjarn, dyzðargjarn, dýrdargjarn, fírgjarn, fægjarn, heiptargjarn, heiptgjarn, hergjarn, hróðrargjarn, illgjarn, lægjarn, meingjarn, mjóðgjarn, morðgjarn, námgjarn, óbilgjarn, óbrótgjarn, ófundgjarn, óttargjarn, óðgjarn, sigrgjarn, sinkgjarn, skrautgjarn, valgjarn, vergjarn, ýmisgjarn, þrágjarn.

GJARNNA, adv., *libenter*, Nj. 59; compar. gjarnarr, *potius*, *magis*, FR. II 58, 3, ubi hálfu gjarnarr, *multo potius*, *multo magis*; in prosa etiam gjarnara, F. VI 324, et hálfu gjarnara *multo libentius*, *multo potius*, *magis*, Arn. 63.

GJARDA, f., *tunica muliebris*, *indusium mulieris*, SE. II 494 (Norv., gjarda).

GJARÐVENJUÐR, m., *balteo*, *cingulo adsvetus*, (gjörð, venjuðr), Thor, *cingulis roborificis uti scetus*, SE. I 290, 2; vel si gjarð positum sit pro garð, inserto i, garðvenjuðr erit, *domum sapius visitans*, *tumque commodè junguntur garðvenjuðr ymsa kindar*, *domum gigantearum visitator*, Thor.

GJÖF, f., *donum*, *munus*, (gefa), Hávam. 43. 148; g. Óðins, *Grimnis*, *poesis*, *carmen*, SE. I 244 (c. 3). 250, 4; plur., gjafar: góðar gjafar, *bona*, *eximia munera*, Hæbl. 20; et gjafir: gjafir máttigs anda dona *Spiritus Sancti*, G. 6. — β) gjöf dóttur. *donum filiae*, *gnatus primogenitus*, *homonymice* = niðr (*filius*), Korm. 21, 2, ubi, nú emk sóttur um gjöf dóttur, *homonymice est id. qu. nú emk sóttur um nið*, *et mutato accentu*, *id. qu. nú emk sóttur um nið*, *nunc actio contra me instituta est*, *nunc accusor de probroso carmine*. — γ) vide *composita*: ástgjöf, friðgjöf, heiðgjöf, stórgjafar, vingjafar.

GJÖFIR, m., *dator*, *spec.*, *mulieris in matrimonium collocator*, (gjöf, gefa), Altm. 4, *vox nusquam alias occurrens*; *idem in Legg. Jónsbók* et *Grágás* vocatur *giptandi* et *gipt-ingarmaðr*. Gjöfir *potest considerari ut forma cognata* τῷ gjafi.

GJÖFLATI, m., *vir parvus*, *tenax*, (gjöf, lati), SE. I 532.

GJÖFLÁTI, m., *liberalis*, *munera liberaliter promens*, (gjöf, láti): g. seims ok hnoosa vir, *aurum et res pretiosas liberaliter distribuens*, SE. I 712, 2.

GJÖFLI, f., *munificentia*, *liberalitas*, (gjöf-ull): fyrri gjöfli sína *propter liberalitatem suam*, Gv. 4, ubi sic: ofs fékk orðstír hæfan | auðar mildr sem vildi; gráns fyrri gjöfli sína | *grasþvengs boði vengis*, i. e. auðar mildr boði gráns grasþvengs vengis fékk ofs hæfan orðstír, sem vildi, fyrri gjöfli sína. Venr hann gjöfli (dat.) sík *adsevescit se liberalitati*, Ísl. II 230, 1. Vide formam gjafi.

GJÖFLUND, f., *animus ad dandum pronus*, (gjöf, lund): ek veit, at *grundar vörðr* gat-a æðri gjöflund *scio nullum regem animi magis liberalem nactum esse*, SE. I 708, 1. Idem est in prosa *gjaflyndi*, n., F. V 188. — 2) pro gjöflundr, F. VI 448, 2.

GJÖFLUNDR, adj., *animi ad dandum prono*, *liberalis*, (gjöf, lundr = lundaðr), Ok. 9, 5; F. VI 448, 2 gjöflund, id., *apocopato* r.

GJÖFMILDR, id. qu. gjafmildr, F. VII 234, 1.

GJÖFRÍFR, adj., *munificus*, (gjöf, rífr), SE. I 414, 5.

GJÖFULL, adj., *largus*, *liberalis*, (gjöf): g. af gulli *largus auri*, Sk. 1, 7; *determ.*,

hinn gjölli, *Hg.* 33, 3; *superl.*, gjöflastr, *Hg.* 8, *determ.* hinn gjöflazti, *SE.* I 400, 3.

GJÖFVINR, *m.*, *id. qu.* gjafvinnr, *F.* VI 409, 2, *lect.* Morkinskr.

GJOGNUM, *id. qu.* gegnum, gëgnum, *per, trans, præpos. c. acc.*; regn Gauts drepr i gjoenum Hofs serki pluvia Odinis loricas penetrat, *Hfsk. msc.* (*Fsk. impressa*, 123, 3) *Færoice*, igjøgnum (*Fær.* 7).

GJÖGRA (-ada, -at), *v. n.*, vacillare, infirmo gressu ire, reptare (*id. qu.* hodie skjöggra), *FR.* II 550, 5.

GJÖLL, *f.*, sonus, sonitus, *SE.* II 551 (*id. qu.* göll), a gjalla: hinc gjallar koss, osculum sonorum, labiis vehementius illisum, *Korm.* 24, 1; gjallarhorn, cornu sonorum, de poculo, *SE.* I 68; de tuba Heimdali, *Vsp.* 42, *SE.* I 100. 190; gjallar vöndr, virga sonora, gladius, *Mg.* 9, 1 (*F.* V 121, 2), vel virga prælii, a gjöll *id. qu.* göll, pugna; gjöll vopns, sonitus teli, fremitus armorum, *Eb.* 19, 5. — 2) lapis planus, per quem funiculus ex compede Gleipnere dependens trajectus fuit, *SE.* I 112. — 3) annis infernalis, *Grm.* 28, *SE.* I 40. 178; hinc gjallarbrú, pons amnis Gjallæ, pons infernalis, *SE.* I 178 (*cf.* Gjallandi brú locus in Jötunheimis, *FR.* III 398); gánga of Gjallar brú pontem orci transire, mori, *Ha.* 241, 2; Gjallar man, puella Gjallæ, custos amnis Gjallæ et pontis Gjallæi, Modgunnar (*SE.* I 178): (með) greypri hendi Gjallar mans, sæva manu puellæ Gjallæ, i. e. manu Styggja, *Ha.* 236, 3, ubi hönd Gjallar mans, manus Modgunnar, Helæ adtribuitur. — β) annis, iu genere, *SE.* I 575, 3; gjallar eimr, ignis amnis, aurum, *Ag.* Vide viggjöll, þrymgjöll.

GJÖLNAR, *f. pl.*, labia Lupi Fenneris, de quo *SE.* II 432: ænn Gjólnar heita granar lians? De rostro navis: gjólnar, roðnar mölnu gulli rostra, auro comminuto rubentia, *ÖH.* 154, 1.

GJÖLNIR, *m.*, piscis, nescio qui, *SE.* I 580. II 623; II 564 non cernitur nisi giol....

GJÖLNIR, *m.*, *id. qu.* gjolnir, *SE.* II 480 (=: gjolnir).

GJÖLP, *f.*, femina gigas, *id. qu.* Gjalp (*quod* habet *SE.* II 471. 554. 615), *SE.* I 551, *var.* 10. Cod. Worm. habet gjolp.

GJÖR, *n.*, cibus, saturitas: þat var lifafna gjör, is verus erat corvorum pastus, ea vera strages fuit, i. e. maxima edita strages est, *Höfuðl.* 10; quæ notioni toð gjör convenit *Sks.* 140, fylgir þeim ropa gjör mikit ok áta, ubi áta est cibus manducatus, gjör cibus semiconfectus s. semiconcoctus. Accipiunt autem interpr. h. l. gjör in sequ. signisf. de corvorum frequenti ad prædam conflatu. — 2) *id. qu.* hodiernum ger, avicularum multitudo, escæ (*v. c.* halecibus) inhiantium (*sec.* G. Pauli, *Eg.* p. 440, not. 35), *v. c.* fuglager; hinc de immensa multitudine: rapa ríefa gjör, corruunt ingentes cadaverum cumuli, *Merl.* 2, 68. In loco priori J. Olavius (*NgD.* 70 et *Mant.*) vertit gjör (*ger*), magna libido (*præde*).

GJÖRA (gjöri, gjörða, gjört), *v. a.*, facere (*id. qu.* gera); *de part. pass.* gjörðr ríde

gerðr: g. sumbl symposium instruere, *Lokagl.* 66; gjörðum róstu fecinus prælium, *Eg.* 48, 2; g. randa drífu, *id.*, *F.* II 316, 2; gjöra for iter facere, *Fjölsn.* 47; hvert hafit ofgjörva fúr þína, quo iter tuum instituiti, quo ire cogitas, *Eb.* 28, 1; g. rekkju. lectum parare, sternere, *Rm.* 11. 30; g. sjúðkan lífi vita privare, *F.* V 94, 1; gramr vann gjörvan kaupmönnum fríð rex mercatoribus securitatem præstitit, *F.* VII 16. — β) *periphr.*: gjörðiz at segja, addressa est dicere, dixit, *Sk.* 3, 15. — γ) *intrans.* cum acc. subj., gjörði svarta sól i heidi, sol sudo cælo obscurata est, *Krossk.* 13. — δ) g. fyrir sik peragere partes suas, *GhM.* II 344.

GJÖRBÆNN, *adj.*, *id. qu.* geyrbænn, adsi-duus rogator, *F.* IV 90, 3; *acc.* gjörbænan, *Lb.* 48, ubi sic: sjálfir eggjar þú seggja | sveit á þik at heita | þat víðr gumna gætir | gjörbænan mik hverja, i. e. gumna gætir (*Christe!*), þú eggjar sjálfir hverja seggja sveit at heita á þik; þat víðr mik gjörbænan, v: id me facit adsiduum rogatorem, id facit ut te precibus sapius adire audeam. Sic in prosa, *F.* V 265: nú kann vera, at þér þíki ek geraz gjörbænn víð þik, ok biðja dóttur þinnar mér til handa. Composita est vox ex *adv.* gjör = gjörva et bæna rogare, cum qua compositione conferri potest vox geyrnýttin in *Lex. B. Haldorsonii*.

GJÖRFA, *id. qu.* gjöra, facere, *Rm.* 19; ef víð gjörfum vélar til sí dolos intenderimus, *Hým.* 6; tantum in presenti, ut gjörva.

GJÖRFA, *adv.*, plene, perfecte: vita g. probe, exacte nosse, *F.* VI 21 (*AR.* II 17); *id. qu.* gjörva, *adv.*

GJÖRFALLR, *adj.*, universus, omnis, *Nj.* 73, 1. 99 (*id. qu.* gerfallr, gervallr, görvallr).

GJÖRLA = GÖRLA, *Söll.* 32.

GJÖRNINGAR, *f. pl.*, veneficia, *id. qu.* gerningar: orðinn fyrir gjörningum tactus fascinatione, *Nj.* 7, 1; gjörninga víf venefica, *Eb.* 40, 5 (*AA.* 238).

GJÖRR, *id. qu.* gerr, gýrr, geyrr, *perf. part. pass. v.* gjöra; factus: of her gjörum bello incidente, *Sonart.* 14, *sec. GM.* Sæpius ut *adj.*, plenus, perfectus, bonus, probus, verus: haukr gjörr at hug, verus accipiter, quoad fortitudinem, i. e. animi fortitudine accipitrem vere referens, *FR.* II 51, 2; gjörr matr cibus bonus, *F.* VI 363, 2; gjörvar hlífar firri clipei, *F.* I 172, 3; gjört víg, pugna perfecta, veri nominis, i. e. acris, vehemens, *ÖH.* 224; gjör sverða gnýs hriðr vehemens impetus prælii, *ÖH.* 47, 3, ubi est at frýja e-m gjörrar sverða gnýs hriðar. In prosa est, gjörr at sér i mörgu, multis rebus bene a natura instructus, multarum rerum gnarus peritusque, *GhM.* II 316; cum gen., þreks gjörr, fortitudine præditus, vel præstaans, *SE.* I 518; nam et gjörr est paratus, instructus, ornatus, armatus: vissak okkr svá gjörva víð her ita nos armatos (*itali armatura instructus*) in acie novi, *ÖH.* 47, 4; cum *infin.*, gjörr at verja grund, promptus, paratus ad tuendam terram, *Orku.* 5, 2, *F.* IV 214. Sic AS. þat he sylf geare være, þat veore to gefremmenne (*Angl.*

that he ready was, etc.). — β) *perfectus*, *totus*: gjörstan dag tolo die, Rm. 9. — γ) *in compositis*: algjör, harðgjör, skrautgjör, þunnngjör, þreksgjör.

GJÖRRÆÐI, *n.*, *factum illicitum, proprio motu, nulla auctoritate commissum, de rebellionem*, Sie. 19, 1 (F. VII 234, 1). Grág. II 396. at gjörræði sínu proprio instinctu (*sine venia*), cf. gjörtæki, *ibid.*, *furtum rei minime*, (gjör. ræði a ráð).

GJÖRVA, *id. qu. gjöra. facere, inserto v, tantum in præs. usurpatum*, Ök. 9, 5 (F. VI 448, 2); g. byrðar onera parare, Rm. 9; g. geig nozam inferre, Nj. 73, 1.

GJÖRVA, *adv.*, *id. qu. gerva, görva, accurate, perfecte, probe*: telja g. accurate commemorare, Lokagl. 53; minnast g. á e-t, *id.*, F. VII 153, 2. — β) *sine mora, cito, confestim*: liðu úrvar fram gjörva, F. II 311, 2; gramr lét gjörva gengit upp í borg, F. IV 55, 2.

GJÖRVALLR, *cunctus, universus*, (gjörva, allr). Hyndl. 39.

GJÖRVIR, *m., qui facit, (gjörva = gjöra)*: g. styrjar pugnator, Eb. 62, ubi al. geyrvi, vide geyrvir.

GJÖRVIR, *m., qui facit, (gjörva)*: gunnar g., qui pugnam facit, pugnator, bellator, F. VII 14, 1, ubi gen. gjörvis; vide gürvir.

GJÖRD, *f.*, *factio, confectio, effectio; it. factum, institutum*: ljótar gjörðir, ratio turpis, minus decora, Gþ. 12; sæmdar gjörd præstatio honoris, honor præstitus, Skáldh. 2, 36. — β) *arbitrium, sententia, iudicium*: ek hœtti gjörd um alla breytni á drottins dýrðir *sententiam de omni agendi ratione Dei gloriæ committo*, Gþ. 5; gjörd man ek gumnum herða, *severam sententiam de hominibus feram, metaph.*, sæviam in homines, Sturl. 6, 15, 5. — γ) *in compositis*: hróðrgjörd, tilgjörd.

GJÖRD, *f.*, *cingulum, cingula, circulus*: jarðar g., cingulum terræ, mare, fyrir handan jarðar gjörd, *trans mare, ultra mare*, Eg. 82, 2. *Vide composita*: megingjarðar, sikulgjörd, svikulgjörd, umgjörd. SE. I 294, 3 *coherent njarð-gjörd, qu. v.*

GJÖSA (gýs, gaus, gosit), *v. n.*, *erumpere, de flamma: logi, eldr gaus or húsum, ex domibus erupit, effusa emicuit*, Hh. 34, 4, Mb. 9 1, Jd. 18.

GJÖSORÐR, *adj.*, *verba effundens, immodice garrulus*, (gjösa,-orðr ab orð), *epith. feminæ gigantis*, Selk. 4, ubi: kemr í hús en hamra | hlýns olli þat kynjum | gríðr við grundar fæði (*al. við grímdar fæði [æði?]*) gjösorð um dag ljósan. *Quod adinet ad priorem partem vocis, conferri potest subst. gjösæð, f., arteria magna*, Sturl. 7, 48.

GJÖSTA, *f.*, *ventus acrior*, SE. II 486, 459, 569. I 486; geira g., *ventus hastarum, pugna*, RS. 31, ubi, koma mun geira gjösta, *ganga fram sem Rösta*.

GJÓÐR, *m.*, *avis species*, SE. II 489; *puto id. qu. hodierna avis kjói (kjófi), quæ vox in SE. fragmentis non occurrit, quam vocem respondere puto* Nort. Jó it. kive v. kyve (Thron. Selsk. Skr. III 103, 105, 109—110, Ström, I 239). Kjóvi, kjói, Fèlag.

I 16, *plautus stercorarius, sed Faberi Ornithol., lestris pomarina et parasitica. Vox Nort. Jó est onomatopœtica a sono avis í-jó, Kive et Kyve (Kjuve) = Tjuv, fur, a qua forma nostrum kjófi prodiit. Aliud puto esse* Nort. Gjõe in voce Fiskegjõe. Ström I 225 (Fiske-Jõe, Thron. Selsk. Skr. III 139), *parva aquila, nigris s. fuscis (non fulvis) pedibus, Halietus s. Falco, pedibus caudaque cæruleis, corpore supra fusco, capite albo; in silvis proprie degit, sæpe mari et aquis pisces venatur. Visar g., lestris bellonæ, coreus, Hg. 5, 2; gjóðar sigljóða, lestrides bellonarum, corti, Eb. 62; g. Hnikars, lestris Odinis, id., F. XI 197, 3 (F. V 227, 3); g. Yggs, id. ÖH. 48, 4; g. geira hriðar, lestris pugnæ, id., ÖT. 31, 2. — 2) ÖH. 47, 3, jungit Hkr. T. VI gunngjóðs reifr, in corum liberalis, sed cum reifr liberalem non significet, construentum puto: vara Sveini at frýja sigmána gjóðs, nè gunnreifum Óleifi gjóðar sverða gnýs hriðar, ut gjóðr non de ave sumatur, sed de vento, aura frigidior (vide Lex. B. Hald.), et sigmána gjóðr, tempestas clipei, de pugna. Eodem loco, F. IV 98, 1, construxi gunngjóðs reifum, corvi exhilaratoribus, prælatoribus, a reifr. — 3) vide composita: hengjóðr, blægjóðr.*

GJÚKI, *m.*, *Gjukius, regulus maritimus*, SE. I 548, 3; Gjúka stóð, equi Gjuki, *naves, classis*, Hh. 83, 1; klæði Gjúka ættar, arma, armatura, F. VI 47, 1.

GLAM, *n.*, *tinnitus, sonitus: vâpna g., sonitus armorum, pugna*, FR. III 28. *In prosa*: at glam þat varð af ut aliquantus sonitus inde existeret, F. XI 129, it. Fsk. 131 eða hverju gegnir glam þetta, er vèr höfum eigi rø fyrir last í nátt?, *quid sibi vult strepitus iste?*

GLAMA, *v. n.*, *garrire, obstrepere; þótt hann með gróumum glami etsi inter indignabundos garrat, Hávam. 31. Cf. Seec. glam confabulatio, glamma confabulari.*

GLAMM, *n.*, *strepitus, crepitus, fremitus: g. grjóts crepitus (conjectorum) lapidum*, Mb. 6, 1; lagar g., *fremitus maris, stridens mare*, SE. I 630, 1; vâpna g., *strepitus armorum, pugna*, Mg. 33, 2; randa g., *crepitus clipeorum, pugna*, Ólafsr. 38, ubi reisa randa glamm prælium committere. Orða glamm, *crepitus verborum, verba inania*, Has. 34, *locum vide sub dáðgeymir; plur. glamma hainr, exuvia, alæ stridulæ, de induitiis v. alis aquilinis*, SE. I 306, 2. 492, 2, ut fjálbr ólágra gjálbra; glömm harðra geira crepitus hastarum, Cod. Fris. col. 216, 16.

GLAMMI, *m.*, *lupus*, SE. I 591, 2; *glamma ferð agmen luporum, glamma ferðar tróð, callis luporum agminis, saltus montanus*, H. 9, 2, *id. qu. heidr in strophæ præced. parallela*. Glamma stóð, *statio luporum, montana, glamma stóðvar vâmr, nebulo montanorum, gigas, cujus stridkviðjendr, Thor ac comites*, SE. I 296, 3.

GLAMMI, *m.*, *regulus maritimus*, SE. I 516, 1. II 154, 2. *Glamma jór, equus pirate, navis*, SE. II 220, 1; *glamma sóti, id., gardr*

glamma sóta, agger navis, clipeus, getir gl. sóta garðs, custos clipei, pugnator, ÓT. 13, 2. Glamma skeið curriculum pirata, mare, SE. I 502, 4; þjóðtröð glamma, via publica piratae, mare, ramn þjóðtráðar glamma, cortex maris, naeis, Lv. 16; ramþing glamma, durus piratae conventus, pugna, F. VI 55, 2 (Mg. 30, 1). Glamma gammr, vultur piratae, aquila, ob stridentem ejus volatum, cf. glamma hamr sub glamm. GLÁMR, m., luna, SE. I 472 (unde glámskygn et glámsfni, Ólkoft. ed. Hol. p. 36, Sturl. 3, 30). — 2) gigas, SE. I 554, 2.

GLAMRANDI, „at glamrandi“, Isl. I 212, 1, haud dubie prava lectio; multo praestat var. 10, allramrjöfurr; vide jöfurr et hamarr.

GLAMRA (-aðu, at), id. qu. glumra, qu. r. GLANNI, m., vir petulans, procaz, SE. II 496; Sturl. 5, 48, 1.

GLANNKENNANDI, m., noscens tumultum: g. gunnar, noscens tumultum bellonae, pugnator, G. 44, a glann, n., tumultus, grassatio, unde Gunnar glann, grassatio Bellonae, pugna. GLAP, n., Eb. 22, ubi pro glaps fyrir glæpi membr. habet greips (garps) fyrir glöpi (i. e. glöpi); malo pro greips v. garps legere grepp v. garp, et sic construere: fögr grund mundar vita! erat sem fleggiárár frænings fura reni grepp (poetam, i. e. me) lögum fyrir glöpi. In impr. glaps glæpr certitur stultum facinus.

GLAPMÁLL, adj., incuriosus in sermone v. carmine (glap-, a gleþja, máll), Ad. 1. GLAPSKULD, f., debitum pro errore solvendum (glap, skuld), i. e. multa: gjalda glapskuldir fyrir verka, multas pro carmine (probros) solvere, pendere, F. III 23. (Lex. B. Hald, debitum casuale).

GLAPSTIGR, m., via fallax, incerta, in errores ducens (glap, stigr); cf. proverbium Danicum: Gjensti bliver ofte Glapsti via compendiaria saepe in errore ducit. Hinc, pernicios, exitum: stökkva á glapstigu in perniciosum ruere, de iis qui in praelio cadunt, Hla. 69, 1; láta troðna gnóga glapstigu á mó in praesentissimum fatum incurrere, eodem sensu, Eg. 52, ubi G. Magnæus vertit: scæva (infelicia) satis vestigia arenæ dedit impressa; koma hervígs höldum á glapstigu hominibus rebellibus exitium adferre, Hla. 130, sec. var. lect.

GLAPSVÍÐR, m., Glapsvidus, nom. Odinis, Grm. 46, SE. I 86, qs. sagax fallaciarum, vel fallendi peritus, (glap, víðr). GLASIR, m., Glaser, lucus ante fores Valhallæ, aureis frondibus, SE. I 340; hinc Glasir barr, frons Glaseris, aurum, SE. I 336, et Glasir glóbbarr, ibid. I 400, 3, (glasir, splendens, fulgens, a glóa, ut þrasir a þreyja). — 2) Glasir lundr, nomen loci, aula regia Hjórvardi, H. hant. 1. — 3) vide composita: veðrglasir, órglasir.

GLATA (-aða, -at), v. a., perdere, necare, cum dat., þú hefir Gjúka um glatat börnum, H. Br. 4; g. þjófum fures extirpare, F. VII 16; andar sár, þau er glata voru lífi

vita nostra pernicioza, Hla. 54. mein hölda líds glataz af því eam ob rem incommoda humani generis averruncantur, Hla. 18; obliterisci: gjörla þú nem, ok glata aldrí, probe percipe (præcepta), nec unquam obliterescere, Söll. 32; glata reiði, abstinere ab ira, iram deponere: hrindi seggir sér úr brjósti grimd gjörvallri, en glati reiði, Krossk. 1.

GLAUMARR, m., gigas, SE. I 554, 2, (qs. strepitum excitans, strepens, glaumr).

GLAUMBERG, n., SE. I 250, 2, videtur esse nomen prædii, unde Glaumbergs Egill Egil Glaumbergensis.

GLAUMBRÚÐR, id. qu. glymbrúðr, Cod. Fris.

GLAUMHERÐANDI, m., strepitum augens, (glaumr. herða): g. sverða pugnator, Sie. 2, 3.

GLAUM-MÖNUM, Ghe. 30, derivant interpp. a Glaummani, m., sonipes manus, a glaumr, sonitus, et mani, m., jubatus, it. equus, voce formata a mön, juba. Puto divisim legendum Glaum mönum, jubato illo Glömo, a Glaumr, nomen equi Atlii, quam vocem ride, et manr, adj. formatum a mön, pro manaðr, juba decorus.

GLAUMR, m., 1) strepitus, sonus: g. hunda, garritus canum, latralus, Am. 23; sverða glaumr, sonitus ensium, pugna, sverða glaumherðendr, præliatores, viri, Sie. 2, 3 (F. VII 210. 337); g. Göndlar skíðs, strepitus gladii, pugna, Sturl. 7, 30, 6; g. geirs, id., F. XI 138, 3; g. Göndlar borda naumu, strepitus securis, pugna, F. XI 138, 4. — 2) sermo, SE. I 544. — 3) strepera hilaritas: g. var í höllu, Hm. 17; de strepero lusu et lascivia catulorum, glaums andvana lascivia destituti, Gha. 43; hilaritas, lætitia, gaudium: Vigagl. 7, 1; bella glaumi hilaritate frui, Gha. 29; glaums andvani lætitia experts, Sk. 3, 16; manna glaumr gaudia hominum, Skf. 34; gefn drepr glaumi fyrir mér semina me lætitia privat, GS. 14; gæða glaum, augere lætitiam, lætitiam ostendere, prodere, RS. 19. — 4) turba, multitudo (ut flaumr), v. valglaumr. — 5) Glömus, equus Atlii, SE. I 484, 2, cf. glaummönum; dat. Glaumi, sed glaum, Hb. 11, 1; de quoque equo: Gylfa rastar g., equus maris, navis, SE. I 442, 1; gýgjar g., equus gigantis, lupus, Hb. 11, 1. — 6) glaumr, Eg. 82, 5, puto esse id. qu. glaumúgr, piscis, hinc g. gilja grundar, piscis montium, serpens, jörð g. g. glaums, terra serpentis, aurum, vide jörðgróina. G. Magnæus gr. g. glaumr homonymice accipit pro cognomine Skálaglam, a grundar gil = skál (lacuna montis), et glaumr = glam. F. Magnusenius in Lex. Mythol. p. 885 glaumr accipit pro glaumarr, glamr, gigas, glaums grund, terra gigantis, clipeus (cui Rungner insistebat cum Thore pugnaturus), gil glaums grundar, incisuræ, characteres v. picturæ, clipeo insculpti. — 7) glaumr, SE. I 302, 2, construendum puto glaums Sölvi, gigas, aut regulus strepitus, tumultus, aut rex tempestatis (a glaumr = glymr); niðjar glaums Sölva, progenies gigantea, gigantes. Sed sec. lect. Cod. Reg.

et Worm. salvanið, sumendum est, cum S. Thorlacio, glaumr h. l. esse gigantem.

GLAUMUNGR, m., piscis, SE. I 579, var. 13; vide glömmugr.

GLAUMVARR, m., id. qu. glaumarr, gigas, SE. I 471.

GLAUMVINDR, m., ventus stridens, id. qu. gylmvindr: g. gríðar animus, SE. II 363.

GLAUPSA, v. n., fusius de realiqua loqui, fabulari, nugari, crepare, jactare: heimult á ek at glaupsa of því, hve hon fór við mik, integrum mihi est, liberius de eo loqui, quomodo illa se erga me gesserit, A. 3. Cognatum est gleipa, Vigagl. 26.

GLAÐA pro gleða, lætum facere, delectare, (gladr), tantum in præsentí: þengill gladr herdrengi milites delectat (muneribus ornat), SE. I 406, 4; gladr flotan fjöld við Fróða mjöl, auro delectat, SE. I 392, 2 (Höfuðl. 17); forkunnar sýn mun flestan glada, plerosque, credo, hilarat, Fjöls. 49; glada örnna aquilas pascere, Hund. 1, 41. 2, 26; impers., þik mun minzt glada minnami tibi afferet lætitiám (res a me nuntianda), Am. 76. In prosa, ek mun glada þitt hjarta, FR. I 221; unde sólarglaðan occasus solis, FR. I 518.

GLAÐDRIFT, f., nix splendida, (gladr, dript): g. Gróttá aurum, SE. I 654, 2.

GLAÐFÆÐANDI, m., alens, saginans equum, (gladr, m., fæða): g. gríðar, equum gigantidis (lupum) saginans, præliator, SE. I 428, 3.

GLAÐMÆLTR, adj., festive loquens, facetus, hilaris in sermone, (gladr, mæltr), Sie. 22, Hugsm. 23, 3.

GLAÐNIR, v. ógláðnir.

GLAÐR, m., equus Asarum, (qs. splendidus, gladr, adj.), Grm. 30, SE. I 70. — 2) id. qu. Skinfaxi, equus diei, SE. I 484. — 3) pro quovis equo: g. Geitis, equus piratæ, navis, SE. I 656, 2; g. gylva, id., Ísl. I 164, 1, vide glaðfæðandi, gláðrífandi.

GLAÐR, adj., lætus, hilaris; de bibentibus, Grm. 7. 13; gramr drekkir vannbaugskada glada rex viros potu hilares reddit, SE. I 704, 1. Junguntur gladr ok reifr, hilaris et alacer, Hávam. 15; glatt hjarta cor lætum, Hávam. 56; glöð trú læta persasio religiosa, Hv. 4; it. lætitiæ nimium indulgens, luxurians, lasciviens, Söll. 35. De brutis: gladr varð gera bróðir, Krm. 16. Neutr. glatt lætitiá: mér era glatt, mihi lætitiá non est, lætitiá non fruor, Grell. 4, SE. I 700, 2. Pro adv.: meðr stigu glatt af græði grund homines læti in terram escenderunt, RS. 1. — β) splendidus: gláðast gull aurum splendidissimum, Gd. 48, ubi sic: svá prófaðist hann sjálfir í lífi | sémiligr til eptirdæmis, | gull jafnan sem gláðast í ofni | grandalaust kemr smíðum til handa; de navibus splendide ornatis, Höfuðl. 5. — γ) cum gen.: g. armgrjóts auro lætus, F. X 354. — δ) vide composita: sólglaðr, heiptgladr, sigrglaðr, veðrglaðr, vígglaðr; it., flugglöd, vænglöd, vígglöd, ýgglöd.

GLAÐRÍÐANDI, m., qui equo vehitur, (gladr, m., ríða), gylva grundar g. qui equo

maris (navi) vehitur, vir, Plac. 35, a gylva grund, terra piratæ, mare, gylva grundar gladr, equus maris, navis.

GLAÐSENDIR, m., qui splendidam rem mittit, (gladr, sendir): g. handa hrauns, id. qu. sendir handa gláðhrauns, qui manuum splendida saxa (i. e. aurum splendidum) mittit, vir liberalis, SE. I 406, 2, ubi in vocandi casu sumo.

GLAÐSHEIMR, m., mundus splendidus, vel regio lucida, SE. I 62, Grm. 8, (gladr, heimr).

GLAÐSÍSTANDI, F. V 174, negotia libenter obiens, (gladr, sista); construo: mist-ag ok gláðsistanda Gauta grams, amisi quoque (i. e. inprimis quum amiserim) Gothorum (Scionum) regem, negotia libenter obuentem (in rebus gerendis strenuum). Postest vero non minus commode tñ gláðsistanda construi cum döglingis, et hoc modo ad ipsum regem Olavum Sanctum referri. Quam antea rationem proposueram, o: gauta gláðsistandi, equum piratæ (navem) adornans, ea nunc minus placet. Nonne legendum gláðlistanda, cf. dáðlistandi?

GLAÐVÆRR, adj., animo hilari ac læto, (gladr, værr), Hg. 30, 3; hinc subst. gláðværi. lætitiá, oblectatio, Sturl. 3, 6. 8, 2.

GLÆFA, v. himinglæfa.

GLÆFIR, m., galea, SE. II 562, v. glævir.

GLEGGVINGR, m., homo tenax, ad rem adtentor, (id. qu. glöggvingr, qu. v.), Ad. 1.

GLÆGHVARMA, adj., indecl., oculis puris, pellucidis, palpebris candidis, (glægr = glær, pellucidus, nitens, a glóa, et hvarmr), epilh. femina: hin kverkhvita ok hin glægghvarma, Fsk. 3, 2; unum exempl. h. l. legit glæghvarma, id.

GLÆHEIMR, m., regio splendens, fulgida, (glæ-, a glóa. gljá; heimr), mare: glæheims mear (mævar), mergi maris, naves, ÓT. 43, 1, F. I 170, 2, sed sec. lectiones Fagrskinnæ, glæheims zunnr prælium maritimum.

GLÆHVARMA, vide sub glægghvarma.

GLEIF, f., id. qu. kleif, clivus, terra, (g = k), in appellatione cæli, SE. II 499, 3, vide dýrgleif, cf. bryggja, stött.

GLEIFNIR, id. qu. gleipnir, sec. Cod. Worm., SE. I 108, var. 18.

GLEIPA (-i, -ta), v. n., garrere, nugari: hvat sem ferlig flögð um g., FR. II 128, 2. Sic in prosa Vigagl. 26: mælti, at hún skyldi gleipa kerlinga örmust, ubi var. fleipra idem valet.

GLEIPNIR, m., compes, qua lupus Fenrer vincit est, SE. I 98. 108—112. Vide harðgleipnir. Gleipnis tugga, lupus Fenrer, vide hnyggja.

GLENR, m., Glenus, maritus Solis, SE. I 56; kona Glens, uxor Gleni, sol, SE. I 330; Glens bedja, id., SE. I 330, 2.

GLÆPAFULLR, adj., periculorum plenus, periculosus, Gd. 3. — 2) scleratus, scelestus, flagitiosus, (glepr 1. 2, fullr).

GLEPJA (glep, glapta, glapit), v. a., impedire, corrumpere, ruitare, it. decipere, infatuare: g. farar, itinera impedire, itineribus officere, Harbl. 50; friðr glepst lætitiá im-

peditur, corrumpitur, deficit, cessat (morte regis), F. III 24, ubi Vita Halfr. leniz. Sic G.H.M. I 612, hugði hann at gleþjast mundi þerririnn, putavit siccitatem mutatum iri, vel in deterius lapsuram. Gleþja e-n at geði, animum alicujus decipere, aliquem ad amores illicere, Lokagl. 20; g. annars eyrarúnu alterius uzorem ad stuprum sollicitare, Vsp. 35; qui significatus in prosa frequens est, v. c. Eg. 87, G.H.M. II 156, Sks. 340.

GLÆPR, m., *periculum: vēr stiltum svá til gleþs á báti, at óðumz aptrhvarfs, ita nos objecimus periculo in cymba, ut de re-ditu desperaremus, ÓH. 92, 3 (AR. I 324, 2); gleþr er gests kváma periculo non vacat aduentus hospitii, Am. 30. — 2) scelus, piaculum, delictum, peccatum: greipa stóran gleþr magnum in se piaculum admittere (carnem filiorum comedendo sanguinemque eorum bibendo), Am. 82; mik hefir miklu gleþr meiri sóttan multo majus scelus accidit mihi, H. hat. 32; rana e-n lögum fyrir gleþi ob scelera aliquem exsilio multare, Eb. 22; sekr gleþs sceleris reus (ob carmen probrosum), Hltd. 30, 2; íðraz gleþa, Has. 53; þvá gleþ með gráti (de Sancto Petro), Has. 50; víðr-sjá gleþa, vitatio vitiorum, tó fugere vitia, Hugs. 26, 4.*

GLÆPSKA, f., *scelus, piaculum, (gleþr): taka bót fyrir ljóta gleþsku, SE. II 200, 1; gleþsku fríðar homines scelerati, SE. II 196, 4, ubi coherent: rángri þjóð ok hördum gleþsku fríðum at ángri ad puniendam gentem perterram hominesque sceleratos. Glæpska ok skaði scelus et damnum, pros. F. III 112; gleþska mikil, er þeir höfðu Ólaf kon-úng tekít af lífi ok láði, ÓH. c. 261.*

GLER, n., *vitrum, Bl. 1, 17, Hyndl. 9, Hymk. 29 sec. fragm. U., de vitreo calice, brátt lét bresta brattstein í gleri. Gler brá, brúna, hvarma, ennis, oculus, SE. I 538, Lil. 33. In prosa: heitt gler, Sks. 424; gler-gluggar fenestræ vitreæ, Fær. 102, F. XI 271. 273, Sturl. 4, 20; glertölur globuli vitrei, AA. 106; glersteinar, SE. I 334.*

GLER, m., *equus Asarum, (qs. splendidus, glær), SE. I 70, Grm. 30; v. glær.*

GLÆR, m., *equus Asarum, id. qu. gler, SE. I 482, Grm. 30 sec. fragm. U. — 2) arcus, SE. I 571. II 478. 621; vide glærr. — 3) mare: glær hræs, mare cadaveris, sanguis, dynbrimi hræs glæs, strepens ignis sanguinis, gladius, SE. I 662, 2; verpa orðum á glæ, verba incassum proferre, vana verba jactare, Mb. 18, 3 (F. VII 62); cf. verpa á mar, SE. I 682, 1; verpa gagni á mäskeid, Ad. 13; it. Ld. msc. c. 36, þat kalla menn á sæ kastat, er maðr lætr eigu sína ok tekr ekki í móti; F. IV 96: gættum vâpna vârra, at vër kastim eigi á glæ til ónýts; B. Hltd. msc. c. 30: eigi skal hann enn þessi visu hafa á glæ kastat, heldr en öðrum.*

GLÆRR, m., *arcus, (glær 2), SE. II 561.*

GLÆSA (glæsi, glæsta, glæst), v. a., *splendide facere, splendide ornare: naves clipeis splendide ornare, SE. I 688, 3; g. herskip, splen-dide ornatas naves bellicas educere, F. VI*

197, 1, ÓT. 21, 1 (AR. I 278), Mg. 1, 1, ÓT. 131, 1; cf. skreyta. Part. pass. glæstr v. infra.

GLÆSIDÝR, n., *animal splendidum, (glæsa, dýr): g. lauks (mali), navis splendida, splen-dide ornata, Hh. 34, 2.*

GLÆSILIGR, adj., *splendidus aspectu, splendorem præferens, (glæsa), de flumine, Ha. 267, 1; glæsilig sem roðnuust rósa splen-dida rubræ instar rosæ, Lil. 25.*

GLÆSIMADR, m., *vir splendidus, elegans, (glæsa, maðr) SE. I 532. 536.*

GLÆSTR, part. pass. v. glæsa, *splendide ornatus, splendidus, (vide glestr, glæstr): g. gulli auro ornatus, de nave, Hh. 73, 1, Ha. 227, 2; gl. halli, colore splendide, splendide coloratus, de nave, Orkn. 81, 7; g. gulli. de femina, Ha. 274; g. hörvi lino ornatus, Korm. 3, 3; epith. navium, ÓH. 157, 1, Mg. 20, 2, Hh. 31, 3 (SE. I 498, 2). 65, 5, Ha. 291, 2; epith. manús, auro ornata, SE. I 404, 1; epith. lecti (bíngr), Korm. 19, 2; metaph.: glestr göðleik, benignitate ornatus, benignissimus, de Sancta Maria, Gd. 10. epith. pectoris, glæstr gollorheimr, Merl. 2, 82.*

GLESTR, id. qu. glæstr: *glestr göndlar himinn splendidus clipeus, Merl. 1, 34; ker, glestr með allri list, summa arte ornatum, elabo-ratum, Mk. 10.*

GLETTA, f., *ludibrium: þat var sett við glettu íd ludibrii causa factum est, Ísl. I 248. — 2) lusus: geira g., ludus armorum, pugna, Hæv. Ísf. — 3) gletta littu, FR. II 29, 1, legendum videtur glettzattu, ne me lacessas, irrites, a glettazz við e-n, ÓT. c. 87, F. VI 151.*

GLÆVALDR, m., *Söll. 54, vertitur igni-potens, glævalds gata, via ignipotentis, v. infernus aut æther. Forte glævaldr, dominus lucis, vel effector lucis, (glæ, a glóa, splen-dor, valdr), est sol, et glævalds gata, semita, trames solis, et fella (pro ferla) glævalds götu vestigia solis legere.*

GLEYGGR, adj., *parcus, restrictus, ad rem advertent (id. qu. glögg): sýtir æ gleyggj við gjöfum, Hávam. 48. Negat., cum gen.: gleyggj flugar, parcus fugæ, fugere nescius, intrepidus, Sk. 1, 7.*

GLEYMA (gleymi, gleymda, gleymt), v. a., *oblivisci, cum dat.; sed in loco re-zato Gha. 24 cum gen. construi videtur: en þá gleymda (ek) jöfurs, tum regis (o: Sigurdr Fasneri-cida) oblita sum. Sic Stjörn: Orrinn — gleymir sinnar tegundar ok náttúrligs ödils.*

GLEYMAZ, v. dep. n., *lætari, (glaumr): þá munu gleymaz gálausir menn, ok sællifr seggir drekka, Merl. 1, 52.*

GLEYMING, f., *oblivio, (gleyma): g. sorga oblivio luctus, de Sancta Maria, Lil. 90.*

GLEYMIR, m., *lasciva garrulitas, (glaumr): g. við gridkonur, Hltd. 11, 2, vel etiam lætitia gestiens, unde adj. allgleymr = allglædr, Sturl. 8, 13, Eb. 13, et subst. algleymingr, Sturl. 8, 2.*

GLEYPA (-i, -ta, -t), v. a., *decorare, Vafþr. 53, Vsp. 43 sec. membr. 544, str. 37.*

GLEÐA, f., *falco miluus, SE. II 488;*

AS. glida, *Angl. glede, Dan. Glede (et Glente), Svec. glada; Lex. B. Hald. glædra.*

GLÆÐA (glæði, glædda, glædt), *v. a., accendere, succendere, (glóð): meðan glæðzt hefir eldr, dum accensus fuit, dum arsit ignis, Skálðh. 7, 32; it. neutr., ardere: eldr glæddi af oddum ignis ex mucronibus arsit, F. VI 84, 1, ut impers. Gullþ.: glæddi or forsinum ignis ex calaracta emicuit; inar glæddu götur vía prunis obsita Söll. 31. 59. GLEDI, f., gaudium, lætitia, voluptas, (glædr), G. 60, vide vangleði. — 2) ludus, oblectatio, de exercitio natandi, F. VII 167.*

GLEÐILIGR, *adj., splendidus, (glædr), vel eximius, præstans: gleðiligt gullker, Gd. 7, ubi al. gæðligt, bonum, præstans. Construi possunt gleðiligr sólar geisli splendidus solis radius, Lil. 27, sed jungunt g. Gabriel gaudium adferens; gleðiligt jóð proles exoptata, Lil. 33.*

GLÆÐIR, *m., mare, (pro græðir, permutatatis labialibus r, l): glæðis glóð aurum, glæðis glóða (glóðar) búrvar víri, Mg. 31, 1, F. VI 76.*

GLEÐJA (glæð, gladda, gladt), *v. a., lætum facere, exhilarare, delectare, (glædr): von gleðr hug, G. 22; báru blikstriðandi gleðr bergstjóra hregg, vír liberalis animum (suum) lætum reddit, i. e. vír delectatur animo, Sturl. 9, 8, 1; g. fyrða homines (carminebus) delectare, de poetis, F. X 422, 1; g. huginn, corvum (præddá) delectare, Fm. 35, Sk. 2, 18. 26. Gleðjaz, recipr., se mutuo delectare (muneribus) : vápnum ok vädum skulu vinir gleðjaz, Hávam. 41; pass., delectari: gladdiz flotna fjöl við Fróða mjöl, Höfudl. 17. Part. pass.: gladdr sigri victoria lætus, Ód. 21; gladdir við möð mulso hilares GS. 1, ut gladdir af drykk, F. VI 58; gladdir með miði, F. X 311; drykkir gladdi menn, F. II 133. Vide dádgladdr.*

GLÆÐR, *f. pl., a glóð, qu. v., SE. I 506, 5; glæðr, id., II 537, 2.*

GLÍKLIGR, *adj., vero similis, (glíkr): glíkligt, veri simile, veri indicium, Am. 26; geta glíkligs probabilem conjecturam facere, ÓT. 130, 4; þíkkira mēr glíklíkt, Morkinsk. F. VI 447, not. 4.*

GLÍKR, *adj., similis, (líkr, præfixo g; Mæsoq. galeiks, Germ. gleich). Hávam. 46. 131, Gho. 3, Korm. 12, 1, F. III 10, 2, Mg. 20, 2, Ók. 9, 5; vide iðglíkr.*

GLIÖDR, *mare, v. glýjóðr.*

GLISSA (glissi), *v. n., subridere, irridere, renidere: sá er um verði glissir, qui inter cœnam renidet, subridet, Hávam. 31. Norv. glise, id.; Svec. glisa åt någon, aliquem risu excipere, nudatis dentibus, ergo id. qu. glotta.*

GLIT, *f., annis, SE. I 575.*

GLITA (-aða,-at), *v. n., renitere, resplendere: glitar við skallinn, calvities, calvum caput renitet, Sturl. 1, 13, 3 (GhM. I 433, not. 10).*

GLITNIR, *m., Glitner, ædes cælestis Forseti, Grm. 15, SE. I 78. 102, 2, (qs. coruscans, resplendens). — 2) cælum, (qs. interpretationem Raskii: gná Glitnis, dea cæli, sol, Ý. 20, ubi Glitnis gná hefir Dyggva reyr at*

gamni, sol se delectat tumulo Dyggvi, i. e. collustrat tumulum ejus; cf. Ý. 36, austmarr jöfri sænskum gýmis ljóð at gamni kveðr. — 3) equus, SE. II 487. 571. — 4) vide composita: siglitnir, valglitnir.

GLITRA (-aða,-at), *v. n. et a., 1) neutr. fulgere, refulgere, GhM. I 432. — 2) act., coruscare gladium, fulgidum efferre gladium: glitra upp sverðum, Eg. 47 (SE. I 532, 3).*

GLJÚFR, *n., rupina, prærupta rupes, alveum amnis cingentes: gljúfra fösull draco, Nj. 73, 2, v. fösull, (gljúfr a kljúfa findere, unde kljúfra = gljúfrá, nomen amnis, Eg. 84 cum nota li). Sturl. 5, 17, 2 per tmesin coherent gljúfr-stræti, stratum præruptorum, scamna prærupti montis, vel etiam antra montana, gljúfrstrætis bestingr, serpens, glj. str. bestingja laut, aurum, ejus stíklendr, víri. SE. I 256, 2 construo gljúfr skeljunga, rupina v. prærupta ceti, mare, hoc ordine: Bilskirnis gramr, hinn er samdi svik, nam rjúfa skeljunga gljúfr, meðan snart grundar fisk með hjarta grandi, dirupit (malleó) mare, dum serpentem adtingere conatur.*

GLÓ, *in compos., vide eygló; glóa, f., vide eyglóa, fagrglóa.*

GLÓA (glóa et glói, glóða), *v. n., fulgere, splendere, coruscare, micare: sól glóar, sol splendet, Lil. 33; gull kná glóa aurum fulget, SE. I 688, 2; glóanda gull, Lil. 3; allr hann við gulli glóir totus auro fulget, Fjölsm. 24; vopn glóa á lopti, sublimia coruscant, micant, F. V 229, 2; góltr glóar gullinbursti fulget verres, Hyndl. 7; garðar glóa of gullna sali septa splendet circa aurea palatia, Fjölsm. 5; horn glóa við himin cælum versus elata resplendent, Hund. 2, 36; orms fœx glóa, de auratis rostris, Hh. 62, 1; uppi glóðu elmars typpi, de aureis malorum apicibus, Mg. 20, 2; (hrafninn) glóði geisla mót, FR. I 470, 2. In prosa: vopnin glóðu Hkr. Hh. p. 158; glóði á, ib. Mb. p. 201; glóði allt í gulli ok silfri, de fano Bersii, Dropl. maj. msc. c. 26; 3. s. præ. ind., gléor, resplendet, GhM. III 348 349. var. 23, cf. tjóa.*

GLÓBARR, *n., frons splendida, (glóa, barr): g. Glasis aurum, SE. I 400, 3.*

GLÖGGHVARMA *v. gleghvarma.*

GLÖGGR, *adj., parvus, restrictus, tenax: g. við gesti erga hospites, Hymk. 9. — Negat., hugar glöggr, fortitudinis expers, ignavus, Fbr. 35 (GhM. II 358). — 2) diligens, distinctus, accuratus: glögg grein accurata descriptio, SE. I 714, 3.*

GLÖGGVÍNGR, *m., vir parvus, restrictus, (glöggr). SE. I 532.*

GLÖGGÞEKKINN, *adj., rem accurate noscens, (glöggr, þekka), Hugsm. 20, 5; in prosa, Isl. II 341, FR. II 477; Vápn.: Þorkell var maðr eigi vel skygn, ok þó vitr ok glögðþekkin. Subst. glögðþekki, de deo, Sks. 559.*

GLÓI, *m., nanus, (qs. splendidus, glóa), Vsp. 14. — 2) qui splendet, fulget, (glóa), in compositis, eyglói, hornglói.*

GLÖINN, *m., nanus, id. qu. glói, SE. I*

662. II 470, 3. 553. — 2) in compos., horn-glóinn.

GLÓJÖRD, *f.*, terra splendida, (glóa, jörd): *g.* gylfa skíðs, *navis terra splendida, splenditur mare, lreinn gylfa skíðs glójarðar, maelis maris, navis, Ód. 23.*

GLÓLISTI, *m.*, limbus splendidus, (glóa, listi): *g.* lautar, *splendidus terræ limbus, mare, birnandi (brinnandi) lautar glólista, ignis maris, aurum, Ód. 11, ubi consonant glólista — kristin.*

GLÖMMUGR, *m.*, piscis, *SE. sec. Cod. Reg. I 579; glömmvng. II 480; glaummung, II 623, II 567 non apparet nisi... ngr.*

GLÖN, *f.*, insulæ nomen: hart veltr Glanar beltí cingulum Glanæ (i. e. mare) vehementer volgitur, *SE. Eg. 233.*

GLÖNN, *m.*, homo stultus, *SE. II 496 (Dan. gløc stulle intueri, = góna).*

GLÖP, *f.*, error, (glepja), vel impedimentum: ein glöp sækir hvern jarl unns error hominem quemque adpetit, *F. V 200, 1; in eadem str. F. IV 196, eitt mein; = allir eiga glöppaskot á æfi sinni semel insanivimus omnes (Lex. B. Hald.). In Grág. I 10, glöp, f., collective sunt homines legitima præstare recusantes: or vārþingi því, er glöpin kömr.*

GLÖPR, *m.*, homo stultus, *fatuus, SE. I 532; glöpr, vanr at grina grönnum fatuus, labia distorquere stultus, Hild. 30, 1; galinn g., Sturl. 8, 2, 1. Vide hrayggviglöp.*

GLÖRÖDD, *f.*, vox splendida, (glóa, rödd): *g.* hellis gauta, *gigantum splendida vox, aurum, þella hellis gauta glóraddar, pinus auri, femina, Orkn. 79, 1.*

GLÓSA, *f.*, figura, oratio figurata (*Lat. glossa, γλῶσσα*): gott líf Guðmundar skýrist fyrir setta glósu, *Gd. 36; cum art.: guðs orð líkir glósan sverði tropus verbum dei comparat cum gladio, Gd. 35.*

GLÓSA (-aða, -at), *v. a. et n., explicare, exponere, interpretari: bátrinn blessaðs Petri (þat glósað björt christni), navigium Sancti Petri, i. e. sancta ecclesia christiana, Gd. 26. — β) ostendere, demonstrare: sem glósa ymnar, quemadmodum hymni (sacræ cantilenæ) demonstrant, Gd. 43. — γ) condere carmen: ljóða háttin, þá er ek hefi nú glósað, Gd. 77; g. saung carmen condere: fyrir innblástr guðligs gneista glósar hann saung með lángrí þrósu, Nik. 76.*

GLÓSPÝIR, *m.*, splendorem evomens, (gló, splendor, spýir), *Isl. II 211, 1, quod jungendum cum ranna (quod legendum puto pro tanna, quod in metrum peccat), itaque ranna glóspýir, splendorem undarum (i. e. aurum) evomens, cum nausea, sordide erogans, vir parvus, avarus.*

GLÓSTALLR, *m.*, fulgida sedes: *g.* fjallreyðar (serpentis), *aurum, HR. 18.*

GLÖSTR, *id. qu. glæstr, ornatus, præditus: höppom glöstr, felicitate præditus, felix, beatus, Plac. 39.*

GLÓSTRÆTI, *n.*, via splendida, (glóa, stræti): *g.* naðrs, *aurum, njótar naðrs glóstrætis, viri, Ha. 293, 3.*

GLÖTKULLIR, *m.*, uter, aqua repletus, *Isl. I 212, id. qu. nautsbelgr vatnsfullr in*

prosa præced., a kyllir, culleus, uter, et glot, cogn. glæta, humor (Lex. B. Hald.), vel a Dan. glat, levis, nitidus, lubricus; var. lect. glotkyllir, glatkyllir, idem innuunt, quin et glegkyllir, a glægr = glær, pellucidus, cf. glæghvarma.

GLÖTA (glótti, glóttá, glótt), *v. n., nudatis dentibus ridere, subridere, renidere, Fbr. 35 (GhM. II 358), cf. Angl. glote, glout.*

GLÖTUÐR, *m.*, qui perdit, (verb. agentis a glata): hrannbáls g., qui aurum consumit, erogat, vir liberalis, *Mh. 4. In compositis: herglötuðr, hoddglötuðr, menglötuðr.*

GLÖVIR, *m.*, galea, *SE. I 573, 1 sec. Cod. Reg.*

GLÖÐ, *f.*, amnis, *SE. I 575. II 479 gløð, II 622 glauð, II 563 non cernitur.*

GLÖÐ, *f.*, pruna, candentes carbones, *pl. glæðr (glöðr): þar er vísi um-kom glöðum ubi rex candentes carbones adportavit (ædibus ignem subjecit), Ód. 6; regg rindr glöðum i lopt upp ventus candentes favillas in sublime jactat, Mg. 33, 1; glöða garm, canis carbonum, prunarum, ignis, Ý. 17. — β) pro igne: hafs glæðr ignis fatuus, SE. I 500, 1. II 171, 1, ubi explicatur per mörueldr (minus recte Nj. Vers. Lat. p. 195, not.); in appell. auri: glæðr handa aurum, *IIh. 14, 1; glæðr glamma slóðar, (v. gömul), prunæ maris, id., SE. I 506, 5; glæðr flóðs aurum, de auratis navium rostris, SE. I 494 3; greipa glöð, ignis manuum, aurum, greipa glóðar Gerðr femina, Korm. 27, 4; in appell. gladii: hlakkar glöð, ignis Lakkæ (bellonæ), gladius, SE. I 662, 2; Fjölnis, Odinn, id., Ísl. 14; gunnlátrs glæðr, ignes clipei, gladii, Sturl. 7, 30, 4; hrafna vins, sanguinis, id., hrafna vins glöða hneigendr pugnafores, Ísl. 1. — 2) in compositis: armglöð, hafglöð, hardglöð, marglöð, unnglöð, verglöð.**

GLÖÐEIMR, *m.*, ignis amnis, aurum, (glöð, eimr): greppr glöðeims, vir, *Ag.*

GLÖÐFJÁLGR, *adj.*, prunis inclusus, (glöð, fjálgr), *epith. ignis: g. sonr Fjöljóts, Ý. 47. Nisi sit id. qu. glöðheitr, candens, fervens, a Norr. fjelge sæg se calefacere.*

GLÖÐHEITR, *adj.*, prunarum instar calidus, fervidus, (glöð, heitr): *g. sveiti sanguis calidus, F. VI 409, 1.*

GLÖÐRAUÐR, *adj.*, ignis instar rutilans (glöð, rauðr), *epith. auri: glöðraut gull, Gha. 2, Am. 13, Ha. 319, 2; ið glöðrauda fè, rufia pecunia, id., Fm. 9. 20.*

GLÖÐUÐR, *m.*, qui delectat, (verb. agentis v. gláða), qui muneribus ornat: *g. hersa, rex, SE. I 322, 3.*

GLÜGG, *n.*, ventus, *id. qu. glygg, Skáldh. 4, 13, in var.*

GLÜGGI, *m.*, fenestra: i glugga nokkurn gjörði at leggja | gull á laun, *Nik. 22. Eadem forma FR. II 368.*

GLÜGGR, *m.*, fenestra, *il. apertura, foramen, Sic. 17 (sic et F. VIII 342), plur. gluggar, sed acc. etiam gluggu, c. art. glugguna. F. IX 55; geðveggjar gluggar, fenestræ, apertura pectoris, SE. I 662, 2.*

GLUMR, *m.*, ursus, (*qs. strepens, glaumr, glymja*) *SE. I 478.*

GLUMRA, *f.*, *gigantis*, SE. I 551, 2 (*strepens*).

GLUMRA (-aða,-at), *v. n.*, *strepere*, *crepare*, *clangere*, *de loricā*: glumruðu glymríngar, Hg. 33, 5, ubi Cod. Fris. col. 69, 30, glavmroða a glamra. *id.* In Sks. de tonitru, glumrandi reidarþrumur, 219.

GLÚPNA (-aða,-at), *v. n.*, *contristari*: glúpnandi tristis, oppos. gláðr, Fm. 31; þá glúpnuðu, er gleðjaz skyldu, GS. 73; glúpnuðu, en grétu þeygi, Am. 73.

GLY, *n.*, *lætitiā*, *gaudium*, SE. II 494, „glý (gleði)“; *plur.*: glýja þú nè gáðir gaudia non curabas, Hm. 7; AS. gleó, Angl. glee, gaudium.

GLYGG, *n.*, *ventus*, SE. I 486. II 459, FR. I 475, 1; *dat. s.* glyggvi, Hh. 17, 2, F. VI 417, 2. 172 var. 7, ubi in textu glyggi, SE. I 674, 1, sed glyggi, SE. II 628 ex drápa Gnoðar Ásmundar, in his: megn' í gegn glyggi | kvað grefja tiggi | háft nam hann þat ljúga | hrafnar trautt fjúga; cum artic., glyggit, Skáldh. 4, 13. Glygg náir greiða váð ventus velum explicat, SE. I 694, 1; glygg féll of tyggja, Hh. 18, 1; glyggs salr, ædes venti, aer, cælum, 1; and víðum glyggs sal, sub cælo, in terris, Si. 10, 2; glyggs varðker, receptaculum venti, aer, ejus víðbotn, terra, Shl. V 18 (ad Öil. 186, 4); glyggs hauðr, terra venti, cælum, glyggs hauðrs gramr, rex cæli, deus, Hlas. 60. In descriptione pugnae: g. eggja, ventus acierum, pugna, Jd. 22; geira, hastarum, *id.*, ejus glymstærir pugnot, Hla. 318, 1; darraðar (bellonæ) *id.*, SE. I 664, 2; göndlar (bellonæ), *id.*, SE. I 671, 1; gunnranns þvergarda (testudinis clipeorum), *id.*, ejus Þrótt, præliator, ÖH. 240, 2; vápna g., *id.*, F. VI 417, 2. Vide composita: fleinglygg, raminglygg.

GLYGGFREYR, *m.*, *deus tempestatis*: g. göndlar veggjar (scuti), bellator, HIR. 41. GLYGGR, *id. qu.* glyeggr, glöggr, diligenter animum advertens, perspicax, vide compos. fjölglyggr.

GLYGGRANN, *n.*, *domus venti*, (glygg, rann), aer, *it. cælum*: gramr glyggranns, rex cæli, deus, SE. I 448, 2; Christus: gætir glyggranns custos cæli, Lb. 28, Mk. 21.

GLYJADR, *adj.*, *lætus*, (*propr. part. pass.* v. glýja lætum facere): þeygi vel glýjuð non multum læta, Vsp. 32; veig vel glýjaðra þýja potus probe exhilaratorum servitiorum, Eg. 44, 2; grimmliga glýjaðr furialiter lætus, de eo qui publica calamitate lætatur, hann gapir á sjöt manna, gr. glýjaðr, de Ingolvo, RS. 5. Vide compos. fáglyjaðr, fjölglyjaðr.

GLÝJAÐR, *m.*, *qui lætum reddit*, (*verb. agentis v. glýja*), vide svanglýjaðr.

GLYJODR, *m.*, *mare*, SE. I 574, 2 (SE. II 479 glývöðr; II 562 glýróðr; II 622 glióðr); *verb.* gleó, glýja, gljá, glía, GhM. III 348.

GLYMBRÚÐR, *f.*, *mulier fremebunda*, (glymjá, brúðr): gl. hafs, femina fremebunda pelagi, Ægeris filia, unda; braut dýrr dreki und Dana skelú hrygg í hverri hafs glym-

brúði (glavmbrúði, Cod. Fris. 232, 25), F. VII 51, 1, allusione facta ad FR. II 79.

GLYMFJÖTURR, *m.*, *vinculum streperum*, (glymjá, fjöturr): g. skers, scopuli vinculum strepens, mare, SE. I 442, 2; g. landa, terrarum, *id.*, blik landa glymfjöturs, fulgor maris, aurum, Sturl. 7, 39, 2; glymfjöturr gestils mare, RS. 1, ad verbum, vinculum strepens piratæ, vinculum quod piratam continet vel circumdat, quæ appellatio regulis poeticis non satisfacit, neque vero si glym ducatur a glymr, bos, gestils glymr, bos piratæ, navis.

GLYMRÍNGAR, *id. qu.* glymríngar, Cod. Fris. col. 69, 30.

GLYMRÍÐ, *f.*, *procella strepens*, (glymjá, hríð): g. burða, strepens clipei procella, pugna, njörðr borða glymhríðar, deus pugnae, bellator, F. VI 258, 1; vide glymríð.

GLYMR, *m.*, *taurus*, bos, Cod. Worm. pro glymr.

GLYMJA (glym, glumda, glumit), *v. n.*, *strepere*, *stridere*, *crepare*, *clangere*, *resonare*: glymjá í orrostu, strepere in pugna, strepitum in pugna excitare, *i. e.* fortiter pugnare, acre prælium committere, H. 9, 2; allr Noregr glumdi resonabat, ÖT. 18, 2; ógnir glymjá, terrores fremunt, exaudiantur, RS. 27 (Sturl. 4, 14, 3). De aqua: straumar glymjá, SE. I 250, 2; unnir glymjá, Grm. 7; bára glymr, SE. I 246, 4; sjár glymr, SE. I 316, 2; haf glymjanda pelagus strepens, Sk. 2, 16; glymjandi bára, Hla. 255, 7; glymjandi lögr, Hla. 236, 1; de igne: glymjandi glóða gramr, Y. 17; de grandine: glumdi hagl á hlífum, increpuit, insonuit, Jd. 31; glumdu jöklar intonuere montes glaciales, Hljmk. 10; de loricā: grams rúni lætr Högna váðir glymjá of sik, *i. e.* tinnula loricā se induit, SE. I 460, 1; de hastis: spjör knáttu glymjá, H. 17, 2, F. II 314, 2; geirr glumdi, Krm. 17. 21; de signis, ventorum indicibus: veðrvitar glymjá, SE. I 494, 3; de iisdem capiendum videtur Hla. 318, 3, ægis eldr glumdi á gestils skeiðhestum, aurum (*i. e.* signa aurata) crepitabat, cf. F. VI 48, Mg. 20, 2.

GLYMR, *m.*, bos, taurus, (qs. strepens, rudens) SE. I 558, 1.

GLYMR, *m.*, *sonus venti*, aquæ, maris, savorum, montium, terræ, metallorum, turbæ, SE. I 514. II 46; sonitus, crepitus, strepitus, fremitus: g. járna, ferri clangor, fremitus armorum, Hlund. 1, 24; g. unnar, stridor maris, fremitus undæ, SE. II 451, 4 (ad SE. I 500); glymr varð hár af hömrum sonitus malleorum, Lb. 16. De pugna: g. Göndlar, SE. I 420, 2; g. járna, Jd. 6; g. skjalda, SE. I 668, 2. Vide vápnglymr. — 2) ventus, tempestas, SE. II 596.

GLYMRÁN, *f.*, unda strepera, (glymjá, rán): gátt glymránar, abies streptentis undæ, femina, Korm. 11, 9.

GLYMRÍNGAR, *m. pl.*, annuli tinnuli, (glymjá, ringr = hringr), hami v. annuli loriceæ, lorica annulata, hamata: glumruðu glymríngar (brökðuð broðdar í gotna hausum), Hg. 33, 5. Vulgo accipiunt de ensibus tinnulis, a hringr, gladius, et construiunt, glumr-

öðu glymringar í gotna hausum, vide Gloss. Ed. Scem. T. I. sub voce glymja, et Hkr. Vide formam glymhringar.

GLYMRÍÐ, f., id. qu. glymlríð: njörðr borða glymríðar præliator, Fsk. 123, 4.

GLYMRÖST, f., unda strepera, æstus fre-mens maris, (glymja, rösti): glymrastar fasti, ignis maris, aurum, lind glymriastar fasta, tilia auri, femina, Gd. 18 (ubi lind est mea conjectura pro kind).

GLYMSKÚR, f., stridens imber: g. geira pugna, Hkr. 15.

GLYMSTÆRIR, m., augens strepitum, (glymur, stærir): g. geirs, strepitum hastæ augens, ciens pugnam, præliator, Sturl. 4, 45, 1; g. geira glyggis pugna strepitum augens, id. Ha. 318, 1.

GLYMVINDR, m., ventus stridens, (glymja, vindr): g. göndlar, stridens ventus Bellonæ, pugna, SE. I 418, 4. Vide glaumvindr.

GLYMVÖLLR, m., campus strepens, (glymja, völlr): g. róða, strepens pirateæ campus, mare, Svær. 63, 1.

GLYRÖÐR, m., mare, vide glyjuðr.

GLYSLIGR, adj., splendidus, (glys, n., merx delicata, splendida, F. VI 263, X 30, not.): Mardallar var glysligr grátr lacrimæ Mardallæ (Freyæ) splendida erant (utpote aureæ), A. 8. Glys habet et SE. II 430 in appell. seminarum, „ok kenna iafnan við gyll eða glys þeirra”. Glyslig orð. verba splendida, speciosa, Hugsm. 14, 2; glysligir garðar ædes splendide, Snjársk. Alias sæpe in chart. scribitur per i, glissamlig stærð, Sks. 528, 30.

GLYSMÁL, n. pl., sermones splendidi, loquela splendida, (glys, mál): g. ljá, Idii splendida loquela, aurum, SE. I 402, 2 (cf. I 214). In prosa Hltd. c. 14 msc.: honum (Birni) þótti heimboðit Þórdar verit hafa með glysmálum einum, en veitt kotmannliga.

GLYSTAMR, adj., latitūd excludus, prohibitus, priatus: (glý, stamr), tristis: græti álfa in glýstömu tristi illa luce matutina, Hm. 1.

GLYÐRA, f., femina lasciva, procax, SE. II 629. (cf. B. Hald. Lex. gleðra ancilla procax, gliðruligr lascivus).

GNÁ, f., Gnæa, dea una Asidum, SE. I 116, 118, 556, 2. Glitnis gná, dea cæli, sol, Ý. 20. Alias sapissime in appell. seminarum: gná bauga, dea annulorum, femina, GS. 3; — borða (stragula), id., Korm. 5, 4; — geira (ignis domestici), id. Vigl. 17, 11; — hringa, id., F. I 181, 1; — linnbeð-jar (auri), id., Korm. 18; — skers (lapilli, gemmæ), id., Isl. II 24, 1; — steina (lapidum), id., Korm. 5, 4; — öldu ljósa (auri), id. þ. Hæð. 8, 1. Vide hjaldrgná, málmgná.

GNADDR, m., spiculum, pl. -ar, Ghe. 35, cf. naddr; mallem opes, ditias, res pretiosas (de filiis Atlii, a Gudruna interfectis).

GNAGA, id. qu. naga, v. a. et n., rodere, mordere, dente carpere, depasci, de certis: Grm. 33; de terebra Ratio: gnaga um grjót saxa perrodere, Hávam. 107. — 3. s. præ. ind. gnagar, SE. I 68, sed gnegr, Hh. 62, 6, ubi leg.: grjót gnegr af digrum gaddi saxa

crassam ancoræ alam deterunt, cfr. F. VI 310, 3. — 2) var. pro geisa, FR. II 278, 3.

GNAP, n., mare, (qs. subline, eminens v. apertum, gnapa, v. ventis expositum, frigidum), SE. I 574 1; á gnapi mari, ÓT. Skh. II 195.

GNAPA, f., amnis, SE. I 577, 2.

GNAPA (gnapi, gnapta), v. n., hiare, de rostris navium: skoltar gnöptu, F. II 259, 2. — β) capite nutare: jör gnafir yfir gram capite nutat super rege, Sk. 3, 6; örn gnafir á mar nutanti capite in mare prospectat, Hávam. 63; gnafir með hettu, ok hyggv at gunna mengi, FR. III 494, 1. — γ) manere, hætere immotum; de navibus subductis: hestar svanfjalla gnapa alla naðrs ógn of hástalla hlunnis, SE. I 700, 2. — δ) in prosa, emi-nere, prominere, de alto monte: en fjallit sýniz újök yfirgnapa adrum fjöllum, oc ná-liga skúta yfir fram sjóinn, F. X 313; ít. imminere, de periculo: ef lion xæi eða vissi noequorn háska eða scaða yfir gnapa sínu ríki eða nolgaz með noeqvorum úfriði eða ótta, F. X 223.

GNAPHEIMI, n., domicilium altum, emi-nens, (gnap, heimi), mare, Wchart. SE. I 574, 1; vel gen. msc., regio alta, eminens, (heimi = heimr).

GNAPHJARL, n., terra alta, eminens, (vel ventis exposita, frigida, ab hod. gnapa et napa), mare: ramblik gnaphjarls, fulgor maris, aurum, skapaðr gnaphjarls rambliks, aurum parans, comparans, præbens, vir libe-ralis, Sturl. 4, 25, 2.

GNAPSALR, m., domicilium altum, vel habitatio ventis exposita, (gnapa, salr), mare: riðvigg gnapsalar, jactabundum maris jumentum, navis, rimma gnapsalar riðviggs præ-lium maritimum, H. 9, 1.

GNAPSTÖLL, m., sella excelsa, (gnapa, stóll): g. sóla, sedes excelsa siderum, cælum, koma und gnaptól sóla, sub cælum venire, i. e. in terras venire, nasci, exsistere, F. X 187, 2.

GNAPTURN, m., turris celsa, (gnapa, turn), pl. -ar: g. aldrs, celsa turris vitæ, pectus, slætta gnapturna aldrs, solo æquare celsas vitæ turres, pectora dejicere, leto dare, SE. I 662, 2; cf. aldrklif.

GNÁR, id. qu. knár, fortis, strenuus, v. foldgnár, hjaldrgnár.

GNARR, m., mare, SE. I 574, 1. II 479, 562. 622. Angl. to gnar murmurare; gnerr, m., murmuratio, F. VIII 263.

GNAT, n., collisio: eggja gnat collisio acierum, Hföfuðl. 9 (cf. hnitá) de punctione serpentum, FR. I 282, 2 var. vide gnot. — 2) mare, SE. I 574, 3 (qs. collisio fluctuum).

GNATA (-aða,-at), v. n., collidi inter se: grjótbjörg gnata, rupes colliduntur, corrunt, Vsp. 47 (SE. I 191, 4). In ruendi notione usus est Egg. Olavius in Búnaðarbálki, 34, gnataði hrygd = hrapaði evanuit dolor.

GNAUST, n., conflictio, collisio, (gnesta): grimt gnaust göndlar borða, rehemens cli-peorum conflictus, atrox pugna, F. II 312, 1.

GNAUSTAN, f., id. qu. gnaust: málma g-,

collisio armorum, pugna, F. II 311, 2, ÓT. 130, 5 (F. III 8, 2).

GNAUD, *f., fremitus, strepitus*: hræðilig var hjörva gnaud pugna terribilis, Ólafsr. 56. (skipa gnavð strepitus navium, Cod. Fris. col. 194, 17).

GNAUDA (-aða,-at), *v. n., strepere, stridere*: de igne: eldr gnaudadi víða um eyjar ignis cum stridore pervasit multa loca insularum, Jd. 18; de nave: súðr gnaududu súðir cum strepitu ferebantur, Mg. 20, 1; de sanguine: decidere, manare, labi cum murmure, SE. II 499, 2; láta grön gnauda, facere, ut labium marmurel, i. e. morsicare, Snegl., ubi: hviði ek eigi, hvat Haraldr klappar, læt ek gnauda grön, geng ek fullr at sofa.

GNÆFA (gnæfi, gnæfða, gnæft), *sublimem ferri* (SE. I 118 tó gnæfa explicatur per at fara hátt), de vexillo: gullseti ve knáttu gnæfa, Ha. 232, 1. Logskrins gnæfandi, cælis superior, vel sublimis in cælo, deus, Ha. 58.

GNÆFJA, *f., femina gigas, Cod. Worm. pro gneþja. — 2) securis, SE. II 477, 561.*

GNÆFR, *adj., sublimis*: gnæfir gunnfánar, clipei sublimes, alle elati, Harbl. 38. FR. I 501, 4 legendum gnæfr er yðr gunnfáni imminet vobis clipeus (signum indicendi belli); cf. AR. I 202, 3.

GNEGGJA (-aða,-at), *v. n., hinnire, II. hat. 20 (de equo ad equam adhinniente).*

GNEGGJUÐR, *m., ventus, SE. I 486, 1, II 486; vide gnegjuðr.*

GNEGJA (gnegi, gnegða) *v. a., ditare abunde, (gnógr)*: hann negir urþjóð audi genus humanum pecunia abunde dítat, Ad. 18. Freyr hefir gnegðan Grjóthjörn at fjaralli, Freys Arinbjörnem opibus abunde dítatit, ibid. Part. pass., gnegðr, abunde dítatus, copiosus, abundans: skaupi gnegðr ironiá abundans, Ad. 2; vide gnægðr, gnögðr.

GNEGJUÐR, *m., ventus, Altm. 21.*

GNAGR, 3. s. præs. ind. act. v. gnaga, *qu. v.*

GNÆGDR, *abundans, part. pass. v. gnægja id. qu. gnegja, (gnógr)*: skatti gnægðr, tributis dítatus, opibus abundans in piratica adquisitis, ÓH. 28, 1 (F. IV 72); kappi gnægðr, plenus contentionis, strenuus, FR. III 28. Vide gnögðr.

GNÆIGA, *var. lect. F. X 20, not. 8, puto id. qu. hneiga, intrans., inclinare se, vel inclinari, de poculis.*

GNÆIP, *f., femina gigas, SE. I 551, 3. II 471; svört gneip, Selk. 3; ginjaþót gneip, Selk. 10, (a gneipr, atroz, sævus, id. qu. greypr; sic FR. I 216, verðr hún við gneip, quod Am. 43 est útul var þá Guðrún animo concitata).*

GNÆISTI, *m., scintilla, Ha. 286, 5, (gnesta). — 2) ignis, SE. II 486 (de annulo, ob splendorem, in prosa F. V 175, not. 1). — 3) bos, SE. I 587, 3, Grett. 50.*

GNÆPJA, *f., femina gigas, SE. I 551, 3. II 471. — 2) securis, ibid. I 569, 1; vide gneþja.*

GNESTA (gnest, gnast), *v. n., crepare, cum crepitu collidi vel frangi*: þat er víðir brotna

eða gnesta, þat heitir brak eðr brestir, SE. II 46; skapt mun gnesta hasta crepabit, Nj. 158, 3; málmr gnast, ibid. 12; hjörir gnestr, SE. I 418, 4; málmar gnustu, F. I 173, 3; geirr í gumna sárum gnast, GS.; hlíf gnast við hlíf clipei inter se collidebantur, SE. II 150, 1. In prosa: gnustu þá saman vopnin, Sturl. 8, 23.

GNÆPJA, *v. a., Skf. 30, puto id. qu. greypa duriter tractare.*

GNÆYPR, *adj., id. qu. greypr, sætus, durus*: gneyptr er periculosum est, F. X 402.

GNIA (gni, gníða), *v. n. et a., stridere, strepere, id. qu. gnýja (ut knía et knýja)*: benzúgl gniðu volucres vulnerum (sagittæ) stridebant, membr. E, II. 11. — 2) urgere: gnía atróðr remigium urgere; strenue adremigare, Jd. 23.

GNÍPA, *f., rupes prærupta, præcipitium montis*: gnípu hreinn, maculis præruptorum, montium, gigas, SE. I 298, 3; heyrá gnípur, rupes aurium, caput, Eg. 56, 1. Est id. qu. gnýpa, *qu. v.*; in prosa, F. II 154: brjóta steina eða gnípur; GhM. III 314. Vide composita hnúpgnípa, hrjúpgnípa, hvítagnípa, sjágnípa.

GNÍPAHELLIR, *m., antrum præruptorum, ante cuius ostium canis infernalis Garmus jacet, Vsp. 40 (SE. I 190). Vide Gnúpahellir.*

GNIPALL, *m., ignis, SE. II 468, 570 (propr., ut videtur, adj., sævus, sæviens, cogn. gneyptr).*

GNISSA, *f., femina gigas, SE. I 551, 2. II 471, 554 (SE. II 615 habet grisla), cf. Dan. Nisse, spectrum.*

GNIST, *n., frenditus*: tanna gníst Nik. 56.

GNÍSTA (gnisti, gnísta, gníst), *id. qu. nísta*: g. tenr dentibus frendere, Lil. 73; in prosa F. VII 192.

GNITAHEIÐR, *f., saltus Gnitici, Sk. 1, 11, Ghe. 5. 6 (SE. I 356); málmr Gnítaheiðar, metallum saltus Gnitici, aurum, SE. I 360.*

GNID, *strepitus, fremitus (gnia), vide randgníð.*

GNÍÐR, *m., mare, SE. I 574, 2 (id. qu. níðr, stridor, sussurrus aquæ, v. gnía)*

GNÍÐUGLIGR, *adj., immanis, horrendus, (cf. níðugligr)*: g. geispi, oscitatio immanis, horrenda, Skálðh. 5, 27. Idem haud dubie est, at geispa níðörkliga, F. III 128 Var. lect. est gríðugligr.

GNJOLL, *f., foramen in palo, cui adligatus est Lupus Fenr, SE. II 431: „enn Gnjoll hæitir ravf ær borvð ær a hælinnv”.*

GNJÓSTR, *m., qui frendet, (gnísta), vide tanngnjóstr.*

GNJÓÐI, *m., inter segetis vel frugum nomina recenset SE. II 493.*

GNÓGA, *adv., abunde, satis, (gnógr)*; cum gen.: gnóga máls ok mannvits, abunde, satis eloquentiæ ac prudentiæ, Grg. 14.

GNÓGR, *adj., sufficiens, satis magnus, (Germ. genug)*: fá sárorra gnógs verðar esca quantum satis est, Eb. 37; gnógr til feigðar, sufficiens ad necem, víta noxius, letalis, F. II 315, 3; nakkvat at gögu sic satis, Dropl. 3. — 2) magnus, ingens, insig-

nis : gnóg rausn magna liberalitas, SE. I 316, 1; gnógr landsmenn multi incolarum, Hh. 19, 3; gnógr styrr prælum ingens, acre, Eb. 62, ÓH. 238, 3; gnógt eldi magna escæ copia, Hh. 11, 1; gnógr hænra vífs byrr insignis fortitudo, Ísld. 2; at gnógu magnopere, insigniter, Sturl. 4, 41, 1. Vide nóg. In compositis: iðgnógr, orðagnógr.

GNÓGR, abundans (part. pass. v. gnoğja, id. qu. gnægja, gnegja): g. blótum sacrificiis abundans, paganus, ethnicus, Plac. 21.

GNÓT, n., punctio, compunctio (id. qu. gnat): mér er gnot at grandi punctio (serpentum) noxam mihi adfert, FR. I 282, 2.

GNÓTT, f., copia, (gnógr): g. eldis larga cibi copia, G. 28; gæfu g. copia fortune, magna fortuna, Ha. 310, 2; g. grunnýðgi satis animi imprudentiæ, magna animi imprudentia, Am. 70; g. harms magnus dolor, magna miseria, Has. 27, ubi: or harðri harmur gnótt; g. gulls copia auri, Hh. 17, 1; per tmesin cohæret: hróðrgnótt, copia laudis, laus copiosa, SE. I 684, 1. — β) multitudo, magnus numerus: g. hers magna multitudo, magnus numerus, Rekst. 1; Engla g. multitudo, copia Anglorum, F. V 227, 2; reid-manna gnótt copię equestres, F. VII 237, 1; þegns g. multitudo civium, Hs. 6, 7; g. nás multa cadavera, ÓT. 18, 2. — γ) vide composita: iðgnótt, orðgnótt.

GNOD, f., navis, SE. I 582, 2; proprie navis Asmundi, inde dicti Gnoðar-Asmundr (de hac nave v. FR. I 396. II 153. III 406—7), unde A. 7: Asmundr tamdi Gnoð við gjálfr Asmundus Gnodam sonanti pelago advesfecit. In circumscriptione lecti: hyrketils stafna gnoð, lectus, Korm. 19, 7 v. hyrketili. Vide vingnoð.

GNOD, pro gnaud, 3. s. impf. ind. act. v. obsol. gnjóða = gnauda, gnyðja, fremere, vide sub gráð; vel pro gnúði a gnyðja. Vide nauð, 3. s. impf.

GNÚA (gný, gnera, imper. gnú, sup. gnúit, gnúð), fricare, conficcare, defricare: ek mun gnúa þér defricabo te, FR. II 130, 2 (cf. Sturl. 7, 57); hinc gnyðandi, pro gnuðandi, vide infra.

GNÚPAHELLIR pro Gnipahellir, Vsp. Cod. 544 str. 29.

GNÚÐI, 3. s. imperf. ind. act. v. gnyðja. GNYANDI, m., qui fricat, tergit, polit, acuit (part. act. v. gnúa, pro gnuðandi): stála g. poliens, acuens chalybes, gladios, præliator, vir, Has. 1, ubi sic: mjúk svo at mættig (malo mætti, nisi g sit ephelcysticon ad vitandum hiatus) auka | mál gnyðundum stála | miskabót af mætu | min fulltingi þínu, i. e. svo at min mjúk mál mætti auka stála gnyðundum miskabót af þínu mætu fulltingi.

GNÝBJÓDR, m., strepitum offerens, (gnýr, bjóðr): g. geira, pro bjóðr geira gnýs. offerens strepitum hastarum, ad pugnam provocans, præliator, bellator, Rekst. 21.

GNÝFARI, m., ventus, (qs. cum strepitu ruens, gnýr, fari), SE. I 486, 1, pro quo Afem. 21 dyufari.

GNÝFENGINN, adj., streperus, tumultuosus, (gnýr, fenginn), de pugna, Grett. 33.

GNÝFETI, m., F. II 203, 2, duplici modo resolti; 1) SkI. II 189, gnyfeti, sonipes, equus, ad formam inálfeti, háfeti: geitis gnyfeti equus gigantis, lupus, etsi insolita pæne sit lupi talis circumscriptio; unde at reka e-n fyrir geitis gnyfeta lupo aliquem obijcere, feris laniandum dare, i. e. interficere, e medio tollere. — 2) F. XII ad l. c. gnyfeti, m., qui sermonem invenit (gnýr, sonus, it. vox, sermo: feti, m., verb. agentis, a feta), geitis gnyfeti qui sermonem gigantis (aurum) invenit, comparat sibi, vir; tum per tmesin construenda, fyrir-reka id. qu. fyrir-fara, perdere (vel, ad verbum: in perniciem agere).

GNÝHREGG, n., procella cum strepitu ruens (gnýr, hregg): g. Yags strepera procella Odinis, atrox prælium, Sturl. 7, 42, 4.

GNÝJA (gný, gnúða, gnúð), strepere, stridere, fremere (vide gnýr); de mari: fremere, ýmis blóð gnýr, SE. I 324, 1; brim gnýr Korm. 19, 3; sjár gnúði, Jd. 15; de unda: oddbreki gnúði á höfuðstafni fluctus mucronis (sanguis) cum murmure decidebat in rostrum, Höfuðl. 11 (SE. I 476, 4); de sagittis: bryngügl gnúðu sagittæ stridebant, II. 11, quo loco SE. I 418, 1 loquitur de cortis vel aquilis; de pugna: geirvitar grand gnúði, Grett. 9; gnýr allr jötnheimr, strepit vel contremiscit, Vsp. 46. In prosa, de vento: vindar eru þá ökyrrir ok gnyia hëðan ok handan, SE. I 58; kvað gnyja bana þorkels, dixit interfectorem Thorkelis (i. e. procellam venti Thorkeli necem allaturam) fremere, Ld.; all gnyjanda gýlfrs vis frementis pelagi, Sks. 148; metaph., de culpa in aliquem recidente, Sturl. 8, 15.

GNÝJÖRD, f., terra strepera, fremens, (gnýr, jörð), mare, girði gnyjardar, circulus maris, serpens Midgardicus, pro serpente in genere; geisli gnyjardar girðis radius serpentis, aurum, Nj. 73, 2; vel, quod magis placet, gný referendum est ad girði, nam jardar girði, circulus terræ, est mare, et jardar gnygjirði, mare streperum, hujus geisli, aurum, cujus gredendr, viri (h. l. in acc.). Jonsonius tō gny h. l. refert ad fösla.

GNÝLINNR, m., serpens strepitus, (gnýr, linnr), gnylinnr göndlar pro linnr Göndlar gnýs, serpens strepitus Gondulæ (Bellonæ), gladius; runnar Göndlar gnylinns arbores gladii, viri, Rekst. 21.

GNÝLJÓMI, m., gladius sonorus, (gnýr, ljóni ensis), vel splendor pugnæ (gnýr 2, ljóni 1), gladius, Eb. 19, 3, ubi: gnyljómi beit geymi | geira stígs at vígi sonorus gladius momordit custodem clipei in prælio.

GNÝMIKLANDI, m., augens strepitum, (gnýr, mikla): gnymiklandi geira strepitum hastarum augens, pugnam ciens, præliator, Jd. 34.

GNÝPA, f., prominentia, (gnúpr, mons prominens, Nj. c. 131), cogn. gnipa, vide voc. compos. höfuðgnyða. Gnyðahellir, Völuspæ ed. Holm. 41 pro Gnipahellir, Gnuðahellir.

GNÝR, m., vox, SE. I 544 (scribitur gnyrr

F. I 176, 1, sed gnýr ÓT. 43, 3, F. I 173, 1, SE. I 544. II 46). — β) sonitus venti, aquæ, maris, saxorum, montium, collidentium metallorum, turbæ, SE. I 46; grimmligr gnýr dirus sonitus, de stridore circumactæ molæ, Söll. 57. — γ) in circumscriptione prælii : g. darra strepitus hastarum, Jd. 29; -Fjöltnis fura (ensium), ÓT. 43, 3, F. I 173, 1; -geirs (hastæ), Mg. 31, 1; — geira (hastarum), SE. I 452, 2; -hjörva (ensium), pugna, hjörva gnýs ský nubes pugne, clipeus, ÓT. 21, 1; — hlifa (clipeorum), F. I 176, 1; — málma (metallorum), Hk. 94, 2; — olda (mucronum), II. 13; — randa (clipeorum), ÖH. 13, 2; — skjalda, id., F. II 86, 1; — sverða (gladiorum), ÖH. 47, 3; — Gunnar (bellonæ), ÓT. 131, 1, ÖH. 187, 1. 239, 1, SE. I 422, 2; — Lúðurs vinar (Odinis), II. 13; — þundar, id., Eg. 55, 1. — δ) absol. de prælio accipi potest, Nj. 78, 2, vide gnýstærandi, gnýpollr.

GNÝSKERÐANDI, m., qui cum strepitu v. crepitu dissecat, (gnýr, skerða) : g. Göndlar rúðla clipeo dissecans, præliator, vir, Sturl. 9, 6, 4.

GNÝSKUTI, m., Nj. 103, 2, bisariam explicat Jonsonius : α) gnýskúti, rupes strepitus, (gnýr, skúti, rupes prominens), g. geitis, rupes tumultus piratæ (rupes pugne), clipeus; reka fyrir g. gnýskúta aliquem infesto clipeo abigere. — β) gnýskuti (gnýr vox, skuti = skyti, skjóti, qui jacit) geitis spargens loquelam gigantis (aurum), vir; tum jungit fyrirreka. Potest vero. — γ) geitis-gnýs-kúti, gigantis strepera rupes, simpliciter accipi de præruptis saxis, et reka fyrir geitis gnýs-kúta, ex præruptis saxis decedere, uti nunc dicitur at reka fyrir björg, et in Anecd. 28, reka saudi fyrir fjall.

GNÝSTAFR, m., columen sonitus, (gnýr, stafr) : g. hjörva, pro stafr hjörva gnýs, columen sonitus gladiorum (pugne), præliator, Mg. 31, 7.

GNÝSTÆRANDI, m., strepitum augens, (gnýr, stæra) : grinnis g., augens strepitum Odinis, pugnam ciens, præliator, II. 9, 1. — 2) pugnam ciens (gnýr, absol. pugna) : kjalar slóða g. pugnam maritimam ciens, bellator maritimus, Nj. 78, 2.

GNÝSTÆRIR, m., augens strepitum, (gnýr, stærir) : geira g. augens strepitum hastarum, ciens pugnam, præliator, vir, SE. I 426, 2; gráns geirs g., id., F. VII 92. var. 3. Quod NpD. 170 est gnýstærir (GS. 5), potiores Codd. habent gunnstærir, qu. v.

GNÝSTYRIR, m., augens strepitum (id. qu. gnýstærir, styrir = stærir, y = o) : gráns geirs g. augens strepitum leucophææ hastæ, præliator, F. VII 92, 1 (AR. II 66).

GNÝSVELLANDI, m., qui strepitum tumescere facit, (gnýr, svela-i.) : hlálmárgs g. strepitum gladii (pugnam) tumescere, exardescere faciens, puginator, Nj. 30, 2 (AR. II 242).

GNÝVIRDIR, m., strepitum magni faciens (gnýr, virðir) : gönnla stígs g. puginator, Dropl. min. 5.

GNÝVIBR, m., arbor strepitus, (gnýr,

viðr) : hjálms gnýviðir arbores strepitus galæ (pugne), pugnatore, viri, Lb. 16.

GNÝVÖRDR, m., custos strepitus, vel custos pugne, (gnýr, vörðr); pl. gnýverðir præliatores, viri, Isl. II 390. sed SE. II 192, 1 h. l. habet geirnirðir. Forte legendum est geirnirðir.

GNÝÞÍNG, n., streperus, tumultuosus contentus, (gnýr, þíng) : geirvota g. tumultuosus contentus Bellonarum, pugna, geirvota gnýþíngs gautar præliatores, viri, homines, Eg. 56, 2.

GNÝÞOLLR, m., puginator, vir, GhM. II 344.

GNÝÞRÓTTIR, m., Odin, deus strepitus, (gnýr, þróttir) : dróttar g. deus strepitus militum, deus strepitus militaris (i. e. pugne), bellator, II. 9, 2; göndlar þíngs gnýþróttir, Si. 6, 3, aut deus pugne streperus, tumultuosus, aut deus tumultus præliaris (göndlar þíngs gnýs), bellator.

GNÝÐJA (gnýð, gnudda), v. n., grunnire, de porcellis (de adultis suibus, rita) : gnýðja myndu grisir, ef galtar hag vissi, FR. I 282, 2, et in prosa ead. pag. Metaph., in prosa, fremere, murmurare : herriann gnuddi nú illa, F. VI 156.

GÓ, imperf. ind. act. v. geyja.

GÖFGA (-aða,-at), v. a., spectabilem facere, ornare, decorare, (göfugr) : hlertjöld, alustum göfugð aures, neatibus ornate, Ad. 9; ekrin göfugð hnossun serinia rebus pretiosis ornata, F. XI 315, 2; gulli göfugð auro coonestata, de femina, Gha. 26. Vide composita : áttgöfgaðr, láðgöfgaðr. — β) illustrem, augustum facere : göfgaz mætti af gengi liverr quisque comitatu illustrior fieri posset, i. e. quo quis honestiores comites adhibet (secum adducit), eo se ipse augustiorem facit, A. 11; þik hefir göfgat guð drottinn svo, at þú hlálpa mátt hverjum manni, te (crux)! ita augustam (sanctam) reddidit deus dominus, ut, Krossk. 2, nam mox sequitur v. 3, þviat krúcius var af Kristi helgaðr. — 2) gavfga, Gk. 8, forte scribendum gaufga, rimari, manibus palpare, contrectare (deriv. a gaufa, id., cogn. gaupn, manus), hinc gaufga herfur funera, cadavera manibus contrectare.

GÖFNIR, m., in voce composita salgofnir?

GÖFUGLÁTR, adj., magnificus, augustus, (göfugr,-látr) : Guðröðr hinn göfugláti, id. qu. mikilláti, Ý. 53; tign göfugláts fylkis dignitas, majestas augusti regis, Ha. 25, 4, sec. var. lect.

GÖFUGLUNDR, adj., generosa indole præditus (göfugr,-lundr). Eg. 64, 1.

GÖFUGLYNDR, adj., generosa indolis (göfugr,-lyndr), F. X 432, 75.

GÖFUGMENNI, n., vir excellens, amplus, (dignitate, natalibus) : il. collective, viri excellentes, amplissimi (göfugr,-menni), Ha. 227, 2, ut in prosa, ÖH. c. 91, er hær samansamnat rikumenni ok göfugmenn, quo loco F. IV 483 habet rikum mönnum ok göfugum.

GÖFUGR, adj., generosus, præclarus, excellens, amplus, insignis; menjumi göfugr auro decorus, de matrona, Hlyndl. 12; de

famulis, Bk. 2, 62; de audicis, FR. I 427, 3; g. geisli radius illustris, G. 7: gðfugt ljós lumen augustum, G. 1; gðfugt ferd it er illustre, splendidum, magnificum, SE. I 328, 1; dat. s. fem. gðfgri ferd honestis viris, Ag. qd. a gðfgr, contr.; g. lið, eiki, navis splendida, eximie ornata, pulcra, F. VI 47, 1. VII 49, 3; gðfugt leiði, de sepulcro Christi, Krossk. 23; stef sem gðfgaz mætti, versus intercalaris quam fieri potest excellen- tissimus, decentissimus, Has. 20; gðfugr máttir eximia virtus, potentia, SE. II 116, 1, Lb. 38; gðfugt dýr animal generosum, Fm. 2; g. allvaldr rex egregius, excellens, SE. I 602, 1; g. spámaðr eximius vates, Merl. I, 1; de Christo: g. þrífvaldr eximius auctor salutis, Has. 22; g. guð deus optimus maxi- mus, Söll. 41. Vide composita: alldáðgðfugr, áttgðfugr, nettgðfugr, hjálmgðfugr, hornagðfugr, jarðgðfugr, láðgðfugr, morðgðfugr, naddgðf- ugr, naddgðfugr, vápngðfugr (ex eulgarí ser- mone G. Magnæus, Eg. 661. not., adfert klæðgðfugr). In prosa: gðfugr bær villu nobilis, ampla, Eg. 67; fegðfugr diritis nobilis, Isl. II 322.

GÖGN, f., sagitta, SE. I 570 2.

GÖGN, id. quod gegn: i g., præpos. c. dat., α) contra, adversus: vega í gögn systur mána adverso sole pugnare, Sk. 2, 23; gagna i g. her adversus exercitum ire, ÓT. 26, 3. — β) obiam: gagna i g. obiam ire, occurrere, Ghe. 35, Hg. 33, 14. — 2) adverb., vicissim: hafa i g., Skf. 30.

GÖGN, n. pl. a gagn, qu. v., instrumenta litis, argumenta, documenta (id. qu. sakar- gögn): upp held ek gauta gildi gögnum, i. e. ek held upp gögnum (með) gauta gildi, in- strumenta causæ præsto per carmina, i. e. causam meam defendo carminibus, carmina (probrosa) adversariis meis oppono, Korm. 21, 2.

GÖGNFLÖG, f., sagitta (qs. transvolans, perfolans, id. qu. gagnflaug), SE. I 570, 2.

GÖGNUM, id. qu. gegnum, gjonum: i g., præp. c. acc., per, trans: i g. barða garð per clipeum (trajicere), SE. I 426, 2; i g. garða, hús, per ædes, domos, H. Br. 1, Am. 15; de tempore: i g. allan ormsfelli per totam hiemem, Orkn. 7, 1, vel potius h. l. allan orms felli i g., ut Danis: hele Vinteren igjenom, v. gegnum.

GÖGR, m., mala viri appellatio, SE. II 496, forte a gagr, tortus, pravus, perversus, vel id. qu. gökr.

GÖINN, m., serpens, Grm. 34, SE. I 76, 1, 484, Krm. 27; göins vollr campus serpen- tis, aurum, ejus ygg, deus auri, vir, Korm. 13, 1; göins leiði, id., veitendr göins leita viri, SE. II 198, 2. Sic göins sker, stött, aurum, gautar göins skers et hreytendr göins stöttar viri, homines, Selk. 12. 18; göins sit terra serpentis, aurum; gátt göins sitjar abies auri, femina, GS. 21, construc- tionem vide sub öln, f. — 2) gladius, SE. I 567, 2.

GÖIR, m., regulus maritimus, SE. II 468, 552 (SE. II 614 habet geirr), pro goir. Forte hoc nomen masc. respondeat feminino

Göi, indecl. (FR. II 3. 4. 17. 20), quod Raskius (Saml. Afhandl. I 94) refert ad voc. Finnicam koi, aurora.

GÖIR, m., regulus maritimus, SE. I 547. rar. 1, cf. göir.

GÖKR, m., mala viri appellatio, SE. II 496. Est id. qu. gaukr (B. Hald. Lex. sig- nif. 2), homo arrogans et stultus, et Germ. Gauch, juvenis imberbis, it. scurra, vir stultus. GOL, n., aura, ventus, SE. II 486. 569 (id. qu. gola, f., Eg. 59. 60 in hafgola).

GÓLA, adv., bene, contr. pro gólíga, SE. I 632, 2, c: copiose, liberaliter.

GÓLA, delectare, vide gæla.

GÓLASTR. superl., contr. pro gólígastr optimus, præstantissimus: ból, þat er ek veit gólast, prædium quod præstantissimum esse novi, Mb. 5 (F. VII 10), cf. góligr.

GOLDINN, adj., inauratus, auro obductus vel bracteatus (id. qu. gollinn, gullinn, gyld- inn): goldnir grans spénir assulæ e pino, auro bracteata, SE. I 328, 1.

GOLDR, m., Odin, Ed. Lócasina (forte depravat ex gollorr).

GÓLF, n., pavimento domus, solum, Rm. 2. 14. 15, Vafþr. 9. 11, Hymk. 34, Völk. 14. Isl. I 293: veðra halla' gólf solum aulae aeriae, terra (ut botn), SE. I 320. — 2) cubiculum, ædes, pars domus, id. qu. herbergi: Grm. 24, fimn hundruð gólfa quingenta cubi- cula; sic et SE. I 88, i þeim sal eru 500 gólfa. et I 34, þar sá hann mörg gólf; hinc gólf in appell. clipei, SE. I 420. In com- pos., víngólf. (Cf. Lex. Dan. Molbeckii sub Gulv, signif. 2; hinc hjúkólb, qs. hjúk- gólf, cubiculum recreationis, deversorium, caupona, taberna; hvilugólf, qs. conclave quietis, lecti clausi, lokhvílur; rekkjugólf, FR. III 511, lokrekkjugólf, Vápn. c. 2; adde gólf, id. qu. hólf, hvolf, catum poculi, FR. II 390).

GÓLFHJÖRTR, m., certus pavimenti, (gólf, hjörtr), domus, þóru.

GÓLFHÖLKVIR, m., equus pavimenti, domus, de cubiculo dormitorio, SE. I 372, 3, gólf hölkvís sár lectus cubiculi dormitorii; construo: þar svá at naglfara siglur fylkis (sec. leð), annvanar saums segls, gerðu standa gyrdan gólfhólkvís sá.

GOLI, 3. s. impf. conj. act. v. gala (= góli), SE. I 284, 1.

GÓLÍGA, adv., bene, magnopere, it. gua- titer, strenue, (góligr), vide fullgólíga, cf. et góla.

GÓLIGR, adj., bonus, præstans, eximius: gólígvz ból, prædia excellentissima, Merl. 2, 80, ubi sic: lætr hann byggja þá i brezkur jarðir | borgir eyddar | ból gólígvz. tum incolenda curat rura Britannica, oppida castata, villas præstantissimas; vide gólastir; copiosus, largus: gátut gríðar sóta | gólígv faung til jóla comparavisti lupo copiosas da- pes ad festum jolense, ÖH. 187, 2 (F. V 17, 2); bellus, reustus: ek hygg, at nágr þeng- ils þetti þá litt góligr, er hann rengdiz, de homine in lutum prolapsu, qui se ex cæno difficulter extrahere potuit, Orkn. 82, 12 (AR. II 219, 2).

GOLINHORN, *m.*, *bos*, SE. I 587, var. 20 *pro gollinhorni, cornibus auratis* (gollinn, horn, *v.* gullhyrndr). *et omnia tria fragm. SE. h. l. habent gullinhorni.*

GÖLLR, *m.*, *qui delectat* (verbum agentis a gola): *g. holunda vals qui corvum delectat, præliator, vir*, Fsk. 143, 3: þeygi dyl ek nema þykki þar sló ár af sárum líræva valr um hólmna holunda vals goli, *i. e.* þeygi dyl ek, nema holunda vals goli þykki. *haud inficias eo, proeliatorem (regem Haraldum) ægre ferre (mortem filii). Vide composita: hrafnagölir, svangölir, svörgölir.*

GOLKINNGR, *m.*, *accipiter*, SE. II 571 (gollúnger, II 488).

GOLL, *n.*, *id. qu. gull, aurum*; ÖH. 171, 1, IIh. 55, SE. I 500, 3 (F. VI 180, 2), G. 31; *in plur.*, ÖH. 14, 4 (F. V 53, 2).

GÖLL, *f.*, *sonitus, vox*, SE. I 544 (gella, gall): göll geira sonitus hastarum, pugna, G. 49, F. I 175, 1. — 2) pocillatrix Odinis, Grm. 36, eademque Bellone, SE. I 120, 1. — 3) pugna, prælium, SE. I 562, 2. — 4) Vide composita: hljalmgöll, hjörgöll, stál-göll, þrumgöll.

GOLLRÍNGR, *m.*, *annulus aureus*, (goll, hríngr): gollhrings Gerðr femina, IIh. 15, F. VI 170, 1. 171, 1. 2. 3. 172, 1. 2.

GOLLINN, *adj.*, *id. qu. gullinn* (goll), *auratus, inauratus*: gollinn spjör, F. II 318, 1; gollit höfuð rostrum navis auratum, F. VII 51, 2.

GÖLLMEVILL, *m.*, *nanus*, SE. II 553 (*ubi scribitur divise Göll, Mëvill*); SE. II 470 *junctum habet gvllynæfill.*

GÖLLNIR, *m.*, *Odin*, SE. II 472 (II 555 gollnir). Gölur, gigas, occurrit FR. I 140, vide Gullur.

GOLLORHEIMR, *m.*, *domicilium cordis*, (gollorr, heimr), *pectus*, Merl. 2, 82, *ubi sic*: þær (ár) munu döggyva | dýrar jarðir | geðs í glæstum | gollorheime *i. e.* illi (amnes) irrigabunt eximia animi rura in splendido cordis domicilio (pectore).

GOLLORHÖLL, *f.*, *aula pericardii*, (gollorr, höll), *pectus*, Merl. 1, 35, *ubi sic*: rýrr gramr gumma | gollorhallir, *i. e.* destruit gladius pectora virorum.

GOLLORR, *m.*, *pericardium, adeps cor ambiens, omentum cordis*, SE. II 430: „gollorr hæitir þat, ær næst ær hiarta manna”. — 2) cor, SE. II 490 „geð, heil, siafni | gollorr ok elivn”, II 467 hjarta heitir nægg, eisköld, gollorr.

GÖLLORR, *m.*, *Odin*, SE. II 472 (gollor, II 555).

GOLLÚNGR, *m.*, *accipiter*, SE. II 488. — 2) Ódin, SE. II 472. 556.

GOLR = GULR, *flavus*, F. VII 53, 2. *not. 9.*

GÖLTR, *m.*, *porcus, sive castratus sive non* (majalis, cerres), SE. I 486; *dat. s. gelti* (e. gjalti), *pl. geltir*, Hyndl. 7, Hund. 1, 40; ála göltr *porcus piratæ, navis*, ála galtar eldraugr pugnotr, IIg. 31, 2. *In compositis*: þrimgöltr, hildigöltr, valgöltr.

GÖMLITUÐR, *m.*, *palatum tingens*, (gómr, lituðr). Sic SE. II 429: Hvern karlmann

má kalla feiti eða bræði hrafsvigla ok varga, svá ilríóð þeirra eða gömlitvt.

GÓMR, *m.*, *pars manus*, SE. I 542, *sc. extremitas digiti*. — 2) *palatum, quod duplex est, superius et inferius* (efri gómr, neðri gómr): tveir tenn í efra gómi, F. II 113 (*vide hváptr*); *h.*, gíeta varð hon tungu í góma báða oportuít cam linguam caute adplicare ad utrumque palatum (o: ne vel legato Atlii, neque Gudrunæ injuriam faceret), Am. 9, cf. phrasin sub hváptr ex Vita Thorsteinis Stángarhögg citatam. Góna sker scopuli palatorum, dentes, SE. I 250, 2; góma sverð ensis palatorum, lingua, SE. I 702, 2, cf. Vitam Thorst. Siduh.: „þat eru gömaspjót yðr, ok orð þau er þær mælit” hæc significant linguas vestras ac verba que loquimini. Mær fellr á góma in buccam mihi venit (*id. qu. mæi veidr á munni*), ore meo excidit (verbum, carmen), Orkn. 79, 5; et in prosa: mart ber á góma multarum rerum mentio injicitur, Grett. ed. Hol. p. 148.

GÓMRJÓÐR, *m.*, *palatum rubefaciens*, (gómr, rjóðr), *in appell. virorum*, SE. II 497.

GÓMSKER, *n.*, *scopulus palati, dens*, (gómr, sker), IIa. 255, 7.

GÓMSPARRI, *m.*, *tigillum palato injectum ad os divaricandum, tendicula rostri*, (gómr, sparr), SE. I 112; *g. gyldis kundi tigillum ori Lupi* (Fenveris) injectum, gladius. G. 45, cf. SE. I. c.

GÖMUL, *f.*, *amnis*, Grm. 27, SE. I 130. 578, 1. Gloss. Ed. Sæm. T. I. G. Magnæus sumit: *genitivum hujus vocis esse ganilar, citans fragm. poetæ veteris in SE.: glóðr hygg ek gamlar flóðu; sed frustra: locus est SE. I 506, var. 15, quo loco Cod. Worm. legit, glóðr hygg ee gamlar flóðu, SE. II 454, 1, glæðr hygg æk gamlar flæðar | granir elldi svá fælldv, II 537, glæðr hygg ee gamlar flæðar | granir elldi suo felle; unde apparet h. l. construendum esse glæðr (glæðr) flæðar (flæðar), prunæ maris, aurum, et in Cod. Worm. glóðr flóðu (*i. e.* glóðr flóðu, pro flóða, *id.*), prunæ fluminum, *id.*, et tó gamlar esse a gamall, *adj.*, retustus, nam felldu potest esse perf. *inf. act. v.* falda, tegere, velare, *cujus objectum in versibus deperditis latet.**

GÓNA (góni, gónða), *intentis oculis spectare, defigere oculos in aliqua re; nunc vulgo cum præp. á et acc., sed cum acc. sine præp.* Isl. II 211, 1: skaltu góna þat in eo (o: auro) defigere oculos tibi licebit.

GÖNDLER, *m.*, *nomen Odinis* (cf. göndul), Grm. 48, SE. I 86; occurrit ut cognomen viri, Sturl. 6, 17.

GÖNDUL, *f.*, Göndula, Bellona, Vsp. 28, IIg. 33, 1, SE. I 557, 2 (FR. I 398 sequ.); *in appell. fem.*: borða göndul dea stragularum, femina, Vigagl. 27, 1, *vide geymígöndul*. *In appell. armorum*, pugna: borða göndlar tabula Göndulæ, clipeus, G. borða gnaust pugna, F. II 312, 1; G. borða naumia gigantís clipei, securis, ejus glaumr pugna, F. XI 138, 4; — eldur (ignis), gladius, G. elda þröngvir præliator, ÖH. 74, 3; — flaumr (grassatio), pugna, Vigagl. 27, 4; — dómr

(decretum), pugna, F. XI 138, 3, cf. FR. I 402; — garðr (procella), pugna, G. garða runnar, præliatores, Ísld. 20; — himinn (cælum), clipeus, Hs. 234; — serkr (tunica), lorica, G. serks gnýr strepitus lorice, pugna, ejus greiðendr, præliatores, ÓH. 48, 1; — skíð (assula), clipeus v. ensis, G. skíðs glaumr pugna, Sturl. 7, 30, 6; — skúr (pluvia), jaculatio, G. skúra gnýr pugna, Sturl. 5, 4, 1; — stigr (grassatio, cf. flauinr), pugna, G. stigs gnýrvíðir pugnator, Dropl. min. 5; — veðr (tempestas), pugna, HS. 6, 3; — þeyr (ventus), prælium, G. þeys el pugna impetus, Rekst. 11; — þing (conventus), pugna, G. þings gnýrþótr præliator, Si. 6, 3. — 2) pugna, tantum in appell. Göndlar njóðr bellator, pugnator, Hg. 31, 4, Hh. 2, 3, ut gunnvíðir, hlakkar njóðr, hlakkar runnr, hristar týr, mistar runnr (quæ exempla adferuntur adversus Hk. T. VI p. 148 ad Hh. 2).

GÖNGUMK, 1 pl. præs. ind. pass., v. gænga, discedamus ab invicem, digrediamur, Grm. 1; fragm. egreg. U gönzumiz, id.

GÖNNLAR, pro göndlar, gen. s. a göndul, Rekst. 11.

GÖNNSEIÐR, m., id. qu. gunnseiðr, piscis pugna (ö — au, scribitur gaunnsseiðr), gladius, Cod. Worm. SE. I 600. var. 10.

GONSURR, m., ventus, SE. II 486. 569.

GÖNSUÐR, m., ventus, SE. II 486. 569.

GÖPA vide hergopa.

GOPI, m., mala viri appellatio, SE. II 496, pro gapi.

GÖPUL, f., amnis, Grm. 27, SE. I 130.

GÖR, m., pirata, SE. I 547, 1. II 468. 552; Gorr. cf. Rasks saml. Afliandl. I 94.

GÖR, i gor, heri, Hm. 31. ed. Holm. (exemplar msc., quod habeo, h. l. in textu habet i ger, in var. lect. i gor). Vide gær, görr.

GÖRA, f., gladius, SE. I 563 var. 12 (Cod. Reg. habet abbreviate g'a), it. SE. II 476; sed II 559 g'íoa. Cf. verb. gyrja.

GÖRA (göri, görða, gört), v. a., facere (id. qu. gera, gjöra, etc.): g. löst admittere scelus, Og. 21; g. geig peccatum committere, Hs. 16; g. þakkir gratias agere, Plac. 57; g. efnd = efna efficere, perficere, præstare, F. VII 354. 1; g. skírslu, F. VII 329, 2; g. hvílu sternere lectum, Am. 9; g. hræ stragem edere, dare, ÓH. 48, 4; ef i göriz nakkváð si quid dissidii interrenerit, Am. 30; de forandis literis, Hávam. 145; gördinn þar svá, at, ibi id effecimus, ita operam nactus, ut, Mg. 31, 5; imper., gör age, Am. 56. Göræz heininn domo proficisci, Am. 11, SE. I 290, 2, ut in prosa, F. V 140, spurði, hvert hann gjörðiz, interrogavit quo cogitaret, ire intenderet. Görðiz at deyja parata erat, paravit se ad moriendum, mortem sibi consciscere parabat, Gk. 1. Görðumz at vígi, Hm. 27, ubi gumi inn gunnhelgi görðumz at vígi. id. qu. inn gunnhelgi gumi görði vígi at mæ, vir, Bellonæ sacer (Jormunrekus), excitavit pugnam contra me (fecit, ut in me hostilis impetus ferret).

GÖRLA, adv., contr. pro görliga, plene, perfecte, exacte: líta g. exacte cernere, SE.

I 284, 1; 'vita g. probe scire, nosse, Hávam. 31; hjóða greppum g. til geirheidar omnes omnino, universos cires ad pugnam (militiam) evocare, Jd. 17. Vide gjörla, gerla.

GÖRLIGA, adv., penitus, omnino, in totum, (görr): ratar g. ráð res penitus corruit, evertitur, fortuna penitus labefactatur, Sk. 1, 36.

GÖRN, f., intestinum, Lokagl. 50.

GÖRR, adv., id. qu. gær, heri: varat mærr áðr of ráðinn dauði í dag nè görr neque hodie neque heri mors mihi prædestinata fuit, i. e. longo ante tempore, F. III 149.

GÖRR, m., pirata, SE. II 552 v. Gor.

GÖRR, factus, v. görr, et compos. hrein-görr.

GÖRR, part. pass. v. görra, factus, perfectus, absolutus, consummatus (etiam gorr, SE. I 292, 2, sec. Cod. Reg. gort, factum, ichnogr. Morkinsk. F. VII lin. 10): forna görrr occurrit in compos. ógörrr, adj., 'húskall, heldr ógörrr ok vinnultill', Grett. membr. Hsfn. (omitt. membr. upsal. c. 43); eldr var görrr ignis paratus, accensus est, Hh. 76, 1; (hún, drápan) er gör of bór leygs götu ginnvita graps carmen factum est de bellatore, SE. I 408, 2. — ß) adj., perfectus, justus, qui talis est qualis esse debet: gört víg pugna perfecta, justa, i. e. acris, vehemens, F. V 65, 1; hefndendr snarráðs Haralds eru görvir haukar flíi Haralds sunt veri (veri nominis) accipitres, Hh. 94, 3, ut: haukr réttir ertu, Hórra drottinn (F. VI 196, 1); görr jöfurr rex excellens, Hh. 14, 1; id. qu. búinn instructus, armatus: fóru í brynju, gengu svá görvir, ita armati, Am. 39; paratus, c. gen.: skuluð þess görvir ad eam rem parati estote, Am. 55; gorr galdris magiæ peritus, SE. I 292, 2, quod refertur ad arma farnir meinsvarans haptis (collective, de Gjálpa el Greipa); cum infini, görr ad verja grund ok tilskæja, aptus, idoneus ad defendendum repetendumque regnum, ÓH. 99; görvar at ríða parata ad equitandum, Vsp. 28; görvir at eiskra ad fremendum parati, Hm. 11.

GÖRRA, pro görira, non facit, Sk. 1, 20 ed. Holm., eide gerra. Sic görr (pro görir), Grág. I 211. 468.

GÖRST, superl. adv. görva, (vel görla), plenissime, exactissime: heyra görst plenissime audire, Am. 62.

GÖRVA, id. qu. göra, gjöra, sed tantum in presenti, facere, reddere: g. geirs gný prælium facere, Mg. 31, 1; g. hleyti societatem facere, inire (cum aliquo), Sk. 1, 34; g. hljóð silentium servare, facere silentium i. e. silere, SE. I 248, 4; g. e-m hvílu lectum cui sternere, H. hat. 41; g. drykkju symposium adparare, adornare, Og. 27, Am. 71; g. man líknfastan at lofi, reddere, Hávam. 125; g. e-n at vígi ad cædem delegare quem, Bk. 2, 19; hvægi er þat görviz quomodocunque res evenerit, Am. 33. (Pros., Isl. I 17. ubi görva).

GÖRVA, adv., plene, perfecte, omnino, probe, bene: kanna g. exacte inquirere, Hávam. 102; segja g., Sk. 1, 28; muna g.

probe meminisse, Sk. 3, 17; minnaz g., Si. 28, 3; vita g., Mg. 1, 1; neita g. pernegare, Si. 4, 3; fregna g. certo audire, ÖH. 4, 1; fara g. penitus delere, SE. I 302, 2; gürva allr uníversus, = gürvallr, Hh. 19, 2.

GÖRVALLR, adj., omnis, cunctus, universus, Hávam. 149, (görva, allr); vide gervallr, gürvallr.

GÖRVAR, f. plur., vestitus, ornatus (v. gervi. f.). Y. 47.

GÖRVIR, m., qui facit (verb. agentis, görva): gunnar g. qui praelium facit, pug-nator. Mb. 6, 4.

GOTAR, m. pl., Gotlandi, incolæ insulæ Gotlandiæ, ÓT. 25 (F. I 125. X 375, 2); pro. F. I 250. Vide gautar et gotar sub Goti 2, et Reidgotar.

GOTI, m., Gotius, rex, a quo Gotlandia nomen traxit, SE. I 195. adeoque etiam Gotar, v. supra. — 2) pl. gotar, viri: gota mengi multitudo virorum, Sk. 3, 8; læspjöll gota bellum virorum, Nj. 158, 8. Vide gautar, viri, sub gautr 2 þ Jonsonius putat gotar et gotnar eandem vocem esse, sicuti gumar et gunnar (Nj. Vers. Lat. p. 618).

GOTI, m., Gotius, equus Gunnaris Gjukiðe, SE. I 360. 480, 2. 484, 2, hinc de quolibet equo; gotar equi, Hm. 17; g. hlýrs equus provæ, navis, F. III 13; hrefnis g. equus tabularum, id. RS. 18; flagðs g. equus gigantidis, lupus, Höfuðl. 10. Vide fagrgoti, hlunngoti. — 2) Lupus, SE. I 591, 2.

GÖTIÐ, pro getið v. getit, a geta, nautiscisci, obtinere, lect. membr. Gha. 24, er götið hūðu quum (potionem) sumserant (sumseramus).

GOTNAR, m. pl., milites, SE. I 530; gotna liross equi militum, equi bellici, Hm. 3, Ghr. 2. — β) viri, homines, SE. I 558, 2. II 216, 2, Hm. 21, 22. 29, SE. I 656, 1. 708, 2, Krm. 13, Hh. 43, ÓT. 130, 4, Sturl. 3, 26, 1, Gd. 3; hildar gotnar milites, Eb. 19, 6; gotna vinr amicus virorum, rex, SE. I 616, 1; gotna þjóðann rex virorum, Ghe. 21; Gotna land regio virorum, Grm. 2; himins gotnar cælites (angeli v. Sancti homines), drottinn himins gotna dominus cælitum, deus, Lv. 25.

GOTNESKR, adj., Gothicus, (gotar, gautar) Gha. 16, ÖH. 6 (AR. I 290), ubi de Gotlandiæ incolis proxime sermo est.

GÖTS, n., bona, facultates, fortunæ, opes, divitiæ, Skáldh. 6, 24, þvi fékk Helgi heiðr ok göts, at honum stóð einginn þar til móts. Derivatium a gott, n. a góðr, bonum, sic Njalssaga p. 236: spurði hann, hvat þeir etti sér göðs, quærit, quid bonorum possideant; et 267: bauð fyrir flosa allt þat göðs sem hann átti, omnes facultates.

GÖTVA, v. a., Gk. 7, sepelire, tumulare, sepulturam curare, sec. interpp.; götva e-n i grjóti alíquem mortuum saxis ingestis sepelire, id. qu. urða, dysja, occurrít GS. ed. Hafn. 1849. p. 72, et götvaðr (= heygðr, tumulatus) affertur in indice Olavii Grunnar. ad Vigastyrssagam deperditam. Forte götva, Gk. l. c. potius est, funus habitu ferali induere, velare, a sequenti gútvar.

GÖTVAR, f. pl., habitus, vestitus, ornatus: geirrotu gótvar vestimenta Bellonæ, lorica, SE. I 432, 1. Convenit AS. guþ-geatawe (qs. gunnar gótvar, ornatus Bellonæ, armatura), et hildezeatve (qs. hildar gótvar), epos Bjot., 1342. Gútvar, var. pro gúrvar, Y. 47.

GÖTVADR, m., interfector, percussor, Sk. 3, 10. (forte a götva, fodere, quod metaph. superest in uppgötva et götva upp, qs. effodere, i. e. indagare, investigare. Cf. AS. gārūm ageled hastis transfixus, qs. geirum gótvaðr, Bosworth. Gram. Anglos. 324. cf. AR. I 23. not. 6.

GÖZKA, f., ingenii bonitas (göðr): af g. þinni ex tua ingenii bonitate, si quid in te est virtutis, Am. 100.

GOD, n., deus; sæpissime in pl. goð, dii, Vsp. 6. 9., (cum artic., goðin, Vsp. 21), Skf. 3, Lokagl. 56, Am. 53, Alm. 13; atgeirs goð dii hastigeri, numina hastigera, Asæ, Hild. 31, ubi atgeirs goð, þau er skópu hlýrn; goða dólgir hostis deorum, Lokiús, SE. I 268. — β) sing., in appell., goð sverða, numen ensium, præliator, Hild. 18, ubi construo: nè kvíddum ræddu kappi sverða gods neque formidabamus meticulousam præliatoris contentionem; vide hljaldrgoð, stálgoð; sing., collective: numina, dii, gods jadharr princeps deorum, Odin, Sonart. 22; specialim de sole, skírleita goð, Grm. 39 (vide guð). — α) plur., geira goð voru grðm Dðnum, F. VI 385, 3; aliter Cod. Fris. vide rjóða; goð veltu þjaza dii Thjassium dolo oppres-serunt, HS. 16. — β) sing., de deo opt. maz., ÖH. 54, 1, F. VII 80, 1, VI 257. not. 4; sic quoque legendum Ód. 9; oss magni goð gagni. Eb. 22.

GÖDA (goði, gödda), id. qu. guða, Ghr. 15.

GÖDBORINN, diis procreatus, ortus, (goð, borinn a bera), de viris illustribus, Hlund. 1, 29, Hm. 16.

GÖDBRÚÐR, f., sponsa deorum, de Skadea (forte quod nuptias cum Njórdó pacta fuit, SE. I 212–214) SE. I 262, 1, id. qu. skír brúðr goða. Grm. 11.

GÓÐGJARN, adj., benivolus, (gúðr, gjarn), Gd. 9.

GÖDHEIMR, m., regio deorum, (sedes deorum, (goð, heimr), Sonart. 20, cf. Y. 10. 15.

GÖÐI, m., sacerdos, pontifex simulque prætor (de pontificibus Asarum, Y. 2; Islandorum, Isl. I 259), Ulph. gudja, sacerdos. — 2) præfectus territorii, Sturl. 1, 13, 3. 7, 42, 3; hinc: goði flugstalla præses montium, appos. ad fornjótr, gígas, SE. I 290, 1.

GÖÐKONÚNGR, m., rex, diis ortus, (goð, konúngr), Y. 44, 1 (AR. I 267, 1), vel simpl., cognatus diis, progenies deorum, a konúngr, cognatus, prognatus, a konr (vel kyn. kon, kön, genus), ut áttúngir ab átt, familia. Idem haud dubie valet var. h. l., goðkynn-íngir, quod propius accedit ad adj. goðkunn-ígr, divini generis, originis, v. c. g. átt, de familiis Asarum, SE. I 54, guðkunnvir æsir, duodecim dii Asarum, ib. I 82, goðk. nornir = áskunnar, ib. I 72.

GODLAKE, m., *salmonis species*, SE. I 550, 1, vide gudlaga.

GÓDLATR, adj., bonus, facilis, humanus, comis, (góðr, látr), F. IV 196. V 200, 1.

GÓÐLEIKR, m., bonitas, benignitas, (góðr, leikr, term.): glæstr góðleik ornatus bonitate, bonus, benignus, Gd. 10.

GÓÐLEIÐR, adj., diis inuisis, (góð. leiðr), Korm. 19, 2, id. qu. gudleiðr et godumleiðr.

GÓÐLIGR, adj., id. qu. góðr, bonus, præstans, eximius, vide jafngóðligr.

GODMÁLUGR, adj., theologus, mythologiæ sciens (góð, málugr). Hymk. 38; cf. gudméli.

GODMARR, m., Godmar, sinus Ranrikiæ in Vikia, Norvegiæ provincia; hod. Gulmaren in Bahusia Sveciæ; SE. II 493 (F. VIII 325). Alius haud dubie sinus est Godmarr (quod pro Godinar legendum puto), F. XI 140, 2, forte sinus Storfjord, qui est pars meridiana sinus Jorgensfjord in Sunnmaria (Pontop. Geogr. Oplysn. p. 76).

GÓDMENNI, n., collective, viri fortes (góðr, menni a maðr), SE. I 406, 2. 458, 4. 508, 1; distinguuntur góðmenn, viri fortes, et góðgumenni, viri ampli, natalibus et honoribus illustres, F. VIII 136, sec. var. 11.

GODMUNDUR, m., regulus maritimus, SE. II 614; v. gudmundr.

GÓÐR, adj., bonus, præstans: góðar sýjur fírnæ tabnlæ navis, Ód. 4; g. njóðr bonum mulsum, Grm. 13; g. hestr, Hávam. 61; g. fúr lucrosa v. gloriosa expeditio, Hg. 5, 1, sed Mg. 9, 1, iter religiosum; g. mæpr præstans puella, Skf. 12; góð mankynni bona copia feminarum (amasiarum), Harbl. 30; de præstanti pugnatore, Bk. 2, 53; góðar gjafar, Harbl. 20. — β) benevolus, favens; yrdi góð ok skúp góð mér si mihi dii fataque facerent, Korm. 6, 3; g. hugr benevolentia, vel sinceritas animi, Hávam. 119. — γ) benignus, liberalis: gott æði animus benignus, Hávam. 4; matar góðr cibi largus, Hávam. 39; orms armigóðr auri liberalis, Ísl. II 275, ab arms ormr serpens brachii, armilla; menjugóð, de liberali femina, Bk. 2, 49. — δ) utilis; junguntur góðr, nýtr, þarfr, cum dat., qui prodest, commodus, utilis, Hávam. 165; þú hefir verit betri hrafn, en sjálfum þér, corvo quam tibi ipsi utilior fuisti, c: corvo satietatem, tibi lassitudinem comparasti, Nj. 30, 1. — ε) dives, beatus: verða góðr af e-m, beari, dicitem reddi ab aliquo, F. XI 297. — ζ) neutr. gott bonum: er gott utile est, expedit, Hávam. 11; gott er vinna þrek manni expedit homini, animi fortitudinem ostendere, Fsk. 143, 3; gott er at fréttu audire jurat, F. III 3, 1; fæst gott perparum boni, paucissime virtutes, Steyr. 116, 2; gott var í gaimma eita jucunda, Sie. 6, 3: bonum var betra latiore sorte usus est, GS. 1. Subst., gott, bonitas: glíkr e-m at góðu bonitate par, F. III 10, 2; hans var menskra manna mest gott bonitate omnes mortales superavit, F. III 10, 2; benignitas: góðs laun benignitatis præmia, Hávam. 125; facultas, copia: gott til vista cibariorum copia, F. XI 138, 5; hér erat gott til kaupna hic magna est rerum necessarium

difficultas, F. VIII 172; amicitia, familiaritas: eiga gott við e-n amicitiam colere cum aliquo, amicum aliquem habere, Sonart. 21, ÓH. 70, 1. Segja gott frá e-m laudare quem, Nj. 7, 1; beneficium: vinna til góðs við e-n bene mereri de aliquo, beneficium alicui præstare, F. II 84, sec. var. ut gjöra til góðs við e-n, id., pros. F. II 55; gjöra hrafn til góðs corvo gratificari, escam parare, stragem edere, ÓH. 48, 4. Plur. góð, comoda, emolumenta: hrafn góð er þat id corvi comuodo accidit, SE. I 526, 1, citatum in Eg. p. 699. not. Sic Pál. c. 15: hann unni betr sínum mönnum at hafa tvö góð duplici bono frui; it. bona, facultates: góðum á varði með gumna fjöld facultates suas semper in multos homines impendebat, Ad. 20. — 2) In compositis: allgóðr, allgóðr, armigóðr, áttgóðr, áttunggóðr, ægðóðr, ættgóðr, ættunggóðr, fjöldgóðr, greinagóðr, jafngóðr, kappgóðr, kostunggóðr, matargóðr, niðrgóðr, ógðóðr, orðgóðr, vingóðr, þjóðgóðr.

GÓÐRÁÐR, adj., benevolus, (góðr, ráð), Söll. 20 (pros. F. IV 83; hinc subst., góðræði benevolentia, Ljov. 31, F. II 150).

GODREIÐ, f., equitatio deorum, (góð, reið): menstiklir sá mikla godreið of tröð, Vigagl. 21, 3, cf. GhM. I 277. not. 73.

GÓÐSAMR, adj., bonus, benevolus, Sturl. 7, 42, 8, vide locum sub fjárnir.

GÓÐUMLEIÐR, adj., diis inuisis, (góð, leiðr), Ísl. I 166, 3.

GODVARGR, m., hostis deorum, (góð, vargr), Nj. 103, 2.

GÓÐVEGR, m., via deorum, via divina, (góð, veðr), Hyndl. 5.

GÓÐVERK, n., bonum factum, bene factum, virtus, (góðr, verk), Ísl. II 48, 2, Hugs. 7, 1 (idem est góðvirki, n., Anecd. 96).

GÓÐÞJÓÐ, f., regio deorum, diis habitata vel peragrata, (góð. þjóð): in nom. FR. I 499, 1: gen. -ar, Vsp. 28, Ghr. 15. FR. I 495, 1., dat. góðþjóðu, Ghr. 8, II. Br. 7, FR. I 493 var. 7.

GRÁBAKR, m., serpens, Grm. 34, SE. I 76, 1. 484. (qs. griseo tergo, grár, bakr a bak). — 2) de serpente longo, nave Olavi Tryggvídæ, Ód. 21.

GRÁÐYRI, n., lupus, (qs. animal cinereum, grár, dýri = dýr), SE. I 591, 2. AS. grægedeor = vulf. Bosworth. AS. Gram. p. 327.

GRAFA (gref, gróf, grafit), fodere: g. torf effodere cæspites, Rm. 12; Harbl. 17; g. til hjarta cor telo perfodere, de Grimhilda, Og. 30. Metaph., g. upp effodere, it. patefacere: upp grafað ill ráð mala consilia patefuit, Orkn. 83, 1; g. undir suffossiones facere, it. machinam struere, subdole agere, Am. 94; grafa rimari, scrutari: þeim er vilja so grafa ok geyma | grein klókasta fræðihóka, Gd. 78, ut grafa um, Vigagl. 24. Part. pass., grafnr exsculptus, g. tingsl, de assulis frontalibus (aplustribus) navium, II. 19, 1; g. munnr exsculpta navis rostra, SE. I 474, 4; grafnir stafnar prora puppesque exsculptæ, Gha. 15; grafnir humatus, FR. I 439, 1. — 2) grafnis, SE. II 198 var. 3, potest esse a grafnr, exsculptus, et

subst. m., clipeus. *Unum exscr. h. l. habet grafnis a nom. grafnir; Olavius, in NgD. 61, secundum harmoniam restituit gramnis a granir, id. — 3) grafna sepultam, Korm. 9, forte legendum gefna (gefna?), datam nuptui, matrimonio collocatam.*

GRAFNINGR, m., serpens, SE. II 487. 570 (qs. fodiens, grafa). — 2) clipeus (qs. exsculptus, grafinn): grafnings gnýr strepitus clipei, pugna, Mg. 19, 1; grafninga þél lima scutorum, gladius, el grafninga þélar procella gladii, prætium, Hh. 2, 3.

GRAFENIR, m., clipeus, vide grafa 2, et gramnir.

GRAFVITNIR, m., serpens (lupus, fera fossæ, gróf, vitnir), Grm. 34, SE. I 76, 1. 484, Krm. 1; heðr grafvitnis culcita serpentis, aurum, SE. I 390, 4; dún grafvitnis, id., ibid. I 402, 1.

GRAFVÖLLUÐR, m., serpens, Grm. 34, SE. I 76, 1. G. Magnæo, qs. foveæ potens, i. e. in fovea habitans (gróf, völluðr pro völduðr, a valda), cui derivationi sævel lectio Cod. Upsal. (SE. II 263, 3), grafvölluðr. Vel, fossam perreptans, a valla, ire (Germ. wallen, vet. Germ. vällen, vallin'), unde vallari, m., peregrinator, it. circulator, de exule, Stjórn c. 13 (ed. Christianiæ 1853, p. 43) de Caine: vallari ok forflöttamaðr, et mox: sem einn vallari eða forflótti, et mox: hann rakz víða veraldar sväsem vallari.

GRAFÞVENGR, m., serpens, (lorum fossæ, gróf, þvengr), SE. II 487 (scribens grafþvengr) II 570 (grafþveinng). Grann gr. cinereus serpens, vengi gráns grafþveings campus cinerei serpentis, aurum, ejus boði, vir, Gv. 4, locum vide sub gjöfli; grafþveings land terra serpentis, aurum, gautar grafþveings lands homines, Gf. 13, ubi: dugnat hljóta grafþveings gautar Gauta lands af yðr í þrautum; gr. grund aurum, lind grafþveings grundar semina, Ag.

GRAGÁS, f., anser griseus, (grá, gás), i. e., 1) anser segetum; 2) anser albißrons, (Fab. prodr. Ornithol. p. 78. 79) SE. II 488.

GRÁLEIKR, m., vafrities, malitia (grár, leikr term.): heldr var gráleikr goldinn gauri homuncioni malitia impense repensa est, Hltd. 12, 5; inna gráleik vafritiem ostendere, exercere, Hh. 55.

GRALEITADR, adj., = gráleitr, cinereus, de lupo; superl.-adastr, Hr. 32.

GRÁLIGA, adv., male, malitiose, it. atrociter: gjalda g. atrociter ulcisci, F. III 99.

GRÁLIGR, adj., malus, atrox: gráligt mark nota sæða, Hh. 14, 2 (F. VI 168, AR. II 55).

GRÁLINN, m., cinereus serpens, (grár, linnr): g. undgjálfrs cinereus serpens sanguinis, hasta, geymirunnar undgjálfrs grálinns custodes hastæ, viri, homines, Hs. 11, ubi sic: litt bar ek aunn ok ótta | undgjálfrs sír mër sjálfum | grálinns geymirunnum | gláðr þá ek dæmda'g aðra, i. e. ek bar litt önn (sír) undgj. grálinns geymirunnum, ok ótta sír mër sjálfum, þá ek gláðr dæmda'g aðra.

GRÁMAGI, m., cyclopterus lumpus mas (Félag. I), Hltd. 19, 1 (grár, magi).

GRAMNIR, m., lectio Olavii, NgD. 61, postulante consonantia, pro grafnis, grafins, SE. II 198, 1. Olavio est serpens, gramnis seiðr pulpitu serpentis, aurum; malo gramnir, clipeus, ut grafningr 2; gramnis seiðr ignis clipei, gladius, gramnis seiðs meibær viri, homines.

GRAMR, m., Gramus, gladius Sigurdi Fafnericidæ, Fm. 25; pro quovis gladio, SE. I 563, 2; skin grams splendor gladii, Sv. 22, 1.

GRAMR, m., regulus maritimus; Ý. 21: „þann tíma var sá höfðingi gramr kallaðr, er herjaði, en hermennirnir gramir“. It. nomen unius filiorum Hæledani Grandævi, incliti bellatoris, SE. I 516. — h. grams bjálfi mastruca piratæ, lorica, meginnjörðr grams bjálfa pugnator, Dropl. min. 4. — h. grams ætt familia reguli maritimi, piratæ, prædones maritimi: Sigurðr berr magni grimma grams ætt S. (puto Hierosolymip.) sævos prædones potenter superat, SE. II 118, 2; grams grjót saxa piratæ, tela (cfr. Hjadninga grjót); grimmi grjóttrid grams sæva telorum procella, pugna, Sturl. 6, 15, 10. — 2) rex, SE. I 512, 1; gramr lofða rex virorum, id., F. II 7; g. haukstalda princeps nobilium, id., Bk. 2, 29; g. Hlidskjálfr Odin, SE. I 242, 3; g. gilja grundar rex montium, gigas, SE. I 282, 2; hellis g. rex antri, id., mella hellis grams semina gigas, Selk. 14; mitru gr. episcopus, Selk. 15; ormbekks gramr rex auri, vir liberalis, Ag.

GRAMR, adj., iratus, insensus, sævus: glama með grömum inter iratos strepere, crepare, indignabundis obstrepere, Hæam. 31; cum dat., gífrum gramastr atrocissimus erga oreades, H. hat. 15; gröm varð nornom irata deabus fatorum arbitris, Ghv. 12; e er frilla gröm sverv semper pellex sociu irascitur, SE. II 494, 2. 363, 1; cum præp. at: gröm at veri severa circa maritum, 3: in servanda fide conjugali, Lokagl. 55. — ß) spec. de diis: Freyr ok Freyja, ok enn ranimi þórr við Grímní, skyli mër gröm, F. II 53, 3; gramr er yðr Óðinn, FR. I 501, 4; Dönum voru goð gröm, F. VI 385, 3, hinc: — γ) absol., gramir (3: guðir v. Æsir), gröm (3: goð), dii irati: gramir hafi Gunnar dii irati Gunnarem capiant, rapiant, i. e. male sit Gunnari, Sk. 3, 10: farðu nú þars þik hafi allan gramir nunc abi, qua te potiantur totum irati dii, i. e. abi in malam rem, Harbl. 58; deili gröm við þik irata numina tecum contendant, Hund. 1, 40. Eadem formula in prosa: Dropl. maj. c. 30, fari þér svá in yðr taki gramir allir; F. VI 215, gramir munu taka þik; GhM. II 120, taki nú allir gramir við honum (3: fuglinum). Vide goða gremi, Óðins gremi, sub v. gremi.

GRAN, n., pinus, (Dan. Gran; unde gremi, n., collect.): grans spænr assulæ pineæ, de apustribus (assulis frontalibus) navium, SE. I 328, 1; grans munnr rostrum pineum navis, SE. I 502, 2. Plur. hujus vocis vi-

detur esse gron, quod adfert SE. II 483 in arborum nomenclatura: „mösvr ok gron tværn ok marhrisla“, i. e. duæ pinus, vel duplex pinus.

GRAND, n., noxa, damnum, clades: grimt grand steud af nadri særa noxa proficiscitur ab serpente, Krm. 27; vinna e-m grand noxam, cladem adferre alicui, H. hal. 13. 38; beita e-n grandi, id., Gha. 31; lifs grand jactura vitæ, SE. II 236, 1, Hh. 1, 2; grandi flrðr ab omni noxa immunis, sanctus, de deo perfectissimo et supra omnia erecto, Has. 16; g. munar labes animi, vitium, peccatum, Has. 3; glæpa g. noxa scelerum, Mk. 8; vinna konu grand titium adferre mulieri, Sk. 1, 49; grand svefna noxa somniorum, periculosa insomnia, somnii periculum portententia, Am. 20, draunar líkligir til svika, FR. I 213. Grand húsa, víðar, noxa domuum, ligni, ignis, SE. I 332; g. grundar noxa terræ, ventus, Ha. 324, 2; g. markar noxa silvæ, ventus, meidr markar grands naris, ejus merkir vir, Gþ. 2; geirvíðar grand pugna, Grett. 9; g. hlífar noxa clipei, ensis, SE. I 430; g. hjálms, id., HR. 34. SE. I 430, 8; g. oddhríðar garðs (clipei), id., G. 47; grand hlíðar noxa lateris, gladius, SE. I 348, 2, ubi forte legendum hlífar pro hlípar; g. hjarta noxa cordis, de telo letifero, Mjölner, SE. I 256, 2; grand Hamdis, Sörla, noxa Hauderis, Sörlu, lapis, SE. II 428. Vide fjórgrand, lifsgrand. — β) cura, sollicitudo, ægritudo animi: koma grandi at e-m adferre alicui animi ægritudinem, curam, de amasia, sigrunnit kemr svanna | serkland at mér grandi, SE. II 632, 1; fá grand curá affici, GhM. I 746. — γ) sensu morali: crimen, scelus, vitium: fúll grand turpe flagitium, Gd. 2; vœna e-n grandi sceleris aliquem insimulare, Gha. 53 (Gk. 3, 9); at aldrlagi ekki grand, scelus, quod exitium adferat, Bk. 2, 5; vinna grand við e-n crimen in aliquem committere, Bk. 2, 26. Granda bil, Eg. 59, femina scelestia, sec. G. Pauli, vide Bil et granda.

GRANDA (-aða Gd. 32, -at), v. a., nocere, violare, cum lat., Vegth. 4, g. Baldri; g. bili moras rumpere, aliquid sine cunctatione facere, Eg. 59, t. Bil; g. hoddum, líðbröndum, auro nocere, aurum erogare, largiri, liberalem esse, SE. I 472, 3. 404, 2. Cum acc.: g. ve pacem juraque sacrosancta violare, Eg. 58, 2. — β) curam injicere, ægritudinem animi adferre alicui: auðar þella, sú er mér grandar. Korm. 3, 8, vide grand β.

GRANDALAUS, adj., sine noxa, vitio, innoxius, innocens (a grandi. m.), pius, probus, epith. Jóhannis Baptistæ, Gþ. 10, ubi sic: Jórðan varð þá er skiöldung skírði | skíran Jón sá er hjálpar honum | blezud endr ok geisla grandar (lege grundar) | grandalauss af helgum anda, i. e. þá er grandalauss Jón skírði skíran skjöldung geisla grundar, varð Jórðan ok endr blessud af h. anda. Grandalaust gull aurum incorruptum, purum, Gd. 48 (vide locum sub glabr); grandalaussar gjaflr munera innoxia, in proverbio: illis manns kveð ek aldregi gr.

gjaflr, FR. III 9. (g. vinfengi, Dropl. maj. c. 13).

GRANDAUKINN, læsus, violatus, afflictus, (grand. aukinn ab auka), epith. líloris (röð), fluctibus adflicti: at grandauknum rauðum secundum litora undis adtrita, SE. I 478, 2.

GRANDI, m., noxa, id. qu. grand, vide hlífgrandi; sóttar grandi noxa morbi, res quæ morbum (letalem) avertit, quæ facit, ut morbo non moriaris, Korm. 27, 2, ubi construo: ek ræð þess ei. at sverð skyldi verða mér sóttar grandi, semper opinatus fueram, gladium impediturum, quominus morbo morerer, i. e. me gladio perituum.

GRANDILL, m., vide grindill.

GRANDLAUSS, adj., sine noxa, innoxius, (grand. lauss), id. qu. grandalauss; il. sanctus, de Sancto Petro: Petr vanu glæp með gráti | grandlauss þvegið vandla, Has. 50; epith. Christi, Has. 20, ubi sic: skiöldungi erum skyldir | skýia tíalds ok aldar | greitt sem göfgaz metti | grandlausum ste vanda; de Gudm. Bono: g. maðr, Gdþ. 28.

GRANDLEYSI, n., innocentia; il. sanatio, grandleysis kraptr eis medica, Gdþ. 6.

GRANDMEIÐR, m., lignum innoxium, (grand, meidr): g. Sigars fjanda lignum, arbor Sigaris hosti (Hagbardo) exitialis, patibulum, Mh. 4.

GRANDNES, n., promontorium noxæ, (grand, nes): gífrs grandnes promontorium noxæ gigantidum, i. e. þórsnes, Thorsnesum, a gífrs grand noxa femine gigantæ, Thor, Eb. 56.

GRANDRÁÐR, m., auctor noxæ, exitii, (grand, ráðr): g. Dana auctor calamitatis Davorum, Danis cladem inferens, hostis Danorum, de rege Norvegico, Hg. 31, 2.

GRANDUÐR, m., qui nocet, noxam adfert, (granda), id. qu. grönduðr, vide bilgrandadr.

GRANDVARR, adj., labis expers, a titiis abstinens, probus, (grand, varr), epith. Hækonis dynaste, ÓT. 16, 1, cf. ráðvandr.

GRANHÖTTR, m., pileus labiorum, (grön, höttr), cranium, caput: listi á granhött in caput præcipites (gigantes) dejecit, vel caput gigantum percussit, SE. I 298, 3.

GRÁNI, m., Granius, equus Sigurdi Fafnericidæ (Sk. 1, 5. 13, Gk. 21, Bk. 2, 34, H. Br. 10, Gha. 4. 5), a cinereo colore sic dictus (gránn; grár jör, Sk. 3, 6, FR. I 150); (nunc vulgo effertur Grani, ubi de equo Eddico sermo est, quemadmodum Færoensibus dicitur Greani, quum tamen equus grisei coloris communiter dicatur gráni). Grána byrðr, onus Grani, aurum, SE. I 360. 400, 3; Grána farmr, hlífarmr. id., SE. I 408, 1, Og. 19; Grána leið vía Grani, Völk. 13. id. qu. Gníthæiðr saltus Gníticus, Ghe. 6. — 2) equus in genere: grána brjóst pectus equi, Bk. 1, 17; brúðr grána concubina equi, equa, Hund. 1, 38.

GRANI, m., derivatum a grön, barbatus; v. composita: fengrani, hrosshársgrani, kallgrani, síðgrani, skálgrani.

GRANN, adj., id. qu. grár, canus, griseus, cinereus: hölmr inn gráni, id. qu. hölmr

inu grái, insula in Agdia orientali, SE. I 524, 1 (F. VII 222); strútr inn gráni *canis cinerei coloris*, Vita Halfredi sec. membr. 132 (Ót. Skh. II 248); at gránu gjófi in grisea saxa (*mulatus est*), G. 32; gránum vargi cinereo lupo, F. VI 39, 1; gránir garmar slíðra grisei, *leucophæi enses*, Merl. I, 35; grána fætr cinereos pedes (*de pedibus lupi*), Ód. 24; grán skinn canæ pelles, F. II 280; gráns geirs gnýr strepitus *leucophææ hastæ, pugna*, vide guýstærir, F. VII 92, 1 (AR. II 66); vengi gráns grafþvengs area cinerei serpentis, aurum, Gr. 4, vide gjófi.

GRANFENG, adj., *tenuis, in tenuem et acutam aciem procusis, de gladio*; g morðvöndr *adactus ensis*, Korn. 11, 6 (*propr. tenuis ad tactu, granur, fengr a fá, capere, tangere*).

GRANNI, m., *id. qu. grandi, noxa, qui nocet, vel id. qu. grennir, qui consumit*: grjúþáns granni *qui nocet sarcimini*, i. e. *qui consumit, comedit sarcimen, rusticus*, Orkn. 75, 1. *Huc respiciunt sequentia Ed. Lövasinæ* (SE. II 629): ef illa skal kenna, þá má kalla mann grenni, granna eða gæti svina eðr hunda ok annars ills fænaðar.

GRANNI, m., *vicinus*, Korm. 11, 9 (a g præf. et vann, domus; Mæsoð. garaznans, vicini, a razn, domus = raun). — β) socius, Lil. 9; sodalis, amicus, FR. I 298, 2; pro homine: falskir grannar homines vafri, Skáldh. 5, 47.

GRANNR, adj., *tener, de femina*: grönn flóðs furs hriðisif tenera femina! SE. I 410, 3; de clipeo: gron (i. e. grönn) liud tener (*non crassus*) clipeus, SE. I 524, 1; grönn spjót hastæ teneræ, *tenuis, aculé*, Sturl. 6, 15, 1, ubi alii grán, *leucophææ*, a gránn. — β) *adtritrus, adtenuatus*: viuna grannan guumána clipeum cædendo adterere, Sturl. 7, 30, 1 sec. var. lect., vide grenna et grennir. — γ) *exiguus, parvus*: grönn hrönn fluctus *exiguus*, SE. II 493, Hronn dregr giönn or grunni tenera Hrónnæ e fundo emergit; grönn friðvæn *exigua spes pacis*, Sturl. 9, 191. 1. — δ) *neutr. grant, diligenter, exacte, adacute*, vide örgrant.

GRANRJÓÐR, m., *labia rubefaciens*, (grön, rjóðr): g. gífrskæis labia lupi *rubefaciens sanguine*, i. e. *stragem edens, puguator, bellator*, Mh. 3, 3.

GRANSERKR, m., *tunica leucophæa*, (gránn, serkr): g. hamdis *leucophæa Hamderis tunica, lorica*, Krm. 17.

GRANSERKR, adj., *cana veste indutus*, (pro gránserkjadr, cf. bláserkr, dreyrserkr), *il. canus, pallidus, de luna*: ve gránserks mána domicilium pallidæ lunæ, cælum, SE. I 330, 2 (gránn, serkr).

GRANSÍÐR, adj., *promisso mystace decorus*, (grön, síðr): gumar gransíðir, Ghe. 36.

GRANSTÓÐ, n., *equitum cinereo colore*, (gránn, stóð): g. gríðar *equi cinerei feminæ gigantis*, i. e. *lupi*, Hlund. 2, 18. vide hreifa.

GRANÚNGR, m., *taurus*, (id. qu. gráðúngr, Eg. 506): g. Gunnar taurus Bellonæ, lupus, Ísld. 3, ubi sic: áðr granúngi gunnar |

Geitir ræð at beita | askr féll álms hiun rúskvi | örlyndr föður Sörla, i. e. áðr hinn rúskvi Geitir ræð at beita föður Sörla granúngi gunnar, *antequam Geiter patrem Sörlii (Brodhelgium) lupo objiceret, neci daret*.

GRANVÖÐR, m., *custos pinis*, (gran, vöðr), i. e. *qui in pinis vel silvis pinis habitare amat*: gamlar granvöðir, *accipitres, pinum custodes*, Ghe. 11. Eodem modo Germ. describuntur quedam aves ex arboribus, vel silvis, ubi degere amant, v. c. Tannenfinck, Tannenkrähe, Tannenmarder, Tannenmeise, etc.

GRAP, n., *procella*, SE. II 486. 569; grund var grapi hrundin terra tempestate erat percussa, SE. I 278, 2 (ubi cognatum est cum krap); þundar grap *procella Odinis, pugna*, þundar graps vopn arma bellica, Hild. 20; grap leygs götu ginnvita *procella gladii, pugna*, búr leygs götu ginnvita *graps deus pugna, bellator*, SE. I 408, 2; g. smíðaðra vapna pugna, HIR. 30. Vide composita: hjálugrap, hjörgrap, hryngrap. AS. gráp impetus, uiþ grápe cum impetu (Bjot. 871).

GRÁR, adj., *canus, cinereus, cineraceus, glaucus, glaucinus, griseus, leucophæus* (cum duplici r in nom. masc. F. IX 518, 1. II 316. 2. not., sepe tamen cum unico r, Sk. 3, 6, Ód. 22, A. 11, Eg. 27, Nj. 158, 1, Orkn. 11, 1); in motione et declinatione a et u (*non i*) *excidunt post á*, v. c. grám vargi, grám hrossum, grá hjálma, sed gráir málmar, gráir oddar. De lupó (*cani lupi*, Ovid. metamorph. 7, 550): grár úlfr, Orkn. 11, 1; grár tröllumarr. F. 2, 316, 2; grám vargi, Ód. 8; de aquila: grárali, Eg. 27; de equo: grár jör, Sk. 3, 6; grám hrossum, Ghe. 2; de mari: grár regir, Ód. 22, Hom. ἄλγες πολιοί; de armis: gráir málmar, oddar, F. I 171, 1. 173, 3; með grá hjálma, FR. II 52, 3; et mikla veðr grárra geira sæva *procella glaucarum hastarum*, Hlund. 1, 12; de tela: vefr grár fyr geirum tela hastis *leucophæa*, Nj. 158, 1 (þær höfðu sverð fyrri skeið, — „dörr at sköptum”, — „skulum slá sverðum sigrvef þenna”); grár regnbóði Hnikars *leucophæa Hnikaris iris, ensis leucophæus*, Ha. 234. — β) *raser, subdolos, malefidus*: skips láta menn skammar ráð, skatna þykir hugrinn grár, A. 12. — γ) *sævus, atrox, berjast grátt atrociter, hostili animo pugnare*, Si. 4, 3; sed, sec. F. VII 80, 1, *nær geriz grátt periculosum, minus tutum*; gjalda grá (= gráu), *atrociter ulcisci*, Cod. Fris. col. 161, 8. — δ) *in compositis*: járngrár, kinngrár, úlfgrár.

GRAS, n., *gramen, herba*, Vsp. 3, Hávam. 121, Gha. 2, Gk. 17, Grm. 17; de pascuis, Hávam. 21, ut in prosa, færa hest á gras *equum in locum graminosum ducere*, Sturl. 7, 57, et pl. grös, Sks. 191; hniga i gras *humii cadere*, SE. I 620, 3; lúta i gras, id., Ísld. 25 (Ghm. II 342); höggva bárdum i gras, id., Ísld. 12; gras hvarma, *augna, gramen palpebrarum, oculorum*, id. qu. brár, cilia, SE. II 499.

GRASBÍTR, m., *gramen depascens*, (gras,

bitr), *pecus, brutum*; *grasbita skyn sensus brutorum similis*, Nj. 44, 4.

GRÁSÉNN, *aspectu griseus, grisei coloris* (grár, sénu): *grásénu mörk semilibra argenti vulgari coloris*, Isl. II 211, 1, i. e. *argenti vulgaris, lege recepti. Argentum, quod ad multas persolventias valeret* (sakgyldt silfr), in *Gragasa appellatur bleikt silfr ok skyldi halda skör ok vera meiriluti silfrs, argentum pallidi coloris, quod scissuram ferret ejusque major pars argento (puro) constaret; tale argentum in quibusdam. Codd. Legnm vocatur grátt i seor, i. e. cum scinderetur vel frangeretur, griseum, cum purius argentum esset* hvítt i skör (HS. c. 18). *Vide mor grásilfr.*

GRÁSERKJADR, *adj., leucophæa tunica indutus*, (grár, serkjadr), i. e. *loricatus: gráserkjat lið exercitus loricatus*, SE. I 384, 3. **GRÁSILFR**, *n., argentum griseum, grisei coloris, vide grásénn, Gha. 2, ubi rectius in ed. Holm. diciisim scribitur of grá silfrí, nam grá est dat. s. neutr. a grár, contr. pro gráu. Similis error est in Gloss. Ed. Sæm. T. I. sub voce gras.*

GRÁSILI, *m., vinculum griseum, canum*, (grár, silí): *g. Stólmar griseum Stólma (insulæ) vinculum, canum mare*, SE. II 491, 4, ubi: *Ólmr ær grásili Stólmar mare furit, sævit.*

GRÁSKYRTA, *indusium leucophæum, conject., v. hamarr 2.*

GRÁSTÓÐ, *n., cinereum equitium: g. flagða lupi*, HR. 6; *g. gríðar, id.*, HR. 20.

GRÁTA (*græt, grèt, grátit*), *v. a. et n., flere, lacrimari; it. lugere. Cum acc., g. bræðr, buri, fratres, gnatos lugere*, Hm. 10; *Frígg græt vð Valhallar dæmnum Valhallæ flebat, lacrimabatur*, Vsp. 31. *Cum præpos., at, optir: Freyja græt gulli at Óði Odum (amissum) aureis lacrimis defleuit*, SE. I 556, 4; *g. optir oflátinn mortuum deflere*, Mg. 9, 3, *ut in prosa Sturl. 4, 22. Pl. part. act. grátendr flentes*, Ghe. 12.

GRÁTAGUÐ, *n., deus fletus, defletus, ploratus* (grátr, guð, *qs. deus fletuum, ploratum*), Balderus, SE. I 260.

GRÁTFAGR, *adj., pulcris, splendidis lacrimis*, (grátr, fagr): *it grátfagra goð Freya, aureas lacrimas fundens*, SE. I 304.

GRÁTINN, *adj., lacrumas, lacrimabundus, fletu oppletus*, (gráta), Am. 94: *harmr af grátinu vífi dolor feminæ, lacrimas fundentis*, Skáldh. 7, 26.

GRÁTR, *m., fletus, lacrumæ*, Skf. 30; *at gráti propter lacrimas*, Hm. 9. *Grátr Oddrúnar lessus Oddrúnæ*, Og. 32; *grátr Mardallar lacrimæ Mardallæ* (Freyæ), A. 8, *vide glysligr; g. Freyju aurum*, SE. I 336, 346; *g. Mardallar, id.*, SE. I 346, 2. *Compos., hengerátr.*

GRÁÐ, *f., amnis*, Grm. 47, SE. I 130; *blóð féll á grön gríðar gráð fyrir stundu áðan, = blóðgráð féll á grön gríðar ómnis* (i. e. *fluzus*) *sanguinis cecidit in labium gigantidis (aciem securis)*, Grell. 18.

GRÁÐ, *n., levis aura, superficiem aquæ crispans* (cf. *gráði*; *venti notionem in tō*

gráð agnoscit G. Magnæus in Gloss. Ed. Sæm. T. I. sub voce gráð). OH. 155, 3, *ubi construo, partim sec. Olavium: gráð-lá (= viudalla) enoð (= gnaud) fyrir grám hömlum of húms eyndri unda vento mola fremebat ante cinereos scalmos circa pelagi xylosoleam. Olavio: gráð lá enoð (= gnaud) fyrir grám hömlum vorax unda murmurabat ante subnigros scalmos; ei gráð est fem. adj. gráðr, vorax, quod adj. an exsistat nescio*, Ngð. 151.

GRÁÐI, *m., ventus*, SE. II 486. 569, *vide gráð n.*

GRÁÐR, *m., aviditas: g. gyldis jóða þvarr aviditas luporum cessavit, lupi saturati sunt* (edita strage), Jd. 30; *vist tem ek gráðinn geysta ylgjar barni sedo aviditatem lupi*, Nj. 59; *gráðr þvarr geira hriðar gjóði*, ÓT. 31, 2; *eyðir úlfa gráðar qui sedat aviditatem lupi, bellator*, F. V 119, 3 (Mg. 2, 2, var.); *gilda vargi gráð excitare aviditatem lupi, stragem edere*, SE. I 670, 1, *sec. Cod. Reg.; hneykja livassan höggorms gráð vehementem serpentis (Diaboli) aviditatem refringere*, Gðþ. 9. — *Hinc helgráðr, m., moriendi aviditas, de homine in præsens factum ruente*, FR. I 372 (v. *helfíkr, sub fíkr*). *Vide groðr, it. composita: heidgráðr, málsgráðr, úlfgráðr. — 2) vehementia, impetus: at enýfengnum gúngnis gráð in strepero impetu gladii, in impetuosa pugna*, Grell. 33.

GRÁÐTAPADR, *m., sedans aviditatem, saturans*, (gráðr, tapadr): *vargs g. bellator*, HR. 30; *úlfs g.*, Oh. 53, 2.

GRÁÐUGR, *adj., avidus, vorax*, (gráðr): *de helluone, Hávam. 20; de serpente*, Sk. 1, 11; *de lupo*, Hm. 28, F. III 219, 2; *de aquila*, Fbr. 25, 2, *nbi pro gráðungs legendum gráðugs. Vide nágráðugr.*

GREÐDIR, *m., qui avidum facit, qui aviditatem excitat*, (id. *qu. greunir, a gráðr*): *g. hræggamms, úlfa. præliator, excitans corvi luporumque aviditatem, edita strage*, SE. I 488, 1, ÓT. 31, 2. *Vide composita: arn-greðdir, hrafn-greðdir, svang-greðdir.*

GREF, *n., instrumentum fossorium, rutrum*, (grafa); *Dan. Greb, vide Félag. II 45; Norveg. Græv, v. Ivar Aasens Ordb.*; *grefs gætir custos rutri, rusticus, serous*, OH. 92, 8 (AR. I 326, 1); *grefja tiggir rex rutrum, serous vel rusticus, vide sub glygg.* — *In prosa*, Isl. I 141, *ljösta með grefi til bana*, ib. 293, *hverja gref, vide not. a.*

GREFILL, *m., instrumentum fodiendo aptum*, (id. *qu. gref, Ísl. I 293 not.*), *vel id. qu. grafall, cælum, vide compos. hengerfíll. Subst. verb. agentis a grafa est* Post. 227 *in voce compos. undirgrefíll, eradicator, extirpator.*

GRÆFR, *FR. I 501, 4, videtur legendum aut gnefr, imminet, aut gnefr er, imminens est. Græfr (a grafa), adj., qui sepeliri potest, qui jus sepulture habet; etiam qui sepeliri debet, sepeliendus, humandus, itaque synonym. tōð feigr; sic Græfr gunnfari ballator libitinae destinatus.*

GREIFI, *m., præfectus oppidi vel territorii*, OH. 14, 2, F. V 131, 2; *id. qu. lendr maðr in Norvegia, præsertim apud Saxones*, SE.

I 456, vide et epistolam Eysteinis Archiepiscopi, Hist. Eccl. Isl. I 254 5.

GRELLIGA, adv., cito, statim, (= greiðligi, a greiðr), FR. I 518.

GREIN, f., ramus; metaph., vísa grein ramus regis, regia progenies, regius filius, Ha. 25, 1; lífs grein ramus vitæ, Christus, eik lífs greinar Sancta Maria, Mk. 34. — 2) discrimen: grein var líða á milli discrimen intercedebat inter milites (dum alii christiani, alii pagani essent), ÖH. 260, 2. — 3) distinctio: glögg grein accurata distinctio, descriptio, glöggva grein ek hefi gert til bragar metrorum genera accurate distincti, descripsi, SE. I 714, 3. — 4) plur., greinir mens sana, ratio: ýtir undfleys misti þegar greina tír extemplo mente deturbatus est, demens factus est, Selk. 5; hinc greina góðr intelligens, prudens, Gd. 32 (ubi, pro greina góðum, minoris auctoritatis variatio est greinak góðan). — 5) res: ugga aungva grein nihil timere, nihil tereri, omnem pudorem abicere, Selk. 1; dýrligar greinir eximie virtutes, lírnir dýrligra greina tír excellens, Ag. rel. eximia prudentia, sec. 4. — 6) periphrastice usurpari videtur, cum gen., v. c. fagnaðar grein res latabilis, animum voluptate perfundens, Nik. 14; eingin yndis grein nulla voluptatis species, nulla voluptas, Skáldh. 7, 17; sex daga grein distinctio sex dierum, i. e. sex dies, Lil. 36; mála g. dictio, mjúk ok sæt mála g. stavis et dulcis dictio, eloquentia, Gd. 2; g. fræðibóka, Gd. 78. — plur., bragar greinir carmen, Hr. 13; meydóms greinir virginitas, Lil. 33; greinir góðs vitnis = gott vitni, Mk. 22; greinir illra orða, id. qu. ill ordo, probrose, contumeliose dicta, Nj. 44, 2; mál ok greinir, dicta et effata, tanquam synonyma ponuntur, Nj. 73, 1.

GREINA (greini, greinda, greint), v. a., discernere, vide líð, 1 8, it. intelligere: mildíngir sér mána foldar | manna verk, sem gjörvallt annað: | greinir hann því glögg, hvað þjónar | gnumna hverr í Péturs knerri, Gd. 4. — β) dicere: greinandi fyrr prædicens, Gd. 17; greinir sík hafa gjört í mót guði dicit se erga deum deliquisse, Skáldh. 3, 29; c. acc., exponere, enarrare: þ. greindi drenzjum lroð þengils exposuit viris de rapina regis, F. III 99; g. orð verba facere, de condendo carmine: orðin vilda ek öll til dýrðar | einum guði með sannleik greina, Nik. 1; at vísan greinir ut carmen profertur, sub manu succedat, Nik. 5.

GREINAGÓÐR, adj., intelligens, sapiens, prudens, v. grein 4.

GREINDR, adj., sapiens: greindr skínn orð ok andi sapiens ille spiritus (Sanctus) et verbum splendet, Hr. 18 (in versu interc.), ut ib. 10: sýngr óskaloð lengi landherr spökum anda.

GREIP, f., intervallum digitorum (Svet. Domitian. c. 19) (a gripa): greipar rann domicilium intervalli digitorum, manus, Korm. 11, 6. — β) manus, ad sumendum vel prehendum aliquid dispensa: gripa greipar in manus sumere, manibus prehendere, Ilg.

28, 2; greipum mæta dragreip, SE. I 694, 1; greipum mætir gullin skál, SE. I 708, 2; stöð verða spend greipum, SE. I 326, 5. — γ) manus: bera gull á báðum greipum, Fbr. 25, 2; greipar bál flamma manús, aurum, greipar báls skálar pateræ auri, manus, gengin or greipar báls skálum elapsa e manibus, Korm. 5, 4; meðan (drápan) líryn fram or Dvalins greip dum (carmen) e manu Dealinis excidit, dum Dealin (nanus) mihi aliquam præbet materiam carminis, F. X 208, 1; greipa glöð ignis manús, aurum, greipa glóðar gerðr femina, Korm. 27, 4; greipar svell glacies manús, argentum, gæfn hins gjalla greipar svells femina, SE. II 630, 2. — δ) de unguibus aquilinis: ara greipar, Ý. 31; erni eru greipr sunt aquilæ ungues, Isl. I 166, 2. — ε) plur., greipar, Ý. 31, Hg. 28, 2; greipr, Isl. I 166, 2 (F. VI 210).

GREIP, f., Greipa, filia Geirrodi gigantis, SE. I 288, 1; Greip, hrímnis dröð, Greipa, gigantis filia: örþrasir Greipar, hrímnis dröðar, pater Greipa gigantis, Geirrodus gigas, SE. I 300, 3; de quavis femina gigante: Greipar biðill prociis feminae gigantis, gigas, son Greipar biðils filius gigantis, de Thjassio gigante, SE. I 314, 3. — 2) Greipa, femina gigas, una novem matrum Heimdali, Hyndl. 34, cf. 33. — 3) vide Harðgreip.

GREIPA (-aða, -at), v. a., manu includere, comprehendere, (greip); it. includere, comprehendere: nú hefi ek greipat mart í miði borar Bors, arfa Bura, nunc multa mulso Odinis (i. e. carmine) inclusi, comprehendi, SE. I 244, 3. Vide harðgreipaðr.

GREIPA (greipi, greipta, greipt), v. a., atrocem facere (greipr): þú hefir greipt stóran glep admisisti in te atrox facinus, magnum piaculum, Am. 82.

GREIPR, adj., rapax, rapidus, (gripa): greipr straumur æstus rapidus, Nik. 53; it. tenax, pertinax, contumax: greipr þænar cives contumaces, de rebellibus, F. VI 340, 2 (Hh. 76, 3). In compositis: harðgreipr, ljóðgreipr.

GREIZLA, f., solutio, præstatio, pensio; it. datio muneris, (greiða): búin er gjöf til greizlu munus paratum est, ut donari possit, SE. I 706, 1.

GREIÐA (greiði, greidda, greidt v. greitt), v. a., explicare: þær um greiddu gullins-lmu illæ aurea fla explicarunt, Hund. 1, 3; glygg náir greiða vād ventus velum explicat, SE. I 694, 1. — β) pectere, pectine comere: haddr, er hörbeiddisif greiðr, coma, quam femina pectit, Korm. 3, 7. — γ) solvere, pendere, expendere: g. it. mind lotum numerato solvere, Nj. 24, 1. — δ) g. röðr remigatio-nem instituire vel accelerare, navem remis propellere: röðr var greiddr, Hh. 63, 4. — ε) promere, proferre: greiða tölur orationes habere, verba facere, Sie. 22; öð em ek gjarn at greiða carmen expromere, fundere, Vita Halfr. sec. membr. 132 (ÓT. Skh. II 209); bragr verðr greiddr, G. 37; fram greiði ek ljóð carmina fundo, RS. 9. — ζ) juvare, sublevare; g. nakkvat fyrir e-m necessitati-bus alicujus subvenire, aliquem beneficio ali-

quo juvare, Sturl. 4, 2, 1; húnaskriptu greiddu til frama fylkis vela (vento inflata) gloriám regis promovebant (splendore suo), vel iter regis secundabant, Ha. 227, 1. Pass. impers.: greiddiz ör (= or), negotium explicatnr, res ad exitum perducitur, Gd3 12. — η) idem verbum est reiða, unde, præfixo g, ortum greiða.

GREIÐANDI, m., qui instituit, accelerat, (greiða 8), vel simpl. qui præstat, facit, efficit: greiddendr göðdurlar serks gnýs, facientes pugnam, præliatores, Öll. 48, 1.

GREIÐIR, m., qui promit, expromit, explicat, (greiða): g. gjálfríðags dator auri, vir liberalis, Nj. 30, 1 (AR. II 211): g. vells, id., Gþ. 2; g. bragar poeta, Korm. 22, 5 (de Thorevaldo Tintine); g. sólar grams laga explicator legum dinarum (ecclesiasticarum), episcopus, Pal. 19, 1; g. guðs laga, id., Ag.

GREIÐR, adj., expeditus, facilis: greiðar gótur iter expeditum, Söll. 52; greiðar tölur disertæ orationes, Öll. 92, 15; greitt stef versus orationales, libere fluentes, Has. 20, r. grandlauss. Greitt, u., pro adverbio, facile, Me. 3, 2, F. I 175, 1, G. 18. 21. 24 etc.; certe: greitt ertu líkr honum certe ei similis es, FR. III 512, 2; prospere, þó honum gáangi greitt etsi ei res prospere fluant, Söll. 8.

GREIÐVIRKR, adj., benignus, Ag.

GRELLZSKAP, n., animus furore incitatus, furor animi, SE. I 544 Germ. Groll, ira inveterata, odium occultum.

GREMI, f., ira, (gramr): fá sér e-n at gremi iram alicujus sibi arcessere, Lokagl. 21; gremi Óðins ira Odinis, Hund. 1, 12. Sic in prosa: goða gremi íra deorum, Eg. 57; guðs gremi íra dei, Isl. II 382, AS. godes grama.

GREMJA (grem, gramma), v. a., infensum reddere, exasperare, (gramr): grem þú eigi goð at þér uoli deos in te exasperare, tibi deos infensos reddere, Lokagl. 12. In prosa: grenja guð at sér ok goða menn, F. XI 364; gremjaz e-m, succensere, irasci cui, F. V 238.

GRÆNA, v. a., i. e. græna, id. qu. grænna, minuere: græniz friðr pax minuitur, violatur, pugna geritur, hostilia fiunt, Sturl. 3, 26, 1. Idem sibi vult var. lect. Völs. 37, ed. Holm. grænaz vånir = grennaz vånir, Hund. 2, 48.

GRENBÚI, m., incola foreæ, (gren, forea, lustrum vulpis; bú). vulpes, Merl. 1, 28.

GRENJA (-aða,-at), v. a., ululare, fremere; de athletis furiosis, H. 19, 2, FR. I 422; de flumine: strepere, mugire: Gilvar straumar grenjuðu, Söll. 42; de igne: selju rakkí fór grenjandi canis salicis ululans ruebat, Ha. 114, 2; de gladio: grenjaði brandr við brynjur gladius loriceis illius rugiebat, Krm. 4; hátt grenjuðu hrottar, Krm. 7. in quo utroque loco occurrit forma greiniar, greinuðu, quod potius mendum esse puto, quam formam Germanicam (greinen, Angl. groan); grenjar skálm, gengr úr slíðrum, FR. I 57, 1; sverð tók at grenja, Sv. 18, 2. grenja gránir garmar slíða ululant grisei vaginarum canes (enses), Merl. 1, 35. Sic

et de Sköfnungo, Korm., „Sköfnúngur grenjar við ok gengr ekki or slíðrum“ et „þat (sverðit) gekk grenjandi or slíðrum“; et FR. II 481: fór brandrian grenjandi niðr í ána.

GRÆNKA (-aða,-at), v. n., viridem reddere (grænn): grænka geðfjall síðferlar blómi montes animi virides reddere virtutum floribus, virtutum semina pectoribus humanis instillare, Hv. 3, vide locum sub geðfjall.

GRÆNLAND, n., Greenlandia, Norvegiæ provincia v. præfectura, nunc continens maximam partem Thelemarkie inferioris et præfecturam Bambliesen (qs. terra pinum, terra pinis consita, a gran); h., Grænlands drottinn, de rege Norvegico, Mb. 9, 2 (F. VII 42, 1).

GRÆNLEIKR, m., viror, viriditas, (grænn), it. splendor: g. vinu splendor Vinæ (Aurii), aurum, hlín vinu grænleiks nympha auri, femina, Ag.

GRÆNMARR, m., sinús uomen, sec. Munichium sinus Norv. Skienfjord. SE. II 493. Usurpatur de parte maris ad meridiem insulæ Auræ (Aroæ), cf. F. IX 503: „ok er þeir komu á Grenmar fyrir sunnan eyna Aur“. De Grenmare, ora maritima Bamblensi, vide AnO. 1836—7, p. 71.

GRÆNN, adj., viridis, (i. e. grenn, grønn, a gróa; vide formas grön, grønn, grunn): g. laukr, Gha. 2; grænir heimar, Hg. 33, 13; grænar brautir víæ vírentes, amænæ, Fm. 41; Rm. 1, SE. I 290, 1, ubi Cod. Reg. habet greinar i. e. grenar (= gronar); grænn garðr sepes viridis, e cespite viro, Vigagl. 7, 1; Græna veldi regio viridis, id. qu. Grænland, Gronia, Grönlandia in America, 1.kest. 11, quæ et Grænaland. Grág. II 112, F. VI 298. 300. et constanter GhM. 308 sequi. Epith. maris: g. græðir, SE. I 478, 2; g. salt, Öll. 92, 19; clipei: þollr grænna skjalda vir, SE. I 610, 2; rista skjöldu græna, Ólafsr. 38, ubi consonant græna. — væna (i. e. græna — vena). In compositis: algreinn, eikigreinn.

GRENNA (grenui, grenda, grent), v. a., tenuare, adtenuare, terere, deterere, minorem reddere, (grannr): grænna gunnvána, clipeum adterere, cadendo inutilem reddere, discindere, de strenuo pugnatore, Sturl. 7, 30, 1; grið grenduz pax evanuit, i. e. pugna ferbuit, Sturl. 7, 30, 5; vånir grennaz spes (fore, ut redeat) evanescit, Hund. 2, 48, vide granur. Þorleifr grendi hirjóð Th. mensam evacuavit, vastavit, cibus nudavit, ÖT. Skh. I 207 (F. III 99). — þ. intrans., cum acc. subj., grenuir mjök spár heunar vatteinia ejus admodum irrita sunt, F. III 215. — 2) desiderium cibi excitare, (gráfr), c. acc., hirdmenn, þeir er grænna bens svan, Öll. 92, 13; frekir ernir, þeir er Ólafr grendi, Mg. 9, 4.

GRENNIR, m., qui adtenuat, adterit, (grænna, 1): g. gunnvána tritor clipei, pugnator, vir, Sturl. 4, 10, 1. — 2) id. qu. greddir (grænna 2); g. ara desiderium cibi aquilæ excitans, præliator, Mg. 35, 1; g. gunnviáss, id., H 17, 1, F. II 84; g. göndlar skúfs, id., SE. II 451, 4; g. úlfa, id., Korm. 16, 1. Vide composita: arngrennir, áttgrennir,

eldgrennir, hrafngrennir, mágrennir, úlf-grennir.

GREPPR, *m.*, poeta, SE. I 466, 2. 528. 454, 2. 686, 1. Korm. 3, 10. ÓH. 221, Eg. 75, 1. F. X 422, 1. — 2) vir, in universum, SE. I 528. 558, 2. Söll. 1, Ghor. 10, 14, SE. I 688, 2; grepps æði animus virilis, Ad. 2. — 3) maritus: greppar fentanna Sýrar mariti femina gigantís, gigantes, quorum jastrin, poesis, carmen, SE. I 460, 5. — 4) in appell.: elðeimis greppr vir, Ag.

(GRERR. *m.*, nanus, FR. I 391).

GRÉT, *impf. ind. act. v. gráta, flere.*

GRÆTA (*græti, grætta, grætti*), *v. a.*, lacrimas movere, fletum facessere alicui (gráta), c. acc.; mey hann nê grætir virgini fletum non facessit, Lokagl. 37; ek héli grætta nipti femina lacrimas commori, Hund. 2, 28; hann lét grætta Gunnlödu contristatam dedit Gunn-ladam, Hávam. 111; Grænlands drottinn grætti meyjar suðr í eyjum virgines Hebudenses dolore adfecti, Mb. 9, 2, FR. II 53, 4; hvat megí heilðr of græta | hvern mann, er þat kannar, | röðla býs en ræsis | ríks þíníngar slíkar? Lb. 19; ey græter þar ýta | uggr, en vætke huggar, Hlas. 38. Part. pass. grættir, luctu, dolore adfectus, Söll. 26. Cf. græta.

GRÆTI, *n. plur.*, causa doloris, causa lamentorum, (græta): eru Guðrúnar græti at fleiri, Bk. 2, 59; þess áttu, Guðrún, græti at fleiri, Gha. 9; græti álfa dölur Alvorum (lucifugarum), lux matutina, Hm. 1, ubi est acc. temporis: (um) in glýstömu græti álfa trísti í la luce matutina.

GRÆTIR, *m.*, qui dolorem adfert, (græta): gýgjar grætir contristator gigantidis, Thor, Hým. 14.

GRETTIR, *m.*, serpens, SE. II 487. 570; grettis sótt hiems, Isl. II 67, 1, ubi grettis sótta est gen. temporis, per hiemes; grettis strind terra serpentis, aurum, Sturl. 7, 41, 1, si lectio certa est. Nomen proprium Grettir homonymice exprimitur per þvengr þundar beðju, lorum terræ, i. e. serpens, Grett. 54, 4.

GREY, *n.*, canis, canicula, Hávam. 101, Skf. 11, Hamh. 5; grey Viðris canes Odinis lupi, Hund. 1, 13, cf. SE. I 126, ex quo loco concludi posse videtur, lupos, Germanum ac Frekium, Odini fuisse tanquam ζυνες τραπεζίας; grey norna canes pariarum vel Erinnyum bellicarum, lupi, Hm. 28, quemadmodum corvi vel aquilæ vocantur þögl gunna systra, anserculi sororum bellatrix (Hund. 2, 6). Haud absimili ratione Græcis aquila et vultur dicitur Διός ζυνών, Παρρυία Διός ζυνες, Eumenides Αἰδου ζυνες.

GREYFAZ (-iz, fðiz, -fzt), *v. dep. n.*, pronum inclumbere: g. niðr at e-m pronum se inclinare super aliquem, Skáldh. 5, 33 (in prosa, Eg. 508, F. III 127); act. occurrit per í, greifa e-m undir sik aliquem sibi pronum subijcere.

GREYPA (-i, -ta, -t), *v. a.*, duriter, sæve, crudeliter tractare, (greypr): þá greypi guð gyðju! F. I 267, quo loco Hungre. habet greipi incurvet (a greipr, pronus, incurvus,

Dropl. maj. c. 12, id. qu. gneipr, GhM. I 712), ÓT. Skh. kreppi, contorqueat.

GREYPILIGA, *adv.*, crudeliter, sæve, inclementer, (greypr): Guðmundr þeim grimmeleiks fjanda | greypiliga í jörð nam steypa, Gd. 59, de eadem re sic Selk. 14: æll nam sökkva trölí | söngs meistari ströngu. Adv. greypiliga, immaniter, F. VI 367, Sturl. 1, c. 25 (p. 44 var. lect. 6): severe, cum severitate, inclementer, F. VII 134.

GREYPR, *adj.*, ferox, crudelis, sævus, intractabilis; scribitur graupr, F. X 380. 385; ubi junguntur ofstopanaðr ok graupr, vir violentus et ferox, et: svá grimmr ok graupr víþ luþ sinn, at hann þóttise varlla bera meza, tam crudelis et ferox in populum, ut viz ferendus esse videretur. Greypt skap, ingenium atrox, crudele (Gunnildæ), Eg. 59; de gigante: greypt flagð í jörð steypiz, Selk. 11; Isl. II 50, 1; de mari: greypr geima slöð, sæva maris ria, mare æstuosum, SE. I 686, 2; de vento: greypr elreki ventus sæviens, Ht. 5; greypr vopn sæva arma, F. IX 514, 2; greypr hönd Gjallar mans sæva manus Stygie puellæ, F. IX 522, 1; epith. capitis gigantei: greypr granhöttir caput durum, contumax, SE. I 298, 3; de carmine junguntur: greypr verki, harðsnúinn hröðr, FR. II 272, 1; greypr þjóð populus ferox, F. X 67, 2; greypr gleipir gravia peccata, Mk. 34; greypt grand noza gravis, Gd. 18, Lb. 45; greypast glæpa grand, Mk. 8; greypt er periculosum est, F. VI 43, 2. Vide arin-greypr, dulgreypr, mælgreypr.

GREYSTÓÐ, *n.*, canum collegium, (grey, stóð), Ghe. 11; per grey. canes, canicule, h. l. feræ silvestres nescio quæ intelligendæ sunt, nam opponi videntur birnir et greystóð, ut in priore hemistichio úlfir et gamlar gran-verðir; forte martes aut gulosæ (cf. askraki, vel sec. conjecturam G. Magnæi askrakki, in Eg. c. 14 pag. 57).

GRÆÐA (*græði, grædda, grædt*), *v. a.*, crescere facere, augere, (gróa): g. skjalda glyn augere strepitum clipeorum, pugnam ciere, SE. I 668, sec. Cod. Worm. (C. Reg. habet græða). Sensu proprio, Merl. 2, 44: (landnyrðingr man) blóma þá á brott reka, er vestrænir vindar græddu. flores, quos venti ab occidente spirantes (zephyri) crescere fecerunt. — 2) sanare, vide hóggræddr. — 3) ungere, Krossk. 19: zengu itran (malo itrar) | ár í myrgin | þrjár Mariur þess erindis, | at þær ljósan | at lofi Drottins! guðslíkama | græða vildu. — 3) lucrum facere (gróðr, *m.*, lucrum), comparare, adquirere: græðendr gnyfjardar girðis geisla comparantes aurum, adquirentes auri, viri, Nj. 73, 2.

GRÆÐARI, *m.*, sanator, medicus, (græða): g. alls meins omnium malorum, Christus, SE. II 188, 1; g. allra manna, de Christo, Gd3 9; g. heims (mundi), id., Krossk. 9; vǫrr græðari, id., Lb. 16, vide fárlundaðr; de deo: alls g., G. 21; de Spiritu sancto: g. aldar sanator hominum, Ht. 6, ubi sic: en móð í styr stríðum | sterkr græðari skieðu | eðlit ýgra djöðla | aldar mest firir

valdi. *De episcopo*: bóls g., *Selk.* 16, vide dǫðlistandi.

GRÆDGI, f., voracitas, ariditas, (grǫð-ugr). *Lil.* 78.

GRÆÐING, f., sanatio (græða) : g. augna oculorum, *Lil.* 46 ; g. manna hominum, *Lil.* 56 ; g. sjúkra ægrotorum, *Gd.* 46 ; hollðs g. sanatio corporis, *Gd.* 65.

GRÆÐIR, m., qui augeat, incitat : g. geirriðar ciens pugnam, *Sturl.* 3, 151, 2, ubi plur. *Codd.* grædir. — 2) qui comparat, acquirit, viðdóms g. qui scientias sibi comparat, cultor scientiæ, *F. XI* 311 ; frama g. cultor honoris, studiosus honoris, qui gloriam sibi comparat, rex gloriosus, *SE.* I 698, 2. Vide ógræðir. — 3) sanator, medicus, de Christo: flotnum gerði vin or vatni | vatn blezandi græðir skatna, *Gþ.* 9 ; Er megut undir stórar | yðvars græðis sjá blæða, *Lb.* 44. *De episcopo Gudm.* Bono : græðir þegna sanator hominum, *Gþ.* 5, græðir svarar þegna þýðum | þýðr biskupi (o: archiepiscopo Thoreri) rétt af þryði ; ú. g. hollðs, andar, sanator corporis et animi: Beinum vann í biskupsdómi | bæði hollðs | ok andar græðir | fleiri tákna, en fyrðum reikniz, *Gd.* 58.

GRÆÐIR, m., mare (vide formas : grøfir, grøfir), *SE.* I 574, 2, *II.* 31, 3 (*F.* VI 252, 3) ; grænn græðir mare viride, *SE.* I 478, 2 ; græðis gnýr fremitus maris, *F. VII* 67, 2 ; græðis hestr, dýr, equus, animal maris, navis, *ÖH.* 23, 2, *II.* 11, 2 ; græðis elgr alces maris, id., græðis elgs rennendr viri, *Nj.* 146, 3. Vagna græðir mare curruum, terra, dólgar vagna græðis hostes terræ, gigantes (cf. jörnuþrjótr), *SE.* I 156, 1. Græðis melder farina maris, aurum, *F. II* 259, 1, vide melder. Homonymice = hlé: draga e-t á græði id. qu. draza í hlé, occultare, celare, dissimulare quid, *Sturl.* 6, 36, 3, ubi legendum est et construendum: ek man vinna skjótt svar at skókkum sáttum (orðskæðr skjaldlinns elsveigir dregr þat eigi á græði): várr landreksr kvámi þeim at fjörgrandi eðr verra, etc.

GRIKKIR, m. pl., Græci, *G.* 49 ; vörðr Grikkja ok Garða custos Græcorum et Constantinopoleos, Christus, *SE.* I 450, 2, cf. ib. I 446 (*NgD.* 141–2). Grikkja land, id. qu. Grikkland, terra Græcorum, Græcia: gætir Grikkja lands custos Græciæ, deus, *ÖH.* 182, 1. (acc. Grikki, *F. VI* 137; nom. Grikkjar, tantum *F. XI* 315).

GRIKKLAND, n., Græcia, (Grikkir, land): gætir Grikklands, deus v. Christus, *F. V* 5, sec. var. lect. — Grikklandsjöfurr rex Græciæ, de imperatore Constantinopolitano, *F. VI* 167, 1 (cf. *SE.* I 452).

GRIKKSALT, n., mare Græcum, mare prope Græciam, *F. VII* 86 (*AR.* II 62, 1); Griksalt, id., *Si.* 10, 1.

GRILLIR, m., gigas, *Wchart.* pro grimlingr, *SE.* I 555 var. 3.

GRIMA, f., persona, larva, (*FR.* II 90, 295; *Isl.* II 378: Ríðr Barði at Snorra goða, ok hefir grimu á höfði sér; grimur of augum, personæ oculis obductæ, demissa ob oculos supercilia, *Eg.* 55, 4; gunnar g. persona

pugna, galea, gunnar grimu fár noxa galeæ, pugna, ejus sannjörðungar pugnatores, *Öd.* 15; galdrs g., id., geymir galdrs grimu custos galeæ, pugnator, vir, *Eb.* 19, 14; g. grunðar seiðs persona serpentis, galea terrificæ, *SE.* I 620, 2, vide gjaldseidr, et faldr snáks sub voce faldr. — 2) galea (propr. clausilis, vide uppspentr hjálmr), *SE.* I 573; grimu gefnir custos galeæ, vir, *Eb.* 19, 9; grimu þröttir Odin galeæ, vir, *GS.* 5, ubi construo: branda lundr (vir, i. e. ego) lét geira (= gera) þann grimu þrött um lendan ego huic viro certam sedem, territorium (intelligit tumulum sepulcralem) assignavi; aliter *J. Olavius* in *NgD.* 169–170. — 3) sculpta et inaurata capita, rostris navium imposita: búnar grimur nam súkkva niðr ornata (navium) capita in undas demersa sunt, *F. VI* 23, 2 (*AR.* II 18, 3): gyltar grimur, grafnærir stafnar, aurata capita, exsculptæ proræ puppesque, *Gha.* 15. — 4) nox, Alem. 31, *SE.* I 510, 2; mæra grimm multas per noctes, *FR.* II 56, 3; í óróar grimm per noctem inquietam, *Sonart.* 18; þrjár grimur per tres noctes, *G.* 46; myrkvar grimur per tenebrosas noctes, *FR.* I 434, 5, 519, 5; um allar grimur, *Nj.* 133; þessa grimu hac nocte, vel somnium hac nocte oblatum, *Sturl.* 9, 37, 7. 5) femina gigas, *SE.* I 551, 3.

GRIMARR, m., nomen Odinis, (qs. personatus), *Grm.* 46; hanc vocem *G. Magnæus* substituit l. c. pro grimr, quæ vox jam in str. 45 præcesserat, fatens se eam ex nomenclaturis Eddicis arcessivisse. Non habent hanc vocem fragm. *SE.* 748, 757, sed nomen Grimr bis repetunt in eadem nomenclatura, nempe Grimr, Gapprosnir, *SE.* II 472. et post Grimr ok Loðungr II 473 (*Löndungr* II 556), unde vir dubito, quin alterutro loco forma Grimare olim scripta fuerit.

GRIMD, f., crudelitas, sævitia, (grimmr): leggja grimd fyrir elsku amorem crudelitate rependere, *Gd.* 46, ubi in uno exempl. scribitur grimnd, propter sonum nasalem. Grimdarlauss sine sævitia, de mari: ei var gjálfrít grimdarlaust, *Skaldh.* 6, 38.

GRIMHILDR, f., Enyo noctis, Furia nocturna, (grima 4, hildr), incubus nocturnus, *Y.* 16: (*AR.* I 260), ubi membr. E habet grimildr, exelusio h; cf. *FR.* II 241, 243.

GRIMLINGR, m., gigas, *SE.* I 555, 1.

GRIMMAZ (grimmiz, grimdiz, v. dep. n., exasperari, crudelem se et sætum ostendere: g. á e-n in aliquem sævire, *Gd.* 41, ubi: síðan grimdiz öld með æði | á meinlausan föður ok hreinan. Grimmaz við e-n id., *Háv.* Isf. p. 39.

GRIMHUGADR, adj., animo sævo, crudeli, (grimmr, hugadr), de Thore, *SE.* II 422, 1. in antonomasia, v. grjótmóði.

GRIMMLEIKI, m., sævitia, (grimmr, -leiki, term.): ejalda grimMLEIKAN stáls rimmu, atrox, sævum prædium committere, *Sturl.* 6, 15, 15.

GRIMMLEIKR, m., sævitia, crudelitas, (grimmr, leikr, term.): grimMLEIKS fjandi, sævus, crudelis, immanis hostis, de gigantide Selkolla, *Gd.* 59.

GRIMMLIGA, adv., atrociter, immaniter, vehementer, (grimmligr): gráta g., Bk. 2, 23; gjalda g. atrociter vindicare, Söll. 14; skera g., G. 37, vide glýjaðr.

GRIMMLIGR, adj., dirus, immanis, enormis, (grinnr): g. snýr dirus sonitus, fremitus, stridor, Söll. 57. — grimmlíkt, formidabile, ÖH. 238, 4. Vide hvargrimmligr.

GRIMMLUNDAÐR, adj., sævo, crudeli animo, iugenio, (grimmr, lundaðr), FR. II 44, 1; g. fjandi dæmon sævus, crudelis Gd. 18.

GRIMMR, adj., sævus, crudelis: grinnr norn sæva parca, Eg. 24; grimmr orð sæva verba, Ghr. 1; c. dal., fólkm grimmr cohortibus sævus, bellicosus, Hlyndl. 23; ýtum g. sæviens in viros (hostes), F. I 174, 2; g. hlálmum in galeas sæviens, pro subst., bellator, FR. II 315, 2; g. baugum, gulli, auði, vellum, qui annulis, auro, divitis non parcat, liberalis, munificus, Ok. 3, Ha. 258, 1, F. XI 138, 4, G. 67; c. gen., g. móins akra, Ód. 21. — 2) noxius, periculosus: vopn eru grimmir tögum arma clipeis noxia, F. I 166, 1; hlálmum grimt víz pugna galeis nociva, ÖH. 10; auðkunda valgagls varð grinnum vargi lupo periculosus exstitit congressus aquile, F. XI 138, 1. — 3) acerbus: grimt er, fall frænda at telja, acerbum est, Sonart. 10; grimmar nætr noctes acerbæ (quod curas animi incenderant), Korm. 19, 7; grimt í svefni acerbæ in somnis conditio, Sk. 3, 16. — 4) immanis, dirus, vehementer: grimt grand dira noxa, Krm. 27; grimt hlíð, dira, immanis, vasta apertura, ruptura, Sonart. 6; grinnir tár vehementes lacrimæ, Hlund. 2, 43 (Völs. 32), cf. gráta grimmliga, Bk. 2, 23. — 5) in compositis: auðgrimmr, bálggrimmr, hauggrimmr, fæggrimmr, hergrimmr, hoddgrimmr, málmgrimmr, manngrimmr, megingrimmr, veggrimmr, veggrimmr.

GRIMMSETTR, p. p. comp., crudeliter positus, duriter premens, (grimmr, settr): grimmsett il gera fótur duriter premens planta pedis lupini (vel grimmsett, duriter munita, unguibus horrida), SE. I 678, 2 (Ha. 74, 2).

GRIMMÚÐUGR, adj., animo sævus, ferox, crudelis, (grimmr-úðugr), Am. 55; superl. grimmúðgastr ferocissimus, Hlund. 2, 19 (Völs. 14); crudelissimus, Lb. 14.

GRIMNIR, m., gigas, SE. I 549, 1. 551, 2; vagna grinnir gigas rhedarum, i. e. gigas rheda vehi amans, Odin (qui ipse giganteæ originis Vagna runni et kjalarar dicitur), vagna grinnis röðull Titan Odinis, gladius, F. XI 137, 2 vide mótröðull. — 2) Odin, SE. I 86, Grm. 46. 47; þórr enn rammi við Grinni Thor ille robustus unacum Odine, F. II 53, 3; Grinnis gnýr strepitus Odinis, pugna, H. 9, 1, vide gnýstærandi; Grinnis gjöf munus Odinis, poesis, carmen, SE. I 2 0, 4; grunnstraumar Grinnis latices Odinis, id., SE. I 292, 2. — 3) caper, ut grinnr, SE. I 589, 2. — 4) In compositis: hallgrinnir, (-hrinnir), hergrinnir, hrimggrinnir, hrimggrinnir, ögrgrinnir, sefgrinnir, sægrinnir, sylggrinnir.

GRIMR, m., nanus, SE. II 469. — 2) Odin (qs. personatus, grima), Grm. 45, SE. I 84, 2; Grims el procella Odinis, Grims elherðandar procellam Odinis (pugnæ) incitantes, pugnatores, viri, legunt quidam Sc. 153, ubi tó brims elskir dauðar haud dubie legendum est brims elskerðandar. — 3) serpens, SE. I 484; sjófar grinnr serpens marinus, Gd. 58, locum vide sub Gullbúi. — 4) caper, hircus, SE. I 589. Sic Dropl. maj. c. 32: „hæfr vörn kalla þær Grim, ok er honum brynni í skjólunni”; lýngs grinnr caper ericeti, serpens (ut dikis bokkar anguillæ), lýngs grinnr álmar serpens brachii, armilla, land álmar lýngs grims tellus armilla, femina, Isl. II 245. — 5) bos, SE. 484. var. 19 Wchert.

GRINA (grini, grinda), v. n., dentes nudare ridendo (Dau. grinc. Angl. grin, Germ. greinen, grinsen): glópr, vaur at grina grönnum, satius ille, labia distorquere sœtus, Hltd. 30, 1, ubi alii pro grina habent zryna, al. gripa. — 2) ejulare, ululare, de porcellis (pro gnyðja), FR. I 282, var. lect. 8: grina mundi grisir, ef galta búl vissu; quem significatum etiam habent greinen et to grin.

GRIND, f., plur. grindr, it. grindir, Hávam. 78: foris clathrata, cancellata, septum clathratum, it. foris, claustrum, porta; Fjöls. 10, Grm. 22, Skf. 28; lúka upp g. forem aperire, Gha. 37; hrekja á grind porta extrudere, Hávam. 137. — 2) septum ovium, Hávam. 78 (id. qu. kvíar: fê byrgt í grindum pecus septis incusum, Eg. 60, FR. I 71). — 3) statio navalis cancellata, Hlund. 1, 46. — 4) In appellationibus: a) clipei: grind Odins, orrostu. sækonunga, foris v. tabula Odinis, pugna, piratarum, clipeus, SE. II 428; þundar g. tabula Odinis, clipeus, jadar þundar grindar margo clipei = rönd, garðr þundar grindar jadra id. qu. randgarðr, testudo clipeorum, SE. I 672, 1. — b) navis: gjálfrs g. tabula maris, navis, gjálfrs grindar riðandi navigator, vir, G. 37. — c) amnis, fluvii v. aquæ: ár ok vötn má kalla grind jarðar amnes et flumina appellari possunt claustra terræ, Ed. Lóvasina. — 5) in compositis: ásgrind, helgrind, nágrindr, valgrind.

GRINDILL, m., tempestas, ventus, SE. II 486. 569. Cf. Grendel. in epo Bjœulvi, ubi aliqua cum Hræstvelgo similitudo innuitur.

GRINDLAGI, m., gladius, SE. I 564, 2, idque distinguit a grindlogi, gladius, ibid.; Fragm. 748. 757 (SE. II 476. 560. 559) utroque loco, itaque bis in eadem nomenclatura habent grindlogi; 1eð in priori loco (II 619, 5) garinlagi, in posteriori (II 619, 7) grindlogi, qu. vide.

GRINDLOGI, m., gladius, SE. I 565, 2. cf. grindlagi; utrumque eadem vox esse videtur, desumpta ex gladii appellatione Vigagl. 21, 1: grindlogi Gündlar gladius, a Gündlar grind tabula Bellonæ, clipeus, Gündlar grindlogi flamma clipei, gladius.

GRINIR, m., gigas, SE. II 616, 5 pro grinnir; aut rugiens, rudens, a grina 2, aut lapsu calami pro grinnir i. e. grinnir.

GRÍPA (grip, greip, gripit), v. a., manu prehendere : g. gunnbörð í greipar clipeum in manus sumere, prehendere, Hg. 28, 2; gripu í bug snæruum digitos applicuerunt sinui amentorum, Jd. 26; greip á stafni proram adprehendit, Hjm. 27; greip við orði verbum adprehendit, exceperit, Gha. 33; g. enda, id. qu. taka enda, finem adtingere, greindr bragr mun gripa enda prolutum carmen fini adpropinquat, Nik. 57; (morn) gripi þitt geð ægritudo animum tuum occupet, Skf. 31. Vide aungulgripinn.

GRÍPLUT, A. 1 : griplut er sem liendi þá, forte a griplutr, res pretiosa, id. qu. gripr.

GRIPNIR, m., gigas, SE. II 471 (qs. rapax, gripa).

GRÍPR, qui rapit, (gripa), in compos. vingrip. viðgrip.

GRÍPR, m., gryphus, vultur, SE. II 572 (SE. II 488 h. l. habet eripr); Sec. grip, gryphus; Germ. Greif, gryphus, it. vultur gryps (ut Grebe).

GRISLA, f., femina gigas, SE. II 615, pro gnissa.

GRÍSLINGR, m., porcellus, SE. II 458. **GRÍSNIR**, vide lrisgrisnir, sefgrisnir, tanngrisnir.

GRÍSS, m., porcellus, plur. grisir et grisar, SE. I 486. 590, 4; gyltar g. porcellus porcæ, F. II 249, 2; pl. -ir, FR. I 282, 2. 486, 1. — β) gamlir grisir (var. lect. grisar), de rusticis, Grett. 54, 1; permutantur et griss et galli, Gullþ.: „sá þeir þórir at svín tvö hlupu eins vegar frá húsunum, gylltr ok griss. þórir.... skaut logbrandinum á lær galltanum.... eu gyltrn hlióir í skóg. — γ) vide Sviagriss, nom. annuli, SE. I 394.

GRÍÐ, n. pl., pax, securitas, incolumitas, quies : beidda gríða, pacem, incolumitatem orare, Vegt. 4; selja e-m gríð incolumitatem concedere cui, Söll. 21; hyggja á gríð pacem violare, dutam fidem fallere, Am. 31; Einhlerja gríð securitas apud Einhros (Monoheros), Hg. 33, 16; metaph. láta slitua gríð gulli auro quietem non dare, auro non parcere, liberalem esse, SE. I 390, 4, cf. friðr. In compos. fjörgríð.

GRÍÐ, f., vehementia (hodie vulgo usurpatur : í gríð, cum vehementi appetitu, unde gríðarliza, vehementer) : gríðar skap animus vehementiæ, animus vehementer commotus, dolor animi, GS. 2. In compos. sinngríð, stríðgríð. — 2) abjecto r finali, pro gríðr, in compos. randgríð, ranggríð, radgríð.

GRÍÐBITR, m., pacis (publicæ) violator (gríð, bitr), Ísl. 165, 1, Merl. 1, 18, Sturl. 4, 31, 3; de exule : höfuð gríðbits caput proscripti hominis, Grett. 90, 1. In prosa : Grág. II 166; vide gríðbjart.

GRÍÐBJARTAR, Merl. 1, 18 : munu gríðbjartar | gjörla drepnar, sic membr. a sec. manu, forte pro munu gríðbítar gjörla drepnir.

GRÍÐFASTR, adj., pacem aliis concessam servans, (gríð, fastr, ut eiðfastr, heitfastr), datæ fidei servans : gríðfastir fríðmenn, ÓH. 182, 5; derivari etiam potest a gríð, quod in sing., de certa mansione, id. qu. vist,

itaque id. qu. vistfastr, certo domino adscriptus, et sumi de domesticis regis, regio famulatus et ministerii adscriptis, cf. húsfastir menn, F. VI 13.

GRÍÐMILDR, adj., facilis in induciis concedendis, inimicis victis parcens, (gríð, mildr), Hla. 319, 3; in prosa : gúðr af gríðagjöfum, Sturl. 9, 33.

GRÍÐNÍÐINGR, m., sædifragus, (gríð, níðingr), Gd. 42.

GRÍÐR, f., femina gigas, SE. I 551, 2 (nom. propr., Gríða, mater Vidaris Taciti, SE. I 286, unde Gríðar völr, baculus Gríðæ, ib. I 286. 296, 2); gránstóð gríðar lupi, Hund. 2, 18 (Völs. 12); gríðar fákr, sóti, gláðr, equus gigantidis, lupus, Me. 3, 2, ÓH. 187, 2, SE. I 428, 3; gríðar byrr, glaumvindr, ventus gigantidis, animus, Ók. 3, SE. II 363, 3. Cod. ups. (sec. SE. I 540); fjörnís gríðr gigantis galeæ, securis, tanquam instrumentum fabrilis, SE. I 430, 2. — 2) absol. securis : gríðar læ latex securis, sanguis, Hofsudl. 12, et in notione ambigua Grett. 18, quod agnoscit Jonsonius in Gloss. Njalssagæ sub v. bengríðr, cf. pýgr 2. — 3) in compositis : bengríðr, flotgríðr, hjálmgríðr, sanngríðr, cf. formam apocopatam sub gríð 2.

GRÍÐUGLIGR, adj., vehemens, immanis, var. lect. pro gniðugligr, Skáldh. 5, 27.

GRÍÐUNGR, m., bos, taurus, SE. I 486, 558, 1.

GRJÁ, SE. I 378, 2. 382, 3, vox ignota, neque constat legendumne sit grjá an gría; formam habet adjectivi determ., forte grjár = grár, inserto j : ok grjóts grjá gængs of beiddu, griseorum saxorum, pro grjóts ins grá, de lapidibus molaribus; or grjá fjalli ex griseo monte.

GRJÓN, n., oryza, SE. II 493. Norv. grjon, frumentum et quicquid ex eo conficitur, ut farina, panis. — 2) farina, de pane ex farina confecto, G. 32.

GRJÓT, n., tantum sing., saxa, lapides, Hávam. 108, Hyndl. 9; grjóti staddir saxis suffultus, H. Br. 1; berja e-n grjóti saxis incessere quem, Harbl. 28, saxis percutere, H. 19, 5; verpa grjóti at e-m corpus mortui saxis obruere, H. 31, 2; geitis vegr verpr grjóti mare saxa volutat, H. 37; grjóti vorpit fyrir höfn portus saxis obstructus, F. V 232. In appellationibus : Hjadninga g. saxa Hediniorum, arma (SE. I 434), hiriðisf Hjadn. grjóts, dea servatrix armorum, femina, SE. I 410, 3; skjáa g. saxa nubium, grando, Jd. 31; g. orða, munnis, tungu, dentes SE. I 540; g. handar saxa manus, aurum vel argentum, SE. I 336. 402; g. mundar, id., lilynr mundar grjóts, eir, Gþ. 3; ólna g. saxa ulnarum, id., ullr ólna grjóts eir, Korn. 16, 5; idem est grjót aulnis galli, pro galli ólna grjóts, eir, F. V 227; grjót ólun, GS. 21, pro voce compos. ólungrjót, saxa ulnæ, aurum, pecunia; g. lugar sess (pectoris), cor, H.R. 15; Vinar grjót aurum, SE. I 404, 2. In compositis : armgrjót, ólungrjót, reginrgrjót, valrgrjót.

GRJÓTBÚÖRG, n. pl., montes, saxis consistentes v. pleni, montes saxosi, lapidosi

(grjót, bjarg), *Vsp.* 47 (SE. I 194, 4). Sic Steinbjörg (*qs. rupe lapidosa*), *nom. pr. montis haud procul ab Nidrosia Norvegia.*

GRJÓTBJÖRN, *m.*, *homonymice id. qu. nomen propr. Arinbjörn, Ad.* 18 (SE. I 262, 2), *cf. Grjótvr.*

GRJÓTMÖÐI, *m.*, *deus saxorum*, (*montium*) *gigas* (grjót, möði), *SE. II* 422, 1, *in antonomasia*, *ubi sic*: Ádr grimmhugaðr gengi | af grjót móða dauðum. Hér er grimmhugaðr settir fyrir þór, þar er óeiginlig (líking), því at margir menn aðrir en þórr voru grimmhugaðir.

GRJÓTNIDADR, *m.*, *rex montium, gigas* (grjót, niðaðr), *SE. I* 312, 2; *a* Niðaðr, *rex Suecivæ, Völk.* 59, *gen. Niðaðar, ib.* 18. 27. 28. 33; *dat. Niðaði, ib.* 16. 18. 22. 33.

GRJÓTÖLD, *f.*, *gens montana, monticolæ*, (grjót, öld), *gigantes*: grjótaldar gildi, *symposium, potus gigantum, mulsum poeticum, poesis, carmen, SE. I* 246, 4.

GRJÓTRÍÐ, *f.*, *procella saxorum*, (grjót, ríð): grams g. pugna, a grams grjót, *saxa piratæ, tela, Sturl.* 6, 15, 10.

GRJÓTUNAHaugR, *m.*, *id. qu. Grjót-unagardar (SE. I 272—274), locus in confinis regionis Asarum et Jotunheimiæ, SE. I* 278, 1 *ubi construe*: ótti jötna lét of sóttan hellis blaur (braur) á Grjótunahaug, Terror gigantum ad collem Grjótunensem profectus est, ut cum gigante congrederetur.

GRJÓTVARP, *n.*, *conjectus saxorum*, (grjót, varp), *Isl.* I 165, 3.

GRJÓTVÖR, *f.*, *homonymice id. qu. nomen propr. Steinvör, Steinvara, F. V* 229, 3.

GRJÚPAN, *n.*, *farcein*: grjúpan's granni *consumtor farciminis, rusticus, Orkn.* 75, 1.

GRÓA, *f.*, *gladius, Wchart. SE. I* 563, 2. II 559. 619.

GRÓA (græ, græra et greyra *F. II* 244; gróit), *v. n.*, *crescere, germinare, virescere, florere*; jörð grær of mínum barma terra floret (*gramina terræ succrescunt*) super fratre sepulto, *Eg.* 55, 1; *metaph.* *crescere, pullulare, gliscere*: hörð græri fjón með fyrðum, *G.* 56; fjón græri ljóttlig ljóna miðlun, *RS.* 33; oss grær orða sáð Sónar á sefreinu, *SE. I* 251, 1; *de vento, gliscere*: blíðr glaumvindr gríðar grær í þindar sal, *Cod. ups. SE. II* 363, 3. *Part. perf.* gróinn, *qui crevit, consitus, florens*: grund gróinn lauki terra herbis florens, *Vsp.* 4; víði gróinn arboribus consitus, Onars dóttur víði gróna, Onaris filiam (terram) arboribus consitam, *de Norvegia, SE. I* 320, 5. *Vide composita*: búlgróinn, holdgróinn, hreingróinn, jarðgróinn, lofgróinn.

GRÓANDI, *f.*, *terra, Alem.* 11, (*gróa, propr. status vernantis agri, terræ, ut cetera subst. fem. kveðandi, lyggjandi, etc.; hodie gróandi, vernatio terræ, masc. est.*)

GRÖF, *f.*, *sepulcrum, Korm.* 16, 5, *Hh.* 28, *G.* 61.

GRÖMR, *m.*, *homuncio, SE. II* 496.

GRÖN, *SE. I* 524, 1, *id. qu. grönn, nom. sing. fem. adj. grannr, vel = grön, græn, viridis, epith. clipei.*

GRÖN, *n. pl. a gran, pinus*: grön tvenn *duæ pinus, SE. II* 483.

GRÖN, *f.*, *plur. granar, (granir, FR. II* 29, 1) *barba labiorum, mystax*: skegg heitir barð, grön eða kanpar, *er stendr á vörvm, SE. I* 540; *ek læt ýra atgeira ýring skýra um grön, facio, ut cerevisia mihi mystacem madefaciat, Eg.* 44, 3; kápu, þeirri *er gjör var af grön jöfra, FR. II* 255, 1, *de quo in prosa præced.* 253: Ögmundur skattgildi alla konunga í Austrvegi á þann máta, at þeir skyldu allir senda honum á 12 mánuðum hverjum kampinn efra ok neðra af sjálfum sér. þaraf hafði Ögm. látit gjöra sér þá sömu kápu. — Sverð, dregit of grána grön, *per canam barbam, FR. I* 284, 2; *hinc*: grön svarðar barba capitis, *coma, SE. II* 500, 4. *De grön in lingua veteri Gothica, vide locum Isidori sub voce barð allatum. — 2) labium*: leggja munn við grön os labio *adplicare (pro osculari), Gk.* 12; *in Sinfjötla-* lok: láttu grön sia þá fac labium colet (*positionem*), *il. grana háir pilus labiorum, SE. I* 354; *de rostro ferarum*: benmås granar labia corvi *e. aquilæ, i. e. rostrum corvinum, Höfuðl.* 11, *SE. I* 478, 4. 616, 1. 712, 1; *g. gríðar rostrum securis, Grett.* 18, *ubi blóð-gráð féll á grön gríðar; sed*: komað vín á grön mina *vinum non adtigil labium meum, vinum ne primoribus quidem labiis adtigi, gustavi, GkM.* I 418, 1 (*AA.* 145).

GRÖN, *f. adj. grönn = grænn, viridis, vide subst. ígrön, algrön.*

GRÖNAZ, *virescere, (grönn, viridis, v. grænn, grönn, grunn)*: grönaz ölgar eikr Kornbreta, *Merl.* 2, 70.

GRÖNDUGR, *adj. nocens, nocivus, nozius; il. vitiosus, flagitiosus, scelestus (grand)*: gröndug önd, *anima vitiosa, vitii plena, Ilas.* 9, *ubi sic*: þræll hefir þinn í allan | þann lifgjafa manna | oss gröndugar andar | ástsnaður hratat dauða, *ubi legendum puto lifgjafi et ofs (pro oss), o: þinn ástsnaður þræll, manna lifgjafi hefir hratat í allan þann dauða ofs gröndugar andar.*

GRÖNDUÐR, *m.*, *qui nocet, noxam adfert, (granda), vide megingrönduðr, il. grandaðr v. granduðr.*

GRÖNN, *adj. viridis, (id. qu. grænn, grunn, itaque = grönn, v. grönaz); SE. I* 474, 4, *Vsp.* 4. 17. 52.

GRÖPTR, *m.*, *sepultura, (grafa). — 2) sepulcrum, id. qu. gröf; til graptar in sepulcro, Lb.* 23.

GRÖSKA, *f.*, *proventus herbarum, (gróa), vel gramen vernans (Lex. B. Hald.), vel lolium (Germ. Grünsch), inter segetes recenset SE. II* 493.

GRÖTA (gröti, grötta, grött), *id. qu. græta, F. VII* 42, *var.* 3.

GROTTI, *m.*, *Grottius, mola Frodii, SE. I* 376, *unde nomen carmini Grottasauðr. Metaph. skerja grotti, mola v. capsus scopulorum, mare v. maris æstus, hræra skerja grotta, mare commovere, maris æstum ciere, SE. I* 328, 4.

GROTTINTANNA, *f.*, *femina gigas, SE. I* 551, 2.

GRÓÐI, m., *proventus frugum, herbarum, feracitas, fertilitas* (gróa): grund hafnar gróða terra feracitatem abjicit, amittit, in-fructuosa fit, Merl. 1, 58.

GRÓÐIR, m., mare, SE. I 492 = gróþir, F. VII 67. var. 8.

GRÓÐR, m., *aviditas* (id. qu. gráðr): gróðr var kjöts á kauda homuncio aviditate carnis (edendæ carnis cupiditate) agebatur, F. VII 356.

GRÓÐR, m., *feracitas, fertilitas* (gróa): gróðrar sumar, æstas, frugum pabulique læta, RS. 5 vide sub gandreid. — 2) æstas, SE. I 332.

—GRÚI vide ásgrúi, ausgrúi, osgrúi.

GRUNA (-ada, -at), *suspiciari, it. dubitare*; gruna tek ek nokkut, at þat gott viti, nonnihil incipio dubitare, istud (sonnium) boni quid potendere, i. e. timeo nequid mali potendat, FR. II 41, 1.

GRUND, f., *planities campestris*, Haugsness g., *planities Haugsnesia*, Sturl. 7, 42, 1 et pros. ante. — β) terra, SE. I 472, 585, 3, Vsp. 4, 28, Harbl. 17, Vaffr. 16, Ý. 54, Hg. 10. (Angl. ground); lagðr í grund humatus, F. X 429, 53; huldur grundu, id., SE. II 230, 2; ausinn grundu, id., F. X 431, 65; grundar grand noza terræ, ventus, Ha.; grundar sveinn terræ filius, Thor, SE. I 282, 3; grund heila terra cerebri, caput, Ha. 74, 1 (SE. I 678, 1); grundar fiskr piscis terræ, serpens, SE. I 256, 2; vals grund terra accipitris, manus, Krm. 7; grundar vörðr custos terræ, rex, SE. I 452, 2, 708, 1, Ha. 293, 1. — γ) Tellus (ut Dea = Jörð), in appellationibus feminarum: grund bausa, hodka, hringa, mundar vita, gulls, reffils, femina, Htt. 12, 1, Grett. 16, 2, 95, Eb. 22, 29, 1, Nj. 24, 1. — δ) in compositis: álgrund, auðgrund, bifgrund, börðgrund, elgrund, ettgrund, hlaðgrund, hniggrund, hoddgrund, jörmunggrund, lýsiggrund, mágrund, menggrund, nálgrund, snyrtigrund, snægrund, sólgrund, snegrund, þorgrund.

GRUNDVÖLLR, m., *fundamentum*, (grund, v. grundr = grunnr, völlr): sterkr g. firmum domus fundamentum, Gd. 32; stöðvgr g., id., Hv. 9; setja grundvöll at öðli fundamentum ponere carminis, Lv. 43; g. klerkdóms fundamentum doctrinæ, Nik. 35.

GRUNLAUSS, adj., *intrepidus*, (grunnr, lauss): grunlaust grepps æði animus virilis intrepidus, Ad. 2. Cf. gruntrauðr.

GRUNN, n., *locus vadosus, vada, brevia*: hvert grunn quisque locus vadosus, i. e. loca maritima, ora maritima, SE. I 488, 1; Hrönn dregr or grunni unda ex vadis emergit, vel ex fundo, imo mari, SE. II 493, 4. — β) fundus, inum: af munar grunni ex animi fundo, i. e. ex pectore, a munar grunn, fundus animi, pectus, Höfuðl. 19; hlusta grunn fundus meatuum auriculariorum, caput, SE. I 258, 4. Possunt autem ex his quedam resferri ad grunnr, m., qu. v.

GRUNN, adj., *viridis* (id. qu. grønn, grænn), SE. I 76, 2.

GRUNNFÖLL, n. pl., *fluctus, syrtium indices, fluctus ex locis vadosis emergentes,*

(grunn, fall), per tmesin coherere videtur SE. I 628, 1, ubi djúp grunnföll Huglar hata unna gulli, alti fluctus vadosi Huglæ (insulæ) vexant navim. In prosa grunnföll, Eg. 62, Sturl. 3, 17.

GRUNNIR, m., *gigas*, Cod. Worm. pro grinnir, forte mendum.

GRUNNLÁ, f., *latex humilis*, g. bergs humilis latex rupis vel liquor ex imo monte profluens, fons, bergs g. dvergá, fons, liquor nanorum, poesis, carmen, SE. I 246, 2.

GRUNNLAUSS, adj., *immensus*, (grunnr, lauss): grunnlaust gull, immensa eis auri, F. V 172, 2 AR. II 59, 2 (Hh. 17, 2 habet grunnlaust, quod verti potest: indubie, certe, ut adæ, a grunnr, m., dubium, hæsitatio).

GRUNNLEITR, adj., *vultu demisso, dejecto* (grunnr, adj., *humilis*, -leittr), *epith. feminæ*, Korm. 19, 2, vel potius, *facie macilentæ*, id. qu. grannleittr, cf. ÓT. c. 58, ubi Cod. Fris. et alii habent grunnleittr.

GRUNNR, m., *fundus, inum*: til grunnna, ad inum, pessum, ÖH. 50, 1, F. VI 436, 2; um gjálfr-umleikna grunnu, per ima maris, per fundos, aqua marina circumfusos, Fsk. 25, 3, locum vide sub gaurk; á sanda grunni in fundo maris arenoso, Mg. 31, 9. In prosa, SE. I 170, seþja menn, at hann lýsti af honum höfuðit við grunninum. Vide grunn, n.

GRUNNSÆFI, n., *vadosum mare, brevia, syrtis*, (grunnr, adj., de mari, vadosus, non altus, humilis, tenuis, Liv. 1, 4): mæta gildu grunnsæfi, in magnas syrtis incidere, deferri, FR. II 316, 1. In prosa, AA. 31, 41.

GRUNNSTRAUMR, m., *flumen brevis, non altum* (grunnr, adj., *strauðr*): grunnstraumar Grímnis tenuia Odinis flumina, tenuous Odinis latices, i. e. carmen tenue: ek þyl grunnstrauma Grímnis tenue carmen profero, recito, SE. I 292, 2.

GRUNNÚNGR, m., *fundulus (piscis, Dan. Grundling; Germ. Gründling, cyprinus gobio, it. cobitis barbatula; Angl. groundling, piscis, in imo maris se continens)*, SE. I 580, 1.

GRUNNÜDIGR, adj., *animi humilis*, (grunnr, adj., üðigr ab üð), Has. 17, vide geira; in prosa: imprudens, Isl. II 339.

GRUNNYÐGI, f., *imprudentia animi*, (grunnr, adj., ýðgi, ab üðigr), Am. 70.

GRUNNR, m., *suspicio*: g. at geði e-s suspicio de alicujus animi adfectu vel fide, Hávam. 46. Plur. grunnir suspensiones, sjá við grunnum, Hugsm. 32, 4. — 2) timor, vide grunlauss, gruntrauðr.

GRUNSAMLIGR, adj., *suspectus* (grunnr), Hugsm. 28, 1.

GRUNTRAUÐR, adj., *timoris expers*, (grunnr, trauðr), intrepidus, inperterritus, id. qu. grunlauss, F. VI 365.

GRÝLA, f., *terricula, it. homo terribilis*, Sturl. 5, 1, 1; plur. grýlur, formidines, terrores, Sturl. 9, 30. — 2) femina gigas, SE. I 551, 2. — 3) vulpes, SE. II 490 in vulpium nomenclatura (Grýlu heiti).

GRÝNA vide supra sub grina.

GRÝTA, f., *clipeus*, SE. I 572, 1.

GRÝTA (grýti, grýtta, grýtt), v. a., *lapi-* (18.)

dare, lapides conijcere, (grjót): g. á e-n lapides in aliquem conijcere, Hm. 26.

GRYTTINGAR, m. pl., homines seditiosi, factiosi (forte proprie lapidatores, a grýta, lapidare), Ha. 69, 1.

GRYTTR, adj., lapidosus, saxosus, (grjót): grýtt grund terra lapidosa, Orkn. 82, 7 (AR. II 218, 1); grýtt buðlunga setr sedes regia, caput regni, in regione saxosa situm, forte de Bergis Norvegiæ (Björgyn), SE. I 620, 2, ubi coherent: gunnhættir kná stýra grýttu buðlunga setri.

GUFÁ vide hafgufa.

GUGNIR = GÜNGNIR, SE. I 190. 242, 2. 895 (v: Gugnir).

GULL, n., aurum, Vsp. 8. 33. 57, Skf. 27, Lokagl. 42, Grm. 15, Vegt. 11, Fjöls. 14; de pecuniis, Söll. 21; de trabibus auro exornatis, vel forte rectius de auratis malorum apicibus, Mg. 20, 2; de ferro candenti: ek læt frekar sleggjur gjalla á gulli, Eg. 30; gull brá, brúna, hvarma, ennis, oculi, SE. II 499, ubi gull de splendore radiante usurpatur. Gulls brjótandi, vir liberalis, SE. I 406, 3; deilir gulls, id., SE. I 600, 1. In compositis: höfuðgull, lýsigull.

GULLAÐ, n., id. qu. gullhlað, vitta aurea: gullaðs grund femina, Skálðh. 6, 50.

GULLBAND, n., filum aureum, vinculum aureum, (gull, band); pl. gullbünd, torques aureæ, Hamh. 5.

GULLBAUGR, m., annulus aureus, (gull, bangr), þella gullbaugs, pinus annuli aurei, femina, þ. Hræð. (ed. Hafn. 1848) str. 9.

GULLBITLAÐR, adj., aureo capistro præditus (gullbitull), Hund. 1, 38.

GULLBITULL, m., aureum capistrum, (gull, bitull): gullbitli vanr aureo capistro adsuetus, Hund. 2, 34 (Völs. 23).

GULLBJARTR, adj., auri instar fulgidus, (gull, bjartr), de Valhalla, Grm. 8; de virgine: gladdak ena gullbjörtu, Harbl. 29.

GULLBÓKA (-aða,-at), v. a., aurum stragulis intexere, acu pingere (gull, bóka), c. acc., hon mér at gamni gullbókaði sali súðrena ok svani danska, Gha. 13.

GULLBRJÓTR, m., fractor auri, (gull, brjótr), vir liberalis; pl. gullbrjótar, SE. I 454.

GULLBROTI, m., fractor auri, (gull, broti), vir liberalis, SE. I 660, 1. 706, 1.

GULLBÚI, m., Buius aurosus, auri dives, (gull, Búi), Jd. 25. 36, ut Gullþórir, Gullharaldr. Hic in serpentem conversus auro suo incubuisse traditur, F. XI 158, Jöms. 51—2; unde orta auri appellatio: Gullbúa stóll, sella Buii aurosi, aurum, et söl Gullbúa stóla, sol auri, femina, Grett. c. 66. De eodem serpente haud dubie sermo est in Encomio Gudm. Boni str. 58, ubi sic: Sundr sprakk fyrir signan handar | sjófar grimr, er lánan tíma | þrúða gat með þrettum lýði | pláð mest í Hjórunga vági.

GULLBYRSTR, adj., auro sævus, in aurum sæviens (gull, byrstr, ut gulli grimmr), i. e. auro non parcens, auri largus, hinn gullbyrsti veltr valgaltar vir liberalis, Eb. 26.

GULLFÁINN, m., galea (qs. auro picta, gull, fáinn), SE. I 572, 2.

GULLFAXI, m., Gulfaxius, equus Rungneris (qs. aured juba, gull, faxi), SE. I 270, in possessionem Asarum tenit, victo Rungnere, SE. I 276. 480, 2.

GULLHÆTTR, adj., auro periculosus (gull, hætttr), liberalis auri, SE. I 660, 1.

GULLHJÁLMR, m., galea aurea, membr. E. Hg. 33, 4 (SE. I 190), HR. 27.

GULLHJALTAÐR, adj., aureis bullis v. pomis instructus, (gull, hjaltaðr), de gladio, Hg. 31, 2.

GULLHLAÐ, n., vitta aurea, (gull, hlað): gullhlaðs geymiþella femina, Korm. 17, 1; — friðr, id., Skálðh. 7, 54; — skórða, id., Vigl. 17, 5.

GULLHRÍNGR, m., annulus aureus, (gull, hringr): gullhrings friðr, Gerðr, femina, Korm. 3, 3, Mb. 18, 3.

GULLHYRNDR, adj., auratis cornibus, (gull, hyrndr): gullhyrndar kýr vaccae cornua aurata, Hamh. 23, H. hat. 4. Cf. FR. III 30, ubi sic de bove Renneris coloni: ristin voru horn á honum, ok rent gulli í stiklana, ok svá af silfri, var festr meðal horna uxanum, ok þar á þrir gullhringar. Sturl. 2, 38 de Paulo sacerdote (anno 1181): síðan dró hann gullhring á horn uxanum. Cf. et golinhorni, gullinhorni.

GULLI, 3. pl. impf. conj. act. v. gella, pro gylli (u = y), Gha. 43.

GULLI, m., qui blanditur, qui blandis alloquiis mulcet, (cogn. gela, zola), it. intimus amicus et familiaris: gulli Ullar blanditor Ulli, Thor, utpote Ulli vitricus, SE. I 302, 1, ubi gulli est subst. verb. agentis; forte gulli, in phrasi: at gripa gulli á við e-n, blanditis aliquem devincire studere, sit subst. neutr. gen., vide Nj. c. 3. et F. XI 112, var, quo posteriori loco idem valet ac taka glaðan á við e-n, et in sequ. at gala um e-t, aliquid blanditiis, blandis verbis expetere.

GULLINBURSTI, m., verres Freyi, aurea seta insignis, (gull, burst v. bust), SE. I 176. 262. 340—344, alio nomine Sliðrugtauni. — 2) ut adj., aureis setis præditus, epith. Hildisvíni, verres Freyæ: þar er göltr glóar gullinbursti Hildisvíni, Hyndl. 7.

GULLINHORNI, m., bos (auratis cornibus, gullinn, horn), SE. II 483. 567. 626 pro golinhorni.

GULLINKAMBI, m., gallus Asarum, (aurea crista præditus, gullinn, kambr), Vsp. 39.

GULLINN, adj., aureus, auratus, (gull): gullnar töflur, Vsp. 54; gullnám kerum aureis vasis, Grm. 7; of gullna sali circa aurea palatia, Fjöls. 5; gullnám stóli á, Hávam. 106; gullinn gunnfáni vexillum auratum Hund. 2, 22 (Völs. 6); gullit ker poculum aureum, Hm. 19, SE. I 704, 2. In compositis: algullinn, hófgullinn, margullinn.

GULLINSÍMI, m., funis aureus, filum aureum, (gullinn, sími); acc. plur. anom. gullinsímu (qs. a gullinsímr), de filis Parcarum: þær um greiddu gullinsímu, illæ (Parcæ) explicarunt aureos funes (id. qu. in anteced. úrlögþáttu), Hund. 1. 3.

GULLINTANNI, *m.*, *nomen Heimdali*, *qs.* *Auridens (aureis dentibus præditus, gullinn, tónn)*, *SE. I 100.*

GULLIR, *m.*, *equus, id. qu. gyllir*, *SE. I 482, 1*; *unna g. equus undarum, navis, djúp grunnföll hafa unna gulli vezant natinn*, *SE. I 628, 1, sec. Cod. Reg.*

GULLKENNIR, *m.*, *qui novit aurum, auro fruitur, utitur, æstimator auri (gull, kennir)*, *vir, ÓH. 23, 2.*

GULLKER, *n.*, *poculum aureum*, (*gull, ker*), *Ha. 255, 6, Gd. 71, Nik. 63.*

GULLKNAPPAÐR, *aureis fibulis obstrictus, (gull, knappaðr)*: *gullknappaðar slæður*, *Eg. 70.*

GULLMARKAÐR, *auro distinctus (gull, marka)*; *de vexillo: gullmörkuð ve vexilla auro distincta, Fsk. 123, 3, ubi sic: skullu vè þar er völlu | vápnaudri drifr rauðu | regn drepr gauts í gögnum | gullmörkuð Hálfis serki.*

GULLMEN, *n.*, *aurea torquis (gull, men)*, *Ý. 22, 1 (AR. I 662) Ísl. II 261.*

GULLMERKTR, *id. qu. gullmarkaðr*, (*gull, merkja*): *gullmerkt tjöld, tentoria v. vela, aulæa, auro distincta, Kólludr.*

GULLMILDR, *adj.*, *auri largus*, (*gull, mildr*), *Rekst. 11.*

GULLMIÐLANDI, *m.*, *præbitor auri, distribuens aurum, (gull, miðla)*, *vir liberalis, H. Br. 10.*

GULLMUNNAÐR, *adj.*, *aureo rostro præditus, (gull, munnaðr)*, *epith. navis: gullmunnt ghesidýr lauks, Ílh. 31, 2.*

GULLMÆFILL, *m.*, *nanus, SE. II 470*, (*gull, mæfill*); *SE. II 553 habet h. l. Góll Mævill.*

GULLNIR, *m.*, *nomen gigantis, Hund. 1, 39 (Gölnir, FR. I 140).*

GULLRENDR, *adj.*, *aureo orbe circumdatus, epith. manus: fagríviti gullrendrar mundar, Ag.*

GULLRÖÐINN, *adj.*, *auro illitus (gull, rjðða)*: *g. geirr hasta inaurata, Krm. 21.*

GULLSEIMR, *m.*, *filum aureum, (gull, seimr)*: *gullseims njörun, dea fili aurei, femina, Korm. 19, 2.*

GULLSENDIR, *m.*, *missor auri, (gull, sendir)*, *vir liberalis, SE. I 406, 4. 674, 3.*

GULLSETTR, *adj.*, *auro obductus, auratus, deauratus, (gull, setja)*: *gullsett ve vexilla inaurata, Ha. 232, 1.*

GULLSKAFINN, *m.*, *galea, (gull, skafa)*, *Ed. Lóvas.*

GULLSKÁL, *f.*: *phiale aurea, (gull, skál)*, *Ghe. 10, = gullinn skál, SE. I 708, 2.*

GULLSKATI, *m.*, *vir liberalis, auri largus, (gull, skati)*, *SE. I 408, 2. 532, HR. 26.*

GULLSKERÐIR, *m.*, *imminuens, distribuens aurum, (gull, skerðir)*, *vir liberalis, ÓT. 25 (AR. I 282).*

GULLSKÖGUL, *f.*: *dea auri, (gull, Skögul)*, *femina, Merl. 1, 13.*

GULLSKRÍN, *n.*, *scrinium aureum, (gull, skrin)*, *Mg. 11, 1.*

GULLSKÝFLIR, *m.*, *spargens, dividens aurum, (gull, skýflir)*, *vir liberalis auri, Hg. 8.*

GULLSMIDR, *m.*, *aurifer, (gull, smidr)*, *Merl. 2, 87.*

GULLSTAFIR, *m. pl.*, *litteræ aureæ, (gull, stafr)*: *bréf gullstöfum sullat, bók gullstöfum ritin, Lv. 6. 7. De hac epistola, literis aureis scripta, vide Symbolas ad geogr. medii ævi, ed. Verlauff, p. 56, et 60, not. 3. Cf. F. VII 156.*

GULLSTRÍÐIR, *m.*, *inimicus auri, (gull, stríðir)*, *vir munificus, Ha. 280, SE. I 408, 1.*

GULLSVIPTIR, *m.*, *projector auri, (gull, sviptir)*, *vir aurum liberaliter distribuens, Ha. 293, 5.*

GULLTOPPR, *m.*, *equus Heimdali, (qs. aureis capronis, gull, toppr)*, *Grm. 30, SE. I 70. 100. 176. 480*; *eigandi Gulltops = Heimdals, SE. I 261.*

GULLVARIDR, *auro ornatus, (gull, verja)*, *de femina, Hund. 2, 43 (Völs. 32).*

GULLVARPAÐR, *adj.*, *auro obductus, deauratus, inauratus, (gull, varpa)*: *gullvarpaðar slíðrtúngur lamínæ ensium deauratæ, F. I 30 et Hg. 10 sec. membr. E. (AR. II 111).*

GULLVEIG, *f.*, *dea auri, (gull, veig)*, *femina, Vsp. 19, saga v. incantatrix, cujus nomen proprium fuit Heiðr, ib. 20.*

GULLVIVIDR, *adj.*, *auro obductus, inauratus, (gull, vividr)*, *epith. gladii, SE. I 348, 2, cf. svellvífaðr.*

GULLVÖRPUÐR, *m.*, *missor auri, (gull, vörpuðr)*, *distribuens aurum, vir liberalis, SE. I 406, 5.*

GULR, *adj.*, *flavus: hár, gult sem silki, coma, bombycis instar flava, Orkn. 80, 2*; *de clipeo: gular ritur flavi clipei, SE. I 610, 1. Vide sótgulr. Epith. unguis aquilini: und gulri kló arnar, F. VII 53, 2, v. golr.*

GULTA, *f.*, *porca, Cod. Reg. SE. I 486 (scribitur gvlta)*

GUMA, *f.*, *femina gigas, SE. I 551, 2. II 471. 551. 615; Wchart. habet ginna.*

GUMARR, *m.*, *aries, SE. I 588, 3 (v. kumarr).*

GUMI, *m.*, *homo, vir, Hávam. 12. 14. 17. 38. 72. 103. 160, Merl. 1, 1. (Finnlapp. guojome, socius, a guojm, cum). Gumi, vir, feminam ducens in pompa nuptiali, unde brúðgumi, qui ipsam sponsam ducit, il. sponsus, SE. I 530. Plur. gumar, ductores manipulorum, SE. I 530; viri, homines, SE. I 558, 2, Hávam. 28. 53, ÓH. 260, 2, St. 6, 4; goð þill ok gumar dñi hominesque, Lokagl. 46. 56; heroes: gumar, er frá goðum kvomu, Hyndl. 8; gumar, goðum signaðir. Hyndl. 26; gumar gransðir, Ghe. 36. Vide húsgumi.*

GUMIR, *m.*, *mare (id. qu. gýmir)*, *SE. I 492.*

GUMNAR, *m. pl.*, *homines, SE. I 558, 2 (ductores caetum, I 530), Hávam. 15. 18. 32, Grm. 28, Söll. 35, Ghe. 10, Fb. 56, F. II 52, 2, ÓT. 26, 4. 96, 4; ÓH. 170, 2, SE. I 454, 2. 610, 1. 708, 2. gumna synir homines, Hávam. 131, Skf. 26; gumna gætir custos virorum, rex, ÓH. 118; — spjalli, id., SE. I 700, 2, Ílh. 17, 1; — sættir, id., ÍIS. 14; — vinr, id., Hg. 5, 2.*

GÚNGNIR, *m.*, *hasta Odinis, SE. I 190 340. 342; fór Hropr með gúngni, ib. I 242*

2. — β) *hasta*, SE. I 570, 1; gúngnis oddr *cuspis hastæ*, Bk. 1, 17; varrar gúngnis *acies hastæ*, SE. II 132, 2; gúngnis gráðr *impetus hastæ*, *prælium*, Grett. 33; vavaðr gúngnis, *deus hastæ*, *pugnator*, SE. II 134, 2 Cod. Reg. SE. I 190. 242, 2 *habet* gvgnir, *sed in loco posteriori contra metrum, et haud dubie ex g nasali (g = ng) ortum*. Hlymr gúngnis sonitus *hastæ*, *pugna*, SE. I 664, 2.

GUNN, SE. I 292, 3 *commodissime referatur ad gagnsvanir*, α: gunngagns vanir, *adsveti itineribus ad prælia ferentibus*, i. e. *periti præliorum*, *bellicosi*: 2) *gunn*, *apocopatium pro gunnr*, f., *Bellona*; *gunn hvítunga femina*, F. V 232.

GUNNAR, m. pl., (a sing. *gunnr*, m., qu. v.), *viri*, *homines*, var. lect. Wchart. SE. I 558, 2 pro *gumar* (*haud dubie sec. pronuntiationem vox deflexa est ex gunnar*); *siklingr gunna*, *rex virorum*, G. 13; *metrum postulat gunnum* G. 42, *ubi est gumnum*; *gunnar seims*, *homines auri*, *viri opulenti* (vocat.), *est plurium* (odd. lectio Sturl. 7, 30, 6. *Agnoscit Jonsonius formam gunnar pro gunnar*, *Islands Vaka str.* 16. *Ægir gunna terror virorum*, *rex bellicosus*, ÓT. 97, 1, *sed h. l. tam l. II 289, quam membr. Hk. E legunt oss nuninaz skil gumna. Vide compositum eldgunnar*.

GUNNAR, m., *nomen Odinis*, SE. II 555, pro *ginnarr*. 2) *bellator*, Isl. II 271, 1.

GUNNBLÍK, n., *fulgor Bellonæ* (*gunnr*, *blik*), *gladius*: *gunnbliks el procella gladii*, *pugna*, ÓT. 116, *vide elmóðr*; *gautr gunnbliks*, GS. str. 5.

GUNNBINDI, m., *nomen Odinis* (*homines in pugna occæcans*: *gunnr*, *blindi*, *sensu act.*, *qui cæcitatem adfert*), SE. II 473. 556. Vide Y. 5: Óðinn kunni svá gera, at í orustu urðu óvinir hans blindir eða daufr eða óttafullir.

GUNNBÍÐR, adj., *hilaris*, *lætus*, *comis in pugna*, *vel inter pugnandum* (*gunnr*, *blíðr*), ÓT. 96, 4. 97, 3 (AR. I 287, 3); cfr. *Fagrsk.* 23: *eggjar alla sína menn til framgaungo leijandi*, *oc gladdi svo liðit með síno blíðlizo ivirbragði*, ÓH. 221, Od. 12.

GUNNBORÐ, n., *tabula bellonæ* (*gunnr*, *borð*), *clipeus*, Hg. 28, 2: *svegir gunnborðs*, *vibrator clipei*, *præliator*, vir, F. V 229, 3; *lundr gunnborðs arbor clipei*, vir, *Fagrsk.* 37, 4: *Bygði lond en lunda | læc orð á því forðom | Gamla kind sú er granda | gunnbörz veum þorði*, i. e. *en Gamla kind, sú er forðom bygði lönd, þorði granda veum gunnbörðs lunda, orð læk á því, sacrosanctam religionem (vel sacrosancta loca, sana) civium violare ausa est*.

GUNNBRAÐR, adj., *promptus in arma*, *acer in pugna* (*gunnr*, *bráðr*), Hk. 2, 3. Orkn. 15, 3; *æt gunnbráðs gráms ok guma familia regis bellicosi ac civium*, Isl. II 222, 1.

GUNNDJARFR, adj., *audax in prælio* (*gunnr*, *djarfr*), Y. 54, SE. I 422, 2; *gunndjarfs*, G. 41; *gunndjarfra gumna*, Plac. 34.

GUNNEL, n., *procella Bellonæ* (*gunnr*, *el*), *pugna*: *grímtt gunnel sæva*, *acris pugna*, Isl. II 389, 2.

GUNNELDR, m., *ignis Bellonæ* (*gunnr*, *eldr*), *gladius*; *gunnelds runnar luci gladii*, viri, Grett. 21; *gunnelds geymirunnar custodes gladii*, id., F. II 274; *gunnelds gautr deus gladii*, vir, F. III 101; *gunnelda börr deus ensium*, vir, Grett. 86, 5; *geymigöndul gunnelda dea custos ensium*, femina, GS. 24.

GUNNÆRÍNGR, Háv. Ísf. 10, id. qu. *gunnorungr*.

GUNNFÁNI, m., *clipeus* (*videtur esse forma determ. adjectivi gunnfáinn*, *splendidus in pugna*, a *gunnr*, fáinn): *darraðar glygg hrindr gunnfána af fræknum grundar tiggeja*, *tempestas Bellonæ clipeum e manibus regis exécutit*, SE. I 664, 2. — 2) *vezillum militare* (*ruber clipeus*, *signum belli*, *vide skjöldr*): *kominn und gunnfána sub vezillo militari constitutus* (*vel forte rectius*, sec. 1., *sub clipeo constitutus*, *prætenso clipeo se protegens*), Hg. 30, 1; *gnæfa gunnfána sublimes clipeos*, (acc. pl., *ut puto*, *objectum toð rjóða*), Harbl. 38; *gullinn gunnfáni*, Hund. 2, 22 (Völs. 6), id. qu. *raudr skjöldr*, *rönd var or gulli* (Hund. 1, 30). In Hist. Alex. Magni est: *hún gaf honum gunnfána clipeum* (*vezillum*) *ei dedit*. Alem. Gundfano labarum; Dano-Sax. Guþfana vezillum, quæ forma superest in guðfáni, var. lect. Hg. 30, 1.

GUNNFARÍ, FR. I 501, 4, in *prælium iens* (*gunnr*, *fara*), *dux*, *imperator*: *græfr er yðurr g.*, *busteus est vester imperator*. *Sed videndum est, anne legendum sit h. l. gnefr er yðr gunnfáni*, *imminet vobis vezillum militare*, *signum belli*.

GUNNFÍKINN, adj., *avidus pugnæ* (*gunnr*, *fíkin*), F. II 259, 2.

GUNNFREYR, m., *bellator*, HR. 58.

GUNNGJÓÐR, m., *corvus*, *vide gunnareifr*.

GUNNHAGR, adj., *peritus pugnæ* (*gunnr*, *hagr*): g. gramr, Si. 6, 4.

GUNNHEILAGR, adj., *Bellonæ sacer* (*gunnr*, *heilagr*), *vel bello s. armis inviolabilis*: *gumi inn gunnhelgi*, *de Jormunreko*, Hm. 27, *ubi gumi subjectum est verbi görþumz*, *vide göra*.

GUNNHETTIR, m., *qui prælium audet*, *ad committendum prælium audax* (*gunnr*, *hettir*), SE. I 620, 2, *ubi gunnhettir kná stýra grýttu buðlunga setri*.

GUNNHETTIR, m., *audax bellator*, id. qu. *gunnhettir*, SE. I 654, 2.

GUNNHÖÐ, f., *Gunnlada*, id. qu. *Gunn-löð*, SE. I 304, *ubi elja Gunnhlaþar*, *Frigga*, I 320 terra.

GUNNHÖRGR, m., *sanum Bellonæ*, *ædes Bellonæ sacra* (*gunnr*, *hörgr*), *clipeus*; *gunnhörgra slög ictus clipeorum*, *pugna*, *fórsok undir gunnhörgra slög*, *ictibus clipeorum* (*pugnæ*) *se objecit*, F. I 30, et Hg. 10, sec. membr. E. (AR. II 111).

GUNNHRIÐ, f., *procella Bellonæ* (*gunnr*, *hrið*), *pugna*; *plur. gunnhriðar*, *prælia*, Njal. 23, 1.

GUNNHVATI, m., *concitor pugnæ* (*gunnr*, *hvati*), *pugnator*, *præliator*, Ghe. 12.

GUNNHVATR, adj., *velox*, *acer*, *fortis in*

pugna (gunnr, hvatr), *IIh.* 88, 2. *FR.* II 31, 2. *HR.* 11.

GUNNHVÍTINGA, *F.* V 232, *legendum* gunn (pro gunnr) hvítínga, vide gunn 2, hvítíngar.

GUNNKÝLIR, *m.*, *clipeus*, *SE.* II 478. 562. *potius mendum esse puto pro gunnskýlir, quam tō kýlir cohærere cum kýla, hylja; vide ceteras formas: gimskýlir, gymskýlir.*

GUNNLÁTR, *n.*, *scopulus pugnae* (gunnr, látr), *clipeus: gunnlátrs glæðr, ignes clipei, enses*, *Sturl.* 7, 30, 4, *ubi construo: hjaldrs reitar gautar rudu gunnlátrs glæðr, praeliatores gladios rubefecerunt.*

GUNNLOGI, *m.*, *flamma Bellonæ* (gunnr, logi), *gladius*, *Grett.* 69, 2; *it. nom. propr. gladii Skeggii Monomachi de insula Saxa in Norvegia*, unde *GS.* c. 2: gall Gunnlogi, gaman varð Söxu.

GUNNLÖB, *f.*, *scopulus pugnae*, *filia Suttungi gigantis, mulsi poetici custos*, *SE.* I 218. 222. *Hávam.* 13. 106. *Forma Gunnhlöb bis occurrit, SE.* I 304. 320.

GUNNMÁNI, *m.*, *luna pugnae v. Bellonæ* (gunnr, máni), *clipeus*, *Sturl.* 7, 30, 1; *grennir gunnmána tritor clipei, adtenuans clipeum, praeliator, vir*, *Sturl.* 4, 10, 1.

GUNNMÁR, *m.*, *larus pugnae* (gunnr, már), *corvus*; *gall gunnmár um her sárum*, *Orkn.* 5, 5; *gen. gunnmás et gunnmárs: gunnmás grennir desiderium escæ corvo excitans, praeliator*, *II.* 17, 1; *gunnmárs grennir*, *id.*, *F.* II 84.

GUNNMILDR, *adj.*, *bellicosus* (gunnr, mildr), *Sturl.* 9, 82.

GUNNÖFLIGR, *adj.*, *eximio robore praeditus* (*aut pro gudöfligr, divini roboris, aut gunn h. l. intendit*); *g. geisli radius eximii roboris*, *G.* 1, *de Olavo Sancto, qui ibid. 7 vocatur alstyrkr geisli guðs hallar; confer et gunnstyrkr.*

GUNNORÚNGAR, *m. pl.*, *alentes pugnam, cientes praelium* (gunnr, norúngr), *praeliatores, viri*, *Isl.* II 390. 361, 1. *vide gunndrír.*

GUNNÖRIR, *m.*, *altor pugnae, concitor praelii* (gunnr, nrír), *praeliator, vir*, *SE.* I 696, 3 *ubi construo: lof grams er flutt firir snörum gunnörum, laus regis prolata est coram strenuis pugnatoribus; metri autem genus (perpetua homæoteleuta) h. l. svadet lectionem gunn-örum, non gunn-örum (qs. ab adj. gunnör).*

GUNNÖRÐIGR, *adj.*, *validus in pugna* (gunnr, örðigr): *g. geirr hasta in praelio valida, hasta bellipotens, garðar gunnörðigra geira tempestates hastarum bellipotentium, praelia*, *Korm.* 20, 1.

GUNNR, *f.*, *id. qu. guðr, bellona*, *Vsp.* 28; *plur.: gunna systr sorores bellonarum, bellonæ*, *Hund.* 2, 6, *nisi h. l. potius legendum sit Gunnar systr, sorores Gunnæ (bellonæ), nymphæ praeliores. β) in appell. feminarum: g. gjálfrelða dea auri, femina*, *Fb.* 40, 2 (*GhM.* I 756); *g. iðja galdrs dea sermonis gigantei (auri)*, *id.*, *Njal.* 131, 2; *g. nytju logs*, *id.*, *SE.* II 194, 1. *In compositis: lesigunnr, mengunnr, silkigunnr, sólgunnr.* 2) *pugna, praelium: gánga at gunni*

in praelium ire, *SE.* II 114, 1. *ÓT.* 43, 1. *ÓH.* 10; *at gunni in praelio*, *H.* 17, 1. *ÓT.* 129. *Isl.* II 108, 1, *gunnr hœlt gramr til gunnar*, *ÓT.* 116; *gunnr svað pugna intumuit, exarsit*, *SE.* I 428, 3; *upp hófz grimm með gunnum gunnr*, *Mg.* 36, 1; *vega gunni til landa praelio certare ad terras obtinendas*, *ÓH.* 23, 2; *skipta gunni exitum certaminis decernere*, *Hg.* 33, 12. *Gunnar súss pugnae cupidus*, *Sk.* 3, 8; *gunnar gjarn*, *id.*, *Hund.* 1, 31; *gunnar rekkir animosus in pugna*, *F.* I 174, 2; *gunnar örr bellicosus*, *Fbr.* 13; *gunnar tamdr pugnae adsvetus, bellicosus*, *Jd.* 13. — β) *ránar gunnr pugna maritima*, *ÓT.* 56; *gunnar galdr sonitus Bellonæ, pugna*, *gunnar galdr upphöf initium pugnae*, *ÓH.* 9; *gunnar gamnr vultur bellonæ, corvus*, *ÓH.* 41, 3, *vide gammteitandi; granúgr gunnar taurus bellonæ, lupus*, *Isl.* 3; *gunnar gnýr, fremitus bellonæ, pugna*, *vinna*, *heyja gunnar gný, praelium facere, committere*, *ÓH.* 187, 1. 239, 1; *gunnar log flamma bellonæ, gladius*, *gunnar logs geigurþing, terribilis gladii concentus (pugna)*, *Ha.* 293, 4; *gunnar mār larus bellonæ, corvus*, *G.* 49; *gunnar ræfr tectum bellonæ, clipeus*, *gunnar ræfs hyrr ignis clipei, gladius*, *Isl.* I 165, 1, *vide lyrbriði*; *gunnar serkr indusium bellonæ, lorica*, *Isl.* I 165, 2; *þreyngvimeidr gunnar urgens pugnam, bellator*, *ÓT.* 18, 4.

GUNNRAKKR, *adj.*, *animosus in pugna* (gunnr, rakk), *Ha.* 326, 2; *superl. gunnrakkastr*, *Jd.* 26.

GUNNRANN, *n.*, *tectum bellonæ* (gunnr, rann), *clipeus*, *gunnranns glygg tempestas clipei, pugna*, *þvergærðar gunnranns glyggs objectæ praelii moles, testudo clipeorum*, *gunnranns glyggs þvergærða þróttir deus testudinis clipeorum, praeliator*, *ÓH.* 240, 2.

GUNNRÆFR, *n.*, *clipeus*, *Isl.* I 165, 1 *var. l. 3.*

GUNNREIFIR GJÓÐS, = *reifr gunngjóðs*, *vir*, *ÓH.* 47, 3.

GUNNREIFR, *adj.*, *hilaris in pugna* (gunnr, reifr), *ÓH.* 218, 3. 238, 4.

GUNNRÍKR, *adj.*, *potens in pugna* (gunnr, ríkr), *SE.* I 460, 1.

GUNNRJÓÐR ÍSS, *ÓH.* 70, 1 (*AR.* I 304, 1), *pro gunniss rjóðr, rubeactor ensis, a gunniss, glacies bellonæ, gladius, et rjóðr; cf. gunnsvell.*

GUNNSEIDR, *m.*, *piscis pugnae* (gunnr, seidr), *gladius*, *SE.* II 499, 4. (*I* 600, 1).

GUNNSKÁRI, *m.*, *larus bellonæ* (gunnr, skári), *corvus*; *gæðir gunnskára saturator corvi, praeliator*, *F.* I 178.

GUNNSLONGVIR, *membr. E.* *Hg.* 30, *prava lectio* (gunsl. ex gimsl.).

GUNNSNARR, *adj.*, *agilis, velox in pugna* (gunnr, snarr), *SE.* I 616, 1.

GUNNSPELL, *n.*, *noxa Bellonæ* (gunnr, spell), *pugna*; *gunnspelli, subintell. i, in pugna*, *Ha.* 323, 3.

GUNNSPJÓT, *n.*, *arundo bellonæ* (gunnr, spjót), *gladius*, *Isl.* II 271 *cf. Hlakkar spjót*, *F.* V 227, 2.

GUNNSTARI, *m.*, *sturnus Bellonæ* (gunnr, stari), *corvus*; fæðir gunnstara *altor corvi*, *præliator*, *SE. I 708, 3*; gildi *g. sanguis*, *IIR. 52*.

GUNNSTERKR, *adj.*, *prælio validus*, *robustus* (gunnr, sterkr) *vel immani robore* (gunn intens.), *Hild. 16, 2*.

GUNNSTÆRANDI, *m.*, *agens*, *ciens pugnam*, *præliator* (gunnr, stæra), *Korm. 14, 2*.

GUNNSTÆRIR, *m.*, *ciens pugnam*, *præliator* (gunnr, stærir) *optimorum* *Codd. lectio GS. str. 5* (*pro quo gnýstærir*, *NgD. 170*); *Ordo est*: Nú hefir gunnstærir um sóttan landskost-ár, *nunc concitor prælii* (*i. e. Thorgrimus*) *visum ivit fertilitatis datorum* (*ad Freyrum se contulit*).

GUNNSTYRKIR, *adj.*, *eximio robore præditus*, *præpotens* (*qs. guðstyrkr. vel a gunn, intens.*, *propr. Bellonæ instar robustus, i. e. robustissimus*); *kraptr guðs. gunnstyrks heimis læknis, potentia dei, orbis terrarum medici potentissimi, G. 54*.

GUNNSVELL, *n.*, *glacies Bellonæ* (gunnr, svell), *gladius*; *lundr gunnsvels præliator*, *Korm. 26, 1*.

GUNNTAMIDR, *adj.*, *pugnis adsuetus* (gunnr, tamiðr *a temja*), *epith. Odinis, Grm. 19*.

GUNNTAMR, *adj.*, *adsuetus pugne* (gunnr, tamr), *SE. I 702, 1*.

GUNNTJALD, *n.*, *velum pugne v. Bellonæ* (gunnr, tjald), *clipeus*; *öld gunntjalda gens clipeorum, gens clipeata, milites, viri, homines, ódyggvar aldar gunntjalda perfidi homines, Ha. 326, 3*; *gunntjalds gífr gigantis clipei securis, bódi gunntjalds gífrs, offerens securim, præliator, vir, homo, Has. 42, locum vide sub eyktemjandi*.

GUNNÚNGAGAP, *n.*, *aer*, *SE. I 486* (*o: gvnvngagap, u = i*), *id. qu. ginnúnngagap*.

GUNNÚNGR, *m.*, *vir stultus*, *SE. II 496*, *ubi gáði, ginnúngr, gapþrosnir, ginnúngr. Videtur esse alia forma vocis. ginnúngr, ginníngir (u = i). — 2) J adfert ginnúngr, piscis, quem vocem neque Cod. Worm., neque ullum ex tribus fragm. SE. habet*.

GUNNVALR, *m.*, *accipiter pugne v. Bellonæ* (gunnr, valr), *corvus*; *gunnvala bræðir saturator corvorum, præliator, Eg. 55, 3*.

GUNNVEGGR, *m.*, *paries pugne v. Bellonæ* (gunnr, veggr), *clipeus*; *in gen. gunnveggis el gunnveggjar: gunnveggis stafir columina clipei, præliatores, viri, SE. I 674, 3*; *gunnveggjar rekka viri clipei i. e. clipeati, milites, sæmir gunnveggjar rekka princeps militum, SE. I 306, 1, ubi construo: raums brú, er(ek) þá at þorleifi, sæmi gunnveggjar rekka, clipeum, quem a Thorleivo, principe virorum, (dono) accepi. Cf. aldar gunntjalda, Ha 326, 3 sub gunntjald*.

GUNNVEITIR, *m.*, *offerens pugnam, bellum inferens, præliator* (gunnr, veitir = veitir), *SE. I 402, 3, cf. gefa y*.

GUNNVERS, *n.*, *carmen bellicum, clamor bellicus* (gunnr, vers); *kveðja húlða gunnversum tíros carminibus bellicis compellare, bellum iis inferre, Ha. 326, 2*.

GUNNVITI, *m.*, *ignis pugne v. Bellonæ,*

gladius (gunnr, viti); *gunnvita rosnr columen gladii, vir, Sturl. 4, 46, 1; Cod. Worm. SE. I 408. v. l. 11*.

GUNNVIDDR, *m.*, *Odin (deus) pugne, bellator* (gunnr, víðr), *ÓT. 26, 3, id. qu. gunnvíðurr*.

GUNNVÍÐURR, *m.*, *id. qu. gunnvíðr, præliator* (gunnr, víðurr), *F. I 124, 1*.

GUNNÞEYSANDI, *pugnam concitans, bellicosus* (gunnr, þeysa), *Korm. 12, 2*.

GUNNÞING, *n. plur., apparatus Bellonæ, apparatus bellicus, arma* (gunnr, þing); *α) de gladiis: járnmunnar gunnþinga ora ferrea gladiatorum, SE. II 493, 6, ubi sic: þat ær sarkat, ær roðit ær, sem Hallfredr quað: Kvnni gramr at gvnni | gunnþinga iarnmynnm | margr lá herr ym höggvinn | hollbarkat ra sarkat, o: margr herr lá um höggvinn járnmunnum gunnþinga, quamquam herr h. l. metro adversatur, cf. F. II 313, 2, ubi hæc aliter leguntur. — β) de lorica: járnhríngar gunnþinga ferrei annuli lorica-rum, ÓH. 12, 1 (cf. SE. II 26, 1). — 2) in singulari, forte potius, conventus Bellonæ, pugna: gunnþings heggz arbutus pugne, puginator, miles, vir, margz gunnþings heggz lá höggvinn á (super) þunnum hjör, F. II 313, 2; eárnhríngar gunnþings ferrei annuli pugne (præliares, in prælio habiles), lorica, SE. II 26, 1*.

GUNNÞORIN, *f.*, *amnis, Grm. 27: Cod. Worm. SE. I 130. v. l. 7*.

GUNNÞORINN, *adj.*, *audax in pugna* (gunnr, þorinn), *ÓH. 12, 1. F. VII 315, 1. IIR. 58*.

GUNNÞRÁ, *f.*, *amnis, SE. I 40* (*qs. Bellonæ instar pertinax, i. e. pertinacissimus* (gunnr, þrár).

GUNNÞRAIN, *f.*, *amnis, SE. I 130*.

GUNNÞRÓ, *f.*, *amnis* (*id. qu. gunnþrá*), *Grm. 27; SE. I 128. 577, 3*.

GUSIR, *m.*, *gigas, SE. I 555, 1. — β) Guser, rex Fimorum, etiam Gusi, FR. II 118—122, hinc Gúsinnautar, sagittæ (a Guserè possessæ), SE. II 621 vide FR. II 173. 511; skautbjörn Gúsinnauta natis sagittarum, clipeus, qui aqua marina adspersi dicitur, SE. I 502, 4; Gúsinn smíði res a Guserè fabricatæ, sagittæ, SE. I 570, 3. II 478. 561, quorum nomina Flög, Hremsa, Fífa (FR. II 122); hæ a nanis fabricatæ dicuntur FR. II 173*.

GUSTR, *m.*, *nanus, Sk. 2, 5, ubi Raskius maluit Gusir. Hoc nani nomen in SE. ejusve fragm. non reperitur*.

GUSTR, *m.*, *ventus, aura, flatus, SE. I 442, 1. II 486. 569; de aura folium, FR. I 468, 2; gustu, Eg. 60, 3, forte pro gustum, tum jungendum: adr (óðr) gustum, flatibus furens. Metaph.: gustr Mistar ventus Bellonæ, pugna, Sturl. 7, 30, 2; g. geirs, sverða, ventus hastæ, ensium, id., Od. 17, Krm. 15. In compos. stálgustr*.

GUÐ, *n.*, *deus; sól, skinanda guð, sol, deus fulgens, Grm. 38; guð jarðar deus terræ, de Odine, SE. I 238, 3. Vide árguð, farma-guð, fægjafaguð, grátaguð, öndrguð. In pros. ÓH. 119 variat genus: þú ógnar oss guði*

þíno, er blindt er ok dauft — ok kemz engan veg or stad, nema borinn sè, ok vænti ek nú, at honum sè skamt til illz. Cf. F. V 197, ubi nasc.

GUD, m., *deus optimus maximus*, Söll. 7. 10. 17. 24. 27. 41. 48 ; guds vinr *amicus dei*, *divus*, *sanctus*, SE. I 448, 5 ; guds maðr, id., ÓH. 259, 9. Gd. 25, ubi : gudsmann kalla sumar þenna | Gregórió líkan stórum ; guds lýðir *pri homines*, Ag ; guds árr *minister dei*, *propagator christianæ religionis* Od. 9 ; guds mark *signum dei*, *signum crucis*, Krossk. 3 ; guds lög *leges divinæ*, de *rel. christiana*, Od. 13. Gud, *sec. metrum*, *promittendum* ul *god*, Od. 9. Si. 3, 3.

GUDBLÍÐR, adj., *divinæ serenitatis* (gud, blíðr), de *sole* : gudblíð Glens beðja veðr síðan í gýðju ve, SE. I 330, 2 ; de Christo, Lb. 24, ubi sic : Landz ste gramr af grundu | gudblíðr dögum síðarr | eyks ok af öllu slíku | vor hjálp tugum fjórum, i. e. Gudblíðr gramr lands (Christus) stè af grundu fjórum tugum dögum síðarr : vor hjálp eyks ok af öllu slíku.

GUDDÓMR, m., *divinitas, natura divina*, (gud, dómr), Has. 18. 37 ; guddóms eðli föðr *dei patris divina natura*, Ht. 4, *locum vide sub föstra*.

GUDDROTTINN, m., *deus dominus*, Ód. 1. F. V 120. Krossk. 2. In *gen.*, *sec.* Stjóru, guddrottins, sic de *Adamo et Eva* : ok sem þau heyrðu Guddrottins orð, sem hann fór ok fluttiz eftir miðjan dag um Paradís, þá fólu sik bæði Adam ok haus hússfrú milli þeirra trjá, sem voru mjök í miðri Paradís, at þau vyrði ekki fyrir Guddrottins augum.

GUDFADIR, m., *pater lustricus, testis baptismatis, compater, patrinus*, acc. gudföður, F. II 40, *sponsor baptismalis*.

GUDFJÓN, f., *odium in deum* (gud, fjón), *impietas*; Orkn. 83, 1 : nú hafa gæðinear ljóna gengit á ærit mörg særi, þat er gudfjón, de *perjurio, summæ impietatis*; Fbr. 35 (GHM. II 358) : ek leit alla gudfjón á hugar elgguggum eggveðrs Ulli, *vidi omnem impietatem in ignavo homine (ex ignavi hominis cultu elucere)*.

GUDLAGS, m., id. qu. *godlaks*, SE. II 480 ; *godlax*, id., II 564. 623.

GUDLEIÐR, adj., *deo incisus, impius, sceleratus* (gud, leiðr), Ha. 321, 2, *vide godleiðr*.

GUDLIGR, adj., *divinus* (gud) ; gudlig ráð *divina consilia*, vitr gudligrá ráða *divinorum consiliorum peritus*, de Gudm. Bono, Selk. 11 ; gudlegt stríð *certainen dei causa susceptum*, Gd. 34, ubi : búufnz átti biskup vænan | blíðr að hafa í gudlegu stríði, | bítirligt sverð með hlálmni hörðum, | hraustan skjöld ok brynju trausta.

GUDMÆLI, n., *dictum, effatum, oraculum divinum* (gud, mæli), Söll. 47.

GUDMUNDR, m., *regulus maritimus*, SE. I 546, r. *godmundr*.

GUDR, f., *bellona*, SE. I 120, id. qu. *gunnr*, in *appell. fem.* *scima gudr*, *dea divitiarum, femina*, Jd. 5. *Vide composita* : felligudr, hládgudr, móðgudr. — 2) *pugna* : g. ói, Höfuðl. 4 ; straung g., OT. 18, 4 ; g.

geisadi, gekk eldr um bæ, FR. II 271, 1 ; II. 19, 2 *Bellona*.

GUÐRÚNAR, f. pl., *decreta deorum* (guð, rúnar), GS. 22.

GUÐSPJALL, n., *evangelium* (guð, spjall, ÓH. 127, *Angl. gospel*) ; plur. *guðspjöll* *evangelia* : er guðspjöllin votta öllum, Gd. 64.

GUÐVEFR, m., *vestis, stragula pretiosissima, forte purpura* (guð, vefr, *qs. textile divinum*, AS. *godvebb* r. *godvebe*, *sindon, purpura*) ; *gudvefr explicari videtur per purpuri*, F. V 160. Smjúga í *gudvef induere vestes pretiosissimas (purpureas)*, Hm. 16 ; góða gulli ok *gudvefjoni auro et purpura beare*, Ghv. 15 ; *gudvefr, de toga purpurea*, F. II 280 ; *gen. sing. gudvefjar et gudvefs* : *gudvefjar hlin dea purpuræ, femina*, Eb. 19, 7. Isl. I 90 ; *gudvefjar þópta*, id., Mb. 18, 3 ; *gudvefs þella*, id., FR. II 155, 2. *Vide sequentia loca, in quibus videri possint gudvefr et purpuri synonyma* : de *toga regis Magni, Seeini Estrithio data*, skikkja, nýskorin af hinum dýrasta *gudvef*, F. VI 52 ; *sed de toga Haraldí Severi, Thoréri Steigensi data*, hann gaf honum ok skikkju sína, þat var brúan *purpuri*, ok hvít skinn undir, F. VI 184 ; de *toga Thrandi Uplandi, regi Magno data*, hin beztu *gudvefjar* skikkja, ok góð skinn undir, F. VI 186 ; líkkista, ok tjaldat yfir *purpura*, F. VI 157, de *loculo funebri Haraldí Sereri* ; var kistan sveipt pelli ok tjaldat allt *gudvefjum*, de *loculo Olavi Sancti*, ÓH. 258 fin. *Distinguuntur silki*, pell, *gudvefr*, F. XI 385 ; *junguntur gudvefjarpell*, F. V 274. XI 2 : rekkja, tjöldut borða, ok breidt yfir *gudvefjarpell*, Dropl. maj. c. 5.

GÝFÍNGR, m., *lapis*, SE. II 494, cf. Finn. Kivi, Rask. saml. Afh. 1, 25, it. 33. 187, et NgD. 88.

GÝGR, f., *femina gigas, acc.*, dat. gýgi, *gen. gýgjar*, SE. I 58. 104. 180. 276. 286. (Selk. 7). Vsp. 38 : gýgjar hirðir *custos Oreadis* ; Vafþr. 32. Hymk. 14. Fjölsm. 30 ; gýgjar kyn *progenies gigantea, femina gigas*. H. Br. 13, *quæ ibid. 3 vocatur bráðr or steini, femina saxicola*, cui grjóti studdir garðar, *ædes saxis suffultæ*, ib. 1 ; gýgjar sól sol *gigantidis, vocatur sol infernalis*, Söll. 51, *quod quidam de luna intelligunt* ; *gagnstígr gýgjar trames gigantidis*, *Oreadis, mons*, Si. 6, 3 ; gýgjar glaumr *equus Oreadis, lupus*, Hb. 11. 1. *Vide compos. broðgýgr*. — 2) *securis*, SE. I 569 ; *Rimmugýgr, nomen securis a Skarphedine gestatæ, qs. clamosa Oreas, quæ dicitur Gjúlfar nafna, cognominis Oreadi*, Nj. 93, 2 ; gýgjar sker *scopulus securis, clipeus*, gýgjar skers skúrir *pluvia clipei, telorum nimbus*, ÓH. 186, 4 ; *telum in genere* : oss stóð geigr af gýgi *telum mihi noxam adtulit*, Grett. 3, 1.

GYLDINN, adj., *inauratus, deauratus* (id. qu. *goldinn, Dan. gylden*) ; *gyldnar brynjur lorica aurea*, FR. II 40, 3.

GYLDIR, m., *lupus* (vide *gylþir*, it. *gildir*, gildir), Ha. 286, 3. G. 28 ; *gyldis ferð*, *agmina luporum*, Sie. 20, 6 ; *gyldis kundr* *prognatus lupo, lupus*, G. 45, *vide gómsparri* ;

rjóða gyldis góma lupi palata rubefacere, stragem edere, Orkn. 82, 13. Vide composita: hárgylDIR, hofgildir.

GYLDR, adj., auratus, inauratus (vel part. pass. v. gylla): gylð vè vexilla aurea, F. I 175, 3; gylð horn cornua (pocula) aurea, F. II 259, 1. In prosa frequens, v. c. F. XI 128.

GYLFI, m., Gyleius, rex nobilis et bellicosus, filius Halvdanis grandævi, SE. I 516, hinc 2) rex maritimus, SE. I 546; gylfa röst terra Gylfi, mare (quod explicatur Gylfa land, SE. I 442), glaumr Gylfa rastar equus maris, navis, SE. I 442, 1; Gylfa skíð xylosolea Gylvi, navis, glójuð G. skíðs mare splendidum, Od. 23; Gylfa reinna, hreinn, maelis Gylvi, navis, Nj. 103, 5. F. II 205, 2. — 3) rex, Hund. 1, 45. — 4) alia forma gylfi, gylvi, qu. v.

GYLFERINGAR, Fagrsk., 23, 3 pro glymringar, qu. v.

GYLJADR, m., qui delectat (cogn. gøla), F. I 27, 1, pro giljadr, qu. v.

GYLL, n., aurum (id. qu. gull, y = u); gyls Fylla dea auri, femina, Korm. 19, 10.

GYLLA, inaurare; part. pass. gyltr, auratus, inauratus: gylt staung aurala vexilli pertica, ÖH. 224; gyltar grimor aurata rostra, Gha. 15. Vide silfgyltr.

GYLLING, f., insula, SE. II 492; insula Gyllinga in sinu Salptio, in Halogia Norvegiæ, ÖT. c. 87. F. II 179—180, ubi scribitur Gilling, sed Gylling Cod. Fris. col. 128, 24.

GYLLINGR, m., gigas, SE. II 471, pro grimlingr. — 2) clavis Helæ, SE. msc. Vide gillingr.

GYLLIR, m., nomen equi Asarum (id. qu. gullir), Grm. 30. SE. I 70; unna gyllir, equus undarum, navis, Cod. Worm. SE. I 628 v. l. 15. — 2) gigas, SE. I 554, 2.

GYLLÚNGR, m., id. qu. göllúngr, accipiter; g. styrjar accipiter pugnæ, corvus, holtr styrjar gyllungum corvis favens, propitius, insignis bellator, Islð. 23, ubi sic: Hallz arfa frá ek hollan | hyr gyllungum styrjar | þann er öligaz unnar | illmælis rak tælr, v. e. unnar hyr-tælr! ek frá arfa Halls, þann er öligaz rak illmælis, hollan styrjar gyllungum.

GYLMIR, m., gallus, SE. II 488 (cf. Angl. guillam, juvenca gallina aquatica).

GYLTR, f., porca (vide gylta, gilta): gyltar griss porcellus porcæ, F. II 249, 2, it. in prosa, Gullþ. vide sub griss.

GYLVI, m., regulus maritimus, SE. II 468, 1; glaðr gylva equus piratæ, navis, Isl. I 164, 1; gylva grund terra piratæ, mare, glaðr gylva grundar equus maris, navis, Plac. 35, vide glaðriðandi. Alia forma: gilfi, gylfi.

GYLÞIR, m., lupus, SE. I 591, 1. 480, 1. 616, 1. Merl. 2, 52, v. gylðir.

GÝMA, f., terra, SE. I 585, 3.

GYMAR, m. pl., id. qu. gumar (y = u), homines; in prosa: guðs hús ok gyma ædes divina humanæque, Isl. II 381; vide gym-skýlir.

GÝMR, m., Gymer, gigas, Gerðæ pater, SE. I 120. Skf. 6. 14. 22. Hyndl. 28. — 2) gigas, SE. I 549, 1. — 3) id. qu. wëgir, Æger, deus maris, FR. I 478, 4; Gýmis völvu Rana (Amphitrite), SE. I 326, 2. 496, 1; Gýmis flet domicilia Gymeris, mare, FR. I 475, 2; Gýmis ljóð cantilena Gymeris, fremitus marinus, Ý. 36. AR. I 261, 2. — 3) mare, SE. I 574, 2; vide gumir, et compos. sárgýmir.

GYMNIR, m., id. qu. gýmir, in compos. viðgýmnir; altera recensio Fagrskinnæ habet sárgýmnir pro sárgýmir.

GYMSKÝLIR, m., clipeus, Cod. Worm. pro gimskýlir (protegens hominem, gymar, skýlir). Cf. gunnskýlir.

GYRJA, v. a., FR. II 29, 2: man ek senda þér sveidanda spjótt, þat er gyrja mun granir þinar; sunt qui h. l. vertant: distortere labia; B. Hald. in Lexico adfert girja, dilatare. Puto idem esse ac Angl. to gore, quod significat a) transfodere, transfigere hasta; 3) cornu petere, de tauro.

GYRÐA (gyrði, gyrða, gyrt), cingere, cingulo circumdare, constringere (gjörð, vide aliam formam girða); gyrðr gölfhúlkvis sár lectus clausus = lokhvila, SE. I 372, 3; gyrða miðja rá við (o: siglu) mediam antennam (malo) adligare, Orkn. 81, 8; F. VII 355 construendum puto: abbadissa lét en vígþo víf gyrða (mik) um-svangan, abbatissa fecit, ut sacra femina (moniales) me esurientem circumdarent, sec. F. XII; gyrðr hjörvi gladio cinctus, Ih. 65, 1 (F. VI 345, 2). In prosa: gyrði í brækr, F. VII 143; gyrði sek með dúki, F. X 344; sverþi gurþar, F. X 415.

GYRÐILL, m., cingulum, zona (gyrða), vide composita: bigyrðill, bólmgyrðill, brúgyrðill, viðgyrðill; in prosa: fëgyrðill, zona.

GYRÐINGR, m., qui circumdat (verb. agentis in ingr, a gyrða), vide vocem compositam haudgyrðingr.

GYSS, m., sermo, loquela, SE. I 544; de hac voce vide F. IX 494; Sturl. 13. 14. 4, 42, ubi in var. guss; hinc Vita Thorst. Siduh. msc.: fór þórhaddr heim oc gussaði eigi, i. e. nullam de hac re mentionem fecit.

GYÐINGR, m., Judæus, Nik. 68. 69; SE. II 186, 1.

GYÐJA, f., dea, de sole, SE. I 330, 2, ubi gyðju ve, domicilia deæ, sunt domicilia ipsius solis, quo se sub occasu confert, si modo h. l. sermo sit de occasu solis; si de oriente sole sermo sit, construe: guðblið Glens beðja (sol) veðr síðan i ve gránserks mána (in cælum progreditur); gott ljós gyðju kemr ofan með geislum. — 2) femina sacerdos, antistes sacrorum, Hyndl. 12. F. I 267. FR. II 289, 1. 292. — 1) de dea Diana, Nik. 40.

H.

Litera h patitur 1) aphæresin, a) in initio vocis, varf pro hvarf, Plac. 10: Valsnes, F. VII 345, 2, id. qu. Hvalsnes mox ante in prosa; it. ante vocalem, ádo pro hádo, SE. I 296, 2; et in prosa, vattvísi id. qu. hvatvísi, F. II 270: orfðu = hofðu, GkM. II 708: Verlauffius de Ario multiscio, p. 33, Isl. I 385 ann droymsi at hann veri at logbergi, i. e. hann dr. — b) in medio vocis: varögi = varhugi, F. VI 42, 2, var. lect.; elskogi, elskugi; hárramr = hárharmr; umbvervis, Plac. 49; kinnestr = kinnhestr; veggundr, bládsundr sub blað; et in prosa sæpe: ut þingá (= þinghá), F. V 42; hrossali, F. IX 18, skaufali, cogn. F. VIII: fastaldr, F. X 409; skinnjúpr, Fagrsk. (F. VI 422); attvoru, vide hvárr; vandæfi, Korm. c. 12. p. 118 = vandhæfi; atæfi, hodie vulgo pro athæfi, ut F. VIII 211. var. lect. 8. — c) præcidendum in pronuntiatione: hreinn, hljóðsmr (lege reinn, ljóðf.), Lv. 20. 35; hjörðrifar, Korm. 19, 2; hvöttumk, Hm. 27; hreggagar, Krm. 6. — 2) prothesin, v. c.: hrammastr, hrann, hreyr, hrær, hroðinn, hjarteign, hveðr; et in prosa: hrani (= rani), FR. I 380; hilmr (= ilmr), F. X 280. 281. 316. — b) præfigendum in pronuntiatione, v. c. lýttu (lege hlýttu), FR. I 521, 2.

HÁ, ab adj. há, altus, 1) contr., dat. s. fem.: á borg inni há, in arce illa sublimi; dat. s. neutr.: á há fjalli, in celso monte: há grasi alto gramine, Grm. 17. — 2) há-, in compositis, vide sub há.

HÁ, f., pellis, dat. pl. há; belg, þeim er hángir með há, folle, qui apud pelles (inter ceteras pelles) pendet, Hævam. 136, quo loco interpr. tó ham capiunt pro dat. sing. tóu hamr, et vertunt: qui corpore pendulus est; vide skrá. Propr. há est pellis equina.

HÁ, f., pugna (ab heyja, ut þrá, f. a þreyja); at há, in pugnam, ÖH. 155, 2. Neutr. est FGR. I 502, 1: at há hverju. in quavis pugna; sed locus mancus esse videtur, et há h. l. possit esse verbum há, cum dat.

HÁ (há, háða, háð), premere, vexare, adfligere, cum dat.: nú vill oss hvervetna háa, nunc nos omnia vexant, i. e. rem nostram omnia nunc adterunt, FR. III 12, ubi tó háa scribendum puto haa i. e. haa = há, há. Sic Merl. 2, 31: háir snarpr at þat sultr mannkyni, postea acris fames genus humanum adfligit; ubi háir contr. est pro háir.

HÁBEINN, adj., altis cruribus præditus (há, beinn form. a bein, crus, Dan. Been); h. hjörtr cervus celsipies, Gha. 2. In prosa, Isl. II 194, var. lect. 16 quid. Codd. habent: áþt hábeina, olorem altis cruribus.

HÁBJÓSTR, Y. 28, epith. equi, h. hörva sleipnir; J. Ol. in aerem eminens, a verbo búsa, flare (NgD. 74), de cuius verbi auctoritate valde dubito. Forte hábjöstr est

forma dilatata pro hábystr, alta juba præditus (jo = y). Raskius et Hk. T. 6. præferunt var. lectionem hábrjóstr, elato pectore.

HÁBORG, f., arx excelsa (há, borg); h. hreggs arx excelsa venti, cælum, hreggs háborgar jöfurr, rex cæli, deus, Has. 45, ubi sic: Háborgar fész luerge | halld þat er bresti alldri | hreggs nema horskum seggjum | heitfastr jöfurr veite, i. e. Hvergi fæz þat hald, er alldri bresti, nema heitfastr hreggs háborgar jöfurr veiti horskum seggjum.

HÁBORG, f., arx squali (há, m., squalus, borg), mare: Hlökk háborgar nympha maris. femina, Hltd. 34.

HÁBRAUT, f., via alta (há, adj., brant): hreggs h. via alta venti, cælum, Has. 5, vide hreggyörðr.

HÁBRJÓSTR, adj., elato pectore, pro hábrjóstr, vide sub hábjöstr.

HÁBRÓK, f., accipiter, Grm. 43. SE. I 132 2. II 487. 571. (etymon incertum, a broka = brokka, succursare, an a broka = braka crepare, au...; vix enim est a brók, bracca; inde tamen formatum at hábrókaz, elate se gerere, F. X 200).

HÁBRYNJADR, adj., sec. J. Ol. alte lorica-tus (há, adj., brynjaðr); forte = hálga brynjaðr eximie ornatus, eximio apparatu bellico instructus, egregie armatus, cf. skeiðr skrautla brynjaðr, Hh. 2, 4. — Hk. T. 6: ferro circa scalmos munitus; hábrynjuð skip, Ok. 9, 2. FR. II 549, 1; it. altera recensio Fagrsk., 123, 2 (reidr hefr hann firir haudre hábrynjuð skip) synja, v. fengsæll; hábrynjaðr skeiðar, Hh. 62, 5. Cf. brynjaðr, harðbrynjaðr.

HÁBYRÐAÐR, adj., altis lateribus instructus (há, adj., byrðaðr a byrða, bord), de nave: hábyrðuð skip, FR. II 275, 2.

-HAÐDA, comata, ab haddr, coma, v. blóðughadda.

HADDA, f., circulus ferreus, ansis lebetis utrimque insertus, F. VI 364; heyrði til huddo, þá er þór bar hverenn, audiebatur sonitus circuli ferrei, quum Thor lebetem portaret, SE. II 42, quod Hymk. 34 exprimitur: en á hælom hringar skullo. Hadda autem puto esse formam Norveigicam, id. qu. halda, f., ansa orbiculata, ab ek held, teneo.

HADDAÐR, comatus, coma præditus (de-rie. ab haddr) vide barrhaddaðr, bjarthaddaðr, bleikhaddaðr, hvithaddaðr, cf. haddr, adj.

HADDBJARTR, adj., coma lucida, candida præditus (haddr, bjart), de femina: mey heyrðak hvíta, haddbjarta, við hrafn ræða, Fagrsk. 3, 1.

HADDINGR et HADDINGI, m., Haddingus Grami f., de quo Saxo 1, 10—19 ed. Steph., insignis pirata. Hinc hardel Haddings, dura Haddingi procella, prælium, herðir hardela Haddings, pugnator, Hk. 3, 2. Haddingja val delectus Haddingi, milites, Hs. 6, 1 (SE. I 234, 1), ubi coherere puto

hrokr Haddingja vals, *pelecanus militum*, *corrus*, et hroka hjór Haddingja vals, *cervisia corvorum*, *sanguis*. Vide Hadingi. Præter hunc Haddingum Saxonis memorabiles sunt duo Haddingi, Arngrimi filii, FR. I 416. 417. Hlyndl. 21, *ut. plures Haddingi, reges Haddingjadali et Thelamarkæ in Norvegia, a quibus forte cognomen traxerit Helgius Haddingjaskati, FR. II 8.*

HADDR pro haddaðr, vide fallhaddr.

HADDR, m., *coma muliebris*, SE. I 540, ubi: Hár heitir lá, haddr þat er konnr hafa; Korm. 3, 7: þann hadd, er hörbeidisif greiðir, met ek fimm hundrada, *comam, quam mulier pectit, quingenorum æstimo*; hvitr haddr *coma candida (Stanhildæ)*, Ghv. 15. In SE. pros. I 362: bleikja hadda *comas lavare, quod I 368 vocatur haddblik. n., crinilavium, comæ lotio*. Coma redimita: haddr losnaði *redimiculum capitis laxatum est*, Gk. 14; bleikir haddar *comæ candidæ (virginum)*, FR. I 478, 3; haddr Sifjar *coma Sive, aureum Sive capillamentum*, poet. pro auro, SE. I 336. 340; haddr jarðar *coma telluris, gramen, hniga í hadd jarðar, id. qu. hniga í gras, humi cadere*, FR. I 112 ex Bjarkamalis. Eb. 63, 1. G. Magnæus (Eg. p. 675, not. 54 fin.) construit: hadds höll, *aula comæ (muliebris), caput, mjöll hadds hallar, nix capitis (o: muliebris), argentum (propr. vitta argentea, cf. silfrband), itaque hristir hadds hallar injollar sparsor auri, vir*.

HADDR, m., *annulus*; hadds vegandi, *pensator, adpensor annuli, vir liberalis*, Ad. 23. G. Magnæo id. qu. hodds, a et o alternantibus. Haddr haddr *propr. uncus (respondens feminino hadda)*.

HADINGJALAND, n., Gha. 22 (Haddingjaland, FR. I 207, 1). S. Thorlacius accepit hadingja pro heiðingja, ab heiðingi, *lupus*, et land hadingja, *terra lupi, saltus, montana*. Forte land Hadingja, *terra Haddingi, sunt loca subterranea, inferna, et ax Hadingja lands, arista infernalis, cicuta, secundum fabulam Saxonis de protectione Haddingi ad inferos, Saxonis Lib. 1. p. 16, ubi: „Cenante eo femina cicutarum gerula propter foculum humo caput extulisse conspecta, porrectoque sinu percunctari visa, qua mundi parte tam recentia gramina brumali tempore fuissent exorta”, et post: „loca demum aprica subeunt, quæ delata a femina gramina protulerunt”.*

HADÝR, n., 1) *animal procerum (hár, adj., dýr)*; h. hranna *alta undarum animalia, nares, stýrir hranna háðýra rector navium, vir*, SE. I 612, 1. — 2) *animal scalmi (hár, m., dýr), navis; víðir háðýrs malí navis (o: regie)*, ÖH. 182, 4; sec. J. Ol. ab háðýr, adj., *valde excellens o: rex; quod nunc minus placet ob infrequentioresem usum particula há- intensivum*.

HAF, n., *altum, mare (hefja)*, SE. I 492. II. hat. 19. Hlyndl. 38; hafs bragnar *nautæ, classarii*, F. I 95, 2; hafs hyrr *ignis maris, aurum*, Ha. 59 vide hysrveigir. Metaph. haf hugtúns. *altum, imum pectoris*, SE. I 662, 2. — 2) vide upphaf.

HAFa (hefi, hafða, haft), *habere. 1 pers.*

a) ek hefi, *cum suffixo 1. pers. hefið, Fjölsm. 49; sed ek hefir, Fjölsm. 50. — ß) hef ek, G. 35. F. III 10, 1. 23, et cum suff., hefk, F. III 23; it. hefr ek, Skáldh. 7, 46. — 3 pers. s. hefr pro hefir, F. VI 159. 259, 2. — 1) cum accusativo: hafa annan at nugabragði, alterum spectaculo habere, Hávam. 30; h. e-t sër at mat vesi aliqua re, Vafþr. 45; h. at ölskálum, pro crateribus adhibere, Am. 78; frui, h. gaman amoribus (feminæ) frui, Vafþr. 32. Hávam. 99. Harbl. 17; gestare, uti, de ornatu, Hamh. 15: h. gunnar gný facere pugnari (id. qu. heyja, eiga), F. V 80, 2, cf. FR. I 145. not. 3; vel h. erfiði, erendi, laborem, negotium confecisse, Hamh. 10. 11; committere prælum, ut F. XI 184 = hefja; — capere, ad se recipere, rapere: Hel hefir hálfu, Am. 51. Fm. 21; tröll hafi Tré-fót, Grett. 5, 1; tröll hafi lif, Korm. 16, 2, it. Skf. 36; — potiri, nancisci, obtinere: h. val stragem nancisci, Grm. 52; h. vetki vífs, non quidquam femine obtinere, Hávam. 102; vilja hafa fund e-s, fjór e-s, alicujus congressum optare, necem cupere, Sk. 1, 4. Hávam. 58; portare: þú heim hvali haf til bæjar, Hymk. 26. — 2) omittitur verbum hafa, nudo remanente objecto accusativi: Rm. 15, 5. 26, 3. 4. 41, 5. Am. 52. F. V 79, 3. — 3) cum infinitivo, v. c. hafa vil at vinna, laborem habere, quem sustineas, quo defungaris, Korm. 5, 4. GS. 28; ek hefi hjór at færa hæbo (adporto) ensem, quem adferam, Korm. 11, 3; et Lb. 43, mín hefi ek sár at sýna. — 4) verbum auxiliare, cum acc. part. pass., v. c., ek hefi hafðar þrær desideria habui, Fjölsm. 51; hafði farna fór iter fecerat, Hg. 5, 1; höfðu sædda mik me (feminam) genuerunt, Vsp. 2; þú hefir okkr hvatta nos (fratres) stimulasti, Ghv. 6; hefir þú hamar um fólginu an malleum abscondisti, Hamh. 7. 8. Cum nom. part. pass.: hefir um orðinn þarfastr utilissimus extitit, Od. 14. In hac constructione etiam impersonaliter adhibetur verb. hafa, v. c. þenna mann hefir of gervan glikan Steinari, hic vir similis factus est (i. e. similis est) Steinari, Korm. 12, 1, et: vigr hefir of skepta vel, hasta bono (firmo) manubrio instructa fuit, Korm. 25, 2, nisi legere malis hefic pro hefir, o: hefic vel of skepta vigr, hastam firmo manubrio instruxi. — 5) Cum præpositione: a) fram: hafa fram, agere, captare, agere instituire, cum acc.: hafn þat fram sjaldan, id negotium parce exhibe, Am. 37. — b) at: hafaz at, in aliquo agendo occupatum esse, aliquod agendum adgredi, c. acc.: eitt höfð-uz at in una re occupati erant, uni rei intenti erant, Hh. 2, 2. — c) í: hafaz í hildileik, í heimi, in prælio, in mundo versari, Fm. 31. Hugsam. 17, 2; propr. = hafa sik continere se. — d) fyrir: hafaz fyrir = hafa fyrir sër, sibi prætereendere aliquid, se objecto aliquo (v. c. clipeo) tegere: hefiz lind fyrir prætendit sibi clipeum, Vsp. 44; höfðoz hlifar fyrir, Hg. 33, 11. — e) of: Kristr hafði hulizhjálum of konungsefni, ubi rð hafa idem significat quod halda, tenere, Christus tenuit galeam invisibilem super regio*

principē, principem galea occultente protegit, *Ha.* 3, 2. — f) uppi : id. qu. halda uppi sustinere, it. sermone celebrare, memoriam alicujus rei colere : þjóðir hafa þau (þröttar orð) uppi homines ea (fortiter dicta) celebrant sermone, *F.* I 150 ; þat lángríðja tal lofars man hafat (pro haft) uppi, meðan öld lifir, ea Lovaris genealogia celebris habebitur (memoriā coletur, sermone celebrabitur), quamdiu homines vivant, *Vsp.* 14. — g) út : hafa sik út, exire, *Gðþ.* 49. — h) úti : hafa úti vide præpos. úti, infra. — 6) Cum adverbio : hafa vel, beatum, felicem, fortunatum esse, felici sorte uti ; vel hefir sá, er þat líða lætr, felix est ille, qui sortem suam æquo fert animo, *A.* 6 (in prosa *F.* V 145) ; úlfgi hefir ok vel neque bene cum lupo agitur, *Lokagl.* 39 ; hafaz vel bene se habere, it. adolescere, nitere, corpus facere, vaxa ok vel hafaz (uti nunc de pueris adolescentibus : vaxa ok vel dafna), *Hávam.* 144. Betr hefðir þú, meliore sorte usus fuisses, v. rectius egisses, fecisses, *Ghe.* 16 ; þá hefir liann bezt, ef hann þegir, res ejus se optime habet, si taceat, *Hávam.* 80. Hafa illa male, prave agere : illa hefir sá, er annan sýkr, prave agit, qui alios fallit, *A.* 18 ; hafa verr deteriorē conditione esse, infelicem esse ; verr hafa þeir, er trygðom slitu, infelices, qui fidem datam violarunt, *A.* 3, quod *Bk.* 1, 23 est : arnr er vara vargr, infelix fidei datæ violator. Sic et *SE.* I 508, 4. *GS.* str. 15. Fjarri hefir, at, procul abest, ut i. e. minime gentium, *SE.* I 318, 3. 322, 2. Haud aliter in prosa : hafði svá nær, iam prope abfuit, *Isl.* I 11. *F.* II 272. *VIII* 281. *IX* 357. 387. — 7) impersonaliter : hefir fljóð, ef vill (þ : hefir maðr fljóð), copia datur mulieris, si placeat, *SE.* II 102—104, ubi homonymice explicatur : konu má ná, i. e., mutatis accentibus, konu Mána, uxorem Manii. — 8) part. act. hafandi, vide compositum sigrhafend.

HAFALDUR, adj., pro háfaldadr (hárf, adj., faldur = faldadr), alla calyptra caput velatus ; háfaldar bládufur lángrastar cæruleæ unda casti maris, sublimi fastigio eminentes, *Ha.* 319, 2 sec. Cod. Flat.

HAFAF, pro haft, *Vsp.* 14, vide hafa 5, f ; sic sagadr pro sagðr, *Merl.* 2, 4. Alio respectu tó hafat refert formam mæsogethiscam, v. c. bairandans usliþan hafanana fram síðvorin, *Marc.* 2, 3 ; ushafan varþ þatei afliðnoda in gabruko, *Luc.* 9, 17, quod in *Gloss. Mæso.* ad *Ulphil.*, *Holmice* 1671, refertur ad verbum hafjan (isl. hefja), tollere.

HAFBÁRA, f., fluctus marinus (haf, bára), *FR.* III 205 ; pl. háfbárir, *FR.* II 75, 1.

HAFBEKKR, m., scamnum maris (haf, bekk), navis : líniggrunn hafbekks mare, *SE.* I 690, 3.

HAFFERR, adj., clamorosus, de homine vociferatore (hárf, adj., ærr), *Korm.* 21, 1, ubi consonant plenā harmoniā : háfferr-færa.

HAFFÆTA, f., alto pede, altipes (hárf, fæta deriv. a fōtr), id. qu. hálegg, cogn. *Halt-dani.* II 31, 2. *F.* X 378 scribitur hafæta, quod valet háfota.

HAFFÆTI, m., equus Hjalni (id. qu. háfeti,

aut altis cruribus, aut pedes in gradiendo altius tollens, ἀργαίους, ab hárf, adj., fæta, gradum facere, gradiri, cf. hástigi), *SE.* II 459, ubi Hjalnir Háfæti pro Hóð Hjalnþer (*SE.* I 482).

HAFFAXI, m., equus oceani (haf, faxi), navis, hjaldviðurr, haldviðr haffaxa. præliator maritimus, possessor navis, *F.* I 57. *HS.* 6, 7.

HAFGHEYMIR, m., Nj. 99, ubi hafgeymir hyrs pro geymir hafs hyrs, custos ignis marini (auri), vir, ab hafs hyrr, ignis pelagi, aurum, et geymir, custos.

HAFGJALFR, n., fremitus maris, mare strepens (haf, gjálfr), var. lect. *F.* V 6, 3, ubi víðir hafgjálfrs, ligna streperi maris, uaves.

HAFGLÓÐ, f., pruna maris, ignis maris, aurum (haf, glóð), *F.* II 258, 1.

HAFGUFA, f., ceti species, *SE.* I 580, 2, vide *Sks.* p. 138, *GhM.* III 304. inter monstra marina recensetur *FR.* II 249, ubi : hafgufa er mest skrimsl skapat í sjónum ; er þat hennar náttúra, at hún gleypir bæði menn ok skip ok hvali, ok allt þat er hún náir, etc.

HAFHREINN, m., maclis pelagi (haf, hreinn, m.), navis, *SE.* I 628, 1 ubi construe : nè rán víð hafhreinum fríð, neque Rana pelagi maclibus quietem dat.

HAFL, m., Odín, vide hávi. *SE.* II 472 scribit hafl, Odín.

HAFJALL, n., mons altus (hárf, adj., fjall) : h. skarar altus comae mons, caput, *Hým.* 23 ; plur., háfjöll hauks alti montes accipitris, manus, *Eg.* 82, 2.

HAFKALDR, adj., oceano algens, aqua marina algidus (haf, kaldr) : h. húfr latus navis, oceano algidum, *Si.* 10, 1. (*F.* VII 86. *AR.* II 62).

HAFLA (-aða, -at), *GS.* str. 16, ubi hafsa hlýrs skaða est : undas percurrere ; tó hafsa aut est cogere, premere, id. qu. hella, ab heflill, quod in sermone Norv. est instrumentum butyri cogendi ; aut runcinare, id. qu. hella, ab heflill, runcina, sed runcinare cumulus proræ est undas maris percurrere, tropo a re fabraria (cujus Gislius erat peritissimus) desumpto.

HAFFEYGR, m., ignis oceani (haf, leygr), aurum, *SE.* I 404, 4, 5 ; dat. hafleyg, hauka ferjur, hlaðnar hafleyg, manus, auro onustæ, *Ha.* 258, 4 ; Hlin hafleygjar dea auri, femina, *Eb.* 40, 3 (*AA.* 235).

HAFLI, m., gigas, *SE.* I 549, 1 (*Saxo* ed. Steph. p. 9).

HAFLÖÐR, n., spuma maris (haf, löðr), *SE.* I 692, 2 ; Hefring stærir haflöðr of rauðan víð, Hefringa (*Ægeris filia*) auget spumam maris super (vel circa) rubrum mare, *SE.* msc., ad *SE.* I 500, 2, ubi *SE.* II 534, 5 exhibet : h. ýr skilt he.... er haf-laúdr of víð rauðan ; II 451, 4, hlýr þar er Hæfring stærir haflaðr vnd víð rauðan.

HAFNA (-aða, -at), repudiare, abjicere, recusare, cum datiro ; hvi hafnar þú inoni hvíta lit cur abjicis candidum colorem, *Bk.* 2, 29 ; amasiam repudiare, *Korm.* 6, 1 ; uxorem repudiare, *II.* 21 ; h. eða leiðaz holl-

vini recusare aut aversari fidos amicos, *ÓH.* 48, 7; hufnum opt góðu sæpe utilia reputamus, *Am.* 66: h. gæzku virtutem rejicere, *Merl.* 1, 55: h. himni cælestia spernere, *Merl.* 1, 56; h. fjörvi vitam amittere, *IIS.* 1, 1; húngra valr vann hafna húngrí corvus famem expulit, forte leg. *F. XI* 138, 5; grund hafnar gróða terra feracitatem abjicit, inftructuosa fit, *Merl.* 1, 58; h. hjördóm a pugna abstinere, *Ha.* 194; h. góða nafni hrafnablóts divinum Odinis nomen (divinitatem Odinis) repudiare, vel h. nafni hrafnablóts góða, nomen deorum Odiniorum (*Asarum*) rejicere, abnegare, *F. II* 53, 2; h. nafni eins nomen alicujus spernere, *F. VI* 197, 1; hafnið Nefjo nafna cognominem Nasonis repudias, ejicis, abigis, *II.* 24; hafna ljóðum, dvalins veigum, carmina spernere, carminibus aures præbere nolle, *Hugsm.* 22, 1. *Isl.* 1.

HAENA (-aða,-at), *navem in portum adpellere* (húfn), *F.* V 231; cum acc.: ek má efa hafna sæfar hlun nunquam mihi licet *navem in portum adpellere* (ob molem objectam).

HAFNARMARK, *n.*, *signum, indicium adeundi portus* (húfn, mark), *II.* hat. 30. Tale signum, quod erecta arbore aut meta lapidea constabat, erigebant, antequam navim ad terram adpellerent, eoque erecto vadisque exploratis navim in stationem adpellebant. *Hinc RS.* 18: reisti sjálfr ok systi | snarr félagi harra | hafnar mark fyrir hrefnis | happs verk gota sterkan, i. e. snarr félagi harra reisti hafnarmark fyrir happs sterkan hrefnis gota, ok systi sjálfr verk; et *ibid.* 19: Hér náðu val víðis | víglundur með Guðmundi | sterkr at stöðva merki | stefnu biskups efni, h. e. sterkr víglundur (*Rafn Sveinbjörn* f.) með Guðmundi biskups efni náðu hér stöðva víðis val | at stefnu merki, ubi, erecto portus indicio, navis ad hanc ipsam metam, quæ h. l. stefnu merki, signum recti cursus, audit, constituta esse dicitur. Tale signum erecta salice constabat, *FR.* II 337, ibique in prosa hafnarmerki adpellatur. *Clarius Rymbegla* p. 468: settu hafnarmark, hátt tré eða vörðu, á einhverja strönd, röðu síðan undan landi, þar til er þú mátt eigi sjá þat hafnarmark; far síðan upp í siglu-topp, ok mun upp koma nokkurr lutr af því hafnarmarki. *Occurrit hæc vox in IIld. msc. c.* 16: þess er nú getit, at hlutr sá fannz í hafnarmarki þóðar, er þó eigi vinveittigri þótti, þat voro karlar tveir, etc.

HAFNÝRA, *n.*, *ren oceani* (haf, nýra), *lapis, lapillus*, *SE.* I 268, 1, ubi *torques Freyæ, Brisíngamen, dicitur sagrt hafnýra, splendendus lapis, forte quod globulis lapideis pellucidis constabat.*

HAFR, *m.*, *caper, hircus*, *Hjmk.* 37. *SE.* I 589, 2; *plur.* hafrar, acc. hafra, *Hjmk.* 7, sed hafrir, *SE.* I 280, 1; de capris, rheda-Thoris junctis, *Hjmk.* 7, 37, qui hafrir hogreidar, capri rheda commodæ, dicuntur, *SE.* I 280, 1; unde hafra drottinn, dominus caprorum, *Thor, Hjmk.* 20. 31, et hafra njótr, possessor caprorum, *id.*, *SE.* I 258, 2.

HAFR, *m.*, *avena, it. sorbitio avenacea, pl. hafrar, avenæ, Harbl.* 3. *it. afr, Eg. c.* 43 p. 204, vide hafrí.

HAFR, *m.*, *squalus acantias, SE.* I 580, 2 (hafrhvalr, una voce II 481. 564).

HAFR, *m.*, *id. qu. hófr, ungula; metaph. de ferro baculi (cf. harðfótr); háfr skotnadrá ungula jaculorum, i. e. ferrum baculorum spiculatorum, SE.* I 294, 2, ubi málhvettr, sonorum, stridulum, argutum, dicitur.

HAFRÁKA, *f.*, *gladius, SE.* II 476. 559.

HAFRÁKAN, *n.*, *gladius, SE.* I 564, 1, quo loco *SE.* II 476. et 459 habet hafraka II 619 hræfrakkí. Quoad formam vocis cf. jaðrakan cum variationibus.

HAFREID, *f.*, *rheda oceani* (haf, reid), *navis: leiðendr hafréidar, rectores, ductores navis, navigatores, viri, Eb.* 62. — 2) hafréid, rheda æquorea, vel rheda elevationis, rheda elata, alta (haf, *n.*, elevatio, ab hefja); hafréid hlunnis alla rheda falangæ, *navis, hloþir hlínz hafréipar, vir, SE.* I 446, 2.

HAFRHVALR, vide sub hafr.

HAFRI, *m.*, *avena, id. qu. hafr, vide gínhafrí.*

HAFRÖKN, *n. pl.*, *jumenta maris, naves* (haf, rök), *Ha.* 228, 2.

HAFRÖST, *f.*, *vortex maris* (haf, röst), *SE.* I 690, 2.

HAFRÖÐULL, *m.*, *sol oceani, aurum* (haf, röðull), *Ha.* 266, 3.

HAFSÆTR, *n.*, *sedes maritima, regio mari adjacens* (haf, sætr); bygðir hafsetra territoria mari adjacentia, *Ha.* 321, 3 (*F. X*).

HAFSKIP, *n.*, *navis major, oceano idonea* (haf, skip), *SE.* II 160, 3, ubi legendum hafskipa slóðir (non glóðir), *tramites navium pontigradarum, maria, ut SE.* I 442, 2.

HAFSKÍÐ, *n.*, *xylosolea oceani, navis* (haf, skíð); hafskíðs hleðir *onerator navis, vir, ÓH.* 92, 7 (*AR.* 325, 3); hljótnendr hafskíða *possessores navium, viri, Eg.* 83, 1; hafskíða slóðir *tramites navium, maria, SE.* I 442, 2; hafskíða stafir *columina navium, navigatores, viri, SE.* II 500, 4.

HAFSLEIPNIR, *m.*, *equus oceani, navis* (haf, sleipnir), *SE.* I 428, 4, de Hringhornio, *nave Balderi, cf. SE.* I 176.

HAFSMEGIN, *n.*, *vis pelagi, robur oceani* (haf, megin), *FR.* II 494, 3.

HAFSMEGN, *n.*, *id. qu. hafsmegin* (haf, megn), *FR.* II 81, 1. *Separatim: i hafsins megni, in maris violentia, Nik.* 43.

HAFSTÓÐ, *n.*, *equitium maris, naves, classis* (haf, stóð); hafstóðs móði, *deus navium, vir, Fbr.* 3.

HAFSTRAMMR, *m.*, *cetus, SE.* I 580, 2, vide *Skuggs.* 166—167. *pl. -ar, GhM.* III 308 cum nota; *it. p.* 377 (*Ann. Isl.* 1305).

HAFSTRAUMR, *m.*, *æstus oceani* (haf, straumr), *pl. hafstraumar, vortices maris, Ha.* 319, 1.

HAFTYRDILL, *m.*, *uria alle* (*Faberi prodromus Ornithol.* 44), (haf, tyrdill), *SE.* II 489.

HÁFUR, *f. pl. thesauri; Kring.*: þar voru gullkistur | á gólf dregnar | ok gefnar háfur | hverjum manni; *Nik.* 72: reyfaði

fé ok ríkar háfur, opes ac divitias prædatus est. Eadem vox occurrere videtur in Fagrsk., quæ sic de initis Ólavi Tryggveida: þeirra sun var Ólafur, er á barnsaldri fór með möður sinni í ókunu lond frá hauom oc ollum ættmonnum sinum, rielictis facultatibus et omnibus cognatis suis. (Fagrsk. impressa p. 55 habet hánun).

HAFVIGG, n., jumentum oceani, navis (haf, vigg); hirdipollr hafviggus custos navis, vir, Eb. 40, 3 (AA. 236).

HAFVIGGR, m., equus oceani, navis (haf, vigg); hneygir hafviggjar oppressor navis, vir, Hild. 24.

HAFVITI, m., ignis oceani, aurum (haf, viti); hafvita snjallr auri largus, munificus, rectissime construitur ÓT. 128, 2. Construendi modi in Hkr. SH. II 326, F. XII nunc minus placent; cf. itr. snjallr.

HAFÞORN, m., id. qu. hagnorn, Angl. hawthorn; hafþorns mör, campus corneus, F. IV 136, 1.

HAGA (-ada, -at), adcommodare, adcommodare facere, curare, temperare, ordinare, a) cum dat.: haga maga temperare ventri, modum observare in sumendo cibo, Eg. 74, 1; haga hróðrsmið facere carmen (secundum leges poeticas), SE. I 250, 3; h. hálfyrkjóm, dimidium opus facere, mandatum non nisi ex parte dimidia perficere, Am. 57; haga sér til sess componere se, collocare se in sede, sedem occupare, ÓH. 259, 2. — b) cum præpos. til: occasionem dare, suppeditare, alicujus rei: naúdr hagar nú til fræða, necessitas nunc occasionem dat carminum (faciendorum), necessitas carmen fundere jubet, Korm. 13, 1. Sic in prosa, Hungro. p. 106: ei hefir meir verit til óyndis hagam major nunquam data est maroris occasio; Hist. eccl. Isl. I 237: skyldu kennimenn viðsjá, til slíks at haga, er hvorumtveggja má koma til eyflra meina, cavendum est sacerdotibus, ne occasionem suppeditent damni æterni in utroque redundaturi. Neutr., cum dat. pers.: þat hagar okkr til auðar, id fortunam nobis adfert, felicitatem nobis amobus conciliat, GS. str. 20. Sic F. VIII 17: þetta samia hagaði honum til mikils háska; F. X 239: þat hagaði Ólafi til mikils harms; F. II 225: þær er litt til gamans hagam (þú ert í fjötrum, en ætlaðr til dráps á morgun); F. IV 31: var fenu hagam til gæzlu, pecunia custodiæ mandata. Grág. 2, 106, active: haga sér til óhelgi capitale facinus in se admittit; it. absol. haga, id. qu. gera, Grág. 2, 129, 132.

HAGALL, m., dat. hagli, FR. III 19, puto ligni genus aliquod, forte arbutus, pro ligno, cremis, loco citato, ubi legendum: en hýmaldi | at hagli sat | fáss forvitinn | í fleti niðri; at hagli, collect., juxta ligna culinaria, nisi hagall, quantvis tacente Edda, sit ignis nomen, ad formam gnipall. In prosa est FR. III 18: hann var hýmaldi ok kolbitr, ok lá í fleti við eld.

HAGBÁL, n., flamma artificiosa (hagr, adj., bál); h. lagar flamma maris artificiosa,

aurum affabre factum (i. e. cimelia aurea, annuli, armillæ, torques, cet.), SE. I 656, 1.

HAGBARDI, m., id. qu. Hagbardr (ut variant Tannr et Tanni, cel.), regulus maritimus; hagbarda hurð tabula piratæ, scutum, hlunnr hagbarda hurðar falanga scuti, gladius, F. I 123, 2, vide hlunnjörðr. Eodem modo explicari potest et construi: hagbarda hörða (hurða, hurðar) hlymnjörðr, pugnator, ÓT. 26, 2.

HAGBARDR, m., regulus maritimus SE. I 547, 1., gener Sigaris, a quo suspendio necatus est, SE. I 522, Sazo Lib. 7 (vide Sigarr, Signý); hinc: haudnu leif Hagbards, laqueus, Y. 28, vide haudna. Hagbards háls collum Hagbardi, Korm. 3, 4, in prosa Hagbards höfuð, caput Hagbardi exsculptum, quod ex glossa addita adparet: þar var hlaði fyrir dyrum ok Hagbardi á vegg, þat var likeski Hagbards.

HAGDREYRINN, adj., liquorem (vinum sive cerevisiam) commode emittens, præbens (hagr, dreyra) h. ölstafr, Isl. II 249. cf. hagnýrnir.

HAGFALDINN, pascuis vestitus (hagi, faldinn a falda), epith. terræ, F. VI 140, 1.

HAGI, m., sepes (Germ., der Hag; Sec. fährhag, septum ovile), vide fólklagi. — 2) pascuum, quod pascua sepibus vel aggeribus circumdata fuere, cf. hagfaldinn. — 3) vide einhagi.

HAGJÁLBR, n., mare resonans (hár, adj., gjálbr = gjálfr); viðir hagnjálbrs ligna maris (ut sætrè), naves, F. V 6, 3.

HAGKENNANDI, m., modum et rationem rei callens (hagr, kenna): h. hróðrar, peritus poeseos, poeta, ÓH. 48, 5.

HAGL, n., grando; h. boga, strengjar, hliða, orosto, grando arcus, nervi, armorum defensoriorum, pugna; sagitta, SE. I 430; sic h. boga, Merl. 1, 34; h. boga SE. I 430. HS. 6, 4; h. brynju grando lorica, sagitta, SE. I 432, 2; h. strengs nervi, id., Mb. 11, 2: h. strengjar, id., SE. I 418, 4. 432, 1; etiam benja hagi, grando vulnere, vel grando vulnificus, sagitta, HS. 1, 3, sec. membr. E. — β) absolute, pro sagittis, F. XI 138, 1: skarpt hagi, Nj. 146, 1. — γ) procella, nimbus: h. brodda nimbus spiculatorum, telorum, Svær. 151, 1; strengjar gagls hagi Fagrsk., locum vide sub gagl. — 2) hagi kinna, hlýra, brá, hvarma, grando genarum, ciliarum, palpebrarum, lacrimæ, SE. II 500, it. absol., gutta lacrimæ, Skáldh. 7, 29, hrjóta þótti hreystimanns | hagi á kyrtil rauðan, ut pros. Nj. 143: en stórt hagi hravt or avgvm honom.

HAGLEFALDINN, adj., grandine velatus (hagl, faldinn a falda), AR. II 28, 1 (F. VI 140, 1 h. l. habet hagfaldinn).

HAGLIGA, adv., apte, commode, congrue, dextre, decenter, scite (hagligr): h. um höfuð typpim, dextre caput apice redimimus, Hamh. 16, 19; hvílar, hafpar hagliga, cubilia, commode sublata, vecta, Söll. 72, ubi quoque accipi possit pro hógliga (a = o), molliter.

HAGLIGR, adj., aptus, dexter, sollers, commodus (hagr, adj.); haglig myndan apta

formatio, *Lil.* 30; haglig ráð *consilia commoda, utilia*, *Mb.* 4; *de femina: hagligar konor, uxores lepidæ, venustæ*, *II. hat.* 1.

HAGNA (-aði, -at), *impers.*, *succedere* (haga); ef vel hagnar síres *prospere cadet, sit fortuna favorebit*, *IIa.* 221; *cum dat. pers.*, mér hefir hagnat, míhi *successit, sequi infinitivo*, *F. V* 233, 1. *XI* 212.

HAGNADR, *m.*, *commodum, lucrum; utilitas, emolumentum; successus, fortuna* (hagna), *ÓT.* 18, 4.

HAGORÐR, *adj.*, *diserti oris, verbis concinnis utens* (hagr, orð), *epith. virorum*, *Grett.* 77, 1. *Vide* orðhagr.

HAGR, *adj.*, *dexter, sollers, artificiosus, in fabricando artifex* (haga): hagir dvergar nani *artifices*, *Hyndl.* 7; *epith. Spiritus Sancti*: hagr fegrir vagns hallar sapiens ornator cæli, *Hv.* 14, locum vide sub fegrir. Hagr at mánga við hrings hörn peritus captandi *femine amoris*, *Korm.* 3, 6. *Adv. superl.* hagaz, *dexterrime*: þat er ek hvesta, sem ek h. kunna, *quem (ensem) acuebam, quam poteram dexterrime*, *Völk.* 16. *In compositis*: gunnhagr, orðhagr, skurðhagr, víghagr.

HAGR, *m. pl.*, hagir, *status, conditio*: mein giöviz á mínum hag, *mali quid evenit meæ conditioni*, *Sk.* 1, 22; þinn hagr batnar stórum, *tua conditio multo melior sit*, *Mg.* 10, 3. — 2) *commodum, utilitas*: þat er til hags skýldi (þ: horfa), *quod utilitatibus inservire oportuerat*, *Am.* 95. — 3) *vita, vitæ ratio, agendi ratio*: hagr geriz haviða hættir vitæ *rationum hominum periculosa sit*, *Merl.* 1, 53; hreinsa vel hag sinn með fagri trú vitam suam *emendare*, *Has.* 43; þúgr hagr grave *delictum*, *Has.* 49, *it. in plur.* *Has.* 12, *ubi sic*: þó sé ek þeingill skýja | þríf skjótr meginljótr | hagir sýnaz mér mínir | margir þar til bjargar, *i. e.* margir mínir hagir sýnaz mér meginljótr. *Sic*, Hrólfss spurða ek hag, *HR.* 47.

HAGSLEPT, *Has.* 14, *ubi sic*: miðr óttuðumz yðrar | ósialldan gramr tjallda | því vara hagslept hyrir | heidir en gumna reidi, *quæ sic construo*: gramr heidar tjallda hyrir, ósialldan óttuðumz (ek) miðr yðra reidi, en gumna: því vara hagslept, *i. e.* 1) *ideo non erat amissio commodi, ideo commodis (terrenis) non excidebam, ideo commodis fruebar*, ab hagsleppr, *adj.*, *qui commodis excidit* (hagr, *m.*, -sleppa), *unde neutr.* hagslept, *vice substantivi, amissio commodi*; 2) *id non facile abjici potuit, þ: a tali agendi ratione haud facile me potui abstinere*, ab hagslept pro hogslept (hógr = hægr, sleppa), *quæ ratio forte præstat*.

HAGSMÍDR, *m.*, *faber dexter, sollers* (hagr, *adj.*, smidr); h. bragar poeta, *SE.* I 466, 2.

HAGSPEKI, *f.*, *prudentia* (hagr, *adj.*, speki); hafa hóf ok hagspeki á aura veizlu modum et *prudentiam adhibere in largiendo*, *Hugsm.* 25, 6; neyta með h. *prudenter uti, frui*, *Hugsm.* 16, 1. *Pros. FR.* III 7: hún vill aldrei önnur klæði hafa, en þat sem áðr

er slitit ok at spjórum orðit, ok þikir henni þat mikil hagspeki.

HAGSTAR, *m.*, *nanus, SE. msc. (SE. II 470: hogstari; II 553 hugsta...)*.

HAGSTÆRIR, *m.*, *qui commode, sollerter, ingeniose auget* (hagr, *adj.*, stærir), *vel qui facile auget* (hagr = hógr, *adj.*); h. hjálma þings *prælium arte ciens, vel facile ciens, pugnator, vir bellicosus et fortis*, *Sturl.* 5, 11, 1, *hoc ordine*: meðan kátr hagstærir hjálma þings unír sér gáti, í bingi hjá sinni hýri skaks leiku.

HAGSTÉTT, *f.*, *Gr. 1*, *pro hogstétt (i. e. haugstétt, þ: haukstétt, a = o, ø, = au, g = k)*, *stratum vel statio accipitris, manus; hagsstettar hyrr, ignis manus, aurum, vide hymneidr*.

HAGVIRKI, *n.*, *opus artificiose factum, arte elaboratum* (hagr, *adj.*, virki); h. holds *artificiosum tegimen corporis, de tunica pretiosa*, *Ornst. (ed. Hafn. 1775)* 11, 3. — *Isl. II* 252, 2 h. l. habel: havgirki hölds ok svarra, *artificiosum opus viri et femine*.

HAGYRKR, *m.*, *Odin, SE. II* 472, 555 (*carmina dextere fundens, hagr, adj., yrkja*).

HAGÞEKKR, *adj.*, *commodus, facilis* (hagr v. hógr, þekkr); eigi er hegra kyn hagsþekt firum, *soboles ardææ non facilis (i. e. pernicioosa) est hominibus*, *Merl.* 1, 27.

HAGÞORN, *m.*, *cornus, cratægus, Linn. (Sec. hagnorn. Angl. hawthorn, ab hagi, sepes, þorn), SE. II* 483, 566; hagnorns mór, *campus virgultis corneis obsitus, ÖH.* 70, 3, *de terra, ubi construendum puto*: þars ekkils hestar sporna á hagnorns mó, *quando quidem naves in siccum subducuntur, vel quum naves in siccum subductæ sint*; J. Ol. *construit*: þars hestar sporna á hagnorns mó, *ubi equi cornem campum calcant, et ekkils iðir, de negotiis regis cælibis (Olavi crassi) intelligit. Antea junxeram*: þars hagnorns hestar (naves) sporna á ekkils mó (mare), *quod nunc minus placet, propter appellationem navis hagnorns hestr. Puto itaque retinendam constructionem Olavii, sed ekkils iðir, studia piratæ, intelligenda tam de itinere maritimis quam terrestribus. Vide hagnorn*.

HAGÞYRNIR, *m.*, *id. quod hagnorn, cornus* (hagi, þyrnir), *Isl. II* 249 *var. lect.* *ubi G. Pauli construit hagnyrnis laukr, allium campestre, et lind hagnyrnis lauka, tilia alliorum campestrium, femina. Forte jungendum: hagnyrnis úlstafn, poculum corni, i. e. poculum corneum (nam sec. Stróms Söndmürs Beskr. 1, 84 ex corno, hagnorn, conficiuntur lignea coclearia aliæque parva instrumenta), et lind hagnyrnis úlstafns, tilia poculi cornei, femina. De parentesi hujus semistrophæ vide lík*.

HAKESJA, *f.*, *gæsum longo manubrio instructum* (há, *adj.*, kesja), *pl. hákesjur*, *IIh.* 63, 4.

HAKI, *m.*, *regulus maritimus, SE. I* 537. *II* 154, 2 (*de Hakio vide SE. I* 506, 4. *II* 224, 1. *Y. c.* 25, 27): Haka blakkr *equus Hakii, navis, SE. I* 63, 1; Haka vegr *vía II, mare, SE. I* 692, 2; Haka strönd *terra*

H., mare, hamrar Haka strandar, grandes fluctus, Korm. 19, 3.

HÁKLIF, *n.*, alta rupes (hár, adj., klíf); h. hauka, *alta rupes accipitrum, manus, eldr* hauka háklífs ignis manus, aurum, virir hauka háklífs elds ministri auri, viri, homines, F. III 6.

HÁKUN, *m.*, nom. propr., Hakon, gen. Hakunar, SE. I 594. 346, 1. Jd. 11; in prosa F. X 411 (al. Hokun in illa particula). Metrum postulat: Hákun saman bunnit, ÖH. 156, 4. et Hákun fyrir unno, Mg. 17, 2, duplicato *n.* cf. ShI. V 137 not. a.

HÁLA, *f.*, femina gigas, oreas, SE. I 552, 1. *H.* hat. 16; ferð var af hálum harðri hreind homines a sæta oreade correpti sunt, Selk. 7; h. hlýrsólar oreas clipei, securis, SE. II 122, 3, ubi acc. hálu.

HÁLA, *adv.*, contr. pro hálíga (háligr), valde, magnopere, insigniter, splendide, ornate, egregie, eximie; h. búinn eximie ornatus, de nave, ÖH. 154, 1; h. feginn admodum lætus, Hh. 22; unna h. optime favere, Hh. 106, 2; hyggja h. magni facere, Mb. 18, 3; tjáðu (tèðu) hála strenue opem ferebant, Mg. 35, 1. SE. I 416, 4; h. herðr valde induratus, magnæ duritiæ, de gladio indurato, G. 44; h. törgut (tjörgut) snekkju böðr, naves, latera clipeis eximie ornata, F. I 143, 1. Rekst. 4 (ÓT. 21, 2, h. l. habet hála urgur, dub., vide urga). — 2) cum compar., multo: hála fastmálari ok fremri, promissorum multo servantior et præstantior, F. VI 258, 1.

HÁLBR, *adj.*, id. qu. hálf, dimidius; hálb er öld hvar mortales in duas classes (prudentium et imprudentium) ubique diduntur, Hávam. 53.

HALD, *n.*, observatio; bodorða hald observatio præceptorum divinarum, Gd. 10; laga hald obs. legum, Gd. 55, vide kristnihald, fórnarhald — 2) auxilium, tutela, patrocinium, Has. 45, vide háborg, it. Has. 62, ubi: Hvern bið ek halld ok árnan | helgan mann hins sanna | trúss við tírar ræse | traustz leita ek mér veita, i. e. ek bið hvern helgan mann veita mér hald ok árnan við ræsi hins sannatírar: ek leita trúss trausts; de patrocinio principum, quo viros ad se tenientes et hospitantes tunc: seggr fékk it hvesta hald tveggja döglinga, Isld. 12, de Hallfredo; álmr skjalda, sá er hlaut hilmis hald, de Kormako, Isld. 25; eiga hald und e-m alicujus patrocinio ac tutela frui, ÖH. 92, 16. — 3) utilitas, usus; opt at haldi hefir ýtum komit, ac leynaz spakr at speki, sæpe sapientibus utilis fuit dissimulatio sapientiæ, Hugsm. 19, 3; kæti eingi kappann gleðr, kom honum fátt at haldi, pauca ad eum exhilarandum profuerunt, Skaldh. 2, 31.

HALDA (held, hélt, haldit), tenere; impf. etiam hëll (ex held), pro hélt, F. VII 329, 4 (sec. Morkinsk., quemadmodum in prosa F. VII 81, var. lect. 1; 311. lin. 9, sec. eundem Cod., cf. verbum falda, felt et fell). Construitur cum dat., acc., absolute, et cum præpositione. — 1) cum dativo: a) manu tenere, portare, gestare; Skuld hélt skildi

scutum manu tenuit, gestavit, Vsp. 28; gramr hélt mörgu spjóti í snæru rez multas hastas manu tenuit (libravit) in pugna, Mg. 34, 2; heldum hátt Illakkar tjöldum sublines extulimus clipeos, Krm. 13; halda flóttu framit gladium manu tenere, per litoten pro: gladio fortiter uti, strenue pugnare, Korm. 11, 9; h. herskildi clipeum bellicum gestare, F. VI 317; h. ýs bifváangi of e-m manum super aliquo tenere, manu quem protegere, tueri, ὑπερέχειν χεῖρα τοῦ. SE. I 242, 2; h. heidís stalli yfir e-m id., GhM. I 208 (AA. 19). — Metaph.: h. sakmálum eins causam alicujus in se recipere, defendendam suscipere, Eb. 19, 14. — b) retinere, manu non dimittere; h. fast hesti ok skjaldi equum clipeumque firmiter retinere, Korm. 7; h. velli tenere campum (pulso hoste), arena potiri, hostem campo exuere, Hg. 33, 12. Njal. 158, 12; h. rúmi locum retinere, posse se loco quietum continere, Am. 58; h. láði terram obtinere, regno potiri, Hh. 35, 1; h. fast foldu locum pugnæ firmo gradu tenere, Isl. II 361, 2; h. landi fyrir e-m retinere regionem alio postulante, prohibere quem a terra e. regno potiundo, II. 19, 4; h. gulli við víra aurum aliis postulantibus retinere, homines ab occupando auro prohibere, Ghe. 33. — c) continere, detinere: lás hélt líki drósar catena feminam cohibuit, detinuit, Hh. 19, 4; (honum) halda njarðlásar niu, Fjölsm. 27; kaldnefr heldr furu ancora navim detinet, Hh. 31, 2; urðarlokar haldi þér öllum megom te undique contineant, servent, Grg. 7; út-nyrdingr heldr fyrðum, Sterr. 85, 1; halda bráregni lacrimas continere, lacrimis temperare, Njal. 131, 2; h. vatni id., Hh. 28. — d) servare: h. eiðum, særum, juramenta servare, Sk. 3, 18. Hh. 73, 6; h. sáttum (gríðum, Ha. 293, 3; h. sættum, Plac. 30) pacem servare, colere, Sonart. 17; h. guðs lögum (bodum, Has. 6) divina præcepta observare, religionem divinam colere, Ód. 13. (pros. Viga-gl. 4. F. VI 40); h. illa orðum við e-n (h. máli við e-n Plac. 26) fidem cui datam male servare, Mb. 4 (Gpl. p. 84). — e) dirigere cursum navis, id. qu. stefna; h. hlunngotum norðan naves a borea ducere, Hh. 20. — 2) cum accusativo: a) custodire: h. geitr, capras, Hlund. 2, 25 (Völs. 9); h. guðs lög, F. XI 298, 1. — b) tenere, obtinere, retinere, in possessione retinere, quod occupaveris: h. veginn arf, SE. II 198, 1. — c) agnoscere quæ (pro rege), veltueri, defendere: Norðmenn þorbo halda Harald. sec. Fagrsk. 129, 4 (F. VI 317), ShI. VI 294. Plene est ÓT. 51: at halda e-n fyrir kon-úng. — d) præstare, exhibere: halt mér beiðni eina. unum, quod rogo, mihi præsta, uni meæ precatióni annue, Skáldh. 7, 12. — e) celebrare, festum agere: h. helga daga sacros dies colere, agitare, festos agere, Söll. 65; h. hátíð festum celebrare, G. 33; h. helgi skílfings sanctitatem regis colere, Mg. 11, 2, vide fornaldinn. — 3) absolute: a) personaliter: a) halda illa, in retinenda re aliqua sinistra fortuna uti, subintellecto dativo objecti: öllúngis hefir þinn faðir haldit

illa, ef skalt deyja, in (te) retinendo pater tuus pessima fortuna usus est, si moriendum tibi erit, F. XI 145. Jömsv. 45; öld hefir illa haldit cives in retinendo (rege) infelices fuerunt, regem infeliciter amiserunt, F. VI 236, 1; höfðum vit Hjalmar haldit illa, þá er Glámi stóð í gegnum spörr, FR. II 314, 1. In prosa de pecoribus, quæ per hiemem incolomes servantur, Sturl. 5, 20: þessi vetr var harðr ok illr, ok höldu menn illa (o: fê sinu. quod add. al.) víðast um sveitir; unde illt fjárhald, SE. I 220; Hrafnk. p. 32: hann hêlt vel, svá at nær lifði hvatvetna. — β) pass., haldaz incolumem servari: de persona, ÖH. 156, 3. 260, 1; de rebus inanimatis: skjaldagi haldaz clipei non servantur integri, SE. I 666, 2. — γ) jus suum retinere, persequi, oppos. vægja, cedere: víldir ávalt vægja, en vætki halda, semper voluisti cedere, sed minime persequi jus tuum, Am. 99; halda fullara, et: halda til fulls við e-n, dignitatem suam et auctoritatem tueri adversus aliquem, vide sub fullr 8. — δ) iter tendere, cursum dirigere, ire, proficisci: haltu heim heþan recipe te domum hinc, Fjölsm. 3. Sk. 2, 9: haltu til vinstra vëgins vïam insiste sinistrorsum, Harbl. 54; h. til búðar tabernaculum petere, Njal. 146, 1. — b) impersonaliter: cum dat., durare, tenere: rög-skýja regni hêlt haustnótt gegnum imber clipeorum per totam noctem autumnalem tenuit (Liv. 23, 44), Mg. 34, 1; því hêlt, uns, id tenuit, usque eo donec, Mg. 15; forte et: því skapi hefir haldit oss um ítra eldreid dorgar vángs, is mihi affectus in excellentem feminam huc usque duravit, Jd. 3. — 4) cum præpositionibus: α) á: manu tenere; h. á kerri, poculum, Hávam. 19: h. á sýslu opus manibus versare, Rm. 14; h. á för (dat.), iter ingredi, Mg. 9, 1; sic Sturl. 8, 13: gengo slðan brott ok hêlðo á ferð sinni, ok þóttuz allt til lengi dvalit hafa; halda á búnaði sínum iter comparare, Sturl. 6, 32; h. á skipabúnaði classem instruere, adornare, F. IX 215. Halda fast á lögum adhærere legibus, leges constanter servare, Mg. 17, 2; h. læft á valdi imperium moderate exercere, ÖH. 108. — β) af: h. af e-u libenter facere aliquid; hêlduð af slíku hanc rem (rem bellicam) facere amasti, F. XI 187, 3; in prosa: konúgr hêlt mikít af honum rex eum magni æstimavit, FR. III 520. — γ) fyrir: h. fyrir, absol., loco consistere, gradu non pelli, dejici, resistere, Mg. 32, 2; sed h. fyrir á flotta fugientem præcurrere, FR. II 54, 2. — δ) undan: absol., h. undan evadere, elabi, ÖH. 248, 1; effugere, profugere, Hh. 35, 2. — ε) undir: h. barni und vottir infantem in baptismo sustinere, lustrici officium infanti præstare, F. V 177, 1; (þú) hêlt mér und eggjar naðs objeisti me gladii aciebus, i. e. tua opera factum est, ut vulnerarer, Korm. 13, 1. — ζ) upp: sustinere, h. upp rétttri rýnis reið, caput rectum tenere, Sonart. 18; intrans., meðan upp heldr skeggi dum barba sustinetur, i. e. dum vivo rigeoque, Orkn. 83, 1. Halda upp gögnum instrumenta causæ proferre, causam defendere, Korm.

21, 2 (sic h. gjaldi upp solutionem præstare, pecunias solvere, Grág. I 384. 394, it. Jus eccl. Thorl. in tit. de decimis: at því gjaldi haldi upp fyrir hann id. qu. sequitur er feitt gjaldi af hans hendi). Hykk, at hilmis rekkar haldi upp því er valda, meritas pœnas luere, Hh. 104, 2, propr. sustinere onus quod ferre possunt, ut mox: hafa slíkar byrðar, er sêr brjóta.

HALDANDI, m., qui tenet; plur. haldendr skjaldar, skjalda, clipeum, clipeos tenentes, præliatores, viri, Fb. 19, 14, Njal. 23, 2; ut partic., stað haldandi locum tenens, i. e. se continens, versans, Lil. 1; β) qui regit, præsidet, præest: drottinn, haldandi himna, Dominus, cælorum præses, Gd. 16. — γ) qui moderatur, cohibet, coeret: hraðmælt tunga, nema sêr haldendr eigi, nisi habeat, qui se cohibeant, Hávam. 29.

HALDBODI, m., qui aliquid geri jubet (halda, boði); h. hildar pugnam geri jubens, præliator, ÓT. 28, 1.

HALDEIR, f., dea tenens, gestans (halda, Eir); h. földu gestatrix calyptræ, femina, Korm. 22, 3.

HALDFRAMR, adj., auxilio præstans, qui insigne auxilium et utilitatem aliis præstat (halda, framr), G. 54, de Olavo Sancto, dat. s. þeima haldfrómum gram, huic utili, benigno, opifero regi.

HALDOÐR, adj., promissorum servans (halda, orð), Krm. 18, F. V 209, 1; de femina: haldorð valteigs hildr, Hh. 94, 2.

HALDR, in compos. v. fasthaldr.

HALDSAMR, adj., retinens, tenax, qui manu quod arripuit fortiter retinet (halda, n., tō tenere, term. samr); h. á geirýs málu tōi regnum eripi sibi e manibus non patitur, oppos. laushendr, Ha. 235, 1. Sic in prosa opponuntur: haldsamr á ríki sinu et mildr af lausafé, imperii tenax, pecunie largus, F. VI 440—441.

HALDVILLR, Korm. 11, 1, potest sumi pro adjectivo, loco substantivi, de homine infelici, fortuna destituto, vel victoria dejecto (halda, villr), vel auxilii inope, de Kormako, qui fortuito infortunio inferior e certamine discesserat; tum in ceteris cohærent: hjálms þoll. G. Pauli construit hjálms haldvillr, galeam retinere nesciunt, quod quo spectet, non adsequor. Potius alicui in mentem venire possit, tō haldvillr substantivum esse, id. qu. haldullr (vi = u), deus tenens, gestans (halda, Ullr), et h. hjálms, gestator galeæ, præliator; ea ratione þollr absol. de viro sumendum.

HALDVÍÐR, m., dirigens, regens (cursum, halda 1e, víðr); h. haffaxa dirigens navem, navigator, imperator classis, bellator, vir, HS. 6, 7.

HÁLEITR, adj., vultu erecto, alte suspiciens (hárr, adj., leitr, propr. de facie hominis); Lb. 36 construendum puto: háleitr himna ljóss, cum gen., alte in solem suspiciens, de Sancta Cruce, o: Háleitr himna ljóss, læztu verð heims ok vírða, fegra gimsteinum, veget i hvössum fríðar skálum, i. e. tu, cælestis lumen supino vultu suspiciens, pretium mundi

hominumque, gemmis splendidus, in accuratis pacis lancibus ponderasti. Háleitt hrönn unda sublimis, alta, Orkn. 80, 1; de rege: *excelsus, excellens*, h. geira glymstærir, *excellens præliator*, *IIa.* 318, 1; háleitt hirt *eximii satellites*, *F. IV* 377, 3. var. de poesi; — *sublimis*, *SE. I* 492, 3; de anima: sálin var til himna heilög; háleitt borin af engla sveitum, *Nik.* 59; háleitt ást, gezka, amor, *bonitus excellens*, *Nik.* 50, *G.* 13; háleitt vitni *egregium testimonium*, *Gd.* 75; h jar-tegna gjörð, *Gðþ.* 11; h. verk *opus excellens*, háleitt verk eru slik stórmerki talia *miracula sunt opera excellentia*, *Nik.* 55.

HÁLEYSKR, adj., *ex dimidio structus, imperfectus* (hálf, gerr); hálfger inni ædes *imperfectæ, nondum absolutæ*, *ÓH.* 42.

HÁLFR, adj., *dimidius*; h. auðr *dimidia pars opum*, *Hávam.* 59: h. valr *dimidia pars cæsurum*, *Grm.* 14; Hel hefir hálfra Hela *dimidiam partem (fratrum) habet*, *Am.* 51; h. fjörði tógr decas quarta *dimidiata*, i. e. *triginta quinque*, *Korm.* 16, 2; neutr. hálftr, *pars dimidia*, *Am.* 95. — β) hálfó, dat. neutr., duplo, cum compar., hálfó hærri gipta, duplo major fortuna, *Sie.* 2, 2; h. högligra ráð *consilium duplo commodius*, *Am.* 66; h. heldr duplo magis, *Og.* 25, *Korm.* 9; h. betr, *Korm.* 24, 2.

HÁLFR, m., *Halvus, rex Hordalandiæ* (sec. 6to, *FR. II* 35—60), insignis pirata; Hálf's gerðar *adparatus, ornatus Halvi, armatura, lorica*, *OK.* 9, 4; Hálf's bani *intersector Halvi, ignis*, *SE. I* 332, *Y.* 19; Hálf's galli (noxa), id., *IIh.* 76, 2. Vide formas holfr, hölfr.

HÁLFSVIÐINN, *semiustulatus* (hálftr, sviða), *IIyndl.* 37.

HÁLFYRKI, n., *opus imperfectum* (hálftr, yrki = virki, verk), *opus imperfectum*; plur., haga hálfyrkjom *opus dimidium facere, jus-sis non nisi ex parte satisfacere*, *Am.* 57.

HALL, m., *cauda*; leika lausum hala *libera cauda ludere, liberam caudam movere, libere quoquo velis tagari, licenter se gerere*, *Lo-kagl.* 50, *metaph.* ducta a canibus, quorum caudis furca lignea imponitur, ut ab aliena domo ad propriam recurrant. Sic *Sturl.* 7, 30, skaltu ekki svo lausum hala um veifaz, ok það sína menn höndla hann, non adeo liberam vibrabis caudam (inquit), suosque jussit manus illi inficere. Bretta hala erigera caudam, *II. kat.* 20, oppos. sveigja demittere, ib. 21. Sic *Isl. II* 329 (sec. msc.): Barði mælti: dregr melrakkí eptir sér halann sinn nú. Svá er, segir hann þóðr, at ek dreg eptir mér halanu minn, ok ber ek litt upp eða ekki; et mox p. 330: en ef eigi er unnit, þá muntu reyna, hverr halann sinn berr brattara þaðan frí. *II. Ólofra þ. ed. Hol.* p. 36: sè ek at þú heldr nú nokkuru rakkara

halanum, en fyrri öndverðu, quibus locis usur-patur de alacri gestu. De cauda vacca: hali kollu cauda vacca, *IItd.* 16, 1, ubi: greiptu saurgan kálfinn und hala kollu sus-tulisti sordidum vitulum sub cauda vacca jacentem. Úlfs hali cauda lupi: nú er úlfu hali einn á króki nunc sola cauda lupi ul-tima restat, *Bandam S.*, quod in anteced. explicatur: inér hefir farit sem varginum, þeir etaz til þess er at halanum kemr (*cita-tum et explicatum in Ed. Sæm. T. 2, p. 516*). Skammr er orðinn hali okkar curta nobis cauda extitit, *Sturl.* 6, 36, 2, i. e. comitatu nostro spoliati sumus, quæ metaphora aut ducta est a decurtata animalium cauda, aut a notissimo proficiscentium agmine, quod di-citur hálaserð (vide sub ferð), quo forte res-picit var. lect. in prosa anteced., skammr er nú hali okkar í dag, ubi 3 Codd. pro hali legunt dalshali, cauda vallis, i. e. extre-mum agmen per vallem transiens.

HALLGR, adj., *honorabilis, laudabilis* (hár, adj.); hálig iðja *laudabile studium*, *Orkn.* 75, 1; it. cum dat.: hans hirt (dat.) ernt hálikt at verða fyrir því milli ejus sa-tellitio non honorabile est, hujus criminis reos agi, *ÓH.* 171, 3. — β) sanctus, cogn. heilag: meðal okkar er allt svá hálikt om-nia, quæ nos intercedunt, tam sancta sunt, *Mg.* 17, 10, ubi intelligitur sancta necessitudo compaternitatis (guðsifjar). — γ) magnus, gravis: háligt róg gravis pugna, *Orkn.* 22, 4, ubi: þá er háligt róg kendi mörgum at hniga, quum grave, ingens prælium multos cadere dicitur (humi prostravit).

HALL, f., id. qu. höll, aula: Krists lifr hann í hæstri hall, *G.* 11, et sæpe in prosa (*Angl. hall, Germ. Halle, Dan. Hal*). — 2) pro höll, n. pl. adj. hallr, declivis: há hall klíf, alti, declives colles, *Mg.* 9, 7. — 3) hall, *Korm.* 5, 1, per tmesin pertinet ad ilmr, o: hall-ilmr, dea lapilli, femina, ab hallr, m., lapis, qu. v.

HALLI, adj., *lubricus*; á isi hálom, per glaciem lubricam, *Hávam.* 90; hálar hvelvölur markar lubrica saxa, *SE. I* 294, 2.

HALLA (-aða.-at), *inclinare* (hallr, adj.); intrans. cum dat., de inclinante prælio: stírdum Sköglar fors hreggsulli tók halla á skíra Skagfirðinga, durus prælii tumultus cæpit se inclinare in prudentes Skagfjorden-ses, i. e. acies Skagfjordenium in prælio inclinari cæpit, *Sturl.* 7, 42, 6. Hallaz, *inclinare se, nutare*: lengi ek hölludumz, diu nutabam, *Söll.* 36; recumbere: en þú hallaðiz heima á milli kálfs ok þýjar, tu vero domi recubuisti vitulum inter et ancillam, *FR. II* 275, 3 (519, 2). Hallaz af de via declinare, aberrare, *Lb.* 35, ubi, hallaz af þer, er illrar | övenju til spennazth, ex te (ponte caelesti, o: Cruce) declinant, qui etc.; hallaz fram pro-clinari; de flumine: per declivia ferri, deoleti, allstrángir álar hallaz fram, rapidi gurgites per declivia prorumpunt, *SE. II* 216, 2.

HALLAND, n., *terra saxosa, mons* (hallr, m., land); mar hallands undæ montanæ, vis aquarum ex monte defluens, *SE. I* 294, 3, ubi quoque verti potest, solum declive (hallr,

adj.), eodem sensu. Halland hattar declive solum pilei, caput: vinna hattar halland grandi caput cum periculo sui recuperare, se ex presentissimo vitæ periculo eripere, Hild. 12, 3. — 2) Halland, pro Hadland, Hadaland, Hadalandia, Norvegiæ provincia, unde Hallands gramr, rex Hadalandiæ, de Olavo Tryggvída, N. R., ÓT. 128.

HALLARMADR, m., aulicus satelles (höll, maðr), Nik. 72.

HALLARR, m., arboris species, SE. II 483 (cf. Gall. hallier, m., dumus).

HALLÆRI, n., annonæ gravitas, HS. 18, 2 (hallr. ár).

HALLGARÐR, m., homonymice id. qu. Grjótagarðr, nom. propr. viri, ab hallr, lapis, = gjótt. II. 13.

HALLGEISLAÐR, adj., colore radians (hallr, m., geisla); hallgeislat hildar túngl luna Bellonæ, colore radiata, i. e. clipeus pictus, coloratus, IIa. 232, 3, sec. Cod. Flat. Verbum geisla, radiare, eradiare, in signif. activa, occurrit in Hlist. Magni Orcad. p. 328: Jóhannes ok Thorlaeus, hverir Ísland hafa geislat með háleitu skinni sinna bjarttra verðleika.

HALLGÍSLAÐR, adj., id. qu. hallgeislaðr, qu. v., F. IX 514, 3.

HALLHRIMNIR, m., galea (omnes Codd. pro hallgrimmir), SE. I 572, 2.

HALLINSKÍÐI, m., aries, SE. I 588, 3. — 2) nomen Heimdali, SE. I 100. Hallinskíða tennr dentes Heimdali, aurum (vide SE. I. c.), ógnar stafr Hallinskíða tanna, terror auri, vir liberalis, HS. 2.

HALLOKA, adj. indecl., victus, superatus, qui alteri cedit: opt sá hefniz, er hallowa verðr, sæpe victus se ulciscitur, Hugs. 18, 3 (ab hallr, adj., et aka, cf. phrasin: at aka höllum fæti fyrir e-m gradum referre alio instante, cedere alicui, Læd. msc. c. 58, þó veit ek ekki, hvert ek nenni at aka svo höllum fæti fyrir þeim lauganöðnum; sed: aka undan öllum fæti. Ljóst. 22.

HALLR, m., adclivitas, locus adclivis; i hall per adclivia, sursum, Si. 6, 3.

HALLR, m., lapis; sá hinn harði hallr, de lapide molari, SE. I 382, 3, ii. 386, 3: hendr skvto hvilaz, hallr standa myn, et 390, 2: hravt hin havfgi hallr svndr ítvav. Plur. hallir (pro hallar, ut hafir pro haf-rar), lapides, saxa, SE. I 384, 2. — β) metaph.: hallr hugstrandar lapis pectoris, cor, harnisfullum ræð ek halle hugstrandar, cor dolore plenum gero, Lv. 42. — 2) color, ut steinn: halli glæstr hlunnis hestr navis colore ornata, picta, colorata, Orkn. 81, 7. — 3) per tmesin jungenda: hall-ilmr, Korm. 5, 1, dea lapilli (gemmæ v. globuli vitrei, steinasarví), femina, vel homonymice = Steingerðr, ubi hallr = steinn, ilmtr et gerðr, deaurum nomina. — β) hall-völlr, SE. I 298, 4, campus lapidosus, saxosus, montana, hallvallar fylvingar latebriones montanorum, gigantes. — γ) forte et sic jungi per tmesin possent hallklif, Mg. 9, 7, clivus saxosus.

HALLR, adj., inclinis, inclinatus, reclinis; cum gen.: Visundr hlebörðs hallr, bisons, in

latus a vento aversum inclinatus, Mg. 20, 3; it. cum præpos.: skeið, höll á hlebörð, navis inclinata, IIh. 18; með höllo kerri poculo inclinato, i. e. semipleno, Hávam. 52; hné Guðrún höll við bóststri reclinata est in culcitam (cervical), Gk. 14; hallr or heimi e mundo vergens, inclinatus ad casum fatalem, jamjam moriturus, Söll. 40. 44. Varð þannok hallt eo se inclinavit (fortuna v. victoria), Sie. 19, 1. In compos., súðhallr.

HALLVARPR, γ. 49, hallvarps hlífinauma (membr. E legit halvarps, 2 Codd. chart. hallvarðs), vertunt: senectus, ab hallvarpr, in præceps vergens (hallr, verpa). Forte vera lectio fuerit hallvarps, ab hallvarpr. m., custos montis (hallr, m. lapis, pro monte, varðr = vörðr), gigas, et hallvarps hlífinauma, Hela, ob giganteam originem, sicut hveðrúngs mæ. —

HALLVITINDUM, Korm. 5, 1, puto separatim esse scribendum, hall vitindum, et construendum: ek var inn at finna hall-ilmr (vide hallr, m., 3), et: vitindum hneit við Hróngnis fóta stalli (vide verb. vita).

HALMELDR, m., ignis, qui stipula alitur (hálmr, eldr), FR. III 205. Var. lect. est stráelðr, id.

HALMR, m., stipula, culmus, SE. II 493. Hálm ein, SE. II 458, 1. Num hálmein, noxa stipulæ (hálmr, meiu), ignis?

HALR, m., homo, vir; gráðugr h. homo heluo, Hávam. 20; úkristinn h. homo non christianus, paganus, Óll. 92, 9; hjaldrmóðr h. vir militando fessus, Mg. 34, 9; halr enn hugblauði homo effeminatus! Harbl. 47; móðugr halr v'r animosus, Ghv. 18; de puero, Hávam. 161. — β) rusticus, Rm. 21, SE. II 496. — γ) herus: halr er heima hverr herus est domi suæ quisque, Hávam. 36. 37. — 2) plur. halir viri, homines, SE. I 560, 3; troða halir helveg homines calcant letitiam, Vsp. 47, id. qu. munu halir allir heimstöð ryðja, cuncti homines mundanas mansiones deserent, Vsp. 50. — β) Hela cives (Heljar sinnar), infernicolæ, Alem. 29: kalla halir (id. qu. kalla i Heljo, Alem. 19. 27. 33. 35); linnig deyja or Heljo halir, huc (in Niflheimum) infernicolæ ex Hela morte emigrant, Vafpr. 43, cf. SE. I 38: en vándir menn fara til Heljar oc þápan i Nifhel, þat er niðr i en nívnda heim. Huc refert G. Magnæus SE. I 384, 2: svá slöngþvm vit snvðga stríni, hóftra halli, at halir töcv, ita jactantius versatile sæzum, — ut (telluri immersum) inferi illud caperent. Sic et accipit bleikr halr, qs. morticinum aut Orcinum, Eg. 67, 3. 4. 6, de Ljoto. Sed malo his locis simpliciter de viris hanc vocem accipere, ut et halrinn hvíti, vir ille candidus, de Er-lingo, F. V 16, 3; et SE. I 384, 2, tó at pronominis vicem sustinere ridetur, o: sic (tanto impetu) vel svá, tali impetu (uti nunc molam tersamus) conjecimus versatilia saxa, ponderosos lapides, quos viri sustulerunt (ad quos tollendos opus erat robore virili); vel, si at = svá at ut homines eos tollere possent (in frusta comminutos).

HALR, m., per syncopen toð v, id. qu.

hvalr, *cetus*; háls búð *taberna* v. *mansio celi*, *mare*, háls búðar húð, *cutis*, *tegimen maris*, *glacies*, *Isl.* 2 *vide* húflendingar. In Gunnl. Ormst. S. (Havn. 1775), præf. pag. 27 not., *et in Epistola J. Ericii ad Finnum Jonæum*, Havn. 1778, p. 24, *scribitur* hvals. — 2) Forte et F. VI 39, 2, á hál est id. qu. á hvál, á hváll (= hvoll), *collis*: þjokkva skal hræsin við á hál með hrísi, *arbores in colle nascentes frutice (intersito) densandæ sunt*.

HÁLS, m., *collum*, *cervix*; dúkr var á hálsi *focale erat circa collum*, *Rm.* 16; drepa herðaklett af hálsi e-m *decutere caput a cervicibus*, *Lokagl.* 58; skar hon á háls báða *cervices amputavit ambo*, *Am.* 74. In *appel. capitis*: erðli, byrðr háls, *labor*, *onus cervicis*, *caput*, *SE.* I 538; fang háls *amplexio colli*, *amplexatio*, *amplexus*, fang háls (*gen.*) mýils spángar, *amplexatio femine*, *quod feminam amplexatus sum*, *Korm.* 24, 1; sic bráð háls præda *colli*, *esca*, bráð háls trönu *esca* *gruis*, *serpens*, *FR.* I 259, 2. Hálsa sknut *cervices extenæ*, *colla sublata*, *Vegtk.* 17. Standa á hálsi e-m *superstare collum alicujus*, *victum opprimere*, *Hund.* 2, 28 (*Völs.* 17); liggja e-m á hálsi um e-t *incusare*, *culpæ*, *reprehendere aliquem de aliqua re*, *Sturl.* 3, 21, 1 (*F.* XI 336). — 2) *terra* (o: *collis*), *SE.* I 586, 2. — 3) *prora navis (intra navim)*, *SE.* I 584, 1; pl. hálsar, *munimenta lignea ad utrumque latus proræ*, *vel margines lignei in summa ora lateris navalis*: brustu báðir hálsar í báru hafs stórrí, *FR.* II 78, 1, in *prosa antec.* p. 77: þá kom áfall svá mikít, at frú laust vigin ok hálsana báða, ok sló úthyrðis fjórðum mönnum. — 4) -háls, *term. adj.*, *collo præditus*, *eide* gagháls.

HÁLSA (aða, -at), *amplecti collum alicujus*, *amplexari quem* (háls), *cum acc.*: sem þú hálsaðir heilan stilli, *tangquam amplexareris vicum principem*, *Gk.* 12; ek hálsaða herja stilli, *Gha.* 48 (*Gk.* 3, 4).

HÁLSBAUGR, m., *torques* (háls, baugr), *id.* qu. nen, hálsmen, *SE.* I 436, 1.

HÁLSDIGR, adj., *crasso collo præditus* (háls, digr), *H.* 19, 4.

HÁLSFANG, n., *amplexatio colli* (háls, fang), *amplexus*; pl. hálsfaung, *Skáldh.* 7, 25. *ubi est var. l. hálsfadmlög*; *et junguntur hálsfaung ok fadmlög*, *amplexatio colli et sinus*, *Sks.* 513; *Sijörn de Dalila*: lokkandi hann með blautum kossum ok sætum hálsfaungum. *Occurrit et divisim fang háls, vide hæ voces.*

HÁLSHÖGG, n., *ictus cervici infictus* (háls, högg): holda hildíngir þoldi hálshögg, *rex hominum (Christus) perpassus est ictus cervici infictos*, *Lb.* 15.

HÁLSMEN, n., *torques* (háls, men); hlaðin hálsmenjum *torquibus collum onerata*, *Am.* 43; gæða gulli ok hálsmenjum. *Am.* 68.

HÁLSTEMNI, n., *pars carinæ ad proram surgens* (háls 3, stemni = stefni), *SE.* I 584, 1.

HÁLSUND, f., *vulnus juguli* (háls, und): hálsundur jötuns, *vulnera juguli gigantis*, i.

e. *vulnera Ymeris*, *meton.*, *pro sanguine ex vulneribus Ymeris emanante*, i. e. *mar*; hálsundur jötuns þjóta *mare fremit*, *Sonart.* 3.

HALTR, adj., *claudus*, *Hávam.* 71. 90. *metaph.*, *de navi debili*, *adfecta*, *vulnerata*, *vel vacillans*, *instabilis*, *id. qu. valtr*, *Selk.* 18, *ubi*: Bátr s'ig, borð var litíð, | brast súgr um lið drjúgan, | sálli þó húð hölltum (*Cod. Holm. heiltum*, v. *hæltr*) | hraunn fell í knè mönnum.

HAM, SE. I 298, 4 *construxit Sk. Thorlacius hamtroð*, *pressio corporis*, *ab hamr. Melius F. Magnusenius accipit pro hám* (*Lex. Myth.* p. 910), *dat. s. adj. hár*, *altus*. *Construo* *und hám loga himni*, *sub alto tecto*. *Sic hám*, *dat. s. adj. hár*: á bekk hám, in *scamno celso*, *Ghe.* 2; á hám gálga in *alto patibulo*, *Fjöls.* 46.

HAMALT, adv., *acie cuneata*, *cuneatim*; fylkja h. *aciem cuneatam instruere*, *Sk.* 2, 23; *Hh.* 2, 2; *FR.* II 40, 3; hildingr fylkti hamalt liði miklu, *F.* XI 304, 2, in *prosa antec.*: fylkti liði sínu svá, at rani var framan á fylkingar brjóstinu. *Idem quod* *svínfylkja*, *FR.* I 380, *ubi sic*: hann (Hríng) hefir undarlíga fylkt: hann hefir svínfylkt her sínum, ok mun eigi gott at berjaz við hann. Þá segir Haraldr konúgr: hverr mun Hríngi hafa kent hamalt at fylkja? ek hugða engan kunna, nema mik ok Óðinn; *et mox*: Svá var, sem Bruni hafði (sagt), at Hríngr hafði svínfylkt öllu liði sínu; þá þótti þó svá þykk fylkingin yfir at sjá, at hrani var í brjósti. *Vide Sks. de acie cuneata veterum*. — β) hamalt sýndiz mér hömlur hildings vinir skilda, *interscalmia clipeorum testudine (conserto ordine, v. imbricatim clipeis) munire*, *Hh.* 63, 3, *quod in sequ. hemistichio explanatur per*: lauk röndum, svá at hver tók aðra, cingebat (*rex navim*) *clipeis ita*, *ut inter se contingerent, ut invicem cohererent*. — γ) propr. hamalt est neutr. adj. hamall, *cujus significatio latet, sed tamen hæc forma superesse videtur in nom. propr. Hamall. m., Hund.* 2, 1. 5.

HAMÁNI, m., *luna scalmi, clipeus* (hár, ináni); naddr hamána gladius, *Hg.* 20, 1, v. naddr.

HAMARR, m., *rupes*; pl. hamrar: brim rak hest huns við hamra, *Orkn.* 79, 3; hamrar Haka strandar (eru) brattir *rupes marinæ (i. e. undæ) arduæ sunt*, *Korm.* 19, 3; hamra víf *femina rupium, femina gigas*, byr hamra vífs, *ventus femine gigantis, animus, animositas, fortitudo animi*, *Isl.* 2. In *compos.*, gerðihamarr. — 2) *malleus*: glymr varð hár af hömrum allus sonitus extitit ab *malleis (de crucifixione Christi)*, *Lb.* 16; slá hamri cudere *malleo*, *Völk.* 18; de *Mjölner*, *Hamh.* 1. 2. 3. 30. 31. 32. *Harbl.* 45. *Hymk.* 23; hamra jöfur, hlynr, *rex malleorum, faber ferrarius*, *Isl.* I 212 var., *Selk.* 4; hamri kringdr *malleo rotundatus, de annulo*, *Orkn.* 79, 1; hamri offir hildar serkir *industria Hildæ, malleo contexta, lorica ferreæ*, *Ha.* 234; hamri þefðar svelnis skyrtur *industria Svelneris (Odinis), malleo densata, id., Krm.* 12; hamri þæfðar hrings skyrtur, *id., F.* II

316, 1; hinc *hand* dubie legendum RS. 30: hamri þæðar hringa gráskyrtur leucophæa indusia annulorum, malleo densata, lorice ferreæ anulatæ; quo loco unum quod vidi exscriptum habet: höfði þæðar grá skotru hringa, aliud: heima þæðir... skyrtu hringa. — 3) instrumentum aliquod navale, SE. I 584, 1, aut malleus, aut forte potius „uncus“, vide Gollands Lagen, cap. 36, vide compos., morðhamarr, þrúðhamarr. — 4) piscis, *squalus zygæna*, SE. I 579, 2, vide amarr. Hodie hamarr, Dan. Hammerfisk, Germ. Hammerfisch.

HAMARTRÖLL, n., Grett. 18, vox ambigui sensus: a) gigas rupicola (hamarr 1, tröll); b) securis (hamarr 2, malleus, it. malleus securis vel aversa pars securis, aciei opposita).

HAMDI, 3. s. impf. ind. act. v. hemja, qu. v.

HAMDIR, m., accipiter, SE. II 487. 571 vide sub Hamdir.

HAMDIR, m., Hamder, filius Jonakeri et Gudrunæ Gjukiadis, SE. I 366—370, Hm. 1—30; kvæput Hamþi hjarleik spara, dixerunt, Hamderem prælio non abstinuisse, SE. I 262, 1. Hamdis grand noxa Hamderis, lapis, SE. II 428; sic et accipit G. Magnæus Hamdis geirr, gladius Hamderis, = steinn (lapis) in nom. propr. Adalsteinn; nunc vero mihi in mentem venit, possint geirhamdiz jarðgöfugr pro adjectivo sumi, hac ratione: hamdir, accipiter, vide supra, hamdis jörð, terra accipitris, manus, hamdis jarðar geiri, ignis manus, aurum, indeque hamdiz-jarðgeir-göfugr s. geir-hamdiz jarðgöfugr, auro nobilis, Eg. 89, 2; gránserkr Hamdis lorica, Krm. 17; Hamdis klæði lorica, ÓT. 21, 1; hrið Hamdis klæða procella loricarum, pugna, G. 49; Hamdis faldr galea, v. faldruðr. Hamdis serkr lorica, F. I 171, 1; Hamdis skyrtá indusium Hamderis, id., SE. I 422, 4; Hamdis veðr tempestas H., pugna, Hamdis veðr baglar pugnatore, viri, Sturl. 4, 31, 1; Hamþis fang vestes H., lorica, SE. I 600, 1; H. brikar (clipei) runnr, vir, Gv. 4.

HAMDÖKKR, adj., nigra, fusca pelle, niger (hamr, dökk), nigris alarum induviis, nigris plumis, de corvo, SE. I 604, 1.

HÁMERR, f., *squalus glaucus* (hárr, m., = háfr, merr), SE. I 579, 1. Norv. Haamær (Brugde), Throndhj. Selsk. Skr. 2, 339. 3, 37. 49.

HAMFAGR, adj., speciosus, externa specie pulcher (hamr, fagr); hamfagrt skáldfð caput pulchrum, Ad. 7, cf. hamljótr.

HAMINGJA, f., genius tutelaris (feminei sexus), tutela; plur. hamingjor, Vafþr. 49. Vegtk. 5. In sing., Vigagl. 9: ok mundi kona sjá hans hamingja vera, et haud dubie femina ista est ejus genius tutelaris; distinguatur a gæfa, fortuna, geniorum tutelarium munere vel fati beneficio; F. VI 165: ek treystumz minni hamingju bezt og svá gæfunni. Cf. dis.

HAMLA (-aða, -at), mutilare, ledere, G. 57. Angl. hammel, hamble, nervos poplitum succidere.

HAMLA, f., *strophus remi* („remi, circa scalmos strophis religati“, Vitruv. 10, 8), pl. hömlur, SE. I 584, 2: havmlor slitnoþo, háir brotnoþo, strophí remorum disrupti sunt, Am. 34, quo loco FR. I 215 habet: svá at brotnuðu hlumir ok háir. In prosa: leggja árar í hömlor, F. XI 70; dicitur etiam hömlubönd, n. pl. (hamla, band): lágu þar árar í hömluböndum, Eg. 58; eru árar í hömluböndum, Fbr. 41; hinc et stýrihamla, ÓH. c. 4, quod vertitur habena clavi, Gfl. 122, nisi sit id. qu. stjórnvölr (vide hanc vocem), sec. signif. 3. — 2) interscalmum navis: skilda hömlur interscalmia clipeis munire, i. e. prætentis clipeis latera interscalmiorum defendere, Hk. 63, 3; þjóð dreif til hverrar hömlu homines ad sua quique interscalmia confluebant, Hk. 278, 2; hrið bar hervæðr at hömlu, Mg. 1, 2, nam classarii in sua quique interscalmia navium describebantur, unde de patribus familiarum, sumunt in classem facientibus: at eiga hömlor, ÓH. c. 253, habere sua interscalmia ornanda, armanda, rebus ad militiam necessariis instruenda: safnaz bað til hverrar hömlu... Þeitu hjálma, jussit (rex) galeas Pictavicas ad quodque interscalmum conferri, F. VI 47, 1. Hinc, ut puto, hömlu þrumla, falauga (arbos) interscalmii, navis, hömlu þrumlu heiðr, saltus navis, mare, fold hömlu þrumlu heiðar, Tellus (dea) maris, femina, Isl. I 84. not. — 3) tigillum, lignum (qui significatus proficiscitur ab hamla, Dan. Hammel, jugum transversum in temone, metaphor. F. XI 98): vigs hamla tigillum cædis v. pugnæ, gladius, vigs hömlu herr, multitudo gladiis instructa, milites, F. XI 305, 4; potest tamen h. l. tó vigs accipi pro viggs, tum sec. signif. 2. hömlu viggs, jumeutum interscalmii, navis, et hömlu viggs herr, navigatores, de Vendis piratis. In compositis: fólkhamla, strenghamla.

HAMLJÓTR, adj., externa specie deformis, turpis, aspectu sædus (hamr, ljótr), SE. I 312, 3, hamljót regin, de diis senio marcescentibus; cf. hamfagr.

HAMR, m., induvia, exuvia, pl. hamir; spec., induvia plumatæ, pennatæ v. alatæ, quibus vestiuntur alites, vide fjaðrhamr, valshamir; it. arnar hamr, induvia aquilinæ, Vafþr. 37; gemlis h., id., SE. I 306, 2. 492, 2; it. de pennatis induviis volantium Bellatricum, H. Br. 6; de induviis cygnorum, FR. I 471, 2; exprimitur per bjálfi, pellis: hauks bjálfi id. qu. hauks hamr, SE. I 314, 2. — β) forma, præsertim adscitita: trölls hamr forma gigantis, Vsp. 36; h. faxa forma equi, ÓT. 36; hinc: at hamaz í arnar líki forma aquilæ se induere, Ed. Sæm. T. 2, 31; víxla hamom formas permutare, de hominibus, Sk. 1, 42, id. qu. víxla litom, vultus, species permutare, ibid. 37; h. Atla, forma, phantasma Atlii, Am. 18. Metaph.: látra h., indumentum, involucrum risuum, pectus, Hðfuðl. 20. Dat. sing. ham, Vafþr. 37. Hðfuðl. 20. SE. 306, 2. 492, 2. ÓT. 36, sed hamí, Vsp. 36.

HAMS, m., id. qu. hamr (term. s. pro r, ut in Mæsog.), exuvia, vestis serpentum:

ormar skrifa or hamsi á vár, *serpentes tempore verno ex impedimento repunt*, A. 6, vide fetilhamis, SE. I 606, ubi in prosa: þat eru nýgjörvingar at kalla sverþit orm — en fetlana ok umgjörð hams hans. Norv. hams, id., it. *crusta*, Thronðh. Selsk. Skr. 3, 23. — 2) *habitus corporis*, *externa species*: hams er góðr á þjóðum feminis bonus est habitus corporis, pulchra species externa, F. II 249, 3.

HAMSKARPR, m., *equus* (hamr, skarpr), SE. II 487, 571.

HAMSKERPIR, m., *equi nomen* (hamr, skarpr, qs. *duro tergore*), SE. I 118, 2.

HAMVÁTR, adj., *madida cute*, it. *madidus*, *madens*, de navi: fár jötun gerir fleiri báta hamváta mér, *pauci gigantes plures, quam ego, scaphas madidas reddunt, adspersione maris implent, submergunt*, Isl. I 84, var. lect.

HAMÐIR, id. qu. Hamdir, SE. I 262, 1. 322, 4. 600, 372, 3. Vide supra in Hamdir.

HANARR, m., *nanus*, Vsp. 12, vide hannarr, hannerr.

HAND, f., id. qu. hönd, *manus*, GS. str. 23, ubi *coherere videntur hand vala slóðar hraunkneifar. manus mulieris*.

HANDA, pro henda, *manu arripere* (hand); *capere, interceptare* (fugientes), F. V 251.

HANDAN, ado., *ultra, ab ulteriori parte, regione, in locis qui ultra sunt, vel ex loco opposito*; anda h. ex scamno adverso vel opposito anhelare, Sturl. 1, 13, 1; sendi mér hneit hingat handan, *glandes mihi huc misit ex loco ulteriori* (i. e. ex mensa regia), F. V 176, 2; þústo vestan Vatnskaðr ok svá handan, Sturl. 7, 41, 2, ubi *sensum esse puto: a regione Vatnskardi in occidentem versa atque ab ulteriore parte* (fluvii Hæraðsvötn). — ek met auðar þellu alls Íslands, sem Danmarkar ok Húnalands handan, *cæstim feminam pretio totius Islandiæ, ut et Daniæ nec non Húnalandi ab ulteriori regione* (oceani), Korm. 3, 8. — cum præp. fyrir, fyrir handan, ultra, præpos. cum acc., v. c. fyri h. jarðar gjörð, ultra mare (Atlanticum), i. e. in Norvegia, Eg. 82, 2; fyrir ver handan, id., HS. 1, 1; fur h. ver, vert. ultra fluvium (propr. mare vel lacum), Gha. 6; for sundit handan ultra fretum, Harbl. 1.

HANDARBAK, n., *dorsum manus* (hönd, bak), Bk. 1, 7.

HANDARMEIN, n., *vitium manus, panaritium manus* (hönd, mein), Gd. 13, cf. Sturl. 3, 36, ubi de hoc morbo sic: hann hafði hönd vísnaða ok lá verkr í, svá at hann mátti ei skera mat fyrir sik.

HANDARVANR, adj., *mancus* (hönd, vanr), Hávam. 71.

HANDARVÆNI, n., *expectatio manus* (hönd, væni), in loco dubio: er mér í heðin hvern h., mihi est in quamcunque tunicam expectatio manus, Hávam. 73.

HANUBÁL, n., *flamma manus, aurum* (hönd, bál); hnykkilundar hreins handbáls sparsores puri auri, viri, Rekst. 34.

HANDBANI, m., *percussor* (hönd, bani), Cod. Flat. Hlyndl. 27, pro havfuðbani, oppos. ráðbani, vel contr. havðbani pro havfuðbani.

Cf. Epos Beow, 101: to handbanan, Græc. αὐθέντης (ab αὐτὸς et hönd) = αὐτοχέτης.

HANDBÆRR, adj., *qui manu gestari potest, portatilis* (hönd, bærr), it. *qui manu gestatur*; ráða handbærum ringum possidere annulos manū portatiles, i. e. annulos manu (brachio) gestare, Fagrsk. 5, 4.

HANDFAGR, adj., *pulchra manu præditus* (hönd, fagr), epith. feminæ: handfögr konan svinna, Korm. 27, 3. Sic quoque Jd. 2 legendum handfögr kona, pro harða fögr kona, postulante metro.

HANDFURR, m., *ignis manus v. brachii, annulus, armilla* (hönd, fur); hreytir handfurs, sparsor auri, vir, Nj. 7, 3.

HANDLAUG, f., *aqua, qua quis manus lavit* (hönd, laug), Ag.

HANDLAUSS, adj., *manu mutilus, truncus, mancus* (hönd, lauss); handlausum tý granda koninsem manu mutilum ne lædas, GS. str. 12.

HANDLEGGR, m., *brachium* (hönd, leggr); handleggjar brandr ignis brachii, armilla, aurum, Týr handleggjar branda, deus auri, vir liberalis, F. V 176, 2.

HANDRJÓTR, Eg. 55, 5, mendum pro hannrjótr, vide var. lect. o.

HANDSAX, n., *gladiolus* (hönd, sax, qs. *sica manuarum*); leika handsöxum gladiolis ludere, F. II 274.

HANDSTERKR, adj., *manu fortis, eximio manuum robore præditus, lacertosus* (hönd, sterkr), epith. regis, SE. II 196, 4.

HANDVISS, adj., *certus manu, it. certa manu factus* (hönd, viss): handvist högg ictus certa manu datus, inflictus, Si. 24; neutr. handvist, pro ado., certo, haud dubie, Rekst. 11. Gdþ. 37.

HANDVIÐRIS, Korm. 5, 1, vox dubiæ interpretationis. Forte handviðrir, m., Vidrer (Odin) manús (hönd, Vidrir), deus unimanus, Týr, cui lupus Fenrer manum præmorderat, handviðris grandr, truncator, mutilator Tyrís, noxam adferens Týri, lupus Fenrer, it. lupus in genere, et metaph. insidiator vel periculosus adversarius, hostis (cf. Korm. 12, 1. F. VIII 303): hann, handviðris grandr, hic, infestus ille adversarius. Vel handviðris grand, noxa Tyrís, i. e. mutilatio.

HÁNG, n., *cupiditas, studium, appetitus, propensio* (Dan., Germ. Hang, Angl. hank); sögnum skórs var háng þangat lupi eo (ire) cupierunt, magno studio eo accurrerunt, Ód. 22, cf. fusi, lyst.

HÁNGI (hángi, hëkk et hángði SE. I 364, hángit), pendere, pendulum esse, Hávam. 68. 136. 141. Grm. 10. Mb. 6, 2.

HÁNGAGÓÐ, n., *numen suspensorum* (hángi 2, goð), Odin; heimboð hángagóðs invitatio Odinis, SE. I 232, 2; hángaguð, id., SE. I 84. Cf. hángadrottinn, Ý. c. 7, vide heimþingadr hánga.

HÁNGATÝR, m., *deus suspensorum, Odin* (hángi 2, Týr), SE. I 230, ubi acc hángatý; gen. hángatýss; höttir, hætta hángatýss, pileus, cucullus Odinis, galea, SE. I 232, 3. Vigagl. 27, 3; hángatýrs, Selk. 7: hánga-

týrs rimma, ríxa Odinis, pugna, gautar hángatýrs rimmu, præliatores, viri.

HANGFERILL, m., portator suspensorum, patibulum (háangi 2, ferill 3), ut náreidr; h. hringa, patibulum annulorum, manus, e qua annulus quasi pendet, SE. I 426, 1.

HÁNGI, m., qui pendet, pendulus (hánga); h. rjúpu sylggrímnis tångar manu pendulus, annulus, Orkn. 79, 1; hánga leygr ignis pendulus, hánga leygr liðar pendulus articuli ignis, annulus, Gerð liðar hánga leygjardæ annuli, femina, Eb. 28, 1; h. agngálga hamo pendulus, piscis, F. V 233, 1. — β) absol., Odin, qs. pend. lus, suspensus ex arbore (Hávam. 141), unde hrynsærk hánga, tinnnulus Odinis indusium, lorica, ÓT. 43, 3. SE. I 422, 3 (de funeribus virorum, quæ pellibus insuta arboribus apud Colchos suspendebantur, vide Apoll. Rhodii Argonaut. 3, 202—209). — 2) homo suspensus, corpus suspensi (Dan. Hange, Lex. Dan. Soc. Scient., it. F. V 212); it. cadaver, funus: mår, svanr hánga, larns, olor cadaverum, corvus, F. XI 197, 2 (F. V 229, 3). F. I 175, 1; svárgu flaug örn til hánga, Mb. 7; huginn til hánga, en á hræ muninn, SE. II 142, 1; hánga gagl anserculus cadaveris, corvus, ejus húngreyðandi, præliator, SE. I 432, 1; hánga valr accipiter cadaveris, id., legendum forte F. XI 138, 5. Hánga heimþingadr, Odin, vide heimþingadr.

HÁNGIHLUKLA, f., pendulos claves gestans (háangi, lukla a lykili), femina, materfamilias, ob jus clavium, Rm. 20.

HÁNGR, adj., pendulus, pendens, it. demissus, promissus; hángar tjálgur manus longæ, brachia promissa, FR. III 37.

HÁNGRVALR, m., accipiter cadaveris, vel Odinis, corvus, id. qu. hánga valr, Isl. I 165, 2.

HANI, m., gallus gallinaceus, Vsp. 38. 39. Fjölm. 24. ÓH. 220, 1.

HÁNKI, m., nomen insulæ, SE. II 492. Hakkðe, Pontoppid. Oplysn. p. 52. Hodiæ Hánkø, a regione Mossi in meridiem versa, secundum Munchium.

HÁNKI, m., spira funis nautici; ligula, habena orbiculata, SE. I 584, 1; Gulaf. I. eldri: eyri fyrir hánka hvern, uncia (penditor) pro quotis fune orbiculato, Utgerðarb. c. 14, unde hánkagjöld, Frostof. L. Utgerðarb. c. 4. Hinc hánka hlæbarðnavis, SE. II 126, 1; hánki handar spira manus vel brachii, annulus, armilla: bægr ær fjöturr handar ok hánki ok virgill, SE. II 429.

HANN, hon (hun), þat, ille, illa, illud. is, ea id, Pronomen; neutr. þat vide suo loco. Emphatice additur nomini proprio, v. e. hann Gísli, Grett. 61; á vald hans Vígólfs, Söll. 20. Sapius separatur a nomine: svá hánum gafz. Sörla inum góþríða, Söll. 20; út bar hann af hlufum | hraustr Gullbúi kistur, Jd. 36; sic hann — Ólafur, Rekst. 2. Occurrit et post nomen propr.: Guðrún grátandi | Gjúkadóttir | gekk hon tregliga | á tái sitja. Ghr. 9; seldi Ólafur aldri — haus i heimi þvísa | hann eingom svá manni, ÓH. 140, 2. Sic in prosa: þat ugge

ek, segir hann Pálnir, F. XI 47; svá þykke mér ok, segir hún Ingibjörg. ibid. 49, et in hodierno sermone vulgari frequenter. Additur adpellativis: þess galt hún gedda, FR. I 489; vita skal hitt, ef hann hættr | handviðris mér grandi | — meira vitis, i. e. hitt skal vita meira vitis, ef hann, handviðris grandi, hættr mér, Korm. 5, 1; hans dráp, dýrmennis, F. V 235; af líki hans, dýrs döglingis, G. 22; hann, tiggi, skildiz trauðr við Ólaf dauðan, Hh. 1, 1. Hæc constructio etiam ad pluralem extenditur, vide sá, 1b. De re antecedente, tanquam nota: Glitnir er hinn tundi, hann er gulli studdr, Grm. 15; svá er auðr sem augabragð, hann er valtastr vína, Hávam. 78; hoc nexu respondet lat. „is“, cui superadditur interdum sá, ille, quum ad prius se referat, ut Grm. 38. 39; Hávam. 44. 45. 46. Cum adjectivo, fere ut sá: hann vestr enn efsti, Hórd. 6, 1. Dat. sing., hanum (hánum). FR. II 280. SE. I 278, 1. ÓT. 57, 2; et honum: skíran Jón sá er hjálpar honum, Gþ. 10, vide grandalauss.

HANNARR, m., nanus, SE. II 553, vide hanarr, anarr.

HANNERR, m., nanus, SE. II 470.

HANNLOG, n., flamma manus, aurum (pro handlog, hönd, log); hæliblekka hannlogs, laudatrix auri, annuli v. armillæ, femina, GS. str. 21.

HANNRJÓTR, m., Eg. 55, 1, pro handrjótr (hönd, rjótr — hrjótr), sparsor manus: h. hyrjar, i. e. rjótr handar hyrjar, spargens ignem manus, aurum distribuens, vir liberalis.

HANNRYÐI, n. pl., artificia manuarum mulierum (hönd, verða, fieri): hafa á hannryðum, artificiose elaborare, effingere, Gha. 14. In prosa, FR. I 174: hún hafði heima verit, ok numit hannurði. Fuit et scriptum per i, hannirði, nam Bl. sic habet: Sumir gerðu manlikan með miclum hannerðum, quidam simulacra humana (humanas effigies) magna arte elaborarunt.

HANNZKI, m., chirotheca, manuleum, manica, Harbl. 25, qs. handskinn (hönd, skinn cf. Germ. Handschu), ut geiski. pellis magica, haud dubie idem est ac geitskinn, pellis caprina (fótaskinn, Vem. 14).

HANSKI, m., id. qu. hanzki, chirotheca, Lokagl. 61.

HAPP, n., fortunæ munus, fortunæ beneficium, successus; taldi happ hánom fortunatum illum prædicavit, Am. 87; h. dauða mors salutifera, G. 19. Vinna sjaldan hlífum happ á hólmni cleipei in pugna (singulari certamine) noxam adferre, Ísld. 26; happs dáðir res prospere gestæ, G. 66; happs steikr fortunatus, de nave, RS. 18, ubi quidam: hús sterkr. Plur.: með sigr ok höppum, Gd. 6; valda höppum prosperitatis auctorem esse, res prosperas efficere, Rekst. 10; höppum studdr fortunatus, Eb. 17, 1; höppum reifr, id., Has. 49. Plac. 15. In compos., óhapp.

HAPPAUÐIGR, adj., fortunā beatus, fortunatus (happ, auðigr), Fbr. 17 (FR. III 619, not.).

HAPPKUNNIGR, adj., fortunatus, beatus (happ, kunnigr); de Sancta Maria: happ-

kunneg Mária, beata, *Ilas.* 59, ubi sic: Hlat megat huern til gotna | happ kunnegh miskunnar | ramlegs buss af rëse | röðuls Mária öllaz, i. e. happkunnig Mária, (þér) megat öllaz hvern hlut af rëse ramlegs röðuls búss, til miskunnar gotna.

HAPMILDR, *adj.*, *benignus* (happ, mildr): h. láðhofs konongr rex cæli (Christus) benignissimus, *Plac.* 31.

HAPPREYNIR, *m.*, *vir fortunatus*, *Ag.*

HAPPSAGA, *f.*, *lætum nuntium*, (happ, saga), *Grett.* 49, 5, sed alii melius h. l. legunt: Færðu haðoga hirði (hér fer braut gripur lauta) allvelborin vella | vigðis (vedis) gamanvisó.

HAPPSAUDIR, *adj.*, *infelix, infortunatus* (happ, snauðr), *Sturl.* 5, 5, 2.

HAPPVINNANDI, *m.*, *salutem adferens, concilians* (happ, vinna), *fortunam et commodam promovens*: h. hölda effector salutis humanæ, Christus, *Ilas.* 57, ubi sic: Hellðr dæmdu mic höllða | happvinnande þinne | meir af miskunn dýrre | mætað en réttlæti, quod sic intelligo: metastr happvinnandi hölda, dæmdu mik heldr af þinni dýrri miskunn, meir en réttlæti.

HAPPVÍSS, *adj.*, *fortunatus* (happ, viss), *Sturl.* 1, 11, 1.

HAPPÆGIBIL, *f.*, *dea dextre movens, aperiens* (happ, þægibil); h. krappa hjarra húnknarrar, *dea dextre movens* (i. e. *aperiens*) *arctos cardines tabulæ latrunculariæ, femina*, *Korm.* 3, 4. Quod adinet ad circumscriptionem, conferri potest hús vängs hirðidis, *dea custos tabulæ latrunculariæ*, *Eb.* 28, 1.

HAPT, *n.*, *vinculum, catena; spec. de manica, vinculo manibus injecto*: sprettr mér af fótum fjótturr, en af höndum hapt, dissilit míki a pedibus compes (pedica), at a manibus catena (manica), *Háram.* 152; *gen.*: ef mér verþr þárf mikil haptz víþ mína heiptnúgo, si míhi magnopere opus sit, ut vinculum iniciam hostibus meis, *Háram.* 151; traudr haptis, qui intercipi non vult, vel qui ab itinere retrahi non vult (ut hapt de impedimento sumatur), *ÖH.* 48, 5. *Plur.* höpt, *vincula*; harðgjör höpt, *firma, dura vincula*, *Vsp.* 28, *sec. Cod.* 544; leysa einn or höptom aliquem vinculis exsolvere, *Lokagl.* 37; opt ertu els í höptum | ítrlausn víðum rítar, i. e. ertu opt ítrlausn rítar els víðum í höptum, sæpe eximia liberatio es hominibus in vinculis, de sancta Cruce, *Lb.* 39. — β) *impedimentum*: margt varð Skapta at hapti multa Skaptio impedimento fuere, mltæ res erant, quæ Skaptium prapedirent, *Nj.* 146, 2. [sic G. Pauli et Johnsonius; malo: víganjörðum varð margt at hapti, multa ciris (qui Skaptium comitabantur) impedimento fuerunt, vide þrjóta]. — 2) *deus, numen*, in *sing.* raro, potest tamen eo trahi *Vegtk.* 2: mjök var hapti höfugr blundr, deo (Baldero) valde molestus erat somniculus, et *SE.* I 292, 2, meinsvarans h., numen perjurii, *deus perjurus*, de gigante Geirróð, unde arma famir meinsvarans haptis, *filiæ gigantis*, de Gjälpa et Greipa, *filiabus gigantis* Geir-

rodi. *Plur.* höpt, *diu, ut bünd, SE.* I 468, in *appellationibus deorum, allato hapta snytrir, ornator deorum, Odin, SE.* I 308, 1 (370, 1); hapta guð deus deorum, *Odin, SE.* I 81; hapta ve sancta loca deorum, *sana, templa, ÖT.* 6, 3.

HAPTA, *f.*, *femina vincta, nexa* (hapt); þá varþ ek h. ok hernuma tum fiebam vincta et bello capta, *Gk.* 8; áþr hana Helgi haptu gorþi, donec H. nexu eam adfecit, *Ilund.* 2, 3. — 2) *serta*: opt flunn ambátt höptv sæps ancilla serram convenit, *SE.* II 491, 2.

HAPTÖND, *n. pl.*, *vincula, manicæ* (hapt, bünd); Egða drottinn öndu rænti, en hans sonum haptönd sneri, *filiis ejus vincula torquebat*, i. e. *vinculis constrinxit, vinctos adduxit, FR.* III 17, 2. Exhibent hanc vocem *Codd. chart.*, ad *Vsp.* 32, etsi invito metro: þá kná Vala haptönd snúa, pro quo membr. 544 habet vigbünd.

HAPTR, *m.*, *vinctus, nexus* (hapt, cf. hapta, f.); nú ertu hapt ok hernuminn nunc tu vinctus es et bello captus, *Fm.* 7; eigi em ek hapt. þótt ek vera hernunni, non sum vinctus, etsi fuerim bello captus, *Fm.* 8. Hapt er nú í böndom captus nunc est in vinculis, *Ghe.* 29; *acc. sing.*: hapt sá hon liggja und hvera lundi vinctum (aliquem) jacere vidit, *Vsp.* 32. — *FR.* II 53, 5 legendum hapt um.

HAPTSONI, *n.*, *pacificatio deorum, pax a diis facta* (hapt, plur. höpt, *diu, soni a són*); puto hac voce intelligi *poesin*, *evjus initia et origo repetuntur a pace inter Asas* *Vanosque facta, SE.* I 216; — *haptsonis* heiðr honor carminis, *carmen laudatorium, SE.* I 466, 3.

HÁR, *adj.*, *altus, vide hárr, há, hátt.*

HÁR, *contracte, acc. plur. fem. ab adj.* hárr, *altus*: hárr bylgjur, *bárur, SE.* I 500, 4. *Isl.* II 233. — 2) 3. *s. præ. ind. v. há, qu. ride.*

HÁR, *m.*, *nomen equi, dat. há, SE.* I 482 v. l. 9 *Wehart.* — 2) *nomen Odinis, SE.* II 555; *Hár, F.* X 377; *vide hárr, hörr.* — 3) *nomen nani, Vsp.* 14, v. hárr.

HÁR, *m.*, *squalus acanthias* (*id. qu. háfr*), *SE.* I 580, 1; tantum sono nasali differt ab hár, *n.*, *coma, SE.* II 18.

HÁR, *m.*, *scalpus, vide hárr.*

HÁR, *n.*, *coma, crinis, pilus, capillus, Grm.* 40. *Korm.* 3, 5; land hárs terra capilli, *caput, SE.* I 538; hneigihliðar hárs, *id., SE.* I 282, 4.

HARA (*hari, verb.*), *Skf.* 28, á þik Hrimnir hari, á þik hotvetna stari, in te Rimmer fixo hæreat obtutu, in te omnes res intentos defigant oculos; ita ut hara et stara similem sensum involvant. Comparant hanc vocem cum phrasi: homum harir ekki (aldri) uppi, perpetuis premitur adversitatibus, ex ærumnis nunquam levatur. Sed hara hoc sensu idem est ac hjara. ægre vitam tolerare, ut videre est ex *Lex. B. Hald.* Forte cognata est cum *Angl.* to hare, perterrefacere, perturbare, ut hara á c-n sit obtutu aliquem perterrefacere, truces in aliquem oculos conijcere, unde haraligr, sævus, asper, concitatus.

HÁRANN, *n.*, *domus alta, celsa* (hárr, rann), *SE. II 498, 2, ubi: heidz lofa ek hjálmi (malo hilmí) blíðan hárananz, i. e. ek lofa blíðan hilmí heids háranns, laudo serenun regem cæli (deum), ab háran heids, celsa domus serenitatis, cælum.*

HARBARDI, *m.*, *Odin, id. qu. harbardr; veelfjörðr Harbarða, Odinis dolo adquisitus liquor, poesis, boð Harbarða veelfjarðar, nuntium carmine missum, F. II 203, 3, not. 10. 11 cf. sub v. sequ.*

HARBARDR, *m.*, *nomen Odinis, SE. I 86. Grm. 48. SE. II 472. 555. Harbl. 9. (asperá, hispíðá barbá, pro harðbardr, harðr, bardr); harbardr vea fjarðar deus poeseos, poeta, Nj. 103, 3, ubi construendum puto: tanna hvarfs hleypiskarfr vea fjarðar Harbarða, musca a poeta admissa (v. fluga). Johnsonius h. l. construit Harbarðs el, pro-cella Odinis, pugna, Harbarðs elboði, præliator, vir, nam veafjarðr rerum sacrarum turbatorem interpretatur.*

HÁRBADM, *m.*, *Vsp. 17, una voce in Cod. Reg. scribitur, sed Editt. melius divisim hárbadm. alta arbor, ut h. l. SE. I 76, 2, nam si derivanda vox esset ex hárr, altus, in voce composita scribendum esset hárbadm, excluso r, quod adnotavit doct. II. Schevini-gius in notis suis ad Hrafnag. Óðins, 7 (ed. Videyæ. 1837), etsi interpret. h. l. vertunt „arbores comatam“, ab hárr. coma.*

HÁREIÐ, *f.*, *scalms (qs. vehiculum scalmi, hárr, m., reið, qua tenus scalms cogitari potest ut vehiculum v: remi); þar er baug-túngl blíkja knáttu yfir háreið hvert við annat, ubi clipei conserti super scalmis (v: super summis lateribus navium) fulgebant, Ha. 266, 2. Incertum vero est, utrum háreið sit id. qu. hömlur. an háborur, columbaria (in summis lateribus navium loca concava, per quæ eminent remi, Isidor.), nam cum utraque hac voce variat, v. c. Sturl. 7, 30: var þat (skipit) svá hlaðit ok þraungt, at inn féll um sáxin ok háreiðarnar (7 Codd. háborurnar); F. X 285 (XI, 101), de Sigvaldio, dynasta Jomensium: Sigvaldi snýr framstafnum frá landi, oc tengir saman hvert af stafni annars, oc leggja árar allar í háreiðar. Jömsv. S. p. 11, de Palnatokio: þeir snúa skipum sínum, ok bera upp skutfestar, ok leggja árar í háreiðar, quo loco F. XI 70: ok leggja árar allar í hömlor (2 Codd. háreiðar). Eadem variatio in Eg. 58: ok lágu þar árar í hömluböndum (hömlum, háreiðum). **HÁREKR**, *m.*, *regulus maritimus, SE. I 547, 1. II 468.**

HÁRFAGR, *adj.*, *pulchra coma, pulchre comatus (hárr, n., fagr); h. meýjar drengr pulchre comatus puellæ anasius, Krm. 20; it hárfagra goð numen pulchre comatum, Sira, SE. I 304. — Epith. Haraldi, N. R., II. 39, de quo Fagrsk., 9, 5: þá var lofðungur | Lúva kalladr | er í fylkis l. . . | . . . ovum vallt | síðan var Haraldr | (enn) hárfagri | kalladr | með konongs nafni.*

HARI *pro hárrí, dat. sing. fem. adj. hárr, altus: fyrir hári Kinnlíma síðo, ÓH. 10; sízt jöfurr náði hári foldu, F. VI 438.*

HARK, *n.*, *strepitus, tumultus; de tumultu belli: hark vóx, Mg. 34, 6. Vide compos., geysihark.*

HARKADRENDR, *m.*, *vir inops, miser, Skaldh. 4, 10, et harkamaðr, id., Skaldh. 4, 16. In prosa: harkamenn, þeir er vistlausir voru, Sturl. 3, 28; harkageta cibis vilis, qualis in difficultate annonæ apponi solet, Sturl. 3, 24, ab harki, m., inopia, it. res vilis, sine delectu adquisita, v. Sturl. 3, c. 24 p. 166, var. lect. 3; verb.: harka saman miklu liði, magnum hominum numerum undique colligere nullo cum delectu, colluviem hominum corrudere, Knytl. c. 46 (in F. XI 252 hæc phrasis non exstat). Radix est harðr, durus, difficilis.*

HARKR, *m.*, *ignis (qs. strepens, stridens, hark), SE. II 486. 570. Inde herkir ignis, qu. v.*

HARLA, *adv.*, *id. qu. harðla, sedulo, magna cura, ÓH. 259, 4.*

HARMASTR, *superl.*, *sine posit., acerbissimus: þat er mër harmast handaverka, hoc meorum facinorum est acerbissimum, cujus me maxime peniteat, FR. III 35, 3 (harmr).*

HARMBRÖÐ, *n. pl.*, *doli perniciosi, noxii (harmr, bragð), Ghe. 15.*

HARMDAUDI, *adj.*, *m.*, *qui flebilis occidit, cujus mors luctuosa extitit, qui mortuus desideratur (harmr, dauði); helgi þess harmdauða skilfings sanctitas desiderati regis, Mg. 11, 2. Ut subst. occurrit in prosa F. X 406, de morte luctuosa: oc var þetta hævortvegja landino mikil harmdaupi, cujus mors utrique regno (Daniæ et Norvegiæ) perquam luctuosa extitit.*

HARMDÖGG, *f.*, *ros, pluvia doloris (harmr, dugg), vel lacrimæ, id. qu. hvarmdöge, extruso v., ros palpebrarum (hvarmr), Hund. 2, 43 (Vols. 32).*

HARMLAUG, *f.*, *deplorandus volatus (teli), infelix ictus (harmr, laug); varð af þeim meiði — harmlaug hættlig, Vsp. 30. alii h. l. habent harmslaug.*

HARMKVÆLI, *n. pl.*, *cruciatu, dolor acerrimus (harmr, kvæljá); Lb. 14, de cruciatu Saltatoris: Ueittu menn sem máttu | margalund á grundu | grimmdgæztir gumnar | gude sélum harmkvæle.*

HARMLJÓTAN, *n.*, *sæda molestia (harmr, ljótr): h. mër þiceir í því, at vafa um váginn til þín, oc væta avgr minn, Harbl. 12; quod adinet ad genus et formam, v. óljúfan, n., sed cf. SE. I 276.*

HARMR, *m.*, *dolor, animi ægritudo, mæror, luctus; luctus ob amissum ducem, Krm. 15; ægritudo animi ex amore, Söll. 13; vinna e-m harm dolorem facessere cui, noxam adferre cui, Hh. 34, 4; bregða harmi dolorem expellere, latari, de corvo, SE. I 488, 3. — β) dolor, noxa, res noxia: h. Jónakrs bura noxa Jónakeri filiorum (Sorlii et Hamderis), lapides, Y. 39, de ruina montis. — γ) res acerba, dolenda: hoskri harm sagði, cordate mulieri luctum narravit (v: cædem fratrum), Am. 64, ut ekki, ibid., 43: útul var þá Guðrún, er hon ekki heyrði. — δ) ægritudo animi ex injuria: junguntur sakar, heiptir,*

harmr, injuriæ, ira, animi dolor, Bk. 1, 36; it. ipsa injuria: gjalda harm heiptum injuriam atrociter ulcisci, Bk. 1, 12; reka harms sins injuriam sibi factam ulcisci (ut: dolorem suum ulcisci, Bell. Alex. c. 87), Sk. 2, 11. — ε) acerbum facinus: harmr hlýra acerbum facinus fratris, i. e. parricidium a fratre commissum, Sk. 2, 10; malo: dolor fratrum, ægritudo fratrum ex cæde patris contracta, vel ex meton. effecti, ipsa cædes patris. — 2) harmr pro hvarmr, palpebra, excluso v: harma tún area palpebrarum, oculus, FR. I 239, 2, id. qu. hvarma tún, quod h. l. var. lect. est; hnúpgnipur harms rupes prominentes palpebræ, supercilia, Eg. 55, 4, ubi quoque var. lect. est hvarms.

HARMR, m., accipiter, SE. II 487. 571. h. hugins feru accipiter cadaveris, corvus v. aquila, SE. I 488, 3. — 2) Harmus, sinu in Halogia Norvegiæ SE. II 493. Mb. 6, 4, hodie Brönufjord, sec. Munchium.

HARMSLAUG, f., ictus dolendus, deplorandus, infelix (harmr, slavz), Vsp. 37 ed. Holm., pro lect. Cod. Reg. harmslaug.

HARMSÖK, f., causa doloris (harmr, sök): oddrunnar tina harmsakir homines solent memorare, recensere causas doloris sui, Nj. 136. Sic in prosa, Dropl. maj. msc. c. 12: tel ec mér oc eigi þetta harmsök, neque ego hanc rem mihi causam doloris existimo, i. e. non est cur hac re magnopere doleam; it. c. 17: vil ec vita, segir hann, at ec komiz nokkut í sporð um við þenna Gunnar, er nú er kallaðr þiðrandabani, oc oss hefir miela harmsök unnit, quique nobis gravem causam doloris facessit. — β) injuria: minnaz harmsakir injuriæ sibi illatæ meminisse (et ulcisci), Sturl. 5, 4, 2. Sic reka harmsakir injurias ulcisci, Ljósv. 32.

HARMSÓL, f., sol doloris, i. e. sol dolorem expellens, solatium doloris (harmr, sól), nomen carminis, a Gamlio Canonico compositi, Has. 63, vide fetilkjóll.

HARMTVISTR, adj., dolore mærens (harmr, tvistr), Plac. 26.

HARMVESÆLL, adj., dolore miser (harmr, vesæll), Hh. 19, 3.

HÁRÖDD, f., vox alta, sonus altus (hárr, rödd); h. hrings sonus acutus gladii, pugna, þollar hrings háráddar pugnatōres, viri, Isl. 14; h. hildar vociferatio Bellonæ, strepitus præliaris, pugna, kveðja einn hildar háráddar, provocare quem ad pugnam, Korm. 11, 2.

HÁRÖST, f., altus vortex, altum mare (hárr, röst), h. skapar naustum deilu, litem moret navibus, SE. I 628, 1.

HARPA, f., cithara; slá hörpo pulsare, Vsp. 38; svegja hörpo torquere, intendere fides, Og. 27; hræva h. ilkvistom, slá h., Am. 62. — 2) vide munnharpa.

HARPSLÁTT, m., ars citharisandi (harpa, slátt), Orkn. 49. F. VI 170, var. lect. 6.

HÁRR, HÁ, HÁTT, altus, -a, -um; in masc. hárr (hán), Has. 18. SE. I 452, 3. Lb. 16, sed sæpe quoque hár, v. c. Vsp. 17. 51. SE. I 76, 2. H. 17, 2. F. VII 59, 2. SE. I

602, 2. 674, 3; F. V 228, 3; haor (i. e. hár), Plac. 38. In declinatione formæ inde-terni. v vel f inseritur ante casus incipientes ab a, o (u), i; de syncope harum vocallium vide há, hám, hár. [Est tamen háan, háum, FR. I 492, 1]. Compar., hærri (hæri), hæstr (hestr). — 1) altus, celsus, sublimis: hátt fjall, F. II 276, 2; hári foldu (dat.), F. VI 438; hár báru, Isl. II 233; hávar báror, Ghe. 12; háfar rastir, Hattal. 35; háfan Hlesseyjar hlymgarð arduum mare, Hh. 62, 6; hár hiti alla flamma, Vsp. 51; há sverð sublines gladii, Krm. 21; há grasi alto gramine, Grm. 17; havo grasi, id., Hávam. 121. — β) magnus, ingens, immanis, gravis: hárrar giptu magnæ fortunæ, G. 51; hærri (hæri) gipta major fortuna, Sie. 2, 2. F. VII 336, 2; hár vigra saungr. gravis, acutus hastarum sonitus, H. 17, 2; haor harmr gravis dolor, Plac. 38; hæstr-harm maximus luctus, Krm. 15; hæstr ægishjálmr maximus terror, Mg. 2, 2; hátt foráþ ingens perniciēs, Fjölsm. 41. — γ) excelsus, excellens, eximius, præstans: hár guð, Has. 18; háfan lífs ávöxt fetum eximium, Mk. 17; víð eð hesta femina excellentissima, de Maria, Ge. 1. Lb. 18; hæstr skjöldungr rex summus, de deo, G. 6; hár granr, SE. I 602, 2, ubi explicatur per mikill: hár jarl, F. V 228, 3; dýrð háss jófrs, G. 63; há þjóð viri nobiles, Ha. 258, 3; hjórr ens háfa hringsstríðanda gladii eximii viri, G. 41; há wí, hæst líf, rita eximia, SE. I 318, 3. Gd. 75; hljóta háfan sigr eximiam victoriam nancisci, Merl. 2, 69; með hæstum krapti summa virtute, G. 4; verðr hás söma eximio honore dignus, G. 39; hæst lof summa laus, F. XI 316; hæst friðarsýn, G. 60; hátt stef eximius (magna cura elaboratus) versus intercalaris, Lc. 13. 25; hátt kvæði, G. 35; hár í heilagleik sanctitate excellens, æ því meir sem hann var hærri í heilagleik, Nik. 41; sic in prosa: hár kostr eximia conditio uxoria, FR. I 363; cum gen.: auðar hæstr fortunatissimus, Ha. 319, 2. — δ) hátt, neutr., pro adverbio; blása h. altum intonare, inflare buccinam, Vsp. 42; hlæja h., Sk. 2, 15; grenja h., de gladii, Krm. 7; hátt á lög longe in altum, vide hot; gánga h., vide gánga 43; hátt dýrkaði hann heilaga kirkju, sancte, religiose coluit, Nik. 39. — ε) in compositis: jafnhár, kappshár, krapthár, sylghár. — ζ) hár in præformativis abjeit r et abit in há-: 1) in subst.: hábrók, háðýr, háfeta, háfeti, háfjall, hákesja, háklif, háran, háródd, háróst, hásalt, háskrauti, hástallr, hástigi, hásweti, hátið, hátún, hátunga; 2) in adject.: hábeinn, hábjóst, hábrýnjarðr, háfaldr, háleitr, háligr, háseymdr; 3) in verbis: hátimbra.

HÁRR, adj., canus, incanus; masc.: hárr austrkonungr. de Anio grandævo, Y. 29, 3, et in prosa F. VII 321, it. hárr í skeggi, caná barba, de Lambio Thorbjörn's f., Laxd.; neutr. pl., hár, Rm. 2; inn hára þul canum illum sapientem, Fm. 31; három þul Háram. 136; három Hróngnis spjalla cano giganti, Hým. 16; plur.: háfir menn, cani viri, se-

nes, seniores populi, Mg. 17, 8. F. II 181, 1; áttir Ingifrey's gorðoz gamlar ok hárar, SE. I 312, 3. — β) *comatus* (hár), in prosa: hon — fer lavshár, illa passis crinibus incedit, SE. I 114.

HÁRR, m., *scalmus, parillus*; hárr veit sorgar *scalmus afflictionem patitur*, F. VI 309, 3, sed hár. id. Hh. 62, 4. Plur. háir, *scalmi, parilli*, SE. I 584, 1; háir brotnoþo, Am. 34 (sed háir, inserto f. pros. Grell. p. 125); háfa rafn *corvus scalmorum, navis*, ÓT. 41, sec. membr. E, hoc ordine: ógnfróðr jarl, sá er setti háfa rafna (*naves*) hót á lög, atti hrefnis stóði at móti Sigvalda. — β) in *praefationis* abít in há, v. e. háðýr, háreið, hámaní, hásléipnir.

HÁRR, m., *Odin*, Grm. 45. SE. I 36, 84, 2 (vide hár, horr); höll Hárs aula *Odinis*, Vsp. 19; bál Hárs flamma *Odinis, gladius*, ÓH. 239, 1 (sed bál Hárs, id., F. V 80, 2); Hárs veðr *tempestas Od., pugna*, SE. I 418, 2; hurð Hárs *tabula Od., clipeus*, Sturl. 7, 30, 2, ubi: hurðir Hárs meiddnz. F. X 171 sic *dericatur*: Hárr (er Óðinn kallaðr) af því at þeir (heirnir menn) sœðu, at hverr yrði hárr af honum. — 2) Hárr. *navis*, SE. I 66, 2. vide hár; kuger Hárs *navis nani, poesis, carmen, poema*, Skuldh. 5, 2.

HARRAMR, m., *pellis, pars pellis pilosa* (sec. pronunt. pro hárrhamr, FR. I 353); í hárram ok hunds belg kominn, hirsuta *pelle canina indutus*, Hyndl. ný.

HARRI, m., *princeps* (Færoice: Harri = herra, *dominus*, Fær. 138); harri eða herra, SE. I 514. 518, *filius Halvdanis Prisci*; inde *de imperatore, rege, dynasta*: harri Hjaltslands *princeps Hjaltslandæ, aut rex Norv., aut dynasta Orcadensis*, SE. I 514, 2. Harri búþegna *dominus colonorum, rex* (*Olavus Tryggvii*), ÓH. 21, 1; h. Hlíðskjálfar *dominus Lidskjaltæ, Odin*, F. II 52, 2; *absol., rex*, ÓH. 171, 1: harra drottinn *dominus regum, deus*, G. 25; harra slaugvir, *oppressor, fugator regum, monarcha*, F. XI 296, 2; drengja harri *dominus virorum, rex*, F. VI 84, 1; harri hers *dominus populi, de dynasta*, SE. I 684, 1.

HARSÍMI, m., *flum e pilis, villis*, FR. I 279 (hárs. sími).

HÁRSIÐR, adj., *capillis promissis* (hár, n., síðr), Hugs. 34, 2.

HÁRSKADI, m., *læsor comæ* (hár, n., skadi); h. Síðjar *qui comam Sivæ detondit, Loki*, SE. I 268.

HÁRSKERÐANDI, m., *qui comam sibi detondit* (hár, skerða), *de supplice*, G. 35; cf. F. V 311.

HÁRVÖXTR, m., *incrementum comæ, crescentes capilli* (hár, n., vöxtr), ÓH. 259, 1 (AR. II 113).

HARÐA, adv., *duriter, acriter, violenter* (harðr): reka h. *acriter vindicare* (cædem), Ha. 70; svífa h. *violenter, magna vi ferri*, SE. I 630, 1; hnykkja h. *violenter avellere*, SE. I 670, 2. — β) *valde, magnopere, perquam, cum adjektivis*: ÓH. 50, 1. F. V 177, 1. ÓT. 20, 2. Ha. 236, 4. F. I 165, 2. 175, 2. SE. I 602, 2. 618, 1; *cum adv.*: h. langt,

ÓH. 70, 5 (AR. I 305, 2). In prosa: *dætr sínar harða vel búnar*, F. X 101.

HARDÁNGR, m., *sinus inter Hordiam borealem et meridianam Norvegiæ*, SE. II 493.

HARÐBARÐR, m., *Odin* (qs. *hispidá barba*, harðr, barð. id. qu. Harbarðr); H. vea fiardar, poeta, F. II 203, 3.

HARÐBROTINN, adj., *vi diffractus* (harða, brottinn a brjóta), SE. I 282, 3.

HARÐBRYNJADR, adj., *firmiter lorica-tus, munitus* (harða, brynjaðr), *de navibus*, F. XI 186, 1. 187, 2.

HARÐFLDR, adj., *magnis viribus, valde robustus* (harða, eldr ab afl), Hugs. 18, 2.

HARÐEGGJADR, adj., *valde acutus* (harða, eggjaðr ab egg, f.); harðeggjat heptisax, Grell. 69, 2.

HARÐEL, n., *dura procella* (harðr, el): h. hramma *dura Odinis procellu, pugna*, hramma harðels víðir, *pugnatores*, Mg. 31, 7; h. Haddings, id., Haddings harðela herðir, *præliator, bellator*, Mh. 3, 2.

HARÐFARI, m., *bos* (qs. *celeri gradu, strenue incedens*, harða, fari a fara) SE. I 587, 2. II 483. 566. *De viro gnato, strenuo*, Sturl. 8, 1, pros.

HARÐFENGINN, adj., id. qu. *harðfengr, fortis*, Esp. Arb. 1, 94, 1, ubi *harðfengit lið*; in prosa: eru þeir svá *harðfengnir*, FR. I 260.

HARÐFENGGR, adj., *fortis, strenuus* (propr. *qui valida, dura manu rem arripit, strenue quid adgreditur*; harðr, fengr a fá, capere), Mg. 34, 5.

HARÐFÓTR, m., *pes durus* (harðr, fótr); hjalta harðfótr, *duri pedes capulorum, lamine ensium, gladii*, Hg. 33, 6.

HARÐGERÐR, adj., *fortis, strenuus* (harðr, gerðr), Vigagl. 21, 2.

HARÐGEÐJADR, adj., *duri, asperi ingenii* (harðr, geðjaðr). *de lemur*: h. draugr, Örkn. 52; *de rege, superl.*, -geðjaðastr, HR. 63.

HARÐGEÐR, adj., *duri, asperi ingenii* (id. qu. *harðgeðjaðr*), *de serpente*, SE. I 256, 4; *il. fortis, strenuus, bellicosus, epith. principis viri*, Sturl. 5, 9, 1; *regis*, F. VI 423, 2. G. 28; *duri pectoris, immisericors*, Has. 26, ubi: hverr mundi svá *harðgeðr*, at mætti standa ógrátandi hjá þinni kvöl?

HARÐGJÖRR, adj., *firmiter factus* (harðr, gjörr), *firmus*; *de vinculis*: harðgjör höpt, Vsp. 40. ed. Holm. (Vsp. membr. 544, str. 28); *de pugna*, F. III 9, 2, ubi *legendum et construendum puto*: Sverða týr lét verða hjörum harðgjörvan *viggþey Hæðins meyjar á víðu vind-hólmsundi, deus ensium gladii fieri curavit acrem pugnam navalem in lato Vendicæ insulæ* (Vind-hólms, vel: *ventosæ insulæ, vind-hólms, i. e. Svoldræ*) *freto*. *De viro*: gnatus, *strenuus, fortis*, Sturl. 5, 9, 1. In prosa *junguntur hraustr ok harðgjörr, fortis ac strenuus*, Sturl. 8, 1; *robusta caetudine præditus*, harðgjörr. Ed. Sem. 2, 119 (ed. Holm. 170), *quod mættugr dicitur* SE. I 370; *skip ákallæga harðgert, navis summæ firmitatis*, F. X 355 (cf. F. II 250, var hann allra skipa rammgervatr).

HARDGLEIPNIR, SE. I 298, 1, ubi con-

struo: gerþv dyn víþ barþi harðgleipnis borðz harþa, fecerunt strepitum ad terram gigantum, i. e. terram gigantum sonoro gradu percaserunt (Asæ, duce Thore). Harðgleipnis borðs hørðar, gigantes, duplici modo resolvi potest: a) harðgleipnir, durus Gleipner (vinculum illud, quo lupus Fenrer vinculus fuit), ideo minus commode construitur, quod Gleipner, teste Edda I 108—110, erat sléttr oc blavtr æmi silkiræma, et appellatur I 110 dieðill, mjótt band, njótt silkiband; quare tó harð referendum est ad borðs, o: harðborð gleipnis, durus asser Gleipneris, i. e. ipse lupus Fenrer, a vinculo Gleipnere constrictus et circumdatus; hørðar gleipnis harðborðs, homines lupi, homines lupini, gigantes, tam ob rapacitatem et feritatem ingenii, quam ob originem (Vsp. 36. SE. I 58). — b) harðgleipnir, durus, sævus lupus, ab harðr et gleipnir, quod quomodo tacente Edda potest significare eum qui devorat, a gleipa, adeoque etiam lupum; tum borð de terra capiendum, eodem sensu atque barð, itaque harðgleipnis borð, terra sævi lupi, sunt saltus, montana, et hørðar harðgleipnis borðs, homines monticolæ, gigantes.

HARÐGLÓÐ, f., durus ignis (harðr, glóð); h. borðz blikr, durus ignis clipei, durus ensis, Móði borðz blikr harðglóðar, deus duri gladii, præliator, vir, Isl. 24.

HARÐGRAMR, Dropl. 4, ubi tó harð aut referendum ad bjálfa, ut meginnjörðr gráms harðbjálfa, potens deus duræ piratæ pellis (duræ lorice), præliatorem significet, aut seorsim capiendum pro harðr, apocopat r, o: harð úlfr beit enn í meginnjörðu gráms bjálfa, sævus lupus etiam nunc dentibus appetit præliatores.

HARÐGREIP, f., femina gigas, SE. I 552, 1 (harðr, greip, duram manu, vel duriter arripens, harða, gripa; Saxonis Harthrepa, flia Vagnophti [= Vagnhöfði], ed. Steph. p. 10).

HARÐGREIPAÐR, adj., duriter, firmiter prehensus (harða . greipa); hestur rastar, harðgreipaðaztr reipum, navis, funibus firmissime instructa, munita, constricta, lect. Cod. Reg. SE. I 616, 1.

HARÐGREIPR, adj., manu fortis, FR. I 110, 2 (OH. 220, 2. F. V 60, 2), id. qu. harðfengr. — 2) subst., gigas, SE. I 554, 3 cf. harðgreip.

HARÐHENDIT, F. II 148: hugða ek hitt, at ek hefða harðhendit þat stundum, at, illud existimaram, me interdu tam dura usum manu fuisse, i. e. tantum robore valuisse, ut. Haud satis scio, verbumne sit ab harðhenda. pro harðhendit, an neutr. adj. harðhendinn, qui violentas manus rei injicit, qui magna strenuitate et magno robore nisusque rem aliquam adgreditur (harðr, hend cf. gera e-m harðleikit, Grett. 54, ab harðleikinn, adj.), pro substantivo, ut hafa harðhendit sit: habere robur manuum, robore manuum valere. Cod. C. h. l. habet harðhendat, vocem haud dubie ejusdem significatus, sed originis dubiæ, forte verbum, rem duriter tractare, a subst. harðindi, dura tractatio. Lectio ÓT. ed. Skálh., harðhendr verit pro

harðhendit þat, glossa est. Cf. harðhendiliga, adv., Eg. 81, strenuá manu: þú munt þikjaz h. verja land þitt.

HARÐHUGADR, adj., animo sævus, asper (harðr, hugadr ab hugr); haþhugubr Guðrún, Gho. 1; Gk. 4. 10; haþhugaþr, de Thore, Hamh. 31.

HARÐKEYPT, n. adj., quod magno constat; honum var heldr h. magno ei stetit, constitit, SE. II 629, 2, locum vide sub audligr; est vero harðkeypt propr. neutr. adj. harðkeypr, ix emtione, tractatu vel negotio durus, difficilis, Knyll. c. 58 (etsi non invenitur in F. XI 274—277; — harðr, kaupr).

HARÐKLJADR, adj., lapidibus stricte tensus, de tela, Nj. 158, 2 (harða, kljadr a kljá v. kle).

HARÐLA, adv., contr. pro harðliga, vehementer, magnopere, oppido, valde; stríða sèr h., magnu sibi incommodum facessere, Am. 2; h. opt sæpissime, Söll. 2; h. líðr at æfi, Krm. 27. Vigagl. 7, 1. F. V 108, 4; h. dygg, sterkr, Gd. 9. 30.

HARÐLEYGR, m., durus ignis (harðr, leygr); h. stíðra branda storms durus ignis asperorum ensium tempestatis (pugnæ), gladius, styrlundr stíðra branda storms harðleygs, præliator, Rekst. 29.

HARÐLIGA, adv., vehementer, magna ei (harðligr): kasta grjóti h., Mg. 31, 10; hrlna h., de porcellis, FR. I 282, 2.

HARÐLIGR, adj., ad aspectu durus, terribilis (harðr, -ligr); herkuml harðligt dura, firma galea, FR. II 32. 487, 2.

HARÐMELDR, FR. I 297, 1, harðmeldri fám (malo sám) vèr herða liveðnu blóði roðna, dubii sensus: a) vèr sám Hveðnu, herða harðmeldri, roðna blóði, vidimus Hveðnam (insulam Daniæ), induratum durá farína (?), sanguine rubentem, ab harðmeldr, n., dura farína (harðr, meldr). vel duris nodis sagineis induratum, i. e. sagis consitam, a meldr = Dan. Meld, Mjeld, nodi saginei; b) mutato harðmeldri in harðmelds: vèr sám herða harðmeldrs liveðnu roðna blóði, vidimus induratum durorum nodorum fagineorum gigantem sanguine cruentatum, ab harðmeldrs hveðna, securis dissecandis nodis sagineis, securis lignaria, it. securis in genere, etiam bellica.

HARÐMENNI, n., vir strenuus, (harðr, menni a mæðr), SE. I 530.

HARÐMÓÐIGR, adj., dura indole, sævo ingenio præditus, bellicosus ingenii, F. VII 99 (AR. II 73); pl. contr. harðmóþgr, Ghe. 13. — β) metaph.: þau in harðmóðgo ský, de nubibus, Grm. 40 (harðr, móðigr).

HARÐMÚLA, adj. indecl., Sturl. 4, 25, 2, vox ambigua: a) duro rostro (harðr, múll), ad quem significatum addudit sequens parodia: oss lizt illr at kyssa, et: vör er hvöss á hara. — b) metaph., vinci nescius, prorsus ut Germ. hartmülig.

HARÐMULAÐR, adj., duro rostro (harðr, múll), Sturl. 4, 25, 3 cf. cognomen harðkjúþr. F. I 198.

HARÐMYNTR, adj., duro rostro (harðr, myntr a muntr), de securi, Grett. 18.

HARÐR, HÖRD, HART. *durus, acer, asper, strenuus, validus; epith. Thoris, Hymk. 31. SE. I 280, 3; h. fjötnun, Harbl. 19; h. maðr, Harbl. 13. SE. II 497 (pros., h. sonr, fortis, strenuus gnatús, F. VI 105); de bellatore, F. VI 423, 1. Harðr hugr strenuítas, fortítudo, H. kat. 6; h. harmr dolor acerbus, luctus sævus, Gk. 5. SE. II 108, 6; hörd mein graves adversitates, Plac. 39; harðr i tungu linguae male temperans, dicax in carmine (= niðskárr), F. III 28; h. fjörðr sinus maris transitu difficilis, metaph. angustia, v. fjörðr, fjörð, cf. vocem compos. harðsærr, ít. harðr vegr, pros. F. IX 364, via dura, difficilis; hörd fór íter infelix, expeditio infelix Mg. 31, 9; hart morð mors acerba, F. V 235, 2; hörd vig sæva prælia, F. V 229, 4; hardar hefnir atrocis ultiones, Og. 17; hörd freistni dura tentatio, Lb. 40; hart stríð, G. 51. — β) neutr. hart, pro adv., vehementer, magna vi, magno impetu: skunda, hrinda, knýja, fleygja h., Me. 3, 1. F. II 279. Hh. 2, 4. Mg. 34, 6; compar., fara hardara, celerius, ocyus ire, FR. I 519, 5; pro subst.: hart er í heimi tempora difficilia, Vsp. 41; eiga hart fyrir hendi, de poena, quæ aliquem manet, Häs. 38, ubi: þjóð á hart sú er hlýða | hillings boðum villdat | lofða kyns meðan lifðe | lýtum kend fir hende, i. e. Lýtum kend þjóð, sú er vildat hlýða boðum hillings lofða kyns, meðan lifði, á hart fir hendi. — γ) in compositis: ber-harðr, bülharðr, bülharðr, einharðr, fjörharðr, fólkharðr, frostharðr, fullharðr, geðharðr, gjallharðr, ógnharðr, óðharðr, sóknharðr, vigharðr, þingharðr, þróttharðr.*

HARÐRÁÐR, adj., *acer, strenuus; de gigante, h. Hýmí, Hymk. 9; de principe, rege, Od. 10. SE. I 440, 1. Jd. 8. SE. I 616, 2 (pros. F. IV 151. 7, 280), ab harðr, ráðr á ráð. — 2) nomen fictum, pulo Thoris vel Odinis, F. II 181, 1.*

HARÐRÆÐI, n., *fortitudo, strenuitas (harðráðr); harðræðis þrot defectus fortitudinis, Fbr. 22, 4 (Ghm. II 296); heimska harðræðis temeraria, vecors fortitudo (de tyranno, qui homini vivo cor exsecuerat), Am. 82; plur.: farinn at harðræðum fortitudine defectus, ignarus, imbellis, RS. 24, ubi quid. at harðendum, eod. sensu. (Pros. F. V 327; sem., hreysti harðræðinnar, F. VIII 448). — 2) audax et forte facinus: harðræðit hvert, SE. I 462, 1; hyggja á h., animo concipere, Am. 46.*

HARÐSÆR, m., *nomen sinus, in confiniis Sunnhordiae et Nordhordiae in Norvegia (harðr, sær), SE. II 493. Ind. geogr. F. XII.*

HARÐSLEGINN, adj., *firmiter fabricatus (harðr, slá), vel valido ictu percussus, de lebetes, Hymk. 13; h. hjálmr, HR. 37.*

HARÐSNÚINN, *stricto contortus (harðr, snúa), ít. durus; h. hjálmstofn durum caput, Sturl. 6, 15, 7; h. hugr animus acer, impavidus, FR. I 519, 4; h. hróðr id. qu. greypr verki, FR. II 272, 1.*

HARÐSTEINN, m., *cos, Vigagl. 21, 2 et in prosa ante (harðr, steinn); in prosa F. XI 223, ubi oppon. hein, cos mollior, Isl. II*

348: Barði spyr sveininn, ef hann hafi brýni nokkut. Ek veit, segir hann, harðstein, er faðir minn á.

HARÐSVEIPADR, *duriter constrictus (harða, sveipa), Cod. Worm. SE. I 646. v. l. 2. II 388, 2 v. harðgreipaðr.*

HARÐÚÐIGR, adj., *sævo ingenio præditus (harðuð; harðr, úð); harpuðikt man sæva ingenio puella, Sk. 1, 27.*

HARÐVAXINN, *crasso et robusto corpore (harða, vaxa); harðvaxnar herðir robusti humeri, SE. I 294, 3.*

HARÐVEORR, m., *nomen Thoris (forte: strenuus defensor, harðr, veorr), SE. I 553, 2. II 556 (II 473 Harðveorr. II 616 Harðveurr).*

HARÐVERKR, m., *gigas (harðr, verk v. virkr), SE. I 549, 2.*

HARÐVIGG, n., *jumentum firmum, robustum, strenuum (harðr, vigg): harðvigg umbandz allra landa jumentum maris, navis, framstafn harðviggs umbandz allra landa, prora navis, SE. I 496, 2.*

HÁSALR, m., *domus sublimis (hár, salr), gen. hásalar; h. Heljar Hela palatium sublimis, Eljundner (eljuðnir), til hásalar Heljar, Eg. 45.*

HÁSÆTI, n., *celsa sedes, solium (hárr, sæti); gætir hásæta, custos soliorum, rex, Ha. 318, 1. 326, 2.*

HASEYMDR, *clavis pulchre ornatus (há-, = hála, seymdr á saumr); háseymdir hjálmr, Krm. 2. Arma defensoria clavis distincta fuisse, tam firmitatis quam ornatus gratia, appareat de clipeis ex F. VII 323, de laminis quæ genua tegebant (knebjargir), ex Sks. 405. Háseymt beisl, Grett. 56.*

HÁSKERÐINGR, m., *squalus carcharias (háfr, skerðingr), SE. I 579, 1, id. qu. hákarl, quæ tox non occurrat inter piscium nomina in Edda (adfertur háskerðingalyði, var. l. hákerlinga l., Hist. eccl. Isl. I 395 ab a^o 1277); hákarla haust, F. IX 434. Sturl. 5, 22; Hákarlaströnd, litus ad Bergas, F. IX 430; cf. Ströms Söndm. Beskr. 1, 284. Trondhj. Selsk. Skr. 2, 330—339.*

HÁSKI, m., *periculum, ÓT. 40, 1. Mg. 9, 6 (cf. háttung sub heit).*

HÁSKRAUTL, m., *altus taurus (hár, skrauti); h. bryns allus maris taurus, navis, Mh. 7. F. VII 185.*

HÁSKUTILL, m., *longus contus (hárr, skutill); h. brynjo longus contus loricae, ensis, Sturl. 4, 9, 2, ubi construo: reiðk Kálfu dyn fyrir dur, ok dúðak úskjálffandi brynjo háskutill (acc., sic leg. pulo pro háskutills), yggis eldr lét und skildi, ostio domus Kalei cum strepitu advectus, loricae prælongum contum intrepidus quassavi, ignis Yggi (gladius) sub scuto sonabat.*

HASL, n., *corylus, SE. II 483. 566 Norv. Hassel, Angl. hazel, hazle, hasle.*

HASLA, f., *peritica corylacea (hasl); talibus peritici, vulgo heslistengr dictis, arena pugnae in monomachiis circumdari solebat, v. Korm.: út frá reitum skulu vera stengr fjórar, ok heita þat havslor; þat er völlr haslaþr, er svá var gört; et mox: ef maðr stígr þþrom fæti ut um húslo, fer hann á*

hæl; *item campus justī praelii*, *Eg.* 52: En er menn kvomu í þann stað, er völlrinn var haslaðr, þá voru þar settar upp heslistengr allt til ummerkja, þar er sá staðr var, er orrostan skyldi vera; *item locus judicii*, *Eg.* 57: en þar er dómrinn var settur, var völlr sléttr, ok settar niðr heslistengr í völlinn í hring. *Hinc hasla sumi potest pro circulo*, unde jarðar hasla, *circulus terræ, serpens Midgardicus*, orð jarðar höslu. = jörð j. h., *solum serpentis, aurum*, jarðar höslu orðbrjótr, *fractor auri, vir liberalis, princeps*, *SE.* I 516, 1.

HÁSLEIPNIR, *m.*, *equus scalmi, navis* (hárr, *m.*, sleipnir); háisleipnis tjalda *tentorium navis*, valdr háisleipnis tjalda, *dominus v. possessor tentorium navalium*, vir, *Fbr.* c. 6, vel: b) háisleipnir, *equus altus* (hárr, *adj.*); h. tjalda *altus equus tentorium, navis*, valdr tjalda háisleipnis, *dominus navis*, vir. — c) *al. scribunt h. l. alföðrs, omnipatris, Odinis*, alföðrs tjald *velum Odinis, clipeus*, valdr alf. tjalda *gestator clipeorum, praeliator*.

HASLEY, *f.*, *nomen insulæ*, *SE.* II 492. *Puto intelligi Hesselie v. Hasselöe, insulam Daniæ in sinu Codano; nominatur et Asselöe, parva insula juxta Fioniam, Nord. Tidsskr.* f. Oldk. 2, 183. Hasleyjarsund, *quod occurrit F. X* 380, *putatur esse id. qu. Karmund.*

HASS pro hvass, *excluso v.* höss sverð *acuti enses*, *FR.* II 275, var. lect. 10.

HÁSS, HÁS, HAST, raucus; háss völvu *rauca fatidica*, *Korm.* 22, 2. *Masc. háss*, *F.* I 283.

HÁSTALLI, *m.*, *altus lectus, altum scamnum* (hárr, stalli); h. hlunnus *ultum phalangæ scamnum*, dicuntur *trabes, quibus naves in navale subductæ incumbant*; hestar svanþjalla gnapa of hástalla hlunnus, *naves immotæ manent super alto phalangæ scamno, i. e. in navalia subductæ et phalangis incumbantes*, *SE.* I 700, 2.

HÁSTIGI, *m.*, *equus* (*qs. alte gradiens, hárr, stiga, ut háfeti*), *SE.* II 487. 571. — 2) *gigas*, *SE.* I 549, 2. II 470. 553. 614. *FR.* III 491.

HÁSTÖFUM, *adv.*, *alta voce* (hárr, *adj.*, *stöfum dat. pl. a stafr*); gullskögl grætr hástöfum *mulier alta voce lamentatur*, *Merl.* 1, 13.

HATA (-aða, -at), *v. a.*, *odisse*; a) *cum acc.*: þann er hatar brynjur *eum qui odit loricas, i. e. qui loriceis infestus est, qui loriceis nocet, de gladio*, *FR.* I 439, 2. — b) *cum dat.*: hata gulli aurum *odisse, i. e. distribuere aurum, liberaliter esse*, *SE.* I 706, 3, ubi *Cod. Reg. habet hatta cum dupl. t.*, minus ad metrum accommodate; hata baugi annulum *odisse, eod. sensu*, *FR.* I 259, 1, ubi: bráðgerr Buðla niðr, er hatar raðum baugi (*sic enim lego puto pro ráðum*); *it. nocere, infestum esse, periculum facessere cui: djúp grunnföll hata unna gulli, alltæ syrtis periculum adferunt nati*, *SE.* I 628, 1. *Etiam cum dat. in prosa*, *SE.* I 622: eldr ok vatn hatar hvárt öðru; *FR.* I 258: þat virðir Ragnarr svá, sem hann vildi hata gullinu (*cet. hafna, eod. sensu*), *ac si aurum rejicere vellet.*

In rejiciendi, expellendi, exagitandi notione, *Anecd.* p. 26: sá er brott verðr hataðr *trá mōnum. Part. act. hatandi. m., hostis, inimicus: siettað við hatendr sína*, *F. VII* 15, 3.

HATL, *m.*, *osor, qui odit* (*verb. agentis ab hata*): h. ægis báls, ormláðs, ormsætra, ýsætra elds, *osor auri, vir liberalis*, *SE.* I 600, 2. *Ólf.* 118. *Mg.* 1, 1. *ÓT.* 21, 1 (*AR.* I 278). *In compos.*, gæghati, leyghati.

HATL, *m.*, *Hatius, lupus, solis præcursor*, *Grm.* 39. *SE.* I 58. — β) *lupus*, *SE.* I 591, 2. — 2) *gigas Hatius, Hringerdæ pater, Hlatafjordum incolens*, *H. hat.* 11. 17.

HÁTIMBRA (-aða, -at), *alte extruere* (hárr, timbra), *cum acc.*: þeir er hörg ok hof hátimbropu, *Vsp.* 7; *part. pass. hátimbradr, alte structus, hátimbropum hörgi ræfr, alte structo delubro præest*, *Grm.* 6.

HÁTÍÐ, *f.*, *festum* (hárr, *adj.*, tíð), *G.* 33: hátíðis dagr *dies festus*, *Nik.* 73. *Cf. hæðstir dagar, hæðstu hátíðir*, *F. X* 22, var. lect. 7. *Jus eccl. nov. c. 26 opp. lægri dagar.*

HATR, *n.*, *odium* (hata); hvass hatr *vex ubicunque odium gliscit*, *Hávam.* 156. — 2) *noxa: brynju hatr noxa lorice, gladius, beidendr hins bitra brynju hats poscentes acutum gladium, præliatores* (*in vocat.*), *GS.* str. 15; *cf. hata cum acc.*

HATTA, *id. qu. hata, duplicato t.*: bragna vinr kann gulli hatta, *SE.* I 706, 3, *ubi metrum homæoteleuton postulat hata. Cum dat.*, *odisse: trautt kann hóf sá er hattar* | höddlestir vel flestom, *i. e. sá höddlestir, er hattar vel flestom, kann trautt hóf, vir, qui plurimos homines odio habet, modum haud servare novit*, *Sturl.* 4, 2, 1; *sec. Ag.*: sá er háttar flestu vel, *qui plurima bene instituit.*

HÁTTAPRÚÐR, *adj.*, *moribus elegans* (háttar, prúðr), *Skáldh.* 2, 5.

HÁTTL, *m.*, *osor, id. qu. hati, vide líðhatti.*

HÁTTNÆFR, *adj.*, *id. qu. háttprúðr* (háttar, næfr), *Plac.* 30.

HÁTTPRÚÐR, *id. qu. háttaprúðr*, *Gd.* 9. — 2) *generosus: lít milda háttprúðast hjarta pectus generosissimum*, *Gd.* 19.

HATTR, *m.*, *pilens, vide höttir.*

HATTR, *m.*, *gen. háttar, pl. hættir; modus; it. res: þungr háttir res molesta, ingrata, tristis*, *Hlas.* 46; *eiðskins háttar nulus, v. c. eiðskins háttar næði nulla adversa fortuna, nulla calamitas*, *Skáldh.* 7, 5. — 2) *metri genus, modus, numerus; plene: ljóða hættir, ratio carminis, carmen*, *Gd.* 77; *it. carmen: háttu nemi hann rétt hróðr míns ille accurate adtendat animum ad modos encomii mei*, *SE.* I 520, 1; *at mærd mætti gjörast af fögrum hætti ut encomium pulchro modo (artificioso metri genere) fieri posset*, *Gd.* 23; *vanda e-m hátt metrum alicui elaborare, i. e. laudes alicujus elaborato v. artificioso metri genere celebrare*, *Rekst.* 8; *slíkr háttir verðr sjallstundum fundinn tale metri genus rarissimum est*, *Rekst.* 35; *er svá fier alla háttu ort qui omnia metra sic numeris reddere potest*, *SE.* I 714, 3; *háttaskipti variatio numerorum, variatio metrica*, *Skáldh.* 2, 1. — 3) *hættir, pl., mores: bæta*

háttu eins mores emendare, Rekst. 11; fagrir hettir pulchri mores, Gd. 29. — Sing. bjóða þjóð hátt. SE. I 648, 2.

HATTSTAUP, n., farctum pilei, caput (hötr, staup), Ad. 7.

HÁTUN, n., alta area, altus campus (hárr, tún); h. horna alta cornuum area, arx cornuum, caput tauri, Hymk. 19.

HÁTUNGA, f., lingua sonora (hárr, túnga); hátúngur hjalta sonoræ linguæ capulorum, laminæ ensium, Nj. 146, 1.

HÁTUNNA, f., orca sublimis (hárr, tunna); h. regns sublimis orca pluviae, aer, atmosphaera, rann regns hátunnu, camera vel lacunar atmosphaera (inferioris aeris), cælum, æther, frömudr regns hátunnu ranns, ornator cæli, Spiritus Sanctus, Hv. 5.

HATURN, m., alta turris: h. hjarna caput, HR. 40.

HATUÐR, m., qui odit, osor (subst. verb. hata, id. qu. hati, hütuðr): ormtorgs hatuðr osor auri, vir liberalis, Hh. 5, 1.

HAUGBÚL, m., incolatumuli, tumulicola (haugr, búl); de serpente, var. lect. Grett. 66, 3, ubi: haugbúa stóll sella serpentis, aurum, sól haugbúa stóla dea auri, femina; vide Gullbúi.

HAUGFÁÐR, m., pars gladii, SE. I 568, 3 (SE. II 620 hauggfáðr, II 477 hæggestaðr, II 560 hæggestaðr).

HAUGGMÆRAR, lectio membr. 132, Korm. 3, 5, pro haukmærar, vide haukmærr. Cf. höggsmarlíga pro hauksmarlíga.

HAUGR, m., collis, locus terræ editus, tumulus (Dan. Høj); of hauga per colles, tumulos, Mg. 32, 2. 34, 6; sitja á haugi, de opilionibus, Vsp. 38. Skf. 11; de principibus, Hamk. 5 (cf. F. II 59. VI, 120. II. c. 8); skavar h. collis comæ, caput, kljúfa skavar hauga, capita findere, dissecare, Hg. 31, 2. — 2) Grjótuna haugr, id. qu. Grjótuna garðar, SE. I 276, 1. — 3) tumulus sepulchralis: beia e-n í hang tumulo inferre, Korm. 10, 6; ausinn haugi tumulo conditus, Ý. 54; hauga herr turba tumulorum, mali dæmones, taki hauga herr hlægiskip, impre-candi formula, ÓH. 92, 3 (AR. I 324, 2); verpa haug exstruere tumulum, metaph. de undis: haug verpa svanflaugar, undæ cumulos congerunt, undæ in cumulos coguntur, FR. II 75, 1. Ljós haugs lumen tumuli, gladius, HR. 68.

HAUGS pro hauks (haukr), SE. I 514, 3; haugs skyndaþr qui accipitrem (venatum) emittit, rex.

HAUGSNARR, pro hauksnarr, FR. I 267, 2. HAUGSNJALLR, adj., (pro hauksnjallr), accipitris instar animosus, quid. Cod. Fbr. 3, ubi est hugsnjallr, animo fortis.

HAUGSPORI, m., nanus, Vsp. 14.

HAUGVARÐR, m., serpens (qs. custos tumuli, haugr, varðr), SE. II 487. 570.

HAUGÞAK, n., tectum (v. stratum) tumuli (haugr, þak); h. Hölga tabulatam, stratum tumuli Holgii, cujus tumulus alternis stratis (tabulatis) aureo aut argenteo, terreno et saxeo, structus est; hinc: sama haugþök Hölga baugum, strata tumuli Holgiani

annulis ornare, tumulum Holgii annulis consternere vel construere, est tantam vim auri argenteque lucrari, ut tumulum Holgii solis stratis aureis vel argenteis struere possis, i. e. immensam pecuniæ vim lucrari, SE. I 400, 2.

HAUKBORD, n., terra accipitris (borð 5þ, haukr), manus; haukbords hyrr ignis manus, aurum, haukborps hyrgeymir, custos auri, vir, Plac. 27.

HAUKEY, f., insula accipitrum (haukr, ey); h. Haralds Norvegia, ob tributum Haraldso Gormi filio solum, quod falconibus constabat, F. X 341 (Mg. 17, 10), et Cod. Fris. pag. 152.

HAUKFRÁNN, adj., accipitris instar acer (haukr, fránn); h. brámáni brúna acer ocululus, Korm. 3, 3.

HAUKGEIÞRÚÐR vide æiþrúðr.

HAUKJÓÐ, n., proles accipitris, accipiter (haukr, jóð); haukjóðs býr, territorium, terra accipitris, manus; gánga á haukjóðs bý eins, id. qu. gánga á hönd eins, in partes alicujus transire, alicujus imperio se submittere, Rekst. 8.

HAUKKLIF, F. X 365, 2, id. qu. háklif, qu. v. (hau h. l. valet hao = há, k est duplicatum).

HAUKLAND, n., terra accipitris, manus (haukr, land), Vigl. 5.

HAUKLÍGA, adv., instar accipitris, more accipitris (haukligr), i. e. fortiter, animose, strenue; superl. hauklígastr. F. I 162.

HAUKLÍGR, adj., accipitri similis (haukr, -ligr), i. e. fortis, animosus; hauklígt var þat fíkjum id. insigne fuit animi fortitudinis indicium, F. I 180; hauklígar heitstrengingar fortia vota, vota animi fortitudinem testantia, Jd. 10. In prosa, F. X 383, hvelígr alacrem vegetamque viri militaris speciem describit.

HAUKLUNDAÐR, adj., indole accipitris præditus (haukr, lundaðr), i. e. ingenio forti, acri et bellicoso, epith. regis, SE. I 520, 4.

HAUKLUNDR, id. qu. hauklyndr, F. VI 313, var. lect. 1.

HAUKLÚÐR, SE. I 502, 1, ubi hauk construendum est cum æiþrúðr, v: haukgeiþrúðr brostalúðrs, vide æiþrúðr.

HAUKLYNDR, adj., id. qu. hauklundaðr (haukr, lyndr), F. I 181, 1. Jd. 7. Hh. 63, 1.

HAUKMADL, m., vir fortis et bellicosus (haukr, madl); haukmanna lið copiae ex viris fortibus et bellicosis constantes, FR. II 52, 3.

HAUKMÆRR, f., terra accipitris (haukr, mærr f.), manus; haukmærar Hlin dea manus, femina, Korm. 3, 5.

HAUKNISTIR, m., cibum præbens accipitri (haukr, nistir); h. hildar accipitrem Bellona cibans, præliator, vir, Plac. 19.

HAUKR, m., accipiter; genus est, sed valr species, Sks. 189: þeir haukar. er valir heita, accipitres, qui falcones dicuntur; in muneribus pretiosos ponuntur: þjóðum líka þínir haukar, Ha. 313, ubi in præced. prosa fálar (cf. F. XI 293, not. 1). Hábrók, hauka dztir, accipitrum præstantissima, Grm.

43. (gáshaukr, austur, *Hist. eccl. Isl. I 391*). Fleggja hauki *accipitrem projicere, venatum emittere, Gha. 18 (F. IV 181), hinc in appell. principum: haugs skyndadr (i. e. hauks sk.), hauka beitir. Hauks bjálbi, id. qu. valslamr, SE. I 314, 2. Haukabær = heidabær, nam heidir accipiter est, Ih. 34, 5. — 2) in appellacione manús, quod accipitres in manibus et humeris sedere solebant mansefacti, unde Frostþ. lög: ef maðr drepr hauk á hendi manns, gjaldi mörk talda silfrmetna; SE. II 429: hand ær harka iðrð ok gata þeirra ok hæstr, skip ok stallr *manus est terra accipitrum, semita eorum et equus, navis et scamnum; hauka fjöll montes accipitrum, manus, brachia, lacerti, HS. 1, 4 (SE. I 398, 1, hauks fjöll, id., vel humeri, F. I 174, 1. Hauka lönd terræ accipitrum, manus, videtur sumendum esse de chirothecis, Ed. Lövasina, v. máferill. Hauka klif clius, collis accipitrum, manus: hauka klifs Hlin dea manús, femina, Eg. 56, 1; hauka nes promontorium accipitrum, manus, hauka ness drifa nix manús, argentum, hirðinjótar hauka ness drifu custodes argenti, eiri, homines, Eb. 19, 12; hauka setr sedes accipitrum, manus, hauka setrs skögun dea manús, femina, ÖH. 247, 1, hauka setra hildir, id., Nj. 44, 1. — 3) in appell. corvi vel aquilæ: hræss haukar, F. I 173, 3; haukr hræfa döggar accipiter sanguinis, id., Eb. 19, 13; h. hræfa lækjar (lækja), id., bræðir hræfa lækjar hauks cibans corum, præliator, Fbr. 22, 4 (GhM. II 296); hlakkar haukr, acc., bellonæ corus, SE. I 604, 1. Mg. 36, 2; Gunnar haukr, id., Isl. I 161 (AS. guðhafoc). — 4) absolute pro fera v. alite carnivora: SE. II 429. Hækar ok rafnar eru hræfuglar, ok svá ærnir; sic: hjuggu vér með hiorfe... bleikan ná fyr havka, Krm. 12; havkr sleit hold með varge, Krm. 19; málma hljandrör þverrir haukum húngur, ÖH. 183; eiðs haukar accipitres jurati, præde socii, Isl. I 162, 1. — 5) fortes bellatores cum accipitribus comparantur: haukr rættir ertu, Hörða drottinn, veri nominis accipiter es, F. VI 196, 1; líkan ber þik hvössum hauki Visundr, acri accipitri similem, F. VI 196, 2; hefendr Haralds eru gjörfir haukar, sunt veri accipitres, Ih. 94, 3; haukr gjörfir at hug animi fortitudine verus accipiter, FR. II 51, 2; sic et accipio FR. II 55, 2: Hringr ok Hálfðan, haukar báðir (non Haukar, nom. propr.), ubi fortes præliatores intelligi puto, ut haukar Hákonar, milites Hakoniani, Me. 3, 1; hauka skyldir dux militum, F. II 305; stíllis haukar milites regii, F. VI 403, 1, sec. Morkinsk., quæ forte verior explicatio est quam stafns haukar, naves. — 6) hauks, Vigagl. 9, 1, forte jungendum cum hölmr, 3: hauks hölmr, insula accipitris, summitas montium, ubi accipitres se continere solent, hljálmr hauks hölms, galea (lacunar) montis, cælum, und hauks hölms hljálmr, sub cælo; jungunt autem hauks auki, ingens magnitudo, sed et h. l. additur miklum, ut adeo tó hauks hoc sensu redundet, et haukr in compos. semper aliquam cum accipitre similitu-**

dinem indicat. — 6) In compositis: morðhaukr, sparrhaukr (gáshaukr, austur, *Hist. eccl. Isl. I 391; Dan. Maagehög, larus qui ceteros laros persequitur*).

HAUKSNARLIGA, adv., celeriter, acriter, fortiter, more accipitris (haukr, snarlīga): háðum hildi hauksnarlīga, FR. II 274, 1, ubi tamen esse potest adj., acre prælium commissum.

HAUKSNARR, adj., accipitris instar acer, fortis (haukr, snarr); hauksnörum, dat., F. VII 99 (AR. II 73); i hauksnöru brjósti pectore animoso, FR. I 267, 2.

HAUKSNJALLR, adj., accipitris instar animosus (haukr, snjallr), epith. regis, F. VII 75, Ha. 199, 2, vide haugsnjallr.

HAUKSTALDI, m., princeps, rex; tantum occurrit gen. plur. haukstalda: gramr haukstalda rex principum, Bk. 2, 29; vinr haukstalda amicus principum, Og. 5; konr haukstalda cognatus principum v. regum, de rege Magno Bono, sec. Cod. Worm. SE. I 462, 3., ubi Cod. Reg. habet haukstalla, id.; SE. II 469: Man æk hækstalda hæiti segia: allvalldr, fylkir ok afraki, II 551 non cernitur in hac voce nisi h... kstall...; AS. hægstæld, princeps, heros, nobilis, miles, Epos Bjow. p. 142: ewom þa to flode fela mod-igra hægstældra hring, venit tunc ad vada multorum animosorum nobilium dux. Vertunt haukstaldi, stabilitorem accipitris, quod veteres, venationibus dediti, more orientalium accipitribus sedem in alis suis vel humeris præbuerint. Etsi vero utraque vox, AS. hægstæld et Eddica haukstaldi, idem valeant, dubito tamen, an AS. hægstæld habeat aliquid cum accipitre commune, qui AS. hafoc dicitur.

HAUKSTALLI, gen. pl., haukstalla konr, SE. I 462, 3., vide vocem antecedentem.

HAUKSTETT vide sub hagstett.

HAUKSTORD, f., terra accipitris, manus (haukr, stord); haukstorda furr ignis manuum, aurum: haukstorda fursendir, missor auri, vir liberalis, F. XI 208.

HAUKSTRÖND, f., litus, terra accipitris, manus (haukr, strönd): haukstrandar mül saxa manus, aurum vel argentum (sec. SE. I 402), Höfuðl. 17; hyrr haukstrandar ignis manus, aurum: þverrir haukstrandar hyrrjar consumtor auri, vir liberalis, RS. 21.

HAUKVÖLLR, m., campus accipitris, manus (haukr, völlr): haukvallar skord femina, Orkn. 80, 2.

HAUKKNIR, m., equus, pro hölkvir, SE. II 352, 2.

HAURA (HAURI, HAURDA), audire, id. qu. heyra, F. X 402.

HAUSAMÖLNIR, m., gladius, Cod. Reg. SE. I 565, 2 (comminutor capitum, hauss, mölnir).

HAUSAMÖLVIR, m., gladius, Wchart. SE. I 565, 2; SE. II 476 hæsamölvir; II 559 hausa mölvir (fractor craniorum, hauss, mölvir); II 619 hausa mölvir, quæ lectio forte coheret cum forma möjlnir.

HAUSEJADR, adj., caput plumatus, cor-

eus (hauss, fjöðr); reifðizk hinn hofsnadri, *latetatur ille caput plumatus*, *Fagrsk.* 4, 2.

HAUSMJÖLL, *f.*, *nix capitis, coma* (hauss, mjöll), *SE.* II 500, 5.

HAUSREYTI, *m.*, *calvam ruens, sulcans* (hauss, reyti); Hýmís h. qui *calvam Ymeris* (Ymeris, *i. e. cælum, aerem*) *ruit, sulcat* (volando), *volueris, ales, de corvo*: kvadde hún kverkhlvita ok hín glæghvarma Hýmís hofsræyta, er sat á bormum (*leg. hömrum*) biargha, *Fagrsk.* 3, 2.

HAUSS, *m.*, *calva, calvaria, cranium, caput* (*acc. hauss, dat. hausi; pl. -ar*): *Bk.* 1, 13. *Hymk.* 40. *Krm.* 6. *Mg.* 31, 9; Ymis hauss *calva Ymeris, cælum, SE.* I 314, *cf. Vafpr.* 21. *Grn.* 40. *SE.* I 48; *adde Am.* 78. *Mg.* 29, 1; unde haussmölnir, mölvir, *gladius, v. supra.* — 2) *caput navibus præfixum, rostrum navis*: roðinn hauss, *SE.* I 518, 2; roðnir hausar, *Ha.* 291, 2; lýsa tók af herskipis hausum, *Ha.* 285, 2. — 3) hauss, *FR.* I 259, 2, *pro haoss = háss, háss, gen. ab hárr, Odin, vide dagrýfr.* — 4) haus, *Ih.* 11, *vide höss.*

HAUSSPRENGIR, *m.*, *calvam dirumpens, discineans* (hauss, sprengir); h. Hrungrnis, *Thor, SE.* I 256, 4.

HAUSTGRÍMA, *f.*, *nox auctumnalis* (haust, auctumnus, *F.* VII 70, gríma), *Hávam.* 74.

HAUSTKALDR, *adj.*, *frigidus instar auctumni vel venti auctumnalis* (haust, kaldr); haustköld hölmrönd mare *perfrigidum, quale solet esse tempore auctumnali, SE.* I 328, 2.

HAUSTNÓTT, *f.*, *nox auctumnalis, Mg.* 34, 1.

HAUDMEN, *n.*, *torques terræ, mare, id. qu. haudmen*; haudmens hlíðr *cervus v. bos maris, navis*: haudmens hlíða beiðendr *poscentes navium, navigatores, viri, Isl.* I 166, 3. *var. lect.* 19.

HAUÐNA, *f.*, *capella, id. qu. hadna*; Hagbarðs hauðnu leif *laqueus, Y.* 28, *varie resolvitur*: Olavio Hagbarðs haundna *est capra pirate, navis, leif id. qu. lif, munimentum, itaque Hagbarðs hauðnu leif: munimentum navis, funis. Raskio Hagbarðs haundna capra Hagbarði, patibulum* (*ut Hagbarðs hestr, quod nescio an de patibulo dicatur, sed cf. Sigars hestr, Sigars jór, cruz, nam aliud est harðbaks hestr vide B. Hald. Lex.*); Hagbarðs haundnu leif, *reliquiæ, intestina hujus capellæ, funis, laqueus. Ipse junxeram haundnu leif, reliquiæ capellæ, quod ex capra residuum fit, pellis, ut funis coriaceus, haundnu leif Hagbarðs, funis Hagbarði, laqueus. Membr. E h. l. legit Hagbarðs auðnu leif, omitta sed subintellecta adspiratione, quare F. Magnusenio, leif, f., quæ destruit* (*ut dicatur at leifa e-m elli, vitam alicujus finire*), *et leif Hagbarðs auðnu: Hagbarði fortunam (vitam) destruens, laqueus. Forte rectius tó haundnu refertur ad hadna, nam Grág. I 503 promiscue scribitur haupnór et hópnoir.*

HAUÐR, *n.*, *terra, SE.* I 474. 585, 3. *Hyndl.* 45. *SE.* I 474, 1. II 196, 4. *Eb.* 40, 5 (*AA.* 238). Hauðr *locus editus, NgD.* 135, *nam derivat ab hœð, altitudo, hár,*

altus. Sólár hauðr terra solis, cælum, drottinn sólár hauðrs dominus cæli, Christus, Lb. 23, *ubi: sitt, ok sêll reis drottinn | sólár hanðrs af dauða. Himni hafna, en á havðr síá cælum rejiciunt, sed in terram spectant, i. e. cælestia contemnunt, res terrenas curant, Merl.* 1, 56. Þriðja hauðr *olipeus, OT.* 130, 1. *F.* III 4, *homonymice explicat Olavius (NgD.* 169), *ab hauðr, terra editor, id. qu. bjarg, quod et montem et tegimentum significet, itaque þriðja hauðr, tegimentum Odinis, lorica, et gálkn þriðja hauðrs, bestia nociva lorica, gladius; hauðr h. l. esse puto tectum, lacunar, cameram, et per þriðja hauðr intelligi tectum Valhallæ interius, scutis ornatum; sic lacunar Odinis scuta sunt. Vide compos., snákhaudr, út-hauðr.*

HAUÐRÞJÖRNIR, *m.*, *galea terræ, cælum* (hauðr, fjörnir); granir hauðrþjörniss *rex cæli, Christus, vatn hauðrþjörniss grans aqua Christi, cleemosyna, SE.* II 200, 2, *quod in seqq. explicatur*: hær er sagt, at ölmusugjöfin kallí sik vatn Krists. Sic siklíngr hauðrþjörniss *Christus, Lb.* 19, *ubi: er dýrr á sik sáran | siklíngr eptir kvöl mikla | hreinn til hjálpar mönnum | hauðr þjörniss tók dauða.*

HAUÐRGJÖRD, *f.*, *cingulum terræ, mare* (hauðr, gjörd): hölmnegla braut hilmir | hauðrgjörd fyrir hördum, *Ed. Lövasina, auctore Bjarnio, addita explicatione*: hær er sjörinn kallaðr hauðrgjörd, ok sagt hann sê neglir eyjum ok skerjum.

HAUÐRGYRÐINGR, *m.*, *cingens terram* (hauðr, gyrðingr, *subst. verb. a gyrða*), *propr. est serpens circumterraneus s. Midgar-dicus, terras et maria ambiens, et inde de quovis serpente, Merl.* 2, 16, *sed membr. h. l. divisim habet*: havgvaz hækñ havðrs gyrðingar *serpentes multis ictibus pugnant; quo loco si tó hækñ legi posset hækna, gyrðingar esset a gyrðing, f., sepes, sepiementum, eodem sensu, quoadmodum in proxime antecedentibus: gapa grimlega grundar bellti.*

HAUÐRMEN, *n.*, *torques, i. e. cingulum terræ, mare, id. qu. haudmen* (hauðr, men); haudmens sókn *aut impetus maritimus, impetus prælio maritimo factus, et haudrmens sóknryrir, impetus prælii maritimi reprimens, aut cæsus maritimus, prædatores maritimi, prædones, et haudrmens sóknryrir, repressor, oppressor prædonum, præliator, Nj.* 78, 2, *ubi Jonsonius construit Haydr mens, dominus (divus) lunulæ, vir, et sóknryrir, ut apposuit. Isl.* I 166, 3, *vide haudmeu.*

HAUÐRTJALD, *n.*, *tentorium terræ, cælum* (hauðr, tjald): harri hauðrtjalda *dominus cælorum, rex cælorum, Christus: dauða happ hauðrtjalda harra mors salutifera Christi, G.* 19.

HÁVAÐI, *m.*, *strepitus* (hárr, *adj.*), *altus sonitus; unde nomen montium Hávaðafjöll, FR.* I 489. 488. — 2) *fluvius, annis, Ed. Lövasina, propr. strepitus aquæ fluentis, ut FR.* II 230: þar sem móða mikil fell í straumum með miklum hávaða.

HÁVI, m., Óðin (qs. *Celsus*, ab *hárr*, *altus*, id. qu. *Hárr*, vide *háfn*), *SE. II* 555 *Háui*, *II* 472 *Háfn*; Háva rúð *conditio* Óðinis, *sors ejus*, ut *se haberent res ejus*, *Hávam.* 110; Háva mál, *sermones*, *sententiæ* Óðinis, *Hávam.* 167; Háva höll *aula* Óðinis, *Hávam.* 110. 113. 167. *SE. I* 36.

HÁPYRNIR vide *hádyrnir*.

HÁÐ, n., *ludibrium*, *contumelia*, *dicacitas*; hafa e-n at háði *ludibrio habere aliquem*, *Hávam.* 134. *ÓH.* 50, 2; snúa háði í Víðurs feng *ludibrium*, *contumeliam carmini immiscere*, *SE. I* 250, 3; háði leiddr *ludibrio habitus*, *Ad.* 22.

HADAR, m. pl., *Hadalandi incolæ* (cf. *Höðr*, *FR. II* 8); Hada drottinn *dominus Hadalandorum*, *rex Norv.*, *F. VII* 9, 2.

HÁÐI, 3. s. *impf.* v. *heyja*.

HADNA, f., *capra* (*annicula*), *SE. I* 589, 2. *II* 484. 567, v. *hauðna*.

HÁÐR, *part. pass.* v. *heyja*; c. *dat.*, *alicui addictus*: h. hrynivirgils brynju, *loricæ anulate*, *pro subst.*, *bellator*, *Eg.* 55, 3, *nisi h. l. sit* = *Höðr*, *deus*, *sec. var. l.*

HÁÐSAMR, *adj.*, *dicax*, *contumeliosus* (*háð*, -samr): h. glanni, *Sturl.* 5, 48, 1. *Cognomen*um: hinn háðsami *satyricus*, *Isl.* *I* 247.

HÁÐULIGR, *adj.*, *probrosus*, *contumeliosus* (*háð*): háðulig orð *verba probrosa*, *Nj.* 43, 1.

HÁÐÚNG, f., *contumelia* (*háð*): leita einum háðungar *contumeliam alicui adferre* *studere*, *Hávam.* 102.

HÁÐYRNIR, m., *sentis cutis*, *coma* (*há*, *pyrnir*): geirr hádyrnis *pecten*, *Eir* h. geira *femina*, *Korm.* 3, 8.

HEF, HEFR, *pro* *hefi*, *hesir*, vide *hafa*.

HEFA (*hæfi*, *hæfða*, *hæft*), *scopum* *adtingere*, *destinata ferire* (*hæfi*, n.): hæfum rúnd með brandi *clipeum certo ictu gladii feriamus*, *Eg.* 67, 4. — β) *metam* *adtingere*, *quo studueris pervenire*: ræð ek til Hofs at hæfa *Hovum perveni*, *ÓH.* 92, 5 (*AR.* *I* 325, 1). — γ) *adsequi*, *consequi*, *æquare*, *exæquare*: ekki hæfði mildi hildings *nihil adsequi potuit liberalitatem regis*, i. e. *regis liberalitas fuit incomparabilis*, *F.* *II* 258, 1. — 2) *impers.*, *hæfir*, *convenit*, *oportet*: cum *dat. pers.*, þér hæfir, at rjúfa aldri heit tibi *convenit*, te *oportet*, *promissa nunquam migrare*, *Mg.* 17, 5; *it. sine persona*, *sequi*, *conjunctione* at cum *conjunctivo*, *Has.* 16, *exempl.* vide sub *geigr*, *scribit autem membr.* h. l. *hæfir* (i. e. *hæfir*), *oportet*; *it. absol.* cum *conjunctivo*, *omisso* at: hæfir, *hveir seggr fá mikla ást ens hresta síklings sólar bóls*, *conveniens est*, *ut quisque consequatur*, *dignus est quisque*, *qui consequatur*, *G.* 64. *In prosa*: at hæfa til skipana *curare*, *providere aliquid* (qs. *pervenire ad curationem et administrationem rei alicujus*), *F.* *XI* 107; *kennugar*, er til *kirkio höfua* *quæ ad ecclesiæ pertinent*, *ecclesiasticæ*, *Anecd.* 40; þat hæfir honum, at *sverðit er fast í umgiörðinni erenit illi*, *ut*, *FR.* *I* 70; hæfaz *congruere*, *ÓH.* c. 132 (*F.* *IV* 278), 175 (*F.* *IV* 382).

HÆFI, n., *modus*, vide *miðhæfi* (*hóf*); h.

in prosa: *høffis ofressi*, *quod non nimis vires superat*, *F.* *VII* 117, *var. lect.* 1. — 2) *meta*, *scopus*, *ut apud Hallgr. Petrum*: á sterkum boga stendr strengir til *hæfis* *bendr*.

HÆFI, n., id. qu. *höfuð*, *caput*, *formâ* *Norvegica* (vide sub *höfuð* *plures hujus vocis formas*), *G.* 34 (*Hkr.*). *NgD.* 83; cf. *høfl.* *Huc minus recte referunt hæfis hjórr* (*gladius capitis*, *cornu*), *Y.* 30, vide *hæfir*.

HÆFILIGR, *adj.*, *dignus*, *conveniens*, *congruus* (*hæfa*); drottinsvik *nè hæflig* *hreifa* *ells forðum*, *parricidium* *viris indignum*, *Fagrsk.*, 76, 4 *locum* vide sub *forðar*, m. pl.

HÆFIL, m., *subst. verb. agentis* ab *hefja*, *qui tollit*, vide *compositum* *upphæfil*. — 2) *in re nautica*, *funis tollendo* (*substringendo*, *contrahendo*) *velo*, *funis elevatorius*, *SE. I* 584, 1, *Græc.* *τέρας*, *Norr.* *Söftebaand*, *quos funes Ström*, *Söndm. Beskr.* *I* 407, *sic describit*: *supra medium veli ordine dependet*, *ab utroque latere veli*, *funiculi aliquot*, *dicti Söftebaand*, *quibus antenna circumligatur*, *ut velum minuatur v. brevius fiat*, *quando ad summum mali apicem tolli ratio velat*, *alias enim demissum in mare pertineret*; *hinc hileypa segli or heflum*, *ÓH.* c. 185 (*F.* *III* 44. *V* 11); *lata síga* (v: *segl*) *or heflum*, *F.* *VIII* 53. *Hinc hæfis spjöll* *tabulæ funis substrictorii*, *vela*: *harða hvast hregg knúði á hæfis spjöllum* *F.* *I* 165, 2; *hefils hestr* *equus funis substrictorii*, *navis*, *var. lect.* *Krm.* 5. — 3) *heffill* *runcina*, *dolabra*, *Dan.* *Hövl*, *Fær.* *Hövil*, *unde Fær.* *hövla* = *isl.* *heffa*, *Germ.* *Hobel*; *apud veteres non occurrat*, vide *tamen* *hæfa*.

HÆFING, f., *Grm.* 33, *elevatio*, *eminentia* (*hefja*), *gen.* *hæfingar* *et sec. fragm.* *U hæfingjar*, *cum j.* *Maxime placet conjectura Raskii* (*Ed. Sæm.* *ed. Holm.* p. 282, *sub hac voce*): *hæfinga v. hæfingja rá sumi de ramis eminentis*, *exstantibus*; *sic hæfing in gen. sing. et plurali promiscue usurpatur in Jure eccl.* *Vic.*: *bera barn til hæfengjar*, c. 4, *til hæfengja*, c. 2.

HÆFIR, m., *bos*, *gen.* *hæfis*, *SE. I* 484, 3. *SE. II* 626 *ad SE. I* 587, *ubi Cod. Reg. prave habet hevir* (*pro* *hefir* i. e. *hæfir*), *II* 483 *hefir*, *II* 566 *kévir*, *Cod. Worm.* *begir*; *omnia mendose pro* *hefir*, *hefir*. *Hinc*: *hæfis hjórr*, *gladius bovis v. tauri*, *cornu bovis*, *Y.* 30: *fléinn hæfis hauss telum capitis bubuli*, *cornu bubulum* (*potorium*), *Isld.* 16, *ubi*: *enn vegðarlausi Ása-ölbeinir laust høffis haus fleini á nasar Hákonar jarls*.

HEFIZ, 3. s. *præs. ind. pass.* v. *hafa*, *Vsp.* 43, vide *pag.* 923.

HEFJA (*hef*, *hóf*, *hæft*), *tollere*: h. einn at lopti *in sublime tollere* (*ut suspendatur*), *Y.* 22; *V. hófz* at lopti *in altum* (*alís*) *sublatus est v. sustulit sese*, *Völk.* 27; h. e-n til himins *ad cælum tollere*, *SE. I* 288, 1; h. kono sër at armi *in ulnas tollere*, *Bk.* 2, 4; víf, *hæft* í *vagna* *feminæ*, *in currus sublata*, *Gha.* 36; *hávar báruv hófu mik me sublimem vectarunt*, *Ghr.* 12; *hana munu h. hávar báruv til Jónakrs óðaltorfu*, *sublimem vehent*, *Bk.* 2, 58; *hvilur*, *hæfðar* á *himingeislum*, *radiis* *vectæ*, *Söll.* 72; *hefjendr*

Hlakkar tjalda tollentes clipeos, pugnatore, Grett. 77, 2 (SE. I 424, 2). H. augu af e-m, avertere, deflectere oculos ab aliquo, Korm. 3, 4; h. hvera af (o: eldi, hlöðum) amovere lebetes ab igne, Grm. 41; hóf hann sér af herðum hver deposuit sibi ab humeris lebetem, Hým. 36. Hefja hendr tollere manus (more precantium), G. 9; sed cum gen.: h. handa tollere manus (aut ad pugnandum, aut ad insigne aliquod facinus edendum), Nj. 43, et mox in prosa: en hvar skal þá komit, er vër skolum handa hefja? —; h. handa, Fær. p. 246. it. Lazd. msc. c. 72: höfum vit bræþr svá mikinn þroska, at menn mono mjök áleita við okkr, ef við hefjomz eigi handa (hefja eigi höfuðs caput non adtollere, præ formidine, Nj. c. 135), quam locutionem insolentem adpellat Jonsonius in Gloss. Nj. sub v. hefja, G. Pauli etiam hodie sic non raro dici testatur, Eg. p. 325, ad 56, 1. Hefja e-n frá fjönum e-s aliquem odiis aliquid subducere, Ad. 11; hefja heim úr heidnum dómi mundum (homines) ex paganismo extrahere, a paganismo liberare, christianos reddere, F. V 177, 1, vide Olavinum, alias lectiones vel conjecturas seculum, Cogn. Spir. p. 45, Synt. de Bapt. p. 90 hæc phrasis de baptismo sic adhibetur: hefvia (barn) yr hæðinomi dómi elevare injuriam ab ethnicismo, Jus eccl. Gul. tit. 20. Vic. 15 (Synt. de Bapt. p. 38. 157, Cogn. Spir. p. 11; it. absol. hefja, ibid. p. 120. 121, unde hafneng, f., Jus eccl. Vic. (Synt. de Bapt. p. 6. 121). Nota: ut synonyma ponuntur: at vera hafndir, Jus eccl. Gul. 20, at vera skirðr Jus eccl. Vic. 4, Jus eccl. Heidsæv. 8, at vera kristinn, Jus eccl. Frost. V, vide Synt. de Bapt. 120—122. Hefja e-n ad dignitatem evehere quem, SE. I 650, 2; hefjaz honore, gloriam consequi: ránar fólk-runnr hefir hafiz af gunni, ÓT. 56; hófse hlýri frams ens helga gramis, SE. I 462, 2; herðipundr höggorma mun hefjaz á landi auctoritas prælatoris (mea) crescit in terra, Nj. 134; hófst, cum infin., extulit se, de sene, F. IV 12; vegr hófst með sigri gloria se extulit (crevit) cum victoria, victoria gloriam auxil, F. II 317, 2. Hefja upp sursum tollere: hóf up hver á höfuð sér lebetem in caput sustulit, Hým. 34; gauta spjalli hóf áttar ask upp í Godheim Odin filium meum in sedem deorum suscepit, sustulit, Sonat. 20, de filio parvo natu, Gunnare, morbo mortuo, cf. Ý. 10: Óðinn varð sóttidaudr — sagði hann sik mundu fara í Godheim, ok fagna þar vinum sinum. G. Magnæus locum sic interpretatur: in deorum regionem Odino sermone (o: poemate) sustuli filium meum, s. immortalitatem in hominum memoria reddidi, meo in illum defunctum epicedio. J. Olavins Hypnoes.: filium aqua lustratum et nomine insignitum diis consecravi certis formulis. Sed prima interpretatio, quæ G. Pauli est, præferenda, quod duæ posteriores supponant subiectum ek, et sing. spjall, qui haud facile apud vestertissimos poetas occurrit; h. út mortuum efferre, Am. 100. — 2) incipere, ordiri, cum acc.: rekstefju tek ek hefja, Rekst. 1;

h. heitstrengingar, Jd. 10; h. gildi compositionem ordiri, SE. I 248, 1; h. Rómfür iter Romam ingredi, F. X 426, 27, ubi 3. s. imperf. conj., hæfl. Hefja upp, id.: h. upp iðn opus aliquod incipere, adgredi, Hugs. 24, 4; starf hófst upp labor (o: pugna) exortus est, Hg. 31, 3; upp hófz gunnr, id., Mg. 36, 1; upp var þá hildir um hafit (= of hafin), id., Hg. 30, 1.

HEFK, 1) pro hef ek, incipio, ab hefja, SE. I 248, 1. — 2) pro hefl ek, ab hafa, F. III 23.

HEFLA (-aða, -at), velum sublatum antennis circumligare, carbasa substringere, subnectere vela antennis (Ovid. Metam. 11, 483), ab heflir (pros., F. III 43. VI, 381, var. lect. 2. IX, 285. 502 var. 4; Nj. 89); metaph., impedire: munu Gullkára gaungur heflaz itiones amatoriaræ Karti impediuntur, Gullk. HEFLIR, m., rex maritimus, id. qu. hemlir (f = m); heflis hestar equi piratæ, naves, Krm. 5.

HEFNA (hefni, hefnda, hefnt), ulcisci, vindicare: absol. Am. 87. — 1) cum gen. rei vel personæ, propter quam ultio fit: h. spürs, föður, necem passeris, patris ulcisci, Ý. 21, 1. Grm. 17. F. VII 354, 1. H. 31, 1. HS. 1, 1; h. morðs, Hm. 11; impers. pass., þá er hefnt föður, tum patri parentatum est, Vsp. 49. — 2) cum gen. rei v. personæ, propter quam ultio fit, et dativo personæ, in quam vindicatur, adjuncta præpos. á: hefna úngar systor á Jörmunrekki juveniculæ sororis cædem in Jörmunrekko ulcisci, Gho. 5. Isl. I 91. — 3) cum acc. rei, dat. pers.: þat skal ek heiptar hvesi hefna id ego in conciliatore irarum vindicabo, Nj. 54; hverr man heipt Heði hefnt of vinna quis iræ ultionem in Hödum obtinebit? cui contingat, ultionem irarum ab Hödo expetere? Vegtk. 15. — 4) hefnaz, ulcisci se, injurias sibi illatas ulcisci: opt sá hefniz, er halloka verðr, Hugs. 18, 3; opt þeir hefnaz, sem hlegnir eru, ibid. 23, 4.

HEFNANDI, m., ultor; it. filius: hefnendr Blöððaxar, filii Blodoæ, Gunnhildiares, Hg. 28, 1; hefnendr snarráðs Haralds, filii strenui Haralds, Hh. 94, 3.

HEFND, f., ultio, vindicta (hefna); léttari h. vindicta levior, Bk. 2, 12; efna h. ultionem præstare, exsequi in aliquo, Eg. 27; hyggja at h., Hým. 3; — cum gen.: h. sins föður vindicta patris, vindicata cædes patris, HS. 6, 6; plur.: þess lét hon harðar hefnir verða, Og. 17; bræpra hefnir, Gho. 5; hefnir harma, Bk. 2, 38.

HEFNIASS, m., Asa ulciscens, deus ultor (hefna, áss); h. Baldrs, Valius; h. goða, Vidar, SE. I 266.

HEFNING, f., ultio (hefna), id. qu. hefn, ut efning, præstatio, pro efnd, Grág. I 316; it. poena: nefna hvinni hefning ultionem statuere levatori, edere exemplum in levatorem, eum poena adficere, Grett. 42, 4, ut hefn, poena, Hist. eccl. Isl. I 241.

HEFNIR, m., ultor (hefna); it. filius (cujus erat, patris cædem ulcisci): h. Hákonar, Eiríkus dynasta, Hakonis f., F. III 12, 2;

h. Ólafs, Magnus Bonus, N. R., Mg. 36, 2; h. Skjálgs Erlingus, ÓH. 186, 4. — 2) *sinus*, J, ∴ *sinus* Hevnus in Mæria boreali Norvegiæ.

HEFNISAMR, adj., *ulciscendi cupidus*, *pronus ad vindictam* (hefna, -samr), Hugs. 34, 6. In pros. OH. c. 75.

HÆFR, adj., *conveniens, congruus* (hafa): era hæft, non est conveniens, non congruum est, dedecet, nefas est, Sk. 2, 12. — β) *par, æqualis*: fáir mundu þeim fylkis rekkum hæfr þikkja úr Haka veldi, pauci virtute pares, FR. II 55, 3. — γ) *præstans*: hæfri konungr rex melior, præstantior, G. 48. — δ) *fortis*: hæfra hjarta ne hugþrúðara neque fortius neque magis generosum pectus, FR. II 52, 4; h. í hlakkar drifu, prælio fortis, Korm. 12, 5 (at hl. dr., SE. I 418, 3; hæfri í vígi prælio fortior, FR. II 57; hæfr at hjörregni strenuus in pugna, FR. II 319, 2; in compos. hugunhæfr. — 2) *neutr. hæft, pro adv.*, uti par est, recte, bene, moderate: halda hæft á valdi, imperium, uti par est, gerere, dignum esse imperio, vel imperio, uti par est (recte, moderate), uti, ÓH. 108; hæft skiljum brag, sem leika, poeseos, ut ludorum, bene periti sumus, vel hæft h. l. est id. qu. jafnt (sec. β), ∴ skiljum brag hæft sem leika, poeseos æque ac (non minus quam) ludorum periti sumus, Hltd. 4 (AR. II 341); verðum hæft at herða hljóð vocem moderate intendere, carmen moderate facere, F. XI 43 (AR. II 496); etiam gen. neutr. hæfs, pro adv., digne, condigne; eggjumz hæfs hildar hyrsennu, non sine causa incitor ad pugnam, Isl. I 90, var. 6.

HEFRING, f., Hefringa, filia Ægeris, unda, SE. I 324. II 479; mare, SE. I 575, 2.

HEFSIR, m., *servus*, SE. msc. pro kepsir; cf. Norv. Hæse, Dan. en Overfuser, maledictis alios incessens.

HEFD, f., *præstantia, dignitas, honos* (hefja): hefðar vinna factum præclarum, varna hefðar vinnu abstinere a præclaris facinoribus, var. lect. Sturl. 7, 25, 1. — 2) hefð, Ad. 8. est conjectura G. Magnæi pro höfð, quod Codd. præferunt. Sed multo præstat conjectura Raskii (Anvisn. t. Isl., Holm. 1818. p. 260), höfðlausn; cf. lect. Cod. membr. Volsungasagæ, hefð pro höfð, citatam in Nordiske Kæmpehistorier ved C. Chr. Rafn, Havn. 1821. 1, 254.

HEFDA (-aða.-at), *celebrare, laudibus efferre* (hefð); hefðiz contr. pro hefðaðiz, Rekst. 20, ubi: hans vörn hefðiz stinnum, illius defensio mirifice celebrata, collaudata est.

HEGGJA, Rekst. 23, *incertæ significationis*; sensum vero hemistichii hunc esse puto: nemo ulterius, quam sic, referre potest hominibus de satis regis, parallelamque esse semistropham Od. 20: Yggis þikkjumz ek ekki, quasi scriptum fuisset Rekst. 23: engr kann seggja (segja) unnelds uppurrnum heggjo hilmis lengri (v. lengra), en svá. Cf. Merl. 2, 20.

HEGGR, m., *cornu nigra* (Svec. lågg, Dan. Hæg, Hægebættæ, Norv. Hegg, Ström Söndm.

Beskr. I 117, 2, 174, prunus s. padus), SE. II 566 (hægg, II 483); *usurpator in appell. virorum*: h. hræsevar beringa cornus hastarum, præliator, F. XI 138, 4; h. avþar hreina (navis), navigator, vir, Plac. 17; h. hjörðarar (pugnæ), pugnator, GS. str. 32; gunnþings h., id., F. II 313, 2. Plur. heggir mækis eggja, præliatores, milites, Fagrsh. de Haraldo Grafeldo: hjugguzt hvarirtveggja | heggir mækis eggja | varð í gogn at gánga | geirdrótt Haraldr þeirri. In compos.: morðheggir, sóknheggir. Vide formas: hægr, hoggr, hōgg.

HÆGINTRÚÐR, adj., *propr. invitus ad credendum, qui se invitus exorari patitur* (hegr, trúa): ek em h. at lægja haud facile ad ridendum moveor, Orkn. 22, 2, dub.

HÆGJA (hægi, hægða, hægt), *mitigare, lenire, facilem reddere* (hægr); oss hægr þat eigi id nos non levat, id animum meum (amore saucium) non mitigat, i. e. eo ipso amor magis incenditur, Korm. 3, 2, ubi al.: oss hlegir þat eigi id risum nobis non movet; hægjumst ástar relevar quoad amorem, i. e. amorem æquius fero, vel: desiderium mihi levius fit, Mg. 9, 8.

HEGLA (hegli, heglda, hegl), *grandine tegere* (hagl), nive operire, Eg. 82, 2, ubi: hvar skal ek leita þeirra mildra manna, er hegldu mér háfjöll hauks digulsnáfi ubi quæram eos munificos homines, qui mihi celso accipitris montes nive catilli operuerunt (qui mihi manus annulis ornarunt); heglðr straumur flumen grandine opertum, i. e. perfrigidum, Hh. 62, 4. F. VI 309, 3. Impers.: þat rigndi ok heglði. pluuit et grandinavit, Artus Saga, versa jussu Hakonis Senioris.

HEGNA (hegni, hegnda, hegn), *punire, castigare; cum acc.*: h. rán, velar, rapinas, dolos punire, Mg. 17, 2. Ha. 114, 3; svá skal sjandir hegna ita hostes puniendi, GhM. I 698. — β) *arcere, prohibere*: mjōðr hegnir bōl bragna mulsum dolore hominum expellit, SE. I 634, 1; hlátr skal hildinjótum hegna præliatores a risu avocabuntur, Sv. 15, 3. — γ) *defendere*: h. jōrð terram, regnum defendere, tueri, F. VI 41, 1; sic in prosa, SE. I 376: ok fyrri því at Haraldr konungr tók mjōk at eldaz, setti hann Hring frænda sinn yflr her sinn, at hegna lönd sín, i. e. ad fines regni tuendos. Et hæc primaria notio est, ∴ sepire, circumsepire, sepimento circumdare (Dan. hegne), ab hagi. — δ) in compos., ángrhegnandi.

HEGNIR, m., *qui coercet* (hegna): jarla h., coercitor dynastarum, rex, F. XI 318, ubi hæc lectio latet in var. 2. heyni; h. rögs coercitor, repressor dissidorum, rex pacis et justitiæ amans, F. XI 305, 3; ángs hegnir, qui dolorem, noxam, malum avertit, vir bonus, probus, Plac. 47. In compos., ránhegnir.

HEGR, adj., Am. 46, ubi: hegr var at hjaldri, hvars hon hendr festi, duplici modo explicatur: 1) pro hūg ab adj. hagr, dextera erat in præliando, i. e. dextere pugnabat; 2) pro hæg, qua ratione jungenda sunt varat, non erat, ∴ non erat commoda v. facilis in præliando, i. e. strenue præliabatur,

ubicunque manus adplicare firmiter posset; quæ posterior ratio cum permutatione vocabulum magis convenit, et confirmatur ab FR. I 216, quæ sic παραρράζεται: ok gekk svá fram sem hinn hraustasti karlmaðr; vide hægr, hūgr.

HÆGR, *m., id. qu. hæggr, cornus: hristar els h., gladius, Ag.*

HÆGR, *adj., commodus, facilis (vide hegr, hūgr): h. hróðr carmen facile, v. laus, fama facilis, commoda, ob claritatem magnitudinemque rerum gestarum: hróðr er af heidnum lýðum hægr, carmen laudatorium de ethnicis facile est, i. e. larga suppetit materia laudis de hominibus paganus, Nj. 78, 3; sem þeim hægst þótti qumadmodum illis commodissimum videbatur, Am. 9. — 2) placidus, moderati ingenii et tranquilli: heldr var ek hægr sjaldan rariuscule quidem ego fui placida, Am. 95, quod FR. I 223 est úlhæg i skapi, et ibid. 34 óhæg i skapsmunum. — 3) jucundus, gratus, acceptus, lætibilis, lætus, cum dat. pers.: Ormstúngu verðr eingi dagr hægr, síst nulla dies Vermilingui (mih) lætibilis fit, ex quo, Isl. II 251, 1; sjó dægr muni hægrí septem dies aliquanto lætiores, Orkn. 81, 7; h. auðr pecunie acceptæ, exoptatæ, njóta hægs auðs, optatis divitiis (pecuniis) frui, Nj. 24, 2, quo loco Jonsonius accipit hægs pro heggs, jungens peninga hjörþings hægs, numos pugnatoris; G. Pauli construit: hægs hjörþings. — 4) compar. hægrí, -a, dexter: í hægrí hönd in dexteram manum, dexteræ manui (inserere), SE. I 256, 1; víkja síðum til hægrí handar mores emendare, Ag.*

HEGRI, *m., ardea cinerea, SE. II 489: Merl. 1, 24. 26. 27. Metaph. óminnis hegri, ardea obliivionis, nimia ebrietas, Hávam. 13. Vide formam héri.*

HEILAGLEIKR, *m., sanctitas (heilagr): hærrí í heilagleik sanctitate excellens, Nik. 41.*

HEILAGLEGA, *adv., sancte: sýkn orþin h. sancte insoens facta, Gha. 52 (G. 3, 8), i. e. solenni juramento absoluta, per solenne juramentum crimine absoluta.*

HEILAGR, *adj., sanctus, fem. heilög, heilog, heilug, neutr. heilagt, heilakt (hælaet, Jus eccl. Vic., Havn. 1759. p. 51). In flexione, quando terminatio a vocali incipit, regulariter ei mutatur in e et vocalis ante g ejicitur: occurrit tamen heilaga kirkju, pro helga, Nik. 39, et heilagar gaungur, Gd. 35, ubi var. lect. est helgar; (midsaptans-helgr? Hist. eccl. Isl. II 84. not.); heilagar bæer, Bl. p. 8. membr.; hinnar heilagu Sunnifu, F. X 163, sed: helgra þjóða, Gd. 10, pro heilagra. Heilagr drottinn, Söll. 23; h. Krístr, Od. 28; h. andi, Söll. 75; Sturl. 5, 9, 1; Gd. 2; heilug goð, FR. I 250; h. röðull, jubar divinum, de Christo, G. 3; h. kirkja, Nik. 39; h. konúgr, de Olavo Sancto, OH. 259, 8; allir helgir stjörnu stillis omnes sancti stellarum rectoris (dei), Gþ. 3; heilög fold regnum cæleste, F. VI 423, 2; h. hjúpa, signuð goðum, FR. I 280; heilug smurn-ing, Gd. 62; h. gánga processio sacra, Gd. 35; heilagt veldi sancta ecclesia, F. XI 314, 1;*

helgar kindir, Vsp. 1, sec. membr. 544, sed tò helgar abest in Cod. Reg.; heilög fjöll divini montes, Fm. 26; h. vötn, Grm. 29. Hund. 1, 1; h. land, Grm. 4; h. baðmr, Vsp. 25; valgrind heilög for helgum dyrum, Grm. 22; h. víðr, de ligno sanctæ crucis, G. 62; heilagt fall mors sancta, quam quis religionis causa obit, Hh. 85; h. full poculum sacrum, de poeti, SE. I 232, 4; h. steinn, de ordalio, Gha. 47 (Gk. 3, 3); helgar bækr, Söll. 70. Neutr. heilagt, festum, dies festa, OH. 92, 5. Vide composita: ginnheilagr, gunnheilagr, stallheilagr.

HEILI, *m., cerebrum, Grm. 40; land heila terra cerebri, caput, SE. I 538; heila grund, id., SE. I 678, 1; heila bær ædes cerebri, calva: heila bæs holt tumulus calvæ, caput, SE. II 499, 4 ex I 600, 1; heila borg arz cerebri, caput, Nj. 134; eru brotnar mjök borgir heila, Merl. 1, 35; heila himin cælum cerebri, calva it. caput: himintúngl heila astra cæli cerebri (capitis), oculi, SE. II 499, 5 (G. 56). Heila líkn medela cerebri, solatium, F. III 6.*

HEILINDI, *n., sanitas corporis, bona valetudo (heill, adj.), tantum in sing., Hugs. m. 21, 3; vide heilyndi.*

HEILIVÁGR, *m., liquor medicus (heill, adj., unde verb. heila, sanare, Germ. heilen, Dan. hele, vågr, sinus, mare, it. latex); h. allra meina (Cod. Flat. stríða), liquor, omnibus malis (animi ægritudinibus) medens, vinum, Ha. 255, 6.*

HEILL, *adj., sanus, salvus, incolumis; sanus, vinna e-n heilan meina (gen. plur.), sanum reddere quem, facere ut ex morbo, malis, convalescat, G. 58; it. cum prepos.: at, heill at höndum, manibus integer, sanis manibus, Mb. 6, 1; illa heill male sanus, Hávam. 69; salvus, incolumis: fara h. hildar til, hildi frá, koma h. hvaðan, Hávam. 159; integer, illasus, incolumis, de calice, Hymk. 29; de capite, Hymk. 31; heilar sjónir visus integer, Mg. 11, 1; heilar hendr manus illasæ, Gha. 53 (Gk. 3, 9); heilir illasi, opp. sárir saucii, Am. 56; evelta heill húngri sanum ac valentem fame perire, Lokagl. 63, id. qu. deyja heill húngri, FR. I 284, 1. — β) heill hugr animus integer, sincerus, Hávam. 106. Sk. 2, 7. Am. 94; sed: heill er hugr Atla, Atlio integer est animus, i. e. intrepidus, nihil metuens, Am. 19; em'ek heill í hug animi integer sum, metui nescius, Hít. 11, 3; neutr. af heilu sincero animo, GS. str. 18, id. qu. af heilum hug, Bk. 2, 39. Söll. 4. — γ) formula bene precantis: heill sá, er kvað, heill sá, er kann, bene sit, Hávam. 167; send heill salvus mittas, bene tibi sit mittenti, gratias ago quod miseris, F. VI 365; heill þú farir, heill þú aprt komir, heill þú Ásynjom sér, salvus eas, redeas, sis, Vafpr. 4; biðja e-n vera heilan, salvum esse jubere, Grm. 3; heill skaltu, Agnarr, salvus eris (subaudi vera), ibid.; propinantis: heill ver þú, ok tak við hrimkalki, salve, ave, bene tibi, Skf. 37. Lokagl. 54; salutantis: kom þú heill salvus adesto, H. hat. 31; heill vertu, kross,*

ave, crux, *Lb.* 31, subint. verbo vera; heill þá, *Vafþrúðnir. salve, ave, Vafþr.* 6; gefendur heilir!, *Hávam.* 2; heilir, vsir! heilar, Ásynjor! *Lokagl.* 11; konúgr, heill! ok svá snjallir húskarlar þínir, *SE.* I 456, 1; *valdeicentis*: sitto heill, *ÖH.* 92, 1; farit heilir ok horskir eatis sospites ac fortes, *Ghe.* 12; *cohortantis*: hriudum heilir agite, concutiamus! *FR.* II 44, 2; heill, Ellíði age, Ellíði, *FR.* II 79, 2, sic in prosa: heill svá, age vero, *F.* XI 93, ubi orantis est. In compos., vinheill.

HEILL, n., omen, auspiciu, sive bonum, sive malum: göð heill, plur., bona auspicia, *Sk.* 2, 20; bavzt (bózt) heill, optima, *Sk.* 2, 19; inpr. frequens in dat. sing., v. c. göðu heilli fausto omine, auspicato, feliciter, *Mg.* 36, 3. *F.* IX 236. *X* 18, 1. *Has.* 1; illu heilli malo auspicio, *Hyndl.* 45; heilli versto pessimo omine, *H.* Br. 4; öfgu heilli sinistro omine, *Ha.* 199, 4.

HEILL, f., felicitas, fortuna secunda, salus, incolumitas: heill hrapar felicitas ruit, *Söll.* 9, sed: lírapa fur heill fortúná succumbere, vel fortuná excedere, *Sk.* 2, 25. Plur. heillir: heilla auþit verþr þér bona tibi sors continget, *Sk.* 2, 22; heillir í svefni horfnar sýnduz, *Vegtk.* 2, felicitates, forte deæ tutelares, ut *Vegtk.* 5: hamingjor ætlar horfuar mundo. — þ) heillir, pl., fascina, amuleta, talismata: (rúnar ristnar) á gleri ok á gulli ok á gumna heillom, *Bk.* 1, 17. *Vide compos., óheill, orðheill.*

HEILLA (-aða,-at), fascinare (heill, f.): sífr þitt um heilli halir eo minus (vel, ne) res tuas fascinabunt (fascinent) viri, *Hávam.* 131, ubi malunt þik, te, pro þitt. Hana hefir heillat hundviss jöðunn, *Gullk.* — In prosa: heilluð af óvætti, *FR.* III 177; heilluð ertu, *FR.* I 194; kvað þær vera heillaðar, *F.* VI 110.

HEILÆMR, adj., salubris, salutaris, *Merl.* 2, 90.

HEILRÁÐR, adj., salutaria consilia sup-peditans (heill, ráðr a ráð), *H.* hat. 10. *Mg.* 1, 4.

HEILSA (-aða,-at), salutare, cum dat., *Sk.* 1, 5 (heill); acc., *Gdþ.* 9.

HEILSA, f., sanitas (heill): máls heilsa restitutio loquelæ, fá einum máls heilsu lo-quendi usum restituere alicui, *G.* 38; máls heilsa, metaph., mulsu, quod hominem lingua promtorem reddat: máls kann mildingr heilsu (nájöðr heitir svá) veita, *SE.* I 636, 1. *Sanitas corporis, Hugsm.* 27, 3.

HEILDUGR, adj., animo forti, intrepido (propr., integro, heill,-úðgr ab úð), epith. Christi: h. sté á helvitis stig, *Krossk.* 14. cf. heill adj. þ.

HEILYNDI, n., sanitas, (id. qu. heilindi, variantibus terminationibus formativis -indi et -ynde), *Hávam.* 68. Sic rángyndi *F.* IX 330, sanngyndi *ibid.* 333.

HEIM, *Bk.* 2, 42, id. qu. hveim, exclusio v: hratt af hálsi heim þar ser ibi unum-quemque sibi a collo retrusit, quam senten-tiam *Völs. Saga* (*FR.* I 202) sic exprimit: en hún hratt hverjum frá sér, er at henni kom.

HEIM, adv., domum, *Hávam.* 21. 67. *Skf.* 38. *Krm.* 29.

HEIMA, adv., domi, in propria domo, *Hávam.* 5. 83, ubi opponuntur heima et á bði, in domo aliena; h. i gürðom goða domi tæ in mansionibus deorum, *Vafþr.* 2. Heima propr. subst. est neutr. gen., unde: at heima minu, domi meæ, *Nj.* 148, et til sins heima, domum suam, *F.* I 274. *VI* 109; plur.: til siuna heima, *Korm.* c. 23.

HEIMAN, adv., domo (heima, n.), *Harbl.* 2. *Lokagl.* 56. *Am.* 33. p. 1. *Mg.* 9, 1; bida hins verra heiman, domo (i. e. domi manentem) pejora expectare, *Nj.* 99.

HEIMANGERÐIR, f. plur., adparatus domo abituri (gera heiman, domo mittere, it. domo abiturum rebus necessariis instruere, ornare), *Ha.* 290, ubi: ferð, æðri af heim-angerð, iter, ab adparatu excellentius, i. e. magnificentiori adparatu instructum.

HEIMARÍKR, adj., domi potens, domi suæ imperium exercens (heima, adv., ríkr), *Hít.* 16, 1.

HEIMBOÐ, n., invitatio (boð, heim, a bjóða heim domum suam invitare quem): þiggja heimboð Hanga-góds accipere invita-tionem Odinis, ab Odine invitari (3: Val-hallam), i. e. morti in prælio destinatum esse, *SE.* I 232, 2.

HEIMDALI, m., aries, *SE.* I 589, 1. — 2) id. qu. Heimdallr, *Isl.* I 231, 2, ubi Heim-dala hjörr, gladius Heimdalli, caput, sec. *SE.* I 100, 264.

HEIMDALLR, m., Heimdallus, custos pon-tis Bivrostæ, Himinbjargis habitans; gen. Heimdalls,-dallar et -dalar. Megir Heimdallar filii Heimdalli, tres hominum ordines, servi, rustici, dynastæ (de quibus *Rigm.*), unde dicuntur meiri ok minni, majores minoresque, *Vsp.* 1; þrætudólgir Heimdalar, Lokius, *SE.* I 268; sverð Heimdalar gladius Heimdalli (i. e. quo H. perit), caput, *SE.* I 100, ubi: Heimdalar sverþ er kallat hafut; miðtvör Heimdalli, id., *SE.* I 264, ubi: oc er síþ an kallat hafvt miðtvör Heimdalar; sverþ heitir manz miðtvör; hjörr Heimdallz, id.; *SE.* II 499, 1; sed Heimdalar höfuð, caput Heimdalli, gladius, sec. lect. *Cod. Reg. SE.* I 264, ubi: Heimdalar hafvt heitir sverþ, svá er sagt at hann var lostin manz höfði í gognv; unde et gladius, *SE.* I 608, 1, adpellatur hjálms fyllr Vindhvæs. Heimdalar galdr, nomen carminis de Heimdallo agentis, *SE.* I 100, 264. *Vide Heimdali.* 2.

HEIMDRAGI, m., vir domi desidens, ces-sator domesticus, de viro, qui nunquam pe-dem patriæ extulit (heima, adv., -dragi a draga v. dragaz), *SE.* I 714, 1. *Bandam.* 2. *GhM.* II 110. not. 4; *Orkn.* 82, 7, ubi dat. pl. heimdrögum.

HEIMDREGI, m., id. qu. heimdragi, *FR.* I 296, 2. *GhM.* II 110. not. 4; vide *Raskii* Oldnord. *Lesebog* p. 67; a draga = draga, trahere, *Bl. msc.* p. 20.

HEIMFÖR, f., domum reditio (heim, för), it. venia domum redeundi: h. gefin hildingum heroibus concessa, *Hund.* 2, 38. 39 (*Völs.* 27); þiggja h. af einum, *F.* VII 49, 3.

HEIMGÁS, *f.*, *anser domesticus* (heima, gás), *SE. II* 488, 572.

HEIMHAMR et HEIMHUGR, *Hávam.* 158, *pro compositis accipiunt interpp.*, *vertentes „proprium corpus“, „domesticum desiderium v. animus proprius“, jungentes: „at þeir fara villir sinna heimhama, sinna heimhuga, ut illi aberrant a propriis suis corporibus, a domesticis desideriis. Forsitan constructio sit: at þeir fara heim, villir sinna hama, villir sinna huga ut domum redeant (redire cogantur), aberrantes a suis formis (adscititiis), a suis desideriis.*

HEIMHUGR *vide sub heimhamr.*

HEIMI, *m.*, *id. qu. heimr, domicilium v. regio, vide gnaphelmi.*

HEIMI, *m.*, *regulus maritimus, archipirata, SE. II* 154, 2 *cf. homir, hæmir.*

HEIMIL, *adj.*, *qui licet, cujus potestas fit: heimil jörð, grund, terra, regio, quæ in justam possessionem alicujus venit, quæ justo possessionis titulo alicui subicitur, Hh. 12, 1. 24; vide heimoll, heimöll.*

HEIMISGARÐAR, *m. pl.*, *hospita domicilia, vel ædes domesticæ (id. qu. heimilis garðar), Hávam. 6.*

HEIMISKVIÐR, *m.*, *effata domesticorum (qs. heimilis kviðr), Bk. I, 25 (Grág. I 361). Sic heimisbúar, vicini domicilii, id. qu. heimilis búar, Grág. I 191.*

HEIMISSKÓGAR, *m. pl.*, *silvæ domesticæ, silvæ familiares, i. e. tumuli mortuorum (dysjar), Harbl. 42. 43; vide de hac voce Forsþjallsljóð, Videyæ 1837, pag. 39.*

HEIMKVAMA, *f.*, *reditus domum (heim, kvama = koma); missa heimkvámu, heimkomo reditu prohiberi, ÓH. 50, 1. Mg. 31, 9, et in prosa, FR. I 385, de militibus, qui in prælio desiderantur.*

HEIMKYNNI, *n. pl.*, *domicilium (heim, kynni), Sturl. 3, 28, 1.*

HEIMOLL, *adj.*, *licitus, id. qu. heimill, it. heimöll, id.: heimöl jörð, grund, F. VI 161. 185 (vide heimill); ek á heimolt, sequ. infn., mihi licitum est, A. 3; heimult, id., F. VI 207, pros.*

HEIMR, *m.*, *terra, regio, tractus, et spec. domicilium, habitaculum: setrs h., regio, ubi quis considet, domicilium quo quis ad habitandum concessit, de altero mundo; ullr þóptu mara man koma í setrs heim at betra, Korm. 14, 1; h. alda habitaculum hominum, terra, Söll. 41; heimar goða habitacula deorum, regiones diis habitata, Hg. 33, 13; h. hás elds domicilium v. regio alti ignis, inferi, tartara, ÓH. 171, 2; sólar h. domicilium solis, cælum: tiggi sólar heims rex cæli, deus, G. 62; h. sækvikenda domicilium bellicarum marinarum, mare, oceanus, SE. II 428; h. sals dreyta regio fluviorum, domicilium fluminum, montana, saltus (unde fluvii oriuntur), GS. str. 32; hálfir h. limidia regio, dimidium regni, Hlud. 2, 33, vel Heimr h. l. nom. propr. regionis, metaph. gleðinnar heimr domicilium lætitiæ, banna e-m gleðinnar heim lætitið interdicere alicui, ægritúðinem adferre cui, Skáldh. 6, 49. — 2) mundus: niu heimar novem mundi, Vsp.*

2. *Vafþr. 43. Alem. 9; helma á millum (= hod. milli heims ok helju), FR. I 442, Sturl. 4, 14, 4; heim hvern, hverjum heimi í, Vafþr. 43. Alem. 10; utan um alla heima extra, circa omnes mundos, de cælo Skatyrnere, SE. I 593, 1., quo loco tò heimr de cælo intelligit Gloss. Ed. Sæm. T. I sub voce heimr, adferens fragm. membr. Eyrbyggja: þar sér hvergi utan upp í heidan heiminn, quanquam tò heiminn h. l. accipi potest pro himinn, ei = i. Umgeypnandi alls heims totum mundum (universitatem rerum) cava manu includens, G. 16, et dómari heims judez mundi, deus, G. 39. — 3) hac terra, hic mundus, hæc vita: í þeima heimi hoc in mundo, in hac terra, G. 2; í heimi þessum, Am. 82; hínzt bóni heimi ultimum in mundo (hac vita) petium, Bk. 2, 60; fyrst fólkvig í heimi, Vsp. 19. 22. Heimr opponitur Helia (Orco), Skf. 27. Vegtk. 11, gigantum regioni, Vafþr. 49; ljós heims lux mundi, de Christo, G. 2; hart í heimi durum seculum, Vsp. 41; borin í heim in mundum (hanc lucem) edita, H. Br. 4; nema úr heimi e mundo tollere, rebus terrenis eripere, de morbo: sóttar brimi nam son úr heimi, Sonart. 19; numinn þessa heims lífl hac terrestri vita spoliatus, G. 17; bjóða e-m af heimi aliquid ex hac vita arcessere, abducere: Kristr bauð (bragtingi) af heimi Chr. regem e mundo ad se invitavit (v. concedere jussit), Rekst. 33; Hvedrunga mætr bauð jöfri til þings or heimi mortis dæ regem ex hac vita ad colloquium evocavit, Y. 52. — 4) ær, atmosphæra, differt ab himinn cælum, sec. SE. II 430: hæmr ær kallaðr hvs æða kær væðra, enn himin ærðið dverga slögvra, þeirra ær svá hæita, N., S., A., V.; kaldr heimr zona frigida, Ha. 311. — 5) heim pro hveim, excluso v. vide suo loco. — 6) variat heims et húms, ab hóm, tenebræ, G. 2; it. heims pro húms, ab hóm v. húmr, mare, 3: heims hrútr, eyndr, navis, ÓH. 92, 3. F. IV 186, 1 hafs hrútr), 155, 3. — 6) in compositis: álheimr, borðheimr, dvalarheimr, dynheimar, ægisheimr, foglheimr, glæðsheimr, glæheimr, goðheimr, hroheimr, isheimr, jötunheimr, kvölheimr, ljósheimr, ljóðheimar, logheimr, lýsheimr, meðalheimr, munarheimr, myrkheimr, niðheimr, orðheimr, ránheimr, rógheimr, sandheimr, sigrheimr, suðheimr, svalheimr, unnheimr, uppheimr, vœðrheimr, viðheimr, vinðheimr, vinheimr, ysheimr, þingheimr, þrumheimr, þrúðheimr, þrymheimr.*

HEIMSALIR, *m. pl.*, *ædes domesticæ, domicilium (heima, salr): h. Óðins domicilium Odinis, Valhalla, Krm. 4; valdr heimsalar tjalda deus, Ag.*

HEIMSBYGD, *f.*, *orbis terrarum habitatus (heimr, bygd), Od. 3. G. 36.*

HEIMSÆKIR, *m.*, *qui visitat (heim, sækir), SE. I 268. 324, de Ægere et Lokio.*

HEIMSÆKJA (-i,-ta), *visitare, convenire quem, c. acc. Gd. 65.*

HEIMSELDING, *f.*, *fulmen cæleste, ærium (heimr, elding), Ha. 319, 1.*

HEIMSENDI, *m.*, *extremities mundi, plaga cæli (heimr, endi): enn norðri h., regiones*

boreales, ÖH. 260, 1. — 2) *Islandia adpelatur* endi heims, *Gd. 5*, ubi: drottinn litir af sínu smíti sjófargang ok bárustrágar; ólmaz fast á einum hólna | enda heims er kalla heimar.

HEIMSKA, *f.*, *stultitia, vecordia, it. temeritas*: heimska harðræðis *vecordia crudelis facinoris, facinus crudele et vecors, Am. 82*, ubi *construo*: drygt þú fyrr hafþir | þat er menn dæmi vissoþ til, | heimsko harþræðis, | í heimi þessom, *ad quem locum FR. I 222*: verri hefir þú gert, enn menn viti dæmi til, ok er mikil úvika í slíkum harðræðum. Heimsku þróttr fortitudo temeraria, *FR. II 53, 1, id. qu.* Háls frami heimsku setti virtus Hæli temeritatem prodidit, *ibid.*

HEIMSKAUT *vide* heims skaut *sub voce* skaut, *n.*

HEIMSKR, *adj.*, *stultus, stolidus, fatuus, insipiens*: h. maðr homo vecors, *Hávam. 20*, ubi *opp.* horskr cordatus: opt fær hlægis, er með horskom kömr, manni heimskom magi; *it. Hávam. 94*: heimska or horskom | görir hvalda sono | sá inn mátki munr; *opponitur* ósviðr, *Bk. 1, 21*: þat ræð eo þer..., | at þú þingi á | deilit víð heimska hali: þvát ósviðr maðr | lætr opt qveþin | verri orþ enn viti; *it. FR. I 519, 5*: h. þikki mér, *in præced. prosa* úvittr. Óttar heimski, *Hyndl. 15. etc.*, Ottar stultus, *ad quem locum G. Magnæus, citans cognomina eirorum nobilium, ex primis Islandiæ insessoribus, Rafa hinn heimski et Ketill hinn fíðski: crediderim, inquit, talibus cognomentis originem dedisse vel simulatam stultitiam (ut Junii Bruti et Reidaris Stulti), vel tardam ingenii in pueris exsertionem.*

HEIMSLIGA, *adv.*, *stulte, temere, imprudenter, Skáldh. 7, 64. FR. III 11*; *it. in prosa*: immaniter, enormiter, *F. III 126. 179*; *ab adj.* heimsligr, stultus, stolidus (*pro* heimskligr, *excluso k*), *quod in prosa occurrit FR. II 326*: heldr þótti hann heimsligr (heimskligr, *E.*), *sed ibid.* 328: hvorki hafði honum þá enn vaxit vit né kurtelisi; *it. F. II 160*: herfligr ok heimsligr, *quod ibid.* 161 *est*: hinn heimski hrotti.

HEIMSÓKN, *f.*, *invasio, hostilis aggressio* (heim, sókn, *a* sækja heim, *aliquem domi suæ hostiliter adgredi, invadere*), *Sturl. 5, 5, 4.*

HEIMSPENNIR, *m.*, *mundum complectens, universum includens, i. e. deus* (heimr, spennir), *Has. 64, exemplum vide sub æskiprórr, p. 141.*

HEIMSTAÐA, *f.*, *situs, positio terræ* (heimr, staða), *it. ipsa terra, quatenus certo modo collocata, fundata et creata est: kóngr heimstöðu rex terræ, creator mundi, deus, de Christo, Krossk. 14*; heimstöðu drottinn dominus mundi, *de Christo, Has. 17*; heimstöðu hyrr ignis mundi, *sol: gætir h. hyrs deus, Ag.*

HEIMSTÖÐ, *f.*, *mundana mansio, v. locus terræ* (heimr, stöð): ryðja h. vacuare locum terræ, terram deserere, *Vsp. 50. SE. I 196, 3.*

HEIMSTÝRI, *n.*, *lucerna mundi* (heimr, stýri), *sol: heimastýriss harri rex solis,*

deus, Lv. 14, ubi sic: ok heim stýriss hane | heppenn þá er sköp skepnu, | þann setti dag drottinn | dýrðar milldr til hvíldar.

HEIMSTÝRIR, *m.*, *rector mundi, deus* (heimr, stýrir), *SE. II 174, 3.*

HEIMSVIST, *f.*, *mansio in domo alicujus* (heimr, vist *a vera*): tvær heimsvistir bina *apud aliquem hospitia, SE. I 640, 1. In prosa tam in sing., quam plur., præsentia apud aliquem, congressus cum aliquo; sic F. II 239*: hann er oss fjarlæggr at heimsvist *a congressione nostra remotus est; it. de Islandi: fjarlagir öðrum þjóðum at heimsvistum a congressione vel commercio aliorum populorum remoti, Magn. p. 428.*

HEIMTA (heimti, heimta, heimt), *repetere, it. recipere, recuperare (rem amissam, desideratam, absentem)*: h. aptr geð sitt rationem suam recuperare, *Hávam. 14*; h. aptr hamar malleum, *Hamh. 8, it. h. sér hamar recipere malleum, Hamh. 18; auferre, reportare, sibi comparare: hálftr smta hundrað Nordmanna vann þar heimtan nýztan tír summan gloriam adepti sunt, G. 52; postulare, citare, arcessere: h. e-n til heimsala Óðins ad palatia Odinis (Valhallam) aliquem arcessere, i. e. leto dare aliquem, Krm. 4.* (heim, *adv.*, *et term. verb. -ta*).

HEIMTJALD, *n.*, *tentorium mundi vel terræ, cælum* (heimr, tjald): ræsir háð heimtjallz (*i. e. heimtjalds*) rex alti cæli, *deus, SE. I 318, 4.*

HEIMVANDIL, *SE. I 444, 4, vide* heinvandil.

HEIMÞER, *m.*, *accipiter, SE. II 487, vide* hemdir, hamdir.

HEIMÞINGAÐR, *m.*, *qui visitat, convenit* (heim, þingaðr, *id. qu. heimsækir*): h. hánga *qui suspensos visitat, Odin, mótt hánga heimþingaðar conventus Odinis, pugna: hánga heimþingaðar mótröðr pugnator, vir, Isl. II 353, quo loco legendum et construendum puto: þars á mætu móti | mótröðr iðru snóta | heimþingaþar hanga | hnitur reyrr saman dreyra, i. e. þars dreyra reyrr hnitur saman á mætu móti jöru snóta, hánga heimþingaðar mótröðr (vocat.); vel: á mætu móti hánga heimþingaðar in gloriosa pugna, et jöru snóta mótröðr præliator? Confer vocem runicam heimþingi. m., socius, collocutor, citatam in Nord. Tidsskr. f. Oldk. 2, 246. not. 2.*

HEIMÞINGUÐR, *m.*, *id. qu. heimþingaðr, qui aliquem visitat, convenit (ut amicus), vel qui invadit, adgreditur (ut hostis, sicut sækja heim et heimsókn utraque ratione usurpatur); vinnis herju h. qui feminam Thori exosam convenit, amicus semina gigantis, gigas, SE. I 282, 3, ubi construere malo: hein vinnis herju heimþinguþar cos gigantis (cos *a gigante Rungner pro telo usurpata*), quam í hjarna mæni vinn. her. heimþinguþar in capite adgressoris semina gigantis (Thoris).*

HEIN, *f.*, *cos: beðja, gata, einstigi heinar lectus, via, semita cotis, i. e. gladius, SE. II 162, 1; heina laut terra cotium, ensis, SE.*

I 518, 5, eo quod cos ensem, dum acuitur, percurrit; sic: hurð heinar tabula cotis, gladius, heinar hurðar herðandi incitans ensem, præliator. DrþS., ubi: allskarpt hefir orpit | — fyrir herðendum hurðar | heinar ægis beini. — β) cos, qua pro telo usus est gigas Rungner, SE. I 282, 3.

HEINFLET, n., cubile cotis, gladius (hein, flet): heinflets þollr pugnator, vir, ÓH. 92, 7 (AR. I 325, 3); rationem vide sub hein.

HEINIR, m. pl., Heidmarkiæ incolæ, ÓH. 50, 3, et in prosa F. IX 312. 313. 314. 367; sed acc. pl. Heina (qs. a nom. Heinar), ÍH. 76, 2. SE. I 508, 3. cf. heinverskr, heidskr.

HEINLAND, n., terra cotis, gladius (hein, land): heinlands Hæðr deus ensis, præliator, bellator, SE. I 472, 3.

HEINVANDILL, m., ramulus cotis, gladius (hein, vandill); heinvandil expresse legit Cod. Worm., Cod. Reg. abbreviate heivandil, SE. I 444, 4, ubi construendum puto: heinvandil-hermdarsþjöll infesta gladii colloquia, rixa gladii, pugna, ut: sverða senna, hoc ordine: ek em hollr hlunnvitnis runni til heinvandil-hermdar spjalla fidelis sum erga navis rectorem in infesto prælio.

HEINVERSKR, adj., ex Heidmarkia oriundus, H. 21; derivari proxime videtur ab Heinværjar (i. e. Heiðværjar, ab Heið = Heiðmörk, quæ et Heimmörk, F. X 354, unde Heidskr).

HEINFYNTR, adj., cote tenuatus, acuminatus, acutus (hein, þynna, tenuem reddere), h. brynju hryneldr gladius acutus, SE. I 428, 5 (Fagrsk. 35, 2).

HEIPT, f., ira permanens, inveterata, odium atrox: h. svafl i Högnæ, SE. I 436, 3; af þeim harmi raan heipt saman ex eo dolore coaluit atrox odium, Sölk. 13. Plur.: heiptom skal mána kveþja in iris atrocibus, vel, adversus iras atroces luna est invocanda, Hávam. 140; kveþja e-n heipta ad iras provocare quem, Hávam. 154; liðnar heiptir skalattu lengi muna iras (inimicitias) præteritas ne diu memineris, Hugsam. 19, 1; gjalda e-m heiptir illatas injurias ulcisci, Korm. 16, 4 (pros. H. e. 11); vinna Hæði hefst heipt Hóðum injuriam ulcisci, patratum ab Hóðo facinus ulcisci, Vegtk. 15; heptandi heiptar iram coercens, sedans, vir pacis studiosus, Eb. 11, 12; heiptar hversir exasperator irarum, de homine malevolo et turbulento, Nj. 54; heiptar boð conditio, infesto v. hostili animo proposita, iniqua conditio: senda heiptar boð hókum jöfri, hvort konúngr vildi gjalda hilmí skatt eða her þola, FR. III 27, 1; heiptar orð verba irato animo prolata, per iram effusa: heiptar orða vertu ei hefnisamr, Hugsam. 34, 6; af heiptum hostilitet, hostili animo, Isl. I 90, rectius quam Eb. 19, 7; heiptar blóð sanguis per iram (hostili manu) effusus, Ha. 236, 3; heiptar rán rapinæ hostiles, Mg. 17, 2. — 2) pena: skipta heiptum pænas distribuere, ÍH. 104, 2; metaph. damnum, noxa, calamitas: hrisdúgs heipt noxa, calamitas fruticeti vel fruticum, de ruina montis, Ý. 39;

heiptir húss noxæ domas, incendia, F. XI 188, 2 (vel sec. F. XII bygðir ok húss heipt-armanna domus adversariorum), ubi legendum puto: gerva hercall of húss heiptir clamorem universalem tollere ob incendia, domum incendia publico clamore significare, promulgare.

HEIPTARFÚSS, adj., nocendi cupidus, noxius (heipt, fúss): heiptarfúsir þjófar fures malefici, Plac. 13.

HEIPTARGJARN, adj., vindictæ cupidus (heipt, gjarn), F. II 324, 1.

HEIPTARNÝTR, adj., vindictam strenue persequens, it. vehemens, acer, bellicosus: heita á heiptarnýta drengi milites bellicosos cohortari, ÓT. 128, 2 (heipt, nýtr).

HEIPTARSTRÁNGR, adj., in vindicta severus, in poenis ezigendis rigidus (heipt, stránger), Mg. 17, 5.

HEIPTBRÁÐR, adj., celer in vindictam, it. bellicosus (heipt, bráðr): h. grams rúni, hinn er hvót líkar amicus regis, cui strenuitas placet, SE. I 460, 1; h. jöfurr, F. VI 436.

HEIPTFÍKINN, adj., vindictæ avidus (heipt, fíkin), it. bellicosus; dat. heiptfíknium jöfri, F. III 10, 1.

HEIPTGJARN, adj., ultionis cupidus, it. bellicosus (heipt, gjarn): h. konúngr ÍH. 34, 5; heiptgjörn kona ultionis cupida, Bk. 2, 29.

HEIPTGLAÐR, adj., hilaris in pugna (heipt, glaðr): h. hilmir, Si. 3, 2.

HEIPTKVÍÐR, m., verba irarum plena, sævidicta (Ad. 22: leiddr heiptkvíðum or legvers knerri sævidictis domo deductus, ubi Codd. præferunt heiptkirðum).

HEIPTMILDR, adj., facilis in vindictam, iram, it. bellicosus (heipt, mildr), Jd. 11.

HEIPTMINNUGR, adj., ultionis memor, it. bellicosus (heipt, minnugr), Mg. 37, 1.

HEIPTMÖGR, m., homo infensus alicui, hostis, inimicus (heipt, mögr); acc. plur. heiptmaga, Hávam. 151.

HEIPTMÓÐR, adj., iræ æstuans (heipt, móðr), Ghe. 32.

HEIPTÖRR, adj., id. qu. heiptbráðr bellicosus (heipt, örr), F. I 181, 1.

HEIPTRÆKR, adj., ultionem persequens, iram sœrens animo (heipt, rækr): heiptrækt höfuð homo vinde, ultor, v. insidiator, Ý. 53. In prosa: heiptrækr um smærri hluti, ÍH. c. 55; sic skamirækr iram brevi sœrens, F. V 325, opp. lángrækr, GhM. I 604; djúpsærr oc lángrækr, Thorst. Siduhall. msc.; grimmr úvinum, bæði með opinberum ráðum oc leynilegum vælum, lángrækr, mildr af fé, Fagrsk. 32.

HEIPTSNARR, adj., id. qu. heiptbráðr, F. XI 187, 2 (heipt, snarr).

HEIPTUGLIGR, adj., vehemens (heipt-ugr, adj. ab heipt): h. sóttar bríni vehemens morbi æstus, Sonart. 19.

HEIPTYRÐI, n. pl., verba iracunda, sæva, aspera (heipt, -yrði deriv. ab orð), Fm. 9. Am. 85.

HEIRI, m., id. qu. hegri, Dan. Heire, vide héri.

HEIT, n., promissum: bregða föstu heiti

firmam fidem mutare, promissa migrare, Alem. 5; etiam in plur.: hraz í heiton = brást í lofordum, fidem datam sefellit, Orkn. 79, 5. — 2) minæ, comminatio: reka köld heit graees minas exsequi, SE. I 622; heit dvinuþu, minæ cessabant, SE. I 508, 3. — 3) Am. 18 vertunt gestus minaces: hugþa ek af heitom, at veri hamr Áta existimari e gestibus minacibus, istam esse formam Atlii.

HEITA (heit, heiti, hêt; heitit), compellare, vocare, advocare, arcessere, accire: nam hann sêr Hôgna heita at rúnom Hognium sibi compellavit ad colloquium, Bk. 2, 14; Húna hvassa hêt ek mër at rúnom pueros acres acciri mihi ad colloquium, Ghe. 11. Heita á einn inclanare, clamore hortari aliquem, inclamando cohortari, it. milites ad pugnam vocare: hêt á Holmrýgi, Hg. 30, 2; úlfr hêt á oss alla nos omnes hortatus est (ad alacrem remigationem), Hh. 63, 4; verbis adloqui: ek hêt á góðar skipasagnir fortes viros verbis allocutus sum, F. VI 439, 2. — it. invocare, auxilium alicujus implorare: ek heiti á þik invoco te, Ag. bis; á guþ skal heita til góþra hluta deum invocare oportet ad bonas res (impetrandas), Söll. 27; it. heita til, v. e. heita menn til Hóla gætis invocant Holorum tutelam (Gudm. Bon.) Gd. 50. — 2) nominare, appellare, nomen imponere: fyrðar hêtu mik Lodbork, Krm. 1; it. omisso subjecto menn: Grimni mic hêto me vocarunt, Grm. 47; Urð hêto eina, Vsp. 18, 20; hve þik hêtu hjú quomodo (quo nomine) te salutavit familia?, Fjölsn. 47. — Part. pass. heitinn vocatus, cognominatus, Ghe. 1. Ý. 55. — 3) intrans., vocari, appellari, nominari: ek heiti vocor, H. hat. 15, 17; Sk. 1, 3. Grm. 53; heitir vocatur, Vsp. 17, 33, 38; impf. ek hêt, Grm. 53; impf. conj. bygg ek at hêti, Rm. 12; adde Vafþr. 23, 25, 27, 37. Grm. 5 etc.; hve sú jörð heitir, Alem. 10, it. 12, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, et: hversu máni heitir. ibid. 14; hve þú heitir qui vocaris?, H. hat. 14, 16. — 4) hêto me vocabar, Grm. 45, 46, it. hêtumz, id., Grm. 53. — 5) censeri, haberi, aestimari: [sú gjöf var heitin gulli betri auro præstare censebatur, Ad. 9; sá er vill (v. vera) heitinn horskr qui vult censeri solers, Hávam. 62; lavskr mun hann v heitinn ille semper ignavus habebitur, Am. 57; hêt fjölgegn civilissimus existimatus est, F. VI 39. — 6) promittere, polliceri, spondere, cum dat. rei et personæ; 2. et 3. s. heitir: heitir þú stjót för fylkis móþor iter promittes regis matri, Sk. 1, 35; hábrautar hreggvörðr heitir seggjum sannari líko rex cæli hominibus verum solatium pollicetur, Hvas. 5, 3. s. heitr, Mk. 21 ubi: Heitr glyggrannz gêtir | góðr veglegre móður | sinni sêr at unna, unde apocop. heit pros. F. XI 285: eptir því sem nú heit hann; hans bróðir heitr heitit mër góðu bonum mihi promisit, bonam mihi spem fecit, ÓT. 17; hêt ek þér hörðo atrociter tibi comminabar, Am. 77; þóttu bálvi heitir elsi tu malum mineris, Hlyndl. 46. — 7) heitaz einum viro desponderi, (pros. Eg. 36): þeim hêto me þá þjóðkonungi

ei tum me despondi regi celebri, Bk. 2, 34; þá er þér heitiþ var (v. konunni) quum tibi facta est sponsio, Alem. 4. — 8) heitaz, cum infin., minari: heitaz heldr stjóta | hvatt sekorn á vatni lapides minantur, se aquis innaturos, Korm. 9, 8, quo sensu impf. est heitaðiz, ÓT. c. 38. F. I 166; sed þeir hêtuz reka Hákon af haudri minati sunt, vel forte rectius, votum voterunt (ab heit, votum), se Hakonem regno expulsuros, Jd. 11. — 9) jubere abire, i. e. abigere, expellere, ejicere (domo): heitiþ mik hêðan me hinc facessere jubete, Lokagl. 7; ek var heitinn út domo abire jussus sum, i. e. domo interdictum est mihi, ÓH. 92, 9; sic Sturl. 6, 21: Vermundr hêt hann á brott abegit eum domo, unde ibid. lin. ult.: at faðir hans var á brott rekinn.

HEITA (heiti, heitta, heitt), calidum facere, calefacere, it. coquere cererisiam (heitr): hver, þannz ee öllom yör ál of heiti (1. s. conjunct.) lebetem quo cererisiam coquam, Hymk. 3; þú ert, öldr, of heitt tu, cererisia, cocta es, Hymk. 32. Sic: heita farar mungát cererisiam itineris coquere, Eg. 88. — 2) heitaz comburi; báli heitiz incendio combustus est, SE. II 224, 1.

HEITA, f., calefactio, coctio; heitu hregg ventus calfactorius, calefaciendo aptus, heitu hreggs kytr domuncula ubi repositorium venti calfactorii, folliis, vel tubi follium, per quos aura igni excitando emittitur, Eg. 30. Sic heituketill lebes coquinaris, GhM. II 690; heitumadr coquus, Sturl. 4, 21.

HEITAN, f., comminatio, minæ (heita, hêt, 3): hræðist hann ei heitan þjóða, Gd. 39.

HEITBYRR, m., ventus secundus, votis expetitus, vel propter vota nuncupata concessus (heit, votum, byrr), RS. 16.

HEITFASTR, adj., promissa firmiter servans (heit, fastr), SE. I 646, 2. G. 61. Has. 45, vide háborg; idem est fastheitinn, pros. Sturl. 8, 1.

HEITI, m., regulus maritimus, SE. I 547, 2. II 154, 2. Heitius pirata, filius Beitti, reguli maritimi, FR. II 5. Heita blakkr, hrasn, equus, cortus Heitii, navis, SE. I 328, 1. 403, 4, ubi: hlýrskildir heita blakks dux navalis, imperator; Heita konr cognatus Heitii, bellator, SE. I 462, 4 ut: Ellu niðr.

HEITI, n., nomen, appellatio, Nj. 44, 2. 3. Rm. 33. — 3) nominis celebritas, fama, F. VI 422, ut nafn.

HEITKONA, f., paeta (heita, hêt, 3, kona), Korm. 8, 1; pros. Sturl. 9, 1.

HEITLEIKR, m., calor (heitr, adj.): h. lífs calor vitalis, Lil. 11.

HEITR, adj., calidus, fervidus, ardens; epith. ignis, Grm. 1. Ghe. 44; sanguinis: h. sveiti, Krm. 6. Korm. 27, 3; heit unda gjálfr, id., Krm. 4; amoris: friðr eldi heitari caritas igne ferentior, Hávam. 51; með heitri ástúð fervido amore, Nik. 59; heit ást, Skáldh. 2, 18; heitust ást við himna gæti ferventissimus in deum amor, Gd. 56. Neutr. heitt pro adv., vehementer, ardentem: unna drottni h. impense deum amare, Gd. 10.

HEITROFI, *m.*, *fidei, promissi violator* (heit, rofi), *Ad. 14.*

HEITSTRENGING, *f.*, *votum, voti nuncupatio* (strengja heit), *Jd. 10.*

HEIÞORAÐR, *Ad. 10*, *vertit G. Pauli: „alle animatus (audax)”, derivans vocem ab heid, in compos., allum quid, = há-, et þoraðr, audens (adj., ut talaðr vel, fátalaðr, margtalaðr etc., disertis oris, pauca, multa loquens). Var. lect. heifþóraðr majoris auctoritatis est (Eg. 648. not.), qs. heidþóraðr honore auctus, honoratus, illustris, ab heidr, honor, vel auro auctus, dives, opulentus ab heid, aurum, et þóraðr, a þróaz. Ceterum in Codd. est heifþorabi et heifþoradi, quod G. Pauli correxit.*

HEIÐ, *n. pl.*, *nom. II. msc. c. 28.*

HEIÐ, *n.*, *serenitas, sudum; haud facile nisi in phrasi i heidi, per sudum, sudo cælo, v. c. gjörði svarta | sól í heidi, Krossk. 13; sem röðull renni upp í heidi veluti sol per sudum oriens, F. VI 197, 1; et hodie vulgo: sól skín í heidi; hinc heidz hárannt alta domus serenitatis, cælum: (hilmir) heidz hárannt rex cæli, deus, SE. II 498, 2. — 2) heid et heidr, aurum, (heyðr, aurum, Ed. Lðvasina) adfert J; heid agnoscit G. Magnæus, Eg. p. 661. not. f; cf. heidr, *m.*, *il. compos. heidfè, heidgjöf, heidmaðr, heidmildr, heidsærr.**

HEIÐA (heidir, heiddi, heidt), *impers., serenum fieri, serenari, de cælo et nubibus, cum acc.: heidir aldr sorgar ský núbila doloris nunquam serenantur, dolor animi nunquam decedit, Skáldh. 3, 1.*

HEIÐABÆR, *m.*, *Heidabæus, oppidum prope Slesvikum in Jotia meridiana, per tmesin, ÓT. 29; Heidabýr, id., per tmesin, F. I 131, 1. vide sub heidr, *m.*, accipiter.*

HEIÐARMAÐR, *F. XI 295, 1 (AR. II 131, 1), vide sub heidr, *m.*, honor.*

HEIÐBJARTR, *adj.*, *serenus (heid, bjarttr), metaph. epith. regis: lof heidbjarts himils laus sereni regis, G. 64, de Olavo Sancto; in F. XII explicatur: munificus, liberalitate clarus, ab heid, aurum; potest et reddi: honore clarus, illustris, ab heidr, honor.*

HEIÐBÚI, *m.*, *serpens (qs. incolu saltuum, montanorum, heidr, f., búi), SE. II 487 (heidbvi), II 570 (heidbue).*

HEIÐDRAUPNIR, *m.*, *nomen Ymeris, qs. ex alto stillans v. guttas demittens (heid = hæð, drjúpa), Bk. 1, 13, sec. Lex. Mythol.; unde: hauss heidðraupnis caput Heiddraupneris, cælum. Puto intelligi caput Mimeris. Vel potius heidðr. idem est ac hoddraupnir, aurum destillans, v: Mimer, sapientiæ thesauros possidens.*

HEIÐENGI, *m.*, *id. qu. heidíngi, paganus, ethnicus, G. 52.*

HEIDFÈ, *n.*, *SE. I 458 pros., ubi vox composita heidþegum, sive potius heistichii sic explicatur: heidfè heitir máli oc gjöf, er hæfþingjar gefa, i. e. heidfè dicitur stipendium et donum a principibus datum. Forte heidfè proprie est munus honorarium, donativum, ab heidr, *m.*, honor, et fè, pecunia.*

HEIDFRÖMUÐR, *m.*, *dator auri (heid 2, frömuðr), vel auctor honoris (heidr, *m.*), rex liberalis, viros principes divitiis et honoribus ornans, SE. I 660, 2.*

HEIDGJÖF, *f.*, *datio auri, munus auri (heid, gjöf), vel donativum, honorarium (heidr, honor), SE. I 660, 2, ubi heidfravmuðr verr heifar vala leiðar (v: með) heidgjöf, rex splendidas manus auro ornat, vel auro splendide ornat manus. It. simpl., munus, donum, Hv. 12, ubi Spiritus Sanctus appellatur: heidgjöf jófra konungs, munus dei; locus sic est: Sanndyggja máttu seggja | snjallr huggari kallaz, | harð.... traust cns hæsta, | heidgjöf konungs jófra.*

HEIDGRÁÐR, *m.*, *aviditas, cupiditas auri (heid 2, gráðr), heidgráðs heidir aurum cupide flagitans, vir, Grett. 49, 3; vel heidgráð, n., tempestas piratæ, pugna (heid = heiti, gráð, n., aura, ventus), et poscens pugnam, præliator, vir. Al. h. l. apte legunt hjörgráðs boði, pugnator, v. hjörgráð.*

HEIÐI, *m.*, *regulus maritimus, id. qu. heiti: leiða fannir nives reguli maritimi, albentes et spumantes undarum cumuli, SE. I 446, 1.*

HEIÐI, *3. pl. impf. conj. v. heyja, gerere, pro heði v. hæði, SE. I 298, 1 ubi coherent: áðr hrjögðendr fjörv þjóðar heiði Heðins reikar hylriþar við skyldbreta skytiv antequam exstirpatores gentis littoreæ (gigantum) committerent prælium cum gigantibus.*

HEIÐÍNGI, *m.*, *lupus, SE. I 478, 4. 591, 2 (qs. incolæ saltuum, montanorum, heidr, f.): vâþir heiðingja íntegumenta lupi, pelles lupina, Ghe. 8; eyðir heiðingja sútar lupi dolorem expellens, delectator lupi, præliator, Hh. 14, 2. — 2) homo paganus, ethnicus, vide heidíngi (heidinn), SE. II 186, 1.*

HEIÐINN, *adj.*, *paganus, ethnicus, profanus (ἔθνος, Mædog. quino haipno, γυνή ἑλληνική, Marc. 7, 26; cono heþna, F. X 381): h. herr populus ethnicus, pagani, Od. 7; sannmidjungar Gunnar grímo fárs, þeir er váro heidnir, homines pagani, Od. 15; heidnir lýðir, id., Nj. 78, 3; heidnir rekkar, id., ÖH. 92, 5; vör erum heidnir, ÖH. 92, 6; h. stallar ara ethnica, F. I 267; heidnar stjörnur, fáþar feiknstöfum, stellæ profanæ (ethnicismi symbola), Söll. 60; heidit jóð infans ethnicus, i. e. nondum baptizatus, Selk. 1, Isl. 6 (hodieque heidinn et de non baptizatis et intertum de non confirmatis usurpatur in vulgari sermone), cf. ósklórðr; heidinn de homine Judæo, s. non christiano, Nik. 71; heidinn dómr ethnicismus, ethnica religio, it. tempora ethnicismi; mörk heidins dóms terra paganismi, terra pagana, de Norvegia, F. XI 138, 5, quod carmen viro Hakone dynasta compositum esse videtur; i. heidnum dómi tempore ethnicismi, vel manente pagana religione, F. II 53, 2; in terra ethnica, Isl. II 50, 1 (quod carmen compositum est c. 969); heidinn goð díi ethnici, Hg. 33, 21 (quod carmen compositum est post 961), ubi: siti Hákon með heidinn goð, quam stropham Fagrskinnna totam omittit, altera vero ejusdem recensio hos duos versus sic exhibet:*

slíðan Hákon fór | heiðin guð, *quod forte ortum est ab alia lectione: sız Hákon fór | með heiðin guð ex quo II. ad deos ethnicos abiit. F. Magnúsenius h. l. vertere mavult heiðin guð: dıi sereni. In compos.: allheiðinn.*

HEIÐINN, *id. qu. Hedin, Hedin, regulus maritimus: náleið Hedinis propinqua via Hedinis, mare propinquum litori, Isl. I 84, var. l. f. cf. ib. 487.*

HEIÐIR, *m., accipiter, SE. II 487 (heiþer), II 571 (heiðer). Heiðiss úngi pullus accipitris, item accipiter, heiðiss únga meidr arbor accipitris, axilla humeri v. dorsum humeri, qui ideo dicitur hauki troðinn, quod accipitres solebant axillis veterum principum insidere, Eg. 55, 3, ubi: láta e-m hvarmtágar hánga á hauki troðnum heiðiss únga meidi facere, u: supercilii alicui in axillas demittantur, i. e. facere, ut aliquis demissis superciliis gravissimum dolorem (vel summam indignationem) significet. Sic hliðar land heiðis mons accipitris, de axillis, sive exactius de cervicibus sumendum, Korm. 19, 9, ubi: ataxllimar yðrar muni liggeja mēr of hliðar landi heiðis fore, ut brachia tua cervices meas circumdant. Alias circumscriptioni manus sapissime inservit, v. c. heiþis reiþir vehicula accipitris, manus, brachia, SE. I 660, 2; heiðis stallr statio accipitris, manus, halda heiðis stalli of e-m = græc. υπερέχειν χεῖρα τινι, aliquem protegere, tueri, ÓT. 105 (Ghm. I 180. 208; AA. 19); heiðis skotjörð terra accipitris, manus, gánga einum á heiðis skotjörð *id. qu. gánga á hönd einum in partes alicujus transire, imperio alicujus se subicere, Od. 10. Permutantur Heiðabær et Haukabær, ut synonyma (heiðir = haukr), Hh. 34, 4. 5. F. VI 259, 2 cum var. 9.**

HEIÐIS 1) *gen. regularis ab heiðir accipiter. — 2) gen. anomalus, inserto i, ab heiðr, m., clipeus.*

HEIÐMAÐR, *m., satelles (heið, stipendium, maðr): tölur heidmanns sermones satellitis (legati Russici), ÓH. 92, 15 (AR. I 328, 1); jöfva býr heidmönnum heiþis reiþir rex manus satellitum (annulis) ornat, SE. I 660, 2.*

HEIÐMÆR, *adj., liberalitate clarus (heið 2, mæ = mærr), vel honore illustris (heiðr, m., honor), epith. regis: heidmærr konungr, F. VI 318, 2, de Haraldo Severo, cf. heiðbjartr.*

HEIÐMILDR, *adj., auri largus, munificus, liberalis (heið 2, mildr): h. jöfva, herstefnir rex, imperator liberalis, SE. I 660, 2. ÓH. 48, 7.*

HEIÐNI, *f., ethnicismus, paganismus, religio ethnica: brjóta h. religionem paganam destruere, exstirpare, Od. 14.*

HEIÐORNIR, *m., cælum primum (id. qu. heiðþornir, heiðyrnir, heiðþyrnir), SE. II 485. 569.*

HEIÐR, *m., honor; gen. heids et heidar: lítills heidar paræ gloriæ, paræ cum gloria, inglorius, oppos. frægr, Hh. 1, 2 (F. V 88, 1. VI 130); sic Bl. membr. pag. 13, en daniel sa enskis heidar a bel nullo cum*

honore Belem adspexit; heidarmaðr vir amplæ dignitatis, de rege, princeps, F. XI 295, 1 (AR. II 151, 1); heidsmaðr vir honestus, Skáldh. 6, 40; heidsrú júngrú virgo honesta, Skáldh. 1, 19; heidsrú orð verba honorifica, mæra e-n heidsrú orðum verbis honorificis aliquem ornare, Gd. 20; heidsrú bú ampla villicatio, reisa h., Skáldh. 5, 5; heidr vor noster honos, abstr. pro concr., de Sancta Maria, Gd. 3; (honum) sê heidr laus ei sit, SE. I 476, 2. — β) de carmine, in acc. heid: haptsonis heidr honos poeticus, carmen laudatorium, encomium, haptsonis galt eo hánvni heid pependi ei encomium, SE. I 466, 3, i. e. carmen laudatorium in eum scripsi; it. absol. carmen, strophæ, versus: fram ber ek heid i hljóði tacite carmen profero, Dropl. min. 12, cf. mærd, leyfð. — 2) heidr, Hlas. 14, legendum puto heidar (ab heidr, f., saltus), 2: heidar tjald tentorium montis, cælum, heidar tjalda hyrr ignis cæli, sol, gramr heidar tjalda hyrjar rex solis, deus. — β) heidr algöfugs, Lb. 2, legendum puto heidjtalls göfugs et construendum: merðteitr iðfurr ens hesta göfugs heidjtalls, i. e. deus.

HEIÐR, *m., clipeus, SE. I 572, 1. II 621; II 478 hviðr; II 562 non cernitur nisi h... Huc refero gen. heidis et heiðiss, pro heids, inserto i: heidis hyrr ignis clipei, gladius, heidis hyrtelandi gladium consumens, adterrens, præliator, F. V 211 (ShI. V 211); heiðiss hlið, aut crates clipei, pro ipso clipeo, aut sepimentum, munimentum, tutela clipei, Korm. 11, 8, ubi construi possunt: þvi at hreggmíðjunga und heiðiss hliði vinn-a sköpum nam certamina virorum sub tutela clipei (i. e. virorum clipeis munitorum) satis non resistunt. Sed vide hreggmíðjugar.*

HEIÐR, *m., nom. propr. gigantis, Hyndl. 30.*

HEIÐA, *f., Heida, nom. propr. fatidica et incantatrix, alias Gullveig dicta, Vsp. 20 (FR. II 72). — 2) heid et heidr aurum, J; it. Ed. Lōvasina in auri nomenclatura: taurar, aurar, auðr, býsnir, heyðr.*

HEIÐR, *f., saltus, montana, tesqua, SE. I 586, 2; Y. 39: Himinheidr; F. X 403: Hlur-scogsheipr; heidar bær camera montanorum, cælum: heidar bæss oppings érir apostoli, Lv. 32, vide locum sub bær; heidar hjálmr galea, i. e. lacunar montanorum, cælum, Lb. 9, vide hjálmuspennandi; vide et supra sub heidr, m., honor, 2. Heidar lax salmo montanorum, serpens, FR. I 240; heidar þoskr, id., Isl. II 67, 1. Plur. heidar montana, saltus, Korm. 3, 9; heida salr camera montanorum, cælum, G. 7; heida tjald tentorium montium, cælum: málðingr heida tjalds rex cæli, Lb. 12, vide heidjtald.*

HEIÐR, *adj., serenus: h. himinn sudum, serenum cælum, Harbl. 18. Ok. 9, 5 (F. VI 448, 2). F. VI 41, 1; heidar stjörnur serenæ stellæ, Vsp. 51 (SE. I 198, 1). Merl. 1, 59; h. dagr, Bk. 2, 52; heid bráðr himins sol serenus, Grm. 39. — heidar, gen. s. fem. pro heidrar, Harbl. 34. var. lect.: svas ilr heidar sudu (sunnun). — β) metonymice: heidar vala heidar manus splendide, SE. I 660, 2., ubi verr heidgjöf (dat.) valaleidar*

heipar ornat auro manus splendidas, i. e. ita ut splendide fiant, vel splendide ornat; h. orðrómr fama illustris, gloria, SE. I 618, 2; heip skipreiða splendida, ampla praefectura maritima v. navalis, SE. I 638, 1; heidr at hildar veðri clarus in pugna, de praelatore, Dropl. maj. 31, 5. Heidr gramr, Hkr. T. 6, ad Si. 3, 1, est conjectura F. Magnusenii, vide F. VII 76. not. 13. In compos. sólheidr.

HEIDRA (-ada,-at), honorare (heidr, m., honor): heidra mann með offri oblationibus honorare, Lil. 36; heidraðr, svo sem skyldan býðr (rect. heidir) rite, pro officio honoratus, Gd. 27; laudare: þinn ástvinr heidrast af tungu minni tuus amicus lingua mea (sermone meo) laudatur, Gd. 3; at heidra einn í hróðri carmine laudare aliquem, Gd. 24; metaph. ornare, condecorare: höll heidrut með drykk ok saungum, Skáldh. 2, 26.

HEIDREKR, m., praefectus montanorum (qs. obiens montana, heidr, f., reka, ad formam tóu landreki), gígas, SE. I 302, 1.

HEIDRÚN, f., capra Valhallica, SE. I 128. Grm. 25; it. capra, in genere, SE. I 589, 2. Hyndl. 42. 43. 44.

HEIDSÆI, f., satio auri, distributio pecuniae, munificentia (heidr, heidr, aurum, sæi a sá serere): drygja h. munificentiam exhibere, liberalem esse, SE. II 162, 3.

HEIDSÆRR, adj., serens aurum, liberalis, munificus (v. heidsæi), ÓH. 193, 2; heidsær, id., F. V 30, var. lect.

HEIDSKÍRR, adj., serenus, clarus instar caeli sereni (heidr, n., skírr); metaph. heidskírt líf beima serena vita hominum, de Sancta Maria, Mk. 11, ubi sic: Heil þú, er hjálpar sálum, | heims þýðe ok líf beima, | dýrð himneskrar hriðar, | heidskírt..... ar deiliss, ubi cetera forte sic coherent: dýrð himneskrar (frið)ar deiliss hriðar gloria caelestis satelliti pacis auctoris (dei).

HEIDSKR, adj., ex Heidmarkia, Heidmarkicus: heidskir jöftrar, ÓH. 74, 1. Forte derivatum ab Heidr, FR. II 104, Eysteinn konúgr illráði af Heidr, qui Hg. c. 13. vocatur Eysteinn Upplendinga konúgr. Cf. heinverskr.

HEIDTJALD, n., tentorium montanorum, aer (heidr, f., tjald): skrin heiditjaldz scri-nium aeris, caelum (cf. líus lopts, SE. I 316): skjöldungir heiditjalls skrin rex caeli, deus, Lb. 25, locum vide sub geyrna. Vide et supra heidr, m., honor, 23.

HEIDVANR, adj., serenitati adspetus (heidr, vanr), de arbore Yggdrasile: forte verti potest: serenitatis expert, quippe adspergine rorata, cf. Vsp. 17; SE. I 76.

HEIDVINDR, m., ventus sereno aëre spirans (heidr, vindr): sem þá í hörðum | heidvindi bles | níklu myrkri | af mann-kyni, Krossk. 26, vide blása 43.

HEIDYRNIR, m., primum caelum, SE. I 592, 2. id. qu. heidornir.

HEIDÞEGI (heidþægi), m., accipiens aurum (heidr, þegi a þiggja, ut farþegi), satelles, SE. I 458, 3 (ÓH. 48, 1).

HEIDÞORNIR, m., caelum, SE. I 470.

HEIDÞYRNIR, m., caelum, SE. II 627.

HÆKINGR, m., gladius (id. qu. hokíngir): hækings víðr arbor gladii, praeliator, vir, Isl. I 166, 1. Scribendum h. l. esse hokíngir svadet consonantia: hokíngs víðir öki (ab öku). — 2) regulus maritimus, archipirata, SE. II 154, 2, cf. mox Heklingr, Hæklingr.

HEKLINGR, m., id. qu. Hæklingr, nom. propr. piratae: Heklings megrir, comites, socii Heklingi, Heklingiani, FR. I 298.

HÆKLINGR, m., Heklingus, pirata (seculi quarti, FR. II 26): Hækings fera comitatus (socii) Hæklingi, hundmargir Hækings feru magna multitudo Heklingianorum, FR. II 27.

HEL, f., Hela, dea mortis; it. Orcus, locus mortuorum; utroque sensu in dat. est Hel et Heljo (ut Sif et Sifju, dat. a Sif, SE. I 340), v. e. bjóða Helju útlausn, ef hon vill láta fara Baldr heim í Ásgarð, SE. I 174; heidaz af Helju, haldaz með Helju, ibid. I 178; gráta Baldr ok helju, leystir frá helju ex orco, ibid. I 180; dat. Hel, ibid. I 106. — 1) Hela, filia Lokii et Angrboda, SE. I 104. Grm. 31; Heljar faðir, Lokius, SE. I 268; Heljar sinni socius Hela, Balderus, ibid. I 260, Hödus, I 266; plur. Heljar sinnar socii, comites, contubernales Hela, mortui, SE. I 190; hásalir Heljar alla Hela palatia, Eg. 45 (SE. I 106); salir Heljar, Vsp. 39; Heljar grínd porta Hela, Söll. 39 = helgrínd; Heljar rann domus Hela, Vegt. 8; Heljar sjót domicilium Hela: hniga á H. sjót ad Hela domicilium delabi, mori, Fjölm. 26; Heljar diskir patina Hela, famer, SE. I 106. II 492; hinc Sturl. 6, 11, 1, verð ek helst til harðan | Heljar disk at velja nímum quam duram Hela patinam eligere cogor, i. e. improbam famem pati cogor. Heljar askr vasculum Hela, id., Sturl. 6, 15, 6: harmþrúngin fór ek hingat | heljar ask at velja, i. e. ad esuriendum; Heljar epli pomum Hela, puto mors, Isl. II 351, 1: ölselja ann mér heljar eplis mulier concedit mihi pomum Hela, i. e. mihi mortem optat, minime ægre fert, si morte peream; videtur nempe per Heljar epli intelligi pomum mortem adferens, mortiferum, quemadmodum poma Idunnæ vitam adferabant; itaque parallela h. l. sunt: ölselja ann mér Heljar eplis, et: fold mens vill minn aldr í moldu. Heljar meyjar Hela virgines, famulae, ministræ, Söll. 38, de morbis adgravescentibus; Heljar hrafnar corvi tartarei, Söll. 67; Heljar reip vincula Hela, Söll. 37, de atrocibus doloribus. Harmr ferir mik heim til Heljar dolor me domum ad Helam adducit, mortem mihi adfert, Skáldh. 7, 27; harmar vöfðu breiðu Heljar skauti at henni dolores lato Hela sinu eam involverunt, Skáldh. 7, 34; þar er þik Hel hafi, Fm. 21; Haldi Hel því, er hefir retineat Hela, quod obtinuit, SE. I 180, 1; hefir nú Hel hálfá dimidiam partem (fratrum) obtinet Hela, Am. 51, ubi opponuntur: högggnir tveir liggja. De morte naturali Thjodolæus Heiniensis: jóðis Úlfs ok Narfa skyldi kjósa konungmann in satis erat, ut soror Lupi et Narvi (i. e. Hela) regium principem eligeret,

Ý. 20; Loka mæð hefir ofseikinn allvald filia Lokii (Hela) decepti rectorem populi, *ibid.*; Eysteinn fór til meyjar Byleistis bróður írit ad filiam fratris Byleisti (Lokii, o: Helam), Ý. 51; Uveðrungs mæð bauð jöfri til þings or heimi puella gigantea (Hela) regem ex hac ritu ad colloquium evocavit, Ý. 52. — 2) orcus, locus mortuorum, inferi, *Alem.* 15. 19. 21. 27. 33. 35; hvílaz í helju, *F. III* 101; fara til heljar heðan, *Fm.* 10; láta e-n fara til heljar heðan curare, ut quis hinc abeat in orcum, *Fm.* 31; horfa heimi or, snugga heljar til adspectum a mundo avertere, sequi convertere ad orcum, *Skf.* 27; ganga til heljar decedere ad orcum, *Am.* 95; láta e-n ganga heljar facere, ut quis ad orcum eat, *H. Br.* 7, ubi subaudiatur præpos. til; ár falla til heljar heðan amnes hinc orcum versus desuunt, *Grm.* 28; acc. heljo, cf. *Sturl.* 9, 34, 3; sendoþ systor heljo misistis sororem ad orcum, *Am.* 52; i heljo hon þann hafði cum quidem detrusit ad orcum, *Am.* 48; öld, gefin heljo homines, orco dati, in orcum missi (necati), *Ílh.* 74; koma or heljo, *Vegtk.* 6; segðu mér or helju, ek man or heimi, *Vegtk.* 11; deyja or heljo hinnig huc ex orco morte transire, *Vafþr.* 43; höfuð þitt leysto heljo or redime caput tuum ex orco, i. e. vitam tuam redime, *Sk.* 2, 1; til heljar orcum versus, i. e. deorsum, *Grg.* 8; sjá til heljar, horfa til heljar, deorsum spectare, *FR.* I 480, 3. 481, 1, *id. qu.* í fold niðr, *ibid.* 481, 1, et: í hlöðynjar skaut, 469, 4. Vide niðhel. — 3) mors, neq; drepa í hel ad necem usque verberare, cadere, *Ílarbl.* 26. *Am.* 38; leinja til heljar, *id.*, *Am.* 40; bíða heljar mortem exspectare, *Sonart.* 24. In prosa: rasa í helina opna (hodie: i opinn dauðann) in præsentem mortem ruere, *F. VIII* 437. — 4) perniciēs, exitum: hel kastar perniciēs struis lignæ, ignis, flamma, *Mb.* 3. — 4) Hela, nomen securis Olavi Sancti, *Mg.* 29, 1.

HÆL, f., nomen insulæ, *SE. II* 492: Hæl, Rokstr ok Falstr. Forte Helö sive Hlöl in Agdis, sec. Munchium.

HÆLA, f., pruina: h. handar, liðs, leggjjar, pruina manus, articuli, brachii, argentum, *SE. I* 402; it. ros algidus: hár hëlo þrúngit crines algido rore tumidi, *Hund.* 2, 42, vel adspergine turgentes. Hodie apud Islandos orientales de levi adspergine maris: hann hëlu-rýkr, i. e. mare levi adspergine vaporat (um lágark, þegar skefr úr báru), ut. sjóinn, fjöðinn hëlar, *id.*

HÆLA (hélir, hëldi), intrans., pruina tegi (hëla, f.): hëilir hlýr at stáli þroræ latera ab utraque parte surgentis carinæ pruina albescent, *SE. I* 630, 1, ubi de hiemali navigatione sermo est, cf. *ib.* 632, 1. 2.

HÆLA (hæli. hælda, hælt), laudare, laudibus efferre (hól), cum dat.: hún hælir presti sjálf ipsa (Maria) sacerdotem collaudat, *Gd.* 15; it. gloriari re aliqua: baldr hælir því skjaldar vir ea re gloriatur, *Fbr.* 32, 1 (*GhM.* II 330); hælaz, gloriari: foraðs-ukungur Kúflingahælduz língvæ maledicæ Kúflugorum gloriatæ sunt, *F. VIII* 257, ubi

Eygrþ. haulduz (i. e. holduz, hëlduz); hælomk ekki minime gloriör, *Am.* 80; hælumzk minnst í máli ne sermone gloriemur, verba gloriosa minime juctemus, *F. VIII* 254; hælast um e-t gloriari aliquo re, *Band.* str. 5.

HELAGR, adj., *id. qu.* heilagr, sanctus, sacer: helagt skopt sancta comæ, *SE. I* 450, 1., sec. *Cod. Reg.*; sic hælakt, *Jus eccl. Vic.*, vide supra sub heilagr.

HÆLBÍTR, m., morsor calcanei (hæll, bítr), *Ílarbl.* 34, de eo, qui, quum prodesset et juvare debeat, obest ac nocet.

HELBLINDI, m., Helblindus, frater Lokii, *SE. I* 104; intelligi putatur per: bróðir Byleipz, *Vsp.* 45. — 2) nomen Odinis, *Grm.* 45. *SE. I* 84, 2. Forte, permutatis liquidis l, r, pro, herblindi, cæcitate adferens hominibus; Ý. c. 6: Óðinn kunni svá gera, at í orustu urðu óvinir hans blindir eða dauflr.

HELBLÖTINN, *SE. I* 302, 3 accipio pro herblótinn, commutatis liquidis l et r, a populo cultus, publice cultus (herr, blóta), de Thore: helblótinn hneitir undirfjáflrs bliku publice cultus vibrator montani fulguris, *Thor.* S. Thorlacius tó hel per tmesin construit cum undir, mutatum in unda, et hel-unda blika pro letali fulgure accipit. *F. Magnusenius*, in *Lex. Mythol.* p. 491, vertit: „Hælæ sacrificatus”, eo quod gigantes in Niðhel (tartarum) dejecti perhibeantur, *SE. I* 136 (sendi hann niðr undir Niðhel).

HELDR, compar., potius, magis: byþo þeir heim Havgna, ef hann þá heldr ferri, domum invitarunt Hognium, si ille (o: Gunnar) tum potius iret, *Am.* 7; heldr gekk hjálmi faldinn Álfgeir at hvöt þeirri, potius, i. e. magis strenue, majori cum virtute, *Eb.* 19, 8. Sequente en, potius quam: þann eta mein heldr en mik potius quam me, *Havam.* 154; i veltanda vatni lýsaz valbaugar, heldr en á höndum gull skíni Hluna börnom magis quam si aurum fulgeat in manibus Hl., *Ghe.* 29; sequente áðr, priusquam, *Korm.* 19, 8, ubi heldr — áðr = prius — quam; etiam prædente comparativo: betr sæmði þér borða at rekja, heldr en at vitja vers annarrar potius te deceret evolvere — quam risere, *H. Br.* 1. — 3) cum adj., magnopere, valde, impendio, majorem in modum: h. hundmargir ingenti numero, immensa multitudine, *F. II* 27; h. reiðir valde magno animi ardore, *Am.* 34; h. kaldt frigidius: mér er h. kaldt majorem in modum algeo, *Orkn.* 79, 4; h. harðr hildar leikr, *Sturl.* 7, 42, 4; h. vant difficilior, magna cum cautione res aggredienda, *Ílg.* 28, 1; h. úngr valde juvenis, *Krm.* 2; h. hörð för, *Mg.* 31, 9; h. harðgjör höpt, *Vsp. membr.* 541. str. 28; cum part., h. litapr valde (sanguine, cruore) tinctus, persufusus, *SE. I* 608, 2; it. addito til, nimis: h. til mikill impendio magnus, paulo magis vehemens, *Grm.* 1. — 4) cum adr., h. horsk-liga quam prudentissime, *Sk.* 1, 10; h. snemma dags primo mane diei, *Am.* 63; h. lítt parum quidem, non admodum, lítt var ek heldr í hettu haud equidem in admodum magno periculo versabar (constitutus fui),

Sturl. 5, 4, 1; h. mjök majorem in modum, hjarta mitt var h. mjök runnit sundr majorem in modum diffuzerat, *Söll.* 43. — *δ)* cum verbo, quando res potius affirmatur, quam contrarium adseritur: frændr hafa heldr brugðiz mér at þessum fundi, *Korm.* 12, 6; sár fékk ek heldr at hváru, *Fbr.* 49; heldr hufum vígi valdit, *Eb.* 29, 2 (*GhM.* I 748); líkununz ek heldr við hildi hvitings, *Fbr.* 16; ræð heldr at bregða majorem in modum ad-jecit opprobria, *Am.* 64. — *ε)* þeygi at heldr neque tamen eo magis, *Hávam.* 96; it. heldr pro at heldr: létu-at heldr segjaz non tamen eo magis se persuaderi sinebant, *Am.* 29; nè heldr neque, *FR.* II 121, 3. — *ζ)* aduers., verum, sed, *Vegtk.* 18, bis; sed potius, *Hávam.* 6; at vero: heldr man hælibaldi hævins fyrir því minna at sleikja sinn blóttýrgil innan, *Vita Halfr. sec. membr.* 132 (*ÖT.* Skh. 2, 304). — *η)* conjunctio: quo magis, ut eo magis, cum conj.: heldr þú látir hana eina vera quo magis eam solam intactam esse patiaris, *Lokagl.* 54; oppos. síðr, quo minus, ne. — *θ)* superl. helzt, potissimum, cum nominibus temporis: h. at nóni ipsa hora tertia post meridiem, *SE.* II 248, 1. Vide helzti.

HELDUR, HELD, HELT, adj., *Jd.* 15: heldir hufar lömdu ísugar báru; *Ha.* 319, 2: leysti lángrastar heldum hufum; *SE.* I 328, 2: haustkúld holmrænd (hefir) skotat heldvm varar avndri; his locis omnibus sumitur heldr de eo, qui aquam non transmittit, de tabulis navalibus firmiter ac dense coassatis (ab halda); sed forte rectius accipitur pro hældr, part. pass. v. hëla, pruina tectus, et melon. gelidus: hældir hufar, gelidæ, frigidæ tabule navales, gelida latera navium, hældr varar avndr, frigida navis; hoc stadere videtur forma hæltr pro hældr, *SE.* I 498, 1: saltt skar hvfi hielvtm; it. hëlt haf mare gelidum, *F.* VI 426, 2, quo loco *Fagrsk.* habet hëlt, *Hh.* 101 hëlt.

HÆLDRAEPR, adj., qui calcibus incedit (hæll, drepa, *gs.* sá er drepr niðr hælum), *Fagrsk.* 6, 3: Hinir 'ro ok aðrir, er um eld skulo brennanda spon bera; logandom hævom hava sér und linda drepit hældræpir halir, quo loco quodd. excr. habet hældræpir, al. höldræpir. Firmatur hæc vocis acceptio voce: fótdræpr hestr equus sternax, id. qu. hnot-gjarn, allata in Gloss. Ed. Sæm. T. I, sub voce drepa. *Lex. B. Haldorsonii* adfert hældræpr, delegans ad hældrægr, talaris, v. c. hældrægt fat, vestis talaris.

HELFIINGR, m., id. qu. helmíng, copiae, comitatus auxilii ergo, presidium: Haraldr þeysti nú hraustla | helfing sinn at Elfi copias suas ad Albim raptavit, *Hh.* 62, 7.

HELFINI, incerti gen., *SE.* II 494: helfni, cui supra scribitur vefjar upphlvtr explicat-ionis causa; quocum conferri potest *Lazd. msc.* c. 68: Guðrún var í blám kyrtli, oc var vefjaðr upphlvtr oc þraung. In *SE. msc.* et J scribitur helfin (suprascr. vefar upphlvtr) in vestium nomenclatura.

HELFÖR, Gk. 7, est conjectura G. Mag-næi pro herfor; vertunt hōndla helför þeirra:

administrare exsequias eorum. Proprie est helför, f., itis in orcum, unde veita einum helfarar (plur.), aliquem in orcum mittere, neci dare, interficere, *Jd.* 33 (hel, för).

HELFUSS, adj., mortis adpetens (hel, fúss): hendi helfússi (dat. s. fem.), manu necis adpetente, *Ghe.* 43.

HELGA (-aða, -at), consecrare (heilagr, helagr): h. vellanda hver ferventem cacabum consecrare, *Gha.* 50 (*Gk.* 3, 6). Krúcius var af Kristi helgaðr, *Krossk.* 3. Helgat lið cælus consecratus, homines sancti, christiani, *Hc.* 7, v. fremja p. 201. — 2) helgða, *Hh.* 62, 4, unius Codd. lectio, quam suscepit Ola-vius, vertens: strauim enn helgða annem sanctum (þ: Nidam). Sed h. l. vera lectio est heglda, vide hegla.

HELGENINN, in orcum delatus (hel, gánga), sive potius in tartarum (niðhel), locum suppliciorum infernalium, delatus, *Söll.* 68. — 2) qui morte aliquo concessit, transiit: helgengnir til hásalar Heljar morte abeuntes ad sublimem Hælæ domum, i. e. mortui, *Eg.* 45.

HELGI, f., sanctitas (heilagr): hrósak helgi rásis celebros sanctitatem regis, *Mg.* 11, 1. — 2) festum, dies festa: halda helgi skilf-ings festum regis celebrare, id. qu. Ólafas-messa, quod præcessit, *Mg.* 11, 2. Forma helgi in nom. occurrit, *Eg. cap.* 49: en menn voro aller vapnlausir inni, þviat þar var hofshelgi. Extat tamen helgr, in mannhelgr, f., securitas hominum, *F. X* 391: en þar var manhelgr michil (*F.* I 80, *ÖT.* c. 7, mikil fridhelgi, mannhelgi); it. *Sturl.* 1, 17, cum art. helgrin. Sed prævalet altera forma, v. c. in dagshelgi, *Sturl.* 1, c. 17; þinghelgi, *ibid.*; orskotshelgi, *Jus eccl. Thorl.* In *Jure eccl. novo* est helgr: hefz sú helgr á þvott-dag, it. ef drottins dags helgr er brotin.

HELGRIND, f., janua leti, de tumulo: hnigin er h., haugar opnaz, reclusa est janua leti, *FR.* I 437, 2. Alias helgrindr, plur., janua, fores, clathri orci, *SE.* I 40. 178.

HÆLI, n., refugium, latebra; plur.: neyta hæla und vörum bægi vífs refugio frui sub tepido femine brachio, ad sinum (amplexum) mulieris confugere, *F. XI* 130, not. 2; *Jomsv. S. p.* 38, 2.

HÆLIBALDR, m., laudator (hæla, baldr): h. hrævins laudator cruoris (sacrificalis), vir sacrificiis ethnicis deditus, *Vita Halfr.* (*ÖT.* Skh. 2, 304) sec. membr. 132, locum vide sub heldr 7.

HÆLIBÖRR, m., laudator (hæla, börr): hælিবörvar skjóma hljóms laudantes clangorem gladii, laudatores pugnæ, præliatores, viri, *Isl.* I 164, 3.

HÆLIBREKKA, f., laudatrix (hæla, Brekka pro Jörð, Tellus): h. hannlogs laudatrix auri, femina, *GS.* str. 21.

HÆLINN, adj., gloriosus, jactator, epith. feminae, *Grett.* 80, 2, ubi consonant: hælín satt at mæla, ut *ibid.* 24: allhælinn í kapp-mælum; it. substantive, laudator: hælins orðl þarf ei hverju at trúa omnibus verbis lauda-toris non fides habenda, *Hugs.* 12, 2. Vide allhælinn. In prosa, de jactatore, *Korm. de*

Narrio, hann var hávaðamaðr ok skapheimskr, hælinn ok þó lítilmenni; *adde* Sks. 383; sjálf-hælinn *jaclabundus*, Nj. 119.

HÆLIR, *m.*, *laudator* (hæla): *h.* hjaldr-gods *laudator* *numinis* *præliaris*, *dei* *bellici* (*Odinis* *v.* *Bellonæ*), *præliator*, *vir*, Eb. 18, 1; *h.* hvítmála *splendorum* *ensium* *laudator*, *vir*, *Hild.* 30, 1.

HELJA, *f.*, *sedes* *deæ* *infernalis*, *mundus* *subterraneus*, *citatur* in *Gloss.* *Synt.* *Bapt.* *sub* *helviti*, *et* in *Gloss.* *Mythol.* *p.* 422. 1136, *sed* *vide* *Hel* *et* *ibi* *adnotata*. *De* *hoc* *nominatio* *G. Magnæus* in *Gloss.* *Ed.* *Sæm.* *T.* *I.* 558: „certe mihi nusquam, quod meminerim, in libris antiquis visus est hic *Nominatio*“ (*helja*).

HEljARMADR, *m.*, *plur.* *heljarmenn*, *Skáldh.* 6, 4, *de* *hominibus* *proscriptis* (*cf.* 3, 41); *Grett.*: *illt* *erat* *fást* *við* *heljarmanninn*; *hodie* *ferre* *de* *homine*, *immani* *virum* *corporis* *que* *magnitudine*; *forte* *propr.* *vir* *mortis* *addictus*, *destinatus*, *cui* *pro* *vita* *diminandum*.

HElkANNANDI, *m.*, *auctor* *necis* (*hel*, *kanna*): *h.* *hlenna* *qui* *necem* *raptoribus* *infer*, *extirpator* *maleficorum*, *rex* *in* *pacando* *regno* *strenuus*, *II.* 9, 2.

HELL, *imperf. ind. act. v.* *halda*, *pro* *hæld*, *hælt*.

HELL, *adj.*, *pro* *heill* *integer*, *FR.* *I* 284, 1, *var. lect.* 3.

HÆLL, *m.*, *calx* *pedis*; *plur.* *långir* *hælar* *calces* *prominentes*, *Rm.* 8; *skella* *á* *hælum* *calcibus* *adlidi*, *de* *annulis* *v.* *ansa* *lebetis*, *Hymk.* 34; — *hrynja* *á* *hæl* *in* *calcem* *ruere*, *calci* *adlidi*, *de* *janua*, *Bk.* 2, 64; *cf.* *SE.* *I* 34: — *læks* *hvrþin* *á* *hæla* *honum*; *ganga* *á* *hæl* *pedem* *referre*, *gradum* *referre*, *ÖH.* 211; *drifa* *á* *hæla* *e-m* *magno* *numero* *sequi* *aliquem*, *IIh.* 44, 1. — 2) *extremities* *carinæ*, *prorum* *et* *puppim* *versus*, *SE.* *I* 584, 1, *vide* *kjalar-hæll*; *sparn* *höfn* *hæli* *portum* (*vel* *mare*) *carina* *calcavit*, *IIh.* 73, 1; *forte* *hinc* *legendum* *hæla* *v.* *hæla* *vángur* *campus* *carinarum*, *mare*, *FR.* *I* 297, 2. — 3) *uxor* *viri*, *ferro* *perempti*, *SE.* *I* 536. 558, 1, *unde* *hæll*, *in* *prima* *signif.*, *calx* *pedis*, *Egili* *homonymice* *ekkja* *dicitur*.

HELLA (*helli*, *helta*, *helt*) *funderet*: *hellir* *út* *um* *heiminn* *allan* | *heilsu* *vín* *af* *líkama* *sínum* *effundit* *vinum* *sanitatis*, *de* *vi* *miraculosa* *sanguinis* *Sancti* *Nicolai*, *Nik.* 61; *pass.* *berandi* *ker* *í* *hægri* *hendi* | *fullt*, *en* *af* *því* *hvergi* *helliz* *nihil* *inde* *effunditur*, *Nik.* 74. (*h.* *út* *blóði* *sínu*, *F.* *IX* 329).

HELLA, *f.*, *planus* *lapis* (*hallr*, *m.*): *Snjallr* *á* *haug* *á* *hella* *tumulum* *in* *plano* *saxo*, *Isl.* *I* 327, 1; *hlaupa* *hart* *um* *hellur*, *Fbr.* *GhM.* *II* 330.

HELLIR, *m.*, *antrum*, *specus*, *spelunca*; *acc.* *s.* *helli*: *helli* *byggir* *hugfullir* *antrum* *incolit* *animosus*, *Eb.* 40, 4 (*GhM.* *I* 758, 2); *dat.* *i* *helli*, *v.* *or* *helli*, *F.* *V* 177, 2, *liggja* *í* *steina* *helli* *in* *antro* *lapidoso*, *saxoso*, *Eb.* 40, 3 (*GhM.* *I* 758, 1); *gen.* *hellsis* *hörr* (*brærr*) *gigas*, *SE.* *I* 278, 1, *hellsis* *sprund* *femina* *antricola*, *gigas*, *SE.* *I* 300, 1. *Plur.* *hellar* (*pros.* *F.* *I* 226; *acc.* *hella*, *ibid.* 227),

gen. *hella* *mildingr* *rex* *antrorum*, *gigas*, *hella* *mildings* *mál* *loquela* *gigantis*, *aurum*: *eyðar* *hella* *mildings* *máls* *auri* *consumtores*, *viri* *liberales*, *principes*, *F.* *V* 170—71.

HELLISKOR, *f.*, *nomen* *insulæ* (*ad* *verbum*, *ruptura*, *fissura* *antri*, *hellir*, *skor*), *SE.* *II* 492, *ubi* *scribitur* *Hælliskor*. *Ignota* *Munchio*.

HELLISKRÍPR, *m.*, *membrum* *virile*, *SE.* *ed.* *Rask* 223 *ex* *Edda* *Resenii*.

HELMERKI, *n.*, *F.* *VII* 58, 2, *aut* *signum* *bellicum*, *militare*, *pro* *hermerki*, *permutatis* *liquidis* *l* *et* *r*, *aut* *signum* *Helæ*, *mortis* *deæ*, *signum* *mortis* *prænuntium*, *mortiferum*, *letale*, *aut* *denique* *signum*, *figura* *Helæ* *securis* *notatum*. *Var. lect.* *est* *holmerki*. *Aliquando* *leg.* *putaram* *het* (*hot*) *merki* *blæs*, *i. e.* *alte*, *in* *sublimi*.

HELMÍNGR, *m.*, *copiæ*, *milites*, *præsidium* *militare*; *collect.*, *tantum* *in* *sing.*: *mikill* *h.* *magne* *copiæ*, *FR.* *III* 28, 1; *við* *meira*, *minna* *helming* *majoribus*, *minoribus* *cum* *copiis*, *Orkn.* 13, 1; *F.* *VI* 68, 1; *með* *hardan* *helming* *cum* *strenuis* *militibus*, *F.* *XI* 314, 2; *visi* *rêð* *mestum* *helmingi* *maximis* *copiis* *præfuit*, *maximas* *copias* *duxit*, *Si.* 3, 2; *helmingr* *Egils* *raufz* *copiæ* *dilapsæ* *sunt*, *F.* *VII* 9, 2; *de* *custodibus* *corporis*, *exhibitoribus*: *helmingi* *bauttu* *hanga* *custodes* *suspendi* *jussisti*, *Fagrsk.* 111, 3 (*AR.* *II* 107), *ubi* *in* *prosa*: *þeir* *drápu* *noecora* *Væringja*, *þá* *er* *á* *verði* *hofdo* *verit* *yfir* *könunginum*. *helmings* *oddr* *dux* *militum*, *imperator*, *F.* *XI* 295, 2. — β) *viri*, *homines*, *SE.* *I* 559, 3.

HELMIR, *m.*, *Cod.* *Worm.* *pro* *hemlir*, *navis* (*qs.* *clavo* *instructa*, *Angl.* *helm* *clavus*, *gubernaculum*).

HELNAUD, *f.*, *miseria* *mortis* *instar* *acerba*, *Eg.* 55, 1; *dolor* *mortis* *instar* *acerbus*, *morbus* *letalis*: *snertume* *höfuð* *við* *hjarta* *helnaud* *dolor* *letalis* *tangit* *mihi* *caput* *cum* *corde*, *Korm.* 27, 2 (*hel*, *naud*).

HELPAUÐR, *m.*, *scamnum* *Helæ*; *plur.* *heltallur* *subsellia* *Helæ*: *falla* *á* *heltalla* *in* *subsellia* *Helæ* *cadere*, *mortis* *succumbere*, *FR.* *I* 397 (*hel*, *paðr*).

HELREGIN, *m.*, *gigas*, *SE.* *I* 555, 1 (*II* 471 *Hælrægin*, *II* 554 *Helregin*, *II* 616 *Helreginn*).

HELIS, *n.*, *vinculum* (*propr.* *collare*, *hæls*): *hels* *ló* *sunum* *frelsi* *vincula* *quibusdam* *libertatem* *ademerunt*, *IIh.* 19, 3; *in* *F.* *VI* 175, 2 *et* *in* *Fagrsk.* 114, 2 *est* *hel*, *minus* *recte* *absorpto* *s.* *Vide* *helsi*.

HELSGERÐ, *f.*, *cingulum* *colli* (*qs.* *hæls-gjörð*). *puto* *id.* *qu.* *hælsbjörg* *pars* *loricæ*, *quæ* *collum* *tegit*; *freki* *helsgerðar* *lupus* *loricæ*, *ensis*, *Merl.* 1, 35.

HELSI, *n.*, *vinculum* *collo* *injectum* (*hæls*, *cf.* *hels*); *in* *loco* *obscuro*, *SE.* *II* 180, *forte* *coheret* *helsis* *valde* *equus* *vinculi*, *i. e.* *equus* *collari* (*quod* *vulgo* *långelda*) *impeditus*, *et* *vafur* *helsis* *vals* *lentus* *gressus*, *quali* *utitur* *equus* *tali* *vinculo* *præditus*. *Karmtar* *helsi* *vinculum* *insulæ*, *mare*, *SE.* *II* 492, 1. *Grág.* *II* 119 *helsi* *appellat* *collare* *canum* *vel* *vinculum* *collo* *canis* *injectum*: *band* 2. *álma* *medal* *staurs* *ok* *helsis* *vinculum* *duarum*

ulnarum (longitudine) inter palum et collare; sic et Hg. c. 13. De torque, vide hellsissæmr.

HELŚINGR, m., anas erythropus, anas collo nigricante, collari albo (helsi), Itin. Egg. p. 548; anser leucopsis, Fab. Prodr. Ornith. p. 80 (hod. hellsingi); SE. II 488, ubi scribitur hellsingr. Vide compos. blöð-hellsingi. — 2) gladius, SE. I 567, 1 (II 477 hellsingr, II 560 hellsinngr, II 620 hellsingr). — 3) plur. Hellsingar, m., incolæ Helsingiae in Nordlandia Seeciae, Krm. 4.

HELŚISSÆMR, adj., torque ornatus (helsi, sæmr), epith. feminæ, Korm. 3, 4, ut baugsæmr.

HELSTAFIR, m. pl., baculi v. virgæ exitiales, funestæ, mortem adferentes (hel, stafir): Helgi hefir þik lostna helstöfum II. te percussit virgis letiferis, II. hat. 29; intelliguntur autem artes exitiales, funestæ, vel colloquium funestum.

HELSTRÍÐ, n., colluctatio cum morte, quum quis in extremis versatur animam agens (hel, stríð): græddi hann oss, þá er helstríð mæddi de Salvatore, Lil. 55. In pros. Dropl. maj. c. 17, de summo mærore: hann (Hróarr Túngogóði) leggð í rekkjo af harmi, ok deyr síðan af helstríðu.

HÆLT, Hh. 101, neutr. adj. hēldr, algidus, frigidus, v. supra.

HELTA (helti, helta, helt), claudum facere (haltr); pass., hestr heltiz equus claudus fit, FR. III 204, 3.

HÆLTR, adj., metri causa pro hēldr (ut hveltr = hveldr a hvel), algidus, frigidus: saltt skar hví hielvum mare algidis tabulis secuit (rex), SE. I 498, 1, quo loco Mg. 1, 2 habet hveltum a hveltr, qu. v. Salt þó húfi hveltum, Selk. 18, Cod. Holm.

HÆLUGBARDI, m., jubam vel latera pruina adpersus vel albens (hēlgr, bardí forma a bard), de equo magico: ek rið hesti helvubarda, Nj. 126, in prosa ibid. vocatur grár hestr, ut ad colorem referri possit, quasi latera pruinae instar canens.

HELUGBARDI, m., navis, SE. I 581, 3 sec. Cod. Reg. (qs. proram pruina adpersa, vel salsa maris adspersine - salthēlu - canens, hēlgr, bard); II 564 helogbarðe, II 481 hælugbarði, II 624 helungbarði.

HÆLUGBARDI, navis, vide sub hēlugbarði.

HÆLUGR, adj., pruinosis, it. rorulentus, roscidus (hēla): hēlug fjöll montes pruinosi, vel roscidi, Rm. 34; dróttu hēlug borð af sléttum hlunni pruinosis (roscidas v. frigidus) tabulas ex falanga traxisti, Mg. 25, 1.

HELVEGR, m., via ad orcum ferens (hel, vegr): SE. I 174. 176; trúða hēveg víam leti calcare, Vsp. 47; in plur. hēvæðaz allir á hēvegum, Vsp. sec. membr. 544. str. 37 (ed. Holm. 48); á hēvegu deorsum: vísa hēfði sínu á hēvegu caput deorsum convertere, declinare, FR. I 469, 3, cf. Hel 2. — 2) id. qu. hverveg, Ghe. 2. sec. membr., et var. lect. Hamdm. 3.

HELVERKR, m., dolor letalis, morbus letalis (hel, verkr): dróttar vinr fékk hēlverkr

hætta rex (Magnus Haraldi f., F. VI 438) letalem morbum nactus est, SE. II 222, 2.

HELVITI, n., inferus, tartarus, locus suppliciorum infernalium (hel, viti, AS. hellewite), F. III 28; Lb. 22 (vide dægr); Lil. 61; Krossk. 14 (vide heilúðigr).

HELZTI nimium quantum, valde, magnopere (helzt, til): h. stinn hūgg ictus valde vehemens, Korm. 23, 2, vide Gloss. F. XII. Cf. hólzti.

HEMARR, m., pirata, regulus maritimus, SE. msc., pro homarr.

HÆMARR, m., regulus maritimus, SE. II 614, 5 = homarr.

HEMDIR, m., accipiter (id. qu. heimþgr), SE. II 571.

HEMÍNGR, m., regulus maritimus, SE. II 154, 2 (FR. I 323).

HÆMIR, m., regulus maritimus (= hómír), SE. II 614, 3.

HEMJA (hem, hamda, hamit), cohibere, coercere, compescere: Haki handi geirum gotna Hakius viros hastis domuit (i. e. interfecit), SE. II 226, 2.

HEMLA, f., lignum, tigillum, bacillus (hamla, f., 3), vide compos. oddhemla. Ollavius in NgD. 129 (v. mantissam) hemla vertit impedimentum a verbo hamla, impedire; rectius habet Gloss. Ornst.

HEMLIR, m., regulus maritimus, SE. I 547, 1. — 2) navis (ab hamla, f., 1. 2), SE. I 582, 2, cf. hūmlúgr. Vide helmir.

HÆNA, f., gallina; heidar h. perdix (rjúpa), Orkn. 96, 1 (høna, F. VII 116 not. 2; Fær. Høna).

HÆNBÚI, m., nanus, SE. II 470, pro hornbori. Prava lectio, ut Hæn pro Hörn, SE. II 274.

HENDA (hendí, henda et henta, hent), manu capere,prehendere (hōnd, cf. handa), SE. I 624, in enantiophonis; sá stöðvar er hendir is sistit qui hendir (manu excipit); cum acc., henda hrein machlidem (rangiferum)prehendere, Hávam. 90; ræsir hendí ríp rex rupem manu prehendit, ope manuum enisus est in rupem, Rekst. 28; it. fugientes capere: hendí Hlödvers frændi hermenn Lodveris cognatus milites interceptabat, Orkn. 6, 2, ut handa supra; henda ek hverjar stundir quælibet tempora captavi, Hlas. 14; h. líf vítam recipere, víta restitui, Gðþ. 39; henda sorgar myndir formas dolorisprehendere, i. e. dolorem animo concipere, dolori indulgere, Skáldh. 7, 6; h. mula, A. 11, forte micas (particulas) colligere. — 2) manu mittere, jacere, jaculari, conjicere: Hefþjófr (hét ek), er ek hendta smábörnum, FR. II 92, ubi cum dat. est; eodem sensu est c. acc. Ísl. I 308: hann (Ölver) lét eigi henda börn á spjóta oddum, sem þá var vikingum tít; henduz heiptyrði jaculabantur inter se iracunda verba, Am. 85, ut ibid. senduz fárlugi, et FR. II 191, kasta heiptarörðum á e-n. — 3) impers., accidere, contingere, usu venire, cum acc. personæ et rei; hæc constructio ex his locis in prosa adparet: Nj. Vers. lat. p. 42 not. d, þat má vera, at eigi hendí annan bónda hennar slíka úgípto; Knytl. c.

54 (ed. Harn. in folio), þá skömm skal oss aldregei henda; *Eg.* 46, skal oss aldregei þá skömm henda; *F.* VIII 238, var. lect. 17, hverja skyldu þá heunti til. Sed etiam personaliter in prosa usurpatur, v. c. *Nj.* 13: má at hana hendi eigi slík úgípta í annat sinn; *F.* XI 270: sd skömm skal oss aldri henda. Ad alterutrum harum constructionum sequentia pertinent: hendir enn, sem aðra, úteitan mik sútar etiam nunc mihi, sicut aliis, acerbitas tristitiæ accidit, *Jd.* 2; eigi verðr í orðum... tint þat er happa henti | heiðrs vinnanda svinnan non possunt verbis recenseri ea fortunæ munera, quæ viro egregio contigerunt, *Selk.* 21; Guðmundr, er þá gíptu hendi, gott at elska, en hafna spotti, *Gd.* 6; slíkt ætla ek nú henda mik idem mihi nunc usu venire existimo, *A.* 10.

HENDI pro henni, dat. s. ab hon illa, *Bh.* 2, 57.

HENDIFYLGINN, adj., c. dat., qui manui alicuius adhæret, vide fylginn, ut sequens hendilánger una voce scribendum.

HENDILÁNGR, adj., qui operam alicui narrat, ministeriis addictus alicui, c. dat., *ÖH.* 170, 2; metaph., þeim mun helzt til hendilánger | harmrinn þessi verða híc dolor ei nimium quam diu adsiduus hærebit, *Skaldh.* 1, 33. In prosa: *ÖH.* c. 69, hendilánger bæði um þjónustu, ok svá ef hann vildi kenda þá operam navantes in obeundis ministeriis, quo loco *F.* IV 134 habet afflētis prompti, alacres; *Sturl.* 4, 23, allt lið þat, er biskupi var hendilángt multitudo episcopo addicta. (Cf. *Dan.* Håndlanger minister, propr. qui manum porrigit, vel porrecta manu alicui opitulatur, officium præstat).

HENDIR, m., qui mittit, jacularur, conjicit, projicit (henda): h. öldu loga missor auri, vir liberalis, princeps, *SE.* I 622, 2; hendir loga öldv er maðr, *SE.* I 626; h. fjarðar loga vir, *Häs.* 26.

-HENDIS, adv. deriv. ab hönd, vide einhendis.

-HENDR, adj., manu præditus (hönd), in compos. einhendr, laushendr.

HENG1, *Isl.* I 165, 2, per tmesin coherere puto cum bórð, unde hengibórð Hildar pensilis tabula Hildæ, scutum (ab hänga; sic in compos. hengivígskórð, *Sks.* 417, *Dan.* Hængeporte).

HENGIKEPTA, f., femina gigas (qs. rostro v. labiis demissis, hänga, keptr), *SE.* I 551, 3. HÆNGIKÆPTA, id. qu. hengikepta, *SE.* II 471.

HÆNGIKÆPTR, m., Odin, *SE.* II 472, id. qu. hengikjöptr.

HENGIKJAPTA, f., id. qu. hengikepta (hänga, kjaptr), *SE.* II 551. (615 heingikjapta).

HENGIKJÖPTR, m., Odin (qs. ore demisso, hänga v. hengja, kjöptr), *SE.* II 555. — β) nomen ejus, qui Frodio molam Grotium dono dedit, *SE.* I 376, qui forte Odin fuit.

HENGILIGR, adj., corpore effeto et macro, *SE.* I 444, 3. II 151, 3, ubi junguntur h. et kinngrár (cf. *Lex.* B. Hald., hengla, f., animal effetum et macrum, hengimæna — al. hengilmæna — animal gibbosum).

HÆNGIVAKR, m., aris nescio quæ, *SE.* II 489, vide vakr, il. Muusvaag in *Lex.* *Dan.* Molbekkii.

HENGJA (hengi, hengda, hengt), suspendere (hänga); hengdo ñ súlo suspenderunt (munera) ab columna, *Am.* 5; vera hengdr suspendi, laqueo necari, *Mb.* 6, 4 (*F.* VII 14, 1).

HENGJANKEÖPTA, f., femina gigas, a Thore necata, *SE.* I 261, qs. demisso rictu (hengja, kjöptr).

HÆNGR, m., salmo nobilis mas, *SE.* I 578, 2, ubi scribitur hængr, ut et II 480; II 563 hængr; II 623 hængr. *FR.* II 112: sundr ljóð eina hæng í miðju, hverr sem hrygnuna veiðir frá, vide hrygna. Hængs mörk campus salmonis, mare: hængs markar drottinn dominus maris, archipirata, de Eriko Blodaxa, *Ad.* 6; hængr grundar salmo terræ, serpens, *Grett.* 56, 1. In compos. randhængr, urðhængr.

HÆNIR, m., Hæner, Asa, *SE.* I 92. 208. 266. Hænis vinr Lokius, *SE.* I 310, 3. Scribitur et Hénir, Hónir, Hönir, qu. v.

HENKILL, m., dat. s. henkli (hencli), *Ghe.* 32: en einn Gunnarr heiptmóðr havrpo hencli knífi solus autem Gunnar iracundia animo æstuans citharam pede pulsabat. De eodem *Am.* 62: havrpo tók Gunnarr, hrærði ilkvistom, et *SE.* I 364: en honum (Gunnari) var fengin leynilega harpa, ok sló hann með tánum. Henkill cognatum est *Dan.* Ankel, talus, et *Isl.* hækill, extremitas rei (*Lex.* B. Hald.), forte olim de pollice pedis. Sed pro lectione membranæ satis perspicua, hencli, duo *Codd.* habent hendi, manu.

HÆNS, n., galli et gallinæ, collect., vide compos. lýnghæns; hösn scribit *Cod.* membr. A. *Hk.* T. 3. p. 62 pro hōsn v. hōnsn).

HENTA (hentar, hentaði, hentað), impers., juvat, conducit, confert, expedit (henda): sjálfr muntu sjá, hvat hentar ipse, quid mihi expediat (utile sit), perspicis, *Nik.* 85. Person.: spentar hosur at fótum henta ocreæ cruribus adplicatæ jurant (equitem), *Gd.* 34. Eigi hentar svá, unus *Cod.* *Nj.* 4, ubi al. hentir.

HENTR, adj., utilis, commodus: hentara væri heima þær hjardar at geyma commodius tibi foret, gregem domi custodire, *Skaldh.* 6, 10.

HEPPINN, adj., felix, fortunatus, secunda fortuna usus (happ): heppinn dróttu af hlunni slættum | hælug bórð, *Mg.* 25, 1, ubi sermo est de fortuna in navi deducenda in mare ex navaliibus. *Epith.* dei: heppenn heimstýriss harri, *Lv.* 14. *Epith.* navis: hepnar sjjur fortunatæ navium tabulæ, *SE.* I 650, 1. In compos. allheppinn, orðheppinn (hepnir felices, *Sk.* 2. præf.).

HEPTA (hepti, hepta, hept), pedicam injicere equo (hapt), v. c. hepta hross. *Vigagl.* 19; hinc: h. orðreyr lingua pedicam injicere, linguæ usum adimere, linguam exsecare, *ÖH.* 74, 2; h. glæpi titia reprimere, cohibere, *Gd.* 6; sistere, cursum inhibere: brodda flaug var lítt hept á lopti volatus telorum in cursu minime impeditus est, i. e. tela volantia magna ferebantur celeritate, *F.* II 311, 2;

compescere, il. opprimere: heptir harmi Jónakrs bura impeditus, compescitus lapidibus, i. e. saziis, ruina montis, oppressus, Y. 39; part. act., heptandi heptir compescens hostilitates, sedans dissidia hominum, vel cobilens iram suam, vir pacificus, vel moderati, tranquillí ingenii, Eb. 19, 12; heptendr laga impediētes legum, violatores legum, de furibus, Isl. I 163, 1. — β) cum dat., opprimere, exstirpare, delere: víkingum hepti konúgr fikjum rex prædones studiose oppressit, profligavit, F. XI 298, 1; sic cum dat. in sistendi notione, Sturl. 7, 10; pros.: flóttamönn-um er ei hægt at hepta fugientes haud facile sistuntur, a fuga revocantur. Ita et capi potest SE. I 260, 1: heptir þú Hengjankæptu tu profligavisti H. — γ) hepta, Fagrsk. 55, 3, opt kom hrafn at hepta blóði; hic τὸ hepta esse id. qu. hepta, i. e. hepta, adparet ex F. X 375, 1, itaque kom at hepta blóði, venit ad sanguinem hostili manu effusum, i. e. in campum prælii.

HEPTI, m., nanus, SE. I 66, 2; Vsp. 12.

HEPTI, n., manubrium (Germ. das Heft); manubrium cultri, Isl. I 248, id. qu. knífs-hepti, ibid. Hepti, de manubrio hastæ, GS. p. 190; tálguknífr, hann var spannar fyri framan hefti, Eb. c. 47 (GhM. I 764); hnifa-hepti manubria cultorum, Sks. 127. Vide heptisax.

HEPTIFILI (heftifíli), nanus, var. lect. SE. I 66, 2. Heptifíli, id., SE. II 470; heptifíli, II 553; Ed. Sn. msc. pro variante habet heptitíli.

HEPTISAX, n., spiculum manubriatum (hepti, sax), Grett. 69, 2, quod in anteced. prosa sic describitur: jötuinn greip flein einn — ok mátti bæði huggva ok leggja með, því tréskapt var á; þat kölluðu menn heptisax, er þannveg var gjört.

HER, m., vide herr.

HER, adv. loci, hic, hoc loco, Grm. 2; F. VI 270, 1; Hlud. 4. 11, 3; F. II 250, 2; hér úti hic extra, ante fores, Skf. 15. 16; hér ok hvar hic illic, huc illuc, Hævam. 67; hér sem hvar hic, utubique, Höfuðl. 14.

HERA, id. qu. herra, i. e. herra, altius, F. VII 13, sec. Morkinsk.

HÆRA, f., femina gigas, SE. I 552, 2; II 471. 615; II 555 non cernitur; v. herja.

HÆRA, f., canities, senectus: biða hæru canitiem expectare, ad senectutem pervenire, Isl. II 244.

HÆRAÐ, n., territorium, pagus; plur. heruð, F. VII 53, 1.

HERBALDR, m., bellipolens, dux (herr, baldr), Ek. 2, 18; Mb. 7 (F. VII 15, 1).

HERBERI, m., gladius, SE. I 564, 1; II 619 (aut pass., a militibus gestatus, herr, bera, aut act., cædēs viros, herr, berjja).

HERBJÖRG, n. plur., Herbjarga, nomen loci, montis v. rupium, in Veradalö: brennum öll inni fyrir innan Herbjörg incendamus omnia prædia intra Herbjarga sita, OH. 217.

HERBLINDI, m., nomen Odinis, SE. II 472 (qs. cæcitatem inferens hostibus, herr, blinda); II 555 Helblíndi, qv. v.; confer et Gunnblíndi.

HERBORG, f., arx, castellum (herr, borg): hálfar herborgir, er Heiðrekr átti, FR. I 493, 3. — 2) nomen loci, id. qu. herbjörg, F. V 55.

HERBRAI, m., gladius, SE. I 565, 2; II 476. 559. 619.

HERBREKKA, id. qu. hörbrekka, femina, F. VI 401.

HERBYGÐR, adj., hominibus habitatus, occupatus (herr, byggja): herbygð brúmskið naves, militibus plenæ, Ha. 324, 2.

HERDRAUGR, m., qui impugnat, vim adfert (herr, draugr): herdraugar heslis láðs vim adferentes clipeo, deterentes clipeum, pugnatōres, viri, homines, SE. II 497, 2.

HERDRENGR, m., miles (herr, drengr): glaþar þengill herdrengi rex milites exhilarat (donis oblectat), SE. I 406, 4.

HERDRÓTT, f., milites (herr, drótt); plur., herdróttir svanteigar prædones maritimi, v. classarii, Ha. 321, 3.

HERDRAUGVIR, m., vide sub hertygð.

HERFALL, n., cædes militum, strages (herr, fall): h. var þar edita ibi strages est, OH. 13, 1.

HERFÁNG, n., præda (herr, fáng 5, a fá, capere): hirðitýr herfángs prædæ custos, de Lokio, SE. I 310, 2. — 2) certamen exercitus, pugna (herr, fáng 2): einsköpuðr herfángi solus arbiliter præliorum, Odín, Ha. 194 (SE. II 184, 2), v. einsköpuðr; SE. I 648, 1 construo: þá er mjök lavng vestavng reistiz, hristi hvatt fólk hringserk, en samði fullsterk herfavng acria prælia commisit; alius herfáng, in sing., usurpatur de virtute bellica, strenuitate, il. de vi, violentia, v. c., lið reynt at herfángi milites probatæ virtutis ac strenuitatis, FR. I 252, ubi cet. Codd. omnes habent harðfengi; juxta ponuntur ráð et herfáng, consilium et virtus, strenuitas, F. V 278: eru nú (Nórðmenn) hlíf skjöldr fyrir konungi at ráðum ok herfángi; de violenta tractatione v. invasione: gripu hinn h. Magnús jarl með miklu herfángi, harki ok háreysti, Magn. p. 494. — 3) captivitas, herfáng anda captivitas spirituum, i. e. spiritus captivi, tartaro inclusi: ángreyst h. anda captivi spiritus ex cruciatibus infernalibus liberati, SE. II 234, 2.

HERFENGINN, adj., bello captus, captivus, SE. I 514, 3; bello occupatus, de insula, Ha. 320, 1 (herr, fenginn a fá). In prosa, herfengnar gersemar res pretiosæ bello captæ v. adquisitæ, Sks. 631.

HERFERÐ, f., profectio militum (herr, ferð): gjörð h. i gegn ire, castra movere adversus aliquem, F. XI 188, 3. 199; plur., herða herferðir i storbygðir in pagos agmine irrumpere, Ha. 323, 3. — 2) milites: reka flóta herferþar i styr fugientes persequi, Plac. 48.

HERFI, n., occa, ride in hervi.

HERFILLGR, adj., abominandus, detestabilis: h. þræll, FR. II 29, 1; turpis, de moribus: þó at atferðin yrðe | vör herfíllig stórum elsi nostra agendi ratio turpissima fuerit, Ha. 53.

HERFJÖLD, f., magna multitudo, mag-

nus numerus (herr, fjöld), SE. I 646, 2: her-fjöld brims blakka magna eis navium; *it. adj.*, SE. I 656, 1, vide sub fjöld in fine.

HERFJÖTÖR, *f.*, pocillatrix Odinis et bellona, Grm. 36, ubi term. -ör idem valet ac -ur, et SE. I 118, 3 scribit Herfjötur, dicit tamen G. Magnæus ad Grm. 36, Codicem Reg. Ed. Sn. exhibere Herfjötra. Quasi homines fato implicans, ab herfjötur, *n. pl.*, consternatio et consilii inopia hominis fato prædediti (Sturl. 6, 24, 7, 25; Isl. II 104; *it.* herfjöturr, *m.*, F. VIII 170). Herfjötur cæsilega, SE. II 490.

HERFLÖTTI, *m.*, fuga hominum, turba fugientium, Fagrsk. 166, 2 (ad F. VII 185): Mátti-at öld, þá er ötta | ögnfýstr konúgr lýsti, (ljóp fyrir hilmis vápnom | herflótti) bý verja.

HERFLÝTIR, *m.*, exercitum properans, cito promovens, dux militum, imperator (herr, flýtir, vel herflýtir, a flytja, movere), ÖH. 182, 6.

HERFÜR, *f.*, expeditio bellica, ÖH. 159, 1; Ha. 236, 4 (herr, für). — 2) herfür, plur., pro herfur (-ör = -ur), Gk. 7; FR. III 22; singularis videtur esse herfa, *f.*, res abominanda, detestabilis (*cf.* herfligr), inde *pl.*, herfür, *a*) cadavera, Gk. 7: sjálf skylda ek havndla herför þeirra ipsa cogebar manibus tractare (versare) cadavera (mortua corpora) eorum; *β*) facta abominanda, maleficia: var Vikari vega um audit, en Herþjófi herfür goldnar, FR. III 22.

HERFORSIMI, *m.*, bos, taurus, SE. II 626 (inde est, quod J. assertit herfoss, bos). Cod. Reg. h. l. (SE. I 587, 2) habet divisim hriþ, forsimi; II 483 hriðr, forsimi; II 567 non cernitur nisi hriðr, forsimi... e.

HERFORDADR, *m.*, militum v. civium saluti consulens (herr, forða), vel exercitum movens, ducens (forða = flytja), dux, imperator; vel herfordadr *id. qu.* hervörðadr (*f* = v), custos militum, Fagrsk. 36, 1: Hvarf (-at, recte add. altera recensio) aprt adr en værfdan | östafr födr hafði | herfordadr (hervörðadr) red herða (harða) | hiðrvedrs konúgs fúrví, *i. e.* östafr hjórvedrs hvarf-at aprt, áðr en hafði erfðan föðr; herfordadr rēð herða konúgs fúrví.

HERFÖÐR, *m.*, pater hominum v. exercituum, Odín, (herr, föðr = fadir), Vsp. 27. Vide herfjödör, herfaföðr.

HERFYLGINN, *adj.*, exercitum libenter sequens, rei militari deditus, bellicosus (herr, fylginn): havgþæk herfylgins Havgla, SE. I 400, 2, ubi Cod. Reg. habet herfylgnis, forte per metathesin, ut Odnis pro Odins.

HERGAMMR, *m.*, cultus præliaris, corvus *v.* aquila (herr, gammr), Ý. 31.

HERGANGR, *m.*, grassatio militum, pugna (herr, gangr): við hergáng ölman, Knytl. 76, 9 (F. XI 307, 2 habet við hernað ölman).

HERGADR, *m.*, tempestas militum, v. bellica, prælium (herr, garðr): hættir hergarða audens pugnam, in prælia ruens, bellator, Sturl. 9, 32, 2, tum cohæret hriðir hjörva. Si hergarðr, agger militum v. agger bellicus, de clipeo intelligitur, jungi possunt

hriðir hergarða, custos clipeorum, et hjörva hættir; sed priorem rationem præfero.

HERGAUTR, *m.*, Odín, (herr, gautr, *id. qu.* Aldagautr); non occurrit in recensu nominum Odinis in fragm. Ed. Sn.; Hergautz vina amica Odinis, Tellus: herdimýll Hergautz vinu duri Telluris globuli, lapides, saxa, SE. I 372, 3. — 2) Odín (deus) prælii, vel deus prælians, præliator: unz hergauts hendr of tæki donec manus præliatoris (vires præliatore dignas) nactus esset, donec ad ætatem virilem pervenisset, Sonart. 11.

HERGENGL, *n.*, *id. qu.* hergánger, FR. III 493, 3 (herr, gengi).

HERGERÐR, *f.*, femina, var. lect. pro hörgerðr, Grett. 16, 2, *cf.* herbrekka.

HERGJARN, *adj.*, bellicosus, bellandi cupidus (herr, gjarn), Bk. 2, 20.

HERGLÖTUÐR, *m.*, bellantium perditor, belligerator (herr, glötuðr), Sk. 3, 13, 18.

HERGOPA, *f.*, serra, ancilla, bello capta (herr, gopa), F. X 195, 1.

HERGRIMMR, *adj.*, hominibus infestus, noxius (herr, grimmr), *epith. maris æstuosi* (skerja grotti), SE. I 328, 4.

HERGRIMNIR, *m.*, lupus (ut puto), var. lect. toð hrisnir, Ed. Sn. msc.; *qs. gigas hominum* (herr, grinnir), *i. e.* hostis hominum, aut derivatum ex hergrinnir crudelis in homines, infestus hominibus, vel prava lectio pro hreggrinnir caper cadaverum.

HERI, *m.*, nanus, Vsp. 14; SE. II 470, 553. — 2) heri, *i. e.* héri, *o:* hegri ardea, SE. II 489, Dan. Heire. — 3) in compos., *v.* einheri.

HÆRI pro hærrí, compar. *adj.* hárr: hæri gipta major fortuna, F. VII 336, 2; hæra nafn majus nomen, major dignitatis titulus, Ha. 199, 2; verdari hæra hróðrar majori laude dignus, SE. I 714, 1; hæri sakir crimina graviora, SE. II 226, 3; *adv.*, vera hæra altiori loco versari, Korm. 18, r. vera.

HÆRING, *f.*, insula Norvegiæ in sinu Saltensi, SE. II 492 (*v.* F. XII indicem geogr.).

HERJA (-aða, -at), prædari, prædas agere, populari agros, populando vastare (regionem), ÓT. 28, 2; cum acc., lèt Skaney herjaða vastatam dedit, populando vastavit, ÖH. 159, 1. Part. pass. herjaðr vastatus: of herjot hofs lönd, ÓT. 16, 2 (herr). II. mótt oppugnare, FR. I 474, 1.

HERJA, *f.*, bellona, cæsilega, SE. II 490; in circumscr. feminae gigantis, vinganis herja, *qs. bellona, dea gigantis, femina gigas*, heimpingur vinganis herju visitans domum feminae gigantis, gigas, de Rungnere, unde hein vinganis herju heimpingur cos Rungeris gigantis, SE. I 282, 3. — 2) mala mulieris appellatio, Ed. Lórasina. *Cf.* hæra.

HERJAFÖÐR, *m.*, Odín, pater hominum (herr, föðr = fadir): hróþigr II., Grm. 19; gen. Herjaföðurs, Vsp. 39. Etiam in nom. Herjaföðr, Odín, SE. II 472; acc., Herjaföðr, Vafpr. 2, Hyndl. 2; gen. Herjaföðrs, Vafpr. 40, Grm. 25, 26. SE. II 555, pro Herjaföðr, habet Herjansföðr, *v.* sub Herjan.

HERJAN, *m.*, *nomen Omnipatris s. Odinis*, SE. I 36, ubi Herran eða Herjan. SE. I 84, 2, Grm. 45; Herjans höll aula Odinis, Vuhalla, Krm. 29; Herjans önnor nymphæ Odinis, bellonæ cæilegæ, Vsp. 28; Herjans dis bellona, Gk. 18. — β) Herjansföðr Odin, SE. II 555, id. qu. Herjaföðr, quasi herjan sit id. qu. herr. — γ) Herjans höttir pileus Odinis, galea: sūt Herjans hattar dolor (noxa) galeæ, securis, SE. II 122, 3; Herjans hurð clipeus, Islð. 11.

HERJONKUNNR, *adj.*, id. qu. herjom kunnr, populo notus, omnibus notus, membr. E. ÖT. 16, 2 (herr, kunnr).

HERKALDR, *adj.*, *perfrigidus* (herr, kaldr): h. skjaldar þrómur perfrigidus margo clipei, SE. I 674, 3.

HERKALL, *n.*, *clamor bellicus, conclamatio ad arma* (herr, kall), F. XI 188, 2, ubi læztu búendr opt gjörva hercall sæpe fecisti, ut coloni clamorem bellicum tollerent (vel clamorem universalem, publicum, qualis in incendiis tolli solet).

HERKIR, *m.*, *ignis* (cf. harkr), SE. II 569; sunns h. igris freti (maris), aurum: Gunnr sunns herkiss dea auri, femina, Korm. 5, 2. — 2) gigas, SE. I 549, 2 (II 470 Herkir, II 553 Herkir, II 614 Hríki). Vide Rasks Samlede Afhandl. 1, 88.

HERKJA, *f.*, *femina gigas*, SE. I 552, 2. II 471. 555. 615; sterkviðri herkju vehemens animus, vehementia animi, i. e. gravis animi aegritudo, Cod. Upsal. SE. II 363, 3. — 2) *nomen ancillæ*, Gha. 46. 53. 54 (Gk. 3. 2. 9. 10).

HERKLEÐI, *n. pl.*, *armatura, lorica* (herr, klæði), F. I 164, 1.

HERKONUNGR, *m.*, *rex bellicosus* (herr, konúngr), de Olavo Geirstadensi, Ý. 51; de Magno Bono, Mg. 34, 3.

HERKUMBL, *n.*, *galea*, SE. I 573. II 562; herkumbl, II 479; herkuml 1eð. In prosa de nota v. insigni, quo galeæ et clipei insigneabantur, ÖH. c. 216: vör skulum marka líð vart allt, gera herkumbla (herkuml, F. V 53) á hljálnum várom ok skjöldom, draga þar með bleikjó á krossinn helga; Nj. 143: þeir gerðv hvarirtveggiv herkuml á hlálmvm sínvm suis utrique bellica insignia galeis imposuere. FR. II 32: Hefir sër á hufði | hljálmm uppspentan, | herkuml harðlig | Hæðins af létta, qui locus partim diffcilis est, partim ambiguum, utrum herkuml Hæðins de galea, an potius de insigni sumendum sit. Hljálmr eða kuml Sks. 167. — 2) herkuml nota militaris, bellica, de gravi vulnere inflicto, FR. II 487, 2: ok ek markaða | meðan á honum | herkuml harðlig | fyrir hljálmm neðan, ubi intelligenda puto gravia vulnera corpori infra galeam (i. e. trunco corporis) inflicta, cf. jötunkuml.

HERKUNNR, *adj.*, *omni populo notus, vulgo notus, sensu act., vel forte rectius signif. pass., bello notus, rebus bello gestis notus* (herr, kunnr); herkunn þjóð, id. qu. frægir rekkar, Isl. II 361, 1; herkunn (ar) skeiðr naves bellicæ, bello (in Danica gesto, fyrir sunnan lög) notissimæ, F. VI 236, 1.

HERLEIKR, *m.*, *ludus militum, pugna* (herr, leikr), Plac. 16, ubi conjececam herleiks hyrþundr numen gladii, vir, ab herleiks hyrr ignis prælii, ensis.

HERLIGR, *adj.*, *excellens, insignis* (Dan. herlig): herlig þjóð viri excellentes, Skáldh. 4, 4. (Herligt fólk, F. II 135; var þat mál manna, at eingi hefði sèt herligra mann undir vápnum né tígurligra, F. VII 69).

HERLUNDR, *m.*, *præliator, bellator, de rege* (herr, lundr), F. I 283, cf. herruðr. Vir, in voc. per tmesin, Ag.

HERMARGR, *adj.*, *permultus* (herr, margr): hermörg snekkju borð, F. I 143, 1 (ÖT. 21, 2); Rekst. 4; þjóðir hermargar, SE. I 402, 3; hermart permulta, Rekst. 34; F. II 275.

HERMARR, *m.*, *equus bellicus* (herr, marr): h. ára navis bellica, F. XI 138, 3, id. qu. herskip. Construi h. l. possunt: enn Göndlar dóms kendi jarl förrað endr meire tírar för ára hermörum at geirs glaumi ille præliis nota dynasta olim non gloriosius iter navibus bellicis fecit ad strepitum hastæ (pugnam). Aliam rationem vide in F. XII ad h. l.

HERMAÐR, *m.*, *vir bellicosus, rei militaris studiosus* (herr, maðr); plur. hermenn viri bellicosi, bellatores, Si. 4, 3; F. VII 79, 2; de militibus Romanis, sepulcrum Domini custodientibus: slyðu heidnir hermenn þaðan, Krossk. 25.

HERMD, *f.*, *ira* (harmr), *animus iratus, infensus*: vist erumk h. á hesti sane mihi est animus iratus in equum, SE. II 102, 3, quod verbo tenus explicat commentator, legg ek á jó reiðiþokka (ubi reiðiþokki, animus iratus, = hermd), sed homonymice, legg ek á Jóreiði þokka góðan Joreidam amore prosequor. Alias sere in gen. cum alia voce conjungitur, v. c., hermdar kraptr brýtr frið vis ira pacem dissolvit, G. 55; hermþar hugr animus iratus, Hund. 1, 28, ubi en þeir sjálfr — meþ hermþar hug her könnöpo; hermdar litr cultus iracundus, Hund. 1, 44, quem locum sic explicat FR. I 140, eða hvi eru þer svá reiðuligir? Hermþar spjüll infensa, acerba colloquia: heinvandil hermþar spjüll acerba gladii colloquia, prælia, SE. I 444, 4; hermdar orð acerbe dicta, A. 3. In prosa, hermdar orð, dicta acerba (= skapraunar orð), Fagrsk. (ad F. VII 12): mörg hermdar orð mæltu menn víð þóri, þeir er hann hafði seada unnit; it. hermdaryrði, Nj. 281; Lavd. msc. c. 63: þá mælti Guðrún: mikil verða hermdarverk, en misjöfn morgonverk. Áb harmr etiam est neutr. hermt (adj. sine masc.): honum gerði hermt við þessu (o: gásunum ok kjúklingunum), Grett. membr. 551a; honum gerði hermt til saudanna ira incensus est in oves, ibid.

HERMEGR, *m. pl.*, *pugnatores, præliatores, bellatores* (herr, mögr), *militēs*, Hund. 2, 4.

HERMILA, *adv.*, *contr. pro hermiliga, atrociter* (harmr): hefk rekit h. harma minna atrociter ultus sum, F. II 86. In prosa hermiliga magna cum indignatione et ira, F. II 279. Ek á hermila at gjalda Berki inju-

rias in Bórhum atrociter vindicandas habeo, GS. str. 8.

HERMÖÐR, adj., militando fessus (herr, möðr), Mg. 9, 1.

HERMÖÐR, m., Hermodus, filius Odinis, SE. I 174. 178—80. 554, 1; Mg. 33, 14. In appell. II. sigþis látrs numen clipei, vir, SE. I 406, 2. (Nusquam occurrit Hermöðr ut nomen viri historicum). (Adde Hyndl. 2; FR. I 373).

HERMÐ vide supra in hermd.

HERN, f., insula Norvegiæ, Herna, Ed. Lövásina: Hearnar hringr circulus Hernæ, mare, skíð Hearnar hringis calopodium v. tabula cursoria maris, navis, Haldr Hearnar hringis skíða deus navium, vir, Nj. 92; sili Hearnar spira, circulus Hernæ, mare, SE. msc. in nomencl. insul. auctore Einare Skulli, brestr ern sili Hearnar validum Hernæ circum rumpitur. Fuit hæc insula in Hörðia meridiana; citantur insulæ Hearnar juxta Bergas sitæ, Orkn. p. 198—200; memorantur Hearnar á Hörðalandi, Nj. Vers. lat. p. 7 not. e, cf. F. IV 308, not. 1. ÖH. c. 145: Þeir komu at landi i Herno, unde brevi spatio Lygra distare dicitur F. IV 309.

HERNAÐR, m., populatio, piratica: reka hernað terras populando obire, Rekst. 3; við ölman hernað, F. XI 307, 2, cf. hergánger.

HERNENNINN, adj., bello strenuus (herr, nenninn), Si. 6, 3.

HERNJÖÐR, m., miles: hernirðir fleystættar víri, HR. 53.

HERNUMA, f., bello capta (herr, numinn a nema), Gk. 8.

HERNUMI, m., bello captus, Fm. 8.

HERNUMINN, adj., bello captus (herr, nema), Fm. 7; FR. II 276, 1.

HERR, m., populus, multitudo, exercitus; dat. et acc. her, gen. hers, it. herjar. — 1) populus, cives, incolæ: allr herr tók glaðr við öflugum stilli universus populus, totius regni cives, F. VI 428; allr herr varð at flæja af láði omnes incolæ, H. 22 (F. I 194); sic in prosa, allr herr unni Ólafi konungi hugástum omnes cives, F. VI 441. Hinc in prosa allsherjar, una voce, universi populi, universalis, v. c. allsherjar þing, lög (Nj. 7), goði (Ísl. I 39), búð (Sturl. 4, 21. 5, 12). Herr varð at hlýða hringstriði, ÖH. 109; reiðr er herr populus indignatur, Mg. 17, 6; allt, er her likar omnia, quæ populo placent, Hh. 73, 5; sekr er ek við her nokkut, GS. str. 28; íslenzkr herr Íslandi, Ód. 13; lands herr populus regni, cives regni, Mg. 17, 4, vide landherr; hilmir herjar protector populi, rex, Si. 4, 1; hollvinr herjar fidus populi amicus, id., legendum est F. XI 311. — 2) multitudo, cæsus, tantum in sing.; Mg. 1, 3 per tmesin construenda puto þingherr Svía grundar cæsus comitalis Sveciæ, concio Sconum (vide supra v. bíða e) id. qu. þingheimr; herr manna hominum multitudo, Am. 91 (in prosa, nú sè ek her útalligan her af landsfólki, F. X 17); mikill herr valsins magna cæsurum multitudo, FR. I 386; herr hauga turba tumulorum, gentii subterranei, ÖH. 92, 3; gnótt hrunda

hers numerosa multitudo feminarum, Rekst. 1. Valinn hölða herr electa hominum multitudo, homines electi, ad felicitatem æternam destinati, Hv. 5, ubi sic: Ok völdum her hölða | hugar skóg frömuðr nógu | regns hátunnu rennir | ranns aldini faldit, i. e. ok frömuðr regns hátunnu ranns rennir völdum hölða her hugar skóg, faldit (ð: faldinn) nógu aldini et ornator cæli (Spir. S.) conserit electorum hominum pectora, velata copioso semine (ita ut copioso semine contegantur). Absol., herr magna multitudo, magnus hominum numerus, ÖH. 259, 8; herr, þrúðr líðrvi cæsus lino ornatus, i. e. femina, Rekst. 35. Í her in cætu (i. e. in conventu regum, konungastefno), Völs. 3 (Hund. 2, 14). — β) centum homines, SE. I 534, hea er hundrat. — 3) homines, tam collect. in sing., quam in gen. et dat. plur. (nam nom. et acc. plur. non occurrit): þatz um her geriz hominum agendi ratio, Merl. 1, 55; hvat um her gerizt, Merl. 2, 101; þegi herr meðan interim homines (i. e. auditores) si-leant, Eb. 19, 2, quæ sententia sic exprimitur Lv. 5: gegn vil ek þjóð at þagne | þá stund, er ek kveð; meinlauss herr homines innocentes, Hv. 9, ubi in dat. meinlausum her; of her supra homines (i. e. nautas, classarios), SE. I 630, 2. In plur. sensum herjum Scionibus, HR. 72; herjom er veni til styrjar hjálma hyrjar hominibus prælium exspectandum est, SE. I 672, 1; herjom kunnr hominibus notus, vulgo notus, ÓT. 16, 2, vide herjonkunnr, herkunnr, herjaföðr. — 4) exercitus, milites: vèr skulum hálfir herjar þessa sækja frá sjó neðan dimidia pars exercitus nostri ab litore egrediantur, FR. II 38; hers brak pugna, HR. 30; herja flaumr pugna, Ag.; dreyrgrar Hropts tóptir grans herjar cruenta scuta regionum militum, ÓT. 128, 1; fella her exercitum sternere, milites in acie dejicere, Rm. 44; cun art., ec var i hernom eram in exercitu, Harbl. 38. — β) Hævam. 73, Tveir ro eins herjar, vertunt, (vel) duo inter se sunt adversarii; per brachylogiam pro tveir eins herjar ero tveir duo unius exercitus, vel unius cæsus, sunt duo. — 5) bellum, prælium, acies, unde hermaðr, hergjarn, hernjörðr; i her in bello, in piratica, FR. II 53, 4; ÖH. 155, 1; falla i her in acie cadere, ÖH. 240, 4; okkr vissak svá gjörva við her ita nos in acie armatos (his armis instructos) novi, ÖH. 47, 4; of her gjörum inter belligerandum, vel bello existente, Son-art. 14; þola (e-m) her bellum pati ab aliquo, pati se armata manu invadi ab aliquo, FR. III 27, 1, ubi in prosa anteced., þá sendi hann Vikari orð, at hann skyldi skatt gjalda af sinu ríki, eða þola her hans, sed F. XI 3, þá hugði hann, at jarl mundi (i. e. skyldi) þola honum her; at ÓT. c. 94, bjóða honum heldr viðtöko, en þola her hans (F. II 216), et absol. þola her, FR. I 329. — 6) herr alls vidar hostis, vastator omnis ligni, ignis, de flamma Váfrlogi, H. Br. 9. — 7) herr in compositis præfixum abít in her, et interdum intensum esse videtur, ut þjóð,

v. e. herbygðr, herfjöld, herkaldr, hermargr, herþarfr, herþrúnginn. — 8) vide allsherri, landherr.

HERRA, m., dominus, de imperatore, rege, dynasta: harri eða herra, SE. I 514 (ibid. I 518 Harri eða Herra nom. pr. filii Halodanis Grandævi); herrar tveir, de rege Hakone et Skulio, duo principes, Ha. 235, 2; de viris principibus laicis: i Mircea komu þá margir herrar | merkilegir til samans ok klerkar, Nik. 23; de episcopo: herra bjartr, Gd. 39; Kolbeinn reisti flokk móti sínum herra (Gudn. Bonum), Gd. 41; herra minn mi domine!, Gp. 17 (sed minn herra!, F. VII 197; GhM. II 306). De deo: herra guð, Krossk. 26, id. qu. „deus dominus”, ibid. 27, ubi sic: en svo vitraðiz hann | fyrir vinum sínum | deus dominus | á degi þriðja, id. qu. guðrottinn.

HERRAN, m., id. qu. Herjan, SE. I 36.

HERREIÐR, adj., lætus, hilaris inter milites, vel in pugna (herr, reiðr), SE. II 307, 6.

HERREKKIR, m., confirmator militum, animus addens militibus (herr, rekkir), rez, SE. II 628: Hreinstólpa áttu hjálpar | herrekkir brag þekkja | hátt sitid hans i réttu | hnár mætr skóruðgr sæti.

HERRUÐR, m., columnæ populi v. militum, rez (herr, ruðr = runnr), F. II 259, 2. — 2) id. qu. nom. propr. Herrauðr (u = au), Krm. 5.

HERSAGA, f., fama, nuntius belli (herr, saga), Hg. 28, 1; vide stórhersögur.

HERSBORIT, n. adj., progenies ducum (hersborinn, adj., ab hersir, borinn a vera), Hlyndl. 10. 15.

HERSÆMDA, Ha. 325, v. ðæma.

HERSIR, m., dux, præses provincie (herr), gen. hersis et hersirs (uno loco, SE. I 636, 3), plur. hersar, Rm. 36; Gk. 8; Am. 97. De hac voce v. introd. ad Rigmál, Ed. Sam. T. 3, 163—64; Eg. p. 342 not. 2, 518 not. 2; ú. SE. I 456, ubi sic: Oe i einv landi erv mörg heryt, oe er þat háttir konunga at setja þar réttara ífr svá mörg heryð, sem hann gefr vald yfir, oe heita þeir hersar eða lendir menn i danskri tvngv, en greifar i Saxlandi, en barúnar i Englandi; þeir skvlo oe vera réttir domarar oe réttir landvarnarmenn yfir því ríki, er þeim er fengit til stjórnar. Hersir vocatur oddviti, dux, Eg. 70, ubi sic: Arinbjörn hefir árnat eivarlaust oddvita ríki eða meira A. meruit laboriosum ducis imperium, inmo etiam amplius. In Ad. 3 Egil Erikum Blodaxam, quem alias vocat regem (konung, allvald, skata), Her-serem (ducen) adpellat, lét ek hersi heim um sóttan, þuto ratiene habita præfecturæ ab rege Adalsteine acceptæ (Eg. 62; Hg. c. 3). Ólf. 248, 2 juxta ponuntur ógnar skers meidar milites, et hersar militiæ duces s. provinciarum præsides. Skoptius, cui Hakon dynasta multa prædia in Maria adtribuerat (jarl veitti honum stórar vezlor á Mæri, ÓT. 19), vocatur útvers hersir, regionis maritimæ præses, ÓT. 20, 1. Junguntur hersir dux, dólgrognir bellator, Sturl. 6, 15, 4. Qui Am. 97 hersar, dicuntur höfðingjar princi-

pes, FR. I 223, et F. X 192 juxta ponuntur hersa drótt et höfðingjar. Hersa drottinn dominus præfectorum, rez, ÓT. 25; hersa stillir, id., SE. I 640, 1. Adde H. c. 5, jarl hverr skyldi hafa undir sér 4 hersa eðr fleiri, ok skyldi hverr þeirra hafa 20 marka vezlo; jarl hverr skyldi fá konungi i her 60 hermanna af sínum einom kostnaði, en hersir hverr 20 manna, cf. F. X 182—83. Thorer Steigensis et Egil, qui suere lendir menn (F. VI 276, VII, 5), vocantur hersar, F. VII 9, 2. 15, 1. De Arinbjörne Hersere, Eg. 55: hann spurði þau tíðindi, at andaðr var Þorer herser, en Arinbjörn hafði tekit við arfi ok gjörz lendr naðr. De Snorrio Sturlæo, SE. I 636, 3: þrjótrauðs þá hátt hersirs heiti, de quo F. IX 295: gaf Hákon konungur honum lends manns nafn, cf. Sturl. 4, 55. Hersar báru á hilmí dýran — sakar kaldar, F. IX 432, id. qu. lendir menn, ibid. 431. 432. Hersar = sýslumenn (= lendir menn): sá er vildi steypa hersum, F. IX 343, id est sýslumönnum, v. p. 290. 315—16. His addo ex epistola Erici archiepisc. ad episc. Brandum et Thorlacum Jonamque Leptidam, Hist. eccl. Isl. I 254: Enn metorð þat þer kallit sýslu út hér, þá sýnist oss ei fjarri vera, sem greinaskattr á útlöndum, eðr lends manns réttir með oss. Hersa íþrótt ars ducum, res militaris, studium militare, hugr hersa íþróttar animus bellicosus, bornir hugum hersa íþróttar animo bellicoso præditi, SE. I 298, 3, quo cum haud inepte comparaveris jarls megin sub v. jarl.

HERSAÐARR, m., dux exercitus (herr, jaðarr); acc. -jaðar, Fm. 36.

HERSKAPR, m., res militaris, militia: kunna herskap rei militaris peritum, i. e. in piratica versatum esse, Nj. 30, 3 (AR. II 244); fara með herskap rem militarem exercere, bellum inferre, Fm. 219, 1.

HERSKAR, adj., 1) pass., bello infestatus (herr, skár): i herská hilmis ríki, SE. II 170, 1; á herská Hringaríki, F. X 422, 5. In prosa, landit var herskát regium erat populationibus obnoxium, bellis infestum, Eg. 47. — 2) act., bellicosus: i herskás hilmis garði in aula bellicosi regis, Ad. 11. Sic in prosa, Orkn. p. 146: (hann var) óherskár ok sat mjök i kyrrsæti ille rei piraticæ non erat deditus, sed vitam fere in otio degibat. Haraldr var h., HR. 77.

HERSKATNAR, m. pl., milites (herr, skatnar), id. qu. hermenn, Ha. 323, 2.

HERSKERÐIR, m., deleator copiarum, victor hostium, rez bellicosus (herr, skerðir), F. II 313, 2.

HERSKIP, n., navis bellica, piratica (herr, skip), Ólf. 27, 1 (AR. I 278); Hh. 62, 5; Ha. 285, 1. 2.

HERSKÍÐ, n., xylosolea bellica (herr, skíð): h. hriða navis bellica, a hriða skíð calopodium procellarum, navis, et præfizo her-, id. qu. herskip, Ha. 318, 2.

HERSKJÖLDUR, m., scutum militare, clipeus bellicus (in specie signum ineundi prælii, clipeus rubro colore, Hund. 1, 30, cf.

Völs. 6 = Hund. 2, 22, it. FR. II 354): fara herskildi of allar sýslur omnia territoria cum clipeo bellico (armata manu) obire, ÓT. 97, 3 (AR. I 288); halda herskildi, tenere gestare, absol. pro militare, stipendia facere, castra alicuius sequi, F. XI 216, sed halda herskildi austan cum armata classe a partibus orientalibus proficisci, F. VI 437, 2; bera herskjöld til grundar terram infestis signis invadere, Mg. 25, 1; plur., með herskjöldo cum scutis militaribus, Ha. 324, 2. Fylla annan tog herskildi (herskyldi, F. VI 90, 1 var.) eigintli annos inter arma complere, Mg. 35, 2, quum a vero sensu discedat (non enim sermo est de 20 annorum militia, sed de 20 annorum etate), præstat lectio herskyldir, qu. v. In prosa: bera herskjöld möti e-m arma ferre adversus aliquem, F. V 269. Clipeo belli (herskjöldr) opponitur friðskjöldr clipeus pacis (signum pacis), colore albo, F. VII 23, cf. Læzd. msc. c. 94, ubi sic: haf þat at marki, at ek man snúa skildi minomu, ok at þær holino, ef þær er fridt, ok máttu þá fram ganga: skjöldrinn er hvitr innan. Sic halda upp friðskildi efferre clipeum pacis, FR. II 99. 193 (friðarskildi, FR. I 462); bregða upp friðskildi, id., Orkn. p. 374; FR. II 207. III 91. 150.

HERSKÖRDANDI, m., lustrans exercitum, dux militum, imperator (herr, skorda = skora, quod de recensendis militibus usurpatum), ÓH. 74, 1.

HERSKÖRÐUÐR, m., id. qu. herskórðandi (herr, skórðuðr), Hh. 5, 1 (F. VI 139, 1; AR. II 27, 1).

HERSKRIPT, f., picta tabula bellica, clipeus pictus (herr, skript), plur. herskriptir clipei, Sic. 2, 2.

HERSKYLDIR, m., exercitum, milites clipeis instruens, ornans, dux militum, imperator (herr, skyldir), F. VI 90, 1.

HERSTEFNA, f., contentus, congressio militaris, pugna (herr, stefna), F. VII 348, 3. 349, 2.

HERSTEFNANDI, m., convocans milites, præliator, bellator (herr, stefna), SE. I 488, 2; Ha. 194 (SE. II 184, 2).

HERSTEFNIR, m., id. qu. herstefnandi (herr, stefnir), ÓT. 30, 2 (AR. I 283, 2); ÓH. 48, 7; SE. I 664, 1; Ha. 234; Plac. 34, quo ultimo loco herstefnir acc. s. est, v: víð (hinn) huguðhöva herstefnir erga animosum bellatorem, i. e. promissa animoso bellatori (Placido) data.

HERSTILLIR, m., rector militum, dux exercitus, rex (herr, stillir): hylli herstillis favor, gratia regis, ÓH. 172; F. VI 35.

HERSTOLI, m., hominibus spoliatus, auxilio hominum privatus (herr, stoli, ad formam draumstoli, F. VI 199), per tmesin coherere puto, RS. 33, ubi sic: stóð þann er stýrði lýðum | stola her skórrúgr erinn, i. e. errinn skórrúgr stóð þann herstola, er stýrði lýðum strenuus ille præpotens vir auxilio privatum oppressit eum, qui civibus præfuit; sensus est: Thorvaldus Rafnem oppressit, auxilio suorum privatum, vide Sturl. 4, 17.

HERSVALDANDI, m., imperator militum, v. præfectus populi, rex (herr, valda), SE. I 662, 1.

HERTEITR, m., nomen Odinis (qs. alacer in pugna, herr, teitr), Grm. 46; SE. I 86. II 555. herteytr, II 472.

HERTOGI, m., dux exercitus, dux militum (herr, togi, AS. heretoga), proprie de dynasta, it. de rege, SE. I 514, ubi sic: Hertogi heitir jarl, oc er konúgr svá kalladr oc, sír því er hann leiðir her til orosto. De dynastis: hneykir, hristir hertoga rex, SE. I 514, 3; Hh. 76, 2; de Skulio dynasta, hieme 1221—22, cum nondum Ducis titulo ornatus erat, Ha. 75 (SE. I 680, 2); de Hugio dynasta, F. VII 45, 2; de rege Asmundu, FR. II 44, 2; de rege Halvo, ibid. 45, 2. In prosa, dux copiarum: hertogi fyrir, fur, yfir liði, Eg. 26; F. I 2. X 177.

HERTRYGGVIR, vide sub hertygð.

HERTRYGD, vide sub hertygð.

HERTYGD, ÓT. 120, vertitur ordo militaris (qs. formatum ab hertogi), et hnekkir hertygðar repulsor ordinis militaris, rex bellicosus. Sed hæc lectio valde incerta est. Cod. Fris. col. 140, 10 habet herdyggvir; Fagrsk. (63, 1) hertyg^v; altera recensio Fagrsk., it. Codd. C & B Hk., et F. II 306, hertrygðar, unde B ad F. II l. c. hratt ygðar depravatum videtur; F. X 349 her tryggvan. Primarium et præcipuum vitium in hoc hemistichio puto latere in voce sina, quam legendam arbitror sua, i. e. Svía Seionum; qua correctione probata, coherent hnekkir Svía rekka repulsor, oppressor militum Svecorum, rex Norvegicus. Cum hac lectione ceteræ omnes variantes, præter hertygðar, conciliari possunt, optime tamen her tryggvan, v: Hnekkir Svía rekka bað-a tryggvan her hyggja á flotta, sec. F. X 349, Svecorum militum repulsor hortatus est, ne fidus exercitus fugam meditaretur; bað-a trygðar her hyggja á flotta exercitus fidei, i. e. fidi milites, sec. C & B Hk., F. II 306, Fagrsk. var. l.; lect. Fagrsk. hertryggvir, confirmator militum, fidus sibi reddens milites, et Cod. Fris. herdyggvir, id., pro vocativo accipi possent, ut apostrophe ad principem vel regem, cui dedicatum carmen fuerit. Simili ratione defendi posset lectio hertygðar, si acciperetur divisim pro her dygðar = dygðar her = trygðar her.

HERTÝR, m., nomen Odinis (auxiliator hominum, herr, týr v. týrr, id. qu. veratýr), non occurrit nisi SE. I 210, 2, ubi vingnoþ hertýss navis vinaria Odinis, i. e. poculum Odinis: at ausa anstr hertýss vingnoþar vinum (potum) Odinis haurire, carmen fundere.

HERVALDR v. HERVALINN, præ ceteris electus, eximius, excellens (herr, velja): hervaldir hersar excellentes præfecti, Ha. 326.

HERVÁÐIR, f. pl., armatura, tegumenta bellica v. militaria (herr, váðir pl. a vâð), de lorica: hrauze or herváðum, hratt á völl brynjo, Hg. 33, 4. Germ. Heergewette (ab Heer et Gewette), armatura, ejusdem originis est.

HERVEGR, m., via publica, vel via mili-

taris (herr, vegr), *Hm.* 3; *Ghv.* 2. *De hac re sic SE. I 368:* þá lét Jormunrekr kon-úngr, er hann reið or skógi frá veifvum með hlið sína, en Svanhildr drotning sat at haddblikki, þá riðv þeir á hana, oc tröþv hana vndir hestafótum til bana.

HERVERK, *n.*, *opera militaria*, *munia belli* (herr, verk), *F. VI 44, 2*, *ubi construxeram:* ok hververk (þ: voru mēr) sjaldan hrygg et *opera militaria mihi raro molesta fuisse; rectius:* ok sjaldan (bar ek á hendi = hafða ek á hendi | hrygg hververk raro molesta belli munia obii, militiæ operam dedi.

HERVÆDR, *Mg.* 1, 2, *accipiunt pro hervæðir, armatura, et construnt:* síni hlið ara bræðis bar út hervæðr at hömlu, quam *rationem secutus sum F. XII ad F. VI 22, 2. Nunc placet ratio in Shl. VI, 17, 2 propo-*sita: hervæðr, *part. pass.*, *id. qu.* hervæðr, a verbo hervæða *armis induere, v. c. hervæða sik se armis induere, SE. I 132. 190, hoc ordine:* hinn úngi hervæðr eggrjóðandi bauð þjóðum út: síni hlið ara bræðis bar þing (*armamenta*) at hömlu *juvenis princeps, aciem gladii cruentans, armis indutus milites evocavit* (hervæðr, ab hervæðir, *ut simplex væðr vestitus* (*part. pass.*), a vāð *vestis*).

HERVI, *Ghe.* 17, (létir) Húna skjaldmeyjar hervi kauna vertunt perniciem (*cf. herfligr sædus, atroæ, turpis*), *vel damnum, calamitatem* (*ab harnir*). Puto hervi *h. l. esse id. qu. herfl, n., occa, Dan. Harve, quod occurrit in Leg. Gulensibus, et sensum esse:* faceres, *ut virgines clipeatæ (bellonæ, i. e. heroïnæ) Hunnorum occam sentirent, experirentur, tractarent, i. e. eas ad faciendam opera rustica cogerent.*

HERVÍG, *n.*, *pugna, prælium* (herv, víg; hervíg definitur *Grág.* 2, 114), *Mg.* 36, 3 (*F. VI 94*), *ubi:* ept þrennin hervíg *tribus præliis factis; hápi fjögör hervíg quatuor prælia fecit, F. VII 328, 5; gánga til hervígis* (*gen., inserto i, vel a nom. hervígi, id.*, *FR. II 135, 3; kenna hervíg indicere bellum, declarare pugnam, FR. I 501, 2; búinn til hervígs ad prælium paratus, armatus, F. XI 313; hervígs ramr bellicosus, Merl. 1, 49; hervígs mildr, id., F. IX 375, var. lect. 2.*

HERVIST, *f.*, *mansio in hoc loco* (herv, adv., vist); *de Christi his in terris commoratione, Hlas. 18, locum vide sub elserkr.*

HERVOPN, *n. pl.*, *arma militaria, bellica* (herr, vopn), *Grett.* 14.

HERVORÐOÐR, *m.*, *custos, defensor, tutor civium v. militum* (herr, vorðoðr á varða), *lectio var. Fagrsk. 36, 1, vide herfordadr.*

HERÞARFR, *adj.*, *utilis civibus v. militibus, de principe populari v. bellicoso* (herr, þarfr), *SE. I 462, 4; potest et reddi, valde utilis, ut her intendat. Herþarfr, plur., bello utiles, vel ad militiam idonei, pro subst., cives, milites, v. homines, ÓT. 16* (herr, þarfr).

HERÞÖGN, *f.*, *pugna, SE. I 563, 1. II 559. (II 476 herþögn. II 619 herþaugn).*

Forte proprie bellona, qs. dea exercitus v. belli (herr, þögn, cf. valþögn).

HERÞRUMA, *f.*, *tonitru bellicum* (herr, þruma); *herþrumu Gautr deus bellitonans, Thor, quem in conflictibus adversus gigantes tonitrua et fulmina comitabantur; gedreyrir herþrumu Gautz socius dei bellitonantis, Lohius, SE. I 290, 1.*

HERÞRÚNGINN, *adj.*, *valde tristis, admodum miser* (herr, intens., þrúnginn): *herþrúngit kveld vesper valde tristis (accepta clade), Hla. 130. Cf. ea quæ adnotata sunt ad h. l. in Shl. IX, 278, ubi rector var. lect. herþrúngit slag clades valde funesta.*

HERÐ, *f.*, *nomen insulæ, Ed. Lövasina:* ber vindr Herðar linda ventus Herðar cingulum (*i. e. mare*) verberat *v. abripit, quo loco SE. II 491, 4 pro Herðar præfert Radar á Róð. Forte Herð est id. qu. Hern, quod nomen Ed. Lövasina in nomencl. brevi insularum habet:* — Bólm, Nauma, Hern, Vigr, Kúmr, Sekk.

HERÐA, *f.*, *durities, duramentum* (harðr); *h. in prosa Fbr. 31: herðugöð ex, skarpegg, oc seigt járn í (snarpegg, GhM. II 328). — 2) fortitudo animi: minn faðir gaf sínum sveini þá herðu eam animi fortitudinem pater meus suo filio dedit, GS. str. 33.*

HERÐA (herði; herða, etiam herdda, herdta, herta; hert), *indurare* (*ferrum, Plin. Hist. nat. ed. Bip. 34, 41*): *oc ee herþæc, sem mēr hlgst þótti atque indurabam (gladium), Völk. 16; part. pass. herðr induratus, de gladio: glaðr herðum veþþryma naðri, G. 44. — β) intendere; intrans. cum acc. subjecti: svörð tekr heldr at herða funis ancorarius, ancorale nimium quam intendi incipit, F. II 17, 1; en svörð of her herða (frá ek) fumes vero super viris (nautis) intendi (audivi), SE. I 630, 2; metaph.: herða hljóð intendere vocem, de proferendo carmine, F. XI 43. — γ) incitare, augere: h. vig ciere pugnam, Óll. 224; h. hljalma skúrir, id., SE. I 670, 2; il. alacriter, strenue facere aliquid: h. mót at morði alacriter, magno studio in pugnam procedere, Óll. 221; h. skot með spjóti hastam acriter, magna vi contorquere, conjicere, Ólafsr. 12; h. atróðr strenue adremigare, Hh. 65, 1, ubi pl. impf. herðo; herða hljóð augere, fundere carmen, v. supra β. herðu herferðir iter contenderunt, de militibus, Hla. 323, 3; intr., cum acc. subj.: nú tekr hregg á (*i. e. at*) herða nunc ventus increbrescit, FR. II 73, 1. — δ) cum dat., herða fjörvi e-s, propr., instare vitæ alicujus, i. e. aliquem opprimere, interficere, Fagrsk., 36, 1: herfordadr red herða konungs fjörvi bellator (Hakon dynasta) vitam regis (Haraldi Grafeldi) oppressit. Illic significatus illustratur adjectivis fjúrharðr (*qs. durus in vitam, vitæ noxius*) et herðinn, *it. phrasi, F. X 73, sóttin herði honum acrior vis morbi eum incasit, pro sóttin herði at honum morbus ei acrius, vehementius institit; sic herða at e-m vehementius instare cui, Hg. c. 19, variatur per veita atgaungu adgreði, F. I 36. Ceterum altera recensio Fagrsk. l. cit. habet harða pro herða; tum**

locutio existit ráða fjörvi eins vide sub ráða. Part. act., herðandi, m., qui induratur, adstringit, incitat, auget, etc., v. c. h. hjörva els incitantes, cientes pugnam, pugnatores, viri, Sturl. 3, 21, 1; h. sverða þrymu id., Ísl. 6; h. sverða incitator, missor gladio-rum, id., Dropl. 6; h. fetils gerðar cingulum adstringens, cingulo se accingens, id., Grett. 95; h. heðins gáttar clipeum fortiter, valide objiciens, vel firmiter prehensens, tenens, pugnator, vir, Nj. 24, 1. Vide compos.: elherðandi, glaumherðandi, leikherðandi, rög-herðandi.

HERÐAR, f. pl., humeri, vide herðr, f.

HERÐIBALDR, m., deus incitans, ciens (herða, Baldr): h. valköstu vedrbliks incitator pugnae, praeliator, vir, Sturl. 9, 32, 2.

HERÐIBRÖÐ, n. pl., strenua facinora, it. strenuitas (harðr, bragð), II. 39; F. I 13. IV 12, quo postremo loco versus recte se habet, quod adtinet ad lectionem et constructionem.

HERÐIGALDR, m., durus sonitus: h. dal-rýrar dýrfiltjar pugna, Ísl. II 353, 2.

HERÐILOFÐAR, m. pl., viri firmiter tenentes, prehendescentes (qs. herðandi lofðar): herðilofðar hengi-borðs Hildar pensilem Hilda tabulam (i. e. clipeum) firmiter tenentes, praeliatores, viri, Ísl. I 165, 2.

HERÐILÚTR, adj., pronis humeris (herðar, lútr), de homine in ictum prono, qui corpore inclinato ictum intentat, Orkn. 79, 8.

HERÐIMAÐR, m., vir fortis, strenuus, acer (harðr, maðr), in nom. occurrit in prosa, Nj. 156: þessi var herðimaðr mikill fyrir sér; acc. sing., Hilt. 17, 2, hafa vildo þá hólðar herðimann tunc homines virum fortem opprimere studebant. Plur. herðimenn viri fortes, strenvi, Jd. 21; Ha. 258, 4.

HERÐIMEIÐR, m., qui incitat, auget (herða, meiðr, in appell. id. qu. herðandi); nom. sing.: h. sárgagls incitator, missor sagittæ (teli), vir, Eg. 31, 2; nom. pl.: herðimeidar hringssköðs missores gladii, viri, Rekst. 32; acc. pl.: herðimeida vidris mána hriðar incitatores praelii, viros, Nj. 78, 2. — 2) herðimeidr, m., arbor gladii (herðir, meiðr), praeliator, vir; in voc. sing., Nj. 136; plur. herðimeidar viri, homines: goðum leiðir herðimeidar homines diis inveni, Ísl. I 166, 3, appos. ad beiddendur hauðrmens hlida.

HERÐIMÝLL, m., durus globulus (harðr, mýll); h. Hergautz vinu durus globulus terræ, lapis: barðir harðum herðimýllum Hergauts vinu duris lapidibuserberati, lapidati, SE. I 372, 3.

HERÐINN, adj., plur. herðnir, Korm. 19, 2, vox nusquam alibi occurrens, quantum scio. Constructio l. c. esse videtur: munum skjótt herðnir fjörvi brevi erimus periculosi vitæ (c: adversariorum nostrorum). Repeto hunc significatum adjectivi herðinn a voce compos. fjörharðr, it. a verbo herða, supra p. 330, ubi secundum Fagrsk. construi poterat herða fjörvi eins, vitam eripere cui.

HERÐIR, m., gladius, SE. I 566 (herþir), II 560. 620; II 476 herðir.

HERÐIR, m., (subst. verb. ab herða), qui

intendit, incitat: h. böðgerðar cingulo militari se cingens, bellator, Ha. 319, 3, ubi acc. s. herði; herðir oddaskúrar ciens pugnam, praeliator, SE. I 472, 1. h. gunnar, id., Hk. 12, 1 (acc. herði); h. Haddings harðela, id., Mh. 3, 2; h. hjálmþrimu, id., Mb. 16, 4 (gen. herðis); hjörva herðir incitator ensium, vir (pro pronomine „ego“), Gþ. 17; h. skölkvings, id., F. II 52, 1 (dat. herði). Vide composita: benherðir, elherðir, fólkhherðir, furherðir, oddherðir, ógnherðir, sóknherðir. — 2) Herðir, Söll. 76, accipiunt de inclemente (harðr) Tartari tyranno, malorum demonum principe: Herdis dyr ostium tartarei tyranni, Plutonis, ubi Furis infernales in sella organica sedere finguntur.

HERÐIRAUNIR, f. pl., id. qu. harðar raunir (harðr, raun), res duræ, difficultates, in quibus fortitudo animi exploratur, Jd. 7.

HERÐIFUNDR, m., deus incitans (herða, fundr; in appell. id. qu. herðandi): h. höggormu incitator, missor hastarum, praeliator, Nj. 134; intelligitur Karius.

HERÐIFUNNR, adj., aut tenui fortitudine (herði, f., fortitudo, F. XI 151, id. qu. herða), aut tenuis ab humeris (herðar, funnr), de perfuga, Sturl. 5, 44, 1.

HERÐLA, f., insula (nunc Herlö) in Hordia boreali Norvegiæ, prope Fewringam ad caurum, SE. II 492.

HERÐR, part. pass. v. herða indurare, induratus, de gladio, G. 44.

HERÐR, f., humerus. G. Magnæus in Gloss. Ed. Sem. T. I: „Singularis herð obvius est in Thomassaga, alias inauditus“. Hinc dat. s. herði: þurpi hrætt at herþi hærðs run ruebat vortex in humero Telluris filii (Thoris), SE. I 296, 1 (quod in prosa: óx svá miðe áin, at uppi brætt á öxl honum, SE. I 286), quamquam potest h. l. per tmesin construi herði áss kykva nauðar! Plur. herðar, humeri, OH. 240, 1, sed herður haud pauci Codd., Skl. V 86 not. d (F. V 82, 1), et herðir, SE. I 294, 3; Korm. 12, 4. var. lect. pro hurðir, cf. varias formas plur. a skeið. Herða klettur rupes, arx humerorum, caput, Lokagl. 58. — 2) herðr, in gladiis, dorsum, pars aversa gladii (vulgo bakki), vel pars calybea aciei, SE. I 568, 2. II 477. 560. 620. cf. Eg. 38: exin hljóp niðr i steininn, svá at mudrinn brast or allr ok rifnaði upp i gegnum herðuna, ubi herða vertitur „duramentum, munimentum securis calybeum, involucre calybeum quo securis præferruminatur“.

HEÐLAR, m. pl., inter segetes v. fruges numeratur, SE. II 493.

HEÐLI, n., corylus (collect. ab hasla, ut greni, birki a gran, björk); pro hasta, unde heslis láð solum hastæ, clipeus: herdraugar heslis láðs pugnatores, viri, SE. II 497, 2; hinc hesliss staung pertica corylina, Fig. 60.

HEÐLIKYLFA, f., clava corylina, Völs. 9 (Hund. 2, 25, ubi membr. habet hellikylfa), de virga pastoritia.

HESS, n., unio, punctum, Dan. Es, vide sjónhess (Mantissa ad NgD). — 2) in Cod.

Leg.: hess i bandi circulus ferreus, referens formam S vel 8 (*Dan. Es*), qui significatus forte adhiberi possit ad *Eg.* 89, 1, vide mox hessir.

HESSIR, *m.*, *id. qu.* hersir, dux; skalla hessir, *sec. G.* Magnæum, dux calvi capitis (hominis), oculus scilicet hominis (qualis Egil fuit): vā skalla hessis vitium oculi, *Eg.* 89, 1. Constructio Magnæi talis est: ek em fallr (af, fyrir) vā skalla hessis vitio oculi caducus sum; in quo maxime offendit adj. simplex fallr (etsi existat hallr, spjallr), quod mihi quidem magis placet in compos. vāfallr. Præfero igitur alteram rationem *G. Magnæi*: ek em skalla vāfallr perniciose præceps in casum sum, ut verba vafs hessi ek vafor hessis per se capiuntur: 1) ek hessi vafor vafs hessis habeo gressum lentum equi impediti, i. e. utor gressu lento, quali equus pedica præpeditus; ab hessi, parag. *id. qu.* hess, ess, equus, et vaf, implicatio, fascia, etc., *h. l.* vinculum, pedica, et vafs hessi, equus pedicæ, i. e. equus pedica vinctus; 2) ab hessi, parag. *id. qu.* hess, circulus ferreus, cui adhæret vinculum, quo jumentum ligatur, ne longius evagetur (quod dicimus at tjóðra, *Dan. tøjre*): hessis vaf erit vinculum circulo injectum, cui alligatur pecus vel jumentum, et vafor hessis vafs, circuitio, qualis jumentum tali modo deligati; hæc enim non recta, sed in orbem gradiuntur.

HESTR, *m.*, equus, *Hávam.* 83. 89. In appell. lupi: h. flagðs equus feminae gigantis, lupus, *F. VII* 354 (*SE.* I 176; *II.* hat. 35). In appell. navis: h. húnns, hluuns, navis, *Orkn.* 79, 3: 81, 7; h. hafnar, hafs, máfa rastar equus portus, maris, navis, *FR.* I 296, 2. 297, 1. 2; h. unnar, *id.*, *Eg.* 49; *Orkn.* 8, 3. conferri potest ἀλός ἵππος, *Odys.* 4, 708, et Secundi Sententiæ, ed. Cantabrigie 1670. pag. 25: τὸ ἔστω πλοῖον; .. πελάγιος ἵππος, etc. Vide composita: borðhestr, byrhestr, eirhestr, skeiðhestr.

HESTR, *superl. adj.* hárr, altus, *id. qu.* hestr; hestr harm gravissimus dolor, luctus, *Krm.* 15; auðar hestr fortunatissimus, *Ha.* 319, 2; h. hrækústr altissimus cadaverum cumulus, *Fagrsk.* 123, 3.

HÆSTR, *superl. adj.* hárr, altus, excelsus, sublimis: hæstr himnar cæli altissimi, *Gþ.* 16, v. hæstráðandi.

HÆSTRÁÐANDI, *m.*, summus imperator, qui summum imperium habet (hestr, ráða): h. hestra himna summus imperator altissimum cælorum, deus, *Gþ.* 16, ubi sic: Treysti ek uppá himna hæstra | hæstráðanda krapst ok náðir.

HESTRENNIR, *m.*, equi incitator, equum in cursum incitans, vel certaminis equestris peritus, vir (hestr, rennir), *Sturl.* 4, 31, 3; h. hlunna equum salangarum incitans, qui navim in cursum incitat, vir, *Fostbr.* 3.

HESTREÐR, *n.*, genitalia equi (hestr, reðr), *F. VI* 194.

HÆTA (hæti, hætta, hætt), *minari* (hót, minæ, *Dan.* høde minari): þóttu hætir hamri mér etsi mihi intermineris malleo, *Lokagl.* 63; hætta einum niði interminari cui carmine

probroso, *Korm.* 20, 2 (*cf. ib.* 17, 2). Vide hætta.

HÆTING, *m.*, abjecto r = hætingr, minæ, (*sec. Eddam* hōtingr), *SE.* II 218, 2.

HETJA, *f.*, vir fortitudinis præstans, athleta (*Vigagl.* 18. 23); h. Asa, deus Asarum fortissimus, *Thor.* *SE.* I 553, 2.

HETLENDINGAR, *m. pl.*, *id. qu.* Hjalte-lendingar, *Fagrsk.* (79, 1) (*ad ÖII.* 108), scribens Hætlingar; altera rec. habet Hjalteendingar.

HETOMC = **HETO MIC** o: menn, *Grm.* 45. 46. etsi sequatur nom.; non enim dicitur ek heitiz vocor.

HETTA, *Hm.* 21, in loco obscurissimo: þviat þat hetta | at hlýðigi myni, vertunt: quia enim (illi, o: Jormunreki filii) id perreclitantur, quod procedere non potuerit. Raskius conjecit hêlt-a (*ed. Holm.*), quod exhibet exscr. chart., quod habeo.

HETTA, = **HÆTTA**, desinere: hettu nú, Njörðr desine tandem, *Lokagl.* 36. In prosa: nú hetta þeir hjalínu, *Ghm.* II 364.

HÆTTA (hætti, hætta, hætt), cessare, desinere, desistere ab re aliqua; cum dat., et reciproce: hætto me hætingi cessemus utrinque a minaciis, *Harbl.* 51. Insolenter cum acc.: ne hætta | hygg ek enn tölu dyggva, *Lv.* 13, ubi tamen tö dyggva legi potest dyggra (*forte dyggre*): contra: hann hætti ræðunni, sinni tölu, tölu þessi, *ÖII.* c. 223. 230; *Eg.* 57.

HÆTTA (hætti, hætta, hætt), minari, interminari (hót), cum dat. personæ et rei: þó at þú hættr mér Freys reiði (*dat.*) etsi mihi iram Freyi mineris, *FR.* II 289, 2; þarftaðu at hætta mér niði non est, quod mihi carmina probrosa mineris, *Korm.* 17, 2; sic et accipi potest *Korm.* 5, 1, et hann hættr mér handviðris grandi si mihi mutilationem interminatur. In prosa, *F. VII* 260; *IX.* 18; *X.* 316, ubi scribitur hœtta.

HÆTTA (hætti, hætta, hætt), periculo exponere (*Fær.* hatta, *Fær.* 3. 146; hætta, *f.*, periculum, *SE.* II 218, 2; *Finl.* hætte, *Lapl.* hette, *Finl.* hättä); cum dat.: þeir er hætta fjörvi (o: sinu) qui vitam suam periculo objecerunt, *Eb.* 19, 3; ek hafi hættr mínu leyfðu lífi, *FR.* I 240; svá hætta ek höfði til ita caput meum periculo objeci, *Hávam.* 107; úngr ormtorgs hötuðr hættr sér periculo sese exposuit, *F. VI* 139, 1; þeir hafa stundum hættr sér, *F. XI* 211; réttu at hætta skeiðum á vit Blálands in Mauritaniam profectus, celoces periculo (tempestatum) objecisti, *F. VI* 140, 3; hætta elgjum aðveðrs á græði naves periculis marinis objicere, *F. VI* 196, 2. Etiam cum præpos., omisso dat.: er haft opt hættr i ótta sape te objecisti periculo, *ÖII.* 27, 1; hætta á hætta facere periculum, adire periculum, *SE.* II 218, 2; hersa drottinn hættr (o: sér) periculo se exposuit, *IIh.* 64 (*F. VI* 313, 2); sic et: bjóttu skip ok hættr kynjum magno te periculo objecisti, *F. XI* 186, 1; þar er hilmir hættr (o: sér), *F. II* 313, 1; hætta (o: sér) til sprunda cum periculo sui adire mulieres, *F. II* 248; at hætta (o: sér) fyrri brekku periculo se

exponere de clivo descendendi, Vigagl. 27, 3. — β) hætta út hæði lífl ok sál vitam animamque periculo exponere, Skálðh. 6, 45. — γ) hætta gjörð um eitthvat á einhvern arbitrium de re aliqua committere alicui, Gþ. 5, ubi: hatti ek gjörð á drottins dyrdir um breytni alla.

HÆTTILIGR, adj., periculosus: þat er hættilig, SE. II 226, 3.

HÆTTING, f., periculum (id. qu. hætta): kvæð hætting at megindretti dicit periculum inesse ingenti tractui (piscis), SE. I 258, 2; þat var hætting id periculosum fuit, ÓT. 47. Alia forma est háttung periculum, FR. I 176; F. VI 206; hætting, in prosa, F. VIII 431; ÓH. c. 68, quo loco F. IV 132 habet hætta.

HÆTTINGR, m., comminatio, minæ, minaciæ (vide hættingr, ab hætta, hæta = hóta, minari), Harbl. 51, ubi dat. hættingi.

HÆTTINN, adj., qui periculis se exponit, qui pericula adire non detrectat (hætta), adeoque intrepidus, animosus, Mg. 1, 4. 10, 1; íl. de femina, quæ multis adversitatibus fortiter conflictatur, Plac. 24. 50, ubi scribitur hetten, hætten, in fem.; duobus postremis locis verteram, „bene morata“, ob Sks. 239, ubi illa hætinn í atferð sinni male moratus in sua agendi ratione. Sed priorem rationem nunc præfero.

HÆTTIR, m., qui audet, periclitatur (hætta); h. vigs qui prælii fortunam periclitatur, bellator: at vigs hættriz apud bellatorem (regem bellicosum), SE. I 652, 2; hættir hergarða, id., Sturl. 9, 246, 2. Vide gunnhættir, gunnhættir. Potest vero tō hættr pari ratione explicari, qui minatur (pugnam, prælium), ab hætta = hæta, hóta minari.

HÆTTLIGR, adj., periculosus (hætta): hættlig harmflav, Vsp. 30; hættligt járn, ÓH. 247, 2.

HÆTTR, adj., periculosus, periculum adferens (hætta), comp. -ari, superl. -astr, vide et hætr: hætr logi periculosa, anceps, Fjölsm. 2. De securi: brynja hætt loriciæ periculosa, Nj. 93, 2; de sagittis: hjálmi hættar, Eb. 19, 5; de bellatore: fjörvi hættar víta infestus, necem adferens, ÓT. 25 (AR. I 282); Vindum, Serkjum h. Vendis, Saracenis noxius, calamitatem inferens, ÓH. 14, 2; Ih. 5, 1. De viro liberali: hoddum hættir auro noxius, aurum (annulos aureos) diffringens, fragminaque distribuens, Ód. 20, vide gullhætr, íl. hætr. — β) neutr. hætt infestum, periculosum, fere pro periculo: höldar segja mér (o: vera) hætt við stilli periculum mihi imminere ab rege, H. 32; hætt er til hans at fréttu periculosum est, audire de eo, i. e. nuntius de eo adlatus significat, aliquid periculi ipsi accidisse, ÓT. 130, 2, vel sec. 2, nuntius de eo incertus, dubius est. — γ) ÓH. 14, 2 et Ód. 20 exhibentur lecti. hætr id. qu. hætr, quod convenit derivationi ab neutr. hátt, altum, adj. hár. — 2) anceps, dubius, incertus: hætr er heinis kvípr anceps est domesticæ effatum, Bk. 1, 25; hætt er þeirra hvárt utraque ha-

rum (tempestas et ratio) anceps est, Hávam. 88; víðis valmeiðum er hætt (at) vætta góðs fríðar hominibus spes solida pacis anceps, incerta est, Ih. 20. — β) hætt facile eventurum: h. er þeim — at skilja við ást f. e. est, ut, Skálðh. 2, 18.

HÆTTUR, f. pl., cessatio ab labore domestico, antequam cubitum eat (hætta cessare), gen. háttu, dat. háttum: fólk at háttum kallar familia ab operibus cessare et cubitum ire postulat, Skálðh. 7, 59. — 2) f. pl., a sing. hætta periculum.

HETUMZ, mihi pollicebatur, pro hæt mér, (heita, -umz), Eg. 88, 1, ubi: mögr systur minnar hætumz fögru filius sororis meæ splendida pollicebatur. — 2) me vocabant, Grm. 53, cf. hétone.

HÆVATEINN, m., spiculum in feriendo certum, ramus destinata feriens, certus (hæfa, teinn), Fjölsm. 27. De membro virili intelligit F. Magnussenius in Lex. Myth. sub h. v.

HEVIR, m., bos, vide bevir et hæfir.

HEYGGVA, id. qu. höggva, cædere (ey = ø): meþan ek heygg yðr gálga dum patibulum vobis cædo (concinno), Am. 36; h. undan succidere: ef (o: maðr) heyggir tág undan si timen arbori succidatur, Am. 69. In prosa, Grág. II 295.

HEYGJA pro HEYJA, inserto g: h. einvígi certamen singulare committere, Korm. 11, 2. Cf. Freygja = Freyja.

HEYGJADR, m., qui patrat, efficit, facit, pro heyjaðr, inserto g, subst. verb. ab heyja, vide fallheygjaðr.

HEYJA (hey; háða; háit, hátt, háð), facere, efficere, gerere. J. Olavius (Gloss. Diatr., Mant. ad NgD.), B. Hald. in Lexico, et G. Magnus (Gloss. Ed. Sæm. T. I, Eg. p. 308 not. 2) in præf. ind. adferunt ek hái, et in inf. há juata cum heyja. Sed recentiorum esse puto illud hái, háir, s. præf. ind., pro veterum hey, heyr; certe alicubi in Grág. est: hann heyr þingit. H. leik ludum exercere, Krm. 19; h. þing við mey conventum agere cum femina, Harbl. 29. In primis de gerendo, edendo prælio, facienda, conserenda pugna: h. Freys leik exercere ludum Freyi, pugnam facere, committere, H. 16; h. odda þing agere conventum cuspidum (telorum), id., ÓH. 7 (AR. I 291, 2); h. hjórlautar hýrjar þing, id., ÓT. 28, 2; h. benrögn facere pluviam sanguinis, effundere sanguinem, Nj. 79; h. geira hregg tempestatem hastarum efficere, cedere, H. 11; h. þrimu stála, Eg. 55, 2; h. geirs gný, Mg. 31, 1; h. hjald, Mg. 31, 2; hjaldur háðiz, G. 49; hildur háðiz pugna commissæ, facta est, Mg. 36, 3; Si. 11, 1; F. VI 135; hlökk háðiz, SE. I 628; snerra háðiz, F. VI 141, 2. Part. pass. háðr, v. supra, hæfir háðar rimmur prælia fecit, Ih. 11; rimma vas háin (háid, F. VI 90, 2), Mg. 36, 1. — 2) ut gera, inficere, tingere: háðum rendr í dreyra clipeos sanguine tincturus, Krm. 9, ut gera hár í blóði. ÓT. c. 46. — 3) h. þrautir labores obire, i. e. pati, exantillare, Skálðh. 7, 7. — 4) comparare, acquirere, vide hringheyjaudi; sic SE. I 221: heyja sér orþfjölda copiam

verborum sibi comparare; sannkenningar heyja orða fjölda suppeditant, SE. II 497, quod I 606 est auka orðfjöldi, fylla mál.

HÆYJÁNGR, m., nomen sinus maris, SE. II 493, breve brachium sinus Sognii exterioris in Norvegia boream versus spectans (Munch), cf. Heyjángs-Björn, Ísl. I 264. 328.

HEYLI, SE. I 284, 1, iungendum puto cum sequi. bül, ut heyliböl ryðs cotis appellatorem efficit; heyliböl potest esse aut noxa fistulosa, ab holr cævus, i. e. pumex, ut in str. anteced. cos appellata est stála vikr, aut noxa strepera, cogn. Germ. heulen ejulare, it. stridere, strepere: heyliböl ryðs noxa fistulosa v. strepera ferruginis, cos, de cote Rungneriana; vel heylisár cava vulnera, = holsár, ÓH. c. 247 (F. V 93), reiðitýr heylisára puginator, vide reiðitýr.

HEYLSTI, id. qu. hölzti, valde, magnopere, nimis: heyllsti eru nú minni forn úmmium nunc sunt memoriæ vetustæ, i. e. exempla ex antiquis historiis modo allata perquam vetusta sunt, A. 8.

HEYRA (-l,-ða,-t), audire; a) cum acc. objecti: h. ekki rem dolendam inaudire, Am. 43; h. kvásiss dreyra audire carmen, aures præbere carmini, SE. I 244, 4; ek vil eigi heyra boð fyrir bróður oblatam pro cæde fratris conditionem audire (satisfactionem accipere) nolo, FR. I 261. 348, 1. Pass.: þat er opt heyrt sæpe auditum est, Nj. 23, 1. — b) cum propos. objectiva: nam ek at heyra, — hve strengir gullo exaudiebam, quomodo chordæ sonarent, Og. 28. — c) e. acc. et infinitivo: heyrdó þræl segja seruum loqui audiverunt, Am. 42. — d) omissio acc. personæ, sententia in passivum mutatur: heyra þa ek (þ: menn) segja í sögum fornóm auditi narrari in priscis relationibus, Og. 1; of rúnar heyrdá ek dōma de runis sermonem fieri, heyrdá ek segja svá ita sermonem fieri, Hávam. 113. — e) absolute: klukko þeir karlar, er kunno gǫrst heyra quibus plenissime audire (cantum citharæ) licuit, Am. 62, vel, qui artis musicæ erant peritissimi (quem sensum interpp. adstruunt ex Sturl. capite penultimo). — f) gnýr var at heyra sonitum audire erat, Gha. 4, quasi esset gnýr var (svá), at heyra (mátti), pro mátti þar heyra gný. — 2) cum præpositionibus, á: h. á skrækton lamentationem exaudire, Am. 60; h. á dreggjár brim fjardleggjár fyrþa cerevisiæ nanorum (i. e. poemati) aures præbere, SE. I 244–46. — 3) absolute, aures advertere, animum advertere: sonr sannreynis Harallz heyri á filius Sigurdi dynastæ (Hakon) animum attendat, aures advertat (þ: carmini), SE. I 460, 5. Sic et capiendum videtur Eg. 83, 2: þinn eidr forsa feyrs heyri á tu, auri largitor, aures adverte. — 4) heyra e-t hugum ali-quid animum advertere, Lb. 20, locum vide sub eirsamr. — 5) h. til exaudire: til gota ekki gerþot heyra sonitum equorum haud-quaquam exaudiebant, Hm. 17; hvat er þat hlým hlýmja, er ek hlýmja heyri nú til quid istuc est sonitus sonituum, quod sonare nunc exaudio, Skf. 14, ubi fragm. egreg. U præ-

fert: hvat er þat hlým hlýmja, er ek heyri til quis est ille sonitus sonituum (ingens sonitus), quem exaudio, vel ex longinquo audio.

HEYRA, Eg. 56, 1, sec. G. Magnæum, id. qu. eyra auris, præfixa adspiratione; quam formam in 2 membranis Grettis Saga c. 88 occurrere testatur: Hla rak sverds-hiðlittin við heyra honum. Hinc heyra gnipur mons aurium, caput, hoc ordine: úngr ókunni þorðeg val forðum, at hlín hauka klífs, ven skænis, þóg minar heyra gnipur puer rationis expers bene audax eram olim, cum cuticulâ pulchra mulier caput mihi lavabat. G. Pauli admittit lect. 1 Cod. heffjaz, þ: þorðeg heffjaz haukaklífs (juvenis olim bene) ausus fui manus attollere (þ: ad pugnandum), ut heffjaz handa; in ceteris construens et conjectans: hlín þóg minar ókunnar gnipur vors ennis mulier laxit meas insuetas rupes nostræ frontis. Quoniam versus primus huius hemistichii literis metricis, et tertius syllabis metricis caret, has mutationes et constructionem propono: úngr þorðeg forðum val at hevia (i. e. heffja) ænis (i. e. ennis) gnipur minar, þóg (i. e. þó eg) vensk (pro vennisk, i. e. vennisk, vendisk, ut barz pro bariz) ókunni (i. e. ókunnri) hauka klífs Hlín juvenis olim bene ausus sum tollere meas frontis rupes (caput meum, þ: elato capite et exproprecta fronte incedere), etsi ego adverterem ignotæ femine (etsi cum ignota femina versarer).

HEYRN, f., auditus (heyra, audire): heyrnar spann urna auditus, urna acustica, auris: dragseil heyrnar spanna funis tractorius aurium, inauris, vel vitta aurea (skarband), pro auro, aut funis adtrahens aures (hominum), fama egregia, Ad. 20. — 2) auris: æyrv mannz ærv köllvð skip æða sialldr kinna eða vanga, hæyrn eða hlvt, SE. II 430. Hneigja heyrn (at) bænum precibus aures advertere, Lb. 3, ubi sic: Hneigðu er veitir vǫrðir | vígrunne mískunnar | hreina hugðu bænum | heyrn þína gnð minum, i. e. Guð, er veitir vígrunni vægðir, hneigðu þína hreina mískunnar heyrn (at) mínum hugðu bænum.

HEYRUMKUNNR, auditu notus, fando cognitus: heyrum kunn er frá honum saga narratio de eo (Balderi) vulgo nota est, A. 9. De forma heyrunkunnigt, quæ ejusdem notionis est, sic Gloss. Njalæ: „contractum est ab heyrendum kunnigt (audientibus notum), unde primum heyrendkunnigt, dein heyren- s. heyrunkunnigt; quemadmodum farandkonur pro farandi konur; indidem quoque contractum est heyrumkunnigt, neque ex eyrum kunnigt (auribus notum), ut volunt nonnulli”.

HEYDR, aurum, Ed. Lōvasina, vide in heidr.

HÆZTR, pro hættstr, hættastr, periculosissimus, it. maxime noxius, nocentissimus, superl. adj. hætt: hringum hæztir annulis nocentissimi, i. e. munificentissimi, SE. I 714, 2. — 2) id. qu. hæstr supremus, summus, Sk. 1, 7, ubi cum dat. (pro gen.) construi-

tur: ok hueztr borinn hverjóm jöfri et supremus natus omnium regum.

HÆÐ, *f.*, altitudo (hárr, adj.); de statura arboris, Nik. 79: signaðr þessi cedrus eignaz | sanulega hæð með öllum gæðum; hæðar fullr sublimis, excelsus, altus, Gd. 70 (ubi de quatuor cedri virtutibus, pinguedine, fragrantia, altitudine, incorruptibilitate, sermo est, ut Nik. 79); á hæð in excelsis: nív eru himnar á hæð talit, SE. I 592, 2; himna hæðir excelsa cælorum, Lil. 67, ubi: áðr en upp yfir himna hæðir | hóf hann blóð, þat er tók af móður. — 2) sublimitas, amplitudo, dignitas, auctoritas: hæð stóls vex dignitas sedis archiepiscopalis augetur, G. IX.

HÆÐAN, *adv.*, hinc, ex hoc loco (hær), Grm. 28; Skf. 38; fari-t er hæðan ne proficiscamini hinc, H. 37. — 2) hic, hoc loco: biða hæðan hoc loco manentem expectare aliquid: skaltu biða vindbýsna hæðan hoc loco manens expectato sævítíam tempestatis (donec deserviat temp.), H. 37; líer mun ek standa, ok þín hæðan biða hic consistam, atque te hinc (i. e. hoc loco manens) opperibor, Harbl. 13. Am. 36. — 3) in prosa: fyrir hæðan cis (opp. for handan ultra, trans): aungva veit ek nú meiri garpa fyrir hæðan hafit cis mare, FR. II 240.

HÆÐANKVOMA, *f.*, abítio ex hoc loco, discessus, fuga (hæðan, kvoma), FR. II 121, 3.

HÆÐINN, *m.*, Hedin Hjarandii *f.*, regulus maritimus, de quo SE. I 432–36; FR. I 398–407; Saxo, ed. Steph. p. 88–90. Frequenter occurrit in circumscriptionibus: a) praelii: Hæðins kvân uxor Hedinis, Hilda, i. e. pugna: Hæðins kvânar varð auðit Krm. 4; vãn Hæðins kvânar praelium expectandum, ÖH. 218, 1; Hæðins man puella Hedinis, Hilda: Hæðins manskerkr lorica, Mg. 31, 1; Hæðins mætr Hilda, þeyr H. meyjar tempestas Hildæ, praelium: víggþeyr H. meyjar pugna navalis, F. III 9 2; Hæðins mala Hilda, SE. I 662, 1; Hæðins snót Hilda: þingmót H. snótar conventus Hildæ, pugna, Sturl. 9, 32, 1; Hæðins byrr tempestas H., pugna: Freyr Hæðins byrjar bellator, ÖT. 18, 1; Hæðins drífa, id.: líf H. drífu víta bellicosa, ætas militaris, ætas militiæ pugnisque idonea, Vigagl. 27, 4; Hæðins rekkrarmilites Hedinii, id. qu. Hjadningar: bekkðómr Hæðins rekka pugna, F. II 322, 1. — b) armorum: Hæðins gátt tabula H., clipeus: H. gáttar herðandi pugnator, vir, Nj. 24, 1; Hæðins vâðir cestus H., lorica: draugr Hæðins vâða bellator, ÖT. 28, 1; Hæðins vegg paries, agger, tabulatum Hedinis, testudo, scutum: ullar Hæðins veggjar praeliatores, viri, ÖT. 18, 2; Hæðins sit vestis H., lorica: litvöndr H. stjjar gladius, Isl. I 162, 2; Hæðins bóga rauðmáni rubra luna brachiorum Hedinis, clipeus, HS. 6, 2; Hæðins reikar furr ignis capitis Hedinis, ignis in capite Hedinis fulgens, galea: fólkleikr H. reikar furs praelium, ÖT. 50, quemadmodum Egils álmar leygr sagitta, Fróða bógar hjúgröðull, Hæðins bóga rauðmáni clipeus; Hæðins reikar hylið procella capitegminis Hedinis, procella galeæ, pugna,

SE. I 298, 1; herkuðl Hæðins insigne Hedinis, de galea, FR. II 32, 3.

HÆÐINN, *m.*, tunica pellicea, pallium pelliceum; hinc geithæðinn, pallium e pelle caprina, dat. geithæðni, Nj. pros. 134; Ulf-hæðnar pelle lupina, tunica e pelle lupina (= vargstakkar) induti, athletæ lupipelles; it. nom. propr. Hæðinn (gs. pellitus), Skarp-hæðinn (dura pelle vestitus), Bjarnhæðinn (ursina pelle indutus), Skartheðinn (tunica ornata indutus). Acc. sing. occurrit Hævam. 73: er mér i hæðin hvern handar væni mihi in quamcunque tunicam manūs expectatio est, i. e. suspicari quisque debet, cuique tunica manum inesse (?: semper hostes cavendi sunt). Gen. pl. hæðna Þórir, id. qu. Þórir Flik, Ha. 83, ut adeo hæðinn respondeat flik, vestis. Eodem modo phrasiz: at vefja hæðnum höfuð e-m caput alicujus panno obvelare, metaph. aliquem dolo circumvenire (Eb. 20, Grett. 66), exprimitur Bandam. str. 5. per at vefja hattar land líkum. De homine magiæ perito: Svanr tók geitskinn eitt ok vaðsi um höfuð sér ok mælti: verði þoka ok verði skripi ok undr etc., Nj. 12; de homine dolis circumvento: kastat var klæði yfir höfot honum ÖH. c. 145.

HÆÐINN, *adj.*, dicax et acerbis facetiis irridens alios (háð): gestr at gest hæðinn advena advenam irridere promptus, Hævam. 31. — 2) videtur esse staturâ procera, procerus, altus (hæð), de Starkaðo: heldr hæðinn ok hvitbránn valde quam procerus et albis ciliis, FR. III 36, 3.

HÆÐINSEY, *f.*, insula Pomeraniæ „Hiddensee“ ad occidentale latus insulæ Rugiæ, SE. II 492, id. qu. Hæðinsey, F. XII; Saxoni insula Hithini, i. e. Hedinis. Occurrit et Hünd. 1, 21.

HÆÐNINGAR, *m. pl.*, id. qu. Hjadningar; hinc Hæðninga vágr sinus Hedinianorum, Krm. 13, ubi var. lect. est Hjadninga, qui sinus in Orcadibus ponitur.

HEDRA, *adv.*, hic, hoc loco, Mg. 17, 7; Gðþ. 47. in prosa: hæðra nær hic prope, Isl. I 146. — 2) huc, F. VI 428; Sturl. 6, 1, 1.

HIFINN, *m.*, id. qu. himinn, cælum (f = m), F. IX 517 var. lect. 1, in appell. Gauts hifinn cælum Odinis, clipeus. Eadem forma, F. X 10 pros. hifna konúgr rex cælorum, deus v. Christus: X 392, af heilagri vitron oc hifnesere framsun. In Bl. membr. aliquoties: þar la oei manna, en þat var fösla su, er var drottinn sendi or hifnum Moysi. þa forðu þeir hinir heiðnu menn þa ore með þeim helgum done, er or hifnum kom, til sins hofs. En ef erosenn er upp reistr, þa taenar hann beðe hifneska luti oc iardneska. hann letr falla æld af hifni yfir ouini sinna. þa man drottinn var gefa oss ar oc fríd a iorðu, oc leida oss eftir doms dag i eilífa dyrd með sér a hifna.

HILDARJAFER, *adj.*, audax in praelio (hildr, djarfr), F. III 101.

HILDARFÚSS, *adj.*, cupidus pugnae (hildr, fúss): hildarfús hirð satellites pugnandi cupiditate flagrantes, Ha. 232, 2; pl. hildarfúsir,

pro subst., bellatores, pugnatores, viri, homines, Nj. 156.

HILDRÆKN, adj., fortis, strenuus in pugna (hildir, frækn): h. hjörva hrjðgervandi præliator, vir, in pugna strenuus, Ísld. 21.

HILDBÖRR, m., vepres, arbor pugnæ, præliator, vir (hildir, börr = bor), SE. I 444, 2. ubi: meidr morðreins er eyðri morgum hildibavrum í dyn fleina multis pugnatoribus præstantior; quo loco Cod. Reg. habet hildvm bavrum, quod quomodo ex hildir, quod pluralem non habet, explicari possit, non video. Cod. Worm. habet hildibörrum. Vide börr et barr, ibique adnotata. Forma hildi-, in compos., apud Anglosaxones frequentissima est, v. c. hilde-geatawe armatura, hilde-sceorp, id., hilde-wæp lorica, hilde-weapn arma militaria, hilde-gelac (= hildar leikr), hilde-hlemma pugna, hilde-plega ludus Bellonæ, hilde-bord clipeus, hilde-wica dux belli, hilde-lioma jubar Bellonæ, hilde-tux dens Bellonæ, hilde-deor amicus Bellonæ, miles, hilde-mecg vir militaris, hilde-rinc id.

HILDIRAUGAR, Sturl. 4, 35, 1 leg. hirdidraugar, qu. v.

HILDIGÖLTR, m., galea Adilsi, Upsaliæ regis, qua cæsum Alium Norvegiæ regulum spoliaverat, etiam hildisvin appellata, SE. I 394. — β) galea, in genere, SE. I 573, 1; deilir gullz felr heila þos holt hildigelti distributor auri (rex liberalis) caput galea tegit, SE. I 600, 1. Ad verbum, aper Bellonæ, Hildæ, i. e. insigne formæ apri, galeæ Hildæ (belli deæ) impositum, quo respirare puto FR. II 32, 3: hefir uppspentan hjálm, afletta harðligt herkuhl Hédins, á höfði sér. Cf. Tac. Germ. 45, matrem deum venerantur. insigne superstitionis, formas aprorum gestant. id pro armis omniumque tutela, securum deæ cultorem etiam inter hostes præstat, quod ad aprum Freyæ addudit. De insignibus, porci formæ, galeis impositis, v. Epos de Scyldingis p. 85. 98. 110.

HILDILEIKR, m., ludus Hildæ, prælium (Hildir, leikr. AS. hildgelac), Fm. 31.

HILDEMEIÐR, m., columnen pugnæ, præliator, vir fortis (hildir, meidr), Fm. 36.

HILDINGR, m., rex, Hund. 2, 2, id. qu. visi: nú hefir havrþ dæmi | hildingr þegit, | er visi skal | valbygg mala; F. XI 344, 1; Si. 28, 2, 3; hildings synir regii filii (vert. heroum filii), Háram. 156; reges v. heroes, Hund. 2, 10; hildingr hilda rex hominum, Christus, Lb. 15 (v. hálshögg). In compos., v. yfirhildingr. Plur. hildingar familia regia, ab Hildere, filio Halvdanis Prisci, oriunda, SE. I 520; in genere, reges, Hund. 1, 6. 13. 16; FR. I 264, 1; SE. I 524, 1; F. VI 448, 2, ubi hildinga konr regum cognatus, regibus editus, ortus, rex. — 2) Hildingr, nanus, SE. II 470. 553.

HILDINJÓTR, m., deus pugnæ, præliator, vir (hildir, njótr); pro hirdinjótum Sv. 15, 3, legendum est hildinjótum, viris.

HILDISVIN, n., nomen galeæ Adilsis, id. qu. hildigöltr (porcus Hildæ, porcus bellicus, sus bellica, hildir, svín), SE. I 394.

HILDISVINI, n., vel forte m., nomen ter-

ris Freyæ, alias Gullinburstii epitheto insigniti, Hyndl. 7. Quod ad genus masc. adtinet, notandum est, vocabula interdum mutare genus, quum in aliam declinationem trans-eant, v. c. sýr, f., porca, gen. sýr, sed ut cognomen Haraldi, sýr, m., gen. sýrs. De verre, Freyæ sacro, v. FR. I 463.

HILDTANNR, m., cognomen Haraldi, filii Ræreki et Audæ, Icaris Vidfadmí filia, SE. I 464, 2, ubi gen. Hilditannz, v: Ögnherðir, nè mun ættstýpill Hilditanz ættar verða inn mildri (sec. Cod. Ups.), bellator (rex v. princeps bellicose), nullum fulcrum gentis Hilditanni (nullus rex ex familia Haraldi Hilditanni) magis, puto, liberalis est; dat. Hilditanni, F. IX 455, var. lect. 9; SE. II 184, 2. 426, sunt enim construenda baud Hringi ok Hilditanni hjaldrs galdra. Usitatissima forma est Hilditönn; f., Hyndl. 26, cujus cognominis rationem adfert FR. I 375: engi maðr var sá í ætt hans, at þvilkan herskap hafi haft með ríki sem hann, ok því var hann kallaðr Haraldr Hilditönn. Sed haud dubie prima ratio fuit dentes prominuli, cum quibus natus erat, de quibus sic FR. I 366: þat mark var á honum, attenn í önd-verðu höfði, ok voru miklar ok gulls litr á. Talis dens vocata fuit hilditönn, dens pugnæ, dens bellicus, = attönn dens certaminis, = hod. vigtönn. Forte et hodiernum skögultönn, dens prominulus, sit a Skögul, Bellona (ut hilditönn ab Hildir) non vero a skaga, prominere.

HILDOLFR, m., nomen propr. filii Odinis (qs. deus v. genius pugnæ, hildir, olfr = álfr), SE. I 554, 1; II 473. 556. 616. Forte idem est Hildolfus ille, herus Harbardi, in freto ad insulam Radsey habitans, Harbl. 7.

HILDR, f., Hilda, una ex deabus cæsilegis, bellona, SE. I 118, 3; Vsp. 28; eadem ministra et pocillatrix in Valhalla, SE. I 118—20; 557, 2. Grm. 36. Ut Bellona sic describitur, F. V 246: Hildir stendr hverjan myrgin undir raudum hjaldrs skildi (= herskildi); FR. II 32 vocatur Svardi filia: hér ferr sunnan | Sværðar dóttir, | um drifn dreira | frá Danmörku. Hefir sér á höfði | hjálm uppspentan | herkuhl hardligt | Hédins afletta; skamt man sveinum | Hildar at bida | hér á ferli; quo loco iter armatæ Bellonæ ex Dania in Norvegiam representatur. Hildir und hjálmi bellona sub clipeo, i. e. bellona clipeata, H. Br. 7, cf. Gk. 18. Hinc in appell. pugnæ: Hildar hregg tempestas Hildæ, prælium, H. 10; Hildar leikr ludus Bellonæ, id., Krm. 13; Öfl. 220, 2; Hh. 5, 1; Hildar leiknildir bellicosus, G. 67. — β) de Hilda Högnvi f., vide SE. I 432—36. unde: Hildir hefir þú oss verit Hilda nobis extitisti, i. e. belli v. præliorum auctor fuisti, Hund. 2, 24, id. qu. þú vart at rögi, ibid. 20. — γ) in appell. seminarum: H. hauka setra dea manuum, femina, Nj. 44, 1; H. horna (cornuum, poculorum), id., Eg. 74, 1; H. hringa (annulorum), de femina, dea tutelari, GS. str. 20; H. hrannbliks (auri), femina, Korm. 19, 3; H. fjalla dea montium, femina gigas,

SE. I 428, 4. — 2) pugna, prælium: fara hildar til, hildi frá in pugnan procedere, a pugna redire, Hávam. 159; h. var sýnt í vexti pugna manifesto in incremento erat, i. e. pugna ardebat, Krm. 10; vekja hildi ex-citüre, Hund. 2, 6 (cf. in prosa vekja vig initium pugnae facere); bjóða hildi offerre pugnan, SE. I 422, 2; senja, fremja hildi committere prælium, facere pugnan, SE. I 468, 4. 614, 2; hürð hildir með höldum, ÓT. 97, 1; gánga í marga hildi multa adire prælia, ÓH. 21, 2; upp var þá hildir of haðn prælium inceptum, initium pugnae factum est, Hg. 33, 2; hildir þróaz pugna gliscit, Sonart. 13; með hildi bello et armis, SE. I 666, 1; hildar hyr ignis pugnae, gladius, Isl. I 90, vide lyrsenna; hildar sigðr salz pugnae (vel Bellonæ, ut Gauts sigðr, Odinis), ensis: hildar sigðs leikir prælia, Fb. 19, 6; hildar ský nubes prælii, clipeus, SE. I 521, 5 (Sic. 20, 4); hildar ve deus prælii, Odín: hildar vez hlýr tabula Odinis, clipeus, SE. I 306, 1; hildar vegrar paries, tabulatum pugnae, clipeus, SE. I 424, 2, vide hreggjörðr. — 3) vide grimhildir.

HILDURI, m., avis aliqua, SE. II 489, 1, forte, tetrao Bellonæ, qs. hildori, hildar orri, corvus.

HILLAR, f. pl., portus, non procul ab Christianandia Norv., Mg. 9, 4, cf. Undal. Geogr. Norv. p. 52—3.

HILLSERKR, m., lorica (pro hildserkr, hildar serkr), FR. II 275, var. 1.

HILMIR, m., rector, moderator, non derivandum est ab himla tegere, velare, quod scribendum est hylma, per y (F. VI 384), sed pertinet ad hjálm gubernaculum, Angl. helm, et to helm regere, moderari; h. herjar rector populi, rex, vel exercitús, dux, imperator, Si. 4, 1; h. hildar borðs rector clipei, præliator, vir bellicosus ac fortis, de Skulio dynasta, Ha. 219, 1; h. vebrautar præses fani, rex, H. 9, 1. — 2) rex, Hund. 2, 13; II. 24; SE. I 452, 2. 518, 5; Ý. 53; h. lofða rex virorum, de Canuto, rege D. et A., ÓH. 23, 1; aliter Hkr. VI et F. XII.

HILMSTAFR, m., columen galeæ, vir, homo, Sk. 2, 22, sec. membr., pro hjálmstafr (Germ., Angl., helm = Isl. hjálmr, stafr).

HIMBRIN, n., species colymbi arctici, SE. II 488. Isl. himbryni, id. qu. brúsi, colymbus maximus, Itin. Egg. p. 556. 710 (himbrimi colymbus glacialis, Fab. Prodr. ornithol. 57), quibusdam et heimbrimi, m., Norv. Hymbern, Imbern, Fær. imbrim (Trondh. Selsk. Skr. 3, 125. 127); Isl. himbryni, in Olai Vormii Musæo vertitur „lorica celestis“, Trondh. Selsk. Skr. I, 241. In ænigmati SE. msc. circumscribitur nomen huius avis per þung bára gravis unda (heimbrimi, ab hein cos, brim æstus, ut quidam volunt ad h. l.).

HIMIN, m., cælum, vide himinn.

HIMINBJÖRG, n. pl., rupis cælestis, vel præaltia (himinn, bjarg). habitaculum, sedes Heindali, Grm. 13; ponitur ad extremitatem pontis Bierastæ, SE. I 78. 100. Cf. Ý. 5; it. himinfjöll.

HIMINBRJÓTR, m., bos, SE. I 168. II 483; cf. himinhrjótr.

HIMINFJÖLL, n. pl., montes cælestes, vel præalti, celsissimi (himinn, fjall), Hund. 1, 1. Nomen montis in Svecia, Ý. 39, id. qu. Himinheiðr (saltus altissimus) in præced. prosa. In Cimbria (Jotiu), præfectura Arosiensi, mons Dunia celsissimus est Him-melbjerg; in Gothia occidentali Sveciæ Him-melsberg.

HIMINGEISLI, m., radius cælestis (himinn, geisli): hvítur hafþar á himingeilum cubilia radii ætheris vecta, Söll. 72.

HIMINGLEFA, f., unda, una ex Ægeris filibus, unde faðir Himinglifu Æger, mare, SE. II 493. Scribitur himinglæfa, SE. I 500, 2. II 451, 4. 534. 622; II 563 non cernitur nisi himingl...; (quasi in cælum micans, himinn, glerr (glærr) splendidus, glóa splendere).

HIMINHRJÓTR, m., bos, SE. I 484, 3 (II 483 est himinbrjótr, II 625 himinhrjóðr, II 566 hrjóstr); cf. himinrjótr.

HIMINHRJÓÐR, m., bos, SE. II 595, v. himinhrjótr.

HIMINJÓÐÝR, n. pl., jumenta cælestia, de equis solaribus (himinn, jóðýr), Vsp. 5. Si scribitur himinjóðyr, f. pl., foret: portæ equorum cælestium, ab himinjör equus cælestis, dyr, f. pl., porta, quod minus placet.

HIMINKRAPTAR, m. pl., trabes coeli (himinn, kraptar statumina navis), extrême partes orbis terrarum, ÓH. 46.

HIMINLJÓMI, m., splendor cæli, sol (himinn, ljómi): gætir himinljóma custos solis, de Christo, Has. 37, ubi sic: Gumar lita þá gæti | geingr allt við kíur dreingjum | heilags cristz í héstum | himinljóma guð-dome, i. e. Gumar lita þá gæti himinljóma í hlestum guðdómi, etc. Vide drengr.

HIMINN, m., cælum, æther, ær. Nom. himinn, Alem. 12. 13; acc. himinn, Vafþr. 46; sed nom. himin, Vsp. 47; acc. himin, Vafþr. 23; Harbl. 18; Vegtl. 17; Ha. 233. 258, 2. Propr. videtur esse tegimen, integumentum, vel lacunar, laquear: h. Óðins, orrostu, sækonunga, clipeus, SE. II 428. Gauts himinn lacunar Odinis, clipeus, Ha. 233; Gúndlar h. (Bellonæ), id., Ha. 234; Merl. 1, 34; h. loza laquear ignis (domestici), tectum (id. qu. rjáfri): und him loza himni sub alto tecto, SE. I 298; mergs himinn integumentum medullæ, os, it. brachium, Ha. 258, 2; cf. állhiminn. it. heila himinn integumentum vel laquear cerebri, calva, caput, sub v. himintúgl. — 2) cælum, ær, Vsp. 47. 51; undir berum himni sub cælo aperto, sub dio, G. 44; falla or hani himni (hodie diceremus úr háfa lopti) ex alto cælo (ære) cadere, de scopulis ex monte Snefello delapsis, Isl. I 84; taka heiðan himin höndum cælum digitis adtingere, provt., F. VI 41, 1. Eldr himins ignis cæli, sol, SE. I 330; himna eldr sol, Ha. 293, 2, cf. F. VI 197, 1, aut fulmen, cf. Ha. 293, 1; himna garðr aula cælestis: hirdir himna garðz deus, SE. II 196, 4; gervir himna creator cælorum, deus, G. 62; konúngur

himna, *id.*, SE. I 446. Himinn randa et randar *cælum circulatorum* v. *circuli, clipeus*, F. II 314, 2; Hg. 33, 8; brúna himinn *cælum superciliorum, caput*, Korm. 3, 3. — ß) hringuildir himni *munificus in cælum, i. e. in pios usus, construit* S. Thorlacius Sie. 2, 2; *sed h. l. versus vigínur konúgr himni intercalaris et seorsin capiendus est.* — 3) *vide composita*: álhiminn, þjarthiminn, sandhiminn, upphiminn.

HIMINRIKI, *n.*, *regnum caeleste* (himinn, ríki), Ólf. 259, 3. 4; G. 16; Merl. 2, 103. *Occurrit et forma himiríki aliquoties in Bl. membr., excluso n., quam neglectis abbreviationum signis non deberi monstrat scriptio himiríki.*

HIMINRJÓTR, *m.*, *bos*, SE. I 587, 2, *vide himinhjótr.*

HIMINRÖÐULL, *m.*, *jubar caeleste, sidus, astrum* (himinn, röðull): öðlingr himinröðla *rex siderum, deus*, ÓT. Skh. 1, 204 (F. III 93).

HIMINSJÖLI, *m.*, *rex cæli, de Thore*, SE. I 296, 2.

HIMINSKAUT, *n.*, *cardo cæli, plaga cæli* (himinn, skaut): með himinskautum *per cæli cardines*, Hyndl. 13; Merl. 2, 27; Ha. 255, 4; und himinskautum *sub cæli cardinibus*, Sk. 1, 10; SE. I 710, 3.

HIMINSTJÓRI, *m.*, *rector cæli, deus* (himinn, stjóri). Krossk. 6, *de Christo in cruce pendente*: injök var ógurligt | um at litaz | heidnum mönnum | á himinstjóra.

HIMINSTÝRIR, *m.*, *rector cæli, deus* (himinn, stýrir), *de Christo*: kross himinstýriss Sancta Cruz, Lb. 38.

HIMINTARGA, *f.*, *clipeus cæli, sol* (himinn, targa): frumseyrir himintörgu *gigas*, SE. I 292, 3, *vide frumseyrir*. Drottinn himintörgu *dominus solis, deus*, Lv. 36, *locum vide sub dædsterkr, cf. vit.*

HIMINTÚNGL, *n.*, *sidus, astrum* (himinn, túngl): þerjaz vindar, þau erv veðr mikil, ok hljóf gera meðal himintúngla *inter sidera*, Merl. 1, 60; himintúngla *land terra siderum, cælum*, SE. I 316; — rann *domus astrorum, id.*, lofðúgr h. ranns *rex cæli, deus*, G. 43; siklingr himintúngla, *id.*, Gp. 7, *ubi himintúngla er siklíngs sómi | sémiligr gloria dei excellens est.* — ß) himintúngl heila, *pro túngl heila himins, luna capitis, oculus*, G. 56, *ab heila himinn cælum vel laquear cerebri, calca, caput* (SE. II 499, 5).

HIMINTYGGI, *m.*, *rex cæli, deus* (himinn, tyggi), *de Christo*, SE. II 500, 2.

HIMINVÁNGI, *m.*, *id. qu. -vángr, campus caelestis, plaga caelestis, aēr* (himinn, vángi = vángr): þá var und hjálmuni á himinvánga *tum galeata cohors per campum caelestem ibat (ad verbum, tum ibatur sub galeis in campum cæl.)*, Hund. 1, 15, *vel forte rectius: silentium erat sub galeis in campo cæl.*

HIMINVIST, *f.*, *mansio in cælo, mansio caelestis* (himinn, vist): hæstr skjöldúgr býðr höldum til himinvistar, G. 6.

HÍMALDI, *m.*, *homo, qui aliquo loco otiosus heret, qui vitam desideret et otiosam agit* (híma, v. sub himleiða, -aldi, *term.*). Sic hæc vox *per i scribitur in melioris notæ*

Codd., v. c. ut cognomen Erlendi, patris archiep. Eisteinis, F. VI 266, 267, *not.*; VII, 299; ShI. X 446. In FR. III 18. 19 scribitur hýmaldi: hann (Starkaðr) var hýmaldi ok kolbitr, ok lá i fleti við eld et in sequ. carmine: en hýmaldi at hagli sat. Sic et in Lex. B. Hald, *verbum híma per ý scribitur, et derivatur ab hóm tenebræ.*

HIMLEIÐA, *adj. indecl.*, *mora pertæsus, qui longo tempore in aliquo loco mansit et hæsit* (híma *otiosum hævere aliquo loco, leidr*): standa himleiða hjá miðju torgi, *de patibulis*, SE. II 212, 1.

HIMNESKR, *adj.*, *caelestis* (himinn): himnesk ferð *cælus caelestis, cælites, cælicolæ*, G. 39.

HIN, *f.*, *Hina, insula Halogie in Norvegia*, SE. II 492; v. F. VII 215; *gen. haud dubie fuit Hinjar. Hodie Hinjen, Hindö, insularum Norvegiarum maxima*, Munch.

HIND, *f.*, *cerva*: h. birki-brums *cerva gemma betulinae, capra*, HS. 17, *vide brum*. Hind. Hh. 19, 1, *construitur cum rif, vide rifhind. Ceterum ad HS. 17 Fagrsk. habet birki hund um bundinn brums, i. e. canem rami betulæ frondosi, i. e. capram ramos betulæ frondosos depascentem.*

HINDRA (-aða, -at), *desinere, desistere, cessare, intermittere* (*intr.*, *propr. videtur esse resistere, restitäre, ab Angl. et Germ. hind, hinter*); Gd. 4: Stundum þarf til stjórnar senda | sterka menn i bylgjum þrennum; hindrar eigi heimr ok fjandi | hold veykast i freistni kveikja non intermittit mundus et diabolus infirmissimam carnem accendere in tentatione. Transit, *impedire*: stormr ok vindar hindra ferð *iter impediunt*, Gdþ. 13; mál hindraz, F. VII 144. In prosa: hindra (hindraz) eptir e-u *immorari rei alicui*, Sturl. 8, 15; ekki man hindra *nulla res morari faciet, in mora erit*, F. XI 423; Arn. 9. Subst. hindr, *n.*, *mikit hindr ok tálman magnum impedimentum, Stjörn ad Exod. 4, 24. Sifskapir hindra hjúnskaps band impediunt, Diatribe p. 114.*

HINDRI, *compar. adj.*, *posterior* (*sine posit.*, *cf. Angl. hind, hinder, post, posterior, Germ. hinter*): ens hindra dags *postero die, postridie, Hævam. 110, ut fyrra dags pridie, Vem. 16. In legibus Svec. Vestgoth. hindra dag postridie. Superl. est hinnztr.*

HINGAT, *adv.*, *huc, ad hunc locum, in hunc locum, in hanc partem* (*contr. ex hinn-ig at*), Harbl. 6. 38. — 2) *hic, in hoc loco*: helli byggir hugfullr hingat *antrum hoc loco incolit*, Elb. 40, 4 (AA. 237); þarfastr hindr norðr *utilissimus in his terris borealibus*, Ód. 14; eldr lék lús fyrir höldum hingat *ignis hoc loco ædes absunsit*, Ha. 70.

HINN, HIN, HITT, *ille, alter, oppos. sá is, hic*: þat er vállit — hitt er undr, Lokagl. 33. — 2) *id. qu. sá, hic, is, plerumque in tacita oppositione: þó veit ek hitt, at id tamen scio, quod*, Nj. 7, 3, *nam in str. præced. erat: vist hefir hringa hristir; veitkað ek hitt id nescio*, F. II 219, 2. Hævam. 99; Vafpr. 3. 6; Skf. 24; Ísl. II 225; Korm. 5, 1. hitt var fyrr, *at id olim accidit, ut, Y.*

18; F. II 52, 2. — β) hinn er = sá er, qui, Hávam. 8. 27; SE. I 242, 4. 612, 1; hin en hegri hönd = sú en hegri, Lokagl. 38.

HINNIG, adv., huc, ia hunc locum (formatum ex hinn veg, in haec, eam, illam partem, cf. F. VI 340, ubi hinnig synonymum est varianti lect. hinn veg, quemadmodum sinnig est ex sinn veg, F. VII 222): deyja hinig huc morte concedere, Vafsr. 23; koma, renna hinig huc venire, currere, SE. I 388, 2; Ghr. 17, quibus locis scribitur hinig (pro hinig); ríða hinnig, Fm. 26. — 2) ibi, eo loco, SE. II 130, 1; Og. 9, ubi vertitur, alibi, damaaturque forma hinig.

HINNSTR (HINNSTR, HINSTR), postremus, ultimus, supremus, superl. compar. hindri, adeoque pro hindstr (nu = nd): hinnstr fundr supremus congressus, II. kat. 40; hinnsta sinni ultima vice, Söll. 41; FR. I 428, ter. lect. 3; hínzt bôn supremum rogatum, petitum, Bk. 2, 60; hínzt kveðja, Am. 41.

HIRAR, f. pl., nomen insulae v. insularum, SE. II 491 in versu memoriali: Bökn, Kormt, Brising, Vikna, | Brva, Hírar, Dvñ, Sírí, | Sotr, Þomb, Selia, Hítrar, | Sigg, Rott, Bataldr, Þiótta, etc. Munchio ignota.

HIRSI, m., milium, panicum miliaceum (Dan., Germ., Hirse), SE. II 493.

HIRTA (-i,-a,-t), reprimere, cohibere (Gall. heurtir impellere, illidere, pulsare): h. losta líbðiném cohibere, Nik. 37; hirtaz se abstinere, cavere: hirtiz havðar at hæða bók caveant homines, ne libros (propheticos) irrideant, Merl. 2, 106. — β) punire, castigare: heimr er í hæstum blóma | hirtir muadus in summo flore punitur, in ipso flore mundi pæna ingruit, RS 5. Ia prosa: opinberlig hirting publica castigatio, pæna, Hist. eccl. Isl. I 240 (anno 1161—88); per y, hyrtaz órðað siana a malo proposito detereri, revocari, ibid. 236; hyrta e-n verbis castigare, admonere, Post. 4 (ad Matth. 18, 15).

HIRTIR, m., qui cohibet, coercet, repressor (hirta): hirtir bóls qui malum, calamitatem avertit, de Spiritu Sancto, Hv. 14; hirtir sjúks hugar animi egritudinem avertens, animi consolator, id., ibid. 8, loca vide sub elskugi et brunnr.

HIRDA, f., satellitium, satellites, cohors aulica, aulici, Hyndl. 23; SE. I 560, 2; hirdar stjóri rector aulicorum, rex, SE. I 452, 3 (II 335 3), sec. Cod. Worm.; Cod. Reg. habet hildar stjóri rector praelii, dux, imperator; hird himna satellitium caeleste, caelites, SE. I 448, 4. — 2) id. qu. hjörð, grex, armentum: hirdar geter custos gregis, opilio, Plac. 23.

HIRDA (-i,-a,-t), servo, curo, custodio; condo, recondo: hjálmi ok brynju skal hirda vel galea lorica probe servanda, Ilg. 33, 17; hirdi hann hafra capros in stabulo collocavit, in caulam introduxit, Hymk. 7; h. Heimdals hjör caput condere, oculerere, i. e. clam circumire, Grell. 66, 2 (Isl. I 231, 2), id. qu. hylja hjálmsetr (= vulg. fara huldu höfði); sic hirda sik, FR. I 532, est id. qu.

fela sik, abscondere se (ib. 464). Adde Sks. 47: hirda sie í djúpum meðal fiska, et 49: hirda sie undir steinum, prorsus id. qu. fela sik. Part. act. hirdandi custodiens, custos: hirdandi hjörfunga custos clipei, vir, ÓT. Skh. 2, 248 (Vita Hallfr. sec. membr. 132), vide allshirdandi; part. pass. hirdr, vide hjálmhirdr. Curare, rationem rei alicujus habere: ek hirn þú, þótt ek verða höggvinn þum curo, pensi habeo, tametsi, F. II 248. Imper. cum negatione, hird-a noli, sequi. infn.: hirda þú heiptir gjalda noli iras retribuere, Gha. 28; hirda þú hjóða noli offerre, Gha. 31; hirda þú oss hræða noli nos terere, Am. 37; idem valet hirdattu, Korm. 26, 2; hirdumat felaz ne consterneretur, FR. I 519, 6. Imperf. ind. act. hirta pro hirda, Skaldh. 6, 45: hirtum eigi um hólða mál sermonena (calumnia) hominum noa curavimus.

HIRDATTU, noli, ne cures, Korm. 26, 2 ex hird-at þú, vide sub hirda.

HIRDIÁSS, m., deus custodiens (hirda, áss), custos: h. haflegjar custos ignis pelagici (auri), vir, Gv. 2, ubi acc. pl. hirdi-áso, locum vide sub furbrigðir.

HIRDIBIL, f., nympa custodiens (hirda, Bil): víns h. custos vini, femina, Ag.

HIRDIDÍS, f., dea servans (hirda, dis), dea servatrix, custos: h. hún vængs dea custos tabulæ latruncolorum, femina, Eb. 28, 1.

HIRDIDRAUGR, m., qui servat, custodit, custos (hirda, draugr): hirdidraugar hjaldarskýss custodes clipei, viri, legeadum Sturl. 4, 35, 1, pro hildidraugar healdr skýzt; hirdidraugar seins custodes auri, viri, Dropl. 2.

HIRDIGÁTT, f., quæ servat, custodit (hirda, gátt); in loco mutilo Plac. 51, ubi hirdigott... foldar elda custos auri, femina.

HIRDIMEIDR, m., custos, Lb. 4, vide hrelinnr 2.

HIRDINAUMA, f., servatrix, custos (hirda, nauma): hirdinaumur sæfar báls custodes auri, femina, F. II 249, 3.

HIRDINJÖTR, m., qui servat, custos, possessor (hirda, njótr): hirdinjótar hauka nesa drifu custodes, possessores argenti, viri, homines, Eb. 19, 2. — 2) pro hirdinjótum, Sv. 15, 3, legendum est hildinjótum.

HIRDIR, m., custos (hirda): Gýgjar h. custos Oreadis, Vsp. 38; pastor pecoris, opilio, Skf. 11; plur. hirdar, Líl. 34; metaph., pastor, de episcopo, Gd. 31, ubi: Hjardir sér nú vörzumi verða | virðugligr að bráðum hirdir; h. klerka custos clericorum, episcopus, Gd. 26, ubi acc. hirdir: vigði þennan valinn at dygðum | virðuglastan klerka hirdir | Erkbiskup ítr ok styrkti | Eiríkr, hans var gípti at meire; h. bagla custos lituorum, episcopus, Nik. 25. Hirdir himna custos caelorum, deus, hird himna hirdis cætus divinus, homines vere christiani, Gp. 15; dýrd himna hirdis gloria dei, Ag. h. fróns custos terræ, deus: framr hirdir, er himna | heldr eilífu veldi, | fróns veiti sá einum | sæudum líf eptir dauða, i. e. sá

framr hirðir fróns, er heldr himna cilifu veldi, veiti stnum sauðum lif eptir dauða, *Hv. 18*; allframr hirðir himna garðs omnipotens custos aulæ caelestis, deus O. M., *SE. II 196*, 4. In appell. virorum: h. hjörva custos ensium, pugnator, vir, *Sturl. 9*, 32, 2; h. hringa (annulorum), *Gp. 5*; *Vigl. 5*; h. dýrligra greina vir eximii virtutibus ornatus, Ag., vel eximia prudentia. *F. II 315*, 1, legendum et construendum esse videtur: hirðir víðiss veltreyðar custos navis, dux classis, imperator. In compositis: fê-hirðir, svinahirðir, veðrhirðir.

HIRÐISÁGA, f., dea servans, custodiens (hirða, Sága): h. hornflæðar custos, servatrix cerevisæ, femina, *Grett. 63*.

HIRÐISIF, f., dea custos (hirða, Sif): h. Hjadninga grjóts dea custos armorum, femina, *SE. I 410*, 3; *Vigagl. 23*, 1, legenda et construenda sunt: hirðisif vins virkis dea, custos receptaculi vinarii (poculi), femina.

HIRÐITÝR, m., deus custos (hirða, Týr): h. herfánga deus prædæ custos, Lokiús, *SE. I 130*, 2.

HIRÐIPOLLR, m., custos (hirða, þollr): h. hafviggs custos navis, vir rei navalis ac maritimæ peritus, *Eb. 40*, 3 (*AA. 236* ubi mik, hirðipoll hafviggs me, rei maritimæ peritum).

HIRÐMADR, m., aulicus (hirð, maðr); plur. hirðmenn, *F. VI 385*, 2, hirðmeðr, *F. II 275*, aulici; hirðmenn drottins aulici dei, homines sancti, divi, *Gd. 21*, id. qu. lofsælir menn, *ibid.*, et helgir menn, 20.

HIRÐSAMNADR, m., qui satellites congregat (hirð, samnaðr): h. himna satellites caelestes congregans, rex cælitum, angelorum, deus, de Christo, *SE. II 500*, 1, ubi construe: mörg hvarma hrynregn mjöðkarns furu knáttu dynja á mergjar sali himna hirðsamnaðar mullæ lacrime mulieris (Mariæ) decidebant in crura Christi (in cruce pendentes).

HIRÐSTJÓRI, m., rector satellitum, aulicorum (hirð, stjóri), de rege, *SE. I 452*.

HÍSING, f., Hisinga, insula ad Albim Gothorum, *SE. II 492*.

HISSIG, adv., ibi, illic (forte ex hins vegar, Dan. hist, hisset); opponitur hér, hic, *Sturl. 5*, 44, 1 (hær má hvergi kenna Bjálm hinn herþipunna: Sprógr hefir hlotit at renna hissig suðr um runna). Vide formas hitzig, hizig.

HISTORIA, n., historia, narratio; de legendis s. vitis sanctorum, *Nik. 75*, ubi sic: kónginginn gefr ei lífsgríð lengri, | en líðna nótt, nema hann sýni í öttu | nýtt historia um Nichulás vottat | hinn næsta dag með lofsaung fagra; quod v. 76 sic exprimitur: fyrir innblástr guðlegs geista | glóssar hann söng með lángrí prósu.

HÍT, f., saccus, bulga, pros., *Se. 18*, id. qu. belgr in str. sequ., cf. et *F. III 94*, 96. Hinc Hítardalr in Skidarima, str. 35, appellatur Belgjadalr.

HITI, m., calor, æstus (heitr); transl., hiti illiús æstus voluptatis et vitiositatis,

Hv. 5, locum vide sub elreki. — 2) ignis, flamma, *Vsp. 51* (*SE. I 198*, 1).

HITKI, non illud (hitt, -ki = gi, neg.), *Hávam. 22*, 24, 26.

HITNA (-aða, -at), caleferi (hleita): hitnaði hann af höfðum hözgvins vals calefebát af capítibus cæsorum hominum, vel of höfðum, super capítibus cæsorum hominum tostus, crematus est, *FL. I 293*, 1; ást hitnar í brjósti ardens amor excitatur in pectore, *Nik. 50*, ubi: hálceit ást í helgu brjósti | hitnar enn fyrir þvillíkt vitni; hinc perf. part. act. hitnaðr calefactus: hitnað ást í helgu brjósti ardens amor in pectore excitatus, *Nik. 35*; part. præ. hitnandi fertidus, ardens: þodorða hald ok blessuð mildi | bera hitnandi elsku vitni observatio præceptorum sanctaque clementia fervidum amorem testificantur, *Gd. 10*.

HITRA, f., Hitra, insula Norvegiæ ante ostium sinus Thrandhemici, hod. Hiteren in præfectura Fosensi (Munch), *SE. II 492* in nomencl. insul.; it. plur. Hitrar in versu memoriali, *II 491*, vide Hírar. Alia insula Hitr, n. pl., ante Listiam in Agdis occidentalibus (*F. IX 18*, 37).

HITS, adv., ibi, illic, *F. VI 318*, 1, id. qu. hizig, hitzig.

HITTA (-i, -a, -tt), offendere, incidere in, invenire: h. í súti in mærorem, ægritudinem, dolore incidere, *Skáldh. 3*, 3; h. í líþ tempestive adesse ad symposium, *Hávam. 67*; h. í flokk und skildi in aciem clipeatam incidere, clipeatis militibus occurrere, *F. VI 81*, 2. — β) hittaz congrredi, convenire, *Vsp. 7*, id. qu. finnaz, 53; *Söll. 82*; act.: hittu föður Magna accede ad patrem M., conveni eum, *Harbl. 51*, vide hittomk. — γ) neutr. cum acc. subjecti: eigi hittir æðra mann, en skjöldúng þann non invenitur (existit) vir illo principe excellentior, *SE. I 708*, 1; in talibus facile subj. maðr cogitari potest, quo facto verbum naturam activi induit. — δ) herr hitti at drífa á flótta multitudo eo descendit, ut in fugam se conficeret, *Si. 5*, 3, vel periclitata est conficere se in fugam, sec. signif. 2. — 2) hitta, id. qu. hetta, hætta, periculo se exponere, periclitari, absol., *F. VI 313*, var. 6, sec. Morkinsk. — 3) in compos.: dýrðhittandi.

HITTIR, m., qui invenit, habet, possidet (hitta), v. composita: dáðhittir, dýrðhittir.

HITTMOK, congregiamur, 1. pl. imper. pass., id. qu. hittumz, v. hitta β, *II. hat. 22*.

HITZIG, adv., illic (cf. hits, hissig, hizig), *Mg. 34*, 2, quo loco *F. VI 81*, 2 habet hitzisk, id.; *ÖH. 186*, 5, ubi semiplena harmonia consonant ats — hitzig. Cf. hinsig = hinnveg, *F. VII 46*.

HIXTA (-ti, -ta, -t), singultire: meðan i önd hixti, neutraliter accipio (meðan hixti i öndinni), dum anima singultiebat, i. e. dum in extremo agone versabatur, *Am. 38*.

HIZI, adv., id. qu. hizig, *F. X 190*, var. lect. 2.

HIZIG, adv., illic, *II. 19*, 1; *SE. I 520*, 2; *F. VI 84*, var. lect. 6.

HIZUG, adv., id. qu. hizig, F. X 190, var. lect. 2.

HÍÐ, n., *lustrum ursi*; it. *serpentis* (alias bæli, orinsbæli), Merl. 2, 45: man travtt taka | tálsamr dreki | híð sín mega ægre fallaz *serpens lustra sua occupare poterit*. In prosa: hjörnninn var úngr ok nýkominn or híðinu, Vigagl. 3, unde híðbjörn ursus in *lusto degens*; skreid or híði híðs biflykkja, Ag. Bjarnar híð *lustrum ursi*, Grett. 23. *Figurate*, slíðrbyðu híð *lustrum longæ vaginæ*, quum *ensis antea per ursum descriptus fuerat*: Fress Ata varar-húsa lét illa, þá er gekk or sínu slíðrbyðu híði *ursus clipeorum male ululavit*, quum *e longo suo lusto prodiret*, Korm. 11, 6. Norv. *Hie lustrum ursi*.

HÍÐBYGGVIR, m., *incola lustris*, *ursus* (híð, byggvir), pro nomine propr. Bersi, per homonymiam, Korm. 11, 4: at berjaz við híðbyggvi ad *dimicandum cum Bersio*, *digladiaturus cum B.*

HJÁ, præp. c. dat., apud, juxta: hjá þrepkseldi apud límen, Korm. 3, 2; hvíla hjá konu *cubare cum muliere*, Harbl. 17; sofa hjá ver cum tiro *cubare*, Korm. 26, 2; H. hat. 24; Sk. 1, 43.

HJAL, n., *loquela, sermo*, SE. I 544.

HJALA (-aða,-at), *sermone serere, miscere, confabulari* (hjal): mæla námu ok mart hjala *sermonem habuerunt et multa fabulati sunt*, Sk. 1, 6; þiöð hiale k'sk um kvæðe *homines alacres de carmine sermonem habebant* (*judicium ferant*), Le. 45. In Heidav. S. sæpius occurrit hjala et hjalaz við et hjala við e-n (Isl. II 321. 330. 332. 349. 378).

HJALD, n., *loquela, sermo, sonitus*, SE. I 543, ubi Cod. Worm. habet hjaldr. — 2) pugna (ut hjaldr): vöndr hjalds virga pugnæ, virga præliaris, gladius, Hitt. msc. c. 33, 2, nisi h. l. sit id. qu. hjalts (d = t), virga capuli, id., cf. hjaldrland.

HJALDR, m., *sonitus* (hjala, ut galdr, m., a gala): h. hrluga *sonitus ensium*, pugna, v. hjaldrmöðr; h. skjaldar (*clipei*), id., Sie. 13; Yggs h. *strepitus Odinis*, prælium: gildir Yggs hjaldrs bellator, Öd. 20; h. skjoldungja *strepitus Skjoldungorum* (bellatorum), pugna, Krm. 18. De genere vide Korm. 11, 2, ubi: muna mantu hjaldr þann, er Hildar | háraddar mik kvaddir haud dubie recordaris illum *strepitum*, quando me ad pugnam provocabas; ubi tamen hjaldr pro prælio accipi potest, ut sententia epezegetis quandam pleonasticam continet, quemadmodum Korm. 11, 3: sverða sennu, er gengum heyyja geirþey. — 2) pugna, prælium, SE. I 562; fremja h. prælium committere, SE. I 652, 1; heyyja h., id., Mg. 31, 2; G. 49; svefa h. *abstinere a pugna*, Hh. 35, 3; at hjaldri in prælio, Am. 46; Sturl. 5, 5, 2; at hverjum hjaldri in quavis pugna, Jd. 8; at stinum hjaldri in aspera pugna, Ha. 228, 1; þröngva saman æstum hjaldri *vehementem pugnam committere*, Ha. 232, 3; frá hjaldri a prælio, Mg. 31, 5; við hjaldr ad prælium, in prælio, gliscende pugna, SE. I 488, 4; gjöldum hjaldr (dat. pro hjaldri)

in sonora pugna, F. XI 138, 3; hjaldrs galdrar *sonitus prælii*, pugna sonora, vehemens, Ha. 194 (SE. II 184, 2). Hjaldrs eldr *ignis prælii, ensis*, Eb. 19, 8; hjaldrs hrið *nimbus prælii, jaculatio, tela, nimbis telorum*, Isl. I 166, 1; hjaldrs Njörðr *præliator*, Fbr. 18; hjaldrs orri *tetrao pugnae, aquila*, G. 40; hjaldrs svannr, id., Si. 4, 1; hjaldrs Þrúðr *dea prælii, Bellona*, hjaldrs Þrúðar väng *campus, area Bellonæ, campus prælii*, hjaldrs Þrúðar vängs þing *conventus in campo prælii, pugna*: spámeyjar hins þunga hjaldrs Þrúðar vängs þings sagittæ, tela, Eb. 19, 5.

HJALDRBLIK, n., *fulgor pugnae, gladius* (hjaldr, blik): eyðir hjaldrbliks *consumtor gladii, strenuus pugnator*, Mb. 6, 2 (F. VII 13).

HJALDRBORINN, in pugna *gestatus* (hjaldr, bera): hjaldrborin Hildar hjól clipei in pugna *gestati*, Sturl. 6, 36, 1.

HJALDRDRIF, n., *adspergo pugnae, sanguis* (hjaldr, drif): stórða stíðdríðri hjaldrdrifs *serpens sanguinis, hasta, ejus vjörð hastam rubefaciens, præliator, vir*, Ha. 83.

HJALDREIFR, adj., *hilaris in pugna* (hjald = hjaldr, reifr), SE. I 560, 2 sec. Cod. Reg.

HJALDREL, n., *procella pugnae, pugna vehemens* (hjaldr, el), var. lect. F. IX 356, not. 8, hjaldrrels frömuðr *gestor prælii, bellator*.

HJALDRGAGL, n., *anserculus prælii, cortex; plur., HR. 39*.

HJALDRGÁNGA, f., *ilio bellica, præliaris, profectio ad pugnam* (hjaldr, gánga): h. var snöruð þángað *cohortes eo raptatæ sunt*, F. XI 305, 2.

HJALDRGEGNINN, adj., *ad prælia promptus, bellicosus* (hjaldr, gegninn), F. VII 114.

HJALDRGEGNIR, m., *administrator prælii, bellator, rex bellicosus* (hjaldr 2, gegnir), Mg. 17, 6 (lectiones F. V 130, 2. VI, 42, 3 minus sunt probabiles). — 2) *sonitum efficiens, effector strepitus* (hjaldr 1); Hildar hjaldrgegnir *effector strepitus Hildæ*, v: prælii, Odin, auctor deusque prælii, geðsfjardar lá Hildar hjaldrgegnis liquor *pectoralis Odinis, mulsum poeticum, it. poësis, carmen*, SE. II 307, 6, ordine: ek tel herreifum Óleif g. H. Olavo *carmen recito*.

HJALDRGNÁR, Isl. I 90, *pulo contr. pro hjaldrgnár, plur. adj. hjaldrgnár fortis, strenuus in pugna* (hjaldr, gnár = knár); h. l. autem rice substantivi, præliatores, tiri, ef hjaldrgnár kenna mör, at si mihi *homines imputabunt, quod. Potest tamen tō hjaldrgnár esse gen. sing. a hjaldrgná, f., dea prælii, Bellona* (hjaldr, Gná), sed hæc significatio huic loco haud facile adcommo-

datur. HJALDRGOÐ, n., *numen prælii, Odin* (hjaldr, goð): hælir hjaldrgoðs *laudator numinis præliaris* (Odinis v. Bellonæ), pugnatör, Eb. 18, 1; Eg. 76, construit G. Magnæus: hveiti-hlifar hjaldrgoðs alba tegmina *numinis præliaris* (Odinis, armorum *præsidis*), albi clipei, krufar hv. hl. hjaldrgoðs

exsectores alborum clipeorum, gladii, vide var. lect. hveitíknifr. Possunt et construi hliða krufar gladii, et hveiti hjaldrgöðs triticum Odinis, jaculatio, pugna, in dat., o: víxla hliða krufum (i) hveiti hjaldrgöðs commutare gladios (cum aliquo) in pugna.

HJALDRÍSS, *m., glacies pugnæ, gladius* (hjaldr, íss), *GS. 17 (GhM. II 600).*

HJALDRKYNDILL, *m., fax pugnæ, ensis* (hj., kyndill). *HR. 68.*

HJALDRLAND, *Sturl. 7, 42, 6; plurimi Codd. legunt hjalds lands, unus hjalts lands, ut h. l. hjald idem sit cum hjalt capulus, et hjalds land solum capuli, terra capuli v. pomorum gladii, ensis, gladius, hjalts lands hnit collisio gladii, pugna, hjalts lands hmits menn pugnatore; itaque legendum et construendum h. l. puto: tírætt hundrað hjalds lands hmits manna hefir látiz í styr decem decades pugnatorum in prælio occubuerunt.*

HJALDRLIDR, *m., serpens pugnæ, gladius* (lidr = linnr), *HR. 50.*

HJALDRMAGNAÐR, *m., sonitum, strepitum augens* (hjaldr 1, magnaðr): *h. skjaldar strepitum clipei (pugnam) augens, præliator, de rege bellicoso, Óð. 10, ubi in dat. hjaldrmagnaði. — 2) augens pugnam, bellator* (hjaldr 2), *F. VI 43, 3. V, 130, var. lect. 1.*

HJALDRMÖGNOÐR, *m., bellator, id. qu. hjaldrmagnaðr signif. 2* (hjaldr 2, mögnoðr), *Mg. 17, 5.*

HJALDRMÓR, *m., aquila (mór = már): króss hjaldrmós cadaver, HR. 50.*

HJALDRMÓÐR, *adj., in strepitu animosus* (hjaldr 1, móðr): *hringa hjaldrmóðr in strepitu ensium animosus, Óð. 224; F. V 65, 1, ubi Hkr. VI, et F. XII construit hjaldrmóðr Hringa gramr rex Ringorum (Ringaríkíe incolarum) in pugna animosus, quod nunc præfero. — 2) hjaldr-móðr in pugna animosus* (hjaldr 2), *per tmesin cohæret, Mg. 34, 9.*

HJALDRÖRR, *adj., promptus, alacer in strepitu* (hjaldr 1, örr): *málma hjaldrörr alacer in strepitu metallorum (ensium, pugná), bellicosus, Óð. 183. — 2) promptus ad pugnam, bellicosus* (hjaldr 2), *F. III 26.*

HJALDRREMMIR, *m., pugnam augens, ciens, præliator, bellator* (hjaldr, remmir), *SE. I 662, 1.*

HJALDRRIKR, *adj., potens in pugna, bellicosus* (hjaldr, ríkr), *F. II 258, 1. Al. hjaldríkr, id., a hjald = hjaldr.*

HJALDRSKIÐ, *n., asser præliaris, gladius* (hjaldr, skið): *eskímeiðr hjaldrskiðs flagitans ensem, præliator, vir, II. 9, 1.*

HJALDRSKÝ, *n., nubes præliaris, scutum* (hjaldr, ský); *híreðdraugar hjaldrskýss custodes clipei, pugnatore, viri, legendum puto Sturl. 4, 35, 1, pro hildidraugar hjaldr skyzt. Hjaldrskýja Gefn dea scutorum, Bellona (ut valgrindar Gefn), id. pugna, hjaldrskýja Gefnar frýja crimen imbellitatis, ignaviae (propr. exprobratio, quod quis pugna non interfuerit, vel se prælio subtraxerit aut id subterfugerit), Eb. 19, 4; hjaldr skýja lind*

tilia scutorum, ensis, vel linds hjaldrský clipeus tiliaceus, F. XI 139, 2; v. lind, lindr.

HJALDRSNERRANDI, *pugnari ciens, asperans, accelerans, bellicosus* (hjaldr, snerra), *Eg. 55, 5, ubi construo: foldgnárr, hjaldr-snerrandi höfuðbaðmr harra terripotens, bellicosa regum progenies (rex).*

HJALDRSNJALLR, *adj., fortis in prælio* (hjaldr, snjallr), *Nj. 103, 1.*

HJALDRSTRÍÐR, *adj., bellicosus, pugnaz, asper et atrox in pugna* (hjaldr, stríðr); *metaph., hjaldrstríðr lýgi atrox mendacium, G. 55.*

HJALDRSVERRANDI, *pugnam gravioorem, vehementiorem reddens, bellicosus* (hjaldr, sverra), *var. lect. Eg. 55, 5, pro hjaldr-snerrandi.*

HJALDRTRANI, *m., grus præliaris, corvus* (hjaldr, trani); *pl. hjaldrtranar corvi, Höfuðl. 11.*

HJALDRTÝR, *m., deus prælii, bellator* (hjaldr, Týr), *SE. I 666, 1.*

HJALDRUÐR, *m., lucus strepitus* (hjald, ruðr = runnr): *hjálmá ok skjalda hjaldruðr lucus strepitus galearum scutorumque, i. e. lucus pugnæ, vir, præliator, Nj. 24, 1.*

HJALDRVITJAFR, *m., pugnam frequentans* (hjaldr, vitjafdr), *de principe bellicoso: hverr þegn hjaldrvitjafdr (gen.) quisque subditus bellatoris, IIh. 43. Sec. F. VI 269, dólgstýrandi! hverr drottinnvandr þegn skyli s. ok st., sem dýrum hjaldrvitjafdr (dat., pro -ði) hugnar.*

HJALDRÞORINN, *adj., audax in pugna* (hjaldr, þorinn), *Óð. 129 (F. III 3, 2. X 354).*

HJALDVIDR, *m., pugnator, præliator, vir* (hjald = hjaldr, víðr), *Eb. 19, 2, ubi legendum puto: hve hjaldvíðr heldu | haldendr víð mik skjalda, i. e. hve haldendr skjalda heldu víð mik, hjaldvíðr (vocat.), quo modo pugnatore mihi restiterint (qua fortuna adversus me usi sint adversarii); hjaldvíðr apostrophen continet ad auditores.*

HJALDVIÐURR, *m., deus pugnæ* (hjald = hjaldr, Viðurr): *hjaldrviðurr haffaxa deus pugnæ navalis, præliator maritimus, et in genere bellator, princeps bellicosus, F. I 57.*

HJALL, *n., terra, id. qu. hjarl, Merl. 2, 68; mána h. cælum, drottinn m. hjalls deus, Ag.*

HJALLR, *id. qu. hjaldr (II = Id), sonitus, strepitus, id. pugna, Eg. 67, 1, quo loco G. Magnæus construit hjallrför iter sonorum, impetus tumultuosus, gjálp nude pro securi accipiens, itaque of hjallrför gjálp in tumultuoso impetu securis, o: in pugna. Æque commodè per tmesin jungi possunt hjallregjálp gigantis pugnæ, securis (more poetis solito), et för hjallregjálp motus, grassatio, impetus securis, pugna.*

HJÁL M, *f., gubernaculum (Angl. helm); hjálmar skið clarus gubernaculi, fá högg af hjálmar skiði clavo, quo regitur gubernaculum, perculti, Korm. 25, 1, ubi in prosa ante: Kormakr lauz hjálmvelinom víð eyra þorvaldi, unde patet, tò hjálmar skið idem esse ac hjálmvölr, hjálmunvölr; sic variant*

formæ Hjálmundalr, Orku. 232, et Hjálmardalr, *ibid.* 234. Ísl. II 353 hjálma videtur poni pro vólr, clavo vel tigillo, bacillo, in appellatione gladii, hjálm vanda fenris hólma clavus v. tigillum clipeorum, ensis; locum vide sub fenrir. Alia vocis forma fuit hjálmr (forte sem. gen.), Farmannal. c. 18, ef hjálmr brotnar, eða stýri, um hjálmrvöl, eða blað af stýri, ubi verba eða stýri puto esse interpretationem vocis præcedentis hjálmr.

HJÁLMÁNGR, n., noxa galeæ, telum galeæ nocivum (hjálmr, ángr): hjálmángs guýrr strepitus telorum, pugna, Nj. 30, 2 (AR. II 242). Vide gnýsvellandi.

HJÁLMAR, m., regulus maritimus, archipirata, SE. I 547, 2.

HJÁLMÁRR, m., minister galeæ, pugnatör, præliator (hjálmr, árr); acc. plur. hjálmáro, F. VI 318, 1.

HJÁLMADR, adj., galea instructus, galea caput tectus, galeatus (deriv. a hjálmr): sátu hjálmadrar sedebant galeatæ, de Bello-nis, Hg. 33, 11; fundr hjálmads jarls ok hilmis congressus galeati dynastæ et regis, F. XI 196, 3; hjálmát lið exercitus galeatus, FR. II 271, 1. -- 2) hjálmát, ÓT. 128, 1, sec. lect. membr. E, videtur esse subst. pro jálmát, n., id. qu. jálmr, jálm, crepitus, stridor, strepitus, fremitus, hoc ordine: þar var hjálmát við dreyrgar Hropts tóptir grams herjar ibi fremitus (armorum) extitit ad cruentos clipeos regionum. Sec. F. II 324, 2: þar var herjat við dreyrgar Hropts tóptir hjálmads grams ibi sævitum est in galeati regis cruentos parietes Odinis (i. e. in cruentos clipeos regis).

HJÁLMBERI, m., nomen Odinis, qs. gestor galeæ (hjálmr, bera), Grm. 45; SE. I 84, 2; sic dictus ab aurea illa galea, quæ memoratur SE. I 190. 270 (forte gullfáinn dicta, SE. I 572, 2).

HJÁLMURIFA, f., nimbus, procella galeæ, pugna (hjálmr, drifa): hjálmurifu víðr pugnatör, bellator, ÓH. 92, 1 (AR. I 323).

HJÁLMURÓTT, f., agnen galeatum, milites galeati (hjálmr, drótt), Gha. 14.

HJÁLMELDR, m., ignis galeæ, gladius (hjálmr, eldr), vide sub hjálmöldum.

HJÁLMFALDINN, caput galea tectus (hjálmr, falda), SE. I 308, 1. 422, 2; ÓT. 131, 1; F. I 65; Sturl. 9, 32, 2; hjálmfaldinn ilmr armleggjar orma nympha, caput galeæ redimita, de Bellona, Hitt. msc. c. 33, 1.

HJÁLMGAGARR, m., canis galeæ, telum, gladius (hjálmr, gagarr): mun h. á hlíf koma, Nj. 158, 3.

HJÁLMGÖFUGR, adj., galea conspicuus, decorus (hjálmr, göfugr): h. hilmir, ÓH. 193, 2.

HJÁLMGÖLL, f., lorica, SE. I 573, 2, qs. vestis tianula, a hjálmr tegmen, göll sonus (a gjalla).

HJÁLMGRAND, n., noxa galeæ, telum, gladius, vel pugna, quatenus in prælio galeis noxa infertur: hjálmgrands halr vír ensiger, vel præliator (hjálmr, grand), membr. 132 Vitæ Hallfredi (ÓT. Skh. 2, 248): Lítt mun

halr enn huiti | hjálmgrands fir búr skálm-az, ubi tamen membr. 132 habet hjálmgrandr, Skh. hjálmgranz.

HJÁLMGRAP, n., procella galeæ, pugna (hjálmr, grap), vel potius tela, missilia, sagittæ: hilmir vann barda sjandar slna hjálmgrapi in pugna percussit, vel potius telis ac sagittis verberavit, HS. 15.

HJÁLMGRÍÐR, f., securis (hjálmr, gríðr), Esp. Arb. I 94, 6.

HJÁLMHÍRÐR, galea tectus (hjálmr, hírða): hjálmhírdir hausar capita galeis tecta (hominum proscriptorum), Ha. 320, 2.

HJÁLMHÖTTTR, n., galea, Ed. Lötvasina, quæ sic: Hjálmr heitir hjálmhötttr, hropts hatttr, gullskafinn etc.; sed haud dubie sec. Cod. Worm., qui una voce scribit: kalla hjálma hjálmhött eða falld, pro quo Cod. Regius (SE. I 420) rectius: kalla hjálma hjálm, hætt eða fald; alias hjálmhötttr una voce exponi posset per pileum tegentem.

HJÁLMKLÆÐI, n. pl., vestes tegendo corpori (hjálmr, klæði), SE. II 632, 4, quæ sic habet: Rétt er at kalla konu kónungaheitum, gramr, hilmir, oc slikum nöfnum. Lofðungir, sem hér er qvedit: Lönd ver lofðungir röndum | lauks máferils hauka: | hjálmklæðum gefr hilmir | hnitinga frið lítinn, i. e. lofðungir lauks ver haukalönd máferils röndum, hilmir hnitinga gefr hjálmklæðum lítinn frið rex allii circumdat terras accipitrum (manus) virgis larorum digitos referentibus, protector poculorum dat vestibus exiguum pacem. Quæ versio supponit, sermonem esse de operibus muliebribus. Sin vero de regina et operibus bellicis sermo est, prior sententia sic construi potest: lofðungir lauka ver máferils hauka lönd röndum rex allii (femina) defendit terras æquoreorum accipitrum (navium, i. e. maria defendit) clipeis (armata classe); tum hjálmklæði, vestes tegendo aptæ, vestes defensoriæ, de loriceis intelligendæ sunt.

HJÁLMLESTANDI, m., galeam lædens, oblidens, præliator (hjálmr, lesta); dat. s. hjálmlestanda, SE. I 662, 1.

HJÁLMLESTIR, m., id. qu. hjálmlestandi (hjálmr, lestir), SE. I 672, 2.

HJÁLMNJÖRDÚNGAR, m. pl., pugnatöres (qs. víri galeati, hjálmr, njördungar), G. 52.

HJÁLMNJÓTR, m., galea utens, pugnatör, vír, Korm. 16, 4 (hjálmr, njótr).

HJÁLMÖLDUM, SE. I 428, 4 (Cod. Reg. hjalm öldvm), nec metro, nec inscriptioni: hjálms eldr, satisfacit. Var. lect. SE. msc. pro hjálmöldum est hjálmeldar (sec. Ed. Lötvasina), et var. lect. Cod. Upsal. hjálms eld þá er; unde conjicio legendum esse h. l. hjálmelda, gen. pl. a hjálmeldr, ignis galeæ, ensis, of-gíldar hjálmelda lupi ensiuoi, athletæ furiosi, Berserki, qui præ furore mordere arma solebant, et of-gíldar hjálmelda Hroptz athletæ Odinis, quibus custodia jumenti gigantej commissa fuerat (SE. I 176).

HJÁLMPRYÐDR, tegumento ornatus (hjálmr, pryða), Lb. 12, ubi sic: Sá er baztr frá mey meztri | milldingr beraz

villde | heiða tialldz ok holld | hjálmr-prýddan sik skrydd, i. e. sá baztr mildíngir heiða tjalds, er vildi beraz frá mæztri mey, ok skryddi sik hjálmr-prýddan holdi se tegumento carnis, quasi ornamento, induit, vel ut se externa specie ornaret, carnem induit.

HJÁLMR, m., *tegimentum*, tegmen: kalla (skal) hjálma hjálm, hætt eða fald *galeæ* appellandæ sunt tegmen, pileus aut redimiculum (*capital*), *SE* I 420, ex quo loco depravatam putavi vocem hjálmhöttir supra. — 2) *galea*: land hjálms (*Cod. Worm. hjálmar*) terra *galeæ*, *caput*, *SE* I 538; hjálma stöð *columna galearum*, *caput*, beit hjálma stöð þveita *securis caput abscidit*, *Isl. II* 299, 1 ex *Ed. Lócasina*; eldr hjálms *ignis galeæ*, *ensis*, *SE* I 428; hjálma skóð noxa *galearum*, *tela*, hjálma skóðs hregg *pugna*, *Jd.* 19; *F. I* 170, 1, vide hreggviðr; hjálma mót *concursum galearum*, *pugna*, *Krm.* 7; dynr hjálma, *id.*, *ÓT.* 123, 1; hjálms hrið, *id.*, *ÓT.* 124, 2; *F. VII* 354, 1, njörðr hjálma hriðar *præliator*, *Nj.* 78, 3. Geta hjálm *galeam capere*, *sumere*, de *amazona*, *Og.* 18 (*FR.* I 177, ek eni skjáldmæri, ok á ek með herkonungum hjálm); gefa hjálm ok brynju, de *Odine*, *Hyndl.* 2. Aringreyfir hjálmar, *Ghe.* 3. 16, vide aringreyfir. Hjálmr huliz *galea occulens*, *nubes dicitur*, *Alcm.* 19. Vide composita: árhljálmr, ærshjálmr, gullhjálmr, hulizhjálmr, ýgishjálmr, ýgrshjálmr. — 3) *camera*, *lacunar*, *convexum*: sólar h. *camera solis*, *cælum*, tiggir sólar hjálms *rex cæli*, *deus*, *SE* I 320, 3; h. *Austra*, *Vestra*, *Norðra*, *Suðra*, *cælum*, h. lopts *camera aeris*, *id.*, *SE* I 314; h. hauks hólms *camera stationis accipitrinæ* (*montium*), *cælum*, und hauks hólms hjálmi *sub cælo*, *Vigagl.* 9, 1. Vide composita: eyhjálmr, lopthjálmr, vindhjálmr. — 4) *inter fruges recensetur in* *SE* II 493, nempæ *quatenus significat acervum frumenti*, vel *nubilarium*, in quo frumenta reponuntur; sic hjálmar *nubilaria* v. *horrea*, *F. IV* 75. 256; bygghjálmr *acervus hordei*, *Magn.* 516; heyhjálmr *strues feni*, *ibid.* 425; tóku sumir sundr heyhjálma nökkura ok gerðu sér af bóli, *F. VII* 296. — 5) hjálm, *SE* II 498, 2, *legendum est* *hilmir*, nam *hilmir* heiðs háramns, *rex cæli*, *est deus*.

HJÁLMRÆUN, f., *experimentum galeæ*, *adfectio galeæ*, *pugna* (hjálmr, raun): hjálma-raunar liðrækjandi *operam in pugna strenue navans*, de *principi fortitudine excellenti*, *Ód.* 14, vel hjálma-raunar lið *milites*, et hj. liðrækjandi *curator militum*, *imperator*, vel *rectus* a h. liðr (= linnr), *hastá*.

HJÁLMRÆKJANDI, m., *curam gerens galeæ*, *magni æstimans galeam*, *præliator* (hjálmr, rækja), *acc. sing.* -da, *Korm.* 23, 2.

HJÁLMRÆYR, n., *gladius*: hj. flugu hvast, *HR.* 69.

HJÁLMRÍÐ, f., *procella galeæ*, *pugna*, hoc ordine: ek skal bíða or stað, þó at sagti sè, (at) hjálmríð taki at herða el sunnan; ríððom hart sverð á heiði, *Isl. II* 362, 1. *Distinguuntur* h. l. ríð *procella*, et el *impetus procellæ*.

HJÁLMRÖÐD, f., *sonitus galeæ*, *pugna* (hjálmr, rödd): hjálmraddar stafr *columen pugnae*, *pugnator*, *Eb.* 17, 1.

HJÁLMRÖÐULL, m., *jubar*, *sol*, i. e. *ignis galeæ*, *gladius* (hjálmr, röðull, cf. *SE* II 624, ræþvill er sól. oc gengr hon firir eld í þlynn kenningvm), *Ilöfuðl.* 8.

HJÁLMSAMR, adj., *galea decorus*, *conspicius* (hjálmr, samr = stær), ut hjálmgröfugr: at hjálmsümum lofða hilmir apud regem *galea spectabilem*, *F. IV* 62, 1. Cf. *HR.* 12.

HJÁLMSETR, n., *sedes galeæ*, *caput* (hjálmr, setr): hylja h. tegere *caput*, ne ab aliis noscaris, sese dissimulare, *Hh.* 1, 1; hinc locutio: fara huldú höfði *capite tecto* (*clam*, aliis incognitum) *circumire*, i. e. *personatum*, *persona sui dissimulata*, *habitu ad dissimulationem sui composito*, *circumire*, *Eq.* 62.

HJÁLMSKASS, n., *gigantis galeæ*, *noxa galeæ*, *securis* (hjálmr, skass): hvessir hjálmskassa *exasperator securium*, *acuens secures*, *præliator*, *vir*, *Nj.* 136.

HJÁLMSKÆDR, adj., *galeis infestus*, *noxius* (hjálmr, skæðr): hjálmskæð hrið Hamdis klæða *pugna galeis nociva*, *G.* 49.

HJÁLMSKÜR, f., *pluvia galeæ*, *pugna*, *HR.* 46. — 2) *gladius* (= hjálmskóð), *ibid.* 58.

HJÁLMSPENNANDI, m., *galeam complectens* (hjálmr, spenna): heiðar hjálmspennandi *cameram montanorum (cælum) complectens*, *deus*, *Lb.* 9, ubi sic: Hróðr stofna ek heiðar | hjálmspennanda þenna | bæði hryggir ok blíðr (*malo*, blíðr ok hryggir bæði) | þjartr ok gláðr i hjarta.

HJÁLMSPJÓT, n., *calamus galeæ*, *ensis* (hjálmr, spjót), *F. II* 313, 1.

HJÁLMSPROTI, m., *virga galeæ*, *gladius* (hjálmr, sproti), *var. lect.* *F. II* 313, 1 pro hjálmspjót.

HJÁLMSSTAFR, m., *columen galeæ*, *pugnator*, *vir* (hjálmr, stafr), *Sk.* 2, 22, ed. *Holm.* pro hilmstafr.

HJÁLMSSTALLR, m., *statio*, *sedes galeæ*, *caput* (hjálmr, stallr): bera hátt hjálmsfall *caput erectum gestare*, *tollere*, *efferre caput*, *HR.* 35; *Hh.* 94, 2; cf. bera höfuð herra altius *caput efferre*, *F. V* 235, 2.

HJÁLMSTOFN, m., *basis*, *fundamentum*, *statumen galeæ*, *caput* (hjálmr, stofn): heill h. illasum, *integrum fulcrum galeæ*, *caput*, *Hjmk.* 31; *GS.* 30; *Sturl.* 6, 15, 7; *Krm.* 14.

HJÁLMSTÝRANDI, m., *rector galeæ* (hjálmr, stýra): sunnu h. *cameram solis regens*, i. e. *rector cæli*, *deus*, de *Christo*, *Has.* 33, ubi sic: Hörd munat höglizt verða | hjálmskýranda ens dýra | sunnu syndgum mönnum | sektar orð at forðaz, i. e. *syndgum mönnum mun-at verða höglizt*, at forðaz sektar orð ens dýra sunnu-hjálmskýranda.

HJÁLMSVELL, n., *glacies galeæ*, *gladius* (hjálmr, vell), *SE* I 674, 2.

HJÁLMTAMIDR, adj., *galeæ adsvetus*, *galeam gestare solitus* (hjálmr, temja): h.

hilmir, de rege bellicosus, II. 17, 1, vide hólmeiðr.

HJÁLMTAMR, adj., galeæ adsvetus (hjálmr, tamr), id. qu. hjálmmtamíðr: of hjálm-tömmu hilmir circa regem bellicosum, F. V 229, 2.

HJÁLMTÝR, m., numen galeæ, puginator, bellator (hjálmr, Týr), SE. I 646, 2; gen. s. hjálmty's, HR. 50.

HJÁLMUN, id. qu. hjálm, gubernaculum, tantum occurrit in compositis hjálmunlá, hjálmunvölr. In nom. propr. Hjálmungaotr, Isl. I 223, 1, abbreviatum est ex hjálmunvölr, Gautus enim clavo gubernaculi (hjálm-unveli) prædones aut necem percusserat. Nomen vallis Hjálmundalr, Orkn. 232, variat cum Hjálmardalr, ibid. 234. Hjálmunvölr est id. qu. stjórnavölr, stjórnr vero gubernaculum.

HJÁLMUNLÁ, f., amnis, SE. I 577, 2. 623; II 563 non cernitur nisi hialmun...; II 480 habet hialmunla, qu. v. Si scribitur hjálmunlá, derivandum est ex hjálmun gubernaculum, et lá mare, estus maris, itaque vortex gubernaculi, fere idem quod varrsimi tractus maris vorticosus, qui currente nave maxime a puppi, qua gubernaculum est, cernitur; unde ad vortices aquarum æstusque sequaces fluminum transfertur. Sin vero scribitur hialmunla, haud inepte derivatur a hjal sonus, et muðla murmurare, mussitare, qs. sonore murmurans.

HJÁLMUNVÖLR, m., clatus gubernaculi, clatus quo gubernaculum regitur (hjálmun, völr), SE. I 554, 1. II 482. 625 (II 565 hjálmvölr). In prosa ÓT. c. 51: Ólafr greip upp hjálmunvölinn ok kastar at þeim manni; F. VII 47: halda um hjálmunvöl. Alia forma est hjálmvölr, et stjórnavölr. Posterior pars vocis völr respondet Norv. Voll, quod absol. significat clavum, manubrium gubernaculi (Handvol, Handvöl, burim, stíam aratri). Norvegicum illud Voll sic describit Stromius in Descr. Söndmörvi 1, 404: manubrium (ansa) gubernaculi, sive instrumentum illud, quo gubernaculum regitur, dicitur Voll; constat duabus perticis, articulatis conjunctis, quarum altera, unham longa, ipsi gubernaculo fixa adhæret: altera (huic conjuncta liberamque versationem habens), quadruplo vel quincuplo longior, pertinet ad gubernatorem, qui hujus perticæ auxilium gubernaculum una manu regere potest.

HJÁLMVITR, f., nympa galeata (hjálmr, vitr = vettir, vættir). de amazona, bellatrice ætívola, Hlud. 1, 50.

HJÁLMVÖLR, m., id. qu. hjálmunvölr (hjálm, völr), clatus gubernaculi, SE. II 563; in prosa FR. II 21: halda um hjálmvöl clavum manu tenere; Korm. c. 25: hjálmvelinn (v. hjálm), et skip Kormaks rendi víp, er þat misti hjálmjalar navis Kormaki, clavo (clavi moderamine) destituta, latus dedít; adde F. I 212; Orkn. 114. Formam hjálmrvölr v. sub hjálm; hjölmrvölr, id., Sk. 479; quo pertinet hialmerwol, Nord. Tidsskr. f. Oldk. I 276.

HJÁLMPOLLR, m., thallus galeæ, vir (hjálmr, pollr), Grett. 49, 2.

HJÁLMPÖRN, m., surculus galeæ, vir (hjálmr, þörn), F. V 210. 220, ubi in nom. legendum est.

HJÁLMPÖRNAÐR, adj., in nubilario arefactus (hjálmr 4, þornaðr), Oh. 75.

HJÁLMÞRIMA, f., tonitru galeæ, pugna (hjálmr, þrima): í hjálmþrimu in pugna, Hh. 95 (F. VI 418); hjálmþrimu herðir ciens pugnam, bellator, Mb. 16, 4 (F. VII 60). Vide hjálmþryma.

HJÁLMÞRIMÖL, f., bellona cæsilega, SE. II 490; aut bellicosa, deriv. a hjálmþrima, aut id. qu. hjálmþrifsl, galeam arripiens (hjálmr, þrifa v. þrifa).

HJÁLMÞRÖTTR, m., numen galeæ, pug-nator (hjálmr, Þrötttr); gen. pl., lið ilendra hjálmþrótta auxilium militum indigenarum, Orkn. 15, 3.

HJÁLMÞRYMA, f., id. qu. hjálmþrima, pugna (hjálmr, þryma): gjarn hjálmþrymu cupidus pugnæ, bellicosus, Isl. 4.

HJÁLP, f., auxilium, Hávam. 149; gefa anumum hjálp miseris opem ferre, G. 35; hjálp óðar auxilium carminis, beneficio carminis impetratum, G. 66. Plur.: vinna kono hjálpir adjumenta præstare, opem ferre mulieri, de obstertrice, Óg. 1; í hniga til hjálp-ar einni descendere ad auxilium alicui, Óg. 9.

HJÁLPA (help, halp, hólpit), juvare, opem ferre (Germ. helfen, half, geholfen; AS. helpen, healp, holpen); absol.: at ek livivetna hjálpa skyldak me usquequaque opem esse laturam, Óg. 9; vittu, ef þú hjálpir (2. s. præ. conj.), vide, si possis juvare, Óg. 4. Cum dat. personæ: svá hjálpi þér vettir, sem ita te juvent deæ, uti, Óg. 8; imper.: hjálp þú opem fer, SE. I 318, 5. 320, 1; GS. 12; et suffixo pronomine, hjálpstu, F. V 177, 1. Þat þér hjálpa mun við sök-om ok sorgom id tibi opulabitur contra controversias et ægritudines, Hávam. 149. — β) pass. hjálpaz, saltum, felicem fieri, Sie. 32 (F. VII 251), vel commodum, utilitatem percipere ex aliqua re. In prosa, 3. s. præ. ind. act.: ef nokkur helpr þér si quis tibi opem ferat, F. XI 192 (hinc subst. hilpr, adjutor, íl. obsterrix, Frostopl.: en ef maðr nittir því, at eigi var barne útslegit, nema dauðt veri borit, þá skal sú kona vita, er hilpr var at). Imperf., 3. s. halp, ÓT. c. 92; 3. pl. hulpu, F. IX 382; íl. 3. s. hjalp, F. VIII 306. 329. IX 288, var. lect. 4; íl. holp, F. IX 288. Impf. conj. 3. s. hælpi (pro hylpi), F. X 368. Est et forma hjálpa (-aða, -at).

HJÁLPAHI, m., auxiliator, opifer (hjálpa, -aða), Lt. 25, ubi sic: einn er salkonúgr sólar | snjallr hjálpare allra.

HJÁLPREIP, n., funis adjutorius, auxiliariis, præsidariis (hjálp, reip), SE. I 584, 1. II 482. 565. 625; Cod. Worm. hialpreic.

HJÁLPREMDR, auxilio corroboratus, ad-jutus (hjálp, remma); íl. firmum auxilium præbens, id. qu. hjálpsterkr, Mk. 14, ubi sic: þú reiknaz lasta léniss | lameð eigi með hamre | höfut musteri ens hesta | hjálpremmdar skynsendar, i. e. þú (María) reiknaz höfutmusteri ens hesta lasta léniss,

eigi lamið með hamri hjálpremdar skynsemdar templum, malleo auxiliatricis rationis non fabricatum; quo incomprehensibilis natura conceptionis significatur. Nota h. l. genitivum sing. fem. hjálpremdar pro hjálpremdrar, excludo r, ut stýfðar pro stýfðrar. G. 58.

HJÁLPRÍKR, adj., potens, præsens auxilio, sospitalis, benignus (hjálpr, ríkr), epith. dei, Húngv. 19, 2, ubi construo: hyggjum hitt, at hans önu líka (3. s. præs. conj.) vel hjálpríkum guði ok mönnum: (hann) vann gagn seggja af hreinum hug.

HJÁLSTERKR, adj., firmum auxilium præbens (hjálpr, sterkr), de Sancta Cruce, Lb. 32, ubi sic: Heims bartu hudd. um saume | hjálprsterkr friðar merki | lýðr at lausn of nēðe | limu Kristz við þic nista, i. e. Friðar merki heims! hjálprsterkr bartu limu Krists nista við þik hvössum saumi, at lýðr of næði lausn; ubi forte legendum et construendum: hjálprsterkt friðar merki heims!

HJÁLPVÆTTR, f., genius sospitalis, numen sospitale (hjálpr, vættr), alias hjargvættir, Gullk.

HJALT, n., pomum gladii, bulla gladii, globulus ab utraque parte capuli (Angl. hilt capulus gladioli), SE. I 568, 3. Bina in gladiis bullæ, superior et inferior (efra hjalt ok neðra); eigi skal sól skína á efra hjaltit, Korm. msc. c. 6; i því gekk hjaltit af sverðino hit efra, ok ljóþr þá brandrinn fram or meðalkafla umgjörðinni, Sturl. 9, 52; distinguuntur hjúlt, meðalkafla, brandr, bullæ, capulus, lamina, H. c. 43. Pro bulla superiori (efra hjalt) apud recentiores usurpatur klót (Sverdets Klodde og Haandfang, Undalinius in Vers. Snorrii), FR. III 472. 473; GhM. II 593, var. lect. 8, quam vocem tangit G. Magnus ad Eg. 64, 1, not. a. Pro bulla inferiori (neðra hjalt) interdum adhibitum fuit ferrum transersum (jugum capulare, pinna capularis), quod distinctionis gratia audiit gaddhjalt, a gaddr clavus trabalis crassior, de quo GhM. I 598: þeir (Eyjólfir) skutu vapnum sínum á gólfst. Búkr sat innar frá Eyjólfis, en þá Snorri. Þórdís bar graut-artrygla á borð, ok hélt með á spónum, ok er hún setti fyrir Eyjólf, þá féll niðr spónn fyrir henni. Hún laut niðr eptir, ok tók sverð hans Eyjólfis ok brá skjótt ok lagði síðan upp undir borðit, ok kom í lter Eyjólfis, en gaddhjaltit nam við borðinu, ok varð þó sárit mikit. Tale gaddhjalt quodammodo respondere videtur Danico Stikplade. Hinc gladius vocatur hjaltuggiðr brynju hrynískr sonorus lorice piscis, pinnis capularibus instructus, non solum quod gladius per piscem describitur, sed etiam quod ferrum transersum capulare aliquam habet cum pinnis extantibus v. extensis similitudinem. Hjalt hjörs bulla, capitulum gladii, Bk. 1, 6; hjúlt or gulli bullæ aureæ, Ghe. 7; Sköfnúngr gerði bita Hvítung í tvö fyrir hjalti ante bullam v. pinnam capularem, Korm. 11, 5, quod latius dicitur, nam in prosa est: tók Sköfnúngr oddinn af Hvítungi fyrir framan

vetrimina. Hjalt ok skálm bulla et lamina, per hendiadyn pro gladio ponitur, SE. II 206, 1. In appell. gladii: hjalta harðfætr duri pedes bullarum capularium, lamina ensium, Hg. 33, 6; málmir mætra hjalta metallum pretiosarum bullarum, lamina ensis, it. ensis, ÓT. 13, 1, vide málmóðinn; tungur hjalta língue bullarum, lamina ensium, enses, Ha. 232, 3; Nj. 146, 1; sker hjalta scopulus bullarum, lamina ensis, pro ense, glaumur hjalta skers pugna, F. XI 188, 3. 199, vel forte rectius hjalt h. l. pro ense, et sker hjalta scopulus (terra) ensium, clipeus, etc.; vide hjald 2, et hjaldrland. — 2) transl., vorru hjalt globus maris, lapis, saxum (ut undirkúla vaxta), it. mons, vorru hjalts nanna femina gigas, vorru hjalts nönnu vegþverrir Thor, SE. I 292, 4; sequens hjaltit leggjum videtur hjalli, dat. a. hjallr (id. qu. hjalli, m.), scamnum montis, vel monticulus.

HJALTAR, m. pl., incolæ insularum Shetlandicarum, Shetlandi: Hjalta grund terra Shetlandorum, id. qu. Hjaltland, Shetlandia, Rekst. 11. Sing. Hjaltar, Shetlandus, occurrit in prosa, Sturl. 4, 21. 8, 10; acc. cum art. Hjaltinn. ibid. 4, 21.

HJALTADR, adj., bullis v. pinnis capularibus instructus (hjalt): sverð silfri hjaltat gladius bullis argenteis, Mg. 9, 1. In compos.: gullhjaltadr.

HJALTLAND, n., Shetlandia (Hjaltar, land), Ód. 12, v. Hjaltar.

HJALTLENDINGAR, m. pl., Shetlandi (Hjaltland), ÓH. 108; vide Hetlendingar.

HJALTUGGIÐR, adj., bullis capularibus, pinnarum instar, ornatus (hjalt, nggiðr): h. hrynískr brynju sonorus lorice piscis, pinnis capularibus instructus, i. e. gladius, Isl. II 271, vide adnotata in voce hjalt.

HJALTVÖNDR, m., virga bullata, gladius (hjalt, vöndr), Eg. 67, 4, ubi dat. sing. hjaltvönd (pro hjaltvendi, HR. 72): höggum hjaltvönd skygðum cædamus polito gladio.

HJARAR, gen. sing. a hjórr gladius. — 2) at hjarar, Vsp. 39, prava lectio est in Cod. Reg., et tantum depravata repetitio sequentis vocis, at herja.

HJARL, n., terra, SE. I 586, 1; it. regio, regnum, ut land, ÓT. 50; Isl. II 227; ráða hjarli regno imperare, ÓT. 96, 4. 97, 3 (AR. I 288); hjöra fær Sigurði jarli hjarl (hjarls?), SE. I 414, 2; flýja af hjarli e regno profugere, Ód. 9; Rekst. 7. hjarls drottinn præfæcti territorii, id. qu. lendir menn, ÓH. 23, 1. hjarls strá gramen terræ, Sturl. 4, 45, 2, ubi construo: hann, stála els reifandi, á meir skyldt til þeirra hjarls strá, en Sturlu magis cognatus est terræ graminibus, quam Sturlæ; quamquam h. l. construi possunt, stála hjarl terra calybum, clipeus (land vopna), stála hjarls et procella clipei, pugna. Vide stálhjarl.

HJARLSÓKN, f., oppugnatio terræ, regionis (hjarl, sókn), Mb. 11, 2 (hjarlssókn, id., F. VII 46, 2).

HJARLSTRIDANDI, m., bello invadens regionem, oppugnator territorii (hjarl, stríða),

it. simpl. præliator, vir, Sturl. 7, 41, 1, ubi nom. plur. hjarlstríðandar (cf. baugskerðandar, Sturl. 7, 42, 4).

HJARLÞVENGR, m., lorum terræ, serpens (hjarl, þvengr), Merl. 2, 39.

HJARN, n., terra congelata (H. c. 34; F. I 8); plur. hjörn congelationes, gelicidia: hjörn ok eldr, ut opposita, Lil. 10.

HJARNI, m., calca, cranium: ægir hjarna liquor cranii, cerebrum, Ý. 33; hjarna kleif, klettr, rupes cranii, caput, Krm. 7; Ha. 74, 2 (SE. I 678, 2); bygð hjarna sedes cranii, id.: bregðr benlogi bygðum hjarna gladius capita abscondit, Merl. 1, 35. — 2) caput, SE. I 538; hjarna mænir culmen capitis, vertex, SE. I 252, 3; þyrnir hj. silca capitis, coma, SE. II 500, 4. — 3) cerebrum aliquando significavit, ut Dan. Hjerne, cf. hjarnskál cranium (Dan. Hjerneskal), Sturl. 9, 52 bis.

HJARRANDI, m., nomen Odinis, SE. II 472, 555; hurð Hjarranda tabula Hjarrandii, clipeus, SE. I 434, 3; fût Hjarranda lorica, SE. I 666.

HJARRAÐR, adj., deriv. a hjörr, ense armatus, HR. 60.

HJARRI, m., cardo: krappir hjarrar húnnarnar arcti cardines alvei lusorii, Korm. 3, 4. Grág. I 313: lúka hurð ok hjarra um kono.

HJARTA, n., cor, Am. 79, pl. hjörtu; sēdes animi; hugr, er býr hjarta nær animus qui prope cor habitat, Hævam. 95; h., runnit sundr í síga cor quod in lentum frustum diffusit, Söll. 43; h. or leiri cor (hominis ignavi) e luto, Korm. 21, 1. — β) pro animo: gott h. animus benignus, bera gott h. animo benigno esse, Mg. 11, 1; göð hjörtu homines bene animati, Öll. 221, i. e. animi fortitudine præditi; heyja benrögn með bestu hjarta fortissimo cum pectore (fortissime) dimicare, Nj. 79; afkært h. Ólafssonar, F. VI 22, 3; hugfull hjörtu pectora animositate plena, F. VI 39, 3; ört hjarta animus promptus, vegetus, fortis, Öll. 246; Mg. 35, 2; snart hjarta, id., Krm. 5; Hh. 65, 6; SE. I 602, 2, ubi explicatur per fræknit hjarta animi fortitudinem; úsljótt h. animus non obtusus, i. e. acer, strenuus, F. VI 423, 1; dyggast hjarta animus fortissimus, FR. I 258, 2; mildt h. liberalitas, ráða mildu h. liberalem esse, SE. I 404, 4; hrædt hjarta cor timidum, Söll. 3; blöðugt h. cor sanguinolentum, Söll. 58, metaph., acerbus animi dolor, Hævam. 37; sárt hjarta, id., vera með sáru h. acerbó dolore pungi, Lb. 18, de Sancta Maria. Inna af sönnum hjartans vilja ceram animi voluntatem significare, mentem voluntatemque suam alieui aperire, Skáldh. 1, 29; hjarta hvettr, absol., animus (regem ad res gerendas) impellit, SE. I 620, 2; snoturs manns hjarta verþr sjaldan glatt cor hominis sapientis raro lætatur, Hævam. 55. — γ) spec., de animi fortitudine, quatenus in corde sedem habere dicitur: hugbláðum kemr hvergi hjarta sitt at gagni timido nusquam cor suum usui est, i. e. timidus animi fortitudinem nunquam exhibere potest,

Krm. 22; hjörtu duga animi fortitudo supplet, animi v. pectora (fortitudine) valent, Krm. 26; þón á all ýrit, en ekki hjarta satis virium, nihil animorum, Harbl. 25; Hædare. S. msc. (Ísl. II 366, 1): mjök hef ek heyrt at hjarta | hug þínu vidbruggit, ubi legendum puto þínu pro þinum, nam sensum esse puto: ek hef heyrt hjarta þínu mjök vidbruggit at hug audívi animum tuum magnopere collaudari quoad fortitudinem. — γ) unna af öllu hjarta toto pectore (deum) amare, Lv. 37; at brosa í hjarta sínu ex animo ridere, Skáldh. 1, 3. — δ) hold ok hjarta var mér en horska mér cor et caro, i. e. cura et desiderium, Hævam. 96. — ε) h. lagar cor pelagi, lapis, per homonymiam id. qu. Steinn, nom. prædii, Ý. 36; drápu hjarta cor encomii, id. qu. stef, versus intercalares, Nik. 27, ubi sic: Stefna vil ek af stórum efnum | stefja part ok drápu hjarta, | at verða megi til vega ok dýrðar | vandat Nichuláð stef til handa (ubi forte pro ok drápu legendum sit í drápu, α:) ex ingenti materiæ copia deputabo partem intercalariam, encomio interserendam, ut versus intercalares in honorem et gloriam Nicolai artificiose elaborari possint.

HJARTAPRÜÐR, adj., generosus, animo generoso (hjarta, prúðr), F. X 432, 76. In prosa, Eb. c. 37 (Ghm. I 662); Flóam. S. c. 11 (Ghm. II 42).

HJARTASÍÐA, f., latus cordis, latus qua cor est, latus sinistrum (hjarta, síða), F. III 27, 1.

HJARTASJÚKR, adj., animi æger (hjarta, sjúkr), Gd. 71, ubi: buðlúngur sönnu skenkir hjartasjúkum mönnum mjúka drykki í verðaldar volki rex solis (deus) hominibus animo ægris mites potiones propinat.

HJARTAÐR, corde v. animo præditus, hoc vel illo modo animo adfectus, deriv. a hjarta; v. composita línhjartaðr, örhjartaðr.

HJARTBLÓÐ, n., sanguis cordialis (hjarta, blóð), Gha. 29. Pros., Ed. Sæm. ed. Hævn. II 181.

HJARTÆRR, adj., cervis tritus, calcatus (hjörtr, fær): hjartfærar hreinvaztir æquora macidum cervis calcata, i. e. montes, montana, vel terra; gen. pl. hjartfærra hreinvazta, SE. II 162, 4, in versu imperfecto; sensus haud dubie est: harri veit sik baztan (und tjaldi) hjartfærra hreinvazta, i. e. optimum sub caelo, in terris.

HJARTHÖFÐI, m., cervino capite præditus (hjörtr, höfði ab höfuð, Sturl. 1, 19, 1).

HJARTNÆMR, adj., adficiens cor, penetrans in animum (hjarta, næmr a uema): h. tregi dolor acerbissimus, luctus acerrimus, FR. II 219, 2, vide fastnæmr.

HJARTTEIGN, f., id. qu. jartegn, miraculum, Nik. 27: Hverr hefir gjört í heimi fyrri | hjartteignir svo stórar ok hjartar? Ibid. 77: Hjartteignir hefi ek brögnum birtar | um blóma lífs ok Nichulás sóma. Eadem forma FR. II 344 sec. bonum Cod. membr.: fylgi hringr þessi til hjarttegna, ubi chart. E jarteikna.

HJARTR vide sub buðharðr.

HJASSI, *m.*, *vertex capitis*, *it. caput* (So. hjessa, *Dan. Isse*): oss gein hjör um hjassa gladius suver vertice meo hiabat, *GS. 30. In Jure eccl. Vic. p. 15* hjarsi scribitur, et sinciput vertitur; *cf. Synt. de Bapt. 46.*

HJADNINGAR, *m. pl.*, *Hediniani, milites Hedinis (Hëðinn)*, *cf. Hëðningar; hinc* Hjadninga vig pugna Hediniorum, *SE. I 434; Hjadninga veðr, el. tempestas, procella Hed., pugna, ib. I 432; Hjadninga eldar, vendir, arma, ibid.; Hjadninga grjóts saxa Hed., hirti-sif Hj. grjóts femina, SE. I 410, 3, cf. I 434; Hjadninga sprund virgo Hedinianorum, Hilda (Bellona), SE. I 662, 1.*

HJÓ, *impf. ind. act. v. hægva, qu. v.*

HJOGGIM, *1. plur. impf. conj. act. v. hægva, B. 2, 30.*

HJÓL, *n.*, *rota (cf. hvel, Dan. Hjul)*: h. Högna meýjar rota Hildæ, *clipeus, SE. I 426, 5; Hildar h, id., Sturl. 6, 36, 1; SE. I 426, 5; h. mundrida, id., HR. 37. Vide morð-hjóli. — 2) rota, tormenti genus: morð eru hjólum hórðum hegnð, SE. II 212, 1; cf. F. XI 372 brjóta mann í hjóli. — 3) jarðar hjól orbis terrarum, Gd. 62, ubi: Sæll biskup tók sótt í elli, | sól at hyrði jarðar hjóli ut sol e conspectu orbis terrarum auferretur.*

HJÓLLUÐR, *m.*, *bos, SE. I 587, 2 (Cod. Reg. hiaíllvdr; II 626 hjoallur; II 483 kjóllvrr; II 566 non cernitur nisi .i.óllurr).*

HJÓLMUNLA, *f.*, *amnis, SE. II 480, pro hjálmunla.*

HJÓN, *n. plur.*, *conjuges: hjóna nafn nomen conjugum, Bk. 2, 63 (Diatr. Gloss. p. 25); vætr hjóna neuter conjugum, Am. 94; nom. hjón, Rm. 3. 14. 24; hjón salkynna conjuges domestici, pater et mater familiae, Rm. 4. 6. 17. 27. — 2) domestici, familia, Mg. 33, 1. Etiam, quameis raro, in sing., pros.: ráðaz at hjóni in ministerium accipi, famulum conducit, Nj. 57. Nom. sing. etiam hjóna, *n.*, gott hjóna eru bonus famulus es, Nj. Vers. lat. p. 213. not. z. In Jure eccl. Vic. hjún (p. 52. 53), *n. pl.*, *it. sing. hjúna, n., ibid. 53: oc ef bóndi vill bíta sæt fyrir hiúna sit, þá er þæt laust at laghum (AS. hiwe domus, liwan familiares), v. hjú.**

HJÖRBAUGR, *m.*, *forte clipeus (semita gladii): hjörbaugs víðr pugnator, Háv. Ísf. 1.*

HJÖRDJARFR, *adj.*, *ensem non timens (hjör, djarfr), id. qu. vápndjarfr audax ad arma, Fbr. 21; ÓT. 25 (AR. I 282).*

HJÖRDÖGG, *f.*, *pluvia, ros gladii, sanguis (hjör, dögg), Eb. 19, 13, ubi construenda videntur: hræfa haukr var at hörðum leiki hjörddöggar stígs accipit cadaverum interfuit it duro ludo sanguine tramitis, v: pugnæ, a hjörddöggar stígr semita sanguinis, campus prælii, confer dreyna gata sub v. gata; vel per tmesin: hjörstígr semita ensis, clipeus, hjörstígs leikr pugna, et hræfa döggar haukr cornus, aquila.*

HJÖRDÖMR, *m.*, *judicium gladiorum, pugna (hjör, dömr); dat. hjördóm: hafna hjördóm a pugna abstinere, i. e. a turbis et motibus in rep. se abstinere, Ha. 194.*

HJÖRDRÍFA, *f.*, *nimbus ensium, pugna (hjör, drífa), ÓT. 17.*

HJÖRDRÍFR, *m.*, *enses spargens, præliator (hjör, drífr), Korm. 19, 2.*

HJÖRDRÓTT, *f.*, *milites gladii instructi (hjör, drótt), Gha. 14.*

HJÖRDYNNR, *m.*, *strepitus ensium, pugna (hjör, dynr), ÓH. 47, 4; Mg. 29, 1.*

HJÖREL, *n.*, *procella gladii, pugna (hjör, el): hjörels frömuðr pugnator, bellator, Ha. 114, 3.*

HJÖRFÁNGS pro **HJÖRVÁNGS**, *a hjör-vánger, m.*, *area gladii, clipeus (hjör, vánger): hirtandi hjörfánga custos clipei, vir, Vita Hlfr., sec. membr. 132 (ÓT. Skh. 2, 248).*

HJÖRFLAUG, *f.*, *volatus ensium, pugna (hjör, flaug), SE. II 110, 2.*

HJÖRFLÓÐ, *n.*, *flumen gladii, sanguis (hjör, flóð): hjörflóðs hnigreykr mobilis arundo sanguinis, gladius, hnykkimeðar hjörflóðs hnigreyrs vibratores gladii, pugnatōres, viri, Rekst. 21. Constructio et explicatio, in Shl. III 261. 273 proposita, prava est.*

HJÖRFUNDR, *m.*, *conventus gladii, pugna (hjör, fundr), Korm. 23, 2.*

HJÖRGALDR, *m.*, *sonitus ensis, pugna (hjör, galdr), Fbr. 20.*

HJÖRGÆÐIR, *m.*, *agens gladium (hjör, gæðir): hjörgæðir hriðar hlunnar pro gæðir hjörhriðar hlunnar incitans falangam præliarem, gladium, pugnator, Grett. 69, 1, a hjör-hrið procella gladii, pugna, hlunnr hjörhriðar falanga prælii, ensis, gæðir hjörhriðar hlunnar gladium incitans in cursum, missor gladii. Sic SE. II 128, 3 pro hýrboði hriða (al. hægýgæði hriðar). legendum est hjörgæði hriðar, i. e. gæði (dat.) hjörhriðar auctori pugne, præliatori. Similem trajectionem vide in hjörmóði.*

HJÖRGÖLL, *f.*, *sonitus ensium, pugna (hjör, göll), ÓH. 263, 1; Ha. 236, 3.*

HJÖRGRAÞ, *n.*, *procella gladii, pugna (hjör, grap): hjörgraps hrið impetus, vehementia pugne, Rekst. 34, vide hriðöflugr.*

HJÖGRÁÐ, *n.*, *ventus gladii, pugna (hjör, gráð): hjörgráðs boði offensus pugnam, præliator, vir, var. lect. pro heiðgráðs beiðir, Grett. 49, 3.*

HJÖHRRIÐ, *f.*, *procella gladii, pugna (hjör, hrið), vide sub hjörgæðir et hjörmóði.*

HJÖRKLEÝFÐR, *F. X 130, 1, v. fleygr et hræfa.*

HJÖRKLOFINN, *part. pass. compos.*, *gladio dissectus (hjör, kljúfa): hjörklofnar geitis hurðir tabulæ piratæ, gladio dissectæ, clipei, ense discuneati, F. XI 142, not. Fagrsk. (51, 1) h. l. sic habet: Varpet hægt, þá er hurðir | hiör klofnar sa er (alt. recensio ec) rofna, | het (alt. recensio hott) saung hogna galta (alt. recensio giætti) | hrægg, til Vagns at leggja, quod sic intelligendum esse arbitror: varpat hægt at leggja til Vagns, þá er ec sa klofnar hjör-hurðir (tabulas gladii, i. e. clipeos) rofna: Högna gátta (Hogni tabularum, clipeorum) hregg saung hott.*

HJÖRKLUFÐR (hjörklyfðr), *var. lect. F. X 130, not. 8, vide fleygr et hræfa.*

HJÖRKRAFÐR, *part. pass. compos.*, *gladio contusus, percussus, i. e. necatus, mor-*

tuus (hjör, kreffa 2), *Pagrsk.* 25, 3, *locum vide sub gaukr*. Sic etiam *Föstbr.* (GhM. II 286, var. lect. 12): snarfengr drengr nam hjörkraspan Gaut fjörvi gladio percussus vita pricavit, i. e. gladio necavit; hjördjarfan h. l. conjectura est.

HJÖRLAUT, f., *solum gladii, clipeus* (hjör, laut): hyrr hjörlautar ignis clipei, ensis, þing hjörlautar hyrjar conventus gladialis, pugna, *ÓT.* 28, 2 (F. I 132, 1); vide skýrann.

HJÖRLEIKR, m., *ludus gladii, pugna* (hjör, leikr); dat. hjörleik: í höðum hjörleik in duro gladii ludo, *Sturl.* 5, 5, 1; spara hjörleik parcere praelio, *SE.* I 262, 1 sec. *Cod. Worm.*; hjörleiks hvati concitator praelii, pugnator, bellator, *Höfuðl.* 14; hjörleiks hvatr ad ludum gladiorum promptus, *Sk.* 2, 23; hjörleiks mildr bellicosus, *SE.* II 222, 2; — s haukr aquila v. corvus, *HR.* 50.

HJÖRLÖGR, m., *liquor gladii, sanguis* (hjör, lögr): blanda saman hjörlegi sanguinem miscere, i. e. dimicare, pugnare, *Fm.* 14.

HJÖRLUNDR, m., *lucius gladii, praeliator*, vír (hjör, lundr), *Plac.* 17.

HJÖRMEIÐR, m., *columnen gladii, pugnatör*, vír (hjör, meiðr; plur. hjörmeiðar, vocat., *ÓT.* 47 (nom., F. I 183, 1).

HJÖRMÓT, n., *conflictus gladii, pugna* (hjör, mót); sed *FR.* II 32, var. lect. 4 videtur esse obstaculum gladii, i. e. clipeus.

HJÖRMÓÐI, m., *numen gladii* (hjör, Móði): h. hriðar pro Móði hjörhriðar numen praelii, pugnator, vír (cf. hjörgeðir), *Dropl.* 6, ubi hjörmöða (acc.) hriðar aut est appositum ad scima þverri, v: consumptorem divitiarum, numen praelii, i. e. virum illum liberalem ac bellicosum, aut legendum hjörmöðar hriðar, in voc. plur., v: sit apostrophe ad auditores; aut ab adj. hjörmóðr (ut eggmöðr), gladio defatigatus, confectus.

HJÖRN, n. plur. a sing. hjarn, n., vide supra.

HJÖRNAGLI, m., *ÓH.* 182, 5, *Hjarnagli*, F. V 7, 1 cum var. lect. *Hjarnalli*, *Olavius accipit de monte prærupto Hornelen (veteribus Smalsarhorn, F. X 313). In SHI.* V 9, not. d accepi de scopulo ac portu Hornagle inter Rogalandum et Hordland meridiam, sec. *Undal. Descr. Norr.* p. 14. 70. Cui adstipulatur N. M. Petersen in *Oldnord. Sag.* 12, 159, adferens portum Hornagle, sive Tiörnagle, ad prædium ejusdem nominis, octo milliaria a Bergis meridiem versus, in Hordland meridiana.

HJÖRNJÖRÐR, m., *numen gladii, pugnatör*, vír (hjör, Njörðr), nom. pl., hjörnirðir, *Eb.* 19, 3.

HJÖRNJÓTR, m., *FR.* II 32, 4, *clipeus* (qs. qui fruitur gladio, objectus ictibus gladii); var. lect. hjörmót, qu. v.

HJÖRÓLF, m., *regulus maritimus*, *SE.* II 468.

HJÖRR, m., *gladius*, *SE.* I 563, 2. II 476; *GS.* 30; acc. hjör, *Vsp.* 49; *Ísl.* I 231, 2; dat. hjörvi, *Lokagl.* 50. 51; *SE.* II 499, 1. I 608, 1; sed hjör, *Ísl.* II 268, 1; *Hund.*

2, 27; *F.* II 313, 2; gen. hjarar et hjörs. *Dat. pl.* hjörum, *Hávam.* 161, et sic legendum videtur *F.* III 9, 2, pro hjörinn; sed hjörjom, *Hund.* 1, 42; gen. hjörva. — a) in appell. virorum: Baldr, þundr hjarar numen gladii, pugnator, *SE.* I 654, 2; *Korm.* 27, 4; draugr hjarar columnen gladii, id., *SE.* I 660, 1; hjörs bendraugar vibratores gladii, praeliatores, *HS.* 1, 1; hjarar lundr lucus gladii, pugnator, *SE.* I 674, 2. — b) in appell. pugna: hnit hjörva conflictus, collisio gladiorum, pugna, *Hg.* 30, 4; leikr hjarar ludus gladii, id., *Ha.* 233; hjörva rödd sonus gladiorum, pugna: hjörva raddar herr multitudo praeliaris, exercitus, milites, *Hg.* 26. — c) metaph.: hjörr Heimdalls (Heimdala) gladius Heimdalli (v: quo interfectus est Heimdallus), caput humanum, *SE.* I 100. II 499, 1; *Ísl.* I 231, 2 (*Grett.* 66, 2); hæfis hjörr gladius tauri v. bovis, cornu, *Y.* 30; sic kleyfðr, klufðr (klyfðr) fleygr hjörr fissus gladius alæ vel alitis, de ungibus corvi, *Ha.* 321, 2, vel si construitur fleygr hrafn (sec. *F.* X 130, var. lect. 10), kleyfðr hjörr ensis bisulcus, de rostro corvi erit intelligendum. Hjörr ens hrimkalda magar gladius viri pruind gelidi, gladius gigantis, lapis, sazum, *Lokagl.* 50. 51, aut quod gigantes armis lapideis usi fuerint, aut ratione habita cotis *Rungnerianæ*. — d) hjörr pro hörr, linum, inserto j: hrist hjörvi ghest dea lino splendide ornata, mulier, *Vigugl.* 17, 13, cf. *Korm.* 3, 3.

HJÖRREGN, n., *pluvia gladii, nimbus gladiorum* (hjör, regn, ut nimbus sagittarum dicitur örva drífa), pugna: at hjörregni in praelio, *Eb.* 44 (GhM. I 698); Njörðr hjörregn numen praelii, pugnator, *Ísl.* 20. — 2) *pluvia gladii, sanguis*: væri hendr á henni i hjörregni þvegnar manus ejus sanguine lotas (perfusas) esse, *GS.* 24.

HJÖRRÖDD, f., *sonitus gladii, pugna* (hjör, rödd): hegg hjörröddar cornus pugnae, praeliator, vír, *GS.* 32.

HJÖRRÖG, n., *riza gladii, pugna* (hjör, rög): draga at hjörrögi in pugnam ire, *SE.* II 114, 2.

HJÖRRUNNR, m., *nemus gladii, pugnatör*, vír (hjör, runnr): hyski hjörrunna familia domestica (domestici virorum), *Ísl.* II 67.

HJÖRSÁLMR, m., *cantus gladii, pugna* (hjör, sálmr), *HR.* 25.

HJÖRSENN, f., *riza ensium, pugna* (hjör, senna): at hjörsennu in praelio, *Eb.* 56.

HJÖRSKÜR, f., *pluvia gladii, pugna* (hjör, skür), pl. hjörskúrir, *HR.* 81.

HJÖRSTEFNA, f., *conventus ensium, pugna* (hjör, stefna): fara hildingar hjörstefno til reges ad pugnam tendunt, *Hund.* 1, 13.

HJÖRSTÆRÐR, part. pass. compos., *gladio auctus* (hjör, stæra): h. hjaldr praelium gladii auctum, ingeminatum, vel pro stærðr hjörva hjaldr auctus gladiorum sonitus, praelium ingeminatum, ardescens, *Ha.* 326, 2.

HJÖRSTIGR v. sub hjördög.

HJÖRTEINN HRÍÐAR, *pro teinn hjör-hríðar, ramus pugnae, gladius, ejus hreytir, vir, Ag.*

HJÖRTR, *m., cervus, Grm. 26. 35; Plac. 10; plur. hirtir cervi, Grm. 33; hábeinn h. cervus celsipes, Gha. 2; hjartar horn cornu ceruinum, Söll. 78, quod de carne solari dictum accipit G. Magnæus (forte allusione facta ad Grm. 26, cf. Söll. 81.); hjartar líki forma cervina, Plac. 7. Vengis h. cervus lecti, navis, Hh. 15 (F. VI 169, 1; SE. I 444, 1); stringa h. cervus funium, id., SE. I 690, 1. In compositis: gólfhjörtr, lindihjörtr, sólarhjörtr.*

HJÖRUNDADR, *part. pass. compos., gladio sauciatus, vulneratus (hjörtr, undadr); fem. hjörundöf, Bk. 2, 45.*

HJÖRVÁNGR, *m., area gladii, clipeus (hjörtr, vängtr), vide in hjörfángs.*

HJÖRVEÐR, *n., tempestas gladii, pugna (hjörtr, veðr): ostaftr hjörveðrs præliator, Fagrsk. 36, 1.*

HJÖRÞEYR, *m., ventus, procella gladii, pugna (hjörtr, þeyr), HR. 49; hjörþeys höldr pugnatör, vir, Ísl. II 251; hjörþeys herðir, id., Orkn. 82, 5 (AR. II 217, 2).*

HJÖRÞILJA, *f., tabula gladii, clipeus (hjörtr, þilja): vættidraugr hjörþilju efferens clipeum, gestator clipei, præliator, vir, Nj. 79.*

HJÖRÞING, *n., conventus gladii, pugna, prælium (hjörtr, þing): dvala h. detinere prælium, Hund. 1, 47; hvetja e-n at hjörþingi ad pugnam stimulare, Ghr. 6. Hjörþings börr columnen v. numen pugnae, pugnatör, vir, SE. II 218, 4; hjörþings stýrir rector prælii, id., Sturl. 5, 5, 6.*

HJÖRÞRIMUL, *f., nomen Bellouæ, SE. II 490 (scribens Hjörþrimul); Nj. 158, 3; aut bellicosa, a subst. hjörþrima pugna, aut corripuens ense, qs. hjörþriful, confer hjálmþrimul, geirdriful.*

HJÖRÞRYMA, *f., sonitus, fragor gladii, pugna (hjörtr, þryma), Jd. 12.*

HJÖRD, *f., grex, Hávam. 21. 71; II. 24; Hým. 17. — b) metaph.: báru hjörð grex maris, pisces, captura piscium, FR. II 146, 2, vide fjörðhjörð, HS. 18, 2. — c) de ætu christiano, Gd. 31, v. hirðir; hjardar stýrir rector gregis, pastor ovium, de Christo, SE. II 248, 1.*

HJÖRÐING, *n., id. qu. hjörþing (ð = þ): æskimeðir hjörðings pugnam poscentes, præliatores, viri, homines, pro pronomine vèr nos, Nj. 24, 2.*

HJÖRÐR, *SE. II 196, 4, potest accipi pro derivato ab hjörtr, ense armatus; sed verosimilius est idem esse ac hörðum, inserto j. l. harðr durus. Ceterum coherent h. l. rángri þjóð ok hjörðum glæpsku frðum at ángri ad perversum populum contumacesque secleratos homines puniendos.*

HJÓS, *ÓT. 43, 4, prava lectio pro blès a blása, vide supra p. 61.*

HJÓSK, *3. s. impf. ind. pass. v. huggva, Sic. 20, 4.*

HJÚ, *n. pl., familia, domestici: hve þik hétu hjú?, Fjöls. 47; familiares, Völk. 13; conjuges: hjú gúrþo hvilo conjuges lectum*

sternebant, Am. 9, adde Plac. 5. 56. Dat. pl. contr. hjúm, Vigagl. 7, 1, ubi: nærr mærr ok öllum mínum hjúm propius me et omnes domesticos meos.

HJÚFRA (-aða,-at), *stere, plorare; tantum occurrit in inf.: gerþit hon hjúfra non ploravit, Gk. 1; gúrþiga ek hjúfra non ploravi, Gha. 10; quibus locis distinguitur ab at slá höndum jactare manus, plangere, et kveina um queri. Cf. Mæsoq. hjufan plorare, AS. heofjan, id., vel potius AS. geomrian, id. Hodie hjúfra minutim plure; hjúfr, n., pluvia minuta, tenuis.*

HJÚKI, *m., Hjukius, Bilæ frater, a Manio (Luna) raptus, SE. I 56. Var. lect. est Hviki, quæ utræque voces idem valent, v: rivum, viridum, vegetum, id. qu. kvíkr, kykr.*

HJÚKR, *Plac. 7, videtur esse id. qu. hvíkr (v: kvíkr, kykr, h = k): í líki hjúks hjartar forma viri cervi. Notandum tamen est, appellationem dei v. Christi, quæ mox sequitur: hirðvandan gram, haud satis distinctam esse. Sed membr. h. l. habet havks.*

HJÚP, *f., tegimen, vestis: heilög h., FR. I 280. Magis frequentatur hjúpr, m., F. VII 55. 56; VIII 404; skinnhjúpr vestis pellicæ, Ghm. I 430; F. VI 422; sílkilhjúpr, F. VII 69, et eliso h., sílkijúpr, F. X 415.*

HLAKKA (-aða,-at), *clangere, de corvo: hrafn hlakkar ok höfði clangit super capite, FR. I 263, 2; de aquila: ari hlakkar aquila clangit, Vsp. 44 (avn myn hlakka SE. I 194, 2); hlakkar, lagli stokkinn hræs, már valkastar báru, de corvo, Ísl. I 162, 1 (F. III 148, 2). — 2) exsultare, SE. II 230, 2.*

HLAM, *3. s. impf. ind. act. v. hlama (= hlamma) vel hlymja concuti, v. strepere, stridere, sonare (ut svam a svima, svamma a svimma): hlama hrynsöðul sonuit lorica, Höfuðl. 8.*

HLAM, *n., clangor, strepitus, sonitus: gnyr er á glestm | gondlar himni | ok í hördvm hlama | hlaekar töðldvm fremitus est in splendide Gondulæ cælo, crepitusque in duris Laccæ aulae, de crepitu clipeorum in pugna, telis accidentibus, Merl. 1, 34.*

HLAND, *n., urina (Angl. lant), Skf. 35, ubi geita h. urina caprarum.*

HLANDTROG, *n., alveolus lotii, matula (hland, trog), Lokagl. 34.*

HLANNA (-aða,-at), *spoliare, rapere, surripere cui quid: þinn helir höldr um hlanna-at | hjaldrgæzninn mik tjaldi tentorio me spoliavit, tentorium mihi surripuit, F. VII 114.*

HLAPÞVARI, *m., gigas, SE. II 553 pro blappvari.*

HLASS, *n., onus, pl. hlöss, onera, Skálðh. 7, 64.*

HLÁTR, *m., risus, Hávam. 42. 134; gen. sing. hlátrs et hlátvar; hlátrar bann impedi-mentum risus, dolor, luctus: öll grétu þau (v: goðin) eptir hann (Baldr), aukit var þeim hlátrar bann, A. 9. Gen. pl., hláttra hamr risum involucrum, pectus: bera or hláttra ham ex pectore proferre, Höfuðl. 20. — þ) pro sono, voce: h. hellis gauta vox gigantum, aurum, deilir h. gauta hlátrar, vir, Ag.*

HLÁTRBANN, *n.*, *impedimentum risus, dolor, tristitia, luctus* (hlátr, bann): hlátrbann-hrónn unda doloris, lacrima, *GS.* 3 (*NgD.* 165); cf. hlátrar bann, *sub* hlátr.

HLÁTRELLAÐI, *m.*, *navis risús, pectus* (hlátr, ellíði): kjölr hlátrelliða carina navis risús, carina pectoris, tergum, dorsum, spina dorsi, *SE.* I 300, 1.

HLAUN, *n. pl.*, *nates: hlauna sverð membrum virile, SE.* (ed. *Rask*) 223.

HLAUP, *n.*, *procursatio, procursio, procursum ad aliquem invadendum, Korm.* 23, 1. *Vide* úthlaup.

HLAUPA (hleyp, hljóp, hlaupit), *currere, cursare, Hyndl.* 42; *Ha.* 103; *F.* I 165, 2; vera ek hlaupinn á bak tergo insiliissem, *tergum consensissem, Korm.* 20, 1. *Impf. conj.* hlypa, *sed F. X* 364 löpa (o = y); *c. acc.*: hlaupa löggarð transilire, *Grág.* II 262.

HLAUPA, *f.*, *amnis rapidus* (hlaup, á), *SE.* I 292, 4.

HLAUPSÍLD, *f.*, *halec currens* (hlaup, síld); *pl.*, hlaupsíldr Egils gaupna currentes haleces Egils manuum, *sagittæ, HS.* 18, 2, *vide* Egils.

HLAUPSTÓÐ, *n.*, *equitum currens, equi currentes* (hlaup, stóð): h. jötuns móður, *equi currentes feminae gigantis, lupi, Ód.* 24.

HLAUT, 1. et 3. *s. impf. ind. act. v.* hljóta.

HLAUT, *n.*, *sanguis sacer, Hymk.* 1. (*Finlapp.* liet, *id.*, in lingua Siamesica luit sanguis esse dicitur, *GhM.* I 577). Sic describitur in quibusd. *Codd.* Eb.:... blóði því er laut (*Intr.*) var kallat. Þat var þesskonar blóð er sefð voru þau kvikindi er goðunum var fórnat, *GhM.* I 542, var. lect. 17; *it. Hg.* c. 16: þar var ok drepinn allskonar smali, ok svá hross: en blót þat allt, er þar kom af, þat var kallat hlaut (ubi blót est *id. qu. blóð*), et mox: með því skyldi rjóða stallana öllu saman, ok svá veggj hofsins utan ok innan, ok svá stökkva hlautino á mennina, *quo adde Isl.* I 336. *Hinc* hlaútbolli, hlautteinn, *Hg.* c. 16; *GhM.* I 542. *De genere hujus vocis adnotat G. Magnus,* *Ed. Sæm. ed. Havn.* sub voce hlaut: „Est generis neutrius apud Snorrium, in fragmento autem Eyrbyggjae membr. præfert speciem masc. aut fem., et scribitur lutⁿ. Pro gen. fem. nullum adhuc certum locum reperi. Construunt quidem ÓT. 28, 1, hlautar teinhaldboði aspergillum sacrificiale honorare jubens (*Ilkr. T.* VI), et tyna fjörðr perdere vitam; sed tyna et dativum regit et h. l. in metrum peccat, habentque h. l. tres *Codd.* et *F.* I 132, 1 et *Fagrsk.* lantar, *vide* teinlaut. — 2) hlaut, *SE.* I 238, 2, in versu: hlaut inan svá minnm, qui iterum recurrit, I 258, 4, explicari non potest, cum hic versus sine dubio ad versus intercalares pertineat, qui desiderantur, ut cerni non possit, hlaut h. l. substantivum sit an verbum. Construit tamen *F. Magnusenius* h. l. heilags tafns hlaut sacra victimæ sanguinem, *GhM.* I 577.

HLAUTVIÐR, *m.*, *ramus sacrificialis* (hlaut, víðr), o: bacillus divinatorius, *Vsp.* 56, quem eligere dicitur Höner, utpote sapientiæ deus

(óð gaf Hönir, *Vsp.* 16.). Cf. hlautteinn, aspergillum sacrificale, citatum in hlaut. *it. Lapp.* Liet-muorak bacilli, quos sanguine animalis sacrificati oblitos Lappones adversus locum sacrificii erigebant, *Ed. Sæm. ed. Havn. T.* III 228, not.^o).

HLAYPTUÐ pro HLEYPTUÐ, 2. *pl. impf. ind. act. v.* hleypa, *Nj.* 54, ut keypti = keypti, emit, mercede conduxit, in Schedis Arii, *Isl.* I 373.

HLAÐ, *n.*, *vitta, fimbria, lemniscus, clavus, auro vel argento ornatus, aureis vel argenteis bullis aut bracteis distinctus, vide* gullhlað et garðr 3, γ, a hlaða cumulare, *it. construere. Hinc* hlaðs gunnr dea viltæ, femina, *Vita Halfredi sec. membr.* 132 (ÓT. *Skh.* 2, 248); *pl.* hlöð aureus v. argenteus ornatus, ornamenta aurea v. argentea: hrynja hart á dýnu | hlöð Eykindils vöðva clangunt aurea ornamenta musculorum Eykindilis, *Hitt.* 5, ubi vöðva hlöð sunt ornamenta aurea, quibus muscoli (i. e. membra, veluti brachia, lacerti, axillæ, frons) decorantur. Etiam de clavis vestium: feldr hlöðum búinn um handveginn vestis, auro v. argento clavalata circa commissuras thoracis et manicarum, *F.* II 70. Cf. gullhlað, quo frontem ornabant tam feminae quam viri: hún hafði laust hárit, ok hafði lagt gullhlað at enni sér, *Orkn.* 250. *De Endridio Planto:* hann hafði sílkilúfu gullsaumaða á höfði, hann hafði spennt gullhlaði at höfði sér (*al.*, hann hafði gullhlað um enni), *F.* II 264. *De Hakone dynasta Eriki fljó:* hann hafði bundit gullhlaði um höfuð sér, *F.* IV 72. *De Teito Gizuris f.:* ok hafði gullhlað um enni, *F.* VII 34. Hæc ornamenta etiam in brachiis locum habuisse, monstrat cognomen mulieris hlaðhönd, quod spintherigera vertitur, *Eg.* 57.

HLAÐA, *f.*, *horreum, Rm.* 19, smíða hlöður horrea fabricare, exstruere.

HLAÐA (hleð, hlöð, hlaðit), *cumulare, in cumulum congerere, struere, construere; cum acc.*: hlaða köst rogum exstruere, *SE.* I 240, 3; *metaph.*, h. lofköst, *SE.* II 172, 2; hörgr, hlaðinn steinum lapidibus exstructus, *Hyndl.* 9. h. valköstu (rækastu, *Fagrsk.*) cæcos in cumulum (cumulos) congerere, maxime stragem edere, *Mg.* 35, 1 (*SE.* I 416, 4); *ÖH.* 13, 2. — β) onerare: hlöð ek mærdar hlaut (*dat.*) minnis knarar skut (*acc.*), onerati poematis portione puppim navis memorialis, i. e. carmen memorie mandavi, *Höfuðl.* 1. *Hinc part. pass.* hlaðinn, oneratus, onustus, *c. dat.*: hauka ferjur, hlaðnar hafseyg ok digulsköflum pontones accipitrum, onusti flamma pelagica et nivibus catini, i. e. manus auro argenteoque ornate, *Ha.* 258, 4; hlaðin hálsmenjum torquibus collum onerata, *de Guðruna Gjukiade, Am.* 43; et *metaph.*: læstrar spekinna himnaríki hlaðinn cælesti regno summæ sapientiæ abunde ornatus, *Nik.* 47. 52. 56, ut hlaðinn íþróttum peritia artium instructissimus, *Fær.* 157; *cum gen.*: knerrir, hlaðnir hólða ok hvítra skjalda, vigru vestrenna ok valskra sverða, *H.* 19, 2. *Pass.*: En it horska dýr | hleðst aldini | harðla göðu, *Merl.* 1, 21. *Signific.*

reflexiva: hlóþuz móðgir á mara bógo, *qs. straverunt se animosi super armos equorum, onerarunt corporibus suis armos caballorum, i. e. equos conscenderunt*, Ghv. 7, cf. hleða. *Part. act. vide fákhlaðandi*. — 2) *cum dat.*: hlaða seglum tela colligere, contrahere, *Ila*. 285, 2; hlaða húnskript, *id.*, Mg. 1, 6; vide síðhlaðið. *Huc referendum videtur*, Gha. 26, húnskar meyjar, þær er hlaða spjóldum *quæ tabellæ (tesseras) textorias ordinant, i. e. opus textorium exercent, texta operantur*. — 3) *jumentum pondere deprimere, nimio onere opprimere, cum dat., in sensu id. qu. sliga, facere, ut jumentum oneri succumbat*: hin þunga þrymgüll gat hlaðið þeim öllum eos (*equos*) omnes gravis illa campana enervare potuít, *SE. II* 172, 1. — 4) *stermere, necare, interficere, cum dat.*: mildingr hlóð Jótóm rez Cimbroz stravit, dejecit, *Ilg*. 6; visi hlóð vígásam pugnatores leto dedit, *St.* 4, 2; hringis virðar hlóðu baugnirð viri liberalem heroa prostraverunt, e medio sustulerunt, *Ila*. 326, 1; Gunnlaugr hlóð Óleifi ok Grími með þunnum hjör, *Isl.* II 268, 1; hlóðu vör blámanna görþum straximus milites Maurorum, *Orkn.* 82, 1; *impf. conj.*: ek frá at hann hlaði Armóði fama accipi, *Armodum ab eo intersectum esse*, *Jd.* 28; Eiríkr hlóð öldum i dyn geira, *Eb.* 40, 5 (*AA.* 237). *In prosa*: *II. c. 34* (*F. I* 10); *it. Hild. msc. c. 15*: reþz til síðan oc fær hlaðið selnom dein adgreditur et phocam interficit. *Cf. Kymr.* hláð cædere, percutere, interficere.

HLAÐBEDR, *m.*, cubile vittæ, solum vittæ, frons (hlað, bedr): hlaðbeds Gunnr femina, *FR.* I 427, 4; solent enim feminae poetice nominari ex membris, quæ aliquo conspicuo ornato decorantur, ut ex manu. Vel forte hlaðbedr sit *id. quod bólstr, pulvinus, aut collect. cumlati pulvini, strata pulvinorum, quibus feminae insident* (ab: at hlaða beðjum cumulare, sternere pulvinos, et hlaðbedr pro hlaðinn bedr pulvinus stratus).

HLAÐBJÖRT, *f.*, vittá ornata, femina (hlað, bjart), *Hyndl. nýj*.

HLAÐBÚINN, *adj.*, clavatus, fimbriatus, lemniscatus, vittis aureis v. argenteis ornatus (hlað, bú): kápa, hlaðbúin á hliðar báðar, *FR.* II 255, 1. Sic: skikkja, hlaðbúin i skaut niðr, *Isl.* II 223; hlaðbúinn kyrtill; *ibid.* 102; hlaðbúin húfa, *Vem.* 12; *F. VII* 225, ubi *Hkr.* sílkilúfa hlóðum búin.

HLAÐGRUND, *f.*, Tellus (dea) vittæ, femina (hlað, grund), *Orkn.* 80, 5.

HLAÐGUÐR, *f.*, nomen filia Lódveris, cognom. svanhvit, *Völk.* 14. *Propr. est appell. feminae, dea vittæ* (hlað, Guðr = Gunnr, vide hlaðs Gunnr, sub hlað).

HLAÐNIPT, *f.*, femina (hlað, nipt), *Orkn.* 81, 1.

HLAÐNORN, *f.*, dea vittæ, femina (hlað, norn), *SE.* II 499, 9.

HLÆBARÐ, *n.*, *id. qu. hleborð, latus navis a vento aversum, it. in genere, latus navale*: hlebarðs hlif munimentum lateris navalis, clipeus, eldr hlebarðs hlifar ignis clipei, gladius, *Grett.* 26, 3.

HLÆBARÐR, *m.*, ursus, *SE.* I 589, 3.

II 567, 626. — 2) *lupus*, *SE.* I 591, 2. *II* 568, 627. — 3) *nomen gigantis*, *Harbl.* 19. *Vox haud dubie ex leopardus, Angl. libbard, id. qu. leopard (leg. leppard)*. *FR.* I 367: þá rann or skóginum einn hlebarðr, ok þótti mér fax hans sem gull. — 4) *clipeus*, *SE.* II 561, 621.

HLÆBARÐR, *m.*, *id. qu. hlebarðr, ursus*, *SE.* II 484; hánka hlebarðr ursus funiculorum, navis: árr hánka hlebarðz minister navis, vir, *SE.* II 126, 1, ubi seinkun verðr ár hánka hlebarðz, þá er tardatio fit homini, iter hominis impeditur, quando etc. — 2) *lupus*, *SE.* II 484. — 3) *clipeus*, *SE.* I 571, 2. *II* 478.

HLÆBORÐ, *n.*, latus navis a vento aversum (hlæ, locus a vento immunis, borð): skeið, höll á hleborð cursoria, inclinans in latus a vento aversum, *Hh.* 18; hleborðs hallr, *id.*, *Mg.* 20, 3.

HLÆFOÐR, *m.*, nomen Odinis, *SE.* II 472 (*qs. líba consumens, hlefr = hleifr, qðr = auðr, eyðir*); *II* 555 hleifruðr.

HLÆFREYRR, *m.*, nomen Odinis, *SE.* II 472, 555 (*qs. hleif-freyrr*).

HLÆFRÓÐR, *m.*, nomen Odinis, *Ed. Lövasina. Agnosceit hanc formam Gloss. Ed. Sæm. Tom. I sub voce hlæ, adferens Hlefróðr, sciens legendi se et alios. Vide hleifruðr et hlæfþór. (hlefr = hleifr, roðr = hrjóðr)*.

HLÆGI, *n.*, irrisio, ludibrium: opt fær magi heimskum manni hlægis sæpe venter homini recordi irrisioem conciliat, *Hávam.* 20. *In prosa*: látum eigi þat hlægi henda oss, at brjótaz við þat, sem ekki verðr atgerð, *F. VI* 151.

HLÆGISKIP, *n.*, navis ridicula (hlægi, skip), de inutili pontone, *Öll.* 92, 3 (*AR.* I 324, 2).

HLÆGJA (hlægi, hlægða, hlægt), risum movere (hlæja, hló, hlógu); *it. voluptatem adferre, cum acc.*: oss hlegir þat eigi id nobis risum non movet, voluptatem non adfert, *Korm.* 3, 2; gratum facere alicui, gratificari cui: drottinsvikar, er djúful hlægðu domini proditores (perduelles), qui diabolo rem gratam fecerunt, *Mg.* 14, 1 (*F. V* 126); vide lægja. — 2) pro hlæja, ridere, hlegja fyrir e-m ridere coram aliquo, i. e. aliquem exhilarare, lætitiám alicui dare: nú sjáms hitt at hlægja i hörgerðr mun verða [...] fyrir þrúðum þegni jam vereor, ne femina opus habeat lætitiám forti viro (mihi) excitare, *Eb.* 19, 10; vide lægja 2.

HLÆGLIGR, *adj.*, ridiculus (hlægi): hleglíkt hafnarmark, *II. hat.* 30; hleglíet mér þat þikkir, *Am.* 53. *In prosa*: hlauglígt, *Víaggl.* 11.

HLEIFR, *m.*, libum, placenta; *dat. s.* hleifr, *Hávam.* 52, sed hleifi, *Hávam.* 142; *acc. pl.* þunna hleifa tenues placentas, *Rm.* 28. *Vide leifr, rúghleifr. Norr. Leiv tota placenta, totum segmentum panis. In prosa, Orkn.* 80: tók til braudhleifs eins (segmentum integrum panis), braut af ok át; adde *Sturl.* 9, 49; ostleifr totum segmentum casei, *Ghm.* II 116, de quo vide heill hleifr

integra gleba casei, formam casei æquans, Nj. 76, differens ab snæð frustum, segmen-tum. Id. qu. braud panis, Lv. 27; v. reifa.

HLEIFRUDR, m., nomen Odinis, SE. II 555 (qs. *consumitor liborum*: hleifr, iuðr = roðr, rjóðr, røðr, hrjóðr).

HLEIFSVELGR, m., *decorator libri* (hleifr, svelgr): h. himins *decorator solis, propr. lupus Managarmus* (SE. I 58. 186) forma *gigantea, indeque gigas et femina gigas, a hleifr himins libum cæli, sol, lectio Cod. Worm. pro hvelsvelgr.*

HLÆJA (hlæ, hló, hlógu, hlegit), *ridere, Gha. 35 (Gk. 3, 1); Hm. 19; hló hugr i brjósti risit animus in pectore. i. e. in sinu gaudere, Hamh. 31; Gha. 53 (Gk. 3, 9). De rebus inanimis: klif hlæja colles (mihi) arrident, Mg. 9, 7; hlæja hlíðir við Hallsteini, Isl. I 224; de obtusa securi, Sturl. 4, 26: eggssin var svá slæ, at hló á móti mér ut adversus me renideret. Hlæja at e-u ridere aliquid, ad aliquid, de re aliqua, Hævam. 22; Hh. 32, 1; h. at einum ridere, deridere aliquem, Hævam. 136; hleginn derisus: opt þeir hefnað, er hlegnir eru, Hugsm. 23, 4; hlæja við e-m blande adridere loquenti, Hævam. 46, vide viðhlæjendr.*

HLÆJA pro **HLÆGJA**, *extruso g, risum movere, pros., SE. I 214: þat hafði hon (Skápi) oc i sættargjörð sinni, at Æsir skyldu þat gera, er hon hvæði at þeir skyldu eigi mega, at hlæia hana. Sic: hitt hleir mik id me delectat, voluptatem mihi adfert, solatio est, Krm. 25; it. neutraliter cum acc. subjecti: hug minn hleir við þat ea re animo meo voluptas paratur, id animo meo adridet, Nj. 40. Adde, in prosa, Sks 119.*

HLÆKINN, adj., *iners, ignarus, (caloris amans, a hler calidus), Ha. 83.*

HLEKKR, m., *catena, vinculum* (Dan. Lænke): handar hlekkir *catena manús, armilla, SE. I 704, 2; Manar hlekkir vinculum Monæ (insulæ), mare, SE. I 694, 1.*

HLEMÁNI, m., *luna lateris a vento aversi* (hlè, máni): *nausta blakks h. luna lateris navalis a vento aversi (pro latere navis, in genere, cf. hlæbard), clipeus, nausta blakks hlémána gifr gigantis clipei, securis, nausta blakks hlémána gifrs drífa nimbus vel procella securis, pugna, nausta blakks hlémána gifrs drífu ginn ignis pugna, gladius, Hg. 30 (F. I 41), vide gimsleyngvir.*

HLEMILDR, adj., *calidus* (hlè calor, cogn. hler, hlýr, mildr): hlémildr holdi *carne calidus, i. e. calida carne vestitus, epith. manuum* (hauks kálfor, hlemildar holdi), SE. I 400, 1. Cf. fjörnir hlíð, holdi fent, SE. I 678—80.

HLEMMIDRÍFA, f., *nimbus percellens, vehemens* (hlemmi-, in compos., cf. hlam, hlamn, hlömm. drífa): h. Hildar *vehemens Bellonæ nimbus, vehemens jaculatio, SE. I 668, 1.*

HLEMMISVERÐ, n., *gladius quassans, vel vehemens, ingens* (hlemmi-, vide vocem præced., sverð): h. stáls gladius quassans, vehemens, ingens, *carina ad proram surgentis, pertica navis, ad proram prominens, alias*

brandr, SE. I 460, 2, ubi construo, sec. Cod. Reg.: máli buðlónga letr húflángan víðjar stjórn styðja hlemmisverð stáls við vör harðri dufu familiaris regum (dynasta) facit, ut taurus funis (navis), longis lateribus præditus, duram sibi undam proræ gladio (pertica) percutiat; vel, sec. Cod. Worm.: styðja hl. stáls við harðri sædúfu duram undam pelagi.

HLENNI, m., *raptor, homo rapax* (hlanna): ætt hvinna ok hlenna *leratores et raptores, ÓH. 192, 2; in appell. regum: hlenna helkannandi qui raptoribus necem adfert, qui raptores capite multat, rez, H. 9, 2; hlenna dólg, hneigir, hneykir, sotir, þreytir, þrýstir, inimicus, repressor, oppressor raptorum, id., ÓH. 10; Ha. 130; Hh. 96, 2; F. VI 197, 1; Mg. 25, 2; SE. I 514, 5. — 2) FR. II 337, usurpari videtur de viro inbelli, ignavo.*

HLENNIMENN, m. pl., *homines rapaces* (hlenni, maðr); *junguntur hlennimenn ok hrossa þjófar, Harbl. 8.*

HLEKR, m., *Ler, deus oceani, id. qu. Ægir, Gýmir, SE. I 206: einn maðr er nefndr Ægir eða Hlèr; it. I 326: hler er sagt, at alt ær eitt Ægir oc Hlèr oc Gýmir. Gen. Hlès: Hlès dættir flíæ Leris, undæ, SE. II 180, 1, quo loco talis originitio additur: hler er sjór kalladr Hlèr, því at hann hlýr allra minnz; Hlès skallar cumuli nerei maris, undæ, lectio Cod. chart. 148 AM. (ubi scribitur hlies), GS. 16, pro hlýrs proræ; etiam gen. Hlès, vide Hlèssey. Dat. Hlè, FR. II 18.*

HLÆR, adj., *tepidus* (cogn. hlýr); *hine neutr. superl. hlæz tepidissimum, metaph. jucundissimum. var. lect. Og. 4, pro membr. ález, qu. v.: hval er hlæz Hunalanz quid est jucundissimum in Hunnorum regione? In prosa: hler sunnanvindr tepidus auster, F. II 228; Rb. 440; neutr., hleitt veðr cæli status tepidus, egelidus, regelans (= þeyviðri, hláka), Fbr. 3. 14. Compar.: hlíðari oc hlerri vindr, Sks. 214. (Vel. Dan. la, laa, tepidus).*

HLERTJÖLDI, n. pl., *tentoria auditus, aures* (hlera auscultare, tjald), Ad. 9.

HLESEY, f., *Lessoa, insula Danica, in sinu Codano* (Hlèr, ey, SE. I 206; FR. II 18), Harbl. 35; Og. 28; F. VII 196, 1; FR. II 275, 3. Hlesey, in nomencl. insul., SE. II 492; Hlessey, id., F. VI 310, 3, ubi hlýnigardr Hlesseyjar resonans agger Lessoæ (i. e. insulæ), mare.

HLETL, n. pl., *necessitudo, arcta conjunctio, spec. adfinitas: itr jafra hleti þrífuz præclara inter principes* (Knutum Magnum et Kirikum Hakonidam, adfinem ejus) *necessitudo florebat, F. XI 196, 1. Hletamenn, m. pl., adfines: heita ok mágar, síflvngar, hletamenn, SE. I 534. Vide hleti, naudleytamadr, hleyti.*

HLÆTL, n. pl., *id. qu. hleti, hleyti, var. lect. F. XI 196, not. 1. Hletamadr homo necessarius, adfinitis, SE. I 561, 2. In sing. occurrit in voce compos. hleýtismadr, vide hleyti.*

HLEVÁNGR, m., *nanus, Vsp. 14.*

HLEYPA (-i, -ta, -t), *currere facere, in*

cursum incitare (a hlaupa): hesti hleypti equum in cursum concitavit, *Rm.* 34; brandar hleyptu blóði úr undum gladii sanguinem e vulneribus emisit, *Ha.* 286, 2. — 2) *intrans.*, currere, corripere se, abripere se: þá er hlayptuð ok minum garði quando te a domo mea equo abripuisti, *Nj.* 54. In prosa sæpius, ut *Vigagl.* 11. 19; *ít. FR.* I 218: þrællinn hleyr ok æpir hátt, ok hleypir undan, hvert er honum þíkkir skjóls ván, *id. qu.* hleypr undan, cursu se abripit. *It. cum acc.*, ut talia verba *intrans.*, *SE.* II 686, 2: seima snæðir kann hleypa greypa geima slóð hnífák háfa (Haka) deminutor divitiarum potest percurrere sævam maris viam inclinando scalnorum (piratæ) equo.

HLEYPILAKKR, *m.*, equus ad cursum aptus, equus curulis, celes (hleypa 2, blakkr): h. hlunnus celes phalangæ, navis, hnekkir hleypilakka hlunnus repressor navium, de principe bellicoso, *F.* XI 197, 1.

HLEYPILUNNR, *m.*, qui in cursum incitat (hleypa 1, hlunnr = hlunnr, hlynr): h. rastar hesta incitator navium, navigator, vir, per tmesin, *Eb.* 40, 1 (*GhM.* I 754, 1), ubi construe: þrjótur mörnar víta láta þeigi (þeygi) þat barn rastar hesta hleypihlunnus kunna sinn fôður dicunt tamen consumtores ignis amnici (homines), hunc puerum navium incitatoris (viri) nescire patrem sum.

HLEYPIKJOLL, *m.*, rheda cursoria, curulis (hleypa 2, kjoll): hleypikjolar hæl rheda cursoriæ calcanei, pedes, þrjóta hris i hæl hleypikjola e-m væðre virgas pedibus alicujus incutiendis, i. e. pñam vel calamitatem alicui facessere, vel casis virgis gressum alicujus impedire, aliquem a conatu dejicere, consilia alicujus irrita reddere, *F.* VI 339, 1; cf. *lat.*, ipsum sibi asciam in crus impingere, = damnum sibi ipse afferre, *Petron.* — 2) navigium vibratile: h. randa vibratile circulatorum navigium, clipeus, guýr randa hleypikjols strepitus clipei, pugna, *Ísl.* II 353, ubi construo: betr væri, at ek bæra ókostalausn benvönd ok heilan haus i gny hleypikjols randa.

HLEYPIMEIÐR, *m.*, qui incitat in cursum (hleypa 1, meiðr): h. hlunnviggja incitator navium, navigator, rei maritimæ intentus, *ÓT.* 29.

HLEYPIRÖST, *Eb.* 40, 1, vide supra in hleypihlunnr.

HLEYPISKARFR, *m.*, carbo (pelecanus) volatilis, involans (hleypa 2, skarfr): h. tannalvarfs carbo in os involans, vel ori immittendus, *id. qu.* Óuga, tekka ek við tanna lvarfs hleypiskarfi vea fjarðar Harbarðz non admitto muscam poetæ (apoeta missam), ori (meo) immittendam, i. e. pernicioza consilia, mihi a poeta proposita, nullus admitto, *Nj.* 103, 3 (*F.* II 203, 3).

HLEYPISKÍÐ, *n.*, xylosolea cursui apta (hleypa 2, skíð): h. hlunnus (phalangæ), navis, hlæðendr hlunnus hleypiskíða oneratores navium, viri, *Orkn.* 79, 8.

HLEYTI, *n. pl.*, necessitudo, *ít. adfinitas*: mun ek víþ þá Gunnar | gýrva hleyti, | ok Guðrúno | gánga at eiga? an ego

jungam affinitatem cum Gunnare (et fratre), et cum G. (sorore eorum) matrimonium inibo?, *Sk.* 1, 34. Hine hleytamaðr (= *Cod. Reg.* hletamaðr, v. hleti), *SE.* II 475. 558; hleytamenn (= *Cod. Reg.* hletamenn, v. hleti). *id.*, II 465. 611, quo loco II 548 in sing. hleytis-maðr, ut II 90 hleytis-maðr (*II* 403 læytis-maðr). In prosa: hleytum bundinn necessitudine junctus, *Sk.* 760; *Eb.* 16: livargi þeirra, Snorri nē Arnkell, þótti bera mega kviðinn fyrir leyta sakir (propter intercedentem necessitudinem) við sekjanda ok varnar aðila. Vide hleti, hlæti, naudhleytamaðr.

HLÆZ, *Og.* 4, vide supra in hlær.

HLEÐA, *id. qu.* hlæða, onerare, sternere (hlæða): hlæða mar equum sternere, i. e. equo insidere, vehi, *Hyndl.* 5.

HLÆÐA (-ði, -dda, -it), *cumulare, onerare* (hlæða): hlæða gulli á Grana bógo Granni latera auro onerare, *Sk.* 1, 13. Part. act. hlæðandi, qui onerat: hlæðendum hlunnus hleypiskíða er mál at sættaz navium oneratoribus, viris, *Orkn.* 79, 8. In prosa, *F.* V 305: Eindriði Einarsson var i starfi miklu, at hlæða skip sitt öðruvísi, en áðr var hlætt.

HLEÐI, *m.*, *id. qu.* hlæði, strues, cumulus; *ít. agger*: hleði Óðins, orustu, skónunga agger Odinis, pugna, regulatorum, clipeus (ut garðr), *SE.* II 428. In prosa, hleði strues lignorum (= skíða hlæði, *Korm.* (ed. Havn.) 10. — 2) uf hlepom, *Ílm.* 21, vert.: gradibus celsis insistens, et in nota explicatur, in re dubia, per locum aliquem excelsum intra aulam, vel scansiles gradus ad eum locum. *F. Magnus*, in *Gloss.*, a nom. hlaþir structura lapidea, muri exstructi, vel a hlóþ focus, juxta focum v. supra focum, in foco; conferens *AS.* hleoþ mænja, hlede, hleða, sedile, scamnum; quod postremum maxime placet, ut sit supra v. ultra sedilia, scamna.

HLÆÐI, *Mg.* 37, 1, ubi sic: áráði vanto eyða | oddfúss sonar Brúsa | hlæði hugr en tæðut | heiptmínnigr þorfinni (sic quoque nom. *Codd.* ad *F.* V 141), ubi hlæði hugr accipiunt pro hló hugr, animus risit, i. e. latus, alacer erat, ut *impf.* anomalum a hlæja. Sed vera lectio esse videtur, quam suppeditat *Orkn.* 22, 3: hlæðirudr en hleðut vide mox hlæðirudr.

HLÆÐIRUDR, *m.*, qui onerat, cumulat (subst. verb. a hlæða): h. hafskíðs onerator navis, vir, *ÓÍl.* 92, 7 (*AR.* I 325, 3); hódða hl. coactor, coaccervator auri, vir, *Nj.* 23, 2, ubi in dat. hlæði; *ít. RS.* 11: áðr sló á hódða hlæði hvíkan trepidatio hominem cepit; h. hildar skóða qui multa ingerit tela, puginator, vir, *Nj.* 30, 2 (*AR.* II 242). Cf. hlóðir.

HLÆÐIRUDR, *m.*, qui cumulat, coaccervat (hlæða, rudr = runnr, *Orkn.* 22, 3; *F.* V 141. In priori loco construenda sunt hlæðirudr ofuss cumulator auri (vide ofurr), in posteriori loco hlæðirudr álfuss, *id.* (v. álfurr). Sic et *Mg.* 37, 1 legendum et construemum oddhlæðirudr, *id. qu.* hlæðir hildar skóða, et fúss referendum ad subjectum, vel pro oddfúss leg. ofuss, ut in *Orkn.*; sed in utroque loco, (*Mg.* 37, 1, *F.* V 141) legendum

est hleðut cum Orkn., pro tēdūt, quod ut glossa ejusdem significatus pro illa obsoleta forma a librario substitutum fuit.

HLEDJÖLFR, m., nanus, SE. I 66, 2, vide hljóðlfr.

HLEDUT, non defendebant, tutabant, 3. pl. impf. ind. act., cum negatione at, a verbo obsol. hljá defendere, tutare, opem ferre, opitulari (ut tēdu a tjá), SE. I 418, 5: fast of-seðir Hárs serkirné hleþvt sigbjarka romv svnmíðivngvinn við havgna skvrrir neque arte consula indusia Haris (Odinis, o: loriceæ) tutabant egregios milites adversus Hogni pluvias (rim telorum). Idem valet forma hloþvt, SE. I 432, 1, ut videre est ex lect. Cod. Worm. hloðut et prava lect. II 441, 7 hlæðvr (pro hlæðvt), o: oc járni seðar geirrotv gættvar hloþvt lunzreyfþvndvm hánga eagls við strenzjar hagli neque loriceæ tutabant milites adversus grandinem nervi (jactum sagittarum); quæ duo loca inter se omnino sunt parallela. — 2) hleðut, 2. pl. impf. ind. act. ejusdem verbi, opem tulistis (tulisti): hleðut Þorfinni opem Thorfinno tulisti, Orkn. 22, 3, quæ forma restituenda videtur Mg. 37, 1 et F. V 141 pro tēdūt, quod idem significat, vide supra hlaðirudr. — 3) hleðit, Isl. II 366, 1 legendum videtur hleðir, o: rjóðr h. þudra branda = hlæðir.

HLÍF, f., protectio: á skjöld (skal orka) til hlifar clipeo utendum est ad protectionem, Hávam. 82; veita e m hæsta hlíf summam protectionem, optimam tutelam præstare alicui, Ód. 28. — 2) nomen nymphæ, qs. Tutela, Fjölsm. 39. — 3) clipeus, SE. I 571; galea: kapps vel skipuð hlíf galea bene composita, egregie facta, fabricata, F. VII 45, 2; it. grand hlifar noza galeæ, SE. I 430, quod in prox. sequi carmine est grand hjálms; hlifar flagð furia clipei, securis: hlifar flagðs hlýmr strepitus securis, pugna, ÓT. 18, 3, vide hlýmnarþ; hlifar flagja hristendr secures, tela, concutientes, præliatores, tiri, GS. 30; hlifar valdr rector, gestator clipei, bellator, H. 10. Plur., hlifar arma defensoria, clipei, galææ, loriceæ, etc., imprimis clipei: benda hlifar, Rm. 39; hvítar hlifar albi clipei, Hh. 65, 3, quo loco F. VI 316, 2 habet hlifur, (cf. skeið), it. Cod. Fris. col. 193, 3.

HLÍFA (hlíf, hlíða, hlíft), parcere. — 2) periculum avertere ab aliquo, cum dat.: (þú) hlelt mér und eggjar. en hlíðir öðrum Korm. 13, 1. — 3) præsidio esse, tutelam præstare, F. VI 23, 1: með hjörtum banum | bezt hlifandi (o: sinni hljóð) í þessu lífi, de Gudmundo bono, precibus pro cætu christiano apud deum intercedente, Gd. 79. — 4) armis defensoris tegere: hlifa sér í geirvifa snerru, Hg. 26, vel potius h. l. sibi non parcere in pugna; reflex.: hlifðoz skjöldum clipeis se tutabantur, Am. 41; hlifaz huggum se defendere ab ictibus, FR. II 217, 2.

HLÍFANDI, m., galea, SE. I 573, 1 (propr. part. act. v. hlifa).

HLÍFARSTYGGH. adj., aut qui sibi minime parcit (cf. hlíftraudr), aut qui clipeo non parcit, sapiens in clipeum ceteraque

arma defensoria (hlíf, stygg), bellicosus, SE. I 242, 3; F. VII 14, 2; Hh. 65, 2. Hlifar stygðr, id., Mb. 7.

HLÍFEL, n., procella clipei, pugna, AR. I 360, 1; F. V 88.

HLÍFELDUR, m., ignis clipei, gladius (hlíf, eldr), Hh. 1, 1 (AR. I 360, 1 h. l. habet hlífel = hlífel, quod vide).

HLÍFGRANDI, m., noxa clipei, gladius (hlíf, grandí), SE. I 622, 2; hlífgrandi, þat er vápn, SE. I 624.

HLÍFINAUMA, f., Ý. 49, Olavio est id. qu. naum á lífi parca vitæ, parum parcens vitæ, et hl. hallvarps parca vitæ senis, parum parcens senibus, senectus vel Hela, mortis dea, a hlíf = líf vitæ, et naumr, adj., parcus. Hlífinauga, sec. formam vocis, potest esse dea parcens, dea præsidium et tutelam præstans (hlífa, nauma, et, si admittitur lectio hallvarps. h. hallvarps dea, præsidium præstans giganti, erit femina gigas, h. l. Hela ob ortum giganteum, ut hvedrúngs mæ; vide supra hallvarpr.

HLÍFINN, adj., qui sibi parcit (hlífa), vide úhlifinn

HLÍFISKJÖLDUR, m., clipeus tegens, defendens, tutularis (hlífa, skjöldur), it. tutela, præsidium, id. qu. hlífskjöldur, Lb. 40, ubi sic: ertu fyrir hverss manns hjarta | hreins við öllum meinum | hestrok harðre freistne | hlífe skjöldur í lífe, i. e. ertu hæstr hlífskjöldur fyrir hjarta hvers hreins manns við öllum meinum ok harðri freistni í lífi, ubi sermo est de Sancta Cruce. Forma hlífskjöldur occurrit in Nj. 151.

HLÍFNUNNR, m., arripotens, vel clipeum tenens (hlíf, nunnr), id. qu. hlifar valdr præliator, vir, Nj. 78, 3.

HLÍFRUNNR, m., lucus clipei, præliator (hlíf, runnr); it. vir, homo, Lb. 11, ubi: þvíat margfallda millde, | minn launare, þína | hueria stund at höndum | hlífrunnun lætr sulfa.

HLÍFSKJÖLDUR, m., id. qu. hlífskjöldur (hlíf, skjöldur): Hálf sá ek höggva höndum báðum, hafði ei hilmir hlífskjöld fyrí sér, FR. II 52, 4; it. præsidium, tutela, tutor: h. Dana foldar tutor regni Danici, rex Danorum, ÓH. 159, 2 (F. IV 360). In prosa, F. V 278.

HLÍFTRAUDR, adj., sibi non parcens in pugna (hlíf, traudr, id. qu. úhlifinn), F. VI 407, 1.

HLÍFÞURSA, f., nomen nymphæ (tutela gigantum, hlíf, þurs), Fjölsm. 39.

HLIMAR, f. plur., pro limar, præfixa adspiratione, rami: hlimar marka ramalia silvarum, Sonart. 4.

HLÍN, f., Hlina, dea Asis, SE. I 116, 556, 3; annarr harmr Hlinar alter dolor (altera sollicitudo) Hlinæ, nempe exitium Odinis, Vsp. 48 (SE. I 196, 1), nam primus dolor ejus fuit mors Balderi, quorum uterque (Odin et Balderus) Friggæ maxima cura fuit, sed de Hlina sic habet SE. I 116: hon er sett til gæzlv yfir þeim mannum, er Frig vill forða víð háska nokqvorum. — 2) in appellationibus seminarum: Hlin guðvefjar

dea purpurea, femina, Ísl. I 90, 1 (Eb. 19, 7); — *hállegjar (auri), id., Eb. 40, 3 (AA. 235, ubi minus recte scribitur hlýn);* — *handar bála (auri), id., Korm. 19, 6;* — *handar girðis (annuli), id., Korm. 26, 2;* — *hauka klifa (manus), id., Eg. 56, 1, vide heyra;* — *haukmærar (manus), id., Korm. 3, 5;* — *hrings (annuli), id., Korm. 3, 3; Gret. 17;* — *hvitings, id., Eb. 28, 2;* — *linu (lini), id., Korm. 6, 2, 17, 2;* — *lýsigull (auri lucidi), id., Vigagl. 17, 13; vide compos.: baughlin, bedhlin, menhlin. Korm. 5, 2, pro hlins, legendum puto Hlin, et construendum hlin geirs eirar femina, vide eir*

HLIT, *f., quantum satis est, quod sufficit:* hlit var at því lítil id quod minime satis erat (o: risisse), Dropl. 2; hróðrs hlit satis magna copia laudis (encomiorum), satis multa carmina laudatoria, Öfl. 41, 1; hlitar hyggju bragðs kenn admodum prudens, Gdþ. 8; hlitar kostr satis bona facultas, copia cibariorum, Gdþ. 16. In prosa: þat er nokkor hlit id aliquantum sufficit, F. XI 22; VIII, 91; til nokkurrar hlitar sic satis bene, F. VII 237; ÖH. 120 sub fin.; F. I 86; til nokkurrar hlitar, ok þó eigi vel, ÖH. 124; þeim byrjaði til góðrar hlitar satis opportuno vento usi sunt, Eg. 78; at nokkurri hlit, hlito, F. IV 261; ÖT. 11; at góðri hlit, F. IV 250; syndr hlitar vel satis bene nandi peritus, FR. II 268.

HLITA (hliti, hlíta, hlítu), *satis habere, contentum esse re aliqua; cum dat.: hliti ek fyrir hvítan | hornstraums dögurð naumun, o: ek hliti hornstraums naumun fyrir hvítan dögurð contentus sum dea cererisia pro albo jentaculo, F. V 177, 2; it. cum præp. við s. vit: hlita vitt svögurn re sic gesta contentum esse, Eg. 75, 1. — β) uti aliqua re, it. uti opera alicujus in negotio perficiendo, cum dat. pers. v. rei, et præpos. at. of, til, vel infin., v. c.: nè hlitir (malo hlitie) Þroiv of þat ea in re opera Freyæ (cujus erat vinum Asis infundere) non utor, hoc negotium Freyæ non committo, SE. I 240, 2. Sic in prosa: hlita öðrum at e-u alis demandare negotium curandum, per alios rem peragere, Vall. 9; hlitir Ástríðr ekki öðrum konum at því, at þjóna honum í lauginni, F. XI 157; þeir hlítu mér til bréfaerða opera mea usi sunt ad literas conficiendas, F. IX 262; ef þú mátt ei öðrum þar til hlíta, Gret. 30; skal ekki öðrum mönnum nú at hlíta, at reka nautin, Eg. 84; eigi má því einu hlíta, sem hapt þíkkir non ists solis frui licet, quæ optima existimantur, Grett. Quod Nj. 43 est: eigi þótti þeim lítils þurfa vit hlíta existimantur necesse esse, non modicas adhibere vires, in præced. prosa est: mikils þótti þeim við þurfa, in qua phrasi tó lítils regitur a þurfa, tó hlíta við valet, adhibere rem ad perficiendum quid. Quo accedit locutio, F. IV 297: vér höfum skip svá mikit ok líðskýlft, at þar má ekki lítu líði við hlíta habemus nautim tam magnam totque homines poscentem, ut parvus numerus ad eam (regendam) adhiberi (vel sufficere) non possit; Ísl. II 358: sýniz mér sem eigi mani minna við hlíta*

mihi videtur (cædes Hallii) non minori pæna expiari posse, vel, puto hostibus non minori piaculo satisfactum iri. Quo loco Hkr. in historia Sigurdi Hierosolymipeta habet: ei muntu því einu fyrir hlíta, eo loco F. VII 132 exhibet: ekki mun þú því einu við koma.

HLÍTR, *adj., deriv. a hlit, vide compos. einhlitr.*

HLÍTSTYGGR, *adj., satis acer, asper, perquam ferox (hlit, styggr); epith. regis bellicosi, h. hilmir. Hh. 95 (F. VI 418); epith. Odinis, SE. I 238, 1, ubi Cod. Reg. hlitstyks, in gen., pro hlítstyggs: herna fors hlitstyks farnis Gvnnlápá arma cererisia asperi (bellicosi) Gvnnladræ amasii, pœsis, vena poetica.*

HLÍTULIGR, *adj., deriv. a hlit, vide óhlit-uligr.*

HLÍÐ, *n., ostium, porta: láttu hlíð (neutr. plur.) rúm aperi ostia, Fjölsm. 44. Hlíð heitir á garþe, SE. I 546; óðborgar hlíð porta ædis poetica (initium carminis, aditus faciendi carminis), Hað. 1; vide borghlíð. — β) pro fore, quæ ostio objicitur, qua ostium clauditur: hinc heðiss hlíð, aut id. qu. skjaldar grind crates clipei (Homeri χαλκῶος τοῦ σάκεος), aut metaph. munimentum, i. e. tutela quam præstat clipeus, Korm. 11, 8, vel simpl., und hlíði sub porta, ad portam, o: in ipso limine, antequam ex area domum ambiente egrediare per portam areæ (túngarðs-hlíð). — 2) apertura ostii, it. simpl. apertura aggeris gentilitii, i. e. damnum familie, Sonart. 6. Varat hlíð. þar ek stóð í miðjum hans flokki spatium vacuum non erat, quo loco steti, F. VI 39, 2. Apertura in aggeribus determinatur in Gþl. 391: hlíð heitir til þess er 10 fadma er langt usque eo apertura vocatur hlíð. donec fuerit decem orgjjarum longa. — 3) de temporis spatio: hvíldar hlíð spatium quietis, gaf ei hvíldar hlíð harðfengt líð strenuæ copiae spatium respirandi non dederunt, Esp. Arb. 1, 94, 1. Variat cum hvíld, tanquam synonymum, F. VII 289: eptir þat varð hlíð (= hvíld) á orrostunni; sic de temporis spatio accipi potest, F. X 346: nú varð enn á hlíð miök langt, áðr þeir sjá sigla 3 skip, et sic representatur F. II 302, quanquam erat de loci spatio possit accipi. Confer hlíðrækjandi. — 4) pro hljóð, non solum in var. lect. sigr-hlíða pro sigrhjóða, Nj. 158, 10 (Vers. lat. 619, not. p), et i heyraða hlíði (pro hljóði), ibid. 8 (Vers. lat. 27, not. c), it. líðsamir = hljóðsamir, F. VIII 81 var. 4; hlíð = hljóð, SE. I 248, 2 Cod. Reg. (Eg. 207, not. n).*

HLÍÐ, *f., latus: á hlíð hvára ad utrumque latus, ab utroque latere, Rm. 4; SE. I 494, 3; standa á hlíð e-m alicui a latere stare, Sonart. 14; Ad. 10. Hlíð, Grm. 35, pro dat. sing. accipitur, in latere; sed potest et esse dat. plur., apocopato m, pro hlíðom, in lateribus. — 2) hlípar, SE. I 348, 2, aptius ad appellationem et metrum legitur hlífar, o: hlífar grand gladius, vide exemplum sub hlíf, et hlífgrandi seorsim. Plur. — ar, de lat. navis, SE. I 650, 1.*

HLÍÐ, *f.*, locus adclivis, adclivitas, clivus, latus montis; plur. hlíðir, *Hund.* 1, 43; *Ísl.* I 224; *F.* VI 197, 2; hlíðar land terra lateris montani, terra adclivitatis, mons, hlíðar land heiðis mons accipitris, manus vel humeri, *Korm.* 19, 9; nú þikkja mér hlíðir miklo óblíðari síðan latera montium multo tristiora mihi videntur, ex quo rex mortem obiit, quam quum in eis erat, *Mg.* 9, 7; hlíðar þáng alga lateris montani, frutex, silva, bit-óti hlíðar þánga ignis, *Ý.* 35, vide et hlíðþáng. Plur. quoque hlíðar, var. lect. *F.* VI 197, 2, et *SE.* I 328, 4, ubi skipa hlíðar clivi navium, unda, líð-baugskerðir ristur skipa hlíðar lúnga barpi consumtor circuli articularis (armilæ) secat clivos navium proræ navali, uti construi posse putaram supra sub voce Anlóði; alia ratio est, ut construantur skipa hlíð latus navium, latus navale, skipa hlíðar ból culcita v. lectus, cubile lateris navalis, unda, mare, et baugskerðir ristur skipa hlíðar ból lúnga barpi eodem sensu, ut mox ante. Meita hlíð clivus vel terra piratæ, mare, unda: mildingr rennir Meita hlíðir sævar skíði rex xylosolea æquorea (navi) percurrit clivos piratæ (undas, maria), *F.* VI 197, 2. Hárs hlíð caput, vide hneigihlíð. — 2) terra, *SE.* I 586, 2; hlíð er brekka, *SE.* I 546. Hinc in appell. femineis, in dat. hlíði, v. c. auðar hlíð Tellus divitiarum, femina: ýta trúi ek at enginn bæti | auðar hlíði þat síðan, *Ísl.* II 16, 1; falda hlíð Tel-lus (dea) calyptarum, *id.*, *Skáldh.* 5, 3: en ek fékk af falda hlíði | fulla hönd af grínumu stríði; vella hlíð, *id.*, *Skáldh.* 5, 24: víkja skaltu visum þrim at vella hlíði.

HLÍÐA (-aða, -at), cedere, pedem referre, recedere, refugere: hlíðu vör fyrri hjaldi við-um (leg. hjaldviðum) cedimus bellatoribus (athletis), *FR.* II 213, var. lect. 7; hlær eigi at því, at ek hlíða gjörði, snót svinnluguð non ridebit prudens femina, quod cesserim, pedem retulerim, *FR.* II 217, 2. In prosa, *FR.* I 106: ek hefi jafnan verit kallaðr fullhugi, ok hlíðat fyrir öngum berserk, et 338: gygr hlíðar inn i bjargit recedit, refugit. — 2) deficere: hlíðar þú at hjörþingi tu (Dragendil!) defecis in pugna, *FR.* II 138, 1, ubi in textu est hlíðrar. — 3) forte hinc hlíða, *Korm.* 12, 7: ek lét fjóra ok átta fólkaýrar skerðendr verða hlíða fyrir eggjum skygðs Skrymis feci, ut duodecim praeliatores cederent aciebus (vel deficerent præ aciebus) politi Skrymeris, i. e. ut caderent, occumberent, s. 12 homines gladio Skrymere interfeci. Est tamen, ut hlíða capiatur pro hljóða, a hljóðr tacitus, silens, mutus, et láta verða hlíða facere ut obmutescant, pro interficere.

HLÍÐYR, *f.* plur., fores, portæ laterales (hlíð, dyr): h. hellis ostium antri, *F.* VII 83, 2.

HLÍÐFARMR, *m.*, onus laterale equi (hlíð, *f.*, farnr): h. Grana onus laterale Granii, aurum, *Og.* 19.

HLÍÐR, *m.*, bos, *SE.* I 587, 2; hlíð kalla menn oxa, *SE.* I 546. — 2) cervus, *SE.* I 590, 3; vide compass.: rökkvihilíðr, þrakilíðr.

Hinc in appell. navium: hlíðs hlunnsóli, pro sóli hlunn-hlíðs clipeus, a hlunnis hlíðr bos vel cervus phalangæ, navis, *Korm.* 11, 9; haudmens hlíðr bos v. cervus maris, navis, haudmens hlíða beiðendr qui naves possunt, possidere cupiunt, vel = beiðendr, incitatores navium, navigatores, viri, *Ísl.* I 166, 3.

HLÍÐRÆKJANDI, *m.*, quietem, otium expellens, adspersans (hlíð, *n.*, rækja): heidar jöfra galdrs hlíðrækjandi vir, *F.* VII 167, quod sic resolve: heidar jöfra zaldur sermo gigantum, aurum, heidar jöfra galdrs hlíð quies, otium auri, tenacitas, cuius rækjandi, vir tenacitatem aversans, liberalis. *Cod. Fris.* col. 259, 11 legit hæðar pro heidar.

HLÍÐSKJÁL, *f.*, Illidiskialva, celsa sedes Odinis s. specula, unde totum mundum oculis perlustravit, *SE.* I 54. 78. 120. 182; dat. Hlíðskjálf, *Grm. præf.*, adde *Skf. præf.*; cum artic. Hlíðskjálfinn, dat. Hlíðskjálfinni, *SE.* I 78. 182. Hlíðskjálfar granur, harri, Odin, *SE.* I 242, 3; *F.* II 52, 2. Cf. Líd-skjálf.

HLÍÐVÖRÐR, *m.*, custos portæ (hlíð, *n.*, vörðr), plur. h. iðveðir, *Gha.* 37.

HLÍÐÞÁNG, *n.*, alga lateris montani, silva (hlíð, þáng), *Alm.* 29, cf. hlíðar þáng in voc. hlíð.

HLJÓMR, *m.*, id. qu. hljómr, sonitus: gjörðum háfan hljám af sverðum altisonum clangorem ensibus excitavimus, *FR.* II 273, 2, var. lect. 4.

HLJÓMBÓÐI, *m.*, sonitum offerens (hljómr, bóði): h. darra (hastarum), pugnam offerens, præliator, vir, *Ísl.* 19, a darra hljómr sonitus hastarum, pugna.

HLJÓMR, *m.*, sonus, sonitus, clangor; it. vox, *SE.* I 544. Hljóms lof laus sonora, ce-lebris, *HS.* 6, 6 (*F.* I 56, 4), ubi construo: ek ber hljóms lof fyrir þá hefnd síns föður, er hranna hrafnna vörðr vann profero sonoram laudem ob eam patris sui ultionem, quam exsecutus est navium custos. De fremitu tempestatis: berjaz vindar, þav erv veðr mikil. ok hljómr gera meðal himintúngla, *Merl.* 1, 60, ubi gera hljómr sonum facere, edere, sonare, fremere. De strepitu ensium: gjöð-um háfan hljómr ísárna altisonum fremitum gladiorum excitavimus, *FR.* II 273, 2; hrings hljómr sonitus ensis, pugna, *ÖH.* 48, 3, vide hríngmiðlandi.

HLJÓMSTÆRANDI, *m.*, augens sonitum (hljómr, stæra): h. hrotta ferðar (volantium ensium), bellator, *Nj.* 45, a hljómr hrotta ferðar sonitus gladiorum, pugna.

HLJÓMVÁTTANDI, *m.*, arbiter sonitus (hljómr, váttar): h. hrælinns (gladii), pug-nator, bellator, *Rekst.* 3, a hrælinns hljómr sonitus gladii, pugna.

HLJÓMVÍÐR, *m.*, columen sonitus (hljómr, víðr): h. darra (hastarum), puginator, *Ísl.* 20, ubi acc. pl. hljómvíðu, a darra hljómr sonitus hastarum, pugna.

HLJÓTA (hlýt, hlaut, hlotit), sortiri, nancisci, adipisci, potiri, consequi (a hlutr sors; hlut quoque videtur esse impf. pro hlaut, *SE.* I 308, 2). *Part. act.* hljótanda, v. infra. *Part. pass.* hlotinn, *Lv.* 12: áu

mega þingir — | — þeir er skírn hafa hlötna | þat kaup hafa skatnar, i. e. óngir skarnar, þeir er hafa hlötna skírn, mega hafa þat án kaup. Hljóta sigr victoria potiri, H. 17, 2; gott orð gloriari consequi, HS. 14; skírn baptismo initiari, Lv. 12; Óðinn hlaut val Óðin stragem nactus est, obtigit Óðini strages, ÓT. 28, 3. Mer hlauti til þess id mihi sorte obtigit, contigit (ut clipeum, lorica, galeam præmia referrem e prælio): Hv. 34, 5 (F. VI 86, 2); seggjum hlýzt síðabót, Has. 3. Hljóta feigð mortem oppetere, fatum exepere, Korm. 16, 1; þraut, Korm. 22, 5; h. högg Korm. 23, 2; Harbl. 45; h. skaup ok kinnesta, Lb. 15; h. sorgir, Skáldh. 6, 27; hljóta ekkju namn viduæ nomen obtinere, Am. 98, id. qu. bera ekkju nafn, FR. I 223. Cum infin.: ek hlaut at sitja mihi sedere contigit, SE. I 640; konúgr hlaut fagna sigri, F. VII 93, 2, ubi Hkr. fagnar gaudet. Periphrastice: konúgr hlaut fúgr sverð lituð blóði nactus est gladios sanguine rubefactus, vel = fékk lituð, litaði rubefecit, F. VI 436, var. lect. 1. — 2) cum infin., teneri, cogi, aliquid faciendum habere (quanquam proprie est. sors fert, sorte mihi obtingit, ut faciam vel patiar hoc vel illud): lverr ilþorna arnar undir hlýtr at lúta quis succumbere cogatur, cui succumbendum sit, H. 31, 3; ek mun hljóta at ausa hauriendum mihi est, credo, SE. I 240, 2; konúgr hlaut skjóta stafni til Hallands necesse habuit prout advertere Hallandiæ, necesse ei erat, ut eo navigaret, F. VI 318, 1; ek hlaut skjóta hlýri, id., F. VI 387, 1; impers.: segja hlýri (?: maðr) þúgar þrautir, þær sem lýðrinn að honum færir memorandæ sunt, Gd. 37. — 3) vide formam ljóta, pro hlj., præsecta aspiratione.

HLJÓTANDI, m., qui sortitus, nactus, potitus est, possessor: hafskíða hljóteindr potitores navium, viri, Eg. 83, 1; hljóteindr sverðs potitores, gestatores gladii, viri, homines, Hh. 104, 2.

HLJÓTI, n., necessitudo, arcta conjunctio (i. e. hlæti, hlöti, id. qu. hlæti, hleyti, quod h. l. Codd. Worm. et Upsal. præferunt): herþarfr Heita konr ræð gjörva hljóti við mie arctam mecum necessitudinis conjunctionem fecit, SE. I 462, 4.

HLJÓTR, m., potitor, possessor, dominus (hljóta): h. grundar potitor terræ, rex, SE. I 406, 4, ubi in acc. hljót: gullsendir lætr grundar hljót njóta Yggis mjaðar missor lauri (vir) facit terræ potitorem mulso Yggiano frui (regem carmine laudatorio honorat), vide hlutr.

HLJÓTT, neutr. adj. hljóðr, qu. v., Am. 52.

HLJÓÐ, n., silentium: biðja, beiða hljóðs silentium rogare, Vsp. 1; F. VI 288; görva hljóð silentium facere, id. qu. gefa hljóð silere, SE. I 248, 4, vide formam hlið 4; þegja þunno hljóði subtili silentio tacere, Hávam. 7; tala í hljóði clanculum dicere, Nj. 23, 1; spyrja í hljóði clanculum audire, resciscere, F. VII 62; láta af hljóði eitthvat (= láta hljótt um eitthvat) aliquid tacite habere, Hugsm. 22, 4. — 2) sonus (tubæ),

Vsp. 25, membr. 544 str. 21, ubi alii horn. — 3) carmen, id. qu. ljóð: væn hljóð kvedum þjóðum pulcra carmina viris canimus, Orkn. 81, 5; þessi hljóð ella þik til þrifa hæc carmina, Hugsm. 22, 1; ágællig hljóð bera ýta sonum skáld til skemtnar, Hugsm. 25, 3; Hugsvinnus hef ek nú hljóð um kveðit, Hugsm. 33, 3; herða hljóð carmen facere, vel simpliciter, vocem intendere, F. XI 43. Hinc in prosa hljóða á e-n et hljóðaz á, carmine aliquem, inter se compellere, FR. I 333. — 4) vide composita: geirhljóð, óhljóð, sigrlhljóð, vāpnhljóð.

HLJÓÐGREIPR, adj., horrisonus (hljóð, sonus, vox, greipr): h. að galdra smiðju horrisona ustrina officinæ sonorum, de ore vociferantis coriarii, F. VI 361.

HLJÓÐÓLFR, m., nanus, Vsp. 14; SE. II 470. 553. Vide Hleðjólfr.

HLJÓÐR, adj., tacitus, taciturnus (hljóð): hljóðr er hygginn maðr, Hugsm. 25, 4, id. qu. fánálugr; tristis, oppos. gláðr, Sturl. 3, 17, 2. Neutr. hljótt, pro adv., tacite: dragaz hljótt til skógs á flóta, Hh. 19, 3; pro subst.: hljótt áttom sjaldan res inter nos raro placida fuit, Am. 52, ubi FR. I 217: sjaldan voru við sátt rano concordēs fuimus, eodem sensu. Vide composita: drjúghljóðr, óhljóðr, víghljóðr.

HLÓA, verb., calere: heilög vötn hlóa sacri fluvii calent, Grm. 29. Angl. lowe flammá ardere (vox Scotica). Cognata: hlær, hlýr tepidus, hlý calor.

HLOBARÐR, m., lupus, var. lect. SE. msc. pro hlebarðr, hlebarðr. Sic variant leparðr et lópartr, Merl. 1, 44. 48.

HLOI, m., gigas, SE. I 555; II 471. 554.

HLÖKK, f., pocillatrix Odinis, eademque Bellona cæsilega, Grm. 36; SE. I 118, 3. — β) in appell. pugnæ: Hlakkar el procella Laccæ, prælium (Hlakkar dynr, id., v. dyn-beiðir, þrífreyrir), Hlakkar els skíð gladius, sendir Hlakkar els skíða missor gladiorum, pugnator, F. II 87, 2; Hlakkar mót conventus Bellonæ, pugna, Hlakkar móts rauðbrik clipeus, ÓT. 16, 3, sed certior constructio h. l. est: Hlakkar ásmegir, vide h. v., et móts rauðbrik. — γ) in appell. gladii: Hlakkar eldr (ignis), gladius, SE. I 670, 2; is (glacies), id., Hh. 94, 2; áss (contus), id., vide ásmegir 2. — δ) in appell. clipei: Hlakkar borð tabula Laccæ, clipeus, meðar Hlakkar borð columina clipei, pugnatores, viri, it. homines, Has. 14; — sægl (velum), id., HS. 6, 4; — tjald. id., heffjendr Hlakkar tjalda elatores clipeorum, præliatores, viri, SE. I 424, 2 (ex Grett. 77, 2); halda látt Hlakkar tjöldum alte efferre clipeos, Krm. 13. — ε) in appell. corvi v. aquilæ: Hlakkar haukr corrus, SE. I 604, 1; Mg. 36, 2; svanr Hlakkar, id., SE. I 512, 2. — 2) in appell. femina: horna Hlökk dea poculorum, femina, F. XI 197, 2 (F. V 229, 3); Hlökk Kraká drifu dea auri, id., Hh. 32, 2; Hild. msc. 11: hlauck miðskípar-ocqva, aut dea lapilli, gemmæ (ab ökkir skipars miðs globulus maris), aut dea maris (si legatur Hlökk mið skípa rökkva), femina. — 3) ab-

sol., pugna: hlakkk háþiz pugna commissa est, SE. I 626, 1; hlakkar Njóðr numen pugnae, puginator, vir, Korn. 12, 4; hlakkar runnr lucus pugnae, id., Ísld. 24, ubi: hinn er stöð of hálfan fjórða tog hlakkar runna qui triginta quinque præliatores superavit. hlakkar stofn vir, SE. II 497, 1; hlakkar mörn gigantis pugnae, securis, Sturl. 4, 48, 2. — 4) eide lökk, it. composit., beiðihökk, saunhökk.

HLÖM, f., clangor, sonitus, fremitus, crepitus: óx hjörva hlöm við hlifar þröm iucrevit fremitus ensium ad marginem clipei, Hófuðl. 4. Cf. hlam, hlymja.

HLÖM, f., id. qu. hlömi, sonitus, crepitus, it. crepitus plagæ, ictus sonorus, validus: vann ek of höfði hennar hlömm validum ictum inflazi capiti ejus (gadi molæ), F. VI 385, 1.

HLÖMMUN, f., incussus, impulsus, pulsatio, verberatio (hlamm): h. var á hlifum sonori ictus clipeis sunt inflicti, H. 19, 3 (F. X 191, 1).

HLÖMMUDR, m., ventus (qs. strepens, stridens, subst. verb. a hlamma cum sonitu allidi, illidi), SE. I 486, 1, ex Alm. 21, ubi legitur hvípuþr.

HLÖRA, f., Lora, alumna Thoris, unde Thor hlöru föstri alumnus Loræ, SE. I 252, sensu ambiguo, Thor Loram educaverit, an ipse a Lora nutritus et educatus fuerit.

HLÖRÍÐI, m., nomen Thoris, Hamh. 14; FR. I/I 37, 2; F. I 91, 2, id. qu. Hlörríði.

HLÖRRÍÐI, m., nomen Thoris, SE. I 553, 2; II 473. 556. 616; Hymk. 4. 27. 29. 37; Lokagl. 55. 56. Hlörríði geira garðs Thor ensium tempestatis, præliator, puginator, de Hakone dynasta, ÓT. 16, 2 (F. I 91, 2).

HLÖÐR, m., id. qu. hleðir, qui onerat: hlöþr hlvx hafreipar onerator navis, vir, SE. I 446, 2.

HLÖÐR, m., prostrator, dejector, intersector (hlada): hlöðr Dana prostrator Danorum, rex Norvegicus, ÓH. 159, 1 (F. IV 359, 1); hlöðr res kvávar intersector gigantidis, Thor, SE. I 298, 3.

HLÖÐUT, SE. I 432, 1, id. qu. hleðut, vide hanc vocem.

HLÖÐYN, f., terra, Tellus, SE. I 476. 585, 3 (SE. II 482. 566. 625 scribit hlödyn); mögr hlödynjar (hlödynjar, SE.), filius Telluris, Thor, Vsp. 50 (SE. I 196, 3); bein hlödynjar os Telluris, lapis, Jörð grœnar hlödynjar beina Tellus viridis terræ ossium, Tellus lapillorum, gemmarum, femina (in vocat.), SE. I 474, 4; markar hlödyn terra silvæ, terra silvosa, de Norvegia, álfr markar hlödynjar princeps (qs. genius tutelaris) terræ silvosa, de Hakone dynasta, F. I 123, 2; i hlödynjar skaut in gremium terræ, deorsum, FR. I 469, 4. Cf. deam Hludannam, a Germanis gentilibus cultam, nominatam in monumento, aræ votiva, sculptis floribus, cum hac inscriptione: „Dea Hludannæ sacrum C. Tiberius Verus“, vide Lex. Mythol. p. 435.

HLÜKI, m., homo nequam: hrímugr h. homuncio fuliginosus, Korn. 4, 4.

HLUMMR, m., manubrium remi, id. qu. hluur: jálmnar hlummr við hilmis hendr manubrium remi, manibus regis prensatum, crepat, ÓT. Skh. 2, 195. Margr hlummr skalf, Hkr. VI; ÓT. 41. Plur., -ar, FR. I 215; II 355.

HLUMR, m., manubrium remi (Angl. Looni): hlumr skalf tremuit, F. I 168 (ÓT. 41); hlumr flrizz hönd aversotur manum, i. e. manu non tractatur, versatur, SE. I 632, 2. Plur. -ir, FR. I 215; spenna hlunni compecti manubria, i. e. remos ducere, SE. I 692, 1. — 2) pro hlunur phalanga, scutula, SE. II 182, in: era hluns vant, quo loco F. VII 19, sec. Morkinsk., hlös.

HLUMUDR, m., ventus (qs. stridens, a hlymja), lect. Cod. Worm pro hlömmudr.

HLUNKA (-ada, -at), sonitum, strepitum edere, de rebus gravi onere decidentibus; intr., þat hlúnkar innanborðs, de adsultu undæ in navem irruentis, Skáldh. 4, 19. De equo, F. XI 280: hlúnkaði mjök undir höf-unum gravis sonitus excitatus est sub calcibus, quo loco ed. Haen. in folio habet hlunkaði mjök undir fótunum (itaque hlúnka pro hlunka, a hlymja).

HLUNNARFI, m., gigas phalangæ (hlunnr, narsfi), meton., sæviens in phalangam: h. hlifar flagðs sæviens in clipeum, præliator, bel-lator, F. I 95, 1, a hlifar flagðs hlunnr phalanga securis, clipeus.

HLUNNBLIK, Bk. 2, 64, in hlunnblik hallar hringi litkóp, quod vertunt interpp., splendida fores aulæ, annulo spectabiles, quo loco adnotat G. M.: hlunnblik hallar, Valhallæ, aulæ Othinianæ, januas intelligo: hlunnr, phalanga, hic limen; blik, lux s. splendor micans, hic hlunnblik, janua nitens, quæ cardine ultro citroque vertitur, vel hlunnblik splendores s. splendida janua subjectis phalangis adducendæ. Cui adnotationi acquiescendum opinor; hlunnblik aut est ima pars janua, pes janua, qua limini infero adplicatur, aut scutula s. machina quædam, qua foris Valhallica occludebatur (cf. SE. I 34: hverþin lækst á hæla lunum se ipsa occludebat, sponte occlusa est, quod machinamentum aliquod artificiosum significare videtur; it. de Valgrinda, Grm. 22: forn er sú grind, en þat fáir vito, hve hon er í lás um lokin); si blik h. l. non splendorem, sed lignum aliquod, (cf. supra blikriðandi) atque inde trabem significare posset, hlunnblik discedere potuit a hlumblik, trabs strepens, stridens, crepans (o: trabs corylaceæ, auro obductæ, quibus janua Valhallæ occludebatur).

HLUNNDÝR, n., animal phalangæ, scutulae, navis (hlunnr, dýr): hlunndýrs runnr vir, Plac. 19. 30.

HLUNNFAKR, m., equus phalangæ, navis (hlunnr, fák): hlunnfáks runnr vir, Sturl. 7, 30, 4.

HLUNNGOTI, m., equus phalangæ, navis (hlunnr, goti), Hymk. 20; Hk. 20. FR. II 495, 2 hlunngota legendum est pro hlunn geta.

HLUNNINN, adj., lect. Cod. Fris. col. 57, 9 (Hl. 5, 2; Hkr. VI hlynninn, ed. Holm. hlinninn): á sigr (sigrs, Cod. Fris. l. c.) of

hlunninn *victoriæ studiosus, cupidus*. Cf. *Lex. B. Hald.* hlynnna *savere, fovere*, hlyntr *savens*; hlynnna at e-u *suffulcire, bene condere, fovere quid*, *Gloss. Nj. sub v. hlunnr*; hlinna *fovere, patrocinari (sorte propr., sustentare, suffulcire)*, *Gloss. Ed. Sæm. I, sub v. hlunnjót*.

HLUNNJÓR, *m.*, *equus phalangæ, navis* (hlunnr, jór): pollr hlunnjós vir, *Fbr. 32, 1 (Ghm. II 330)*.

HLUNNNJÖRDR, *m.*, *deus phalangæ* (hlunnr, Njördr): h. Hagbarða hurðar numen gladii, vir, *F. I 123, 2*, a hlunnr Hagbarða hurðar *phalanga clipei, gladius*.

HLUNNR, *m.*, *phalanga, scutula, pulvinus* (*Cæs. Bell. Civ. 2, 10. 3, 40; Isid. 19, 2*), *machinamentum navale, cylindrus ligneus, navi subducendæ vel deducendæ subjectus; it. trabes, quibus navis in navali collocata incumbit*. Hinc de navi e navalibus deducenda: setja þunnar skeiðr af fyrirhlunnum *tenues cursorias ex trabibus abiegnis deducere*, *Ha. 278, 1*; draga hlög bord af slöttum hlunni *pruinosa tabulas (naves) ex pluinis phalangis deducere*, *Mg. 25, 1*; ýta dreka af hlunni, *IIh. 62, 1*; láta festa hesta (equos orarum, i. e. *naves*) ganga af hlunni, *SE. I 668, 1*; ek frá súðlaungum Dana skeiðum of þrúngit á vatn af dregnum hlunni *ex adtrita phalanga*, *ÓT. 40, 1 (F. I 164, 2)*; vantú geyst herskip af harða stinnum hlunni, *F. VI 23, 2*. Hinc hlunns hástalli *altæ phalangæ, quibus navis in navali collocata incumbit*, *SE. I 700, ubi sic: hestar svanfjalla (naves) gnapa alla náðrs ógn (per totam hiemem) of hástalla hlunz*. In *prosa frequens est*: at ráða skipi til hlunns *navem subducere*, v. c. *Eg. 70; Nj. 6. 91; Ísl. II 221*; skip skautz af hlunni, *FR. I 260*; eldr hraut or hlunnum, *SE. I 176; F. X 74, quod sic poetice exprimitur: eldi hrauð fyrir æsiköldum i unnar meid or dregnum hlunni ignis effusus est ex adtrita phalanga, perfrigida decurrente abiete marina*, *Ha. 289. — β) in appellationibus navium: hlunns dýr (vide dýrlögi), hafreiðr, hestr. hreinn, vagn, animal, balæna, equus, maclis, currus phalangæ s. scutulæ, navis, ÓII. 92, 11; SE. I 446, 2; Orkn. 81, 7; SE. I 500, 4. 416, 1: hlunna skið *xylosolea scutularum, id., SE. I 692, 2. — 2) hlunnr pro hlunnr, hlynr, platanus, arbor, in appell. vírorum, vide supra hleypihlunnr, Eb. 40, 1, quæ senistrophæ aliter legitur Hild. c. 20, 2: segja þreyngvar þeygi | þat barn vita mæurnar | heiti humra brautar | hlunns síns föður kunna, i. e. þreyngvar humra brautar segja þat barn mæurnar vita hlunns þeygi kunna heiti síns föður sulcatores pelagi (homines) dicunt, eum puerum platani ignis amnici (viri) ignorare nomen patris sui; auðar hlunnr vir, Gðþ. 49. — β) in appell. gladiatorum: hlunnr hjörhríðar platanus, arbor pugnae, gladius, Grett. 69, 1, vide hjöræðir, it. ben-hlunnr. — 3) pro navali: byrjar hlunnr naustibulum venti, ær, cælum, jöfurr hreins byrjar hlunnz rex sereni cæli, deus, Ha. 42, locum vide sub bergja.**

HLUNNRÖD, *n.*, *rubefactio phalangæ, scutulæ* (hlunnr, röð): hildingar háfðu hlunnröð *reges nacti sunt rubefactionem scutulæ, scutulas cruentatas*, *FR. I 264, 1, quod illustratur p. 259—60: nú verðr þat, at skip Agnars skautz af lunni, ok varð þar mæðr fyrir, ok fær sá bana, ok kölluðu þeir þat hlunnröð*.

HLUNNTAVIÐR, *f.*, *sol phalangæ* (hlunnr, sól): hlíðs hlunnsól *pro sól hlunn-hlíðs sol navis, clipeus*, *Korm. 11, 9, a hlunns hlíðr bos s. certus phalangæ, navis*.

HLUNNTAVIÐR, *part. compos.*, *phalangæ adstetus* (hlunnr, tenja), *epith. navis*, *Fagrsk. 123, 2, ubi sic: er húnferils hreina | lunn-tamda rekr sunnan | við Hírdá gram harðan | hundrat sex til fundar, i. e. (Dana þenzill) er rekr sunnan sex hundrat hlunn-tamda húnferils hreina, til fundar við harðan Hírdá gram*.

HLUNNVIGG, *n.*, *jumentum phalangæ, navis* (hlunnr, vigg), *sing.*, *SE. I 690, 2; plur.*, hlunnvigg *hrapa naves ruunt*, *Sk. 2, 17; gætinjörðr hlunnviggz custos navis, imperator*, *ÓT. 97, 3 (AR. I 287, 3); hleypimeidr hlunnvigga incitator navium, id., ÓT. 29*.

HLUNNVISUNDR, *m.*, *bisons phalangæ, navis* (hlunnr, visundr), *SE. I 502, 2*.

HLUNNVITNIR, *m.*, *lupus phalangæ, navis* (hlunnr, vitnir): hlunnvitnis runnr *lucus navis*, vir, *SE. I 444, 4, vide heinvandill*.

HLUNNVÍÐR, *m.*, *platanon, silva platanina, platanetum, locus platanis obitus* (hlunnr = hlunnr, víðr). *FR. II 214, 1*.

HLUNNR, *m.*, *id. qu. hlynr, platanus: sæf-ar hlunnr platanus maris, navis*, *F. V 231, vide hlunnr 2, hlunnvíðr; hljalds hlunnr præliator, vir, Ag., ubi metrum postulat hlunnr, id.*

HLUST, *f.*, *meatus auris, cochlea auris: hlerjtöld, hlustum göfgut tentoria acustica, interioribus meatibus ornata, i. e. aures, cochleis instructæ, Ad. 9; hlustar auga, sjónir, oculi cochleæ, auris, SE. II 430: æyrv mannz ær kallat hlustar æga eða siónir. Hlustar munnr os cochleæ auriculariæ, auris: drekka eitthvat hlustar munnum auribus haurire, percipere, aures adterere alicui rei, Ísld. 1. Yggz full kom at hlusta munnum ad aures pervenit, Ad. 6. — 2) auris, præsertim animalum: (refr) fær af honum (gallta) hlustina hegri vulpes apro dextram aurem abruptit, Merl. 1, 38. G. Panli ad Ad. 9: „auriculæ animalium parum vel nihil pendule aut prominule non eyru dicuntur, sed hlustir, e. gr. phocarum, ursorum, vulpecularum”. In genere, hlustir, plur., aures, SE. I 538: eyru heita hlustir; et SE. II 430: æyrv mannz ærv köllvð... hæyrn eða hlust. Hlusta grunnr fundus v. solum aurium, caput, SE. I 258, 4; hlusta kvistir ramí aurium, capilli, SE. II 500, 4. — 3) auditus: hlust er þorinn auditus defecit, Eg. 89, 1; SE. II 180, 3.*

HLUT, *3. s. impf. ind. act. v. hljóta, pro hlaut, sorte nactus est, sorte ei obligit, SE. I 308, 2: Hrafnásar vin hlut blása amico Odinis (Hæneri) ea provincia obligit, ut ignem accenderet*.

HLÚT, *f.*, *id. qu. lút, lizirium, aqua per cinerem colata, flska hlútt lizirium piscium, mare, Nik. 64, ubi: seiliz út at flska hlútu brachia extendit ad mare, mare versus (3: ut poculum aqua marina lavaret).*

HLUTGJARN, *adj.*, *alienis rebus se immiscendi cupidus* (hlutr, gjarn): h. ferr með annars sök, *A. 16; unde hlutgjarni, f., lubido se alienis rebus immiscendi, Vigagl. 11.*

HLUTI, *m.*, *sors, conditio: lutt mun víþ bætaz hluti hvarigra. höfom avll skarþan, i. e. hluti hvarigra mun lutt bætaz víþ (3: þetta), höfom öll skarþan (3: hluta) sors utriuslibet nostrum minime hac re in melius reparabitur, nos omnes accisá utimur (sorte, i. e. damnum passi sumus), Am. 100. In prosa, eodem sensu, FR. I 223; Eg. 63. Plurali caret; vide tamen hlutar, hlutar, oracula, sortes, F. XI 128—29; Jómse. 37.*

HLUTR, *m.*, *pars, dat. et acc. hlut, gen. hlutar, plur. hlutir, -i* (Grág. I 220. 221 acc. pl. hluto): fóta lutr pars pedibus juncta, pars corporis inferior, *Bk. 2, 21; hné hans um dólgr til hluta tveggja ejus hostis in binas partes collapsus est, i. e. dissectum corpus hostis bifariam delapsus est, Bk. 2, 21; skjaldrar ruddoz þryndom broddi, þar er eggjar auðhaldrs skiffo luti af clipei, quorum partes dissecabant acies viri liberalis, acuta cuspidē vastabantur, Sturl. 7, 44, 2; tveim lutom minni dýplo minor, Sturl. 7, 30, 6. — β) in re piscatoria, portio, pars capturæ, quæ singulis scaphæ vectoribus ex piscatús divisione cedit; hinc metaph.: hlada minnis knarar skut mæðar hlut (dat.) portione poetica, i. e. carmine, Höfuðl. 1, vide hlada. — γ) sors: bera herra hlut superiorem discedere, victoriam reportare, *Korm. 11, 1; Islđ. 6; vide báru; bera verra hlut inferiorem discedere, victoria excedere, Srerr. 105; hafa jafnan lut af vígum við stafstóðs stýrimvída æquam sortem obtinere in prælio adversus hostes, Vigagl. 27, 1; velja e-m slíkan hlut eandem sortem alicui decernere, pari modo eum tractare, Rekst. 8. — δ) res: engi lutr nulla res, nihil, *Bk. 2, 35; it. cum verbo negativo: gerþit hlut þegga nihil, Am. 94, cf. lytr. — ε) in compos., þjórlutur.***

HLUTR, *m.*, *subst. verb., aut qui dividit, distribuit, a verbo hluta sorte dividere, distribuere* (Eg. 48; AA. 184), *aut qui sorte nanciscitur, a hljóta; vide compos. jarðhlutr.*

HLUTVANDR, *adj.*, *probus, in agendi ratione cautus, bonus, integer, honestus* (hlutr, vandr): hlutvandr hermennu próbi, ezimii, præstantes milites, *Sturl. 7, 30, 5; de Spiritu Sancto, Hc. 11, ubi: kom nú hveinskapadr himna, hlutvandr fúður andi probe, sancte patris spiritus. In prosa de bono viro et probe, inpr. alieni abstinentie, Ljóstr. 14. — 2) hlutvöndum. Isl. II 227, dat. plur. part. act., a nom. hlutvandi, m., distribuens, donans, largiens, a verbo hluta, inserto v, unde hlutvendr viggs largitores navis, homines liberales, munifici, de principibus, hoc ordine: ek hlýf vist at vírja hjarls þriggja döglinga ok tveggja jarla, því hefi ek heitit hlut-*

vöndum viggs til natium largitoribus pollicitus sum.

HLUTVIDR, *m.*, *id. qu. hlautviðr, membr. 544 Vsp.*

HLÝ, *n.*, *calor: hlýss bossi juvenis caloris, i. e. caloris amans, delicatus, molliculus, F. XI 130, not. 2. In prosa, F. VI 251: konúgr þóttiz þá þurfa hlýss. Vide ofhlý. Cf. et formam glý.*

HLÝJA (hlý, hlúða, hlúð), calefacere, cum dat.: röðull máttit hlýja skordu skænörðungum sol homines calefacere non potuit, *Öfl. 239, 2. In prosa absol.: sjór er kallaðr hlér, því at hann hlýr allra minnz, SE. II 180; it. in enantiophonis: hlér hlýr, SE. I 630, 1. — β) fovere: hlýrat henni börkr nè barr non foret eam cortex, neque germen (frondes), Hævam. 50; hlýrr hvorki mër hold nè klæði neque me caro, neque testes forent (tegunt), FR. I 299, 3. — γ) tegere, defendere (a vento): skeiðar láta eið hlýja sér cursoriæ faciunt isthmus se defendere, i. e. isthmi rim venti a navibus arcant, *Hk. 62, 5.**

HLÝKK pro HLÝTK, HLÝT EK, 1. s. præf. ind. act. v. hljóta, cum suffixo pronom. 1. pers.: gulls hlýkk af þér þella þraut, i. e. hlýkk þraut af þér, gulls þella accipio dolorem abs te, femina, animi dolor abs te, femina, ad me proficiscitur, *Korm. 22, 5.*

HYLMGARÐR, *m.*, *agger sonorus, streperus* (hlymr, garðr): h. Hlesseyjar streperus Lessø (insulæ) agger, mare, fluctus marini, *Hk. 62, 6 (F. VI 310, 3).*

HYMGOTI, *m.*, *equus remi, navis* (hlymr = hlumr manubrium remi, pro ipso remo, goti), *F. VI 177, quo loco Hkr. habet hlunn-goti, Hk. 20.*

HYMJJA (hlym, hlumda), resonare, stridere, strepere; de mari: þar er sær á hlíð hvára hlymr ubi mare ab utroque latere strepit, *SE. I 494, 3. Var. lect. hlumdu et hlumþo, pro hrutu, Hymk. 24. Inf. hlymjja, Skf. 14, omittitur in fragm. U, quod præfert: hvat er þat hlym hlymjja, er ek heyri til quis est ille sonitus sonituum (vehemens iste sonitus), quem exaudio. Sic quoque corrigendum putat Raskius in ed. Holm. ad h. l., atque recte.*

HYMMILDINGR, *m.*, *vir strepitus liberalis, vir strepitum excitare amans* (hlymr, mildingr): h. handar vafs qui strepitum tegminis manualis (clipei), i. e. pugnam, excitare amat, vir bellicosus, *F. I 38, ubi coherent: gildir valþögnar (rex Hakon) lét vignestr bresta saman of höfðum (3: á) handar vafs hlymmildingum (super capitibus præliatorum). Sed Hg. 20, 1 alia ratio est; h. l. per tmesin construenda sunt: handar nafs hlymgildir augens strepitum rotæ manualis (clipei), ciens pugnam, præliator, in vocativo, ut sil apostrophe ad auditorem carminis; cetera sic coherent sec. membr. E: valrögnir lét vignestr bresta saman of höfðum (3: á) mildingum (super capitibus regum).*

HYMNAFL, *m.*, *auctor strepitus* (hlymr, nafli): hlifar flagðs h. auctor strepitus securis (pugna), bellator, *ÖT. 18, 3, a hlifar flagðs hlymr strepitus securis, pugna.*

HYLMNJÖRÐR, *m.*, *numen strepitūs* (hlymr, Njörðr): Hagbarða hörða (liurða, hurðar) hlymnjörðr *numen strepitūs tabularum Hagbarði, præliator, ab Hagbarða hörða hlymr strepitus clipeorum, pugna*, ÓT. 26, 2, *ubi construe: þá er gramr (rex Haraldus) bað stírdan valserkjar-veðrhírdir (acc., Hakonem dynastam) varða virki fyrir Hagbarða hörða hlymnjörðum.*

HYLMR, *m.*, *sonitus, strepitus, stridor, fremitus* (de vento, aqua, mari, saxis, montibus, terra, metallis, turba, SE. II 46); *de equis: hlymr var at heyra höfgullinna sonitum erat audire ungulas auratorum (equorum)*, Og. 26; *de gigantibus: hlymr varþ hellis kumra strepitus extitit antricularum*, SE. I 298, 3; *dat. s. hlym, gen. pl. hlymja, in phrasi: hvater þat hlym (dat. s.) hlymja quis est iste sonitus sonitum (ingens iste sonitus)*, Skf. 14, *ut rök rökra, Hlyndl. 1, sveinna sveina, karl karla, Harbl. 1; h. gúngnis strepitus hastæ, pugna, at hlym gúngnis in pugna*, SE. I 664, 2; *h. ritar stridor clipei, id., í hlym ritar in prælio*, Sturl. 7, 42, 4.

HYLMR, *m.*, *id. qu. hlunnr, manubrium remi: margr skalf hlymr, membr. E. ÓT. 41; pro ipso remo, vide hlymgoti.*

HYLMRÆKR, *adj.*, *amans strepitum, turbulentus, tumultuosus* (hlymr, rækr), *epith. latronis s. raptoris: helkannandi hlymræks hledda turbulentorum raptorum extinctor, rex in justitia exercenda severus*, II. 9, 2. J. Olavius, in NgD. p. 78 et 172 et in Mantissa sub hac voce, vertit „belli strepitum sequens” et ad lupum (glamma) refert; Hkr. VI construit: of hlymræks tröð per pugna calcitavit viam, *gs. a hlymræk, n., pugna, nullo exemplo.*

HYLMÞEL, *f.*, *lima sonora, stridula* (hlymr, þel), *de baculo præferrato, vel ferro, quo baculi præmuniuntur*, SE. I 294, 2, *ubi: hreggi hægvin hlymþel knátti glymja við mæl baculus præferratus, vortice verberatus, ad lapides (lapidosum amnis fundum s. alveum) crepitabat.*

HYLNBJÖRN, *m.*, *ursus phalangæ, navis* (hlynr = hlunnr, hlunnr, björn), Orkn. 82, 6 (AR. II 217, 3).

HYLNNINN, *adj.*, *vide hlunninn.*

HYLYNR, *m.*, *platanus* (Dan. Løn), SE. II 483. 566; *de ligno securis manubrio: fægr hlýr minnar avxar, feldrar við hlyn pulera latera mæ securis, platano aptata*, SE. I 392, 1; *pro hlunnr phalanga, vide hlynbjörn, it. hlunnr, hlyntaur; lyns pro hlunns, cognomen viri*, F. VIII 316, not. 2; *pro hlunnr manubrium remi, vel remus*, F. XI 125, 2. — β) *in appellatione navis, h. flæpar platanus maris, navis: hve ek fer máli of flæpar hlyn quomodo navim oratione describam*, SE. I 504, 4; *h. rasta platanus vorticum, gurgitum, navis: segl skekr of rasta hlyn velum quassatur super platano gurgitum (navi)*, SE. I 628, 1, *vide hlunnr.* — γ) *in appell. virorum*, SE. I 334. 416; *hlynr handa hyrjar (auri), Ag. hressa vapna hlynr platanus acutorum telorum, præliator*, Bk. 1, 20; *skjalda h. scutorum, id.: svá at cigi*

kaldráðum skjalda hlyn ut metus incutitur malesuado homini, Nj. 80; *h. hrebörðs, id., in voc. sing.*, Ísl. II 349, 1; *h. málmdyns (pugnæ), id.: fyrir m. hlyn coram bellatore, in conspectum bellatoris*, F. XI 204; *h. Hristar (bellonæ, pugnæ), id.: of hlyn Hristar circa bellatorem*, SE. I 674, 3. *Hrunbirkis hlynr, viri appellatio*, RS. c. 11, str. 22 (Sturl. 4, 13, 1). *In compos.: skjaldhlynr, skjöldhlynr, vighlynr, þinghlynr.*

HYLYNTAMR, *adj.*, *phalangæ adstrictus* (hlynr = hlunnr, tamr), *epith. navis: ár hlyntams hriðar skæ minister equi procellarii (navis), phalangæ adstricti, vir*, Ísl. II 349, 1.

HLÝR, *n.*, *in universum quælibet binæ partes, sibi invicem respondentes*, 1) *proræ pars anterior, ab utraque parte surgentis carinæ, alias kinnúnnr*, SE. I 584, 1; *eandem notionem habet græc. πτελα in voce Hom. μιλτοπαρρος. Hinc hēlir hlýr at stáli latera proræ juxta surgentem carinam pruina (vel adspergine maris) teguntur*, SE. I 630, 1; *kallt hlýr nair kasta sávlvm kjalar stig frigida proræ salsum mare repellit*, SE. I 692, 2; *hlýr geystiz proræ ruebat*, F. VI 23, 2; *gyllt hlýr latera proræ inaurata*, F. II 259, 2; *blá hravnn þvo hlýrum cærula unda latera proræ lavit*, F. I 165, 2; *skjóta hlýrum á hola báru*, F. XI 295, 2; *rista hola báro hlýrum*, F. VII 357. *In appell. navis: hlýrs goti, fagræti, equus proræ, navis*, F. III 13; *Stærr. 63, 2. In prosa*, F. IV 277; *VIII 222; hinc compos., hlýrbjartir* (h. skip), Orkn. 272, *hlýrbyrdt* (skip), ÖH. 132 (*forte rectius hlýrbirt, cf. F. IV 277 cum var. lect.*). — 2) *latus securis ab utraque parte aciei: bæði hlýr benja skóðs utrumque latus teli (securis)*, Grett. 13; *favgr hlýr minnar avxar*, SE. I 392, 1. — 3) *gena, id. qu. kinn, vangi*; SE. I 350 *junguntur kina eða hlýra*, SE. II 500, *hlýrs eða vanga; hlýr rofnabi gena rubore suffusa est*, Gk. 14; *hlýra skúvir pluvie genarum, lacrimæ*, Ísl. II 352; *hinc adj. indecl., tárokhlýra, úrughlýra.* — 4) *pro tabulá: hlýr hildar vess tabula dei bellici (Odinis), clipeus*, SE. I 306, 1, *in quo depictum erat iter Asarum et Thjassii.*

— **HLÝRA**, *adj. indecl., derivatum a hlýr gena, vide tárokhlýra, úrughlýra.*

HLÝRA, *f.*, *G. 26, in orða hlýra lingua, videtur esse eadem vox cum hlýða, et significare tabulam, assulam* (hlýr 4), *et orða hlýra tabulam verborum, linguam, cf. ómun-lokarr. Negari tamen non potest, formam hlýða aptiorem metro esse l. c., ádr sá er orða hlýru, quod non obstat, quo minus hlýra et hlýða eadem voces sint, permutatis inter se r et d.*

HLÝRGARÐR, *m.*, *agger proræ, clipeus* (hlýr 1, garðr): *hlýrgarðs hregg procella clipei, pugna, vān er hlýrgarðs hreggs est exspectatio pugnæ, pugna exspectanda est*, Sturl. 7, 41, 1.

HLÝRI, *m.*, *frater*, SE. I 534; F. II 181, 1; *plur. hlýrar, ibid. 213; h. ens helga grams, Haraldus Sigurði f.*, R. N. SE. I 462, 2;

h. Einars, *Thorfinnus dynasta Orcad.*, *Sigurdi f.*, ÓH. 99; h. Þorbergs, *Kalcus Arnii*, *Mg.* 15, 1; h. Hrafn, *Oddr*, *Thorfinnus*, *aulicus Olavi Sancti*, *Fbr.* 18. Ara h. *frater aquilæ*, *aquila*: bregða föstu ara hlýra *aquilas cibare*, *F. V* 228, 3. — β) *filius*, *de puero infante*: Hlýri lék við heitar báur | heill ok kátr í allan máta, *Nik.* 30; *ut hlýri propr. videatur esse lato sensu id. qu. frændi, quod non solum de cognatis, sed et de fratribus ac filiis usurpatur.*

HLÝRN, *incerti gen., forte n., inter appellationes diei et noctis (dægvaheiti) recenseatur in SE. II* 569: dæg, hlýrn ok röckr; *II* 485: dæg, hlyrn ok röckr, *forte lapsu calami pro hlýrn. Hltd. c. 31*: öllungis bið ek allar atgeirs eðr goð fleiri | rétt skil ek ramar vættir | randóps þau er hlýrn skópu, i. e. ek bið öllungis allar ramar randóps vættir eðr fleiri atgeirs goð, þau er skópu hlýrn *deos hastigeros, qui noctis dieique vicissitudines constituerunt (i. e. Asas, cf. Vsp. 6).*

HLÝRNIR, *m., cælum, Alm.* 13; *SE. I* 470 (*cælum sætum, SE. I* 592); halda sýu af hlýrni *conspectum cæli intercludere, de caligine, FR. I* 475, 2. *SE. II* 629, 3 *auctore Olavo Leggi filio*: Túngl gaft (*leg. gaf*) tryggvinn Engla. | talit dæg, megin lægis | (ferk hlýrnir stað stjörnum) | sterkr ok aldr merkja *cælum stellis locum indulsit. Merl. 1*, 59: ok þar á hlýrni | heidar stjórnur | mámarka því | moldar hvergi. *Gd. 63*: mulins stjórnaði honum á hlýrni | hugar staðfesti gullt fyri mesta; *ibid. 70*: morginstjarna met á hlýrne. *Has. 20*: ern skóp heuðr ok hlýrne | heims valdr sem kyn beima. Hlýrniß eldr *ignis cæli, sol, buðlúnger hlýrniß elds rex solis, de Christo, Has. 21*, ubi sic: Endr vartu barðr ok bundinn | buðlúnger meginþúngar | hlýrniß elldz af höldum | hán fyrir sektir várar. *Gen. plur. hlýrna*: gróm hlýrna *rex cælorum, Christus, SE. II* 234, 2; hilmir hlýrna *deus, ern er hilmir hlýrna rex cælorum potens est, Lb. 25*; hildinger læstia hlýrna *deus, Ag. Metaph.*: hlýrnir Högna mans *cælum Hildæ, clipeus, ut Góndlar himinn, dísir Högna mans hlýrna deæ clipeorum, deæ cliæ peatæ, Bellonæ, Ha. 236*, 4.

HLÝRSKILDIR, *m., qui proram clipeis ornat (hlýr, skildir)*: heita blakks hlýrskildir qui proram navis clipeis ornat, *imperator classis, rex, SE. I* 404, 4.

HLÝRSÓL, *f., sol proræ, clipeus (hlýr, sól)*: Hála hlýrsólar *gigantis clipei, securis, SE. II* 122, 3, *que appellatio in prosa proxime sequenti resoluitur et explicatur.*

HLÝRTÚNGL, *n., luna proræ, clipeus (hlýr, túngl), SE. I* 426, 1.

HLÝRVÁNGR, *m., campus proræ, mare (hlýr, vángur)*: hlýrváangs hreiinn *maclis pelagi, naris, ÓH. 193*, 1.

HLÝRVIGG, *n., iumentum proræ, navis (hlýr, vigg), ÓT. 21*, 1; *AR. I* 279.

HLÝRSKJÖLDUR, *m., clipeus caloris, sol (hlý, skjöldur)*: heimr hlýskjaldar *domicilium solis, cælum, landreki hlýskjaldar heims rex*

cæli, deus, Gd. 68, ubi sic: (máttu kallaz) skiert ljóskeið með berandi birti, | bledzat fjall, er styrkir alla, | hlýskjaldar þá er heiðra veldi | heims landreka, en skirraz fjanda.

HLÝÐA (hlýði, hlýdda, hlýtt), *auscultare, aures præbere, advertere (hlýð)*; *absol.*: heilir, þeirs hlýddu *bene sit iis, qui auscultarunt, Hávam. 167*; h. eyruni *aures auscultare, Hávam. 7*; *SE. I* 246, 4. 248, 1. *Cum dat.*: h. brag aures *præbere curmini, G. 9. 11*; ÓH. 41, 1; h. bergsaxa fley (*dat.*), *id., SE. I* 248; h. sögu, *Hyndl. 23. Cum præpos.*: á: hlýdda ek á manna mál *auscultabam sermonibus hominum, Hávam. 112*; til: hlýð til máttigs óðar aures *præbe, advertere carmini, F. VI* 196, 1; hlýðit til, hvat búmenn vilja *ausculta, quid velint, Mg. 17*, 7; *absol.*: hlýð þú til meðan *interea ausculta, FR. I* 438, 1. *Imperat.*, a) hlýð, ÓH. 41, 1; *F. VI* 196, 1; b) hlýð þú, *Hyndl. 23*; *FR. I* 438, 1; c) hlýddu et hlýttu, *F. VI* 196, var. lect. 2; *FR. I* 521, 2. — 2) obedire, parere, *cum dat.*: lýða gæmþrýðanda regi *obsequium præstare, ÓH. 129*; hlýða einum gudi *uni deo obedire, G. 6*. — 3) decere: ek let þessa óþrýði hlýða mér *ajó, hunc vilem vestitum me decere, Si. 28*, 2; hornþánu kveð ek hánunum | hlýða betri, en þrýði, *F. VI* 364. — 4) licere, *integrum esse, tutum esse*: sírum hlýddi at skorða flaut *oxum hominibus tutum, integrum erat, F. VII* 16; Ísl. II 245, 1; ónzum (manni) má hlýða, nema hæti gerr verk *nemo saluus esse poterit, nisi, Has. 42, locum vide sub hrönvengi.*

HLÝÐA, *f., munimentum ligneum, asseses, tabulæ s. pluteus ab utrolibet navis latere, ad fluctus excipiendos et advertendos*: hlýðu studdi borðvið breiðan | bróðir Knúts i veðri óðu, *F. XI* 295, 2 (*AR. II* 131, 2); Ýngvi hélt i óða straungum | öldu gængi skipum þángat. | hlýðan skalf, etc., *F. XI* 304, 1; Ílh. 73, 1 *tres Codd. (in his Cod. Fris. col. 197, 29) habent hlýðor skjálfa pro súðir skjálfa. Cf. hlýra supra; Dan. Lude, tectum ad recipiendos currus aliasque res, ut ab injuria cæli defendantur, it. protectum.*

HLÝÐIGI, *Ílm. 21*, at hlýðigi myni, *quod vertunt: quod præcedere non poterit, quasi dictum esset pro at þat myni eigi hlýða. Sed hæc constructio consuetudini poetice repugnat, nam 1) nullum certum exemplum nori, quo particula negativa gi verbis suffigatur. — 2) ea constans poetarum consuetudo est, negativam particulam (in verbis non gi, sed at, a etc.) verbo auxiliari, non principali, suffigere; quam ob rem, si sensus fuisset: at þat myni (vel myndi) eigi hlýða id non processurum esse v. fuisset, id procedere non posse v. potuisset, dixissent poetæ, at hlýða myni-t vel myndi-t, ut Ísl. II 245, 1. Quæ ratio, qua particula negativæ verbis auxiliariibus suffigantur vel præfigantur, etiam in aliis linguis obtinet, v. c. in Italica.*

HLÝÐINN, *adj., obsequiosus, morigerus, dicto audiens (hlýða), Lil. 24, gen. s. fem.:*

hennar hlýðinnar. Eb. 25: hlýðinn í sinni þjónu-tu.

HLÝÐISAMT, *neutr. adj., quod licet, fas est, quod tuto fieri potest* (hlýða 4): Afríka jöfri varat hlýðisamt, at halda Anars mey fyrir honum *non licuit ei, non potuit, F. VI 140, 1 (AR. II 28, 1). In prosa, Isl. II 198*: veiztu skaplyndi mitt, at eigi man hlýðisamt verða, ef af er brugðit.

HNAKKADYZ, *inc. gen., forte n., ictus occipitio inflictus*, Orkn. 96, 1: vãn á heidar hæna | hnakkadyz and bakka, a hnakki et dyz s. dys. cui convenire videtur Dan. Dyst pugna, aut propius Angl. dowse ictus, palma vel pugno inflictus, alapa.

HNAKKI, *m., occiput, occipitium*: binda tagli við hnakka sér, Orkn. 75, 2; setja hnakka við e-in *occipitium cui obvertere, i. e. cum contentu aversari quem, ÓH. 92, 7*; snúa hnakka við e-m, id., Has. 7, ubi: enn snæra ek iafnan... ñe | illt ráð þá er mic villti | dýrðhittande drottinn | dáðraekr við þér hnacka, i. e. en þá er illt ráð vilti mik, snæra ek jafna hnacka við þér. dáðraekr dýrðhittandi Drottinn. In prosa: setja hnakka á bak sér aptr *caput reclinare, alte suspicere, SE. I 150*.

HNAKKMARR, *m., equus sagmarius* (hnakkr, ephippium, = söðull, marr equus; id. qu. hodie hnakkhestr, söðulhestr), Ý. 23, 1.

HNAKKMIÐI, *m., index ancoræ, SE. I 585; II 482. 565. 625, pro quo Cod. Reg. prave hnot mifi*; þann er hnakkmiðum hnykkir indices ancoræ raptans, moliens, extrahens, F. II 17, 2, a hnakki caput ancoræ, et miða certum locum determinare, cf. hnakkbúnd vinctula ancoræ, Ljósv. 28; stýris-hnakki, ÓT. 126, caput gubernaculi, summitas gubernaculi.

HNAKKR, *m., scamnum, sedile* (Norv. Knack sella sine pluteo reclinatorio, sella nuda): lokka hnakkr sella capillorum, caput, Isl. II 256, 1. In prosa: lánghnakkr, Finnþ. 34; sitja á hýrnishnakki, Dropl. maj. c. 13. — 2) ephippium, id. qu. söðull, vide hnakkmar.

HNALLA (-aðn,-at), FR. II 275, var. lect. 13: heldr hnallaðir þú heima á milli kynnælasamr kálfs ok þýjar, pro hallaðiz; forte hinc nom. propr. Nollar, Dropl. maj.

HNAR, *adj., erectus, celsus, sublimis, Ed. Lōcasina, vide herrekkir*.

HNE, *impf. verbi hniga*.

HNEFI, *m., pugnus*: láta hnefa skjalla við eyra pugnum auri impingere, SE. I 258, 3; hnefar skullu út at boiði, ibid. I 254, 6; hnefa lángr pugni longitudine, Ag.; land hnefa terra pugni, manus, per homonymiam id. qu. mund, in nom. propr. Hallmund (acc.), Grett. 56, 1. — 2) apex vegetabilium, Am. 69.

HNEFI, *m., gladius, SE. I 565, 1, (II 476 hnæfi, II 559 hnefe, II 619 nefi), v. blóðhnefi*.

HNEFI, *m., cognatus, id. qu. nefi*: mildings hnefi cognatus regius, F. VII 345, 2.

HNEFI, *m., regulus maritimus, SE. I 548, 3. — 2) regulus ludi latruncularii, qui inde*

hneftaði dicitur, FR. I 474, 1: duga hnefa töflur | dókkvar í tafl, | en hvítar herja á mót nigri latrunculi regulo opitulantar, albi adeersus eum pugnant; in prosa ibid.: þat er hneftað, enar dókkri verja hnefann, en hinar hvítari sækja. Talis alea mentio fit, FR. I 284—85; F. VI 29, ubi appellatur hneftað, sed hnefatafl, FR. II 67—68, aliis latrunculis rubris, (aliis albis), cum phrasi at setja at, leggja at hnefanum regulum impugnare, oppugnare. In Gullþ. dicitur neftafl, quod sic describitur: en í rjett sátu konur tvær, ok léku at nef-tafl, ok var taflit allt steypt af silfri, en gyllt allt hit rauða... en á tuglunum tafl-púngsins var gullbaugr, settir steinum, en annar silfrbaugr var í borðinu. Hnefatafl Danice appellatur Spil í Brettet, AnO. 1838—39 p. 150.

HNÆFILIGR, *adj., aculeatus, acer*: h. orð, Harbl. 41, id. qu. hnæfilyrði scommata, dicta aculeata, F. IV 334 (OH. 151 est hneyxlyrði), confer hnefi gladius, hnóf; hnæfilyrði, Ölk. ofra þátr, ed. Hol. 1756, p. 36.

HNEGGVERÖLD, *f., domicilium cordis, pectus* (hnegg = negg, veröld), SE. II 363, 3.

HNEIGA, *verb., id. qu. hneigja, extruso j, ut leiga pro leigja, in prosa occurrit F. X 110*: eigi skulut þér nokkurum manni hneiga þenna dag. Hinc part. act. hneigandi, plur. hneigendr, in appell., hneigendr hrafná vins glöða vibratoris gladiatorum, præliatores, viri, Isl. 1, ubi... glöða | hrafná vins nema hafni | hneigendr dvalins veigum nisi vibratoris prunarum sanguinalium (gladiatorum) recusent nani latices (carmen). Vide et sveiga.

HNEIGIBORDI VIÐRIS MEYJA tapes volubilis Bellonarum, clipeus, HR. 73.

HNEIGHLÍÐ, *f., clivus submittens, vel clivus deversus* (hneigja, hlíð): h. hárs clivus comam submittens, vel deversus comæ clivus, caput (cf. halland hattar), SE. I 282, 4.

HNEIGIR, *m., qui inclinat, deprimit, opprimit* (hneigja): hneigir hlenna oppressor raptorum (latronum), rex, ÓH. 10; h. unnar bliks vir, Gdþ. 58.

HNEIGISÓL, *f., dea inclinans, demittens* (hneigja, sól): h. hornflæðar dea cerevisiam infundens, pocula ministrans, femina, GS. 18.

HNEIGISTÓLPI, *m., columna, columnen submittens, porrigens, præbens* (hneigja, stólpi): h. hjálpar columna opifera, de Sancta Cruce, Lb. 41, ubi sic: Eingi ferr töld með túngu | tákn þín er nú skína | hlálpar hneigi stólpe | heims allz ok (malo of; sic ok leg. of, F. VI 48) kyn beima, i. e. eingi ferr töld með túngu tákn þín, hneigi-stólpi hlálpar, er skína nú of beima kyn alls heims.

HNEIGJA (hneigi, hneigða, hneigt), *inclinare, declinare, demittere, submittere* (verb. hiphiliticum, a hniga — láta hniga): fýris garnir hneigði furo ventus navim inclinavit (in latus), Mg. 20, 2; Visundr hneigði sveigðum þróm Bisons (navis) trabem marginallem (vento) flexatam (curvatam) incli-

natit, Mg. 20, 1; hneigðu, guð, heyrn þína (at) þenum minum *adplica*, *advertē*, *deus*, *aures tuas precibus meis*, Lb. 3; himna dýrð er hneigð at jörðu gloria celestis in terram deflexa est, ad terram se submisit, Lil. 31. Vide hneiga, quod de demittendis prunis sanguinariis, i. e. vibrandis gladiis, usurpatur.

HNEISA (-i,-ia,-i), ignominia *adficere*: heilög móðir hneist af lýðum, de ecclesia, Gd. 49; vide neiss.

HNEITA, f., femina, SE. II 629.

HNEITI, n., pugna, *dimicatio*, GS. 26.

HNEITKNIÐR, m., culter *perstringens*, *ladens* (hniða): h. hjaldrguðs hlifa gladius, var. lect. Eg. 76.

HNEITIR, m., Hneiter, gladius Olavi Sancti, olim Basingus *adpellatus*, de quo vide Óll. 225; F. V 110 -12; ratio nominis *adfertur* F. IV 58: Síðan kallaði Ólafur sverðit Hneiti, er ádr hét Basingr, þviat honum þótti þat hneita (*vincere, superare*) önnur sverð fur hvassleika sakir. — 2) in genere, gladius, HR. 68; SE. II 476. 559; Cod. Reg. (SE. I 564 v. l. 8) habet herberi heitir, *fragm.* 1e3 (SE. II 619) heitir herberi, *sec. quos* tó heitir *verbum esse potest, adpellatur*; rjóðandi hneitis eggja rubefactor acierum gladii, bellator, de rege Magno Bono, Mg. 1, 1; beiðir hneitis *flagitans ense*, *pugnator*, *vir*, Ag.; rjóða hneitis egg í sveita, de eodem, Mg. 31, 3; hilmir létat hneiti, þél harðara. spardan, de eodem, F. VI 81, 1; hittiz hjálmr ok hneitir galea et ensis *inter se occurrunt, colliduntur*, Merl. 2, 67. — 3) subst. verbale, qui *repellit, reprimi, rejicit* (a verbo hneita, supra in hac voce *adlato*, quod *derivandum esse puto a v. neutro hníta allidi, illidi, infligi, et propr. significare. facere ut quid allidatur, illidatur, ut hneita l. c. etiam verti possit metaph., rejicere, reprobare quasi inutilem*): h. döglinga *repressor, repulsor* regum v. *regulorum*, vel qui *rejicit, reprobat reges*, i. e. iis *præstantior est*, hjörð döglinga hneitis beit gladius regis *excellētissimi acutus erat*, Hh. 95; jöfra hneitir, id., ÓT. 116; Ha. 285, 1. Hneitir undirfjálftr blíku missor, vibrator montani fulguris (*fulminis*), Thor, SE. I 302, 3. De hac voce sic Jonsonius in Íslandsvaka 45 (Félag. 1): hneitir er allt eitt ok hneigir eða hnekkir, et sic usus est *ibid.* 49 verbo hneita pro hnekkja: illa nyttar gjaft himna jöfurs hnaittu (i. e. hneittu) jannan heilla hag *saluti publicæ offecerunt. Vide compos.: fólkhneitir, it. formam hneytir infra.*

HNEKAÐ, 1. s. *impf. ind. act. v. hníga*, cum *suffixo pronominis ek et part. neg. aþ, non descendi*, Og. 9.

HNEKKING, f., *obstacle*: höfput h. vos *obstacle habebatis (a nobis)*, nos *vo-bis restitimus*, Am. 56. In prosa, hnekk-ing vegs *deminutio honoris*, Vigagl. 6, unde hnekkingaradr qui *alium rejicit, reprobat*, Sturl. 3, 11. Aliter Dropl. maj. cap. 19: munum vér eigi auðnu til bera yfir höfup-svörum Gunnars at standa, er dró undan, þezar i hnekkingu var með oss *quum (nos instando, ille fugiendo) inter nos certabamus.*

HNEKKIR, m., qui *repellit, repulsor* (hnekkja): h. Svía rekka *repulsor Svionum, rex Norvegicus*, ÓT. 120 (*mea conject.*, v. hertygð). — Þ) qui in *cursum incitat, incitator*: h. hlunnu hleypiblakka *incitator narium, vir rei maritimæ studiosus*, F. XI 197, 1. — γ) qui *avertit*: h. heiptar *averruncus iræ, vir pacificus, probus, pius*, Plac. 26; h. (áangr) *malum avertens, id.*, Plac. 59.

HNEKKJA (hnekki, hnehta, hnekt), *repellere; cum dat.*: honum hnekkir hringserkj-að lið eum *repellit, opprimit*, Merl. 2, 46; hnekkjum fjanda nokki *repellamus manum hostium*, Sterr. 106, 1; þú hnektir Svíum, ÓH. 160, 1. Domo *expellere, exagitare quem, domo interdiceret cui*, ÓH. 92, 5. 6. 7. 11 (AR. I 325, 1-3. 326, 4); hnekkja lofi sinu *aspernari, audire nolle carmen laudatorium de se factum*, F. VI 288; h. sælu e-s *felicitatem alicujus impedire*, FR. II 29; ádr er harðla hnekt hennar kosti *res ejus (nationis) magnopere adfecta fuit*, Merl. 2, 23; hnekkja þvi, er allir mæla omnibus *contradicere*, F. V 209, *sec. var. lect.*, quæ h. l. *verior est. In prosa*: hnekkja nautum *submotere, avertere boves a prato*, Eg. 83; h. á bak aprt *reclinare, retorquere*, Sturl. 9, 32. Vide hnekkja et *compos. bólnhnekkjandi*. — 2) *intrans.*, hnekkja frá *recedere, pedem referre, subducere se*, Isl. I 231, 2, ex Grell. 66, 2: hnekki ek frá, þar er nokkar fara þóris mjök stórir. Sic in prosa, Isl. II 268: Rafn hnekti þá at stofni einum ad *truncum quandam arboris se (subsultim) recepit*; it. hnekkja i móti e-m, de homine *pede trunco*, Gullþ.

HNEKTUMZ, *expulerunt me*, ÓH. 92, 5; F. IV 186, 3, *var. lect.* 13; hnækþumk, id., *ibid.*, ab *impf. hnehta (hnekpá) et suffixo umz = unki*.

HNEPPR, adj., *arctus, angustus, brevis, exiguus* (Dan. knæp): hnepp setu efni *brevi sedendi occasio*, Hg. 28, 1; hneppr er friðr með greppum *exigua pax est inter viros*, Sturl. 5, 4, 3. In prosa: ætla hnept til *victum, cibaria parce subministrare, providere*, ÓH. 114 (F. IV 235, *var. lect.*). In *compos. óhneppr*.

HNEPTA (-i,-a,-t), *arcte conjungere* (hneppr): h. höfðum *conferre capita*, Mg. 17, 8 (F. VI 43, 2); hoc in prosa, Grell. 76, *exprimitur per* at hnippa kolli hvern at öðruin, et in sequ. *carmine*, at halda saman nefjum et huggvaz til skeggjum.

HNETR, f. plur. a hnot, qu. v.

HNEYGIR, m., *oppressor* (id. qu. hneykir, g = k): h. hafviggjar *oppressor navis, præliator, vel incitator navis, navigator*, vir (cf. hnekkir). Hild. 17, 3.

HNEYKI, f., *tenacitas* (id. qu. hnöggvi), F. XI 295, 1 (AR. II 131, 1), ubi *slita hneyki tenacitatem aversari, liberale esse*.

HNEYKIR, m., *repulsor, oppressor*: h. hertoga, harra, hölmubúa, hlenna, *oppressor dynastarum, insularum, raptorum*, rex, SE. I 511, 3; II 461, 3. 510, 5; Hh. 76, 1 (F. VI 340, 1); Ha. 130. A verbo hneykja, quod *notione reprimendi, refringendi, ut*

hnekkja, in prosa occurrit, F. IV 66: þá er Ól. konungr hafði herjat ok hneykt grimmleik heiðinna þjóða um eyjar ok andnes, etc. *Propr. tamen esse videtur contumeliam et ignominiam adferre (indeque transl., vim inferre, opprimere); sic hneyking ignominia, F. IV 243: þessi maðr, er þér hefir mikla hneyking gjört ok þínu líði, quo loco ÓH. 118 habet neyso; it. hneykja et hneykjuför. Hrafnk. Convenit Mæsoq. gahnaigids contumelia affectus, Marc. 12, 4, ubi: jah insandedun gahnaigidana. καὶ ἀπέστελαν ἡττωμένον Hinc hneyxl.*

HNEYKJA (-i,-ta,-t), *reprimere, irritum reddere, ad nihilum redigere: blezuð vertu, sem hneyktir hvassan hüggörins grád, Gðð. 9; vide sub hneykir.*

HNEYPTA, *id. qu. hnepta, hnypta, F. V 131, 1, it. var. lect. 5 F. VI 43.*

HNEYSL, *n., contumelia, ignominia, pro hneyxl s. hneyksl (a hneykja): hann bar hneysl af mönnum | hueria lund ok stundir: | þindr var hann berr ok bundinn | barðr við farar harðar, Lb. 15, de cruciatu Christi.*

HNEYTIR, *m., qui mittit, spargit; qui deiecit, projicit: hneytir seina missor, projector auri, vir, Plac. 10. Si non est id. qu. hneitir, formam habet derivati a hneyta, verbo hiphil. a hnjóta cespitare, nisi sit permutatiss liquidis id. qu. hreytir, a hreyta (hrjóta); v. neytir.*

HNEYXL, *n., contumelia, ignominia (hneykja): kirkjan þóldi hneyxl af höldum | harða sterk ok réttir klerka, Gd. 30. Hinc hneyxli-yrði verba ignominiosa, contumeliosa, ÓH. 151: margir drógo glott at, ok fundo þeim hneyxli-yrði, ok sva konungi þeirra, quo loco F. IV 334 habet: ok fengu þeim murg hnæfilyrði.*

HNIPLÜNGR, *m., clavus, SE. II 494: Hniðvgr, regingaddi, farnacli, stagnagli, etc. — 2) id. qu. Niflungur Niflungus, nomen gentilitium, de Högnii fljó, Am. 86; Hniðlungar, plur., de filiis Gudrunæ Gjukiadis, Ghe. 11.*

HNIGA (hnig, hne, hnigu, hnigiti), *cadere, decidere, labi, delabi, collabi. Impf. constanter hne, in 1. s., Hyndl. 27; Og. 9; Korm. 16, 1; SE. I 282, 2; Ód. 23; F. X 362; OH. 263, 2; Mb. 11, 2; Sie. 6, 1; sed OH. 96 hneig: Einundr gekk fyrir hann ok hneig honum, id. qu. laut honum, inclinato corpore eum veneratus est, quo loco F. IV 199 habet hneigði honum. De arbore: tré tekr at hniga, ef heyggr tág undan inclinari occipit arbor, Am. 69; de navibus: skip hnigu um lög per mare lapsa sunt, Si. 3, 1. De personis: h. í eld in ignem concidere, Ghe. 44; hnëkaþ ek til hjálpar þér non descendebam ad auxilium tibi, Og. 9, de obstetrice; h. at rúmon descendere at colloquia, conferre sermones, Gha. 48 (Gk. 3, 4); h. at armi brachio adlabi, Völs. 12 (Hund. 2, 18); h. undir tjald Högna meyjar Hildæ velum subire, SE. I 662, 1; þjóð hnë apr á þóptur með Óleifi milites retro per transtra ad Olavum recedebant, F. X 362, quo loco ÓT. 128, 2 et F. II 329, 2 habent stökk resilierunt; hird öðlinga dögling hñigr*

þángat satellitium regum regis eo (α: ad solium dei) se inclinat, i. e. deum solio insidentem supplex veneratur, G. 5. — β) *cadere in prælio, frequenti usu: h. at velli in acie, in prælio humi cadere, Hund. 2, 9; Baldr hnæ víð banaþúfo funesto tuberi incubuit, Hyndl. 27; h. á heljar sjót cadere in orcinam sedem, Fjölsm. 26; h. fyrir hamri, hjörum, eggjum, oddum, malleo, ensibus, aciebus, cuspidibus percussum cadere, SE. I 282, 2; Havam. 161; Skf. 25; Nj. 158, 7; h. und eggjar, ÓH. 263, 2, h. und arnar hramma, SE. I 420, 2, qs. cadere gladii dissecandum, aquilis discerpendum; h. í gras in gramen, i. e. humi prosterni, SE. I 620, 3; h. í hadd jarðar, id., FR. I 142, 2. Absol., cadere prælio: Eg. 67, 1; H. 11; Korm. 16, 1; Ód. 23; ÓT. 20, 2; Mb. 11, 2; Sie. 6, 1; SE. I 232, 4. — γ) part. pass. hniginn dejectus, prostratus, Ghe. 8; nú er fyrir oddum jarlmadr hniginn, Nj. 158, 7; hniginn er í hadd jarðar Hrólfr, FR. I 142, 2 (Ed. Lövasina). — β) *reclusus, apertus, de janua: hnigin er helgrind. hangar opnaz, FR. I 437, 2; sic et Rm. 23, var hurð hnigin; plene, hnigin á gátt, GS. c. 16.**

HNIGBALDR, *m., deus inclinans, movens (hneigja, hniga, Baldr): h. hvíra skjalda motor alborum clipeorum, præliator, bellator, F. II 274, vel repulsor, a hniggja, pro hniggbaldr. — 2) hnigbaldr baus oblator annuli, vir munificus, in vocativo, ut apostrophe ad præsentem aliquem virum, forte ipsum Thoræm, F. II 86 (F. XII 50 ad h. l.); forte rectius se habet mutatio, quam proposueram in ShI. II 80: baldr baus hnæg í skjalda gný; vel hnig = hneig.*

HNIGFÁKR, *m., equus inclinans, inclinatus, vel mobilis (hniga, fákr): h. háfu mobilis equus scalmorum, navis, SE. I 686, 2, sec. Cod. Reg. Ad metrum aptius est Haka (sec. Cod. Worm.), h. Haka mobilis equus Hakii, id. Construe: seima sneidir kann hleypra (percurrere) greypa geima slóð (á) hnigfák (dat.) Haka, nave vectus.*

HNIGGJA (hnigg, hnigða), *repellere (cogn. hneigja, hnekkja), 1) active, cum dat.: hniggr þú andskotum, tigi, hostes repellis, o rex!, Hh. 19, 2, quo loco Fagrsk. 114, 1: nýgr þú andskotum tyggi, F. VI 175, 1: hnýgr þú andskotum tiggja (rectius h. l. tyzei). — 2) intrans.: skip hnigðu naves inclinabantur (vi tempestatis), Hh. 17, 2; F. VI 172, 2 (AR. II 59, 2) (ubi Morkinsk, hnigði, s. s.); Fagrsk. vero (116, 1): Sigh-tun en seip nýghdo, forte cogitans Sigh-tún, ut in vulgari sermone interdum auditur Sigh-urðr pro Sigurðr, nom. propr. Vide formam hnýggja.*

HNIGGRUND, *f., terra mobilis, solum mobile (hniga, grund): h. hafþekks solum mobile navis, mare, fleinþollr lætr snekkjur hrinda hniggrund (dat.) hafþekks (með) stálum, SE. I 690, 3.*

HNIGREYR, *n., ramus mobilis (hniga, reyr): h. hjörflóðs mobilis ramus sanguinis, gladius, hnykkimeidar hjörflóðs hnigreyrs*

excussores, missores gladii, praeliatores, viri, Rekst. 21.

HNIGSTAFR, *m.*, *columen inclinatorium*, *inclinans* (hneigja, stafr): hjörfa hljóms h. columen, *praelium inclinare faciens, quod facit, ut fortuna praelii se huc vel illuc inclinet* (sem hneigir bardagann, lætr hann hallaz), *praeliator, vir*, *Lb. 26, ubi sic*: Enn mun kross dýrd kynnaz | kemr otte þá drottins | fyrir hnigstöfum hjörfa | hljóms at efsta dómie, i. e. dýrd Drottins kross mun enn kynnaz fyrir hjörfa hljóms hnigstöfum (*hominibus*) at efsta dómie.

HNIGÞILI, *n.*, *tabulatum mobile* (hniga, þili = þil): h. randa stranda *mobile tabulatum orarum circularium, clipeus*, *SE. I 674, 1, ubi construo*: gramr lætr Hristar hreg-öld brjóta hnigþili randa stranda i brandz byr rez clipeos fraugi jubet in tempestate gladii.

HNÍKA (-aða -at), *quassare, tendere, vezare*, *SE. II 126, 1, ubi malo hnika pro hnika, hoc sensu*: seinkun verðr, þá er hin ljóta bára hnika hánka hlebarðz ár *quando fæda unda vezat navigatorem, vel hnika ár hánka hlebarðz quassat remum navis, impedit remigationem; vide et sub hlebarðr*. — *Hnika commovere, inflectere*, *Gloss. Ed. Sæm. I, sub Hnikarr.*

HNÍKARR, *m.*, *Odin* (hnika), *SE. I 38. 86; Grm. 46*. Hnikars gjóðr lestris Odinia, *corcus*, *F. XI 197, 3 (F. V 227, 3)*; regnbóði Hnikars iris Odinia, *gladius*, *IIa. 234*; Hnikars bjálfi pellis Odinia, *lorica*: þá raud þegn i dreyra | Þórálfr Hnikars bjálfa, *Isld. 13.*

HNÍKUÐR, *m.*, *Odiu, id. qu. Hnikarr*, *SE. I 38. 86; Grm. 46.*

HNÍPA (-aða et hnípti), *contristari, dolore corripi, lugere, mæere*: hnípti drótt ok drúpti hominis lugebant, *vultu dejecto*, *Ód. 25*; út gekk Sigurðr | annsþjalli frá | hollvinnr lofða. | ok hnípaði, | svá at gánga nani | gunnar súsum | sundr of síður | serkr járnollinn tanto dolore adfectus est, *ut, FR. I 197. In prosa, FR. I 175*: hvi máttu eigi gleði halda? haukar þínir hnípa, ok svá hestrinn Grani; *it. ibid. 205 de equo Grano*: hann knípti i jörðina, ok vissi at Sigurðr var fallinn tristis *caput in terram demisit. Propr. de panno v. teste, contractum esse, adstrictiorem esse.*

HNÍPINN, *adj.*, *tristis, mæstus, ægritudine adfectus, dolens*: hræðslu fullr ok h. horrore plenus et contractus, *Söll. 43*; síklings þjóð sat opt hnípin mæsti sedebant, *Hh. 28*; hnípnar konor tristes semine, *Mg. 31, 8, ubi jungendum*: konor fregnar hnípnar semine id non tristes (i. e. lætæ) audiunt. *In prosa*: (Skirnir) spurði hann, hvi Freyr var svá hnípin ok mælti ekki við menn, *SE. I 122*; álptin sat eptir hnípin mjök ok dapuðlig, *Isld. II 195.*

HNÍPINN, *m.*, *frumentum*, *Alem. 33, ubi in acc. hnípin; ager vel seges Helæ, SE. II 494.*

HNÍPNA (-aða, -at), *dolore affici, contristari* (hnipa; *Mæso Goth. ga-nipnan, στρυγγευν, Marc. 10, 22*). *De equo*: hnípnapi Grani

þá, *drap i gras höfði dolore tactus demittebat caput in herbam*, *Gha. 5, quod breviter FR. I 205*: hann hnípti i jörðina. *De homine*: hnípnadi Gunnarr, *Gha. 6, ubi vertitur, „vultum demisit (animum contraxit)“*; reipr varþ Gunnarr, ok hnípnadi animo *contrahabatur*, *Bk. 2, 13; it. var. lect. FR. I 197 not. 2 pro hnípaði.*

HNIPUL, *f.*, *amnis*, *SE. I 577, 2; II 480. 623; II 563* (hníful). *Vide hnöpul.*

HNÍSA, *f.*, *delphinus phocæna*, *SE. I 580, 2; II 481. 564. 624 (F. VII 161; Sks. 121)*; hnýsa, *GhM. III 290. Vide stophnísa.*

HNIT, *n.*, *collisio, conflictio, conflictus* (hnita): fleina h. *spiculorum collisio, pugna*, við fleina hnit in pugna, *Höfuðl. 6*; hjörva hnit gladiorum *conflictio, praelium*: herr gekk til hjörva hnit, *Hg. 30*; hjald-lands hnit *collisio clipei, pugna*: hjald-lands hmits menn *pugnatores*, *Sturl. 7, 42, 6 sec. var. lect.*

HNÍTA (hnit, hneit, hnitu), *allidi, illidi, infligi*: slíðraþorn, hjörrr hneit við hjarta *gladius cordi inflictus est, cor tetigit*, *Krm. 17; FR. I 427, 1 (AR. I 118, 2)*; hneit egg við fjörv særgja acies (gladii) *vitalia virorum tetigit*, *F. VII 71*; dreyra reyr hnit samann *arundines sanguinales (gladii) inter se collidebant*, *Isld. II 353, 1; ÓT. 124, 2, ubi membr. E habet hnigo saman, concurrebant. — β) impers.*, *Korm. 5, 1*: hneit við Hróngnis fóta stalli vitundum *offendit (v: gladius) ad scabbellum Rungreris (colem) adversarii, i. e. adversarii mei gladios suos cote exacerunt. — γ) hér hneit hagr, Esp. Arb. I 94, 6 duplici modo verti potest*: 1) *hic artifex cecidit, si hagr pro adj. sumitur, et per homonymiam pro nom. propr. Smidr.* — 2) *hic res lapsæ sunt, si hagr pro s. bst. accipitur; prius prætulerim. In prosa haud raro impers., in phrasi, þar hneit við manus contractantis in aliquo offendit, manui contractantis aliquid offensiculum obstitit, v. c. þar hneit við-na, F. III 73*; hon kvæð hvergi stórum við hnita, *Korm. c. 1; Isld. II 343, cf. Vem. 5, quo loco hoc verbum non usurpatur, sed: hon finnr á fæti honum, en annarstaðar þótti henni vel vera. De adaecta hasta: hneit þar, GS. c. 13.*

HNITBJÖRG, *n. pl.*, *locus, quo mulsum poeticum a Gunnlada asserabatur* (hnit, björg, *qs. montes collisionum s. resonantes*), *SE. I 218*; Hnitbjarga lögri liquor Hnitbjargorum, *mulsum poeticum, poësis, carmen*, *SE. I 218. 214. Tale loci nomen etiam in Islandia existere, colligo ex Testimonio Gudni Thormodii filii, a^o 1596, de fundo Kjarrarland, ad templum Reykholtense pertinente, quod testimonium scriptum est in membr. recentiori in Cod. Datico templi Reykholtensis, ubi sic*: Item oc at Reikholli ætti veide að eins i Hnitbjörg.

HNITBRÓÐIR, *m.*, *collocutor, concertator* (hnit, bróðir): Úlfs hnitbróður, *Hymk. 23, ut dat., accipi potest de serpente circumterranco, fratre Lupi Fenneris, ita ut hnitbróðir, de collussore, sodali, fratre accipiatur (ut leikbróðir)*; vertunt hnitbróðir, *frater conjunctus, conferentes* Hnitaðr, *annulus, ab*

Ulro Rufo adquisitus et Olavo Tryggvide datus, de quo FR. I 316: hann var huitaðr saman í sjú stöðum; quo adde GS. c. 8: hann (Gisli) gjörði pening þann, er ei stóð minna en eyri. ok hnitir saman peninginn, ok eru tuttugu naddar á, tíu á hverjum hlut, ok þykir sem heill sê, ef saman er læðr, ok má þó taka sundr í tvo hluti. — 2) ut nom. (sicut fōður = fadir). Úlfs hnitbróður erit Thor, ita ut Úlfr de serpente Midgardico sumatur, quemadmodum est in Vsp. 50: gengr Óðins sonr við Úlf vega procedit Odinis filius cum monstro dimicatum. Sic Úlfs hnitbróður (nom., = hnitbróðir), collector monstri, Thor.

HNÍTÍNG, in appell. hilmir hnítinga (locum vide sub hjálmklæði), legendum videtur hvítínga, a hvítíng, qu. v.; vel hníting texture, nexio, confectio operis nexilis (Angl. knitting, to knit nectere, Dan. knytte).

HNITSÓL, f., sol, jubar conflictus (hnit, sól): Ara sitjar li. gladius, ab Ara sit vestis Odinis, lorica, Ara sitjar hnit collisio loricae, pugna, Ara sitjar hnutsól ignis loricae, gladius, Se. 18, 2, ubi legendum et construendum puto: Saung hættir við hringa hnutsól Ara sitjar | felligardr meðal fjalla | fetils trölls hlóð ek þolle, i. e. hættlig hnutsól Ara sitjar saung við hringa, ek hlóð fetils trölls þolli meðal felligardr fjalla periculosus ignis conflictus loricae (gladius) clangebát ad annulos (o: loricae, armaturam): dejeci thallum gigantis lorarii (praelutorem) inter turbinosos montes (sic vallem Searfadaralum, montibus inclusum adpellat).

HNITVEGGR, m., agger conflictus, pugnae, clipeus (hnit, veggr), var. lect. F. II 315, 1, hoc ordine: varghollir hriðir víðiss veltireyðar með fjöld seggja stóðz marga þrímu við harðan hnitvegg (F. XII 59 ad h. l.), vel: varghollir stóðz marga þrímu við harðan hnitvegg víðiss veltireyðar með fjöld hriðar seggja (hriðmanna).

HNIDR (= hniðrar), vide leidarstjarna.

HNJÓSA (hnyfs, hnaus), sternuere, sternutare (Dan. nysen), Harbl. 25, ubi inf. hnjósa; impf. hnaus (Dan. nøs) occurrit in Orkn. 386: hnaus Rūgnvaldr sternutabat. — 2) cespitare (occid., = hnjóta, boreal. et orient.); þeim við harmi hnyfs ei qui dolori succumbit, Skáldh. 2, 18.

HNJÓSKR, fomes, fomentum, Gdþ. 52, cf. GhM. I 374. 463; AA. 106.

HNJÓÐA (hnyð, hnaud, hnoðit), obtundere malleo (clavos, et id genus alia), in prosa, Nj. 44: Helgi hnaud hjalt á sverði H. clavulum gladio capularem obtundebat; F. I 177: nefstedja, er maðr hafði hnoðit við hugró á sverði sino (ÓT. 45; F. XI 133); cudere ferrum: sjá gördi mér | sára löfa, | meðan heimdragi | hnaud at rauða is (remus) manus mihi dolere fecit, dum cessator domesticus ferrum cudebat, GhM. II 110, ubi hæc stropham minus recte translata est. Intrans., cum dat., adlidi, infligi: hreggblásnum ási hnaud við hjarta ok síðu mér pertica vento acta adlisa est cordi et lateri meo, Vita Hallfredi,

sec. membr. 132 (active sumendum F. III 27, 1, cf. F. XII 67 ad h. l.).

HNÓF, impf. verbi ignoti, abscidi: áþr ek hnóf höfuþ af Hníflungom antequam caput absciderem Níflungis, Ght. 11. Convenire videntur, hnefi gladius, hniðr culter, hnefsligr acutus, mordax, et hnóf l. c. propr. videtur esse „secui“, cf. Am. 74.

HNÖGGVI, f., tenacitas: slíta hnöggvi a tenacitate se abstinere, F. XI 295, 1 var. lect.; synja hnöggvi sinnar negare se tenacem esse, liberalem se præbere, Ók. 9, 2; adj. hnöggv fjár parvus pecuniæ, ÓH. 192, quod F. V 28 est hnæggr.

HNÖGGVÍNGR (hnaevíng), m., vir te naz, parvus, SE. I 532.

HNÓPUL, f., annis, SE. I 577, 2; II 480; II 563 tantum hnúp...; II 623 hniópul.

HNÖSS, f., Nossa, filia Freyæ et Odi, SE. I 114. 556, 3; Ý. 13; móðir Hnössar, Freya, SE. I 304. 348. — 2) res pretiosa, pulchra et splendida, SE. I 114; Ý. 13; de armis, Ght. 6; de eximiiis muneribus, Gha. 20; Orkn. 30, 2 (F. VII 49, 1); SE. I 640, 1; Ha. 313 (AR. II 378). Has. 4: mér vil ek ok eirar | oss byrjar það hnossa | himins stillande hollar | hest miskunnar éta, ubi construenda, aut: ek vil eta mér hnossa. hollar miskunnar ok eirar, aut: stillandi himins hnossa rector cineliorum caelestium (i. e. siderum). In appell. virorum, hnossa víðr homo, Lb. 13: Krístr (lege Krístz) vinnr krapr ens hesta | krossmark víðum hnossa | allz bezt, o: allz bezt krossmark ens hesta Krísts vinnr hnossa víðum krapr hominibus vires suppeditat (auxilium præbet). Hnossa brjótr, id., Lb. 42: Sjá má huer i heim | hnossa brjótr, á krossi | dyggir hve siun fa'm seggjum | sólstéttar gramr réttir quilibet homo. Þrúðr þægra hnossa femina, v. hnyggja.

HNÖSSFJÖLD, f., copia cineliorum, magnus numerus rerum pretiosarum, multa eximia munera (hnoss, fjöld), Mg. 1, 3, ubi construendum puto: (vër) getum hála launa Ólafsdóttur (dat.), er átti jöfurr sighvatastr digri. hrein hnossfjöld (i s. niðr) líði ossu possumus Olavi filia (Astrida), quam in matrimonio habuit rex ille crassus ad prælia promptissimus, ingentem numerum eximiorum munerum carmine nostro egregie rependere; ubi hrein hnossfjöld accipio pro fjöld hreinna hnossa, nisi cum Ilkr. VI legatur hrein, et referatur ad jöfurr.

HNÖSSVINR, m., amicus, amico eximia munera largiens (hnoss, vinr; id. qu. audvinr, gjafvinr), SE. I 330, 3.

HNÖT, f., nux, SE. I 212; de pomo (epi), SE. II 188; hnot brjósts, huga nux pectoris, animi, cor, SE. I 540. Plur. hnefr, F. V 176, 1; de lacrimis: þögn snáka túna less hnefr af sínu hölgrónu sjónepi femina colligit nuces ex suo oculo, dolore surgente, i. e. lacrimas oculis effundit, GS. 3 (vide NgD. 165). — 2) hnot niþi, SE. I 585 v. l. 9, prava lectio pro hnaemipi, v. hnakkmiði.

HNÖTIR, Ad. 23, hringum hnotir, puto verbum esse, ob adjectum dat., annulos per-

imit, i. e. consumit, a hnota; si esset subst. verb., peremtor, consumtor annuli vel annulorum, deberet esse hringis um-hnotir vel hringa hnotir. Vide G. Magnæum ad h. l. Rectius cum G. Magnæo pro subst. verbali sumitur a hnota pungere, fodere, it. sauciare, vulnerare, etsi dat. incommodi insolenter addatur; verte: annulis vulnerator, i. e. dissector annulorum, eos in frusta dissecans et distribuens.

HNOTIRNAR, f. pl., nomen insulæ s. insularum, SE. II 492. Cf. Notteröe, Pontopp. Geogr. Oplysn. p. 52. Ignota Munchio.

HNOTTAFL, n., alea nucalis, ludus nucalis (hnot, tafl), FR. I 476, 2, ubi et scribitur hnettafl, ut Grett. membr. Havn. (omitt. Upsal. c. 64); latrunculus princeps in hac alea fuit húni, talus, forma cubi (FR. I 475, 3), vulpem vel ursum representans (drepr fē manna, frekr ok hárr til fjár), ceteris latrunculis, forma nucum, ovium partes agentibus. In Krökarefs S. c. 10 mentio fit alvei latruncularii, simul ludum nucalem (hnot-tafl) et scacchicum (skáktafl) sistens. Vide AnO. 1838—39, p. 150, not.

HNOTUDR, m., qui perfodit, var. lect. Eb. 19, 1; vide lifhnotuðr.

HNOD, n., a hnjóða, obtundere, vide sigr-hnod. Proprie est extremitas clavi tundendo rotundata, unde hnóðsaumur clavi, qui laminæ ferreæ tundendo adcudi solent, Sks. 30.

HNUGGINN, part. pass. v. hnyggja.

HNÚKA (hnúki, hnúkpa, hnúkt), incurvum cubare, Lokagl. 61. (hnokinn incurvus, Lex. B. Hald.).

HNÚPGNIPA, f., rupes prominens (hnúpr = núpr, gnúpr prominens cacumen montis, gnipa): hnúpgnipur harnis rupes prominentes palpebræ, supercilia, Eg. 55, 4.

HNUGGJA (hnygg, hnugða, hnuggit), repellere, depellere, dejicere; præs.: hnyggir þú andskotum, tiggi (ubi rectius scriberetur tyggi per y) repellis hostes, F. VI 175, 1; Fagrsk. 44, 1 ad F. VI 172, 2: skip nychðo (pro hnugðo), vide hniggja. Part. pass. hnugginn dejectus de re aliqua, spoliatus, orbatus, destitutus: hnuggit lif víta ademta, Gdð. 57; miklu ertu hnugginn magna re dejectus es, Grm. 50; safnað Svía, sigri hnugginn exercitum Scionum, victoria dejectum, F. VII 58, 1. Hnugginn hverjum leik omni voluptate orbatus, SE. II 630, 2, ubi sic: Svá segir í Stríðkera vísu: þess sit ec þægra hnossa | Þrúðr ávallt hin þrúða | hverjum leik á hráka | hnuggin gleipnis tuggu, i. e. hin þrúða Þrúðr þægra hnossa, hnuggin hverjum leik! ek sit ávallt á gleipnis tuggu hráka þess. Ibidem explicationis gratia additur: Hér kallar hann Fenrisúlfr tuggu fjötursins Gleipnis, en hráka úlfins kallar hann á þá, er rennr or munni honum, ok Ván heitir; þess kveðz hann á ván sitja, at, etc. In compos.: lofhnugginn, svip-hnugginn.

HNÝJA (bný, huúða), pro knýja, var. lect. F. VI 78, not. 4; ib. 134, not. 1.

HNÝKKILUNDR, m., executiens, spargens

(hnykkja, lundr): h. handbáls sparsor auri, vir liberalis, Rekst. 34.

HNÝKKIMEIÐR, m., spargens, executiens, vel raptans, extrahens, educens (hnykkja, meiðr): h. hjörðóðs hnigreyrs spargens, militens gladium, vel stringens, educens, vibrans, puguator, Rekst. 24.

HNÝKKIR, m., qui spargit, executit: h. hræklúngrs vibrator gladii, puguator, Íslð. 21, ubi de Skeggjo Midfjordensi: gekk í haug at hnykki | hræklúngrs eftir Sköfnungi | hríðgervandi hjörva | hildfrækn Kraka ens milda. Hodda hnykkir sparsor pecuniarum, vir, RS. 32.

HNÝKKJA (hnykki, hnykta, hnykt), vi adtrahere, raptare, moliri: er huakkníuðum hnykkir qui indices ancoræ molitur, ancoras extrahit, F. II 17, 2; it. vi auferre: Hlakkar eldar hnykkja svarþar landi gladii decutiunt caput a cervicibus, SE. I 670, 2. Part. act. hnykkjandi, in appell., vide auðhnykkjandi, baughnykkjandi, röghnykkjandi. In prosa, vellere (barbam alicui), ÖH. 75; h. e-m á stokk fram proripere, Eg. 75; h. upp stokki raptim tollere, excellere, Vigagl. 6; h. af sér faldi raptim abjicere, Orkn. 144; corpus hominis frigore tepentis concutere, molitare, ut recalescat: hann hnykkir þeim vel, ok hressaz þeir þá, Dropl. maj. cap. 13; h. sviga or kesti virgam e strue extrahere, Dropl. maj. c. 13.

HNÝPTA, id. qu. hneypta, hnepta, var. lect. F. V 131, 1.

HNÝTR, f. pl., var. lect. F. V 176, 1, aut a hnyt = hnot, aut = hnetr pl. a hnot nux.

HNÝÐINGAR, m. pl., delphini minimi, SE. I 580, 2. II 481. 564. 624; Sks. 120 (Ghm. III 290. 356—57).

HNÝÐJA, f., caudex, tudes lignea, qua parietes cæpititii densantur (hnjóða), Korm. 7.

HODD, f., aurum (AS. hord thesaurus, Germ. der Hort, id., Mæsoq. huzd; sic AS. brodd = broddr mucro, ord = oddr cuspis); fem. gen. elucet ex Ghe. 27: er und einom mér | öll um fólgin | hodd Niðúnga mihi soli concessa est omnis abscondita gaza Niðungorum, quod FR. I 219 exprimit: ok nú veit ek einn, hvar gullit er. Fagrsk. 23, 1: væl louna mér minir | menn öblu (alt. rec. oxlom) styr þenna | rid ver (leg. vex) hamfðis klæða | hodd ok reena brodda, i. e. (vèr) oxlom þenna styr, lírið Hamðis klæða vex: minir menn launa mér vel hodd ok rekna brodda aurum (o: stipendium) et spicula bracteata. Plur. est m. gen., hoddar, qu. e. — 2) hodd regio, Grm. 27, vide hödd 2.

HÖDD, id. qu. hodd, aurum; Ed. Lövasina in appell. auri: Gull heitir fē, hödd; blik, seimr, sorvar, vell, etc.; hverr meiðr (maðr?) sparir hödd við hróðri quis tam parvus est, ut aurum pro carmine laudatorio non rependat?, F. XI 127. Plur.: rēð mik úr vagni | víf at kveðja, | ok þær höddum mér | hētu góðum eæque mihi auri eximii copiam sunt pollicitæ, FR. II 312, 3, cf. 198. 201. — 2) hödd, Grm. 27, sec. ed. Holm., hodd sec. ed. Havn., regio, nihil esse puto nisi dialect-

tum Nortagicam, et propr. notare regionem declivem. Cf. Norv. had, hadde, haadde declivis; Hald, Hadd declivitas montis, it. manubrium; halde, hadde declivem esse, ad finem vergere. Quæ voces Norv. respondent Islandicis hallr declivis, halli declivitas, halla inclinare, hald manubrium, halda, f., ansa v. circulus lebetis, id. qu. hadda.

HODDAR, m. plur., aurum, pecunia, opes, divitiæ (vide hodd, f.); nominativum nondum inveni, sed acc. hodda, qui nom. hoddar supponit, Sturl. 7, 39, 2, ubi sec. var. lect. legendum est: opt gefna lèt jafnan | oddrjóðr vinum hodda rubefactor mucronis sæpius amicis pecunias (munera) dedit; it. Sturl. 4, 45, 2, sec. var. lect.: margr, (sem er) hræddr um hodda, verðr haldinn tregr at gjalda, quæ in Thjostarem dicta sunt; dat.: hoddum roðnir oddar spicula auro (rubro) ornata, Hh. 96, 2; Kraki mæði seggi hoddum viros auro honoravit (donavit), SE. II 224, 1; granda hoddum auro nocere, liberale esse, SE. I 472, 3, unde hoddum hættir auro periculosus, liberalis, munificus, Ód. 20; at halda hoddum fyrir e-m pecunias (mutuo sumtas) retinere cui, reddere nolle, Ísl. II 224, 1; gen.: hodda lán pecunia mutua, beida hodda láns af einum aliquem mutuum pecuniam rogare, Ghe. 7, locum vide sub fésnúðr; de dote: kveðja hodda pecunias (dotem) postulare, Eb 17, 1. In appell. virorum et seminarum: hodda brjótr, hlæðir, njótr, stökkvir, stríðir, þverrir, vir liberalis, Si. 37; Nj. 23, 2; G. 34; Eg. 81, 3; Hh. 24; Ód. 14; fægirfreyja hodda dea poliens aurum, femina, Korm. 3, 7.

HODDBEIDANDI, m., petens aurum, petitor auri (hodd, beida), vir; dat. plur. hoddbeidundum, SE. II 206, 1, quæ forma supponit nom. plur. hoddbeidandar, pro hoddbeidendr.

HODDBRJÓTR, m., fractor auri, i. e. annulos aureos difractus distribuens, largiens, princeps liberalis (hodd, brjótr), ÓH. 259, 4.

HODDFINNANDI, m., auri possessor, vir (hodd, finna), Ad. 10, sec. correctionem G. Magnæi.

HODDGEFN, f., dea auri, femina (hodd, gefn), Plac. 17.

HODDGEYMR, m., custos pecuniarum, vir (hodd, geymir), Hltd. 15.

HODDGLÖTUÐR, m., prodigus auri, consumtor auri, princeps munificus (hodd, glötuðr), F. VI 348, 2.

HODDGRIMMR, adj., inimicus auro, liberalis (hodd, grimmr): h. jöfur rex munificus, SE. I 680, 2.

HODDGRUND, f., Tellus (dea) auri, femina (hodd, grund), Eb. 28, 2.

HODDLESTIR, m., fractor auri, vir (hodd, lestir), id. qu. hoddbrjótr: seggja sveit snarfngs hoddlestis comitatus bellicosi viri, Hltd. 33, 3.

HÖDDLESTIR, id. qu. hoddlestir, Sturl. 4, 2, 1 (hödd, lestir).

HODDLÓGANDI, m., auri consumtor, vir liberalis (hodd, lóga); voc. plur. hoddlógendr, Ísl. 2, vide s. v. húðlendingar.

HODDMILDINGR, m., largitor auri, vir (hodd, mildingr); pl. hoddmildingar viri liberales, principes, ÓT. 20, 3.

HODDMILDR, adj., auri liberalis (hodd, mildr), SE. I 250, 4.

HODDMÍMR, m., Vafpr. 45; SE. I 202. 204, 1, ubi Hoddmimis holt colliculus Hoddmimeris; forte id. qu. Mimir, ob thesauros (sapientiæ), cf. hoddropnir.

HODDOFI, m., torpor auri, tenacitas (hodd, dofi), Höfuðl. 17.

HODDÖRR, adj., auri largus (hodd, örr), Ók. 9, 3.

HODDR, m., pro oddr, præfixa adspiratione, mucro, Hund. 1, 9, ubi: sparði egi hlunir hodd blóðrekinn non pepercit rex (juvenis princeps) cruento mucroni; spectant ad str. 8, blóðorm búinn bróðr Sinfjötla.

HODDROPNIR, m., tox ignota mythologica, Bk. 1, 13 (qs. destillans aurum: hodd, dropnir a drjúpa): af þeim legi, er lekið hafði or höfði Heiddraupnis ok or horni Hoddropnis ex isto liquore, qui stillaverat de capite Heiddröpnieris et e cornu Hoddropneris. Lex. Myth. Ymerem intelligit. Puto esse Mimerem, vide hoddmimir; Hoddropnishorn est id. qu. Gjallarhorn, SE. I 68.

HODDSENDIR, m., auri missor, vir liberalis (hodd, sendir): boð hoddsendis mandatum viri liberalis, Eg. 81, 5; acc. hoddsendi, Plac. 40.

HODDSKATI, m., vir auri liberalis (hodd, skati), princeps, Merl. 1, 29; plur. dat. hoddskötum hominibus, Merl. 2, 97.

HODDSPENNIR, m., spargens, distribuens aurum, vir (hodd, spennir), SE. I 640, 1.

HODDSTIKLANDI, m., dispergens, distribuens aurum, vir liberalis, princeps (hodd, stikla), SE. I 650, 2.

HODDSTRÍÐANDI, m., inimicus auri, vir (hodd, stríða), Ísl. II 244.

HODDSVEIGIR, m., sparsor auri, partitor, largitor auri, vir liberalis, princeps (hodd, sveigir), ÓT. 20, 2.

HODDSVIPTIR, m., missor auri, vir (hodd, sviptir), SE. I 446, 2.

HODDVEITIR, m., præbitor auri, vir, homo (hodd, veitir); in vocativo, SE. II 200, 2; in nom., Nj. 44, 2.

HODDVÖNUÐR, m., deminuens aurum, consumtor auri, vir (hodd, vönuðr), SE. I 444, 4.

HOF, n., ædes, domus; de antro gigantis, Hymk. 33, (AS. hofe domus, ædes, spelunca). — 2) fanum, H. hat. 4, ubi in membr. esse videtur haf; Vafpr. 38; Vsp. 7; hofs lönd territoria, rura fano (Thoris) subjecta, ÓT. 16, 2. Hinc in prosa multa composita: hofgardr, hofgödi, hofgyðja, hofhelgi, hofstaðr, hof tollr, cet. — 3) pro laqueari, lacunari, ut salr: moldar hof laquear terræ, cælum, (mænir) moldar hofs vertex cæli, SE. II 242, 1. In compos., láðhof, orðhof. — 4) aula, palatium principum, vide hofstól, hofmenn; de curia Papæ, Gðþ. 34.

HÖF, n., modus, temperantia: at sama hófi eodem modo, pariter, Völk. 25; drekka at hófi mjúð temperate, moderate, Hævam.

19; at sömu hófi *eadem ratione*, FR. II 50, 3; hafa ríki sitt í hófi *potestate sua moderate uti*, Hávam. 64; hilmir hófs *rector temperantiae, abstinéntiae*, Christus, Lb. 16; hafðu á hófi þik *modum tibi statue*, Lokagl. 36; gánga langt or hófi *modum excedere, æquo longius durare*, Nj. 59; færa e-n í hóf *ad modum revocare, ad frugem reducere, in ordinem cogere, coercere*, Hh. 76, 1, (færa sik sjálfir í hóf, F. VII 23, *pros.*; færa í hóf dul e-s, FR. II 480); semja vel hóf *modum bene servare*, Ód. 26. In *prosa*, at nákkuru hófi *quadam tenus, sic satis*, F. VII 211, *id. qu. til hófs naqvars, ibid.* 338; hinc hófs hart *satis vehementer*, Ag. (mjök hart, Sturl. 3, 36).

HOFFÓLK, n., *magnates, proceres* (hof, fólk), Skáldh. 4, 9, ubi: heidr er slíkt fyrir hofólk ríkt, at hjálpa gömlum kalli; *vide hofmenn*.

HÓFGULLINN, adj., *ungulas auratus* (höfr, gullinn); *pro subst., equus*, Og. 26: hlymr var at heyra hófgullinna *sonitum erat audire ungulas auratorum, i. e. equorum, soleis aureis calceatorum, ejus moris exempla vide* F. VII 94, V 181; vel hófgullinn *tantummodo: sonipes, ab hófr et gell, gall, gullu, sonare*.

HOFGYLDIR, m., *lupus ædificii, ignis* (hof, gyldir), Ý. 47, *quo loco membr. E. habet hölgyldir, qu. v.*

HOFI, G. 34, *pro höfði* (F. V 149), *forma Norragica, vide sub voce höfuð, caput.* — 2) hólí, *derivat. ab hófr, in subst. blöðughófi*.

HOFMENN, m. pl., *magnates* (hof, maðr), *id. qu. hofólk, Skáldh.* 2, 3: hofmenn stunda í háfan þúnt *proceres sublimia adsectant*.

HÖFN, f., *portus* (*vide hafnarmark*): sinna til hafnar *ad portum venire, de corvis, Mg.* 9, 4; *metaph.*, lífs höfn *portus vitæ, vita futura, vita æterna, Lb.* 33. — 3) *pro mari*: þar lét kastat knútu | kát ferð á höfn verða, i. e. þar lét kát ferð knútu verða kastat á höfn *in mare projecit*, Selk. 19; hafnar hestr *equus maris, navis, FR.* I 296, 2, ubi: gafta þú hafnar hesti drykkju *potum navi non præbui, i. e. nunquam sanguinem prælio maritimo in navem effudisti; cui opponuntur, ibid.* 297, 1: hafslætum vér hesta | hlýr stinn á brim renna, | meðan á hjartar brynjur | blóði dreif um síður. Hafnar fyrir *ignis maris, aurum, stýrir hafnar fyrir possessor auri, vir, Gp.* 8. Forte et Hh. 73, 1.

HÖFN, f., *quod quis habet* (hafa), *facultates*, Bk. 2, 35, *sed tum verb. deila cum duplici casu poneretur, dat. et acc.*; forte höfn h. l. *quod quis habere debet, rata pars, et deila gull, jarðir höfnum, aurum, fundos pro rata partiri; vide munnsköfn.* — 2) *vestis, amiculum, pallium; in prosa, F.* IX 25: hann tók af sér höfnina (*al. yfirhöfnina*), ok sveipadi um konúnginn. Hinc: hafna jörð *Tellus pallii, femina, Ísl.* II 245, 1; Gauta höfn *vestis Odinis, lorica, Gauta hafnar víðir salix lorica, gladius, runnr Gauta hafnar víðiss lucus gladii, vir, Gp.* 13, ubi *construenda: röskir biskup svaradi blíðliga röskum runni Gauta hafnar víðiss.*

HÖFNIR, m., *deriv. ab hófr, in compos. falhöfnir*.

HÓFR, m., *ungula equi; h. kná slíta völl ungula campum terit, ÓH.* 70, 4; *vide háfr.* — 2) hqfr = húfr *latus navis, F.* I 176, 2.

HOFREGINN, m., *deus sanorum, i. e. deus in sanis publice cultus, de Thore, SE.* I 280, 1, *tum construenda hafrir hógreiðar hirci commodæ rheda; sed forte hofreginn ponatur pro húfreginn, ut construenda sint hógreiðar hofreginn, Thor, ab hógreiðar hófr (= húfr), navis commodæ vectationis, rheda, et hógreiðar hofreginn, deus rheda, = Ökuþórr; cf. húfstjóri*.

HÖFSAMLIGA, adv., *moderate, temperate; superl., höfsamligast prófa diligentissime explorare, Gd.* 3.

HÖFSK, impf. ind. pass. v. hefja.

HÖFTBÖND, FR. II 30, *vide höftbönd*.

HÖFUGLIGR, adj., *gravis, id. qu. höfugr; h. ekki gravis dolor, Sonart.* 2.

HÖFUGR, adj., *gravis: höfugt erfiði gravis, difficilis labor, Hlugs.* 23, 3; höfgar hlýra skúrir *graves lacrimæ, Ísl.* II 352, 1; höfugr blundr *somnus molestus, incommodus, Vegt.* 2; höfug sótt *gravis morbus, Merl.* 1, 6, ubi: nè sótt höfvg sökir hafþja; höfugt sár *grave vulnus, Lb.* 20, ubi: En undir hægri hende | hyggju blíðr á síðu | hlaut af huössu spíöte | höfugt sár konúgr iðfra: *proprie videtur esse vulnus turgidum, tumore inflatum, uti stinn sár, SE.* I 602, 2, *in sequ. prosa explicatur per hafvg sár; hafvggt er at heyra | þatz vm her geriz grave audire est ea, quæ in populo geruntur, Merl.* 1, 55; höfugr megindráttr *gravis, ingens captiva v. piscis, SE.* I 258, 2. *Vide compos.: jafnhöfugr, vinnhöfugr.*

HÖFUMK *pro HEFIR MIK, v. c. hofumk stiltan decepit me* (hefir stiltan mik), SE. I 412, 1; orkn hofumk *skemdan* (i. e. orkn hefir skemdan mik) *magna phoca me læsit, vulneravit, Hltd.* 16, 1 (*ab hafa et suff. umk*).

HÖFUNDR, m., *auct.*; *vide compos. sigrhöfundr. Hæc forma deflexa videtur ex part. act. Mæsoq. hafjands s. hafands* (i. e. heffandi), *ex quo prodit hafand et mutatis vocalibus höfundr, cf. formam vönsundr ex Norv. vansa. Exoticam formam esse, innunt allata FR.* I 443, not. 1, et 523.

HÖFUÐ, n., *caput; dat. s. höfði, sed höfuð, in prosa, SE.* I 278: þviat þá hræriz heinin í höfuð þör. *Forma ex lingua Norregica: hödd s. höð, caput, unde karlhöddi v. karlhöði, m., caput viri, Vem.* 25; Grág.: fgra e-n or havþi sér severe castigare; hafuð, Fagrsk., Anecd.; höfi pro höfði, G. 34 (Hkr. III), *it. hoñ, id., Cod. Flat.* (G. 34), Norv. recent. Hæve *caput, forte et indidem hauvi* (havvi), SE. II 192, 2; *sed havfi, Bk.* 1, 13, *mendum est pro hausi, vide Gloss. T. II sub v. hauss.* — 1) *caput: kemba h. comere, Vsp.* 31; höggva h. af hálsi *decutere, Skf.* 23; typpa um h. *redimere, Hamh.* 16. 19; *veðja höfði sponsonem capitis facere, sponsonem facere in caput,*

caput pignori opponere, Vafþr. 19; láta e-n höfði skemra *capite truncare*, Hymk. 15; *Fm. 34*; halda höfði við e-n *caput alicui adplicare*, de amoris commercio, Og. 20; færa e-m höfuð sitt *caput suum offerre alicui*, necis vitæque potestatem facere alicui, *dedere se victori in fidem*, ÓH. 140, 2; gefa e-m höfuð sitt *vita gratiam facere alicui*, Sie. 20, 1 (*F. VII 235, 1*); falla at höfði in *caput volvi*, præcipitem dari, SE. I 372, 2; sed hann fell í her at höfði hróðraudigs hilmis *ad caput regis cecidit*, honestissimum mortis genus, ÓH. 240, 4; bera hærna höfuð *altius offerre caput*, lætiorem esse, oppos. drúpa, F. V 235; sed, elate, jactanter se gerere, pros., Sturl. 8, 11: er lærest báro höfuðin á Hellufundi. — β) *metaph.*, vita: gjör til höfuðs in vitam (necem) fabricatus, de clava, F. XI 130 (*Jömsv. 38, 1, SE. II 212, 2*); hætta höfði til *caput periculo objicere* (ad aliquid impetrandum), Hæcam. 107. — 2) *persona*, homo, ut lat. *caput*, græc. κεφαλή, frequenti usu: hvarfúst hafvþ þ *caput vagum*, de femina inconstanti, H. Br. 2; færgjarnt höfuð, FR. II 556, 1, id. qu. færgjörn kona, ibid. 289, 2; hafða ek eigi á aldri minum höfuð hraustara hvergi fundit, i. e. hraustara mann, FR. II 315, 2; berjaz við eitt höfuð cum uno viro dimicare, FR. II 49, 3; heiptrækt höfuð ulfor, insidiator, Y. 53; andprútt höfuð *caput generosum*, vir generosus, animosus, fortis, ÓH. 260, 1; tírar höfuð *caput illustre*, vir excellens, Ha. 3; leyfðar h. vir egregius, G. 56; höfuð svinns þengils rex eximius, Hh. 76, 4; hultit hafa hirmenn skylja í höfuð þat er fremst var jófra regem excellentissimum, F. VI 236, 1; kaupa höfðum *capita commutare*, i. e. principes mutare, ÓH. 156, 4; höfuð vina, aut simpl., amici, aut *capita amicorum*, amici præstantissimi, ÓH. 220, 1; frænda höfuð cognati, Skaldh. 3, 40. Rarius de animuli, v. c. de vulpe: fadygt höfvð, Merl. 1, 39. — β) *princeps*: höfuþ aldar *caput*, i. e. princeps virorum, rex, SE. I 648, 2, unde masc. sequitur: sá er bil lestir; mátt-ig höfuð áttar potentia populi *capita*, o: principes, G. 8, quo loco minus recte antea construebatur höfuðáttar. Sic in prosa: þat var almæli, at hann væri höfuð lendra manna í Noregi, de Gregorio, F. VII 273. Höfuð tíða *caput temporum v. festorum, festum principale et primarium*, de die dominica, Lv. 23, ubi sic: þvi er rétt, at dag drottins | dæðsnjallz höfuð kallem | (gerðiz fagnadr fyrðum | fríðr) annara tíða. — 3) *rostrum navis*: ginandi höfuð *capita*, rostra hiantia (navium), H. 19, 1; en herskipum hrannir | höfuð ógurlig þógu undæ lavabant terribilia navium bellicarum rostra, SE. I 500, 3 (*F. VI 180, 2*); gjálfr ljóp í gin gollnu höfði, F. VII 51, 2.

HÖFUDBAND, n., vitta: h. Fullu vitta Fullæ, aurum, SE. I 336. 346 (cf. I 114, gullband um hafvut).

HÖFUDBANI, m., intersector, occisor, percussor (höfuð, bani): sins of broþur sló hann höfuðbana síni fratris occidit (Valius)

percussorem, Hlyndl. 27, ubi Cod. Flat. handbana. Alias, exitium capitale: hann (o: hringrinn) skal verða at höfuðbana þer, Isl. II 48, 1. Lærd. msc. c. 36: eigi keimr mæ at dvörum, þótt Bolli standi yfir höfuþ-svörðum Kjartans, ok hann vinni sér þar höfuþbana eoque facto capitale sibi exitium arcessat. Est id. qu. höfuðsbani, nam GhM. II 76: ek kann þer segja, at þetta er þinn höfuðbani, exprimitur Isl. I 307: Áshild kvað hann hafa höggvit sér höfuðsbana.

HÖFUÐBARMR, m., id. qu. höfuðbádmr, Cod. Worm. SE. I 534; et höfuðbarmar, pro höfuþbádmr, ibid. I 561, 1; cf. ættbarmr.

HÖFUÐBÁDMR, m., proles, soboles, progenies, inpr. mascula, SE. I 534; plur. höfuþbádmr. ibid. I 561, 1. Höfuðbádmr haud dubie legendum est pro höfuþbádmr, Eg. 55, 5; et construemum: nú hefir fold-gnárr, hljaldsrennandi höfuðbádmr harra felda þrjá jófra progenies regum, regia progenies, rex, nam lectio höfuðbádmr aperte vitiosæ lectioni vel scriptiori dcbetur. Ad. 19, est höfuðbádmr, nom., id. qu. höfuðbádmr, et höfuðbádmr Hróalls, progenies, i. e. nepos, Roalli, Arinbjörn; vocabulum á h. l. pro verbo accipiendum, possidet, ut monet G. Magnæus.

HÖFUÐBÁÐNER, Eg. 55, 5, vide in höfuðbádmr.

HÖFUÐBENDUR, f. pl., funes a malo ad utrumque latus navis pertinentes (höfuð, benda, qs. funes primarii), SE. I 584, 1; in prosa, Krókar. S. c. 11 (ed. Hol. p. 59). In sing., höfuðbenda, f., metaph., columen, præsidium, F. IV 79; VII 362; Finnþ. c. 30.

HÖFUÐDROTTNING, f., princeps reginarum (höfuð, drottning), de Sancta Maria, Lil. 54.

HÖFUÐDÚKR, m., pannus velando capiti, peplus muliebris (höfuð, dúkr): falda höfuðdúkum *caput suum peplo velare*, Orkn. 75, 2. In prosa: falda einn með hofutdúki (f. e-m við hofudúkk), vefja hofutdúki at hofði e-m, Nj. 130; höfuðdúkr 20 álna læng ok oft í glit af gulli, GS. c. 12.

HÖFUÐFÁÐIR, m., patriarcha (höfuð, fadír); pl. höfuðfedr, patriarchæ, pros., SE. II 238; kóri höfuðfedra chorus, cætus patriarcharum, Pál. 19, 4, ubi: (vèr) bænnum, at vor blíðgedr biskup skini brátt með kóra höfuðfedra, þeim er bætir ýta böl, quo loco pro kóra, quidd. legg. héra, forte leg. biskup várr með harra, ut harri höfuðfedra, rex patriarcharum, sit deus, quod melius convenire videtur þeim er ýta böl bætir.

HÖFUÐFETLAR, m. plur., lora capitis, frena (höfuð, fetill): hnakkmars h. frena equi, Y. 23, 1.

HÖFUÐFREMSTR, excellentissimus, præstantissimus (höfuð, fremstr); höfuðfremstr jöfurr, ÓH. 159, 1. 2, F. XI 202, quibus locis forte potius per tmesin jungenda sint, fremstr höfuðjöfurr, quoniam tó höfuð, ubi princeps et primarium quid significat, nondum reperi cum superlativis constructum.

HÖFUÐGNÝPA, f., prominentia capitis (höfuð, gnýpa), propr. nasus, cf. höfuðstafn;

de tegmine nasi, parte galeæ quæ nasum tegit (nefþjörg) sumendum videtur FR. III 21, ubi: hjuggum hjálma með höfuðgnýpum, potius quam de ipsi caputibus.

HÖFUDGULL, n., aurum capitis, i. e. aureus capitis ornatus, vitta aurea vel pepulus auro intertextus (höfuð, gull): höfuðgullz Fulla, femina, SE. II 120, 1.

HÖFUDHVESSINGR, m., gladius, SE. I 565, 2 (Cod. Worm.; in Cod. Reg. non cernitur); II 476 höfudhvæssingr; II 559 höfthvæssingr; II 619 haufuts spésingr.

HÖFUDJÖFURR vide sub höfuðfremstr.

HÖFUDKASTALI, m., castellum principale, primarium, arx primaria (höfuð, kastali): h. þrenningar arx primaria trinitatis, S. Maria, Mk. 1, ubi: Guðs þrenningr veik þannveg: | þú ert enn skipaðr hennar | höfuðkastale hestum | hestr manndýrdum glæstra.

HÖFUDKIRKJA, f., templum primarium, principale (höfuð, kirkja), Orkn. 82, 7 (F. IX 369, pros.); de templo cathedrali Skalholtensi, SE. II 196, 4; (F. XI 311 prave höfuðkyrkjur); Holensi, Ag.: geymir h.

HÖFUDMAÐR, m., princeps (höfuð, maðr): höfuðmenn erkistólar principes sedis cathedralis, G. 62; vide höfuðmaðr.

HÖFUDMEISTARI, m., summus artifex (höfuð, meistari), de Sancta Maria, Gd. 3: h. á hvorkýns listir summa omnigenarum artium magistra.

HÖFUDMERKI, n., signum principale, primarium (höfuð, merki): h. verka illustria operum documenta, Lv. 36, locum vide sub dádsterkr.

HÖFUDMUSTERI, n., templum principale, ædes primaria (höfuð, muster), de Sancta Maria: h. ens hæsta lasta lækniss ædes principalis summi vitiorum medici (Christi), Mk. 14, locum vide sub hjálpremdr; h. ens hæsta himins birti hildings templum principale summi solis regis, id., Has. 60, ubi sic: vötti ek oss með ótta | alskírt himins birti | höfuðmusteri ens hæsta | hildings af þér mildi, i. e. alskírt höfuðmusteri ens hæsta hildings himins birti, með ótta vötti ek oss mildi af þér splendida ædes summi lucis celestis (solis) regis.

HÖFUDNIÐI, m., cognatus primarius (höfuð, niði), de patre: h. Randves pater Randveris, Jormunrekus, rann höfuðniðja (gen. s.) Randves aula Jormunreki, SE. I 372, 1 (II 208, 1). Plur. höfuðniðjar cognati primari, Gha. 49 (Gk. 3, 5).

HÖFUDRÁÐ, n., consilium capitale, vitæ periculosum (höfuð, ráð), Grett. 16, 2, ubi al. höfugt ráð consilium grave, periculosum. Alias höfuðráð consilium optimum, Gpl. 61.

HÖFUÐSÁR, n., vulnus capiti inflictum (höfuð, sár): bára höfuðsára unda vulnerum capitulum, sanguis, Ha. 286, 3.

HÖFUÐSBANI, m., exitium capitale, id. qu. höfuðbani: tunga er h., i. e. abusus lingue exitium capitale adfert, Hácam. 73. Sic Nj. 45: ill orð, er Sigmund dró til höfuðsbana; ít. SE. I 351: dverginn mælti, at sá baugr skyldi vera hverjum hvarfðs bani,

er átti; höfuðsbani (Ísl. I 307) = höfuðbani (GhM. II 76).

HÖFUÐSKÁLD, n., poeta primarius, princeps poetarum (höfuð, skáld), Orkn. 82, 6 (AR. II 217, 3); G. 12.

HÖFUÐSKEPNA, f., elementum (höfuð, skepna, qs. creatura principalis, princeps, prima); pl. höfuðskepnur elementa, Ha. 25, 4 (SE. II 64).

HÖFUÐSKRÍPI, n., summum monstrum, res monstrosissima (höfuð, skrípi): höfuðskrípa maðr histrio, ludio, SE. II 198, 3, de tibicine.

HÖFUÐSMAÐR, m., princeps (höfuð, maðr, id. qu. höfuðmaðr); in sing., de rege, Ha. 228, 2; pl. höfuðsmenn principes, F. VII 49, 3; Ha. 236, 4; viri insignes, illustres, præclari: dýrr skóp himna harri | höfuðsmanna veg sannan, Ísld. 22, de filiis Halli Sidenis. In pros., höfuðsmenn = höfðingjar, F. X 40, not. 1.

HÖFUÐSNAUÐR, adj., capite mutilus (höfuð, snauðr), Hild. 31.

HÖFUÐSTAÐN, m., rostrum (qs. pars anterior v. prominens capitis, höfuð, staðn, cf. höfuðgnýpa), de rostro corvi, Höfuðl. 11 (SE. I 476, 4), ut ilstafn, de ungue.

HÖFUÐSTAÐR, m., locus principalis, ædes primaria (höfuð, staðr), Mk. 2, de Sancta Maria: þeim bjó sú við sóma | snotr mér fríðar stère | víst heimile ok hestum | höfustað frömuð jöfre, ubi de conceptione b. virginis sermo est.

HÖFUÐVITI, n., pæna capitalis (höfuð, viti): skapa e-m h. capitalem pænam alicui irrogare, Sturl. 4, 32, 3.

HÖFUÐVÖRÐR, m., principes excubiæ, custodia interior (höfuð, vörðr): halda höfuðvörð um e-n, Sturl. 5, 11, 1.

HÖFVARPNIR, m., nomen equi (höfr, verpa, qs. ungulas jactans), Cod. Worm. SE. I 118, 2, v. l. 4 (II 275), ubi Cod. Reg. höfhyarfnir (höfhyarf).

HÖFÐA (-aða, -at), caput, capitellum clavi cudere, formare (höfuð), FR. I 15. — 2) höfðaðr capite instructus, in compos.: fjöldhöfðaðr, lánghöfðaðr, sérhöfðaðr, þrihöfðaðr.

HÖFÐI, deriv. ab höfuð, capite instructus, in compos.: ambhöfði, arnhöfði, hjarthöfði, karlhöfði, orknhöfði, svarthöfði, vagnhöfði.

HÖFÐINGI, m., princeps (höfuð); ít. vir liberalis, munificus, SE. I 530. 532; h. hringa vir annulus largus, vir dices, Band. 5 (NgD. 157, 1), cf. öðlingr, gramr. H. snóta princeps feminarum, Sancta Maria, Has. 61, v. myrkleygr.

HÖGBROTNIÐGR, m., ramus commodus (högr, brotningr ramus ex arbore v. terra eculsus, a brjóta, ut κλαδος a κλάω: brjóta upp hríslu vírgam evellere, Grett.; Helgi brýtr sér upp völr tvaok ok gerir kvistlausar, hann hefir þetta í hendi sér, Dropl. maj. c. 13): högbrotningr skógar commodus silvæ ramulus, id. qu. völr, de baculo Grida (Gríðarvölr), quo Thor pro telo usus est, SE. I 302, 3. S. Thorlacius: telum, cædendis vel

discuneandis arboribus perquam idoneum (brotníngir gladius, v. supra), o: ferri cuneus candens et ignitus, quem Thor et Geirrodus inter se jactim reciprocarunt.

HÖGDRÆGR, adj., facilis protractu, qui facile trahi, protrahi potest (högr, drægr): Viðris þýfi, högdrægt úr hugar fylskni, Sonart. 1.

HÖGDÝR, n., animal commodum, molli gressu utens (högr, dýr): h. húna navis, SE. I 324, 2, ubi construe: högdýr húna berr vágþrýsta bógu vestan af læg.

HÖGFRAMR vide hugframr.

HÖGG, n., ictus, Hávam. 82; Harbl. 45; Hamh. 32; bíða höggs ictum expectare, SE. I 280, 3; höggva e-m högg ictum cadere, alicui imitandum, F. VII 155; dat. höggi et höggvi, inserto v: benja dög dundi or mækis höggi ex plaga, gladio inflicta, Korm. 27, 4; egg brast hörd í höggvi, HR. 75; fyrr skal ek högg við höggvi, | hjalds stærir, þér gjalda ante tibi, prælii incitator, ictum pro ictu rependam, Dröf. pros., F. VII 191. Vide compos.: ennihögg, hálhögg, skýlihögg, strandhögg. Cum art., inserto v, höggvit, pros., F. XI 139, cf. 140.

HÖGGFÁÐR, pars gladii, SE. II 620, scribens haugfáðr, vide höggstaðr, haugfáðr.

HÖGGORMR, m., serpens (höggva, ormr); metaph. de diabolo: ljótt höggorms heiti fæðum nomen diaboli, usurpatio nominis diaboli, diræ, imprecatio, execratio, Gd. 2; höggorms gráðr aviditas serpentis (diaboli), Gdþ. 9. — 2) serpens ictus (högg, ormr), hasta: herðipundr höggormr incitator hastarum, præliator, Nj. 134.

HÖGGR, m., arbutus, id. qu. höggr, heggr: höggr hugtorgs vita column aurī, vir, RS. 15, locum vide sub hugtorg.

HÖGGR, m., id. qu. heggr, arbutus (arbor), SE. II 497.

HÖGGR, in compos., qui cædit, ferit, v. fránhöggr, niðhöggr.

HÖGGRAMMR, adj., feriendo valens, validos ictus inferens (högg, rammr), Jd. 33.

HÖGGRÆDDR, adj., sanatu facilis, qui sanari facile potest (högr, græða), Fbr. 44, 3 (GðM. II 402).

HÖGGSNARLIGA, adv., pro hauksnarliga, FR. II 274, var. lect. 2.

HÖGGSTAÐR, m., pars gladii, SE. II 477. 560, pro haugfáðr, höggfáðr.

HÖGGUÐR, m., gladius, SE. II 559 pro hoguðr.

HÖGGVA (högg, hjó, höggvit), cadere, percutere, ferire. Impf. conj. vulgo est hyggi, sed Bl. membr., excluso j, hygga: eigi grandaðe þeim, at þau ormar hyggi non nocebant iis (Adamo et Evæ) serpentes, etsi eos percuterent; idem valet högga (ð, i. e. ø pro y), Ísl. I 90, ubi: ef hjaldrgnár kenna mér, at ek högga mína guðvefjar Hlin si mihi impudent, quod percusserim (mutilaverim) uxorem meam, quod Eb. 19, 7 est höggva, inserto v, ut congruat cum præf. conj.: er eggju horns lautviðir létu, at ek höggva etc., cum pugnatore dicerent, me percussisse.

Ceterum forma impf. conj. hygga etiam occurrit in Ísl. II 265: þeir mæltu, er hjá stóðu, at Íslendingar hyggi smátt leves ictus inferre. Höggva bú mactare pecora, Mg. 17, 6; h. e-m högg ictum icere, alicui imitandum, Ns. 24; h. glugga á bórði aperturas lateri navis incidere, Sie. 17; h. sundr baug annulum dissecare, in frustra dividere, ut aurum particulatim distribuas, Rm. 35; vide FR. II 78: hann (Friðþjófr) hjó þá í sundr hringinn Ingibjargarnaut, ok skipti með mönnum sínum, ok kvað visu: þann skal hring um höggva etc.; h. hrafn bráðir prædas corvo secare, dissectas offerre, Korm. 16, 2; h. e-n aliquem occidere, interficere: unz hann Helgi hjó, H. hat. 17; absol., ictum inferre, pugnare, dimicare: uggum hvergi at höggva minime pugnare dubitamus, subterfugimus, Korm. 14, 2. Pass.: hjósk hildar ský clipeus dissectus est, Sie. 20, 4; reciproce: höggvaz ictus alternare, Vafpr. 41; metaph.: höggvaz orðum á se maledictis invicem insectari, Sk. 2, 3; höggvaz til skeggjum barbis inter se collidere, capita conferre, SE. I 424, 2 (Grett. 77, 2). — β) cum dat.: höggva börðum í gras incutere barbas in gramen, herbam, i. e. humi in faciem cadere, Ísld. 12; sic et legendum videtur F. XI 138, 4: höggva skeggi niðr í gras (pro höggva niðs um þat Skeggi). — γ) part. pass., höggvinn cæsus, percussus, intersectus, de homine, Ód. 24; F. II 248; h. skjöldr clipeus dissectus, FR. II 548, 1; höggvit gull aurum dissectum, annuli auri dissecti, Ók. 9, 5; it. omisso v, högginn, FR. II 273, 1; högginn lýða ferð homines cæsi, Gp. 15. Vide compos. tíðhöggvit.

HÖGGVARÐR, m., serpens, vide in haugvarðr.

HÖGLÍFR, adj., vitæ quietæ amans, mansueti placidique ingenii (högr, lífr a lif), id. qu. högværr ante in prosa, Eb. 19, 12.

HÖGLIGR, adj., commodus (högr): hálf högligra ráð consilium, ratio multo commodior, Am. 66; neutr., högligt facile, Has. 33, locum vide sub hjálmstýrandi. Hógliga, adv., comode, facile, Nik. 25.

HÖGNA, id. qu. hugna (ð = u), placere, probari: verk ravnis mér høgna opera Odinis (poësis) mihi placent, arriend, SE. I 248, 3.

HÖGNI, m., nomen reguli maritimi, de quo vide SE. I 432—34. Högni in regulis mar. numeratur ibid. I 547, 2. Högna mæf filia Hognii, Hilda, bellona, pugna, Högna meyjar víðr pugnot, H. 13; Högna meyjar hjól = Hildar hjól rota Hildæ, clipeus, Högna meyjar hjóls nöf modiolus rota Hildicæ, circulus clipei, alias κατ' ἐξοχήν baugr, SE. I 426, 5, ubi pleonastice et per lusum quandam cohæreere videntur: bauggjöld Högna meyjar hjóls navar, quasi diceret bauggjöld baugs, i. e. remuneratio circuli in clipeo depicti; sed de lectione navar, vide nöf. Högna meyjar tjald velum, aulæum Hildæ, clipeus, SE. I 662, 1. Högna man puella Hognii, Hilda, Högna mans hlýrnir cælum Hildæ, clipeus, disir Högna mans hlýrna dea clipe-

orum, *Bellonæ*, *Ha.* 236, 4. Högna el procella Hognii, pugna, *Hild.* 17, 3, vide elviðr. Högna hreyr (hrær) arundo Hognii, gladius, frömudr Högna hreyrs præliator, *Y.* 39. Högna húfa cucullus *H.*, galea, *Si.* 28, 4. Högna hurð foris *H.*, clipeus, *Mb.* 18, 1; *F.* V 229, 4. Högna kylf (kull) amiculum *H.*, lorica, *Krm.* 10. Högna sjót terra *H.*, mare, *Merl.* 1, 31. Högna skúr pluvia *H.*, jaculatio, pugna, *SE.* I 418, 5. Högna veðr tempestas *H.*, pugna, *F.* VI 84, 1.

HÓGR, adj., mansuetus, mitis, placidus, facilis: h. við hjardir mitis in greges, de lupo, *H.* 24. *Id.* qu. hægr, högr commodus, in compos. cum hóg-.

HÓGR, adj., commodus, facilis, *id.* qu. hægr: sem mér hógst þótti ut mihi commodissimum (maxime convenire) visum est, *Völk.* 16. — 2) cōmpar., hógri = hægri, dexter: hendi inni hógri dextra manu, *Vsp.* 5.

HÖGREID, f., rheda commoda (högr, reið rheda): haftrir högreidar hirci commoda rheda, hirci rhedam Thoris fulminatricem trahentes, *SE.* I 280, 1. Sed potest etiam högreið accipi de commoda equitatione, recitatione, et jungi cum hofreginn, ab högreiðar hofr (= húfr) navis commoda recitationis, rheda, h. l. de rheda Thoris fulminatoris.

HÖGSETTR, adj., moderatus (högr, settr a setja): hógsettr tunga lingua moderata, afgerðir hógsettrar tungu aberratio moderatæ linguæ, intemperantia linguæ, *Lb.* 2, ubi sic: ár þuiat ek má stórum | úngr hógsettrar tungu | frá afgerðum orða | ofsjaldan vel hallda, i. e. þviat ek úngr má ofsjaldan halda orða ár vel frá stórum afgerðum hógsettrar tungu linguam a verborum intemperantia abstinere.

HÖGSTARI, m., nanus, *Vsp.* 14; *SE.* II 470 høgstari; *II* 553 hugst..

HÖGUSÁR, adj., animi æger (pro hugum sár), tristis, dolore affectus, *RS.* 4 (hugr, sár).

HÖGUDR, m., gladius, *SE.* I 563, 2, vide hügguðr.

HÖGVÆR, adj., mansuetus (högr, værr), *Gd.* 9.

HOKÍNGR, m., gladius, *SE.* I 566, 2, vide hækíngur.

HÖKINN, *Merl.* 2, 16, havgvaz höknir havðrs gyrðingar aut incurti, sinuosi serpentes (cogn. hokinn incurvus, húka incurvum sedere), aut avidi (Norv. hæken, Dan. higen, avidus).

HÖKULL, m., humerale, vestis humeralis sacerdotum (Dan. Messelagel): hókla meidr gestat humeralium, clericus, *Nik.* 24, ubi: sá er makligr meidum hókla is clericis dignus est, i. e. is dignus est, quem clerici episcopum cooptent.

HOL, n., cavum, cavitas, de alveo, cava alveo navis: straumur af fjalli ferr um hol knerri flumen ex monte alvum navis circumfundit, *F.* I 286; etiam de concavo clipei (alias bugr) dici, adparet ex loco *Laxdæla*, citato sub herskjöldr pag. 329.

HÓL, n., sermo, *SE.* I 544: skalp, hól, skraf, o: jactabunda garrulitas. Hinc gloriatio: mæla hól um e-t gloriari de re ali-

qua, *Eb.* 18, 1; gæðaz hólí laudibus ornari, vel se ipsum laudibus ornare, jactanter se gerere, *Ha.* 182, 1.

HOLA (-aða, -at), cavare (hol): holaðr stafr baculus cavatus, *Nik.* 69.

HOLD, n., caro: fylla hrafn á holdi corvum carne humana replere, *Nj.* 93, 2; Ýmis hold caro Ýmeris, ex qua terra creata, *Vafþr.* 21; *Grm.* 40; terra, *SE.* I 320; hold móður melludólgs caro Telluris; terra, *IIS.* 1, 3. In specie de carne ferina: beru hold caro ursæ, *Völk.* 9; de carne catulorum, *Gha.* 43; sic hreina hold, hvítabjarnar hold, *Sks.* 191; hnisu hold, *F.* VII 161. — β) sensu biblico: lifa at holdi secundum carnem vivere, κατὰ σάρκα, voluptatibus se totum dare, *Merl.* 1, 57; grand holds ok andar noza carnis et animæ (naturæ sensualis et spiritualis): guma forðar þú gerla | grande holdz ok andar, de Sancta Cruce, *Lb.* 39. — γ) metaph.: hold ok hjarta caro et cor, amor et deliciæ, pro re carissima, *Hávam.* 96. — δ) plur. hold pinguedo, *Hugsm.* 27, 3. — ε) corpus humanum: græðing holds curatio, sanatio corporis, *Gd.* 65; rífa feld af holdi avellere pallium a corpore, corpus veste spoliare, *Grett.* 24; allt meýjar hold, nema varrar totum corpus virginis, labiis exceptis, *F.* V 308; barkat hold corpus loricatum, *F.* II 313, 2; bleðzat hold var dregit á foldu corpus (Gudmundi Boni) per terram tractum est, i. e. divinus ille vir viciu per terram trahebatur, *Gd.* 45 (*Sturl.* 4, 23). Vatzdal bygði hold hið basta corpus versabatur in V., (dum animo præsens adesset in Strandis), *Gd.* 16 (cf. *Sturl.* 3, 36). — 2) blóðs hold, *FR.* I 484, 4, puto legendum blóðs hol cavum sanguinis, tubus sanguinis, i. e. æðr, quod et venam et anatem mollissimam significat.

HOLDBORI, m., corvus (qs. carnem v. corpus fodicans, hold, bora perforare), *SE.* II 488, 571.

HÖLDBORIT, n. adj., colonis ortum, genus colonorum (höldr, borinn a bera), *Hyndl.* 10, 15.

HOLDBOÐI, m., corvus, *SE.* II 456, 488.

HOLDGRÓINN, corpori adcretus (hold, gróa): h. hönd manus proprio corpori adcreta, *Ilm.* 14. Sic h. brynja, *Bk.* 1, pros., et h. haddr capillamentum corpori s. carni adcretum, *SE.* I 342.

HOLDMÍMR, m., gladius (qs. gigas carnis, hold, mímr), *SE.* I 565, 2; *II* 476, 559.

HÖLDR, m., colonus liber, proprii fundi possessor (ab halda tenere, unde forma haldr = höldr, *F.* II 294), *Rm.* 21; *SE.* I 530: þegnar ok haviþar, svá erv bvendr kallaðir, et plenius I 456: haviþar, þat er bvendr, þeir er gildir erv af ættvm oc rættvm fyllvm domini fundorum, hoc est coloni, pleno jure natalium (generis, i. e. natalium ingenuitate, ex liberis parentibus et justis nuptiis geniti) et privilegiorum ornati. *Gþl.* 458: sá er höldr, er hann hefir óðal at erfðum tekit. *Eg.* c. 41 initio: Björn hlaut annan bústað góðan ok virðiligan, gjörðiz hann ekki haandgenginn konungi, því var hann

kallaðr Björn haulldr. Hólða barmi frater ingenuorum virorum, de Rotto Pedite, II. 24. De viris in genere, etiam militibus, II. 17, 2; sôddum hólða á holdi hrafn, Korm. 8, 3; hjörþeys hólðr vir pugnæ, pugnator, fsl. II 251, ubi tamen etiam verti potest cum G. Pauli sec. etymologiam, ut haldr (i. e. bald-andi) hjörþeys sustinens vel gerens prælium; hólðar eiri, SE. I 558, 3; Vsp. 39; II. 32; SE. I 656, 1; homines: hólða synir hominum filii, homines, Hávam. 94; Fm. 19. — ß) nota, plur. apocop., hólð pro hólðar, Sturl. 6, 15, 15, confer dörr. — γ) hólða, Hund. 1, 50; at haulþa seer af hugins barri, quod interpp. vertunt, ex intimo pectore (sermone) homines penetrans (de Sigruna), quasi construxerint: seer at (= i gegnum) haulþa (persecut viros) af hugins barri (ex mentis glande, i. e. corde), in qua ratione cum displicet præes. tempus seer, tum tō huginn pro animo sumi. F. Magnusenius, mutatis sárviðr fluga in sárviðrar (sárbitrar) flugu, hanc rationem proponit: át sárviðrar (sárbitrar) flugu seer hólða at huginsbarri morsus sagittæ, vulnera inferre callentis (v. acutissimæ), viros scidit (v. maxime dolui) corde tenus; quæ ratio etsi non paucioribus difficultatibus laboret, in hoc tamen probanda est, quod sententiam intercalarem supponat. Primo certum est, hugins barr esse cibum corvi, cadavera, prostrata in prælio corpora; dein at pro impf. át, a v. eta, accipiendum; tum haulþa seer debet esse subjectum verbi át, et de fera (lupo v. corvo) accipiendum est. Facillimum esset, si in tō haulþa lateret gigantidis notio (v. c. huldar a huldr femina gigas, Sturl. 10, 304), tum huldar seer (sker, skær), equus gigantidis, esset lupus. Quoniam vero de antiquitate hujus vocis (huldr) incertus sum, eo maxime inclino, ut haulþa idem esse putem ac holþa, hólða, gen. plur. ab hold caro, unde holþa sker (i. e. skær) sector carniū, corvus, qui alias holdbori, perforator carnis, dicitur, aut aquila, qui undskornir, hreggskornir et hræskorr audit. Itaque in parenthesi lege: (át haulþa seer af hugins barri) comedebat sector carniū (aquila) ex corvi esca. Confer similes parentheses Hund. 1, 5. 17. 30.

HOLDVARINN, m., serpens, SE. II 458 (ad SE. I 484); II 487; II 570 hollvarenn.

HÖLDVINR, m., amicus virorum (hólðr, vinr), rex, F. XI 212.

HOLFANDI, pro HVOLFANDI, excluso v, part. a v. hvólfa invertere, it. neutr., inverti, inversum esse: horn holfanda á gólfi cornu, quod in solo inversum jacet, FR. II 82.

HOLFR, m., id. qu. Hálfir: Holfs serkr lorica, Fagrsk. 123, 3, vide Gautr.

HÖLFR, m., regulus maritimus, SE. I 547, var. lect. 4, id. qu. Hálfir.

HÖLGI, m., Hølgius, rex Hølogiæ, a quo Hølogia nomen traxit, sec. SE. I 400. Hølga ætt progenies s. gens Hølgii, gens Hølogica, Hølogi, H. 21; F. I 7, ut Ellu kind Angli; (F. X 195, 2 est hólða ætt, forte rectius Hólða = Hølga, permutatis ð et g). Haugþak Hølga aurum, SE. I 400, 2, vide

haugþak. Hølgabrúðr puella, filia Hølgii, Thorgerda, Jd. 31; SE. I 400 (F. II 108; III 100, ubi Hølgabrúðr et Hørgi, pater, r = l; sed Høldabrúðr, Nj. 89; F. X 258, cf. F. XI 134, not.). In F. XII ind. geograph. sumitur Hølgar, m. pl., id. qu. Håleygir, nescio quam recte, saltem sine necessitate.

HÖLGYLDIR, m., lupus ædes, ignis (höll, gyldir), lectio membr. E. Y. 47 (AR. I 268. 269, not. a) pro höfgyldir. Exlat et lectio ölgýldir h. l.

HÖLKN, n., aspretum, id. qu. hraun sæztum igne adustum, liquefactum et induratum; plerumque scribitur haulkn, Hymk. 24. Citant e Laedæla: hann sez niðr á haulknit fyrri ofan búðirnar, ubi in Laed. msc. est hraunit; sermo est de Foro universalis, aspretis igni subterraneo effectus undique cincto. Utraque scriptio haulkn et hólkn visitur FR. III 625; hólkn, Hrafnk. 38. Hólkir, Gðß. 3, scribendum hólkni.

HÖLKVIR, m., equus Hognii, SE. I 484, 2, ubi in Cod. Reg. scribitur in dat. Haulkvi; II 459 Hølkvi. Hølkvir, in gen., equus, SE. II 487 in eorum nomenclatura. Vide hulkvir et compos.: borðhølkvir, gölfhølkvir.

HOLL pro HOLD, caro, corpus, vide in hollbarkat, hollvarinn.

HÖLL, m., collis; dat. hólí, Ófl. 15. Metaph., hólár vöru colles maris, fluctus, Grett. 19, 4; grefr knör hólá vöru fðit (secat) navis fluctus; quanquam potest h. l. scribi hólá vöru cavam undam, ab adj. holr, qu. v.

HÖLL, f., domus, ædes, tectum, aula; dat. s. höll, et sape höllu, v. c. Vafß. 5. 19; Lokagl. 10. 16. 18; Rm. 34; Am. 42; FR. I 250; Krm. 29; plur. hallir, Lokagl. 3. 4, sed hallar, G. 5, et in prosa, F. X 106, not. 7. — 1) domus, ædes, Hávam. 140, it. spec., cubiculum, diæta (stofa), Korm. 5, 2, ubi: hvat merkir nú alla höll? quid nunc (Steingerðá digressa) diætam insigne facit? Plur. hallir æðificia, domicilia, Mg. 25, 2; F. VII 15, 2 (= mox salir); hallar Fylla dea, nympha domus, femina, GS. 33; gallonnis höll habitaculum aquilæ, mons, gallonnis halla menn homines montium, monticolæ, gigantes, SE. I 292, 2, vide manntelir; laxa höll domicilium salmonum, mare, Skaldh. 2, 15. Hallar bani, lifgalli, gandr perniciosus, pestis, lupus æðificii, ignis, incendium, F. VI 55, 1; Hla. 321, 3. 286, 4. — ß) de domo gigantea, Vafß. 5. 6. 7; Skf. 30, ubi hrímþursa höll; höll, er Hýmíri átti, Hymk. 7; Ægis höll, hallir, Lokagl. 3. 4. 6. 10. 16. 18; trölá höll, Orm. Störðs. ed. Skh. p. 13, ubi trölá kanna höllu (quo loco F. III 219, 1: trölá bygðir kanna). — γ) de tumulo lapideo, sæzo: hallar dyr ostium tumuli, FR. I 439, 1. 521, 5, quod in str. sequi. permutatur cum salir. — 2) aula, palatium, Rm. 34. 36; Am. 42; FR. I 250; hallar maðr aulicus, Nik. 72; wztar hallar summæ aulæ, aulæ cælicæ, G. 5; i hestri hall in aula celsissima, in cælo, G. 11; Guðs höll aula dei, aula cælestis: geisli Guðs hallar radius aulæ cælestis, Divus Olavus, G. 7. Höll Herjans, Viðris aula Odinis,

Valhalla, Krm. 25. 29. *Lífs höll aula víða* (æternæ et beatæ), *Lb.* 31, *locum vide sub elskrín.* — β) *laquear, lacunar, tectum:* höll Óðins, valmeyja, herkonunga tectum Odinis, *Bellonarum, regum bellatorum, clipeorum testudo v. vallum, corona militum clipeatorum*, *SE.* I 420. Höll fjalla camera montium, *cælum, ÓT.* 128, 1; dags höll aula dæi, *cælum:* drottinn, granr dags hallar dominus, *rex cæli, deus, Lv.* 15. 45; heims höll aula, camera mundi, *cælum:* heims hallar stýrandi *rector cæli, deus, Lv.* 21. — γ) höll miskunnar Drottins aula Domini clementie (Christi), *Sancta Maria, Mk.* 8; höll himna drottins, *id., Gðþ.* 54. — δ) hadds höll aula v. *palatium capillamenti, caput:* mjöll hadds hallar *nix capitis, cani capilli, Eb.* 63, 1, *vide mjöll.*

HÖLL, *f., amnis (qs. declivis, ab hallr inclinis), Grm.* 27; *SE.* I 576, 2.

HOLLA, *verb., studere, favere, opitulari (hollr):* sá, er hjálpendr holla ís, cui auxiliatores opitulantur, *Eg.* 67, 1. *Hinc plur. part. hollendr fautores, auxiliautores, Grág.* II 20. 21.

HÖLLAUST, *n. adj., pro adv., sine gloria* (hól, lauss): þat er h. id certum, *verum est, F.* V 251, 1.

HÖLLBARKAT, *SE.* II 493, *divisim scribendum* holl barkat *corpus loricatum (vide F.* I 313, 2) = hold barkat.

HÖLLÖSTA, *f., vide hollusta.*

HOLLR, *adj., favens, benivolus, propitius. De diis:* hollar vettir dea propitiæ, *Ög.* 8; holl regin alma numina, *Lokagl.* 4; biþ þú disir Drottins mála vera þer hollar í hugum divas divinorum colloquiorum ora tibi propitias esse in animis, *Söll.* 25; de deo: ýtum hollr hominibus propitius, *Lv.* 11 (*Mæsg. hulps, v. c. guþ, hulps sijais mis, Isl., guð, særtu mér hollr, Luc.* 18, 13); gera sèr himna konung hollan, *G.* 63. *De rege:* h. gramr *rex clemens, SE.* I 626, 1. — β) de bellatore: hollr úlfum in lupos benignus, *bellicosus, Ísld.* 4; h. styrjar gyllungum, *id., Ísld.* 23, *locum vide sub gyllung;* h. hrafni, *id., Ód.* 15; viggjum hollr natibus favens, i. e. in navibus exebare amans, rei maritimæ et piraticæ deditus, *bellicosus, ÓT.* 13, 2. — γ) de subditis, fidus, fidelis: h. húskarl fidus satelles, *ÓH.* 41, 2; hoddspennir var hollr hersa stilli, *SE.* I 640, 1; adde *SE.* I 308, 1. 444, 4. — δ) de principe clementi ac liberali: hollr gumnum, nè golli civibus, non auro, amicis, *Hg.* 31, 1. — ε) benivolus: sem við holl værim ut si essemus inter nos benivolí, ut si mutuam amicitiam et concordiam coluissemus, *Am.* 101; pro substantivo: mist hefir þú þer hollra amisisti tibi benevolentes (i. e. fratres tuos), *Am.* 64. — ζ) utilis, proficius, gratus, acceptus: goll, döglingi holluz aurum, regi maxime proficuum, *ÓH.* 14, 4; hylli herstillis verðr holl-ost gratia imperatoris maxime expedit, *ÓH.* 172; jöfrrar, hrið (dat.) hollaztir, *SE.* I 714, 2.

HÖLLSETA, *f., Holsatia:* hræðir Hólsetu Holsatíe terrorem incutiens, terror Holsatíe, *rex Danicus, Mh.* 3, 2. Confer for-

mam Hólsetuland Holsatia, *F.* XI 3. 5. 14, *profectam ex Holdseta, F.* I 111, *Holdsetuland, íb.* 113. 122, *id. qu. Hólsetuland, F.* XI 416; *F.* I 111, *not.* 4 (*Germ. Holz silta, qs. terra Silvicolarum*).

HÖLLUSTA, *f., gratia, favor (hollr); de gratia divina:* hollustu gefr hæsta | hringþrótt með sèr drottinn | sæðr þeim er sinna íðraz | synda lausn ok yndi, i. e. sæðr drottinn gefr þeim hringþrótt (dat.), er íðraz synda sinna, hollustu, lausen ok hesta yndi, *Has.* 25.

HÖLLVARINN, *m., serpens, SE.* II 570, *vide holdvarinn.*

HÖLLVINR, *m., fidus amicus (hollr, vinr); in voc. sing., F.* VI 196, 2; *nom. pl., hollvinir, F.* II 313, 1; *acc. pl., hollvini, ÓH.* 48, 7; *dat. pl., FR.* I 428, 3; *II* 307, 4. *Hollvinr* herjar *fidus amicus populi, rex, Knytl.* c. 78, et sic legendum *F.* XI 311 *pro hollr um heruð;* h. lofða *fidus amicus viro- rum, civium, rex, Orkn.* 81, 7; *FR.* I 197; h. Guðs *fidus dei amicus, de Gudm. Bono, Gd.* 23.

HÖLLZTI, *adv., nimium, admodum, magnopere, valde (scribitur haulzti et havllzti, vide formam heyllzti), cum adj.: h. snjallr maxime alacer, Völs.* 11 (*Hund.* 2, 27); h. harðr, *Eg.* 49; h. gott heiti nimis honesta appellatio, *Nj.* 44, 2. *In prosa, Nj.* 124: havllzti miklir ógæfvmenn, *id. qu. helzti (ex hellzt til), Gloss. F.* XII.

HÖLMBÚAR, *m. pl., incolæ insularum, insulari (hólmr, bú), de Danis insularibus (Eydanir):* hneykir Hólmbúa oppressor insulanorum, de Haraldo Severo N. R., *Hh.* 76, 1.

HÖLMERKI, *id. qu. helmerki, sec. Mor- kins. F.* VII 58, 2 et *Cod. Fris. col.* 234, 10 (o = e, ut skelegr pro skelegr, hoggr pro heggr).

HÖLMFJÖTURR, *m., vinculum insulæ, mare (hólmr, fjötur), per homonymiam id. qu. ægir, unde hólmfjöturs hjálmr id. qu. ægishjálmr galea terrificæ, ÓT.* 26, 1, ubi construo: Hörða valdr, Dofra drottinn, of faldinn hólmfjöturs hjálmi *rex Hordia incolarum, dominus Doverarum (territorii Doverici), galea terrificæ caput tectus. Hólmfjöturs nōðr serpens maris, i. e. serpens Midgardicus (circumterraneus), terras et maria ambiens, i. e. oceanus, SE.* I 472, 3.

HÖLMGERÐ, *f., cingulum insulæ, mare (hólmr, gerð = gjörð):* hólmgærðar nagli clavus cinguli insularis, *insula, F.* IV 282.

HÖLMI, *m., id. qu. hólmr, insula; absol. de Islandia:* ilmar slikt um allan hólmann, *Ag.*

HÖLMLEGGR, *m., crus insulæ, lapis, saxum (hólmr, leggr):* hólmlleggjar hilmir *rex saxi, saricola, nanus, per homonymiam id. qu. Littr, quod et nani nomen est, adeoque id. qu. littr color, venustas, SE.* I 132, 1.

HÖLMNEGLDR, *part. pass. compos., insulis, celuti clavis, distinctus, id. qu. eyneglr, epith. pelagi, Ed. Lövasina, quæ sic habet: Bjarni kvæð svá: Hólmlneglða braut hilmir | haudrgjörð fyrir bōrðum etc., vide supra sub haudrgjörð.*

HÖLMR, *m., insula, Völk.* 38; *II.* 19, 4;

SE. I 438, 3; h. inn gráni, *hod. Holmengraa*, in Agdia orientali, SE. I 524, 1. *Propr. insula minor, scopulus insulae majori vel terrae continenti adjacens; hinc distinguitur ab ey*, FR. II 128, 3: hættik eigi á hólm til sela, ef í eyju ærnir væri. — β) *id. qu. Borgundarhólmr Boringia insula*, ÓT. 22. — γ) *vindhólmr, per tmesin*, F. III 9, 2, *insula Vendica vel ventosa* = Svöldr; *vindhólms sund fretum Stoldræ, vide harðgjurr*. — δ) *locus certaminis, duelli: gánga á hólm in arenam descendere*, Korm. 11, 4. 12, 2. 14, 2. 22, 3. 4; *gjalda e-m þrjár merkr fyrir sik á hólm*, Korm. 11, 1; *it. campus praelii*, Fm. 14; Eb. 19, 4, *ubi de monomachia (hólmganga) sermo non est*. — ε) *terra: hauks hólmr terra accipitris, mons, hjálmr hauks hólms galea montis, cælum*, Vigagl. 9, 1, *vide haukr*; *randa fenris hólmr terra gladii, clipeus, randa fenris hólma hjálma clausus clipeorum, gladius, vide sub voce fenrir*. Randa hólmr *terra circuli, clipeus (qui eadem ratione baugjörð dicitur)*, SE. I 282, 2.

HÓLMREIÐR, *f., salmo insulae (terræ), serpens (hólmr, reiðr, f.), sec. SE. II 429: orma ær rætt at kalla fiska hæitvm ok lvala, æf þeir ærv kendir við nokkvtt láð, við, ræn, gras æða griót, glivfr æða hæiðar. Hinc hólmreiðar hjálmr galea serpentis (o: Fabneris), galea terrifica, id. qu. ægishjálmr; hólmreiðar hjálmtamiðr adstetis galeæ terrifica, galeam terrificam gestare scelus, terrorem aliis incutiens, II. 17, 1; quo loco Raskius conjunxit hólmreiðar lindihjörtr, construens hólmindi — reiðarhjörtr egus maris, navis, ab hólmindi cingulum insulae, mare, et reiðarhjörtr cervus equitationis, egus; quæ ratio omnino præstat rationi in Hkr. VI propositæ, sec. quam hólmreið vertitur marina vel insularis expeditio, ab hólmr insula (AS. holm mare), et reið equitatio. Hólmreiðar faldr capitegmen serpentis, IIa. 69, 2, item est galea terrifica, et vera und hólmreiðar faldi esse sub galea terrifica; sed præstat h. l. lectio: hólmreiðar var hjálmi | Hörða valdr of faldinn, o: Hörða valdr var of faldinn hólmreiðar hjálmi galea terrifica caput tectus erat, vide F. IX 306.*

HÓLMREYRR, *m., spartum (vinculum) insulae s. terræ, serpens: hólmreyrrar hjálmr galea serpentis, galea terrifica, var. lect. F. IX 306, not. 4. SE. II 428—29: ormr sá hæitir Miðgarðzormr ær ligger vni öll lönd vtan, því ær rætt at kænna orma alla svá til landa sœm sió, kalla band æða bæg iardar.*

HÓLMRÖND, *f., circulus insulae (hólmr, rönd), mare: haustköld h. mare frigidum*, SE. I 328, 2.

HÓLMRYGIR, *m. pl., incolæ insularum Rogalandiæ (hólmr, Rygir); acc. pl. -i, Hg. 30, 2, ubi membr. E et Fagrsk. 22, 3, Háleygi; de feminis, II. 21.*

HÓLMRYRR, *m., id. qu. hólmreyrr, gen. hólmryrar (hólmr, ryrr = reyrr), var. lect. F. IX 306, not. 4.*

HÓLMSTEFNA, *f., locus tempusque ad*

monomachiam conveniendi conductum; it. ipsa monomachia, certamen circense (Hg. 67). — 2) prælum, pugna: hann hefir úti ótal skipa, býðr hann Hjörleif hölmstefnu til, FR. II 31—2 (hólmr 8, stefna).

HÓLNJÖRUN, *f., dea collis (hóll, Njór-un): hrannblakks h. dea maris, femina, Hlid. 14, 3, a hrannblakks hóll collis navis, mare.*

HOLR, HÖL, HOLT, *cavus; epith. annuli: holt hramma hrynbál cavus annulus, SE. I 412, 2; cavos autem fuisse annulos, apparet ex ÓT. 66, F. II 129, et ex phrasi: þar þarf eigi holan baug um at klappa non est suspicandum, non est quod suspiceris. Epith. undæ: hol bára unda cava, F. VII 357. XI 295, 2, vide et sub hóll; holt skarð cava incisio, lacuna, Korm. 11, 5.*

HOLT, *n., collis (silva obsitus, Angl. holt silvula, lucus), saltus: ósp í holti populus in saltu, Hm. 4; til hólts ek gekk ok til hrás víðar in saltum crudamque silvam, Skf. 32; Hoddmimis holt collis II., Vafpr. 45; SE. I 202. 204, 1; sá er or holti ferr qui e silva progreditur (i. e. qui ex loco occulto improviso adest), Völk. 14, verba sunt Ólrunæ, adventum Nidudi animadver-tentis; cf. locutionem: opt. er í holti heyr-andi nær sæpe in silva prope adest auditor. — β) terra, SE. I 586, 2, propr. collis terræ; holt heila bos terra v. collis cranii, caput, SE. I 600, 1.*

HOLTRID, *n., adscensus collis, adclivitas collis (holt, rið); in plur., adclivitates col-lium s. adscensus, i. e. collium aliorum supra alios adscensus, juga montium, mon-tes; hinc holtriða hverr lebes montium, de antro giganteo, Hým. 27, ubi: bar hann til bæjar brimsvín jötuns, ok holtriða hver í gegnom portaví domum balænas (navem) gigantis, atque per surgentium collium lebe-tem (penitus per ipsum antrum).*

HOLTSKRÍÐI, *m., serpens, qs. colles (silvas) perreptans (holt, skriði); SE. II 487 in serpentum nomenclatura holttskriði (II 458 ad SE. I 484, prave holtr skriði); II 570 holttskriðe.*

HOLUND, *f., vulnus in cava corporis penetrans (holr, und): valr holunda accipiter caavorum vulnerum (cava vulnera rimans), cortus s. aquila, gælir holunda vals delec-tator aquilæ, præliator, Fagrsk. 143, 3, locum vide sub gælir.*

HOMARR, *m., regulus maritimus, SE. I 548, 3; II 469; II 552 non cernitur nisi h. ....; II 614 hæmarr, qu. v.*

HOMIR, *m., regulus maritimus, SE. I 547, 2. Cf. Hømi, rex in pugna Bravallensi, Saxo ed. Steph. p. 144.*

HÖMLÜNGR, *m., navis, navigium (hamla), SE. I 581, 3.*

HÖND, *f., manus; gen. handar: h. ennar lægri dextræ manūs, Lokagl. 38; handar vanr manūs experts, ibid. 39; dat.: undir hendi vaxa sub ala succrescere, Vafpr. 33. Plur. hendr, Vsp. 31, sed hendyr, Am. 46. 48. 52; Bk. 2, 23. 27; Sk. 3, 4; Sonart. 11, contra analogiam. Hönd verðr fús á venju dextera in morem suum prona est, Nj. 78, 1*

(Grett. c. 83: gjörn verðr hönd á venjo); bregðr hönd á venju, *id.*, SE. I 636, 2; *oppositum est*: traud verðr hönd á (malo af) venjo *concreti mores ægre dediscuntur*, *Has.* 42; hönd full manipulus (*Dan.* Haandfuld), *in prosa*: hönd full manna *exigua manus* (*vide Gloss. F. XII*); aliud est full hönd plena manus, magna copia, abundantia, abunde, satis, v. c.: en ek fékk af faldra hlíði | fulla hönd af grimmu stríði, *Skáldh.* 5, 3; *sic in prosa*: fá af e-m fullar hendr fjár abunde pecuniæ, *ÖH.* 166 (*F. IV* 370); fá manni fullar hendr af fjärhlut sínum *ex facultatibus suis quantum cuique libeat suppeditare*, *Gr.* 3 (*vide fronn*). Sækja heim hönd sponte in manum redire, *pros.*, SE. I 344, *de malleo Mjólnere*; *metaph.*, exoptatum redire: heim sóttir þú hætinn | hönd pericula adiens (animose princeps) exoptatus rediisti, *Mg.* 10, 1. Slá höndum jactare, circumjactare brachia, *Gk.* 1; *Gha.* 10; slá sínar svarar hendr *vehementer jactare brachia sua*, *Bk.* 2, 23. 27. Halda hendi of e-m *tueri aliquem*, *ÖT.* 131, 3; *in prosa*, *Vem.* 20; *idem*, per circumscr. poet., SE. I 242, 2; AA. 19 (*GhM.* I 180). Leggja hendr at e-m manus injicere cui, *F. II* 87; á e-m, *id.*, *Sk.* 3, 4. De viribus, robore: neyta handa manibus uti, robore manu uti, vires adhibere, *F. I* 172, 3; hergauts hendr robur militare, vires justo milite dignæ, *Sonart.* 11. — 2) cum præpositionibus, a) á: binda harm á hendi e-m aliquem animi ægritudine implicare, dolore adficere, *Jd.* 2; standa fast á hendi e-m alicui *vehementer incumbere*, in cercicibus alicujus hære, *Sonart.* 18; vera á hendi e-m alicui ministrare, apparere, *Plac.* 35; standa á hægri hönd a dextra, ad dextram stare, *ÖH.* 260, 2; mæla hart á hendr e-m *gravier accusare quem*, *Ha.* 176; fellr á hönd mér elli *gravier in me incumbit*, *HS.* 1, 6, ut elli tók mjök at siga á hendr konungi, *FR.* I 376; gánga á hönd e-m alicui se dedere, *Am.* 97, quod per circumductionem exprimitur, *Öd.* 10; *Rekst.* 8; fara með her á hendr e-m exercitum ducere adversus aliquem, *ÖH.* 155, 2. — b) af: harmr tókisk af hondum bauglestanda dolor sublati est annulorum consumptori, vir animi ægritudine levati capiti, *Plac.* 38; bera mærd af hendi proferre carmen, SE. I 468, 2. — c) at: bera e-m hjör at hendi in manum adferre, *Hyndl.* 45; dánar dögna sent at hendi e-m dies fatalis, missa, immissa alicui, destinata cui, SE. II 140, 1; er at höndum kom simul atque veniret (calix) in manus (Thoris), *Hymn.* 29; hvat sem at hendi kómr quicquid rei incidere, *Fm.* 31; heipt hrisúngs kom at hendi Eistra dólgi, *Y.* 39 (*simpl. Y.* 14: feigðar orð, er at Fjölni kom); erfiði kemr at höndum labor intervenit, *Ingsm.* 23, 3. — d) fyrir: flirir hönd e-s nomine alicujus, pro aliquo, vice alicujus, SE. I 438, 3; mein ero fur hondum mala impendent, *Sk.* 1, 36. — e) í: fellr í hendr mér elli (= á hendr), *F. I* 51, 1, ut *pros.*, *F. X* 381–82: en fur því at hann sá ákafa þeirra í hond honum

adversus se. — f) með: hafa fátt fjár með höndum inopem esse, *Merl.* 2, 81. — g) til: til handa e-m, *id. qu.* til e-s ad aliquem, v. c.: landsfólk sótti þær til handa ad te constuebat, *Mg.* 2, 1. — 3) in appellationibus auri: blik, eldr, grjót, sker, snær handar, aurum, argentum, SE. I 336. 402; sic handar bál flamma manús, aurum, handar bála Hlín dea auri, femina, *Korm.* 19, 6; handar sker scopulus manús, aurum, handar skers þella femina, *Korm.* 22, 4; adde *Fbr.* 22, 3. In appell. feminæ: handar lofn dea manús, brachii, femina, *Hild.* c. 4.

HÖNDLA (-ada, -at), manibus tractare (hönd): h. herfyr mortua corpora manibus tractare, *Gk.* 7. Idem sensus est, *Sturl.* 3, 25, *pros.*: ný slátr er hér nú at höndla jam recentes carnes heic manibus tractandæ (*i. e. recentia hic funera curanda*).

HÖNIR, *id. qu.* Hæmir, *Vsp.* 16. 56. Hgnir, *id.*, SE. I 352.

HÖNS, n. pl., gallus et gallinæ, SE. II 488 in avium nomencl., vide hæns, hæna.

HÓP, n., mare, *Cod. Worm.* SE. I 574, 3; II 479. 562. 622, pro hof; hóps hyrr ignis maris, aurum, vide hyrnjörðr. Proprie hóp est lacus vitus, in mare propinquum se exonerans, aut per quem fluvius prope a litore mari influit, quique accessu æstus marini restagnat, *qs. æstuarium*. Clarissimus locus est, AA. 147 (*GhM.* I 420).

HÖPPEAGR, adj., pulcre, scite saltans (hoppa salire, fagr): höppfögr ekkja femina pulcre saltans, *Eb.* 19, 13, cf. gángfagr.

HÓPR, m., multitudo hominum, cætus (*Dan.* Hob), *Skáldh.* 6, 47: hvert var fólk í hópin þann quoniam homines in isto cætu (navali) fuere? Est var. lect. hóp grege, pro flokki, *Nj. Vers. Lat. p.* 489, not. k; et unum exscr. chart. habet hópin pro flokkinn, *Ljósv.* 25.

HÖPT, n. pl., dii, vide hapt.

HÖPTBÖND, n. pl., vincula adstringentia (hapt, band), vel vincula capitis, laqueus (pro höfuðbönd), *FR.* II 30.

HOR, var. lect. Söll. 27, pro hverr, o: manna hor (rect. horr) hominum quisque. Cum hac forma comparari potest altera hua pro hverr, quisque, quod exhibet *Jus eccl. Vic. p.* 39, in gen. s. fem. huanar pro hverrar: Nú seal biseop koma til huanar greftarkyrkir á hveriom tólv mánaþum episcopos quodcunque templum sepulchrale quotannis visitabit; *it.* hyrr pro hverr. subst., quisque, *Y.* 49, sec. membr. E: þat frá hyrr id quisque audivit; *it.* herr pro hverr, Morinsk. *F. VII* 329, not. 5: oo visso fáir herr hann var et noverunt pauci, quis (qui, quoniam) esset. De forma hor sic Raskius, *Anvisn. t. Ial.* § 534: hor fór hvor, *Söll.* 27, ^ear en variant, som vinner styrka genom jemförelsen med Sv. ho, Dan. hvo. Indidem neutr. hot in hotvetna, dat. ho in hovetna. Forte ad hanc formam referendum sit hoss, *Lokagl.* 33, in: þótt sér varþir vers | fái hoss eðr hvars etsi mulieres sibi virum con-

cilient, aliquem vel quemcunque, pro vulgari hins eða þessa, quocum conferri aliquatenus potest locutio per adverbia expressa: hær ok livar, hëðan ok hvaðan.

HÓRA (-aða,-at), *stuprare* (hórr), *Merl. 1, 49: þeir flestar taka | stjóða sveitir | hervigs ramir | ok hóra mengi, nisi h. l. hóra sit gen. pl. ab hóra, f., meretrix, scortum, et hóra mengi multitudo scortorum. De femina adulterium committente, Sks. 455: at hóra bónda sinn, et Jus eccl. novum c. 18: En huer sem ueit konu sína hóraz.*

HÖRBEIDISIF, *f., dea linum optans* (hörr, beidisif a beida et Sif), *femina, Korm. 3, 7.*

HÖRBIL, *f., dea lini, femina* (hörr, Bil), *GS. 32.*

HÖRBREKKA, *f., Tellus lini, dea lini, femina* (hörr, brekka), *II. 82, ubi cum art. hörbrekkan vocativus est. Vide herbrekka.*

HÖRDÓMR, *m., adulterium* (hörr, -dómr, *term.*), *Vsp. 41.*

HÖRDÚKR, *m., pannus linteus* (hörr, dúkr): *hórdúks Rind nympha panni linte, femina, F. III 27, 2.*

HORFA (horfi, horfða, horft), *tueri, intueri, spectare* (*cogn. hverfa*): *h. at mǫnnum truces oculos in homines conjicere, de fero tauro, Eb. 63, 2; horva or heimi faciem a mundo avertere, Skf. 27; impf. conj. lyrfða: hvergi brá, þó lyrfði á, | Helgi sér við þetta, Skáldh. 4, 21, et pros., F. XI 76: hvegi óvænt sem þeim lyrfðe. — β) aliquo se vertere, conversum esse: norðr horfa dyr septemtriones spectant fores, Vsp. 34; suðr horfðu dyr, Rm. 23; (atkeri) horfir til heljar orcum spectat, FR. I 481, 1. Præsecta adspiratione (orfa) occurrit hoc verbum GhM. II 708.*

HÖRFA (-aða,-at), *cedere, recedere, se recipere, gradum referre; h. fyrir cedere alicui: fyrir lét Hakon h., o: Hákon lét (menn sína) h. fyrir (óvinunum) suos gradum referre jussit, Hh. 74.*

HÖRFI, *m., id. qu. lyrfi, SE. II 614, v. hyrvi.*

HÖRFIR, *m., spectator, it. arbiter, testis: h. lögðis hljóms præliator, IIas. 6, ubi gen. pl. horfa; vel a forma Hörr, nanus, gen. pl. hörfa, hörva, prius præfero.*

HÖRFIT, *f., Tellus (dea) lini, femina* (hörr, fit), *Korm. 11, 7.*

HÖRGRJÓTR, *m., destructor ararum, delubrorum* (hörgr, brjótr), *F. X 375, 1.*

HÖRGEFN, *f., dea lini, mulier* (hörr, Gefn), *Fm. 43; Korm. 22, 6.*

HÖRGERÐR, *f., nympha lini, mulier* (hörr, Gerðr), *Eb. 19, 10; Grett. 16, 2.*

HÖRGR, *m., sec. J. Olavium Hypononesensem* (*Gloss. Ed. Sæm. II 658*), *ara, tumulus, scopulus, eminentia, quicquid struis in-staur extuberat; superest apud Islandos: nú eru ekki uppi nema hæðstu hörgar (non nisi summæ eminentiæ, scopuli celsissimi, nunc supra nives extant); hinc ara, strues lapidea, super qua victimas sacrificarunt. F. Magnusenio (l. c. 657) hörgar sunt partim aræ vel idola lapidea, partim delubra*

minum borealium non tecta, sed ingentibus lapidibus columnarum instar circumdata et altaribus plerumque ornata, quæ nostris etiam diebus in Scandinavia et magna Britannia haud raro conspiciuntur; adde Lex. Mythol. p. 523. not.**. Huic ultimæ notioni, haud dubie primariæ, quæ arcem lapideam sacram s. septum lapideum significat, sive natura sive manu factum, favel locus F. V 239: Ólafr konúgr kristaði þetta ríki allt; öll blót braut hann niðr ok öll goð, sem Þór Engilsmannagoð, ok Óðin Saxagoð, ok Skjöld Skánúngagoð, ok Frey Svíagoð, ok Goðorm Danagoð, ok mörg önnur blótskapar skrimsl, bæði hann ra ok hörga, skóga, vötn ok tré, ok öll önnur blót, bæði meiri ok minni. In specie est sacellum, deabus vel nymphis sacrum, interdum distinctum ab hof delubrum diis sacrum. Sic Vsp. 7: Hittoz Æsir á lðavelli, þeir er havrg ok hof hátimbropo, ad quem locum SE. I 62 distinguit hof delubrum, in quo sedes 12 deorum exstructæ erant, a sacello deabus facto, de quo mox: anan sal gerþv þeir, þat var havrg er gyðivrnar áttv, oc var hann allsagr, þat hús kalla menn Vingólf. Hinc Freya de Ottare, Hyndl. 9: havrg hann mér gerþi, hlaðinn steinum, — rauþ hann í nýju nauta blópi (cf. IIg. c. 16). De sacello, nymphis sacro, FR. I 413: eitt haust var gjört disablót mikit hjá Álfri konúgi, ok gekk Álfvildr at blótinu; — en um nóttina, er hún rauð hörgrinn etc. Distinguantur hof et hörgar, Vafpr. 38, de Njóro: hofom oc havrgom hann ræpr hunnmörgom, et de eodem, Grm. 16: hátimbropom haurgi ræpr; II. kat. 4: hof mun ek kjósa, havrga marga; FR. II 287—88: hjá borginni stóðu hof ok hörgar, ok lét Oddr slá í eldi, ok brenna allt, er í nánd er borginni, et mox: hofsviðnuðu, hörgar brunnu, Oddr brendi hof, ok hörga braut, ok trégoðum týndi þinum; F. I 283: brjóta ok brenna hof ok hörga; II 41: brenna hof ok hörga; Rekst. 9 (F. I 283): brenna mörg blóthús ok hörga. De sacello, nymphis vel geniis terræ tutelaribus sacro usurpari videtur Isl. I 111: hún (Auðr) hafði bænahald sitt á Krosshólum, þar lét hún reisa krossa, þvíat hún var skirð ok vel trúuð; þar höfðu frændr hennar síðan átrúnað mikinn á hólana: var þar þá gjör hörgr, er blót tóku til, trúðu þeir því, at þeir dæi í hólana, ok þar var Þórðr gellir leiddr í (o: í hörgina), áðr hann tók mannvirðing, etc. Quod h. l. dicitur hörgr, f., id hof appellatur F. I 219. Et sic hörgr pro hof est in appell. hörga herr populus delubrorum, populus ethnicus, pagani, de Vendis, F. XI 305, 2. Brúna hörgr fanum vel aræ superciliorum, caput, de capite tauri, Ý. 30. Vide gunnhörgr.

HÖRLEIKR, *m., pro hjörleikr, eliso j, ludus gladii, pugna* (hjör, leikr), *SE. I 262, 1, sec. Cod. Reg.*

HÖRMEITIÞ, *Hymk. 39, acc. s. ab hörmeitiþr linisecium* (hör, meita), *pro tempore autumnali: en veat skolo drekka vel eitt (o: heitt) öldr hverjan hörmeitiþ at Ægis dñi vero quovis autumnno probe coctam*

cerevisiam domi Aegeris potabunt. Fragm. egreg. U h. l. videtur habere hörmeirr, quod in hörneiti mutatum eundem sensum fundit, vel hörmeirr = hvarmeirr, cf. hvímeira.

HÖRMUGR, adj., infelix, ærumnosus (harmr), *Gha. 48 (Gk. 3, 4).*

HÖRMÜNG, f., calamitas, dolor; it. fatalis miseria, *Skáldh. 6, 46 (hörmuqr, harmr).*

HORN, f., femina gigas, *SE. I 552, 1. II 471. 551, vide Hörn. — 2) nomen Freyæ, id. qu. Hörn: hróðrbarn Hörnar Nossa, de re pretiosa, SE. I 348, 2. In appell.: Horn horna, hvitings, dea poculorum, femina, SE. II 218, 4; G. 34. — 3) amnis allegoricus, Grg. 8. — 4) nomen insulæ, SE. II 492. Forte promontorium peninsulæ Frostæ, Munch.*

HORN, n., cornu; de cornibus cervi, *Grm. 26; Söll. 55; Hund. 2, 36; metaph.: hverr setr horn i síðu öðrum aller alterum cornu petit, Gdþ. 49. — 2) bucina, Vsp. 42; Hm. 17. — 3) cornu potiorum, poculum, Grm. 36; Söll. 56; pro potu, Hávam. 142; horn hoddronis, Bk. 1, 13, puto = Gjallarhorn, SE. I 68; horna fors latex poculorum, cerevisia, — (Odinis), pœsis, SE. I 238, 1; horna Hlökk, Horn, dea poculorum, femina, F. XI 197, 2 (F. V 229, 3); SE. II 218, 4. — 4) forte legg., eggju hornu aciei, cornu quo acies asperatur, eos, eggju horns laut semita v. via cotis, gladius, Eb. 19, 7, cf. Ísl. I 90; vide lautviðr. — 5) in compos., gjallarhorn.*

HÖRN, f., femina gigas, *SE. II 615 (scribens Haurr).* — 2) nomen Freyæ, *SE. I 114. II 474 horn, II 557 hörn, II 617 haurr in nom. Freyæ, omissum in SE. I 557, 1; Hörn hrings, hvitings, femina, Korm. 3, 6; F. V 149; Hörn hrings femina, Ag.; baugs, id., Ag. — 3) absol., femina, Korm. 5, 2: erumk fúsir at finna Hörn mihi cupido est feminam conveniendi.*

HÖRNAUMA, f., dea lini, femina (hörr, nauma), *Grett. 19, 4.*

HÖRNBORI, m., nanus (qs. perforans cornua, faber, horn, bori a bora forare), *Vsp. 12. Vox huic respondens in nomencl. nanorum, SE. II 470, videtur esse Hienbvi, quo loco, II 553, non cernitur nisi Horn...*

HÖRNFLÆDR, f., liquor poculi, cerevisia (horn, flædr): hirdisága, hneigisól horn-flæðar, custos cerevisiæ, infundens cerevisiam, femina, *Grett. 63; GS. 18.*

HÖRNGELA, f., piscis, *SE. I 579, 2; II 450. 623. Cf. Norv. Haagele squalus catulus, Throndh. Selsk. Skr. 2, 235—49; 4, 7; Ströms Söndm. Beskr. 1, 283.*

HÖRNGLÓI, m., aries, *SE. II 483. 567.*

HÖRNGLÓINN, m., aries, *SE. I 588; II 483. 567. 626, qs. fulgidis cornibus (horn, glóa); de cornibus hinnuli est, Hund. 2, 36: horn glóa yfi himin sjálfan.*

HÖRNGÖFUGR, adj., cornibus insignis (horn, göfugr), superl. hornögfgastr cornibus ornatissimis, de hircis, *Hým. 7.*

HÖRNHRÓINN, m., aries, *SE. I 588, 3; II 483. 626. Quasi elatis cornibus. (B. Hald. Lex. sub v. hrói?).*

HORNI, derivatum ab horn, cornibus præditus, vide composita: golinhorni, gullinhorni; hringhorni, navis.

HÖRNIGI, non cornu potorio, dat. s. ab horn, et suff. neg. gi, *Hávam. 142.*

HORNKERLING, f., anus angulo, o: infimo loco, digna (horn, kerling), aut anus, quæ quasi in angulum secessit; nobis vulgo komin i hornit qui v. quæ æconomiam s. potestatem rerum domesticarum deposuit, eaque alteri tradita, quasi in secessu degit, nec ullo amplius imperio gaudet, *Nj. 92 et Gloss. ibid. Confer et hornúngr, hornskati.*

HÖRNKLOFI, m., corrus, *SE. II 456 (ad SE. I 488); II 488. — 2) Höfuðl. 18, G. Pauli, cornua (clipeos v. galeas) diffindens, præliator. Hornklofi cognomen erat Thorbjörns, poëtæ Haraldi pulericomi, Eg. 27 et al., it. horna-brjótr, Ísl. I 276, incertum qua ratione. Hornbogar (Sks. 408) tribuuntur Hunnis, FR. I 502, ut arcus Kalmukorum ex cornibus caprinis facti dicuntur (Rises Archiv for Hist. og Geogr. 48, 427). Et Jonsonius accipit subst. hornklof, n., furca cornea, de arcu corneo, jungens verper bröndum af hornklofi facit ignes, i. e. sagittas, ex arcu.*

HÖRNKUSTR, m., ramus corneus, pro hornkvistr (horn, kvistr), ut dögurðr pro dagverðr (u = ve, vi), *Merl. 1, 14, ubi acc. pl. hornkvstv.*

HÖRNKVISTR vide hornkustr.

HÖRNSÍL, n., gasterosteus aculeatus (horn, síl), *SE. I 580.*

HÖRNSKATI, m., vir in angulo domus latitans, in secessu degens (horn, skati), Snjárskv. Vide hornkerling, hornúngr.

HÖRNSPÁNN, m., cochleare corneum (horn, spánn), *F. VI 364.*

HÖRNSTRAUMR, m., flumen cornu potorii, poculi, cerevisia (horn, straumr): h. himnis cerevisia gigantís, pœsis, carmen, hræra hornstraum himnis carmen fundere, *SE. I 254, 5; hornstraums nauma nympha cerevisiæ, femina, F. V 177, 2.*

HÖRNSTRIND, f., terra poculi, manus (horn, strind): Hlökk hornstrindar dea manús, femina, *Orkn. 75, 2, ubi quidd. legunt hoddstrindar, forte = haddstrindar, ab haddstrind terra comæ, caput.*

HÖRNUMSKVALI, m., aries, *SE. I 588, 3, qs. strepens cornibus (horn, skval); sic horna skvol sonitus cornuum (poculorum), Eb. 28. SE. II 626 hornumskuali; II 483 hornumskali, id., excluso v; II 567 horn-inskale; Cod. Worm. hornumskali.*

HÖRNÚNGR, m., sec. Grág. filius liberti ex domina, quæ eum manumisit; per contemptum filius servilis, de fratre ineiso, *Hm. 12; hornúngr hverrar þjóðar ab omnibus expulsus, despectus, incisus, FR. II 58, 3. — 3) dejectus aliqua re, qui aliqua re excedit, aliquid amisit: h. hylli hörpelli qui favorem femine amisit, Korm. 11, 7; sic F. XI 7: munu margir menn verða þess hornúngar, er eigu multi quas possident facultates, amittent. — α) in prima notione jungitur cum þýjar barn sereð natús, *FR. I 495, 2, ubi in prosa: Hlödverr reiddiz nú mjök, er hann**

var þýjarbarn ok hornúngr kallaðr. — β) *ad sec. signif. pertinet F. I 255*: hann var klæddr lítt ok gjörí hvítu hornúngr bróður síns *in omnibus fratri posthabitus*. Derivatur ab horn angulus, locus infimus et minime dignationis, cf. Sturl. 9, 50.

HORNÞEYR, *m.*, *pluvia cornu potatorii, cerevisia* (horn, þeyr): Freyja hornþeyjar dea cerevisia, femina, Korm. 19, 7.

HÖRR, *m.*, *adulter, stuprator, concubinus, amasius*; *nom. s.*, Lokagl. 30; *acc. hó*, Harbl. 46, *sed hó*, Lokagl. 55; *gen. hóss*, Lokagl. 33, *nisi h. l. scribendum sit hóss*, *gen. s. ab hor* v. *horr*, *quilibet*, vide *supra hor*.

HÖRR, *m.*, *Odin*, *id. qu. Hárr, Hár*, SE. II 472.

HÖRR, *m.*, *nanus* (*scribitur Havrr*), SE. I 66, 2, *cf. hár*, *n.*

HÖRR, *m.*, *linum*: hafna Jörð, drifn hörvi Tellus pallæ, lino consita, i. e. femina, lintea veste amicta, Ísl. II 245, 1; lauka brims Hrist, hörvi glæst mulier, lino ornata, Korm. 3, 3; herr, hörvi prúðr cætus lino ornatus, femina, Rekst. 35; dúkr hvitr af hörfl mappa alba ex lino, Rm. 28. Rm. 8, hörfl svartr, putó, atro panno velatus; ubi interpr. tó hörfl accipiunt pro hörundi, cute nigricans (F. Magnusenius maculit, capillo vel crinibus corporis aut dermatis nigricantibus). — 2) *nervus arcus*: brýnd voru dör, boga fylgdi hör acutæ erant hastæ, arcum sequebatur nervus, Ed. Lövasina; toginn hörrens nervus: bera bðslar af tognum hör sagittas tenso nervo excutere, Mg. 31, 3; báru hörvar af bogum örvar nervi sagittas ex arcubus extulerunt, Höfudl. 13. — 3) *funis, de laqueo*: hörva sleipnir equus fuvium, laqueorum, patibulum, cruz, Y. 28, ubi membr. E haurvo, Cod. D. hurfu, quæ duæ formæ idem valent ac *gen. pl. hörva s. hörfa* (cf. mánuðagr, búðunautr, rækastu hestar, etc.). — 4) *velum, lintea, carbasia*: stóð hör dreginn höndum (al. húnun) fjarri sublatum velum, a manibus remotum (ab apicibus mali distractum), vento turgebat, FR. II 302, 4.

HÖRRA, *compar. adv. hátt, pro herra, elatius, voce altiori, intentiori* (hárr, adj.): æpa úll hörra, Harbl. 45.

HORS, *n.*, *equus*, *id. qu. hross* (Angl. hors): tekr hors höfvd hilldingr á sig caput equinum, Merl. 1, 29.

HORSKLIGR, *adj.*, *prudens, sapiens* (horskr): horsklig ráð consilia sapientia, prudentia, Hugsm. 7, 1. 30, 1. Horskliga, *adv.*, *prudenter, sapienter*: ok finni þat, at en fróði hálr hefir horsklega hagað spásögv, Merl. 2, 96; Sk. 1, 10.

HÖRSKORÐ, *f.*, *columna lini, femina* (hörr, skorð), *dat.*: ek nam heita hvítri hörskorð candidæ mulieri pollicitus sum, Orkn. 81, 6.

HÖRSKORÐA, *f.*, *columna lini, femina* (hörr, skorða), *id. qu. hörskorð; cum artic.*: ef hörskorðan heyrði si audiret femina, Hilt. 4 (AR. II 341).

HORSKR, *adj.*, *prudens, sapiens, cordatus; opponitur tō heimskr*: opt fá á horskan, er á heimskan né fá, lostfagrir litir

sæpe capiunt sapientem, qui insipientem non capiunt, venusti vultus, Hávam. 93; heimska or horskum gærir hölda sono sá inn mátki munr stolidos ex cordatis reddit hominum filios potens illa libido, Hávam. 94; horskr sapiens, prudens, Fm. 35. 36, opponitur tō ósviþr insipiens, ibid. 37; horskr var húsfreyja, hugði at mannviti cordata erat materfamilias, animum attendit ad prudentiam, Am. 3; h. konúgr rex sapiens, Sk. 1, 2; adde SE. II 497; Hávam. 6. 20. 62; Skf. 9; horskir hugir prudentes animi, Hávam. 94; horskir seggir, Hás. 45, vide háborg; absol.: sagði horskr hilmí narravit cordata (femina) principi, Am. 10; huggizk íþ horskar bono este animo, prudentes (feminae?), Am. 33. — β) *de femina, lepidus, elegans, eximius, egregius*: en horska mætt lepidi virgo, Hávam. 96; it horska man elegans puella, Hávam. 102; horskr föstra Heimis eximia, Sk. 1, 31; hvítri ok horskri candidæ et egregiæ (elegant, venustæ), Rm. 36; íþ horska víf elegans femina, Söll. 14; horskar konor elegantes mulieres, Harbl. 17. — γ) *fortis, animosus, strenuus, acer, vegetus*: horskr hálr vör fortis, Sk. 3, 4; h. hölda barmi, H. 24; heilir farit nú ok horskir sospites nunc eati, ac fortes, Ghe. 12. — δ) *epith. animalium, corcorum*: horskir hrafnar, Fjölsm. 46, superbi corvi, aut sagaces; erinacei, Merl. 1, 21: en it horska dýr hleðst aldini, de quo mox 22: en bjarnigull býr um vèlar, leynir hann eplum, itaque astutus, callidus.

HÖRSKRÝÐDR, *lino amictus* (hörr, skryða): hörskrýdd kona, Bk. 2, 48.

HÖRSTRENGR, *m.*, *filum lineum* (hörr, strengr): hörstrengs jörp Tellus fili linei, femina, Plac. 24.

HÖRUNÐ, *n.*, *cutis*: mitt h. er eigi bert, FR. I 247, 1. — β) *corpus*: fara hörund húngri corpus jejuno macerare, Söll. 71; γ) *sensu theol.*: hörundar húngur cutis curandæ orexis, voluptas corporalis, carnalis, Söll. 50; quo sensu hörund, *n.*, *pro hold, sáþé, ponitur in Stjörn*, v. c.: guð veitte manninum þrenna vörðu ok geymara — einn góðan gæzluengil móti fjandanum, þínu vors herra líkama móti hörundinu, en móti heiminum ok veraldligum girndum heilagra manna bænir. Gen. autem hörundar forte superest ex fem. hörund (cf. húngur, n. et m.). Eadem *gen. fem. forma est in hörundar litr* (hod. hörunds litr, holds litr) color cutis naturalis, F. V 347 bis, SE. I 106.

HÖRUNÐBJARTR, *adj.*, *cute lucida, candida* (hörund, bjart): sljóð mart hörundbjarta multæ mulieres, candida cute conspicuæ, Hh. 19, 4, ubi est neut. *adj. determ.* id. v: mart ið hörundbjarta sljóð, non *gen. fem.*, ut voluit G. Magnæus, Eg. 348, not. Idem est skinnbjart, *cut. v.*

HÖRUNDMJÚKR, *adj.*, *cute molli præditus* (hörund, mjúkr), *epith. mulieris*; *dat. s.*, hörundmjúkri, Orkn. 82, 4 (AR. II 217, 1).

HORVA, *id. qu. horfa*, Skf. 27.

HÖRVEIG, *Vigagl.* 23, 1, *aut femina, in voc.*, ab hörr linum, et veig insula, vel sup-

pos. appell. fem.; aut pro hjörveig (quod in uno chart. vidi), extruso j, liquor gladii, sanguis, cruor: þeim er hrafn of huggar hjörveig ei, qui corcum sanguine delectat; cf. hörleikr.

HORVETNA, adv., ubique, omnibus locis, id. qu. hvárvetna, Ód. 16. Sic Grág., horvetna, II 259. 282; havrvetna, id., II 369, id. qu. hvorvetna, II 342.

HÖRVIR, m., ignis, SE. II 486. 570.

HÖRÞELLA, f., pinus lini, femina (hörr, þella): lylli hörþellu fævar, amor mulieris, Korm. 11, 7.

HÖRÐAR, m. pl., Hordenses, Hordiae, provinciae Norvegiae, incolae: Hörða meyjar vírgines Hordensium, ex Hordia, II. 21; Hörða fold terra Hordensium, Hordia, vörðr Hörða foldar custos, tutela Hordiae, de Erlingo Skjalgi f., ÓH. 186, 7; sed landvörðr Hörða custos terrae Hordensis, de rege Norvegiae, HS. 1, 3, ut Hörða vinr amicus Hordorum, ÓT. 21, 1, et Hörða valdr imperator Hordorum, ÓT. 26, 1; hildingr Hörða, Sturl. 8, 5, 1. — β) in appell. gigantum, ut Dávir, Bretar, Saxar, SE. I 298, 1, vide in harðgleipnir. — γ) pro höldar viri, F. V 200, 2. — δ) hörða, ÓT. 26, 2, ponitur pro hurða (ð = u), gen. pl. ab hurð, foris; non enim h. l. construi potest Hörða gramm. in nom.: Hagbarða hörða (= hurða, clipeorum) hlymnjóvðr præliator, cf. var. lect. ad h. l. et F. I 123, 2.

HÖSA, f., caliga: draga hösuf af e-m caligam alicui detrachere, Selk. 10. — β) id. qu. brynghosa ocrea: spentar hösuf at fótum, Gd. 34. — γ) inter veneficii adparatus recensetur mosrauð hösuf, Korm. 12, 3. In compos., vide brynghosa. In prosa, F. VI 381; ÓH. 32; et compos.: leðrhosa, F. VI 307, skinnhosa, F. VI 305, Sturl. 8, 11, skruðhosa, Sturl. 8, 11, drambhosur, F. VI 440; gen. pl. hosna, in hosnareim, Grett. 23.

HÖSKR, id. qu. horskr, sapiens, prudens, fortis, Am. 64; Ód. 20; G. 61; FR. II 303, 9. Vide geðhoskr.

HÖSS, adj., cinereus, fulvus, de colore lupinae pellis (alias grár et ullgrár): ser ulfr enn hausve á sjót goða adspicit lupus ille cinereus (fulvus) deorum habitacula, (Eiríksm.) Fagrsk. 17, 4 (cf. Lex. Mythol. p. 785, not.); in acc. inserit v: ok sá halr | at Hárs veðri | hásvan serk | hrisgrísni bar et ille fortis vir in tempestate Odinis (pugna) cineraceum lupi indusium (pellem lupinam) gestabat (i. e. inter Lupipelles, Úlfhednar, militabat), SE. I 418, 2. Forte hinc pro hauss, F. VI 159, Hh. 11, legendum sit hæss, höss, ð: rauttu blóði hvassar klær hæss arnar rubefecisti sanguine acutas unguis fulvæ aquilæ.

HÖSS, pro HVÖSS, eliso v, n. pl. adj. hvass, acutus: þar er rudum höss sverð á skeiðum, FR. II 275, not. 10; hössum sveiðum, pro hvössum, ibid. 277, not. 8.

HÖSTU, Am. 95: heldr var ek hæg sjaldan, höstu þó stórum, quod FR. I 223 sic exprimit: opt var ek úhæg í mínu skapi, en miklu jók þú á sape quidem ego ingenio

implacida (turbulenta) fui, tu vero multum addidisti (mei ingenii intemperiei), vel tu vero me (animi tui intemperie) multum superasti. Forte hostu, 2. s. impf. ind. act., a verbo obsol. há altum esse (deriv. ab hátt altum, alte), alte incedere, it. efferre se altius, superare.

HÖSVIR, m., servus, Rm. 12; nom. propr., unacum Dróttir, F. III 186—87, unde verbum havsvaz servorum modo grassari, incedere aliquem, ibid. 189. — 2) lupus (a cineraceo colore, höss), vide hordhösvir.

HÓT, n., aliquid, aliquantum; dat. hóti, gen. hótis. Usurpatur adverbialiter, aliquantum, aliquanto, aliquatenus, aliqua ex parte: áðr skal ráða hót við því ei rei in antecessum aliquo consilio occurrendum, id aliqua ratione præcavendum est, Mg. 17, 8 (F. VI 43, 2; idem valet hätt, F. X 402). Gen. hótis aliquatenus, aliqua ex parte, RS. 20, ubi construo: vegsmáðr varð hótis at njóta ráða randar-rungæðis, áðr gæti ná sadri vatns víglu vir honoratus (Gudmundus Bonus) necessum habuit aliquatenus uti consiliis clipeorum strepitus incitatoris (Rafnis), antequam veram consecrationem per aquam adipisceretur. Cum negatione verbo suffixa, minime, nullo pacto: riðkat ek hótis at móti randar-rækimeidum minime (nullus) equito obviam clipei curatoribus (præliatoribus), Ísl. I 231, 1, quod confirmat var. lect. (riðkat ek hótí á móti randa-rækimeidum). Cum compar. adj., et pron. adj. annar: hótz meirr en til gátum aliquanto plus, quam suspicati eramus, SE. II 128, 3; nú kná þjóta hótis annan veg í björgum, hömrum nunc rupes, petrae, alio quodam modo resonant, Svær. 106, 2; Sturl. 4, 35, 1. Dat. hótí, aliquanto, cum compar. et superl.: hvat hótí fleira, en til lítum nonnihil, aliquanto plus quam oculis animadvertimus (ð: aliquanto plura, nescio quæ, quam, etc.), Eb. 28, 2; standa hótí fastara aliquanto firmiori gradu stare, resistere, Sturl. 7, 30, 4. Sic in prosa: hótí heldr, hótí nær, F. VII 141; hótí neðar paulo inferius, Hrafnk. 18. Cum superl.: hótí beztr aliquanto optimus, paulo optimus, Hyndl. 30. Eodem modo in prosa: nökkuru meirr, nökkuru mest, F. III 31. 32; hótí líkast vero fere simillimum, F. VI 351; hótí úmakligast, F. III 25; þer vinnit framrar hótí tu aliquanto plus præstabis, Ólafsr. 32. Forma hóta, quod occurrit RS. 6, idem, puto, valet atque hótí s. hótis, aliquatenus, aliqua ex parte: þó heflr hóta, | þá er hofut færði, | Þormóðr þorit, þat er ólogit, ubi heflr hóta þorit (i. e. þorrit) aliquatenus imminutus est, dignitati et honori ejus nonnihil detractum est. Quæ forma, hóta, confirmatur lectione Morkinsk., F. VII 170, not. 3: hóta mun skjótari nonnihil velocior, id. qu. hótí mun skjótari (nökkurum mun skjótari). **HÓT**, n. pl., minæ, Sk. 2, 9; hinc hóta (-aða) minari, hætta, id.

HÖT, ÓT. 41, id. qu. hott, i. e. hátt, neutr. adj. hátt, adverbialiter, alte, in altum: sá er atti hreftis stóði hot á lög qui tabularum equitium (naves) alte in mare (i.

e. in altum mare, in vastum mare) concitavit. Sic Fagrsk. hot pro hátt: seilít sva hot oddana, at gegni miðjum manni (F. VI 413). Idem latere videtur in var. lect. höd pro hátt, Ísl. I 307, var. lect. 5. Cf. et het = hot, in voce hjörklofinn.

HOTT, id. qu. hátt, adv., alte, clara, sonora voce: Högna gátta hregg saung hott tempestas Hognú tabularum (pugna) argutum sonuit, Fagrsk. (51, 1), locum vide sub hjörklofinn; HR. 54.

HOTTNÆFR, adj., bene moratus (= hátt-næfr; hátt, næfr), Plac. 30, ubi haud dubie scriptum fuit haottnæfr (i. e. hott-næfr) víp guð sottom, o: hátt-næfr — sáttum.

HÖTTR, m., petasus: land hattar terra petasi, caput, SE. I 538 (vide halland); Band. 5, ubi: vefja hattar land líkum caput panno obnubere; hattar stræti stratum petasi, caput, SE. II 499, 3; hattar haudr solum petasi, id.; hattar haudrs stæði, id., per amplificationem, Nj. 103, 1; hattar fell monticulus petasi, id., Vigagl. 21, 1; hattar stallr, id., Korm. 25, 1. Ála höttr petasus pirata, galea, arfstóll Ála hattar sella hereditaria galea, caput, Eg. 64, 2; höttr Óðins, valmeyja, herkonunga, galea, SE. I 420; h. hángatýs petasus Odinis, galea, SE. I 232, 3. 422, 1, ubi acc. pl. háttu; Herjans h., id., sút Herjans hattar noxa galea, securis, SE. II 122, 3. Foldar höttr petasus terræ, cælum, höll foldar hattar aula cæli, aula cælestis, drottinn foldar hattar hallar dominus aula cælestis, Christus, AA. 19 (ÓT. 105); sed GmM. I 180 (Ísl. I 106). 208, pro hattar melius legunt hárrar. Vide composita: djarfhötttr, granhötttr, (hjálmhötttr), huldarhötttr, síðhötttr, sóknhötttr. Forma hattr pileus, in acc. sing. occurrit pros., F. VIII 368, not. 5; XI 85; Cod. Fris. col. 194, 2.

HÖTUDR, m., osor, inimicus (hata): h. ormbóls, ormtorgs, varbáls, inimicus auri, princeps liberalis, Ag.; F. VI 139, 1; IIa. 255, 3; hotoþr rams rógs rekka inimicus calumniatorum, vir bonus, probus, Plac. 29. — 2) pro hvótudr (excluso v), id. qui concitat, incitat, ciēt: havtudur gunnar ciens pugnam, bellator, F. XI 191; sverðels havtudur rex bellicosus, Merl. 2, 60, ubi: verðr af slíkv | sverðels havtudur | himna ferðar | hvgþeckr grame.

HOTVETNA, id. quo. hvatvetna, quodcunque (hot, excluso v, id. quo. hvot = hvat, vetna gen. pl. a vett s. vettr ens, res); nom.: á þic hotvætna stari in te omnes res intentos defigant oculos, Skf. 28; hroldi hotvetna, þat er til hags skyldi vacillabat quodcunque, quod utilitatibus inservire oportuerat, Am. 95; acc.: ósnjallr maðr uggrir hotvetna ignavus homo metuul quodcunque, Hævam. 48; hræfpa ek um hotvetna. Am. 67; vide hovetna. In prosa, F. XI 38. 68. 78. 122. Cf. horvetna.

HOVETNA, lectio membr. Am. 67, quo loco unum excers. chart., quod habeo, præfert hovitna, et ex var. lect. hvivetna; Ed. Sæm. Holm. habet h. l. hvevetna. Puto hovetna esse id. qu. hvevetna, hvivetna (o = u =

ve, vi), omni ex parte, omnibus in rebus, et constructionem esse: ek hræfpa hovetna um, ita ut hovetna accipi possit pro dat. ab hotvetna, absolute, omni in re; vide hræfa.

HÖÐ, f., insula, SE. II 491, 3: Hvæðn, Vað, Hising, Friðnar, | Hæð, Borgund, Smýl, Torgar, o: insula Summæria, hodie Hareid (ant., Hadareid, qs. Hadar eið), it. Hovden, Pontop. Geogr. Ópl. 74. SE. I 436, 3, construi potest: á höð sandi, pro á Hadar sandi, in litore insulæ, ut Höð de insula in universum intelligatur, et h. l. in specie de insula Hæey, una Orcadum. Sed havð h. l. potius est = hót (cf. höð = hót, hátt, sub g. hot); letráð havð minime facit.

HÖÐR, m., Höðus, Asa, Vsp. 30. 55; Vegtk. 14. 15, ubi dat. Hæði (i. e. Hæði), quo loco alii Havði, Höði; SE. I 102. 174. 202. 266; Hadar bani intersector Hæði, Valius, SE. I 266; Hadar dölgr hostis Höði, 1) Balderus, SE. I 260. — 2) Valius, ibid. I 266. In appell. viri: heinlands Höðr deus gladii, præliator, bellator, SE. I 472, 3; sic et Jonsonius, Nj. 78, 2, vide haudrmen, it. háðr. Cognomen viri: Ketill haudr, Eg. 58. Hadarlag variatio Höði, metri genus, SE. I 696.

HRAFN, m., corvus, cortus corax (vide rafn, ramn); oculorum animalium atidissimi, Fjölsm. 46; Söll. 67; hrafna guð, Odin, SE. I 126 (II 142, 1); hrafna Baldr, id., SE. I 232, 4; hrafns æfl vita v. tempus corvi (nycticoracis), nox: hverja hrafns æfl quavis nocte, Korm. 19, 7. — β) in appell. navis: áls hrafn cortus gurgitis, navis, Ísl. I 81; — Heita (piratæ), id., SE. I 328, 1; — hranna (undarum), id., vörðr hranna hrafna custos navium, vir, HS. 6, 6; — sefar (maris), id., sefar hrafns beinandi vir, Vigagl. 21, 2; — varar (portus vel maris), id., Mg. 31, 5; stafns flet hlakkar hrafna dynbeidir optans tumultum prælii navalis, bellator, ÓT. 20, 2, vide sub voce flet; vide byrfrasn. — 2) equus Alii, SE. I 391. 482, 3. 480, 2.

HRAFNÁSS, m., deus cortorum, Asa cortorum possessor (hrafn, áss), Odin, qui hrafna guð dicitur, SE. I 126; gen.: Hrafn-ássar vin amicus Odinis, Hæner, SE. I 308, 2, ubi construo: hrafnásar vin hlv blása amico Odinis (Hæneri) ignis accendendi, excitandi, provincia obtigerat; full Hrafnásar poculum Odinis, carmen, var. lect. SE. I 232, 4.

HRAFNBLÁR, adj., corvi instar lividus, coracinus, niger (hrafn, blár), epith. florum Jonakeri ac Gudrunæ Gjukiadis: hrafnbláir Erps of barmar, SE. I 372, 1, de quibus SE. I 366: þeir voro allir svartir sem hrafn á hárs lit, sem Gvxnar oc Hægni oc aðrir Níðvngar.

HRAFNBLÓTR, m., cultor cortorum, Óðin (hrafn, blótr vel blótr): goða nafn hrafnblóts divinum nomen, divina auctoritas Odinis, F. II 53, 2; cf. hrafnfreistaðr.

HRAFNFÆDIR, m., nutritor, altor corvi, præliator, bellator (hrafn, fæðir), dat. s. hrafnsfæði, F. XI 216.

HRAFNFREISTADUR, *m.*, *corvus consuetus*, *Odin* (hrafn, freistadr): möge hrafn-freistadr *frilius Odinis*, *Balderus*, *SE. I 210, 3.*

HRAFNÆLIR, *m.*, *corvus delectans*, *præliator*, *bellator* (hrafn, gælir), *Ílh. 73, 1.*

HRAFNÆDIR, *m.*, *corvus saturans*, *ciens*, *præliator*, *bellator* (hrafn, gædir), *F. VII 11, 2.*

HRAFNGREDDIR, *m.*, *desiderium cibi* *corvo excitans*, *saturans corvum*, *præliator*, *bellator* (hrafn, greddir), *Mb. 7; Ód. 20.*

HRAFNGRENNIR, *m.*, *id. qu. hrafnreddir* (hrafn, grennir), *Ílh. 73, 2; F. VI 423, 1.*

HRAFNISTA, *f.*, *insula Norvegiæ*, *ante Nummedaliam*, *SE. II 492; cf. FR. II 109. 326.* *Hod. Ramsta*, *non procul a Nærð* (Njarðey), *Munch.*

HRAFNREYÐUR, *f.*, *balæna media* (hrafn, reyður), *SE. I 581, 1; II 481. 561. 621.* (*Vide GhM. III 369*).

HRAFNISKYGN, *adj.*, *corvi instar perspicax* (hrafn, skygn): hrafnskygnar ennis súlir, *Ag.*

HRAFNSTÝRANDI, *m.*, *sec. G. Magnæum*, *Eg. 82, 3*, *corvorum dominus*, *Odin* (hrafn, stýra), *qui et hrafna guð dicitur SE. I 126.* *Ordo a G. Magnæo receptus talis est: opt skal fregna*, of Hörða hregna tröð, orðguð hrafustýranda (*conjectura G. Magnæi pro -di*) hræra min' (*i. e. minæ*) arnar kjapta sæpe inaudietur, *per nimbosam Hordorum regionem*, *deus eloquentiæ*, *corvorum dominus* (*sic verba in ed. impr. legenda censeo*, *alias textum cum constructione neque conciliare*) *meos rictus aquilinos commovere. Sic Magnæus. Propono hanc constructionem: hregna hræra hrafnstýrandi skal opt fregna min guð arnar-kjapta orð of tröð Hörða pluviarum motorum (ventorum) corvi rector sæpe inaudiet mea bona verba oris aquilini per Hordorum regionem: vel simplicius, rector navis* (*Thorstein Thoræ f.*) *sæpe inaudiet memm carmen encomiasticum (recitari) in Norvegia. Analysis: hregna = regn pluvia, hregna hrærir motor pluviarum, ventus, hrafna hregna hræra corvus ventorum, navis* (*sec. SE. I 440, dýr vedrs animal venti t. tempestatis*). *Arnar kjaptar ora aquilæ* (*i. e. Odinis, qui adsumta forma aquilæ mulsum poeticon Sultungo abstulit*), *arnar kjapta orð verba qualibus uti Odin consuevit, i. e. verba poetica, pœsis, carmen* (*Ý. 6, de Odine: mælti hann allt hendingum, svá sem nú er þat kveðit, er skáldskapr heitir*).

HRAFNSVARTUR, *adj.*, *corvi instar niger*, *coracinus*, (hrafn, svartur): halt hinn hrafnsvartri, *de sermo*, *FR. III 512, 3.*

HRAFNINNNA, *f.*, *agathes vitreus* (hrafn, tinna, *gs. silex corvi, a nigro colore*), *FR. I 470, 2*, *qui in str. præced. dicitur hrafni svartari corvo nigrior.*

HRAFNVIN, *n.*, *potus corvi, sanguis* (hrafn, vin): hrafnvins hyrr ignis sanguinis, *gladius*, *njótr hrafnvins hyrjar possessor gladii*, *rír*, *F. II 83; vide hramvin.*

HRAFNÞARFR, *adj.*, *corvo utilis, corvo commodus*, *i. e. bellicosus* (hrafn, þarfr), *F. VI 318, 1*, *ut þarfr blám hrafni*, *Mg. 35, 2.*

HRÁKI, *m.*, *sputum, saliva*, *SE. I 216* (*spýta hráka sína í ker*). *Hráki gleipnis tuggu saliva Lupi Fenneris, amnis Von, ex ore ejus profluens, it. homonymice, id. qu. von spes, unde: sitja á gleipnis tuggu hráka e-s = sitja á von e-s hlutar sperare, exspectare aliquid*, *SE. II 630, 2*, *vide sub huyggja. Hráki Fenrisúlfs amnes, fluvii, flumina; sic SE. II 432: ár jir falla or munni honum, heitir þannvr Ván æn onnvr VII, ok ær því rétt at kalla vötn hráka hans.*

HRAMI, *m.*, *Odin*, *SE. II 472; v. hrammi.*

HRAMMASTR *pro RAMMASTR, robustissimus, superl. a rammr, cum adspiratione: hrammastaan at alii*, *SE. II 104, 2.*

HRAMMI, *m.*, *nomen Odinis*, *SE. II 555; hardel hramma dura Odinis procella, pugna, ejus vidit pugnatore, Mg. 31, 7 (F. VI 78, 2); vide hrami.*

HRAMMR, *adj.*, *pro RAMMR, robustus, v. hrammastr; it. hramr.*

HRAMMR, *m.*, *manus expansis digitis, digiti expansi*, *SE. I 512; hlyntál hramma stridens flamma digitorum, aurum*, *SE. I 412, 2; arnar hrammar unguis aquilini: hniza und arnar hramma prælio cadere*, *SE. I 420, 2; bjarnar h.*, *Bk. 1, 16.*

HRAMMÞVITI, *m.*, *lapis digitorum, lapis manus, aurum vel argentum* (*sec. SE. I 402, coll. 336*) (*hrammr, þviti*): þjóðr hrammþvita oblatur auri, *princeps liberalis, Höfuðl. 17.*

HRAMN, *m.*, *corvus, id. qu. hrafn*, *SE. II 488.*

HRAMNVÍN, *n.*, *potus corvi, sanguis* (hramn, vín): hramnvins hyrr ignis sanguinis, *gladius*, *Plac. 49, vide hyrgildir; hramnvins giljadr qui corvum potu delectat, præliator, bellator*, *Hg. 6 (F. I 27, 1); vide giljadr.*

HRAMR, *adj.*, *id. qu. ramr, robustus*, *HR. 18.*

HRANN *pro RANN, impf. ind. act. t. renna currere, fugere, dilabi: hrann ráð búandmanna res colonorum lapsa est, vel conspiratio eorum repressa est*, *SE. I 466, 2, sec. Cod. Reg.; al.: hrann lið copie dilapsæ sunt.*

HRANNBÁL, *n.*, *flamma maris, aurum* (hrönn, bál): hrannbáls glötuðr consuntor auri, *vir liberalis*, *Mh. 4.*

HRANNBLAKKR, *m.*, *equus undæ, navis* (hrönn, blakkr): hrannblakks höll collis navis, *mare, hrannblakks hölnjörun dea maris, femina*, *Hild. 14, 3.*

HRANNBLIK, *n.*, *fulgor, splendor undæ, aurum* (hrönn, blík): hrannbliks hildir *nympha auri, femina*, *Korn. 19, 3.*

HRANNDAÐUR, *m.*, *qui protrudit, projicit, erogat: hr. armbranda projector annulorum, princeps liberalis, var. lect. F. V 176, 2 (Óh. 48, 1). Aut h. l. nnd scriptum est pro nd, aut pro und, ut sit hraunduðr = hrönduðr, id. a forma hranda, id. qu. hrinda trudere.*

HRANNELDR, *m.*, *ignis undæ, aurum* (hrönn, eldr): hrannelds brígdír *aurum erogans, vir liberalis*, *Plac. 21.*

HRANNGARÐUR, *m.*, *cumulus maris, fluc-*

tus (hrönn, garðr): hárr h. *alti fluctus*, F. VI 436, 2.

HRANNLESTIR BORDA, Ísl. II 24, *pro lestir hranna borda, læsor, expugnator tabularum marinarum (navium), a hranna bord tabula undarum, navis, et lestir, qu. v.; locus sic se habet: Traudr var ei Torfi at deyða | tvinna skorð ok borda | hann gjörir hróp at sönnu | hrannlestis í því flestu, i. e. Traudr var ei Torfi at deyða tvinna skorð borda hrannlestis (Thorbjargan Grimkelis filiam), ok hann gjörir at sönnu hróp í því flestu.*

HRANNVALR, m., *accipiter undæ, navis (hrönn, valr): fönn hrannvalar niveus cumulus navis (melius sonaret hrannvala navium), unda, braut hrannvalar fannar semita undæ, mare, salr hrannvalar fannar brautar camera maris, cælum, vald hrannvalar fannar braut-ár salar imperium cæli, tamr valdi hrannvalar fannar brautar salar advelus imperio cæli, cælipotens, SE. I 240, 1, epith. Odinis, hoc ordine: framr Valgautr, tamr valdi hrannvalar fannar brautar salar, vër eigu gjalda þær fals veigar, i. e. præclare Valgöte (Óðin), cælesti imperio advelut, acceptam tibi referimus vënam poëticam.*

HRAPA (-aða,-at), *ruere, præcipitari, dejici, pessum ire: hlunnvigg hrapa naves ruunt, præcipiti cursu feruntur, Sk. 2, 17; FR. I 325, 1. Metaph.: illt er fur heill at hrapa malum est, fortunæ succumbere, Sk. 2, 25; at þeim mundi heill hrapa sibi felicitatem esse ruituram, se felici statu dejectum iri, Söll. 9. Propr.: hrapa til sylgjær ad potum festinare, ruere, Merl. 1, 36, de lupis et aquilis.*

HRAPÍ, m., *ignis (qu. ruens, hrapa), SE. II 486. 570.*

HRAPMUNNUM, SE. I 300, 3, *accipio pro hrapmundum (nn = nd), rapacibus manibus, i. e. raptim manu intercipiendo (hrap, cogn. Dan. rap celer, velox, mund manus). Locum sic construo: svá at (hraðskyndir gvnar!) lángvínar Þrúngvar svalg hrapmunnum á lopti sío, lyptisylg handa adeo ut (velox pugna incitator!) diuturnus Þrúngvæ (i. e. Freyæ) amicus (Thor) velocibus manibus deglutiret (interciperet) sublimem ferri massam, vibrabilem manuum haustum (i. e. contum ferreum in se ab Geirrodo missum), vel forte rectius hrapmunnum refertur ad hrapmunnr rostrum, os rapax, et hrapmunnum handa manuum rapacibus rostris (= greipum), uncatís digitís arrípuilt lyptisylg sío ferreæ massæ haustum vibrabilem.*

HRÁR, adj., *crudus, f. hrá, n. hrátt: hrátt hold cruda caro, Nj. 156; hrátt kjöt, id., Hund. 2, 6; gen.: hrárs holds crude carnis, Ih. 2, 1; til hrárs víðar ad crudam silvam, Skf. 32. Vide rá.*

HRATA (-aða,-at), *in casum vergere, lapsare, cespitare (id. qu. hrasa), labi, col-labi: Eysteins hratar arfi á Elliða stafni filius Eysteins (Thorvaldus Tintein) collabitur (clavo ictus) in puppi navis Ellidii, Korm. 25, 1, ubi in anteced. prosa: Þorvaldr fell frá stýrinu í rot; hefir hratat í andar*

dauda in animi perniciem incurrit, delapsus est, animæ salutis jacturam fecit, Nas. 9, locum vide sub gröndugr. In prosa = hrasa, ÖH. 240; hann hrataði við, en féll eigi, labare, non cadere, F. VI 66; tekr Freyr at hrata fyrir honum, ok því næst fellr hann, F. II 75; hann hrataði af garðinum ok kom niðr standandi, Sturl. 5, 17; = rata: stórhlutir, er vër höfum í hratað gravia quæ incurrimus (quibus impliciti sumus) crimina, F. I 295; pervenire quo, aliquo casu devenire, FR. III 4. Pass., hrataz = rataz (hittaz), deprehenduntur, pá-lam fiunt (mendacia), SE. II 198, 1 (NgD. 61, = hreytaz, sparguntur, divulgantur). — 2) Alem. 1: hrataþ um megi mun hverjum þikkja præcipitatum (festinatum) ultra vires credo cuique visum iri; itaque hrataþ h. l. est id. qu. hrapaþ (t = þ, ð), quod in var. est.

HRAUKR, m., *id. qu. hrókr, pelecanus ater, (Lez. B. Hald. hraukr = toppskarfr, carbo graculus), SE. I 234, 1, sec. Cod. Reg.: Haddingja vals hrákr cortus, björ Haddingja vals hræka cerevisia (potus) cor-torum, sanguis.*

HRAUMI, m., *mala viri appellatio, forte id. qu. raumr longurio, SE. I 532, ubi Cod. Reg. hravmi; II 547 hraume; II 610 hraumi; II 465 hræmi.*

HRAUN, n., *terra igni subterraneo liquefacta, aspretum, antris et cavernis plenum, unde tam pro antris et cavernis, quam pro saxis et lapidibus usurpatur: hrauna Bil dea aspretorum, saxorum, femina gigas, Selk. 7; hrauns íbúr (íbúur) aspretum incolentes femina, femina gigantes, FR. II 145, 1. Göma hraun antrum palatorum, os, Skaldh. 5, 27. Hraun handa lapis manuum, aurum vel argentum, sec. SE. I 402—404, coll. 336; gláðsendir handa hrauns missor auri, vir liberalis, SE. I 406, 2; hraun vala slóðar, id., GS. 23; vide hraunkneif. In compos. dryghraun.*

HRAUNATLI, m., *regulus aspreti, gigas (hraun, adli): sprakki hraunatta femina r. uzor gigantis, femina gigas, hregg hraun-atta sprakka ventus feminae gigantis, animus, animi fortitudo, Ísld. 5, locum vide sub hreggvana.*

HRAUNBÚI, m., *aspreticola, saxicola, an-tricola, gigas (hraun, búi), Hymk. 38; plur., II. hat. 25: hraunbúa verstr saxicolarum pessimus.*

HRAUNDRENGR, m., *vir aspreti, aspre-ticola, saxicola, gigas (hraun, dreng), SE. I 280, 3.*

HRAUNG, *incerti gen., sonitus, strepitus, de fremitu maris: hraung er, þatz (malo þars, eo loco, ubi) háfan þaungul held ek um fremitus eo loco est, ubi etc., F. VI 376. Ex hac voce formatum nomen piratæ et ath-lætæ Hraungviðr (quasi strepitum excitans, ab hraung et víða = vinna, facere), Sturl. 1, 13; FR. II 366. Idem valet hrang stre-pitus, tumultus, turbæ in foro excitatæ, Grág.*

HRAUNHVALR, m., *cetus aspreti, gigas (hraun, hvalr), plur. hraunhvalir, acc. -i,*

Hymk. 36, ubi vertitur saxæ belluæ, i. e. belluæ saxicolæ, gigantes.

HRAUNKNEIF, *f.*, quæ lapidem premit, manu tenet, gestat (hraun, kneif *conject. pro kucif*): vala slóðar h. quæ aurum gestat, femina, *GS. 23, a vala slóð semita accipitrum, manus, vala slóðar hraun lapis manūs, aurum vel argentum.*

HRAUNN, *f.*, galea, *SE. II 621; II 478* hravr; *II 562* hraimr... Vide hrönn.

HRAUNSKJÖLDUNGR, *m.*, rex aspreti, gigas (hraun, skjöldungr), *FR. II 306, 3.*

HRAUSTGEÐR, *adj.*, animo fortis (hraustr, geðr a geð): h. konúngr, *F. VI 437, 2. Absol. pro subst.*: enn hraustgeði vir ille fortis animo, *Hild. 33, 3.*

HRAUSTLA, *adv.*, *contr. pro* hraustliga, fortiter, *Hh. 62, 7.*

HRAUSTLIGR, *adj.*, forti viro dignus (hraustr, -ligr): hraustligt bragð forte facinus, *Hh. 31, 4.*

HRAUSTR, *adj.*, fortis, *Ód. 12; Hg. 9; SE. II 497; I 500, 2; acc. s. hraustan, pro adv. hraustliga, fortiter, SE. II 111, 1. — 2) firmus, firmiter factus, fabricatus, validus: hraust höll templum firmum, ædes firma, valida (= traust, sterk), Húngv. 120; hraustr skjöldur firmus clipeus, jungitur eum traust brynja, Gd. 34. (Conferri potest heilbrigðr pro heill, saluus, incolumis, illæsus: heilbrigð skip naves incolumes, FR. III 319). In compositis: bōðhraustr, forhraustr, geðhraustr, liðhraustr, týhraustr.*

HRAUÐ, *f.*, lorica, *SE. II 622, pro* hröð (hravð).

HRAUÐNIR, *m.*, regulus maritimus, *SE. II 552, 614; Cod. Reg. SE. I 547* hravðnir; *II 468* hröðnir. — 2) gigas, *Cod. Reg. SE. I 519, 1; II 470* hravðnir.

HRAUÐUNGR, *m.*, regulus maritimus, *SE. I 547, 2; II 468* hröðvng. — 2) gigas, *SE. I 555, in Cod. Reg. hravðvng; II 614* hrauðungr; *II 554* hrauðungr; *II 471* hröðvng.

HRAYGGVIGLÓPR, *m.*, homo stultus et fugitivus, sugæ deditus (*sec. formam pro hreyggviglópr, hreykkviglópr, id. qu. hravkkviglópr, a hrökkva cedere, resilire, refugere, et glópr, confer formas hláypuð pro hleyptuð, it. hryggvi pro hrökkvi*), *Nj. 54.*

HRAÐA (-aða,-at), festinare, properare, *Sk. 2, 17 ed. Holm., pro* hrapa, quod habet *ed. Havn. et FR. I 325.* Hraðað festinatun (est), *impers. pass., var. lecl. Alem. 1 pro* hratap. In signif. activo, celeriter admove, rapere, occurrit raða, demit adspiratione, *F. XI 438:* reiðin hafði raðat honum mjök at sænginni ira eum pæne ad lectum rapuerat. Cf. hraði, m.

HRAÐA, *adv.*, celeriter (a hraðr): skipta hraða celeriter dividere, distribuere, *SE. I 654, 2. — 2) acc. s. a hraði, m., SE. I 702, 3.*

HRAÐFEIGR, *adj.*, celeriter moriturus, repentine mortis obnoxius (hraðr, feigr), *Nj. 40, var., et in prosa ante.*

HRAÐFELDR, *celer, subitus, repentinus* (propr. subito admotus, impactus, hraðr,

fella): hraðfeldr skjalda glymr subitanus clipeorum strepitus, pugna, *SE. I 668, 2.*

HRAÐFORR, *adj.*, cursu velox (hraðr, forr = fierr): hestinn hraðferra equum cursu velocem, *Ghv. 17.*

HRAÐGEDIL, *n.*, animus celer, volubilis, inconstans (hraðr, geð), *SE. I 542; SE. II 613 h. l. habet* hraðgeði animus durus; in fragm. 748, 757 omittitur.

HRAÐI, *m.*, qui celeriter movet, rapit, in cursum incitat (hraða, act., celeriter facere, properare quid): hrings hraði incitator annuli, vir liberalis, de principe, *SE. I 702, 3, ubi:* ec veit hrings hraða laða avlsaða hrið i havll novi annuli incitatore invitare aulicos in aulam.

HRAÐKVÆÐR, *adj.*, carmen cito, expedite fundens, citus poeta (hraðr, kvæðr deriv. a kvæða): emk hraðkvæðr hilmí at mæra regias laudes canenti mihi carmen facile fuit, *Ad. 1.*

HRAÐLIGA, *adv.*, cito, confestim, ex-templo (hraðligr): segðu hraðliga dic ex-templo, *FR. I 519, 1.*

HRAÐMÆLTR, *adj.*, eloquio citus (hraðr, mæltr a mæla): inn hraðmælti Hringa viðþingadr rex Ringorum eloquio citus, verba celeriter proferens, *Ha. 320, 1; hraðmælt tunga lingua volubilis, præcep., Hávam. 29.*

HRAÐR, **HRÖÐ**, **HRATT**, *celer, citus, vide* raðr (pro hraðr), *it. compos. allhratt.*

HRAÐSKYNDIR, *m.*, qui rem aliquam cito properat (hraðr, skyndir): hraðskyndir gunnar velox pugne incitator, præliator, vir, *SE. I 300, 3, ubi in vocat. sumi potest, ut apostrophe ad auditorem vel lectorem; locum vide sub* hrapmunnum.

HRAÐSLAUNGVIR, *m.*, citus projector, dispersor, missor (hraðr, slaungvir): h. hringa vir liberalis, *Sturl. 1, 26, 1.*

HRE, *n.*, id. qu. hre, cadaver; *it. hre, id.; sic Ísld. 7:* þá er Ásbjarnar örnur | erfingi hre fengi | frá ek nýta sér sveita | síns nafna lét hrafni, i. e. þá er erfingi Ásbjarnar (Helgiu) lét örnur nýta sér sveita nafna síns (Helgiu Droglogið); *ek frá (o: at hann) fengi hrafni hre auditi eum paravisse corvo cadaver (escam, dapem), vel lege: ek frá hre fengiz hrafni, vel: ek frá hrafna fengu hre. Hres hrönn cumulus cadaverum, SE. I 674, 2, sec. Cod. Reg.; hress glær mare cadaveris, sanguis, dynbrimi hress gleðs striðens ignis sanguinis, gladius, SE. I 662, 2.*

HRÆ, *n.*, funus: hræ Ólafs funus, mortuum corpus Olavi, *Y. 47 (AR. I 268); in plur. de uno cadavere: huggvin hræ Hallvarðs cæsum cadaver, prostratum corpus Halvardi, Eg. 27, ut in prosa, Y. 31: Danir tóku lík hans — ok létu þar rífa dýr ok hrafna hræin. Jöfn fenguz hræ hroðnum æqua corvis cadavera parata, par utrinque strages edita, æquo Marte pugnatum est, Orkn. 22, 2. Dat. sing. hræi: þaut úlfr um hræsl lupus circa cadaver (vel super cadavere, cadaveri insistens) ululavit, ÖH. 160, 2; hræs ár flævi cadaveris, rivi sanguinis, SE. I 608, 1; hress haukr accipiter cadaveris, corvus vel aquila, F. I 173, 3; hræfa*

haukr accipiter cadaverum, corvus, Eb. 19, 13, ubi tamen, adsumtā tmesi, construi possunt: hræfa döggr pluvia cadaverum, sanguis, hræfa döggyr haukr accipiter sanguinis, corvus. Hræfa lækr ritus cadaverum, sanguis, ritus sanguinis, hræfa lækja haukr accipiter rituum sanguineorum, corvus, bræðir hræfa lækja hauks escam corvo præbens, præliator, Fbr. 22, 4 (GhM. II 296). — β) hræ kastar, lectio Morkinsk. F. VII 4, pro hel kastar, sumns (i. e. pernicios) struis lignariæ, ignis, incendium; nisi hræ h. l. scriptum fuit hræ, i. e. her, ut ignis dicitur her alls víðar vastator omnis materiæ, II. Br. 9. Cod. Fris. col. 230, 8 habet kast hræ fasti, vide hræfasti. — γ) feminini formam præfert genitius hræfar, in hræfar skrud, FR. III 512, 3, ornatus cadaveris, habitus quali cadavera indui solent, vilissimus amictus, sive ducatur a hræ cadaver, sive a hræ res lacera, detrita et inutilis. Eadem forma obtinet in voce sermonis hodierni vulgaris hræfareldr ignis fatuus, quo accedit hrævar-daun, hrævarljós, hrævarlykt, in Lex. B. Hald. In Sturl. hræljós, hrælog, ignis fatuus, 9, 18, 4; 20, 3.

HRÆBARINN, part. pass. compos., funesto ictu percussus, Sonart. 4, ubi: sem hræbarnar hlímar marka tanquam funesto ictu percussa ramalia silvarum, sec. G. Magnæum. Propr. hræbarinn (hræ, berja) est cadaveris instar percussus, contusus, violatus, sædatus, et per hræbarnar hlímar intelliguntur rami cortice nudati; forte aliquid lucis affundit hrálíka, in Lex. B. Hald., caro viva cute nudata.

HRÆBARÐR, m., ursus, Ed. Lövasina, pro hlæbarðr, hlebarðr.

HRÆBERTINGR v. HRÆBIRTINGR, m., trutta cadaveris (hræ, bertingr = birtingr): h. sevar, pro bertingr hræsevar, trutta sanguinis, hasta, a hræser mare cadaveris, sanguis, hægr hræbertinga sevar præliator, bel-lator, legendum puto, F. XI 138, 4, cornus (arbor) hastarum.

HRÆBORÐ, n., tabula cadaveris, vel margo cadaverinus, cruentus: ritar hræborð cruentus margo clipei, hlynr ritar hræborðs præliator, Ísl. II 349. Cf. hræmáni.

HRÆDDR, id. qu. hræddr, territus, timidus, metuens, Ísl. d. 3.

HRÆÐDR, HRÆDD, HRÆTT, perterrefactus, timidus, Hg. 26; hrætt fólk, G. 20. Vide gagnhræddr, úhræddr. Propr. part. pass. v. hræða.

HRÆDREYRUGR, adj., cadaveris instar cruentus, ab funere sanguinolentus (hræ, dreyrugr): h. hjörto, Ghe. 38.

HRÆFA (hræfi, hræfða, hræft), id. qu. hreifa, movere, versare: hræfpa ek um hovefna, meðan Havgni lifði in omnibus rebus me patientem tuli (ingenium meum cohibui), dum Hognius in vivis erat, Am. 67; ubi vertunt interpp.: celavi quodcumque (offensivum), dum II. erat superstes; FR. I 220, idem sentiens, sic exprimit: ok mátti um hreifa, meðan II. lifði et (tamen) ferri potuit (ingenium meum), dum II. vivebat. Sic

verbum hreifa usurpatur F. XI 90: menn þóttuz trautt mega umb hreifa hans skap-lynde ok ofsa homines sibi videbantur viz ferre posse ingenium et vehementiam ejus; item verb. hræfa, Vd. msc. c. 34: Sæmundr kvað hann (Hrolleif) vist launa vístina verr en stofnat var, ok má eigi um þat hræfa lengr neque ea res ferri diutius potest. Eodem sensu usurpatur verb. tæla um e-n, Jómse. p. 16. Pass., hræfaz (= hreifaz) moveri, in prosa, FR. II 167: mér þikr sem hræfiz stundum videtur mihi subinde moveri, pro quo hræriz, FR. II 507; hinc reflexive: hræfn hræfðiz kleyfðan fleygs hjör corvus movit sibi unguem v. rostrum, Ha. 321, 2, vide fleygr.

HRÆFASTI, m., ignis fatuus (hræ, fasti), id. qu. hrævareldr (vide hræ, γ); h. kastar ignis fatuus struis, incendium, Cod. Fris. col. 230, 8, sed potius h. l. credo tō fasti pravam esse scriptiōnem pro fasta, ut ibid. l. 11 est sliti pro slita.

HRÆFN, n., quintus a carina ordo tabularum navis, SE. II 482. 565; Cod. Reg. SE. I 584 hræmī (= hremni, id.), Wehart hreppi, permutatis p et f. Idem est sem. hræfna apud B. Hald. Farmannalög c. 18: ef menn sigla á aðra, oc gjöra þeim spillvirki, þá skal bæta firir skutstafa, ef brotnar fir ofan hræfnisskor, tvá aura si frangitur puppis supra coassationem quinti tabularum ordinis, id damnum duabus uncis expiandum est. Hrefnis stóð equitium tabularum, naves, ÓT. 41; hræfnis goti equus tabularum, navis, RS. 18.

HRÆFRAKKI, m., gladius, SE. II 619 pro hafrakan; de hasta, GS. c. 2: Gísli hjó móti með höggspjóti, ok tók af honum fótinn, ok mælti: hrökk hræfrakki, hjó ek til Skeggja insiliit hasta (hræ, frakki, m., respondens feminino frakka, hasta); cf. hræmeki.

HRÆGAGAR, m., canis cadaveris, gladius (hræ, gagarr), Krm. 6, ubi pronuntians est rægagar, omissa adspiratione.

HRÆGAMMR, m., vultur cadaveris, corvus, ÓT. 28, 1, ubi in prosa anteced.: þá komo þar fljögandi hrafnar tveir; ara sevar græddir hrægammis desiderium sanguinis corvo excitans, bellator, SE. I 488, 1; h. sævar, pro gammr hræsevar, vulture cruoris, aquila, hrægammis sævar leir, id. qu. arnar leir, lutum aquilæ (SE. I 222. var. lect. 12), rude et incommut carmen, Sturl. 4, 25, 3.

HRÆGEITÚNGR, m., ales cadaveris, corvus (hre, geitúngr): feitir hrægeitunga sagin-ator corvorum, præliator, vir, ÓT. 116.

HRÆGG, n., procella, ventus, tempestas, SE. I 486; Am. 17; SE. II 122, 2; harða hvast h. valde vehemens procella, F. I 165, 2; hreggi æst unnr unda, vento incitata, Mg. 31, 9; hreggi blásinn vento inflatus, de velo, Ha. 227; hreggi keyrðr procella incitata, de saxis, Jd. 31. In plur.: hregg blæso merki of virðum venti signa perflabant super viris, Mh. 12, 2; hregg báru branda ske austr frá rettlandi Ira venti, tempestates narem orientem versus ab Hibernia deferebant, RS. 16. In prosa: laust á hrið með

sá miklu hreggi, at hann fékk varla stýrt sér *procella nitium ingruit tanta cum ei tempestatis, ut ægre gressum regere posset*, AA. 235; hregg ok regn ventus et pluvia, Eb. 51; F. VII 195. — β) *de rapiditate fluminis, vortice aquarum*: hreggi hoggvin hlýmpel sonorum ferrum (*baculus*), rapido flumine quassatum, SE. I 294, 2. — γ) *sæpe in appellationibus pugnae*: hregg geira *procella hastarum, pugna*, H. 11; — mála gladii, id., SE. I 476, 2; — hildar (*Bellonæ*), id., H. 10; — hjálma (*galearum*), id., Orkn. 5, 2; — hrevins (*sanguinis*), id., Eb. 19, 11; — hlifa (*clipeorum*), id., SE. I 676, 2; — Hrundar grundar (*campi praeliaris*), id., SE. I 674, 3; — mekis eggja (*gladii acierum*), id., F. II 344, 1; — stála (*chalybum*), id., Ha. 199, 1; — vápna (*armorum*), pugna, vápna hreggs verk res in prælio gestæ, Fbr. 8; — þundar (*Odinis*), id., ÖH. 218, 2. — δ) *vide compos.*: flein-hregg, gnýhregg.

HREGGBJÖÐR, m., *tempestatem offerens* (hregg, bjöðr): h. randa, pro bjöðr randa hreggs, offerens *tempestatem clipeorum* (pugnam), præliator, bellator, Ód. 8.

HREGGBLÁSINN, vento agitatus (hregg, blása): h. uðr unda vento incitata, F. III 27, 1.

HREGGBOÐI, m., *tempestatem offerens* (hregg, boði): h. hjörva pugnator, a hjörva hregg pugna, Jd. 35; h. nadda borðs offerens *tempestatem clipei* (pugnam), id., Fbr. 33, 1.

HREGGDÖGG, pro **HRÆDÖGG**, pluvia cadaveris, sanguis: hoggva hreggdöggvar cadere pluvias cadaveris, i. e. cædendo exprimere sanguinem, F. V 250, 2.

HREGGMILDR, adj., *tempestatem excitare amans* (hregg, mildr): h. geirnets hyrjar *tempestatem gladii* (pugnam) ciere amans, bellicosus, de principe, Ha. 59.

HREGGMÍMR, m., *primum cælum*, SE. I 470. 592, 2; II 485. 569. 627. Forte *gigas procellæ, ær procellosus* (hregg, mímr).

HREGGMÍDJUNGR HEIÐISS, *tempestatem clipei efficiens, pugnator, vir*: skúp heiðiss hreggmídjunga fata hominum, Korm. 11, 8; vel forte rect.: skúp um vinna heiðiss hreggmídjunga (acc. pl.).

HREGGMÓÐR, adj., *tempestate exanimatus, defatigatus* (hregg, móðr), FR. II 495, 4, sed hreggmóðr, id., ibid. 82.

HREGGNJÖRÐR, m., *deus tempestatis* (hregg, Njörðr): hildar veggs hreggnjörðir dñi *tempestatis scutariæ* (prælii), pugnatores, eiri, ab Hildar veggs hregg *tempestas clipei*, pugna, SE. I 424, 2, ex Grett.

HREGGÖLD, f., *gens tempestatis* (hregg, öld): Hristar h. milites, a Hristar hregg *procella Bellonæ, pugna*, SE. I 672, 2.

HREGGRANN, n., *domus venti, ær* (hregg, rann): fagrgim háss hreggranns ignis splendidus alti aeris, cæli, i. e. sol, ejus harri rex solis, deus, Lv. 2, locum vide sub fagrgim; jöfurr háss hreggranns, id., Lv. 17; gramr hreggranns rex cæli, deus, Lv. 25;

háss kanntu hjörta at lýsa | hreggrannz konungr seggja, Mk. 24.

HREGGSSALR, m., *palatium venti, ær, cælum* (hregg, salr): hyrr hreggsalar ignis cæli, sol, jöfurr hreggsalar hyrjar rex solis, deus, G. 61.

HREGGSKÁR, adj., *ventis obnoxius, expositus, ventosus* (hregg, skár), epith. cæli: Skrjúpt er líf | lýða barna | und hreggská | heidar tjaldi *fragilis est vita filiorum hominum sub ventoso saltuum tentorio* (i. e. sub cælo, his in terris), Merl. 1, 65.

HREGGSKORNIR, m., *aquila*, SE. I 490. 492, 3 (qs. *ventum secans, a hregg, vel potius pro hræskornir cadavera secans, lanians, hræ, skornir*), cf. hreggdögg.

HREGGSKÝ, n., *nubes tempestatem parturiens* (hregg, ský), metaph., de nimbo telorum: hreggský slitu hringa *nubes tempestuosæ* (*densæ telorum procellæ*) *dilacerabant annulos* (*loricæ*), Krm. 9.

HREGGSULLR, m., *tumultus tempestatis, strepitus, fremitus tempestatis* (hregg, sullr): Sköglar furs h. *tumultus pugnae, a Sköglar furs hregg tempestas ignis Bellonæ* (*gladii*), pugna, Sturl. 7, 42, 6.

HREGGVALR, adj., *vide hrægsvalr*.

HREGGTJALD, n., *tabernaculum venti, ær, cælum* (hregg, tjald): stillir hreggtjalda rex cælorum, deus, Ha. 1.

HREGGVANA, adj. indecl., *venti expertus; neutr. hreggvana* (hregg, vana), id. qu. hreggvant, pro subst., *defectus, inopia venti*: hraunatla sprakka hreggvana *defectus animositatis, fortitudinis, imbellitas, ignavia*, Ísl. 5, ubi sic: Varat hreggvana hyggnum | hraunatla þórkatli | reyndr varð rimmu skyndir | rakklyndr at því sprakka, i. e. hyggnum þórkatli varat hraunatla sprakka hreggvana, rakklyndr rimmu skyndir varð reyndr at því prudens Thorkel (Geiteris f.) *fortitudine non caruit; sec. usitatum loquendi modum*: mér er einhvers vant inopia rei alicujus laboro; cetera vide sub hraunatli.

HREGGVINDR, m., *ventus procellosus* (hregg, vindr): h. hrotta tempestas gladii, pugna, Grett. 9, sec. quodd. exscr.: þóttu ek hæfr at hrotta, hreggvindi fyrr seggjum olim tiris visus sum ad pugnæ aptus, idoneus, præliandi peritus.

HREGGVIÐR, m., *columen tempestatis* (hregg, víðr), in appell. pugnatorum: hreggvíðir hjörva præliatores, a hjörva hregg pugna, Jd. 29; hjálma skóðs hreggvíðum præliatoribus, a hjálma skóðs (*noxæ galearum, gladii*) hregg prælium, Jd. 19; F. I 170, 1.

HREGGVÖRÐR, m., *custos venti* (hregg, vörðr): hábrautar hreggvörðr, pro vörðr hreggs hábrautar, *custos sublimis venti viae, custos cæli, deus*, ab hábraut hreggs *alta via venti, ær, cælum*, Ha. 5, ubi sic: ok hábrautar heitir | hreggvörðr þegar seggjum | sannre líkn ok sýknu | snjallr fir vos ok galla, i. e. ok snjallr hábrautar hreggvörðr heitir seggjum þegar sannri líkn ok sýknu fir vos ok galla.

HREGGÞJÁLMI, m., *receptaculum, vas*

venti, procellæ, ær, calum (hregg, þjálmí): hilmir hreggþjálmæ rex cæli, deus, Lv. 4.

HREĞIFR, n., gigas cadaveris (hræ, gífr), fera carnivora, Gha. 29, ubi spec. de lupo: sárta drukko hrægífr, huginn hjartblóþ saman avide potarunt lupus corvusque cordis sanguinem simul.

HREGN, n., id. qu. regn, præfixa adspiratione, pluvia, in plur., Eg. 82, 3, vide sub hrafnstýrandi. AS. hregnan pluere.

HREGSVALR, adj., cadaveris instar frigidus (hræ, svalr), vel potius pro hreggsvalr (qs. vindssvalr) venti instar procellosi frigidus (hregg, svalr), ut úrsvalr = vatnskaldr: hrægsvöl dúfa unda þerfríða, Orkn. 22, 2.

HREIFA (hreifi, hreifða, hreift), movere, versare: gránstóð gríðar náir opt hreifa Granmarssonom lupi sæpe movent (versant) corpora Granmaridarum, Hund. 2, 18, sec. ed. Holm. et exsc. chart., quo loco ed. Havn. hreifi, quod ægre cum textu conciliatur. Vide hræfa, reifa.

HREIFI, m., pars manus, carpus, SE. I 542, unde hreifa víðr lignum carpi, manus, ibid.; hreifa ellr ignis carpi, aurum, Fsk. 76, 4, vide sub forðar, m. pl.; Sturl. 4, 13: höndin féll af honum síðan i hreifanum, id. qu. i úlsíðnum, ut in var. est. Vide et ÓT. 41; F. I 167. Alias de pedibus (anterioribus) phocarum (framnhreifi, aprthreifi); ut in Jur. eccl. Vic. c. 1: sæls ræifuar pedes phocini.

HREIFING, f., vel HREIFINGR, m., motus (hreifa): hranna h. motus undarum, GS. 3, ubi sic construo: bauga Gná lætr hlátrbann-hrónn hrynja hranna hreifingum af hvítum hvarmskógi í knè svanna Nympha annulorum facit doloris undam (lacrimas) decidere motu undarum (i. e. undatim, ritu undarum cum sonitu delabentium) ex candida silva palpebrarum in genua mulieris (o: sua ipsius). Pro hreifingum hranna Olavíus in NgD. coniecisse videtur fylviugum hyljar.

HREIMR, m., sonitus, fremitus, tumultus: illr varð hreimr í helli dirus in antro fremitus extitit, F. VII 84, 2, sec. Morkinsk; hinc hreimsamr clamosus, FR. III 156; h. bláserkjar sonitus lorice, pugna, GS. 8; hreimr orða sonitus verborum, os disertum, eloquentia, Lil. 72; AS. se hream clamor. — 2) nomen servi, Rm. 12, qs. clamosus.

HREIN, impf. v. hrina; it. ab adj. hreinn purus, et subst. hreinn maclis.

HREINBRAUT, f., via rangiferi, semita maclidis, terra (hreinn, m., braut): nú liggir hæst h. und hraustum Aðalsteini, Eg. 55, 6.

HREINBYGGVIR, m., incola maclidis (hreinn, m., byggvir): hrófs h., pro byggvir hrófs hreins qui navem incolit, qui in navibus excubat, de rege bellatore, Ód. 16, a hrófs hreinn maclis naustibuli, navis.

HREINFERÐUGR, adj., purus naturá (hreinn, ferðugr a ferði): hreinferðugar meydóms greinir illibata virginitas, Lil. 33; vitæ integer, probus, pius, de discipulis, Lil. 68.

HREINGÁLKNN, n., Hymk. 24, varie sumitur. 1) patibulum rangiferorum, petra, ru-

pes (hreinn, gálkn qs. sit dimin. a gálgi), quod rangiferi petras scandentes ad quarendum muscum, ex iis quodammodo pendere videntur; sed derivatio vocis gálkn hunc significatum minus probabilem facit; 2) pestis, noxa maclidum, lupus, qui rangiferis valde infestus esse dicitur (Félæg. 8, 77).

HREINGÖRR, splendide factus, fabricatus, elaboratus (hreinn, gorr = görr), de clipeo: á hreingoro hlýri hildar vez in clipeo splendide elaborato, SE. I 306, 1.

HREINGRÓINN, pure, pulcre, scite, splendide consitus, obsitus, obductus (hreinn, gróa): h. steini pulcro colore obductus, pulcre pictus, de clipeo, þrúpar þjófs ilja blað, hreingróit steini clipeus splendide pictus, SE. I 426, 4.

HREINLÁTR, adj., mundus, munditie studiosus (hreinn, -látr), de femina: kváðo hreinláta fleyvángs fura njórun ganga þar framrar Þorsteini dixerunt (homines) mulierem munditie studiosam fortitudine Thorsteni præstitisse, Sturl. 4, 20, 2. — 2) sincerus, integer, probus, pius, pros., Sks. 435.

HREINLÆTI, n., castitas, integritas morum (hreinnlætr), SE. II 246, 1.

HREINLÍFI, n., castitas (hreinn, líf, Söll. 7), Lil. 27.

HREINLÍFR, adj., castus, vitæ integer (hreinn, -lífr a líf), Nik. 34.

HREINLIGA, adv., puriter, pure, munde, laute (hreinnligr a hreinn): þvo h. puriter ablueri, Söll. 73.

HREINLYNDR, adj., purus animo, castus, sanctus (hreinn, lyndr a lund), de deo, Lv. 4: hreinyndr hilmir hreggþjálmæ sanctus rex cæli, deus.

HREINN, adj., purus, mundus, tersus; castus; serenus, nitidus, clarus; innocens, intaminatus. Hreinn lögr cerevisia, qs. purus liquor, latex, Alem. 35, ubi forte in nom. voce compos., hreinnalögr; i hreinu vatni aqua pura, G. 22; hreint haf mare purum, liquidum, splendidum, botn hreins hafs, SE. I 322, 3; hrein höfn portus limpidus, vel purus, Ha. 349, 2; hrein mjöll nix pura, Rm. 26; hrein vopn (= fögr) splendida arma, hrein vopn glóa á lopti, F. V 229, 2; hrein sverð enses splendidi, SE. I 602, 2; Skáldh. 2, 64; in prosa: hrein sverð, F. X 360, id. qu. björt sverð, F. II 322; de clipeis: þrymir hreinna randa margines splendorum clipeorum, SE. I 610, 1; hreinir dygða steinar puri, pellucidi lapides miraculosi (náttúrasteinar), Gd. 71; epith. solis: salr hreinnar sólar palatium sereni solis, cælum, Ilv. 17, vide salkonúgr; hreinir kyndlar puræ candelæ, Söll. 69; auri: hnykkilundar hreins handbáls sparsores puri auri, Rekst. 34; veltar ins vegna hreins báru dags pensitatores ponderati puri auri, GS. 8; argenti: harða hrein sjóðmjöll purissima nix crumenæ, Ha. 258, 3; de domicilio: mundus, tersus, elegans, Sturl. 3, 28, 1; hrein rödd vox liquida, Il. hal. 20; hrein lækning integra, perfecta curatio, Gd. 13; h. skilningr intelligentia subtilis, Gd. 2; hreinar bænir preces sinceræ, devotæ, Gd.

60; af hreinum hug *sincero animo*, Pál. 19, 2; hrein auðna *pura, sincera, vera felicitas*, veitandi hreinnar auðna *vera felicitatis auctor*, Christus, SE. II 234, 1; hreinn vegr *gloria illustris*: þinn hreinn vegr er berr, Lb. 41; h. kraptr, *de vi divina Christi*, Ód. 9; hreint lif *vita scelerum pura*, Söll. 7; de homine: hjarta hvers hreins manns *cor hominis sinceri, probi, pii*, Lb. 40, *locum vide sub hlífskjöldr*; garprinn hreini *vir sincerus, aperti pectoris*, Skáldh. 2, 60; hreinn jöfurr, konúgr, *de rege Olavo Sancto, purus, illustris, sanctus, augustus*, Mg. 1, 3. 11, 1; *epith. feminae*: hrein hörbrekkan munda, *elegant mulier*, Hh. 82. *De deo*, Ha. 310, 2; Krossk. 30; *de Christo*, Lb. 11. 19; F. III 10, 2; hrein himna hird *purum satellitum caeleste, de cælitibus*, SE. I 448, 4. Vide tálhreinn.

HREINN, m., *cervus tarandus*, Hávam. 90; hreins rein *area tarandi, saltus, montana*, myrkþök hreins reinar *umbrosa dorsa saltus, juga montium*, vögn myrk hreins baka reinar *gigantes*, SE. I 280, 2; hlýrvangs hreinn *tarandus maris, navis*, at hlýrvangs hreini *in navi (versans)*, ÓH. 193, 1; hún-hreinn *tarandus apicis, navis, acc. pl. hreina*: krefja húnhreina lagarfundar *naves ad conventum maritimum (prælum) postulare, imperare naves*, ÓT. 118; kyrra hreina *tarandos sistere*, FR. II 119, 1; húnferils hreinn *tarandus mali, navis, acc. pl. hreina*, Fsk. 123, 2, vide hlunntamidr; gylfa skíðs glójarðar hreinn *tarandus pelagi, navis*, Ód. 23, *ubi dat. pl. hreinum*; unnar hreinn, *id.*, æsiþróttir unnar hreina *incitator navium, vir*, Ísld. 15; gnipu hreinn *tarandus verticis montani, gigas, acc. pl. hreini*, SE. I 298, 3, *ut nom. pl. fuerit hreinar et hreinar*. — 2) *absol., navis*, SE. I 581, 3; II 481. 564; II 624 *non cernitur nisi hr...* — 3) *vide reinn, it. composs.: byrhreinn, hafhreinn, atálhreinn*.

HREINSA (-aða, -at), *purum reddere, purgare* (hreinn): h. lýða kyn frá blindi hyggju *túns homines a cæcitate mentis purgare, liberare*, Lb. 40; h. hag sinn með fagri trú *vita sua rationem sincera fide purgare*, Ha. 43, *locum vide sub einsætt*; hreinsa vit *mentem, animum purgare, purum reddere*, Hv. 12.

HREINSAN, f., *purgatio* (hreinsa): verði oss ok þollum þessum | þessi laug at hreinsan banga uobis *atque hic annulorum columinibus hoc lavacrum purificationi (expiationi) fiat*, Gþ. 16.

HREINSKAPADR, m., *purus, integer, sanctus creator* (hreinn, skapaðr): h. himna *cælorum purus creator, deus, de Spiritu Sancto, qui cælos puros reddiit*, Hv. 11, *vide hlutvandr*.

HREINSKJÖLDUR, m., *clipeus splendidus* (hreinn, skjöldr): hreinskjaldr menn *viri splendidí clipei*, *viri splendidí clipeo armati*, F. VI 409, 2; vel hreinskjaldr *sec. pronunt. est pro hreimskjaldr*, s: skjaldar hreims menn *homines sonitus scutarii, præliatores, ut eggmóts menn*.

HREINSTÓLPI, m., *pura columna, purum*

columen (hreinn, stólpi): h. hjálpar *purum auxilii columen, deus*, bragr hjálpar hreinstólpa *carmen in laudes dei compositum, hymnus sacer*, SE. II 628, 5, *vide herrekkrir, et cf. hneigistólpi*.

HREINTJÖRN, f., *purus lacus* (hreinn, tjörn): hreintjarnir horna *puri cornuum lactices, vinum*, SE. I 634, 1.

HREINVAÐIR, f. pl., *maria maclidum, terra* (hreinn, m., vöð), SE. II 162, 4.

HREINVER, n., *mare maclidum, terra* (hreinn, m., ver): hreinvers ræfr *tectum terræ, cælum*, Ha. 255, 5.

HREIDR, n., *nidus*, Merl. 1, 26.

HREKJA (hrek, hrakta, hrakiti), *pellere, trudere; in fugam pellere: hrakti ek hildar gotna*, Eb. 19, 6.

HREKJA, *id. qu. hrekja, pellere: h. gest á grind hospitem porta extrudere*, Hávam. 137, *id. qu. reka á dyr foras expellere*.

HREKKMÍMR, m., *dolosus gigas* (hrekkr, mímr): hrekkmimis ekkja *uxor gigantis, femina gigas*, SE. I 296, 2. *Vel hrekkmímr ponitur pro hreggmímr gigas procellosus, procellis ac tempestatibus obnoxius, pro gigante in universum; cf. dökk = dögg*.

HREKKR, m., *dolus, fraus; pl. hrekkrir* (Dan. Rænke): villu meistarans *flæðar fulla* | fékk hann sigrat klóka hrekki, Nrk. 40.

HREKLUNGR, n., *sentis cadaveris, gladius* (hræ, klúngr): hnykkir hræklungrs *vibratores gladii, pugnatores*, Ísld. 21, v. hnykkir.

HREKÖSTR, m., *cumululus cæcorum corporum, id. qu. valköstr* (hræ, köstr): siklinge hlóð svá háfan hræköstr *afúlfa barri, at rez tam altum cumulum ex cadaveribus construxit, ut*, F. VI 68, 2.

HRELEIPTR, n., *fulmen cadaveris, gladius* (hræ, leiptr), Ha. 233, *ubi: flugu hræleiptr* | at hjávar leiki | *geigurlig* | á Gauts himin *fulmina terribilia cadaverum volabant in cælum Gothi (Odinis), i. e. gladii clipeis involabant*.

HRELÆKR, m., *ritus cadaveris, sanguis* (hræ, lækr), hræläkjar haukr *accipiter sanguinis, corvus: hræläkjar gaf ek hauki munins tuggu prædam corvo suppeditavi*, GS. 27.

HRELINNUR, m., *serpens cadaveris, gladius* (hræ, linnr), *vel hasta: hrælinns fors cataracta hæta, sanguis, profluvium sanguinis, æsla hrælinns fors augere flumen sanguinis, sanguinem effundere, stragem edere*, ÓH. 50, 3; hrælinns hljómr *sonitus hæta, pugna*, Rekst. 3, *vide hljómvottandi*. — 2) Lb. 5, hirdemeiðar hrælinnz *sunda præliatores, sic resolvi potest: hræsund mare cadaveris, sanguis, linnr hræsunda serpens sanguinis, hasta, cujus hirdemeiðar custodes hæta, pugnatore; locus sic est: Hljóð gefi hilde meiðar* | hrælinnz at brag suinnir | *gegn vil ek þjóð at þagne* | þá stund er ek kveð *sunda, i. e. svinnir hirdemeiðar* *sunda hrælinns gefi hljóð at brag, ek vil at gegn þjóð þagni þá stund er ek kveð*.

HRELJÓMI, m., *jubar cadaveris, gladius* (hræ, ljómi), SE. I 674, 3, *vide hrimi*.

HRELLA (-i, -ða, -lt), *tristitia adficere: hreld færi calamitate contristata*, Ag.; hinc

hrelling, f., *tristitia, animi ægritudo*, *Hrafnk.* 21. 53.

HRÆLÖGR, m., *liquor cadaveris, sanguis* (hræ, lögr): hrælögr féll af hjárar borðum *sanguis e clipeis defluxit*, *Ha.* 236, 1; þú lætr hlakkar hauka drekka hrælög corvos *sanguine pascis*, *Mg.* 36, 2.

HRÆLUNDIR, f. pl., *Bk.* 1, 1: sleit fur skönnimo hrafnis hrælundir hjörð Sigurðar, *quod vertunt: dirupit modo livida corporis involucra ensis Sigurdi*, *sec. Magnæum*, qui *vocem hrælundir ducit a hræ corpus exanime, catachrest. de corpore vivo, et lund operimentum a leyra tegere, occultare; a voce hrafn color lividus arcessitur; etsi sunt, qui hrafn piratam esse velint, cuius corporis involucra sunt lorica. Puto simplicissimum esse, hrælundir, pl., intensive usurpari h. l. eodem sensu atque sing. hrælund adpetentia cadaveris, adpetentia prædæ s. escæ, aviditas* (hræ, lund h. l. *adpetitus*), *et sensum esse: exstinxit modo corvi adpetentiam gladius Sigurdi. Nexum cum antecedentibus talis est: — quis me pallidæ fati necessitate liberavit? Sigmundi filius, qui modo escam corvo, opera gladii sui, paravit (interfecto Fabnere).*

HRÆMANI, m., *luna (i. e. splendor) cadaveris, gladius* (hræ, máni): hræmána úr pluvia gladii, *sanguis, ejus fræningr serpens sanguinis, hasta*, *Dropl. min.* 13, 2.

HRÆMÆKI, m. v. n., *hasta*, *SE.* I 569, 2; II 477; II 561 hræmæki; II 621 hræmækir.

HREMMI (hremmi, hremda, hremt), *unguis vel curta manu rapere, prehendere, invincare: þar voru sköpt með höndum hremd ibi hastilia manibus prensata sunt*, *Ólafsr.* 35; ferð var af hálu harðri hremd *homines a sæva gigante rapti, abrepti sunt*, *Selk.* 7; subito opprimere, de calamitate: mart galdrel hremmir til sneinna multa procella magica nimis cito opprimit (*homines*), *Grett.* 4, 1.

HREMNI vide hrefni.

HREMSA, f., *sagitta*, *SE.* I 570, 2; plur.: landreki lét hremsur drifa á hvítar hlifur, *Hk.* 65, 3. *Propr. una ex tribus sagittis Guseris*, *FR.* II 122.

HRÆNADR, m., *serpens cadaveris, hasta* (hræ, nadr): oddr hrænadræ cuspis hastarum, *SE.* I 696, 2, *ubi oratio est: jarl ern valbrodda kná þyrna jörð með jelsnorþvm jadrí, oddum hrænadræ.*

HRÆNET, n., *rete cadaveris, clipeus* (hræ, net, cf. geirnet, oddnet): hrænez rekin (*i. e. regin, k = g*) *numina clipei, pugnatores*, *GS.* 29, *ubi partim ex conjectura construendum puto: baughlin! ek hugða hrænez setja (pugnatores, i. e. hostes meos) reka hvassu sverði blóð um báðar minar harðar granar. Forma hrænet (hrenet) forte prodit ex AS. herenet (qs. hernet), lorica, vide Epos de Seyldingis.*

HRÆPOLLR, m., *liquor cadaveris, sanguis* (hræ, pollr): hræpolls hrund femina gigas sanguinis, securis, quæ drifin golli, inaurata, dicitur, *SE.* II 122, 3.

HRER, n., *funus, corpus mortuum, id. qu.* hræ: bróður hrer *funus fratris*, *Sonart.* 15; it. mors: mitt fúðrfall ok móður hrer *casum*

patris mei et funus (i. e. mortem) matris meæ, *Sonart.* 5. *Vide mox hrær.*

HRÆR, n., *funus, mortuum corpus* (*id. qu. hrer*): kúglar frænda hrærs *artus mortui cognati*, *Sonart.* 4, *ubi frænda hrærs est mortuum corpus cognati; (sic Ýngva hrær, fylkis hrær, funus regis, mortuum regis corpus, Ý.* 19; 26, 2; *Dyggeva hrær funus Dyggevi, Ý.* 20, 1; *in his tribus locis forte potius de tumulo accipiendum, vide sequ. hrær); at hylja um hrær fylkis corpus regis exanimum oculere, Gk.* 1; *harþhugð um hrær fylkis atrociter animata ob funus regis, Gk.* 4, 10.

HRÆR, n. vel m., *calamus, arundo* (*id. qu. hreyr, reyr*): Högnæ hrær *arundo Högni, gladius, frömudr Högnæ hrærs præliator, bellator, Ý.* 39, *ubi Codd. charl. C, D et membr. E habent hreyrs a hreyr, qu. v. — 2) tumulus sepulchralis (id. qu. hreyr, reyr), Ý.* 19. 20. 26, 2; *sic et hrær in prosa, HS.* 9 fin.: ok liggir hann (Tryggvi konúgr) þar sem nú er kallat Tryggeva hrær, *quo loco F.* I 60: Tryggeva reyr.

HRÆRA (hræri, hrærdæ, hrært), *movere loco* (*Dan. røre, Germ. rühren*): níu brúðir eyllúðrs hræra skerja grotta, *SE.* I 328, 4, *vide hræra: Týr leitafi tysvar hræra bis cognatus est (lebetem) loco movere, Hým.* 33; unnr hrærir hausa unda capita movet, *voeit, versat, Mg.* 31, 9; hræra tungu movere linguam, *Sonart.* 1; *Eb.* 63, 2; hræra sverð gladii movere, vibrare, *Ólafsr.* 12; hörpo tók Gunnarr, hrærfi ilkvistom citharam digitis pedum movit, tetigit, pulsavit, *Am.* 62; hræra fót stragula movere, quiete non frui, *Sk.* 3, 13; hrærd skulu mín til mærdar málgaung meæ sermonis instrumenta ad carmen accomodabuntur, *Lv.* 2; de faciendo carmine: h. hornstraum Hrimnis movere cerevisiam gigantis, fundere carmen, *SE.* I 254, 5; h. hrannir Hárs saltönnu movere latices Bodnæ, *id.*, *SE.* I 642, 1; simpl.: hróðr dugir hræra oc honum færa, *SE.* I 698, 2; hrærdðr diktr cæptum carmen, *Lil.* 4; promovere, ob oculos ponere, conspicuum reddere: itr alls græðari lætr hrærdæ dýrd Hördæ drottins deus illustrem reddit gloriam Hordorum domini, *G.* 21.

HRÆRAZ, *F.* VIII 409, 2, *infirmari, debilitari (senectute), a hrær, hrær res lacera, usu detrita. Vide hröðass, hræðaz.*

HRÆRAR, m. pl., *inguen, SE.* (ed. Rask) 223, *not., ex Edda Reseniana, et sec. Ed. Lövasinam, unde hræra sverð gladius inguinis, hasta virilis. In prosa occurrit Sturl.* 7, 6: þá skaut Ásbjörn spjóti — kvam spjóti á Högnæ upp í hrærana ok rendi ofan í lærit, var þat sár mikít ok banvænt.

HRÆRI, *Eg.* 30, *per tmesin pertinere puto ad vindr, vide hrærivindr.*

HRÆRIR, m., *qui movet, motor, vibrator* (hræra): h. lögðis branda qui laminas gladii movet, librat, vibrat, pugnator, præliator, vir, *Nj.* 43. Sagna hrærir qui agmina movet, promovet, ducit, ductor agminum, vocatur Lokius, *SE.* I 312, 2, *ubi acc. s. hræri*

regitur a bad; hregna h. motor plutiarum, ventus (ut elreki), v. hrafnstýrandi.

HRÆRIVINDR, m., ventus movens, motor, motorius, aura motoria (hræra, vindr): h. geisla njóts auru ignem suscitans, Eg. 30, ubi construo: meðan heitu hreggs kytur þjóta (af) hrærivind geisla njóts dum tubi folium strepunt aurá, ignem excitante.

HRÆSA, FR. I 502, 1: hræsi yðr at há hverju excito vos; sed locus haud sanus esse videtur.

HRÆSEIDR, m., piscis cadaveris, hasta (hræ, seidr): hræseids meidr column hastæ, præliator, vir, Selk. 17, ubi: úþokkut flestum fraumum hræseids meidum plerisque eximiiis præliatoribus (hominibus) ingrata, odiosa.

HRÆSER, m., mure cadaveris, sanguis (hræ, ser), gen. hræsevar, vide sub hræbert-ingr, et riesar.

HRÆSIKR, m., ignis cadaveris, hasta (hræ, síkr?): hræsíks þrimia tonitru hastæ, pugna, hræsíks þrimu gæðir incitator pugnæ, præliator, vir, homo, G. 66, sec. var. lect. Hkr. h. l.

HRÆSILNA, Krm. 13, gen. pl. a hræsild, f., halce cadaveris, hasta (hre, sild), extruso d, pro hræsildna: hljaldr hræslna sonitus hastarum, pugna. Cf. Krm. p. 122.

HRÆSINN, adj., gloriosus (hrós): h. at hyggjandi super ingenio gloriosus, Hávam. 6; sed h. af hyggindi, id., Hugsam. 19, 3; h. af allri viribus glorians, fðens, Hugsam. 9, 2. Hinc subst. hræsi gloriatio, junctum cum sjálfhól ostentatio sui, F. II 267. — 2) metaph., elatus, altus, excelsus, procerus: hræsinna víðr excelsæ arbores, hræsinna víð skal þjókkva með hrísi, F. VI 39, 2; cf. réttinn skógr, RS. 7. — 3) in compos., veghræsinna.

HRÆSKÆRR, adj., cadavera discerpens (hræ, skærr a skera), epith. aquilæ, quæ undskornir et hreggskornir dicitur, Isl. II 271: þá er hræskærr ari hlaut fen minna hlýra benja quæ cadavera discerpens aquila nacta est liquorem meorum tepidorum vulnerrum (i. e. sanguinem meum).

HRÆSKÓÐ, n., noxa cadaveris, gladius (hræ, skóð): hræskóð roðin blóði gladii sanguine rubefacti, ÓT. 22 (AR. I 281); hræskóð lituð blóði sanguine tincti, F. XI 197, 2 (F. V 229, 3 est hlámskóð); hræskóða styrr tumultus gladii, pugna, hræskóða styrrar lundr column gladii, præliator, vir, homo, Lb. 31, ubi sic: frammi kemr huerr á hinna | hræskóða ok fæn góða | stétt þá er stígh þín hittir | styrrar lundr af grundu, i. e. hverr hræskóða styrrar lundr, þá (forte sá) er hittir þín stígh, fierr góða stétt af grundu, ok kemr fram á hinna.

HRÆSKÚFR, m., catarractes cadaveris, corvus epith. aquila (hræ, skúfr): hræskúfs nistir cibator aquilæ, præliator, bellator, Sie. 20, 1 (F. VII 235, 1).

HRÆSOLLR, m., strages incompressa, turba cadaverum vel cumulus (hræ, sollr), corpora cæcorum incondito positu jacentia, tel utriusque partis, nít sit, inter se confusa, Eg. 48, 1, sec. G. Magnússon. Rectius hræ-

soll, n., colluvies cadaveris, cruor (hræ, soll).

HRÆSS, adj., alacer, hilaris, lætus, strenuus: hve hræss ek þólda vâs quam alacri animo, quam fortiter tulerim itineris difficultates, OH. 92, 14; lundar hræss animo hilari, l. h. þjóð, Gðþ. 40; neutr. plur. hræss, víð hræss nos ambo læti, de mare et femina, Korm. 19, 7. De esuriante corvo haud apte usurpari videtur FR. I 284, 1, forte itaque construenda sint hræss valr, i. e. hræss valr, accipiter cadaveris, corvus, et heidrar borgir arcæ montanæ vel oppida mediterranea. Vide composita: dâðhræss, dýrðarhræss (sub dýrð), eljunhræss, víghræss.

HRÆSSLYNDR, adj., alacri animo præditus (hræss, lyndr a lund), F. IV 190, 1, var. lect. 2, de rege forti, animoso, vegeto, sec. quosd. Codd. hræsslyndr jöfur in vocativo, sec. alios verðung hræsslynds jöfurs satellites alacris regis.

HRÆSSVAR, FR. I 250; num hræss, varnætr? varn-nætr? noctes abstinentiæ.

HRÆSTYKKIS, Nj. 131, 2, Jonsonius a hræstykkis, n., perniciosum s. funestum facinus, flagitium (hræ, stykki, n., facinus, factum, ut Danis Stykke, Germ. Stück, de cuius vocis — stykki — hac notione sumæ antiquitate dubitat), hoc ordine: vinir mínir, er hlakka síns hraustz hræstykkis meí adversarii, qui exultant suo forti flagitio. Offendunt h. l. a) vinir, de adversariis; b) hlakka, positum cum genitivo; c) notio vocis hræstykki. G. Pauli tó hræstykkis ducit a hræstykkir, m., partitor cadaverum s. corporum, gladius (hræ, stykkir, m., in frusta dividens, verbale agentis a stykkja in frusta partiri, a stykki, n., frustum), hoc ordine: er mínir hlakkar hraustz sinnis vinir dundu undgengin hræstykkis spor cum meí amici animo ad prælia audaci manare fecissent sanguine perfusa gladii vestigia. Qua ratione offendunt, a) sinnis a sinni, n., animus, quam vocem nullus h. l. Codex habet, dubiaque per se antiquitatis; b) dundu in activo signif. Sed nexum inter utramque semistropham recte animo suo informasse videtur G. Pauli, addens er, forte ef, si. Sensus enim strophæ talis esse debet: si hostem (aperto campo) excepissemus, et armis decernere licuisset (id enim sæserat Skarphedin), adversarii non sine lacrimis fuissent. Forte, adsumtá 1 Cod. lectione hjörþings pro hraustz síns, et dundi (7 Codd.) pro dundu, sic ordinanda sit hæc semistrophæ: er (mínir hjörþings vinir!) undgengin spor hlakka hræstykkis ok eggjar dundi sí, commilitones, sanguine perfusa vestigia sagittarum et aciei manassent. Er, sí, vide supra; hræstykki, n., frustum perniciosum, funestum, letale (hræ, stykki frustum), Hlakka h. letale frustum bellonarum, sagitta vel quodvis teli genus (Hlokk h. l. in gen. plur., ut Gunnr in gögl Gunna systra).

HRÆSVEIÐR, cadaveribus circumdatus, vel cruda carne obvolutus (hræ, sveiðr), epith. aquilæ: hræsvæiðr örna fekk þar sylg

aquila, morticinis involuta, eo loco potum nacla est, Isl. I 166, 2, var. lect. 10.

HRÆSVELGR, *m.*, *aquila (qs. helluo cadaverum, devorans cadavera, hræ, svelgr), SE. II 488. 572. — 2) gigas formā aquilina, ventorum pater, Vafþr. 37; SE. I 80. — 3) gigas, SE. I 549, 2, in gigantum nomenclatura.*

HRÆT, *n.*, *ventus, procella, tempestas, SE. I 486. In prosa, ÓT. 86: hret veðrs, id. qu. hregg veðrs et hreggviðri in eod. cap., et hreggviðri et styrkviðri, F. II 177.*

HRÆTEINN, *m.*, *ramulus cadaveris, ensis (hræ, teinn), vel spiculum, vel sagitta, hræteina hveiti triticum telorum, tella dense ingesta, magna vis telorum et sagittarum: lèt hræteina hveiti hrynja gramr or brynju, SE. II 421, 3, auctore Thjodoltero, citatum in ShI. I 73, not.; hræteina hreytir sparsors telorum, pugnat, ÓT. Skh. 163.*

HRÆTVIDRI, *n.*, *procellosa tempestas (hret, viðri a veðr): áss hretviðri blásinn Ása (Thor) procellosa v. uda tempestate adflatus est, SE. I 296, 1, ubi forsitan rectius sic construes: hræn þvrfi af áfli at herði hæðrs runn: áss kyqva næpar (var) blásin hretviðri iarpar skafls, i. e. unda irruerat in humerum Tellure prognati: deus teliger (jaculator) adflatus est procelloso turbine terrestri cumuli (montis, v. procella montana); aliam forte rectiorem rationem v. kykvi. Hretviðri geiriletja procella clipeorum, pugna, Sturl. 7, 30, 4.*

HRÆUGR, *adj.*, *cadaverinus, cruentus, funereus (hræ): h. fótr pes cruentus, de pede aquilæ, Ý. 31, ubi dat. contr.: hrægum fæti.*

HRÆVAGAUTR, *m.*, *gladius, SE. I 565, 2; II 476. 619; II 559 hræfagautr, id., qs. perfodiens, perforans cadavera, a hræ, et götva fodere.*

HRÆVAKULDI, *m.*, *frigus quale morticinis est, frigus acerrimum, gelu pestiferum (hræ, kuld), Grg. 12.*

HRÆVARÐR, *m.*, *gladius, SE. I 566, 1; II 476 hrævaðr, II 560 hrêvaðr. Qs. cadavere s. cruda carne circumdatus (hræ, varðr = varidr a verja).*

HRÆVADR, *m.*, *SE. II 476; hrêvaðr, II 560, gladius, formatum a hræ, qs. cadaverosus, cadaveribus s. cruda carne infectus, cruentus.*

HRÆVÍN, *n.*, *vinum (i. e. liquor) cadaveris, sanguis (hræ, vín): hrævins hregg procella, tempestas sanguinis (sanguinea), prælium, pugna, Eb. 19, 11. De cruore sacrificali: hælbaldr hrævins laudator sacri cruoris, vir ethniciis sacrificiis deditus, Vita Hallfr. sec. membr. 132. Edda Sæm. ed. Havn. II 470, not. 234 h. l. citat hrælinus, forte ex conjectura.*

HRÆYFA (*-i, -ða, -t*), *movere, id. qu. hreifa, hræfa; pass. impf. hræyðiz morit sibi, morit se, F. X 130, var. lect. 7, vide sub fleygr et hræfa. Quod adinet ad formam hræyfa (hreyfa), cf. rýfa pro reifa; hreyfa laxare, de loramentis, SE. I 146, = raufa, rjúfa, F. VI 105.*

HREYFÍNG vide hreifing.

HREYR, *n. vel m.*, *calamus, arundo (id. qu. reyr s. reyrr): Högna hreyr arundo Högna, gladius, frömuðr Högna hreyrs præliator, bellator, lectio membr. E, Ý. 39. — 2) tumulus sepulchralis, id. qu. reyr, hrær, Cod. chart. D, Ý. 19. 20. 26, 2.*

HREYSA, *f.*, *mala mulieris appellatio, Ed. Lóvasina.*

HREYSI, *n.*, *locus lapidibus et saxis confragosus, saxetum, aspretum; saxorum cavernæ, latibula in cavis aspretorum, antra, speluncæ saxæ, Hymk. 35, ubi: sá hann or hreysom með Hými austan fólkdrott fara fjölþhöfða ex cavernis; þú hefir i hreysi hvarleifr skrifit ubique exosus lustra (ferarum) perreptasti, Hund. 1, 33 (cf. Fr. I 129—31). Hreysi (Norv. Røs, Røjs) respondet, quod ad sensum adinet, hodierno urð et hraun, nam Undalinus (Norriges Beskriffuelse, Havn. 1632, p. 122) mustelam ermineam (Hermelin) vocat Røjssekak sive Urkat (i. e. hreysiköttr, urðarköttr). Quod ÓH. 250 est holtom eða hreysom, id. F. V 97 est holtum eða hraunum; reyra i hreysi nokkuro, F. VII 227 est id. qu. dysja i urð nokkurri. De latibulis: skriða i hreysi (sec. msc.), Ljósv. 19; liggja i hreysum, F. VI 425. Fem. plur. hreysar, F. V 70 (draga hræ þeirra i holt ok hreysar), ubi ÓH. 230 habet hreysi.*

HREYSTIMADR, *m.*, *vir fortis (hraustr, adj., hreysti, f., fortitudo), plur. hreystimenn, SE. I 530; vinno hreystimanna res gestæ fortium virorum, Ísl. 5.*

HREYSTISPRUND, *f.*, *femina animi generositate insignis, virago, heroina (hreysti, f., fortitudo, sprund), F. VII 357.*

HREYTA (*hreyti, hreytta, hreytt*), *jacere, spargere, dispergere (hrióta, hraut); cum dat.: hringum hreytti dispersit annulos, i. e. distribuit, largitus est, Rm. 35; disjicere: hreytti hon þeim (hálsmenjom) gervöllum torques cunctas disjecit, Am. 43; imperf. pass., cum dat. subjecti: Niðlunga skatti er hreytt aurum spargitur, liberaliter distribuitur, SE. I 652, 2. Part. act., hreytandi, m., qui spargit, dispergit, distribuit, dilargitur; plur.: hreytendr göins stöttar dispersores auri, viri, Selk. 18, ubi sic: áðr hreytendr hētu | húm lá sualt i rymum | at Guðmundr grandí | göms (lege göins) stöttar þeim létta. Vide composita: hringhreytandi, löghreytandi.*

HREYTIR, *m.*, *qui spargit, dispergit, distribuit, dilargitur, (hreyta), SE. II 498; hreytir hriðar hjörteins missor gladii, vir, Ag.; h. handfurs dissipator auri, vir liberalis, in vocativo, Nj. 7, 3; h. hringa vir, nom., F. I 181, 2; SE. I 690, 1; dat.: hreyti hringa viro, Grettl. 16, 2; Selk. 6; Gd. 17; hreyti hrings, F. I 267; h. handar grjóts, id., Fbr. 22, 3; h. hodda, id., SE. II 226, 2; absol., vir, Ísl. II 68. Vide compos. sundrhreytir.*

HREZLA, *f.*, *metus, timor, (hræða; vide hræðsla, hrözla), Harbl. 25; Am. 97.*

HRÆÐA, *f.*, *vinculum, quo Lupus Fenrer*

vinctus est: Hræða hætir flestr ær Fenrisvlftr ær bndinn með, *SE. II 431*.

HRÆÐA (hræði, hrædda, hrætti), *terrere, terrefacere. Pass.*, hræðaz *timere*, *II. Br. 8, absol.*; hræðaz við e-t *metuere aliquid*, *F. VI 47, 1*; ek hræðumz við reiði Óðins íram metuo, *ÖH. 92, 6*; bæjarmenn hrædduz við brodda rennu oppidani volantia tela formidarum, *Me. 3, 2*; hræðumk *metuere*, *Sk. 2, 9. It. in prosa, Ed. Sæm. ed. Havn. II 160*: ægishjálm, er ulla qviqvendi hrædduz við. *Hinc part. pass.* hræddr, quod sæpissime in *adjectivum transiit*, vide hræddr *supra*.

HRÆÐAZ, verb., *debilitari, infirmum reddi (senio)*, *Fm. 6, ed. Havn.*; *F. VIII 409, var. lect. 9*; id. qu. hræðass (cohæret cum hrjóða *castare, debilitare*).

HRÆÐI, m., bos, *SE. I 588, 1; II 483. 567; II 626 h. l. habet* hræði.

HRÆÐINN, adj., *timidus, meticulosus (hræða)*, vide óhræðinn. In *prosa* occurrit allhræðinn, plur. allhræðnir, *F. VI 155*; myrkhræðinn *timens tenebrarum*, *Sturl. 5, 17*.

HRÆÐIR, m., qui *terrorem injicit*, terror (hræða): h. Hollsetu terror *Holsatiae, rex Danicus, Mh. 3, 2*.

HRÆÐJAR, f. pl., *testiculi (cf. reðr, n., it. Norv. Ræ, Ræe, testiculi; Ræthinc, pl., testiculi, scrotum, Harpestr. Lægebog)*; opponitur sin penis, *Grett. 80, 1*; hreðja kvistr *ramus testiculorum, veretrum, Grett. 80, 2. In prosa, SE. I 214*.

HRÆÐSLA, f., timor (hræða): hræðslu fullr timore plenus, *Söll. 43*.

HRÍFA (hríf, hreif, hríft), *rapere, it. vehementius tangere aliquid, fricare, scalpere (forte propr., manu vel ungue involare in aliquid, a hreifi, m.)*; intrans.: sleini þat hrífr í fold niðr dente ea (ancora) fodit terræ viscera, ancora dentem in terram demergit, *deprimit, FR. I 481, 1*.

HRÍKI, m., longurio, vir *immensæ staturæ crassæ membrorum proportionē, SE. II 496*. — β) *gigas, SE. II 614, pro herkir; it. in prosa, FR. II 378*: mér þótti einn ógrligr hriki koma austan at, hann beit yðr stóra und.

HRIKTA (hrikti, hrikta, hrikt), *crepare, stridere, foribus: hátt hrikþo griadur, er H. kníþi altum stridebant clathra (i. e. fores effractæ sonitum ediderunt, crepuerunt), pulsante Högno, Am. 35 (in AS. hringan transit. est, concutere, Epos Scyld. 27 pag.)*.

HRÍM, n., pruina, ros gelatus: hyrr gaf hrimi fjör, *Vafpr. 31*; skaka hrim á tjaldi pruina *tentorio excutere, Korm. 18*; hrimi sollinn, stokkinn pruina *turgidus, adpersus, Mg. 20, 3; F. VI 23, 2; Merl. 1, 51*: hjörtu lýða, köld hverskonar hrimi. — 2) *fuligo, effluviolum ustiæ materiæ concretum (Gloss. Ed. Sæm. I, Lex. B. Hald.)*; vide adj. hrimugr; *it. favilla, cinis: eldr skaut á her hrimi ignis (incendium) favillam (vel fuliginem) in homines coniecit, ÖH. 42 (SE. I 508, 2). Vide hrimi, m.*

HRÍMDAL, *SE. I 332 v. l. sec. Cod. Reg., haud dubie prava lectio pro hriðmál, qu. v.*

HRÍMFAXI, m., *equus noctis (jubam pruina adasperus, hrim, faxi a fax), Vafpr. 14; SE. I 56. 484*.

HRÍMFAXADR, adj., *juba pruinosæ, capillis pruina adpersis (hrim, faxadr), epith. undarum: hrimfaxaðar hrannir, FR. II 74, 3, cf. hrimi*.

HRÍMGERÐR, f., *femina gigas, SE. I 552, 2. Nom. propr., Hrimgerða Hatii filia, femina gigas, II. hat. 12—30. (qs. dea pruina, hrim, Gerðr)*.

HRÍMGRIMNIR, m., *gigas, SE. I 549, 2 (hrim, Grimnir). Nom. propr. gigantis, Skf. 35, — 2) SE. II 437, 7 pro hrisgrismir, lupus, qs. caper pruina, pruina adpersus; vide hergrimnir*.

HRÍMI, m., pruina, id. qu. hrim; hreljóma hrimi pruina ensium, i. e. nimbus telorum: hreljóma hrimi fellr of Hristar hlyn pruina ensium *decidit circa Bellonæ column (bellatorem), SE. I 674, 3*; hafði hrægsvöl dúfa hrima fast um limi rento frigidu unda habuit pruina *dense circa membra, i. e. Duca (Ægeris filia) membra habuit pruina dense conspersa, Orkn. 22, 2; cf. hrimfaxaðar hrannir, FR. II 74, 3*.

HRÍMIR, m., ignis, *SE. II 569 (hrim 2), vide hrimnir*.

HRÍMKALDR, adj., *pruina frigidus, gelu frigidus (hrim, kaldr), epith. gigantis Ymeris: himin (var skapaðr) or hausi ins hrimkalda jötuns, Vafpr. 21; de Fabnere: höfpi skemra láti hann þann inn hrimkalda jötun, Fm. 38; hrimkaldr mǫgr vir gelu frigidus, gigas, hjórr ins hrimkalda magari lapis, saxum, Lokagl. 50. 51, vide hjórr*.

HRÍMKALKR, m., *cornu pоторium, poculum, Skf. 37, Lokagl. 54, in utroque loco, tak við hrimkalki fullom forns njaþar; in priori loco vertitur, calix frigidus (candidus), in posteriori, calix argenteus, sec. G. Pauli, qui hrim h. l. de argento accipit, cum argentum poësis dicatur glacies et nix manuum. In prosa, Lokagl. 53: þá gekk Beyla fram ok byrjaði Loka í hrimkalki mjöð, sed 54: hann tók við horti ok drakk af*.

HRÍMNIR, m., *gigas, SE. I 549, 2. Nom. propr. gigantis, Skf. 28; Hyndl. 30; FR. II 145; I 118. 119. Hrimnis hornstraumur cerevisia gigantis, poësis, carmen, SE. I 254, 5 (cf. 244); Hrimnis drós femina gigas, SE. I 300, 3, ubi construo: eisu ás örþrasis Greipar, hrimnis drósar contus ferreus patris Greipar, femina gigantis. — 2) ignis, SE. II 486, vide hrimir. — 3) aper, Wechart. pro hrimnir, SE. I 590, 4, quo loco SE. II 484 habet irminir, II 568 jvminir (Ed. msc. in var. lect. ivimnir) quæ omnia depravari potuerunt ex primaria lectione hri, i. e. hrinir (a hrima). — 4) accipiter, SE. II 487. 571. — 5) vide composita: andhrimnir, eldhrimnir, hallhrimnir, sæhrimnir, valhrimnir*.

HRÍMUGR, adj., *fuliginosus, sordidus (hrim 2): h. hlúki, Korm. 4, 4*.

HRÍMPURS, m., *gigas pruinosus, pruina ortus; de Örgemlere, Vafpr. 33; de Ymere, SE. I 46. Hrimþursar Titanes primarii, e*

pruina et calore orti, SE. I 142—48. 68; *cum Omnipatre cœvi, calo et terra antiquiores*, SE. I 38; *juxta ponuntur hrímþursar et berggrisar*, SE. I 72. 90. 131. 176; *adde I 190. 344*; Grm. 31; Skf. 34; Hávam. 110.

HRÍNA (hrín, hrein, hrínit), *clamare, ejulare; it. sonitum edere; grunnire, de porcellis*, FR. I 282, 2, *et in prosa*, FR. III 148. 149, *ubi et subst. svins hrín, m., grunnitus suis; de equa equo adhinniente*, SE. I 136; *de gallina gallo adclamante*, GhM. II 156. Fem. plur. hrínur ululatus, fremitus, *distinguitur ab óp clamor: mikit stóróp ok hrínur illar á eptir*. — β) *de hasta: fjöðr nez hrein við hjálm hasta galeæ allisa sonum edidit*, Eb. 19, 4.

HRINBÁLKR, m., *fremebunda caterva (hrína, bálkr)*, sec. S. Thorlacium, SE. I 298, 3, *vel trabes fremebundæ, in appell. gigantum: þornranns hrinbálkar fremebundæ trabes antri, fremebundi longuriones sedis giganteæ, gigantes*.

HRINBIRKI, n., *betula sonora (hrína, birki)*, Sturl. 4, 13, 1, *vide hrinbirki*.

HRINDA (hrind, hratt, hrundit), *trudere, pellere, impellere, cum dat.: Darráðar glygg hrindr gunnfána af fræknum grundar tiggja tempestas bellonæ depellit clipeum a forti terræ principe, eum clipeo exuit*, SE. I 664, 2; *abjicere: hratt á völl brynju lorícam húi abjecit*, Ilg. 30, 3; *propellere: röst hratt skipi vortex, unda næm propulit*, Sie. 5, 3; *elris garmr hratt gneistum í rjáfr incendium scintillas in tectum subjecit*, Ha. 286, 5; *álmr hratt af sér málmú arcus ferum (sagittas) ab se excussit*, Krm. 9; *hrinda bjóri tabulatum extrudere, impetu facto emoliri, efringere*, FR. II 44, 2; *h. e-m í eld aliquem impellere in ignem*, Ghe. 20; *de naví propellenda, deducenda: h. herskips bröndum út á ægi in mare deducere*, Il. 289; *hraztu vengis dreyra blakki á vit Danmarkar næm in Daniam propulisti, deduxisti in Daniam profecturus*, ÖH. 4, 1; *ek sá skeið (dat.) hrundit í á víði næm in amnem trudi, deduci*, Hh. 62, 1. Sic hrinda skipum á vatn, HS. 9; á sjó, Orkn. 338. Hrittu á hurþir *impelle fores*, Fjölsm. 44; *hrinda upp gerðihönnrum ársíma grundar supercilia erigere (alicui), frontem alicujus explicare*, Eg. 55, 4, *ubi hefir hrundit. Grund grapi hrundin terra procel-lis, tempestate adflicta*, SE. I 278, 2. Hrinda annskotum, Korm. 19, 2, *forte, tela adversus aliquem conjicere. Hrinda grandí gunna liðs mala hominum avertere*, Merl. 1, 68; *h. illu ráði perversæ agendi rationi renuntiare*, Merl. 1, 64; *h. stétt abdicare se officio*, Gd. 54. Veit ek, at hraz í heitum | hugþekkr firum ekki scio, regem amatum promissa non migrare, fidem non fallere, Orkn. 79, 5, *ubi hraz firum ekki í heitum idem est ac si hodierno sermone dixeris brást mönnum ekki í loforðum. Vide rinda, abjecta aspiratione*.

HRINGAR, m. pl., Ringi, Ringaríkiæ incolæ; *dat. Hringum*, Hf. 76, 2; *gen. Hringa*, Ha. 320, 1; ÖH. 224 (F. V 65, 1).

HRINGBERENDR, m. pl., *gestores annu-*

lorum, viri (hringr, berandi, a bera), Fsk. 3, 1.

HRINGBJÓÐR, m., *oblator annuli, vir liberalis*, Ag.

HRINGBRJÓTR, m., *fractor annuli, vir, vir annulifragus, vir liberalis (hringr, brjótr)*, Hðfudl. 17; *pl. hringbrjótur*, Hund. 1, 41.

HRINGBROTI, m., *vir annulifragus, liberalis (hringr, broti)*, Og. 20; *et plur. hringbrotar*, Hund. 1, 41, *sec. ed. Holm*.

HRINGDRIFI, m., *dispensor annuli, vir liberalis (hringr, drifi)*, Ghe. 33.

HRINGDRIFR, m., *spargens annulos, vir liberalis (hringr, drifr)*, F. XI 202; *gen. hringdrifs*, Sturl. 9, 32, 2.

HRINGDROPI, m., *gutta annuli (Dropneris), annulus (hringr, dropi): verpa hringdropa á vals reitu annulum jacere in brachium alicujus, annulum induere brachio alicujus*, SE. I 654, 1.

HRINGEIRR, f., *dea annuli, femina (hringr, Eirr)*, Korm. 9.

HRINGFÁR, adj., *paucis hamis s. annulis, hamis s. annulis destitutus (hringr, fár)*, *de lorica, cujus annuli s. hami fracti sunt, paucis tantum remanentibus: hringfám Hanga hrynsærk (dat.) lorícam, annulis fractis inutilem*, ÖT. 43, 3 (SE. I 422, 3).

HRINGHEYJANDI, m., *comparans annulum (hringr, heyja)*, SE. II 104, 2, *ubi SE. II 407, 3 habet hringhræytanda*.

HRINGHORN, m., *nomen navis Balderi*, SE. I 176; *eigandi Hringhorna, Balderus*, SE. I 260. — β) *navis quævis*, SE. I 581, 3. *Vide Lex. Mythol. p. 294, not.*

HRINGHRÆYTANDI, m., *annulos spargens, vir liberalis (hringr, hreyta)*, SE. II 407, 3 *pro hringheyjandi*.

HRINGJA, f., *circulus: beltis hringja, Ísl. I 87, vide belti; legendum est autem h. l. hringju (non hringinn), ut monstrat præcedens part. pass. borna*.

HRINGJA hringi, (hringda, hringt), *campanam pulsare. Pass., hringjaz, reflex., sponte pulsari: bjöllur knego hringjaz sjálf-ar nota sponte sua pulsantur*, ÖH. 259, 6. — 2) *cingere, circumdare (hringr), sæpius kringja* (Shs. 205; Sturl. 6, 36; F. VII 178), *vide hrinkto; hringja liði um e-n multitudine copiarum circumire aliquem*, ÖH. 216 (F. V 53).

HRINGKOFI, m., *tunica annulata (hringr, kofi = kuffi): h. inga lorica*, Cod. Fris. col. 216, 8. 9.

HRINGLAGINN, adj., *in orbem contortus (hringr, laginn a leggja), de serpente, dat.: ormi hringlögnumi*, Hávam. 86, *sec. ed. Holm., ubi Havn. hringlögnum, a hringlægin (exser. Dr. Schevingii habet hringlægum, a hringlægr, id.)*.

HRINGLESTIR, m., *læsor annuli, vir liberalis (hringr, lestir)*, SE. II 114, 1; F. VI 438; Gd. 22 (*vide hvor*); Vigl. 12, 1.

HRINGLÆGINN, adj., *qui in orbem jacet, in orbem contortus, sinuosus, de serpente*, Hávam. 86, *ed. Havn., a hringr et lægin, i. e. leginn, perf. part. act. a liggja, qui ja-*

cuil, cubuit; hringleginn haud pauci Codd. habent FR. I 210, not. 4.

HRÍNGLEYGINN, *id. qu. hringlaginn, in orbem positus, de serpente: h. heidar lax serpens in orbem contortus, FR. I 210.*

HRÍNGMILDR, *adj., annulos largiens, auri liberalis (hríng, mildr), Sic. 2, 2; SE. I 660, 1; HR. 35.*

HRÍNGMÍMR, *m., gigas, Wechart. SE. I 549 pro hringrinnir; cf. hringvölnir.*

HRÍNGMIDLANDI, *m., annulum dividens, distribuens, vir liberalis. — 2) hringmidlendr hljóms, pro midlendr hrings hljóms, pugnatore, viri, a hrings hljómr sonitus gladii, pugna, et midlandi qui intercedit, interest alicui rei, ÓH. 48, 3.*

HRÍNGMÓT, *n., conventus gladii vel confictus gladii, pugna (hríng, móti): hringmóts meidr vir, homo, Lb. 26, ubi sic: meidr skal huer or haudre | hringh mótz til alþingiss | fremdar ráds á fæðiss | fund hualtliga skunda, i. e. hver hringmóts meidr skal hvaltliga skunda or haudri á fund fremdar ráds fæðiss (Christi) til alþingis.*

HRÍNGOFINN, *annulis, hamis contextus, consertus (hríng, ofinn a vefa): h. serkr, de lorica, ÓT. 43, 4.*

HRÍNGR, *m., orbis, circulus: h. eyja circulus insularum, mare, SE. I 324; — foldar terræ, id.: reist foldar hring bürðum mare proris secuit (rex), Ód. 4; h. lyngva circulus ericeti, serpens, F. V 234, 2; — myrkviðar silæ, id., FR. I 259, 2. — 3) með hringum in circuitu, circumcirca, it. intensive, omnino, penitus: fækkta öll þeirra flaut með hringum omnes omnino naves eorum cepisti, i. e. universas, nulla excepta, ad unam omnes, F. VI 85, 2 (XI 210); sic et allar skeiðr með hringum, F. VI 85, 3 (Mg. 34, 4); quæ phrasis in prosa occurrit in at bredda bæ upp at hringum, með hringum totum oppidum, quantum quantum est, flammis absumere, F. X 389; VII 212. 338; vide ringr et endi. Sic forte rectius, sec. Cod. F, construitur, F. XI 300, 1: varði hringum audig skrin með rauðu gulli locupletia scrinia rubro auro circumcirca ornavit, quam varði audig skrin hringum ok rauðu gulli annulis et rubro auro circumdedit. Forte et sic construendum, Mg. 17, 1: verjum vel kónung ok hans grund hringum fortiter defendamus regem ejusque regnum universum, pro grund með hringum. — 4) mæla hring um e-t circulum metiri, orbem facere circa aliquid, i. e. circumdare aliquid: svá er hann (högormr) lángr, | at vin Lundynir | heidar hvalr | hring of mælr, Merl. 1, 46. — 5) annulus, a) qui manu gestatur, tam digitalis, quam armilla, plur. hringar: hringar ok men annuli et torques, Vsp. 27; Hamh. 29. 32; hringi litkaðr annuli colorem referens, i. e. aureus, aureo colore, Bk. 2, 64; hringa skerðir, skati, vir liberalis, SE. I 678, 1. 708, 1; pro divitiis, facultatibus, possessionibus: ráða hringum divitiis potiri, H. hat. 6. 11; kveþja e-n auþs ok hringa, Hmnd. 1, 11. — b) annulus janua, χορῶν, Rm. 23. — c) annulus in*

capulo gladii, H. hat. 9. — d) ansa lebetis; in plur. hringar ansa pluribus circulis constans: en á hælum hringar skullu annuli vero ansales calcibus adidebantur, Hymk. 34, quo loco ansam esse intelligendam, et hringar idem esse ac hadda, adparet ex SE. II 42: en heyrði til höddu, þá er Þór bar hverenn sonitum edidit ansa, cum Thor lebetem portaret. — e) annulus ancora: akkeris hringar, Hh. 32, 1. — f) hami s. annuli loricae, cf. spaung; pl. hringar: kljúfa hringa annulos loricae dissecare, ÓH. 160, 2; hreggský slitu hringa, Krm. 9; strengs hagi fló i hringa, Mb. 11, 2; hylja axla linu hringum lacertos hamis tegere, i. e. lorica se induere, SE. I 600, 1; gánga i hringum lorica annulata indutum incedere, F. VI 363, 1; in sing.: hrings skyrtu indusium annulatum, lorica, F. II 316, 1, nisi forte h. l. legendum sit una voce hringskyrtur. — 3) serpens, SE. II 458. 487. 570; hinc stött hrings stratum, via serpentis, aurum, stétthrings stofn vir, F. II 258, 1. — 4) gladii, SE. I 566, 2; HR. 12. 67; hrings et procella gladii, pugna, SE. I 472, 1; sæktilfar hrings pugnatore, Fbr. 44, 3; þing hrings conventus gladii, pugna, Fbr. 33, 4; Isld. 9; ÓT. 131, 1; hrings hárodd pugna, ejus polle vir, Isld. 14; hrings þrymr sonitus gladii, pugna, Ód. 14, vide þryndraugr; hringa völlr campus gladiatorum, clipeus, gætir hringa vallar custos clipei, bellator, Ód. 12; þing allsnarpra hringa conventus peracutorum gladiatorum, prælium, Isld. 18. — 5) navis, SE. I 582, 2: fara á hring með víkingum navem cum piratis conscendere, Eg. 40; hinc explicandum puto hringr Ullar, Ghe. 31, navis Ulli, clipeus; l. c. per quatuor res juratur: at sólinni suðrhallo, ok at sigtýs bergi, hulkvi hvilbedjar, ok at hringi Ullar, ut in Völk. 31: at skips borði ok at skjaldar rúnd, at mars begi ok at mækis egg. — 6) equus, SE. II 571, pro quo SE. II 487 habet lúng. — 7) vide ringr, it. composita gollhríng, gullhríng, járnhríng, málhríng, meginhríng.

HRÍNGREIFDR, FR. I 491, 1, *epith. galeæ: hjálmi hringreifðum; per se hringreifdr est annulis donatus, a hringr et reifa lætum reddere, munere donare, quod parum videtur aptum galeæ epitheton esse. Forte vox hringreifdr aliquid commune habeat cum aringreiðr, quod de galeis usurpatur Ghe. 3. 17. Quod de vocibus tam obscuris monuisse sufficiat.*

HRÍNGREYR, *m., arundo annuli, manus (hríng, reyr), Eb. 19, 2, ubi hringreyr handar-Hrundar manus mulieris, nam handar non pertinet ad hringreyr, sed regitur a Hrund.*

HRÍNGRÍFR, *adj., annulis liberalis, annulos liberaliter distribuens (hríng, rífr); pro subst., de liberali rege vel principe, Orkn. 13, 1, ubi legendum puto: ein var svá, er Engla mianir, | eggþrúð, nē mun síðan | hárr við helming meira | hringrífr koma þingat neque posthac ullus excelsus princeps eo adveniet, majori numero copiarum stipatus.*

HRINGSERKJADR, *indusio annulato amictus*, i. e. *loricatus* (hringserkr): hringserkjað lið *copiæ loricatæ*, Merl. 2, 46.

HRINGSERKR, *m.*, *indusium annulatum*, *lorica* (hringr, serkr): hringserks lituðr tingen *loricam*, bellator, Mg. 35, 2; hringserkja bül noxa *loricarum*, gladius, telum, Jd. 25; sveit, kledð hringserkjum, Esp. Arb. 1, 93, 5; hvatt fólk hristi hringserk *animosi viri loricam concutiebant* (ardore pugnandi), SE. I 648.

HRINGSKATI, *m.*, *largitor annulorum*, vir *munificus* (hringr, skati), Ha. 258, 1.

HRINGSKEMMIR, *m.*, *annulos curtos reddens*, i. e. *annulos dissecans et frustatim distribuens*, vir *liberalis*, SE. I 660, 1 (hringr, skemmír).

HRINGSKÖGUL, *f.*, *dea annuli*, femina (hringr, skögul): hölmleggjær hilmir hring-sköglar *color*, *venustas mulieris*, SE. II 132, 1.

HRINGSKÓÐ, *n.*, *noxa loricae*, gladius, telum: herðineidr hring-skóðs *incitans*, jaciens telum, *præliator*, vir, Rekst. 32 (hringr, skóð).

HRINGSKYRTA, *f.*, *indusium hamis contextum*, *lorica* (hringr, skyrtá): hristaz hringsskyrtur *loricæ tremunt*, FR. II 126, 2.

HRINGSNYRTIR, *m.*, *annulum poliens*, vir (hringr, snyrtir), Korm. 21, 1.

HRINGSSTRÍÐANDI, *m.*, *inimicus annulis*, vir *liberalis*, *il. simpl.* vir, homo (hringr, stríða), G. 41.

HRINGSSTRÍÐIR, *m.*, *inimicus annuli*, vir *liberalis*, princeps (hringr, stríðir), Óll. 109.

HRINGSTÝRIR, *m.*, *rector*, possessor annuli, vir, homo (hringr, stýrir), Ha. 43, locum vide sub einsætt.

HRINGTÆLIR, *m.*, *consumtor annuli*, vir *liberalis*, princeps (hringr, tælir), SE. II 122, 3.

HRINGVARIDR, Bk. 2, 63: h. málmr metallum auro obductum, a hringr annulus pro auro, vel flis aureis vel argenteis reinctum, a hringr circulus (metallicus, aureus vel argenteus), Interpr. Possit et vertere: annulo (ð: capulari) instructum, a hringr 2, c; vel circumquaque obductum (laminis v. bracteis aureis argenteisve, a hring = kring circa, et variðr = rekinn).

HRINGVARPAÐR, *m.*, *projector annuli*, vir *liberalis*, princeps (hringr, varpaðr); gen. sing.: hringvarpaðar efl víla munifici principis, SE. I 318, 3, sec. Cod. Reg. et Worm.; Raskius dedit hringvarpaðar custodis annulorum, a varðaðr = vörðr.

HRINGVIÐR, *m.*, *columen annuli*, vir annuligerus (hringr, víðr); plur. hringvíðir viri, de militibus, Sic. 5, 5.

HRINGVÖLNIR, *m.*, *gigas*, SE. I 554, 2; II 471, 554.

HRINGÞÖLL, *f.*, *pinus annuli*, femina annuligera (hringr, þöll), Skálðh. 6, 35.

HRINGÞOLLR, *m.*, *gestator annuli*, vir annuliger (hringr, þollr), Ísl. II 270; Plac. 15.

HRINGÞRÓTTIR, *m.*, *deus annuli*, gestor annuli, vir, homo (hringr, þróttir), Ha. 25, locum vide sub hollusta.

HRINGÞVERRIR, *m.*, *deminutor annulo-*

rum, vir *liberalis* (hringr, þverrir), Ha. 326, 1.

HRINKTO, *cinge*, pro hringdu, imperf. v. hringja (= kringja) *cingere*, Gha. 49 (= Gk. 3, 5), ubi: hringto mik at bræðrom ok at brynjóðom *cinge me fratribus* (ð: tuis) atque *loricatis*, i. e. adhibe fratres tuos et milites, ut iis præsentibus *juramentum præstem*.

HRINNA, *lectio Cod. Reg. SE. I 278, 2* pro brinna, puto, strepere, crepare, fremere: öll ginnivngave knáttv hrina omnes æriæ regiones fremebant, strepebant, id. qu. mána-vegr dundi in versu anteced. Cogn. est hrina.

HRINNIR, *m.*, *aper*, SE. I 590, 4 (qs. fremens, hrinna) = hrinir (a hrina), vide hrinnir.

HRIPSTOÐR, *m.*, *gigas*, SE. I 549, 1; (II 614 hripstoðr; II 470 hripstuttr; II 553 non cernitur nisi hripst..).

HRIPUÐR, *m.*, *ignis*, SE. II 486, 570; Grm. 1; FR. II 305, var. lect. 2.

HRIS, *n.*, *virgultum*, frutex, sarmentum: vegr vex hrísi via frutice obducitur, Hávam. 121; Grm. 17; þjökkva skal hræsinn við með hrísi elata arbores frutice densanda sunt, F. VI 39, 2; bera hrís heim sarmenta (igni alendo) domum portare, Rm. 9; virga, metaph.: brjóta hrís í fætr e-m evellere virgas, quibus crura alicui compungas, i. e. pænð adficere aliquem, grave incommodum adferre cui, unde tröll brutu hrís í hleypikjöla hals (á) andskotum visa, F. VI 339, 1, cf. brjóta sér byrðar onera sibi ex evulsis virgis parare, i. e. pænám sibi contrahere, pænám luere, Hh. 104, 2, nam byrðar h. l. sunt onera ex virgis s. frutice, ut Rm. 9: binda byrðar, bera heim hrís; it. binda sér höfða byrði malum sibi arcessere, Grág. II 166. — Þ) silva: hrís þat íþ mæra, er meþr Myrkviþ kalla, Ghe. 5; seiðr hriss þis silvæ (v. fruticeti), serpens, Ag. — γ) hrís hvarma, augna, frutex, silva palpebrarum, oculorum, cilia, SE. II 499. — 2) mare; hunc significatum citatum invenio tantum in J et in Gloss. Ed. Sæm. T. I, sub v. atrunnr. Confer hrið 2.

HRISGRIMNIR, *m.*, *caper virgulti*, fruticis, silvæ, i. e. lupus (hrís, grimnir), SE. I 418, 2, quo loco Cod. Reg. habet hrisgrísinnr, Cod. Worm. hrísnir, SE. II 437, 7 hrimgrimnir, II 586 hergrimnir.

HRISGRÍSNIÐR, *m.*, *lupus* (forte hircus virgultorum, hrís, grísinnr), lectio Cod. Reg. pro hrísgrímnir SE. I 418, 2, ubi serkr hrisgrísinnr tunica lupi, est pellis lupina (vargstakkr), quæ Berserki, Lupipelles (Úlfhæðnar) dicti, pro lorica utebantur.

HRISL, *m.*, *frutex*, id. qu. hrís, *n.*: hárr brann hrísi altus ardebat frutex, Völk. 9. Aliud est hriss, *m.*, *virgultum*, fruticetum, Fm. 31, pros.: igror klökopo á hrísinom (hrísinu, FR. I 164).

HRISLA, *f.*, *virga*, ramus arboris (hrís): hvar sattu hrafn á hríslu hrolla dreyra fullan?, FR. I 296, 1. Vide marhrísla.

HRISNIR, *m.*, *lupus*, lectio Cod. Worm.

pro hrisgrísnaír, quasi in virgultis degens (hrís), cf. Vigagl. 16, 1 (ubi vargr tam de lupo, quam de proscripto, accipi potest).

HRÍSUNNR, m., virgultum, fruticetum (hrís, runnr), Vigagl. 16, 1.

HRIST, f., pocillatrix Odinis, Grm. 36; ít. Bellona, dea casilega, SE. I 118, 3. 557, 2; Hristar hrið procella s. impetus Bellonæ, pugna, Si. 11, 2; hristar el procella bellonæ, pugna, Ag. — β) pugna: týr hristar deus pugna, puguator, ít. simpl., vír, sem týr firvm | hafði hristar | lvgspár sagat uti vír ille præsagus animi hominibus significaverat, Merl. 2, 13. — γ) in appell. femina: Hrist lauka brims nympha jusculti capiti, femina, Korm. 3, 3 (Ísl. II 261, 1); ex quo loco forte deflexum: hrist hjörvi glæst nympha lino ornata, id., Vigl. 17, 13. Þráðs Hrist nympha líní, femina, var. lect. Nj. 23, 2, in dat. Hristi (pro Hrist, per paragogen, Jonsson.). — 2) Hrist insula (vide Rist): æst fer umgjörð Hristar cingulum Ristæ (mare) percitum ruit, Ed. Lövasina. Insula Sunnmörus in Norr., nunc Ristö, a regione Gurskøw in occidentem versa.

HRISTA (-ti, -ta, -t), quater, concutere, commovere, agitare: h. teina concutere bacillos divinatorios, Hymk. 1; h. skegg barbam commovere, Hamk. 1. Kilir hristu men Lista carinæ concutiebant, quassabant torquem Listii (mare), Öll. 70, 2; hafróst hristir hlunnvigg vortex marinus concutit navem, SE. I 690, 2; himinglæfa hristir mar vimrar unda navem quatit, SE. II 493; hrista spjót hastam concutere, F. V 227, 2. Fölk hristi hringserk miles lorica concussit (præ ardore pugnandi), SE. I 648, 1. Hristaz concuti, tremere, contremiscere: björg hristuz montes tremuere, SE. I 280, 2; hristiz öll Hünmörk concussa est, Ghe. 13; hristaz hringsskyrtur (= skjálfa járnserkir) lorica contremiscunt, FR. II 126, 2. Vide hrysta.

HRISTIMEIDR, m., qui concutit, quassat, agitat (hrista, meidr): hristimeidar hjörva borgar clipeum concutientes, præliatores, víri, F. XI 317, 2.

HRISTIR, m., qui concutit, ít. spargit, dispergit: h. hringa vír liberalis, Nj. 7, 2; — h. handar fasta sparsor auri, vír, Hltd. 5; h. hjálms concussor galeæ, præliator, bellator (ut Hom. κορυβατορ), Krm. 15; h. hjörva, id., Ag.; hristir hadds hallar mjollar quatiens canos capillos, canus senex, Eb. 63, 1, ubi construo: hjardar vísi knýr haus (α) hristi hadds hallar mjollar dux armenti (taurus) quassat caput adversus (v. coram) canum senem. Hertoga hristir exagitor ducum, rex, Hh. 76, 2.

HRISTISIF, f., dea spargens (hrista, Sif): h. hringa dea largitrix annulorum, femina, SE. I 436, 1.

HRÍSUNGR, m., virgultum, fruticetum, silva, vel mons frutice obsitus (NgD. 90); hrisúngs heipt noxa s. pernicies fruticeti, saxorum ruína, Y. 39.

HRÍÐ, f., ventus, procella venti, tempestas, SE. II 569 in nomencl. tempestatum;

hrið fell í bug váða ventus in sinus velorum inspiravit, F. I 176, 2; hlýr þoldo hrið fyrir hári Kinnlimasíðu þróa tempestatem passæ sunt, ÖH. 10; hriðar naust domus venti vel procellæ, aer, cælum: stillir háss hriðar nausts rex alti cæli, Christus, Has. 23. Plur., hriðar, vide gannhrið. In appell. prælii: hrið branda tempestas gladiatorum, pugna, F. I 172, 3; — brodda telorum, id., Ha. 228, 1; GS. 28; Korm. 12, 2; — Fróða, id., Fróða hriðar áss præliator, ÓT. 28, 3; — Hamdis klæða loricae, id., G. 49; — hljálms galeæ, id., ÓT. 124, 2 (F. II 319, 1); F. VII 353, 1; — Hristar Bellonæ, id., Si. 11, 2; sigmána — clipei, id., ÖH. 47, 3; — stáls chalybis, ferri, id., ÖH. 8. — β) impetus, vehementia, actus continuus: hriðar hregg procella, ventus vehemens (ut hriðar regn, vulgo, imber continuus, effusus), Ha. 324, 2; gera hrið impetum facere, dare (in aliquem), Eg. 49; Scerr. 105; veita e-m hrið dare impetum in aliquem, Nj. 93, 2; skáld fékk hrið til kalda, Fbr. 49; Dags hrið impetus Dagianus, F. V 92, 1. — γ) hinc de crebris ictibus, continuus verberibus: hárf járnstafr skapar kerlingar síðu ærna hrið longus baculus ferreus crebros ictus infligit lateri vetulæ (potest et reddi: magnum impetum dat in latum vetulæ), Ísl. I 212. — δ) absol., pugna, SE. I 563, 1; hrið óx incruduit pugna, ÓT. 97, 1; F. II 316, 2; in prosa, hrið = bardagi, F. XI 95: verðr þar nú með þeim önnor „atlagan“, ok er þeirra „bardagi“ nú miklo ákafari ok snarpari en it fyrra sinn, ok er þat nú frásagt, at þeim Sigvalda veitti „sjá hrið“ enn þúngt. Hriðar gágl anserculus pugna, avis bellica, coreus, ejus húngrþverrir præliator, Mb. 9, 2; hrið hiranna elgs prælium navale, ÖH. 48, 6, vide hriðböði; hriðar hyrr ignis pugna, gladius, Eb. 29, 2, vide hyllestir. — 2) mare, SE. I 574, 2; hriðar skær equus maris, navis, ár hriðar skæs minister navis, navigator, vír, Ísl. II 349, 1; hriða skíð xylosolea marium, navis, Ha. 348, 2, vide herskíð. Potest autem uterque hic locus referri ad primum significatum, α: hriðar skær equus procellæ, hriða skíð tabula procellarum, navis, sec. SE. I 440: dýr eða skíð vedrs. — 3) amnis, fluvius, Grm. 28; SE. I 40. 578, 1. — 4) bos, taurus, SE. I 587, 2. — 5) tempus, temporis intervallum, quatenus aliquo continuo actu vel labore non intermisso transigitur: um hrið aliquantum temporis, aliquamdiu, Orkn. 82, 5; hrisðum, dat. pl., pro adverbio, per vices, per intervalla, interdum: haf gengr hrisðum við hinin skjálfan, lífr lönd yfir, en lopt bílar, Hlynd. 38, ut in prosa, Sturl. 3, 37: voru þeir stundum í Hvamni, en ríðum at Stað, et 6, 30: vera hrisðum á Hólum, en stundum í Saurbæ; F. VI 93: var þat eigi löng hrið, ádr II. andaðiz longum temporis spatium; ÓT. 21: þessar hriðir allar hoc toto temporis intervallo; GhM. II 58: um hriðar sakir aliquantum temporis. De actu continuo, non interrupto, in prosa occurrit: í hriðinni sine intermissione (actu, cursu etc., non intermisso), Eg.

61; Sturl. 4, 23. 6, 12; Eb. 54. — 6) in compositis: brynhríð, egghríð, eldhríð, geirhríð, gunnhríð, málmsríð, naddhríð, oddhríð, skellhríð, vǫpnhríð.

HRÍÐBLÁSINN, *vento perflatus* (hríð, blása), *epith. cæli: und hríðblásnum heida sal sub cælo, in terris, G. 7.*

HRÍÐBODI, *m., tempestatem offerens, ad tempestatem provocans* (hríð, bōði): h. hranna elgs *pro bōði hranna elgs hríðar offerens tempestatem (i. e. prælium) nævis (navale), pugnator, bellator maritimus, ÖH. 48, 6.*

HRÍÐEFLANDI, *m., effector procellæ* (hríð, ella): hríðefflendir hjörva *effectores gladiatorum procellæ (pugnæ), pugnatores, viri, Ód. 16, ubi dat. pl. hríðefflundum.*

HRÍÐFELDR, *adj., procellusos* (hríð, feldr): hríðfeld svana fjöll *montes cynorum, procellis vexati, unda procellis agitatæ, SE. I 692, 2. Epith. nubium: hin hríðfeldu ský nubes procellosæ, SE. II 431, 2, pro quo Grm. 40 habet harþnóðrigo.*

HRÍÐFIMR, *adj., peritus procellæ* (hríð, fimr): Sköglar dyra h. *peritus procellæ clipeorum (pugnæ), pugnax, bellicosus, a Sköglar dyra hríð procella Skögluæ tabularum (scutorum), pugna, Korm. 11, 1.*

HRÍÐGERVANDI, *m., procellam efficiens, excitans* (hríð, gerva): hjörva h. *gladiatorum procellam excitans, pugnator, Íslđ. 21, locum vide sub hnykkir.*

HRÍÐIR, *m., gladius, SE. I 567, 1; II 477. 560.*

HRÍÐLUNDR, *Vigl. 17, 4, videtur esse adj., animo fluctuans, sollicitus* (hríð procella, landr = lundaðr, *gs., procellæ similis, quoad animum, ǝ: æstusans animo): verð ek af harmi hörðum hríðlundr acri dolore animus mihi æstuat.*

HRÍÐMÁL, *n., tempus procellarum, hiems* (hríð, mál), *lectio Cod. Worm. SE. I 332, rector quam hrímdal. In sermone hodierno hríðmál est tempus diei matutinum vel vespertinum, quo effusiores nivium imbres incidunt (Félag. 4, 198).*

HRÍÐMUNDAÐR, *Ísl. II 245, ubi utique approbanda est emendatio G. Pauli f., hríðmundaði Þundar, ita tamen, ut huc quoque tō hyrjar referatur, scil. hríðmundaðr Þundar hyrjar, i. e. mundaðr Þundar hríðar hyrjar gladii librans, vibrans, pugnator, vir, a Þundar hríð procella Thundi (Ódinis), pugna, hyrr Þundar hríðar ignis pugnæ, gladius, et mundaðr, qu. v.*

HRÍÐÓFLUGR, *adj., in impetu faciendo strenuus* (hríð, óflugr): hjörgraps h. *in impetu pugnæ strenuus, bellicosus, Rekst. 34, ubi dat. hríðóflugr.*

HRÍÐREMMIR, *m., procellam incitans, ingeminans* (hríð, remmir): hjörðs h. *procellam gladii (pugnam) ingeminans, pugnator, bellator, HS. 6, 7.*

HRÍÐTJALD, *n. tentorium procellæ v. ventī, ær, cælum* (hríð, tjald): hríðtjalds *flýtleýgr sol, cufus hilmir rex solis, Christus, Ílas. 28, locum vide sub flýtleýgr.*

HRÍÐULLR, *m., deus procellæ* (hríð, ullr): h. hrotta *præliator, vir, Grett. 20, 1.*

HRÍÐVÖNDR, *m., virga impetus* (hríð, vöndr): hjálms hríðvöndr *virga prælii, gladius, a hjálms hríð procella galeæ, pugna, Korm. 16, ubi acc. sing. hríðvönd.*

HRJÓNN, HRJÓN, HRJÓNT, *salebrosus, inæqualis, asper: hrjón ishrufa aspera glaciei salebra, id. qu. glacies vana, cava, non solida (skrof), id. qu. skrofa, avis species, vide ishrufa, SE. msc. in avium ænigmatibus. AS. hreon est tristis, v. c. hreon mode animus tristis, Epos. Scyld. p. 100.*

HRJÓSTR, *m., bos, SE. II 566, pro himinrjótr.*

HRJÓTA (hrýt, hraut, hrotit), *raptim ferri, sparsim volare, spargi, dispergi; imperf. etiam vocali tenui hrot et hrott, vide hrot: hrjóta hvítir askar candidæ frazzini (fulgidis enses) sparsim volant, SE. I 670, 2; hrutu unda bý apes vulnerum (sagittæ) sparsim volarunt, plur. Codd. lectio Höfuðl. 14 pro flugu. De igne, emicare: (hugða ek, at) hryti (impf. conj.) hár logi hús min i gúgnum (opinabar), altam flammam emicare per ædes meas, Am. 15, ubi PR. I 212: ok hryti eldrinn upp af höllinni ignemque ex aula in sublimem evolare; aliter Dropl. maj. msc. cap. 15, de Ketile Thrymo: hann hraut af fótum upp, ok gnótradi i honum hver tønn ex pedibus emicuit, i. e. exsiliens pedibus se excepit, in pedes exsiliit, ferme ut stökk á fætr. De unda, resilire: uðr hraut af brimdyrum, F. I 165, 2; hrutu fyrir borð ex navi ex-cussa deciderunt, F. I 171, 2; hraut á lög dreyri, á sjá sveiti, sanguis in mare sparsus est, F. I 175, 3; Sturl. 7, 30, 3; veglig mæti hrjóta víða splendida cimelia passim sparguntur, mittuntur, Ha. 313. — β) h. sundr dissilire, de lapide molari, diffringi, SE. I 390, 2; baugar hrutu i sundr annuli fracti dissilierunt, Am. 43; hraut i sundr, F. I 173, 2, videtur esse conjectura librarii, pro blæs i sundr, quæ vera lectio est. It. absol. hrjóta, id. qu. hrjóta sundr, Krossk. 13: hamrar sprungu en hrutu steinar fragmina lapidea dissilierunt. — 2) sonum gravem edere (Græc. ῥοῦξεν), hurrare, rudere, de homine et de urso, Hm. 24: þá hraut víð inn reginkunnig Baldur i brynju, sem hjörna hryti; de lupis, ut videtur, Hymk. 21: hreingálfir hrutu lupi ululabant; hraut i stöngum perticæ vexillorum sonitum ediderunt, F. VII 348, 4. In prosa: stertere, SE. I 146; Grett. c. 88.*

HRJÓTR, *vide rjótr et compos. himinhrjótr. — 2) Odin, SE. II 472.*

HRJÓÐA (hrýð, hrauð, hroðit), *vacuificare, vacuare; sepe, naves propugnatoribus nudare, vastare, c. acc.: skeiðr nam herr at hrjóða míltes naves bellicas vastarunt, i. e. propugnatoribus nudarunt, Mg. 31, 5; pass.: ormr hrauðr, Ód. 19; beit hruðuz, Sie. 20, 3; ríðmarar róða rastar hruðuz, SE. I 422, 3 (ÓT. 43, 3). Propr. est id. qu. ryðja, exonerare navem, Jus eccl. Thorlacii in tit. de observatione dierum dominicalium: ok er rett at hrjóða skip ok bera farm af, þót drottins dagr se. — 2) jacere, mittere, spargere, abjicere, c. dat., vario contextu: hrauð auð jófur rauþum rex rubras divitias (au-*

rum) spargebat, dilargitus est, SE. I 648, 2; brandr hraud af sér rauðu blóði lamina ensis rubrum sanguinem ab se excussit, Hh. 65, 2; sveit hraud sorg homines dolorem (animo) expulerunt, gaudio affecti sunt, SE. II 214, 1; hvöss egg hraud fríðar von (frá) seggjum acuta acies spempacis virorum eiecit, eis spem vitæ ademitt, SE. I 644, 2; hrjóða syndum abjicere peccata, amovere peccata, i. e. absolutionem peccatorum adipisci, F. VII 328, 6; hrjóða móðs blindi or (nælsku) túni cæcitaliem animi ex pectore expellere, Lb. 4, ubi sic: (ástar ljós) þat er misverka myrkum | munar hrinde suo blinde | mins or mæ...u túne | móðs vandlega hrjóðe, i. e. ástar ljós, þat er hrindi misverka myrkum mins munar, (ok) hrjóði svo vandlega móðs blindi or nælsku túni. Hraud þar hjálmat lið Hamdis skyrtum milites galeati loricas abjecerunt, FR. II 271, var. lect. 2, 3, sed lectio in textu præstat. Reflex.: hraudr, hraudzk or herváðum, skikkju raptim abiecit armaturam, pallam, loriceam, pallam raptim exiit, Hg. 33, 4; Am. 46, ubi tó hraudr s. hraudzk malo resolere in hraud sér (raptim exemitt se), quam in hraud sik cum Gloss. Ed. Sam. II. Impers., cum dat. subjecti: eldi hraud or dregnum hlunni ignis excussus, effusus est e phalanga, navi supposita, phalanga navi deducende subjecta ignem exomebat, Ha. 289; hafs glóðum hraud upp í himin flammæ marinæ (ignis fatuus) cælum versus emicuerunt, subjectabantur, SE. I 500, 1; II 174, 1; kónggrinn hjó með Hneiti þá, svá hraud af eggjum báðum, puto, ita ut utraque acies gladii ignem vel scintillas effunderet, Ólafsr. 48, ferream enim galeam dissecuit rex (ÓH. 239 init.). In prosa personaliter: alla vega rauþ eldr um hann undique circa eum ignis se effundebat, Dropl. maj. msc. c. 15; hryðr um krapit, Finnb. c. 34, forte est ab hryðja pro ryðja, ryðja sér vi penetrare per aliquid, id. qu. brjótað í gegnum. — 3) id. qu. rjóða, rubefacere, eruentare: ræð herkonúgr hrjóða hneitis egg í sveita aciem gladii sanguine rubefecit, Mg. 34, 3. — 4) part. act. hrjóðandi, m., qui vastat, delet, expellit, eiecit: h. ángrs þjóðar qui dolores hominum expellit, qui malis humanis medicinam adfert, deus, Lc. 37, ubi sic: Menn skolu mér unna | ángrs hrjóðanda þjóðar | mæt berr máls á stýre | mart af öllu hjarta. Plur.: hrjóðendr fjöru þjóðar vastatores gigantum, vel expulsores, Thor ac comites, SE. I 296, 3. Vide composita: ánghrjóðandi, meihhrjóðandi, seimhrjóðandi. — 5) part. pass., hroðinn inauratus, id. qu. roðinn: um hroðit sigli monile inauratum, Bk. 2, 46; AS. gehroden, golde fali ornatus, auro fulgidus, Epos Seyld. p. 25.

HRJÓÐR, m., qui vastat, propugnatoribus nudat (hrjóða): h. báru fákrs vastator navis, bellator, rex bellicosus, SE. I 440, 1 (F. X 186); qui spargit, distribuit: h. móins stórðar sparsor auri, vir, Plac. 18; qui consumit, vide baikhrjóðr. — 2) nomen Odinis, SE. II 555, vide hrjótr.

HRJÓÐR, m., cælum (quintum), SE. I 470, 592, 2. — 2) mensa: Þorl. grendi h-jóð Þrenda þengils eibis nudavit mensam Thron-dorum regis, ÓT. Skh. 1, 207, dub.; Olavius (NgD. p. 198) hrjóð h. l. mutavit in bjóð; forte hrjóð h. l. est neutr. gen., id. qu. hroð rapina, deprelio, et grendi = greindi, cf. F. III 99. — 3) sol, SE. II 485, 568, 627 Cod. Reg. et Worm., sed hrjóðr-leika una voce scribendum puto, ut Dvalins leika.

HRJÓÐRLEIKA, f., socia cæli, vel potius, n., ludus, ludicrum, oblectamentum cæli (cæleste), sol, SE. I 593, 2, ubi tamen, sicut in Cod. Worm. et fragm. 748, 757, 1æ2 decisim scribitur: hrjóðr, leika, quod vero assimilius videtur.

HRJÓFR, adj., debilis, infirmus, Lil. 46. — 2) asper, scaber; acc.: hrjúfan háls scabrum collum, FR. III 37, 3; boginn rættiz, en hrjúflr sléttaz curtus corrigitur, scabri leves redduntur, Gd. 14; sic forte et rectius accipitur Lil. 46, de leprosis explicandum. Cognatum est hrufa, hrufóttir.

HRJÚPGNIPA, f., rupes aspera, salebrosa (qs. hrjúfgnipa, a hrjúfr, gnipa): hrjúpgnipur harms (i. e. hvarms) asperæ palpebrarum rupes, supercilia, Eg. 55, 4, var. lect. t.

HRÓ, n., (ut rá), terra, SE. I 586, 2; II 566 (II 625 hrofr; II 482 metro adversante conjunctim broðalr pro hro, dalr).

HRÓARR, m., gigas, SE. I 555, 1; II 471, 554, 616.

HRÖDDR = HRÆDDR, Hund. 2, 35; vide hrösla.

HRÓF, n., navale: svífa léztu or hverju hrófi hlaðnar skeiðr ex quoris navali exire fecisti naves onustas, Ha. 291, 1; hrófs hestr, hreinn equus, maculis naustibíli, navis, F. I 178; Ód. 16. In prosa, Eg. 56; Dropl. maj. msc. c. 19: byrgja aptir hrófit naustibulum objecta fore claudere, eod. cap. hróf antea vocatur naust et post nausthús. — 2) terra, SE. II 625, pro hró.

HRÖGNKELSI, n., lumpus Auctorum, cyclopterus Arledi, oncotion Kleini (Ström. Söndm. Besk. 1, 302), SE. I 578, 2; Hild. 19, 1.

HRÓINN vide gjaldhróinn, hornhróinn.

HRÖKALAND, n., terra superbiorum (hroki, m., fastus, it. homo fastuosus), aut terra longurionum (hrókr), per contentum de Selandia, F. VI 82, 1, quo loco Hkr. habet rokaland terra fumorum.

HRÖKKINN, rugatus, sinuosus: hrokkitt skinn cutis rugosa, Rm. 8; h. skinnfeldr estis pellicea hirsuta, Orkn. 79, 3; hrokkinn hrokkviáll Völsunga drekku serpens sinuosus, tortuosus, in sinum contortus, SE. I 370, 1. Propr. perf. part. pass. v. intrans. hrokkva in rugas, sinus cogi. In prosa: hrokknar kinnr genæ rugosæ, Sks. 170. Hinc hrukka, f., ruga, it. circulus ferreus, GhM. II 52, not. 2; hrokkinhárr crispis capillis, F. VII 101.

HRÖKKINSEIÐR, m., piscis tortuosus (hrokkinn, seiðr): h. lýngs (ericeti) serpens, látr lýngs hrokkinseiðs cubile serpentis, au-

rum, stríðandi lýngs hrokkínseíðs látrs inimicus auri, vir liberalis, G. 16.

HRÖKKVA (hrökk, hrökk-hrukk, hrokk-it), *cedere, recedere, gradum referre, fugere, refugere; absol., gradum referre, cedere*, Krm. 20; Grett. 5, 2; Ha. 182, 1; cum præpos., fyrir: hrökkvat þegn fyrir þegni ne cedat militi miles, Krm. 23; it. hrökkva undan fyrir e-m ab aliquo pulsum retro cedere, Hh. 82; h. móti resistere, SE. I 280, 2; Haldór hrökk í bug skjaldi II. se incuravit in concavo clipei, ut se clipeo tegetet, SE. II 128, 3, vide bugr. De gladio: vöndr skal hjalds úr hendi hrökkva gladius e manu (mea) incutiatur (adversario) oportet, Hild. 35; hrökk hræfrakki, hjó ek til Skeggja gladius accidit (incussus est), cæsam intuli Skeggio, GS. c. 2; de virga: infligi, incuti, F. VII 356.

HRÖKKVAT, Krm. 23, ne cedat, pro hrökkvi-at, 3. s. præ. conj. v. hrökkva, cum at negativo.

HRÖKKVIÁLL, m., anguilla, flexu sinuoso se contorquens, in orbem contorta (hrökkva, áll; in hodierno sermone vulgari hrökkkáll et hrokkáll): hrökkviáll Völsunga drekkva anguilla tortuosa veneni, serpens, SE. I 370, 1.

HRÖKKVIR, m., gigas, SE. I 549, 2.

HRÖKKVISKAFL, m., ramus mobilis, versatilis, ultro citroque raptatus (hrökkva, skafl): h. húða ramus mobilis coriorum, uncus coriarius, id. qu. brák, Geirröðr hrökkviskafls húða gigas unci coriarii, artifex coriarius, F. VI 361. Simili ratione hrökkvivöndr, virga percussoria, flagellatoria, flagellum dicitur, Visnab. ed. Hol. 1748 p. 251: hrökkvivöndr holdið sleit, de flagellatione Christi.

HRÓKR, m., pelecus ater (id. qu. hrækr, hraukr, Félag. 1, 16), SE. II 489; h. Haddingja vals pelecus militum, corvus, bjór H. vals hróka potus corcorum, sanguis, crvor, HS. 6, 1. — 2) longurio, vir longus, adjuncta ignavia et inertia notione, SE. II 496; h. saurugra flóka longurio, sordidis centonibus velatus, Korm. 4, 4; hernuminn h., FR. II 277, 3; dat. hróki, Orkn. 81, 9; heimskr h., Fbr. 35 (GhM. II 358). — 3) hrókr, hod. centurio in ludo scacchico, est Persicum roch, quod significat a) ingentem avem; b) camelum bellicum, cui insidet vir, urcu et sagittis armatus. Cf. AnO. 1838—39, p. 156—57.

HRÖLLA (hrolli, hrolða), vacillare: hrolli hotvetna omnia vacillabant, lababant, Am. 95; heljar meyjar mér hrolla buðu heim (i. e. buðu mér at hrolla heim) jusserunt (coegerunt) me domum infirmis pedibus et vacillante gressu ire, Söll. 38; it. desidere, statu inert, qs. incerto et vacillanti, fere ut hima: hvar sátu hrafn á hrislu hrolla dreyra fullan? ubi vidisti corum, cruore satiatum, desidere in virgula?, FR. I 296, 1. Metaph. de animo: hrollir hugr minn illa animus mihi vehementer vacillat, labat, animus horret, F. III 92. Subst. hrollr, m., horror, tremor, Dropl. maj. c. 3, de Ketile Thrymo: skjálfti hljóp á hans hörund, svá at hver

tónn í hans höfði gnurraði... Þessum hroll ok kulda fylgdi bræði mikil; idem repetitur c. 15: ok var nú sagt, at í þat mund kvæmi at honum skjálfti... ok var á honum hrollr, sem hann væri vatni ausinn milli skinns ok hörunds; it. Orkn. p. 144: hrollr kom í hörund honum.

HRÖNDUÐR, m., gladius, SE. I 564, 2, ubi Cod. Reg. hrandvödr; II 476 hrönduðr; II 559 hrönduðr; II 619 hrönduðr; Cod. Worm. hrandungur, quod accedit ad formam AS. Hrunting, nomen gladii regis Hrodgari, Bjovulfo dati, Epos Scyld. p. 111. Quasi propulsus, a hrinda (hratt, hrundu, hrundinn), — 2) subst. verb. agentis, qui protrudit, propellit, projicit: h. armbranda projector annulorum, armillarum, vir liberalis, F. V 176, var. lect. 4, sec. lect. hrannaðr, vide hrannaðr supra (hrinda).

HRÖNG vide supra in hraung.

HRÖNN, f., nomen unius ex novem filibus Ageris, unda, SE. I 324. 500. 575, 2; Sonart. 6; faðir hrannar Ager, deus oceanus, it. oceanus, mare, pelagus, SE. I 324; hrönn klofnar flir húfi unda latere navis finditur, SE. I 628, 1; húfr skerr hrönn latius navis secat undam, SE. I 694, 2; sog skilja hrönn carina dividit undam, SE. I 632, 1; varþat hrönnum hrönn þingloga unda non abfuit undis, unda supervenit undam, Hlund. 1, 26; hrannir skaka hliþar (á) Haka blökkum unda latera navium quatunt, SE. I 650, 1; hrannir strykkva hlaðinn bekk, SE. I 692, 2. Hranna hyrr ignis undarum, aurum, SE. II 116, 2, vide hyrrbjótr; hranna elgr navis, ÓH. 48, 6, vide hríðbódi; hranna hrafn corvus undarum, navis, vörðr hranna hrafn custos navium, vir navigator, HS. 6, 6. — β) ejectamentum maris, cumulus (v. c. algæ) in litus ejectus, hinc a) cumulus: hres hrannir cumuli cadaverum, id. qu. valkestir cumuli cæsorum corporum, SE. I 674, 2. — b) litus, it. fundus maris: við hrönnum ad ipsum fundum maris, imo mari, SE. I 258, 4 (cf. SE. I 170: við grunninum, Cod. Worm. hrönnunum). — c) mare: þá er hrannir taka falla út recedente mari, Hild. c. 15; hranna brjótr fractor undarum, navigator, Jd. 12; it. liquor, latex: hrannir Hárs saltavv laticeas rasis Valhallici (Bodnæ), pösis, carmen, SE. I 642, 1; hlátrbann-hrönn unda doloris, torrens lacrimarum, GS. 3, ibidem etiam hranna hreifingar motus undarum. — 2) amnis, Grm. 28; SE. I 130. 578, 1. — 3) galea, SE. I 572; Cod. Worm. hraunn; Ed. Lövasina hrönn, cf. NgD. 83.

HRÖNVengi, n., solum salebrosum, aspretum (hrön = hraun, vengi), vel campus sonorus, clangens (hrön = hrún, hrynn): h. grundar mens aspretum serpentis, aurum, gautr grundar mens hrönvengiss deus auri, vir, homo, Has. 42, ubi sic: traud verðr hönd, en hlýða | hrönvengiss má öngum | gaut nema gerr verk bėti | grundar mens á venjo, i. e. traud verðr hönd á (malo af) venjo: en öngum grundar mens hrönvengis gant (nulli homini) má hlýða, nema bėti gerr verk.

HRÓP, n., *calumniā, conviciū, contumelia, probrum*: ausa hrópi ok rógi á e-n conviciū et probra fundere in aliquem, Lokagl. 4; it. Skáldh. 2, 63; gera hróp í e-u in aliqua re calumniatorem agere, Isl. II 21, 1, vide hrannlestir. Hinc et hrópa (-aða,-at), calumniari, diffamare. G. Magnæus in Gloss. Ed. Sæm. I: „significatio clamandi in at hrópa et hróp apud nostrates est neoterica, certe mihi nusquam in priscis obria fuit, quod meminerrim”. Hunc significatum, qui hodie frequens est in sermone Islandico, deprehendi in GhM. II 66, not. 4; Sv. 17.

HROPI, m., id. qu. ropi (præmissa adspiratione), ructus; in plur., Sturl. 1, 13, 4.

HROPTR, m., *Hroptus, nomen Odinis*, Grm. 8; Bk. 1, 13; fór Hroptr með Gúngni, SE. I 242, 2. Gen. Hropts, et sec. pronuntiationem Hropz (SE. I 428, 4) et Hrops (Isl. I 90, var. lect. e); Hropts sigtóptir Odinis beatæ ædes, Vsp. 55; Hropts hyrr ignis Odinis, gladius, Isl. I 90, var. lect. c, vide hyrskerðir (Eb. 19, 7); tóptir Hropts tecta Odinis, clipei, ÓT. 128, 1; Hropz ofgildar hjálmelda athletæ Odinis, SE. I 428, 4, cf. ib. I 176; Hropts hattir pileus Odinis, galea, Ed. Lövasina; Hropts megir filii Odinis, Asæ, Lokagl. 16. Appellativum esse, haud improbabile facit appellatio Odinis, hroptr ragna (forte declamator, orator, præco deorum), Hævam. 115, et hroptatýr, Grm. 53; SE. I 86. 234, 4; Ilg. 33, 14; dat. hroptatý, Hævam. 163.

HROPZ, pro **HROPTS**, gen. sing. a hroptr, qu. v.

HRORA, movere, = hræra, Hund. 2, 4.

HRÖRNA (-aða,-at), *consumi, labescere, labefieri, debilitari* (hrör, hrer res, senio confecta, vel usu detrita): hrörnar þúll arbor langescit, Hævam. 50; senio debilitari, languescere, lect. Cod. Flat., F. VIII 409, not. 9, quod et conjecit Raskius, Fm. 6, ed. Holm.; þornar heimr ok hrörnar mundus arescit ac labescit, Sturl. 6, 15, 1. In prosa: vetustate labefieri, de templo, GhM. I 541.

HRÓS, n., *laus*: hróss kross crux laudis, i. e. laudanda crux, SE. I 448, 3, sec. S. Thorlacium in fragm. Hóslangæ et Thorsdrapæ p. 193, sed vide sub hrót.

HRÓSA (-aða,-at), *laudare, extollere* (hrós), c. dat.: hrósa baugi annulum laudare, Völk. 24; árligum verkum hrósar þú verþinom extollis opera (tua) matutina a prandio, i. e. gloriaris operibus matutinis, eo quod prandium sumeris, Harbl. 3, qs. þú hrósar árligum verkum, (par sem þú hrósar) verþinom. In prosa sæpe hrósa einu, pro hrósa sèr af einu jactare aliquid, gloriari re aliqua. Hrósa rausn, verkum, helgi e-s, æll alicujus magnificentiam, opera, sanctitatem, vitam laudare, laudibus efferre, celebrare, G. 15. 30; Mg. 11, 1; F. VI 68, 2; it. possessione rei gloriari, i. e. potiri aliqua re, eam possidere, habere: h. gagni victoria potiri, ÓT. 28, 3; h. húsbúnaði suppellectilem possidere, ÓH. 92, 13; h. freku korni magna frumenti copia gaudere, frumento abundare, F. V 220; h. horna førs (dat.)

Gunnlaþar arma farmus cerevisia Odinis gaudere, venam poetica habere, SE. I 238, 1; in quibus tribus locis construuntur eiga at hrósa e-u habere quo glorieris, i. e. possidere rem, qua gloriari possis. Propr. est, in sublime tollere, sublime gestare quid, ostentare; Ektors Saga: hann hrósaði mjök vopnum sínum, svo sem lengst mátti sjá sublimia valde gestavit arma, quam longissime prospici potuit (vel, ut quam longissime prospici posset), Gloss. Ed. Sæm. I.; h. búnaði ostentare amictum, Sks. 39.

HROSS, n., *equus, Hævam. 71*; hinc hross-ís glacies, equo sustinendo par, Sturl. 7, 10. hrossa þjófr equorum abactor, abigeus, Harbl. 7.

HROSSAGAUKR, m., *avis ex ordine grallarum, scolopax gallinago*, SE. II 488 (Fab. Prodr. ornithol. p. 30, id. qu. mýrisnípa; vocatur numenius minor, Félag. 1, 16).

HROSSHARSGRANI, m., *nomen Odinis*, SE. II 472. 555 (qs. mystacem e seta equina gerens, hrosshlár seta equina, grani, deriv. a grön).

HROSSHVALR, m., *ceti genus*, SE. I 581, 1; Sks. 129. 132.

HROSSKNÜTA, f., *os equinum* (hross, knúta), Selk. 17.

HROSSÞJÓFR, m., *gigas*, Hyndl. 30; SE. I 555; cf. Sazonis Rostiophum Phinnicum, Lib. 3, p. 44 (qs. abigeus equorum, hross, þjófr).

HROSTI, m., *optime illustratur voce Danica Roste, quod significat sec. Lex. Dan. Soc., 1) Malmeskningen, indtil Ølurten er afløben; Mask derimod er det, som bliver tilbage naar al den Ølurt er dragen fra Rosten, som denne kan give. — 2) Tappekar til Brygning, hvori Mæskningen lægges og Urten aftappes, (Norr. Ruste). Hinc hrosta brim æstus hordei fervida aqua macerati, liquor hordearius, cerevisia, hrosta brim Allfödr cerevisia Odinis, mulsum poeticum, pœsis, carmen, SE. I 232, 1; hrosta fen. id., drekka hrosta fen cererisiam bibere, Orkn. 7, 1; hrosto tjörn (pro hrosta tjörn) lacus v. stagnum hordei macerati, cerevisia, Eg. 74, 3, ubi fiera e-u hrosto tjörn cerevisiam adportare, adferre cui, ad quem l. G. Pauli hodiernam adfert vocem hrosti cerevisia vilior s. sæx cerevisiaria (quam notionem et puer audiri). De ipsa cerevisia sumenlum est in Finns hrosti cerevisia Finni, gigantis, pœsis, himlir Finns hrosta rex pœseos, Odin, Sonart. 18, sec. emendationem G. Magnæi, cf. fast; hrosta ládr vas cerevisiæ, haukgeiprúðr hrosta ládrs inspectrix vasis cererisarii, femina, SE. I 502, 1.*

HROT, 3. s. impf. ind. act. v. hrjóta, pro hraut (ut adt. brot, brott, brót = braut): hylja hrafnvins gyljaþar hrot armatura (lorica) bellatoris sonuit, sonitum edidit, Ilg. 6; F. I 27, 1, vide giljaðr. Sic duplicato t, hrott pro hraut excidit, excussus est, Vem. 22, brott pro braut fregit, RS. 1, cf. excursus in præf. ad Shl. X. Sic et brot pro braut fregit, Cod. Fris. col. 238, 32.

HRÓT, *f.*, *radix* (= *rót*): hjarta h. *præcordia*, *Isl.* I 152.

HRÖT, *n.*, *procella* (*id. qu. rót, n.*): Fjölnis hrót *procellu* Odinis, *pugna*, fjölnis-hróts ríkr *potens in pugna, bellicosus*, *F.* VII 79, 1 (*var. lect. Si. 4, 2*); hreggs hrót *procella venti, tempestas procellosa*, bjartlogi hreggs hrót *lucida flamma procellosa tempestatis, fulmen*, drottinn hreggs hrót *bjartloga dominus, rector fulminum, deus*, *Ilas.* 9; leiptra hrót *procella fulminea*, glóðir s. glæðr leiptra hrót *ignes fulmineæ procellæ, ipsa fulmina*, leiptra hrót *glóða láð terra fulminum, cælum*, *Ilas.* 53, *vide láðvaldr*; hrót (pro hróts) *heimr domicilium, regio procellæ, ær, it. cælum*, ferð hróz *heims cælus caelestis, cælites, superi, angeli*, *SE.* I 448, 3.

HRÓTGANDR, *m.*, *lupus radicis, ignis* (*radices fruticum depascens, hrót, f. = rót, gandr*), *SE.* II 486 (*II* 569 *hrotgandr*).

HRÓTGARMR, *m.*, *ignis* (*qs. canis radicis, hrót, f. = rót, garmr*), *Hh.* 76, 1 (*F.* VI 340, 1).

HROTT, *n.*, *parva insula ante Jadarem in Norvegia*, *F.* VIII 258; *SE.* II 491, 3 *in nomencl. insul.* — 2) hrott, *legendum videtur pro hratt*, *Orkn.* 13, 2, *o*: hrott, *duplicato t, id. qu. hrot, impf. v. hrjóta stridere*: eimr hrott *ignis stridebat; vide supra hrot*.

HROTTASÖNGR *vide sub hrotti*.

HROTTGARMR, *m.*, *canis radicis* (*hrott = hrót radix*): hrottgarmr *vidar canis radicis ligni v. silvæ, ignis*, *FR.* II 305, 1; *FR.* I 336, 3, *var. lect., it. F.* VI 340, 1, *var. lect. Lectio hrottgramr, FR.* I 336, 3 *et Fagrsk.* 133, 2 *hrotgramr, ad Hh.* 76, 1, *ex compendiis scripturæ minus recte intellectis orta videtur; quanquam vertitur ad H.* Br. 9, *imperiosus silvæ vastator*.

HROTTI, *m.*, *nomen gladii Fabneris, SE.* I 356; *FR.* I 165; *Fm. pros. fin.; it. gladii Hervardi Arngrimi f., FR.* I 416. *Gladius in universum, SE.* I 563, 2; *plur. hrottar enses, Krm.* 7. *In circumscriptione bellatoris: hrotta meifr, Sk.* 2, 20; *hrotta saungr cantus gladii, pugna, þ.* Hræð. 9, 1; *hrotta hríð procella gladii, pugna, Grett.* 20, 1, *vide hríðullr*; *hrotta ferð multitudo telorum, Nj.* 45, *vide hljómsterandi.* — 2) *longurio, vir longæ staturæ, SE.* II 496; *plur. hrottar hernunnir, FR.* II 277, *var. lect.* 10. *In prosa: sjá hinn heimski hrotti, F.* II 161; *hvat reðr þér hrottinn, er hjá þér stendr, Grett.* 42.

HROTUÐR, *m.*, *ignis, SE.* II 569, *hrót-uðr, II* 486 (*qs. stridens, stridulus, hrjóta*). — 2) *hröt-uðr, m., id. qu. hreytir sparsor: h. ormtorgs, var. lect. F.* VI 139, *not.* 1.

HRÓZ, *SE.* I 448, 3, *gen. s. pro hróts, a hrót, n., qu. v., S. Thorl. sumit a hrós laus*.

HRÓZLA, *f.*, *id. qu. hræzla formido, timor, metus, Harbl.* 25.

HROD, *n.*, *vastatio* (*hrjóða*), *it. direptio, rapina, F.* III 99.

HRÖÐ, *f.*, *lorica, SE.* I 573, 2 (*scrib. hravð*), *II* 622 *hrauð; vide hvqð.* — 2) *na-*

vis, SE. I 582, 2 (*scrib. hravð*); *II* 624 *hrauð; II* 565 *hroð; II* 481 *hræð. J. Olavius in NgD. p. 80: hrauð, quæ (fluctus) ab se repellit, navis, itaque a hrjóða; eadem ratione: lorica, quæ repellat ictus, tela.*

HROÐA, *id. qu. hrjóða, eliso j, lectio Morkinsk., F.* VI 319, *not.* 8; *quam formam hauð recte pro mendo habui, ShI.* VI 73, *not.* 1, *h. Sic et NgD.* 159 (*ex ÓT.* 47).

HRÖÐASS, *debilitari, infirmari (senectute), lectio Cod. chart. Fm.* 6, *ed. Holm. De qua voce vide ShI.* VIII 286, *not.* 2. *FR.* I 160—61 *sic παραφράζεται: fár er gamall harðr, ef hann er í bernsku blautr. Vide hræðaz, hræraz.*

HROÐGÁS, *f.*, *anas bernicla, SE.* II 489 (*Lex. Dan. Raatgaas anas bernicla, it. Ström. Söndm. Besk.* 1, 227—28), *id. qu. hrota, margæs (ant. gagl), anser griseus, capite colloque nigris, anserum ferorum minimus, Egg. Itiner. p. 548. Cf. et Rotges, Throndhj. Selsk. Skr.* 1, 191. 261.

HROÐI, *m.*, *nomen sinüs maris, SE.* II 493, *forte Rosfjord prope Lindesnæs (Munch). Propr. est æstus ferentis pelagi; metaph. turba, tumultus, Fbr.* 1: *sýniz mönnum standa af syni þínum nokkurr hroði ok stormr; it. in vulgari, sermone per metonymiam: homo ingenio et moribus immanis et effrenatus.*

HRÓÐIGR, *adj.*, *et hróðugr, exsultans, ovans, triumphans, gestiens, superbiens, sc. sorte sua v. successu negotii (a hróðr), vel etiam, alacer, hilaris, animo erectus: því em ek hér hróðugr, at drekka Hropts megr allir ül saman ideo heic animi alacer sum, ideo fiduciam animi ostendo, quod, Lokagl.* 46; *heim rið þú Óðinn, ok ver hróðigr domum veharis atque triumphes (o: de successu itinéris), Veglk.* 19. — 2) *gloriosus, celebrer, inclitus, illustris; de Odine: hróðigr herja-föðr, Grm.* 19; *de rege: h. konúgr, hlímuir, Hh.* 11, 1; *F.* X 179, 1; *gjuf hróðugs konungs donum celebris regis, Ad.* 9; *de bellatore: h. brynþings beidir, F.* XI 298, 2. — 3) *vide composita: alhróðigr, fáhróðigr, óhróðigr, sannhróðigr, vinhróðigr, þriðhróðigr.*

HROÐINN, *perf. part. pass. v. hrjóða vastare, it. pro roðinn, inauratus, Bk.* 2, 46.

HROÐIS, **HRÖÐIS**, *Hjmk.* 11, *var. lect., videtur esse gen. sing. a hroðr, hróðr, cum i epenthético; vide hroðr.*

HRÖÐMÖGR, *m.*, *inclitus, illustris, celebrer filius* (*hróðr, mögr*): *h. Haralds Haralds inclitus filius, II.* 36. *Confer hróðrsonr.*

HROÐR, *m.*, *aut qui vastat, delet, ledit, violat* (*pro hrjóðr, a hroða = hrjóða*), *aut qui rubescit, cruentat, sanguine tingit* (*pro roðr, røðr, rjóðr*), *vide compos. egrhroðr.* — 2) *hroðr, hróðr, m., videtur esse gigas (propr. vastator), ut hróðúgr; gen. hroðs, hróðs, et cum i epenth. hroðis, hróðiz, var. lect. Hjmk.* 11, *unde hroðis andskoti hostis gigantis, Thor, oppos. vinn verliða (amicus humane gentis), et parall. egrgjær grætir, Hjmk.* 14. *Cod. Reg. et egr. fragm. U h. l. habent hroðrs andskoti, quod aut idem valet,*

aut sumendum pro hróðrs-andskoti famosus hostis.

HRÓÐR, *m.*, honor, fama, gloria, celebritas nominis, *gen.* -rs, et -rar: hróþrs örverþr honore indignus, *SE.* I 714, 3, existimatione indignus, *i. e.* infamis, *Ad.* 11, ubi jungitur cum leictrofi; hróðraf heidnum lýðum fama populorum ethnicorum, *Nj.* 78, 3; *it.* cum *gen.*: hróðr hersa kindar laus, præconium præfectorum sobolis, *Ad.* 15. — þat var grams hróðr id in regis honorem factum est, *G.* 31; hróðr varliga göðr laus eiz bona, *i. e.* probra, conicia, scommata, dieteria, *F.* I 267. In prosa, *GS.* c. 9: bródi vitu við nú sökina þótt ek hafa lengi leyndir verit, ok mun þinn hróðr ekki at meiri, þótt ek mæla berara. — 2) carmen laudatorium, *it.* poësis, carmen, *SE.* I 464, in appell. poëseos; hróðrs hagkennandi peritus poëseos, poëta, *ÖH.* 48, 5; gera hróðr of carmen laudatorium de aliquo facere, *SE.* I 466, 3; halda hróðri carmen continuare, vel in signif. 1, laudem extollere, *SE.* I 464, 2; in *gen.* hróðr pro hróðrs, *sec. Cod. Reg. SE.* I 520, 1: háttu nemi hann rétt hróðr mins modos ille diligenter adtendat mei carminis. Videtur autem etiam *gen.* fuisse hróðs (*cf.* compos. hróðmúgr, hróðvitrir. hróðtala, excludo r), unde haud improbabilis est lectio Hrókínsk. hróði in *dat.*, vide *ShI.* VI 265, not. f: alls hann réð hlýða hróði sín cum ille (*rex*) carmen de se factum audire dignatus sit. — 3) hróðr, *Vigagl.* 7, 1; construitur h. l.: hér tlni ek þat hróðr, pro i hróðri in carmine; forte jungendum una voce hróðrskotat, nam unus *cod. chart.* junctim habet hróðskotat, ejecto r, quæ vide suis locis.

HRÓÐRARGJARN, *adj.*, poëseos studiosus, encomii faciendi cupidus (hróðr, gjarn), *epith.* poëtæ, *Rekst.* 34.

HRÓÐRAUÐIGR, *adj.*, gloria, honore abundans, gloriosus (hróðr, auðigr), *epith.* regis: at höfði hróðrauðigs hilmis juxta caput gloriosi regis, *ÖH.* 240, 4 (*F.* V 84, 2 hróðrauðugs, *id.*).

HRÓÐRBARMR, *m.*, arbor inclita, celebris, famosa, de Mistilteino, quo trajectus Balderus occubuit (hróðr, barmr = badmr, r = ð), *Vegth.* 14.

HRÓÐRBARN, *n.*, proles inclita, filius inclitus vel filia inclita (hróðr, barn): h. Hornar Hornæ (*Freyæ*) inclita filia, *Hnossa*, *it.* cimelum, *id. qu.* dýrgripir, de gladio pretioso, *SE.* I 348, 2, ubi: ek kná stýra hróðrbarni Hornar manu regere (*gestare*) mihi contigit cimelum, idem fere valet atque hlutum dýran grip obtinimus pretiosam rem.

HRÓÐRDEILIR, *m.*, distributor laudis, encomii, carminis, poëta (hróðr, deilir), *GS.* 9.

HRÓÐRFÚSS, *adj.*, laudis cupidus (hróðr, fúss): hróðrfúsa hali víros laudis cupidos, *Sk.* 2, 21. *FR.* I 326, 2 habet hróðrfulla laude plenos, et in *var. lect.* hróðrfúsa, *id. qu.* hróðrfúsa.

HRÓDRGJÖRD, *f.*, conceinnatio laudis, encomii, carminis; poësis, poëma, carmen (hróðr, gjörð), *SE.* I 520, 4.

HRÓDRKVEDI, *m.*, prædicator laudis, laudator (hróðr, kveði *deriv.* a kveða dicere): vnnr hróðrkveða laudatoris exptæ, a nemine laudatus, *FR.* III 36, 1, quo loco unum *exscr. chart.* habet hróþs qveþa. Postest et hróðrkveði pro neutro sumi, aut de carmine laudatorio, aut de prædicatione laudis, kveði = kvæði.

HRÓÐRMÁL, *n.*, verbum laudatorium (hróðr, mál): hróðrmál lípa mër of hvæpta verba laudatoria mihi per ora labuntur, *i. e.* carmen encomiasticum profero, pronuntio, *SE.* I 234, 4.

HRÓDRSKOTA (-aða, -at), honorem deprimerere (hróðr, skota), *it.* contumeliose tractare, vexare, profligare, cum *dat.*: mínun fðdurarsl verðr harða hróðrskotat patrmoniun meum (*hæreditas* mihi a patre relicta) admodum vexatur, mihi male extorquetur, *Vigagl.* 7, 1.

HRÓÐRSMÍÐ, *f.*, fabricatio, compositio carminis (hróðr, smíð): kunnum haga h. carminis fabricationem certa ratione instituere novimus, *SE.* I 250, 3.

HRÓÐRSONR, *m.*, filius inclitus, illustris, eximius (hróðr, sonr): Haralds hróðrsynir Haraldr incliti filii, de Ingio et Sigurdo Haraldr Gíllti filii, *N. R.*, *F.* VII 348, 3.

HRÓÐRSVITNIR, *m.*, lupus famosus, de lupo Fennere (hróðr, *gen.* -rs, vitnir), *Lokagl.* 39, *id. qu.* hróðvitrir.

HRÓÐRSKOTA, *lect. cod. chart.* pro hróðrskota, *Vigagl.* 7, 1; potest et derivari a hróð direptio, rapina, per vim et rapinam extorquere aliquid.

HRÓÐTALA, *f.*, oratio illustris, insignis facundia, eloquentia (hróðr, tala): beina e-m hróðtölu eloquentiam alicui concedere, tribuere, impertiri, *Öd.* 1.

HRÓÐUGR, *adj.*, gloriosus, *id. qu.* hróðigr, *qu. v.*, *Ad.* 9.

HRÓÐÚNG, *f.*, festinatio (hraðr, *adj.*, ut bráðúng a bráðr, *Gloss. F.* XII): af hróðúng magna festinatione, celeriter, *F.* VI 387, 1 (ut af skyndingu, *F.* VIII 372).

HRÓÐÚNGR, *m.*, gigas (*qs.* vastator, a hrjóða), *SE.* I 555, 1. (Nomen regis, *Grm.* præfat.). — 2) hróðúngr, *m.*, ignis, *SE.* II 554, *qs.* consumtor, vastator.

HRÓÐUDR, *m.*, ignis (*qs.* consumtor, vastator, a hrjóða), *SE.* II 486; *Alcm.* 27 (*scrib.* hravþvþr); *cf.* hrotadr.

HRÓÐVITNIR, *m.*, lupus Hrodvitner, pater Hattii, *Grm.* 39; *SE.* I 58, aut lupus ille famosus, inclitus (hróðr, vitnir), aut lupus vastator, raptor, rapax (hrjóða). — 2) appell., *lupus*, *SE.* I 591, 2.

HRUFA, *f.*, salebra, inæqualitas, asperitas superficiei, tuberculum, ruga; vide ishrufa.

HRÚGA, (-aða, -at), cumulare (hrúga, *f.*, cumulus, aceruus, *Vigagl.* 3); *pass.*: hrúgaz cumulari, cogi, constipari, *Skáldh.* 7, 64.

HRUGA, *f.*, femina gigas, *SE.* II 471, 554, a hrúga acerruus, ob molem corporis. Vide hryga.

HRUGGR, *adj.*, tristis, mæstus, *id. qu.* hrygggr, *Rekst.* 32.

HRUMA (hrumi, hrumda), infirmum, de-

bilem fieri; in act.: honum brumdi sārīt vul-nus ei doluit, pros., Ljósv. 24, quod Curtio, 8, 10, 29, est: cruore siccato frigescens vul-nus adgravat dolorem. Pass., hrumaz, v. c.: klárar hrumiz equi debiles, invalidi fiant, FR. III 204, 3. Sic Dropl. maj. cap. 18: Gunnar tók nú at hrumaz mjök á fótum, er hann hljóp berfættir um klakann. Hinc part. pass. hrumaþr debilis, infirmus: hrumaþr at fótum, F. VII 12, not. 1; it. hrymdr, id.: hrymdr at sýn ok elli visu infirmus senioque invalidus, Hrafnk. 47; it. Dropl. min. c. 6: hann var hrymdr meok, de homine sene.

HRUMMR, adj., infirmus, debilis, id. qu. hrumr. F. VII 12, 1.

HRUMR, adj., infirmus, imbecillus, invalidus, debilis, Mb. 6, 1, oppos. heill sanus, integer: h. at fótum, heill at höndum. Vide fóthrumr.

HRUN, n., id. qu. hraun, aspretum (u = au): sildar h. aspretum (campus) halecis, mare, Skálðh. 2, 32, ubi: seggir leggja á sildar hrun | sjáfar dýr með strengjum nautæ navem in salo statnunt funibus reli-gatam, i. e. navem in mare deductam retina-culis religant. — 2) ruina (hrynja), vide hryn, n.

HRUNBIRKI, n., betula caduca, ligna ca-duca (hrun 2, birki), de lignis coquinariis: hrunbirkis hlynr collector lignorum, lignator, minus honesta viri appellatio, GhM. II 740 (Sturl. 4, 13, 1), ubi membr. habet hyrbirk-is, qu. v.

HRUND, f., bellona, ministra Odinis, SE. I 557, 2; hrundar grund terra bellonæ, cam-pus præliaris, hreǵ hrundar grundar tem-pestas campi bellici, pugna, SE. I 674, 3. Hrundar hrið pugna, Hrundar hriðar túngl clipeus, HR. 72. — 2) in appell., a) secu-ris: h. hræpolls bellona sanguinis, securis, SE. II 122, 3, ubi in sequ. prosa hrund æp-plicator per valkyrja. — b) femine: h. seims dea auri, femina, Skálðh. 7, 3; handar hrund dea manús s. brachii, femina, Eb. 19, 2, ubi hringreyr handar Hrundar manus femine; hvítis hrund dea poculi (vel maris), fe-mina, Si. 37. — c) absol., femina, Korm. 19, 9, ubi auðfrigg et hrund in eadem semi-stropha in vocativo de una eademque femina usurpantur; hrundar leg. est Korm. 6, 2 pro grundar, o: skapfrömuðr hrundar dignus, elegans cultor mulieris, vir, maritus. Vide rund. — 3) insulæ nomen (cf. Rundö Run-doa, insula Sunnmæriæ, ab regione Gurskœ in septentrionem versa, Pontopp. geogr. Op-lysn.), SE. II 492, in nomenclatura insula-rum; skar ec svþvm svnd firir svnan Hrund secuī tabulis freta ab regione Hrundæ in me-ridiem versa, SE. I 504, 3; men Hrundar cingulum insulæ, mare: svellr undrum men Hrundar mare immaniter tumet, Ed. Lövasina.

HRUNDU, 3. pl. impf. ind. act. v. hrinda et hrynja.

HRÚNGNIR, m., Rungner, gigas inclitus a Thore in Grjotunagardis devictus et pro-stratus, SE. I 270—78. 280, 1. 382, 2; Harbl. 13. 14; pro quovis gigante, SE. I 549, 1. Hinc Hrúngnis vegandi, haussprengir,

Thor, SE. I 252. 256, 4; Hrúngnis bani per-emtor Rungneris, malleus Mjölner, Lokagl. 62. 64, ut gladius Tyrvingis dicitur Hjal-mars bani, FR. I 438, 3; stallr Hrúngnis fóta scabellum Rungneris, clipeus saxæus, cui in-stitit Rungner, pro lapide in genere, dein-que pro cote accipiendum esse pulo Korm. 5, 1, i. e. cote, qua adversarii gladios suos acuebant; ilja blað Hrúngnis clipeus, SE. I 426, 4, in sequ. semistropha: ilja blað Þrúðar þjófs. Hrúngnis spjalli collocator Rungneris (gigantis), gigas, Hým. 16. Hrúngnis hjarta cor R., genus incisuræ, SE. I 274, charac-ter magicus, formam habens cordis aculeati, vide Peric. Runolog., Hæm. 1823, p. 141—42. Ut cognomen occurrit Isl. I 271, in Þorsteinn hrúgnir.

HRUNSÆRR, m., mare streperum, SE. I 312, 3, vide sub hrynser.

HRUNULL, adj., incertæ significationis: hrunull þefr, forte, odor gravis, graveolens, Sturl. 1, 13, 4 (hriðinn asper, AS. hreon tristis).

HRUSTA, adv., fortiter, Plac. 9, forma-tum ab adj. hrustir fortis, id. qu. hraust (u = au), unde superl. hrustastir fortissimi, occurrit fig. 25.

HRÚTR, m., aries, SE. I 486. 588; h. húms aries maris, navis, de pontone, ÓH. 92, 3. Sic hafhrútar arietes pelagici, per contentum de navibus bellicis a rege Seerrere coactis, F. VIII 373.

HRÝGA, f., femina gigas, SE. I 552, 1; II 615, id. qu. hrdga.

HRÝGGJA (hryggi, hrygða, hrygt), do-lore adficere, dolorem, tristitiam adferre ali-cui (hrygr), cum acc., Lb. 23, ubi sic: urðu aller fyrðar | ángrhegnanda fegnir | áðr þá er elsku fæðiss | aldyggv bana (leg. bane) hrygðe, i. e. allir fyrðar, þá er (quos) bani aldyggv elsku fæðiss hrygði áðr, urðu fegnir ángrhegnanda omnes homines, quibus mors Christi dolorem adtulerat, ejusdem in vitam reditu lætabantur. Quæ sententia Has. 28 sic enuntiat: ok raudvísar ræser | regn-hallar vannt fegna | áðr þá er yðuarr daude | aldyggv fira trygðe (lege hrygðe), i. e. ok (þú), aldyggv ræsir regnhallar, vannt ráðvísar fira fegna, þá er yðuarr dauði hrygði áðr; Gd. 30: sárt hrygði slíkt signað hjarta talia anumum acerbo dolore adfecerunt. Pass.: láta ei hug sinn hryggjaz facere, ne animus dolore adficiatur, contristetur, Hugs-m. 25, 2. Vide hryggva.

HRÝGGJARSTYKKI, n., avis nescio quæ, SE. II 488, in avium nomenclatura. Nomen libri historici, F. VII 226.

HRÝGGR, adj., tristis. Lokagl. 31; gen. sing. msc. hryggs, G. 50; Hla. 323, 3; neutr.: hrygt i hug animi ægritudo, mæror, dolor animi, Gha. 45 (Gk. 3, 1). Plur., hryggvir tristes, Söll. 30, pro quo G. Magnæus sub-stituit syrgir. Compar., hryggvari tristior, magis anxius, Söll. 44. Neutr. pl. pos.: hrygg hverveik tristis (molesta, gravis) mili-tia, F. VI 44, 2. Vide formam hruggr, it. compos. óhryggr.

HRÝGGR, m., tergum, dorsum, spina

dorsi: lotr h. incurcum, Rm. 8; orma hryggir dorsa serpentum, Vsp. 34 (SE. I 200, 1); hryggjar tångi lingula dorsi, cauda, GhM. II 402; cf. hryðjarnes. — 2) equus Helæ, SE. II 494.

HRYGGA, verh., id. qu. hryggja (-i, -gða, -gt); tantum hæc forma usurpatur tum, cum vocalis proxime gg subsequatur. Haas. 60, ubi sic: haudr þviat hugga fríðir | hug minn síðir þínir | grams kastale enn glæsti | glyggs en vart líf hryggvir, i. e. þviat þínir fríðir síðir, (þú) enn glæsti kastali glyggs haudr's grams (sancta Maria), hugga minn hug, en vart líf hryggvir (hann) mea autem vitæ ratio animum meum dolore adficiat, contristat. Pass.: hryggvask (= hryggvaz) contristari, Plac. 36. In prosa, Ísl. II 238, var. lect.: ekki hryggva mik hót þín niðil me contristant minæ tuæ. — 2) hryggi, Grg. 9, vide seorsim.

HRYGVI, Grg. 9, interpp. accipiunt pro conjunct. v. hryggva, impersonaliter: hugr þeim hryggi animus iis (hostibus) trepidet. Raskius, in ed. Holm., eodem sensu accipit hanc vocem, atque hverfi, se convertat, quæ h. l. varians lectio est; itaque hryggi pro hrökkvi (cf. hrayggviglópr), a v. hrökkva pelli, impelli, hoc ordine: hugr hryggi þeim þer til handa mætti animus eorum ad te convertatur vi (propter vim magiæ v. incantationis). Notabilis est lectio unius cod. chart., in quo tð mætti excluditur, æ: hugr þeim hverfi | handa þer | æ snúit til sátta sþvi animus eis inclinet ad te, et ingenium ad pacem convertatur.

HRYGNA, f., salmo femina, SE. I 578, 2; pros., FR. II 112 (hrogn, n., ova piscium).

HRYGÐ, f., tristitia (hryggr): hrygðar fólk homines tristitia affecti, Ha. 285, 2; hrygðar stund hora tristis, lacrimabilis, Ha. 286, 5; hrygðar jökull acris tristitia, acer doler, Skáldh. 1, 2; veraldar hrygðir hujus vitæ calamitates, hæc ærumnosa vita, leiða e-n af veraldar hrygðum hominem ab hac ærumnosa vita (in alteram meliorem) transducere, de deo, Gd. 63; hrygðir meins acerba incommoda, acerba injuriæ, Skáldh. 2, 63.

HRYGÐA, f., femina gigas, SE. I 552, 1; II 615 (II 471 habet hryða, II 554 hryðja).

HRYMR, m., Hrymus, gigas, dux Rimthursorum in Ragnaröko, SE. I 188. 190. 194, 2; Vsp. 44.

HRYN, n., clangor, sonitus (hrynja): hryns öðul tiinnitu larga, i. e. lorica, Höfuðl. 8. Sic G. Magnæus restituit lectionem hryn söðul. — 2) ruina, id. qu. hrún (hrynja), vide fellihryn.

HRYNBÁL, n., flamma sonora, stridens (hryn, bál): h. hramma (digitorum), aurum, björk hramma hrynþáls betula auri, femina, SE. I 412, 2.

HRYNBEDR, m., sonora culcita (hryn, bedr): h. fjörgynjar stedja áls sonora culcita serpentis, aurum (hit gjalla gull), ár fjörgynjar stedja áls hrynbeds minister auri, eir, SE. I 476, 2.

HRYNBRAUT, f., via sonora, strepens

(hryn, braut): h. áls (anguillæ), mare, áls hrynbrautar eldr ignis maris, aurum, SE. I 404, 4.

HRYNELDR, m., ignis stridulus (hryn, eldr): h. brynju (loricæ), gladius, SE. I 428, 5, quo loco Fsk. habet rýnielðar, altera recensio Fsk. rectius rýnjeld at.

HRYNFISKUR, m., piscis stridens, crepitans (hryn, fiskr): h. brynju (loricæ), hasta, gladius, telum, Ísl. II 271.

HRYNGRAP, n., grando crepax (hryn, grap): h. Egils vâpna (arcûs), sagittæ, SE. I 422, 4.

HRYNIVIRGILL, m., annulus clangens, tinniens (hryni, ut i. paragogico, id. qu. hryn in compositis, tum rýnjeldr, id. qu. hryneldr, in Fsk.; virgill): hrynivirgils brynja lorica annuli sonori, lorica annulata, háðr hrynivirgils brynju loricæ annulate addictus, bellator, Eg. 55, 3, cf. supra háðr. G. Magnæo hryní, m., est subst. verb. agentis, qui ruere facit, itaque hryní virgils-brynja destructor hamatarum loricarum, bellator, eir.

HRYNJA (hryn, hrunda, hrunit), de sono correntium saxorum, montium, terræ, cum strepitu, fremitu, sonitu ruere, decidere, SE. II 46; id. qu. skella cum sonitu illidi, de janua: h. á hæl e-m in calces alicujus cum sonitu illidi, Bk. 2, 63, (id. qu. skella á hælum, Hymk. 34); sic et accipi potest Hild. 5: hrynja hart á dýnu puteino vehementer illiduntur, si vöðva hlöð strata musculorum, de natibus musculosis intelliguntur; sin vero de ornatu argenteo vel aureo, hrynja simpliciter est clangere. De fluctibus maris, cum strepitu ruere: fjöll fyllar skípa hrynja á skautbjörn Gusis nauta montes zylosolearum marinarum (navium, undæ) corrunt in (cum strepitu decidunt in) næm sagittarum (clipeum), SE. I 502, 4; hrynja hasbárur fluctus marini cum strepitu ruunt, FR. II 75, 1; svá láta skeiðar eið hrynja sic naves cursoriæ isthmus (fluctibus) strepere patiuntur, F. VI 310, 2. De lacrimis, decidere, usitatum in prosa: hvi hrynja þer tár cur tibi lacrimæ stillant, cur lacrimas stillas?, Laxd. msc. cap. 36; hinc: láta hlátrbann-hrönn hrynja í kné lacrimas in sinum (sibi) effundere, GS. 3. Argutum crepare, tinnire, clangere, de clavibus: látum und hánom hrynja lukla faciamus sub eo (i. e. ei de zona suspensos, vel sub palla gestandos) claves clangere, Hamh. 16. 19; brynjar hrynja um herðar loricæ circa humeros clangunt, FR. II 40, 3; sed hrynja brynju spángir squamæ loricæ cum clangore decidunt, SE. I 670, 2; láta hausmjöll hrynja lausa ofan af (haddar fjalli) facere ut coma soluta ex capite defluat, comam demittere, SE. II 500, 5. Sic et de veste, in prosa, Orkn. 144: klæðit hrundi ofan um hann vestis deorsum circa eum fluebat.

HRYNLEID, f., via strepens (hryn, leið): h. seiðs (piscis), mare, eldr seiðs hrynleidar ignis maris, aurum, Mh. 3, 3; vide eldskerðir.

HRYNREGN, n., pluvia effusa, nimbus, imber (hryn, regn): hvarma h. pluvia effusa

palpebrarum, lacrimæ, SE. II 500, 1, ubi in plur.: niðrg hvarma hrynregn multæ lacrumæ.

HRYNSEKUR, m., indusium tinnulum, tunica tinnula (hryn, sekur): h. Hanga (Odinis), lorica, ÓT. 43, 3 (SE. I 422, 3).

HRYNSEK, m., mare streperum, fremens (hryn, serr v. ser mare), Cod. Worm. SE. I 312, var. lect. 7, secundum quem construenda videntur: hræva hrynseva hundr canis (i. e. helluo) sanguinis, accipiter, ut fera carnivora, indeque Lokius, qui exuviis accipitris indutus Idunnam repelebat, a hræva hrynserr fremens mare cadaverum, sanguis, in plur. hræva hrynsevar ndæ cadaverum, id. Ordo autem, sec. Cod. Worm., talis esse videtur: vnz (o: regin v. áttir Ingifreys, Asæ) fyndo hræva hrynseva hund, leiðipir ðlgefnar, ok byndo leva lvd ðlgefnar donec (tandem dii) repererunt sanguinis helluonem, mulieris (Idunnæ) reductorem (repetitorem), atque vinculis constrinxerunt mulieris (Idunnæ) deceptorem. Cod. Reg. h. l. habet hrynsæva, id. qu. hrynseva, et eodem modo resolvendum, et mox hrund pro Cod. Worm. hund, it. lævi pro leva, ejus constructionem vide sub lævi.

HRYNSLÓÐ, f., via strepens, sonora (hryn, slóð): h. vögnu (celi) mare, vögnu hrynslóðar eldr ignis maris, aurum, vögnu hrynslóðar elda þverrir deminator auri, princeps liberalis, Ód. 7.

HRYSTA, id. qu. hrista, quater, movere, concutere (Dan. ryste): hjör hrystiz gladius movetur, trenet, F. V 234, 2.

HRYSTIR, m., qui concutit, movet (hrysta): hodka hrystir sparsor auri, vir liberalis, Plac. 11, ubi scribitur hrystir; hrystir sikul-gjardar iss motor, vibrator gladii, puginator, bellator, SE. I 496, 2, sec. Cod. Worm.

HRÝÐA, f., femina gigas (hroði), SE. II 471, pro hrygða. — 2) id. qu. hryðja 2, SE. II 430.

HRÝÐGA, f., femina gigas, Wchart., pro hrygða.

HRÝÐJA, f., femina gigas (hroði), SE. II 554, pro hrygða. — 2) vas, in quod sputa eduntur, eas sputorium, SE. msc., pro quo SE. II 430 habet hryða, sic: ænn ef illa skal (kono kenna), þá ær hon kænd við hvætætna hervelekt þat ær hon ær stýrandi: þymal ok svæipv, hryðv ok hlandasv, skjóðv ok skærppv allra óðáða o: vas sputorium omnium flagitiorum, i. e. repositorium s. receptaculum omnium flagitiorum.

HRÝÐJARNES, Merl. 1, 38: fæi hann af honum | fót enn vinstra | hlvtina hogri | ok hryðjarnes; intelligi h. l. caudam per hryðjarnes, satis demonstrat sequ. 40: fara skvum báðir | fótat at leita | hlvtar ok hala þær | hér bittv gallti. Est autem hryðjarnes variatio dialectica pro hrygjarnes (ð = g), i. e. hryggjar nes lingua dorsi, cauda, ut hryggjar tangi.

HÚFA, f., pileus: faldá e-m (með) húfu caput alicujus pileo operire, GS. 24; logandi húfur pilei ardentis, Fsk. 6, 7. Húgna húfa pileus Högnii, galea, Si. 28, 4.

HÚFLANGR, adj., longis lateribus, longis

tabularum ordinibus (húfr, langr), epith. navis: h. víðjar stjórr navis longis lateribus, navis longa, SE. I 460, 2, id. qu. súðlangr.

HÚFR, m., tertius et quartus ordo tabularum in corpore navis, quorum ille undirhúfr (ordo inferior), hic yfirhúfr (superior) dicitur, numero a carina inito, vide Lex. B. Haldorsonii, SE. I 584, 1. Hinc in universum pro singulis tabularum ordinibus, vel latere navis usurpatur: steig fyrir húf hesti hrófs e latere navis descendit, i. e. e navi in mare desiliit, F. I 178, id. qu. fyrir bord; bera kistur út af húfum arcas ex lateribus navis efferre, i. e. e navi in mare decicere, Jd. 36. Fákr farlegs húfs equus pulcri lateris, pulcro tabularum ordine constructa navis, F. II 316, 1, vide fákhlaðandi. In prosa, Fær. 165: Sigmundur þrífir upp fork einn, er lá í skipi hans, ok rekr út í húfinn á skipi þeirra svá hart, at því næst horfði kjölrinn upp á skipinu; hann færði forkinn í þann húf skipsins, er seglit hafði ofan farit, ok þangað hallaðiz ádr. Skeiðar húfr, hvelðr skorum (i. e. skórum) latus navis, tabulis coarctatis ventruosum, F. VI 23, 2; húm dreif á hafskips húfa latera navis mercatoriae undis adspargebantur, SE. I 498, 4; de navi: húfs sterkir firmo latere, RS. 18, ubi tamen al. happs sterkir fortuná validus, fortunatus; de mari: húfi róinn tabula (navali, i. e. nave) eremigatus, SE. I 322, 2, ubi húfi róinn hafs botn recessus maris navibus eremigatus. Phrases: heldir húfar lúmdu ísugar háður, Jd. 15; leysa dúfur heldum húfum densis lateribus (tabulis aquam non transmittentibus) undas dissolvere, Ha. 319, 2; dreki braut dúfu und húfi draco (navis) subjectam undam lateribus perfregit, F. VI 180, 1; hrönn klofnar fyrir þunnum húfi, SE. I 628, 1; kaldr húfr skerr hrönn, SE. I 694, 2; húfar brutu haf ljótt, SE. I 710, 1; skera salt hveltum húfi, Mg. 1, 2 (SE. I 498, 1); láta hafkaldan húf svifa í Griksalti, Si. 10, 1; halda húfum til jörmun-grandar, Ha. 293, 1; sveldr húfr fellr í svig dúfu, Svær. 63, 1; salt þó húfi höltum mare lavit debile latus navigii, Selk. 18, vide haltr; húfr svall tabulæ navium aqua turgebant, F. II 259, 2; húfar svöldu herfjöld, SE. I 646, 2. Nomen navis, Lánghúfr, qs. longis lateribus, Sturl. 5, 5, 14; in legibus, Tit. de re nautica, occurrit róðrarhúfr, meginhúfr. Vide egghúfr, breiðhúfaðr, þung-húfaðr, hófr, hofreginn, húflánger, húfstjóri.

HÚFSTJÓRI, m., rector navis (húfr, navis, pars pro toto, stjóri): h. vafrevþa hreggs rector rheda fulminatrix, Thor, SE. I 300, 1, a vafrevþa hreggs húfr navis tempestatis tonitrualis, rheda Thoris fulminatoria, vel húfr hreggs vafrevþa navis mobiliu venti rhedarum, i. e. navis ærea, ærívaga, rheda æria Thoris. Cf. hofreginn.

HUGALL, adj., diligenter observans, adtentus, cordatus, animi adtentus (hyggja); neutr. hugalt cordatum, pagalt ok hugalt skyli þjóðans barn, ok vígdjarft vera, Hávam. 15. In prosa: gjörhugall um lenda menn sollicitus in explorandis animis satra-

parum, *Eg.* 4; huglan mann vil ek minna cordatum hominem commonesfaciam, *SE.* II 22; neutr. hugalt, pro adv., diligenter; gym-id hugalt, at eigi diligenter cavete, ne, *FR.* I 80.

HUGARGLÖGGR, adj., virtutis expers, ignavus, timidus (hugr, glöggr), *Fbr.* 35 (*GhM.* II 358).

HUGARRAKKR, adj., fortis animo, animosus, insigni animi fortitudine præditus (hugr, rakkr), *Grell.* 95.

HUGARSPEKI, f., animi prudentia, sapientia (hugr, speki), *Hugsm.* 33, 3.

HUGÁSTUM, dat. plur., summo amoris affectu (hugr, ást): unna e-m hugástum, *Nik.* 33; pros., *F.* VII 3.

HUGAT, sup. v. hyggja, qu. v.

HUGAZRÆÐA, f., sincerum colloquium (hugat, n. ab hugaðr, ræða), *Sk.* 1, 14.

HUGAÐR, adj., animo præditus (deriv. ab hugr). in compositis: djúphugaðr, fārugaðr, fláugaðr, fróðhugaðr, fullhugaðr, grímhugaðr, harðhugaðr, illhugaðr, ítrhugaðr, lómhugaðr, meinhugaðr, ofrhugaðr, ramnhugaðr, alldrhugaðr, stórhugaðr, svinnhugaðr. úlfhugaðr. — 2) animo forti præditus, animosus; plur. hugðir, contr. ex hugaðir. *Ghv.* 3. — 3) cum dat., animatus, hoc vel illo animo in aliquem; sic in prosa, *F.* X 267, (cfr. 264): margir ero þér vel hugaðir multi tibi favent, bene cupiunt, erga te bene sunt animati. Mest voru mér manna hugðir mihi omnium maxime favabant, me maxime diligebant, *FR.* II 51, 5; mér hugaðir mihi bene cupiens, *Sonart.* 14. — 4) perf. part. pass. v. hyggja, qu. v.

HUGBLAUDR, adj., animo mollis, effeminatus, ignavus, timidus (hugr, blaudr): hugblaudum kemr hvergi hjarta sitt at gagni, *Krm.* 22; halr inn hugblaudi vir effeminatus, in conciliis, *Harbl.* 47.

HUGBLEYÐI, f., mollities animi, ignavia (hugr, bleyði), *Harbl.* 25.

HUGBLÍÐR, adj., animo facili, benevolo, propitio (hugr, blíðr). epith. Christi: hraust var höll sú, er Kristi | hugblíðum lét smíða | ríkr stjórnari, *Hingr.* 17, 1; epith. diri: smíða stef hugblíðum fremðar lýsi, *Plac.* 11.

HUGBORG, f., arx animi, pectus (hugr, borg): hugborg jöfurs hjörvi skorna, *Gk.* 13.

HUGBORD, n., animi fiducia, audacia, animi fortitudo (hugr, bord): sá þarf hugbord, er lengi skal hverfa fyrri kné þér ei animi fiducia opus est, qui, *Fbr.* 26, 3 (*GhM.* II 304, ubi vertitur Forstand prudentia, minus recte, ut puto); hest gat hriðr víð freistne hugborð meins storpar summam animi fortitudinem contra tentationem (ad ferevandam tentationem) consecutus est, *Plac.* 18. In prosa, *F.* VII 143, jungitur cum þrekr: vant er at sjá, hvær sá maðr er, at þrek ok hugbord hafi til at þiggja fulla líðveizlu af sér meira manni, ubi þrekr est animi constantia, hugbord confidentia, audacia.

HUGBRIGÐR, adj., animo versatili, inconstanti, mutabili (hugr, brigðr): mærr,

hugbrigð við hali virgo, vario erga viros animo, *Hávam.* 102.

HUGDYGGR, adj., animosus (hugr, dyggir a duga); gen. sing. m., hugdyggs, *Rekst.* 34; acc. sing. m., hugdyggan, *F.* II 322, 2. — 2) justus, probus, acc. pl. m.: hugdyggva hali, *Hugsm.* 31, 5; hugdyggr, *Ag.*, de Gudm. Bono.

HUGDÝRR, adj., animo acceptus, carus, amatus (hugr, dýrr); it., animo præstans, generosi animi, generosus, epith. regis, principis: hugdýrum hjaldra stýri generoso bel-latori, *SE.* I 650, 2; superl.: hugdýrstr harri rex generosissimus, *Fbr.* 32, 1 (*GhM.* II 330).

HUGFASTR, adj., animo infixus, alta mente repositus (hugr, fastr): h. tregi, *FR.* I 428, 2; II 219, 2, var. lect.

HUGFRAMR, adj., excellentis animi, generosus, animosus (hugr, framr), *ÓT.* 129, quo loco *Cod. Fris.* 144, 2 habet hwaeframr, eod. sensu.

HUGFULLR, adj., audacia plenus, animosus (hugr, fullr), *Bk.* 1, 31; *Ilm.* 17; *H.* 32; *Eb.* 40, 4 (*AA.* 237, 1); hugfullt hjarta, *F.* VI 258, 2; *FR.* II 134, 2; hugfull hjörtu, *F.* VI 39, 3; gen.: hugfulls vísa animosi regis, *F.* VI 68, 2. Acc. pl.: ykr hugfulla tvá vos animosos duos, *Hým.* 8.

HUGFYLDUR, part. compos., audacia plenus, animosus (hugr, fyldr, part. pass. v. fylla): hufgyldir Norðmenn, *Fsk.* (*F.* VI 317) *SkI.* VI 291, not.; of svírum hugfyldra hölda super certicibus animosorum virorum, *H.* 17, 2.

HUGG, ind. qu. hygg, puto, cogito, 1. s. præst. ind. act. v. hyggja, *Sk.* 2, 9, it. *H.* hat. 7, var. lect.

HUGGA (-aða.-at), solari, consolari: veltke huggar (fjá) nullares solatur homines, *Has.* 38, vide græta; mani mun ek þik hugga mancipiis te solabor, *Am.* 66. Imper. pass.: huggizk ið horskar vosmet ipsas solemini, i. e. bono este animo, *Am.* 33. Hugga hrafn solari corum, i. e. satiari: þeim er hrafn of huggar ei qui corum satiat, i. e. præliatori (þ: mihi), *Vigagl.* 23, 1. Part. act. huggandi qui solatur: huggendr sárgamms satiantes corum, præliatores, viri, *ÓT.* 41; huggendr manins tugzu gauks, id., *Fsk.* 25, 3, locum vide sub gaukr.

HUGGAN, f., solatium, consolatio (hugga): vinna þjóðum huggan solatium adferre hominibus, *Nik.* 17; huggan harma solatium dolorum, *Nik.* 58. (In prosa, *Eb.* 27).

HUGGARI, m., consolator, paracletus (hugga), de Spiritu Sancto, *Ilr.* 4, ubi sic: alnægr sedr öngu | jöd huggari þjóðar | áttu þann er aldri fættiz | auð skilningar braudi, i. e. alnægr huggari sedr jöd þjóðar öngu skilningar braudi efficaæ paracletus satiat filios hominum potenti intelligentiæ pane. (In prosa, *Sks.* p. 604).

HUGGÓÐR, adj., benignus, benevolus, clemens, misericors (hugr, góðr); epith. Christi: píslartré huggóðs geisla grundar grans, *Lb.* 30; huggóðr jöfurr hreins byrjar hlunnz, id., *Has.* 12, locum vide sub bergja. In prosa,

F. II 94; IV 111; V 240; hinc huggæði misericordia, clementia, F. V 326, (huggóðr bono animo, animosus, vertit Shs. p. 446); huggæði animi bonitas, pietas, þ. Hrað. c. 7 sub fin.: meir ætla ek þar til koma luvðslu en huggæði, ef þú snýr frá ok sækir ei at mér.

HUGGUÐR, m., qui consolatur, subst. verbale ab hugga, vide sannhuguðr.

HUGI, m., id. qu. hugar, animus, mens, cogitatio, sententia: hugi minn er þat sic cogito, sentio, Hh. 65, 4 (Cod. Fris. col. 193, 20); Hávam. 95: hugi einn þat veit, ed. Holm., ubi Havn. hugar. Pros., SE. I 162: þat var hugi minn is animus meus erat; it. nomen famuli Lokii Utgardensis, Hugiús, ibid. Hinc dat. huga: illom huga laun- apir þú góþar gjafar malo animo rependisti, Harbl. 20; selja grið af góþum huga bona fide, Söll. 21; vera í góðum huga læto animo, FR. I 441, 2; bregþaz e-m í huga slúm fidem cui datam fallere, F. VII 339. In compos.: fárlugi, varhugi. — 2) deriv. ab hugar, animo præditus quis, in compos.: fullhugi, ofrhugi.

HUGINN, m., Huginus, corvus axillis Odinis insidens, SE. I 126; II 142, 1; Grm. 20 (Ý. 7). — β) corvus, in genere, SE. I 488; gleðja hugin corvum exhilarare, strage edita, Sk. 2, 18. 26; hugins barr esca corvi, cadavera, Hund. 1, 50; hugins ferð agmen corvorum, verðbjóðr hugins ferðar agmini corvorum escam præbens, bellator, ÓT. 47; hugins ferma satietas corvi, cadaver, harm hugins fermu accipiter cadaveris, aquila, SE. I 488, 3; hugins drekka potus corvi, gera hugins drekku corvo potum præbere, sanguinem effundere, stragem edere, Hg. 31, 4. Hugins jöl convivium corvi, strages, F. VI 255, 1; hugins niðr proles corvi, corvus, Eb. 19, 1, vide niðrbræðir.

HUGINN, part. pass. v. hyggja, anomale pro hugaðr, cogitatus, destinatus: en Hreid- ari huginn gálga, FR. II 30. Rectius pro högginn, a verbo höggva.

HUGL, f., insula Norvegiæ in prov. Sunn- hordia, meridiem versus sita ab insula Tys- næsö, quæ proxima est ab regione Stordæ in orientem versa, Norv. Huglen, Pontopp. geogr. Oplysn. p. 65, SE. II 492, in insul. nomen- clatura; it. in carmine de insulis, SE. II 491, 4: yeliz umgerð Huglar distortugetur cingulum Huglæ, mare. Djúp grunnföll Huglar alti vadosi fluctus Huglæ, brevia prope insulam Huglam, SE. I 628, 1, quod forte respicit navigationem, F. IX 387.

HUGLAUSS, adj., ignavus, timidus, meti- culosus (hugr, lauss): huglaus dugga igna- vus nequam, Korm. 23, 2.

HUGLOGNIR, m., gladius, Cod. Reg. SE. I 565, 2; II 619, pro hüdlognir.

HUGMÓÐR, adj., animosus (hugr, móðr): h. bani þriggja livatra manna animosus in- terfector trium fortium virorum, Isl. II 268.

HUGNA (-aði, -at), impers., placere, animo adridere (hugr), cum dat. pers.: þjóð (dat.) hugnar populo placet, Ók. 1, id. qu. þat líkar vel skótnum, ibid.; sem dölgtærandi

hugnar uti bellatori placet, Hh. 43. Perso- naliter: engum sá hugnar, er nulli placet, qui, Hugsrn. 21, 2. Pass., hugnaz, id.: vald Viðris hugnaziz skáldi vel imperium Odinis poëtæ bene placuit, F. II 52, 3. In prosa: at mér hugni, FR. I 220, id. qu. at mér vel þikki, ut meo gratum sit animo, Am. 68; adde Vigagl. 13. 18; F. X 296; cf. supra hügna.

HUGPRUÐR, adj., animo forti, generosus, magnanimus (hugr, þrúðr), Ísld. 25; Jd. 28; Ha. 64; hugprúit hjarta, pro hugfullt, F. VI 258, var. lect. 8. In prosa, FR. I 75, et hugprýði, ibid. 73.

HUGR, m., animus; gen. hugar, dat. hug (dat. s. etiam hugi, Hávam. 164); plur. hugir. Sedes animi in vicinia cordis: hugr, er býr hjarta nær, Hávam. 95, sec. interpp., qui h. l. relat. er ad hugr referunt; sed referri potest ad þat, o: solus animus id scit, quod circa pectus versatus; minn hug segik mánoum mentem meam aperio hominibus, Mg. 10, 2; segja e-m allan hug omnia animi sensa alteri aperire, Hávam. 126; hugr fylgir ráði animus factis respondet, res animo sincero peragitur, G. 66; sú unaðs gnótt, ógnar tíð, skyldi oss aldri or hug gánga nunguam animo nostro excidere deberet, Hlas. 37; Lb. 35; h. hlær í brjóti animus ridet in pectore, gaudio exultat, Gha. 53 (Gk. 3, 9); hugr sagðit honum vel haud ei læta præsignificavit animus, Hým. 14. Animi affectio, inclinatio, amor: þá varð hilmir hugr á vífi tunc ani- mus principis in mulierem flectebatur, Hund. 2, 13 (Völs. 2); erum hugr á Gunni sunna herkiss animus meus se ad amorem feminae adplicuit, Korm. 5, 2; æðri hugr melior (erga fratrem) animi adfectio, Sk. 2, 12; deila hug, hugr deiliz, vide sub deila. Hugr karla, horskir hugir, animus virorum, animi prudentes, Hávam. 91. Illr hugr a) animi ægritudo: fall illr hugar animi ægritudine plena, Gha. 38; b) perversitas animi: illr hugr aldar geriz margfaldr af villu perer- sitas hominum multiplicator erroribus, G. 55. Góðr hugr animi benevolentia (sinceritas): gjöld ens gópa hugar premia benevolentiae, Hávam. 119; b) lætitia animi: traupr góps hugar a læto animo dejectus, dolore adfectus, Gha. 9. Harðr hugr animus obstinatus, sævum propositus: letja e-n harðs hugar, Gk. 2; b) animus asper, sævitia animi, II. hal. 6. Heill hugr animi integritas: af heilum hug integro animo, sincere, Söll. 4. Stórr h. animi magnitudo, it. audacia: með stórum hug audaciter, Eb. 17, 1. Absol., animi for- titudo: hugr ræðr hálfom sigrir animi fortitudo dimidium victoriae efficit, Hh. 104, 1; at hug quod ad fortitudinem adinet, Ísl. I 366, 1, vide hjarta; halda hug fortem animum ser- vare, Óil. 240, 4; hugr maglunar animus bellicosus, Eg. 24, etsi potest h. l. absolute sumi de animi fortitudine, et maglunar referri ad þing. Plur.: vera e-m í hugum esse in animo alicui, Söll. 25; sitja í hugum in ani- mis insidere, Hyndl. 2; vera í góðum hugum bono animo esse, Hým. 11 (vera í góðum hug = vera kátr, pros., F. IX 500, nol. 9); it. omisso góðum: vara sá herr í hugum is

exercitus lato animo non erat, Hg. 33, 9 (sic Post. p. 168: ek hefi bedit hana bræði riðr ok í hugir tam irato quam hilari animo); íálgir hugir perfidia, GS. 21. Vide formam hugi et compos. fírhugr sub fírhugi.

HUGRAKKR, adj., animosus (hugr, rakkr), superl. hugrakkastr, SE. I 714, 2.

HUGRAUN, f., animi exploratio, tentatio (hugr, raun); it. labefactio animi, imbecillitas animi, Jd. 32. In prosa: gánga á hugraun við e-n anumum alicujus explorare, Sturl. 8, 10. Cf. hugreynandi.

HUGREIÐR adj., animo lato, hilari, alacri (hugr, reiðr): h. þengill, hildar stjóri, ÓT. 128; SE. I 492, 3; dat.: hugreifum Óleifi, F. III 10, 2; ÓH. 170, 2; SE. I 250, 4; Ísl. II 268, 1.

HUGREKKI, f., animi fortitudo (hugrakkr), SE. I 412, 4; Ísl. II 257, 1; F. II 305; XI 111.

HUGREYNANDI, m., explorator animi alicujus, amicus (hugr, reyna): h. Hænis anumum Hæneris explorans, sodalis, socius Hæneris, Lokius, SE. I 314, 2.

HUGRÓ, f., lamella, cui clausus capularis gladii acceditur, SE. I 568, 3. In prosa, ÓT. 45 (F. I 177). ubi: steði, er maðr hatði hnoðit við hugró á sverði sínu, quod sic exprimitur F. XI 133: hann þrífir upp nefstæðja einn mikinn, — ok þar hafðe Vigfús áðr hnoðit við sverðshjölt sín, er losnað höfðu, ut Nj. 44: Helgi hnauf hjalt á sverð. Þ. Hrað. c. 12 scribitur huggró: hann hnoðaði huggró á sverði sínu. — 2) nomen insulæ, SE. II 492, in nomenclatura insularum. Ignota Munchio.

HUGRÚNAR, f. pl., characteres cordiales (prudentiæ efficaces, hominem cordatiorem reddentes, hugr, rún), Bk. 1, 13: h. skaltu kunna, ef þú vilt hverjom vera geðsvinnari guma.

HUGSA (-aða,-at), cogitare, animo perpendere, considerare (hugr): þat skyli hverr of hugsa id quisque animo reputet, ÓT. 50. Prosa, F. VII 88.

HUGSI, m., qui de aliqua re cogitat, cogitabundus, meditabundus (hugsa): litt of hugsi de paucis cogitans, nihil fere cogitans, Korm. 19, 7. In prosa, Ísl. II 294: Gestr sitr nú hugsi um sitt mál. Hist. Alex. Magni, interpr. Brando Episc.: lá um þat hugsi, citante G. Pauli ad Korm. l. c.; Hild. c. 18: Nú gengr hann (Björn) með honom or gærði, ok þóttiz sinna at hann ræddi ekki af hugðo um réttaskipan, sem hann væri hugsi, ok lítverpr mjök.

HUGSJÚKR, adj., curarum plenus, animi æger (hugr, sjúkr), Hugsm. 32, 4.

HUGSNJALLR, adj., fortis animi, animosus (hugr, snjallr), Fbr. 3.

HUGSTARI, m., nanus, SE. I 66, 2; vide høgstari.

HUGSTARKR, adj., animo fortis, intrepidus, fidens animi (hugr, starkr = sterk): hugstarkr met ek fidens astímo, non dubitante, sine hæsitacione astímo, Korm. 3, 8. Hugsterk ertu, sagði Aungull fidens animi es, Grett. c. 84.

HUGSTEINN, m., lapis animi, cor (hugr, steinn), Hyndl. 37, conf. SE. I 540.

HUGSTINNRR, adj., animo fortis, animosus, strenuus (hugr, stinnr): h. gramr, SE. II 130, 1; hugstinnir síklings vinir, Hh. 35, 3.

HUGSTÓRR, adj., magni animi, magnanimus, animosus, generosus (hugr, stórr), SE. I 247, 4; ÓH. 92, 14. 240, 2; Ísl. 9, vide hugumstórr.

HUGSTÆÐR, adj., qui animo infixus hæret (hugr, stæðr); it. terribilis: h. leó, Plac. 23.

HUGSTRÁNGR, adj., animo severus, asper, acer, i. e. bellicosus (hugr, strángr): h. hersa drottinn, Hh. 61; vide hugumstránger.

HUGSTRÍÐR, adj., animo asper, bellicosus, ferox (hugr, stríðr), epith. viri: h. hraðslauðvir hinga, Sturl. 1, 26, 1; epith. ursi, Grett. 24.

HUGSTRÖND, f., solum animi, pectus (hugr, strönd): hallr hugstrandar lapis pectoris, cor, Lv. 42, ubi: harmsfullum ræð ek halle hugstrandar cor dolore plenum (pectore) gestavi.

HUGSVINNRR, adj., prudens (hugr, svinnr): hugsvinn kona, ÓH. 70, 5 (AR. I 305, 2). Hugsvinnus hljóð carmen prudentis, carmen didacticum, Hugsm. 33, 3.

HUGT pro HUGAT, sup. e. hyggja, HR. 35; F. X 422, 2.

HUGTORG, n., statio accipitris, manus (= hauktorg, haukr, torg, Dan. Høg = haukr): viti hugtorgs ignis manus, aurum, hoggr hugtorgs vita vir liberalis, RS. 15.

HUGTREGI, m., ægritudo animi, dolor (hugr, tregi), Hugsm. 13, 3 (F. V 208).

HUGTRÚR, adj., animosus (hugr, trúr), Merl. 2, 17.

HUGTÚN, n., area animi, pectus (hugr, tún): hugtúns haf altum pectoris, imum pectoris, SE. I 662, 2, ubi: brún Hlakkar glóð stökkir í hugtúns haf firum. Pro animo, GS. 6.

HUGULL, adj., vide hugall, it. compos. fláhgull.

HUGUMSTERKR, adj., animo fortis, animosus (hugum, dat. pl. nom. hugr, sterkr), Korm. 11, 1, quo loco unus cod. chart. hugumsterkan.

HUGUMSTÓRR, adj., magnanimus (hugum, dat. pl. hugr, stórr): hinn hugumstóri, Hm. 5. 25; Ghr. 4. 8; acc.: hinn hugumstóra, Hund. 1, 1.

HUGUMSTRÁNGR, adj., animo severo, aspero, acris; acer, strenuus, bellicosus (hugum, dat. pl. hugr, stránger), Jd. 38.

HUGUNHÆFR, adj., animo fortis, animosus (hugun pro hugum, dat. pl. hugr, hæfr), Plac. 31.

HUGUNSTERKR, vide sub hugumsterkr, cf. hugunhæfr.

HUGÞEKKR, adj., acceptus, carus, gratus (hugr, þekkr): h. himna ferðar grami deo acceptus, carus, Merl. 2, 60; hróðrslúg þína hugþekka réttvísi præconium extulit tuam (deus!) caram justitiam, SE. II 230, 2. Compar.: hugþekkri mæir eirgo amabilior,

FR. II 58, 3. Absol., de principe amato, Orkn. 79, 5, vide sub hinda.

HUGPRÚTINN, adj., animositate turgidus, de corde (hugr, þrúttinn): hugþrúttir konungs hjarta svellr animosum cor regis turget, SE. I 488, 4.

HUGÐ, HUGÐA, f., animus (Mædog. gahugða cogitatio), haud facile in nom. occurrit, neque præter hugðar, gen., hugðu, gen., dat. et acc. Hugða, dat. hugðu, animus, Lb. 42, ubi sic: skýra dýrð or hugðu gloriam cogitatione explicare, vel quasi animo expletum illustrare; quem locum supra adliði sub æxti. Animi sinceritas: hugðu bænir preces sinceræ, ex animo factæ, Lb. 3, locum vide sub heyrn. Hinc in prosa: leggja hugðu til e-s sincera amicitia aliquem colere, sincerum studium erga quem ostendere, F. VI 280; af hugðu animo sincero, Hild. msc. c. 18. 30, vide hugsi. Gen. hugðar, in compositis usurpat: hugðartal colloquium familiare, de colloquio amantium, Skálðh. 1, 19; 6, 53; sic hugðarmál, id. qu. trúnaðar mál, negotium, quod fidem sinceram exigit, Ísl. II 98; hugðarnaðr vir, qui alicui curæ cordique est, amicus, familiaris, F. VIII 103. 231; IX 525; Sturl. 7, 45; hugðarfullr plenius sinceritatis, de homine fidem simulante, Ísl. II 98, var. lect. 18.

HULDA, f., tegimentum, velamentum (hylja): haf þú á huldú Hjalmar's bana ensem vagina conditum serva, FR. I 441, 3; it. occultatio: þat fer at huldú occulte (res) peragitur, Lil. 39. Nom. hulda aliquid occulti, arcani: nokkor h. lá jafnan yfir, Vd. c. 24, msc.; latebra: þá váro þeir comir í einn lítinn scóg, oc var þat lítill hulpa til þess at hjálpa sér við, F. X 239.

HULDARHÖTTR, m., pileus dissimulationis, quem quis sui dissimulandi causa induit, ne ab aliis cognoscatur (huld = hulda, hött): falda huldur hetti pileo occultante caput velare, ab aliis non cognosci, Fbr. 33, 3 (GhM. II 344, not. 1, cf. 344). Confer de tali pileo, F. VI 320: hafði hött síðan ok víðan á höfði et mox hattarnaðr; it. Vem. 15, ubi hattarnaðr dicitur is, qui pileum sui occultandi causa gestat, nam mox eod. cap. sequitur: tók nú ofan hattinn, ok kendi bóndi þar Vemund kögr. Vide hylja. verb.

HULÍZHJÁLMR, m., nubes, Alem. 19, ubi hjálmr huliz vertitur galea cooperiens, ab hulíðr occultatus v. occultatio, addita adnotatione, quod faciem cæli galeæ in modum obtegat. — 2) metaph., de vi miraculosa, quæ facit ut nequis ab alio conspiciatur, Ha. 3, 3, ubi: hafði Krístr of konungs efni hulizhjálm heilli göðu tenuit Christus galeam occultentem super imperii hærede, i. e. vi miraculosa regium principem invisibilem reddidit (adversariis persequentibus). Verbo convenit cum Græco κρυφὴ Ἀϊδος, Il. V 845, galea Orci, quæ cum Nibelungici carnis Tarnkappe s. Nebelkappe confertur in Lexico Passorii sub voce κρυφὴ (cf. Lex. Mythol. Ed. Sem. III 991, not. *). Scribitur hulizhjálmr, ÓT. 70; hulíðshjálmr, F. IX 236, II 441; hulíns-hjálmr, F. III 184, FR. III 219; hulinhjálmr,

Gullþ. In prosa inprimis usurpari videtur de caligine s. nebula, vi magica effecta eo consilio, ut ne quis ab alio conspici posset. Sic ÓT. 70: Eyvindr gekk upp af skipi ok sveit hans öll, ok mögnodo fjölkýngi sína: gerði Eyvindr þeim hulizhjálm (F. II 441 hulíðshjálm) ok þokomyrkr svá mikít, at konúgr ok lið hans skyldo eigi mega sjá þá. Gullþ.: Kerling hafði ráð fyrir liði þeirra, ok hún hafði hulinhjálm yfir skipinu, meðan þau reru yfir fjörðinn til Hofstaða. FR. III 219: Smíðr hafði hulinhjálm yfir skipi þeirra. F. III 184: ek kann at gjöra þann hulinhjálm, at mik sér engi eam caliginem magicam efficere possum, nemo ut me videre queat; quod nigro lapillo effectum dicitur, ibid. 180, (cf. de annulo Gygis, Cic. Offic. 3, 9); de cinere magico, homines invisibiles reddente, vide Öll. 143; II. c. 34.

HULKVIR, m., id. qu. hölkvir (havlkvir), equus; in circumscriptione domus: h. hvílbedjar equus lecti, domus (cf. fleibjörn), vel spec. cubiculum dormitorium (cf. gölfhulkvir), Ghe. 31.

HÚM, n., crepusculum, obscuritas lucis cælo advesperascente: í húmi in crepusculo, cælo advesperascente, Grett. 23; F. VI 236, 1; húms myrkr, de nocturnis tenebris dici videtur, G. 2. — 2) mare, SE. I 574, 2; svalt húm lá í ránum frigidum mare, i. e. frigida aqua marina, Selk. 18; halda á húm cursum in altum dirigere, vela in altum dare, de mercatoribus, Skálðh. 6, 38; húm dreif á húfa, de maris adspersione, F. VI 170, 2; SE. I 498, 4 (AR. II 57, 2), quo loco ab commentatore Eddæ ducitur a masc. húmr mare, quo sumto, húm h. l. dat. est. Öll. 92, 3, 155, 3, in húms hrútr, eyndr aries, æylosolea maris, navis, tó húms est conjectura Olavii pro heims.

HUMARR, m., cancer macrourus, SE. I 578, 2 (Dan. Hummer; Ströms Söndmørs Beskr., Humar astacus, 2, 106); vera í búð með humruni apud caneros habitare, versari, F. VI 376; humra fjöll montes cancerorum, maria, undæ, F. I 165, 2, ubi: marir barða (naves) hljópu á humra fjöllum; humra bingar lectus cancerorum, mare, humra bings hyrr ignis maris, aurum, Selk. 13, vide hyrrbíðandi; humra braut mare, humra brautar þreyngvir vir, Hild. 20; humra heiðr saltus cancerorum, mare, hestr humra heiðar equus maris, navis, Selk. 17. In appell. serpentis: foldar humarr cancer (qs. piscis) terræ, serpens, leið foldar humra via serpentum, aurum, gautar foldar humra leiðar viri, Lb. 51, ubi sic: Fram bar ek foldar humra | fê ek heitiss svo leitað | leiðar ljósu kvæði | líknar braut fyrir gauta, i. e. ek bar Líknarbraut (ek fê leitað ljósu kvæði svo heitiss) fram fyrir gauta foldar humra leiðar.

HÚMR, m., mare, SE. I 498, vide húm.

HUMRA, f., Northumbriæ fluvius (hod. Humber), SE. I 577, 2 (F. VI 406; Eg. 62); etiam Hymbra, Cod. Fris. col. 206, 10. — 2) humra, gen. pl. nom. humarr.

HUNÁNG, n., mel, Gha. 42; hunángs bára, hunángs öldur, unda mellis, fluctus mellei,

mulsum, medum, Ha. 255, 7; SE. I 634, 1. Hinc adject. hunángljótandi melliflæus, h. sermon oratio melliflua, Nik. 58, ubi: sermonem með luggan harma hunángljótandi gaf hann á móti orationem mellifluam cum solatio dolorum vicissim dedit.

HUNAR, m. pl., Hunni, Gha. 14; Ghe. 2. 4. 7. 12. 15. 17. 29. 36. 40; vocantur vinir Borgunda, Ghe. 19. Húnaland, n., terra Hunnorum, Gh. 1, 6; Og. 4; Korm. 3, 8. Vide FR. I 509; III 365; II 32 in Suecia ponitur. Vocatur Mornaland, Og. 1. De situ Hunalandiæ v. Tidsskr. f. Nord. Oldk. 2, 68; Oldn. Sag. 12. B. Est et forma Hýnir, m. pl., FR. I 219.

HUNBORA, f., foramen in summo malo, per quod funis tollendi veli ducitur, SE. I 584, 1. Pros.: vinda segl við húnboru velum ad apicem mali (ad summum usque carthesium tollere, Fær. 203; Ógautan var heingdr upp við húnboru, FR. II 436.

HUND-, in compos., valde, perquam (ex hundred centum, AS. hund et hundred centum), vide hundforn, hundmargr, hundraðinn, hundvillr, hundviss.

HUNDÁLFR, m., gigas, SE. II 471, pro hundallr; vide et hundólfr.

HUNDALLR, m., gigas, SE. I 555, var. lect. 6; II 616; vide hundálfr, hundólfr.

HUNDBÍTR, m., morsor caninus, canum more mordens (hundr, bitr), infantis probrosa appellatio, Hild. 19, 2.

HUNDEYÐR, adj., lectio exser. B. Haldorsonii, Grett. 49, 6, caninis oculis, i. e. impudens (hundr, eygr ab auga), Homeri κυνός ὀμματ' ἔχων. Lectiones handeygr, himdeygr hinc depravata; lectt. hugdygr, hugdeigr metro adversantur, sed pro priore exser. Jonis Egillii habet hunddygr canis instar timidus v. pudibundus (= hundsneyptr), pro posteriori J. Ol. Grunnavic. substituit hunddeigr perquam madidus.

HUNDFÖRN, adj., peretustus (hund-, forn, ut hodie hundganiall), epith. spinæ dorsi gigantei: hundforn kjölr hlátrelliða, SE. I 300, 1.

HUNDGEDJADR, adj., canina indole præditus (hundr, gedjadr), impudens: h. hundr canis impudens, de homine impudenti, F. II 87, 2.

HUNDINGR, m., regulus maritimus, SE. I 517, 2; elgr hundings alces reguli maritimi, navis, Isld. 3, vide elgreynir. In Jd. 21, pro hundingja legendum hundmargr.

HUNDMARGR, adj., permultus, permulti, complures (hund-, margr): hundmargr herr ingens hominum (mylum, cicium) numerus, Mg. 1, 3; F. II 313, 1; XI 208; Jd. 21; halir hundmargir, Hund. 1, 21; FR. II 27; skerða hundmörgum víkingum skór með hvössum vápnom, ÓH. 192, 3. Vide hundmargr.

HUNDÓLFR, m., gigas, SE. II 554, pro hundallr, vide hundólfr.

HUNDR, m., canis: Garmr, hunda beztr, Grm. 43; de cane villatico, Hæam. 83; canis venaticus: verpa hundum canes venatum emitte, Rm. 32. 2) metaphorice de re noxia,

quatenus alii rei noxam adfert, spec. de vento, igni, armis, ut hundr segls, seglreida, víðar canis veli, funium nauticorum, arboris (silæ), i. e. ventus, SE. I 330; de igni: víðar hundr canis ligni (silæ), Ha. 113, 2; hundar herklæða, hlífa arma, tela, utpote armaturæ clipeisque nocentia, SE. II 512. — 3) de homine noxio, scelerato, impudenti: lagða ek hendr at hundgedjadam hundi scelerato illi homini, canina indole prædito, manus injeci, F. II 87, 2. In prosa, in summis conviciis: drepum þenna hund sem skjótast, F. XI 146; eigi af hundinum þínum a te, canis, nolo (vita donari), F. VI 323; þá hefir þú svikit mik, hundrinn þinn ergo tu prodidisti me, canis, Isl. II 176. Hinc hundsvirk turpe facinus, scelus, flagitium, Fbr. 44, 1 (GhM. II 398). — 4) vox hundr interdum aspirationem amittit, vide veggundr et blaðsund, sub v. blað. — 5) vide formam hyndr, it. compos.: búrhundur, mannhundur, seglhundur.

HUNDRAD, n., centum, numerus centenarius: hundraðs flokkur centuria militum, Mg. 29, 2; SE. I 490, 2; ut subst. genitivum requirit: flmum hundruð dura, gólfa quingenta ostia, cænacula, átta hundruð einherja octingenti heroes, Grm. 23. 24. — β) dat. plur., hundruðum centuriatim, catervatim: hundruðum frá ek liggja catervatim prostratos jacere audiui, Krm. 11, ubi subint. menn (acc.); svisla hundruðum cateratim deferri, Jd. 27; Ód. 23; Njúga hundruðom, de corvis, F. VII 349, 2; heimisækir því hann með sóma | hundruðum sveit homines eum catervatim visum eunt, eam ob caussam quod, Gd. 65. In hoc nexu alias vulgo dicitur hundruðum saman. — γ) communiter genitivum rei numeratæ postulat, ut hálfir annat hundrad lángra skipa centum et quinquaginta (vel rectius 120 ÷ 60) naves longæ, Hh. 64; sed interdum res numerata in eodem casu juxta ponitur, quasi per appositionem, ut þremr hundruðum sunda mörum cum trecentis sexaginta navibus, Hh. 64; sex hundrat (i. e. hundred) húnferils hreina (acc.) septingentas et viginti naves, Fsk. 123, 2, v. hlunnamiðr; ut tugar, vide exemplum sub guðbliðr. — δ) hundrad centussis, certa argenti vel mercium summa (hundrad silfrs centussis argenti, hundrad vadmála s. lögaura centussis panni promercalis s. rerum lege æstimatarum) continebat duas selibras cum dimidia (merk), sive viginti uncias (aura, vide eyrir). Sec. Grág. I 500, circa annum 1000, uncia argenti legalis æquivalēbat dimidiæ selibra panni, itaque centussis argenti legalis quadringentis et octoginta ulnis panni promercalis, ut ratio argenti legalis ad pannos promerciales esset sicuti quatuor ad unum; Korm. 3, 7; Sturl. 1, 11, 1.

HUNDRADFALDR, adj., centuplex (hundrad-, faldr): h. heidr summus honor, Gd 63; h. ilmr centuplo major fragrantia, ibid. 73.

HUNDRADSINNUM, adv., centies (hundrad-, sinnum a sinn); augendi gratia additur: hundrat sinnum hefir hann reyndar | hálfu fleiri dygðir sjálfar, Nik. 80, ubi hundr-

adsinnum hálfu fleiri centies dimidio plures, i. e. multo plures, centuplicato plures.

HUNDVILLR, adj., valde errans (hund-, villr), via omnino ignarus, Eb. 40, 5 (AA. 238, 1). De navigantibus, pros., Nj. 154.

HUNDVISS, adj., epith. gigantum, malo fere sensu, Hymk. 5: býr firi austan Elivaga hundviss Hymer at himins enda, ubi vertitur, caninæ sagacitatis (hund-, viss); H. kat. 25: hundviss jötunn, hraunbúa verstr, ubi vertitur, centies sagax (hund-, viss); cf. H. 34, de sagacitate Finncorum: svá visir, at þeir rekja spor sem hundar, bæði á þá ok hjarni. In prosa, malo sensu, SE. I 272: (Þórr) var allreiðr, oc spyrr hverr því ræðr, er jötnar hundvisir skolo þar drekka; it. I 286, de Geirrod: hann var jötnr hundyfís ok illr víðreignar. Cf. hundheiðinn, ÓT. 68 (F. II 130); ÓH. 165 (F. IV 369).

HUNDYGGR, vide hundeygðr.

HUNFERILL, m., duplici modo resolvitur potest: 1) gestator orbis s. petasi, malus navis, in cuius summitate orbis s. petasus est (húnn, ferill, verb. agentis a ferja); 2) semita reguli maritimi, mare (húnn, ferill, subst., via); hinc húnferils hreinn maclis mali, vel maclis pelagi, navis, Fsk. 123, 2, locum vide sub húnntamiðr.

HÚNGR, n., fames: svelta húngri heill sanum ac valentem fame macerari, Lokagl. 63; fara hörund húngri corpus jejunió macerare, Söll. 71; intensum desiderium, aviditas: hörundar húngr — þat hefir margr til mikit cupiditas carnalis, corporalis, Söll. 60; húngr varga fames luporum, ÓH. 6. — β) masc. gen.: slökkva þúngan húngr acrem famem exstinguere, G. 49, ut in pros., slökkva sinn sára húngr, F. II 222–3; sic et Mæsoq. hufurs (húngr), v. c. hufurs mikils varþ and alla airþa, Luc. 4, 25. — 2) catillus, patina Helø, SE. I 106, unde heljar diskir est. id. qu. húngr, Sturl. 6, 11, 1, etc. vide sub Hel.

HÚNGRA (-aða, -al), esurire, jejunare (húngr); impers. c. acc. subjecti: húngrrar hilmis drengi, heldr gaunzum vér svángir esuriunt satellites regii, Snegl.; húngraðr famelicus, Ag.

HÚNGRBANN, n., satietas, qs. impedimentum famis (húngr, bann), Mg. 29, 2.

HÚNGRUEYFIR, m., qui famem mitigat, sedat, compescit (húngr, deysfir): h. ens hvassa hrafns famem acris corvi compescens, præliator, bellator, F. XI 215, 1; h. leyfa dýrbliks dynsæðinga saturator corvorum, ÓT. 130, 2, vide dýrblik.

HÚNGREYÐANDI, m., famem exstinguens, eximens (húngr, eyða): h. hánga gagls famem corvi exstinguens, pugnator, SE. I 432, 1, ubi dat. pl. húngreyþandum.

HÚNGRTRAUÐR, adj., qui invitit esurit, qui esurire non vult, i. e. avidus cibi (húngr, trauðr). Ód. 24.

HÚNGRÞVERRIR, m., fami finem faciens, famem exstinguens (húngr, þverrir): h. hriðar gagls famem corvi vel aquilæ compescens, bellator, Mb. 9, 2.

HÚNI, m., regulus in ludo latrunculario hnottað (Indo nicali), forma tali, vulpem representantis: hvert er þat dýra, er drepr fe manna (his vulpes significatur), ok er jární allr urinní kring?, horn hefir átta (ut talus, cubi forma), en höfuð ekki, ok fylzja því margir mjök (s. nuces, quæ oves representant). Húni man sjá vera í hnottalli, frekr ok flárr til fjár, FR. I 475, 3, 476, 2. Alia forma hujus vocis est húnn talus.

HÚNNÖRR, m., navis tali lusorii, tabula latruncularia, abacus, alveus lusorius (húnn, knörr), Korm. 3, 4, ubi describitur per húnknörr krappa hjarra alveus lusorius, angustis cardinibus, vel krappir hjarrar húnknarrar angustí cardines alvei lusorii, unde happeggibil krappa húnknarrar hjarra dea, scite (dextere) movens (aperiens) angustos cardines alvei lusorii, femina l. c. dicitur. Cum húnknörr convenit appellatio húns vángr, sub voce húnn talus.

HÚNNKONUNGAR, m. pl., reges Hunnici, reges Hunnorum (Húnar, konúngar): harðr hugr Húnkonúnga, Ghv. 3; Inossir Húnkonúnga, de armatura, Ghv. 6.

HÚNLAGAR, ÓT. 118; F. X 344, vide sub húnn.

HÚNLENZKR, adj., Hunnicus (Húnaland): húnlenzkir marir equi Hunnici (Teutonici), Hm. 11.

HUNMARGR, id. qu. hundmargr, Krm. 17, rect. hunnmargr, q. v.; Ísl. II 37.

HÚNMÖRK, f., campus, regio, silva Hunnica (Húnn, mörk), Ghe. 13.

HÚNN, m., prop. catulus ursi, FR. I 367: þá sá ek hjarnðyr eitt, ok fylgdi húnn úngr; ursus, SE. I 478. 590, 2, ubi scr. hvn; húns nótt nox ursi, hiems, F. II 258, 2, ut bjarnar nótt. In descriptione navis: húnn limafjarðar ursus maris, navis, Vigagl. 21, 2, vide dýnnjörðr; húnn lagar ursus pelagi, navis, F. X 344, ubi construo: þá er jarl (Sigvaldi) hafði of krafðan lagar hún Skáninga fundar: sætt seggia ættar gekk sundr (fyrir) hánum, i. e. ubi dynasta poposcerat navem (coll., = classem) Scaniensium ad congressum (belli societatem). Binda hún ursi catulum vinculis constringere, tanquam specimen virium magnitudinis et animi fortitudinis, SE. I 236, 4, 470, 4, vide sub binda. — 2) puer, Völk. 22. 30. 32; Ghv. 11. In hoc utroque significato húnn convenit cum Norr. Hyn, quod a) catulum ursi, b) puerum petulantem significat. — 3) regulus maritimus, SE. I 518, 3, forte Hunnicus, unde plur. Húnar, cf. húnferill. — 4) Hún, ÓH. 140, 1 (F. IV 292), metri causa pro Húnn, et homonymice pro nomine proprio Bersi, vide NgD. 93.

HÚNN, m., apex mali, globulus vel orbis s. corbis in summitate mali navalis, SE. II 482. 565. Húnn, húnþora (SE. I 584, 1), quo loco húnn omittitur in Cod. Reg. et fragm. 1e3; skaut lek við hún velum volitabat ad (circa) apicem mali, SE. I 500, 4. Snara segl við húna (acc. pl.) vela raptim ad apices malorum tollere, Jd. 32; F. I 176, 2; segl, sett við húna vela, ad apices malorum sublata, F. VII 49, 3, ubi Morkinsk. et

Cod. Fris. húno, acc. plur., ut draga segl við húno, ÓH. 6 (húna, F. IV 42); hestr húns equus corbis, navis: brim rak húns hest við hamra, Orkn. 79, 3. ÓT. 118 *cohæret lagar fundr húnhreina congressus maritimus narium, pugna navalis*, ab húnhreinn *maclis orbis navalis, navis*; aliter F. X 344, vide sub húnn præced. Hl globuli s. orbes in summo malo auratis assulis (húnsþæmir) ornati fuisse videntur; hinc húna hyrr ignis orbium navaliū, aurum, ÓH. 240, 1, vide hyrsendir; synonymum cum húnn puto esse typpi, de quibus Mg. 20, 2: uppi glóðu elnars typpi, eldi glik. — 2) talus lusorius, forma cubi: húns vángr campus, area tali, alveus lusorius, tabula latruncularia, húns vángs hirðidis custodiens alvei lusorii, femina, Eb. 28, 1; verpa húnum jacere talos, Fsk. 5, 1: róg-birtingar, þeirs í Haralds tinni húnum verpa illustres viri, qui in area (aula) Haralds talos jaciunt (aleð ludunt). Vide et sub dygnjörðr, ít. húni.

HUNNMARGR, adj., permultus, plurimus, (id. qu. hundmargr, hunnmargr): hofum ok hörgum hann ræðr hunnmörgum, Vafþr. 38.

HÚNSKR, adj., Hunnicus (Húnar); de Sigurdo *Fafnericida*: konúgr inn húnski, sá inn húnski herbaldr, Bk. 2, 8. 18; ít. absol., inn húnski, Am. 98, et húnskr, Bk. 2, 4; höll húnskrar þjóðar, Gk. 24; húnskar meyjar, Gha. 26. Est et hýnskr, id., ab Hýnir (c. Húnar), FR. I 498. 204. 207.

HÚNSKRIFT, f., tabula picta apicis navalis, i. e. velum picturatum, variegatum (húnn, skript tabula picta, quod vela usque ad orbem mali tollebantur); dat. sing.: hirðmenn hlóðu húnskrift aulici velum contraxerunt, Mg. 1, 6; sic et SE. I 696, 1: jarl lætr úsvipt húnskrift (dat. sing.) dynasta velum non demitti, non contrahi jubet; plur.: húnskriftr, blásnar hreggi vela vento inflata, Ha. 227, 1.

HÚNSPÆNIR, m. plur., SE. I 585, 2; II 625; II 484 húnsþæmir; II 565 húnsþæmir; puto assule, quibus orbis in apice mali, coronæ instar, ornabatur (húnn, spæmir pl. a spónn), quas inauratas fuisse, sub húnn suspicatus sum. Vox ennisþæmir aplustria, quæ tam in prora quam in puppi fuisse docet F. VIII 197, non extat in SE.

HURFL, m., regulus maritimus, SE. II 469, id. qu. hyrvi.

HURFU, gen. pl. ab hörr linum, pro hörra s. húrva: hurfu sleipnir, pro húrva sl., equus funium (laqueorum), patibulum, var. lect. Ý. 28, vide hörr 3; idem valet lectio membr. E h. l., s: haurvo sleipnir. — 2) 3. plur. impf. ind. act. verbi intrans. hverfa.

HURGRUND, vide hyrgrund.

HURÐ, f., foris, janua, Rm. 2. 14. 23; hrinda á hurðir impellere fores, Fjölsm. 44; yppa hurðum, id., Am. 44. Sæpe in appellatiōnibus clipei: hurð Óðins, orrostu. sækununga tabula Odinis, pugnæ, regulorum maritimarum (archipiratarum), clipeus, SE. II 428; sic h. Herjans clipeus: kjúfa Herjans hurðir clipeos dissecare, Islð. 11; Hárs hurðir meidduz clipei violabantur, Sturl. 7, 30, 2;

hurðir Hjarranda, id., SE. I 438, 3; Högna hurð nam rjóðaz í blóði, F. V 249, 4; sverð bitu Högna hurðir, Mb. 18, 1; Hagbarða hurð tabula Hagbarði, clipeus, hlymnirðir Hagbarða hurða pugnatores, var. lect. ÓT. 26, 2; sed F. I 123, 2: Hagbarða hurðar hlunnirðir, id.; Óðins hurð clipeus, vide hurðúlfr; Geitis hurðir tabulæ piratæ, hjör-hurðir tabulæ gladii, i. e. clipei, vide sub voce hjörklofann; hurð heinar tabula cotis, gladius (ut heinflet), herðendr heinar hurðar incitantes gladium, pugnatores, viri, homines, DrþS. Vide composita: meginhurð, mjúkhurð.

HURÐÚLFR, m., lupus tabulæ (hurð, úlfr): h. Óðins, i. e. úlfr Óðins hurðar lupus tabulæ Odiniæ (clipei), gladius, Korm. 12, 4.

HÚS, n., domus, ædes, Rm. 2. 14. 19; hvars til húsa kom in quæcunq;ue domicilia veniret, Vsp. 20. Hús skata ædes regiæ, aula, Ad. 7; hús Atla domus Atlii, Am. 98; hús Fjölnis aula Odinis, Valhalla, Krm. 25. Sonr húss filius familias, Rm. 11 (cf. húsfreyja, húsgumi, húskona). Húsa bani, grand nec, noxa domorum, ignis, SE. I 332 (c. 25); sól húsa sol ædium, id., ibid.; de conjectura húss heiptir incendia, vide heipt. Hús varar domus portus, stationis navalis, id. qu. hjallr domuncula piscatoria, nubilium piscatorium, varar hús ata nubilium archipiratæ, clipeus, fress varar húsa ata ursus (fera) clipei, gladius, Korm. 11, 6, cf. naust. Hús tungu, tanna, orða, göma, varia domus lingue, dentium, verborum, palatorum, labiorum, i. e. os (oris), SE. I 538; hús hjarta, anda, lifrar domus cordis, spiritus, jecinoris, i. e. pectus, ibid.; hús hugar domus animi, cor, ibid. Hús sækvikenda domus belluarum marinarum, mare, SE. II 428; hús vatnfiska piscium fluvialium, amnis, fluvius, Ed. Lövasina; hús sanda, þánga, skerja domus arenarum, algæ, scopulorum, mare, SE. I 324 (c. 25); hús jarðar, lopz, sólur domus terræ, æris, solis, cælum, SE. I 316, ut „casa illi“, domus solis, cælum (Honorius de imagine mundi, Lib. 1, cap. 84). Absol. hús, de æde mundana, Midgardo, ut salt, Vsp. 15. In compos.: draughús, fjarghús, salhús.

HÚSBÁK, n., postica pars domus (hús, bak), Hm. 30.

HÚSBÓNDI, m., herus (hús, bóndi), Nik. 31. 37.

HÚSBRAUT, n., effractio domus (= húsbrot, hús, brot a brjóta): gera h. til e-s domo, ubi se quis continet, effracta hominem invadere, Fbr. 17.

HÚSBRJÓTR, m., tempestas (qs. qui ædes frangit, destruit, hús, brjótr), SE. II 486. 569.

HÚSBÚNAÐR, m., supelleæ (hús, búnaðr), ÓH. 92, 13 (AR. I 327, 2).

HÚSDÝR, plur., ostium domus, ÓH. 156, 3.

HÚSFREYJA, f., hera (hús, freyja), Gk. 1, 9. Ý. 13: með hennar (Freyju) nafni skyldi kalla allar konor tignar, svá sem nú heita fruvor. Svá heitir ok hver freyja yfir sinni eigu, en sú húsfreyja, er bú á.

HÚSFRÚ, f., materfamilias (id. qu. húsfreyja, hús, frú), Skáldh. 6, 47.

HÚSGÁNGR, *m.*, mendicatio, mendicitas, circulatio mendicorum vicatim villatimque, Ísl. II 37, 1.

HÚSGUMI, *m.*, herus, *Gk.* 1, 9 (hús, gumi); paterfamilias, *Rm.* 25.

HÚSKARL, *m.*, famulus domesticus (hús, karl), *ÓH.* 41, 2; 92, 16. *Plur.* húskarlar famuli domestici, *it.* satellites, aulici, *Ghe.* 43; *Mh.* 28. 44; *FR.* I 427, 3; *vide SE.* I 456.

HÚSKONA, *f.*, materfamilias (hús, kona), *Rm.* 25.

HUSLI, *m.*, ignis, incendium, *id. qu.* usli: unnum við Hjálmar, er hinneg fórum, eldi ok husla eytt skipum, *FR.* II 3-0, 1.

-HÚSS, *in compos.*, lánghúss, *adj. deriv.* ab hús domus, *qs.* longam domum (*i. e.* vaginam) incolens.

HUST, *Nj.* 23, 2, sumitur pro hóst jugulum, collum: álmr hrings rænti þik husti bjartrar þráðs Jarðar, quod verto: ulmus annuli (vir) privavit te collo (*i. e.* amplexu) candidæ fili Telluris (feminæ). Sed Jonsonius construit hustibjartrar collum candidæ, qua ratione verbum ræna insolenter cum genit. poneretur. Quod si *h. l.* admittitur *var. lect.* hristi bjartri (pro husti bjartrar), ordo est: álmr hrings jarðar rænti þik bjartri þráðs Hristi: ulmus circuli telluris (clipei), vir, vel ulmus gladii telluris = ulmus clipei, *id.*, vel, ulmus serpentini soli, *i. e.* auri, *id.*, *sec. varias* tóu hrings significationes) privavit te candida fili diva; ubi Hristi est *dat. s. a* Hrist bellona.

HÚSTRU, *f.*, materfamilias, uxor (*Dan.* Hustru), *Skáldh.* 6, 51; 7, 12.

HÚSPING, *n.*, conventus privatus, concio privata (hús, þing): húspinga mál sermones in conventibus privatis habiti, vel consilia in privatis concionibus capta, *Mh.* 4.

HÚSPJÓFR, *m.*, fur edificii, ignis vastator domuum (hús, þjófr), *Y.* 44, 1 (*AR.* I 266), ut meinþjófr markar.

HUTUTUTU, interjectio cum ardore et desiderio interrogantis: hutututu! hvar skal ek sitja við eldinn?, *Orkn.* 79, 4. Est *id. qu.* Angl. hoity-toity, interjectio tam mirantis, quam affirmantis et negantis, *v. c.* hoity-toity what is here to do?, quid, malum, turbe hic est?

HÚÐ, *f.*, cutis: jótruð húð cutis rugosa, *F.* III 37, 3; corium, pellis: hrökkviskafl húða ramus mobilis coriorum, uncus coriarius, *id. qu.* brák, *F.* VI 361; crusta: hvals búðar húð crusta maris, glacies, Ísl. 2, vide húðlendingar.

HÚÐLENDINGAR, *m. plur.*, in appellatione homonymica hvals búðar húðlendingar = Íslendingar, ubi hvals búð domicilium ceti, mare, hvals búðar húð crusta maris, glacies, *id. qu.* is; adeoque Hvals-búðar-húðlendingar ratione homonymica prorsus est idem quod Íslendingar Íslandi, Ísl. 2, vide húð.

HUÐLOGNIR, *m.*, gladius, lectio Wchart. *SE.* I 565; II 476. 560 pro huglognir, quod habet *SE.* I 565; II 619.

HÚÐSKÓRR, *m.*, calceus coriaceus (húð,

skórr; hodie fere leðrskórr), *Harbl.* 34 (cf. *F.* VI 45).

HVÁLF, *n.*, camera, concameratio: must-eris *h.* camera templi, *Lil.* 36. Túngla *h.* camera siderum, celum, túngla hválfs gæfa fortuna cælestis, *Ag.* Vide hvolf.

HVÁLFA, *intrans.*, inverti, supinari, inversum, supinum esse; metaph., pateferi, palam esse s. fieri, aperiri, cum præpos. upp: upp hválfa svik fraudes patefunt, palam fiunt, deteguntur, *ÓH.* 178, 2. Verbum transitivum, huic correlatum, videtur esse hvelfa. Vide hvolf.

HVALFJÓSR, *f. pl.*, segmenta carnis cetariae, *RS.* 32. In prosa, *Vem.* 8: (Stein-grimr) segir, at þá skal ekki áskilja um hvalfjósir nokkurar. A hvalr et fjós (hod. etiam þjós) caro lenta, in spec. cetaria. *Cod. Leg. Jónsbók, Rekab.* 3: urgur í fjósum frusta restium segmentis cetariis adfixa. Vide hvalklippa.

HVALFRÓN, *n.*, terra ceti, mare (hvalr, frón): rista *h.* mare secare, navigare, *Orkn.* 80, 3.

HVALJÖRD, *f.*, terra ceti, mare (hvalr, jörð): hestr hvaljarðar equus maris, navis, *Mb.* 16, 3 (*F.* VII 59, 2).

HVALKLIPPA, *f.*, segmentum carnis cetariae (hvalr, klippa), *id. qu.* hvalfjós; *plur.* hvalklippur, *Grett.* 14. *P. Vidalinus*, in *Gloss. jurid.* in *Cod. Jónsbók*, sub *v.* óknytti, hunc *Grett.* locum adfert, adserens, hvalklippur hodieque apud Vestfjordes Íslandie eodem sensu dici, quo aliis littar þjósir (= fjósir) exigua segmenta carnis cetariae.

HVÁLL, *m.*, terra, *SE.* I 586, 2; II 566. 625; *propr.* collis terræ editor, vide hvoll.

HVALMÆNIR, *m.*, tectum ceti, mare, *Cod. Worm.* *SE.* I 324, 2; II 529, 1, (hvalr, mænir), *id. qu.* hvalmunir.

HVALMUNIR, *m.*, tectum ceti, mare; *acc. sing.*: hvalmuni skefr mare verritur (ventis), venti verrunt æquora, maris adspersione omnia impletur, *SE.* I 324, 2, a hvalr, munir = mænir (*u* = *ø* = *ø*), columen, culmen tecti, *it.* tectum, *Dan.* Mønning; sic mundi pro mendi, culmen tecti fastigaret, quid. legunt *SE.* II 22.

HVALR, *m.*, cetus: hvals búð habitaculum ceti, mare, Ísl. 2. In appell. serpentum: heiðar hvalr cetus saltis, serpens, *Merl.* 1, 46; *HR.* 4; grundar hvalr anguis, *Ag.* — *Sic SE.* II 429: orma ier rætt at kalla fiska hæitum ok hvala, æf þeir ærv kendir við nokkvat láð, við, ræn, gras æða grjótt, glifrv æða hæðar. *Plur.* hvalir (*Hjmk.* 21. 26. 36), sed in Grág. semper hvalar, acc. hvala. In appell. gigantum, *v.* hraunhvalr. — 2) gigas, *SE.* I 549, 2. — 3) pro hvals, *SE.* I 312, 1, *Cod. Reg.* habet hvatz, vide suo loco, et sic quoque legere videtur *Cod. Worm.*, ut hvals conjectura esse videatur *S. Thorlucii*, —: málunautr hvals socius gigantis, Lokius. — 4) in compositis: andhvalr, blejohvalr, geirhvalr, hafrhvalr, hraunhvalr, hrosshvalr, kurlhvalr, kyrhvalr, nákhvalr, norðhvalr, skjaldhvalr, skjallhvalr, skuthvalr, skutuhvalr, þrymselharhvalr.

HVALBANN, *n.*, domus ceti, mare (hvalr, raun): hyrr hvalranna ignis marium, aurum, Plac. 3, vide hyrslöngvir.

HVALTÜN, *n.*, area, campus ceti, mare (hvalr, tün); plur.: í hvaltünnum in celorum campis, in mari, Merl. 2, 52.

HVAMMIR, *m.*, terra, SE. I 586, 2, propr. locus depressus, concavus ac rotundus, gramine aut silva vestitus (Sturl. 1, 3).

HVÄPTR, *m.*, os (propr. bucca, *it.* palatum): hróðrmál líða mér of hväpta carmina mihi per ora proficiuntur, *i. e.* ore excidunt, SE. I 234, 4; bucca: blásnr hväptar bucca inflata, tumentes, Sterr. 83, 3; pípa blæs um hása hväpta, SE. II 198, 3. In prosa, sing., Ísl. II 369: oc nú höggur Eyjólfur til Oddz, ok kemr á kinnina, oc í hväptinn, oc verðr þat mikít sár, in buccam; belgja, hvetja hväpta inflare buccas, Sks. 227. 230; rakat skegg um höku, en hväptarnir órakadír, *i. e.* buccæ, Orkn. p. 228. Nota: gott er at hafa tvo hvoptana, ok sitt með hvorum mæla, FR. II 429, quod illustratur ex Vita Thorsteinis stangarhögg, msc. c. 3: ef þú átt tvo hvoptana, þá bregð þú tóngunni sitt sinn í hvárn, ok kalla í öðrum vöðverk, ef þú vilt, en í öðrum kalla þú alvöro, ok eru þar nú blettnar, þær er þú munt af mér fá.

HVAR, *adv.*, ubi, 1) interrog., directe, α) cum indic.: hvar skal sitja sjá?, Hávam. 2; hvar er sá, at gat ubi est, qui acceperit. — β) cum conjunct.: hvar muni sveinninn semri, Ísl. I 293, 1; hvar hafi gummar fregit gerva meiri geirhríð?, F. VI 64, 2; hvar viti öld?, ÓT. 50; hvar viti maðr?, SE. I 710, 3. Indirecte: ek hafða opt fregit fróða menn, hvar Dómarr væri borinn (á bál), Ý. 19. — 2) in sententia objectiva: sá ek, hvar rann í runni runnr víði, ubi puer curreret in virgulto, propr., víði (locum virgulti), ubi puer currebat, *i. e.* víði puerum in virgulto discurrentem, Eb. 40, 1 (AA. 231, 1). Víðrir sá, hvar valr of lá Óðin víðit (locum), ubi caesorum corpora jacuerunt, Höfuðl. 3; övíst er at víta, hvar övinir sitja seitu incertum est, ubinam inimici sedeant, Hávam. 1; sól þat né vissi, hvar hon sali átti, stjörnor þat né visso, hvar þær staði áttu nesciebat, ubi haberet, Vsp. 5; allt veit ek, Óðinn, hvar þú auga falt þitt satis novi, ubi abscondisti, Vsp. 26. Adde Hund. I, 43: skalf Mistar marr, hvar megir fóru tremuit aër, quo loco viri iter fecerunt, ubi sententia est explanatæ, et hvar = þær er ibi, ubi, eo loco ubi, vel pro hvar er ubi-cunque; nam hvar relative (stricto sensu, ut referatur ad præcedens nomen subst. aut adverb. demonstr.) usurpatum non invenio. — 3) ubique, Hávam. 53; cf. Ísl. I 9; hér sem hvar hic, ut ubique, Höfuðl. 14; þarlands sem hvar ibi terrarum, ea in terra, ut ubique, F. VII 77, 1. — 4) indefinite: hér ok hvar hic illic, huc illuc, Hávam. 67; víða hvar multis aliquibus locis, multis locis nescio ubi, Skaldh. 3, 42, addito þar: virðar áttu víða hvar | veidiskapar at leita þar. Sic et Jonsonius in Gloss. Njale accipit hvar fjarri ubi procul (nescio), *i. e.* nescio

quam procul s. remote, de qua phrasi vide ÖH. 151 (F. IV 337); Orkn. p. 76; Sturl. 3, 21. — 5) cum gen.: hvar lands ubi terrarum, quo terrarum, tam adv. in loco, quam ad locum, addito er, vicem sustinet relativi indefiniti, hvar lands er (hann) kom quocunque terrarum, in quacunque terram venisset, Ód. 8; sic Vatnsd. c. 25, msc.: hvar landa sem þú ert, mantu sændarnaþr verða. — 6) in compos., cum adj., omnino, prorsus, omni ex parte, vel ubique, vide hvarbrigðr, hvarfúss, hvardyggr, etc.; cum compar. adj., in prosa: hvar meiri omni ex parte major, F. X 106. — 7) scribitur hvár, F. X 189, vide hvor. — 8) cum suffixis, vide hvargi, hvars, hvarvitna.

HVARBRIGÐR, *adj.*, ubique, omni in re instabilis, versabilis, volubilis (hvar, brigðr, mutabilis, de fortuna: hvarbrigð aldar gipt, Ha. 199, 3).

HVARDYGGR, *adj.*, in omni re fidelis, semper et ubique fidus (hvar, dyggr); epith. regis, Mg. 17, 3; Ílh. 17, 2; plur. nom., hvardyggrir, Grett. 95 (AR. II 302); acc., hvardygga, Plac. 31.

HVARF, *n.*, regio, locus in orbem positus, *id. qu.* hversfi: tanna hvarf regio dentium s. locus dentibus cinctus, *i. e.* os (oris), tanna hvarfs hleypiskarfr pelecanus ori immisus, *id. qu.* fluga, Nj. 103, 3. — 2) refugium: fríðr namz at hvarfi confugium est ad pacem, descensum est ad pacis condiciones, F. VI 341, 1; cf. phrasin, F. IV 292: Sighvatr gerði sér at hvarfi sendimenn Knúts konungs ad familiaritatem eorum se adplicuit, insinavit; quæ phrasis sic exprimitur ÖH. 140: Sighvatr gerði at athvarfi um sendimenn konungs Knúts convertit se ad eos (colloquendi causa); *it.* gera at athvarfi við e-n adplicare se ad aliquem, Fbr. 25; *it.* Knytl. c. 84: hann var ekki síðr gjörtr at athvarfi en þeir non minori favore populari usus est. — β) refugium, latebra: hvert hvarf var hætt omnia refugia (omnes latebræ) minus tuta erant, Mb. 10, 2 (hinc de lustru ursi, Gfl. 444). — 3) plur. hvörf versatio: hugr minn var á hvörfum um þat huc illuc se versabat animus meus ea de re, Bk. 2, 36. — 4) vide íðhvarf.

HVARFA (-aða, -at), movere se, versari (hverfa, hvarf): hvarfa ek blindr of branda cæcus ego circa limina oberro, Eg. 89, 2; lengi hvarfaþ díu circuitum (est, α: a me), Gha. 5, pro quo Ed. Holm. hvarfak, a hverfa; lét sér í hendi hvarfa ker gullit fecit sibi in manu versari poculum aureum, Hm. 19; hvarfa fyrir kné e-m versari ante genua alicujus, adparare alicui, coram aliquo versari, ÖH. 70, 1 (AR. I 304), 220, 3; Fbr. 26, 3 (GhM. II 304, var. lect. 3); de equo, currere: en annan (hestr) and Adilsí grár hvarfadi, SE. I 484, 1. Prosa: hvarfa í millum, 1) intervenire, intercedere, de causa, negotio, Nj. 117. — 2) interjacere, intermedium esse, Sks. 120. Honum hvarfadi hugrinn (e. hvarfla), F. X 270.

HVARFLA (-aða, -at), vagari, errare, circulari, volitare (hvarfa): hvarflar um

hættan loga ancipitem flammam oberrat, *Fjölsm.* 2; h. þóttu hans verk með himinskautum *volitare visa sunt*, *Hyndl.* 13. In prosa: h. milli búa, *Band.* p. 22; h. um land, *GhM.* II 142; h. i höfum, *Sks.* 141; Aroni hværflaði hugrinn, *Sturl.* 4, 41. Hvarfla ek hvers manns þurfi, *F.* VI 237.

HVARFLAUSS, adj., qui nullum refugium habet (hvarf, lauss), *Isl.* II 66, 1.

HVARFÚSS, adj., ubicunque esse (versari) cupiens (hvar, fúss), vagus, instabilis, inconstans: hvarfúst höfuð caput vagum, de femina instabili, *H. Br.* 2, quo loco *FR.* I 334, 2 habet hverflynt höfuð, eodem sensu.

HVARGEÐN, adj., semper comis, erga omnes comis, omnium commodis liberaliter inserrens (hvar, gegn), acc. s., hvargegnan, *F.* XI 314, 1.

HVARGI, adv., in quoque loco (id. qu. i hverjum stað, *Nj. pros.* 49); adjecto relativo er, þ: hvargi er ubicunque, *Am.* 103; *SE.* I 330, 3; *FR.* II 279, var. lect. 4 (hvar, -gi); h. sem quocunque, *II.* 24, pros.

HVÁRGI, pron. adj., neuter (hvárr, -gi), nom. masc. (et fem. ?) hvárgi, neut. hvártki (hvárki, hvárgi). In universum sequitur declinationem adjectivi eingi nullus. Singularis: nom. masc. hvárgi, *IIh.* 73, 6 (*Nj.* 35. 51. 53. 61. 129. 151; *SE.* II 40; *ÓII.* 89; *FR.* I 532; *F.* XI 31; *Vigagl.* 28; hvorgi, id., *F.* XI 323; hvorigr, tantum *FR.* I 464). Neutr. hvártki: hvártki okkart neutri nostrum, de viro et femina, *H. Br.* 11 (*Nj.* 35; hvártki okkat, ib. 6; hvárki okkat, id; ut *Eg.* 40: hvárgi okkarr, de viris); hvártki sér undi neuter — neque ille, neque illa — sorte sua adquiescebat, *Am.* 85. It. hvárki (beit hvárki sverðit, *Korm.* 22; hvárki spjótit neutrum pilum, *Eg.* 68; hvártveggja er til, en hvárki man ek þér selja, *Nj.* 47; est et hvargi, pro hvárki, neutrum, *Eg.* 40). Gen. masc.: vinir hvárskis amici neutrius eorum, neutris amici, utrisque inimici, *IIa.* 182, 2, cf. hverg; (neutr. hvárskis, *Diatrib.* p. 90). Dat. masc.: regulariter hváruingi neutri: þavgsfergir mátti hváruingi bjarga vir neutri (filio) opem adferre potuit, *Plac.* 22. Sic et *Grág.* hvárunge, I 10, et hváruingi megin a neutro latere, *Grág.* II 266. 267 (hváruingi, *ÓII.* 236, huc non pertinet); neut. hváruingi neutri rei, *Grág.* I 11; sed dat. usitatus est hvárigum (*F.* XI 131), hvárigri, hvárigu (*Nj.* 10). Accus. masc. regularis foret hvárngi, sicut hverngi a hvergi, qu. v.; etiam hvárgan (contr. ex hvárigan), v. c. hvárgan ykkarn Hákonar neutrum vestrum, neque te, neque Hákonem, *F.* XI 113; þeir voru svá líkir, at hvárgan kendi fyrir annan, *FR.* I 532; it. hvárnigan: en ef þú vilt hvárnigan þann kost, *ÓII.* 106 (hodie quoque hvornugan), et contr. hvárgan, *F.* IV 225, et *GhM.* II 662, ubi: hann (eldrinn) var svá lángi, at vör sáum fyrri hvarngan enda. Fem. hváriga: hann hafði hváriga fyrr sœna (syster-anna) neutram sororem, *F.* XI 106. Neutr. hvárki, *F.* I 68; X 387, vide supra. Pluralis: nom. hvárigir, *Nj.* 140. 148; *F.* XI 32. 78. 122. 131; hváregir, *Grág.* II 223; hvár-

ogir, *Isl.* I 57; gen. hvárigra, *Am.* 100; dat. hvárigum, *Nj.* 109, ubi: hvárigum þótti ráð ráðit, nema við aðra ræðiz um.

HVARGÓÐR, adj., semper bonus, in omnes benignus (hvar, góðr), epith. Christi, *Lb.* 13, ubi sic: Vilda ek vitra höfða i vegsgétiss meinlætum | hátt þeim er höfðu mætti | hvargóðum stef bjóða, quod sic legitur: ek vilda bjóða hátt stef hvargóðum gæti vitra höfða vegs, þeim er mætti höfðum meinlætum.

HVARGRIMMLIGR, adj., admodum savus, crudelis, infestus (hvar, grimmligr): átján hvargrimmligar rimmur duodeviginti sava pralia, *IIh.* 11, 1.

HVÁRIGR, neuter, quod adfert *Gloss. Diatribes* et *F.* XII, nondum reperi in nom. usurpatum (nisi hvorigr, *FR.* I 464); sed obliqui casus hujus formæ inseriunt supplendo pronomini hvárgi, qu. v.

HVARKUNNR, adj., ubique notus, omnibus notus (hvar, kunnr): minn h. drottinn, de rege O. Tryggvise, *F.* II 311, 2.

HVARLEIDR, adj., ubique exosus, omnibus invisus (hvar, leidr), *IIund.* 1, 33.

HVARLIGA, adv., *Fm.* 30, vertunt ubique; *F.* Magnusenius maluit hvatliga strenue, alacriter, quemadmodum etiam dedit Raskius in ed. *Holm.*

HVARLOFAÐR, part. compos., ubique laudatus, ab omnibus laudatus (hvar, lofaðr a lofa), *G.* 16 (*IIkr.*), vide hverlofaðr.

HVARMR, m., palpebra (*F.* V 152); brúðr strýkr hvarma femina palpebras (i. e. lacrimantia lumina) terget, *Grett.* 56, 3, cf. *F.* III 27, 2; hrynnu hvarma imber palpebrarum, lacrimæ, *SE.* II 500, 1; barmskúr hvarma, id., ibid., vide barmskúr; hvarma skógr silta palpebrarum, cilia, stjörnur hvarma skógar stellæ ciliarum, oculi, *SE.* II 499, ubi ante in prosa: brár má kalla hris eða gras hvarma; hvítvöllr hvarma albus campus ciliarum, oculus, *Eg.* 89, 2; hvarma túngl luna palpebrarum, oculus, geisli hvarma túngls radius oculi, acies oculi, adspectus, *Korm.* 3, 3. Hinc derivatum glæghvarma.

HVARMRAUÐR, adj., rubris palpebris, lippus (hvarmr, rauðr), *Korm.* 4, 4.

HVARMSKÓGR, m., silva palpebrarum, cilia (hvarmr, skógr, cf. *SE.* II 499, et pro sam ante): láta hlátrbannhrönn hrynja af hvítum hvarmskógi facere, ut unda doloris ex albis ciliis decidat, lacrimas fundere, *GS.* 3.

HVARMTAUNG, f., tenaculum palpebrarum, supercilium, quod palpebras sustineat (hvarmr, taung), plur. hvarmtáugar supercilia, *Eg.* 55, 3.

HVARMÞEYR, m., pluvia palpebrarum, lacrimæ (hvarmr, þeyr): h. Freyju lacrimæ Freyæ, aurum, drifinn hvarmþey Freyju auro illitus, inauratus, *SE.* I 430, 1.

HVÁRR, HVÁR, HVÁRT, uter, uterque (in declinatione j respuit ante terminationes ab a, u incipientes), interdum in masc. quoque hvár (ut *F.* XI 129, sed hvárr 132). — 1) uter? þá skal freista, hvárr fleira viti, gestr eþr inn gamli þulr uter plura sciat, hospes an

orator senecio, Vaffr. 9. — 2) *uterque*: hætt er þeirra hvært utraque harum (et tempestas et ratio, veðr ok vit) *anceps est*, Hævam. 88; orz þikkir enn vant ykkro hváro *aliquid adhuc verborum deesse videtur utrique vestrum* (o: et matri et filio), Hm. 9; hvárir búaz til ænerru utrique se ad prælum comparant, SE. II 144, 2; á hlið hvára utrobique, ab utroque latere, ad utrumque latus, SE. I 494, 3; Rm. 4. 6. 17; á il hvára in utramque plantam pedis, ÖH. 92, 4; Búi nam sér kistu í hvára hönd alteram arcam dextra, alteram sinistra sustulit, F. I 178; hvárr hjörva snyrtir læzt öðrum færri í hamri se satelles uterque utroque scandendæ rupis peritiorem existimabat, i. e. alter altero, F. II 275. — 3) at hváro nihilominus, addito þó (etsi, tamen), v. c. ÖH. 41, 1: allvaldr, þóti titið öllungis lofi allra annara skálda, fæ ek þér hróðrs hlit at hváro etsi recuses — ego tamen nihilominus; þó man ek hlýrs at hvoru halla skalla ego tamen nihilominus undas percurram (o: etsi að Ingjaldó divellar), GS. 16; þó em ek óð at auka ærit gjarn at hváru ego tamen nihilominus carminis faciendi valde sum cupidus (etsi animo eger sim), Jd. 2. Sic in prosa: þó at hvoru tamen nihilominus, Hist. eccl. Isl. I 485; Grág. I 233; II 253; sækker þrim markum, ef þeir setja lík niðr þó at hváro, Jus eccl. Vic. p. 46; per crasin: þót hvaro, id., Grág. II 313, unde ret. Dan. thothvaræn, Molbekkii Lex. Dan. præf. p. 49. 50; idem valet: þó at hverju, Arn. p. 63. At hváro fere id. qu. þó tamen, nihilominus: Týr leitabi týsvar hræra, stóþ at hváro hverr kyrr fyr stetit nihilominus lebes immotus, Hymk. 33 (quancumque possit h. l. at hváro sinni, utraque vice, exponi). Sic et accipiendum videtur Nj. 24, 1, ubi legendum: þerskal ek, Hrótr, at hváro skora á hölm við mik ego te, Rute, nihilominus (etsi Rutus litem peremisset) ad certamen provocabo, vide Jonsonium ad h. l.; Grett. 49, 4: héraðsinenn skulu hvinni | hefníng fyrir þat nefna: | bera mun hann bók at hvoru | blán, ef næðak hánun tamen sugillabítur (etsi eum pæna publica maneat); Fbr. 22, 2 (GhM. II 294, 1): sár hlutu meðr at hváru tamen homines vulnera acceperunt (etsi tam impari numero pugnaretur), i. cap. 49. Sic in prosa, Hkr. ed. Harn., hist. Sig. Hierosol. p. 288: ljá honum lífs at hváro nauðnlaga, idem est ac F. V 146: ljá honum lífs, ok þó nauðuliga. H. c. 42: knésett hefir þú hann nú, ok máttu myrða hann, ef þú vill, en eigi muntu með því eyða öllum sonum Haralds konungs, quem locum sic exprimit Fsk. 13: föstrat hefir þú eitt barn Haralds konongs ok á kné sett, því mátt þú nú myrða þat, ef þú vilt, ok mant þú ekki atvöru (i. e. at hváro = þó, samt) með því mega eyða allum sonum Haralds konungs neque tamen eo magis. Interdum exponi potest, utut est, utrumcunque est: dýr er hon hætt at hváro, SE. II 158, 1; sárr mun gramr at hváru utrumcunque est (sive viris, sive mortuis sit), haud dubie saucius est, ÖT. 130, 2. — 4) hvarr pro hverr quisque: hvarrí enni hein-

versku, F. I 7; X 195, 2, pro hverri; sumur hvar singulis ætatibus, Fjölsm. 41; hvarir = sérhverjir, Ghe. 36; halherit veldr hváro annaræ caritas nihil non efficit (ad ultima quæque tentandu hominem cogit), HS. 18, 2; it. quilibet, quicumque, quisquis tandem, Lokagl. 33: þótt sér fái höss eða hvars etsi sibi parent amasium, vel quemcunque, i. e. quocunque talem virum vulgo quæsitum nomine libeat adpellare. Sic hvárr pro interrogativo hverr, quis, usurpatur F. VI 390: hvárr (al. hvorr) var sá kútrinn?; it. mox ibid. hvart (hvort) pro hvert; it. hvart pro hvat, Ísl. II 329, var. lect. 21: leggð fyrir hann verk, hvart hann skal gera um aptaninu ok um daginn eptir, langardaginn inþungit illi opus, quid facere debeat (neque enim hvart h. l. relativum est); hvars, Bk. 1, 35, videtur relativum simile.

HVARS, adv., contr. pro hvar es (er), ubi, sicubi, ubicunque, Vsp. 20; Hævam. 156; Vaffr. 4; Bk. 1, 33; H. Br. 3; Fm. 17; Fjölsm. 5; ÖT. 125; et in prosa, F. VII 21. — 2) pro hvert es quo, quocunque: hvars ykkir hugr teygir quo vos ducit animus, Ghe. 12. HVARS, adj., pro hvass, acutus, FR. I 520, not. 2.

HVÁRT, partic. interrogandi, utrum: hvárt ertu feigr, erdu frangenginn?, Skf. 12 (Vigagl. 3. 24); in sententiâ subordinata, Vsp. 21; ÖT. 130, 2; Nj. 54. — 2) interrog., pro hvert, an, Fjölsm. 28.

HVÁRTKI, neutr. adj. hvárgi, quod vide. HVÁRTVEGGI, adj., uterque (qs. utervis duorum, hvárr, tveir gen. tveggja). Masc., sing. nom. hvártveggi, F. X 249; XI 33, sed hvártveggi, Vigagl. 27; gen. hvárstveggja, F. X 270. 276. 287; XI 97; dat. hvárumtveggja, Nj. 139; Vigagl. 12; acc. hvárn-tveggja, Nj. 93. 136. Plur., nom. hvárrtveggja, Vigagl. 23; Ísl. II 233; hvorrirtveggja, GhM. II 710. 716; hvorrirtveggju, Vem. 8, excluso r; gen. hvárratveggja, Eb. 46 bis; F. X 276; sed hvárratveggju, Vigagl. 11. 23; dat. hvárumtveggjum, Eb. 56. 58; F. VI 247—48; VII 213; Nj. 143; sed hvárumtveggja, Eb. 4 (hvorurtveggja, F. V 154; GhM. I 540). Femin., sing. nom. hvártveggi, ÖH. 149; gen. hvárratveggju, SE. I 84; sed SE. I. 164: hvárratveggju handar, excluso r, et ÖH. 149: til hvárratveggjo handar sér, quo loco F. IV 326 habet: til beggja handa sér; dat. hvárritveggju, Korm. 27; Nj. 133, var. lect., sed F. VI 44, var. lect. stroph. F. 6: hvortutveggju hendi in utraque manu, et GhM. II 586: hvorrutveggju Strönd in utraque ora maritima; acc. pl. hvártveggjo utraque, Hist. eccl. Isl. I 236. Neutr., nom. sing. hvártveggja (excluso t), ÖT. 130, 2 (Nj. 146 bis); dat. hvátutveggja, F. X 277, et hvortutveggja, per tmesin, SE. I 300, 1; hverjutveggja, Sturl. 7, 43, a hvertveggi, sed hvártveggja, Nj. 133. Plur., nom. et acc. hvártveggi: hvártveggi börn, Merl. 1, 36; hvártveggi mál, Nj. 64.

HVÁRUNGI, ÖH. 236, vertitur: aliquo modo, aliqua ex parte, et refertur ad teldi (Hkr. VI et F. V 76); sorte construenda

sint: þvíat þeir vāro hvārungi hálfo fleiri eo quod omnino amplius quam dimidio plures erant; ut hvārungi (ex quaque parte, ex omni parte, omni respectu) cum comparativo positum intendat. Ita derivandum est ex hvargi, ut dat. sing., pro hvergi quisque.

HVARVETNA, adv., ubique, in omnibus locis: hrökkva h. fur e-m, F. I 174, 2, et in prosa anteced.: tók herr hans hvarvetna at láta undan síga. Idem est: hvarvitna milli steinanna, = allstaðar, F. I 230. — 2) in omnibus rebus: at ráða okkar í millum hvarvitna, pros., F. II 269.

HVASS, HVÖSS, HVAŠT, acutus, de ferro: inn hvassi hjórr acutus gladius, Fm. 6; hvassa vāpna hlynnr platanus acutorum telorum, præliator, Bk. 1, 20, ubi hvassa gen. pl. est pro hvassra; vide egghvass, it. formas hvass pro hvass, et hvess; acer, de oculis: hvöss augo, Hund. 2, 2; hvassars sjónir, id., ÓH. 238, 4; ut F. IV 247, et in prosa junguntur: smásmugul ok hvöss ok skygn hugsunar augun subtiles, acres et perspicaces animi oculi, SE. II 8; sonorus, argutus, canorus: hvass munnr os canorum, Ha. 236, 4; hvass styr acre certamen, Si. 5, 2; de animantibus: hvöss dýr færa bestie, Gha. 2; hvass haukr acer accipiter, F. VI 196, 2 (de acri equo, Vem. 23); hvassir húnar acres pueri, Ghr. 11; hvassir hildings synir, Hund. 2, 10; acer, fortis, de viris et præliatoribus: enn hvassi hjálmnjótr, Korm. 16, 4; hvass branddrifr, G. 17; hvassir hvals búðar hüdlendingar sortes Islandi, Ísld. 2 (pros. F. V 137); cum gen.: fetilstínga hvass in gladio tractando strenuus, de Eriko Blod-axa, Hg. 28, 1; hvass hugr animus acer, fortis, it. animi constantia, fiducia, Hlv. 4, vide locum sub föstra. Vehemens (hodie vulgo, ut RS. 13, de vento): hvass ótti meus vehemens, acer, Lv. 38, ubi sic: ok dýrstr dagskeiðs jöfurr leiðe oss öll frá dómé, heim til himna hallar frá hvössum ótta. Hvass himin cælum sublime, convexum, Lil. 10 (nisi sit h. l. aer ventosus). Hvassar skálar lances exactæ, accuratæ, Lb. 36, locum vide sub hálleitr. Hvassast húngrbann accurata, perfecta, plena satiata, Mg. 29, 2; hvass gráðr vehemens aviditas, Gdþ. 9. — 2) hvast, adv., magna vi, celeriter: egg skerr hvast acies acriter secat, SE. I 602, 2; kasta h. magna vi jacere, Krm. 15; skjóta h., F. II 330; hrinda h. vehementer trudere, Sie. 5, 3; gánga h. cito gradu, celeriter, Rekst. 28; ÓH. 92, 4; liða h. celeriter vehi, navigare, ÓH. 182, 5; riða h. vehementer ferri, de telis ballistarum, Si. 11, 2; bita hvassara avidius cibum carpere, Hawnk. 25; it. magnopere, valde, bene: ferr er ek hvast á hesti equitandi bene peritus sum, F. VI 170, 3; sic in prosa: ekki hvast haud bene, haud satis bene, F. VI 204; vide compos. allhvast. — 3) in compositis: allhvass, egghvass, eitrvass, lánghvass, þrífhvass.

HVASSFLEYGR, adj., celeriter volans (hvass, fleygr): valr er hvassfleygastr accipiter celerrime volat, Ljüfl.

HVASSLEITR, adj., acribus oculis, acri

acie oculorum (hvass, -leitr), de corvo: hrafn enn hvassleiti, F. I 179, 2.

HVASSLIGR, adj., acer (hvass, term. ligr), de oculis: hvasslig augu oculi acres, truces, SE. I 254, 4.

HVASSODDADR, acuta cuspidē; superl., HR. 64.

HVASSORÐR, adj., dicax, acer in dictis (hvass, -orðr ab orð), Hugsm. 11, 3.

HVAT, SE. I 328, 4, pro hvatt (t = tt), celeriter; sic et hvat pro hvatt cito, mox, F. VI 70, var. lect. 1. In utroque loco literarum metricarum ratio postulat hvatt.

HVAT, neutr. pronom. inusitati hva (AS. hva), pro quo occurrit hve (hvo?), dat. hveim (acc. hvern, gen. hvers arcessuntur a hvern); sic nom., acc. hvat, dat. hví, substant., quid. — 1) in sententia relativa: hitki hann veit, hvat hann skal við kveða istud ignorat, quid debeat respondere, Hávam. 26; ey manns þat veit, hvat þú sagðir nemo novit, quid dixeris, Vafþr. 55; in epexegesi: merki dýrs daltángar dagverkis, hvat fjórir drýgðu vestigia egregii operis diurni, opera quatuor virorum effecti, Ísl. I 164, 3; cum gen.: máni þat né vissi, hvat hann megins átti luna nesciebat, quam mansionem haberet, Vsp. 5. — 2) interrogative, a) cum gen.: hvat er þat fiska quid piscium est?, Sk. 2, 1; sic hvat er þat fira, rekka, flagða, drauma?, Alm. 2. 5; Fjölsm. 2. 3; SE. I 240, 4; hvat mun enn vera æfi minnar quid porro eventurum est ævo meo?, Sk. 1, 12. 14. 18, cf. Jömsv. p. 51 (F. XI 157): þat mætti enn verða minnar æfi. Simpliciter: hvat hafa til fregit skatnar, hve quid viri (ea de re) sando audire, quomodo, Nj. 156. — b) quid, cur, a) cum indicativo: hvat skaltu vitja húsa minna quid visas ædes meas?, H. Br. 2; hvat skal hans trygðum trúa quid promissis ejus credendum, quæ fides habenda est?, Hávam. 111; hvat skaltu of nafn hylja quid (cur) tu nomen celes?, Harbl. 10; hvat skal hann lengi lifa quid (cur) ei diu vivendum est?, Hávam. 50 (aliud hvat lengi quamdiu, et lengi hvat diutule); hvat skaltu at frýja oss quid tu nobis objicias, exprobres?, Nj. 146, 1; hvat skaltu, sveinn, í sess minn quid tu, puer, (te intrudere vis) in sedem meam, Eg. 48, 1. — β) cum conjunctivo, quid, cur, quomodo: hvat of dyldi þess höldar cur viri (homines) id celarent?, ÓT. 22; hvat megi of renna okkrum ástum quid (quæ res) amoris nostro resistere possit?, Korm. 22, 3; hvat megi fótr fótí veita quid poterit pes pedem juvare, Hm. 14; hvat hafim at sitja heima quid (cur) nobis domi desidentum est?, Plac. 14; hvat megi heldr of græta hvern mann, en slíkar píníngar quid unicuique homini lacrimas potius moveat, quam tales tantique cruciatus, Lb. 19. Sic in prosa, F. VI 216: hvat sé annars, en ek hafði sjálfr grip minn?; Vigagl. 3: hvat munna ek þá heldr, en kalla hann Hrógu?; F. VII 8: hvat megi meir skömm ok úvörðing gera sínum konungi, en etc.; F. VII 26: hvat sé þá heldr, en ek gera etc. Etiam extra interrogationem, cum demonstr. þat, F. V 201:

ekki mun þat svá vera, en þat megí vera, at þér berid þar ekki mikinn vana til. *Huc etiam trahi potest*, F. VII 153, 1: hvat hafim heldr en töttra *quid habeam* (vestium), *præter centones*? — 3) *quidque, quodque, quodcunque*, cum gen.: beina hvat *quodque ossium, singula ossa*, Lokagl. 62; vetna hvat *cunctas naturas*, Alem. 9; absol.: dælt er heima hvat *liberum est domi quodcunque*, Hævam. 5; hvat hafim heldr en töttra *quidvis potius habuerim quam centones*, Si. 28, 2 (F. VII 153, 1). — 4) *quantum*: hvat Einherja *quantum Einheriorum, quantus numerus E.*, Grm. 18. — 5) *pro* eitthvat *aliquid*: hvat hótí fleira, en vér lítum, býr undir ofhetti þínu *aliquanto plura quæpiam, quam que cernimus, splendidus ille cultus tuus præsignificat*, Eb. 28, 2; hvat kveða vitru vísi valda *aliquid dicunt prudenti feminae in causa esse, aliquam dicunt causam esse, cur prudens femina ista loquatur*, Vita Hallfr. sec. membr. 132 (ÓT. Skh. 2, 249); hvat of kennum þat henni *aliqua ex parte hoc ei (fatidica) imputamus*, Korm. 22, 2; lengi hvat *aliquamdiu, diutule*, Merl. 2, 18, ubi: ok lengi hvat | linnar beriaz *serpentesque satis diu inter se configunt*. (AS. hvat etiam *significat aliquid, paululum, ut Germ. was*). — 6) *pro* hve, hversu, *quam*: frá því er at segja, hvat stæll ek var *quam beatus fui*, Söll. 33, ubi unus cod. hve; hvat bitr *quam acerbus*, Lv. 8, ubi sic: Sagðe bréf hvat brygðe | bitr fár guma áre | blacks skreytendum brautar | borð frá drottins orðum, i. e. bréf sagði borðs brautar blakkskreytendum frá orðum drottins, hvat bitr fár brygðí (i. e. myndi bregða) ári guma; Lb. 46: Minnumz á huat unne | öðlingr í þíníngu | árs þá er orð slík heyrum | oss deyiande á krossi, i. e. minnumz á, þá er heyrum slík orð, hvat (*quantopere*) öðlingr árs unni oss í þíníngu, deyiandi á krossi. — 7) hvat, *pro* adj. hvert, *quodque*: en dyra eik stóð ár (*olim*) hvat missari harða græn með blómi *olim quoris anni tempore florebat*, F. V 200, 2; *confer* hvatki, hvot.

HVATA (-aða,-at), *properare, accelerare, aliquid celeriter absolvere, facere, cum dat.*: hvata gunni *ciere pugnam*, HR. 58; skal mærd hvata *poëma accelerabitur, celeriter absolvetur*, Höfuðl. 16. *Part. act.*: hvatendr blóðiss glyggs *concitantes pugnam, præliatores, ciri*, Plac. 23; *sed ibid.* 41: hvatjendr öðregns *concitores prælii, id.*, aut inserto j *pro* hvatendr, aut *potius* forma Norregica *pro* hvetjendr a hvetja. (*Pros.*: hvatar heim domum festinat, Ísl. II 387; hvata þessu hanc rem *properare*, Ljós. 20; var þá hvat-at báli tum *rogus celeriter exstructus*, F. X 379; hvata hnefa *pugno ferire*, Grág. II 14).

HVATFÆRR, adj., *in rebus gerendis celer, promptus, strenuus* (hvatr, ferr), acc. plur. hvatfæra, SE. II 150, 2. *Compar.* hvatfærri *occurrit in* Eg. 18: voro þeir allra manna best *færir bæði á fæti ok á skíðum, svo ok í skipförum* voro þeir hvatfærri en aðrir menn.

HVATI, m., *qui celeriter facit* (subst. verb.

agentis a hvetja v. hvata): hjörleiks hvati *concitator pugnæ, præliator, bellator*, Höfuðl. 14; v. gunnhvati. — 2) *gladius*, SE. I 565, 2 (*forte fodiens, vel acutus*, hvatr, cf. hvat-inn).

HVATINN, *confossus, transfixus, part. pass., sine verbo*: hvatinn spjóti *hasta transfixus*, FR. II 30, cf. hvati 2, hvotuðr.

HVATKI, n., *quidquid, quodcunque* (hvat, -gi = lat. *cunque*): heill er hugr Atla, hvatki er þik dreymir *integer est animus Atli*, quicquid tu *somnias*, Am. 19; hvatki er dvelr sælan, bið ek hans í Selju *quicquid tardat aduentum beati (divi Olavi), illum exspecto in Selia*, F. V 211. (Sic et F. VII 347; XI 132; quidque, F. XI 103: til hvers hvatke kömr *quo quidque spectet*; ut adj., Jónsv. p. 15: *ékylði Pálmátóki þat allt dæma, ok hvatki missetti, er þeirra yrði á milli*).

HVATLA, adv., *contr. pro* hvatliga, *celeriter*, Mb. 6, 1.

HVATLIGA, adv., *celeriter, cito*, Og. 24. — 2) *acriter, strenue, vide* hvarliga (adj. hvatligr *celer, promptus, acer*, Grett. 42).

HVATLYNDR, adj., *animo promptus, fortis, strenuus* (hvatr, lyndr a lund), F. II 279.

HVATMÖÐR, m., Ódin, SE. II 472. 555 (hvatr, möðr).

HVATR, adj., *acutus*: h. brandr *acutus ensis*, SE. I 610, 1. — 2) *celer, citus; vehementens, de vento*: i hvötu *vedri vehementi tempestate*, Sie. 5, 3 (F. VII 340, 3), vide hraðr; *celeritate utens, de homine*: hálfir er auðr and hvötom *dimidia pars opum celeritate nititur*, Hævam. 59 (ubi hvötom accipiunt *pro* dat. plur. a hvöt, f., ego *pro* dat. sing. adj. hvatr, *confer exempla huc pertinentia sub præpos. und*). — 3) *acer, fortis, animosus*, SE. I 608, 1; Hg. 28, 2; Fm. 6. 24. 31; Lokagl. 15; superl. hvataztr, Hævam. 64; Fm. 17; cum gen.: hvatr málma skúrar *fortis in pugna*, Grett. 56, 3; h. hugr *animi fortitudo*: frýja e-m hvats *hugar animi ignaviam alicui exprobrare*, Fm. 26. — 4) *neutr. hvatt, pro* adv., *cito, celeriter*, Ha. 232, 3; ÖH. 48, 2; Korm. 19, 8; SE. I 694, 2; stýra hvatt *strenue gubernare navem*, Hh. 17, 2; vide hvat *pro* hvatt *cito, celeriter*; sic et Völk. 18: vél gerþi hann heldr hvatt *Níþafi perquam celeriter dolum intendit* Níðado (hvatt h. l. *pro* neutro adjectivi sumi *vetat* sem. vél); hvatz *celeriter, vide infra*. — 5) *vide composita*: böðvarhvatr, fullhvatr, gunnhvatr, lifshvatr, mundangshvatr, ógnhvatr, óhvatr, sighvatr, sigrhvatr, sóknarhvatr, sóknhvatr.

HVATRÁÐR, adj., *consilio celer, promptus* (hvatr, ráðr), ÖH. 160, 1 (SE. I 416, 3); Hh. 35, 1; SE. II 126, 4.

HVATTA, id. qu. hvata, *properare* (tt = t): hvatta brúna *midstalli í feld nasum in sinum pallii demittere*, Eg. 56, 1, id. qu. stínga *nösom niðr í feld* (Mg. 17, 8).

HVATTÚ, *pro* HVAT ÞÚ, *quid tu*: seg, hvattú heitir, FR. II 119, 1; sic hvattu = hvat þú, F. XI 20; hvattá = hvat þá?, F. VII 21, var. lect. 4; XI 118.

HVATUÐR, m., id. qu. hvati, *qui prope-*

rat, incitat (hvata): málmpings h. incitator pugnae, praeliator, vir, Merl. 2, 94; vide hvötudr.

HVATVETNA, quidquid, quodcunque, quælibet res (hvat, vetna, gen. pl.), F. IV 259: konúgr lætr honum hvatvetna hlýða, quo loco Óll. 123 habet alit pro hvatvetna. Est et nom. hvetvetna (hvetvitna), id., Eg. 17; FR. I 354. 383. 392 (vide F. XII Gloss.), it. hvetvetna, quod vide infra. Gen. hversvetna, F. XI 58. 104. Dat., hvivetna (vide infra).

HVATZ, adv., celeriter, cito, mox (hvatr, cf. vís, vitz), propere, statim, lectio Cod. Reg. SE. I 312, 1, (vel hvatz, gen. adj. hvatr, referendus ad mildings v. miðjuings).

HVADAN, adv., unde, ex quo loco, Fjölsm. 47. — 2) unde, quo, qui, ex qua causa, origine, Vafþr. 20. 26. 36. — 3) undique, ex quocunque loco, Hávam. 159.

HVADANÆFA, adv., undique, ex omnibus partibus (hvadan, æfa), F. VII 75. In prosa, Ý. 44; Sturl. 3, 30; Grett. 47: h. voru hendr á honum, de operario; h. augun á sem á hrakdyri, Korm., de homine ostentatore, oculos quoquoqueversus conjiciente.

HVADARR, id. qu. hvarr (Mæsg. huaþar uter?, Luc. 7, 42); pleonastice usurpatur, FR. I 297, 3: hvarr okkarr hefir unnit, hvadarr framarr öðrum uterque nostrum alter alteri antecellit rerum gestarum gloria.

HVADARTVEGGI, adj., uterque (id. qu. hvartveggi): hvadartveggi hans bróðir uterque frater ejus, ÓT. 17 (SE. II 100, 2, ubi in sequ. prosa, sec. SE. II 406, hvadarrtveggi; hvadarr, tveir). Acc. sing. masc., hvadrantveggja (o: koss) utrumque osculum, Korm. 24, 1, euphonice ut videtur pro hvadartveggja.

HVE, adv., quo modo, Hávam. 147; Vafþr. 3. 32; Grm. 22; Skf. 11. 42 (SE. I 122, 1); Gk. 3, 8. 10; interrog., SE. I 306, 1; hve heitir quo nomine appellatur, Vafþr. 11. 13. 15; Alm. 10. 12, id. qu. hvat heitir (Alm. 14. 20, ed. Holm.), et hversu heitir. — 3) quam: hve nauþgir quam inviti, Söll. 33. — 4) quo, Lokagl. 42: hve þú veqr quo (telo) pugnes; nisi sit, quomodo (qua fortuna) pugnaturus sis. — 2) pronom., pro hverr, Ók. 9, 2. 5: sè þú, hve annar konúgr reidri munnun slikt fè vide, quis (qui) alius rex tantum pecunie hominibus numeret, spurdo, hve glikt má gjörva percontare, quoniam talia facere possit; quibus locis hverr legitur pro hve, F. VI 447, 2. 448, 2. — 3) adv. hve quomodo, per crasin coalescit cum gi, cunque, et es, est, vide hvegi, hves.

HVEGI, adv., quomodocunque (hve, gi cunque), adjuncto relativo er vel sem, v. c.: hvegi er þat görviz quomodocunque res evenit, Am. 33; h. er fundr ferr quemcunque tandem exitum pugna habuerit, Svær. 47, 2; h. er landgarðr lét quomodocunque mare fremebat, F. VII 67, 2; h. er dis vagnbrautar fagnar mér quo me cunque modo virgo celestis excipiet, SE. I 318, 1. In prosa: hvegi óvant sem þeim hyrfðe, F. XI 76 (Jómst. 14); hvegi er, F. VII 244, var. lect.

3, id. qu. hvernveg sem; id. qu. hvat, hversu, cum adverb.: hvegi lengi sem, h. víða er, quam diu, quam late, F. X 392. 395; Hist. eccl. Isl. I 243: hvegi litla hríð quantulocunque tempore; 245: hvegi náin at frændsemi er quantumvis propinqua fuerit cognatio; it. in Grág. sape, ut I 227. Idem est hvereigi er quomodocunque, SE. II 42; hvereigi lengi sem quamdiu, Jus eccl. Thorl.

HVEIM, dat. sing. masc. pronominis, id. qu. hverjom (a hverr), cui, cuique; quæ forma et occurrit Grág. I 7. Usurpatur tam ut substantivum, quam ut adjectivum. — 1) substantive, a) in sententia interrogativa: hveim eru bekkir haugum stráðir cui (in cuius illustris viri adventum) sunt scamna annulis strata?, Vegtk. 11; hveim verðr hölda hefnd létari qui quæso hominum vindicta letior sit, Bk. 2, 12. — b) in sententia principali: ofdrykkja veldr alda hveim, er sína mæligi nè manaf temulentia causa est mortaliu cuique, ut, Lokagl. 48; matr sè þær leipri, en manna hveim enn fráni ormr quam hominum cuius coruscus ille anguis, Skf. 27. Sequente relativo er, idem valet ac hverjom þeim manni unicuique homini, v. c. ofrmæligi mikil hygg ek atilla geti hveim er víþ kaldrifjadan kúmr male cessuram esse cuique (homini), qui, Vafþr. 10; kostir ro betri — hveim er fúss er fara aliud magis expedit cuique, qui itinerum cupidus est, Skf. 13; orztir deyr aldregi hveim er sèr góðan getr sama nunquam moritur cuiquam, qui bonam sibi comparaverit, Hávam. 76; de Bk. 1, 19 vide mox 3. — c) in sententia indirecte relativa (objectiva), cui: gakk — þess at frega, hveim enn fróþi sè ofreið(r) a(r)fi cui sapiens ille gnatus (meus) iratus sit, Skf. 1. 2; Æsir vito, hveim þeir alda skulo gambansumbl um geta norunt, cui virorum præbere debeant divinum symposium, Lokagl. 8. — 2) adjectivæ: aug er sótt verri hveim snotrom manni, en nullus morbus est pejor cuius ingenio homini, quam, Hávam. 95; mæ er mér líðari, en manni hveim quam cuiquam homini, Skf. 7. — 3) hveim pluralis non est, ut vult Gloss. Ed. Scm. ad Bk. 1, 19, ubi: mætar meginrúnar, hveim er þær kná óviltar ok óspiltar sèr at heillom hafa eximii characteres unicuique, qui eos non confusos et incorruptos in usus suos vertere potest (vertit); quod apparet ex verbo kná, quod est 3. sing., non pluralis (qui foret knegu). — 4) hveim, excluso v, vide heim.

HVEINA, SE. I 508, var. lect. 9, legendum est Heina, sec. Cod. Upsal. (SE. II 355, 2) ab Heinar incolæ Heidmarkia.

HVEITI, n., triticum, SE. II 493 in nomencl. frugum: hleifar, hvítir af hveiti plantæ, tritico albicantes, líba alba triticea, Rm. 28. Metonymice pro cibo, freka h. triticum (esca) lupi, cadaver: imis sveit nápi gñu freka hveiti luporum agmina largam prædæ copiam nacta sunt, SE. I 480, 1; de telis: hveiti hræteina triticum telorum, magna vis telorum, multa tela, SE. II 421, quod sic habet de metonymia: þessi hátr má sannaz svá, at gerr ltr setiz fyrir efni sínv, sem

mið fyrir korni, ok er sv hin smta grein metanomie, sem Þjóðólfr qvað: let hrp teina hveiti | hrynja gramr or hryniv | vill at vexi belli | valbygg Haraldr Yggjar. Her ær hveiti sætt fyrir korni, o: h. l. *tritium pro semine ponitur*; nam rex fecit semen telorum cum sonitu decidere ex lorica (i. e. *executit tela loricae*, ut HS. 6, 4). Hveiti hjalde-gods sementis Odinis, sparsio telorum, *jaculatio*, pugna, Eg. 76, vide supra hjaldegöð; confer valbygg Yggjar mox adlatum, quod proxime quidem tela, sed in sensu ipsam pugnam significat.

HVEKKR, m., *dolus, fraus*: hvekkjum vaur dolum guarus, *fraudibus advetus*, de diabolo, Lil. 45.

HVEL, n., *rota*: hvel, er snýz undir reið Ravgnis *rota*, quæ circumagitur sub curru Ragneris, Bk. 1, 15 (Sks. 421: vagn á hvelum tveimr eða þremr; 413: stigar, er á hvelum standa); hverfanda hvel *rota volubilis*, Hávam. 84, citatum in Fbr. (Ghm. II 320); sic Sks. 338: hverfanda hvel, er veltiz á óróar axlir; auðnu hvel *rota fortune*, Ha. 199, 3 (F. I 104). — β) *globus (rotundum, globosum et convexum quid*, ut Sks. 64, 206: brekkuhvel jarðar *convexitas terræ*), *orbis gyrans vel globus versatilis*; hverfanda hvel luna dicitur, Alem. 15, ut Sks. 44: geisl-anda hvel, de sole; sunnu hvel *orbis solis*, ipse sol, fjörnir sunnu hvels *galea solis, cælum*, Has. 36, vide fjörnir (khvél, sol, in lingua Tshuvashica, Raski saml. Skr. 1, 44). Vide composita: fagrahvel, randhvel.

HVELFA (-i,-da,-t), *subvertere, invertere* (verbum transitivum, cum dat., cui respondet verbum intrans. hválfa); metaph., *aperire, apertum reddere, prodere*: svik þengils vina hvelfa sjálfum upp *perfidia regis amicum ipsos prodit*, F. V 2, vide hválfa. In prosa, impersonaliter cum dativo objecti: skipinu hvelfði navis *subversa est*, SE. I 218; Fær. 166. Alia significatio sub t. hveldr.

HVELDR, *convexus, arcuatus* (extruso f, pro hveldr, part. pass. verbi hvelfa *arcuare*: var þar upp af hvelft ræfrit, F. V 339), de ventruoso navis latere: skeiðar húfr, hveldr skörum *latus navis, coassationibus (tabulis coassatis) convexum*, F. VI 23, 2. Cf. hveltr.

HVELLR, adj., *sonorus, argutus, canorus, clamorosus*; de malleo: sá hinn hvelli, FR. I 467, 2; hvellar klukkur *sonoræ campanæ*, Nik. 28; hvell sigrhljöð *sonorus pæan*, Ha. 236, 4; de viro, *clamorosus*, Grett. 19, 3; (h. hærri, Orkn. p. 386).

HVELPR, m., *catulus* (Dan. Hvalp, *hod. quoque hvolpr*), plur. hvelpar, Ghe. 43.

HVELSVELGR, m., *orbem deglutens* (hvel, svelgr): himin h. *devorans orbem cæli*, i. e. *lunam*, proprie est *lupus Mánagarmr*, gigantæ formæ et originis; hinc de gigante, SE. I 466, 1, cf. SE. I 58, et supra elböl.

HVELTR, *rotundus, convexus*, de corpore navis: h. húfr, Mg. 1, 2 (F. VI 22, 2), cf. hveldr.

HVELVAGN, m., *vehiculum rotatum* (hvel, vagn), Ghe. 29, ut distinguatur a vehiculis rotis carentibus, qualia sunt sleðar trahæ, etc.

HVELVALA, f., *articulus rotundus, ossiculum globosum* (hvel, vala): hvelvölur markar *globosa campi (terræ) ossa, lapides*, SE. I 294, 2, de *saxis stuciatilibus, de lapidoso fundo s. alveo fluminis*, nè hálar hvelvölur markar *sváfu lubrici lapides non quiescebant (immoti)*.

HVER, pron., *quis, pro hverr*, in masc., Fjölsn. 8. 34; *alias veteres distinguere solent hverr masc., hverr fem.*, ut SE. II 42.

HVERBA, id. qu. hverfa, var. lect. Söll. 15. **HVERBLYNDR**, id. qu. hverflyndr, FR. I 334, var. lect. 4.

HVERBR, adj., *versatilis, volubilis, variabilis*, id. qu. hverfr. Hverb haustgríma *variabilis nox autumnalis*, Hávam. 74; eiga hverban hug *versatili animo esse*, Söll. 31.

HVERFA, f., in compos., vide sandhverfa.

HVERFA, transit., *hverfi, hverfi*, hverfða, *hvert* (ab intrans. hverf, hvarf); in sensu id. qu. snúa. Cum dativo: hugi ek hverfi hvítarmr kono *animum muto*, Hávam. 164, id. qu. ek sný hennar sefa; nisi forte hugi h. l. sit acc. plur., *sæpius enim cum acc. ponitur*, v. c.: hverfði at sér enn mjávára lut *sveidnós mækis admovit sibi (ori suo) partem angustiore cornús*, Ý. 29, 2; et ÓT. 18, 3 *jungi possunt*: það hverfa jáls öndor förf at landi, ok lagði (o: þeim) við öndort fylki, *etsi libentius junxerim*: það hverfa (intrans.) at landi ok lagði etc. In prosa: þá snéri hann sverðinu i hendi sér, ok hverfði fram eggina aðra tum *converso in manu gladio, alteram (gladii) aciem prorsum obrerit*, FR. II 139. Cum dat. tamen occurrit, Krossk. 36: tókum hvíld ok ljós i himnaríki, en hölða lið hverfi glaumi *strepitum avertat* (i. e. *avertat se a strepitu, strepitu abstineat*). Part. pass. hverfðr *commixtus, admixtus*: (rúnar) hverfðr við inn helga mjöð *characteres sacro mulso admixti*, Bk. 1, 18 (*miscendi notione a circumagendo ducta*).

HVERFA, intrans., *hverf, hvarf* (conj. hyrfa), *horst*, *vertere se*, it. *convertere se aliquo, conferre se aliquo*, ire. Imperf. 3. s. hvarf, sed hörf, FR. I 205 (síðan hörf Guðrún brott á skóga), 3. pl. hurfu, Hjmk. 7; 3. s. et pl. imperf. conj. hyrft, Gd. 62; Am. 34 (bis). Hverfanda hvel *rota certens, quæ circumagitur, versatilis, volubilis*, Hávam. 85 (in prosa F. I 104; Sks. p. 338); *orbis versatilis, globus volubilis, de luna*, Alem. 15. — 1) *sequente propositione aliqua*, v. c. a) h. apter reverti, Hávam. 99. — b) af: h. af lífi *evanescere e vita, e vita subduci, mori*, Sonart. 10; stjórnuar hverfa af himni *stellæ e cælo evanescunt*, Vsp. 51. — c) at, *adire, accedere*: hurfu at höllu *convertebant se ad aulam*, Hjmk. 7. — d) eptir vilja sinum ok fangri þjóðar *sequi, obsequi, accommodare se ad voluntatem alicujus*, Has. 7. — e) frá, absol., *abscedere*: áðr þeir frá hyrft *antequam abscederent* (o: ab navi), Am. 34; hvarf frá Uppsölum (rex) *eranuit ex Upsalis*, i. e. *Upsalis regnare desiit*, Ý. 47; h. frá e-u *ab aliquo discedere, aliquem relinquere*: h. frá hlaðbeds Gunni *a femina*

digredi, FR. I 127, 4; h. frá Þjóða saungi, FR. I 428, 3; *deficere, desciscere ab aliquo, deserere quem*: h. frá grams erfingjum regios filios deserere, *Ílh.* 94, 3; h. frá gundi *deficere a deo*, *Söll.* 15. — f) fram, progredi: h. hart fram acriter, strenue progredi, *procedere (in praelio)*, F. VI 39, 3 (ut gánga fram). — g) fyrir: h. fyrir kné e-m, *GhM.* II 304, id. qu. hvarfa. — h) i: h. i bráðar nöðsynjar firir e-m urgenti necessitati occurrere pro aliquo, *urgentem rei familiaris inopiam sublevare, necessitatibus alicujus subvenire*, *Ght.* 3, *locum vide sub brynslagd.* — i) innan: h. innan stafnrúm ad interscalmum proræ (v. puppis) se conferre, *Ílh.* 82 (ubi hvarfa versari in interscalmio, *Morkinsk.* F. VI 401, not. 2). — k) i sundr digredi: áðr i sundr hyrfi ante quam ab invicem digrederentur, *Am.* 34. — l) til convertere se aliquo: hverf þú til hjáðar konverte te ad armentum, *Hjmk.* 17; hvarf til skennu contulit se ad promptuarium, *Ght.* 7; h. til e-s convertere se ad aliquem *valedicendi gratia, osculari aliquem*: h. til Niflunga, *Am.* 44 (quo loco FR. I 216: kysti bróðr sína ok syndi þeim ást; in prosa, F. VII 351; *ÓH.* 88; *Nj.* 76); *impers.*: sem til ræð hverfa pro rata portione, *Mg.* 6, 2, ubi tamen subaudiri potest erfð, v: prouti ad quemque pertinebat patrimonium. — m) um percurrere, perlabi, de fluviis, colvi, ferri, *Grm.* 27; it. omnia *præpos.*: hverfa himin cælum circumire, *Vafþr.* 23; *absol.*: lengi hvarfað diu circumit, *Gha.* 5, ed. Holm., *vide hvarfað sub verbo hvarfa.* — 2) e conspectu abire, subito evanescere: hvarf inn hildardjarfi, F. III 101; it. h. e-m e conspectu alicujus subduci: sól at hyrfi jarðar hjóli ut sol e conspectu orbis terrarum subduceretur, ut orbis terrarum solis lumine privaretur, *Gd.* 62. — 3) part. perf. horfinn qui discessit, abiit: opt horfin gleði lætitia, quæ sæpe abiit, i. e. instabilis, *Eb.* 29, 1 (*AA.* 223), vel lætitia, quæ sæpe rediit, quæ sæpe fruilus sum; utroque sensu in prosa occurrit, v. c.: Reginn var á braut horfinn (= farinn) discesserat, *Fm. pros.*; konúgr var horfinn reversus est, F. IX 401. — β) vera horfinn circumdatum esse: var of horfinn foldar beinum lapidibus (ruinæ montis) obrutus est, *Y.* 39; quo sensu in prosa: bæf horfinn mönnum villa coronæ virorum circumdata, *Sturl.* 5, 20; *Orkn.* p. 76; vinum horfinn amicitii valens, cui multi sunt amici, *Dropl. maj. msc. c.* 32, de Thorkele Fullspako Njardtikensi. — γ) qui desiit; hinc þögn horfinn quæ tacere desiit, silentii expers, sonora, i. e. mola, *SE.* I 378, 3; huc pertinet *Sturl.* 9 20, 3: horfinn heimsóknun qui invadere desiit, ab adgrediendo abstinet (id. qu. afláttinn). — 4) transitive: hvarf sér frá andspilli avertit se a colloquio, *Bk.* 2, 44, ut hverfa, *hverfna*.

HVERFI, n., locus in orbem positus, v. editoribus collibus circumdatus (id. qu. hvarf); *metaph.*: vitsku h. domicilium prudentiæ, pectus, *Fbr.* 32, 2 (*GhM.* II 339). — 2) perfugium, refugium, auxilium: drótt varð

Odda erfi (dat.) at miklu hverfi *populus Oddi filio magno auxilio fuit*, *Sturl.* 1, 11, 2.

HVERFLYNDR, adj., *versatili ingenio* (hverfr, lyndr a lund), *FR.* I 334, 2, pro hvarfúss (*H. Br.* 2). *Pros.*, *Vem.* 21; *Dropl. maj. msc. c.* 8.

HVERFR, adj., *versatilis, mutabilis, variabilis* (hverfa): h. hugr *versatile ingenium*, *Bk.* 2, 37, *vide formam hverbr, et compos. ræfirhverfr*.

HVERGELMIR, m., *sons in medio Niflheimi situs* (qs. antiquus lebes s. sons, hverr, gelmir), *SE.* I 40. 68. 74. 128. 200; *Grm.* 26.

HVERGETIR, m., *custos cacabi s. lebetis, coquus* (hverr, getir = gætir), *Am.* 58.

HVERGI, adv., *nusquam* (hvar, -gi neg.), *Vsp.* 3; *Am.* 75; *ÓT.* 56; cum gen.: jarðar hvergi, nè upphimins neque in terra usquam, neque in cælo supero, *Hamh.* 2; hvergi lands nusquam terrarum, *II. Br.* 8; hvergi landa, id., *FR.* II 58, 2; moldar hvergi nusquam in terra, *Merl.* 1, 59. — β) nullam ad rem v. nulla in re: hvergi færir nullam ad rem utiles; s. potius, nusquam, in nullum locum, i. e. nusquam ire valentes, *Korm.* 16, 3. — γ) minime, nequaquam: ljúgum hvergi til penninga minime ementimur pecunias, *Nj.* 24, 2; ugðu hvergi bana minime mortem metuebant, *ÓT.* 44; uggum hvergi at höggva minime dubitamus ictus inferre, *Korm.* 12, 2; 14, 2. — 2) quomodocunque (locum vide sub slugdreki), contractum ex hveregi, id. qu. hvegi = hversu; sic *SE.* II 42: eða svá hveregi er maðr vill skynsamliga nytsemi á bók nema eðr kenna; it. *Jus eccl. Vetus*, tit. de decimis: hin somo ero víðrlog um tíund, hveregi leingi sem henni er haldit.

HVERGI, pron. adj. et subst., neuter (id. qu. hvárgi, quod usitatus; ex hverr pro hvárr, uter, et gi neg.): hvergi mátti annars án vera neuter sine altero esse potuit, *Söll.* 11, ubi omnium librorum lectio hvergi mutata est ab edit. in hvárgi. Sic et *Ísh.* II 215, var. lect. 4: hvergi þeirra Þorfinns nè Hermundar neuter, neque Th. neque H. *Gen. sing. neutr.* hverkis: hverkis þeir gáðu, leiks nè ljósra daga neutrum curabant, neque ludum, neque lucidos dies, *Söll.* 12 (ubi mutatum est ab edit. in hvarkis); it. hvergis: hvergis hylli ræki halir svo, at týni annars ást neutrius favorem ita quisquam sectetur, ut alterius amorem perdat, *Hugs.* 26, 2 (de amore in patrem et matrem); obscurum est *FR.* II 134, 1, et forte depravatam: hvat þer hvergis hlýr. In prosa, dat. sing. fem. hverigri, *Diatr. de Cogn. Spir.* p. 89 ex vita *Jonis Sancti, episc. Holani*: — átti hann tvær konor — við hverigri þeirra gat hann börn — er þat margra manna ætlan, at hann hafi með hverigri líkamliga flekkaz. — 2) in prosa, quisque, quicunque; prior significatio locum habet, præcedente pronomine relativo vel adverbio relativo, v. c., nom. s. masc. hverr hvergi qui unusquisque (sit), *F.* XI 152; *Nj.* 70; hvat hvergi quid quisque, *Nj.* 127; *SE.* II 4; hvat sem hvergi segði

quidquid quisque diceret, F. IX 256; hvar hvergi ubi quisque, F. X 323; Orkn. p. 408; hvert hvergi quo quisque, F. IV 237; dat.: hvar hverigum hentir quid cuique expediat, F. IV 147; nom. plur.: hvar hverigir ubi singuli, Orkn. p. 302. Posterior significatus (quicunque) obtinet, sequente particula relativa er vel sem, v. c. Jus eccl. Thorl. et Ketilis, tit. de templis: hvergi er fyrstr lét gera quicunque primus (templum) edificaverit; ok skal skipta héraði til þess, hversu af hverjum bæ til hverrar kirkjo hver skal gjalda tiund sina, hvergi er á landi býr, ibid.; acc. s. masc.: löghelgan dag hverngi er er, ibid.; hverngi er ek rit, SE. II 28; it. hverngan sem, GhM. I 766; acc. s. fem.: hverga tungu er quamcunque linguam, SE. II 12; dat. s. fem.: með hverregri skepno sem er, Jus eccl. Vetus, init.; acc. pl. masc.: hveriga sem, Nj. 70; acc. pl. fem.: hverigar sem, F. IV 259.

HYERLOFADR, id. qu. hvarlofadr, G. 16, sec. F. V.

HYERLÖGR, m., liquor lebetis (hverr, lögr): h. gálga farms (grams) liquor lebetis Odini (liquor Odreris), poësis, carmen, SE. I 248, 2; I 252 1, ubi in præced. prosa explicatur liverlægr Opins.

HVERNA, f., olla, Nik. 28, ubi lauga barn í heitri hvern; ibid. vocatur panna, it. in c. 29 et 30.

HVERR, m., lebes, cacabus; nom. s., Hým. 13. 33; Gha. 52 (Gk. 3, 8); acc. s., hver, Hým. 3. 34. 36; Gha. 50 (Gk. 3, 6); gen. s., hvers, Gha. 53 (Gk. 3, 9); acc. pl., hvera, Hým. 8; Grm. 41; gen. pl., Hým. 1. In prosa, acc. s. cum articulo: Þórar hver-enn, SE. II 42. — β) metaph.: holtríða hverr lebes montium, antrum, Hým. 26, cf. holtríð et raunketill. — 2) fons aquæ servidæ, thermæ: hveralundr lucus thermarum, locus, ubi Lokius vinetus jacuit, Vsp. 32; pro fonte quoeis, vide baughverr.

HVERR, pronomen adj. et subst., quisque, quis, qui; hverr, hver, hvert; pro masc. hverr, etiam hver cum simplici r, SE. I 668, 2. 712, 2; Fjöls. 8. 34; Krm. 16; Nik. 10; acc. s. masc. hvern, sed hverjan, Vsp. 26; Vafpr. 11. 18. 23. 41; Grm. 8. 14. 20. 29. — 1) quisque. α) ut subst.: þat frá hverr id quisque audit, Ý. 49; cum adjectivis: hverr niundi nonis quisque, Skf. 21, ubi ena niundu hverjo nótt nona quaque nocte, pro hverja, ob antecedentem terminationem; hverr várr quisque nostrum (de solis viris), pros. F. VI 154, unde acc., hvern várr quemque nostrum, Hh. 63, 1; sed hvert várt quisque nostrum (de femina virisque, de sorore et fratribus), Am. 96. Cum genitivo plurali: manna hverr hominum quisque, Hávam. 54. 55. 56; gumna hverr, id., Hávam. 18. 15. 65; seggia hverr hominum singuli, Söll. 49; lýða hverr pro se quisque, Eg. 47; hverr ósvíðra apa, Grm. 34; fróðra hverr prudentium quisque, Hávam. 7. 62; ráðsnotra hverr consultorum quisque, Hávam. 64; hverr sverðs heita præliatorum quisque, cum verbo in plur., F. V 170; dat. s. neutr.: hverjo

þeirra (sverðanna) cuique eorum, Ghe. 7. Absol., í hverri (dat. s. fem.), magis magisque: veðrit óx í hverri tempestas magis magisque inerebrescebat, Skáldh. 4. 14, id. qu. í hverju (dat. s. neutr.), F. VI 379; XI 441. Hverr — annarr alius alium, unus alterum, inter se, mutuo: hverr öðrum hróðrs leitadi unus alterius honori inserviebat, FR. II 55, 4; hver lá þver of annan alius super alium transversus jacuit, Krm. 16; svá at hver (rönd) tók adra ut alius (clipeus) alium contingeret, Hh. 63, 3; F. XI 304, 2. — β) ut adjectivum: hverr guni homo quisque, Hávam. 14; hverr maðr, id., F. II 322, 2; hver seggr, id., SE. I 712, 2; hver kona quævis mulier, Fjöls. 37; sumur hverr singulis æstatibus, ib. 41; dag hvern quovis die, Grm. 30; morgin hverjan quovis mane, Vsp. 26; hverjan dag quovis die, quotidie, Vafpr. 11. 23. 41; Grm. 8. 14. 20. 29 (ubi in textu dag hvern); á hverjan veg quaquaversum, Vafpr. 18; of veröld hverja per omnes mundos, Vsp. 27; háðungar hverrar quamlibet contumeliam, Hávam. 102. — γ) hverr er quisque, qui, i. e. quicunque, Hávam. 126; Grm. 42; H. Br. 7; Gha. 54 (Gk. 3, 10). — 2) quis, interrogativum, partim cum indicativo, partim cum conj.: hver hér ræðr? quis heic præst, Fjöls. 8; hver þat gjörþi?, Fjöls. 34; hverr sei (sei) quis videat, ÖH. 240, 2; SE. I 668, 2; hver ali quis alat?, SE. I 670, 1; hver seggr muni heyra quis audiet, SE. I 712, 2; hver megi sjá eda hver megi heyra?, Nik. 10; hvers fregnir mik quid me interrogatis, Vsp. 26; hverir æsir ráða?, Vafpr. 50; hverir til heimskra ólu þik upp quinam stulti homines te educarunt?, FR. II 289, 3; hver if (neutr. plur.) sè quæ dubia siet, i. e. quis dubitet?, ÖT. 28, 3. — 3) qui, α) in sententia objectiva: um þat gettuz, hverr skyldi dvergá drött um skepja, Vsp. 9; (ok hygg at því), hverr mæðr hugaðr á hlíð standi, Sonart. 14; þó vito þeigi, — hverr íþorna arnar undir hlýtr at lúta, H. 31, 3, forte hverr h. l. id. qu. hlárr, uter (egone an illi), ut in prosa, GhM. I 754: hvar man Þóroddr nú til segja, hverr ykkar eiga mun sveininn?; um þat gettuz, hverir heppi lopt lævi blandit, Vsp. 23; ekki veit, hverr ýta ferr síðan nemo scit, quis hominum postea eat, Orkn. 52; gott er at frétta, hvern rekka randláðs víðir kváðu fylzja Ólafi rakklíggaz quem fortium virorum, F. III 3, 1; sá einn veit, — hverjo gedi stýrir gumna hverr quali ingenio quisque præditus sit, Vsp. 18; opt vito ógjörla, hvers þeir ro kyns, er koma quale genus hominum sint (quales sint), qui adveniunt (advenæ), Hávam. 134; hvers hann af rótum renn cujus (quibus) radicibus exoriatur, Hávam. 141. — β) qui, relativum: var þorsteins vigr vel lángr ok digr, með hverjum hann hugarþýði vann hasta, quæ usus rem fortiter gessit, Esp. Árb. I 94, 2, in carmine seculi 14 cergentis. Sic hverr relative usurpatur, F. V 159: sáði heilagra guds orða, hver frjóvaz munu með fullkomnum ávexti, hverr at þekkr ok þægillr mun verða hinum hæsta himna

konungi; *it. Ísl. I 328*: föður Heyángs-Bjarnar, hverr er ríkr hersir ok ágætr var i Sogni; *it. epistola Eysteini archiepisc. (1161—88), Hist. eccl. Ísl. I 242*: en sú kyrkja, hver at hann skal ei í koma í þessari tíð, þá skal ei skyld vera at veita hjálp hans fjárhlutum. — 4) *vide formas hvörr, hyrr, et compos. einhverr.*

HVERS, *contr. pro hver es = hver er, quicunque (vide hverr pron., 1, γ), Fjölsm. 49*: hvers hefir víþ annan ást quicunque caritate alterum complectitur.

HVERSA, *id. qu. hvessa*: hversir augo acres oculos intendit, acriter intuetur, *Hvud. 1, 6.*

HVERSKONAR, *cujusquemodi*: feikn hverskonar, *Ghm. I 74 (vide hvörskonar)*; hafna hverskonar gæzku, *Merl. 1, 55*; fé hverskonar omnis generis divitiæ, *Merl. 2, 32*; gnótt hverskonar omnium rerum abundantia, *Merl. 2, 77.*

HVERSKYNS, *cujuscunque generis (hverr, kyn)*: voro i horni hverskyns stafir ristnir ok roþnir, *Gha. 22.*

HVERSU, *adv., quomodo, interrog. cum indic.*: hversu máni heitir qui (quo modo) luna vocatur?, *Alcm. 14, (cum conj. in prosa, F. VI 367*: hversu megi þat vera?); *in sententia objectiva, Ha. 255, 4.*

HVERT, *adv., an, num; interrogandi, directe, Sturl. 5, 4, 3. 17, 1*: hvert er þá? — sér þú gæþleysi í grams skapi? numquid igitur est? *videsne levitatem in regis animo? (vel: an igitur est, ut videas), Sk. 1, 32*; *indirecte cum conjunctivo, Bk. 2, 36; Am. 75; Fjölsm. 18. 26 (damnatum et mutatum ab interpr.).* — 2) *adv. loci, interrog., quo, F. VI 363, 2; vide hvort.*

HVERTVEGGI, *vide sub hvártveggi.*

HVERVETNA, *adv., ubique (SE. II 190, id. qu. hvarvitna).* — 2) *id. qu. hvatvetna omnes res, omnia*: hvervetna grét Baldr or helju omnes lacrimas fuderunt, *ut Balderus ab Hela liberaretur, RS. 6*; nú vill oss hvervetna há nunc omnia nos adfligere volunt, omnia in ruinam nostram conspirant, *FR. III 12. Sic in prosa*: umfram hvervetna ante omnia, *Sk. p. 15*; þat hugðu þeir, er hjá sátu, at hvervetna mundi látaz omnia peritura, *F. IX 387, var. lect. 9.* — 3) *omni ex parte*: næmr h. universis bonis spoliatus, *Soll. 9.*

HVES, *quomodo est, quam est (sit), contracte pro hve es (= er), SE. II 138, 4.*

HVESS, *id. qu. hvass, acutus, acer*: hvess sótt acer dolor, *Korm. 19, 1.*

HVESSA (hvessi, hvesta, hvest), *acuerе, acutum reddere, exasperare (hvass)*: sverþ, þat er ek hvesta ensis, quem acuebam, *Völk. 16.* — 3) *vehementem facere, concitare*: darra jel hann hvesti procellam hastarum concitavit, excitavit, *i. e. acriter pugnabat, Ólafsr. 41, (impers. dicitur: þat hvessir ventus increbrescit, F. IX 387).* — 4) *acrem reddere, acriter intendere*: hvessa augu, *vide hversa (in prosa Eg. 62. 64; Grett. 20).* — 5) *excitare feram spe prædæ*: hvestum laufa társ laungögl excitavimus corvos (*i. e. cædem*

patrare cogitavimus), *Hild. 17, 2, nisi accipiat de acuendis telis in signif. primo. Hvessa et hvetja juxta ponuntur invicem, F. VII 37, tanquam sensu cognata.* — 6) *vide fleinhvessandi, geirhvessandi, málhvessandi.*

HVESSIMEIDR, *m., qui acuit (hvessa, meidr)*: h. morðlinns acuens ensem, puginator, bellator, *F. II 259, 2.*

HVESSÍNGR, *vide compos. höfuðhvessíngr.*

HVESSIR, *m., qui acuit (hvessa)*: h. hjálmkassa secures acuens, præliator, vir, *Nj. 136*; qui excitat, concitat: hildar h. concitator prælii, bellator, *Ök. 3, ubi æc. hvessi; ógnar h., id., Eg. 75, 1*; heiptar hvessir excitator irarum, hostilitatum, auctor irarum, hostis (*de Skamkele*), *Nj. 54.*

HVETJA (hvet, hvatta, hvatt), *acuerе, acutum reddere*: hvetja sverð enses acuerе, *Korm. 5, 3.* — 2) *acuerе, instigare, impellere aliquem ad aliquid, cum acc. personæ et gen. rei*: hvetja valsefendr vigs bellatores (reges) ad cædem (mutuam) instigare, *Y. 24, 2*; latet genitius rei in þaz mik hvatti hugr idi, quod me impulsit animus, *Lokagl. 65*; res etiam per præpositionem at cum dat. exprimitur (ut hvetja vigs proprie est pro hvetja til vigs, cf. *F. VII 37; Eb. 49*), v. c. Guðrún hvatti sono at vígi filios ad pugnam (cædem) acuebat, *Ghr. 1*; hefir þú okkr hvatta at hjörþingi, *Ghr. 6*; passivе: nam hvetjaz at vígi stimulata est ad cædem, *Bk. 2, 10*; per infinitivum: Guðrún hvatti sono at hefna Svanhildar acuit filios ulcisci Svanhildam, *Hm. 2*; omittitur infinitivus in phrasi, *SE. I 200, 1*: lögseims fadir (Lokius) ræð at hvetja fellir (acc.) Fornjóts, goða flugstalla, (3: at fara) heiman Thorem hortabatur, ut domo proficisceretur; et acc. personæ et gen. rei omittitur, *SE. I 620, 2*: stórt ræðr hann, en hjarta hvetr res magnas gerere adgreditur, animus vero (eum ad id) impellit. *Part. act. hvetjandi, vide elhvetjandi; part. pass. hvattr, cum gen.*: heiptar hvattr ad iram incitatus, vindictæ cupidus, *JD. 21.* — 3) *cum acc. rei, concitare, ciere*: Gautr hvatti þann Þröttar þrym Gautus eum Odinis strepitum excitavit, concitavit, *Ha. 194, cf. hildar elhvetjandi sub elhvetjandi, it. hvessa 3, nam vocabula hvetja et hvessa (hvass, hvatr) cognata sunt.* — 4) *Hm. 27*: varr inn víþfrækní hvöttomk at disir, dictum puto pro inn víþfrækní varr hvatti disir at mér vir ille late celebrer (vel: bellicosus) nymphas bellicas (Valkyrias) adversus me concitavit, *i. e. Jormunrekus pugnam contra me concitavit.*

HVETTR, *vide compos. málhvettr.*

HVEÐN, *f., Heednia, insula Dania, SE. II 492*; dat.: und hárrí Hveðn, *Mh. 12, 1.*

HVEÐNA, *f., nom. propr. gigantidis, Hyndl. 30*; in appellatione securis, *vide supra harðmældr.*

HVEÐNIR, *m., piscis nescio qui, SE. I 578, 2; II 480. 564. 623. Cohæret hæc vox cum Finnolappica Vuodn sinus maris (Raskii: De origine linguæ Isl., Havn. 1818, p. 114), it. Norvegia (qs. terra sinuosa, Raskii: Saml. Afhandl. 1, 366).*

HVEDRA, *f.*, *femina gigas*, *SE. I 552, 1; II 471. 551 615. Metaph.*: brynju hvedra *gigantis loricae, securis*, víðrir brynju hvedro *Odin (deus) securis, præliator, bellator, SE. I 438, 2. Vide hveðna.*

HVEDRÚNGR, *m.*, *gigas*, *SE. I 549, 1; II 470. 614*; hvedrúngs mǫgr *gnatus gigantis, lupus Fenrer, ob gigantem originem, Vsp. 49 (SE. I 196, 2, ubi scribitur hvedrúngs in Cod. Reg., sc. per g gutturale)*; hvedrúngs mǫr *gnata gigantis, Hela, eadem ratione, Ý. 52. — 2) nomen Odinis, SE. II 472. 555.*

HVEDRUDR, *m.*, *aries*, *SE. II 483. 567 (= hvedr, hvedurr).*

HVEDURR, *m.*, *aries*, *SE. I 588, 3, quo loco Cod. Reg. scribit hveþvǫr; SE. II 626 hvedurr.*

HVÍ, *adv.*, *qui, cur?, interrogative, cum indic.*, *Vsp. 26; Skf. 3; Ghv. 2; cum conjunct.*, *Skf. 4; Krm. 22; objective, cum conjunct.*, *Vafþr. 42; c. indic.*, *Ílh. 34, 5; hví þá qui igitur, cur igitur?, Vafþr. 9; hví nú quidni, Lokagl. 48. — 2) pro hve quomodo, Skf. 17; (propr. est dat. sūng. nom. hvat, subint. præpositione af, at, með; cf. F. II 193; ÓH. 119; fyrir hví cur, ÓH. 247; Eg. 60). Grág. II 266: at hví uest (brúin) sè quatenus, at hverju, í hv.*

HVIKAN, *f.*, *trepidatio, metus, timor*: áðr sló á hodda hlæði hvikan *antea metus incessit auri cumulatorem (hominem), RS. 11; a hvika trepidare metu, Nj. 49; mér hvikar retardor, Nj. 113; hvak undan recessit, pedem retulit, F. X 383.*

HVIKEYGR, *adj.*, *oculis præ metu nictans, concitens (hvikar, eygr ab auga), RS. 32.*

HVIKR, *adj.*, *pro kvikr, vivus, Plac. 7 (h = k). Sic variant hvíksögur et kvíksögur vagi rumores, Sturl. 8, 2. Sed vide hljúkr.*

HVÍKVÆÐR, *adj.*, *omni modo carmine celebrandus (hví = at hví, at hverju, omni ex parte, kvæðr carmine laudatus s. carmine dignus, a kveda)*: hermart hnykkilunda hreins handbáls orti of hvíkvæðum son (*dat.*) Tryggva multi carmina composuerunt de celebri Tryggvi filio, *Rekst. 34 (vel forte rectius: hví orti hermart hn. hr. handbáls of son Tr. (1) kvæðum, ok flokka eina?)*

HVÍLA (*hvilli, hvílda, hvílt*), *cubare, Korn. 19, 6; hvílda ok hjá þeim systrom cum eis cubui, Harbl. 17; h. hjá meyjö, Skf. 1, 41. — 2) quiescere, situm esse, de condito funere, G. 9. 26; F. X 427, 39. — 3) act., quietem dare, recreare, interungere, c. acc., facere ut aliquis quiescat; pass., hvílað quiescere (qs. hvíla sik facere ut quiescas): hann á salgarð settiz at hvílað in aule septo consedit, ut quiesceret, *Völk. 28; stál lét hlímir hvílað rex carinas quiescere fecit, Si. 3, 2.**

HVÍLA, *f.*, *lectus, cubile, B. 2, 28; Söll. 72; gjöra hvílu sternere cubile, Am. 9; búa hvílu, id., SE. I 662, 1; hvílu bráðr lecti concendendi cupidus, quietis amans, qui quam citissime cubitum ire amat, Vita Halfr. sec. membr. 132 (ÓT. Skh. 2, 248).*

HVÍLBEDR, *m.*, *lectus, quieti destinatus*

(*hvíla, bedr*): hulkvirk hvílbédjar *cubile clausum (= lokhvíla, lokrekka, Eg. 80; Ísl. II 262; Vem. 28; Vápnf. S. msc. c. 2), Ghe. 31.*

HVÍLD, *f.*, *quies, requies (hvíla)*: hafa h. *requiem nancisci, Söll. 46; i hvíld per otium, Harbl. 2; h. paradísar quies Paradís, felicitas in altera vita, Sturl. 7, 42, 8.*

HVÍLET, *f.*, *terra (propr. locus terræ depressior), SE. II 482; II 566 hvílt; Cod. Reg. hvílt. Fere id. qu. dæld, dalverpi.*

HVÍMEIRA, *Ísl. I 212, quo magis, it. magis magisque (hví, meira)*: í hví meira sem orkar *semper eo magis, quo magis vires permittunt, i. e. omnibus viribus.*

HVÍMLEIDR, *adj.*, *odiosus, ingratus, molestus, Íltd. 30, 1; h. búmönnum rusticis invisa, de gigantide, FR. II 127, 2, (hodie hvíumleidr). Puto proprie hvíum leidr cuique homini ingratus.*

HVÍNA (*hvín, hvéin, hvínit*), *stridere, de gladio, SE. I 428, 5; h. at e-m cum sonitu allabi, accidere, de telo, SE. I 282, 3 (de sagittis, F. VIII 39).*

HVINN, *m.*, *levator, fur: hvinna ætt famíla furum, fures, ÓH. 192, 2. — β) homo scelestus, Fbr. 44, 1 (GhM. II 398, 1): hann hefir hundsverk unnit, hvinn gerir slíkt at vinna; de quo ante: hann var illr maðr, ok hafði myrt mann. — γ) vír parvus, sordidus, SE. II 495; hvinna synir filii parcorum, víri parci, avari, conj., Ad. 23. De hac voce extat hic versus memorialis (quod adtinet ad sensum juridicum): Hverr sem steln hundi manns, | hnífi, beltí, kettí, | ávinningr allr hans | er þat sinn, | ljúfr minn, | þaðan í frá at leita hvinn, | at helgum landsins rétti.*

HVINNGESTR, *m.*, *hospes furax; nomen fictum, F. VI 194.*

HVINNIR, *m.*, *lupus, SE. I 591; II 627.*

HVÍPPA, *f.*, *mulier vaga, levis, inconstans, Ed. Lóransa.*

HVÍTABJÖRN, *m.*, *ursus albus, ursus glacialis (hvítr, björn), Am. 17, (oppos.: svartir birnir, skógarbirnir ursi silcestres). De albis ursis sic habet Sks. p. 186 sequ.: Björn er þar ok margr á þvísa landi (o: Grænlandi), ok er hvítr, ok ætla menn hann fæðiz helzt á því landi, þvíat hann hefir allt aðra náttúru, en svartir birnir, er í skógum gánga: þeir veida at sér ross ok naut ok annat búfe, ok fæðaz við þat; en hinn hvíti björnninn, er á Grænlandi er, þá ferr hann mest í haf, út á ísum, ok veidir at sér sela ok hvali, ok lifir við þat; svá er hann ok vel ferr til sunds alls, sem selar eða hvalar. Ceterum quod adtinet ad compositionem, cf. hvítagnipa, hvítakristr, hvítáaur (Vsp. 17), hreinalögr (Atem, 35), hvítadagar, hvítaváðir, etc., Fúlalekr, Ísl. I ind. geogr., et Breiðabólstaðr.*

HVÍTAGNIPA, *f.*, *album præcipitium, alba rupes (hvítr, guipa): hvítagnipur hvals albæ ceti rupes, fluctus marini, SE. I 442, 2.*

HVÍTAKRISTR, *m.*, *Christus (ita dictus quod colabatur a Christianis, qui in baptismo albas vestes gerebant, v. Syn. de Bapt. p.*

98), *Mg.* 9, 6; *SE.* I 446, 2. In prosa, *F.* I 295; II 83; *V.* 52. 67. 303 (hvitr, Kæstr).

HVÍTARMR, *adj.*, *candidis brachiis* (hvitr, armr); *dat.*, hvítarmri kono, *Hávam.* 164. *Eodem modo lóngarmr longis brachiis, longimanus, Vita Thorst. Siduhall.*

HVÍTOREKI, *m.*, *draco albus*, *Merl.* 2, 41, v. kapp.

HVÍTBRÁNN, *adj.*, *albis ciliis* (hvitr, brá), *de sene, FR.* III 37.

HVÍTALDADR, *adj.*, *albo caput velatus* (hvitr, falda), *FR.* I 478, 3. 481, 2, *de undis.*

HVÍTFJADRADR, *adj.*, *albis pennis* (hvitr, fjadradr): hvítfjadradr hamr *induviae albis pennis ornatæ, FR.* I 471, 2.

HVÍTHADDADR, *adj.*, *albis comis* (hvitr, haddr): hvíthaddadr meyar, *FR.* II 343.

HVÍTÍNGR, *m.*, *mare* (hvitr, *qs. albes-cens*), *SE.* I 575, 2. — 2) *regulus maritimus, SE.* I 547, 2; II 468. 552. 614. — 3) *gladius, SE.* I 566, 2 (*quo nomine occurrit Hvitingus, gladius Bersii, Korm. c.* 9, *et Haldani, Sax. Lib.* 7, *ed. Steph. p.* 135, „ob nitorem acuminis“ *sic appellatus*), *vide vocem compos. fránhvítíng.* — 4) *Hvítíngar, pl., nomina poculorum, F.* III 189. 194. 195. 196. 197. — 5) *plur., agni v. rituli albicolores, Gha.* 44. — 6) *species piscium, GhM.* III 392. — 7) *in appell. feminarum: hvítíngs Horn (Hrund) femina, G.* 33 (*Si.* 37), *Hlin, Eb.* 28, 2, *Hildir, Fbr. c.* 16 (*vide líkna*), 49; *et in plur., Hlökk hvítínga, SE.* I 490, 2; *Gunn hvítínga femina, F.* V 232, *puto a signífícatu primo.*

HVÍTJARPR, *adj.*, *badius, epith. feminae*: h. svanni, *Mb.* 18, 1 (hvitr, jarpr).

HVÍTMÁL, *n. pl., enses splendidi* (hvitr, mál): hælir hvítmála *laudator splendorum ensium, vir, Hild.* 30, 1.

HVÍTMÝLINGR, *m.*, *sagitta, SE.* I 570, 2; II 478. 561. 621; hvítmýlingar stukkua af álmi, *F.* VII 47 (*Cod. Fris. col.* 232, 5); hittiz targa ok en togni hiörr — hvítmýlingar ok havllða bríöst *inter se collidunt sagittæ et pectora hominum, Merl.* 2, 67 (hvitr, mýll).

HVÍTR, *adj.*, *albus, candidus; epith. clipei*: hin hvíta rít, *SE.* I 428, 1; með hvíta skjöldu, *Mg.* 2, 1; knerir, hlaðnir hvítra skjalda *albis clipeis onustæ, H.* 19, 2; *epith. argenti*: hvítt fê opes albæ, *argentum, pecunia, F.* II 83; *equi*: hvítom jóm *albis equis, Gho.* 2; *cibi*: h. dögurðr *album jentaculum, cibus lacteus, F.* V 177, 2. *Epith. hominum: puellæ, Söll.* 12; *Rm.* 36; *Korm.* 17, 2; *Fbr.* 49; *Skálðh.* 1, 30; *virorum*: h. halr, *F.* V 16, 2. 3; *Hild.* 11, 1; *Vita Halfr. sec. membr.* 132 (*ÓT. Skh.* 2, 248), *et quidem per contentum; h. armr brachium candidum (puellæ), SE.* II 108, 6. *De Heimdallo*: hvíti áss, *SE.* I 100. 264; hvítastr Ása, *Hamh.* 15; hvít sál *anima candida, pura, Nik.* 47. *In compositis*: allhvitr, bláhvitr, blíkhvitr, bráhvitr, brúnhvitr, dríflhvitr, fannhvitr, kverkhvitr, línhvitr, mjallhvitr, snæhvitr, snjóhvitr, sólhvitr, svanhvitr.

HVÍTVÖLLR, *m.*, *campus albus* (hvitr,

völlr): hvítvöllir *livarma albi palpebrarum campi, oculi, Eg.* 89, 2.

HVÍTVÖNDR, *m.*, *candida virga* (hvitr, vöndr): h. ritar *candida virga clipei, ensis splendidus, Isl.* II 353, 1, *locum v. sub fenrir.*

HVÍVETNA, *dat. s., neutr. a nom. livavetna omnis res, omnia*: líkæja at h. *ad quamcunque rem ridere, Hávam.* 22; *hyggja at h. animo omnia versare, Hávam.* 23; i h. *in omni re, Fm.* 9, *et absol. hvivetna, Sk.* 3, 12, *Og.* 9; einn er síklingr sunnu setrs *livavetna betri omnes res præstat, omnium præstantissimus est, Lv.* 13; *ut adjektivum, Has.* 35, *ubi*: himins er fylkir fremre fróðr *hvivetna göðu, i. e. fróðr himins fylkir er fremri hvivetna göðu sapiens cæli rex omnibus bonis rebus præstantior est. In prosa, F.* VI 343; VII 148; XI 61. 106. 156; *Isl.* II 208.

HVÍÐA, *f.*, *subitus impetus, vehemens adsultus, it. turbo; metaph. de ructione: æsa billings hvíðu upp úr brjósti vehementem ructum e pectore ejicere, Sturl.* 1, 13, 4.

HVÍÐUDR, *m.*, *ventus, Alm.* 21 (hvíða).

HVOLF, *n.*, *camera, lacunar (id. qu. hváll)*: hvolf kirkju *camera templi, Nik.* 60. — β) *plur., convexa cæli*: heimr er fullr *hvolfa á milli af hans stórmerkjum göðra verka, Nik.* 77. *hvolfa v. holfandi et hválfa, hvelfa.*

HVOLL, *m.*, *convexitas (id. qu. hváll)*; *it. terra, SE.* II 566; mána hvoll *convexitas lunæ, lunæ globus, hauðr mána hvols terra globosæ lunæ, cælum, hildingr mána hvols hauðrs rex cæli, deus, Lb.* 7, *ubi sic*: Hauðrs veit helgar ræður | hildingr ok kenningar | mána huols er mínu | mannvandr hugar ranne, i. e. mannvandr mána hvols hauðrs hildingr, veit helgar ræður ok kenningar or mínu hugar ranni.

HVÖNN, *f.*, *angelica, vide fjallhvönn.*

HVÖR, *adv.*, *ubi, id. qu. hvar (Dan. hvor), Gd.* 22, *ubi sic*: hvor finnst nú sá er heyrði fyrri | hringlestir, etc.

HVÖRF, *plur. a hvarf, qu. v.*

HVÖR, *id. qu. hverr, quisque*: hvör gekk hreðdr við örvan, *Ísld.* 3 (*hverr var hreðdr við örvan, F.* II 322, 2). *In prosa*: hvört höfuðit væri *quod caput (cujus caput) esset, F.* XI 49; hvört, *adv., an, GhM.* I 754; hvörr, *FR.* I 426.

HVÖRGI, *adj.*, *neuter, id. qu. hvárgi; neutr. hvorki neutrum, de viro et femina*: hvorki annars njóta má *neutri altero frui licet (i. e. femina virque mutua consuetudine prohibentur), Skálðh.* 6, 46; *gen. hvorskis*: hvorskis stöð þá hagrinn betr, ok heldr verri báðum *neutrius sors tum melior, imo utriusque deterior erat, Skálðh.* 7, 8. — 2) *hvorki — nè neque — neque, FR.* I 299, 3; *Skálðh.* 7, 25.

HVÖRR *vide hvárr.*

HVÖRSKONAR, *id. qu. hverskonar.*

HVÖRSKYNS, *id. qu. hverskyns, Gd.* 3, *ubi hvorskyns listir omnis generis artes.*

HVORT, *adv. loci, interr., quo?, id. qu. hvert (2), Hild.* 33, 5.

HVÖRTVEGGI, *vide hvártveggi.*

HVÖRÜNGI, *Plac.* 22, *vide hvárgi.*

HVOT, *id. qu. hvat*, *quid*: hlýði til, hvot búmenn vilja audiat, *quid rustici velint*, F. V 130, 3.

HVÖT, *f., incitamentum, incitatio* (hvetja): Guðrúnar hvöt incitamentum Guðrúnar, Ghe.; ut Húskafla hvöt, *pass.*, ÖH. 220; *plur.* hvatir: gánga at hvötum e-s incitamenta alius sequi, *adhortationibus alicujus parere*, Sk. 1, 50. — 2) *alacritas, strenuitas, fortitudo*: hinn er hvöt líkar cui strenuitas placet, SE. I 460, 1; vaxa hvöt örleiks magnam in præliando strenuitatem ac fortitudinem ostendere, Hh. 65, 6; magna hvöt augere strenuitatem, valde fortem et strenuum esse, SE. I 246, 2; nú ert ríkr af hvöt slíkri tali strenuitate nunc potens factus es, ÖH. 4, 1; eggjaðr á meiri hvöt ad majorem fortitudinem stimulatus, i. e. ceteros fortitudine antecellens, Fbr. 17; gekk heldr af meiri hvöt nimia celeritate uti, Eb. 19, 8. — 3) trönu hvöt, Hm. 16, *vertitur: volatilis celeritas, et trýtti æ trönu hvöt: festinatum est continue volatili celeritate; vide sub trýta*.

HVOTADR, *m., qui incitat, ciet* (*id. qu. hvötuðr*): h. hildar incitator pugnae, bellator, ÖH. 236, ubi *acc. sing. hvotadr*.

HVÖTTOMK, *Hm. 27, vide hvetja 3*.

HVOTUÐR, *m., qui pungit, transfodit, vide compos. lífhvotuðr; coheret hæc vox cum hvatinn transfixus, hvotíngir, hvotíngs verkr* (*ít. hvot, hvotverkr dolor intermittens, Félag. 10, 52*).

HVÖTUÐR, *m., qui incitat, id. qu. hvati, vide compos.: elhvötuðr, fölkhvötuðr, stálhvötuðr. Excluso v, vide hötuðr*.

HVÖÐ, *f., lorica, SE. II 479; huðð, II 562, pro hrðð*.

HVURR = **HVERR**, *vide in hyrr*.

HY, *n., lanugo, Sturl. 1, 13, 5, de capillis curtis et raris*.

HYFJABERG, *n., nomen rupis v. arcis, Fjölsn. 37*.

HYGGINDI, *f., prudentia* (*id. qu. hyggjandi*), Hugsm. 19, 3, 34, 1, 4; h. hugar sapientia, *ibid.* 28, 3.

HYGGILIGA, *adv., prudenter, it. caute, circumspecte: láta h. circumspecte agere, Hy. 33, 11. In prosa, prudenter: vel er svarat ok h., Vigagl. 6; þetta er bæði kjörít h. ok mikilmanaliga, Ld. msc. c. 50*.

HYGGINN, *adj., prudens: hygnir brímis draugar víri prudentes, SE. II 110, 2*.

HYGGJA, *f., animi affectio, animi sensus, ingenium, mens, Sk. 1, 42, vide meginhyggja; hyggju bragð = hyggja, Gð 8; hyggju stríð dolor animi, Cod. Upsal. SE. II 363, 3; hyggju staðr sedes animi affectionum, pectus, Sonart. 2; hyggju tün, id., blindi hyggju túns cæcitas pectoralis, cæcitas animi, Lb. 40. — β) animus sapiens, sapientia, Am. 2; Hávam. 163. — γ) cum adj.: hyggju bjartir sapientia clarus, cordatus, prudens, Sturl. 5, 4, 3; hyggju bliðr animo benecolo, benignus, epith. Christi, Lb. 20; hyggju gegn prudens, Ha. 219, 1; F. I 181, 2; hyggju snjallr, id., Plac. 11.*

HYGGJA (*hygg, hugða, hugat v. hugi*), *cogitare; α) cum acc. rei, imaginari,*

*animo informare, comprehendere: fleiri ormar, en þat of hyggi hverr plures serpentes, quam imaginari quisque possit, Grm. 34; hugði hann ýmist varia animo ejus sunt observata, Bk. 2, 14; cogitare de re aliqua: mega varla hyggja dauða e-s de morte alicujus (præ morte) vix cogitare posse, Sturl. 7, 43, 1; destinare cui quid: opt sparir leiðum, þaz heflr ljúfum lugat sape in usum incisi par-citur, quod caro destinatum fuit, Hávam. 40; segðu, hvar sess haflr hugðan mér dic, ubi mihi sedem destinaveris, ÖH. 170, 1; cogitare quid, animum advertere alicui rei: fár hyggir þegjanda þörf pauci cogitant tacentis necessitatem, animum advertunt necessitati ejus, Söll. 28; hugði hann jöreið ættar sinn-ar observabat, Hund. 1, 44; absolute: sá ek ok hugðak animum adtendebam, Hávam. 112; intelligere: máka ek hitt of hyggja, hví, Korm. 17, 1; hvártveggja kann ek hyggja, harpslátt ok bragþáttu utrique rei possum animum adtendere, i. e. utriusque peritus sum, et citharisandi et versus faciendi, Orkn. 49 (F. VI 170, not. 6); absol.: mákaþ ek enn hyggja, hvat nondum intelligere possum, quid, Am. 12; huggit, hve margir eldar brunnu attende, quot, GS. 10; hyggja tæði, hvat, Sk. 3, 13. — β) cum infin.: hygg ek leyfa laudare cogito, in animo est, G. 9. — γ) imperf. ek hugða, sequente acc. cum infin., existimabam, putabam, opinabar, de visis nocturnis per somnum oblatis (*id. qu. in prosa mér þótti mihi visum est*), Am. 15. 16. 18. 21. 22. 24. 25; GS. 23. 24. 28. 29. 30. 31; *pass.*, vide 3. — δ) cum neutr. adv.: h. flátt vafre cogitare, mentem subdolan gerere, Hávam. 45. 90; opt sá fagrt mællir, er heflr flátt hugat, Hugsm. 23, 1; h. flátt vaferrime cogitare, Hávam. 91; hugði gott nán-um 'propinquis bene cupiebat, Am. 33. — ε) cum adverbis: ek hyggja hann ræktar málum ejus dicta ex amore profecta (vel, amorem ejus) magni facio, Mb. 18, 3; h. vel, aðal, bono, lato esse animo: vide hygg ek, þó eggjar bítu mik, GS. 33; in prosa: þau hyggja vel in sinu gaudent, Vigagl. 8; cum dat. pers.: h. e-m vel bene cupere cui, Ód. 3, vide fullhyggja; cum dat. rei: h. vel ráði e-s de conditione alicujus bene cogitare, putare alicui bene consultum esse, res alicujus bene se habere, Eb. 40, 3 (AA. 235); in prosa: h. illa verki sinu facti poenitere, FR. II 486; hugat var því illa ei rei male consultum erat, Am. 27; verst hyggjoni því id gravissimum nostro animo accidit, id pessime cor meum urit, Sk. 1, 24. 40. — 2) cum præpositionibus, a) á: h. á mjóðdrykkju cogitare de instituenda comotatione, H. 19, 5; h. á þörf hverja omnia, quæ opus sunt, prospicere, Am. 101; h. lítt á sáttir de pace non cogitare, pacis cupidum non esse, Hh. 34, 1; hugði vætt (vætr?) á vægðir de clementia minime cogitare, magna severitate uti, Sturl. 5, 9, 1; h. á flótta fugam meditari, ÓT. 120; h. á bleyði, kvíðu se ignavum, timidum ostendere, Eb. 19, 9. 13; h. á þenna heim rebus terrenis animum adicere, Merl. 1, 55. Sed hyggja á grið adtersus pacem*

cogitare, pacem violare cogitare, Am. 31, ubi forte subauditur at ganga. — b) af: hyggja af þrá dolorem animo expellere, Mb. 18, 2; h. af hringa ey amore virginis animo expellere, amori renuntiare, Skaldh. 1, 34. — c) at: h. at örnnum brachia sua inspiciebat, Rm. 25; hugði at mannviti animum applicabat ad prudentiam, Am. 3; h. at hefid cogitare de ultione, Hjmk. 3; h. at hlivetna animo omnia versare, Hávam. 23; hygg þú at því id adtende, GS. 12; Sonart. 13; absolute: hygg þú at, jöfnur animum adverte, rez, Öfl. 170, 1; sequente hve: hygg, visir, at, hve ek þylja fat adverte, rez, anumum, ut carmen recitare poterim, Höfuðl. 3. — d) fyrir: hygg þú fur öllum atkvæðum vel provide omnia effata bene, H. hat. 7. Pass., hyggjaz fyrir circumspiciendo hæsitat: hyggz vætr hvatr fyrir acer (vir fortis) nihil circumspiciendo hæsitat, Lokagl. 15. — e) of: þær of hugði eas excogitavit, v. meditatus est, Bk. 1, 13. — f) til: h. til e-s anumum convertere ad aliquid, expectare quid, var til hreggs at hyggja hrævins á bæ minum anumus advertendus erat praelium domi meæ (i. e. domi meæ ab hostibus oppressus sum), Eb. 9, 11. — g) um: hygði hann um sik si rem suam cogitaret, Fm. 35. Pass.: hyggjumz um circumspicio, Sonart. 13. — 3) pass. hyggjaz sibi videri, putare se, opinari se: ósnjallr maðr hyggz muno ey lifa putat semper victurum se, Hávam. 16; in imperf. de visis nocturnis: eo hugþume risa visus mihi sum surgere, SE. I 240, 4; einn rammari hugðomk öllum vera solum valentiorum credebam me omnibus existere, Fm. 16; hugðunzt (= hugðumst) höggvinn videbar mihi cesus, Isl. II 249, 1; hugðiz ganga visus sibi est ire, G. 16; sed hugðomk, Seerr. 116, 1, absol.: vēr h. sic putavimus, fere id. qu. hugðum. Vide supra 1, γ. — 4) partic. act., hyggjandi, pro adj., circumspectus, it. timidus, Hg. 19, 5 (SE. I 34, 1), vide samhyggjandi. Part. pass. haud facile occurrit, nisi in formis syncopatis, præter neutr. hugat cogitatum, quod in animo est: ek ræði hugat mál fyrir höldum rem, quæ in animo est, animi sensa hominibus aperio, Korm. 12, 6; hinc hugat, absol., fere ut adv., ex animo, sincere, aperte, serio: mæla hugat animitus, sincere loqui, Sk. 1, 10; Gha. 20; Höfuðl. 13, vide supra hugazræða. Öfl. 92, 15, construitur: ek lét yðr (o: vera) hugat dixi tibi cordi esse, ut Vigagl. 4, sed F. IV 190, 2 (in Skl. IV et F. XII), ut adv.: hugat ok rétt sincere ac recte. Formæ syncopatæ: vann smíðat hugða drápu sincerum encomium, aut gratum, acceptum, hominibus probatum, Rekst. 34; ek gat um hugðan hróðr at ferðar þrýði sinceram laudem (vel, gratam, acceptam, optatam) hominum consecutus sum, Jd. 1. Hugat destinatum, fato decretum: er þat er til hatrs hugað in quorum perniciem id destinatum est, Sk. 2, 8.

HYGGJANDI, f., intellectus, prudentia, SE. I 544 (sana mens, Grág. I 176; prudentia, F. IV 132; proprie cogitatio, meditatio, ab hyggja); ef þú hefir hyggjandi si

prudentiam possideres (consilio valeres), Hm. 26; at hyggjandi sinni skylit maðr hræsin vera super ingenio suo nemo sil gloriosus, Hávam. 6; af hyggjandi animi meditatione, Bk. 2, 48; vill hyggjandi (dat.) a sana mente aberrans (sem.), insipiens, FR. I 436, 2. Vide hyggindi.

HYGGJADR, adj., animo præditus, animatus (hyggja = hugr): hvat ek vera hyggj-oþ quomodo animata essem, Gha. 16.

HYJA, verb., insultare, Hltd. 16, 1: hvat skyldir þú hyja á mínu sári quid tu insultaris vulneri meo? Cf. Dan. hujе gaudio exclamare, gestire.

HYJAFN, adj., F. III 12, 2, epith. Serpentis longi: hefnir Hákonar stýrði þeim hjöfnum hlýrs gota. Videtur esse id. qu. hújafn (húfjafn) æquis lateribus, æquis utrinque tabularum lateralium ordinibus (húfr, jafn, eliso v in pronuntiatione. Fere igitur respondet Græco ἰσότοπος, qua voce Scholiastæ Homericum ἕϊος de navibus usurpatum exponunt. Var. lect. est hverjafn, qs. utrinque æqualis.

HYKK, pro **HYGG EK**, puto, credo, cogito, cum infinitivo: hykk segja dicere cogito, in animo est dicere, SE. I 232, 1; sequente acc. cum infin., SE. I 238, 2; ÖT. 123, 2; Öfl. 48, 3; Mg. 1, 4. 29, 2; absol., Og. 6. Cum negatione: hykka ek non puto, sequente acc. c. inf., Skf. 5; SE. I 404, 2; hykkat, id., SE. I 502, 3, et hykkat ek, Eg. 82, 3. — β) hykk ek puto, cum conjunctivo, ommissa conj. at, Grett. 4.

HYLA, f., tegmen (hod. hula, f., caligo, nubecula; B. Hald. Lex. hul, n., id.), vide hylrð et formam hylja, f.

HYLBAUTI, m., navis (qs. verberans undas, hylr, bauti), SE. I 582, 2 (II 481 hylbæti, II 624 hylbauti, II 565 hyl..ute).

HYLDA, verb., (-di, -da, -dt), carnem exsecare (hold): h. hval hvössum kníf carnem balænæ acuto cultro dissecare, F. V 178, 1, ubi in inf. occurrit. Imper.: taktir er Högna, ok hylidt með kníf et carnem ejus cultro secate, Am. 55. Supinum pass. hylld, Jus eccl. vel. c. 15, it. nov. c. 31.

HYLJA, f., id. qu. hyla, tegumentum (ut kylja = kyla): h. hrafnvins giljadar tegumentum bellatoris, lorica, F. I 27, 1 (Hg. 6).

HYLJA (hyl, hulda, hult), tegere, condere, celare: hylr axla limu hringum (rez) brachia annulis tegit, i. e. loriceam induit, SE. I 600, 1; hann huldi hjálmsetr caput texit, i. e. personam faciei induxit, ne agnosceretur, Hh. 1, 1, cf. F. VI 130, de Harald: hafði steypt hetti fyrir andlit sér, svá at ek mátti ekki sjá i andlit honum, it. huldarlötr, supra (dulkofri, Dropl. maj. c. 20, id., it. metaph. dissimulatio: eigi hirði ek nú um dulkofra þínu dissimulationem tuam non curo); pros.: huldí hafuð sitt með síðum hætti, F. X 255; hvártveggi hulpi oe svá andlit sitt, at ekki mátti glögt kenna, hvárr þeirra var, F. X 361. Huldi hjóð mensam mappá stravit, Rm. 28; huldí dúk mappam (libis) operuit, ibid. Valr nam völl at hylja cadavera campum tegerent, Mh. 2; Orkn.

81, 5; valr varð at hylja heiði, *Mg.* 29, 2; hún (Geirvör) mun hylja hausa manna ea (ruina montis) capita humana obteget, *Eb.* 43 (*GhM.* I 680); hylja brúnna fontes obstruere, obturare, *Merl.* 1, 8. De sepe liendo funere: h. e-u auri humo condere, *it.* *ster-nere leto, interficere*, *Korm.* 11, 5; hve hyljaz foldu humo conduntur, humantur, sepe liuntur, *Merl.* 1, 7; hulidr sandi arenâ conditus, *G.* 25; erað lík hult lofðungs Breta, *Merl.* 1, 37; hult hafa hirmenn Skylja höfuð avlici regii principem humarunt, *F.* VI 236, 1. — 2) metaph.: h. of nafn nomen celare, *Harbl.* 10; hylk um nafn celo nomen, *Harbl.* 11; vèr verðum hylja harm dolorem (corde) pre-mere coginur, *Eg.* 55, 1; h. gríðar skap ve-hementem animi dolorem celare, *G.* 2. Hár guð ræð at hylja yðvarn guddóm vorum nann-dómi tuam (Christe!) divinitatem nostra hu-manitate obtegit, *Nas.* 18.

HYLLI, *f.*, favor, gratia (holtr): hafa Ullar hylli ok allra goda Ulleri et omnium deorum favorem habere, *Grm.* 41; hnugginn Odins hylli (dat.) dejectus favore Odinis, *Grm.* 50; til Odins hylli ad gratiam Odinis conciliandam, in gratiam Odinis, *F.* II 52, 3; hafa hylli Helja favore H. potiri, *Völs.* 4 (*H. hund.* 12, 15); hornúnger hylli (gen.) hörþellu favore mulieris dejectus, *Korm.* 11, 7; hann lætr tilgjörðir valda hylli sinnar fa-veoren þu meritis distribuit, *Hh.* 104, 3.

HYLLING, *f.*, plur. hyllingar, phænomenon, quo objecta ad horizontem sita, v. c. insulæ, scopuli, promontoria, naves, supra maris superficiem e longinquo elevari (tollit) eidentur, vide *Lex. B. Hald.* sub v. hylling et upphyllingar; describitur hoc phænomenon in *Ström. Söndm. Besk.* 1, 428—29; *Norr.* gildres op elevari. Hinc hyllinga völlr campus sublationis opticae, mare, þöll hyllinga vallar tilia maris, femina, *Korm.* 3, 10.

HYLR, *m.*, mare, *SE.* I 575, 1 (propr. gurgis, altum); gen. hyljar (de gurgite amnis, nom. propr. Háorgshylr, gen. -jar, *Lib. dat. templi Reykh.*). *NgD.* 165, 3 (*GS.* 3) junguntur hyljar hrönn (cumulus gurgitis), magna copia lacrimarum, cum apposito hlátr-bann effusæ lacrimæ, gaudium impediens; sed h. l. certiores sunt lectiones hrönn hreif-ingum hranna, ex quibus media vox sine ad-spiratione pronuntianda est (reifingum), v. hlátrbann-hrönn unda doloris, lacrimæ, et hreifingum hranna secundum motus undarum, i. e. ritu decidentium undarum.

HYLRID, *f.*, procella tegminis (hyla, ríð): Hæðins reikar hylrid pugna, ab Hæðius reik-ar hyla tegmen capitis Hæðinis, galea, unde Hæðins reikar hylridar, plur., procellæ galeæ, prælia, *SE.* I 298, 1.

HÝMALDI, *m.*, qui torpens aliquo loco hæret (hýma, in *Lex. B. Hald.*, dubium hæ-rere, quasi dormituriens, ab hím tene-bræ), *FR.* III 19, 1, et in prosa anteced. p. 18; hann var hýmaldi (unus cod. hrimaldi fuliginosus, *Lex. B. Hald.*, fuligine pastus) ok kolbitr, ok lá í fleti við eld; nisi potius sit, in tenebris latens, tenebrio. Ceterum eadem vox per i scribitur in cognomento Er-

lendi, patris Eysteinis archiepiscopi: Erlendr himaldi, *F.* VI 266; VII 299; *Ísl.* I 95.

HÝMIR, *m.*, Hymer gigas, pater Tyrir, *Hým.* 5; variat cum Ýmir, *SE.* I 168—70; átrunnr Hýmis proles Ymeris, gigas, de Thjassio, *SE.* I 312, 2. Hýmis hausreyti corvus, qs. movens ætra, i. e. volans, volu-cris, ab Hýmis hauss calca Ymeris, cælum, ær, *Fsk.* 3, 2.

HYNDLA, *f.*, nomen mulieris giganteæ, de qua Hyndl.

HYNDR, *m.*, id. qu. hundr, canis, in voce compos. riflyndr (y = u), cf. garmr.

HÝNÓTT, *f.*, Skf. 42, a) sec. G. Mag-næum: nox desiderii, ab AS. higan, Dan. hige vehementer expetere. — b) *Lex. B. Hald.*, nox tædiosa exspectationis, ab hía otiari, exspectare, v. c. hann hlar af tímann tempus fallit; hl, n., otium. — c) sec. G. Pauli: nox conjugalis, connubii exspectatrix, a hjú id. qu. hjón conjuges, uxor et maritus; ad fornham hývig, *Grág.* II 152, cædes servi vel ancillæ, a hjú samulitium, cf. hýrög. — d) in Gloss. Gragasæ hýnótt vertitur: nox consuetudinis familiaris, ab hfi familiaris (domesticus, *Grág.* II 40; *Ísl.* vaka 68, not. 4, in Félag. 1). — e) nox longa, Peter-sens Gammelnord. Geogr. 193, a Kymrico hir longus, compar. hwy longior, unde hwyhau longiorem reddere. Adnotavit G. Pauli (Gloss. Ed. Sæm. I sub hýnótt): hý-nótt eodem modo dixit Ragnar Loðbrók in casu simili. Hunc locum non invenio, sed in carmine Krakæ ad Ragnarem (*FR.* I 250) occurrit sec. ed. Björneri hýar nætr, que lectio, quum a nullo codice melioris notæ con-firmetur, admodum dubia est, etsi negari non possit, lectiones sec. B. faciliorem sensum fundere.

-HYPJA, *f.*, in voce compos.: töltryg-hypja, tölruhypja, formatum a hjúpr teg-men, vestis, itaque -hypja veste induta. Vide hypja subst. et verb., hypill, *m.*, in *Lex. B. Hald.*

HYR, *Ísl.* 23, per tmesin pertinet ad tæl-ir; locum vide sub gyllúnger.

HYRBALDR, *m.*, deus ignis (hyrr, Baldr): skjalda h., pro Baldr skjalda hyrs, deus gladii, pugnator, bellator, *Rekst.* 25, a skjalda hyrr ignis clipeorum, ensis.

HYRBIRKI, *n.*, betula igni alendo, ligna coquinaria vel culinaria (hyrr, birki): hyr-birkis hlynr, minus honesta viri appellatio, lectio membr. *GhM.* II 740.

HYRBIÐANDI, *m.*, ignem accipiens, pos-sidens (hyrr, biða): humra bings hyrbidendr viri, *Selk.* 13 (ubi scribitur hyrrbidendr), ab humra bingr lectus cancerorum, mare, humra bings hyrr ignis maris, aurum, ejus possessor, vir.

HYRBODI, *m.*, offerens ignem (hyrr, boði): hridar h. ignem prælii (gladium) offerens, pugnator, *SE.* II 128, var. lect. 7, a hridar hyrr ignis pugne, ensis.

HYRBRIGDI, *m.*, ignem vibrans (hyrr, brigði = brigðir): gunnar ræfs h. ignem clipei (ensem) vibrans, pugnator, vir, a gunnar ræfs hyrr ignis clipei, gladius, *Ísl.* I 165,

1, ubi in vocativo, ut apostrophe ad futurum auditorem, accipiendum videtur.

HYRBJÓTR, m., ignem frangens (hyrr, brjótr): geima h. ignem maris (aurum) frangens, aurum distribuens, vir liberalis, Sturl. 7, 39, 2, a geima hyrr ignis maris, aurum; h. hranna, id., a hranna hyrr ignis undarum, aurum, SE. II 116, 2; h. hauka strætis, id., ab hauka strætis hyrr aurum, HR. 81.

HYRFELDR, igne dejectus, incendio vastatus (hyrr, feldr part. pass. v. fella): namtu hyrfeld hús domos incendio delesti (ad verbum: dejectas dedisti), Mg. 32, 4.

HYRFL, m., vide hyrvi. — 2) impf. conj. act. v. hverfa.

HYRFLÆDR, f., mare ignis (hyrr, flædr): hyrflæðar hringr, pro hringr flæðar hyrjar, annulus aureus, id. qu. gullhringr, hreytir hyrflæðar hringa sparsor aureorum annulorum, vir, Selk. 6.

HYRFORS, m., catarracta (aqua) ignis (hyrr, fors): skreytir hyrfors (gen.), pro skreytir fors hyrjar, aurum splendere faciens, vir liberalis, a fors hyrr ignis aquæ, aurum, Selk. 16.

HYRFÐI, 3. s. impf. conj. act. v. horfa.

HYRGEYMR, m., custos ignis (hyrr, geymr), conjectura Plac. 27: haukborðs hyrgeymir custos auri, vir, ab haukborðs hyrr ignis manús, aurum.

HYRGILDANDI, m., augens ignem (hyrr, gilda): járnsvæims h. ignem pugnæ augens, i. e. gladium sæpe micare faciens, gladium crebro vibrans, pugnator, bellator, Ha. 104, a járnsvæims hyrr ignis pugnæ, gladius.

HYRGILDIR, m., augens ignem (hyrr, gildir): hramnvins h. pugnator (ut járnsvæims hyrgildandi), a hramnvins hyrr ignis sanguinis, gladius, Plac. 49.

HYRGRUND, f., Tellus ignis (hyrr, grund): hauka klifs hyrgrund Tellus (dea) auri, mulier, Plac. 55, ab hauka klifs hyrr ignis manús, aurum.

HYRKETILL, m., lebes ignis (hyrr, ketill), i. e. ædificium, in quo ignes excitantur, v: hypocaustum: hyrketils stafn extremitas hypocausti, interior hypocausti (eldaskáli) pars, ubi erant lecti clausi (lokhvilar), unde gnoð hyrketils stafna lectus, Korm. 19, 7. Cf. stafnsæng, FR. III 209, ubi: bóndi lá i lokreykju, en bóndadóttir i miðjum skála, en þeim fóstbræðrum var skipat i stafnsæng við dyr utar; ít. stafnhvila, Sturl. 4, 30.

HYRLESTIR, m., ignem lædens (hyrr, lestir): hriðar h. læsor gladii, pugnator, vir, a hriðar hyrr ignis pugnæ, gladius, Eb. 29, 2 (AA. 225); báru h. vir, Gretl. 20, 2, a báru hyrr ignis undæ, aurum.

HYRMEIÐR, m., arbor ignis (hyrr, meiðr): haugstéttar hyrmeiðr arbor auri (haugstéttar hyrr), vir, Ghv. 1, ubi sic: en hyrmeiðar hlýði | haugstéttar (malo haugstéttar) brag sléttum viri autem carmini elaborato aures præbeant.

HYRMÆLTR, adj., blandiloquus, dulce loquens, comis (hyrr, mæltr): hyrmælt hoddgrund blanda vulier, Eb. 28, 2.

HYRNA, f., cornu (de cornu securis, Nj.);

plur. hyrnur, de rostro corvi, Fsk. 4, 2: reyðiz inn hausfjadr ok or hyrnum þerði sanguinem (cruorem) rostro adherentem abstergebat. — 2) securis (qs. cornuta, cornu prædita, hyrna 1, ab horn), SE. I 569, 1.

HYRNDR, cornutus, deriv. ab horn, vide gullhyrndr.

HYRNÍNGR, m., cornutus, cornibus præditus (horn), vide compos. ofrhyrningr. Etiam absol., F. IV 246. 247 (ÖH. c. 118. 119).

HYRNJÖRÐR, m., deus ignis (hyrr, Njörðr): hóps hyrnjörðr deus auri (hóps hyrr ignis maris), vir liberalis, Rekst. 35.

HYRÓG, n., dissidia famulitii (hý in compos. = hjú, róg, vide sub hýnótt), Hævam. 140.

HYRR, pro HVERR, quisque, lectio membr. E, Y. 49: þat frá hyrr id quisque audit; vide supra hor et ibi annotata.

HYRR, adj., comis, affabilis, blandus: era nú sá hyrr, er or holti ferr non comis (vultu non placido) est, qui, Völk. 14, de rege Ní-dado (verba sunt Ólrunæ, Völundum admonentis). Epith. pugnatoris: hagstærir hýri hjálma þings comis ille præliator, Sturl. 5, 11, 1 (vel: hjá sinni hýri — = hýrri — skáks leiku cum sua comi amasia); epith. regis: hýrum hilmí, SE. I 640, 1; epith. S. Mariæ: hýr mæð ok móðir Guðs, Lb. 18. Hinc úhyr-ligr vultu irato, aspero, F.X 35, pros. Hýrr hólða stýrir, de Gudm. Bono, Ag.

HYRR, m., ignis, SE. I 508, 3: hyrr gerði þá kyrra ignis (incendium) eos quietos reddidit; ljóss hyrr lucidus ignis, Nj. 131, 1; hyrr er á sveimun ignis in motu est, grassatur, FR. I 519, 5; caloð: hyrr gaf hrími fjör, Vafpr. 31; adde Fjölm. 33; acc. hyr, Hyndl. 45; dat. hyr: ek bauð þara rauðum hyr, Cod. Fris. 216, 12. Gen. hyrjar (et hys, vide flóðhyrr): hyrjar ljómi splendor, flamma ignis, SE. I 514, 5; hyrjar baugr rheda fulminatoria Thoris, SE. I 278, 1; hyrjar leistar soleæ igneæ, Y. 44, 1. — a) in appell. auri: flóðs hyrr ignis maris, aurum, stökkvir flóðs hyrjar sparsor auri, vir, SE. I 416, 1, vide flóðhyrr; handar h. ignis manús, aurum, ejus rjótr vir, Eg. 55, 5; h. handa (manuum), hlynr h. hyrjar vir, Ag. — b) in appell. gladii: hyrr hjaldrs (prælii), SE. I 662, 2; hjálma (galearum) ensis, hjálma hyrjar styrr pugna, SE. I 672, 1; hjörlautar hyrr ignis scuti, ensis, hjör-lautar hyrjar þing prælium, ÓT. 28, 2; h. hrafnvins ignis sanguinis, gladius, njótr hrafnvins hyrjar vir, F. II 88; Þundar h. ignis Odinis, id., kneysir Þundar hyrjar pugnator, Fsk. 38, 1, sec. alteram recens., vide hýt. — c) in appell. solis: heiðar tjalda, hreggsalar hyrr ignis cæli, sol, gramr heið-ar tjalda hyrjar rex solis, deus, G. 61. Has. 11, locum vide sub hagslept. — d) ignis domesticus: hyrjar hlín femina, Ag. — 2) hyrr gladius, SE. I 567, 1.

HYRRBJÓDANDI, Selk. 13, vide hyrbjóndi.

HYRRJÓDANDI, m., ignem rubefaciens (hyrr, rjóða): hildar h. pugnator, vir, ab hildar hyrr ignis bellonæ, gladius, Sturl. 5, 11, 1.

HYRROKKIN, *f.*, *femina gigas* (*qs. igne perfusa*, = hyrrokinn, *ut habet* Cod. Worm., hyrr, rjúka), *SE. I 551, 3. Nom. propr. gigantidis, SE. I 176. 260, 1.*

HYRRUNNR, *m.*, *lucus ignis* (hyrr, runnr): Gunnar h. *præliator*, *vir*, ab Gunnar hyrr *ignis Bellonæ, gladius*, *SE. I 418, 3 (Korm. 12, 5).*

HYRSENDIR, *m.*, *ignem mittens* (hyrr, sendir): húnna h. *vir liberalis*, ab húnna hyrr *ignis apicium, aurum* (*vide húnna*), *ÓH. 240, 1.*

HYRSENNA, *f.*, *riza ignis* (hyrr, senna): Hildar h. *riza gladii, pugna*, ab Hildar hyrr *ignis Bellonæ, gladius*, eggjaz Hildar hyrsennu *ad pugnam incitari*, *Isl. I 90, var. lect. 6.*

HYRSKERÐANDI, *m.*, *ignem minuens* (hyrr, skerða): arms h. *imminuens aurum*, *vir*, ab arms hyrr *ignis brachii, armilla, aurum*, *Lv. 9, ubi sic: Hætt kueðr heilagr drottinn | hyrrskerðendum verða | arms þeim er eigi þyrma | alfríðs sonar tíðum*, i. e. heilagr drottinn kueðr þeim arms hyrskerðendum (*hominibus*) verða hætt, er eigi þyrma tíðum alfríðs sonar.

HYRSKERÐIR, *m.*, *violator ignis* (hyrr, skerðir): Hropts h. *violans ense, puginator*, *vir*, a Hropts hyrr *ignis Odinis, gladius*, *Eb. 19, 7 (Isl. I 90, var. lect. 6).*

HYRSLÖNGVIR, *m.*, *ignem disjiciens* (hyrr, slöngvir): h. hvalranna *aurum distribuens, vir*, ab hvalranna hyrr *ignis marium, aurum*, *Plac. 3.*

HYRSTRÍÐIR, *m.*, *inimicus ignis* (hyrr, stríðir): lægis h. *inimicus auri, vir liberalis*, a lægis hyrr *ignis maris, aurum*, *Ód. 14.*

HYRSVEIGIR, *m.*, *vibrans ignem* (hyrr, sveigir): roðins skjaldar hríðar h. *vibrans gladium, puginator, vir*, *Sturl. 3, 17, 2, a*

hríð roðins skjaldar *impetus rubefacti clipei, pugna*, roðins skjaldar hríðar hyrr *ignis pugnae, gladius*; hafs h. *projiciens ignem pelagi* (*aurum, hafs hyrr*), *vir liberalis, Ha. 59.*

HYRTÆLANDI, *m.*, *ignem consumens* (hyrr, tæla): heidis h. *gladium adterens, præliator, vir*, ab heidis hyrr *ignis clipei* (heidr), *gladius*, *F. V 211; Sturl. 4, 14, 5 legendum puto* fjärða *pro* fjörða, *et* fjärða hyrtælandr *aurum consumentes, erogantes, viri*, a fjärða hyrr *ignis sinuum, aurum*; nam hýrtalandi *metro non satisfacit.*

HYRVI, *m.*, *regulus maritimus*, *SE. I 548, 3; II 552 (hyrr); II 469 hvrr; II 614 hürfi.*

HYRÞRÓTTIR, *m.*, *deus ignis* (hyrr, þróttir): h. odda þings *deus gladii, puginator*, *Plac. 48, ab odda þings hyrr ignis prælii, gladius.*

HÝSINGAR, *m. plur.*, *deriv. ab hús, vide innhýsingar.*

HYSKI, *n.*, *familia, famulitium* (hús), *Hh. 19, 3; Isl. II 67, 1; ÓH. 129; Sks. 311. AS. hiwisce familia, ab hiwe domus.*

HÝSNOPPA, *f.*, *femina gigas* (*rostrum hispido, hirsuto, hý, snoppa*), *FR. III 483, 2.*

HYSSIR, *m.*, *id. qu. hvessir* (*y = ve*), *F. VI 442.*

HÝT, *Fsk. 38, 1: Hóf und hytar kneymi | raut unda fiold þundar | þat sleit víga væghi | vendar dýr at landi, o: vendar* (i. e. vandar) *dýr (naves) lóf at landi und þundar hýtar kneymi sub bellatore, i. e. navis bellatorem vehens; altera recensio Fsk. habet: Þundar hyrjar ignis Odinii, gladii, quod haud dubie rectius est. Nam etsi Þundar hýt bulga Thundi (Odinis), de clipeo accipitur, tamen et obstat insolentia appellationis, et quod hit hoc sensu per i scribi solet.*

I.

1, 1) *syncopen patitur a) in articulo, acc. s. fem. -ina, v. c. stöðna pro stöðina; Harbl. 6; sic in prosa sapius, e. gr. livðna (SE. I 370), reiðna (ib. 26), gröfna (Ed. Sæm. ed. Havn. II 166, not. t, sec. membr.), veðjunna (veðvína), SE. I 342; sólna, SE. I 186; kneiskelna, soðvískolna (Nj. 131), kvöðna (Grág. II 39), sökna (Grág. I 348). Huc non necessario pertinet vlfnm, SE. I 106, nam poterat in dat. esse vlf. — b) in ipsis nominibus: subst., Mins, v. suo loco; líknesksins, F. V 343; adj., ófár = ófárir; huc non pertinet kvæðs, Hltd. 11. — c) in verbis: brár (= bráir, vide brá p. 72, vár, vide suo loco, sorte et trúr pro trúir, Ólafsr. 17; gerr, gerra, pro gerir, gerira; sic in prosa: jár (F. IX 445, not. 14), spár (FR. I 222), heyr (ab heyja, Grág. I 12. 95), segr (= segir ait, vide segja), dýst (Visnab. Hól. 1748, p. 9: dást eg að miskun mestri, i. e. eg dáist admiror); adde rýrr pro rýrir, Merl. 1, 35. In conjunct.: fú, vide p. 149;*

ljá, Grg. — 3) *nema ek sjá nisi videam, F. X 251. In supino: barz, vide p. 50; sic valz pro valiz, Fsk. 133: þar var oc þat lið, er callat var þingamenn, þat hafði valz af mörgum löndum, cf. F. VI 400—1; adde bûð pro búit, in Gloss. Njale; heimlat pro heimilat, Grág. II 191. — 2) epenthesin: (síðri), síðrirjödri, sírni- verk, (sírni) (sub sírnar), eynefiss, gandis, bylelistis, mútaris, brimis (a brim), ryðmeldis; vide et myll, meil. Cf. ex hodierno sermone til ónýtis (= til ónýts, ÓT. 43; F. I 173), á áttwæðis, nírwæðis aldrí (pro áttwæðis etc.). — 3) paragonen: síðri, sírni (sub sírnar), anþingi; in prosa, alþingi, in Legg. Vett. haud raro; veggþili, n. pl., SE. I 208; lífi agendi ratio, víte genus, F. VIII 253. 308, forma in compos. usitata, v. c. sællifi, víðr-lífi, matlífi, etc.; hervígi, F. VIII 300. In hodierno sermone in neutris usitatum est i paragonicum in quibusdam vocibus, v. c. bind-ini, reipi. In femininis perrarum, v. c. skírni, acc., pro skirn, FR. I 357; est tamen apud*

poëtas lindi, dat. a lind, f., hristi a hrist, etc. In adj. neutr. pl., v. c. tvínni = tvenn bina, in *Síjörn*, ubi *agitur de arca Noachi*: af öllum þessum skulu æ tvínni ok tvínni ganga inn með þér, et ad Gen. 7, 1: af öllum reinum kvikindum ok himinsins fuglum skaltu æ taka 7 ok 7 karlkyns ok kvennkyns, en af hinum öðreinum meðr sama hætti tvínni ok tvínni; hini pro hin, *Bl. membr. v. c.*: hini fögru manlíkan illa pulcra simulacra, hini ölmo dýr færa illæ bestia. — 4) *aphæresin*: in dat. s. neutr., v. c. Ho reið á bak báro, i. e. á báro baki in dorso undæ, per summos fluctus, *Fsk. 15*; morðvöndr gerði greipar rann min gladius manui noxam adtulit, manum vulneravit, *Korm. 11, 6*. Etiam in prosa: fekk Adalsteinn Eiríki konungi at fríðlann ok yfirsókn Norðumbraland, *Fsk. 15*, ubi fríðlann = fríðland, i. e. fríðlandi. — 5) *vicem sustinet vocalium tenuium*: e, a, u; e, v. c. fingi, singinn, gingu, þvingr, virðr (verðr), virða (verða), þrimir (þremir, á þrómr), íf, ífi, ivanlaust (*Bl. membr.*), skimra (skemra), *Grág. II 264*; víðráttu; landeigindr, *Jus eccl. Vet.*; þriskja, *F. VIII 96*; virar (verar); *hod. einbirni* (= einberni, a barn); fadmiri, *F. VII 164*; frændsimi, *Norig, FR. II 242*; vilik, munik, *FR. II 349. 351*, ut ætlig, *Hyndl. 7*; a, ut þingat, þinnig, ek játi = a, *Vigagl. 15. 16*; u, v. c. kvussi, pro hversu, *Fær. 18*, torigætr (= torogætr); *hodie*, öðruvísi, eini gildir mig, síni sinni hvað, pro quibus olim öðruvísi et öðruvísa, eino et eina. — 6) *vicem sustinet diphthongi ei, it. syllabæ jó*; ei, v. c. ní, nita, lílfr, lílfliga, ígræn, mín; svi, *Hkr.*, pro svei, *F. VII 162*; aldrí; bridd (= breidd), *AA. 284*. Pro jó, v. c. flita, giðr (gjóðr), hlíðr, hlíð, vide *Nj. vers. lat. p. 619*, not. p, et *Gloss. ibid.* ad voces ibi citatas; líðsamiir pro ljóðsamiir, *F. VIII 81*, var. 4. — 7) *syllaba in omittitur in líðnar, loðnar, roðnar, pro líðinnar etc., sic vegna pro veginna, F. VII 129*, quod forte aptissima lectio est *Vigagl. 21, 3*, pro vagna, sec. var. lect. 6; örna (pro örinna, örinda, erinda), *Eb. 9* (*Ghm. I 557*, var. lect. 12), ut ærna (pro ærinna, erinda), *Vita Joh. S. episc.*: gekk til sinna ærna obit negotia sua, citat. in *Gloss. Synl. Bapt. sub v. árnaðr*; sic et in *Fsk. 65* sjon, pro sjóinn: en þeir, er vörðuz, gengo svá inót, at þeir stigo niðr af bordunum oc í sjon, oc sucku niðr með vápnum sínum, de pugna Svaldrica. — 8) *ir omittitur in ginn* (si hæc vox pro verbo accipitur, pro girnir, nn = rn), quo trahi possit skir, pro sklirir, baptizat, *Jus eccl. Vet.* (ef fader skir barn sitt siúkt), et gor, pro gorir (gjörir), *Bl. membr.* (þa gekk hinn slerðarfulli fiandi í ofund við þau beði hiun, sem hann gor nu við oss alla síðan), sed forte his locis rectius foret skir et gorr, eliso i.

1, præpos. cum acc. et dat., 1) cum acc., in, a) motum ad locum significans, v. c.: kominn í höll aulam ingressus, *Vafþr. 6*; fardu í sess þete sedem, *Vafþr. 9*. — b) de tempore; cum præsentis: í morgin hoc præsentis mane, *Nj. 30, 1*; í kvöld hac vespera, *II. 31, 1*; cum præterito: í vetr præsentis

hiemis parte elapsa, *Eb. 28, 1*. — c) pro til, ad: í fjörvan ad necem (= til bana, til dauðs), *Y. 44*; í minn frama in meum emolumentum, ad promovendum honorem meum, *Hávam. 105*; fátt kantu í mun manni pauca calles in voluptatem tiri, i. e. paucis in rebus gratificari potes marito tuo, *Korm. 26, 2*. — d) pro dat.: hvert var fólk í hópin þann quānam homines in isto casu fuerunt?, *Skáldh. 6, 47*; í kað, pro í kaði, in alto, sub aquis, sub maris superficie, *Sie. 17*; ganga e-m í drauma, svesna in somnis apparere, it. mengesn þerr mér í mína svesna femina mihi in somnis apparet, vide sub vocc. draumr et svesna. — e) fá högg af hjálmar skliði í miðjan hattar stall clavo gubernaculi medium caput percuti, *Korm. 25, 1*. — 2) cum dat., in, quietem in loco significans, v. c.: í minum sal, *Vafþr. 7, 9*; í sandi in arena, *G. 56*. — b) de tempore (de quo vulgo acc.): í hausti hoc instanti autumnus, *F. VII 70*; *Eg. 48, 1*; í vetri hac hieme, *Eb. 19, 1*; í ári hoc anno, *ÓH. 48, 7. 50, 2*; *F. V 229, 3. 228, 1*; í degi de die, die, it. unquam, *FR. II 33, 2. 42, 1*; í bróar grímu inquieta nocte, *Sonart. 18*. In prosa: í kveldi hac vespera, *Sturl. 9, 47*. — c) de re qua quis præditus est: fira dis í miklum auka excellenti magnitudine prædita, *Vigagl. 9, 1*; frægðarmáðr í frömu lífi vir illustris, excellenti vita conspicuus, *Ha. 199, 3*, ubi í idem fere valet ac með; sed í okkru lífi in vita nostra (= á æfli okkar), *Skáldh. 7, 26*. — d) pro með, fyrir, de pretio: opt kaupir sér í litlu lof parvo sæpe laus emitur, *Hávam. 52*. — e) de homine, in quo aliqua qualitas locum habet: í syni minum var ills (ylgs) þegns efni vaxit in filio meo erat indoles, *Sonart. 11*, uti nunc dicitur: þat er gott manns (húmanns, etc.) efni í honum est in eo boni viri indoles. Sic et: hufðv ver í þér, Hákon, forustu góða ezimium in te præsidium (ducem) habuimus, *SE. II 114, 2*, sec. fragm. 748, quo loco auctor í accipit pro af (hér er í fyrirsetning fyrir af sett). — f) de presentia: sjálfr Stígr var þar í sekiálfi Atals dýra ipse Odin inerat in navium oppugnatore, vel præsens aderat bellatori, *SE. I 234, 2*. Hann er í sínum helgum mönnum | hár ok sterkr af dýrðar verkom ille (deus) inest in Sanctis suis, *Nik. 1*; almáttugr sé dýrðar drottinn | dyggir ok hjartir í mínu hjarta, *Gd. 1*. — 3) omittitur et subintelligitur, tam cum acc., quam cum dat.; cum acc.: sæng fóru síðan sína þav Havgni, i. e. þau H. fóru síðan í sæng sína cubile suum adibant, *Am. 10*; nío kom ek heima, i. e. í 9 heima, *Vafþr. 43*; ríða græna heima góða equitare ad habitacula deorum, *Hg. 33, 13*; cum dat.: at una sér avngo, o: í aungo nulla re, nullatenus, *Hávam. 95*; voro þeim hjóri bál mörg saman in ea potione inerat, *Gha. 23*; *FR. I 207, 2*; muonn' oss mörg hefði, pro í munni in ore tenebat (ursus) nos multos, *Am. 16*, ubi *FR. I 213*: ok hafði oss öll senn sér í munni; cum acc.: fyrri nótt nocte præterita, *II. hat. 26*; omittitur in sequ., *Hávam. 83*: í vindi -veðri, -myrkri. — 4) ponitur post

casum: Háva höllo í, *Hávam.* 110; *separatur longius a casu*, *F. VI* 88, 2 (*Mg.* 34, 9), *ubi cohaeret* í *Danaveldi*. — 5) *in compositione praefigitur adjectivis, substantivis, verbis, praepos.*, *adverbis*, *v. c.*: *íheitr*, *ílendr* (*íendr*, *F. XI* 145; *íhræddr*, *Nj.* 133); *ígánga*, *Sturl.* 7, 2; *íhogg*, *Sturl.* 7, 30; *íhlutun*, *Eg.* 69; *ínytjar* í *landi*, *Korm.*; *íhuga*, *F. X* 259; *GhM.* I 428; II 40; *ífrá*, *ígegn* (*ífur*, *F. IV* 137; *íhjá*, *ísamt*, *F. XI* 4. 26. 73).

ÍBÚA, *f.*, *quæ incolit, incola* (*i*, *búa*): *hrauns íbúur* (*contr. íbúr*) *incolæ aspreti, femine gigantes*, *FR.* II 145, 1.

ÍBYGGJARI, *m.*, *incola* (*i*, *byggjari* *a byggja*, *hodie sæpe innbyggjari*, *Dan. Indbygger*); *dat. pl.*: *upprisendum allra landa íbyggjurum resurgentibus omnium terrarum incolis* (*monstrabit Jesus vulnera sua*), *Lil.* 71.

ÍF, *n.*, *dubium* (*id. qu. ef, v. c. til efs* *dubie, dubium*, *F. VI* 166; *Ljós.* 6, *et hodie: mēr er til efs dubito*); *ífer mēr á því*, *at ek aptir koma dubium mihi est, an rediturus sim*, *H. hat.* 33; *plur.*: *hver sè íf, nema quis dubitet, quín*, *ÓT.* 28, 3. — 2) *íf*, *ÓH.* 259, 1, *accipit Ílkr. VI pro æli víta, hoc ordine: ek lýg konúngs áro, nema Ó. eigi íf, sem kykvir tífar mentior regis satellitibus, nisi Ó. víta fungatur vicorum instar hominum. Ed. Holm. h. l. legit ýf, F. V 107 ys, et ex var. lect. yfs, quæ verissima videtur lectio esse, vide ýf.*

ÍFA, *F. V* 57, *ponitur pro æfa s. æva, = eva nunquam*. — 2) *Eg.* 62, *construendum videtur: ífa lánган veg víam valde longam, ut ífa-lángr sit id. qu. hodie æfalángr perlongus, valde longus, ubi æfa tantum videtur esse dilatio adverbii æ semper, h. l. intenditis. Raskius in Chrestomathia Isl., ed. Holm., pro jó ífa legendum conjecit jóvi, dat. a jör.*

ÍFA, *f.*, *fluvius*, *Krm.* 4, *sec. Johnstonum íby, Angermannæ fluvius, vide Krákumál, ed. Rafn, p. 101—102. Sic et F. III 219, 2, ubi S. Thorlacius (Spec. 7 p. 116) legit at ífu mynni (pro minni) ad ostium Ívæ. Vide Íva, fluvius Seecæ frigide.*

ÍFI, *m.*, *dubium* (*id. qu. íf*): *ífi er mēr á, at dubium mihi est, an*, *Hávam.* 109. *In prosa*, *ÓT.* 32; *F. III* 8.

ÍFILL, *m.*, *accipiter*, *SE.* II 571. 488; *vide ílli*.

ÍFÍNG, *f.*, *nomen fluvii, regionem deorum a gigante disterminantis, Vafþr.* 16. *Raskius in Ed. Holm. maluit Ífing, flumen Elbinga, quod ab Estonia veniens Vistulam influit, in itinerario Ottaris et Ulstatis memoratum, Raskii Saml. Afhandl.* 1, 325.

ÍFÍNGR, *m.*, *tegmen capitis, pannus velando capiti*, *SE.* II 494: *ífíngur* (*h.*) *i. e. höfuðdúkr*.

ÍFJÜNGR, *m.*, *ursus*, *SE.* I 478. 590, 2; II 484. 567. — 2) *accipiter*, *SE.* II 488. 571.

ÍFLAUSS, *adj.*, *dubio carens, certus, indubius* (*ífl*, *lauss*): *íflaust er þat id dubio caret*, *ÓH.* 186, 1. — 3) *íflaust, adv.*, *sine dubio, certo*, *F. VI* 407, 1; *V* 209, 1; *G.* 4. 68.

ÍFLI, *m.*, *accipiter*, *SE.* II 488 (*vide ílli*);

J. Olavius confert vocem Cambricam hobel, falconis species, NgD. 87; *adde Angl. hobby accipiter alaudarius; Germ. Habicht accipiter*. Occurrit in appellatione manus: *ífla flaut navis (vehiculum) accipitris, manus, ífla flauts jörð Tellus (dea) manus, femina, ÓH.* 168, 2; *ífla fold terra accipitris, manus, ífla foldar elding fulgur manus (brachii), aurum, Ha.* 266, 3; *ífla folds brandr ignis brachii, id., ífla folds branda lýtandi vír liberalis, ÓH.* 74, 1.

ÍFRÁ, *praepos.*, *id. qu. frá, de, ab* (*i*, *frá*); *adv.*: *falla í frá de suo loco cadere*, *Grm.* 38.

ÍFRÖÐULL, *m.*, *sol*, *SE.* I 472. 593, 2; II 485. 627 (*in II 568 non cernitur nisi ... ull*), *ab ífr* (*id. qu. yfir super*), *et röðull qs. jubar superum, sublime*.

ÍGEGN, *adv.* (*et praepos. c. dat.*), *contra, adversus* (*i*, *gegn*), *F. I* 123, 3. 170, 2; *v. gegn, gegnum, ígögn, ígögnum*.

ÍGGR, *m.*, *id. qu. Yggr, Odin*, *FR.* I 486, 3.

ÍGÖGN, *adv.*, *contra, adversus*, *ÓT.* 26, 3. *Ígögnum, praepos. c. acc.*, *per, trans: myrkvið ígögnum per silvam opacam, Völk.* 1.

ÍGRÖN, *f.*, *terra (subviridis, vel forte semper virens, í = ei, grön = græn, cf. algrön)*, *Alvm.* 11, *ubi ígrön acc. est*.

ÍGULL, *m.*, *piscis ex cancorum genere aculeatus, echinus, Græc. ἐχίνος, Germ. Meerigel, Seigel, SE.* I 580, 1. *Vide bjarnigull.*

ÍGULTANNI, *m.*, *ursus, Grett.* 24: *ígultanna gat ek unnit ursum superare potui* (*ígull, tanni a tönn v. tanna morsicare; cf. júgtanni*).

ÍGDA, *f.*, *psitta europæa, SE.* II 489, *Dan. Egde. Undalini descr. Norv. p.* 123—24: *den Fugl Egde, saa stor som en Lerke, den sjunger al Natten igjennem om Sommeren. SE.* I 358; *Ed. Sæm. ed. Haen.* II 181. 184, *ubi vertitur per aquilam, qs. aquila femina, cui respondeat egðir, m., aquila mas.*

ÍHEITR, *adj.*, *calidiusculus* (*i*, *heitr*): *íheit hót minæ calidiusculæ, Eg.* 57, 2.

ÍKÖRN, *m.*, *sciurus, Grm.* 32 (*SE.* I 74; *ÓH.* 96; *F. IV* 200; *Sks.* 115). *Norv. Ikhorn, Seec. ickorn et ekorre (qs. eikorri tetrao arboris?), Dan. Egern.*

ÍL, *f.*, *Íla, insula ab regione Scotia in occidentem versa, hod. Islay, SE.* II 492; *F. VII* 42, 2; *X* 128, 1. *Gen. Ílar.*

ÍL, *f.*, *planta pedis, solum, gen. íljar, n. pl. íljar, SE.* I 542 (*omitt. Cod. Reg.*); *ílja trè pedes, SE.* I 542; *il gera fótar planta pedis lupini, Ha.* 74, 2 (*SE.* I 678, 2); *randa iss fló and íljar plantis pedum subjectus est, SE.* I 280, 3; *ör á íljum cicatrices solorum, Rm.* 10. *Ílja blað tabula pedum plantis subiecta, ílja blað Hríngnis, Þrúðar þjófs clipeus, SE.* I 426 (*sec. I 274*); *ílja gaupnir volæ plantarum, plantæ vel pedes, spenna ílja gaupna á Endils mó montana pedibus calcare, SE.* I 292, 2. *Flótti bar íljar til Hríngstada fugientes Ringstados se receperunt, Mg.* 32, 1.

ÍLAG, *u.*, *accessio, additio* (*íleggja i*); *fere ut tillag: ílags þáttir íllra vætta íspiratio malorum geniorum, Gdþ.* 15.

ÍLAGIDR, *part. pass., tumulo, sepulcro inlatus, tumulatus, sepultus* (i, leggja): ok er hann í á herská Hringaríki, *F. X 422, 5; sic et absolute hæc vox ponitur, F. X 212*: ok var haugferð síðast Ólafr konungr, ok fljótliga ilagidr hiá sínum mönnum með miklu fé, ok eptir þat haugrinn aptr byrgðr.

ILBLEIKR, *adj., pede pallido, fulvo* (il, bleikr), *epith. corvi vel aquile*: Ólafs, þess er gaf steikar ilbleikum hjaldrs orra, *G. 40*.

ILD1, *n., ignis* (*deriv. ab eldr*): þrumu girðis ildi ignis cinguli insularis (*pelagi*), aurum, *þ. Hæð. c. 2. Hinc maurildi ignis fatuus, in hodierno sermone, SE. II 174* mörueldr, *Norr. Morell fulgor maris, noctu lucens* (*Throindhj. Selsk. Skr. 1, 288. 292*).

ILEGA, *f., cubile* (i, lega): i. naðra (*serpentum*), aurum, getir naðra ilegu vír, *Ag.*

ILENDR, *adj., indigena* (i, lendr a land, fere ut innlendr, innlenzkr): lið ilendra jöfra *auxilium principum indigenarum, Orkn. 15, 3; pros., F. V 159; gera e-n ilendan in patriam restituere, Eg. 57; ilendr Jótlands jöfurr rex Daniæ indigena, F. IV 359, 2, sed ÓH. 159, 2 construendum videtur: ilendr jöfra* (*gen. pl.*), *rex indigena, et ætt Jótlands manna fanntz at því. Etiam de bellatore, qui in terra hostili certam sedem figit, parte aliqua regionis subacta, pros., F. VI 254: Haraldr konungr herjafi allt þetta sumar í Danmörk, fékk ógrynni fjár, en ekki varð hann ilendr á því sumri.*

ILFAT, *n., calceus* (*qs. tegmen plantæ, il, fat*): út stendur undan báti ilfat calceus (*h. l. pes hominis calceatus*) ex scapha porrectus extenditur, *Snegl.*

ILFLET, *n., locus plantæ, locus cui pes insistit* (il, flet): ilflet örnis spjalla clipeus, *Ha. 232, 4, ut ilja blað Hringnis* (*SE. I 426, coll. I 274*).

ILIFLIGA, *adv., perpetuo, in æternum* (= eilífuga), *Gd. 43 (i = ei).*

ILÍFR, *adj., æternus, id. qu. eilífr* (i = ei), *Krossk.*

ILKI, *m., pes: átgjörnum rauð ek erni | ilka avara aquilæ pedem rubefeci, Orkn. 80, 2; videtur esse id. qu. Lapponicum joulke pes* (*Bosworths Gram. AS. p. 73*). *Norr. Ilkjen vola pedis, nil est nisi Isl. iljin* (il, cum art.), *v. c.: gange paa Ilkjen digitis pedum incedere.*

ILKVISTR, *m., ramus plantæ pedis, digitus pedis* (il, kvistr): hræra hörpu ilkvistus cilharum digitis pedum pulsare, *Am. 62*.

ILLA, *adv., male* (illr): illa skapi imþrobo ingenio præditus, vesall maþr ok illa skapi liker at hvívetna misellus homo et imþrobo ingenio præditus ridet ad quancunque rem, *Havam. 22; cf. Hild. msc. c. 8: vel verðr þú skapi ingenio (meo) bene probaris, bene mihi places, quod dictum videtur pro vel verðr þú mér at skapi; sic illa skapi, o: farinn male affectus quoad indolem animi. Linnar stillis dauða leiða mik illa graviter me adficit, gravem mihi dolorem adfert, SE. II 118, 1; geta illa frá e-m penas dare alicui, puniri ab aliquo, F. VI 162. Non bene, minus, vix, ægre: illa heill minus sano cor-*

pore, Havam. 69; fara götu i. ægre per viam incedere posse, de cæco, Hh. 14, 2; á sér illa þarum adparet, Am. 40; illa sattu i milli conspectus (telorum multitudine) interceptus est, Mg. 31, 3 (F. VI 77, 2). In compositis: meinilla, stórilla.

ILLGJARN, *adj., malevolus* (illr, gjarn), *Me. 20*.

ILLHUGADR, *adj., malignus, malevolus* (illa, hugadr), *Eg. 75, 1*.

ILLÍFI, *n., mala vita, perversitas, vitiositas* (illr, lífi), *Ho. 5, vide andvigr.*

ILLÍNG, *f., malitia* (illr): illingar asni asinus malitiæ, *i. e. alios rapinis et oppressionibus vexans, Merl. 2, 87. Sic F. X 399, de tyrannide: en þó at síá nauþ oc illing læigi á landi elsi vero regnum ea oppressione ac tyrannide vexaretur. Illing, cognomen tiri, Isl. I 208; nomen equi, GKM. II 40*.

ILLR, *adj., malus: ill ráð mala consilia, Havam. 9; ill þjóð (brúðr) mala gens* (*femina*), *de gigantibus, Vsp. 20; de malis hominibus, F. V 125, 2; ill goð mali dui, de diis ethnicis, Ód. 10; illr hugr malus animus, ira, geyrr ílz (= illr) hugar pronus ad iram, Hymk. 9; ilt háð mala contumelia, ludibrium, GS. 12; illr hreimr clamor immanis, horrendus, F. VII 84, 2; illt mót periculosa pugna, F. VI 385, 3; ill orð mala verba, Skf. 2; dira verba, execrationes, imprecationes* (*id. qu. kalla fjanda malum dæmonem nominare, nuncupare*), *Sturl. 4, 35, 3; illra orða diris, male ominatis verbis, Sturl. 5, 48, 1 (ut biðja lengstra orða); illr af aurum qui aliis divitias suas invidet, Jd. 35 (ut illr af mat cibi parcus, Hg. c. 17; F. I 33). Nentr. illt (ilt) malum: sjá við illo a malo sibi providere, Bk. 1, 32; dolor, animi ægritudo, Bk. 2, 8; ilt mein var þats malum incommodum erat, quod, i. e. malo accidit, quod, F. III 9, 1; illt er, sequ. infn., periculosum est, H. 24; inutile est, Hm. 12; illt kveða difficile esse dicunt, Krm. 22; illt er með Ásum male agitur cum Asis, res Asarum malo loco sunt, Hamh. 7; illt er á jörð of orðit mala (ærumnosa) exultit mansio in hac terra (vilá), Vigagl. 27, 4; fá illt or deildum, ÓH. 187, 3, vide deild. Composita: fyrinillr, margillr.*

ILLSKA v. **ILZKA**; **ILLSKU-FULLR** *adj., malitia plenus, Gdþ. 4*.

ILLSÖGULL, *adj., maledicus* (illr, sögull), *var. lect. Eg. 75, 1*.

ILLÚD, *f., malitia animi, malevolentia, invidia* (illr, úð), *Völk. 19, 21*.

ILLÚDIGR, *adj., vultu særum animum præferens, truci vultu* (illr, úðigr ab úð): i. mjök þýkir oss Óðinn vera, *Hg. 33, 15. — Þ) allar ro illúðgar omnes* (*litæe runicæ*) *suspectæ sunt, vel omnes* (*mulieres*) *male animatæ sunt, animo ad pejora declinant, Am. 13; quo loco FR. I 212: þær eru opt illúðgar.*

ILLVIRKI, *m., maleficus, prædo, latro* (illr, virki a verk), *in sing. collect., de Vendis, dat.: ófám illuirkja multus prædonibus, F. VI 55, 1. De latrone cum Christo crucifixo: yðr nam annan kuedia | illuirkæ suá*

Has. 23. *Junguntur stigamaðr ok illvirki, ÖH.* 151, *quod F. IV 337 est ransmaðr, spellvirki ok stigamaðr; illvirkjar, pl., latrones, Eb.* 59.

ILLVITI, m., homo malevolus, malus (illr, víti a vita): þat gaf heilsu | heidnum manni, | þá fékk sína | sýn illviti, Krossko. S. Cognomen viri, Kálfr illviti, Hild.

ILLÞRÆ, pro ILLÞRÆLL, m., malus, verus, miserum mancipium, Am. 59: *ap̃ti illþræ, áþr oddz kendi. Plene est FR. III 512, 3: líkr aumum illþræli, er ekki þrýðir.*

ILLÞRÆLL, m., malum mancipium (illr, þræll), v. illþræ.

ILM, f., id. qu. ilmr, apocopato r, dea (Bellona): ilm sörva dea torquium, femina, Korm. 19, 5.

ILMA (-aða,-at), svavem odorem spirare, fragrare (ilmr): ilmandi rót radiz fragrans, Lil. 25; *grös, Sks.* 48; *ilmaðr, id., GhM.* I 236.

ILMR, m., svavis odor, fragrantia, de fragrantia oleæ, cedri, Gd. 70, 73; *Nik.* 78, 79; *ÖH.* 258; *cum adspir., hilmr, Gloss. F. XII.*

ILMR, f., dea, una ex Asidibus, SE. I 556, 2; *II 473. 557. 617, puto Bellona, cum ilmr jálmr pugna dicatur, Isl.* I 162, 2; *F. III 149. Sæpe occurrit in appell. feminarum, v. c. Ilmr lýskála bála dea auri, femina, SE.* II 150, 3; *erma ilmr dea manicarum, id., Korm.* 3, 6; *11, 7; per tmesin cohæret hallilmr dea lapilli, globuli (torquis), Korm.* 5, 1; *Ilmr armleggjar orma dea armillarum, id., de femina in somnis apparente, Hild.* 33, 1. *Plur.: rennumz ást til ilma unnar dags, F. II 249, 2, amor mihi inclinat ad feminas; víta Ilfstr. sec. membr.* 132 h. 1. *pro ilma habet Unnar, quod melius metro congruit, v: Unnr unnar dags dea lucis æquoræ (de Kolfinna). — Vide ilm, apocopatum, pro ilmr, Korm.* 19, 5. — 2) *absolute, femina, F. V 229, 4.*

ILMR, m., lupus, SE. II 484: *ylgr, vargr, vitnir | ilmr, skoll, geri; II 568 non cernitur nisi: ulfr, vargr, vitnir | .... geri.*

ILR, m., calor, gen.: iljar audæsi copia caloris, Sks. 40; *pl. ilir: fyrir ilja sakir, Sks.* 193; *ílsamligir geislar radíu tepentes, ibid.* 48, 226; *hann mátti ei af klæðum ilvarir verða, ibid.* 758.

ILRJÖDR, m., plantam pedis, pedem rubefaciens (il, rjóðr), SE. II 497, *in virorum appellacionibus; ilrjóðr ara, arnar pedem aquilæ cruentans, bellator, præliator, Sic.* 5, 4 (*F. VII 340, 4*); *Mg.* 6, 1.

ILSPORNA (-aða,-at), pede calcare (il, sporna), c. acc.: örn getr ilspornat haus, SE. I 664, 1.

ILSTAÐN, m., prora pedis, anterior pars pedis, i. e. unguis (il, staðn), pl. ilstaðnar unguis: sveimþreytir bjó sveita ilstaðna hrafnir rex unguis corti sanguine oblerit, tinxit, SE. I 644, 1. *Confer húfuðstaðn, quod de rostro dicitur.*

ILSTRÍ, n., arboris species, SE. II 483, 566; *puto collectivum toú ölstr, Svec. jolster salix pentandra (quemadmodum birki, n., collect. toú björk, etc.).*

ILTÚN, n., pratum tepidum (ilr, m., calor, tún), i. brúna pratum tepidum superciliorum, frons, facies: vann þvegit iltún brúna larit faciem, i. e. faciem suam lacrimis madefecit, SE. II 500, 2.

ILVEGR, m., solum plantæ pedis (il, vegr): ilvegs kilja tegmen plantæ pedis, calceus, ormr búinn ilvegs kilju serpens calceatus, coriarius, F. VI 362, 2. Cf. ilfat supra.

ILZKA, f., malitia (illr): ilzsku eyðir vír bonus, Ag.

ILÞORN, m., ramulus plantæ pedis, unguis (il, þorn), pl., ilþornar: lúta undir ilþorna arnar aquilæ unguibus succumbere, i. e. in pugna cadere, II. 31, 3, quo loco membr. E habet: standa undir ilþorni arnar.

ÍMA, f., vapor, æstus: elds ima vapor ignis, Has. 39, v. brími; *cogn. eim, qu. v.*

ÍMA, f., lupa, SE. I 592, 1; *II 484. 568. 627, vide imr. — 2) femina gigas, SE.* I 552, 2; *II 471. 555. — 3) pugna: östr á imu ferre vide prælium appetens, valde bellicosus, Ilund.* 1, 49; *imo svellir præliator, vír, Gho.* 4, *locum vide sub brík.*

ÍMARR, m., lupus, SE. I 591, 2; *II 484. 568. 627.*

IMD, f., femina gigas, SE. I 552, 2; *II 471. 555. 615; imdar faxi equus feminæ gigantis, lupus, alendr imdar faxa (fáká, id., Cod. Fris. col. 224, 37) saturantes lupum, pugnatore, víri, F. VII 6. Vide imþ.*

IMGERÐR, f., femina gigas, SE. I 552, 3; *II 471. 555; II 615 habet vnagerðr.*

ÍMI, m., gigas: íma hljóð sonus gigantis, aurum (ut jötna mál), Gd. 22, *vide eyðirunnr. Nomen dynastæ, FR.* III 321.

ÍMISS, id. qu. fmiss, Söll. 16 (*GhM.* III 342).

IMLEITR, adj., fusca, furva facie, de lupo: imleitur fekkz áta öls blakk silva equo (lupo), fusca facie prædito, esca paratur, Ilh. 100 (*F. VI 426, 1*). *In Ilkr. VI imleitr vertitur, ferus, in Shl. truculenta facie; rectius in F. XII explicatur per blakkleitr, sc. derivandum videtur ab im, n., fuligo, sordes, macula, cf. F. II 261: vèr eigum konúng svá ágætán, at hann lreinsar þat skjótt af með sínum göðvilja, þó at nökkut im hafi á oss dregit af samneyti annarsligs síðferðis; accedit ad hunc significatum vox sámleitr.*

IMMIR, m., gladius, Wchart. SE. I 567 *var. lect.* 4, *pro immir (SE. II 620 habet ymir).*

IMNIR, m., gladius, SE. I 567, 2; *II 477 (II 560 non cernitur nisi immir, prima littera deleta); vide eimnir. SE.* II 620 *habet ymir, cf. eimir.*

ÍMÖN, f., pugna, id. qu. imun, Ólafsr. 33 (*ö = u*); *SE.* II 559.

IMR, m., lupus, SE. I 591, 2; *II 484 (II 568 tantum Im.); II 627 rvnr, præve ut puto); imr gat krás, hvar komut lupus dampem nactus est, F. VI 160 (Ilh. 11, 1); imr sveit turba luporum, lupi, SE.* I 480, 1, *ubi imr collectivum est. — 2) gigas, SE.* II 471, 616 (*pro inii*); *hinc imr fadir pater gigan-*

tum, gigas, Vafþr. 5, ubi imr collective ponitur.

IMUN, f. vel n., pugna, SE. I 563, 1; II 475 (II 559 imön), id. qu. ima (nam un terminatio est). Grett. 14 imunn var. lect. est pro ýman (al. imán), 2: oss listst imunn þessi, unde genus femininum cognosceretur. SE. I 280, 3 imun non construendum videtur cum fölr, sed cum disir, ut imundisir de deabus prælii præsidibus, bellonis, intelligatur.

IMUNBÖRÐ, n., tabula pugnae, clipeus (imun, börd): imunbörðs veðr tempestas clipei, pugna, ÖT. 16, 4, vide veðrgæðir.

IMUNBUKL, n., tegimen præliare, clipeus (imun, buki): imunbukl þrymurækis clipeus præliatoris (i. e. meus), Grett. 42.

IMUNFÖLR, SE. I 280, 3, vide sub imun.

IMUNLAUKR, m., lignum prælii, gladius (imun, laukr): Ullr imunlauks deus gladii, pugnator, vir, HS. 1, 3 (SE. I 398, 1; II 108, 5).

IMUNLUNDR, m., lucus pugnae, pugnator, vir (imun, lundr), Gd. 67: hjálp imunlunda auxilium (auxiliator) hominum.

IMUNVINDR, m., tempestas pugnae (imun, vindr), var. lect. Sturl. 7, 30, 1: imunvindar rífo Yggjar tjöld venti præliares (vehementia prælii) dirupere Odinis tentoria (cliptos).

IMP, f., id. qu. imd, femina gigas: impar faxi lupus, sec. Morkinsk. F. VII 6, not. 6. Impar dóttir filia mulieris giganteæ, Hlud. 1, 39.

IN et INN, adhuc, id. qu. en, enn (vide enn 2), cum comparativo et in sententia negativa, fere expletivum, aut saltem ita, ut salva sententia abesse possit: sáka ek brúþir | bita en breiðara, nè inn meira mjóþ | mey um drekka, Hlamb. 25; út þú nè komir | orom höllom ofrá, | nema þú inn snotrari sér, Vafþr. 7; fanntaþu mann inn harðara | at Hróngni daupn, Harbl. 13; vitoma víþ á moldo | menn in selli, — nè in mætri | mægð á foldo ignoramus supra humum homines magis fortunosos, — neque magis egre-giam adfinitatem in terra, Bk. 2, 18; hræddr var hvergetir, | helta in lengr rúmi neque ulterius quidem locum retinuit, Am. 58; hykkat ek fræknum vísa þóttu ferri skald in verri puto multos poetas forti principi visos esse adhuc deteriores (quam me), Eg. 82, 3, cf. Shl. XI ad F. XI 127. — 2) nè in heldr, id. quod in vulgari sermone hodierno nè heldr, quod fere idem est ac simplex nè neque: skúa ok bróka | skammiz engi maþr, | nè hestiz in heldr, | þótt hann hafit göðan, Hávam. 61; urþua íþ glíkir þeim Gunnari, nè in heldr hugþir, sem var Hagní, Ghr. 3; rétt emka ek rápsákr talþir, nè in heldr framvíss, Sk. 1, 21; sakar ok heiptir hyggjat svefngar vera, nè harm in heldr, Bk. 1, 36; létap budlúnger boþr uppi, nè niþja in (hoc enim sibi vult in, quod membr. h. l. addit) heldr nefgjöld fá, Hlud. 1, 12. In Nj. 137, eigi in heldr id. est ac simplex eigi non: þeir sjá þegar flokkinn, er mátti heim-an; menn Asgrims meþttv: þar mun vera

Þorgeirr Skorargeirr. Ásgrím meþtti: eigi in heldr eþla ek þat, því at etc.

INGI, m., nanus, SE. I 68, 1. — 2) rex, id. qu. ýngi, ýngvi, Ha. 324, 1, ubi óþjóðir inga de veneficis Scotiae regis intellexi F. XII. Ingi in nomine Ingibjörg, per homonymiam exprimitur per gramr rex, F. V 178, 2. — 3) rex maritimus, pirata (= ýngvi 3): hringkoll inga lorica, Cod. Fris. col. 216, 8. 9.

INGIFREYR, m., Freyus, deus Asarum, id. qu. Ýngvifreyr: áttir Ingifreys Asæ, SE. I 312, 3. (Ingi = Ýngvi, Y. 12, Freyr).

INGUNARFREYR, m., id. qu. Ingifreyr, Freyus, Lokagl. 43; F. IV 3, ubi in var. Ýngvifreyr (ab Ýnguni, id. qu. Ýnguni, Y. 20, quod haud dubie fuit nomen Freyi, sicut Ýngvi, Y. 12).

INN, adv., intro: gánga inn intro ire, intrare, Vafþr. 5; Rm. 2; dropar falla inn um ljóra impluunt per fenestras, Vsp. 34; per brachylogiam dicitur: ek var inn, at sinna hall-ílmí domum intraveram, feminam contemurum, Korm. 5, 1. Compar., innarr interiorius, loco interiori: sittu innarr meir sede interiorius, interiorem sedem occupa, FR. I 298, 2; it. pro positivo: innar lit ek til kvinna intro ad feminas respicio, F. V 178, 2 (ut Nj. p. 75).

INN, part. expletiva, propr. id. qu. enn adhuc, vide in.

INN, IN, IT et IP, id. qu. hinn, per aphæresin toú h, et enn, 1) articulus præpositivus adjectivorum, quæ tum regulariter formam determinatam adsciscunt, v. c. inn aldní senex ille, Vsp. 26; allt it göða omnia bona (omnes virtutes, omnia recte facta), SE. I 320, 3; it betra beneficia, commoda, SE. I 238, 3; íþ ráþsvinna stjód, it horska man, Hávam. 102; drykk ins dýra mjaðar, Hávam. 106; etiam in vocativo: inn fróþi jötunn!, Vafþr. 20. 30 (Fm. 5). Nota: Ög. 14, ino æþre huc referendum non videtur, etsi id fecerint interpretes; locus sic est: Kvaða hann ino æþre | alna myndo | mey i heimi negavit ille ullam in mundo virginem præstantiorem (me) nascituram. Adferunt quidem locum Kormakssagæ: hann átti Finnvi hino fúgrv, pro hina; sed alia hic ratio est, dum terminatio articuli se accommodat ad sequens adjectivum, sic et FR. I 231: þá enu fá (= fáu), sem etc., cf. Gloss. F. XII voc. enn et hinn; in nostro loco articulus vix locum habet, sed ino est particula expletiva in (= enn adhuc) cum o paragogico. — 2) præcedente demonstrativo sá: sá inn mátki munr, Hávam. 94 (Skf. 10. 25; Harbl. 14); þann inn alsvinna jötun, Vafþr. 1; þann inn heiða himin, Harbl. 18; þess ins alsvinna jötuns, Vafþr. 5; et cum ordinalibus: sá inn þriði, Grm. 6; þat it eina, þriðja, fjórða, etc., Vafþr. 20. 24. 26. — 3) præcedentibus pron. possessivis minn, þinn, sinn: minn inn hvassi hjórr, Fm. 6; þinn inn frána mæki, Fm. 1; sins ins heila huga, sins ins svára efsa, Hávam. 106. — 4) per crasin coalescit interdum cum præcedente substantivo (quando in vocalem desinit), v. c. hjartað næsta (2:

hjarta 'ð næsta), F. V 92, 2, id. qu. hjarta ið (et) næsta proxime cor, partes cordi proximæ, ÓH. 247, 2; Hugans prúða (Huga 'as prúða), Morkinsk. F. VII 46, not. 2, id. qu. Huga ins (hins) prúða. Sic Kjótvan, F. X 190, not. 3, est = Kjötva inn; hilmínun, F. X 194, not. 6, = hilmí inum; sic SE. I 236, 1, vitinnu einægja, per crasin et synopen esse videtur id. qu. vitinn inum einægja destinatus Unoculo illi (Odini). — 2) raro pro demonstrativo sù, in prosa: þá er 30 manna eru komnir á it (= þat, F. XI 102) skip, er næst er landi, þá, Jónst. p. 27; sic et F. VIII 431, not. 17: svá leitt sem yör er orðit, at sitja um bergit, þá inum (= þeim) þó miklu leiðara, er þar sitja ádr.

INNA (inni, innta v. inta, innt v. int), dicere, loqui: menn nemi mál, sem ek inni, mín homines verba, quæ profero, audiant, Nj. 136; pros.: inna eíðstal þæire juramentum, F. VI 53; ÓH. 170, 1; G. 7. — β) enunciare, recitare: innti orþstafi at eldi ljósom enunciatil literas ad lucidum ignem, Am. 9; i. jötna heiti recensere, SE. I 549, 1; i. óð recitare carmen, Lo. 1; vinn ek bjór Hárs inna, id., Hild. 30, 2. — γ) referre, narrare: i. konungs verk regis facinora narrare, Si. 4, 3; i. dýrðar merki, F. II 279; Part. act., innendr, pl., rerum narratores, eiri rerum periti, qui multam (aliquam) habent rerum gestarum scientiam, G. 48. — δ) i. upp palam pronuntiare: verk mano upp innaz á efsta dómi facta hominum in extremo judicio palam fient, Sturl. 4, 5, 2 (pros., enarrare, Eg. 66). — ε) i. út eloqui: sè ek ei þann er út negi inna alla gleði, er Adam fékk, Lil. 64. — ζ) facere, præstare, ostendere, exhibere: inna gráleik malitiam exhibere, ostendere, F. VI 295 (Hh. 55); ut: inna íþrótt artis specimen edere et in ea excellere, SE. I 154, = fremja, vinna. — η) pendere, rependere, sic accipitur inna gráleik malitiam rependere, Hh. 55 (F. VI 295); ut: lívat áttu mér illt at inna (= launa)?, FR. II 204, it. inna fúlgör persolvere (= gjalda), Grág. I 240. — ζ) Sturl. 5, 14, 3, ridetur esse, dare, tradere: dauða und var egg sú er kendo innt, i. e. sú egg, er (þeir) kendo, var innt dauðaund acies illa, quam cognoverunt, tradita fuit vulneri mortali, i. e. telis, quæ ipsi usu cognita habuerunt, letalia vulnera intulerunt.

INNAN, 1) adv., a) intus, ex parte interiore; e domo: leita sér innan út stapar domo foras egredi ad requisita naturæ, Hávam. 114, ubi opponuntur innan intus, út foras; it. ÓH. 92, 9; sic et accipi possit, Bk. 2, 8: opt gengr hon innan ísa ok jökla aptan hvern, per brachylogiam, sape quoris tempore domo egressa aquas congelatas et moles glaciales peragrat; innan or húsum intus ex ædibus, ex domo interiore, ÓH. 70, 5. — β) intus, intrinsecus, a parte interiore: sund, allt bygt innan fretum, totum intus (navibus) occupatum, ÓH. 182, 4; allr skáli innan totum intus triclinium, ÓH. 170, 1; líta munn innan os intus tingere, Hh. 84. — 2) præpositio, a) absol., cum accus., in: i. eina gunni

uno in prælio, Hh. 65, 6; i. Týrvisst in (insula) T., Mb. 9, 2; i. hverja vík in quoris maris sinu, Hh. 62, 5; hverfa i. stafnrum in prora locum occupare, proram navis defendendam suscipere, Hh. 82. — β) cum gen., intra: i. hallar intra aulam, Völk. 31; i. dyra intra ostium, Grg. 15; kvama i. borgar adventus in arcem, Hm. 23; i. rifja intra costas, intra latera, FR. I 267, 2. Pros., de tempore: i. lítills tíma brevi, F. V 163. Cum acc. et usurpatur in Stjörn: guð skapaði allan heiminn, þat er, himininn ok himnaríki, með öllu því sem hann hefr innan sik, ok þar meðr allt jafdríki. In Harpestrængs Lægebog sape usurpatur innæn pro innan. — b) addita præp. i, innan i, pro simpl. i; cum dat. i — innan, cum acc. innan i: hverr veit sik í svörto helvíti innan, ÓH. 171, 1; ilypting innan celsa in puppi (stantem), F. VI 196, 2; gænga innan í marga hildi in multa prælia ire, F. III 17. — c) fyrir innan, (intra, cum acc.) Ólvishaug, G. 14; fyrir Hillar innan intra Hillas, Mg. 9, 4; sur innan garða intra fines, Hamh. 4. 9. — 3) composita: a) innanbörðs intra navem, in navi (i., bord), ÓH. 27, 1; Hs. 293, 1; plene: innan börðs naglfara intra latus navis, intra navim, SE. I 524, 3 (idem est innbyrðis, Eg. 58, quod metaph. est Sturl. 7, 41: börður þeir þar sjálfir innbyrðis mutuo). — b) innanbrjóstz intra pectus, in pectore, intrinsecus: ótta fullr með öllu innanbrjóstz, Lb. 30. — c) innanlandis intra regni limites, in ipso regno, in terra, patria, Mg. 17, 6; Hs. 290. 293, 2. 313.

INNARLIGA, adv., interne (ex inn, comp. innar): bita i. pectus intimum penetrare (de sagitta amoris), Skáldh. 1, 17; cf. ofarla (aptarla).

INNBLÁSTR, m., inspiratio (inn, blástr): i. guðligs gneista afflatus divini igniculi, inspiratio Spiritus Sancti, Nik. 76.

INNÐÆLI, adj., commodus, facilis (id. qu. dæll, ab in, inn, part. expl.): eigi er járn bjúgu indæll skaði lindiss non commodus, facilis est, i. e. nocet, vexat, affligit, Hh. 62, 6. In prosa, innðælt = auðveldt facile, F. III 161; indælla commodius, facilius, jucundius, F. VIII 186, unde indæli, n., vita jucunda, F. VII 277.

INNDRÓTT, f., satellites domestici, aulici (inni domus, drótt): lírðmenn ok húskarla hófþingia má svá kexa, at kalla þá indrótt, SE. I 458. 398, 2. 406, 3; F. VI 197, 3; Hs. 232, 4. 255, 6; inndröttar gæðingar principes, Orkn. 22, 5. — β) homines, viri, SE. I 560, 2.

INNÞJALGR, adj., Völs. 42 (Hund. 2, 43), de lacrima, vert. interpp.: intra penetrans; forte, intus abscondita: hvert innþjalgt (tár) felt blóþugt, úrsvalt, ekki þrúngit á brjóst grami quævis (antea) intus abscondita (lacrima) decidit cruenta, præfrigida, morore turgida in pectus principis (inn, þjalgr).

INNHYSGINGAR, m. pl., homines, eiri (propr. inquilini; innhyssa domo excipere, tecto recipere quem, Sturl. 4, 41; inn, hús), SE. I 560, 2.

INNI, adv., *intus, in ædibus, sub tecto*, Bk. 1, 31.

INNI, n., *domus, ædificium, habitaculum*: at inni domi, domi suæ, Grett. 19, 3; hitta sitt i., Eg. 60; þins innis til domum tuam, FR. II 29, 1 (pros., til samia innis ad idem cubiculum, o: cœnaculum, F. VIII 108); plur., öll inni, ÖH. 217, et pros. sequ.; cum art., öll innin omnia ædificia, Ha. 286, 5; allvalds inni domus regiae, ædes regiae, ÖH. 42 (SE. I 508, 2); konungs inni palatium, Sks. 259.

INNIFLI, INNYFLI v. iðrar.

INNILIGA, adv., *interne, intrinsecus, ex animo*, Nik. 11, ubi: fyldiz upp af ástar eldi, útgángandi í háska strárgan, ætlar sér í einum möttli, inniliga til móts við linna, o: fyldiz upp inniliga af ástar eldi. In prosa: segja i. frá exacte, diligenter, ÖH. c. 78; spyrja i. um, ÓT 41.

INNILIGR, adj., *eximius, egregius, præstans*: i. kennifaðir excellens doctor religionis, Gd. 12: Innilegum sást eldr af munni | útliðandi heilags anda | kenniföðr í messu miðri | mykill vegr er sölu fegri, o: eldr fegri sölu sáz útliðandi af munni inniligum kenniföðr í miðri messu, vegr heilags anda er mykill. Sic ynniligr per y, ynniligt ráð excellens conditio uxoria, F. X 256; bjartir ok inniligr likami, F. X 207.

INNIR, m., *qui præstat, efficit, gerit* (inna ʒ): i nadda rógs gestor pugnae, pugnatōr, vir, Dropl. 3, ubi sic: Reka þóttumst nú nakkvat | nadda rógs at gnógu | Helga vígs en hlægir | hug minn við þat inni, i. e. (ek) þóttumst nú reka Helga vígs nakkvat at gnógu við nadda rógs inni, en þat hlægir hug minn nunc mihi visus sum ultionem cædis Helgii sic satis expetisse ex præliatore (Helgio Asbjörnide).

INNLEIÐ, f., *via intus (introrsum) ducens* (inn, leið; Angl. inlet aditus, outlet exitus): i. dýra introitus ferarum, Gha. 22, Torfseus de silva intelligit, quem sequuntur interpretes. Conjecit tamen F. Magnusenius in Gloss., „poëtam hac obscura appellatione exta animalium indicasse“, quæ conjectura firmatur voce Aroica (in insula Danica Ærø usitata), inlet, inglet, intestinum. Differt autem innleið dýra, quod vertendum puto intestina (non: exta) animalium, ab iðrar, Gha. 23, quemadmodum intestina differunt ab extis, innýfli ab iðr, vide iðrar.

INN MÁNI, m., SE. II 499, 8, ubi i. ennis oculus. F. Magnusenius (in Lexd. ed. Havn. p. 390, Lex. Mythol. p. 480) vertit, „luna fronti inclusa“, qs. ab inn intus, et máni luna. Possit et derivari inni, n., domus, ut ennis inni domicilium frontis, sit caput; vel denique innmáni est pro inn-máni, ab himin cælum, per aphæresiu toú h, syncopen toú i, et mutationem toú mn in nn, ut linna, f., membrana (Dan. vet. hianæ, vulg. Hinde) = himna; sic ennis himin cælum frontis, foret vertex, caput.

INNRI, adj. compar., *interior* (inn, comp. innar): innri maðr animus, Skáldh. 6, 26:

æ var hans enn innri maðr | jafnan hryggur,
en sjaldan gláðr; vide iðri.

INNÞRÉNDIR, m. pl., *Thrandi interiores, incolæ Thrandhemie interioris* (o: provincie Skönnensis, Verdalensis, Sparbyggensis, Eyrens, opp. Úþrændir, incolæ proc. Orkadaliæ, Gaudaliæ, Strindæ, Stjördaliæ), F. V 55; 80, 1; G. 17. Innþrænsk, adj., ÖH. 50, 2 (innþrænsk, F. VII 350).

INO, Og. 14, *paragog. pro in = enn, part. explet.*, vide inn (in, it). Cf. varias formas paragogicas vocis úðravis-, i-, u-, a, in Gloss. F. XII.

ÍR, id. qu. ýr arcus, vide in ísbjóðr.

ÍRA, f., *Ira, insula*, SE. II 492, in insul. nomenclatura, cf. Hírar (num Hibernia?, olum Jerna, Juverna, Erin; sic et Munch).

ÍRAR, m. pl., *Hiberni*, F. I 29: frá Írum ab Hibernia; acc. pl. Íra, F. I 144, 3 (X 376, 3); Íra grund terra Hibernorum, Hibernia, Korm. 3, 8; Íra bygðir, id., Rekst. 6. Plur. Írir, tantum F. X 414 pros.

ÍRI, m., *nanus vel genivus*, Fjölsm. 35.

ÍRMINIR, aper, vide hrímnir 3.

ÍRPA, f., *femina gigas*, Skáldh. 5, 26.

ÍRSKR, adj., *Hibernicus, Hibernus* (Írar): írskr svanni, F. VII 70; írsk þjóð natio Hibernica, drótt írskrar þjóðar Hiberni, Hg. 5, 2.

ÍSALAND, n., *Islandia* (id. qu. Ísland), Gdþ. 7.

ÍSARN, n. pl., *tela* (propr. in sing., ferum, AS. isen, Germ. Eisen): En qveð ec heita | æll vâpn saman: | jôrn, avr oc slôg | isarn oc spign, SE. I 571, 1; isarn gullo gladii sonabant, H. 19, 2; hljómr isarna sonitus telorum, fremitus armorum, FR. II 273, 2. Sing., isarns áss deus teli, gladii, vir, Eb. 19, 2.

ÍSARNKOL, n., *ferreum refrigerium, frigus quale ferri est* (isarn, kol = kul), Grm. 37; SE. I 56.

ÍSARNLEIKR, m., *ludus armorum, telorum* (isarn, leikr), pugna, SE. I 278, 1.

ÍSARNMEIÐR, m., *arbor gladii, pugnator, vir* (isarn, meiðr), Eg. 30, ubi G. Magnæus specialiter intelligit fabrum, ferri contusorem (á meiða lædere); mangi isarnmeiðr nemo, Ísl. I 197.

ÍSBJÓÐR, m., *offerens arcum* (ir = ýr), vel telum (is = isarn, bjóðr), pugnator, vir, Hít. 32.

ÍSHEIMR, m., *terra glaciei, mare* (iss, heimr, ut land isa, SE. I 324): isheims jór equus maris, navis, Haas. 32, vide jóskreytandi.

ÍSHRUFU, f., *salebra glaciei* (iss, hrufa): hrjón ishrufa aspera glaciei salebra, vulgo skrof, glacies tenuis, cava et multifora (Gloss. Nj. sub v. skrofi), homonymice id. qu. skrofa pufinus arcticus, SE. msc. in ænigmatate de avibus.

ÍS KALDR, adj., *glaciei instar frigidus* (iss, kaldr): i. brynja, FR. II 202, 2.

ÍSKLÆÐDR, *glaciei restitus* (iss, klæða), de amnibus et lacubus dicitur, Ed. Lövasina: ár ok vötn kallaz i fornvisum ísklæddar ok ræfr skeljunga; næfr vatna, ísvöðir, quæ duo

postrema intelligi debent de amnibus et lacubus glacie concretis.

ISLAND, n., Islandia, maris Atlantici insula (terra glacialis, iss, land), *Grett. c. 9; Korm. 3, 8; Nj. 78, 3 (Isl. I 30); Gd. 6. — 2) appellativum, terra glaciei, mare (ut isa land, SE. I 324): islands víðráttá stutur æðris marini, tempestas, mörk islands víðráttu campus tempestatis, mare, stjóri islands víðráttu markar dominus maris, rex mari potens, F. V 176, 2, dub. (vide víðráttu et niðra).*

ÍSLENDISK, *Islandicus: islandsk augu oculi, ÖH. 92, 12; islenzkir menn Islandi, Gd. 22; islandskr lýðr, herr natio Islandica, Gd. 76; Ód. 13.*

ÍSÖL, f., *fragmina glaciei (iss, möl): snörp járn bitu, sem óða straumur yrpi ísmöl acuta tela secabant, velut fragmina glaciei, a rapido æstu coniecta, Ha. 234. Sæpe in prosa occurrit, sem á eina ísmöl sæi ut si crustam glaciale (sole collustratam) inspiceres, de armorum splendore, v. c. F. VI 412; VII 18; XI 365; FR. I 73.*

ÍSÖLF, m., *ursus, SE. I 589, 3, (iss, ölf = úlf, qs. fera glacialis, quod in ursum album, hvítabjörn, quadrat); SE. II 484; II 567 et 626 habent ísölf, id.*

ÍSS, m., *glacies; dat. s. ísi, Hávam. 86; F. I 286; Nj. 93, 2; acc. s. ís, Hávam. 81; plur. ísar planities glaciales, Bk. 2, 8, quo loco isa interpp. pro gen. pl. accipiunt, ut apposito ad illz, de odio et infenso animo; sed forte est acc. pl., o: hon gendr isa ok jókka planities glaciales et montes congelatos peragrat (i. e. loca tristia et desolata). In appellatione ignis: iss ángr noxa glaciei, ignis, ÖH. 217; clipei: álmðrosar iss glacies sagittæ, clipeus, SE. I 674, 2, ubi isa est acc. plur., objectum tou skýlr; randa iss glacies circulatorum, clipeus, SE. I 280, 3; gladii: ís, ÖH. 70, 1, pertinet ad gunnrjóðr, nam gunniss s. gunnar iss glacies Bellonæ, gladius est, ut hlakkar iss, F. VI 416, 2 (Hh. 94, 2), randa iss glacies clipeorum, ensis, SE. I 430, 1; maris: land isa terra glaciei, mare, SE. I 324; SE. I 496, 2, sec. Cod. Reg. coherere videntur: þú létz visat iss-hristum frámstafni (skipsins) vestr í haf proram navis, glacie concussam; sed sec. Cod. Worm.: svikulgjardar iss glacies baltei, gladius, hlystir svikulgjardar iss puginator (in vocativo). In compositis: blóðiss, hjáldriss, sárriss.*

ÍSTUR, n., *adeps, abdomen; cum art. isturit, Skaldh. 6, 12 (fem. et masc. generis, Gd. I 432, II 298, not. 11.).*

ÍSUGR, adj., *glacialis, it. gelidus: isugar bárrur, Jd. 15 (iss).*

ÍSUNGR, m., *capitis velamen muliebre, SE. II 494: isvng (h.), i. e. ísúgr (höfuð-dúkr); hinc ísúngs jórd femina, Vigagl. 9, 1, ubi potest esse vocativus. Gunnar ísúgr capitegmen Bellonæ, galea, þundr Gunnar ísúnga deus galearum, puginator, vir, ÓT. Skh. 2, 306. Ísúgr, nomen propr. viri, Hund. 1, 19.*

ÍSVOÐIR, f. pl., *amnes (conglaciati), Ed. Lóvasina, v. ísklæddr.*

ÍT, HS. 18, 1, sec. J. *Olavium pro itr, o: eldgerðar mútor þær er it unnsvin róta upp culinae munera (haleces), quæ optime sues marinæ (delphines) expellunt (cf. Gloss. Ed. Sæm. I 444, sub voce brimsvin). Loco citato (HS. 18, 1) Cod. A habet ifr, quod metro obstat, cet. Codd. et, quod h. l. idem valere puto ac at, o: salar at vinum mínun vœnales amicis meis, an amici mei eas vendere velint, vel at vinum mínun apud amicos meos, sensu eodem. — 2) it, Vsp. 1, accipiunt pro partic. expletiva, vertentes: vildo it eo fyr telja velim enarrare, quasi esset vilda ec. Simplissimum est, vildo aut esse 3. pl. impf. ind., voluerunt (o: homines), aut 2s. præ. ind. = vilto visne, et it esse id. qu. at, ut, quod et habet membr. 544 et alii Codd. — 3) it, in þvigit, est = iat, o: þvigit = þvi eigi at, vide þvigi et Gloss. Ed. Sæm. I sub it: in it sitt, F. XI 132, it videtur esse pro iat i. e. ei at, eigi at.*

IT, n. adj. *in ille, cum compar.: ok æ vera all it meira, Bk. 2, 31, ubi quoque to it sumi potest pro at v. þvi. æ it meira = æ at meira, æ þvi meira. Cum superl., it fæsta ad minimum, RS. 7; it næsta proxime, vide næstr; quo sensu omittitur it, F. VII 33, beztá optime. Cum comp., cf. FR. II 440: eigi er þat it lægra, at hæc res ideo in difficillimis est, quod. Vide id.*

ÍTÁ, *Korm. 3, 5, legendum puto itri, et referendum ad cir.*

ÍTAR, m. pl., *viri, pro ýtar, scribuntur F. VIII 363; IX 440, 2; Pál. 19, 3: þeim er ita bül bætir; F. X 432, 76.*

ÍTARLIGA, adv., *splendide, pulcre, eximie (itarligr): i. þat innan skreyta allskyna steinar splendide ornant, Gd. 71; sic itarlíga klæddr splendide vestitus, Jónsv. p. 19 (búinn itarlíga at klæðum, F. XI 85); herbergi búinn itarlíga, ÖH. 94.*

ÍTARLIGR, adj., *excellens, eximius, præstans, insignis (itr): i. at áliti excellens quoad aspectum, vultu excellenti, Sk. 1, 4; i. hilmir rex excellens, magnificus, Merl. 2, 34; allt var itarlicet um orar ferþir omnes res erant insignes, quod ad iter nostrum adtinebat, Am. 91; itarligt er slikt at líta, Gd. 58.*

ITR, adj., *splendidus: itr rúnd clipeus, SE. I 602, 2, in sequ. prosa explicatur per ravndin var kostig; itran sal fjalla splendidum cælum, SE. I 320, 2 (ýtr per ý scribitur, ÖH. 47, 4 ed. Holm., et Has. 63); de lumine, Has. 63, ubi sic: suo at frá yðr í ýtru | oss kíðsum þat líðse | veghlyndr veðra grundar | valldr skiliumz ek alldri, i. e. svo at ek skiljumz alldri frá yðr, veghlyndr veðra grundar valdr (deus!), i. itru ljósi; kjósum oss þat. De deo, præstantissimus, optimus: itr firri guð gotna grande, Lr. 32; sic G. 21 itr optime refertur ad allz græðari (Shl. V et F. XII refertur ad mærd, ab Olavio minus commode ad óðlingr). De hominibus, excellens, eximius, præstans, bonus: itr áliti eximius adspectu, Sk. 1, 7; itr konúgr rex egregie, Sk. 1, 10; itr ýngvi, id., F. VI 87, 3; inn itri óðlingr egregie prin-*

ceps, Sk. 1, 23; ítr Haraldr, Hh. 20 (F. VI 177); ítrum Ólafr, G. 1; ítr ægis báls hati egregius princeps, SE. I 600, 2; ítrum auðgjafa, SE. I 618, 1; ítrum stökkvi flóðs hyrjar, id., SE. I 446, 1; ítr fjarðbáls bjóðr, id., SE. I 504, 4, sed potest et h. l. construi una voce composita ítrserkr, qu. v.; ítran ættbæti Torfeinars, SE. I 464, 1; ítra systir Auðs eximiam Audi sororem (Tellurem), SE. I 322, 4, sec. Cod. Reg. (ítran menþverri sec. Cod. Worm.); ítr, velborin selja gulls præstans, nobilis femina, Grell. 21 (ubi quidd.: velborin selja íturs gulls largitrix splendidi auri); ítr þegn vir præstans, vir bonus, G. 58; ítrum þrælum fróns konungs piis christianis, Lb. 33; í ítru liði in eximia cohorte, ÖH. 47, 4. Genitivus explicandi causa additur: ítr lista artium peritus, in artibus excellens, Rekst. 11 (ut frárr dæða, snarr lista); hjörva þeys ítr bello egregius, eximius bellator, Ód. 26; armblíks ítr liberalis, munificus (ut góðr af gulli), Sturl. 7, 43, 1, ubi armblíks-ítrir njótar veðrtams svana beðjar viggis víri liberales; in compos., þrekitr. De rebus: ítr lausn eximia liberatio, Lb. 39; ítr elli summa, extrema senectus, SE. I 640, 2.

ÍTRBÓL, n., *splendidum cubile* (ítr, ból): í. dalreyðar *splendidum serpentis cubile*, aurum, eyðir dalreyðar ítrbóla *consumtor splendidorum serpentis cubilium, princeps liberalis*, Ha. 320, 1; *sedes splendida*: í. sólar *splendida sedes solis, cælum*, gramr sólar ítrhóls *rex cæli, deus*, Rekst. 33.

ÍTRBORINN, *genere illustris, nobilis* (ítr, borinn a bera), de rege, H. hat. 37; Hund. 1, 9; de regina, Am. 102.

ÍTREKK, m., FR. I 473, 2, *nomen fictum*; *proprie videtur esse nomen Odinis* (ut Öndóttir, Thoris), unde Ítreks jöð proles Ítreki, filius Odinis, (cujus proprium nomen non extat), SE. I 554, 1; II 473. 556. 616.

ÍTRFERMDR, *valde onustus* (ítr, ferma), de nave, F. III 12, 2.

ÍTRGEDR, *adj., excellenti animo præditus* (ítr, geðr a geð): lof ítrgeðs Ólafrs *encomium generosi Olavi*, G. 10.

ÍTRGJÖRR, *bene, affabre factus* (ítr, gjörr): ítrgjörr skyrta *tunica artificiosa*, FR. II 317, 3.

ÍTRHUGADR, *adj., excellenti indole, animo præditus, generosus, magnanimus* (ítr, hugaðr): í. jöfurr, SE. I 652, 2.

ÍTRLAUKR, m., *præstans allium* (ítr, laukr), Hund. 1, 7, *quo loco Völs*. (FR. I 136): Sigmundur var þá koninn frá orrustu, ok gekk með einum lauk í mót syni sinum, ok hærmed gefr hann honum Helga nafn etc.; *confer et FR. I 490—91*.

ÍTRLAUSN, f., *liberatio excellens, præstans*, Lb. 39 (vel h. l. *sejunctim legendum, vide ítr*).

ÍTRLEYGR, m., *ignis splendendus*: í. svanþings aurum, ejus njóðr, vir, Ag.

ÍTRMAÐR, m., *vir excellens, generosus, nobilis* (ítr, maðr): ítrmanns kona *uxor viri nobilis, vel femina generis nobilitate clara* (id. qu. góð ætt gæðings) Jd. 14. 18. 22. 26.

30. 34; cf. ítrmenn, et nom. propr. Ítrmann, SE. I 24. Hinc *adj. ítrmannligr excellentis viri speciem præferens*, F. VI 414; ítrmannligst ásjóna F. VII 63, var. lect. 3 (Cod. Fris. col. 234, 39).

ÍTRMENNI, n. pl., *vir excellentes, principes* (ítr, menni a maðr), F. V 180.

ÍTRSERKR, m., *tunica eximia, velamentum eximium* (ítr, serkr): í. jastar *eximium velamentum mali, velum navis*, SE. I 504, 4.

ÍTRSKAPADR, *egregie formatus, forma excellentis* (ítr, skapa): í. askr *formosa fraxinus*, Völs, 25 (Hund. 2, 36).

ÍTRSKIÐ, n., *xylosolea eximia, pulcra, splendida* (ítr, skið): í. Endils (*reguli maritimi*), *naves splendide*, Ód. 23.

ÍTRLEGINN, *probe cusus* (ítr, slá), *de acie, probe extenuatus*: ítrslagnar *eggjar acies tenues, aculei gladii*, GS. 33.

ÍTRTÚN, n., *area splendida* (ítr, tún): í. himins ritar *splendida area solis, cælum*, yfirstíllir himins ritar ítrtúns *summus cæli rex, deus*, Lv. 42.

ÍTRTÚNGA, f., *lingua splendida* (ítr, túnga), í. unnar *splendida lamina gladii*, Ísl. I 307, ubi: unnar ítrtúngur hátt sýngu gladii *acutum clangebant*.

ÍTRVAXINN, *pulcra et concinna membrorum proportionem* (ítr, vaxinn, id. qu. vel vaxinn): í. svanni, Korm. 3, 2.

ÍTRÞEGINN, *eximie, apprime lotus* (ítr, þvegin a þvo), *de brachiis mulieris*: ítrþvegnir *armar*, Lokagl. 17.

IVA, f., Iva, *Jötunheimæ fluvius*, SE. I 298, 2, sec. Sk. Thorlacium, Obius Siberiæ fluvius. Sed forte id. est ac Ifa, Angermanniæ fluvius. Ívo nes *promontoria vel lingule terrestres, in mare ecurrentes prope Ívam, fiesdrótt Ívo nesja gigantes lingulas Ívianas incolentes*, SE. I 298, 2.

ÍVALDI, m., *Ivaldus, nanus, cujus filii, Ívaldasynir, navem Skidbladnerem fabricarunt*, Grm. 42; SE. I 140. 340.

ÍVAÐENDR, m. pl. part. act. v. *vada* í, Merl. 1, 53, ubi *drams ívaðendr homines somno dediti, negligentes et incuriosi, quasi in somno ambulantes (vadaði í draumi)*.

ÍVIMNIR, *aper, vide hrímnir* 3.

ÍVIST, f., *Ivista, una ex Hebudibus* (North-Uist, South-Uist), SE. II 492; F. VII 41, 1; *Ívistar gramr rex Ivistæ*, F. VII 44, 1. Cf. Týrvist.

ÍVID GRANNA, Völk. 26, *lectio incerta*; *ívið vera lectio est*, = eyvið, eyfist, eyvitar, *quas voces vide*; G. Magnæus *veriti: ne uti-quam tenues* (v: dolores). F. Magnúsenius *conjecit*: í við gjörra s. gjörvra *in silva* (Uledalis) *factos*.

ÍVIDJA, f., *femina gigas*, SE. I 552, 3; II 471. 615; SE. II 555 *habet íviða, excluso j. Quasi, in silva habitans* (í, viðr). Ek slæ eldi af (= of) *íviðu igne circumdo silvicolam feminam*, Hyndl. 44.

ÍVIDR, m., *silva* (forte æterna, perpetuo florens, í = ei semper, viðr): níu man ek heima, níu íviði *novem mundos, novem sacras silvas*, Vsp. 2. Puto *rectius, íviði, n., arbor* (v: mundana).

ÍÞRÓTT, *f.*, *ars*; *plur.* Íþróttir *artes*, quarum aliquot enumerantur Örkn. 49, F. VI 170, 3, in quibus scientia literarum, lectio librorum, ars musica et poetica; sic et poetica: vammí sírd Íþrótt ars inculcata, dicitur Sonart. 23 (SE. I 238, 4), ubi vigi vanr Úlfs bagi (Odin) gáfumz vammí sírða Íþrótt, quam „*artem carminis*” vocat Hor. Od. 4, 6, 29–30. Safna Íþróttum artium peritiam sibi comparare, Hugsm. 29, 3; treysta Íþrótt sinni artium peritia confidere, F. III 247; Íþrótt hersa ars ducum, ars militaris, hugr hersa Íþróttar studium rei militaris, *it. animus bellicosus*, SE. I 298, 3. Oddr Íþróttar vír artibus excellentissimus, Fagrsk. 3. Am. 63: Læto þeir á lesti lifa Íþróttá fecerunt sane postremo sibi superiorem virtutum (documenta, exempla); sic interpp., Íþróttá pro *gen. plur.* accipientes, subintellecto nafn vel mark. Forte h. l. adsumenda sit forma masc. Íþrótti, eodem sensu ac þróttir, animi fortitudo et constantia, præfao 1 = ei, nota perpetuitatis; itaque þeir læto Íþróttá lifa á lesti fecerunt animi fortitudinem ad extremum vitæ finem perdurare. Alias Íþrótt derivant ab *id* et þróttir, quasi constantia in studio aliquo posita, quod et placuit Raskio in Oldnord. Læsebog, Havn. 1832, p. 65, not. 4. Exstitisse formam þrótti = þróttir, concludere est ex adj. þróttadjarfr; unde Íþróttá, Am. l. c., possit esse per crasin pro *id* þróttá studium fortitudinis, sensu eodem.

ID, *f.*, *opus*, *factum*, *negotium*, *ministerium* (de lanificio, Öll. 145, ubi *gen. s.* *idjar*); þat er leyfð *id* hoc ministerium honestum est (de munere aulico), Öll. 141, 2. *Plur.* *idir*: tekkt ýmissar *idir* diversis negotiis fungor, Öll. 70, 3 (AR. I 303, 3); litlu orð ok *idir* dicta factaque, Nj. 7, 3. Res gestæ, facinora, Hm. 1; þjóð veit þínar *idir*, SE. I 332, 2. — 2) *studium* in aliqua re collocatum: gör er *id* at för iter magno studio properatur, SE. I 656, 2. — *Sec.*, *id*, *diligentia*. — 3) *pugna*, SE. I 563, 1, cf. *idn*.

ID, *Íþ*, *vos* ambo, *vos* duo, pro þú, *dual. pron.* þú tu; 1) *ante* verbum: ef *Íþ* Gýmir finniz *vos*, tu et G., Skf. 24 (ef *Íþ* eroþ tveir, F. VII 116, not. 3); hví *Íþ* Æsir tveir skulóþ sáryrþom sakaz, Lokagl. 19; hvat *Íþ* Æsir tveir drýgdut, Lokagl. 25; *Íþ* munuþ alla eipa vinna, Sk. 1, 31; ef *Íþ* möþ ettiþ, Ghr. 3; er *id* heim komit báðir, Korm. 22, 6. — 2) *post* verbum: sátuþ *Íþ* Völundr, Völk. 38; munduþ *Íþ* leita, Ghr. 3; sátuþ munuþ *Íþ* Guðrún, Bk. 2, 51; urþua *Íþ*, Ghr. 3.

ID, *Íð*, *neutr. pron.* inn, *v. c.* *id* þáttunda etc., Hávam. 156–66; orþ *Íð* fyrra verbum prius, Og. 7; mál *Íð* efsta verbum supremum, Og. 13. — 2) *fem.*, *pro* in (*hin*): *Íð* fríða frilla pulcra illa amica, Hým. 30.

IDÁ, *f.*, *mare*, SE. I 575, 1, *propr.* vortex; *gen. cum* art., *idunnar* vorticis, *homonymice exprimitur per* Braga kvonar (= *Idunnar*), Grett. 69, 1. — 2) *in compos.*, *v.* *blóðida*.

IDAVÖLLR, *m.*, *campus Idæus*, Vsp. 7.

53; SE. I 62. 202.

IDBIFA, *f.*, *sermo*, SE. msc. pro Cod. Reg. biva, cf. *part. id* sub voce *idgjöld*, *idgliki*.

IDGJÖLD, *n. pl.*, *remuneratio*, *præmium*: ill *idgjöld* mala præmia, Hávam. 106; retributio, compensatio: sonar *idgjöld* compensatio (mortui) filii, Sonart. 16. Est *id. qu.* *endrgjald*, ab *id* = *ed*, *edr* = *endr iterum* (AS. *ed-*, *in compos.*, *v. c.* *ed-leán*, *qs.* *endr-lán*, *ed-nivian* = *endr-nýja*). In *prosa*: ei ætludu menn at fá mundi *idgjöld* Þorsteins, Vd. msc. c. 57.

IDGLÍKI, *n.*, *perfecta similitudo*; *it. res* vel *persona*, alteri *simillima*, AA. 231: *idgliki* menbríkar mulieri (= *Thuridæ*) quam *similimus*, (Eb. 40, 1). *Id*, *gliki* = *liki*, *a glikr* = *líkr similis*; *id* autem *abundantiam* significat, eide *idgnótt*.

IDGLÍKR, *adj.*, *perquam similis* (*id*, *glikr*): var *idglikt*, (at) sjó inn í miðjan orms munn, sem eldr brynni *perinde erat*, si medium rostrum serpentis (navis) inspectares, ac si ignis arderet, F. VI 180, 1.

IDGNÓGR, *adj.*, *abunde magnus*, *abundans* (*id*, *gnógr*): *idgnógr* ógnar ljómi *abundans aurum*, Hund. 1, 20; *v.* *idgnótt*.

IDGNÓTT, *f.*, *abundantia*, *adfluentia*: auðs *idgnótt* opum *adfluentia*, Ad. 19. De etymo sic disserit G. Magnæus: *íða* proprie gurgis aquæ in se contorta, vortex, *it. mare*, in ejus silva nomenclationum Ed-dica. Transfertur autem maris vel aquæ redundantia ad aliarum rerum copiam ingentem; unde in vita Pauli *episc.*: fe þeirra vóx sem sjór gengi á land, et vulgaris est dictio in nostro sermone, sjónóg, *i. e.* maris instarsatis vel copiosum. Præterea sægde ingenti multitudine notum est, vocabulum verisimiliter variatum a særr mare. Adde vatnærinna aquæ instar copiosus.

IDHVARF, *n.*, *pars gladii*, *nescio quæ*, SE. I 568, 1. Omnia *fragm. h. l.* habent *idvarp*.

IDÍ, *n.*, *id. qu. inni*, *habitaculum*, *sedes*, eide *idíði*.

IDÍ, *m.*, *gen. Idja*, *Idius gigas*, *filius Ólvaldi*, *frater Thjassii et Gangi*, SE. I 213. 382, 2. 549, 1. *Idja* orð *sermo Idii*, *aurum*, SE. II 108, 4, ubi *gen. Idja* orða auri, in imperfecta appellatione. *Idja* galdr, *id.*, Gunnr *Idja* galdra dea auri, femina, Nj. 131, 2. *Idja* setr *sedes gigantea*, vocatur Gandevika, SE. I 292, 1, ubi rikri skotum Gandvikr, *Idja* setrs Gandvikæ, *giganteæ sedis*, *incolis potentior*.

IDINN, *adj.*, *assiduus*, *sedulus*, *diligens* (*id*): háttprúðr var hann ok *idinn* | *hardla* dyggj, merkr ok hygginn, Gd. 9.

IDJA, *f.*, *studium*, *ars* (*id*): ek man allgilda *idju* várna *idja* noti *permagnum* majorum nostrorum *studium*, de studio pœseos, F. II 52, 3. Hinc *idjumaðr* vir multi laboris, Eg. 29, et verb. *idja* opus facere, laborare, Ljösv. 5.

IDJAGRÖNN, Vsp. 52, *vertitur pulcre virens*, et derivatur ab *idjar*, *ifjar* viror prati; idem adfert Lex. B. Hald. Forte *idjagronn*

est id. qu. grasgrænn primitiis herbarum eridans, cf. Norv. Inc primitia herbarum.

IDJAN, *f.*, opus, labor domesticus, artes, exercitia domestica (iðja): *kiænn við iðjan flesta plurimarum artium peritus, Skáldh. 7, 53.*

IDJUSAMR, *adj.*, diligens, industrius (iðja, samr). *Neutr.*, iðjúsamt cura: *mér er iðjúsamt um erma ilmi (= mér er annat um) femina mihi curæ cordique est, Korm. 11, 7.*

IDLA, *adv.*, *contr. pro iðula assidue, GS. 11.*

IDMOLINN, *SE. II 494*, forte, mare: blóðvarinn (sjór), iðmolinn.

IDN, *f.*, studium, negotium, *id. qu. ið: hljóta friða iðn pulchrum studium consequi, laudabili studio se applicare, Plac. 11; hefja upp iðn inceptare opus, adgredi rem aliquam, Hugsm. 24, 4; v. konúngiðn. Plur. iðnir studia, negotia, res gestæ: emka ek vanr at samna skrúki um iðnir manna de rebus gestis hominum, ÓH. 194, 1. In prosa, iðn studium, vitæ genus, Sks. 17; farit aprt til iðnar ykkarar ad negotia vestra, ad res vestras, ÓH. 212 (til iðna yðvarra, F. V 48). Hinc verb. iðna efficere, Eg. 57, il. facere: sá er guðs vilja iðnar til enda lífs, hann eignast guðs miskunn, Bl. membr. — 2) pugna, ut ið: vex iðn, vellir roðna, SE. I 614, 1.*

IDRAN, **IDRUN**, *f.*, pœnitentia: hverr sem biðr með traust ok iðran, Gd. 65; at tina lýti sín fir lérðum mœnnum með iðran, Has. 5; fá sanna iðran vera pœnitentia tangi, Has. 50; þik mun, eyðir orma lands, iðrun þessa bita te hujus rei pœnitentia mordebit, Skáldh. 1, 30.

IDRAR, *f. pl.*, exa animalium (iðri): iðrar blótnar exa immolata, Gha. 23, quo pertinet sequi. svinslifur soþin. *Vulgaris forma est iðr, n., F. VII 326, quo loco Fagrsk. 187 habet innrin (en þá er hann fell, þá fannz þat í pallinum, þar er hann stóð, at hann hafði dregit innrin eftir sér um gólfitt), ubi de intestinis sermo est. Distinguntur innysli et iðr, Post. 238, de Juda Iscariote: síðan rífnaði kviðrinn, ok fóru út öll innyslin úr honum ok svo iðrin omnia intestina atque etiam (v. deinde) exa.*

Ceterum innysli (etiam innysli, F. IX 467, not. 8) convenit cum vet. Dan. innulf (Harpestr. Lægebog Gloss.), et scriptura innysli se tuctur AS. innulf, Sec. inelfwor. — 2) pœnitentia (vulgo iðran): á muno þér iðrar, ef þú allt reynir te pœnitentia manebit, Am. 65, quo loco Völs. (FR. I 220): en vera má at þú iðriz, þá er þú reynir þat, er eptir kemr.

IDRAZ (-aðiz, -az), pœnitentiam agere, pœnitere, cum gen.: (bændr) iðraz nú þess verks ejus facti eos nunc pœnitel, ÓH. 238, 2; i. synda sinna, Has. 5; i. unninna lasta, Lb. 45; ef ek glæpa iðromz, Has. 53; gríða tóku at iðraz, Grett. 77, 2; per y scribitur Lb. 45. Mæsoq. iðreiginn pœnitere. Vide iðromk.

IDRI, *compar.*, interior, *id. qu. innri: it iðra per interiorem domus partem, Korm. 5, 2. Meton.: en iðri sár vulnera interna, animi lates, peccata, F. XI 314, 2.*

IDROMK, *id. qu. iðromz, me pœnitel: i. eptir þess ejus rei me postpœnitel, Bk. 2, 7.*

IDUGLIGA, *adv.*, assidue, Hugsm. 14, 6; 15, 3; 10, 1; 25, 6, *id. qu. iðuliga, inserto g, vide iðula. Pros., Sks. 66.*

IDULA, *adv.*, *contr. pro iðuliga (Anecd. 72), sæpe, assidue, Mg. 15, 1; 36, 3.*

IDUNN, *f.*, Idunna, dea Asis, pomorum vitalium servatrix, uxor Bragii, SE. I 98. 208. 210. 304. 556, 2. Idunnar verr maritus Idunna, Bragius, SE. I 266; þjófr Idunnar epla Lokius, SE. I 268.

IDUR, *f.*, *id. qu. Idunnr, Idunn, per tmesin: þá var ið með jötnvm | vör nýkomin svinn, SE. I 312, 3.*

IDVANDLIGA, *adv.*, studiose, magna cura: smíða stef i., Gdþ. 20.

IDVANDR, *adj.*, probus, bonus; sedulus, gnarus, strenuus (ið, vandr, qs. qui agendi rationem quam optime instituere studeat, ut dáðvandr, ráðvandr): i. Krístr optimus, benignissimus, G. 4; de strenuo bellatore, Hg. 9; de poeta, artis suæ studioso, Rekst. 24.

IDVARP, *n.*, pars aliqua gladii, SE. II 477. 560. 620, pro iðhvarf; cf. blóðvarp.

J.

Sonus hujus literæ idem fuit, atque hodie, in lingua vetere, sed ad figuram et nomen quod adinet, non distinguebatur ab i, vide SE. II 24. 50. Hæc litera 1) omittitur intertum in verbis, post g et k. v. c. leiga (= leigja), svika pro svikja (F. X 397), viga pro vigja (Frostuþl.); sic fleyga, hneiga, merka, in part. fleygendr, hneigendr, merkendr; in nominibus, Viga a Vígi, nomen canis, F. X 327; vængvm pro vængjum, SE. I 80; brautinga, Harbl. 5; etiam in radice vocis: fluga pro fljúga, fogrtandi (F. X 398), smör (Dan. Smör) pro smjör ubique Gþl. — 2) inseritur, v. c. kvigja = kviga,

megja = mega, verkjendr pro verkendr (F. X 360), skjarkali = skarkali (FR. III 399); sefja, Skáldh. 2, 44, aut pro sefa sedare, aut extruso v pro svefja sopire. Sic brjoti = broti, brjot = brot (Korm. 16, 2), stjottskærum (ÓH. 260, 2), fjör (F. VII 92, 1), spjör (F. XI 114), bjarrhaddaðr, hjarðr (SE. II 196, 4). — 3) patitur aphæresin in örn (jörn), ö (jó). — 4) prosthesin in jalda, jörfa (örva). — 5) j = gj. v. c. teyja, F. X 322. 341, heyyja, F. X 328, smeyjaz, F. IX 333. — 6) jo, ju = vi, y, v. c. þjúkk, þjokkr (þykk, Gþl. 108), jugtanni, cf. tjúr et týr taurus, in Lex. B. Hald. —

7) in poësi vicem vocalis sustinet, v. NgD. p. 29, § 19.

JAFN, adj., *æqualis*, par; par virtute: jafnir unda rinar stefni pugnatori virtute pares, Nj. 73, 2; par bonitate: jafn eða fríðri æque pulcher aul pulchrior, de tunica, F. II 280; jafn í heitum promissa constanter servans, Selk. 16, ubi: En fjóra lét færa | furðu jafn til hafnar | skreytir Hólms í heitum | hyrsfors þegar krossa, i. e. en hyrsfors skreytir, furðu jafn í heitum, lét þegar færa fjóra krossa til Hólms hafnar. Jöfn fenguz hræ hröfnunum corvis *æquales* dapes adquisitæ sunt, i. e. *æquo* Marte pugnatum est, Orkn. 22, 2; fremstr at jöfnum burðum inter nobilitate pares excellentissimus, Ha. 235, 2; (at) jöfnum þrek pari fortitudine præditus, F. VI 423, 1. Neutr., pro adv., jafnt omnino, solummodo, tantummodo: jafnt var mér í gný geira | gamanleikr við hal bleikan tantummodo mihi in hastarum strepitu jocularis lusus erat cum homine pallido, Eg. 67, 6; jafnt sem *æque* ac: jafnt sem aðrir peræque ut alii, Nj. 7, 3; jafnt sem ötti þrennin fjör perinde ac si triplici eita gauderet, Ód. 20; jafnt sem engla fylki renni unnar perinde ac si angelicæ cohortes undas percurrant, F. VI 197, 2. Vide composita: hjjafn, laukjafn. Jafnt, adv., jugiter, perpetuo: j. um allan aldr perpetuo per totam ætatem, F. VI 44, var. str. 2.

JAFNA (-ada-, -at), *æquare*, *æquum* facere (jafn): múrom sinom mōn jafnadi equis suis jubam tondendo concinnabat, Hamh. 5, ut jafna topp á hafri, Eb. 20. — 2) part., pl., jafnendr arbitri, Harbl. 40; jafnadardónir sententia ab arbitris dicta, il. compromissum, Sturl. 8, 19, 22; Sks. 736 oppos. sjálfðæmi, ergo id. qu. gjörð.

JAFNAN, adv., perpetuo, jugiter, semper (jafn, cujus acc. proprie est, cf. jafnt), Korm. 12, 6; F. II 316, 2; Eg. 60, 3.

JAFNAUÐIGR, *æque beatus* (jafn, auðigr), cum dat.: j. mér ut ego, Hild. msc. 11, 2; hann setr hund sinn jafnaudigan okkr undir borði, Hild. c. 13.

JAFNBORINN, vide jamborinn.

JAFNGÓDLIGR, adj., *æque bonus*, præstans (id. qu. jafngóðr): j. gripr res pretiosa *æque* eximia, FR. III 13.

JAFNGÓÐR, adj., *æque bonus*, *æque* præstans (jafn, góðr): j. konungmaðr rex *æque* bonus, Hg. 33, 20.

JAFNHÁR, adj., *æque altus*; neutr. jafnhátt *æque* alte: falda j. *æque* sublimi calyptra velari, Eb. 28, 2; j. upp sem himin tantum in sublime, quantum cælum patet, SE. I 286, 1. — 2) subst., nomen Odinis, Grm. 48 (SE. I 86); SE. I 36.

JAFNHÖFUGR, adj., pari pondere, ejusdem ponderis (jafn, höfugr), Skf. 21.

JAFNI, m., herba, v: *lycopodium* digitatum (Félag. 1, 5; *lycopodium* clavatum et alpinum, Lex. Dan.), Ed. Lövasina. In prosa, jafni, Isl. I 208, id. qu. litgrös herbæ tinctoriæ, Sr. 18.

JAFNLÁNGR, adj., *æque longus* (jafn, láng): jafnalaug stund *æque* longum temporis

spatium, i. e. totum hoc temporis *spatium*, Bk. 2, 14, refertur ad: vat um allan dag, str. 13.

JAFNLENGD, f., idem terminus, eadem hora diei sequentis, vel idem dies anni proximi (jafn, lengd): j. annars dags eadem hora sequentis diei, FR. II 53, 3; um aðra jafn lengd eodem tempore anni sequentis, Orkn. 81, 2, ubi respicit festum Jolense anni præcedentis.

JAFNLYNDR, adj., *æqui animi*, moderatè ingeni (jafn, lyndr), Gd. 33. Idem est jafnhugadr, Sks. 24 (j. ok ekki mislyndr); *æquitas animi*, jafnaðargeð, Sks. 448, jafngæði, ibid. 435.

JAFNMÆLT, neutr. adj., de quo omnes eodem modo loquuntur, de quo omnes consentiunt, Fsk. 78 (AR. II 99).

JAFNOKI, m., par, *æqualis* (jafn, ok jum), Sks. 22; Gloss. Nj.; Isl. II 254.

JAFNRAMMR, adj., fortitudine par (jafn, rammr), Vafþr. 2.

JAFNRÖSKR, adj., *æque fortis* (jafn, röskr), Isl. II 244.

JAFNRÚMR, adj., *æque spatiosus* (jafn, rúmr); neutr., jafnrúmt *æque* amplum, commodum *spatium*, Bk. 2, 60.

JAFNSNJALLR, adj., *æque animosus*: j. sem geit, Hild. 19.

JAFNSPAKR, adj., *æque cordatus*, sapiens (jafn, spakr), Hávam. 53.

JAFNVÍSS, adj., *æque certus*, ÓH. 92, 16 (AR. I 328, 2).

JAFNÞARFR, adj., *æque utilis*, *æque* commodus (jafn, þarfr): j. hrafn corvi commodis *æque* inserviens, i. e. *æque* bellicosus, pari fortitudine præditus, Mg. 35, 2.

JAGA (-ada-, -at), contendere, il. disputare, disserere: hvat þarf ek um slíkt at jaga quid mihi opus est, hac de re disserere, A. 9; in prosa: jaga ávallt á enni sömu sök eandem semper causam (litem) persequi, F. VII 142, sec. Morkinsk.

JÁINN, adsciens, consentiens, vide fjöl-jáinn, a já, part. affirmandi, sane, vero, etiam (SE. II 50), unde verb. já (jái, jáða, jáð), Sturl. 9, 44, il. Gloss. F. XII.

JAKI, m., nanus, SE. II 470 (553: toki), in nanorum nomenclatura.

JALA, f., insula, SE. II 492, Yell in Heltlandia, Munch.; cf. Jólúhólmur, F. XII, et Juleholmene, Oldn. Sag. 12.

JALDA, f., equa: jöldu líki forma equæ, ÓT. 36; ríða jöldu equa vehi, Grett. 49, 5; gömul jalda equa annosa, Korm. 20, 1; Korm. 23, 2, pro eldi öldu, legendum puto eld jöldu, et construendum jöldu vettr haruspica equæ, per contentum de venefica (qs. merar vettr). Superest jalda equa, in idiomate incolarum insulæ Gotlandiæ, notante F. Magnúsenio ad Korm. p. 195. — 2) id. qu. alda unda, J.; vide jálmær.

JÁLFADR, m., Odin (qs. strepens, cum strepitu grassans, a jálfra = jálfra), per homonymiam id. qu. nomen propr. Auðunn, Grett. 30, cf. Ý. 7 sub fin. Gen. -s et -ar. El jálfáðs procolla Odinis, pugna, ÓH. 246, vide elpollr; jálfáðar skaut velum Odinis, clipeus, skyldir skaut jálfáðar imperator,

Hg. 8; svanr jálfadar olor Odinis, *corvus*, Hg. 6, vide svangæðir. — 2) *clavus* (puto cultelli, ut eyðolinn), SE. II 494.

JÁLFOÐR, *Odin*, id. qu. jálfadr, var. lect. F. IV 91, 1. — 2) *ursus*, id. qu. jálfuðr, sec. SE. II 567, ubi scribitur jafodr, prave, omissio l.

JÁLFR, n., *sonitus, strepitus* (id. qu. jálmr, m.), sec. Cod. Reg. SE. I 302, 3, qui habet fjálfrs, puncto sub lit. f notato: undirjálfr fragor gravis, fragor resonans, tonitru, undirjálfrs blika fulgor tonitrualis, fulmen cum fragore cæli.

JÁLFUÐR, m., *ursus* (qs. *rudens*, a jálma), SE. I 590, 2; II 484. 626, vide jálf-odr 2, it. jolfuðr, jolfuðr.

JÁLVEÐR, n., *tempestas arcus*, v. galæ, pugna (id. qu. jálmveðr = álmveðr, v. hjálmveðr), var. lect. F. V 91, 1, vide jálmveðr.

JÁLG, id. qu. jálkr, nomen Odinis, SE. I 38.

JÁLI, m., *sinus Hællandiæ (Hjalltlandiæ)*, SE. II 493, hod. Yellfirth vel Yellsound.

JÁLKMR, f., var. lect. Isl. I 164, 2, in appellatione navis, jálmærar sker debet esse mare, incertum, qua ratione, nam jálkr inter regulos maritimos non occurrit, etsi jálkr per piratam explicetur Hkr. VI ad ÓT. 18, 3; Cod. E. Isl. l. c. habet jaldr mæra, unde conjici possit lectio jálmæra terra undæ, mare, a jalda pro alda; sed eadem ratione jálmærar derivari possit ab jálka, pro álka, f., alca torda, et jálmærar terra alca, mare; hinc jálmærar sker equus maris, navis. Si jálmærar prava lectio vel scriptio est, substitui possit jálmæra terra strepera, sonora, mare (jálfr = jálmr).

JÁLKR, m., nomen Odinis, Grm. 47. 53; SE. I 38. 86; jálks brik tabula Odinis, clipeus, ÓH. 118, vide briktpuðr; ský jálks nubes Odinis, clipeus, morð jálks skjja cædes clipeorum, pugna, Korm. 12, 4; öndrvorp jálks clipei, F. I 95, 1, sed ÓT. 18, 3 construi potest öndr-jálkr Odin (deus) xyloseolarum, Ullerus, et sec. membr. E., öndr-jálks þörf utilitas, commodum Ulleri, res Ullero utilis, commoda, navis, vel etiam clipeus (navis Ulleri appellata est Skjöldr clipeus, ipseque ab hac nave, ut puto, Skjaldrar-áss deus Skjoldi (navis). — 2) jálkr piratam significare sumitur Hkr. VI ad ÓT. 18, 3, vide jálmærar. — 3) jálkr equus castratus, est Norv. Gjælk, Dan. Vallak, id. (cf. graðr hestr bitr jálk til bana, þat er algildi, Gpl. 392).

JÁLMA (-aða, -at), *strepere, stridere, crepare*: jálmar hlummr við hilmis hendr crepat manubrium remi, manibus regis tractatum, legg. nonn. Codd. pro fálmar, ÓT. Skh. 2, 195.

JÁLMFREYR, m., *numen strepitus* (jálmr, Freyr): j. odda leiknar pro Freyr odda leiknar jálms deus pugna, præliator, ab odda leiknar jálmr strepitus bellonæ, pugna, ÓH. 183.

JÁLMR, m., *strepitus* (jálma, cf. Græc. ἰάρεμος): j. geira (hastarum), pugna, at

geira jálmi in prælio, Orkn. 6, 2; ilmar (bellonæ), id., búaz við ilmar jálmi parare se ad prælium, Isl. I 162, 2. In compositis: geirjálmr, gerriálmr, sverðjálmr.

JÁLMEÐR, n., *tempestas arcus, pugna*, id. qu. álmveðr, quod est 2 Codd. lectio est, F. V 91, 1: jálmveðrs el impetus pugna, pugna impetiosa, j. elþollar pugnatores. In Hkr. h. l. est jálfads Odinis. Sic álmveðrs (pugna) est var. lect. F. I 27, 1, not. 4, pro jálfapar (Odinis).

JÁMBORINN, *nobilitate generis par*, Fsk., locum vide sub veltir, a jam, in compos. = jamn-, jafn-, et borinn a bera; sic jamaldrar, Eg. 84, jamlendi, jamlengd, jamvel (ÓH. 118; Eg. 4). Vide jafnborinn, F. IV 331; FR. II 558; Sturl. 3, 13.

JAMNFAGR, adj., *æque pulcher, pulchritudine par* (jamm = jafn, fagr), Korm. 19, 8. JAMTR, pl., (etiam Jamtar), Jamti, incolæ Jamtiæ in Svecia; Jamta kindir, id., ÓT. 25.

JAPR, m., *serpens*, SE. II 487. 570 (cf. Norv. Jever, serpens scitilius, id. qu. Blæsmorm).

JAPRA, f., *serpens*, SE. II 486. 570, vide japr.

JARA, f., *pugna*, SE. II 619 (vide sólkjara); jöru snót femina pugna, bellona (cf. geirvíf), mótt jöru snóta conventus Bellonarum, pugna, Isl. II 353, 1. Huc sequentia referenda puto: jöru skript tabula picta prælii, clipeus, leygr jöru skriptar ignis clipei, gladius, sviptendr jöru skriptar leygs pugnatores, homines, Has. 44, vide flugrein; jöru þollr thallus pugna, præliator, vir, SE. I 666, 1; jöru fægir cultor pugna, vir bellicosus, Höfuðl. 19, ut recte J. Olavius in NgD. 23; secus G. Pauli, splendor Eboraci, quasi jora esset id. qu. Jörvík, et G. Magnus, cui Joru fægir est cultor Joræ, a qua Jörvík sit denominata. Vide præterea jörundr, jöraveilir.

JARI, m., *nanus*, Vsp. 12, membr. 544, str. 12, quasi pugna, contentiosus (jara).

JARKI, m., *exterior pars metatarsi*, SE. I 542; rá, sigla, viðr jarka pes, ibid. Radicem esse jadar margo exterior, extremitas, videre est ex dialecto Færoënsium, nam Islandicum: undir handarjadrí yðrum, Fær.

p. 201 vertitur: undir Jarkanum á Hond tiara.

JARKNASTEINN, m., *lapis pellucidus* (vox AS., corenanstann), Völk. 23. 33, ubi vertitur per margaritam; Gk. 17; Gha. 52 (Gk. 3, 8); explicatur per hvitr steinn lapis albus, Gha. 47 (Gk. 3, 3), per bjartir steinn lapis lucidus, Gk. 17. In Hrafnagladr Óðins, str. 24, Magnæus vertit, gemma præstantissima, etymon in Gloss. petens ab Hebr. jerek viridis; Scheringius (Forspjallsljóð, p. 52) explicat per gimsteinn gemma (AS. gim, Bjov. Epos p. 37. 88).

JARL, m., *dynasta, præfectus provincie (regni partis)*, SE. I 454. 512; vocatur heretogi, SE. I 414, 3, et pros. præced. Dat. s., jarli, sed jarl, SE. I 668, 2; jarlar principes, viri illustres v. nobiles aulici (dicuntur alsnotrir valde elegantes), Gk. 2; itrar jarla brúðir, gulli búnar, ibid. 3; aulici, Gk. 3,

1; ministri, aulici, *Ghv.* 19; heroes, milites, *Am.* 54. Jarls yndi *delicium principis*, *Hávam.* 97; opponuntur karlfólk et jarlar rustici et nobiles, vel jarlar et loðdar, *F.* VI 40, 2; jarlar et þrælur ingenui et servi, *Harbl.* 23; vir: eitt mein (ein glöþ) sækir hvern jarl, *F.* IV 196; V 200, 1; jörðum öllum óþal batni, snótum öllum sorg at minni viris feminisque, *Ghv.* 21, quocum, quantum ad sensum adtinet, conferri potest *Skáldh.* 7, 57: þótt ek segi af sárri þrá | sændar manna frægra, | öllum verði, er inni ek frá, | ángr sitt at hæggra. Jarls megin veri nominis dynastæ fortitudo, virtus heroica, *SE.* I 668, 1; hverr jarls magni oddum beitir quis robore heroico tela ad cædendum applicat?, *FR.* II 555, 1. De porcellis, in ænigmatæ, *FR.* I 482, 2. In compositis: bergjarl; in prosa: hirdjarl, var. lect. toð hirdmaðr, *F.* XI 302; ofjarl, *F.* VI 52. 53; *Isl.* II 206; bakjarlar hostes tergis inhærentes, *Sturl.* 7, 30.

JARLADÓMR, m., dignitas præfecti provincialis (id. qu. jarldómr): hviðar jarladóms præfecti, *F.* V 200, 2.

JARLDÓMR, m., præfecti, dynastæ dignitas (jarl-, dómr), *SE.* I 650, 2.

JARLMADR, m., dynasta (= jarl; jarl, maðr), *Nj.* 158, 7.

JARMR, m., balatus (*Hrafnk.* p. 9); garricus, concivium; fugls jarmr garritus avium, *SE.* I 94, 2.

JÁRN, n., ferrum (*Fær.* Jarn, *Dan.* Jern): bjúgt járn ferrum curvum, de ala ancoræ (alias krókr), *Hh.* 62, 6; de compede, vinculis ferreis: bjúg járn, *Orkn.* 66, 2; járn taka oss at orna at beinum, *F.* VII 35 (sic in prosa, sing.: setja í járn, vera í járn, koma or járn). Plur., ferrum, tela: hann rauð járn tela, gladios rubefecit, *ÖH.* 239, 1; fékk arnar matr járnnum, *SE.* I 490, 3; de securibus, *F.* VII 232; járna leikr ludus telorum, pugna, *ÖH.* 238, 5; járna glymr fremitus armorum, clangor telorum, *Hund.* 1, 24; járna dreyri liquor telorum, sanguis, *Söll.* 76. Vide jörn.

JÁRNBORG, f., arx ferrea (járn, borg); pl. járnborgir ferrea munimenta, de copiis ferro armatis: j. ro um öðlings flota, *H.* hat. 13.

JÁRNFALDINN, part. compos., ferro caput velatus, i. e. galeatus (járn, faldinn, part. pass. a falda): j. aldar oddr dux militum, caput galeæ tectus, *Sturl.* 9, 32, 1; j. hlóð öldum Eitíkr í dyn geira, *Eb.* 40, 5 (*AA.* 237); járnfaldit lið, *Ha.* 232, 3; járnfaldin hrið, *Ha.* 326, 2.

JÁRNGLUMRA, f., femina gigas (qs. ferrirepina, járn, glumra), *SE.* I 552, 3; *II* 471. 555 (*SE.* II 615 habet járnglumra).

JÁRNGRÁR, adj., colore ferrugineo (*Dan.* isengrå): járngráir serkir tunica ferruginea, i. e. lorica ferrea, *SE.* I 608, 1, ubi acc. pl. járngrá serki.

JÁRNHLIÐ, n., porta ferrea (járn, hlið), *Lil.* 61.

JÁRNHRÍNGR, m., annulus ferreus (járn,

hríngur); pl. járnhringar ferrei annuli v. hamí lorica, *ÖH.* 12, 1 (*SE.* II 26, 1).

JÁRNLEIKR, m., ludus ferri, telorum, pugna (járn, leikr), *Höfuðl.* 8.

JÁRNLURKR, m., fustis ferreus (járn, lurkr), *Harbl.* 37, dat., -i.

JÁRNMUNNR, m., os ferreum (járn, munnr); de rostris gladiatorum: Þriðja haudra gálkn gindo járnmunnum á þjóðir gladii ferreis rostris hiantibus adspiciebant homines, *ÓT.* 130, 1; járnmunnum gunnþinga, *SE.* II 493 (ex *F.* II 313, 2), vide gunnþing.

JÁRNOFINN, part. compos., ferro contextus (járn, ofinn a vefa): serkr j. tunica ferro texta, conserta, i. e. lorica, *FR.* I 197.

JÁRNRODD, f., vox, sonus ferri, telorum, pugna (járn, rödd): áss járnroddar deus pugnæ, præliator, vir, *SE.* II 628, 2, ubi sic: kendir eru menn svá at kalla Ása: ok orðvísa ása | járnroddar svá kvaddi.

JÁRNSAX, n., sica ferrea (járn, sax): járn saxa veðr tempestas telorum, pugna, *SE.* I 462, 1.

JÁRNSAXA, f., femina gigas, una ex matribus Heimdali, *Hyndl.* 34. — 2) mater Magnii, concubina Thoris, *SE.* I 276, unde járnsoxu elja, *Síva*, *SE.* I 304. — 3) gigantiss, *SE.* I 552, 2; *II* 471. 555. 615; járnsoxu faxi equis gigantidis, lupus, *SE.* I 490, 3.

JÁRNSERKR, m., tunica ferrea, lorica (járn, serkr), *FR.* II 126, 2.

JÁRNSKÓRR, m., calceus ferreus (járn, skórr): járnskóss eigandi possessor calcei ferrei, *Vidar*, *SE.* I 266 (*Cod. Reg.* habet járnskóss, *Worm.* járnskós); huc respicit *SE.* I 102: hann (Vidar) hefir skó þjokkvan, cf. I 192.

JÁRNSPARDA, f., securis, *Cod. Worm.* *SE.* I 569, var. lect. 1.

JÁRNSTÚKA, f., manica ferrea lorica (járn, stúka, qu. v.): ber ek opt á armi járnstúkor, *ÖH.* 156, 2.

JÁRNSVEIMR, m., grassatio ferri (telorum), pugna (járn, sveimr): járnsviems hyrr ignis pugna, gladius, *Ha.* 104, vide hyrgildiandi.

JÁRNVARÐR, part. compos., ferro munitus, ferratus (járn, varðr = varíðr a verja circumdare): járnvarðr ylli jugum telæ ferratum, *Nj.* 158, 2; hinn járnvarði bákr brodda gángs clipeus ferro munitus, *Grett.* 42. Vagnar járnvarðir currus ferrati, *F.* VI 145.

JÁRNVÍÐJA, f., femina gigas, *SE.* I 552; sic Skadea vocatur ob giganteam originem, *Y.* 9 (*AR.* I 253). Proprie járnviðjur, pl., gigantes, sileam ferream (járnviðr) incoherentes, *SE.* I 58.

JÁRNVÍÐR, m., silva ferrea (járn, viðr), *Vsp.* 36; *SE.* I 58, cf. *Nord. Tidskr. f. Oldk.* 1, 272: den store holstenske Skov Isærnhø, der af de Danske oversættes Jærn viðh.

JARPI, m., avis de genere gallinarum, tetrao Bonasia, *Linn.*, *SE.* II 489 iarpe. *Sec.* Hjarpe, *Dan.* Jerpe v. Hjerpe, *Norc.* Jærpe. alias *Dan.* Hasselhøne.

JARPLITR, adj., fulvus, furvus (jarpr, litr), de aquila: malmþings kennir rauð muon jarplits arnar jóðs, *G.* 29.

JARPR, adj., *badius, phœniceus, niger*: jörp skör caput fuscum, *Hm.* 19; jarpar skarar capita fusca, *Gha.* 19; jörp arnlin femina comâ badia, *Mb.* 18, 3. In compos. hvítjarpr.

JARPSKAMR, m., *Erpulus* (Jarpr = Erpr, skamr = skammr brevis, curtus, parvus), *Hm.* 13. Skamr brevis, ut ermr var sköm á bjálba þeim, *F. V* 207, quod et de curta statuta usurpatur: Atli hinn skammi var maðr ekki hárr, *Eg.* 37.

JARTEIGN, f., *indicium, documentum*: slíks eru jarteignir ejus rei certa sunt documenta, *Eb.* 56; bjartar jarteignir allra dáða splendida documenta omnigenarum virtutum, *Rekst.* 31. — β) *miraculum*; plur., *G.* 7. 20. 31; *it. Lc.* 6, ubi sic: Tek ek til orðz, þar er urðu | allfregnar jarteignir | táknu eru sýnd í slíku | sönn Jörsalamönnum, quo loco jarteignir et sönn táknu quoad sensum parum aut nihil differunt; jartegna görd patratio miraculorum, *Gdð.* 11.

JARTEIN, f., *id. qu. jarteign, documentum*, *F. II* 282 (*Rekst.* 31). — β) *miraculum*, *Lc.* 36, ubi sic: Sýnde sólar landa | síklingr með trú miela | horskum lýð á haudre | hréinn skjótar jarteinir.

JARD, f., *id. qu. jörð, terra*, *Mg.* 31, 10; cf. hall þrö höll.

JARDARMEGIN, n., *vis Telluris* (jörð, megin): burr, aukinn jarðar megni, svaðhöldum sæ ok sónar dreyra, de *Heimdallo*, *Hlyndl.* 34; similia de poculo magico s. potionem magica dicuntur, *Gk.* 2, 21 (*Gha.* 21). Burr, aukinn jarðar magni terrena vi auctus, *Hlyndl.* 39. — 2) *spatium terræ*, satis amplum terræ spatium, *Hávam.* 140.

JARDARMEN, n., *solum terræ* (*Dan.* Jordmon; jörð, men, forte cogn. tǫ mǫn breiðs lacinia): skerða jarðarmen solum terræ secare, humum fodere, fossam percutere, foveam facere, scrobem effodere, *Ísl.* I 293, *id. qu. in prosa antec.* ad grafa gröf; sic et svarðristit men jarðar solum terræ, cespitem nudatum, pro sepulcro, *Eb.* 63, 1. — 2) *cespes vitus, in lunatam figuram curvatus* (jörð, men circulus, torques), in prosa occurrit, v. c., *Fbr.*; *GS.*; *FR.* II 445; *Nj.* 120; *Vd. msc.* c. 52. — 3) *ceteras significationes vide sub men.*

JARDBELTI, n., *cingulum terræ, mare* (jörð, belti): gjálfr jarðbeltis fremitus maris, mare fremsens, resonans, *Ha.* 318, 1.

JARÐBYGGVIR, m., *incola prædii, fundi* (jörð, byggvir), *possessor prædii, de principe Hakone dynasta*, *ÓT.* 50.

JARÐFASTR, adj., *humus fixus, solo adherens* (jörð, fastr): j. steinn, *Grg.* 15. Cf. *Sax. ed. Steph.* p. 5: *lecturi regem veteres affixis humo saxis insistere suffragiaque promere conserant, subjectorum lapidum firmitate facti constantiam omninuri.*

JARÐGÖFUGR, adj., *Eg.* 89, 2, sec. *G.* *Magnæum id. qu. óðalborinn, ad prædiorum avitorum propriam possessionem natus, homonymice respondet tǫ aðal, in nomine proprio*

Adalsteinn, quod nomen integrum jarðgöfugr (= aðal) Hamdiz geir (= steinn) exprimit. Sed nescio quo modo minus arripit gram huic homonymicæ appellationi appositum (jarðgöfugr Hamdiz geir gramr), etsi in prosa bene dicitur Adalsteinn konungr. Malo itaque tǫ hamdiz-geir-jarðgöfugr pro adjectivo sumere, et sic resolvere: hamdiz-jarð-geir-göfugr auro insignis, dices auri, ab hamdiz jörð terra accipitris, manus, geiri hamdiz jarðar ignis manus, aurum.

JARÐGRÓINN, *Eg.* 82, 5, 1) sec. *G.* *Magnæum, humi concretus, atque adeo firmus, solidus, homonymice id. qu. Einarr, nom. propr., quod quibusdam formatum videatur ab einarrðr solidus, integer, firmus (animo).* — 2) sec. *F.* *Magnusenium* (*Lex. Mythol.* p. 885), jarðgróinn glaumr gigas humi fixus, v: *Rungner*, et grund jarðgróins glaums terra gigantis humi fixi (v: *Rungneris*), clipeus, eo quod *Rungner clipeo quasi humi fixus institerit.* — 3) *hanc rationem propono: skalat mēr verða misfengnir taumar grundar gilja glaums jarðgróins haud frustra mihi tradentur habenæ (clipei) auro obducti; glaumr = glaumúngr piscis, grundar gilja glaumr piscis lacunarum terrestrium, serpens, jörð grundar gilja glaums terra serpentis, aurum, grundar gilja glaums jarðgróinn auro vestitus, obductus; gróinn gramine obsitus, vestitus, cum delectu ponitur, cum clipeus in priori semistropa per barda ljösgarð lucidum navis aggerem, descriptus sit; hujus taumar sunt habenæ clipei (τελαμονες = skjaldarfatlar), quasi sibi non frustra traditum iri dicit poëta, utendi clipei peritissimus.*

JARÐHLUTR, m., *terræ distributor* (jörð, hluta), *vel terræ possessor, dominus, rex* (jörð, hljóta), *SE.* I 236, 4. 470, 4.

JARÐHYRNA, f., *securis*, *SE.* II 477. 561.

JARÐLIGR, adj., *terrenus, terrestris* (jörð): jarðligt edli, *Hugsm.* 33, 2.

JARÐLUTR, m., *rex, id. qu. jarðhlutr*, *Cod. Worm.* *SE.* I 236, 4. *F. Magnusenius* tǫ jarðlútr de Odine intelligit (v. *Korm. ed. Havn.*, et *Lex. Mythol.* p. 619), quod perquam dubium esse puto; nam certum est, non construenda esse jarðlutr Ygg.

JARÐNESKR, adj., *terrenus, mortalis* (jörð): jarðnesk tunga, *Nik.* 47.

JARÐRÁÐANDI, m., *terræ rector, imperator, princeps* (jörð, ráða), pl. jarðráðendr reges, dynasta, terræ præsides, *HS.* 6, 1; *ÓT.* 43, 2.

JARÐRÍKI, n., *orbis terrarum, terra* (jörð, ríki): á j. in orbe terrarum, uspiam locorum, *F. VII* 357; *G.* 59.

JARÐSPARDA, f., *securis*, *SE.* I 569, 1, vide járnsparda.

JASTR, m., *fermentum, fermentatio*: röst jastar liquor fermentationis (i. e. fermentatus), *cerevisia*, *SE.* I 634, 2. Per tmesin coheret jast-ostur caseus fermentatus, acidus, *IIh.* 32, 1, ubi construe: Dana meyjar skáro akkeris hringa or jast-osti, vide eybaugr. *Nor.* Gjást, Gjæster fermentum, *Germ.*

Gäsch, Gäst, 1) fermentatio, 2) fermentum, 3) spuma cerevisiae.

JASTR, n., fermentum; metaph.: heiptar j. fermentum iræ, Nik. 71, ubi dat. jastri. Hodie jastr, n., usurpatur de acida crusta lactis coagulati, indeque formatum jastrsúr talis crustæ instar acidus.

JASTRÍN, f., Rhenus (amnis) fermenti, cerevisia (jastr, Rin): fentanna Sýrar greppa jastríu cerevisia gigantum, pœsis, carmen, SE. I 460, 5, ubi jastrín, acc. s., regitur a læte uppi.

JÁTARI, m., confessor (játa, -aða confiteri, adfirmare): játari guðs dei confessor, Nik. 49. 76. Ut játari Krists, F. I 275; játa e-n guð aliquem pro deo habere, agnoscere (þri öngan mun játum vær hann guð), SE. I 43; játað undir rétta trú, F. XI 38. (Alia forma játi, játta, játt, v. Vigagl. 16).

JÁTTA (-aða, -at), id. qu. játa, adfirmare, confiteri, consentire; c. dat.: hafði játtat síklings bði oblatam a rege conditionem acceperat, Ha. 267, 2; c. acc., Hh. 43.

JÁTTARI, m., id. qu. játari, confessor (játta): guðs j., Gd. 18.

JAULSSMÍÐI, n., id. qu. Jólsmíði (au = o). SE. II 621.

JAXL, m., dens maxillaris, plur., -ar, Am. 79. Vide bláxal.

JAXLBRÓÐIR, m., frater dentis maxillaris (jaxl, bróðir), dens maxillaris, Eg. 68, ubi jaxlbroðr (= -bróðr) potest esse acc. plur.

JADARBYGGI, m., incola provinciae Jadaris in Norc., pl. Jadarbyggjar: drottinn Jadarbyggeja dominus Jadarensium, rex Norregicus, F. VI 22, 3 (Jadarr, byggji).

JADARR, m., Jadar, provincia Norregiae, H. 37; F. V 16, 2. 17, 1. 235, 2.

JADARR, m., extremitas, ora, margo; spec., id. qu. handarjadarr (Öll. 145), SE. I 542, v. jarki; de ora terræ: með Blálands jadrí secundum oram Africae, Ha. 313 (AR. II 378); í nyrðsta jadrí fta fróns in orbis terrarum plaga, septentrionibus proxima, Gd. 6, ubi de Islandia sermo est; eylands jadarr ora insulæ (Britanniæ), Merl. 2, 5; absol. de ora terræ: jörð með jelsnörðum jadrí terram cum ora procellis adflicta, i. e. totius regni fines, SE. I 696, 2; jadarr þundar grindar margo clipei, id. qu. rönd, et garðr þundar grindar þajra, id. qu. randgarðr testudo clipeorum, corona militum clipeatorum, SE. I 672, 1; sólar jadarr plaga, regio solis, cælum, und sólar jadrí sub cælo, in terris, F. II 322, 2, vide skjjadarr. — 2) princeps (AS. eodur, v. c. eodur Skyldinga = jadarr Skjöldunga, Beow. Epos p. 34): Ása jadarr princeps Asarum, de Freyo, Lokagl. 35; goðs jadarr princeps deorum, Odin, Sonart. 22 (ubi acc. jadarr). Merl. 2, 5: En hans (leghers) iaðar hallða máttíð brezkri iörðv ne bayga söld princeps militum v. populi, rez; hers jadarr, acc., Fm. 36; fólks jadarr, acc., id., Völs. 24 (Hund. 2, 40).

JADRAKARN, n., avis ex ordine grallarum, numenius glacialis (jadreka, Fclag. 1,

16; Eggerti Itiner. p. 984; limosa melanura, sec. Faberi Prodr. p. 25), SE. II 489. Vox dicitur Hibernica esse. Nomen hujus avis homonymice explicatur per skorinn linskauti (sec. formam jadreka, a jadarr et reka), Edd. msc. Cf. karn.

JEL, n., id. qu. el, procella: Svöltnis jel procella Scölners, pugna, sól Svöltnis 'jela sol (ignis) pugnatum, gladius, F. II 317, 1; v. galdriel.

JELSNÖRÐR, procella constrictus, adstrictus, adflictus (jel, snörðr), ut elsnúinn; de ora terræ: jörð með jelsnörðum jadrí terra cum ora procellis adflicta, SE. I 696, 2, cf. fjölsnörðr.

JELVINDR, m., ventus procellosus, procella venti (jel, vindr), SE. I 326, 4.

JER, nom. pl. pron. þú, id. qu. ér, þér vos, F. IV 152, 1 (F. XI 123).

JESÚS, m., Jesus, Salvator; in gen.: Jesúss menn Jesu adsecle, Lil. 48; Jesúss kvama adventus Jesu, Lil. 64; alias in hoc carmine flectitur more Latinorum; Jesús rann domus Jesu, de æde sacra: sýngur enn með biskups banni | bannsett ferð í Jesús ranni, Gþ. 6; Jesús þjón minnister Jesu, de pio religionis doctore, Gd. 57; at Jesús ráði Jesu ita volente, Gd. 5.

JÓÐÍS, f., soror, SE. II 549 (ad SE. I 538); jóðis Úlfs ok Narfa soror Lupi (Feneris) et Narvi (Loki filii), Hela, Y. 20. Vide infra jóðdis.

JÓÐRAUGR, m., columnen equi (jór, draugr): ægis jóðraugar columnina (rectores, possessores) navium, viri, SE. I 232, 2, landa bands jóðrangar, id., Hg. 30, ab ægis jór, landa bands jór equus maris, navis.

JÓÐYR, an JÓÐÝR, Vsp. 5, in voce composita himin-jódyr. — 1) jódyr, sec. hanc descriptionem rectissime forsan distingueretur himinjó-dyr, n. (f.) pl., portæ caelestium equorum, ab himinjór equus caelestis, pl. himinjóar equi caelestes, i. e. equi deorum (SE. I 70), et dyr portæ. Intelligi puto portas, qua dii per pontem Bivastam ad fontem Urdæ equitabant; et locum Vsp. cit. sic verto: Sol (Solis dea), socia Lunæ (vel, unacum Luna), extensa a meridie dextera manu, portas caelestium equorum circumplectebatur, quasi hac intratura et quietem laboris capitura, cum nulla dum palatia haberet. Ad hunc Vsp. locum puto respexisse auctorem Corviciini, str. 24. 25, sec. interperpationem interper.: dró leik Dvalins | drösuðl í reid | jörmungrundar | í jódyr nyrðra, v: drösuðl dró Dvalins leik í reid í jódyr, nyrðra jörmungrundar equus trazit Dvalins oblectamentum (Solem) in rheda ad equestres portas, ab regione Telluris in septentrionem versa; non enim jungi potest í nyrðra jódyr. Sed h. l., quod ad seriem cogitationum adinet, præstat conjectura Raskii jadarr (pro jódyr), suscepta a Schevingio (Forspjallsl., Vid. 1837), unacum hujus interperpatione. — 2) jódyr animal equinum (jór, dyr), i. e. equus, sic J. Olavius (NgD.), v: jódyr = jór, et himin-jódyr = himinjóar equi caelestes. Sic sæpius nomina generalia et specia-

lia componuntur in unam vocem ita, ut nomen speciale priorem, generale posteriorem partem vocis compositae occupet, v. c. bjarn-dýr animal ursinum = björn ursus; merhross (Eb. 13), merhryssi (Nj. 110) = merr equa; andarfylgi = önd anas; ásaudr, geit-saudr, fersaudr, fákhestr; griplutr. Ita: varp hendi of himinjóðýr dextram extendit propter caelestes equos (ad eos capiendos), sc. ut errore fessa iis veheretur; neque enim ignoti Soli erant equi deorum, quibus dii quotidie ad fontem Urdæ vehebantur.

JÖFRI, m., rex, id. qu. jöfurr, forma perquam rara, neque extra omnem dubitationem posita: i móti jöfra adversus regem, F. V 11, sec. haud paucos Codd., ubi Hkr. et duo Codd. jöfri; dýrð jöfra gloria regis (α: Olavi Sancti), G. 42, sec. F. XII, sed verti quoque potest, gloria regum (gen. plur. a jöfurr), rex excellentissimus. — 2) jöfri palpebram significare, Hg. 26, et Græco ὀφρύς cognatum esse, statuit J. Olavius, quem seculus sum in Shl. et F. XII ad h. l.; recte hanc interpretationem deseruit F. Magnusenius in Hkr. VI; plures hujus loci expediendi rationes pertinent ad Óðr et óskkvân, quas voces infra adeas.

JÖFURR, m., rex, SE. I 596, 1. 606, 1. 614, 2. 616, 2. 652, 1. 664, 1. 674, 2. 404, 2. 516. 520, 1; F. VI 438; VII 336, 2; Has. 12; nom. jöfur, SE. I 680, 2. 398, 2; jöfurr, Ísl. I 212, var. lect. 10; gen. jöfrs, G. 63; dat. jöfri, sed jöfur gauzkom, Y. 51, jöfor öðrom, Bk. 2, 11. Plur. nom. jöfrar, SE. I 714, 2; Völk. 12, ed. Havn., sed jöfrir, ed. Holm., ut hafrir, pro hafrir; acc. pl. jöfra, SE. I 714, 1; Sk. 2, 8; jöfra sess sedes regum, solium regale, SE. I 528, 1; jöfra brúdr regia femina, Sk. 1, 40. — β) princeps: danskir jöfrar proceres Danorum, ÓT. 26, 1; jöfurr skatna princeps virorum, rex, ÓH. 170, 1; jöfurr Þrændra princeps Thr., de Skulio dynasta, Ha. 176; ægir jöfra territor principum (v. regum), SE. I 668, 2; jöfrar, de piratis, F. IV 54, 2; de præfectis provincialibus, Ha. 150; oddviti jöfra duz præfectorum, rex, Ha. 150; drottinn jöfra, Hg. 26, ubi, sec. lect. membr. E, óskkvânar jöfrar principes terræ, præfecti provinciarum, id., F. VI 44, var. lect. 2; gramr jöfra, id., et gramr óskkvânar jöfra rex. — γ) heidar jöfurr princeps montanorum, gigas, galdur heidar jöfra vox gigantum, aurum, F. VII 167, vide hliðrækjandi; jöfurr hamra princeps nalleorum, faber ferrarius, Ísl. I 212, ut konúgr tångar. — δ) vide composita: eirjöfurr, höfuðjöfurr.

JÖFUÐR, m., aper, Merl. 1, 39.

JÓK, imperf. ind. act. v. auka augere.

JÖKENNANDI, m., equi (tractandi) peritus (jór, kenna): öldu j. peritus navigator, vir, Nj. 7, 3.

JÖKEYRIR, m., propulsor, agitator equorum (jór, keyrir): glamma jókeyrir agitator equorum piraticorum (navium), navigator, vir, RS. 3.

JÖKULL, m., mons glacialis, moles glacialis; plur.: jökla glumdo intonuere, Hymk.

10; gánga ísa ok jökla, Bk. 2, 8, ubi interpr. metaphorice accipiunt de animo infenso et odio, in casu gen., ut appositum ad illis. Hrygðar jökull glacies tristitiæ, i. e. torpor animi, dolore effectus, Skáldh. 1, 2. In appell.: böðvarj. glacies pugnae, gladius, böðvar jökla örbeidandi adsiduus flagitator ensium, pugnator, vir, Orkn. 79, 7; j. spannar (spithamæ), argentum, jökuls spannar meidr vir, Nj. 7, 3. Composita: balljökull, diguljökull, mundjökull, sárjökull, styrjökull. (Nota: jökla mútur dona, munera molium glacialium, haleces, quippe quo ex oceano glaciali advenire crederentur, var. lect. HS. 18, 1; Cod. Fris. h. l. habet akrmurur jökla haleces, ab akr jökla ager, terra glaciei, mare, ut land ísa, SE. I 324, vide mura).

JÓL, n. plur., festum jolense: drekka jól festum jolense comolationibus celebrare, H. 16; gátut gríðar sóta gölig faung til jóla ad celebrandum festum jolense, ÓH. 187, 2, nam prælium Boknense paucis diebus ante hoc festum est factum. — β) de festo quovis, etiam de festo paschali: hreinum Guði skal halda jól, | hefi ek sett í brag: | reis af dauða, er roðin var sól | ríkr á páska-dag. Krosskv. — γ) convivium, epulæ, dap-es: hugins jól epulæ corvi, strages, pugna, gera höð hugins jól acrem pugnam facere, F. VI 255, 1; skólkynis jól convivium lupi, strages, iit. prælium, at skólkynis jólum in prælio, Hild. 36.

JÖLFÖÐR, m., Odin (id. qu. Jálfaðr), SE. II 473; jölföðr, II 556.

JÖLFSSMÍÐI, n., opus Jolvi, i. e. sagittæ (lapidæ), SE. II 478 (cf. FR. II 258—60); vide Júlfssemiði, Jólssmiði, Jaulssmiði.

JÖLFUÐR, m., ursus (id. qu. jálfuðr), Cod. Reg. SE. I 478; Wchart. SE. I 590, var. lect. 6.

JÖLL, n., ut puto, Lokagl. 3, ubi: joll oc afo færi ec Ása sonom vertunt: clamorem; et in Gloss.: „forte contentio, rixa, qs. jorl, ab jora pugna“. Forte joll est maledictum, convicium, cui prope accedit verb. Æroicium (insulæ Danicæ Æroæ) jöle facere convicium, in os alicui obgannire; it. vet. Dan. Jörl, in Grönlands Chronica p. 12, de glacie oceani: der er slikt Jörl med Skrammel og Skræld, som Hinumelen ned til Jorden fald. Cognata quoque sunt Svec. joller sermo balbutientium infantum, sermo inanis, jollra confuse loqui, inanes serere sermones, ut infantes solent; Norr. Jolle, Jaale homo stultus, jolle, jaale stulte agere.

JÖLL, m., angelica silvestris (unde geitajöll), Ed. Lövasina, in herbarum nomenclatura.

JÖLN, n. pl., dñ, SE. II 494: ipln (god).

JÖLNAR, m. pl., dñ, SE. I 470; jólna sumbl potus deorum, poësis, carmen, SE. I 470, 3.

JÖLNIR, m., Odin, SE. II 473 (jólnir, II 556); útvæs Jólnir Odin v. deus regionis extimæ, de Geirrodo gigante, Jotunheimia princeps, flóðrifs Danir útvæs Jólnis gigantes, Geirrodi asseclæ, SE. I 298, 2. Derivationes

F. X 171, 377 nec sibi constant, et incertae sunt; F. X 377: Óþinn heiter mærgom næfnom — Jolner, oc var af Jolne iol calloþ; *ibid.* 171: Jólnir af því at þeir drógu þat af jólanum; in priori loco convivium jolense (jól) ab Jolnere derivatur, in posteriori Jólnir ab jól; cf. NgD. p. 80, Lex. Mythol. 619, 612. Forte potius ita dicitur a sua loquacitate, verbositate, linguae volubilitate, cf. Gaur.

JÓLSSMÍÐI, n., sagittæ, id. qu. Jólfs-smíði, sec. pronuntiationem, extruso v, SE. I 570, 3 (Jólfr, smíði) Derivatio hujus vocis in Lex. Mythol. p. 642, not.⁶⁶⁶) præva est.

JÓLUND, f., insula Jolunda, SE. II 492, cf. F. IX 301. 303, vide Oldn. Sag. 12, sub hac voce. Hodie Jólö prope Moss. Munch.

JÓM, n., Jomium, i. e. insula Völlina Pomeraniae (vide Oldn. Sag. 12, 188—89), SE. I 514, 5; F. VI 55, 1; Jd. 5 (F. XI 74; Jómst. 13).

JÓNAKRS BURIR, filii Jonakeri, Sörlius et Hamder, de quorum lapidatione Hm. 24; SE. I 374, 1; Jónakrs bura harmr dolor, noxa filiorum Jonakeri, saxa, lapides, Y. 39.

JÖR, m., equus, SE. I 480, 2; Öll. 70, 4 (pro jörþ, Gha. 5, legendum jör þat, sec. ed. Holm.); gen. jóð, Lokagl. 13; dat. jó, Hávam. 90; Öll. 48, 1; Mh. 3, 2; jóvi proposuerat Raskius, Eg. 62, vide ita; acc. jó, Skf. 15; Gha. 5; ó pro jó, Korm. 9. Plur.: acc. jóa, Hund. 2, 38, sed jói, *ibid.* 39 (ed. Holm. jóa); gen. jóa, Grm. 43; Ghr. 15; dat. jóm, Grm. 30; Ghr. 2; Hm. 3; jör strengjar equus funium, navis, Öll. 48, 1; — glamma piratæ, id., SE. II 220, 1. Vide barðjör, jóðraugr, jókennandi. — 2) jör, Gha. 24, vide jörþjúgr.

JORA, NgD. p. 23, referendum videtur ad jara, quod occurrit in voce fólkjara, et fólk, jara dictissim; jora vero non occurrit in nom.; vide joruvellir (jöruvellir).

JÖRBJÚGR, Gha. 24, omnino dubiæ interpretationis, forte: in terram pronus, incurvatus, id. qu. vallbjúgr in Þjargbjúapætti, str. 8, ubi: vörum húms i heimi — vallbjúgir saman allir eramus tenebrarum in domicilio (in antro obscuro), in campum incurvati una omnes; itaque a jör = aur, poet. terra, humus, vel valde incurvus, = örþjúgr, præfixo j. Accipiunt jör de juramentis, 3: en þá gleyðdi (ek) öll jör i sal jófers tum vero oblita sum omnia juramenta.

JÖRDÁN, f., Jordanes, fluvius Palestinæ, SE. I 578, 1; Gþ. 10. 11; Sturl. 4, 42, 1; Orkn. 80, 3; Jördánar borð ripæ Jordanis, Hh. 12, 2; Jördánar konúgr, gramm rex Jordanis, Christus, SE. I 446. 450, 1; dat. Jördáni: i vatri J. in humido Jordane, F. VII 92, 1, forte rectius: i vatri Jördánar in aqua Jordanis. Defendi posset forma Jördáni in dat., ratione habita ceterorum formarum, v. c. Margræti (et Margrætu), a Margræt, n. propr. feminae, et Kristini (it. Kristinu), a Kristin. At Jordan, Hund. 2, 20, Raskius legendum proposuit at jörðu humi.

JÓREID, f., equitatus, equitatio (jór, reið), Hund. 2, 44.

JÓREKR, m., regulus maritimus, SE. I 548, 2; II 469. 552. 614. — 2) ursus, SE. I 478. 590, 1; II 484. 626 (SE. II 567 habet „orekr”).

JÖRFA, G. 51, pro örva, gen. plur. nom. ör sagitta: jörfa flug, subint. i, in volatu sagittarum, i. e. in pugna.

JORMUNGANDR, m., id. qu. miðgarðs-ormr serpens circumterraneus (qs. monstrum terræ, jormun, gandr, sec. Lex. Mythol.; rectius Scheringius in Forspjallsljóð p. 52 „monstrum immane, ingens”, a Sax. irmin, 1) universalis, 2) magnus, ingens, vide jormungrund), Vsp. 44 (SE. I 194, 2); SE. I 104. 254, 1. 268. — β) de quolibet serpente, SE. I 484; II 458 jormungandr.

JÖRMUNGRUND, f., terra (prop. terra magna, vasta, immensa; AS. eormengrund, Beow. Epos p. 66), Grm. 20; Hh. 293, 1; etiam jörmungruad, SE. I 128, 1. Scheringius (Forspjallsljóð, p. 53) adfert ex Vet. Sax.: irminsul columna universalis, irmin-gott deus summus, deus universi, irminwagen plastrum ingens, i. e. ursus major, septem triones.

JÖRMUNI, m., bos, SE. II 483; jörmuni, II 567; javrmuni, Cod. Worm. (Cod. Reg. örmuni, avrmuni). — 2) jörmuni, m., equus, SE. II 487. 571.

JÖRMUNR, m., Odin, SE. II 473 (SE. II 556 Jörmunr), qs. magnus, ingens.

JÖRMUNREKR, m., bos, SE. I 587, 1 (jörmunrækr, II 483; jörmunrekr, II 566). — 2) Jörmunrekr et Jörmunrekkur, nom. propr. regis, Ed. Sem. et SE. (qs. magnus heros, jörmun, rekkur, AS. Eormentic, Germ. Ermenrich).

JÖRMUNÞRJÓTR, m., homo vasto corpore (jormun, þrjótr), de gigante, SE. I 282, 2.

JÖRN, n. pl., tela, SE. I 571, 1, var. lect. 7, propr., plur. nom. jarn ferrum; sic Fsk. (112): oc þeirri galeiðunni, er Haraldr var á, stepti fram af jörnum (cf. F. VI 168); adde F. X 383.

JÖRSALIR, m. pl., Hierosolyma, urbs Palestinae; kanna Jörsali Hierosolymam visitare, religionis causa eo proficisci, Sturl. 4, 42, 1, id. qu. vitja Jörsala bygðar, F. VII 87; Jörsala konúgr Christus, SE. I 446. Jörsala menn Hierosolymitani, Lv. 6.

JÖRUNDR, m., nomen Odinis, SE. II 556 (II 473 jörmunr), qs. pugnas amans (jara, unna).

JÖROVELLIR, m. pl., campi Joræi, Vsp. 13; SE. I 66; Jöruvellir, id., Vsp. 544; qs. campi pugnae (jara, völlr).

JÖRVI, m., arena, locus arenosus, id. qu. sandr, melr; Klifs jörvi, Hild. 18, nomen loci, id. qu. Klifsandr, *ibid.* 33, 5. Vide FR. II 558: þar var þá víða blásit ok jörvi, er þá voru hlíðir fagar; it. vitam Thorst. Siduh.: Þorsteinn gekk fyrir at jörva nokkurum, significatur locus arenosus in prato prædii Karstaðir, in Beruneso. Jörvi etiam nunc est nomen loci arenosi editoris inter amnes Elliðaá et Gráfará in parochia Mosfellensi, toparchia Gullbringensi (formatum

ab aur, præfixo j, cf. Dan. Ör s. Jör, Norv. Jörme, Jörmejord certa terræ species).

JÖRD, f., Tellus, filia Anaris et Nottæ (Noctis), SE. I 54; mater Thoris, SE. I 120; uxor Odinis, SE. I 54. 320; hinc Jarðar burr, konr, sunr Telluris gnatus, filius, Thor, Hamh. 1; SE. I 254, 2. 278, 1; Lokaglj. 59 (Harbl. 3. 4. 54); elja Jarðar Frigga, SE. I 304. — 2) terra, Vsp. 3. 52; SE. I 556, 2; dat. jörð: illt er á jörð of orðit, Vigagl. 27, 4; vide formam jörð; de terræ gramine: jó letr til jarðar taka facit equum terram adtingere (os terræ admovere), i. e. gramen terræ carpere, Skf. 15; plur. jarðir, Bk. 2, 35, sed jarðar, Orkn. 66, 1; Hávam. 108, ubi alda ves jarðar terræ populorum habitationis, i. e. terræ mortalibus habitata. Leggr jarðar crus, os terræ, lapis, id. qu. steinn color, ÓT. 90; jarðar skafl cumulus terræ, mons, SE. I 296, 1. — β) rus, prædium cum fundis: jarðir prædia, territoria, Bk. 2, 35; it. regnum, terra, id. qu. land: fá, ná jörð regnum recuperare, in potestatem redigere, regno potiri, Mg. 6, 2; Ód. 25, et alias sæpe. — γ) in appellationibus: jörð lugar (animi), cor, SE. I 540; jarðir geðs corda, Merl. 2, 82; jörð vápna, hlífa, gullhringa, haufs manus, SE. I 542. De feminis, ex signif. 1: hafna j. nympha vestis, mulier, Isl. II 245; ormvángs jarðar nympha auri, femina, Orkn. 66, 1; j. ílla flausts dea manus, femina, ÓH. 168, 2. — δ) jarðar skip, Söll. 77, navis terræ, i. e. terra, sub specie navis representata, per metonymiam: Óþins kvon rærr á jarþar skipi uxor Odinis (Frigga, Voluptas) remigat in navigio terræ (terra vehitur, tanquam navi). — ε) in compositis: bauzjörð, vaskijörð, fúðrjörð, gnýjörð, hvaljörð, nafnjörð, skerjörð, skotjörð, valjörð.

JÓS, 1) gen. s. nom. jór equus. — 2) impf. ind. act. v. ausa haurire; plur.: jósu vér exhausimus, undas egessimus, SE. I 498, 4 (F. VI 170, 2).

JÓSKREYLANDI, m., equum exornans (jór, skreyta): reggstrindar j. navem exornans, vir, a reggstrindar jór equus pelagi, navis, Ód. 4; ísheims j. homo, ab ísheims jór navis, Has. 32.

JOSMUNDR, m., regulus maritimus, Cod. Reg. SE. I 548, 2; II 614 (pro quo SE. ed. Holm. jölmundr); Cod. Worm. Ósmundr; SE. II 479. 552 Ásmundr.

JOSTR, m., inter arbores recensetur, SE. II 483. 566. Lex. B. Hald. adfert jastr, jóstr, m., ramus arboris, coll. Germ. Ast ramus. Vide jöstr, ystr.

JÓSTR, m., id. qu. jöstr arbor, it. arbor navis, malus: itrserkr jastar telamentum mali, velum, SE. I 504, 4.

JÓSTÝRANDI, m., regens equum, rector equi, v. possessor equi (jór, stýra), Fbr. 18, ubi potius per se viri appellatio est, ut hestrennir, quam construendum hlýra jóst, a hlýra jór navis (hlýr, n.), nam hlýra h. l. potest esse a hlýri, m., frater, c. hlýri Odds frater Oddi, Thorfinnus.

JÓTAR, m pl., Cimbri, Dani: Jóta dólgr

hostis Cimbrorum, de rege Steciae, Domaldio, Ý. 18. De Cimbria incolis, Hg. 6; de Dáuis, F. V 247, 2. Jóta gramr, de Magno Bono, rege N. et D., F. VI 196, 1; Jóta stillir, de Knuto Potente, D. R., ÓH. 156, 2; ödlingr Jóta, de eodem, ÓH. 160, 2; vinr Jóta, de Sveine Estritio, Hh. 65, 4; konúngr Jóta, de Eriko Emunio, D. R., Mh. 3, 2. Jóttra, ÓH. 182, 7 et duorum Codd. lectio F. VII 7, var., puto respicere lectionem rótar, quæ occurrit in var. lect. vågrótar, ÓH. l. c., et veghrótar (vegh-rótar), F. l. c.; non enim Jóttra potest esse gen. a Jótar. Sed pertinet huc lectio vegjótta (F. VII l. c.), sc.: Jóta vegr via Cimbrorum, regio Cimbrorum, Cimbria, Dania, njótr vezjótta, pro njótr Jóta vegs possessor, dominus Daniae, de rege Knuto Potente.

JÓTR, inc. gen., maxilla, SE. II 494: jotr (iaxl): forte hinc jóttra ruminari. In charl. AM. 158, 8vo citatur, auctore Illugio: Hvit stendr heiðar jóttra Hlin fyrir gamni mínu, ubi heiðar j. maxilla, dens (os) saltús, lapis, ejus hlin dea lapilli, femina.

JÓTRADR, maxillis corrosus; detritus v. cicatricibus plenus: jóttrud húð, FR. III 37.

JÓTSKR, adj., Cimbricus, Danicus (Jót-ar): jótékir menn Cimbri, Ý. 35.

JÖTUNBYGÐR, gigantibus habitatus (jötunn, bygga), Ý. 15 (AR. I 259).

JÖTUNHEIMR, m., regio gigantea, gigantibus habitata (jötunn, heimr), Vsp. 46 (SE. I 192, 2); sæpe in plur. Jötunheimar, SE. I 30. 54. 62. 104. 136. 144. 212. 270. 276.

JÖTUNKUML, n., SE. II 37, 2: jötunkuml átta handa, pro kuml átta jötuns handa vestigia (cicatrices, nodi) octo manuum gigantearum, cf. FR. II 15; I 412—13 (jötunn, kuml); quod ad constructionem adinet, simile est fyrir mannfjöld margra sjónir, pro fjöldi margra manna, Ad. 15.

JÖTUNMÓÐR, m., furor giganteus (jötunn, móðr, cf. ásmóðr), Vsp. 44 (SE. I 194, 2); SE. I 390, 2; færar, snúar í jötunmóð, SE. I 136. 188.

JÖTUNN, m., gigas, Vafpr. 1. 2. 6. 8. 20. 30. 34. 35. 42, cum duplici n, ut et Grm. 11; Harbl. 14; Eg. 60, 3; interdum cum simplici n, ut Vafpr. 32; SE. I 44. Absol., de Lokio, Vsp. 43. Jötna bani, dölgr Thor, SE. I 252; móðir jötna dólgrs mater Thoris, Tellus, HS. 1, 4; jotna synir, Vafpr. 15; jötuns brúðir, Hyndl. 4; jötuns móðir mater gigantis, femina gigas, Ísl. I 84; jötna vegar (vegir) víar gigantum, saza, Hávam. 107; jotna rúnar literæ, mysteria, abdita scientiæ gigantum, Vafpr. 42. 43; jötna mjóðr poësis, SE. I 244; þjófr jötna hafns Lokius, SE. I 268; jötna garðar domicilia g., Skf. 30; jötna muntal (Þjaza, lðja, Gängs) aurum, SE. I 214; jötuns sagnir, id., F. II 249, 2; jötuns hauss calca gigantis (Ymeris), cælum, SE. I 314; undir jötuns háls þjóta vulnura juguli gigantei (Ymeris) sonant, i. e. mare fremit, Sonart. 3; valfall jötna strages, perniciēs gigantum, mare (sanguis Ymeris, quo submersi periere Rímthursi, SE. I 48, c. 7), vitnir jötna valfalls lupus maris, navis, ÓT. 16, 2.

Eigi hann jötnar auferant eum gigantes, form. imprecandi, Am. 31. — 3) jötnunn vandar gigas silvæ, ventus, Eg. 60, 3; j. hafstrakjötis gigas carnis hircinæ, cerdo, coriarius (hircos mactans et excorians), F. VI 361; in appellatione membri virilis, SE. ed. Rask. 223; in appell. virorum, SE. II 498, r. miðjúngr 2.

JÓÐ, n., proles, infans, filius, filia, SE. I 534. 561, 1; Rm. 38; ala jóð infantem parere, Rm. 8; prolem gignere, Am. 103; de recens nato infante (= barn), Selk. 1. 3; jóðs adal natura infantis, Y. 29, 1; plur., jóð þjóðar hominum filii, homines, Hc. 4. Jóð arnar, ara proles aquilæ, aquila, G. 29; F. VI 254, 3; j. gylðis lupus, gráðr gylðis jóða aviditas luporum, Jd. 30; örnis jóð proles gigantis, gigas, bróðr örnis jóða femina gigas, Hh. 84. Vide composita barðjóð, haukjóð.

JÓÐUÍS, f., soror, SE. I 538; II 466. 612, vide jóðis.

JÓÐUNGR, adj., infantulus, infantis ætatem agens (jóð, ungr, id. qu. barnungr): mér jóðungri mihi infantulæ, Bk. 2, 35. Aliud est jóðligr, v. c. jóðligr meybarn, Ísl. II 19, sveinn mikill ok jóðligr, F. X 214, puella, puer floridi, bona valetudine florentes, unde eodem sensu Engl. jolly, 1) hilaris, lætus; 2) perfectæ sanitatē, floridus.

JUGTANNI, m., ursus, SE. I 442, 2. 478.

590, 2; II 484. 626 (SE. I 590, var. lect. 5, II 567, vigtanni), haud dubie id. qu. vigtanni (ju = vi), a vigtönn. Jugtanni leygs ursus ignis (domestici), domus, SE. I 194, 3. Homonymice pro nom. propr. Björn: gipta varð þat, er gjörði | guðs rann Jugtanni, Húgrv. 17, 1. — 2) þan ivgtani, SE. I 442, 2, legendum puto rann-jugtanni ursus undarum, navis, 3: rann-jugtanni hljóp of hlíta-gnipur hvals naris mare percurrerebat. — 3) jugranni, Korm. 11, 6, legendum est jugtanni, non ut nom. s., sed ut dat. a forma jugtannr, m., id. qu. jugtanni ursus, et homonymice nom. propr. Bersi, sc.: at morði, er ek hjó Jugtanni randir at gunni in prælio, quando in pugna clipei margines Bersii concidi; dicitur enim at huggva skjöld fyrir e-m clipeum concidere alicui, clipeum quo se quis tuetur concidere.

JUGTANNR, m., ursus, vide jugtanni 3.

JÚLFSSMÍÐI, n., sagittæ, id. qu. Jólfs-smíði, SE. II 561.

JÚNGFRÚ, f., virgo (júngr, frú), Skaldh. 7, 37.

JÚNGR, adj., juvenis, parvo natu (ungr, præfixo j), Ólafsr. 14.

JURT, f., herba: sætar jurtir, Gd. 73 (ilmr jurtu odor herbarum, Magn. 430).

JÚÐI, m., Judæus, Ebræus, Nik. 68. 70. Plur., Júðar Judæi, Gd. 46; SE. II 248, 1.

K.

1) omittitur in scriptione, ut in pronunciatione, inter r et t, v. c. virtarvinr pro virktarvinr. — 2) variat cum h in principio vocis, v. c. knekkja = hnekkja, etc. ante n. — 3) pro g: úriks, válikt, farlikt, ab úrigr, váliqr, farliqr; pro gg, pros. glökt, F. VII 107, not. 2; in suffixo neg. gi: ekki, hvatki, þatki, et form. ga, sárka; adde: hjörk, siktól, sikulgjörð, tärökhlyra, rökknir, vekl-ingar; forte et buskerð, Grág. II 339, utensilia, est pro búss-gervi. — 4) k pro kk, dilatata præcedente vocali: rakliga, steykr, steykt. — 5) kk ponitur a) pro gg, ut þikk-at, dökk, hrekkimlmir; b) pro k, v. c. ákka, sækka; strykkva; sök-, id. qu. sök-, F. XI 137, 2; sic at ósekkju (= óseku), Frostopl. c. 35; svikkja pro svikja, Bl. membr., ubi sic: þa geck hinn ferðarfulli sáandi í ofund við þau beði hiðn. sem hann gor nu við oss alla síð-an. fyrir því at hann vill alla þjóð suiekkia til heluitis. sua sem hann sueic þau beði hiðn etc. — c) pro tk, v. c. hlýkk pro hlýtk (hlýtt ek); hinc hvakki pro hvatki, F. X 395. l. 1; makkat pro matkat (non mátkat), GhM. II 345, var. lect. 4; ekki nihil, ex etki (pro eitt-gi).

K, suffixum 1. pers. pron., ek ego, in verbis, v. c. fák, Hávam. 160; segjak, þreyjak, 1. præ. conj., Skf. 4. 42; ek komk, Skf. 18; hykk (pro hygk) ek, Grett. 4; interdum

in prosa, ut ek fœc, SE. I 112; et in Hryggjarst., citante G. Magnæo, Eg. 302, not. i, ek sóttak þik austr í Garða — hversu ek mák þína sæmd mesta gera, qui locus paullo aliter legitur, F. VI 102. Interdum duplicatur (verbo monosyllabo in vocalem desinente), ut ákka, sækka, et sine negatione, sèkk, Orkn. 79, 2, quibus locis duplex illud k est duplicatio pronominis ek, v. c. sèkk = sèk-ek = ek-sè-k. — 2) terminatio verborum passiva, addita præcedenti s, 3: sk, quam pronuntiatam fuisse ut sk monstrant loca sequentia: sásk við búendr háska, ÓT. 40, 1; drósk harmveselt hyski, Hh. 19, 3 (it. Fsk.; dróst, minus apte ad metrum, F. VI 175, 2); bráskat bragnings þroska, F. VI 51, 2; falsk und hjálm enn valska, OH. 47, 4. Antiquissima terminatio passiva verborum et solum s (ut apud Danos et Sæcos hodieque), v. c. gleps, Fsk., pro glepst (F. III 24, var. lect. 2); eyks, Lb. 24, ubi: eyks ok af öllu slíku | vor hjálp; bauðs obtulit se, F. X 248; larks clausit se, claudebatur, SE. I 34, sec. 1. od. Reg.; fundis incremuntur, F. X 389; gees = gekkst, F. X 393; coms (= komst), F. X 419; conj., sees (i. e. seis = sjáiz) appareat, Synt. Bapt. p. 41; hafpi callats (= kallast), F. X 405; pro quo s sapissime usurpari solet z, rarius c (ut in lingua Russica), v. c. qvape, baþe, F. X 390. 400 (ut

Haralde, *ibid.* 390, Estlande, 391). *Huic saepe additur k (c), ut supra; rarius þ, velut gerbusþ extiterunt, fuerunt, F. X 409, órðasp inquietari, F. X 410; unde orta est forma durior st, (v. c. først, Cod. Fris. col. 206, 32; de addito t cf. dñet) hodie solum usitata; ad formam sp pertinet spennazth, Lb. 35. De hac forma terminationis passivæ verborum vide Raskium in Samlede Afhandlinger, 1, 243—45, qui exempli loco adfert formas Damask, Germ. Damast, Gall. damas pannus bombycinus Damasceni operis. Quo adde: skarlat, skallat, sed skarlak, F. V 256, Angl. scarlet, Gall. ecarlate, Germ. Secharlach, Dan. Skarlaggen cocum.*

KAF, n., altum, mare, gurgis, SE. I 575, 1; II 479. 562. 622, in maris appell.; kafs hestir equus maris, ÓH. 70, 2 (AR. I 304, 2). Auka króki kaf, ad verbum, augere unco submersionem, i. e. ancoram jacere, in mare demittere, Hh. 31, 2; falla á kaf in mare decidere, Hb. 11, 1; ráða á kaf in mare desilire e navi, Jd. 35; í kaf, pro í kafi sub aquis, sub maris superficie, Sic. 17; vide kof.

KAFLI, m., tigillum, bacillus, cogn. kelli, vide meðalkafl.

KAFSUNNA, f., sol (ignis) maris, aurum (kaf, sunna); kennir kafsunnu possessor auri, vir, de servo, Eb. 19, 8; sed unus tantum Cod. h. l. legit kaf, membr. et cett. kapp, porro membr. habet sunnu, 3 codd. svinnr, 2 svinnu, 1 sinnu, unde rectissime h. l. legi puto kappsvinnu, vide kappsvinna.

KALA, intr. (kell, kól, kalit), algere: kell mik í höfuþ algat mihi caput, i. e. curis crucior, Völk. 30. Hodie de membris, frigore dolentibus, v. c. mik kelr (kell) í nýgl mihi unguis frigore dolet. Hinc kalinn, part. perf., qui alsit, cui membra frigore læsa sunt, Eb. 40, 3 (AA. 236, 1); kalinn á knè cui genua frigore adusta sunt, Hávam. 3. Metaph.: svellit, þat með sorgum kól glacies, quæ doloribus coit, i. e. torpor, animi ægritudine contractus, Skáldh. 1, 2. Veteribus etiam transitive usurpatur, v. c. Sv. 13: kól hana þar í hel, svá hann sat henni þar mat, þar til hon dó.

KALDFÝSA, verb. compos., atrociter svadere (kaldr, fýsa): hverr veit, nema kol knarrar í kaldfýsi mik gjalda quis scit, an carbones navis mercatoriae me atrociter instigent ad ulciscendum, F. III 92; nisi instruenda sint: nema kald (pro köld) kol fýsi mik gjalda an frigidi (exstincti) carbones (combustæ navis) me impellant ad ultionem; confer de verbo compos. kaldráða sub kaldráðr.

KALDGRANI, m., gigas (qs. labiis frigidi, vel barba gelu rigente, kaldr, grön), SE. II 471. 554. 616; vide kallgrani.

KALDHAMARSNAUTR, m., gladius (potius quam pars gladii), SE. I 568, 2; II 620. Proprie, gladius Björnis Hiltadalsium athletæ, olim a Kaldimare possessus, alias Mæringr dictus, vide Hild. c. 4: herr úfýjandi kom í landit, ok ræð fyrir kappi sá, er Kaldimarr lét — Kappinn hafði þat sverð, er Mæringr lét, ok hinn besti gripr — Konúgr gaf honum (Birni) allt

herskrúð þat, er kappinn hafði átt, ok þar fylgdi sverðit Mæringr; *ut. c. 27 (AR. II 343): báðar hendr, braut Kaldimarsnauta utraque manus, semita gladii a Kaldimare possessi (i. e. utraque manus, qua gladius regebatur). Ceterum SE. II 560 legit kallhamarsnautr, II 477 kallhamarr.*

KALDNEFR, m., ancora (qs. naso vel unco frigido, kaldr, nef), Hh. 31, 2.

KALDNEZ, f., fibula frigida, i. e. ancora (kaldr, nez), lectio Morkinsk. F. VI 252, 2 pro kaldnefr.

KALDR, adj., frigidus, algidus (kala): mér er kaldt algeo, frigeo, Orkn. 79, 4; brúði varð í brjósti kaldt frigit pectus virginis (dolore, animi ægritudine), Skáldh. 1, 37. Metaph., malus, noxius, infestus, perniciosus, exitialis, subdolos: kaldr kjaptar infesta (lupi) rostra, Vafþr. 53; köld ráð consilia pernicioza, Lokagl. 52; Völk. 30; köld röð vox malevola, infensa, Ghe. 2; köld öfund, G. 55; kaldr sakar gravia crimina, Ha. 177; köld heit graves minæ, SE. I 662, 2; köld búð frigida mansio, skáld á búð til kalda, Korm. 18; köld hríð infestus impetus pugne, skáld fékk hríð til kalda, Fbr. 49; k. málmr frigidum metallum, F. VI 438, ut kalt jarn, F. V 311, pros.; kaldr aldr í gröf, Korm. 16, 5. In compositis: barðkaldr, byrkaldr, eitrikaldr, elkaldr, fjúlkaldr, hafkaldr, haustkaldr, herkaldr, hrímkaldr, ískaldr, lífkaldr, svalkaldr, sviðkaldr, úkaldr, vðrkaldr, vindkaldr, æsikaldr.

KALDRÁÐR, adj., malesvadus, subdolos (kaldr, ráð); astutus, vaser, epith. Thorvaldi Vatnsfjörð, RS. 11; Mörði Valgardi f., Nj. 80; kaldráð kona subdola mulier, Hugsm. 25, 5. Jonssonius Nj. l. c. præfert kaldráða, verb., perperam consulere cui, citans verb. undrlæt mirum duco, unde undrlæt, adj.; sed an undrlæt existat, dubito, nam ÓH. 239, 2 eo non pertinet; deinde si kaldráðum Nj. l. c. verbum esset, expectarim conjunctivum kaldráðim. Itaque malui eigi capere pro ægi af ægja terrere, quemadmodum egir est id. qu. ægir (ogir). Menn ríkir ok kaldráðir, Sturl. 2, 104.

KALDRIFJADR, adj., ingenio tristi, moroso, aspero, importuno (kaldr, rif), Vafþr. 10, vel etiam malevolo, subdolo.

KALFA, f., vox incerta; puto, lacinia terræ, areola: hauks kálfor areæ accipitris, manus, SE. I 400, 1; í munar kálfum in areis animi (pectoribus), Ag.

KALFI, m., sura; unde ökkvinkálfa, qu. v.

KALFR, m., vitulus, Hávam. 87; Rm. 5; Am. 79; etiam de herbis, hvannarkálfr angelica tenella, FR. I 472, not. 1, = úng hvönn, ut Græc. πορροφ. In compos.: dýrkálfr, mökkrkálfi. De gigantibus: Álfheims kálfr tituli Alchemiæ, gigantes Jotunheimiæ, SE. I 302, 3.

KALKR, m., calix, poculum, scyphus, cyathus: acc. kalk, Hým. 28; dat. s. kalki, Hým. 30; gyltom kalki aurato, Ghe. 30; plur.: varðir kalkar obducti (metallo), Rm. 29; kalkar í rá, leg. cum Raskio, Bk. 2, 27. In prosa silfirkalk, acc. s., et cum art., kalk-

inn, *Y. 41*; nom. s. kalkr, dat. e. art. kalk-inum et kalkanum (a nom. kalki), *Gullp. c. 3*. Vide hrinkalkr.

KALL, n., clamor, vide hercall.

KALL, m., id. qu. karl, vir senex, *Nj. 44, 3* (ubi vers. lat. karl); rusticus: Svía kallar rustici Svæi, *Mg. 34, 11* (*F. VI 89, 1*, körlum).

KALLA (-ada,-at), vocare, appellare, c. acc., *Rm. 18*; kallaz vocare se, prædicare se, *G. 2*; advocare, *Gha. 51* (*Gk. 3, 7*); kalla e-n i trú aliquem ad religionem amplectendam invitare, *Plac. 3*; kallaðr liðan rebus humanis ereptus, *Pál. 19, 1*. Clamare, de corvo, *Sk. 3, 11*.

KALLDÝRR, m., ferrum: kalldýrs víðir homines, *Merl. 2, 95* (cf. kaldór, m., ferrum fragile, in *Lex. B. Hald.*).

KALLGRANI, m., gigas, *SE. I 555, 1*, id. qu. kaldgrani, qu. e. Simile est Kallrani, nom. propr. gigantis, *FR. II 131, qs. rostro frigido, kaldr, rani*.

KALLHAMARR, m., *SE. II 477*, pro kaldhamarsnautr, ensis, qs. malleus frigidus (kaldr, hamarr).

KALLHAMARSNAUTR, m., gladius (id. qu. kaldhamarsnautr), *SE. II 560*.

KALLIGA, non advoco (kalla, eg, a neg.), *Gha. 51* (*Gk. 3, 7*).

KALLMAÐR, vir; pl. kallmenn víri, *HR. 76*.

KALLNEFR, m., id. qu. kaldnefr ancora, *F. VI 252, 2*.

KALLS, n., compellatio (kalla), *FR. III 483, 2*.

KALLSA (-ada,-at), compellare, adloqui (kalls), c. acc.: k. menja þöllu kærliga feminam amice adloqui, *Skáldh. 1, 18*. — 2) vituperare, calumniari, contumeliose loqui de aliquo, c. acc., *Skáldh. 2, 58*.

KALNA, f., terra (propr., gelu torpens, kalinn a kala), *Ed. Lövasina, cf. kjöllun*.

KALREIP, n., funis aliquis nauticus, *SE. I 585, 1*; *II 482* (*II 565* kjalreip; *II 625* hanc vocem omittit incuriosus).

KAMBR, m., gallus, *SE. II 488. 572, qs. cristatus, a kambir cristá*. Vide gullinkambi.

KÁMLEITR, adj., sordida, impura facie (kám, n., sordes, -leitir), epith. felis, *FR. I 112, ex Bjarkamalís*.

KAMPR, m., barba labii, mystax; pl. kampar barba labiorum, *SE. I 540*; drepa hendi á kampa barbam mulcere, *Ilm. 19* (*GhM. I 628*); (efri ok nedri kampr barba labii superioris, inferioris, *FR. II 253*).

KÁNGINÝRÐI, n. pl., dicta aculeata, *Harbl. 12*. Conveniunt hod. kánk, kánkýrði dictaria, kánkvis dicax, kánkast á dictariis se invicem petere.

KANK, possum, pro kann ek (kunna), *ÓH. 41, 1*.

KANNA, f., cantharus, *Rm. 29*.

KANNA (-ada,-at), explorare, lustrare, rimari: hefir þú kannaða koni an milites lustravisti, *Hund. 1, 22*; = telja lið, *FR. I 138*; þeir könnuðu hær exercitum explorabant, *Hund. 1, 28*; k. hugi ingenia explorare, *Nj. 44, 3*; sic Vatnsd. msc. c. 8: Þorsteinn þakkaði jarli lifgjöfna, ok var hann

þar um hríð, ok könnuðuz menn hugi við; jarl sánn brátt, at Þorsteinn var vitr maðr ok merkiligir í öllum háttum; kanna hræ rimari cadavera, de lupo, *F. I 171, 2*; lýðir könnuðu hríð homines procellam tentabant, experti sunt, *Jd. 15*; sýjor könnuðu flóð tabulæ mare tentabant, *Ód. 4*; k. stíg víam experiri, insistere, *Skáldh. 6, 45*; láta kennival sandhimins kanna knarar skeið facere, ut navis exploret oceanum, i. e. mare navi percurrere, *AA. 146, 1*. k. Jórsali Hierosolymam visitare, adire, *Sturl. 4, 41, 1*; k. hervi oceanam experiri, oceanum tractare, occare, *Ghe. 17*; þú kannaðir konungs höll vísitasti, ibi te continebas, *FR. II 275, 1*. — 2) inquirendo, explorando cognoscere: ef görrva kannar si ríle cognoscas (inquiras, explores), *Hávam. 102*; hvern mann, er þat kannar quemque hominum, qui hoc noverit, *Lb. 19*; skapit svanna kannaz mér mihi cognitum est (novi) ingenium mulieris, *SE. II 158, 1*; hann var nýtstr at kanna, vert., cum eo conversari, plurimum profuit: forte, optimum erat cognitu, i. e. si quis eum cognovisset (in ejus familiaritatem se insinuasset), eum benignissimum expertus est, *Ok. 3*; minnaz ok kanna meminisse et agnoscere, *F. VI 82, 2, sed sec. Mg. 33, 2*, kanna stefnar, vert., adire conventus (prælia), ubi notandum, quod voro in v. 3 metro repugnat. In prosa: kanna af explorando certiores fieri, *ÓH. 92. 143* (*F. IV 193. 301*); kannaz við inter se cognoscere, *ÓH. 238*. Part. act. kannandi, m., vide allskannandi, helkannandi.

KANNADR, m., qui explorat, novit, usu peritus (kanna), vide composita morðkannadr, sólkannadr; alia forma, könnuðr, occurrit in nomine baculi, landkönnuðr explorator regionis, *Ísl. I 190*.

KANPR, *SE. I 540*, vide kampr.

KÁPA, f., pallium, amiculum, toga, *FR. II 255, 1*; sköglar kápa amiculum Bellonæ, lorica, *Krm. 18*, ubi membr. habet kapp, (Dan. Kappel). In prosa, *ÓH. 31*; *GhM. I 248*; *Eg. 77*, ubi distinguuntur loðólpa et loðkápa.

KAPALL, m., equus, caballus: brimis kaplar equi maris, naves, ýtir brimiskapla vir, *Plac. 49*. Occurrit in voce compos, kapalhestir equus admissarius, *Eg. 85* (p. 730), ubi adnotat G. Magnæus: kapall hodie usurpatur de equa, neque memini me aliud apud antiquos legisse, ubi vox perraro occurrat, licet fieri possit, ut olim significavit equum, ab Lat. caballus.

KAPP, n., ferror animi, contentio, æmulation, intentio virium: af kappi certatim, *FR. II 274, 2*, et sine præpos., kappi magno cum studio, *IIS. 6, 3*, ubi J. Ol. construit jöfna kappi antagonistar regum; kapps hvítdreki albus draco contentionis, *Merl. 2, 40*, ut illingar asni, kaupskapar villigalti. Brjóta kapp sitt summa vi contendere (qs. omnem virium suarum intentionem exhaurire), *F. VII 45, 1*, ubi: þá er — konúgr ok jarlar kapp sitt brutu (kappi deilido, *Cod. Fris. col. 232, 1*). Sic et in *Fsk. 10* est brjóta kapp við e-n id. qu. deila kappi við e-n contendere

cum aliquo: þá mælti Ragna við konúnginn: eigi skulu þér, herra konúgr, reiðazk viðr. þó at ver meðim oss gaman. ok hæfir þat ekki kóngdómi yðrum at brjóta kapp við kvenmenn. ok þó allra síst við mýðbörnsmo sem ek em. heldr er yðr sæmd þat. herra konúgr. at deila kappi við konúnga aðra er nú ero skipaðir um allt land innan. — β) certamen: kapps of lystr avidus certaminis, de navibus, II. 19, 1. — γ) plur., köpp, id. qu. sing. kapp: af köppum id. qu. af kappi certatim, var. lect. FR. II 274, 2; et in prosa: renna í kavpp við e-n cursu contendere cum aliquo, SE. I 154. Forte hinc SE. I 386, 1: kendar at köppum insignibus editis virium speciminibus notæ, si köpp eodem sensu sumitur atque aftraunir; alias referri possit ad kappi, m.

KAPPA, f., id. qu. kápa, qu. v.; hanc formam præfert membr. Krm. 18; Lat. Barb., cappa, cappa; Dan. Kappe, id.

KAPPUSS, adj., certandi cupidus, contentiosus (kapp, fúss), Mg. 6, 2.

KAPPGÓÐR, adj., valde bonus, perbonus (kapp, intens., góðr), Merl. 2, 79.

KAPPI, m., vir fortitudine præstans, heros, Am. 98; plur., kappar, SE. I 530; ættir kappar viri fortitudine excellentissimi, Hyndl. 17; konúgr, sá er kappi þikkir, Hyndl. 33, 14; de feminis: kendar at köppum loco athletarum habitæ, SE. I 386, 1, oppos., at mani hafðar loco mancipiorum habitæ, vers. sequ., vide kapp γ supra. — 2) athleta furiosus, de Ljoto Pallido (athleta furioso et duellatore, berserkr ok hólmgangumaðr), Eg. 67, 4, 5.

KAPPMÆLI, n. plur., verborum contentio, altercatio (kapp, mæli), Grett. 24.

KAPPSAMR, adj., certandi cupidus, contentiosus, strenuus, acer, pertinax (kapp, samr), F. X 422, 4. 424, 14. 426, 33.

KAPPSAUDUGR, adj., prædives, valde opulentus (kapp, intens., audugr): í kappsaudga borg, Merl. 1, 9.

KAPPSGÁLIGR, adj., valde circumspectus, adtentus, diligens (kapp, intens., gáligr): kona kappsgáligr, Am. 6.

KAPPSHÁR, adj., præaltus (kapp, intens., hárr, cf. Dan. kjephøj), de flamma ignis: k. logi kyndiz præalta flamma accensa est, Ha. 114, 3.

KAPPSNÚINN, adj., severus, pertinax (kapp, snúinn a snúa): k. kardináli, Ha. 255, 2.

KAPPSTUDDR, certandi cupidus, contentiosus, bellicosus (kapp, styðja), Ha. 326, 2.

KAPPSVEL, adv., perbene (kapp, intens., vel): hlíf, kaps-vel skipuð galea perbene accommodata, F. VII 45, 2; feldr, kaps-væl drepinn pallium epanno probe subacto, Hltd. msc. 14, 2.

KAPPSVINNA, f., labor, qui magna cum virium contentione fit; labor difficilis, improbus (kapp, vinna): kennir kappsvinnu qui gravibus laboribus fungitur, servus, Eb. 19, 8.

KAPPSVINNR, adj., certandi promptus; vel, valde strenuus, alacer, sapiens, prudens (kapp, svinnr), Am. 74.

KARBI, m., piscis, cyprinus pelagicus, id. qu. karfi 1, Wechart. SE. I 580.

KARÐÍNÁLI, m., Cardinalis Romanus, de legato Papæ, Ha. 255, 2, 3.

KARFI, m., piscis, cyprinus pelagicus (Dan. Karpe, Lat. carpio, Græc. καρπίων), SE. I 580; II 480. 564. 623; karfa laug lavacrum cyprini, mare, Skálðh. 4, 19. In prosa, karfa fótr pes vacillans, incertus, ÓH. 84; F. IV 169. — 2) navis genus (cert. cyprinus, Eg. 36. 59), SE. I 582; inter naves bellicas ponitur, F. IX 408, vide cetera loca in Félag. 6, 125 sequ.; de pontone, valtr karfi, ÓH. 92, 3, in prosa eikjukurfi.

KÁRI, m., ventus, [SE. II 486, in tempestatis appell.]; significatur SE. I 330, ubi vocatur filius Fornjoti, frater Ægeris et Eldi (maris et ignis), v. FR. II 3. Kári voðir hristi ventus carbasa quatibet, Skálðh. 7, 30.

KARL, m., mas, masculus, vir, opp. sezu femineo: brigrðr er karla lúgr konom, Hávam. 91; kostom drepr kvenna karla ofriki masculorum nimia potestas, Am. 69; borgar karl oppidanus, F. XI 197, 2; herkarl miles, Hyndl. nýj; rusticus, colonus, Rm. 18; karls ætt þros rustici, vir plebejus, Hlmd. 2, 2; karla ættir prosapiæ rusticorum, Rm. 22. Sic in prosa, Sléttukarlar rustici, incolentes promontorium Melrakkasletta in Islandia Boreali, Fbr. (Ghm. II 302). Vir grandævus, senex, cum art., karlinn, Nj. 44, 2, 3; k. afgamall senex decrepitus, Eg. 89, 3; einu karls synir ignobilis senis filii (vel potius, rustici), Korm. 5, 3; karla börn ok kerlinga senum vetularumque filii, H. 36, ubi intelliguntur senes rustici vetulæque rusticiæ. De sene gigante, Hým. 10. 31; Sk. 2, 18; SE. I 254, 5; per contentum, homuncio, Nj. 80. Vide búkarl (sub búkarr), lúskarl, landkarl, sækarl.

KARLFÓLK, n., rustici, coloni (karl, fólk), Mg. 17, 3; SE. II 248, 2.

KARLIHÖFÐI, m., navis Olavi Sancti, ab effigie exsculpta capitis humani (karl, höfð), ÓH. 47, 2, coll. c. 45. Proprie significat caput virile, sic Vigagl. 25: það hann þorgeir reisa þar upp ás ok skera á karlhödda (vel karlihöða, membr. D; cett. karlihöfða, id.) á endanum, quod contumeliæ ergo factum, ut Vd. msc. c. 53: Jökull skar karlihöfuð á súloendann ok risti á rúnir.

KARMR, m., membrum domus, conclave, cubiculum: slæðu k. conclave symmatum, vestiarium, Síð slæðu karms nympha vestiarii, femina, F. II 248; it. quodvis receptaculum: k. ölbækis rastar receptaculum cerevisiæ, poculum s. cornu potiorum, Hlín ölbækis rastar karms nympha poculi, femina, Isl. I 248. karms, SE. I 302, 2, commodissime videtur jungi cum bekk, sc. bekk-karmr conclave scamnorum, triclinium, et bekk-karms rekkar catus tricliniæ, convivantes, indeque metaph., familiares, asseclæ, socii. S. Thorlacius h. l. construit tollr karms clavus trabalis compagium, i. e. candens ferri cuneus; quæ appellatio minus perspicua videtur. In compositis: mjöðkarmr, ölkarmr.

KARN, *n.*, *avis*, *nescio quæ*, SE. II 489 (cf. *ikorni*, *jadrakarn*).

KÁRR, *in adj. compos.*, *vide afkár*, *svipkár*. — 2) *karr pro karl*, (Eg. p. 614, not.), *gen. kars*, *Cod. Fris. col. 194*, l. 8. 33, v. *búkarr*. — 3) *in nom. propr. frequens*: *lambkár*, *Stýrkár*, *Hjallkár* (Ísl. I 141), *et in cognom.*: *örðlukár*, *þunnkár*, *gullkár*. *Notum est adj. varkár* = *varr cautus*.

KARS, *Hb. 11*, 1, *F. VI 160*, *legendum est krás*, *sec. var. lect. F. VI l. c.*, *o*: *imr gat krás*, *þars komut lupus nactus est dapem*, *ubicunque venisti*. *Nam abbreviatum* *ks tam legi potest kars quam kras*.

KARTI, *m.*, *plastrum*, *Rm. 19*. *Angl. cart.* *KASKR*, *adj.*, *alacer*, *lætus*, *Sonart. 4*; *vide kerski*, *et derivationem G. Magnæi ad Sonart. l. c.* *Hodie kaskr*, *karskr strenuus*, *natus*, *virilis*; *Dan. karsk vegetus*, *rigens*, *calens*, (= *vaskr*, *var. lect. Nj. 81*).

KAST, *n.*, *jactus*; *il. impetus*: *bylja kast impetus procellarum*, *turbo*, *Lil. 81*; *vellu kast æstus ferventis aquæ*, *bullitus*, *Nik. 29*; *flæina kast impetus telorum*, *pugna*, *Esp. Arb.*, 1, 94, 5. *Pros.*: *koma í kast við e-n congregi cum aliquo*, *Nj. 150*.

KASTA (-aða, -at), *jacere*, *conjicere*, *mittere*, *abjicere*, *cum dat.*: *k. brynjo abjicere*, *exuere lorica*, *Hund. 2*, 42; *k. skjöldum clipeos abjicere*, *Krm. 6*; *ek sá stóru grjóti kastat víði ingentia saxa conjecta*, *F. VI 80*, 1; *k. leiri jacere lutum*, *Si. 28*, 4; *k. ættum virða homines sternere*, *leto dare*, *Lv. 10*; *köstum oss at helgum krossi advolvamur S. Cruci*, *Lv. 40*. *Intrans. c. dat. subjecti*: *köldum draug kastar upp á búnka frigidum cadaver (funus) in struem mercium ejecit (e mari)*, *Skáldh. 4*, 19.

KASTALI, *m.*, *castellum*, *arx*: *k. glyggs hauðrs grams arx calorun regis (Christi)*, *Sancta Maria*, *Hlas. 60*; *kastali vins (i. e. vinds) castellum venti*, *aër*, *cælum*, *Gþ. 12*.

KATI, *m.*, *natis*, SE. I 582, 2; II 481. 565. 624 (*it. var. lect. Rm. 19 pro karti*). *Angl. cat*, *Bays Lex.*, *et Slags Skib*, *imcleni et Fløjtskib og en Pinasse*.

KÁTR, *adj.*, *lætus*, *hilaris*, *ÓH. 70*, 2 (*AR. I 304*, 2); *litt k. parum lætus*, *i. e. tristis*, *Hla. 331*; *neutr. kátt lætitia*: *hird (dat.) gerir (intr.) kátt aulici lætitia adficiuntur*, SE. I 706, 2. *Vide fullkáttr*, *meginkáttr*.

KAUP, *n.*, *sors*, *conditio*: *daprt kaup misera sors*, *ÓH. 171*, 2; *kröpp kaup iniqua conditio*, *Grett. 10*; *gott til kaup æqua conditio*, *F. VIII 172*. *Vide compos.*: *fríðkaup*, *verkaup*.

KAUPA (*kaupi*, *keypta*, *keypt*), *mercari*, *emere*, *c. acc.*: *k. mar*, *knör equum*, *navighum emere*, *Hævam. 83*, *Am. 101*; *k. fríð amorem mercari*, *Skf. 19*; *k. mey mundi*, *gulli*, *haugum virginem dote marita*, *annulis emere*, *Sk. 1*, 39, *Lokagl. 42*, *FR. I 261*; *opt kaupir (o: maðr) sér í litlu lof laus parititur parvo*, *Hævam. 52*. *Part. pass.*, *keyptr emtus*, *il. qui magno constat*, *v. c. keypt er ást*, *et magno constat amor*, *si*, *Mg. 9*, 3,

vide keptr, *hardkeyptr*, *velkeyptr*. *Rarius cum dat. kaupa höfðum capita (i. e. principes) mutare*, *ÓH. 156*, 4, *de Norvegis*, *qui rejecto Olavo Haraldi f. ad Knutum Potentem transierant*. *Conferri potest F. X 194*: *at hún vildi því kaupaz ut mereri vellet (nos diceremus: ad hún vildi vinna það til)*. — *Þ*) *cum adverb. v. præpos.*, *k. saman pacisci inter se*, *pactum facere inter se*: *kauponi vel saman sincera fide inter nos paciscamur*, *II. hat. 3*; *oppos. est kaupaz í sundr pactum contentum renuntiare*, *de pacto nuptiali renuntiando*, *Skáldh. 5*, 36; *kaupaz undan*, *absol.*, *pro kaupaz eik undan reiði*, *hegningu culpam pecunia oblata redimere*, *ÓH. 192*, 1, *ubi kaupaz est inf. pass.*, *subint. til at*.

KAUPSKAPR, *m.*, *mercatura* (*kaupa*, *skapr*, *term.*): *kaups-kapar villigalti aper mercaturæ*, *aper mercator*, *mercaturæ studiosus*, *Merl. 2*, 80, *ut illingar asni*, 2, 87, *réttlætis dýr*, 2, 50, *kapps hvítdreki*, 2, 41.

KAUSÚNGR, *m.*, *lacerna*, *id. qu. in prosa vásstakkr*, *Cod. Fris. col. 216*, 7 (211, 25. 26. 32).

KAUÐI, *m.*, *homuncio*, SE. II 496; *Korm. 19*, 4; *Orkn. 82*, 10 (*AR. II 218*, 3); *F. VII 356*; *Sverr. 85*, 3.

KADA, *f.*, *gallina*, SE. II 488 (II 572 *habet skada*).

KÆFLR, *m.*, *bos*, SE. II 483.

KEFLI, *n.*, *baculus teres*, *cylindrus (kafli)*: *svá er um Flosa ráð*, *sem fari kefli ratio Flosii similes est volubili cylindro*, *Nj. 126*, *uti in carminibus Pythagoræ*: *oi δὲ κυλίηδρος ἢ ἄλλος ἔπ' ἄλλα φέρονται homines*, *quasi per cylindros*, *ex aliis in alia mala feruntur*.

KEFSIR, *m.*, *servus*, *Rm. 12*; SE. II 475. 547; *plur.*, *kefsar*, SE. I 562, 1; *vide kepsir*.

KEIKR, *adj.*, *repandus*: *gekk keik corpore repando incedebat*, *de gravida femina*, *Hild. 19*, 2.

KEILA, *f.*, *gadus longus (piscis)*, SE. I 580, 1; II 480. 564. 623. — 2) *femina gigas*, *nom. propr.*, SE. I 260, 1. — 3) *gallina*, SE. II 488. 572.

KEILI, *n.*, *cuneus v. fulmentum firmandis navium costis*, SE. I 584, 3; II 482. 565. 623. *Cf. cognomen keilismúli*, *Ísl. I 217*, *var. 3*. 218, *var. 1*, *keiliselgr*, *ibid. 256*. 262.

KEIPR, *m.*, *scalms*, SE. I 326, 5; *F. VII 66*. — 2) *usurpatur de carabis coriaceis Grönlendorum (alias húðkeipar)*, *Thorf. Karls. c. 11 (AA. 150)*; *hinc factum videtur*, *ut pro corio*, *et in specie de sacco coriaceo usurpatum fuerit in sermone nautico*, *Skáldh. 4*, 17. 20, *ubi rífa keip saccum coriaceum adsuere*, *constringere*, *rífa keip disuere*, *dilumpere*.

KEIPULL, *m.*, *navis (keipr, qs. scalms instructa)*, SE. I 582, 3; II 481. 565 (II 624 *habet kepull*, *id.*).

KEISA (keisi, keista, keist), *tollere*, *erigere*, *sublimem gestare*: *keisti fald repandam gestavit calanticam*, *Rm. 29*. *Hodie keis*, *f.*, *abdomen prominulum*.

KÆLA (-i, -da), *refrigerare (kala)*: *k. kverkr*, *FR. I 467*, 1.

KELDA, *f.*, sons (ÓH. 189; F. V 22): ek krýp at keldu ad fontem me inclino bibendi causa, i. e. aquam poto, AA. 145, 1. — 2) mare, SE. I 575, 1.

KELISJÚKR, *adj.*, Fjöls. 23, kelisjúkar honor, *vert.*, utero laborantes feminæ. Félag. 10, 6, accipitur de difficultate pariendo, vel potius de andromania (Svec. kel-enhet). Conjectari possit: hystericæ, vel, nervis laborantes, coll. Norv. Brystkjöl (= Dan. Hjerteangst), Ström Söndm. Beskr. 1, 506.

KELL, 3. s. præ. v. kala.

KELLIR, *m.*, galea, SE. I 573, 1; II 621 (II 479 kelliir; II 562 kélir). Ed. Lövasina habet kollir. — 2) subst. verbale a kala, qui facit, ut glacie induretur s. congelascat aliquid: fjarðar kelliir congelator sinús (maris), glacies, gelu, fjöll, faldin fjarðar kelli montes, gelu v. glacie velatí, pruinosi v. congelati, Korm. 18; nisi potius, sec. signif. 1, fjarðar kelliir sit galea maris, i. e. cælum, aer, et fjöll faldin fjarðar kelli montes puro aëre circumfusi, montes sereni, adeoque frigidi.

KEMBA (kempi, kembda, kembt), comere, pectere crines (kambr, *m.*, pecten), Bk. 1, 34; kembir höfuð caput comit, Vegtk. 16; kembdi höfuð, Vsp. 31; kemdr comtus, extruso b, Sk. 2, 25; kemma um kúlu tumorem capitis pectere, i. e. vapulare (prop., ita ut tubera in capite existant), Korm. 7.

KEMBÍNGR, vide rauðkembíng.

KEMPA, *f.*, vir fortis, athleta (a Dan. Kamp certamen), id. qu. kappi, Skálðh. 7, 53; pros., F. X 383; höfuðkempa vápna sinna, Sturl. 7, 30. Vide kenpa.

KÆNA, *f.*, cymba, lembus, SE. II 481.

KÆNN, *adj.*, vide infra post kenna.

KENNA (kenni, kenda, kent), cognoscere, nosse, cum acc.: Högna mér (hann) um kennir Hogni filia eum cognoscit, Hund. 2, 12; þat skylda ek kyn kvenna kenna id genus seminarum (eam feminarum) cognoscere me oportet, Korm. 3, 5; þeir kunno vel egg at kenna bene possunt aciem cognoscere, i. e. tractandorum armorum periti sunt, Rm. 45; animadvertere, conspiciere, videre: þá sókn má kenna ea pugna conspici potest (in clipeo depicta vel exsculpta), SE. I 438, 2; of kendu of hūgnar hendr sem fætr á gólf viderunt (homines), i. e. conspecti sunt pedes manusque abscissæ in solo, SE. I 372, 2; kendo, hvar liggir fyrir landi adspice natem præ litore jacentem, Hh. 62, 1. Perf. inf. kendu cognovisse, expertum esse: ek hygg Karl kendu lofut brynju puto Carolum expertum esse præliatorem (i. e. virtutem bel-latoris), Orkn. 5, 3. Láta vandar fáka kenna öldur facere ut naves undas experiantur, naves pelago committere, navigare, FR. II 311, 4, ut kanna. — 2) cum acc. rei, dat. pers., a) docere aliquem aliquid, monstrare, indicare cui quid, ostendere: er ek æva kennig mey ne mann kono quod nunquam doceo virginem, Hávam. 166; cum sententia object.: Björn kendi stallurum, hve dugði halda hug (drottin-hug?) B. docuit aulæ magistros

(exemplo suo eis monstravit), quam bene conveniret sortem animum (vel fidem in dominum) serrare, ÓH. 240, 4; dýrr fólkbeitir hefir kent frændum, hve veita skal drengi fjör eximius vir consanguineos docuit, quomodo suam quisque vitam defendere debeat, Fbr. 22, 3 (GhM. II 294, 2); ungr kendak mér annat me juvenis aliud docui, i. e. alii rei me in juventute adrefeci, Hh. 82. Cum inf. objecti explicari potest, facere, efficere: er þeim álja kendi qui eos fugere docuit, i. e. qui fecit, ut fugerent, qui eos fugavit, H. 19, 3; sá svanni kennir mér at sofa litit facit ut somno abstinenceam, adimit mihi somnum, Mb. 18, 1; slíkt kennir mér at sofa litit hac res facit, ul, FR. II 56, 3; sic visi kendi Uppledingum at eiga auðan plóg, Hh. 76, 4. Facere, ut quis in prælio cadat, aliquem in prælio prosternere, hoc verbo varie exprimitur, v. c.: kenna einum at faldra rauðu, SE. I 676, 3 (Ha. 74, 1); kenna e-m at lúta í gras, hūggva skeggi í gras, Ísld. 25; F. XI 138, 4; róg kendi mönnum at lúga, Orkn. 22, 4. Kenna e-m at drúpa facere ut quis cultum demittat, tristitia adficere aliquem, F. V 235, 2; sine dat.: kenna at auka yggjar leik facere ut prælium augeatur, ciere pugnam, fortiter pugnare, Plac. 34. Monstrare alicui viam: kenna e-m brautir, Hm. 12; Harbl. 54 (id. qu. vísa leið, Harbl. 53); absol.: kendot Magnúsi or Górdum til landa, subint. veg v. leið, viam monstravisti, Mg. 6, 2; ek mun kenna þér stöðna docebo te (monstrabo tibi) stationem, id. qu. vísa þér á, Harbl. 6; metaph.: sá kennir þér svaðristit men jarðar is (taurus) monstrabit tibi effossam terræ glebam (sepulcrum), i. e. necem tibi adferet, Eb. 63, 1. Indicare, aperire, significare: kennit mér nafn konongs docete me nomen regis, H. hat. 12; kenna e-m hervig bellum, pugnam indicare alicui, FR. I 501, 2, 3, id. qu. bjóða e-m gunni, orrostu, ibid. 1. 5. — β) adscribere, adserere, vindicare alicui aliquid, it. imputare: hværr fremri landreki hefir kenda sér enn norðra heims enda qui præstantior rex regna borealia suæ ditioni adscripsit, i. e. in septentrione imperavit, ÓH. 260, 1, quo loco idem est ac eigna sér, quo sensu ut synonyma ponuntur kenna et eigna in Stjörn, ubi sic: þvíat öll vor góðverk eru honum (gudi) at kenna ok eigna; sic et Y. c. 12: þá var ok ár um öll lönd, kendu Svíar þat Frey, i. e. eignuðu ei acceptum referebant, ad eum auctorem referebant, ei imputabant. Imputare: yðr er þat kenna id vobis imputandum, re-stræ culpæ tribuendum est, Am. 51; allz engi þarf Ingá | úlfgrænnir þat kenna, | — at gram bitu egejar minime est, cur quisquam Ingio imputet, quod rex (Sigurdus) cecidit, Fsk. 173, 1; sic et Korm. 11, 3, 22, 2; F. V 308. — 3) cum genitivo, sentire, animadvertere: k. oddz, benja mucronem, vulnera sentire, Am. 59, 88; kendi allra landa endiskeiðs sensit, animadvertit serpentem, SE. I 256, 1. Impers.: kennir hins, at ek gleðjunz nú illud apparet, me nunc letari, A. 4, ut Eb. (GhM. I 602): þess kennir nú

at, at þér þykkir ek fævani (ÓH. 190; F. V 24); slíks ek mest kenno mk id mihi sensu est acerbissimum, Am. 52; sic reflexive usurpatur hoc verbum, SE. I 180, pros.: goldit var honum þetta svá, at hann mýn lengi kenaz; de gustu, Isl. II 352: ok svá kenniz mér ostrinn ita mihi sapit caseus. De olfactu, cum neutr. adj. in acc.: kenna fúlt gravem odorem, fætozem animadvertere, Vita Halfr. sec. membr. 132 (ÓT. Skh. 2, 249), ut de gustu: þóttuz ekki jafnsætt kent hafa, (GhM. I 218). — 4) Part. act. kennandi, v. composita: friðkennandi, hagkennandi, jókennandi, mótkennandi; glannkennandi gunnar præliator, G. 44. Part. pass., kendr cognitus: fyrr var ek kendr á knúrrum olím in navibus cognitus sum, i. e. in navibus fui, versabar, in classe militabam, Mg. 9, 7; kendr varto fyrstr á fundi flettugrjóts ok spjóta princeps in prælio cognitus es, i. e. in primore acie versabar, ÓH. 187, 2 (F. V 17, 2); ut adject., notus: kendr var Kostbera nota erat (þ: ob peritiam et ingenii facultatem), Am. 9, ubi vertunt, gnara erat, ob sequens, kunni hon skil rúna; cum gen., leyfðar kendr gloriá notus, i. e. gloriosus, de deo, Lb. 5, locum vide sub dreifa; enn Gúndlar dóms kendi jarl dynasta ille præliis notus, i. e. bellicosus, bellator, F. XI 138, 3; snilli kendr fortitudine notus, spectatæ virtutis, F. XI 296, 1; etiam cum præpos. at et dat.: kendar at köppum virium contentione notæ, SE. I 386, 1, vide kapp; et sine præpos. at: þjóð lýtum kend homines vitiis notí, i. e. vitiosi, mali, Has. 38; cum præpos. til et við, propr. denominatus ex aliquare re, v. c. celebritatem adeptus aliqua re, v. c. hella kend til Hákonar (= við Hákon) petra ex Hákonē denominata, ab Hákonē nomen trahens (þ: petra Hákoniana, Hákonarhella), F. X 424, 16; absol., kendr cognominatus: Þorsteinn hét, sá er Þóri víðr | þar nam frammi at gáuga, | sá var kendr knarrarsmiðr, Ólafr. 43, ubi distinguuntur hét et var kendr, ut nomen et cognomen; kendr við styr pugnis celebrer, Korm. 12, 2. 14, 2; k. við manna mórð cædibus famosus, Korm. 10, 2. Cum dat., adscriptus, adsertus: kendir þér at þegnum tibi adserti tanquam subditi, i. e. tui subditi (sunt), ÓH. 108; Hve sú nótt heitir | en Nörvi kenda, ubi sú en Nörvi kenda Nótt Nox, Nörvis (tanquam filia) adserta, i. e. Nörvio prognata, Alm. 30; dicitur quoque vulgo at kenna e-m barn adserere alicui infantem, eodem sensu atque lýsa e-n föður at barni alíquem recens nati infantis patrem declarare. Mæringus, mér of kendr gladius Mæringus, mihi adscriptus, mihi proprius, meus, Hitt. 27; haugar, kendir Hjórvardi tumuli Hjórvardo adserti, id. qu. kendir við H. a H. denominati, FR. I 519, 1. Vide composita: lækendr, lofkendr, morðkendr.

KÆNN, adj., callidus, peritus (vide kœnn); c. gen.: hjálpar k. opíser, auxiliator, Ag. hyggjubragðs k. prudens, Gdþ. 8. vigs kœnn peritus pugnae, bellicosus, Ílh. 34, 1, unde in prosa: vígkœnn bellandi peritus, Magn.

p. 464, vígkœni, f., digladiandi peritia, Shs. 383. 402. Sapiens, prudens; de deo: kœnn jófurr mána sapiens lunæ rex, deus, Pál. 12, 1; kœnn Krístr, Ód. 9; de homine: k. konúgr rex prudens, ónd kœns konúngs, F. III 10, 2; kœnir menn homines prudentes, cordati, intelligentes, Lc. 40; et absol., kœnna hverr quisque prudentum (hominum), Sk. 2, 25; kœn tempran prudens temperatio, moderatio, Gd. 36. Superl., kœnast et kœnstr: kœnasta Kolbeins rúna uzor prudentissima Kolbeinis, Gd. 18; þat eð kœnsta fljóð, Skaldh. 1, 10. Vide composita: látrkœnn, skjaldkœnn.

KENNARI, m., doctor, præceptor (kenna): friðar kennari doctor pacis, annunciator pacis, Christus, SE. II 234, 1.

KENNIDÓMR, m., ordo clericorum, clerici: fá sæmdir kennidóms clerici ordinis (þ: ecclesiasticos) honores adipisci, Gd. 8.

KENNIFADIR, m., doctor religionis, sacerdos (kenna, fadir), Gd. 12.

KENNIMADR, m., sacerdos (kenna, maðr), Gd. 19.

KENNIMEIDR, m., qui novit, peritus rei alicujus (kenna, meidr): k. borðvallar blakka peritus navium, rei nauticæ peritus, peritus navigator, eir, Eg. 34, 2. — 2) pro kennimeids, SE. II 100, 1, var. lect. 1, II 405, 3 habet kenniseiðs, vide kenniseiðr, quæ vera h. l. lectio esse videtur.

KENNAFAFN, n., cognomen, agnomen, ὄνομα ἐπώνυμον (kenna, nafn), Ý. 55, id. qu. in prosa kenningarnafn, H. 23; ÓH. 145 (F. IV 307); FR. II 328; Ld. c. 18 msc.; Knytl. c. 35 (qui locus aliter legitur F. XI 234).

KENNING, f., appellatio tropica, circumductio poetica, ambitus verborum, sec. SE. I 600 (c. 79), simplex vel duplex (tvíkent) vel multiplex (rekit), cum res duobus vel tribus vel pluribus vocabulis circumscribitur. De his appellationibus Gd. 78: en kenningar auka mönnum | avngvan styrk nù fagnað úyrkvar, confer SE. I 606—8. — 2) kenningar, f. pl., præcepta vivendi, institutiones morales, SE. II 216, 2; helgar réður ok kenningar, Lb. 7.

KENNIR, m., qui novit, cognoscit, rei peritus, versatus in aliqua re (kenna): audar kennir cognitor opum, eir, ÓT. 130, 5 (F. III 8, 2), ubi dat. kenni; bragsmiðark. peritus pœseos, artifex carminum, poeta, Hitt. msc. c. 27, ubi dat.; kappsvinnu k. gnarus laborum, servus, Eb. 19, 8; rakna kunnfaka k. peritus navium, eir, Eb. 19, 6; málþings k. peritus pugnae, bellator, G. 29; k. odda frosts, id., ÓH. 47, 2; þinga k. peritus comitiorum, rex, ÓH. 92, 19; styrjar k. peritus pugnae, præliator, eir, SE. II 631, 2, quæ sic: en lauka Lofn kunni stofna þat styrjar kenni quod (impedimentum lætitiae) femina viro (þ: mihi) efficere potuit. Kennir engla qui angelos nocit, deus, Plac. 8; k. krapts ei miraculosa præditus, patrator miraculorum, Christus, Lb. 23; spectar kennir doctor sapientiae, vel peritus sapientiae, eir sapiens, de episc. Guðm. Bono, Gd. 53; k.

hófs moderatus, temperans, de eodem, *Ag. In compositis*: böðkennir, gullkennir, morðkennir, svipkennir, þrymkennir.

KENNISEIDR, *m., piscis peritus, adstetus* (kenna, seiðr), *lectio SE. II 405, 3 pro kennimeidr, SE. II 100, 1, ubi construo, sec. fragm. 748*: hverr maðr skyldi þó megja ofþeja, þótt kvnni Hára löggvar kleppdugg moldar kenniseiðs *elsi cognoscat carmen Ulvi*; a kenniseiðr moldar piscis, pulveris gnarus, pulveri adstetus, serpens, *id. qu. Ormr = Ulfr (cf. ormr pro úlfr); hunc Ulvum puto esse Ulrum Sebii filium, qui cognatus Audunis Illskeldæ carmen intercalare in Haralduum Pulcricomum scripserat, cuius carminis versus intercalares Audun suo encomio in eundem regem inseruerat, vide F. III 65.*

KENNIVALR, *m., accipiter peritus* (kenna, cognoscere) *vel explorans* (kenna = kanna): k. sandhimins accipiter pelagi 'peritus, vel maris explorator, navis, (*GhM. I 418, 2*) *AA. 146.*

KENPA, *f., vir fortis, athleta, SE. I 530 (F. XI 97; Jömsv. 24), vide kempa.*

KEPPA (keppi, kepta, kept), *certare* (kapp); *cum studio facere aliquid*: kostit svá keppa, at ita vos satagatis, rem tam strenue urgeatis, *ut, Am. 54; tolerando certare, cruciatibus consistere*: keppa hann svá kunni adeo ille sciebat cruciatibus consistere, *Am. 61, quo loco respicitur ad str. 60, at fremja leik þenna, qs. d. tale certaminis specimen edere sciebat, nam, etc.*

KEPPINN, *adj., contentiosus, strenuus, acer* (keppa), *de rege, strenuo bellatore, F. VI 85, 2 (XI 209, 2); k. konúngr, FR. II 42, 3; vide allkeppinn.*

KEPSIR, *m., servus, Cod. Reg. SE. I 532, v. kefsir.*

KEPTR, *m., rostrum, os, Wchart. SE. I 492, 1, id. qu. keyptr; eadem forma Grág. I 383, unde compos. hengikepta. — 2) part. pass. v. kaupa, pro keyptr emtus, F. VI 154, var. lect.*

KEPULL, *m., navis, SE. II 624, id. qu. keipull.*

KER, *n., vas* (*Dan. Kar*). — 1) *vas potorium, poculum, Hávam. 19. 52; Grm. 7. — 2) vasarium*: kumbl konúnga or kerom valdi e vasariis delegit, *Ghv. 7, cf. vaðker vestiarium, FR. II 34. — 3) metaph.*: ker svefna vasa somni, oculi, *GS. 2 (NgD. 165)*. Frygðar ker vasa amoris, *i. e. pectora, amore plena, Skálðh. 2, 47. De Maria: þú ert makligaz miklu | miskunnar ker funnet vas misericordiæ, Mk. 11; it.*: Búið ástum ker kosta | konúngs ertu glæst eð hesta | smíðat bezt ok bæðe | byrstallz með list allre, v: ertu eð læsta kostaker byrstallz konúngs, búið ástum, bæði smíðat bezt ok glæst með allri list præstantissimum et pretiosissimum vas (receptaculum) regis celestis (Christi). — 4) *in compos.*: ausker, bjórker, elker, gullker, skaptker, varðker, vindker, vínker.

KÆRA, *f., femina, mulier*: stoltust talaði kæra excellentissima femina locuta est, *Skálðh. 7, 27.*

KÆRA, *f., accusatio, compellatio*: með ópi ok kæru cum clamore et conticio, clamantes ac vociferantes, *Lil. 84. Verbum kæra (-i,-ða,-t), scribitur kgra, Grág. I 5; kæra queri, ángr kærandi infortunium suum querentes, Gðþ. 51.*

KERI, *m., stilus, paxillus, tigillum* (*hod. kerí et kerri specillum*), a v. kerra (kerri, kerta, kert) *erigere, porrigere; de lamina ensis*: framdr kerri cuspid protensa gladii, *F. II 52, 1. Vide striðkeri. — 2) kerí = karri, in rjúpkéri. — 3) kerí, m., subst. verb. agentis, qui eligit, a kjósa v. kjör, in compos.*: gjaldkeri, sælkeri, valkeri.

KERINN, *perf. part. pass. v. kjósa, electus*: ok hefi kærinn brúði þína ego sponsam tuam elegi, *II. hat. 32.*

KÆRIR, *m., qui negotium habet cum aliquo, qui cum aliquo colloquitur et causas agitat; subst. verb. a kæra de re vel causa disceptare. Hinc kærir Norðmæra qui cum Mæriensibus borealibus disceptat, imperator Norðmæria incolarum, rez Norvegicus, Ha. 326, 2, ubi hersar Norðmæra kærir duces regis Norvegiæ.*

KERLAUG, *f., lavacrum, lavatio in labro* (*ker labrum, laug*), *F. X 208, 1; nominatur kerlaug, Sv. 2; FR. I 377; Jömsv. p. 51; vocatur kerbað, F. X 147. Describitur Hítð. msc. c. 8: honum (Ólafi konungi) var kerlaug gör, því þá var gjarna lauga kostr i Noregi. Konongr ok hans menn fóro i laugina, ok lögðu menn klæði sín á völinn, en tjaldat var yfir laugina; F. VII 150: konúngr var i lauginni, ok var tjaldat yfir kerit. — 2) plur., Kerlaugar tvær dæ Kerlogæ, nomina amnium, Grm. 29; SE. I 70, 2, 578, 1.*

KÆRLIGA, *adv., amice* (kærr): kallsa k. blande adloqui, *Skálðh. 1, 18.*

KERLING, *f., anus, vetula, SE. I 558, 1; II. 36, vide hornkerling. — 2) SE. I 585, 1, foramen cui innittitur malus navis, vel, sec. Isidorum, modius cui arbor insistit, cf. stallr, F. IX 386.*

KÆRR, *adj., carus, acceptus* (*Dan. kjær*): guði k. deo carus, *G. 22.*

KERSKI, *f. indecl., strenuitas, fortitudo* (kerskr): kann þjóð kerski minni populus meam fortitudinem novit, *ÓH. 168, 1. — 2) petulantia, procacitas*: þær var engi þörf þeirrar kerski við mik, *Korm. 4, 3. — 3) prima forte notio est, lætitia, v. FR. I 525: þat eð sjöunda, at skyldi jamnan eiga kerski við komanda gest ut semper se hilarem præberet advenis hospitibus, cf. karskr, kaskr, Sonart. 4, et composita cum keski.*

KERSKR, *adj., fortis, hilaris, lætus, strenuus, id. qu. karskr, ut rekr = rakkr, dekr = dökk, klekr = klökk; vide formam kirskr et compos. fullkerskr.*

KERSTRAUMR, *m., flumen poculi, cerevisia* (*ker, straurir*): at kerstraumi ad pocula, poculis adsidere, *II. 31, 1.*

KERTI, *n., candela. ÓH. 259, 7; kertis stika candelabrum, lychnuchus, Nih. 78. — 2) lumen, in appell. auri, SE. II 429: Gvill skal kænna — kalla æld ok sól ok tvgil*

ok stjórna ok kyndil ok kerti, etc.; Hildar kerti lumen Hildæ, gladius, HR. 68; hregg Hildar kerta procella gladiorum, pugna, Sturl. 5, 17, 1, vide blóðkerti. — 3) Korm. 8, 2, G. Pauli draupnis döggar kerti simpliciter de auro accipit, quod comparari cum candela putat, eo quod candela instar fundatur et luceat; itaque (qs. stiria auri s. roris Dropneriani) de re pretiosa, in universum. Mallem admittere formam kertir, subst. verb. agentis, qui protendit, porrigit, a verbo obsol. kerta id. qu. kerra, erigere, protendere, porrigere; quemadmodum extant formæ derivatæ verborum in ta, ut lnypta = hnypa, skrækta = skrækja. Ipsa autem vox kerti candela, haud dubie ab eodem verbo kerra derivatur, ob formam rectam, quicquid enim rectum cum kerti (candela) comparatur, ut tónn rétt sem kerti dens candela instar rectus, porrectus, Sks. 131; réttir sem kerti, F. III 210; ut Germ. kertzengerade.

KERTIR, m., qui erigit, porrigit, protendit (vide kerti 3); it., qui præbet: kertir draupnis döggar þarþitor auri, vir liberalis, Korm. 8, 2, ubi construo: mart verðr draupnis döggar kerti (dat.) dyrt at kaupa, sensu generali, multa sæpe homini magno pretio emenda sunt.

KERTIR, m., nom. propr. equi Biaris, dat. kerti, SE. I 484, 2. Proprie forma pers. part. pass. v. kerra (kerri, kerta, kert), erectus, in formam substantivi transeunt et declinationem substantivi adsumunt. Hodie vulgatum est kertr erectus, hnakkakertr elata cervice, hnakkakertra, f., tetanus, v. B. Hald. Lex.

KESJA, f., hasta (Græc. χαίρος, χαίρων, gasum), SE. I 570, 1, vide compos. hákesja. Superest in voce Norv. Björnekesior magnæ validaeque hastæ ad cædendos ursos (Nord. Tidskr. f. Oldk. 1, 351, not.); kesja vocatur spjót, F. VIII 352; Eg. 53; prælonga fuisse, patet ex F. VI 76; describuntur Eg. 53: kesju hafði hann í hendi. fjöðrin var tveggja álna laung. ok sleginn frami broðr ferstrendr. en upp var fjöðrin breið. falrinn bæði langr ok digr. skaptíð var eigi hæra en taka mátti hendi til fals. ok furduliga digrt. jarnteinn var í falnum. ok skaptíð allt jaruvaft. þau spjót voru köllt Brynþvarar.

KESKILÁTR, adj., hilaritatem animi (vultu) præferens (kerski 3, -látr): jarlinn talar við guma gláðr, ok gjörir sik keskilátn, Skáldh. 2, 27.

KESKIÖRD, n. pl., festive dicta, facetiæ (kerski 3, örd), Skáldh. 2, 25: kappinn læði, kempum jafn, í af (at) keskiörðum slíku, cum præcessisset in str. 24 se ek þat fyrir, kvæð sjölinn gláðr.

KESKIÖRÐR, adj., festivus, facetus in dictis (keskiörð): kappinn skaltu keskiörðr komaz til skips á Gásu norðr, Skáldh. 3, 19. Eodem sensu junguntur kátr ok keskimáll, FR. III 195.

KÆTI, f., lætitia, hilaritas (kátr): kæti eingi kappann glæðr, Skáldh. 2, 31; sezt á tal með kæti, ibid. 2, 38.

KETILL, m., lebes, cacabus: taka í ket-

il manum lebeti immittere, Gha. 50 (Gk. 3, 6), qui actus dictus fuit ketillfång comprehensio cacabi, i. e. immissio manus in lebetem aquæ ferventis; vellanda katli lebeti ferventi, Hávam. 85; ormar ketils serpentes cacabi, botelli (= mörbjúga), Korm. 4, 1. In dat. s. regulariter katli, et n. pl. katlar; sed boni quoque codd. in dat. ketli (Nj. Vers. Lat. p. 295, g, a nom. propr. Ketill, et n. plur. ketlar pro katlar, F. V 21). Vide hyrketill, raunketill, runketill.

KETILORMR, m., serpens lebetis, farcimen (ketill, ormr), id. qu. bjúga, mörbjúga (botellus), Korm. 4, 4, ubi plur. ketilormar, et ibid. 4, 1 ormar ketils.

KETLA, f., navis, SE. I 582, 2; in fragm. SE. varie scribitur, o: kotla, SE. II 565; kiatla, II 624; kotla, II 481. J. Olavius in NgD. p. 83 adfert formam keta cymba, quod confert cum Græc. ἀράτιον; sed ketla videtur esse dimin. τοῦ κати navis, itaque navicula.

KÉVIR, m., bos, SE. II 566, prava forma pro hēvir, hæfir.

KEYKJA (keyki, keykta, keykt), vivum reddere, vivificare, in vitam revocare (a kykr vivus, = kvíkr), Lb. 23, ubi sic: lík fór kennir keykia | krapzt með önd til graptar | sitt ok sèll reis drottinn | sólar hauds af dauda, i. e. kennir krapts fór keykja sitt lík með önd til graptar, ok sèll drottinn sólar hauds reis af dauda, ubi keykja lík með önd til graptar corpus animæ vivificare (i. e. corpus animare, in vitam revocare) in sepulcro. Cf. formam eldkeykna (pro eldkeykna), gen. pl. subst. eldkeykja fomes, Nj. Vers. Lat. p. 426, c.

KEYM, venio, pro kem (cf. kömr), Fsk. (F. VII 70, ubi Morkinsk. kom, i. e. kom).

KEYPTR, m., rostrum (id. qu. keptr, kjöptr, kjapr), Cod. Reg. SE. I 492, 1 (ubi Cod. Worm. kept, SE. II 457, 4 kæpt, id.). — 2) part. pass. v. kaupa emere.

KEYRA (keyri, keyrða, keyrt), percutere, verberare, impellere, agere; c. acc.: hördum mik höggum keyrði duris me plagis verberavit, Gk. 9; k. mara equos in cursum impellere, Ghe. 39; k. jóa oddom equos calcariibus stimulare, Völs. 27, 28 (Hund. 2, 38, 39); k. plóg aratrum agere, Rm. 19; k. nagla clavum pangere, figere, adigere, Lb. 16; k. strandhögg ofan pecudes mactandas e locis superioribus agere (in litus), Mg. 31, 10; k. e-n ofan öfgan aliquem e navi transversum repellere, Jd. 37; borð á lög keyrþak trabes (naves) in mare detrusi, Krm. 24; fólkrúðr stillir keyrði breiðan flota norðan rez ingentem classem a partibus borealibus propulsi (raptim duxit), Ha. 176. K. út djöfla (= reka), Gðþ. 11. — β) cum dat.: hlífum keyrði hersa reifr um landit ytra rez oram terræ clipeis (armata classe) raptim cinxit, F. XI 307, 2. Part. pass., keyrðr impulsus, incitatus: k. hreggi vento incitatus, de fluctu, Jd. 31; k. þjósti vehementia animi impulsus, Vigaf. 21, 2.

KEYRIR, m., incitator, impulsor, qui impellit, propellit, in cursum incitat (keyra): kjöla keyrir (var. lect. keyri, id.) incitator

navium, vir, Ísl. I 223. In compositis: framkeyrir, jókeyrir.

KÍ, pro GÍ, negat., vide gí.

KÍFA (-aða,-at), rixari, litigare; certare: kífuduz at með kappi magno cum studio litem persequerentur, Skáldh. 3, 13.

KÍLI, m., nanus, Vsp. 12; SE. I 66, 1; II 470. 553. — 2) vide einkili.

KÍLJA (-aða,-at), rixari: kiljar kván ok elja pellæ rixatur et uxor, SE. II 491, 2, in vers. memorial. (kvænna heiti ókend). Gerði ek hverki kæra ne kilja nec quærerer, nec fortunam incusarem, Clav. metr. Lopti Divitis.

KÍLJA, f., tegumen, vestis (cf. kylja, kyla): ilvegs kilja tegmen plantæ pedis, calceus, ormr, búinn ilvegs kilju serpens (Fafner), calceo (corio) instructus (ut nautaleðs naðr), coriarius, F. VI 362, 2; quæ calcei coriacei appellatio conferri potest cum appellatione caligæ, fótar skjól tegimen pedis, Selk. 10.

KÍLL, m., mare, SE. I 575, 1; II 479. 562. Proprie recessus, sinus, diverticulum maris, Eg. 29: þar skamt út frá (o: Hvanneyri) skarz inn vik ein eigi mikil fundu þeir þar andir margar ok kólluðu Andakil.

KÍLMUNDR, m., regulus maritimus, SE. I 548; II 469. 552; (II 614 Bilmundur).

KIND, f., infans, partus: leysa k. frá konom partu levare mulierem, Bk. 1, 9. Plur. regulariter kindir, sed kindar, ÓT. 21, 2; Hg. 5, 1, et Nj. 131, 2, sec. Jonsonium, quanquam potest h. l. esse gen. s. — 2) proles, soboles, progenies, genus; in prosa, de genere humano, hominibus, FR. II 234: en því fólki er svá háttat, at þat er miklu sterra ok sterkara, en nokkur kind önnur; SE. I 52: ok óloz þaðan af manskindir, þeim er; de gente, Stjórñ: sem er annars kyns ok kindar qui sunt alius generis et gentis; de sexu, Stjórñ: sýnaz þeir bæði vera karl-kindar ok kvennkinder, de androgynis (ex Gloss. Diatribes de Cogn. Spir.). De filiis: kindir Eiríks filii Eiríki (Blodæxæ), Hg. 20, 2; miðjúngs mellu kind proles feminae gigantis, gigas, burar miðjúngs mellu kindar filii gigantis, gigantes, de malis hominibus, Nj. 131, 2; de fratribus: Gamla kind genus s. cognatio Gamlii, fratres G., de filiis Eiríki Blodæxæ, Fsk. 37, 4; de hominibus, in genere: hver kind mani of bægjaz við valdi vægja vess quis hominum adversetur potestati bellatoris?, Hg. 16; allar kindir omnes homines, Vsp. 1; þær kindir id genus hominum, de solo Alíio, Gha. 31. Periphrastice: sirþa kind hominum progenies, homines, Söll. 1; Fjölnis kind progenies Fjölners, Asæ, Vsp. 54; seggja kind = seggir viri, Mb. 10, 1; Ello kind progenies Ellæ, Angli, ÖH. 13, 1; Svía kind gens Stionum, Seeci, Y. 18; Sýslu kind gens Esthonum ex Adalsýsla, Y. 36; gumna kind homines, Lb. 35; plur.: Jamta kindir Jamti, ÓT. 25 (F. I 125; X 375, 1); bjarnskar kindir Bjarmi, HS. 14; Fenris kindir lupi, Vsp. 16; ljóna, skatna, ýta kindir viri, homines, Vsp. 13; Gd. 11; Hh. 35, 3; virða kindar (kindir, Rekst. 4),

id., ÓT. 21, 2; seggja kindar, id., Hg. 5, 1; kindar, Ísl. II 211, G. Pauli h. l. construit: samlagi v. samlagi linnz kindar concubens, contubernalis (v. cubile, culcitra) serpentinei generis, i. e. aurum. Propono has lectiones et constructionem: idraz muntu, allradz (= aldrads vetusti) linnz látr-eyðande, ef samlagar slóða kindar líða or yðrum sjóði, a kindr ignis, id. qu. kyndr (variantibus i et y), plur. kindar slóða ignes amnium vel marium, aurum, pecuniæ; verbum kynda accendere, quod sæpissime per y scribitur, cum i occurrit Eg. 46: ok skaltu ekki beidaz at baka heitara enn ek mun kinda; cetera vide sub letreyðandi et samlagi.

KINDR, m., ignis (id. qu. kyndr), pl. kindar ignes, Ísl. II 211, vide kind in fine. Sic Eb. 19, 11: lögðis mána kindar ignes clipei, enses.

KINGA, f., Rm. 26, vert., lunula, fibula, ornamentum muliebre: keisti fald, k. var á bringu; Bil kingu nympha lunulæ, femina, Ag. Frustra citant, ad hanc vocem illustrandam, Laxdælam, nam ibi in Cod. msc. est kýngja ok seiddastfr, við kýngja videtur esse saccus servandis veneficiis (id. qu. skreppa, belgr vitafullr, in Korm.). Lex. B. Hald. adfert kingja fibula clitellarum (alias sylgia), unde comode hæ voces derivantur a kengr uncus semicircularis; kingr uncus, Lex. B. Hald. et Eg. p. 391, not. 9; cf. Járnsida p. 78 et K. Gislason, Frumpart. Ísl. Tungu p. 83, ubi δραχμή vertitur kinga (cf. Luc. 15, 8—10).

KINI, vide skóllkíni.

KINN, f., gena, pl. kinnr, vide kíðr: ljós beggja kinnna lumina utriusque genæ, uterque oculus, Korm. 3, 2. — 2) plur., in scalis, tabulæ laterales, quibus gradus scalarum junguntur, juga scalarum, Lb. 34, ubi: Stige nefnez þú stafna | stálfríðndum smíðe | traustr af tuennrar ástar | tek ek minne pers kinnum. Alias juga scalarum dicuntur kjálkar maxillæ. — 3) Kinna, nomen insulæ in Sunnfjordo Norvegiæ, SE. II 492.

KINNAR, m., aquila, SE. II 572; (II 488 habet kumarr síve kinnar); SE. msc. kinnarr, vide ginnarr.

KINNAÐR, Eg. 74, 2, vertunt, hospitalitas, et derivant a kynni, quasi scriptum esset kynnaðr, construentes: þinn kinnnaðr þúng (o: mik) tua hospitalis invitatio cõgít (me). Sed cum haud levis difficultas versetur circa hanc constructionem, propono: kinnnaðr barbatus, deriv. a kinn gena, it. barba genæ, ut grön et labium et mystacem significat; igitur þinn kinnnaðr, vocat., tu ille barbatus! (de Armado Skegg), ut Eg. 83, 2: þinn eíðr forsa feyrs tu, liberalis ille vir! Confer similia exempla in prosa: þinn úvin te, pestis, F. VI 212; hundinum þinum te, canis, F. VI 323; þjófrinn þinn tu, fur, F. VII 127; glöpi þinum tibi, fatue, Skáldh. 7, 50.

KINNNESTR, m., alapa (extruso h, pro kinnhest, Finnub. 36; ljósta kinnhest alapam infligere, Hkr. Jorsalaf. p. 274), Lb. 15, ubi: þolde hálshögg höllda | hillingr með spýtingum | vörðr hlaut fróns af fyrðum |

flest skaup ok kinnesta. *Compositum est ex kinn gena, hestr equus; ad quam compositionem respicit dictum Geirmundi, alapá percussi (G.S. c. 15): vilja skal ek til hafa at fá þær fylju, er þú fer mér sola, ok er þá ei varlaunat.*

KINNGRÁR, adj., *genis pallidis* (kinn, grár), SE. I 444 3; II 154, 3.

KINNI, m., *lupus*, Cod. Worm. SE. II 484 (II 568 kinnir); *allegat hanc vocem, sub forma kini, G. Magnæus in Eg. 661, not. g.*

KINNIR, m., *lupus*, SE. II 568 (II 484, kinni).

KINNKJÁLKI, m., *maxilla* (kinn, kjálki), FR. III 24, 1.

KINNSKÓGR, m., *silva genarum, barba* (kinn, skógr), Hjmk. 10. Cf. cinnabar, sub v. barð.

KINNÜNGR, m., *proræ pars exterior, ab utraque parte surgentis carinæ* (kinn; id. qu. hlýr), SE. I 584, 3.

KÍPR, f., *Cyprus*, SE. II 483 (gen. Kíprar, dat. Kípr).

KIRKJA, f., *templum, ædes sacra, vide höfuðkirkja*. — 2) *ecclesia*, Gd. 30: kirkjan þoldi hneyxl af höldum | harðla sterk, ok réttir klerka. *Radix est xupaxh, sed ypsilon transit in i* (Dan. Kirke, AS. eiree, Seec. kyrka, Lapp. kyrko). *Scriptio höfuðkyrkjar, F. XI 311, metro repugnat, cf. SE. II 196, 4. — 3) kirkjusettr in æde sacra repositus, conditus, ÖH. 259, 3, sed forte verissima lectio latet in F. V 108, 2, vide kykkvasattr et kviksattr.*

KIRSKR, adj., id. qu. kerskr, karskr *alacer, strenuus, fortis*, Lv. 45, ubi: þið hiale k'sk vm kvêðe alacer populus, *alacres homines loquantur (suam sententiam dicant) de carmine.*

KISTA, f., *cista, arca, Völk. 19. 21. — 2) arca funebris, capulus, Bk. 1, 34; Am. 101 (vide steindr); G. 25. Kistu skrudð ornatu arca conditus, kistu skrudð Geirróðar Lokius, SE. I 268, cf. I 284—86.*

KÍÐ, n., *hædus*, SE. I 589 (HIS. c. 3; Hrafnk. 32). Hebr. קִידָּ.

KÍÐLÍNGR, m., *hædulus* (dimin. a kíð), SE. I 589; F. VII 356.

KÍÐR, f. pl., pro kinnr *genæ: vist bar víf eð hesta (v: Maria) vatar kíðr af gráte genas lacrimis madentes, Lb. 18; Isl. II 298.*

KJALAKAN, corvus, SE. II 571, vide kló-akan.

KJALARFUGL, m., *avis*, SE. II 489.

KJALARHÆLL, m., *extremitas carinæ* (kjölr, hæll), SE. I 585, 2; in prosa, FR. I 189.

KJALARR, m., *Odin, ita dictus ob usum rhedarum* (kjölr, kjöll), SE. I 86: en þá Kjarar (mik hētu), er ek kjálka dró tum Kjarar *vocatus sum, cum rhedam traherem, Grm. 27; Kjalarr of tamdi heldr vel mara Kjarar nimium quam equos domuit, SE. I 262, 1; Kjalars rimma prælium, cuius meidr, præliator, vir, Selk. 15, locum vide sub ráð-viss.*

KJALDÚKR, m., *vestis Odinis, lorica* (Kjalarr, dúkr): kjaldúks meidar víri, Ag.

KJÁLKI, m., *maxilla*, Vegtk. 7; FR. I 480, 2; II 79, 2; vide kinnkjálki. — 2) *traha, rheda* (dimin. a kjölr, kjöll), Grm. 47; FR. II 119, 1, ubi in prosa ante, p. 118, *vocatur yagn; in Islandiam a Norvegis introductæ, Isl. I 226: en annat vor eptir þá gerði Bárðr kjálka hverju kvikvendi, því er gengt var, ok let hvat draga sitt fóðr. Norv. Kjelke, Kjolke, Kjöлке paraa traha, quæ ab equis duci non solet; Cimbr. Kjelke, id.*

KJALANDI, f., *nom. propr. feminae gigantis*, SE. I 260, 1. — 2) *femina gigas*, SE. I 553, 1.

KJALREIP, n., SE. II 565, pro kalreip.

KJALTA, f., *sinus, id. qu. skaut, Skálðh. 6, 37.*

KJANNI, m., id. qu. kjannr, SE. I 538 (II 549 non cernitur nisi kjann..).

KJANNR, m., *caput*, SE. I 538, *vertitur proprie, gena, alterum latus capitis, et derivatur a kjanni (nobis kjammi maxilla), Gloss. Ed. Sam. I 562; sic et Lex. B. Hald. kjanni = kjammi; E. Olavius in Kvæði E. Olafssonar p. 209, str. 92: ef haldi vangr (i. e. vængr ala) hárgan kjanna si ala tegebat comatam genam (de emberisa nivali egrotante). Cf. et skjanni, sec. B. Hald. Lex., 1) frons lata et alba, it. fronto; 2) gena.*

KJAPPI, m., *caper*, SE. I 589, 2; II 484. 567. 626; FR. III 386.

KJAPTR, m., *rostrum, rictus; de rictu canis, Vegtk. 7; plur., de rictu lupi, Vaffr. 53; i ægis kjapta in rictum Ægeris (pelagi), i. e. pessum, SE. I 496, 1. Arnar kjaptar ora aquilina, vide sub hrafnstýrandi, Eg. 83, 2. Hinc hengikjapta, sveiflankjapti.*

KJÁR, m., *Karus, rex Vallandiæ* (Gallia occidentalis): Ölrun Kjársdóttir, Völk. 14, vide præf. hujus Odæ; höll Kjárs aula Kari, Ghe. 7; ár kváðu ráða — Völum Kjár Karus Valis (Gallis) olim imperasse dicitur, FR. I 490, var. lect. 2; vocatur Kár, FR. II 11. — 2) ÓT. 20, 2, J. Olavius construit kjars landmann vasallum eximium, a kjár, n., *electio* (= kjör). Possit et pro adj. *summere kjarr = kær carus* (ut vesall = vesall), et *construere: brátto lífi kjars handalogreississ finem imposuisti vitæ cariviri principis. Sed membr. F. h. l. habet in versu quarto: landmens kjár sanda, v: landmens logreissir vir liberalis, et sanda kjár (acc.) præfectus oræ maritimæ, = útvers hersir, in str. proxime præcedente.*

KJARFÍLKI, m., *avis, nescio quæ*, SE. II 489, in *avium nomenclatura, quo loco SE. msc. sec. Olavium Grunnar. habet kjarfuni.*

KJARLEYSI, n., *ignavia, animi imbecillitas* (kjarkr-, leysi a lauss), Sturl. 3, 21, 1.

KJARKR, m., *virtus, fortitudo; animus patiens, constans: selja kjark fortitudinem exhibere, RS. 11.*

KJATLA, f., *navis* (pro ketla), SE. II 624.

KJOLL, kjöLL, m., *traha, navis, carina; haud dubie eadem vox cum kjölr, diversæ tantum formæ et declinationis; forma kjöll per o servatur, Hjmk. 19; Hlund. 1, 45; F.*

VI 339, 1; *Declinatio: sing., nom. kjöll, Vsp. 45; SE. I 194, 3; acc. kjöl, communis formæ kjölr; dat. kjölli, Y. 17, it. kjöl, Rm. 45; gen. kjöls, HS. 1, 5. Plur., nom. kjolar, Hund. 1, 45; acc. kjola, F. VI 339, 1; dat. kjölum, utrique formæ communis; gen. kjola, Hymk. 19; Isl. I 223, 1; F. I 144, 1 (Rekst. 6); Hs. 64. Significatio, 1) traha, vehiculum sine rotis, eadem, ut puto, forma, atque Lapponum kerris (Isl. kerra, SE. II 160; Nj. 131; Sturl. 3, 14), quorum forma describitur Félag. 8, 103—4: eru þeir at mynd ok lögum, sem hálfir bátr eðr gallskúta. Hinc explico kjola valdi dominus traharum, Thor, Hymk. 19, ubi vertunt, navium dominus, sed cf. ibid. 17, ubi Hymer Thorem compellat brjótr bergdana; quod adinet ad num. plur., cf. vagna runni, nomen Odinis; huc trahi potest vox compos. hleypikjöll. — 2) navis, SE. I 582, 1; Vsp. 45 (SE. I 194, 3); ríða kjöl nave vehi, Rm. 45, quod forte commodius refertur ad signif. 3; kjöla keyrir incitator navium, navigator, vir, Isl. I 223. Metaph.: Ullar kjölr navis Ulli, clipeus, fjölli Ullar kjöls montes clipei, manus, HS. 1, 5 (SE. I 326, 1); el Ullar kjöla procella clipeorum, pugna, F. I 144, 1 (Rekst. 6), v. elfreyr; adde voc. compos. arinkjöll. — 3) carina: snefgr kjolar celeres carinæ (i. e. naves), Hlund. 1, 45; ríða kjöl carina vehi, i. e. navigare, Rm. 45; meton. pro trabe, tiggilo, in compos. fetilkjöll. — 4) in compos.: arinkjöll, fetilkjöll, hleypikjöll. — 5) in appell. viri: kjola kjölrýrir (ut legendum puto), Sturl. 9, 45, 1, locum habet signif. tertius et primus, sc. kjola kjöll traha carinarum, navis.*

KJÖLLUN, f., terra, Ed. Lövasina, cf. kalna; it. kjölli tremor, frigus internum, Lex. B. Hald.

KJÖLR, m., carina; regulariter declinatur, sing.: kjölr, kjöl, kili, kjalar; plur.: kilir, kili (kjölu), kjölum, kjala. — 1) carina navis, SE. I 584, 3; klökkur k. flexilis, infirma carina, SE. II 170, 3, ubi commentator adnotat: hær er kjölr settur fyrir öllu skipi; kili skaut æst alda incitata unda carinam propellebat, F. I 165, 2; ima pars navis, Lat. carina, sentina: stúnga in kjöl höfðum præcipites in carinam ruebant, H. 19, 4; lángrir, svalir kilir carinæ longæ, frigidae, Hlund. 1, 25; ÖH. 155, 2; kilir hristu men Lista, kilir þurðu norðan carinæ, i. e. naves, ÖH. 70, 2 (AR. I 304, 2), 157, 2. In appell. navium: kjalar rökn, vagn jumenta, currus carinæ, naves, navis, SE. I 694, 1; Mg. 31, 5; maris: kjalar stigr semita carinæ, mare, SE. I 692, 2; land kjalar mare, SE. I 324 (c. 25); kjalar slöð mare, kjalar slöða gnýrr pugna maritima, Nj. 78, 2, vide gnýstirandi. Metaph.: kjölr hlátrelliða carina navis risus, carina pectoris, spina dorsi, SE. I 300, 1. — 2) certa navium species, Orkn. 398; de nave mercatoria, F. X 30, not., vide Félag. 6, 128. — 3) id. qu. kjöll traha, unde kjala, verb., forte proprie, ducere traham, metaph., Dropl. maj. msc. c. 14: láta konuna kjalaz með börnun-

um (al. við börnin) liberos matris curæ relinquare; cf. Lex. B. Hald. sub hac v.; hinc et formatum Kjalarr qui traham ducit, Odinis nomen. — 4) in compositis: eikikjölr, ölkjölr.

KJÖLRENNIR, m., navem in cursum impellens, navigator, vir rei nauticæ peritus (kjöll, rennir), RS. 20.

KJÖLRÝRIR, leg. puto Sturl. 9, 45, 1, pro kjölrýrir (al. kjöleyrir), vastator traharum (kjöll, rýrir): kjola k. vastator navium, vir, a kjola kjöll traha carinarum, navis.

KJÖLSLÖÐ, f., via carinæ, mare (kjöll, slöð, ut kjalar slöð a kjölr): sá erkjölslöðir kníði qui tramites carinæ premebat, i. e. navigabat, F. I 196, 2.

KJÖLSÝGJA, f., ordo tabularum, ab utraque parte carinæ (kjöll, ýgja = sýja), SE. I 585, 1 (hodie kjalsíður, qs. latera carinæ). Ceterum SE. II 482 kjölsýia, II 565. 625 kjölsýia, omisso g.

KJÖLSÝJA, f., id. quod kjölsýgja (kjöll, sýja), v. hanc voc.

KJOPTR, m., rictus, id. qu. kjaþtr, kepþr, keyþtr: i ægis kjoþta in rictus pelagi, i. e. pessum, SE. I 326, 2; in prosa kjöþtr, SE. I 188. Ex hac forma descendunt hengikjöþtr, hengjankjöþta.

KJÖR, n., optio, id. votum (kjöri a kjósa): drengjum heilags Kristz gengr allt við kjör omnia ex voto, ex sententia cedunt, succedunt, Hs. 37, locum v. sub himinljómi; in prosa, i kjör ex sententia: hann kvad þat hafa gengit i kjör, FR. II 371; at kjörum, id.: honum hefir konfång at kjörum gengit ex voto cessit, Hyndl. nj.

KJÖRI, impf. verbi kjósa eligere, optare.

KJÖRR, m. et n., virgultum; saltus vel locus depressus, virgultis vel salicetis consitus, præsertim circa parvas lacunas, aqua repletas, Rm. 43, ubi: ríða kjörr ok skóga per virgulta et silvas equitare. Pro masc. genere stat F. VII 123, var. lect. 4, coll. VIII 414. Cf. Gloss. F. XII sub kjarr et kjörr, it. Eg. 74 (kiaur), 77 (kjörr).

KJÓSA (kjýs, kaus, kosit), eligere, optare. Impf. ind. kaus (F. VII 181), sed kjóra, 3. s. kjöri, Gd. 10: kjöre Guðmundr ginstein sprunda (ut fröri, pro fraus, vide sub frör-inn), pros., F. I 202; VII 96; 3. pl. kjöru, pros., F. V 162; FR. II 190, it. F. VI 420, not. 6; etiam 3. s. keyri elegit, F. I 202 (X 84), not. 1; 3. pl. keyru, Vigagl. 23; et subst. keyri, n., = kjör, Vigagl. l. c.; kuru, 3. pl., vide suo loco. Impf. conj., 1. s. kjóra, pros., FR. I 191; II 233; it. 3. s., kyri, F. VIII 152, it. keyri, var. lect. ibid.; sup. kosit, it. keyrit, kjörít, kōrit, F. VII 89; VIII 215, not. 4; IX 338. Part. pass. kosinn, it. kerrinn, H. hat. 32; kjörinn, in phrasi: hafa kjörna kosti optatis conditionibus potiri, F. VI 137; IX 412; keyrinn, F. IX 412, not. 9. (Cf. verb. AS. ecōsan eligere; impf., 1. et 3. s. ceās, 2. cure; plur. euron). Eligere, Vsp. 56; imper.: kjós þú, Hævam. 140; cum neg., kjósattu ne elige, ne elegeris, H. hat. 3; k. fulltrúa, Hugs. 28, 6; 3. s. pres.: hann, hon kjýs, Grm. 8, 14, ubi de strage eligenda,

ut et Vassfr. 41; k. einn sér at ver aliquem sibi virum (maritum) eligere, Korm. 6, 2; absol., id., Am. 25; k. rétt, Mg. 17, 3. — 2) optare: lifna munda ek nú kjósa, er re-dicatos nunc optarim, qui, Hund. 2, 21. — 3) votis (effatis) liberare, exsolvere: k. næðr frá mógum matres a gnatis exsolvere, Fm. 12. — 4) composs.: allskjósandi, valkjósandi.

KJÓSATTU, ne elegeris, imper. cum neg. at et pron. þú (kjós-at-tu), v. kjósa, H. hat. 3.

KJÜKLÍNGR, m., pullus gallinaceus, plur. kjüklíngar pulli gallinacei, Grett. 16, 1 (Dan. Kylling). Lex. B. Hald., qs. kviklíngr: cf. tamen Germ. Kuchlein in Gänse-kuchlein pullus anseris.

KLÁ, verb., fricare, v. kló.

KLAK, n., vox atrium, vide klök.

KLAKA (-aða,-at), queri, de avibus, garrire: igðor klavkoþo á hrisinom querebantur, garriebant in virgultis, pros., Fm.; þeir (fluglarnir) gullu ok klökudu með mikilli gleði, GhM. II 664, Dan. klukke, Lat. glo-cire. Meton.: klaka und kvernum, de serae, molæ adstantem querula voce cantillare, Lokag. 45. De hirundine, Eg. 62: svala hefir klakat garriit.

KLÁM, n., contumeliose dicta, obscæne dicta; junguntur klám ok nið verba obscæna et contumeliosa, Skálðh. 5, 24; visur af fúlu klámi versus sæðe obscænitalis, Skálðh. 5, 26.

KLAMORÐ, n., dictum contumeliosum, probrosum, ignominiosum (klám, orð): reka af ser k. við e-n dicta ignominiosa in aliquo vindicare, ulcisci, Eb. 19, 6, quæ verborum contumelia in eo constabat, quod adversarii Thorarini imputabant falso, quod uxorem suam manu truncasset (Isl. 190; cf. Harbl. 36; FR. III 101: þat er hin mesta klæki, at særa kvennmann með vopnum). Confer klámhogg ictus ignominiosus, averso corpori inflictus, FR. III 102: hann sletti flötu sverði um lendar konungi, et mor: kalla ek þetta klámhogg; it. Hild. msc. c. 33.

KLAND, n., incommodum, difficultas, calamitas, infortunium: jafnan spentr kraunku klándi tristi infortunio perpetuo obsessus, Skálðh. 5, 4; sóttar kland incommodum morbi, gravis morbus, Skálðh. 5, 19. Klandr, n., injuria, F. V 211; klandalauss, adj., nulla injuria adfectus, F. IX 409; verb. klanda lædere, Sturl. 1, 22 (sec. EV.): at menn vorir hinir vöskustu ok skilbesto seo gjörvirk handteknir ok klandaðir (al. örkumlaðir, kumlaðir) eðr meiddir eða drepnir.

KLÁPEYGDÖR, adj., oculis turgidis, crasis (klápr rude instrumentum), Hyndl. nj.

KLAPP, n., palpatio, Skálðh. 5, 30. Hinc handa klapp plausus, SE. II 64.

KLAPPA (-aða,-at), cudere, tundere: hönnrum klappat malleis cusum (fabricatum), FR. I 417, 1. — 2) aliquid sæpius iterare, crepare aliquid: hirti ek eigi, hvat Haraldr klappar nihil moror, quid H. crepet, Snegl. In prosa, klappaðr lapidi incisus, F. VII 64; k. um, c. acc., palpare, Eb. 15. 63.

KLÁRR, m., equus; plur. klárar, FR. III 204, 3; propr., equus veterinus: klárr ókostigr, GhM. II 40; klárr, et acc. hestklár einn gumlan, Vigagl. 13.

KLAUF, f., ungula; it. pes: festa klauf á grjóti pedem in litore figere, Vigagl. 27, 2. — 2) proprie est interallum digitorum pedis (kljúfa), Sturl. 7, 30: en eitt (sár fekk hann) neðan í ilina, ok skar út í klaufina við þumaltana; hinc de intervallis digitorum manus, vide ferklauf. De ungulis bestiarum, ÖH. 151.

KLAUSA, f., clausula, versus, it. sententia, SE. II 66. 399. 502. — 2) literæ, disciplina: festa klausur disciplinas memorie mandare, Nik. 18.

KLAUSTR, n., monasterium: búi kallz klausurs incolæ frigidi monasterii, monachus, SE. II 228, 2.

KLEGGI, m., servus, Rm. 12.

KLEIF, f., rupes, vel forte rectius clivus (a klífa scandere): hjarna kleif clivus cerebri, caput, of hjarna kleifar per capita, Krm. 7. Metaph., terra, tellus, in appell. feminæ: kleifar ýstéttar funa clii i. e. Tellures (Nymphæ) auri, feminæ, ÖH. 193, 1, in vocativo. J. Olavíus h. l. kleifar pro verbo accipit, a kleifa = klífa scandere, et melon., allaborare, conari, hoc ordine: skipi, því (sem) Óleifr átti, er kleifar ýstéttar funa navem, quam possederat Olevus, qui aurum anxie quærit, vel cupide adpetit; sed acceptio verbi kleifa admodum dubia est. Ceterum occurrit et forma klef pro kleif, in voce Danaklef, F. IX 368, cf. not. 10. Forte diversa vox est kleyf rupes (a kljúfa), Eg. 74, etsi potest expectari, tales formas, præsertim quum significatus cognati sint, interdum in scripture confundi. Vide formam gleif, et composs. bifkleif, dyrfkleif.

KLÆKI, f., flagitium, nequitia, opprobrium, ignavia: klæki vantu flagitium committebas, Harbl. 36, cf. FR. III 101—2: þat er hin mesta klæki, at særa kvennmann með vopnum; deyjja við k. turpiter mori, Fbr. 35 (GhM. II 358). In prosa: er oss þat klæki (= skómm), F. VII 269; junguntur skómm ok klæki, Sturl. 8, 12; in plur. occurrit F. V 204 (vide klækiligr, Isl. II 451; klækiliga, Vd. msc. c. 44; Vápn. msc. c. 17; klækj-az á við e-n, Isl. II 319; klækismadr, Sturl. 5, 39; F. XI 270; klækishögg, Hild. msc. c. 33; klækisörð, F. V 136; Hkr. III 114; klækiskapr, F. XI 270; Ljósv. 15; Nj. 22; Fbr. 16; klækislaust, Sturl. 3, 17; klækisverk, Ld. msc. c. 77; klækisnafn, F. II 69).

KLEKJA (klek, klakta, klakit), excludere (ora, pullos), Merl. 1, 27: þrjá klekr hann unga | því reidri í tres excludit pullos in eo nido.

KLEKKR, adj., tristis, animo commoto, mollito (id. qu. klökkur), Am. 58: kunni klekkur verpa facile ab natura tristis erasit; ad. qu. l. FR. I 218: þrællinn heyrir ok æpir hátt alta voce exclamat.

KLEKKVA, id. qu. klökkva, kleykkva

flere, lamentari (klekk): kl. hann sízt hugði ille de *flendo minime cogitavit*, Ghe. 25.

KLËN, adj., *tener, gracilis*; *epith. puellæ*: klëna vil ek nú kyrtla skoðr | kaupa dýr-um mundi, *Skáldh.* 1, 42; *neutr. klënt, de rebus pretiosis*: ef kunni hann nokkut klënt at fá | kaupir Helgi..., | bæði gull ok brendan seim, *Skáldh.* 3, 10. Klënt hundrad centum minus (100 ulnarum), Nord. Tidsskr. f. Oldk. 2, 196. Germ. *klein parvus, exiguus, tenuis*.

KLEPPDÜGG, f., *SE. II 100, 1, dubie interpretationis, forte pluvia gravis, densa, a kleppr, de quavis re gravi vel compacta; vel forte rectissime a kleppr, u., asser* (Norv. Klop), unde löggvar kleppr *vas ligneum, löggvar kleppr Hárs vas Odinis, Bodna vel Sona, mulsum poeticum continens, Hárs löggvar klepp-dügg pluvia vasis Odini, mulsum poeticum, pœsis, carmen; cetera vide sub kenniseiðr. Ceterum kleppr, hoc sensu, proxime cognatum est voci klöpp, f., gen. klappar, asser, caudex, plur. klappir asseres, vel pontes ex asseribus facii*, F. VII 68 (Cod. Fris. col. 237, 31); *ex kleppr descendit nomen territorii Kleppabú in Thrandhemo Norvegiae, notante Schöníngio, a pontibus, qui eo loco per loca paludosa ducuntur, qui pontes asseribus et longuriis* (Norv. Kloppe) *constant. Vide Oldnord. Sagaer 12. B. p. 203, sub voce Kleppebo.*

KLÆR, f. pl., a nom. kló, *propedes, sec. Isidorum, i. e. funes, quibus pedes veli adligantur*, *SE. I 585, 1, II 625* (*SE. II 482 scribit h. l. kler, II 565 klær*).

KLÆRKDÓMR, m., *munus et dignitas sacerdotis* (klerkr-, dómr): lif ok klerkdóm, hlífðni háfa | hœlft hann fast, *Nik.* 33; *grundvöllr klerkdóms fundamentum muneris v. doctrinae clericæ, vocatur ars homiletica*, *Nik.* 35.

KLÆKR, m., *clericus, vir clerici ordinis*, *Nik.* 23. — 2) *vir doctus*: merkiligustu lær-dóms klerkar viri docti, *eruditione maxime insignes*, *Nik.* 39.

KLESSA, f., *macula*. — 2) *per contemptum, vilis muliercula*, *Skáldh.* 2, 57.

KLETT, m., *rupes, petra*: herða k. *petra humerorum, caput*, *Lokagl.* 58; *SE. I 678, 3; hjarna k. rupes cranii, id.*, *SE. I 678, 2; Ha. 74, 2; hjálma k. rupes galearum, caput*, *Eg. 64, 1.*

KLEYF, f., *id. qu. klauf, intervallum digitorum, vide ferkleyf, et formam klauf; ibidem videsis adj. kleyfr fissus, fissilis* (kljúfa). *De kleyf, f., rupes, vide supra kleif; distinguit Eg. 74. 77 formas kleyf, kleif, klif, sensu parum aut nihil differentes.*

KLEYFÐR, id. qu. klofinn (a kljúfa), *fissus, dissectus, vide hjörkleyfðr, it. voces fleygr et hræfa. Pertinet ad formam klyfja, qu. v.*

KLEYKKVA, id. qu. klekkva, klökkva *lamentari; usurpatur lantummodo in præs.: kostit svá keppa, at kleykkvi Guðrún ita eos satagatis, ut lamentetur G., Am. 54.*

KLÆDA (-i-, dda), *vestire, v. ísklæddr, svartklæddr.*

KLÆÐI, n., *vestis, FR. I 248, 1. 2; de vestibus stragulis: und klæðum sub stragulis, i. e. in toro conjugalis, Isl. II 252, 2; de armatura, lorica et galea, F. VI 447, 3. Runnr klæða vir, Ar. Hjörkl. 12. Hamðis klæði lorica, ÓT. 21, 1; G. 49; klæði Gjúka ættar armatura, F. VI 47, 1. In compos.: hjálmklæði, linklæði, lítklæði, súðulklæði.*

KLIF, n., *clivus montis* (klífa; cogn. kleif, kleyf, Eg. 77); *synonyma sunt há, hall klif alti, declives clivi, et hliðir latera montium, Mg. 9, 7. Hauka klif clivus accipitrum, manus, hauka klífs Hlin nympha manus, femina, Eg. 56, 1, vide heyrar ad h. l.; hauka klífs hurr ignis manus, aurum, Plac. 55, vide hurgrund, lyrgund. Klífs bein os clivi (terrae), lapis, Ed. Lövasina in saxorum v. lapidum appellationibus: klífsbein, sem Arnór kvæð: kreisti knútu lostna | klífs bein fjörusteina. Vide composita: aldrklif, há-klif, valklif, stafklif.*

KLÍFA (-aða-, at), *repetere, iterare, crepare: klífar sá margr kvæðin lin multi carmina crepant, recitant, Skáldh. 3, 2. In prosa, Nj. 54: klífar þú naqvát jafnan; 125: kerling klífaði allt sumarit um arfa-sátuna. Isl. II 349: það þá svá klífa ey ok ey.*

KLÍFA (klif, kleif, klíft), *scandere, a) c. acc., Fjölsm. 37; vargr klífr víljaborg scan-dit pectus (cadaveris), SE. I 664, 1; flaut klífu flóð naves scandebant mare (undas), F. VI 180, 3; klífa kólgur scandere fluctus, de nave, Orkn. 30, 1; klífa háfan stiga, Nik. 84; absol., SE. II 136, 2. — β) cum præ-poss.: kleif í rá hverja, ad v., in quemque angulum confugiebat (= fór upp í hvert horn), Am. 58; k. upp eða niðr hátt fjall, F. II 276, 2. In prosa vulgo construitur cum præ-poss. upp et upp i, v. c.: klífa upp brekku, F. VIII 404; k. upp í hamra, bakka, berg, köst, virki, Fbr. 34; F. VIII 75, 408; IX 225; Sturl. 4, 17; cum acc., ÓT. 92. Præs., klífr, Fbr. I. c.; kleif, F. VIII 75; IX 225; klífu, F. VIII 404; hafði klíft, ÓT. 92.*

KLÍPPA, f., *segmentum* (= lítil þjós), *vide hvalklippa* (klippa, verb., detondere, SE. I 340; = klípa fodicare, vellere, Sks. 652).

KLJÁ (kljái, kljáða, kljád), *lapides stamini appendere, vide harðkljád. Radix est klë, m., lapis telæ adpensus, Græc. λέξ, vide sub lë. Kljád vefr, F. XI 49.*

KLJÚFA (kljúf, klauf, kloft), *findere, disfindere, dissecare: k. lyndar völl Egils öndrum (v. á langeskipum) mare navibus secare, percurrere, Krm. 5, ubi 3. s. præs. klýfr; k. hringa annulos (loricæ) dissecare, ÓH. 160, 2, ubi 3. s. impf. klauf; k. sundr herskriptir clipeos dissecare, Sie. 2, 2 (2. s. impf. klaufi); flaut klufu flóð naves mare secuerunt, Hh. 22 (F. VI 180, 3 klífu scan-debant). Skildir 'ro klofnir clipei dissecantur, Vsp. 41, vide compos. hjörklofnr, et formam klyfja.*

KLJÚFR, m., *qui dissecat* (kljúfa), *vide sundrkljúfr et cogn. hausakljúfr, Hg. c. 5.*

KLÓ, f., *unguis, plur. klær: und kló flögð-*

viggs sub ungue lupi, *Hh.* 100; álfs klóm, *Bk.* 1, 16; hvassar arnar klær, *Hh.* 11; de unguibus corri: hold loðir yðr í klóm, *Fsk.* 1, 1. — 2) *propes veli, vide klær. Vide compos.*: árákló, framkló.

KLÓ, 3. s. *impf. ind. act. v. klá* (klæ, kló, klegit), *fricare, quod verb. conjugatur ut flá, klá, construitur c. dat.*: oddrinn þínu auga kló cuspis oculum tuum fricuit (i. e. *perstrinxit, vulneravit*), *Skáldh.* 6, 10. *Alias semper cum acc., v. c.*: kló fót pedem fricuit, *Ag.*; at klá fótinn pedem fricare, *F.* II 187; *Sturl.* 3, 36; ek kló fótinn, *F.* II 188; *X* 331; *pass.*: fótinn hafði klegið verit, *F.* II 188; honum þótti klegit ofkyrt, *Sturl.* 3, 36.

KLÓAKAN, *incerti gen., cortus, SE.* II 488 (II 571 *kjalakan*).

KLÓAZ, *verb., unguibus se invicem lacerare (kló)*: öndverðir skulu ernir klóaz, *prov., ÖH.* 186, 5, et in *prosa ante, it. FR.* II 82. 495. *Apud Vestfjordenses act. klóa usurpatur pro vulgari klóra fricare, it. unguibus lacerare.*

KLOF, *n., divisura (kljúfa)*: raza k. *divisura natium, intervallum natium, Fbr.* 35 (*GhM.* II 358).

KLOFAR, *m. plur., SE.* II 482. 565, *id. qu. klovar, sec. P. Vidalinum (Félag. 7, 210—11), striæ sive sulci in interiore trabe laterali naris, quibus extremitates tentorium natalium per immissos bacillos ligneos adfigebantur. Idem vir doctus: at huggva tjöld úr klofum (Eg. 27), quod G. Magnus vertit: tentoria furcis excindere, explicat, bacillos discindere, qui sulcis immissi tentoria trabi laterali adfigebant.*

KLOFI, *m., in compos., vide hornklofi, skéiklofi.*

KLOFNA (-aða,-at), *diffindi, rumpi (a klofinn, part. pass. v. kljúfa)*: lúmin klofnar cálm diffinditur, *rumpitur, Vsp.* 47; reifnis rann klofuði clipeus diffissus est, *G.* 51.

KLÖK, *n. pl., querelæ, voces avium (klaka)*: nam fugla klök voces avium intellegere didicit, *Rm.* 41.

KLÖKKR, *adj., flexilis, flexibilis*: hinn klökkvi málmr metallum flexibile, ferrum elasticum, de sagitta, *ÖH.* 247, 2; á klökka saumför in clavos flexiles, *Orkn.* 15, 2; klökkur kjólr carina f., *SE.* II 170, 3; *RS.* 13; klökk stál próræ, trabes prorate, *SE.* I 630, 2. — 2) *metaph.*: klökt hold caro emollita, enervata, fracta, labefacta, *Lil.* 54; klökkur animo fracto, timidus, *Eb.* 19, 8, *gemebundus, lamentabundus*; urðo þeir klævir ok afþjó frá Þóri, *Cod. Fris. col.* 225, 35; klökk drótt homíes adfecti, miseri, *Selk.* 16, ubi *cohærent*: klökkvar dróttir misto mæði miseri homines calamitate sunt liberati. *Vide compos.*: aklökkur, munklökkur.

KLÖKKVA, *verb., singultire, gemere, lamentari*: kostir'ro betri, en klökkva sé aliud magis expedit, quam ut singultiendum sit, *Skf.* 13, ubi *fragm.* U habet klökka, excludo v. In presenti etiam occurrunt formæ klekkva, kleykkva; 3. pl. *imperf. ind.*: klukko

þeir karlar, er kunno görat heyra, ubi *vert., luxerunt, Am.* 62. *Præs., Sks.* 226: þá klökk hann af harmi hugar; 3. s. *impf.*: hann klökk, *F. VIII* 236, not. 13 (*rear. lect., pro feldi tár*); *X* 109, not. 2; *Sks.* 716. 727. 746; *part.*: biðja klökkvandi cum lacrimis orare, de femina, *Hugsm.* 25, 5; mæla klökkandi, *Post.* 148.

KLÖKR, *adj., prudens, sciens, peritus (Dan. klog, Germ. klug)*: k. maðr armorum tractandorum peritus (= *snir*), *Ólafsr.* 40, ubi: kendiz ei svá klökr maðr, kæmi hlíf at gagni; klök fræði doctrinæ, sapientiæ plenæ, *Lil.* 4; grein klökazta fræðibóka, *Gd.* 78; eitthvat klökt mun Dróttinn dikta aliquid subtile excogitabit, *Lil.* 39. *It. astutus, verutus*: klökir hrekkir astuta fallacia (*diaboli*), *Nik.* 40.

KLOVAR, *m. pl., id. qu. klofar, Cod. Worm. SE.* I 585, 1, ubi *Cod. Reg. minus recte* kló var; *SE.* II 625 h. l. habet kálfar, *m. pl. a kálfr vitulus, it. res alteri rei inserta v. immissa; intelligi igitur possit de bacillis ligneis, qui sec. sententiam P. Vidalini sulcis immittebantur ad tentoria distinguenda; vide sub klofar.*

KLUBBA, *f., clava, vide alriklubba. ÖH.* 119: ruddo, er menn kalla klubbo (klumbu, *F.* IV 236); klumba = kylfa, *FR.* II 177, not. 4; = rótakylfa, *F.* XI 129; *Jömsv.* 38; brynklumba, *Sks.* 419.

KLUFÐR, *id. qu. klyfðr, vide hjörklufðr.*

KLUKKA, *f., campana: klukkna hljóð sonitus campanarum, ÖH.* 259, 6. *Hinc klukkari pulsator campanarum, ÖH.* 84 (klökkari, *F.* IV 171). (*Dan. Klokke*).

KLUKKU, 3. pl. *impf. ind. act. v. klökkva.*

KLÜNGR, *n., vepis, sentis (v. borr), SE.* I 483. 566 (*Norr. Klunger* = *Hybentorn rosa caule aculeato, petiolis inermibus, Ström. Söndm. Beskr.* I, 179). *Sæmdar maðr úngr ok vænn, sem rós hjá klúngrum, Gd.* 6; ángs klúngr sentis doloris, gravis ægritudo, *Ag.*; illsku klúngr sentis malitiæ, *Gd.* 1, ubi: upp sláttu öll með rótum | illsku klúngr, er þat hafa stúngit; *cf. F.* V 159: upp ræta þyrni klúngr ok allt illgresi or guðs akri. — 2) *pro ligno*: iss ángr skal kveikt í klúngri ignis frutice excitabitur, vel tectis subjicietur, *ÖH.* 217; læ klúngs noxa arboris, ventus, *F.* VII 66. — 3) *in appell. gladii*: sára klúngr sentis vulnere, vulnificus, gladius, *Merl.* 1, 36; vide hræklúngr, sárklúngr.

KLÜR, *m., servus, Rm.* 12 (*hodie, adj., rudis, impolitus, obscærus*).

KLÚS, *adj., arcte conjunctus, addictus alicui (Angl. close, Lat. cludo, clusi)*: klús Petrúsi Sancto Petro addictus, *Fsk.* 93, 1, *auctore Sigheato, de peregrinatione sacra Knuti Potentis*: rauð ræsir af | ruma vegh suman | ker kæisara | elus petruse. *Hinc óklúsaðr nullo connubio implicatus* = *laus maðr, Fær.* 265.

KLÚSUN, *f., implicatio, impedimentum (klús)*: *Krosskr.*: láttu ei granda óhræins anda illsku klúsun malitiosa implicatio impuri spiritús.

KLÚTR, *m.*, pannus velando capiti, *Ag. bis*, *dat.* klúti. Veteres dicere dúkr.

KLÝFJA, *id. qu.* kljúfa, diffindere, disscindere, dirumpere; non occurrit nisi in forma infinitivi: kalda kjapta hann klyfja mun, *Vafpr.* 53. Conjugatum fuit klyf, klyfða, klyfti; unde *part. pass.* kluðr, klyfðr, kleyfðr, quod superest in voce compos. hjör-klyfðr, etc. Similem formarum variationem ridere est in lykja et ljúka. *Impf. conj.* klyfða (= kryfða), *v. GhM.* II 299, not. 13. *KLÝFÐR*, dissectus, *perf. part. pass. v.* klyfja.

KNÁ, 1. et 3. s. *præs. ind. v.* (knega).

KNÁAT, non potest, 3. s. *præs. ind. v.* (knega), cum *neg. at*, *Grm.* 25.

KNÁKA, non possum, 1. s. *præs. ind. v.* (knega), cum suffixo pron. 1. pers. ek, et a *neg.*, *Am.* 52; knákat, *id.*, cum *at neg.*, *Hým.* 32.

KNAPPADR, fibulis instructus, globulis fibulatus, a knappr globulus, quo testes fibulantur, *it. capitellum baculi*, *AA.* 106—7; gullknappr globulus aureus: slæður settar gullknöppum syrna sericum, aureorum globulorum serie clavatum, *Eg.* 70. Vide gullknappadr.

KNARRI, *m.*, *id. qu.* knörr, navis, *SE.* II 136, ubi *acc. s.* knarra minn navem meam, quo loco adiutat commentator, voci knarra unam literam vel syllabam (o: a) additam esse metri causa. Sic in *Lex. B. Hald.* variat hjör et hjari cardo; sic göltr et galti, pluresque formæ clausæ apertæque inter se variant.

KNÁTTA, 1. s. *impf. ind. v.* (knega).

KNÁÐI, 3. s. *impf. ind. v.* (knega), pro knátti. — 2) knáði, *F. X* 424, 15, legendum est knúði a knýja, vel kníði a knia.

KNÈ, *n.*, genu, *SE.* I 542; *plur.* knè, knjám (knjom), knjá. Koma fur kne ad genua accedere, *Gha.* 24; lvarfa fyrir kne e-m versari ante genua alicujus, *ÖH.* 70, 1, vide lvarfa; risa á kne in genua se erigere, *Hým.* 31; kvenuváðir falla um kne circa genua defluunt, *Hamh.* 16. 19; bera (kvæði) for hilmis kne proferre carmen ante genua regis, *i. e.* coram rege recitare, *Ad.* 8; de obstetrice: gekk fur kne meyjó at sitja iit sessura ante genua mulieris, *Og.* 6, uti est de obstetrice, *F. VIII* 7: en þjóustukona hennar sat fyrir knjom henni, ok skyldi taka við barninu; *Ólafsr.* 21: Gengu fram fyrir kóngsins kne, ok kvöddu stilli enn teita (= gengu fyrir kónginn ok kvöddu hann, *ÖH.* 212; *F. V* 47); leggit Mjólni í meýjar kne super genua collocat, *Hamh.* 30; leggja sitt mál í kne e-m rem suam alicujus arbitrio subicere, *Ha.* 177; hrönn fell í kne munnnum unda in genua (gremium) hominum irruerat, *Selk.* 18; í kne gengr lnefi, ef kvistir þverra subsidit (tabescit) apex vegetabilium, *Am.* 69, sensu simili atque tre tekr at líniga; kalinn á kne genua frigore adustus, *Hávam.* 3. Vatt vengi fur vífs knjám versavit genas (mortui) præ genubus mulieris, *i. e.* faciem mortui, ante genua positi, obversam ostendit mulieri, *Gk.* 12. Meyjar, er for Menglaðar

kneâm sitja, *Fjöls.* 38 (an de novem obstetricibus?, cf. *Og.* 6, *F. VIII* 7, supra alata); er ek kalki sè yrknjám hrundit quandoguidem video calicem e genubus (mihi) ex-cussum, *i. e.* calicem mihi ereptum, me calice spoliatum, *Hým.* 32; kallara þú Erp nè Eitil til knjá þinna ad genua tua, *i. e.* ad te, *Ghe.* 39. — 2) tabella ligneola, forma fere triangulari, quæ transtrum navis cum margine laterali conjungit, fulmentum transtri, *SE.* I 584, 3 (pros., *F. VII* 216). — 3) kne geniculum: et est a kne summum geniculum (o: in herbis), *SE.* II 493.

(KNEGA) (kná, knátt), posse, conjungatur ut verb. mega; *præs. inf.* non occurrit, quare *h. l.* formatus est sec. analogiam verbi mega. *Indic.*: *præs. s.* 1. ek kná, *Eg.* 55, 3; *SE.* I 348, 2; cum *neg.*, knáka, *v. suo loco*; 2. s. þú knátt, suffixo pronomine knáttó, knáttu, *Ghe.* 38; *Fm.* 44; 3. s. kná, *Vsp.* 56; *Fm.* 34; *Bk.* 1, 19; *Hh.* 83, 1; *SE.* I 404, 2; *plur.* 1. knegom, 2. knegod, *Ghe.* 4, 3. knego, *Grm.* 7; *ÖH.* 259, 6, cum *neg.* knegu-þ non possunt, *H. hat.* 13. *Imperf. s.* 1. knáttá, 2. þú knáttir, 3. hann knátti, *Ý.* 17; *SE.* I 370, 2; knáði, *id.*, *Ha.* 25, 3; *F. XI* 296, 1; *FR.* II 274, var. lect. 9; *plur.* 1. knáttum, 2. er knáttuð, *SE.* I 510, 1, 3. knáttó, knáttu, *Vsp.* 22; *SE.* I 278, 2; *Eg.* 55, 4. *Conjunctivus*: *præs. s.* 1. knega, *Hund.* 2, 34, 3. knegi, *Fjöls.* 26. 42. 43; *pl.* 1. knegim, *Sonart.* 15; *imperf. s.* 1. ek knætta, knetta, *Hund.* 2, 21; *Hm.* 20, 3. hann knætti, *Bk.* 2, 3; *Orkn.* 15, 3. *Plur.* 1. knættim, *Ghe.* 5. *Infinitivus*: *præs. non occurrit*; *perf.* knáttu, *F. VI* 40, 2 (*Mg.* 17, 3; *F. V* 129, 2); *supinum non occurrit*; *partic. deest.* kná, *Bk.* 1, 19, non 3. *pl. est*, ut statuit *Gloss. Ed. Sæm.* p. 697. *Significatio*: posse, *it. licentiam, veniam, potestatem, occasionem habere rei faciundæ; semper construitur cum infinitivo, v. c.*: hann kná ráða öllu gulli universo auro potiri poterit, *Fm.* 34; knáttu sjá meý potes adspicere virginem, *Fm.* 44; hana um ætt', ef hann eiga knætti eam uxorem duxisset, si ducere licuisset, *Bk.* 2, 3. *Etiam cum inf. passivi, in signif. media, v. c.*: ek knætta felaz potuerim includi (sinu), *Hund.* 2, 21; knegu hringjaz sponte pulsantur, *ÖH.* 259, 6. *Sæpe periphrastice, v. c.*: kná falla = fellr decidit, *SE.* II 500, 4; kná glóa, þiggja = glóir, þiggr fulget, accipit, *SE.* I 688, 2. 708, 2; kná sporna, kjósa, *Vsp.* 22. 56; brinna, grauda, stýra, skipta, *SE.* I 278, 2. 404, 2. 348, 2. 488, 3. 570, 1; k. reiða, drúpa, trúa, svelgja, velja, *Eg.* 55, 3. 4; *Sonart.* 15; *Ý.* 17; *Hh.* 83, 1; k. at vakna experrectus est, *SE.* I 370, 2; semel cum supino: knátti vakit oddhrif pugnam ciebat, *Si.* 7, 2, sed *F. VII* 85: oddhrif knátti verða háit pugna commissa est.

KNEIF, *f.*, quæ premit, *it. quæ tenet, manu gestat aliquid; subst. verb. fem.*, quod supponit verbum kneifa premere, dilatatum ex knia, ut kneysa *id. qu.* knýja. Cf. reið quæ rehit, portat, a reiða. Vide vocem conjecturalem hraunkneif, *GS.* 23, quo loco Codd.

kverfar et kucifar præferunt, sed vala slóðar hraun aspretum (lapis) eia accipitrina (manus) videtur esse gemma, vala slóðar hraunkneif gestatrix gemmæ, femina, hand vala slóðar hraunkneifar manus feminæ, subiectum tóv veri blóðrauð í benja öli, því blandi hræfa báls. — 2) hamus major, in appellatione gladii, vide beikneif, benkneif.

KNEKKJA (-i,-kta,-kt), repellere, reprimere, cohibere, id. qu. hnekkja: k. sett pacem turbare, Orkn. 22, 2, ubi: sizo ýtar knektu jarla sett ex quo homines pacem inter dynastas disturbant. Idem valet forma kneikja ei reclinare, reclinem agere (k. á bak aprt, upp at stöfum), Eg. 61. 74.

KNEYFA (-i,-ða,-t), premere, vexare, affligere, lædere, oblidere; forma dilatata ex knýja, quemadmodum kneyta ex knýta, F. II 205, 2, it. Nj. 103, 5, var. lect., ubi: þá er kneysfi knör (knörr) quum premeretur corbita, impers., vel personaliter, quum Thor navem læderet, oblideret. (Eg. 74 bis, 55, cornu evacuare.)

KNEYFIR, m., qui premit, subst. verb. agentis a kneysfa, 1) qui manu premit, i. e. qui tenet, gestat: k. þundar hýrjar ignem Odinis leuens, gestans, gestor gladii, bellator, Fsk. 38, 1, locum vide sub hýt. — 2) qui urguet, propellit, impellit (sem knýr áfram): dróttar kneysfir dux agminis, SE. I 298, 2; cf. hrærir, sviptir.

KNEYTA (-i,-ta,-t), id. qu. knýta, necere, colligare: kneytum skjál í skómmu nálli colligimus verba in compendium, vel indic., sermonem paucis verbis comprehendo, Nj. 44, 3.

KNEYTIR, m., qui premit, compressor (cogn. knóða deprecere, Dan. knete, id., Norv. knæte premere, subigere): kono k. compressor feminæ, vir mulierosus, Hltd. 17, 1, quem locum sic intelligo: órmálur kono kneytir, hinn er annaz um eyki, veitat þat görva (drengur kom lengi við styr) garrulus mulieris compressor, qui jumenta curat, non ex arte novit, eir (ego) pugnas diu tractavit.

KNÍA, verb., id. qu. knýja; ex hoc verbo tantum occurrit impf. ind. act. et pass. kníði, kníðum, kníðu, kníðuz, et part. pass. in obliquis kníða, kníðan, kníðar, vide seorsim sub kníði; præterea in prosa 3. pl. impf. kníöðu, F. XI 48; kníaðu, ÖH. 135 (quod est knýaðu, F. IV 284).

KNÍAR, m. pl., comites auxilarii, SE. I 530: seggir, kníar ok líðar, þat erlv fylgþarmenn. — 2) viri, homines, SE. I 559, 1; knía fremstr eirorum excellentissimus, Ad. 11.

KNÍFR, m., culter: hylða með kníf corpus culto secare, Am. 55; bregða knífi cultum adcommodare, adplicare, Am. 59. Vide skellíknifr.

KNÍÐI, 3. s. impf. ind. act. v. knía (= knýja) premere, urgere, impellere, pellere, pulsare, tundere: kníði grindr. hörpu fores, citharam pulsavit, Am. 35; Ghe. 32; hamri kníði hálfjall skarar malleo tundebat caput, Hymk. 23; hirð kníði árar remos torquebat, Rekst. 15; 1. pl.: unnir kníðum undas pulsabamus, i. e. remigabamus v. navigabamus,

Gha. 36; hinn er kjóslóðir kníði qui vias navis premebat, calcabat, i. e. qui classe advenerat, F. XI 196, 2; 3. pl., kníðu: báðir kníðu ber uterque vas (baccas) premebant, SE. II 186, 1; konúngar kníðu hjálna galeas pertundebant, FR. II 549, 4; 3. pl. impf. pass., kníðuz propulerunt sese, i. e. proruebant: harðir kníðuz menn at morði in prælium ruebant, F. XI 305, 2. Part. pass.: kníðan kjapt os distortum, F. VIII 208; foldar slóu, brimi kníða latus terræ, æstu maris adflictum, F. XI 307, 2; eru ramlega randir kníðar clipei magna vi pertunduntur, perforantur, Merl. 1, 33.

KNÖRR, m., navis, SE. I 582, 3, in specie mercatoria, cf. ÖH. 27, 1, ubi promiscue ponuntur knörru et kaupskipum; acc. s. knör, Am. 101; dat. s. knerri, F. II 17, 1; III 27, 1; Ad. 22; Ha. 236, 2; gen. s. knarrar, AA. 146, 1; ÖH. 48, 5. Plur. nom. knerrir, II. 19, 1; acc. knörru, ÖT. 40, 2; ÖH. 27, 1. Knarrar skeið curriculum navis, mare, AA. 146, 1; knarrar úthauðr, id., ejus eldr aurum, ÖH. 48, 5; knörr örva Áss navis sagittiferi numinis, navis Ulli, clipeus, Ha. 236, 2 (sec. SE. I 420, 266 c. 14). Péturs knörr navis Sancti Petri, ecclesia christiana, Gd. 4, ubi: greinir hann (o: Guð) því gloggt, hvað þjónar | gunna hverri í Péturs knerri; hyggju knörr pectus (ut geðknörr), HIR. 74, vide veggr; minnis knörr navis memorie, pectus, skut minnis knarrar puppis navis memorialis, id., Höfuðl. 1. Legvers knörr navis lecti, domus, Ad. 22. In nom. s. etiam knör, per r simplex, v. c. in Ed. Lóvasina, ubi: rastar knör navis terræ, equus, o: kend eru yxn, dýr eðr hestar skipa heitum eðr hvala; Siglivatn kvað: Brýnd voru dör, | boga fylgdi hör, | spara rastar knör | ráðýris vör. Hér heitir hestr knör jarðarinnar, i. e. calcavit terrestre navigium (equus) stationem rangiferi (terram); quem locum adtulit G. Magnæus in Eg. p. 680, not. — 2) de navigio funebri, Am. 101. — 3) in compositis: geðknörr, húnknörr, ölnknörr, stefknörr.

KNOSA (-aða,-at), contundere, it. frangere, dirumpere: knosut bönd vincula rupta, fracta, Lb. 30, ubi sic: krýp ek til kross en glepa | knosut bönd af þui losna | óttafullr með öllu | innan briostz frá þjóste, i. e. ek, óttafullr innan brjós s, krýp til kross, en knosut glepa bönd losna af því með öllu frá þjósti. Eadem forma F. V 148: þeir höfðu áðr barit höfuð hans ok knosat, ubi Hkr. III 290 knosit. Cognata sunt, verb. knúska tundere, percutere, F. VII 269, subst. knúskan confusio, verbera, F. VIII 41.

KNUI, m., condylus digiti, Rm. 8. — 2) navis, SE. I 582, 3; II 481. 565. 621, forte a knýja premere, impellere. — 3) nom. propr. viri athletæ, SE. I 384, 3; FR. II 221, 2. — 4) vide benknúar.

KNÜTA, f., os (ossis): þar lét kastat knötu | kát ferð á höfn verða ibi hilares homines (nautæ) os in mare projecerunt, Selk. 19, r. hrossknúta. Leggja mót við

marga prúða knútu cum multis splendidis (nitidis) artubus congregi, *Ih.* 83, 1, i. e. cum multis militibus, prædæ destinatis. Raskius, *F.* VI 403, pro nom. propr. accipit, a Knútr, aut de principibus viris aut bellatoribus; kreisti knútu lostna klífs bein lapis ictum os (percuttos artus) oblidebat, *Ed.* Lötvasina, auctore Arnore.

KNÚTR, m., nodus: binda, ríða knút nodum nectere, *Orkn.* 82, 9. 10 (*AR.* II 218, 2—3). In compos.: marknútr, samknútar.

KNÝFA, id. qu. kneyfa, knýja; intrans. cum acc. subj., premi, vezari, *Nj.* 103, 5: þá er knör knýfði qum natis mercatoria vezaretur, frangeretur.

KNÝJA (kný; knúða, knýða, vide kníði; knúð), premere, urguere, impellere; loco movere, proferre, tollere: Ormr knýr unnir serpens urget, impellit undas, *Vsp.* 44 (*SE.* I 194, 2), de natante angue Midgardico. Skúr knýði (knúði, *F.* VI 134, 2) snekkju brand frá landi procella navem a terra propulit, *Ih.* 2, 4; sverðálfr knýði lagar stóð sunnan bellator classem a meridie propulit, *ÓT.* 43, 2; Ólafr knýr Visund norðan og árum, *ÓH.* 154, 2. Hirð knúði árar remos torquebat, *F.* II 299; líð knýði árar remos torquebat, *F.* VII 7, 2 (*Cod. Fris.* col. 225, 5 kníði). Knýja merki proferre signa: Norðmenn taka knýja merki, *Mg.* 34, 7 (*F.* VI 87, 2); vísi það verðung knýja vé, id., *Orkn.* 13, 2; knýja böðský framcar clipeos ulterius proferre, longius in pugna progredi, acrius instare hostibus, *Mg.* 31, 4 (*F.* VI 78, 1); knýja randir premere, fortiterprehendere clipeos, *F.* II 47, 2; knýja flótta fugientes persequi: þá er fólkmeldir flótta knúði qum præliator fugientibus instaret, *F.* X 424, 13, var. lect. verior quam knáði. Knýja rómu urguere pugnam, acriter pugnare, *FR.* III 27, 2; knýjom rómu acrem pugnam excitamus, *II.* 31, 1; kappar knúðu hildi athletæ pugnam ciebant, *FR.* II 276, 2, var. lect. 7; vide svipknýjandi. Pulsare, tundere, pellere, ferire: knúði hús fores domus pulsavit, *Skáldh.* 7, 18; knúði hlífar arma defensoria (clipeos et loricas) contudit, pertudit, dirupit, *FR.* II 54, 3; konungar knúðu hljalma galeas ictibus pertuderunt, *FR.* II 276, 2. Loco movere: haus knýr hjarðar vísi dux armentis (taurus) caput jactat, quassat, vel tollit, erigit, effert, *Eb.* 63, 1; in tollendi notione occurrit in prosa, *F.* XI 24: þat (gull) var svá mikít, at tvær kistor voro fullar af gulli, svá at eigi máttu tveir menn meira knýja; etiam in volvendi, molienti notione, *FR.* II 508: eptir þat knýja þeir þar á ofan stórt grjótt (cf. 169). Metaph.: þæn knúði hjarta preces cor pepulerunt, animum commoverunt, misericordiam excitarunt, *Gd.* 19. Part.: knýðan kjapt, acc., s., os distortum, *Scerr.* 85, 3, cf. kníði. Cum præpos.: hverir knúðu at quinam rem urgebant, efficiebant, auctores erant?, *SE.* II 248, 1. — 2) id. qu. gnýja, stridere, cum stridore irruere: hregg knúði á heflispjöllum procella vela cum stridore inflavit, velis insonuit, *F.* I 165, 2; gustr knúði mjök Mistar aura Bellone

vehementer stridebat, i. e. acre commissum prælium est, *Sturl.* 7, 30, 2; skjór knúði á skip mare in navim cum fremitu irruit, *FR.* II 76, 2, var. lect. 4, cf. ibid. 493, 2: er sætr (leg. særr) of mér gnúði. Quin et gnúði est var. lect. pro knúði, *F.* II 299, not. 2.

KNÝTA (knýti, knýtta, knýtt), ligare (knútr): knýta ægi equum ligare, pedicâ prapedire, i. e. equum interjungere, id. qu. hepta hest, *SE.* II 633, 3, locum vide sub ægir 3. De navi: kuggr Hárs, festr ok knýttir sorgar böndum natis nani, firmata et religata doloris funibus, i. e. carmen flebile, elegiacum, *Skáldh.* 5, 2.

KNÝTTINN, vide óknýttinn.

KOF, n., altum, mare (id. qu. kaf): kofs fyrir ignis maris, aurum, *Ag.*

KOFL, m., id. qu. kufl, vide hringkofl.

KOFURDRÍFA, f., *SE.* II 136, 2, forte dura, rehenens procella; cf. *Finnb.* c. 23: liann var it mesta kofarn i skapi rehemennissimi ingeui erat, quoc loco pro kofarn var. lect. est kofurmenni. Vide *Lex. B. Hald.*, ubi kofurjárn, n., sagitta, it. homo extreme cholericus, quæ vox haud dubie locum *Finnb.* respicit. Confer quoque kofrmálugr, *FR.* II 233 (var. lect. kopurmálugr), magnæ loquacitatis, dicacitatis: þiki mér i þær hin mesta gersemi, hversu kofrmálugr þú ert, it. köpr-máll, infra. Ceterum notandum est, a) in loco cit. *SE.* non bene abesse objectum verbi klífa, etsi versibus qui desunt contineri potuerit, b) *SE.* II 416, 2 h. l. sic habere: klíffa let ek i kaupfarr dufv, etc., quod commodum sensum plenamque sententiam dat, o: ek let minn knarra við bordin stinnu kljúfa dúfu i kaupföri feci navem meam firmis tabulis undam secare in itinere mercatorio.

KÖGGULL, m., os, condylus, artus; plur. köglar artus, condyli, pro membris, corpore: köglar frænda hrærs artus funeris cognati, mortuum cognati (filii) corpus, *Sonart.* 4. Pros., de articulo digiti, *Sturl.* 1, 18.

KOGLINGG, inc. gen., accipiter, *SE.* II 571 (vide kolgingg).

KÖGORSVEINN, m., puerulus, pusio (kögur fimbria, vestis fimbriata, pannus fimbriatus, *F.* VII 251, ita ut proprie videatur esse puer fimbriatus, prætextatus), *Harbl.* 12; in prosa, *SE.* I 150: ekki munu hirmenn Utgarþaloka vel þola þvilikum kavgrvsveinum kaupryði; kögrbarn, kögrbörn, puerulus, pusio, pusiones, *FR.* II 232; III 486.

KÖGDIR, m., lapis, *SE.* II 491; forte vox Finnica, id. qu. gedge lapis, *Nord.* Tid-skr. f. Oldk. I, 417. J. Olavins in *NgD.* adfert lögdur lapis.

KOKR, m., gallus, *SE.* II 488. 472; *Angl.* cock gallus, qs. kvakr a kvaka queri, garrire.

KOL, n., carbo: kol knarrar carbones natis (combustæ), *F.* III 92; hafi Innþrændir köld kol allra húsa sinna fríðos carbones domuum suarum habecant, *ÓH.* 217, quæ phrasis et in prosa occurrit, *F.* VIII 373: væntir mik, at Þrændir hafi fyrr kol allra

sinna húsa. — 2) *id. qu. kul refrigerium, vide Isarnkol.*

KÖL, f., cruciatus, afflictio; it. vis, contumelia, injuria, ut naud; est id. qu. kvöl, extruso v, sec. pronuntiationem Islandorum orientalium: hlusta kvistir þola kól capilli vim, injuriam patiuntur, i. e. secantur, tondentur, *SE. II 500, 4. Sic kaul est pro kvöl cruciatus, FR. I 125, not. 4.*

KÖLD, f., lorica (qs. frigida, FR. II 202, 2), SE. I 573, 2.

KÖLFR, m., jaculum, spiculum: fleygja kólfr, *Rm. 43; forma kólfr telum collineare, F. III 219, 3. Svec. kolf sagitta. Propr. clava, ferrum obtusum, quo se jaculatores exercebant, vulgo bakkakólfr, ÓH. 20; F. III 18, unde kólfskot jactus teli, SE. I 51; sem kólfr skyti teli instar volantis, F. VII 342; Sturl. 9, 20. Metaph., gjörkólfr, Eb. 19; forkólfr princeps, praefectus, coryphaeus, it. princeps legationis, Hist. Pers.*

KÖLGA, f., unda, filia Ageris, SE. I 324, 500; kólgo systir soror Kólga, unda, Hund. 1, 25, ubi: er saman kvamo kólgo systir ok kilir lángir quum collidebant undæ longæque carinae. Plur. kólgur undæ: hál lét ek klökkann klifa kólgur, Orkn. 30, 2; F. VII 49, 2. Benja kólga unda vulnerum, sanguis blágaumr benja kólgo lividus vultur sanguinis, coreus v. aquila, cujus fæðir bellator, Mg. 2, 2. — 2) cumuli nubium, tempestatem parturientium; metaph., multitudo fremens et grassabunda, SE. I 298, 2 (cf. bálkr, supra, it. xuávov vépos Τρωων, Il. 16, 66) sec. Cod. Reg., ubi cohærere puto dólga-kólga Svíþjóðar hostilis multitudo Sveccæ, gigantes Jótunhemia, cui appositum sit fiesdrótt lvo nesja; sed forte præstat lectio Cod. Worm. kólgu, quod sec. S. Thorlacium sic resolvendum: 3) kólga tempestas frigida, sive in terra, sive in mari, a verbo kala (kel. kól) frigere, algere; kólgu Svíþjóð Sveciæ frigida, *id. qu. Svíþjóð hlin kalda, Scythia, h. l. Jótunhemia, pars Scythiæ. Construenda autem h. l. sunt: fiesdrótt lvo nesja dreif með dróttar kneysi, et in parentheses: dólgerð kólgu Svíþjóðar sötti á flótta hostilis multitudo Sveccæ frigida in fugam se conjecit.*

KOLGINNG, inc. gen., accipiter, SE. II 487, vide koglinng.

KOLLA, f., vacca (propr. bos femina, cornibus mutila): hali kollu cauda vaccæ, *Hild. 16, 1; hinc kolluvisur versus de vacca facti, versus bucolici: þat heita kolluvisur, er hann kvad um kfr, F. VI 366. Lex. B. Hald. kolla animal sine cornibus, præsertim generis feminei, hjartkolla cervæ.*

KOLLIR, m., galea, Ed. Lórasína, v. kelli.

KOLLÓTTTR, adj., capite raso (kollr): kollóttar meyrjar, *Orkn. 66, 1. In prosa, de peregrinatoribus religiosus, F. VI 302; VIII 206. In prosa etiam de animalibus cornibus mutilo, Sturl. 9, 28: (Geir kvad), at þar mundi ekki þykkja við kollóttan at ryskjaz, er hann var. Hodie vero dicimus: illt er að klást við kollóttan.*

KOLLR, m., caput (in specie, detonsis crinibus), SE. I 538; ball i Keilu kollr íctus caput Keila tetigit, SE. I 260, 1. Hinc gera sér koll crines abraderé, Nj. 120.

KOLMÚLA, f., capra (qs. ore nigricante, kol, múll), SE. II 484, 626; II 567 non cernitur nisi kolm.. a; Cod. Reg. (SE. II 589) kolmusa.

KOLMUSA, f., capra, SE. II 589.

KÓLNA (-aða,-at), frigescere; impers.: kólnat at fyrir utan (subint. var) friguerat circum exterius, i. e. frigus (letale) omnes membrorum extremitates occupaverat, *Söll. 44 (kala).*

KOLNIR vide ókolnir.

KOLSVARTR, adj., carbonis instar niger (kol, svartr): kolsvartir víðir, de navibus, *ÓH. 182, 4; kolsvartar vóðir vestes nigrae, atra, FR. I 248, 2; in prosa: kolmerkt (kolsvört) klæði, Sturl. 4, 16.*

KOLTA, f., inhonesta mulieris appellatio, Ed. Lórasína; forte mulier lasciva, cf. Angl. colt equuleus, it. homo effrenis, temerarius, et adj. coltish lascivus, petulans, procax, dicax.

KOM, 1. et 3. s. impf. v. koma venire, it. 2. s. imper. — 2) 1. s. pras. ind., pro kem venio, sec. Morkinsk., F. VII 70, not. 3, ubi o = ø, ð, ey, cf. keym supra, it. sðm = sem (v. o).

KOMA, f., adventus, reditus: koma lögðis hljóms adlapsus sonitus gladialis, ingruens prælii vis, *Has. 6, ubi sic: huerr þuiat lætt ráð horfa | hljóms á efsta dóme | upp fir allri skepnu | ósögð koma lögðiz, quorum constructionem vide sub horfa, cetera vero: þviat hvern (sem. pro hver) koma lögðiz hljóms (v: er) ósögð, procerbium sapiunt, nam quisque adlapsus sonitus gladialis non indicitur, i. e. vis prælii necopinato ingruit. Quoniam vero metrum vacillat in versu primo, forte pro horfa, legendum sit hórða, gen. pl. ab Hórdar Hordenses, h. l. in appellatione hominum, hórðar lögðis hljóms viri præliatores, it. homines; tum alius ordo prodit, sec. quem koma h. l. pro verbo sumendum erit, v: þviat hvern ósögð lætt ráð lögðis-hljóms-hórða koma upp fir allri skepnu á efsta dómi nam quævis non dicta periculosa ratio (i. e. quodvis malefactum, peccatum, confessione non patefactum) hominum in supremo judicio omni creaturæ patefiet; quæ interpretatione optime convenit *Has. 5. Forte rectissime ab hoifr, m., spectator, h. lögð. hlj. spectator pugnae, præliator, vir; vel horfa, gen. pl. ab Hórr nanus. — 2) adventus, reditus, Orkn. 81, 6, ubi: ek nam heita hvitri hórskorð prúðri komu pollicitus eram candidæ feminae fortem adventum (v: me forti animo rediturum). Vide composita: heimkváma, heðankváma.**

KOMA (kem, kom, komit), venire; usurpatur 1) neutraliter, cum aliqua præpositione, tam personaliter, quam impersonaliter. — 2) transitivè, cum dat. objecti. — 1) intransitivè, cum præpos., a) á, incidere, ingruere, illabi, accidere: k. á flótta in fugam pelli, I 125, 2; bitr brandleikr kom á þörva glæðis glóða acre prælium ingruit viris, Mg. 31,

1; F. VI 76. — b) at, advenire, aliquo pervenire: feigðar orð, er at kjölmi kom fatum, quod Fjölnerem oppressit, Y. 14; atgeirr kom at ulfa fylli venit in possessionem pugnatōris, Nj. 30, 3; Óðins sonr kom endr at hamri rursus ad malleum pervenit, i. e. malleum recepit, recuperavit, Hlath. 32; k. at gagni usui esse, cum dat. pers., Krm. 22; impers.: er at morni kómr die lucente, Hávam. 23. — c) fram, pervenire, evenire, ad effectum venire: harmr kómr fram dolor (res dolenda) evenit, Vsp. 48; heipt kom fram ira (furor) ad effectum venit, erupit, F. I 174, 2; fríðslit koma flotnum fram, v. kvama; fláreði kom fram, Ha. 199, 1; brátt kom fram þat er Guð sagði brei evenit, eventum comprobatur est, Plac. 12; fram kemr hverr á hinna quisque in caelos pervenit, Lb. 34; vide framkoma. — d) of, supervenire: harmr kom of hólða dolor accidit viris, Krm. 15. — e) til, c. gen., accedere ad aliquem, it. adgredi aliquem: ek kom einn til þeirra solus eos adgressus sum, Korm. 16, 1. — f) und, subire, succedere: kominn und gunnfána qui vexillo successit, vexillum subit, Hg. 30, 1; sjóðr farms kom und fæði dólgavölu barma pecunie in potestatem praeliatoris venerunt, ei cesserunt, Eb. 17, 1. — g) upp, emergere, oriri: dagr er upp kominn dies ortus est, ÓH. 220, 1; sêr hon upp koma jörð or ægi videt tellurem ex oceano emergere, Vsp. 52; Óðrerir er upp kominn á jarðar sursum venit in terras, Hávam. 109; páfieri, palam fieri: hver hett ráð koma upp á efsta dómi quævis periculosa consilia (malefacta) in extremo iudicio patefuit, Has. 6. — h) við, tangere: málmr kom við hjálma galeas tetigit, Hh. 65, 4; hnyðja mun koma við eyra in aurem venit, auri v. genæ incutietur, Korm. 7; metaph., negotium habere cum aliquo: hveim er við kaldrífjadan kómr illi, qui cum malevolo rem habet, Vafsr. 10. — i) yfir, transire, superare, Skf. 17. 18, venire per ignem, transire ignem; is (skal leyfa), er yfir kómr glacies laudanda est, quum transierit, Hávam. 81. — k) cum adv.: hvaðan kom jörð, máni unde orta est, Vafsr. 20, 22; v. velkominn. — l) omitta præpos.: hvern hefi ek heim um komit, nio kom ek heima obivi, lustravi, Vafsr. 43. — m) verbum koma venire, subintelligitur: at þeir allir | aldrei skyldu | kvikir né dauðir | i kvalir síðan, Krosskv. 10. — 2) transitive, cum dativo, cui illustrando additur aut præpositio cum casu, aut adverbium: koma Ásum inn á bekkir facere, ut Ásæ veniant intro in scamna, i. e. Ásas introducere in scamna, Grm. 44; (liann) kom mér, skáldi, opt at helgu fulli Hrafnásar sæpe me poetam adduxit ad sacrum Odinis poculum, i. e. me ad canendum incitavit, SE. I 232, 4; koma ölkjöl (dat.) út or hofi lebetem ex antro efferre, Hljmk. 33; Grett. 23; k. stríði, flærð at e-m dolorem, detrimentum adferre cui, Jd. 14; Ód. 18; þar er visi kom glóðum quo loco rex ignem accendit (ad verbum: quo rex fecit ut prunæ venirent), Ód. 6; koma e-m á vit Vilja bróður aliquem ad Odinem mit-

tere, Y. 16; k. gríðum und seggi pacem inter litigantes facere, Eb. 17, 2; k. e-m at gjaldi ad pendendum stipendium cogere, ÓH. 6; k. fylkjum undir sik provincias sibi subijicere, ÓT. 16, 1; kom þú orðum (v: við hana, Hallgerði) verbis eam compellito, Nj. 45, ut koma orðum við e-n, Eg. 1. 45; koma vel máli sínu verba dextre facere, vel negotium suum dextre agere, curare, ÓH. 194, 2; hún hefir svá komit stjóri sínum ea sic privignum suum procexit, adjuvit, Mg. 1, 5; koma sêr (v: vel) hjá meyjum gratiam virginum sibi conciliare, Korm. 3, 6, allicere feminarum animos. — b) komaz (= koma sêr), ire posse: báðir við komumk (= umz) nos ambo iter perficiemus, Skf. 10; vèr komunz braut hinc salti evadimus, ÓH. 220, 3; komaz at e-u pervenire ad aliquid, facultatem, potestatem, copiam alicujus rei habere, obtinere: live ek at anspilli komumk ens únga mans quomodo mihi pervenire liceat ad colloquium adolescentulæ, Skf. 11; komaz við otium et tempus habere: ef ek víðr of kæmimz si otium mihi suppetisset, Harbl. 32; sic et pros., Eg. 55: þá er ek komunz vit quando mihi vacat.

KOMA, non venit, 3. s. impf. ind. act. v. koma, cum neg. a, Lokagl. 57; komat, id., cum neg. at, SE. I 302, 2; komað, id., cum neg. að, AA. 145, 1.

KOMI, veniret, 3. s. impf. conj. act. v. koma, pro kæmi, SE. I 242, 1; komi-a non veniret, non venisset, id., cum neg. a, SE. I 382, 3. — 2) komit, 3. s. præ. conj. act., ne veniat, Veglk. 19.

KOMK, veni, 1. s. impf. ind. act. v. koma, suffixo ek, Skf. 18.

KOMPÁN, m., socius, sodalis, SE. II 497.

KÓMR, venit, 3. s. præ. ind. act. v. koma, pro kemr, Vsp. 48. 49. 50; Hávam. 4. 6. 7. 17. 20. 63. 64; Vafsr. 10. 46; Skf. 28; SE. I 468, 2; Hund. 1, 19. — 2) kómraþ non venit, id., cum neg. aþ, Ghe. 11. — 3) kómztu, venis, 2. s. præ. ind. act. v. koma, Bk. 1, 10.

KOMSKÁT, ire non potuit, 3. s. impf. ind. pass. v. koma: en sjálf né komskát ípsi vero facultas evindi non erat, Am. 3, a komaz cum negat. at.

KOMT, venisti, 2. s. impf. ind. act. v. koma, Skf. 17. komtaþu non venisti, id., cum neg. a et suffixo þú, Am. 99.

KOMU, perf. inf. act. v. koma, id. qu. hafa komit venisse: ek hygg son Tryggva komu til lands puto filium Tryggvi in terram (Norvegiam) venisse, F. I 224, var. lect. 2, it. Fsk. 55, 1; ek hygg höfuðmenn erkistól-ar komu hingat, G. 62.

KOMUMK, 1. pl. impf. ind. pass. (v. koma 2, b).

KON, f., femina, id. qu. kvon, kvân, vide kvon.

KON, m., id. qu. konr, vir, apocopato r: fjarðeplis jarðar kon vir terræ saxosæ, monticola, gigas, de Geirrodo, SE. I 300, 2.

KONA, f., navis, SE. I 582, var. lect. 9, i. e. kóna = kæna cymba; SE. II 481 h. l.

habet kænna, quæ vulgaris forma est; II 565 kóna, II 624 kiana.

KONA, *f.*, femina, mulier, *Hávam.* 81. 84. 91. 164; *Söll.* 57. 58; II. 21; *ÖH.* 92, 12; *gen. plur.* kvenna, *Hávam.* 90; *Korm.* 3, 5; *Eb.* 18, 1; *F. VII* 70; *Lokagl.* 17; *SE.* II 500; manns kona mulier cum viro nupta, marita, *Hávam.* 166; *Lokagl.* 37; þjóðans kona uxor regis, principis, *Hávam.* 149. *Vide formas kvæn, kven, kvæn, kvon, kvinna. In compos.*: heitkona, húskona, tröllkona (kuna, *F. VII* 106).

-KONAR, tantum occurrit in compositis, vide allskonar, hverskonar; *it.* þesskonar, II. 41; margskonar, *Vigagl.* 6; *ÓT.* 58; *ÖH.* 204. Quum promiscue dicatur allskonar et allskyns, et sic cetera, konar videtur esse *gen. anomalus a kyn, n., genus.*

KÓNGMADR, *m., rex, Eg.* 55, 5 (kóngr, madr, = konúgmadr), ubi: allt annat er lægra kóngmanni nihil non inferius est rege, *adjecta var. lect. kóngsmanni, kóngsmönnum.*

KÓNGR, *m., rex, contr. ex konúgr. Hæc contractio non inferior est medio sec. 14., vide Lil. 4:* slúngin mjúkt af sínum kóngum | sýngu lof með danskri tungu, et *ibid.* 34: loptin sýngu komnum kóngi. *Nik.* 75: kóngrinn spyr, því hann kvelst af ángri; 75: kóngrinn tekr, en kostr er engi. *Gd.* 37: drenginn stóð með dýra slongu | Dávidz kóngz á múri háfum. *Ólafsr.* 21: gengu fram fyrir kóngsins kné; 51: Þórir lagði í kóngsins kvið; 44: kóngrinn hjó til Þóris þá; 48: kóngrinn hjó með Hneiti þá. *Alias scriptio magis dubia videri possit, ut Krossk.* 11: lét valldz kóngr | lif á krossi, et 14: þá var á krossi | kóngr heimstoðu; *ÖH.* 216: óð fram kóngr í blóði; *Orkn.* 80, 5: veit ek at horsk má heita | hlaðgrund kóngr sprunda. *Hund.* 2, 13: kysti ok kvaddi | kóng und hjálmi; *quo loco Ed. Holm. Völs.* 1 habet konúg, et *exscr. charl., quod habeo, konong. Exemplum ex Jómse. p.* 12 *vide sub gátt.*

KÖNGRVAFA, *f., aranea, AR.* I 179, 1; *vide ibid. not. 1.*

KÓNI, *m., Sturl.* 1, 13, 5, videtur esse animal aliquod, et kóna siuar, opponi bolakjót; forte kóni *id. qu. boli, et kóna sinar nerri taurini.*

KÖNN, *adj., id. qu. kænna, dat. kónuni, lectio Morkinsk. F. VI* 256, *not. 6. Fær. kónur gnarus, peritus, sciens (Fær. p. 46).*

KÖNNUDR, *id. qu. kannadr, vide hanc vocem.*

KONR, *m., cognatus, acc. s. kon; plur. konir, acc. koni. in ceteris casibus non occurrit, SE.* I 534. 561, 1; konúgmanna k. cognatus regum, regibus oriundus, regia progenies, *Isl.* II 229, 2 (ubi *acc. s. kon*); k. hildinga, siklinga regibus satus, *rex, Ók.* 9, 5; *SE.* I 526, 1; fngva k. *id., de Sigurdo Fosnericida, Sk.* 2, 14; röгна k. diis oriundus, de Hakone dynasta, *ÓT.* 28, 3; k. bragva viris illustribus ortus, princeps, de rege Olavo Sancto, *ÖH.* 14, 1. 186, 6; Ellu k., de rege Magno Bono, *F. VI* 61, 2, v.

Ellu; haukstalla k. principibus ortus, principum cognatus, princeps, de rege Magno Bono, *SE.* I 462, 3; sællaga k. cognatus, ortus viris opulentis, princeps, de rege Steine Est-rithio, *F. XI* 215, 2; heita konr cognatus reguli maritimi, præliatoribus oriundus, bel-lator, de dynasta Rögnvaldo Brusii *f., SE.* I 462, 4. — 2) filius, *Rm.* 38; k. Sigmund-ar filius S., Sigurdus Fosnericida, *Sk.* 2, 13. — 3) vir (cui respondet fem. kona): of mæran kon de excellenti viro, *SE.* I 250, 1, ubi aliter S. Thorlacius, vide sefrein. *Pl.*: hve þik kalla konir quem te nuncupant viri?, *H. hat.* 14; *acc.*: hefir þú kannaða koni óneisa an lustravisti viros eximios?, *Hund.* 1, 22; dulsa konr vir magnæ audaciæ, nimium confidens, *Ý.* 15. *In compositis:* átt-konr (= ættmadr), audkonr (= auðmadr). *Kon, apocopatum pro konr, vide suo loco.*

KONSTR, *n. pl., res insolita, miraculosa, portentosa, id. qu. kynstr, qu. v.: andaz með konstrum morbo arte magica effecto mori, Skáldh.* 3, 49.

KONÚGBORINN, regio sanguine ortus, regibus editus (konúgr, borinn a bera); *nom. s. fem. c. art.*: en konúgborna, *Hund.* 2, 46; *acc. s. fem.*: ena konúgborno brúði, *H. hat.* 32. *Hinc formatum konúgborligr qui externa specie regios natales prodit, F. VI* 159.

KONÚGDÓMR, *m., regia dignitas, imperium regium (konúgr, dómr), dat. s., kon-úngdóm, Bk.* 2, 14.

KONÚGIÐN, *f., studium rege dignum (konúgr, iðn); pl. konúgiðnir opera regia, Merl.* 1, 20.

KONÚGLIGR, *adj., regius (konúgr, -ligr, term.): k. höfuð caput regium, caput regis, Ha.* 255, 2. — 2) rege dignus: era konúglíkt rege indignum est, *Fm.* 40.

KONÚGMADR, *m., vir regia dignitate præditus, rex (konúgr, madr), Ý.* 20; *Hg.* 33, 20; *Ók.* 9, 5; *ÖH.* 259, 3.

KONÚGMENNI, *n., rex (konúgmadr), ÖH.* 259, 6; *F. IX* 235, *not. 5, var. lect. pro konúngsefni.*

KONÚGR, *m., genus ducens ab aliquo, oriundus (a kon v. konr, absol. = kyn ge-nus, et úngr, ongr, engr, ingr, term. gentilitia, ut áttúnger ab átt familia), vide compos. godkonúgr. — 2) rex (a konr vir, qs. viris excellentibus ortus), SE.* I 378, 1. 386, 2; *H. hat.* 2. 10. 12; *Ý.* 55; *H.* 19, 1; de dynasta Thorfinno: snarlyndr k., *SE.* I 454, 3; in prosa, *F. VII* 111, Knutus La-varðus, dux Slesvicensis, utpote regis nata-libus, konúnger appellatur. De proceribus populi usurpari videtur, *Gd.* 52: en konúgar mistu proceres (= Sturlæorum familia, v. 51) causam perdiderunt. Konúgar bjarga ok steina reges v. præsidēs rupium et saxo-rum, gigantes et nani, *SE.* II 160. Konúgr vífa princeps seminarum, de Sancta Maria, *Mk.* 5: oss þungliga þrengdam | þú hlíf, konúgr vífa, et *ibid.* 35: veittu oss hê... at hitta | hreint lif, konúgr vífa; sic kóngr sprunda femina excellentissima, *Orkn.* 80, 5. — 3) konúgr vafa, *FR.* I 469, 2, rex

texturarum, aranea; sed offendit, 1) ratio appellationis, quum konúgr usurpetur de eo, qui antecellat aliquem, non de eo, qui antecellat in re aliqua; accedit insolens usus toð vaf (fascia, a vefja) pro vefnaðr textura (a vefa); 2) talem appellationem usurpari in explicatione ænigmatis, quæ rem ipsam proponere debet. Itaque pro konúgr vafa scribendum puto kúngurvafa, una voce (Cod. A adfert formam kúngurófur, J, M kavngurófur), quod derivandum puto a kúngur v. kavngur, id. qu. Norv. Kongel fructus pini v. abietis, unde vinberja kúngull racemus, AA. 140, et vefa (vef, vaf, oít), ideoque araneam dictam esse kúngurvafo, quod telam suam in summa pinu vel abiete texere soleat. Hodie dicitur recte kúnguló, a kúngull et vefa (vef, óf, oít), gen. kúngulóar, extruso v s. f, sed Félag. 5, 278 gen. kúngulófar, secundum originem. — 4) compos.: aur-, austr-, her-, æ-, stól-, þjóð-.

KOPA (kopi, kopir), Hávam. 17: kopir afglapi, er til kynnis kömr þýlsk hann um eða þrumir vertilur: fatuus torpet; est prorsus id. qu. Norv. kope tacitum seclere et intueri, obstupescere et admirari, unde adj. kopelag admiratione plenus, kopen obstupescens.

KÖPURMÁLL, adj., dicax, magniloquus multiloquax, FR. II 128, 1; idem est kopurmálugr, var. lect. FR. II 233; hinc et kavpryrþi inteuperantia linguae, dicacitas, insolentia in verbis, SE. I 150, vide kúgur-sveinn; ibidem kavpryrþi explicatur per láta stórliga yfir sér, itaque magniloquentia, verba magnifica. Cf. kofuryrði in Lex. B. Hald. et kofurdriða supra.

KÖR, f., lectus: liggjá á kör in lecto cubare, Gha. 45. Völsunga Saga de balneo accepit: þat dreyndi mik enn, segir hann, at ek lægi í baði, ok væri ráðinn bani minn (FR. I 209); itaque cogitavit de kerbað v. kerlaug. — 2) lectus Helw, SE. I 106; II 494. — 3) decubitus longa hominis ægrotantis: sjaldan lýgr in lánga kör, Skáldh. 7, 35, vide ljúga; hinc pro morbo, et, ut sótt, de clade, noxa, pernicie: sveigar kör noxa rami, securis, Eg. 38.

KÖRBEÐR, m., culcita lecti (kör, beðr): k. bekkþíðurs ovum, Eg. 31, 2, a bekkþíðurs kör lectus analis (avis) incubantis, i. e. nidus, bekkþíðurs körbeðr culcita nidi, ovum; vel bekkþíðurs kör decubitus analis ovis incubantis, ejus beðr (culcita), ovum. — 2) culcita Helw (vide kör 2), SE. II 494.

KÖRDAUDA, adj. indecl., in lecto mortuus, morbo mortuus, (kör-, dauda), Korm. 27, 2, cf. strádauda.

KÖRI, m., chorus, id. qu. kórr; it. cætus: kóri húfuðfæðra cætus patriarcharum, Pál. 19, 3; sed vide húfuðfæðir et conjecturam ibi propositam.

KORKI, m., SE. II 493, in sáðs heitum; cf. Norv. Kork, Korkmosse lichen saxatilis, Korke color ruber, qui hoc lichene conficitur.

KÖRMT, f., insula Karmta, in Rogalandia Norvegiæ (hodie Karmö, Karmten), SE. II 491; I 442, 1; men Karmtar torques,

cingulum Karmtæ, mare, SE. I 478, 1; IIh. 11, 1; Karmtar helsti tinculum Karmtæ, id.: kjöl skolar Karmtar helsti mare carinam laeval, SE. II 492, 1. — 2) nomen amnis Ed-dici, Grm. 29; SE. I 70, 2, 578, 1.

KORN, n., granum: k. brjósts, hugar granum pectoris, anini, cor, SE. I 540; Bjarki átti hugar korn hart B. duro corde (i. e. magna animi fortitudine) præditus erat, A. 7. — β) id. qu. frækorn, sáðkorn semen (Nj. 53, 112, 116); metaph.: óþornat korn seinen non arefactum, Lb. 5, id. qu. ante dýrt himneskt sáð, locum vide sub færa p. 165; Fróða korn semen Frodii, aurum, SE. II 429. — γ) frumentum, F. V 210. 220. — δ) sem korn, Korm. 19, 8, legendum puto sekorn, vide suo loco. — ε) á korn, SE. ed. Rask. p. 117, ubi Cod. Reg. a iarn, Worm. a karn, haud dubie legendum est, sec. Reg. acarn, id. qu. Worm. akarn, plur., non mutata vocali, ab akarn, qu. v. — ζ) vide compos.: flóðkorn, sandkorn, sekorn.

KORNBRETAR, m. pl., incolæ provinciæ Cornvalæ (Kornbretaland) in Anglia: kom þú Kambria (= Kumbrialand) með Kornbretum, Merl. 1, 16; hylr Húgna sjót her Kornbreta (ex conj.); Cod. habet herkorn (skipa), Merl. 1, 31; grónaz avflgar eikr Kornbreta, Merl. 2, 70, addito: fagnar slíku fús Kambria.

KORNEL, n., nimbus grandineus, Sv. 19, 7; korn globulus grandinis (= haglkorn, ÓT. 44), el procella.

KÓRÓNA, f., corona, Merl. 1, 14; 2, 70; IIa. 255, 2, 3; gullig k., Gd. 57; metaph., k. lýðs vir excellentissimus, ornamentum populi, Gd. 67.

KÓRÓNA (-aða, -at), coronare: þá kórónaz kapps hvítðreki tum albus draco contentionis coronatur, Merl. 2, 41.

KORPR, m., corvus, SE. II 488. 456. Svæc. et Norv. korp corvus; Finn. korppi, id. Kotpr, cognomen viri, Isl. I 63; F. VIII 286.

KÖRÐR, id. qu. keyrðr (keyra) incitatus, ÓH. 247, 2 (kørði, ÓH. 104, = keyrði, F. IV 221).

KOSS, m., osculum, basium, Hávam. 82; Bk. 1, 28; Fjölsm. 49; Korm. 24, 1; fridar koss osculum pacis, Nik. 59 (Synl. de Bapt. p. 81, § 14, a).

KOSSMILDR, adj., qui osculari amat (koss, mildr): k. við konur, FR. III 483, 1.

KOSTA (-aða, -at), insumere, impendere, in usum vertere. — a) cum gen. rei: alls kostuðu viribus adniti, Vsp. 7, sec. menbr. 544; magns um kosta víres intendere, adhibere, Rm. 9; kosta sanz operam dare natalioni, aquis se committere natalurum, F. VII 351, 1; FR. II 315, 3, ut neyta; k. rásar in cursun se conjicere, currere, AA. 160 (pros., Vd. 46, addito til: til rásar kostar þú nú tu jam currere adniteris); kosta vígs urguere, ciere pugnam, pugnare, ÓH. 187, 2; kosta frama gloriam sectari, FR. II 52, 3; kosta mans puellas sectari, amoribus indulgere, Harbl. 15; k. lífs ok auðs periculum facere tilæ et fortunarum, vitam et fortunas

in *aleam dare*: kvel ek aldri konu til dauðs, þó kosti bæði lífs ok auðs, *Skáldh.* 6, 21; *kosta* ástar of e-u amore erga quem exhibere, aliquem amare, videtur construendum esse *Lb.* 11, ubi sic: kosti allz af (lego of) ástar | einsætt er þat hreinar | magn stýre því meira | mēr (abbrev. m', lego mād) hverr svika þverre, i. e. hverr mād kosti alls meira (= öllu fremr) ástar of hreinar svika þverri (h. l. *Christus*): magn stýri því: þat er einsætt. *Kostaðu* hins, at hesti haldir in id toto pectore incumbere, ut equum retineas, *Korm.* 7 (hodie: berðu þig að halda honum). -- b) cum inf. objecti, operam dare, studere, conari, tam cum at, quam omissa nota infinitivi: kostit svá keppa, at sic certare studentis, ita satagite, ut, *Am.* 53; *kostum*, flæð at forðaz, *Lv.* 39; *kostaðu* at vinna vel margar íþróttir, *Hugs.* 29, 5. -- c) coordinatur cum alio verbo: kosti flðar ok veiti víðsjá operam dent homines et caveant, i. e. cavere student, *Ld. msc.* c. 80; sic *Bl. membr.*: en hinn, er fallenn er, kosti hann oc risi upp sem skjótast. -- d) cum præpos., til, contendere aliquo, adsequi conari: þá munu hvaldar til himins *kosta* tum homines ad caelestia aspirabunt, *Merl.* 2, 54; við, operam dare alicui rei: k. við orrostu operam dare pugnae, pugnare, *Me.* 3, 1. -- 2) ledere, violare, intrans., cum acc. subjecti: þótt kjöl kosti elsi violetur (undis adfligetur) carina, *Mh.* 16, 3. Sic pros., *F.* IX 219: þat fall varð svá mikit, at kostaði lærlegg hans ut eo femoris oblitteretur; active usurpatum habet *Bl. membr.*: huarke var þeim at meini húngr ne þorsti, heitt nema kalt: huarke *kostaðe* þau, meðan þau gerðu sua sem þeim hafðe guð boðet, de *Adamo et Eva in Paradiso*, neutrum (neque fames, neque sitis) eos violavit, iis nocuit.

KOSTALAUSN, adj., commodis carens, omnis boni expert (kostr, lauss); fem. *kostalaus*, *Skf.* 30; *kostalaust* glæpa frost acre gelu vitiorum, *Lil.* 81.

KOSTAVANR, adj., commodorum expert (kostr, vanr); fem. *kostavön*, *Skf.* 30.

KOSTIGR, adj., eximius, excellens, præstans (kostr), *SE.* I 240, 3, de *Heimdalo*. In prosa: *kostig* rúnd splendidus margo clipei, *SE.* I 604; de rure: þat eru góð lönd ok *kostug* multas commodis abundantia, *Ld. msc.* c. 35; de equo: ókostigr klárr vilioris notæ veterinus, *Ghm.* II 40. Vide composita: al-, allkostigr, fjólkostigr, mækostegr.

KOSTMÖDR, *Hjmk.* 30, vertitur, cibo gravatus, qs. cibo sessus, a *kostr* cibus, módr lassus, exanimatus; pro eostmóps fragm. U habet *kostmódr* in nom., forte k. Jütuns est appell. Thoris, qs. conditionem gigantis deteriore faciens, vexator gigantis, a *kostr* et mæda fatigare, ut brjótr bergdana, *ibid.* 17, et gygjar grætir, 14.

KOSTR, m., conditio, optio (kjósa), gen. *kostr*, plur. *kostrir*; optio, eligendi potestas: alls þir er *kostr* um boðinn siquidem tibi optio oblata est, *Bk.* 1, 20; copia, facultas, quod licet: þá var rekkum engi *kostr* (at) dvelja lengr ráð tum eiris non licuit decre-

tum diutius morari, *Am.* 61; eiga kvistingar *kosto* (acc. pl.), stragis edenda occasio-nem habere, *Öhl.* 47, 3; hér sê ek beggia *kost* hic utrorumque (et loricarum et galearum) copiam video, *Öhl.* 92, 13; líðs *kostr* copia militum, copiæ, auxilia, *Mg.* 2, 1; þat er til *kostrar*, el, *Hjmk.* 33, vert., datur (a me) copia (ludi alterius), si, at in *Gloss.*, ad virtutem referendum, in virtute habendum est, ad bonam naturæ dotem pertinet; *kostr* sessa copia, facultas occupandarum sedium, ráða sessa *kostum* disponendarum sedium potestatem habere, *Grm.* 14; conditio, sors, res: *kostrir* 'ro betri, en alia ratio melior, aliud utilius est, quam, *Skf.* 13; fátt fríðra *kosta* parum pulcrarum rerum (expetibilium præmiorum), vel fátt fróðra *kosta* parum scientiarum, doctrinarum, *Hjndl.* 42; drap þá brátt *kosti* (dat. s.), tum subito conditio (mea) declinavit, status rerum mearum in deterius lapsus est, *Am.* 98; v. *kostalauss*, *kostavann*; *kostom* drepr kvenna karla ofríki conditiones feminarum supprimit masculorum nimia potentia, *Am.* 69; fyrir *kost* ok mun ante omnia, *Skáldh.* 2, 32, etiam bifarian dicitur fyrir hvern *kost*, et fyrir hvern mun i. e. quacunq. conditione, quocunq. discrimine. Agendi ratio, factum: svo at óbættan ættim engi *kost* ne quid in vita nostra sit, de quo non fuerit satisfactum, *Ilas.* 62. Virtutes, dotes, præstantia, *SE.* I 232, 1, ubi acc. pl. *kostu*, sec. *Cod. Reg.*: nv hyc segia yttm *kostv* slíðrhugaz jarls (prævalet *kosti*, acc. pl., *SE.* II 144, 1; Háram. 135; *Eb.* 19, 3; *Merl.* 2, 97; *Isl.* II 322. 324; *Öhl.* 82. 143; *Ghm.* I 546); de dotibus gladii: mist hefir margra *kosta* gladii multas dotes amisit, i. e. multo nunc deterior, quam antea, factus est, *Korm.* 11, 4; de virtutibus equi, i. e. gressus equi totum currentis: hestr kafs óð at *kostum* equis maris totum incendens eadebat, *Öhl.* 70, 2 (*AR.* I 304, 2, not. 6), quo nezu nunc vulgo dicitur a *kostum*. -- 2) cibus, *Gd.* 60: hreinar varð fyrir herrans benir | harðaz torf at slátri jarðar, | hamra grjóð at fæðu feitri, | fríðr *kostr* vr bjargi síðan. -- 3) in compositis: farskostr, farskostr, landskostárr, örkosta, örkostir.

KÖSTR, m., strues lignorum (kasta congerere, ut kasta bál mikit ok slá eldi í, *Hkr.*, pro quo *F.* VII 83 et *Fsk.* 161 gera bál mikit; kasta haug struere tumulum, *FR.* I 387); *Heimdallr* ríðr at *kesti* þeim, er góð hlóðu ad rogam, quem dii struereunt, *SE.* I 240, 3; kastar hel pernicies struis lignariv, ignis, *Mb.* 3; lífs *köstr* strues vitalis, corpus: unda gjálfs eldi laust i lífs *köstu* ignis vulneris (gladii) immisus est struibus vitalibus (corporibus), *Eb.* 37 (*Ghm.* I 662). In compositis: eikiköstr, hreköstr, lofköstr, valköstr.

KOSTSAMR, adj., multis virtutibus præditus, eximius, excellens, præstans (kostr, samr, id. qu. kostigr), *Hg.* 33, 2.

KOSTUMGÓÐR, adj., virtutibus ornatus (kostr, góðr), *FR.* III 21, 2.

KOSTUÐR, m., præstantia (id. qu. kostr), *F.* VI 423, 1, ubi construendum putari: vinn-

ur hvers eljunfms grams hefir minni kostuð strenuitas cuiusque regis minorem habet præstantiam, i. e. nullus rex tam eximias res gessit. Nunc magis placet: kostuð, m., = kostuðr (i. e. köstuðr), abjecto r, dejector, prostrator: kostuð hvers eljunfms grams hefir minni vinnur.

KOTLA, f., navis, SE. II 481, pro ketla.

KOTMADR, m., rusticus vilior, minoris notæ prædiolum incolens (kot tugurium, casa; id. qu. kotbóndi, ÓH. 134; kotkarl, F. IV 283; VII 157; Vigagl. 26): kotmanna kynni, Sturl. 4, 9, 3.

KÖTTR, m., gigas, SE. I 550, 3; II 470. 615 (II 554 krauttr); kattarsonr filius gigantis, homo contemptus, sceleratus, Hund. 1, 18. — 2) felis: kattar dynr strepitus pedum felis, SE. II 432, 1 (SE. I 108).

KÖÐ, f., jussum, id. qu. kvöð, extruso v (kveða), FR. I 246.

KODO, dixerunt, pro kvodo, kvádo, 3. pl. impf. ind. act. v. kveða, Lokagl. 24; Hm. 12.

KRÁ, f., angulus domús: í hverri krá in quoris domús angulo, Skálðh. 6, 2, vide launkrá et rá.

KRABBI, m., cancer, SE. I 580, 1.

KRAFDR, part. pass. v. krefja, qu. v.

KRÁKA, f., cornix, gracula, SE. II 489, in avium nomenclatura; galandi kráka garriens, Hávam. 85; cornices loquentes inducuntur, Rm. 44; Ók. 9; de corvo, per contentum: vanto varliga brædda eina kráku á Serklandi víx unam cornicem præda ditasti, Si. 28, 4; cf. krákr. In hodierno sermone occurrit in isakráka vanellus cristatus (Faber Prodr. p. 26). Vide compos., meinkráka. — 2) nomen Aslögæ, FR. I 248, 2: því em ek Kráka kölluð, | í kolsvörtum vöðum | at ek hefi grjóti of gengit, | ok geitr með sjá reknar. — 3) gigantis, SE. I 553, 1; II 472. 555.

KRAKI, m., cognomen Rolvi, filii Helgii et Yrsæ, Daniæ regis, Ý. 33; SE. I 392—98; II 224, 1; Kraka sáð semen Krakii, aurum, SE. I 398; Kraka barr, id., SE. I 516, 2. Eundem regem respicit F. VII 76, vide F. XII at hunc locum. Kraka drífa nix a Krakio sparsa, aurum, Hlökk Kraka drífo, nympha auri, femina, Hk. 32, 2. De hoc cognomine (SE. I 392) sic Saxo, Lib. 2. p. 31, ed. Steph.: dicitur enim lingua Danica Krage truncus, cuius semicæsis ramis fastigia conscenduntur, ita ut pes præcisorum stipitum obsequio perinde ac scalæ beneficium nixus, sensimque ad superiora propectus, petita celsitudinis compendium assequatur. Idem fere valet vox Norv. et Isl. kraki, stipēs, pertica, palus (plur. krakar = stik, cf. Tidskr. f. Nord. Oldk. 2, 77; vide Gloss. F. XII), et krakr tigillum, quod de pertica vezilli, Thorst. Siduh. msc.: þá bað jarl Þorstein hera merkit. Þorsteinn segir: berr sjálfrr krak þinn, jarl, cf. Nj. 158. Hinc krakligr gracilis, Vigagl. 5; Seec. riskraka corpus macilentum et exsuum; Lex. B. Hald. krekla; Finnb. c. 4, krækill incurvus scipio, in seqq. stafr baculus.

KRAKR, m., corvus, SE. I 488; II

488. 571; vide kráka. — 2) id. qu. krókr fibula: kráka cik femina, Gd3. 56.

KRAMSI, m., corvus, SE. II 456 (ad SE. I 488).

KRANGA, verb., imbecillo gressu se movere, Skf. 30 (kránger); id. qu. Norv. krangle misere se movere.

KRÁNGR, adj., imbecillus, miser, informis: hon kravng of komz fyr kne móþor, putō, de informi figura membrorum infantis, mali ominis, Bk. 2, 43. Cf. Norv. kranglet qui ægre se protrahit, it. corpore minus apte composito, hodie Isl. krångalegr gracilis, imbecillus, infirmus; cognatum tō krákr.

KRÁKR, adj., æger; metaph., incommodus, molestus, difficilis, malus: krönk orð dicta aspera, mala, molesta, SE. II 226, 3; sed kraunk orð verba tristitia, mæsta, Skálðh. 1, 54; spentr kraunku klandi tristi, malo incommodo circumsessus, Skálðh. 5, 4. Sic krákrar stundir mala, misera tempora, Krossk.; krákrar þjóðir misera gentes, ibid.; sú hin kránka tíð ok sultr (= ótið, óáran), Stjórn; kránkt veðr, var. lect. F. VIII 52, id. qu. illt v. sæða tempestas; unde stýra kraunku veðri molesta tempestate uti, phrasis vulgata, sec. Gloss. Ed. Sæm. I, sub v. kránga (alii dicunt: stýra í straungu veðri); krákrir vegir, vide sub sjúkr.

KRAPPI, adj., angustus, arctus: krappr hjarri angustus, arctus cardo, gen. pl. krappra hjarra arctorum cardinum, vide húnknör, Korm. 3, 4. — 2) difficilis, iniquus: kröpp kaup sors iniqua, Grett. 10; kröpp kvenna mál infelix amor, Skálðh. 7, 41; kröpp leið via difficilis, SE. II 42, pros. — 3) abstrusus, occultus: kröpp var þá Guðrún, kunní um hug mæla, Am. 70.

KRAPTAUDIGR, adj., viribus abundans, robore valens (kraptr, auðigr): k. í hjarta animi fortitudine valens, Gd. 39.

KRAPTAVERK, n., miraculum (kraptr, verk), Gd. 29.

KRAPTHÁR, adj., robore excellens, robustus, validus (kraptr, hárr altus, excelsus): krapthár (contr. pro kraptháfar) meginbáruur fluctus ingentes, impetuosus, SE. II 170, 3.

KRAPTI, m., id. qu. kraptr, robur, pros., F. XI 14 (þegar er Haraldr hafði nokkorn krapta aldrsins); F. X 318 (er þó hafði engu minna krapta). — 2) columnen: krapti skóla columnen scholæ, de episcopo Guðmundo Bono: réttlætis sól var enn seen skína yfir sofanda krapta skóla risus est splendere super dormientem Episcopum, Gd. 13 (vide Sturl. 3, 36). — 3) plur. kraptar statumina navis, SE. I 585; krapta valr accipiter statuminum, navis, ÓH. 168, 2; hinc de lignis clipei, de crate clipei (Hom. χαλόνες), geirbrúar kraptar ligna clipei, megingrönduðr geirbrúar krapta qui cratem clipei magna vi destruit, præliator, bellator, Hk. 326, 4.

KRAPTR, m., vis, robur, efficacia; gen. krapts (etiám kraptar): dýrka kraptr Guðs celebrare efficaciam (virtutem) dei, G. 54; de Christo: Krístr tóði gram með hreinum krapti, Od. 9; Krístr rann upp (surreiz) með hæstum krapti, G. 4; Krístr, kuðr at

krapti ei miraculosa notus, *Lv.* 28; kennir krapzt miracula patrandi efficax, *Christus, Lb.* 23; landreki krapta rex miraculorum, *Christus, Hls.* 15; kraptr kross vis Sanctæ Crucis, *Lb.* 47 (*F. X* 417); vinna kraptr ein exserere, aliquid ingenio efficere: allz best krossmark ens hesta Kristz vinnr kraptr við um hrossa, *Lb.* 13; de deo: lívern dag vinnr hann hér með mönnum | herra kraptr, en þá er hann skapti | allan heim með himna höllu | ok hans ungaungu nǫf efni öngu, *Nik.* 2, ubi præcesserat in str. 1: eingi skilr þat ófróð tunga | undarligt sem vinnr hann stundum. Hermdar kraptr vis íræ, odii, *G.* 55; krapta þraung defectus virium, *Lil.* 89; þrúðr krapti virtute ornatus, animi fortitudine præditus, de præliatore (ara nistir), *Plac.* 37; kraptar facultates animi, dotes animi, virtutes: sæmðr kröptum þeim, er skaparinn skipti ok skínanda gaf ástvin sínum, *Nik.* 32; Guðmundr, giptufullr í gæsku kröptum, *Gd.* 8.

KRAPTSÆLL, adj., robore gaudens, ei miraculosa præditus (kraptr, sæll), de Christo: þá hann hafði | til himins upp stígit | k. konúgr | af kyni þjóða, *Krossk.* 29.

KRÁS, f., dapes, ferculum: kálfr, krása bezt ferculorum optimus, *Rm.* 5; krásir allar omnia bellaria, *Hamh.* 24; sá hefir krás, er krefr dapem potitur, qui poscit, *Söll.* 29; úlfa krásir bellaria lutorum, cadavera, *Hund.* 1, 33; vide kars et compos. ölkrásir, *it.* form kros.

KRAUMSI, m., corvus, *SE.* msc., pro krumsi.

KREFJA (kref, krnfða, krafit et kraft), postulare, poscere, flagitare; *it.* petere, orare; construitur cum gen. rei: unda valr krefaugna oculos poscit (ut prædam), *FR.* I 263; cum acc. pers. et gen. rei: allsþýrandi krafði konúgr andar deus regem animam poposcit, i. e. regi vitam eripuit (propr., quasi debitu poposcit), *F.* XI 317, 1; *it.* *Hls.* 62, ubi sic: suo at óbettau éttim | eingi kost, þá er drengia | iöfurr vill andar kretta | ástnennenn hal þennn. Sic et epistola Eysteinii archiepisc. (*Hist. eccl. Isl.* I 241): at hann sè ei týndr eilíflega, þá er guð krefr hann nndar. — 3) petere, orare, = biðja, beiða: k. lukla claves rogare, petere ut sibi tradantur, *Völk.* 19. 21; sá hefir krás, er krefr dape potitur, qui petit, *Söll.* 29, cui simile est, ad sensum quod adtinet: allz áni verþr, sá er enkis biþr, *Söll.* 28; ek hefi krafft, *ÓH.* 41, 3 (kraft, *F.* IV 91; pros., *F.* XI 225 = var. beidt; *ÓH.* 60 = *F.* IV 122). — 2) krafðr, pro kramdr, kraminn, part. pass. v. kremja (krem, kramda) contundere, adfligere, lædere: hart of krafðir skildir durtir, vehementer impulsu clipei, *ÓH.* 12, 1 (*SE.* II 26, 1); kröfð himintúngl heila oculi contusi, læsi, elisi, *G.* 56; vide et compositum hjörkrafðr ense læsus, vulneratus.

KRÆFR, adj., fortis, strenuus, acer, impiger: kræfr í vígi fortis in pugna, *Skaldh.* 6, 7.

KREISTA (kreiati, kreista, kreist), pre-

mere, comprimere: kreistu mjólk úr brjóstum exprime lac ex uberibus, *Lil.* 87; manu premere, i. e. firmiter tenere: k. meðalkasta manubrium ensis tenere, gladio uti, *ÓH.* 236. — 3) lædere, oblidere: klífs bein kreisti lostna knútu lapis percussos articulos oblisit, *Ed. Lóvasina.*

KREMJA (krem, kramda, kramit), contundere, oblidere. *Plur. part. pass.* kramdir contusi, *Nik.* 62.

KREPPA (-i, -ta, -t), contrahere. *Plur. part. pass.*, krepitr contracti, membrs contractis, *Nik.* 62; krepitr lóð manus contracta, *Ag.*

KREPPÍNGR, m., avis nescio quæ, *SE.* II 489.

KREPPVÖR, f., nomen fictum Musæ, *Söll.* 79, vertitur constringendi gnara, ab oratione vinculis metricis adstricta; cet. alii et plur. h. l. legunt kripvavr, forte nihil nisi simplex appellatio feminæ, pro gripvör (k = g), dea cimeliorum, femina (grip, Vör).

KRÍNGI, f., in voce compos. orðkringi, a kringr, adj., vide mox sub kringinn.

KRÍNGINN, adj., agilis, dexter, sollers, id. qu. smr: kringinn hjörþings börr vir vegetus, strenuus, *SE.* II 218, 4. Cf. kringr, adj., id. qu. tamr, facilis, *F.* V 172: (honum var) svá kringr skáldskapr, sem öðrum mönnum mál sitt tam facilem habuit venam poetica, báðar hendr jafnkringar í öllu vopnaþkipti, id. qu. jafntamar, *Sks.* 381.

KRINGJA (-gi, -gda, -gt), circumdare (hringr); part. pass., kringðr, kringþr (= kringdr) circumdatus: vindkers, elkers botn, gjálfrí kringðr terra, mari circumdata, circumstua, *Ha.* 25, 4; *SE.* I 318, 4. In prosa: kringja allt um lið e-s, *F.* VII 178; *Sturl.* 6, 36; eldr kringir höfin ignis maria circumdat, *Sks.* 205. — 2) rotundum facere, in circulum formare: hamri kringðr malleo rotundatus, epith. annuli, *Orkn.* 79, 1. — 3) circumsecare, circumtondere: ölr kringiz vel vanga, i. e. vanga ölr kringiz vel sílva genæ probe circumsecatur, i. e. coma probe circumtondetur, *SE.* II 500, 4.

KRÍNGLA, f., orbis, vide brjóstkringla; in prosa: k. heimsins orbis terrarum, *Y.* c. 1; k. jarðar, id., *Sks.* 628.

KRÍNGR, m., id. qu. hringr: í kring, adv., circumcirca, *FR.* I 475, 3.

KRÍPR, m., avis quædam, id. qu. gripr, *SE.* II 489, scribens eripr (c, k = g).

KRISMA, f., chrisma (græc. χρίσμα), *Lv.* 24, locum vide sub dáðstétt; sic *Hist. eccl. Isl.* I 480: leggja krismu í höfuð; I 482: nýja krismu skal taka; II 137: geymi heilagn krismu.

KRISMI, m., chrisma, *SE.* II 499, 3; vide *Hist. eccl. Isl.* II 52. 82. 86; *F.* VII 6; *X* 372.

KRISTINN, adj., christianus: illa k. male christianus, *F.* VII 356, vide ókristinn; kristinn dómr christianismus, christiana ecclesia: kertisstika kristins dóms lychnuchus christianæ ecclesiæ, de S. Nicolao, *Nik.* 78; kristin kona, *Grg.* 13.

KRISTNA (-aða, -at), *christianum reddere, ad christianam religionem perducere, cum acc.*: kristnaði þrenn þjóðlond, *Rekst.* 10; vann kristnat Grænaveði, *Rekst.* 11.

KRISTNI, *f.*, *religio christiana; it. ecclesia christiana, G.* 6.

KRISTNIBROT, *n.*, *violatio christianismi, exstirpatio religionis christianæ (kristni, brot)*: verðr kristnibrot um kyni þjóðar, *Merl.* 2, 29. *Cf.* kristnispell, *ÖH.* 56.

KRISTNIHALD, *n.*, *observatio religionis christianæ (kristni, hald)*: reisa k. observationem religionis christianæ imperare, *F. V* 170. *Pros.*, *ÖH.* 56. 58.

KRISTNISTÝRIR, *m.*, *rector ecclesiæ christianæ (kristni, stýrir)*, *Pontifex Romanus, Papa, Hla.* 255, 3.

KRISTR, *m.*, *Christus, Servator; nom.*, *Ód.* 28; *F. III* 10, 2; *Mg.* 9, 6; *acc.* Krist, *F. II* 53, 3. 54; *dat.* Kristi, *ÖH.* 259, 7; *Mg.* 1, 4; *Hh.* 12, 2; *F. II* 53, 1; *Gd.* 10. 44. 49. 53, *sed Lat.* Christó, *Gd.* 8; *gen.* Krists, *G.* 11. 65.

KRÍT, *f.*, *Creta, insula maris mediterranei, SE.* II 492; lít ek um ðxl til Krítar ad Cretam respicio, *Orkn.* 82, 4.

KRJÚPA (krýp, kraup, kropit), *in genua procumbere*: ek krýp at keldu ad fontem procumbo (aquam ore haustus), *AA.* 145, 1; ek krýp til kross cruci pronus advolvor, *Lb.* 30; junguntur krjúpa ok skrída in genua procumbunt et repunt, *Nik.* 62; herr krýpr at gagni multitudo hominum procumbit, auxilií petendi gratia, *ÖH.* 259, 8; krjúpa í bug skjaldar incurrescere in cavum clipei, contracto corpore se sub cavum clipei recipere, *Hh.* 94, 2; ek krýp eigi svá þér til handa non ita me submitto potestati tuæ, *ÖH.* 48, 7. *Pros.*: at k. til guðs með iðran um hans miskun, *SE.* II 244; k. til miskunar e-s ad clementiam alicujus confugere, *Magn. p.* 508. Krjúpa = skrída (*Dan.* krybe), *Hkr.* Sie., *æb* skrídrit pro kropit, *F. VII* 251.

KRÓKR, *m.*, *uncus, hamus, circulus*. — *a)* krókar, *pl.*, *cardines gubernaculi, id. qu. stýriskrókar, propr. cardines masculi, (cardines feminæ, stýriskrykkjur)*: ef stýrir, stökkvi krókar si clavum regas, dissiliant cardines masculi, *FR.* III 204, 2. — *b)* hamus piscatorius: eigi mun nú ornirinn hjúgi | agn svelgjandi á króki fagna curvus anguis, escam deglutiens, in hamo non lætabitur, *Lil.* 60; stinnr k. firmus, *Lil.* 78; bitr k. aculus, *Lil.* 82. — *c)* in prosa, catena, = fjóttar, *var. lect. F. VI* 353, not. 3. — *d)* króka-spjót hasta hamata, *Skáldh.* 6, 8, *cf.* *GhM.* II 572, ubi in nota 76 explicatur, hasta s. lancea, cujus ferrum (spiculum, cuspis) duobus pluribusve uncis s. hamis instructum fuit; krókaspjót occurrit *Fbr.* 2, *Grett.* 21, ibidemque krókfjóðr lamína v. ferrum, cuspis hasta hamata; et krókr á spjóti, *Grett.* 50; krókaspjót, var þar gulleikinn falrinn, *Eg.* 83, ubi *G. Magn.* enervit: hastam cum acie tortuosa. *Vide et* krókviða lancea uncata, uncinata, unco instructa, *Gullþ.*: Alkmar hafði krók-

sviðu í hendi — Alkmar skopar um it ytra, ok vildi krekja af honum (Mávi) skjöldinn; aliud est at brjóta spjót or krókum hastas ex uncis demere, *Sturl.* 9, 3; *sed cf.* krókkör sagitta hamata, *FR.* III 331; *ÖH.* 247 (*F. V* 93). — *e)* uncus, dens vel ala ancoræ, *Hh.* 31, 2. 32, 1, *id. qu. hjúgt járn, Hh.* 62, 6. — *f)* angulus: í ðugan krók in angustum angulum, *i. e. in angustias, ad incitas (redigere)*, *Hh.* 2, 2. — *g)* finis, extremas: nú er ðlfs hali einn á króki nunc sola in extremitate est (*i. e. restat*) cauda lupi, *Band.* 4. Hinc færa starf til króks fñem labori imponere, *Hh.* 76, 3.

KRÓNA pro KÓRÓNA, corona, *var. lect. Gd.* 57.

KROPNA, *verb.*, *frigore rigescere, incurvari*: happ er, ef hér skal kropna | hverr fingr af kryplingum, *Grett.* 19, 2 (*cf.* krókna, eodem sensu, a krókr); *adj.* kropnir knúar condylí nodosi, incurvati, intorti, *Rm.* 8, *sec. formam, perf. part. v.* krjúpa, qui in genua procurvuit, qui se incurvavit. In sensu continet cum kreppaz a kreppa contrahere, curvare, unde kropnaðr saman, *Hkr. Mb. p.* 225 est kreptr saman, *F. V* 144.

KRÖPTORLIGR, *adj.*, *robustus, validus (kraptr)*: róa kröptorligan valide, strenue remigare, *Hým.* 28, *subint. róðr (validam remigationem)*, ut róa mikinn. *Var. lect. h. l.* est kröptugligan, et kröptorligr variatio tantum esse videtur formæ kröptugligr, quæ forma derivata est ex kröptugr robore valens, ut kröptugr til orrostu, *Hrafnk.* 40.

KROS, *f.*, *id. qu. krás dapes: k. hjaldrmos cadaver, HR.* 50.

KROSS, *m.*, *cruz, G.* 3. 62; *Lb.* 26. 27. 30. 31. 46. 47; *Has.* 22.

KROSSA (-aða, -a), *signo crucis notare (kross)*: k. sik signare se signo Sanctæ Crucis, *Skáldh.* 5, 22. 35.

KROSSMARK, *n.*, *signum crucis (kross, mark)*, *Lb.* 13.

KRÖTTR, *m.*, *gigas, SE.* II 554, pro kötttr. **KRUBBA**, *f.*, *lectus vilis (Dan.* Krybbe præsepe): kappar hittu krubbu þá, er kerling fyrir en arma lá, *Skáldh.* 6, 19, *id. qu. ból, in eadem strophæ.*

KRÚCIUS, *m.*, *Sancta Cruz: heill særtu, krúcius, kross inn helgi, Krossk.* 2; þviat krúcius var af Kristi helgaðr, *ibid.* 3. *Vide* krúx.

KRUFI, *m.*, *qui dissecat, exsecat, eviscerat*: búka krufi eviscerator corporum, *Nikuláskv.* 7, de colono, qui tres viros necatos evisceraverat, de quo *Nik.* 53. Hinc deduco appellationem gladii, *Eg.* 76, hlífa krufi sector armorum defensoriorum (clipeorum, galearum, loricearum, cet.), ubi víxla hlífa krufum víð e-n gladios cum aliquo commutare. Radix videtur esse verb. kryfja (kryf, krufða, krufit; *part. pass.* krufinn et krufðr) disseccare, exenterare, eviscerare, *F. V* 194: hann krufði sinn hana gallum suum evisceravit, mactavit; *GhM.* II 299, not. 13 (*ex Fbr.*): svá segja sumir menn, at þeir krufði (al. klyfði) hann til hjarta ei cor exsecuisse.

KRUMMA, *f.*, *digití incurvati, manus un-*

cata, SE. II 490; FR. II 146, 3; in *prosa*, *krummor pro hendr, de manibus informibus et enormibus*, F. VI 206, var. lect. 4; *vide krynna* (Dan. *krum curvus*).

KRUMMI, *m.*, *corvus*, SE. II 488.

KRUMSI, *m.*, *corvus*, SE. II 488. 572 (*krummi*, suffixo -si diminutivo).

KRÚNA, *f.*, *corona*, *vide þyrnkúna*. — 2) *sinciput, vel rasura sincipitis: klif krúnu rupes sincipitis vel rasuræ, caput*, SE. II 500, 4. *De rasa parte sincipitis*, Sturl. 5, 9; 9, 51.

KRÚX, *m.*, *Crux Sancta*, Lb. 39: *Crúx lemið ángr, en êxlet | allt gott liðe drottins | sýndr ertu seggia kindum | sigitrúna í gny vígra*. SE. I 448, 3: *heims ferð oo lið beima lýft helgum krvei sanctam crucem adorat*. Cf. *kryeivika*, Lex. B. Hald. SE. II 138, 4: *ef ek hleypt at krúsi si ad crucem adcurro; merki erdeis signum crucis*, Lb. 52. *Quibus locis declinatio latina servatur, genus mutatur; v. krúelus*.

KRYDD, *n.*, *condimentum* (Dan. *Kryderi*): *krydd spektar orða condimenta prudentium sermonum, eloquentia, saddi hann þá (klerk-ana) með sætum kryddum | svo vorðinna spektar orða*, Nik. 39.

KRYMMA, *f.*, *id. qu. krumma; plur. krymmor unglæ*, H. hat. 22.

KRYPLÍNGR, *m.*, *gibbus, homo corpore contracto, incurvo* (Dan. *Krøbling, Angl. cripple*), Grett. 19, 2, *sec. membr. Upsal.*; *membr. Havn. h. l. kyrpingum, vide hanc v. Pros.*, F. V 160.

KUFL, *m.*, *lacerna, amiculum; vide bðð-kufl, et kylf, it. formam koll*.

KÚGA (-aða,-at), *cogere: k. þegna til friðmála homines ad pacem cogere*, Ók. 1; Nj. 80; FR. II 82, 2; *léttr þú ei lymskar mstur | ljúgord af þer kúga*, Mk. 22.

KUGGR, *m.*, *navis mercatoria grandior*, SE. I 582, 3, v. *Félag*. 6, 130. *Hárs kuggr nævigum nani, mulsum poëticum, poësis, carmen*, Skaldh. 5, 2.

KÚGI, *m.*, *oppressor, tyrannus (kúga)*, *vide ofkúgi*. *Nom. propr.*, Orkn. 66, 2; SE. II 178, 2, *ubi et Kúgadrápa*.

KÚLA, *f.*, *tuber, tumor capitis*, Korm. 7: *kemba um kúlu male mulcari. In compos. v. undirkúla*.

KULDI, *m.*, *frigus (kala)*: *bræva k. pestiferum gelu*, Grg. 12.

KUMALIR, *m.*, *aquilá*, SE. II 488, *pro kinnarr*.

KUMBA, *f.*, *ancilla*, Rm. 13.

KUMBL, *n.*, *crista, insigne galeæ, vel potius signum, galeis clipeisque impositum, v. herkumbl: kumbla smidr talium signorum fabricator, concinnator, honesta viri principis adpellatio, de Högno*, Ghe. 25; *kumbl konúnga or kerom valde insignia regum, vel pro galeis clipeisque*, Ghv. 7. (GhM. III 308, var. lect. 16).

KUMBLDYS, *f.*, *tumulus sepulchralis (kumbl = kuml, dys)*, Grg. 1.

KUMBSKR, *adj.*, *Cumbricus: kumbskar þjóðir gentes Cumbriæ, incolæ Cumbriæ in Anglia*, lect. Fsk. 56, 4, *pro kunskar (ÓT*.

31, 2); *kumbrskar þjóðer, id.*, F. X 376, 2, *vide Kumrar, m. pl.*

KUML, *n.*, *id. qu. kumbl, ejecto b (ut sunil = sumbl), tumulus sepulchralis: kumbla brjótr effractor tumulorum, ignominiosa viri adpellatio*, Korm. 7 (cf. Eg. 207, not. n); *kumbla bljótr, id.*, Eg. 44, 1, *de homine scelesto, invito. In prosa, Gullþ.*: *En mannfóll þessi eru sögd eptir kumlum þeim, er fundin eru þar er bardagarnir hafa verit; Vem. 19. — 2) vide jötunkuml; cf. kumbla lædere, violare: sár ok kumladr saucius et contusus*, Sturl. 4, 32; cf. et herkumbl 2.

KUMRAR, *m. pl.*, *Cumbri, gens Cumbriæ, incolæ Cumbriæ in Anglia, unde Kumraland terra Cumbrorum, ÓT. 31, vide adj. kumbskr, kunskr. Hinc in adpellatione gigantum, hellis Kumrar antricolæ, gigantes*, SE. I 298, 3, *ut Danir, Saxar, Bretar: hlymr varð hellis Kumra fremitus exilit antricolarum. S. Thorlacius (Spec. 7, 122) adsumit vocem kumri (alias ignotam), cognatam τῷ κοῖλ τугуrим, et accipit hellis kumri pro afshellir secessus singularis antri, construens: hellis kumra hrinbákar fremebundæ catervæ antri secessuum, gigantes*.

KUND, *f.*, *lorica*, SE. I 573, 2; II 479; kunnd, II 562. 622.

KUND, *f.*, *Y. 16, in voce compos. tröllkund, vertunt filia, qs. respondeat masc. kundr. Sic certe voluit hanc vocem accipi auctor Corricinii, str. 7: at kundar (gen.) Nörva apud filiam Nörvi (apud Noctem). Potest tamen kund idem esse atque kynd proles, progenies (a kun = kyn genus)*.

-KUNDA, *f.*, *in compos.*: *samkunda, auðkunda, dericatum a koma, m ante d in n abeunte, ut in pronuntiatione konda pro komdu, kom þú, veni*.

KUNDR, *m.*, *filius, Rm. 38; SE. I 534. 561, 2; acc. kund, ÓH. 5; gen. kundar, Orkn. 5, 3; G. 45 (a kun = kyn genus); kundr hilmis, lofðungs, fylkis filius regis, it. rex, Mg. 25, 1; Orkn. 5, 3; Si. 5, 1; G. 41; acc.: enn ánga jöfra kund juvenem regem, ÓH. 5, ubi jöfra kundr est regibus ortus, prognatus, regia progenies; gylðis k. proles lupi, lupus: gómsparri gylðis kundar gladius, G. 45. Merl. 2, 35, legunt quidam in plur.: eru kappsamir kundir breskir, sed membr. habere videtur: erv kappsam' kinder breskar, a kind. Cf. adj. kunnr 3, et formam Mæsog. -kunds ibi adlatam*.

KUNN, *f.*, *in compos.*: *forkunn, miskunn, várkunn*.

KUNNA (kann, kunna, kunnat), *nosse, scire, posse; impf. ind., kunna, Hlyndl. 2, 3; conj., kynna, kunna, Harbl. 7; F. XI 295, 1; perf. inf. act. kunnu, Islđ. 11, vide suo loco; imper. habet Sks. 26: kunna vel at marká dignoscere scias. — 1) cum acc., id. qu. kenna, þekkja nosse: liverr er kunni quicunque (me) novit, H. Br. 7; hvær menn epli okkart kunna ubi homines ingenium nostrum callent (perspiciunt), H. Br. 3; þik kann ek fullgerva te probe nori, Lokagl. 30; kunna ek báða noram ambos, Hlyndl. 23; þá er ek gerva kunna (1. s. impf. conj.) quos*

probe nossem, *Harbl.* 7; kunna nafn e-s nomen alicujus nosse, *F. XI* 295, 1 (in prosa, *F. II* 20; *FR. I* 276); k. fôður sinn, *Eb.* 40, 1; *FR. I* 433, 2; ek kann alla allvalda omnes reges novi, *SE. I* 512, 1; k. hóf modum nosse, i. e. modum tenere, *sertare*, *Sturl.* 4, 2, 1; k. mál maga nosse modum ventris, in cibo sumendo modum *sertare*, *Hávam.* 21; sú er kunni ellilyf Ása que novit remedium senectutis *Asarum*, i. e. quæ poma vitalia *Asarum* *sertabat*, *SE. I* 312, 2; hvars þú bôl kant ubicunque molestiam (injuriarum) noveris, *Hávam.* 129. — β) *callere*, peritum esse alicujus rei: k. seið incantamentorum peritum esse, *Vsp.* 20; k. ljôð, etc., carmina *callere*, *Hávam.* 149—66; k. darra gný pugnæ peritum esse, *Jd.* 14; k. rúnar, *Rm.* 40; k. ekki nihil scire, *Hávam.* 5, 27; k. betr peritiorem esse, plura *callere*, *Rm.* 42; *Völk.* 26; k. boga artis sagittandi peritum esse, *FR. II* 306, 2, pro k. við boga, ut *Sturl.* 4, 21; *Herburt*, hann var Suðrmaðr, ok kunni allra manna bezt við buklaða þarna tractandæ (regendæ) peritissimus. *Part.*, kunnandi peritus: illis kunnandi ad maleficia calidus, *Hít.* 12, 3. — γ) cum acc. pers., gen. rei, causam rei in aliquem transferre, imputare cui quid, tribuere: sjarra fleina þik munu fáir kunna pauci te auctorem longe missorum jaculorum prædicant, *credo*, i. e. pauci tibi peritiam jaculandi tribuunt, *Alm.* 5. Sic pros., *Isl. II* 314: kveðr þeir eigi sik einskis at kunna dicit nihil esse, cur culpam rei in se transferant, cur se incusent; *Hrafnk.* 22: eigi hugða ek, at hann mætti mik þessa kunna, því at eigi drap ek son hans; idem est at fyrir kunna e-n e-s crimini vertere alicui ali-quid: eigi vil ek fyrir kunna þik þessa orða, því at þú veitir eigi hvar varaz skal, *ÖH.* 71; þá bað Þórer konung, at hann skyldi eigi fyrir kunna hann þess, er hann hafði Egil með sér um vetrinn, *Eg.* 48. — δ) kunna e-n um e-t, id. qu. kunna e-n e-s: skal-attu kunna gnumma um þat ne id vitio vertas hominibus, ne ob id viris succenseas, *F. VII* 167; variant *Nj. Vers. Lat. p.* 45, kenna öðrum e-t culpam in alios vertere, et kunna aðra um alios de re aliqua incusare. Hinc: kunnum eigi konungs mál um þat ne incusemus (vituperemus) sermonem regis hac de re, *FR. II* 42, 2. — ε) kunna minni til margs multorum recordari, multas res memoria tenere, *ÖH.* 5. — ζ) kann ek eigi mart við veifanar orði manna, *ÖT.* 130, 5, vertunt: incertam famam non magni facio (*Hkr. VI*); ad verbum est: non novi multa aduersus vagum rumorem hominum, unde *Shl. III* 9, 2 vertitur, non multa sunt quæ opponam vago rumori hominum; forte: vagum rumorem hominum minime possum præstare, in causa non sum vagi rumoris, mihi non imputari potest, quod tam incertus rumor circumferatur (hodie fere, ez get ekki gert við því, að því); cf. *F. VI* 53: kann ek ekki við því, at mihi imputari non potest, quod. — 2) cum dat., nosse: kann þjóð kerski minni homines meam strenuitatem,

alacritatem norunt, *ÖH.* 168, 1. Sic *Hít.* msc. c. 28: ekki er Björn vefrvandr fyrir vora hönd, ok kann hann eigi lítilmensko vorri; *Nj.* 3: ek kann skapi Gunnhildar (*Hrafnk.* 38); *Vall.* 7: kann ek ok kappi Þorgríms frænda; *FR. III* 239: hest þann, er kunni manns náli; cf. *FR. II* 443. Vel kunnum því id bene calluimus, *Has.* 13, vel forte rectius, (sec. β), ei rei bene adquevi-mus, ea res nobis bene placuit. Huc et referendum puto, *Sk.* 3, 15: fáir kunni þeim fljóða látum pauci noverunt tales gestus muliebres, i. e. pauci sciebant, quo tales gestus spectarent; vertunt autem: pauci adpro-barunt eos gestus muliebres. — β) kunna e-u vel, illa, id. qu. kunna vel (illa) við e-t probare aliquid, contentum esse aliqua re, (k. við gunnar gný præliis delectari, *HR.* 65), v. c.: jöfurs falli kann ek illa ægre fero cædem regis, *Mg.* 9, 7; vel kunnum því, *Has.* 13, vide mox ante. Sic in prosa, *Vig-gl.* 3: Eyjúlfr læz því nafni mundu vel kunna se hoc nomine contentum fore, sibi hoc no-men placere, se hoc nomine adquiescere. — 3) cum infinitivo, posse, nosse, *callere*; sine nota inf. at: kunni klekkir verpa facile extitit tristis, *Am.* 58; keppa svá kunni sciebat, *Am.* 61; slá hann svá kunni calluit, *Am.* 62; ek kann þér segja possum, *Am.* 65; ek kann segja satt queo, *Vasfr.* 43; kann ek slíks synja prohibere queo, *Am.* 66; kunni um lung mæla scivit, *Am.* 70; kunnu vel fylgja, *Ísld.* 11, vide kunnu suo loco; meirr kunni hann mönnum bjarga, eggjar deyfa calluit, *Rm.* 40; þeir kunno vel undir rjúfa bene norunt, *Rm.* 45; cum nota inf. at, *Rm.* 4. 6. 17. 27. 29. 40. 45.

KUNNA, 1. s. impf. conj. v. kunna, pro kynna, *Harbl.* 7, nossem; vide kunnit.

KUNNA pro KYNNA, significare, docere: ok kunni þat kalldyrs viðum atque id signi-ficant hominibus, *Merl.* 2, 95.

KUNNFÁKR, m., equus notus (kunnr, fákr): k. rakna notus piratæ equus, equus piratæ familiaris, i. e. navis, kennir rakna kunnfaka peritus narium, vir, *Eb.* 19, 6. Sic adj. kunnr cum substantivo componitur in kunnkona femina familiaris, nota, *ÖH.* 200; kunnmenn noti, familiares, *ÖH.* 3. 30. 200. 216.

KUNNIGR, adj., callidus, peritus, multisci-us (kunna); acc. s. masc.: áskunnigan Ásam multiscium, vel notum, celeberr, *Rm.* 1; dat. s. fem., kunnigri callidæ, *Völk.* 23. In compositis: fjölkunnigr, lappkunnigr, ókunnigr, reginkunnigr. In prosa absolute, maggie peritus, ut fjölkunnigr, *SE. I* 32: Ása fólk var svá kynigt, at allir lvtir gengv at villa þeirra; *ÖT.* 37: Haraldr konungr sendir kungan mann (baud kúngom manni at fara) til Íslands (*F. XI* 181); margar kungar óvettir byggja land þat (Ísland), *F. XI* 182. — 2) oriundus, ortus, prognatus (a kun = kyn genus), in compos.: álfkunnigr, áskunnigr, vide et goðkunnigr, guðkunnigr sub voce goðkonungr.

KUNNIT, non nosset, ignoraret, 3. s. impf.

conj., v. kunna nosse, pro kynnit, cum suffixo neg. at, F. XI 295, 1.

KUNNLEGGR, SE. I 258, 1, *varis modis sumitur*: 1) S. Thorlacius, in Spec. 7, p. 173, *construit h. l. alin-leggs kunnunni ulnaris brachii nota fauce, i. e. aperto pugno, ab alinleggr os ulnæ, brachium, eo quod veteres ulnam mensi sint longitudine brachii, a cubito ad extremitatem digiti medii; brachii celebre os accipit de apertura pugni, qua candentem ferri massam, a Geirrodo missam, Thor exceperit.* — 2) F. Magnusenius, in Lex. Myth. p. 483—84, *mutat kunnleggs in kunnlegg, dat. s. a kunnleggr, id. qu. kynleggr, ætleggr stirps, genus, et construit: alinn kunnlegg kveldrunninna kvenna prognatus mulierum noctivagarum genere, deserpente Midgardico (þángs þröngvir), qui h. l. adversus ferreum Thoris malleum (tångar rauðbita) ore hiare dicatur.* — 3) forte kunnleggr est subst. verb. compositum, a kunnr notus, et leggja ponere, deponere, it. deicere, prosternere, ut significet: notum, celebrem, inclitum dejectorem, prostratorem, et k. kveldrunninna kvenna inclitus ille dejector mulierum noctivagarum (gigantidum), Thor, porro rauðbiti kunnleggs kveldr. kvenna esca, qua Thor serpentem circumterraneum inescare cogitaverat, quam escam serpens (þröngvir þángs tångar) h. l. ore hiantē arripere dicitur.

KUNNLIGA, adv., comiter, familiariter, var. lect. pro kunnugliga, Hugs. 7, 5, ubi kvedja einn k. comiter, amice salutare; occurrit hæc forma F. VI 223. 221; VII 220.

KUNNR, adj., notus (kunna): hverjum kunnr omnibus notus, SE. II 114, 1; menn, Skáldungum kunnir familiares Scaniensibus, G. 32; eldydum kunnun viris notis, F. II 313, 2; Krístr, kunar réttletis sunnu notus tanquam sol justitiæ, notus sub nomine Solis Justitiæ, G. 4; kunnir menn noti, familiares: kannaz engi | við konna menn, né nána frændr, Merl. 1, 54; kunn kona nota mulier, Bk. 2, 51. Forte Bk. 2, 3, vega kunni, sit iterum peritus, vel itineribus celes, notus, forma determ. adj. kunnr; alias h. l. vertunt: ok vega kunni qui pugnare sciebat; verbum konna vega itinera nosse, occurrit ÓH. 83, ut etiam verti possit Bk. I. c.: et itinera novit. Neutr. kunt notum, quod constat: þat er um kunt constat, ÓH. 47, 2; þú gjörðir þitt nafn kunn notum reddidisti nomen tuum, F. XI 187, 1; it. var. lect. Höfuðl. 13, pro frött. Kunnan segg, Ghe. 1, vertunt: callidum, sed potest verti: notus. Vide formam kuðr, et composita: dáðkunnr, flærðarkunnr, herjonkunnr, herkunnr, hvarkunnr, markunnr, meðalkunnr, morðkunnr, nafnkunnr, ókunnr, reginkunnr, tirkunnr, víðkunnr, þjóðkunnr. — 2) oriundus, ortus, prognatus (a kun = kyn), in compos.: álfkunnr, áskunnr; cf. Mæsoq. himinakunds caelestis, gumakunds masculinus.

KUNNU, perf. inf. act. v. kunna scire, it. posse, Íslid. 9, ubi sic: Ár frá ek arfvörð Geira | ylgr saddiz vel fylgja | menn va Glumr at guoni | Gunnhildar bör kunnu, i.

e. ek frá arfvörð Geira (Glumum Geirii f.) kunnu ár vel fylgja Gunnhildar bör (dat.): ylgr saddiz, Glúmr vá menn at gunni.

KUNSKR, adj., erphonice pro kumbskr Cumbrius, ÓT. 31, 2.

KURFALDI, m., F. VI 363, de Tuta, statura pumili (hann var lágr ok digr, vaxinn at öllu sem dvergr, ibid. 362), forte, pusio vel mirio. Conferri potest vox kurfr, m., trunculus, it. fragmentum, in Lex. B. Hald.; it. kurfa, f., homo laboris et frigoris impatiens, ibid.; -aldi, terminatio est, ut in glöppaldi, himaldi, leggjaldi. Morkinsk. h. l. habet kutfaldi. Minus placet kurfaldi explicare per gestorem gladii, a kurr = kyrr, m., et valda, aut kutfaldi eodem modo per. gestorem cultri, a kuti, m., cultellus; potius putarim tó kutfaldi pravam lectionem esse pro kurfaldi.

KURHVALR, m., id. qu. kýrhvalr, var. lect. SE. I 580, 3 (vide búrhvalr); sic variat rúmgihta et rymgihta, Ísl. I 141. 148, var. lect. 16.

KURO, elegerunt, 3. pl. impf. ind. act. v. kjósa: þær lif k. vitam elegerunt, determinarunt, Vsp. 18; kuro heldr potius elegerunt, maluerunt, sequ. infin., Hh. 96, 2 (F. VI 420, 2); kurom, 1. pl., sorte obtinuimus, Am. 97; vide kjöru. In prosa, Hg. 13; ÓH. 38; F. XI 67; vide kjóra.

KURSI, m., titulus; it. nom. propr. Kálfr, Gðþ. 58, cf. kusli, Sturl. 4, 17, var. lect. 13.

KURTEISLIGR, adj., modestus, it. venustus, pulcher, de femina, Skáldh. 7, 36. Adv. kurteisliga modeste: strjúka sèr k. á dúki Hkr. Hh. (F. VI 322); kurteis forsi, strenuus, Sturl. 3, 23. 5, 16; kurteis, f., ÓH. 108, strenuitas (F. IV 229 framganga), ut Hkr. Sie. (F. VII 342, not. 5).

KUSTR = KVISTR ramus, vide hornkustr.

KUTFALDI, m., lectio Morkinsk. F. VI 363, vide kurfaldi.

KUÐR, adj., id. qu. kunnr notus: kuðr at máli per sermonem notus, Háram. 57; öldum kuðr hominibus notus, Mg. 2, 1 (F. VI 23, 3); enik kuðr at sliku notus sum, quoad hanc rem, i. e. hæc res de me nota est, hac re innotui, SE. I 636, 3, non vero: ea res mihi nota est, ut explicatur Ed. Sæm. I 118, not. 3; kuðr at krapti qui ei sua miraculosa innotuit, Lv. 28, de Christo; elsku kuðr amore notus, epith. Christi, Hæ. 16, ubi: allz ek, yðvarr aumlegr þrèll, elsku kuðr röðla öðlingr, hefi vafsan mik í öllum afgerðum. Dat. s. fem.: í Suðrvík, Dönum kuðri in S., Danis nota, ÓH. 9. In prosa: kuðr bæði at sýn ok at máli, ÓH. 68 (kunnigr, F. IV 131). Hæc forma non usurpatur nisi in iis casibus, in quibus dr locum habet, sc. nom. s. msc., dat. s. fem., gen. pl. omn. gen., gen. s. fem. Vide composita: nafnkúdr, ókuðr, víðkuðr.

KVALRÁÐR, adj., animo suspenso, animi incertus, ignarus, mollis, Sturl. 4, 45, 1. Cf. ókvalráðr laborum patiens (impiger in exsequendo consilio, Lex. B. Hald.). Propr. videtur esse, ægre consilium capiens (kvöl, ráð), dubius animi, hærens, cf. proverb.: vá

á kvölina, sem á völinu dubius hæret, cui optio est.

KVALRÆÐI, *n.*, calamitas, molestia, malum (kvalráðr): opt verþr k. af konum sæpe oriuntur dolores ex feminis, Söll. 10.

KVÁMA, *verb.*, pro koma venire: friðslit kváma fram prælia eveniunt, turbulenta tempora incidunt, Sturl. 4, 46, 1, v. kvæmi.

KVÁMA, *f.*, adventus, *id. qu.* kvoma, koma: gestz kváma adventus hospitis, Am. 30; *gen.*: æstir okkarrar kvamo optasti nostrum adventum, Hm. 23; ek bað ykkv kvamo petii a vobis, ut veniretis, Am. 36; *acc.*: sogþo stríðliga kvamo nuntiabant asperum adventum, Hm. 1, 44. Vide heimkváma.

KVÂN, *f.*, uxor (*id. qu.* kona), *nom.*, Fjöls. 47; *acc.*, Bk. 2, 8; *dat.*, Hm. 22; Fjöls. 43; *gen.* kvânar, Völk. 5; Am. 28; Sonart. 17; Hæðins kvân uxor Hedinis, Hilda, *it. pugna*, Krm. 4; ÓH. 218, 1, *gen.* Non occurrit in plur., unde kvânir, Bk. 2, 14, pro masc. habendum, a kvân = konr vir princeps. Vide formas kven, kvæn, kvon, et compos.: biðkvân, óskkvân.

KVÂNFAŊG, *n.*, matrimonium, Merl. 2, 92.

KVÂNIR, Bk. 2, 14, viri principes, *id. qu.* konir, *pl. a* konr, vide kvân.

KVÁSIR, *m.*, Quaser, homo ex sputo Vanorum et Asarum creatus, a Fjalare et Galare interfectus, ex cuius sanguine mulsum poeticum confectum est, SE. I 182. 216; unde Kvásir blóð pœsis, SE. I 218; Kvásir dreymi pœsis, carmen, SE. I 244, 4.

KVÁTRA, *f.*, ludus latrunculorum: kvátru tafl, *id.*, Gðß. 52; = kvotra (*hod. kotra*), Sturl. 5, 48, 1.

KVADNING, *f.*, iussum (kveða, kvöð); *pl.* kvadningar iussa: venja afsær kvadningar e-s iussa alicujus ab se rejicere, aliquem dedocere, ne quid sibi præcipiat, a jubendo deterere quem, Grett. 17. Sic ÓH. 2: ráða af höndum kvadningar, eodem sensu; *it.* hafa kvadningar við e-n jubere quem quid.

KVEIF, *f.*, GS. 23: ok hraun kveifar hræfa. Lectio incerta est; 148 et 481 AM. habent h. l. kverfar, quod metro minus apte congruit, ed. Hól. kveyfa, aliud exsc. kveifar, quarum duæ postremæ lectt. et metro aptiores sunt, et descendere videntur ex antiquioribus lectt. kneifar et kneifar; vide hraunkneif supra, et kneif seorsim. Si adcommo-datur lectio kveif cucullis (F. VIII 378 bis; Gall. coiffe, Angl. coif, pronunt. kæif), possit quidem kveifar hraun aspretum cuculli, esse caput, sed obstat pluralis numerus de uno capite (blóðrauð kveifar hraun).

KVEIKJA (kveiki, kveikta, kveikt), accendere, ÓH. 217; F. V 55 (239). Vide kveykja.

KVEIN, *n.*, lamentatio, querela, Gd. 19.

KVEINA (-aða, -at), queri, Gk. 1, 1.

KVEINSTAFIR, *m. pl.*, querelæ (kvein, stafr), Hugs. 25, 5.

KVEITIR, *m.*, vide bülkvetir et kvetir.

KVELD, *n.*, vespera, Hm. 29; at kveldi vesperi, Hm. 24; Hávam. 81; á kveldi, *id.*, G. 44; fram var kvelda (*gen. pl.*) vespera declinaverat, Sk. 3, 12.

KVELDA (kveldar, -aði, -at), *impers.*, vesperascere (kveld): er kveldar quum vesperascit, Mb. 5.

KVELDFÖRULL, *adj.*, vespere circumire solitus, circulator vespertinus, *it.* nocturnos conventus agitans (kveld, förrull), de homine tumultuante, Orku. 66, 2, ubi *dat. s. superl.*: kveldförlustum karli.

KVELDRIDA, *f.*, strix noctivaga (kveld, ríða), *id. qu.* myrkriða, quæ noctu partim lupis vehi credebatur (gandreid), partim homines infestare, de femina gigante: kveldriðu stóð equitum strigis noctivagæ (*i. e.* gigantidis), lupi, ÓT. 30, 1 (AR. I 283); *plur.*, kveldriðor striges vespertinæ, gigantides noctu oberrantes, H. hat. 15. In Eb. 16 kveldriða usurpatur de femina, quæ tempore vespertino homines magicis incubationibus vexare credebatur (cf. FR. III 650).

KVELDRUNNINN, noctivagus, noctu oberrans (kveld, runninn, *perf. part. v.* renna, qui cucurrit): kveldrunnar konur femina noctivagæ, gigantides, kunnleggr kveldrunninna kvenna prostrator gigantidum, Thor'gigantoleiðr, SE. I 258, 1.

KVELIAT, ne punias (occidas), 2. *s. imper. v.* kveldja, cum neg. at, Völk. 31, ubi sic: eíða skaltu mér ádr alla vinna, — at þú kveliat kvân Völundar, né brúði minni at bana verðir ne occideris, nev auctor necis fueris, vel jura te non occisurum, neque auctorem necem futurum; in priori membro est imper., in posteriori conjunctivus; vide supra p. 2 sub neg. at, *it. p.* 26, sub conj. at, *γ.*

KVELJA (kvel, kvalda, kvalit), cruciare (kvöl); *part. pass.* kvaliðr cruciatus, de Christo, Lb. 22, vide ókvaldr (same ex cruciare, macerare, præf. Grm.: hann 'er matnifingr sá, at hann kvelr gesti sína, ef honum þikkja ofsmargir koma). — 2) necare; synonyma videntur, Völk. 31: at þú kveliat (imper.), et nē at bana verþir; H. hat. 15: ek hefði kvaldar kveldriðor occidi, necavi; sic et accipi potest Y. 16: er mara kvaldi quem incubo necavit, vel suffocavit, ut Dan. kvæle, *id. qu.* in præced. prosa: þá kafði hún höfudit.

KVELLING, *f.*, dolor, cruciatus: k. var þat id acerbum erat, magnum dolorem adferbat, Grett. 30. De acuto dolore, Hist. Pers.: kvad kvelling um sik geisa, mez undir herðarblöðunum, þar maginn semz við hrygginn, postque appellatur verkr. De morbo, Ld. msc. c. 19, de Ilrappo: ekki hefði ek verit kvellingasamr, sagði hann, er þat líkaz, at þessi sótt skuli vera skilnaðr vorrar samvistar; Sturl. 4, 24: i sumar hefir mér verit kvellingasamt, en er mér komu orð Reykdæla, at þeir þyrftu liðs við, þá hóf af mér vímur (vomur, væmur) allar, svá ek kenni mér nú hvergi illt; adde Eg. 27 kvellisjúkr morbis obnoxius, et 71 kvelli-sóttir morbi.

KVELDRIDA, *id. qu.* kveldriða (ll = ld), Fsk. 56, 2 ad ÓT. 30, 1.

KVÆMI, 3. *pl. impf. conj. v.* koma, pro kæmi venirent, Am. 2. Nj. 75. lin. 5 kvæmi. 149, l. 26 kvæmi.

KVEN, *f.*, *uxor*, *Am.* 6, *in nom.*

KVÆN, *f.*, *uxor*; *nom.*: víðris *k.*, *de Frigg*, *Lokagl.* 26; Byggvis *kven*, *de Beyla*, *Lokagl.* 57; *kven* *konungs regia uxor*, *Gha.* 50 (*Gk.* 3, 6); *dat.*: at *kven uxoris loco*, *in uxorem*, *Hamh.* 8; *gen.* *kvenar*, *car. lect.* *pro kvánar*, *Völk.* 5. *In composs.*: bið-*kven*, *eykven*.

KVÆNAZ (*kveniz*, *kvændiz*, *kvænz*), *uxorem ducere* (*kven*): gakk með oss at *kvénaz*, *Skaldh.* 4, 40; *kvændiz út á Grænalandi*, *Skaldh.* 5, 4. *Part.*, *kventr qui uxorem duxit*: dálíga *k.*, *Nik.* 72, *ride einkventr*. *In pros.*, *præs. inf.* *kvénaz*, *Vem.* 14; *impf.* *kvændiz*, *Vigagl.* 5; *in act.*, *kvæna e-n uxorem alicui conciliare*: höfðu þeir *kvæntan hann uxorem ei conciliant*, *Finnb.* 36.

KVENDI, *n.*, *femina*, *mulier*, (*kven*): kennir þá, *hvar kvendit sat*, *Skaldh.* 6, 39.

—KVÆNI, *n.*, *deriv.* a *kven*, *ride fullkveni*.

KVENNMAÐR, *m.*, *femina*, *mulier* (*kona*, *gen. pl.* *kvænna*, *maðr*), *de Sancta Maria*: rödd engilsins *kvennmann kvaddi*, *Lil.* 55. *In prosa*: *kvennmanns bein ossa feminea*, *GhM.* I 503.

KVENNSEMI, *f.*, *mulierositas*, *libido venerea*: bregða e-m um *k.*, *FR.* III 483, 2; *mnv kvenseme castra smíðvt*, *Merl.* 2, 76. *Ab adj.* *kvensamr mulierosus*, *Isl.* I 120, *car. lect.* 10; *Nj.* 96, 101.

KVENNSKA, *f.*, *mulieritas*, *status*, *conditio mulieris*, *it. pudor muliebris*, *SE.* II 232, 2. *Fsk.* 11: *hver sú kona*, *er hon vill góð vera*, þá vill (*forte vile*) at hon hafa gjálfræði á sér, at halda *kvensku sinni* fyrir hverjum manni: en sú *kona*, *er hon vill ill vera*, þá gjaldi hon ókvensku sinnar.

KVENNVÁÐ, *f.*, *vestis muliebris* (*kona*, *váð*), *pl.* *kvennváðir*, *Hamh.* 16, 19.

KVERK, *f.*, *faux*, *guttur*, *jugulum*; *mentum aut sinus sub mento* (*Gloss.* *Nj.*); *plur.* *kverkr*, *de uno homine*: þú kældir *kverkr* *saucos tuos refrigerasti*, *FR.* I 467, 1; skera óðar ár úr *kverkum e-s* *linguam exsecare e faucibus*, *G.* 37; (*pros.*, *F.* VII 191; *SE.* II 34); döggyva þurrar *kverkr* þjóðar *margrar aridas fauces multarum gentium irrorare*, *Merl.* 2, 82. *Gen. sing.* *kverkr*, *He.* 13, *ubi kverk de ore usurpatur*, *tali ut puto ordine verborum*: ríkr andi, *fyrirtignari* *soður kverkr* *potens Spiritus*, *præcipuus coonestator patris oris*. *In prosa*, *sing.*, *de sinu variarum rerum*, *v. c.* *de sinu posterioris cornus securis*, *Nj.* 54; *de sinu undarum*: féll hvárr (*boðinn*) í *kverk* óðrum, *F.* XI 13.

KVERKHVÍTR, *adj.*, *collo candido* (*kverk*, *hvitr*), *epith. virginis*: lín *kverkhvita*, *pro subst.*, *virgo collum candida*, *Fsk.* 3, 2.

KVERN, *f.*, *mola* (*SE.* I 376); *in plur.*, *de una mola*: standa á *kvernom* *adstare molæ*, *Hund.* 2, 2; *meðan þú á kvernom kystir þýgjar molæ* *adstans osculatus es*, *Hund.* 1, 32; *klaka* *und kvernom* *sub mola*, *Lokagl.* 45. *Locum Hund.* 1, 32, *Völs.* S. (*FR.* I 139) *explicit*: meðan þú *kyssir ambáttir við eld*, *forte ducens kvernom a hvena lebes*, *quasi juxta lebetes coquinaríos*.

KVERNBITI, *m.*, *gladius*, *SE.* I 566, 1;

II 476. 560 *kvernbitr*; II 620 *kvernbitir* (*minus recte*). *Propr.*, *nomen gladii Hakonis Boni*, *N. R.*, *ab Adalsteine R. A. datus*, *H. c.* 43: *Adalsteinn konúgr gaf Hákon* *sverð þat*, *er hjóltin voro or gulli ok með-alkafinn*: þar hjó Hákon með *kvernstein* *einn til augans*, *þat var síðan kallat kvernbitr*.

KVETIR, *lectio Cod. Reg. SE.* I 292, 3, *ride bókvetir et ibi adnotata*; *verbum kveita*, *FR.* II 131, *puto esse id. qu. hod. hvekkja incommodum, molestiam facere cui, et deinde id. qu. hnekkja repellere, avertere, averruncare*.

KVETT, *n.*, *caro*, *pulpa* (*id. qu. kjöt*, *Dan. Kød*, *forma Norv. quiet*, *F. X* 417), *FR.* II 33: *kallt vatn augum*, *en kvett tönn-um*; *citatur kvett pulpa*, *Gloss. Synt. Bapt. sub v. ket. B. Hald. de labiis accipit*, *quibus dentes humidi conserentur*, *adferens*: *hann flær kvettit hiantibus labiis dentes nudat et morsum minitatur*, *quod de canibus dicitur*. *Vox similis Norv.*, *Kvætte instrumentum pun-gendo aptum, denticulapium, huc non pertinet, sed cohaeret cum hvetja acueret*.

KVEYKIR, *m.*, *ignis*, *SE.* II 486, *ride kveyktr*.

KVEYKJA (*kveyki*, *kveykta*, *kveykt*), *accendere*; *pass.*: *funi kveykiz ignis accenditur*, *Hávam.* 57; *v. kveikja et keykja*, *et mox kveykva*. *Pros.*, *F.* II 82.

KVEYKTR, *m.*, *ignis*, *SE.* II 570, *cf. kveykir*.

KVEYKVA, *id. qu. kveykja accendere*; *tantum in præsentī usurpatur*: *eldr brennat sá sjaldan*, *er Magnús kveykvir ignis a Magno accensus*, *SE.* I 506, 2; *sútir manna bölvu kveykva sorg dolores ærumnarum humanarum accendunt curas*, *Hm.* 1.

KVEDA (*kveð*, *kvad*, *kveðit*), *loqui*, *dicere*, *pronuntiare*, *prædicare*, *cum acc.*: *meýjar orðum skyli manngi trúa*, *nè því er kveðr kona neque ei, quod loquitur nupta mulier*, *Hávam.* 84; *cum acc. et inf.*: at þú þér *Frey kveðir óleiddaztan at* (*om. U*) *lífa ut dicas*, *Freyum vivere (esse) tibi gratissimum*, *Skf.* 19; *kveda ajunt*, *subint. menn*: en þar *Heimdall kvepa valda veom ibi vero Heimdallum ajunt præesse domiciliis*, *Grn.* 13; *kveda orð verbum eloqui, effari, profari, dicere, respondere*: orð *kvad þá Vingi tum verbum effatus est V.*, *Am.* 36; orþ *kvap hitt Högni istud contra verbum edixit II.*, *Am.* 37; *k. at orði fari, verba facere*: *Glaum-vör kvad at orði*, *Bera kvad at orði*, *Am.* 30, 32; *ok hann þat orða allz fyrst um kvad id verborum omnium primum dixit*, *Hamh.* 2, 3, 9, 12; þá *kvad þat Heimdallr*, *Hamh.* 15, 17, 18, 20, 22, 25, 30. *Kveda dóms orð judicium facere, sententiam ferre, publice pronuntiare*: þá at *drottinn vor haf dóms orð kveðit ubi dominus noster judicii sententiam pronuntiaverit*, *Krossk.* 33; *kveda dul obscure loqui, haud aperte dicere, dissimulare*, *Y.* 20; *kveda sér* (*e-t*) *at bölvu declarare, ma-lum, molestiam, injuriam sibi fieri*, *Hávam.* 129. — β) *despondere, pacisci, destinare*: *ek var þér kvæn of kveþin eram tibi in ma-*

trimonium pacta, Fjöls. 47; etiam: sú brúþr var honna of kveþin at kvæn illa virgo erat ei ad nuptias desponsa, Fjöls. 43. — γ) provocare, ut kveðja: Hropts hyrskæðir man verða kveðinn mér at heiptum provocabo virum ad hostilitates, vel, cum hostem declarabo, Ísl. I 90 (Eb. 19, 7), cf. supra kveða sér at bölv. — δ) Sturl. 3, 1, 1: hvat kveðr um, id. qu. rar. lect. hvat er um, quid rei est? — ε) kveðaz dicere se, it. dicere, sibi; quando sequens constructio dativum requirit, cum subjecto dativi construitur, v. c. Korm. 3, 5: itri (sic legendum puto pro ita) kveðz þikkja eitt lífti á mér eximia femina dicit, sibi videri. Sic cum kvad pro kvaz vel kvæðs, SE. I 258, 2: þioekvaxnm þikling qvæð (U. qvez) þiekia fringmikla hætting at megindrætti crassus ille gigas dicit sibi videri ingens periculum esse. Sic in prosa: honum kveðz vel álitaz (= hann kveðr sér vel litaz á), F. VI 99; þeim kvæðz þykkja sér vandalaust, F. VI 107; Glúmi kvæðz því betr þikkja, Vem. 18; Kára kvaz onnv ferð þikkja betri, Nj. 92; honum kvez (v: vera) meira um at halda fram dicit animum sibi esse inclinationem ad iter persequendum, GKM. II 686—88; Þórolf kvez þikkja launin miklu meira verð, Eg. p. 173, not. *). — 2) expetere, postulare aliquid ab aliquo, cum acc. pers., gen. rei, ut kveðja: kvæðo síðar Sigmundar bur auðs ok hringa Hundings synir expetierunt opes et annulos (satisfactionem pro cæde patris) a Sigmundi nato, Hund. 1, 11. — 3) kveðr, pro kvíðjar, prohibet, resistit, Fjöls. 48, referendum puto ad verb. kveðja, qu. v. — 4) canere, cantare: austmarr kveðr gýmis ljóð at gamni sænskum jófri mare orientale cantat cantilenam Gymeris, i. e. fremitu marino strepit, Y. 36; nú eru Hávamál kveðin jam decantati sunt sermones Celsi, Hávam. 167; laun kveðins óðar cantati carminis, F. IV 13, not. — 5) cum præpositionibus, á, cum acc., compellare aliquem: grænn víðr kvæð á djúp-an víði eiridis silva allocuta est altum mare, SE. II 202, 1; at, c. dat., alloqui quem: hrafn kvæð at hrafn corvus corvo dicit, Hund. 1, 5; banda vör kvæð at andspilli Agða mulier allocuta est amicam Agdenisium, GS. 10 (nam hygeja h. l. est absol., attendere); jarl kvæð at unnviggæri, F. XI 144; hringa hreytir kvæð at Vagni, F. I 181, 2; fram, in medium vocare, provocare, metaph. efficere: hróðr hringastríðis vann framkveðinn ramman harm, F. IV 13, not., certo: laus (laudabile factum) annulorum consumptoris (Halldanis) gravem calamitatem effecit (gravis belli causa extitit); nisi kveða fram h. l. sit carmine avertere, ut hróðr hringastríðis accipiatur de carmine Guttormi; cf. Nj. 130: mikill harmr er at oss kveðinn (parcarum decreto vel magia effectus); upp, palam facere, aperire, edicere: Eiríkr hafði sér meira í hug við auðs særi (adversus Olavum Tryggvi), en upp of kveði (inpf. conj.) plura quam palam faceret, vulgo ediceret, ÓT. 57, 2; víð, a) respondere: hitki hann veit, hvat hann skal víþ kveþa nescit,

quid debeat respondere, Hávam. 26; b) sonitum edere, resonare: svá at kvæðu víþ kalk-ar (í rá), Bk. 2, 27; c) absol., omisa prapos., sonum edere, crepare, de sono quem edunt rasi capilli: kveðr eik meðan reikar arbor capitis (coma) inter ea sonum edit, SE. II 500, 4.

—KVEÐI, m., derio. a kveða, vide frumkveði sub frumkvöðull, it. hróðrkveði.

KVÆÐI, n., carmen (kveða), vide atkvæði, ságukvæði; gen. kvæðs pro kvæðis, excludo i, Hild. 11, ubi rusill kvæðs fusor carminis, vel potius a nom. kvæð, id. qu. kvæði (ut reip = reipi etc., nam vð í in talibus propr. paragogicum est), quæ forma superest in víðkveð, F. IV 58; VIII 354, not. 10, it. víðrkveð, ib. in textu.

KVEÐJA (kveð, kvadda, kvadt), salutare, c. acc.: kysti ok kvaddi kóng osculans salutabat regem, Hund. 2, 13; kvaddi þá báða eos ambo salutabat, Am. 6; valedico: svá kveð ek snyrtisfreyju gandis vängs ita (eis verbis, votis) valedico feminae, Korm. 8, 3. Metaph.: vðir kveðja vidda bróður folles salutant, compellant (i. e. suscitant) ignem, Eg. 30; k. e-n lastastöfum contumeliosis vocibus compellare quem, Lokagl. 10, ubi kveði est 3. s. præc. conj.; heiptom skal mána kveðja, i. e. (maðr) skal kveðja mána (i) heiptum in iris atrocibus luna est invocanda, Hávam. 140, vel cogita (við) heiptom adversus iras, ad odia avertenda; kveðja e-n gunnversum bellicis carminibus salutare, compellare quem, Ha. 326, 2; k. lið oddum milites mucronibus salutare, i. e. armis petere, arma inferre, Fsk. 22, 4, ubi sec. alteram recensionem legendum puto: kveðr oddviti oddum | Eyvindar lið Skreyju imperator exercitum Eyvindi Skreyja telis consalutat, vide bifaz supra; k. laudr raudum benloga terram armis vastare, HIR. 44. Pass., kveðjaz inter se salutare, se mutuo salutare: jófrar kvödduz dynskotum at morði reges se in pugna sonoris icibus telorum mutuo salutabant, H. 10; tveir meiri fullhugar kvödduz aldregi oddum telis nunquam se mutuo salutarent, i. e. nunquam prælio congressi sunt, F. XI 215, 1. — 2) cum acc. pers., gen. rei, petere, orare; poscere, postulare; provocare, hortari: er mális kveðr Gripi qui Griperis colloquium postulat, i. e. qui colloqui cum Gr. vult, Sk. 1, 3, cf. beida; ek vil kveðja Krist allrar ástar a Christo omnem benivolentiam exposcere volo, F. II 53, 3; k. bróður blíðliga arfs a fratre comiter petere patrimonium, Sk. 2, 12; kveðja Fáfni fjár Fofnerem pecuniam poscere, Sk. 2, 12. Þann hal, er ník heipta kveðr qui me ad iras provocat, Hávam. 154; þá kvaddir mik Hildar háraddar cum me ad pugnam provocasti, Korm. 11, 2; (konúgr) kvaddi lið bððyar rez milites ad pugnam hortatus est, ÓH. 246; vágðs blakkriði kvaddi Frakka ok Vinda (acc. pl.) vígs Vendos et Francones ad pugnam hortatus est, ÓT. 26, 3. Cum solo gen. rei, poscere, postulare quid: þar er hjálmraddar stafr kvaddi hodda ubi puginator pecunias (dotem) postulat (v: a Tinforio),

Eb. 17, 1; ek kveð mæð hljóðs at óði silentium mihi posco recitando carmini, Rekst. 1. — 3) cum acc. pers., et præpos. at c. dat.: k. kono at ganiarúnunom compellare, invitare feminam ad jucunda colloquia, Hávam. 132. Inprimis de invitandis aliis ad carmen audiendum: ek vil kveðja hann at gjöf Grímnis ab eo petere volo, ut munus Grímnis accipiat (aures carmini præbeat), SE. I 250, 4; ek kveð helgan ræsi háls heimtjallz at þeima brag, fyrr en fyrþa sanctum regem alti cæli arbitrum hujus carminis prius, quam homines, deosco, SE. I 318, 4, ut Lv. 2, ubi sic: Fyrr kveð ek frégjan harra, vide sub fagræim; ek kveð harra Dana grundar at dýrri hróðrgjörð, SE. I 520, 4; oss samir kveðja gilda öld at þessi óðgerð, G. 10, id. qu. bjóða e-m at hlýða brag petere ab aliquo, ut carmini aures præbeat, offerre alicui carmen audiendum, invitare quem ad carmen audiendum, G. 9. Sic Lb. 8: Beidande kveð ek bæðe | bræðr ok systr at kvæðe precabundus invito et fratres et sorores, ut audiant carmen; ek kveð aungan at óði, Jd. 1. — 4) kveðja, pro kveða, dicere, loqui (ex notione compellendi quem): kvaddi þá Gunnar tum Gunnar locutus est, Ghe. 9, pro kvæð (F. Magnúsenius in Gloss. marult: salutavit eos: discessurus); sic KþK. in Tit. de decimis: at þui uietti skal hann kveðja (i. e. kveða) hunc testem antestatus dicito. kvaddr, pro kveðinn, recitatus, pronuntiat: dásamligt fræði var þær í draumi kvadt ezinnium carmen tibi in somnio recitatum erat, Söll. 83. — 5) kveðja, pro kviðja, cum dat., prohibere, impedire, resistere: Urðar orði kveðr eingi maðr fatális nympha sententiæ (legi) nemo videntium obrogat, i. e. nemo impedire potest, quominus decretum Parca ratum fiat, satis nemo resistere potest, Fjölsn. 48; þú skaltat of kveðja mæð at berjaz þriðja sinn non me prohibebis, quominus tertia vice dipladier, Korn. 22, 4, ubi unus Cod. chart. habet kviðja. Grett. membr. Hávn., pros.: þat líkaði illa þorflúti, en nennti þó eigi at kveðja honum mat cibo interdicere, (i. e. reka hann burt domo expellere, membr. Upsal. c. 16). Sic et Skáldh. 3, 41: kom þar loks, at kvöð var bygd | köppum þeim, er mistu dygd eo tandem res processit, ut improbis illis hominibus territorio interdiceretur. — 6) in compos.: auðkveðjandi.

KVÆÐJA, f., salutatio, salus: fylgja skal kveþeo koss salutem comitetur searum, Fjölsn. 39; hinzt kveþja postrema salutatio, An. 44. Málm kveðja salutatio metallorum, sonitus gladiatorum, pugna: fyrri m. kveðju ob pugnam, propter vim prælii, Öll. 48, 1; kveðja grárta geira er komin instat sonitus leucophæarum hastarum (pugna), Vigagl. 21, 3; þuska k. aurum (jötna mál), HR. 71.

KVÆDKA, KVÆDKAT, non dico, 1. s. præes. ind. act. r. kveða, suffixa 1. pers. pron. ek et neg. a, at, Ý. 20, Ad. 21, quo utroque loco denuo additur plenum ek: kveðka ek, kveðkat ek.

KVÆDKI, Grg. 3: þar bað hon mik koma, er kveþki veit eo illa jussit me venire, ubi

nemini notum est. Puto kveþki (lectio kiveþei forte proderit ex kveþei, i. e. kveþki) esse formam aliquam dialecticam, et idem valere ac vetki nihil, nulla res, nulla creatura, nemo videntium, et sensum esse: in eo loco me secum congregi jussit, quem locum nemo videntium novit, i. e. in loco omnibus ignoto. In Gloss. Edda proponuntur quatuor conjecturae in hanc vocem, 1) kveðki esse pro hvetki, i. e. hvatki nihil; sed hvatki sec. communem usum significat quicquid, quodcunque, nec unquam usurpatur pro ekki nihil. — 2) kveðki poni pro ek vetki ego nihil; sed ek vel 'k (per aphæresin pro ek) sic vocibus præfigi, inauditum est, nulloque exemplo illustratur. — 3) kveðki poni pro kveþ ekki ajo nihil; sed neutr. ekki ita verbis suffigi, nullo allato exemplo probatum est, neque neg. gi vel ki in verbis locum habere, supra tetigi ad vocem hlýðgi. — 4) kveðki compositum esse ex kveð, n., vox (quæ existat in viðrkveð, vide supra sub kvæði), et neg. ki, et sensum esse: ubi nulla vox audiri potest, i. e. ubi altum est silentium, sc. apud mortuos; quam rationem ceteris præferunt, Magnúsenius primam præfert.

-KVÆDR, adj., formatum a verbo kveða (impf. conj. kvæða), vide composita: hraðkvædr, hvikvædr.

KVÆDU, pro KVED ÞÚ, dic, declara, imper. v. kveða, Hávam. 129.

KVÍ, f., septum ovile, claustrum ovium: eiga víðan stöðul ok lánga kvi latam stationem boariam longumque septum ovile possidere, Vita Hallfr. (ÓT. Skh. 2, 218); moka kvíar innan septa ocellia intus purgare, Hild. 11, 1. Kjálkar gerðu kvi maxilla septum formabant (pro parietibus erant), FR. I 480, 2.

KVÍGR, m., juvenis, vitulus, SE. I 588, 1; II 483. 567. 626; vide stafnkvígr. Nom. propr., Eg. 40.

KVIKNA (-aða, -at), vitam concipere, animari: kviknóð jóð fetus conceptus, Nik. 8.

KVIKR, adj., vitus: rey getr kvíkr kú semper vitus homo eacum nanciscitur, Hávam. 70; yfir þá götu náði eingi kvíkr komaz, Söll. 1; skáro kvíkkvan (dupl. k) til hjarta vírum ad cor usque secuerunt, i. e. vivo cor exsecuerunt, Ghe. 25; sem á kvíkom manni uti in vivo homine, Öll. 259, 5; sem: ertu kvíkr víta es, in vitis es, vitis, Húnd. 2, 46; kvöl þótti kvíkri at koma í hús Atla víta venire in domum Atlii, Am. 98. Vide ókvíkr, it. ÓT. 130, 2, ubi kvíkan, legendum est kvíkan, cum F. III 5.

KVIKSATTR, F. VII 92, 2 (AR. II 67, 1), ubi legendum puto: Vardir Hörða | hvatr fylkir at | gróf guðs lof | glatt kviksattr, i. e. hvatr Hörða fylkir, (þá) vardir glatt lof kviksattr at gróf guðs; h. l. kviksattr (= kvíksettr, a kvíkr, setja) vitus conditus, i. e. scrinio conditus, tibi divi instar; lof kviksattr honor, decus dicorum, scriniis conditorum, sunt cimelia aurea resque pretiosæ, quibus ornasse sepulcrum domini h. l. dicitur rex. Var. lect. h. l. pro kviksattr est kvíksettar, quod legendum puto kvíksettra (= kvíksettra), quæ lectio plene

occurrit eodem nexu in F. VIII 101, not. 18. Similis forma latet in depravatis lectionibus: kvikas höttir, kvika sett; kvikligr háttir, F. V 108, not. 12, sc. kvikasattr, id. qu. kvikasattr, per epenthesin τοῦ α, vide kykkvasattr. Forte etiam τὸ kvikasattr legendum kviks áttar, et quum h. l. auri appellationem contextus postulet, kviks est gen. s. totius kvíkr (propr. vivax), quæ serpentem denotet, et tum kviks átt familia serpentis, sunt serpentes; porro si pro lofs conjeceris lofi (i. e. löfi, laufi) et glatt, pro skulut, ordo erit: hvatr Hörða fylkir, varðir glatt laufi kviks áttar at grófl guðs strenue Hörðorum rex! lætus impendisti frondes (i. e. cubile) serpentum (aurum) sepulcro dei.

KVIKVA, f., caro viva, spec., caro viva circa unguis, sc. sub unguibus et supra radices unguum, quare in SE. I 542 ad partes manus refertur unacum nagl, gómr, jaðar. Idem est ac kvika, quam formam habet SE. II 467. 613. Vide formam kykva.

KVINNA, f., femina, mulier; acc.: eiga gekk hann Almveig, ætta kvinnu seminnam præstantissimam, Hlyndl. 14; gen.: sála kvinnu anima mulieris, Gd. 20; kvinnu rækt amor erga mulierem, Skáldh. 1, 23; hinc kvinntr qui uxorem duxit, Skáldh. 4, 37. — 2) kvinna, gen. pl. a kona, pro kvenna: innar lít ek til kvinna intro ad feminas respicio, F. V 178, 2. Sic in prosa: fjöldi kvinna magnus feminarum numerus, F. VI 175; kvinna vist mansio feminis idonea, F. VII 274; kvinna vitruast, fridust, F. VI 119; VII 109.

KVISA, f., avis quædam. Forte kvisa est Norc. Qvex (etiam Hveps) crabro, e genere apium, Ströms Söndm. Beskr. 1, 195 (a kvisa susurrare, SE. I 150). — 2) an huc pertineat kvisu flug, A. 4, incertum est; locus sic est: verit hafði mér verra í hug, var þat nær sem qisu (sic) flug, ubi dubium est, utrum kvisu flug sit volatus crabronis, impetus advolantis crabronis, an dolor rheumatismi, a kvisa = kveisa (Gloss. Njalw).

KVÍSL, f., ramus, ut. prosapia (ÓH. 96: kvíslir af Uppsvali ætt, cf. F. IV 204), vide kynkvísl, niðkvísl.

KVISTA (-aða-at), ramos deputare (kvistr), it. amputare, truncare: hugðak hlif-ar flagða hristendr kvista af mér báðar hendr með brynju vendi utramque manum mihi gladio præcidere, GS. 30. Propr., in prosa: þeir kvistuðu bál mikit ramis decisis ingentem pyram struxerunt, Eb. ed. Havn. p. 314; impropr.: ef hann kvistar af mér slíka vinina, sem þú ert si me spoliast amicos, Ljósv. 15; vera má ek kvisti einn eða tvá af yðr, áðr þér hafst mik feldan ut unum alterumve ex vobis sternam, Ld. mac. c. 96; hinc kvisting.

KVISTING, f., cædes, strages (kvista): hváirtveggjo seggir átto sín kvistingar kosto utrisque facultas erat edenda stragis, ÓH. 47, 3.

KVISTR, m., ramus; dat. s. kvisti, Rm. 44; Hm. 4. 29; nom. pl. kvistúr rami, Am. 69; Merl. 2, 83. 84; Gd. 8; acc. pl. kvisto, Grm. 34 (kvistum, SE. I 76, 1); quidd.

legunt Lil. 20: remman brast af rót í kvistu ex radice in ramos erupit, se diffudit. In compass.: hornkvistr, ilkvistr.

KVISTSKÆÐR, adj., ramis nocivus (kvistr, skæðr); pro subst.: in kvistskæða illa in ramos grassatrix, Hm. 4, i. e. procella, sec. observ. ad l. c., non sol, ut est in Gloss. ad hanc vocem.

KVITTA (-aða,-at), absolvere, perficere: k. heimfór domum reditionem absolvere, perficere, domum redire, F. VII 70, ubi sec. A et M: hvat skulum heimfór kvitta cur domum redeamus? Sec. Fsk. 158, 1: hvat þarf hæim for kvitta quid opus est domum redire? Forte sec. H: hvatt skulum h. k. celeriter desistamus a domum reditione, consilium redeundi deponamus. Ceterum Fsk. memorat, factam esse hanc stropham, postquam Thorgrinus cum Oplandis fugam capessiverit. (Gall. quitter).

KVITTR, adj., liber, solutus: kvitrtr af pinu, óngri líber a dolore, ægritudine animi, Skáldh. 1, 3. 5. In prosa: gefa kvitt condonare, veniam dare, F. V 291; þing kvitt comitia peracta, vel diremta, soluta, Sturl. 1, 17.

KVITTR, m., rumor, fama, Mg. 17, 7.

KVÍÐA (kvíði, kveid et kvidda, kvíðit), metuere, formidare, timere; cum dat.: k. mörgu multa reformidare, Fm. 40; konungs dauða man ek kvíða mortem regis præformido, ÓH. 156, 3; en ek því kvíða (præs. conj.), quam id metuam, Korm. 16, 5; kvíðir kerling eiðu vetula matrem timet, SE. II 491, 2. Item cum præpos. víð: k. víð dauða timere mortem, FR. II 53, 2, ut k. víð harmi dolorem metuere, SE. II 120, pros. Impf. kvíddi, F. V 145; FR. II 36; SE. II 120, cf. líða. Vide ókvíðandi.

KVÍÐA, f., metus, timor: hygga á kvíðu timori se dare, ignavum, meliculosum esse, Eb. 19, 13; sinna óngri kvíðu de futuro sollicitum non esse, Skáldh. 4, 3; fæða harm ok kvíðu dolori et timori indulgere, Skáldh. 7, 3.

KVÍÐINN, adj., metuens, timidus (kvíða), v. ókvíðinn.

KVÍÐJA (-aða,-at), prohibere, impedire, interdicere: blót eru kvíðjut sacrificia interdicta sunt, F. II 53, 4; jöfurr lét kvíðjat ósið hjörva-hríðeflendum rex pravo more hominibus interdixit, homines a peruersitate morum revocavit, Od. 16; líða hófðingi lét kvíðjat ulfgráð dux militum prohibuit famem luporum, lupos saturavit edita strage, F. VI 154 (AR. II 41); vide supra kveða. Ex Gloss. Synt. de Bapt.: þat vildi móðir hans kvíðja honum prohibere voluit mater, ne id faceret, Vita episc. Jonis Sancti; blót ero oss kíðjut (kvíðjut) sacrificia nobis sunt interdicta, Jus eccl. Scerrenis; Hist. eccl. Isl. I 457: ósemilegt er, at þeir geri þat sjálfir, er þeir eiga öðrum at kvíðja dedecet ipsos ea facere, quæ alios prohibere debent (ab anno 1280). — 2) id. qu. kveða dicere, indicare, in compos. stríðkvíðjandi.

KVÍÐR, m., testimonium (kveða), vide

heimiskviðr. — 2) *decretum*: k. uorna *decretum Paracurum*, *Hm.* 29.

KVIÐR, *m.*, *center, alvus*; *de utero femine*, *Hild.* 19.

—KVÍÐR, *adj.*, *deriv. a kveða. id. qu. -kveðr, -kvæðr, vide in compos. vilkviðr.*

KVIDUGR, *adj.*, *gravidus, ventrem s. uterum ferens (kviðr)*, *de femina: sem kviðug var af kvikuðu jöði ubi concepto fetu grvida erat*, *Nik.* 8.

KVÖL, *f.*, *cruciatu, tormentum*, *Am.* 61; *plur. kvalar tormenta*, *F. VII* 352, 1; *bændr luto sára kvöl*, þá er logi kyndiz acrem, *acerbum cruciatum passi sunt, male affecti sunt*, *Ha.* 114, 3; *kvöl þótti kvikri* | at koma í lúsa Atla *tormentum visum est, vícæ in domum Atlii venire, vel necis instar formidabile*, *Am.* 98. — 2) *gladius*, *SE.* I 565, 1 (*II* 619 *kuol*; *II* 476 *kol*).

KVÖLBANNAÐR, *m.*, *qui cruciatus avertit (kvöl, bannaðr)*: k. manna qui homines a cruciatu (infern) liberat, *Christus*, *SE.* II 500, 2, *ubi gen.: undir eljunstóla kvölbannaðar m. sub cruce Christi.*

KVÖLHEIMR, *m.*, *pænarum regio (kvöl, heimr)*, *pl. kvölheimar regiones cruciatuum, infernus*, *Söll.* 53.

KVOMA, *f.*, *itio, adventus, visitatio*, *Skáldh.* 1, 26, *ubi plur.: sjá fyri kvomum itinera sua curare, præstare. Vide hëðankvoma.*

KVOMO, *venerunt*, 3. *pl. impf.*, *v. koma*, *inserto v*, *Vsp.* 1, 15.

KVON, *f.*, *femina, mulier*, *Skáldh.* 4, 41; *uxor: Óðins kvon uxor Odinis*, *Söll.* 77; *gen. kvonar, Sonar.* 20; *Braga kvon Idunna, fjón Braga kvonar, per homonymiam, rapiditas fluminis, vortex*, *Grett.* 69, 1. *In prosa: sonarkvon nurus*, *SE.* I 538. *Cf. formas kvæn, kvæn. Est autem kvon id. qu. kon, f., = kona, quæ forma occurrit in gen., in compos. konarefni sponsa (hodie konuefni, konefni)*, *FR.* III 61, *konarvisur, ÓT. Skh.* (*Eg.* 349, *not.* 3, *coll. F.* III 94).

KVÖÐ, *f.*, *jussum (kveða)*: *rjúfa kvöð = brjóta bód*, *FR.* I 246, *vide formam köð. — 2) quod postulatur, quod quis præstare debet (kveðja)*: *ek á hróðrar kvöð carmen mihi recitandum est*, *Höfuðl.* 2 (*SE.* I 246, 5). *In prosa, saudakvöð exactio orium*, *Sturl.* 8, 10.

KVÖÐU, *dixerunt*, *id. qu. kváðu*, 3. *pl. impf. v. kveða dicere*, *SE.* I 432, 2; *F. V* 149, 3; *kvöðut, id., cum neg. at, non dixerunt*, *SE.* I 262, 1.

—KVÖÐULL, *m.*, *deriv. a kveða, vide framkvöðull.*

—KÝFINGR, *m.*, *qui cumulat (a kúfr, m., cumulus, kúfa cumulare)*, *vide auðkýfingr.*

KYKKVASATR, *conjectura F. V* 108, 2, *pro kykkvast hatr, var. lect. kykvað hátr; est id. qu. kviksattr dirus, quod kykksattr est F. VIII* 101, *not.* 18, *serinio conditus. Compos. ex kykr, dupl. k, et sattr pro settr (setja); quod adinet ad a in kykkva-, cf. hvíta-, pro hvíttr, in voce. compos.: hvítalbörn, Hvítakristr.*

KYKR, *adj.*, *id. qu. kvíkr ríeus; gen. s.: kyks nè dauðs nec ríci nec mortui*, *SE.* I

180, 1; *plur. masc.: kykvir tífar víri homines*, *ÖH.* 259, 1 (*AR.* II 113), *ut kykvir lutir res animatæ*, *SE.* I 178; *F. V* 107 *minus recte est kikvir per i; kykvan, ÓT.* 130, 2, *lege kvikvan.*

KYKVA, *f.*, *id. quod kvika, Exscr. Wehart. SE.* I 542, *quæ separatim habet: kyqva. vöðvi. aßvöðvi. þðar. sinar. køglar. knúdi: SE. msc.: qvika. vöðvi. aßvöðvi, etc.; SE. II* 467: *kvika, vöðvi, aß, æðar, sinar, knvi ok køglar; SE. II* 550: *jaðarr, (omisso kvika) v...., aßéðr, sinar, knúe, kauglar. Hæc assero, respiciens Ed. Sæm. II* 390, *not.* 105, *quæ citat ex Edda Snorr. vocem kykva-vöðvi, pro kvika-vöðvi, musculus vitalis ad verbum, re ipsa in sermone medico musculus pollicis. Idem habet Eg.* 687, *not. þ: kykva-vöðvi musculus vitæ, vel sensilis, in manu interiore supra pollicem. S. Thorlacius, in Spec.* 7, 98 (*ad SE.* I 296, 1), *adsumit formam kykvi, (sec. Eddam?), quod explicat per partem carpi anteriorem, ubi arteria axillaris perpetuo salit, aut per ipsam hanc arteriam. At H. c. 22, kykva-vöðvi suram significat, sive pro una voce sumatur, sive pro duobus, kykr vöðvi musculus vitæ, mobilis, tremens: laust kyqva vöðva sinom á tönnina, quod sic variat F. I* 194: *laust kálfanum á tönnina suram pedis denti impegit; vide mor kykvi.*

KYKVI, *m.*, *SE.* I 296, 1; *etsi hanc formam Edda non habeat, admittenda tamen est, præunte S. Thorlacio, et cum eo (Spec.* 7, 99) *explicanda per musculum brachii. Sc.: kykvi propr. est forma determ. adjectivi kykr, unde primo kykvi vöðvi musculus vitæ, mobilis, dicta est sura pedis, forte etiam musculus lacerti, et absol., omisso vöðvi, in substantivum transiens, idem significare potuit. Hinc kykva naud intentio musculi brachialis, intentio lacertorum, abstr. pro concr., arcus, qui ope lacertorum tenditur; unde kyqva næpar áss deus arcus, vir, in casu vocandi, apostrophe ad auditorem carminis, ut alutöggar ægir, SE. I* 300, 2. *Cetera sic nunc construo, SE.* I 296, 1: *hræx, blásin hretviðri jarpar-skaðs, þurpi af aßi at herpi hæðrs rvn unda, montana procella inflata, ei irruerbat in humerum Telluris filii (Thoris).*

KYLA, *f.*, *lacerna (cogn. kylja, kilja, id. kylja a kull, F. VIII* 308). *Ld. msc. c. 80: Þorgils átti hekle blá, hon var breidd á búð-arvegginn. Menn heyrdó, at heklan kvaþ þetta: Hångir vot á vegg, | veit hátt kylan breidd; | þingit optar þurr, | þeigi get ek at hon viti tvö.*

KYLF, *Krm.* 10, *per metathesin pro kull, acc.: gyltan Högna kylf aureum Hogniipallium, i. e. auream lorica; vide lit. F.* 3, 3.

KYLFA, *f.*, *clava, F. XI* 141. — 2) *summa pars carinæ, ad proram exstantis (hodie in scaphis piscatoriis hnýðill, stefni), summa trabs proralis: skeina svartar kylfor nigras (picalas) trabes proralis vulnerare, ÖH.* 48, 4, *id. qu. in fine versus: luggva skeiðar stafna. In prosa ibid. est: þá færðo konungsmenn stafnljá á skeiðar kylfona, ok heldu þeim svá; þá mælti jarl, at stafnbúar skyldo*

af höggva kylfona; at Fsk. 75 h. l. sic bre-
citer: menu Ólafs konungs höfðu komit staf-
ljám á skeiðar kylfuna, ok bað jarlinn höggva
af stafinn. — 3) in compos.: austkylfa,
auðkylfa, eikikylfa, leslikylfa, rótakylfa.

KYLFIŊGR, m., Skáldh. 6, 14, ubi kylfings
fjúk *procella Kylfingi, pugna; aut a kylfingr*,
id. qu. skilfingr, *ensis, aut a Kylfingis pira-
tis, v. Eg. 10.*

KYLJA, f., id. qu. kilja, *tegimentum, ves-
tis (cf. kyla): vápnröð náir varma (i. e.
verma) kylju sanguis vestem calefaciet, Sturl.*
6, 15, 12, *ubi forte scribendum est kilju, per
i, quod metrum postulat F. VI 362, 2.*

KYLLIR, m., *uter, culleus, vide glotkyl-
lir. — 2) scrotum (Isidoro, viscus, Orig. 9,
1), SE. ed. Rask. p. 223. — 3) cf. nomen
navis Trékylfir, qs. uter ligneus, navis medio
corpore lato et vasto, prora puppique brevi-
bus ac curtis, Grell. 14; Sturl. 7, 27. Alia
forma kýll, a) uter, unde skyrkýll uter schis-
tarius, conservando schisto, Grell. 30; blóð-
kýllar utres sanguinarií, sanguine repleti, F.
II 317; b) saccus: var þer svá troðit í kýll,
sem korni í belg, F. VII 21; c) verb.,
kýla ðl cereisiam in se ingurgitare, prop.
in utrem infundere, F. VII 190; d) kýll pera,
mantica: Þjálfir bar kýll Þórs, SE. I 144; nú
skal fara allt saman karl ok kýll, Sturl. 4,
24 (ubi plur. Codd. kýr, ut F. II 138; X
302); d) uterulus braccarum (B. Hald. Lex.,
media pars braccarum): skaut Helgi til hans
milli fótanna ok í gegnum kýllinn, Dropl.
maj. c. 30; min. c. 10.*

KÝMILIGA, adv., *ridicule, joculariter*,
comice, Söll. 66; adj. kýmiligr, Grell. 96.

KYN, n., *genus: opt vito ógúrta, þeir er
sitja inni fur, hvers þeir ro kyns er koma
parum perspicunt, qui intus præsent in
ædibus, quale (hominum) genus sint advenæ,
Hávam. 134, vide hverskyns, mannkyn. —
2) proles, progenies, filius: Eiriks kyn pro-
les Eriki, filius Eriki, i. e. Ilakon dynasta,
Eriki filius, Óll. 156, 4; bragnugs kyn re-
gia progenies, filii regii, collectivæ de fra-
tribus Eysteine, Sigurdo, Ingio et Magno,
Haraldi Gillii filii, Sie. 13; jöfri, kyni orð-
hags regi, disertí (regis) filio, de Eysteine
Haraldi filio, G. 66; k. þjóðar, periphr. =
þjóð homines, G. 20; dat., kyni þjóðar, Merl.
2, 29; HIR. 55. 56; Sturl. 7, 39, 1; k. aldar,
id., gramm aldar kyns rex hominum, Christus,
Has. 34; dat.: kyni aldar hominibus, Has.
15; gygjar k. giganteum genus, femina gigas,
H. Br. 13; gylpis k. genus lupi, lupus, lupi,
SE. I 616, 1. Lýða kyn genus populorum,
id. qu. lýðir viri, homines, SE. I 246, 4; kyn
beima, id., SE. I 416, 3; Has. 20; kyn
guma, id., Hv. 4, vide sub fóstara; kyn seggja,
id., Lz. 2. 25; lofða k., id. qu. lofðar homi-
nes, hildingr lofða kyns rex hominum, deus,
Has. 38; áttkonr lofða kyns rex, Ý. 47, v.
áttkonr; hersa kyn genus præfectorum, præ-
fecti, Sie. 6, 1; kyn kvenna genus mulierum,
mulier, Korm. 3, 5; et in pl.: forsnjóll fíra
kyn viri fortes, HIR. 49. — 2) res mira, in-
solita: hvat má þetta kalla kyn, þó quid
mirum rideri potest, si, Skáldh. 6, 3; pros.,*

plur.: þá urðu mörg kyn í draumum ok sýn-
um, Sturl. 4, 14; dat. pl., kynjum miro, in-
solito modo, it. magnopere, valde: þú hættir
kynjum incredibili periculo te objectisti, F.
XI 186, 1; kenna k. probe cognoscere, Orkn.
5, 3; þat olli kynjum id miras res effecit,
Selk. 4; kvæðit skal með kynjum allt totum
carmen miro modo adcommodatam erit, A.
13. Gen. pl. in compos., kynjamen homines
miri, miræ, insolitæ naturæ, Sturl. 3, 1; Ld.
msc. c. 14; kynjalæti miri gestus, F. VI
218; kynjavetr hiems portentosa, cum multa
mirabilia accidunt, Sturl. 3, 1; kynjalaust,
AA. 116. Hinc et kynligr, kynliga mirus,
mire, kynligleikar portenta, Sturl. 3, 9.

KYNBIRTR, mire politus, splendens: kyn-
birt járn, Bk. 2, 20, a kyn 2, birta.

KYND, f., id. qu. kind (vide kund), *pro-
genies, stirps, gens: Hrimnis kyndar gigan-
tea gentis, vel filii Hrimneris, Hyndl. 30;
ambigi quidem putant posse, num kyndar
recte dicatur in nom. pl.; de quo consule
vocem kind; rögn kyndar (gen. s.) divina
stirpis, divina stirpe oriundus, Hyndl. 33.*

KYNDÁ (kyndi, kynda, kyndt), *accen-
dere: elda kyndo ignes accenderunt, Am.
5; inndrótt kyndi elda böðvar Týs cohors
aulica accendit ignes Odinis (i. e. micantes
gladios vibravit), Ha. 232, 4; hirðmenn kyndu
hæstan heitan eld, Ha. 286, 4; kyndut hæstan
hyrjar ljöma accendistis, Mg. 25, 2; pass.:
logi kyndiz flamma accensa est, Ha. 114, 3;
mjötuðr kyndiz (præs.) arbor accenditur,
Vsp. 42; part. pass., kyndr accensus: eldar
eru kyndir ignes accenduntur, Skáldh. 7, 6;
sed kyndinn, plur. kyndoir accensi, FR. II
44, 1. — 2) kyndiz, v. kynna.*

KYNDILL, m., *candela: hreinir kyndlar
puræ candle, Söll. 69. In appell. auri jun-
guntur kyndill et kerti; SE. II 429, ubi: gull
skal kænna.... kalla ælð ok sól ok tyngr
ok stiðrnv ok kyndil ok kerti. Vide com-
poss.: árkyndill, eykyndill, ljáldrkyndill, re-
kyndill. Pros., Óll. 251, kyndilljös lumen can-
delæ, id. qu. kertisljós, F. V 98; stórir kyndlar,
Sturl. 8, 22, forte, faces; cundilmissa =
kyndilmissa festum candelarum, dies 2. Fe-
bruarii, F. X 411.*

KYNDR, m., *ignis, SE. II 486. 570*
(kynda), v. kindr.

KYNDUGR, adj., *astutus, Hyndl. 37, vel
malevolus, cf. FR. II 441; I 392.*

KYNFRAMDR, m., *qui genus, progeniem
curat, satial (kyn, framaðr): reggs kvænar
k. progeniem giganteam (lupos) satians, pug-
nator, vir, Eb. 17, 2, vide regg; G. Pauli
vertit: genere nobilis.*

KYNFRÆGR, adj., *genere illustris (kyn,
frægr); comp., kynfrægri genere illustrior,*
Eg. 55, 5.

KYNFRÍDR, adj., *genere conspicuus (kyn,
frídr), RS. 20.*

KYNFRÓDR, adj., *mire, valde sapiens*
(kyn 2, fróðr), *epith. Odinis, SE. I 210, 3,
nisi sit peritus artium, a kunna. F. Magnuse-
nius (Korm. ed. Haen. p. 389, et Lz. Mythol.
p. 420) vertit: posteritate clarus.*

KYNGI, f., *ars magica (kunnugr): kyngi*

marga kenda lét multa ad artem magicam pertinentia docuit (alios), vel ipsa novit, exercuit, Skáldh. 3, 4. Hinc fjölkyngi ars magica, propr., multarum rerum scientia.

KYNGJUM, adv., cumulate, magno numero, Orkn. 96, 1, propr. dat. pl. a kyngja res portentosa, insolite magnitudinis (Lex. B. Hald.).

-KYNJAN, n., vide compos. ókynjan.

KYNKVÍSL, f., ramus prosapiæ (kyn, kvísl), SE. I 534. 561, 2.

KYNLIGR, adj., mirus, mirificus, AA. 160.

KYNNÁLASAMR, adj., miræ loquacitatis, importune loquax (kyn 2, mál-, samr), FR. II 275, 3.

KYNNA (kynni, kynda, kynt), notum facere, significare, dicere, docere (kunnr): ek kynni (þ: þat) mæþpar þáttum hoc carmine significo, demonstro, SE. I 268, 1; slíkt er bók brúgnum kynnir, Merl. I, 63; væri mart | mönnum kynna | or fólkstafs | fornv kvæði, Merl. I, 62; hvat man ek kynna yðr, nema sannan guð quid vos docebo, quid vobis annuntiabo?, SE. II 498, 2. Pros.: hann kyndi sér síðu annara manna docuit se, i. e. didicit, F. III 213. Pass., kynnaz notum fieri, innotescere: kynniz kapp þitt mönnum, ÓH. 187, 2; Ha. 310, 1; kynniz kappgirnd manna, Sturl. 4, 13, 1 (GhM. II 740); mál kynnaz þau mönnum, G. 6; enn mun kross dyrd kynnaz, Lt. 36. Impf.: þá þat kyndiz, live tum innotuit, quam, Hg. 33, 18. Hinc in prosa, kynning 1) significatio: til kynningar = til merkis, Grell. 59; 2) cognitio: koma til kynningar guðs nafns, Orkn. 428.

KYNNI, n., character, indoles; mos, consuetudo (Spec. kynne animi qualitas, indoles; Nore. Kynne propensio, bonitas animi): þat er vina kynni is est amicorum character (vel mos, consuetudo), H. hat. 3; kynni landreka indoles præfecti, SE. II 144, jungitur cum jarls ágiæti, óðlings kostir; þat er kotmanna kyuni consuetudo viliorum rusticorum (quod publico sumtu sustentari aliqua ex parte soleant), Sturl. 4, 9, 3; ákka ek þess kynni, Am. 13, vertunt: id mihi expectandum non opinabar; Völs. S. c. 34 (FR. I 212) sic παραφράζεται: þer eruð opt illúðgar, ok á ek ekki skap til þess, at fara illa í mótt við menn, nenia þat sè makligt, i. e. vos (mulieres) sæpe male animatæ estis, ego autem id ingenium non possideo, ut male verser cum aliis hominibus, nisi id dignum sit. — 2) hospitium familiare: koma til kynnis ad hospitium (edes hospitas) venire, Hávar. 17. 30. 33; it. cognati, familiares: at leita kynnis cognationes invisere, Sonart. 17, cognatos risum ire. Iluc pertinent ex prosa oratione: þat var eingi síðr at silja lengr en þrjár nætr at kynni insolens erat, mansionem in hospitio familiari ultra tres noctes producere, Eg. 82; Arangeir karl fór heimán, ok ætlaði í Knararnes at leita kynnis, Hild. msc. c. 31; einusiani þá Rafn hafði verið á kynnisleitu í Selárdal, Sturl. 4, 14; fara á kynni, F. III 227; sækja kynni, ÓH. 123 (F. IV 260); kynnis sókn eisitatio cognatorum, H. c. 37;

ÓH. 123 (kynnisvist, F. IV 256); kynnisgjöf munus hospitale, F. VI 358; it. cognatio, jura necessitudinis, quæ cui cum domo alicujus intercedunt: eiga kynni, F. III 114; Eg. 31. In primo signif. videtur esse Band. p. 37: kynni heima. — 3) domus: láta loga leika um kynni, FR. II 273, 3. — 4) in compos.: ástkynni, leimkynni, mankynni, ókynni, salakynni, valkynni; it. hodie húsakynni.

KYNNING, f., vide sub verbo kynna. — 2) kynningr, vide compos. goðkynningr, eub voce goðkondngr.

KYNNR, id. qu. kunnr, vide fjölkynnr.

KYNPRÝDDR, genere conspicuus, generosus (kyn, prýðdr part. pass. r. prýða): k. jöfurr, Ha. 255, 3.

KYNRÍKR, adj., genere potens, generosus (kyn, ríkr): k. kondngr, Og. 27.

KYNSÆLL, adj., genere beatus, generosus (kyn, sæll): k. jöfurr, de Christo, Krossk. 12: þá var á krossi | kynsæll jöfur.

KYNSTAFR, m., prosapia, progenies, genus (kyn, stafr), SE. I 534.

KYNSTÓRR, adj., generosus (kyn, stórr); in masc. etiam cum simplici r: kynstór jöfurr, F. VII 352, 1; konúgr hinn kynstóri, H. 19, 1. 21; gen., kynstórs jöfurs, Sie. 5, 3 (F. VII 330, 3); absol., de rege: orð kynstórs verba generosi (regis), ÓH. 48, 5; kynstór kona, Merl. 1, 11.

KYNSTR, n., portentum, insolitum quid (kyn 2): kynstra sótt morbus insolitus, arte magica effectus, Skáldh. 3, 48, cf. konstr.

KYNVIDR, m., ramus generis, de filio (kyn, víðr), Sonart. 20, ut ættar askr, ibid., surculus cognationis, id.

KÝR, f., vacca, bucula, SE. I 456; acc., dat. kú, gen. kýr; plur. kýr, kúni, kúa: ey getr kvíkr kú, Hávar. 70; jafnan fagnar kvíkr maðr kú, A. 4; gullhyrðar kýr auratæ cornua vaccæ, Hamh. 23; H. hat. 4; kú, in nom. s., FR. II 378, not., ut Dan. Ko; AS. eú, pl. eý.

KÝRHVALR, m., ceti species, SE. I 580; II 624 (búrhvalr, II 481, 2; byrhvalr, II 564).

-KÝRJA, f., quæ eligit (kjósa, 3. pl. impf. kuru), vide valkyrja.

KÝRKJA (kyrki, kyrkta, kyrkt), strangulare, FR. I 112, a kverk fauces, jugulum, unde kvirkja strangulare, Jus eccl. Vicensium, p. 23: kvirker klave si furcula collaris (vaccam) strangulat; ibid. p. 17: er þet kvirkt eþa kvæst si infans strangulatus aut suffocatus est. Ex kvirkja, mutato vi in y, prodiit kyrkja.

KÝRMIR, m., gigas, SE. I 555, 1; II 471. 554 (II 616 þýrnir, adversantibus literis harmonicis); Cod. Worm. Skýrmir.

KÝRPINGR, m., homuncio, SE. II 495; Grell. 19, 2 (membr. Havn.), et eod. cap. in prosa: gjöri ek þik ekki líkan k-um. Cf. cognomen Kýrpinga-Ormr. B. Hald. Lex. adfert kýrþingr ruga, it. eír rugosus.

KÝRR, m., gladius, SE. I 564, 1 (Cod. Reg. kyn, SE. II 476 kýr, II 619 kyn. II 559 hyrr). ÷ 2) bos, SE. I 484, 3, cui respondet fem. kýr vacca.

KÝRR, adj., quietus, tranquillus, Hýmik.

33; *etiam in masc.*: sitja kyr quietum sedere, cum unico r, *Hymk.* 19; in fem. cum duplici r, *Lil.* 29: júngfrú kyrr — fyrri virgo quæta; *Skáldh.* 6, 35; kyrro fljóði, *Mg.* 34, 5; af kyrrri Kolfinno (man surz kvanar byrr síð rinna mër), *ÓT. Skh.* 2, 84. Kyrrar Hjarra- anda hurðir immoti clipei, *SE.* I 483, 3. Neutr. kyrt: láta kyrt um því id occulte habere, *Am.* 99; láta sitt vera kyrt, quod in se est, quietum se continere, *Krm.* 27, ubi Raskius maluit una voce setkyrt, pro sitt (var. lect. sett) kyrt. Forma usitata kyrr prodit ex forma antiqua kvirr, ex qua occurrit cognomen enn kvirri tranquilluss, *Ísl.* I 279, var. lect. 10, et: verið kvirrir, lectio membr. *FR.* I 523; cf. *Fær.* kvirr, id., *Vet. Dan.* kuer, id.

KYRRÁ (kyrrri, kyrða, kyrt), quietum, tranquillum reddere, sedare, sistere (kyrr): kyrra hreina rhenones traha junctos sistere, cursum maclidum sistere, *FR.* II 119, 1; vind ek kyrrri ventum tranquillum reddo, *Hávam.* 157; kyrra fugla venari aves, *Rm.* 44 (kyrrði, 43); k. elda incendia sistere, *Rm.* 41. Braga ek kyrrri bjórreifan Bragium sedo, potione commotum, *Lokagl.* 18; kyrrum kappa errinn quietum reddamus athletam pugnacem, *Eg.* 67, 4. Pros.: nú er sá kominn, er ykkir mun kyrra, *F.* IV 247. — 2) *SE.* I 502, 3, forte, quietem dare: lykkt lá kyrþv vini ora puto mare non dedisse quietem amicis nostris, ubi tó kyrþu est perf. inf.

KYRRLEIKR, m., tranquillitas: kyrrleiks vald imperium tranquillum, *Lil.* 1.

KYRRSETA, f., otium, quies (kyrr, seta): vara k., áðr Knúi felli, *SE.* I 384, 3; oppos.

vita bellicosæ: þekkjaz kyrsetu otiosum vitam anare, *F.* XI 188, 1.

KYRTAT, *SE.* II 128, 2, puto, leniter, molliter, neutr. adjectivi kyrr, suffixo at (ex þat, vide supra at, p. 27): sik snart kyrtat við sæþráð aqua funem piscatorium leniter commovebat.

KYRTIL, m., tunica, vide skinnkyrtill. Hinc formatum fem. -kyrtla, in voce compos. geitakyrtla.

KYRD, f., quies, otium; plur.: sitja i kyrðum quietum sedere, otiose vivere, *Ha.* 285, 1.

KYSSA (kyssi, kysta, kyst), osculari, scariari, basiare (koss), *Ílamh.* 27; *Bk.* 2, 4; *Krm.* 20; *impf.* *Ílund.* 2, 13; *Korm.* 8, 1. Metaph.: kyssa óxar munn osculari os securis, capite pœnas dare, *Ílh.* 44, 2.

KYTR el KYTUR, n., *Eg.* 30, ex quibus formis posterior tantum metro satisfacit; malo adsumere nom. kyta, f., domuncula, it. recessus, repositorium, heitu hreggs kytrur repositoria auræ calfactoriæ, i. e. tubi follium, quibus aura emittitur in ustrinam; ordo est: meðan heitu hreggs kytrur þjóta (af) hræri-vind geisla njóts dum tubi follium vento, ignem excitante, susurrant. Confer formam hodiernam kytra et kota, f., secreta domus particula, recessus angustus domus (*Lex. B. Hald.*); it. húskytja domuncula, *ÓH.* 249; *F.* V 95. G. Magnæus substituit formam recentiorem kytra, construens: hræri heitu kytra frekar sleggjur commoveat edicula calefactionis vehementes malleos.

L.

Litera l, quæ liquidis adnumeratur, vicem sustinet liquidæ r, vide fjölur 2, helblóttinn, helmerki; sic lifnu, pro rifnu, *F.* VIII 306, not. 10; vide præfationem Lexidii Hállageri, unde dicitur, Norvegos l pro r, et sape r pro l pronuntiare. — 2) lf et fl inter se permutantur, vide sub *F.* 3, β. — β) ls et sl, vide sub *S.* — 3) ld ponitur pro ll, vide sub baldr, m., signif. 8, e. baldrið, gjalda; hodie öldungis pro öllungis, Baldjökull pro Balljökull; haukstaldi et haukstalli. — 4) ll ponitur pro dl, ld, lt, lr, rl; α) pro dl, ut brálta, brálliga, frilla, frilliga, óliga (pro ólliga). Sic in prosa, rálligaz, *F.* XI 61; skrilljóð, *F.* IV 168; silla pro síðla, *Fsk.* 1: þat var sílla um kveldit (*F.* VI 83: þat var at kveldi dags). — β) pro ld, vide fallgerðr, fallhaddr, fallsól, hjallr, kallbára, ellr (ellskerðir, ellveldr), öll = öld, öldungis, balljökull, skillingr, styrjar valls (*G.* 43), þollu (þöldu, *Ólafsr.* 6); óvinsell = óvinsæld, *F.* X 387; einfalleikr, *Nik.* 25; villag = vilda'g, *F.* VI 205, var. lect. 2. — γ) pro lt, vide fell = felt, hell = hélt. — δ) pro lr, in prosa haud raro in verbis, stell = stelnr furatur, stell rendit (*Grág.* II 80), skill diri-

mít, *Grág.* II 13. 70; in nom. masc., mell = melr solum glareosum, apud incolas top. Mulensis, et sic resolvi solent masc. in ll, ut stóll, hóll, hœll, áll etc. — ε) pro rl, vide síðalla, felligr, fella, felli (= ferli, *Shf.* VI 73, not. 2); adde hod. falligr (ant. farligr); dýlligr (= Jýrligr: dýlligr maðr, dýlliga gripi, *Fsk.*).

LÁ, 1. et 3. s. *impf.* v. liggja jacere.

LÁ, f., unda, plur. lár, vide oddlá; lá reis of skut unda surrexit (se extulit) supra (v. circa) puppin, *SE.* I 630, 2; lá reidir bók unda volcit corpora, *Scerr.* 106, 2; plur. lár, de vadosis locis prope litus, æstu maris inundatis: hann hleypir út i lárnar, *Finnb.* c. 5, unde lágardar = brimgardar, *FR.* II 435, et hodie in vulgari sermone lá, de æstu leniore maris usurpatur, brim de æstu vehementiore. — β) mare, *SE.* I 575, 2. 502, 3. ubi: lykkt lá kyrþv vini ora mare, vel æstu maris, ut puto, amicis nostris non pereit; austr við lá ad mare orientale, in mari Baltico, *ÓH.* 8, ubi Ol. construit lálleid via humida, mare; limnarmr brýtr lá ventus mare dirumpit, *SE.* I 694, 2. — γ) liquor: maðdar lá, *SE.* I 250, 1, pœsis.

vide mörðr, et gedfjarðar lá liquor pectoralis, *supra* p. 239, sub gedfjörðr; járnlá, *Lex. B. Hald. Vide composita*: grannlá, oddlá, sár-lá. — 8) sanguis: önd þau né áttó, — lá nè hetti, — lá gaf Loðurr animam non possidebant, neque sanguinem, neque gestus, sanguinem dedit Loðus et colores venustus, *Vsp.* 16; hafat þeir lif nè lá nec vitam, nec sanguinem habent, *FR.* I 468, 2. — 2) coma: hár heitir lá, *SE.* I 540; II 467. 550 (láá, II 612). — 3) vola pedis (propr. pro lág), *SE.* II 550: iarké lá, il, tá; II 468: iarki ok lá, (membra z la), il, tá, ubi *Cod. Reg. SE.* I 542 et II 613 tantum habent: iarki, tá.

LÁBROSTINN, undis fatiscens (lá, brostinn a bresta): I. lögr mare undis fatiscens, fatiscens undæ pelagi, *Ha.* 324, 1.

LÁG, f., arbor cæsa (= skellingsr truncus cæsa arboris, *G. M. Eg.* 688, c) vel dejecta (id. qu. log. *infra*; *Norr.* Lág arbor vetusta, putrefacta, dejecta aut in terram prostrata, a liggja jacere), in prosa, *F.* I 179. 180. 182 (ÓT. 46. 47); III 458; VIII 33; XI 64. 332; *Eg.* 77, fin.: voru þar fen stór ok höggnað lágir íhi magnæ erant paludes, quibus arbores cæsa ramisque truncate (ascia aptatæ) impositæ erant. Hinc in appell. seminarum simpliciter pro arbore: lág auðs arbor dicitarum v. auri, femina, *Ísl.* II 260, 1 (*SE.* I 410, 1, ubi *Cod. Reg.*, pro lág prave habet þá, in *Cod. Worm.* lacuna est); súlva lág arbor algæ sacchariferæ, femina, *Korm.* 3, 6. — 2) nomen insulæ, *SE.* II 492, cf. læga (hod. Laugð, prope Sartorium v. Sotram extra Bergas, Munchius).

LAG, n., positio, status, dispositio (liggja): orða lag status orationis, tenor sermonis, colloquii, sententia verborum, *Am.* 3; it. simpliciter pro orð, verba: mér mundi þíkja mikit fyrir stundu, at leyra (með) eyrum slikt orðalag um eldgreppi (elgreppi) unnar talia verba, vel talem rumorem, *SE.* II 124, 1; óðar lag ratio carminis, id. qu. óðr, *Lv.* 3, ubi: rétta slétt óðar lag expolitur carmen fulcire, sustinere, idem est ac sequ. styrkja vandan verka elaboratum opus poeticum firmare. — 2) id. qu. hátt, modus carminis, variatio metrica, metri genus: mart lag bragar mnlta variationes metricæ, multa metrorum genera, *SE.* I 684, 3; drápo lag metrum carmini intercalato aptum, metri genus carmine encomiastico intercalato dignum, *Ísl.* II 230, 1; cf. óðar lag, sub 1. — 3) societas, conjunctio, consortium: lags bönd vincula consortii, de consortio tori, *Korm.* 19, 7; concubitus, ut lag illra kvenna concubitus cum meretricibus, *Hugsm.* 8, 6; sic lag, de concubitu: eiga lag við konu cum femina concumbere, *F.* VI 122, et taka konu til lags ser consuetudinem habere cum muliere, *ibid.* 123, id. qu. samlag, *ibid.* — 4) finis, in compos.: aldrilag, fjöðralag. — 5) plur. lög leges, decreta, vide suo loco, it. comp. forlög, orlög (a leggja ponere, disponere, constituere).

LAGA (-aða, -at), adcommodare, adparere (lag; *Dan.* lave): lagat var (o: til) drykkjo

res ad computationem adcommodata erat; i. e. paratum erat convivium, *Am.* 72. In compos., ólagadr, quod de cerevisia dicitur.

LAGA (-aða, -at), manare, fluere (lögr liquor); it. in pass.: lagaz tár af kinnum lacrimæ defluunt, *Lil.* 35.

LAGAGÁNGR, m., actio judicialis, iudicium, actio causæ, *SE.* II 198, 1, ubi *Ol.*, in *NgD.*, lagagánga, gen., adverbialiter sumit, vertens: ob jus, ob juris transgressionem, *Dan.* (p. 61): for uskjellig Adfærd. Sed comode construi possunt: lagagánga framan graui regem in exsequendo iudicio severum (i. e. Canutum Sanctum).

LAGAMÁL, n., lex, id. qu. lögmál; de lege Mosaica: lið brennfagra lagamál lofar ljósan Móysen, *SE.* II 246, 3.

LÁGASAUNGVAR, m. pl., *Gd.* 12, ubi pro lágna saungva legendum puto lágasaungva, locus sic est: lengi stóð um lágna (leg. lágna-) saungva | ljós minnilegt öðru sinne | giptumanns yfir limu, af lopti, | líkt álfröðuls geisla sjálfum. *Sec. Hist. eccl.* IV 144, not. c: lágasaungvar fuerunt verba institutionis Sacrae Cænæ, illa enim submissa voce recitabantur, ne catechumeni, idiotæ aut excommunicati, extra templum constituti, ea audirent; notum enim est, his non licuisse templum intrare, illos autem ac istos, ante consecrationem corporis domini, ex templo ab ostiario extrusos fuisse, ne ipsam missam seu hæc mysteria aut audirent aut viderent, quæ proprie Missa vocabantur, unde natum est tritum illud. Exite, missa est, a quo etiam totum officium missaticum nomen Missæ accepit. Occurrit hæc vox in plur., *Sturl.* 5, 8: þar svaf liann ok þar mataðir hann, ok saung þar allar tíðir, nema lágasaungva (al. utan messu með lágasaungum). In sing., de introductione verborum institutionis Sacrae cænæ, *F. V* 196: þá það konúgr fara fyrst til messu, ok um hinn fyrsta lágasaung hëlt konúgr fyrir augu sér.

LAGASTAFR, m., mare, *Alem.* 25; *SE.* II 479: lögr, svmr, lægir, lagastaf ok vagr; II 562: lögr, sumr, ...gir, lagstaf ok vögr; pro quibus *SE.* I 574, 1: lavgr, svmr, logir, lægr, stop oc vagr; hie *SE.* II 622: laugr, sumrlægir, stop ok vagr. — 2) seges, fruges, frumentum, *Alem.* 33. In priore sensu vertitur, laticum stamen v. columen, quod inde orientur flumina eoque desinant; in posteriore: liquorum stamen, vel quod potulenta inde conflant, vel quod liquori incoctum ei robur addat, et sortem reddat, vel quod humori suam debeat originem. Theod. Thoroddi observavit, segetem in agris, vento motam, maris fluctuantis speciem præbere, hoc modo utrumque significatum conjungens. J. Olavius legit lagastaf brevem baculum, quod de culmo segetis accipi potest (lægr humilis, staf, cf. lágasaungvar, livitabjörn, cel.); possit et lagastaf, a lögr, de segete lactente intelligi.

LAGAVISS, adj., legum peritus, juris (divini) peritus, de Moise, (lög, viss), *Le.* 18: fylgðe lýðr af láðe | lagavissum Móysi.

LAGDÝR, n., animal pelagi, navis (lögr,

dýr): stýrir lagdýrs rector navis, vir, SE. II 631, 1, ubi sic: Sva q. Biarni A. Sk.: ok liðhraustan leysti | lofn er herra var sofnadr | landrifs lengi pindan | lagdýrs ofan stýri, i. e. ok landrifs lofn leysti ofan liðhraustan, lengi pindan lagdýrs stýri, er herra var sofnadr atque Nympha ossis terrestris, hominibus sonno obrutis, exsolit e loco superiori (patibulo suspensum) fortem navigii rectorem, qui diu cruciatus fuerat.

-LAGI, m., derivatum a laginn, part. pass. v. leggja, in compos., felagi, (grindlagi). samlagi.

LAGINN, LAGIDR, part. pass. v. leggja, qu. v.

LÁGR, adj., humilis, submissus (liggja, impf. lá, pl. lágu): allt annat er lægra (compar.) kóngmanni nihil non inferius est rege; Eg. 55, 5; eigi einkar lág drápa encomium haud admodum humile (breve), Rekst. 35; eigi lágr liðskostur haud exigua copia, Mg. 2, 1. In compos.: endilágr, ólágr.

LÁGRAUSTADR, adj., submissa voce, submisso loquens (lágr, raust), Lil. 52.

LAGS, m., salmo, SE. I 578, 2, id. qu. lax, vide gudlags (lags, SE. II 480).

LÁGSKAPADR, adj., humili, brevi statura (lágr, skapa), Hugsm. 18, 2.

LÁGU, perf. infn. act. verbi liggja, Ísl. II 371, 1.

LAGDR, part. pass. v. leggja, vide laginn, lagidr.

LAKS, m., salmo, id. qu. lags, lax, vide godlaks.

LÁLAND, n., Lollandia, insula Daniae, SE. II 492 (F. XI 231).

LAMB, n., agnus, SE. I 486. Lamb guðs agnus dei, Christus: séfðu lamb guðs lofðar homines agnum dei mactarunt, Lb. 37.

LAMI, m., contusio, fractio (lemja), vide fjöllumi. Lami, adj. o. g., membris fractus, Hkr. Ste. p. 366 (laminn, part., F. V 153); lama, adj. ind., debilis, membris captus, F. II 225.

LAMPI, m., lampas, lucerna: brennandi l. ardens, lucens, Nik. 16.

LÁMR, m., manus, SE. I 542 (Gælice lamh, id.).

LÁN, n., res fidei alicujus commissa, commissum, creditum, de regno: á því láni in ea praefectura, sibi divinitus concredita, ÓH. 260, 1 (cogn. lèn, n., a ljá). — 2) munus, donum: guðs lán divinum beneficium, Mg. 10, 2. — 3) mutuum: hoddá lán pecunia mutua, Ghv. 7; taka gull at láni aurum mutuum sumere, Nik. 68.

LÁNARDROTTINN, m., dominus, herus, ÓH. 41, 2; F. VI 41, 2 (pros., ÓH. 148; F. IV 321; VII 223; FR. I 205). Gloss. Cogn. Spir. derivat a lán, f., sustentatio, suppeditatio victus, quae forma alias non occurrit. Jonssonis in Gloss. Njálæ: herus, cui se quis in famulatum ob certam mercedem locavit; lán, f. g., gen. lánar, a v. læ t. r. læ do, com-modo, sicut dán, gen. dánar, mors, in compos., a v. ek dey.

LAND, n., terra, SE. I 474; II 586, 1; siccum, litus, Vsp. 15; regio, territorium, fundus. Grm. 12; hofs lönd territoria, ruva.

fundi, agri sano adjacentes, ÓT. 16, 2; heilagt land regio, terra sancta, de Thrudheimo, Grm. 4. Gramr lands rez terræ, orbis terrarum, Christus, Lb. 24, locum vide sub gudblíðr. Land sólar, túngls, himintúngla, vagna, vedra terra solis, lunæ, siderum, trionum. ventorum, i. e. cælum, SE. I 316; dags land terra diei, cælum, dádsett dags lands ordo caelestis, angeli, Lv. 24. Land eljunar, hugar, minnis terra fortitudinis, animi, memoriae, pectus, SE. I 540. Land tungu, tanna, orða, góma, varra terra lingua, dentium, verborum, palatorum, labiorum, i. e. os, SE. I 538; land heyrnar terra auditus, aures, ibid. Land vâpna terra armorum, a) clipeus, SE. I 440; b) manus, cf. SE. I 540; bauga land terra annulorum, manus, Ísl. II 260, 1, vide læsingunr; land in appell. femine, Ísl. II 245, 1; vide leika 1, d, a. — 2) in compositis: áttland, baugland, bláland, brimland, ættland, eyland, farland, fjöklund, friðland, halland, haukland, heinland, mornaland, skattland, sunnlönd, (umland), valland, þarlands, þjóðland.

LANDÁLFR, m., genius terræ tutelaris, rex, Eg. 56 (land, álfr), ubi junguntur per appositionem landálfr lögbrigðir rex legum violator, de Eriko Blodax.

LANDAMÆRI, n., fines regni, limites regni, regnorum confinia (AS. landgemære, Bosworth. Gram. AS. p. 41, not. 10), tantum in sing., til landamæris, Hh. 73, 3 (F. VI 331, 3); F. VI 26, 1, coll. F. XII; at landamæri (dat.), ad, prope, juxta regnorum limites, Hh. 62, 7 (F. VI 311). In prosa: til landamæris, Nj. 83; ÓH. 57 (F. IV 114); F. VI 331; dat.: næstir landamæri, F. VI 311; við landamæri, F. II 128; VII 56; at l., FR. I 377.

LANDÁSS, m., genius terræ tutelaris, patrium numen (land, áss), deus Asa, tutela regni, de Thore, Norvegis præcipue culto, Eg. 58, 2, ubi: landáss leiðiz lofða stríði patrium numen odio habeat hostem populi.

LANDAURAR, m. pl., rectigal e portorio, portorium (land, eyrir), ÓH. 41, 3. Vide Ísl. I 4 (Schedæ c. 1): en þá varþ for manna mikil mioc vt hingat vr Norvege. til þess vnz ennungrenn Haralldr bannaþi. af þui at honom þotti landaupn nema. Þa settuse þeir a þat. at huer maþr seyldi gjallda eonungi V. aura. sa er eigi veri fra þvi seil- iþr. oe þaþan fœri hingat. — Þau hafa vpphof veriþ at gjalldi þvi. es nu er kallat landaurar. En þar gallsz stundom meira. en stundom minna. vnz Olafur enn Digri gorþi scirt. at hverr maþr seyldi gjallda eonungi hálfa mork. sa er fœre a niþli Norvegs oe Islannz. nema eonor eþa þeir menn es hann nemi fra. ÓH. 41: Sveinn jarl hafði látit taka hálfa landaura af Íslandsfarino, svá sem fyrr var vant; þvíat Eiríkr jarl ok Hákon jarl höfðu þær tekjor, sem áðr, at helmingi þar í Þrándheimi. En er Olafur konungur var þar kominn, þá gerði hann til sína menn, at heinta hálfa landaura af Íslandsförum. Ex legibus Sveinis Alfæw f., ÓH. 253: maðr hverr, er til Íslands fœri, skyldi gjalda land-

aura, þarlandskr ok útlendskr. *Ex Trans-actione inter regem Magnum et Jonam Archiepiscopum* (1277), *Ilist. eccl. Isl.* I 391: suo iáttadi hann oc herra erkibiskupi land-aura af einu skipi á hverju misseri, þui sém kenir af Íslandi til hans biskupsdóms.

LANDBEIDADR, m., rex (land, beiðadr a beiða), aut, regnum jure postulans, proprium regnum jure sibi vindicans, adeoque adsertor, vindex imperii; aut aliorum regna adpetens, terripeta, adpetitor imperiorum, *Eg.* 67, 1, vide annotationem G. Pauli *ibid.* Gen., landbeiðadar.

LANDFÓLK, n., populus (land, fólk), id. qu. landsfólk, *ÖH.* 13, 2; *F.* VI 41, 1. In prosa: vörðr landfólks custos populi, rex, *SE.* I 452; lýðr heitir landfólk eða lýðr, *SE.* I 532.

LANDFRÆKN, adj., in defendendo regno strenuus (land, frækn): l. jófurr, *SE.* I 404, 2. Similis vis compositionis inest adjectivo landamr, *Snæf.*, ed. *Hol.* p. 167.

LANDGARÐR, m., agger terræ, sæpes terram ambiens, i. e. mare (land, garðr), *F.* VII 67, 2.

LANDHERR, m., populus, cives regni, qs. multitudo terræ (land, herr), *Y.* 18; *Öd.* 10. — 2) exercitus terrestris, copia terrestres, *Jd.* 17. — 3) homines: sýngur óskalof lengi | landherr spökum anda homines sinceram laudem perpetuo canunt sapienti spiritui, *Hv.* 10.

LANDKARL, m., rusticus (land, karl); pl. landkarlar, id. qu. böndr, *F.* VI 339, 1.

LANDKOSTR, m., annona: landkostar ár deus annonæ, *Freyus*, *NgD.* 170, ex *GS.* 5; sed h. l. vera lectio est landskostarr, qu. v.

LANDMAÐR, m., præfectus provincialis (land, maðr, id. qu. lendr maðr), *ÖT.* 20, 2, ubi pro landmann (acc. s.) membr. E. habet landmens; líð landmanna copia præfactorum, *Sie.* 6, 2 (*F.* VII 343, 2). *Exscriptum* *Hrokkinsk.*, quod vidi, pro landsmenn *F.* VII 49, 3, prætulit landmenn. Differt autem landmaðr præfectus regioni, a landsmaðr incola regni, civis, ut konungmaðr rex, a konungsmaðr assecla regis, satelles regius.

LANDMEN, n., torques, circulus terræ, mare (land, men): landmens log flamma maris, aurum, sec. membr. E, *ÖT.* 20, 2, vide logreifr.

LANDNORÐR, n., plaga cæli in aquilonem (etroaquilonem) versa (land, norðr); pro adv.: landnorðr frá Klífsandi ab regione Klífsandi in etroaquilonem (cæciam) versa, *Hltd. msc.* 33, 5.

LANDNYRÐINGR, m., cæcias, aquilo, etroaquilo (landnorðr): l. hýass, *Merl.* 2, 41, 87.

LANDRÁÐ, n. pl., administratio reipublicæ (land, ráð); it., auctoritas imperii, severitas in exercendo imperio, *F.* VII 15, 2. In prosa: forstjóri fyrir landráðum præfectus reip., consiliarius reip. administrandæ, *F.* VII 238; *H. c.* 1 (*F.* I 2); hafa landráð reip. administrare, *ÖH.* 261; ráða landráðum de rep. consultare, *ÖH.* 67 (*F.* IV 127).

LANDRÁÐANDI, m., præfectus regno, reip. administrans (land, ráða), pl. landráð-

endr, de regibus, *SE.* I 452; dat. pl. landráðandum, *F.* IV 151, 1 (*ÖH.* 74, 1, *Hkr.* VI landráðendum, *Holm.* landráððendum).

LANDREKI, m., qui regnum vel provinciam obit (land, reki a reka obire), de imperatore, rege, dynasta, *SE.* I 516, 2; I 316, 3; I 400, 1; *Hund.* 1, 29; *ÖH.* 260, 1; *Mg.* 34, 2; gen., *ÖH.* 157, 2; *SE.* II 144, 1; *Has.* 49, de Davide; plur., landrekar, *F.* IV 13, 1; *HS.* 6, 2; *ÖT.* 18, 2, ubi est id. qu. jarlar; landreki hlýskjaldar heims rex cæli, deus, *Gd.* 68, locum vide sub hlýskjöldr. Vocem landreki *SE.* I 516 sic derivat: því heitir hann svá, at hann rekr her um land anara konunga, eða rekr her or sínu landi ideo rex landreki vocatur, quod regnum aliorum regum armata manu obit, aut quod exercitum (aliorum regum) suo ex regno expellit. Confer landssækir.

LANDREKSTR, m., exilium (land, rekstr), *Eg.* 59; *Sturl.* 6, 36, 3.

LANDRÉTR, m., jus civile, *F.* IV 109; *ÖH.* 56.

LANDRIF, n., costa (i. e. os) terræ, lapis (land, rif), it. torques (steinasörvi): landrifs lind tilia torquis, femina, *F.* V 226; landrifs Lofn nympha torquis, id., *SE.* II 631, 1, locum vide sub lagðýr.

LANDRÖGNIR, m., numen terræ, rex (land, rögnir), *Ghe.* 12. cf. landálfr, herbaldr.

LANDSFÓLK, n., populus, incolæ regni vel regionis (land, fólk), *F.* IV 52, 1; *Fsk.*, vide vocem bifaz; *Sturl.* 7, 42, 1; in plur., gáfu landsfólk dederunt cives, *F.* X 431, 68, ubi al. landsmenn. — 2) homines, *G.* 16, ut landherr 3.

LANDSKOSTARR, m., deus annonæ, *Freyus* (landskostur fertilitas regionis, terræ, *AA.* 69, árr), *GS.* 5, ubi construo: nú hefir gunnstærir um-sóttan landskostár (acc. s.), nunc incitator pugnæ (v: Thorgrimus) visitavit deum fertilitatis (ad Freyem concessit).

LANDSMADR, m., incola regni, regionis (land, maðr); pl., landsmenn incolæ, *H.* 19, 3. *F.* VII 49, 3 forte legendum landmenn præfecti.

LANDSRÁÐANDI, id. qu. landráðandi 2, *ÖH.* 74, 1, ed. *Holm.*

LANDSSÆKIR, m., rex, *SE.* I 452 (land, sækir, qs. qui terram, regnum, regionem adit vel obit, cf. landreki).

LANDVIDI, Grm. 17, una voce construit *G.* Pauli et *F.* Magnusenius (*Lex. Mythol.* p. 496), tractus late patens, ampla sive lata regio, domicilium Vidaris, a land et víðr latus. Difficultatem parit ratio compositionis, quum landvíði poneretur aut pro víðlendi tractus late patens, aut pro landvídd latitudo, amplitudo regionis. *G.* Magnusus seorsim scribit: hrisi vex | oc há grasi | Víðars land víði virgulto obsita est et alto gramine Vidaris regio (atque) salice. Cui ad stipulatur *Raskius*, scribens Vidars land (ok) víði. Alias adsumenda esset constructio conjunctionis copulativæ ok, apud seriores poetas (seculi decimi et seqq.) non infrequens, quæ v. c. hoc loco hrisi ok há grasi víði ponitur pro hrisi, víði ok há grasi.

LANDVÖRN, *f.*, *defensio regni* (land, vörn): láta l. standa af sér *defensionem regno præstare*, *Mg.* 32, 3; taka l. *regnum tuendum suscipere*, *F.* X 430, 62; nè lamdiz l. *defensio terræ non defecit, terra fortiter* (ab *Erlingo*) *defensa est*, *ÖH.* 186, 5.

LANDVÖRÐR, *m.*, *custos regni, rex* (land, vörðr), *HS.* 1, 2; *F.* III 6; *Korm.* 19, 1; *acc. pl.* landvörpu, *SE.* I 452.

LÁNGA, *f.*, *gadus molra*, *SE.* I 578, 2; *dat.* laungu, *F.* VI 385, 1.

LÁNGAÐIGR, *adj.*, *diutina fortuna utens* (lánger, auðigr), *Vigagl.* 17, 1.

LÁNGBARÐR, *m.*, *gladius*, *SE.* I 564, 1; *II* 559, 619 (*II* 476 *langbarðr*); *langbarðs* eggjar rufu fólkjald *acies gladii*, *Ód.* 18. *Pl.*: *langbarðar* lutu at lýða fjörvi, *IIg.* 33, 7. — 2) *serpens*, *SE.* II 487 (*II* 570 *langgbarðr*). — 3) *Odin*, *SE.* II 473 (*II* 556 *langgbarðr*). — 4) *Longobardus*: *Langbarz* lipar comites v. socii *Longobardi* (*Athium* *intelligent, quasi barba promissa præditum*), *Gha.* 19. *Plur.*, *Langbarðar Longobardi*, *Langbarðaland Longobardia*, *F.* VI 134, 1.

LÁNGFEDR, *m. pl.*, *maiores: langfedra* láð, *grund terra majorum*, *SE.* II 224, 2, 226, 1.

LÁNGHÖFÐAÐR, *adj.*, *longo capite præditus* (lánger, höfuð): *langhöfðut skip næves longis capitibus animalium exsculptis ornata*, *Hund.* 1, 23.

LÁNGHÜSS, *m.*, *gladius*, *Cod. Worm.* *SE.* pro *langhvass*, *quasi longa domo utens* (lánger, hús), i. e. *longa vagina conditus*.

LÁNGHVASS, *m.*, *gladius*, *SE.* I 566, 3 (lánger, hvass, *quasi longa acie*); *II* 620; *II* 476 *divisim: langr, hvass* (*longus, acutus*); *II* 560 *leggr huass ramus acutus*.

LÁNGIFÓTR, *m.*, *Hæner Asa*, *qs. longipes*, *SE.* I 268.

LÁNGMINNIGR, *adj.*, *bona memoria præditus, bonis animi facultatibus præditus* (lánger, minnigr), *Gd.* 20, ubi: leidd var ein v. líkam sinum | *langminnigrar* sála kvinnu.

LÁNGNEFJOR, *f. pl.*, *SE.* I 584, 2; *II* 482, 565, *forte id. qu. fellingefjur* (*Félag.* 9, 4), *tabulæ scalmi*.

LÁNGNIDJAR, *m. pl.*, *maiores, atavi* (lánger, nidjar): *langnidja tal genealogia*, *Vsp.* 14.

LÁNGR, **LAUNG**, **LÁNGT**, *longus*; *lengri*, *lengstr longior, longissimus: langr leidar dynmarr* = *langskip navis longa*, *ÖH.* 168, 1 (*F.* IV 371); *lángt* er at fara *longum est itu* (ire), *Harbl.* 54, *sed Raskius in ed. Holm.*: *lángt* er at fara (*gen. pl. a für*) *non longum est via spatium. Diuturnus: löng lýða læ diuturna hominum fata*, *Bk.* 1, 2; *laung lífs sorg longus vitæ dolor, luctus diutinus*, *F.* V 211, *sed F. XII* ad h. l. *conjeceram langr* er *konungs morgin longum est mane regis* (i. e. *mane, quo regis adventus expectatur*), (*adag.*, *quod occurrit* *A.* 13, ubi *legendum: kvæðit skal með kunigum allt*, | *konungs morgun* er *langr ávallt. Löng heiðni religio pagana, quæ diu invaluít*, *Ód.* 14. *In compositis: andlangr, endlangr, ennílangr, ennlangr, hendílangr, mislangr, súðlangr, vand-*

langr. — 2) *lángt, adv., longe, comp. lengra, superl. lengst: þat hefir lángt líðit síþan* (o: *lángt mál, skeið*) *longum inde tempus elapsum est*, *Hm.* 2; *dat. laungu, adv., olim, pro fyrir laungu: sá er laungu var qui olim fuit, vixit*, *Y.* 53; *F.* VI 385, 2, 387, 1, 2, *vide multa exempla F. XII Gloss. sub v. langr; plene, fyrir laungu longo abhinc tempore, Krm.* 1. *Comp.*: *lengra* en *röðull skini longius quam quo radii solis pertinent*, *F.* X 112; *fyrir lengra longo ante tempore, F.* VI 385, 1, 386, 2; *lengrum* = *lengr diutius: opt vakir drengir at lengrum sæpe juvenis* (vör) *diu vigilat*, *IIid. msc.* 33, 1; *sic F.* XI 99: *lengrum* en *lög stóðo til diutius quam leges permittebant* (*Jónsv. p.* 26: *leingr* en þá er *Pálnatóki lífði*); *lengrum sapius: varð hann lengrum hlutselli*, *GhM.* I 98; *sic skemrum* = *skemr rarius, Bl. membr.*: *en sumir menn ero eigi skemrum i votnum en a lande oc hafa enga föslu nema raa fiska oc vatnsdryck. Gen., lángs, adv., 1) id. qu. lángt longe, F. IV 44, pros.: hann fór þá lángs á land upp. (ÖH. 8: konúgr gekk lángt á landit upp). — 2) id. qu. lengi diu, it. tandem: burgumz lángs tandem servati sumus, Fbr. 33, 2 (GhM. II 342); lángs at laungum sero tandem, SE. II 178, 1, Dan. langt om længe, vide de hac strophæ AA. p. 268. Sed SE. II 425, 2 h. l. habet lýngs, vide sub leynileikr.*

LÁNGRÖST, *f.*, *mare vastum, oceanus* (lánger, röst): *bláðúfur langrastar cæruleæ undæ oceani*, *Ha.* 319, 2.

LÁNGSÆI, *f.*, *sagacitas, providentia* (lánger, sæi a sjá), *SE.* I 544; *II* 613 (*II* 468 *långsei, II* 551 *långsæi*).

LÁNGSKIP, *n.*, *navis longa, bellica* (lánger, skip), *Krm.* 5; *Hund.* 2, 12.

LÁNGVE, *n.*, *SE.* II 489, *puto id. qu. langvia* (*Lez. B. Hald. langvigi*), *langnefja, sec. Faber Prodr. p. 42, uria troile, ejus variatio hringlangnefja, hringvia, uria troile leucophthalmos.*

LÁNGVINR, *m.*, *vetus amicus, longo usu familiaris, longa consuetudine nobis junctus* (lánger, vinr): l. *Þrúngvar vetus Freyæ amicus, Thor, SE.* I 300, 3; l. *lausnara íntímus amicus servatoris, de Olavo Sancto, G.* 59, 65; *acc. pl. langvini veteres amicos, Hávam.* 159.

LÁNGÞÖGULL, *adj.*, *qui diu tacet* (lánger, þögull), *Hugsm.* 31, 2.

LÁR, *m.*, *qualus, quasillus: stafna lær qualus puppis et proræ, navis, stafna lær jarðar leiptra navis nanorum, pœsis, carmen, SE.* I 232, 4. *Cod. Worm. habet sár* (pro lær), i. e. *sinus, vas, eodem sensu; h. l. forte rectius legendum hrafnásar, gen. s. tou hrafnás.*

LÁS, *m.*, *sera: grind, lokin i lás claustrum, seræ clausum, Grm.* 22. — 2) *compes* (*id. qu. fjötr*), *catena, vinculum: stökkkr þá lás af limom, en af fótom fjötturr tum absil ligamen a brachiis, sed a pedibus compes, Grg.* 10, ubi *præcesserat: ef þær fjötr verða borin at böglimom; id. qu. járn vincula ferrea, catenæ, Orkn.* 66, 2: *liggja sè ek at*

leggjum (lás bannar þær rásir) járnin bjúgu; *jungitur cum fjötr*: lás hleð líki drósar, bitu fíkula fjötrar fjóð mart, *Ilh.* 19, 4 (*F.* VI 176). *Quin et fjötr (fjötrlás)*, *id. qu.* lás in signifi. primo occurrit *F.* VIII 341. Láss, per duplex s, scribitur *SE.* II 494, vide lati, m. Lás landa tinculum terrarum, mare, *SE.* II 428. *Vide compos.* njarðlás. — 3) las, *F.* II 249, var. lect. 2, forte referendum est ad laz, latz plicatura vestium, et construendum: las lind tilia plicaturæ, femina cultus studiosa, hoc ordine: máttkat ek bindaz of ræktar við ljósa las lind non potui abstinere ab amore candidæ mulieris; laz at síðu plicatura ab latere, de tunica ab latere plicata, *Eg.* 81; quod scribitur latz at síðu, *F.* VI 440, láð at síðu, *Cod. Fris.* col. 219, 29. *Ab Angl.* laze contrahere, corrugare.

LÁSK, 3. s. impf. ind. pass. (pro lósk) v. ljúga mentiri, fallere, frustrari, *Sturl.* 7, 42, 5, ubi legendum puto: lásk ey þat vár háski eo vere non defuit periculum, id verum tempus periculo non caruit, eodem sensu atque bráskat þat dægr háski, *Orkn.* 6, 3. *Eadem forma occurrit cum negatione*, *Illd.* msc. 33, 4, v: láskat, impers. sequente at, haud frustratum est, i. e. certum fuit: láskat, at ek myndak verða hans bani non abfuit, ut ejus percussor existerem, certo ejus percussor exísti.

LÁST, n., vituperium, vituperatio (löstr): ek reiði þó last lýða equidem divulgo vituperium hominum, vitia hominum carmine divulgo, *F.* IV 188, 1, non contemnenda lectio, cf. *ÓH.* 92, 8.

LASTA (-aða, -at), vituperare (last): né ek lasta (v: þat) id non vitupero, *ÓH.* 41, 2; kannkat ek þat lasta, *GS.*: culpæ, oppos. leyfa laudare: oss dugir (at) leyfa svá húngurdeyfi hrafnas, at lastim eigi annan linns látrs sveiganda ita unum hominem laudare debemus, ut alium non culpemus, *F.* XI 215, 1.

LASTALAUSS, adj., inculpatus (löstr, -lauss), epith. gigantis, sec. G. Magn., *Sonart.* 3; vide núkkverr.

LASTASTAFIR, m. pl., voces contumeliosæ, maledicta (löstr, last, stafr), *Lokagl.* 10. 16. 18.

LASTAUKINN, vitiiis auctus, vitiiis plenus, vitiosus (löstr, aukinn, part. pass. v. auka), *Ilas.* 58, ubi: nemia (þú) viler líkna þínum lastauknum þræle nisi tuo vitioso servo propitius esse velis.

LASTAUDIGR, adj., vitiiis plenus (löstr, audigr): verðr lýðr á læðe lastauðegr, *Ilas.* 55; lastauðigir leikmenn, *Gd.* 30.

LASTBUNDINN, vitiiis addictus, adligatus (löstr, binda): lastbundnir linnz lastviðir homines scelesti, *Lb.* 37.

LASTLIGR, adj., contumeliosus (last): lastlig orð verborum contumelia, maledicta, *Nik.* 36.

LASTSAMR, adj., calumniæ deditus, calumniator, dicax (last, -samr), *Si.* 28, 4 (*F.* VII 154).

LASTVARR, adj., vitia fugiens (löstr, varr), *Hugsm.* 22, 3 (*Sks.* 24). *SE.* I 400, 1.

LÁT, n., jactura, damnum (láta c), vide

fjörlát. — 2) gestus, mores habitus (láta 2): í láti, ok í lyndi, ok í lofi manna, de femina, moribus, indole et gratia conspicua, *Hyndl.* nj.; skrípa lát gestus histrionici, *Scerr.* 85, 2, ubi plur. numeri esse videtur, *id. qu.* læti, *qu. v.*

LATAZ (-aðiz, -az), segnem fieri, segnem esse (latr): eigi skaltú lataz ne segnis fueris, segnitium fugito, *Hugsm.* 23, 2. *Act.* lata, intr., cum dat., defatigari, = mæðaz: þorgrimi latar, *GhM.* II 76, *id. qu.* ante: þorgrímr mæddiz skjótt; jelino latar procella remittit, *F.* XI 137.

LÁTA (læt, lèt, látit), 1) ponere; a) collocare, constituere: at hann í odda eli öndurðr látinn verða si in primore acie collocatus sit, *Krm.* 22. — b) deponere, *id. qu.* leggja, c. acc.: ek lèt golli vafðau gjallar vönd deposui gladium, *Mg.* 9, 1, *id. qu.* lögðum sílfri hjaltat vörn in sequ. semitr.; metaph.: ek læt þar vinon ora nunc depono amicitiam, renuntio amicitia nostræ, *Korm.* 13, 1. — c) amittere, perdere; a) c. acc.: 1. líf vitam amittere, mori, *Nj.* 30, 2, ubi: ok eitrs ölungrúndar eyðir (skal) láta líf et consumitur auri (vir, Hallgrímur) vitam amittit; 1. önd animam amittere, *id.*, *Hg.* 31, 4; *G.* 57. In prosa: 1. leik perdere ludum, inferiorem a certamine discedere, *SE.* I 152. — β) c. dat.: þú skalt, Gunnarr, í gerst um láta | míno landi | oc mér sjálfri tu saxo, Gunnar, penitus amittas meum territorium atque me ipsam, *Bk.* 2, 10; fyrr skal ek míno | fjörvi láta prius ego meam vitam amittam, *Bk.* 2, 15; ut 1. lífi, *GhM.* II 752; hodie de gravidis et fetis dicitur: að láta föstri abortare: kýrin lèt kálflnum vacca vitulum ejecit. — γ) látaz (læz, lèz, látiz), mori, *Sturl.* 5, 17, 2, unde part., látinn mortuus, vide ósláttinn. — 2) se præbere, ostendere, gerere, c. adv.: láta illa horrendum sonitum edere, de gladio Sköfnungo, *Korm.* 11, 6, in præced. prosa grenja; de mari, fremere: lvegi er lèt hinn ljóti landgarðr utul mare fremeret, *F.* VII 67, 2; de homine indignabundo: víf man láta verr, ef ægríus ferel, magis indignabitur femina, si, *Grett.* 19, 5; sárt lèt halr við hólða acerbum se præbuit viris, i. e. graviter eos vulneravit, *Isld.* 20, ubi forte pro lèt legendum sit læc, a leika sárt við e-n male accipere, mulcare quem, crudeliter adficere quem, ut *Nj.* 78 sárt ertu leikinn. Láta eigi brátt við sáttum se haud promptum ostendere ad pacem faciendam, ægre pacificationem admittere, invitum ad pacis conditiones descendere, *Ilh.* 73, 4. Svá skaltu láta, sem þeir lífi báðir ita animum inducas, quasi ambo vivant, *Gha.* 28; lætr sem sölginn sè ostendit se famelicum esse, *Havam.* 33. Absol., gestus vel motum aliquem corporis ostendere, pars corporis in dat. ponitur: láta vörum labia movere, *Lil.* 59 (qs. lafa læti með vörunum). — 3) loqui, dicere, significare, ostendere: ýtar láta þat eigi smátt undur, er homines dicunt, id non parvum portentum fuisse, quod, pro magno portento habent, quod, *ÓH.* 239, 2; er bragnar létu mikló vildastan quem homines multo præstan-

tissimum ferebant, *Öll.* 92, 8; Ástríði lát þú æðri, en þik sjálfa te ipsa superiorem agnoscas, *Mg.* 10, 3; lét þu, at (hann) hétí H. mörstrútr dixisti eum vocari H., *F.* VII 153, 2 (*Si.* 28, 3); ok um styrkum | ættar stuðli | lét margframaðr | minna dáða et de firmo familie fulcro dixit adsiduus promotor meorum commodorum, id. qu. sequitur kvað sonr Hálfðanar, *Ad.* 12; lætr sér vaxa megin dicit sibi robur augeri, vel, dicit facturum se, ut robur sibi crescat, sensu prægnanti (ut það ögnu klóaz). *SE.* I 294, 3. Látaz dicere se: ýtar látaz eigi sinná homines dicunt, se non invenire, *F.* II 321; maðr lætz súss at deýja se mori paratum ostendit, *fatetur.* *Mg.* 9, 3; látomk því valda, er dico me in causa esse, quod, *Am.* 89; pleonastice jungitur cum segja: Atli sagði mér þat, at hvarki lész deila gull né jarðir, *vert.*, dicit mihi, se decrevisse neque aurum neque fundos partiti, *Bk.* 2, 35, *propr.*, mecum collocutus dicit se non partitum. — 4) cum præpositione; a) á, imponere: láta kórónu á höfuð coronam imponere capiti, *Ha.* 255, 2; láta hringa á band indere, inserere, *Völk.* 8. — b) af, transit., eximere, demere, detrudere, v. c. láta (hringa) af (basti) eximere, *Völk.* 8; mögr af læzo af mars baki gnatus descendit (qs. lætr sik demittit se) ex equi dorso, *Grm.* 17, ubi G. Pauli tó læzo capít pro lezo = hlæðse, a hláða, *cf. supra* p. 352, tum forte tó af capiendum pro of, o: of læzo of mars baki consendit equum; intrans.: láta af audi renuntiare fortunis, bona cedere alicui, *FR.* II 120, 3. 4. — c) í, immittere, injicere: láta flaut í haf naves pelago committere, *F.* VI 427, 2, unde absol. láta í haf vela in altum dare; comode intelligitur fara v. renna, o: facere, ut navis in altum eat v. currat, *sec.* 5, confer mox d, f. — d) or, emittere: láta dög (o: renna) or skýllhöggum emittere liquorem ex vulneribus, *FR.* I 284, 1, ut láta e-m blóð tenam cui incidere, mittere sanguinem alicui, *F.* VII 269; láta úlfss rödd edere vocem lupi, ululare more luporum, *FR.* I 131. — e) uppi, a) solvere, pendere: létap þuþlúgr þotr uppi rex multas non solvit, i. e. de cæde non satisfecit, *Hund.* 1, 12. — β) palam proferre, recitare: læto uppi mína fentanna Sýrar greppa jastrín carmen meum recito, *SE.* I 460, 5. In prosa láta uppi significat: α) præstare, id. qu. inna af hendi, v. c. láta skil uppi justa præstare, præstanda præstare, *Grág.* I 336. — β) pendere, solvere: l. fè uppi expendere pecuniam, *Grág.* I 384. 420. 421. — γ) permittere, concedere: l. gríð uppi pacem concedere, *Grág.* II 21; rannsókn inquisitionem permittere, *Vem.* 18; skipti divissionem concedere, *F.* IV 215; láta uppi þat er e-r beiddir quæ quis postularit concedere, *F.* V 275. — δ) palam eloqui, profiteri: látum nú þat uppi, sem vér höfum jafnan mælt fyrir jarli, *F.* IX 333. — ς) á vit: láta jó (o: renna) á vit lands facere, ut equus ad terram versus currat, i. e. equo in regnum revehi, *Ghe.* 34. — 5) facere, α) construitur cum acc. et *infin.*, v. c. lét sér líka gjaflr fecit munera

sibi placere, i. e. accipere munera dignatus est, *F.* XI 313. Rarissime in hac constructione additur at, nota *infin.*, v. c. létu marína at þyrja um fjöll fecerunt equos montes percurrere, *Ghe.* 13, vide *supra* p. 27 sub at, nota *infin.*, et *SE.* II 4, *pros.* Reflexive, létumk njóta fecit me frui, *Eb.* 19, 1; Rata munu létomk rúms um fá feci, ut rostrum Ratii tiam mihi aperiret, *Havam.* 107; imper.: látzt þat nemaz fac id animo teneas, *Sk.* 1, 23. — β) haud raro omittitur infinitivus, v. c. hölm lét sér at skjaldi, o: lét hölm (vera) sér at sk. fecit, ut insula sibi pro clipeo esset, i. e. in insulam confugit, *H.* 19, 4; láttu svá breiða borg á velli fac esse arcem, i. e. extrue tumulum tam spatiosum, *Bk.* 2, 60; þau lét hon gjöld bræðra vindictam esse fecit, i. e. pænas persecuta est, *Am.* 43; munto Oddrúno | eiga vilja, | en þik Atli mun | eigi láta, o: Atli mun eigi láta þik (eiga hana) non sinet, permittet tibi, ut eam ducas, *Bk.* 2, 55; á lét flest, | þat er fadír mælti semper consensit plurimis, quæ pater dixit, *Sonart.* 12, i. e. lét á flest, þat er fadír mælti (vera svá) fecit ita esse, uti jusserat pater. Svá mun ek láta (o: vera) hoc loco rem esse patiar, i. e. jam desinam, *Bk.* 2, 66; sorg at segja, eða svá láta luctum narrare, aut id facere omittre (*propr.*, rem, quo est loco, esse sinere), *Sk.* 3, 14. Sic subauditur verb. gánga, *Vigagl.* 6: ok lét svá (o: gánga), þar til at hann kom út fyrri dyr atque sic facere perrexit usque eo donec; de ellipsi v. renna vide ante sub 4, c, d, f. — γ) cum *infin.*, *pass.* et supino dari sinerem, nisi nubere vellem, *Bk.* 2, 35; er lon lét sveltaþ at Sigurði quod illa mori se passa est propter Sigurdum, *Og.* 17; (guð) lét liminríki opnaz fecit regnum cæleste aperiri, aperuit regnum c., *G.* 16; létunz brugðit at gánga, = lét mér bregðaz fecit mihi ut frustraretur aditus (ad pugnam), i. e. impedivit me, quo minus procedere possem (ad p.), *Eg.* 24. — δ) periphrastice usurpatur, α) cum verbo intransitivo, ad exprimentum verbum transitivum, v. c.: hann lét bóll brotna fecit munimentum frangi, fecit ut munimentum frangeretur, id. qu. hann braut ból munimentum fregit, evertit, *Öll.* 15; lét falla cadere fecit = feldi prostravit, *SE.* I 282; lét her deýja fecit multitudinem mori, i. e. incolas interfecit (deyddi), *ÖT.* 31, 2. In his exemplis accusativus subjecti cum infinitivo construebatur. Ubi accusativus subjecti omittitur, prodit circumscriptio verbi intransitivi, ut: jarl lét drífa undan erlendis dynasta peregre (ex regno) aufugit, *Mg.* 6, 1, quod dictum videtur pro lét menn sína vél skip sín drífa undan; gollhrings gerði lætr skolla við mér mulier levitatem animi erga me ostendit, adspernatur me, *Ilh.* 15 (*F.* VI 169. 170. 171), pro lætr hug sinn skolla við mér; ek læt skreidaz, id. qu. ek skreiddiz, *Ilh.* 1, 2. — b) cum supino verbi intrans.: lét staðit (staðiz) = stóð stetit, *Sturl.* 2, 40; verbi transitivi, cum objecto accusativi: lætr bannaþ ofsa (= bannar), *SE.* I 594—96.

lèt farit Upplöud bröndum, Halland brandi armis peragravit, *Ha.* 101; *Mb.* 3; lèt herjat Vestrlönd, *ÖT.* 21, 2; lèztu herjat alla Selund, *Hh.* 19, 2; þú lèzt lagt snekkjur at jarli, *Mg.* 37; lèt tiðhöggvit ljótvaðin hræ, *ÖT.* 30, 1; lèt lokit mörk lið um land, *ÖH.* 155, 3; cum dativo objecti: lèt valdit mörku gagni, *ÖH.* 192, 3; lèt haldit skipum austr til Vörnu, *Ha.* 66; létu hans fjörvi farit, *Söll.* 22; þú lèzt visat framstafni í haf, *SE.* I 496, 2. — c) cum supino et verbo verba, addito objecto aut accusativo aut dativi, v. c. lèt verða spurat = spornaði calcavit: lèt verða spornat forntraddan mó, *Mg.* 34, 10; lèt verða háit = háði gessit: lèt verða háit sverðþing, *SE.* II 192, 1; lèt verða banat = banaði interfecit, c. dat.: lèt verða banat jarli, *Mb.* 11, 2; lèt verða kastat = kastaði jecit: þar lèt kastat knútu | kát ferð á höfn verða, *Selk.* 19, vide höfn. Sic in prosa: lèt verða farit = fór fítt, lèt hann verða farit til Björgynjar, *F.* VIII 340, var. lect. 13; létu þeir víða verða farit, de Birkibeinis, *Fsk.* 185. Nú lèt Einar þambarskelfir með þrænda her farit verða meðr líki Magnús konungs norðr til Niðaróss, *Fsk.* 120; láta verða leita = leita: líðit skal láta verða leitað bæjarins, *F.* VIII 374; lèt konúgr þá verða sagt þeim til skriptargangs. *F.* V 201. — d) cum partic. pass. et subst., in acc., v. c.: lætr sodinn Særimni = sýðr coquit Serimmerem, *Grn.* 18; lèt of sóttan = sótti, *SE.* I 278; *ÖH.* 194, 1; lèt lagðan Karlhöfða = lagði constituit, *ÖH.* 47, 2; lèt búna (acc. pl. m.) láðmenn, = bjó, *F.* XI 313; fè lætr ferð sírða einorð, = firrir, *ÖH.* 178, 1, vide sírra; lèztu keypta dóttor, = keyptir þú, *Lokagl.* 42; lèt boðna trú = bauð annuntiarit, imperavit, *Od.* 9; lèt Skáney herjaða, = herjaði armata manu obiit, vastavit, *ÖH.* 159, 1; lét fold fundna þér = fann þér fold tibi concessit, *ÖH.* 194, 2, vide sinna 2. Subintelligi verbum verða in exemplis, sub b, c, d allatis, ut reuera sit constructio accusativi cum infn., verosimile facit *FR.* II 153: hann lèt Grimhildi verða tekna, ok færðan belg á höfuð henni, ok barða grjóti í hel. Idem valet de sequenti. — e) cum part. act. verbi intrans.: lèt (o: verða) vaxanda ár úlfa, id. qu. lèt ár úlfa vaxa crescere fecit (latiorem reddidit) annonam luporum, *Ha.* 219, 3, ubi in eadem constructione additur part. pass., (lèt) valðan vetr hiemem elegit.

LÁTATTU, ne facias, ne feceris, imper. v. láta, cum neg. a et suff. pron. þú: lát-at-tu, *Lb.* 6.

LATAZU, vide supra 495.

LÁTAPU, ne superis, siveris, passus sis, imper. v. láta, cum neg. a et suff. pron. þú: látapu sílfr ráða þinomu ævferi ne siveris argentum arbitrum esse somni tui, *Bk.* 1, 28.

LÁTI, deriv. a latr, piger, segnis, tardus, in compos., gánglati, gjóflati. — 2) m., sera Helæ: Lati, láss, *SE.* II 494.

-LÁTI, m., deriv. a láta, qui præbet, ostendit se, in compositis gjófláti, oðláti.

LATPRÚDR, adj., gestibus elegans (lát,

prúdr), *Hít.* 12, 3, de viro; de femina, pros. *SE.* I 116. Idem est látgödr, *F.* X 152.

LATR, adj., piger, segnis, tardus: hann er til latr frá sinni línbedjar gná ægre ab uxore sua divelli potest, *Korm.* 18. In compos.: darlatr, eljunlatr, gánglöt.

-LATR, adj., deriv. a láta, qui se hoc vel illo modo gerit, in compos.: göfugláttr, hreinláttr, keskiláttr, óðláttr, rakkláttr, rekkiláttr, rikiláttr, siðláttr, sneriláttr, stórláttr, stæriláttr, vorkunnláttr, þarláttr; et in prosa margláttr inconstans, varius, lascivus, (*SE.* II 158), naumláttr objecti, humilis animi (*FR.* III 425), undrláttr mirabundus, *F.* VII 132; vide et dróttláta.

LÁTR, n., locus, ubi aliquid reponitur (láta), v. c. locus in annibus, ubi retia ponuntur ad capiendos salmones; it. scopulus, cui amat incubare phoca (cogn. leggja, leggja); hinc látraz componere se, considerare: þeir setja sínar herbúðir hvorirtveggju — en er menn höfðu látraz, ok allt var kyrt ok hljótt, *FR.* II 284. Hinc in circumscriptione auri, cui serpentes incubare credebantur: l. linns blóða cubile serpentis, aurum, þollr linns blóða látrs vír, *ÖH.* 41, 2; látr lýngs hrokkinseids, id., lýngs hrokkinseids látrs stríðandi inimicus auri, vír liberalis, *G.* 16; dalreyðar látr, id., *SE.* I 346, ubi occurrit in plur.: þrútin dalreyðar látra auro turgidus; vide formáláttr, it. compos. gunnláttr, ormláttr. Látr, *SE.* I 302, S. Thorlacius refert ad steinn (spec. 7, p. 165), notans: látr latibulum cavernosum, inde látrsteinn latibula saxea, nempe scopulus litoreus, specubus, quæ gigantum erant latibula et sedes, plenus: látrsteins valrugar oreades atricolæ et veneficæ. Hæc ille. Forte látr per tmesin pertinet ad eldar, o: valrugar látr-eldar ignes clipei, enses, a valrugar látr scopulus, sedes sagittarum, clipeus.

LÁTRKÆNN, adj. compos., *Öd.* 20, ubi coherent linns látrkænn gnarus auri, dives v. liberalis, a linns látr cubile serpentis, aurum, et kænn, adj., gnarus, peritus.

LÁTRÞVERRANDI, m., cubile imminuens (láttr, þverra): eingilúru l. cubile serpentis imminuens, vír liberalis, ab eingi lúru látr cubile serpentis, aurum, *ÖH.* 41, 3.

LÁTT, 2. s. impf. ind. act. v. leggja, jacere, *Fm.* 28.

LATR, perf. part. pass. v. letja.

LÁTTR, n., id. qu. látr, cubile, stratum: láttr, þat er Fofnir átti cubile Fofneris, aurum, *Fbr.* 25, 1; lyngva mens láttr stratum serpentis, de annulo aureo, *HS.* I 6; sigðis láttr stratum, sedes gladii, clipeus, Hermodr sigðis látrss numen clipei, vír, *SE.* I 406. Ormláttr, scribitur *NgD.* p. 161.

LÁTTZ, 2. s. imper. pass., verbi láta 5, a, *Sk.* I, 23, pro lát þér.

LÁTUMK, dico me, 1. pl. præ. ind. pass., v. láta, *Am.* 89.

LAUF, n., frons (-dis): víðr, vaðinn at laud arbor fronde cívata, *Hm.* 4; lauf Glasir frons Glaseris, aurum, *SE.* I 340, ubi Glasir stendr með gullnu laufi aurea fronde conspicuus; læf skips frons navis, bractea

navis, clipeus, SE. I 420; laf leipa (leifa) landa runna frons navium, clipeus, SE. I 372, vide fátt 2; lauf víkinga frons piratarum, clipeus, F. IX 375, var. lect.

LAUFAFETTIR, *m., vulpes, SE. II 490. SE. msc. habet laufa-feitir; sed illud valet lafa fættir consuntor frondium.*

LAUFEX, *f., Löveya, mater Lokii, SE. I 104; Læfeyjar sonr filius Löveya, Lokius, SE. I 268; Hamh. 18. 20.*

LAUFGAZ (-aðiz, -az), *frondosum fieri, frondescere (laufgr); part., laufgaðr frondens, metaph.: mæðar timbr, máli laufgat poetica silva (materia), sermone (carmine) frondens, i. e. res aliqua, in carmine poetice exornata, Sonart. 5; laufgaðr gulls þollr frondens auri thallus, vir, homo, aliquis, Korm. 24, 1, ubi dat. s. laufguðam þolli frondenti pinui. In prosa, vöndr, er Aron bar ok laufgaðiz með ávæxti, SE. II 188.*

LAUFI, *m., gladius, SE. I 564, 1 (proprie nomen gladii, a Bóðvare Bjarkio possessi, Isl. I 169; Eg. 559, not. 6: laufi, leo, vocabatur celebris gladius celebrioris athleta Bóðvaris Bjarkii); lita bitran laufa acutum ensem tingere, Korm. 16, 2; laufa leikr ludus gladii, prælum, F. I 169, vide leikstærir; laufa veðr tempestas gladii, prælum, HS. 6, 7; laufa lundr præliator, bellator, Mb. 11, 1; laufa tár lacrima ensis, sanguis, Hild. 17, 2, vide lanngagl.*

LAUFUGR, *adj., frondosus (lauf): laufgir pálmar palmæ frondosæ, Lil. 94.*

LAUFVIÐR, *m., silva frondea (lauf, viðr): laufviðar fjótturr vinculum silvæ frondentis, serpens, Merl. 2, 42, ubi: Erv lafviðar | líóssvm fjótri | takmörk gefin | í tali ára.*

LAUG, *f., lavacrum, aquæ quibus lavatur: varmar laugar calida lavacra, Krm. 20; lauga vatn aqua balnearum, calida, Söll. 50. inprimis absol., calida: koma úr laug ex balneo redire, Skáldh. 1, 17; karfa laug balneum cyprini, mare, Skáldh. 4, 19; augu sukkud í laugu oculi, aqua (marina) perfusi, FR. II 76, 1; fagnaðar laug aqua tepida lætitia, lacrimæ gaudio excitata: fljóti fagnaðar laug af hvers manns augum, Lil. 32; metaph. laug lavacrum, de sanguinis perfusione et effusione, de vulneribus et morte cruenta pro religione acceptis: verði oss ok þollum þessum | þessi laug at hreinsan bauga, Gþ. 16, vide hreinsan. De aquis calidis, vide GhM. II 562; H. c. 23; F. VII 150. Vide composita: fótlaug, handlaug, kerlaug, munnlaug.*

LAUGA, *f., nomen insulæ, SE. II 492; confer lectionem Laugjarsund (pro Atleyjarsund), F. VIII 187, var. lect. 3. Forte peninsula Laugen, non procul a Hrafnista, in Naumdalo, maris inundationibus jam pæne absorpta, Munch.*

LAUGA (-aða, -at), *lavare; laugaz lavare se, í hreinu Jórdanar vatni in pura Jordanis aqua, Si. 10, 2; tingere: (menn) lauguðu (vápn í benjum), Grett. 13; orð laugaz öll í glóanda gulli omnia verba rutilanti auro tinguntur (splendidissime elaborantur sec. regulas poeticas), Lil. 3.*

LAUGARDAGR, *m., dies Saturni (dies lavacri, laug, dagr), Hh. 62, 2; vide GhM. II 562.*

LAUGR, *SE. I 574, var. lect. 4 in lægr, stop; utramque hanc vocem h. l. dubiam faciunt var. lectt. sub lagastafr adlatæ, priorem præsertin, quod lavgr in linea proxime antecedente præcessit.*

LAUGS pro **LAUKS**, *gen. s. a laukr malus (g = k), Cod. Reg. SE. I 442, var. lect. 6.*

LAUKJAFN, *adj., lævis instar allii, ab omni parte æqualis, ut allium (laukr, jafn); metaph., laukjöfn lög leges æquissimæ, Mg. 17, 3 (F. VI 40, 2); cf. tönn, rött sem laukr (ut kerti), GhM. III 298 (laukrött, adv., Stjórnufræði 1842, p. 166).*

LAUKR, *m., allium: lauka brim alliatum, jusculum allio conditum, hrist lauka brims nympha alliati, femina, Korm. 3, 3; vara sem mæri bieri manni lauk eða öl, ÖH. 263, 2; verpa lauki í lög allium potui admiscere (adversus vim veneni), Bk. 1, 8; laukum studdr allio fultus, circumdatus, contactus, vel forte conditus, de phallo, Volsþa. 4. In comparatione: Svá var Sigurðr | of sonum Gjúka, | sem veri grænn laukr | or grasi vaxinn, Gha. 2, tanquam viride allium super herbas enatum, cf. Gh. 17; lauka eik, vár, lind, lofn arbor, nympha allii, femina, GS. 2, 29; Eg. 75, 2; SE. II 631, 2 vide sub kennir; lofðungur lauks rex allii, id., vide sub hjálmklæði. Proverbium: kveða lauki litit gæft til auka allium vel minimo crescit, Hh. 55, vide gæft. In prosa, laukagardr æpina, Ld. msc. c. 72, cf. Lex. Mythol. p. 234, ubi annotatur, de quovis horto a scriptoribus proscissis usurpari. De allii in medicina usu, vide 247. — 2) quævis herba viridis et succulenta: grund, gróin grönum lauki terra viridibus herbis obsita, Vsp. 4 (cf. vetrarlaukr, Lex. B. Hald.). — 3) arbor, in appell. gladii: sára laukr arbor, tigillum vulnere, ensis, FR. I 468, 1; F. V 228, 1; 229, 3; randar laukr arbor v. tigillum clipei, gladii, ræki-lundr randar lauks bellator, HS. 6, 5. — 4) arbor navis, malus, SE. I 583, 2; laukr heitir siglutrè, SE. I 442; lypta kná lýðr opt | lauki of kjalar ravkn, SE. I 694, 1; háleit hrönn sveigir lauk malum flectit, Orkn. 80, 1; reisa lauka tollere malos, F. VI 140, 3; laukar risu mali surgebant, sublatis sunt, Ha. 227, 1; hestr lauks equus mali, navis, SE. I 442, 1; 442; glesidýr lauks splendidum animal mali, navis, Hh. 34, 2. — 5) in compositis: benlaukr, blóðlaukr, geirlaukr, ímunlaukr, ítrlaukr, randlaukr, remmilaukr, sárlaukr. In prosa occurrit hjálmilaukr, GhM. II 114: þar voru vaxnir fimmi hjálmilaukar saman, ok kvísluðuz þar af margir laukar, vert. Dan., 5 Lögstilke; vímlaukr, FR. I 229: hann laðfi vímlauk e-n, ok gaf henni at eta: en þat er náttúra þess lauks, at maðr má lengi lifa, þótt hann hafi enga aðra fiedu, in vers. Dan., en Lög.*

LAUN, *f., latebra, it. occultatio, occultum. Fem. genus adparet ex gen. launar, qui in Grág. occurrit: at hylja hræ til launar ca-*

daver clam occultare (Félag. 1, 231), et: gera til launar clanculum facere (Nj. Gloss. sub v. laungetinn), pro á laun; hinc: fara fram hróðrar smíð or launar hljóði ex occulto silentio, i. e. palam proferre, Gðð. 49. — 1) latebra: burðardyr má kalla tröð, laun eða slíður, SE. ed. Rask. 223, ex Ed. Resen. — 2) occultatio: dyl er laun, i. e. dyl occultatio est, SE. II 626, 1, unde leggja laun á occultare, Grág. I 424, hód. leggja laundng á; á laun clam, clanculum (Nj. 44), mæla á laun clanculum colloqui, Am. 3; hylja á laun clam occultare, GS. 2; þó á laun fari, elsi res clam agatur, Sturl. 6, 9, (= þó leynt fari); fara með laun clanculum, ignotum ire, pros., SE. I 32.

LAUN, n. pl., præmium, retributio: göðs laun um gæta benignitatis præmia referre, Hávam. 125; hljóta göð laun óðar eximia carminis præmia reportare, F. IV 13; retributio muneris, Hávam. 39.

LAUNA (-ada,-at), remunerari, præmium retribuere, rependere (laun): launa svá lýðom lygi ita hominibus retribuere præmium mendacii, Bk. 1, 25, ubi eodem fere sensu est ac ulcisci, quemadmodum Vols. S. accipit Am. 13, nemia launa eigim nisi gratiam referre (talionem reddere) nobis necessum sit, ita circumscribens (FR. I 212): nemia þat sé makligt, vide supra sub kynni. Väs launar sva visi verðung (dat.) ita rex satellitibus labores remuneratur, rependit, Ók. 9, 4; launa e-m hnossir pro eximiiis muneribus gratiam referre, F. VII 49, 1 (Orkn. 30, 2); launa hnossfjöld liði multa munera carmine rependere, Mg. 1, 3, vide locum sub hnossfjöld; launa eitthvat illa, FR. I 263; eiga e-t e-m at launa debere cui quid, acceptum referre cui quid, v. e. sigr, Hh. 65, 6; abolitum religionem ethnicam, Ód. 14; bragningr gat launat rekkum rétt rex civibus jus tribuit, F. VII 15, 3; launa læ injurias rependere, Eg. 59, sed vide lelaun. In compos., v. verð-launa.

LAUNGAGL, n., avis occulta, volatile clandestinum (laun, f., gagl): laungögl laufa társ occulta volatilia sanguinis, corvi (aqui-læ) ficti, Hítð. msc. c. 17, 2, duplici modo intelligi potest: 1) (vër) tölf hvestoni mærlaufa társ laungögl í Berolhrauni nos duodecim acuminis splendida clandestina volatilia sanguinis (i. e. tela) in Berorano; sed haud omnino liquidum est, an arma ex avibus denominentur, cf. tamen unda bý, sárgagl, de sagittis. — 2) mærl, (vër) tölf hvestum laufa társ laungögl femina, nos duodecim excitavimus occulta (ficta) volatilia sanguinis (corvos fictos), i. e. eadem patrare cogitavimus; præfero priorem rationem.

LAUNKRÁ, f., angulus occultus, abditus, latebra (laun, f., krá): leyniz (3: um) launkrár in angulis occultis, latebris, delitescit, Hítð. 11, 4, nisi pro launkrár legendum sit launkarr, adj., forte, in occulto petulans, vel, id. qu. launheitr (Lex. B. Hald.), vaser, astutus; si scriptum fuit launkr tam legi po-

tuit launkrarr, quam launkarr, quæ posterior forma metro melius respondet h. l., cf. kara.

LAUNSIGR, m., victoria dolo parta (laun, f., sigr), qs. occulta, clandestina: bera l. af e-m aliquem dolo circumventum opprimere, clam interficere, Y. 53, 2.

LAUNSTAFR, m., litera occulta (laun, f., stafr): ek sá launstafr ristna á tálkni, Eg. 75, 2.

LAUNSTÍGR, m., via occulta, mare (laun, f., stígr), vel, trames platani (navis), id (lunr, hlunr, hlynr): fagrdrasil launstíga pulcher equus viarum occultarum, navis, SE. I 632, sec. Cod. Reg., ubi al. lögskiða, lögstíga.

LAUNÞÍNG, n., conventus clandestinus (laun, f., þíng), de re amatoria, Harbl. 29, sec. egreg. fragm. U; conventus arcani, clandestini, in rep., F. XI 219; Orkn. p. 210.

LAUPA = HL., currere, Fjölsm. 19; II. 19, 5.

LAUPMARR, m., equus currulis, celes (κέλης ἵππος; laupa = hilaupa currere, marr): l. borða equus currulis tabularum navis, Sturl. 7, 30, 5, ubi: þrennir laupmarir borða hrúðost, secundum var. lect. legendum est: Þórðr hrauð þrenna laupmari (acc. pl.) borða Th. tres naves vastavit; præcessit enim: hér segir Ingjaldr, hversu mörg skip hrúðuz af Kolbeini.

LAUPR, m., fiscina, cophinus, vide vand-laupr. Occurrit in voce compos., smjör-laupr, ÓT. 82 (laupr, massa butyri 72 pondo, Lex. B. Hald.), korn-laupr, Vápn. msc. c. 8.

LAUSHENDR, adj., qui leviter tenet, retinet, non tenax, incontinens (lauss, hönd): vera l. á hlóðorms skapti manubrium hastæ non firmiter tenere, i. e. hastam manu emit-tere, Ha. 235.

LAUSMÆLI, n. pl., levitas in servandis promissis (lausmáll, Vigagl. 20), Si. 4, 1. In prosa, ÓH. 91; idem est lausmælgí, f., Vigagl. 20.

LAUSN, f., solutio, liberatio, redemptio (lauss): læs lausn liberatio a malo, curatio morbi, ÓH. 259, 1 (AR. II 113); lausnar löstí vola, vi solvendi (vi medica) prædita, Bk. 1, 16; de redemptione Christi, salus per Christum parta, Lb. 32; Has. 25; Lil. 57. Vide fjörlausn, ítrlausn.

LAUSNARI, m., redemptor, Christus (launs): spjalli, lángrinn lausnara amicus servatoris, de Olavo Sancto, G. 30. 59. 65.

LAUSS, adj., solutus, oppos. hapti, vinc-tus, Fm. 8; expeditus, ab onere vacuus: léttr er lauss at fara leve (facile) est vacuo ire, Söll. 37; lauss sjóðr crumena soluta, expedita, a zona detracta, gínga með lausa sjóða, ÓH. 171, 1. Eldr varð laus ignis erupit, Sturl. 8, 5, 1 (unde Dan. Hldöðs); laus spjót hastæ libera, suapte impetu volantes, emissæ: spjót flugu laus í gumna hausum, F. VI 409, 1. Láta lausan missum facere, dimittere: vinctum, v. c. furem, F. VII 114; sett lim verðr at láta grjótt laust calx interlita cogitur saxa relinquere, i. e. lateres muri, calces interliti, dissolvuntur (conjectu telorum),

Orkn. 81, 3; laust aldregi lát mik, Christe, | lasta vinds í bylja kasti ne me unquam, Christe, dimiseris in turbine vitiorum, Lil. 81; eadem constructio, Sks. 15, láta laust ranga girnd missam facere pravam cupiditatem. Segja e-m lausan frið pacem cui renuntiare, pacem dissolvere, bellum indicere cui; metaph.: dylgjo reyrr sagði hjálmi lausan frið gladius bellum indixit galew, galeam ruptum ivit, Ód. 18. Neutr. laust leviter, víx, líta laust við e-m víx adspicere quem, ÓH. 92, 8. Vide composita: ástalauss, dád-lauss, gálauss, huglauss, ólauss, sáttalauss, vítlauss. Hinc derivata term., -leysi, n., in bræðraleysi, gæfuleysi, kjarkleysi.

LAUSTI pro LÆSTI, 3. s. impf. act. v. læsa claudere, includere, Ag.

LAUSÚNG, f., fallacia, fraus, mendacium (lauss): taka, gjalda l. við lygi fallaciam pro mendacio recipere, reddere, Hávam. 42, 45; ejusdem sensus sunt: láta koma þrett í móti þrett, gjalda lygi í móti lygi, F. V 260. Junguntur lausúng ok lygi fallacia et mendacium, Fbr. 16, it. Hít. msc. c. 9: ek hugða þik vera góðan dreng, en þú ert fullr af lygi ok lausúng. — Þ) levitas animi, SE. I 542; víta dissoluta, vaga, inconstans, ludicris et lasciviae dedita, Nik. 18: lærði bók, en leika forðaz, | lausúng varaz, en festi klausur; sic et Magn. p. 436: hann þýddiz lítt lausúng ok leika, sem önnur úngmenn.

LAUT, impf. ind. act. v. ljóta (hljóta) nancisci. — 2) impf. ind. act. v. lúta inclinare.

LAUT, f., locus depressus (lúta), it. inguen, lautu (gen. anomalus pro lautar) faxi, de membro virili, Grett. 80, 2. — 2) semita, vía: sjálfarnar lautir vía raro trítar, Sturl. 5, 5, 4. — 3) terra, SE. I 586, 2; heina laut terra, solum coticularum (cotium v. cotis), gladius, SE. I 452, 2; 518, 5; laut víggs solum navis, mare, lundr víggs lautar lucus maris, vir, F. II 248, etsi rarum sit, virum a mari denominari; löns gaglfellis lautir löns accipitris, manus, ek leik við minar löns gaglfellis lautir digitis ludo, i. e. gaudio exsulto, Orkn. 79, 1; laut leifnis terra pirata, mare, víti leifnis lautar ignis maris, aurum, lind leifnis lautar víta tilia auri, femina, þ. Hrvæð. c. 6. Menja laut Tellus torquium, femina, Skálldh. 1, 31. Composs.: hjórlaut, teinlaut.

LAUTVÍDR, m., tignus terræ (laut, vídr): linns lautvídr tignus auri, vir, homo, a linns laut terra serpentis, aurum, Lb. 37, ubi sic: þvíat lautvídr létu | lastbundnir helgazta | etc., vide sub fórn. Eggju horns lautvídr tignus gladii, vir, Eb. 19, 7, vide sub horn.

LAUDHYRR, vide löðhyrr.

LAUDRHYRR, m., ignis maris (laudr, hyrr), aurum, Ísl. II 338.

LAX, m., salmo, SE. II 563. 623 (vide lags, laks); unda lax salmo vulnerum, ensis, ýtar unda lax pugnatores, þ. Hrvæð. 9, 1, citatum Krm. 116; þrenja lax gladius, þ. Hrvæð. 2; heidar lax salmo saltuum, serpens, FR. I 240; urðar lax salmo aspreti, serpens, urðar lax æskijörð aurum, HR. 7; fróns lax

salmo terræ, serpens, ut heidar flskr, láð fróns laxa terra serpentum, aurum: gautar fróns laxa láðs víri, homines, Has. 13, ubi sic: Lét ek í liös fyrir gautum | láðs nöckurar dádír | laxa fróns en ek leynda | lauskum þáátt sem ek máttá, i. e. ek lét nöckurar dádír í ljós fyrir gautum fróns laxa láðs, en ek leynda löskum þátt, sem ek máttá.

LÁÐ, n., terra, SE. I 474. 586; II 482. 566; it. regnum: ráða láði regno præesse, G. 14; koma upp úr víðu láði ex lata terra (ex terræ pulvere) emergere, de arca funebri, G. 25. Interdum junguntur land ok láð euphonia causa: eyðiz land ok láð terra regnumque, Hg. 33, 21, ut in pros., F. XI 363: hafa fyrirgjört landi ok láði, et ÓH. 261: taka af lífl ok láði víta regnoque spoliare. Láðs skepiandi creator terræ, deus, Has. 24; lyndis láð terra animi, pectus, Lb. 5, vide locum sub dreifa. In appell. femina: rinleysgs láð Tellus auri, femina, ÓH. 168, 1; F. IV 371; Fsk. 82, 3, quibus omnibus locis legitur láðs (ÓH. rinleysgs láðs, F. rinleiks láðs, Fsk. rinlöyghs láðs), pro quo J. Olavíus in NgD. p. 176 it. Hkr. VI recte præferunt láð, in casu vocandi. Vide composs.: ormláð, randláð, varrláð, þeyláð, þvengláð. — 2) fem. g., Skálldh. 6, 48: á þessari láð in hac terra, regione; ofnis láð terra serpentis, aurum, býtir ofnis láðar præbitor auri, vir, Skálldh. 1, 16.

LADA (-aða,-at), invitare: lada hirð í hüll aulicos in regiam invitare, SE. I 702, 3; in prosa, Hít. msc. c. 28: láði sá, sem ráðin á is invitet, cui potestas est, et þiggja laðorð at e-m invitationem alicujus accipere. Sic et þ. hvít. msc. c. 4: Broddhelgi var þá átta vetra gamall ok læk sér á hlaðinu úti, ok bauð þeim öllum þar at vera. Þorsteinn spurði, hvi hann laðaði gesti. De deo, ad felicitatem æternam invitare: gétir glygggranuz laðar huern dyggra fyrða frá dómi með sér (ad se) til himins dýrðar: þá þrýtr-at gipt, Lb. 28; vörðr skýtjalldz, ítr drottinn, laða (þú) alla saman skýrða skatna, þar er allðri þríóti vnaðs gnótt ok frið, Has. 65; siklingr skýja laðar svá til sín, þá er hjarta-hjartir fiera fyrða gram fúgr verk með sterkri trú, SE. II 214, 1, sec. Sk. Thorlacii Spec. 7. p. 200, ubi sins in v. 6. in sín, þeir in v. 7 in þá correctum est.

LÁÐBRJÓTR, m., fractor terræ (láð, brjótr): linns l. fractor auri, vir liberalis, a linns láð terra serpentis, aurum, F. VI 257, 4.

LÁDDÝR, n., animal terræ (láð, dýr): Leifa l. navis, a Leifa láð terra pirata, mare, þ. Hrvæð. 9, 2.

LÁÐGEFANDI, m., dator terræ (láð, gefa): linns láðgefendr datores auri, víri, a linns láð terra serpentis, aurum, F. VII 7, 1.

LÁÐGÖFGADR, regno et imperio auctus et amplificatus (láð, göfga), F. VII 9, 2, Cod. Fris. col. 225, 17, ladgofgöðo.

LÁÐGÖFUGR, adj., regno et imperio decorus (láð, göfugr), F. VII 9, 2, var. lect.

LÁÐHOF, *n.*, camera terræ, cælum (láð, hof): láðhofs konúgr rex cæli, deus, *Plac.* 31.

LADMADR, *m.*, qui invitat, invitator (laða, madr); de pocillatore, *FR.* II 304, 1: unnum löskvan laðmannu tekinn ignavum, nequam illum pocillatorem cepimus, ubi in textu est röskan ráðmann strenuum dispensatorem, in prosa vero, p. 175, byrlari. — 2) ductor, dux tiæ; laðmenn milites honoris causa dati, præsidium, comites (laða ducere): harra spjalli lét honum búna til hervígs snjalla laðmenn (var. lect. leiðmenn), *F.* XI 313, ubi in prosa antecedente est: keisarinn sendi Eiriki kondingi (störgjafir, ok fekk honum) herlið mikit (ok laðmenn) af sínu ríki (alla leið út til Miklagarðs). Hi appellantur leiðtogar, *F.* VII 98. 99. Confer Angl. load, in rociibus loadstar (leiðarstjarna), loadstone (leiðarsteinn), loadsmán, loadmanage (*Dan.* Lods, Lodspenge).

LÁÐSKREYTI, *m.*, qui ornat terram, ornamentum terræ, vir excellens (láð, skreytir), *Grett.* 66, 3, ubi: lið láðskreytis er lífit comitatus meus exiguus est. Num barðjóðs (barðvis) huc pertinet, ut auri appellatio prodeat?

LÁÐSTAFR, *m.*, tignus terræ, columen terræ (láð, stafr): lindar l. columen clipei, vir, præliator, *ÓT.* 57, 1, a lindar láð terra gladii, clipeus.

LÁÐVALDR, *m.*, dominus terræ (láð, valdr): leiptra hrótz glóða l. dominus cæli, deus, vide hrót, *Has.* 53, ubi sic: leiptra hrótz at láta | láðvaldr munne allð.. | glaðr ef ek glæpa íðrumz | glóða mic sír röða, i. e. at glaðr (góðr?) leiptra hrótz glóða láðvaldr muni aldri láta mik sír röða, ef ek íðrumz glæpa.

LÁÐVARÐADR, *m.*, custos terræ, regni, rex (láð, varðadr), *Eg.* 45.

LÁÐVÖRDR, *m.*, custos terræ, rex (láð, vörðr), *ÓH.* 12, 2.

LÁÐÞVERRANDI, *m.*, qui terram minuit (láð, þverra): engjar lýru l. minuens terram serpentis (aurum), princeps liberalis, ab engjar lýru láð terra serpentis, aurum, *F.* IV 91, cf. látrþverrandi.

LÆ, *m.*, falx fenaria (*Dan.* Læ, hodie ljár, *m.*): hinn deigi le falx mollis, non satis indurata, *A.* 13. In nom., Grág. I 501: stæltr le falx indurata; cum art., leinn, *F.* VII 264. Plur. fuit, sec. *SE.* I 220, ljár(-nir), ljá(-na) (*GhM.* I 610), ljám(-num), ljá(-nna). Eadem ratio est vocis kle lapis, qui stamini adpenditur ad id extendendum (*Græc.* λῆξ), cum art. kleinn, *F.* XI 49; Jómssv. 4; plur. nom. kljár, *F.* XI 49, cum art. kljárnr, Jómssv. 4; acc. c. art. kljána, *Nj.* 158. Forma antiqua vocis le, inserto j, superest in compositis læband, læmds, læni.

LÆ, *n.*, id. qu. læ fraus, it., malum, noxa; gen. pl. leva fraudum, vel nozarum, *SE.* I 312, 3, sec. *Cod. Worm.*, ubi aut construendum leva landr vir doloso animo præditus, subdolos, astutus, de Lokio, aut leva lund animus nozarum, animus infestus; in compos. lelaun, qu. r. — 2) id. qu. blò quies, cessatio, in lèspjüll.

LÆ, *n.*, duplici significatione gaudet, 1) a læ liquor: gríðar læ liquor securis, sanguis, kom gríðar læ á Gjálpár skæ venit securis latex in equum Gjálpæ, i. e. lupus, cadavera discerpens, sanguinem maduit, *Höfuðl.* 12. — 2) læ (prop. læ, a lö, impf. v. ljúga fallere, frustrari, mentiri), fraus, unde etiam ley scribitur, *F.* VII 66, var. lect. 4; sed fraudis notio in plures significatus abiit, a) dolus malus: ljúða læ brá lífi Hákonar fraus (rebellio) populi Hákonem de medio sustulit, *ÓT.* 57, 1 (*AS.* læva proditor, *Gloss.* *Ed. Sæm.* III 236; lævan prodere, ib. II 717); et in compositis: lægjarn, lækendr, læviss, læskjarr, læstygg, lætrauðr. — b) noxa: læ klúngs noxa ligni (arborum), ventus, tempestas, *F.* VII 66; ride friðæ; hverir hefði lopt allt læ blandit qui universon ærem noxa miscuissent, i. e. qui ærem corrupissent, *Vsp.* 23, quod sic explicat *SE.* I 136: hverr því hefði ráðit at gipta Freyvi í Jötynheima, eða spilla loptin oc hinuminn svá, at taka þápan sól oc tvngl, oc gefa iotnum. — c) venenum, in compos. læblandinn, ut svik, *F.* VIII 275, cf. Forspjallsljóð, ed. ab H. Scherwingio 1837, p. 34. — d) malum, pestis; gen. lvs: eða þat mun biðja þér læs hvers alias id (hominum genus) imprecabitur tibi quodquunque malum, *Hæcam.* 138; læs laun liberatio a malo (morbo aliquo), *ÓH.* 259, 1 (*AR.* II 113). — e) calamitates, adversa, sinistris fati decreta; plur.: lōng ero lýða læ longæ sunt hominum calamitates, *Bk.* 1, 2. — f) injuria: úngr gat ek læ launat, *Eg.* 59, cf. lelaun. — g) ignis; dat. s. læfi, in sviga læfi, *Vsp.* 47; *Cod. Worm.* *SE.* I 40, 2; lævi, *SE.* I 194, 4; cognatum videtur τῷ logi flamma, *Dan.* Lue, *Germ.* Lohe.

LÆBAUGR, *OH.* 168, 2 (*F.* IV 373), varie construitur, 1) *Ol.* in *Hkr.* VI a læ pro lág terra, læbaugr circulus terræ, mare, læbaugs eik arbor maris, navis; sed læ pro lág poni, insolens est, et eik sæpe absol. pro nave usurpatur. — 2) *Ol.* in *NgD.* 176 et in *Mantissa* ibid., a læ = lá mare, læbaugr circulus maris, cælum mare cingens, læbaugs ey insula æria = Vedrey, per homonymiam. — 3) *F.* XII ad *F.* IV 373, per duorem tmesin construitur: fyrir utan læ eybaugs extra æstum maris, i. e. extra vadosa litora, a læ = lá æstus, et eybaugr circulus insulæ, mare. — 4) potest et construi: fyrir utan læ (= lá) extra æstum, o: litus æstuosum, vadosum, et ey baugs Tellus annuli, femina, in vocativo, ut jörð ísta flaustrs in sequ. semistrophæ.

LÆBAUGR, id. qu. læbaugr, altera recensio *Fsk.* 83 (*OH.* 168, 2), pro læboughs, quod ipsa *Fsk.* scripture Norvegica præfert.

LÆBLANDINN, venenatus, veneno tinctus (læ 2, e, blanda); dat. s.: læblöndnum hjár ense venenato, *Gha.* 39.

LÆBRAUT, *f.*, via dolosa, fallax, i. e. lubrica (læ, braut): lögðis l. via lubrica gladii, clipeus, seiðr lögðis læbrautar sonitus clipei, pugna, lögðis læbrautar seiðs eljunfróðr strenuus in perferendis belli laboribus, *H.* 22, sec. membr. *E* et *F.* I 194 (seiðs)

Hæc ratio nunc maxime placet. Alias rationes vide Skl. I 223 et F. XII ad F. I 194. Ratio in Hkr. VI proposita eo non placet, quod h. l. construitur Skota herr, non enim sermo est de Skotis, sed de incolis Monæ.

LEBRIGÐIR, m., *falcem vibrans, fenisecca, messor, rusticus, colonus* (le, m., brigðir), var. lect. Sturl. 3, 17, 1.

LÆBRIGÐR, m., *id. qu. lebrigðir*, Sturl. 3, 17, 1 (læ = le, m., brigðr, m., qui vibrat, = brigðir): *fóthrumr læbrigðr rusticus pedibus infirmus.*

LÆFL, dat. s. a læ ignis, vide læ 2, g.

LEG, n., *locus, ubi quis jacet; vel etiam actus jacendi, cubandi; situs, positio* (liggja, lá, legit), *vide composita leggrann, legver. In prosa, leg locus ubi corpus mortui jacet in sepulcro vel tumulo, H. c. 45, bis; F. VII 251; unde lægsteinn cippus, H. c. 45; lands-leg natura loci, F. VII 56; Vd. msc. c. 24. 28. 44; Vem. 16. — 2) legs, SE. I 412, 5. 474, 5, hinc deducit F. Magnúsenius in Lex. Mythol. p. 480, exponens stordar leg Telluris lectus vel cubile, i. e. oceanus, construens: stírdþinull stordar legs anguis oceani. Sed notandum est, a) stírdþinull per se non significare anguem; b) Codicem Worm. utroque loco habere leggs, quod et h. l. sine dubio cogitavit scriptor Cod. Reg., scribens legs, aut secundum molliorem pronuntiationem, aut neglecto puncto duplicationis super g.*

LEGA, f., *cubitio. — 2) cubile, lectus: liðs l. aurum, festir liðs lego armilla aurea, Hkr. 20. Vide ilega.*

LEGA, 1. s. *impf. conj. act. v. liggja, cubare, me cubare (visus sum), Gha. 45, (ubi interpretes sumserunt verbum ignotum ek lega cubo, a leg cubile, ex analogia toṽ senga, ab sæng lectus); sic rækag est 1. s. impf. conj. act. v. reka, Sonart. 8.*

LÆGA, *id. qu. lægja (æstrun j), humilem reddere, deprimere: lægaz mun sæmd þín honos tuus deprimitur, FR. III 512, 3.*

LEGGBITI, m., *gladius (qs. mordens crura, leggr, biti), SE. I 564, 1; II 619 (leggbitr, II 476. 559); runnar frans leggbita lucus fulgidi gladii, præliator, vir, ÓT. 124, 1, ubi membr. E habet leggvita, vide leggviti. Proprie fuit gladius Magni Nudipedis, N. R., F. VII 69: hann var girðr sverði því, er Leggbitr hét, váro tannhljótt at, ok vaðr gulli meððalkassinn.*

LEGGFARMR, m., *onus brachii* (leggr, farmr), *armilla: lind leggfarmstíli armillæ, puella, þ. Hrað. (ed. Hafn. 1848) str. 12.*

LEGGFJÓTURR, m., *vinculum brachii. armilla* (leggr, fjótur): *leggfjóturs lundr, lucus armillæ, vir, ÓH. 168, 1, in vocativo.*

LEGGJA (legg, lagða, lagt et lagit), *ponere, collocare, statuere; 1) c. acc.: l. vöpn deponere gladium, Mg. 9, 1; l. sakar deponere lites, ÓH. 92, 18; l. aldr ponere vitam, mori, cadere, H. 13; þjóst skyli lagt fastus deponendus est, Orkn. 82, 11; l. strengi aptare nervos, vel contorquere, Rm. 32; l. garða aggeres ponere, ducere, exstruere, Rm. 12; l. afla ustrinas ponere, fundare, Vsp. 7; l. lúðra capso molaes ponere, statuere, SE. I*

378, 3; l. gjöldum remunerari, rependere v. c. raums brú clipeum, SE. I 306, 1. — 2) *constituere, decernere, decidere: l. lögþonere leges, Vsp. 18; l. sakar causas decidere, lites componere, Vsp. 58; l. landrætt jus publicum constituere, ÓH. 56 (F. IV 109); ut leggja e-m fjörlausn víta redimende conditiones præscribere, præf. Sk. 2; l. fund tempus locumque conveniendi constituere: fund skulum leggja ok frið gera, Merl. 1, 42; er fundr lagiðr ok friðr samíðr, Merl. 1, 43; l. mót við e-n congredi cum aliquo, Hh. 83, 1; sic l. frið vináttu við e-n = gera, Eg. 46; HS. c. 4; Augústvs keisari lagði frið of heim allan, SE. I 374. — 3) *intrans., personáliter: heitr sveiti leggr af Grísi Grís vaporem sudoris exhalat, ÓT. Skh. 2, 248; impers.: reykr (acc.) leggr til skjýja fumus nubes versus fertur, Mb. 5. — 4) part. pass. lagiðr (laginn), lagðr, a) *positus: á lúðr of lagiðr impositus, Vafþr. 35; járn endr lagt rursus collocatum, Bk. 2, 56; brigið í brjóst um lagt (= lagin) levitas, inconstantia (varietas) pectori indita, Hávam. 84; vide ilagiðr. — b) *dejectus, prostratus: nú eru orir firar lagiðr (v: at velli), FR. I 262, 2. — c) *perfusus (qs. circumdatus): laginn dreymr criore perfusus, Eb. 19, 2, ut settr dreymstöfum, Söll. 40. — d) *a natura datus: mörgum er meir lagt málaskjálpr, en hyggendi, Grett. 5, 2. — e) *fato destinatus, constitutus, decretus: era með löstum lögd æfi þér non est cum labe (vitio) ætas tibi constituta, Sk. 1, 23; Urðar orð, lagt við löst decretum Paræ (fatum), cum vitio irrogatum, Fjölsm. 48; fjúrbann varð lagt mönnum mors hominibus fatis necessitate accidit, ÓH. 16, 2; missvefni var þeim ollagit dicensitas somni iis oblitit, Fjölsm. 17; líf um lagt víta constituta = aldr um skapaðr ætas decreta, Skf. 13; þér var iþ ljóta líf um lagt tibi erat sæða illa víta destinata, Lokagl. 49; sjá núnn gipt lagt á grams æfi ea fortuna tributa erit regis atati, Sk. 1, 52; lagt er allt fur omnia fato præstituta sunt, Sk. 1, 24; hvat mun til líkna lagt Sigurði quid remedio erit destinatum Sigurdo?, Sk. 1, 30; hon var þeim til lýta lagin ea iis fato in vitium erat destinata, Söll. 11. Sic lagþr til skaða þeim, de Lupo Ferrer, Ásis in perniciem destinato, SE. I 106; málmr, mörgum til skaða lagðr, de ferro, F. V 345. — 5) *cum præpositionibus, a) á, imponere: leggja grálik mark á e-n sædam notan imponere cui, de mutilatione, Hh. 11, 2; ek hefi lagt mark (konu) á (kvæði) signum feminae carmini imposui, i. e. feminae carmen dedicavi, SE. I 412, 2; l. söðul á (hest) sellam eqno imponere, Vegt. 6; Og. 2; l. bestí á e-n spartum indere, vincula injicere cui, Völk. 12; l. hendr á e-m manns inferre cui, Sk. 3, 4; l. fjón á e-n odio prosequi aliquem, F. II 53, 1; l. (mál) á vald e-s rem arbitrio cuius permittere, Söll. 20; l. eign á öðul prædia suæ possessioni adserere, Mg. 17, 9, ut Eg. 30, initio; margr leggr ríkt á þetta multi hæc severe interdicit, Skáldh. 6, 54; l. leyfi á e-t aliquid permit-********

tere fieri, pati fieri, æquo animo ferre, *III.* 62, 3, ut *F. VIII* 271 (l. leyfi til, *id.*, *F. IX* 412; l. lof á, *id.*, *ÖH.* 258, lof til, *F. V* 105). — b) at, *admoovere*, *inferre*: l. hendr at e-m manus injicere cui, *F. II* 87, 2; l. exar at e-m *securus admoovere cui, incutere in quem*, *Am.* 38; l. snekkjur at e-m á sjá *liburnas duere aduersus aliquem*, *Mg.* 37. — c) fyrir: l. laad fyrir skut *terram a puppi relinquere, terram præterehti*, *SE. I* 412, 1; l. grimd fyrir elsku *rependere crudelitatem pro amore*, *Gd.* 46; lögbrigðir heidr lagða lönga vegu fyrir mér *longas vias mihi stravit*, i. e. *me longe a regno exterminavit*, *Eg.* 59; nè Yggs fyrir lið leggjum litit, i. e. nè leggjum (vör) litit fyrir Yggs lið *non subijicimus rem (materiam) parvam carmini, rem gravis momenti carmine persequimur*, *Korm.* 5, 1; hvat skal ek leggja fyrir mik *cui rei operam dabo, quid consilii capiam, quid faciam?*, *Ha.* 59; sic in *prosa*, *F. II* 103: þá lagða ek þat fur mik, at ek lögðumz út á merkr — at veida dýr; *F. V* 225: lagði hann þat fyrir sik (*statuit*), at vera þar; *F. XI* 157: ekki er hér frá því sagt, hvat Sveinn Búason lagði fyrir sik. — d) gegnum, *transfodere*: l. e-n í gögnum (með) hjör gladio *transfigere quem*, *Gha.* 39. — e) í: l. skip í spánu in *assulas redigere*, *Nj.* 103, 6; l. lif í náreði vitam *feretro v. sepulcro reddere, mori*, *Ha.* 241, 1; l. lönd í frið *pacem regno conciliare*, *Ök.* 1. — f) með: leggjaz með (konu) *concurrere, rem habere cum femina*, *Selk.* 5. — g) saman: l. saman randir clipeos *conserere, cominus pugnare, vide ründ*; l. saman bauga annulus *inter se commutare, de amantibus*, *FR. II* 77, 2. — h) und, *subijicere*: l. land und sik *subijicere sibi terram*, *Hg.* 8; lét lönd lagi und sik, *id.*, *SE. II* 126, 3; land lagðiz und Egða, *ÖH.* 187, 3; land lagðiz und gram, *legendum videtur*, *ÖT.* 131, 2, sec. *Fsk.* 68, 1, quæ um gram habet pro at styr; adde Völk. 22. — i) undan, *cedere*: étt andskota leggr undan á flótta *progenies diaboli (dæmones) cedens aufugit*, *Lb.* 38. — k) upp, *tollere*, *SE. I* 308, 3, *pros.*, *ibid.* p. 210. — l) viðr, *addere*: l. veðr (i. e. viðr) aura *addere (pecunias) pecuniis, accessionem pecuniæ facere, rem facere*, *Eg.* 30. — m) yfir, *superimponere*, v. c. arm, arma, lær, *Hávam.* 109; Lokagl. 17. 20.

—LEGGJA, *f.*, *manubrio instructa, deriv. a leggr, vide svartleggja*.

LEGGJALDI, *m.*, *seruus*, *Rm.* 12; *cognomen viri*, *Isl.* I 271.

LEGGJ, *m.*, *brachium*, *SE. II* 490, in "heitit" á hendi; *gen. s. leggs et leggrar, plur. leggrir*. Leggjar eldr *ignis brachii, aurum (armilla aurea)*, *SE. I* 402; — svell, snær, hola *glacies, nix, pruina brachii, argentum (armilla argentea)*, *ibid.*; leggjar iss *argentum: leggjar is lýsibrekka lucida Tellus glaciei brachialis (armilla argentea)*, *semina, Vita Halfr. sec. membr.* 132 (*ÖT.* Sk. 2, 248); leggjar farmr onus *brachii, armilla, leggjar farms lyptimóði vir*, *Plac.* 31. — 2) *crus pedis, tibia*, *SE. I* 512. Stig ek létt á lögan legg *humili crure molliori incedo*,

Orkn. 83, 1; brjóta leggi *crura frangere*, *SE. I* 258, 5. 674, 3; járn leggja at *leggium catenæ crura ambiunt*, *Orkn.* 66, 2. In *prosa*, *Vigagl.* 8: þat ætla ek, at hann hafði á þann legg risit, er hann fier eigi á stigit, *metaphora ducta a pueris ingredi incipientibus, ubi leggr idem fere ac fôtr, nam kominn á legg, de puero dicitur, qui in vegetalætatem adolevit*; börn hans á legg komin, *Eg.* 36; synir hans á legg komnir, *H. c.* 30, *quod á fietr kominn dicitur Sturl.* 4, 26: vâro mjök i þessu með Lohti synir Sæmundar, Haraldr ok Vilhjálmr, er þá voru mest á fietr komnir. Hinc, 3) *pro osse, in appellatione lapidis; atque nude pro osse ponitur Vsp.* 9: or blám leggjum *ex lividis ossibus (Ymeris), o: ex lapidibus*; jârðar leggr os *terræ, lapis = steinn, quod et lapidem et colorem significat, unde jârðar leggs umrôrd tagina coloris, i. e. colorata, picta, ÖT.* 90, ubi *membr.* E et *F. II* 57 *habent jârðar mens; fjârðar leggr os sínus, maris, lapis, it. torques, idem quod steinasúrvi, fjârðar leggs Freyja nympha torquata, semina, Korm.* 19, 7, ubi *legs idem valet ac leggs: stôrðar leggr os terræ, lapis: stôrðinull stôrðar leggs asperum lorum lapidis, serpens, SE. I* 412, 5. 474, 5, ubi *Cod. Reg. legs, Worm. leggs, vide supra sub leg*; mqrar leggr os *terræ, lapis, sazum, it. mons, mqrar legs menn homines montis, i. e. montani, gigantes, SE. I* 300, 2, ubi *legs in Cod. Reg. et Worm. est pro leggs. SF.* I 258, 3 *per tmesin cohæret reyrlleggr os silvæ, lapis, vide sub reyrl. — γ) crus arboris, i. e. scapus arboris a radice ad ramos; de scapo palmæ: rôt er sterk, in leggrer litill, listug slûr ok grænir kvistir, Gd.* 8; *it. Nik.* 79, ubi: hæfir leggrinn (*scapus palmæ*) börðu list, in himna vist hans blómakvistum; cf. *Hkr. Halfd. Sturt.* c. 6; *de crure ancora, Orkn.* 302. Hinc randar leggr *scapus clipei, gladius: randar leggs runnr pugnator, vir, GS.* 11. — 3) in *compositis: áleggr, armleggr, brimleggr, brunleggr, eyleggr, fjârðleggr, fôtleggr, handleggr, hölmleggr, miðleggr, undleggr. De leggr, in kunnleggr, SE. I* 258, 1, *vide hanc vocem.*

LEGGSTÓLPAR, *m. pl.*, *vide lekstopar*.

LEGGVITI, *m.*, *ignis brachii, aurum* (leggr, viti), *membr. E, ÖT.* 124, 1, *sec. quem cohærent frân-leggvita runnar luci splendidi auri, i. e. viri.*

LÆGI, *n.*, *tranquillitas maris, malacia* (*id. qu. logn*), *Atm.* 23, ubi *omnes Codd., præter duos, habent lögi.*

LÆGI, *n.*, *statio navium, portus* (leggja): til lægis in portum, *Krm.* 5, ubi *membr. habet legis.*

LEGIR, *id. qu. lægir, mare, vide útlegir*.

LÆGIR, *m.*, *mare, SE. II* 479. 622 (*II* 562 *non cernitur nisi .gír; Cod. Reg. SE. I* 574, *logir, vide et lögir*); ljôtir lægir *mare sedum, horrendum, SE. I* 632, 1; lægir þagnar mare silet, *Gd.* 61, ubi *al. lægir þagna. a lögr; á lægi mari, Hnd.* 2, 8; *Ha.* 293, 1; fyri sunnan lægi a regione maris in meridiem versa, *Ha.* 290; megin lægis *castitas pelagi, mare eastum, conject., vide*

hlýrnir. In appell. auri: lægis log flamma maris, aurum, vide logfágandi, logsága; lægis eldr ignis maris, id., lægis elds dis femina, Gð. 19; lægis leygr, id., vörðr lægis leygs custos auri, vir, Selk. 9.

LÆGIR, m., qui humilem reddit (lægja), it. qui sedat, compescit, opprimit, reprimit: lægir vins (vinns, vinds) sedator venti, Christus, Gþ. 8, ubi in vocat. ut exclamatio accipi potest; l. trega sedator doloris, de Gudm. Bono, Ag.; lægir lýta oppressor vitiorum, de episcopo, Gþ. 8; l. rós rekka oppressor hominum turbulentorum, rex, ÓT. 30, 2 (AR. I 283, 2); l. linnsetrs oppressor (inimicus) auri, vel minuens aurum, vir, ÓH. 118. Vide supra sub fjörleigi, p. 178.

LEGJA, id. qu. lægja, humilem reddere: eigom oss at legja debemus nos demisse gerere, Plac. 14; gengit mun legjask er fortuna tibi humilis (exigua) erit, fortuna te destituit, Plac. 1.

LÆGJA (lægi, lægða, lægt), humilem reddere (lægr); scribitur et legja, qu. v.: lönd lægjaz terræ humiles redduntur, absconduntur, e conspectu navigantium discedunt, Orkn. 80, 1; l. ægi tím pelagi sedare, Rm. 40; l. sorgir curas deprime, Rm. 41. Impers. cum subjecto acc.: lægis veðr lægir þeygi tempestas gladii (pugna) non sedatur, non cessat, Merl. 2, 54.

LÆGJA, id. qu. lægja, risum movere; c. acc.: jöfur lægir regi risum movet, Fsk. 6, 3. — 2) ridere, pro læja, hlæja, Orkn. 22, 2, cf. hlæja 2.

LÆGJARN, adj., astutus, subdolos, vaser, malevolus (læ, gjarn), Vsp. 32, ubi interpr. accipiunt lægjarn per enallagen generis, pro lægjarnt, sc. lægjarn líki (acc.) perfidam formam (corpus), in appositione ad præcedens hapt. Raskius, in ed. Holm., accipit lægjarn h. l. pro lægjörn vel lægjörnuni, sc. ut referatur aut ad hon aut ad lund. Forte lægjarn h. l. est acc., adjectivo substantivi formam indutente, v: hon sá leggja hapt, lægjarn, áþekkjan Loka (at) líki illa víðit jaceret vinctum, tenebrionem, formá similem Lokio. Epith. lupi et aquilæ, fraudis vel noxæ cupidus: lægjorn jöð ara ok ylgjar, Merl. 1, 36.

LEGRANN, n., locus, ubi quid reponitur, vel ubi se continet aliquis (leg, rann), Eb. 19, 1, ubi construo: legranns líflivotúðr transfodiens pectus, occisor, intersector, a legrann lífs locus vitæ, pectus, ut fjörrann. Neque absconum foret tó legrann lífs de corde intelligere; nam Secundus philosophus, in responsis ad interrogata Hadriani, vocat cor receptaculum vitæ.

LEGSKAÐU, 2. s. præ. ind. pass. v. leggja, non desistis, non desinis, non cessas: hvi né legkskaðu, Loki cur non abastis, cessas, Loki (v: a rixando et maledicendo)?, SE. I 84, 1 (legsk-a-ðu), suffixa negativa a et pron. þú. Cod. Worm. h. l. habet lezk-attu, Lokagl. 48 leztapu, quas voces vide. Hoc sensu leggja in act., v. c. leggja ræðu finem dicendi facere, Sks. 37; pass.: skyldi þar hernaðr leggjaz er hafiz hafði, Hh. (F.

VI 332: hernaðr leggjaz, in act.; Fsk.: sculdi þar hernaðr leggjaz, sem upphafðiz), bellum cessaret.

LEGSTADR, m., sepulcrum (leg, staðr), Nik. 60.

LEGVER, n., locus, ubi quis jacet, cubat, locus cubitorius (leg, ver), cf. legrann; it. lectus, cubile: legvers knörr navigium lecti, domus, ædes, Ad. 22, vide et flethbjörn.

LEI, n., ignis; dilatatum ex le, læ, ut ley ez ló; tantum occurrit dat. s. leið, SE. I 40, 2, et leivi, SE. I 194, 4, in voce svigaleifi, svigaleivi.

LEIÐ, f., quod quis relinquit (leifa relinquere, lifa superesse), de rebus, quas morientes posteris relinquunt, ut Finnzleif lorica, SE. I 391, Dainsleif gladius, SE. I 431, opera Finni et Dains, nanorum). Haudna leif reliquæ capræ, pellis, it. funis coriaceus, vide sub haudna. Jus eccl. Heidsivicum, frændleif, f., uxor relicta sive vidua cognati: þat er fyrirbodit, at nokkr maðr skal fá frændkonu sinnar sér til konu, eða frændleifar sinnar (Cogn. Spir. p. 65); sed Cod. Fris. col. 74, 17 frændleif est hæreditas a maioribus relicta, cf. fōðrleif. AS. lave vidua; lav reliquus, superstes; lav residuum, reliquæ; hodie Isl. pluralis usitatur, leifar reliquæ, ut ÓH. 151 (F. IV 338); varga leifar cadaver, Gha. 10. Vide compos.: fōðrleif, it. reginleif.

LEIFA (leifi, leiðfa, leift), relinquere (vide leif): ekki réttu leifa nihil dapis reliquisti, totum consumsisti, Am. 79; lönd, er Buðli leifði mēr territoria, quæ mihi (moriens) reliquit B., Am. 94; leifð vartu ekkja vidua relicta eras, Am. 91.

LEIFI, m., regulus maritimus, SE. I 518, 1; Leifa braut vía reguli maritimi, mare, Leifa brantar log flamma maris, aurum, F. II 315, 4, vide lognárúngar; Leifa láð terra reguli maritimi, mare, þ. Hræð. 9, 2, vide láðdyr; SE. I 372, 2 legendum videtur leifa land mare, runnr leifa landa arbor marium, navis, lauf leifa landa runna folium navium, clipeus; Leifa mār larus reguli maritimi (piratæ), put, corcus, vide märeisfr, Eb. 37 (GhM. I 662, ubi legitur leifu, gen. anomalous). — 2) gigas, SE. I 550, 3; leifa vegr terra, solum gigantis, clipeus (quod gigas Rungner clipei insistebat), gefandi leifa vegg dator clipei, vir, Hild. msc. 17, 2.

LEIFI, dat. s. a lei, id. qu. læ ignis, SE. I 40, 2, vide leivi. In Vsp. et Cod. Worm. scribitur levi a læ.

LEIFNIR, m., regulus maritimus, SE. I 518, 2; II 469. 552. 614; Leifnis laut terra reguli maritimi, mare, víti leifnis lautar ignis maris, aurum, ejus lind femina, þ. Hræð. c. 6. Leifnis grand noxa Leifneris, gladius, SE. I 564, 1; II 476. 619, sed Leifnis gandr lupus (fera) Leifneris, II 559. — 2) navis, SE. I 582, 1; II 481. 561 (II 624 leyfnir). — 3) Leifnis eldar ignes Leifneris, ignes Leifneriani, ignes quales Leifner (nescio quis) incantamentis excitavit ad vincula dissolvenda, Grg. 10. Sed historia hujus Leif-

neris periit; forte idem fuit, a quo gladius Leifnis grand dictus.

LEIFR, *m.*, libum, placenta (*id. qu. leifr*), *Rm.* 5.

LEIFSTR, *f.*, amnis, *SE.* I 578, *var. lect.* 3 (*II* 563 leistr, *II* 480. 623 leiptr). *Scriptio* leifstr idem valet ac leistr, *cf. Plac.* p. 38.

LEIFTR, *f.*, amnis, *SE.* II 563.

LEIFU, *gen. s. anomalus*, a Leifr pirata, *Ghm.* I 662. Sic in vulgari sermone, mánu-dagr, *id. qu. mánadagr dies lunæ.*

LEIFDRASIR, *m.*, *id. qu. lifþrasir* (*ei = i*), *SE.* I 202, 2, et in prosa *ibid.* p. 202. — LEIFÐ, in compositis, a leifa relinquere, vide áttleifð, vátteifð, föðrleifð.

LEIGA, *f.*, usura, *senus*: sinna verka | mun seggr hverr — laun með leigum taka cum *senore*, *Hugs.* 34, 7; ek vilda eiga at þér gjöld með leigum fyrir óðgerð mína, *Lb.* 49.

LEIGA, pro LEIGJA, excluso *j*, conducere (*leigi*-gða,-gt), *Korm.* 8, 2; sic et *Grág.* I 196. 262; *Nj. vers. Lat.* p. 272, *not. p.*

— LEIKA, *f.*, in compos. blóðleika lorica, *qs. sanguine circumdata, circumfusa* (blóðleikin, a leika, læk).

LEIKA, *f.*, socia, sodalis; plur. leikur: vær vetr níu | vorum leikur | öflug alnar | sírir jörð neðan, *SE.* I 382, 4; hverjar eru þær leikur, er líða lönd yfir, ok leika at muni margt?, *FR.* I 477, 2. Ása leika socia *Asarum*, *Idunna*, *sec. Cod. Worm.* *SE.* I 314, 2. Dvalins leika *quæ cum Draline ludit, socia Dealinis, sol*: sá drepr skini Dvalins leiku is lumen solis obfuscet, *FR.* I 475, 2; skáks leika *quæ ludum scacchicum cum aliquo ludit, femina*: hjá sinni hýri skáks leiku apud suam comen feminam (*amasiam*), *Sturl.* 5, 11, 1. In prosa, *FR.* II 233: skal ek færa þik Hildigunni, dóttur minni, ok skal hún hafa þik fyrir leiku, ok fóstura þik.

LEIKA, *n.*, *id. quo luditur, ludicrum, ludibrium, lusus*; sic certe et *Alem.* 17: kalla Dvergar Dvalins leika Nani appellant (*solum*) ludicrum Dealinis; et sic accipi potest Dvalins leika, *SE.* I 472. 593, 2; vide hrjóðr-leika. Ut neutrum proprio significato occurrit *Vigagl.* 12: það Steinólfr Arngrím ljá sêr messingar hest; Arngrím svarar: ek mun gefa þér, því at þat er nú heldr þitt leika. en mitt, fyrir aldrs sökum; et *metaph.*, *F.* XI 95: þótt hann þykke trautt hvers barns leika vera idoneus quocum quilibet puer coludat. Plur., cum art., leikun ludibria, *Gdð.* 4. Hoc sensu *f. jam Grett. membr. Havn. et Upsal.* c. 45: eigi er ólíklegt, at þessi maðr sê eigi mín leika (= mitt meðferi).

LEIKA (leik, læk, leikit), ludere; 1) de personis, a) absol., pro quo in sermone quotidiano leika sêr: leika Mins synir flíu Mimeris ludunt, *Vsp.* 42; minn dottinn læk ok vêr dominus meus ac nos lusimus, *Mg.* 9, 5; hvert farnir veri | sveinar hans leika an (quo) flíu súi ábissent lusitatum, *Am.* 75; leika fur lesnis stafni e-s hærere ante os alicujus, *Ísl.* I 152; læk á mars baki lusitavit in tergo equino, *Hm.* 12; túnrípor

leika á lopti in aëre (sublines) ludunt, *Hávam.* 158. — b) additur dat., cui subijci possunt variæ præpositiones, *e. c.*: l. fingrun digitis (*præ gaudio*) ludere, *Rm.* 24, 3: at fingrum, vide mœx d, γ; l. geirum hastis ludere, pugnare, *Fm.* 15; l. lausum hala libera cauda ludere, libere vagari, *Lokagl.* 50, 3: með l. hala; l. tveim skjöldum duobus clipeis ludere, *Am.* 70; *HS.* 1, 6, vide skjöldr. — c) cum acc.: lækoni leik margan multum ludum lusimus, sæpe collusimus, *Am.* 68; l. margt assidue ludere, *FR.* I 477, 2; at þeir sárt læk (i. e. læk) quam atrocem illi ludum luderent, *Am.* 46, i. e. quam acerbæ fractes suos tractarent, *sec. Völs. S. (FR.)* I 216: nú sêr hún, at sárt er leikit við bræðr hennar. — d) cum præpositionibus, α) at, cum dat., *id. qu. leika sêr at e-u ludere aliquo, it. ludere cum aliquo, colludere*: (vêr) lækum at því landi álnar lýngs grimus lusimus cum illa auri Tellure (femina), *Ísl.* II 245, 1; sic leika at hafri, *Eb.* 20; l. at handsöxum gladiolis ludere, *SE.* I 34; *it. omisso* at: handsöxum læk vandla, *F.* II 274. — β) um: Sköglar veðr lækum | við skýs um bauga, *Hg.* 33, 8, puto, aut lækum við Sköglar skýs veðr um bauga (miles) ludebant tempestatem Skögulá nubes (ludebant pugnam) de annulis, aut lækum um bauga við Sk. skýs veðr ludentes certabant ob annulos in tempestate clipei (prælio); alium interpretandi modum vide sub blanda, p. 60. Similis constructio, *metaph.*, *F.* VII 93: nú liggir nokkuru meira við, en vêr hafsm opt átt um slikt at leika nunc majus proponitur præmium, quam ut sæpe de tanta re certandum nobis fuerit; et *ibid.*: er nú um slikt at leika de tantis rebus jam certamen est; *ibid.* 102: en ef svá illa er, at um þat sê at leika, at si vero res tam male se habeat, ut id agatur, ut (i. e. ut periculum sit, ne). — γ) við: læk við ljóðmögu lusit cum populi natis (lætum se atque hilarem præbuit rex), *Hg.* 30, 3 (*Ol.*: certavit cum rebellibus); l. við mey cum virgine ludere, *Harbl.* 29; l. við steik assum tractare, dapem parare, *F.* V 234, 1; leika við sínar löns gagfellsis lautir manibus ludere (*præ gaudio*), *Orkn.* 79, 1; sic *Orkn.* 262: var svo kátr, at hann læk við fingr sína; de *episc. Magnio*, *F.* VII 172: ok var þá svá kátr, at hvert barn kvaddi hann hlæjandi, ok læk við fingr sína. *Olavus*, ad fingrum at leika, *Rm.* 24: *Estat adhuc phrasis Islandica*: at leika við fingr sêr, 3: digitis sibi ludere, cum quis præ gaudio et hilaritate diversos edit motus membrorum exsultantium. — e) *metaph.*, c. acc., ludificare quem, decipere, fallere: at þjófar nè leiki nè sures (te) ludifcent, *Hávam.* 133; Loka mætr hefir of leikinn allvald Hela regem decepit (mors necopinato oppressit), *Ý.* 20; *part. pass.*, leikinn ludificatus, *Lokagl.* 19, ubi *G. Pauli* adnotat: incantationibus vel malo quodam afflatu s. actu dementatus, quemadmodum *Eb.* 53 leikinn est malis genis vexatus. — f) facere, gerere, patrare, efficere: þat er skatar lækum quod heroes (in præliis) gerebant, 3: res gestas heroum, *Gha.* 14. Sic *Dropl. maj.*

c. 5, in somnio Thorvaldi Njardvikensis: ek þóttumz taka til at leysa hana (o: konuna), ok þat gat ek leikit id facere potui. — g) tractare, adficere quem (bene, male): lítt leikinn þarum bene adfectus (de letali vulnerē adfecto), Am. 88, ut illa, sárt leikinn acerbe tractatus, Nj. 11. 78; leikinn, absol., male adfectus, Ag., de femina, quæ anguem deglutiverat. Leikin, Vsp. 20, vide suo loco. — 2) de rebus, tam intransitive, quam transitive, a) de igne et flamma, intrans.: limsorg læk nærr himni ignis prope cælum ludebat, volitabat, Mb. 9, 1 (F. VII 41, 1); hýrr eim læk með himni, Ha. 117 (F. IX 359), vide sub eim; hár hiti leikr við himin alta flamma adludít (adolitát) calo, Vsp. 51; fyriskóga garmr læk við rann incendium domos lambébat, adflavit, Sie. 20, 4; eldr ok reykr læk við rónn, ÓH. 14, 1; lindar vóði leikr yfir supervolitat, Fm. 43. Transit.: eldr læk hús domos afflavít, Ha. 70. — b) de mari et undis, perpetuo motu subsilientibus ac resilientibus: unnir lēko undæ ludebant, Hund. 2, 12; báur lēku, bröndum hæri, Ha. 228, 1; sollit haf læk turgidum mare fervebat, SE. I 500, 3; transit.: sjór læk atafn ok stýri mare puppi et gubernaculo adlusit, Selk. 19, vide gjálfrumleikinn. — c) de vento: ek ræki lítt, þó austanvindr leiki þétan at andness andra þarum curo, quamvis eurus narem vehementer agitit, Isl. II 243, 1; þau á vági vindr of læk oppressit, Gk. 7, vide supra 1.e. — d) de telis: myrkdréki marka kná bezt at leika á aldar lófum hasta optime ludere novit in palmis virorum, SE. I 430, 3; sverð leikr á síðu a latere pendet, F. VI 363, 1; þó at litvöndr Hæðins sitjar leiki við skjöldu etsi gladius adludat clipeis, Isl. I 162, 2. — e) de remo: öldu sveipr leikr mér í greipum remus manibus meis versatur, F. II 184, 2. — f) de fama: orð læk á því fama tulit, SE. I 438, 4 (Vigagl. 26, 1); de animo: niun leikr hugr á henni mens animusque in illa mihi defixus est, Korm. 11, 9; intrans.: læk mér meirr í mun adrisit magis animo meo, Bk. 2, 37.

LEIKARI, m., ludio, histrio (leikr), Svær. 85, 3; in prosa, de musicis, ÓH. 96: ok þar eptir fóro inn leikarar með hörpor ok gígjor ok saungtöl; Y. 25: hann hafði mjök í hirt sinni allskonar leikara, harpara ok gígjara ok fiðlara.

LEIKBLAD, SE. I 314, 2, ubi construe: ok lómb. faðir Njörnar, ern fjaðrar blaðs leikreginn, lagði etc. a fjaðrar blaðs (alæ) leikr (volatus), i. e. deus volans.

LEIKBORÐ, n., Grg. 3, vertunt, offendiculum, tendiculum, translatione facta a ludentibus vel venatoribus: ljóta leikborði skauztu for mik fæðum offendiculum (tendiculum) objecisti mihi. Proprie videtur esse atreus lusorius (leikr, borð), id. qu. taflborð (vide sub tafl), vel forte id. qu. simplex leikr ludus, it. dolus, fraus, techna, strophæ, ut hugborð = hugr audacia, confidentia, et hin lævissa kona skaut ljóta leikborði for mik callida illa mulier malum dolum mihi objecit, malo dolo me circumvenit. Grett. 77, 1:

skotit er heldr fyrir hölda | hagörða leikborði sacundis viris fraus majorem in modum objecta est, fucus factus est.

LEIKHERDANDI, m., ludum strenue exercens (leikr, herða): Yms ljóna l. ludum gladii (pugnam) incilians, bellator, vir, Sturl. 7, 30, 6.

LEIKINN, Vsp. 20, vertunt, versatum, peritum: seið hon leikin (var) in pyrotechnia versata (erat); et sane hodie sic leikinn í e-u usurpatur. Sæpe apud vett. leikinn est ludis et ludicris deditus (a leikr): kátr ok leikinn, F. VII 175; leikinn, ok hafði úngmennnis æði, F. VII 291; létlatr ok leikinn, gleðimaðr mikill, F. VII 321; ÓT. 92. Forte pro leikin legendum est leikni a Leikna Leikna, gigantis: seið hon kunni, | seið hon Leikni, | æ (i. e. ei) var hon ángan | illrar brúðar (þjóðar) incantamenta calluit, incantando fascinauit Leiknam, haud erat oblectamentum malæ mulieris (gentis, o: gigantæ). Membr. Vsp. 544 h. l. sic habet: seið hon hvars kunni, | seið hon hvgleikin (lege hug Leikni), æ var hon ángan | illrar brúðar, i. e. incantamenta exercuit, ubicunque potuit: animum Leiknæ incantando fascinauit, etc. Ceterum historia de Leikna omnino periit; nihilque de hac femina gigante constat, nisi quod a Thore necata est (SE. I 258, 5).

LEIKMAÐR, m., vir secularis, laicus (leikr, adj. laicus maðr); plur. leikmenn laici, Gd. 30.

LEIKMILDR, adj., ludum cupide exercens (leikr, mildr): hildar l. bellicosus, G. 67, a hildar leikr ludus Hildæ (bellonæ), pugna.

LEIKMIÐJÚNGR, m., gestor ludi (leikr, miðjúngr): Þriðja logs leikmiðjúngar gestores pugnæ, præliatores, viri, a Þriðja logs leikr ludus gladii, pugna, ÓT. 26, 4, vide þrymr.

LEIKN, f., Leikna, femina gigas, a Thore necata: legi brøtzt þv Leiknar crura Leiknæ fregisti, SE. I 258, 5. De quaris femina gigante, SE. I 552, 3; leiknar hestr equus gigantidis, lupus, ÓT. 30, 1 (AR. I 283); odda leikn femina gigantea cuspidum v. telorum, Bellona, ut geirvif (Olavio: hasta), odda leiknar jálmr fremitus Bellonæ, prælium, ÓH. 183, vide jálmfeyr. Confer et formam líkn.

—LEIKR, m., terminatio subst., it. —leiki, vide djúpleikr, dyggleikr, góðleikr, gráleikr, grænleikr, grimmleikr, grimmleiki, heitleikr, léttleiki, mildleikr, skapleikr, skærleikr, skírleikr, skýgnleikr, verðleikr, verðleiki.

LEIKR, m., ludus: leika leik ludere ludum, ludere, Am. 68; fremja leik ludum patrare, de exserenda animi fortitudine, Am. 60 (ludo vincere, SE. I 158: fær Þór eigi framit þenna leik); de certamine, pugna: leikr er í norðri, lýðir berjaz, Sturl. 6, 15, 4. Nom. pl., leikar (F. VII 96, strengileikar, ibid. 97), acc. leika: forðaz leika ludos aversari, ludis abstinere, Nik. 18 (acc. leika, ter SE. I 158; knattleika, GhM. I 676), sed acc. pl. leiku, Eb. 19, 6, a pl. leikir, quod hodie maxime in usu. Eggja leikr ludus acierum, pugna: eiga eggja leik pugnare,

Grett. 65, 3; at eggja leiki in pugna, H. 26, 2; Freys l. ludus Freyi, pugna: heyrja F. leik pugnare, H. 16; at hjárar leiki in ludo gladii (prælio), Ha. 233; at hildar leiki in ludo Hildæ, id., Krm. 13; ÓH. 220, 2; at járna leiki, id., ÓH. 238, 5; at stála leiki, id., Gþ. 16; leikr hildar sigðs ludus gladii, pugna, acc. pl. við sýna Hildar sigðs leiku in aperta pugna, Eb. 19, 6. Sjófar leikar ludi maritimi, negotia maritima, itinera maritima, sækir sjófar leika vir in itineribus maritimus versatus, de Gudmundo Bono, Selk. 8. — 2) gaudium, lætitia, voluptas, F. VII 61, 1; standa strir leiki e-s gaudium alicujus impedire, dolorem facessere alicui, SE. I 412, 3; stórvænn linapaldur stendr fyrir mínum leik (dat.), SE. II 631, vide linapaldur; hnuggin hverjum leik omni voluptate orbata, SE. II 630, vide hnuggja. De congressu venereo: gjörz hefir slíkt í leikum, Skaldh. 7, 32. — 3) in compositis: brand-leikr, egg-leikr, fólk-leikr, gamanleikr, geir-leikr, herleikr, hildileikr, hjör-leikr, isarnleikr, járnleikr, niðleikr, örleikr, rögleikr, sigrleikr, skáleikr, svartleikr, sverðleikr.

LEIKSTÆRIR, m., *augens ludum* (leikr, stærir): laufa l. *augens ludum gladii*, incitator pugnae, præliator, vir, Eg. 74, 3.

LEIKÞUNDR, m., *numen ludi* (leikr, þundr): sverðs l. *numen ludi gladiatorii* (pugnae), pugnator, vir, Ísl. 17.

LEIPTR, n., *cælum*, SE. I 470. — 2) sol, forte referendum ad leiptr, fem. gen., cf. leyptr, SE. I 593, 2; II 485. 568. 627. — 3) fulmen, fulgur: álmar l. fulgur ulnæ (brachii), armilla, álmar leiptra jörð Tellus armillarum, femina, Eb. 19, 12; hildar l. fulmen Bellonæ, gladius, Hildar leiptra vörðr custos gladiatorum, bellator, F. XI 187, 2; vide ennileiptr, hræleiptr, vígleiptr; ægis grundar l. fulgur maris, aurum, ægis grundar leiptra víðr vir, homo, Ha. 41; leiptra glóða hrótt láð cælum, vide hrótt. — 4) gladius, SE. II 476. 559.

LEIPTR, m., *balæna species*, SE. I 580, 3; II 481. 624 (II 564 leiftr); Sk. 121; GþM. III 290. 358 (quidam putant esse id. qu. lèttir, stökkull, Lex. B. Hald.); cf. Lyft, Dan., *ingens piscis marinus, thynno similis*. Jarðar leiptr balæna terræ, propr. serpens vel vermis, sec. SE. II 429 (vide sub hvalr), deinde vero nanus, sec. SE. I 62 (Dvergarnir havðyr skipaz fyrst ok tektr qvikan in holdi Ýmis, ok voro þá maðkar); hinc stafna lár jarðar leiptra *navigium nanorum, poësis*, rena poëtica, SE. I 232, 4, vel stafna jarðar (maris) leiptra (auri) Baldr vir, sec. leiptr, n., 3.

LEIPTR, f., *fluvius*, Grm. 28; SE. I 40; Cod. Worm. SE. I 578, 1 pro leifstr, qu. e.; SE. II 480. 623. — 2) fulgur, id. qu. leiptr, n., plur. leiptrar fulgura: þá brá ljóna | af Logafjöllum, | ok af þeim ljóna | leiptrar kvamo et ex splendore eo fulgura micabant, Hund. 1, 15; at eno ljósa | leiptrar vatni, | ok at úrsvolom | unnar steini per candidam fulguris aquam, Völs.

18 (Hund. 2, 29); sed h. l. intelligi potest aqua fluvialitilis, vide leyptr.

LEIR, m., *lutum*: leir fellr grár of geira lutum cinerei coloris, Orkn. 82, 12; hjarta or leiri cor e luto, de ignavia, timiditate, Korm. 21, 1; ara leir lutum aquila (o: excrementa Odinis, aquilina specie mulsum poeticum ejicientis), carmen futile et ineptum, Si. 28, 4, cf. SE. I 222; II 296; arnar l., id., Gðþ. 2; sævar hrægaums (= hræ-sævar gammis) leir, id., Sturl. 4, 25, 3. (leir, n., argilla, Sk. 416. 423).

LEIRA, f., *locus limosus* (leir); plur. leirur: vör höfum vaðnar leirur, Orkn. 51. Sing., F. X 238: blaut leira er undir. In masc. gen. usurpatur, Eb. 45 leirar fundus limosus, a leir, m.

LEIRA, f., *fluvius Galliæ, Ligeris (Loire)*, ÓH. 18, 2; SE. I 577, 3; it. amnis Romari-kia in Norvegia, F. IX 481 (Nord. Tidskr. f. Oldk. 2, 92).

LEIRBRÍMIR, m., *gigas luteus* (leir, brímir 2), Mokkurkaltrius, qui SE. I 274 vocatur leirjötun; limir leirbrimis membra lutei gigantes, de opere latericio, Fjölsm. 13.

LEIRVOR, f., *femina gigas*, SE. I 553, 1; II 472. 555. 616; Selk. 11, ubi: Vittr sáa leirvaur líóta | landz höfðingi standa (quasi, lutulentis labiis, leir, vör).

LEISTR, m., *solum calcei vel caligæ, imum calcei, solea, crepida*: hryrjar leistar soleæ ignæ: húspjófr stóð (steig) hryrjar leistum í gögnum goðkonung ædium raptor (ignis) regem diis ortum igneis soleis calcando penetravit, Y. 44, 1 (AR. I 266); leista tré lignum solearum, pes, SE. I 542; leista heiði montana solearia, saltus solearius, pavementum sutrinæ, tropo petito a saltu Gnitensi, per quem serpens Fasner perperatavit, F. VI 362, 2 (hinc leistabrekr braccæ caligatæ, Eb. (GþM. I 710); Nj. 135, inil.; brekr leistalansar ok ilbönd undir neðan braccæ talaræ, Dropl. maj. msc. c. 15; (vide Lex. B. Hald. sub háleistr, quo adde sokkaleistr ima pars caligæ).

LEIT, f., *exploratio, investigatio*; plur. leitir: vera á leitum e-s in questione alicujus rei esse, quærere aliquid, Fjölsm. 2, ubi: hvers þú leitar, eða hvers þú á leitum ert?, species episcopus, cujus exempla videsis II. hat. 14; Fm. 1; Fjölsm. 47 = FR. I 465, 3; Bk. 1, 2. In sing., pros., Ísl. II 349: spurðo þeir at hestum þeim, er þeir voro á leit komnir; hann fór á leit Ólafs kirkju, Hh. 116 (F. V 440).

LEITA (-aða,-at), quærere: 1. s. imperf. ind. leitaþa, Am. 45, sed leitaþi, Söll. 52. — 1) cum gen., quærere: hvers þú leitar quid quæris?, Fjölsm. 2; l. vþra vegar meliorum eiam quærere, Söll. 52; l. sauða ores quærere, Nj. 44, 4; leitaþa ek í líkna remedia ei rei quærebam, Am. 45; vilka ek þess leita nolo eam rem tentare (o: inimicitias tenere incipere), Am. 13. Cum gen. rei et dat. personæ, adferre cui quid, acquirere cui quid: l. e-m háðlingar studere contumeliam adferre alicui, Hæram. 102; mér er leitat harma dolores mihi pariuntur, adferuntur, merori-

bus adficio, II. *hat.* 38; orð mēr af orði orz leitaði *verbum mihi ex verbo verbum adquisiuit*, *it.* verk mēr af verki verks leitaði, *Hávam.* 144; leita sēr friðar við e-n *amicitiam alicuius sibi conciliare studere*, *Sie.* 5, 4 (*F. VII* 340, 4). — 2) *cum infn.*: 1. drýgja munuð, l. finna yndi *amorum deliciis indulgere conari, voluptatem invenire conari*, *Nj.* 7, 2; hennar mundof íþ hefna leita *ejus mortem, opinor, ulcisci tentaretis*, *Ghv.* 3. — 3) *cum præpos.*, fyrir: leitað fyrir (*qs.* leita fyrir sēr) *salutem circumspicere, cavere sibi*, *Ísld.* 15, ubi: *ítr það Eiríkr leitað* | *eggjarfr fyrir seggi*, *i. e.* *ítr eggjarfr Eiríkr það seggi leitað fyrir hortatus est, ut homines sibi caverent*; til: l. tilýða sinnis *hominum auxilium quærere, petere*, *Ghe.* 18; l. upp til *Lundar tendere ad superiora Lundum versus*, *Eg.* 47. — 4) *in compos.*, meinsleitaði.

LEITI, *n.*, *collis eminens, specula (locus qui prospectum claudit*, *Nj.* 158, *Vigagl.* 16, *id.* qu. hjalli, hlíð, *ibid.* 16), *SE. I* 586, 2; *Hild.* 12, 3; góins leiti *terra serpentis, aurum*, veitendr góins leita *præbitores auri, homines*, *SE. II* 198, 2. — 2) *pars*: malit hefi ee firir mic, mitt of leiti *molui pro me, mea ex parte*, *SE. I* 386, 3, ubi of mitt leiti, *idem est ac quod nunc vulgo dicitur fyrir mitt leiti, et fere synonymum est præcedenti firir mic.*

—LEITINN, *vide compos.* fyrirleitinn.

—LEITR (*lita*), *adj.*, *in compositis, aliquem habitum oculorum, vultus aut faciei indicat, vide bláleitr, fránleitr, grúnleitr, háleitr, hvassleitr, imleitr, kámleitr, misleitr, sámleitr, sæmleitr, skírleitr; ítem in prosa, SE. I* 106, *de Heila*: heldr gnúpleit oc grimmleg, *puto, facie prona, inclini (cogn. gneypr, Eg.* 55, *gneypr, Eb., GhM.* *I* 712).

LEIVI, *SE. I* 194, 4, *dat. s.*, a lei = le, læ *ignis, in vocé compos. svalgaleivi.*

LEIÐ, *f.*, *via (líða)*; *dat. s.* leið, *sed leiðo, Völk.* 13, *ut Jus eccl. Vic. p.* 16: nú ef barn andaz á þeini leiðu (*Synt. de Bapt. p.* 30); *plur.*, leiðir, *Am.* 20. — 1) *via, iter*: fara á leið *viam ingredi*, *Merl.* 1, 36; alla leið *totam viam, per totum viæ spatium*, *F. XI* 313; *Hæ.* 293, 2; at fá tver leiðir *duo itinera obtinere, feliciter ire et redire*, *Am.* 20; hafs leiðir *trames maris, mare*: heidið fólk busti á hafs leiðir, *de exercitu Pharaonis, Lv.* 18. Grána leið *via Granii, saltus Gni-tensis (SE. I.* 356. 358—60); gull var þar eigi á Grána leiðu *aurum ibi (in Ultradalis) non fuit (sicuti) in via Granii (saltu Gni-tensi, ubi lustrum ac thesauri Fosneriani)*, *Völk.* 13; orma leið *via, trames anguim, aurum*, eyðir orma leiðar *consumtor auri*, *vir, Nj.* 40, *var.* — 2) *expeditio bellica maritima, expeditio classica, id. qu. inde formatum leiðangr*: leiðar lið, *id. qu. leiðangrs lið milites classiarii*, *F. I* 183, 1 (*F. XI* 138, 2), ubi *construo*: hálfan þriðja tog lángra skeiða leiðar liðs *viginti quinque naves longas militum classiarii*; *ÓT.* 47 *h. l.* habbet liðs liðar, *vide liðar, m. pl.* Biðja leiðar *milites evocare ad expeditionem, Hund.* 1,

20; *Völs. S. (FR. I* 137): stefna at sēr mðnnum; halda leið *expeditionem suscipere, FR. II* 26, 2, *quod est fara i leið, FR. I* 298, 3; leiðar búr *dux expeditionis, rex, SE. I* 472, 3. *In prosa, F. I* 87: róa leiðina ok gjalda leiðar viti, *quod ÓT.* 12 *exp-primitur per róa leiðangrinn ok gjalda leiðviti remigem classicum agere et neglectæ militiæ classicæ multam pendere, de qua locutione cf. Gþl. ed. Havn.* 101. — 3) *conventus promulgatorius, conventus provincialis, ubi acta in foro universali promulgabantur, vide Félag.* 4, 261—62; hinc leiðar stillir *moderator conventus, de principe viro, Sturl.* 4, 48, 1, *potest tamen hæc appellatio sec. 2 resolvi.* — 4) *mare, SE. I* 492; skera leið *mare secare, navigare, SE. I* 644, 3, *ut περαιν χελουθον, Hom. Od.* 2, 434; dynmarr leiðar *equus strepens maris, navis, ÓH.* 168, 1; leið leysti skeiðar *mare naves oblitit, percussit, adflavit, ÓH.* 8. — 5) *in compositis*: brimleið, gammleið, hrynleið, innleið, náleið, rymleið, stikleið, strandleið, viggleið.

LEIDA (*leiði, leidda, leidt*), *ducere*: l. e-n til orrosto *deducere quem ad pugnam, Hávam.* 159; nánja náborna leið-a nær rögi *necessarios sanguine propinquos ne deducas (insti-ges) ad pugnam, Hm.* 10; leiddr heiman *domo deductus, Am.* 33; l. at huga *animum advertere, Sk.* 1, 12. 18, ubi *imper. leið*; leiða e-n ástum *amore prosequi aliquem, Eb.* 40, 4 (*AA.* 236, 2); *II. hat.* 42, *var. lect.*; l. e-n sjónum *oculis perstrare quem, Hým.* 13; sic et *Krossk.* 22: unz sjálfan guð sýnum leiddi *donec ipsum deum (anima Christi) conspexit; pros.*, *F. II* 6: þat er illa vörðit, er ek leiddi ekki þá menn augum, er vini vára hafa drepit; leiða með tárnum *trega ducere cum lacrimis luctum, flebilem et misera-vitam agere, Skf.* 30; leiddr háði, heiptkviðum *ludibrio, sævis dictis deductus (domo), Ad.* 22; leiða mik dauðan hlýra skúrum *me mortuum deslere, oppos. gráta mik kykvan, Ísl.* II 352; leiða aldri ver annarrar *cum alterius marito (sponso) vitam degere, Bk.* 2, 38. *Part. act.*, leiðandi *qui ducit, plur.*: leiðendr hafreiðar *ducltores navis, navigatores, viri, Eb.* 62. — 2) *Sk.* 2, 4: ósaðra orða, er á annan lýgr, oflengi leiða limar, *vertunt, falscorum dictorum, quæ adversus alterum mentita sunt, nimium diu durant pænæ, construentes: ósaðra orða limar oflengi leiða (þann), er á annan lýgr, adnotantesque, leiða ducere, apud veteres quoque sequendi sensu; eadem phrasis SE. II* 118, 1; *vide limar.*

LEIÐA (*leiði, leidda, leidt*), *absterrere, deterrere aliquem ab re aliqua (leiðr)*, *cum dat. pers. et infn.*, *in prosa, t. c.* ÓT. 48 (*F. IV* 26): leiða smákonúngum at fara af öðrum löndum; *Hrafnk.* 26: leiða smámenn-um at sækja mál. *Sed cum acc. rei, subintellecto dat. pers.*: leiða (o: öðrum) drottin-svik deterrere *alios a proditione, rebellionem, Mb.* 6, 4. — 3) *passivum, significacione transitiva, cum acc., aversari, detestari, odio habere (Svee. ledas fastidire, it. tædere)*: landáss leiðiz lofða stríði, þann er grandar vè patrium *numen odio habeat inimicum po-*

puli, qui sancta jura violat, Eg. 58, 2; jungitur cum hafna, at ek hafna edr leidumz hollvini mina ut recusem (deseram) aut avertere fidos mihi amicos, ÖH. 48, 7; leiddiz mangi gott, ef getr nemo bonum recusat, si id nanciscitur, Hávam. 132; úngur leiddiz (membra). E leiddz eldvelli, ok inni at sílja, varma dýngju eða vöttu dónsfulla juvenis rex odio habuit calorem ignis, intra parietes sedere (sessionem), tepidam exedram mulierum, chirothecasque plumis refertas, II. 16, ubi nulla est enallage casuum, quam admittit h. l. Ol. NgD. 130. Jus eccl. Thorlaci et Ket., tit. de sacerdotibus: nú leiddz sveinninn bók ok vill eigi nema quod si adolescens librum (studia, literas) averteretur, neque literas discere velit. Stjörn: guð leiddiz allan áskilnad ok sundrþykt deus odio habet omne dissidium et discordiam. Impers., mér leiddiz me tædet: mér leiddiz þetta hujus me distædet, Nj. 59; ek hygg rekkum leidaz rán puto incolas rapinarum pertætos esse, Mg. 17, 6; cum infn.: hilmí inum hálsdígna leiddiz at halda landi fyrir Lúfu tæduit regem collo crassum regnum adversus Luvam tueri, II. 19, 4 (F. X 191, 2).

LEIDÁNGR, m., expeditio bellica (leid 2): bjóttu l. af láði expeditionem e regno fecisti, Hh. 31, 3 (SE. I 498, 2); leiddángurs vísi dux expeditionis, rez, Hh. 62, 5. — 2) classis in expeditionem imperata: l. rendi langt með landi, ÓT. 43, 1; þar var l. fyrir landi, F. XI 139, 2; ýtum þóttid lítill l. fyrir víðri grundu, Ha. 278, 1; synonymum tþ floti: leiddánger var gleistr gulli, sem logi veri of grams flota, Ha. 266, 2; leiddángurs brjóst frons (instructæ) classis, Hh. 63, 2.

LEIDARNESTI, n., viaticum (de corpore et sanguine Christi), Lil. 83 (leid, nesti = nest). Sic SE. II 60: ok þat hans hold ok blóð, er í niessunni er frammi flutt, er vart farnest, þá er vér förum af þessum heimi.

LEIDARSTJARNA, f., stella ríæ, stella itineris v. cursus maritimi index (leid, stjarna), i. e. stella polaris: norðr um kalda heiminn allt und leidarstjörnu per frigidam zonam usque ad stellam polarem, Ha. 311; sudreysk kona, námgjörn leidarstjörnu, sér á sigling vora femina Hebudensis, stellæ polaris gnara, quæ stellam polarem novit, RS. 17, sed h. l. alii pro leidarstjörnu habent: er hniðr stjörnum, forte, quæ stellas contemnit, stellas non curat; ubi hniðr est = hniðrar ardescit, contemnit. Sudr í heim er sýnt frá þeim at sjá til leidarstjörnu, Skáldh. 4, 26. Metaph.: leidarstjarna lífs stella ríæ, de S. Nicolao, Nt. 81. Hinc Angl. loadstar (vet. Angl. et Scot. leidsterne, ladesterne; Germ. vet. leydsterre, rec. Leitstern, Dan. Ledestjerne) stella polaris, ut Angl. loadstone magnes, ex leidarsteinn (Isl. I 28 not. 7), loadsman ex leidsögumadr (a leidsaga, Sturl. 10, 1), vide GhM. II 569, not. 55.

LEIDARVÍSAN, f., monstratio viæ (leid, vísan); it. nomen carminis: skulu elldvíðir aulldu | allíósan brag kalla, | þjóð hafe þekt á kuðe | þuisa, Leidarvísan, Lr. 44.

LEIDI, n., ventus secundus, commodus; it. simpl., ventus, tempestas: þjóð varð þo við leidi | þrútns segls at neyta, RS. 14; bússan lá lengi til leidis navis diu jacuit, ventum commodum expectans, Skáldh. 3, 53; metaph.: jütuns snótar leidi ventus semina giganteæ, animus, Korm. 3, 1.

LEIDI, n., locus sepulturae, de scrinio, Mg. 11, 1; bustum, sepulcrum, Ha. 331; völvu leidi tumulus sagæ, Vegth. 8.

LEIDI, m., nomen gigantei, SE. I 260, 1, sec. Cod. Reg. et Worm.

LEIDILIGR, adj., detestabilis, horribilis, fœdus, de femina gigante, FR. II 127, 1 (leidr).

LEIDÍNG, f., deductio (leida): leiding undan drottins reiði liberatio ab ira divina, Gd. 46.

LEIDIÞIR, lectio Cod. Reg. et Worm. SE. I 312, 4, pro quo S. Thorlacius conjecit leifi þir, Raskius in ed. Holm. Leifa þar. Interpretatio incerta est, 1) leidiþirr, m., servus ducens (leida, þirr), l. ölgefnar servus ductor seminae, inhonesta Lokii appellatio, Idunnæ raptoris, vide supra sub voce hrynsen. — 2) nunc optime placet, in Cod. Reg. pro hrund legere hund, ut in Cod. Worm., et leidiþirr accipere de servo invito, exoso (leidr, þirr), hoc ordine: nuz (regin) fyndo hræva hrynsæva hund, ölgefnar (vocat.), (oe) byndo leidiþir oc lævi-lynd, ölgefnar (vocat.), quo loco Lokius vocatur hræva hrynsæva hundr helluo sanguinis, leidiþirr servus inivisus, lævilundr doloso animo præditus.

LEIDMADR, m., vide sub lædmadr.

LEIDR, adj., inivisus, odiosus, ingratus: þótt mér leidr sér elsi mihi inivisus sis, Gha. 40; leip ertu mannkyni inivisa es generi humano, H. hat. 25; ljúfr verðr leidr carus evadit exosus, Hávam. 35; sjaldan hittir leidr í lið raro odiosus ad symposium tempestive adest, Hávam. 66; opt sparir leidum þaz hefir ljufom hugat sæpe in usum inivisi par-citur, quod caro destinatum erat, Hávam. 40; leid laun odiosa retributio, Hávam. 39; leidr erumk fjöll montes mihi tedium creant, SE. I 94, 1; compar., leidri pro leidari: leidri matr cibis ingrator, Skf. 27; superl., leida-ztr, Söll. 50. — 3) terribilis, formidabilis, periculosus: leid reiði ira molesta, per lito-ten pro terribilis, Eg. 67, 1; F. II 53, 3; Gunnar grimó fars sanmíðjungar, þeir er váro heidnir, visso þann gram leidastan sér, Ód. 15, ubi præcesserat: öll óþjóð var hrædd við stafna elgbjóð. Neutr. leitt: þar er leitt var blaudum quo loco ignavis versari terror erat, F. VI 154, descriptio terribilis pugnae; leitt hygg leifa brautar lognárungum váru, at eiga geirs geigrþing við gunna stjóra per-iculolum fuisse credo, F. II 315, 4. — 2) in compos.: goðleidr, goðumleidr, guðleidr, hvarleidr, hvímleidr, óleidr, þjóðleidr.

LEIDSAGI, m., dux viæ, Gdþ. 28, v. leidsögn.

LEIDSÖGN, f., monstratio viæ terrestris, it. cursus maritimi: gænga til leidsagnar na-rem gubernandam suscipere, ad clavum ac-cedere cursunque navis regere, RS. 15. In

prosa idem valet leidsaga, Sturl. 10, 1: hafði hann (Gísaur jarl) haft injóð leidsögu í hafni, a segja leið ducem esse itineris, Orkn. 260.

LEIDSTAFIR, *m. pl., fastidia, lædia* (leiðr, staffr), *facta turpia et detestanda, Lokagl. 29, ubi vertitur: aegritudines, molestia.*

LEIÐVÖR, *f., femina gigas, Wchart. pro leirvör.*

LÆK, *id. qu. lek (lèk), lusi, impf. ind. act. v. leika, Harbl. 29; læko = lèko, ludebant, Am. 46. — 2) id. qu. læk (i. e. leik), acc. s. a leikr ludus, F. VII 61, 1, var. lect. 4.*

LEKA (lek, lak, lekit), *stillare, stillatim decidere: af þeim legi, er lekiþ hafði orhausi H. ex illo liquore, qui stillaverat de capite H., Bk. 1, 13.*

LEKA, *f., insula Leka (hod. Lekö in Naudmodalia Norvegiae), SE. II 492; leku belti cingulum Lekæ, mare: lækv vælt af þrögm bæltti, ibid. II 491, 5. Eg. 7, bis.*

LÆKENDR, *fraude notus, astutus, dolosus (læ, kenna), Eb. 19, 7.*

LÆKNA (-aða, -at), *sanare, mederi; junguntur likna ok lækna lenire morbum et mederi morbo, Gha. 40; tákni þess, er lýð læknar ejus qui populo (homini) medetur (o: Olavi Sancti), G. 43; heims pryði, er lèknar ljóna kind, de Sancta Cruce, Lb. 40.*

LÆKNÍNG, *f., medicina, Sk. 1, 17; leita e-m lækníngar medicinam adferre cui, Merl. 1, 9.*

LÆKNIR, *m., medicus, Bk. 1, 11; læknis hendr manus medicæ, Bk. 1, 4; gjöra eptir lækni medicum arcessere, Hugsm. 20, 2; plur., læknar, Hávam. 150. I. anda medicus animi, de episc. Gudm. Bono, Gd. 45; ubi dat. lækni; l. heims medicus mundi, deus: kraptr guðs, gunnstyrks heims læknis, G. 54; l. lýðs medicus hominum, de Christo: dauði lýðs lèkniss, Lb. 31, vide sýkn; l. lasta medicus vitiatorum, de Christo, Mk. 13, vide hjálpremdr.*

LÆKNISDÓMR, *m., medicamentum, medicina (læknir, dómr), Nik. 61.*

LÆKR, *m., rivus; it. mare, SE. II 575, 1. In compos.: benlèkr, hrælèkr.*

LEKSTOPAR, *m. pl., vox ignota, inter armamenta navis recensetur SE. I 583, 2 (Cod. Reg. et Wchart. leestopar; SE. II 624 leestolpar, SE. 565 lokstolpar, II 482 lækstolpar).*

LELAUN, *n. pl., ultio injuriæ (le, laun), Eg. 59, var. lect. u, ubi constructio est: ungr gat ek granda bili lelauna juvenis potui violare moram ultionis injuriæ, i. e. juvenis potui injurias sine mora ulcisci.*

LÆMÁNI, *m., id. qu. hlémáni, membr. E Hg. 30.*

LÆMÍNGR, *m., avis, tetraone Islandorum mare major (forte cogn. lómr), GS. 32, de qua ave in prosa est: þeir eru meiri en rjúpkerrar.*

LEMJA (lem, lamda, lamit), *contundere, percutere, frangere: hófum lamdan einn til heljar unum ad necem percussimus, verberavimus, Am. 40, et absol.: ætt jótuns alla lampi omne gigantum genus (ad necem) per-*

cussit, Hamh. 31. Pro lampir, SE. I 258, 5, Cod. Reg. habet limpir, qu. v.; grjótt lamdi seggi saxa viros contuderunt, membra virorum fregeunt, F. I 173, 3; öll muntu lemjaz tota contunderis, H. kat. 21; mergi smæra mavla ek þá meinkráko, ok lempa alla i lipo et comminuerem omnem (i. e. totam) articulatim, Lokagl. 43; laminn fótr crus fractum, G. 58; fem. lamit (pro lampir, lamin) contusa: lamit rót er þá tum radiz contusa, fracta est, SE. II 202, 2, ut Vigagl. 7 in neutr. plur.: þá munu eigi öll (nautin) úlamit. Hinc subst. lanii, m., vide supra, et laming, f., contusio, v. c. lanning hjartans contusio cordis, Magn. p. 450. Konúgr lemr háfan Hlesseyjar garð barði rex prorá perfringit altuui Lessow aggerem (i. e. altos fluctus prorá secat), Hh. 62, 6; húfarlömdu báurur tabulæ undas percutebant, Jd. 15; musteri, eigi lamið með hamri templum, non malleo fabricatum, Mk. 13, ut klappat hamri, FR. I 471, var. lect. 4. Metaph.: Crux, lèmið ángr Crux, calamitatem, dolorem frangis, extinguis, avertis, Lb. 39, ubi lèmið est 2. pl. præf. ind. act., pro sing. þú lemr; allr lemr friðr omnis lætitia perit, Vita Halfredi sec. membr. 132, pro glepaz, impeditur (F. III 24); nð landvörn lamdiz non impeditur, non defecit, non cessabat, ÓH. 186, 5. Sic lemjaz för e-s iter alienius impedire, Gpl. 122; lemjaz röðr fyrir F. VII 216, aut metaph. remigium mutuo impedire, aut proprie id. qu. præcessit brjótaz árar fyrir remos invicem frangere.

LENDI (lendi, lenda, lendt), *adpellere narem ad terram (land), Si. 5, 1, ubi absol.: er lendut á fróni cum ad terram adpulsus (o: skipi, narem). — β) cum dat. persist., in regnum (land) restituere alicum: komto i land, ok lendir Adalráði, ÓH. 12, 2 (F. IV 50, 2; XI 185). — γ) territorium, fundum alicui assignare, unde part. pass. lendr territorio, fundo aliquo donatus, præfectus: geira e-n lenda alicui fundum, quem incolat, assignare, GS. 5, locum vide sub gríma 2, p. 271. — δ) intrans., eadere, exitum habere: sjá fyrir annan enda, hvar lendir finem negotii perspicere, quo evasurum, quem res exitum habitura sit, Sturl. 4, 2, 2.*

LENDÍNGAR, *m. pl., deriv. a land, a sing. -lendingr, loca terræ; per tmesin: álhimins lendingar = Íslendingar Íslandi, Hs. 18, 2; vide Hetlendingar, Hjaltlendingar, húðlendingar.*

LENDIS, *adv. deriv. a land, in terra aliqua, ad terram aliquam; vide erlendis; sic hann var útlendis = utan lands in exteris terris (Norvegia v. Dania) versabatur, extra patriam, Vem. 18.*

LENDR, *adj., territoria possidens (land): víða lendr late dominans (id. qu. víðlendr), Hla. 176, vide flendr, víðlendr. — β) territorio præfectus: lendr maðr præfectus provincialis; plur. lendir menn, Mb. 4; lendum mönnum, Hla. 176; lendra manna, Orkn. 82, 6 (AR. II 217, 3); vide supra hersir, p. 328. Queri potest, utrum lendr derive-tur a land, an a len (lèn). — A priori*

derivatione stat forma landmaðr, landmenn (qui dicuntur hjarls drottinnar præsides provincie, ÖH. 23, 1), it. Jus eccl. Vic. cap. 12: álnar tölv í legkaup lendum manni ok kono hans ok barna allum þeim er í landvönunum ero; a posteriori scriptio lèndr, Fsk. (ad ÖT. 43, F. XI 126): Þórir hjortr norðan or Vágum, leendr maðr.

LENGI, *adv.*, *diu*, *comp. lengr, superl. lengst*; *lengi diu*, *Hávam. 50*; *svá lengi*, *at tam diu, donec, eo usque ut, Völk. 11*; *lengst diutissime, Hávam. 41. Comp. lengr, pro lengi diu*: lifa man þat með lofðum lengr ejus rei memoria apud homines diu superstes erit, *Ísl. I 82*; *sic et F. X 430, 63*; *SE. I 636, 2.*

-LENGIS, *adv. deriv. a lángr, in compos.*, *daglengis, vetrilengis* (= *daglángi, vetrarlángi in hod. sermone*); *adde ex prosa árlengis per annum, þ. Hrað. 1*; *náttlengis hac nocte, FR. III 336.*

LENGJA (*lengi, lengða, lengt*), *longum facere, producere (lángur)*: *íllt mundo þér lengja longum tibi malum conciliabis, Am. 37. Impers., mik lengir cupio, F. V 174*; *in prosa, mik lengir til, id. qu. mik lángrar til desidero, Orkn. 104.*

LENGÐ, *f.*, *longitudo*; *de futuro tempore*: *í bráð ok lengðar et præsentí tempore et in futurum (hodie, í bráð ok lengd), F. I 137*; *vide jafnlengd.*

LENZ, *n.*, *hasta, SE. II 477 dðf*, *lænz ok vigr*; *II 561 dðf | lennz ok vigr*; *II 621 dauflæinn ok vigr (Dan. Landse, Lat. lancea).*

LEÓ, *m.*, *leo*: *hugstöþr leó, Plac. 23*; *leó vagnar immanes leones, Merl. 2, 52. Pros., F. VII 69: lagðr á leó af galli.*

LEPARÐR, *m.*, *leopardus*: *leparðz hufuð caput leopardi, Merl. 1, 44*; *vide lopatr.*

LÉR, *n.*, *femur, pars pedis, SE. I 542*; *femur mactati animalis, Hávam. 67*; *pro esca lupi, Hávam. 58.*

LÆR, *SE. II 216, 2, puto plur. a ló charadrius hiaticula (id. qu. sandlóa)*: *heittir lær á læru vocantur charadrii in litore limoso*; *ubi lær sec. mentem auctoris scribendum esse puto lör (ut F. XI 36, lör, Grág. II 346), læru autem idem esse ac leiru, a leira*; *nisi malis lær h. l. esse pro leir limus. J. Olavíus vertit (locum nunc non memini): femur vocatur in alaunda, ut læru sit a nom. lær e. læra, id. qu. ló e. lóa.*

LÆRA, *f.*, *id. qu. leira, arena limosa, litus limosum, SE. II 216, 2, vide mox ante lær.*

LÆRA (*læri, lærða, lært*), *docere, cum acc.*, *Plac. 8, ubi: lærþe fleinríöþ gúto sinnar trú docuit virum tiam fidei suæ*; *andi guðs hann læra vandiz spiritus divinus eum erudit, Gd. 13*; *hverr sá maðr, er lærir aðra, Gd. 35*; *lærða meistarrinn slíka lærði, Gd. 42. Hinc part. pass., lærðr doctus, eruditus: lærðir menn, fyrðar víri eruditi, i. e. clerici ordinis, Has. 5*; *Gd. 30: it. absol., lærðir clerici: yfirmaðr allrar alþýðu lærðra (o: manna) præfectus omnium clerici ordinis*

virorum, archiepiscopus, G. 9. — 2) discere: læra bók literas discere, Nik. 18.

LÆRADR, *m.*, *nomen arboris, in tecto Valhallæ crescentis, SE. I 128. Scribitur læraðr, Grm. 25. 26.*

LÆRDÓMR, *m.*, *doctrina: lærdóms bækir libri scholastici, rækja lærdóms bækir literis operam dare, Nik. 18*; *lærdóms listir literæ, meistari, fróðr í lærdóms listum, Nik. 75*; *lærdóms klerkar eruditi clerici, Nik. 39.*

LÆREPT, *n.*, *linteum, stragula lintea (lè, partic. dimin., ripti), de veste funebri: lèrept (er best) líki linteum funeri (optimum est), FR. II 33, 2. Hinc Sec. lært, id.*

LÆRING, *f.*, *disciplina (læra 2): fá skjóta ok skira læring celeriter et intelligenter literas discere, Gd. 7. — 2) institutio; pl., læringar institutiones religiosæ, explicatur per kenningar, SE. II 216, 2 (Hist. eccl. Ísl. I 499).*

LÆRISVEINN, *m.*, *discipulus (læra, sveinn)*; *de discipulis Christi, et inprimis de Apostolis, Lil. 68.*

LESA (*les, las, lesit, colligere, numerare*: *Þúgn snáka túns less línert af sínu bögrönu sjóncepli auri nympha (femina) legit glandes ex suo pomo visus (oculo), dolore turgenti, i. e. lacrimas fundit, GS. 3*; *less el kinna or kerum svefna, id., GS. 2, sec. NGd. 165. — 2) loqui: lesa fær um e-n de aliquo convicia loqui, Hávam. 24*; *lesa e-m líkn prosperitatem adprecari alicui, Hávam. 137. — 3) legere: lásu englar helgar bækir yfir höfði þeim, Söll. 70.*

LÆSA (*læsi, læsta, læst*), *claudere, cingere: l. strönd oddum ok röndu litus hastis et clipeis circumdare, F. XI 307, 2*; *l. lönd herskipa bröndum terras navium bellicarum rostris cingere, Hh. 62, 5*; *visi læsir rangarði barða bláskíðu um útstrandir landa rex extrema terrarum litora circumcludit cærulearum navium clipeis, SE. I 696, 2, sec. Cod. Reg., vel sec. Worm. læsir útstrandir landa rangarði ok barða bláskíðum litora circumdat clipeis et cæruleis navibus.*

LÆSIGUNNR, *f.*, *nympha claudens, circumdans (læsa, Gunnr), Ísl. II 260, ubi construo bauga lands men torques manús, armilla, bauga lands men-læsigunnr nympha brachium armillæ circumdans, femina, hoc ordine: nú er síðan til lítill þörf at líta svört augu svannærrar bauga lands men-læsigunnar jam posthac minime opus est adspicere nigros oculos cygni instar candidæ mulieris.*

LÆSIKR, *m.*, *ignis liquoris (aquæ), aurum (læ, síkr): læsiks ríkr auri potens, prædices, F. II 323, 1. Cum i epenthético: læsíkis (= læsiks) andsútr scintillationes auri, annuli, munuscula amantium, Ísl. II 245, var. lect. 19, vide andsia.*

LÆSIR, *m. pl.*, *Læsi, populus prope Vindos orientales habitans; dat. pl. Læsum, F. VI 132, 2, cum j, Læsjum, Hh. 2, 2. Putantur fuisse iidem ac Lasii, Lecchi, Leschi, Lesgi, Polonum aborigines, qui olim ad mare Nigrum incolebant, vide AnO. 1836—37, p. 203, not. 5.*

LÆSKJARR, *adj.*, *detestans fraudem,*

fraudis expers (læ, skjarr); i. kónúgr, F. VII 354, 1.

LESNI, *n.*, vox mihi ignota; forte, caput, cf. vocem Slavonicam *lece*, facies, Rasks Saml. Afhandl. 2, 292; lagði krisnu í lésue (i. e. lesni) *chrisma capiti imposuit, caput chrismate unxit*, Lv. 24 (locum vide sub dād-stött), id. qu. SE. II 499, 3: lagði krisma í hattar stweti. Lesnis stafn (*quod præferendum puto lectioni stofn*) pars prominens capitis (cf. höfuðstafn), nasus, Ísl. I 152, ubi legendum et construendum puto: ölkarma eik, linbundin arma lofn lætr mik leika fur sinum lesnis stafni lino redímila brachiorum *Nympha (femina) facili me versari (hære) ante nasum suum* (i. e. ante ora sua).

LESPJÖLL, *n. pl.*, detrimenta otii, violatio pacis, bellum (lę = læ, spjall), vel, fama cladium, per fraudes illatarum, Nj. 158, 8, Jóns.

LESS, legit, 3. s. præ. ind. act. v. lesa. — 2) adj. deriv. a lesa legere, colligere, vide viðless.

LEST, *f.*, sec. Paulum Vidalinum (Félag. 4, 263—64), duodecim pondo nautica; hálf lest sex pondo nautica, F. XI 316. Hinc 2) in plur. lestir onus navis, hestr lesta equus pondo nauticorum, navis, SE. I 656, 2.

LESTA (lesti, lesta, lest), violare, lødere (löstr): sá er bil lestir qui moras rumpit, de strenuo principe, SE. I 648, 2; lesta lög leges violare, vel mare sulcare, navigare, SE. II 499, 5; part. act., lestandi, vide compos. ángrestandi, hjálmlestandi. Pros.: at lesta hús at lásun, eðr at víði, eðr at torfi, Grág. II 110; skip lestiz, ibid. II 268. Part. pass. lestr, vide ángrelestr, ölestr.

LESTI, in phrasi á lesti, dat. s. a löstr, qu. v.

LESTIR, *m.*, qui vitium aut detrimentum adfert rei (lesta a löstr, vitium, defectus), qui violat aut imminuit. Sic fragm. SE. 748 in virorum inhonestis appellationibus: kalla (má mann) lesti ok þverri allz gagns, ubi lestir et þverrir sunt synonyma, adeo ut lestir sit id. qu. þverrir, rýrir, fættir; lestir fárs qui perniciem avertit, vir benignus, Gðþ. 14. Lestir fleylvangs fura, menja, vella qui aurum, annulos imminuit, frangit, vir libéralis, Ha. 280; GS. 27; Gþ. 7; lofða lestir qui viros pauciores reddit (cædes patrando), pugnator, vir, Ísl. 17, de Grettere Robusto. In compos.: auðlestir, bauglestir, fyrirlestir, hjálmlestir, hoddlestir, löddlestir, hrannlestir, hringlestir, vægjalestr.

LESTYGGR, adj., inimicus fraudi, a fraude alienus, probus, sincerus, integer (læ, styggr), ÓT. 130, 3.

LET, 1. s. præ. ind. act. v. letja, dehortari. — 2) id. qu. læt, facio, 1. s. præ. ind. act. v. láta, Korm. 23, 2; F. II 53, 3; X 208, 1, vide letr 2.

LETA, non sivit, 3. s. impf. ind. act. v. láta, cum neg. a, Bk. 2, 40.

LETI, *n. pl.*, sonus, vox (vide lát), SE. I 544: læti heitir rödd; sóknar læti sonitus, fremitus, tumultus pugnae, Krm. 16; aumlíg læti misera vox: grátandi með aumlegum lát-

um flentes misera voce, cum miserabili lamentatione, Nik. 49. Pros.: nú eru eingi þau læti, hljóð eða raddir, at eigi muni þat allt snnaz í gammanum, SE. II 58; ill læti, veinan ok gaulan horrendæ voces, ÓH. 246; SE. I 146: þá heyrðu þau ym mikinn ok gný — hann svað ok hraut sterkliga: þá þóttiz þórr skilja lívat látum verit hafði of nóttina. — 2) gestus, motus, SE. I 544: læti heitir æþi. Fár kunni þeim öljóða látum pauci adprobarunt eos muliebres gestus, Sk. 3, 15; lá nè læti nec sanguinem nec gestus, i. e. motum, Vsp. 16 (Ol., affectus; Ketil., vocem). In prosa: handalæti ok fótalæti motus manuum et pedum, Sks. 116; F. VII 13. — 3) in compos., deriv. a term. látr, vel verbo láta, in mikillæti, oflæti, réttlæti; cf. et dróttláta.

LETIA, ne tardet, ne retrahat, 3. s. præ. conj. vel imper. verbi letja dehortari, cum neg. a, Bk. 2, 42.

LETJA (let, latta, latt), dissuadere, dehortari; tardare, retardare, retrahere, revocare (latr). — 1) cum acc. pers.: af heilom hug liana at letja ex integro animo ut ei dissuaderent (ut eam a consilio moriendi revocarent), Bk. 2, 39; hvetiþ mik eða letiþ mik incitale me aut retardale me, Sk. 3, 14, ubi inf. sequitur, ut Mg. 17, 1 (F. V 128, 1), Sighvatr hefir lattan gram at fresta (freista) fólkorustu regem dehortatus est a differendo (tentando) prælio. — 2) cum acc. pers. et gen. rei: letja einn lángrar göngo ab longo itinere tardare, retardare quem, Bk. 2, 40. 42; harðz hugar a sævo proposito, Gk. 1, 2. — 3) absol.: lötto ávalt ljósar tardabant perpetuo lucidæ (mulieres perpetuo iter dissuadebant), Am. 29. — 4) cum adv.: heima letja ek munda herjafóðr domi manere svaderem heroum patri (propr.: ek munda letja herjafóðr, heima í gürdom goða dehortarer hominum patrem, dum adhuc domi manet in mansionibus deorum), Vafþr. 2; at letja einn heiman dehortari quem, ne domo abeat, Am. 45, oppos. hvetja heiman, SE. I 290, 1. — 5) pass., letjaz. pigrum fieri, pigrescere: letjaz at hróðri ad carmina laudatoria facienda pigrum fieri, v. esse, F. V 176, 1; cum inf.: herr lattiz at gánga ire tardavit, ægre, segniter procedebat, SE. I 232, 3 (Vigagl. 27, 3). Part. pass., latttr, cum gen., negationi inseruit: lifs of latttr vita privatus, intersectus, mortuus, Ý. 28; IIS. 6, 2; einarðar latttr perfidus, Mb. 6, 3, ubi acc. plur. latta; vide auðlatttr, lættja, lezkattu.

LETOMK vide lètumz 3.

LETR, *n.*, scriptum, scriptura; historia: þá letridd læsi af þisum þínum, historiam de passione Christi, Lil. 59; sem letrinn vátta ut historiae testantur, Gd. 57; pars carminis historici = rima: standi letr cantus desinat, Skáldh. 6, 56; epistola, literæ: í þessu letri (= bréfi, quod præcessit), Gd. 51; literæ, doctrina: letrs virðar æstimatores literarum, viri docti, clerici, sacerdotes, Gp. 14.

LETR, pro LÆTR, 3. s. præ. ind. act. v. láta; vide letradr. — 2) id., a v. letja.

LETRAUDR, *adj.*, *id. qu. læstygg*, *fraudis expers* (læ, traudr), *ÖH.* 186, 3.

LETRAD, *SE.* I 436, 3, *non facit*, *pro lettrad*, 3. s. *præs. ind. act. v. láta*, *suffixa neg. að*; *coherent h. l.*: lettrad havð stadvá *non facit sistere hilum*, i. e. *minime sistere facit*.

LÆTREYDANDI, *m.*, *consumtor cubilis* (lætr = látr — *ut cognata sunt invicem sætr, setr, sátr* —, *eyða*): allraðz linns l. *consumtor auri*, vir, *Isl.* II 211, 1, a linns lætr (= látr) *cubile serpentis, aurum. Ut lætr, n., descendit a látr, sic lætrengi, skætrengi, m., phoca scopulo incubans* (Félag. 4, 260), nátt-lætreng, *m.*, *Jus eccl. Vic. c. 12, a láta*.

LÆTT, *Lokagl.* 50, *id. qu. lætt, neutr. adj.* lætt, *qu. v.*

LÆTTA (lætti, lætta, lætt), *leviorem reddere, levare* (lætt). — 1) *transit., cum acc.*: lætta skip *naves onere levare*, *Ílh.* 35, 2 (F. VI 264, 1), *in pros. F. VI 263; cum dat.*, lætta grandí calamitatem avertere, cui additur *dat. pers.*: ádr góins stættar hreytendr hētu, at Guðmundr lætti þeim grandí (= lætti grandí af þeim eos noxa (o: periculo) liberaret), *Selk.* 18; sic: greitt kann gumnum lætta | guðs ríðari stríðum (= lætta stríðum af gumnum homines a mæroribus liberare), *G.* 18, ut lætta sorgum pellere dolores, *Sks.* 39 bis; *eadem constructio, cum inf. objecti, SE.* I 436, 2, *vide algifri* — β) *SE.* I 378, 3 *forsitan lættum sit verbum, et construendum: leggjum lúðra, lættum steinum constituamus capso molarés, mœrcamus lapides, non: leggjum lúðra lættum steinum imponamus capsio leves lapides* (est enim hófugr hallr, *SE.* I 390, 2). — γ) *cum adv., et dat.*, lætta upp orðum *verba proferre, verba facere, loqui, Skálðh.* 1, 46 (cf. ofra, yppa). — δ) *finem imponere rei, desistere ab aliqua re*: lætta verki *ab opere desistere, Isl.* I 293; lætta skrafti manna *finem colloquio imponere, colloquium dirimere, Skálðh.* 7, 18; *absol.*, lætta cessare, *Gha.* 32, *conjectura est pro membr. lættia. Sic in prosa sæpe: lætta ferð sinni* (Nj. 41), *itinere desistere* (Cæs. B. G. 5, 11). — 2) *intrans., sædrif lætti, adsperso maris cessavit, desiit, Ílh.* 17, 2; *frerum lætti congelatio cessavit, gelicidia desierunt, glacies soluta est, FR.* II 308, 1; *mèr lættir stríða* (*gen. pl.*), *mærore, dolore liberor, animi ægritudine levor, SE.* I 232, 1; *etiam in part., dat. absolutis: sönnum rétti lættanda* (*subint. at*), *vero jure cessante, legitimo jure adempto, cum jure suo privati essent, Gp.* 15.

LÆTTFÆRR, *adj.*, *celer, celeripes, velox* (lætt, fær), *de equo; acc.*, lættfæran hest, *Korm.* 3, 9.

LÆTTFETI, *m.*, *nom. propr. equi Asarum* (*qs. levipes: lætt, -feti*) *SE.* I 70. 480, 2; *Grm.* 30.

LÆTTI, *m.*, *facilitas* (lætt); með lætta *facile: sætt vara ger með l. paz non sine difficultate facta est, Eb.* 17, 1; *af hugarins lætta cum animi facilitate, i. e. sine cunctatione, hæsitacione, libere: Helgi talar af hugarins lætta, Skálðh.* 5, 22. *In prosa haud raro ab-*

sol., af lætta, *ut F. III 91, var. lect., it. of-lættliga, ibid. et ÓT.* 88.

LÆTTIBOD, *n.*, *incitatio levis* (*quæ non ab ipso hero, sed per alium fit: lættir, bod*), *Skálðh.* 6, 52, *ad formam lættiskip, lættiskúta, lættivínáta* (*Sturl.* 10, 4).

LÆTTIR, *m.*, *qui cessare facit* (lætta 1 8): lasta lættir *extirpator vitiorum, de archiepisc.*, *Gp.* 14; bólvá l. *id.*, *Ag.*

LÆTTJA, *id. qu. letja, duplicato t, membr. Gha.* 32. *Interpres substituerunt lætta. Raskius conjecit letjaz.*

LÆTTLEIKI, *m.*, *levitas* (*in responsis*), *Lil.* 17.

LÆTTLIGA, *adv.*, *leviter, leniter* (lætt), *facile; it. placide: verja líní lættliga placide concubare, Gha.* 46 (Gk. 3, 2), *id. qu. um-faðmaz lint, Ghe.* 42.

LÆTTR, *adj.*, *levis, facilis, comis: lætt er lauss at fara leve est vacuo ire, Söll.* 37; *öll eru lostverk lætt labores jucundi faciles, Hugsm.* 23, 3; *stíga lætt a legg leniter incedere, vide leggr, cf. stíga lætt fram leniter pedem proferre, Sturl.* 3, 20; *hefnd lættari til sátta ríndicta faciliior ad reconciliationem, major facilitas reconciliationis ob eadem commissam, Bk.* 2, 12; *alls mundi mèr ángurs lættara omni animi ægritudine liberaret, FR.* II 57, 1, *ut F. VII 105: mœnnum verðr harms sins lættara; er eigi lættara lif, en dauði víta morti non præstat, FR.* II 45, 1. Lættari í málum *variu lenior in sermonibus, Lokagl.* 53, *ut Eg.* 13: lættir í ræðum *comis in sermonibus. Lætt er þær alaær, hilaris es* (*ex facili garris*), *Lokagl.* 50 (*propr. lætt er þær í skapi*); lætt hon sèr *gerpi hilarem se præbuit, hilaritatem simulavit, Am.* 70; gera sèr lætt *of tal, A.* 4; lættir aldr *jumenta, á lættum aldrí in juvenute, FR.* II 135, 3; sæpius á lættasta aldrí *in flore ætatis, pros., ÖH.* 81. 231; *Sks.* 17, *it. á lættasta skeiði aldrs, Eg.* 73. Lættir lofs *parcus laudis, qui parce laudat alios: verit hef ek lofs um lýði lætt, Grett.* 90, 2. *In compos., ólættir.*

LÆTUMZ, 1. *pl. impf. ind. pass. v. láta, vel potius 3. s. impf. ind. act. v. láta, suffixa part. umz, mihi, me, 1) fecit mihi, lætumz brugðit, id. qu. lætt mèr bregðaz, Eg.* 24. — 2) lætumk *fecit me, Eb.* 19, 1. — 3) lætomk, 1. s., *feci mihi, Hævam.* 107.

LÆVA, *gen. pl. a læ, qu. v., SE.* I 312, 4.

LÆVI, *dat. s. a læ, fraus, noxa, vide supra. Quo adde: leynileika læ dolus furtivorum ludorum, sika strindar lind vandi mik leyni-leika lævi femina advesfecit me dolo furtivorum ludorum, SE.* II 178, 1 (*AA.* p. 268). Lævi, *lectio Cod. Reg. SE.* I 312, 4, *pertinere puto ad lundr, o: lævi-lundr doloso, astuto ingenio præditus, pro nom. propr. Lókii; constructionem, quæ mihi nunc maxime probatur, vide sub leiðipir. Ceterum lævi in voce compos. lævilundr non esse dat. puto, sed formam dilatatam pro lælundr, cum v euphónico et i epenthético.*

LÆVIRKI, *m.*, *alauda galerita* (*AS. laferk, Belg. Lawerik, Dan. Lærke*), *SE.* II 489, *quasi noxam adferens* (læ, virki) *ad formam illvirki*).

LÆVISS, adj., *callidus, fraudulentus* (læ, viss), de Lokio: hinn lævisi Loki, *Hymk.* 37; *Lokagl.* 55; de femina: hin lævisa kona, *Gr.* 3. Forte, de Lokio usurpatum, proprie est, qui dolum malum, fraudem, contumeliam, injuriam cum nocendi studio adfert alicui, fere idem quod hodie hrekkrvi, diversum a slægr callidus, astutus. Hæc ita distinguit *FR.* I 392, de Lokio: hann hafði fram yfir aðra menn vízku þá, er slægd heitir; hann var mjök kyndugr þegar á unga aldri, því var hann kallaðr Loki læviss, ubi kyndugr est id. qu. læviss. *SE.* I 104 tacite idem cult: hann hafði þá speki umfram aðra menn, er slægd heitir, ok vœlar til allra hluta: hann kom Ásum jafnan í fullt vandræði, ok opt leysti hann þá með vœlræðum, ubi per to koma e-m í vandræði significari puto illud læviss. Cf. *SE.* I 340: Loki Laufeyjarson hafði þat gert til lævisi (hodie diceremus, af hrekki) at klippa háar allt af síf.

LEY, n., id. qu. lei, læ (læ), *fraus, noxa*, *F.* VII 66, not. 4.

LEYFA (leyfi, leyfða, leyft), *laudare* (lof), *Hávam.* 81. 91; *Gho.* 4 = *Hm.* 5; *ÖH.* 172; *F.* I 182, 2; *XI* 215, 1; *SE.* I 318, 3; *II* 218, 4. Part. pass., leyfðr *laudatus*, it. *laudabilis*, ut adj., *celeber*: l. skati, vísi, þundr *celeber rex, bellator*, *SE.* I 688, 1. 696, 2; *ÖH.* 23, 2; leyfðr er sá, er *laudibus celebratur*, qu., *G.* 58; enn leyfði lofðungr *celeber ille rex*, *SE.* I 526, 2 (*III.* 96, 1), aliter *F.* VI 420, 1; þar á ek leyfðan legranns líflivotuð, *Eb.* 19, 1; leyfðr er sá dauði *ea mors celebrata* (v. *gloriosa*) est, *ÖH.* 240, 4; leyfðr id er þat hoc *studium laudabile, honestum est*, *ÖH.* 41, 2; leyft ráð var þat id *factum laudabile fuit*, *Si.* 10, 2; ek hefi hætt minnu leyfðu lífi *næ celebris vitæ periculum adii*, *FR.* I 240, ubi *Rafn in Nord. Kæmpeh.* 1, 186 leyfðr *vertit: carus* (id. qu. ljúfr), *vide et Gloss. Ed. Sæm.* II, *sub voce* leyfa; lofðungur fékk grand hins leyfða lífs *rex gloriosa vitæ jacturam fecit*, *F.* VI 420, 1, quod aliter est *SE.* I 526, 2; *III.* 96, 1; l. ljúlmavöndr *inclita virga galearum*, *AR.* II 243 (*Nj.* 30, 3 h. l. *habet seyðr contra leges metricas*). *Vide compos.*, þrekleyfðr. *In prosa occurrit* ek leyfi, *F.* V 327; mjök leyfðr af mörgum mönnum, *Sturl.* 3, 15; lítt er þessi maðr leyfðr fyrir oss, *F.* VI 108. — 2) *permittere*.

LEYFI, n., *licentia, venia* (leyfa 2): *leggja* l. á e-t *permittere aliquid, æquo animo ferre aliquid*, *Hh.* 62, 3 (in pros. *F.* VIII 271).

LEYFI, m., id. qu. leiði: 1) *regulus maritimus*, leyfa dýr *animal reguli maritimi, natis*, *ÖT.* 130, 2, *vide* dýrblik; *antea* leyfa *pro verbo*, heita *pro subst.* ab heiti, m., *accepi*. — 2) *gigas*, leyfa *vegr via* (i. e. *terra, solum*) *gigantis, clipeus* (quod *Rungner clipeum pedibus subjecit, cum Thore pugnaturus*), leyfa *vegs gefendr dutores clipei, viri*, *IIid.* 17, 2.

LEYFNIR, m., *natis*, *SE.* II 624, *pro* leifnir.

LEYFD, f., *laus* (leyfa): leyfðar höfuð *caput celebre, gloriosum, laudabile*, ut *tírar höfuð, metaph.* vir *honestus, laudabilis*, *SE.*

II 499, 5 (*G.* 56, ubi *J. Olavius construxerat kröfð leyfðar amoris insinulata, viz recte*); leyfðar maðr *vir laudatus, omnibus probatus et acceptus*, *Skáldh.* 3, 47; leyfðar *kendr gloriosus, de deo: leyfðar kendr láðs ok lofða listýrir*, *Lb.* 5, *locum vide sub dreifa*. — 2) *encomium, carmen laudatorium, laudatio*, (*SE.* II 339, 340, 3 non extant in *Cod. Reg. et Worm.*) *ÖH.* 23, 1. 92, 1; *SE.* I 514, 3.

LEYGFÖR, f., *motus ignis, grassatio ignis, incendium* (leygr, för), *Ha.* 241 (*F.* IX 533, 1).

LEYGHATI, m., *osor, inimicus ignis* (leygr, hati): hauka fróns l. *inimicus auri, vir liberalis*, *Si.* 10, 2 (*F.* VII 87; *AR.* II 63), ab hauka fróns *leygr ignis manus, aurum*.

LEYGINN, id. qu. laginn *positus* (leggja), *vide* hríngleyginu.

LEYGIR, m., id. qu. lægir *mare: þá ek eigi lóð leygis non accipi invitationem maris* (*Egeris*), *SE.* I 502, 5; *vide* in fjórleigi.

LEYGR, m., *mare, id. qu. lögri; gen.* *leys* et *leygjár: leys* leiðir *riæ maris, mare*, *Ha.* 320, 1; *leygjár* ormr *serpens maris, de anguilla, pisce*, *F.* IV 89; *V* 233, 1, *vide* eitfrískr. — 2) *ignis* (*Franc.* lauc, lough *ignis, flamma*, *Nord. Tidsskr.* f. *Oldk.* 3, 171), *gen.* *leys* et *leygjár: skjaldar leygr ignis clipei, gladius*, *SE.* I 510, 1; l. skipa sólar, id., *rjóða skipa sólar leyg gladius rubefacere*, *SE.* I 424, 4; jügtanni *leysus ignis* (*domestici*), *domus*, *SE.* II 194, 3; báru l. *ignis undæ, aurum*, báru *leygjár Týr vir, Ísl.* I 308; hánga-*leygr* líðar *pendulus articuli ignis, annulus*, *Gerð* líðar hánga-*leygjár nympha auri, femina*, *Eb.* 28, 1; lægis l. *ignis maris, aurum*, vörðr lægis *leysus custos auri, vir liberalis*, *Selk.* 9; þrínu *leygr ignis pugna, gladius, fleygendr þ. leygjár missores gladii, viri, homines*, *Has.* 39; l. joru skriptar *ignis clipei, ensis*, sviptendr joru skriptar *leysus missores gladii, homines*, *Has.* 44. — 2) *absol.*, *gladius* (ut eldr): *leys* sækir *vir*, *Fbr.* 7, ubi: *leys* hefi ec slikt frá sþki | sannspvrt; *leys* gata *semita gladii, vulnus*, *SE.* I 408, 2, *vide* ginnviti. — 3) *vide* alinleygr, álmeylegr, bjartleygr, stýtleylegr, halleygr, harðleygr, ítrleygr, myrkleygr, rinleygr, undleygr.

LEYGDR, id. qu. lögdr, lagdr, *positus: á glyggs vardrörs víðbotn, leygdan gjálfri in latam terram, oceano circumdatam*, *ÖH.* 186, 4, *vide* *ShI.* V 17—18.

LEYMA, f., *mala viri appellatio*, *SE.* msc., cf. *sleyma*.

LEYNA (leyni, leynda, leynt), *celare* (laun), *com acc. pers., dat. rei: öld* (*acc.*) *leyni* ek því aldri *id homines neutiquam celo, i. e. id aperte profiteor*, *Mg.* 9, 6; lofðungur leyndi þegna (*acc.*) *háleitri gæzku rex homines de eximia sua bonitate celavit*, *G.* 13; hon leyndi sinn fúþr *ea patrem suum* (*id*) *celavit*, *Og.* 5; þeir leyndo Guðrúno (v. því) *illi Guðrunam* (*id*) *celarunt*, *Og.* 25; l. e-u *aliquid celare*, *Hávam.* 28; l. stríði *dolorem*, *Korm.* 3, 4; *absol.*: skalattu leyna, þótt ljótt sè, *Sk.* 1, 22. *Pass.*: leynaz *latere*, í holti

Vafþr. 45; (vør) leynumz lítt miðli skjöldunga líðs *non clam commeamus inter regum milites*, Mg. 34, 10 (sed F. VI 88, 3: líð leyniz lítt miðli skjöldunga). Leynaz at speki *sapientiam suam dissimulare*, Hugsm. 19, 3; leynðir lestin *reigia occulta*, Hugsm. 28, 1.

LEYNDARDÓMR, m., *mysterium* (leynð, dómr): blóni leynardóma flos *mysteriorum*, de Sancta Maria, Mk. 17. Pros.: með leynð clam, occulte, Sturl. 10, 4; með laund, id., F. X 380; til laundar sui *dissimulandi* (celandi) causa, F. X 383; leynarstaðr locus occultus, Sturl. 5, 26.

LEYNIGATA, f., *semita occulta*, (laun, gata), Söll. 23. Leyni, n. pl., latebra, ÓT. 3; leynivær *secessus maris*, Eg. 60.

LEYNILEIKR, m., *ludus furtivus, occultus* (laun, leikr): hv leynileika dolus *ludorum furtivorum, amores furtivi*, SE. II 178, 1 (AA. p. 268). Sec. SE. II 425 construe leynisíkr lýngs *piscis in ericeto latens*, i. e. *serpens*.

LEYNIR, m., *qui celat, abscondit*; *it. qui servat, custodit* (leyna), vide fyrrleynir.

LEYN-STAFR, m., *columen occultans*: l. lúðhysr *occultator auri, vintennaz*, Ísl. II 371.

LEYPTR, f., *sol* (vide leiptr, n. 2, f. 2): skjöldungur leyptrar *rex solis, deus, Ag.*

LEYRA, f., *vir ignavus*, SE. I 532; II 610 (II 464 lora; II 517 löra). Cognata sunt mannlera (= var. lect. mannleysi), F. II 62; mannlera, Vall. 7. Leyru lokkr *amicus ignavi*, Hild. msc. c. 15, vide lokkr.

LEYSA (leysi, leysta, leyst), *solvere, dissolvere, exsolvere, absolvere*: Fornjóts sonr leysti górrar af jöfri Fornjóti *filius (ignis) dissolvit vestes regis, regem restitit exvui*, Y. 47; þá er lofðungur hafði leystan elris garm cum canem alni (ignem) *solverat (ignem accenderat)*, Ha. 114, 1, cf. phrasin: eina nátt var þar eldr lauss í bænum, Sturl. 8, 5; F. X 29; leysa belg os bulgæ *solvere, bulgam aperire*, Hm. 25; l. hlakkar veðr *solvere tempestatem bellonæ, i. e. facere ut pugna serveat*, Korm. 12, 2; quod exprimitur per at færa e-m hlakkar veðr *inferre pugnam alicui, prælio quem adgredi*, Korm. 14; leysa e-m illan enda, Korm. 17, 2; 20, 2, vide endi, p. 136; l. brag carmen *absolvere*, G. 68; l. þjóð or nauðum frá strángri kvöl *liberare*, G. 65; leystir frá meinum calamitatibus (morbis) *liberatus*, RS. 4; lát oss leysaz af glæpum *fac vitiis liberemur*, Mk. 34; líðs valdr leysi sik (o: frá v. af) *syndum homo se peccatis exsolvat, peccatis abstineat*, G. 59; l. kind frá konom partu *levare puerperas*, Bk. 1, 9; leysto höfuð þitt or heljo caput tuum ex orco *redime*, Sk. 2, 1; vide fjörleystir. De navigatione: landa stýrandi leysti húfum bládufur *långkrastar rex tabulis (navium) dissolvit (sulcavit) cæruleas undas longi vorticis (oceanii)*, Ha. 319, 2. De mari: lógr leysti flaut or festum *pelagus naves ex retinaculis dissolvit, i. e. vis pelagi retinacula navium dirupit*, Ha. 324, 1 (F. X 136); leidd leysti skeiðar austr við lá mare *dissolvit naves in pelago orientali (Baltico), i. e. æstus maris classem disjecit, vel forte*

leysti h. l. *est contudit, oblit, percussit* (cf. limleystu), ÓH. 8. De vento: beinn byrr leysti flota austan á *Hjörgvii ventus commodus classem ex oriente Bergas versus dimisit*, Fsk. 173, 3, locum vide sub allkostigr. Pass., leysaz *discedere*: svá hef ek leyst (leystz) or garði *lávárðaðar ita discessi e villa regis*, Eg. 45. Sic in prosa, Eg. 62: leystiz þú svá *hæðan næstum sic proxima vice hinc abscessisti*; Ísl. II 358: ef svá skyldi á braut leysaz si sic (re sic gesta) *abscedendum esset*.

LEYÐRA, *purgare, abluer*: bjórker leýðra *vasa cerevisiaria abluer*, SE. I 212, 1; Fsk. 16, 1 h. l. habet: borkær at lyðra, eodem sensu, sive borkær sit id. qu. bórðkei, omisso ð, sive bjórker, omisso j. Leýðra autem est id. qu. löðra *spumare, h. l. aqua persfundere, abluer*, a löðr spuma, it. aqua spumea, latio, lotio. F. Magnusenius, in Lex. Mythol. p. 784, vertit: *pocula expedire*.

LEZKATTU, lect. Cod. Worm. SE. I 84, 1: hví nê lezkattu, Loki? *cur non segnescis, vel cur te non pateris discedere?* 2, 2. s. præ. ind. pass. v. letja, suffixa neg. a et pron. þú; vide lezskapu.

LEZTAÐU, Lokagl. 48, id. qu. lezkattu.

LEÐR, n., *corium*: nauta leðr *corium bubulum*, nauta leðrs naðr *serpens corii bubuli, coriarius* (a Fofnere *denominatus*), F. VI 362, 2; cutis, vide reðr. Sic levrhosa, F. VI 307, id. qu. skinnhosa *ibid.* 305.

LEÐRBLAKA, f., *vespertilio*, SE. II 489 (Spec. laderlapp). Epist. Alex. Magni ad Aristotelem: leðrblökur, líkar dúfum at vexti, höfðu tenn svá stórar, at þær skemdu skjött vopn manna.

LÍÐDI, 3. s. impf. ind. act. v. líða (líð, leið), qu. v.

LÍF, n. pl., Sk. 1, 17, FR. III 11, *rectius scribi puto lyf, quod vide*.

LÍF, n., *vita*: hjart, hreint, framt, ljótt líf, F. XI 315, 1; Söll. 7; Ha. 199, 3; Lokagl. 49; allt líf um lagit *totus vitæ cursus constitutus, decretus*, Skf. 13; kjósa líf *eligere (determinare) vitam*, Vsp. 18; sêz fæst at líf vitæ *suæ minime timet*, H. hat. 11; hon sêr at líf löst nê vissi ea sibi in *vita nullius vitæ erat conscia*, Bk. 2, 5; líf þitt era lítit tua *vita insignis est*, ÓH. 194, 2; ánzra líf e-s *vitam alicui acerbam reddere, curas et animi sollicitudines alicui injicere*, Skáldh. 1, 9; unna e-m sem lífi *sinu diligere aliquem ut animam suam*, Skáldh. 7, 38; veita líf e-s *hílf ok bjartan stað*, Ód. 28; þessa heims líf *vita terrestris, mundana*, G. 17; í þessu lífi in *his terris*, G. 61; lífs grein ramus *vitæ, Christus*, Mk. 34; líf allra jarðar fyrða *vita (vitæ auctor) omnium terrigenarum, Christus*, G. 3, quare in msc. sequitur ónaudigr. Fénadar líf *vita pecudum, a ratione aliena*, Merl. 1, 55; rausnar líf *vita gloriosa*, Ha. 241, 1; líf Hédins drifu *vita pugnæ dedita, vita militaris*, Vigagl. 27, 4; sic et coharere eidentur líf þremja línns (svells) drifu, id., Fbr. 33, 2 (GhM. II 342, 2); lífs vegr *vía vitæ, vita: lífs vegr*

líðr á láði *vita terrestis transit*, *Mk. 13*; lífs fórn oblatio *vítæ*, de Christo, *Lb. 37*; lífs húfa portus *vítæ*, *vita æterna*, *Lb. 33*; lífs höll *domicilium vítæ*, *id.*, *Lb. 31*; lífs köstr strues *vitalis*, *corpus*, *Eb. 37*, vide köstr. *Vide compos. viðlíf.* — 2) *medium corporis* (*Dan. Liv*): hvort um annars spenti líf, *Skáldh. 6, 40*. In *Thomassaga*, *corpus*: sótt ok skjálfti hristir þat auma líf, allt líf sjákt-iz af upp ok niðr (*Gloss. Ed. Sæm. I*). — 3) *uterus*: ávöxtr lífs fructus *uteri*, *fetus*, *proles*, *Mk. 17*.

LÍF, f., *id. qu. hlíf arma defensoria*, pl. lífar: lét laufa veðr vaxa at lífum fecit *pugnā* *crescere contra arma defensoria*, o: clipeos loricasque inutiles reddidit, *HS. 6, 7*. — 2) *nom. propr. quasi tutela*, vel *sorte rectius*, líf *superstes*, a lífa *superesse*, *Vaffr. 45*; *SE. I 202. 202, 2*, sequitur enim þau, ille et illa (*Líva et Lívthraser*). (lífa pro lífa *parcere*, *Grág. I 482*; líðarvopn *arma defensoria*, de loriceis, clipeis, galeis, *Jus eccl. Novum*, *cap. 6, fin.*: eeki uarðar um brynior. skíolldu eðr onnur líðar uopn).

LÍFA (líf, líða, lífat), *vivere*, *Vsp. 14. 19*; *Hávam. 9. 51*; *Korm. 12, 3*; *Sturl. 4, 9, 1*; þér bræðr lífa tibi fratres *vivunt*, *Bk. 2, 23*; l. við vin vīno *vivere*, *Grm. 19. Part.*, lífandi *vivens*, *vitus*: eingi lífandi maðr nemo *viventium*, nullus omnino *mortalium*, *Skáldh. 6, 29*; *metaph. lífanda vatn aqua viva*, *Gd. 2*; lífandi brunnr fons *vitus*, *Lil. 25*; lífandi þrýði *viva*, *vera pulchritudo*, de *Maria*, *Gd. 28*. *Ex sup.* lífat descendit ólífat, *qu. v.* De *vítæ* et *agendi ratione*: l. at munum sinum *vitam agere secundum animi inclinationem*, *Og. 32*; *Hild. 13*; l. fénadar lífi *pecudum more vivere*, *Merl. 1, 55*. — 2) *esse*: þeir er vilja læknar lífa qui *medici vivere* (*esse*) *volum*, *Hávam. 150*; at þú þér Frey kvæðir óleiðastan at lífa ut tibi *Freym* dicas *gratissimum vivere* (*esse*), *Skf. 19*. — 3) *superesse*: meðan fjúrir lífir dum *vita superest*, *Skf. 20*; líft einir ér vos soli *superestis*, *Hm. 4*; þróttar orð lífa *memoria fortiter dictorum superest*, *ÓT. 120*; þat lof man æ lífa *durabit*, *SE. I 712, 1*; atkvæði lýða lífa, *Ísl. II 17, 1*; lífa man þat með lofðum, *Ísl. I 82*; þat þrámæli mun lífa eptir post *superivet*, *Am. 103*. *Sic Jus eccl. Vic. c. 14*: þó at æin leifir lívi eptir. er syghnt er. þá skal bota dagríki fyrir hax si unum *relinquitur frustum panis*, adde *SE. II 28*. *Verbum hoc sensu correlatum sibi habet verbum transit. leifa*, *relinquere* (lífa *relinqui*, *reliquum esse*).

LÍFDVÖL, f., *mansio*, *commoratio in vita* (líf, dvöl), *vita*: fellir lífdvalar *perniciēs vítæ*, mors, fá e-m felli lífdvalar *necem inferre cui*, *interficere quem*, *Ha. 323, 3*.

LÍFGA (-aða,-at), *vivum reddere* (líf, *term.* -ga): lífgaðar andir *animæ vivificate*, *gen. pl. lífgaðra anda*, *Hv. 1*; *metaph.*, lífga þrif þjóðar *salutem hominum recreare*, vel, *novam felicitatem hominibus adquirere*, *Hv. 1*.

LÍFGALLI, m., *noxa vítæ*, mors, *exitium*, *perniciēs* (líf, galli): hallar l. mors *ædificii* (ut *kastar hel*) *ignis*, *incendium*: hallar l. var heitr, *Ha. 321, 3*.

LÍFGAN, f., *vivificatio* (lífga): l. þjóða *gentium*, de *Sancta Maria*, *Lil. 90*.

LÍFGARI, m., *vivificator* (lífga): sannr lífgari *daðra manna*, de Christo, *var. lect. Lil. 63*.

LÍFGJAFARI, m., *id. qu. lífgari dator vítæ*, qui *vitam dat* (líf, gjafari), *Lil. 63*.

LÍFGJAFI, m., qui *vitam dat* (líf, gjafi): l. *manna qui hominibus vitam dat*, de Christo, *Has. 9*, *locum vide sub gróndugr*; minn líf-gjafi, *id.*, *Has. 14*, vide *miskaråd*. Lífgjafi Ellu *geitunga qui vitam corvorum sustentat*, *bellator*, *F. VII 196, var. lect. 6*.

LÍFHNOTUÐR, m., *var. lect. Eb. 19, 1* (líf, lnotuðr); vide *mox lífhvotuðr*.

LÍFHVOTUÐR, m., *Eb. 19, 1*, ubi *membr. habet*: þar á ek lífhvotuð leyfðan *legmann*, in *acc. s.*; *legmann* l., pro *lvotuðr* lífs *legmann* *transfodiens corpus*, *percussor*, *occisor* (líf, hvotuðr), de *Snorrio Prætor*, *vindice cædis*. *G. Pauli* lífhvotuðr *vertit*: *tutorem vítæ*, et de *Vermundo intelligit*.

-LÍFI, n., in *compos. id. qu. líf vita*, vide *illíf*, *munadlífi*, *saurlífi*, *sællífi*. Lífi, *GhM. II 752*, non est *acc.*, sed *dat. s.* In *nom.*, *Hrafnk. 37*.

LÍFKALDR, adj., *vítæ noxius* (líf, kaldr), *epith. pugnæ*: lífköld laufa veðr, *HS. 6, 7*.

LÍFLIGR, *vitalis*, *vegetus*, *vigoris plenus*: líflígað jöð, *Ag.*

LÍFNA (-aða,-at), *revivescere*, *Sonart. 3*, ubi *accipiunt pro lífa vivere*, vide *nökkverr*.

LÍFNA, *vivos*, *acc. plur.*; lífnom *vivo*, *dat. s.*; *nom. non extat*; lífna munda ek nú kjósa, er lípnir ero *redivosos nunc optarem*, qui *mortui sunt*, *Hund. 2, 21*; vil ek þér í fapmi, fylkir, sofna, sem ek lofpungi lífnom munda *cupio in tuo amplexu*, *imperator*, *obdormiscere*, ut in *herois vivi fecissem*, *Hund. 2, 45*. *Vide formam líðom*.

LÍFNIR, vide *compos. eilífnir*.

LÍFR, f., *jecur*, *hepar*: svins lífr *hepar suillum*, *Gha. 23*.

LÍFR, adj. *deriv. a líf*, qui *vivil*, vel *vita præditus*, in *compos.*: hóglífr, hreinlífr, þrálífr. *Hinc neutr. líft víendi facultas*.

LÍFRA, f., *soror* (lífri): úlfs l. soror lupi (*Fenreris*), *Hela, SE. I 436, 2*, ubi *dat. lífru*. — 2) vide *saurlífra*.

LÍFRÍ, m., *frater*, *SE. I 534. 561, 1* (lífr, cf. blóði a blöð): Ólavio lyfri (a ljúfr *carus*), *NgD. 80*.

LÍFSGRAND, n., *noxa vítæ*, mors (líf, grand): biða l. mortem obire, *Hil. 96, 1* (*SE. I 526, 2*); fá e-m l. *necem adferre cui*, *Hh. 1, 2*.

LÍFSHVATR, adj., *vegetus*, *vivax* (líf, hvatr): lífshvatan eggleiks hvútuð *vegetum*, *fortem bellatorem*, *Gha. 32*.

LÍFSNJALLR, adj., *integer vitæ*, in *vita ratione egregius* (líf, snjallr), *Ag.*

LÍFSPELL, n., *damnum vítæ*, *jactura vítæ*, mors (líf, spell): biða l. mortem *oppetere*, *Korm. 16, 1*; ráða lífsPELLI e-s *necis auctorem existere alicui*, *Mb. 11, 1*.

LÍFSPJÖLL, n. pl., *damnum*, *jactura vítæ*, mors (líf, spjöll): mönnun veittuz sönn líf-spjöll *hominibus certa mors obtigit*, *Gþ. 15*.

LÍFSTRÉ, *n.*, *lignum vitæ* (líf, tré): þjóðar lífstré, *i. e.* tré þjóðar lífs *lignum vitæ hominum*, *lignum domini*, *Sancta Cruz*, a þjóðar líf *vita hominum*, *Christus*, *Lb.* 22, *ubi sic*: leyste sinn at sönnu | sólhallar gramr allan | lýð fyrir lífstré þjóðar | líknar styrkr frá myrkrum, *i. e.* líknarstyrkr sólhallar gramr leysti at sönnu allan sinn lýð frá myrkrum fyrir lífstré þjóðar *per sanctam Crucem*, *beneficio Sanctæ Crucis*.

LÍFSTÝRIR, *m.*, *rector vitæ* (líf, stýrir): lífstýrir láðs ok lofða, *pro* stýrir láðs ok lofða lífs *rector terræ et vitæ humanæ*, *deus*, *Lb.* 5, *locum vide sub dreifa*.

LÍFSVANR, *adj.*, *vitæ expers*, *mortuus* (líf, vanr), *Ý.* 18; *Eb.* 62.

LÍFTJÓN, *n.*, *jactura vitæ*, *mors* (líf, tjón): bíða l., *Orkn.* 82, 2.

LÍFVÆNN, *adj.*, *cui spes vitæ est*, *de cuius salute sperari potest* (líf, vænn): þótti lofðúngur lífvænn vera af böli því, er burt var komit, *Gullk. Vide F. XI 368; Vigagl.* 23; *Eg.* 22.

LÍFÞJÓNANDI, *vitæ ministrans* (líf, þjóna): lífþjónandi lærisveina (*gen. pl.*) leittar *quærit discipulos vitæ ministrantes*, *Lil.* 46.

LÍFÞRASIR, *m.*, *nom. propr.*, *qs.* *Livæ amator v. vitæ amans*, *vitæ cupidus* (líf, f. et *n.*, þrasir), *Vaspr.* 45; *cf.* leifþrasir.

LÍFÐ, *f.*, *clipeus*, *id. qu. líf*, *hlíf*, *HR.* 39. 42. 69. 76; *plur.* lífðir gullu, *ibid.*, 74.

LÍFÐOM, *dat. s.*, *vivo*, *sine nom.*: betra er lífðom *melius est vivum esse*, *Hávam.* 70, *vide formam lífna*, *lífnom*, *ít. ólífðan*, *velíðom*.

LIGGJA (ligg, lá, legit), *jacere*, *cubare*; *de prostratis*, *humi jacentibus*: lágu líðsmenn gnógir, *Ílh.* 19, 3; *oppos.*, komaz braut *salvum eadere*: komomz braut eða liggjom hér *salvi evadimus aut hic prostrati jacentus*, *ÓH.* 220, 3. *De sepultis ac tumulatis*, *situm esse*, *jacere*: hér liggir skáld, *F. III 103*; *de terra et regione*, *land*, er ek sé liggja ner Ásom ok Álfom *terra*, *quam jacere video* *Asis et Alois propinquam*, *Grm.* 4; *locum habere*, *extare*, *esse*, *Grm.* 12; *Alem.* 22, *ubi quietis notio non abest. Part.* liggjandi *cubans*, *de homine*, *Hamh.* 10; liggjandi úlfr *lupus in lustris cubans*, *Hávam.* 58; *intactum jacere*, *Am.* 94: léztu þér allt þíkkja, sem ekki væri, meðan lönd þau lágo, er mér leifði, *Buðli omnia illa quasi nihil essent animum tibi induxisti, quamdiu ea territoria (intacta) jacebant, quæ mihi reliquit B.*; *de quo sic Völs. S. (FR. I 222)*: ok þó léztu þér eigi at hófi, nema þú reðir löndum þeim, er átt hafði *Buðli kondúgr neque tamen modum (cupiditati) statuisti, nisi etiam imperium obtineres in regiones, Buddio regi ante possessiones. In promptu esse, constare*: talit liggir gerva þeim, er of luggar hrafn *ratio numeri (computationis) probe constat ei, qui corvum solatur, i. e. probe novi, quot homines occiderim*, *Vigagl.* 23, 1. *Cum præpos.*: l. á arfi opibz *incubare*, *de Fosnere*, *Fm.* 18; elds íma liggir á öldum *vapor ignis homines cruciat*, *Has.* 39, *locum vide sub brimi*: byrr lá at stáli *ventus proræ incubuit*, *F. VI 140*, 3; járn liggja at leggjum *crura premunt*,

urguent, *Orkn.* 66, 2; augu liggja í líki *insunt corpori*, *Korm.* 3, 7; l. í kór *in lecto cubare*, *Gha.* 45; mér lá ljósast fyrir mihi *positum erat liquidissimum ante oculos*, *sequ. inf.*, *Sk.* 1, 24, *i. e. mihi maxime in promptu erat*; *ferre*, *ducere*, *de via*: til góðs vinar liggja gagnvegir, *Hávam.* 34; brautir liggja til veggja viggis Geirrófar, *SE. I 290*, 1; l. undir *subjacere*: lundi sub *luco*, *Vsp.* 32; l. und kló flagdviggs lupi *unguibus*, *Hh.* 100; gulli því, er lá und Fáfni, *Fm.* 34; allt fyrir norðan Vik liggir und jarli *omnes regiones ab regione Víkæ in septemtrionem versa dynastæ subjectæ sunt*, *ÓT.* 16, 4; breið grund liggir und leifar Bór, *SE. I 472*, 3; l. und bægi e-s *sub alicujus potestate esse*, *Fsk.* 41, 5, *vide bógr.*

LÍK, *n.*, *corpus*: keykja lík sitt með önd *corpus animare*, *Lb.* 23, *locum vide sub keykja*; með heilo líki *cum integro corpore*, *ÓH.* 259, 5; lás hélt líki drósar *compes retinebat corpus puellæ*, *Ílh.* 19, 4; lík jötna dólgs móður *corpus matris Thoris (terræ)*, *i* líki j. d. m. *in corpore Telluris*, *in terræ viscibus*, *HS.* 1, 4 (*SE. I 320*, 4); auga, þat er liggir í ljósu líki *oculus, qui lucido corpori inest*, *Korm.* 3, 7. — β) *de formosa puella*: augvan hlut máttu þeir | annan muna, | en þat ljósa lík præter *illam fulgidam formam*, *Söll.* 12; jarls yndi | þótti mér ekki vera, | nema við þat lík at lífa nissi *cum ea facie (forma, formosa puella) vivere*, *Hávam.* 97. — γ) *corpus mortui, funus*: mitt lík dauðs *corpus meum mortui, meum funus*, *SE. I 246*, 3; lík hans þeir drógu á leynigötu *corpus interfecti hominis*, *Söll.* 23; ljós brann yfir líki vísa *super funere regis*, *G. 20*. Lík getr þat lauka, *Ísl. II 249*, *legendum puto*: líkn getr þat lúka *id solatium mihi affert, ut Korm.* 6, 2: líkn sýnir mér lúka. — 2) *inter armamenta navalia recensetur*, *SE. I 584*, 1; *Dan.* Lig funis *adustus extremitatibus veli, firmitatis causa*; *Angl.* leeches of a sail; *in leg. Norv.* occurrit líksinni, *quod Hans Paus in versione Leg. Gulesium Vet. p. 237 vertit* Ligsöm, *adnotans*: Liget kaldes den överste Dug i Seglet, næst under Raæen.

LÍKA (-ada,-at), *placere*: allt, er her líkar *ar omnia, quæ populo placent*, *quæ populus poscit*, *Ílh.* 73, 4; seggjum líkar snarredði, *F. I 164*, 1; þjóðum líka þínir haugar, *Ha.* 313. *Impers.*: una líkar vel slíku, *i. e.* (mönnum) líkar vel (at) nna slíku *hominibus placet, his contentos esse, 2: talibus regibus populus libenter acquiescit*, *ÓT.* 131, 3; þars vel líkar, *legendum est*, *Ílh.* 12, 1 (*cf. F. VI 161, var. lect. 7, et Shl. ad h. l.*), *i. e. eo loco, ubi (hominibus esse) placet, ubi bona mansio est, in loco delectabili*.

LÍKAMI, *m.*, *corpus* (lík), *Nj.* 7, 2. (*AS.* lic-homa, flesc-homa, *id.*; *Alem.* lih-ham, *id.*; *qs.* *corporeum tegmen s. involucrium*, *ab hamr. Gloss. Synt. Bapt.*)

LÍKAMR, *m.*, *corpus*: líkams munuð *corporea voluptas*, *Hugsm.* 19, 4; *dat.* líkam, úr líkam sínum, *Gd.* 20; á líkam þínum, *Has.* 19.

LÍKAN, *n.*, *similitudo, species, forma, vide* mannlikan.

LÍKBJARTR, *adj.*, *forma candida, candidus, lucidus* (lík, bjartir), *epith. dei*, SE. I 450, 4, *pro quo* G. 16 líknfrámr.

LÍKI, *n.*, *corpus* (*id. qu. lík, cum i par-rag.*): vaxa vel blegja, at verja þitt líki tuo *corpori involtendo*, Am. 101. Sic in *prosa*, SE. I 90: þar eptir máttu marka hans fegurð, bæði háir og líki (Cod. Worm.: bæði á haar og líki). — Þ) *species, forma, figura*: leyfa líki ens ljósa mans *formam candidæ puellæ laudare*, Hávam. 92; líki fögr, i. e. fögr (at) líki venusta quoad *formam*, Hild. msc. c. 4; þurra líki þikki mér á þer vera *forma, figura Thursorum (gigantea)*, Alm. 2; líki Loka *species Lokii, vel potius áþekkjan Loka* (at) líki Lokio *externa specie similem*, Vsp. 32; bera Valkera líki *similitudinem habere cum Odine, Odini similem esse specie externa (nempe specie militari)*, ÓT. 30, 2, ut hafa manns líki *speciem hominis gerere*, SE. I 64; í jöldu líki *specie equæ*, ÓT. 36; í steins líki *figurâ saxeæ*, H. hat. 30; í geddu líki, Sk. 2. þræf.

LÍKJA (líki, líkta, líkt), *comparare, conferre, contendere aliquod cum aliquo; cum acc. et dat., v. c.*: guðs orð líkir glósan sverði, gilda trú hinum sterka skildi tropus *verbum dei cum gladio, firmam fidem cum valido clipeo comparat*, Gd. 35. — 2) *similem esse*: guði líkjandi í dygdum slíku deo *similis*, Lil. 25.

LÍKLIGR, *adj.*, *verosimilis* (líkr), F. VI 447, 1.

LÍKN, *f.*, *lenitas, clementia; levamentum, medela; solatium*: líkn á lýtum *sanatio viti-orum*, Gd. 46; *gen. pl. til líkna remedio, solatio*: hvat mun til líkna lagt Sigurði?, Sk. 1, 30; leitaþa ek í líkna *quærebam remedia negotii*, Am. 45, ubi Völs. S. (FR. I 216): ek þóttumz ráð hafa við sett, at eigi kæmi þér vísu mihi *sum consilio cavisse, ne adveniretis*. Veitu mér líkn *propitius mihi sis*, Lb. 40; hljóta líkn af e-m, Has. 24; líkn sýnir mér lúka *oculí (adspectus puellæ) solatium mihi præbent*, Korm. 6, 2, cf. lík 2; sú eromk líkn *id mihi solatio est*, Lokagl. 35. Drottinn minn gefi dauðom ró, hinum líkn, er lifa *solatium v. levamentum ærum-narum*, Söll. 82; líknar auðr *divitiæ solatii, solatium abundantissimum*, Lb. 33; líknar mör fons *solatii, de Sancta Maria*, Gd. 28; líknar lostugr *clementiæ, pacis amans*, Eb. 19, 3. *Prosperitas*: lesa e-na líkn *prosperitatem cui adprecari*, Hávam. 137. In *appell.*: líkn ormannna *solatium serpentum, æstas*, SE. I 352; líkn lúngtorgs *solatium corporis, quies, it. nox*, Ha. 83; líkn heila *solatium cerebri, gaudium*, F. III 6. — 2) *femina*, SE. II 490: líkn, hlín og Syn. — 3) = Leikn: líknar soti *lupus*, HR. 64.

LÍKNA (-aða,-at), *lenire, levare*: líkna ok lækna *lenire (morbum) et mederi*, Gha. 40; *cum dat., in prosa*: líkna máli e-s, F. XI 289. *Pass.*, líknaz *clementem, lenem, propitium se præstare*: líkniz grámr *rex (mihi) propitius sit, rex mecum debeat in*

gratiam, F. II 53, 3; líknaz við e-n *in gratiam redire cum aliquo*; líknunz ek heldr við Hildi *hvitings*, Fbr. 16; in *prosa*: at líknaz við guðin, F. II 41, cf. blíðkaz við e-n, *sub v. blíðka*.

LÍKNARBRAUT, *f.*, *via solatii, via salutis* (líkn, braut), *nomen carminis*, Lb. 51.

LÍKNARFUSS, *adj.*, *clemens, propitius, de Spiritu Sancto* (líkn, fúss), Lr. 24; Gd. 2.

LÍKNARGALDR, *m.*, *carmen salutare, medicum; incantatio, medendi (vel, consolandi) vim habens* (líkn, galdr), Hávam. 122.

LÍKNARSPOR, *n.*, *vestigium, vola pedis, vim medicam habens* (líkn, spor), Bk. 1, 16, ubi *distinguitur a lausnar löfi vola manus, vi solvendi prædita*.

LÍKNARSTYRKR, *adj.*, *eximia vi salutifera præditus* (líkn, styrkr), *epith. dei*: l. sólhallar grámr, Lb. 22.

LÍKNFASTR, *adj.*, *favorabilis, gratosus* (líkn, fastr), Hávam. 125.

LÍKNFÆÐIR, *m.*, *auctor solatii; levamentum afferens, clementiam præbens* (líkn, fæðir 2), de Christo, Lb. 47.

LÍKNFRAMR, *adj.*, *propitius, clemens; solatium, salutem adferens* (líkn, frámr), de deo, G. 16.

LÍKNSKIN, *n.*, *sol* (*prop., splendor clemens, salutaris*, líkn, skin), SE. I 472, 593, 2.

LÍKNSTAFIR, *m. pl.*, *sermo propitius, favor, gratia*, Hávam. 8, ubi *acc. líknstafi; gen.*, Bk. 1, 5.

LÍKR, *adj.*, *similis, cum dat. l. feðr patri similis*, Mg. 10, 2; yðr um líkr *vestrum similis*, Bk. 2, 34; cf. *minlíkt, þinlíkt*. — 2) *verosimilis, neutr. líkt verisimile*, Ok. 9, 1, et *compar. líkara, id.*, F. VI 447, var. lect. 4, cf. F. VI 8; Nj. 93, *fin.* — 3) *superl. líkastr utilissimus, optimus, convenientissimus, líkastr háttir optima ratio faciendi*: hann þyki mér hólða kunna | háttlíkastan beint á slíku *ille mihi videtur solus omnium optimam sane hujusmodi rationem callere*, Gd. 15; et Nj. 147 *variant líkast et ráðligast*.

LÍKPRÁR, *adj.*, *elephantiacus, leprosus* (líkþrá *elephantiasis*, Gðþ. 7; lík, þrár), Ník. 62.

LÍLJA, *f.*, *lilium*, Gd. 68; Lil. 98. (Græc. λελπίον *lilium*).

LÍM, *n.*, *calx*: sett lím *interlita, interposita*, Orkn. 81, 3; *metaph.*, sorgar lím *gravis dolor*, falda Bíl, fest með sorgar líni *femina, gravi dolore adfecta*, Skáldh. 7, 11. — 2) lím *accipiunt pro hílf, tutela, Fjölsm. 14, sed locus, sec. vulg. lectiones, inexplícabilis est*.

LÍMA (-aða,-at), *mutilare, truncare, articulatim concidere* (límr), unde *afima membris truncare; límpir þrivalda membratim concidisti, pro límaþir*, SE. I 258, 5.

LÍMAFALLSSJÚKR, *adj.*, *paralyticus*, Ník. 62 (límafall, *n.*, *paralysis, límr. fall*).

LÍMAFJÖRÐR, *m.*, *sinus Limicus Cimbricæ* (*prop., sinus brachiatius, limar, f. pl., rami, fjörðr*). Pro *sinu vel mari, in commune*: Límafjarðar *húnn ursus maris, navis*, Víga-gl. 21, 2, *vide dynnfjörðr. Vide Eyfima-fjörðr*.

LÍMAR, *f. pl., rami*, Bk. 1, 11; Fjölsm. 20; Grm. 25; verða at límu e-m *ad solos*

ramos, surculos redigi, degenerare, FR. I 9; vide limar, asklimar, axllimar. Pros., Y. 22; Hald. Seart. c. 6; ÓH. 39; Nj. 70; Eg. 60, ubi var. lect. est limit. Sing. non occurrit; lim, n., rami, collectivum est. Limar membra, ÓH. 127, cum art. limarnar, F. VIII 316. — 2) limar, Sk. 2, 4, ubi construunt: limar ósadra orða rami mendaciorum, sequelæ mendaciorum; malo limar ósadra orða virgæ, i. e. pænæ mendaciorum. Sed SE. II 118, lángr limar stillis dauda longi dolores ex morte regis concepti; cf. símar infra.

LIMDÓLGR, m., *hostis ramorum, ignis* (lim, n., vide sub limar, dólgr): ljóna limdólgs laust nærri hinna *splendor ignis*, Orkn. 13, 2.

LIMGARMR, m., *canis ramorum* (lim, v. limar, garmr), 1) *ignis*: ból brunnu, gnógr limgarmr vann lýða sveit ból, Ód. 7. — 2) *ventus*: limgarmr (sic Cod. Reg. et Worm). skýtr lög ventus mare proruit (æquora verunt venti), SE. I 694, 2.

—**LIMI**, m., *deriv. a lim, n., rami, frutex, lignum, in compos. : fagrlimi, vetlimi, vættlimi.*

LIMI, m., *virga* (Cimbr. Lime virga, fœrula): song leikara lengi | lími barþan (lego harþan) prima, i. e. lími song leikara (dat.) lengi harþan prima virga cecinit histrioni diu durum cantum, de histrione, qui virgis cædebatur, F. VII 356. In prosa, F. VI 189: Þrándr lét taka þá Svein alla, ok leggja fast líma á bak þeim, quod GhM. II 620 sic exprimitur: Síðan tóku þeir Þrándr þá höndum ok lýða alla; F. VII 55: en er þeir gengu út þá var hverr þeirra sleginn lurkshögg, quo loco Hkr. habet limahögg. Lex. B. Hald.: at leggja undir líma castigare, severiori disciplina coercere; quo accedit phrasis hodierna metaph.: at leggja sik í líma magno studio incumbere in aliquid. -- 2) *metaph., res adversæ, G. 63*: láti landsfólk ítrum himna konungi! Hverr manna er sœll líma síns, er gerir hann hollan sér quisque hominum in rebus adversis felix est, qui, cel.; sic Hkr. VI, secundum quam versus 6. justo longior esse videtur; Cod. Flat. h. l. habet vocem depravatam limsalns pro líma síns, forte limsals, a limsalr, m., ædes ramorum, lacunar rameum, silta (lim, n., v. limar, salr), limsals land terra silvosa, limsals landsfólk incolæ terræ silvosa, incolæ Nortegia, Nortegi; nam per sequ. himna konungur intelligitur Olavus Sanctus.

LIMLEYSTA, pro **LIMLESTA**, *membra mutilare* (limr, lesta), c. acc. personæ: þeir er limleystu prest qui sacerdotem mutilarunt, G. 56 (F. V) quod aliter legitur SE. II 499, 5, o: ok fyrst þeir er lög lestu qui jus violarunt, homines injuriosi.

LIMR, m., *membrum; plur. limir, acc. limu. Egg bít á lími lífti acies membrum (artus) cædendo fœdat, SE. I 614, 2; lét fyrir ljóna sveitum | limu sína guð pina, Lb. 14; barto limu Krístz við þik nista, de Sancta Cruce, Lb. 32; minniligt ljós stóð af lopti yfir limu giptumanus cælitus splendebat*

super artubus viri fortunati (super corpore ejus), Gd. 12. — 3) de persona, pl. limir membra, socii, consortes: limir þúkans af illzku sjúkir consortes diaboli, de sceleratis hominibus, Gd. 45 (sjanda limir, in conviciis, F. VIII 221); l. stólkonungs himna dei familiaris, de Gudm. Bono, Gd3. 32, ubi dat. s. lim; l. himna stýranda, de eodem, Ag. Limir krists pauperes, Ag., ubi acc. limu; góðir ástar limir Jesús homines probi, pii, Christo cari, Mk. 19, ubi: fagnaðu lh'e eignaz | ástar líur (lego limir) til himna | stígh þinn gæzku gnóga | góðir dýrðar móðer. — 4) ramus: limir axla rami humerorum, brachia, lacerti, hylja axla limu hringum lacertos annulis tegere, loricam induere, SE. I 600, 1. — 8) in compos. : bjúglimir, boglimir, eikrlimir.

LIMRÚNAR, f. pl., *characteres ramales, cortici ramorum incisi* (limar, rún), Bk. 1, 11.

LIMSALR, m., vide sub lími 2.

LIMSETTR, *calce interlitus* (lím, setja): límsett grjót, Orkn. 81, 3, ut límsettir steinar, F. VI 149; sed præstat divisim legere: sett lim veðr at láta grjót laust calx interlita lapides relinquere cogitur, vel sett grjót v. at l. lím laust constructi lapides calcem dimittere coguntur.

LIMSORG, f., *dolor ramorum, ignis* (limar, sorgr): l. læk nær himni ignis cælum versus volitavit, Mb. 9, 1.

LIMUORÐ, F. V 200, 2, *legendum línu jörð, vide lína.*

LIMPIR, 2. s. *impf. ind. act. v. líma, mutilare, sync. pro límaþir.*

LÍN, n., *linum: dýrt lín spunnu pretiosum linum nebant. Völk. 1; lind líns tilia líni, femina, SE. I 412, 4. Pros., ÓH. 253 (F. V 101); F. XI 309 var. lect. 1; SE. I 182, de cannabi; et in compos. : linbrækr (F. VII 170; Dropl. maj. msc. c. 15. 18), lindúkr (Eb. 51), linklæði, Orkn. 144; linklæði gjör af göðu lerepti, Sks. 287; línsekk (H. c. 34; F. I 9); línvefr (F. XI 49). Vide moz lína, línapaldr, línbundinn, líneci, língefn, línhvít. — 2) velum línæum, telamen faciei, flammeum: binda brúðar líni nuptiali bysso vincire, redimire, Hamh. 12. 15. 17; gánga und líni sú líno (nuptiali) incedere, Rm. 37; verja líni velo se invicem circumdare, de amantibus, Gha. 46 (Gk. 3, 2), cf. lína, blēja, rípti, GS. 2.*

LÍN, f., id. qu. Hlín, per aphæresin τοῦ h: vella lín, dregla lín, bauga lín, auðar-lín nympha auri, tæniarum, annulorum, diciturum, femina, Skáldh. 1, 39; 3, 5; 4, 44; 7, 23; lín litrauds unnar blíks femina, G. 33 (sec. konungabók Bergs ábóta). Hinc nomen adscititium Aslogæ, Randalín, qs. nympha scutorum, bellona, FR. I 270. Vide compos. : armlín, auðlín, menlín.

LÍNA (-aða,-at), *levare, lenire, mitigare, sedare* (línr): þekkr elskugi línar brýsti (dat.) þrí (acc.), Hc. 8, vide elskugi. In prosa: lína einum parcere, Knytl. c. 67, quod F. XI 287 est hlífa; línaz mitigari, Sturl. 7, 8.

LÍNA, f., *funis nauticus, SE. I 583, 2;*

meðan strengir ok lína brestir eigi, Orkn. 81, 6, vide böglina. In prosa, Gullþ. c. 4: tók glöfvana, beltit ok knifinn ok línu mjóva, er Agnar fékk honum, et mox: Eptir þat fór hann í festina ok lét linuna draga sik af berginu undir fossinn. — 2) *linteum velando capiti*: Hlin línu *nympha lini, femina*, Korm. 6, 2; 17, 2, ubi skrautlig lína; línu jörð terra líni, caput: binda línu jörð Mardallar gráti *caput auro redimire*, F. V 200, 2; laut und línu, lysti at kyssa, Hamh. 27.

LÍNAPALDR, m., *pomus lini, femina* (lín, apaldr), SE. II 631, 1: kend er oc kona karlkendum vidarheitum: apaldr, lundr, askr oc víðr, sem hær: Hve fyrir leik en lauka | lofn kunni þar (malo þat) stofna | stórvænn styrjar kenni | stendr lín-apalldr mínum, i. e. hve stórvænn línapalldr stendr fyrir mínum leik, en lauka lofn kunni stofna þat styrjar kenni *quomodo pulcherrima lini pomus officiat meo gaudio, allii autem nympha id efficere potuit pugnae cognitori (mih)*.

LÍNBEÐR, m., *cubile linteis stratum* (lín, beðr): línbeðjar gná *nympha lecti, consors tori, uzor*, Korm. 18, ut beðjar nanna, dýnu rán. Nj. 7, 2, Jonsonius jungit línbeðs mun-ud voluptas ex concubitu; sed h. l. forte legendum sit línbeðs, a línbeðr *cubile serpentis, aurum, et construendum*: línbeðs lundýgr inimicus auri, vir liberalis, ut stríðir gulls.

LÍNBOUNDINN, líno caput redimitus (lín, binda), *epith. feminae*, Ísl. I 152; Eb. 28, 1.

LÍND, f., *tilia*, SE. II 483; lindar kvistir rami tilíæ, Merl. 2, 88; dat. *regularis lind*, sed lindi, Eg. 75, 2; Gd. 19; Skálldh. 7, 14; lindar vâpi noxa tilíæ, ignis, Fm. 43, vide mox signif. 2. Gen. *anomalus linds* (ut folds, skáks, a fold, skák): hjaldrskýja lind tilia clipeorum, ensis, Hroptr hjaldrskýja linds deus gladii, bellator, F. XI 139, 2; lagar lind tilia maris, navis, ÓT. 50, vide lög-skundaðr. In appell. *feminae*: las lind femina, F. II 249, 1, vide lás 3; lind liðs (v. liðar) hyrjar tilia auri, annuli aurei, id., Korm. 3, 4; lind landrifs tilia lapilli, torquis, id., F. V 226; lind leifnis brautar vita tilia auri, id., þ. Hrað. 6; námdúks l. tilia panni, id., Orkn. 82, 4, ubi dat. reg.: lind, hjá hürund-mjúkri námdúks lind; lind lauka tilia allii, id., Eg. 75, 2, ubi dat. lindi: þat hefir lauka lindi lángs of trega fengit; sic et Skálldh. 7, 14, exclusio um: sýnt mun vera til sorga það | segg (dat.) ok lindi þráða viro et tilíæ florum (feminae). — β) *difficile est*, Völk. 5: lukti hann alla | lind bauga vel, quod vertunt: conclusit omnes philýræ annulos probe, omnes annulos probe colligavit tilíá, i. e. fune tilíæco; eadem sententia haud dubie fuit G. Magnæi, tententis: probe conclusit omnes in extremis philýræ inductos annulos, qui videtur una voce legisse lind-baugar, id. qu. baugar dregnir á bast, Völk. 7; sed sec. hanc rationem lind tilia, pro bast philura, cortice v. libro tilíæ, poneretur. Alia ratio est, ut lind banga tilia annulorum, de femina, uzore Völundi, accipia-tur, et ad alla intelligatur gullhringa, ex an-

tecedente gull rautt, o: hann lukti alla (gullhringana) vel banga lind (dat.) uzori suæ, in gratiam, in usum uxoris suæ; quæ ellipsis h. l. durior videri possit. Tertia ratio est, ut lind h. l. supponatur esse dialectica forma pro lynd i. e. lynd, f., modus, ratio, quemadmodum lytr est id. qu. lutr, hlutr; mirum: hann lukti banga vel (á) alla lind conclusit annulos omnimodo bene (i. e. extremitates annulorum coagmentavit, artificiose conjunxit); præpositionem vero á in hoc nexu interdum omitti, videris sub v. lynd. — 2) *clipeus*, nam ex tilia clipei facti sunt, inde dicti lindiskildir, tilíæci, vide F. VIII 413, not. 9: luzu þá lindiskildinnir at þeim, ok dugðu eigi fyrri kesjum Birkibeina. Adde adnotationem in Itinerario E. Olavii etc., p. 511: Lindifura kaldes en blöð, seþ, let og smuk Træart, som ligner Lindetær; thi at denne Træart har været de gamle Islændere bekjendt, det bestyrker saavel dens Navn, som og det, at de og andre nordiske Nationer bestilte og forfærdigede deres Skjolde deraf (see Kong Magni Froste Th. Lov). In clipeorum nomenclatura occurrit SE. I 571, 2; steinda lind skerr í styr pictus clipeus in pugna dissecatur, SE. I 614, 2; grûn lind varð springa í tvæ viridis clipeus in duas partes dissiliit, SE. I 524, 1; bresta mun lind in blikhvita, FR. I 494, var. lect. 1; lindar voði noxa clipei, gladius, Ílh. 1, 2; mörg lind var fyrir landi multi clipei erant ante litora, i. e. naves clipeis munilæ, ÓT. 40, 2; hefir lind fyrir prætentit sibi clipeum, Vsp. 44; SE. I 194, 2. — 3) *gladius, ensis* (ut askr), vel postius hasta (a manubrio v. hastili tilíagineo: lind nam at skelfa, Rm. 32, et skapt nam at djáa, skelfdi lind, Rm. 34; var létt skafin lind í hendi, FR. II 320, 1; lindar láð solum hastæ, clipeus, ÓT. 57, 1, vide láðstafr; lindar ský nubes hastæ, clipeus, et lindar skýs procella clipei, pugna, SE. I 642, 2; huc refero Eb. 19, 11: frá lind víkínga beit acuta hasta pugnatorum ad secundum valuit.

LINDBAUGAR, Völk. 5, vide lind, 1 þ.

LINDBÓL, vide linnból.

LINDHVÍTR, adj., *tilia instar candidus, philýræ instar candidus* (lind = bast, hvítr), de femina: læc ec víþ ena lindhvító lusi cum illa tilíæ instar candida, Harbl. 29, ubi fragm. U et al. præferunt línhvító líni instar candida.

LINDI, m., *cingulum, balteus*: sverð á linda ensis in balteo, Völk. 16. Siggjar lind cingulum Siggja (insulæ), mare, sól S. linda aurum, Eb. 28, 2, vide sólgrund; Lygru lindi mare, Raðar lindi, id., SE. II 491, 3: berr vindr Raðar linda, svndr springr Lygru lindi. In prosa: tók sverð ok festi á linda Sveini, Hkr. 28; H. c. 8; greip knif mikinn af linda sér, ÓT. 55; hún hafði en sik hnjóskulinda, AA. 106; hinc lindastaðr, Sks. (Ghm. III 310. 312), id. qu. beltistaðr, F. IV 56.

LINDI, n., *tilia, collect. a lind* (ut birki a björk, etc.): skaði lindis noxa tiliarum (arborum), ventus, tempestas (sec. SE. I 330 27), Ílh. 62, 6; vide linni, n. Lindi hjörva,

FR. II 277, var. lect. 7, forte, clipei: þar lækum vér | lindi hjörva, | hörðu grjóti, | ok hössum sverðum ibi lusinus tiliis ensium (clipeis?), duris saxis et acutis gladiis. — 2) clipeus, in plur.: roðin eru leyðra lofða lindi rufefacti sunt clarorum virorum clipei, F. V 250, 1. — 3) dat. s. a lind, qu. v.

LINDIHJÖRTR, m., cernus tiliagneus, natus, a materia (lind, hjörtr), II. 17, 1, ubi construo: ok lundprúðr, hölmreiðar hjálm-tamiðr hilmir lét bundinn ólman lindilhjört við stík fyrri landi ferum cernum tiliaceum ad palos deligavit.

LINDISEYRR, f., Lindisora, Krm. 19, sec. Jonstonium, provincia Leinster in Hibernia, vel insula Lindesfarne, sæpius a Danis castuta, vide Krm. 135.

LINDS, gen. anomalus a lind, f., F. XI 139, 2, vel pro linns a linnr, qu. v.

LÍNEIK, f., arbor lini, femina (lin, eik), Hh. 31, 1; Vigagl. 17, 1.

LÍNGEFN, f., nympha lini, femina (lin, Gefn), Korm. 9.

LINHJARTADR, adj., animo tristi, corde contrito (linr, hjarta), Lil. 59.

LÍNHVÍT, adj., lini instar. candidus (lin, hvít), de puella: þeirri enni línhvító mey, Harbl. 31, it. 29, sec. fragm. n.

LINI, m., servus (qs. mollis, ignavus, linr), SE. II 496.

LÍNKLEÐI, n. pl., lintea, stragulæ lintea (lin, kleði), Am. 15.

LINNAR, Sk. 2, 1, in linnar logi aurum, aut pro lindar, a lind, f., fons, aqua, aut pro liðar, a liðr, m., articulus, artus, brachium; ljónar et líknar, quod h. l. pro linnar exhibet FR. I 153, 1, forte depravatam est. Ceterum membr. per unum n. dat. linar.

LINNBEÐR, m., cubile serpentis, aurum (linnr, beðr), Hltd. 14, 3.

LINNBOÐI, n., cubile serpentis, aurum (linnr, bóli): linnbóls gjafi dator auri, vir liberalis, F. VII 114, ubi Cod. A. et Mor-kinsk., legunt lindbóls, id., (nd = nn).

LINNI, n., id. qu. lindi, n., collect. a lind, f., tilia, in arborum nomenclatura occurrit, SE. II 566 (=: linne), quo loco SE. II 483 minus accurate habet linnr.

LINNI, m., serpens, SE. II 487. 570, quæ in serpentum nomenclatura distinguunt formas linni, linnr, liðr. Dat. s. linna, de Serpente Longo, navi bellica: örbragðs ærir lögðu sex tígum flausta at linna serpenti admove-runt, F. II 312, 1. Huc refero gen. s. linna, qui etiam accipi potest pro gen. pl. tóu linnr: linna setberg sedes serpentis, aurum, ÓT. 20, 3, vide sinnr; randar linni serpens clipei, gladius, randar linna rognadr gladium gestan-tes, viri, Korm. 26, 1; linna valsinandi, vide valsinandi. In compos.: fjarðlinni, setlinna, undlinni.

LINNISS, Korm. 6, 1, ubi codd. chart. alii linaz, linnast, lennaz lennast, al. leinis, leynis, puto depravatam esse ex linna, et hoc divinis scribendum linn ás ex quibus tó linn (pro lin) referendum ad lýsigrund quo facto coherent: allar þjóðar i landi skulu rinna

upp ás maximi quique terræ fluvii adversis collibus resluent.

LINN, adj., duplicato n. pro linr lenis, mollis, clemens, placidus: linna fætr (acc. pl.), pedes imbecillos, hafa l. f. at vinna lögðis loddu pedes imbecillos habere ad pugnam faciendam, pugne inhabilem esse, Korm. 6, 1; lion Ólafstafns lýsigrund placida candi-daque femina, Korm. 6, 1.

LINN, m., serpens, SE. I 484; SE. II 487. 570; linnr sverða sennu serpens pugna, gladius, SE. I 606, 1; acc. linu, rjöða benja lin rufefacere serpentem vulnerum (ensem), Korm. 16, 4; dat. linni, lopartar tveir linni bornir duo leopardi, serpente nati, Merl. 1, 48; linns blóði frater serpentis, serpens, linns blóða látr cubile serpentis, aurum, þollr linns blóða látra thallus auri, vir liberalis, ÓH. 41, 2; linns land terra serpentis, aurum, at vinna linns lönd expugnare terras serpentis, aurum (res pretiosas) sibi comparare, ÓH. 12, 1; linns láð, id., Lt. 4, vide lyptimeidr; linnr sára serpens vulnerum, hasta, svegir sára linns pugnator, ÓH. 48, 7; l. rómu s. pugna, ensis, rómu linnz runnar homines, Has. 2; l. mistar s. Bellonæ, hasta, mistar linnz víðr vir, homo, Has. 5; randar l. s. clipei, gladius, randar lindz (= linnz) rækir pugnator, Fbr. 26, 1, cf. linds. — 2) ignis, SE. II 486. 570. — 3) id. qu. linni (lindi), n., SE. II 483, minus recte. — 4) in compositis: armlinnr, benlinnr, dólglinnr, gný-linnr, grálinnr, hrelinnr, mórðlinnr, randlinnr, róglinnr, sárlinnr, skjaldlinnr, undlinnr, unn-linnr.

LINNSETR, n., sedes serpentis, aurum (linnr, setr): lægir linnsetrs vir liberalis, ÓH. 118.

LINNVEGR, m., via serpentis, aurum (linnr, vegr): Gefn linnvegs nympha auri, femina, GS. 2.

LINNVENGI, n., arcum serpentis, aurum (linnr, vengi): linnvengis Bil nympha auri, femina, Og. 31; linnvengis lundr lucus auri, vir, homo, Plac. 30; vide mox linnvengi.

LINNVENGI, n., id. qu. linnvengi: linnvengis Bil nympha auri serpentini (auri), femina, Isl. I 308, var. lect.

LINN, lenis, commodus, facilis: lin kvæði carmina mollia, versus facile fluentes, Skáldh. 3, 2. Neutr. lint, ut adv., facile, commode, placide: umfáðmaz lint placide inter se amplexari, Ghe. 42, cf. léttiliga; sic F. VI 258: kann vera at Dönum þykki linara, at reka svin til skógar, en berjaz við oss Norðmenn facilius, commodius, jucundius.

LÍNSPAUNG, f., arbor lini, femina (lin, spaung), Sturl. 4, 14, 5.

LÍRI, m., in aurum nomenclatura, SE. II 489, Dan. Lire, sterna nigra (Lex. Dan. Soc. Scient.); larus (Ströms Söndm. Beskr. 1, 243).

LIST, f., ars: Eddu list ars poetica Ed-dica, Gd. 78; crindi, vandat allri list mandatum exactissimum, summa diligentia institutum, Gd. 52. Plur. listir artes: itr lista exactus artis, artium peritus, Rekst. 11; snarr lista, id., Ód. 8; með listum eleganter, Lil.

2. Pros., Jónsv. p. 14: var þar búið um með mikilli list, = velförmi, F. XI 74; jungtúr mun vél, Sks. 82; de machina, ut vél, en ef grafsvín eða einhúvör önnur list er dregin at kastala, Sks. 425; kvennligar listir artes mulieres, Flöam. (Ghm. II 58).

LISTANDI, part. act. a verbo lista, quod non occurrit nisi in partic., deriv. a list, aliquid arte facere, elaborare, diligenter et curate facere, adornare; vide dáðlistandi vir-tis studiosus. Forte et pro gláðsistandi legendum sit gláðlistandi. et construendum gauta gláðlistandi navem studiose adornans, rei navalis studiosus.

LISTI, m., promontorium et praefectura in provincia Agdia, in Norvegia, hod. Lister: hestr lauks óð firir Lista Listiam praeterlapsus est, SE. I 442, 1; líða fyrir Lista, id., de navibus, ÓH. 182, 4; loðúngur hélt austan af nesjom fyrir Agðir á Lista, F. VII 343, 1; men Lista cingulum, torques Listiae, mare, kilir hristo men Lista carinae mare quassabant, ÓH. 70, 2; (AR. I 304, 2, kilir ristu haf Lista carinae sulcabant aequor Listiae, F. IV 135, 2), ubi Ol. minus recte: kilir hristo lista menn egregios viros ultro citroque agitarunt. Lista þengill rex Listiae, i. e. rex Norvegicus, ÓH. 92, 16, ubi Ol. construit: hverr þinna lista drengja quisque tuorum elegantium subditorum; Lista konúnger rex Listiae, id., F. VII 354, 1, ut Dofra drottinn, Jaðarbyggja drottinn, Mæra hlilmir, etc. Sic et Lista láðvarðadr custos terrae Listiae, rectius construitur Eg. 45, quam lista garðr villa splendida. — β) pro terra in genere: steins Listi terra saxosa, mons, Ella steins Lista pirata, regulus montis, gigas, ejus aldr-minkandi Thor, SE. I 302, 3; vide glólisti; Listi enim propr. est margo, ora, et forma lista, f., margo, occurrit in Hist. Alex. Magni.

LISTI, pro LAUST, 3. s. impf. ind. act. v. ljósta percutere, SE. I 298, 3, ubi S. Thorlacius substituit lysti, quae forma occurrit in Post. p. 155: mun þess goldit vera, er þú lystir mik saklausan. Confero hanc formam cum liddi pro leið, risti pro reist, et talibus.

LISTUGR, adj., arte elaboratus, artificiosus (list): listug orð verba ornata, Skálðh. 1, 4; listug slútr pulchri flores, Gd. 8, ubi listug slútr ok grænir kvistir. — 2) artis peritus, in studio cui quis operam dat bene versatus, listug hjón próbi conjuges, Nik. 7, ubi in v. 6: listug hjón ok þágu af Kristi (in prosa, F. XI 97; SE. I 16). In compos., rjóðlistugr. Listög, Gd. 74, rectius scribitur lystög, vide lystögr.

LISTVÖR, f., Listvara, nom. propr. Erinnyos, Söll. 76.

LIT, n. pl., oculi, SE. I 538 (lita); vide auglit, viðrlit.

LIT, n., pro lið, copia, exercitus, SE. I 384, 3, sec. Cod. Reg., ut vit = við.

LITA (-aða, -at), colorare (litr); spec. sanguine tingere, rubescere, cruentare, v. c. drengir litir sverð, SE. I 602, 2; sverþ eru litut, SE. I 608, 2; litao laufa gladium cruento (sic enim legendum, non litar), Korm.

14, 1; skegg er litat barba cruentata est, FR. II 126, 2; additur et blóði sanguine: mun lopt litat | lýða blóði sanguine inficitur, adspersetur, Nj. 158, 9; hann litar herskip innan blóði, SE. I 256, 1; litar úlfs munn innan blóði, Hh. 84.

LÍTA (lít, leit, litit), videre, adspicere, animadvertere, cum acc.: ek lít görla þer (i. e. þær) of farþir eas res clare video, SE. I 284, 1; littu orð ok iðir attende (mea) verba agendique rationem, Nj. 7, 3; itr fylkir veðr-hallar líta (i. e. líti) mik me respiciat, Hs. 4; in praelio respicere, adspicere quem, con-gredi cum aliquo: ræsir mátti at líta senn tvenna döglinga cum duobus regibus simul congredi cogeatur, F. II 316, 3 (aliter Rekst. 16). Pass., litaz videri, cum dat. (mér litz mihi videtur): konúngs árom litz vart torrek verra regis nostrum damnum gravius videtur, Mg. 9, 3; mér litz Ólaf's arfa óþörf í þeim málum ea negotia mihi videntur damnosa Olavi filio fuisse, Mg. 15; mönnun lítz, sem hominibus perinde videtur, ac si, F. VI 197, 2. — β) cum prepos.: á: littu á ljúfan adspice carum (dilectum maritum), Gk. 1, 12; faþir Þrúfar leit hvassligum ægum á bægr brattrar brautar Thor truces oculos in serpentem conjecit, SE. I 254, 4; sine objecto: á leit Guðrún einu sinni una vice adspexit, Gk. 13; á líti þeir hin fornu mál illi (consanguinei) respiciant (observent) velus (illud) proverbium, ÓH. 186, 7 (aliter F. V 16, 1); líta eptir (einu) inquirere in aliquid: líta eptir um æsku æfi þinnar inquirere in juven-tam ætatis tuæ, perspicere quid eventurum esset in juvenia tua, Sk. 1, 21; líta í augo in oculos alicujus inspicere, Vsp. 26; líta til ökla talos inspicere, Korm. 3, 2; innar lít ek til kvenna oculos intro ad feminas con-vertito, F. V 178, 2; líta upp suspicere, ocu-los sursum ad tollere, Hávam. 131; líta út or bæ ex oppido prospicere, Hh. 62, 2; F. V 229, 2; ÓH. 70, 5.

LITAZ (-ðiz, -az) um, oculos circumferre, circumspicere (lit oculi): um litaz þarf maðr | á alla vegu opus est homini, ut undique circumspiciat, ut omnia circumspiciat, Hugs. 20, 5; illt er um litaz acerbum est circumspicere, Am. 51; nú er ógrligt um at litaz nunc formidabile est oculos circumferre, Nj. 158, 9.

-LITADR, colore aliquo praeditus (litr), vide bjartlitadr; inprimis de faciei colore, ut dökklitadr, F. VII 239; ljóslitadr, F. VII 321; Eb. 15. — 2) subst. verb., id. qu. lit-uðr, m., F. IX 433, var. lect. 1.

LITFAGR, adj., pulchro faciei colore (litr, fagr): litfögr kona, FR. I 240; hin litfagra ormdags Eir, Ísl. II 254, 1.

LITI, m., corrus, SE. I 456. 488. 571.

LÍTILÆTI, n., modestia, verecundia, pudor (lítillatr, adj.; lítill, láta), Gd. 25; Nik. 25; humilitas, Lil. 25.

LÍTILL, LÍTIL, LÍTIT, parvus, exiguus, minutus; neutr. etiam lítþ v. lítúð; compar. minni, superl. minnstr; lítilla sanda, lítilla sæva, lítill ero geð guma. Hávam. 53; þitt lif era lítill non ingloria, ÓH. 194, 2; lokkapi

hon litla parvulos, pro subst., pueros, Am. 73. Neutr., litíþ er synja parum est denegatu, i. e. minus est quod petis, quam ut æquum sit id denegare, Harbl. 54; opt kaupir sér i litlo lof sápe laus paritur parvo, Hávam. 52; fur dag litlo paulo mte lucem, Gha. 44; aung skal lengi litla biðja rem partam nemo diu roget, Nj. 78, 1; litíþ pro skamt brece spatium, parum intervallum: mér lætr þú ok sjálfum millum illz litíþ mihi quoque ipsi concedis parum malorum intervallum, Ars. 81. In compos.: meginlitill, ólitill, sverðlitill, vátillit.

LITKAÐR, coloratus, colorem aliquem referens (litr): hringi l. colorem annuli referens, i. e. aureo colore, de foribus Valhallæ, Bk. 2, 64, cf. similem constructionem sub bystr. Vertunt: annulo spectabilis.

LITKLÆÐI, n. pl., vestes coloratæ (litr, klæði), plerumque rubræ, purpuræ (Nj. 45; Ísl. II 335), Lr. 30, ubi construo: óhræðinn lýðr vann boríð pálua ok (sic lego pro en, quod metro repugnat) litklæði þar á láði fyrir ríkjann óðling loptljálms.

LITLA, lectio Fsk. 121, 1 pro lirla (Hh. 31, 1): látom ver meðan litlar | línæik væri sínum altera vero recensio Fsk. exhibet h. l. formam lilla; puto id. qu. Angl. to lull so-pire, Dan. lulle, dysse i Sövn (cf. kítla titillare, Dan. kilde, kildre). Verbo lilla hoc sensu usus est B. Gröndal in Ráðleggingin eftir Stoberg og Ralibek, str. 52: á líkan máta lillar Bretum Lucifer.

LITR, m., nanus, Vsp. 11; SE. I 66, 1. 176. II 470. 553. — 2) nomen gigantis, a Thore interfecti, SE. II 310, 3, Reg. et Worm. præferunt Litr. Hinc: flotar forns litar socii prisci illius Liti, gigantes, SE. I 370, 1, vide fangbóði. — 3) bos, SE. I 587, 2; II 483. — 4) salmo, SE. II 623, pro sier (II 564 líkr).

LITR, m., color; gen. litar; pl. n. litir, acc. lito; de luce diurna: dagr náðit fúgrum lit dies claram lucem non adeptus est (de eclipsi solari), Óll. 239, 2; lito er lýsti, vert., colores ubi illustrabantur, de oriente luce matutina, Am. 27, ubi F. Magnusenius mavult: viderunt diem illucescere (a lita). Völs. S. (FR. I 214) h. l. habet: ok um morgin-inn spretta þeir upp, ok vilja fara, en adrir löttu. Litr, de luce, in prosa: þá var i annan lit (caelum obscurari, tenebræ oboriri cæperunt), Dropl. maj. msc. c. 13; allt til þess mjök var annars litar, id., ibid. c. 26; tók þá at kenna annars litar, Sturl. 8, 22; kendu þeir at lit brá, Sturl. 9, 19; quibus locis annarr litr alins color, est obscurus ille color, qui, tenebris obortis, rebus inducitur. Sól skipti litum (um litu) við hafröðul sol colores cum auro commutavit, i. e. aurum sole splendente refulsit, Ha. 266, 3. — β) de colore faciei, pulchritudine, venustate: hefir þú lit brúðit num colorem faciei mutasti?, i. e. qui tam pallidus es; FR. I 426; til litarins ljós ok rjóð femina colore lucido (candido) et rubicundo, Skáldh. I, 10; lost-fagrir litir colores venusti, Hávam. 93; lito góða rennstos colores, Vsp. 16; velkeyptz

litar hefi ek vel notiþ, Hávam. 108, vert., feliciter susceptæ (mutatæ) formæ bonum fructum nactus sum, vel etiam adquisitæ formæ (aut pulchritudinis), nempe Gunnlaðæ; de quo loco plura mox afferentur. In prosa litr de colore faciei vel cultus, SE. II 132, ubi commentator vocem hólmeleggar hilmir sic homonymice explicat: hér kallar hann dverg lit, ok svá fegrð konunnar; Sturl. 9, 1: sá hann þat, at þér var litr einn gefinn pervidebat, tibi solum faciei colorem (oris pulchritudinem) a natura datum esse; dicitur autem Eyoleus, ad quem hæc dicta sunt, vel and-liti farinn ok hann dregiligaisti madr at sjá, Sturl. 9, 1. — γ) forma, species rei externa: víxla, skipta litum formas, corpora inter se permutare, ita ut alter alterius speciem induat, Sk. 1, 37. 38, id. qu. víxla hamom formas permutare, ibid. 42; lit hefir þú Gunnars ok læti hans tu speciem G. præfers atque gestus ejus, Sk. 1, 39; fara litom in aliena specie (corpore adscititio suscepto) ire, Harbl. 48. Sic de Odine, Y. c. 6: hann skipti litum ok líkjum, á hverja lund er hann vildi, et c. 7: Óðinn skipti hönum, lá þá bákrinn sem sofinn eða dauðr, en hann var þá fugl eða dýr, fiskr eða ormr, ok fór á einni svipstund á fjarlæg lönd; adde skipta litum, skipta aptr litum, FR. I 128. 129; SE. I 360; et metaph.: málit skiptir svá litum causa eam speciem induit, status causæ ita mutatus est, F. VII 136. — δ) litr, dialectica varietate videtur esse id. qu. lutr, hlutr res, sors, portio, sc. lutr abít in lytr (vide hanc voc.), et hoc in litr. Sic variavit supra lutr et litr gigantis nomen (SE. I 260, 1); sic SE. I 222, Cod. Reg.: kþllum vör þat skallfífla lit, Worm.: skaldfífla lut portionem, demensum futillum poetarum. Sic accipi potest A. 21: bólit köllum vör illt til litar calamitatem, si cui sorte obvenit, malum appellamus: calamitas si cui accidit, huic malam sortem obtigisse judicamus. Forte et huc pertinet Hávam. 108: velkeyptz litar hefi ek vel notiþ ex re bene emta (o: mulso poetico, quod ternis concubitus emerat, SE. I 222) bonum fructum percepi.

-LITR, adj., deriv. a litr, m., colore aliquo præditus, in compos.: dögglitr, jarplitr, ólitr.

LITRAUDR, adj., colore rubro, epith. auri, G. 33 (adv. konúngabók), v. lín.

LÍTT, adv., parum (contr. ex litit), Hm. 5; rækja l. parum curare, Am. 15. 95; Ísl. II 243, 1; F. III 149; lirda l., id., F. II 248; ugga l. parum timere, Korm. 19, 1; sjáz l., id., Bk. 2, 31; eira sér l., Am. 31; yppit litt non parum (i. e. magnopere, vehementer) commovit, Am. 44; inserit negationi, Ghe. 15; SE. I 631, 1. 708, 3. 432, 2 (HS. 1, 3); cum imper.: spyrit litt optir nolite percontari, Am. 73; adde, F. II 311, 2; 328, 1; litt kátr tristis, Ha. 331; litt meandi virium expers, Vsp. 15; litt gamall hand ita magno natu, F. XI 186, 1. — β) male: litt leikinn male habitus, tractatus, periculoso vulnere adfectus, Am. 88, ut F. X 173 litt ertu stadr, = 174, eigi ertu nú ok vel

staddr. — γ) *vide compass.*: allítt, ólítt, raunlítt. — δ) lítt, *Vita Halfr. sec. membr. 132* (ÓT. Skh. 2, 248), *videtur esse pro likt simile*: lítt ok strútr enn gráni perinde ac griseus ille *Strutus (canis)*; cf. *Gullþ. c. 6*: en Steinólfi þótti þat líkt ok ekki id æque ac nihil æstimavit, i. e. id nihili æstimavit.

LITUÐR, m., qui cruentat, sanguine tingit (lita): l. hringserks, stála præliator, bellator, *Mg. 35, 2*; *Ha. 177, 2*; l. hramma varðrúnar viggs unguis lupi cruentans, id., *F. VI 417, 2*. *Vide litadr 2, it. compos.*: egglituðr, góplituðr, marglituðr, mjöklituðr, munnlituðr, tannlituðr.

LITVANDR, m., virga tingens, cruentans (lita, vandr = vöndr), *F. III 149, id. qu. litvöndr.*

LITVÖNDR, m., virga cruentans (lita, vöndr): l. Hédins stíjar virga loricam cruentans, gladius, *Ísl. I 162, 2*.

LID, n., copiae, exercitus, milites: liðs höfðingi dux militum, imperator, rex, *F. VI 154*; vide viglið. — β) homines: lið heitir mannfólk, *SE. I 544*. — γ) ordo: færðr í lið in ordinem redactus, ordinem servans: færðir ganga þik fyrðar | fimir í lið til himna, i. e. fimir fyrðar, færðir í lið, gánga þik til himna homines per te (crucem) ordine in caelum ascendunt, *Lb. 35*. — δ) cætus, concilium, conventus, lið Drottins cætus domini, homines deo cari, pii, *Lb. 39, locum vide sub Krúx*. *Periphr.*, hólða lið homines: mein hólða liðs glataz af því mala hominum, mala humana, *Has. 18*; lið ljóna, id., þar er greinez lið ljóna í tvenna flokka ubi cætus hominum (omnes homines) in duas partes (bonorum et malorum) dividitur, *Has. 36*; fyrða lið homines, telja fur fyrða liði coram hominibus recensere, recitare, *Hávam. 162*; lið lýða, id., *SE. I 632*; de concilio deorum, vel consessu deorum, in tribunalibus de nanorum creatione deliberantium, accipitur *Vsp. 15*, satts ut puto insolenter, quod non excusatur omissa nanorum nomenclatura (*AnO. 1840—41, p. 77*). Sic et accipiunt dvalins lið cætus Dvalinis, de classe nanorum, cui præfuit Dvalin; potius retulerim ad 3. — ε) auxilium: lið er ok kallat, er maðr veitir öðrum liðsinni, *SE. I 544*; veita e-m lið opem ferre cui, *Korm. 27, 1*; liðs þurfi auxilii indigens, *Harbl. 31*. — 2) cerevisia: lið heitir a/l, *SE. I 252. 546*; gramr drakk jafnan lið rex symposia frequenter agitavit, *F. VI 439, 2*; sjaldan hittir leiðr í lið computationi raro intervenit, *Hávam. 66*; Yggs lið potus Odinis, mulsum poeticum, poësis, carmen, *Korm. 5, 1*; smíða Yggs lið carmen facere, *F. VI 170, 3*; l. Loðors vinar, id., bera Loðors vinar lið fyrir lýða carmen offerre, recitare coram viris, *Ísl. 1*; Hárs lið cerevisia Harris (Odinis), carmen, *SE. I 248, sec. Cod. Worm.*, vide mox sub 4. — 3) navis, *SE. I 582, 3*; lið heitir skip, *SE. I 252. 544*; lið flýtr navis aquis innatat, *SE. I 656, 2*; mörg lið multæ naves, *ÓH. 155, 3*; fórk í lið navem conscendi, *FR. I 428, 3*; láta lið fara lýrgötu naves per mare ducere, *ÓH. 155, 1*; liðs riðandi possessor navis, vir, homo, *Nj.*

78, 1; liðs liðar socii navales, milites classarii, *ÓT. 47, subjectum tō mætti (aliter F. I 183, 1, vide leið)*; lið dverga navigium nanorum, mulsum poeticum, il. poësis, carmen, *SE. I 252*; l. Dvalins, id., í Dvalins liði in carmine, *Vsp. 13*. In prosa *Eg. c. 9, p. 32, cf. ibid. not.* — 4) carmen, id. qu. ljóð, Germ. Lied: vegligt lið carmen honorificum, *Nj. 44, 2*; at hans liði inter encomium ejus (recitandum), *Cod. Reg. SE. I 248, 2, vide supra lið 2*. Sic et accipi potest *Mg. 1, 3*: getum launa Ólafsdóttur (dat.) hála hnossfjöld liði ossu (o: í v. með liði o.), carmine remunerari; sed construnt: getum, Ólafsdóttur (acc.) launa liði osso h. hn. nostris militibus, sec. 1; cf. hlið 4, ibique citatum liðsamr, il. mox verb. liða = ljóða. — 5) láta fir lið repudiare, rejicere, aversari (incertum qua ratione, forte propr., portá excludere, a lið = hlið porta), *Has. 15, ubi sic: Hæt ek opt fir lið láta | lasta verk til fasta, vide fasti, ubi rð láta fir lið idem est ac láta fir rðða, Ha. 56*.

LID, *SE. I 328, 4, per tmesin jungo cum baugskerðir, a liðbaugr circulus articuli, annulus.*

LID, f., femina (puto, id. qu. lín), *SE. II 489*.

LIDÁ (-aða,-at), id. qu. hliða cedere, discedere, recedere, *Hv. 2, ubi: Frá liða fæst en lestir | fríðr þeim er synda íðraz, i. e. lestir liða frá þeim, er íðraz synda, fríðr fæst vitia discedunt ab iis, qui pœnitentiam agunt peccatorum, pax vero comparatur.* — 2) id. qu. ljóða (lið 4), carmen facere, *RS. 33, ubi sic: fjón greri ljóttlig ljóna (liða ek fátt um þat) miðlum eam rem paucis carmine persequor.*

LIDÁ (lið, leið, liðit), labi, ferri; imperf. ind. act. anomale, liddi (hinc Norv., *Undal. p. 533*: oc der det liddle mod Julien), *Am. 10*, ut kviddi, sviddu, gindi (pro kveidi, svidu, gein), sniddum a sníða, slíði pro seið (F. X 378); ferri, de navigatione, tam de hominibus, quam de navibus: fríðmenn liðu fyrir Hjórnagla haug præternavigarunt, *ÓH. 182, 5*; Hildar leiptra vörðr leið um ægi per mare lapsus est, *F. XI 187, 2*; erum liðnir á leið frá láði terra relictæ in mare vela fecimus, *SE. I 496, 3*; de nave: svns dýr liðu frá grundu, *SE. I 440, 3*; svalheims valar liðu sunnan, *ÓH. 182, 6*. Sic in prosa: ok er þeir liðu fyrir Eyjasund, *F. IX 387*; ok er þeir liðu nesit (al., voru fyrir gengnir nesit) cum prætervecti promontorium essent, *F. IX 503, var. lect. 6*; en er skipit leið fram hjá flotanum, *ÓH. 48* (seig, *F. IV 101*). De pedestri itinere: mart hórundbjarta fljóð leið fyrir yðr til skeiða præcurrebat, *Hh. 19, 4*; baðto heilan liða saltum abire jussisti (= fara), *ÓH. 48, 5, dixerat enim rex: farit heilir; áðr hëðan liðir antequam hinc discedas, FR. I 519, 1*; liða hëðan ex hac vita discedere, decedere, mori, *Sturl. 6, 15, 10*; l. fram procedere, de porca, *FR. I 485, 3*; liða or stað loco moveri, gradu depelli, de eo qui amnem pedibus transit, *SE. I 294, 1*; liða or böndum exire ex vinculis, de lupo

Fenrere, Vegtk. 19; líða út retrocedere, de fluctu, Korm. 19, 3. De equitatione: líðu úngir yfir úríg fjöll mörum húnlenzkum, Hm. 11; líða lönd yfir per terras ferri, FR. I 486, 2. De lapsu xylosolearum: kom líðandi um lánngan veg xylosoleis labens, Völk. 8; de vexillo: líðu fram merki signa procedebant, prorum ferebantur, SE. I 614, 2. De volatu: líða at lopti per aëra ferri, SE. I 118, 1, 2; líða mar yfir super mari volare, Vafþr. 48; líða lönd yfir, de perdicibus, FR. I 477, 2; de sagittis: örvar líðu fram gjörva á lopti sublimes volarunt, F. II 311, 2; de gladiis: lögðis mána kindar líðu gegnum Högna vo ignes clipeorum (gladii) lorican transvolarunt, (forte rectius: durante pugna volarunt), Eb. 19, 11. De verbis: hróðrniál líða mör of hvápta per ora labuntur, ore excidunt, SE. I 234, 4; líðr hver ræða omnis sermo exil, omni sermoni finis aliquando imponitur, Am. 19, fere ut opt enda mál, F. V 176, 1; sic in prosa: fer ord, ef um munn líðr verbum ore elapsum ird, pergit, volat irrevocabile verbum, Dropl. maj. msc. c. 11. De tempore, labi, elabi, transire, præterire: líf er líðit víta præteriit, Vigagl. 27, 4; þitt veit ek líf of líðit (o: vera) tuam scio vitam transactam, Grm. 52; líðin er ævi víta peracta est, Hund. 2, 18; lífs eru líðnar stundir elapsæ sunt vítae horæ, Krm. 29; þat hefir lángt líðit síðan longum inde tempus effluxit, Hm. 2; impers.: harðla líðr at arfi (malo æfi) ætas (víta) ad finem vergit, fini adpropinquat, Krm. 27; cum acc. subjecti: þá er inn mæra vetr líðr cum insignis illa hiems transierit, Vafþr. 44; látouk því valda, er líðr þína æfi ajo me in causa esse, quod ætas tua cessat, Am. 89; unz miðjan dag líddi usque dum media dies erat elapsa, Am. 50 (cum dat., pros. F. XI 269; nú líðr svá fram deginum, id. qu. hodie: nú líðr svá á daginn; sic et Orkn. 228: en er fram tók at líða smíðinni cum processisset opus, vel ad finem fere perductum esset). Hinc, láta e-t líða facere ut res aliqua transeat, et metaph., sortem suam æquo animo ferre: vel hefir sá, er þat líða lætr, A. 6, vide hafa 6, p. 285; cujus locationis fundus videtur esse at láta e-t líða hjá sér, Jónsv. c. 5. p. 7 (F. XI 60), id. qu. ante leida hjá sér tacite ferre aliquid. Part. act., líðandi qui iter facit, terra marive, viator, navigator: bjóða líþendum líð viatoribus hospitalitatem offerre, Fjöls. 3; lánghöfðut skip and líþendum sub navigantibus, expeditionem maritiman facientibus, Hund. 1, 23; vide compos.: fólklíðandi, útlíðandi. Part. pass., líðinn præteritus, emensus, absolutus: líðin lýslóð mare emensum, enavigatum: glóþir líðnar (i. e. líðinnar) lýslópar prunæ maris relicolæ, aurum, SE. I 658, 1; eru stef líðin absoluti sunt versus intercalares, Lc. 34; líðnar heiptir lites præteritæ, Hugs. 19, 1; líðin lands von spes præcisa terræ tenendæ, FR. II 305, 3. Mortuus, víta defunctus: er líþnir ero qui mortui sunt, defuncti, Hund. 2, 21; Bk. 1, 34; líðnir rekkar homines mortui, FR. I

519, 6; líþnar skjónir oculi languefacti, Gk. 13 (14).

LÍÐAR, m. pl., socii, comites, commilitones (líð): líðar, þat eru fylgþarmenn, SE. I 530. Fere construitur cum gen. nominis proprii aut pronomini possessivi: Eysteins líðar comites Eysteinis, FR. II 50, 3 (acc. líða); Þorkels líðar, F. V 228, 2; Háreks líþar, SE. I 242, 3; Valþjófs líðar, Hh. 88, 2; Lángbarz líðar, Gk. 2, 19; in prosa, Búa líðar, ÓT. 45 (F. I 178; XI 140); sec. var. lect. FR. II 315, 4: hans lét ek líða hjörfi mæta (o: Sæundar); þjarka eða þræta | skalat þú við þína líða cum tuis sociis, amicis, Hugs. 15, 5, lat., cum quo tibi gratia juncta est. Gullþ. cap. 3: ek skal ok gefna þér glófsua þá er þú mant cinga fá slíka, þviat líðum þinum mun óklaksárt verða, ef þú strýkr þeim með: þessa glófsua skaltu á höndum hafa, þá er þú bindr sár manna, ok man skjótt verk or taka. Vide compos. Áslíðar. Seorsim notandum est líðs líðar socii navales, milites classarii, ÓT. 47.

LÍÐBÁL, n., flamma articuli (digiti v. manus), annulus aureus, it. aurum (sec. SE. I 402 c. 46; líðr, bál): líðbáls gjald solutio auri, heita einum gnógu líðbáls gjaldi spondere se magnam vim auri alicui soluturum, Ha. 280.

LÍÐBALDB, m., dux exercitus, imperator (líð, baldr; cf. fólkbald, fólkrögnir), Hh. 62, 2.

LÍÐBAND, n., vinculum articuli, annulus v. armilla (líðr, band): lýtir líðbands vir liberalis, F. V 249.

LÍÐBAUGR, m., circulus articuli, annulus, per tmesin construuntur, SE. I 328, 4, in voce compos. líðbaugskerdir.

LÍÐBRANDR, m., ignis articuli, annulus (líðr, brandr): granda líðbröndum annulis nocere, annulos (aurum) distribuere, liberallem esse, SE. I 404, 2.

LÍÐURJUGR, adj., copiosi abundans (líð, drjúgr), epith. regis, F. X 425, 23.

LÍÐFASTI, m., ignis articuli, aurum (líðr, fasti): runnar líðfasta homines, Ha. 27, ubi sic: ok líðfasta leystir | lífs unnir þú runn-um | hólða ferð or harðri | harms gnótt síra drottinn, i. e. þú, síra drottinn, unnir líðfasta runnum lífs, ok leystir hólða ferð or harðri harms gnótt.

LÍÐFASTR, adj., 1) navi adfixus (líð, fastr): líðfást valdrósr blóm cimelia Bel-lonæ (scuta), navibus adfixa, Ha. 319, 1. — 2) operam strenue navans, strenuus, fortis (líð auxilium, opera), SE. I 202, 3, de Thore.

LÍÐGEGN, adj., operam strenue navans, strenuus, fortis (líð, gegn): l. lofðúngur Þrændi, de Olavo Sancto, G. 13.

LÍÐGJAFI, m., dator cerevisiæ (líð, gjafi): ygges l. póeta, ab Ygges líð cerevisiæ Yggi (Odinis), mulsum poeticum, poësis, Grett. 42, 5.

LÍÐHATTI, m., qui auxilium odit, recusat (líð, hatti = hati): hlífar líðhattar (n. plur.) qui recusant auxilium armorum defen-

soriorum, de Asis, qui inermes in prælium ire solebant, SE. I 296, 4.

LÍÐHRAUSTR, adj., qui fortiter operam navat, fortis, strenuus (líð, hraustr), SE. II 631, 1, vide sub lagdýr; F. XI 314, 2 (AR. II 132).

LÍÐI, Hund. 2, 34, pro leiði tumulus, sec. conjecturam D. Schevingii (Ed. Sæm. II 708, not.). — 2) deriv. a líða, in vetrlíði.

LÍÐLÍGR, adj., ad auxilium, salutem perlinens (líð): líðlegra er honum, sequ. infin., ei magis salutare, utilius, tutius est, Hugsm. 31, 4.

LÍÐMENN, m. pl., socii, commilitones (líð, maðr), id. qu. líðar, líðsmenn, FR. II 315, 4. AS. líþmann, Epos Scyld.

LÍÐNAR, contr. pro líðinnar, gen. s. fem. a líðinn, perf. part. pass. v. líða, SE. I 658, 1, cf. loðnar.

LÍÐNIR, m., gladius, SE. I 566, 1. II 478. 560. 620.

LÍÐR, m., articulus; gen. s. líðs et líðar, nom. pl. líðir, acc. líðu(o). Líð kalla menn þat á manne, er legr mætað, SE. I 544; líðr á hendi, ibid. I 542; lemja e-n allan í líðu articulatum, artatum, Lokagl. 43; á líðu in artus, Hávam. 138; spenna of líðu articulis induere, Bk. 1, 9. II. brachium: lykja e-n líðum brachiis circumcludere, amplecti, Hávam. 115; líðs eldr ignis brachii, armilla aurea, SE. I 402. c. 46; líðar eldr, id., Vigagl. 17, 13; líðar hyrr, id., lind líðar hyrjar femina, Korm. 3, 4; líðs snær, svell, hla armilla argentea, argentum, SE. I 402 c. 46; líðar sker lapis manús, aurum v. argentum (ut grjótt handar, SE. I 402, c. 46); virðandi líðar skerja æstimator auri, vir, SE. I 658, 2; hánga leygr líðar pendulus brachii ignis, annulus, Eb. 28, 1. — 2) familia (= ætliðr): ek mun kasta til dauða ættum virða í alla líðu gentes virorum per singulas familias neci dabo, Ls. 10. — 3) id. qu. linnr serpens, SE. II 487. 458. 570; líðs lega cubile serpentis, aurum, HR. 20; hinc randa líðs rækimeidar curantes gladium, pugnatores, viri, a randa líðr serpens clipeorum, hasta, vita Halfr. sec. membr. 132 (OT. Skh. 2, 84); v. hjaldrlíðr. — 4) implicatio, spira, nodus; metaph., ljótr líðr strágra daga sædus nodus sævorum dierum, i. e. magna, acerba temporum iniquitas, difficultas annonæ, SE. II 198, 1 (cf. F. XI 294: var un hans — Ólafur Sveinss. D. K. — daga í Danmörk hallari mikít ok lögleysur: meltu þat þá margir menn, þeir er eigi höfðu verit í mótgangi við Knút konúng, at því hefði verit óheppilega umskipt, ok þeim hefði at illu reift).

LÍÐRÆKJANDI, m., qui serpentis curam habet (líðr 3, rækja): hjálmraunar l. curans hastam, bellator, Ód. 14, a hjálmraunar líðr (= linnr) serpens pugnae, hasta.

LÍÐSKELFIR, m., qui copias (hostium) terrefacit, terror hostium (líð, skelfir), insignis bellator, F. VII 53, 1.

LÍÐSKJÁLFI, f., id. qu. hlíðskjálfi. — 2) Líðskjálfar, plur., turres Valhallæ, sedis

regiæ Atlii, Ghe. 14, cf. Nord. Tidsskr. f. Oldk. 1, 86.

LÍÐSKR, adj., subdolos, versutus, astutus: líðski álfr Loki subdolos ille semo Lokius, Fjölsm. 35; idem valet forma læþski (i. e. leþski, lóþski). Vox pertinet ad Mæsig. luete dolus, versutia, liuta hypocrita. Variant autem i, eo, ø, w.

LÍÐSMENN, m pl., milites (líð, maðr), Ód. 22 (SE. I 602; etiam de sociis navalibus, nautis, F. V 305).

LÍÐUGR, adj., paratus ad faciendum aliquid, sequ. infin., Skálðh. 6, 20 (Sturl. 9, 30) (F. II 80).

LÍÐVÂN, f., spes auxilii (líð, vãn), it. copiae auxilii ergo missæ (cf. afvãn): líð-vânir Skánunga copiae Skaniensium, F. XI 187, 1.

LÍÐVELJANDI, m., eligens milites, dux (líð, velja), Sturl. 7, 30, 5,

LÍÐÞROTA, adj. indecl., expers auxilii, auxilii destitutus (líð, þrjóta), ÓH. 178, 1.

LJÁ (lè, lèða, lèð), commodare, tribuere, præbere; cum dat. personæ, gen. rei: muntu ljá mér fjaðrhams commodabis mihi, Hamh. 3; guð lèr tiggja jarðar, gram (dat.) hárrar giptu, SE. I 616, 2; G. 54; lèr oss (dat.) orða dicens, loquendi occasionem nobis præbet, GS. 14 (cum acc. rei, Grág. I 425, ut nunc vulgo); ljá þér friðrjúgrar farar commodent tibi, Grg. 11, ubi ljá, 3. pl. præc. conj. act., recte se habet, vide lit. J in introduct., quo adde Bl. membr. nú hlálpe oss almáttegr guð, oc unni oss afstátz synda vára, oc le oss tóms at bota syndir várar. Part. pass. lèðr; plur. lèðir pro lèðir commodati, F. VIII præf. p. 25.

LJÓMA (aða, -at), splendere, fulgere, SE. I 632, 1.

LJÓMI, m., splendor (lumen), Hund. 1, 15; l. hyrjar, limdólgs splendor ignis, flamma, Mg. 25, 2; Orkn. 13, 2. In compos.: gnýljómi, himinljómi, hreljómi, vegljómi. — 2) gladius, SE. I 566, 1; II 476. 560. — 3) nanus, SE. II 470. 553.

LJÓMR, m., sonus, sonitus, id. qu. hljómr, SE. II 468. 551.

LJÓN, n., leo: ljóns sjónir oculi leonini, acres quales leonis, ÓH. 238, 4; báru ljón leo undæ, navis, F. III 99; ljóns lögvarðandi custos navis, vir, a lagar ljón leo pelagi, navis, RS. 4. De leena: at ljóni, þá er tekn? eru frá henni hvelpanr?, Fbr. 106.

LJÓN, f., amnis, dub., vide sub linnar.

LJÓNAR, m. pl., viri, homines; Ljónar heita þeir menn, er gánga um sættir manna qui pacis et reconciliationis interpretes agunt, SE. I 530. In genere, viri, homines: ljónar buðu lju aldrjtón, Sturl. 5, 5, 1; bjarga ljónum homines servare, Selk. 20; sjón ljóna odium, dissidia virorum, Eb. 19, 13; sjón greri miðlum ljóna, RS. 33; Fbr. 6; ljóna kind gens hominum, periph., homines, Lb. 40; ljóna kindir hominum nati, homines, Vsp. 13; ljóna líð catus hominum, genus humanum, líð ljóna greinez í tvenna flokka (in judicio extremo), Has. 36; it. homines, Sturl. 8, 5, 1; bagi ljóna líðs adversarius hominum,

de Vanlandio, S. R., viro bellicoso (hann var hermaðr mikill), Ý. 16 (AR. I 260); ljóna sveitir cætus hominum, genus humanum, homines, Lb. 14.

LJÓPU, 3. pl. impf. ind. act. v. laupa curere, H. 19, 5.

LJÖRI, m., fenestra (Norv. Ljor, Ljur; Sec. ljura), Vsp. 34 (SE. I 200, 1); FR. I 487, 4.

LJÓS, n., lux, lumen: með brennandom ljósom cum ardentibus luminibus, Háram. 100; láta í ljós ostendere (Sks. 195; ÓT. 52; F. I 191), v. c. lét ek í ljós nökkorar dádír in lucem edidi, ostendi, exercui, Hlas. 13. De víta: fara í ljós annat in alteram lucem (vitam) transire, Am. 84, ut Nj. 135, p. 241: í þvísa ljósi ok öðru in hac luce (eita) et in altera; í itru ljósi in luce splendida, Hlas. 63, de vita futura beata; gúfugt ljós miskunnar sólar eximia lux solis misericordiae, G. 1; ljós sólar setrs lux cæli, lux cælestis, G. 3; stjörnu ljós lumen stellæ, Lil. 40 (HS. 5); ljós heims lux mundi (ὡς κόσμου), de Christo, G. 2; ljós þjóðar lux hominum, de Maria, Gd. 28. Ljós brá, brúna, hvárma, ennis lumen ciliorum, superciliorum, palpebrarum, frontis, i. e. oculis, SE. II 499; ljós beggja kinna oculi, Korm. 3, 2; öldu ljós lux undæ, anrum, Hæð. 8, 1; ljós haugs (tumuli), gladius, HIR. 68. In compos.: barðljós, baðljós, bððljós, dólgljós, óljós, vísi-ljós.

LJÓSÁLFAR, m. pl., genii lucis, genii lucidi (ljós v. ljóss, álfar), SE. I 78, 80.

LJÓSENGILL, m., angelus lucis, angelus lucidus, cælestis (ljóss, engill), plur. ljóssenglar: þengill ljóssengla rex angelorum lucidorum (cælestium), deus, Plac. 2, cf. sól-björt engla fylking, Krossk. 31.

LJÓSFARI, m., sol (qs. luce circumdatus; ljós, farinn a fara), SE. I 593, 1. — 2) cælum, SE. I 470.

LJÓSGARÐR, m., agger lucidus, splendidus (ljóss, garðr): l. barða lucidus agger navis, splendidus clipeus, Eg. 82, 5.

LJÓSHAMR, adj., cute candida (ljóss, hamr, m.): herr vð at ljóshömuu hilni regem cute candidum occidit, Ý. 36 (AR. I 261, 2, ubi ljóshofum = ljóshomum, m = f).

LJÓSHEIMR, m., domus lucida (ljóss, heimr): lýngs fjarðölna l. domus lucida serpentum, aurum, lýngs fjarðölna ljósheims þur deus auri, vír, Eg. 60, 1, locum vide sub fjarðölna.

LJÓSKER, n., lucerna (qs. vas luminis; ljós, ker): skært ljósker með berandi birti, de Gudm. Bono, Gd. 68. Sic de Olavo Sancto Fbr. 1: skínandi geisli ok lýsandi ljósker, hinn helgi Ólafr konúgr.

LJÓSS, adj., lucidus, splendidus, clarus; gen. pl. ljósra, Söll. 12; ÓT. Skh. 2, 218; dat. s. fem. ljóstri, SE. I 468, 3, sed ljóssi, Korm. 18, et Völk. 5, ljósar, gen. s. fem., est pro ljóssar (i. e. ljóssar). Epith. diet. ignis, maris, auri, v. c.: gá ljósra daga lucidos dies curare, Söll. 12; ljóss hyrr luci-

dus ignis, Nj. 131, 1; þat mun á öxlum ljósat at líta, sem logi brenni lucis speciem habebit, velut ardentis flammæ, FR. II 40, 3; hyrrjar ljóss ignis instar splendidus, metaph., clarus, illustris, serenus, epith. regis, G. 61; um ljósan lög per mare limpidum, SE. II 202, 2; ausa ljósu Kraka bairri splendidum aurum disseminare, SE. I 400, 1; ljósum hringi, F. 2, 275; ljósir aurar splendidæ diritiæ, pecunie, Söll. 34; rjóða ljósa sárisa lucidas vulnerum glacies (i. e. enses fulgidos) cruentare, Sic. 2, 3; ljós merki lucida signa (vezilla), Ha. 219, 1. De deo et hominibus: þrenning hins ljósa allz-kjósaða Guðs, SE. II 176, 3 (aliter G. 1); sá er ljósan Guð lagði spjóti denn candidum (i. e. Christum, qui alias Hvítakristr), Krossk. 9; bátrinn Petri fekk ljósan stjórnamann illustrem, eximium rectorem, gubernatorem, Gd. 26; de femina: ljósa brúði, Bk. 2, 50; ljós Hlin, língefn, Korm. 6, 2; 9, 1; frá sinni ljóssi linnbeðjar gná, Korm. 18; líki ens ljósa mans candidæ puellæ, Háram. 92; þat ljósa lík formam candidam, Söll. 12; ljósra vífa lund ingenium, indoles candidarum seminarum, víta Hálfr. sec. membr. 132 (ÓT. Skh. 2, 248); svá beidd hann sinnar ljósar kvænar, Völk. 5; absol.: löttu ávalt ljósar illustres v. venustæ (feminæ), Am. 29. — 2) perspicuus, facilis, liquidus, clarus, evidens: ljóst altari vera, veri nominis ara, Lb. 37; ljós skemtan oblectatio facilis, carmen facile, Skáldh. 1, 1; ljós er raun evidens est, certum est, constat, ÓH. 187, 3; ljós raun clarum testimonium, G. 43; l. bragr, kvæði, Lr. 4; Lb. 51; ljóssast liquidissimum, Sk. 1, 21. — 3) in compos.: alljóss, rauðljóss.

LJÓSTA (ljóst, laust, lostit), percutere, verberare, cadere, ferire: Ljóstu vendi mar equum virga feri, Korm. 3, 9 (in prosa, de flagellatione, F. VII 227. 356); ljósta annan steini lapide percutere quem, Vigagl. 21, 2; metaph.: laust Heina illum steini malo lapide percussit, i. e. male mulcavit, severe punieit, Hh. 76, 2, ut pros. Vigagl. l. c.: hvárr ykkarr mun ljósta annann illum steini, áðr léttr. Helgi hefir lostna þik helstöfum te (femina gigas) leto adfecit, H. hat. 29. Hinna garðs hirdir laust kirkju með elding templum fulmine percussit, SE. II 196, 4. Part. pass.: lostinn græði mari, undis verberatus, denari, F. VI 197, 3, vide vedrlöstin. — β) intrans., cum dat. subjecti, jaci, spargi, diffundi: ljósum brims vegljóma laust af lifðöfnum valdrósar blómum á bjarthimna lumina (i. e. splendores) auri fundebantur ex clipeis navi adfixis in lucidos cælos, Ha. 319, 1; eldi laust í köst ignis strui injectus est, metaph., Eb. 37. — γ) cum adv.: l. saman røndum collidere clipeos, acriter pugnare, Sturl. 7, 42, 3: ubi fast hygg ek fjandr (frænder) at lysto (= lusto) saman røndum; seggir lusto sundr fót (mannsins) erus hominis fregerunt, G. 56.

LJÓTA (lýt, laut, lotit), id. qu. hljóta, per aphæresin τὸν h, consequi: lýtr háfan sigr | helmingr Breta victoria potitur, Merl. 2, 69; Gobormr laut góð laun bona præmia

consecutus est, F. IV 13, 2; ymsir hafa þau dæmi lotit, A. 23.

LJÓTA, f., *femina gigas* (ljótr), SE. I 553, 1.

LJÓTI, m., *ensis*, vide lotti.

LJÓTLIGR, adj., *sædus*, *turpis*: ljótlíg vömm (neutr. pl.) *turpia vitia*, Hugsm. 14, 5; ljótlíg fjón grave odium, RS. 33.

LJÓTR, adj., *deformis*, *turpis*, *sædus*, *horridus*, *horrendus*; de undis et mari: hin ljóta bára, SE. II 126, 1; hinn ljóti landgarðr *horridum mare*, F. VII 67, 2; ljótt haf, id., SE. I 710, 1; enn ljóti lógr, id., Lr. 18; ljótan lundavölli, Ha. 285, 2 (F. X 65, 2); ljótt löðr *sæda spuma maris*, Mg. 20, 2. De ventis: ljótr Fornjóts synir *sædi Fornjóti flíti*, *vehementes tempestates*, SE. I 330, 4; de via: lánga braut ok ljóta leið *via difficilis*, Orkn. 52. De pugna, *horrendus*, *periculosus*: frá ljótum styr, SE. I 116, 2; spjótt flugu langt í ljótri boga drifu, Fsk. 173, 7. — Þ) ljótt verk *turpe indignum facinus*, Isl. I 293. var. lect.; ráð eru ljót, ef res indigna, *dedecus est*, si, ÖH. 178, 1; lýða ráð er ljótt *hominum agendi ratio prava est*, Merl. 2, 78; ljót munuð *turpis voluptas*, Hugsm. 19, 4; ljótar gjörðir *facta turpia*, Gþ. 12; þótt ljót sè etsi *sædum (dictu) sit*, Sk. 1, 22; ljótt líf *vita misera*, Lokagl. 49; ljót lund terræ *miseræ*, *utpote ethnica*, Ód. 11; ljótt leikborð *mala fraus*, Grg. 3; ljót reiði *sæva ira*, Eg. 67, 1; ljótt líftjón *sæva mors*, Orkn. 82, 2; ljótar nornir *dixæ*, *sævæ*, *atroces parvæ*, Bk. 2, 7; gjalda ljóto (*dat. s. neutr.*) *sævæ*, *atrociter*, *graviter ulcisci*, *rependere*, ÖH. 74, 1, ubi F. IV 151, 1 ljótum, 3: landráðandum *malis proditoribus*. Ljótr harmr *gravis dolor*, acc. harm ljótan, Harbl. 12, ubi fere in vocem *compositum neutr. gen. transiit*: harm ljótan mér þikkir í því, at vaða um váginn til þín *gravis dolor mihi videtur*, i. e. *molestissimum esse judico*. Ellipticum *esse dictionem puto*, pro, (sè) ljótan harm(er) mér þikkir í því *ecce gravis dolor (molestia)*, qui mihi in eo esse videtur; quæ plena phrasís occurrit SE. I 276: sè þar ljótan harm, faþir, er ek kom svá síð. — γ) in *compos.*: forljótr, hamljótr, meginljótr, ofljótr, svipaljótr.

LJÓTRANNADR, *sædo rostro*, (rani), de lupo, superl. -aðastr, HR. 64.

LJÓTVAXINN, adj., *deformis statura*, *corpore deformi* (ljótr, vaxa), ÓT. 30, 1 (AR. I 283); F. I 133 *construitur ljótvaxin hræ cadavera deformia*, sed melius F. X 375, 3 ljótvaxinn leiknær hest.

LJÓÐ, n., *cantilena*, *carmen*; in specie *strophæ*, octo versibus constans, id. qu. *cyrindi* (SE. I 596): kveða eitt ljóð unam *cantilenam (stropham) cantare*, SE. I 380, 4, quod in antecedente prosa 376 est hljóð (*al. leóþ*). Hoc sensu capienda hæc væx videtur, FR. II 29: þá kvæð þússinn af bjargi annat ljóð (= aðra visu). Plur. ljóð carmina, Bk. 1, 5; Hávam. 149. 165. 166; F. II 52, 3; *it. vox*, clamor, sonitus, Nj. 93, 2, ubi maxime placet constructio: reð (i. e. reið) Rimmugýgr sauug til dimum róstu ljóðum

irata Rimmugyga (securis) cecinit valde obscuris clamoribus.

LJÓÐAN, m. vel n., id. qu. ljóðr, lýðr *populus*, it. *collect.*, *homines*; tantum occurrit in var. lect., Hávam. 135: ljóðans börn *hominum nati*, *homines*. Sic þjóðan videtur esse id. qu. þjóð, et þjóðans barn *hominibus natus*, de singulis *hominibus*, Hávam. 15.

LJÓÐBORG, f., *arx poetica*, *carmen* (ljóð, borg): ljós man lýðvm ljóðborg vera *carmen facile intellectu erit hominibus*, Merl. 1, 4, cf. óðborg.

LJÓÐÆSKA, f., *sermo*, *sonus*, SE. I 544; II 468. 613 (II 551, ljóðæska), haud dubie id. qu. ljóð, hljóð; æska *terminatio est*. Idem esse puto islenzk ljóðæska *sermo Islandicus*, *idioma Islandicum* (Rimbegla p. 5, cf. Ed. Sem. ed. Havn. III 1005); i. ljóðzka, Verlauffii Symbolæ ad geogr. medii ævi, p. 10: i Miklagarði er kirkja sú, er á þeirra lýðzku heitir *Agiosophia*, ok Norðmenn kalla *Ægisif*, i. e. *idiomate indigenarum*. *Alia vocis significatio est in ljóðæska*, FR. III 3, et lýzka, Jömsv. p. 4; F. XI 50. 78; Vd. msc. c. 34 (ein var lún sèr í lýðsku), ubi certum ingenii habitum, certam morum rationem significat.

LJÓÐFRAMADR, m., *qui populi utilitatem promovel* (ljóðr, framaðr): allvaldr ljóðframaðr, duo subst. juxta posita, Ad. 4. G. Magnæus maluit pro participio *composito sumere*: *carmine celebratus* (ljóð, frama).

LJÓÐGIM, n., *ignis sonorus*, *stridens* (ljóð = hljóð, gim): lopts l. *ignis stridens ævis*, *fulmina et tonitrua*, döglingr lopts ljóðgims *rex fulminis*, *deus*, Lr. 35, ubi sic: þat er rétt að dag drottins | döglingr mune hingat | loptz ok lýðvm skipta | lióðgimss koma af himnum, i. e. þat er rétt, að döglingr lopts ljóðgims muni koma hingat drottins dag af himnum, ok skipta lýðvm. Confer fagrgim, Lr. 2.

LJÓÐHEIMAR, m. pl., *hominum domicilia*, *terra*, *mundus* (ljóðr, heimr): liðin or ljóðheimum *quæ ex mundo decessit*, Grg. 2.

LJÓÐI, m., *princeps populi* (ljóðr): ljóði Álfa *princeps Altorum*, Völk. 10, Völundus dicitur, ut visi Álfa rex A., Völk. 12. 30.

LJÓÐMEGR, m. pl., *nati populi*, *cives* (ljóðr, mögr), acc. pl. ljóðmægu, SE. I 518, 4 (Hg. 33, 4).

LJÓÐPUNDARI, m., *statera vocis*, *pulmo* (ljóð = hljóð, pundari): loptvægi ljóðpundara *pondus æreum pulmonis*, *spiritus*, Sonart. 1.

LJÓÐR, m., *populus* (id. qu. lýðr), SE. I 559, 2; lýðr heitir landfólk eða lióðr, SE. I 532. Plur., gen. ljóða synir *filii hominum*, *homines*, Hávam. 135, sec. codd. chart.; ljóða læ *fraudes civium*, *rebellio*, ÓT. 47, 1. Hinc ljóðbiskup (AS. leodbiscop) *episcopus suffraganeus*, Sks. 368; F. IX 278; Hist. eccl. Isl. I 420, id. qu. lýðbiskup.

LJÚFENG, m., Wchart. SE. I 567, pro ljúgfengr, eliso g.

LJÚFR, adj., *carus*, *acceptus*, *gratus*: ljúft berg grata arz, Kjölsm. 50; ljúft heit grata *promissio*, Gd. 21; ljúfar meýjar *caræ virgines*, Skaldh. 1, 4; mér er ljúft placet,

velim, Skálldh. 1, 23; ljúfara væri þræstar, malleim, Skálldh. 1, 46. Pro subst., vir carus, amatus: ljúfr verðr leiðr carus evadit erosus, Háram. 35; litlu á ljúfan adspice carum (maritum), Gk. 13 (12); þaz hefir ljúfum hugat quod caro destinatum erat, Háram. 40. In prosa: hinn ljúfi lávarðr, F. V 138; segja ljúft ok leitt, sem farit hefir grata, ingrata, Orkn. 226.

LJÚFSVELGR, m., Ísl. II 256, vert. helluo amorum (ljúfr, svelgr), l. Helgu amator Helgæ, lokka hnakkir Helgu ljúfsvelgs caput Helgæ amasii. Forte, ljúfs-velgr qui cupide decorat, l. Helgu lokka qui capillos Helgæ cupide decorat, qui capillis ejus cupide inhiat, qui collum ejus ineadit; tum hnakkir pro hnakk, de occipite vel capite sumend. m.

LJUGA (lýg, laug et ló, logit), mentiri, fallere, frustrari; forma ló, Hh. 19, 3 et pros. Nj. 156: ló víða frá multa mentitus est. — 1) mentiri, falsum dicere, mendacium dicere; a) absol.: drjúgr var Loptr at ljúga mendaciorum ferax, SE. I 290, 1; lýgr þú nú nunc tu mentiris, Am. 100; l til penninga mentiri, ut pecunias potiare, ementiri pecunias, Nj. 21, 2; — b) cum acc. rei: er vetki laug qui nihil mentitus est, vir integer, sincerus, qui nulla in re fesellit, Ad. 11; mundu vist vita, at vetki lýgr, Sk. 1, 25; etiam addita persona cum præp. á: er logit höfðu mart orð á annan qui multa verba in alterum mentiti erant, Soll. 67; lýgr á mik ok á sjálfa sik mentitur adversus me et adversus semet ipsam, Sk. 1, 48. — c) cum acc. pers.: hverr annan lýgr (pro á annan) qui adversus alterum mentitur, Sk. 2, 4, ut stela e-n pro stela frá e-m; efnaðr er lýtum loginn si falsis criminibus insimulatus sis, Hugsm. 25, 1. — d) cum præp. at: ef haun at yör lygi (3. s. impf. conj.) si vobis mentitur, Am. 31; ljúg vetr at mér ne mihi mendacium dixeris, Eb. 28, 1; fidem datam fallere: Baldr fetilstinga hefir logit at Baldri brynþings bellator fidem bellatori datam fesellit, F. VI 257, 3. — 2) fallere, frustrari: sjaldan lýgr en lánga kór longa decubito raro frustratur, i. e. longam decubitionem plerumque mors sequitur, Skálldh. 7, 35; cum acc. rei, dat. personæ: hels lö sumum frelsi vinctula libertatem quibusdam ademerunt, Hh. 19, 3, ubi Olavius construit hels frelsi lö sumum arrisit quibusdam a morte liberatio, quibusdam lætum erat mortis effugium, ab hel, n., mors, et læja ridere, quæ ratio mihi dubia videtur. Sigurðr hefir logna alla selda eida omnia data juramenta fesellit, Sk. 3, 6 (Bk. 2, 2). Part. pass., loginn, frustratus, mentitus, violatus: þá var friðr loginn tum paz frústrata, violata erat, i. e. tum pugna cummaxime ferrebat, Höfuðl. 13; þú telr of logna stefnu við þik de frustrato tecum congressu quereris, Korm. 9. In prosa: ljúga stefnu ad constitutum non venire, adesse, Fimb. c. 41; þess er mér von, at þeir ljúgi eigi höfnistefnu, FR. II 477.

LJUGFENG, m., pars aliqua gladii, SE. I 567, 3; II 560 (II 477 ljúgfængr; II 620 ljúgfængr).

LJUGORD, n., mendacium, falsum testimonium (ljúga, orð; ut ljúgviðr, Nj. 98, ljúgvætti, ljúgvitni): léttr þú ei lymskar mútur i ljúgord af þér kúga, Mk. 22.

-LJUGR, in compos., vide vóljúgr.

LJÚKA (lýk, lauk, lokit), claudere. Cognatæ formæ sunt: lúka, loka, lýkja, lukta; sing. præf. ind. v. lýka, o: lýk, lýkr, et verbi lýkja, o: lýk, lýkr in membranis discerni non potest, ut adeo lýkr, Hh. 73, 1, 2, utroque referri possit, sed præfero referri ad lýkja. — 1) cingere, circumdare, duplici modo construitur: a) lauk naðr iðndum circumdedit Draconem (navem) clipeis, Hh. 63, 3; lauk haudr raudri skjaldborg terram cinxit rubra testudine (rubris clipeis), F. XI 307, 2; lauk hann mik skjöldum cinxit me clipeis, H. Br. 9; Björzýnjar luku vax háskrautum byrns Bergenses sinum navibus intercluserunt, Mk. 7; — b) þá er (o: menn) höfðu lokit skeiðum of hafvita-snjallan gram cum regi auri munifico cursorias circumdederant, ÓT. 128, 2; lauk rúnda (dat. s.) um rekkaklindir circumdedit clipeos heroum filiis, F. XI 304, 2; — c) gramr lét lokit saman mörg lið nefbjörgum um land með marbeðjunum rex multas naves armatas (cum armatis) conjunxit circa terram prope litora, Hkr. VI, ÓH. 155, 3, ubi sec. Fsk. jungi possunt: liðs gramr lét lokit nefbjörgum saman um mörg lönd með marbeðjum, vide nefbjörg. — 2) claudere: túngan var lokin með tångar munni lingua ore forcipis inclusa (i. e. forcipe prehensa) fuit, G. 57; grind. lokin i lás claustrum sera clausum, Grm. 22; luku upp grind fores aperuerunt, Gha. 37; hús hefir upp lokiz domus se aperuit, Fjölm. 45; upp lokinn apertus, reclusus, FR. I 297, 2 (forte de mari, undis fatiscentibus). — 3) finire, finem imponere, c. dat.: beidir baugskjalda lauk aldri eitum finieit, i. e. decessit, mortuus est, G. 19; hygg ek, at her-a tveggja herbaldri lýki (impf. conj.) aldri duos præfectos e medio sustulisse, Mb. 7; et impers.: svá lauk síklings æfi eita regis cessavit, Hh. 96, 1. Ek hefir lokit stefnum conclusi, Rekst. 24; hér skal ljóðum lokit, Hugsm. 33, 3; létu þvi lokit ei rei (o: colloquio) finem imposuerunt, Am. 19, 72; sókn (dat.) var lokit pugna finis fuit, F. VII 49, 3; ráð lukuz negotia transacta sunt, SE. I 320, 5; sátt laukz með vátum paz sancita est, Hh. 73, 6. Hinc (nunc) luku dómi á mik á þingi sententiam de me in foro dixerunt, GS. 8; dóms orði lýkr dýrðar i dróttar valdr á aldri deus homines judicat (in judicio extremi), Has. 36; it. ellir allz söma lýkr dome, id., Lv. 39. In prosa: en er dóms orði var á lokit pronuntiata sententia, Eb. 55 (bis). — 4) rependere (ut ejalda): engr gat lokit hánum svá ferán, F. III 103. Sic et conject. Lokagl. 14: lýki ek þér þat for lygi rependerem ego tibi illud pro mendacio.

LÓ, f., id. qu. lóa; plur. lær, qu. vide.

LÓ, impf. ind. act. v. lýga, qu. v., it. verbi læja pro læja, ridere.

LÓA, f., charadrius pluralis, avis ex ordine grallarum, SE. II 489. Faber in pro-

dromo Ornithologiae, p. 22, recenset char. pluralem (lóa, heilóa) et hiaticulam (sandlóa). Félag. 1, 16, heyló, heylóa charadrins apri-carius, cf. Itin. Eggerti p. 580—81. Norr. dicitur Heiloe, quod in saltibus degat (Strömii Descr. Sundmöræ, 1, 234), itaque ab heidr, f., saltus, montana; unde hodiernum nomen Ísl., heiló et heilóa, est formæ Norvegicæ, nec scribendum heyló, ab hey fenum. Alio haud dubie respectu E. Olavii emberizas vocat orra mods et frenju fóðra ker, Titlinga-rima, 150. 175.

LODDA, f., amnis, SE. I 576, 2; II 479. 622. — 2) nomen insulæ, SE. II 492. Forte, insula Ludden ad ostium sinus Stavangrien-sis, Munchius. — 3) femina, SE. II 489. — 4) lögðis loddá, Korm. 6, 1, aut ex signif. 1, amnis gladii, sanguis, et vinna lögðis loddu facere sanguinem, i. e. effundere san-guinem, pugnare, aut loddá est id. qu. lota actus continuus, et lögðis loddá pugna.

LOF, n., laus: opt kaupir sér í litlu lof, Hávam. 52; öðr gjörir við lof carmen ad laudem factum, carmen laudatorium, enco-mium, SE. I 456, 1; vær gátum stillis lof, sem steina trú laudem, gloriám regis, SE. I 470, 3; 716, 2. Plur., opt byrjot lof, Mg. 9, 8; Lil. 4, vide kóngr. — 2) poësis, carmen, SF. I 464; ofra lofi carmen recitare, SE. I 468, 2, ubi additur: hér er ok lof kallat skáldskapr; lof Sindra carmen encomiasticum, a Sindrio factum, F. IV 13, 1. — 3) laus, commendatio, propitius sermo, unde bona fama alteri conciliatur, Hávam. 8. 9. 125; vide orðlof. — 4) lof kvíksattra laus, com-mendatio, ornamentum consecratorum, i. e. aurum aliæque res pretiosæ, sanctorum scri-nis et reliquiis ornandis inservientes, F. VII 92, 2. — 5) undir lofi skýja, F. X 433, 79, sub cælo, in terris, ubi ambiguum est, quid lof significet, utrum sit id. qu. lopt tabula-tum, lacunar, an lof sit pro lof, i. e. lauf folium, bractea, ut bractea nubium de sole intelligatur.

LOFA (-aða,-at), laudare, laudibus ferre, celebrare (lof), Lv. 1; Lb. 13; SE. I 450, 3. Part. pass., lofadr laudatus, celebratus, adoratus, de deo, G. 5; Skáldh. 7, 60; de bellatore, F. VII 196, var. lect. 6. In com-pos.: hvarlofadr, marglofadr.

LOFANLIGR, adj., id. qu. lofligr, var. lect. F. X 37, 3.

LOFARR, m., Lovar, nanus, Vsp. 13. 14; SE. I 66.

LOFGERD, f., laudatio; compositio enco-miorum, carminum (lof, gerð): lofgerðar veitir scriptor encomiorum, carminum, i. e. poëta, Fbr. 33, 3 (GhM. II 344, not.).

LOFGROINN, laude virens, florens (lof, gróa): lofgróinn laufi sæmdar fronde hono-ris splendide ornatus, i. e. laudatus, honora-tus, epith. sorbi (veynirunur, per homonym., Thorbjarga) Grett. 54, 2.

LOFHUGGINN, honore dejectus, priva-tus, inhonoratus, illaudatus, it. scelestus, sce-leratus (lof, hnyggja): ek lét lofhugginn Auðgisl bana liggja dauðan, F. II 87, 1.

LOFI, m., vota manús, it. manus; a) vota

manús, Bk. 1, 16; ristr ok lófa (acc. pl.), Lb. 16; skella lófum complodere volas ma-nium, i. e. plaudere, Merl. 2, 99; lófo, pro lófum, dat. pl., Bk. 1, 9; leggrr lík sitt við lófa guma applicat corpus suum volis homi-num, i. e. se manibus hominum contractari patitur, FR. I 476, 3; sjá gúrði mér sára lófa, GhM. II 110, not. 4, vide hnjóða; lófa víðr lignum volæ, manus, brachium, SE. I 542. — ß) manus: bregða lófa til botz de-mittere manum ad fundum (imum lebetis), Gha. 52 (Gk. 3, 8); bera í lófa manu ges-tare, Merl. 1, 11; á aldar lófum in manibus virorum, SE. I 430, 3; lófa eldr ignis ma-nis, aurum, áss lófa elda deus auri, vir, Ód. 26.

LOFKENDR, adj., celebrer, vulgo laudatus, laudabilis (qs. laude notus, laudibus celebra-tus, lof, kenna); de prælio: lofkendr fólkleikr Héðins reikar furs, ÓT. 50; lofkendr lofðar viri celebres, acc. pl. lofkenda lofða, de Knuto, R. D., ejusque proceribus, ÓH. 23, 1, sed F. III 30, construi possunt: enn hef-k lofkenda leyfð lofða, þar er ek frá hilmí hjarl's drottna sendu boð at hljalmsöllum jarli porro incipio gloriosa præconia principum, cum etc.; aliam rationem vide F. XII ad h. l.

LOFKÖSTR, m., cumulus laudis, strues laudum, monumentum laudis: hlada lofköst cumulum laudis exstruere, aliquem snblimi encomio celebrare, SE. II 172, 2 (Eg. 81. fn.).

LOFKVADD, laudabilis, laude dignus, honestus, probus, bonus (lof, kveðja, qs. ver-bis honorificis compellatus): lýð þá er litlu braude | lofkvaddan guð sadde cum deus (Christus) probos homines exiguo pane sa-tiabat, Lv. 27.

LOFLIGR, adj., laudabilis, celebrer, insignis, bonus (lof): lofligr orð verba laudatoria, Lil. 2; lofl g himna sól celebre, gloriosum sidus cæleste, sol, Ha. 266, 3. In prosa: lofligr orð, F. VII 95, var. 3; lofligt líf vita laudabilis, Orkn. 120.

LOFN, f., dea Asis, dea promba, SE. I 116. 556, 2. In appellationibus seminarum: seima Lofn nympha divitiarum, auri, femina, GS. 28; handar Lofn Venus brachii, id., Hítud. msc. c. 4; arma Lofn nympha brachio-rum, id., Ísl. I 152, vide lesni; landífs Lofn nympha lapilli, vide lagðýr; lauka Lofn dea alii, id., vide kennir.

LOFSÆLL, adj., gratia valens, gratosus, omnibus laudatus (lof, sæll); epith. regis, Y. 30; ÓH. 259, 5; Ha. 267, 1; lofsæl kona glo-riosa femina, Sk. 1, 48; lofsælir menn ho-mines gloriosi, beati, sancti, id. qu. helgir menn, Gd. 21.

LOFSKEID, f., navis insignis, ornata, splendida (lof, skeið), Ha. 320, 1.

LOFSKREYTIÐ, m., exornator laudum, amplificator laudis, poëta (lof, skreytir), GS. 18.

LOFSMÍÐ, f., fabricatio laudis, it. enco-mium, Gðþ. 40.

LOFSNJALLR, adj., laudibus celebrer, in-cultus (lof, snjallr), epith. bellatoris, Hh. 73, 2

LOFSTYRKER, *gratia valens, graciosus*, Gd3 12.

LOFTÚNGA, *f., lingua laudatrix, laudes alienius divulgans* (lof, tunga), SE. II 232, 1, ubi *construi possunt*: mín loftunga mun hlakka lingua mea, laudem (dei) prædicans, exsultabit. Notum est Loftunga cognomen Thorarinis, poetæ Knuti potentis, D. R., ÓH. 82.

LOFUND, *nom. loci*, Ý. 35, vide Lópnð. LOFUDR, *m., qui laudat, magni æstimat* (lofa): l. brynju loricam magni æstimans, bellator, Orkn. 5, 3, ubi acc. s. lofut.

LOFDAR, *m. pl., viri, homines; propr. milites Lofdii* (Lofði), filii Hatedanis grandævi, SE. I 522: Lofði, hann var herkonungar mikill, honum fylgði þat lið, er lofþar voro kallaðir; *ibid.* I 526: Lofþa konungi fylgði þat lið, er lofþar heita; *ibid.* 195: lofþar heita ok menn í skáldskap; Mg. 17, 3; SE. I 468, 3; ÓH. 23, 1; Lb. 37; lafða kyn genus virorum, periphr., viri, heroes, áttkonr lofða kyns heroibus oriundus, de rege, Ý. 47 (*ad quem locum Hkr. VI dicit lofði poetice esse regem, nullum exemplum adferens*); lofða gramr rex, OT. 130, 3; G. 67; lofða stýrir rector virorum, rex, Ha. 235, 1; lofða stríðir inimicus virorum, tyrannus, Eg. 58, 2; lofða lestin læsor virorum, præliator, de Grettire robusto, Isl. 17. In compos., herðlofðar.

LOFDUNGR, *m., rex*, SE. II 469; Hünd. 1, 4. Ód. 10; ÓH. 178, 1; Si. 5, 1; G. 13; SE. I 526, 2; l. himintunga ranns rex cæli, deus, G. 13; plur., lofðungar reges, Krm. 21. Propr., familia regia, a Lofdio oriunda, SE. I 522: áttundi (sonr Hálfðans gamla) er Lofði, -- hans ættmenn voro kallaðir Lofþingar.

LOG, *n., lumen; in appell. auri*: landa bands l. lumen maris, aurum, SE. II 144, 3; báru log lumen undæ, id., báru logs Bil femina, SE. II 104, 1; Þynjar log lumen amnis, id., Þynjar logs þöil femina, Nj. 45; in appell. gladii: Gunnar log lumen Gunnæ (Bellonæ), gladius, Gunnar logs geizurþing pugna, Ha. 293, 4. In compos.: armilog, brinlog, fagrlog, hannlog.

LOG, *f., it. lqz, id. qu. lág, arbor cæsa v. dejecta*: selja þpa log, þat erv trè, SE. I 331; log heitir oc trè þat er fellr í skógi, SE. I 410. Hinc lectio logier (= logir, lágir), Eg. 77. fin., arbores cæsa et ramis truncate, Angl., log truncus arboris.

LÖG, *n. pl., leges* (leggja): þær lög logðu Parca leges posuerunt, i. e. fata constituerunt, Vsp. 18; lög drottins leges divinæ, stýra drottins lögum leges divinas regere, rei ecclesiasticæ curam gerere, de episcopo, Húngv. 244, 2; sólar grams lög, id., greiddir sólar grams laga episcopus, Húngv. 244, 1; guðs lög de religione christiana, halda guðs lögum divinas leges (rel. christianam) servare, Ód. 13; heptendr laza legum violatores, Isl. I 163, 1; segja upp lög leges promulgare, publice recitare, metaph.: hlífa gálka sögu firum opp lög við randar báku gladii, clipeis alísi, leges promulgabant hominibus (moriendi

necessitatem adferebant), F. II 315, 3. — β) lög, Hg. 10, in gunnhörza lög; h. l. tam membr. E, quam F. I 30, habent slög; postest vero τὸ lög accipi pro plur. τοῦ lag, ut per gunnhörza lög intelligantur aut punctiones aut soni clipeorum, pugna. — 2) conventus, iisdem utens legibus, verbi causa: Gulapings lög, Frostapings lög conventus Gulensis, Frostensis; or lögum tvennum ex duobus conventibus, F. VII 7, 1; Gauta lög commune Gothorum, id. qu. Gautland Gothia: tók 15 hærud ör lögum Gauta quindecim pagos Gothi contributos sibi subiecit, F. VII 53, 1; stýra lögum remp. administrare (= stýra landi), F. X 425, 22. Sic et accipiendum videtur, at ræna einn lögum aliquem exulem facere, id. qu. gera einn hæradsrækan, hæradssekan, Eb. 22. — 3) in compos.: forlög, ólög, órlög.

LÖG, *f., positio, positus* (leggja), vide strenglög.

—LOGA, *deriv. a ljúga* (logit), vide þingloga.

LOGA (-aða,-at), *ardere, flagrare* (log): ek se haudr, hávan sal loga video terram, celsam domum flagrare, Hündl. 45; Hávam. 155; metaph., gera hjörþey logandi facere ut pugna ardeat, F. VI 87, 3; lozandi öll með skirleiks anda in spiritu castitatis flagrans, Lil. 25, de Sancta Maria.

LÖGA (-aða,-at), *rem alienare, erogare, cum dat., ut löga landi, gripum, Vigagl. 5, 6; l. aurum merces divendere, Skáldh. 7, 31. Metaph., l. e-m aliquem de medio tollere, vita spoliare, Fbr. 41, 3 (GhM. II 402). Olavus derivat á lög, quod vertit locus, adferens phrasin leggja í lög loco ponere (preciniam), i. e. in usus varios erogare* (Gloss. Synt. de Bapt. sub v. loga); quæ phrasis occurrit Sturl. 2, 39: en fyri því at Ari var madr stórlýndr, þá lagðiz þeim fê skjótt í lög facultates cito exhauriebantur, profundeabantur. Vide compos. huddlögandi.

LOGHEIDIR, *m., lumen poscens* (log, beiðir): l. lýsteiz lumen maris (aurum) poscens, vir, Plac. 8, a lýsteigs log lumen pelagi, aurum.

LÖGBRIGÐIR, *m., qui iura violat, tyrannus* (lög, brigrðir), Eg. 59.

LOGBRJÓTANDI, *m., lumen frangens* (log, brjóta): löns l. fractor auri, consumitor auri, vir munificus, Eg. 67, 6, a löns log lumen maris, aurum.

LÖGUÝR, *n., animal maris, navis* (lög, dýr), FR. II 492, 1, cf. lagdýr.

LOGFÁGANDI, *m., lumen splendidum reddens* (log, faga): lægis l. lumen maris (aurum) splendidum faciens, vir liberalis, ÓT. 97, 1 (AR. I 287), a lægis log lumen maris, aurum, quo loco Hkr. VI sine necessitate construit oddhríðar log lumen pugne, gladius.

LÖGFAKR, *m., equus maris, navis, navigium* (lög, fákr), Hým. 26.

LÖGG, *f., gen. löggar, commissura fundi et laterum in vase*: löggar kleppr eas, SE. II 100, 1, vide sub kleppdögg.

LÖGGRA vide lögra.

LOGHEIMR, *m., regio flammans, inferi,*

tartara (logi, heimr), *Sturl.* 6, 15, 4, ubi *car. lect. est lögheimr, id., a lög = leygr ignis.*

LÖGHREYRANDI, *m., spargens liquorem* (lög, hrýta): geirs l. liquorem hastæ (sanguinem) spargens, prætor, *vir, ÖH.* 238, 4, a geirs lög liquor hastæ, sanguis.

LOGI, *m., flamma: brenna loga ardere flammæ, Grm.* 29; brennandi l. flamma ardens, *Hávam.* 85; l. leikr yfir supervolat, *Lokagl.* 66; Surti logi flamma Surti, *Vafþr.* 50. Adde *SE.* I 506, 3; *Ha.* 114, 3; de igne domestico, coquinario, calfactorio, unde loga himinn cælum ignis, tectum, *SE.* I 298, 4. Logi hjálma ignis galearum, gladii, *Grett.* 20, 2; öldu l. flamma undæ, aurum, hendir öldu loga vir, *SE.* I 622, 2; fjarðar l., id., skreyttir fjarðar loga auro ornatus, de manu, *Öd.* 10. In compos.: benlogi, bjartlogi, brimlogi, dýrlogi, fenlogi, fjarðlogi, grindlogi, gunnlogi, riðlogi, slíðrlogi, strandlogi, vafrlogi.

LÖGI, *n., id. qu. lægi = logn, malacia, car. lect. Alm.* 23.

LÖGIR, *m., mare, Cod. Reg. SE.* I 574, 1; *Cod. Worm. h. l. etiam habet lögir.*

LOGN, *n., tranquillitas, malacia, Alm.* 22, 23; *FR.* I 481, 2; 482, 1.

LOGNÁRÚNGAR, *m. pl., alentes flammam* (log, nárungr): leifa brautar l. alentes flammam maris, viri liberales, *F.* II 315, 4, a leifa brautar log flamma maris, aurum.

LOGNFARA, *adj. indecl., tranquillus* (logn, fara): lundr l., *Skf.* 39. 41. *G. Magnæus* maluit lofnfara itinerum amatoriorum, a lofnförr, *pl. lofnfarar* (lofn, för).

—**LOGNIR** (a ljúga, loginn), *vide* húðlognir.

LÖGR, *m., flamma, ignis* (*id. qu. leygr*), *gen. lögs; bylju l. flamma undæ, aurum, beiðir bylju lavgs vir, Nj.* 80; nytju l. flamma fluxii, aurum, *Gunnr* nytju lögs nympha auri, femina, *SE.* II 192, 4. *Sed hoc utroque loco lavgs et lögs possit esse forma variata pro logs, a log, n., flamma. Cf. et lögrunnr.*

LÖGR, *m., liquor, aqua, mare; dat. reg. s., legi, H. hat.* 26; *SE.* I 674, 2; *ÖH.* 193, 2, *sed lög, SE.* I 694, 2; *gen. s. lagar; plur., n. legir, Lil.* 31; *acc. lögu, F.* III 212. — 1) liquor: verpa lauki í lög, *Bk.* 1, 8; rauðr lög, de sanguine: und sú er sprændi rauðum legi veltus rubrum laticem ejaculans, *ÖH.* 193, 2; l. benja, sára liquor vulnerum, sanguis, *SE.* I 674, 2; *Lb.* 37, ubi coherent: (menn) hafa ljóst sára lög þess (v: guðs lambs) í brjóstum; geirs l. liquor hastæ, sanguis, *vide* löghreytandi; l. Boðnar, Sónar, Hnitbjarga, dvergja pösis, carmen, *SE.* I 244, 3; kunná Sónar lög pöseos peritum esse, *Ísl.* 22. *Plur., lezir aquæ, Lil.* 31. In compos.: hjórlög, hlælogr, hverlög, sárlög, undlög. — 2) mare, *SE.* I 492. 574, 1; *Vsp.* 45. In prosa: lopt ok lögr ær et mare, *Skf.* 47; á landi eða legi terra maris, *Ísl.* II 382; hvergi kvam ek þar lands né lagar, *Vita Arnæ Episc.* Lagar glaum fremitus pelagi, mare resonans, strepens, *SE.* I 630, 1; af legi e ponto, *H. hat.* 26; yfir lögu breiða

lata per æquora, *F.* III 212; lopt ok lögr, *Skf.* 6; lingarnir skýr lög (dat. s.) ventus mare ruit, *SE.* I 694, 2; lagar hjarta cor pelagi, lapis, it. homonymice Steinn, nomen villæ, *Ý.* 36 (*AR.* I 261, 2); lagar skið, stóð naves, classis, *II.* 9, 1; *ÖT.* 43, 2; eldr lagar ignis maris, aurum, fríðroti lagar ells vir liberalis, *SE.* I 684, 2; lagar, *ÖT.* 118, vide lúnn p. 414; lagar tönn, vide sub tönn.

LÖGRA, *verb., in Cod. Reg. lavgræ, duplicato g, eodem sensu; vox ignota, de qua vide Gloss. Ed. Sæm. ed. Havn.* I; videtur nihil esse nisi Dan. logre caudam movere, metaphora a canibus, cauda adblandientibus, ducta, *Lokagl.* 45: Hvæt er þat íþ litla, | er ec þat lavgræ sec | oc snapvist snapir quid est pusillum istuc, quod ego cauda blandiri rideo, etc.

LÖGREIFANDI, *m., motor æquoris* (lög, reifa): lýs lögreifendr moventes lumen æquoris, i. e. aurum distribuentes, viri, *Sturl.* 6, 36, 2, pro lagar lýs (ljóss) reifendr.

LÖGREIFIR, *m., motor luminis* (log, reifir): handa l. lumen manuum movens, vir liberalis, *ÖT.* 20, 2, ab handa log lumen manuum, aurum.

LÖGREITR, *m., locus ardens* (= logreitr, logandi reitr): renna lögreitar (*gen. s.*) profusum loci ardentis, scintillatio ex loco, ubi incendium grassatur, *Sturl.* 8, 5, 1, ubi: heitum lögreitar rennum bíá á lið ljóna fer-rida ardentis loci effluvia viros adflaverunt.

LÖGREID, *f., rheda maris, navis* (lög, reid): lýtir lögreiðar vastator navis (bellicæ), *F.* XI 186, 1.

LÖGRUNNR, *m., id. qu. logrunnr* (*F.* X 129) lucus flammæ (lög = log, runnr): sárs lögrunnar luci flammæ vulnificæ, milites, a sárs log flamma vulneris, gladius, *Ha.* 321, 1.

LOGSAGA, *f., nympha luminis* (log, Sága): lægis l. nympha auri, femina, a lögis log lumen maris, aurum, *GS.* 6.

LÖGSEIMR, *m., vinculum maris* (lög, seimr), vel serpens marinus (seimr = seinnir), i. e. serpens circumterraneus (Midgardicus), qui in oceano jacens terras et maria volumine corporis includere credebatur. Lögsseims faðir pater serpentis marini, *Lokiur, SE.* I 290, 1.

LÖGSKIL, *n. pl., legitima in jure observanda, formulæ juridicæ* (lög, skil): ráða lögskilum iudicis munere fungi, *Hugsm.* 25, 1.

LOGSKIÐ, *G.* 20 (Hkr. et *F.* V), *id. qu. lögskið xylosolea maris, navis* (lög, skið): lögskiðs sendir missor navis, vir.

LOGSKRÍN, *n., scrinium flammæ, cælum* (qs. domicilium fulminum et fulgurum, log, skrin): logskrins gnæfandi deus, *Has.* 58, ubi sic: nema lastaukunum líkna | logskrins uilir þinum | sealf þeim er syndir skelfa | sèll gæfande þíðle, i. e. nema (þú), sæll logskrins gnæfandi, vilir líkna þinum lastaukunum þræli, þeim er syndir skelfa.

LÖGSKUNDAÐR, *m., incitator maris* (lög, skundaðr): lindar lögskundaðr, pro skundaðr lagar lindar tiliam pelagi (i. e. natem) in cursum incitans, vir navigator, *ÖT.* 50; vel = lögskundaðr lumen projiciens,

lindar l. *lumen fontis v. aquæ, i. e. anrum distribuens, vir liberalis, ut baugskyndir, pro skundaðr lindar logs.*

LÖG-ÓTI, m., *equus maris, navis* (lögr, sóti). HS. 18, 1.

LÖGSPJÓT, n., *construentium puto* SE. I 620, 3, *hasta justæ longitudinis* (lög, spjót). 3: söknlharðr vápnrjóðr stíkar víða jarpar þrómu (acc. pl.) á (= með) lögspjótum, ut stíka dörnum ill sund fyrir landi, F. VI 435 (alias var. lectt. vide F. XI 307, 2); tum impersonaliter coherent: þrýngr at sverða saungvi, vellbrjótr! Neque enim placent: vellbrjótr þrýngr spjótum á lög at sverða saungvi princeps hastas in mare trudit (jacet) in prælio, v. *naves armatas in mare deducere, instante prælio.*

LÖGSTÍGR, m., *trames æquoris, mare* (lögr, stigr): fagrdrasill lögstiga navis, lectio Cod. Upsal. SE. I 632, 1, *pro quo* Cod. Reg. launstiga, Worm. lögstíða.

LOGSTÝFIR, m., *lumen abscindens* (log, stýfir): vānar l. *lumen amnis abscindens, i. e. aurum dividens et distribuens, vir liberalis, a vānar log lumen fluvii, aurum, Plac. 2.*

LÖGVARÐANDI, m., *defensor, custos pelagi* (lögr, varða): ljóns lögvarðandi pro varðandi lagar ljóns custos navis, vir, a lagar ljón leo pelagi, navis, RS. 4.

LÖGVELLIR, m., *servefactor laticis, lebes cerevisiæ coquendæ* (lögr liquor, vellir a vella coquere), Hým. 6, ubi acc. s. lögvelli.

LÖGÐIR, m., *gladius*, SE. I 561, 2 (ubi Cod. Reg. lavþir, SE. II 619 lauzðir, II 559 lögðir, II 476 lögðir vitiose). Gladius Olonis, Haraldi Hilditanni e sorore nepotis, a Sazone lætthi dicitur, ed. Steph. p. 142, cf. Petersens Danm. Hist. 1, 170. Lögðis brandr lamina gladii, ferrum ensis, Nj. 43; lögðis (lögðiss) reyuir pugnator, vir, H. 39 (F. IV 12); lavþis leikr pugna, Krm. 21; lögðiz hljómr sonitus gladii, pugna, horfar lögðiz hljóms viri, homines, Hs. 6, vide koma. f., p. 471; lögðis lödda, Korm. 6, 1, vide lödda; lögðiz læbraut clipeus, H. 22, vide læbraut; okreins lögðir gladius boris r. tauri, cornu, oddr okreins lögðis cauda cornus, Ý. 29, 2. — 2) lögðir lapis, adfertur ab Olavio in NgD. 83, vide kogðir, mögðir. — 3) lögðiss, F. II 315, 3, vide suo loco.

LÖGÐISS, F. II 315, 3, id. qu. lagðiz, posuit se, cessavit, 3. s. imperf. ind. pass. r. leggja: lif lavgðiss skjótt rita cito cessavit. Cf. logðr = lagðr, FR. I 259; laogðo = lögðo, F. X 417.

LOGÐR, id. qu. lagðr positus, situs, part. pass. r. leggja, FR. I 259.

LÓINN, m., *nanus*, SE. II 470 (II 553 non cernitur nisi lo...).

LOK, n., *finis, conclusio* (ljúka): þat er kvæðis lok hve est conclusio carminis, SE. I 716, 2; unde in prosa, til loks plene, perfecte, omnino, Vita Thorst. Siduhall.: sjóða til loks, eta til loks; in sing. accipi quoque potest Sturl. 4, 46, 1, hoc ordine: ok af s. ikum efnum má lok alls ekki falla vel, nema (þau, 3: efnin) hetti, ubi lok est sequela, consequentia factorum. Alias sapius in plur.:

algjörs verks, þá er unnit er, æ spyrr lýðr at lokum, Hugs. 21, 4, it. Hs. 63: ern, margrikr miskunnande fta, látið verða þau lok atferðar minnar, at þér líki; lok mun ek þess segja exitum ejus rei narrabo, Am. 35; þat fylgir ljóða lokum hoc clausulum carminum constituit, Hæam. 166. Hinc in pros.: at komaz til loka ad exitum pervenire, effici, peragi, absolvi, ÖH. 106 (F. IV 221). Fara und lok decedere, mori, interire, Eg. 24, id. qu. líða undir lok, Sturl. 5, 6; Drþs. 2; sóttir und lok ad extremum vitæ oppugnatus, i. e. prælio oppressus, victus, interfectus, Fsk. 67, 5; Norðmanna hyg ee menninn | nú er þengill framgenginn | dýr hnð dróttar stjóre | dróttinn und lok sóttan, 3: ek hygg menninn Norðmanna drottinn sóttan und lok.

LOKARR, m., *runcina, instrumentum fabrilis* (dolabra, vide tálguðx, Eg. 668): óðar lokarr runcina poëseos, lingua, ek hefi óðar lokri skafna þér stef knænar branda runcina poëseos polici, i. e. poetice exornati carmen, SE. I 410, 2; ærumz auðskæf gmynlokri magar Þóris nærdar efni facile mihi est ex-polire runcina sermonis (lingua) materias laudum, SE. II 98, 1; 405, 1 (Ad. 16). Nom. lokarr apparet ex lokarsspævir ramenta runcinæ, F. VI 156, it. Fsk. 109 (lèt Haraldr binda á bak þeim locars spón af tyrr, cf. F. VI 153); in forma lokarspenir. altherum s. absorptum est, F. VI 153; SE. I 212, bis; F. XI 34, ubi: lokarspánu þurra ok aðra spánu þá er þeir telzðu, quo loco ramenta runcinæ ab assulis cultri fabrilis distingui videntur. Ad hanc vocem referendum videtur frekr lokarr runcina aridior, i. e. justo majores assulas abradens, quod metaph. de severa exactione multarum usurpat, F. II 65.

LOKI, m., *Lokius, filius Farböti gigantis ex Lócoa s. Nala*, SE. I 104, 268, *Assis adnumeratus*. Vocatur jötnun, Vsp. 43. Loka dölgr hostis, adversarius Lokii, Heimdalus, SE. I 261; Loka mæir filia Lokii, Hela, Ý. 20. — 2) *genius, ad Aleorum familiam pertinens*, Fjöls. 35. — 3) *vir mollis, ignavus, deses*: meðan hinn veikí loki sefr í nótt hjá nýtri hörundmjúkri námdúks lind, Orkn. 82, 4; cf. hlúki, lokr.

LÖKK, f., id. qu. Hökk, bellona: Lakkar snerra pugna, SE. II 101, 3.

LOKKA (-aða, -at), *adlicere, pellicere*: lokkafi hon litla adlexit parvulus, Am. 73; meyyar lokka orð af skáldnum elicitum carmina poetis, Skáldh. 1, 4; l. e-n til sín dolo ad se allicere, Skáldh. 3, 47; l. bráði i orðum verbis pellicere, Skáldh. 1, 24; önd lokk-az af holdsins böndum vinculis corporis liberatur (= leysiz), Líl. 83. Propr. est id. qu. draga, taka, Ffl. I 391: lokkar af henni menit tacite detrahit; svá lokkum vèr af yðr lendakláðann (= drögum vèr), FR. III 102; l. menn til kristni, til trúar, Hg. 15; Ld. msc. c. 48; l. e-n til at drekka, til at sækja vāpu, ÓT. 48 (F. IV 25); Ísl. II 341; it. SE. I 98.

LOKKR, m., *pilus, coma, capillus*: lokka hnakkr sella pilorum, caput, Ísl. II 256, 1;

sing., *Halfd. Sc. c. 7*; lokkamaðr vir demissis pilis, *Sturl. 1, 13. cf. 7, cincinnatus.*

LOKKR, m., *Hilt. msc. c. 15, dubiæ interpret.:* ferir lokkr leiru | ljótr kerlingu skjóta, i. e. ljótr lokkr ferir kerlingu leiru skjóta sæfus ignavio vetulæ (*culinaria*) adfert argillosi litoris ceilem (*cursores*, i. e. phocæ); hac ratione lokkr est id. qu. lokr, loki 3, leiru skjóti equus, celes, cursor argilleti, phoca.

LOKR, m., vir ignatus, *SE. II 495*, veykr lokr effeminatus homuncio, *AR. II 217, 1. — 2) vir ineptus, rudis, agrestis, SE. II 495.*

LÖKR, m., id. qu. lækr ritus, euphoniæ causa, *SE. II 80, cf. II 216*; *Norr. Löke ritus. — 2) mare, ut lækr, SE. II 479.*

LÖKVÁN, f., spes inclusionis (se in domibus abdendi), latebra (lok a ljúka, vãn): skeyttar lökvánir compactæ, coassatæ, contabulatæ latebræ, domus, domicilia, *Mg. 34, 8. Alias interpretandi rationes vide Hkr. VI ad h. l., ShI. VI 84; sequor F. XII ad F. VI 87, 4.*

LÖMBLEKKIR, m., fraudum domitor, repressor, vindex (lómr, blekkir), rex justitiæ exercens, *Ha. 318, 2.*

LÖMGEDR, adj., indole dolosa præditus, fraudulentus, astutus, vaser (lómr, gedr), *Ý. 53*: enn lömgæði Áso árr fraudulentus Ása famulus.

LÖMHUGADR, adj., id. qu. lömgædr (lómr, hugadr), *SE. 121, 4, ubi de Thjasio*: ern lömhugadr fjadrar bláðs leikregin.

LÖMR, m., colymbus arcticus, *SE. II 489* (*Thronhj. Selsk. Skr. 1, 236—37*). *Fabero in Prodr. ornithol. p. 59, columbus rufogularis, adnotanti mox p. 60: certum est, colymbum arcticum in Islandia non inveniri. In compos. sárlómr. — 2) fraus, dolus: ala lóm fraudes exercere, F. II 53, 2; beittir lómi dolis circumventus, Ý. 53. — 3) Orkn. 79, 1, lóms at ek leik við minar; h. l. lóms metro minus congruit, lege lóns, nam ex siglis lós prodire potuerat tam lóms quam lóns.*

LÓN, n., stagnum, stagnans recessus maris; il. aqua, *Ed. Lövasina. Hinc lóns gagl volucres stagnatiles, minores, unde lóns gagl-fellir prostrator avium stagnatiliu, accipiter, ut legendum est pro lóms, Orkn. 79, 1, vide gagl-fellir et lómr 3; lóns log lumen aquæ, aurum, Eg. 67, 6, vide lögbrjótaudi.*

LÖN, f., strues longa, plur. lanar; hræs lanar cumuli cadaverum, cæsorum, id. qu. valkestir, *Höfuðl. 11*; lanar sigrsvans cumuli cygni bellicii (corvi v. aquilæ), strues cadaverum, árbeidir sigrsvans lana pugnator, bel-lator, *ÓH. 182, 3, sec. F. XII ad F. V 6, 2. Olavio svans lanar cumuli cygni, fluctus, mare, et sigrför svans lana iter victoriosum maritimum, vel Egðir svans lana Agdenses maritimi.*

LÖNDUNGR, m., nomen Odinis, *SE. II 556* (*II 473 loðungr*); *Lex. Mythol. p. 643 vertit terras amplectens.*

LÖNI, m., nanus, *Vsp. 12. Vide vindlóni.*

LÖND, insula, *SE. II 492, id. qu. Lof-Þund, Ý. 35, hod. Lofþen in lacu Mælari Sve-*

cæ (*Munchius: hod. Lóns sive Vesterð una ex insulis Hvalois ante Frederikshaldum*).

LOPARTR, m., leopardus, id. qu. lepartr; plur. lopartar tveir, linni bornir duo leopardi, serpente nati, *Merl. 1, 48.*

LOPT, n., tabulatum, contignatio: lopt unnar eykja tabulatum navium, id. qu. lypt-ing celsa puppis, vide loptbyggir; lopt lýngs barda tabulatum serpentis, aurum (*ÓT. 28, 2*), vide loptvardadr; *F. X 433, 79 forte legendum undir lofti skjýja, a skjýja lopt tabulatum nubium, cælum. — 2) cælum, ær, Vsp. 23; Skf. 6; Hymd. 38; lopts eldr ignis cæli, sol, SE. I 330; döglingr lopts rex cæli, deus, Lv. 35; of lopt per æra, Hymd. 1, 20, ubi Dr. Schevingius maluit láp terram. Plur. loptin neðri cæli inferiores regiones, Lil. 27; loptin sungu komnum kóngi, Lil. 34; geisli lopta radius cælorum, de Sancta Maria, Lil. 90; sic SE. I 38: hann skapaði hinin, ok jörð ok loptin æris regiones; dreifir lopt öll ok lög, SE. I 188. — 3) sublime, altum: bera á lopt sursum attollere, Grm. 1; hefja at lopti tollere in sublime, Ý. 22, 1; á lopti in sublimi; Hamh. 10; vera á lopti elevari, Vsp. 42; leika á lopti sublimem ferri, Hævam. 158; gánga í lopt upp in sublime scandere, G. 16. — 4) foramen (= snuga, FR. I 393); lopt brá, brúna, hvarma, ennis oculi, SE. II 499.*

-LOPTA, adj. indecl., deriv. a lopt sublimis, in sublimi pendens, pendulus, vide compos. sjálflopta.

LOPBYGGIR, m., incola tabulati (lopt, byggir): unnar eykja l. tabulatum navium incolens, qui in celsa puppi se continet, gubernator, dux, *ÓH. 56.*

LOPTDRIFA, f., nimbus æreus (lopt, drifa), *F. I 176, 1.*

LOPTHJÁLMR, m., camera æris, cælum (lopt, hjálmr): öðlingr, döglingr lopthjálms rex cæli, deus, Lv. 30, 45.

LOPTKI, Loptus non, Lokius non (Loptr, -gi et -ki neg.), *Lokagl. 19, monente Raskio rectius quam Lopzei, cf. úlfgi, mangi.*

LOPTR, m., nomen Lokii, *SE. I 104; 310, 4; Lokagl. 6; SE. I 390, 1, vide loptki, Lokagl. 19; adde Fjölsm. 27. Lopts vinr amicus Lokii, Odin (Lokius enim appellatur sinni ok sessi Óðins, SE. I 268), vinheimr Lopts vinar ras vinarium Odinis, Bodna v. Sona, ras mulsi poetici, Viua Lopts vinar vinheims flumen Bodnæ, mulsum poeticum, pœsis, carmen, Hs. 15, ubi Hkr. VI lopts vinr verti: Othino dilectum, et de Hakone dynasta intelligit, Odini cultus studioso, cujus amicis accessio facta sit ob victorias. Cui rationi obstat, quod Loptr nomen Odinis non est.*

LOPTVARDADR, part. compos., tabulato circumdatus (lopt, varda): lýngs barda l. tabulato serpentis (auro) circumdatus, aureus, epith. clipeorum (randir), *ÓT. 28, 2.*

LOPTVÆGI, n., pondus ærium (lopt, vægi. ad formam jafnvægi pondus æquale, æquilibrium, *ÓH. 151; F. IV 336*): l. ljóð-pundara pondus ærium pulmonis, spiritus, Sonart. 1.

LOPZCI, Lokagl. 19, legendum Loptci, i. e. Loptki, qu. v.

LÖRA, f., vir ignarus, imbellis, SE. II 461 (= lora), id. qu. löra, leyra.

LÖRA, f., id. qu. löra, leyra vir ignatus, SE. II 517.

LÖRRIDI, m., Thor, id. qu. Hlorriði.

LÖ-ÖR, adj., ignarus: löskr mun hann æ heitinn semper ignarus appellabitur (censebitur), Am. 57, quo loco Völs. S. (FR. I 218): hann lifir eigi svá lengi, at hann sé eigi dáligr; löskvan laðmann ignarum pocillatorem, FR. II 301, ear. lect. 3. Sec. lösk, v. e. lösker karl ignarus, negligens officii. — β) imbecillus, infirmus: löskr þáttir pars infirma, nota infirmitatis, (Dan. den svage Side), Has. 13, ubi: ek leynda lauskum þáátt celari infirmitatem meam (morallem); vide compos. öllöskr. Huc pertinet leoska, f., quod pro leyra (lora) habet Cod. Uppsal. SE. II 316. Hodie superest in voce lildleskja, lildleskja.

LÖSNA (-ada-, -at), solvi (lauss): jotun losnar gigas (Lokius) elabitur vinculis (soluitur), Vsp. 43; naglfar losnar, Vsp. 41; losna af hendi de manu elabi, de catulis, Gha. 43; bönd losna solvuntur vincula, Lb. 30; mosi losnar upp eruitur, Korm. 25, 2.

LÖSNIR, sec. pronunt. pro lösnir percussi, nom. pl. part. pass. v. lösta, GS. 7.

LOSTFAGR, adj., adpectu jucundus, tenustus, pulcher (losti, fagr): lostfagrir litir tenusti vultus, eximia pulchritudo, Hvarm. 93.

LÖSTI, m., voluntas libera. — 2) voluptas, jucunditas. — 3) libido: hirta losta libidinem coërcere, Nik. 37; sorugr l., SE. II 194, 2.

LOSTIGR, adj., lubens (losti 1); sem. lostig, II. hat. 42; v. lostugr.

LÖSTR, m., defectus; il. finis, extremum. Hinc fjörlöstr defectus vitæ, vel finis vitæ, mors; á lesti in fine, ultimo, postremo, ad ultimum, extremum: þviat (hann) gekk furst innan í marga hildi, en or á lesti nam primus in prælium processit, postremus prælio excedebat, F. III 17 (V 70), il. ÓH. 21, 2, sec. Cod. A; Jordan est á lesti Jordanes (fluminus) ultimus est, SE. I 578, 1. Adde ÓT. 30, 1; Am. 63; Korm. 12, 7, ubi in prosa est: ek ætla mér þessa hölmgáungu síðasta; F. VII 348, 1; hest gaf mér at lesti postremo, Grett. 86, 3; eitt sem fer at lesti quod ultimum restat, Lil. 20; á lesti postremo, tandem, Gr. 5, vide lýsiblik. — 2) vitium, labe, flagitium, culpa: era með löstum lögd æfi þér non est cum labe (vitio) ætas tibi constituta, i. e. ritam ages inculpata, Sk. 1, 23; orðar orð, lagit við löst fatum cum vitio irrogatum, i. e. vitiose, immerito, Fjölsm. 48; culpa, de illicito concubitu, Og. 21; Hvarm. 98; löstrinn ljóti malum incommodum, sæða calamitas, Skáldh. 5, 8; án við löst at lifa ritio carentem (sine vitio) virere, Hvarm. 68. Plur. lestir ritia, F. XI 298, 2; líkamis lestir ritia corporis, voluptas corporea, Hugsm. 28, 2; lasta læknir medicus vitiorum, Christus, Mk. 14. Dat. e. löst pro lesti: unn þú ei löst ne lygi,

Hugsm. 8, 7; acc. pl. lesti, Hvarm. 135, sec. codd. chart.; löstu, Ód. 16; F. V 209, 1. In compos.: braglöstr, fjörlöstr.

LOSTUGR, adj., id. qu. lostigr volens, cupidus: líknar lostugir fá kosti pacis amantes æquas condiciones obtinent, Eb. 19, 3.

LÖSTVERK, n., labor jucundus, quem quis lætus et volens suscipit (losti, verk): öll eru lostverk létta, Hugsm. 23, 3.

LÖT, n. pl., nutatio (lúta), vide vocem compos. fjörlot mors, exitium; alias kominn at lotum ad casum vergens, in casum pronus; it. fons, origo: skildi hann, af hverjum lotum vera mundi intellexit unde hæc orta essent, F. IV 160 (ÓH. 80: af hverjom ríðjom rísa mundi).

LOTA, f., actus continuus, non intermissus, interruptus: grjótværps lota continuus lapidum jactus, saxa sine intermissione conjuncta, Isl. I 165, 3. Pros.: ærit lengi í lotu (= i einu) satis diu uno tempore, Sturl. 3, 17; lotum, dat. pl., interdum, Eg. 305. not. r; ellifu lotur undecies repetitum certamen, Vem. 23.

LÖTOD, 2. pl. impf. ind. act. v. láta, pro letuð, F. VII 354, 1.

LÖTR, adj., incurrus (lúta): l. hryggur dorsum incurruum, Rm. 8; cf. lútr.

LOTTI, m., gladius, SE. I 561, 2; II 476; (ljóti, II 559. 619).

LÖÞRELLI, m., tringa alpina (verbo tenus: serrus charadrii pluralis, ló, þrell, quod cum eo conjunctus vivat, Faberi Prodromus Ornithol. p. 29), SE. II 489.

LÖÐ, f., solum, terra: hauks l. manus, hauks löðar sker aurum, HR. 47.

LÖÐ, f., forma clarorum et florum metallicorum, gen. löðar: kenna skal gull eða silfr til sjóðs eða digvls eða laðvar, SE. I 402; löðar eldr ignis princeps metallicæ, aurum, þtir löðar elds formæp liberalis, Ód. 21, ubi vitr verðung löðar elds þtis aulici dynastæ; löðar viti, id., HR. 56: fira sættir rak löðta | fús traudr vita læpar. Vide löðhyrr, toglöð.

LÖÐ, f., inritatio (laða), gen. laðar; þiggja löð e-s inritationem accipere, SE. I 502, 5. — β) hospitium, hospitalitas: bjóða liðendum löð riatoribus hospitalitatem offerre, Fjölsm. 3; budumk hilmir löð rex mihi hospitium obtulit, SE. I 246, 5 (Höfuðl. 2); laðar þurfi hospitalitatis indigens, Vafpr. 8. Vide þjóðlöð, il. Gunnlöð, Sigrlöð.

LÖÐA (löði, lödda, löðat), hære: hold löðir í klóm unguibus adhæret, Fsk. 4, 1; l. við adhære, agglutinari, SE. I 310, 3.

LÖÐDUKR, m., testis villosa, hirsuta, pannus villosus (löðinn, dúkr), SE. II 494, in klæða heiti.

LÖÐHYRR, m., ignis formæ metallicæ, aurum (löð, hyrr): leyn-stafir löðhyrs occultatores auri, viri, Isl. II 372, 1.

LÖÐI, m., lacerna hirsuta, villosa (löðinn villosus, hirsutus), Grm. 1; Hm. 16; Gha. 19, cf. AR. I 30, not. a, ubi löði prorsus idem esse dicitur atque vox λυα testis auro intertexta. — 2) nomen gigantis, Cod. Uppsal. SE. II 310, 3, ubi Reg. et Worm. habent Leipa.

LODINFINGRA, *f.*, *femina gigas* (*qs. pilosis v. hirsutis digitis*, *loðinn*, *fingr*), *SE. I* 553, 1; *II* 472. 555. 616.

LOÐINN, *m.*, *nomen Odinis* (*qs. hirsutus*), *Ed. Lórasína*.

LOÐNAR, *gen. syncopatus fem. gen. pro loðinnar*, *a loðinn*, *adj.*, *hirsutus*, *SE. I* 670, 1, *cf. liðnar*.

LOÐNIR, *vide voc. compos. geirloðnir*.

LOÐORR, *m.*, *deus Asa*, *vide Loðurr*.

LÖÐR, *n.*, *spuma*, *supr. spuma maris aestuantis*: *ljótu löðri dreif utan á lýpting*, *Mg.* 20, 2 (*F. VI* 47, 2); *alda löðri faldin unda spumans*, *Orku.* 80, 1; *it. absol.*, *undæ spumantes*: *viðr þolir nauð í löðri inter spumantes fluctus*, *F. VII* 66; *löðr var lagt í beði spuma* (*v. spumantes fluctus*) *in cumulos cohebantur*, *F. VI* 180, 2 (*SE. I* 500, 3, *cf. Ed. Sæm. I* p. 266, *not. t*); *hinc Óðins elda löðr spumans unda gladiorum, sanguis*, *GS.* 23. *Vide compos.*: *haðlöðr*, *vápnlöðr*. *Spec.*, *loðder aqua sapone permixta*; *Angl. lather spuma, inprimis sapone effecta*; *hiuc Ísl. II* 333: *þar var úti karlmaðr oc kona, ok þó hon höfuð hans, ok voro þau Þórdís þar ok Oddr, ok var at vanlykðom nokkut er hon þó höfuð hans, ok haðði hon eigi þvegit löðr or höfði honum*; *adde Vigl. 17, 1*.

LOÐÚNGR, *m.*, *Lodungus, nomen Odinis*, *SE. II* 473, *vide löndúngr*.

LOÐURR, *m.*, *Loður, deus Asa*, *Vsp.* 16: *aund gaf Óþinn, óþ gaf Honir, lá gaf Loþurr, oc lito góða*; *quod SE. I* 52 *adscribit Þóridis, Óðini, Vilio et Veo, quam ob rem locus Vsp. citatus cum SE. comparari non posse videtur, quod adinet ad nomina creatorum. Quo accedit, quod Odin duobus locis appellatur amicus Loðuris, vinr Loðurs, v: Ísl. 1, ubi Loðors vinar lið cerevisia v. potus Odinis, poësis, carmen; et II. 13, ubi gnýr Loðurs (Fsk., Loðors) vinar strepitus Odinis, pugna. Odin vocatur Mims (Mimis) vinr amicus Mimeris, Sonart. 22 (SE. I 238, 3); SE. I 250, 2; I 602, 1; Höner vocatur sessi, sinni, máli Óþins, et Lókis sinni et sessi Óþins, SE. I 268. In Nord. Tidskr. f. Oldkynd. 1, 80, Loðurr pro fratre Odinis sumitur, it. Tidskr. f. nord. Oldk., 2, 238; AnO. 1839, p. 184, *not.*; in Gloss. ad NgD. löðr vertitur Neptunus (Ægir).*

LÖÐURR, *m.*, *invitator, qui invitat, hospitio et convivio excipit* (*laða*, *löð*): *rekks löðurðr invitans homines ad convivium, rex liberalis*, *Ý. 51*.

LÚFA, *f.*, *coma incomta, cognomen Haraldi*, *postea Pulchricomii dicti*, *II. 19, 4 (F. X* 191, 2). *Item Fsk., 9, 5*: *þá var loðúngr | Lúva kallaðr — síðan Haraldr | hárfagri | kallaðr | með konungs nafni*.

LÚKA, *verb.*, *id. qu. ljúka, excludo j, tantummodo usurpatur in presenti tempore omnium modorum*. — 1) *absolvere, expedire, cum dat.*: *knátti lúka oro eyrindi negotium meum expedivit*, *Öll.* 156, 2. — 2) *solvere, rependere, remunerari; dare, exhibere, c. acc.*: *lúka hvilubrugð með háði contumeliose remunerari*, *Skáldh.* 5, 30; *sýnir lúka nær líkn oculi solatium mihi adseruunt*, *Korm.* 6, 2. —

3) *aperire, claudere, v: lúka upp, lúka aprt, c. acc.*: *lúktu upp óðar rann aperi domum poeticeam*, *Lb.* 1; *lúktu upp óðborgar hlið aperi portas urbis poeticee (carmen)*, *Has.* 1; *sed cum dat. Eg. 80*: *lúk upp hurðunni*. *Pros.*: *Grág. II* 264. 265; *F. VI* 148; *X* 358; *Nj.* 49. 51. 60; *Eb.* 25; *FR. III* 313.

LUKKA, *f.*, *fortuna*, *Skáldh.* 3, 20. 24; *bíða lukku fortuna uti, fortunatum esse, Skáldh.* 7, 28; *með góðri l. bono omine*, *Nik.* 63; *lukku skarð detrimentum fortunæ, infortunium, calamitas*: *lukku skarð á lífi varð vitæ damnum factum est, jactura facta vitæ est*, *Skáldh.* 4, 44. *Pros.*, *FR. III* 344; *úlykka infortunium*, *F. V* 255; *lukkumaðr tír fortunatus*, *FR. I* 447.

LUKLAR, *m. pl.*, *claves*, *Hamh.* 16. 19; *Valk. 19, 21*, *a lukill id. qu. lykill clavis. Hinc formatum hánginlukla*.

LUKTA (*-aða, -at*), *claudere, intercludere* (*lykja*), *cum dat.*: *sandr luktaði sundum arena frela interclusit, mare occupavit, operivit*, *SE. II* 202, 2, *in prosa antec.*: *sandr ljóp í skjóðinn*.

LUMA, *f.*, *amnis*, *SE. I* 577; *II* 480. 563.

LUND, *f.*, *animus, animi indoles*, *SE. I* 542; *etju lund animus bellicosus, contumacia, spiritus*, *HS.* 6, 3. *Vide compos.*, *gjöllund*, *et plur. insolitum hrælundir*. — 2) *modus, ratio, tautum in acc., tam cum præpos. á, quam sine hac præpos.*: *marga lund multis modis*, *Lb.* 14, *vide harmkvæli*; *hverja lund omnibus modis*, *Lb.* 15, *vide hneysi*; *sic þessa lund ita*, *SE. II* 26; *marga lund*, *SE. I* 422; *aðra lund aliter*, *IIkr. III* 84; *sed á þá lund eo modo*, *SE. I* 216. 666; *á hverja lund*, *Ý. c.* 6; *SE. I* 24; *á marga lund*, *SE. I* 350; *dicimus et in plur. á allar lundir*. — 3) *n. pl.*, *a land*, *pro lönd* (*u = o, ö*), *vide farland*.

LUNDAÐR, *hoc vel illo animo præditus, adj. deriv.* *a lund, occurrit in compositis*: *brigðlundaðr*, *fárlundaðr*, *framlundaðr*, *fyrstlundaðr*, *hauklundaðr*, *riklundaðr*, *siðlundaðr*, *snarlundaðr*, *þreklundaðr*.

LUNDBEITUNDUM, *Has.* 43, *legendum puto lúngbeitundum, vide lúngbeitandi*.

LUNDFASTR, *adj.*, *animo hærens, insitus* (*lund*, *fast*): *fyrir lundfasta löstu propter vitia animo insita*, *Lb.* 47.

LUNDGÓÐR, *adj.*, *bona indole, bonus, benevolus* (*lund*, *góðr*), *almus, benignus, de Spiritu Sancto*: *l. bóls hirtir*, *IIr.* 14.

LUNDI, *m.*, *alca arctica* (*mormon fratercula*, *Faberi Prodróm. p. 50*), *SE. II* 489; *Sturl.* 4, 26, 3; *lunda völlu campus mormonum, mare*, *Krm.* 5; *IIa.* 285, 2.

LUNDPRÚÐR, *adj.*, *animo generoso præditus* (*lund*, *prúðr*), *II.* 17, 1.

LUNDR, *m.*, *lucus, nemus, silva, gen. lunds et lundar*, *Skf.* 39. 41; *Am.* 68; *Skata lundr lucus, nemus Skatii v. principis, nomen loci*, *II. Br. 8*, *vide hveralundr*; *lundar fjöturrcínuculum silvæ, serpens*, *Merl.* 2, 44; *it. silva, ut habitaculum hominis proscripti* (*skógarmaðr*): *á ek veg til lundar in silvam mihi iter est*, *Grett.* 66, 2 (*Ísl. I* 231, 2). — 3) *de singulis arboribus, ut synonyma ponuntur tré, lundr, eik*, *Merl.* 2, 83. 84; *upp-*

renn síðan — traust í tóni trè Lundúna, þrí eru kvistir þeim lund á — lystr hannillum byl eik af stofni. *Sic et synonyma sunt* Nik. 54. 55, lundr. trè, eik, elpressus: í lundí storum — ut fella trèð, — eikin ríðar — elpresso nam sterkliga steypa. *In primis in appellationibus virorum*, SE. I 411, v. c. laufa l. lucus ensis, præliator, bellator, Mb. 11, 1; níðar varga narium, H. 22; álmeýrlundur lucus sagittæ, id., G. 17; hjórs gladii, id., Mb. 6, 1; auðar dítítíarum, Ha. 291, 1; ógnar pugna, bellator, Ha. 289; víggs lautar (maris?), F. II 248; málmá l. bellator, Ha. 286, 3, ubi styrkir menn málmá lunds robusti milites bellatoris; gunnar i. rír, præliator, þreyngvimeíðr gunnar lunda oppressor bellatorum, princeps bellicosus, ÓT. 18, 4. *Vide composita*: auðlundr, báglundr, fleinlundr, herlundr, hjórlundr, hnykkilundr, menlundr, rækilundr, reykilundr, steykkvilundr, stökkvilundr, styrilundr, styrlundr, sviptilundr, víglundr. — γ) *absol.*, vir, F. III 219, 1, cf. álmr; loðúngs lundar stirps, progenies regia, FR. 19.

LUNDR, m., Lundus, Skaniæ oppidum, Eg. 47; F. VI 87, 2; jófurr Lundar rex Danicus, SE. I 404, 2; allvaldr Lundar, id., Mg. 32, 2.

-LUNDR, adj., id. qu. lyndr, deriv. a lund, indole præditus, in compos.: báglundr, gjóllundr, göfuglundr, hríðlundr, stríðlundr; levalundr et lævilundr, SE. I 312, 4 (*vide* le, lævi, leiðþír), in substantivum abili, substantivique flexionem adsumit (cf. atsam, ÓH. 96; F. IV 205).

LUNDRÁKKR, adj., animo forti, animosus (lund, rakk), Sturl. 3, 21, 1.

LUNDUN, f., Londinum, urbs capitalis Angliæ, ÓH. 23, 2 (F. III 31; IV 63, 1; XI 198, 1); Lundúnar bryggjur, ÓH. 12, 1; F. IV 51, 1. *Etiám in plur.* Lundúnir, f., id., (F. X 373); í Lundúnnu, F. V 229, 4; Lundúna bryggjur, ÓH. 12, 3; F. IV 50, 1; Lundúna gramr rex Anglicus, ÓH. 194, 2, sed Lundúnu-gramr, id., F. V 32.

LUNDÝGR, adj., indole terribili, valde animosus (lund, ýgr), Nj. 7, 2, ubi construo: linnbeds i. inimicus auro, vir liberalis.

LÚNG, n., navis, SE. I 582, 1; I 630, 2; hit lánga lúng navis longa, de Serpente Longo, F. I 323; dat. þúnglúfudúxtu lúngi, SE. I 646, 1. Plur. lúng naves, Orkn. 82, 6 (Ol., NgD. 87, confert voc. Cambr. llong navis).

LÚNGARMR, SE. ed. Holm. in Hätt. 78, brachium navis, remus (lúng, armr), sed Cod. Reg. et Worm. habent língarmr, qu. v.

LÚNGBEITANDI, m., narem obliquo cento agens, navigator (lúng, beita), vir. it. homo, conjectura Has. 43, ubi sic: Rðfrs er at lóngu lífe | lundbeitundum heitíð | rum sinna þat runnar | randæls af gram landa. i. e. lúngbeitundum erat heitíð lóngu lífi af landa ræfrs gram, randæls rum-runnar flúga þat lónga víta noa promissa hominibus est a deo.

LUNGOLL, m., anguilla ericeti, serpens (lung = lýng, oll = áll), Krm. 1, sec. membr., vide lýngáll.

LÚNGR, m., nomen equi, SE. II 480, 2.

LÚNGTORG, n., area pulmonis, pectus vel corpus (lúnga pulmo, torg): lúngtorga líkn quies corporis, Ha. 83, vel solatium corporis, nox, sec. F. XII.

LUNNR, m., id. qu. hlunnr scutula: þremja lunnr scutula striarum, bacillus striatus, ensis, brunnr þremja lunns sanguis, GS. 23, ubi adpositum est Óðins elda lóðr, id.

LÚRA, f., plectroectes minimus; poet. pro pisce: engi-lúra piscis prati, serpens, engilúru látr aurum, ÓH. 41, 3, vide látrþverrandi.

LURKR, m., fustis, vide járnlurkr; trè-lurkr, lurkr, Vigagl. 7; Nj. 125.

LÚTA (lýt, laut, lotíð), inclinare se. *In Stjórn*, ad Gen. 48, 12, occurrit et *impf.* lúttá pro laut: lútti Jóseph þá lítillátliga allt níðr til jarðar, er hann tók sveinana af fadmi föður sínum. Límar lúta austr orientem versus se inclinant, Bk. 1, 11. — β) cum dat., venerari quem, adorare (prop., inclinatio corpore): henni ek laut eum (solem) inclinatus venerabar, Söll. 41; öll þjóð lýtr fólkstara feiti, Hh. 43; öll met öð lýtr ítrum auðgjafa, SE. I 618, 1; landsfólk lúti ítrum hinna konúngi, G. 63; ek lýt helzumu jófri, G. 12; lúta Maríu sveini, SE. I 448, 4; lúta enim helgasta Tómasi, RS. 2; lúta helzum krúei, SE. I 448, 3; englar guðs lúta öllum þeim, Söll. 71. *Hinc*, Ormst. (ed. Hafn. 1755) 7, 1, construenda puto: gjörvallr Englands herr lýtr Aðalráði, sem át (i. e. átt) gunnbráðs grams ok guma (α: lýtr) engli ins arva guðs, i. e. totus Angliæ populus (omnes Angli) Aðalradum veneratur, quemadmodum progenies bellicosi regis et virorum (i. e. ipse rex ejusque subditi) Angelum benigni dei veneratur. Sed sec. Ísl. II 222 legendum et construendum est: Allr herr ins örva Englands þengils sést sem guðs; rétt gunnbráðs grams ok gumna lýtr Aðalráði totus exercitus liberalis Angliæ regis ita, ut dei (α: exercitus), apparet (tanto splendore fulgens, quanto angeli dei); progenies regis bellicosi et virorum Aðalradum veneratur. — γ) cadere, labi, ruere, id. qu. hníga, lúta at jörðu, i. graas húi cadere, de occumbentibus in prælio: þar er húlðar lúta cadunt, SE. I 488, 4; verða nadda níðr lúta, RS. 7; causa additur cum præpos. fyrir: lús lútu fyrir eisum incendio absumente corruerunt, SE. I 524, 4; landsfólk lýtr fyrir langum spjótum, Fsk. 22, 4, vide bifaz; lúta fyrir kesjum, Mg. 34, 2, et absol. lúta fyrir succubere, SE. I 298, 2. — δ) cum præpos., a) at: landsfólk laut at jörðu fyrir yðr ad terram cecidit, ÓH. 13, 2; l. at enda ad finem vergere: síð mun lúta at enda óðar sero ad finem carminis pervenietur, carmen sero ad finem deducetur, RS. 12; de gladiis: lútu lángháðar at lýða fjörvi inhia-bant víta hominum, vel inclinabant se ad vitales corporis partes hauriendas, Hg. 33, 7. Prosa, lúta níðr at e-m inclinare se deorsum ad aliquem, F. XI 102. 103, it. omisso níðr, lúttu nú at mér littað age, paululum ad me corpus inclina, F. XI 102. *Hinc* G. Pauli, Ormst. 7, construit: lýtr at Aðalráði, sem

guðs engli paret Adalrado, ut Angelo dei; de quo loco, minus recte intellecto a doct. Molbechio, vide Molbechis Fortæll. og Skildr. af den danske Historie 1837; *veriorum autem loci constructionem supra adtuli sub lit. β. — b) i: lúta í gras humi cadere*, Kórínakr kendi brynju viðum (at) lúta í gras, Ísl. 25; lavt herr í gras, SE. II 407, 4; hrafn laut í ben Gauta *corus inclinavit tuleribus Gothorum, inclinavit se ad discerpenda Gothorum cadavera*, Sic. 2, 3. — c) saman: i. saman á laun furtim *inclinare se invicem (ad colloquendum)*, Bk. 2, 55. — d) til: i. til jarðar *humi cadere*, Fbr. 44, 2 (GhM. II 398, 2). Pros., i. til e-s alicui *parere, obedire, subjectum esse*, Öfl. 57. 76. 122; F. XI 103. 109; GhM. I 210. — e) undir: laut und lino *inclinavit se sub hyssum*, Hamh. 27, i. e. *explicante G. Magnæo, inclinato corpore Thrymus admovit se ad sponsæ sedentis faciem, et veli byssini infimum amovit manu, quo sibi osculandi fieret copia; i. undir eggjar, iðþorna arnar af aciebús cadere, ungibus aquilæ succumbere*, Mb. 10, 1; II. 31, 3; lúta und hylly e-s alicujus *fidei, favori ac gratiæ se committere*, SE. II 196, 2, ut Post. p. 95: undir þann lýtr a l'r máttir.

LUTGÆTTR, SE. II 194, 2, forte *divisim scribendum* lítt gættir *et construendum*: áðr lýðr, lítt gættir frá losta, fættiz mest í bý homines, qui se ab libidine parum abstinerunt.

LUTR, m., pars, id. qu. hlutr; it. sors: þúgr l. sors iniqua, vinna þúngan lut e-s *conditionem alicujus iniquam reddere, res alicujus adfligere*, Ha. 66; gjöra e-m þúngan lut, id., SE. II 192, 1. Vide hlutr et lytr. — 2) gigas, SE. I 260, 1, vide Littr.

LUTR, m., servus, Rm. 12 (prop., adj., vide mox lútr).

LÚTR, adj., pronus, incurvus (lúta): lútr ek lengi sat *diu incurvus (pronus) sedebam*, Söll. 36; með lútu höfði *inclinato capite (venerabundus)*, Nih. 25, *demisso capite*; adde Lil. 54. Vide *compos.*: herðilútr, niðr-lútr, sjálfútr.

LÚDR, m., SE. I 378, 2—3. 388, 4. 390, 2; Hund. 2, 2. 3, est *capus ligneus, fulcris ligneis innixus, cui incumbunt lapides molares; hinc, stukku stórar steðr frá lúðri ingentia capsi molaris fulcra excussa sunt*, SE. I 388, 4, et skulfu skaptre, skætz lúdr ofan, hraut hira havgfi hallr svndr í tvav tremere molucra, *capus in solum dejectus, et gravis ille lapis in duas partes fractus est*, SE. I 390, 2; steinar rífla, steykkir lúþr fyrri *finduntur lapides molares, capus conqussatur*, Huad. 2, 2, et mox: þat er litil vâ, þótt lúdr þrumi, er nær konungs mûndul hrôrir *res est parum miranda, si strepitet capus, molucrum versante puella regia; þær at lúðri leiddar voru ductæ suat ad capsum*, SE. I 378, 2; mûlum fjûld fjâr á segins lúðri, SE. I 380, 2. — Plur., leggjum lúðra *constituamus capso*, ibid. 3. In Fêlag. 2, 154—55, lúdr est *dux cistæ cum superinjectis asseribus et pellibus, cui lapides molares (mola) imponuntur, in specie vero intelligi substructionem molæ (capsi loco), apparet ex verbis*

ibid.: hleypr mjûlit um kring kvûrnina út á lúðrinn. — β) *vas, receptaculum: hrosta lúdr vas cerevisiæ, hauk-gci-þrúdr hrosta lúðrs femina*, SE. I 502, 1. Vide eylúdr (eykarur). — γ) *forte, navis: inn fróþi jûtnunn var á lúdr um lagiþr, Vafþr. 35; SE. I 48, ubi explicatur: hann fór vpp á lúdr sinn ok kona hans ok hélt þar, aut simpliciter capus ligneus molaris intelligendus. Ad lúdr, Vafþr. 35, additur glossa skip navis, cf. Latinobarb. laudus, navis species, et leðja navigium. Forte hinc: lozn ok lûgr gângi þær í lúdr saman tranquillitas et mare coeant tibi in navem, i. e. conspirent ad commoditatem navigationis*, Grg. 11. — δ) *tubus: bera ljá í lúdr falcm in tubum condere, Fjûlsm. 31. In prosa: tuba, SE. I 100; ÓT. 87, unde lúðrsveinn tubicen, lúðragánger sonitus tubarum*.

LÝBRAUT, f., terra piscis (lýr, braut): lýbrautar láð, pro láð brautar lýs aurum, a brautar lýr piscis terræ, serpens, lýbrautar láð solum serpentis, aurum, lýbrautar láðs valdandi possessor auri, vir, Ísl. II 338, ubi *ia vocat. sumendum*.

LYDUA, f., servus, SE. II 496 (hodie, vir ignavus).

LYF, Sk. 2, 9, minus recte mutatum est ex membr. lyt, qu. v.

LYF, n., medicina, medicamentum, herba medicamentosa, in voce compos. ellilyf. Alias lyf antidotum, medicamen: engi lyf eða lækn-ing, F. IX 282, it. lækníngar lyf antidotum, Hist. eccl. Isl. I 476; unde ólyfjan, n., venenum, Eg. 44. Alias lyf sæpe de beneficiis: ef Sigar kemr hér ok býðr yðr nokkut lyf eðr aðrar vèlar, F. IX 283, var. lect. 1; Bl. membr., in oratione Augustini: faret eigi með taurf nema lyf. oc engi hindrvitni, ef þær vilit hialpa sal yðare, et post: nu furbyð ec yðr í guðs forboðe oc heilagra manna at leita yðr heilsu eða búfe yðru af galdramonnum eða af gerningamonnum. þeim er með taurf fara eða með lyf eða með spar, þvi at þat er sianda villa oc diofuls þionasta. Hist. eccl. Isl. I 519: varizt menn taurf oc lyf, rúnar ok galdra, þvi þat er ekki utan siandans villa oc dáraskapr. Cf. Stec., lóffja superstitiones et magiam exercere, lófferska saga, incantatrix. Adde lif pro lyf, Sk. 1, 17: lif með lækníng; FR. III 11: litil lif kveda höfð | til liða sona (scribe lyf, lýða) exigua dicunt esse mortalium principia, elementa.

LYFJA (-ada, -at), mederi (lyf): lýfja e-m elli mederi *senectuti alicujus, facere nequis senectutem videat, interimere*, Am. 73. Vide FR. III 155. 156.

LYFSVELGR, lectio Cod. Sveei pro ljúf-svelgr, qu. v.

LYGI, f., mendacium (ljúga), gen. s. lygar, plur. lygar, Hávam. 42. 45. *In compos.*: vanlygi, þjóðlygi.

LÝGNA (lygnir, lygnði, lygn), traquilum fieri, sedari, cessare, impers., de vento (logn): vinda (acc. pl.) lygnir venti sedantur, cessant, quiescunt, Gd. 61.

LÝGRA, f., insula Lygra, in Hordia bo-

reali Norvegiæ, inter insulam Radoam et con-
tinentem (Oldn. Sag. 12, 227), SE. II 491
492; Lygru men circulus Lygræ, mare: brak-
ar Lygru men nakkvat, ibid.

LYGD, f., mendacium (lygi), G. 55 (ubi
F. V lygi); plur. lygðir mendacia, SE. II
198, 1; líkamss lygðir mendacia corporis,
corpus mentitum, fictum, simulatum, Lil. 65.
Prosa, lygd = lygi, GhM. 1634; F. IX 401.
449; F. X 342, var. lect. 7; pl., lygðir, id.,
F. IX 447.

LYKIL, m., clavis (ljúka): l. himins
vistar claris regni celestis, clavis cælorum,
de Sancta Cruce, Lb. 31, ubi sic: Heill vertu
kross er kallaz | kristz mark himins uist-
ar | lýfs af lékniss dauða | lykill man-
kyne sjknu, i. e. heill vertu kross, mark
Kristis, er kallaz lykill himins vistar mann-
kyni, sjknu af dauða lýfs lækniss. Grams
lykill clavis regia, foribus adhiberi dicitur,
cum effringuntur: geck gramm lykill at kvala
lási portæ infernales ei effractæ sunt, Krossk.
15, ut bera konungs lykil at (húsi) domum
effringere, F. VI 188 89 (GhM. II 618.
629—30). Vide supra luklar.

LYKJA (lyk, lukta, lukt), claudere, cir-
cumcludere, præcludere, ocludere. Hinn er
lykr hvern vág stöfnum navius præcludit,
Hh. 73, 2; g'anir lykr lánsgkipa stöfnum
(: haf) norðr frá Eyraarsundi mare cingit
longarum navium proris, Hh. 73, 1 (F. VI
331, 1. 2). Præs. conj.: svá at hon lyki
þik líðum ita ut te artibus claudat (brachiis
circundet), Hávam. 115. Impf. ind. lukta et
lukða (lykða): lukti foldar síðu flautum, F.
XI 307, 2; lukti lömblekkir landa útstrandir
hriða herskíðum lítora navius bellicis cín-
gebat, Ha. 318, 2; sed lukþi hann alla lind
bauga vel, Völk. 5, conclusit omni modo an-
nulos bene, i. e. extremitates annulorum scite
conjunxit, coagmentavit. Pass.: fjalla vötn
luktu saman firir mör montium aque (lacus
montani) mihi oclusæ (meo conspectui ad-
emta) sunt, Söll. 45. Lukt var hvarð á gætti
janúa clausa, Skáldh. 7, 15. Lykrir hjörr,
Ísl. II 256, var. lect. 15, viz aliud esse potest
quam gladius clausus, i. e. vagina conditus,
nondum vagina eductus. Interpp. vertunt
flammeum, flammantem, quasi lygðr
(logaðr?, logandi), a logi flamma. In prosa:
præs., lykr apte claudit, Grág. II 265; lyki
skjóldinn at mör adfigitis mihi clipeum, F.
VII 323; lukti kistu arcam oclussit, F. V
98 (lykði, Öll. 251); höfðu þeir lukt um akra
sína ok eng area pratæque sua (fossis)
circumseperant, Eg. 72; þar var lykt at niæla
lögskílum negotia forensia peracta erant, Ísl.
II 255.

LYKKJA, f., spira, semicirculus: leggja
lykkju spiram ponere, i. e.nectere nodum,
Orkn. 82, 8 (AR. II 218, 2), id. qu. riða
knúð, binda knúð, ibid. str. 9. 10 (F. VII
123). Stórðar lykkja circulus terræ, serpens,
Krm. 1; vide bilykkja. — 2) lykkja inter
arbores recensetur SE. II 483. 566. — 3) in
prosa, spira funis, Öll. 151 (F. IV 335);
Y. c. 22; currenatura sepimenti, Eg. 46 (lykkj-
um, Hkr. III 225, est = hlykkjum, F. V 145, a

hlykkir currenatura); gera lykkju á leið ab
itinere desistere, Lc. 5; láta lykkju á leið
sinni non longius progredi, reverti, capere
tersoriam (Plaut.), F. V 197; de semicirculo
literæ, SE. II 14.

LYKT, f., finis, exitus, consummatio rei
(lykja): gera l. á e-u decernere, finem rei
imponere, lýðir gerðu lykt á því, at leysa
þenna vanda tandem hoc difficile negotium
expediverunt, Ólafsr. 26; til lykta (gen. pl.),
ad postremum, extremum, ultimum, tandem;
it., omnino, penitus, in totum, ex toto, jun-
gitur cum á lesti, Ghr. 5: varð á lesti til
lykta alsnaudr tandem omnium rerum in to-
tum inops factus est, vide lýsiblik. Sic til
lykta cum adj. ponitur FR. II 227—28: hvort
erud þér heidnir til lykta an in totum pa-
gani estis? Pros., F. XI 326; pl. lyktir, Eg.
6. 85; sæpe at lyktum tandem. Verb., lykt-
az ad finem perduci, F. XI 337; lyktaðr per-
actus, F. IV 221.

LYKT, f., odor stavis, fragrantia (Dan.
Lugt odor): grasanna lykt hefir miklar mekt-
ir, Gd. 73, id. qu. ilmr in eadem str.

LYMSKA, f., dolus, fraus, raptitias: glað-
ir guðs menn, þeir er renna vel lífs braut,
hriða því (ideo) lymsku grandí djöfuls
noxiós dolos diaboli repellunt, Ht. 7; lymsku
fullr subdolos, Skáldh. 3, 47; lym-sku fljótr,
id., Gdþ. 4; lymsku maðr eir astutus, Skáldh.
3, 39; lymsku drjúgr valde callidus, vafer,
Sturl. 3, 21, 1. Quibus locis rectius scribi-
tur per y, cf. Dan. lumsk, Sec. lymusk, adj.,
ljumska, subst.

LYMSKR, adj., fraudulentus, dolosus:
lymskar mútur, Mk. 22.

LYNDI, n., animus, indoles (lund): lynd-
iss láð area animi, pectus, Lb. 5. Vide þrá-
lyndi. — 2) Hlyndl. 37, pro verbo accipit Dr.
Schevingius in Musæo Scand., Loki lyndi af
brendu hjarta L. indolem nactus est a tosto
corde (: mulieris, quod forte inventum com-
edit; Sigurdus Fosnericida cor Fosneris, Sig-
lætus poeta caput auratæ comedit, uterque
prudenciæ adipiscendæ causa).

LYNDR, m., id. qu. lundr arbor, vide þrym-
lyndr. — 2) id. qu. lundi alca: lyndar völlr
= lunda v. mare, Krm. 5, sec. membr.

LYNDR, adj., deriv. a lund, ingenio, indole
præditus, in compos.: arflyndr, bráflyndr,
einarflyndr, einlyndr, framlyndr, fránlyndr,
hauklyndr, hreinlyndr, hvallyndr, marglyndr,
örlyndr, örðiglyndr, rakklyndr, skjóttlyndr,
snarlyndr, störyndr, vályndr, þarflyndr, þrá-
lyndr, þrekklyndr.

LYNG, n., erica: lýngs fjörðr sinus ericæ,
ericetum, lýngs fjarðulun piscis ericeti, ser-
pens, vide fjarðulna. — 2) ericetum; dat. s.
lýngvi, inserto v, Fm. 21. 28. 29. Vide lýsa,
f. Lýngs fiskr piscis ericeti, serpens, de
nave bellica, Serpente Longo, Öll. 154, 1;
lýngs barði serpens, lýngs barða lopt
aurum, ÖT. 28, 2, vide loptvarðar; hrokk-
inseidr lýngs serpens, G. 16, vide hrokkun-
seidr. Gen. pl. lýngva: þvengr lýngva lorum
ericetorum, serpens, Eg. 31, 1, vide frá-
þvengr; hringr grænna lýngva circulus tiri-
dium ericetorum, serpens, F. V 234, 2; meú

lýnga serpens, ejus látr aurum, HS. 1, 7. In prosa: lýng ericetum, F. VII 251.

LÝNG, n. pl., id. qu. lúng naves, Orkn. 82, 6 (AR. II 217, 3).

LÝNGÁLL, m., anguilla ericeti, serpens (lýng, ál), Krm. 1, vende lúngoll.

LÝNGFISKR, m., piscis ericeti, serpens (lýng, fiskr), Gha. 22.

LÝNGHENS, n. pl., gallinæ ericeti (lýng, hæns), perdices (rjúpur), Orkn. 96, 1.

LÝNGVI, m., regulus maritimus, SE. I 588, 2; II 469. 614 ubi Cod. Reg. habet, yng. — 2) insula lacus Amstarnensis, in qua lupus Fenner tinctus est, SE. I 110.

LÝNR, m., id. qu. hlýnr platanus, vide skjaldlýnr (ÓT. 40, 2).

LYPTA (lypti, lypta, lypt), efferre, tollere (lopt): l. laukí malum navis tollere, erigere, SE. I 694, 1; sköpt lyptaz hastæ tolluntur, librantur, jaciuntur, SE. I 664, 2; þá er lypt var spjótum ubi hastæ librabantur, ubi pugnabatur, F. VI 154. Part. pass.: opt lypt egg librata acies, HR. 17; lypta lofi e-s ferre audem alicujus, laudibus ferre quem, celebrare laudes alicujus, SE. I 712, 2, ut ofra, yppa; lypta ek þær af lágrí stött a loco humili te everi, Ólafsr. 47, quod ÓH. 237 fin. est: ek hefi haft þik til ríkis af litlum manni. In pros.: lypta f-rð — hefja iter incipere, ordini, ingredi, F. IX 343, var. lect. 6; FR. III 71, it. pass. lyptaz, id., F. VIII 168.

LYPTIMEIÐR, m., qui librat, tollit (lypta, meiðr): l. linnas láds qui aurum librat, projicit, distribuit, vir, homo, Has. 18, locum vide sub elserkr; it. Lv. 4, ubi sic: víst em ek fuuss at freista | fê ek ljósom brag hrósat | láðs fyrir lyptimeidum | linnz orðspeki minni, 2: víst em ek fúss at freista orðspeki minni, ek fæ hrósat ljósom brag fyrir linnas láðs lyptimeidum coram hominibus.

LYPTIMÓÐI, m., deus librans, jaciens (lypta, Móði): leggjár farms l. projiciens, distribuens aurum, vir, homo, Plac. 31, ubi acc. pl. lyptimóða.

LYPTÍNG, f., celsa puppis, Mg. 20, 2; Ód. 20; F. VII 357 (velo tecta fuit, F. VI 179; lyptíngar tjald). Cf. vengi.

LYPTISYLG, m., haustus vibrabilis (lypta, sylgr): l. handa haustus manibus librat, de jacto telo, SE. I 300, 3; constructionem vide sub hrápmunnum.

LÝR, m., gadus pollachius (Norr. Lyr, Strömii Descr. Söndmör. 1, 294), gen. lýs (it. lýrr, gen. lýrs, vide lýrgata), SE. I 579, 2. Aliud haud dubie bod. hlýri anarrichas minor (Egg. Itin. p. 592). Vide composita lýbraut, lýsheimr, lýskáli, lýslöð, lýteigr.

LÝRA, f., id. qu. lúra: engjar lýra serpens, F. IV 91.

LÝRGATA, f., semita gadi pollachii (lýr, gata), mare, ÓH. 155, 1, ubi: láta lið fara lýrgötu facere, ut navis per semitam gadi incedat, classe proficisci.

LÝRNIR, m., id. qu. hlýrnir calum, Merl. 2, 68.

LÝS, n., id. qu. ljós lumen: lýs lögreifendr, pro reifendr lagar lýss moventes lumen æquoris (aurum), viri, Sturl. 6, 36, 2. Vel

lýs est abbreviatum ex lýsa, f., fulgor, splendor (ek sê lýsu nokkra út til hafsins, Finn. c. 8; Sturl. 4, 41), vel. ex lýsi, n., id. qu. ljós (hvat lýsi þat væri, Gullþ.; túnglýsi = túngsljós, Dropl. maj. msc. c. 17; lýsihollr = ljósthollr, Jus eccl. Vet. c. 16).

LÝSA, f., piscis species, SE. I 578, 2, forte id. qu. Norr. Lýsing gadus merluccius (Strömii Descr. Södm. 1, 295); sec. Cod. Fris. col. 216, 1 lýsa est id. qu. ýsa gadus æglefinus; gista lýsu apud merluccios hospitari, F. VI 376; lýsu vängur campus merluccii, mare, it. aqua, lýsu vängs lýng ericetum maris v. aqua, lacus, F. IV 89; V 233, 1; adjectum est lýng ratione habita anguillæ, quæ h. l. serpens appellatur, serpentis enim est in ericetis latere.

LÝSA (lýsi, lýsta, lýst), act., collustrare, illustrare (ljós): þá herra guð heima lýsti cum deus dominus terras collustraret, illuminaret, Krossk. 26 (SE. I 56); metaph.: lýsa hjörtn seggja illustrare, illuminare, Mk. 24. Pass.: valbargar lýsaz í vatni illuminantur, splendidiore sunt, Ghe. 29; höfn lýstiz glöðrautum álfoldar eldi portus rutilo auro resplendebat, Ha. 319, 2. — 3) intrans., pers.: álfroðull lýsir sol lucet, splendet, Skf. 4; armar lýsto brachia lucebant, Skf. 6; impers.: lýsa tók af herskipas hansum lumen effundi cepit ex navis bellicæ capitibus, Ha. 285, 2; er lýsi cum illucescebat, G. 45; Am. 27; ek sê lýsa suðr í haf splendere video mare australe, F. II 31. — 2) ostendere, declarare, significare, notum facere; sæpissime cum acc., rarius c. dat.; c. acc.: lýsa vig cædem promulgare, cædis auctorem se profiteri, Hlud. 2, 9; Am. 65; quin etiam in Schedis Arii (Isl. I 13), alias in prosa usitatum at lýsa vigi (dat.); þat lýs ek id significo, ajo, testor, F. II 314, 2; raun lýsir þat id res declarat, Has. 51; lýsa dáðir, veg e-s virtutes, gloriam alicujus prædicare, celebrare, Rekst. 24; G. 67; þeir hafa lýstan Mæra þengil illustrem reddiderunt, carmine celebrarunt, G. 12. Pass.: hitt skal lýst, er id dicetur, commemorabitur, quod, F. XI 299, 2. 314, 2. Ostendere, exhibere: l. miskun, ástar merki til e-s clementiam, amoris signa in aliquem ostendere, Lil. 21; Has. 18 (ut in prosa: lýsa manndómi, þrágirn, ótrúleika, ÓH. 33. 148; Eg. 16); þá er konúgr lýsti ótta cum rex terrorem ostendebat, Fsk., vide herflótti. — 3) cum dat.: lýsa málum e-s causam alicujus orare, negotia alicujus proponere (in concione), Mg. 1, 3; ek lýsumz þvi lýsa id palam facere cupio, Nj. 62, ubi al. þat.

LÝSHEIMR, m., domicilium gadi pollachii, mare (lýr, heimur): lýsheims eisa favilla maris, aurum, SE. I 632, 1; ignis fatuus, ut hafs glöð.

LÝSIBLIK, n., lucidus fulgor (lýsa, blík): l. branda skevaðar lands lucidus fulgor soli navalis (maris), aurum, ejus eyðir vir, Ghe. 5, ubi sic: alsnaúðr varð eyðir | örfe mestr á lesti | lýsibliks til lykta | landz skevaðar branda, i. e. örfl mestr eyðir branda skevaðar lands lýsibliks varð á lesti alsnaúðr til lykta.

LÝSIBREKKA, *f.*, *tellus lucida* (lýsa, brekka): leggjar ís l. *tellus lucida argenti, femina*, eita *Halfr. sec. membr. 132* (ÓT. Skh. 2, 248).

LÝSIGRUND, *f.*, *tellus lucida* (lýsa, grund): ólstafns l. *tellus lucida vasis cerevisiarum, femina*, Korm. 6, 1.

LYSIGULL, *n.*, *aurum lucidum* (id. *qu. ljóst gull, oppos. rauða gull rubrum*): Gjallarbrú, hon er þókt lýsigulli, SE. I 178; *luminis loco ab Ægere adhibitum*: Ægir lét bera inn á hallargólf lýsigull, þat er birtu ok lýsti höllina sem eldr, SE. I 336, Græc. *ηλεκτρον* (hvíta gull, λευκός χρυσός). Lýsigull idem esse ac ljósa gull et opponi rauðagulli patet ex F. V 342–43: ok svá sem þér þótti höfuðit af rauðu gulli gjört, ok þar lýsti af sem forðum af ljósu gulli, þar mun birtaz tign þín um alla menn fram í þessu landi, svá sem rautt gull er dýra hverjum málni öðrum; ex quo loco illud quoque apparet, quod lýsigull mixtum, rauðagull purum fuit. Hinc lýsigulls Hlin dea auri lucidi (electri), femina, Vigagl. 17, 13. Memoratur et tálborð ok tafl af lýsigulli gert, FR. III 627.

LÝSIR, *m.*, *qui ostendit, exhibet* (lýsa): fremdar lýsir virtutem exhibens, vir eximius, excellens, Plac. 11, ubi dat. s. lýsi.

LÝSKÁLI, *m.*, *domus gadi pollachii, mare* (lýr, skáli): bál lýskála flamma maris, aurum, ilmr lýskála bála *nympha auri, femina*, SE. II 150, 3.

LÝSLÓÐ, *f.*, *semita gadi pollachii, mare* (lýr, slóð): glóðir lýslóðar *prunæ maris, aurum*, SE. I 658, 1.

LYST, *f.*, *cupido*: lyst varumk þess, sequi. *infin.*, *cupido mihi fuit ejus rei*, Am. 73, i. e. cupiri.

LYSTA (lystir, lysti, lyst), *impers. cum acc. pers.*, *lubet*: mik lystir mihi lubet, cupio, aveo, Mg. 9, 8; ef þik vita lystir si scire aves, H. Br. 2, 6; Hund. 2, 7; hvert lystir yðr leið at kanna quo cursum contendere cogitatis? Hund. 2, 4. 5; omitta persona: gür, sem til lystir age ut tibi lubet, Am. 56. Adde Hamh. 27; Hlynd. 42.

LYSTHILGR, *adj.*, *jucundus, stavis* (lyst); de viatico, Lil. 83; de Maria, ibid. 95.

LYSTIR, *m.*, *qui cupit* (lysta): gulls lystir cupitor auri, de puero, spectandi monilis cupido, Isl. II 16, 1.

LYSTO, 3. pl. *impf. ind. act. v.* ljósta, pro lusto (*y = u*), Sturl. 7, 42, 3.

LYSTR, *adj.*, *cupidus, appetens, lubens, qui lubenter aliquid facit*, Hg. 30; ÓH. 41, 2. 186, 5; Hh. 63, 2; Si. 28, 4. Cum gen.: fremdar l. honoris cupidus, Plac. 9; meins um lystir mali inferendi, nocendi cupidi, Sk. 3, 4; kapps of lystir certaminis aridæ (naces), H. 19, 1; lystir sleitu turbarum cupidi, turbulentis, seditiosi, F. VI 339, 1; lyst, Am. 73, est substantivum. Frostþ. L.: ef maðr er svá ills lystir, at. Cum *præpos.*: lystir til fundar, Mg. 17, 1; lystir á reiði in iram pro-

nus, Ólafsr. 52. Cum *infin.*: lystir at lifa vitæ cupidus, vivendi cupidus, Soll. 36. Vide compos., víglystr.

LYSTUGR, *adj.*, *volens, cupiens, lubens; vide níjúklystugr, ólystugr*.

LYT, *lect. membr. Sk. 2, 9, quam lectionem editores mutarunt in lyf, vide lytr*.

LYTA (lýti, lýta, lýtt), *vitium adferre; dedecorare, dehonestare; turpem facere, labem, nævum adferre* (lýti): því fleira lýtir eo plura hominem dehonestant, dedecorant, Hugs. 23, 2; hettir ýta kyns, þeir er lýta guðdóm anthropopathe et anthropomorphismi, qui divinitati non conveniunt, SE. II 244, 1. Hild. 14, 3? Part. act., lýtandi vitians, vitium adferens, lædens, diminuens: lýtandi ílla folds branda diminuens, distribuens aurum, princeps munificus, ÓH. 74, 1; plur. lýtendr golls viri liberales, it. in genere, homines, Hh. 55.

LYTEIGR, *m.*, *campus gadi pollachii, mare* (lýr, teigr): lýteigs loz flamma maris, aurum, lýteigs lozgeiðir vir, Plac. 8.

LÝTL, *n.*, *nævus, labes, dehonestamentum* (ljótr; Dan. Lyde; var. lect. Ld. msc. c. 13, ljóðr pro löstr vitium); dehonestamentum faciei, Korm. 3, 5; vitium corporis: egg bítr á lim lýti membra sædat, mutilat, SE. I 614. — 2) vitium morale, turpe facinus, crimen, scelus, delictum, nefas: ráða lýti nefas committere, delictum patrare, Og. 21; synja lýta fur sik se a vitiiis purgare, se criminibus liberare, Gha. 51 (Gk. 3, 7); til lýta lagi in culpam, crimen, scelus destinata, Soll. 11; síra lýti vitia, scelera hominum, SE. II 248, 2; lýtum loginn vitiorum et flagitiorum infamatus, Hugs. 25, 1; þjóð lýtum kend homines scelerati, Has. 38; þvo lýti vitia abluere, Gd. 2.

LÝTIR, *m.*, *qui vitium adfert, qui lædit, corrumpit* (lýta): l. lögreiðar easiator navis, bellator, F. XI 186, 1; l. liðbands consumitor annuli, vir liberalis, F. V 249.

LYTIR, *m.*, *res, id. qu. lutr* (*y = u*); hinc Sk. 2, 9: ekki lyt, ad verbum, non rem, i. e. nihil, pro adv., minime, quæ locutio optime illustratur ex Am. 49, vide hlutr 8, p. 361.

LÝTTU, 2. *imper. v.* lýða, id. qu. hlýða, FR. I 521, 2.

LÝÐA, *verb.*, *id. qu. hlýða, qu. v.*

LÝÐIR, *m.*, *serpens*, SE. II 570 (lýþær, id., II 487).

LÝÐR, *m.*, *populus*: lýðr heitir landfólk, SE. I 532. Plur. lýðir et lýðar viri, homines; lýðir, Vsp. 45; Muspellz lýðir gentes Muspellis, agmina Muspelliana; it. Mg. 17, 3; F. VI 340, 2; sed lýðar óncisir homines honesti, Ghe. 12, it. F. VI 40, 2, pro lýðir, F. VI 340, 2; acc. pl. lýða, Ísld. 1: bera skal lið fyrir lýða Loðors vinar hominibus apportanda est cerevisia Odinis (carmen); hverrr lýða quisque virorum, Eg. 47 (Seec. unglyde juvenis, qs. ungr lýðr).

LYÐRA, *lect. Fsk.*, 16, 1 pro leyðra, qu. v., a löðr (löðr) spuma.

M.

M *apocopen patitur*, 1) in 1. pl. verborum, proxime subsequente pron. vēr, v. c. keyrðo vēr *populimus*, Mg. 31, 10; tráðo vēr *calcarimus*, Mg. 32, 1; *it. in conjunctio*, pros. F. X 353: oc þess vœntir mee, at ecki þurfi vēr at óttaz hrosseturnar. — 2) in dat. pl. substantivorum, v. c., *vollo, pro vollom*, Vsp. 29, a vœllr; augo pro augom, *vide sub auga*; nástrondo pro nástrondom, Vsp. 34, a náströnd; löfo pro löfom, Bk. 1, 9; vonu, vono, vâno bráðara (pro vonuni etc.), F. XI 16. 22. 74. 112. **M** *permutatur cum f*, *vide grammr*, hálsstemni, samna, skelmir, skelmíngir (cum v, *vide mēr* = vēr, Gloss. F. XII; funnum mit, settom mit = vit, við, Hist. eccl. Isl. II 98, lin. 21. 26).

MÁ (mái, máða, mǫð), *terere, adterere*, c. acc.: meidar kvisto má (inf.), arboris ramos adterere, Grm. 34, ubi cum dat. SE. I 76, 1: mēs qvistvm má, sec. Cod. Reg.; *vide forná*. In prosa: má flekk af vírdíng sinni maculam honori inustam delere, þ. Stáng., msc. c. 4.

MÁFERILL, m., *semita, trames, callis lari, mare* (már, ferill): máferils haukr accipiter maris, navis, máferils hauka lönd terræ navium, maria, SE. II 632, 4, *vide supra* hjálmklaði.

MAGI, m., *venter, stomachus*, Hávam. 20; maga mál mensura stomachi, modus sumendi cibi, Hávam. 21. Hinc derivatum grámagi.

MAGLUN, f., *murmur, murmuratio, querela* (pro möglun, a mögl murmur, F. X 342): maglunar hugr animus querelus, ingenium querulum, Eg. 24, ubi construe: þúng fángvina þórs létumk brugðit at gánga at þínzi, þótt maglunar hugar hvetti (þess). *Vide tamen var. lect. málmguá*.

MAGN, n., *robur, vis; auctoritas, potentia*. Nom. et acc. cum articulo: yðvart magnit vestram potentiam, auctoritatem, G. 8; gen.: kosta magns vires intendere, adhibere, Rm. 9; dat. sníða e-n sína magni scindere cui robur nervorum, i. e. succisis poplitibus enervare quem, Völk. 16; trúa magni viribus fidere, robore præditum esse, FR. I 438, 2; af þínu magni ex tua auctoritate, te ita iubente, administrante, Ha. 294; magni blandinn ví *magica commictus*, id. qu. magnadr, Bk. 1, 5; af magni ví, magna ví, potenter, valide, Mb. 11, 2; FR. I 134; Ólafsr. 40; af mestu magni omnibus viribus, summo opere, Gp. 7; magni ví, ÓH. 247, 2. Pros.: eptir öllu magni totis viribus, F. VIII 104; *vide supra* bera, p. 48. It. pros.: máttir skal at magni, ÓH. 148 (F. IV 319). Plur. mögn, in godmögn, SE. I 32.

MAGNA (-aða, -at), vim addere, augere, confirmare, corroborare (magn). Cum acc. pers.: guð magnar jófur augustum reddit, vel ví miraculosa ornat, Mg. 11, 2; additur et dat. rei: oss magni guð gagni dei me victoria beent, Eb. 22; magna einn mjúku líði opem ferre cui, Hv. 8, locum *vide sub* brunnr.

Cum acc. rei: rögn magna ríki Hákonar confirmant, stabiliunt, ÓT. 28, 3 (SE. I 470, 2); drengir magnar lof þengils augel laudem regis, i. e. regem laudibus extollit, ÓH. 92, 11; guð magnar þrif þegna salutem promove, felices, beatos reddit, Lv. 33; dýr magni þrif þóru þengili höfutangla, Húngro. p. 202; hinn er magnar hvöt qui celeritatem in rebus gerendis adhibet, SE. I 246, 2; Haraldr magnaði hildi ciebat, HR. 65. bragningar, snarir at magna her reges, exercitus celeriter comparantes, vel pugnam cientes, bellicosi, Ha. 90 (F. XII ad F. IX 450, magna sætt pacificationem facere). Part. act., magnandi qui auget, corroborat, v. c. dólgs-kára m. qui (cibo) corroborat, i. e. alit, saturat corvos, præliator, bellator, SE. I 488, 3, quo loco Cod. Reg. *vide* exhibuisse magnapr; vagna grimnis mótröðuls magnendr cientes pugnam, præliatores, F. XI 137, 2, *vide mótröðull*; mords magnendr, id., F. IV 12. Pass.: agi magnadiz gravia dissidia exorta sunt, Ha. 199, 2; ógn tekr niáttug magnaz gravis terror augeri incipit, Ha. 32; máttir magnaz robur crescit, vires crescunt, Merl. 1, 11; eggja zlygg magnadiz pugna incruduit, Jd. 22; skot mögnuðuz tela increbuerunt, Sie. 5, 5. Part. pass., magnadr auctus; magnat, F. II 282, huc retuli in F. XII ad h. l., mutatis voc. præced.: nunc præfero rationem in ShI. propositam, *vide* mor magnadr. In spec., magica arte, incantamentis effectus, *vide* fjölmagnadr, it. arte magica corroboratus, validior factus, ut mögnuð Selkolla, Gd. 59. Sic in prosa, Y. c. 4: Óðinn tók höfundit (Mlmis), oc smurði urtum þeim, er eigi mátti fúna, oc kváð þar yfir galdra, oc magnaði svá, at þat mulli við hann, oc sagði honum niarga leynda hluti; magnadr arte magica ferro inviolabilis, Fbr. 14, ut F. V 238, nú eru hér 12 hreinbjálfar, — hefir ek þá svá signað ok magnaða, at engan þeirra mun járn bita.

MAGNAÐR, m., subst. verb. agentis, qui corroborat, confirmat (magna), il. qui saturat, implet: m. hugins corvum implens, saturator corvi, bellator, de Eriko Blodaxa, Eg. 64, 2; *vide* hjádrmagnadr, sigrmagnadr, et magnapri (Cod. Reg. SE. I 488, 3) haud dubie legendum est magnapr, o: dólgs-kára magnapr saturator corvi, bellator. — 2) Eg. 64, 2, sec. G. Magnæum, confirmatio, complementum, rei in effectum productio: sannspár (sem. pl.) hugins var-a magnadr eaticinium corvi non est impletum, i. e. mors mea, quæ tam certa erat, quam si corvus eam cecidisset, tamen non ereniebat. Sic et rectissime accipitur F. II 282, dvergregns magnadr accessio, auctio, amplificatio carminis, ut acc. s. magnat appositum sit ad jarteinir; tó dýrðar aut construi potest cum magnadr, o: gloriosa, eximia amplificatio, aut ad dáða, dimt vero, etsi durinscule, pertinet ad it finita sunt, sec. ShI. II 267. Nunc maxime placet:

dvergs regn d. magnæ dimt augeo obscuram (i. e. densam) nani pluviam, i. e. carmen.

MAGNI, m., Magnius, filius Thoris, Vafþr. 51 (SE. I 202, 1), ex Jarnsaxa, SE. I 276. Fadr Magna, Thor, Harbl. 8. 51; SE. I 254, 3; II 156, 1.

MAGNUÐR, m., id. qu. magnadr 1, et mögnuðr, in voce compos. farnagnuðr.

MAGR, adj., macer, macilentus: acc., magran mar equum macilentum, Hávam. 83.

MÁGR, m., affinis, SE. I 561, 2; pl. mágar, ibid. I 497; Eg. 64, 2, ubi: hugr mága vára tjáðum mjök ánims adfinnum nostrorum multum iurit me; quo loco de solo Arinbjörne sermo est, quasi in hoc uno multorum adfinnum instar fuerit (G. Magn.). Sic et Sturl. 1, 26, ubi mága Haslidium respicit, affinem Halli Teiti filii. — 2) gener, Hyndl. 23. — 3) vitricus: Ullz mágr vitricus Ulli, Thor, SE. I 254, 6. 278, 2, ubi gen. mágar et mágs, dat. vide scfmágar.

MÁGRENNIR, m., qui larum voracem reddit (i. e. saturat; mār, grennir): Þróttar þings m. larum prælii (corum) saturans, bellator, ÓH. 28, 1; sá-a sogns m. larum sanguinis saturans, id., Sie. 20, 1 (F. VII 235, 1).

MÁGRUND, f., terra lari, mare (mār, grund): skorda mágrundar destina (arbor) maris, semina, GS. 18.

MAGT, f., id. qu. makt sec. pronuntiatio-nem; eigor, vis vitalis: fallaz tekr magt við hann eigor eum deserere incipit, Skáldh. 6, 9 (maktarleiki, m., valetudo, Hist. eccl. Isl. I 246, epist. Eriki archiep. 1188 — 1206).

MAK, possum, 1. s. præst. ind. act. v. meza, cum suffixo pron. 1. pers. ek, Óg. 31. Máka non possum, id. cum suff. neg. a, Son-art. 18; Gha. 29, sequente pron. ek; mákaþ ek, id., cum suff. neg. aþ, Am. 12; mákak, id., Am. 52.

MAKI, m., par, æqualis, it. socius, con-jux, vide bólstarmaki (Ad. 6), sub v. bólst-r. In prosa, æqualis, par, F. XI 61. 96; ÓH. 122; SE. II 16.

MAKLIGR, adj., meritis, dignus, conte-niens (maki): m. madr dignus maritus, H. hal. 25; cum inf., makligri at hánga magis dignus, qui suspendatur, qui pendeat, Mb. 6, 2; þú ert makligust mikln, sequ. infin., Snegl.; makligast heiti nomen dignissimum, Nj. 44, 3.

MAKR, adj., facilis, commodus, jucundus, it. quietus; in compar. occurrit, mēr er mak-ara sequ. infin., jucundius mihi est, magis volupe mihi est, Korm. 3, 9. In prosa: Hallbjörn kvað honum makara, at sitja við elda, en vera í skjöfnum, FR. II 112; makara = ljúfara, var. lect. F. XI 277. Hinc makendi, n. pl., Eg. 10.

MAKT, f., potestas, Lil. 7, vide magt et mekt; copia (= var. lect. gnótt), Skáldh. 5, 3, vel forte rectius: honor, gloria.

MÁL, n., sermo: kuðr at máli per sermo-nem notus, Hávam. 57; manna mál sermones hominum, Hávam. 112; vera at manna máli in sermonem hominum venire, in ore hominum esse, versari, Vigagl. 23, 1. Háva mál ser-mones Celsi (Odinis), Hávam. 167; Grímnis-

mál, Vafþrúðnismál, Alvismál, etc. Mál jótna sermo gigantum, aurum, SE. I 214; mál hella mildings sermo gigantis, aurum: eyðir hella mildings máls eir liberalis, prin-ceps, F. V 171. — 2) dictum, verbum, effa-tum, eloquium: mjök mál verba facile fluen-tia, de carne, Has. 1, locum vide sub gný-andi; menn nemi mín mál, sem ek inni me-a dicta, Nj. 136; ÓH. 170, 1; G. 7; mál nem þú mín ok greinir, Nj. 73, 1; taka e-n mál-um verbis alloqui aliquem, ÓH. 186, 5 (ut hodie: taka e-n tali); beida e-n mála eloquia postulare quem, Skf. 1, ut kveðja e-n máls, præf. ibid.; skipta málum við e-n verba cum aliquo commutare, Hm. 9; ek geri slíkt at málum hanc rem verbis prædico, cerebro, Mg. 36, 2; skammt mál sententia brevis, compen-dium, Nj. 44, 3; forn mál vetera proverbialia, ÓH. 186, 7 (sing., Vigagl. 8), ut fornkvæðit orð, Eg. 71. — 3) colloquium: vera á máli in colloquio esse, Vegtk. 1; drykkju mál ser-mocinatio super vīna, F. X 195, 1. — 4) pactum, promissum: mál, er meðal fóru pacta intercedentia, Vsp. 21; slíta málum við mey rumpere pacta, datam fidem fallere, Sk. 1, 32; haltu máli þínu við mik quæ mihi pol-licitus es, præsta, Plac. 26. — 5) mál facun-dia, Bk. 1, 4; mála grein elocutio, dictio, Gd. 2. — 6) res: hveit mál var þat ea res periculosa fuit, G. 56. — 7) in compositis: beðmál, fríðmál, fryggmál, glysmál, hróðr-mál, lagamál, öldrmál, ólmál, sakmál, skraut-mál, skrókmál, teitimál, vílmál. — 8) men-sura, modus: maga mál mensura stomachi, modus in sumendo cibo, Hávam. 21; conser Seneca Epist. 83: dic, quam turpe sit, plus sibi ingerere, quam capiat, el stomachi sui non nosse mensuram. — 9) certum tempus: mál er tempus est, sequ. infin., Vsp. 13; Hávam. 112; Hund. 2, 24; cum dat. per-sonæ: mál er mēr at ríða est mihi tempus equitandi, Hund. 2, 47; mál kveð ek okkr (o: vera at) fara, Skf. 10; mál er vílmögum at vinna erlíði tempus est, ut servi opus fa-ciant, ÓH. 220, 1; því máli (subint. at) ea vice, Korm. 19, 10; vide hríðmál. it. formas mel, mæl. Angustiiori significatu mál, in Rymbegla p. 6, tres menses continet: í misseri eru mál tvö, í máli ero mánuðir þrír. Et junguntur mál ok misseri, Hávam. 60, etsi non necessario h. l. sumatur de trimestri tem-pore. — 10) tempus prandii vel cænæ (sumendi cibi), Hávam. 37; statæ horæ cujusque diei, ibid. 60; vide málungi.

MÁL, n., metallum (AS. mæl, Kymr. mæl, malen metallum, vide Krm. 93; quæ vox for-sitan radicē sit vocis usitatæ málmr quam-obrem variant málvitnir et málmvitnir, qu. r.), cf. formam mel. Hinc 1) gladius, Ísld. 9, ubi de Glumo Geiride: Njörðr klauf Herjans hurðir | harða vitr á Fitjum | hinn er mál af innanni | mætins auðar fékk dauðum, i. e. harða vitr Njörðr metins auðar, hinn er fékk nál af dauðum manni, klauf Herjans hurðir á Fitjum o: qui gladium accepit a mortuo homine; cf. Ven. 19, ubi eadem di-cuntur de Thorkele Geiride, fratre Glumi. Mála hregg procella gladiatorum, pugna, SE.

I 476, 2, ubi construo: ek vardyggr örgildis eldi ok mála hrezgi cædibus ac pugnis operam dedi. Confer et compos. hvítunál, et formam mel. — 2) mál á spjóti, sverði, (qua de re fuse agitur in Vigagl., ed. Havn. 4, et in Krm. 91—95), forte lamellæ metallicæ, partim inauratæ, partim formæ characterum vel figurarum laminis gladiatorum et spiculis hastarum adplicatæ ornamentis causa. Huc refero: stál þjartra mála chalybs (hasta) lucidarum bractearum, splendidis bracteis, lamellis metallicis ornatus (ornata), Krm. 1; lét mál stála lítoð sveita, HR. 66; it. gullmál bractææ aureæ, in Vilkina S. c. 388, de gladio Naghringo, cuius acies et gullmál splendide fulgebant; it. Vigagl. 8: en er þorsteinn sá gerðar hans, er hann hafði, bæði feld ok spjót, þá fann hann blóð í málunum, ok spyrr, ef hann hefði höggvit með því fyrir skönum; cum hac notione etiam comparo appellationem gladii, málfaínn. — 3) metallum aliquod ignotum, vel forte subtilissimum chalybs, cui vis aliqua occulta (magica) inesse credebatur. Iluc refero locum GS. 11: nú eru tekin Grásíðu brot, er Þorkell hafði hlotit í skiptum þeirra bræðra, ok gæðir Þorgrímr þar af spjót, ok var þat algjört at kveldi: mál var í, ok fært í hepti spannarlángt; i. málajárn, FR. I 414; F. III 223, quod dicitur málásax, FR. I 514; it. málaspjót, þat er maðr mátti taka hendi sinni til geirnagla, GS. 6; Sturla varðiz með spjóti því er Grásíða hét fímt ok vel, þat var stórt málaspjót fornt ok ekki vel stínt, hann lagði svá hart með því, at menn fællu jafnan fyrir, en lagðiz spjóti, ok brá hann því nokkrum sinnum undir fót sér, Sturl. 6, 17; málaspjót, ok eigi mikit, ok gulleikinn falrinn á, ÖH. 132 (F. IV 278); Björn lagði málaspjóti á drekanum, Gullþ. msc. c. 4, de direptione antri Valiani.

MALA (mel, mól, malit), molere, molam versare, circumagere, SE. I 378, 3; 1. pl. imper., mólum molanus, SE. I 380, 2. 388, 4. 390, 1; impf. ind. mól, SE. I 388, 4. 390, 2. 328, 4; perf. ind.: ek hefi malit, SE. I 386, 3; impf. conj., moli (i. e. mól), SE. I 382, 3. Cum acc.: m. valhygg permolere, Hund. 2, 2; m. auð divitias (aurum) molendo comparare, SE. I 380, 2; eýlúðrs brúðir mólu mældrþól Amlóða virgines æquoræ molam Amlodii versarunt, SE. I 328, 4, vide Amlóði. ÓT. 21, 1 (AR. I 279): stýri mól vertunt, gubernaculum moluit (i. e. contrivit, sulcavit, ɔ: mare); forte mól, h. l. est, susuravit, aut ductum a sono versatæ molæ, aut a mala murmurare, quod de blando felis murmure dicitur; utranvis interpretationem præferas, mihi sententia dubia videtur hoc contextu orationis; forte pro enn mól stýri legendum sit enn mólsefri ille eloquio clarus, disertus, referendum ad ýsetrs elds hati in v. 2. Part. pass., malinn comminutus: malit gull aurum comminutum, roðinn mólau gulli auro comminuto pictus (auripigmento illitus), de rostris navalibus, ÖH. 154, 1; vide part. compos., fullmalit.

MALA, f., propr. confabulatrix, colloquiorum socia, familiaris, amica (mál; vide masc.

máli): kona heitir mála búanda sins, SE. I 538; úlfis бага mála uxor Odinis, terra, SE. I 600, 2; geirtýs mála, id., Ha. 235, 1.

MÁLALOK, n. pl., finis, exilus causæ, (mál, lok), GS. 7.

MÁLFAINN (vel potius málfár), lamellis v. bracteis metallicis ornatus (mál, fáinn, part. pass. v. fá); occurrit in acc., mæki málfán (contr. pro málfáinn), Skf. 23. 25; Bk. 2, 4; in Skf. vertitur, ferro politus, clarisonus, in Bk., lileris nitens, inscriptione ornatus.

MÁLFENGI, n., SE. II 116, var. lect. 5, dubium, forte loquacitas, garrulitas; it. abst. pro concr., loquax, garrulus. SE. II 410, 5 h. l. habet: þó er máls gengi mikit certe magni clamores sunt, i. e. voces clamoresque majorem in modum inualescunt; ut málsgeingi mikit sit pro málsgængir mikill.

MÁLFETI, m., equus, SE. II 487. 571 (qs. defunctis passibus ambulans, mál, feti a feti); m. varra (varrar) equus maris, natis, Nj. 103, 5 (F. II 205, 2).

MÁLFENNI, f., dexteritas, peritia sermonis, i. e. facundia (pro málfimni, a mál, fimr): mætr ef mer vill láta | málfenne guð vinnaz si deus optimus efficere velit, ut mihi facundia copia suppetat, Lv. 34.

MÁLGÖGN, n. pl., instrumenta sermonis, id est: os et labia (mál, gögn, pl. a gagn): hræðr skulu mín til mæðdar | málgaugn, en líð þagne, Lv. 2, id. qu. munnr ok varrar, ibid. 1.

MÁLGRÁÐR, m., cupiditas loquendi, garrulitas, loquacitas (mál, gráðr), Isl. II 254, 1: því er menteytir (dat.) minni málgráðr ideo monilium consumptori (mihi) est minor loquendi cupiditas.

MÁLHRINGR, m., annulus e metallo (auro v. argento), pro málhringr (mál = málmr, hringr): málhrings meidr eir, Vigagl. 12, 1, si lectio vera est.

MÁLHVESSANDI, vocem acuens, voce clarisona præditus, altisonus (mál, hvessa): bræðr varði ok milda móður | málhvessandi Samson þessi, Gd. 37.

MÁLHVETTR, ad vocem, sonum edendum incitatus (mál, hvettir pro hvatr a hvetja), it. sonorus, argutus: málhvettan háf skotnaðra sonoram ungulam hastilium, i. e. sonoros stimulos baculorum spicatorum, SE. I 294, 2. S. Thorlacius construit: málhvettan markar þyr Thore filium (Thorem) ad loquendum incitatum.

MÁLI, m., familiaris, amicus (qs. confabulator, a mál, respondet feminino mála), SE. I 536. 560, 3; m. Odins Höner, SE. I 268; málár konúgs familiares regis, de dynastis, ducibus (præfectis) et aulicis, SE. I 458, pros.; buðlúnga máli præfectus regius vel dynasta, SE. I 460, 2.

MÁLI, m., stipendium: þiggja mála accipere, Orkn. 82, 13 (AR. II 220); gánga á mála nomen militiæ dare, F. VI 135. — 2) pactum, sponsio, vide veðmáli.

MÁLAL, adj., qui loquitur, loquax; non occurrit nisi in acc. s. málán segs sólar sverri hominem loquacem, SE. I 506, 1. In compositis usitatum est, vide glapmál, símál,

velmáll; *it. hjámáll aliorum sententiæ obloquens, einmáll in sententia sua pertinax, qui solus aliquid contendit pertinaciter*, SE. II 26, *pros.*

MÁLMBJÓÐR, *m.*, *aurum offerens, vir* (málmr, bjóðr), Ísl. II 33, 1, *var. lect. 1.*

MÁLMOYNNR, *m.*, *sonitus ensium, pugna* (málmr, dynr): málmodyn's hlýnr bellator, F. XI 204, 1.

MÁLMLAUG, *f.*, *volatus telorum, ensium, tela volantis, enses volantes* (málmr, laug), Ísl. II 270, 1.

MÁLMGAUTR, *m.*, *numen teli, gladii, vir* (málmr, gautr), *pl. málmgautar*, Grett. 14.

MÁLIGNA, *f.*, *nympha gladii, bellona* (málmr, gná); *gen. málmgnár* (vel dissyll. málmgnár, i. e. málmgnár), *var. lect. Eg. 24, pro inagunar, quæ lectio in ceteris var. lectt. latere videtur; commode sec. hanc lectionem construi potest málmgnár þing conventus bellonæ, pugna.*

MÁLGRIMMR, *adj.*, *ensibus noxiis* (málmr, grimmr), *epith. pugnæ: málmgrimmrimma*, Mg. 36, 1, *quo loco F. VI 90: manngrimm.*

MÁLHRÍÐ, *f.*, *impetus vel procella gladii, pugna* (málmr, hríð), ÓT. 96, 3; *málmhríðar spá sonitus nimbi metallici, tumultus, fremitus, sonitus pugnæ*, Höfuðl. 4; *málmhríðar meidr præliator, puguator*, Hg. 27.

MÁLMOÐINN, *m.*, *deus metalli* (málmr, Óðinn): *mætra hjalta málmóðinn bellator, princeps bellicosus*, ÓT. 13, 1, *a mætra hjalta málmr metallum pretiosorum globorum, gladius; cujus loci constructio, lectio et interpretatio in Hkr. VI minus recta esse videtur.*

MÁLMR, *m.*, *metallum* (SE. I 62. 180; málmr, er járn skal af gera, Sks. 162; F. V 343—44): *Gnitaheidar m. metallum saltús Gniten'sis, aurum*, SE. I 360. Gota *n. metallum Gothorum, galeæ et loriceæ*, FR. 1439, 1 (cf. Valamálmr); *m. hjalta metallum bul-larum, gladius, vide málmóðinn; málmár Miklagarðs tecta ærata, vel turres æratae Constantinopolis*, Ílh. 2, 4. *Vide compos.: raud-málmr, reidmálmr, rögmálmr, Valamálmr.* — 2) *telum, gladius, hasta, sagitta; gladius*, SE. I 564, 2; *málm's munnr acies gladii, vide minnrjóðr; málma kveðja salutatio ensium, jaculatio, pugna*, ÓH. 48, 1 (SE. I 458, 3); *riðða málma tela cruentare, pugnare*, Ílh. 101; *þar málmár brustu ubi gladii fracti sunt, i. e. ubi pugna commissa est*, F. III 9, 1; *málma gald'r sonitus ensium, pugna: málma gald'r's Móði puguator*, Ísl. II 224, 1; *málma skúr nimbus ensium, pugna: málma skúrar snarr bellicosus, pugnandi peritus*, Grett. 56, 3; *málma hjaldr sonitus ensium, pugna, vide hjaldrörr; málmr hinn klökkvi sagitta*, ÓH. 247, 2. — 3) *aurum: skírr málmr metallum depuratum, aurum vel argentum descæcatum*, Ghe. 41; *höfugr málmr metallum grave: þjóð býðr höfgan málm fyrir ófsalan hilmis haus*, ÓH. 171, 1; *málma fergir, stríðir, þverrir, vörðr vir*, Ha. 331; G. 35; Hg. 26; ÓH. 92, 15.

MÁLMEGN, *n.*, *pluvia ensium, pugna*

(málmr, regn): *málmregns stafar pugnatores*, F. V 227, 2.

MÁLMRJÓÐR, *m.*, *arma rubefaciens* (málmr, rjóðr), *pugnator*, Ísl. II 33, 1.

MÁLMRÖG, *n.*, *rira gladii, pugna* (málmr, rög): *málmrögs Móði puguator, vir*, Nj. 196, 2.

MÁLMRUNNR, *m.*, *pugnator, vir* (málmr, runnr), GS. 10; *dat. pl. málmrunnum hominibus*, Has. 51, *vide misgera.*

MÁLMRÝRIR, *m.*, *minuens aurum, vir liberalis* (málmr, rýrir), Sturl. I, 20, 1, *ubi rectius scribitur málmrýri tel ek skýran.*

MÁLMSÆKIR, *m.*, *pugnator, bellator* (málmr, sækir), F. VII 71.

MÁLMSKÚR, *f.*, *nimbus telorum* (málmr, skúr): *málmskúrar dynr pugna, mæta m. dyn objicere se pugnæ*, SE. I 650, 2.

MÁLMOVITNIR, *m.*, *gladius*, SE. II 560, *pro málvitnir, qs. lupus metalli, in metallum (galeas, loricas, enses, clipeos) sæviens* (málmr, vitnir).

MÁLMPING, *n.*, *conventus ensium, pugna* (málmr, þing): *málmþings hvatuoðr, meidr, mætir, víðr puguator*, Merl. 2, 94; F. II 322, 2; Jd. 5; ÓT. 123, 1; SE. II 214, 1.

MÁLMPÖRR, *m.*, *gladius*, SE. II 559, *pro málmr, þórr.*

MÁLMPRIMA, *f.*, *tonitru, fragor ensium, pugna* (málmr, þrima): *er málmþrima merst á hjalli*, Merl. 2, 67.

MÁLONAUTR, *vide málunautr.*

MÁL'R, *m.*, *gladius, gladiolus*, NgD. 83, *ubi comparatur cum græco μάχης culter. SE. II habet mál(m)r; et SE. msc. málr sup-praser. tö málmr.*

MÁLREITANDI, *sermonem exordiens* (mál, reita): *mun ek þar næst á móður Kristi málreitandi taka at heita in exordio sermonis, carminis*, Njk. 5. *In prosa, adj. málreittinn adfabilis, familiariter garrulus, propr. sermonem libenter ordiens*, F. IV 165; VI 438; *var. lect. Eg. 76, sub fin., ubi in textu mál-reittinn; al. málreittinn, Hkr.*

MÁL'RÚM, *n.*, *loquendi facultas* (mál, rúm, *propr. spatium vocis*), Bk. 2, 66.

MÁL'RÚNAR, *f. pl., characteres, facundiae effectores* (mál, rúnar), Bk. 1, 12. — β) *loquela, facultas loquendi, usus lingvæ: gefa e-m mál'rúnar usum lingvæ alicui restituere*, Gk. 22.

MÁLSEFNI, *n.*, *materia sermonis, colloquii* (mál, efni): *málsefnis ann ek þer margan dag materiam colloquii tibi do*, FR. II 135, 1.

MÁL'SGERÐ, *f.*, *sermo de aliqua re institutus* (mál, gerð): *því er menyrfir minni mál'sgerða ideo monilium consumtor (ipse poeta) minoris est sermonis, i. e. pauciora quam alias loquitur, solito verborum parciore est*, Ísl. II 251, 1, *var. lect. 15.*

MÁL'SKÁLÞ, *n.*, *loquacitas, garrulitas* (mál, skálþ), (*membr. Havn.*) Grett. 5, 2, *pro mál'skjálþ.*

MÁL'SKAP, *n.*, *garrulitas, verbositas* (mál-, skap), Hugsm. 11, 3: *mál'skap mikít er mörgum gefit, fá'r er at hyggju horskr.*

MÁL'SKJÁLÞ, *n.*, *id. qu. mál'skálþ, inserto j, garrulitas*, Grett. 5, 2: *mörgum særuu*

gjálpar brjót er meir lagit málskjálp, en hyggendi. *Eadem sententia SE. II 28*: málróf er geflt mörgum, en spekin fám; *Hild. msc. c. 18*: þit erut menn grunnswær, ok meir geflt málróf en vitzmunir; *vide et mál-skap*.

MÁLSKYTJA, *vide skytja*.

MÁLSTEFNA, *f., consilium, Vegtk. 5; congressus colloquendi causa, Merl. 1, 43 (mál, stefna)*.

MALT, *n., polenta, byne; metaph.*: orða malt *copia verborum*, hróðrar sáld, fermd af orða malti *carmina, copia verborum abundantia, Skáldh. 4, 5, confer sáð*.

MÁLTÓL, *n. pl., instrumenta sermonis (mál, tól), id. qu. málögögn; máltól metta nýtaz mér utinam mihi instrumenta sermonis suppeditarent, G. 19*.

MÁLUGR, *adj., loquax, multiloquus (mál)*: minnir ok málugr (skal maðr vera), ef hann vill margfróðr vera *memor et multiloquus, Hávam. 103 (Eg. 31)*; málugs reynnaz margar sögur lýða kind at lýgi hominis loquacis, *multiloqui, Hugsm. 19, 5. In compos.*: fá-málugr, gagnmálugr, goðmálugr, ómálugr, ör-málugr.

MÁLUNAUTR, *m., amicus, socius, sodalis (propr., consors consiliorum, pro málunautr, ut búðunautr, mánudagr), SE. I 561, 2, sec. Cod. Reg.*; málunautr mildings (miðj-úngs), *Lokius, SE. I 312, 1*.

MÁLUNGI, *Hávam. 67, pro málumgi (málum, dat. pl. toð mál sermo 2 γ, -gi suffixum), singulis cæne horis, vel certâ aliqua cibi sumendi hora: hér ok hvar | mundi mér heim of boðit, | ef þyrtae at málungi mat, Hávam. 67, ubi vertunt, si prandio indigerem. Gloss. ibid. habet málungr, m., prandium, et Lex. B. Hald. málungr, m., una portio cibi, adlata phrasi: hann á ekki málung matar tantum non habet cibi, quantum una vice illi satis est; quam phrasin, nisi me salutar memoria, sic audiri: hann á ekki málungr matar*.

MÁLVINA, *f., amica (mál, vina; ut hjalskona, Dropl. maj. c. 29); gen. s.*: málvinu minnar *amica mea, SE. II 136, 1*.

MÁLVINR, *m., amicus, familiaris, colloquiorum particeps (mál, vinr): m. mauna amicus virorum, de rege, SE. I 382, 1; ek sakna míns málvinar desidero meum consiliorum participem, Gk. 19; acc. pl.*: málvini ekkju *amicos feminæ, amatores, Krm. 20*.

MÁLVITNIR, *m., gladius (mál metallum, vitnir, qs. lupus metalli, cf. málmvitnir), SE. I 566, 1; II 476. 619 (II 560 habet málmvitnir)*.

MÁLÞÍNG, *n., conventus, congressus colloquii causa (mál, þíng): slá m. við meyrar, FR. II 273, 3; málþíngs vanr colloquiiis adsvetus, comis, adfabilis, amicus, familiaris, FR. II 302, 3*.

MÁLÞJÓN, *m., sermonis minister, vel sermonis ancilla, lingua (mál, þjón): meginverk málþjóns operosus labor lingue, SE. II 172, 2 (Ad., ult.). Miratur G. Magnæus, cur poeta non posuerit þernu pro þjóns, cum tunga sit fem. Non observat hoc poeta, nam*

Ad. 16, linguam appellat onunlokarr, gen. masc.; sic et lingua appellatur stýri máls gubernaculum sermonis, vide stýri.

MAN, *n., mancipium, utriusque sexus; gen. mans, dat. mani; plur. in usu non est, vide tamen 2 γ; Hund. 2, 3; Am. 66; SE. I 378, 1, 380, 1, vide fóstman — 2) femina, α) puella virgo, SE. I 558, 1; Hávam. 82, 92. 102. 164; Alem. 6. 7; Skf. 11. 34; Harbl. 15; Sk. 1, 27. 33; Gjallar man puella Orci, custos Orci, Modgunna, Ha. 236, 3, vide Gjöll; Húðins man puella, amatrix Hedinis, Hilda, Mg. 31, 1, vide manþing. — β) filia: Ægis man filæ Ægeris, undæ, collect., vel sec. γ, uxór Ægeris, Rana, Sonart. 8; Húgna man filia Húgnii, Hilda, Ha. 236, 4, vide Húgni. — γ) uxor: man Yggs, Yggjar uxór Odinis, terra, F. X 425, 27. 428, 47; bjarnar man uxór gigantis, femina gigas (vide björn): byrvindr bjarnar mana aura gigantidum, animus, Sonart. 13, quo loco mana est gen. pl., etsi ceteri casus numeri pl. non occurrant, quemadmodum in voce compos. mara botnar fundus maris, tò mara est gen. pl. toð marr, m., mare, quod nunquam in pl. numero usurpatur.*

-MANA, *in voce compos., einmana, qu. v., Lex. B. Hald. ducit a man, n., servus, quasi sine satellite servo, sibi ipse serviens. Alii, qs. einn manna, a maðr homo*.

MÁNAÐR, *m., mensis (máni), Skf. 42; dat. s. mánaði, Hávam. 74. Plur. mánuðr: en oskar á (þat er undr mikit) man mánuðr sjau máttvg vella, Merl. 2, 89, per septem menses; sic F. IX 239. 266; monoþr, Sched. Arii c. 4 (Isl. I 367⁴; sequens þritögnáttar potest esse masc. a þritögnátti); mánaþr, F. X 408; pl. regularis mánuðir, Rm. 7. 18. 30*.

MANDU, *pro MANTU, 2. s. præ. ind. v. munu, Harbl. 46; Lokagl. 45, ut mundu pro muntu, qu. v.*

MÁNGA (*-aða, -at*), *mercaturam facere; metaph.*: mánga við lírlings Húrn amorem feminæ captare, venari, Korm. 3, 6. *In prosa*: þeir maunguðu um ross við Skíða de emendis equis colloquebantur cum Sk., Sturl. 5, 39; kaupmánga, Sturl. 3, 25; mángari fenerator, Sks. 17. 21; mángsmaðr, id., Ld. msc. c. 42.

MANGI, *nemo (maðr = mann, -gi, neg.). — 1) ut subst., in nom., Hávam. 50. 71. 132. 141; Grm. 2; Lokagl. 2. 35. 60; Sk. 2, 5; Bk. 1, 12; Am. 45. 74; in prosa, Isl. I 280. Gen. mannzkis, Hávam. 116. 149; Skf. 20. 24. — 2) ut adj.*: mangi isarnmeiðr nullus homo, nemo, Isl. I 197; mangi annar mildingr nullus alius rex, F. VI 26, 1; *in acc.*: ek veit manggi annan frenira, F. VI 196, 1. — 3) mangi, FR. I 247, 1, videtur legendum maigi non cibus.

MANI, *m., luna, SE. I 56. 472; Vsp. 5; Alem. 14. 15; Vafþr. 23; Hávam. 140; mána garmr canis lunæ, lupus, SE. I 58; mána systir sol, SE. I 330; Sk. 2, 23; niána salr cælum, Hund. 1, 3; m. fold cælum: mána foldar mildingr rex cæli, deus, Gd. 4; mána haudr cælum: mána haudrs hildingr deus,*

Lb. 18; mána mildingr *Christus*: móðir m. mildings *Maria*, *Ag.*; mána rann *cælum*: mána ranns mildingr *deus*, *SE. II* 236, 2; mána vegr *cælum*, *aër*, *SE. I* 278, 1. — 3) *pro splendore*: wgia mána cik *femina*, *Ag.*; lagar máni *splendor pelagi*, *aurum*, *askr*, þollr lagar mána *vir*, *Isl. II* 371, 1; *Eg.* 60, 2; Viðris m. *ignis Odinis* (ut eldr), *gladius*, Viðris m. hrið *pugna*, *eide* herðimeidr, *Nj.* 78, 2; fjörnir máni *splendor galeæ*, *gladius*: fjörnir mána *fleyder pugnatores*, *F. II* 315, 2, *eide* fjörnir 2, p. 179. — γ) *in circumscriptione clipei*: máni geirvifa *luna bellonarum*, *clipeus*: snerra geirvifa mána *pugna*, *Hg.* 26, *sec. membr. E*; randar máni *luna circuli*, *clipeus*, *Eg.* 67, 4; *Krm.* 6. — 8) *in compositis*: bardimáni, bðdmáni, brámáni, ennimáni, gunnmáni, hámáni, hlémáni, hrwmáni, innmáni, raðdmáni, sigdmáni.

MANKYNNI, n. pl., *Harbl.* 30, *vertitur*, *copia puellarum*: góð m. *bonarum puellarum copia* (man, kynni).

MANN, m., *id. qu. maðr vir*, *homo*: enn helgi mann *sanctus ille vir*, *Nik.* 42; *eide* formann. *In prosa*, *Sturl.* 3, 6: seg þú mér, hvat þú mundir kjósa, hvör mann helst bæði þín. *Prodið ex mannr*, *per apocopen*. *Adde F. IV* 368; *V* 90. *Aungr m.*, *F. IV* 214.

MANNAÞENGILL, m., *rex hominum* (maðr, þengill), *de Njórd*, *Noatunis habitante*, *Grn.* 16; *it. de Thengile*, *filio Halvdanis Grandáni*: er kalladr var mannaþengill, *SE. I* 516; *forte*, *rex Mannorum*, *gentis Slavice*, *cf. mannheimar*.

MANNBALDR, m., *vir excellens*, *inprimis liberalitate* (maðr, Baldr), *SE. I* 532, 559, 2, 618, 1; *F. XI* 201, 1.

MANNBÓT, f., *satisfactio pro homicidio (pecuniaria)* (maðr, bót). — 2) *facinus forti viro dignum* (ut drengsbót), *GS.* 27; *HR.* 3.

MANNBROT, f., *prava lectio pro menbrjótr*.

MANNDAUÐR, m., *strages hominum* (maðr, dauðr = dauði), *Merl.* 2, 79; *in prosa*, *F. X* 211, *et in dat. c. art. manndauðnum*, *ibid.* 212.

MANNDÁÐ, f., *virtus* (maðr, dáð): ráðandi manndáða *vir virtutibus ornatus*, *instructus*, *III.* 63, 3; snjallr allra manndáða *omnibus virtutibus eximie ornatus*, *Selk.* 8.

MANNDJARFR, adj., *animo libero, erecto, excelso*, *generoso* (maðr, djarfr): ni. drottinn, *de rege*, *F. V* 176, 1.

MANNDÓMR, m., *humana natura* (maðr, -dómr): hárr guð réð hylja yðvarn hreina guddóm vorum manndóme, mein hölda liðs glataz af því, *IIas.* 18. Þar nam þjóðar stýrir | þjóðr manndóme skryða | guddóm sinn, *Mk.* 11.

MANNDÓMSLEYSI, n., *facinus viro indignum*, *flagitium* (manndómr, lauss): með m. *flagitiose*, *turpiter*, *Skáldh.* 3, 44.

MANNDYRÐ, f., *gloria*, *pompa* (maðr, dýrð): gekk við m. mikla | Magnús reiðr af skeiðum magna cum pompa, *Mg.* 34, 6. — 2) *præclarum facinus*, *virtus*; *pl. manndýrðir* *egregia facinora*, *virtutes*: vísir vann manndýrðir, *G.* 18; menstiklir vann skýrþar

maundýrðir, *SE. I* 656, 1; maundýrðir fá fira gæti mærlar, *SE. I* 618, 1, *eide* et höfuðkastali. *Ex Rymbegla* p. 384: Davíð var drikkjaðr (*al. dyrkaðr*) mörgum manndýrðum multis *eximie virtutibus imbutus*, *ornatus*; *ibid.* 378: drottinn vor, er allar manndýrðir hefir í sínu brjósti, *vert.*, *humana excellencias* (*v: omnes virtutes, quæ hominem ornent*).

MANNÆFI, f., *vita humana*, *leg. put* *Grett.* 10, *pro* menn wll.

MANNFALL, n., *strages hominum* (maðr, fall), *F. VI* 318, 1.

MANNFJÖLD, f., *multitudo hominum* (maðr, fjöld), *Ad.* 15, *ubi* fyrir mannfjöld margra sjónir dictum est *pro* fyrir sjónir (á) fjöld margra manna ante oculos numerosæ hominum multitudinis.

MANNGI, *id. qu. mangi*, *qu. v.*, *Havam.* 50; *F. VI* 196, 1.

MANNGRIMMR, adj., *hominibus nozius, periculosus* (maðr, grimmr): m. rimma pugna, *F. VI* 90, 2, *pro* málmgrimm.

MANNHEIMAR, m. pl., *sedes Mannorum*, *Secia proprie sic dicta*, *oppos. Godheimar*, *Y.* 9 (*AR.* I 253), *cf. mannaþengill*.

MANNHUNDR, m., *homo scelestus* (maðr, hundr), *pl. mannhundar*, *de incendiariis*, *Sturl.* 9, 31, 1.

MANNKYN, n., *genus humanum* (maðr, kyn), *poët. pro* menn *homines*: m. hefir at minnum þann morgun, *F. VI* 409, 2, *it. F. VI* 197, 1; sem þá í hördum heidvindi blæs miklu myrkri af mannkyni, *Krossk.* 26, *eide* blása 4; leiðr mannkyni, *II. hat.* 25; mannkyns reynir *explorator hominum*, *rez*, *Orkn.* 11, 1; *adde* Lb. 31, *eide* sýkn.

MANNLÍKAN, n., *effigies humana*, *simulacrum hominis* (*formæ humanæ*; maðr, líkan); *pl. mörg mannlíkon*, *Vsp.* 10. *In Bl. membr. plur. est ut sing.*: þan mannlíkan, oc hini fogru mannlíkan; *ibid. etiam est* *diuuls* manlíkan; *cf. SE. I* 42: manz líkandi forma humana.

MANNR, m., *homo*, *id. qu. maðr*: engi mannr nemo, *ÓT.* 28, 2; mannr annan unus alterum, *alter alterum*, *Mg.* 31, 4; eingr mannr nemo, *Orkn.* 5, 2 (*aungr* manni, *F. IV* 211; *engr* maðr, *ÓH.* 99).

MANNRAUN, f., *virtutis specimen, periculum* (maðr, raun), *A.* 6, *eide* fill. — 2) calamitas, infortunium, res adversæ, *Plac.* 1.

MANNSBANI, m., *intersector, percussor* (maðr, bani): verða m. *hominem interficere*, *homicidium patrare*, *FR.* I 251.

MANNSEMI, f., *mascula indoles*, *virtus*, *fortitudo* (maðr, semi, *term. deriv. a -sainr*), *Hyndl.* 3.

MANNSKADI, m., *clades*, *strages* (maðr, skaði): olli morði ok mannskada cladið stragisque auctor suil, *FR.* II 57, 2.

MANNSKELKR, *eide* mennskelkr.

MANNSKÆÐR, adj., *hominibus damnum inferens, infestus, bellicosus* (maðr, skæðr), *de rege*, *H.* 9, 2; mannskæðr, *id.*, *SE. I* 491, 2 (*Cod. Reg. mannskæðr*).

MANNSPJÖLL, n. pl., *jactura hominum*, *clades* (maðr, spjöll): hann fékk miklu minni mannspjöll, *Orkn.* 15, 3.

MANNTELIR, SE. I 292, 2, nom. pl. a sing. manntáll *hominibus noxius, quod adjectivum formam et declinationem substantivi induit, ut æsir (esir) ab æss, ærir (erir) ab ærr (maðr, táll): gallopniz halla mantelir noxam inferentes hominibus montium (gigantibus monticolis), a gallopnis halla menn homines montium, gigantes. Intelligitur Thor ac comites. Exemplum adjectivi in substantivi formam transeuntis est atsamr, quod ut adj. in acc. s. habet atsaman, ut subst. atsam, ÓH. 96.*

MANNVANDR, adj., *homines diligenter explorans (maðr, vandr), de deo, Lb. 7, locum vide sub hvoll. In prosa, de femina, quæ elegantis fastidii est in delectu maritorum, Nj. 33.*

MANNVIT, n., *prudentia, mentis solertia, ingenium, Hávam. 6. 10; F. XI 298, 2; Bk. 1, 4; Hyndl. 3; id. qu. hyggjandi, Hm. 26; oppos. superbíæ, Hávam. 79; hyggja at mannviti animum attendere ad prudentiam, Am. 3; mæla af m. prudenter verba facere, Am. 45. Hinc mannvitz fróðr sapiens, SE. I 320, 3, epith. Michaelis archiangeli; mannviz frægr sapientia clarus, epith. Elisabethæ, matris Johannis Baptistæ, SE. II 210, 1. In prosa, sapientia, Sks. 437—42; scientia, Sks. 14; kenna öðrum slíkt mannvit, er maðr kann, Dropl. maj. msc. c. 9. Cf. Sæc. mannawett scientia usu rationis vel per experientiam acquisita, oppos. bokwett.*

MANNÞUNGR, adj., *hominibus gravis, infestus, noxius (maðr, þungr), F. VI 76, ubi SkI. VI 70 construitur: gnýr (ins) mannþunga geirs strepitus haste, hominibus infestæ, i. e. pugna, sed F. XII 134: merkjendr (hins) mannþunga Hæðins serkjar infectores gravis lorice. Hkr. h. l. habet mannþinga, qu. v.*

MANR, in Glammöðnum, Ghe. 30, pro adj. accipio, jubatus: Atli hinn ríki reið Glauum möðnum rectus est Glömo jubato (a niðn juba). — 2) subst., equus: glamma manr equus piratæ, navis, SE. I 436, 3, ubi leti ad havð stavðva glamma man á sandi minime facit equum piratæ gradum sistere ad litus, i. e. navem ad terram non appellit, sed hostem mari persequitur. De declinatione adjectivi in substantivum transeuntis vide sub manntelir. Cf. var. lect. q ad Hm. 18.

MANSAUNGR, m., *carmen amatorium, versus amatorii (man, saungr), SE. I 96; verba amatoria, amorem testantia, mentio de femina et de amore in feminam aliquam, F. I 181, 1; menbroti mælti mansaung um Gná hringa verba amatoria protulit de femina, i. e. dixit se cum femina concubiturum, quæ verba diserte exponuntur, Jónsr. 49; il. prologus carminis historici (rima), Skaldh. 6, 1. In prosa: mansaungs kvæði versus amatorii, Eg. 2; mansaungs drápa, F. V 173.*

MANSVEIGJANDI, m., *feminam amplectens, amator (man, sveigja, propr. ad se trahens, ut Fær. p. 265); rel equum flectens, regens, vir, equi domitor (manr, sveigja, cf. hestrennir), SE. II 228, 1.*

MANTATTU, non recordaris, 2. s. præ. ind. act. r. muna meminisse, Sk. 1, 31.

MANÚNGR, adj., *adolescentulus, ætate tenera, virginea (man, úngr, cf. barnúngr, jóðúngr): cp manúnga man puella illa adolescentula, Hávam. 165, quo loco Raskius in ed. Holm. dedit manninga viris amata, virorum amorem sibi concilians.*

MANVEL, f., pl. manvélar artes amatoriae, machinæ amatoriae (man, vél): hafa manvélar við konor, Harbl. 19.

MANVERJAR, m. pl., *incolæ insulæ Monæ (Mön.-verjar), Mb. 10, 1 (F. VII 43, 1); F. IX 422.*

MANÞING, n., *contentus puellæ (man, þing): Hæðins manþing contentus puellæ Hæðinæ, conventus Hildæ, pugna, Hæðins manþinga serkr indusium præliare, lorica, Hæðins manþinga serkjar merkjendr pugnatores, Mg. 31, 1; quo loco Ol. construit Hæðins man-serkr indusium Hildæ, lorica, et geirs þinga gnýrr strepitus pugarum; F. Magnæus: Hæðins man-serkjar þinga merkjendr Hildæ tunicæ apparatus signantes, obscure.*

MAR, f., id. qu. mærr virgo, vide compos. valmar. Hinc et nom. Dagmar.

MÁR, m., *larus (cujus species Islandicæ, hvítmárr larus leucopterus, grámárr l. glaucus; species Norvegicæ, nunquam in Islandia apparentes, l. fuscus, argentatus, canus, Fab. Prodr. p. 98. 101), etiam márr, qu. r.; gen. mäs, máss et márs, acc. má; plur. máfar. Nom. már, SE. I 94, 2; ÓT. 116. 96, 2; SE. I 308, 1; mäs jörð terra lari, mare: mäs jarðar eisa aurum, G. 47; sára már larus vulnerum, corvus, corvus r. aquila, ÓT. 116 (F. II 294); sveita már larus sanguinis, id., Mb. 18, 1 (F. VII 61, 1); ÓH. 218, 2; unda már, id., ÓT. 96, 2; már valkastar báro larus cruoris, corvus, aquila, Isl. I 162, 1; SE. I 308, 2; Yggjar már larus Odinis, corvus: Yggjar mäs (mäss, márs) fíðrirjóðr pugnator, SE. II 498, 1 (Mg. 2, 2; F. V 119, 3; VI 24); máva rúst vía larorum, mare: hestr máva rastar equus maris, navis, FR. I 279, 2. Vide compos.: benmár, gunnmár, il. máferill, mágrennir, mágrund, máreistr, mäskeið. — 2) F. XI 42: á má mörnar in navem, a mörnar már larus fluvii, navis, vide mor.*

MARA, f., *incubo, incubus nocturnus, Ý. 16 (AR. I 260). — 2) nympa, cum art. maran, vide beiðimara nympa petens, postulans, Korm. 19, 10. Forte huc pertinet Vd. msc. c. 61: kvæð hest mar heita, en mar er manns fylgja.*

MARABOTNAR, m. pl., *fundus maris (marr, botn), FR. II 33.*

MARBEDR, m., *litus maris (marr, beðr, ut sæfar beðr, SE. 94, 2): með marbeðjum secundum litora, ÓH. 155, 3.*

MARBLAKKR, m., *equus maris, navis (marr, blakkr): marblakks sax prora navis, Mb. 11, 1; marblakks skipendr instruens navem (armamentis, nautis), víri, SE. I 658, 2.*

MARDÖLL, f., *nomen Freyæ, SE. I 114; Mardallar grátr, tár lacrimæ Freyæ, aurum,*

SE. I 346, 3. 402, 2 (forte marr mare, þóll pinus, cf. mendöll).

MAREIFIR, m., larum exhilarans, curans, satians (már, reifr): leifa máreifr larum pirata (corum) saturans, praeliator, rir, Eb. 37 (Ghm. I 662: leifu m.), ubi leifa máreifr ar pro voc. plur. accipio.

MARFJÖLL, n. pl., montes maris, fluctus, undæ (marr, fjall), SE. I 518, 2.

MARGAUKANDI, magnopere augens (margr, auka): m. mækis mót pugnam magnopere vel assidue ciens, assiduus pugnator, F. III 10, 1.

MARGBRUGÐINN, valde astutus, cafer, dolosus (margr, bregða, qs. πολύτροπος), Lil. 16.

MARGDÝRKADR, a multis laudatus, celebratus (margr, dýka), Si. 7, 1.

MARGDÝRR, adj., valde pretiosus, eximius, præstans, excellens (margr, dýrr): margdýrrar hnossir, SE. I 640, 1; m. konúngir rex excellentissimus, præstantissimus, Sk. 3, 22 (Bk. 2, 19, ed. Harn.); ÓH. 192, 2; ÓT. 130, 4.

MARGERÐR, f., femina gigas, SE. I 552, 3 (FR. III 482).

MARGFALDR, adj., multiplex (margr, -faldr): geraz m. multiplicari, crescere, augeri, G. 55; m. mildi summa clementia, maxima beneficia. Lb. 11; Merl. 2, 99.

MARGFRAMADR, m., assiduus promotor (margr, framadr): m. minna dæða meorum commodorum, Ad. 12, sec. G. Magn.; assiduus laudator meorum virtutum, sec. G. Pauli.

MARGFRÉTTINN, adj., qui de multis rebus percontatur, sciendi avidus, adeoque valde prudens, Ha. 324, 1 (margr, frétinn).

MARGFRÍÐR, adj., perpulcher, il. excellens, eximius (margr, fríðr): m. jófurr, G. 26; m. skórungr, de Sancto Petro, Ha. 51.

MARGFRÓÐR, adj., multarum rerum gnarus (margr, fróðr), Hávam. 103; superl.: faríðr er at meyu margfróðastri ite ad virginem rerum peritissimam, Merl. 1, 9.

MARGHÁTTADR, adj., varius, diversus (margr, háttadr): Daniel segir margháttaða drauma sína, Merl. 2, 98.

MARGILLR, adj., valde malus, scelestissimus (margr, illr), Sie. 32.

MARGLITUDR, m., valde vel sæpe tingens, inficiens (margr, litudr): m. eggja adsiduus acierum (gladii) cruentator, pugnator, rir, G. 56, ubi gen. s. marglituðs.

MARGLOFADR, valde laudatus, a multis laude celebratus (margr, lofa): verða m. a multis laudari, F. VI 422, 1.

MARGLÓÐ, f., pruna maris, aurum (marr, glóð): marglóðar tróða femina, Vigl. 12, 1.

MARGLYNDR, adj., varii ingenii, varius, inconstans (margr, lyndr), Korm. 12, 4 (Ý. c. 13).

MARGNENNINN, adj., impiger, strenuus (margr, nenninn), Mg. 1, 4; Gretl. 61.

MARGNÝTR, adj., perutilis, HR. 54.

MARGR, adj., multus: m. menja runnr multi homines, Gretl. 77, 1; m. maðr, id., F. VII 266, 1; absol., margr multi, Hávam. 30.

Neutr., mart multa, Hávam. 27; gen.: margs vitandi multa sciens, Vsp. 18. Gen. pl. margra, ÓT. 30, 1. Mart, n., multum, pro adv., sæpe: lif þú ei mart at munað ne te voluptati multum dederis, Hugs. 21, 1; ÓT. 130, 5 (vide kunna). Margs var allz beini, vert., multa omnium rerum præbita sunt, Am. 8; margs var allz sómi manna tiginna, vert., multa erat omnis generis pompa hominum illustrium, Am. 92; in qua phrasi allz est adv., omnino, margs, gen., regitur a beini, sómi, forte subintell. kyns generis; lef. pros., ÓH. 71: allmiela tign má hér siá margs konar (multis in rebus). In nom. occurrit mart allz, Bl. membr., o: Mart var þess alz er menn kalladu guð vm allann miðgarð. — β) in compos., margr abít in marg, quod adv. valde v. sæpe exprimit, v. c. margaukandi etc. — γ) vide fjölmargr, hermargr, hundmargr, týmargr.

MARGREPTR, part. compos., multis asseribus tectus (margr, reptr), epith. domus: m. flétvargr, SE. II 196, 1.

MARGRÆTT, sæpe dictum (margr, ræða): mér er um mart, þat ek heyri, margrætt multa verba facio de multis q. uo audio, Sturl. 4, 46, 1.

MARGRÍKR, adj., præpotens (margr, ríkr), epith. dei, Ha. 56, 63.

MARGRJÓDANDI, m., sæpe rubefaciens (margr, rjóða): m. fétlistiga adsiduus gladiorum cruentator, pugnator, rir, Fbr. 8.

MARGSKÝRR, adj., perprudens (skýrr), HR. 11.

MARGSNJALL, adj., valde animosus, de corde, HR. 29; de rege, ibid. 35.

MARGSNOTR, adj., valde elegans (margr, snotr), Hugs. 25, 2.

MARGSPAKR, adj., valde prudens, gnarus, multiscius (margr, spakr), SE. I 308, 1; II. 22; gen. margspaks, Si. 3, 1; dat. margspökum, F. VII 76, 1.

MARGSPÁR, adj., valde præsciens, præsagus, sagax (margr, spár), delupo: margspám vargi, Ód. 8.

MARGSVINN, adj., valde prudens (margr, svinnr), HR. 36; compar.: margsvinnari mey prudentior, FR. II 58, 2.

MARGTEIÐR, adj., valde hilaris (margr, teiðr): m. menn, Orkn. 30, 2 (F. VII 49, 2).

MARGULLINN, adj., multum auratus, i. e. multo anro ornatus (pro marggullinn, excludo priori gr, sequente g vel k, ut in markunnr, qu. r.; margr, gullinn): margullinn mær, II. hat. 26. F. Magnusenius in Gloss. vertit, auro t. splendido equo tecta, a marr equus, et gullinn aureus.

MARGVEITINN, in multos beneficus, multis benignus, Gdþ 31.

MARGVITR, adj., multiscius, valde prudens (margr, vitr), ÓH. 140, 1; Merl. 1, 1.

MARGVARFR, adj., perquam utilis (margr, varfr), G. 48.

MARGÞRÓTT, adj., valde fortis (margr, þrótt), Isl. 24, ubi sic: kunnr var mörgum manni | margþrótt leitiz sá dróttum | vegðar traudr at vígum | vers Hólmgangubersi, i. e. margþróttir Hólmgangubersi var

kunnar mörgum manni, sá leitz dróttum vægðar traudr at vígum vers.

MARHRÍSLA, *f.*, in *arborum nomenclatura* (viðarheiti) adfert *SE. II 483*; cf. *Marerii plinæ betulinæ, Strömii Descr. Sunnmoriae 1, 76 (Dan., Maretoru = Beenvæd, Christorin ilex aquifolium, Marevidie = Hvideriis salix fusca).*

MARI, *m.*, *fulcrum, sustentaculum* (*Gloss. Ormst. et Lex. B. Hald.*). *Hinc explicant ðlstafns marar sustentacula poculi, manus, et binda of undir ðlstafns mörum vulnera manibus obligare, Ísl. II 249, var. lect. Sec. rationem sub lik 2 propositam, mörum h. l. adj. esse potest, a mör (vide et marr) = mærr illustris, 3: þat getr lúka mörum Rafni líka id (3: quod in sinu uxoris intersectus ero) solatium illustri Rafni præstare potest. Hinc et fleymarar, plur., possit esse navium columnina, i. e. viri, nisi tum interpretatio vacillaret circa mogrennir, Vigagl. 26, 2. Optime placeret, fleymarar fjóra mogrennir de una appellatione sumi, sed nondum video, qua ratione fleymarar fjóra mor (már) corvum aut aquilam significare possit. Interpres h. l. marar refert ad marr princeps. Hanc appellationem nunc sic resolvendam puto: fjorr arbor, it. gladius (ut askr), fleymarr, *f.*, = fleymorr, fleymörr, fleymærr terra navis, mare, itaque fjóra fleymarr mare gladii, sanguis (ut sverða sverrifjörðr), cuius mor cortex.*

MARK, *n.*, *signum, nota*: *m.* fridgjarar monumentum datæ pacis, victoriæ, *G. 31*; guðs mark signum dei, Sancta cruz, *Krossk. 3*: hverr skal rekka, sá er rétt trúir, guðs mark gjöra af glöðu hjarta, i. e. signo crucis se notare, signare; Krists mark, *id.*, *Lb. 31*; leggja mark e-s á e-t notam alicujus rei alicui imponere, i. e. dedicare cui quid, *v. c. carmen, SE. I 412, 2. Sed leggja grálikkt mark á e-n sædam notam imponere cui, fæde mutilare, sædis vulneribus adficere quem, Ílh. 14, 2. Gefa mark (= gaum) at guðs lögum leges divinas observare, var. lect. Söll. 69. Vide compos.: hafnarmark, krossmark.*

MARKA (-ada-, -at), *signare, notare* (mark); *it. determinare, definire, constituere*: markaðr aldr ætas constituta, satorum lege destinata, *Ísl. I 162, 2 (F. III 149)*; in prima notione, marka herkumbl, vide herkumbl; v. gullmarkaðr. — β) *significare, monstrare, ostendere*: þeir hafa markat á Móins heið, at hug hafa ostenderunt in saltu Moynensi, se audere, etc., *Hund. 1, 42 (vide merkja, Hund. 2, 27)*, ubi vertunt, auro (á móins heið) illi impresserunt, 3: in scutis pinxerunt sua fortia facinora. — γ) *observare, animadvertere*: marka heidar stjörnur (á) hlýrni animadvertere, conspiciere in celo stellas serenas, *Merl. 1, 59.*

MARKNÜTR, *m.*, *cottus alepidotus* (marr mare, knútr), *SE. I 579, 2.*

MARKOSTEGR, multis virtutibus ornatus, pro marg-, *HR. 44.*

MARKUNNR, *adj.*, multis notus, inclitus, pro margkunnr, excludo g ante k (margr,

kunnr): markunnar gunnhríðar inclita prælia, *Nj. 23, 1.*

MARNAGLI, *m.*, *SE. II 633, 1*, quæ sic habet: þetta köllum vér rekit, ok þá figúru hafa orðsnjallir menn mjök i verka sínum, er vér köllum gátur, sem hér er kveðit: Heyr mundriði marnagla, snýr eigi trévæg at skögi.

MARNIPT, *f.*, *flia maris (Ægeris), unda* (marr, nipt), plur. marniptar undæ: *m.* halllands undæ montanæ, vortices fluviales, *SE. I 294, 3. Est autem marniptar conjectura S. Thorlacii et Raskii pro lect. Cod. Reg. et Worm. maðr niótr, ex quibus maðr a priori in mar, njótr a Raskio in niptar mutata est. Variari inter se videmus interdum mar et maðr (utrumque scribi potest abbreviate m), Korm. 3, 9, ubi pro maðr quædam exscr. habent maþr, it. F. XI 304, 2, ubi pro maðr duo exscr. dant mar. Quod si hæc correctio S. Thorlacii (mar pro maðr) et lectio njótr retinetur, cum eodem legendum et construendum est herðinjótr njarðgjarðar, quocum hardvaxnar (pro hardvaxinnar) jungi potest, 3: herðinjótr hardvaxnar njarðgjarðar sér hallands mar falla of sik adstrictor duri (firmi) cinguli roborifici (Thor) videt mare lapidosæ terræ (vortices montanos) in (super) se ferri, vel circa se devolvi, vel: njótr njarðgjarðar sér hallands mar falla of hardvaxnar herþir (= ar) sik (= sér), vel falla sik = falla, ut reið sik = reið.*

MARR, in voce compos., þjóðmarr videtur esse id. qu. mærr illustris, vide a; mavrum, *Hyndl. 3*, est a mavr, mör = mærr (mœrr), ut ibid. adnotat G. Magnæus in fine not. 7.

MARR, *m.*, *gladius, SE. I 564, 2; II 476. 559. (619, mar).*

MARR, *m.*, *mare, SE. I 492. 574, 1; Sonart. 7. 10; vatr marr, SE. II 202, 2; marr hallandz gurges soli declivis, flumen montanum, SE. I 294, 3* mistar marr mare Bellonæ æritolæ, ær, *Hyndl. 1, 43*; munstrandar m. mare pectorale, latex pectori inclusus: Viðris munstr. m. carmen, *Höfuðl. 1*; siga i mar in mare desiderare, *Vsp. 51*; liða yfir mar super mare volare (post inundatam terram in fine rerum), *Vassfr. 48. Plur. non occurrit, nisi gen. in voce compos. marabotnar fundus marium (i. e. maris), FR. II 33, pro quo hodie dicitur in sing. mararbotn. Vide compos.: austmarr, víkmarr.*

MARR, *m.*, *equus, SE. II 487; II 571; Si. 3, 2; Gretl. 61*, ubi marr sá nè mæðiz fyrri; *acc. mar, Skf. 8. 9; Hávam. 83; Og. 3; Ghe. 7; Korm. 9; Hyndl. 5*, ubi in universum de jumento (lupo velatorio), ut hestr, *SE. I 176; dat. mari, Vassfr. 12; FR. I 491, 1; SE. II 198, 2. 480, 2; sed dat. mar, Skf. 40; gen. mars, Skf. 15; Hg. 33, 11; Völk. 31. Plur.: nom. marir, Fm. 15; II. hat. 28; F. I 165, 2, sed marar, Sk. 2, 16; acc. mara, Rm. 35; Ghe. 39; SE. I 262, 1, sed mari, cum artic. marina, Ghe. 13; dat. mörum, Hm. 10. 11; Hh. 64; gen. mara, Korm. 14, 1. In appell. navis: barda, sunða, tingsl, ægis marr navis, *F. I 165, 2; Hh. 64; Hg.**

7; *Si.* 3, 2; þóptu m., *id.*: þóptu mara ullr eir, *Korm.* 14, 1; vers marr equus maris, *navis*: senda vinda vers mari mittere ventos *navi*, *narem ventis committere*, *SE.* II 198, 2. — β) *in compositis*: borðmarr, dokkmarr, dýnmarr, elumarr, gjálsmarr, hermarr, linakk-marr, laupmarr, riðmarr, seglmarr, stagstjórnsmarr, strengmarr, súðmarr, tröllmarr, vágsmarr.

MARR, m., *id. qu. már larus*, *SE.* II 488; unda márr *larus vulnerum*, *corvus v. aquila*, *F.* II 288, 2; márr valkastar báru *larus sanguinis*, *id.*, *F.* III 148, 2; vide fúlmárr.

MARSEY, f., *insula sinus Limici*, *hod. Mors*, *SE.* II 492.

MARSTETT, f., *via strata equi* (marr, stött): Mæfils m., *pro stött Mæfils mars*, *via strata navis*, *mare*, a Mæfils marr equus *piratæ*, *navis*, grjótt Mæfils marstöttar *saxa maritima*, *litoralia*, *litus*, *Vigagl.* 27, 2.

MARVADI, m., *navis* (*qs. mare pervadens*, marr, vaða), *FR.* II 83, *var. lect.* 1, *ubi*: tíu dægr tel ek ok átta, er marvaða meðdu Ránar jód *cum filia Ranæ narem fatigabant*. In *Lex. B. Hald.*, marvaði *progressus per æquora*: troða marvaða *calcare æquor*. *Stec.*, marvad, *Frithjofs Saga af Tegner*: men Ellidás stam, utaf hvalen stött, går i marvad fram, ár af færden trött.

MARÞAK, n., *tectum maris*, *glacies* (marr, þak): marþaks fjörðr *sinus glaciei*, *id. qu.* Ísafjörðr *sinus et territorium in Islandia occidentali*, *Grett.* 54, 1.

MARÞVARA, f., *inter pisces recensetur*, *SE.* I 579, 2; II 480. 564. *Annales Espolini* 6, 115: þat haust (1684) rak mikla sild i Hrítafærði, er marþvara var kölluð (*cf. Félag.* 7, 26). *Lex. B. Hald.*, marþvari, m., *lupus marinus*. *Apud Islandos occidentales* marþvari *est Dan.* Reje *cancer squilla* (*Itiner.* Eggerti p. 609. 997, *cancer macrourus rostro supra serrato*).

MÁSKEIÐ, n., *curriculum lari*, *mare* (márr v. már, skeið): verpa á máskeið in *mare projicere*, *id. qu.* kasta á glö *gratis*, *frustra facere*, *perdere*, *SE.* II 152, 3 (*Ad.* 13).

MÁSTETT, f., *via strata lari*: Mæfils m. *via strata navis*, a Mæfils már *larus piratæ*, *navis*, Mæfils mástöttar grjótt *saxa maritima*, *Isl.* I 210, 2.

MAT, *impf. ind. act. v. meta*, *vide* matka.

MATARGÖÐR, *adj.*, *cibi largus* (matr, göðr), *Hávam.* 39; *in prosa*, matgöðr *cibi benignus*, *Grm. præf.*, *oppos.* matniðingr *sordide parvus*, *ibid.*

MÁTI, m., *modus*, *ratio*, æsku m. *ratio puerilis*, *mos puerorum*: sýndiz nokkuð sveinn i lyndi | sérlátr með æsku máta, *Gd.* 7; einginn máti nullus rei *modus*, *Skáldh.* 3, 9; i allan máta *omni ex parte*, *omnino*, *plene*: heill ok kátr i a. m., *Nik.* 30 (á hann máta *eo modo*, *FR.* II 253; *Hist. eccl.* *Isl.* II 221). Máta göðr *satis bonus*, *probus*, *integer*, *opp. ránglátr injustus*, *Nik.* 2, *ubi*: Augustinus inuít æsta | óskjálga i sínu máli | meira þat, er hann (o: guð) manninn gjörir | máta göðan af ránglátum. *Sic et construen-*

dum videtur máta vel satis bene, satis con-
ueniens, congruum, *Vita Hallfr., sec. membr.* 132 (*OT. Skh.* 2, 304): ef svá at orr á cyri | uppsátrs boði máta | vel hyggjumi þat viggjar | vísar mér at Grisi, i. e. ef svá at (= ef) uppsátrs viggjar boði, orr á eyri, vísar mér at Grisi, hyggjum þat máta vel (= mátuligt) si ita (*est*) ut oblato *rumenti stationarii, alacer in arena, etiam mihi monstret ad Grisem, id satis conveniens esse ducimus*.

MATKA, 1. s. *impf. ind. act. verbi meta*, *cum suffixo pron. ek et neg. a*, *GhM.* II 341.

MATR, m., *cibus*, *esca*, *Grm.* 2; *gen.* matar, *Hávam.* 3. 39; *dat.* mat: hafu sér at mat vesci, *Vafþr.* 45; feldum elds mat *stratis lignis*, *FR.* II 331, ab elds matr *cibus*, *esca* *ignis*, *nutrimenta ignis*, *ligna*; arnar m. *esca aquilæ, cadavera, it. strages*, *SE.* I 490, 3. *Vide* veiðimatr.

MATSJÓÐI, m., *coquus*, *liza* (matr sjóða), *Nj.* 146, 2.

MATSEVEINN, m., *coquus*, *liza* (matr, sveinn, *qu. v.*), *F.* VIII 172.

MÁTTIGR, *adj.*, *potens* (mátt): m. sára *sogns* *magrennir potens præliator*, *Sie.* 20, 1; m. óðr *carmen potens, efficax*, *F.* VI 196, 1; máttig höfuð áttar *potentia populi capita*, *viri excellentes ac potentes*, *G.* 8; gjafir *máttigs anda dona potentis spiritus* (*Sancti*), *G.* 6. *Vide* máttugr. *Formæ syn-*
copatæ: máttkr meyrjar *validæ virgines*, *de ancillis gigantææ originis*, *Fenia et Menia*, *SE.* I 378, 1; fur máttukum mönnum, *Ilm.* 18; með máttkom Kristi *adjuvante Christo omnipotente*, *Mg.* 1, 4; um máttkan moldþinur *de valido serpente*, *Vsp.* 53; sá inn máttki munr *potens illa libido*, *Hávam.* 94. *Vide* almáttigr, ámáttigr. *Contra regulam* *est máttk pro máttig*, *Hrafn.* 2, *quod observatum est ab H. Scheringio, Forspjallsl.* p. 23.

MÁTTKAT (var. *lect.* mátkað), *sync. pro máttakat non potui*, 1. s. *impf. ind. act. v. mega*, *cum suffixo pron. ek et neg. at*, *F.* II 249, 1.

MÁTTIR, m., *vis*, *robur*, *potestas*, *potentia*, *virtus* (*mega*): m. brúðar *magnaz robor v. potentia feminae crescit*, *Merl.* 1, 11; drótt nýtr döglingr *máttar ex virtute* (*vi miraculosa*) *regis fructum capiunt homines*, *G.* 15; máttir óx *drengrja drotins potentia regis*, *F.* VI 51, 2; stýra mestum *mætti summa potestate gaudere, plurimum posse, omnipotentem esse*, *de Deo*, *Ód.* 1; byskup *göfugs máttar insignis potentie episcopus*, *SE.* II 116, 1; hans er rausn of mátt *supra vires*, i. e. *summa munificentia*, *SE.* I 706, 2. *Dat. reg. mætti*, *sed mátti pro dat. sumitur* *F.* IV 69, 1 (*Shl.* V 70), o: Erlingr var svá at jarla mátti *Erl. tanta dynastæ potentia usus est*, *dub.*, *etsi occurrit dat. mátti*, *F.* XI 219; *sed F.* III 16 (*ÓH.* 21, 1) *legitur máttit non potuit*, a *mega*, o: Erlingr var svá, at egði jarla átt, er skjöldúngur máttit (o: *mega*), *quod præferendum est. Vide* almáttir.

MÁTTUGR, *adj.*, *potens*, *id. qu. máttigr*,

F. VII 235, 1, *de bellatore*; manns máttug hönd *valida*, *robusta manus viri*, Merl. 2, 67; máttug á *annis rapidus, violentus*, Merl. 2, 89; máttug ógn *vehemens terror*, Häs. 32; meidíngar eða máltkan dauða margir þöldu *mortem violentam*, Gd. 44. Vide dædmáttugr. In prosa: *potens*, F. X 325; *it. vi singulari præditus, inviolabilis, de eo, cui venena non nocent*, SE. I 370.

MÁTTULEGR, *adj.*, *possibilis* (mátt, -ligr); *neutr.*, máttulegt *quod fieri potest*: hinar (jarteignir) eru þó miklu meiri | en máttulegt er at greina í háttum, Nik. 77.

MÁTU, 3. pl. *impf. ind. act. v. meta.* — 2) *potuerunt, pro máttu, id. temp. a v. mega*, SE. I 302, 3.

MÁTULIGR, *adj.*, *aptus, conveniens, congruus* (máti, -ligr): mátuligt beisl frena apta, congrua, Gd. 34.

MATVÍSS, *adj.*, *cibariorum* (*conficiendorum*) *curam gerens* (matt, viss), *viri minus honestum epitheton*, F. III 23; cf. Vigagl. 18: þú munt optarr hafa staðit ærr þárlíllum, ok ráðit um matargjörð með möður þinni, en gengit at hestavígum; *it. diceria Skarphedinis in Thorkelium Hakum*, Nj. 121.

MAUR, *m.*, *formica*: maura haugr *tumulus formicosus*, FR. I 436, 1; Sks. 50; Norc., Mimaaur, Strömr. Descr. Sundmör. 1, 190; Dan., Myre *formica*.

MAURN vide mörn.

MAÐR, *m.*, *homo* (*vide formam mannr*), *gen. manns*, *acc. maun*, *dat. manni*; *plur. menn*, *mönnum*, *manna*; *it. meðr, qu. v.* — β) *unus, quisquam, aliquis*: maðr ok annar *unus et alter*, F. I 46, 2; maðr, annarr *unus, alter*, Hávam. 75; maðr annan *unus alterum, et cum verbo neg.*, *nemo alterum*, Mg. 31, 4; Hávam. 30; engi maðr öðrum *nemo alteri*, Vsp. 41; selit maðr *nequis vendat*, F. XI 43; létta mann sik letja *non passa est se a quoquam abstrahi*, Bk. 2, 40. — γ) *in sententia universali*, Hávam. 6. 9. 10. 12; Eg. 75, 2; Ý. 23, 2. — δ) *pleonastice*: engi maðr Ása, Skf. 7. — ε) *vir, maritus*, H. hat. 25; Si. 21; Óll. 92, 12. — ζ) *advena ignotus*, Skf. 15; Fjölsm. 45; *plene maðr ókuþr*, Sk. 1, 2. 4. — η) *periphrasi inserti*, *v. c. eggmóts menn homines conventus aciei*, *i. e. pugnatōres, heroes, viri*, Rekst. 10. — θ) *inuri maðr homo interior, animus*, Skálðh. 6, 26. — ι) *maðr subintelligitur*: er einn um kann quod *quis solus novit*, Hávam. 166; *menn sæpe, in universali sententia*: allz þik svinnan kveða *siquidem prudens vocaris*, Vafþr. 24. 26 etc.; *sic* Vsp. 18; Hávam. 11; Grm. 13; Am. 100; Krm. 22; Sie. 5, 1; F. II 348, 1; *in prosa*, F. V 224: ok enn kveða blóði drifinn; Jömsv. p. 49: Svein kalla mik. — 2) *in compositis hæc vox valde frequens est*: ástmenn, auðimenn, blámaðr, bogmaðr, búandmenn, búnaðr, drengmaðr, fjanðmaðr, fríðmenn, fyrirmaðr, gagnsmaðr, geimmaðr, gætimaðr, glesimaðr, hallarmaðr, leiðarmaðr, leiðmaðr, hermaðr, herðimaðr, hirnmaðr, hlennimenn, höfudsmaðr, hreystimaðr, írmaðr, jarlmaðr, kóngmaðr, kóngmaðr, kotmaðr, landmaðr, laðmaðr,

naudmaðr, öfundmaðr, öldurmaðr, óvegsmáðr, þrýðimaðr, rógsmáðr, róstumaðr, setimenn, skadamáðr, snyrtimaðr, spekimaðr, stertimaðr, Sunnmenn, sverðmaðr, trémaðr, undirmaðr, vegsmáðr, villumaðr, yfirmaðr, þarmenn, þrautamaðr, þrekmaðr, þrotsmaðr.

MÆ, *id. quod mæy, mæy virgo, it. femina*, Hs. 18, 2, *ubi*: mest selda ek minar | mæ við örum sævar | hlaupsildr Egils gaupna, *i. e. mæ! ek selda mest minar Egils gaupna hlaupsildr (sagittas) við sævar örum. Sed vacillat hæc ratio, cum incertum sit, an mæy occurrat in nom. s. apud Veteres*. F. Magnusenius in Hkr. VI *construit*: ek selda mest mæ (ok) minar gaupna dregils sildr, *vertens* *mest mæ maximi ponderis cimelum, sine ulteriori explicatione*. Olavius accipit mæ h. l. pro Mæ v. Mævi, *dat. s. a Mær, nomen viri, a quo haleces emerit Eivindus, quæ ratio forte rectissima est*. Itaque *triplex fuit forma nominis proprii msc.*, Mær, Mor, Mær, *unde ortum triplex nomen propr. fem.* Mäfa, Mofa, Mæfa, Ísl. 169, *var. lect. 8*. Similia sjár, sjör, sær mare, snjár, snjör, snær *niz*. Sic enim mævar (E, C, mæyar = mævar, F. I 170, 2) lari, ÓT. 143, 1, ubi glæheims mævar (pro mæfar a mår) lari maris, *naves*. Vide *infra* lectiones mævar et mæyar suis locis. Raskius, *ni fallor, accepit mævar h. l. pro meýjar virgines, et glæheims mævar virgines maris, de navibus intellexit*. F. Magnusenius in Hkr. VI *glæheims mævar limpidae regionis virgines, i. e. undæ*.

MEELREGN, F. I 57, *id. quod meilregn, quod vide*.

MÆFI, *m.*, SE. II 469, *id. quod mævi*.

MÆFILL, *m.*, *Mevillus, regulus maritimus* (FR. II 5. 404; *Mevillus et Revillus, Sazo ed. Steph. p. 89*): Mæfls marr *equus Mevilli, navis*, Vigagl. 27, 2, *vide* marstét; *vide* formas mæpill, mævill, *it. compos.*, gullmæill.

MÆFINGR, *m.*, Hm. 21, *vertunt, vir illustris, in vocativo, et de rege Jormunreko accipiunt, derivantes hanc ignotam vocem a mæfr gavia, acce candidi coloris, quod viri nobiles a candore et splendore nomina sortiti sint apud poetas veteres*. Possit et mæfingr accipi pro forma *patronymica* toú Mæfi v. Mævi *regulus maritimus, archipirata, quasi proles archipirata, aut quod re vera Jormunrekus Mevio cognatus fuerit, aut honoris causa tanquam rex potens ac bellicosus*.

MEGA (má, máttu, mátt), *posse; vide et inf. megja, inserto j*; 3. pl. *præs. ind. mego possunt*, Hávam. 28, *sed mega*, Lv. 12; *impf. conj. vætta, sed metta*, Am. 54. — α) *posse*: nálgastu mik, ef þú megir si possis, Grm. 56; Hugs. 24, 4; Sk. 1, 53. 3, 4; þat má ek bæta brátt *id cito reparare possum*, Hávam. 156; þat má illaust esla vára vãn *hoc certo spem nostram confirmare potest*, G. 4; sem má, *cum superl.*, *quantum fieri potest, quam maxime*: stef sem gúfæst mátti *versus intercalaris quam ornatissimus*, Häs. 20; grimu vartu Guðrún, er þú gera svá máttir *quæ ita agere potueris, i. e. quæ ita agere a te impellereris*, Am. 81; mætta mér nýttaz máltól *utinam mea lingua valeret*, G. 19. —

þ) *licere*: nú máttu ráða hér öllu einn tibi soli licet omnes res hic loci ex tuo arbitrio gubernare, Am. 69; vel metum tveir trúðasc facile nobis liceret, i. e. æquum esset ut inter nos crederemus, Skf. 5; segja má dicere licet, non multum a vero discederemus, si diceremus, F. VI 138; sjá ek þat metta facile viderem, lubens viderem, mihi jucundum foret videre, Am. 51. — γ) *cogi*, *necesse esse*: mátti biðja fríðar pacem petere coactus est, r. ei *necesse erat* (= hann varð at b. fr.), SE. I 312, 1; máttu þegja tacere cogeris, Sk. 1, 35; mátti at lita respicere (in prælio) coactus est vel debuit, F. II 316, 3; heldr mætti þér satius vobis esset, potius deberetis (deberes), Rm. 44; til má ást *necesse est*, ut (eo) accedat amor, Gdþ. 43; ef má si res ita feret, si *necessitas postulabit*, F. XI 43. — δ) *mega* ekki nihil posse, viribus carere, Am. 16; litt megandi parum (i. e. nihil) potens, viribus cassus, imbecillus, Vsp. 15 (mega litt infirmum esse, F. XI 102); ek má harða illa gravi dolore adficio, F. VI 237.

MEGI, Alem. 1, incertum est; um megi, l. c., vertitur, ultra vires (= um megn), ut megi sit id. qu. megin; ut commodissime h. l. megi (= nægi) de adfinitate sumatur. De ásmegi (ÓT. 16), quod citant, vide supra sub ásmegir. — 2) megi, dat. s. a nom. mögr filius, FR. I 250, ubi á minn megi legendum videtur á minum megi; nisi statuas, megi, n., significare sætum (a mögr), quod etiam conjicit G. Magnæus ad Alem. 1.

MÆGI, n., adfinitas (mágr), id. qu. mægd, Sturl. 4, 48, 1, ubi in sing.: áþekkt nægi similis adfinitas, sec. var. lect. in plur., áþekkt nægi (= áþekkar mægd) eodem sensu. In prosa occurrit Völs. c. 40 (FR. I 225): kóngur vill bjóða yðr nægi sitt (var. lect. est mægd) sínar; eandem vocem citant ex Band. ad Alem. 1.

MEGIN, n., vis, vires, robur; tantum in sing., gen. megins, dat. megni (Raskio, magni); vide megn, quod inde contractum videtur, et maga (mega): þitt m. varð meira tuæ vires prævalere, Fm. 22; orms m. vis anguina, Fm. 28 (cujus exemplum etiam proponitur F. VI 164–66); hjórs m. vis gladii, Fm. 30; svira m. robur cervicis, quod in primis in natando exploratur, SE. I 294, 3; megin lægis vis pelagi, conject., vide supra hlýrnir; áts ok drykkju | neyt þú aldregi svo, | at þitt mfnkiz megin, Hugs. 21, 1; jarls megin vires heroicae, virtus principe tiro digna, SE. I 668, 1; oddar þörva jarli megin cuspides vim adunt principi (arma auctoritatem et potentiam principis confirmant), A. 6; kosta megins intendere vires, SE. I 390, 2. Exempla dativi, megni, vide sub forma contr. megn. — 2) megin-, præfixum substantivis, adjectivis et adverbis, significatum intendit (magnopere, valde, perquam; magnus, vehementer, gravis, ingens); in prosa non infrequens, ut meginá magnus furvus, FR. I 388; meginmörk saltus continuus, silva, opp. singulis virgultis, Eg. 60; meginstorm ventus vehemens, Skf. 44; meginvegir á himni zonæ cælestes, Skf. 195; megin-

land terra continens, ÓT. 87; F. VII 41; meginhæroð pagi maxime incolis frequentes, ÓH. 72; meginhötti maxima pars fugientium, ÓH. 241; meginþorri maxima pars, Sturl. 7, 30; meginekkja vidua principalis, Fær.; megintrygðir, Isl. II 381; mezingóðr perbonus, F. VI 364; meginvel perbene, GhM. II 622. — 3) in compositis, vide ásmegin, hafsmegin, veðrmegin. — 4) sunt loca, quibus megin locum significare videtur, etsi hæc loca aliter quoque explicari possint, r. c. Vsp. 5: máni þat nè vissi, lívat hann megins átti quam mansionem haberet (vel etiam, quid virium), ut in anteced.: lívar hon sali átti, lívar þær staði áttó, de sole et stellis; líðam. 140: jarðar megin satis amplum terræ spatium, sec. Olavium; interpr., vis telluris (o: invoca amplam Tellurem, ut ei sua tuas vires roboret); forte et Alem. 19, veðrmegin domicilium venti, nubes, quo loco vertunt rim tempestatis. Vin localem habet megin, ut adverbium, a parte, ab regione, ab latere, r. c. tveim megin brikar (gen. s.) ab utraque parte sponda, Korm. 19, 6; tveim megin bjargs blóðeisu geima (gen. pl.) ab utraque manu, i. e. ab utroque latere (= til beggja handa, á tvær hendur), SE. I 404, 3. In prosa: öðrum m. nessins, Nj. 30 bis; öllum m. undique, Eg. 46; öðro megi, Cod. Fris. col. 132, 20; hvárongi megin neutra parte, neutrubi, Grág. II 266, 267; enomi öðdra megin, F. XI 71; hit neyrðra megin a boreali latere, F. X 16, lin. 8, oppos. við hinn syðra veginn a parte meridiana, ibid. lin. 18. In Bl. membr. megin occurrit cum i paragogico, meginí (ut hini pro hin, neutr. pl. tou hinn, artic.), r. c. de Jordane: þar ero tueim meginí votn þau, er annat heitir ior, en annat dan; it. de mari rubra; en þa stóð hafet tueim meginí, sem steinveggr. Illud meginí videtur apud Færoenses abissi et speciem præsert dativæ pluralis, r. c. öllum megom undique, Grg. 7 (Eg. 53); Cod. Fris. 111, 24; öllumegum, F. II 317, damnatum a Raskio, Leseb. p. 86; böðum megomí utrinque, Grág. II 266 bis; öðrum megomí sundsins ab altera parte freti, Harbl., prolog.; sínum megom hvárir, F. VIII 51. De etymo vocis in hoc sign. vide Gloss. Ed. Sem. I sub voce megom, quod G. Pauli accipit pro vegum (a vegr tia) per permutationem labialium, dubitante G. Magnæo ad Alem. 1. Jonsonius in Gloss. Njalæ, sub v. megin 2: "megin, masculine, latus, pars, regio: öðrum megin nessins ultra promontorium. Vulgo putant megin in tali notione dici pro veginn, qui accusativus est cum artic. suffixo, a vegr tia, quando anomalös combinaretur adjectivum in ablativo cum suo substantivo in accusativo casu. Megr etiam in compositione invenitur apud Veteres, ut in Grettissaga: Han bjó á Bálkastöðum hvárum megom incoluú utrosque Balcastados. Ego neutrum pro certo derivaverim a vegr, sed aliam ori-

ginem dispiciendam arbitrer, cum præsertim permutatio literarum v et m mihi sit ignota. Vide adeo, num cognatum sit Lat. *margo*, -inis, liquescente R; ad sensum quidem apte convenit. Id saltem certum est mihi, in utraque harum dictionum esse ellipsin præpositionis at ex, apud, ut sint plenæ, at ððrum megin nessins, at hvárum megum." Hæc Jonssonius.

MEGINÁSS, m., *ingens pertica, contus* (megin, áss); þunn-megináss, *pro megináss* Þundar, *ingens pertica Odinis, gladius, þekkjendr blás þunn-meginásar cognoscentes lividum ense, præliatores, viri, homines*, F. V 228, 3.

MEGINBÁRA, f., *ingens fluctus* (megin, bára); plur. meginbárar, SE. II 170, 3; m. sára *ingens unda vulnere, sanguis*, SE. I 674, 2.

MEGINBLÓÐ, n., *multus sanguis, magna copia sanguinis* (megin, blóð), Ha. 286, 3.

MEGINJARFR, adj., *valde audax, temerarius* (megin, djarfr), SE. II 198, 1.

MEGINÓMAR, m. pl., *res magnæ, res gestæ, v. fata* (megin, dómr), Vsp. 53, sec. membr. 544.

MEGINDRÁTTIR, m., *magna captura, ingens piscis* (megin, dráttir), dat. s. megin-drætti, SE. I 258, 2.

MEGINDROTNING, f., *regina princeps, summa regina* (megin, drottning), de Sancta Maria: m. himins ok gotna, Gd. 3; m. manna ok engla, Lil. 86.

MEGINDÝRR, adj., *perquam carus, eximius, excellens* (megin, dýrr), Ha. 274.

MEGINFJALL, n., *mons vastus, ingens* (megin, fjall), H. hat. 5.

MEGINFJARRI, adv., *valde procul* (megin, fjarri; id. qu. stórfjarri): eigi m. non admodum procul, c. dat., F. VI 288.

MEGINFJÖLDI, m., *magna multitudo* (megin, fjöldi), G. 4.

MEGINGJÖRD, f., *cingulum roborificum* (megin, gjörd); plur. megingjardar, de cingulo roborifico Thoris, SE. I 90. 146. 284. 286; in sing. occurrit, F. V 345.

MEGINGRIMMR, adj., *valde crudelis* (megin, grimmr); it. difficilis: megingrimmar leirur loca limosa transitu difficilia, Orkn. 51.

MEGINGRÖNDUÐR, m., *qui magna vi nocet, violat, dirumpit* (megin, grönduðr): m. geirbrúar krapta qui ligna clipei valide dirumpit, gladio dissecat, pugnator, bellator, Ha. 326, 4, ubi gen. s. megingrönduðs.

MEGINHRINGR, m., *validus, ingens gladius* (megin, hringr): áss meginhringa numen ingentium gladiatorum, pugnator, bellator, F. VI 50, ubi construe: brynþings-bliðr gramr setti branda at breiðu Jótlandi, öld tók fús við meginhringa æsi (dat. s. ab áss).

MEGINHURÐ, f., *magna foris, magna tabula* (megin, hurð): m. Gauts ingens tabula Odinis, clipeus, galli Gauts meginhurðar noxa clipei, gladius, SE. I 346, 3.

MEGINHYGGJA, f., *plena, perfecta intelligentia, prudentia* (megin, hyggja); pl. meginhyggjor, id., Sk. 1, 39.

MEGINKÁTILIGA, adv., *magna cum lætitia* (megin, kátliga), Orkn. 51.

MEGINKÁTR, adj., *perquam lætus, hilaris* (megin, kátr), Grett. 19, 4.

MEGINLIGR, adj., *gravis, magni momenti* (megin, ligr): meginlig mál pacta solennia, Vsp. 24. (Angl. mainly).

MEGINLITILL, adj., *viribus debilis* (megin, litill), Söll. 2. Pros., F. XI 103: allmeginlauss virium penitus expers.

MEGINLJÓTR, adj., *valde deformis, sædus, turpis* (megin, ljótr): meginljótir hagir facta turpia, Has. 12, vide hagr 3.

MEGINMEINGJARN, adj., *valde noxius, mali inferendi valde cupidus* (megin, meingjarn), FR. I 435, 3.

MEGINMEINSAMR, adj., *id. qu. meginmeingjarn*, var. lect. 9 FR. I 435, cf. ibid. 520, 2.

MEGINMILDR, adj., *perquam liberalis* (megin, mildr), Ha. 232, 1.

MEGINNJÖRÐR, m., *deus fortis, numen forte* (megin, Njörðr): m. grams hjálfa deus lorice, pugnator, vir, Dropl. 4.

MEGINRAMMR, adj., *valde fortis, potens, validus* (megin, rammr): meginrammir galdrar præpotentes incantationes, Óll. 240, 1.

MEGINRÆDDR, adj., *valde timidus* (megin, ræddr): vera m. pertimescere, SE. II 578, 2.

MEGINRÚNAR, f. pl., *characteres potentes, efficaces* (megin, rún), Bk. 1, 20.

MEGINSÁR, n., *grave vulnus* (megin, sár): færelðing meginsára periculosum fulmen gravium vulnere, gladius, Ha. 234.

MEGINSEKKR, m., *magnum vel firmum indusium* (megin, serkr): m. baugs firmum indusium anulatum, lorica, verkendr baugs meginserkjar pugnatores, viri, ÓT. 125.

MEGINSÍÐR, adj., *valde demissus* (megin, síðr), de pallio, Grett. 24.

MEGINSÍÐ, n., *magna xylosolea* (megin, síð): m. fleinalands magna xylosolea clipei, ingens gladius, SE. I 678, 3.

MEGINSKJÖLDUNGR, m., *rex potens* (megin, skjöldungr): m. dags dýrgleifar potens cæli rex, Christus, SE. II 499, 3.

MEGINSKJÓTR, adj., *valde celer* (megin, skjótr): hljóta megin skjóta líka, Has. 24.

MEGINSNIMMA, adv., *perquam mature, prima jam ætate* (megin, snimma). HR. 57.

MEGINSTRÁNGLIGA, adv., *valde severe, acriter* (megin, strángliga), SE. II 228, 1.

MEGINSVEIT, f., *ingens catera* (megin, sveit): ógnar skýs m. ingens multitudo clipeata, cohortes clipeata, militares, Ha. 130, ubi iuxta ponuntur Ribbungum, ógnar skýs megin sveitum. Conjici quoque possit megin sveittum, ab adj. megin sveitr valde sudans, sudore plenus, sec. Cod. Flat., hoc ordine: ríkr hlenna hneykir gaf megin sveittum Ribbungum eitt herþrúngit slag, yss gerðiz i Oslo.

MEGINTÍRR, m., *magna gloria* (megin, tírr), Bk. 1, 5.

MEGINTÍÐINDI, n. pl., *res graves, magni momenti, nova, que aliquod momenti habent* (megin, tíðindi), Plac. 42.

MEGINUND, *f.*, grave vulnus, vulnus capitale (megin, und), *SE.* I 678, 1.

MEGINVANNLA, *ad.*, perquam diligenter (megin, vannla), *Plac.* 40.

MEGINVERK, *n. pl.*, labor operosus (megin, verk): standa at meginverkum operosos labores adgredi, suscipere, *SE.* I 384, 1; með málþjóns meginverkum cum operoso labore sermonis ministri, i. e. lingua opulante, magno studio auxiliante, *SE.* II 172, 2 (*Ad. ult.*). De eximiiis operibus Spiritus Sancti: þú, ríkr andi, þrýðir rausnar ræður meginverkum disertas orationes (eloquentiam) potentibus operibus (= kraptaverkum miraculis) ornas, *Hv.* 13.

MEGINVEÐR, *n.*, vehemens tempestas (megin, veðr), *FR.* II 81, 2.

MEGINÞÖRF, *f.*, summa necessitas (megin, þörf), *plur.* meginþarfar, *Sk.* 2, 11.

MEGINÞÍNG, *n.*, vehemens contentus (megin, þíng): á byrðings vehemens clipei contentus, pugna, áss byrðings meginþinga numen præliorum, bellator, *F.* VI 50, var. lect.

MEGINÞROTINN, *viribus desertus*, *Gdþ.* 55.

MEGINÞRÓTT, *m.*, eximia fortitudo (megin, þrótt): valda meginþrótti eximia fortitudine animi præditum esse, *Sturl.* 1, 26, 1.

MEGINÞUNGR, *adj.*, valde gravis (megin, þungr): fyrir várar meginþungar sektir propter nostra gravissima delicta, *Has.* 21.

MEGJA, *posse*, pro mega, *SE.* II 98, 3, cum adnotatione auctoris. Forte ex hac forma arcessendum tó mugðo, tanquam *impf. ind.*, vide hanc vocem.

MEGN, *n.*, contr. pro megin vires, potestas, potentia; in *acc.*, *Hugs.* 18, 2; treystu vér á mátt ok megn, lögðu á orku ok allt sitt megn, *Ólafsr.* 24, 34; deila megn við e-n viribus cum aliquo contendere, *Lil.* 8. Sic *Grág.* I 237, 245, = megin, 240; *F.* X 256; um megn sér supra vires, plus quam valeas, *Fær.* 58; *Dropl. maj. msc.* c. 23; *Eg.* 66. Vide compos. hafsmeign; nom. ásmegn = ásmegin, *SE.* I 90, var. lect.; vetrarmegn, *GhM.* I 534 (= vetrar megin sævritia hiemis, *Sks.* 59). *Dat.* megni, a megin, *r. c.*: þegn með stóru megni eir magno robore, *Grett.* 86, 2; i hafsins megni sæviente pelago, *Nik.* 43, ab hafsmeign; jarðar megni *vi telluris*, *Hyndl.* 34, = jarðar magni, *Hyndl.* 39 (ubi plerique *Codd.* megni), a jarðar megin; vera i megni magna *vi præditum esse*, *Gdþ.* 4; með svá meglum kröptum oc megni, *F.* X 289; *Dropl. maj. msc.* c. 13, de *Nollare*: hann var i brókum, en svo hafði hann hast farit, at þat var með megni; ómegni deliquium animi: henni var ómegni passa est, *Dropl. maj. msc.* c. 5; sed þá er af honum leið ómegnit, *Fbr.* 115, et *dat.* ómegni, *Ilkr.* III 254 (vanmegni, *F.* VII 108); fiera e-n fram á handmegni sínu, *Jus eccl. Thorl.*

MEGN, *adj.*, validus, potens, vehemens, contr. ex megin, *adj.*, quod occurrit in *adj. compos.*, vanmeginn (*GhM.* II 688: Sigurðr

kvad þann mann viðinn huggit hafa, ok hafa vordit vanmeginn af megni; *F.* I 305, quod et contractum reperitur *Sturl.* 3, 36: hann rétti höndina þá hina vanmegno i ljósit; *it.* ómeginn, *adj.*, *F.* I 261: i gegn megnu glyggil adversus vehementem tempestatem, *Ed. Lövasina*, locum vide sub glygg; ek á megn búpagna standa i bød potentes rusticos, *Hh.* 1, 2. Compar., megnari: þat var þrekvirki þokks megnara validius, majus, excellentius, *FR.* III 21, 1. Pros., *Sturl.* 7, 30: tókst þá mannfall megn magna strages edi cæpta est.

MEGNA (-ada, -at), corroborare, confirmare, augere, *id. qu.* magna; in *act. ram*, huc tamen referri potest *Rekst.* 31: megnum diint dvergs dreypa regn augemus obscuram (densam, i. e. copiosam) nani manantem pluviam (poësin); oss megni goð gagni nos dii victoriâ roborent, *Eb.* 22, ubi membr. magni. Mildi megnuð clementiâ aucta, i. e. alma: fagnadu mildi megnuð | móðir alls ins góða, de Sancta Maria, *Mk.* 20. In passivo non infrequens in prosa, vide *F.* VIII 204; at megnudum degi adulto die, *Sks.* 39; en er synir þeirra tóku at megnaze adolescere, maturascere, *Orkn.* 94; sóttin megnadiz við Þórgunnu, *Eb.* 51.

MEGOM, **MEGUM**, in ðllum megom undique, etc., vide sub megin 4.

MEGUÐ, non possunt, 3. pl. præes. ind. r. c., cum suff. neg. að, *Merl.* 2, 64.

MÆGD, *f.*, adfinitas (mágr), *Sk.* 1, 44; *Bk.* 2, 18; *Am.* 52; *Hh.* 17, 1 (*F.* VI 172, 1; *AR.* II 59, 1).

MEILA, *m.*, Meilius, Odinis filius, *SE.* I 553, 3. Meila faðir Odin, *SE.* I 308, 2, sec. conjecturam S. Thorlacii, qui pro lectione *Cod. Reg. fetmela*, *Worm.* fet meila conjecit seþr meila. Meila bróðir Thor, *Harbl.* 8; *SE.* I 278, 1.

MEILREGN, *n.*, pluvia metalli, pluvium ferrea, nimbus telorum, = málmeign (meil = mel metallum, vide mál, regn), *HS.* 6, 7 sec. plurimos *Codd.*, hoc ordine: meilregni hjórs hridremmis rigandi víða of fjór hersa pluvia ferrea præliatoris multis locis pluebat in vitas ducum, i. e. magna telorum vis coniecta est a bellatore adversus duces. Ceterum *F.* I 57 pro meilregni præfert meelregni, in quibus formis tam i quam e epentheticum est, ut in mýll.

MEILSKÚR, *f.*, imber metalli (meil = mel metallum, skúr), *id. qu.* málmskúr, ut meilregn = máluregn, *SE.* I 421, 1, ubi puto construenda esse benneil metallum vulneris, telum vel gladius, benneilskúr imber teli r. gladii, coniectus telorum, gladiatorum, fyrir benneilskúrum propter imbres telorum, propter jaculationem, coniectum gladiatorum, multitudinem telorum. Vel forte rectius h. l. legitur fur (sec. *Cod. Worm. et Upsal.*), hoc ordine: þaðan verða biört súrla fúr benfur-syrða (præliatorum) rjóþaz blóði i meil-skúrum.

MEIN, *f.*, annis, *SE.* I 576, 2; II 479; sec. *Petersen* in *Gammelnoordisk Geographi* 1, 169, *id. qu.* Mayn Menus, Germania fluvius.

MEIN, *n.*, *impedimentum*, *malum*, *noxa*, *perniciēs*, *pestis*; *de incommotis et difficultatibus itineris*: mæta meinum in molestias incidere, *ÖH.* 92, 4; mein gjöriz á minum hag mali quid evenit mæa conditioni, *Sk.* 1, 22; mein ero fur hondum mala impendunt, *Sk.* 1, 36; illt mein var þats male accidit, quod, *F. III* 9, 1; snörp mein voro á því, er multum mali inde evenit, quod, *Mb.* 4; mein á megi, de sætu imperfecto, *FR.* I 250; sæta meinum við e-n malum alicui inferre conari, dolos struere alicui, *ÖH.* 74, 1 (*F. IV* 151); mein fékk herr af steinum lapidibus vulnerari, *Sturl.* 7, 30, 2; við meinum contra impedimenta, i. e. ad pacem stabilendam, confirmandæ pacis gratia, *IIh.* 73, 6, *Hkr. VI*: contra perjuriam, accipiens mein pro meinsæri; æ koma mein eptir munuð semper molestiæ succedunt voluptati, *Söll.* 68; mein gengr um þjóð calamitas populum (homines) incedit, *Merl.* 1, 25; unz af mæli enn mein komi donec tempore procedente adhuc impedimentum (nova imped.) veniat, *Bk.* 2, 41; þann eta mein heldr en mik eum pestes decorant potius quam me, *Hávam.* 154; fordæða, meini blandin renesica, peste imbuta, i. e. noxia, *Lokagl.* 32; ek blend meini mjöð muls: m peste misceo, i. e. computationem infestam reddo, contrivium turbo, *Lokagl.* 3, vide meinblandinn. Mein aura perniciēs rerum mobilium, ignis, *GS.* 9; mein Ýngvifreys pugna, vide meinvinnandi; andar mein ríltia, *Ílas.* 41, v. eyða et traudr. In compos., vide selmeinn.

MEINA (-aða, -at), *prohibere*, *impedire* (mein, *n.*, *impedimentum*), cum acc. rei, dat. personæ: sú er meinar mér leik ok teiti quæ me ludum letitiamque prohibet, *Mb.* 18, 1; menn meina mér eina steina gná me prohibent, quo minus cum muliere colloquar, *Korm.* 5, 4; menn meina mér ásjónu þína prohiðent, quo minus adspectu tuo fruor, *Korm.* 6, 1; vita ef meini morðför kono ut tentent impedire funestum iter conjugis, *Bk.* 2, 41; adde *Skáldh.* 6, 49, 7, 12. Pros.: ef ei meinuðo forföll si justæ causæ non impedirent, *Sturl.* 10, 4; mun þat ekki meina voru félagi hæc res societatem nostram non prohibebit, hæc res non obstat, quominus societatem inter nos faciamus, *FR.* II 194.

MEINA (meina, meinta, meint), *significare*, *indicare*, *Nik.* 34, ubi sic: Nikulás prýða nýtir síðir | i næstu grein, sem postulinn meinar. *Ibid.* 31: Postulinn telur upp ljósar listir | lýðum tólf, er biskup prýða; | *it.* 33: frægðarmadr var fágari dygða | fyrir vegliga postulans reglu. *Hodie vulgo*, putare, arbitrari, ut *FR.* I 499: meintu (= hieldu, hugðu) allir, at hún mundi hafa sprungit af mæði; *FR.* III 488: miklu österkari ertu, en ek meinti (= hugði, ætlaði).

MEINALAUSS, *adj.*, *innocens*, *innocens* (mein-, -lauss), *id. qu. meinalauss*; *in. benignus*, *epith.* *Christi*, *AA.* 19; *Ghm.* I 208. *Neutr.*, meinalaust sine labe, pure, sincere, caste, integre: fagna messo Ólafs meinalaust, *id. qu.* halda skollaust helgi skilfrings, *Mg.* 11, 2; in prosa, *F.* VI 109.

MEINBLANDADR, *mala peste imbutus* (mein, blanda): meinblandat hræ cadaver noxiū, *Hild.* 19, 1.

MEINBLANDINN, *malo medicatus* (mein, blanda): m. mjöðr mulsum noxiū, potio renenata, *Bk.* 1, 8.

MEINBÖNNUÐR, *m.*, *propulsator malorum* (mein, bönnuðr): m. manna humanorum malorum propulsator, episcopus, cui salus hominum cura est, *Pál.* 19, 1, de Paulo episc., nú er meinbönnuðr manna | mál-snjallr hēðan kalladr.

MEINFÆRT, *n. adj.*, *pro subst.*, *via difficilis*, *impedita* (mein, fær; cf. *Stec.* mehnföre iter niviūs intium): Magnúss morð gerði Sveini meinfært þaðan prelium Magni (impetus a rege Magno factus) difficilem inde (enari sua) fugam Sveini reddidit, *Mg.* 34, 3; Haraldr vann (= gerði) Sveini meinfært fyrir móðu mínni difficultatem, impedimentum facessit, *IIh.* 65, 1. *Intrans.*: hreinum gylfa skíðs glöjardar gerði meinfært um lög transtus per mare naviūs impeditus reddebatur, *Ód.* 23. In prosa, *ÖH.* 71: allmikill harmr er þat, er vēr eigom svá langt at sækja lingat á yðvarn fund, ok svá meinfært, fyrst hafsmegin mikit, en þá ei fríðsamt at fara um Noreg (*F. IV* 139). Sic meinstaddr = bágstaddr, *F.* I 258.

MEINGARÐR, *m.*, *agger exclusorius*, *ad alios prohibendos exstructus* (mein, garðr, *qs.* meinligr garðr), *et metaph.*, *adversarius*, *vel agger adversus incommoda*, *ad avertenda incommoda factus*, i. e. *presidium*: m. margra jarða multarum terrarum adversarius (rex bellicosus), *vel presidium*, de rege Ólavo Tryggvi f., *F.* II 280 (*Rekst.* 30).

MEINGJARN, *adj.*, *molestus*, *difficilis*, *noxius*, *nocendi cupidus* (mein, gjarn), vide compos. megingeingjarn.

MEINGR vide meinigr.

MEINHJÓÐANDI, *m.*, *mala avertens*, *propulsator*, *averruncator malorum*, *deus* (mein, hjóða), *Le.* 11, ubi sic: gefa kuezr mētr á móti | meinhjóðande þjóðum | ár með öllum tíre | einart ok fríð hreinan, i. e. mētr meinhjóðandi kvezt gefa þjóðum á móti (vicissim) einart ár ok hreinan fríð með öllum tíri.

MEINHUGAÐR, *adj.*, *malevolus*, *maligius*, *nocendi cupidus* (mein, hugaðr), *FR.* III 496, 3.

MEINIGR, *adj.*, *nocivus*, *noxius* (mein); *contr.* meingar þær nrðu noxiæ extiterunt (mulieres), *Söll.* 10, ut mingastr, minngastr, pro minnigastr, *F.* VI 199; XI 298, var. lect. 5. Vertunt autem meingar maculose, verbo tenus, mixtæ s. miscellæ, o: ingenio, a meinga miscere, conferentes *Nj.* 33, de Hallgerða: hon var blandin mjök, neque tam improbanter priore interpretationem.

MEINILIA, *adv.*, *perquam male*, *infelicitate* (mein, illa): hregg mækis eggja gekk Sveini meinilla admodum infelicitate cessit, *F.* II 314, 1.

MEINKRÁKA, *f.*, *cornix noxia*, *dira*, *infesta* (mein, kráka), *metaph.*, *de homine litigioso et petulante* (*Lokio*), *Lokagl.* 43.

MEINLAUSS, *adj.*, *innocens, integer, probus, pius* (mein,-lauss): m. herr pii homines, *llv.* 9.

MEINLÆTI, *n. pl.*, *spontanea adflictio, puna* (mein, læti): drýgja m. se ipsum adfligere, castigare, *Hugs.* 32, 3. *De passione Christi*, *Lb.* 13. 43. 46.

MEINLIGA, *adv.*, *nocenter* (meinligr, *adj.*, a mein): verðr meinliga mæki brugðit gladius ad nocendum destringitur, *Merl.* 2, 53; kemr m. mannaudr um her, *Merl.* 2, 79; merktr m. crudeliter notatus, *Söll.* 61. Sic, meinliga haldinn duriter adflictus, *llkr.* III 289.

MEINN, *adj.*, *noxius, nocendi cupidus* (mein), *Ísl.* II 219, 1. In prosa occurrit compar., meinni nocentior, *FR.* III 637: þat varð hverju dýri meinna ok verra; it. *compos.*, úmeinn innocens, *Dropl.* maj. usc. c. 2: því ek þíkkjumz úmeinn við aðra menn. Hinc neutr. meint, pro subst., noxa, quod nocet, damno est, vulgo, v. c.: mér varð meint við ea res mihi noxam, damnum, lesionem adtulit.

MEINRENNIR, *m.*, *ÓT.* 57, 1, ubi cohærent meinnennir varga, pro rennit meinvarga fugator noxiorum maleficorum, voc., apostrophe ad Eirikum dyuastam Ilakonis f., qui unacum patre piratas Jomensen in sinu Hljörungico devicit. *Propr.* vero meinvargr est lupus noxius, periculosus, et melon., meinvargar homines belluarum more grassantes.

MEINSAMLIGA, *adv.*, *crudeliter, atrociter, duriter* (meinsamr), ut meinliga: meinsamliga hamladr, *G.* 57.

MEINSAMR, *adj.*, *molestus, incommodum, molestiam faciens* (mein,-samr), *FR.* I 520, 2, vide meginmeinsamr. In prosa, nocens: fjölkunnig kona ok meinsöm, *Ísl.* I 212.

MEINSEMI, *f.*, *difficultas, inhumanitas, nocendi studium* (meinsamr): meinsemis orð verða aspera, inhumana, *Skálðh.* 2, 50. In *compos.*, úmeinsemi.

MEINSKILJANDI, *periculum intelligens, suboleus, periculum timens* (mein, skilja), timidus, *Eb.* 19, 9.

MEINSLEITANDI, *m.*, *malum inferre cupiens* (mein, leita), *dat. pl.*, meinsleitendum, *Nj.* 44, 3. *Pros.*, *Vigagl.* 7: leita e-m meins í e-u nocendi studio, malo consilio negotium cum aliquo contrahere.

MEINSTAFIR, *m. pl.*, *id. qu. mein noxa, damnum, incommodum* (mein, stafr): telja sína meinstafi noxas ex se ortas memorare, *Lokagl.* 28.

MEINSVANR, *adj.*, *mali expertus, innocens, sanctus* (mein, vanr), de Njordo: manna þengill enn meinsvani innocens ille hominum rex, *Grm.* 16.

MEINSVARA, *adj. indecl.*, *perjurus*, *SE.* I 200, 2, vide meinsvari.

MEINSVARAN, *n.*, *perjurium* (mein, sverja): meinsvarans hapt deus perjurii, gigas, deorum hostis; vel meinsvaran, *n.*, ius-jurandum noxæ, i. e. juratæ inimicitie, unde meinsvarans hapt deus hostis juratus (c. Asarum), gigas; vel meinsvarans est gen. s. cum articulo, a meinsvari, *m.*, qui alieni exitium et perniciem juravit, unde hapt (col-

lect.) meinsvari qui perniciem deorum juravit, juratus deorum hostis, gigas, nempe Geirrodus, arma famur meinsvarans haptz vel haptz meinsvarans sarcina brachiorum gigantibus Geirrodi, collect. Greipa et Gjalpa, gigantibus, *SE.* I 292, 2. Vide svaran.

MEINSVARI, *m.*, *perjurus* (mein, sverja), *Vsp.* 35: sá hon þar vada | þunga stræuma | menn, mörðvarga | ok meinsvara; ad formam eidsvari. Sed *SE.* II 292, meinsvara est *adj. indecl.*: skvly þar vafa | þvnga stræma | menn meinsvara | oc mörðvargar; meinsvarans, *SE.* I 292, 2, vide sub meinsvaran.

MEINTREGI, *m.*, *dolor noxius, gravis* (mein, tregi): ef meintregar mér ángraðit si noxií dolores mihi molestiam non facesserent, *Sk.* 1, 34.

MEINÚÐIGR, *adj.*, *mali animi, malignus, nocendi cupidus* (mein,-úðigr): þá frá ek manna | meinúðgasta | ok ógjarnasta | gott at vinna, *FR.* II 212, 2.

MEINVARGR, *m.*, *lupus noxius, fera bestia, metaph. de noxiis hominibus, prædonibus, vel meinnennir. Propr. meinvargar idem est ac skæðir vargar*, *F.* I 273.

MEINVETTR, *f.*, *monstrum noxium* (mein, vettr): satt var, at mönnum mætti | meinvettr hjá bekk einum, *Selk.* 13.

MEINVÆTTR, *m.*, *monstrum noxium* (mein, vættr), *Grett.* 65, 6, ubi: hef ek þussa | ok þeirra kyn | hart leikit | hamars ok bjarga, | ok meinvættu | marga barða. *Fem. gen.*, *Ísl.* I 212: er mörgum manni vann bót, þeim er aðrar meinvættir gerðu mein.

MEINVINNANDI, *m.*, *molestiam inferens, negotium faciens* (mein, vinna): Ýngvifreys m. rem Freyo ingratam, odiosam faciens, præliator, vir, a mein Ýngvifreys res ingrata Freyo, bellum, pugna, meinvinnöndum Ýngvifreys varð minstr sagnafundur, *ÓT.* 43, 2, cf. supra ángr, m. De Freyo autem dicit *SE.* I 96: á hann er gott at heita tilárs ok friðar.

MEINÞJÓFR, *m.*, *fur nocens* (mein, þjófr): m. markar sílta nocens fur, i. e. ignis, incendium, *Ý.* 17. *Nom. propr. viri*, *SE.* I 482, 3, Meinthjorus, possessor equi Moii.

MEIRR et MEIR, *compar.*, *magis, plus, potius; amplius, porro, deinde, adhuc.* — 1) *compar.*, magis, potius: óvne ee um Hugin, — þó sjám meirr um Munin magis tamen sollicitus sum de Munine, *Grm.* 20; magis, majori cum studio, *Mg.* 1, 4; potius, ut contrarium fortius affirmetur: ljóss veit ek at mun missa | meirr höfðingi þeirra, meirr i. e. potius quam ut lucida candelæ super sepulcro ejus luceant, *Sverr. c.* 116. *Positio præpositum formal comparativum*, meirr leiðr magis ingratus = leiðri ingratior, *Skf.* 27, sec. fragm. U. *Præpositum comparativum sensum intendit*, ut enn, v. c.: ek geri meirr fleira hróðr of mæran mærg Sigroþar adhuc majorem laudem (plures versus laudatorios) facio de claro Sigroði filio, *SE.* I 466, 3; meirr fleiri hollvinir adhuc plures, præter hunc plures, *F.* II 313, 1; en kunnum

meirr fleiri skil adhuc plura habemus quæ referamus, Öfl. 92, 2. Postpositum post comparativum adv. πλεοναχέι, v. c. heldr meirr = heldr potius, Hh. 96, 2; innarr meirr, id. qu. innarr interius, loco interiore, FR. I 298, 2 (hinc vox Danica fjermer, Isl. firr meirr, fjer meirr remotius). — 2) ut adv., id. qu. enn, framar, enn framar adhuc, porro, porro amplius: hvat mun meirr vera minnar æli quid porro eventurum est in vita mea, Sk. 1, 18, id. qu. hvat mun enn vera æli minnar, Sk. 1, 14; svá koinit manna meirr aprt á vit, i. e. svá koini-t (þú) aprt meirr á vit manna utinam ne amplius reveneris ad homines (superos), Vegtk. 19; sinnumz hér enn meirr hic (in aula) adhuc porro (i. e. iterum) congregiemur, Öfl. 92, 1; meirr skal ek bera hróðr gnótt fyrir styrs steri etiam nunc, nunc quoque (uti antea), SE. I 682, 2; meirr kunni hann mönnum hjarga præterea, adhæc novit, Rm. 40; áðr grindlogi Göndlar gellr í hattar felli nokkurum þeirra meirr (adhuc, posthac, uti antea), Vigagl. 21, 1. Id. qu. síðan deinde, ezinde, v. c.: sitja meirr um sáttir saman deín concordēs cōsident, Vaffr. 41; sic et Ghe. 31; Rm. 4. 6. 11. 17. 27. 34; G. 31; distinguunt meirr deinde, síðan postea, Eb. 56; junguntur meirr síðan porro deinde, F. II 288, 1 (ÖT. 96, 1, sec. membr. E), it. meirr at þat, id., Rm. 2. 4. 5. 7. 9. 18. 30; Y. 9 et Mg. 31, 5, meirr est id. qu. meirr, adj., clarus, illustris, unde et F. VI 78, var. lect. 6, pro meirr est meirr.

MEIRRI et MEIRI, compar. adj., major, ab adj. nikill: meirri ertu hverjum þeirra, SE. II 178, 2; móð hefir meirra animos gerit majores, Sk. 2, 13; eadem forma, F. X 23: meirri vān similis tēro, probabilis; FR. I 344: meirri, en flestir menn aðrir majori staturd. Neutr. meira, adv., pro meir: unna meira plus diligere quem, Korm. 5, 4; pro fleira: fjöld um víðrir á sinnm dögum, en meira á mánaði magis variat tempestas per integrum mensem, Hávam. 74.

MÆLSINGR, m., parus (avis canora), SE. II 489, Dan., Norc., Germ. Meise, id.

MEISS, m., cophinus; acc. s. meis, Harbl. 3.

MEISTARI, m., magister: m. flærða, villu fraudum, erroris, diabulus, Gd. 42; Nik. 40; m. lýða rector hominum, de episcopo, Gd. 32; m. saungs, id., Selk. 14; meistara skáld til orða in dictione poetica excellens, ezimius poeta (versificator), Skáldh. 1, 14. In compos.: höfuðmeistari, yfirmeistari.

MEITA (meiti, meitta, meitt), secare, metere, demetere: m. manar júbas (equorum) demetere, Ghe. 39, quod in Gpl. msc. est skera mavn á rossum, it. Hltd. msc. c. 33; Karkr meitti knífi hattar stall af Hákoní caput cultro abscedit, F. X 425, 21.

MEITI, m., regulus maritimus, SE. II 468. 552. 614, ubi Wchart. SE. I 547. var. lect. 5 meitti. Meitus, Goris filius, FR. II 5. Meita skíð xylosolea Meitii, navis, ÖT. 20, 1 (SE. I 444, 5); mjúkhurð Meita mollis tabula Meitii, navis, ÖT. 18, 2; Meita hlífð elivus Meitii, mare: renna Meita hlífðar sefars skíði

elivos Meitii xylosolea mariná percurrere, i. e. nave, classe vehi, F. VI 197, 2; Meita völlr campus Meitii, mare: meita vallar viggjumentum maris, navis, Ght. 7, vide vigg-beitir.

MEITILL, m., scalprum, cælum (meita): cla meitill cælum v. scalprum procellarum, metaph. de procellis mare eruentibus, Eg. 60, 3, ubi: andherr jöðunn vandar (ventus) hugggr út stórt stafnkvígs þel með cla meitli.

MEITINJÖRÐR, m., GS. 12, ubi construentum videtur: vertu ótyrrinn við sleitu móts meitinjörðu alios homines ne prorocaveris ad iram; dericandum videtur a meitir cæsor, sector, it. scalper, ut meitill, unde sleitu móts meitir gladius, ejus njörðr pugnator, vir, homo; vel m., qui secat, metaph. qui exstinguit, sleitu móts m. vir pacis amans.

MEITIR, m., qui secat, meitit, demetit (meita): meitir jöfra cæsor, prostrator regulorum, rex, lectio membr. E, ÖT. 116 (F. II 294), pro jöfra hneitir, cf. meidir. — 2) pro meitill scalper: sleitu móts meitir scalper pugnæ, gladius, sleitu móts meitinjörðr pugnator, vir, GS. 12.

MEITIÐR, m., vide voc. compos. hörmeitiþr.

MEIDA (meiði, meidda, meidt), lædere, violare, sauciare, mutilare: Vindr meiddu sárliga gjálfrs grindar ríðanda hominem sede mutilarunt, G. 37; sverðum þeir meiddu þann, er saklaus var gladii sauciarunt, Söll. 22; margan meiddan mann multos sauciato, Söll. 59; m. heiðin goð violare, lædere simulacra deorum, F. II 283; m. bæ ædes violare, absumere incendio, Mg. 32, 4; hurðir Hárs meidduz clipei læsi sunt, Sturl. 7, 30, 2; víta priare, F. VII 84, 2; grjótt ok skotbroddar meidda fjör víta nocuerunt, homines víta spoliarunt, F. I 171, 1; meida hjör lædere ensem, pugnare: hinn er aldregi meiddi hjör vir ímbellis et ignavus, Fbr. 32, 2 (GhM. II 338). Part. act., meidandi, pl. meidendr skeiða vastatores navium, pugnatores, viri, Sturl. 4, 35, 3, vide blihmeidandi.

MEIDIR, m., qui lædit, violat, sauciat (meida): m. borðs gota vulnerator navis, pugnator, vir, Sturl. 5, 5, 4, ubi acc. s. meiði, v: Sturlam; m. tjalda drasils, id., in voc., de rege, Öfl. 41, 1; in appellationibus virorum adhiberi docet SE. II 498; morðsól-m. læsor clipei, vir, Plac. 29; m. mæta consumtor rerum pretiosarum, vir, Gp. 4, (ut særir auðs); m. mundað (opum), id., Ag.; m. bauga, Íslð. 6; m. munda vita auri, id., Gp. 3; m. sverða vir (ut brjótr), Skáldh. 2, 22; jarla meidir oppressor dynastarum, rex: ógnin stóð af jarla meiði (dat.), F. XI 318, cf. hegnir et meitir. Vide vellmeidir, eldmeidir.

MEIDMAR, f. pl., cimelia, res pretiosæ; in acc., Bk. 2, 37; Rm. 35; stórar meidmar, Ghe. 5; meidma fjöld, Bk. 2, 2; Hamh. 23; Am. 93; dat. meidmum, Bk. 2, 15. 44. AS. maðmas cimelia, et inde compos. maðnhus gazophylacium, MæsoG. maipms δῶρον, Marc. 7, 11.

MEIDR, adj., qui lædit, v. þrameidr.

MEIDR, m., arbor, Hlud. 1, 5; Sk. 3,

11; de Yggdrasile, Grm. 34; Hávam. 111; de Mistilleine, Vsp. 30; de materia: mædr telgdi þar meid til rifjar materiam dedolavit jugo textorio, Rm. 15; de patibulo, Hm. 16; Y. 26, 1. Dat. s. meidi, gen. meids, SE. I 76, 1; Fjölsn. 25, sed meidar, Grm. 34; unnar m. arbor undæ, maris, navis, Hla. 289, ubi dat. s. meid. — β) in appell. virorum: brynju m. arbor, tignus lorice, puginator, Nj. 146, 1; dat., brynju meid, Selk. 2 (ádr undrgjarn óhrein girndar andi bæði brynju meid); meidr mordreins, id., SE. I 414, 2, ubi ponuntur ut synonyma vidr ok meidr. Plur.: meidar geirþings (pugnæ), præliatores, SE. II 194, 1; meidar grannis seids (auri), viri, homines, SE. II 198, 1; meidr hrings (annuli), vir, homo, Mg. 11, 1; meidar máluþings (pugnæ), viri, F. II 322, 2; acc., máluþings meida, Jd. 5; morðbáls meida, Jd. 15; meidar ógnar skers (clipei), præliatores, ÖH. 248, 2; stála meidar, id., Hla. 104; gen., stála meida pugnatorum, ÖT. 40, 1; dat., meidum málmhridar bellatoribus, Hg. 27; meidr þingsætis (þingsætis) vir comitatus obiens, princeps, F. XI 127, ubi meidr absol. pro viro capit NgD. 187; unnviggs meidr vir, princeps, ÖT. 118 (F. II 297); mens meidr vir, St. 18, 2, forte et legendum Krm. 17: ek sá hundmargan falla at odda sennu fyrir menn-meidi (i. e. mens meidi); sin vero meun h. l. referendum est ad mædr homo, legendum erit in anteced. hunnmarga; tum vero tó meidi aut referendum ad meitr scalprum, it. telum, hasta, gladius, aut meidr pro verbali accipiendum, = meidr qui lædit, sauciat, eodem sensu; hinc et explicari posset: meids beidr flagitans telum, puginator, vir, Hilt. msc. c. 33, 4. — γ) in compos.: dúnmeidr (acc. pl., -a), elmeidr (gen. s., -s), erlmeidr, æskimeidr, sólkmeidr (acc. pl., -a), grandmeidr, herðmeidr, hildimeidr, hjórmeidr, hleypimeidr, hnykkimeidr, hristimeidr, hvesimeidr, hymeidr, isarnmeidr, kennimeidr, lyptimeidr, minameidr, rækimeidr, sessmeidr, sjámeidr, skokmeidr, sólmeidr, stýrmeidr, valmeidr, viggmeidr, vilmeidr, vingameidr, þreyngvimeidr.

MEKIR, m., gladius, id. qu. mækir (machæra, μαχαίρα, AS. mece), Völk. 16. Cf. Hebr. מִכְרֶה a נר præform. et פָּרַח prostravit.

MÆKIR, m., gladius, SE. I 546, 2 (vide mekir). In prosa distinguitur a sverð, Y. 24: hafði ýngvi um knú sër mæki. — Álfir koningur — brá sverði undan skikkjo ok lagði í gegnum ýngva bróður sinn: ýngvi ljóp upp ok brá mekinum; it. FR. II 426: (Fullasti) hefir mæki stóran í hendi, Þorsteinn sverð sitt; tveggjaðr mækir, Ísl. II 51; permutatur mækis eggjar, Hm. 15, et skálmir, Hm. 16. Occurrit hæc vox Hávam. 81; Grm. 51; Skf. 23, 25; Lokagl. 12; Ghe. 7; Hm. 15; Y. 24, 1; Korm. 27, 4. Mækis eggjar acies machæra, pro gladio, Hm. 15; hregg mækis eggja pugna, F. II 314, 1; hegg mækis eggja puginator, vir, Fsk., vide hegg; rjóða mækis eggjar í manna dreyra, Hg. 5, 2;

mækis munur acies machæra, gladii, Hh. 2, 1; mækis mót pugna, v. mótvaldr; mækis á flutins machæra, sanguis, Hófuðl. 4; hlíf guast við hlíf, hjör við mæki, SE. II 150, 1; mækir hjardar, sveiðuðs machæra armenti, tauri, cornu potorium, Y. 29, 2. 3. Vide hræmæki.

MEKT, f., potentia, potestas (makt), var. lect. Nj. 23, 1, pro spekt; mektar blóm flos majestatis, de Sancta Maria, Lil. 25; mektar fjandr potentes dæmones, Gdþ. 4; mektar fullr potens, Lil. 7; plur. mektir potestas, eis, de fragrantia herbarum: grasanna lykt hefir myklar mektir, Gd. 73, cf. megn, neutr. megn (pronunt. mekt) gravis, de odore; (mekkt ok ríkdómr, Sks. 698).

MEKTUGR, adj., potens (mektt): hróðr mektugs, hersa kindar laus potentis præfecti, Ad. 15; mektug þjóð viri ampli, illustres, Skáldh. 7, 56; de femina: mektug menja laut, motra njörð (menja jörð), Skáldh. 1, 31. 6. 31. In prosa: ríki, styrkt ok máttugt af mektugum höfðingja, F. V 345.

MEL, n., ferrum, telum (gladius, hasta), in plur. tantum occurrit: stinn mel ruduz í stála styr duri gladii rubefacti sunt in chalybum conflictu, Sturl. 7, 30, 6. Cognatum videtur AS. mæl metallum, Cambrobril. mæl, malen, id. (vide Krm. 93); cf. mál supra, it. meelregn, meilregn, meilskúr. — 2) frenum, frena, lupatum (hodie mæl, inserto j), vide compos., meldropi, melgreyp; cf. Dan. Mile. Frenum, unde mordere frena, et: frenaque magnanimi dente teruntur equi, AA. 1, 20.

MEL, n., id. qu. mál tempus; at meli stato, certo tempore, vel indef., aliquando: sendi guð til grundar | Gabriel at mæli, Mk. 25; vide formam mæl. In acc. s. occurrit Grág. II 349: skemra mel tempus brevis; sæpius in dat.: á því meli eo tempore, eo tempore intervallo, F. VIII 27; Vigagl. 16; á pesso meli, F. X 397. Gen. sing. et dat. plur. vide stefjamel. AS. mel pars, pars temporis, Mæsoq. mel tempus, spec. tempus sumendi cibi, ut mál.

MÆLI, n., id. qu. mel tempus: á skömmu mæli brevi temporis spatio, Jd. 17 (F. I 169); in prosa: á því mæli eo tempore, tunc temporis, Vem. 23, et cum art.: á því mæli no, F. XI 152; á pesso mæli hoc temporis spatium, F. XI 40. Huc referendum videtur: af mæli propediem, mox, brevi (ut af stunda), Bk. 2, 41: unz af mæli enn meiu komi donæc norum impedimentum procedente tempore obveniat (FR. I 203: ef sefaz mætti harnr hennar þar til er frá líði); vertunt autem h. l. af mæli ex effato (ejus), vel, ex sermone (nostro), ex dissimulationibus (nostris).

MÆLA v. post mæla.

MÆLA (mæli, mæla, mælt), loqui, fari, verba facere. — 1) cum acc.: m. þarft utilia verba facere, opportune loqui, Hávam. 19; m. staðlauso stafl futilia verba loqui, Hávam. 29; m. teiti hilears sermones proloqui, Ghe. 2; m. hól fyrir e-m um e-t gloriari coram aliquo de aliqua re. Eb. 18, 1;

cum acc. personæ: m. sēr man exorare sibi puellam, amorem puellæ sibi verbis conciliare, *Hávam.* 98; orðum mæla jötum verbis adloqui gigantem, vel, in loquendo superare, (ut mæla e-n málum), *Vafþr.* 4. — 2) absol., loqui: at þér mæla nè megoð ut vos loqui nequeatis, *Lokagl.* 7; ek mæla mörgum orðum i minn frama multa verba locutus sum in meum emolumentum, *Hávam.* 105; mæla til friðar petere pacem, *FR.* II 121, 3 (vulgo mælaz til e-s verbis expetere quid); mæla vel fyrir e-m við guð bene precari pro aliquo apud deum, pacem dei pro aliquo exposcere, precibus suis intercedere pro aliquo apud deum, *Pál.* 19, 3, ubi: lýðr á (at) mæla allt vel við metan guð fyrir farselum eyði órsætis, þeim er gerði síðna frið; mæla fur adprecari, v. furmæla; mæla við e-n colloqui cum aliquo, *Vsp.* 42; mælaz = mæla, *Vafþr.* 9: hvi þú mæliz af gölfi fyr cur tu loqueris de pavimento coram (o: me), i. e. cur me adloqueris stans in pavimento?; vide mox formam mæla. — 3) indicare, condicere: mælt stefna conventus conductus, indictus, *IIh.* 73, 3. — 4) part. pass., in compositis, signif. passivo, vide vandmæltr; signif. activa, ut adj., deriv. a mál, vide inæltr; v. sljótinæltr, gládmæltr, hraðmæltr, hýrmæltr, snjallmæltr; part. act., v. formælandi.

MÆLA, id. qu. mæla loqui; melaz um secum loqui, *Bk.* 2, 6: nam lion svá bert um at melaz; vel simpliciter, loqui de re aliqua, sensus suos aperire de qua re. Sic mælaz illa um queri, questus edere (propr., male, animo indignabundo loqui de re aliqua), *F.* VI 352. Reciproce: melom i sessi saman colloquamur sedentes, *Vafþr.* 19.

MÆLA (mæli, mæla, mælt), metiri (mál mensura): hann mælti mik mundum ok spönnum manibus et spithamis (i. e. expansis digitis) me metiebatur, *FR.* III 19, 3, et in prosa ibid. p. 18: hann mælti vöxt hans, et *Korm.* 2: hann mælti grundvöll undir hús; hodie in usu est impf. mælti mensus est, ut distinguatur a mælti locutus est. Mæla hving um borg circulum metiri circa urbem, i. e. urbem circumdare, de serpente urbem circumgente, *Merl.* 1, 46; mun ek (um) þik sitjanda sílfri mæla te sedentem argento circumdabo, *FR.* I 494, 4 (cf. *SE.* I 352). Vide compos., úmæltr.

MÆLD, *ÖH.* 156, 2 (meld, *F.* IV 353, 1, et var. lect. ibid. millz), *IIkr.* VI construit: hér sá ek mæld húsdýr fyrir höldum hie víði fores multitudine (satellitum) mensuratas (i. e. impletas, obsessas), a mæla metiri, mensurare. Forte mældr = mældr sit pro mældr, part. pass. sine verbo, formatum a subst. mella, f., obex, itaque clausus, praeclusus, o: hie sá mæld húsdýr fyrir höldi homines viderunt fores cubiculi viro (i. e. mihi) praeclusas. Ceterum lectio var. millz respicere videtur lectionem mælds = milds, a mildr, adj., liberalis, o: annspilli milds Jöta stillis.

MÆLD, m., actus molendi (mala); gen., mælds, mældr et mældrar: var (il) mældz kominn ad molendum pervenerat, *SE.* I 380, 1; standa at mældri adstare molæ, *SE.* I 390,

3. — 2) furina, id. qu. mjöl (ut öldr = öl): þann Fenju mældr eam farinam Fenie (o: aurum), *SE.* I 392, 1; Fenju mældrar mörð liberalitas, *ÖH.* 247, 1, vide mörðvenjandi; mældr Fröða þýja farina ancillarum Froðii, aurum, *HS.* 1, 3. Gull ær korn eða mældr Fröða konungs, *SE.* II 429. Pro re caquida, albedine v. fulgore: græðis mældr fulgormaris, aurum; nisi forte græðir sit nomen poetikum molæ Grotii, qs. lucrosus, quæstuosus, tum enim furina molæ quæstuosæ (Grotii) aurum recte diceretur, *F.* II 259, 1, ubi construo: glædr græðis mældrar auro gaudens, ut glædr armgrjótz. *SE.* I 328, 4 construi potest mældr-ból locus, cubile farinæ, mola, mældr-ból Amlóða mola Amlodii (Amlethi), mare, vide Amlóði et hlíð, cf. *Sec.* mald farina. In compos., v. harðmældr, ryðmældr.

MELDROPI, m., gutta lupatorum, gutta ex lupatis stillans (mel, hod. mæl lupatum, dropi): fella mældropa guttas ex lupatis stillare facere, de equo noctis, *Vafþr.* 14, quod *SE.* I 56 sic exprimit: at morni hvervum dægvir hann iörþina af mældropum sínum.

MÆLGI, f., loquacitas, nugacitas, multiloquium (málugr): er sína mælzi nè manaf ut suum multiloquium non recorderet, *Lokagl.* 48. Vide ofrmægli.

MELGREYPR, adj., in lupata sæviens (mel, greypr), epith. equi, quia frena feror spumantia mandit: mar inom melgreypa equo lupata mandente, *Ghe.* 3; drösla melgreypa, ibid. 4; marina melgreypo equos frenamantes, ibid. 13.

MELI, m., id. qu. meili, vide Fetmeli.

MÆLI, n., dictum, sermo (mál), vide composita fullmæli, guðmæli, kappmæli, lausmæli, námæli, ofrmæli, *SE.* I 270), ofugmæli, ummæli, vílmæli, þrámæli; kunna mæla mjöt verborum accommodatio, *Höfuðl.* 20.

MÆLÍNGR, m., homo, vir tenax, parcus, *SE.* I 532. 652, 1, a mæla metiri, i. e. parce distribuere.

MÆLIR, m., modius, medimnus (mæla), *Nik.* 51: heilögum Nichulað hundrad mæla af hverju skipi þeir gerðu at verja centum medimnos; sec. *Raskii* Oldnordisk Lasebog, Gloss., triens dolii, trimodia, amphora.

MELLA, f., femina gigas (in Dropl. maj. msc. c. 5, conjux gigantea: jötunninn kallar hátt ok bád hann láta niðr mælluefni sitt futuram sibi tori sociam): mella dólgir hostis femine gigantis, Thor, móðir mella dólgis mater Thoris, terra, *SE.* I 602, 1; hold mella dólgis móður viscera terræ, *HS.* 1, 3; mella vinr amicus femine gigantis, gigas, *Grett.* 69, 2; mella mögr filius fem. giganteæ, gigas, vide mögfellandi; *Nj.* 131, 2 Jonsonius construit asyndeta: mella kindar: Miðjungs, iðja burar Mella liberi, filii Midjungi et Idii, i. e. gigantes, h. l. conviciorum voces in incendiarios, quasi dixeris, noxæ, pestes, belluæ. Sed cum nom. pl. burar non aliis locis occurrat, nec nisi in gen. s. usurpetur, construi placet kindar miðjungs mella burar gigantes, eodem sensu, ut apud

Jonsonium, nempe mella, ut in loco Dropl. maj. supra citato, uxor gigantea, miðjúngs mella conjux gigantis, femina gigas: burr miðjúngs mella filius feminae gigantis, gigas, kindar miðjúngs mella burar nati gigantet, proles gigantea, gigantes, nam gunnr lðja galdres nympha auri, femina, in vocativo sumi potest. Sic mella hellis grams conjux antri regis, uxor gigantis, femina gigas, Selk. 14, ubi: Sæll nam sökkva trölfi | saungs meistari ströngu | harðr með helgum orðum | hellis grams við mællu, i. e. sæll meistari saungs, harðr við mællu hellis grams, nam sökkva trölfi með helgum orðum. Hrímnis (Hrúngnis) mella, id., FR. II 146, 3, ubi pl. mellur.

MELLINGR, *m.*, *gigas* (vox formata a mella): mellings boð vox gigantis, aurum, þella mellings boða femina, Gd. 15, ubi sic: Mykils er vert, at María birtiz | mellings boða til hjálpar þellu. Hanc vocem SE. et fragm. ignorant. — 2) *clavus*, SE. II 494, mellingr (i. s.), quod legendum puto mellingr (i. æverði), æ: mellingr clavus gladii est.

MELNIR, *m.*, *nomen equi* (mel lupatum), Hlud. 1, 47. Sic Raskius in Gloss. Ed. Sæm. ed. Holmiæ; ed. Havn. II 884 pro nominibus virorum propriis accipit.

MELOMK, *Vaffr.* 19, vide mela = mæla loqui.

MELR, *m.*, *glaretum, locus glareosus, sabulosus*, Vigagl. 27, 2.

MELRAKKI, *m.*, *culpes* (qs. canis glareosorum, melr, rakki), SE. II 490.

MELREGN, vide melregn, meilregn.

MÆLSKA, *f.*, *eloquentia* (mælskr), Hyndl. 3. — 2) *loquela, sermo*, Sk. 1, 39; mælsku töl instrumenta sermonis, lingua, Gd. 23. Sic mælgí loquacitas, interdum usurpatur pro mál, ut manns mælgí = manna mál voces loquentium hominum, Orkn. 364.

MÆLSKR (mál), vide þagnælskr.

MÆLTA, *id. qu. melta* (melti, melta, melt), *concoquere* (cibum): mæltá knátto móðugr manna valbráðir concoquere tibi licet, magnanime, dapes ex cæsis hominibus, Ghe. 38, ubi in ed. Havn. tð mæltá prave redditur dæzi (mecum). In prosa, metaph.: mæltá reiði sína iram concoquere, F. V 336; mæltá e-t ok sjóða fyrir sér, svá at ekki verðraf longa deliberatione et hæsitatione languidum reddere negotium, ita ut ejus executio in nihilum abeat, Nj. 99. Radix videtur esse malt byne, potentia, hordeum maceratum, ut proprie sit macerare (hordeum). Aliquando extitisse formam melta (melt, malt, moliti), haud improbabile facit part. pass. compos. tormoltinn concoctu difficilis, in Lex. B. Hald.

MÆLTO, *Og.* 6, puto esse perf. inf. v. mæla dixisse: þær (acc. pl.) hykk mæltó þvigít fleira eas puto nihil ulterius locutas fuisse; haud pauca enim exempla adferuntur supra, sub voce hykk, constructionis hujus verbi cum acc. et infinitivo.

MÆLTR, *adj.*, *derie. a mál, eide compos.* sub mæla loqui. Simplex occurrit Grett. membr. Havn.: mælt barn móður kallar puer

qui loqui incepit, quo loco membr. Upsal. e. 64: mógr móður kallar.

MEN, *n.*, *monile, torques; ante casus ab a vel u incipientes inserit j, itaque gen. et dat. pl. menja, menjom; vocatur per tmesin hálsbaugr annulus colli, SE. I 436, 1, quod in sequ. str. ibid. dicitur men, quod etiam hálsmen audit, Am. 43. 68; junguntur men ok hringar torques et annuli, SE. I 404; Vsp. 27; menjom göfugr monilibus, torquibus decorus, de femina, Hyndl. 12; de famulis: þjónar menjom göfgr, Bk. 2, 62; mens mjúkstallr mollis area annuli, nianus, mens mjúkstalls Syn nympha manús, femina, SE. I 412, 1, sec. Cod. Worm., cum Cod. Reg. minus recte habeat synjat pro Synjar; h. l. men de annulo vel armilla usurpat; cf. SkI. III 226, not. 2, ubi sic construxi: allir draumar mildrar Synjar mens mjúkstalls hafa logit at mér omnia somnia feminae me frustrata sunt. — 2) in plur., opes, thesauri, divitiæ, aurum: menja lestir, runnr eir, GS. 27; Grett. 77, 1; fjöld menja, Hamh. 23; vð til menja pugnavit ad opes sibi parandas (= til fjár), Hg. 16; meðan ek um menjum lág quamdiu thesauris incubui, Fm. 16; ítem de aureis thesauris Fofneris, Ghe. 27. — 3) *circulus, orbis*: lýngva men circulus ericeti, serpens, ejus láttir annulus v. armilla, HS. 1, 6; men stordar circulus terræ, serpens Midgardicus, ut umgjörð allra landa, SE. II 499; grundar men serpens, hrönvengi grundar mens sonorus campus serpentis, aurum, gautr grundar mens hrönvengiss eir, homo, Has. 42, locum eide sub hrönvengi; men Karmtar circulus Karmtæ (insule), mare, Hh. 11, 1; men l.ygru, id., SE. II 491. Jarðar men triplici significatu occurrit: a) mare: jarðar men (er) þitt út fyrir Spáni mare extra ante Hispaniam glacie solum, egelidum est, Orkn. 81, 9. — b) mons, saxum, lapis, ratione habita arcis circumterraneæ contra gigantes a diis exstructæ (SE. I 50); hinc homonymice id. qu. steinn color, unde jarðar mens umgjörð eagna colorata, picta, F. II 57, sed ÓT. 90: jarðar leggs umgerð eodem sensu. — c) eide jarðarmen suo loco. — 4) dreyra mens dynfúss cupidus pugnæ, SE. I 490, 1; II 456—57 543, 5, id. qu. dreyra svells dynfúss, Vigagl. 27, 3, a dreyra mens dynr pugna, quid vero dreyra men h. l. significet, mihi incertum est; forte men de metallo usurpetur, ut dreyra men metallum sanguinis, sit gladius, vel circulus, lunula sanguinis, i. e. clipeus. — 5) ok men, HS. 6, 7; hæc lectio admodum incerta est, cum 4 Codd. et F. I 57 legant mæil, meil, meel, quam verissimam lectionem puto. Ceterum Hkr. VI construit: ofsjók þundi þegns gnótt ok men subditos et monilia (cum mortuis combusta) Othino affatim misit. — 6) in compositis: hálsmen, haudmen, haudrmen, jarðarmen, landmen, sandmen.*

MENBREKKA, *f.*, *Tellus* (nympha) torquis, femina (men, brekka), Vigl. 12, 2.

MENBRENNIR, *m.*, *consumtor annuli, eir* (men, brennir), ear. leet. Vigl. 12, 2.

MENBRÍK, *f.*, *tabula torquis, femina*

(men, brik); *menbrikar legendum pro mēr-likr, quod claudere versum non potest in regulari metro deducto, Eb. 40, 1 (GhM. I 754, 1, o: idgliki menbrikar vera imago mulieris, nempe Thuridae), cf. AA. 232. It. SE. II 633, 2, auctore Rögvaldo: rjóð er mēr hin mæra menbrik.*

MENBRJÓTANDI, m., *fractor annuli, vir* (men, brjóta), *Vigagl. 26, 2.*

MENBRJÓTR, *vide mannbrjótr.*

MENBROTI, m., *fractor annuli, vir* (men, broti), *F. I 181, 1; RS. 1.*

MENDÖLL, f., *pinus torquis, femina* (men, þöll: d = ð, þ), *Vigagl. 7, 1.*

MENFERGIR, m., *consumens, erogans annulos, vir* (men, fergir), *II. 22; RS. 21; Plac. 29.*

MENGEFN, f., *nympha torquis, femina* (men, Gefn), *Korm. 19, 9.*

MENGI, n., *multitudo (tantum de hominibus): m. mildinga milites regum, Hild. 1, 24; Húna mengi multitudo Hunnorum, Ghe. 4; dólga m. multitudo hostium, II. 31, 1; líora m. multitudo scortorum, multæ meretricis, Merl. 1, 49; með íólf vetra gömlu mengi, FR. I 496, 2; mikit er þeirra mengi, FR. I 502. Germ. Menge multitudo, Dan. Mængde, a mancher. mange multi.*

MENGLÖTUÐR, m., *perditor, consumtor annuli, vir liberalis* (men, glötuðr), *Y. 16; AR. I 260; acc. menglötud, SE. I 710, 3; Y. 26, 1.*

MENGLÖÐ, f., *monili gaudens, femina* (men, glaðr), *Grg. 3, ubi legendum est menglöðu, dat. sing. — 2) nom. propr. mulieris, Fjölsm. 9. 42. 43. 44. 45; F. III 222—23.*

MENGRUND, f., *Tellus (dea) torquis, femina* (men, grund), *Korm. 3, 6; Hild. 14, 4, ubi quidd. þorgrund.*

MENGUNNR, f., *nympha torquis, femina* (men, gunnr), *Korm. 21, 1.*

MENHLÍN, f., *nympha torquis, femina* (men, hlín), *GS. 21. Rectius: elgs fjarðar m. femina, ab elgs fjörðr terra, elgs fjarðar men circulus terræ, mare.*

MÆNIR, m., *fastigium tecti, culmen; metaph.:* hjærna m. apex capitis, vertex, *SE. I 282, 3. Pro mæri, SE. II 242, 1, quæ conjectura G. Pauli est pro mæðu, legendum videtur mæni, o: mænir moldar hofs vertex cæli: máni skinn af mæni moldar hofs luna splendet ex vertice cæli (i. e. in cælo). Hinc verb. mæna fastigare, fastigio domum instruere, culminare: leka mendi líúsit, ef eigi mendi smíðrinn domus aquam transmitteret, nisi architectus eam culminaret, fastigio muniret, instrueret, SE. II 22. Dan. Mønning. Vide formam múnir.*

MENJA, f., *Menia, ancilla Frodi, SE. I 376—90. Menju meldr farina Meniæ, aurum, SE. II 533 (deest in SE. I 336 c. 32, lin. ult.). Hinc derivant Menio-neit intrimenta Meniæ, res a Menia contrita, i. e. aurum, Bk. 2, 49, ubi est neit Menio göð, quod vertunt: contrita Meniæ bona, ut appositum præcedentis feri eyrir. Puto neit menjo göð in parenthesesilegenda esse, et neit pro verbo sumendum = hneit, menjo-göð pro adj. composito.*

MENJOGÓÐ, Bk. 2, 49, *torques et annulos liberaliter distribuens, epith. feminae, pro subst., femina liberalis* (men, göðr, propr. pro menja göð, ut matargöðr, göð af menjum, ut göðr af gríðagjöfum facilis in incolumitate concedenda, inimicis libenter parcens, *Sturl. 9, 249; vide neit.*

MENLÍN, f., *id. qu. menhlin femina* (men, lín), *Vigl. 17, 10.*

MENLUNDR, m., *lucus annuli, vir* (men, lundr), *Orkn. 81, 5.*

MENMYRÐIR, m., *consumtor annuli, vir* (men, myrðir), *Hild. 33, 2.*

MENNI, n., *deriv. a maðr, in compositis: dritmenni, drusilmenni, dusilmenni, dýrmenni, gamalmenni, göfugmenni, göðmenni, harðmenni, írmenai, konúngmenni, ragmenni, ríkienni. Menai cognomen viri, Vigagl. 27, qs. homulus.*

MENNILIGR, adj., *humanus* (maðr), *humana natura præditus: son m. Guðs ok hennar (Mariu), de Christo, Lil. 44. Alias, indole præditus, magnum virum spondente, bonæ spei, Sturl. 4, 36.*

MENNSKA, *vide menska.*

MENNSKELKR, adj., *vox dubiæ lectionis, qs. homines terrefaciens, terribilis: at mennskelku morði in terribili pugna, FR. I 284, 2, forte mannskelku vel mannskelfu.*

MENNSKR, *vide menskr.*

MENREIÐ, f., *gestatrix torquis v. annuli, femina* (men, reið), *Korm. 3, 1.*

MENRÝRANDI, m., *consumens annulos, vir liberalis* (men, rýra): mála lyktir | menrýranda hins dýra, *Sturl. 5, 9, 1.*

MENRÝRIR, m., *consumtor annuli, vir* (men, rýrir), *legendum est pro mentýrir, Ormst. (ed. Hafn. 1775) 11, 5. Ísl. II 254: menreyrir = menrýrir.*

MENSÆKIR, m., *qui torquem repetit* (men, sækir): *mensækir Freyju Heimdals, SE. I 261—66.*

MENSKA, f., *virtus, humanitas; benevolentia, studium* (maðr): *mildr Magnús á at gjalda Ástriði mennsko pro ejus in se studio gratiam debet Astridæ, Mg. 1, 5; mensko (mennzko) mildr virtutis, humanitatis studiosus, Sæ. 5, 1 (F. VII 339). — 2) dignitas, honor: en ek bætta mína ok þína menzku tuum meumque honorem promovi, i. e. rem gessi, tibi mihiqæ honorificam, GhM. II 398, 1, var. lect. (Fbr. 44, 1). In prosa: með skilvísilgri dirfð ok mensko cum integrâ (proba, sincera) fiducia et virtute, Anecd. 90; eptir rætti skepnu ok almennilegri mensko, F. V 347.*

MENSKERÐIR, m., *sector annuli, vir liberalis* (men, skerðir), *SE. I 478, 3; Eb. 19, 9 est conjectura G. Pauli pro lectione membr. munskyadir. IIR. 35.*

MENSKÖGÜL, f., *nympha torquis, femina* (men, skögul), *Bk. 2, 37.*

MENSKÖRD, f., *destina torquis, femina torquem collo gestans* (men, skörd), *IIh. 94, 2.*

MENSKR, adj., *humanus, humana natura præditus* (maðr): *mennskr maðr homo, quales ceteri sunt mortales, FR. I 439, 2, ubi: maðr þóttumz ek mennskr til þessa, dizerat*

enim Angantyr: kveðkat ek þik, mæring, mönnum líka, er þú um hauga hvurflar á nóttu. *Sic Isl.* II 360: ok eeki var hann sem mennzkir menn at afli; mennzkir menn *hominis humanitate præditi*, *Grm.* 31. *Gen. pl. cum superl.*: mennskra (manskra) mænna, *SE.* II 104; *F.* III 10, 2.

MENSTIKLIR, *m.*, *projector annuli*, *vir liberalis* (men, stiklir), *Vigagl.* 21, 3; *SE.* I 656, 1.

MENSTRÍÐIR, *m.*, *inimicus annuli*, *vir liberalis* (men, stríðir), *SE.* I 602, 1.

MENVÖRÐR, *m.*, *custos annuli*, *vir, princeps* (men, vörðr), *Ghe.* 31.

MENZKA, MENZKR, *vide menska, menskr.*

MENÞVERRIR, *m.*, *pauciores reddens annulos, largitor annulorum*, *vir liberalis* (men, þverrir), *SE.* I 322, 4.

MEPILL, *m.*, *regulus maritimus*, *SE.* I 547, *var. lect.* 10, *dubiæ lectionis in Cod. Reg.*; *haud dubie scribendum mæfill*, nam *SE.* II 468 *habet mævill*, II 552 *meyill*, II 614 *mæfill*.

MER, *f.*, *id. qu. mæring, femina*, *Krm.* 10; *Gha.* 1, *ubi mæring mæring virginum, eodem sensu ut mæring meyrja*, *Hyndl.* 1; *adde mæring*, *SE.* II 80, *mæring*, II 218, 1.

MÆRI, *f.*, *virgo; filia; femina*. *Tantummodo usurpatur in nom. et voc. sing., reliqui casus numeri sing., lotusque numerus pl. accessit ut meyr, quæ vox, quantum scio apud Veteres non occurrit in nom. sing. (si exceptis Lil. 31, indeque derivatam formam meyrja, Skáldh. 1, 9, et Stjörn), cum art. mæring. Tangit hanc anomaliam J. Olavius in Gloss. Synt. Bapt. sub voce meyr. Exempli loco sint ex sermone prosaico, Ólf. 148 (F. IV 318): þá skírði præstr barnit, en Steinn hélt meyrjunni undir skírn, ok hét sú mæring þóra, Steinn gaf meyrjunni fingurgull; Eg. 67: Egill sá þar meyr fagra — mæring var úkát, et post eodem c.: Egill mælti við meyrna: hvat grætr þú, mæring? Ibid. 74: síðan fór mæring utar fyrri borðit — Ármóðir laust meyrna — mæring gekk á brott. *FR.* I 379: þar var skjaldmæring Visma, et mæring Vismu skjaldmeyrju fylgdi mikill Vinda herra; *adde F.* XI 104: þeirrar meyrjar — hvat mæring hét — sú mæring heitir. *Sic nom. mæring ok meyr, Og. 7, sed acc. s. meyr ok mög, Vafpr.* 33; mæring við meyrju virgo cum virgine, *FR.* I 471, 3. Itaque nom. et voc. s. mæring, acc. meyr, *Vsp.* 23; *Hævam.* 81. 82; *Vafpr.* 33; *Og.* 5. 14; *SE.* I 350, 1; et cum art. meyrna, *Völk.* 37; *II. hat. 1*; *dat. meyr, Hævam.* 166; *Harbl.* 31, *it. meyrjo, Og.* 6. 11; *Grg.* I 316 (*SE.* II 116, 5; II 136, 3, meyr sumitur pro acc., meyrju pro dat.; *sed adnotatio commentatoris ibid. ad II 218, 4 parum liquida est*); *gen. s. meyrjar, Hævam.* 84; *Skf.* 12; *Hamh.* 30; *Alem.* 8. *Plur., nom. et acc. meyrjar, dat. meyrjum, gen. meyrja.* — 1) *virgo, puella innupta* (*F. X* 294), *Hævam.* 96. 102; *Skf.* 7. 23. 34; *Vafpr.* 47; *Harbl.* 29; *SE.* I 536. 558, 1; *cum art. mæring, FR.* II 75, 2; *de recens natis: mæring ok meyrpuer et puella, Og. 7; Vafpr.* 33, *Bk.* 2, 52, *ut Jus eccl. Vet.*: hvert sem er sveinn eða mæring. *Cum**

gen.: mæring fira virgo, viris amata, laudata, *Völk.* 2; mæring meyrja virginum, i. e. virgo præstantissima, *Hyndl.* 1, *ut mæring meyrja, Gha.* 1; mæring himna gættis virgo dei, Maria, *Ag. Meyrjar mög Virgine natus, Christus, Ag.* — 2) *filia: Loka mæring Hela, Y.* 20; *hveðrungs mæring, id., Y.* 52; *Billings m. filia Billings, Hævam.* 97; *Gefnar m. filia Freyæ, Hnossa, de re pretiosa, gladio, SE.* I 350, 1; *Hymis meyrjar filia II., femina gigantes, Lokagl.* 34; meyrjar Mögþrasis, *Vafpr.* 49; mæring Bileistis bróður filia fratris Bileisteris, filia Lokii, Hela, Y. 51; Högna mæring, a) *Sigruna, Hund.* 2, 12; b) *Hilda, Bellona: Högna meyrjar hjól rota Bellonæ, clipeus, SE.* I 426, 5; Högna meyrjar víðr præliator, II. 13. — 3) *femina, Söll.* 73; *Og.* 1; *Ólf.* 50, 2. 263, 2; *de Bellonis æticolis, Völk.* 1. 3; *II. hat.* 26. 28; *de Parcis, Vsp.* 18; *de puerpera, Og.* 2. 7; *in ænigmatibus, Vafpr.* 48; *Vegtk.* 17; *FR.* I 478, 3. 483, 3. — β) *uxor, hverir hefði gefna Óðs meyr (acc.) ætt (dat.) jótna uxorem Odi, i. e. Freyam, Vsp.* 23; þursa meyrjar uxores gigantum, feminae gigantes, *id. qu. tröllkonur, Vsp.* 8. — γ) *famula, ancilla: Fróða meyrjar Fengla et Menia, SE.* I 390, 4; *de famulis Menglað, Fjölsn.* 38. — 4) *in compositis: auðmæring, óskmæring, spámæring, valmæring; in prosa, skjaldmæring, FR.* I 177. 379. 384. 385, *dat. skjaldmæringu, 379; skjaldmæring poëtria, II. c.* 39; *gen. skjaldmæringar, Jömsv. p.* 37; *eskmæring eistellatræ, acc. eskmæring, Grm. præf.*

MÆRING, *adj.*, *id. qu. mæring, vide heidmæring.*

MÆRA (mæring, mæring, mæring), *laudare, celebrare: hilmir at mæring regem laudare, Ad.* 1; *hvern ek mæring vil quem celebrare velim, Isl.* II 229, 2; *vist mæring ek þann profecto eum laudo, Hofsudl.* 2; *m. e-n ordum verbis laudare, Gðp.* 6; *hann mæringu þeir heidurs ordum eum verbis honorificis celebrant, Gd.* 20. — 2) *donis honorare: væring mildr, ef vildir mæring mik nuni vildri skikkju si me tunicæ aliquanto meliore donare velles, Si.* 28, 2; *Kraki hoddum mæring seggi Róltur Krakius viros auro donavit, SE.* II 221, 1. *A mæring, cf. Mæsong. mæring, -ida prædico, -avi.*

MÆRING, *m.*, *medulla; gen. mæring et mæringar: mæring eltr valr frá vargi, var. lect. Nj.* 62; *mylja mæring smæring medulla minutius contundere, Lokagl.* 43; *mæringar salr ædes medullæ, pes, crus, SE.* II 500, 1; *Jd.* 30; *mæring himna cælum medullæ, brachium, Ha.* 258, 2.

MÆRI, *comp. adj. mæring, pro mæring, præstantior: mæring óðal præstantior possessio, imperium, F. VI* 26, 1.

MÆRI, *vide landmæring.* — 2) *SE.* II 242, 1, *var. lect.* 2, *conjectura G. Pauli, pro lect. Cod. Worm. mæring. Puto legendum h. l. mæring, dat. s. a mæring culmen.*

MÆRINGR, *m.*, *vir excellens (mæring): mórðs m. insignis bellator, vir præliis inclitus, SE.* I 244, 2. — β) *vir liberalis, SE.* I 532; II 218, 1. — γ) *rex, SE.* I 516, 1, *ubi r apocopatur.* — 2) *nomen gladii Björnris Hiltadalensium athletæ, Hild. msc. c.* 27, *id. qu. kaldhamarsnautr, qu. vide, quo adde Hild.*

msc. c. 31: á því hausti fór Þorfinnr Þvarason út á nes til föðor síns, ok voro 15 saman, ok hafði hann sverð Bjarnar, Mæring. *Hunc gladius Björni a rege Olavo Sancto datum tradit F. IV 110*: Ólafur konúngur gaf Birni sverð gott, er hann kallaði Mæring.

MÆRINKR, *id. qu. mæringr rex*, SE. II 469 (k = g).

MÆRIR, *m., qui contundit (cogn. merja et myrja (mer, marda, marit; myr, murða, murit): dreyra mærir exprimens sanguinem, gladius, Korm. 11, 8, cf. mæringr 2, mönir. — 2) regulus maritimus, SE. msc. pro möirr.*

MÆRIR, *m. pl., Mærienses, incolæ Mariæ (Sinnmeriæ, Nordmæriæ), provinciæ Norvegiæ (Mæri Mæria), Steern. 44; þengill, stillir Mæra, rex Norvegiæ, G. 12; SE. I 698, 2; Mæra fólkerjandi defensor provinciæ Mæriensium, de Hakone dynasta, ÓT. 18, 1 (F. I 94, 1), cf. F. XII ad h. l. Mæra gramr, hilmir, F. VI 84, 2, IV 59, þengill, F. VII 137. Pros., Eg. 3: fara til móts við Mæri, et c. 4: af liði Mæra ex exercitu Mæriensium; cum art. Mærirnir, F. VIII 315. In compos.: bergmærir, Nordmærir; vide et formam Mørir.*

MERKI, *n., signum (mark). — a) signum, nota gladii, SE. I 568, 2; sic in prosa, Vols. (FR. I 138): spjót með ágætligu merki, it. de signis armorum, cf. FR. I 172. — b) signum militare, vexillum: merki bliku signa fulgebant, Krm. 17; frammar merkjom ante signa, Ilg. 26; liðu fram merki procedebant, SE. I 644, 2; und merkjum sub signis, Eb. 40, 5; Óll. 48, 1; SE. I 664, 2; setja merki niðr signa statuere, defigere, F. VI 386, 1; ljós merki skáruz, Ha. 219, 1; rjóða m. rubefacere, F. VI 89, 3 (aliter Mg. 35, 2); stöng dýrligra merkja pertica vexilli, Fsk. 173, 2. Metaph.: merki sólar drottins signum dei (Christi), cruz, Selk. 15; merki heims friðar, *id.*, Lb. 32. — c) signa zodiaci: aldir merkja tempora signorum, annuus cursus solis, tempus annuum, Ed. Lövasina, c. hlýrnir. — d) fines: merki Saxa fines Saxonum, F. XI 300, 2. — e) documentum, indicium, specimen: ástar merki amoris, Ha. 18; ek veit merki verka míns drottins specimina rerum gestarum, Orkn. 11, 1; merki fremdar verka mæringis, Rekst. 10; eru merki þar verka, F. VI 171, 1. — f) in compositis: brámerki, helmerki, sigmerki.*

MERKILIGR, *adj., insignis, inclitus, excellens (merkja): hér er at yrkja um merkiliga málþings meida de viris excellentibus, Jd. 5; birta margt merkilegt í sýn eða svefni multas insignes res, gravis momenti, memorabilia, Gd. 33.*

MERKIR, *m., qui tingit, rubefacit (merkja 5): m. morðhjólís rubefaciens clipeum, præliator, Si. 7, 1; m. blóðsvara qui corvos erure tingit, id. SE. I 708, 3. Vide meidumerki.*

MERKISKIN, *n., splendor vexilli, aurum (merki, skin): Móði merki skins numen auri, vir, Hild. msc. c. 34.*

MERKISMAÐR, *m., signifer (merki,*

maðr): þeir menn, er hersar heita: kesa má þá sem konúng eða jarl, svá at kalla þá gvlbrjóta oc avdmildinga oc merkismenn oc fólksstjóra, SE. I 454. Alias, vir insignis, excellens, Óll. 71; Ljóst. 6.

MERKISTJARNA, *f., stella zodiaci (merki e, stjarna), i. e. stella erratica; pl. merkistjörnur planetæ, Lil. 10. Cf. SE. II 64; II 398: nering ringa þeirra VII, er sól ok túngl ok fimm merkistjörnur gánga í, þær ær planetæ ærv kallaðar.*

MERKISTÖNG, *f., pertica vexilli (merki, stöng), per tmesin, F. VIII 363—64; it. Fsk. 173, 2: stöng dýrligra merkja.*

MERKJA (merki, merka, merkt), *signare, notare, signum, notam imponere rei alicui (merki): m. á nagli nauð signare necessitatem in ungue, signare unguem caractere nauð, Bk. 1, 7. Hinc part. pass. merkt notatus: rúnir, merktar á brjósti literæ in pectore notatæ, Söll. 61; fylkis hrær, steini merkt lunulus regis, saxo notatus, i. e. saxis exstructus, Ý. 26, 2; hjörr, gulli merkt auro notatus, inauratus, G. 41; lind landrifs, gulli merkt femina, auro conspicua, F. V 226; serk, við silfr of merktan tunicam auro distinctam, FR. I 248, 1; tíða flaustur, merkt borði templa, tabulis constructa, lignea, F. XI 312; merktan dúk, Rm. 28, vertunt mapam variegatam; vide gullmerkt (kolmerkt klæði atræ vestes, Sturl. 4, 16). — 2) cum acc. rei et dat. personæ v. rei, designare, adtribuere cui quid, merkja e-m stad certum locum alicui adtribuere: nú hefir bilgranduðr branda berserkjum stad merktan certum locum (o: sepultura) athletis furiosis assignavit, i. e. eos terræ mandavit, sepelivit, Eb. 28, 3; merkja sér e-t sibi assignare, adtribuere, comparare sibi, adipisci, nancisci: verkkaup, þat er sér merkt þi mercedem, quam labore suo pepererat, Plac. 30. — 3) insignem facere, notabilem reddere, cum acc.: hvat merkir nú alla höll quid nunc (digressa Steingerda) totam domum notabilem facit, insignem reddi?, Korm. 5, 2; Kálfr hafði múga manns | merkta völlu víða latos campos multitudinem hominum notabiles reddiderat (compleverat), Ólafsr. 29; merkja verk í nýjum óði res gestas noto carmine celebrare, G. 54. — 4) ostendere: þeir merkt hafa á móins r., at hug hafa, Hund. 2, 27, vide supra marka; neutr.: þá merkir þat guðmæltum comprobatur, verum esse intelligitur, Söll. 47. — 5) tingere, rubefacere: m. undlagar reytr tingere calamus sanguinis (gladium), F. IV 12; guð merkti hinn rétta refsipátt rángri þjóð at ángri justam scuticam rubefecit, i. e. perversos homines acriter castigavit, SE. II 196, 4. Part. act., merkjandi qui tingit: Hæðins manþinga serkjar merkjendr loricam tingentes, pugnatorez, viri, Mg. 31, 1 (F. VI 76). Vide blóðmerktur.*

MERKR, *adj., insignis, præclarus, F. I 123, 2; m. ræsir rex præclarus, Ólafsr. 17. — 2) veraz, cujus dictis fides haberi potest, Gd. 9; erkebiskup harda merkjan, Gp. 1.*

MERKRIDA, *f., amnis, SE. I 576, 2; II 479. 563 (merkr ríða, II 622).*

MERLA, verb., coruscare; part. pass. merlaðr coruscans, micans: fjöll, geisla merlaðr montes, radio (radii solaribus) collustrati, SE. I 496, 3. Cf. sverðmerlingar.

MERR, f., equa (marr equus); hinc há-merr (nunc hámeri). Forma merr, in nom., SE. I 136; mærr, F. X 281; cum art. merr-in, F. VI 323; dat. meri, SE. I 271; gen. merar, cum art. merarinnar, Nj. 121; SE. I 136.

MÆRR, f., terra: móins mærr terra serpentis, aurum, fjötra móins mærar nympha auri, femina, SE. II 632, 2, locum ríde snb fjötra. Vide composita: blámmærr, borðmmærr, dagmmærr, haukmmærr, ít. formam mærr. Nom. mærr non occurrit, sed adsumitur ad formam merr (hól. meri), eyrr (hod. eyri), et sim. Hinc derivandum puto nomen provincie Norr. Mæri; derivationem autem vocis ríde sub mærr. Mæri, f., provincia Norregia, Nord-mæri et Sunnmæri, in nom., acc. et dat. Mæri; dat., F. I 170, 2; III 212. 215; X 431, 69; á Sunnmæri, dat., F. IX 479; gen. non occurrit, nisi nno loco Sunnmæris, F. IX 336, pros. Scribitur Mæri, F. VII 335; Mæri, F. X 387; Sunmore, F. X 412.

MÆRR, adj., merus, purus; suit et mærr, ríde heidmærr, et formam mærr: compar. mærrri, mærrri, qu. r.: inn mæra mjúð merum medium, Skf. 16; mæran drykk njaðar meram potionem mulsæ, Lokagl. 6; i enum mæra Mímis brunni in puro fonte M., Vsp. 26. — 2) candidus, pulcher: mærrir fuglar, de anseribus, Gk. 15, cf. sýanmærr; ætla ek mér ina mæru, munnfáza Ingunnri, Scrr. c. 47. — 3) præclarus, inclitus, celeber, illustris, excellens: þess ins mæra víðar præclaræ illius arboris, Fjölsm. 22; hris þat íþ mæra inclitum illud virgultum, Ghe. 5; inn mæri niundar vöndr inclitus r. eximius ille gladius, Korm. 11, 4; frá mæru leiði ab inclito sepulcro, Mg. 11, 1; þá er líðr inn mæra flimbultetr cum transierit insignis (magna) illa hiems, Vafþr. 41; mærr jöfurr præclarus princeps, ÓT. 96, 1, quo loco membr. E et F. II 288, 1 habent mærr postea; mærar valkyrjur, Hg. 33, 11; mærrir menn incliti homines, Ha. 25, 1; cum gen.: ofórða mæran kon de víro deserto (ut frægr), SE. I 250, 1; ins mæra þurar illustris filii, Grm. 49; mærrir tífar eximia nomina, Hymk. 4; inn mæri nögur Sigurðar, SE. I 426, 5; of mæran mög Sigroðar, SE. I 466, 3. Absol.: öku mærrir illustres riri, Rm. 36; báru mjúð mærar illustres matrone, Am. 8; mund gallt ek mærrri illustri mulieri, Am. 93. In composs., ríde almærr, heidmærr, svannmærr, þjóðmærr.

MÆRRRI, compar. adj. mærrvillustrior, præstantior: deyrir eigi mildingr mærrri, Hh. 101 (deyr-mærrri major, F. VI 427, 1); ríde mærrri.

MERSKI, n., terra (propr. locus demissus, palustris et inundationibus subjectus, a Dan. Marsk, Germ. die Marsch), SE. I 586, 1; II 482. 566 (II 625 h. l. habet mærr).

MERSTR, id. qu. mæstr maximus, summus, superl. a mikill: er málnþrima merst á hjalli, Merl. 2, 68.

MÆRD, f., laus, laudatio (mæra): mest mærd Hérða mildings summa gloria, G. 36; mærdar timbr materia laudis, Sonart. 5; mærdar örð órð carmen laude abundans, carmen laudatorium, ÓT. 40, 2; SE. I 466, 4; mærdar blíðr sraðloquens, F. XI 295; mærdar fróðr eloquens, Ha. 278, 2; mærdar tínrir ríðr eloquens, Ha. 313. — 2) pœsis, carmen, SE. I 468; bera mærd af hendi proferre carmen, SE. I 468, 2; ek sem fjölsnærða mærd, SE. I 682, 2; dragiz mærd þannig, G. 9; mærdar þátrr pars carminis, versus: kynna mærdar þáttum versibus celebrare, SE. I 268, 1; mærdar vin vinum pœticum, pœsis, carmen, Skáldh. 3, 5.

MÆRDR, f., id. qu. mærd pœsis, SE. I 464.

MERDTEITR, adj., laude gaudens (mærd, teitr); ít. laudibus celebratus, de deo, Lb. 2, ríde supra heidr 2, þ.

MERÐVINNANDI, m., effector honoris (mærd, vinna): m. manna vœro honori hominum consulens, verum honorem promovens, deus, Ha. 8, ubi sic: ítr þá er optt á móte | ófríð risu blíðum | mærd vinnandi manna | mín verk boðum þínum, i. e. þá er mín ófríð verk risu optt á móti þínum blíðum boðum, ítr manna merðvinnandi! Sic deus appellatur ræsir hins sanna tírar, Ha. 62, et Christus stýrir alls tírar, Lr. 24.

MESSA, f., id. qu. missa missa, officium missaticum, res divina, sacra, celebratio sacerdotum: Ólafs messa festum Sancto Olavo sacrum, Mg. 11, 2. — 2) id. qu. saungr (quod sacra christiana cantu celebrantur): adda messa sonitus mucronum, pugna, Krm. 11; vopna messa, id., þ. Hæð. 9, 1.

MEST, neutr. superl., adj. mikill, qu. r. META (met, mat, metið), æstimare. Impf. mat ríde natka; 3 pl. impf. ind. máttu, F. V 308; XI 64; et in pass. máttuz, víta Thorst. Albi c. 4: eptir þat gengu þeir at dyrunum, ok máttuz þeir um, hverr þeirra fyrst skyldi inn gánga; unde impf. conj. mátti, F. VII 240; FR. I 117. (Hodie fere met, mætti, natt, meta, ut FR. II 464, III 517, nt adeo confundatur in impf. cum verbo metja). — 1) æstimare, facere pretium rei alicujus, cum acc. rei, gen. pretii: ek met annat auga beðjar Nönnu þriggja hundrada, hadd sínn hundrada alterum puellæ oculum tribus, comam quinque centussissibus æstimo, Korm. 3, 7; ek met andr þellu Íslands, Húnaíands sem Danmarkar, Korm. 3, 8. Dag metr sinn at sönnu | snjallaztr konúgr alra | eljun-kúdr um aðrar | alfríðar hátíðir þlurís æstimat, quam alios festos dies, Lr. 36. Metaph., existimare: tunga mín var til træs met-in lingua meæ erat pro ligno existimata, i. e. ligni instar arida, Söll. 71; sic pros., FR. II 464: konúgr bað þá gjöra þá smíð, er til afbragðs mettiz fabricam quæ pro egregio artificio haberetur; hinn er mál metr qui res, causas dijudicat, decedit, de principe, rege, SE. I 702, 1; öll eru meín of metin omnia adversa ponderata sunt, Ek. 1, 20. Part. act., metandi qui æstimat, magni facit: bóg-svellis m. æstimator argenti, rir, Ha. 47,

ubi sic: þeir bunduz vel vöndra | verka ógnar sterkir | bríðða skjótt ok þétu | bógsvels metendr ella, i. e. þeir ógnar sterkir bógsvels metendr bunduz vel vöndra verka, ok þétu ella bríðða skjótt; morþáls metendr æstímatorez gladii, pugnatores, víri, F. VII 328, 3. Pass. metaz æstinare se, i. e. efferre se, gloriari: metumk heldr at val feldan de-jectis hostibus potius gloriemur, Svær. c. 105. — β) meta e-t við e-n aliquid alteri faciendum relinquere, aliquid alterius arbitrio, iudicio permittere, subterfugere aliquid, detrectare, sic Orkn. 79, 6: eigi metr hinn ítri | allvaldr gjafar skaldi, | yggs við aðra seggi | elstærir mér færa, i. e. yggs elstærir (voc.): hinn ítri allvaldr metr eigi við aðra seggi (at) færa mér, skáldi, gjafar: non alius negotium dat, ut mihi dona ferant, i. e. ipse facit; Fbr. 33, 4 (GhM. II 344): ek matka hefnd við marga ultionem non multorum curæ commisi, i. e. solus eam perfeci; qui locus minus accurate exprimitur in vers. Dan. Eadem phrasis in prosa, F. V 292. 308; XI 64. 82. 269; Öll. 231 fn.; meta við aðra at mæla eptir e-n, i. d. qu. teljaz undan, quod mox sequitur, Eb. 27; meta svör við e-n exspectare quid respondeat, Sturl. 8, 9. — γ) metiri: meta feril fetum víam pedibus metiri, iter facere, F. XI 202, ubi construe: fár hringdrífr mun svá hafa metinn feril fetum suðr pauci principes sic víam meridiem versus (o: Romam) pedibus meusi sunt, pedibus iter fecerunt; Fsk. (93, 2) sic habet: Svá man fárr ferill | fætom suðr meten | hringdrífr hafa. Convenit AS. foldweg meton, Epos Bjor. 123.

MÆTA, 1. s. impf. ind. act. v. mæta occurrere, pro mætta, Öll. 92, 4; mæti, 3. s. ejusdem, Hild. msc. c. 12, 2 (t pro tt); metak, 1. s. cum suffixo pron., legendum est Korm. 27, 1, pro mæta.

MÆTA (mæti, mætta, mætt), occurrere, obvium fieri, incidere in aliquem, aliquid. Impf. mæta, v. suo loco, il. mætti, 1. s., Eg. 57, 2 (a mót, itaque mæta, ut F. VII 345, 3. 340; V 344); 3. s. mætti, v. suo loco. Occurrere: m. e-m á brauto in via occurrere alicui, Hávam. 89; m. gerningum, meinum, hótum, skjaldar þrumu incantationes experiri, in difficultate itineris incidere, minis peti, prælio opprimi, Ha. 324, 1; Öll. 92, 4; Eg. 57, 2; Grett. 4; m. fangremi incidere in difficile colluctationem, Korm. 27, 1; tveir fæmeiri kossar gátuð mæta gulls þolli viro (míhi) accidere non potuerunt, Korm. 24, 1; láta e-n mæta hjörfi aliquid gladio exponere, e medio tollere, FR. II 315, 4.

MÆTA, verb., (aut id. qu. meta, aut inde derivatum ab 3 pl. impf. mátu) magni facere, il. concipiscere, in compos. audmætandi; vide et mætir.

MÆTI, n. pl., res magni æstimandæ, eximie, res pretiosæ (meta, mat, mátu): mörg mæti multa bona, mæta res eximie, Hymk. 32; man ek, at vér meiri mæti áttum plura bona, Völk. 13; mani mun ek þik lugga, mætom ágætum, silfri snæhvito mæncipiis, eximiiis cimeliis, Am. 66, hans mæti kná ek

hljóta res pretiosas, ab rege donatas, SE. I 406, 4; marblakks skipendr (víri) þakka mætum gram mæti (eximia munera), SE. I 658, 2. Segðu mér þat, hvart sè mæta nokkuð, þat er menn hafi au sit thesauri (eximii) quicquam, quod mortales habeant (nancisci possint), Fjöls. 30; veglig mæti splendida cimelia, id. qu. hnossir, Ha. 313 (AR. II 378), vide vegmæti, quod idem valet. Meðir mæta consumtor rerum pretiosarum, vir liberalis, Gp. 4; veraldar mæti bona terrestria, Nik. 86; skortir eigi mæti (o: hana) illi non desunt munera pretiosa, Skáldh. 2, 38. In pros., plur., æstinatio (id. qu. mætur, f. pl.): hafa mikil, meiri mæti á e-u magni, pluris æstimare, F. III 132; Fer. 52. In sing. occurrit in voce compos. mætismaðr vir eximius, excellens, præstans, Sturl. 1, 6. 18.

MÆTIR, m., qui occurrit (mæta occurrere), il. qui convenit, frequentat: m. málmpings qui pugna obvis it, obiens pugnam præliator, ÖT. 123, 2, ubi acc. mæti, til móts við mæti málmp.; m. víga qui cædibus et pugnis se exponit, bellator, Öll. 14, 2. II. 9, 2 var-rie construitur: 1) Olavíus, NgD. 173: mætir vebrautar qui sacra loca frequentat, rex templa et sacra loca assidue frequentans, utpote templorum et sacrorum præses et custos. — 2) Raskius: mætir lagar tanna qui montibus obvis it, ventus. — 3) præfero rationem Olavii, ita ut construantur mætir vebrautar nokkva qui navem sacre viæ (i. e. templum) frequentat, rex antistes sanorum. Ceterum his locis omnibus τὸ mætir derivari potest a mæta = meta magni facere, æstinare: m. málmpings, víga pugnas magni æstimans; m. vebr. nokkva templa religiose colens. Cf. mqtir.

METNAÐR, m., fastus, superbia (meta), Hávam. 79; metnaðar fullr fastuosus, superbus, superbia plenus, Gd. 40. Vide ofmetnaðr.

METNUÐR, m., id. qu. metnaðr fastus, superbia, Merl. 2, 76.

METR, adj., eximius, egregius, præstans (meta, mat, mátu); propr., magni æstimandus, magni pretii, pretiosus: mæt hjólt bullæ pretiosæ gladii, mætra hjalta málmr gladius, ÖT. 13, 1; mæt björg alimenta ad vitam sustentandam necessaria; til mætrar bjargar, Plac. 29; mætt orð sama egregia, gloria, SE. I 658, 1; m. mátt guðs vinar eximia potestas (vis miraculosa), SE. I 448, 5; mæt öld víri eximii, SE. I 618, 1; de deo: mætr stólkónungir sólar, Ód. 2; réttætti hins mæta guðs justitia dei optimi maximi, Gd. 49; mætan heiður egregium honorem, Gd. 23; mætar bænir preces, Gd. 35; mætr í lítiletti modestia egregia, Gd. 77; ágætr at mætri vízku, Gd. 22; de pugna: á mætu móti hánga heimþingadar in pugna eximia, gloriosa, Ísl. II 353, 1. Gen. s. mæts, vide meiz. Compar. mætri, mætri: mætri mægd magis egregia adfinitas, Bk. 2, 18; mætri mæfr excellētor, præstantior, Sk. 1, 52; mætri víngjafar dona præstantiora, Has. 49. Superl. mæztr, mæztr, mæztr: mæztr und sólu præstantissimus, Sk.

1, 17. In compos.: almætr, sigmætr. — 2) FR. I 247, 2, vide mætur, f. pl.

METRODNIR, m., cervus, SE. I 519, var. lect. 13, vide motraudair, motrodnir, modhraudnir, modhrodnir.

METTA, 1. s. impf. conj. v. mega posse, licere, pro metta; cum suff. pronom., mettak, Am. 54.

MÆTTA, 1. s. impf. conj. v. mega posse; cum suff. pronom., mættak possem, Hamh. 3. — 2) 3. pl. impf. conj. v. mega, pro mætti: máltól mættu nýttaz mætr, G. 19 (F. V).

METTI, m., regulus maritimus, pro meiti (ut Beti pro Beiti), Wehart. SE. I 547, quæ vox non cernitur in Cod. Reg.

METTI, 3. s. impf. ind. act. v. mæta occurrere, pro mætti occurrit, Hamh. 9.

MÆTTI, u., id. qu. mættir vires: sietknar orð, en þveirrar mætti deficiunt vires, Lil. 58; hinc almætti, hálfmætti, n. Sic accipiunt Grg. 9, vide hryggvi supra.

METTR, adj., qui cibum sumpsit (matr), pransus, canatus, Sk. 2, 25; Hávam. 61; gera nra mettan aquilam cibare, pascere, stragem edere, Orkn. Sl. 3; elris garm, eski mettan canem alni, fraxino saturatum, de igne ligna depascente, Ha. 114, 1. Vide compos. vanmettr. Non significat saturum, sed eum, qui cibum sumpsit, pransum, canatum; hoc imprimis apparet ex F. I 209: (Ormr) bað þá (þ: þrælana) fara furst til náttverðar, en áðr þrælarnir voro mettr, komo margir menn ok bygðiani til Orms; F. IX 353: um kvelidit, er sveitarhöfðingjar skildu við konung, bað hann alla metta at miðri nótt; Vigagl. 14: þat var eitt kveld, er hann kom síð heim, ok voru menn mettr, þá mælti Glúmr; Nj. 117: þá var Flosi mettr ok afborit borðinu tum Fl. pranderat.

MÆTUR, f. pl., æstimatio (meta); amor: ef (henni) veri m. á mætr si me amaret, FR. I 247, 2.

MÆVAR, F. I 170, 2, id. qu. mávar, máfar, pl. a mār larus: glæcheims mævar lari maris, naves.

MÆVI, m., regulus maritimus, Cod. Worm. SE. I 547, 2 (Cod. Reg. mōvi; SE. II 469 mēvi; II 614 mævir; non cernitur in SE. II 552).

MEVILL, vide göllmévill.

MÆVILL, u., regulus maritimus, SE. II 468, pro mēpill; vide mēvill, mævill.

MEY, f., virgo, id. qu. mæyr; in nom. hanc vocem non invenio nisi in Lil. 34: bæði kenn var mey ok móðir, de Sancta Maria; cum artic., meyin, pros., FR. II 204, lin. 1.

MÆYAR, lectio membr. E, ÓT. 43, 1, id. qu. mævar lari, puto quod v aliquam similitudinem habeat cum y, ut in tab. ichnogr. F. XI. Fsk. h. l. habet maya, þ: at glæcheims maya (i. e. máva) guuni ad pugnam nava-lem.

MEYDÓMR, m., virginitas, Lil. 33. Pros., H. c. 3.

MEYJA, f., id. qu. mey virgo: Þórkatla var þrillegt víf. en Þórdís ónnur meyjn, Skáldh. 1, 9. Hanc quoque formam exhibet

Stjóra teste Gloss. Synt. Bapt; cum artic., meyjn, FR. II 551, l. 21.

MÉZ, Ilas. 32, gen. s. adj. mætr eximius: englar méz ela vängs jöfurs angeli eximii cæli regis.

MÉZTR, superl. adj., mætr præstantissimus: mæztr mildingr dýrrar dagmærar Christus, Lc. 23; adde Lb. 12; Ilas. 19.

MÆZTR, superl. adj. mætr, qu. v.

MED, præpositio cum accusativo et dativo. — 1) cum accusativo, a) cum: varka ek með fleiri at vígi fetla stígs furs non fui cum pluribus in prælio, me non plures (quam 4) ad pugnam comitabantur, Ísl. I 164, 2, ut sape við cum acc.; Hákon ræðr konungdómi með heidán orðróm cum illustri gloria, gloriose, SE. I 618, 2; tala með e-n (Dan. tale med En), id. qu. við e-n, colloqui cum aliquo, Skáldh. 7, 13, ut eiga tal með e-n, Ísl. II 439, var. lect. 6, et vildi at Sveinn kæmi til tals með hann, Orku. 378. — b) cum subst. et adj. circumscribit adjectivum, v. c.: blauðr með skeggit rauða (= raudskeggjaðr) mollis cum rubra barba (aëno-barbe!), Nj. 146, 1; hlífri minn með hyggju stóra (= stórhugaðr) magno animo præditus (magnanimus), F. II 181, 1; skógamaðr með stóran þrek (= þrekstórr) magna præditus animi fortitudine, Sturl. 4, 41 (skjaldar freyr, h. l. vocatius est). — c) inter: hvaðan vetr um kom með fróð regin inter sapientia numina, Vafþr. 26; ósnotr maðr, er með aldir kömr qui hominum cætui intervenit, Hávam. 27. — d) apud: siti Hákon með heidin goð apud ethnicos deos, Hg. 33, 21, vide e; með contra, c. acc., vide 2, g infra. — e) ad: hins mun hörgefn spyrja, er ið heim komit báðir með blótroðinn beidi benhlunns, sú er mér janni cum eos ambo domum veneritis ad cruentum præliatorem (Thorvaldum Tinteinum, vulneribus ægrum), Korm. 22, 6; sit Hákon för með heidin goð postquam H. ad deos abiit, Hg. 33, 21 sec., Fsk. — f) subintelligitur: rönd með höndum cum clipeo in manibus, i. e. clipeum manibus gestans, F. V 79, 3; sínar hendr at skríni manibus serinio impositis, F. VI 53; eldi frðar, ok topp i enni inermes et fronte capillatas, Orku. 66, 1. — 2) cum dativo, a) cum, unacum: með trygðar tíri cum eximia fide, similitate, F. XI 311; hans vegr hófz með sigri, F. II 317, 2; unacum: ek með fti undlinna leita ego cum viro quæro, i. e. ego ac vir quærimus, Nj. 7, 2, ob sequens okkars vanda, et prosam: þó hlífum við bæði breytni til þess. Þórir með Agli = Þórir ok Egill, Mb. 4; Ásgarð með áruni Yggs (= Ásgarð ok áro Yggs) Ásgarðar at Ásas, SE. I 256, 3. Hoc sensu interdum omittitur með: sinni ferð suo cum comitatu, ÓH. 263, 1; þeim er bróðir B. í fúr, i. e. með þeim, Vsp. 45; adde Hávam. 7; þann jarl þremr skútum istum dynastam tresque celoces (ejus), Sie. 20, 1. — b) periphraстice: seggr með fögru skeggi pulchre barbatus, H. 32; þegn með stóru megni, Grett. 86, 2; hjálmraddar stafr með stórum hug præliator

magnanimus, Eb. 17, 1; prest með mestu fátækt *sacerdotem pauperrimum*, Gd. 52. — c) *inter*, Hávam. 5. 24, 31. 156; Vafpr. 15. 16; Lokagl. 22. 47; Y. 44, 2; Mg. 36, 1; með stöfnum (= stafna milli) a prora usque ad puppim, F. VII 351, 1; lífa með mönnum, Ísl. I 293, 1; með endum, hringum, vide has voces. — d) *apud*, Vsp. 46; Grm. 48; með sér *apud se*, G. 20. — e) *ad*: er með horskom, mörگون, fræknom kömur, Hávam. 20. 63. 64; með höndum kominn *ad deos reversus*, Hávam. 110; *adde Vafpr.* 30. 38. *Illic significatus evidens est Vafpr.* 39: i ald-ar rök hann mun aprt koma heim með vísom Vönum domum *ad sapientes Vanos*; fara með Ödni, i. e. til Öðins, Ilg. 33, 1; þjóð stökk aprt á þóptur með Óleifi *ad Olacum*, ÓT. 128, 2 (F. II 329, 2); bauð heim með sér domum *ad se invitavit*, = til sín, SE. I 502, 5. — f) *secundum*: biðja matar með bæjum secundum villas, villas obeundo, villatim mendicare, FR. II 271, 2; með sjá secundum litus maris, FR. I 248, 2; nærðejum með secundum litora, ÖH. 155, 3; með eggo secundum aciem gladii, H. hat. 9. — g) *pro* (ut við, c. dat.): stillir gaf mér þat með fylli fjalla Fjölnis rex mihi *id (aurum) dedit pro carmine (in præmium carminis)*, SE. I 340, 1. Sic alio sensu, pro við cum acc.: gera samband með e-m (Dan. med En), pros., Sturl. 9, 23; — *contra*: vega m. vitni c. lupum pugnare, Cod. Reg. SE. I 130, var. lect. 17, hoc referendum est *ad accusativum*. — h) *sub*, id. qu. und: með naus lausi sub calva bovis, FR. I 480, 2. — i) *separatur a casu*, Sie. 20, 1, ubi cohærent með syni Maddaðar; ÖH. 4, 2: með árum remis; He. 16, ubi cohærent með trú, locum vide sub eggja. — k) vide formam meðr.

MÆÐA, f., labor, calamitas; breið mæða gravis calamitas, Vigagl. 27, 3; stjórnar m. onus imperii, Gd. 25.

MÆÐA (mæði, mædda, mædt), *fatigare, exanimare* (möðr): undir, sár mæða vulnera vires exauriunt, hominem languidum reddunt, FR. I 426; Am. 89; munngát mæðir fírdá, FR. I 427, 3; mart mæðir þjóð adfligunt, G. 27; mæðiz jafnan mektug þjóð, Skálðh. 7, 56; fríðr of föstu mæðiz (Psalm. 109, 24), Lv. 19; mædd hjórtu fessa, Söll. 58.

MEDAL, præpos. cum gen., *inter*: m. arma *inter brachia*, in sinu, F. II 248; á medal, id.: á m. okkar *inter nos*, Sk. 3, 19. — 2) *adv.*: er á medal föro quæ intereuerant, intercedebant, Vsp. 24. — 3) *in compos.*, *mediocriter*, v. c.: medal tálhreinn qui dolis non caret, SE. I 306, 3; I 468, 4.

MEDALDYGGR, adj., *mediocriter probus, improbus*, malus (medal 3, dyggir), Ilg. 31, 2.

MEDALHEIMR, m., *atmosphæra* (medal *inter*, heimr), SE. I 486.

MEDALKAFLI, m., *capulus*, SE. I 568, 3; Hund. 2, 2; ÖH. 236; Merl. 2, 67 (medal, kafi = kelli, qs. *tigillum intermedium, quod capulus medius sit inter bullas vel poma gladii*; sic Sec. kaflen på en värja *capulus ensis*, et lágga kaffe i munnen på et ostyrgit

djur *tigillum ori feræ injicere*; kaffi, m., *tigilla lignea ad sustinenda retia halecum, loco corticis vel luberis*, Gpl. 427).

MEDALKUNNR, adj., *mediocriter notus, haud satis notus* (medal 3, kunnr), Korm. 3, 10.

MEDALRÁÐ, n., *malum consilium, minus bene consultum*, (medal 3, ráð), Ísl. II 224, 1.

MEDALSNÖTR, adj., *mediocriter sapiens, modice sapiens* (medal 3, snotr), Hávam. 54. 55. 56, *oppos.* til snotr nimum, *supra modum sapiens*.

MEDAN, conjunctio, dum, cum indic., Skf. 20; Am. 67; SE. I 248, 2; quamdiu, Vsp. 14; Hávam. 9. 122. — β) cum tamen, G. 2. — 2) *adv.*, *interea*: þegi herr meðan *interea* (α: dum *carmen recito*) *sileant homines*, Eb. 19, 2; varrar viggskrýðendr hlýði mér meðan *homines interea mihi aures præbeant*, Lv. 5, id. qu. ibid. ante: gegn vil ek þjóð at þagne þá stund, er ek kveð.

MÆÐI, f., *lassitudo* (möðr): þjóð rann Mýlsk til mæði *ad lassitudinem cucurrit, cursu defatigata, exanimata est*, Mb. 9, 2; mangr menlundr hlýði af mæði (= möðr) *anhelans aufugit*, Orkn. 81, 5. — β) *dolor*: sviða sár af mæði *præ dolore urunt vulnera*, ÖH. 193, 2; *metaph.*, *calamitas, infortunium, res adversæ*, id. qu. mæða: klökkvar þjóðir misto mæði *tristes homines calamitate liberati sunt*, Selk. 16; hann, sem aldri aktar þrá ok einskis háttar mæði, þann skal hverfa þessu frá, ok þeinkja á önnur fræði, Skálðh. 7, 5.

MÆÐING, f., *molestia, afflictio* (mæða), Lil. 79.

MÆÐIR, m., *qui fatigat* (mæða); oppressor: mæðir hersa rex, F. XI 314, 2 (AR. II 132).

MEDJA, f., SE. II 494: meðja (h.), ubi h. significat höfuðúðkr pannus velando capiti. Cf. Lapp. mude = feldr vestis pellicea, Félag. 8, 102.

MEDR, m., id. qu. meidr *arbor*, Cod. Reg. SE. I 76, var. lect. 4.

MEDR, m. pl., id. qu. menn *homines*, pl. a uaðr *homo*, Ghe. 5; Fbr. 22, 2 (Ghm. II 294, 1); SE. I 504, 1; Si. 10, 2; Sturl. 4, 2, 1; Has. 31; Gdþ. 10. In compos.: hirð-medr, Norðmedr. — 2) adj., id. qu. mennr, in adj. compos. fjölmedr.

MEDR, præpos., id. qu. með, cum acc., F. II 316, 1. — b) *pro* við: fást medr = fást við, Skálðh. 3, 5; henni var illa medr alla settmenn sína, Skálðh. 6, 30, ut misgerða með hann, Orkn. 132.

— **MÆÐRI**, *derivatum a mōðir mater*, vide saumæðri, sundræðri.

MIGA (mig; meig, pl. migu; migit), *merejere, mingere*, Lokagl. 34. Hinc brunnmigi.

MIK, acc. s. pron. ek ego: hvat er mik at því *quid istuc ad me?*, Sk. 1, 28.

MIKALL, m., *Michael archangelus*, SE. I 320, 3, ubi: Mikáll vegr þat, er misgert þikkr ok allt it góða; cf. Nj. 101, de *Michaele archangelo*: hann skal meta allt þat, er þú gerðir vel, ok er hann svá miskun-

samt, at hann mettr þat allt meira, er honum þíkkir vel; Mikæls messa festum *M.*, *F. VI* 90, 2; (*Nj. 101; F. II 198*).

MIKILFENGR, adj., *qui magnas res ad-greditur* (mikill-fengr a fá), *Lr. 28*, *ubi videtur epitheton esse riri magni: tólf segja edda (malo elda) elvar | vllr vandlaupar fuller | matr vannzt nönnum snotrum | mieill feigr at af genge, i. e. mikilfengr elfar elda ullr! (menn) segja, at tólf fullir vandlaupar gengi af: snotrum mönnum vannz matr. Potest vero etiam construi, elfar elda ullr! (menn) segja, at mikill fengr (magna copia cibiorum), tólf fullir vandlaupar, gengi af, quæ ratio forte verior sit. Alias occurrit in *Nj. 120*: *maðr harðligr ok mikil-fengligr*.*

MIKILL, **MIKIL**, **MIKIT**, *magnus*, -a, -um, compar. *meiri major*, superl. *mest maximus*. Hórdómr m. frequentia adulteria, *Vsp. 41*; mest stöng mazima pertica, *ÓH. 238*, 3. — β) neutr. mikit, pro adv. mjök: mér þíkkir mikit, sequi. infin., mirum mihi videtur, si, *SE. II 124*, 1; fasta mikit talde jejunare, longo jejunio se macerare, *Skálðh. 6*, 32, ut *Nj. 149*: vnni hon honom ekki mikit, vide et halda 4, β, it. *Ísl. II 210*. 219. — γ) miklu multo, cum compar.: m. minni multo minor, *SE. I 468*, 3; cum superl., multo, longe: m. mest mengi longe mazima multitudo, *Hund. 1*, 47; *Korm. 8*, 1; m. fegurst, *Pm. 40*; m. dýrstr, *SE. I 710*, 2. Postponitur superlativum et compar.: harðara miklu, *Vigagl. 27*, 1; makligaz m., *Nj. 44*, 3; vildastan m., *ÓH. 92*, 8. Separatur a superl.: þik bestan vin miklo, *ÓH. 92*, 19; sik lengst hafa miklo, *ÓH. 178*, 2; sá hefir dagr um mik daprastr komit | miklu i heim, *FR. II 56*, 4; in prosa: miklu hollastr longe fidelissimus, *Vigagl. 7*. — δ) mikilsti snemnia nimium quam mature, *Hævam. 66*, ubi mikilsti = mikils (til. — ε) mest maxime: hitt var mest orð, *F. II 311*, 2; olli mest maxime effectit, *Mg. 1*, 4; unna e-m miklu mest, *Korm. 8*, 1.

MIKILLÆTI, n., *superbia* (mikillátr superbus; mikill, láta), *Söll. 66*.

MIKILVIRKK, *magna opera elaboratus*, de templo, *Gðþ. 21*: m. i sér líólakirkja.

MIKJÁLL, m., *Michael archangelus*, id. qu. Mikael, Mikáll: Mikjáls messa festum Michaelis, *Mg. 36*, 1. — 2) *Michael Catalactus (Calephatus)*, imperator Constantino-politanus, *Ih. 5*, 2; *F. VI 139*, 2.

MIKLÁ (-aða, -at), *magnum facere, augere* (mikill), vide gnymiklandi: morþ micl-apiz pugna increvit, *F. VII 349*, 2.

MIKLADR, vide rógmiklaðr.

MILA, f., *milliare; de longo spatío*, *F. III 101*, *ubi jungitur stund ok mila spatium et milliare, pro longo spatío et tempore*.

MILDGEÐR, adj., *liberalis, munificus, largus* (mildr-, geðr a geð), *Ad. 17*; mildgeðr markar drottinn rex liberalis, *Y. 55*, sec. membr. *E. Sic alio sensu mildhugaðr miti et humano ingenio, de Eiriko Hakonis f., F. X 266*.

MILDI, f., *liberalitas* (mildr): gefa af

mildi, *Si. 11*, 1; pros., *SE. II 200*. — 2) *benignitas, clementia, humanitas, Hugsm. 26*, 4; *Gd. 9. 10. 65*; valdr mildi dominus r. auctor benignitatis, *Spiritus Sanctus, Hv. 9*; hildingr mildi rex clementie, *Christus, Has. 19*. — 3) *compos., femildi*.

MILDING, *apocopato r, pro mildingr, SE. I 448*, 4, *ubi milding dróttar rex hominum, deus, de Christo*.

MILDINGR, m., *vir liberalis* (mildr), *SE. I 532*: Örr maðr heitir mildingr. Vide composita: audmildingr, hlymmildingr, hoddmildingr. — 2) rex, *SE. I 514*; *Hg. 6*; *Mg. 25*, 2; pl., mildingar reges, *Merl. 1*, 43; m. sunnu skeiðs rex cæli, deus, *Gd. 66*; hapta heidis mildingar principes Odini, dii v. Asæ, *SE. I 248*, 1; hella m. rex antrorum, gigas: mál hella mildings sermo gigantis, aurum, eyðir hella mildings máls rir, *F. V 171*. Absol. de Odine usurpari videtur, utpote rege Asarum: málunautr hvatz mildings auicus strenui regis (Odinis), *Lokius, SE. I 312*, 1, sec. Cod. Reg. — 3) in prosa: mildingr guðs rex deo carus, de Olavo Sancto, *F. V 218*, qui paulo post ibid. vocatur hinn mildi konúgr. — 4) absol., de deo opt. max., *Ag. : minnstu m. mín!*

MILDIVERK, n., *opera benignitatis, i. e. beneficia in miseros et egenos collata* (mildi, verk), in pl., *Gd. 46*, 72.

MILDLEIKR, m., *clementia* (mildr-, leikr), *Lil. 83* (*Sks. 716*).

MILDR, adj., *liberalis, munificus; compar. mildri munificentior, pro mildari, per syncope*, *SE. I 46* 4, 2; *Hævam. 39*, 48; mildr meginfjöldi hölda magnus numerus liberalium virorum (i. e. hominum), *G. 4*; m. nálm-runnr, *GS. 10*; mild suót, vár gullu mül'er munifica, *FR. I 247*, 2; *II. Br. 2*; epith. obstetricis, propitia: gekk mild fur knè meyju at sitja, *Og. 6*. Cum gen.: m. matar eibi largus, *Fjöls. 4*; m. matra hringa, *ÓH. 170*, 2; m. morðs bellicosus, *Ih. 20*; m. skjald-brags, id., *SE. I 638*; m. hūggva ok laga largus inferre casus et punctas, ictus lubentes inferens, *Ólafsr. 42*; frægðar m. inclitus, celebrer, *Mb. 1*; dýrðar m. gloriosus, *Lr. 14* (in vulgari sermone grátmildr mollibus oculis, qui facile in lacrimas solvitur). In compositis: aluimldr, audarmildr, audmildr, bōðmildr, bragðmildr, dāðmildr, femildr, gjafmildr, gríðmildr, gullmildr, gunnmildr, happmildr, heiptmildr, heidmildr, hlémildr, hoddmildr, hreggmildr, hringmildr, kossmildr, leikmildr, meginmildr, ógnmildr, skilmildr, styrjarmildr, tímildr, vognmildr, þróttarmildr.

MILLI, præpos. c. gen., inter (miðli): báruz róg milli mutuas contentiones alternatis, *Am. 95*.

MILLIM, præpos. c. gen., inter, id. qu. millum (ut gegnim id. qu. gegnum): millim landa inter terras, ab una terra ad alteram, *Merl. 1*, 23; (pros., *F. VI 271*).

MILLUM, præpos. c. gen., inter (ex miðlum, vide miðli): m. elda inter ignes. *Grm. 2*; millom illz litiþ parum malorum intervallum, i. e. cumulus malorum: mér lætr þú ok sjálfom | millom illz litiþ nullam mihi

malorum quietem concedis, malis me cumulatum obruis, Am. 81, cf. locutionem F. VI 430: alla þá stund varð honum ekki í milli aga ok ófriðar. Á millum, id., heima á millum inter mundos, FR. I 442, 2.

MILSKA, *f.*, *uistura*: milsku drykkir *potus mistus, Gd. 71, ubi sic: mǫnnunum skeinkir milsku savnu | mjúka drykki hjartasjúkum | huneng ok mjólk í veraldar volki | vinkjallara buðlúnger sínum, i. e. Buðlúnger savnu (deus) skenkir mǫnnunum, hjartasjúkum i volki veraldar, mjúka milsku drykki, huneng ok mjólk, (af) sínum vinkjallara rex solis infundit hominibus, animo ægris ex hujus vitæ ærumnis, molles potiones mistas, mel et lac, ex sua cella rinaria. Cf. Félag. 1, 208, ubi Jonsonius: milska þýðir bland i Thom. s. erkibisk., þar er og milska og sammilska fyrir at blanda. Morðhauka m. cruor, HR. 52.*

MIMAMEIÐR, *m.*, *nomen arboris, Fjölsm. 21. 25.*

MÍMIR, *m.*, *gigas, SE. I 549, 1, possessor fontis Mimeriani, siti ad radicem Yggdrasileæ fraxini, Rinthursos spectantem, SE. I 68. 190, qui fons Mimis brunnr íbíðem vocatur, et Vsp. 26, cf. de Mimeræ, Y. c. 4. Mims (contr. pro Mímis) synir flíu Mimeris, gigantes, Vsp. 42; Mímis hófuð caput Mimeris (Y. c. 4), Vsp. 42; Bk. 1, 14; SE. I 192, 1; Mims vinr amicus Mimeris, Odin, Sonart. 22; SE. I 238, 3, et sequ. pros.: rúna Mims vinar uxor Odinis, terra, SE. I 602, 1; Mims vinar straumar latices Odinis, mulsum poetium, carmen, SE. I 250, 2. Composita vide mox infra post mímungur.*

MÍMS, *per syncopen pro Mímis, vide Mímir.*

MÍMÚNGR, *m.*, *gladius, SE. I 566, 1; Cod. Worm. mímúngr; SE. II 476 mímungur; II 560 mímungur; II 619 mímungur. Cf. Vilkina S. vers. Dan. Rafnii p. 92; FR. III 475, 1.*

MÍMIR, *in compositis: geirmímir, hoddmímir, holdmímir, kreggmímir, hrekkmímir, hringmímir, sekmímir, sökkmímir, sökumímir, vetmímir, vætmímir, veðrumímir, viðrmímir, votmímir.*

MÍN, *gen. s. pronominis ek ego; usurpatur pro dat. mēr, Gd. 77, ubi sic: lítta milldr á líöða háttu | líösa, þá er ek hefi nú glósat, | Drottins víu, þóat dul sé þetta | djarflig mín, af leiðri þínum, i. e. mildr Drottins vin, lítta á þá ljósa ljóða háttu, er ek hefi nú glósat af leiðri þínum, þó at mín (= mēr) sé þetta djarflig dul, quo loco mín non est sem. pron. adj. minn. Sic in prosa, F. II 239: er mín (i. e. mēr) þó djarfligt slikt upp at kveda; vide minligt.*

MÍN, *n.*, *id. qu. meum noxa (i. e. ei): morðvöndr gerði greipar rann' mín at morði gladius intulit manui noxam in prælio, manum vulneravit, Korm. 11, 6; míns róg noxia calumnia r. controversia, vide rógþnykkjandi.*

MÍNJAR, *f. pl., monumentum s. monimentum, mnemosynon: hefir kunn kona við konungi daprar mínjar at dauðan ver hebel mulier nota cum rege tristia monumenta de-*

functo marito, Bk. 2, 51; þær lifa vist, er vâro, vinsels skórúngs mínjar, Sturl. 7, 39, 1. In prosa, SE. I 180: (Baldr) tók hringinn Draupni, ok sendi Óðni til mínja tessera loco; at minjum, id., F. II 246. Hinc mínjagripir monumentum alicujus rei, mnemosynon, Nj. 131; ú. Grett. 20: menjagripir, ok hafði aldrí úr ætt gengit cimetium; menjar = minni monumenta memoriae, F. VI 266, not. 3.

MÍNKA (-aða, -at), *minuere, minorem reddere (minni minor): hreinni huggun mun minka þinn trega dolorem tuum minuere, Plac. 9; vide aldrminkandi; pass., minui: svo at þitt minkiz megin ita ut vires tuæ minuantur, Hugsm. 21, 1. Sic in prosa: minka sík, rétt sinn, Nj. 139, ÓH. 132. Impers., cum acc. subj.: minka tók eð digra orð cessavit infamia, Skálðh. 3, 8; ut F. VI 157: minkaði mátt hans vires ejus decreverunt.*

MÍNLIKT, *Nj. 103, 3, id. qu. meinligt incommodum, periculosum, neutr. adj. minligr = meinligr (min = mein); minligt (o: er) gina at flugu periculosum est, ore muscam admittere. — 2) pro minlikt mihi simile (= mēr likt, v. minni supra), F. II 204, 1, o: erat minligt, ráfáka rekki, gina at flugu non mei simile est (meo ingenio non convenit), navium curatoris, ore muscam admittere (F. XII ad h. l.); quæ ratio contextui perquam apta est. Sic þin likt tui simile, tuo ingenio conveniens, Nj. 99.*

MINN, **MÍN**, **MITT**, *meus, -a, -um, pron. possess.; parvo, ut videtur, discrimine tam præponitur substantivo, quam postponitur, v. c.: m. hamar, Hamh. 3; mína þjóna, Bk. 2, 62; mínir bræðr, Gha. 3; minn drottinn, Skf. 3; m. Sigurðr, Gk. 17. 21; míns málvinar, míno bœlvi, Gk. 19. Sic in prosa: minn herri domine!, F. VII 197; GkM. II 306. 284. Vice versa: bróðir m., Gk. 24; systir m., Gk. 16; hugr m., Bk. 2, 36; ástir minar, Hamh. 29; niðjom minom, Bk. 2, 11. — 2) Nota: mín = minn meum, acc. s. msc., Orkn. 15, 2, ubi coherent: hvártveggja minna audgjafa.*

MINNA (minni, minta, mint), *monere aliquem, commonescere; in memoriam alicui revocare aliquid, cum acc. personæ, gen. rei: hefi ek þik nú mintan nunc ego te commoneseci, revocavi tibi in memoriam (necem fratrum meorum), Am. 77. Pass. minnaz meminisse, recordari, cum gen. rei: margs á ek minnaz multa memoria repetere habeo, Bk. 2, 54; hönd minnaz hildar verka, FR. I 57; hræs minnaz þeir, de corris, Mg. 9, 4; cum sententia objectiva: ek minnuuz, hve minn drottinn lek recordor, quomodo luserit, Mg. 9, 5; ek mintunz, hvar targa brast revocavi in animum, quibus locis clipei dissiliverint, Mg. 9, 2; Berger hefir minzt, hve, ÓH. 156, 1; minztu, hvat memento, quid, Ghr. 18; cum infin.: minnuuz at unna unnfyr's þir recordor amare mulierem, inheret animo amor mulieris, Korm. 3, 10; minnaz á e-t reminisci, Vsp. 53. - þ) impers., cum acc. subj., gen. objecti: minnir þik eida recordaris juramenta, Sk. 1, 45; væpnhríð, sú er Vindr um minnir pugna quam Vendi re-*

cordantur, F. VI 55, 1; eggðrið, sú er Eugla minnir, Orkn. 13, 1; minna móts (*quod legendum est pro móðs*) pugnam recordari, Ísl. II 372, 2. — γ) *part. pass.*, mintr in memoriam revocatus, *il. admonitus*: minnt tala numerus ab alio suggestus, in memoriam revocatus, Öll. 16, 1: tala minnt er þat telja (Hkr. VI: numerus hujus pugnae memorabilis est).

MINNAZ VID e-n osculari aliquem; Vita Hallfr.: m. við Kolflinn. De hac voce Gloss. Njalæ: minniz vid e-n, til e-s osculari aliquem (Nj. 148. 160), munur os, unde rectius per y scriberetur, sed usus Membranarum perpetuus refragatur.

MINNI, n., memoria, SE. I 540; land minnis terra memoriae, pectus, SE. I 530; minnis teiti, Dropl. maj. msc. 31, 2, aut scribendum est minnis teiti pectus, aut admittenda var. lect. munins teiti cadaver, præda; minnis garðr pectus, Gðð. 3; minnis knörr naris memoriae, pectus, Höfuðl. 1. Minnis öl potio memorialis, Hyndl. 41, ubi: her þú minnis öl minum gesti, svá hann öll muni orð at tina (minnis veig, pros., Bk. 1, 2; FR. III 309); minnis hjarta cor memoria præditum, cor memor, Grg. 14; henni kemr mögr til minnis flíus ei in mentem venit, Nik. 29; rennr þá til rekka minnis, live recordantur, Nik. 48; at minni in memoriam, monumenti loco, Korm. 23, 2. Plur., minni memoria: auðaðs drjúga minni mest memoria hominis mortui, A. 21; svá flunnaz til minni ejus rei memoria extat, F. VI 154; þjóðar minni, Fbr. 8; öld at minnum, SE. I 680, þat hefir þjóð at minnum id homines memoria servat, Jd. 19; þat hafa menn at minnum, id., G. 31; sjá für mun höfð at minnum ejus protectionis (expeditionis) memoria servabitur, Orkn. 79, 2; indrótt þín er höfð at minnum auðicui perpetue memoria coluntur, F. VI 197, 3. In compos., óminni. Vera til minna in memoria manere, Fsk. 128, 1 (locum vide Shl. VI 261, not.). — 2) exemplum; similitudo, comparatio, Lb. 34, ubi: tek ek minni þers ea comparatione v. similitudine utor (o: comparo crucem cum sculis), locum vide sub kinn; exemplum ex historia petiit, sententia historica: heylztu eru nú minni forn, A. 8; in prosa, de cognitione historica, de veteribus memoriis: forn m., Völs. (FR. I 139): eigi máttu kunna margt vírbúligt mæla, ok forn minni at segja, i. e. res præscas, memorid servatas; jungitur cum dæmi, F. VIII 53; meiri framkvæmd sýniz oss til fornra minna at taka, ok gera eptir dæmum hvatra manna; forn minni veteres sententiae, v. e. stóð sær of fjöllum, skant jörð or geima, SE. I 618. — 3) poculum in memoriam, honorem alicujus, poculum memoriale; *il. poculum, potus*, vinum: bera e-m minni poculum adferre cui, pocillatoris munere fungi, Nik. 72, quod in sequ. versu vocatur birlura starf. Pros., F. I 37: drekka öll minni krossalaus; *ibid.* 280: mæla fyrir minnum, nefna e-n til minna; Flóam. (GðM. II 118): mæla fyrir minni; benstara m. potus aquila, sanguis, b. minnis þrima pugna (ut blóðs hylr), b. m.

þrimu sekr lorica, Ag. Metaph.: þagnar minni tacita pocula memorialia, potus tacitus, þagnar m. fallhadds stalla vinar multum poculum, Suttungu per silentium ac furtim ablatum ab Odine, hyggja til þagnar minna fallhadds stalla vinar aures præbere carmini, Eg. 83, 2.

MINNI, n., id. qu. mynni ostium (lactis, amnis, sinus): móðo minni ostium amnis, Hk. 65, 1 (F. VI 315, 2); Dina minni o. Dinæ, Krm. 3. (Dan. Minde, dansk Folkekalender 1844, p. 87—88).

MINNI, minor, compar. adj. litill parvus; cum gen.: minni málsgæða minoris loquacitatis, i. e. magis tacitus, tristior, Ísl. II 254; minni bragar cui minor, pauperior est vena poetica, quam pro argumenti dignitate, Öd. 2; mæir er litit minna fyrir því mihi facilius est, sequi. infin., Hallfr. (pros. Öll. 71). Superl. minstr, unde adv. minst, qu. v.

MINNIGR, adj., memor (minni, n.), Hæcam. 103. In prosa cum gen.: minnigr meingæða, mötgerða memor injuriarum, F. V 75; XI 261; cum præpos. at: ek em minnigr at minni meini dæmum mihi illatum probe meminí, Nj. 133. In compos.: dæðminnigr, dólgu-minnigr, heiptminnigr, lángr-minnigr, sigr-minnigr.

MINNILIGR, adj., memorabilis, memoria dignus (minni, -ligr): minniligt ljós lumen insigne, illustre, Gd. 12; minnilig tár lacrimae notabiles, Lil. 35.

MINNING, f., memoria (minni). — 2) ultio, vindicta: gjalda e-m m. skáða sinna injurias sibi illatas ulcisci, Sturl. 9, 8, 2, ut Öll. 92: svarar Ólafr konungi, at honum var ills eins von af Svía konungi, nær sem vér fæm honum goldit með nokkorom minningom (F. IV 192).

MINNINGR, m., vir bona memoria præditus, vir magni ingenii (minni), de Haraldo Pulcrissimo, F. X 178, 2, ut mildingr vir liberalis, a mildi.

MINNR, compar. adv., minus (litt), Hk. 15, vide niðr; in prosa, F. V 86; VII 292; SE. II 14; Sturl. 7, 2. 17; Ísl. II 315.

MINST, superl. adv., minime: þik mun minzt gláða minime lætus eris, Am. 76; minst dyljum þess id minime celamus, Korm. 12, 5; minst hugði ek manna minime gentium, haudquaquam cogitavi, Krm. 28.

MINZT, superl. adv., minime, vide minst. — 2) supinum verbi minna monere.

MISFENGINN, frustra traditus, male collocatus (mis particula, disjunctionem, carentiam et citium notans, Gloss. Nj., fenginn, part. pass. v. fá accipere, tradere): skalat taumar verða misfengnir mér habenæ (clipei) mihi non frustra tradentur, Eg. 82, 5, i. e. clipeo dato non frustra utar.

MISGERA (misgeri, misgerða, misgert), delinquere, peccare, SE. I 230, 3 (misgera), Hugsm. 32, 3; vinna misgert, id. qu. misgera, Hús. 51, o: at margfríðr skúrúgr (Petrus apost.) beri síðan mun meiri várkunnir málrunnum, þótt menu vinni misgert.

MISKI, m., in compos. occurrit, a) miska ráð ritiosa agendi ratio, Hús. 14, ubi: Henda

ek hueriar stundir | hlackar borðz er ek þorðakg | miska ráð sír meidum | minn lifgjafi at vinna, i. e. minn lifgjafi, ek henda hverjar stundir, er ek þorðak, at vinna miskaráð sír meidum hlackar borðs. — b) miska bót medela, sanatio vitiorum, *Ilas. l, locum vide sub gnýandi. Lex. B. Hald. adfert miski, m., offendiculum; in vulgari sermone est: at gera c-ni e-t til miska nocere alicui, ledere aliquem, it. vita Hrafnk. p. 39.*

MISKORBLINDI, m., incertæ significationis, *Iljmk. 2. G. Magnæus vertit: nýðk líkr megi miskorblinda vultu admodum giganteo, ad verbum, valde similis filio felis (gigantis, nam köttir er selem et gigantem significat). Proponit Raskius pro miscorbl. legendum mistorbl., caligine cæcus, quod aptum esset gigantis vocabulum; c et t in membranis perquam similia sunt.*

MISKUNN, f., misericordia, clementia (*Gloss. Synt. Bapt.: vi vocis tó non reprehendere, ignorare, a mis privativo et kunna, kenna noscere, it. reprehendere, accusare; sic vörkun, tó non culpæ, connivere, connivencia, excusatio*): saman tempriði með djúpum dænum dygd réttlætis ok miskunn sieta, *Nik. 36; miskunnar sól sol misericordie, Christus, G. l. In appellatione æstatis: i dalmiskun fiska = i sumar hac æstate, Eg. 47, explicante SE. I 332, 3, a dalfiskr serpens, m. dalfiska clementia (i. e. vita jucunda, tempus jucundum) serpentum, æstas; etiam in pl.: um dalreyðar miskunnar, indefin., æstate, æstivo tempore, FR. I 397, it. omnia præpos.: miskunnar heidar þoska ok grettiss ótta per æstas et hiemes, i. e. omni anni tempore, Hörd. 21, 2; sin vero retines lect. grettis sótta, tó miskunnar erit gen. s. temporis, ut sótta gen. pl., eodem sensu.*

MISKUNNA (-aða, -at), clementem esse, ignorare, miserescere (miskunna), cum dat. pers.; part. act.: miskunnandi fta hominibus clementiam præbens, deus, *Ilas. 63.*

MISKUNLAUSS, adj., sine misericordia, cui nulla exhibetur misericordia, nulla clementia (miskunn-, lauss), *SE. I 386, 2.*

MISKUNSAMR, adj., clemens, misericors, *Hugsm. 33, 1.*

MISLÁNGR, adj., dispari longitudine (mis, láng): mörg mislångr skeið mulla naves longitudine dispares, mulla naves tam majores quam minores, *F. XI 196, 1, ubi scribitur misslångr.*

MISLEITR, adj., vultu vario (mis-, leittr), de homine meticulofo, *Hilt. msc. c. 15 (P. Vidalinus sub voce "Orkneyjar" misleitr palidum interpretatur).*

MISSA, f., id. qu. messa missa, officium missæ; it. festum, dies festa: Ólafss m. festum Olavi, *G. 32; vide lágasaungvar.*

MISSA (missi, mista, mist), desiderare rem amissam, ut Angl. to miss, *G. 45; amittere, perdere; jacturam facere alicujus rei; cum gen. rei amisse: m. fúðor patrern amittere, Sk. 2, 10; þú hefir mist maga þinna filiornum tuorum jacturam fecisti, Ma. 78; ni.*

lifs ok auðar vitæ fortunarumque, *Mb. 9, 1; ferð hykk sridar misto (perf. infin.), puto, homines pacem amisisse, i. e. spe pacis dejectos fuisse, F. I 178; m. heimkomu ređitu prohiberi, intercludi, de cæsis in prælio, qui patriam propriasque domus non revident, Olf. 50, 1; Mg. 31, 9; et in prosa: misti þar margr maðr heimkvæmu, eða fékk örkumli, af livárutveggja liði, FR. I 385; m. öjóðs, meyrjar sáðms, Korm. 8, 1; Mg. 9, 3; m. kosta virtutes amittere, de gladio fracto, Korm. 11, 4; m. manns aberrare ab aliquo, frustrari in aliquo, Korm. 25, 2; mistak Asto burs desideravi Astæ filium (liberalitatem A. filii, regis Olavi), Olf. 92, 9. — β) cum acc.: m. dygd expertem esse virtutis, Skaldh. 3, 41; absol., causá cadere, vel subint. erindi, negotio excidere, Gd. 52. — γ) impers.: ef Gunnars missi si Gunnar per-eut, Ghe. 11, id. qu. ef G. nè kömrad si G. non redeat; missir þó stórum tamenetsi magnum discrimen sit (o: bonisne votis, ammalis, domo deductio fiat), Am. 33, id. qu. in prosa diceret: ok er þat þó mikill munr, ok skiptir þat þó miklu.*

MISSA, f., jactura, damnum: yndis m. jactura voluptatis, dolor, animi ægritudo, Grett. 4, 1; sorg ok m. dolor et damnum, Merl. 1, 39. Pros.: aftaka ok missa, *SE. I 174; skarð ok missa, ÓT. 119 (F. II 301).*

MISSARI, n., semestre, id. qu. misseri, *F. V 200, 2; VI 341, 2; it. singula anni tempora, Fær. 248; F. VII 137; Grág. I 377.*

MISSERI, n., id. qu. missari (*AS. misserere, missir, id.*), semestre, it. anni tempus, *SE. I 510; ein misseri (acc. pl.), unico anno, Gk. 7; sams misseris eodem semestri, Gk. 8; sjö misseri septem semestria, Gha. 13; fimr misseri, F. VII 328, 1; mál ok misserer stat-tis horis quotidie per (integra duo) semestria, Hávam. 60.*

MISSIFENGR, m., gladius vel pars gladii, *SE. I 568, 2; II 477 560. 620; cf. ljúgfengr. Missifengr, adj., qui destinata non ferit, qui scopo aberrat (missa, fengr), v. c. F. II 330: Ól. konúgr hafði ekki verit missifengr, hvar sem hann hafði til skotit, en engi þessi kesja kom á jarl.*

—MISSILA, vide ómissila.

MISSIR, m., jactura, damnum (missa), *Am. 98.*

MISSLÁNGR, vide in mislångr.

MISSVEFNI, n., diversitas somni, somni ricissitudines s. diversa somni capiendi tempora (mis, svefu), *Fjölsn. 17.*

MIST, f., Mista, famula Odinis eademque nympha bellica, *Grm. 36; SE. I 118, 3. 557, 2; in appell. femine: mist mundar, Ag.*

1) in appellationibus gladii: Mistar laukr lignum Bellonæ, gladius, grund Mistar lauka terra gladiatorum, clipens (ut laud vāpna), skerðir Mistar lauka grundar pugnator, bel-lator, *SE. I 702, 2; Mistar nifr cutter Bel-lonæ, ensis, Mistar nifs drifa nimbus ensis, pugu, Hg. 6; Mistar glöð pruna (ignis) Bellonæ, gladius, meidr v. meidr Mistar glöða pugnator, vir, Sturl. 9, 8, 2. Mistar eldr ignis Mistæ, ensis, slöngvir Mistar elda*

jaculator ensium, pugnator, vir, it. homo, Has. 2, ubi: eingi Mistar elda slöngvir nemo; myrkleygr Mistar obscurus ignis Mistæ, gladius, brjótr Mistar myrkleygs vir, homo, Has. 61; Mistar linnr serpens Mistæ, hasta, víðr Mistar linnr pugnator, vir, it. homo, Has. 5. — 2) in appell. pugna: frost Mistar gelu Bellonæ, pugna, SE. I 674, 3, locum vide sub frost; Mistar mót conventus Bellonæ, prælium, Grett. 33, vide mótkennandi; gustr Mistar ventus Bellonæ, pugna: gustr knúði (i. e. gnúði) mjök Mistar ventus Mistæ vehementer fremebat, prælium ardebat, Sturl. 7, 30, 2. — 3) absol. pugna, in appellationibus virorum, v. c.: mistar runnr lucus pugna, vir, homo, F. X 432, 77, ubi construendum est: metorð einarðlynds Jóns verða mest mistar runna (= mest metorða mistarunna, in prosa, meiri en annarra manna) auctoritas ejus plus valet aliorum hominum auctoritate; Mistar víðr vir, it. homo, Lb. 27, ubi sic: líta seggja sveitir | svipur ok spíot á móte | sér ok seá með dreyra | síálfs kristz víðir mistar, i. e. seggja sveitir líta ok Mistar víðir sjá á móti sér svipur ok spjót með dreyra sjálfs Krists. Forte hoc referendum misto meidr, Sturl. 5, 48, 1, pro mistar meidr vir pugnator, homicida, hoc ordine: úgíptan skaut manni, misto meidr, yfir M. heiddi sinistra fortuna hunc hominem, Bellonæ ministrum (homicidum enim patraverat Thoraltus in Ostfjörðis), trans saltum M. trajecit. Mistar vinr amicus pugna vel Bellonæ, vir bellicosus, Merl. 2, 75. — 4) Mistar marr equus Bellonæ, lupus (forte Mist h. l. semina gigas, vel Mistar Bellonæ ex genere giganteo oriunda fuit), F. XI 138, 5; Mistar mðrum varð gott til vista lupis cibarium copia suppetebat; quo tamen loco tō mðrum conjectura est pro munnum. Mistar marr, Hund. 1, 43, vertunt, pontus Mistæ, mare nymphæ ærívolæ, i. e. ær: skalf Mistar marr tremuit ær. Num, tremuit lupus (alias timidum animal, sed h. l. tremens, vel præconcepta spe escæ, ob celeritatem equitantium)?, vel, marr (equus) skalf, hvar Mistar megir (bellatores) fóru.

MISTFJÖDR, f., penna Bellonæ (vel ferum Bellonæ, Mist, fjöðr), gladius, conjectura G. Pauli, Eb. 19, 4, dub.; membr. habet hveinnes fjöðr, et in versu 8. annar, quæ lectiones nondum in liquido sunt.

MISTILTEINN, m., viscum, planta parasitica ex alienæ arboris cortice enascens (v. c. querevum, pisorum, pomorum, aliarum). Nom. propr. rami teneri v. surculi teneri (vidarteinúgr), vel ligni tenelli, SE. I 172, 173, Vsp. 29, quo Balderus ictus occubuit; skjótandi mistilteins Höðus, percussor Balderi, SE. I 266. (Cf. Lex. Dan. sub voc. Mistel et Mistelteen, it. Lex. Badenii sub v. viscum 2). — 2) gladius, SE. I 564, 2 (FR. I 416. 515; II 371).

MISTO MEIDR, Sturl. 5, 48, 1, vide mist 3.

MISTU, perf. inf. act. verbi missa amittere, id. qu. hafa mist: hygð (hykk) gram

mistu gengis puto regem amisisse auxilium, excidisse auxilio, OT. 123, 2; ferð (acc.) hykk friðar mistu puto viros pacem perdidisse, F. I 178.

MISVERKI, m., actio prava, delictum, peccatum (mis, verki), Lb. 4, locum vide sub hrjóða. Forma misverki, m., occurrit F. XI 235: at þú hafir sagt kennimönnum til misverka þins; Hist. eccl. Isl. I 239: hitta misverka in crimina incurrere, facinora in se admittere; Synt. de Bapt. p. 138 c: eptir franda misverka post commissia crimina. Est quoque misverk, n., Sks. 734.

MITRA, f., mitra, cucullus quo episcopi caput tegebant (Lat. mitra): mitru gramr episcopus, Selk. 15; mitru runnr, id., Gþ. 4. Pros., F. III 167; it. mitr, n., F. I 266; VIII 308 (cf. kveif, F. VIII 378).

MID, n., certus locus (spec., statio piscatorum in mari): fjarðmyfils mið locus navis, mare, F. II 328, 1. Forte et Hild. msc. 11, 1 legendum sit hlökk mið-skípa (pro skípa) rökkva, pro hlökk rökkva skípa miðs nymphæ maris, femina, a rökkva skíþ xylosolea piratæ, navis, rökkva skípa mið locus navium, mare. — 2) mare, SE. I 574, 3.

MIDFÁINN, m., gladius, SE. I 564; II 476. 559. 619 (forte a miðr medius, et fáinn pictus).

MIDFARI, m., gladius, Wchart. SE. I 564, pro midfáinn.

MIDFJÖRNIR, m., clipeus, SE. II 562, vide midfornir.

MIDFÖRNIR, m., clipeus, SE. I 572, 1; II 478. 621 (II 562 midfjörner).

MIDGARÐR, m., arx media s. mediterranea, a diis exstructa adversus gigantes (miðr, garðr), SE. I 50. 134; Vsp. 4; Grm. 40; hinc undir midgarði sub castello mediterraneo, i. e. in orbe terrarum habitabili, SE. I 52—54; Harbl. 22; Hyndl. 10. 15; Hh. 35, 1; F. VI 423, 2; extra arcem mediterraneam in circumjecto litore s. extremitate terræ gigantes habitabant, SE. IX 13 (Gýgr ein býr flirir austan midgarð). De Thore ex Asgardo adversus gigantes proficiscente: gekk hann út of midgarð — ok kom einn aptan at kveldi til jötuns nokkvors, SE. I 166. Hinc midgarðs verjandi defensor arcis mediterraneæ, Thor, SE. I 252, et midgarðs veorr, id., Vsp. 50. — 2) orbis terrarum, terra; hinc midgarðs ormr, SE. I 104—106. 164. 166—70. 188—90. 202. 268. in Vsp. jörnuungandr serpens circumterraneus, in oceano jacens: dölgr midgarðs orms, Thor, SE. I 252; metaph.: midgarðr Fáfnis terra serpentis, aurum, SE. I 400, 3, ex Bjarkamálum. In Bl. membr. de mundo usurpatur, s. orbe terrarum: Mart var þess alsz er menn kalladu guð vm allann midgarð; SE. II 431 ad Grm. 40: þat ær rétt at kalla jörð hold ymis, ænn sæ blóð hans, ænn heim midgarð brár hans, ænn ský hella hans, ubi distinguitur jörð et midgarð (= heimr, quod h. l. glossa est). Mæsoq. miðjungarðs, οὐρανός, Luc. 2, 1.—3) luna, SE. II 485. 569.

MIDHÆFLI, n., medietas, mediocritas (miðr,

hæfi); *acclamatio: mediâ via (incedite), mediam viam (teuc)*, Orkn. 82, 12 (AR. II 249, 2).

MÍÐI, *m., gigas*, SE. I 555, 1 (Miðe, II 554; Niði, II 471). — 2) *in voce compos.* hnakkmiði *index ancoræ, a mið certus locus, miða certum locum destinare, collineare.*

MÍÐIL, *præpos., inter, cum gen.: setti hann, at síðirnir hættiz, sannan rétt miðil guðz ok manna*, Gd. 29; *it. pros., F. VII 246: fóru þá menn miðil þeirra bræðra; á miðil, id., Grág. II 261. 302; et á miðal, id., F. X 415. Vide meðal, miðli, milli (mið, miðr).*

MÍÐJÚNGR, *m., gigas*, SE. I 551, 1; II 471. 554. 615 (miði 1): *miðjúngs mella conjux gigantea, femina gigas*, Nj. 131, 2, *vide supra mella. Sec. Cod. Worm. SE. I 312, 1: málunautr hvatiz miðjúngs Lokins dicitur, amicus strenui gigantis, ulpote originis giganteæ, et patre gigante ortus; forte per hvatan miðjúng intelligitur Farbauti pater Lokii; sed Cod. Reg. habet h. l. mildings.* — 2) *in appellationibus virorum, SE. II 497: kalladir eru menn morðungar eða nárungar, miðjúngar eða strengjandi víga eða verka, ubi miðjúngar sunt id. qu. miðlúngar (a miðlúngr), miðlendr (a miðla) discernentes, dirimentes, decernentes, vide composita: hreggmiðjúngr, leikmiðjúngr, sannmiðjúngr, sóm-miðjúngr, in quibus pl. tantum usurpatur; sed sing. adhibetur Isl. II 300, 1 ex Edda Lōvasina (SE. II 628), ubi miðjúngr skjaldar-galdrs geitis-rastar decretor prælii maritimi, puginator, vir, hoc ordine: djúpra þenja dögð dundi geitis-rastar skjaldar-galdrs miðjúngi, cf. SE. (ed. Rask). 202, not., ubi miðjúngr, h. l. pro gigante sumitur: kent er ok til jötna eða dverga, item SE. II 628: hēr er maðr kendr við jötun.* — 3) *aries*, SE. I 589, 1; II 483. 567. 626.

MÍÐLA (-aða,-at), *dividere, c. acc.* (miðil, meðal); *a) dissecare: áðr sík miðlaði mekis eggjom antequam se mediam dissecaret machæra aciebus*, Bk. 2, 45; *b) distribuere: sá er gull miðlaði qui aurum impertitus est*, F. X 178, 2; *hinc gullz miðlendr (pl. participii act.), aurum impertientes, viri liberales*, Ghe. 39. — *c) decernere: menn, þeir er miðla kunnu prudentes (causarum) arbitri*, IIh. 73, 5, *ubi subintelligitur acc. mál, nam miðla mál est rem ex æquo constituere, decernere*, F. II 241; X 300. *Part. act., miðlandi*, Ghe. 39, *et composita: felmiðlendr, gullmiðlandi, hringmiðlandi, sökmiðlendr. Part. pass., miðlaðr, vide tormiðlaðr. Notabilis est hujus verbi constructio apud Veteres cum dat., miðla fótsporur e vestigio se mœcere, gradum referre*, Fsk. 138 (ad F. VI 413): *nú seljum svá allar kesjur várar fyrir þá, ok bogamenn veri í armaða á bakfylkingunni, ok stöndum fast ok miðlum ekkí fótsporur, nema mundum áfram.*

MÍÐLEGG, *m., pars media, intermedia, medium, intervallum* (miðr, leggr = kalli): *m. tveggja daga intervallum, pars intermedia duarum dierum, ea pars temporis, quæ duos dies disternat, i. e. nox*, Dropl. 1: þá er

myrkvir miðleggs (*gen.*) daga tveggja, *id. qu. þá er dimm verðr nætr, þá er diumir af nótt obortis noctis tenebris, vel legendum miðlegg, acc.*

MÍÐLI, *præpos. c. gen.* (cf. miðil): *á miðli ykkar inter vos (te et illum)*, Mg. 15 (i miðli, *id., F. V 127*); *á miðli liðs inter homines v. milites*, ÓH. 260, 2 (i miðli, F. V 114, 2); *miðli frosts ok funa*, Söll. 18, *ubi plerique nulli; miðlum, id.: m. virtar vina inter singulares amicos*, Söll. 13 (*ubi plerique nullum*); *heima miðli (al. i milli), inter mundos*, Sturl. 4, 14, 4. — 2) *adv.: fljúga á m. intervolare, ultro citroque volare*, Mg. 9, 8. *Hinc milli et millum.*

MÍÐLÚNGR, *m., mediocritas (miðla); acc., dat. et gen. usurpantur ut adverbia, parum, haud satis bene: dugir miðlúng þat hoc parum prodest, hæc res nullam utilitatem adfert*, F. XI 35, 3, *vel, ea res nullius momenti est. Sic in prosa, dat.: miðlúngi vænn kostir conditio parum speciosa, minus bona*, GhM. II 352, var. lect. 8; *miðlúngi réttorðr*, Sturl. 5, 49; *acc.: miðlúng góðgjarnir parum benevoli*, Vem. 10 (*ubi chart. miðlúngi*); *gen.: miðlúngs staddir haud bene constitutus, cujus res in iniquum locum devenerunt*, GhM. II 352. — 2) *subst. verbale agentis, id. qu. miðlandi, in voce compos. vig-miðlúngr.*

MÍÐR, MÍÐ, MITT v. MIDT, *medius, tantum cum terminatione indefinita, et regulariter inserens j ante casus ab a et u incipientes: i hattarstall miðjan in medium caput*, Korm. 25, 1; *miðjan dag meridiem*, Vsp. 6; *medium diem*, Am. 50; *nom. miðr dagr, pros., FR. I 386; mitt hóf, qs. modus medius, i. e. mediocritas*, RS. 30; *miðrar brautar media via*, Rm. 7, 30; *i sæti miðjo medio sedili*, Ghe. 39; *neutr.: i miðjo in medio*, Lil. 1; *Ag. Pl.: miðjar brautar medias vias*, Rm. 2, *sed niðjar hlípar media latera, sine j.* SE. I 650, 1; *miðra fletja in mediis scamnis*, Rm. 4, 27; *miðra skutla in medias nentas*, Rm. 5; *miðra garda in mediis areis domús*, Hamh. 9.

MÍÐSAMLIGR, *adj., memorabilis: miðsamlig rök res memorabiles, eventa memorabilia*, Merl. 1, 3; *id. qu. minnsamligir (ð = nn), ut minnisamligr memorabilis*, SE. II 10, *a minnisamir alta mente repositus, animo infixus*, Ld. msc. c. 68; GhM. II 60; Nj. 99.

MÍÐSTALLR, *m., sedes vel prominentia intermedia (miðr, stallr): m. brúna (superciliorum), nasus, hvatta brúna miðstalli i feld nasum in pallium demittere, cultum deiecere*, Eg. 56, 1, *id. qu. stínga nösurn i felda*, Mg. 17, 8.

MÍÐVITNIR, *m., nom. propr. gigantis (filií Sökkimeris, ut putat G. Magnus)*, Grm. 49. *Raskius hanc vocem mutavit in Mjöd-vitnir in ed. Holm. (mjöðr, vitnir, qs. raptor multis).*

MÍÐVÍÐR, *m., nanus*, SE. msc. (SE. II 469 *divisim in acc. Mið, Við; in SE. II 552 non ceritur nisi ... við*).

MJALLHVITR, *adj., niris instar candidus (mjöll, hvitr)*, *epith. puellæ: iþ mjallhvita man nivea puella*, Alem. 7.

MJATADR vide mjötuðr.

MJÁVARI, compar., tenuior, gracilior, a positivo mjár tenuis, id. qu. mjór, *F. 29, 2. Positivus mjár, id. qu. mjór, occurrit F. IX 366. var. lect. 8.*

MJADVEITIR, m., præbitor cerevisiæ (mjöðr, veitir), convinator, vir hospitalis; pl. mjadveitar, in vocat., *Eg. 82, 2.*

MJÓFINGERÐR, f., teneram zonam gestans, virgo (mjór, gerð = gjörð cingulum), *Rm. 36, sec. conjecturam Raskii.*

MJÓFISKR, m., tener piscis (mjór, fiskr): m. sjóvar tener piscis maris, id. qu. álka alca, in ænigmatæ avium, *Ed. Lóvasina.*

MJÖK, adv., valde, *Vsp. 8. 29. 40; Hiv-am. 2; vide raunnjök.*

MJÖKHURÐ, vide mjúkhurð.

MJÖKLITUÐR, m., nanus, *SE. II 469 (non cernitur in 757).*

MJÖKLYNDR, adj., mitis ingenii, placidus, id. qu. mjúklyndr (o = u: mjúkr, lyndr): mjöklynd menreid placida femina, *Plac. 4.*

MJÖL, n., farina (melja, mylja comminere), *SE. II 493, in segetum nomenclatura; mjöl*, rautt at liti farina, colore rubra, *Hítid. msc. c. 14, 1. Fróða mjöl farina Frodii, aurum, SE. I 392, 2, ex Höfuðl. 17. In compos. fagr mjöl.*

MJÖLA, f., Mjola, insula Halogiae, *SE. II 492 (Mjöla, F. VI 379). Hódie Melö in Halogia, Munch.*

MJÖLKA (-aða, -at), mulgere (mjólk, f., lac): er þú geitr mjólkaðir, *Hund. 1, 39. — 2) lac præbere, lactare, de vacca: mjólkaði kýr bos lactaria, Lokagl. 23, ubi Cod. Reg. molkaði.*

MJÖLL, f., nix recens delapsa: vaða mjöll per recentem nivem transire, *F. V 180; háls, hvítari hreinni mjöllu collum, nive recenti candidius, Rm. 26. Metaph.: raud mjöll járna þrumu nix rubra prælii, nimbus telorum, F. VII 349, 4; mjöll hadds hallar nix capitis, cani: hristir hadds hallar mjöllar quassator canorum, senex canus, Eb. 63, 1, ubi lectio mjöllr versum claudere non potest, quinque vero Codd. habent mollar, gen. a moll, id. qu. mjöll, vide hristir. G. Magnæus, h. l. hadds hallar mjöll nix capilli aulæ, nix capitis, de argento sumit, *Eg. 675, not. 54, ad Ad. 20. De adspersione maris (ut hëla, hrim): skókz mjöll á þróm stokkinn incutiebatur salsa adsperso in adspersionem trabem lateralem navis, F. VI 141, 1, sed F. XII h. l. sumitur skokks mjöll nix navis, pro mari, et á þróm, stokkinn skokks mjöll in trabem lateralem, adpersum nixe navis (i. e. undis spumantibus). In compositis: hausmjöll, skjóðmjöll, svannmjöll.**

MJÖLLNIR, m., malleus Thoris, Mjölner (a comminuendo dictus, uelja, mylja, mola, mólva), per duo l scribitur *Vafþr. 51; Hým. 35; Lokagl. 58; SE. I 136. 112. 148. 176. 274; eigandi Mjöllnis Thor, it. stýrandi possessor, rector Mjölneris, SE. I 252. Per simplex l, SE. I 90; 202, var. lect. 20, et sæpius in Cod. Ups., v. c. SE. II 281. 288. 358. Cf. mólur.*

MJÖLVIR, vide sub hausamólvir.

MJÖR, MJÓ, MJÖTT, tenuis, tener (nom. s., msc. gen., per unum r, *Vsp. 29; F. V 176, 2): mjör Mistilteinu tener, Vsp. 29; mjófan mæki tenuem, acutam macharam, Skf. 23. 25; mjófa mey teneram virginem, SE. 343, 5; mjórrar kono, Hítid. 12, 1; mjör er mikils vísir parra magnarum rerum initia, F. V 176, 2; mër verðr mjött at hitta mitt hóf mediocritatem tenere, mihi difficile est, RS. 30 (mjött er mundángshófi).*

MJÖT, f., fabricatio, concinnatio (cogn. meita secare, mjatla minutim secare, abscondere): mæla mjöt accommodatio verborum, kuona niela mjöt nosse, callere verborum accommodationem, verba commode facere, *Höfuðl. 20.*

MJÖTUÐR, m., proprie videtur esse dissecans, sector (vide mjöt), *SE. I 264: ok er síþan kallat hafvt mjötvör Heimdalar, sverþ heitir manz mjötvör atque inde caput appellatum est sector Heimdali, gladius vocatur sector hominis; sic et FR. I 441, 3: manna (manns) mjötuðr gladius, sá er manna mjötuðr meini verri ille gladius peste nocentior est; quo loco in ed. Havn. historiae Hervorianæ var. lectio est mjataðr, idem. — 2) absol., gladius: er mër meirr mjötuðr málrúm gefsi sí mihi gladius dicendi facultatem amplius concederet, Bk. 2, 66. — 3) mors, SE. II 494: miqtvör (bani), i. e. mors vel intersector. Hinc: nema mjötvör spillti nisi mors prohiberet (interveniret), i. e. si mihi vita frui liceret, *Og. 14. — 4) significatus hujus vocis, Hávam. 60, Fjöls. 23, omnino incertus est propter sententiæ ambiguitatem et obscuritatem in his locis: mjötudo in Hávam. havið dubie valet id. qu. mjötuðs (c = s), et uterque locus in eo similis est, quod ibi occurrat sá mjötuþr, þess mjötuðs, ubi sá aliquam specialem significationem indicare videtur; contextus mihi postulare videtur „rem utilissimam, aliquid maximam utilitatem v. præsidium vitæ adferens“, quare maxime placet ratio in Gloss. Ed. Sem. I proposita, qua vox mjötuðr confertur cum AS. metoþ, metoþ creator, dei epithetum, et exponitur creator, opifex, architectus, auctor, effector, machinator; h. l. vero opitulatur, opifer, auxiliator, qui præsidium adfert, v. c.: sá er hann með mönnum mjötuþr talis est ea (arbor) in mortalibus opitulatrix, i. e. tantam utilitatem præstat hominibus, tantumque vitæ præsidium adfert; þurra skípa ok þakiinna næfra, þess kann maþr mjötuðe arida ligna et cortices tectorios, hunc auxiliatorem (i. e. hac auxilia, hæc vitæ tuenda præsidia) quilibet norit, Hávam. 60, verbo kunna cum casu gignendi constructo, rarissime hoc sensu. — 5) *Vsp. 42, sec. Cod. Reg. et membr. 514, id. qu. mjötvípr, Vsp. 2, de arbore Yggdrasile, quasi omnium rerum principio.***

MJÖTVÍÐR, m., *Vsp. 2, de æsculo Yggdrasile, arbore mundana (forte, arbor formatrix, creatrix, a mjöt, víðr). Membr. 514 h. l. habet mjötvíðr excludo j. Cf. N. M. Petersenium in AnO. 1810—41, p. 75.*

MJÓTYGILL, *m.*, *funis tenuis* (mjór, týgill): *m. máva morar tenuis funis lorum terræ (maris), funis piscatorius*, *SE. I 501, 2, ut sæþráðr filum maris, id.; cf. Lex. Mythol.*, p. 460.

MJÖÐGJARN, *adj.*, *mulsi cupidus* (mjöðr, gjarn), *H. 26.*

MJÖÐHROÐNIR, *m.*, *cervus*, *SE. II 626.*

MJÖÐKARMR, *m.*, *vas mulsi, poculum* (mjöðr, karmr): mjöðkarms fura abies poculi, femina, mörg hvarma hrynnregn mjöðkarms furu multæ laerinæ mulieris (*Sanctæ Mariæ*), *SE. II 500, 1.*

MJÖÐNANNA, *f.*, *nympha mulsi, femina* (mjöðr, nanna), *ÖH. 92, 12 (AR. I 327, 1), ubi vocal. cum articulo: mjöðnannan o mulier; cf. Ölhanna.*

MJÖÐR, *m.*, *mulsum; vide et formam möðr excludo j* (*Dan. Mjød r. Mød, cet.*): drekka mjöð, *Vsp. 26; Hávam. 19; Skf. 16; Grm. 13; vocatur skirr, Grm. 25; inerr, Skf. 16; forn, Lokagl. 54; usurpatur de cerevisia, Alem. 35; Hlyndl. 45; de lacte caprino, Grm. 25; teldr miklum miði nimio mero inebriatus, Grm. 50; potio, potus, Bk. 1, 8. Mjöðr Ása, dverg, jötna, Óðins, Suttunga mulsum poëticum, poësis, SE. I 214; Óðins m., Höfuðl. 2; Yggjar m., Ad. 7; Yggs m., SE. I 406, 4, poësis, carmen. Mjadar Hrist, þella femina, SE. I 410, 4; Jd. 3. Mjöðr unda liquor vulnerum, sanguis, Ísl. I 161 (F. III 148, 2), ubi: unda mjöðr hildinga sanguis regum, principum; ylgjar mjöðr potus lupi, cruor, HR. 52.*

MJÖÐRAN, *n.*, *domus convivalis, triclinium* (mjöðr, rann), *Ghe. 9.*

MJÖÐRÖNIR, *m.*, *cervus; var. lect. in SE. msc. pro metróðnir; cf. motrauðnir, metróðnir.*

MJÖÐVITNIR, *m.*, *nanus, Vsp. 11; SE. II 469 (in 757 non cernitur); var. lect. Grm. 49. Proprie est lupus mulsi, i. e. raptor mulsi, ut snótar úlfr raptor virginis.*

MJÚKHURÐ, *f.*, *mollis tabula* (mjúkr, hurð): Meita mjúklurðir tabulæ piratæ, molli-ter labentes, i. e. naves, *ÓT. 18, 2, quo loco membr. E habet mjóklurðum, id.*

MJÚKLÁTR, *modestus, moderatus, humilis, oppos. stríðr, Gðþ. 14.*

MJÚKLIGR, *adj.*, *mollis, comis* (mjúkr, id.): mjúklig ræða amicum colloquium (aman-tum), *Skaldh. 1, 36; de poësi, facile fluens, concinnus: mærd er a-mjúklig orðin | Min, Ed. Lóvasína.*

MJÚKLYNDR, *adj.*, *mitis ingenii, placidus, humanus* (mjúkr, lyndr), *F. VI 78, 1. Vide mjoklyndr. In prosa, ÖH. 97.*

MJÚKLYSTÖGR, *videtur una voce scriben-dum, Gd. 74: þýðust var honum María möðir | miyk listögr ok þarmæð systir, etsi potest construi: þýðust María var honum mjúk möðir ok þarmæð lystog systir. Vide rjóðlistugr.*

MJÚKORÐR, *adj.*, *mollis, mitis, facilis in dictis* (mjúkr, orðr ab orð): verðr-at menja myrðir mjúkorðr, *Orkn. 75, 2. In prosa, mjúkt orð amice dicta: þótti mæð*

fyrri dags eigi mjúkt orð milli ykkar kon-ungs, *ÖH. 148.*

MJÚKR, *adj.*, *mollis: m. hestur equus mol-iter incedens, molli gressu, vel: agilis, velox, mædr er traustur á mjúkum hesti, Gd. 34; mjúkir drykkir potiones molles, faciles, ele-mentes, Gd. 71, vide milska; m. morðlinnr gladius molli, tenui acie, acutus (mjúkeggj-aðr), Plac. 1; mjúk fór mollis vectatio (fe-minæ ægrotæ), Hild. msc. 34; njúk mál dicta eloquentia, diserta, de venæ poëtica fa-cile fluente, Has. 1, ut mjúkr diktr, Lil. 92; m. konúgr rex clemens aditu, facilis, comis, adfabilis, SE. I 392, 1 (pros., ÖH. 122; Eg. 36; m. viðmælis, Eb. 296); njúk bænn, elska submissa, devota, pius amor, Gd. 33. 46; mjúkt lið clemens auxilium, præsens auxi-lium, HR. 8. Neutr. mjúkt, adr.: mjúkt slúng-in lof laudes facili venæ decantatæ, vel arti-ficiose concinnatæ, Lil. 4, (SE. I 680 II 8). In compositis: hürundmjúkr, ómjúkr.*

MJÚKSTALLR, *m.*, *mollis sedes* (mjúkr, stallr): *m. mens mollis sedes auri, manus, Syn mens mjúkstalls nympha manús, mulier, SE. I 412, 1.*

MÖGPELLANDI, *m.*, *progeniem sternens* (mögr, fella): *mellu m. prolem giganteam de-jiciens, Thor, Nj. 103, 5 (F. II 205, 2).*

MÖGNUÐR, *m.*, *id. qu. magnaðr, qui au-gel, vide hjaldarmögnuðr.*

MÖGR, *m.*, *filius, cognatus, vir, Hávam. 149; acc. s. mög, Vafpr. 33; Lokagl. 36; Hlm. 21; Fm. 33; Bk. 2, 6; SE. I 466, 3; FR. I 471, 3; dat. s. megir, Vsp. 49, sed mög, SE. I 268, 1; gen. s. magari, Grm. 24; Lokagl. 50. 51; H. 13, 2; Ad. 16. Plur.: nom. megir, Hlund. 1, 43; acc. mögu, Vsp. 1; Hávam. 151; Hg. 33, 4; dat. mögum, Hávam. 155; Gha. 33; ÖH. 220, 1; gen. maga, Am. 78; Lokagl. 16. — 1) filius, SE. I 534. 561, 2; Rm. 38; geta mög filium pro-creare, Lokagl. 36; FR. I 471, 3; mögum, synon. burum, Gha. 33; maga, Am. 78, synon. barna, 80; m. átta mæðra oc einar (niú mæðra) Heimdals, SE. I 268, 1; mæð ok mögr filius et filia, puer et puella, mas et femina, Og. 7; Vafpr. 33; m. Sigfodorr filius Odinis, Vidar, Vsp. 49; m. Hlóðynjar (terræ), Thor, Vsp. 50; m. hvedrúngs lupus Fenner, Vsp. 49; m. Hallgarðs Hákon Grjotgardi f., H. 13, 2; m. Þóris Arinbjorn, Ad. 16; m. Sigurðar, Sigroðar Hákon dynasta Sigurði f., SE. I 426, 5. 466, 3; Muspells megir, SE. I 60. 188, pros., id. qu. Muspells syn-ir. — 2) Progenies, poster: megir Heimdall-ar poster Heimdali, oriundi ab H., homines, Vsp. 1, vide Rm. — 3) cognatus, necessa-rius: Hropt megir Asæ, Lokagl. 45, vertitur, necessari Odinis; mögum, Gha. 33, vertitur, cognatis, ubi synon. est burum. — 4) vir: Fm. 33 (SE. I 358, 2); Bk. 2, 6; Hlund. 1, 43; juvenis, aut socius, aut vir, Fjólsm. 46. 50, in vocat., de amatore: inn hrimkaldi mögr vir pruiná gelidus, gigas, hjórr ins hrim-kalda magari gladius viri pruiná gelidi, gla-dius lapideus, it. lapis acutus, Lokagl. 50. 51, vide hjórr p. 349. Hropts megir ad-*

seclæ Odinis, dñi Odiniáni, Asæ, Lokagl. 45, vide supra 1 y; vir, maritus, Gk. 5. 11. Hinc in compos.: vilmegir (= verkmenn) sereí, hermegir (= hermenn) milites, præliatores, heiptmegir (= fjandmenn) hostes. Mögr, Maugr, nom. propr. viri, Sturl. 4, 13; GhM. II 731, ubi dat. Maug. — 3) in compositis: ásmegir, dagmegir, dróttmegir, flísmegir, heiptmegir, hermegir, hjóðmegir, ljóðmegir, ósknöggr, sessmegir, vilmöggr.

MÖGRENNIR, *m., id. qu. mágrennir* (o = á), *larum saturans: sára sogns m. larum sanguinis (corcum v. aquilam) pascens, bellator F. VII 235, var. lect. 3 (mór = mår, grennir). Difficilis est locus Vigagl. 26, 2, vide supra vocem mari; forte h. l. fleyमारar fjora mögrennir sit præliatoris (viri) circumscriptio, sic sere solvenda sec. datas lectiones: fjora gen. pl. tovú fjörv lignum, h. l. ensis (ut askr); fleyमारar pro fleyमारar, fleyमारar (a = o, ø), gen. a fleyमार, fleyमार terra navis, mare, itaque fleyमारar fjora mare ensium, sanguis (ut sverrifjörðr sverða), fjora fleyमारar mor larum sanguinis, corcum v. aquila, cujus grennir præliator, vir. Ceterum notandum est, unum cod. msc. sic habere: nú er mögrennir minna | metinn sex tigu vetrar nunc præliator (o: ego) minoris æstimatus est; quod egregium sensum fundit.*

MÖGÞRASIR, *m., nom. propr., ad verbum, cupidus filiorum, liberorum vel posterorum (mögr, þrasir), aut idem qu. leiþþrasir, lifþrasir, aut huic cognatum: meyjar mögþrasis filia Mögþraseris, genii tutelares (hamingjor), Vafþr. 49.*

MÖGÐIR, *m., lapis, SE. II 494.*

MÖINN, *m., serpens, Grm. 34; SE. I 76, 1; 484; möins jörð terra serpentis, aurum, hreyta möins jörðu aurum dispergere, munitum esse, Sturl. 5, 11, 1; myrðir möins jarðar cohsumtor auri, vir, Nj. 63; möins stræti, id., HR. 36; möins akr, id., grimmr möins akr inimicus auri, liberalis, Ód. 21; möins leið, id., beiðendr möins leiðar viri, homines, Grett. 19; möins mærr terra serp., id., fjöttra möins mærar femina, SE. II 632, 2, vide fjöttra; vide eggmöinn. — 2) nanus, Vsp. 14, pro quo SE. I 66, 2 habet elðinn, qu. v. — 3) equus, SE. II 487, 571, cf. mór. — 3) composita: in appell. galea, fiskmöinn, fiskmöinn; gladii, gestmöinn.*

MÓIRR, *m., regulus maritimus, pirata, SE. II 469. 552. 614 (Cod. Reg. Moen, SE. I 537).*

MOKA (-aða,-at), *pala vel ligone purgare: m. flór solum stabuli purgare, FR. II 341; m. kvár innan septa ocella intus pala purgare, Hild. msc. 11, 1.*

MÖKKR, *m., caligo densa et spissa, F. III 98; SE. II 126, 2 (hodie sæpe pronuntiat mokkr, per o, non ö).*

MÖKKRÁLF, *m., simulacrum gigantis argillaceum, SE. I 272—74.*

MÖL, *f., glareæ; de scrupulo, lapidoso amnis fundo v. alveo, Þ. 6: knáti hreggi hægvín | hlýnþel við mál glympja. Metaph.: haukstrandar möl glareæ manús, aurum, ar-*

gentum (= grjót handar, SE. I 402 c. 46), Höfuðl. 17.

MOLD, *f., pulvis terræ, it. terra, SE. I 586, 2; en forna mold vetus illa tellus, Merl. 1, 61; moldu sanir humo (pulveri terrestri) congener, Söll. 47; risa frá moldu ex humo resurgere, G. 4; manna þeirra, er mold troða qui tellurem pulveratam terunt, Fr. 23; mold ok mýrar per campustria et palustria, Mg. 32, 2. Á mold interram: munat mætri maþr á mold koma in tellurem non veniet, Sk. 1, 52. Á moldu in terris, Nj. 134; vituma við á moldu menn in sælli supra tellurem, Bk. 2, 18; varat á moldu maðr vitrari, Merl. 1, 2; fyri mold neðan ínfra pulverem terrestrem, Vsp. 2, de Yggdrasile, nondum super terræ superficiem excreto; fur mold ofan supra pulverem terrestrem, i. e. inter vivos, Sk. 1, 22; fara (líða) mold yfir per terram labi, ferri, FR. I 474, 4; láta e-n hníga til moldar facere, ut quis in terram cadat, i. e. leto dare quem, Hm. 16; snúa manni til moldar, id., FR. II 127, 3; feldr til moldar humi prostratus, Fbr. 44, 3 (GhM. II 400, 1); moldar genginn in humum profectus, i. e. humatus, Söll. 60; moldar hvergi nusquam terrarum, Merl. 1, 59. Moldar hof lacunar terræ, cælum, SE. II 242, 1; múnka mold terra monachorum, terra sancta (Pallástina, Italia, Græcia), SE. I 516, 1, vide moldrekr. Kenniseiðr moldar serpens, id. qu. ormr = úlfr, SE. II 98, 3, vide kenniseiðr. Vide vígamold.*

MOLDAUKI, *m., augmentum pulveris (mold, auki): foldar m. augmentum pulveris terrestris, cadaver, FR. I 472, 2.*

MOLDBÚI, *m., incola pulveris (mold, búi), funus tumulatum: hús moldbúa domus tumulicolarum, tumulus, Isl. II 47, 1; foldar moldbúi incola pulveris terrestris, cadaver, SE. II 180, 2 (FR. I 472, 2 moldauki).*

MOLDREKR, *m., qui terram obit, præfectus terræ (mold,-rekr): munkka m. præfectus terræ monachorum (Pallástina, Græcia, Italia), deus, vald munkka moldreks imperium dei, universum, SE. I 516, 1.*

MOLDVEGR, *m., via telluris pulveratæ (mold, vegr): lét hon mar fara moldveg sléttan fecit equum currere telluris pulveratæ viam planam, Og. 3 (dicimus eodem contextu sléttar moldar götur. — β) terra pulverata, solum: knáti mærr ok mögr moldveg sporna tellurem pulveratam calcavunt, Og. 7, de infantibus in solo ingredi nitentibus.*

MOLDÞINURR, *m., Vsp. 53, bifariam explicata: 1) vimen, circulus terræ (mold, þinurr), serpens: ok um moldþinur máttkan dæma et confabulantur, sermones faciunt (Asæ) de potenti serpente (Midgardico). Sic accipere videtur SE. I 202: ræþa of tíþindi þar, er fyrrvinn hofþv verit, oc Midgarþzorm, oc vm Fenrisvlf. Sic stordar leggs þinull vimen ossis terræ, de serpente circumterreno, SE. I 412, 5; 474, 5. — 2) arbor terrestris, mundana, de Yggdrasile o: et iudicium exercebunt apud prævalidam arborem mundanam, Lex. Mythol. p. 238, not.; sed arbor Yggdra-*

sil in Surti incendio intercidisse, neque crevisse videtur.

MOLI, 3. s. impf. conj. act. v. mala molere, id. qu. moli (o = ø), SE. I 382, 3.

MOLINN, vide idmollinn.

MÖLKA, id. qu. mjólka mulgere, Lokagl. 23, ubi Cod. Reg. nolcandi.

MÖLL, id. qu. mjöllniz, gen. mollar quinque codd. lectio, Eb. 63, 1, vide mjöll.

MÖLNIR, m., qui comminuit (melja, mylja), v. hausamölnir.

MÖLVIR, m., qui confringit (mölv), v. hausamölvir.

MÖLPA, 1. s. impf. conj. act. v. mylja, pro mylda, vel sec. Raskium pro melda, a melja (Ed. Sæm. ed. Holm.), Lokagl. 43: mergi smæra mavlpa ek þá neinkráko meðulla minutius contunderem.

MÖN, f., juba equi: mörom sinom mön jafnaþi equis suis jubam tendendo concinnabat, Hamk. 5; æy lýsir mön af mari semper lucet juba equi, Vaffr. 12. Plur.: meita manar jubas demetere, Ghe. 39; stöð af mönom þeirra dög e jubis illorum (o: equorum) exiit pluvia, H. hat. 28.

MÖN, f., insula Mona in mari Hibernico, SE. II 492; ÓT. 31, 1; Manar hlekkur rínculum Monæ, mare, SE. I 694, 1; Manar þjálmí, id., SE. I 496, 5.

MONA, 3. s. præs. ind. verbi auxiliaris man, mon v. mun, cum a neg., SE. II 22 pros., ubi distinguitur a mona mater, quæ vox hodieque auditur ex ore blandientium puerorum, et superest adhuc in dialecto Dalecarliæ in Suecia, in voce ljösmuna (= Isl. ljösmóðir obstetriz), vide GhM. II 574.

MÖNDULL, m., lignum teres, quo mola trusatilis manu circumagitur, mobile, molucrum: taka á möndli premere, urguere nolucrum, SE. I 388, 3; hræra möndul mobile movere, Hund. 2, 3 (a mönd = mund manus, vide munnlaug).

MÖNDULTRÉ, n., manubrium ligneum, quo mola versatur (möndull, tré), id. qu. möndull, Hund. 2, 2.

MÖNDUÐR, m., gladius, SE. I 564, 2 (II 619 munduðr; a munda manu librare, qs. manu libratus).

MONK = MON EK, MUN EK, 1. s. ind. v. monu, F. VII 337.

MONT, Lat. mons, i. e. Alpes: stöð ek á Mont stabam in Alpibus, Mg. 9, 2; et in pl.: á Mundiu montum in montibus Alpium, Merl. 2, 92. De hac voce sic Verlauffius in symbolis ad Geogr. medii ævi, p. 41, not. 68: Ex Alpium italica denominatione monte orta est Islandica Mont, occurrens in carmine Sigvatni poetæ (loco citato: non Moguntia, ut est in Hkr.), et hinc iterum Mundia. Sic et Anglo-Saxones: Italiarice, þæt is betvux þam montum and Sicilia dām ealonde (ex Alfredi Boethius, vide Raskii Gram. Anglo-sax. p. 139).

MOPURR, m., arboris species, SE. II 483, in nomenclatura arborum, in qua distinguitur a mosvrr, quod sequitur; SE. II 566 in priori loco prave est mösur, in posteriori recte mösur.

MÓR, m., terra, SE. I 586, 2; II 482. 265 (II 566 mórr); Mg. 34, 9 construo: Fjörðfylkir lét verða spornat mó, forntraddan á Fjöni calcavit terram, olim in F. tritam. De campo prælii, Eg. 52: lét troðna gnöga glapstigu á mó satis infelicia vestigia dedit arenæ impressa; ad quem locum G. Magnæus: mórr, propr. glabretum, scabrum et sterile solum; quo sensu apud Boreales Islandos mór, apud Meridionales mói dicitur. Hagþorns mór terra crategis obsita, pro terra, jungendum videtur, ÖH. 70, 3 (AR. I 304, 3), vide hagþorn. Endils mór saltus, montana, SE. I 292, 2, vide Endill (vide Lex. Dan. sub vocc. Ma, Maa, Mo; Finnice, maa terra; Permice, mu, id.).

MÓR, m., equus Meinthjóri; gen. mós, dat. mói, SE. I 480, 2; I 482, 3 (II 487 mór; II 571 h. l. non cernitur nisi m.); mörnir mór equus pirate, navis, ÓT. 36.

MÓR, m., larus, id. qu. mår, vide compass. mogrennir, mostallr. Sic Schedæ Arii (Isl. I 379 l. 18): Haðliði Mosson = Másson, Márrsson. Vide hjaldmór; mór dreyra corvus, aquila, HR. 62.

MÓR, m., arvina, adeps: forn mór vetus adeps, Hild. msc. 14, 2; soðinn mór adeps coctus, id. qu. mörhjuga farcimen adipe refertum, Korm. 4, 2. Plur.: mörva mýgir consumitor adipum, minus honesta viri appellatio, Hild. msc. c. 15.

MÓRA, f., amnis, SE. I 576, 3 (Cod. Reg. mavra, SE. II 622 maura; II 480 marn; II 563 mörn).

MÓRAUÐR, adj., badius, subrufus (mór argilla, rauðr): m. sauðr ovis, verrex subrufus, Korm. 3, 9.

MÖRGIN, m., (etiam morgon, morgun), mane, Vsp. 6; konungs morgin mane, quo rex venturus expectatur, F. V 211; láng er konungs morgun longum est mane, quo regis adventus expectatur, A. 13, of. F. XII ad F. V 211. Acc. morgin tempore antemeridiano, Am. 50; morgin liverjan quovis mane, Vsp. 26. Dat. morgni, sæpius morni, excluso g sec. pronuntiationem: at morgni mane, Sk. 2, 25; at morni, a) mane, matutino tempore, Krm. 19. 20. — b) cras, Korm. 12, 1; er at morni kömr adpetente mane, Hávam. 23; í morgin hodie mane, Korm. 27, 3; Grett. 77, 1; í morgon, id., Hund. 2, 19; nær morni prope diluculum, Hávam. 102. Vide feginsmorgin.

MÖRGINDÖGG, f., ros matutinus (morgin, dögg), pl. mörgindöggvar, Vaffr. 45; SE. I 202. 204, 1.

MÖRGINSKARRA, f., pugna matutina, pugna quæ matutino tempore fit (morgin, skarra), Krm. 10. Malo divisim, morgin (acc.) skarru (gen.), mane, quo pugna commissa est.

MÖRGINSTJARNA, f., stella matutina, Lucifer (morgin, stjarna), Gd. 70.

MÖRGINSTUND, f., hora matutina (morgin, stund), Krm. 17.

MÖRGINVAKR, adj., matutino tempore vigilans (morgin, vakr), id. qu. árvakr),

SE. I 482, 3. Pros., myrginvakr, id., Eg. ed. Havn. p. 3, var. lect. z.

MORGON, MORGUN, vide morgin.

MÖRIB, m. pl., Marienses, incolæ Mariarum in Norvegia, F. VII 339, id. qu. Mærir (af Mærom, F. X 386). Vide bergmörir.

MÖRK, f., silva: pl. markir, Y. 30; merkr, F. VIII 31. 12; ból markar noza, pestis silvæ, ignis, incendium, Mb. 7; meinþjófr markar, id., Y. 17. — β) arbor: hlímar markar rami arborum, Sonart. 4; menja mörk arbor monilium, semina, Bk. 2, 44; SE. I 410. — 2) terra, campus: markar drottinn dominus terra, rex, lectio membr. E, Y. 55; mörk heiðins dóms terra paganismi, terra pagana, de Norvegia: við síðu markar heiðins dóms ad latus, ante litora Norvegiæ, F. XI 138, 5, vide F. XII ad h. l.; hvílvölur markar rotunda ossa terræ, lapides, saxa, SE. I 294, 2; hængs mörk terra salmonis, mare: hængs markar drottinn dominus maris, rex archipirata, de Eriko Blodaza, Ad. 6. Dat. s. mörk, þ. 6, sed mörku, GhM. III 288. — 3) vide compos.: austmörk, bynmörk, myrkumörk, sólmörk.

MÖRK, f., semilibra argenti, octo uncis constans, OH. 140; IH. 104, 3; gjalda þrjár merkr á hólmi, Korn. 11, 1; gjöld sinntigu marka remuneratio 50 selibrarum, de carmine, F. XI 204; metinn tveggja marka æstimatedus duabus selibris, Sturl. I, 15, 1.

MÖRKUR, adj., id. qu. myrkr tenebrosus: sá enn mörkvi tenebrosus ille, FR. I 474, 4.

MÖRKVI, m., caligo; cum art., mörkvinn, FR. I 475, 2 (vide errata ad calcem libri); SE. II 486; II 757 mörk. Pros., OH. 185: mörkva flaug; it. inserto j, mjörkvi, Hkr. III (= myrkvi, F. VI 261).

MÖRN, f., annis, SE. I 576; II 480 (ubi distinguitur a mavrn); II 622 morni (II 563 non habet). Vide mörn et compos. Semörn.

MÖRN, f., tabes, Skf. 31: þik morn morni tabes te tabefaciat, i. e. lenta tabe consumaris; vel morn ægritudo animi, angor animi, Franc. morn (Nord. Tidsskr. f. Oldk. 3; Angl. to mourn contristari).

MÖRN, f., annis, Cod. Worm. SE. I 576, 3 (Galliæ fluvius, hod. Marne Matrona): sveriblód mærnar vortex fluminis, vortex aquarum, SE. I 294, 3; mærnar vakr equus fluvii, navis: mjök skýtr m. vakri navis cito cursu fertur, vita Halfr. sec. membr. 132; mörnar mår larus fluvii, id., F. XI 42; mærnar blik fulgor annis, aurum, SE. II 498, 4; viti mörnar ignis fluvii, id., þrjótr mörnar vita consumtor auri, vir, Eb. 40, 1, vide hleypihlunnr; hlunnr mörnar vita platanus auri, vir liberalis, Hltd. msc. c. 20.

MÖRN, f., femina gigas, SE. II 471; 555 (II 615 Mornu', unde Mærn per synopen ortum videtur); mörn sötti valklifa fyrrestli fem. gigas hominem incessit, Ag.; hlakkar mörn gigantis (furia) pugna, securis, Sturl. 4, 48, 2, ubi: mál er at minnaz mörnar hlakkar tempus adest, ut de securi (de armis) cogitemus. Plur., mörnir, f., monstra gigantea (fere ut tröll): faðir Morna Thiasius gigas, SE. I 310, 2; mörna sjónir vísa mon-

strorum giganteorum, Selk. 14, ubi sic: varð alldregi virðum | viðfrægt er þat síðan | mein at mærna (mörnar, Ag.) sjónum | möð létli svá þjóðar, 2: virðum varð alldregi síðan mein at mörna sjónum postea nunquam apparentia monstra gigantea hominibus nocuerunt. Sic et Volsap.: þyggi mærnir þetta blæti monstra gigantea hoc sacrificium accipiant; quod sic citatur in Hg. 209, not. 5: þigg þú mærnir þetta blæti hanc accipe victimam: quasi mærnir esset sing. numeri et masc. gen. *þ. þ. þ. mærnir, mörnir*.

MÖRNA (mornar, -adi, -at), impers., illucescere, dilucescere (morgin): er mornar cum dies illuxit, Isl. I 161 (F. III 147).

MÖRNA (-aða, -at), emarcescere, intabescere, contabescere, putrefieri, putrescere (ex morkna a morkinn putridus, eliso k, ut morna dilucescere, ex morna a morgin, eliso g): hon skyli morna utinam víða putrefiat, Og. 30, formula imprecandi; morna í maura haugi in tumulo verminante putrefieri, FR. I 436, 1. Pros., Hltd. msc. c. 34: hon morn-adi öll oc þornaði, oc ræddi aldregi síþan tanna tota contabuit et exaruit; FR. II 235: nú vil ek heldr bera harm ok áhyggju, ok morna hér ok þorna, þann veg sem auðnar, heldr en, etc. — 2) active: þik morn morni te tabes tabefaciat, vel, te angor animi ex-hauriat, Skf. 31.

MÖRNALAND, n., Og. 1, nom. propr. regionis, id. qu. Húnaland ibid. 4. Interp. vertunt regionem orientalem, qs. morgnaland (Germ. Morgenland), sumi tamen posse cedunt de Moravia (Möhren), quibus accedit Petersenius in Nord. Tidsskr. f. Oldk. 2, 76, not. 2, vocem morna derivans a mór, morn cæspes cremabilis, terra cæspitosa (dub.), secutus F. Magnusenium, qui vertit mornaland terram paludosam, eamque de Frisia et australi parte Chersonesi Cimbricæ accipi posse censet.

MÖRNI, vide morn amnis. — 2) conj. verbi morna, -aða, signif. 2. — 3) dat. s. a morgin, pro morgni, extruso g, sec. pronuntiationem.

MÖRNIR, m., gladius, SE. I 567, 1 (Cod. Reg. mærnir, SE. II 477 mærnir, II 560 et 620 mærnir), cf. mæringr 2, mærir 1. Hluc Olavíus refert mörnir mör terra, solum gladii, clipeus, ÖT. 36, nam imaginatur, regem Haraldum ex mente poetæ clipeum pedibus subjecisse, uti de Rungnere narrat Edda. — 2) regulus maritimus, pirata (ut mærir 2), hinc mörnir mor (= mår) larus pirate, navis, ÖT. 36, ubi: þá er Harald sparn á mörnir mo cum calcavit navem, i. e. cum descendit navem (Islandicam), eam cum mercibus confascaturus. Non albudit F. XI 42, præferens mörnir mår larum fluvii, navem.

MÖRR, m., terra (id. qu. mór), SE. I 566.

MÖRR, f., terra (id. qu. mör): máva in terra larorum, mare: mjótygill máva morar tenuis funis maris, funis piscatorius, SE. I 504, 2, ubi SE. II 453, 1 habet mæran, id., a mærr f.; in SE. II 536, 2 h. l. non censitur nisi ...rar. Ceterum vide mærr, mör, f., mögrennir.

MORR, *f.*, terra (*i. e.* mör, *id. qu.* mör, mærr): mörar leggr os terræ, lapis, saxum, *it. mons*, mörar legs (*i. e.* leggs) menn *hominēs montis*, *i. e.* monticola, gigantes, *SE. I 300*, 2. Mör (mørr), *f.*, *proprie est terra, cespitem cremabilem gignens* (mójrð), *et derivandum a mör, m., cæspes igni nutriendo aptus*, unde etiam prodiit Mæri, Møri, *f.*, provincia Norvegiæ, quæ haud dubie cæspitibus igni alendo idoneis abundavit, cum Einar Rögnvaldi filius, ibidem educatus, talium cæspitum effodiendorum primus in Orcadibus auctor existeret, inde nomen Torveinaris sortitus, *H. c. 27*. Cf. vocem Francimor, Nord. Tidsskr. f. Oldk. 3, 173, not. 99.

MÖRR, *adj.*, *id. qu.* mærr purus, illustris, inclitus: mjótvíð möran præclaram v. inclitam arborem mundanam, *Vsp. 2*; möran miðgarð illustrem mundum, *Vsp. 4*; inn mæri mögr Hlóðynjar clarus ille Telluris gnatus, *Thor, Vsp. 50*; mōra mey illustrem virginem (matronam), de Idunna, *SE. I 314*, 1; mōrr Hymir egregius (inclitus), *Hým. 21*, ubi edd. dederunt mærr sed adnotarunt: mōrr, *Cod. Reg. suo more*; fragm. vero U habet h. l. mærr postea; mörum Rafni illustri Rafni, *Isl. II 249*, 1, var. lect. 11; absol.: mælsku mörum (mayrom) eloquentiam illustribus (viris, o: dat.), *Hyndl. 3*.

MORUN, *f.*, femina gigas, *SE. II 615*, pro Njörn; cf. mörn et Myrðr.

MORÐ, *n.*, cædes, homicidium, nex (*id. qu. vig.*), *ÓT. 13*, 2, 31, 1. 130, 5; *Hm. 8*, 11; *Ghe. 34*; *Vigagl. 23*, 1 (= vig, Vigagl. 24); manna morð cædes hominum, homicidia, *Korm. 16*, 2; verða manni at morði (= bana) necis auctorem existere cui, *FR. II 313*, 3. — 2) pugna, *SE. I 563*, 1; *ÓH. 263*, 1; at morði in pugna, *H. 10*; *ÓT. 13*, 1. 118; in prælium: meyn herða mót at morði festinant ad pugnam, *ÓH. 221*. In eadem semistrophæ occurrunt: at morði, í bðð, *F. VII 354*, 2, et at morði, at gunni, *Korm. 11*, 6, sed referri possunt ad diversas sententias; morðs magnendentes pugnam, præliatores, viri, *F. IV 12*, not.; morðs mæringr vir præliis inclitus, *SE. I 244*, 2; morðs ferðir agmina belli, *i. e.* agmina militum, cohortes, *F. V 227*, 2. — 3) noxa, perniciēs, vastatio: morð víðar noxa arborum, ventus, óx víðar morð ventus increbuit, *SE. I 504*, 1; morð jálks skýja noxa clipeorum, vel morð törgu perniciēs parmæ, pugna, prælium, *Korm. 12*, 4; málma morð pestis gladiatorum (metallorum), pugna, Skáldh. 3, 8. — 4) vide föðr morð (sótamorð).

MORÐÁLFR, *m.*, deus pugnæ, puguator (morð, álfr), *HR. 29*, ubi dat. morðálf; *ÓT. 26*, 2, quæ constructio hoc incommodi adtulit, quod víð de motu ad locum, foldynjar pro plurali accepta sint. Si vero retinetur lectio *cod. membr.* E in versu primo, o: frost pro fyrst coherent per imesin norðfrost, quod vide suo loco, et álfr nyrkmarkar foldynjar.

MORÐÁLL, *m.*, anguilla pugnæ, hasta, gladius (morð, áll): morðáls metendr pugnaiores, *F. VII 328*, 3, cf. slíðráll.

MORÐARI, *m.*, intersector (morð), *Nik. 45*: þrjá saklausa menn af miklum — morðarans dómi frelsa þorði.

MORDARR, *m.*, minister prælii, miles, vir (morð 2, árr), *ÓH. 50*, 1.

MORÐAUKINN, *cædibus auctus*, (morð 1, auka), *it. cruentus*: m. mækir, *SE. I 662*, 1.

MORÐBÁL, *n.*, flamma prælii, gladius (morð 2, bál): morðbáls meidr præliator, vir, *Jd. 15*.

MORÐBRANDR, *m.*, ignis prælii, gladius (morð 2, brandr), conjectura, *Rekst. 14*: morðbrands hvesstimeidr puguator, vide morðlinnr.

MORÐBRÁÐR, *adj.*, promptus in arma, bellicosus, (morð, bráðr), *HR. 81*.

MORÐEGGJANDI, *m.*, stasor necis (morð, eggja): m. seggja auctor necis virorum, vir bellicosus, de Skeggjo Míðsfjordensi, *Korm. 11*, 4, in voc. G. Pauli de gladio Sköfnungo accipit.

MORÐELDR, *m.*, ignis pugnæ, gladius (morð 2, eldr): morðelds fárhjóðr noxam adferens gladio, strenue utens gladio, præliator, vir, *SE. I 346*, 2.

MORÐFÁR, *n.*, noxa præliaris, gladius (morð 2, fár): morðfárs myrðir consumtor, violator gladii, puguator, vir, *Eb. 18*, 1; *SE. I 610*, 2.

MORÐFIKINN, *adj.*, avidus cædis, pugnandi cupiditate flagrans, bellicosus (morð, fíkin), *ÓT. 18*, 1.

MORÐFLÝTIR, *m.*, ciens pugnam, præliator, bellator (morð, flýtir), *SE. I 650*, 2.

MORÐFÖR, *f.*, funestum iter, mors (morð, för), *Bk. 2*, 38, 41; vocatur laung gánga longum iter, *ibid. 40*, 42.

MORÐFROST, *n.*, tempestas cædis, pugna (morð, frost), per imesin coheret *F. I 123*, 2; *ÓT. 26*, 2, sec. membr. E, ubi at freista eins víð morðfrost alicujus virtutem in prælio explorare.

MORÐGJARN, *adj.*, cædis avidus, bellicosus (morð, gjarn), *epith. regis, F. VII 349*, 4; *epith. mallei Mjölneris, Hým. 36*, sec. *Cod. Reg.*, vide notam v.

MORÐGÖFUGR, *adj.*, præliis inclitus, clarus (morð, göfugr), *Korm. 27*, 2.

MORÐHAMAR, *m.*, malleus cædis v. pugnæ, gladius (morð, hamar), *Nj. 103*, 1, apte, cum caput h. l. appelletur hattarsteði, malleus enim includi incutitur.

MORÐHAUKR, *m.*, accipiter pugnæ, corvus (morð, haukr): brynnir morðhauks puguator, bellator, *Mb. 4*; *pl. HR. 52*.

MORÐHEGGR, *m.*, cornus pugnæ, gladius (morð, hegg): morðheggs meidr præliator, vir, *F. III 27*, 2.

MORÐHJÓL, *n.*, rota pugnæ, rota præliaris, clipeus (morð 2, hjól): merkir morðhjóls bellator, *Sí. 7*, 1.

MORÐKANNADR, *m.*, cædis peritus (morð 1, kannadr): m. manna qui homines leto sternere novit, peritus puguator, *it. vir, Isl. I 197*, ubi voc. *pl. morðkannaðar*.

MORÐKENDR, *pugnīs, bellis notus* (morð 2, kendr a kenna), *epith. principis, SE. I*

460, 3, ubi verba sic construenda sunt: þúng mein taka mik (en minir úngir [synir bera sín, 2: mein] of enda (obitus) þessa morðkendz þengils sessa, i. e. graves dolores capiunt me (mei vero juvenes filii suos ferunt) propter obitum illius regis amici, praeliis noti.

MORDKENNIR, m., peritus pugnae, bellator (morð 2, kennir), *HR.* 36; *Orkn.* 6, 3, ubi: morðkennir gallt mönnum | nein á sumri einu.

MORDKUNNR, adj., cædibus notus (morð 1, kunnr), *ÓT.* 36.

MORÐLINNR, m., serpens pugnae, gladius r. hasta (morð, linnr): morðlinns hvesstimeiðr acuens ensem, bellator, *F.* II 259, 2; boði mjúks morðlinns puguator, *it. vir*, *Plac.* 1.

MÖRÐR, m., aries, *SE.* I 589, 1 (*Cod. Reg.* marðr, *SE.* II 483 morðr, II 567 et II 626 mörðr). — 2) marðar, *SE.* I 250, 4, difficile est; si mörðr posset significare nannum aut gigantem, marðar lá esset pœsis, carmen. Quoniam vero hic vocis mörðr significatus incertus est, puto pro marðar legendum esse niarðar, gen. s. toú niörðr Njörðus, hildar Njörðr, Njörðus pugnae, deus bellipotens, Odin (*sec. SE.* I 91, ut Sigtyr Odin, a sig pugna, et Týr), lá hildar Njarðar liquor Odinis pœsis. Tum constructio esset: hildar Njarðar lá tær hoddmildum, lungreifum Óleifi geð, ubi tjá e-m geð excitare attentionem alicujus, cf. geð þ; sic forte construendum sit *SE.* I 246, 4: gildi grjótreinar aldar rær (movet, *Cod. Reg.*; tær, *Cod. Worm.*; tær, *SE.* II 521, 4, præbet, excitat) geð þorsteini animi attentionem Thorsteinis in se convertit, a grjótrein terra saxea, montes, grjótreinar öld gigantes. Ceterum pro marðar, *Cod. Worm.* et *SE.* II 307, 6. 522, 8 habent fjarðar quod prodiisse puto ex vetere scriptione aliqua Hjarðar (Fjarðar). Mörðr et Njörðr sæpe apud librarios confunditur; sic *Isl.* 8 et 20 mörðr pro niörðr, et *ibid.* 26 þrymmiðir pro þrymnirðir.

MORÐREINN, m., *SE.* I 414, 2, ubi meidr morðreins praeliator, bellator, lectio *Cod. Reg.*, *Worm.* l. c. et II 436, 4. 585, 3. *F. Magnusenius* in appendice ad *Korm.* apte conjicit morðteins, a morðteinn ramus cædis r. pugnae, gladius.

MORÐREMMANDI, m., pugnam incitans, ciens, praeliator (morð, remma), *Jd.* 17 (*F.* I 169).

MORÐRÖÐULL, m., jubar pugnae, gladius (morð, röðull): meidr morðröðla tignus gladiatorum, puguator, *vir*, *Sturl.* 4, 35, 1.

MORÐRUNNR, m., lyncs pugnae, puguator, *vir* (mörð, runnr), *Isl.* II 253, var. lect. 14.

MORÐSKÝ, n., nubes pugnae, clipeus (morð, ský): morðskýja (hrið) procella clipeorum, pugna, at láða m. hrið commissio praelio, *F.* XI 138, 5, cf. *F.* XII ad h. l.

MORÐSÓL, f., sol praelii, gladius (morð, sól): meidr morðsólur læsor, violator clipei, *vir*, *Plac.* 29.

MORÐSTÖRIR, m., ciens pugnam, bella-

tor, rex bellicosus, pro morðstörir (o = ø; morð, störrir), *F.* XI 204.

MORÐVALR, m., falco pugnae, cortus (morð, valr): m-s brynnir puguator, *Cod. Fris.* col. 224, 30, pro morðhauks.

MORÐVANDR, adj., pugnis advelus, pugnandi peritus (morð, vandr = vanr), pro subst., praeliator, *vir*, *IIld.* msc. c. 33, 4.

MORÐVARGR, m., sicarius, homicida (qs. lupus cædis furtivæ, morð cædes furtivæ, vargr), *Vsp.* 35 (*SE.* I 200, 2); morð, h. l., est id. qu. morðvig homicidium furtivum, *Eg.* 62; *F.* XI 199.

MORÐVENJANDI, m., qui noxam sæpe adfert (morð, 3, venja): Fenju melðrar m. auro sæpe noxam adferens, *vir liberalis*, *ÓH.* 247, 1, cf. myrðir.

MORÐVÖNDR, m., virga praelii, gladius (morð 2, vöndr), *Korm.* 11, 5. 6.

MÖSI, m., muscus: mosa vaxinn musco circumlitus, muscosus, *FR.* I 299, 3; cum artic., mosinn, *Korm.* 25, 2 (*AR.* II 278).

MÖSMI, m., ursus, *Wchart.* *SE.* I 590 1; II 484. 567, pro mösni; in *SE.* msc. var. lectio toú mösmi est njosni.

MÖSNI, m., ursus, *SE.* I 590, 1; II 626 mösne; vide *NgD.* 81; cf. mösmi.

MÖSRAUÐR, adj., colore fusco, propr. lichene coloratus (mosi, rauðr): mösrauð hosa, *Korm.* 12, 3.

MÖST, f., nomen insulae in Sunnhordia Norvegiae, id. qu. Mostr, *SE.* II 492. Eadem forma occurrit *F.* X 384, unde Mostarskeggi, *F.* II 285. Munchio, forte Mösteröden in præfectura Saltensi.

MÖSTALLR, m., statio, area, campus lari, mare (mór = mår, stallr): möstalls visundr bisonis maris, navis, *Nj.* 103, 5.

MÖSURR, m., acer, betula nodosa variegata, *SE.* II 483; mösur, II 566; lignum acernum Americanum, *AA.* 442; acer saccharinum, *Kgl. Nord. Oldskr. Aarsberetn.* 1841, p. 3—4.

MÓT, n., occursus: herða mót adversus hostes ire, *ÓH.* 221; at móti, præpos. cum dat., adversus, contra, *ÓT.* 20, 1 41; *ÓH.* 186, 1; pro, ob: at móti lofi þínu pro laude tua, eo quod laudes tuas prædicavi, *L.* 48; c. gen.: at móti hokka brjóts obriam viro liberali, *RS.* 21. adv.: at móti v eissim, *Lr.* 11. Á móti, c. gen., obriam: á móti bleyðiskjars harra obriam intrepido regi, propr. in obriam itione regis, *F.* XI 315, 2; cum dat., *SE.* II 214, 1. — 2) conventus, id. qu. þing: fara til móts, *Korm.* 12, 1. — 3) conflictus, collisio: hjálma mót collisio galearum, pugna, *Krm.* 7; málma mót conflictus metallorum, praelium, *SE.* I 436, 2; mót málms ok ritar gladii et clipei, id., *Krm.* 16; pl.: málms mót, id., *SE.* I 663, 2; mót vápna, sverða, id., *Ha.* 286, 3; *ÓT.* 96, 2. — 4) absol., conflictus, pugna: til móts ad praelium, *ÓT.* 18, 2; illt mót praelium adversum, *F.* VI 385, 3; móts rauðbrík rubra tabula praelii, clipeus, *ÓT.* 16, 3; niinna móts, *Isl.* II 373, 1; ride et mótrunnr; manna bezt á móti vígr omnium in praelio peritissimus dimicandi, *Skaldh.* 1,

14. — 5) *vide* brandmót, brynmót, eggmót, hjórmót, liringmót, örmót, snyrtimót, þingmót.

MOTA, *id. qu. mæta occurrere*, F. VII 340, 5; 345, 3.

MÓTLÁSTR, *m., offensio, odium; gen., mótblástrar: honum unni því hverr sem annar | hugástum, án neins mótblástrar sine ulla offensione*, Nik. 33.

MÓTEFLANDI, *m., conflictum faciens (mót 3, efla): m. spjóta faciens collisionem hastarum, i. e. pugnam, pugnator, vir*, Sturl. 6, 11, 1. Pl.: mótessendr spjóta viri, Eb. 28, 3.

MÓTFÖR, *f., obviam itio (mót, för), it. impetus hostium ex adverso venientium*, Sturl. 4, 35, 3.

MÓTHRESS, *adj., id. qu. móðhress (t = ð), læto animo, lætus animi (möðr, hress)*, Plac. 29. Sic móts *videtur esse pro móðs*, Skáldh. 7, 4; *certo móttregi est id. qu. móðtregi*, FR. I 172.

MÓTIGÁNGR, *m., adversatio, impugnatio, aggressio (móti = mót, gánger), Gþ. 6. Sic mótikast = mótkast*, F. III 165.

MÓTIR, *m., SE. I 684, 3, aut, qui occurrit: oddbrags mótir qui obviam it pugnæ, qui prælii periculo se exponit, præliator, a mæta, mæta occurrere; aut, qui prælium æstimat, magni facit, a mæta, meta æstimare, cf. möztr = mætrstr.*

MÓTKENNANDI, *m., cognoscens conventum (mót, kenna): mistar mótkennendr periti pugnæ, pugnatores, viri, a Mistar mót conventus Bellonæ, prælium*, Grett. 33.

MÓTR, *m., peplus, cidaris muliebris velando capiti*, SE. II 494: *motr, suprascripto h., i. e. höfudúkr. Ld. msc. c. 54: motr hvítr gullofnn, hic peplus vocatur faldur, ibid. c. 55: þá svarar Hrefna: ek mun falda mér með motrinum — nú gerir Hrefna svá — Hrefna sat enn með faldinum; et mox Hrefna tekr nú ofan faldinn, ok selr Kjartani motrinn; F. II 254, 256. Sker motrpeplus splendidus, cidaris splendida*, Skáldh. 2, 39; *hinc motra njörð femina*, Skáldh. 6, 31.

MÓTRA, *f., femina, cidari caput velata (motr); Ed. Lóvasina: motrur heita þær konur, er hvítum lereptum falda.*

MÓTRAUÐNIR, *m., cervus*, Wchart. SE. I 478 *pro* móðrauðnir.

MÓTROÐNIR, *m., cervus*, SE. II 484, 567 (II 626 *mioðbroðnir*), *cf. móðrauðnir, metróðnir.*

MÓTRÖÐR, *m., id. qu. mótröðr, mótrunnr (mót, röðr = ruðr, runnr): hánga heimþingadar m. pugnator, Heidav. S. (Ísl. II 353, 1), vide supra heimþingadr.*

MÓTRÖÐULL, *m., F. XI 137, 2, in appell.: vagna Grímnis mótröðuls magnendr quod dictum est pro vagna Grímnis (Odinis) röðuls (gladii) móts (pugnæ) magnendr præliatores, viri.*

MÓTRUNNR, *m., lucus conventus (mót 3, runnr): m. spjóta lucus conflictus hastarum, pugnæ, præliator, vir*, RS. 21; *m. Hæðins snótar, id., Grett. 49, 1. — 2) lucus pugnæ, præliator, vir (mót 4), Ísl. II 270, 1, ubi tamen construi possunt spjóta m., et dynr obsol. de pugna accipi.*

MOTSOGNIR, *m., nanus*, Vsp. 10; SE. II 552 (*motsognir, id., II 469*), *haud dubie id. qu. móðsognir (t = ð), qu. v.*

MÓTSTANDA (*ut standa*), *resistere (mót = á móti, contra, standa): fékk hann mótsaðit síðr en ekki minime resistere potuit*, Gðþ. 25.

MÓTTI, *m., homo ignavus, iners*, Hh. 15; F. VI 169, 1 (AR. II 56); SE. II 496. *Hinc hod.: mottast (yfir einu) rei alicui se-gniter immorari.*

MÓTTULL, *m., pallium, tunica (sine manicis)*, Nik. 11; *möttulskaut lacinia pallii*, Korm. 22, 5.

MÓTUNAUTR, *m., convictor, contubernalis (matr, nautr)*, SE. I 561, *var. lect. 7. (F. XI 75; OH. 67).*

MÓTUÐR, *m., qui cibatur, satiat (mata, -aða, -at, cibare, a matr): sárlóms m. cibator aquilæ, bellator*, Ód. 8.

MÓTVALDR, *m., auctor conflictus (mót 3, valdr): mækis m. auctor collisionis machæræ (pugnæ), bellator, a mækis mót pugna*, SE. I 350, 1.

MÓTVIÐR, *m., id. qu. mjötvíðr excludo j, membr. 544 Vsp. 2.*

MOVI, *m., regulus maritimus*, Cod. Reg. SE. I 547, 2, *vide mævi.*

MÖZTR, *superl. a mætr, id. qu. mæztr, præstantissimus*, Vsp. 10.

MÓÐA, *f., amnis, fluvius*, SE. I 576, 3; Fm. 15; Hh. 65, 1. 88; Hb. 11, 2; *in prosa F. VI 334; Eg. 72: móðu fyrr ignis fluvii, aurum; móðu fyrris meidr vir, Ag., ubi sic: því at gjöf sem helzt hæfir | hlýrs (malo hyrs) græðu við fyrris | meidr hygg at því móðu | mætr heimstöðu gæti, i. e. þvíat við greiðum gjöf, sem helzt hæfir gæti heimstöðu hlýrs (custodi solis, v: deo): hygg at því, mætr móðu fyrris meidr.*

MÓÐAKARN, *n., glans animi v. audaciæ, cor (möðr, akarn): hardt móþakarn firmum cor, animi fortitudo*, Hund. 1, 49.

MÓÐBARRI, *adj., animi promptus, animosus (möðr, barr)*, Eb. 56, v: *meirr v. enn móðbarri týnir tjör Rínar tvá menn at hjör-sennu fyrir sunnan á porro deiecit animosus ille vir duo homines in pugna.*

MÓÐERNI, *n., genus maternum (möðir)*, Krm. 26; Lil. 41.

MÓÐFÍKINN, *adj., animosus, fortis (möðr, fíkin); gen. s. móðfíkins*, F. VI 237.

MÓÐFJALL, *n., mons animi, pectus (möðr, fjall)*, SE. II 126, 2.

MÓÐFRÓI, *m., navis*, SE. I 582, 2, Wchart.; *vide möðróe, möþróe.*

MÓÐGJARN, *adj., animosus; vehemens, furens, de malleo Thoris, Hýmh. 36, ubi Cod. Reg. morðgjörnum.*

MÓÐGUÐR, *f., Modgunna, custos pontis Gjallæi*, SE. I 178.

MÓÐHRESS, *adj., animo alacri, læto, vide móthress.*

-MÓÐI, *term. deriv. a móðr animus, qs. animo præditus, in compos.: borginmöði, fjölmöði.*

MÓÐI, *m., Modius, filius Thoris*, SE. I 202; Vafþr. 51; *faðir Móða Thor*, SE. I

252. In appell. virorum frequenter usurpatur; nom. s.: móði málmá galdrs deus prælii, vir, *Isl.* II 224, 1; m. borðs blíks harðglóðar (*gladii*), *Isl.* 24; dat. s.: m. verglóðar (*auri*), *F.* II 249, 2; merkiskins (*auri*), *Hild.* 34; acc. s.: m. málurógs pugnae, vir, *Nj.* 140, 2; hafstöðs (*navium*), *Fbr.* 3; gen. s.: bragar m. poëta, *Fb.* 18, 2; acc. pl.: m. borða remmiskóðs (*gladii*), *Fb.* 19, 6; dat. pl.: komið er morðs at móðum mitt skaup ad viros peruenit, *Grett.* 90, 2. Vide unnlóð, et composita: fleinnmóði, lgrjótmóði, hjórmóði, lyptimóði, skapmóði, stökkvimóði.

MÓÐI, f., fatigatio, lassitudo (móðr, adj.), id. qu. mæði, *F.* VII 42, not. 6.

MÓÐIGR, id. qu. móðugr, in compos.: harðmóðigr, þrúgmóðigr, þrúdmóðigr.

MÓÐIR, f., mater: m. jótuns mater gigantis, femina gigas, hlauptóð jótuns móður lupi, *Ód.* 24.

MÓÐIR, m., pro móðir, mæðir defatigator (mæða): brimils móðir defatigator phocæ, pelagus, mare, i br. móði mari, *Höfuðl.* 5, vel simplic. móði = mæði, f., defatigatio, eodem sensu; quo accedit B. de Skardsá, móði per mæðing interpretans. G. Magnæo est a móðr ira, indignatio, i brimils móði indignante phocæ, strepitu militari incommutato.

MÓÐNIR, m., Modner, equus Dvalinis, *SE.* I 482, 2 (a móðr, qs. animositate præditus, animosus. Eadem ratio est compositorum þólmóðnir, þrá móðnir).

MÓÐFLUGR, adj., animo forti (móðr, öflugr), *SE.* I 268, 1.

MÓÐR, m., motus animi vehemens, ira, furor, *Vsp.* 24. 50, furor Thoris describitur, *SE.* I 144; *SE.* I 278, 1. 446, 1; *Hg.* 27; furor, insani hominis, *Selk.* 6. Dat. móði, sed móð, *F.* IX 221. — 2) animus: esla móð animos confirmare, *Ilv.* 6; móðs blindi cæcitas animi, *Lb.* 4; augu elegs móðs oculi miser animi, *Has.* 56, v. móðhress. — 3) feror animi, *Ghe.* 9 (*F.* IX 221). — 4) animus, audacia, *Sk.* 2, 13; *Ghv.* 3; *F.* VI 39, 3. — 5) dolor animi, ægritudo, *FR.* I 262, 2; harðr m. gravis dolor, *Skáldh.* 7, 9; lifa við lánan móð, *Skáldh.* 2, 12; móð létta svá þjóðar sic homines dolore levati sunt, *Selk.* 14; dolor oculorum, *Ag.*, ubi: móð fekk hreytir hríðar | hjórtains i brásteinum, i. e. hreytir hríðar hjórtains fékk móð i brásteinum dolorem oculorum cepit. Vide ásmóðr, jótunmóðr.

MÓÐR, adj., animosus, pro móðugr, *Og.* 13; *G.* 13; móðr hjaldrs animosus in pugna, *F.* VI 88, 2 (sed *Mg.* 34, 9 per tmesin hjaldrmóðr). In compos.: el móðr, fet móðr, heipt móðr, hjaldrmóðr, hug móðr, hvat móðr, vig móðr.

MÓÐR, adj., fessus, defessus, *Hávam.* 23; *Ghe.* 42; *Korm.* 3, 9; *Söll.* 2; de equo, anhelus, *Korm.* 9; m. ekki singultus anhelus, suspirium, *Skáldh.* 7, 19. Vide compos.: egg móðr, kost móðr, sorg móðr.

MÓÐR, m., mulsum, id. qu. mjóðr, eliso j, *GS.* 1: við maud gladdir mulso delectati. *Dan.* Mød.

MÓÐRAKKR, adj., animo forti, animosus (móðr, rakk), *F.* V 177, 1.

MÓÐRAUÐNIR, m., certus, *SE.* I 478.

MÓÐRÓI, m., navis, *SE.* I 582, 2 (*Cod. Reg.* mofroe; *SE.* II 481, 565 móðrói; II 624, móðþrói; *Cod. Worm.* móðfróir).

MÓÐSEFI, m., animus (móðr, sefi): móðsefa tjöld tabernacula animi, pectora, *SE.* I 662, 2. *AS.* modsefa, *Epos. Bjov.* p. 29.

MÓÐSOGNIR, m., nanus, membr. 544 *Vsp.* 10; *SE.* I 64 (qs. mulsum sugens, potior mulsi, móðr, sognir a sjúga, cf. mjóðvitnir).

MÓÐTREGI, m., animi mæror, animi ægritudo, *Skf.* 4; *Bk.* 1, 30. 2, 43 (móttregi, id., *FR.* I 172).

MÓÐUGR, adj., animosus (móðr 4), *Hým.* 5. 21; móðgir animosi, *Ghe.* 7 (*Ghm.* II 174). — 2) vehementer cupidus (móðr 3): móðug á munad voluptatis vehementer adpetens, *Söll.* 77. — 3) tristis, mæstus, dolore commodus, *Gk.* 2. 5. 11; móðug spjöll verba tristia, *Ghe.* 9.

MÓÐURBRÓÐIR, m., avunculus (móðir, bróðir), *Sk.* 1, 6; et divisiim, *Isl.* II 37, 1: bróðir hennar móður avunculus illius.

MÓÐUR, m., gladius, *Cod. Worm.* *SE.* II 564; II 476 (*SE.* II 559 cernitur mūd .ðr).

MÓÐVITNIR, m., nanus (i. e. móðvitnir), id. qu. mjóðvitnir, *SE.* I 66, 1.

MÓÐÞRÓI, m., navis, *SE.* II 624, pro móðrói.

MÓÐÞRÚTINN, adj., ira turgens, fervus animi, animosus, lliccosus (móðr, þrútin), *F.* II 259, 2.

MUGGA, f., aer nubilus; in venti nomenclatura, *SE.* II 486. 569. *Sturl.* 9, 8, 1 videtur inter se opponi bergstjóra hregg et muggur (: bergstjóra), ita ut muggur (bergstjóra), qs. aer nubilus gigantidum, de animo tristi et curarum pleno intelligendum sit; locus sic est: báru blíkstriðandi gleðr síðan bergstjóra hregg, en hafnak heldr muggum (: bergstjóra), sízt feldum Kolbein tristitiam animo expello.

MUGI, m., multitudo; cum art., múgin, *Ólafsr.* 34; acc. múga: Kálfr hafði múga manns magnum hominum numerum, *Ólafsr.* 29.

MUGÐO, *SE.* I 300, 2. S. Thorlacius refert ad mugða mictio, cogitans de mictione *Gjalra*, a miga mingere. Potius mugðo acceperim pro 3. pl. impf. ind. v. obsoleti megja, quod in inf. occurrit pro mega posse, unde impf. obsol. magði, pl. mugðo potuerunt. Accedit hæc forma ad vetus *Dan.* mughæ, muc, mugu (Nord. Tidsskr. f. Oldk. 1, 279, not. 4; Tidsskr. f. nord. Oldk. 1, 144; Lex. *Dan.* Molbechii præfat. p. 45) et Germ. mögen, möchte. Locum autem sic intelligo: ne mvgho morar legs mex kena ælteiti neque licuit saxosa terre hominibus (gigantibus monticolis) sentire lætitiā (lætitiā frui).

—MULA, deriv. ex mull os, rostrum, in compos. harðmúla, kolmúla.

—MULADR, rostro, ore præditus (mull), ride harðmúladr.

MULI, m., id. qu. moli mica, frustulum:

henda mula micas colligere, i. e. sententias sparsas carptim et perfunctorie legere, A. 11.

—MÚLL, m., deriv. a mull, vide tyrðilmúli.

MULINN, m., luna, SE. II 485 (Cod. Reg. SE. I 472 mvlex; II 569 mulen). Cf. formas myllinn, myllin, mylln. Stjórarnari mulins rector lunæ, deus, Gd. 63.

MÚLL, m., mulus, Ed. Löväsina; Sks. 747: tak mull minn. — 2) os, rostrum, unde —mulla, —múladr, —múli; est et forma múli, m., id., Sks. 395: róðrargöltre með járnaðum mulla; hinc múlbinda os constringere, capistrare, FR. II 231; variant múli et munn, munnr, in kíðlingsmúli, kíðlingsmunni, F. IX 525, not. 6. — 3) frenum, capistrum, vide rúnamúll.

MULSKR, adj., id. qu. mylskr, Mullicus, ex insula Mullen inter Hebudas (vide Mýl, Mýlskr) F. VII 42, var. lect. 5.

MUN, f., amnis, SE. I 576, 2; II 622 (SE. II 563 non cernitur nisi .un; II 479 myn).

MUNA (munar, 'munaði, munat), impers., referre: munar stórum þat id plurimi refert, id magni momenti est, Snegl., a munn discrimen, it. momentum. — 2) libet, cupido est, volupe est (munr voluptas); cum acc. pers.: tiggja munar at sækja hringa regi cupido est sectari annulos, Sk. 2, 15.

MUNA (man, munda, munat), recordari, meminisse, c. acc., Vsp. 1. 2. 19; Korm. 11, 2; mundak þann eum recordatus sum, Mg. 9, 2; mundot non recordati sunt, Mg. 31, 1; m. e-m e-t beneficia ab aliquo accepta recordari, acceptum referre cui quid, alicui debere aliquid, v. c.: tvær man ek hilmí heimsvistir, Hatt. 29; munda ek mildingi 15 stórgjafir, i. e. accepi ab rege 15 munera, SE. I 710, 3. In compos. furmuna.

MUN-A, 3. s. præ. ind. verb. auxil. munu, cum neg. a, v. c. muna lofa non laudabit, Höfuðl. 17. — 2) 3. pl. ejusdem, pro munua, v. c.: Sveins menn muna synja non negabunt, Mg. 34, 10. Vide munat.

MUNAFULLR, adj., voluptuosus (munr, pl. munir, fullr): m. dvalarheimr, Söll. 35, cf. munarheimr.

MUNAK, 1. s. præ. conj. verbi aux. munu, suffixo pron. ek, pro muna ek, v. c. at munak sitja quod sessurus sim, Korm. 11, 7. — 2) pro mun ek, v. munat 3.

MUNARHEIMR, m., domicilium jucundum, ubi quis natus educatusque est (munr, heimr), H. hat. 1. 42. cf. Söll. 35.

MUNARLAUSS, adj., voluptate orbis (munr, lauss); superl. munarlaustra, Gk. 4.

MUNARSTRÍÐ, n., animi molestia (munr, stríð), Bk. 2, 36.

MUNAT, 3. s. præ. ind. verb. aux. munu, cum neg. at, Sk. 1, 53. — 2) 3. pl. ejusdem, pro munu-at, F. VI 88, 3. — 3) munat, Vigagl. 7, 1. 23, 1, legendum videtur munak, i. e. mun ek (vide ak = ek), et in uno cod. chart. legitur mun eo; sic mont est pro monoc, F. VII 337.

MUNATTU, SE. I 388, 3 (Cod. Reg. munatþv), 2. s. præ. ind. v. aux. munu,

suffixo neg. at et pron. 2. pers. -tu, -þu (= þú); vide munnatu.

MUNADLÍFI, n., vita voluptaria (munadr, lif): drygja m. agitare, Söll. 18.

MUNADR, m., voluptas: móðug á munaf voluptatis cum fervore adpetens, Söll. 77; munadar ríki vis voluptatis Söll. 10; munad-arlauss orbis, desertus, derelictus, ab amicis inops, var. lect. Söll. 48, pro einmana; munadslauss voluptatis expers, miser, it. scelestus (ut fagnaðarlauss), Skáldh. 3, 44, var. lect. 10. Masc., munuðr, id., vide sub munuð; vide et formam munuð.

MUND, f., manus, SE. I 542; bera e-t at mundum e-s adferre cui quid, in manus tradere: snjallr grundar vörðr bar it bezta blóðkerti at mundum Ármóði, Orkn. 79, 6; ek hygg þrifnoð komo þeim at mundum puto eis salutem contigisse, Plac. 5; frá mundum a manibus, cum dat., = frá ab: austrænn vindr hefir skotit slautum frá mundum völsku sprundi a manibus feminae, i. e. a femina, Orkn. 81, 8; lætr hann megi hveðrungs mund um standa hjör til hjarta facit ille gigantis gnato manu strictum pertingere gladium ad cor usque, Vsp. 49, ubi mund foret dat., v: (með) mund (manu sua) lætr hann hjör um standa til hjarta hveðrungs megi. In appellationibus, a) feminae: rindr mundar nympha manús, femina, Hild. fusc. c. 12, 6, ut hand-ar lofn. — b) auri: murr mundar ignis manús, aurum, freyr mundar fura vir, F. V 307; mundar dagr lux manús, aurum, Hla. 258, 2. — c) mundar vöndr gladius, Korm. 11, 4. — 2) pl. mundir, H. hat. 28, G. Magnæus, cohortes (ut Lat. manus). Raskius dedit mundir éyveðez.

MUNDABAUGR, m., annulus manuum (mund, baugr), Harbl. 40, forte h. l. baugr annulus, de satisfactione (quæ vulgo per annulos fiebat), et mundabaugr satisfactio, quæ ope manuum fit, i. e. verbera manibus inflata.

MUNDÁNG, n., modus, mediocritas (propr., examen s. vectis statera, Félag. 4, 270): hæra nafn, en mundáng væri honoris titulus, modi terminos excedens, Hla. 199, 2; mundáns laun justa, digna præmia, ÖH. 74, 1; hinc mundánga-maðr vir temperans, moderatus, Sks. 495; mundánga breiðr mediocriter latus, v. c. i herðum humeris modice (satis) latis, Skáldh. 1, 13; mundánga hvatr mediocriter strenuus, satis strenuus, Grett. 56, 3; mundánga sterkr satis robustus, Ísl. II 211, 1 (mundángmikill, SE. II 28; mundánga heitr mediocriter calidus, Sks. 69); mundánga hóf medietas, mediocritas, modus (Sks. 444; um fram m. ultra modum, Sks. 455; mundánga hóf refsingar þana mediocris, Sks. 691; modestia: þiggja með mundánga hófi grato animo accipere, Sks. 449); mundánga hófi heilags anda sapientia Sp. Sancti, Nik. 32. 37. 42, in versu intercalari (rad., munda librare).

MUNDAÐR, m., qui librat, vibrat, vide hríðmundaðr, subst. verb. agentis a munda (-aða, -at) librare, vibrare telum, collineare, telo petere (Nj. 49, munda atgeirinum bipen-

nem collineare; Ísl. II 245, 1: mundar til höfuðs á Gesti librató telo 'caput destinat, telum in caput collineat; mundaz at, til telum inter se, in vicem, mutuo, collineare, ÓH. 103; F. VIII 388, not. 13; vide et supra sub v. niðla). Radix: mund manus.

MUNDGJALLR, m., gladius (*qs. in manu clangens, mund, gjallr*), *Wchart. SE. I 566, 3; II 476. 560 (Cod. Reg. mvngjallr, SE. II 620 niungjallr).*

MUNDIA, f., Alpes montes (*vide mont supra: á kölldvm Mvndio montvm in frigidis Alpium montibus, Merl. 2, 92. Symbolæ ad Geogr. medii ævi, p. 11: Italia heitir ríki þat, er liggir fyrir sunnan fjallgarð þann, er menn kalla Mundio. Rín heitir á mikil, er fellir í norðr frá Mundio á milli Saxlands ok Fraklands; ibid. p. 18. 19: Mundio fjall Alpes, et absol. Mundia.*

MUNDILFÆRI, m., pater solis: dóttir Mundilfæra sol, SE. I 330; id. qu. Mundilföri.

MUNDILFÖRI, m., pater solis, Vaffr. 23; SE. I 56.

MUNDILL, m., regulus maritimus, SE. II 154, 2, = Myndill, FR. II 5.

MUNDJÖKULL, m., glacies manús, argentum (*mund, jökull*): *stýrir mundjökuls possessor argenti, vir, ÓT. 130, 4.*

MUNDR, m., arrha sponsalitia, antipherna, dos marita, pecunia, qua sponsus sponsum a patre conciliat, Græc. τὰ ἔδνα: mey það hann hverja mundi kaup, fögru gulli, at föður ráði, FR. II 53—54; kaup mey mundi, Sk. 1, 30; Fm. 41; Skaldh. 1, 42; mund gallt ek mærrí, Am. 93; en Atli kvaz eigi vilja mund aldregi at megi Gjúka negavit se unquam accepturum antiphernam a Gunnare, Og. 20. Donum nuptiale, Am. 93; usurpari videtur de dono sponsali, matutino sic dicto (morgungjóf), vel dono lecti genialis (linfö), SE. I 662, 1, ubi tropus petitur a re nuptiali: Hjaðninga sprund þigger mæki (í, v. at) mund, præcesserat autem Hefins mála býr þvílu torum genialem parare, sternere. — 2) metaph., de possessionibus ecclesiæ (quæ ante dicta est brúðr andlángs herra sponsa domini celestis), Gd. 30, ubi legendum puto mund pro mundi (mundu). — 3) opes, divitiæ: meidir mundar vir, Ag.: kendi meidir mundar | merkr þrúðliga klerkum; mist mundar nympha divitiarum, femina, Ag., ubi sic: frið nam mildings móðir | menja gefn í svefni | sýnaz mundar mána | mist (malo mistar) geymandi tvístrar, i. e. frið móðir mána mildings (Sancta Maria), geymandi tvístrar mundar mistar, nam sýnaz menja gefn (dat.) í svefni. Adscribere licet de tali appellatione feminea, quæ per hünd et mund fit, annotationem Eddæ Lórasinæ: þvi er rétt at kenna konu við sjó edr hönd, at þat á heiti saman ok eign kvinnunnar, svá sem hönd heitir mund ok svá heimanfylgja (dos) hennar; sær heitir mar ok svá ver: mar heitir ok hestr, ok nía þvi kenna til sjóvar karla ok konur, quæ ratio non abludit ab SE. (ed. Raskii), 127, 128, etsi datur alia verisimilior.

MUNDRIDI, m., pars gladii, forte capu-

lus, id. qu. meðalkaflí, Cod. Worm. SE. II 620. 477. 560 (Cod. Reg. mvndriþr. — 2) gladius, SE. I 564, 2; II 476. 559; borgarmadr misti styrks mundriða vir oppidanus desideravit validum ensem (eum abesse animadvertit), G. 45. — 3) ansa, manubrium clipei: negla mundriða í skildi ansam clipei figere, Nj. 44, 1; hjól mundriða rota manubrii, clipeus, HR. 37.

MUNDRIDR, m., pars gladii, SE. I 568, 3 (Cod. Reg. mvndriþr, qui id distinguit a mvndriþi gladius).

MUNDU, 2. s. præs. ind. v. aux. munu (*pro muntu*), *Hým. 26; Lokagl. 13. 41; Hævam. 114. 125; Bk. 2, 53. 56; Fm. 41; Am. 68. 83; vide mandu; cf. skaldn, vildu = viltu, a vilja. — 2) perf. inf. ejusdem verbi, Harbl. 50, et sæpissime in prosa, et quidem regulariter, etsi occurrit mundi pro mundu, Nj. 32: hann kvaz eigi ríða mundi (sed 34: þær kvadz eigi bregða mvndy). Sagði hann sik mundo fara í Goðheim, Y. c. 10.*

MUNDUÐR, m., gladius (*id. qu. mundaður*), *SE. II 619.*

MUNFLAGÐ, Hm. 15, forte una voce scribendum, atrocitas animi, ira, odium (*munnr, flagð*), at munflagði propter animi acerbitatem, atrocitatem, ira, odio stimulatus. Flagð in hoc nexu admodum rarum est, at, G. Magnæ duce, Eg. 44, 1, homonymice resolvi potest, sc. flagð et forat (forrat) synonyma sunt, forat vero et feminam gigantem et perniciem, pestem significat; itaque munflagð perniciēs animi, de animo noxio, malevolo, iracundo, invideo accipiendum erit; quemadmodum sverriflagð, Eg. 44, 1, verti potest summa malitia, ibidemque synonymum est τῷ hugarfár iracundia cum nocendi studio conjuncta.

MUNGÁT, n., cerevisia delicatior (*munnr voluptas, gát cibus et potus, a geta*), *FR. I 427, 3. 465, 2. Diverso modo scribitur, mungát, munngát; munngát, per duo n. FR. I 465, 2, var. lect., it. 427, 3; F. VII 12; munngát, per unum n., FR. I 465, 2; F. VIII 87; Eg. 48, ubi Raskius in Oldnord. Læseb. p. 32 dedit munngát, quod derivat a munnr os, et geta (gat, gátum) adipisci, comparans locutionem Danicam, at få noget for Tandem; cui derivationi favere videtur scriptio Norvegica Mundgot ceretis, inprimis delicatior.*

MUN1, m., animus, SE. msc., sec. exscr. J. Olav. Grunnar., cui superscriptum est munr. Hanc formam nullo alio loco deprehendi, etsi adsumitur munr et muni, Gloss. Ed. Sæm. I et II, it. Gloss. Synt. de Bapt. — 2) in compos. eynuni (muna recordari); forte hinc: til muna in memoriam, Hld. msc. c. 34.

MUNINN, m., corvus Odinis, SE. I 126; II 142, 1; Grm. 20. — 2) corvus, in genere, SE. I 488; Nj. 30, 1; munins fasta fames corvi, F. VII 350; munins tugga cadaver, esca corvi: ek gaf hvelækjar hauki munins tuggu sanguinis accipitri (aquilæ) escam corvi dedi, GS. 27; gaukr munins tuggu cuculus cadaveris, corvus: huggandi munins tuggu gauks consolator corvi, præliator, Fsk. 25, 3, locum vide sub gaukr; eldr munis

tuggu ignis cadaveris, gladius, Eb. 19, 11. — 2) nanus, SE. II 469. 552 (propr., memoria præditus, a muna meminisse).

MUNIR, m., id. qu. mörir, mærir (Dan. Mönning) culmen tecti, tectum; vide hval-munir. — 2) pl. a sing. munr. — 3) 2. s. præf. conj. act. v. muna et munu.

MUNK, id. qu. mun ek, Sk. 1, 40; Ad. 14. Idem cum neg. a, at, munka ek, H. hat. 23; F. VIII 172; munkat ek, F. III 20. Pros., Nj. 145, et anomal. hann munkat, pro munat; it. munk, 3. s., ut videtur, pro mun, Am. 76, cf. 89.

MUNKLÖKKR, adj., animo molli, tristitia commotus (munr, klökk): mærin munklökkva, de lugente femina, FR. II 75, 2, cf. 492, 3, dub.

MUNKR, m., monachus (Græc. μοναχός): múnka reynir explorator monachorum, deus, GhM. I 208 (AA. 19, 1); múnka drottinn dominus monachorum, Christus, SE. I 446, 4; múnka veldi terra monachorum, Italia, F. XI 300, 1; múnka mold, id., vide moldrekr.

MUNLEGR, adj., delectabilis, jucundus, amænus (munr), Lv. 40, ubi: staðr er öllum æðre | óttalaus með drottne | þjóð lifir glöð sú er gæðir (malo gæði) | getr munlegri ok betri, i. e. með drottni er staðr öllum (o: stöðum) æðri, munlegri ok betri: sú þjóð lifir óttalaus, er getr glöð gæði.

MUNNATTU, Lokagl. 50, 2. s. præf. ind. verli aux. munu, suffixo neg. at et pron. þú, id. qu. munt-at-tu, sed profectum ex mundat-tu (nn = nd).

MUNNAÐR, ore, rostro præditus (munnr), vide gullmunnaðr.

MUNNFAGR, adj., ore pulchro (munnr, fagr), epith. feminæ, Steyr. c. 47; Vigl. 14, 1; vel manu pulchra, a mund.

MUNNGJALLR, m., gladius, SE. I 566, 3 (Cod. Reg. mvngjallr, fragm. 1eþ mungjallr), id. qu. mundgjallr, q. v., vel ore sonoro (munnr).

MUNNHARPA, f., femina gigas, SE. I 552, 3; II 472. 555. 616 (qs. ore contorto, distorto, munnr, harpa at coarctare, Lex. B. Hald.)

MUNNLAUG, f., pelvis: vinda m. pelvis ventorum, æðr, cælum, (ut elker), SE. I 318, 2; pelvis qua lavantur recens nati, Nik. 13. In Cod. Reg. SE. I 184 scribitur mundaðlav et mundaðlav (mund, laug).

MUNNLITUÐR, m., os tingens, rubefaciens (munnr, lituðr): hrafn, gunnar vals m. os corvi (sanguine) tingens, præliator, bellator, Mh. 12, 1; Si. 11, 2 (AR. II 67, 3).

MUNNR, m., os; dat. munni, sed munna, Am. 16, et sic accipi potest, pros., SE. I 188: Fenris vífr ferr með gapanda mun, pro munni. Hafa e-t í munni aliquid in ore habere, sermone celebrare, v. c.: óð gjörðan við lof carmen encomiasticum, SE. I 456; sensu proprio, de urso, aliquem correptum ore tenere, Am. 16, ubi: munna' oss mörg hefði, = FR. I 213: ok hafði oss öll senn sèr í munni. Sic in prosa, de urso, Fsk. 47 (cf. ÓT. 42): þér takit kið ok kálfa ok geitr ok kýr; væri meiri frami, at láta vera búit,

ok taka heldr björninn, er nálíga man nú kominn at bjarnbásinum, ef þér fáit tekinn. Þá svaraði Búi: hvárum birni segir þú þar frá, sem oss man happ at veiða? Þá svaraði bóndinn: sá hinn sami björn, ef nú veiði þér hann eigi, þá man hann alla yðr í munni hafa, er eigi liðr lánet í frá. Verða á munni, de verbis, in buccam venire, id. qu. ore excidere, v. c. frák Agli verða satt orð á munni audiri veram Egili rocem excidisse, Mb. 6, 2; hvat verglóðar móða skal verða á munni quid ei dicendum sit, quid respondendum ei sit, F. II 249, 2; hræra Óðins ægi (með) munni laticem Odinis ore movere, i. e. carmen proferre, recitare, Höfuðl. 19; mæla at munns ráði ex oris lubidine garrare, i. e. quod in buccam venerit loqui, Harbl. 47. Munnr heyrnar, hlista aures, SE. I 538; Ad. 6; land munns caput, SE. I 538. Specialiter munnr usurpatur, a) de acie gladii: mækis munnr, Hh. 2, 1; GS. 30; málms munnr, ÓH. 18, 2, vide munnrjóðr 2. — b) de acie securis: óxar m., Hh. 44, 2. — c) de rostro forcipis: tångar m., G. 47. — d) de rostro terebræ: Rata m., Hávam. 108. — e) de rostro navis: hlunnvísundur ginn gulli búnum grans munni bison scutulæ hiat rostro pineo inaurato, SE. I 502, 2; við myrkdanar sendu (lendu) gein endr grófnun munni lignum obscuræ reguli maritimæ arenæ (navis) olim hiabat ore exsculpto, SE. I 474, 4. — f) de ostio domus: or munni fletvargi, SE. II 196, 1. Vide compos.: banmunnr, járnmunnr.

MUNNRIFA, f., femina gigas, fragm. SE. II 616 (munrifa), pro munnrifa.

MUNNRIFA (munrifa), f., femina gigas, SE. Cod. Reg. I 552, var. lect. 14, ubi SE. II 472. 555 habet myrkrida, II 616 munnrifa.

MUNNRJÓÐR, m., os, rostrum tingens (sanguine): m. hugins rostrum corvi sanguine tingens, præliator, bellator, G. 13. — 2) aciem sanguine tingens: málms m. aciem metalli (gladii) tingens cruore, bellator, ÓH. 18, 2 (munnr, rjóðr).

MUNNRÓÐI, m., rubor oris (munnr, roði): fá aukinn mvnröpa hlakkar hák (dat.) Bellona accipitri ruborem oris conciliare, i. e. corvi rostrum rubefacere, o: stragem edere, SE. I 604, 1.

MUNNSHÖFN, f., usus linguae (munnr, höfn ab hafa), Lex. B. Hald.; it. eloquentia, Lb. 2, ubi sic: víst má ek hræddr ens hesta | heidr algöfugs (v. supra heidr 2 þ, p. 317) beida | mér at munnszhöfn dýra | mérð-teitr jöfurr veite, i. e. víst má ek hræddr beida, at mærdteitr jöfurr ens hæsta göfugs heidjalls veiti mér dýra munnszhöfn.

MUNNTÚN, vide muntún.

MUNNVIGG, n., F. V 209, metri causa pro munvigg, qu. v.

MUNUÐ, f., id. qu. munuð amor: eignaz stjóðs m. potiri amoribus feminæ, Hávam. 79. Hinc nomen loci Munodarnes Lingula amoena, Eg. 29, (Munadarnes, Sturl. 8, 22). Vide munaðr, munuð.

MUNR, m., animus, desiderium, voluptas;

dat. mun, it. muni, Vegtk. 17; FR. I 477, 2; gen. s. munar, sed muns tantum Korn. 26, 1. Pl. munir, muni, munum, gen. muna, in voce compos. munafullr. — 1) animus, SE. I 540, sec. Cod. Reg. et Worm.; II 467. 490. 612; munar grunnr fundus animi, pectus, vel imum animi, intimus animus, Höfuðl. 19; mér leikr í mun versatur animo meo, i. e. mihi adridet, volo, cupio, Bk. 2, 37; munar grand labes animi, vitium, peccatum, Has. 3 (locum vide sub einskeppandi); myrkr munar tenebræ animi, Lb. 4 (ut blindi móðs cæcitas animi), vide sub hrjóða; munar stríð ægritudo animi, v. suo loco. — 2) vita; sic accipitur Hünd. 2, 41 (Völs. 33): missa munar ok landa vitam et ditiones amittere, ubi tamen potest de voluptate, gaudio aut vitæ commoditatibus accipi; or muns öngum ex vitæ periculo, Korn. 26, 1, forte proprie, ex animi angustiis. — 3) voluptas, quod volupe est, quod placet, ex sententia est, voluntas, desiderium, libido, arbitrium: sá hinn mátki munr potens libido, Hávam. 94; þat er ekku munr hoc semine voluptati est, hac re femina lætatur, ÖH. 221; munr var vargr, þat er lupi voluptas erat, lupus ea re delectabatur, quod, SE. I 478, 3; vættak mins munar meam voluptatem (rem desideratam) expectabam, Hávam. 96; hvat þú árnáðir þíns eða mins munar ex tua vel mea sententia, Skf. 40; leita e-m munar animi solatium adferre cui, Gk. 8; junguntur: til þíns gamans, til mins munar tuarum deliciarum, mei amoris (voluptatis), Fjölsn. 51; at mun banda ex deorum voluntate, ut diis placet (Σεῶν βόλητι, Hom.), HIs. 6, 5; SE. I 468, 4; at muni gráta, leika pro lubitu, vel: animi causa, Vegtk. 17; FR. I 477, 2; reka flóttá at mun sínum pro lubitu, F. I 27, 1 (Hj. 6); hverr lifði at sínum mun quisque contentus vivebat, Hít. msc. c. 13; í mun manni ad viri placitum, Korn. 26, 2; vide compos.: munarheimr, munarlaus. Pl., desideria, curæ; voluptas, voluntas, arbitrium: lángr 'ro manna munir longa sunt hominum desideria, Grg. 4; curæ, acc. muni, Skf. 5; vinna við munum desiderii (adfectibus v. animi inclinationibus) resistere, Ög. 20; maðr hverr lifir at munum sínum ad animi sui inclinationes, Ög. 32; at mínum m. ad meam voluptatem, voluntatem, Skf. 4. 26. 36; at mannzki m. ad nullius hominis voluntatem, arbitrium, Skf. 20. 24. Hinc in prosa: landmunr desiderium patriæ, ÖH. 210; in pl. landmunir, id., ÖH. 197 (F. V 36. 46).

MUNR, m., discrimen, differentia: fólghildar flaums munr, pro munr hildar flaums fólks exercitus numero impar, i. e. numero superior, SE. I 374, 1. — 2) cum compar., plerumque in dat. muni, interdum in acc. mun: muni síðar post aliquanto, G. 23 (id. qu. nokkoru síðar, F. VIII 340, not. 9); muni hægrí aliquanto commodior, lætior, Örnk. 81, 7; muni vildri paulo melior, Si. 28, 2; sagði hon mun fleira aliquanto plura, Am. 42; mun meiri eo major, HIs. 51. — 3) res: vildri munr res potior, exoptatior, hildr gekk at mun vildra pugna ex sententia cessit, F.

VI 409, 2; fyrir kost ok mun ante omnia, Skáldh. 2, 32, ut fyrir hvern mun, ÖT. 66; fyrir engan mun nullo pacto, ÖH. 131, it. in pl.: mikilla, meiri muna vant, Eg. 25. 68 (ÖH. 33. 65). Hinc pl. munir res, facultates, v. félrmunir; it. vegsmunir (in prosa: gagnsmunir, vitemunir, etc.).

MUNR, adj., in voce compos. ámunr, sorte a muna recordari, cuius memoria superest, qui ex memoria non excidit, et ámunr, propr., semper memor, nunquam obliviscendus.

MUNRÁÐ, n., consilium carum, quod ipsi consulti curæ cordique est (munr, ráð), Völs. 3 (Hund. 2, 14).

MUNSKYNDIR, m., qui lubens festinat, qui fugam toto animo properat (munr, skyndir), de fugiente sero, Eb. 19, 9.

MUNSTÖRANDI, id. qu. munstorandi (-störandi) voluptatem augens, solatium adferens (munr, störa): m. mæ, de Idunna, poma vitalia servante, SE. I 314, 1.

MUNSTRÖND, f., regio animi, pectus (munr, strönd): munstrandar marr liquor pectoralis, quem quis in pectore, intra præcordia gerit, munstrandar marr Víðris liquor pectoralis Odinis, quem sc. Odin in pectore (i. e. in ventre) Asgardum portavit, poësis, carmen, Höfuðl. 1; SE. I 496, 4.

MUNTU, sine neg., Korn. 11, 2; Bk. 2, 55; Harbl. 46; þú munt, Lokagl. 49. 66; Skf. 38.

MUNTÚN, n., locus jucundus, domicilium amatum, area exoptata (munr, tún); m. hugar area animo amata, pectus, FR. I 437, 3, ubi scribitur muntún: skelfrat meyju muntún hugar pectus virgini non contremiscit; ut munnvigg pro munvigg.

MUNN (mán, munda), verb. auxiliare; 1. pers. præ. ind. mán, mun, it. mon (vide mona, monk). Præs. inf. munu, muno, v. c.: hyggekk þik æpa muno credo te ululaturum, Harbl. 45; hyggekk muno ey lifa putat semper victurum se, Hávam. 16. Perf. inf. mundo, myndu, vide suis locis; pro quo munu usurpatur, Gd. 21: lofsælið menn sögðu þenna Guðmund, itran blóma Ísland, ei munu sitja í lægra sæti sælum Thoma. 2. s. præ. ind. cum suff. pron. þú, mando, mandu, munda et manto, munto (Harbl. 46; Hjmk. 26), vide et munnattu. Supinum deest. Significatio, 1) futurum exprimit, v. c. in præ., sequente infinitivo, v. c. Vsp. 41. 54. 55; quo sensu haud raro omittitur infin. verbi substantivi vera et verða, v. c. Vigagl. 7, 1. 21, 1. Imperfectum usurpatur in sententiis hypotheticis, v. c.: gramr mundi kona and sik ölla láði, ef totum sibi regnum subiecisset, si, pro mundi hafa komit vel hefði komit, Örnk. 15, 3; lángi mundir þú nú koninn, þórr, ef longum jam spatium confecisses, Thor, si, pro mundir vera koninn vel verir koninn, Harbl. 48. — 2) ut verbum opinativum, subjectivam loquentis opinionem exprimens, v. c.: muna muntu hjaldr þann, er recordaris, puto, pugnam, qua, Korn. 11, 2; ek mun hljóta at ausa austr sentina, credo, mihi exhaurienda est, SE. I 240, 2; sic Lokagl. 13: mundu æ vera vanr semper, credo, expers es; ibid.

32. 45; auð mundu þeir eiga nógan dívitiis, credo, abundarunt, FR. I 431, 3; bjóða mundi hann Helgi þær Helgius, credo, te invitavit, Skálðh. 6, 50; erfiðt mundi þeirra líf vita eorum haud dubie misera fuit, ibid. 55.

MUNUMA, 1. pl. præs. ind. verbi aux. munu, cum neg. a, F. III 6.

MUNUD, f., voluptas (vide munod, munadr): ljót er líkams m., Ilugsm. 19, 4, ubi de luxuria sermo est; w koma mein eptir munuþ succedunt voluptati, Söll. 68; þær er munuþ deilir ubi cupido arbiter est, Og. 22; drýgja munuð concubitum querere, Nj. 7, 2. — 2) deliciæ, res amata et cara: meyju þeirri, er munuð fæddi quæ deliciæ (i. e. dilectum filium) pepererat, Hund. 1, 5. — 3) in prosa, F. V 217, 219; gæta sín við líkamligri munuð, vita Jonis episc. (Gloss. Diatr.); varðveita sik frá allri munuð líkamligri, Mariu S. (Diatr. p. 92); fram koma ongrí munuð við konur, Nj. 6. Est et munuðr, m., id.: engan líkams munuð dreygja, Nj. Vers. Lat. p. 13, not. 9.

MUNVEGAR, m. pl., loca deliciosa (munr, vegr), Sonart. 10, ubi acc. pl. munvega.

MUNVIGG, n., navis cara (munr, vigg): m. dáins navis sospita nani, pœsis, carmen, F. V 209 (sec. SE. I 218).

MÚR, m., murus; dat. s. múri, Gd. 69; borgar múr murus arcis, munimentum, de utero, Lil. 30.

MURA, f., potentilla, in akrmurur jökla clupæ, Cod. Fris. col. 81, 14 (HS. 18, 1), pro murur jökla akrs potentillæ (radiculæ) agri glacialis (maris).

MÚSPELL, m., mundus lucidus, flammans et ardens, SE. I 40; dat. Múspelli, ibid. 42, sed Múspell, ibid. 138. Múspellz heimr, id., SE. I 42. 50. 56. Múspellz megir incolæ muspelli dicuntur, SE. I 60. 188; it. Múspellz synir, SE. I 124. 188; Lokagl. 42, et Múspellz lýðir, Vsp. 45. Cf. Múspilli, carmen vetus Germanicum de fine mundi, in Nord. Tidsskr. f. Oldk., 3, 167—80, inprimis p. 174, vers. 107—12.

MUSTERI, n., templum (occurrit et forma munsteri, ex voce Lat., monasterium, μοναστήριον): m. fróns templum terræ, cælum, rit fróns musteris clipeus cæli, sol, ejus festir deus, de Christo, Has. 50, locum vide sub festir. Vide höfuðmusteri.

MÚTA, f., largitio, pecunia qua quis corrumpitur: léttr þú ei lymskar mútur | ljúg-orð af þær kúga, Mk. 22. Pros.: taka mútor, Öll. 153 (F. IV 346); Júdas tók mútu til at svikja herra sinn, Sks. 583, unde mútugirnir, f., mútugjarnligr, adj., Sks. 358. 451, et fémúta, Nj. 135. 196. — β) donum, munus, HS. 18, 1, ubi sec. membr. E construi possunt akrjökla mútur munera maris, de hælcebibus, ut aurar sævar opes pelagi, HS. 18, 2, vide mura.

MÚTARI, m., accipiter, SE. II 488; mútare, id., II 571; gauts mútari accipiter Odinis, corcus, HR. 52, ubi: ræð gunnstara gildi | Gauts mútari drekka, i. e. accipiter Odinis potavit potum sturni præliaris (sanguinem). Videtur et exilis forma mútarr,

qu. v. De origine hujus vocis cf. Lex. Latino-barb. sub v. muta, signif. 6 et 7, a: muta, domus, in qua falcones includuntur (Germ. Mause, quod in Lex. Germ. Badenii explicatur per et Bur, hvori tanime Falke swettes, saalange de selde deres Fjer), unde accipiter mulatus et ἱεραξ μούτατος, falco, qui mutam evasit; mutare, et apud Dionys. Constant. μούτεύειν, mutæ includere. In Kirialaz Saga occurrit mútaðir valir.

MÚTARR, m., id. qu. mútari, vide tár-mútarr

MUÐR, m., os, id. qu. munnr (ð = nn), Ad. 8; vargs m. rostrum lupi, HR. 12, ubi hold beit hrátt en fyldiz | hringr þuðr vargs muðr óes guðr, i. e. þuðr hringr (gladius) beit hrátt hold, en muðr vargs fyldiz, guðr óx. In prosa hæc forma haud infrequens est, v. SE. I 346; II 48; I 148; Eg. 38.

MÝ, n., collect., muscæ, muscarum globus, Söll. 53 (de singulis muscis, mýflugá, cf. bý); hinc mýbit morsus muscarum, Vem. 21.

MÝGIR, m., qui delet, opprimil (mýgja), SE. II 498, in virorum appell. Hersa m. oppressor ducum, rex, F. X 424, 13; Vinda m. deletor Vendorum, de rege Norvegiæ, F. VI 387, 2; w. auðs consumer totitiarum, vir: ei var auðs á mýgi uggr, Ag.; m. meina, tála oppressor malorum, fraudum, vir probus, Gþ. 2; m. mörva consumer adipum, Hild. msc. c. 15. In compos.: fólkmýgir, ostmýgir.

MÝGJA, (mýgi; impf. et sup. non occurrit), delere, consumere, opprimere; cum dat., Ag.: Augun gaf sá er engi (malo engu) mýgir | allt ok þiggr þótt niðri liggi | biskup sæll með birti fullri | brennanda ljós hestum tvennum, i. e. sæll biskup (brennanda ljós með fullri birti), sá er þiggr allt, ok mýgir engu, þótt liggi niðri, gaf tvennum hestum augun qui omnia accipit, nihilque quamvis humi jacens conculcat. Pros., F. V 348: mun síðan hver öðrum mýgja ok vilja til jarðar koma.

MÝLL, m., id. qu. mýll globus, globulus; it. lapillus vitreus (= sörvi): mýlls spaung femina, fáng halsbjartrar mýlls spágar amplexus candidæ virginis, Korm. 24, 1. Mýlls vå-leiðar, SE. I 312, 4, var. lect. 15, conjectura; Cod. Reg. habet: mælti svá leiðar (malo leiðir), de quo loco vide sub veiðr.

MÝKJA (mýki, mýkta, mýkt), mollem reddere, mollire (mjúkr): m. mála lyktir exitum negotiorum facilem reddere, Sturl. 5, 9, 1, ubi: heilagur andi hefir mýkt vaudar mála lyktir hins dýra menyranda.

MYKLO, id. qu. miklo, dat. s. neutr. adj. mikill, Fm. 40. Sic et pros., SE. I 168. 610, it. muklo, F. X 405; mykla, GhM. I 438; AA. 163.

MYKSLEDI, m., traha stercoraria (mykr, f., stercus, fimus, Halfd. Seart. c. 9; ÓT. 54; GhM. I 430; AA. 156; sleði traha), Korm. 19, 4.

MÝKT, f., clementia (mýkja): mýktar andi spiritus clementiæ, Gd. 1. — 2) sup. verbi mýkja, Sturl. 5, 9, 1.

MÝL, f., insula, una ex Hebudibus, hod.

Mullen, *SE. II* 492 (*F. XII, Index Geogr.*). — 2) *insula in Nordmaria Norvegiae, F. VIII præf. p. 18, id. qu. Smýl. Hujus insulae mentionem facit Fsk. 18: oc lagðiz þat til heimndar við Hákon (hinn góða) af Guði, eptir þat er hann hafði blótat, at í ríki hans var jafnan úfriðr af sunum Gunnildar oc öðrum vikingum, oc lágu þeir til þess illvirkis í Brenneyjum, Varðeyjum, í Mýl oc Mystrasundi.*

MYLEN, *f., sol, SE. I* 472, *Cod. Worm. (Cod. Reg. minus recte mysen); haud dubie fem. adjectivi obsol., mylinn igneus, splendidus, cf. mulinn, mylinn, myln.*

MYLINGR, *m., deriv. a mýll, vide hvít-mýlingar.*

MYLINN, *m., luna (qs. splendida, vide mylen), Alem. 15, vide mulinn. — 2) vide eymylinn clavus, qs. semper splendidus.*

MYLJA (*myl, mulda, mulit*), *comminuere, vide mölða.*

MYLL, *m., globulus: m. luga, brjóst's globulus animi, pectoris, i. e. cor, SE. I* 540; *m. geðvágs (pectoris), id., HR. 29, ubi sic: mýll gerði-at margsnjall | morðálf skjálfa | í geira glymskúr | geðvágs stráangri, i. e. margsnjall geðvágs mýll gerði-at skjálfa morðálf (dat., bellatori) í stráangri geira glymskúr. Vide herðimýll. De globulis magicis, mýlar, v. F. X 205. 206. De globulis laneis, qui lapidea fere duritie in ovium intestinis reperiuntur, videsis Félag. 8, 64.*

MYLN, *inc. gen., ignis, SE. II* 486. 570. MYLNIR, *m., nomen equi (mull), Hund. 1, 47; vide Indicem Ed. Sæm. ed. Holm.*

MYLSKR, *adj., Mullicus, ex insula Mulla Hebudum (Mýl), Mb. 9, 2.*

MYN, *f., amnis, SE. II* 479, *id. qu. mun.*

MYND, *f., manus, id. qu. mund (y = u): i myndum in manibus, Hild. msc. c. 27. Sic et SE. II* 513, *in prosa; Ed. msc. 235.*

MYND, *f., species, forma: skeifu mynd figura solæ ferreæ, forma semicircularis, metaph., ratio iniqua, præpostera, Sturl. 4, 45, 2, locum vide sub skeifa; sorgar myndir species dolorum, periphr., dolores, Skáldh. 7, 6, v. henda; synda myndir imagines peccatorum, Lil. 80. Pros., F. II* 122; *VI* 366; *VIII* 448, *not. 4; Fær. 241. 258; FR. I* 368.

MYND, *f., amnis (id. qu. mynt), SE. II* 480 (*in SE. II* 563 *non cernitur nisi mynn.*).

MYNDA, *1. s. impf. conj. v. munu, Hávam. 99; Skf. 37.*

MYNDA (-aða,-at), *formare, figurare, adumbrare (mynd); pro sup. myndat etiam occurrit mynt. Vöndr er Mária myndut María eirgæ adsimilata, cum virga comparata est, SE. II* 188, *1; m. mál at hætti orationem conformare, adcommodare ad modum aliquem, Merl. 2, 94, ubi: þó at ek mynt hafa | mál að hætti | þeim, er; m. eptire-u exemplum aliquod sequi, imitari: ek haf hugt at m. eptir þeim orðum (i) þessum hróðri hæc verba imitari (ista præcepta sequi) in hoc carmine institui, F. X* 422, *2. Pros.: at mynda til e-s (prævia verborum circuitione) adumbrare quid, per ambages aliquid significare, Nj. 139. Bl. membr. prologus: þat er*

sagt at Moyses tóki þat rað systir at skrifa a bokum atburð tilðenda þeirra er verit hafa fyrr í heiminum oc um þat er guð skop þenna heim. oc sagðe þat er mestum stormerkjum setir. oc hinn helgi ande kendi honum. oc hafa þar eftir mynt þeir er helgar bókir hafa gort síðan. Aliud verbum est mynda (-di,-da, mynt) in manus tradere (mund): gripir — metnir ok myndir í hendor þeim er konu fær, *Gpl. 214.*

MYNDAN, *f., formatio (mynda): sveininn smíðar | haglig myndan heilags anda apta formatio Spiritus Sancti, Lil. 30.*

MYNDILL *vide mundill.*

MYNDO, MYNDU, *id. qu. mundo, mundu, perf. inf. verbi aux. munu, G. 28; Hh. 63, 1 (F. VI* 313, *1).*

MYNIM, *1. pl. præs. conj. v. munu, pro munimi, Am. 60.*

MYNNI, *n., ostium (munnr): fjarðar m. o. sínus, H. hat. 18; vide minni, myði. — 2) nom. prædii in Romarikia superiori, prope ostium lacus Mjorsis, Sic. 2, 1 (F. VII* 208. 336, *1).*

MYNNTR, *ore, rostro præditus (munnr), v. hardmynnr.*

MYNT, *f., amnis, SE. I* 577, *2; II* 623. — 2) *sup. verbi mynda.*

MÝRISNÍPA, *f., scolopax gallinago, SE. II* 489. *Est vox Norvegia Myresnibe, vide Strömii Descr. Söndmöræ 2, 99; Undal. Descr. Norv. p. 123; Eggerti Itiner. p. 579. Hodie hrossagaukr, mýrispita, mýriskitr eo quod scolopax gallinago sub finem mensis Julii ad paludes se confert ibique latet, Faberi Prodr. Ornithol. p. 31.*

MYRÍÐR, *f., nomen feminae giganteæ, Skáldh. 5, 23. 29; vocatur irpa, v. 26, flagð 28, skessa 29, bryðja 33, rygr 35, quæ nomina sunt feminarum gigantum.*

MYRK, *separatur a vocabulo, quo pertinet, SE. I* 280, *2. 478, 3; ÓT. 26, 2, vide præterea myrkdanar, myrkdreki. — 1) SE. I* 280, *2 coherens myrkbók hreins reinar umbrorsa terga saltuum, montes opaci, a myrkbak tergum tenebrosum (myrkr, n., bak). — 2) SE. I* 478, *3, coheret myrkmörk campus nebulæ v. caliginis, mare (myrkr, n., mörk), örriði myrkmarkar strenuus percursor maris, vir, ubi örriða acc. est, et pertinet ad margan. — 3) ÓT. 26, 2 etiam construendum est myrkinörk silæa obscura (myrkr, adj., mörk), foldynr myrkmarkar terra obscuræ silææ, i. e. terra siliosa, de Norvegia, álfr myrkmarkar foldynjar præfectus terræ siliosæ, de Ilakone dynasta.*

MYRKBAK, *n., tergum, dorsum umbrosum, SE. I* 280, *2, vide sub myrk 1.*

MYRKBALS, *F. V* 174, *forte huc referenda sit lectio myrkhal, F. IV* 90, *not. 2 (Cod. D, F, L), v. myrkhalr vir tenebrarum, in tenebris degens, i. e. nanus, myrkhal minni potius v. liquor nani, pœsis, carmen. Ceterum mann göfugr in v. 1. legendum videtur mengöfugr annulis spectabilis, pro subst., princeps.*

MYRKBÁLÁR, *adj., lividus, purpureus*

(myrkr, blár), v. *potius, fuscus, niger*, *epith. navis*: m. tjalda drasill, ÖH. 41, 1.

MYRKDANAR, SE. I 474, 4; *hic cohære videntur við* (i. e. viðr, apocopat) *r*) myrkdanar sendu natis, pro viðr Danar myrksendu *lignum Dani obscuræ arenæ*. Danr h. l. de pirata accipio, *sive Danus ille fuerit Danus 1. (mikilláti) sive Danus 3. Danie rex, aliquando forte piraticis excursionibus clarus*; myrksenda Danar obscura Dani (piratæ) arena, mare, *ejus við(r) navis. Constructio autem est: ek man þat orða endr, er við Danar myrksendu gein gröfn-um munní cum navis exculpto rostro hiarer.*

MYRKDREKI MARKA, SE. I 430, 3, pro dreki myrkmarka *draco obscurarum siltearum, serpens*, a myrkmörk silba obscura (myrkr, adj., mörk). *Serpens autem h. l. pro hasta ponitur, sec. præcedentia*: spjót er ormr kallat.

MYRKFARA, f., nox (myrkr, fara), SE. II 485. 569, in dægrahéitum.

MYRKHEIMR, m., *regio tenebrosa, locus tenebrosus* (myrkr, adj., heimr), aut saltus vel obscura silva, ubi carcer angineus erat, aut ipse carcer serpentibus repletus, Ghe. 44, cf. 34. (Pl. myrkheimar loca subterranea, SE. I 344).

MYRKLEYGR, m., *ignis obscurus* (myrkr, adj., leygr): m. mistar (bellonæ), gladius, brjóttr mistar myrkleygs fractor gladii, vir, homo, Has. 61, hoc ordine: blífr húðíngi snóta (Sancta Maria)! sá mistar myrkleygs brjóttr, er dýrkar þio, verðr-at fir borðe: mjök treystumz því.

MYRKMÖRK, f., *silva obscura, opaca* (myrkr, adj., mörk), cohæret SE. I 430, 3; ÖT. 26, 2, vide supra myrk 3 et myrkdreki. — 2) *campus caliginis v. nebulæ, mare, vide supra myrk 2.*

MYRKR, n., *tenebræ, Hævam. 82. — 2) de loco obscuro, silva opaca, Sturl. 3, 17, 1. — 3) metaph.: m. munar caligo mentis, cæcitas animi, Lb. 4; undraz myrkr, at ljós er styrkra mirantur tenebræ (loci inferorum), lucem prævalere, Lil. 61. — 4) caligo, nebula, SE. II 569, in vedrahcitum, pro mörkvi; id. qu. þoka, myrkvi, Vigagl. 19; Finnlap. murkko nebula, caligo. — 5) vide niðmyrkr.*

MYRKR, adj., *tenebrosus, obscurus, opacus*: myrkt er úti tenebrosus est (tenebræ sunt) foris, Skf. 10; m. vafrlogi obscura, fumigans, Skf. 8. 9; m. viðr saltus opacus, Og. 23, cf. myrkviðr; myrkvar grimur noctes tenebræ, obscuræ, FR. I 519, 5; m. veqr via obscura, Rm. 34; myrkt hregg mækis eggja obscura tempestas gladiatorum, pugna, ob multitudinem telorum, F. II 314, 1. — 2) *obscurus, incertus, intellectu difficilis*: m. stafr obscura litera, Eg. 75, 2; m. mál res dubia, obscura, Vigagl. 23, 1; myrkvar kenningar obscuræ, intellectu difficiles appellationes (circumscriptiones) pœticia, legendum videtur Gd. 78; myrkt er mér, alls greppr nè sèrat obscurum, incertum mihi est, quandoquidem non video, F. VI 422, 2.

MYRKRIÐA, f., *femina gigas* (qs. noctivaga, myrkr, n., riða), SE. II 472. 555, pro

munniða; myrkrifor, pl., *striges nocturnæ, mulieres gigantæ noctivagæ*, Harbl. 19, alias kveldrifor et kveldrunnar konor.

MYRKVA, verb., *obscurari, tenebris offundi* (myrkr): þá er myrkvir niðleggs daga tveggja cum noctis tenebræ oboriuntur (= þá er dimmtr af þótt), Dropl. min. (Eg. 53 = myrkja, 46; ÖH. 96; ÖT. 1).

MYRKVI, m., *caligo, SE. II 486* (= mörkvi, mjörkvi). Pros., Vigagl. 19; F. VI 261—62; ÖT. 70 (F. II 141); GhM. II 368; Sks. 135.

MYRKVIÐR, m., *silva opaca* (myrkr viðr, Og. 23), Lokagl. 42; Ghe. 3; Hund. 1, 47; FR. II 129, 2. Hringr myrkviðar circulus silvæ, serpens, FR. I 259, 2, quem locum sic restituendum esse puto: sjá hefir dagryfr dyra (dælt er hann af því kenna) Hauss í harma túni | hringr myrkviðar fengit, i. e. sjá dagryfr Hauss (o: Háoss, Háss = Hárs, var. lect.) dyra hefir fengit myrkviðar hringr í harma (= hvarma) túni, dælt er (at) kenna hann af því o: hic ruptor gladii (vir, h. l. puer) nactus est anguem in oculo, facile est eum ex hoc cognoscere.

MYRR, f., *palus, terra paludosa* (forma vocis vetustissima, Nrr. 152; F. VI 334; XI 26; hod. mýri, ut GhM. III 286. 288): leiddo þá mey í mýri fúla in putidam paludem abduxerunt, Gha. 54 (Gk. 3, 10); pl. mýrar loca paludosa, palustria, Mg. 32, 2; Grett. 61; mars mýrr solum equi, terra, oppos. bylgjur fluctibus marinis, Orkn. 51, ubi: látum branda elg dynja á bylgjur af mars mýri facimus navem a terra in mare ruere; sofnis m. terra serpentis, aurum: leita at sofnis mýri aurum quærere, Grett. 20, 1.

MYRÐA (myrði; myrða, myrða; myrt v. myrót), *occidere, interficere, trucidare* (morð): móþor tókt mína ok myrþir til hnossa leto dabas ad thesauros potundos, Am. 53; impf. myrðti interemit, Söll. 5, omnes Codd. præter H; part. pass. myrðr peremptus, Söll. 74. Propr. videtur esse percutere, ut drepa, nam additur í hel ad necem, Skáldh. 3, 44, ubi sic: þat var sveigt at sveinum Hreims, senda hefði bylgju eims | með manndómsleysi myrt í hel quod missores ignis undæ (viros) nefarie ad necem percussissent (i. e. interfecissent).

MYRÐIFREYR, m., *qui percudit, pertundit, noxam adfert* (myrða, Freyr): m. törgu noxam parmæ adferens, præliator, vir, Korm. 12, 4.

MYRÐIR, m., *intersector, occisor, percussor* (myrða): Vinda m. percussor Vendorum, de rege Norvegiæ, ÖT. 18, 3. 128, 2; F. II 314, 2, Danie, ÖT. 36; m. varga ezulum, rex, Hg. 31, 3, quo loco F. I 46, 1 habet víga m. exstirpator homicidiorum. — 2) *qui noxam adfert, consumit, violat*: m. menja, móins jarðar consumtor monilium, auri, vir, Orkn. 75, 2; Nj. 63; m. morðfars violator, læsar gladii, pugnator, Eb. 18, 1; SE. I 610, 2; vide menmyrðir et morðvenjandi.

MÝSINGR, m., *regulus maritimus*, SE. I 547, 2; II 154, 2; vide et SE. I 376; SE. II 431: þá tók Mýsingr sækonunge Gróttu, ok

lét mala hvítasallt á skipvsm sínum, þar til ær þav svkkv á Petlandzfirði, þar ærsvælgr síþan, ær sær fellr í æga Gróttv, þá gnýr sær ær hon gnýr, ok þá varð síorinn salltr.

MYSTR, f., in SE. II 492, *hod. insula Mygster sive Møgster in Hordia meridiana; vide Mýl.*

MYT, inc. 'gen., hasta, SE. II 477. 561, *pro naut.*

MYVILL, vide supra *þjardmyvill.*

MYÐI, n., id. qu. mynni ostium, Fsk. 63, 2 (ÓT. 123, 1): *suðr [ífr Svoldrar myðe | sjarlæve roðin þarom, quo loco altera recensio Fsk. habet munnri pro myðe.*

N.

N per apocopen usurpatur pro nn, in tven, þren, sec. SE. II 98. — 2) loco r, in dogn (= dogn, dægr), vatn. — 3) pro ð: en (= ed), dalarnar (v. dalnað), grandúgr, lifna (eivos); in prosa, Amlona = Amlóþa, SE. I 328, var. lect. 21, þanan (= þadan inde), Bl. membr.; in æfra (= ið efra), F. X 382, lin. 19. — 4) paragógic in aldrigin nunquam, GhM. III 334, lin. 2, 342, lin. 18. — 5) nd pro nn, v. lindból. — 6) nn pronuntiatum fuit apud Veteres ut nn, non ut dn s. rn, sec. hodiernam pronunt., utpote profectum ex nr, non rn, vide Ód. 1. 9. 20; ÓH. 41, 3; Hh. 35, 2; 65, 6; 73, 2. 3. 6; 94, 3; F. VII 85; SE. I 610, 1; GS. 9. 27; vide et exemplum sub allkostigr. — b) nn = nd in annskoti, annspjall, annspilli, bann, ennlánger, hannzki, hannyrðir, munnlaug, rann, unnlínnar, vannbaugr, vannstyggr, Vinnland, unnvargr, vönnum (Ólafsr. 7), Þunn (= Þund); et in consonantiis, v. c. sunnz — undan, F. X 354. — c) nn = ndn, in bunnir, SE. I 240; Anecd. 42, sec. pronunt. — d) nn = mn, v. c. málfinni (pros. skjaldrinna, Gloss. F. XII; hinna, FR. III 138, Sec. Hinna, vet. Dan. Hlynna, Harpestr. 42, Dan. Hinde, Isl. himna, v. supra innmáni). — e) nn = nr, vide ginn, skinn (hod. gin, skin), ut in nominibus: seinn, steinn, spónn, grænn, etc. — f) nn = rn, v. c. enn (= ern), spann (sparn), et in prosa sæpe menninnir, sec. pronunt., pro mennirnir, Vem. 14. 18.

-NA, suffixum, plerumque vim demonstrativam habens, vide svona, þenna. Suffigitur a) adverbis, ut in gærna, F. VI 254; enna adhuc, F. VI 360; VIII 119, var. lect. 10; Vigagl. 22; Sturl. 2, 26 (sec. Cod. EV, var. lect. 5, pro enn nú); þarna ibi, GhM. II 592, ubi þat-þarna, unde ortum vulgare a tarna. — b) pronominiibus: þerna tibi, F. VI 422; þessna, FR. II 147. — c) præpos., viðna, F. III 73. — d) verbis: varna, FR. II 174.

NÁ, f., id. qu. gná dea Asica, in appell. femineis: ná skikkju, skrauta, nistiss, bauga, spjalda, auðar femina, Skáldh. 2, 4. 6; 3, 9. 50; 6, 48; 7, 36.

NÁL-, in compos., prope, vide náborinn, náleid, nálgaz, náongr. — b) pro vero adverbio accipitur Harbl. 56; er ek get þá ná quem (solem) tum conficio prope (ab horizonte) fore; sed h. l. certior esse videtur lectio þána. — c) ut adjectivum occurrit in f.

ná propinqua, Hv. 8: ná er gípt fortuna propinqua (vel, prope) est. Hinc pl. msc. nom., náir frændr propinqui cognati, F. X 430, 59, not. 3, ubi Cod. Flat. nánir. Adjectivum nárr, nátt, non occurrit.

NÁ (ná; náða; náð), nancisci; posse, licere; 1. s. præ. ind. act. ná, cum suffixo 1. pers., náig, F. V 180; 2. et 3. s. náir, Hvam. 68. 123 (etiam in prosa, ÓH. 246; Isl. II 234, var. lect. 16; FR. II 474; Jus eccl. Ketil. passim, et 3. s. pass. náiz, Vigagl. 13; F. XI 59; FR. II 476, var. lect. 9; 3. s. act., nær, Synt. de Bapt. p. 119; Jus eccl. Norv. c. 9); perf. inf. act. náðu, F. VI 409, 1; sup. náð, est contr. ex náit, quod habet Fsk. (ad F. VII 202): var Sigurðr allra manna fóthvataztr, ok fengo þeir honum ekki náit at því sinni. — 1) cum dat., nancisci, potiri: náði jörð terra (Norvegia) patitus est, Ód. 25; áðr en E. næði örmí eða meira hlut antequam serpente (navi prætoría) et victoria potiretur, F. III 9, 2; ná máli e-s colloquendi cum aliquo copiam adipisci, F. V 180; dagr náðit fögurum lit non nacta est clarum lucem, i. e. obscurata est, ÓH. 239, 2; ná þjónustu sacram cenam nancisci, Söll. 60; ef ek næðag Vermundi si mihi copia fieret Vermundi, si auxilium ejus adipisci possem, Eb. 19, 1; ellipt.: áðr (maðr) náði þær antequam tui copia facta est, antequam te regem nacti sumus, SE. I 526, 5; passive: áðr næðiz niðrfall Hálfis galla antequam ignis exstinguendi copia facta est, i. e. antequam coloni incendiis liberarentur, Hh. 76, 2. — 2) cum infinitivo, a) mihi licet, mihi copia fit, facultatem, potestatem habeo rei faciendæ: ef sá randviðr rökuvaz næði si ei adolescere contigisset, Sonart. 11; náði komaz pervenire potuit, Söll. 1; ef ek næða sofa si mihi dormire contingeret, F. II 232 1; ok náí hann þruma sique ei manere liceat, Hvam. 30. — b) periphrastice: náðileggja, at eyða = lagði, eyddi, Hg. 8; Mg. 32, 3; náí líta = líti videat, SE. I 610, 1; náim hitta conveniamus, vel convenire nobis contingat, SE. II 120, 1; náðit skína non splendebat, G. 19.

NABBI, m., nanus, nani nomen, Hyndl. 7.

NÁBORINN, propinquus, propinqua cognatione junctus (ná, bera): nábornir niðjar, Bk 2, 11; Hm. 10.

NADDFÁR, n., pernicies telorum, pugna (naddr 2, fár), ÓT. 125, dubium quo referendum sit; maxime nunc placet construere:

verkendr baugs serkjar gerðot vægjaz við naddfárs megin, sukko niðr af naðri, sárir í bœð *consumtores tunicæ annulatae sibi non pepercerunt in vi (impetu) pugnae, etc. F. II 319 alia ratio est: naddfár h. l. derivandum videtur a naddr 1, clavus clipei, et construentum cum F. XII: í naddfárs bœð in pugna, clavis clipeorum perniciosus.*

NADDFREYR, m., numen teli, præliator, vir (naddr 2, Freyr), SE. I 410, 4.

NADDGÖFUGR, adj., telo insignis, spectabilis (naddr 2, göfugr, ut vápungöfugr), de gigante, Grg. 14. Vide et naðgöfugr.

NADDHRÍÐ, f., procella telorum, pugna (naddr 2, hríð): njótr naddhríðar præliator, vir, Korm. 17, 2; 20, 2.

NADDR, m., clavus, in specie clavus clipei. In genere, clavus, in appell. gladii: n. hámana clavus clipei, gladius, rödd hámana naddis sonitus gladii, pugna, valbrandr hámana naddis raddar ingens flamma pugnae, ensis, cujus njörðr bellator, Hg. 20, 1. In specie, clavus clipei; hinc nadda borð tabula clavorum, tabula clavata, clipeus, nadda borðs hregg tempestas clipei, pugna, Fbr. 33, 1 (GhM. II 340—42), vide supra hreggboði. De clavis clipeorum, vide F. VII 323: Nikolás hafði víðan skjöld, ok gyltir naglar ok strendr. De clavis vaginarum usurpatur naddr, F. VI 212: naddar af umgjörðum (sverðskónum). — 2) telum: nadda el, gnýr pugna, SE. I 458, 2; Ísl. 5; nadda rög, id., ejus innir puginator, vir, Dropl. 3; nadda njörðr, víðr præliator, vir, RS. 7; Ísl. 22.

NADDREGN, n., pluvia telorum, pugna (naddr 2, regn); Orkn. 82, 2; njörðr naddregns bellator, rex bellicosus, in voc., Hg. 28, 2.

NADDSKÚR, f., pluvia telorum, pugna (naddr 2, skúr); nærir naddskúrar bellator, rex bellicosus, ÓT. 31, 1.

NADDVEITIR, m., oblato, i. e. conector telorum, vir (naddr 2, veitir), F. III 103.

NADDVEÐR, n., tempestas telorum, pugna (naddr 2, veðr): naddveðrs boði præliator, vir, F. VII 345, 3.

NAF, n., modiolus rotæ, (Dan. et Nav, Hjulnav, cf. et náf, infra); il., rotula: handar naf rotula manús, clipeus, Hg. 20, 1, cujus loci constructionem vide supra in hlym-mildingr.

NAFJÖRÐ, f., terra crepidinis, i. e. terra alta, prærupta, saltus, montana, montes (confero Norv. Naav crepido montis): vörðr nafjarðar custos saltum, montium, gigas, SE. I 466, 1. Lex. Mythol. p. 491 adsumit nom. nafjörðr, m., sinus vel flumen cadaverum, i. e. Hvergelmer, abyssus infernalis, Nastrandis circumdatus.

NAFN, n., nomen: gefa nöfn nomina rebus dare, Vsp. 6; skrautligt köllum vör nafnit farar nomen peregrinationis splendidum (honorificum) ducimus, A. 19; gjöra sitt nafn kunnt, F. I 187, 1; reka nafn celebre nomen sibi peregrinando adquirere, Sturl. 4, 41, 1; vega nafn nomen sibi pugnando adquirere, F. XI 195, 1; pro persona, homine, Skáldh. 7, 24. Vide kenninafn.

NAFNA, f., cognominis (nafni): gjálpar n. feminae giganti cognominis, securis (Rímmugýgr), Nj. 93, 2.

NAFNFRÆGR, adj., celebrer nomine (nafn, frægr), Hla. 318, 3.

NAFNI, m., cognominis (nafn), H. 24; Ísl. 7; pl., nafnar, F. II 316, 2; Mg. 17, 3. Vide composita: samnafni, skirinafni; n. hrafnis corvus, Ód. 22.

NAFNKUNNR, adj., celebrer (nafn, kunnr), Hla. 228, 1.

NAFNKUÐR, adj., id. qu. nafnkunnr (kuðr), G. 65.

NAGAGL, n., anser cadaveris, corvus (nár, gagl). Eb. 19, 8.

NAGLI, m., unguis, id. qu. nōgl, SE. I 512; dat. nagli, Bk. 1, 7. 17; genus msc. cognoscitur ex FR. I 285; III 509, et superest hæc forma hodie in voce compos. naglsrót radix unguis.

NAGLFAR, n., navigium ex unguibus factum (nōgl, far), Vsp. 44, vide SE. I 138. 188.

NAGLFARL, m., id. qu. naglfar, SE. I 138. 188. — 2) navis, SE. I 581, 2; innan-borðs naglfara in navi, SE. I 524, 3. — 3) gladius, SE. I 566, 3; II 476. 560 (quasi clavis distinctus, a nagli, fara); siglur naglfara arbores gladii, milites, SE. I 372, 3. — 4) maritus noctis, SE. I 54.

NAGLI, m., clavus, Lb. 16; nagli hölmgerðar clavus zonæ insularis, insula, F. IV 282. In compos.: farnagli, marnagli, reginagli, samnagli, stagnagli, varnagli.

NAGR, m., avis nescio quæ, SE. II 488; sveita n. aquila, SE. I 310, 4; blóðs n. corvus v. aquila: næra blóðs nag pascere corvum, stragem edere, pugnare, Ísl. I 349, 1 (Heidar. S.). F. I 178 malui sveita nagr, quam naðr.

NAGRÁÐUGR, adj., cadaveris cupidus, avidus (nár, gráðugr), de femina gigante, H. hal. 16.

NAGRINDR, f. pl., clathri mortuorum (nár, grindr). Skf. 36; Lokagl. 63; Fjölsn. 27.

NÁHVALR, m., cetus, monodon monoceros, SE. I 580, 3 (GhM. III 296; Arn. 63; Lex. Dan. sub voce Narhval).

NÁIG = NÁI EK, 1. s. præ. ind. act. v. ná, F. V 180.

NÁINN, m., nanus, Vsp. 11; SE. I 64, 2; II 469. 552. — 2) serpens, SE. II 487. 570.

NÁINN, adj., propinquus, cognatus; in prosa: náð er nef augum contiguus nasus oculis, Nj. 12; byggja náit at frændsemi, Ý. c. 4, fn.; náinn frændi, maðr, Flóam. 30 (GhM. II 150); Jónsv. p. 15. Pl.: náinn frændr propinqui cognati, F. X 430, 59; acc. pl. msc.: nána frændr, Merl. 1, 54; f.: brúðr Dönum nánar Danis cognatæ, i. e. Danicæ, Hh. 19, 1. Omisso frændi v. maðr, absolute, pro substantivo ponitur: nánun er at hjarga, FR. II 128, 3; hugði gott nánun, Am. 33; náins naust naustibulum propinqui, tumulus patris (o: Skallagrimi), vel collis Digranesum, ubi conditus erat, Sonart. 3, quo loco G. Magnæus náinn mortuum vertit, ac-

cupiens pro part. pass. sine verbo, a nár funus.

NAKKVA, *id. qu. nakkvat aliquid, non-nihil, neutr. pron. adj. nakkvarr, SE. I 444, 2.*

NAKKVARR, *pron. adj., aliquis, id. qu. nokkvarr, nokkurr; Sturl. 4, 2, 1; Selk. 8; nakkvara sinnum aliquoties, Jd. 23, i. e. nokkvoru, nokkurú, dat. pl. neutr. Nom., nakkvarr, Grág. II 209; nakkverr, ibid. I 232; nakkvar, adv., alicubi, F. I 70.*

NÁL, *f., acus muliebris: nála nauma dea acuvu, femina, Grett. 90, 1, vide nálgrund. — 2) acus velis resarciendis, SE. I 585, 2 (Spec. Reg. p. 30). — 3) mater Lokii, quæ et Laufey, SE. I 104; Nálar son Lokius, SE. I 268.*

NALA, *f., nomen insulæ, SE. II 492. Ignota Munchio.*

NÁLEID, *f., via propinqua: n. Heiðins (Heðins), mare propinquum litori, Ísl. I 84, not. 5, cf. ibid. 487.*

NÁLGAZ (-aðiz,-az), *appropinquare (contr. ex nálægjaz, a nálæg, qui propejacet, propinquus), cum acc., Grm. 53; Merl. 2, 45.*

NÁLGRUND, *f., Tellus, dea acús, femina (nál, grund), Eb. 19, 1.*

NALI, *m., nanus, Vsp. 12, Reg. et membr. 544.*

NÁLIMR, *m., membrum propinquum (ná, limr): nálimir vins tjaldranns membra cælo propinqua, homines caelestia affectantes, i. e. clerici, Ag., ubi sic: brátt gaf vígslu veitir | vins nálimum sínum | tíða offr sá er trúði | tjaldranns á guð sannan, i. e. vígslu veitir, sá er trúði á sannan guð, gaf brátt tíða offr sínum vins tjaldranns nálimum.*

NAM, *Am. 103, prava lectio pro namn, cf. FR. I 223.*

NÁM, *n., perceptio, apprehensio; doctrina, disciplina, artes: illsku nám malæ artes, veneficia, Skáldh. 5, 26 (nema, verb.). In compositis: fjárnám, fjörnám, víðrnám; naðrbings n. directio bonorum, F. III 98.*

NÁMDÚKR, *m., vestis, ex panni nescio quo genere confecta (a nám quod panni genus aliquod esse conjicio): námdúks lind femina, Orkn. 82, 4 (AR. II 217, 1). Confer mox námeik, námskord; it. námkyrtill in hist. Eiríki Rúfi c. 5 (AA. 61): kona í svörtum námkyrtli (ed. Peringskj. nákyrtli, quod vertunt: tunicam angustam); Ld. ed. Hævn. p. 214: Guðrún var í námkyrtli, ok víð vefjar upphlutr þraung, en sveigr mikill á höfði, quo loco pro námkyrtli al. habent hnjámkýrtli, al. blám kýrtli, al. rauðum skarlatýs kýrtli; cf. AA. 61, not. a.*

NÁMEIK, *f., arbor panni, femina (nám, eik, vide námdúkr), Gullk.*

NÁMELI, *n. pl., dicta acria, perstringentia (ná prope, mihi), Sonart. 19.*

NÁMGJARN, *adj., docilis, epith. femina, RS. 17. Pros. Eg. 82.*

NÁMSKORD, *f., destina v. arbor panni, femina (nám, skord, vide námdúkr), F. II 250, 2.*

NANNA, *f., Nanna Nepi filia, uxor Bal-*

deri, SE. I 102, 176. 180. 208. 556, 3. Nǫnn sværa Frigga, ibid. I 304; Nǫnn verr, Balderus, ibid. I 260. — 2) in appell. feminarum: n. beðjar, bjórranns dea lecti, triclinii, femina, Korm. 3, 7; F. III 86; n. vorru hjalts dea monticuli, femina gigas, SE. I 292, 4; in compositis: mjöðnanna, önnanna, silkinanna. — 3) significatum nominis Nanna, forte ministra v. pocillatrix, respicere videtur appellatio Herjans nonnor ministræ Odinis, Valkyræ, deæ Cæsilegæ, Vsp. 28.

NÁONGR, *m., propinquus, cognatus (hod. náunzi, a ná prope, et term. úngr), Ghe. 9.*

NÁR, *m., nanus, Vsp. 11 (membr. 544, naar); SE. I 64, 2.*

NÁR, *m., cadaver, funus, corpus mortuum; in nom. s. per unum r, Am. 102; SE. II 180, 2 (II 425, 5); nárr, per duo r, FR. I 426, fullr sein nárr; dat. s. ná, Eb. 19, 6; SE. II 180, 2, sed náí, FR. I 472, 2; F. X 425, 19; gen. náss, Hævam. 71; Vegtk. 9. Pl., náir, acc. náí, Vsp. 35. 44; dat. náom, Bk. 1, 33, contr. nám, Alem. 2; Hund. 2, 20; verða ná, verða at nám mori, Am. 102; Söll. 33; gera at náí interficere, F. X 425, 19; náss orð vox funesta, vel tennis, exilis, qualis larearum, Vegtk. 9. De cadavere canis, Gha. 43. Vide virginnár.*

NÁR, *Ghe. 16, omnium codd. lectio, puto adj., celsus, sublimis, qs. hnár, vel sec. F. Magnusenium, strenuus, alacer, ut knár.*

NARA, *verb., semper cui adherere, Skf. 31, Gloss.; A. 25.*

NÁREID, *f., vehiculum funeris, feretrum: leggja líf í náreid corpus feretro imponere, Ha. 241 (nár, m., reid).*

NÁREIDR, *m., qui funus vehit, portat (nár, m., reida), epith. patibuli, Y. 26, 1.*

NARFI, *m., Narrius, filius Lokii, gigas, SE. I 104. 184; Y. 20, 1, id. qu. Nari. — 2) gigas: níðerfl narfa þösis, carmen, Eg. 56, 2. In compos., vide hlunnarfi, hlymnarfi. Vide narvi.*

NARI, *m., Narius, filius Lokii, cf. narfi, SE. I 104. 184; Nara fadir Lokius, SE. I 268; nipt Nara soror Narii, Hela, mors, Höfuðl. 10, ut jóðis úlfs ok Narfa, Y. 20, 1.*

NARI, *in compositis, vide aldrnari, vignari (cogn. næra, alere).*

NARR, *m., gladius, SE. I 567, 2. (II 477, nárr; II 620 nar; II 560 .nar).*

NÁRÚNGAR, *m. pl., in appell. virorum: n. viga ok verka víri, SE. II 497. Propr., qui alunt, nutriunt, promovent, gerunt, efficiunt aliquid, cf. norúngar, næringar. Non occurrit nisi in compositis: beitrnúringar, eldnúringar, fólknúringar, lofnúringar.*

NARVI, *m., id. qu. Nörvi gigas, pater noctis, SE. I 54.*

NÁSHEIMR, *m., mundus vel regio mortuorum (nár, m., heimr), Sturl. 9, 34.*

NÁSKÁRI, *m., latus cadaveris, corvus (nár, m., skári), St. 6, 1.*

NÁSTRANDIR, *f. pl., litora mortuorum, regiones infernales (nár, m.; strönd), Vsp. 34; SE. I 200, 1, ubi náströnd (u) = náströndom (um).*

NATA, *f.*, hasta, SE. I 570, 1; II 477. 561. 621.

NATI, *m.*, gigas, SE. I 551, 1; II 471. 554 615. — 2) lorica, SE. I 573, 2; (II 479, nán; II 562 nán).

NÁTT, *f.*, nox, *id. qu.* nótt; sed náttu, Jd. 39, contra metrum est, et pronuntiandum nóttu; dóttir náttar terra, SE. I 320 (cf. I 54).

NÁTTA (-aða,-at), pernoctare (nátt), Ill. 62, 7. — 2) *impers.*, *vesperascere*, er tók nátta tenebris obortis, Sturl. 8, 5, 1.

NÁTTDÖGG, *f.*, ros nocturnus (nátt, dögg), FR. I 467, 1.

NÁTTFARIR, *f. pl.*, oberrationes nocturnæ (nátt, far), FR. I 434, 1; aliter 519, 2.

NÁTTFÖRULL, *adj.*, noctu oberrans, nocturnos conventus agitans, vide compos. all-náttförull (nátt, förull a fara).

NÁTTÚRA, *f.*, rerum natura, naturalis rerum ordo, cursus naturæ: sjálf náttúran, sett á hilmí sunnu stóls, hlýtr vægja fyrir valdi biskups, Gðþ. 53 (in prosa: instinctus naturæ, oppos. skilningr intellectus, Skuggs. 45; ingenii facultates, Sturl. 8, 7; proprietates rei, steinā n. vis, potestas lapidum, Sturl. 8, 7; naturæ, genii vi sua aliquid efficientes, AA. 111, not. 2).

NÁTTVERÐR, *m.*, cænā (nátt, verðr): n. ara cadaver, Höfuðl. 10, ubi var. lect. est náttvörðr, *id.*

NÁTTÞING, *n.*, conciliabula nocturna (nátt, þing), Orkn. 66, 2; n. göndlar bórs securis, F. XI 138, 4.

NAUMA, *f.*, semina gigas (non extat in SE.): nauma salr antrum, Grett. 69, 1. Nauma uxor regis Semingi, Odinis filii, ex qua Naumdalr denominatus, FR. III 519. — 2) in appell. femineis: n. hornstraums, nála, hringa nympha cerevisiæ, acuum, annulorum, semina, F. V 177, 2; Grett. 90, 1; Gðþ 54; n. niðbrands, niðleiks (auri), saums semina, Hlid. 27; (AR. II 343); GS. 11. 19; vide hirdinauma, hlífinauma, hürnauma. — 3) absolute, semina, SE. II 490 in kvennaheiti ökend; Hyndl. nj. — 4) nomen insulæ, SE. II 492. Ignota Munchio.

NAUST, *n.*, navale, ναυλιον, ναυριον, F. IX 13: Hákon konungur hafði látit gera húsið mikit — þat er hann ætlaði til nausts; hinc nausthús ναυστοκος, Dropl. maj. msc. Nausta blakkr equus navalium, navis, ejus hlémáni clipeus, Hg. 30; de tumulo, náins n. domus, i. e. tumulus propinqui, Sonart. 3. Meton. *id. qu.* húsið, salr, ræfr: hriðar naust ædes procellæ, ær, cælum, stillir hriðar nausts ræz celi, Christus, Hlas. 23; bððvar naust ædes pugna, clipeus, brandr bððvar nausts ignis clipei, gladius, Nj. 133, vide brandviðr.

NAUT, *n.*, bos, Am. 92; nauts haus caput bovis, FR. I 480, 2; nauta blöð cruor boum sacrificialis, Hyndl. 9 (Isl. I 258).

NAUT, *f.*, amnis, Grm. 28; SE. I 130. — 2) hasta, SE. I 569, 2. In priori significato SE. II 623 habet naut, II 480. 563 not, not: in posteriori, II 621 naut, II 477. 561 myt.

NAUTR, *m.*, socius, in compos.: fírunautr, málunautr, mótunautr, ráðunautr, sessunautr,

sökunautr. — b) *pl.* nautar novem viri, SE. I 532. — 2) donum, munus: konungs n. munus regium, gladius a rege donatus, F. II 52, 1; sic Köllu n., Helga n., Skáldh. 6, 27. 34, vide et Kaldhamarsnautr, Ölroðarnautr. Etiam de datore muneris in prosa occurrit. — 3) gladius, cf. naut hasta: nautr braut brynjo, HR. 17.

NAUZUN, *f.*, necessitas, *id. qu.* nauðsyn, SE. II 236, 1.

NAUÐ, *f.*, amnis, SE. I 578, 1; II 480. 563. 623 (qs. fremens, a nauða, gnauða fremere).

NAUÐ, *f.*, necessitas, quod necesse est (vide nauðr, infra): hvað sér nauðir necesse sibi esse dixit, ÖH. 28, 2. — 2) affectio, vexatio, vis, contumelia: víðr þolir nauð vexatur (fluctibus), SE. I 498, 3; F. VII 66; ræfr þola nauð igne violantur tecta, Mg. 33, 1; þudri súð gjöræz nú nauðir jam tenues tabulæ (navium) adfliguntur (adsultu fluctuum), RS. 17; nýjar súðir vissu nauða vexationem expertæ sunt, Hla 285, 1. — 3) dolor, malum, calamitas: þat er nauð dolendum est, FR. I 264, 2; nauð í hjarta animi ægritudo Ag.; með nauðir sinistra fortuna, Skáldh. 4, 44; nauða-linnr malus, dirus, exitiosus serpens, Nik. 12. — 4) fatalis calamitas (*id. qu.* ánauðir, álögur): nema or nauðum, Fjöls. 41; þat trúir ek vera þrjú misseri, at niðúngs dóttir í nauðum væri, Hyndl. nj.; de somno fatali, hverr feldi af mér fólvar nauðir, Bk. 1, 1. — 5) vincula (ut ἀνὰ κλῆ): vissi sér á höndum höfgar nauðir, en á fótum fjótar um spentan, Völk. 11. — 6) abstractum pro concreto, ex signif. 2, res vim alii rei adferens, v. e. nauð boga manus, quæ arcum tendat, SE. II 429. 513; vice versa, nauð kykva arcus, quod musculos, dum tenditur, intendat, kykva nauðar áss deus arcus, vir, in voc., SE. I 296, 1. — 7) litera runica n, Bk. 1, 7. — 8) in compositis: ánauð, bognauð, dalnauð, helnauð, ofnauð.

NAUÐ, *id. qu.* gnauð (cf. gnoð), 3. s. *impf.*, stridebat, fremebat: ver næð of mér snæðom mare circa me pauperem fremebat, Col. Fris. col. 216, 7.

NAUÐA (-aða,-at), *id. qu.* gnauða strepere, stridere, fremere, vel adsidue premere, adfligere, vexare (nauð): kólgu gánger nauðar á kneri adsultus fluctuum navem adsidue vexat, Skáldh. 4, 18.

NAUÐFÖLR, *adj.*, Ghe. 16, ubi construnt: létir nornir gráta nauðfólva náí faceres, ut nympha fatales (propitia) deplorarent funera necessitate pallentia (Gloss., perpalíð a, ut nauðljótr, FR. II 295, nauðsküllótr et similia). Forte: létir nár nornir gráta fólva nauð sublimis (curru insidens) faceres, ut heroína pallidam necessitatem (acerbam calamitatem) deplorarent.

NAUÐGAUNGULL, *adj.*, qui in rebus angustis adest (nauð, gaungull): de feminis fatidicis, obstetricum officio apud puérperas fungentibus, nornir nauðgaunglar, Fm. 12. F. Magnusenius in Gloss. conjicit, quæ necessario aut saepe accedunt (ad puérperas), conferens AS. nydgenga necessario vagans.

Raskius in Ed. Holm., sec. 2 codd. lectionem naugaunglar, apte protulit nágaunglar quæ prope accedunt, propitiæ.

NAUDGJÖLD, *n. pl., multa necessitate expressa, vitæ redimendæ pretium: n. Ása aurum, SE. I 336, var. lect. 8; 356; otrs n. multa pro cade lutræ necessario expensa, aurum, eik otrs naudgjalda femina, Ag., cf. SE. I 352—56.*

NAUDIGR, *adj., invitus, nolens, Gha. 35. 43; Nj. 146, 4. Vegtk. 9; coactus, necessitate adactus, Hund. 2, 28; contr., naudgir inviti, Söll. 33; naudgan dóm crudelem, sævam sententiam, Hh. 76, 2; vide naudgr.*

NAUDLEYTAMADR, *m., vir arcta necessitudine junctus alicui, SE. II 618 (naud, hleyti); proxime a naudleyti, n. pl., Vigagl. 24, quod neypleiti scribitur F. X 309; naudleytamenn, Eg. 30; Ld. msc. c. 30; Ísl. II 324.*

NAUDLIGA, *adv., arcte, stricte, presse (naud); neglir n., Söll. 65.*

NAUDMADR, *m., homo necessarius (naud, madr): dat. s. nauðmanni, Am. 22. Aliud est naudkvæn uxor coacta, mulier ad nuptias v. matrimonium incundum vi coacta, FR. III 68.*

NAUDR, *f., necessitas, id. qu. naud; n. er, sequi. infin., necessitas postulat, ut, Orkn. 66, 2; G. 54; n. stendr mik, Hávam. 157; n. hagar nú til fræða, Korm. 13, 1; n. um skildi necessitas disjunctit (conjuges), Völk. 3, quocum conferunt adj. indecl. nauðskilja, de iis, qui necessitate inviti separantur, Húngre. c. 15; quo adde nauðskilnaðr, m., dicortium extremæ necessitatis, Sturl. 2, 33. Naudr in prosa haud rarum, v. c. SE. II 26. 28.*

NAUDSVN, *f., necessitas, v. nauzun.*

NAUDUGLIGR, *adj., invitus, nolens (naudugr), Grett. 90, 1.*

NAUDUGR, *adj., id. qu. naudigr, Vegtk. 12. 14. 16.*

NÁVALDR, *m., auctor funeris (nár, m., valdr), id. qu. myrðir: snákranns n. perditor, consumitor auri, vir, in voc., Sturl. 4, 14, 3.*

NAVAR, *SE. I 426, 5, vide nuf.*

NÁÐ, *f., pax, quies, otium: n. ljarta pax animi, solatium animi, Gd. 41; víta quieta, tranquilla, fá n., eiga n. víta tranquilla frui, Skálldh. 6, 44; 48; 1, 38; divina benignitas, clementia, Lb. 8; sviptir náð ok giptu, Gd. 47. Pl., pax, = gríð: niissa líf ok náðir, Grett. 86, 1; koma á náðir e-s recipi ab aliquo, Skálldh. 4, 8; með náðum quiete, tranquille, Skálldh. 1, 15; með litlum, fögrum náðum, ibid. 7, 8; 2, 3; at (af) náðum, ibid. 1, 35; kvenna náðir, Gd3 9. Gratia divina: treysta uppá krapit ok náðir (guðs), Gp. 16; til guðs náða ad gratiam dei consequendam, Ag.*

NÁÐA (-aða,-at), *pacem, gratiam alicui concedere (náð); vide sáttnaðandi.*

NADÉL, *n., procella teli v. gladii, pugna (naðr v. naddr, el): náðels bði pugnam offrens, præliator, vir, Sk. 1, 23.*

NADGÖFUGR, *adj., id. qu. naddgöfugr, de Heimdalo, Hyndl. 33.*

NADR, *m., serpens; gen. s. nadrs et naðs, dat. nadri, pl. nadrar,-a; Vsp. 50. 59; H. hat. 9; SE. I 258, 4; 484 180; nadra túnga lingua serpentis, = orms túnga, Ísl. II 225, 1; nadrs ógn terror serpentis, hiems, SE. I 700, 2; þann vetr enn nesta nadra deypfi hugfullr konúng með Hálcyjom fecit rex animosus unacum Halogis, ut proxima hieme serpentes interirent, i. e. proximam hiemem transegit apud Halogos, F. VII 341, 3, hiems enim mors serpentum dicitur. In appell.: n. våpnhríðar (pugnæ), gladius, Grett. 59, 2; nadrs bingr lectus serpentis, aurum, Mb. 10, 2, vide bingtöpuðr; n. fetils stordar strandar gladius; Korm. 11, 5, vide fetill; n. vetríma, unda, sóknar gladius, G. 44; HR. 32; SE. I 606, 1; n. hrístar serpens bellonæ, ensis, Grett. 86, 1, ubi legendum puto: gall, er Hjarandi handa, Hristar nadrinn, misti sonuít, quum manus Hj. amittebat, bellonæ serpens. Rausnar n. serpens proræ, navis, H. 9, 2 (SE. I 491, 2); sjávar n. serpens maris, navis, sjávar n. ölkunnarr navis poculi, mensa, it. triclinium, domus, aula, ÓT. 20, 3. — 2) nomen gladii Egilis Skallagrimi f., Eg. 55, 2; it. gladius in universum: halda e-m und naðs egejzar ensis aciei objicere quem, Korm. 13, 1. — 3) navis bellica, ut dreki draco, ÓT. 125; F. III 3, 2; Mg. 31, 7; Hh. 62, 4; 63, 3; F. VI 318, 1. — 4) de aquila, FR. I 472, 2; SE. II 180, 2; sára n. corvus, F. I 178, ubi legendum putavi nagr sára, et forte utroque loco tó nadr dialectica varietate. positum sit pro nagr, cf. AR. I 181, not. 4. — 5) in compositis: hrænadr, valnadr, vignadr.*

NADRA, *f., vipera (naðr), SE. I 484. II 487. 570, ride fölknaðra.*

NADRBÍNGR, *m., lectus serpentis, aurum (naðr, bingr): nadrbings nám direptio bonorum, bona spoliata, F. III 98; nýtir nadrbings vir, Hítid. 17, 3.*

NADRISTIR, *k., gladium concutiens, vibrans, præliator, vir (naðr 2, ristir = hrístir), Eg. 57.*

NÁÐU, *perf. inf. act. v. ná: hykk þjóð náðu at láta líf þúsundum innumera, puto, hominum multitudo vitam amisit, F. VI 409, 1.*

NÁÐUGR, *adj., tranquillus, quietus: náðugt yndi tranquilla et deliciosa víta, i. e. summa beatitudo, Gd3 32.*

NÉ, *partic. negativa. — 1) adv., non, regulariter proxime ante ipsum verbum ponitur, v. c. Vsp. 5. 16; Hávam. 92; Æd. 47. 48; H. hat. 20. Sk. 1, 29; Fm. 3; Bk. 1, 23; Hm. 7; Ghe. 11; SE. I 642, 1; FR. I 254; Vafpr. 7; Æd. 27; cum subst. negativo, mangi nè bauð, Grm. 2; cum verbo neg.: aptr nè komi-þ, Grm. 20; hví nè leztarþu, Æd. 48; hrafn nè svalta, ÓH. 160, 1; nè máttuþ, Gha. 3; cum pronomine et verbo negativo: nè augvir megud, G. 48 (F. V), ut duplex, aut etiam triplex negatio eandem sententiam fortius intendat. — b) interdum vim negativam, non in universam sententiam, sed in singulas voces exerit (negatio parti-*

cularis), v. c. nè sjaldan, = ósjaldan *haud raro, sæpe*, F. XI 198, 1; nè allvel non optime, Sk. 1, 49; gumnum hollr, nè gulli hominibus, non auro favens, Hg. 31, 1; nè einn nullus, Gk. 3, 5. — 2) conjunctio: a) copulativa, et non, neque, in principio versus, aliquot vocibus inter negationem et verbum interjectis, v. c. Bk. 2, 4. 33. 37; Ad. 7; SE. I 464, 2; I 502, 3; I 628, 1; etiam sequente verbo negativo, v. c. nè-máttíð, Korm. 11, 9; nè-hledut, SE. I 418, 5. — b) disjunctiva, præcedente sententia negativa: α) nominum, Skf. 18; H. hat. 3; Hund. 2, 16. 34. 39; Bk. 1, 10. 32. 2, 18. 37; Gha. 35; Ghe. 39; Æd. 37; 40 Völk. 20; Vsp. 3; SE. I 296 3; H. 31, 1; Hg. 16. — β) adverbiorum, Hund. 2, 46; Hm. 2; Bk. 2, 31. — γ) verbi finiti, Sk. 1, 29; Æd. 37; Völk. 31. 35; Vsp. 31; infinitivi, Bk. 2, 4; Gk. 1, 1; Gha. 3. 10. 27. 29; Og. 21. — δ) in sententia positiva, aut: Skf. 17; Hm. 14; Am. 99; H. hat. 6. — ε) hvárki-nè neque-neque, nec-nec, Gk. 1, 16; Bk. 2, 35; SE. I 378, 2; Söll. 12. — ζ) nota: Ghe. 9, hvötto legén-hvötto-a vel hvöttoþ. — 3) pro pronomine negativo, ekki nihi, Am. 97, cf. ey.

NE, impf. ind. act. verbi níga = hniga.

NEF, n., nasus, Rm. 10; halda saman nefjum conserere, conferre capita, Grett. 77, 2 (SE. I 424, 2). — 2) rostrum avium; aquilæ, Bk. 1, 16; bufonis, Bk. 1, 17; corvi, Korm. 27, 3; F. III 86.

NEFBJÖRG, f., pars cassidis, nasum tegens (nef, björg), ut kinnbjörg pars cassidis genas tegens, buccula (Liv. 44, 34). ÖH. 155, 3 accipitur synecd. pro tota armatura, α: gramr lét mörg lið nefbjörgum lokit saman of land með marbeðjum rex multas naves armatas (cum armatis) conjunxit circa terram prope litora. Forte h. l. nefbjörg per synecd. partis pro toto, de galea sumendum sit, et land pro plurali, omisso mutatione vocalis, accipiendum, et liðgramr una voce conjungendum. Idem cogitavit Fsk. 81, 2, exhibens lönd et liðs gramr hoc ordine: liðs gramr lét lokit nefbjörgum of mörg lönd með marbeðjum imperator exercitús multas regiones secundum litora galeis (i. e. galeatis militibus) clausit (circumdedit). Cui sententiæ apprime convenit lectio Fsk. in semistrophæ proxime sequenti, hjálmum pro hömlum.

NEFFÖLR, adj., nasum pallens, naso pallido (nef, fölr), de aquila, Vsp. 44; epith. viri, Ghe. 37.

NEFGJÖLD, n. pl., resarcitio nasi, α: capitis v. personæ (virī occisi), id. qu. mann-gjöld multa pro cæde hominis occisi, vel sec. Gloss. Cogn. Spir. p. 40, satisfactio, occisi cognatis solvenda, Hund. 1, 12. A nef nasus, et melon., persona, v. c. Ý. 8: skatt-penning fyrir nef hvert numus pro quovis capite, quod ÖH. 146 vocatur nefgildi (penning fyrir nef hvert, þann er 10 væri fyrir alin vadmáls); ÓT. 36: niðvísa fyrir nef hvert, er var á landino; it. persona privata, homo privatus, oppos. höfðingi, Ljso. c. 25: Gellir var góðr drengr, ok bauð hann Eyjóla eyri silfrs fyrir nef hvert, ok hverj-

um höfðingja, er til þings riði, hálfá mörk; it. pars virilis, Fbr. 33: þú munt nú láta vera svo buið um hefnd eptir Þorgeir, ok hefir þú nú þó gert fyrir þitt nef þángat út.

NEFI, m., cognatus, prognatus, progenies, SE. I 561, 1. it. I 534, var. lect. 18 sec. Wchart. et SE. II 465. 548. 618, quo loco Cod. Reg. habet nepi, prave, ut puto; nef jarla cognatus dynastis, progenies dynastarum, dynasta, ÖH. 92, 16 (AR. I 328, 2). — 2) nepos ex sorore: de Hakone, filio Eiriki dynastæ et Gydæ, filia Sæinis furcobarbi, nepote ex sorore Knuti potentis, R. D., ÖH. 182, 7; sic et nef Knúts nepos ex sorore Knuti, de Sæine, filio Ulvi et Astridæ, R. D., Mg. 32, 3. — 3) nanus, SE. II 552 (næfi, II 469), ubi distinguitur a næfr, nefr, id. — 4) gladius (id. qu. linefi), SE. II 619.

NÆFILL, m., regulus maritimus, SE. I 548, 2. II 469. 552. 614, ubi Cod. Worm. nepill, mendose, ut puto. Filius Hældanis prisci, FR. II 9. 11.

NEFR, m., Nevir, filius Hældanis prisci, ex quo gens Niflungorū orta, SE. I 520 (II 461 Næfr, II 607 Nefi) id. qu. Næfill, FR. II 9, 11. — 2) Nefir filius Odinis, SE. II 556, vide Nefr, Nepr. — 3) in compos., v. eynefr.

NÆFJA, f., in derivatis a nef nasus, v. arinnefja, lángefja.

NÆFJAÐR, adj., naso præditus, in compos. bjúgefjaðr.

NEFLÁNGR, adj., longo naso, nasutus (nef, láng), de fabro ferrario, F. VI 362, 2.

NEFNA (-i,-da,-t), nominare (nafn), Sk. 1, 1, cum acc.; nefndu födur þinn ede nomen patris, H. hat. 16; nefndiz vocata est, Rm. 10; nefndir eidar júsvarandum (verbis) conceptum, Ghe. 31; nefndr tíni tempus præstitutum, Gd. 22; n. sör gríð pacem petere, ÖH. 186, 4; n. e-m hefning fyrir e-t þænam alicui constituere, capere þænam in aliquem, Grett. 42, 4.

NEFR, m., filius Odinis, SE. II 616. — 2) nanus, SE. II 552 (næfr, II 469), cf. nefi 3. — 3) in compos.: eynefr (cf. Nefr 2), kaldnefr (a nef).

NÆFR, adj., potens, strenuus (id. qu. knár), pl. næfrir; n. allvaldr rex strenuus, vel peritus pugnæ (= fimr), ÓT. 123, 2. In prosa: næfr um marga hluti mullarum rerum peritus, F. V 221, vide formam nöfr infra et compos. hottnefr, ofnefr, orðnefr.

NÆFR, f., cortex betulinus, pl. næfrar, SE. I 426, 2; næfr þola nauð ok næfrar, Mg. 33, 1, ubi de cortice tectorio, sermo est, sive de scandulis, quas Hævam. 60 recte dici puto þakinnæfrar cortices legendis adibus aptos. Sic Eg. 22: næfrum þakt um næfrit instratum cortice tectum; et ibid. 46: skaut upp undir upsina ok svá upp í næfrina trabem subgrunda mox cortici tectorio subjecit, ubi in var. lect. est tröðnefrarnar. Hinc metaph., hildar næfr cortex bellonæ, clipeus, Krm. 21, ubi neutr. gen. est: geirr glumdi við hildar næfri; it. F. X 422, 4, hængs hallar n. cortex fluvii v. maris, glacies, ubi

dat. s. est næfri. Vide salnæfrar et mox næfrland.

NÆFRLAND, *n.*, terra corticis (næfr, land): nykra borgar næfrland terra glaciæ, Islandia, *F. X* 432, 75, a nykra borgar næfr cortex maris, glaciæ.

NEGG, *n.*, cor, *SE. I* 540. Etiam hnegg, vide hneggveröld.

NÆGJA (-i,-ða,-t), *satis esse, sufficere* (nóg). *Præs. part. pass.*: sér nægjandiz sibi ipsi sufficiens, *Lil. 8. Perf. part. pass.*, nægðr abundans, dilatus, ut auðnu nægðr fortunatus, *Gðþ. 13*; sóma nægðr honoratus, venerabilis, de episcopo, *Gþ. 17*, cf. gnegðr.

NEGLI, *f. pl.*, a nölgu.

NEGLA (-i,-ða,-t), *clavis figere* (nagli): *n.* mundriða í skildi, *Nj. 44, 1*; láta neglaz se clavis transfigendum præbere, *Krossk. 3. Part. pass.* negldr clavis fixus, *Söll. 65*; negldar brynjor loríæ clavata, *i. e.* clavis sive auratis vullis ornatæ, vel etiam firmiter consertæ, *Völk. 6*; negldr naðr natis bellica clavis compacta, *Ih. 62, 4*. Vide composit.: cýnegldr, hólmnegldr.

NÆGR, *adj.*, qui satis est, sufficiens (nóg), vide allnægr.

NÆGÐ, *f.*, copia (nóg). — 2) nonaginta eiri, *SE. I* 534, var. lect. 7.

NEINN, *pron. adj.*, ullus (nè, einn), in sententia negativa, vel cum particulis negationem involventibus, ut *FR. II* 155, 2; án neins mótblástrs, *Nik. 33*; *it. præcedente sententia negativa*, pro nokkurr: eigi er veitt, at víða líttiz túngan nein (*i. e.* nokkur túnga), *Gðþ. 42*. Sic *Nj. 157*: var þó aldri svá frammi, at honum væri nein raun í; adde *F. VII* 308; *XI* 364; *III* 144; *V* 39; *ÓH. 101*; etiam præcedente sententia affirmativa, pro nokkurr, *Nj. 110*: skal ek miklu heldr þola dauða af þeim, en veita þeim neitt mein.

NEISS, *adj.*, contumeliæ obnoxius, vel pudibundus: neiss er neykkviðr halr, *Hávam. 49*. Vide óneiss, óneisinn.

NEISTI, *m.*, scintilla, *id. qu.* gneisti, vide ósneisti.

NEIT, *Bk. 2, 49*; vertunt neit Menjo góþ contrita Menia bona, ut appositum τῷ fieri eyrir; in *Gloss.*, Menjo neit intrumenta Menia (ancillæ Frodii), res a Menia contritæ, *i. e.* aurum, non addita ulteriori illustratione. Cum vero mihi ignotum sit substantivum neit intrumentum, res contrita, neque possim hanc vocem secundum certas interpretandi regulas explicare hoc quidem significatu, puto eam accipiendam esse pro *impf. verbi hñta col-labi, cadere*; itaque neit menjo-góð mulier liberalis collapsa est (o: in pulvinum), quem antea præcesserit strophæ 45: línè víþ bólstri hon annan veg acclinauít se pulvino in aliam partem, cujus similem sensum esse puto, atque *Gk. 1, 14*: þá línè G. höll víþ bólstri, o: altero cubito innixa in pulvinum se inclinavit.

NEITA (-i,-tta,-it), *negare, cum dat.*; *it.*, recusare, accipere nolle, ut *n.* goðs rétti religionem divinam acceptare nolle, *Si. 4, 3*; er Kristi neitto qui Christo adversabantur,

Christi adversarii, homines perversi, scelesti, *Gd. 49*; *n.* villu þravam religionem abjicere, *Nik. 71*; *n.* ágrindar rót avaritiam fugere, *Nik. 36*.

NEITIR, *m.*, gladius, *id. qu.* hneitir, *HR. 17. 66*.

NEITTARI, *m.*, qui negat; *it.*, qui prohibet, avertit: *n.* bóls qui malu avertit, episcopus, *Gd. 50*.

NEKKVARR, *pron. adj.*, aliquis, *id. qu.* nokkurr; *neutr.* nekkvat aliquid, *adv.*, aliquantum, nonnihil, *ÓH. 221*. Occurrit *acc. s.* nekkvarn, *Grág. II* 300, *it. forma* nekkverr, *Grág. II* 206. 304; neqver, *F. X* 393; *acc. pl.* neqqvera, *ibid.*; í nekkvero (*dat. s. neutr.*), *Grág. II* 281; á nekkvera lund, *ibid. 251*; *m. pl.* nekkverir, *II* 205, *acc. pl. m.* nekkverja, *II* 270. 313. Nekkvat, *ut subst.*, facit *dat. s.* nekkvi, *v. c.*: frammarst nekkvi quibusdam rebus præstantissimus, *Gha. 30*; vera mun þat fur nekkvi ea res aliquid, puto, portendit, *Am. 24*.

NEKKVI, *m.*, navis, *id. qu.* nökkvi: tóptar nekkvi navis parietis, domus, ædes, *Ý. 35*. — 2) *dat. s. neutr.*, vide nekkvarr.

NEKKVIÐR, *adj.*, nudus: nekkviþ sverð, *Bk. 2, 4*, vide neykþr, neykkviðr; Masog. naquathis, *id.*

NEMA (nem, nam, numit), *capere; cum acc.*: *n.* veiðar capturis operam dare, *vel simpl.*, feras capere, *Hým. 1*; *n.* e-n or nauðum ex angustiis (calamitatibus) liberare quem, *Fjöls. 41*; nema hlívd heima domi quietem capere, domi quietum manere, *Alcm. 1*; þótt þik nótt um nemi etsi nox te opprimat, *Bk. 1, 26*; *n.* e-m blóð mittre cui sanguinem (ut taka): var blóð numit þjóðum, *Orkn. 82, 1*; nema nýlig ráð nær sér de suo capere nova consilia, *qs. de suo penu deponere, i. e. rem instruere suo ingenio convenienter*, *Bk. 2, 24*, quocum conferri possunt *F. VII* 249: þótti nær er taka þetta bragð; friðr namst pax impetrata est, tandem evenit ut pax fieret, *Ih. 76, 3*. Cum *gen.*, in phrasi, nema staðar gradum sistere, subsistere, *Mg. 31, 10*; *FR. I* 480, 2. Cum *præpos.*: nema við = taka við accipere, excipere, *F. I* 166, 1; *n.* upp = taka upp tollere, *Hávam. 142*. — 2) cum *acc. pers.*, *dat. rei*, privare aliquem aliqua re, adimere cui quid: *n.* e-n höfði demere caput alicui, *Gha. 44*; stjóm usu pedum destituere, *Völk. 27*; nema e-n aldri, fjörvi eita spoliare, interficere, *Gha. 32*; *Sk. 3, 1*; *SE. I* 374, 1; vide næmdag; hvi namt þú hann sigri þá er igitur eum victoria dejecisti?, *Fsk. 17, 4* (*Lex. Mythol. p. 784*); nema e-n öndu eða löudum, (*Hh. 34, 1*; lét þegna fjörvi numma homines vita privavit, *Eb. 44* (*GhM. I* 698); gumnar voru sigri nummir, *F. XI* 306, 2; numinn máli usu linguae destitutus, *G. 34*; numinn frá þessa heims lífi, *G. 17*. Sic in prosa: taka e-n af lífi, ríki. — 3) arripere, apprehendere; hinc, discere, animo tenere, animum advertere, audire: *n.* ráð consilia (recendi præcepta) discere, *Hávam. 114. 139. 167*; *n.* fugla klök, leika, *Rm. 41. 38*; *n.* e-t at e-m ex aliquo, *Harbl. 42*; af e-m,

id., *Hávam.* 143; láttu þat nemaz fac tibi hoc animo hæreat, *Sk.* 1, 23; audire: rekka nemi dvalins drykk audiant carmen, *SE.* I 246, 3; drótt nemi, hve, *ibid.* I 453, 3; I 494, 5; bjóðr fjarbáls nemi, hve vir audiat, quo modo, *ibid.* I 504, 4; lýðr nema ljóð homines audiant carmen, *Isl.* II 338, var. lect. 13; menn nemi mál mín, *ÓH.* 170, 1; Nj. 73, 1; G. 7; þat namz auditum est, *ÓH.* 155, 2. — 4) periphrastice cum infinitivo, addita vel omissa nota infin. at; sed hoc casu verbum nema haud fere occurrit, nisi in impf. indicativi, ut *Vsp.* 30. 31; *Rm.* 2. 8. 9. 19; *Hund.* 1, 9; *Sk.* 1, 6; *Am.* 34; *ÓH.* 4, 3; þat nam at vinna toginn skjóma ea res effectit, et gladius distringeretur, *HS.* 6, 6. Etiam in prosa, *Post.* 28: ek nam ei trúð á þat er hann sagði.

NEMA, partic. exceptiva, 1) adv. nisi, præterquam; excludit singulas res vel personas, *Grm.* 2; *Æd.* 11; *Völk.* 24. 26; *H.* hat. 7; *Hund.* 1, 19; *Orkn.* 19, 5; *Ogr.* 11; *Hávam.* 97. — 2) conj. cum conjunctivo, nisi, si non, *Hávam.* 20. 27. 29. 33. 72. 98; *Hund.* 1, 19, 3; *Æd.* 9; *Og.* 14; *Sonar.* 16; *ÓH.* 259, 1; uodr, nema mirum est, si non, *Mg.* 32, 2; cum indic., *Og.* 20; *F.* III 28. — b) quod, = at, *Y.* 20; hver se íf, nema quis dubitet, quin, *ÓT.* 28, 3. Sic: því at eins, nema ea modo conditione, si, *Nj.* 140. 145. 147; *F.* IX 432. — 3) quam: fyrr nema priusquam, *Hund.* 1, 19, 10.

NÆMDA, *id. qu. nam*, impf. ind. act. v. nema: fjörvi næmdak víta spoliavi, *FR.* II 272, 2; aldri næmdum víta spoliavimus, *FR.* II 274, 2; fjörvi næmdu víta privarunt, *HS.* 6, 1 (*SE.* I 234, 1; I 452, 1). Part. pass.: næmdir = numini: ek knátta næmda (acc. pl.) aldri 18 lýða þeirra 18 ex militibus eorum e medio sustuli, *FR.* II 278, 2; nom. pl., næmdir spoliati, var. lect. *Söll.* 9.

NÆMR, adj., in signif. pass., orbatus, spoliatus: næmir hvervitna (1 Cod. hlvítina) omnibus rebus spoliati, *Söll.* 9 (nema). — 2) in compositis: fastnæmr, hjartnæmr, siðnæmr. — 3) þat-næmt, *F.* VII 232, videtur significare, id auditum est.

NENNA (-i, -ta, -t), operam dare (radicem esse puto nanna ministra, famula). Construitur 1) cum dat. rei et personæ: n. of-stæki operam dare insolentia, i. e. insolentia indulgere, insolentem esse, *Sturl.* 5, 4, 4; því var neant ei rei data opera est, id magno studio administratum fuit, *Sie.* 17; de re amatoria: n. e-m á þingi operam alicui dare in coll. quio, vel contentu, amatorio, de semina, *Skf.* 38. — 2) cum adverbis loci, aliquo contendere, proficisci, ut nenna þinnig eo ire, *Ílh.* 15; nenna norðr boream versus proficisci, *Ílh.* 73, 3; nenna víða multa loca adire, late peregrinari, *F.* II 321, cf. sýsa; absol.: glaðir nennam vær (v: suðr, ex præced. svnnan) læti meridiem versus proficiscimur, *SE.* I 440, 2. — 3) cum infin.: öld nennir at inna verk homines operam dant, ut prædicent opera, i. e. magno opere celebrant, *G.* 53; vær nennum at vinna drómund ope-

ram damus, ut expugnemus, *Orkn.* 82, 2; nenna gott at læra operam dare, ut discas, discere velle, *Hugsm.* 23, 2.

NENNING, f., studium in re aliqua collocatum, strenuitas, virtus (nenna), *SE.* I 540, in appell. animi; ný nenníng strenuitas nova, insolita, quam antea non exhibueris, *F.* V 177, 2.

NENNINN, adj., qui rei operam dat; impiger, strenuus, *epilh. regis*: n. gramr, ræsir, konúgr, *F.* VI 141, 2; *Ílh.* 19, 3; *Ók.* 9, 3; de eo, qui iter magno studio persequitur: vèð ek nenninn at hæfa til Hofa, *ÓH.* 92, 5 (*AR.* I 325, 1). Vide composita: alnenninn, ástenninn, dýrnenninn, fjölenninn, hernenninn, margnenninn, sigrnenninn, siðnenninn, þreknenninn.

NEPI, m., cognatus, *SE.* I 534, sec. Cod. Reg., mendum, ut puto, pro nefi, vide hanc vocem. Occurrit hæc forma in *Hrafnag.* 15.

NEPILL, m., regulus maritimus, *SE.* I 548 (*Wchart.*), prave, ut puto, pro nefill, næfill.

NEPPR, adj., arctus, angustus, contractus (lneppr, knappr); hinc *Vsp.* 50 vertitur nutans, curvus, de moribundo Thore; *SE.* I 196, 3 habet nepr, cum uno p, sec. Cod. Reg. J. Olavius in *NgD.* 77. adfert adj. neppr vegguts, celer. Forte huc referendum niðja strið um nept acerbum posteriorum certamen, *Sk.* 2, 8 (cf. hnþinn), quo loco vertunt posteriorum certamen de semina, nept pro nipt sumentes. Vide compos. fjörneppr.

NEPR, m., Nepus, pater Nanna, Baldersi uxoris, *SE.* I 102. — 2) filius Odinis, *SE.* I 554, 1; II 473 nepr, II 616 nefr, II 556 nefirr. — 3) adj., *SE.* I 196, 3 et *Sk.* 2, 8, vide neppr.

NEPR, f., amnis, fluvius, *SE.* I 577, 2; II 623; II 480 nepr; in II 563 non cernitur nisi ne.. Fluvius Borysthenes (Dnepr).

NEPT, *Sk.* 2, 8, vide suæ neppr.

NER, adv., prope, *id. qu. nær*, *Grm.* 4.

NÆR, adv., prope (ná): nær ok fjærri, *Gd.* 17 (interdum nærr, *id.*, ut *F.* II 186; VI 352); þæne, ferme, *Fbr.* 49; *F.* V 178, 2; *F.* VI 81, 2 (pros., *F.* VI 343). Compar. nær, nærr propius. Superl. næst prozime; it. nuperrime, *Hund.* 2, 7; proxima vice, *Hávam.* 100; deinde (= því næst), *ÓH.* 21, 1; *SE.* I 638, 1; *II.* Br. 7. — 2) præpos., prope, cum dat.: nær apni nær vesperam, *Hávam.* 98; n. morni prope diluculum, *Hávam.* 101; n. Heiðahý, *F.* VI 64, 1; n. stöngum prope signa, *Mg.* 34, 7; n. þausnum, *ÓH.* 263, 1; leida nær rögi ad pugnam allicere, *Ílm.* 10; nema ráð nær sér, *Bk.* 2, 24, vide nema. Ponitur post casum: brautu nær, hjáta nær, *Hávam.* 72. 95; borgum nær, hjónum nær, *Mg.* 9, 2. 33, 1. Compar. nærr: nærr mér, en oss of varði, *Vigagl.* 7; stórum nærr vísi, en vér, *Korm.* 25, 1. Superl. næst: því næst eodem prorsus modo, *Æd.* 41 (ut *F.* VII 121: nærr þótti mér hinu, at). — 3) conjunctio, quando, *Hávam.* 21. 38; *H.* hat. 23; interrog., *Skf.* 38; nær sem quandocunque, *A.* 11. — 4) vide allnær.

NÆRA (-i,-ða,-t), alere, fovere; miseros curare, fovere, Selk. 12; næra ást amorem fovere, SE. II 218, 2 (Sturl. 4, 8).

NÆRGI, quando (nær,-gi): nærgi er quando tandem, Korm. 19, 6 (usitate: nærgi sem, nærgi er quodocunque, Grág. II 124, 151).

NÆRI, Hund. 1, 4, vertunt nema, junctentes cinni nera festi nnam nematis catenam, insolitam hanc vocem (neri) cum Lat. nervus etc. comparantes. In collectione Fdd. Jonis Grunnar., τὸ Neri est var. lect. τὸν Neri, nanus (J. assertit næri nanus), quam var. lect. desumtam esse pulo aut ex Ed. Lócasina (AM. Nr. 743) aut ex exscripto Pastoris Jonis Sigurdi f. (AM. Nr. 745); hinc nipt Nera cognata nani, possit esse parca, fatidica (norm), sec. Fm. 13; SE. I 72. Raskius in ed. Holm. Neri pro nom. propr. accepit, v. p. 149. 284. Neri, nom. propr. filii Vikaris, FR. III 26.

NÆRI, adv., prope, id. qu. nærri, Skaldh. 5, 13. 31.

NÆRING, f., alimentum, nutrimentum (næra): næring lýða lífs altrix hominum vitæ, de Maria Deipara, Gd. 38.

NÆRINGR, m., qui alit, foret, vide compos. gunnæringr.

NÆRIR, m., qui alit, nutrit (næra); metaph.: nærir uaddskúrar accendens pugnam, bellator, ÓT. 31, 1 (F. I 144, 2). Vide nðrir.

NÆRR, adj., id. qu. næfr peritus, vel knárr fortis, strenuus; in nom. cum duplici r occurrit Ghr. 6, in nêrr valstafna furs eskibjóðr vir strenuus; id., nýrr, nærr lierr Noregs gætiss strenni, fortes milites regis Norvegici, F. II 312, 2. Eodem modo nær cum simplici r capiendum videtur ÓH. 160, 2 (F. IV 363); Ílh. 62, 7 (F. VI 311); F. VI 331, 3; XI 195, 1, ubi ad regis personam referri potest. Compar. nærri fortior, SE. I 516, 1. Superl. næstr fortissimus, SE. I 514, 2, sec. Cod. Reg.

NÆRRI, adv., et prepos., prope, cum dat. (nær), G. 52, ubi: þorðu val nærri brimiss fundi pugnam adire audere, confertis hostibus se inferre.

NÆRRI, propior, compar. sine posit., cum dat.: nærri mér me propior, Korm. 22, 3; nærri gauri homuncioni propior, Korm. 26, 2. Sic in prosa, Cod. Fris., col. 175, 7: hýn villtu h' þicia frændi. hað. sv. þax e' næni e' m'; í nærra lagi, Sturl. 7, 5; þeir sitja heima, er nærri voru dómí sedent (remanent non citati), qui propiores (rei gestæ) erant, Nj.; þykki mér því betr, sem ek er yðr nærri (quo propior tibi sum, F. VI 211; því nærri (i. e. nærra) er haus (guds) réttlæti til hjálpar liverjum manni, er mér verðr þröngt með rángdómí af mönnum, Anecd. 108.

NERTILL, m., ignis, SE. II 486; II 570 tantum cernitur nerti..

NERÚNGI, adv., prope, non procul (nær, gí), FR. III 16, not. 5.

NES, n., promontorium, Hund. 1, 35; ÓH. 4, 2; fur nesjom ante promontoria (i. e. propter terram navigans), Fm. 11. Metaph.: hryðjar nes lingula dorsi, cauda, Merl. 1,

38; sverða nes terra ensium, clipeus, Hg. 33, 7. In compos.: annes, grandnes, oddnes.

NEST, n., viaticum, Hávam. 74; Æd. 63; alimentum, esca, cibus: gæfa nágðuglum nest feris escam dare, Eb. 19, 8, cf. mox næst. In compos.: farnest, vegnest; it. þínznest cibaria forensia, Eg., ed. Havn., 733, not. h.

NÆST, n., esca, id. qu. nest: gæfa hröfnam næst corcos cibare, F. I 166, 1. — 2) superl. adv. et prepos. nær, it. adj. næstr.

NEST, n., lunula, vide vîgnest. Est id. qu. nisti, hinc næsta gull, F. V 315.

NESTA, f., fibula, it. aculeus fibulæ, id. qu. þörn: meina nesta aculeus nozarum, i. e. nocivus, de rudi ferri massa, conto ferreo, Geirrodo letali, SE. I 302, 1. Concenit forma Svec. nâsta fibula, Dan. vel. nest, neste = Spænde fibula (Molb. Lex. Dan.). Idem est in prosa nist, n. pl., fibula, in torque, FR. I 393—94: (Loki) skynjar þá, at hún (Freyja) hefir menit á hálsi sér, ok at nistin horfðu niðr á. — 2) in toga, Ld. msc. c. 89: Haldór hafði yfir sér samda skikkjo, ok á nist lüng, sem þá var títt. Haldór settiz niðr á völliinn, ok á sína hönd honum hvárr þeirra frænda, ok settoz nálíga á skikkjona; et mox: þá sprettir Haldór svá hart, at nistin rífuðu af skikkjunni.

NESTI, n., viaticum, id. qu. nest, vide leiðarnesti.

NESTIR, m., qui cibatur (nest), vide úlf-nestir.

NESTR, superl. adj. nærr fortis, SE. I 514, 2.

NÆSTR, proximus, superl. sine posit. (compar. nærri, vide suo loco): ár it næsta anno proxime sequenti, Ílh. 31, 3; árin næsto per annos insequentes, Ílh. 2, 1; næstr lofi laude dignissimus, Hófuðl. 18; næstr happi fortunatissimus, SE. I 714, 2 (n. sigri, ÓT. 42). Adv. næsta nuper, Ílh. 62, 2; Sturl. 4, 35, 3 (GhM. III 294); næstum, id., FR. II 88, 2; ceterum næsta est pro hit næsta, ut bezta pro hit bezta, F. VII 33; it næsta Haugi proxime Högum, Ílh. 1, 1 (F. V 88, 1 om. it); hit næsta gudi secundum deum, F. VI 197, 3; hjarta et næsta proxime cor, ÓH. 217, 2, ubi F. V 92, 2: hjartað næsta, id., pro hjarta ið n., per crasin, de qua vide sub inn ð et loca ibi allata. Ex hac crasi cum pronom. adj. inn, in, ið (it) articulus substantivis suffixus extitit.

NESÞJÓÐIR, f. pl., populi promontoria incolentes (nes, þjóð), de incolis Katesie in Scotia, Íla. 319, 3.

NET, n., rete, vide geirnet, hrænet, oddnet.

NÆTINGR, m., avis nescio quæ, SE. II 489. Cf. natvake certhia (νεστική), quod noctu vigilat et cantillat, Stromii Descr. Sunnmöræ 1, 217 (a nótt), it. knötter fringilla grisea nigro maculata, ibid. 1, 240. — 2) gladius, SE. II 620, id. qu. nettingr.

NETTINGR, m., gladius, SE. I 566, 2, vide mox nettingr.

NÆTTINGR, m., gladius, SE. II 476; njörðr nættings puginator, vir, Fbr. 33, 1 (GhM. II 342, 1, et var. lect. 2).

-NÆTTR, adj. *dericatum a nattu nox, in compos. einnætttr.*

NEYKKVI, vide nökkvi, dat. a nökkvat.

NEYKKVIÐR, adj., nudus, id. qu. nekkviðr: n. halr, Hávam. 49.

NEYKÐR, adj., nudus; de gladio: neykþan mæki (acc. s.), Am. 46.

NEYTA (-ti, -tta, -ti), uti, adhibere. — 1) cum gen.: u. ásmegins, alls, handa, SE. I 288, 1; Eg. 68; F. I 172, 3; n. segls uti velo, velificare, vela ventis dare, ÓH. 4, 2; RS. 14 (Grág. II 402; ut neyta sunds natere, F. X 267); experiri, quid res valeat, ut neyta fars, lángra skipa, strengja, ÓH. 27, 2; Mg. 20, 1; Ílh. 62, 6; grjóts ok örva, Mg. 31, 2; n. huela latebras quærere, F. XI 130, var. lect. 2; n. mjaðar mulsam polare, FR. II 72; id. cum prepos.: neyta af ná cadaveribus rescire, Eb. 18, 1. — 2) cum dat.: neyta sverðum uti gladiis, SE. II 200, 1; sic et Statuta Eilívi, Archiep. Nidr., data 1327 (Hist. eccl. Ísl. I 504): veraldligir valdsmenn, þeir sem illa neyta sínu valdi. — 3) cum acc.: neyta ráð consilio uti, Nik. 12; sic neyta upp alla pennunga sína í ofáti ok ofdrykkju, SE. II 228.

NEYTI, n., copiae: víð minna neyti número copiarum inferior, Orkn. 5, 5. — 2) undeciginti viri, SE. I 534; II 346. — 3) in Grág. II 54, de testibus. In compos., a nautr, in prosa haud infrequens, ut föruncyrti, föstrneyti (educatores, F. VII 237), mütuneyti, ráðuneyti.

NEYTIR, m., qui utitur adhibet (neyta): n. hoddá, brodda præliator, IIR. 60; SE. II 224, 1; n. vella, bauga vir liberalis, SE. II 226, 2; Ed. Lövasína; n. vitsku vir prudens, sapiens, Nik. 24. In compos. óðdneytir.

NEYTR, adj., utilis, id. qu. nýtr: hin neytri ráð consilia utiliora, þ. 7. — 2) strenuus, fortis, Hítid. 17, 3.

NEYDA (-ði, -dda, -di), cogere, cum acc. pers.: n e-n til e-s ad aliquid, Sk. 1, 25; til þögnar ad silentium, Korm. 21, 2; verða neyddr cogi, cum infin., F. II 54.

NEZ, n., fibula, id. qu. nesta, vide kaldnez.

NÆZ, Æd. 41, id. qu. næst, superl. ab adv. nær, qu. r.

NEDAN, adv., ex loco inferiore, Vsp. 59; Völk. 35; Si. 6, 3; SE. I 256, 4; ab inferiori parte, inferne, Grm. 35. — 2) fyrir, fur nedan infra, præpos. cum acc., qui regulariter interponitur has voces, ut fyrir mold nedan infra pulverem terrestrem, terram, Vsp. 2; fur jörð n., id., Vsp. 39; fyrir jörð n., SE. I 382, 4; fur nágrindr n., Skf. 35. Aliiter intelligendum est: fur Niflhel nedan, Vafþr. 43, quod tertium, supra N., quæ infra est, cf. SE. I 38.

NEDANSKARÐI, m., gladius, SE. I 563, 2; II 476. 649 (nedanskarðe, II 559).

NÍ, adv., non, id. qu. nei: allir ú kváðu omnes negarunt, Am. 45, ubi forte rectius una voce scribitur níkváðu, a v. níkveða negare. Sic ÓH. 152, níkveða cum acc.: níkveða sendifur eina legationem detrectare, quod F. IV 341 est níkveða við sendifur

e-s; it. Anecd. 44: eigi níkvæði ek þat non nego; sed e. dat., ibid. p. 52: nú mega várir lærdir menn eigi þesso níkvæða eðr dylja, ut et níkvæða e-u, Skf. 461. — 2) id. qu. nè non: ní neitar non negat, SE. I 192, 4. Hinc níta negare.

NIFLFARINN, part. compos., ad tenebras profectus, delatus (nifl, inc. gen., tenebræ, non extat nisi in compositis, farinn, perf. part. a fara, qui itit): gnaddar niflfarnir cimmelía ad tenebras delata, Ghe. 35, qua ambigua dictione Gudrinam puto ipsius ex Atlio filios significavisse, Allium vero gazam Fosnerianam intellexisse.

NIFLGÖÐR, adj., tenebris favens, tenebras amans (nifl, göðr): niflgöðr niðja steypir tenebras amans oppressor consanguineorum, de avaris et malis hominibus, qui consanguineos noctu oppressos interficiunt, ut bonis eorum potentium, Sonart. 15.

NIFLHEL, f., orcus tenebrosum (nifl, Hel), Vegt. 6: reið hann niðr þadan niflheljar til, mætti hann hvelpi, þeim er or helju kom; ibid. 8: framm reið Óðinn, foldvegr dundi, hann kom at háfu Heljar ranni. Vafþr. 43: nío kom ek heima fyr Niflhel nedan, hinnig deyrja or heljo halir. Æst igitur niflhel id. qu. niflheimr, comprehendens tenebrosum Hæla regnum, quod novem mundis constabat, SE. I 38: vándir menn fara til Heljar, ok þadan í Niflhel, þat er niðr í enn niunda heim; ibid. I 136: (þórr) sendi hann (jötunninn) niðr vndir Niflhel. De Hæla, ibid. I 106: Alföðr kastaði Hæl í Niflheim, ok gaf henni vald yfir nív heimum, at hon skipti öllum vistum með þeim er til hennar voro sendir. De Niflheimi, mundo tenebroso, vide SE. I 42. 68.

NIFLÚNGR, m., rex, SE. II 469. Pl. Niflungar familia regia Niflungorum, a Nefere, filio Halvdani Prisci, descendens, SE. I 520; Gjúkúngar, þeir eru ok kallaðir Niflungar, ibid. I 360; Gunnar ok Hœni eru kallaðir Niflungar ok Gjúkúngar, ibid. I 364—66. Vide Ghe. 18; Am. 44. 49; Ghe. 11, et geirniflungar; Niflunga arfr, skattr, hodd aurum, Ghe. 11. 28; SE. I 366; I 652, 2; Ghe. 27.

NIFLVEGR, m., via tenebrosa (nifl, vegr), Grg. 13.

NÍFR, m., culter: Mistar nifr culter Mistar (bellonæ), gladius, drifa Mistar nifs tempestas gladii, prælium, Hg. 6, quo loco Hkr. vò nifs accessit a nif tegumentum, quæ interpretatio repetitur in Gloss. Ed. Sæm. II sub v. niflfarna, sed hæc acceptio vocis valde incerta est. Quod attinet ad appellationem Mistar nifr cf. skelðknifr.

NÍGA (nig, nè, nigít), id. qu. hníga cadere: nigo menn í gný gunnar homines in prælio ceciderunt, Fsh. (173, 2); ferð, drótt nè at velli hnífi cecidit, IIR. 78. 79.

NÍKARR, m., Odin, id. qu. Hnikarr, SE. I 38; Nikars veðr tempestas Odinis, pugna, Sturl. 5, 112, 4.

NÍKUZ, m., Odin, id. qu. Hnikuðr, SE. I 38, forma, ut videtur, Mæsogethica.

NÍL, *f.*, fluvius (Nilus, Ægypti fl.), SE. I 577, 3; II 623 (nílvs, II 480. 563).

NÍLSANDR, *m.*, arena Níli (Níl, sandr): höldr tandíaudra Nílsanda possessor rubri auri, *vir*, Ísl. II 68.

NÍPÍNGR, *m.*, nanus, SE. I 64, 2; Vsp. 11.

NÍPÍNN, *adj.*, mæstus, tristis, *id. qu.* hnípinn, F. VI 79, var. lect. 3.

NÍPT, *f.*, soror, *acc. s.* nipt, *sed* nipti, Hund. 2, 28; nipt Nara soror Narii, filia Lohii, Hela, Höfuðl. 10; nipt Tveggja boga soror Odinis adversarii, Fenreris, Hela, Sonart. 24; nipt Fenris, *id.*, Ha. 236, 3. — 2) filia: heil nótt ok nipt nox et filia ("quod nipt denotet filiam apud antiquos, eget probatione", G. Magnæus, ad Höfuðl. 10) (*cjus*), *i. e.* terra, Bk. 1, 3, cf. SE. I 54; nipt nera filia vel cognata nani, fatidica, Hund. 1, 4. — 3) neptis ex sorore: nipt Freys neptis ex sorore Freyi, filia Freygæ, Hnossa, SE. I 348, 2. — 4) femina, SE. I 557, 2; de nocerca, Mg. 10, 1; vide blað-nipt. — 5) niptar, SE. I 294, 3, est conjectura Raskii, pro njótr, *qu. v.*

NIS, *f.*, amnis, SE. I 577, 2; II 480. 623; nunc Nisá, amnis prope Halmstadum in Suecia. Vide niz. — 2) nox, SE. II 485. 569, in dægra heitum.

NISTA (-ti, -ta, -t), cibum præbere, cibare (nest), Krm. 22: opt sýtir sá æfi, er aldr-eigi nistir, *vers. Dan.*: den som aldrig ængstes (quo loco exprimitur nistir), melius Lat.: qui nunquam conflictatur, et Francogall.: qui ne fait jamais face à l'ennemi. Sed notandum esse membranam in hac strophæ desinere in voce syl..., cetera ex chartis desumta esse, in quibus pro aldr-eigi legendum putaverim úlfgr, *i. e.* qui lupum non cibatur, hoc est, qui non pugnat, qui prælio non interest. Hinc part. act. nistandi, *m.*, qui cibatur, alit, nutrit: úlfgr n. qui lupum cibatur, præliator, *vir*, G. 25; vide compos.: fáknistandi, valnistandi. Leges Frostenses: ef maðr skal flytja dauðan mann af hendi sér, ok hafi hann eigi heima yrit líð til, þá taki hann af grannum sinum hinum næstum, svá at hann verði við fímta mann, ok nísti alla et omnibus his cibum præbeat. Strömii Summu. Descr. 1, 527, Norr., niste v. udniste cibo instruere, alimenta prospicere, et niste-bomme vas cibarium.

NISTA (-ti, -ta, -t), *figere*: n. við tré arbori (cruci) adfigere quem, Lb. 16; limir nistir við kross membra cruci adfixa, Lb. 32; sverð nist gladio transfixa, Lil. 56. In prosa, Eb. 45 (Ghm. I 710); Vem. 13; Sturl. 7, 30.

NISTI, *n.*, lunula, ex torque aurea vel argentea in pectus dependens: nistis norn, ná femina, Eg. 57; Skáldh. 3, 9.

NISTING, *f.*, sutura (Dan. ret., neste 1) suere; 2) neclere; *ut.* vestis, SE. I 410, 4, vide vefnisting. In prosa: sauma nisting á dálki clavum tunicæ adsuere, Vigagl. 8. Cf. sving.

NISTIR, *m.*, qui cibum præbet (nista): n. ara, hræskúfs, varga qui aquilæ, corvo, lupis

escam dat, præliator, bellator, *vir*, FR. II 96; Plac. 37; Sie. 20, 1 (F. VII 235, 1); Ód. 5; F. VII 40; Ar. Hjörl. 11, 2. Vide compos.: hauknistir, vargnistir.

NITA (-ti, -tta, -tt), negare (ni), *id. qu.* neita, cum dat.: n. e-u negare, nolle quid, Am. 7, 67; n. vettvígi infitias ire, ÓH. 186, 7; n. goðs rétti religionem acceptare nolle, Si. 4, 3 (F. VII 60, 1); n. þrifum commo-
dis suis deesse, Sie. 5, 1 (F. VII 339); n. lofi allra skálda a nullo poëta se laudari velle, ÓH. 41, 1; sine casu, accipere nolle, ÓH. 192, 1; n. fróns mustervis festir (dat.), Christum abnegare, agnoscere nolle, de Petro, Hlas. 50. — 2) impedire (*id. qu.* hnekkja): svest eigi því nita utinam eam rem nihil impediret (votis meis nihil obstaret)!, Am. 32. — 3) Völk. 35: nò ek vilja þik, Völundr, verr um nita, varie sumitur; G. Magnæus: aut cur ego te velim, V., deterius reprobare?, sed ne non valeat aut cur, neque nita cum acc. exemplis probatur, etsi in varietate lect. occurrit, Am. 67; F. Magnusenius: nec quo pejus te mutilare velim, addita illustratione: adeo ægre mihi fecisti, ut ego tibi ægrius facere vel gravius te punire nolim: nita pro hníta vi tangere, graviter offendere, ferire. Sed verbum hníta tantum occurrit ut intransitivum. Raskius in ed. Holm. pro nita legendum conjicit vita ulcisci, punire. Forte a nita (-ada, -at) = hníta, *k. l.* punire v. mutilare.

NÍU, indecl., novem, Vsp. 2; Vafþr. 43; Alem. 9; sonr níu meðra Heimdalus, SE. I 264.

NÍUNDI, *adj.*, nonus, Hátam. 157; Vafþr. 36; Grm. 14; Grg. 14.

NIZ, *f.*, amnis Hallandicæ, *id. qu.* Nis; dat. Nizi, gen. Nizar, F. VI 314, 2. 317. 318, 1; SE. I 520, 2.

NID, *f.*, amnis Norvegicæ, in sinum Thrandhemicum se exonerans prope Nidarosum, SE. I 576, 2; ÓH. 155, 1. 182, 6. Nidar vargr lupus amnis, navis: lundr nidar varga lucus navium, *vir*, H. 22; nidar brandr ignis amnis, aurum: fleygiþollr nidar branda *vir*, Hild. 18. Vide infra niðbrandr, niðleikr.

NÍÐ, *n.*, interlunium (Dan. Næ, Næd): ný ok nið sköpu nýtt regin, Vafþr. 25; nótt með niðom nox cum tenebris, Vafþr. 24; nótt ok niðjom nófn cum gáfu nocti et interlunio, Vsp. 6, cum inserto j. Sic SE. I 56: Máni stýrir gavgv tvugls oc væðr nýjvm oc niðvm. Hinc niða borg arx interluniorum, cælum: djúp niða borgar aquæ caelestes, oppos. djúp dorgtúns, SE. II 236, 2. Hinc niðamykrk densissimæ tenebræ, Eg. 44; ÓH. 84. 151, et niðmykrk, *id.*, Skv. 202. — 2) luna (intermenstrua), SE. I 472. Cf. ný.

NÍÐ, *n.*, contumelia, vis externa, violatio: ókvíðinn niðs contumeliam non metuens, de serpente Midgardico, Vsp. 50 (SE. I 196, 3). — 2) concitium: segja e-m nið conicia in aliquem jacere, Ghe. 37; probrum: þúngt nið acerbum probrum, Nj. 45; in pl., vide drápníð; *id. qu.* flymtan, gems, Sturl. 7, 41, (cf. 7, 39); Korm. 17, 2. 20, 2; Skáldh. 5, 24.

NÍÐA (-ði, -dda, -dt), *probroso carmine aliquem diffamare* (níð), cum acc., Korm. 17, 2. 20, 2; SE. I 506, 1.

NÍÐAFJÖLL, n. pl., *montes tenebrosi* (níð), Vsp. 33. 59; SE. I 198.

NÍÐADR, m., *rex Speciae, Völk. 39. Vide gǫtóniðadr, it. Niðuðr.*

NÍÐBRANDR, m., *ignis Nidæ, amnis* (níð, brandr), *aurum: n. skarar landa aurum capitis, i. e. aureus capitis ornatus, nauma skarar-landa niðbrands femina, Hild. 27 (AR. II 343).*

NÍÐBRÆÐIR, m., *cibator prolis; hugins n. cibator corti, præliator, ab hugins niðr proles corti, corvus, Eb. 19, 1: ef ek næðag Vermundi, hugins niðbræði; nið (= niðr) ásar valfallins nás létunk njóta nálgundar, i. e. si mihi copia fieret Vermundi, corvo escam præbentis (si ejus auxilio uti mihi liceret); frater (enim) dici corporum prælio cæsorum mihi mulieris gratia beneficium præstaret. Quo loco áss valfallins nás est Styr, vulgo Vigastyr (homicida) dictus (vide niðr); nálgund, Gudny, soror Thorarinis Nigri, uxor Vermundi Teneri, fratris Styris Homicidæ.*

NÍÐBURÐR, f., *onus cognatorum* (niðjar a niði, burðr = byrðr): *norðra niðburðr, id. qu. burðr norðra niðja onus cognatorum Nordrii, onus nanorum, Nordrii, Sudrii etc., i. e. celum, F. III 10, 1.*

NÍÐBYRÐR, f., *id. qu. niðburðr, F. II 40, et eodem modo resolvendum.*

NÍÐERFI, n., *hæreditas, possessio cognatorum* (niði, erfi): *n. narfa pro erfi narfa niðja hæreditas, possessio gigantum, poësis, carmen, a narfa niðjar cognati gigantis, gigantes, Eg. 56, 2. G. Pauli i niðerfi Narfa vertil per noctem obscuram, a Narfa erfi soboles Narfi (Norrii), nox, et nið interlunium. G. Magnæus vertil in Narfi prolis hæreditate, i. e. tenebris nocturnis, accipiens nið per apocopen pro niðja, erfi rythmi gratia pro arfi eleganter tenebras dici putans noctis patrimonium.*

NÍÐFÖLR, SE. I 194, 2, *Raskius in Indice ed. Holm. explicat per Niðhöggum; ad verbum foret noctis instar pallidus. Hoc loco Vsp. 44 habet nefölr, aquilæ epith., et sic quoque niðfölr v. niðfölr SE. l. c. accipi potest.*

NÍÐHÖGGR, m., *serpens, arborem Yggdrasilem ab inferiori parte rodens, Vsp. 35 (SE. I 200, 3). 59; Grm. 32 (ubi dat. Niðhöggvi). 35 (SE. I 74, 1); SE. I 68. 74. 484. — 2) gladius, SE. I 567, 2; II 477. 560. 620, qs. fæda völna inferens. — 3) nanus, exser. Jonis Grunnatic. plenius literis; in SE. II 552 non cernitur nisi...högg; II 469 niðqtr*

NÍÐI, m., *nanus, Vsp. 11; SE. I 64, 2; II 469. 552. — 2) gigas, SE. II 471, pro niði.*

NÍÐI, m., *cognatus, in nom. quidem non occurrit apud Veteres, sed et hodie tantum in nom. usurpatur niðji (ut Spec. niðje), et occurrit acc. s. niðja, ÓH. 12, 2, ubi est: færðot niðja Játmundar á vit fridlands nepotem Játmundi (Sancti, vel Játm. Játvardi*

f., i. e. Adalradum Jatgeiris = Ethelredum Edgaris f.) in pacatum regnum restituiti; it. gen. s. in rann Randves löfuðniðja aula patris Randveris (Jormunreki), qui casus necessario supponunt nom. niði. Pl. niðjar. In nom. s. magis usurpatur forma niðr, qu. v. Niðjar, pl., 1) cognati, necessarii, consanguinei: minir, várir n., Og. 21; Ghe. 9; Korm. 12, 1; niðja náborna necessarios sanguine junctos, de filiis Gudrunæ, Sörlio et Hamdere, Hm. 10; með nábornum niðjom minom apud proximos cognatos meos, i. e. apud fratrem et nepotes ex fratre, = apud Athlum et filios, Bk. 2, 11; de fratribus: ok niðja sjör varði vilam cognatorum tuita est, Am. 46. De posteris: stríð niðja certamen, contentio inter posteros, Sk. 2, 8; proles: niðjar Njardar Freyus et Freya, F. II 54. Periphrastice: niðjar hölða viri, Gd. 26; durnis niðjar nani, Y. 15; Endils n. præliatores (cf. ættstafr Endils, Krm. 18, ubi acc. pl. niða, excluso j; draupnis niðjar annuli, Ad. 23. — 2) majores: úlíkr ertu yðrum niðjum, þeim er framráðir fyrri voru, Seerr. 164, 1; okkrir niðjar, bræðr bergrisa, þeim erum bornar, SE. I 382, 2; fornir n. prisci majores, Hyndl. 10; Ýmis n. Rimthursi, Vafþr. 28; niðja synir majorum filii, Söll. 56; orir n., de aro, II. hat. 11; iðja várra n. studium majorum, F. II 52, 3. In composs.: höfuðniði, lángniðjar.

NÍÐINGLIGR, adj., *nefarius* (niðingr): *niðinglizt var næsta hans (= honum) illo sane indignum erat, nefarium facinus patrauit, Ólafsr. 28.*

NÍÐINGR, m., *homo scelestus, nequam* (nið), F. III 20; Korm. 21, 2. *Vide ofrniðingr (in prosa, feniðingr homo pecunie sordide parvus, SE. I 532; matniðingr vir cibi sordide parvus, Grm. præf.).*

NÍÐJÚNGR, m., *filius, Rm. 38 (niði); cognatus, consanguineus, SE. I 534. 561, 2; n. Haralds proles Haralds (pulchric.), vel filius Haralds (Grönländici), Ólafus Sanctus, ÓH. 27, 2. — 2) nomen nani vel gigantis: Niðjúngur skóp af laugi horn, A. 8, de quo nihil certi mihi constat. Hinc: niðjúngar sverða pugnatores, viri, Eb. 19, 3, it composs. viðniðjúngar. Vide ætniðjúngar.*

NÍÐKVÍSL, f., *prosapia* (= ættkvísl), a niðr, m., kvísl, Y. 54.

NÍÐLEIKR, m., *n. ara steikar pro leikr ara steikar niðs ludus gladii, pugna, ab ara steik cibis aquilæ cadaver, nið ara steikar luna cadaveris, gladius (cf. hræmáni), leikr ara steikar niðs ludus gladii, pugna, cujus árr (minister) pugnator, GS. 11.*

NÍÐMYRKR, n., *tenebræ densissimæ, quales in interlunio* (nið, n., myrkr), Gha. 11.

NÍÐOTTR, m., *nanus, SE. II 469 (pro niðhögg).*

NÍÐR, m., *filius, cognatus; gen. niðs, ÓH. 8; Mg. 9, 8; Korm. 12, 7, sed niðjar, Eg. 60, 1; acc. nið, Háram. 72; dat. nið, Mg. 9, 4. Pl. niðir (quem affert J. Olavius in Gloss. Synt. de Bapt.) vel niðar non reperi, quare niða, acc. pl., Krm. 18, accipio pro niðja, omisso j; repetendum itaque puto a forma*

níðr. *Significatio*: 1) *filius*, *Rm.* 38; *fylkis* n. *filius regius*, *Mg.* 9, 8; *rex*, *ÓH.* 8; *Borz* n. *filius Bóris*, *Odiu.*: beðja *Borz* níðjar *uzor* *Odiuis*, *terra*, *Eg.* 60, 1. — 2) *propinquus*, *cognatus*, *necessarius*, *SE.* I 534. 561, 2; *Sonart.* 16; *Hávam.* 72; níðr *Nórðmanna cognatus* N., *rex Norvegicus*, *Mg.* 9, 4. *Pros.*: hinn *nánasti níðr proxime cognatus*, *Jus eccl.* *Vic.* 1. — 3) *proles*, *ab aliquo descendens*: *Fjölfnis níðr rex Sveciæ*, *a Fjölneri descendens*, *Y.* 19; *Yegs níðr Hakon dynasta*, *genus ab Odine repetens*, *Fsk.* 38, 1. *Metaphorice*: níðr *blestu gnatus calefactionis*, i. e. *qui calefactione ferri procreatur*, i. e. *gladius*, *Korm.* 12, 7. *De lusu in vocibus níð prolem*, *et níð probrosum carmen*, *Korm.* 21, 2, *vide gjöf.* — 4) *frater*: *sævar níðr frater maris (Ægeris)*, *ignis*, *Y.* 17. *Sic et accipio Eb.* 19, 1, níð *pro níðr*, *apocopato r*: níð *ásar valfallins nás frater Styris homicidæ*, *Ver-mundus Tener*, *vide níðbræði.* — 5) *auctor generis*: níðr *Ása Odin*, *Y.* 9. — 6) *serpens*, *SE.* II 487 570. — 7) *in compos.*: áttníðr, ættníðr.

NÍÐR, *adv.*, *deorsum*, *in locum inferiorem*: *renna n. defluere*, *Gk.* 1, 14; *segja Níðhöggi níðr*, *per brachylogiam*, *ad N. descendere eique dicere*, *Grm.* 32.

NÍÐRA (-ada, -at), *deprimere*, *opprimere* (*níðr*), *cum dat.*: níðrandi *gjálfrs grindar oppressor navis*, *vir*, *G.* 37 (*F. V.*), *pro níð-andi*; níðra *grandi a vitii abstinere*, *Hv.* 8; níðrattu *oss ne honori nostro detraheris*, *F.* V 176, *var. lect.* 9, *puto veriore lect. esse*, *quam víðráttu*. *In compos.* óníðráðr. *In prosa*: níðra *frelsi evertere libertatem*, *Hist. eccl.* *Isl.* I 405. 406.

NÍÐRBJÚGR, *adj.*, *aduncus* (*níðr*, *bjúgr*): níðrbjúgr *nef*, *Rm.* 10; *F.* III 20.

NÍÐRFALL, *n.*, *suppressio* (*níðr*, *fall*): n. *Hálfs galla extinctio ignis*, *suppressum incendium*, *Ílh.* 76, 2, *metaphora a re forensi*, *in qua níðrfall at solum cessatio litis*, *Nj.* 12.

NÍÐRI, *adv.*, *in loco inferiori*, *infra*, *inferne*, *oppos. uppi* (*supra*, *superne*), *Lil.* 1. 40; *sóttir græðir allra átta*, *uppi ok níðri ok þar i miðju morbos sanat omnium hominum*, *supra*, *infra*, *et qui in medio sunt*, i. e. *omnium omnino hominum*, *Ag.*; *und kjöl níðri sub carina inferiori*, *SE.* I 650, 1.

NÍÐRLÜTR, *adj.*, *vultu dejecto* (*níðr*, *lútr*), *ÓH.* 92, 5 (*AR.* I 325).

NÍÐUGLEGR, *adj.*, *nefarius* (*nið*): níðuglegt *er*, *sequi. infin.*, *nefas est*, *turpe est*, *flagitiosum est*, *Skáldh.* 6, 21.

NÍÐUDR, *m.*, *rex Svecicus*, *Völk.* 6. 12. 29. 36; *Níðadr. ibid.* 39.

NJARÐGJÖRD, *f.*, *cingulum firmum*, *cohaeret per tmesin* *SE.* I 294, 3, *ubi njótr njardgjardar usor cinguli firmi* (= *megin-gjardar cinguli roborifici*), *Thor. Proprie est*, *cingulum Njörði*, *sed ratio hujus appellationis latet*.

NJARÐLÁSS, *m.*, *sera Njörði*, i. e. *sera firma*, *Fjölsm.* 27.

NJÓL, *f.*, *nox*, *Alcm.* 31; *SE.* II 485. 569 (*njóla*, *SE.* I 510, 2).

NJÖRN, *f.*, *femina gigas*, *SE.* I 552, *Cod. Reg.*; II 555 (*II* 471 *Mænn*). *Cf.* *njurn et*

njorun. Est autem njorna ex njorun, ut Morn ex Morunn.

NJÖRUN, *f.*, *Njoruna*, *dea Asis*, *SE.* I 556, 2; *II* 617 (*Njörvn*, *II* 473; *Njörvn*, *II* 557). *In appell. seminarum frequens*: n. *gullseims vinkers*, *þvengláðs*, *dýnu*, *steina dea annuli aurei*, *poculi*, *aurei*, *lapillorum*, *femina*, *Korm.* 19, 2; *Krm.* 20; *Nj.* 63; *Isl.* II 8, 1. *Vide compos.*: *draumnjörun*, *draum-njörun*, *eldnjörun*, *hólnjörun*.

NJÖRVI, *m.*, *Sonart.* 24; *G. Pauli*, = *Nörvi Nörvius*, *pater Noctis*, *unde Njörva* *nipt soror Nörvi*, *Hela. Forte njörvi est h. l. appellativum*, *vinctus*, *a njörva constringere*, *multiplici vinculorum nexu implicare*; *sic njörvi Tveggja bagi foret vinctus ille Odinis adversarius*, *lupus Fenrer*, *cujus soror*, *Hela*.

NJÖRD, *f.*, *id. qu. njörn*, *contr. ex njorun* *dea*: *motra njörd dea velaminum*, *femina*, *Skáldh.* 6, 31, *ubi tamen alii legunt menja jörd Tellus (dea) torquium*.

NJÖRÐR, *m.*, *Njörðus*, *Asa*, *SE.* I 92. 96. 120. 260. 555, 2; *dóttir Njarðar Freya*, *SE.* I 304; *I* 348, 3; *sonr Njarðar Freys*, *SE.* I 262; *Njarðar burr*, *id.*, *Grm.* 42; *Njarðar dóttir*, *Sóll.* 79, *de Musis accipiunt*. *In appell. virorum*: n. *audar* (*diciliarius*), *vir*, *Band.* 3; n. *bauglands* (*clipei*), *id.*, *F.* VI 365; n. *göndlar* (*pugnæ*), *pugnator*, *Hg.* 31, 4; *Ílh.* 2, 3; n. *hjálmra hriðar*, *id.*, *Nj.* 78, 3; n. *lilakkar* (*pugnæ*), *vir*, *Korm.* 12, 4; n. *naddregns præliator*, *Hg.* 28, 2; n. *nadds hámana raddar valbrands* (*gladii*), *bel-lator*, *Hg.* 20, 1; n. *sóknar* (*prælii*), *id.*, *ÓH.* 41, 2; n. *víga* (*cædium*), *pugnator*, *ÓH.* 18, 2; *Nj.* 146, 2; *Sturl.* 5, 4, 1; n. *víðra* *sunda landa rex Norvegiæ*, *Hg.* 20, 1; n. *báru ljóns* (*navis*), *vir*, *F.* III 99. *In compositis*: *baugnjörðr*, *braknjörðr*, *brandnjörðr*; *dynnjörðr*; *fellinnjörðr*, *flæginnjörðr*; *geirn-jörðr*, *gættinnjörðr*; *hernjörðr*, *hjórnjörðr*, *hlunnjörðr*, *hlymnjörðr*, *hlyrnjörðr*; *megin-njörðr*, *meittinnjörðr*; *rækinjörðr*; *sækinjörðr*; *signjörðr*, *svipnjörðr*; *vættinnjörðr*, *vígnjörðr*; *þrymnjörðr*. *Forma njardr occurrit in cognomine búnjardr* (= *búhöldr*), *F.* X 142, *var. lect.* 5.

NJÖRDÚNGAR, *m. pl.*, *quasi descendentes a Njördo*, *dicti*; *in appell. virorum*, *vide* *hjálmnjörðungar*, *sannjörðungar*, *skænnjörðungar*, *svipnjörðungar*.

NJÖSN, *f.*, *exploratio*, *speculatio*: *vera a n.*, *Hávam.* 114. *Vide fornjósn.*

NJÓTA (*nýt*, *naut*, *notið*), *adhibere*, *uti* (*id. qu. neyta*), *cum gen.*: *minn drottinn naut máttar und skildi tires adhibuit*, *Orkn.* 6, 2; *naut áræðis audaciam in armis exhibuit*, *rem gerebat audaciter*, *Ílh.* 104, 1; *láta e-n njóta fótar*, *augna*, *tungu facere*, *ut qui nisi pos-sit pede*, *etc.*, *usum pedis alicui restituere*, *G.* 58. — 2) *frui*, *fructum capere*, *percipere* *ex re aliqua*, *cum gen.*: n. *yndis gaudio frui*, *Vsp.* 57; n. *aldrs eita frui*, *diu vivere*, *Rm.* 37; *knáka ek þess njóta inde nullum fructum capio*, *Am.* 52; *vel keyptiz litlar hesti ek vel notið* *ex re bene emta bonum fructum percepi*, *Hávam.* 108; *nýtr mangi náss nemo*

fructum capit ex mortuo, Hávam. 71; hjaldr-gögl nutu hildar, HR. 39; gyldir naut göðs eldis largam cibi copiam nactus est, G. 28 (F. V); n. hjarðar otibus, pecoribus abundare, Hallfr. (ÖT. 2, 248). Cum gen. personæ: allvalds nutu aldir homines potenti imperatore fruebantur, i. e. dynasta (Eiríkus Hakonis f.) imperio Norvegiæ potitus est, ÖT. 131, 3 (F. III 15); rekka rúni naut þin at sliku rex tuo beneficio (auxilio) hoc consecutus est, ÖH. 12, 2; létumk njóta nálgundar feminæ (sororis meæ) gratia beneficia mihi præstitit, Eb. 19, 1. Optandi: vel njóti hann þess quod ei bene sit, quod ei bene vertat, F. VI 255, 1; njóti, sá er nam fruat (præceptis), þú didicit, Hávam. 167; njóttu, ef þú namt, Bk. 1, 19. Reciproce: njótaz mutuo amore invicem frui, Skáldh. 1, 39. — 3) vesci: n. sára, gera ildrs pasci vulneribus, sanguine, de lupo, SE. I 478, 4. 480, 1; nutum af stórum largiter vescemur (carnibus), Am. 92.

NJÓTR, m., qui utitur, habet, possidet (njóta): n. hafra possessor, dominus hircorum, Thor, SE. I 258, 2; n. geisla possessor radiorum, ignis, Eg. 30; n. njarðgjarðar usurpator cinguli roborifici, Thor, SE. I 294, 3, ubi construo: njótr njarðgjarðar sèr hallands mar falla sik (vide sin) of harðvaxnar herðir; njótr vegjóta dominus Cimbræ, rex Danicus, ÖH. 182, 7; n. auðar, brynja, geira, stála vir, G. 23; Fsk.; Grett. 86, 5; Merl. 1, 63. — 2) Odin, SE. II 472. 556; n. benloga vindar, naddhríðar (pugnæ), præliator, vir, Selk. 12; Korm. 17, 2. 20, 2; n. hrafnvins hyrjar (gladii), id., F. II 83, quod forte rectius refertur ad signif. 1. — 3) absol., vir, Hg. 31, 1; vel njótr legendum njóts et construendum njóts svipkennir præliator, a svipr njóts impetus Odinis, pugna; quæ tamen mutatio non convenit lectionibus Fagrskinne h. l. — 3) vide composita: baugnjótr, fornjótr, hildinjótr, hjórnjótr, hlálmnjótr, hjórnjótr, nftinjótr, sökverinjótr.

NJURN, f., id. qu. njorn, njórun dea: vinkers njurn dea poculi, femina, Krm. 20 (p. 136) (FR. I 307, var. lect. 6).

NÓATÚN, n. pl., domicilium Njórdi, Grm. 16 (SE. I 92).

NÖF, f., modiolus rotæ (Dan. Nav, n.), gen. navar, SE. I 426, 5, sec. Cod. Worm., quæ lectio in textum suscepta est a Raskio, rejecta vitiosa lectione Codicis Reg. nafagðrs, quum commentator addiderit explicationem: hanu (Bragi skáld) kallaði skjöldin Hildar hjól, en bavgin navf hjólsins. Videtur commentator cogitasse de annulo, poetæ ab rege dato, quem poeta carmine laudatorio rependerit. Sed vitiosam Cod. Reg. lectionem optime restituit SE. II 440, 4. 589, quorum hic exhibet nafaðs, ille ut vera lectio sit baugnafaðr in formam circuli rotundatus, i. e. rotundus (baugr circulus, nafaðr rotundatus, deriv. a nöf modiolus rotæ); hinc göð gjöld ens gjalla baugnafaðs Hægna meyjar hjóls bonum præmium tinnuli, rotundi clipei, est carmen, donati clipei præmium, ut Thorarin Loftunga

carmen suum laudatorium in regem Knutum pro donatis 50 selibris argenti appellat gjöld sinmtiu marka præmium 50 selibrarum, F. XI 204. Vide supra naf, n.

NÖFR, adj., id. qu. næfr, vide orðnöfr. Pros.: kunna nöfrliga fylkingum fara aciei instruendæ peritum esse, F. X 231.

NÖG, adv., satis; valde, magnopere, FR. I 479, 4.

NÖGGÖGL, n. pl., corvi, pro nöggögl, duplicato g, = nágögl, Eb. 19, 8.

NÖGL, f., unguis; pl. negl ungues, ÖH. 259, 5; Olafsr. 61; óskornum nöglum non sectis unguibus, Grett. 16.

NÖGR, adj., satis qui est, sufficiens (nög): nöga heill (acc.), sat felicitatis, Grg. 16; it. multus: nögrir dýkis bokkar multæ anguillæ, Korm. 26, 1; eiga nögan auð dritiis abundare, FR. I 431, 3; svá nögr tantus: svá nögu láði tantum imperium, tot terras, F. VI 51, 2; magnus: ítr yngvi vann nöga uppgaugu á Skáneyju illustris magnam escensionem fecit in Sk., magnis cum copiis in Sk. descendit, F. VI 87, 3.

NÖKKU, dat. s. nökkvat aliquod, aliquantum = nökkvi (u = vi) aliquanto: svá nökku — sem sic fere, ut, F. II 9. Idem est svá nökkuru — sem, pros., F. V 319; svá nökkvoru sic fere, tandiu fere, Nj. 22; svá nökkuru mjök tantum fere, circiter, Nj. 140; líð svá nökkoru mart, sem tantæ copiae, quantæ, F. XI 48.

NÖKKURR, pronom. adj., aliquis, f. nökkur, n. nökkurt, nökkut (subst., sed sæpe quoque ut adj.); cum gen.: einna nökkorr aliquis unus (sui generis, v. lupus), Vsp. 36; göðra nökkorum alicui ex illustribus, Bk. 2; nökkurum þeirra alicui eorum, Vigagl. 21, 1. Id. qu. hvárr, in annar nökkurr alteruter, Skáldh. 2, 62. Nökkurir aliquot, Nj. 73, 2. Cum numeralibus, fere, circiter: þrír nökkurir tres fere, circiter tres, Eg. 45 (ut F. IX 276: nökkur sex skip eða sjö; nökkurum tveim sinnum eða þremr, F. IX 370; nökkur tíu skip, F. X 135; nökkorum tólf sinnum, Hrafnk. 3, ubi non bene omisum est nökkurum in ed. Havn. 1839, p. 10). Nökkut aliquid, subauditur, Nj. 78, 1. (Interdum syncope locum habet, ut nökkra orða, pro nökkurra, GhM. I 566, et sæpe in sermone hodierno). In sententia interrogativa: muntu nökkut veita numquid concedes, Lil. 85. Vide nökkurr.

NÖKKURR, id. qu. nökkurr aliquis, nonnullus; cum simplici r in masc.: nökkurr sveimr aliquis tumultus, nonnihil turbatum, F. II 250, 2; nökkurar dāðir aliquot virtutes, Has. 13.

NÖKKVAT, nonnihil, n. pronom. adj. nökkvarr = nakkvarr, nökkvorr aliquis, Eg. 67, 5.

NÖKKVERS, Sonart. 3, quo loco omnes Codd. legunt á nökkvers nökkva bragi. In hunc difficilem locum tres adnot. versiones: 1) G. Pauli, conjiciens dragi pro bragi: ex Nökkveri (nani) deductione, i. e. ex poësi. — 2) G. Magnæus, conjiciens án nakkvars, pro á nökkvers, adnotans: ubi duo n in án et

nakkvars concurrerunt, prius facile potuit exturbari; hoc ordine: hals undir jötuns, er lastalauss lifnaði án nakkvars nökkva bragi, þjóta vulnera jugulí gigantis, qui inculpatus vixit sine ullius navigii impulsu, flatuose sonant. Hic gigas est Ymer, ex cuius sanguine mare demum extitit, qui adeo vitam sine usu navigii exegit; cuius jugulí vulnera adeo forerent mare, dum halsundir de sanguine ex jugulí vulneribus effluente sumendum est. Ceterum mutatio vocis nökkvers h. l. et hoc sensu in nokkvars non est necessaria: est enim nökkverr id. qu. nakkvarr, nokkvorr, nökkurr aliquis, et præced. negatione, ullus, quisquam, v. c. nokkverja hrið aliquantum temporis, F. XI 6, quo accedit forma Merl. 2, 28, síðar nökkveri aliquanto post. Adj. lastalauss epitheton gigantis, confert G. M. cum vocabulo trölltryggr gigantum instar fidelis; lifnaði inchopticum pro simplici (lifði). — 3) F. Magnusenius, in Lex. Mythol. p. 874. not., secundum versionem construit: halsundir jötuns þjóta niðr fyrir naustdyrum náins, á nökkvers nökkva dragi, er lifnaði lastalauss, i. e. gigantis (o: Ymeris) vulnera flatuose sonant infra naustibuli ostium propinqui (mei), qui inculpata fruebatur adolescentia, jam funebris navigii carinæ impositi. Hæc adnotans: loquitur Egillus de filio juveni, funebri navigio vel loculo avi Skallagrími indito, ad ipsam maris (quo perierat) extimam oram. Sec. hanc interpretationem retinetur conjectura G. Pauli dragi quod ille de de ductione acceperat, h. l. de trabecula, qua ima carina navis legitur, et deinde de ipsa carina; sed quomodo nökkvers nökkvi funebre navigium v. loculum significare possit, equidem nondum intelligo. — 4) G. Pauli sumserat, tó nökkver nanum significare (ego nusquam id reperi in appell. nanorum), quo posito verba bifariam redigi et intelligi possunt: a) si vocula er pro pronom. relativo accipitur, respiciente tó fundr in str. anteced., et brag de versonatione, motu intelligitur, ut apud Magnæum, hoc ordine: þagna fundr þriggja niðja, er lifnaði lastalauss á bragi nökkvers nökkva tacitum inventum (furtum) Thridii cognatorum (Asarum, o: mulsum pœticum), quod vitii expers revixerat in versonatione (exercitatione) nanorum navigii (i. e. pœsis, quæ tum primum florere capit, cum eam nani exercere orsi erant); lastalauss ita de pœsi, uti Egil in hoc eodem carmine artem pœticam vocat íþrótt, vammí sírða artem labis expertem. — b) si er pro conjunctione temporalí accipitur, et Bragi, Bragius, deus pœseos, subjectum sententiæ sumitur, hoc ordine: er lastalauss Bragi lifnaði á nökkvers nökkva quum, ex quo tempore (o: postquam Odin mulsum pœticum ex Jótunhæimís apportaverat inculpatus) Bragius revixit (clarus extitit) in navigio nani (inter Asas pœsi inclarescere capit); nisi magis placeat bragi eodem sensu sumi ac bragr pœsis, ars pœtica.

NÖKKVI, dat. s. neutr. a nökkvat aliquid: af nökkvi aliqua de causa, sendi af n., F. II 52, 1; munat cira af n. aliqua de

causa non parcat, F. III 27, 1; þoku dregr upp, el festiz af n., F. III 88, quæ causa mori additur: mökkvadr þings náms mun kominu língat. Cum compar. adverbii, aliquanto: ofar nökkvi aliquanto superius, Me. 20 (F. VII 304), ubi mors submarina neci sublimi opponitur; nökkvi (nökkvi) síðar aliquanto post, paulo post, Ha. 244, 1 (F. IX 533, 1). Sic in prosa: nökkvi yngri, F. XI 96; nér sanni nægvi, F. X 420; neykkvi nær sanni, Hkr. III 360 (F. VII 238); nökkvi helzt, F. XI 78; véla e-n í nökkvi, Grág. II 22, 367; þvi nökkvi, ibid. II 129. Vide nökkvi.

NÖKKVI, m., navis, SE. I 581, 2; II 19, 3; de navigio senis gigantei (Odinis), F. II 181, 1 (de nave Ymeris; SE. I 168; de nave Balderi, ibid. I 176). Metaphorice: nökkvers n. navis nani, pœsis, vide sub nökkvers. Vébrautar n. navis sacræ viæ, fanum, mætr vébrautar nökkva rez, H. 9, 2 (SE. I 494, 2). Bænar n. navis precum, pectus, vide búkrjóðr, Ölf. 183. Vide formam nekkvi, m. — 2) regulus maritimus, SE. II 154, 2.

NÖKKVIR, m., id. qu. nökkvi, m. (ut visir = visi): hafnar n. navis, Snjarsk. — 2) nanus, sec. versionem G. Pauli, Sonart. 3, vide nökkvers, qui gen. est a nökkver (= -ir), ut hersirs ab hersir, SE. I 636, 3. Posse nökkvir nomen esse nani, aliquatenus probabile facit, quod nökkvi nomen est pirate.

NÖKKVO, id. qu. nökkura ex parte, partim, Hlund. 2, 19. vide nökkku.

NÖKORR, Bk. 2, 53, vide nokkurr.

NÖKDR, nudus: nökdan brand nudum enses, F. II 52, 1. In prosa, nökd sverð, F. V 233.

NÖLTA (-ti, -ta, -t), frigere et torpere: þú skalt nölta, ok á nætr vera alls andvana, ok una hvergi, de femina in canem versa, Hyndl. nj. (cf. Lex. B. Hald. sub hac voce).

-NÖMI, deriv. a numinn, part. pass. v. nema, vide hernomi.

NÖNN, f., amnis, Grm. 28; Næn, id., SE. I 43.

NOR, m., rez, SE. II 469, in nomenclatura regum, vide norr. (Raskius nomen derivat a Finn. nuori juvenis, Rasks Saml. Afhandl. 1, 94).

NÖR, m., navis, SE. I 581, 2; II 481. 564. 624 cf. NgD. 83. In compos. brandnór.

NÖRA (-i, -ða, -t), id. qu. næra alere: n. blóðs nag pascere coram, pugnare, stragem edere, Heidare. S. 1, 2. Norr. nöre, id.

NOREGG, m., Norregia; dat. Noregi, II. hat. 31, sed öllum Noreg, FR. I 440, 3; gen. Norex pro Noreg, Merl. 2, 25.

NÖRI, m., regulus maritimus, SE. I 548, 2; II 469. 552. 614; cf. Norafjóðr, FR. II 4. — 2) nanus, Vsp. 11; SE. I 66, 1.

NÖRIR, m., qui alit (nöra), id. qu. nærir: n. naddskúrar, rifjúnga ságu alens (accendens) pugnam, bellator, F. X 376, 2; Fsk. (Glumis Geirri). Vide gunnðrir.

NÖRN, f., parca: aumlig norr díra, Sk. 2 2; noru crum gríum sæva mihi est, Eg. 24 Pl., nornir parcæ, SE. I 72. 74—76; vocan

tur meyjar margs vitandi, *Vsp.* 18; nornir því réðu, *II.* 31, 2; gröm vark nornum, *Ghv.* 12; norna dómr decretum parcarum, fatum, mors, *Fm.* 11; illr er dómr norna, *FR.* I 508, 2; njóta norna dóms fátó fungi, *Y.* 52; sköp norna *id. qu.* forlög, fá gengr of sköp norna pauci fata evadunt, *Krm.* 24; ósköp norna dira fata, *Skáldh.* 5, 39; sed norna sköp vetus religio pagana, *F.* II 53, 4, nisi construi placeat, norna blót sacrificia, cultus parcarum (disablót), et fornhald-in sköp instituta olim observata. Norna stóll sella parcarum, de lecto funebri, *Söll.* 51; norna grey canes parcarum, lupi, *Hm.* 28. — 2) femina futidica, *Bk.* 1, 17; nornir obstetrices fatidicæ, *Hund.* 1, 2. *Ghc.* 16, nornir videntur esse heroïnæ Hunnorum, amazones. — 3) in appell. seminarum: nistis n. femina, *Eg.* 57; vide audnorn, hládnorn. — 4) gigantis, *id. qu.* njörn: norn fjörnris gigantis galeæ, i. e. noxa galeæ, securis, *Ód.* 18.

NORR, m., rex, *SE.* II 551, in regum nomenclatura, pro nor (cf. *FR.* II 17).

NÖRR, m., *id. qu.* Nörvi, (Narf) pater noctis; tantum in dat. occurrit: Nörvi kend, Nörvi borin, de nocte, *Vaffr.* 25; *Alem.* 30.

NORRÆNN, adj., Norvegicus: norræn öld; norrænar dróttir Norvegi, *Ha.* 150; *Rekst.* 8.

NORÚNGR, m., qui alit (núra), vide gunróngar.

NÖRVA, f., insulæ nomen, *SE.* II 492. *Insula Sunnmæria* in Norvegia, *id. qu.* Nyrvi, *F.* V 19, *hod.* Nörve, Norvøe.

NORVEGR, *id. qu.* Noregr, *F.* VI 51, 2.

NÖRVI, m., pater noctis, *SE.* I 51. Vide Nörr, Narfi, Njörvi.

NORÐAN, adv., a septentrione, a partibus terræ borealibus (norðr), *HS.* 18, 1; fyrir norðan, præpos. c. acc., a regione in septentrionem versa, fyrir norðan Vík a regione Víkæ in septentrionem versa, *ÓT.* 16, 4. Subauditur casus: fyrrn. (þ: ána) a regione (amnis) in boream versa, *Vsp.* 33; fyrir n. (þ: land v. haf) in quadrante septentrionali Islandiæ, vel a regione maris in septentrionem versa, i. e. in Islandia, *Korm.* 19, 1.

NORÐHUMBRAR, m. pl., *id. qu.* Norðymbrar altera recensio *Fsk.* 56, 4 (*ÓT.* 31, 1). Cf. *AS.* Norðan-hymbraland, *Gramm.* *AS.* Raskii p. 16, et *Krm.* 14, var. lect. Vide Humra (Humbra).

NORÐHUMRAR, m. pl., *id. qu.* Norðhumbrar (excluso h): Norðhumra hjarðir greges Northumbriæ incolarum, *Merl.* 1, 47; Norðhumraland Northumbria, *Krm.* 14, var. lect.; Norðhumruland, *id.*, (u = a), *FR.* I 352.

NORÐHVALR, m., balæna vulgaris, *SE.* I 580, 3, cf. *Ghm.* III 300, et *ibid.* not. 43.

NORÐIMBRAR, m. pl., incolæ Northumbriæ, *id. qu.* Norðymbrar: morð Norðimbræ cædes Northumbrorum, *F.* I 144; *X* 376, 2; lík Norðimbræ cadavera Northumbrorum, *F.* XI 191 (dat. Norðimbrum, *F.* XI 418); Norðimbraland Northumbria, *Krm.* 14.

NORDMENN, m. pl., Norvegi, *Mg.* 9, 4; *Hg.* 30; 31, 1. — 2) Islandi, vel incolæ borealis Islandiæ, *Sturl.* 6, 15, 13 (Norðmaðr, de Islando, *F.* VII 60). Vide Norðmedr.

NORDMÆRI, m. pl., incolæ Mæriæ septentrionalis in Norvegia, Nordmærienses (norðr, Mæri): kærir Norðmæra rex Norvegius, *Ha.* 326, 2.

NORÐMEDR, m. pl., *id. qu.* Norðmenn, *Ih.* 62, 4, a sing. Norðmaðr; non multum abludit forma runica nurninr (= normenr, normedr, Norðmedr), *Nord.* *Tidsskr.* f. Oldk. 2, 246, not. 3.

NORÐR, adv., 1) ad locum: septentrionem versus, *Vsp.* 34; compar. norðar propius ad septentrionem, in regiones septentrioni propiores, *Hg.* 28, 2. — 2) in loco: in regnis borealibus, *F.* III 10, 1; gramr, þú er frækn norðr, *F.* VI 258, 1.

NORÐRDANIR, m. pl., Dani septentrionales, *Merl.* 2, 25. *AS.* Norð-Dene, þ: incolæ Hallandiæ, Skaniæ, Selandiæ, Monæ, Falstriæ, Lalandiæ, oppositi Suð-Denum incolis Fionæ, Langelandiæ, Aroæ, Alsæ, Jotia, Slesvici et partis Holsatiæ, *Raskii Saml. Skr.* 1, 302. 348.

NORÐRI, compar. adj., sine posit., magis ad septentrionem versus, septentrioni propior (norðr): enn norðri heimsendi pars terræ septentrionibus propior, regna borealia, *ÓH.* 260, 1; sjá enn norðri horda glymhridar njörðr bellator magis ad orientem versus, rex Norvegicus, *F.* VI 258, 1. Alias vulgo nyrðri; neyrðri, *it.* nördri, *F.* XI 131.

NORDRI, m., nanus, cæli partem septentrionalem sustinens (norðr), *Vsp.* 11 (*SE.* I 64, 2); *SE.* I 50; erfiði, byrðr, hjálmar Norðra cælum, *SE.* I 314; niðyrðr Norðra, *id.*, *F.* II 40.

NORÐRVEGR, m., via septentrionalis (norðr, vegr); pl. norðrvegar regio in septentrionem versa, á norðrvega septentrionem versus, *Hund.* 1, 4.

NORÐSÆTR, n, sedes, terra septentrionalis (norðr, sætr): getir norðsættra custos sedium septentrionalium (Norvegiæ), rex Norvegicus, *Ha.* 319, 3.

NORÐYMBRAR, m. pl., incolæ Northumbriæ, habitantes terram ab regione Abi (Humra) in septentrionem versa (norðr, Humra, *hod.* Humber), var. lect. *Krm.* 14. *AS.* Norðymbrar. Vide Norðhumbrar, Norðhumrar; forma usitata est Norðimbrar.

NÖS, f., nomen insulæ, *SE.* II 592. Vero-similiter Noss in Hellandia, *Munch.*

NÖS, f., naris, pl. nasar naves, nasus: fölr um nasar pallido, *Alem.* 2; stinga nüsum í felda nasum in pallia demittere, dejecto vultu cogitabundum sedere, *Mg.* 17, 8, cf. miðstallr; hoggva nüsum (il jarðar humi pronom in faciem cadere, *Ísl.* I 164, 2; nüsum, in versu manco, *SE.* II 160, 2.

NÖSGÁS, f., anser nasutus (nös, gás), anas, in enigmate, *FR.* I 479, 4, cf. *ibid.* 480, 2, forte = toppönd mergus fuscus circumratus.

NÖSS, f., res pretiosa, pl. nossir (*id. qu.*

hnoss: fríðar nossir pulchra cimelia, splendide, eximia res pretiosa, *FR. I 519, 3.*

NÓT, *f.*, *sagena*; *pl. nótir* (nætr): spáþernur lángra nóta sternæ, longarum sagenarum præsaðæ, *i. e. haleces, HS. 18, 1.*

NÓTT, *f.*, *nox*, *gen. s. nætr* (nóttar, *SE. I 510. — 1) nox, flia Norðii, SE. I 54; Alem. 30. 31 (SE. I 510, 2); SE. I 510. — 2) tempus nocturnum, Vsp. 6; n. varð í bæ, Hlud. 1, 2; á einni nóttu (non náttu), Jd. 39; pl. nætr, Grm. 2; nóttum noctibus, per noctes, noctu, Völk. 6. Vide nátt. — 3) in compos. haustnótt, lýnótt.*

NÖDR, *m.*, *serpens*, *id. qu. naðr*: hólmfjötr n. serpens maris, alias miðgarðs ormr terras et maria complectens, *i. e. Oceanus: grand, bundin eitrsvölum hólmfjötrs nððri terra oceano circumflua, SE. I 472, 3, = gjalfri kringsðr elkers botn (SE. I 318, 3).*

NÖDSYN, *f.*, *necessitas (= naðsyn), Mk. 22.*

NÚ, *adv.*, *nunc, jam*, *Grm. 52. 53; hodie, oppos. í gær, Hm. 2. 29; cum imper., age jam: Vafþr. 1. 6; Skf. 1; Harbl. 53. 58; Ghe. 10; nú er þat er, pro simpliciter, Orkn. 51; Hg. 28, 2; ÓH. 70, 4; Ha. 195; nú er þaz, id., SE. I 248, 4.*

NUMA, *derit. a nema, in compos. hernuma, þjóðnuma.*

NUMINN, *perf. part. pass. v. nema, vide fjörnnuminn, hernuminn (apoplecticus, Annales regii ad annum 1267: hann var allr numinn vðrum megin, ok mátti ei mæla meir en hálfum munni).*

NUMNAZ, *verb. pass., id. qu. nemaz, a nema capere, accipere: oss numnaz skil argumenta nobis suppeditant, argumenta habemus (= oss fáz skil), F. II 289; ÓT. 97, 1 sec. membr. E (AR. I 287, 1). Formatum, ut puto, a part. pass. numinn, pl. numnir.*

NUNNA, *f.*, *monialis, virgo sacra, F. VII 355.*

NUNNAZ, *pro NUMNAZ, in textum receptum est, ÓT. 97, 1. Verb. act. nunna posse, sibi sumere, aliquoties usurpatur a serioribus poetis, vide Nj. Vers. Lat. p. 247, not. 8, quo adde Visnabók, ed. 2, Hól. 1745. p. 206; að nema þetta og kunna, en ekki annað nunnaulli alii rei operam dare.*

NUNNR, *m.*, *qui capit, sumit, accipit, habet (pro numnr), in compos. hlifunnr.*

NUÐIGR, *pro NAUÐIGR (u = au), invitulus, lect. membr. Gha. 43.*

NY, *F. X 429, 56, = nú nunc, ut F. X 399.*

NÝ, *n.*, *novilunium, nova luna, Vafþr. 25; SE. I 56. — 2) luna, SE. I 472, cf. nið.*

NÝBITINN, *part. compos., recens inflicto, de plaga (nýr, bita): nýbitnar undir recentia vulnera, SE. I 670, 1.*

NÝBRÝNDR, *part. compos., nuper acutus (nýr, brýna) n. skálmi, Band. str. 6.*

NÝFÆUÐR, *part. compos., recens natus (nýr, fæða), Nik. 13.*

NÝFELUR, *part. pass. compos., recens cæsus, dejectus (nýr, fella): n. valr homines recens prælio cæsi, dejecti, Hávam. 87.*

NÝFENGR, *m.*, *nanus, SE. msc. (SE. II 469 nífengr. II 552 nífengr).*

NÝGENGINN, *part. perf. act. compos., qui nuper itit (nýr, gánga), de puero, qui prima vice incedere incipit, Ísl. II 16, 2.*

NYGGJA, *id. qu. lnyggja, lnyggja, SkI. VI 162, not. 1. e.*

NÝI, *m.*, *nanus, Vsp. 11; SE. I 64, 2.*

NÝJUNG, *f.*, *notum, res nova (nýr), Lil. 39.*

NYKR, *m.*, *equus fluvialis; animal fictum, quod diversas formas adsumere credebatur: nykra borg arx equorum fluvialium, fluvius, næfr nykra borgar cortex fluvii, glacies, F. X 432, 75, vide næfrland. De nykr v. SE. II 122: ok er þar svá skipt líkneskjum á hinum sama lut, sem Nykrinn skiptia á margar leiðir. Idem sub forma equi scutulati coloris visus, Ísl. I 93, not. 16. Cf. Norv. Nök, Nökken, Norvegorum Proteus. Hinc nykrat, SE. I 606. II 122.*

NÝLA, *adv.*, *contr. pro nýliga nuper, SE I 458, 2.*

NÝLIGA, *adv.*, *nuper, modo (nýligr), Gha. 38.*

NÝLIGR, *adj.*, *notus (nýr): nýlig ráð, Bk. 2, 24; nokkut nýligr (nýligr) noti quid, Sturl. 5, 1, 1.*

NÝR, *m.*, *nanus, Vsp. 11; membr. 544; SE. I 66, 1.*

NÝR, NÝ, NÝTT, *adj.*, *notus, Hymnd. 9; þat nýss id. novi, Hlud. 2, 7; borð nýss naðrs tabulæ novi, recens fabricati Draconis, F. VI 318, 1; ný nisting nova vestis, SE. I 410, 4; ný nening, F. V 177, 2.*

NÝRA, *n.*, *ren: nýrna sverð membrum virile, SE. ed. Rask. 223. not. 2. Vide haf-nýra.*

NÝRÁÐR, *m.*, *nanus, Vsp. 11; SE. I 66, 1.*

NÝSA (-i, -ta, -t), *explorare: nýsa þegna fyrir sér ingenia quibuscum versaris explorare, Eg. 44, 3. Speculari: nýsta ek niðr, Hávam. 192. Pass.: nýsaz fur (= nýsa fur sér) speculari ea, quæ in conspectum cadunt, Hávam. 7. Cum gen. nýsumz hins illud speculor, Sonart. 13. Vide umnýsandi. Convenit njósn, lnyfsaz.*

NÝSTIR, *m.*, *qui speculatur (nýsa), vide gágnýstir.*

NYT, *f.*, *annis, Grm. 28; SE. I 130. 578, 1; II 480. 563. 623; cf. naut, nytja.*

NYT, *f.*, *usus, fructus (njóta): manna nyt consuetudo et conversatio cum viris, Skf. 34.*

NÝTA (-ti, -tta, -nýtt), *id. qu. hnýta, knýta ligare: samkunda, nýtt festum concilium, sponsonibus confirmatum, Am. 1. (knútr).*

NÝTA (-ti, -tta, -tt), *uti, frui (njóta), cum acc.: n. skrif cursum navis in usum convertere, navem in cursum incitare, SE. I 656, 2; pros. n. boga uti posse, F. VII 120; n. fjólnis feng poësin in usum convertere, carmen facere, RS. 11; n. eida servare juramenta, Orkn. 66, 2; pass.: mætta mér nýta máttól utinam lingua usum præstaret, sufficeret, valeret, G. 19. Additur et sér sibi: seggir nýta sér mart, Sturl. 3, 175; njótar stála nýti sér sögn dicta in usum suum con-*

vertant, Merl. 1, 63. Hinc nýta sér rescī: blóðstari nýtti sér bens fen ok hold sanguine et carne vescebatur, HR. 61; sármutari nýtti sveita, *ibid.* 62; muninn kunni nýta sér morð-hauka milsku, *ibid.* 52; láta öru nýta sér sveita e-s facere, ut aquila sanguine alicujus vescantur, interimere quem, *Isl.* 7. Ek mun nýta mér náí, RS. 26. Cum prapos. á: nýta á ná, pro af náí cadavere rescī, Gha. 43 (ut nýta af samvistum við konu, *Isl.* II 254). Cum infin.: nýtir hann at hreyta móins jörðu solet, Sturl. 5, 11. Impers., nýtir utile est: svá at nýtir ut utile sil, i. e. utilem operam præsto jaculando et remigando, F. VI 170, 3.

NYTAK, 1. s. imperf. conj. act. v. njóta frui, Hávam. 109.

NYTI, m., qui utitur, fruitur, possidet (njóta), in compos. arfnýti, erfnyti.

NÝTINJÓTR, m., strenuus abuser (nýtr, njótr): nýtinjótur nás strenui abuseres cadaveris, corvi, FR. I 358.

NÝTIR, m., qui utitur, possidet (nýta): n. naðrþings possessor auri, vir, Hild. 17, 3.

NYTJA, f., annis, id. qu. nyt: nýtju log lumen annis, aurum, gunnr nýtju logs femina, SE. II 192, 4. Gen. nýtju h. l., in Gloss. Ed. Sæm. I refertur ad nom. nyt: gen. nýtju invenitur apud veterem poetam in Skalda. — 2) id. qu. nyt usus, fructus, usura: nær betr, en mér væri heitið nýtju áttgóðrar pæne magis, quam si usus gene-

rosæ (feminæ) mihi promissus (concessus) esset, Hallfr. sec. membr. 132.

NÝTLA, adv., contr. pro nýtliga strenue, F. VI 422, 1.

NÝTLIGR, utilis (nýtr): þin för varð nýtligust maximo emolumento fuit, ÓH. 4, 1.

NYTR, adj., utilis (propr., ad usum habilis, ut nýt rápn, SE. I 434), compar. nýtri (contr. pro nýtari), ÓH. 27, 2; superl. nýtrast, Merl. 2, 56, contr. nýztr, ÓH. 240, 3; Ok. 3; G. 52; *Isl.* II 254, 1; nýt ljóð comoda, salutaria, Hávam. 165, jungitur cum þörf utilia; nýztr tír maxima gloria, G. 52; nýztr at kanna quocum conversari plurimum prodest, Ok. 3. De diis: Freyo, almus, benignus, beneficius, Grm. 42 (SE. I 264, 1); nýt regin alma numina, Vafpr. 13. 14. 25; de deo opl. max.: nýt er, náð sem heitir benignus est, qui gratiam pollicetur, Lb. 8. De viris, strenuus, fortis: in nýta vígrótt, Hávam. 100; nýtir drengir, boga ýtendrei strenui, ÓH. 27, 2; Nj. 7, 3; íl. de rege: n. auðar skelfir, Merl. 2, 56; n. herþýtir, ÓH. 182, 6; n. bragningr, ÓH. 240, 3; Hh. 65, 2; n. gramr, Hg. 31, 1; n. ráðandi mánndáða, Hh. 63, 3. In compositis: fjölnýtr, heiptarnýtr, marznýtr, ónýtr, þjóðnýtr.

NYTSAMLIGR, adj., utilis (a nýtsamr unde nytsemd, Eb. 25; ÓH. 191; Sks. 14): nýtsamlíkt at nema útille perceptu, Hávam. 156.

NÝTTR, perf. part. pass. v. nýta ligare.

Ø (ø, ö, ø).

Ø usurpatur 1) pro diphthongo ø (hod. á): groðr, kvöð, mögrennir, mor, mostallr, ofurr, orr, ott, ottvin, oss, oll; sic et molum, F. VII 60, not. 1; nolgaz, on, F. XI 85. 111; þronðr, Mosson, *Isl.* I 356. 379. — 2) pro ø: moli, möðir, þottuz; sic domendr sæpe in Njala et Grág. — 3) pro au: broðgygr, brot, brott, öðr; sic hrott (= hraut), Vem. 22; öði (= audi divitiis), FR. II 120, var. lect. 4. 5; hlopit (= hlaupit), FR. III 669; nost (= naust navale), Cod. Fris. col. 124, 22. — 4) pro va: hot, hotvetna, köðu, koma: o = a, in term fenöðr, F. XI 33. — 5) pro e: hloðarðr, hloðir, hloðut, lopartr. — 6) pro u: for, hon, mon, or, drjopa, þorðo (þurðu), ámun, náongr; sic þorfo (= þurfu, Ghl. 119); þrjo (þrjú), F. 10 415.

Ø, de sono et usu hujus literæ vide supra in á, p. 1, quo adde F. X præf. p. XII, *Isl.* I præf. p. VII—IX. Vide SE. II 14. 18. 20.

Ø (in vetustis membr. fere o, o, ö, ø), diphthongus ab ö deflexa, sonuit ut ô (SE. II 14—20), quem sonum Raskius eundem putavit esse atque Danicum ø (in voce Tø, *Isl.* þeyr); ejus literæ loco librarii sæpius sonos cognatos u et y reposuerunt, v. c. yrít et urít satis, pro ørit (F. XI 95; Ghl. III 340, var. lect. 30). Figuram hujus diphthongi editores librorum impressorum sæpi-

sime cum seriori ö confuderunt. Sonus ejus compositus jam apud veteres variare cepit cum simplici e, v. c. sekja = sækja, F. VII 360, l. 28, quemadmodum æ, æ (qui sonuit ac SE. II 14. 18. 20) sæpe ariabat cum et quemadmodum sonus y hodie plurimum transiit in sonum i. Sonus diphthongi ø hodie maximam partem transiit in sonum æ.

Ø, figura ö et sonus hujus vocalis, qualis hodie usurpatur, non exstitit in lingua veteri Islandica; tractatus grammatici Eddæ Snorriane, sonorum vocalium varietates subtiliter distinguentes, nusquam ejus mentionem faciunt. Ejus loco vetustissimæ membranæ exhibent o, ø, au, av, æ, quín et u, y, e, ut ungr', ongr, ængr, engr nullus, ur, yr, or, er, ex, ut adeo ipse sonus ragus fuerit. Procedente tempore, ubi sonus stabilitus erat, proditi figura ö, ex q, ö deflexa. Variat cum tenuibus a, e, o, u, y et gravibus an, ey, æ: 1) cum a, in nöðr, öln, öndr (ut o, in kjoptr, logðr). — 2) cum e, vide drögn, fröðriann, hölztí, kömr, rögn, söðr, þöginna, öðli. Sic in prosa: töð (tavð = tød), SE. I 400; söm (= sem), F. VII 352; Danmörkr, F. XI 29; öldaz, F. XI 51; köm, *ibid.*; Danöna, F. XI 59; lötoð, F. VII 354; búöndr, F. VII 9, var. lect. 2; valhöðtr, F. VII 98, var. lect. 2; dvöljum, Vall. c. 5. Sic

hodie hundra, tönna, nögla (= hendir, etc.), mjöl et mæl, gúra et gera, svöfn et svefn. — 3) cum o, vide nokku, nokkvi, nokkvat, ör, ök, vön, vör. Sic in *prosa*, nördri, F. XI 131; Lædmandr, Nj. 116; stöfa, afröð, Gloss. Nj.; sön, F. XI 61; álhogi, F. XI 64; öxi (= oxi, axi), Grág. I 502; sökn, Nj. 143 (p. 236); öl genuil, Grág. I 349. Sic hodie vulgo hönnum et honum illi, et vöru pro voru erant, audire dicere colonum ex paröcia Reykholensi in quarta occidentali Isl., die 15 Aug. 1810. — 4) cum u, vide böðlúngur, blöð-ögr, skölud, münduðr, gönnseiðr, brönnr, tönna, röðr. Sic in *prosa*, mondayg, SE. I 184; þörfu, Grág. I 202; álögi, Fær. 254, not. 2; varögi, F. VI 42, not. 2; þjónusta, F. VI 243; Aullaragr, F. IV 157, not. — 5) cum y, vide mölða, hjöggi, hjöggu; et in *prosa*, þörmsamliga, F. XI 146; Slesdör, F. XI 31; sönnr, Grág. I 402; Oldn. Læseb. 52. — 6) cum au, vide öli, drömmjörun, trölla, ögr; ut Öblöðr, FR. II 35. — 7) cum ey, vide köðr, söðir; ít. röri, reri, reyri, impf. a röa; snöri, sneri, sneyri, a snúa. — 8) cum æ, þ, vide blöð, glöðr, gröðir, lökr (SE.), möðtr, nöra, röði, rör, sköra, sörir, östr, öztr, öðri.

Ö, part. *privativa* v. *negativa*, præfigitur adjectivis, substantivis, adverbis et participiis verborum, tam activis, quam passivis, v. e. öbiðandi, öþurfandi; ít. F. XI 82 (Jömsv. p. 18): kveðz öfengit enn lafa þess fjársins áit eam se nondum pecuniam adquisivisse. Partic. a, at est suffixa negativa verbi finiti. — 2) partic. *intensiva*, ut in öhljóð, öhljóðr; cf. öhugr ferocia animi, furor, FR. III 115. — 3) partic. *pleonastica*, vide östafr, ösnæfr, örur, öfrá, öfyr.

Ö, f., annis, id. qu. á, vide öfurr ínsfra, cf. Plac. 21, ubi bis scribitur æ (i. e. q = á), et 20, ubi þ; Ísl. I 388.

Ö, per aphoresin töð j, acc. sing. á jör equus, Korn. 9.

ÖAZ (-aðiz, -az), timere, metuere, cum acc.: glygg hann öaz ventum ille metuít, FR. I 475, 1; sofanda þat þikkir, er sjálf, meðan vakti, æskir sér eða öaz dormiens imaginatur, quod vigilans optat aut timet, Hugsm. 21, 4; Mariusaga, membr., citante J. Olavio in Synt. de Bapt. p. 170: eigi skaltu, dóttir, öaz möður þína ne timueris, filia, matrem tuam; 1. pl. ind. öumk (= öumz): ek hitt öumz illud metuo, Skf. 16; cum sententia objectiva: öumk ek aldregi, þótt vér ögn fregnim nunquam timeo, etsi terrorem audiamus, Am. 13; cum of et acc.: öumk ek of Huginn, at pævo de II, ne, Grm. 20. Imperf. 3. s. öaðiz: sá er öaðiz ekki qui nihil metuebat, Eg. 55, 1, ubi in var. lect., in ceteris prava, recte se habet forma contracta öðiz; 1. pl. öðumz, contr. pro öuðumz, OH. 92, 3, ubi minus recte puto se habere gen. aprthvarfs (etsi audiri queat vegna), rectius aprthvarf, F. IV 185, 3, timebam, ut mihi redire liceret, de ređitu desperabamus; allar þjóðir öduz (contr. pro öuðuz) konungs reiði omnes homines (incolæ) iram regis metuebant, Ha. 117; F. IX 360, quo utroque loco prave

lecti. eyðuz et eiðvandar in textum receptæ sunt.

ÖAUDIGR, adj., inops, pauper, Hvam. 75; Vafþr. 10 (ö neg., audigr).

ÖBEDIT, non oratum, tñ nihil orari, n. part. compos. öbeðinn non rogatus (ö neg., biðja), Hvam. 148.

ÖBILGJARN, adj., animo ferox (ö neg., bilgjarn): dælt var at eggja öbilgjarnan facile erat instigare animo ferocem (i. e. Gultormum), Bk. 2, 20. Pros., Grett.: illt er at egna öbilgjarnan, adag.; öbilgjarn um mann-dráp qui cædes patrare non dubitat, præceps in cædes, Sturl. 2, 36; öbilgjarn ídem est quod ofstopamaðr, F. III 206, ubi adag.: illt er at eggja ofstopamanninn (= öbilgjarnan); öbilgjarn præceps, moræ impatiens, F. VI 334; FR. II 426.

ÖBÍÐANDI, part. act. compos., non manens (ö neg., biða), Ísl. I 163, var. lect. 16, vide öbiðingr.

ÖBÍÐINGR, m., qui non manet (ö neg., biða), Ísl. I 163, 1, cf. bendingr.

OBLAUDR, adj., intrepidus (ö neg., blaudr), Ghr. 16; superl. öblaudaztr, Fm. 23. 24. Vide öblaudr.

ÖBLINDR, adj., non cæcus, apertus, manifestus (ö neg., blindr): öblindr Yngva ángur bellum apertum, F. IV 13.

ÖBLIÐR, adj., inamænus, injucundus (ö neg., bliðr), de loco, Mg. 9, 7; immitis, sævus, atroz, de pugna, SE. II 176, 1.

ÖBLOTGJARN, adj., qui haud facile mollescit, solvitur, dissolvi nescius, de cumulo laudum (ö neg., blotgjarn; cf. öbrotgjarn), SE. II 172, var. lect. 8.

ÖBORINN, part. pass. compos., non natus (ö neg., borinn a bera), Sk. 2, 8; öbornir mér niðjar flíi non mihi nati, i. e. privigni mei, FR. I 266. Öbornum legunt Fm. 5, pro membr. lect. a bornnum, in loco perdifficili et vexato: öbornum skjóra skeið, v: flíio posthmo non defuit sua pars. Erat quidem Sigurðs Fofnericida Sigmundi filius posthumus, sed an öborinn posthumum significet, etiamnunc dubito, post observationem in GhM. I 99—101, nullum enim exemplum allatum invenio, unde appareat, öborinn posthumum esse; nam Jörunn en öborna (Nj. 113), Úlf-rún öborna (Ísl. I 40, var. lect. 4), Uní öborni (Ísl. I 246, var. lect. 4) non necessario posthumi sunt, sed potius, ut puto, non legitime (justo matrimonio) nati, nothi, adeoque oppos. ækirborinn; quo respexisse puto glossam in Ísl. I 110: hún varðveitti barn drotningar öborit, meðan hún var í laugu, ubi glossa habet öskirt pro öborit. Quid öborit se significet in Jure eccl. Ketillo Thorl., nusquam me legere memini, puto autem esse: pecus non naturali modo genitum, sed a genitis suppositum: Skal at madr eiga se öborit. Ef madr á se öborit, ok lætr ömerktr gánga til þess at hann trúir á þat se heldr en annat, eðr fer hann með hindrvitni, hverskyns sem er, þat varðar fjörbaugsgarð. Öbornom l. c. (Fm. 5) potest esse dat. pl. a subst. öbarn, aut proles privigna, aut filius inter ceteros liberos, qua talis, minime dig-

nationis, fere ut olbogabarn sive hornúngr. Ceterum ulterior interpretatio hujus loci pertinet ad vocem skjóra, quam vide.

ÓBRIGÐR, adj., constans, firmus, fidus (ó neg., brígrðr); compar. óbrigðri, contr. pro óbrigðari: óbrigðra vin amicum firmiorem, Hávam. 6.

ÓBROTGJARN, adj., frangi nescius, qui haud facile frangitur (ó neg., brotgjarn), Ad. 23.

ÓBRUNNINN, part. pass. compos., non incensus, sine incendio, igne intactus (ó neg., brunninn á brenna), Ílh. 12, 1 (AR. II 48).

ÓBRYDDR, part. pass. compos., soleis ferreis aculeatis non munitus (ó neg., brydda á broddr): jór óbryddr equus, cui pedes soleis ferreis aculeatis non sunt muniti, Hávam. 90.

ÓBUINN, imparatus (ó neg., bú), Am. 40.

ÓBUNDINN, non ligatus, i. e. vinctus solutus, id. qu. lauss, Ílg. 33, 20. (ó, binda).

ÓDÁINN, non mortuus, vitus (ó, deyja): kaup á e-n ódáinn aliquem ab orco redimere, FR. II 200.

ÓDAUÐLEIKR, m., immortalitas (ó neg., dauðleikr), Lil. 67.

ODDAMAÐR, m., arbiter honorarius, ab dissentientibus partibus adsumtus; oddamaðr fæst opt hinn þriði, jafntrúsr skal sé hvárra liði, A. 9; vide Grág. I 485. Sturl. 9, 1: þeir skyldu sjálfir semja sættir sínar, en Ráfn vera oddamaðr, ef þá skildi á.

ODDBRAG, n., fragor telorum, pugna (pro oddbrak, g = k): oddbrags mætir bellator, SE. I 686, 1, sec. Cod. Reg.

ODDBRAGÐ, n., vibratio teli, pugna (oddr, bragð): oddbragðs árr vir, ÓT. 130, 3.

ODDBRAK, id. qu. oddbrag (oddr, brak).

ODDBREKI, m., unda mucronis (teli), sanguis (oddr, breki), Höfuðl. 11 (SE. I 476, 4).

ODDFLAGÐ, n., gigantis mucronis, telum (oddr, flagð): oddflagðs árr vir, F. III 6, quo loco oddbragðs, ÓT. 130, 3.

ODDFLAUMR, m., tumultus telorum, pugna (oddr, flaumr): oddflaums víðr pugnator, vir, GS. 15.

ODDFÚSS, Mg. 37, 1, vide supra in hlæðirudr.

ODDGALDR, m., sonitus telorum, pugna (oddr, galdr): óhræðinn oddgaldrs íntrepidus pugnator, F. XI 137, 2; Ísl. II 354.

ODDGEFNAR, Ísl. II 227—28; h. l. maxime placet jungi: ek hverf aprt (tíl) oddstefnu fyrir ermar Gefnar: auðveitir gefr mēr rauðan orma beð at arsi, 3: reuertar ad conuentum teli (pugnam) in gratiam manicæ nympharum (feminarum): rex liberalis rubram serpentis culcitam (aurum) mihi possidendum dat.

ODDHERÐIR, m., incitator teli, bellator (oddr, herðir), Fsk. 48, 1 (ÓT. 40, 2).

ODDHRIÐ, f., procella teli, pugna (oddr, hrið): vekja o. excitare, ciere pugnam, Si. 7, 2; vinna o. facere pugnam, Si. 2, 1; brandr oddhriðar ignis pugnae, gladius, ÓT. 97, 1 (AR. I 287, 1); oddhriðar grand noxa prælii, ensis, G. 47.

ODDLÁ, f., unda mucronis v. teli, sanguis (oddr, lá); pl. oddlár, Ílg. 33, 8.

ODDNES, SE. I 420, 1, sec. Cod. Reg. minus commode in metrum quadrat, etsi sic resolvi possit: oddnes, n., promontorium, lingua (i. e. terra) teli, clipeus (oddr. nes), oddnes þinull lignum vel tigillum clipei, gladius, setja oddnes þinul víð e-m gladio appetere quem. Melius legitur oddnets ab oddnet; potuit enim oddnes prodire ex oddnez.

ODDNET, n., rete mucronis v. teli, clipeus (oddr, net; vide geirnet): oddnets þinull circulus clipei (nam netþinull est funiculus rete circumquaque ambiens), id. qu. rúnd, unde setja oddnets þinul víð e-m est id. qu. reisa rúnd víð e-m alicui resistere, SE. I 420, 1.

ODDNEYTIR, m., qui telo utitur, mucrone (gladii) utitur, pugnator, bellator (oddr, neytir), HS. 6, 3.

ODDR, m., cuspis gladii, SE. I 567, 3; hastæ, Bk. 1, 17; cultri, Am. 59; oddr ok reins lögvis cuspis gladii boris. i. e. cauda, inferior pars cornus polorii, Ý. 29, 2. De telis, gladiis vel hastis: glumdu gráir oddar, F. I 171, 1; odda at conflictus cuspidum, Höfuðl. 9; odda frost gelu, tempestas cuspidum, pugna, ejus kennir bellator, ÓH. 47, 2; odda fundr conuentus, collisio cuspidum, pugna, H. 13; æsir odda, gnýs pugnator, vir, SE. I 420, 1; odda leikn gigantis telorum, bellona, odda leiknar jálmr pugna, hujus Freyr pugnator, ÓH. 183, vide jálmfreyr; odda leikr vel þrymr pugna, ÓT. 26, 4, vide þrymr; odda skúr imbr telorum, pugna, ejus herðir pugnator, bellator, SE. I 472, 1; odda víf semina teligera, ensigera v. hastigera, bellona, ejus byrr tempestas bellonæ, pugna, HS. 6, 4; odda þing pugna, ÓH. 7; F. XI 138, 5. — 2) sagitta, SE. I 570, 2. — 3) stimulus, calcar, Hund. 2, 38. 39. — 4) princeps: aldar oddr princeps virorum, vir excellentissimus, Sturl. 9, 32, 1; helmings oddr præfectus militum, imperator, F. XI 295, 2; liðs oddr prima frons aciei, propugnaculum classis, de navi prætoria, ÓH. 63, 2, cf. broddr. Qui excellit in reliqua: oddr íþróttar artium peritissimus, Fsk. 3, 1, quo loco forte potius legendum sit oddr ýðróttar vel innðróttar præfectus militum vel aulicorum.

ODDREGN, n., pluvia telorum, pugna (oddr, regn): oddregns stafr præliator, vir, Korm. 19, 4; oddregns hvatjendr concitantes pugnam, præliatores, milites, Plac. 41.

ODDRJÓÐR, m., mucronem rubefaciens (oddr, rjóðr), pugnator, vir, Ísl. II 224, 1; F. I 143, 2; Sturl. 7, 39, 2.

ODDRÓG, n., rixa mucronis, conflictus telorum (oddr, róg), pugna: oddrógs bóði offerens pugnam, præliator, vir, Sturl. 7, 39, 1.

ODDRUNNR, m., arbor teli, præliator, vir, homo (oddr, runnr): oddrunnar tína harm-sakir solent homines dolores suos recensere, significare, Nj. 136.

ODDSENNNA, f., rixa telorum, pugna (oddr, senna): ullr oddsennu miles, vir, F. XI 197, 3; V 227, 3.

ODDSKÝ, *n.*, *nubes mucronis, clipeus, telis objectus* (oddr, ský): oddskýs regn plu-
via clipei, pugna, vide regnbjóðr, Eg. 44, 3.
ODUSTEFNA, *f.*, *conventus cuspidum, pugna, vide in oddgef.*

ODUSTIKLANDI, *m.*, *tela spargens, pug-
nator, vir* (oddr, stikla), Sturl. 7, 39, 1.

ODDSTRÍÐIR, *m.*, *cuspidi vim inferens*
(oddr, stríðir), *præliator, vir*, GS. 13.

ODDVITI, *m.*, *coryphæus, princeps* (propr.,
in primore acie constitutus, oddr, vita): odd-
viti fólks aciei coryphæus, II. kat. 10; Hund.
2, 11; FR. II 45, 2; oddviti liðs, orustu,
de Hersere, præfecto provinciali, SE. I 454;
o. liðs, de rege, SE. II 126, 3; oddviti hers
dux exercitūs, F. VII 328, 6; de duce, SE.
I 704, 3; o. jöfra princeps regum, IIa. 150;
o. bragna sægna, SE. I 674, 1. Absol., dux,
SE. I 670, 1; Eg. 70.

ÓDEIGR, *adj.*, *non mollis, durus* (ó neg.,
deigr): ó oddr. Rekst. 6; F. I 143, 3.

ÓÐÆLL, *adj.*, *difficilis* (ó neg., ðell),
IIa. 8, ubi comp. neutr. óðella difficilior,
minus tutum.

ÓÐÆMI, *n. pl.*, *res mali exempli* (ó,
ðæmi), F. VI 339, 1; *res inaudita*, Lil. 61.

ÓÐÆSINN, *adj.*, *indefessus, impiger, stre-
nuus* (ó neg., ðæsinn), Mg. 29, 1 (F. VI 65).

ÓÐÖKKR, *adj.*, *non obscurus, splendidus*
(ó neg., ðökkkr), Fm. 42.

ÓDYGGR, *fidei, virtutis expers, vitiosus, per-
versus, infidus* (ó neg., dygg): ódyggtilf
vita vitiosa, Hugsm. 22, 2; ódyggir menn
mali homines, ibid. 18, 1.

ÓDYGD, *f.*, *perfidia* (ó, dygd): ódygdar
búinnenn perfidi rustici, IIa. 321, 3.

OF, *præpos., adverb., partic. expletiva, et
conjunctio*, 1) *præpos.*, 1) *um acc.*, *per*,
circa, *super*, a) *de loco*, a) *per*, = *um*, *mo-
tum significans*: fleygir of lauga volat, fer-
tur per tumulos, Mg. 34, 6; of lopt, lög,
Hund. 1, 20; liða of hváða per ora labi,
ore emitti, SE. I 234, 4; veifa of her in
eulgu spargere, didere, Si. 28, 4; ek fór of
vestrver trajeci mare occidentale, Höfuðl.
1; veltum grjóti of garð risa per domicilia
gigantum, SE. I 384, 2; yfir of skóginn per
silvam, Mg. 32, 1. — β) *circa*: lætr Högna
váðir glymja of sik circa se, i. e. circum-
dat se lorica, SE. I 460, 1; ófár drengir lá
of úngun Mörkára, F. VI 408, 1, ubi su-
per vertitur IIh. 88, 1; selja skjaldborg of
vitran visa, SE. I 620, 3. — γ) *super*:
hlæði grjóti of mik saza super me construe-
rent, i. e. tumulum mihi facerent, Eg. 83, 1,
ubi G. Magnæus, saza circum me congererent
ad tumulum mihi exstruendum, quod forte
rectius, cf. morem tumulandi H. c. 45 et
phrasin: at hlæða hellum at hafið e-m, Dropl.
maj. msc. c. 29; úlfr gengr of ynglings börn
it super, i. e. calcet pueros, Eg. 27; upp-
gánger seggja of mik super me, i. e. adversus
me, Eb. 28, 3; of all sér supra vires, plus
quam valeas, Mb. 4; of = *um præter*: of
hug contra quam sentias, simulate, Hund. 2,
15. — δ) *in signif.* 1. *haud raro omittitur*
of, cum verbis: fara, Eg. 67, 5; gánza, Rm.
1; FR. I 248, 2, ubi lego grjóti; ríða, Rm.

43 (pros., F. X 388); Njóta, Hallfr. (vide
fleybraut); Njóga, Mg. 32, 2; standa, ÓH.
13, 1; Vigagl. 9. — b) *de tempore*: of morg-
in mane, Mg. 9, 2; of sumor per æstales,
æstatibus, Vsp. 37; of alla æfi, HS. 1, 4;
of skærrur durante pugna, in prælio, Mg. 31,
3; of dylgjur, id., Mg. 37. — c) *significatus*
localis transferitur ad connexionem unius rei
cum altera, vario respectu, quod attinet ad:
of niitt leiti pro mea parte, quod ad me at-
tinet (hod. að mínu leiti, fyrir mitt leiti),
SE. I 386, 3; þat er enn of þann, er porro
de isto tenendum est, qui, IIa. 46; full-
spakr of þik satis prudens, ratione tui ha-
bita, satis prudens in eligendo, SE. I 380,
5; fátt of varnir pauca, quantum ad excusa-
tiones (exceptiones) attinet, i. e. pauca, qui-
bus nos defendamus, IIa. 34; of litla sök
levem ob causam, Si. 37; of ora sök nostri
causa, Bh. 2, 58; of sanna sök justa
de causa, F. II 322, 1; Korm. 19, 3; of sann-
ar deildir ob justa crimina, II. 31, 3; of
minni sorgir minore dolore v. cruciatu, G.
57; of minna leviore de causa, Vigagl. 21,
1; Korm. 16, 4; skær of saudi (i. e. sauda-
töku) raptarum ovium reus, damnatus, II. 32
skærr of svik a perfidia purus, ÓH. 171, 3;
of ótt vig propter citam pugnam, citâ pugnâ,
Eg. 52; gánga & hölm of e-n alicujus causa,
Korm. 22, 3; óumk ek of Huginn, = *um de*
Hugine; lof of ljósgarð barða laus de clipeo,
Eg. 82, 5; þýlja of sigr de victoria canere,
victoriam carmine celebrare, Mg. 36, 3; vand-
mælt of veik difficilis rerum gestarum de-
scriptio, IIh. 76, 4. Separatur a casu, Eg.
52; postponitur casum, Eg. 82, 5. — 2) *cum*
dativo, a) *super*, = *yfir*: tóptar nekkvi brann
of fylki super rege, Y. 35; super, præ, Gha.
2; hrafn gellr of hresli super cadaveri
(cadaveri insistens), Eg. 48, 1; dik flæði of
líkum, F. XI 191; hár var saungir vig a of
svítrum super cervicibus, II. 17, 2; berr snáks
fald of skarar fjalli galeam capite gestat,
SE. I 454, 2; jörð grær of barna super fra-
tre, Eg. 55, 1; halda hendi of e-m manum
tenere super aliquo, i. e. *protégere quem*, ÓT.
131, 3; eggjar skulfu of þingamönnum super
militibus præsidiariis, ÓH. 23, 2; of þær su-
per te, Mg. 1, 6; of árum auðs super viris,
Mg. 31, 9; of bý breiðum super ampla villa,
Mg. 34, 8; hafði huliðhjálmi of konungs efni
tenuit super regio principe, Ha. 3, 2; of all-
valdi super rege, Ha. 348, 3. — β) *circa*, =
um: of hilmis bróður, SE. I 614, 2 (ubi
etiam potest esse acc.); of jarli circa dyna-
stam, SE. I 670, 2. — γ) *per*: of hvítum
(Cod. Worm. hvítan) þróðm ritar per album
clipei marginem, ibid. I 668, 1. — δ) *de*:
of hvíkvæðum son Tryggva, Rekst. 34, sed
ibi forte rectius interrogative construitur:
hví orti hermart hnykkilunda hreins hand-
báls of son (acc.) Tryggva (i)kvæðum, ok
flokka cina. — ε) *id. qu. af ab*: stendr of
stála skvvar styra ólitill gavti, SE. I 668, 2
(cf. Hild. 16, 2; SE. II 108, 1; Nj. 99),
ut Gpl. 42: of því at = *af því at eo quod*, —
ζ) *longe separatur a casu*, SE. I 454, 2,
spatio trium versuum; F. XI 191, unius ver-

sus intervallo. — II) ut adverbium, nimis, in compositione cum nominibus, verbis et adverbis, vide ofjarri, ofdrúkkít; vide of, n. — III) partic. expletiva v. pleonastica, præsiza nominibus et verbis, etsi regulariter seorsim scribatur, vide et of, um, Vsp. 28. 31; Hávam. 71. 100. 143. 148. 153; Rm. 25; Vafþr. 34; Grm. 8. 35. 52; Hýmkk. 3. 4. 14. 26. 32. 37; Hamh. 32; Vegtk. 12. 15; Alem. 9; Fjöls. 3. 9. 17. 43. 47; Hyndl. 27. 34; Sóll. 3. 8; Hund. 2. 42; Bk. 1. 13. 20. 37; Sk. 3. 11. 19; Gk. 1. 7. 25; Gha. 5. 6; Og. 2. 4. 10. 27; Ghe. 31. 34. 38; Ghe. 2; Grg. 16. Etiam præfigitur substantivis, ut of-bróðir, Hyndl. 27; ofsjón, ofrof, qu. v. Separatur a verbo: of þik vèla vinir, pro þik of vèla, Grm. 51; of hann bar Elgja, pro hann of bar, Hyndl. 34; of salvanið Synjar sigr laut arinbrauti, pro of laut sigr victoria potitus est, SE. I 302, 2. Interdum, etsi raro, in prosa occurrit, ut of-eykr augetur, SE. II 30; fyrir handan, er hëðan of sérultra, quia hinc conspectus est, Ísl. II 387. — IV) conjunctio, id. qu. et, si (Vel. Dan. of, recent. om si), sic omnes codd. Eg. 67, 1, ubi et conjectura est; Has. 26; et sic accipi potest Sonart. 14: of her gjörum si pugnam committimus.

OF, n., nimietas, nimium quid; il. magna copia, abundantia, ut in prosa of fjár, of manns, of liðs magna vis pecuniæ (prædæ), magnus hominum, copiarum numerus. Iluc referendum videtur var. lect. FR. II 118, not. 3: ofe sagnadr, i. e. ofe f. ingens lætitia, gaudium. Hinc gen. ofs cum adjectivis, vice adverbii, valde, admodum, magnopere: ofs óframir perquam ignobiles, FR. III 37, 1; ofs ramligar eikr admodum validæ, ingentes arbores, Merl. 2, 87; ofs auðar mildr nimis largus, Ghe. 4; ofs úsæl sál anima perquam infelix, misera, Has. 22; ofs rétt vett pondus valde rectum, exactum, Lb. 36. Sic et legendum puto Has. 9, ofs pro oss. Hinc derivant of, Hs. 2, sc. Hallinskíða tanna of magna vis auri; sed h. l. τὸ of videtur esse partic. expletiva, et cohæreere kunni tólf í-þróttir of jófra duodecim artes regum (regias, regibus dignas), vel forte rectius ut præpos. cum acc.: sá er tíðum sótti fram of jófra qui sæpe præ ceteris regibus audacter in pugna procedebat.

OFA, f., nimietas, quicquid modum excedit (of nimis), vide ofa; animi vehementia: lítt sèzk Atli övo þína parum metuit tuam ingenii atrocitatem, Bk. 2, 31; immanitas in malo consilio capiëdo: frétt hefir öld ofo þá, er endr um gürðo seggr samkundo audícerunt homines inumanitàtem illam, cum viri olim instituerunt concilium, Am. 1.

OFALR, adj., non venalis (ó neg., falr): önd var ýta kindum öfól víta hominibus non venalis erat, i. e. mori nolebant, Hh. 35, 3 (F. VI 264, 2); ófalr hilnis haus caput regis non venale, i. e. quod pecuniis prodere nefas est, ÖH. 171, 1 (F. IV 376).

OFAN, adv., de superiori loco, desuper; ex alto, e cælo, e superis, Vsp. 57, sec. membr. 544; Hund. 1, 27; desuper ex arbore, SE. I 310, 2; deorsum, Grm. 32; deorsum

e navi, Jd. 37; ríða ofan desuper ferri, Orkn. 79, 7; Si. 17; koma ofan or skjýjum desuper e nubibus, Merl. 1, 58. — 2) in loco superiori, superne: hjótr bitr ofan certus carpit superne, i. e. in loco superiori slans carpit arborem, arborem summam depascitur, Grm. 35; hjálmstofn ofan caput superne, i. e. caput, summam corporis partem, Hýmkk. 31; GS. 30, simile Homérico ὑπερθευ, cum de superioribus corporis membris sermo est; cum præpos.: á val ofan super stratis corporibus, Hm. 29; fur jörð ofan supra terram, Og. 1; fur mold ofan, id., Sk. 1, 22; præpos. cum acc.: o. vízskörð super propugnaculorum interstitiis, SE. 17.

OFANREID, f., equitatio deorsum, descensus equitum (ofan, reid), F. VII 54.

OFANVERDR, adj., qui supra, superne est (ofan, verdr, term.): í önn ofanverða in anticam supremam, Skf. 31.

OFAR, compar. adv., in loco superiori (of): ofar nekkvi aliquanto superius, Me. 20; kænns hafi Krístr enn hreini kóngs önd ofarr löndum in loco terris superiore, i. e. in cælis, F. III 10, 2, ex quo loco versus intercalares Stúvi mutuati videntur: hafi ríks þars vel líkar | Haralds önd ofarr löndum | víst um aldr með Krísti, i. e. önd ríks Haralds hafi um aldr víst með Krísti ofarr löndum, þars vel líkar, Hh. 12, 1; F. VI 161. 162, et 161, var. lect. 7; Hh. 34, 3. — 2) in locum superiorem, sursum: draga segl ofarr altius vela tollere, Hund. 1, 26, cf. F. VII 67; FR. II 37.

ÓFÁR, adj., non paucus; non pauci, multi (ó neg., fár): ófár drengir multi juvenes, Hh. 88, 1 (F. VI 408, 1); ófár egz asni mullæ naves, Krm. 18; dat. sing.: ófám illvirkja multis prædonibus, F. VI 55, 1, ubi of ám prata lectio est, etsi adhibita in AnO. 1837, p. 237—38, Petersens Danm. Hist. 2, 130; ófám manni multis hominibus, Ísld. 19. Vide úfár.

OFARLA, adv., contr. pro ofarliga superne (of, ofar); in summa corporis parte: ofð bíta ofarla capiti noxam adserunt, capitalia, exitialia existunt, Hávam. 120. Sic Nj. 143, fin.: ofarliga kleyja capita prurire; cf. innarliga.

OFBARMÍ, m., frater (id. qu. barmi), SE. I 280, 2. 372, 1.

OFBELDI, n., vis (of nimis, bella, baldinn), Lil. 7. 9.

OFBLÓTIÐ, τὸ nimum immolari (of, blótið sup. verbi blóta), Hávam. 148.

OFDÓLGR, m., hostis (of, part. expl., dólgr): sá er ofdólgr draupnis niðja ís hostis est annulorum, i. e. annulos liberaliter distribuit, Ad. 23. Quoad formam cf. umdólgr, Bk. 2, 21.

OFDRUKKÍT, nimis potatum (of, drukkít sup. a drekka): hefir þú ofdrukkít nimum potasti, Grm. 50.

OFDRYKKJA, f., nimia bibacitas (of, drykkja), Hugs. 28, 1; ofdrykkja óls nimia ingurgitatio cerevisiæ, nimia temulentia, Hávam. 11.

ÓFÆLINN, adj., intrepidus (ó, fæl-

inn), *Grett.* 56, 3; ó. blunjarðar mare non timens, intrepidus navigator, *HS.* 6, 2; cf. óhræðinn.

OFFAR, n., iter (of, part. explet., far), *SE.* I 306, 1 (ubi *Cod. Reg.* minus recte oc far); *Höfuðl.* 1 (*SE.* I 496, 4). 13, ubi de expeditione bellica est. — 2) res, eventum, *SE.* I 314, 3, sec. *Cod. Reg.*, ubi quoque accipi potest in signif. primo.

OFFARÐIR, vide fardir.

OFFJARRI, adv., nimis procul (of, fjarri), *F.* II 181, 1.

OFFR, n., oblatio (a Lat. offero), *Lil.* 36; tíða offr celebratio sacrorum, administratio rei dicinæ: gefa e-m tíða offr id. qu. veita e-m tíðir missæ officium alicui præstare, celebrare, *Ag.* (Einar Gilsson). *Pros.* *F.* IX 277; *FR.* I 463, not. 1; *F.* VI 157.

OFFRA (-aða,-at), offerre, consecrare, sacris usibus destinare (offr); cum acc.: síðan offrar thesaur fríðan, *Nik.* 65; pass., offraz offerre se, *Lil.* 36 (*pros.*, *Hist. eccl. Isl.* I 186, et offran, f., oblatio, *ibid.* 187. 188; *F.* IX 277 ofra = offra; *F.* VII 92, cum dat., *it. Fsk.*).

OFFYLDUR, id. qu. fylður, part. pass. v. fylla, *SE.* I 436, 1.

OFFYLLR, f., nimia satietas: hljóta ofylli, *F.* VI 364.

ÖFGAZ, *Mg.* 17, 9 (*F.* V 131, 2; VI 43, 4), quibus locis pro verbo sumitur, rectius accipitur pro superl. adjectivi öflugr.

ÖFGETINN, memoratus (of, pleon., geta): þar var ok Gullir ofgetin, *SE.* I 482, 1, sec. *Cod. Reg.*, id. qu. þar var ok Gyllis of getið, quod habet *Cod. Worm.*

ÖFGÓÐR, adj., nimis bonus (of, góðr), *Ag.*: okkr skal eigi þikkja | öfgóð himins fróðum | þræll kvað þengils bolli | þýðr guða vera lýðum, i. e. þýðr þræll himins þengils kvað: okkr skal eigi þikkja bolli vera öfgóð(r) fróðum guða lýðum pauperibus pateram non invidemus, non tanti pateram faciemus, ut eam pauperibus dare volumus.

ÖFGRAND, n., noxa, id. qu. grand (of, pleon.), *Selk.* 2.

ÖFHLÝ, n., tranquillitas aëris, *Alem.* 23 (*propr. tepor.* of pleon., hlý calor).

ÖFINN. persf. part. pass. v. vefa.

ÖFJALLI, m., vir nimium potens, præpotens, cui resisti non potest (id. qu. ofmaðr, *Orkn.* 366): optast verð ek í okkrum skiptum | undan láta á hverri stundu: þúnga hefi ek af þessu fengit, því at ofjall má Nikulás kallaz, *Nik.* 56. Id. qu. ofjall (of, jarl). *Pros.*, *Vall.* 3: verða mér sumir ofjarlar hér í héraðinu. *Fundus locutionis* est ofjarl nimium præpotens dynasta, *F.* VI 52. 53.

ÖFKUGI, m., vir (nimium) superbus, præpotens, oppressor (of, kúgi); cum artic.: ýgr ofkúginn, de potente et superbo præfecto, *F.* VII 114; ofkúgi jöfra oppressor regum, rex præpotens, *F.* VII 354.

ÖFLÁTI, m., vir superbus, arrogans (of, -láti), *SE.* I 532. Etiam de femina, *Vigagl.* 10, unde adj. öflátigr, de femina superba et fastuosa, *Sturl.* 3, 19.

ÖFLÁTINN, id. qu. látinn mortuus (láta), *Mg.* 9, 3.

ÖFLENGI, adv., diu (of, pleon., lengi), *Sk.* 2, 4, cf. um lengi, *Vegtk.* 7.

ÖFLÆTI, n., magnificentia, splendor in cultu (öfláti), *Eb.* 28, 2.

ÖFLGAST, *F.* VI 43, 4, vide öflugr. *Exstat verbum öngaz in SE.* I 8: ágirni öngaz cupiditas incrementa cepit.

ÖFLIGR, adj., robustus, vide öflugr.

ÖFLINN, id. qu. of-linn, acc. s. ab oflinnr id. qu. linnr serpens, *it. navis bellica*, *F.* II 329, 1.

ÖFLJÓTR, adj., valde deformis (of, ljótr): öfljótt háfjall skarar caput deforme (serpentis), *Hymk.* 23.

ÖFLÖSKR, adj., nimium infirmus (of, löskr); acc. s. msc.: öflöskvan ösku aldr várn atatem nostram puerilem nimis imbecillam, *Has.* 8.

ÖFLUGBARÐA, f., femina gigas, *SE.* I 552, 3; eygir öflugbarða terror gigantidum, *Thor.* *SE.* I 256, 1.

ÖFLUGR, adj., robustus, fortis, potens, firmus (all), etiam öflugr, vide dáðöflugr, gunnöflugr; patitur syncopen tov u ante terminationes a vocali incipientes, occurrit tamen öflugr pro öflugar, gen. s. f., *Ha.* 255, 1; compar. öflugri (*Hund.* 2, 49; *SE.* I 382, 2), superl. öflgastr (*F.* VI 43, 4). *Epith.* *Asarum*: öflugir Ásir, *Vsp.* 15; *Heimdal*: öflgan ás, *Rm.* 1; summi dei: öflugr, sá er öllu ræðr, *Vsp.* 58, et membr. 544; *Christi*: öflugs Krists, *G.* 65; *ecclesia christianæ*: fyrirmáð öflugr kristni, de cardinali Romano, *Ha.* 255, 1; gigantum, *SE.* I 382, 2, 4; umbrarum, *Hund.* 2, 49; regis: öflugr stilli, *F.* VI 428; hominum: öflugr herr, öflugar aldir, *F.* VI 414; *ÖH.* 129; insignis, eximius: öflgan sigr, öflugum tívi, *ÖH.* 225; *Ha.* 293, 5; öngast mál dictum vehementissimum, acerbissimum, *F.* VI 43, 4; *F.* V 131, var. lect. 6, ubi *Mg.* 17, 9 öngast; öflugt sveið gladius firmus, validus, durus, *SE.* I 680, 1. In compositis: dáðöflugr, fullöflugr, gunnöflugr, hríðöflugr, móðöflugr, vásöflugr, þróttöflugr.

ÖFMETINN, id. qu. metinn, part. pass. v. meta, *Bk.* 1, 20.

ÖFMETNAÐR, m., nimia sui æstimatio, superbia, *Söll.* 15 (of, metnaðr).

ÖFMÍKILL, adj., nimius (of, mikill), *Grm.* 21; *Bk.* 2, 19; *Am.* 72.

ÖFNAM, id. qu. nam, impf. v. nema, periphr., *SE.* I 308, 1.

ÖFNAUD, f., necessitas, = nauð (of, pleon.). *Sturl.* 5, 5, 3.

ÖFNÆFR, adj., id. qu. næfr (of, pleon.): ofnæfrir jöfrar, *F.* X 187, 3.

ÖFNIR, m., serpens, *Grm.* 34; *SE.* I 76, 1. 484; ofnis jörð terra serpentis, aurum, unnr ofnis jarðar nymphu auri, femina, *Ag.* (Ærðiz ofnis jarðar | unnr, hletu þá runnar | víst á drutning dýrsta | dalregns himins þegna); ofnis láð aurum, ofnis láðar býir vir, *Skaldh.* 1, 16. — 2) *Odin*, *SE.* II 472. 556 (forte quod se in anguem mutavit, *SE.* I 222); ofnis yss strepitus *Odinis*, pugna,

Vigagl. 21, 1, vide ysheimr. — 3) in compositis: gallofnir, vindofnir, víðofnir. — 4) ofnir sónar, videtur esse aquila, Ísld. 5, ubi: sónar | saddr varð í gny nadda | ofnir, vide sôn et cf. gallofnir. Sed forte ofnir sit = esnir qui servat, v. sôn.

OFNYTJA, Eb. 26, legendum arnnytja, ab arnnyti, qu. v.

OFÓLGINN, vide úfólginn.

OFÖR, f., iter infelix; it. infortunium, sinistra, adversa fortuna (ó, för), Hk. 84. Sic et pros., F. VII 320; sæpius in pl. ófarar clades, ut Eg. 52. 77; it. ófarar infortunia, Hugsm. 23, 4.

OFOTI, m., gigas, SE. I 555, 1 (Cod. Reg. et Worm.); II 471. 554 (II 616 prave ofóti), cf. FR. II 131 (cogn. afóta vir intractabilis, F. III 143; XI 111). — 2) sinus in Halogia Norvegiæ, SE. II 493, vide F. XII.

OFR, m., gladius, id. qu. yfirir, vide infra sub ofs.

OFRA (-aða,-at), tollere, efferre. (of sursum, = upp, yppa): ferð ofraði sverðum víri gladios vibrarunt, extulerunt, Sturl. 7, 42, 3, ut ofra vopnum arma vibrare, Eb. 18. Metaph.: ofra lofi sverðregns þegna laudem virorum proferre, celebrare, SE. I 468, 2; lofi þínu mun ek ofra, Mk. 29; ofraz mun konungs lof, SE. I 520, 1; ofra erling ciere pugnam, SE. I 350, 1. Sic et Arn. c. 65: sem nú er ofrat uti munc significatum est; ofraz palam fieri, Sturl. 3, 13; vágus hysendir vildið ofra vröngum ægi mis-sor ignis marini. (Ymer) distortum mare tollere (i. e. remigare): noluit, SE. I 504, 2, cf. Hým. 20; SE. I 168.

OFRÁ, præpos., id. qu. frá ab, ex, Vafþr. 7 (o = á, frá); est id. qu. á frá, quod bis occurrit F. X 395: síþan Sveinn féll á frá, et 404: nautinn snörusk furst á frá. Cf. ofyr infra.

OFRAMR, adj., ignavus (ó negi, framr): óframs sök causa, negotium hominis ignavi (remissioris), Mg. 17, 10 (F. VI 44, 2, cf. Diatr. de Cogn. Spir. p. 42; Ld. msc. c. 38: aptans biðr óframs sök, prave FR. III 80, adag.); ofs óframir valde ignavi, FR. III 37, 1.

OFRAUN, f., nimia tentatio (of, raun): ofraun lasta illecebræ vitiorum, Nik. 41.

OFRAUSN, f., nimia magnificentia (of, rausn), 1) nimia audacia: ofrausn stillis í straungu stáls eli, F. VI 417, 2 (pros., F. VII 290); reisa ofrausn nimium sibi sumere, Ha. 199, 4. — 2) nimia severitas, Mg. 17, 6 (pros. ÓH. 192; F. XI 250).

OFRADAR, adv., valde, perquam: ofradar lengi perquam diu, Korm. 19, 9. In prosa ofradar vel perbene, Jömsv. 18: vendir Haraldr jarl nú aptir, ok þikkir ofradar vel gengit hafa (F. XI 83—84); F. XI 47: Áka þótti nú ofradar vel um stillt (Jömsv. 2).

OFREIÐI, f., ira, id. qu. reiði, Hh. 73, 5. — 2) ofreiði að, Skf. 1. 2, haud dubie legendum ofreiðr arsi iratus filius.

OFREIÐR, adj., iratus, id. qu. reiðr, H. Br. 7.

OFREYNDAR, adv., re vera, id. qu.

reyndar (of, pleon.), Hallfr., ubi potius ad parenthesis pertinere, quam jungendum ofreyndar sveiti, ab ofreynd (pro ofraun) sudor nimia virium contentione (labore) expressus.

OFRGJÖLD, n. pl., immanes pœnæ (ofr, gjald), Sk. 2, 4.

OFRHEFND, f., immanis ultio (ofr, hefnd): vinna ofrhefnir graves ultiones conficere, Am. 72.

OFRHUGAÐR, adj., perquam animosus, ferax (ofrhugi), SE. II 497; I 603, 1.

OFRHUGI, m., summa animositas (ofr, hugi): víðr ofrhuða yfirinn summa cum animi fortitudine, Eg. 62; haflm ofrhuða ærinn ok áreði bæði, FR. I 268, 3; sveill ofrhugi jöfnum, Hh. 73, 4. In prosa etiam pl. ofrhugir, ab ofrhugr: svá miklir voru ofrhugir hans, SE. I 226. — 2) vir, summa animositate præditus, ÓH. 186, 4; Hh. 12, 1; Jd. 8. De hac voce vide notam G. Magnæi ad Eg. 62 p. 414, not. 5.

OFRRYNNINGR, m., aries (qs. elatis cornibus, ofr, hyrningr ab horn), SE. I 588, 3.

ÓFRÍ, compar. adj., celsior, superior (of, supra): er ofri fer öllum dýrum qui reliquis feris celsior incedit, de hinuulo, Hund. 2, 36; neutr. pro adv. it. ofra in superiori parte regionis, ÓH. 260, 1, i. e. in Veradalo Thrandhemæ in Norvegia. Superl. ofstr postremus, ultimus: fyrstr ok ofstr primus et postremus, Ed. 51. 52; f. s. ofst ultima, SE. I 569, var. lect. 12. Vide ofri, ofstr.

OFRÍKI, n., nimia potestas (of, ríki), Am. 69.

ÓFRÍÐR, adj., deformis (ó, fríðr); de homine: ófríðr orða stríðr, Hallfr. sec. membr. 132; de carmine probroso, Ísld. 18; de agendi ratione: ófríð verk turpia facta, Has. 8.

OFRKAPP, n., nimia, summa contentio (ofr, kapp), Y. 26, 1; FR. II 487, 1.

OFRMÆLGI, f., nimia loquacitas (ofr, mælgí), Vafþr. 10.

OFRNÍÐINGR, m., homo scelestissimus (ofr, níðingr): djöflar ofrníðingar dæmone immanissimi, Lb. 38.

OFROF, n., raptio, violatio, id. qu. rof (of, pleon.): ofrof sætta violatio datæ fidei, ÓH. 187, 1.

OFRÖLVI, m., immodice ebrius (ofr, ölví ab öl), Hávam. 14.

ÓFRÓÐR, adj., imprudens, de adolescente, Bk. 2, 19 (compar. ófróðari); Ghe. 40; stultus, de viro, Korm. 4, 3; ófróð tunga, Nik. 1.

OFRUNI, m., qui mittit, conjicit (of, runi = runni a renna): ofruni trjónu tröllu missor mallei, Thor. SE. I 282, 1.

OFRUNNI, m., cursor, pedissequus (of, pleon., runni a renna): ofrunni þórs comes Thoris, Lokius, SE. I 310, 4 sec. Cod. Reg.; vel ofrunni = ofruni familiaris, sodalis, socius Thoris, id.

ÓFRÝNN, adj., tristi vultu: ófrýnn af ángri, F. III 86. Sic in prosa, alláfrýnn, Eg. 71; úfrýnn vultu irato, ÓH. 148. 162. Vide Lex. B. Hald. sub v. frinn et derivatis.

Edda Hraundal.: frýn maðr, sem hefir sagrt blóð qui pulchrum habet sanguinem. *Programma* ed. Videy 1813, adag.: fáir verða fríðari, þó þeir frýni sig. *Forté radix est Germ. frón, frohn, quod inter alia pulchrum, venustum significat.*

OFI, 1) gen. ab of, n., vice adverbii, calde, vide of. — 2) gen. ab ofr, m., gladii, id. qu. yfirir: ofis dynr strepitus gladii, pugna, ofis dynviðir præliatores, viri, *Ha.* 331.

OFSEI, apparet (of, pleon., sei), 3. s. præs. ind. v. sjá, *SE.* I 278, 1; etiam in prosa, vide of pleon.

OFSETT, *SE.* I 372, 2, malo legere of sett, vide sett.

OFI, m., ferocia, insolentia (of, n.), *Hh.* 104, 2; *SE.* I 596, 1 (*AR.* II 496). — 2) gen. ofsa, adverbialiter usurpatur, valde, magnopere; *Y.* 54, ofsa vertitur, cum imperio, imperiose, sed locus optime illustratur, *F.* IV 29—30; *X* 209, unde patet, *Ofsium* s. *Upsium* provinciam vel pagum fuisse in Vestfoldia Norvegiæ situm.

OFSKÖPT, inc. gen. et num., forte n. pl., progenies vel cognati, *SE.* I 534. 561, 2; II 475. 618 (non cernitur in 757).

OFÖIT, tò nimium profundi, consumi (of nimis, söit sup. v. söa), *Hávam.* 148.

OFÖTTR, id. qu. söttir, part. pass. v. sökja, *SE.* I 278, 1.

OFSTÆKI, f. vel n., vehementia, insolentia, adrocitas (of, stækr): nenna ofstæki (dat.), nimiam atrocitatem exercere, *Sturl.* 5, 4, 4 (*Isl.* I 181; *Ld. msc.* c. 70).

OFSTOPI, m., animi ferocia (of, stop emnulum quid, inæqualitas): ofstopa vændr adstætus animi ferociæ, *Isl.* I 164, 1. Hinc ofstopamaðr homo turbulentus, sæpe in prosa.

OFSTRÍÐ, n., nimia calamitas (of, stríð): fæðaz við ofstríð cum nimis calamitatibus nasci, *II.* *Br.* 14.

OFSEFNI, n., nimia somnolentia (of, svefni), *Hugsm.* 10, 1.

OFTRÉGI, m., gravis dolor, acre desiderium (of, tregi), *Gk.* 1, 3; *Sk.* 1, 49; *Hugsm.* 18, 5.

OFTREYSTA (-ti, -ta, -t), nimium fidere, confidere (of, treysta), *Hugsm.* 32, 1.

ÖFUGMÆLI, n., obrectatio, calumnia, propr. sermo perversus (öfugr, mæli), *G.* 58.

ÖFUGR, adj., aversus: ofan röðu þeir öfuga Eiriks menn at keyra aversos e navi repulerunt, *Jd.* 37; öfugheilli sinistro omine, incitis fati, *Ha.* 199, 4; metaph., perversus, malus, id. acerbus, de verbis: öfugast mál dictum acerbissimum, *Mg.* 17, 9 (*F.* V 131, 2; *VI* 43, 4); öfug öldurmál sermones concivales perversi, i. e. diceria inter potandum jactata, *Bk.* 1, 29.

ÖFULLR, adj., non plenus, inexpletus, incompletus (ö neg., fullr): öfullt ok opit skard lacuna inexplata et patens, *Sonar.* 6.

ÖFUND, f., odium, ira, animus aversus: verða fyrir öfund manna in odium incurrere, *G.* 55; gjalda e-m öfund maledolentiam cui exhibere, bilem in quem effundere, *Æd.* 12; ala öfund um gaungur odium fovere super

itionibus amatoris, eas impedire conari, *Korm.* 5, 4. Sic in prosa: verk þetta (ædes Thoreris de Eggia) varð at enni mesto öfund maxinum odium regi conciliavit, *Öll.* 175; *Öll.* sec. Thomasskinnam: reisa öfund í móti iras contra tollere, aversis animis contra insurgere, pro quo *F.* V 102 habet reisa ölföld í móti infestos animos opponere; *Sk.* 783. 786: með rétttri refsing, en eigi með öfund, et utan öfund með rétttri refsing sine ira; öfundarmaðr hostis: fara ö-menn eptir yðri, *Grett.* membr. 551 a. — 2) invidia: ala öfund um annars hagi invidiam fovere super sorte alicujus, aliorum sorti invidere, *Söll.* 61.

ÖFUNDGJARN, adj., invidiosus, invidus (öfund, gjarn), it., zelotypia laborans, *Y.* 24, 1.

ÖFUNDKRÓKR, m., anfractus invidendus (öfund, krókr): rista e-m öfundkrók (með) þunnu bardi temni prora anfractus sulcare (i. e. iter maritimum facere) alicui invidendum, *Orkn.* 81, 9. Gera e-m öfundar krók, ironice dicitur, *FR.* II 355, pros.

ÖFUNDMAÐR, m., calumniator, obrectator (öfund, maðr), *Mg.* 15, 1.

ÖFUNDSAMR, adj., invidus (öfund, -samr): öfundsamr hjarta animus invidus, *Hugsm.* 18, 5.

ÖFURR, m., ignis sturti, aurum (ö = á amnis, furr), gen. ofuss et ofurs: hlæðiruf ofuss cumulator auri, vir, *Orkn.* 22, 3; *Mg.* 37, var. lect.; ofura þegnar auri liberales, viri, *FR.* II 304, 3.

ÖFUSS, gen. s. ab ofurr, qu. v.

ÖFÜSS, adj., inivitus (ö neg., füss); cum gen.: öfüss sönar á pace abhorrrens, implacabilis, de gladio, *Korm.* 11, 6; cum præpos.: öfüss til orusta, *Mh.* 3; öfús ísa gáðus inivitus, renitens, qui capi non vult, *F.* VI 385, 1.

ÖFVARR, adj., nimis cautus (of, varr), *Hávam.* 133.

ÖFVEGR, adj., qui non parciit, parcere nescius, cedere nescius, id. qu. öfvægr, *F.* VI 91, 1; *F.* XI 209, 1, ubi öfvæg, abscisso r, pro öfvægr, utroque loco epitheton regis.

ÖFVÆGR, adj., id. quod öfvægr qui non parciit, parcere nescius, (of = ö neg., ut in öljóst = öljóst, *SE.* I 544—46); de ruina montis: öfvæg hrlunges heipt perniciës virgultorum, nulli rei parcens, sæva, inmitis, *Y.* 39. De rege, feroc, bellicosus, inivictus, cedere nescius, *ÖT.* 31, 1 (*F.* I 141, 2; *X* 376, 2); *Mg.* 36, 2; *F.* XI 317, 1 (*AR.* II 133, 2), quibus locis est nom. sing.; acc. s. öfvægjan grani regem inivictum, impigrum, strenuum, *SE.* I 451, 3, sec. *Cod. Reg. et Worm.* Nom. pl. öfvægir húskarlar strenui satellites, *Öll.* 171, 3. In *Hkr.* VI ad *ÖT.* 31, 1 vertitur, perclemeas; *Mg.* 36, 2, elementissimus (quo loco *F.* Magnusenius maluit, nimis gravis, ab of nimis, et verra pendere); *ÖH.* 171, 3, nimis obsequiosus (nimis benivolus, *NgD.* 167), hoc ordine: húskarlar Hörða hilmis gjörðuz jarli öfvægir, er þægi fé við fjörvi Ólafs. Sed h. l. construi possunt: þar gjörðuz öfvægir húskarlar Hörða hilmis, er þægi jarli fé við fjörvi Ólafs ex-

titerunt strenui satellites Hórdorum regis (Olavi Sancti), qui in gratiam dynastæ (Hakonis) pro vita Olavi pecuniam acciperent; et sic accepere quidd. codd. h. l., quum F. IV 377, 3 pro ofsvęgir legatur úvęgir (1 cod. óvęginn). Præterea notandum est, quod ofsvęgian est SE. I 454, 3, id in eadem strophæ ibid. I 494, 1 esse óvęginn.

OFVÆNI, n., desperatio (of = ó neg., væni), Vegtk. 12, ubi: en Ásmęgir í ofvæni at Asorum filii in desperatione (sunt). Quod attinet ad partic. of ut negativam, conferunt h. l. AS. oflican displicere, ofunnan denegare (invidere).

OFVIÐR, id. qu. viðr, i. e. vinnr facit (of, pleon.), SE. I 512, 2.

OFYR, præpos., id. qu. fyr = fyrir ante: ofyr skóminu paulo ante, SE. I 492, 2, id. qu. áfyr, ibid. I 306, 2, cf. ofrá. Sic ofyr videtur esse id. qu. fyrr, adv., antea, olim: lítt varði mik | laga þeirra, | at mik manns einskis | ofyrr kvæði þarum expectatam eam sententiam, me olim dici (appellatum esse) nullius pretii virum, FR. II 486, 3.

OFYRISYNJU, adv., irrumder, incaute (ó neg., forsjón providentia, cautela), Skáldh. I, 52; 5, 13. Sic et pros., GhM. II 626. Hinc oforsynju-konúgr rex imprudenter acceptus vel creatus, FR. II 15. Cf. ósynja.

OFÞING, n., id. qu. þing conventus (of, pleon.): ofþing heiðar bæss conventus cæli, i. e. cælestis, regnum cæleste, arir heiðar bæss ofþings ministri regni cælestis, sancti apostoli, Lc. 32.

OFÞRÚNGINN, Bk. 2, 32, vide þrúnginn a þrýngja.

ÓGAGN, n., vide ógügn.

ÓGDO, Harbl. 37, refertur ad verbum óga; rectius sumitur pro ógðo, impf. verbi ógja, id. qu. ægja.

ÓGÆFA, f., infortunium (ó neg., gæfa), Hugs. 27, 2. Úgæfa, ut cognomen, F. VII 318, unde úgæfúgr cognom. Sturl. 3, 20. Ógæfr, adj., vide úgæfr.

ÓGERVA, adv., non exacte, non diligenter (ó neg., gerva): vita ógerva haud satis scire, nescire, Korm. 19, 5.

ÓGGR, m., piscis, aut quasi uger pinna-tus (a' uggi, m., pinna piscis), aut id. qu. úgr erythrinus: úggs búð domicilium piscis, mare, SE. I 254, 4, ubi Cod. Reg. vcs.

ÓGIR, m., mare, id. qu. ægir (øgr, øgja), F. VII 329, 3.

ÓGJA (øgi, øgða et øgða, øgt), terrere, minitari; hinc Harbl. 37: øgdo mér járnluiki terruerunt me fuste ferreo, intendant mihi fustem ferreum.

ÓGJARN, adj., non cupidus, incitus (ó neg., gjarn); superl.: ógjarnastir goit at vinna a bene faciendo alienissimi, FR. II 212, 2.

ÓGLAÐNIR, m., gigas, SE. I 555, 1.

ÓGLIR, m., accipiter, SE. II 571 (vide øglir, eiglir): øglis barn proles accipitris, accipiter, de Lokio exuviis accipitris induto, SE. I 314, 2; øglis stött statio accipitris, manus, eldr øglis stöttar ignis manus, aurum, þella øglis stöttar elds pinus auri, femina, Eb. 28, 2; øglis land terra accipitris,

manus, eik øglis landa arbor manuum, femina, pulchris vel ornatis manibus conspicua, ÖH. 217, 2 (NgD. 174, vide Mantiss. sub voce eik). Cum øglir cognatum est Öglo, Öglo prædium Thrandhemie (qs. Øgl-lo), quod Harlo est F. X 386.

ÖGN, f., terror (Mædog. ogan timere, og timeo, olta timui): ögn er í oddi terror mucroni (gladii) inest, H. hat. 9; ögn firda terror hostium, Hild. 34, ubi: ögn hef ek firda fregna comperi imminentem hostium terrorem; fregna ögn terrorem (rem terribilem) audire, Am. 13; pl.: stórar ögnir ingentes terrores, Merl. 1, 51; ögnir, sem helgengnir hafa sup-
plicia infernalía, Söll. 68. Naðrs ögn terror serpentis, hiems (serpentibus infesta), SE. I 700, 2; eyðir ögnar qui terrorem aver-
tit, qui in periculis auxilium adfert, de Olavo Sancto, G. 51; ögnar orð verba terrifica, minacia, minæ, Hh. 106, 1; ögnar stríð ter-
ribile bellum, Ha. 286, 5; ögnar bársa fluctus terribilis, ingens, Ha. 280, 3; ögnar rekkar homines terribiles, terrifiantes, minantes, Korm. 12, 6; ögnar sterkr admodum fortis, de discipulis et apostolis Christi, Has. 47; ögnar stafr columen terroris: ögnar stafr Hallin-
skíða tanna columen terroris auri, qui terro-
rem auro incutit, qui auro non parciit (ut ótti gulls) vir liberalis, HS. 2. — 2) pugna, SE. I 563, 1; II 619, quibus locis minus recte junctim scribitur ögnlara pro ögn, tara (II 475. 559, gnýr tara); öblið ögn á Stikl-
arstöðum, SE. II 176, 1; egna sverði til ögnar vibrare gladium in pugna, SE. I 672, 1; gánga til ögnar við e-n ad pugnam ad-
versus quem procedere, FR. II 83, 1; bjóða e-m ögn pugnam offerre cui, ad pugnam pro-
vocare quem, SE. I 416, 2, ubi construo: ek hef eitrápit (at) bjóða ægi (= eigi) Þor-
steini ögn (propr. sensu: bjóða e-m ögn terrefacere quem, pros., Isl. II 253); ögnar árr minister pugna, præliator, vir, SE. I 676, 2; ögnar hvesir, lundr, id., Eg. 75, 1; Ha. 289; ögnar sker scopulus pugna, cli-
peus: meidr ögnar skers bellator, ÖH. 248, 2; ögnar gagl anserculus pugna, corvus: öl ögnar gagla cerevisia cervorum, cruor, HR. 52; ögnar ljómi splendor pugna, gladius: ögnar ljóma procella gladii, pugna, Merl. 1, 34; ögnar bráðr, mildr, rakkr bellicosus, Ha. 286, 1; Hh. 17, 1; F. VII 355. — 3) am-
nis, SE. I 516, 2; ögnar ljómi splendor am-
nis, aurum, Hund. 1, 20 (ubi epith.: íþnógr abundans); Fm. 42 (ubi óðökkir splendidum, cf. H. Br. 8. 9), cf. signif. 2 ad Merl. 1, 34.

ÖGN, f., pl. agnir paleæ, furfures, SE. I 493 in sáðsheiti; Sks. p. 325. 416; Dan. Avner. — 2) neutr. pl. a sing. ago esca, Hým. 18.

ÖGNARMILDR, id. qu. ögnmildr, Hh. 17, 1 (F. VI 172, 1; AR. II 59, 1).

ÖGNBNAÐR, m., qui pugna signum dat, auctor pugna, præliator, vir (ögn 2, banda,-aða,-at) manu significare, in vocc., F. X 400; V 210, var. lect. 2; Öh. 75.

ÖGNBEIÐIR, m., poscens pugnam, præ-
liator (ögn 2, beiðir), HR. 80.

ÖGNBLIÐR, adj., lætus, hilaris in pugna

(ögn 2, blíðr), *epith. regis bellicosus*, *ÓT.* 31, 1; *Hh.* 19, 1; *Si.* 10, 2; *superl. ögnblíðastr*, *Ód.* 20.

ÖGNBRÁÐR, *adj.*, *præceps in pugnam, bellicosus* (ögn 2, bráðr), *de rege*, *ÓH.* 108 (*SE.* I 526, 5); *F.* V 210. 220; *ögnbráðir jarlar*, *Orkn.* 15, 1.

ÖGNDJARFR, *adj.*, *vehementer audax* (ögn, *intens.*, *djarfr*): *ögnðjarfan hug animum in periculis audacem*, *SE.* I 296, 3, *sec. Cod. Reg. et Worm.* — 2) *audax in pugna* (ögn 2): *ó. konúngs*, *HR.* 52; *stallarar ögnðjarfs grams*, *ÓH.* 70, 1 (*AR.* I 303).

ÖGNFALLINN, *part. pass. compos.*, *pro ögnfaldinn* (ll = ld) *terrore tectus, amictus, celatus, i. e. terribilis* (ögn 1, falda), *Ha.* 319, 3, *ubi pertinet ad herði böðgerðar*.

ÖGNFLÝTIR, *m.*, *pugnam accelerans, ciens, bellator* (ögn 2, flýr), *SE.* I 654, 1. *Fsk.* 4, 5.

ÖGNFRÓÐR, *adj.*, *peritus pugnae, rei militaris* (ögn 2, fróðr), *ÓT.* 41.

ÖGNFÚSS, *adj.*, *avidus pugnae, bellicosus* (ögn 2, fúss): *ögnfúsir jöftrar bellicosi principes*, *Ha.* 150.

ÖGNFYSTR, *part. pass. compos.*, *ad pugnam incitatus* (ögn 2, fýsa), *Fsk.* 166, 2, *locum vide sub herflótti*.

ÖGNHARÐR, *adj.*, *fortis in pugna* (ögn 2, harðr), *F.* II 328, 1.

ÖGNHERÐIR, *m.*, *pugnae concitator, pug-nator, bellator* (ögn 2, herðir), *SE.* I 464, 2.

ÖGNHVAÐR, *adj.*, *acer in pugna* (ögn 2, hvatr), *Og.* 31.

ÖGNLAUSS, *adj.*, *terroris expertus, sine terrore* (ögn 1, lauss), *Ad.* 5.

ÖGNMILDR, *adj.*, *bellicosus* (ögn 2, mildr), *Ha.* 146; *Ód.* 9.

ÖGNPRÓÐR, *adj.*, *animosus in pugna* (ögn 2, próðr), *SE.* I 350, 1.

ÖGNRAKKR, *adj.*, *fortis in pugna* (ögn 2, rakk), *SE.* I 651, 1; *ÓH.* 194, 2; *Sturl.* 7, 30, 3; *superl.*, *Jd.* 9.

ÖGNREIFR, *adj.*, *lätus in pugna* (ögn 2, reifr), *SE.* II 134, 1, *sec. fragm.* 748 (*II* 415, 2), *pro öngreifr*.

ÖGNSNARR, *adj.*, *acer, alacer in pugna* (ögn 2, snarr), *vel intrepidus in periculis* (ögn 1): *ögnsnart hjarta*, *F.* VII 67, 2.

ÖGNSTÆRLI, *m.*, *ciens pugnam, pug-nator, princeps bellicosus* (ögn 2, stærir), *Orkn.* 6, 2.

ÖGNSTERKR, *adj.*, *validus, fortis in pugna* (ögn 2, sterkr), *Orkn.* 82, 1; *F.* XI 212.

ÖGNSTÓRR, *adj.*, *terribilis, formidabilis* (ögn 1, stórr), *Ha.* 267, 2, *epith. regis*.

ÖGNSTAUDVAR, *SE.* I 416, 2, *dicisim scribendum puto: ögn stöðvar, et construenda: bjóða egi Þorsteini ögn (pugnam), et börr hjúrva stöðvar vir*.

ÖGNSVEIPINN, *part. pass. compos.*, *terrore circumdatus, terribilis, formidabilis* (ögn 1, sveipa); *pro subst. princeps formidabilis, bellicosus, non occurrit nisi in gen. pl.*: *hird ögnsveipinna satellites bellicosorum principum*, *Ha.* 235, 2.

ÖGNSVELLIR, *m.*, *tumescere faciens pug-*

nam, incitator praelii, bellator (ögn 2, sveillir), *SE.* I 650, 2.

ÖGNTARA, *SE.* I 563, 1, *dicisim scribendum: ögn, tara, vide ögn 2*.

ÖGNTEITR, *adj.*, *lätus inter pugnam* (ögn 2, teitr), *ÓH.* 18, 1; *Hh.* 74, 1.

ÖGNTVISTR, *adj.*, *valde tristis* (ögn *intens.*, *tvistr*), *Plac.* 21.

ÖGNVALDR, *m.*, *auctor pugnae, bellator* (ögn 2, valdr), *ÓH.* 14, 3, *ubi gen. sing. ögnvalda, sec. F.* IV 53, *not.* 3, *var. lect.*, *ubi plurimi in voc. ögnvaldr, ut et Fsk.* 71, 4. *Lect. Hkr. ögnðvalds et F.* IV 53, 1 *ögn-dvaldr pravas esse puto*.

ÖGNÞORINN, *adj.*, *audax in pugna* (ögn 2, þorinn), *vel valde audax* (ögn *intens.*), *SE.* I 604, 1.

ÖGÖGN, *n. pl.*, *incommoda, infortunia* (ó neg., *gn*), *Hund.* 1, 37; *in sing. úgagn damnum, noxa, pros.*, *SE.* I 188.

ÖGÖRLIGR, *adj.*, *id. qu. ögrligr*, *Hund.* 1, 26.

ÖGÓÐR, *adj.*, *non bonus, malus* (ó neg., *gðr*): *ögdð móðir non bona mater*, *Isl.* II 16, 2; *epith. lupi: ögdðr áttbogi ylðjar malí lupi*, *SE.* I 478, 2. *Neutr. ögolt nihil boni, aliquod infortunium*, *Hávam.* 29; *Æd.* 31.

ÖGR, *m.*, *piscis*, *SE.* I 578, 3; (*II* 623. 480 *ögr*, *II* 564 *ögr*), *cf. NgD.* 81. *Est id. qu. Norveg. ouzer (Strömii Descr. Sunnm.* 4, 398), = *Röðlusk* (*ibid.* 302), *Erythrinus Auctorum et Sparus, totus rubeus, iride argentea: novem pollices longus, forma similis cyprino: frequens prope Bergas et Nidrosiam. Vocatur Norvegice auger, ouzer ab magnitudine oculorum* (*Ström. l. c.* 1, 302); *quare forma ögr, ögr (= øgr, augr) recte se habet*.

ÖGR, *m.*, *mare*, *SE.* I 574, 2; *propr. adj. terribilis, id. qu. ægr, navn SE.* II 479. 622 *ægir* (*in* 757 *hæc vox non cernitur*). *Alias ögr, n., breve maris brachium, brevis sinus, Kvæði Eggerts Ólafss. p.* 133: *ofan leit eg á ymsar iður, ögrin fögru með vötn og lön, ubi ögr explicatur per litill fjórðr, vík; vide et Lex. B. Hald. sub hac voce*.

ÖGR, *m.*, *vox ignota, sarcina, vectura*, *Harbl.* 12 (*forte respectu ad meis, str.* 2); *vel vestis, amictus*.

ÖGR, *n.*, *incommodum, molestia, infortunium, Vegtk.* 2; *ad hunc significatum pertinet ænigma, in Lex. B. Haldors. sub h. v. allatum, ubi Ögr nomen prædii, homonymice exprimitur per þúngr móðr ægritudo animi. Sed notandum est, egregium fragm. U hanc stropham et proxime sequentes tres sine lacuna vestigio omittere*.

ÖGR, *adj.*, *terribilis, id. qu. ægr, egr, ygr*, *F.* VI 420, *var. lect.* 3; *cf. SE.* II 80. 216.

ÖGRÁTANDI, *non lacrimans, sine lacrimis* (ó neg., *gráta*), *Has.* 26. *Vigl.* 9, 1.

ÖGRÆÐIR, *m.*, *qui non lucratur*, *F.* III 2, *id. qu. úgræðir, qu. v.*

ÖGRLAGR, *adj.*, *terribilis* (*cf. ögn*), *de viro*, *ÓH.* 238, 4; *de capitibus navium: ögrlig höfuð*, *F.* VI 180, 2 (*SE.* I 500, 3).

Neutr. ógrligr terrible, Nj. 158, 9; Merl. 1, 13, 61. Vide ógorligr.

ÖGRSTUND, f., hora brevis, Völk. 39, cf. sub ogr.

ÖGRUNNR, adj., profundus, altus (ó neg., grunnr): ó. sær profundum mare, FR. II 78, 1.

ÖHAPP, n., infortunium (ó neg., happ), Hávam. 119.

ÖHLÍTULIGR, adj., non sufficiens (ó neg., hlítuligr a hlít quod satis est), de pugna, ad conficiendum bellum non sufficiente, Mg. 36, 1; F. VI 90, 2, ubi var. lect. æhlítulig rectius scriberetur divisim æ hlítulig, i. e. ei (eigi) hlítulig.

ÖHLJÓÐ, n. pl., sonus ingens, clamor, strepitus (ó intens., hljóð): óhljóð snertu tumultus pugnae, Jd. 4.

ÖHLJÓÐR, m., ventus, tempestas (ó-hljóð), SE. II 486, 569.

ÖHNEPPR, adj., non parvus, liberalis (ó neg., hneppr = knappr), epith. regum, SE. I 686, 1; copiosus, epith. poetæ, SE. I 466, 2.

ÖHREINN, adj., impurus (ó neg., hreinn): ó. andi spiritus impurus, Selk. 2.

ÖHRÆÐINN, adj., imperterritus (ó neg., hræðinn): ó. lýðr, Lv. 30; cum gen.: ó. oddgaldrs pugnans non metuens, F. XI 137, 2.

ÖHRÓÐIGR, adj., inglorius (ó neg., hróðigr), FR. III 35, 2. Öhróðugr, id., Bk. 2, 44.

ÖHRYGGR, adj., non tristis, lætus, alacri, erecto animo (ó neg., hrygg), Sonart. 24; Korm. 12, 6; acc. pl. m.: óhryggja geirbrúar áro alacres viros, ÓT. 16, 3, cum inserto j.

ÖHVATR, adj., non animosus, meticulosus (ó neg., hvatr), Fm. 31.

ÖINN, m., nanus, SE. I 66, 1; II 470, 553; pater nani Andvari, Sk. 2, 2.

OK, conj., et, 1) copulativa, ubi duæ voces per copulam ok conjunguntur, prior vox sæpe postpositur posteriori apud poetás, v. c.: ok Vinda — Frakka, i. e. Frakka ok Vinda, ÓT. 26, 3; ok svá jarlar — Ólafar, i. e. Ólafar ok svá jarlar, Mg. 17, 3; ok gumnum jörðu = jörðu ok gumnum, II. 17; vāru vötn ok mýrar um alla hōla, i. e. vötn vāru um alla hōla ok mýrar, SE. II 102, 1; ok hārar gamlar, i. e. gamlar ok hārar, SE. I 312, 3; ok hōrga blóthús, i. e. blóthús ok hōrga, F. I 283; ok átta ennitúngl — fjōgr hūfud, i. e. fjōgr hūfud ok átta ennitúngl, Y. 5; ok errinn hraustr = hraustr ok errinn, Nj. 24, 2; ok Sörli þeir Hamdir, i. e. þeir Hamdir ok Sörli, SE. I 372, 3; ok hringa hlínar úþurft mina, i. e. úþurft mina ok hringa hlínar, Korm. 3, 3. Adde F. VII 354, 3; cf. Grm. 17. De hoc usu poet. vide Örmst. ed. Havn. 1775 p. 162, not. 103. Cum duæ sententiæ per ok copulantur, prior sententia postpositur, SE. I 514, 4, ubi: ok gef stórum mál halt, i. e. halt mál ok gef stórum serva promissa et li'eralis esto. Obiectum prioris verbi postpositur objecto posterioris, v. c.: raud ok feldi seggi mækis eggjar, i. e. raud mækis eggjar ok feldi seggi, Hg. 5, 2; Krístr skóp ríkr ok reisti Róms höll veröld

alla, SE. I 448, 1. Sic et Mg. 9, 1; Hk. 1, 1. Ok separatur ab utraque voce, quam conjungere debet, ÖH. 156, 4, ubi cohærent: gamla búendr ok Ólaf; Söll. 3: drytki of þurfi ok vanmettr; G. 25: 12 mánuði ok 5 nætr; Hg. 33, 6: tūrgor ok hausar; Lv. 30: lítklæði ok pálmá. — 2) ok pro relativo er qui: segðu mér þat, Freyr, fólkvaldr goða, ok ek vilja víta, Skf. 3, sec. interpretationem G. Pauli, reprehensam a G. Magnæo. Ok pro relativo usurpatur in prosa, F. XI 147: etlar jarl þá í orno tóme um daginn at hōgeva þessa menn alla, Jómsvik- inga, ok þeir hūfdu nú hūndum á komit; ok vertitur qui, Bk. 2, 3. — 3) ok pro of (forte vitio librarii), a) præpos., super, Vafpr. 11, 6 (cf. 12, 3). 13, 4. 14, 3. — b) pleonast., Grm. 17, 6; Sonart. 23 (SE. I 238, 4). — 4) scribitur et ok et auk, qu. v.

OK, impf. ind. act. v. aka, SE. I 278, 1; cum neg. okkar non egil, A. 7.

ÖK, f., gen. akar, vehiculum (aka agere): eldgerðar ök vehiculum coctionis, olla qua cibaria coquuntur, mútur eldgerðar akar munera ollæ, cibaria, de holecibus, HS. 18, 1. Sed lectio akar nondum in liquido esse videtur; plures codd. præferunt jökla, vide jökull; alii ök sumunt pro aka, akka sagilta, et akar mútur munera sagilta, explicant per haleces sagittis emtas. Præterea notandum, membr. E h. l. habere eldgerðr.

ÖKÁTR, adj., non lætus, tristis (ó. neg., kátr), Völk. 36.

OKBJÖRN, m., ursus jugi, bos (ok, n., jugum, björn), SE. I 120, 5 (sec. Lex. Mythol. 884, not. **).

OKI, m., subscus, unde hūðaróki subscus janæ, Eb. 182, unde ker, okat með stórum timbrstokkum, Y. 14. In compos. vide jafn- oki.

OKKAR, gen. dualis pron. ek, vide okkr.

OKKARR, OKKUR, OKKART, et OKKAT, pron. poss., noster duorum, ad utrumque nostrum pertinens (okkr), Græc. ὡςτερος, -α, -ov. Masc.: sing., nom. okkarr (FR. I 297, 3), acc. okkarn (Skf. 1. 16), dat. okkrum (F. VI 26, 2), gen. okkars (Nj. 7, 2); pl., nom. okkrir, acc. okkra, dat. okkrum (Korm. 22, 3), gen. okkarra. Fem.: sing., nom. okkur (SE. I 412, 4, sec. II 436, 2, in fine versus), sed okkr, per synopen toú u, Skaldh. 2, 43, acc. okkra (SE. II 436, sec. Cod. Reg., sed præstat okkur), dat. okkarri, gen. okkarrar (Hm. 23); pl., nom. et acc. okkrar (Gk. 4; Krossk. 5). Neutr.: sing., nom. okkart (Skf. 20, Cod. Reg.) et okkat (Harbl. 57), dat. okkru, gen. okkars; pl., nom. okkur (Orkn. 82, 1, in fine versus) et okkor (Bk. 2, 37). Concordat cum hvárr, hvárgi, v. c.: hvárr okkarr uterque nostrum, de duobus tiris, FR. I 297, 3; hvártki okkart neuter nostrum, de tiro et femina, II. Br. 11 (ut pros., F. VI 107, hvárt okkar); concordat et cum substantivo, quod genitivum regit, v. c.: bunn okkarn beggia tveggja interitum utriusque nostrum (ut in prosa, Valln. c. 2: snilli okkarri gíltu meam porcæque fortitudinem). Interdum okkarr usur-

patur pro vātr (ut hodie vulgū in sermōne familiari et quotidiano), v. c., Orkn. 82, 1; F. VI 26, 2; Skf. 16; Krossk. 5.

OKKR, acc. et dat. dualis ab ek, nos duo, nobis duobus; acc.: okkr Ottar me et Ottarem, F. V 176, 1; okkr bæði me et illum (de viro et femina), Og. 21; dat., Skf. 10; Bk. 2, 55; gen. okkar nostrum duorum, duarum, H. Br. 3. — 2) okkr, per syncopen pro okkur, nom. sing. f. pronominis poss. okkarr, Skáldh. 2, 43.

ÖKKVINKALFA, f., serua, ancilla (propr., suris tuberosus, ökkvinn, kálfi sura), Rm. 13.

ÖKKVINN, adj., glebosus, glandulosus, tuberosus (ökkr, m., id. qu. kökk, eitill glans, glandula, tuber): ökkvinn leif, þúgang ok þykkvan, þúganginn sádmum placentam nodosam, gravem, crassam, acerosam, Rm. 5; hleifi veri mér hálfu smæri, þykk ok ökkvinn, ok þó vðr, Volsap.

ÖKL, m., talus (Dan. Ankel), Korm. 3, 2.

ÖKNYTTINN, adj., minus honestus, indignus, illiberalis, de pugna genere, fortibus viris indigno, Grell. 14 (öknytti, n. pl., flagitium, jungitur cum rán rapina, Orkn. 120, cuius etymon mihi incertum est, vide tamen Paulum Vidalinum in Félag. 4, 281).

ÖKOLNIR, m., (vel ökolni, n.), locus in caelo, quasi frigoris expers (ö neg., kol, Kul frigus), Vsp. 33; SE. I 198, var. lect. 12.

ÖKOSTALAUS, adj., vitii expers, praestans, eximius (ökost, m., vitium), de gladio, acc.: ökostalausn benvönd, Heiðarv. c. 2, 4.

ÖKREINN, m., maelis jugi, bos (ok, n., jugum, reinn = hreinn maelis): lögðir okreins gladii bovis, cornu bovinum, it. cornu potiorum, oddr okreins lögðis cauda cornus potiorii, Y. 29, 2.

ÖKRISTINN, adj., non christianus, paganus (ö neg., kristinn), F. IV 188, 2. Vide ökristinn.

ÖKUNNI, Eg. 56, 1, puto esse dat. sing. f., pro ökunni vel ökuðri, et conjungendum esse cum Hlin, ö: þög vennsk ökunni hauka klifs Hlin etsi advescerem ignota femina, concersarer cum ignota f., ab ökunni ignotus. De forma ökunni pro ökunni conferri possunt stýðr (stýfa), hjálpremdr, it. ösvinni, compar., pro ösvinnari, ösvinnari imprudentior, GðM. II 44.

ÖKUNNIGH, adj., ignotus (ö neg., kunnigr); neutr. ökunni, Fm. 4.

ÖKUNNR, adj., ignotus (ö neg., kunnr), Eg. 41, 1; Hávam. 10; H. hat. 42; Ghe. 3, quisque locis est ökunna, ökunna, ökunnum; vide ökuðr.

ÖKUNNUGR, id. qu. ökunnigr, lectio membr. Sk. 1, 2.

ÖKUÐR, adj., ignotus (ö neg., kuðr), id. qu. ökunnr, Sk. 1, 4.

ÖKVALDR, non cruciatus (ö neg., kvelja); it. beatus, felix: ic se hann efri skjým ökvaldr, RS. 21.

ÖKVIKR, adj., inanimus (ö neg., kvíkr), FR. I 468, 1.

ÖKVIÐANDI, non metuens, imperterritus (ö neg., kvíða), FR. I 279, 2.

ÖKVIÐINN, adj., non metuens, imperterr-

ritus (ö neg., kvíðinn), F. I 144, 1; II 276, 2; cum gen.: nlys ö. contumeliam non metuens, de serpente Midgardico, Vsp. 50 (SE. I 196, 3), ubi dat. s. ökviðnum.

ÖKYNJAN, n., monstrum (ö neg., kyn): ö. meira monstrum sadius, Æd. 57.

ÖKYNNI, n., vitium (ö neg., kynni), prava consuetudo, mores perversi, gen. s. ökynnis, Hávam. 19; ökynnis menn vitiosus, perversi, mali homines, Hugs. 33, 2; pl. cum art.: ek gat vinna ökynninn vitia patravi, Häs. 11. In prosa: hafna slnum ökynnnum vitiiis renuntiare, F. V 218; reisa ökynni flagitia punire, Dropl. maj. msc. c. 13; valda slíkum ökynnnum (ÖH. 171, ótila), de furto, F. IV 380; kostgæfi hann af þeim at venja öll ökynni ille studuit omniū vitiorum consuetudinem iis detrudere, Arn. 7.

ÖL, f., lorum, id. qu. ál, vide þrymsól. — 2) impf. v. ala alere. — 3) posterior syllaba vocis vöndol s. vöndul producta in öl, SE. II 102, 1. 138, 1.

ÖL, n., cerevisia: öls eik arbor cerevisiae, femina, Ag., ubi: öls leit enniss sólr eik hrafskygnar leika; öl ógnar gagla cerevisia corvorum, cruor, HR. 52.

ÖLAGADR, part. pass. compos., non confectus: sumt (öl) var ölagat cerevisia non temperata, Hávam. 66 (ö neg., laga).

ÖLÁGR, adj., non humilis (ö neg., lágr), altus, de sono, SE. I 282, 2, vide ulágr.

ÖLATR, adj., impiger, strenuus (ö neg., latr), de rege bellicoso, HR. 11.

ÖLAUS, adj., non solutus, fixus, adhærens (ö neg., lauss): standa ölauss fixum hævere, SE. I 282, 3; ölaust, adv., firmiter: halda stóli ölaust regiam sedem firmiter tenere, F. VI 438.

ÖLBENIR, m., qui cerevisiam præbet (öl, beinir): ö. Ása, pro beinir Ása öls, qui cerevisiam Asarum (mulsum poeticum) ministrat, i. e. poeta, Ísl. 16.

ÖLBÆKI, n., vas fagineum cerevisiarum, poculum (öl, bæki): röst ölbækis liquor poculi, cerevisia, karm ölbækis rasta receptaculum cerevisiae, poculum, Hlin ölbækis rasta karmis nympha poculi, femina, Ísl. I 248.

ÖLBEKKR, m., lectus convivalis, tricliniarius (F. VII 227. 353); ölbekkar Syn dea lecti tricliniarii, femina, F. II 249, 3.

ÖLBERI, m., qui cerevisiam adfert (öl, beri): Yggs ö. qui cerevisiam Odinis (mulsum poeticum) ministrat, poeta, SE. I 466, 2, sec. Cod. Reg.

ÖLD, f., tempus; gen. sing. aldar, pl. aldir, sed aldar, Häs. 1; F. X 141, 2. — 1) tempus, in pl., et phrasi: ár var alda inítiunum fuit temporum, i. e. remotissimis temporibus, olim, Vsp. 3; Hünd. 1, 1. Sic et in sing. accipit G. Pauli, Korm. 23, 2, legens: deyfði eld í öldu, tertens í öldu hoc tempore, nunc; sed videtur h. l. legendum eld öldu, vide jalda. — 2) tempus quo quis vitit, ætas, seculum, in sing.: hans aldar æ man vera at göðu getit ejus ætas, tempus quo præfuit reipublicæ, Hg. 33, 19. — 3) homines, tam in sing., quam in pl., a) in sing., SE. I 559, 2, unde aldarheiti nomina hominum, vi-

rorum, *ibid.* I 560, 2; meðan öld lifir, *Vsp.* 14; nema öld fariz, *SE.* I 712, 1; öll mæt öld omnes eximii viri, *SE.* I 618, 1; nú síðr öld, at ek nunc sentiunt homines, me, *ÓT.* 123, 2; öld milites, *ÓH.* 48, 3; aldr aldar eita hominum, *ÓH.* 14, 1; aldar gípt fortuna humana, *Ha.* 199, 3; átt aldar genus hominum, homines, *F.* II 52, 3; dat. öld, *il.* öldu, *c. c.*: laus varð eldr fyrir öldu incendium erupit homini'us (inter homines, *i. e.* in oppido), *Sturl.* 8, 5, 1, ubi alii fyrir öldum, in pl.; eyða öldu homines interficere, *Nj.* 30, 3; stillir aldar rex hominum, *Christus*, *SE.* I 448, 2; allvaldr aldar rex, *ÓH.* 27, 2; þundraldar, *id.*, *Grett.* 26, 1; norræn öld Norvegi, valdr norrænnar aldar rex Norvegorum, *Ha.* 150. Öld genus hominum, certa classis hominum: hálf er öld hvar dividui sunt homines ubique, *i. e.* in duas classes (prudentium et imprudentium) dividuntur, *Hávam.* 53. — b) pl. aldir homines, *il.* aldar: þú er skaptir allar aldar tu qui omnes homines creasti, *Has.* 1; er með aldir kemr qui ad homines venit, hominum cætui intervenit, *Hávam.* 27; aldir við tóku homines (aurum oblatum) acceperunt, *SE.* I 402, 2; aldir hníga i gras, *SE.* I 620, 3; aldir vildot hlýða oðredr noluerunt, *ÓH.* 129; hjaldrs eldr þurði um aldir ensis circa homines volavit, *Eb.* 19, 8, 11; alda börn, synir hominum nati, filii, homines *Vsp.* 18; *Hávam.* 11; alda hvert quisque hominum, *Fm.* 10; alda vinr amicus virorum, *rex*, *SE.* I 668, 1. — c) periphrastice: öld enskrar áttar Angli, *ÓH.* 14, 4; öld hverrar mætar omnes homines, *Ód.* 1; öld barma fratres, *Hg.* 20, 2; in pl.: aldir dróttar homines, *Has.* 36; aldar (acc.) gunntjalda homines clipeorum, clipeati, milites, *F.* X 141, 2 (ubi in var. lect. et *Ha.* 326, 3 aldir), cf. rekkr, *m.* — d) öld octoginta viri, *SE.* I 534. — 4) in compositis: grjóttöld, rómöld, skálmöld, skeggöld, styrjöld, vargöld, veröld, vindöld.

ÖLDINN, *adj.*, vetus, *id. qu.* aldinn, *F.* I 267, (öldaz = eldaz senescere, *F.* XI 51).

ÖLDR, *n.*, cerevisia, *id. qu.* öl: þú ert, öldr, of heitt tu, cerevisia, calefacta (cocta) es, *Hymk.* 32; eitt (heitt) öldr cocta cerevisia, *Hymk.* 39. *Metaph.*, potus: vitnis öldr potus lupi, sanguis, *Hb.* 11, 1, ubi epith. varmt. *Dat.* öldri: jörð tekr við öldri terra cerevisiam recepit, *Hávam.* 140; at öldri ok at áti Heidarv. in Gríðmálum. *Hávam.* 14 est gen. masc.: því er öldr baztr, ut melder, *m.*, *id. qu.* mæl, mjöl. *Ex pl.* occurrit *Dat.* et gen.: at öldrum inter potandum, in symposio, *FR.* I 297, 3; er yfir öldrum þrumir qui cerevisiæ adsidue incubat, *Hávam.* 13, ubi vertitur, super potulentis, *qs.* ab öldr, *adj.*, = ölvaðr; öldra dæg plurimæ cerevisiaria, de cerevisia vomitu ejecta, *Eq.* 74, 2; gera öldr potus lupi, cruor: gyldir naut gera öldra lupus se cruore satiavit, *SE.* I 480, 1.

ÖLDRMÁL, *n. pl.*, sermones conviciales (öldr, mál), *Bk.* 1, 29, u'í interpr. dederunt öldramál pro öldrumál, quod puto mendum esse pro öldurmál, öldrmál. *Raskius* in ed. *Holm.* dedit avldurmál. Sed potest öldrumál esse *id. qu.* öldramál.

ÖLDRUKKJA, *f.*, compotatio, symposium (öl, drukkja): öldrukkju gefn nympha symposii, femina, *Eb.* 19, 13; mea conjectura pro öldrukkinn.

ÖLDRYKKJA, *f.*, compotatio (öl, drykkja); pl. öldrykkjor convivium, *Am.* 71.

ÖLDÜNGR, *m.*, bos annosus (quinque annorum aut major), *SE.* I 588, 1 (*FR.* I 463). — 2) vulpes, *SE.* II 490. — 3) de præliatore insigni, pros., *Nj.* 78; de viro sene et magnæ auctoritatis, *Grett.* membr. *Havn.* et *Upsal.* c. 46.

ÖLDRMAÐR, *m.*, vir dignitate spectabilis, princeps (vide aldormaðr), *F.* I 162 (*Jd.* 10). In *Merl.* 2, 63 exhibetur avldrv maðr, quod forte scribendum est avldrv maðr. Hinc in prosa, öldarmannligr, *F.* VII 63, not. 2; *FR.* II 552, qui gravitatem viro principe dignam præfert (*id. qu.* formannligr, *F.* VII l. c., fyrrirmannligr, *F.* XI 232, *Ld. msc.* c. 24, *fin.*).

ÖLEIÐR, *adj.*, non ingratus, non invidiosus (ó neg., leiðr); superl. óleidastan gratissimum, carissimum, *Skf.* 19.

ÓLESTR, non læsus, non violatus (ó neg., lesta), illæsus, inviolatus, incolumis: ólest örð, de arca Noæ, *Lv.* 16; ólest ríki regnum incolume, *Ha.* 326, 4; hilmir kom ólestr heim incolumis, *Ha.* 293, 5; ólest hýpp integra fortuna, *SE.* I 708—10.

ÓLÈTTR, *adj.*, non levis, gravis (ó neg., lètt), *Grett.* 90, 1.

OLEUM, vide ölum.

OLFR, in compos., *id. qu.* álfr, vide hjörg-olfr, hildolfr, hjörölr, hleðjölfr, hljóðolfr, hrauðolfr, vígolfr, víðolfr.

ÖLFR, *id. qu.* ölfr lupus, in isölfr, vide et Gloss. Njalæ sub vocc. avlfr et avlfiðr.

OLGA, *f.*, amnis, *SE.* II 480. 563, pro alkaga; forte Volga, Russiæ fluvius.

ÖLGEFJON, *f.*, nympha cerevisiæ (öl, Gefjon), femina, de Groa, uxore Örvandilis, *SE.* I 282, 4.

ÖLGEFN, *f.*, nympha cerevisiæ, femina (öl, Gefn); pl. ölgefnar feminæ, in voc., bis repitum *SE.* I 312, 4, ubi sec. Cod. Reg. scribitur ölgefnar et avlgefnar, apostrophe ad feminas, carmini aures præbituras.

ÖLGERÐR, *f.*, nympha cerevisiæ, femina (öl, Gerðr), in voc., *HS.* 18, 1, lect. Cod. AD (C, öls gerðr, *id.*), pro membr. eldgerðr.

ÖLGR, *m.*, bos, *SE.* I 588, 1 (II 483 olgr; II 567 non cernitur nisi öl...; II 626 ellr). — 2) accipiter, *SE.* II 488. 571. — 3) Odin, *SE.* II 472 (ölgr, II 556); olgrs eldar enses, var. lect. *Vigl.* 12, 2. — 4) ignis, *SE.* II 486. 570.

ÖLI, *m.*, Olius, filius Odinis (Cod. Worm. Oli), *id. qu.* Áli, *SE.* I 554, var. lect. 3. — 2) Öli regulus maritimus, = Áli, *F.* V 57. — 3) = Ólafr, *HR.* 51, cf. 53.

ÖLI, *m.*, homo incipiens, stultus, fatuus (hod. auli), *SE.* II 217, 2.

ÖLIFAT, *sup. verbi* lifa, cum ó neg.: svo margan vetr áttu ölifat tam multos annos reliquos habes, *GS.* 10.

ÓLIFDR, adj., mortuus, exanimis (ó neg., lífr); acc. sing. m., ólifðan, Hund. 2, 46.

ÓLIGA, adv., propere, (= ólliga, ólliga), Og. 21; superl., óllagz celerrime, Ísld. 23.

ÓLIKRI, adj., dissimilis (ó. líkr). Ghe. 26.

ÓLIRR, m., serpens, SE. II 486 (in II 570 non cernitur nisi ...litr).

ÓLITILL, adj., non parvus, haud exiguus (ó neg., litill), ingens, magnus: ólitill styrr ingens pugna, SE. I 668, 2; de pugna: ólitit hryngrap Egils vǫpna, SE. I 422, 4; ólitill friðr þaz stabilis, certa, firma, ÓH. 48, 7; ólitinn otrhelms flota ingentem classem, Oll. 182, 2; ólitinn, ÓT. 40, 2, pro adv. sumendum (ut mikinn) multum, celeriter, festinanter; sed Fak. 48, 1, commodius h. l. habet ólitill, o: eltherðir, et ólitil, o: lönd.

ÓLITR, m., serpens, videtur esse lectio SE. II 570, in quo nunc non cernitur nisi ...litr, vide olirr.

ÓLITT, adv., haud parum (ó neg., litt); it. vehementer: ráða lýð ólitt populum severo imperio coercere, Ód. 10.

OLUM, n., oleum, Gd. 73 (var. lect. olcum); olcum, id., Nik. 82.

OLIVATRE, n., olea, Nik. 78 (olivoviðr, id., Magn. p. 460).

ÓLJÖS, n., nox, (ó neg., ljós), Alm. 31; SE. II 485 (in II 569 non cernitur nisi óli...).

ÓLJÖÐR, m., ventus, tempestas, SE. II 486, vide óhljóðr.

OLJYFAN, Harbl. 39, sec. fragm. U, i. e. óljúfan, quam vocem G. Magnæus pro subst. neutr. gen. accipit, vertens "res molesta, ingrata". Potest vero esse acc. sing. masc. ab adj. óljúfr ingratus, molestus, it. invitus, subintell. kost iniquas conditiones. Exempla syllabæ jy pro ju afferuntur in F. XI præf. 6: ljyza, sjykr, skjipverjym, nauðsynjym, viljym, quanquam in Cod. ibi memorato y et v magnam inter se habent similitudinem; ut mihi eix dnbiu sit, quin óljyfan idem valeat atque óljúfan. i. e. óljúfan.

ÓLKARMR, m., receptaculum cerevisiæ (ól, karmr), cornu cerevisiarium, potatorium: eik ólkarma arbor poculorum, semina, Isl. I 152.

ÓLKÁTR, adj., cerevisiæ hilaris (ól, kátr), F. III 218.

ÓLKJÖLL, m., navigium cerevisiæ (ól, kjöll), lebes cerevisiæ coquendæ, Hjnkr. 33, ubi dat. sing. ólkjöl: koma ólkjöl út or hofi cacabum ex palatio efferre, cf. mox ólknöðr.

ÓLKNÖRR, m., navis cerevisiæ (ól, knörr), lebes cerevisiarius (ut ólkjöll): sjávar naðr ólknarrar navis (repositorium) lebetis cerevisiarii, domus symposiaca, triclinium, aula, ÓT. 20, 3, ubi construo: fólkskýrir, fárra vetra gamall, var suðr at ólknarrar sjávar-naðri linna setbergs sinnz meridiem versus profectus est ad aulam principis liberalis (Haraldi, Danorum regis).

ÓLKRÁS, f., dapes, epulæ convivales (ól, krás); pl. ólkrásir, Ghe. 37. 38.

OLL, id. qu. áll anguilla, in compos. lung-oll, randoll.

ÓLL, f., id. qu. öld homines, Sturl. 2, 46,

1, quod metro melius convenit, quam öld, quod in textu est.

OLL, impf. verbi valda in causa esse, qu. v.

ÖLLUMLENGRI, nomen insulæ, SE. II 492. Alias sinus Grönlandiæ, AA. 306.

ÖLLÚNGIS, adv., omnino, omni ex parte, penitus, profecto (allr): öllúngis illa omnino male, pessime, Eg. 44, 3; F. XI 131; ÖH. 187, 1; neita öllúngis pernegare, omnino renuere, ÖH. 41, 1; biðja öllúngis enize rogare, ex animo orare, Hild. c. 33; quibus omnibus in locis syllaba öll harmonica est. Hodie tantum usurpatur forma öldúngis (ld = ll), ut Sturl. 5, 6: ekki öldúngis nou omni- nio, ferme non; it. Eg. 44, 3, var. lect.

ÖLMÁL, n. pl., sermones convivales (öl, mál), id. qu. öldrmál, drykkjumál (F. X 195, 1), Æd. 1; verba inter potandum fusa, H. kat. 33. In prosa, F. XI 19; it. ölmeli, Hild. msc. c. 28: ek ællaði, at þér skyldot önnur hafa ölmelin á Húsafelli en þau, at ek bera fríðgætur á yðr.

ÖLMAZ (-aiz, -az), sævire, grassari (ólmr), de fluctibus maris: sjófar gánger ok stránger báru ölmaz fast á einum hölma, Gd. 5.

ÖLMLEGR, adj., sævus, furiosus, ferox (ólmr), de malis daemonibus: illsku skóli ölmlegr í sér, Gdþ. 27.

ÖLMR, adj., sævus, ferox, furiosus; de pugna: hlálmr sprínger opt flir ólmri echríþ, SE. I 474, 1; de dolore: ó. harmr vehemens dolor, ÖH. 236; de cervo: ölmur lindiljórt ferum cercum tiliagneum (navem), H. 17, 1; demari: ólmr er grásili Stólmur, SE. II 491, 4. Vide compos. geirólmr.

ÖLMUSA, f., stips, eleemosyna (Germ. das Almosen, Græc. ἐλεημοσύνη): biðja ölmusu stípm rogare, Ag.; þizgja ölmusu stípm accipere, FR. II 272, not. 6. Pros., ölmusa et ölmusugjöf, SE. II 200; ölmusumadr, ÖH. 82; ölmusulægi, n., mendicus, Hild. msc. c. 28. — 2) mendicus, qui stípm petit: fara með ölmusuin inter mendicos versari, FR. II 518, 1. Pros.: zóðr við ölmusur ok alla þá er hans þurftu, þ. Stóðh. — 3) vir imbecillus, ignavus, imbellis, SE. I 532 (pros., F. II 183; X 321).

ÖLN, f., ulna, cubitus, contr. ex öln, f., id. qu. alin: ölna grjöt lapides cubitorum, aurum v. argentum, sec. SE. I 402, c. 46; ullr ölna grjötis deus auri, vir, Korm. 16, 5; huc et referendum videtur galli grjöt ölnis, pro galli ölnis grjötis noxa auri, vir libera- lis, auro non parcens, F. V 227, ubi ölnis (si certa lectio est) est gen. anomalus pro ölnar. — 2) ulna panni promercalis (sec. Grág. II 183, valens unum numulum cum duabus tertiis partibus numuli): öln nð penn- ing neque ulnam neque numulum, Lokagl. 40.

ÖLNANNA, f., nympa cerevisiæ, femina (öl, Nanna); cum artice, ölnannan, GS. 13.

ÖLNI, m., nanus, SE. II 553 (öln, II 470).

ÖLNIR, m., filius Odinis, SE. II 556 (öldnir, II 473).

ÖLÖG, n. pl., quod contra leges est (ó

neg. lög): drýgja ólög *leges violare*, Gþ. 2, ubi alii drýgja ótrú.

ÓLPA, f., *lacerna, amiculum* (= úlpa), F. II 17, 2; FR. I 432, 1.

ÓLR, adj., *ebrius* (ól); *tantum in masc. occurrit, nom., Hávam. 14; Grm. 50; Æd. 48; dal. : at ölom stilli cum rex ebrius esset, Y. 53, 1. In pros. : óðr eðr ólr insanus aut ebrius, Sturl. 9, 2.*

ÓLR, m., *alnus, id. qu. elrir* (vide aud-ólr, ólvör); *it. silva : ólr vanga silva genarum, capillus, coma, SE. II 500, 4; óls blakkr equus silvæ, lupus, Hh. 100.*

ÓLREIFR, adj., *poculis alacer, id. qu. ólkátr* (ól, reifr); *nom. pl. ólreifr, Hm. 17; acc. pl. ólreifa, Ghe. 39.*

ÓLREYR, m., *calamus cerevisiarius* (*bibenda cerevisiæ, öl, reyr*): jörð ólreyrar Tellus calami cerevisiarii, femina, Hild. 11, 4.

ÓLRODARNAUTR, m., *gladius* (ab Ól-röðr, possessore ignoto), SE. I 568, 2; II 560 (aulroðar nautar, II 620; ólræða nautr, II 477); cf. Kaldhamarnautr.

ÓLRUNAR, f. pl., *characteres cerevisiarii* (cornu vel poculo inscribendi, öl, rúnar), Bk. 1, 7. 20.

ÓLSÁGA, f., *nympha cerevisiæ, femina* (öl, Sága), Korm. 3, 7.

ÓLSADR, adj., *cerevisiá sátur* (öl, saðr = saddr): drekka hirð ólsada aulicos cerevisiá satiáre, SE. I 704, 1.

ÓLSELJA, f., *salix v. præbitrix cerevisiæ, femina* (öl, selja), Jd. 3; Isl. II 351. Pros., pocillatrix, Eg. 44.

ÓLSKAKKI, m., SE. I 372, 2, ubi *jungenda puto brunns-ólskakki concussor vasis cerevisiarii, ab óls brunnr fons cerevisiæ, poculum vel crater, et skakki, duplicato k, pro skaki qui quatit, a skekja v. skaka, vel qui infundit, a Norv. skake cerevisiam in dolia infundere, deliquare. Cf. cognomen viri, skakalokkr capillos concutiens, F. IX 439, not. 7.*

ÓLSKÁL, f., *patera cerevisiaria* (öl, skál), in pl., Ghe. 36; Hm. 22; Am. 78. *Per tmesin coheret mörk ólskála femina, SE. I 410, 2.*

ÓLSKIPAN, f., *apparatus convivii, it. convivium* (öl, skipan), Ha. 255, 5.

ÓLSMÍÐR, m., *confector ceretisiæ, apparatus convivii, Æger, Sonart. 8* (öl, smíðr).

ÓLSTAFN, m., *navis cerevisiæ* (öl, stafn), poculum: *hagþýrnis ólstafn poculum corneum, vel patera cornea cerevisiaria* (= ól-kál), lind hagþýrnis ólstafns tilia patera corneæ, femina, Isl. II 249, 1; ólstafn dicitur, quod mox ante appellatum est skál, bolli, ker, Ag., ubi: *svell brast* (siklingr olli | Síðvandr) i þrjú handar | (árs þvi) at allir vāru | ólstafns hlutir jafnir, de patera in tres æquales partes sponte dissiliente; ólstafns lýsi-grund candida Tellus patera cerevisiariæ, femina, Korm. 6, 1. Ólstafna, SE. I 410, 2, disjungendum, et öl construendum cum skála (ólskála mörk femina), stafna cum stef knarrar branda.

ÓLSTR, n., *frutæx, silva : i ölstrom in silvis, Gk. 1, 18. Cf. Socc. alster, n., fetus omnis generis, alstra producere* (ab ala).

ÓLTEITI, n., *læticia convivalis, Jd. 10; sed SE. I 300, 2 videtur esse = alteiti* (ut algleymingr, Sturl. 8, 2), *solida læticia.*

ÓLTIR, m., *gladius, SE. I 564, 1* (Cod. Reg. avltir, SE. II 619 aultir, II 476 óltir, II 559 oekir).

ÓLTNAR, pl. f. perf. part. pass. v. velta (velt, valt), SE. I 292, 4.

ÓLUL, in compos. vide geirölul.

ÓLUN, f., *id. qu. alin, óln ulna, brachium; hinc ólungrjót saxa brachii, aurum, argentum* (sec. SE. I 402, c. 46), GS. 21, ubi *construo : en áttín góins sitjar* (vide góinn) *vill sitja ólungrjót femina se pecunia corrumpi non patietur.*

ÓLUN, m., *piscis nescio qui, SE. I 578, 2* (Cod. Reg. avlun, II 564 olun, II 623 aulun, II 480 qlunn), cf. NgD. 81. *Apud poetas occurrit in appellationibus maris : ólna vāngr campus piscium, mare, F. II 299, ubi : Ormr hinn lángi skreidd ólna vāng; ólna skeið curricularum piscium, mare : ólna skeiðs eldr ignis maris, aurum, stökkvir ólna skeiðs elda vir, F. II 87, 2; ólna fold terra piscium, mare : eldrudr ólna foldar vir, F. II 276, 2; ólna bekkir campus piscium, mare : eldr ólna bekkis aurum, SE. I 338, 1. Í ólun jarðar, HS. 6, 2, varie explicatur. Duæ potissimum interpretationes in censum veniunt, a) in pisce terræ, in serpente, i. e. in prædio Ogloa; quæ interpretatio præsumit, Óglo, nomen prædii, derivari ab ógla (Dan. Øgle) vipera, quæ vox cum nusquam occurrat et Óglo videatur cum óglir (haukr) cohærere, missam faciendam hanc rationem puto. — b) in pisce terræ, serpente, i. e. igni, homonymica aliqua ratione (NgD. 21). — c) tertiam rationem propono, ut e textu ejiciatur vocula í ante ólun, et ólunjörð terra piscis, de mari intelligatur, construanturque ósfelinn ólunjarðar mare non timens, intrepidus navigator. Ólun-fráns piscis terræ, serpens, mörk ólun-fráns campus serpentis, aurum, ólun-fráns merkr vānir spes auri, Fbr. 25, 1. In compos., vide sjarðölun.*

ÓLUNGRJÓT, n., *saxa manús, aurum, vide ólun, f.*

ÓLUNGRUND, f., *terra piscis* (ólun, m., grund): *ó. eitrs, pro grund eitrs óluns, terra piscis venenati (serpentis), aurum, eyðir eitrs ólungrundar consumtor auri, vir, Nj. 30, 2* (AR. II 242).

ÓLUNJÖRÐ, f., *terra piscis, mare, HS. 6, 2, vide ólun, m., c.*

ÓLVERK, n., *confectio cerevisiæ* (öl, verk): *ó. Ásar confectio cerevisiæ Odinis, poësis, sá er orkar ólverki Ásar qui carmina facit, poeta, Korm. 22, 1.*

ÓLVÆRR, adj., *lætus, hilaris, Am. 5, ubi vertitur ólværr potione ex hilarati, ab öl cerevisiæ, et værr. Sed forte hæc vox non pertinet ad öl cerevisiæ, sed potius ad ol-, al, allr. Sic enim ólværd læticia, F. XI 52; FR. II 172 (= ólvöð, F. II 510; Fær. 153. 156), et pl. ólværdir, Ld. msc. c. 84; alverð, id., FR. II 510; adv., ólværliga, Heiðarn., ólværd læticia, usurpatur in Visnab. ed. Holm. 1748, p. 67.*

-ÖLVI, deriv. ab, öl cerevisia, vide ofr-ölvi, Hávam. 14.

ÖLVIDR, m., puto id. qu. öl. m., SE. II 482, 566 (ut grenivídr, eskivídr, týrvídr, velt.).

ÖLYSTUGR, adj., non cupidus, invitus (ó neg., lystugr), SE. II 216, 1.

ÓMA (ómi, ómda et ómþa), tacite loqui de re aliqua; tacite habere quid: ómþit ráð við Rauma non tacite habuit consilia (sua) adversus Rómos, i. e. palam fecit, qua pæna Rómos adficere decrevisset, SE. I 508, 3 (Dan. ómuer clanculum loqui; it. ymta, Nj. Vers. Lat. 230, not. 1, ympt, F. VI 33).

ÓMAKR, adj., incommodus (ó neg., makr); it. difficilis, molestus, qui cui negotium facessit, cum dnt., FR. II 487, 2.

ÓMALUGR, adj., non loquax, taciturnus (ó neg., málugr), Hugsm. 10, 2; 20, 2.

ÓMD, f., insula Halogiæ in Norv., hod. Andö, boream versus ab Hina, SE. II 492.

ÓMEINSEMI, f., innocentia (ó neg., mein-samr), SE. II 246.

ÓMI, m., Odin, Grm. 48; SE. I 38. 86. — 2) ómi, Hyndl. 22, legendum puto ónu, dat.

ÓMINNI, n., oblitio (ó neg., minni): óminni- hegrí ardea obliuionis, Hávam. 13, symbolum obliuionis ad ebrietate effectæ.

ÓMISILA, adv., non sine magno periculo, Korm. 22, 2, ubi: ó. trúir maðr konu annars non sine magno periculo uxori alterius creditur, talde periculosum est, alterius uxori credere. Puto vocem compositam esse ex ó intens., et missila, adv. contr. ex missiliga, quod nusquam occurrit, cognatum autem voci Dan. mislig ambiguus, incertus, periculosus.

ÓMJÖR, adj., non tenuis, latus, amplus, vastus (ó neg., mjör): ómjött sólar setr vastum cælum, G. 2.

ÓMJÚKR, adj., non mollis, durus (ó neg., mjúkr): ómjúk hlíf durus clipeus, ÖH. 248, 1 (F. V 94, 1 ómjók, id.).

ÓMSTR, n., inter segetes recensetur in SE. II 493, cf. Germ. Omat fenum chordum.

ÓMUN, n., sonus, vox, SE. I 534; Bk. 2, 66 (prop. id. qu. ómr, ymr sonus).

ÓMUNLOKARR, m., runcina vocis, sermonis (ómun, lokarr), lingua, SE. II 98, 1; Ad. 16.

ÓMYNDR, part. pass. cum neg. ó, in manus non traditus (ó, mynda in manus tradere, a mund manus): skyndir dólgljóss tók endr ómynda Rindar elju ólm bellator terram sibi non traditam (deditam) in potestatem suam redegit, F. VI 190, 1. Si derivatur ab ó neg. et mynd forma, vertendum est informis, monstrosus, quod factum est in AR. II 21, 1.

ON, f., id. qu. von spes; cum gen., Skf. 2; Am. 67; ons verr spe deterius, Æd. 36.

ONA, ÓT. 118; F. II 297; X 344; Fsk. 59 (altera recens. óina), qui omnes in eo consentiunt, quod mox exhibeant einu et unnvigg, quas voces J. Olavius mutavit in einum unnvigg una navi. J. Olavius in Hkr. l. c. et NgD. 155 et Mant. vocem derivat ab oni, m., pars gladii, pro toto, et ona meidr vir; itaque statuit oni idem esse ac Eddicum onn. Eundem secutus sum F. XII ad h. l., jun-

gens ona morð perniciēs gladiatorum, pugna. Sed hæc ratio nunc minus firma videtur. Puto Ona h. l. idem valere ac Óna, i. e. Eyna, eoque respicere lectionem alterius recens. Fagrskinnæ óina, sicut enim ai et ay in Schedis Arii ponitur pro ey (Isl. I præf. p. IX), sic h. l. ói pro Norv. öy (i. e. ey). Eyna vero est gen. pl. ab Eynir, m. pl., incolæ provincie Thrandhemicæ, dicta Eyin idri et ytri (F. IV 237), vel incolæ provincie Eyjasýslu ad orientem Eyjaratni in Rómariikía Norregiæ (F. VIII 399). Sic Eyna kondúgr rex Insulanorum, i. e. rex Norregicus. Constructio: Ona kondúgr fór sunnan sjötigum skeiða ok einu (s: skipi): meir unnvigg meidr raud æverd at morði.

ONARR, m., id. qu. Anarr: onars dóttir, Njóð filia Onaris, terra, SE. I 320, 5; Hg. 9. — 2) nanus, SE. I 66, 1.

ÓNAUDIGR, adj., non coactus, lubens, volens (ó neg., nauðigr), H. kat. 4; G. 3; Hh. 82 (F. VI 401).

ÓNÁÐIR, f. pl., inquietatio, persecutio (ó neg., náð), Gd3. 37.

ÓND, f., gen. andar, anima, spiritus (andi), Vsp. 16; verpa öndu suspirare, Bk. 2, 27; Hild. 11, 4; meðan í önd hixti dum anima singultiebat, Am. 38. — 2) víta: ala önd vítam degere, Si. 4, 1; fara öndu e-s vítam alicujus perdere, i. e. interficere quem, Bk. 1, 25; láta önd amittere vítam, mori (unde andlát mors), Hg. 31, 4; Fbr. 44, 2; G. 57; týna öndu, id., H. kat. 37; Bk. 2, 56; önd var ófól víta non fuit venalis, mori nolebant, Hh. 35, 3; önd (dat.) síðarri víta (quoad vítam) posterior, i. e. superstes, Bk. 2, 31; vide andarvandr, örrendi, e. endi. — 3) mens, animus: skynsum önd animus ratione gaudens, Gd. 36; þú þrýðir önd mann-kostum í orrustu andar animum rebus adversis conflitantem virtutibus ornas, Hv. 5; smurnng andar sára unguentum animi vulnere, medicina doloris, de Spir. Sancto, Hv. 12; vide andargipta, andargleði. — 4) animus, anima, de animis mortuorum, in pl. andir: guð framdi önd með sér deus animam honore apud se adfecit, G. 20; Haralds önd anima Haraldis, Hh. 34, 3, vide ofar; þar er góðar andir fagna sælu, Gd. 20.

ÖND, f., anas, SE. II 448, pl. endr; vide andarfygli.

ÖND, f., vestibulum, gen. andar (sine pl.), quod quale fuerit in domibus Islandicis, videsis sub önn: sprund biðr mik skynda út at andar jubet me femina foras per vestibulum cito exire, Hild. 11, 1. Pros.: hús-freyja gekk eptir gölf ok utar í öndina, Ljóse. 18; en er þau komu fram um dyrr, gekk hún í öndina gegnt dyrum, Eb. 20; hinc önddyri et anddyri vestibulum, Sturl. 4, 19. 46, bis. 94. 95 (anð contra, ex aduerso).

ÖNDÖTTR, adj., terribilis, sævus, trux, atrox, infestus: öndött auzu oculi infesti (atroces), Hamh. 27, de oculis Thoris; öndött virn banda terribilis deorum hostis, SE. II 499, 8; el yggjar bála varð öndött prælium infestum (cædibus atrox) extilit, Sturl. 7, 42, 3. — 2) subst., gigas, SE. II 615, pro

önduðr. Ítrekr ok Öndóttir Odin ac gigas Öndottus, FR. I 473, 2. Öndóttir nomen viri in Landnæma.

ÖNDR, m., xylosolea, id. qu. andr; formæ öndr respondent cognatæ undr, cyndr. Quomodo differant öndr et skíð, sic Schöningius docet: öndr assulæ longiores ligneæ, quibus pedes vestiunt, qui sub septentrione habitant homines, montes locaque, quæ altior legat nix, transgressuri; has detracta phocis aut al a ejusmodi pilosa pelle vestitas öndr. nudas skíð vocant. Atta öndr xylosolea Atti (piratæ), navis, F. IV 102, 2, ubi acc. sing. öndr (ÖH. 48, 7, andr); Eynefnis öndr, id., SE. I 254, 1, ubi dat. sing. öndri.

ÖNDRÁSS, m., Asa xylosoleis uti sveltus, Ullus (öndr, Áss), SE. I 266.

ÖNDRÚIS, f., dea xylosolearum, Skade (öndr, dis), SE. I 94; Y. 9; AR. I 254; fadur Öndrdísar pater Skades, Thjassius, SE. I 318, 2.

ÖNDRGUÐ, n., dea xylosolearum, Skade (öndr, guð), SE. I 94; föstri öndrguðs educator, nutritor Skades, Thjassius, SE. I 310, 3.

ÖNDRJÁLKR, m., Odin (de s.) xylosolearum (öndr, jálkr), Ullus (ut öndráss): vörp öndrjálks clipei (vide varp, n.), sec. F. I 95, 1; þörf öndrjálks navis, sec. membr. E, Öt. 18, 3.

ÖNDUGI, n., sedes primaria, id. qu. öndvegi, Ghe. 38; Krm. 20 (Nj. 117 öndugi = háseti celsa sedes).

ÖNDURÐR, adj., id. qu. öndverðr primus: öndurðan brum in primo ætatis flore, Mg. 9, 2. — 2) primo loco positus: látinn öndurðr í odda eli in primore acie collocatus, Krm. 22; öndurt sumar prima æstate, ÖH. 70, 3 (AR. I 304, 3).

ÖNDUR, m., gigas, SE. II 470. 554; Cod. Worm. pro anduðr, SE. I 550, 2.

ÖNDVEGI, n., sedes primaria, Krm. 29; Korm. 27, 1 (pros., Vigagl. 3; de öndvegi vide Ormst. p. 138, uot. 93); metaph.: öndvegi brá sedes primaria palpebrarum, oculus, GS. 2, quo loco J. Olavins in NgD. 165 dedit öndugi (and, vegr, quod solum regis, quod öndvegi ideo fuit appellatum, soli oppositum erat, Fsk. 149 ad F. VI 439).

ÖNDVERÐR, adj., e regione positus, obversus, adversus (and contra, -verðr): það örnú klónaz öndverða dízil convenire, ut aquilæ obversæ unguibus se lacerarent, ÖH. 186, 5. — 2) primus: öndvert ár primus annus, primæ pars anni, Ha. 25, 2; öndvert fólk prima acies: verja öndvert fólk primam aciem lueri, i. e. inter præliandum in primore acie versari et rem gerere, Hg. 31, 3, ubi præcesserat: konúgr var í öndverðri sinni fylkingo; Hkr. VI öndvert fólk populus periculis expositus; F. XII ad I 46, 1, provincia mari obversa (= fylki), quod nunc minis placet. — 3) opit ok öndvert, Snegl., vitium in versificando, de vocibus hiulcis, et literis vastioribus.

ÓNEISINN, adj., non contumelia affectus (ó neg., neiss, lneissa), it. honoratus, excellens: jöfur óneisinn (acc.), Gk. 3, 4. Vide mox óneiss.

ÓNEISS, adj., ignominia, dedecore non affectus (ó neg., neiss), it. excellens; acc. sing. m.: (konúng) óneisan, Hlund. 1, 18; nom. pl. m.: lýðar óneisir homines, viri eximii, Ghe. 12; acc. pl. m.: koni óneisa viros excellentes, Hlund. 1, 23; gen. pl.: rekka óneissa, Ghe. 18. Propr. sensu occurrit part. pass. neg, ólneistr, Eb. 50: en hafa læzt hun gripi svá, at hún væri ólneist at böðum eða öðrum mannfundum.

ONGR, id. qu. úngr adolescens, membr. Bk. 2, 48.

ÖNGR, adj., pron. neg., nullus, id. qu. aung, engr. Sk. 2, 26; F. VI 51, 2; Ha. 326, 4; A. 20; cum gen. pl.: óngvan seegja neminem hominum, nullum hominem, Skaldh. 1, 28; eigi óngir complures, SE. II 192, 2.

ÖNGR, adj., angustus, contractus (Germ. enge, id.); acc. sing. m.: í öngan ormgarð in angustum anguium carcerem, Bk. 2, 56; í öngan krók in angustum angulum, i. e. in incitas, Hh. 2, 2; neutr. öngt contractum, SE. II 240, 2; et öngt í brjósti, cogn. riri, Isl. I 108, var. lect. 2 (Germ. engbrüstig). Öngum, dat. pl. substantivi, sine aliis casibus: at koma e-m or muns öngum ex animi angustia, vitæ periculo, liberare, Korm. 26, 1. Hodie dicitur: hann er í aungum, í aungum sínum, í e-m aungum dolet, mærel, ægre ei est, quod in Lex. B. Hald. refertur ad ángir, m., mæstilia, et öngur, f. pl. angustia.

ÖNGREIFR, adj., in rebus angustis lætus, erecto animo (öngr, reifr), SE. II 134, var. lect. 1; sed forte est prava lectio pro óngreifr, quod præfert SE. II 415, 2.

ÖNGRUÐU, 3. pl. impf. ind. act. v. ángra, Hh. 32, 1.

ÖNÞRÐR, part. pass. neg., inculpatus (ó neg., niðra), it. præstans, eximius: þann þriðja öniþradan vin illum tertium egregium amicum, SE. I 350, 2 sec. Cod. Worm. (Lect.). Cod. Reg. öniþioþan, U öniþiþan forte est improlem, masculæ proliis expertem, ab ó neg., et niþjaþr, deriv. ab niðr v. niðjar).

ÖNN, m., nanus, SE. II 469 (non cernitur in 757, citatur in Fg. 324, not. o).

ÖNN, f., pars aliqua gladii, SE. I 568, 2; II 477. 620 (ann, II 560); de cuspidē accipit G. Magnæus, citans hanc vocem in Eg. 324, not. o. Pro gen. f. stat Isl. I 307, vide unn.

ÖNN, f., cura, sollicitudo: fá e-m önn curam alicui injicere, Hým. 3; bera önn fyrir sér curam sui habere, Ha. 11; ala önn um e-t curare, Hugs. 29, 6; ek el aldr með önn ok bóli cum sollicitudine et miseria vitam dego, Sturl. 6, 36, 1. — 2) labor, negotium: mönnum hófz önn af því inde viris labor ortus est, Ha. 176; curatio, administratio publici muneris, opera, studium in obeundo munere, Pál. 19, 2; pl., annir: þeim annaz annir negotiis occupantur, Jd. 9.

ÖNN, f., id. qu. önd (nn = nd), vestibulum, Skf. 31. In ædibus Islandicis önd est ipse aditus ad varia domus membra vel cubicula, constans duobus parietibus et tecto,

nullo tabulato; ofanverð önn superior vestibuli pars, qua tectum cum pariete jungitur. ÖNNUNGR, m., servus, SE. I 532. 562, 1 (önn 2).

ÖNUL vide geirönnul.

ÖNUNDR vide bergöundur.

ÖNÝTR, adj., inutilis (ó neg., nýtr), de equo, Hávam. 89; ónýt orð verba inutilia, vana. Hund. 1, 41; 2. 26.

ÖURT, adv., tarde, impedit, languide: mæla ó., de moribundo, Bk. 2, 58. (propr. neutr. adj. öurr. ab ó neg., örr).

OP, adv., id. qu. upp (Dan. op): gengr op ascendit, FR. I 475, 2.

ÓP, n., clamor: ógrligt óp, Merl. 1, 13; rinda upp ópi clamorem tolere, FR. I 254; óps búinir ad clamorem (præ metu) tollendum parati, Hild. 17, 4, vel ops búinir ad cendum, fugiendum parati, vel scribe ofs búinir probe armati. Vide rindóp. — 2) id. qu. hóp æstuarium: ópi fjarar æstuarium recedente mari siccat, A. 18.

OPI, m., nomen literæ magicæ, Skf. 29, vertitur aversatio.

OPINN, adj., apertus, de amne glacie vacuo, Vafpr. 16; opnir heimar apertæ regionis, Grm. 41; manifestus, evidens: opin illud manifesta animi malitia, Völk. 19. 21, ut sýn svispi, Am. 7.

OPINSPJALLR, adj., aperte, libere loquens (opinn, spjalla), Ad. 1.

ÓPIR, m., ventus (i. e. ópir = æpir clamator), SE. I 486, 1, sec. Cod. Reg.; ópir, id., Alem. 21.

OPNA (-aða, -at), aperire (opinn): laugar opnaz aperiuntur, FR. I 519, 5; láta opnaz aperire, G. 16.

-OPNIR, qui aperit, patet, deriv. ab opinn, opna, in compos. gallopnir, víðopnir.

ÓPRUÐR, adj., inhonestus, immodestus (ó neg. prýðr), SE. II 230, 1.

ÓPRÝÐI, f., deformitas (ó neg. prýði); de minus decoro, vili vestitu, Si. 28, 2.

OPT, adv., sæpe; junguntur ut synonym. opt, óajaldan, Vsp. 19; Hávam. 9. 29. 40; Hým. 2. Compar. optar sæpius, Korm. 14, 1, et optarr, Korm. 3, 1.

OPTLIGR, adj., frequens, creber (opt): optlig mein Hugsm. 25, 2. In prosa, SE. II 106. Optliga, adv., sæpe, Has. 47; Gd3 28.

OPTR, adv., sæpe, id. qu. opt, SE. I 458, 1; ut apt, apt, eptir, ept.

OPTSINN, adv., sæpius, vicibus iteratis (opt, sinn), Hg. 20, 2 (F. I 39, 2). Optinnis, adv., idem, Has. 11. Optinnunum, adv., sæpenunero, Hild. 12, 2.

OR, adv., mane, olim, id. qu. ár, F. VI 259, 2.

OR, it. ÖR, præpos. c. dat., e, ex, id. qu. úr, yr; ör, SE. I 506, 3; Gd3 12, et sic fere semper in Hrokkinsk. De materia, ex qua aliquid fit, Vsp. 8. 10. 33; Vafpr. 21. 31; Grm. 40; Ghe. 7; Hh. 32, 1; Hávam. 94. De loco, unde aliquid venit: laukr vaxinn or gravi herbas exsuperans, super herbas enatum, Gha. 2; ponitur post casum: annara brjóstum or, Hávam. 9; or hendi, or höndum e manu, manibus emissus (de gladio), H. 31,

2; 33, 5; HS. 1, 3; bíða or stað loco manentem exspectare, ÖH. 7; drekka or poculum exhaurire (= drekka af), Eg. 74, 3 (ut drepa yr mactare, Heidarv.). — 2) partit. inseparabilis, a) intensiva: vehementer, magnopere, v. c. örbeiddandi, örbeiddir, örbeitir, örbrjótr, etc. — b) privativa, v. c. örendr ex-animis, örvirðr indignus.

ÖR, f., sagitta, gen. örvar; pl. örvar, örum, örva (Norr. Ar. f., sagitta, vide suo loco; pl. arir, Grág. II 366), SE. I 570, 2; Rm. 25; dat. pl. örum, F. I 176, 1; HR. 33; örva liið. drif, senna pugna, Mg. 36, 2; ÖH 247, 2; Sturl. 9, 19, 2. — 2) örum sævar, HS. 18, 2, vertunt sagittis pelagi, o: halecibus; sed membr. E præfret aurum divitiis pelagi, eodem sensu, vide eyrir.

ÖR, n., cicatrix, Rm. 10. (Dan. Ar). — 2) pl., arma, SE. I 571, 1 (nur, II 621; gr, or, II 478 561).

ORA, id. qu. eira parcere, Shl. III 30, ubi var. lect. est eira et eyra, cf. adj. sorg-eyra.

ORA (orar, -aði, at), neutr., vernare, id. qu. vora, Orkn. 81, 4.

ORA, intrans., infestum esse: orir gestr við gest haspes hostili infestus, Hávam. 32 (vide Gloss. Synt. de Bapt. sub v. orrusta). Est haud dubie, sensu intrans., id. qu. ora quod transilice usurpatur SE. II 13: liið ellva (barn) má ora liið ora natu major (puer) minorem facile potest effrenem redere.

ORAN, f., id. qu. Rán dea maris: eldr Oranar ignis Ranæ, aurum, FR. I 111, 2; vide oron.

ÖRAR, f. pl., deliria, SE. II 216, 1; Skaldh. 5, 9 (pros. Isl. I 215, not.; FR. I 257; ÖH. 118; svefnórar, ÖH. 226; gamalórar, Eb. 63; hann varð ierr, ok sagði í örurum, hvat þeir hefði gert, Magn. 522); hinc óraverk, de cæde a mente captis commissa, Grág. II 61; óraferð iter insana mente susceptum, temerarium, Grett. membr. 551 (Cod Upsal. c. 70 prave orðaðarð).

ÖRÁÐINN, part. pass. neg., non decretus, constitutus (ó neg., ráða), incertus: ó. hlutr res incerta, Hugsm. 17, 3.

ORB, n., id. qu. orf manubrium ligneum falcis senariæ; Skaldh. 7, 47; orba stríðir violans manubria falcium, minus honesta viri appellatio, Hallfr. (vide Gloss. Synt. Bapt. sub ör).

ÖRBEITIR, m., qui assidue in cursum incitat (ör intens., beitir): ö. unnar víggs na-tem assidue in cursum incitans, assiduus navigator, vir, Dropl. 6.

ÖRBEIDANDI, m., qui vehementer postulat flagitat (ör intens., heida): ö. bððvar jökla gladiorum vehemens flagitator, pugnator, vir, Orkn. 79, 7.

ÖRBEIDIR, m., qui vehementer optat, cupit (ör intens., beidir): ö. sigr-svans lana cumulos cadaverum vehementer optans, stragem edere cupiens, bellator, ÖH. 182, 3. — 2) sagittam poscens (ör, f., beidir), pugnator, ÖH. 182, 5.

ÖRBJOÐR, *m.*, sagittam offerens (ör, *f.*, bjóðr), puginator, bellator, Rekst. 15.

ÖRBORÐ, *n.*, tabula sagittæ (ör, *f.*, borð), clipeus: blik örborðs fulgor clipei, aurum, Var örborðs blikis nympha auri, femina, *F. V* 231. — 2) *id. qu.* aurborð carina: örborðs eykr jumentum carinæ, navis, *F. I* 122.

ÖRBODA, *f.*, Orboda, uxor Gynneris, giganteæ originis, *SE. I* 120; *Hyndl.* 28, ubi vertitur liberaliter incitans. — 2) una ex novem virginibus, ante genua Mengladæ canentibus, *Fjölsm.* 39 (*Liberalis*).

ÖRBRAGÐ, *n.*, motus sagittæ, sagitta volans, jaculatio (ör, *f.*, bragð), *cf.* oddbragð: örbragðs ærir ministri jaculationis, jaculatores, pugnatores, viri, *F. II* 312, 1.

ÖRBRENDR, *part. pass. compos.*, urendo exemitur, deletus, igne accisus (brenna or, *cf.* or er þar brunnit detrimentum acceptum est, *Am.* 51); *metaph.*: verða orbrendr irritum fieri, *Lv.* 12.

ÖRBRJÓTR, *m.*, qui assidue frangit (ör intens., brjótr): örbrijótr odds assiduus puginator, vir, *SE. I* 642; örbrijótr auðar vir liberalis, *HR.* 49.

ÖRDRIF, *n.*, nimbus sagittarum (ör, *f.*, drif), *id. qu.* örva drifa, *Mg.* 31, 3.

ÖREIGN, *f.*, egestas, inopia, summa paupertas (ör priv., eign, ul öreigð, *F. VI* 160), *Hugs.* 13, 3.

ÖREIDR, *adj.*, non iratus (ó neg., reiðr): lita einn öreiðum augum placidis, æquis oculis adspicere quem, *Bk.* 1, 3.

ÖRÆKINN, *adj.*, pelli nescius (ó neg., rækinn): ó. Búi, *Jd.* 11; *dat. s.* öræknum úlfi. *Korm.* 5, 3.

ÖREKR, *m.*, ursus, *SE. II* 567, pro jórekr.

ÖRENDI, *n.*, negotium, *H. hat.* 5, sec. membr., *id. qu.* örindi.

ÖRÉTTR, *adj.*, non rectus (ó, rëttr): þat er öréttr rectum non est, *Ad.* 13; *SE. II* 152, 3.

ÖRFENGR, *adj.*, fortis, strenuus (ör intens., -fengr), *Sturl.* 4, 31, 2; *cum dat.*, ö. ýtum tractatu difficilis, vinci nescius, *Jd.* 28.

ÖRFI, *f.*, liberalitas (örri): örfi (*dat.*) mestr til lykta qui ad extremum tempus summam exhibet liberalitatem, *Ghv.* 5.

ÖRFUNI, *m.*, bos, *SE. II* 483. 567, pro arfuni.

ÖRFÞÆGIR, *m.*, motor, vibrator (vel possessor) falcis fenariæ (orf = orb, þægir), rusticus; *Halfr.*, sec. membr. 132.

ÖRGAN, *n.*, organum, instrumentum musicum (ὄργανον: *F. VII* 97; *SE. II* 56): organs stóll sella organica, *Sóll.* 76, ubi vide interpr.

ÖRGARI, *m.*, ludio, hystrio (propr. videtur esse vociferator, ab orga vociferari, clamare), *Fsk.* 6, 2 (*Hornklovius de Har.*: Pulcrice. str. 11).

ÖRGEFINN, *m.*, bos (*gs.* bene saginatus: ör intens., gefa), *SE. I* 588, 1; *II* 483. 567.

ÖRGELMIR, *m.*, primus gigas Rimthursorum, pater Thrudgelmeris (ör intens., gelnir = gemlir), *SE. I* 42–43. 550, 3; *Vafþr.* 29. 30.

ÖRGILDIR, *m.*, lupus ingens (ör intens., gildir): örgildis eldi alimentum lupi, cada-vera, *il. strages, cædes, SE. I* 476, 2, ubi dycer avrgilldis eldi oc málá hreggi studiosus cædium et pugnarum, bellicosus, rei militari deditus.

ÖRGLASIR, *m.*, annulus (ut videtur, quasi valde splendens, ab ör intens., et glasis): Eir avrglasis nympha annuli, femina, *Fjölsm.* 29.

ÖRGRANT, *adv.*, diligentissime (ör intens., grannr): halda gríðum ö. pacem studiosissime serrare, *Ha.* 293, 3.

ÖRGRÍMNIR, *m.*, gigas (ör intens., grímnir), *SE. I* 555, 1.

ÖRHJARTAÐR, *adj.*, timidus, ignavus (ör privat., hjartaðr, deriv. a hjarta), *FR. II* 291, 3.

ORI, *m.*, serpens, *SE. II* 486 (*al. erri*). —

2) nanus, *SE. I* 66, 1, sec. *Cod. Worm.* —

3) genius eroticus, *Fjölsm.* 35.

ORI, ORI, ÖRI, *i. e.* ÖRI, compar. adj. ör tenera ætate, adolescens: öri, örri junior, natu minor (ut stórr, stórri); vide formas eri, æri. Posit. örri juvenis, occurrit *Ísl. I* 45, var. lect. 11: gott æ gömlum mönnum, gott æ orum (*i. e.* örum) mönnum bene semper senibus, bene semper juvenibus! forte et *SE. II* 18, orar (*i. e.* órar) eru uræktir orar juveniles sunt negligentia nostra. Compar. ori junior: þá er várvum ori cum junior essem, *SE. I* 418, 3; engr ori mannr nullus vir junior, *Orkn.* 5, 2; öri: öri bar eo endr mærd af hendi ölu, junior cum essem, carmina laudatoria composueram, *SE. I* 468, 2, sec. *Cod. Reg.*; öri: engr öri maðr nullus vir junior, *ÖH.* 99; öri: fórat fylkir öri þer heiman ræx, te natu minor, domo non profectus est, *i. e.* nullus ræx te junior expeditionem bellicam suscepit, *F. XI* 186, 1. Sic sensus est *SE. II* 18: hið ellra má öra hið öra (þ = þ nasale), vide supra verb. öra; engi öri en 18 vetra gamall nemo minor annis duodeviginti, *F. XI* 18.

ÖRINDI, *n.*, negotium, *id. qu.* erendi, örendi: riða ö. negotii causa equitare, *Ghe.* 3. 8; hafa ö. conficisse negotium, *Hamh.* 11; pl., exitus legationis, *Skf.* 38.

ÖRINN, *adj.*, multus, copiosus, *id. qu.* erinn, ærinn, *SE. I* 480, 1, sec. *Cod. Reg.*

ÖRK, *f.*, navis, *SE. I* 581, 2; arca *Nœ.*, *Lv.* 16.

ÖRKA, *f.*, opus, *il. famulatus, ministerium*: klerkr var einn til orku | ormbekks með gram þekkmari unus vir clerici ordinis ade-rat viro liberali ad famulandum, *Ag.*

ÖRKA (-aða, -at), pollere, valere, *il. effi-cere, parare, comparare, id. qu.* aña, ráða, cum *dat.* (*cogn. verk*). — 1) cum *dat. rei*, orka ölverki Ásar facere carmen, *Korm.* 22, 1; o. mestum þrek summa fortitudine gaudere, fortitudine plurimum valere, pollere, *SE. I* 118, 2, sec. *SE. II* 411, 3. Sic *Fsk.* 176 orka vápnum = valda: hann hafði með sér allt býjarliðið, ok allt þat er vápnum mátti orka, nema 12 menn (*cf. F. VII* 295. l. 4–6). — 2) cum *gen. rei*, *dat. pers.*: styrk jarls með lèt of orkat oss fregðar, *id. qu.* aflat oss honorem, gloriam nobis conciliavit,

SE. I 462, 4; alls orkandi omnipotens, Krossk. 28. Sic FR. III 72: hvar skal ek þess orka quo loco eam rem efficere conabor (tentabo)? Nj. 92: allt orkar tvímalis, þá er gort er omnia, postquam peracta sunt, variis judiciis sunt exposita; ut Dropl. maj. msc. c. 19: sk hlutr er hér, er mörugum orkar tvímalis um, at Helga muni árvæðistátt orðit hafa. Hic gen. regi videtur a subintellecta præpos. til, quæ sæpe additur, ut orka til veizlu, = alla res ad convivium necessarias comparare, FR. III 66, unde et fjárorkumadr vir in opibus parandis, re faciendi, strenuus, FR. III 30. — 3) cum præpos. til, de re, et dat. pers.: orka e-m til þarfa operari in utilitatem alicujus, rem utilem alicui præstare, Eg. 88; orka e-m til bana mortem moliri, struere cui, SE. 1380, 3. — 4) cum præpos. á, id. qu. skora á e-n, kveðja e-n til e-s flagitare quid a quo, provocare quem ad quid; res, ad quam provocatur, exprimitur per gen. vel adjecta præpos. til: á skip skal skridar orka, en á skjöld til hlifar, mæki huggs, en mey til kossa navis ad cursum, clipeus ad protectionem, gladius ad ictum, virgo ad oscula provocanda est, Hávam. 82. Sic F. XI 33: orka á e-n til atkvæðis ok orráða, = skora á, heita á; Grág. II 293: orka deildar á of skóg, id. qu. kveðja deildar divisionem silvæ postulare ab aliquo; orka landsdeildar á e-n petere ab aliquo, ut fundum partiatur, ibid. II 253; orka heimildar á seljanda sinn venditorem ad evictionem præstandam provocare, ibid. II 215. — 5) intrans., vires habere ad aliquid efficiendum, valere, posse: orka meira plus valere (potestate, auctoritate), F. VI 422, 2; sem orka máttir quantum efficere valuisti, quantum potuisti, Hild. 12, 3; cum supino, ut fá, orka aprat prohibere posse, Lv. 29; vires habere ad patiendum, pati, sem orka mátti quantum pati potuit, Ag., ubi: verk tók jöð sem orka | ósmátt var þat mátti | sorg í sjónar bergi | svall óðliga móður, i. e. jöð tók verk í sjónar bergi, sem orka mátti: þat var ósmátt: sorg svall móður óðliga — 6) trans., cum acc., rarum: orka upptekna sýslu inceptum opus absolvere posse, Hugsm. 28, 4.

ORKN, m., phoca, Hild. 16, 1; vide GhM. III 318 et ibid. not. 68.

ORKNHÖÐI, m., capite phocino (orkn, höfuð), Sturl. 1, 19, 1.

ÖRKOSTA, f., commoda vitæ conditio, larga cibariorum copia (ör intens., kost), Am. 58, ad quem locum FR. I 218: at deyja frá sinum góðum kostum. Hoc sensu convenit masc. örköstr, Sturl. 3, 13: ek hetti slikan örkost veitla til jólavistar mönnum, sem hefir lengi vant verit eandem cibariorum copiam, quo loco pl. codd. habent simpliciter kost. Est örköstr copia, facultas faciendi quid, v. c.: ef hann á örkost til si facultatem (solventi) habet, Grág. II 155 (nos hodie dicimus hoc sensu: ef hann á þess örkosti).

ÖRKOSTR, m., defectus, inopia (ör neg., kost): ö. livera defectus lebetum, Hjmk. 1. Cf. vitam Hænsathoreris msc. c. 5. fin.: vetr-

inn gürðiz því verri, sem meira áleifi, ok verðr örkosta fyrir mörugum complures inopia pabuli (feni) laborare caperunt, ubi örkosta aut est subst. f. gen., aut adj. indecl.

ÖRLEGA, adv., large, largiter (örr): vex ö. skaru í landi glandes arborum late proveniunt, Merl. 2, 88.

ÖRLEIKR, m., ludus sagittarum, pugna (ör, f., leikr): isarns Ásum er væn örleiks præliatoribus pugna est exspectanda, Eb. 19, 2; vexa örleiks hvöð pugnam strenue ciere, Hk. 65, 6. — 2) liberalitas (örr, leikr term.), F. X 178, 2; ö. við þegna, Ghv. 5.

ÖRLEYGI, n., pugna, id. qu. örlugi: heyja ö., Eg. 67, 2.

ÖRLOF, n., venia, id. qu. lof (ör, lof, Germ. Urlaub, erlauben): biþja örlofs niðr af skóla veniam petere e schola discedendi, Nik. 18.

ÖRLÖG, n. pl. fata, Æd. 21. 29; id. qu. örlög (ör, lög), Vsp. 18. 29; Hávam. 56; Æd. 25; Sk. 1, 28; drygja ö. fata constitutere, Völk. 1, 3. Gen. anomalus, örlögs bönd vincula f. torum, Skáldh. 3, 4.

ÖRLÖGLAUSS, adj., sine satis, satis destitutus, cujus fata nondum constituta sunt (örlög, lauss), Vsp. 15.

ÖRLÖGSÍMR, m., filum sati (örlög, símr), id. qu. örlögþáttir; acc. pl. örlögsímo, Sk. 2, 14.

ÖRLÖGÞÁTTIR, m., filum fatorum (örlög, þáttir); acc. pl. örlögþáttio, Hund. 1, 3; idem est örlögs bönd (pro örlaga bönd), Skáldh. 3, 4.

ÖRLUGI, n., pugna, SE. I 563, 1; örlugis draugr præliator, vir, SE. I 436, 1. Scribitur et eyrlugi, qu. v.

ÖRLYNDR, adj., liberali ingenio præditus (örr, lyndr), SE. I 616, 2; F. I 183, 2; Isl. 3.

ÖRMÁLUGR, adj., loquax (ör intens., málugr), Hild. 17, 1; superl. örmálgastr linguacissimus, Eg. 68.

ORMBEKKR, m., scamnum serpentis, aurum (ormr, bekk): ormbekk's gramr rez auri, possessor auri, vir liberalis, Ag., locum vide sub orka, f.

ORMBEDR, m., culcita serpentis, lectus serpentis, id. cui incubat serpens (ormr, bedr); ormbeds eldr ignis serpentini cubilis, aurum, Gk. 1, 21.

ORMBÖL, n., cubile serpentis, aurum (ormr, böl): ormból's hötuðr vir liberalis, Ag.

ORMIAGH, m., dies (lux) serpentis, aurum (ormr, dagr): Eyr ormidags nympha auri, femina, Isl. II 251, 1.

ORMFRÁNN, adj., serpentis in modum acer (ormr, fránn): ormfránn rannimani de oculo, Ad. 5; ormfránn augu, ÖH. 238, 4; Jd. 31, cf. Rm. 31.

ORMGARÐR, m., carcer serpentibus repletus (ormir, garðr), Ög. 26.

ÖRMJÓT, n. pl., oculi, SE. I 538 (NgD. 81).

ÖRMLAND, n., terra serpentis, aurum (ormr, land): örmlands (þrórr) vir, homo, Has. 26.

ÖRMLÁTR, n., solum serpentis, aurum

(ormr, látr): ormlátr stríðir inínicus auri, vir liberalis, F. VI 417, 2.

ORMLÁÐ, n., terra serpentis, aurum (ormr, láð): ormláðs hati osor auri, vir liberalis, ÖH. 118; ormláðs Ullr vir, GS. 20.

ÖRMÓT, n., concussus, conventus sagittarum, pugna (ör, f., móti): örmóts viðr præliator, vir, F. VI 317.

ORMR, m., serpens, pl. ormar, Grm. 34; orma bani hiems, SE. I 332; orms fellir, galli, tregi hiems, Orkn. 7, 1; SE. I 700, 2. I 332, 2; ángr, sótt orma, id., Ed. Lövasina; ángr, stríð orma nix, Ed. Lövasina; líkn orma aestas, SE. I 332 c. 30; orms torg terra serpentis, aurum, Fbr. 32, 1 (GhM. II 330); ormr vals serpens cadaverum, gladius, SE. I 606; ormr randar (clipei), id., HR. 32; ormr álnar serpens brachii, armilla, öðlingr álnar orms princeps liberalis, HS. 6, 2; ormr arms, id., orms armgöðr auri largus, Ísl. II 275, 1; ormr armleggjar serpens brachii, armilla, Ilmr armleggjar orma nympa armillarum, femina, Hild. 33, 1; ormr ketils serpens lebeitis, botellus, Korm. 4, 1; ormr leyggjar serpens lacus, anguilla, F. IV 89; V 233, 1. — 2) spec., de serpente circumterranæo, Vsp. 4; orms vði perniciæ serpentis, Thor: eíða orms vða mater Thoris, Tellus, SE. I 602, 1. — 3) lupus: ormr stóð i val vörnum lupus inter calida cadavera stabat, Sturl. 7, 30, 1. Sic gandr lupus, pro serpente, et úlfr item Vsp. 50, cf. et kenniseiðr et ormpvari. — 4) hasta: rendi ormr til unda eitrlivass, drifinn sveiti, Krm. 12, cf. SE. I 430, spjót er ormr kallat, it. göinn 2. — 5) Draco, navis rostrata, Hh. 62, 1. — 6) in compositis: blöðormr, huggormr, ketilormar, randormr, ritormr.

ORMREITR, m., area serpentis, aurum (ormr, reitr), Þ. hræð. (ed. Hafn. 1848) 4.

ORMSETR, n., sedile serpentis, aurum (ormr, setr): hati ormsetrs osor auri, vir liberalis, Mg. 1, 1. (F. V 22, 1; AR. I 357; II 17, 1).

ORMSPELLIR, m., perditor vel perniciæ serpentis, hiems (ormr, spellir), Ed. Lövasina, pro orms fellir (Orkn. 7, 1).

ORMST, f., nomen insulæ, SE. II 492; Munchio, insula Unst apud Heltlandiam; unde in Magn. af Aumstri euphonice pro Örmstri.

ORMSTALLR, m., stabulum serpentis, aurum (ormr, stallr): bði, beiðir ormstalls vir, Plac. 2. 3.

ÖRMT, f., amnis, Grm. 29; SE. I 70, 2. 578, 1.

ORMTORG, n., terra serpentis, aurum (ormr, torg): ormtorgs hatuðr osor auri, princeps liberalis, Hh. 5, 1 (F. VI 139, 1; AR. II 27, 1).

ÖRMUNI, m., bos, SE. I 587; vide jör-muni.

ORMVÁNGR, m., campus serpentis, aurum (ormr, vängur): ormvángs jörð Tellus auri, femina, Orkn. 66, 1.

ORMVENGI, n., id. qu. ormvánger aurum (ormr, vengi): ótti ormvengis terror auri, vir liberalis, Ha. 328, 2.

ORMÞVARI, m., gladius, SE. I 564, 1; 476. 560. Proprie, tigillum ori lupi Fenrevis iniectum, ut gömsparri Fenris gladius, ab ormr 3, = úlfr, et þvari.

ÖRN, m., aquila, Hávam. 65; Ha. 286, 3; F. VII 350; örn, ræum sveipaðr, Ísl. I 166, 2; dat. s., örn eru greipr aquilæ unguis sunt, Ísl. I 166, 2; rjóða fót, haug arnar pedem, caput aquilæ rubefacere, i. e. stragem edere, Hh. 11; ÖH. 186, 1. Aquilæ nativitatem bellatorum portendunt, H. kat. 6; Hund. 1, 1; volatus aquilæ (arnar flaug) super campo stragem futuram præsignificat, SE. I 232, 2. Pl. ernir, Mg. 9, 4; acc. örn, Hund. 2, 26; Nj. 92; Mg. 35, 1. — 2) aquila, insigne Valhallæ, Grm. 10. — 3) Odin, ut ari ob adsumtam formam aquilinam, quum mulsum poeticum in montibus Hniticis surreptum Asgardum portabat (SE. I 222): arnar leir lutum aquilæ (Odinis), carmen futile, rude, incommutatum, Gdþ. 2 (SE. II 296); arnar kjaptar ora Odinis, orð arnar kjapta verba, ore Odinis emissæ, poësis, carmina, Eg. 83, 2; cf. Ý. 6, de Odine: melti hann allt hendingum, svá sem nú er þat kveðit, er skáldskapr heitir.

ÖRN (avrn), f., nomen insulæ, SE. II 492. (Hod. Arnö in præfectura Seniana et Tromsøga, Munch).

ÖRN, m., gladius, SE. I 566, 3 (avrn); II 476. 560. 620 (avrn). Non idem esse puto ac jörn (i. e. jarn), præsecto j, quum hoc inter arma in universum recenseatur ibid. I 571, var. lect. 7.

ORNA (-aða, -at), calefacere, cum dat.: jarn taka oss at orna catenæ crura nobis calefacere incipiunt, F. VII 35. Jonsonius, in Islandstaka str. 44, vocem derivat ab arinn focus. Intrans. usurpatur F. XI 141, calefcere: láta orna sér facere ut calescas, se calefacere.

ÖRNFLOJÓTR, adj., 'aquilæ instar celer (örn, m., fljótr), de poeta: örnfljótr greppr, Óð. 26.

ÖRNFRÁNN, adj., aquilæ instar acer (örn, fránn): örnfrán augu (ut ormrán), FR. III 432, 3.

ÖRNIR, m., serpens, SE. II 487.

ÖRNIR, m., gigas (vide urnir), SE. I 550, 2; II 470. 554. 615; SE. I 382, 2; örnis jód proles gigantis, gigas, brúðr örnis jóða femina gigas, Hh. 84; örnis spjalli amicus gigantis, gigas, illset örnis spjalla clipeus, Ha. 232, 4.

ORO, erant, pro voro, præsecto v, impf. verbi vera.

ÓRÓ, f., iniquis (ó neg., ró): óróar gríma nox iniquitas, Sonart. 18. In prosa óró turbæ, tumultus, motus civilis, Eg. 32; F. V 342, var. lect. 2; X 222, var. lect. 5; ÖH. 81; hinc verbum óróasp, F. X 410 (Fsk. úrdaz), óróaz, F. IX 482, var. lect. 7; adj. órór, Sturl. 1, 25; adv. óróliga, F. IX 45, var. lect. 11.

ÓRÓF, n., immensitas, vel immensa series, tantum occurrit in nom., acc. et dat.; acc. Fjölsn. 25, in loco vexatissimo; dat. orófi vetra, áðr veri jörð sköpuð plurimis seculis

ante terram creatam, Vafpr. 29. 35, ubi SE. I 48, 1 habet profl, sec. Cod. Reg. Aut ab ó intens. et rófl, n., longa series (cogn. rófa cauda), quod sec. quosdam superest in staf-rófl alphabetum, qs. series literarum (Lex. B. Hald. præfret stafrof separatío literarum), aut ab or priv. et hófl modus. In prosa: fá orófl fjár immensam prædam nancisci (ut of fjár), FR. II 522. 538; orófl bæði manna oc vápna, F. VII 23, var. lect. 1; ræna or-ófl fjár, Jómssv. 33; orhófl manna immensa multitudo hominum, qs. modum omnem excedens, F. VII 117, var. lect. 4, quod óræfl est, F. VII 100; ÓT. 37; scribitur órlæsi, F. VII 122, et órlæsi, ibid. var. lect. 2.

ÓROFNADH, non ruptus, non violatus, saltus, integer (ó neg., rofna): órofnuðu jafnan alls grams lofi, dat. absol., semper illæsa (salva) laude regis universi (dei), SE. II 202, 2.

ÓRÓI, m., tumultus, vide úrói.

ÓRON, f., annis, id. qu. órun: eldr Óronar ignis annis, aurum, SE. I 402, 2 (FR. I 111, 2).

ÓRÓR, m., mare, SE. II 479 (in II 562 cernitur tantum Ór.), propr. adj., inquietus, quod de equo occurrit Sturl. 1, 14. Vide úrór.

ORR, pron. adj., noster, id. qu. vârr, vorr; nom. sing. masc., or, cum simpl. r, Vafpr. 4, ubi G. Magnæus mavult orr; dat. s. neutr., oro hofi, skipi, Hjmk. 33; H. hat. 23; dat. s. masc., orum fundi, Sturl. 3, 17, 2 (nisi h. l. potius sit, = ðrum, ab ðrr, qu. c.). Pl., nom. masc., orrir, pro orir nostri, FR. I 262, 2; acc. f.: orar tóður, ætleastir, Korm. 16, 4; Ha. 59; neutr. or, Skof. 17; dat. orum, Vafpr. 7; Eg. 47.

ORR, adj., magnus, id. qu. ærr (orr), ærinn qui satis est, F. IV 100, 2. — 2) ðrr, adj., insanus, vecors (= ørr, ærr, ab órar), SE. I 532; Æd. 21.

ORR, m., minister, id. qu. árr; huc pertinent formæ aorr et avrr (i. e. árr, orr), Plac. 25 (in aorr engla stýris famulus dei, eir pius); GS. 11 (in avrr ara steikar minister cædis, præliator, vir); orr eggnóts vísiljóss minister gladii, vir, Lb. 9, ubi dat. pl. orum.

ÓRR, adj., parvo natu, juvenis, vide supra sub ori, compar. Hinc explicant: seggr inn ðri eir adolescens, Ghe. 6, quod referre malo ad ðrr; similiter Ghe. 12.

ÓRR, adj., promptus animi, fortis, strenuus: seggr inn ðri, Ghe. 6; inn ðri erfiðvörð Högna, Ghe. 12; ðr öld víri strenui, ÓH. 248, 1; ðr hjarta ánimus promptus, animi fortitudo, ÓH. 246; Mg. 35, 2. Cum gen.: ðrr sökna, gunnar, hildar promptus ad pugnam, bellicosus, ÓH. 160, 1; Fbr. 13; Jd. 23; ðrr guðlegra ráða religiosus, pius, Selk. 11; mærdar ðrr óðr carmen laudatorium, ÓT. 40, 2; il. addita præpos. til, ðrr til á-ræðis ad audacia facinora promptus, FR. II 127; cum infin.: ðrr at eða tall, þrek qui ludum latruncularium exercere, fortitudinem exhibere amat, Orkn. 49; Jd. 11; ðræstar illt at vinna ad maleficia promptissimus, FR. II

231, 1. Neutr. ðrt, vice adverbii, promte, alucriter, celeriter: bera rúnd ðrt clipeos alacriter, fortiter proferre, Orkn. 82, 5; hrinda ðrt celeriter depellere, de vento, SE. I 326, 4; renna ðrt undan celeriter aufugere, Mg. 32, 4; hleypa ðrt celeriter emittere, Ha. 286, 2. De rebus: ðr hayðja tudes celeris, ei emissa, Korm. 7; at ðrum sverða leiki in acri pugna, Krm. 22; at ðrum óði Jd. 1 legendum orum nostrum, quod membrana habet. — 2) liberalis: ðrr landreki, Mg. 31, 2; verjum ðrvan allvald, ÓH. 218, 2; jöfri ðrum liberali regi, HR. 31; ðrr engla gramr deus benignus, SE. I 418, 5. Cf. pros., Eg. 1: aurr, ákafamaðr mikill í öllu promptus animi et acer in rebus gerendis (ubi tamen potest esse "largus, liberalis"); ibid. 6: hinn mildazti af fægjöfum vit menn sína, ok eigi síðr þess aurr at gefa þeim framgáng libe-ralis in suis ad honores promovendis. — 3) in compositis: heiptórr, hjaldrórr, hodd-ðrr, óðrt, rógórr, seimórr, söknoðrr, vedrórr, vígórr.

ORRI, m., tetrao tetriz. Cf. Faberi prodromus der isl. Ornithol. p. 11, de tetraone Islandorum (rjúpa), ubi nomen kerri a sono hujus avis "orr" derivatur. Hjaldrs orri tetrao pugnæ, corvus, G. 40. Vide compos.: blóðorri, brimorri, sárorri. — 2) serpens, SE. II 570.

ÖRRÍKR, adj., non potens, imbecillus, impotens, miser (ör priv., ríkr), Band. 5 (NgD. 157 habet öríkr, id.; Band. ed. Hafn. 1850 úríkr).

ÖRRÍDI, m., trutta salmonata, SE. I 578, 2; II 480. 561, 623; F. IV 89; V 233, 1 (cf. Eggerti Ólavi Itiner. p. 595: nunc vulgo urriði): strandar örriði trutta terræ, serpens, stallr strandar örriða stratum serpentis, aurum, strind strandar örriða stalla Tellus auri, femina, SE. II 500, 5. Vide stirð-örriði.

ÖRRÍÐI, m., qui celeriter equitat, percurrit (ör intens., ríði, subst. verb. agentis a ríða): örriði myrkmarkar qui campum obscurum, vel campum nebula (mare) celeriter percurrit, navigator, vir, SE. I 478, 3, ubi coherent, menskerðir stakk sverði margan myrkmarkar örriða princeps liberalis multos homines gladio transfixit.

ÖRRJÓÐR, m., sagittam rubefaciens, præliator, vir bellicosus (ör, f., rjóðr), F. II 282. 299.

ORROSTA, f., prælium, pugna, Hávam. 131; orrosta andar pugna spiritualis, certamen adversus illecebras peccatorum, Hc. 5. Metaph. f.: bjóða orrosto spjótsköptum bragna offerre pugnam hastilibus eirorum, sævire in hastili, ea violare et perfringere, i. e. rem bello strenue gerere, Ha. 323, 1. Vide fólkorusta.

ORRÓTTA, adj., cicatricibus plenus, Korm. 22, 5; id. qu. örútt, FR. II 471, ab ör, n., cicatrix.

ÖRSÆTI, n., sedes sagittæ, clipeus (ör, f., sæti): eyðir örsætis consumerit clipei, pug-nator, vir, Fál. 19, 3.

ORSKA, f., ætas juvenilis, juvenilitas, ju

venta (= orska, ab orr), id. qu. ærska, æska, F. VII 70, var. lect. 6.

ORSLÖNGVIR, m., convector sagittæ, vir, homo (or = or, f., slöngvir), Illas. 37.

ÖRSTIKLANDI, m., spargens sagittas, præliator, vir (ör, f., stíkla), ÖH. 218, 3.

ORT. Nj. 30, 2, id. qu. ört, adn., celeriter, mox, vide örr, adj. — 2) Hh. 62, 3, construunt: snót, ort nian snertu. árr serkleyf sæföng gáangi í tvö semina, committitur pugna, antequam; sed quum membr. E h. l. exhibeat sortot pro snertu, præferenda est, quod ad sensum attinet, lectio F. VI 309, 2: ert mun snót, ef svörtu sæföng í tvö gánza. Vide snerta et sortadr. Ilaque ort = ört, i. e. ert.

ÖRTRÖÐ, f., via septa, ab humanis vestigiis remota, deserta (ör priv., tröð), Sturl. 6, 13, 1, id. qu. in prosa anteced. cyðitröð.

ÖRUGGR, adj., sine timore, hæsitacione (ör priv., uggr. m.); neutr. örugi, loco adv., haud hæsitanter, dubitanter: örugt mælek þat haud dubitans ista loquor, G. 59.

ÖRUN, f., amnis, SE. I 576, 2; II 479, 563, 622; cf. öron.

ÖRVAFADR, m., vide örvavadr.

ÖRVANDILL, m., Orandil, dictus inn frækni (vegetus, acer, fortis), a Thore ex Jötunkemia per Flivogos tergo in corbe transportatus, maritus Grœv Valis (valva), SE. I 276, 278. Appellatur heyllisára reiðitýr, ob fortitudinem in præliis, SE. I 282—84. Örvandils tá digitus pedis Orvandelis, in stellam (ignotam) conversus, ibid. I 278.

ÖRVÁNGI, vide aurvángi.

ÖRVAVADR, m., numen sagittæ, pugnator, vir (ör, f., Vavadr); pl. örvavadr viri, Eg. 82, 3; örvafadar, id., F. XI 127.

ÖRVENDI, n., id. qu. örendi, inserto v, = eyrindi (ör intens., önd, andi) spatium respirandi, respiratio, spiritus, SE. I 156: (Þórr) þreytir á dryekivna, sem honum vana til eyrindi. — 2) rila: örvendi fjörnepps trez undir í strá vita hominis fato præpediti conculeatur (opprimitur) in stipula, i. e. homo, cui præsens imminet fatum, vel domi suæ moritur, Fbr. 33, 1 (Ghm. II 340, ubi cod. A habet örvendr, tres vero chart. avrvendi et alii tres aurvendis reðst, in quo latet lectio aurvendi treðst).

ÖRVENDR, adj., mortuus, exanimus, id. qu. örendr, eyrendr, inserto v, ab ör priv., et andi, önd (F. III 151; VII 298), Fbr. 49, ubi: Skín á skildi mínum (skald fekk lífið til kalda), ngr hað eskiaskar | aurvendan mik gervan.

ÖRVENN, adj., desperatus (ör priv., venn), cum gen.: lífs örvena brúði feminam, vitæ spe destitutam, Bk. 2, 50, sec. membr. In prosa frequens est örvendt quod sperari, exspectari non potest, haud verisimile, incredibile: at þér örvendt þyki mérns á marga vega ut incredibile credas, fieri posse ut varrii incommodis circumveniaris, Hugsm. 30, 3; era mér örvendt, nec quorvis momento exspectare possum, H. hat. 23.

ÖRVERÐR, adj., indignus (ör priv., verðr): líróðrs ö. laude indignus, SE. I 714,

3, sec. Cod. Reg., qui abbreviate exhibet örvðr; cf. örvirðr.

ÖRVEDR, n., tempestas sagittarum, pugna (ör, f., vedr): æskiradr örvæðrs cupiens pugnam, præliator, vir, Grett. 80, 1; örvæðrs túngl luna prælii, clipeus, örvæðrs túngla tingsl splendor clipeorum, aurum (cf. örbord et furr), örvæðrs túngla tingslfrandi vir liberalis, F. IV 13.

ÖRVI, f., liberalitas (örr 2), vide örfi.

ÖRVÍFILL, m., qui celeriter, vel largiter vibrat, dispergit, (ör intens., vífill, deriv. a veifa): ö. drafnar eyvita ignem maris (aurum) liberaliter spargens, vir, Eg. 56, 2, ubi construo: ek fel gjaldan nafn drafnar eyvita örvíflis í Narfa níðerfi raro nomen viri (hominis cujusquam) carmine abscondo.

ÖRVIÐR, adj., indignus (ör priv., viðr = veðr): líróðrs ö. existimatione, laude indignus, Ad. 14.

ÖRVITA, adj. indecl., vesanus, recors, rationis expers (ör priv., vit), Og. 10; FR. I 436, 2.

ÖRVITI, m., homo vesanus, demens, mentis inops (ör priv., vit), Æd. 21. 48; SE. I 84, 1; FR. I 436, var. lect. 5.

ÖRÝR, adj., haud parvus, haud exiguus, i. e. magnus (ó neg., rýr, cum gen.: öryr dýrða rebus præclare gestis insignis, gloriosus, F. VI 44, var. lect. str. 2).

ÖRZTIRR, m., fama (örð, (irr), Hávam. 76.

ÖRÞEYSIR, m., qui celeriter in cursum incitat (ör intens., þeysir): ö. flausta incitator narium, vir, SE. I 240, 2.

ÖRÞINGADR, m., qui conventus frequenter agit (ör intens., þingadr, rez, Ha. 66.

ÖRÞRASÍR, m., qui vehementer desiderat, amat (ör intens., þrasir: ö Greipar Greipam magno amoris affectu diligens, pater Greipa, Geirrodus gigas, SE. I 300, 3 (cf. þrániöðnir), quæ lectio metro melius convenire videtur, quam Cod. Regii örfþrasir.

ÖRÞRIFRÁÐA, adj. indecl., consilii inops (ör priv., þrif, ráð), utilis consilii expers, Hugsm. 31, 1, ubi minus recte örfþrifsáða, cf. F. XI 90; FR. I 118; Ísl. II 302.

ÖRÞURSIR, m., lectio Cod. Reg., þ. 16, vide örfþrasir.

ÖRÞVEITI, n., angustia, defectus: ö. aldrs defectus vitæ, mors, þ. Hæð. c. 6. Cognatum est öngþveiti, F. IV 270, var. lect. 1 (aungþveiti ÖH. 128), et andþveiti, Ld. msc. c. 73: verðr hverr fyrir sér at sjá, er menn koma í slíkt andþveiti.

ÖRD, n., verbum, sermo, SE. I 544; orða far ratio verborum, sermo, Gd. 2; orða gnógr loquax, lingua, SE. II 230, 1; orða hlýra lingua, G. 26; orða lag tenor verborum, status orationis, Am. 3; SE. II 124, 1 (pros. F. II 18); orða skipti vices verborum, commutatio verborum: gjöra orða skipti verða facere, SE. II 104, 1 (pros., eigaz við orða skipti colloqui inter se, SE. I 208); spyrja einu orði uno ore interrogare, Mg. 32, 1; spyrja orði verbo, Mb. 6, 1; frákk honum verða satt orð á munni eorum verbum ore ejus excidisse, Mb. 6, 2; forn orð proverbialia,

A. 5; háðulig, ill orð *probra, contumeliæ verborum*, Nj. 44, 1. 2; gera sönn orð til dýrðar e-m vera verba in laudem alicujus facere, Mg. 1, 5; fiera orð at e-m verba (carmen) adferre cui, F. VI 288; Urðar orð effatum Paræ, decretum, lex nymphæ fatalis, i. e. fatum, Fjölsn. 48; compellatio, quæ verbis fit, Hávam. 4, ubi de secunda fama acceperunt interpp.; colloquium: mér var orð at orum auðsótt frömmum drottni veniam colloquendi facile impetravi, F. V 180; periphrastice: dóms orð sententia, judicium, Häs. 36; Krossk. 33; dauða orð = daudi, Ý. 21, 1; feigðar orð, = feigð, Ý. 14; vide banaorð, þanorð, it. leiðiorð deductio, Ld. msc. c. 68. — 2) fama: hiitt var orð fama tulit, F. II 311, 2; gott orð nomen celebre, Hs. 14. — 3) nuntius, nuntium, Korn. 21, 1; Ý. 21, 2; Hh. 12, 2. — 4) in compositis: banaorð, þanorð, bræðiorð, æðruorð, klámorð, keskiord.

ÖRD, f., arcum (erja; cogn. jörð); it., terra frugibus consita, seges, messis: konúgr Hórða berr Gartz sigð á sveita svans avrð rez Hordorum (Norregicus) falcem Gauti (gladium) in messem corvi (cadavera) immitit, i. e. stragem hostium edit, SE. I 488, 1; örð Yrsu burðar semen Krakii, aurum, jöfvr ser þaga brattakr avrð Yrsu bvrþar rez conserit agrum annulorum semine Krakii, i. e. manus satellitum annulis aureis ornat, SE. I 398, 2. In Legg. Gulath. örð messis, de annuo spatio usurpatur: eina örð unam messem, i. e. unum annum, p. 329; þrjár arðir tres messes (annos), p. 314; arðarmáli, 314. 328; arðarleiga, p. 330.

ORDALAUST, adv., nullis verbis adhibitis (ord, lauss), H. 10.

ORDBÆGINN, adj., in dictis adversus, importunus (ord, bægin), haud grata loquens, Hým. 3, ubi Cod. Reg. dat orðböginn, i. e. orðböginn, id.

ORDBRJÓTR, m., SE. I 516, 1, puto id. qu. orðbrjótr fractor terræ (örð, f., brjótr): jarþar havslv orðbrjótr fractor arcu serpentinæ (auri), vir liberalis, vide hasla; construo autem: jarþar havslv orðbrjótr forþar Þönmv rez liberalis Danos defendit.

ORDFÁTT, neutr. adj., mér varðat orðfátt verba me non defecerunt (ord, fār), GS. 15.

ORDFIMR, adj., disertus, facundus (ord, fimr), G. 44 (pros. F. IV 310); subst. orðfimi, f. facundia, pros., SE. I 98. 608.

ORDFÆRI, f., eloquentia, facundia: aldyran bið ek ora | orðfæri guð stæra, Gv. 1. Propr. videtur esse copia verborum, ubertas sermonis, scribendum orðfæri, quum Fær. orðfærir sit = Isl. margorðr (Fær. 14). Sic SE. II 48, orðfæri copia verborum; F. III 103, dictio, elocutio poetica; Jömsv. 7, sermo, ubi est neutr. gen., ut vulgo. Adj. orðfærr dicendi facultate pollens, Eg. 25; adv., orðfærliga diserte (copiose et ornate), F. I 148; XI 37; Orkn. 210; huc et pertinet: vel orðfæriinn, F. IV 180, et orðfærd sermo, F. IX 326.

ORDGNÓTT, f., copia verborum (ord,

gnótt), G. 10; SE. I 468, 3; facundia, Mg. 19; Lv. 1. 2. 4.

ORDGÓÐR, adj., oratione facundus (ord, góðr), Fb. 19, 14, lect. membr.

ORDHAGR, adj., disertus (ord, hagr), G. 66, pro subst., rez eloquens, de Haraldo Gillio.

ORDHEILL, f., omen, sive bonum sive malum (ord, heill); spec., omen sinistrum, Hyndl. 46. Sæpius de fausto omine: hafa orðheill fyrir e-m faustis ominibus prosequi aliquem, Ld. msc. c. 26, leita orðheilla við menn verba gratiosa ex hominibus captare; Vigagl. 6; góð orðheill bona fama, Vd. 38.

ORDHEPPINN, adj., facetus, lepidus, facundus (ord, heppinn), ÓT. 13, 2.

ORDHOF, n., fanum, domus verborum, os (oris) (ord, hof), Sonart. 5.

ÖRDIGLYNDR, adj., asperi, difficilis, bellicosi ingenii (örðigr, lyndr), Hh. 2, 1 (F. VI 132, 1, AR. II 19 h. l. habent örðuglyndr).

ÖRDIGR, adj., difficilis, acer, rehemens: örðigt vatn ardui fluctus, mare asperum, F. VI 173 (Hh. 18); örðigt veðr adversa tempestas, F. IV 135, 2 (ÓH. 70, 2). In compos.: gunnörðigr, skúrörðigr.

ÖRDKRINGI, f., argutia (propr., sermonis rotunditas: ord, kringi), Harbl. 45.

ÖRDLOF, n., laus, fama, existimatio (ord, lof), F. X 432, 76.

ÖRDÖFR, adj., facetus in dictis, F. X 187, var. lect. 18; id. qu. orðnæfr, SE. I 536 (ord, nöfr = næfr, Dan. knøv).

ÖRDPRÜDR, adj., fama inclitus (ord, prüdr), F. II 312, 2.

—ÖRDH, adj. term., deriv. ab ord, in compos.: fastorðr, hagorðr, haldorðr, hvassorðr, mjukorðr, reidiorðr.

ÖRDRAKKR, adj., animose loquens, audax, animosus (ord, rakkr), Hs. 14; AR. I 272; Grett. 42, 5.

ÖRDREYR, n., arundo verborum, lingua (ord, reyrr), ÓH. 74, 2.

ÖRDROFI, m., qui promissa migrat (ord, rofi a rjúfa), FR. II 302, 3.

ÖRDSÆLL, adj., fama inclitus (ord, sæll), SE. II 499, 8; Mg. 9, 5; F. III 12, 2; Hild. 11, 4.

ÖRDSKÆÐR, adj., qui aliis dictis nocet, qui imprecationes in alios jactat (ord, skæðr), Sturl. 6, 36, 1.

ÖRDSLÆGR, adj., callidus in dictis, astutus, cafer (ord, slægr), Sturl. 2, 34, 1; SE. II 130, 2, sec. II 414, 4; orðslægr ormr serpens in dictis astutus, Sks. 508.

ÖRDSLÖG, n. pl., calumnia (ord, slag), Skaldh. 2, 62.

ÖRDSNJALLR, adj., disertus (ord, snjallr), ÓH. 154, 2.

ÖRDSPEKI, f., facundia, eloquentia (ord, speki), Vafþr. 5. 55; Lv. 4; SE. I 544.

ÖRDSPEKINGR, m., vir disertus (ord, speki), SE. I 536.

ÖRDSTAFIR, m. pl., literæ (ord, stafir), Am. 9, id. qu. málráðnir characteres runici literales.

ÖRDSTÍRR, m., fama, vide orztírr.

ÖRDUGLYNDR, vide örðiglyndr.

ORDSVINN, *adj.*, disertus (ord, svinnr), Gullk.; F. V 332, ubi var. lect. orðsfer.

ORDVÄNDR, *adj.*, maledicus (ord, vändr), Si. 28, 4.

ORDVÄPN, *n.*, telum, instrumentum verborum, lingua (ord, vöpn), Lv. 41.

ORDVISS, *adj.*, disertus, facundus (ord, viss), SE. II 628.

ORDVITR, *adj.*, sapiens in dictis (ord, vitr), Sturl. 4, 48, 1.

ÖS, *f.*, tumultus, strepitus, turba: mikil var ös, þar er magnus strepitus fuit, ubi, Sturl. 5, 5, 1; arfþegi Áka vann ös strepitum excitavit, strenue pugnavit, Jd. 27.

ÖSA (-i, -ta, -t), *id. qu.* ösa (æsa): östiz allra landa umzjóð in rabiem convertebatur, SE. I 254, 2, sec. Cod. Reg. Sic ösico = resiz incitatur, de mari, SE. I 502, 4, sec. Cod. Worm., et östoz = østuz, Fsk. 9, 1 (H. 19, 5); part. pass., östr á imu incitatus ad pugnam, pugnandi cupiditate flagrans, Hund. 1, 49. Hinc Norv. öpöstr incitatus, concitatus (= uppæstr), Strömii Descr. Sunnm. 1, 417.

ÖSA (-i, -ta, -t), excitare, concitare (örr, cf. ausase): pass., östiz ögir mare concitatum est, ferbuit, F. VII 329, 3; act., ösa úfríð excitare bellum, F. X 300.

ÖSAGÐR, non dictus (ó neg., segja), de peccatis, confessione non patefactis, Has. 6.

ÖSÁINN, non salus, non consitus (ó neg., sá: ósánnir okrar agri non consili, Vsp. 55, i. e. sine salione, sponte fruges ferent.

ÖSAMT, *adv.*, una, simul (= ásamt), F. VI 197, 2 (o = á).

ÖSÁTT, *f.*, dissensus, (ó neg., sátt): at ósátt minni meo cum dissensu, me dissentiente, invito, Alm. 6.

ÖSADR, *adj.*, non verus, falsus (ó neg., sáðr): gen. pl. ósáðra orða mendaciorum, Sk. 2, 4.

ÖSÆLL, *adj.*, non beatus, miser (ó neg., sæll), Has. 22, vide úsæll.

ÖSÆMA (-ni, -mda, -mt), contumeliá, dedecore afficere (ó neg., sæma); virginem violare, þ. Hrað. 8, 1.

ÖSENNT, non missum, τὸ nihíl mitti (ó neg., senda), Hávam. 148.

ÖSGRÚI, *m.*, gigas, SE. II 554, *id. qu.* ásgurúi, avsgurúi.

ÖSGRÚI, *m.*, gigas, SE. II 470, *id. qu.* osgrúi.

ÖSGRÚA, FR. I 474, 2 (AR. I 182, 4), ubi cod. A habet os graa; ösgrúa divisió, puto, scribendum, ös grúa cumulus foci, cineres, in enigmaté, ab ös turba, multitudo, conclusio, et grúi, *id. qu.* Norv. Grua focus. Lectio os graa idem, puto, valet, atque ös grá (grá) cumulus leucophaeus, griseus, quod in enigmaté commode potest de cineribus intelligi.

ÖSIDR, *m.*, perversa consuetudo, malus mos (ó neg., síðr); in sing. collective, mores perversi, Ód. 16; ó. orða. SE. II 232, 2.

ÖSJALDAN, *adv.*, non raro (ó neg., sjaldan), Vsp. 19; Has. 11.

ÖSJÖTLADR, non expiatus: ösjötlað and-rán cædes non expiata, Grett. 50. J. Olavius,

in NgD. 110 ösjötlatt vertit: sine collectis capiti, vocem haud dubie derivans a sjót. Derivo hanc vocem a verbo sjötla sedare, quod occurrit F. II 43: en er sjötlaðiz (hárrystit, ok hljóð fekkz ubi sedati erant clamores; et ex Hryggjarstykki alicubi excerptum reperi: reiðin sjötlaðiz alicubi sedatur; itaque sjötla = setja; setja autem usurpatur de componendis litibus et controversiis, v. c. F. XI 76. 84, Vigagl. 7, et de expianda cæde, F. VI 213: konungar urðu vel á-sáttir um hit fyrri vísit, ok var þat sett ok samit; ut sjötla, Grett.: hafst við i Vestfjörðum, þar til sem sjötlað þessi mála felli, membr. Hávn. (sjötlað um þessi mál, cod. Upsal. c. 46).

ÖSK, *f.*, votum; dat. pl. óskum ex sententia, Ha. 310, 2.

ÖSKA, *f.*, pueritia, *id. qu.* æska (pro þr-ska, vide orska), F. VII 327, 1.

ÖSKABYRR, *m.*, ventus exoptatus (ósk, byrr), Hund. 2, 30.

ÖSKAFUNDR, *m.*, optatus congressus (ósk, fundr), Ha. 258, 4.

ÖSKALÍF, *n.*, vita exoptata, vita quam quis recipere cupit (ósk, líf): skipa vífi heim aptr með óskalífi mortuam feminam vivam restituere, Gd. 19.

ÖSKALOF, *n.*, laus sincero animo prolata (ósk, lof, Hv. 9.

ÖSKAPLIGR, *adj.*, naturæ repugnans, iniquus, immanis (ó neg., skapligr), Ísl. II 351, 1 (pros. Eb. 33; Gm. I 634).

ÖSKARÁÐ, *n.*, consilium exoptatum, optimum (ósk, ráð), Skálðh. 1, 38.

ÖSKEGGJADR, *adj.*, imberbis (ó neg., skeggjadr), F. VI 44, var. lect. str. 3.

ÖSKEPNA, *f.*, satum sinistrum, dirum (ó neg., skepna), *id. qu.* ósköp: höðr óskepnan varð uppi, Orkn. 22, 4.

ÖSKERTR, non imminutus, integer, (ó neg., skerða): basmir óskertar integrá cimelia, AR. I 207.

ÖSKI, *m.*, Odin, Grm. 48; SE. I 38; 86, 1. Occurrit in composito óskkván, qu. v., et óskvíf.

ÖSKINJÖRÐR, *m.*, deus optans (= æskinjörðr), Plac. 52, ubi supplendum videtur: óskiniðr (undlinns) gladium optantes, pugnatōres, viri.

ÖSKIRÐR, non baptizatus (ó neg., skíra): óskirð enni frontes non baptizata, homines pagani, F. VI 55, 1.

ÖSKJÁLIGA, *adv.*, infallibiliter, certo, indubie (ó neg., skjáliga): Augústinus innir næsta í óskjáliga í sínu máli, Nik. 2.

ÖSKJÓTL, *m.*, impedimentum (ó neg., skjótr). — 2) ut óskundi incommodum, damnum, malum, vis, Scarfd. 15, 3.

ÖSKKVÂN, *f.*, uxor Oskii (Odinis), terra (Óski, kván). *il. provincia:* jófraz óskkvánar præsides provinciarum, præfecti, gramir óskkvánar jófraz rex præsectorum, monarcha, Hg. 26, sec. membr. E, hoc ordine: gramir óskkvánar jófraz, hinn er gat yfrinn byr (gratiam), gerra hlifa sér í geirvífa mána snerru; cf. óskvíf.

ÖSKMÆR, *f.*, virgo electrix (ósk, mærr),

i. e. Valkyria, Amazo (= skjaldmer FR. I 177), Og. 18, ubi acc. sing. óskmey. Óskmey (acc. óskmey), FR. I 118, aut est famula interioris admissionis, aut id. qu. eskísmey cistellatrix, nam sermo esse videtur de Fulla, famula Friggæ (cf. præfat. in Grm. et SE. I 111).

ÓSKMÖGR, m., filius dilectus, carus (ósk, mögr): ó. Úlfs Ulei carus filius, Steiu Esthrítius, Ulei f., R. D., Fsk., 123, 3, quæ sic: stýrir Úlfs til Elfar | óskmögur skipum fögrum. Óskmögur drottins dei dilectus filius, Christus, Hv. 16, ubi dat. sing. ó-kmezi. — 2) filius electus, adoptivus: óskmegir, pl., gen. óskmaga, heroes Valhallæ, Monoheroes (Einherjar), Æd. 16, id. qu. óskasýnir, SE. I 81 (hans, o: Valföðrs, óskasýnir erv allir þeir er i val falla, etc.); óskasonr autem esse filium adoptivum patet ex FR. II 242 (ok ætlaði hann gjöra sér hann at óskasýni).

ÓSKÖP, n. pl., fata sinistra, dira (ó neg., sköp), Skáldh. 1, 8; 5, 39 (cf. SE. I 74). — 2) nefas, Hvam. 98.

ÓSKOPNIR, m., campus, ubi Surtus et Asæ debellabunt, Fm. 15. FR. I 161 vertit óskapr non creatus.

ÓSKORINN, non sectus, non excisus (ó neg., skera): ax óskorit arista integra cum culmo, cornui incisa, Gha. 22; óskornum aðglum unguibus non sectis, Grett. 16.

ÓSKRÁN, f., dea optans (ósk, Rán): ó. æða þeris quæ profusum sanguinis sistit, mulier (ab arte medica), SE. I 436, 1.

ÓSKRUÐR, m., gigas, SE. I 550, 2; II 470. 615 (in II 551 tantum cernitur ós...ðr); vide FR. III 389.

ÓSKVÍF, n., uxor Oskii (Odinis), terra (Óski, víf), SE. I 514, 1.

ÖSLA (-ada,-at), vadere, ruere: ó. or eldi ex igne effugere, FR. II 288, 2; 555, 2.

ÖSLÆKINN, adj., impiger, gnarus, strenuus (ó neg., slækinn), SE. I 536; Hugsm. 34, 5; de rege, F. VI 436, not. 1.

ÖSLÆR, adj., non hebes (= ósljór, qu. e.); neutr. óslætt, loco adverbii, non segniter, celeriter, vel non parum, magnopere: álmr rauds óslætt arcus (gladius?) non parum rubescebat, HR. 78.

ÖSLETTA, f., inæqualitas, asperitas (ó neg., slétta): ennís óslættur asperitates frontis, frons corrugata, contracta, Eg. 55, 4.

ÖSLI, m., pes (ösla): ek dró bjúga ösla frá eldi curvos pedes ab igne protrahi, i. e. ab igne abscissi, FR. II 87, 1.

ÖSMÁBORINN, non ignobili loco natus (ó neg., smáborinn), II. 31, 3.

ÖSMÁR, adj., non exiguus, non tenuis (ó neg., smár): þat var ósmátt haud exiguum fuit, gravis dolor erat, Ag. (locum vide orka); ósmár bætr satisfactiones non tenues, Og. 19.

ÖSMUNDR, m., regulus maritimus, Wechart., id. qu. ásmundr, jösmundr, SE. I 518, var. lect. 8.

ÖSNÆFR, adj., id. qu. snæfr (ó explet., vel = of), F. X 187, var. lect. 18.

ÖSNEISTI, m., scintilla amnis, aurum

(ósn, neisti): veitir ósneista præbitor auri, princeps liberalis, F. V 170.

ÖSNILLI, f., stultitia, imprudentia, insipientia (ó neg., snilli): ó. heims vanitas mundi, hominum, hallaz burt frá heims ósnilli hominum vanitatem, rerum humanarum vanitatem avversari, Nik. 20.

ÖSNJALLR, adj., ignavus (ó neg., snjallr), Hvam. 16. 48, ubi opponitur frækn, ut mildr et gleyggr.

ÖSNÖTH, adj., insipiens, imprudens, stultus (ó neg., snotr), SE. II 216, 2; Hvam. 24. 25. 26. 27. 79. 104. 162.

ÖSÓMI, m., contumelia, injuria (ó neg., sómi), Gd. 29.

ÖSORG, f., nox, qs. vacuitas doloris, curæ (ó neg., sorg), SE. I 510, 2.

ÖSP, f., populus (tremula), SE. II 483; Hm. 4 (avsp). Dan. Asp et Æspe, Stec. Asp, Germ. Aspe et Æspe.

ÖSPILTR, non depravatus, non corruptus, integer (ó neg., spilla): óspiltar rúnar incorruptæ, Bk. 1, 19.

ÖSS, m., deus Asa, id. qu. Áss, FR. I 437, not. 1; 520, not. 3; Ísl. I 258, not. 11.

ÖSS, m., ostium fluminis, it. locus ubi se amnis e lacu exonerat. — 2) aqua, Ed. Lðvasína: óss glöð ignis aque, aurum, óss glöða elrir alnus auri, vir, Ód. 26; óss viti ignis aque, aurum, óss vita áss deus auri, vir: ek segi þat óss vita ásum, Sturl. 1, 23, 1; ósa eldr, id., ósa elds fægir vir, Ísl. II 67, 1; ósa róf annuli, HR. 56, v. róf; vide et ósneisti.

ÖSS, pron., noster (Germ. unser, AS. usser); in nom. sing. masc. et neutr. non occurrit; Gloss. Ed. Sæm. II testatur, inveniri alicubi nom. masc. ossi quem nusquam existere puto; J. Olavius, in Mant. ad NgD., ponit nom. ossr sed in talibus absorberi solet r, ut in adj. hvass, hress, viss, subst. rass, sess, foss, guss, gyss. Sing.: ossa nostram, G. 4; ossu nostro, Mg. 1, 3; Has. 33; ossum nostro, Am. 30; ÖH. 70, 1. (AR. I 303). Pl.: neutr. oss, Hv. 3 (nisi sit dat. pl. pron. ek); ossar nostras, Korm. 26; Am. 52; ossa nostros, II. hat. 5, sec. ed. Holm.; ossum nostris, Skf. 14; Hund. 2, 10.

ÖSTAFR, m., id. qu. stafr (ó pleon.): ostaftr hjörvedrs columnen pugnæ, pugnator, bellator, Fsk. 36, 1.

ÖSTILTR, adj., immodestus, immodicus, immoderatus (ó neg., stiltr); acc. sing. masc. óstiltan, vice adv., immodice, vehementer: elti víkinga óstiltan prædones vehementer persecutus est, Ha. 66, vide óstiltr.

ÖSTMÝGIR, m., consumtor casei (ostr. m., mýgir), inhonesta viri appellatio, SE. II 631.

ÖSTR, f., Ostra, insula Norvegiæ (hod. Österå in Hordia Boreali). Ex vetusta collectione regia, Nr. 2368, forma 4ta: geyst fer umgjörð Östrar rapide fertur cingulum Östræ (i. e. mare).

ÖSTYRKTR, f., imbecillitas, infirmitas (ó, styrkr): de infirmitate morali, in sing., Has. 19; it. in pl. óstyrktir, Has. 51. 57.

ÖSVÍFR, adj., asper, severus (ó neg.,

svifr). — 1) *asper, de vulnere*: ósvifr andar sár aspera (gravia) animi vulnera, *Has. 51*. — 2) *severus*: ósvífrum ótta rándróttar severo prædonum terrori, i. e. regi, prædonum severo vindici, *Ha. 320, 2*. In prosa, *F. V 210, id. qu. óþýðr, óvægr, nam quod h. l. dicitur ósvífr við alla úsídamenn, hoc F. IV 111 exprimitur: óþýðr við alla ósídamenn, i. e. in omnes male moratos severus. Vide úsvífr*. — 3) *procax, protervus, imprudens*: ósvífr Kraka dísu hlökk semina proterva, *F. VI 251, 2 (Hh. 32, 2)*.

ÓSVÍFRANDI, m., *hostis*: ó. Ása *hostis Asarum, gigas, de Thjassio, SE. I 310, 1, ubi Cod. Reg. abbreviate dat ósvífr^vnde. Propr. est, ut puto, part. act. verbi ósvífra (ab ósvífr)*, unde nihil superest præter hoc participium, et subst. verb. ósvífruðr et subst. ósvífrúgr.

ÓSVÍFRÚNGR, m., *hostis* (ósvífr), *SE. II 497. Ilac voce usus est E. Olavius, in Kvæði p. 171.*

ÓSVÍFRUÐR, m., *hostis* (vide ósvífrandi), *SE. I 536, sec. Cod. Worm.; SE. II 465. 548. 611, quo loco Cod. Reg. prave dat ósvífr, ruðr.*

ÓSVINNUR, adj., *insipiens* (ó neg., svinnr): dómr ósvinnur apa existimatio, insipiente ac fatuo (temerario) homine digna, *Fm. 11; skipta orðum við ósvinna apa cum insulsis scurris, Hávam. 124. Vide ósviðr.*

ÓSVIPT, supinum verbi svipta cum neg. ó: jarl heit ósvipt húnskript (dat.) dynasta velum non demittit, non contrahit, *SE. I 696, 1, id. qu. jarl sviptir eigi seglinu.*

ÓSVIÐR, adj., *insipiens, insulsus* (ó neg., sviðr), id. qu. ósvinnr: in nom. sing. masc., *Hávam. 21, 23; Fm. 37; Bk. 1, 24; gen. pl.: hverr ósviðra apa quilibet insipientium simiarum (fatuorum), Gm. 34.*

ÓSYNJU, dat. sing., sine nom.; fyrir ósynju sine justa causa, temere, imprudenter, *Fsk. 173, 2* (quasi ab ósynja, f., deriv. ab ó neg. et sýnn). Idem est at ósynju, *F. IV 142; Sturl. 6, 28; Gpl. 179; it. absol. ósynju, Óll. 71. 186 (F. V 15).*

ÓSYNJUR, f. pl., deæ *Asides, id. qu. Ásynjur* (o = á), *Vigagl. 21, 3. Vide Oss = Áss.*

ÓSÝNN, adj., (ó neg., sýnn), 1) act., qui non cernit, visu carens, ósýnna augna oculorum visu carentium, *FR. I 263*. — 2) pass., qui non cernitur, non perspicuus, it. incertus: ósýnt er incertum est, *Sk. 2, 25.*

ÓTAL, n., innumera multitudo, magnus numerus (ó, tal): acc., ótal skipa, *FR. II 31; dat.: vit ótali bragna. SE. I 704, 3.*

ÓTALA, adv., sine fraude (ó neg., tála); it. sine dubio, profecto, certe, *ÓH. 194, 1. 2.*

ÓTAMR, adj., non cicur, ferus (ó neg., tamr): gen. sing., aldins ótams varðrúnar viggis vetusti, feri lupi, *F. VI 417, 2.*

ÓTEITR, adj., parum hilaris, tristis (ó neg., teitr), *Hjmk. 25, ubi: óteitr* (o: var) jótunn.

ÓTÍÐR, adj., non solitus, infrequens (ó neg., tíðr). — 2) neutr. ótítt parum familiaritatis: hánom er ótítt við jótuns brúðir pa-

rum ei (Thori) familiaritatis est cum gigantum virginibus, *Hyndl. 4. Oppositum est: gera sér títt við e-n familiaritatem inire cum aliquo, Eg. 35. 41.*

OTR, m., *mustela lutra*: ullar otr lutra villosa, ursus, *Grett. 23*; hafis otr lutra pelagi, navis, *SE. II 154, 3 (I 411, 3); o. siglu l. mali, id., F. X 354; o. vánar l. fluvii, id., Ód. 21; o. útlegs l. oceanii, id., rennir útlegs otra incitator navium, vir, RS. 23 (Ghm. II 742). Otrs gjöld multa pro cæde lutræ, aurum, *SE. I 402, 2 (cf. I 336, c. 32. 352—56; otrs naudgjöld, id., eorum eik semina, Ag.; otrs dýna culcita lutræ (ut alias serpentis), aurum, forte a pelle lutræ, auro completa et contecta, otrs dýnu meidr vir, homo, Lv. 12.**

ÓTRAULLA, adv., facile (ó neg., traulla), *Lc. 29.*

ÓTRAUÐR, adj., non invitus, non tardus, non refugiens s. detrectans; intrepidus, alacer, lubens, promptus (ó neg., trauðr), *F. III 12, 1; Si. 24; und spræði ótrauð rauðum legi non tarde, effuse, ÓH. 193, 2 (F. V 29, 2). Cum gen. ó. gamans, FR. I 428, 3; ó-trauðir vigs ad pugnam impigri, Skf. 24. Neutr. ótrautt largir, copiose: úl var ógnar gagla ótrautt gett ramni, HR 52.*

OTRHEIMR, m., *domicilium lutræ, mare* (otr, heimr): otrheims floti classis (naves, oceanio idoneæ, = hafs skip), *ÓH. 152, 2.*

ÓTRÚ, f., quod contra religionem est, quod religioni repugnat (ó neg., trú): drýgja ótrú, *Gþ. 2.*

ÓTRYGGR, adj., infidus, perfidus (ó neg., tryggr), *F. VII 196 (Mh. 12, 1), ubi dat. pl. ótryggum.*

ÓTT, neutr. adj. óðr, qu. v.

ÓTTA, f., *tempus antelucanum* (ut distincta pars diei, ab hora antem. 1½ ad 4½), *Am. 50; Krm. 14* (ubi vide adnotata); *Hh. 34, 4; F. XI 306, 1; Sturl. 5, 4, 2. Ótta, FR. I 148, explicatur proxime præced. 147 per: þá er nótt eldir þrimum diluculum (unde elding nætr, ÓH. 125; F. IV 263, et absol. elding, Hrafnk. 9); Marc. 1, 35, πρὸς ἔσπυρον ἡμέραν, Mæsg. vertitur air uhtvon (Isl. fyrir óttu), ab uhtvo (ótta).*

ÓTTA, verb., unde part. óttandi metu perculsus: bið ek óttandi, *Lil. 75. Usitatum est óttaz metuere, timere.*

ÓTTAGJARN, adj., *meticulosus, timidus* (ótti, gjárn), *Lb. 38.*

ÓTTALAUS, adj., *timoris expers, intrepidus* (ótti, lauss), *Has. 32; neutr.: oss er óttalaust við ógnar stýri non metuimus hominem, Eg. 75, 1.*

ÓTTI, m., *terror* (Mæsg. og timeo, óhta timebam), timor: lýsa ótta metum ostendere, metu affici, *Fsk. 166, 2* (locum vide sub herflótti); kemr ótti þá tum terror adest, *Lb. 26; bera ótta fir sjálfum sér sibi cavere, Has. 11. Metaph., quod terrorem infert, de personis: ótti jótna terror gigantum, Thor, SE. I 278, 1; ótti rándróttar terror prædonum, rex, Ha. 320, 2; in appell. virorum, SE. II 498, v. c. ótti fengins gulla terror auri comparati, vir liberalis, SE. II 498, 3 (F. VI 196, 2);*

ótti ormvengis, id., *Ha.* 318, 2, cf. galli. De rebus: ótti gulls terror auri, liberalitas, vandr ótta gulls liberalitate adstretus, liberalis, *Hg.* 31, 3; hjóða rínar leyg ótta auro non parcere, liberalem esse, *Ód.* 1; ótti brynju terror loricae, gladius, hita knátti brynju ótti acutus erat gladius, *HR.* 31; dals ótti terror vallis, dals ótta fjöll montes, valibus terribiles, i. e. præalti, *Vigagl.* 9. — 2) periculum: opt haddt er hætt í ótta in re subita sapius te periculo exposuisti, *ÓH.* 27, 1; veit drótt mikinn ótta, *Ílk.* 20.

ÓTTLAUST, adv., sine timore (ótti, lauss), *Rekt.* 3; *Nj.* 21, 2; *Has.* 36; *Lb.* 52.

OTTO = ÁTTU, 3. pl. impf. ind. act. v. eiga. *HR.* 31 (nisi sit id. qu. attu ab etja).

—ÓTTR, term. adj., significans 1) copiam et multitudinem, v. c. dögótttr, orrótttr, sverðótt (Ánótt, *FR.* II 311). — 2) habitum corporis et animi, v. c. kollótttr, úndótttr.

ÓTTVIN, m., amicus populi, virorum (ott = átt, ætt), lectio cod. II, *F.* VI 84, var. lect. 13; 386, var. lect. 3; 428, var. lect. 2; ítt. codd. B, C, *F.* IV 187, var. lect. 2, vide otvin.

ÓTVINN, adj., vox prava, *NgD.* 128 et *Mant.*, ubi vertitur: non duplex, i. e. certus, non dubitans, non timens, bered, færdig, utvillraadig; qui significatus adhibetur ibid. p. 29, ex *ÓH.* 92, 6, ubi ótvin vertitur *Dan.* fyrir. Hæc prava vocis acceptio adhibetur in *Ílkr.* VI, repetita jam in *Eg.* 330, not. 2, ubi ótvinn konúgr vertitur: fortissime (candide) rex. Sic putavit J. Olavius vocem compositam esse ex ó neg. et tuinnr = tvennr duplex. Sed vide mox otvin.

OTVIN, m., id. qu. ottvin amicus virorum, amicus populi (ot = ott, átt, ætt: vin = vinr), gen. otvins, *F.* VI 428, ubi otvin Engla, i. e. vinr Engla áttar amicus nationis Anglicæ, rex Anglicus, þrýstir Engla otvins oppressor, adversarius regis Anglici, rex Norvegicus (vide *F.* XII ad h. l., et *ShI.* VI 81, not. d, et *VIII* 314 in emend. ad VI 398, l. 5); konúgr otvin rex, virorum amice, *F.* VI 386, 2; otvin, *F.* VI 84, 3, in *ShI.* VI 81 et *F.* XII, appositum retuli ad Magnús, sed potest esse vocativus, populi amice, ut apostrophe ad regem. Sic et *F.* IV 187, 1, otvin lectio codd. G, I, S, rectissime ut vocativus accipitur, quo loco codd. E, K, L habent ut vin (utvin).

ÓTVISTR, adj., non tristis, jucundus (ó neg., tvistr). *SE.* I 610, 1.

ÓTYNN, *Mg.* 34, 3, prava lectio, sec. unum cod. D, metro adversans; nam h. l. membr. E et tres codd. (B, G, H) præferunt otvin, membr. A ottinn (prave pro ottuin). J. Olavius hanc pravam lectionem adduxit in *NgD.* 128.

ÓTYRRINN, adj., qui alios non lacessit, ad iram provocat (ó neg., tyrrinn), *GS.* 12. In prosa *F.* VI 304.

ÓUMK, vide óaz.

ÓVARI, m., corvus, *SE.* II 456. Vide óveri.

ÓVARR, adj., incautus (ó neg., varr), *Ghe.* 42.

ÓVÆGINN, adj., cedere nescius, animo constanti et imperterrito (ó neg., væginn), *Am.* 96; *SE.* I 491, 1.

ÓVEGR, m., contumelia (ó, vegr): óvega menn homines contumeliosi, scelerati, *Has.* 39.

ÓVENJA, f., vitia, pravi mores (ó, venja), *Lb.* 35.

ÓVÆNN, adj., desperatus, desperandus (ó neg., vænn); neutr. óvænt, vice adv.: stefna óvænt desperanter agere, mala meditari, *Lil.* 48.

ÓVERI, m., corvus, *SE.* II 488. — 2) animus (óværi), *SE.* II 467. 613.

ÓVERDR, adj., indignus (ó neg., verðr), *Has.* 4. 27.

ÓVERÐUGR, adj., immeritus, indignus (ó neg., verður), *Lil.* 65. Sic óverður dauda morte indignus, *F.* VII 158.

ÓVÆTTR, f., id. qu. meinvætttr, *Grett.* 65. 7.

ÓVILI, m., incommodum, tristitia, ægritudo (ó neg., vili), *Bk.* 2, 43, id. qu. sequi móðtregi.

ÓVILJANDI, invitus (ó, vilja), *Plac.* 17. ÓVILTR, non depravatus (ó neg., villa), *Bk.* 1, 19.

ÓVINR, m., inimicus, hostis, *Hávam.* 1. 43 (ó neg., vinr).

ÓVÍSLEGR, adj., noxius, damnosus: óvislegar þislr noxi, periculosi cruciatus, de suppliciiis infernalibus, *Has.* 38. Radix videtur esse óvisli noxa, damnum, *F.* XI 81, forte et cognatum óvlsa, quod videtur esse id. qu. ó-kundi noxa, v. c. gera óvisu, *F.* VI 201; sýna óvisu, *Ghm.* II 312 var. lect. 4; *Háv.* Ísf. 52, unde forte óvisavagr.

ÓVÍSS, adj., incertus (ó neg., viss): óvist er incertum est, *Hávam.* 1.

ÖX, f., securis, gen. öxar, *Ílk.* 44, 2 (*F.* VI 270, 2). Etiam öxi, v. c. Bl. membr.: þa er flanden reddare við hian (crossen) hellr en við ecki vapn annat huarke sverð nema öxi. Vide supra ex, eyx.

ÖXI, m., taurus, id. qu. uxi, *Hymk.* 18; *SE.* I 444; öxa matr esca lauri, pabulum bubulum, de vili victu, *F.* V 219.

ÖXL, f., humerus: lita um öxl respicere, *Orkn.* 82, 4; skjóta e-u of öxl post humeros rejicere, i. e. aversari, vel super humerum jacere, imponere sibi, subire (difficiles labores), *Grg.* 6; limir axla rami humerorum, brachia, *SE.* I 600, 1, vide axllimar.

ÖXLA, id. qu. axla augere: öxlum styr þenna augemus (committimus) hanc pugnam, *Fsk.* 23, 1.

ÖXN, n. pl., boves, id. qu. yxn, uxn, *Rm.* 19.

ÖZ, adv., vehementer, id. qu. æst (propr. neutr. part. pass. v. qsa): lét hnefa skjalla qz við eyra pugnum auri (gigantis) vehementer incussit, *SE.* I 258, 3, Cod. Reg. (Cod. Worm. et Upsal. h. l. legunt ar, quod voci præced. conjungunt, o: reyrrar, quod sequitur *Lex. Mythol.* p. 460).

ÖZTR, superl., summus, præstantissimus, optimus, id. qu. æztr, wðstr (compar. wðri), *Grm.* 43; *ÓH.* 220, 1 (*FR.* I 110, var. lect. 5); *Plac.* 51 (ubi scribitur øzstr).

ÓÐARFR, adj., inutilis (ó neg., þarfr), *Hávam.* 167. — 2) noxius: óþarfr öldum de homine, *Me.* 20, sed trè óþarfr öldu ligna hominibus noxia, i. e. patibula, *F. VII* 304. Óþarft, adv., ad incommodum, in perniciem, *Bk.* 2, 59; vide úþarfr.

ÓÞÆGILIGR, adj., non acceptus, ingratus (ó, þægiligr), *Lo.* 3.

ÓÞEKKR, adj., molestus, intrisus (ó, þekkr), *Öll.* 92, 6 (*AR.* I 325, 2; *F. IV* 187, 1); *Korm.* 19, 8.

ÓÞJÖÐ, f., homines mali, malefici, prædones (ó, þjóð), de Vendis, *Mg.* 25, 2 (*SE.* I 513, 5); de paganis, *Ód.* 15; eyðir óþjóðar eæstirpator maleficorum, rex, *SE.* I 408, 1. Pl., óþjóðir gentes barbaræ, de Frisiis, *Gal-lis, Vendis, F.* I 124, 2 (ubi *ÓT.* 26, 4 yr-þjóðum); ingi óþjóða rex barbarorum (*Sco-torum*), *Ha.* 324, 1.

ÓÞÖKK, f., nullæ gratiæ, indignatio, of-fensio, animus offensus: pl., kunna e-m ó-þakkir indignationem suam significare verbis, declarare alicui, se rem improbare, aliquid sibi ingrâtissimum esse, *Ísl.* II 351, 2 (*pros. F. VIII* 251).

ÓÞOKKI, m., simultas (ó, þokki), *RS.* 33.

ÓÞOKKAÐR, adj., intrisus (ó, þokkaðr): cum dat., ó. broðgýgi, *SE.* II 634; *Selk.* 17 (*cod. membr. Holm.*).

ÓÞOLA, m., character magicus, impatien-tiæ et inquietis efficaæ (ó, þol), *Skf.* 29, 36.

ÓÞÖRF, f., incommodum, damnum (ó-þarfr), *Mg.* 15, 1.

ÓÞORNADR, non arescens (ó, þorna): óþornat korn semen solidum et succi plenum, maturum, *Lb.* 5.

ÓÞRÆTINN, adj., non contentiosus (ó, þrætinn), *Nik.* 31.

ÓÞROTILGR, adj., inexhaustus, immensus (ó, þrotligi): óþrotlig brynreidar sól aurum immensum, *Ha.* 318, 3; óþrotligt lið copiæ immensæ, *F. VII* 7, 2.

ÓÞURFANDI, sine causa, temere faciens (ó, þurfa): pl. óþurfendr, *Ý.* 24, 2.

ÓÞURFT, f., incommodum, molestia, dam-num (ó, þurft), id. qu. óþarfr, *Korm.* 3, 3.

ÓÞVERI, m., animus, *SE.* I 542 (*SE.* II 550; óduere; II 467, óveri; II 613, óveri).

ÓÞYRMIR, m., qui non parcit (ó, þyrmir): ó. hjórs qui gladio non parcit, indefessus pugnator, *SE.* I 430, 4, ubi construe: ó. hjórs barg varga fjórvi vitæ luporum consu-luit, lupos saturavit.

ÓÐAL, n., fundus avitus, *Rm.* 45; prædium avitum, *FR.* II 88, 2; pl. óðal þegna avita prædia civium, *Mg.* 17, 9 (*F. VI* 26, 1); patrimonium, *Ílh.* 19, 1; patria, *Mg.* 25, 1. — 2) id. qu. eðli ingenium, animi indoles, it. animus: óðal batni animus exhilaretur, *Ghv.* 20; cogn. aðal.

ÓÐALDRAUGR, m., qui jure hereditario aliquid possidet (óðal possessio hereditaria, draugr arbor): ó. baugs possessor annuli, *vir, Eb.* 19, 5.

ÓÐALSTÓPTIR, f. pl., villæ hereditariæ (óðal, tópt), *Mg.* 9, 5, (aðaltóptir, *F. V* 208).

ÓÐALTORFA, f., gleba gentilitia, fundus

hereditarius (óðal, torfa), *Bk.* 2, 58; *SE.* I 454, 1. AS. eþeltyrf, *Epos Scyld.* 33.

ÓÐALVELLIR, m. pl., fundi hereditarii (óðal, völlr): acc. óðalvöllu, *Rm.* 34.

ÓÐASTRÁNGR, adj., vehementer rapidus (óðr, strángri): í óðastraugum öldugangi æstu maris sæviente, *F. XI* 304, 1.

ÓÐASTRAUMR, m., æstus furens, vehe-mens rapiditas fluminis (óðr, straurm), *Ha.* 234, ubi sec. var. legendum et construendum: snörp járn bitu, sem óðastraurm yrpi ísmöl acula tela secabant, velut si furens æstus fragmina glaciæ jaceret (volberet).

ÓÐBORG, f., arx animi, pectus (óðr, borg), ut óðar rann: lúka upp óðborgar hlið januum pectoris recludere, pectus aperire, inspirare aliquem, *Has.* 1.

ÓÐFLÝTIR, m., qui carmen properat, ce-leriter absolvit, poëta (óðr, m., flýtur), *SE.* II 633, 3.

ÓÐFÜSS, adj., insane cupiens (óðr, fúss), *Hamh.* 26, 28; *A.* 4.

ÓÐGERÐ, f., concinnatio carminis (óðr, m., gerð), *G.* 10; *Lb.* 49.

ÓÐGJARN, adj., vehementer cupidus (óðr, gjarn), id. qu. óðfúss, *Ísl.* II 260, 1 (*SE.* I 410, 1).

ÓÐHARÐR, adj., valde durus, prædurus (óðr, harðr): óðhörð egg, járn, *SE.* I 604, 1; *Orkn.* 5, 4.

ÓÐI, n., ingenium, intelligentia, sapientia, *Vafþr.* 4. 20. 22 (= vit, cf. 24. 26), id. qu. eðli.

ÓÐINN, m., Odin, deorum princeps, *Vsp.* 16. 22. 26. 42. 48; *Hávam.* 98. 111. 146; *Vafþr.* 5. 52. 54. 55; *Grm.* 7. 9. 10. 14. 19. 43. 52. 53; *Æd.* 9. 22; *Vegtk.* 6. 8. 18. 19; *Hyndl.* 40; *Hund.* 2, 32; *Bk.* 1, 2; it. *SE.* passim. Dat. sing., Óðni: seldr Óðni Óðni dicatus, devotus, consecratus, *FR.* II 26; gefinn Óðni, *Hávam.* 141; gen., Óðins, sed Óðnis, *SE.* I 300, 2. Óðins alda unda Ódi-nis, mulsum poëticum, poësis, carmen, *Nj.* 92. — brúðr terra, *SE.* I 320; — eldr (ig-nis), gladius, *SE.* I 420. 428. — ætt dñ, Asæ, *F.* II 54; familia regum Daniæ, *FR.* I 258, 1. — farmr, fengr, fundr poësis, *SE.* I 244 (c. 3). — gjöf (donum), poësis, *SE.* I 244 (c. 3). — gremi (ira), de prælio, *Ílund.* 1, 12; de 'ira Odinis, vide *Skf.* 33; *H. Br.* 7. — hani tringa minima; sec. Fa-beri Prodr. p. 37, {Phaleropus cinereus (= sundhani), *SE.* II 459. — haukar corvi, *Ílund.* 2, 41. — hverr (lebes), Odrerir, Óðins hverfögr poësis, *SE.* I 252. — hyllir favor, gratia Odinis, *Grm.* 50; við (til) Óðins hylli in gratiam (laudem) Odinis, *F.* II 52, 3. — kona, Frigga, *SE.* I 304 (et Freya, sec. *Cod. Reg.* I 304, var. lect. 8). — kvon, Frigga, it. = frygð voluptas, dea voluptatis, *Venus, Söll.* 77. — mjóðr poësis, *SE.* I 244; 246, 5 (*Höfuðl.* 2). — salir Vathalla, *Ílund.* 2, 48. — sessi, sinni Lokius et Hæner, *SE.* I 268. — son Balderus, *Skf.* 21; *Vegtk.* 13; *SE.* I 260 (Ó. barn, id., *Vsp.* 29); Bragi-us, *SE.* I 266 (c. 10); Hödus, *Vsp.* 31; *Vegtk.* 16; *SE.* I 266 (c. 13); *Tyr, SE.* I 266 (c. 9); *Vali, ibid.*; *Vidar, ibid.*; *Thor, Vsp.* 50;

Harbl. 9; Hamh. 21. 32; SE. I 266 (c. 11). — veðr (tempestas), pugna, SE. I 416. 438; Hg. 33, 8. — 2) Óðinn homonymice pro nomine propr. Gizur, de Gizure dynasta Thorvaldi f., Sturl. 9, 10, 1. — 3) in compos. málmodinn.

ÓDLÁTR, adj., furiosus, furens, rabidus (óðr, látr), Hh. 84.

ÓDLAZ (-aðiz, -az), adipisci, nancisci, consequi (auðr, auðinn), cum acc., ð. ástir, Hamh. 29; cum infin.: þá óðlaliz, ok þá eiga gat, Rígr at heita tunc ei contigit nomen Rígi, quod et in posterum retinuit, Rm. 42, ut Skis. 795: óðlaz at heyra = fá at heyra. Pass. et impers., mér óðlaz mihi contingit: guð lætr seggjum óðlaz gott líf, id. qu. lætr blotnaz facil ut hominibus beata vita contingat, Lv. 17.

ÓÐLI, n., genus, vel sors, conditio (id. qu. eðli), Harbl. 8; Æd. 43.

ÓÐLIGA, adv., vehementer, Ag. (locum vide sub orka p. 627), (óðr, óðligr).

ÓÐLÍNGR, m., vir liberalis (óðull), Sturl. 7, 42, 8; óðlíngr álnar orms annulis liberalis, Hs. 6, 2, ut ormbekks gramm. — 2) rex, SE. I 524, 3; I 616, 2. Pl., Óðlingar familia regia Odlingorum, SE. I 520; Hyndl. 10.

ÓÐNIS, metath. pro Óðins, gen. ab Óðinn, Odin: átrúðr Óðnis filius Odinis, Thor, SE. I 300, 2.

ÓÐR, m., animus, mens, ratio, Vsp. 16; hafa góðan óð bono, hilari animo esse, Nj. 24, 1; tryggva óð animum confirmare, Nj. 131, 2; óðar rann domicilium animi, pectus, Lb. 1. — 2) poësis, carmen, SE. I 464; ÓT. 40, 2; óðar smíðr poëta, Eg. 31, 1; óðar ár, lokarr lingua, G. 37; SE. I 410, 2.

ÓÐR, m., [Odus, maritus Freyæ, SE. I 114. 304. 556, 4; kona Óðs Freya, SE. I 304; beðvina Óðs, id., SE. I 348, 1; 424, 3; Óðs mey, id., Vsp. 23. — 2) id. qu. óðr vastator, delector (eyða): mána óðr vastator

lunæ, lupus Mánagarmr gigantei ortus, hino mána óðs kvæn femina gigas, byrr mána óðs kvænar animus, il. animi fortitudo, Hg. 26, quo loco membr. E. habet óskkvanar pro óðs kvænar.

ÓÐR, adj., furens, furiosus, sæviens: ótt dýr sera, óðs dýra eyrna víðr cornu ferinum, poculum; Eg. 44, 2; óðr byrr centus vesaniens, Háam. 90; ótt veðr furens tempestas, Mg. 1, 6; F. XI 295, 2; óðr sjór mare sæviens, F. VI 427, 2; óðríf var látit ótt sagittæ crebro missæ sunt, Mg. 31, 3; verða óðr, de viris, furore corripí, Am. 41; de tempestate, furiosum esse, Am. 17. Neutr. ótt, vice adv., celeriter, Óll. 13, 2; SE. I 606. De pugna, Eg. 52; 55, 2; Gho. 5; de bellatore, acer, ferox, Hl. 9, 1; insanus, SE. I 532. Vide steinóðr.

ÓÐREIR, m., lebes, quo sanguis Kræseris exceptus (SE. I 216) confectusque et in mulsum conversus est (ibid. I 250): Óðreris alda liquor Óðreris, mulsum poëticum, carmen, SE. I 248, 3, ubi: Óðreris alda þýtr víð galdra fles unda Óðreris sonat ad scopulos sonorum (in ore). Scribitur Óðreyrir, SE. I 216; Óþreyr II 295; Óþrærir II 307; Óðrærir, II 306; Óðrærir, II 307.

ÓÐRÆÐI, n., res subita, tumultuaria (óðr, -ræði), pugna, Sonart. 14 (ut óðvíðri furiosa tempestas, F. IV 66).

ÓÐRI, compar., id. qu. wðri superior: bróðir Sigurðar varð þðri superior discessit, victoriam reportavit, Fsk. 54, 2; þrastantior, þðri drykkir potiones meliores, Skf. 36.

ÓÐRIKR, adj., præpotens (óðr, ríkr), Rekst. 32.

ÓÐULL, adj., qui adeptus est, compos; dives: djúpróðuls óðull (determ. óðla) dives auri, Ý. 5 (SE. I 32, 1); líryns óðul, f., sonitus larga, i. e. sonora, tinnula, pro subst., lorica, Hðfuðl. 8.

ÓÐUZ, impf. syncop. verbi óaz.

P.

PADA, f., amnis (Padus, Italiæ fluvius), SE. I 577, var. lect. 14 Wechart., qui pro vervaþa divisim habet ver, pada.

PÁFUGL, m., pavo, Lil. 27 (Sv. páfogl, Dan. Paafugl), pái, fugl.

PÁI, m., pavo, SE. II 489 (cognomen, F. II 19; Nj. 71; in obliquis pá, Nj. 71; Korm. 12 bis).

PÁLUR, m., gradus scalarum, Nik. 84; scamnum, subsellium, Nik. 17; linna p. scamnum serpentis, aurum, Skáldh. 5, 20. In compos. helpallar.

PÁLMA, m., palma, SE. II 483. 566, in víðarheitum.

PÁLMI, m., palma (arbor), Lv. 30; Nik. 79; Orkn. 82, 11.

PÁLMR, m., palma (arbor): streinglúgar p. palma crenæ, sagitta, Krm. 15, ubi dat. s. pálmí. Vide brunpálmr.

PÁLMSUNNUDAGR, m., dominica pal-

marum (pálmr, sunnudagr), Fsk. 76, 5, citatum Eg. 384, not., vide supra verb. falda.

PÁLMIÐR, m., palma arbor (pálmr, víðr), Gd. 8.

PANNA, f., olla, Nik. 28. 29. 30.

PARAÐIS, f., paradisus (παράδεισος): hvíld, sæla, vist paradisar, Sturl. 7, 42, 8; Has. 24; Nik. 21.

PARTAR, m. pl., populus Scotiæ, unde oppidum Perth, ÓH. 14, 2; Sic. 20, 6.

PARTR, m., pars: þriðjunga partir í skeið tertía pars navis, Skáldh. 3, 52; brjóta sundr í marga parta, Gd. 60.

PASS, m., SE. II 566, id. qu. pors, qu. v.

PAST, n., pastus: hyggju past pastus animi, lætília vel pectus, Krossk.: engi manna þat veit, hversu at sorgin hyggju past harðliga sundr sleit; gleðinnar past nutríx gaudí, de Maria, Lil. 90. Propr. sensu, Ísl. I 235: hafði hvítabjörn drepit þá, ok lá þá

á pastí, er hann kom at incumbebat pastui, i. e. *præda incumbens sanguinem subegat*.

PEITA, f., *Pictavia* (Poitou), Öfl. 18, 1; Peitu hjálmar galew Pictavicæ, F. VI 47, 1 (cf. peitneskr). — 2) hasta (*Pictavica*), SE. I 570, 1; II 477. 561. 621; *quæ lectio pluribus locis restituenda est*, v. c. F. II 316, 2, *legendum en* fló peita hasta volabat; IIR. 67: Sveinn framdi gný grimman, | guðr heitir svá, veitu, lege peitu, a peitu gnýr strepitus hastæ, pugna; F. IV 282, peitu hagli leg. peitu h. *grandine hastæ, nimbus telorum, prælia*; Ísld. 2, peitu hlýnr platanus hastæ, vir.

PEITNESKR, adj., *Pictavicus* (Peita 1): p. hjálmr, Fsk. 76, 5, (vide supra verb. salda citatum Eg. 384, not.), cf. valskr, et Peita.

PELL, n., *sericum*, byssus: tróða pells femina, Skáldh. 1, 36; *de rebus pretiosis: gæða e-n sílfri ok pelli*, Skáldh. 7, 54; veitir pella vir munificus, SE. II 224, 1. Pell gullskotit, purpurapell, Fsk. 106; guðvefjarpell, F. V 274; skikkja, ok peldregin yfir kinnin, Ljósv. 13. *Lez.* Dan. Pel, Peld, Pjeld (Svec. et Germ. vet. Pell, Pelle, Phelle) byssus s. bombyx pretiosa coccinea, coccino infecta. Cf. notam Sjöborgii (ad Rm. 37 allatam): *umbraculis linteis vel sericis, Pell dictis, nostro quoque tempore, dum perageretur consecratio nuptialis, usi sunt antiquum obtinentes rustici*.

PELLICANUS, *pelecanus* (πελεκάνη); metaph.: p. at veraldar láni hominum commodis proprio vitæ periculo inseriens, Nik. 84. Vide Sorani Thes. sub voce *pelecanus*, it. Visubók, Hól. 1748, p. 291, kvæði um fuglinn Pellicanus.

PENNÍNGR, m., *numus*, Æd. 40; Nj. 24, 2. Partim, sec. Grág. II 183, *decima pars uncie* (eyrir), i. e. $\frac{1}{10}$ ulnæ, partim, sec. ÓH. 146, $\frac{1}{8}$ ulnæ panni pomercalis. Vide salpenningr.

PENTA (-aða,-at), *pingere* (Angl. paint): pentaðr variegatus, de stellante cælo, Lil. 27; vide Gloss. F. XII; pentaðar málsgreinir sententia floridæ, SE. II 158.

PERA, f., *pirus arbor*, SE. II 483 (quo loco SE. II 566 habet furæ).

PERSÓNA, f., *persona*, vide föðrpersóna; ein persónan þrenna greina una ternæ distinctionis persona, Lil. 31.

PETR, m., *Petrus Apostolus*: Petrs knörr, bátr navigium, cymba Petri, ecclesia christiana, Gd. 4. 26. Sverð Petri (gen. Lat.), gladius Petri, interdictum ecclesiasticum, Gd. 31. Dat. Petrusi, term. i nominativo Lat. addita, Fsk. 93, 1, vide klús.

PIKA, f., *virgo* (Dan. Pize), Skáldh. 5, 31.

PILA, f., *sagitta* (Dan. Pil): ástar p. sagitta amoris, Skáldh. 1, 17.

PILL, m., *salix*, SE. II 483. 566.

PILTR, m., *puer*, de recens nato infante, Gd. 3. 55.

PÍNA, f., *cruciatu*, vexatio, afflictio: beraz pinu vexatione affligi, de re venerca, Selk. 1.

PÍNA (-i,-da,-t, et -aða,-at, Skáldh. 5, 14), *cruciare*: p. sjálfan sik, Söll. 73, se sponte affligere; pindr sóttum morbo afflictus, SE. II 222, 2. — 2) punire: pindr stuldr,

SE. II 212, 1. — 3) *vexare, vim inferre*: p. klerka, presta, Gd. 40. 42; p. sveit, Gp. 14.

PÍNING, f., *cruciatu* (pína) Lb. 43; pín-ingar kross crux Christi, G. 62; afflictio, de morbo, Selk. 9.

PÍNSL, f., *cruciatu*, pæna, Sturl. 7, 42, 8.

PÍNULAUSS, adj., *sine cruciatu*, dolore, illæsus (pína, lauss), Nik. 30.

PÍPA, f., *tibia*, qua canitur, Svær. 83, 2. 3; F. XI 353.

PIPPA (-aða,-at), *contreniscere*: p. ok skjálfa, Nik. 49; pass., id.: heimar skulfu, en himinn pipraðiz, Krossk. 13; de terræ motu, Hingrv. 240; act., GhM. II 269, ex Fbr.

PÍSL, f., id. qu. pínsl extruso n, pæna: semja e-m písl pænas instigare cui, Sturl. 8, 2; 1) cruciatu, plágaz písla naudum acerbis cruciatibus affligi, Gd. 57; de amentia, Selk. 6.

PLAG, n., *mos*: uppá þeirra p. eorum more, Skáldh. 3, 32.

PLÁGA, f., *afflictio*, *cruciatu*: p. holds, Gd. 42.

PLÁGA (-aða,-at), *affligere*, *cruciare*, Gd. 58; plágaz affligi, Gd. 57 (Dan. plage).

PLÁGG, n. pl., *plögg impedimenta*, vasa, Skáldh. 4, 12.

PLÓGAÐR, *frugibus consitus* (plógr), vide hjartplógaðr.

PLÓGR, m., *aratrum* (Dan. Plov): keyra plóg aratrum agere, Rm. 19; roka plóg af akri, Orkn. 82, 13 (AR. II 220); auðr p. nudum aratrum, sine agris et iumentis, Hh. 76, 4. Aratrum Norvegicum describitur Strömii Descr. Sunnm. 1, 339. — 2) fruges, Lil. 10. — 3) metaph., af fjandans plógi auc tore diabolo, Gd. 3. 33.

PIÓMA, f., *prunus*, SE. II 482. 566 (Norv. Plomme prunum, Germ. Pflaume, id., Dan. Blomme).

POLLR, m., *lacus*, *stagnum*, Hugsm. 17, 5; v. hreipollr.

PÖRS, m., *myrica* (Dan. Pörs; Norv. Post myrica Gale; Birkepors, Ström. 1, 76), SE. II 482; 566 pass.

PORT, n., *porta*, *castelli*, F. XI 305, 3 (pros. F. X 153); sorgar port porta lugubris, funesta: Kantara borg fékk prúðum Pörtum mart sorgar port, i. e. multi Partorum ex urbe erumpentes ceciderunt, ÓH. 14, 2; bera frá porti ab janua auferre, de mendico, FR. II 272, 3. Metaph.: snæðings port portá cibi, os, Grell. 42.

POSTULI, m., *apostolus*, Lv. 31.

PRÁMR, m., *barca*, *cymba major*, SE. I 582, 3; II 481. 565. 624; acc. prám (var. lect. pramma, a prammi), Gp. 411, ubi distinguatur ab eikja. Vide príjámr Svec. prám rates.

PRESSA (-aða,-at), *premere*, *comprimere*: pressat lopt í himininn hvassan, Lil. 10.

PRESTR, m., *sacerdos*, Gd. 22. 24.

PRETTA (-aða,-at), *decipere*, *dolo circumvenire*, Grell. 17.

PRETTVÍSS, adj., *dolosus*, Nik. 69 (prettir fallacia, viis).

PRÍMI, m., *cantus matulinus* (a Lat. primus), hora 6. anlem. cani solitus, F. IX 283. — 2) sonitus, de crepitu plagarum, F. VII 356.

PRÍSA (-aða, -at), *laudibus celebrare* (prís, m., laus, gloria, it. pompa): þessi dýrð vísa drottins hefur at vissu prísat gjörvöll vötn hæc gloria regum domini certe omnes aquas celebravit (sanctas reddidit), Gþ. 10; þeir er Guðmund prísar laudibus celebrant, religiose colunt, Gdþ. 7.

PRJÁMI, m., id. qu. prámr: Vestra p. cymba nani, poësis, carmen, Skálðh. 5, 26. **PRÓCESSÍA**, f., *processio solennis ecclesiastica* (vide Hist. eccl. Isl. II p. 359—360): sýngz processia framan til messu, Nik. 74.

PRÓF, n., *tentamen, experimentum, documentum*: með skíru prófi skirliðs ob spectatam castitatem, Gd. 68.

PRÓFA (-aða, -at), *probare, experiri, tentare*: hitt mun ráð, (at) raun prófi sik optimum factu est, ut experientia se probet, i. e. ut experimento ostendas quid valeas, RS. 7.

PRÓPHETI, m., *vates, propheta*: mál própheta dicta vatis, vaticinia, Merl. 2, 100.

PRÓSA, f., *oratio, sermo* (Lat.): glóðar hann söng með lángrí prósu hymnum longi argumenti componit, Nik. 76.

PRÜLLIGA, adv., *pro prudelliga* (ll = ðl, prúðr), *fortiter*: vega prúlliga fortiter pugnare, F. VII 46, 3.

PRÜDLIGA, adv., *egregie* (prúðr): kenna p. egregie docere, Ag., vide prúlliga.

PRÜDR, adj., *pulcher, venustus, decorus; eximius, excellens, præstans; magnanimus, generosus, fortis* (Angl. proud superbus). — 1) *eximius, præstans*: de navi, lüng súð dregans prúða longa tabula eximii draconis, Hh. 62, 1; af þramval prúðum e navigio eximio (de arca Noæ), Lv. 16; p lofsaungr, Gdþ. 15; prúð Paternoster, Skálðh. 7, 62; prúð knúta os eximium, Hh. 83, 1; prúðr krapti robore eximius, Plac. 37. — 2) *pulcher, elegans, venustus*: de femina, hin prúða þrúðr þægra hnossa, SE. II 630, 2; prúðar ekkjur, ÓH. 70, 5 (AR. I 305, 2); herr, hörvi prúðr líno ornatus cæsus, femina, Rekst. 35 (in prosa, compos.: hárrprúðr, hirtprúðr, húsprúðr, hiltprúðr); vorum þá prúðr tum gloria decori eramus, Hh. 15 (F. VI 169, 1; SE. I 444, 1). — 3) *magnanimus, generosus, fortis*: p. þegn, Eb. 19, 10; p. hirt, F. II 299; prúðir Partar, ÓH. 14, 2; hirtmenn, Mg. 1, 6; sveitir, Ha. 286, 1. — 4) *neutr. prúðt et prútt, loco adv., fortiter, strenue, impigre*: sækja p. strenue impugnare, Si. 43; sikilíng rauð sverð p. fortiter dimicavit, Sie. 20, 6 (non prútt Parta lík, ut Hkr. et F. XII); standa p. und randir fortiter pugnare, Fbr. 50; ráða p. eptir manni strenue petitum ire, F. II 277; splendide, gloriose: ræð allprútt miklum skipastóli, F. I 100; allvis öðlingr fái prútt hvíld Paradísar, Sturl. 7, 42, 8. Superl. prúðast: súð gengr æ sem prúðast navis perpetuo quam strenuissime procedit, RS. 13. — 5) *in compositis*: aldrprúðr, andprúðr, fólkprúðr, gagnprúðr, háttaprúðr, hjartaprúðr, hugprúðr, látprúðr, lundprúðr, ógnprúðr, óprúðr, orðprúðr, sannprúðr, skjaldprúðr, tírprúðr, vitprúðr, þrekprúðr.

PRÝÐA (prýði, prýdda, prýdt), *ornare* (prúðr): klæði prýða hirt aulicos ornant,

Ok. 9, 4; hnossir prýða heim res pretiosæ orhem terrarum ornant, Ha. 313 (AR. II 378). Pass., dagr prýðiz með skíri dies victoriæ illustris redditur, G. 31 (sec. konungabók Bergs ábóta); minn prýðiz mund manus mea (annulo) ornabatur, SE. I 501, 3; part.: reidumæltr jöfurr, prýðdr við rausn rez, magnificentia illustris, F. VI 140, 3; sanni prýðdr æquitate illustris, Gþ. 4; prýðdr niðjum, Ha. 190. In compositis: gagnprýðandi, kynprýðdr.

PRÝÐI, f., *ornatus, F. VI 364; it. splendor*: ek veit prýði þjóna vel stjótum félaga fróns scio splendorem bene insertire celeri terræ satelliti, i. e. scio lunam, terræ satellitem, splendore gaudere, SE. II 242, 1; með prýði egregie, temja (hest) með p., Gd. 36. Metaph., jarla p. decus dynastiarum, illustris satrapa, SE. I 636, 3; p. heims ornamantum mundi, de S. Cruce, Lb. 40; lifandi prýði, S. Maria, Gd. 28; andar prýði ornamantum animi, virtus, Merl. 1, 66; at ferðar prýði (sic enim legendum, non þerði) in laudem virorum, Jd. 1. — 2) *fortitudo*: hver hildir háðiz við prýði, Si. 11, 1; háði herr við p. hjörþing með döglingi, HR. 59. — 3) *in compos.*, v. öprýði.

PRÝÐIBRAGR, m., *pulchrum, eximium carmen* (prýði, bragr), G. 11.

PRÝÐIGJÖF, f., *donum eximium* (prýði, gjöf), Hv. 8.

PRÝÐIMADR, m., *vir splendidus, illustris, fortis* (prýði, madr), SE. I 532. 560, 1.

PRÝÐIR, m., *qui ornat, exornator* (prýða); in appellatione virorum, Ed. Lövasina, vide sub v. rekkir; himna prýðir qui cælum (sideribus) ornat, deus: hræðiz himna prýði | hann, en veltki annat ille deum, nec aliud quidquam, meluit, Ag. (Kolbein Tumii). In compos. aldrprýðir.

PSÁLMR, m., *psalmus* (ψαλμός), id. qu. sálmr, Gd. 8.

PÚKI, m., *dæmon; cum articulo, diabolus*: púkans slæð astutia diaboli, Lil. 45; limir púkans socii diaboli, mali homines, Gd. 45. Pl., dæmones, fornir púkar, Gdþ. 49. Cf. Gloss. Mythol.

PUNDARI, m., *trutina* (pund, n., pondo, libra), pros. Sturl. 2, 29, vide ljóðpundari.

PÚNKTR, m., *punctum* (sensu gramm., SE. II 18). — 2) *punctum temporis, momentum*: sama púntkt, er eodem tempore, quo, Nik. 73. — 3) *transl.*: stunda í háfan púntkt sublimia affectare, Skálðh. 2, 3.

PUNTR, m., *aira; curex pratensis* (Félag. 1, 8), Ed. Lövasina. — 2) *beint meðan bürðus punti*, Selk. 1, sec. membr. Holm., pro quo membr. Haen.: beint meðan báruz pinu.

PÚSA, f., *sponsa*: prestr hafði scá púsu læsta ille sacerdos sponsam celissimam habuit (s. S. Mariam), Gdþ. 10. Vide Gloss. F. XII sub pausa et púsa (Angl. spouse a Lat. sponsus, sponsa).

PÚTA, f., *scortum, prostibulum*, Nj. 92 (F. XI 53; VII 162), vide Gloss. Njalæ; Angl. putage, putanism scortatio.

PÝNDA, *premere, vexare*: aungvan gjörði p. eðr þröngva, Nik. 36. (F. I 38. 297).

R.

R *apocopen patitur a*) in verbis, vide brenn, brunn (pro brunar), renn, við, veg (sic Gfl. 375, ef þeim sem eigi, = semr; heit = heitr pollicetur, F. XI 285; þykki = þykkir videtur, F. VII 25). — b) in nominibus, v. c. son, kon, ægishjálum (Fm. 17); dögling, vald (SE. I 604, 1), mun (F. VI 129, 1, ubi ekkju mun, = munr); in Ólafsr. sæpe, ut 2. 3. 12. 13 (mun, liðsmun, F. XI 14, sec. Icnogr.; VII 297); ante suff. neg. gi, loptgi, manngi, ulfgi, pl. skjaldagi. — 2) paragonem, in particulis optr, seðr, eðr; in subst. f., mæðr = mæð, SE. I 464; in verbis, snýr ek, SE. I 250, 3 (dæmir ek, F. VII 121; ek hefir et hefir ek, F. II 124); biðr ek oro, Ólafsr. 65. — 3) syncopen, post ð, d, vide hjálpremdr, stýfðr (a stýfa), heiðr adj.; forte et post l, n, cf. svalr, okunni. — 4) r pro ir, in term., v. c. hitt = hittir, mánuðr = mánuðir, F. X 292. 301. — 5) r = ð, vide barmr; = ð, t, in term. pers. verborum, cf. GhM. III 334. 348; = s: kuru, kyri = kusu, kysi, a kjósa; frorinn = frosinn. — 6) r = rr: fieri, hári, smera, quæ dialectus est Orientalium Islandiæ. — 7) de rf vide in F. — 8) rr = r: optarr, Korm. 1, 1 (fleiri, F. I 368; ómerkiligarr, ibid; meirri, F. I 364; VIII 339, var. lect. 19; framarr, F. I 364). — 9) rs et ss permutantur: hvars, hvass; þersi, þessi, skars, skass; pors, poss.

RÁ, f., *pertica*, id. qu. staung, SE. I 310, 3. Transl. pro viðr: rá skalla silva sincipitis, capillus, coma, SE. II 500, 4. In appell. pedis, SE. I 542, vide knérá. — 2) antenna navis (gen. s. rá, GhM. II 312. 314), Óll. 157, 2; Mg. 1, 6; Orkn. 81, 8; Korm. 19, 4; pl. rá, Hund. 1, 45; Hávam. 74; rá er eitt tré úr seglviðum, SE. II 18. Rá oc, Ad. 13 (SE. II 152, 3) partim conjectura, partim prava lectio pro ram. — 3) angulus domus: rá er hyrning húss, SE. II 18; Norv. Ro, Dan. Vraa angulus: kleif í rá hverja, Am. 58. Adde Sturl. 6, 34; pl. roar = rá, Sks. 536.

RÁ, n., *terra* (cf. hro): seil rá has habena terræ, serpens, sè ek ráða seil | ráð ok hvíta video rubrum et album serpentem, Merl. 2, 12; fagræili ráð splendidum terræ vinculum, serpens: táknar en ravði | ráð fagræili | kvæð biððr bragar | brezka lǫði ruber ille serpens, inquit poeta, Britones significat, Merl. 2, 1.

RABÁ, f., *serpens*, SE. II 487 (omissum in 757).

RABÍTAB, m. pl., *Arabes*: munn Rabítar | ræsi vega | vt í heime | ok Affríkar, Merl. 2, 73. Hinc Rabítaland terra Arabum, Arabia, F. XI 445; Symbolæ ad Geogr. med. ævi, p. 31 et ibid. not. 175.

RADDSEIF, f., *clavus sermonis, lingua* (rúdd, sveif), SE. I 306, 1.

RÁDÝR, n., *cervus capreolus* (AS. rah, rah-deor): ráðýris vör statio vel mare capreoli, terra, Ed. Lónasina (auctore Sigvato), sparn rastar knör ráðýris vör nævigium terræ (equus) calcabat mare capreoli (terram), citatum et explicatum in Eg. 680, not. 61.

RÁF, n., *tectum*, id. qu. ræfr, Ha. 286, 5. vide Gloss. F. XII.

RÁFÁKR, m., *equus antennarum* (rá, fákr), *navis*: ráfáka reidendr instruentes navium, viri, Sturl. 5, 5, 4; ráfáka rennendr incitatores navium, viri, Nj. 156; ráfáka rækir (rækin) vir, F. II 204, 1 (Nj. 103, 3).

RAFKASTANDI, m., *electrum jaciens* (röf, kasta): sállz Viðblinda galtar svalteigar r. aurum projiciens, vir, SE. I 408, 3, a salts Viðblinda galtar svalteigar röf salsi æquoris electrum; aurum; vide Skl. III 225, not. 2.

RAFN, m., *corvus*, id. qu. hrafn: háfa rafrn corvus scalmorum, navis, ÓT. 41, sec. membr. E. — 2) equus, SE. II 487.

RAGLYSTR, adj., *timidus, ignavus, meliculusus* (ragr, lystr), RS. 7.

RAGMENNI, n., *vir imbellis, ignavus* (ragr, menni), FR. II 49, 2.

RAGNAÐR, Eg. 64, 2, id. qu. rögnuðr, qu. v.

RAGR, adj., *convicii nomen in ignavum et flagitiosis ac nefandis stupris inquinatum, mollis, cinædus, pathicus*, Harbl. 26. 39; rög vettr mollis, effeminata animans, Æd. 58, de Lokio muliebria passo (ibid. 23). Hunc vocis significatum adstruit compositum ragmæli in víta Thorst. Siduh. msc.: Þór-haðdr kaupir at honum (Grínkalli), at hana skal fara á vestanvert land, ok bera þar upp ragmæli um Þorstein Hallsson með því móti, at Þorsteinur væri kona enu IX hverju nótt ok ætti þá viðskipti við karlmenn; ok yfir þessa flugu gein Grínkell, ok fór yfir landit vestr ok hrópadi Þorstein, ok fór síðan svá vestan yfir ragmælit. Þetta kom svá, at ragmælit fór nær i hvers manns hús.

RAKKI, m., *canis*, Am. 23; selju rakki canis salicis, ignis, Ha. 114, 2. In compos. melrakki. Germ. Racker, signif. 2, Lex. Badenii. — 2) circuli, malum ambientes, quo facilius velum tollatur, SE. I 584, 2; rakka hjótrr cervus circulatorum navalium, navis, Hund. 1, 45. Hanc rem cogitavit Isidorus, Orig. 19, 2, malum navis dici putans, quod quasi quibusdam malleolis ligneis cingatur, quorum volubilitate vela facilius eleantur. Germ. Rack, das, in Lex. Badenii Danice explicatur: Rakke, Seilrakke, hvormed Seilraasen holdes til Masten.

RAKKLÁTR, adj., *strenua, vegeta indolis, fortis* (rakkr, látr): rekkom rakklatom viris vegetis, Am. 61.

RAKKLIGA, adv., *fortiter, strenue*

(rakkr): *superl.*, fylgja rakkligast strenuissime comitari, *F. III 3, 1, vide rakkliga.*

RAKKLYNDR, *adj.*, *animosus* (rakkr, -lyndr), *Isld. 5.*

RAKKR, *adj.*, *erecti animi, generosa indolis, animosus, fortis*: r. þengill, *ÖH. 186, 2*; rökk brúdr, kvon, drós, *Orkn. 80, 3; A. 18*; *Ag.* (rökk fór drós at drekka); *de deo, potens*: r. drottinn, *Hv. 9.* In *compositis*: böðrakkr, dáðrakkr, dáðumrakkr, fólkrakkr, geðrakkr, gunnrakkr, hugarrakkr, hugrakkr, lundrakkr, möðrakkr, ógnrakkr, orðrakkr, sigrakkr, vígrakkr.

RAKLIGA, *adv.*, *fortiter, id. qu. rakkliga*, *SE. I 430, 4; F. I 56, 2; HS. 6, 4.*

RAKNI, *m.*, *regulus maritimus*, *SE. I 548, 1; II 154, 2*; bifgrund Rakna solum mobile piratæ, mare: flugastraumur Rakna bifgrundar rapidus æstus maris, *SE. I 328, 5*; kunnfákr Rakna navis, cujus kennir vir, *Eb. 19, 6*; rymleió Rakna strepens via piratæ, mare, *Hg. 28, 2*; stigr Rakna semita piratæ, mare, *Hh. 34, 1.* Rakni forte filius Eynevi, pater Gjuki, *id. qu. Raki s. Rakn, FR. II 11, et Rakin, Syncron. Espolini in Tidsskr. f. nord. Oldk. 2, 353.*

RAKSKORINN, *part. pass. compos.*, *radendo detonsus, i. e. abrasus* (raka radere, skera secare), *GS. 24, ubi coherent*: ek hugða reikar rúf raskorinn imaginabár comam (míhi) abrasam (esse).

RAMBLIK, *n.*, *splendor validus, vehemens* (ramr, blik): r. gnaphjarls splendor maris, aurum, skapadr gnaphjarls ramblíks vir liberalis, *Sturl. 4, 25, 2.*

RAMDÝR, *n.*, *animal robustum, firmum* (ramr, dýr): r. þrama firma trabium animalia, naves, *Si. 6, 4 (F. VII 83, 2).*

RAMLIGA, *adv.*, *fortiter, valide, robuste* (ramr): mala r., *SE. I 388, 4*; randir, ramliga kníðar, *Merl. 1, 33*; fló r., *valide, Bk. 2, 20.*

RAMLIGR, *adj.*, *firmus, validus, robustus, it. vehemens* (ramr): ramligr (fjóturr), *de Gleipnere, A. 21*; ramligar randir firmi clipei, *FR. II 47, 2*; ramlig, þunngjör sverð fólks bitu firmi, *tenuis militum gladii acuti erant, SE. I 462, 5, sed þunngjör sverð bitu ramligt fólk tenuis gladii mordebant robustos viros, Orkn. 13, 1*; bur ramlegs röðuls territorium firmi solis, *cælum, ræsir ramlegs röðuls buss rex cæli, deus, Has. 59*; ramlig tár lacrimæ vehementes, *Gðþ. 3.*

RAMMAUKINN, *vi mirifica præditus* (rammr, auka), *de Heimdalo, Hyndl. 33*; rammaukin rögn præpotentia numina, *ÓT. 28, 3; SE. I 470, 2.*

RAMMGLYGG, *n.*, *vehemens tempestas* (rammr, glygg): r. rómu línns vehemens tempestas gladii, pugna, runnar rómu línns rammglyggs pugnatores, viri, homines, *Has. 2.*

RAMMHUGADR, *forti animo præditus* (rammr, hugadr), *Bk. 2, 23.*

RAMMLEGR, *adj.*, *firmus* (rammr): rammlegst bragar hús firmum poëseos ædificium, poema, þátrr rammlegs bragar húss carmen, *Lv. 43.*

RAMMR, *adj.*, *robustus, fortis, de viro,*

Hjnh. 28; compar. rammari valentior, Fm. 16; de Thore, Þórr enn rammi, F. II 53, 3; de viro, Korm. 16, 1; höggum rammr validos ictus inferens, Jd. 21; rammir hræggammar acres corvi, ÓT. 28, 1; í rømmum byr acri vento, SE. I 650, 1, ubi metrum poscit rømmum a ramr; rømm reyksvæla gravis vapor fumi, Cod. Fris. col. 216, 12; r. rymr vehemens strepitus, F. II 314, 2; rømm hildir acris pugna, Mg. 31, 7; rømm víg acres pugna, F. VI 387, 2; r. harmr acer, vehemens dolor, F. IV 13; rømm ást amor vehemens, Korm. 3, 1. In compos.: hyr-rammr, höggrammr, jafnrammr, meginrammr, sökrammr, þröttrammr.

RAMMSLEGINN, *firmiter cusus, fabricatus* (rammr, slá), *de gladio: bito rammslegin rimmo reyr, HR. 79.*

RAMMÞING, *n.*, *acer conventus* (rammr, þing): r. glamma acer piratæ conventus, prælium, *Mg. 30, 1.*

RAMN, *m.*, *corvus, id. qu. rafn, hrafn, restituendum est Krm. 2, et Lv. 16* (utroque loco rafn pro rân), *ubi ramn glamma þjóðtráðar corvus maris, navis, de arca Noë.*

RAMR, *adj.*, *robustus, firmus, potens, vehemens, id. qu. rammr. (SE. II 20); de Heimdalo, Rm. 1; de Thore, SE. II 156, 1; ramri þjóð forti populo, Ha. 199, 1; ramrar þjóðar, HS. 1, 5; cum gen., hervígs ramir bello fortes, bellipotentes, bellicosí, Merl. 1, 49; Róms konúgr, ramr setbergs banda rex Romæ (Christus), vim potenter exerens in numina montana (gigantes), SE. I 446, 3; vængjum ramr firmis alis, de religione (trú) multas terras pervolante, Ód. 12. Ramt tré firma vectis, Hævam. 138; r. reykr sumus acer, sprettr upp logi með rømmum reykr, Merl. 1, 12; ramir straumar æstus violenti, Sic. 5, 3 (F. VII 340, 3); halda ramri grund validum imperium tenere, Ha. 255, 3; r. sverddýnr pugna vehemens, Mg. 34, 5; taka á ramri rás in celerem cursum se conjicere, Hh. 88, 1; ramt mein grave damnum, incommodum, SE. I 258, 3; ramt róg gravis calumnia, rekkar rams rógs calumniatores, Plac. 29; róm róg graves calumniæ, Bk. 1, 37; róm ragna-rök sigtíva gravis interitus deorum, Vsp. 40; membr. 544, 29; ramt neutr., vice adv., magna cum vi, Og. 6, ubi tanquam synonyma junguntur gala ríkt et gala ramt potenter, magna cum vi canere, quemadmodum ríkt et ramt conjunguntur, SE. I 130 (svá ríkt eða ramt, at honum hafi ofrelli í verit firir afis sakar eða fjölkyngi). In compos. þrekrammr.*

RAMRIDINN, *verissima lectio fragm. 748, SE. II 420, 5; II 152, 3, ubi Cod. Worm. mendose, ut puto ra or riðinn, quod G. Magnæus (Ad. 13) mutavit in rá ok riðinn; ramriðinn rökkva stóði pro riðinn ramstóði rökkva firmo piratæ equilio vectus, i. e. firmis navibus vectus, qui rei piraticæ strenue operam dedit. Sic et NgD. 150, ubi in pass. signif. construuntur mäskeið, ramriðinn r. stóði curricula lari, navibus sæpe frequentata bene.*

RAMSÆTR, *adj.*, *acri sævitate conditus,*
(41)

amara dulcedine præditus (ramr amarus, sætr dulcis): ramsett ræ hauds (i. e. haudz) *amare dulcis præda oblata est*, HR. 78, nisi ramsett sit pro ramsett corvo dulce, gratum, jucundum.

RAMSNÁKR, m., *serpens robustus, firmus* (ramr, snákr): r. rögs firmus pugna serpens, *gladius firmus, durus*, SE. I 606, 1.

RAMSVELL, n., *firma, dura glacies* (ramr, svell): ramsvell röða ræfs (ræfrs) *dura glacies clipei, laminæ argenteæ, quibus clipeus ornatus, id. argentum*, SE. I 348, 1; 424, 3, quibus locis Cod. Reg. habet ramsvelli et ramsvellz, sed veriore puto lectionem svell, quam præfert Cod. Worm. et fragm. 748 (SE. II 439, 5) et Cod. Upsal. (SE. II 328, 7. 320, 2), exhibens ramsvell. Ordinem esse puto: eigi þverr röða ræfrs ramsvell flir augna regni Óðs beðvinu non deminuitur argentum propter aurum, i. e. principi tanta est auri copia, ut argento uti ad largiendum opus non habeat. Haud absimilis lusus ejusdem poetæ est SE. I 404—406.

RAMSYNDR, adj., *fortiter natans*, (ramr, syndr), de navi bellica, ramsyndan naðr draconem strenue natantem, IIh. 63, 3.

RAN, n., *rapina, id. jactura, damnum*: lífs rán jactura vitæ, mors, SE. I 644, 2. In compos., andrán, fjórrán.

RÁN, f., *Rana, uxor Ægeris (maris, Oceani)*, SE. I 338. 498; Ránar verr maritus Ranae, Æger, ibid. I 324; Ránar land; vegr mare, SE. I 324; 500, 1; *adsociatur Asidibus*, SE. I 556, 3; Ránar dætr unda, SE. I 500; FR. I 479, 1; Rán, siðlaus kona, getr drengjum sess ok rekkju, FR. II 493, 5; Ránar salr aula Ranae, FR. II 78, 2. De rete Ranae vide SE. I 338; Sk. 2 præf.; FR. I 152. Pros., Eb. 54: þá húfuð menn fyrir satt, at þá veri mǫnnun vel fagnat at Ránar, ef sjódaudir menn vitjóðu erlis sins. Gefa e-n Rán Thetidi dare quem, i. e. mari submergere, II. hat. 18; gjálfrdyr sneriz or hendi Rán e manibus Ranae erepta est, IIund. 1, 27; sitja at Ránar apud Ranam, domi Ranae sedere, versari, F. VI 376. Rán hefir ryskt um mik, Sonart. 7. Dat. Ráni, Grg. 6, sec. Lex. Mythol. 660. — 2) mare, SE. I 575, 2; ránar gunnr pugna maritima, ÓT. 56. — 3) in appell. feminæ: dýnu Rán nympha culcitra, femina, Halfr. In compos. óskrán. — 4) Rán, quod legitur, FR. I 300, 2, rañ, Krm. 2, Lc. 16., ortum est ex notis minus accuratis rañ pro rán i. e. rann.

RÁNBEDR, m., *lectus Ranae* (Rán, beðr): troða Ránbeð lectum Ranae conscendere, Rannam ducere uxorem, Ranae connubio jungi, FR. II 77, 1.

RANDÁLFR, m., *deus clipei, bellator* (röhd, álfr), IIa. 233.

RANDÁLL, m., *gladius, vide randoll*.

RANDBERENDR, m. pl., *gestores clipei, pugnatōres* (rönd, bera), FR. II 309, 3.

RANDÆLS, IIas. 43, *videtur esse pro randells, gen. s. a randeldr ignis clipei, gladius* (rönd, eldr), randells runr strepitus gladii, pugna, randells run-runnar pugnatōres, víri, homines.

RANDFÁR, n., *noxa clipei, gladius* (rönd, fár): reyki lundr randfárs tractans ense, pugnatōr, bellator, SE. I 414, 3.

RANDGÁLKN, n., *fera clipeo noxia, gladius* (rönd, gálkn): pl., randgálkn voru reynd, Isl. II 272, 1.

RANDGARÐR, m., *agger clipeorum, testudo clipeorum* (rönd, garðr), id. de singulis clipeis, F. XI 305, 3; randgarðs rýrir deminutor, consumtor, deletor clipeorum, bellator, F. XI 343.

RANDGNÍÐ, f., *pugna* (qs. collisio clipeorum, rönd, cf. gníðr, gnyðja), SE. II 475. 559.

RANDGRÍÐ, f., *pacillatrix Odinis, bellona*, Grm. 36; SE. I 420, 1 (*furia clipeorum*: rönd, gríð = gríðr), cf. ranngríð.

RANDGRÍÐR, f., *pugna* (furia clipeorum, sæviens in clipeos, rönd, gríðr), SE. II 649, pro ranngríð.

RANDHÆNGR, m., *salmo clipei, gladius* (rönd, hængr), Svær. 105.

RANDHVEL, n., *rota circuli, clipeus* (rönd, hvel): remmipundr randhvells præliator, bellator, Rekst. 1.

RANDI, m., *clipeus* (qs. circulo ornatus: rönd), SE. I 572, 1.

RANDLAUKR, m., *tigillum clipei, gladius* (rönd, laukr), Korm. 11, 2.

RANDLÁÐ, n., *terra circuli, clipeus* (rönd, láð): randláðs víðir pugnatōres, víri, F. III 3, 1.

RANDLINNR, m., *serpens clipei, gladius* (rönd, linnr): randlinns runnr pugnatōr, vír, Nj. 146, 1. — stafr, id., Plac. 48.

RANDOLL, m., *anguilla clipei, gladius* (rönd, oll = áll): sóttir randollum gladiis impetitus, F. VII 237, 1.

RANDÓP, n., *clamor, strepitus clipei, pugna* (rönd, óp): randóps vettir nymphae præliares, bellonæ, IIitd. msc. 31.

RANDORMR, m., *serpens clipei, gladius* (rönd, ormr): rjóðandi randorma gladios rubefaciens, pugnatōr, Jd. 16.

RANDÓRR, m., *regulus maritimus*, SE. II 154, 2. Cf. Nj. vers. lat. p. 608, not. m., sub fin.

RANDRÓTT, f., *prædones, id. qu. ransmenn* (rán, drótt): ótti randröttar terror prædonum, rex, IIa. 320, 2.

RANDSKJÁLFR, m., *circulum tremefaciens* (rönd, skjálfr = skelfr): remmitungls r. pro skjálfr randar remmitungls tremefaciens, concutiens firmam circuli lunam (cli-peum), præliator, IIitd. msc. 16, 1.

RANDULLR, m., *deus clipei, præliator* (rönd, Ullr), F. I 25, 1; IIg. 5, 1, sec. membr. E.

RANDVERK, Nj. 158, 1, Jonsonio, opus bellicum (quod sub clipeis fit), pugna (rönd clipeus, verk), randverks vinur mulieres prælii consortes (complices), bellonæ: vel a randverkr, m., dolor clipeorum, arma, tela. Vel randverk, n., opus virgatum, tela variegata, versicolor, et randverks vinur sociæ operis variegati, teatrices una telam texentes, a rönd virga, linea, stria, unde adj. røndóttir virgatus.

RANDVERR, *m.*, *regulus maritimus*, *SE.* I 548, 2; *pulo Radbardi filius* (*Hyndl.* 26, *ubi gen. Randvers*); *Randvers skíð naues*, *Ha.* 266, 1. — 2) *filius Jormunreki*, *gen. Randves*, *dat. Randve* (*SE.* I 366; *FR.* I 225); *höfuðniði Randves pater Randveris*, *Jormunrekus*, *SE.* I 372, 1; II 208, 1.

RANDVIÐR, *m.*, *vir scutiger, armiger* (*rönd, viðr*), *de adolescente*, *Sonart.* 11. *Pl. randviðir pugnatores, viri*, *Ha.* 70; *Sturl.* 3, 21, 1.

RANDVÖLLR, *m.*, *campus, area circuli*, *clipeus* (*rönd, völlr*): *riðlogi randvallar mobilis flamma clipei, gladius, ejus reidir pugnator, bellator*, *ÓT.* 20, 1.

RÁNFENG, *m.*, *rapina, raptum, res rapto parata* (*rán, n.*, *sengr: ránsfengr, id.*, *Eg.* 79; *ránfengi, n., id.*, *F.* II 196): *ránfengr Þjassa Idunna, a Thjassio gigante raptus*, *SE.* I 304.

RÁNGBARMR, *m.*, *navis, quasi flexa, obliqua margine* (*ránger, barmr = þrómr, bordstokkr ora suprema lateris navis, summus margo*), *vel pars lateris navis, qua tabulæ proram versus obliquantur: r. brýtr lá latus navis undam frangit, sulcat*, *SE.* I 694, 2; *vel forte media pars lateris navalis, quæ costis intextitur* (*raung, f., barmr*); *cognatum forte voci, mihi nondum satis intellectæ, rángbyrdi, n.*, *FR.* II 355, *ubi: Án skaut einum fork, er jární var búinn, undir rángbyrdit á skútunni, ok gjörðiz þat skipti á, at sjór kolblár kom í staðinn*.

RÁNGBEINN, *m.*, *gigas*, *SE.* I 550, 3, *sec. Cod. Worm.*; II 554. 615 (*rángþveinn, id.*, *Cod. Reg.*; *SE.* II 471), *quasi tortis cruribus* (*ránger, bein, n.*). *Sic Harðbeinn athleta furiosus, ab Hælvæne victus, Saxoni Harthbenus* (*ed. Steph. p. 124*), *it. nomen viri in Laxdæla Helgi Harðbeinsson, hujusque filius Harðbeinn*.

RÁNGINDI, *n. pl.*, *injuria* (*ránger*): *ránginda venja consuetudo injuriarum, inveterata morum perversitas*, *Gd.* 39.

RÁNGLÁTR, *adj.*, *iniquus* (*ránger, látr*), *Hitd. msc.* 11, 1. — 2) *sensu morali, injustus, perversus, vitiosus*, *Nik.* 2.

RÁNGLÆTI, *n.*, *injuria*, *Band.* 3.

RÁNGR, *adj.*, *pravus, flexus, obliquus, distortus*: *ránger skapt manubrium distortum, Hævam.* 128; *ránger fleinn spiculum tortum, obliquum*, *FR.* II 122, *id. qu. hallr in prosa præced.* — 2) *pravus, injustus, falsus*: *raung orð injustæ causæ, falsa crimina*, *Fm.* 33; *ránger hugir perfidia: fela e-m ránga hugi per fraudem prodere aliquem*, *GS.* 21; *ránger crimen injustum*, *Hugs.* 25, 1; *at rønga injuriá*, *Ísl.* II 24, 1; *raung girnd prava cupiditas*, *Merl.* 2, 76; *oss mun ránger at efaz í þessu haud recte facimus dubitantes*, *Gd.* 64.

RÁNHEGNIR, *m.*, *vindex latrociniorum, rex* (*rán, hegnir*), *SE.* I 636, 2.

RÁNHIELMR, *m.*, *regio Rana* (*Thetidis: Rán, heimr*), *mare: ríða ránheim mare percurrere, navigare*, *Orkn.* 80, 3.

RANI, *m.*, *rostrum suis*, *F.* VI 365; *FR.* I 282, 2; *vide rannadr.*

RANN, *n.*, *ædes, domus* (*Mæsog., razn, dat. razna, gen. raznis*), *Grn.* 9. 13; *Vegtk.* 8; *Hm.* 22; *GS.* 9. 22; *G.* 10, *ex quibus locis genus satis apparet; de aula*, *Hm.* 22; *SE.* I 372, 1; *collective de ædificiis*, *ÖH.* 129; *Sie.* 20, 4; *pl. rønn ædes, domicilia*, *SE.* I 506, 2; *ÖH.* 14, 1; *Mg.* 32, 4; *Hh.* 19, 3; *dat. rønnum*, *Skf.* 14; *gen. ranna*, *Grn.* 24. *Sólar r. domus solis, cælum, und s. ranni sub cælo, in terris*, *Sie.* 4, 1; *ela rann domus procellarum, cælum, ela ranns rit clipeus cæli, sol*, *Has.* 26; *aldr rann ædes, domicilium hominum, terra, drótt aldr ar ranns incolæ terræ, indigenæ*, *Selk.* 21; *Jesús rann ædes sacra, vel ecclesia christiana*, *Gþ.* 6; *rann óðar, lugar pectus*, *Lb.* 1. 7; *bensefær r. domus, repositorium sanguinis, cor*, *Grett.* 13; *greipar rann manus*, *Korm.* 11, 6, *ubi rann dat., pro ranni* (*ut fley pro fleyi*, *SE.* I 248, 4); *Sörla rann tectum Sörlu (piratæ), clipeus, und Sörla ranni sub clipeo, tectus clipeo*, *ÓT.* 28, 2, *reifnis rann, id.*, *G.* 51, *ubi reifnis rann, roðinn undbáru clipeus cruentatus, ut rann (= rannr apocopato r) sit masc. gen.* (*Gloss. Ed. Sæm.* I *sub rann, et Shf. V*), *aut roðinn sit pro roðiþ* (*nn = ð*). *In compositis: auðrann, búlran, dvergrann, fjórrann, glygg-rann, gunn-rann, háran, hregrann, hval-rann, legrann, mjóðrann, skýrann, snákrann, tjádrann, þeyrann.* — 2) *rann pro rand, randar, a rönd, in imes: rann-regn pluvia clipeorum, juculatio, pugna, rann-regnþorinn audax in pugna, bellicosus*, *ÖH.* 23, 2.

RANNADR, *rostratus* (*rani*), *vide ljót-rannadr.*

RANNGARÐR, *m.*, *agger clipeorum, clipei* (*rönd, garðr*), *id. qu. randgarðr: lykja útstrandir hriða herskiðum ok ranngarði naviðus bellicis ac clipeis*, *Ha.* 318, 2; *r. bárdá bláskíðu clipei navium, naves clipeatæ*, *SE.* I 696, 2, *sec. Cod. Reg., sec. quem construo: leyfðr, blíðr visi læsir rangarði barða bláskíþv vm vístrandir landa; sed forte rectius et convenientius cum Ha. l. c., sec. Cod. Worm.: læsir útstrandir landa ranngarði ok bárdá bláskíðum clipeis ac naviðus circumdat litora*.

RANNGRÍÐ, *f.*, *pugna, id. qu. randgríð*, *SE.* I 562, 2.

RANNVERR, *m.*, *regulus maritimus*, *SE.* II 420, 7, *ad SE.* II 154, 2 (*id. qu. Randverr*).

RÁNSEMI, *f.*, *rapacitas, rapina*, *Merl.* 2, 87 (*ab adj. ránsamr rapæ, rán, samr*).

RÁNSÍKR, *m.*, *ignis maris, aurum* (*Rán, f., síkr*): *steriaskar ránsíks augentes aurum, collectores auri, viri*, *F.* II 328, 2.

RÁNSÍMI, *m.*, *ignis maris, aurum; hæc lectio adfertur in Eg. 314, ex Grett. 77, 1, ubi vulgo ranns ímu, ab ímu rann tectum pugna, clipeus: ránsíma (ímu rauns) runnar arbores auri (clipei), viri*.

RÁNSÍDR, *m.*, *mos prædonum, latrocinium* (*rán, síðr*), *SE.* I 622, 2.

RAPA (*-aða, -at*), *id. qu. hrapa ruere, corruere, decidere, cadere: rapa ræfa gjör*

magnus cadaverum numerus cadit, Merl. 2, 68.

RAPTR, *m.*, *trabs*; *pl.* raptar, Am. 62.

RAH, *m.*, *verres*, SE. I 591, var. lect. 3 II (rai, II 484. ras, II 568).

RAH, *adj.*, *id. qu. hrár crudus*: *r. viðr lignum crudum*, *raetr rás víðar radices crudi ligni*, Hávam. 154. Vide Grett. 85, de trunco arboris ad incantamenta adhibito.

RÁS, *f.*, *cursus*: *r. hesta equorum*, ÓH. 70, 5; *gjörtr til rásar cursui aptatus*, Hlund. 1, 38; *pl.*, *rásir dægna cursus dierum*, Lil. 67; *taka á rás (dat.)*, in *cursum se conjicere*, Hh. 88, 1. — 2) *pl. rásir agmina, cohortes (ut ferðir)*: *rásir engla angelorum*, Lil. 40. — 3) *meatus*: *rás heyrnar aures*, SE. I 538. — 4) in *compos. geirrás*.

RASA (-aða,-at), *cæca festinatione ruere*, Hugsm. 7, 4, ubi 2 *cæscr.*: *hvergi þú fyrir ráð rasir ne præcipitanter egeris uspiam*; *rasa í pislir incidere in cruciatus*, = *rata*, Hlas. 38; *rasa eða reika cæspitare aul tacillare*, Lil. 92. In *prosa*: *est fólk ok rasanda cæco impetu ruens*, F. XI 275; *geystir ok rasandi mjök*, Hkr. 47, 13; 48, 19; *rasa í óhamingju*, í *helina opna*, ÓH. 148; F. VIII 437. *Subst. ras, n.*, *lapsus, cæspitatio*, FR. III 136, et *metaph.*, *præcipitantiæ*, sjaldan fylgir ráð rasi *præcipitantiæ raro comes prudentia*, F. XI 377.

RÁSÁRKA, *verb.*, F. II 313, 2, *ad verbum*, *crudum vulnerare* (*rár* = *hrár*, *sárka*), *i. e. ita vulnerare, ut cutis deteratur vitæque caro et cruda appareat*: *rásárka barkat hold carnem corticalem denudare vel decorticare*, *i. e. corpus loricaum armatura denudare, loricas armorum concidere*. Cf. supra gunþing et hræbarinn. In SE. II 493 *tó sárkat explicatur*: *þat er sárkat er roðit er, ubi rodit idem valere videtur ac hroðit (a hrjóða)* *vastatum, violatum, læsum (non, ut putataram ShI. II 302, quod rubuit, a rjóða)*.

RASKA (-aða,-at), *perturbare, turbare, violare, it. loco movere, cum dat. (videtur esse actum verbi rasa)*: *fríðr raskaðiz paz violata est*, F. VII 83, 3; *taumar raskiz habenæ violentur, dirumpantur*, FR. III 204, 3. *Impers.*: *gríðum raskar securitas, paz violatur, i. e. pugna fit*, SE. I 614, 1.

RASKAÐR, *m.*, *qui violat (raska)*, *vide fríðraskaðr*.

RÁSKEGG, *n.*, *barba antennæ, velum (rá, skegg)*, SE. I 694, 2.

RASS, *m.*, *podex* (F. XI 64); *pl.*, *nates*, *rasa klof interclunium*, Fbr. 35 (GhM. II 358). *Hinc brunninrassi, hólkinrassi*.

RATA (-aða,-at), *ire, proficisci* (Mæsoq., *vrato, vratoda*, Luc. 2, 41); *rata víða passim commeare, multa loca peragraré*, Hávam. 5, 18; Alem. 6. (Finn., *rata, semita*). In *prosa absol.*, *viam invenire, cum acc.*, *forte incidere in aliquid, aliquem, v. c.* FR. II 258: *stundum ferr hann um merkr ok skóga, ok ratar hann harðla stóra fjallvegu*; *Dropl. maj. msc. c. 5*: *mun hann verða mër feginn, ok eigi eptir þér leita, ef hann ratar mik*; *Ld. msc. c. 76*: *allvel hefir þat tilborit, Þorgils, at ek hef þik hér ratat, því ek ætlaði*

þó þinn fund at sækja. Itaque *id. qu. hitta, innna, ut hrata*. — 2) *præcipitem ire, ruere*: *gífor rata*, Vsp. 47 (SE. I 194, 4); *ráð ratar sors, conditio, fortuna, res pessum it, in deterius labitur*, Sk. 1, 36.

RATATOSKR, *m.*, *sciurus æsculi Ygdra-silis*, Grm. 32. Ratatöskr, *id.*, SE. I 74.

RATI, *m.*, *terebræ Odinis*, Hávam. 107; SE. I 220 (*qs. viam inveniens, sibi aperiens, æ rata*).

RAUF, *f.*, *fissura, foramen (rjúfa)*, *vide composita bakrauf, valrauf*.

RAUFA, *f.*, *nomen insulæ (ignotæ Munchio)*, SE. II 492 (Røfa).

RAUFA (-aða,-at), *dirumpere, perforare, transfodere (rauf)*: *þá er bróður þínu brjóst raufaþir pectus transfodisti*, Hlund. 1, 37. *Pros.*, *r. val cæcos spoliare, spolia legere*, F. XI 380. *Vide mox raufga*.

RAUFGA (-aða,-at), *id. qu. raufa: svá at Ásmundi — brjóst raufgaðak, ita ut Ásmundi pectus transfoderem*, FR. II 57, 1.

RAUFNIR, *m.*, *gladius*, SE. I 567, 2; II 516. 620 (ræfnir, II 477), *quasi rumpens, transfodiens a raufa*.

RAUKN, *incerti gen., pars manús*, SE. II 490.

RAUMAR, *m. pl.*, *incolæ Romarikiæ in Norvegia*, F. VI 340, 1; SE. I 508, 3; *hilmir, konúgr, ræsir, þengill Rauma*, F. X 84; G. 15; F. VI 428; F. VII 238; G. 40; *Rauma grund Norvegia*, F. VI 438.

RAUMDÆLSKR, *adj.*, *ex Romsdalia Norv.* (Raumdælir, *m. pl.*, *incolæ Romsdaliæ, a Raumsdalr*): *raumdæliskir menn*, Stærr. 44.

RAUMELFR, *f.*, *fluvius Romorum (hod. Glommen in Norv.)*, SE. I 577, 2. (*vide FR. II 6*).

RAUMR, *m.*, *vir magna statura*, cf. FR. II 384. 546; *hinc de gigante, raums brú þons gigantis, clipeus*, SE. I 306, 1. *Raum*, F. III 219, 2, *legendum est raun et construendum raunmargan, vide raunmargr*.

RAUN, *f.*, *experimentum, periculum*: *ritar raun experimentum clipei, pugna*, *menn ritar raunar pugnatore, viri*, Grett. 13, cf. *hjálm-raun et phrasin at reyna rúnd*; *hafa raun víð e-t rem discutere*, Hugsm. 28, 1. — 2) *experientia, eventus*: *von rættir raunar spes veri eventus, spes quo eventu probatur*, Hltd. 12; *raun sannar þat experientia id probat*, RS. 23; Gd. 11; *r. lýsir þat demonstrat*, Hlas. 51; *raun er hins, at illud experientia docuit, quod*, ÓH. 50, 3; *ljós er r., at experientia clare docet, quod*, ÓH. 187, 3; *r. er, at constat*, G. 30; *r. er at ríki þínu exstant tuæ potentie documenta*, Sie. 2, 3 (F. VII 337); *þá mun reyna ok raun gefa, hvort tum experientia docebit usque probabit, utri*, FR. II 57, 3; *r. prófar sík, vide prófa, lífs rán varð ferðum at raunum homines mortem experti sunt, occubuerunt*, SE. I 644, 2. — 3) *testimonium*: *ljós raun lofðungs himintunga ranns clarum dei testimonium*, G. 43; *svá bar raunir ita testimonia (episcoporum) cesserunt, vel is exitus fuit tentaminis (ordalii)*, Hh. 13, *ut raun h. l., in signif. 1. sit id. qu. skirsla*. — 4) *sen-*

sus acerbus, dolor: non ritti af raun dolore tacta gruniebat, de lactante porca, FR. I 482, 3; ber ek opt raun af sliku ægre fero, male me habet ea res, Skaldh. I, 25; osn er mikil r. at sliku, id., Grett. 42, 4. Pl. raunir ærumnæ: vér hífum ærnar r. nimias erumnas nacti sumus, Og. 17; ek hefi sènar stórar r. Sveins graves quæ Sveini acciderunt calamitates, ÓH. 48, 6. — 5) vide composita: allraun, herðiraunir, hjálmraun, hugraun, mannaun, vinraun. — 6) in compositione cum adj. et adv. raun est id. qu. raunar re vera, ut etiam intendat significatum, vide mox infra. In prosa occurrunt talia composita. raundigr non tam specie, quam re vera crassus, F. V 238; raunæfr víðreignar re tractatu difficilis, F. XI 78; raunilla re vera male, Hild. msc. c. 33; raunillt magnum incommodum, magna calamitas, FR. II 241; raunlittit revera parum, Eb. 28; raunmjök fere penitus, omnino, Jónsv. 44 (= raunar mjök, F. XI 143; Fær. 158); raunöruggur cui revera fidere possis, F. I 305; raunvel perbene, F. II 114.

RAUNAR, adv., re vera (propr. gen. sing. rau raun), Krm. 24; Lb. 44.

RAUNDÝRLIGA, adv., perquam eximie, egregie (raun 6, dýrliga): r. launaðr eximio præmio remuneratus, G. 67.

RAUNFAST, adv., vehementer, graviter (raun 6, fast): drótt r. slegin ótta homines, vehementi timore percussi, Selk. 7.

RAUNFRAMLA, adv., magna sollertia, perquam dextre, callide (raun 6, framla), F. IV 13.

RAUNFRÓÐLIGA, adv., revera perite (raun 6, fróðliga), Vigl. 17, 7.

RAUNG, f., costa navis; pl. reng (rengvr, SE. I 584, 2; II 482 reng, II 565 renngr, II 625 reingr, rectius per r in fine, quam ur), Orkn. 30, 2 (F. VII 49, 1); røngum studdr costis fultus, statuminibus firmatus, de nave, Lv. 16; marr ránga equus costarum, navis, Isl. I 82.

RAUNGETINN, partic. compos., in miseriam natus (raun 4, geta), Hild. msc. 12, 5.

RAUNKETILL, m., lebes aspreti, caverna terræ, antrum (raun = hraun, ketill), Grett. 56, 1. Olavius aliter, NgD. 109.

RAUNLÍTIT, n. adj., re vera exiguum, res perezigua (raun 6, lítill); subst.: r. kenst opt á þrefa sæpe res perezigua in sermonem venit, A. 4; adj., pros., var þat r. pereziguum, Hrafnk. 31; adv., pros. Eb. 28, man þá ok r. tjóa, at parum proderit.

RAUNLITT, adv., parum, it. male (raun 6, litt): rispa tönnum r. segniter dentibus scalpere, certare, de equo, Grett. 61. In prosa: beraz r. af parum fortiter perferre, F. X 172.

RAUNMARGR, adj., permultus (raun 6, margr), legendum F. III 219, 2.

RAUNMJÖK, adv., magnopere, vehementer (raun 6, mjök), FR. II 276, var. lect. 10; Ar. Hjörl. 11, 1.

RAUNSJÁLIGR, adj., perquam speciosus, pulcher, venustus, de femina gigante (raun 6, sjáligr), FR. II 318, 2.

RAUNSKJÓTT, adv., valde cito (raun 6, skjótr), Rekst. 16; aliter F. II 316, 3.

RAUNSNARLIGA, adv., valde cito (raun 6, snarlíga), Orkn. 82, 5 (AR. II 217, 2).

RAUS, n., verborum garritus (fremitus), verba temere et inconsiderate jactata, Hild. msc. 13; it. cavillatio, carmen probrosum, Nj. 44, 2.

RAUSAN vide rösan.

RAUSGJARN, adj., pro ráðgjarn imperiosus, potens (au = ao = á, s = ð), RS. 23 (GhM. II 742, var. lect. 18), cf. raudviss.

RAUSN, f., magnificentia, splendor, excellentia: r. dugir hans at hrösa excellentia ejus laudanda est, G. 15; drýgja r. splendide, magnifice se gerere, Orkn. 7, 1; vinna r. excellentem esse, Sie. 22; Ód. 6; þeim gafst r. ok ríki excellentia et potentia eis contigit, F. I 161. Gen. cum subst. excellentiam fere adfert, ut: rausnar lif víta excellens, Ha. 241, 1; r. rekkar víri excellentes, FR. II 78, 2; rausnar maðr vir excellens, Orkn. 5, 3; rausnar naðr Draco eximius, navis prætoria, H. 9, 2; rausnar ræða oratio eximia, Hv. 12; rausnar för iter celebre, gloriosum, Sturl. 5, 9, 1; rausnar kapp magnifica contentio, insignis æmulatio, Ha. 199, 1. — 2) magnitudo animi: víð rausn magna animi fortitudine, ÓH. 10; F. VI 140, 3; vide ofraun. — 3) liberalitas, munificentia, SE. I 316, 1; rausnar skap animus liberalis, munificentia, G. 67, vel animus excellens, sec. 1; rausnar valdr vir liberalis, Plac. 15. — 4) rausnir, Selk. 21, legendum est raunir: rétt er, at raunir vátta constal, experientiam hominum id testificari.

RAUSNARSAMR, adj., excellens (rausn, -samr), H. 9, 1.

RAUSNSAMR, adj., munificus (rausn 3, -samr), SE. I 702, 1.

-RAUSTADR, adj. deriv., voce præditus, a raust, f., vox, vide compos. lágrastaðr.

RAUSTLJÓTR, adj., horrenda voce (raust, f., vox, ljótr), de fluctibus marinis, HR. 54.

RAUSTR, adj., fortis, id. qu. hraustr, Ha. 232, 3, vide forraustr.

RAUTT, 1) n. adj., raudr. — 2) 2. s. impf. ind. act. verbi rjóða, F. VI 318, var. lect. 2 (id. qu. raudt, SE. II 114, 2; 190, 1); cum suffixo pron. þú, rauttu.

RAUÐBITI, m., ossa rubra (raudr, biti), i. e. esca crudæ carnis, de capite taurino, quo Thor serpentem Midgardicum inescavit, SE. I 256, 6, quem locum ejusque varias interpretationes vide sub kunnleggr.

RAUÐBRIK, f., tabula rubra (raudr, brik): r. móts rubra tabula prælii, clipeus belli ruber, = herskjöldr: rækir móts raudbrikar colens clipeum bellicum, princeps bellicosus, ÓT. 16, 3.

RAUÐBRÜNN, adj., colore rubro-fusco, ferrugineo (raudr, brúnn): r. hjórr, ÓH. 238, 5; sed de hoc loco, qui etiam aliter explicari potest, vide F. XII ad V 79, 3. Occurrit raubrünaðr de tunica, F. VII 297.

RAUÐBÚINN, rubro colore pictus, orna-

tus (rauðr, bú): r. gulli rubro auro ornatus, auro rutilans, de ense, F. V 233.

RAUDKEMBINGR, m., cetus incerti generis (qs. jubá rubra, rauðr, kambr; vide Itiner. Egg. 545 et GhM. III 296), SE. I 580, 2.

RAUÐJÖSS, adj., rubidus (rauðr, ljöss), de clipeo, SE. I 423, 1.

RAUÐMÁLMR, m., rubrum metallum (rauðr, málmr): r. Rinar aurum, SE. I 402, 3.

RAUÐMÁNI, m., luna rubra (rauðr, máni): Hæðins bóga r. rubra luna, in brachiis Hæðinis fulgens, i. e. clipeus, reynir H. bóga rauðmána tentator clipei, præliator, bellator, HS. 6, 3.

RAUÐNIR, m., deriv. a rjóða (= hrjóða), vide motrauðnir, modrauðnir.

RAUÐR, m., bos, SE. I 484, 3. 587, 1; II 487. 566. 624.

RAUÐR, adj., ruber: de clipeis, rauðar randir, Mg. 2, 1; F. XI 186, 1; rauðra randa, gen. pl., F. I 166, 2; SE. I 430, 1; de picta nave: of við rauðan, SE. I 502, 2; II 451, 4; de cole Rungneriana: it raþa ryðs bæl, SE. I 282, 4; r. dreyri rutilus cruor, Sk. 2, 9; rauðir hringar rutili annuli, Sk. 2, 15; r. baugar, Fm. 40; Og. 19. 24; falda rauðu rubro caput velare, vide falda; de colore faciei v. corporis, rauðr ok rjóðr coloratus et rubens, Rm. 8. — 2) rauða haf, a) mare rubrum, Arabicum. — b) pcelagus eastum, profundum: stórskip rauða hafs ingens navis vasti oceanii, Dromo, navis ingens, præsertim in mari Mediterraneo frequens, it. homonymice pro cognomine Drómundr, Grett. 26, 2. — c) rauða salt, id. qu. rauða haf b, de mari Baltico, F. IV 191. — 3) vide röðr, it. composita: fagrrauðr, glóðrauðr, hvarmrauðr, litrauðr, mórauðr, mosrauðr, sotrrauðr, tandrauðr.

RAUÐR, m., id. qu. röðr qui rubefacit, vel ruðr, = runnr lucus, arbor, vide blikrauðr, F. I 100.

RAUDSYLGR, m., ruber potus, it. ruber liquor (rauðr, sylgr): bens raudsyglir rubri vulneris latices, sanguis, cruor, SE. I 670, 1.

RAUÐT, 2. s. impf. ind. act. v. rjóða cruentare, SE. II 114, 2; 190, 1.

RAUÐTÚN, n., area rubra (rauðr, tún); pl., de loco pugnae, Ha. 326, 3.

RAUÐVISS pro RAODVISS, RÁDVÍSS, Ha. 28.

RAUÐVITI, m., ignis rutilus (rauðr, víti): r. randvallar rutilus ignis clipei, gladius, reiðir randvallar rauðvíta vibrator gladii, puginator, bellator, Fsk. 54, 1, pro ridlogi (ÓT. 20, 1).

RÁÐ, n., consilium, quod quis alteri dat, sive bonum, sive malum, Hávam. 9. 113. 114; Harbl. 51. — 2) decretum, constitutum, destinatum; it. quod futurum est: þá er i ráði, at regn um þrjóti tunc futurum est, ut pluvia cesset, Hyndl. 38. — 3) factum, facinus: illt r. perversa agendi ratio, Merl. 1, 64; Has. 7; hætt r. facinora periculosa, peccata, Has. 6; höfugt r. malum, grave facinus, male factum, Grett. 16, var. lect. pro höfuðráð; hugr fylgir því ráði hoc sincera mente (pio animo) feci, G. 66; af slíkum

ráðum ob talia facinora, Sic. 32. — 4) potestas, arbitrium; at ráði stillis, auclore rege, jussu regis, F. VI 386, 1; at sinu ráði pro lubitu, Korm. 19, 6, de fati; suo arbitrio, de vibrato gladio, GS. 27; mæla at munns ráði ex oris lubidine, arbitrio, quod in buccam venit, Harbl. 47. De imperio: áðr jarls ráð yrði fyrir hjarli antequam dynasta regno potiretur, Ód. 19. De potestate conditionis uzoriar: eiga flest ráð brúðar plurimam potestatem virginis habere, Alem. 4; vera i ráðum fljóðs, id., Alem. 5. — 5) connubium; pl., ráð lukuz peractum est, SE. I 320, 5; unna e-m, fyrirmuna e-m góðra ráða bonum, ezimium connubium indulgere, invidere alicui, Sk. 1, 45; 3, 3. — 6) pl., potestates, i. e. numina: ráð þll ok regin, Hg. 33, 18, ubi vert. magistratus, procures (Gloss. Ed. Scem. II senatores, domini); sing., in prosa, senatus, collegium consiliarium regiorum, F. VI 59; IX 279. 295. — 7) conditio, status, res: hyggja vel ráði e-s bene de rebus alicujus cogitare, i. e. putare, res ejus bono loco esse, ipsum læta sorte uti, Eb. 40, 3 (AA. 235); þröngva' ráði e-s, vide þröngva; una e-u ráði conditione aliqua contentum esse, FR. I 427, 2; fregna Háva ráðs de conditione Odinis (quid eo factum sit) suscitari, Hávam. 110; skipa ráði sinu res suas ordinare, de moribundo, Nik. 59. — 8) compos.: afráð, ástráð, dagrað, forráð, höfuðráð, meðalráð, munráð, umráð.

— RÁÐA, deriv. a ráð, in adj. indecl., full-ráða, samráða.

RÁÐA (ræð, ræð, ráðit), consilium dare. Impf. ind. 3. s. ræpi, Sóll. 36, sec. solum Cod. H., ubi ed. Holm. rectius prætulit ræpi. Occurrit tamen forma ræpi in 3. pers. impf. ind., Jd. 35, ubi sollicitari non potest; it. in prosa, F. I 223, FR. I 532, ubi tamen potest esse conj.; ÓH. 38. 67 (quo loco F. IV 127, ræð). Impf. conj. ræða, 3. s. ræði, Fm. 26; Sturl. 5, 5 (pros., Isl. I 12). Construitur cum acc., dat., infinitivo, et absolute. — 1) c. acc., a) consilium dare; plene: ráð mun ek þér ráða consilium tibi dabo, Harbl. 51; sapius, omissio ráð: ráð þú mæra mihi consilium, Vafþr. 1; ráðumk þér, Hávam. 118, etc.; Fm. 20; addita sententia objectiva: ráðumk þér, at þú ráð nemir consilium tibi do, ut consilium accipias, Hávam. 114. 115. 117; c. acc. adjectivi: þat ræð ek þér ið fyrsta ið tibi primum consilii do, Bk. 1, 22, etc.; megot af ráða gott bonum consilium dare potes, ÓH. 70, 1. Pass.: ráð er þér ráðit consilium tibi datum est, Fm. 21. Ráða e-m ró stadere cui quietem, i. e. quietum reddere, Æd. 56, quod forte rectius refertur ad 1, b, procurare cui quietem, efficere ut quietus sit. — b) consilium capere, it. constituere, decernere, destinare: ráða e-m til bana consilium capere in necem cui, i. e. necem machinari cui, Sk. 1, 51, unde banaráð, ráðbani, et ráða e-m bana; sed orka e-m til bana adferre cui necem, SE. I 380, 3; ráða illa male consulere, malum consilium capere; impers. pass., cum dat. pers.; illa ræz Atla male consultum est ab Atlio, malum

consilium cepit Atl., Am. 2, ut Knytt. 69, at þeini hefði óheppiliga umráðiz eos infortunato consuluisse, infelix consilium cepisse, ubi F. XI 294 habet: at því hefði óheppiliga verit umskipt; talis prapostera, infortunata consilii ratio dicitur misráðit, GhM. II 88; F. VI 195 (cf. F. VI 223; Isl. II 379). Pass.: svá er nú ráðit ita nunc consultum, decretum, firmiter constitutum est, Am. 26; ráðinn dauði mors fato decreta, constituta, destinata, Isl. I 162¹, 2. — c) explicare, interpretari: r. rúnar, stafl, Gha. 22; Am. 11; Eg. 75, 2; Hávam. 147; hinc explicandum videtur: ek hefi ráðit þér hjartar horn explicu tibi literas cornu cervino inscriptas, Söll. 78, ubi G. Magnæus, procuravi tibi cornu cerri. Part. act. ráðendr literas rúnicas explicantes, Ghe. 9; part. pass.: ráðnir staflr literæ explicatæ, Hávam. 145. Verti etiam possit, legere, ut pros., F. VIII 293, var. lect. 4, upp ráða (bréf) = upplesta palam recitare. — d) cum acc. personæ, prodere aliquem, vi aut dolo opprimere: Einar mun ráða oss or landi regno nos spoliabit, Hh. 44, 2; ræsir var ráðinn frá láði regno per fraudem priatus, ÖH. 187, 3; nær sem ráðinn væri þane ut si regno esset spoliatus, Mg. 32, 3; Reginn mik ræð, hann þik ráða mun me prodidit, te prodet, Fm. 22; er hann ráðinn hefir qui eum prodidit, Fm. 37; ráðinn ertu nú nunc proditus es, Ghe. 15; þengill ræð búandmann svanna rex (David) maritum feminæ (Uriam) dolo interemit, Has. 48; verða sinu föðr ráðinn patrem suum vita spoliatum deprehendere, Krm. 27. Pros.: þú rétt hann, FR. I 202, = var. lect.: þú læzt drepa hann. Vide sannráðinn it. phrasin vulgarem, ráða e-n af dögum, lifi vita privare. — 2) cum dat. rei; a) potestatem habere, in potestate habere, potiri, regere, imperare, præesse: r. arfi, líringum, gulli hereditatem, annulos, aurum in potestate habere, H. hat. 6. 11; Sk. 2, 9; r. landi, láði, sold ok þegnum, eign ok auðsölum, bygðum imperare, præesse, ÖH. 260, 1; G. 14; Sk. 1, 1; Fjöls. 8. 9; ÖH. 259, 2; r. sessa kostum i sal potestatem habere sedium disponendarum, Grm. 14; réttu gagni victoria potitus es, ÖH. 14, 1; egglituðr ræð sigri, H. 11; sigri vör ráðumk, H. 31, 2; hugr ræðr hálfum sigri victoriae pars dimidia animi fortitudine nititur, Hh. 104, 1; veðr ræðr akri, en vit syni penes tempestatem est ager, at penes rationem filius, i. e. fertilitas agri pendet ex tempestate, profectus filii ex ratione, Hávam. 88; ráða eidum iuramento præesse, juranti verbis præire, Mg. 24; r. fæ ok fjörvi potiri, Fm. 26; r. fjörvi e-s jus habere in vitam alicujus, interficere, FR. II 278, var. lect. 5; 550, 4; r. hófði e-s in caput alicujus jus habere, i. e. vitæ necisque potestatem habere, Nj. 63; r. hófði sinu vitá donari, frui, Eg. 64, 2. Absol.: ef einn skal ráða si res solius arbitrio agatur, H. 16 (vulgo: ef ek má ráða si meo arbitrato liceat, Plaut., þú ræðr því potestas ea tua est, Ter.). — 6) possidere, habere, uti, frui: (kona) ræðr raðum manni femina rubicun-

dum virum possidet, ei nupta est (= á raðan mann), ÖH. 247, 1; r. nafni uomine uti, nomen gerere, vocari, Isl. II 251, 1; r. aldri vita frui, vicere, Sturl. 7, 43, 1; r. mildu snöru hjarta liberalitate, fortitudine præditum esse, SE. I 404, 4, Ag. (Kolb. Tumas.); r. harnusfullum hugstranda halli cor dolore plenum habere, Lv. 42; r. lofi laudem adipisci, Sturl. 8, 5, 1; r. lofi geirveðna laude bellica frui, Eg. 55, 3; r. dýrð gloria frui, F. VI 423, 2. In prosa, pro habere, uti: GhM. I 704 (Eb. 45), hvítum ræðr þú enn hjöltunum, ræðr deigum brandinum alþum regis capulum, obtusum regis ensen, id. qu. mox hafa deigan brandium obtuso ense uti. — c) auctorem esse, facere, efficere: r. falli, morði, dauða e-s cædis, necis auctorem esse, interficere, Mb. 10, 1; ÓT. 31, 1; F. V 94, 2; Fbr. 44, 2 (GhM. II 400, 1); r. ólmu Nikars veðri auctorem esse pugnae, Sturl. 5, 5, 5; r. skjóltgervu kvæði carmen cito fundere, F. VI 365; gramr ræð (æ: eldinum) incendii auctor erat, F. VI 340, 1; r. lýti nefus committere, id. qu. gúra löst flagitium facere, Og. 21; norrir ræðu því, H. 31, 2; ek ræð því, er auctor sum, quod, Æd. 28; þú því rétt, er tu auctor eras, ut, Fm. 26; illa ræð ek því, at male feci, quod, Fbr. 16. — d) cum dat. adjectivi neutr. gen., valere: orðheill þín mun engu r. niðil valebit, Hyndl. 46; Hollsetu hræðir ræð miklu multum valuit, Mh. 3, 2; r. fiera við e-n minus valere apud quem, SE. I 244, 2, cf. stýra, Ha. 310, 2; intrans.: mörgum ræðr litlu, hve multorum parum interest, quomodo, Am. 33. — e) part. act., ráðandi þorps præfectus territorii, FR. II 27; r. liðs possessor navis, vir, homo, Nj. 78, 1; r. manndáða rex virtutibus ornatus, Hh. 63, 3. — f) cum dat. personæ: r. sér til e-s destinare se ad aliquid, v. e. til himinfrikis cælo se destinare, addicere, devovere, ÖH. 259, 4; til saka criminibus se obstringere, Bk. 2, 32 (haud ablutit pros.: r. sér til skipa, r. skipi til hlanns se navibus, naves scutulibus destinare, i. e. iter maritimum suscipere, navem subducere). Pro ráða sér usurpatur et recipi. ráðaz: ekki at ræðuz non ab se impetrarunt, Am. 45 (= ræðu sér ekki at því, komu sér ekki at því, til þess); it. absol. ráða: r. í bœð, til styrjar in prælium ire, ÖH. 238, 1; Orkn. 82, 5; r. á kaf in aquam se præcipitem dare, Jd. 35; r. til hefnda ultionem tentare, Bk. 2, 19; r. móti e-m adersum contendere, F. III 12, 2; Haralds dauði ræðat oss til audar mors H. nobis non cessit in fortunam (emolumento non fuit), ÓT. 17. Reciproce: ráðaz til, ráðaz nær invicem agredi, congredi, Orkn. 15, 1; 22, 4. Huc refero ráða stórt (pro ráða sér, ráðaz i stórt res magnas agredi, vel ingentia consilia capere): hugprúðt hjarta ræð stórt, Mh. 34, 3; eyðiz lítt, at jafnstórt ráði annar gramr til þurftar mönnum, F. XI 301; hann ræðr stórt, SE. I 620; stórt ráða vör, FR. II 87, 2. Pros.: ráða stórt, = ráðaz i stórt res magnas aggreði audere, F. VI 399 (Cod. Fris. col. 203, 17), unde storræði; ráða gott

res bonas efficere, boni quid efficere, ÓH. 70, 1. Sed Sturl. 5, 17, 1 construendum videtur: Sturla man kunna ráða stálljarli stórt clipeum magna vi regere, valide, fortiter pugnare. Rêð ek mart við bjarta lauka skópts Syn multa negotia habui cum muliere candida, Isl. I 248, var. lect. 12. Ráða lýð (dat.) ólítt populum severo imperio coërcere, severe castigare, Ód. 10; úvægom rêð jöftri regem cedere nescium oppressit, Fsk., ex Gráfeldardrápa. In prosa: ráða e-m virgis cedere, Sturl. 5, 23; Jus eccl. Vet. c. 5, unde ráðning castigatio per virgas, Sturl. 9, 12; Grett. 61. — 3) cum infín., periphrastice (propr., aggredi aliquid faciendum); sine nota infín. at: segja ræðr, = segir, Hávam. 126; rêð vakna, höggva, heyja, efnaz, = vaknaði, ljóð, háði, efniz, Am. 10. 48; H. 9, 1; G. 3; cum at: ek rêð at vaða = ek veð, Harbl. 45; rêð at sofna, at hvetja, at stökkva, Rm. 17; SE. I 290, 1; Eb. 19, 8; eodem sensu ráðaz: præ. 3. pl., ráðaz geyja latrant, Am. 23; 1 pl.: ráðome ganga, Am. 76; ráðnmz yppa, segja, spyrja, leyna, F. VI 196, 1 (SE. II 116, 4); Merl. 1, 1; FR. I 296, 1; 349, 2; impf., 3. s.: rêðz at sofna, Rm. 6. Pros.: rêði upp at segja = segði upp, Isl. I 12; rêð tilnefna, ÓH. 113. — 4) cum præposs.; of: hann ræðr of fjör manna vitam hominum destruit, vitam hominibus aufert, Eb. 63, 1; við: ráða við sik consilium capere apud se, i. e. secum deliberare, ræðr um við sik secum de hac re deliberat, Fm. 33, cf. pros. Nj. 83, hann kvaðz eigi þat hafa ráðit við sik id sibi constitutum negabat, it. ráða et ráðaz um við e-n consulere quem, in consilium vocare quem, Nj. 51, 92, et ráða um e-t de re aliqua deliberare, F. XI 100. Sic rectissime videtur construi in loco difficili ÓH. 92, 7: flest fólk rêð við sik plurimi homines secum æstimarunt, i. e. putaverunt, judicaverunt, quo loco Hkr. III et VI ráða vortil: sentire, resciscere; vide et varias construcciones F. XII (ad IV 191, 1) et ShI. IV 183. Ráða in opinandi, putandi notione capiendum esse videtur, Korm. 27, 2: rêð ek ei þess, at ego semper ita putavem, fore ut.

RÁÐÁLFR, m., genius navigii, vir, præfectus classis (rúð navis, álfr), SE. I 438, 3.

RÁÐANDI, m., qui præest, regit, imperat, part. act. v. ráða 1, c. 1, e., vide composs.: alls-ráðandi, jarðráðandi, landráðandi.

RÁÐAR, f. pl., a rúð, quod vide.

RÁÐBANI, m., consiliarius cædis, auctor necis (ráð, bani, vide verb. ráða 1, b): r. Baldrs Lokius, SE. I 268; v. manna, Hh. 55. — 2) interfector, occisor, percussor: þurs r. occisor gigantis, Thor, Hymk. 19.

RÁDEY, f., Radeya, nomen feminæ fictum, Söll. 16.

RÁÐFIMR, adj., in consiliis excogitandis celer, ingeniosus (ráð, fimr), Ód. 4.

RÁÐGEGN, adj., consilio prudens, consilii plenus (ráð, gegn): r. konúngr, Hh. 104, 2.

RÁÐGEGNINN, adj., consiliis animum applicans, ad consilia excogitanda animum

advertens, consilii plenus, (ráð, gegninn), SE. I 268, 1.

RÁÐGJAFI, m., dator consilii, amicus (ráð, gjafl), SE. I 536. Pl., ráðgjafar consiliarii regii, Mg. 17, 4.

RÁÐGJARN, adj., dominandi, imperandi cupidus, ambitiosus (ráð, gjarn), vide rausgjarn; in prosa, F. X 220.

RÁÐGRÍÐ, f., bellona et pocillatrix Monohorum in Valhalla, Grm. 36; SE. I 120, 1. Propr., id. qu. ranngríð, randgríð.

—RÁÐI, m., deriv. a ráð, id. qu. term. ráðr, vide sjálfráði.

RÁÐI, m., porcus, SE. II 216, 1, unde ræða, cf. dritróði.

RÁÐINN, part. pass. verbi ráða constitutus, decretus, it. certus. In composs., óráðinn, torráðinn.

RÁÐLAUSS, adj., consilii inops (ráð, lauss). — 2) mente captus, Lil. 92.

RÁÐLIGR, adj., deriv. a ráð, n., vide sjálfráðigr.

RÁÐMAÐR, m., magister, curator, præfectus (ráð, maðr): it. pocillator, = byrli, qs. arbiter bibendi, FR. II 304, 1, ubi alii laðmaðr.

RÁÐMEGINN, adj., potestate pollens (ráð, megin); de deo, omnipotens, Lv. 20.

RÁÐR, m., serpens, SE. II 487 (omitt. 570), v. vinnráðr.

RÁÐR, adj., id. qu. hraðr celer; hinc i roþo vepri, F. VII 340, 1; i rauðo vedri, Sic. 5, 2, i. e. i rúðv vedri in celeri, cita tempestate, id. qu. hvötu vedri, F. VII 340, 3. Sic at raudum (i. e. rúðum) byr vento ferente, Symb. at geogr. medii ævi, p. 15.

—RÁÐR, adj., derivat. a ráð, n. et ráða verb., in compositis: djúpráðr, framráðr, göðráðr, harðráðr, heilráðr, hvatráðr, kaldráðr, kvalráðr, snarráðr, snjallráðr, stórráðr. Subst.: aldráðr, gagnráðr, gangráðr, grandráðr, nýðráðr.

RÁÐSNILLINGR, m., vir prudens consilii, in excogitandis consiliis ingeniosus (ráð, snillingr), SE. I 536. Ráðsnjallr, F. VII 102, lin. 2 ponitur ut synon. τῷ ἀγῶτισμαðr at ráðspeki, ibid. lin. ult.

RÁÐSNOTR, adj., consultus, prudens (ráð, snotr), Hávam. 64, ubi substantive ponitur, ráðsnotra hverr consultorum quisque. Pros., Sks. 328.

RÁÐSÞAKR, adj., consilii prudens, consilio sagax (ráð, þakr), Sk. 1, 21; íþ ráð snjalla fljóð, Hávam. 102; ráðsnjallir rekkar, Sk. 1, 6; bóendr, F. VII 15, 3. — 2) subst., m., nanus, SE. II 470. 553, cf. ráðsviðr.

RÁÐSPEKINGR, m., id. qu. ráðsnillingr, SE. II 466. 548 (ráð, spekingr), vide ráðsþakr supra, ráðspeki. f., consilii prudentia, F. VII 102; XI 98; VI 151.

RÁÐSTERKR, adj., consilio (v. potentia) valens (ráð, sterkr), de rege, Hg. 26.

RÁÐSVIÐR, adj., consilii prudens (= ráðsvinnur, H. c. 10; F. I 192; Orkn. 120). — 2) subst., m., nanus, SE. I 66, 1; Vsp. 11.

RÁÐUGR, adj., consilii plenus, consilio valens (ráð), SE. II 497; ráðug jöfra sveit,

Ha. 199, 1. Pros., F. XI 21; ÓT. 117; Jömsc. 1.

RÁÐULIKT, id. qu. ráðligt consultum, quod e ratione, quod prudentis est (ráð), Lb. 4. (Pros. F. VIII 186; potens, r. ríki, Sks. 491).

RÁÐUNAUTR, m., particeps consiliorum, amicus (ráð, nautr), SE. I 536; 561, 3. Hinc ráðuneyti, n., consilarii regii, SE. II 218; F. VII 357; XI 326.

RÁÐVALDR, adj. vel subst., vir consilio valens, prudens consilii, (ráð, valdr), SE. I 532.

RÁÐVANDAÐR, adj., id. qu. ráðvandr: superl., þjóð sá ræsi reida | ráðvandaðast-
an branda, HR. 63.

RÁÐVANDR, adj., probus, fidelis, sinceri animi (ráð, vandr), epith. regis, Hlg. 5, 1; SE. I 430, 1; ráðvönd ræsis dóttir, F. X 432, 75. In prosa: konúgrinn, sá er ríkinu stýrir, þarf bæði at vera harðr ok ráðvandr, F. VIII 313, ubi opponitur in sequ. útrygd; góð kona ok ráðvönd, F. XI 54.

RÁÐVEIG, f., nomen feminæ, var. lect. Söll. 79, pro baugvör receptum a Raskio in ed. Holm.

RÁÐVISS, adj., prudens (ráð, viss); per tmesin cohæret ráðviss, Selk. 15; acc. pl. ráðvissa fira, Has. 28. Pros.: ráðvís ok rættorðr prudens et verax, Symb. ad geogr. mediæ ævi p. 32.

RE, n., insula Rugia in mari Baltico, F. VI 55, 2; 75.

RÆ, n., id. qu. hræ cadaver: huggva ræ svörtum Yggis gjóðum stragem edere, prædam corvis cædere, ÖH. 48, 4. Gen. pl., ræfa gjör multitudo cadaverum, Merl. 2, 68.

REDDIRRO, SE. II 178, 2; pro reddir ro = reddir ero metuunt (SE. II 425, 3 h. l. hræddir ro), a reddr = ræddr, hræddr metuens, timidus. Sic una voce verrom pro ver rom, ver erom nos sumus, F. X 421, lín. 7.

REFILL, m., velum, auleum, tapes: refils grund Tellus tapetis (stragulæ), femina, Nj. 24, 1; refsa grund, brú, brik femina, Skaldh. 3, 9; VI 32; VII 22; r. Öðins, orustu, sækonunga clipeus, SE. II 428. 512. Pl., refslar carbasa lintea, vela navis, FR. III 204, 2. — 2) gladius Reginis, SE. I 356, qui in Ed. Sæm. dicitur Ríþill. — 3) regulus maritimus: refill, SE. I 548, 2; II 469 (refill II 552, ræfill II 614), filius Björnís Ferrilateris, qui fuit pirata et regulus maritimus (herkonúgr ok sækonúgr), FR. I 510, natus sec. Synchro. Espolini anno 764. Ræfls hestar equi Revilis, naves, Sk. 2, 16; Ræfls vakr, id., Orkn. 82, 12; Revils fold terra Revilis, mare, Revils foldvigg jumentum maris, navis, Revils foldviggs riðendr vectores navis, viri, SE. I 430, 2. — 4) in compos., vide blóðrefill, fjardrefill. — 5) refils stigar tramites erratici, longinqua et devia itinera (propr., ut puto, tramites Revilis): villumaðr refilstiga erro longinquarum viarum, de sicario, F. III 101; in prosa kominn af reflistigum, SE. I 34, vide Lex. Mythol. p. 781.

RÆFLÓÐ, n., flumen cadaveris, sanguis

(ræ, flóð): veita ræð vellbrjótr valgjóð ræflóð fractor auri corvo cruorem dedit, HR. 50.

REFR, m., vulpes; pl. refar, acc. refa ljóta, Gd. 31.

RÆFR, n., tectum, gen. ræfrs et ræfs: snara gegnum r. per tectum transtolare, de columba, Gd. 13; ræfr ok næfrar þola nauð tecta corticesque tectorii igne violantur, Mg. 33, 1; fagra ræfr cælum, Alem. 13; róða r. tectum piratæ, clipeus, róða ræfs ramsvell argentum, SE. I 348, 1; I 424, 3 (cohærent róða ræfr-ramsvell); gunnar ræfr tectum bellonæ, clipeus: gunnar ræfs hyrbrigðir ei-brator gladii, vir!, Ísl. I 165, 1, ubi al. gunnræfs, al. gunnar ræfs, id. Landa ræfr tectum terrarum, cælum, gramr landa ræfs rex cæli, deus, Has. 43; ránar ræfr tectum maris, glacies, = iss, ránar ræfs firdingar = Ísfrðingar accollæ Isaffjordi, sinús in occidentali Islandia, Sturl. 5, 17, 1; ræfr skelj-unga tectum piscium, fluvius, Ed. Lōvasina; r. hreinvers tectum terræ, cælum, and hreinvers ræfri sub cælo, in terris, Ha. 255, 5. — 2) in compositis: dagræfr, fagrarræfr, gunnræfr, vagræfr, vallræfr, vindræfr.

RÆFRIVERFR, adj., tecti instar fastigatus, carinatus (ræfr, hverfr): ræfriverft bensævar rann carinata domus sanguinis, turgidum vulnus, tumore inflatum et specie carinatum, Grett. 13.

RÆFRVITI, m., ignis tecti (ræfr, viti): r. reifnis gladius, a reifnis ræfr tectum piratæ, clipeus, viti reifnis ræfs ignis clipei, ensis, ek raud ræfrvita reifnis gladium rube-feci, i. e. pugnavi, SE. I 400, 2.

REFSA (-ada, -at), punire; cum acc. rei, dat. pers., r. þegnum ofsa, þjóðum rán insolentiam civium, rapinam virorum punire, Hh. 104, 2; Ha. 75.

REFSIÞÁTTTR, m., funiculus penalis, scutica, flagellum, SE. II 196, 4 (refsa, þátttr; ad formam refsþing comitia ultricia, ÖH. 96).

REGG, n., navis, SE. I 581, 3; 644, 3, ubi in singulis strophæ quadrantibus singulæ navis appellationes occurrunt: flaustr, regg, hestr rastar, lúng (NgD. 81).

REGG, n., id. qu. hregg ventus, tempestas: regg rindr glóðum i lopt upp, Mg. 33, 1; hjarar r. tempestas gladii, pugna, rækjandi hjarar reggs (al. reggis, id., inserto i), præliator, vir, Fbr. 22, 5 (GhM. II 298). Reggs kvæn femina tempestatis, tempestatibus et procellis obnoxia, femina gigas (cf. hrekk-mimir), reggs kvænar kyn proles feminæ gigantis, lupi (sec. SE. I 58), unde reggs kvænar kynframaðr saturator luporum, vir, Eb. 17, 2, ubi G. Pauli kvænar regg certit pugnam dotalem, et gen. kvænar reggs in pugna dotali.

REGGBÚSS, m., columen navis, vir (regg navis, búss pinus, arbor), sec. SE. I 414, 4, ex Mg. 34, 1, ubi de Reggbuso rege Vendorum sumitur. Sec. F. VI 65 Reggbuss fuit vir magiæ peritus in exercitu Vendorum, qui id consilii dedit, ut noctu prælium committerent.

REGGSTIND, f., terra procellæ, mare

(regg, strind): jór reggstindar *equus maris*, *maris*, Ód. 4, vide jóskreytandi.

REGIN, *n. pl.*, *numina*, *dii*; *tantum occurrit in nom. et acc., sec. formam distinguuntur a rögn*, SE. II 430. 514, ubi: *regin heita goð heidín, bünd ok rögn*. *Proprie regin videntur fuisse dii Vanici*, Vafpr. 39, ubi *opponuntur regin et goð*. *Occurrit hæc vox Vsp. 6. 9. 21. 23; Vafpr. 13. 14. 25. 26. 39. 40. 44. 47. 52; Grm. 4. 6. 37. 40; Æd. 4. 32. 41; SE. I 204, 2; 312, 3, Hg. 33, 18, vide et ginnregin, uppregin, þrymregin*. *In prosa, FR. I 373 (desumptum ex carmine nescio quo)*. *His locis acc. occurrit: Vafpr. 13. 14. 26. 44; Æd. 4, in ceteris nom.* *In compositis significat divinum quid, i. ingens, unde in sermone quotidiano adhuc superest reginhal mare altissimum, regindjúp vastum profundum; regingrátr fletus vehemens, Visnab. Hól., 1748, p. 8.*

REGINDÓMR, *m.*, *magnum (divinum) iudicium (regin, dómr)*, Vsp. 58, *sec. chart.*, *et membr. 544. Pl.*, *regindómar res divinæ, var. lect. Hávam. 113.*

REGINFJALL, *n.*, *mons altissimus (regin, fjall)*, FR. I 471, 3.

REGINGADDI, *m.*, SE. II 494, *forte id. qu. reginnagli.*

REGINGRJÓT, *n.*, *saxa divina (regin, grjót)*, SE. I 388, 3, *i. e. sec. Lex. Mythol. p. 665—66, aræ sive sacræ petræ, quæ adhuc in multis ruinis delubrorum Danicorum conspiciuntur.*

REGINKUNNIGR, *adj.*, *perquam peritus, sciens, vel magiæ peritus (regin, kunnigr): contracte, inn reginkunngi de Jormunreko, Hm. 24.*

REGINKUNNR, *adj.*, *diis notus (regin, kunnr): r. rúnar, Hávam. 80.*

REGINLEIF, *f.*, *poculatrix Monoheroum in Valhalla, i. bellona casilega, Grm. 36; SE. I 120, 1.*

REGIN, *m.*, *nanus*, Vsp. 11; *membr. 544; SE. II 470. 553; dat. regin, Sk. 1, 11; 2, 14, pros.; Fm. 39, pros.* *Régins drykkir potus nani, pœsis, F. X 208, 1; régins skáli cubiculum nani, sazum, homonymice steinn in nomine propr. Þorsteinn, Grett. 26, 2. — 2) in appell. virorum: sverðleiks r. deus pugna, bellator, Hg. 10 (F. I 30); skjaldvers r. præliator, vir, Korm. 11, 1; brynslagðs r., id., ÓT. 124, 2; slíðrals r., id., SE. I 506, 1; vide et þrymregin. In compos.: baugreginn, helleginn, hófreginn. Régins vǫðir lorica vel armatura, steindra régins vǫða styrr prælium, G. 45. — 3) Regin, filius Reidmaris, frater Fafneris, Sk. 2; Fm. — 4) bos, SE. I 587, 1; II 483. 566. id. qu. rekin.*

REGINNAGLI, *m.*, *clavus divinus, sacer (regin, nagli, vide Lex. Mythol. p. 661. not.)*, *qui columnis fani infigebatur, cf. Eb. 4 (GhM. I 540. 542): þar lét hann ok reisa hof, ok var þat ok allmikil hús: voru dyr á skjáðum hlíðveggjunum, ok nær öðrum endanum; þar fyrir innan stóðu öndugissúlurnar, ok voru þar í naglar, þeir hétu reginnaglar. Hinc in appellatione sacerdotis, reginnagli bóka-*

máls sacer clavus librarii sermonis, vir doctus, clericus, sacerdos, sacer minister ecclesiæ, ÓH. 259, 10, quo loco Olavius reginnagli de adyto templi, bókamáls bænir de precibus libro præscriptis intelligit.

REGINPAVN, *f.*, *securis*, SE. I 569, 1 (II 620 reginspux, II 477 reginspörn, II 561 reginspörn).

REGINPING, *n. pl.*, *frequens hominum conventus (regin, þing), de pugna, Hund. 1, 47, ubi interpp. vertunt comitia principum; Olavius in NgD. 36, conventus deorum, pugna.*

RÆGJA, *id. qu. rægja, qu. v.: rægjandi goða conciliator deorum, Lokius, SE. I 268.*

REGLA, *f.*, *regula, modus, ratio: atterð með rétttri reglu ratio secundum rectam regulam instituta, Gd. 11; halda dýra reglu i drykk ok vist in potu victuque modum egregie servare, Nik. 38; postulans r. præcepta Apostoli, Nik. 33; Eddu regla, reglur præcepta Eddica, pœtica, Lil. 97; Gd3. 2; Nik. 4. Pros., ordo monachorum, vita monastica, certis regulis adstricta, ÓH. 198; F. VIII 245. 276.*

REGN, *n.*, *pluvia, imber, Hyndl. 38, nisi forte potius regna h. l. sit id. qu. rögn dñi, variantibus e et ö; regn augna, kinna, brá, hlýra, hvarma lacrimæ, SE. II 500; I 424, 3; regns dropi gutta imbris, lacrimæ copiose fluentes, Gk. 1, 14. Pl.: regn benja fellu vitt um völlu pluvie vulnerum, i. e. rivi sanguinis, id. qu. ante in prosa blóðlækir, F. VI 407, 2, vide et hrynneg. Regn branda, geira odda, Gauts, Hárs, Hildar, Mistar, randar, randa, randagards, rögkýja pugna, III. 32; F. VI 419; Ghv. 5; Fsk. 123, 3; Eg. 44, 3; Ísl. II 33, 1; SE. I 676, 2; Krm. 15; Eb. 19, 10; ÓH. 218, 2; SE. I 414, 4; r. strengjar pluvia nervi arcus, sagittæ, jactus sagittarum, Sie. 20, 5; regn, G. 52, coheret cum stál, vide stálregn. In compositis: bráregn, dalregn, dvergregn, æðirregn, fagrregn, hjörregn, hrynneg, málregn, málregn, málregn, naddregn, oddregn, stálregn, sverðregn, þroppregn, þundregn.*

REGNA (-i, -da, -t), *pluere (regn), id. qu. rigna, in prosa, F. X 323. — 2) maledicta effundere: r. við rögn in numina, F. II 203, 2, vide rigna.*

REGNBJÓÐR, *m.*, *qui pluviam offert (regn, bjóðr): oddskýs r. offerens pluviam clipei (pugnam), puguator, vir, Eg. 44, 3, ab oddskýs regn pluvia clipei, pugna.*

REGNBODI, *m.*, *pluvie prænuntius (regn, bodi), arcus cælestis, alias vulgo regnbogi: r. hnikars iris Odinis, fulgidus gladius, Ha. 234.*

REGNBÝR, *m.*, *territorium, habitaculum pluvie, ær, cælum (regn, býr): ræsir regnbýss rex ælfi, deus, de Spir. Sancto, Hv. 6.*

REGNDJARFR, *adj.*, *pluviam non timens (regn, djarfr): stála r. pluviam chalybum (pugnam) non timens, impeterritus, animosus, a stála regn pugna, ÓH. 239, 1.*

REGNHÖLL, *f.*, *aula, palatium pluvie, ær, cælum (regn, höll): ræsir regnhallar rex cæli, deus, de Christo, Has. 28.*

REGNSALR, *m.*, *palatium, ædes pluvie,*

aër, cælum (regn, salr): ræsir regnsals rex cæli, deus, Lb. 50.

REGNDORINN, adj., id. qu. regndjarfr (regn, þorinn): rannregnþorinn audax in pugna, animosus, ÖH. 23, 2, a rannregn pro rannregn pluvia clipei, pugna.

REIFA (-i-ða,-t), *movere, excitare, palam proferre; part. act., reifandi qui movet*: reifandi stála els ciens pugnam, pugnatur, Sturl. 4, 45, 2, appositum tō hann (o: Dugfús); reifendr rögs motores calumniæ, calumniatores, Eg. 56, 2; in compos. lögreifandi. — 2) palam repetere, recitare: reifa gjöld rögnis talionem Odinis repetere, i. e. anigmatica loqui, obscure loqui, ambages canere, Ghe. 35, vide rögnir. Sic in prosa, reifa mál acta accusatoris et ejus testium in judicio repetere, recensere, recitare: reifa vátford antestationem recitare vel relegere (Gloss. Nj.); reifa e-t fyrir e-m, id. qu. bera e-t upp fyrir e-m aliquid proponere cui, rem cum aliquo communicare, F. IV 79; r. e-t = hafa þat eptir sermone repetere, F. XI 248, cui cognatum est ripta, Vápn. c. ult.: ok er þeir áttu tal með sér, frændr, þá riptuðu þeir upp öll málaferti þeirra vel ok einarðliga repetebant, recensabant. — 3) latum reddere (reifr), cum acc.: örnur reifr Óleifr aquilas delectat (i. e. cibabat, ut glada), SE. I 472, 2; þú reifrðir má sverðmanns snyrtigerðar alitem bellonæ (corvum) paristi, F. XI 187, 2; vinna sárs svan reifðan cygnum vulneris (corvum) delectare, Ha. 59; pass. reifaz lætari, de corvo, reifr-izk lætatus est, Fsk. 4, 2, ubi alii Norvegica scriptione röyffiz, röyffiz, vide reyfa et röyfa; reifa fjölda lýða af tvennum flskum magnam hominum multitudinem duobus piscibus satiare, cibare, Lv. 27. Hinc: Gjúki reifði mik gulli auro me delectavit (i. e. donavit), Gha. 1; Am. 13; r. húskafla hringum, Ghe. 41; absol., reifrðir muneribus donati, Fsk. 4, 5; reifrðir löppum fortunatus, Plac. 15; Ha. 49. Sic in prosa: Egill reifði hana göðum gjöfum eximíis donis ornavit, Eg. 80 (ed. Hafn. 1809 p. 644); ek skal reifa þik gjöfum, FR. II 508; reifrðir mörgum gjöfum, Jömsv. 5.

REIFAR, m. pl., fasciæ, quibus infantes velantur, Lil. 35. 42; unde reifabarn infans fasciis involutus, σπαργασίωτης, Sturl. 4, 15.

REIFI, m., manus, id. qu. hreifi, vide sub forðar.

REIFIR, m., qui movet, prodigit (reifa 1), vide lögreifr. — 2) qui delectat (reifa 3), muneribus ornat: reifr hersa præfectus muneribus ornans, rex, F. XI 307, 2; in compos. gunnreifr, máreifr.

REIFNIR, m., regulus maritimus, SE. I 548, 2; II 469. 614 (II 552 reifr); Hyndl. 21; filius Arngrimi Bolmensis, FR. I 415, var. lect. 8. Reifnis rann ædes, tectum pirate, clipeus, G. 51; Reifnis ræfr, id., SE. I 400, 2, vide Ræfrviti; Reifnis rökkstefnandi navem dirigens, vir, G. 46, vide rökkstefnandi; SE. I 438, 3, jungi potest Reifnis marr equus pirate, navis. — 2) id. qu. reifr 2, qui muneribus ornat (ut raufrinn a raufa): hölda

reifrinn qui viros donis afficit, rex liberalis, F. II 53, 2 (in voc.).

REIFR, adj., alacer: gláðr ok reifr hilaris et alacer, Hávam. 15; heima gláðr ok við gesti reifr domi hilaris et erga hospites alacer, Hávam. 103; de militibus: reifr gekk herr und hlifar, SE. I 520, 2; in compositis: björkreifr, bððreifr, elreifr, fólkreifr, gunnreifr, herreifr, hjaldreifr, hugreifr, öngreifr, vigreifr. — 2) subst., m., archipirata, SE. II 552, pro reifrinn víz recte.

REIK, f., media pars capitis a fronte ad occiput. In Gloss. Ed. Sæm. I sub rām sic describitur: discrimen verticale crinium, linea verticalis capillorum discretiva; vel, discrimen puri capitis, capillis ab utraque parte deperxis. Hinc: hárit öðrumegin reikar, F. III 98; FR. III 392; skógr, akr, gras, víðr reikar coma, SE. II 500; sic et SE. II 430. 514: Hár manz má kalla víðar haitvm öllvm ok gras þess ær á iörðv væx, kenna við svörð æða livirvil eða hnakka eða ænni eða reik eða vanga. Eik reikar arbor capitis, capillus, SE. II 500, 4; reikar himinn, tūn cælum, area discriminis, caput, SE. II 499, 2; ÖH. 238, 5; rúfr reikar seges discriminis v. capitis, coma, GS. 24. Pro capite: Nód hnd um reik sóknar sæki profluvium (sanguinis) per caput accusatoris defluebat, Eb. 18, 2; reik Hæðins caput Hæðinis, vide supra sub Hæðinn. Pro coma: Gyrðir kembir gula reik með gyltum kambi (cf. Esp. Arb. I 88).

REIKA (-aða,-at), errare, Lil. 92. Pros., ambulare, ÖH. 75; vacillare, F. VII 12.

REIKNA (aða,-at), numerare, computare; it. recensere, ut telja, rekja, Hyndl. 41 (Cod. Flat.); ágætt tákni vil ek ýtum reikna, Gd. 16; tákni ritin ok reiknuð, Gd. 22; reiknum hitt, at illud accensemus, quod, Skáldh. 6, 32; animo perpendere: reikna þat réttliga id diligenter animo perpende, Gp. 14. Pass. reiknaz haberi, æstimari: þú reiknaz höfudmusteri, Mk. 14.

REIKNINGR, m., computatio, ratio (reikna): fullan reikning fá þó allir omnium ratio constat, Nik. 51.

REIMR, m., serpens, SE. II 487 (rennir II 570).

REIMODR, m., incertæ signif.: reimodr Jötunheima Thjassius, SE. I 310, 3. S. Thorlacius vertit: fascinator, ob ingenium et ortum giganteum, conferens cum reimt, reimleikar (Eb. 53; Sturl. 4, 24). F. Magnusenius in Lex. Mythol. p. 884 vertit: stræperum Jötunheimorum dæmonem, forte ratione habita hreimr sonus, et hreima sonare.

REIN, f., tenue spatium terræ in longum porrectum (vertente G. Magnæo, Eg. 763, not. 8); pro terra: hreins r. terra, area maclidis, montana, myrkböð hreins reinar obscura montium dorsa, SE. I 220, 2; Röðkva rein terra pirate, mare, hreinn Röðkva reina maclis marium, navis, SE. I 688, 3; ragna rein ría deorum, iris, Bivrastra, ragna reinvarr custos Bivrastra, Heimdals, SE. I 268, 1. In appell. fem.: rein steina, bauga, beðja Tellus globulorum, annulorum, culcita-

rum, femina, Grett. 86, 5; Selk. 1. 3. Vide compos.: baugrein (Selk. 1), flugrein, ged-rein, sefrein. Dat. s. reinu pro rein, in sefreinu; it. markrein: nú rekrival á markreinu, Gfl. 460; it. kauprein: á kaupreinu þar sem þeir keyptoz við, Gfl. 485 (Versio Bibl. Isl. Thorlacii, Ezech. 27, 25).

REINIR, *m. pl., incolæ prædii Rein (dat. Reinu, F. III 199) in Ranrihia, in Vikia Norvegiæ, quod prædium putatur esse hod. Rön, in territ. Stänganes, in præfectura Bahusiæ in Suecia, Sie. 19, 2, vide Renir.*

REINN, *m., tarandus, id. qu. hreinn (hreindýr): r. róða, gylva macis reguli maritimi, navis, ÖH. 47, 1; Nj. 103, 5. In compos.: okreinn, skautreinn, strengreinn, sundreinn; reinn in morðreinn legendum videtur teinn.*

REIP, *n., funis: siga i reipum funibus demitti, Si. 6, 4; funis nauticus: drifa til reipa ad rudentes consuere, currere, Sie. 5, 2; heljar reip funes Helæ, Söll. 27. In compositis: dragreip, hjálpreip, kalreip (kjalreip), skautreip, þráreip.*

REISA (-i, -ta, -t), *tollere, erigere: r. lauka malos navium, F. VI 140, 3; r. ve vexilla, merkistengr perticas vexillares, Sværr. 106, 1; 151, 1; mjök lang vestavng reistiz, SE. I 648, 2; r. rönd við e-m alicui resistere, Ha. 326, 4; F. XI 318; r. randa glamm committere prælium, Ólafsr. 38; r. ofrausn nimium sibi sumere, Ha. 199, 4; r. kristnihald religionem christianam introducere, F. V 170. — 2) reisa = reiða (s = ð) vibrare: r. eisu at höldi homini gladium intentare, Nj. 30, 3.*

REISTR, *m., SE. I 244, 1, in jarðar reistr serpens, aut est piscis, quasi squamatus (a reistr = hreistr squama, Anecd. 6, GfM. III 310. 312), aut circulus (cogn. reista curvare, reisting curvatura, FR. II 465). Lex. Mythol. p. 481 vertit motorem terræ, quasi hristir.*

REISULIGR, *adj., excelsus, altus, sublimis, celsus (reisa): r. haugr, F. X 423, 10.*

REITA (-i, -ta, -t), *vellere, vellicare: r. hár lacerare comam (in luctu), Nik. 48; reitt rif costa arrosa, Hugs. 14, 6; reitag (= reittag) af þær knör ok aura te nave et opibus spoliati, Hild. msc. 12, 5, unde fjárreita, f., spoliatio bonorum: svívirðingur skolu jafnmikit mega, fjárreita ok konutak, Hild. 7. Scribitur et reyta, v. c. reytr gras herbas vellit, Nj. 80; reyttu á sik mosa musco evulso se texerunt, Nj. 153; sic et FR. II 185; reyta ok rífa af e-m leppa, F. II 161; reyta ok rupla af e-m allt þat er fémætt er, F. II 163.*

REITA (-aða, -at), *animum afficere, moerere (cogn. Germ. reitzen): sú er mik reitar femina quæ animum meum afficit (amore), GS. 33; reitumz amore moveor, Korm. 3, 1. Vide málræitandi.*

REITAN, *f., injuria (reita): r. manna, Gd. 47.*

REITING, *f., contumelia, injuria (reita), Gdþ. 22.*

REITINN, *adj., qui alios lacessit, injuria*

afficit (reita): reitin þjóð gens injuriosa, Gþ. 1; hinn reitni injuriosus ille, Grett. 42, 4.

REITR, *m., area, spatium, locus; gen. s. reitar; nom. pl. reitar, Korm. ed. Haen. 86; acc. pl. reita, SE. I 654, 1; reito, Grág. I 65; reita, Fær. 184; SE. II 202, 1. Reitar ríkis fines imperii, ibid. I 202, 1; reitar de areolis latruncolorum in ludo latrunculario, FR. I 473, 2; hjaldrs r. locus pugnae, gautar hjaldrs reitar milites, viri, Sturl. 7, 30, 4; orms r. area serpentis, aurum, þ. Hræð. 8, 2, ed. Hól.; cf. ormreitr; vals r. statio accipitris, manus, SE. I 654, 1; sólar r. regio solaris, cælum, Lil. 11 (dat. pl.); stjörnu r., id., drottinn stjörnu reita deus, Lil. 26; dags r. area diei, cælum, drottinn dags reitar deus, Lb. 32; sinnu, vizku r. area mentis, sapientiae, pectus: um s. reit, i v. reit, Skálðh. 1, 20; 6, 34. In compos. logreitr.*

REITUR, *f. pl., lacinia (reita), vide selreitur.*

REIÐ, *f., equitatio (reiða): reiðar hjörtr cercus equitationis, equus, reiðar hjörtr hölm-linda equus maris, navis, H. 17, 1, sec. Raskium, sed vide hölmreiðr. Reiðar brimi ignis equitationis, equus, Ed. Lövasina, quæ sic habet: eldr ok funi leita hestar: því kallaz hestr reiðar brimi, því brimi er eldr. In compositis: áreið, framreið, gandreid, högreið, jóreið, vinreið, vápneið.*

REIÐ, *f., rheda, currus (de origine vocis v. Lex. Mythol. p. 910 not.***): dat. s. reið, H. Br. 1, pros., sed reiðo, reiðu, H. Br. 5; SE. I 466, 3; pl. reiðar, Söll. 74, sed reiðir, SE. I 660, 2. De plastro rustico, unde reiðar valdr dominus plastris, rusticus, Korm. 18; de curru funebri, H. Br. 1 pros., 5; de curru Rögneris (Odinis), Bk. 1, 15; inprimis de rheda Thoris, SE. I 90. 142. 166; 466, 3 (Þórr sitr i reiðu), quæ kerra Þórs, thensa Thoris, audir, Nj. 89, unde Thor appellatur reiðar Týr Tyr (deus) rhedæ, SE. I 230; hinc reið de fulmine, Jus eccl. Vic. p. 25; de tonitru (Finnolapp. rajde): reið með eldingu, F. X 30, not. (sec. codd. G. II), it. reiðar þruma, H. c. 34, et reiðar duna, F. X 30, not. In appellationibus: hlunna r. rheda falangarum, navis, báningr hlunna reiðar ornatus navium, F. VI 197, 1; ræs reið currus piratæ, navis, máni ræs reiðar luna navis, clipeus, SE. I 374, 2; heiðis reiðir rhedæ accipitris, manus, SE. I 660, 2; rýnis reið vehiculum visus, caput, Sonart. 18. In compositis: brimreið, brynreið, hafreið, háreið, lögreið, náreið, stafreið. Scribitur et reyð, qu. v. — 2) navis (qs. vehiculum), SE. I 582, 2; II 481. 565. 624. Hinc reiðar stjóri rector navis, dux, imperator, rex, Ý. 55.*

REIÐ, *f., quæ tollit, vehit, gestat (a reiða), cui respondet masc. reiðr, in náreiðr: reið Rínar glöða auri gestatrix, femina, Hild. 11, 1; lauka r. ferens, affersens allium, femina, Vigl. 17, 3. Cf. NgD. 104. In compositis: eldreið, menreið, þornreið; it. fictum*

nomen semina Hlaðreið (*spintherigera*), *Stjórnuodda draumr* p. 20, in *Rimbegla*.

REIÐ, n. pl., *ornamenta equi, ephippia* (*id. qu. reiði, n.*): *bliku reið, er Reginn átti splenduerint ephippia, Regino olim possessa, FR. I 186 (Ed. Sæm. II 366, not. 18).*

REIÐA (*reiði, reidda, reidt*), *tollere*: r. *byttu haustrum, M^a. 16, 3; arma, gladios eibrare, librare, SE. I 600, 1; sverð reidduz at ferðir viri gladios invicem vibrabant, F. XI 215, 2; rynnir reiddra eyxa stridor sublatum securium, H. 17, 2. — 2) suspendere*: r. *e-n við meid alíquem ex arbore suspendere, Y. 26, 1. — 3) ponderare, appendere, dependere* (*síðan voru teknar skálir ok met, var þá reidt í sundr fœit ok skipt öllu með vágum, F. VI 183*); *hinc, pendere, solvere, v. c. Reinir reiddu slíkt, sem konúgr bauð, Sie. 19, 2; r. út auð pecuniam solvere, Hh. 32, 2; r. múnnum fè numerare, Ók. 9, 2. Hinc interdum pro greiða promere, expromere*: *Æsir reiddu fœit expromserunt, Sk. 2, 5, pros.; reiða svínum mat cibum porcis apponere, afferre, FR. III 512, 3. Sic reiða vitavörð, G^l. 85, = greiða vörð, p. 89, vide reidmáltr, reidörðr, reidír, reiðisíf; r. fundna bæn petitioni alicujus concedere, annuere, satisfacere, Gdþ. 31. — 4) ferre, agere, movere (transit. v. ríða): lá reiðir bók æstus agít, jactat corpus, Svær. 106, 2; rá reiðir stafn til hafnar in portum appellit, FR. I 298, 1; flóð reiddi ramn glamma þjóðtraðar æstus natem (arcum Noachi) agebat, jactabat, Lv. 16; skip reidduz naves huc illuc æstu ferebantur, Sturl. 7, 30, 2, ubi præstat var. lect. skip (acc.) reiddi eodem sensu, impers., vide Gloss. Nj. sub voce reiðir. Part.: reidandi ráfaka incitator navium, vir, Sturl. 5, 4. — 5) divulgare, celebrare: reiða lof, ÓH. 92, 8; G. 64; r. nafn í lofi nomen laudibus efferre, F. XI 295, 1; þjóðir reiða þína dýrð tuam gloriam celebrant, Ha. 311.*

REIÐA, f., *apparatus: berserkja r. apparatus, ornatus athletarum, Fsk. 5, 3. 5, 5. De apparatus coniecti: vist ok avl ok öll reiða, er til veizlunnar þurfti, SE. I 338; hinc reidumenn famuli, Sermones Sacri ad Joh. 2, 5. 7. Hinc: til reiðu præsto, in promptu, vera til reiðu præsto esse, Gd. 74; Skálðh. 6, 22 (Hrafnk. S. 44). In compos. skipreiða. — 2) hospitalitatis officium: grepps reiðu man ek góða memini, pœtan (me) liberaliter exceptum esse, Korm. 3, 10. — 3) extremum officium, moribundo homini præstari solitum in ecclesia catholica, sc. sacra cena et extrema unctio: fá alla reiðu, Skálðh. 7, 34 (Sturl. 3, 13; de re vide Gd. 62; Nih. 59).*

REIÐAZ (-ðiz, -ddiz, -ðz) *irasci* (*reiði, f.*): r. við bersúgli libera admonitioni irasci, Mg. 17, 4.

REIÐGOTAR, m. pl., *equi, Vaffr. 12, ubi accipitur pro reidskjótar. Alii accipiunt de Reidgotis, incolis Reidgotiæ (Y. 21; FR. I 509; F. XI 414; SE. I 530. 26; vide ind. goegf. F. XII).*

REIÐI, f., *ira; SE. I 544; Ghe. 2; skómm*

mun ró reiði, Am. 74, vide ró. In compos.: gambanreiði, ofreiði. — 2) af reiði irá commotus, vel forte ut adv., subito, repente, confestim, Hh. 34, 4; F. II 87, 2; Korm. 27, 2; Fsk. 173, 2, auctore Einare Skulii de cæde regis Sigardi Haraldi filii: út lét stöng á stræti | sterk dýrligra merkja | dúðuz dörr af reiði | Dagssunn bera fagra.

REIÐI, m., *armamenta navis: skeið með gyldum reiða navis auratis armamentis instructa, ornata, Hallfr. sec. membr. 132; bæði styrkir bönd ok reiða, Nik. 43 (pros., ÓH. 150; F. IV 331; de apparatus equorum, ÓH. 79; F. IV 158; Eg. 74; de instrumento vehiculario, Eg. 77). — 2) de armatura, FR. I 435, var. lect. 7.*

REIÐI, n., *armamenta navis, ornamenta equorum: reiði heitir fargervi skips eða hross, SE. I 544. De ornata navium: skeið með skreyttu reiði navis splendido apparatus ornata, ÓH. 28, 1; skeiðr með búnu reiði, id., Ha. 285, 2; skeiðr báru reiði, Hh. 2, 4 (pros., F. VIII 173; XI 142; Grág. II 396; gen. sing. reiðis, Grág. II 401; pl., F. XI 142). De ornamentis equorum, pros., F. XI 193; SE. I 178. — 2) de armatura, FR. I 520, 1. — 3) de fasciis, quibus infantes velantur, Selk. 2.*

REIÐI, pro REIÐI, 3. s. *impf. ind. act. verbi reiða, FR. I 298, 1; reiðu, pro reiddu, 3. pl. ejusdem, Y. 26 (cf. F. VII 234, 2, not. 3). — 2) reiði, Nj. 63, 1, cohæret cum gátt, vide reiðigátt (cf. beidimara, hleypilunnar, in quibus præformativa beidi-, et hleyp-, a substantivo, quo pertinent, separantur).*

REIÐIGALL, n., *fel, bilis iræ, magna iracundia (reiði, gall), Lil. 77.*

REIÐIGÁTT, f., *acies promens (reiða, gátt): r. rinleys abies aurum promens, semina, Nj. 63, 1.*

REIÐING, f., *motus, qui ultro citroque fit, jactatio, vacillatio (reiða); metaph.: er í reiðingú ráð þjóðkonungs ratio agendi regis vacillat, Merl. 2, 58. Propr., Sturl. 9, 188, pros.: var þá í reiðingú mikilli tunc acies ultro citroque tumultuose ferebatur.*

REIÐIR, m., *qui tollit (reiða): r. randvallar riðloga liberator gladii, præliator, ÓT. 20, 1. — 2) qui vehit, jumentis avehit, vector, in compos. saurreiðir. — 3) qui promit, expromit: r. auðs præbitor divitiarum, vir liberalis, Hild. msc. 12, 5. — 4) id. qu. greiðir: guðs laga reiðir legum dñinarum interpret, episcopus, Ag. (Einar Gilsson), ubi: skildiz hár við hölda | heiðr guðs laga reiðis; vide greiðir.*

REIÐISÍF, f., *dea carpens (reiða = greiða, Sif): r. ullar quæ lanam carpit, anus, vetula, Korm. 8, 2, nam dicitur at greiða ull carpere lanam.*

REIÐISKÝ, n., Nj. 158, 1, *maxime placet acceptio G. Pauli, nubes pendula v. sublata (reiða, ríða); et rífs r. jugi (textorii) pendula v. suspensa nubes, pannus textorius, tela. In antecedentibus mihi quidem maxime arridet lectio cod. carth. I supra scripta, etiam G. Pauli probata: vipt er orpin fyrir*

valfalli: rífs r. rignir blóði. Jonsonius accepit h. l. reiði, m., et rífs reiði instrumentum jugi, textura ipsa, itaque construxerit necesse est: rífs reiði er vítt orpinn fyrir valfalli: ský rignir blóði, in qua constructione tó ský cum versu quarto construi ipse videtur improbasse. Reiði, in compositione, derivatum a reiða, etsi sensu nonnihil variato, occurrere videtur in phrasi á reiðiskjálf, ubi reiðiskjálf non videtur significare tremorem ex fulmine, sec. Lex. B. Hald., aut tremorem e fulmine, illi e curruum motu non absimilem, sec. Lex. Mythol. p. 911, a reið, f., rheda, fulmen, sed tremorem, qui vibrando vel jinter vibrandum fit, a reiða, intr., huc illuc ferri, vibrari.

REIÐITÝR, m., Tyr (deus) infligens (reiða = greiða, Týr): r. heylisára Tyr vulnura cava infligens, bellator, SE. I 282, 4, ubi construo: áðr ælgefon heylisára reiðitýrs goli et ræða ryðs bæl or línegihlíðvm hárs antequam uxor bellatoris (=: Órrandelis, i. e. Groa), etc., vide supra gala. Diceretur autem sic at greiða sár pro veita vulnus infligere, uti dicitur at greiða högg íctum infligere. S. Thorlacius accepit h. l. reiðitýr pro reiðar týr deus rheda fulminatricis, Thor.

REIÐIVALDR, m., dominus tollens, sublimem gestans aliquid (reiða, valdr): r. ríkisvandar qui sceptrum sublimem gestat, vel potens sceptri gestor, rex, Ha. 255, 3.

REIÐIVERK, n., facinus iracundiæ, delictum per iram admissum (reiði, verk), Söll. 26.

REIÐMÁLMR, m., metallum avectum, equo asportatum (= reiddr málmr, a reiða equo vehere, atehere): r. Gnitaheiðar aurum, quod equo Gratio ex montanis Gniticis avectum fuit, SE. I 652, 2.

REIÐMAÐR, m., equus (reið, f., equitatio, a riða): pl. reiðmenn equites, equitatus, reiðmanna gnótt multitudo equitum, copie equestres, F. VII 237, 1.

REIÐMÆLTR, adj., disertus (reiðr = greiðr, mæltr), id. qu. reidordr: r. jófsurr, F. VI 140, 3 (AR. II 28, 3). Vet. Dan. redmælet voce clara et distincta præditus, cf. F. IX 76.

REIÐORÐR, adj., facili eloquio, expedite loquens, disertus (reiðr = greiðr, -ordr): r. ræsir, Sie. 22, cf. reiðmæltr.

REIÐR, m., deriv. a reiða qui vehit, sublimem portat, in compos. náreiðr rehens cadaver, patibulum. Femininum, huic masc. respondens, est reið.

REIÐR, n., nidus, id. qu. hreiðr, Merl. 1, 27; Skl. X 444.

REIÐR, adj., iratus, insensus, irā concitatus; Skf. 34; FR. I 473, 2; sæpe verti potest, alacer, magno ardore rem administrans: vega r., Sk. 2, 7, 17; Eg. 48, 2; Am. 34; ÓT. 57, 2 (Nd.); Hh. 34, 2; 64. In compositionibus: allreiðr, óreiðr.

REIÐU, id. qu. reðu, perf. inf. act. verbi ráða, F. VI 2 (AR. II 17, 1).

REIÐVIDR, m., arbor rheda: r. Vandils jormungundar = víðr Vandils jormungundar

reiðar arbor rheda ingentis Vandilis terræ (navis), vir.

REK, n., vide compos. torrek.

REKA (rek, rak, rekit), pellere, agere: r. hjörð, geitr gregem, capras agere, de opilionem, Hávam. 71; FR. I 248, 2; de equitantibus: ráku þeir vannstygga (i. e. equos) völlu algræna, i. e. virides campos perequabant, Ghe. 13, ubi subintell. um (völlu); de æstu maris: brim rak húns hest við hamra navem rupibus præruptis appulit, Orkn. 79, 3; de velo: vefr rekr snekkjur á haf in mare propellit, SE. I 630, 1; metaph.: hver alda illrar skepnar rekr þik te omnīs agit fluctus sinistri sati, te sinistra fata ad quodvis maleficiū impellunt, Gk. 1, 23. De bellatore, naves in mare deducunt, aut in aciem educunt: Haraldr rekr flota á rakna rymleið classen per mare propellit, classe adcehitur, Hg. 28; r. ræsinadr út á mar draconem in mare deducere, H. 9, 2; hlifar valdr rak borðhölkvi til hildar hreggs navem in prælium duxit, H. 10. Intrans., cum acc. subiecti: ná rak fyrir straumi, val rak vitt of strandir cadavera æstu ferebantur, corpora cæcorum passim per litora ejecta sunt, Hh. 11, 1; Krm. 9; barms vigg rak navis (æstu) depulsa est, ÓT. 43, 1. Part. pass. rekinn mari ejectus, Ód. 24. — b) cum præpos.: reka fyrir, vide gnýskuti, Nj. 103, 2, ubi Jonsonius construit fyrirreka perdere, e medio tollere, = fyrirfara, fyrirkoma. Reka af sér klámorð dicta ignominiosu ab se repellere, avertere, i. e. ea ulcisci, Eb. 19, 6; reka e-n undan aliquem in fugam pellere, Hg. 20, 2. Reka blóð hvössu sverði um granar e-s acuto gladio sanguinem per labia depellere, i. e. facere ut sanguis defluat per labia, GS. 29. Reka e-m illan þveit aliquem male mulcare, F. XI 188, 1. — c) reciproce: rekaz at virði in convivio se mutuo exagitare, Hávam. 32, nisi forte sit legendum rekkaz, id. qu. rekkjaz exasperari, a rakkr, vide rekkja. — 2) obire, persequi: r. hernað, id. qu. herja prædas agere, piraticam exercere (F. XI 59), Ód. 6; Rekst. 3; r. dölgeisu, id., F. I 25, 2 (Hg. 5, 2); r. frek vig magnam stragem edere, SE. I 512, var. lect. 14; r. köld heit minas exsequi, SE. I 622, 2; r. frétt forlaga sinna sorte fata perquirere, Hugs. 18, 4; r. nafn sitt nomen celebre reddere, Sturl. 4, 42, 1. — 3) ulcisci, vindicare, cum gen., (convenit hoc sensu Germ. rächen, Angl. wreak ulcisci): þess mun Víðar reka hoc Vídar ulciscetur, Vafpr. 53; r. dauða e-s mortem alicujus vindicare, H. 31, 2; Sturl. 5, 5, 1; Ha. 70; additur et dat. personæ, in quo vindicta fit: r. nadda rögs inni (dat.) vígs Helga cædem Helgii in præliatore vindicare, vindictam cædis H. a præliatore expetere, Dropl. maj. c. 31, 2; r. harms, liarma dolorem suum ulcisci (Bell. Alex. c. 87), injuriam (ab aliquo acceptam) ulcisci, Sk. 1, 9; 2, 11; Gk. 3, 7; F. II 86; r. brennu incendium vindicare, Nj. 156. Etiam cum præpos.: ef um þá sök sverði of rakag (impf. conj.) si eam injuriam gladio persequi possem, Sonart. 8. Gen., qui

cum hoc verbo construitur, pendet, opinor, ab aliquo substantivo, quod subauditur, quale in hoc contextu invenio sakir, v. c. Ljóst. c. ult. (Isl. II 111. ed. Havn. 1830): þeir menn, er fð hafa gefit til höfuðs honum ok harks sakir áttu at reka; it. réttir, v. c. Vem. 30 (l. c. p. 317): ef nokkut mætti þeir reka réttir sinnar svivirðingar, quo pertinet var. lect. AA. 70, þú munt hvárki vilja reka (réttar) minnar skammar né þinnar.

REKI, m., qui pellit, obit (reka), vide elreki, flskreki, landreki, snarreki.

RÆKILUNDR, m., qui curat, colit, tractat, uilitur (rækja, lundr): r. randar lauks gladium tractans, puginator, bellator, Hs. 6, 5.

RÆKIMEIDR, m., id. qu. rækilundur (rækja, meidr): r. randa præliator, vir, Isl. I 231, 1 (Grett. 66, 1); r. randa liðs qui serpentem clipeorum (gladium) curat, puginator, vir, Hallfr., ubi: rækimeidar randa liðs (i. e. linns) ráða skáldi at biðja eingadóttur Ávalds.

RÆKINJÖRÐR, m., deus colens, curans (rækja, Njörðr): r. randa rjóðvendils præliator, bellator, rex bellicosus (de rege Ingio Bardida), SE. I 618, 1.

REKIN, n. pl., id. qu. regin (g = k), 29, vide hrænet.

REKINN, m., bos, SE. I 484, 3, cf. reginn.

REKINN, adj., lamellis v. bracteis aureis vel argenteis obductus (gullrekinn, silfrækinn), bracteatus (prop. part. pass. v. reka): rekin stál, G. 40; ÖH. 246; dörr in rekno, Mg. 2, 1; hodd ok rekna brodda aurum et spicula inaurata (bracteata), Fsk. 23, 1; plene F. VI 420, 2, broddar, reknir hoddum spicula (tela, enses), auro bracteata. In compositis: blóðrekinn, bráðrekinn, dreyrrekinn (cf. leggja 4c).

RÆKINN, adj., diligens, sedulo curans (rækja), ÖH. 238, 5, ubi coherere potest r. at járna leiki studiosus pugna, strenue pugnans; cum gen., r. ráfaka naves sedulo curans, pro subst., vir, Nj. 103, 3, vide dulrækinn, vegrækinn. — 2) qui pelli potest (reka, rak, impf. conj. rækja et ræka), vide örækinn.

REKIR, m., qui curat, colit, tractat (rækja): r. ráfaka curator navium, vir, F. II 204, 1; r. randa linns curator gladii, vir, Fbr. 26, 1; r. móts raðbrikar curator clipei, bellator, ÖT. 16, 3; r. þrymu curator pugna, puginator, Grett. 42.

REKJA (rek, rakta, rakit), explicare, evolvere: r. bórda tapetia acupicta evolvere, tapetem (v. stamen, quo tapes teztur) explicare, diducere, i. e. tapetes tezere, H. Br. 1; rakþi bórda acupictilia evolvebat, Og. 15; r. ættir stemmata evolvere, recensere, Hynull. 41; dómsþakr, hinn er lög rakti judiciorum peritus vir, qui leges explicabat, i. e. jureconsultus, legis peritus, Drps. Hneitir rakti hjörva sálma Hneiter recitabat cantus gladiatorum, i. e. gladius pugnam ingeminabat, Hs. 74; þá er þú rekr þanir þinar quando preces tuas recitas, ÖH. 259, 10 (id. qu. þylja); rekja spjöll fyrir vatcinia ante

evolvere, i. e. prædicere, Merl. 2, 4, id. qu. rekja mál, þau er menn vituð res hominibus ignotas explicare, Merl. 2, 95; pros.: gylpin røkþv til spádóma, at, SE. I 104; r. drauma til, Gloss. Nj.; r. húðföt sín explicare, expetire (= taka í sundr), Orkn. 256. Pass., in signif. reflex.: jörmungandr raktiz at sandi ad arenam (fundum maris arenosum) se extendebat, SE. I 252, 3; rakþiz or svefni somno excutiebatur, somnum discussit, Am. 88 (pros., hrökk upp). — 2) id. qu. rækja (røkja) curare: þótt ek þat litt rekja elsi id. parum curo, Am. 95, quo loco FR. I 222—23, ekki hirtið ek þat. Sic Hist. eccl. Isl. I 250, in epist. Archiep. Eiríki (1188—1206): enn þer hafit þat með svivirðing flrz, enir ágætustu menn, lifat búsfjar list, rekit ei hjúskap né þat helga samband, er ekki má slitna.

RÆKJA (ræki, rækta, rækt), curare (Germ. Ruel cura, Gloss. Nj.; Rask. ruel-; afrok-jaz negligere, F. VII 327. 347); linklæði, þau er litt rækit quæ vos parum curatis, Am. 15; ek ræki litt, þó parum curo, si, perinde mihi est, si, Isl. II 243, 1; Isl. I 162, 2 (F. III 149), vide rekja 2; r. ætt sína cognatos colere, Hugs. 7, 3 (ut r. ættmenn sína, Vd. msc. 34); r. likama sinn corporis curam habere, Hugs. 27, 3; r. hylli e-s gratiam alicujus sibi conciliare, Hugs. 26, 2; r. orð guðs, Hs. 55; r. lærdóms greinir literis operam dare, Nik. 18 (r. veiðifang, = stunda operam dare piscatui, GhM. II 98, var. lect. 10); r. e-n curam alicujus habere, Hugs. 27, 4; auðmjúkan vilt jafnan rækja, aldar gramr, með herra valdi, i. e. þú upphefr litilátan, Gdþ. 36; hinn er rækir heiptir manna qui illatas injurias ulciscitur, id. qu. heiptærkr de viro bellicosus, Fbr. 17; r. illa áleiti curare verba malorum, Hugs. 22, 3. — b) hvat rækir þik cujus rei rationem habes? quid curæ tibi est? FR. I 296, 2. — c) part. act. rækjandi, m., qui curam gerit, curator, id. qu. rækir: r. hjarar reggs curator pugna, præliator, Fbr. 22, 5 (GhM. II 298); r. linns fróns curator auri, vir, de Kolbeine Juvene, Ag. (Einar Gílls.). In compositis: hlálmrækjandi, liðrækjandi, vegrækjandi. — 2) expellere, avversari (a rækr, = gera rækan, vel = rekja, i. e. hrekja exagitare): r. löstu eitia avversari, detestari, fugere, SE. I 502, 1. Vide compos. hlíðrækjandi. In prosa, Y. 46: allr múgr Svía ljöp upp með einu samþykki, at rækja ætt Ingjalds konungs ok alla hans vini.

REKKILÁTR, adj., id. qu. rakkilátr generosi animi, heroica indolis (rakkir, látr term.); de femina: sagrleit, rekkilát hallar sýlla venusta, generosa femina, GS. 33. Ólavius in NgD. 183 h. l. duas voces habet reeki sátt, vide Mantiss., sub reeki animositas, et sátt contentus, acquiescens.

REKKIR, m., qui animum addit, confirmat (rekka). Ed. Lórasina: maðr er kallaðr frömudr eðr rekkir eðr þryðir þjóðarinnar, sá er öðrum veitir sæmd eðr frama, eðr gjörir at meira manni, en áðr er hann. In compos. herrekkir.

REKKJA, *f.*, *lectus*, *Rm.* 11. 17. *Gen.* pl. rekkná, *ÖH.* 145. 151.

REKKJA (rekki, rekta', rekt), *animum addere* (rakk): hann rekkir lið *animos militum confirmat*, *SE.* I 594, 1 (*AR.* II 496). *Pros.*: rekkir þá brátt drykkirinn *mox potus eos alacriores, audaciores reddere incipit*, *Sturl.* 1, 13. *Incitare, augere*: uðr rekkir kjöl unda *carinam incitat*, *SE.* I 632, 1; rekkir skvaldr *strepitum augetis*, *Sverr.* 85, 2, *quo loco Hkr.* IV rekkir skvaldr *adjective, nugæ nequiores*, VI, rekit skvaldr *pellite garrulas nugas, a reka*.

REKKR, *adj.*, *fortis, animosus*, *id. qu. rakkir*: gunnar r. *animosus in pugna, bellicosus*, *F.* I 174, *ubi dat. pl. rekkum metro unice convenit, non rökkum (a rakkir)*, *quod habet Jd.* 29. *In compos.*, fólkrekkr (*gen. fólkrekks*). *Cf. formam kirskr = karskr.*

REKKR, *m.*, *vir fortis* (rakk): *de comitibus Haloi regis*, *SE.* I 528; *de militibus et viris*: *SE.* I 558, 2; *H.* 26; *F.* III 219, 2; *dat. s. rekki*: gefr mannsemi mörgum rekki, *Hyndl.* 3; rekkr þat þóttuz viri *fortes sibi videbantur*, *Hávam.* 49; gunnveggjar rekkr viri *clipei, viri clipeati, milites*, *sæmir gunnveggjar rekka princeps*, *SE.* I 306, 1. *In compos.* bekkrekkr. — 2) *nanus*, *SE.* I 66, 1; *Vsp.* 12, *sec. ed. Holm.* et *membr.* 544, *quo loco Vsp.* 11 *Cod. Reg. habet dverga*.

REKNINGR, *m.*, *error mendicantium, circulatorio per pagum mendicandi causa, vita erronea* (*id. qu. hrakningr, húsangr*): senda (konu) á rekning, *Ísl.* II 24, 1. — 2) *bos*, *SE.* I 587, 1; II 483. 566, *cf. rekinn, qs. agitatus, pulsus, a reka*. — 3) *gladius* (*qs. propulsus, emissus, ab eodem themate, ut skotningr a skjóta*): bjartar svaltúngur rekninga *splendentes, frigidae lingue gladiorum, laminæ ensium*, *ÖH.* 48, 6; rekninga el *procella ensium, pugna*, þel rans rekninga *els lima acris gladiorum procellæ, gladius, cuius svarf sanguis*, *SE.* II 499, 2.

REKÖSTR, *m.*, *cumulus cadaverum*, *id. qu. hræköstr* (ræ, köstr), *HR.* 38.

REKR, *m.*, *derio*, a reka, *qui pellit, obit, in compositis*: aurekr, ganrekr, gaurekr, gautrekr, hárekr, heidrekr, jórekr, jormunrekr, moldrekr. *De derivatione cf. FR.* III 9.

RÆKR, *adj.*, *exilio dignus, expellendus* (reka): böndum rækr or landi á diis e *terra expellendus*, *ÓT.* 36. — 2) *qui curat* (rækja), *vide composita*: heiptrekr, hlymrekr, tírrækr; *in prosa*, þrárekr, *Post.* 99.

REKSAUMR, *m.*, *clavi trabales* (reka, saumr), *SE.* I 328, 5.

REKSTEFJA, *f.*, *carmen intercalatum, habens versus intercalares disjunctos tripartitos finales* (rekstef), *Rekst.* 1, *vide SH.* III 228—29. *Eadem versuum intercalarium ratio est apud Sturum poetam in epicedio in Haraldum severum*: Hafi ríks, þars vel líkar — Haralds önd ofar löndum — vist um aldr með Kristi, *F.* VI 161. 162.

REKSTR, *m.*, *agitatio, error* (reka), *vide landrekstr. Pros.*, *FR.* III 9.

RÆKT, *f.*, *amor, cura, studium* (rækja; røkþ, *qu. v.*): *de amore*, *Skáldh.* 1, 23. 32;

4, 38; *junguntur rækt et elska*, *Hugsm.* 15, 4; skal ek rækt við þik aldri slíta, *Gullk.*; bindaz of ræktar ab amore *abstinere*, *F.* II 249, 1; ræktar mál *verba amica, gratia, favor*, *Mb.* 18, 3. *In compos.* drottinrækt.

RÆKTA (-aða, -at), *curare, colere, id. qu. rækja* (rækt): hún ræktar allvel sína trú *regligionem colit*, *Skáldh.* 6, 32.

REKVIÐ, *H.* *hat.* 35, *divisim in membr. scribitur rek við, quod G. Magnæus correxit in rökkvit, quæ forma et occurrit Sturl.* 6, 32. *Et haud dubie rekvið idem est, a rækva = rökkva* (*variantibus e, ø*), *vesperascere*: er rekvið var cum *crepusculum vespertinum esset*.

REKYNDILL, *m.*, *fax cadaveris, hasta vel gladius* (*re = ræ, kyndill*), *Krm.* 7.

RÆMDR, *part. pass. v. ræma verbis laudare, comprobare* (rómr), *vide alræmdr. Pros.*: þeir ræma þat lítt *parum approbant*, *Ld. msc. c. 48*; þetta eyrindi var allvel ræmt *hæc oratio consensu approbata est*, *ibid.* 56. *Verbis efferre, sermone divulgare*: stuldr ræmdiz á hendr þingmanni, *Sturl.* 4, 12.

REML, *compar. adj.* ramr, *pro remri fortior, robustior, exclusio r*, *H.* *hat.* 21. — 2) *f.*, *fortitudo, robur, vide fangremi, et handremi, f., robur manuum, in Lex. B. Hald.*

REMMÁ, *f.*, *acerbitas* (rammr), *Lil.* 20.

REMMÁ (-i, -da, -t), *firmum: facere, firmare, confirmare, corroborare* (rammr): r. borg turnum *urbem turribus munire*, *Merl.* 1, 19; konúgr Róms hefir svá remþan sík löndum *rex Romæ (Christus) ita se terris firmavit, tam lato imperio se munivit*, *SE.* I 446, 3; guð remmir þik miklu gagni *magna victoria te beat*, *ÖH.* 74, 3. — 2) *ut herða augere*: rimmu glóðir remma randa *grand gladii augent noxam clipeum, i. e. magnum detrimentum afferunt scutis*, *SE.* I 670, 2; róma var remd *acris pugna commissa est*, *Ólafsr.* 35; remdi raustina *vocem intendit, de cantante homine*, *Grett. membr.* 551 a. — *In compositis*: morðremmandi, hjálpremdr, styrremdr.

REMMILAUKR, *m.*, *lignum validum, ingens* (rammr, laukr): pl., remmilaukar *ingentes trabes*, *F.* II 328, 2, *id. qu. stórviðir in prosa antec.*

REMMING, *f.*, *corroboratio, confirmatio* (remma): r. ráða *robur consiliorum, valida consilia*, *Lil.* 40.

REMMIR, *m.*, *qui graviorem, acriorem reddit, augens, ciens, incitans* (remma 2), *vide hjaldrenmir, hriðremmir*. — 2) *regulus maritimus*, *SE.* II 154, 2.

REMMISKIÐ, *n.*, *firma, valida xylosolea* (rammr, skíð): r. Randvers *firma piratæ tabula, navis*, *Ha.* 260, 1.

REMMISKÓÐ, *n.*, *noxa gravis, valida* (rammr, skóð): r. borða *valida clipei noxa, ensis validus, móði borða remmiskóðs deus gladii, pugnatior, vir*, *Eb.* 19, 6.

REMMITUNGL, *n.*, *luna valida* (rammr, túngl): r. randar *valida circuli luna, clipeus, vide randskjálfr*, *Hild.* 16, 1.

REMMITÝR, *m.*, *deus augens, ciens, inci-*

tans (renna 2, Týr): r. rögleiks incitator prælii, bellator, SE. I 618, 2.

REMMIFUNDUR, m., qui firmum reddit (renna 1, fundr): r. randhvels clipeum fortiter tenens, puguator, vir, Rekst. 1.

RËNA (-ada,-a), minui, imminui, decrescere: renar ást, sem fundir ut congressus, sic amor minuitur, Skáldh. 2, 11 (vulgo, svo snraz ástir, sem fundir). Pros., AA. 32; F. VII 189.

RÆNA (-i,-ta et -da,-t), rapere, spoliare, privare (rán); populari, depopulari: rænti Mirream urbem Mirream depopulatus est, Nik. 72; ræntu klaustri monasteria diripiebant, Gd. 42; r. bóndr colonos diripere, Sturl. 3, 172. Cum acc. pers., dat. rei, spoliare quem aliqua re: r. e-n lögum territorio interdicere cui, exilio multare quem, Eb. 22; r. fê ok fjörvi fortunis et vita spoliare, Söll. 1 (rænti); r. aldri, lífi vita privare, Vegth. 13; Jd. 11; Krm. 17 (ræntan); r. flæumi gaudio privare, Jd. 5; r. gríðum pace, incolumitate privare, Jd. 18 (rænti); r. sigri, Gho. 16 (ræntan); r. e-n höndum manibus privare, manus prædicere cui, FR. III 37, 2 (rændi). Pronuntiatum fuit rena, ut videre est ex Sturl. 3, 26, 1, ubi legendum greniz friðr rena; scribitur et rentu FR. III 402, ut Svec. rena: Simon lát rena borgena, Caroli 12. Biblia, Maccab. 13, 50; rennti staðina oppida diripuit, F. VII 235, var. lect. 11.

RENDADR, adj., deriev. a rönd, circulo instructus, ornatus, de clipeo, in compos. fagrrendadr.

RENDR, f. pl., a rönd, Hh. 76, 3.

RENDR, adj., deriev. a rönd orbe instructus vel circumdatus, in compositis bjúgrendr, gullrendr.

RENDR, adj., spectatus, expertus, pro reyndr: gjafli rendr spectatæ munificentie, liberalitate cognitus, F. X 187, 2. Vide afrendr indeque formatum afrendi.

RENGJA (-i,-da,-t), torquere, curvare (rángr): rengjaz curvare, torquere se, rengdiz, de homine, e loco limoso se emoliente, Orkn. 82, 12 (AR. II 219, 2). — 2) depravare, corrumpere, vitare: rengdi þær (rúnar) literas depravavit, Am. 4.

RENGR, f. pl., a raung, qu. v.

RENIR, m. pl., id. qu. Reinir, F. VII 234, 2, et in prosa ibid. 233.

RENN, pro RENNR, 3. s. præf. ind. act. v. renna (renn, rann), Hávam. 141; Sk. 2, 1; Merl. 1, 41; 2, 88. Pros., Nj. 146; F. IV 366; SE. I 42. 74. 112. 116. — 2) pro renna, 3. pl. ejusdem verbi: garpar fleiri at fylki renn, en fyrðar megi þat telja, Ólafsr. 28.

-RENN, term. adj., præsertim adjectivorum plagam cæli principalem designantium, e. c. austrænn, norrænn, sunnrænn et suðrænn, vestrænn, ít. fjallrænn qui a montibus oritur; præterea in aldrænn, = aldinn, einnrænn = einráðr, unde adv. einnrænliga. Quæ omnia forte derivanda ab ráða et ráð, vide Gloss. Nj. sub voce bænn. Raskius præfert formam Norv. -rønn (Oldn. Læseb. 1832 p.

87, not. 3), cf. suðrænn et Grág. I 149 austrønn.

RENN (renn, rann, runnit), fluere, currere, fugere, vide supra renn pro rennr et hrann pro rann. — 1) fluere, de amne, Vafþr. 16; Am. 24; de lacrimis: rann niðr um knè per genua defluebat, Gk. 1, 14; mèr renna tár, Gdþ. 3. — 2) currere, de lupo, Vsp. 40; de equis, Hund. 2, 30; Gha. 4; Hund. 1, 43, ubi lètu (hesta) renna dala per valles, ut runnu brunnit land til skógar per regionem deustam, Ha. 286, 4; de igne, volitare, Eg. 48, 2; de fama, ferri, þat orð rann, Hh. 12, 2; de arbore, r. af rötum radicibus exoriri, Hávam. 141. — 3) fugere, Söll. 9; Hyndl. 43; SE. I 644, 2. — 4) reflex.: rennumz ást til ilma unnar dags, i. e. rennr mèr amor mihi labitur ad feminas, i. e. inclinat, F. II 249, 2; recipr.: eggjar runnuz á invicem occurrebant, collidebant, Eg. 48, 1 (ut rennaz í móti, SE. II 108). — 5) cum præpos.: manni rann alls ekki niðr homo nihil cibi per fauces demittere potuit, Ag. (Einar Gilss.); r. undan elabi, evadere, ÓH. 7; r. upp oriri, de die, Ha. 258, 2; de igne, exoriri, excitari, Ha. 293, 2; ex mortuis surgere, resurgere (= risa upp), G. 4, tropus a sole oriente petitus; heipt rann saman odium conflatum est, Söll. 13. Part. perf. runninn, a) active, qui cucurrit: varga átt víða runnin lupi undique confluentes, F. VI 68, 1; qui fluxit, hjarta runnit suðr cor quod diffuxerat, contabuerat, Söll. 43; in compos. kveldrunninn. — b) passive, perfusus: runninn dreyra, hræs dynbrannum cuore perfusus, Gk. 1, 14; SE. I 642, 2; brjóst runnit rauðum steini, de prora navis rubro picta, SE. I 326, 3 (pros. F. VII 89); in compos., fetrunninn, steinrunninn.

RENN (renni, renda, rent), in cursum impellere, incitare, forma transitiva verbi renna, rann, qs. facere ut quis currat. Construitur cum dat. (ut hleypa a hlaupa) sæpe de navigatione, v. c. renna lángskipum utan at eyrar grunni, F. XI 196, 2; r. byrskíðum austan til þengils bæjar, Hh. 34, 5; r. stafna skíðum norðan fyrir Noregs síðu, Ha. 228, 1; r. hlunnis hesti at Njörva sundi, Orkn. 81, 7; r. ekkils blökkum at e-m classe invehí in aliquem, F. II 315, 2; r. skipum at Orni, F. II 318, 2. Alio contextu: r. brágeislum at e-m oculus circumferre ad aliquem quærendum, circumlatis oculis quærere quem, Korm. 5, 2; r. blóði í spor sanguinem in vestigia mittere, Sk. 3, 17, cf. supra phrasin blanda blóði saman (Æd. 9); rendi blóði á hjartan við sanguinem in cruce profudit, de Christo, Krossk. 11; tiggi rendi tveim döglingum terga vertere coëgit, in fugam compulsi, F. II 317, 2; renna ástum e-s amores dissolvere, abolere, Korm. 22, 3 (ut Jómse. 49, ek skal því renna ego eam rem impediam, ubi F. XI 153: ek skal at því gjöra, at þú skalt þessu eigi framkoma). Part. act. rennandi, m., qui in cursum incitatur: rennendr græðis elgs, ráfaka incitatores navis, navium, eiri, Nj. 146, 3; 156; in

compos.: *fákrennandi*, *skíðrennandi*, *víggrennandi*. *Part. pass.* *rendr missus, conjectus*: *r. hjórr skar rúnd conjectus gladius scutum secuit*, *HR. 78*; *in compos.* *afjótrent*. — 2) *intrans.*, *currere*, *labi* (*propr. subintellecto* *sér se ísita in cursum*), *prorsus ut renna*, *rann*: *Vísundur rendi norðan á borea lapsus est*, *F. VI 47*, 1; *rágagarr rendi at brjóstum canis cadaverum (gladius) involavit in pectora*, *Krm. 6*; *eitdrekar rendu í gegnum brjóst*, *Söll. 64*; *leidánger rendi langt með landi*, *ÓT. 43*, 1; *skip rendu at accurrebant*, *Mb. 6*, *sed rectius renduz* (*renduze*) *at inter se concurrebant*, *F. VI 140*, 2; *VII 12*, 1; *rendi ormr til unda serpens (hasta) ad vulnera volavit*, *Krm. 12* (*cf. SE. I 606*, 1); *brandr rendi við rif kerlingu costis vetula allapsus est*, *costas tetigit*, *Sturl. 5*, 5, 2 (*impers. cum dat. Nj. 78*, *atgeirinum rendi í gegnum skjöldinn*); *breiðar sjfur rendi (malo rendu) fram lata tabulæ (navigii) procurrebant*, *SE. I 254*, 6, *ut pros. F. VII 202* skútan rendi fram hart; *r. undan aufugere*: *ört rendu þeir undan*, *Mg. 32*, 4. — b) *transitive cum acc.*, *percurrere*: *hilmir rendi rip rex rupem curriculo ascendebat*, *F. II 277*; *r. straumi, sjá kili æstum, mare carinā percurrere*, *SE. I 716*, 1; *fylkir rendi fjörnir hlíð meginskíði fleina lands rex clium galea percurrit ingenti clipei xylosoleā*, *i. e. caput gladio transverberavit*, *SE. I 678*, 3; *rendi eljunstrandir oddum pectora cuspidibus transfigere*, *SE. I 678*, 1.

RENNA, *f.*, *cursus, volatus* (*renna currere*): *r. brodda volatus telorum, menn hrædduz við brodda rennu tela volantia metuebant*, *Me. 3*, 2; *pl.*: *rennur logreitar profluvia loci ardentis, scintillatio*, þar er heitum rennum logreitar brá á ljóna lið *quo loco ferventia loci ardentis profluvia volabant in multitudinem virorum*, *Sturl. 8*, 5, 1. *Í rennu continua serie, unus post alterum*, *Sturl. 9*, 204, *var. lect. 2*; *pros.*, *F. XI 39*, *í þessi renno*.

RENNANDI, *f.*, *amnis*, *Grm. 27*; *SE. I 576*, 1 (*qs. fluens*).

RENNARI, *m.*, *cursor* (*renna currere*), *vide fyrirrennari*. — 2) *præco*, *Post. 155*.

RENNI, *n.*, *deriv. a renna*, *in compos. atrenni*.

RENNIFLEINN, *m.*, *hasta currens, cursoria* (*renna, fleinn*): *r. brautar, gaungu, fets vía, ambulationis, vestigi*, *i. e. pes*, *SE. I 542*.

RENNIR, *m.*, *qui in cursum impellit, incitator* (*renna-da*): *r. bauga incitator, missor annulorum, vir liberalis*, *Ha. 232*, 4 (*ubi acc. s. renni*): *r. voga blakks incitator navis*, *þir. þ. Hræð. 8*, 1. *In compos.*: *eíðrennir*, *elgrennir*, *hestrennir*, *kjöleannir*, *riðrennir*, *sannrennir*. — 2) *fugator, expulsor, vide meinrennir*. — 3) *vide reinnir*.

RENNIRÖKN, *n. pl.*, *jumenta currentia, boves* (*renna, rökn*), *Ý. 5*; *SE. I 32*, 1; *AR. I 249*.

RENTA, *f.*, *reditus*; *pl. rentur*, *Gd. 30* (*Hist. eccl. Isl. I 260. 434. 479. 507. 514*), *de rebus sacrarum ædium*.

REPILL, *prava var. lect. pro refill, refill*, *SE. I 548* *Wcharl*.

REPTA (-ti-, -ta-, -t), *ructare, id. qu. ropa* (*Dan. ræbe, et apud Harpestr. ræpe*), *Sturl. 1*, 13, 5, *ubi præ. ind. 3. s. reptir, 1 pl. reptom*.

REPTA (-ti-, -ta-, -t), *contabulare, contignare* (*raptr*): *sköptum er rann rept domus hastilibus contabulata*, *Grm. 9*; *er ek rept vita quas contignatas noverim*, *Grm. 24*. *In compos.* *margreptr, taugreptr*.

RER, *m.*, *regulus maritimus*, *SE. I 548*, 1; *II 552. 614*. — 2) *gigas*: *res kvæn uxor gigantis, femina gigas, hlúðr res kvænar Thor*, *SE. I 298*, 3.

RÆR, *m.*, *regulus maritimus, id. qu. rer*, *SE. II 469*; *ræs* (*ræs*) *reið rheda pirata, navis, máni ræs reiðar luna navis, clipeus*, *SE. I 374*, 2; *438*, 2.

RÆR, *f. pl. a ró, vide rör*.

RÆR, *apocop. pro rærir movet, 3. s. ind. a ræra = hræra movere*: *rær geð attentio-nem animi excitat*, *SE. I 246*, 4, *ubi Cod Worm. tær, SE. II 521*, 4 *tæn, utrumque a tjá*.

RÆRIR, *m.*, *qui movet* (*ræra = hræra*), *in compos.* *Óðrærir, þjóðrærir*.

RÆSA (-i-, -ta-, -t), *aquam ducere* (*rás*); *metaphor.*: *r. þjóð (dat.) hræss ár rivos cadaverum hominibus elicere, sanguinem eis mittere, i. e. letaliter vulnerare*, *SE. I 608*, 1; *hinc ræsir, m., aquæ ductus*. — 2) *in cursum* (*rás*) *incitare, mittere*: *ræstr rægagarr hasta emissā*, *Krm. 6*. *Iluc pertinet SE. I 624*, *sá flytr er ræsir, en sá heldr aprt er stöðvar impellit qui incitat, retinet qui sistit*; *ræsa e-t á hendr e-m imputare cui quid, causam rei transferre in aliquem*, *F. XI 54*. — 3) *proferre, aperire*: *ek ræsi þat id significo, palam eloquor*, *F. XI 138*, 3. *Hinc ræsaz pass., venire, eventus probari* (*id. qu. rætaz, sannaz*): *vita, ef ræsiz rekka orð, ræni ást sem fundir experturus, an eventus probetur* (*verum esse*) *proverbium, minui amorem, prouti rarescant congressus*, *Skaldh. 2*, 11. *Hraund. Ed. ræsa draum somnium interpretari*; *aliæ Glossæ, þessi draumr ræsti skjótt eventit*; *Nj. Gloss.*: *ok ræsiz brátt draumr minn in complementum evadit, i. e. evenit, impletur, a rás, qs. in cursum emitti, erumpere, cf. Íslandsvaka 80. Þ. Síðuh.*: *enn vita skaltu þat, Þorsteinn, at ec em draumamaðr mikill, oc eigi ólíklígt, at brátt ræsi suma, enn allir munu eiga nokkurn stað*.

RÆSÆR, *m.*, *mare cadaveris, cruor* (*ræ, sær*): *bergir ræsævar bibo sanguinis, corvus*, *Fsk. 5*, 5.

RÆSINADR, *m.*, *serpens eximius* (*ræsi-, naðr*): *r. rausnar eximius serpens prora, navis eximia*, *H. 19*, 2. *Sic ræsinadr vir excellens, præstans*, *Ljósr. 31* (*ed. Hævn. 1830*), *ubi quid. codd. chart. habent röskr maðr vir strenuus*.

RÆSIR, *m.*, *qui in cursum incitat, missor, incitator* (*ræsa*, 2): *r. rógeisa, brodda ferðar tela mittens, spargens b llator*, *Hg. 5*, 1;

26; r. baughvers missor annuli, vir liberalis, G. 67; r. bragar fusor carminis, poëta, Eg. 56, 2. — 2) rex, SE. I 516; Sk. 2, 11; H. 11; Hg. 33, 15; SE. I 622, 2. 688, 3.

RÆTA (-ti, -tta, -tt), radices (plantæ) humi deponere, defigere (rót); pass., reflexive, ræt-az radices agere, SE. II 44. Metaph.: ef hieting rætir búi si minæ calamitatem certam efferunt, SE. II 218, 2.

RÆTT, RETTU, 2. s. impf. ind. act. verbi ráða: rætt, Fm. 26; rættu, réttu, ÖH. 14, 1; Am. 79; F. VI 140, 3.

RÆTTA (-ti, -tta, -tt), rectum facere, corrigere, explicare (rættir, adj.), restituere, cum acc.: r. bug rem inclinatum restituere (propr. curvaturam, rem curvatam corrigere), Ha. 221; r. óslættar enniss frontem contractam explicare, Eg. 55, 4; boginn rættiz curvus restituitur, corrigitur, Gd. 14; r. ránga háttu undirmanna subditorum praeuos mores emendare, Gd. 14; hann rættiz svo sic ad meliorem frugem rediit, Has. 49; r. óðar lag carmen emendare, Lc. 3; r. e-m faðm sínum porrigere cui, amplexum offerre, Lb. 42. Intrans.: ef hann víð rætti sí ab interitu servaretur (propr., si convalesceret, sanitati restitueretur), Am. 59. — 2) c. dat., in sepem, caulem compellere (rætt, f., septum): at rætta víðblinda svini cetum in septum compellere, Ed. Lóvasína.

RÆTTA, f., adminiculum, fulcrum (rættir, adj., ut slætta a slætt): setja rættur víð ráði e-s rem labantem restituere, aliquem ad meliorem frugem reducere, Ód. 13. Sæpius in compos., v. c. leiðrætta, f., restitutio, Hist. eccl. Isl. I 461; II 53; Arn. 63; lög-rætta, f., curia, legum reformatio, Gloss. Nj.

RÆTTARI, m., iudex, praefectus (rættir, m.), de episcopo, Gd. 51. Praefectus provinciae, SE. I 456. Vide rættari in Félag. 5, 259—62.

RÆTTDÆMR, adj., qui recte iudicat (rættir, adj., dæma), justus: r. konúngr, Ód. 13.

RÆTTFÁGANDI, m., vere colens (rættir, adj., faga): r. valdar stóttir, Gd. 22.

RÆTTFERÐUGR, adj., rectus, justus (rættir, adj., ferðugr); superl.: rættferðugast mál sermo condignus, Lil. 3.

RÆTTI, n., complanatio, explicatio, correctio (rætta): rifja rætti complanatio costarum, costæ ictibus complanatae, H. hat. 22, ubi Gloss. Edd. tó rætti minus recte accipit pro acc. pl. tóu rættir, m., qui foret réttu, non rætti. — 2) in compos., a rættir, m., vide vanrætti.

RÆTTINN, adj., rectus, procerus, celsus (rætta): r. skógr arbor recta, erecta, celsa, RS. 7.

RÆTTIR, m., qui porrigit, praebet (rætta 1): r. seims praebitor auri, vir, Selk. 5 (acc. s. rætti).

RÆTTLÆTI, n., iustitia (rættlátr justus): dygd rættlætis virtus iustitiae, oppos. miskunn clementiae, Nik. 36. Rættlætia sól sol iustitiae, Christus, Gd. 13, cf. rættlætis sunna, G. 4, sub voce kunnr; fons locutionis videtur esse Malach. 3, 20; cf. Hist. eccl. Isl. I 164,

IV 180, not. a. lin. 7, Lex. Mythol. p. 719, not.

RÆTTLIGA, adv., recte, Gf. 14.

RÆTTR, adj., rectus, non curvus aut praeus: epith. vaginae, or réttum fetilhamsi e recta vagina, SE. I 606, 1; skapti rættara hastili rectius, FR. I 470, 1; rétt ræði remi directi, F. VI 309, 2; rættar brautar víæ rectæ, i. e. via publica, oppos. miðjar brautar semitæ intermediæ, Rm. 14. 23; halda rættir rýnis réið caput erectum tenere, Sonart. 18; rættir víndr ventus secundus, SE. I 630, 1 (oppos., þverr víndr obliquus). Metaph.: rétt vett justum pondus, Lb. 36; rétt regla recta regula, recta ratio, Gd. 11; rétt óðal justum patrimonium, quod quis jure possidet, Hh. 19, 1; verus, qui re vera est: rættir haukr verus accipiter, veri nominis accipiter, F. VI 196, 1, ut sannr, = rættnefndr; rættir dómendr, FR. II 55, 2; rétt Yggis at vera, justa pugna, F. IV 51, 1; en (= eð) rættia öl cerevisia proba, genuina, SE. I 632, 2. — 2) neutr. rétt, vice adv., recta: rétt á stíg recta in viam, recto itinere, Hh. 19, 1; kjósa rétt recte eligere (regem), Mg. 17, 3; gat hann rétt ádr antea recte judicaverat (de vi miraculosa Sancti Olavi), G. 31 (sec. membr. Holm.); stýra rétt til jarðar recta ad terram dirigere navem, Ha. 74, 1; segja rétt recte dicere, verum dicere, Sk. 1, 21; Lv. 36; vinna rétt probe facere, iron., Nj. 146, 3; telja rétt recte censere, Vsp. 11; at réttu jure, Ha. 235, 2; etiam intendit: rétt af mestu megni, Gf. 7; rétt af þrýði, Gf. 5.

RÆTTR, m., jus; dat. s. rétt et rætti; gen. s. rættar; pl., nom. réttir, acc. réttu. Rættir klerka jus clericorum, ecclesiasticum, Gd. 30; r. liðsmanna jus militum, jus militare, i. e. praelia et populationes, Hh. 2, 2; setja rétt jus constituere, dare, Gd. 29; gaf brúgnum þann rétt, er dedit civibus jus, quod, F. VII 15, 3, sec. lect. Morkinsk; Guðs réttir jus divinum, de religione christiana, neita sér boðnum guðs rætti oblatam sibi religionem christianam aspernari, Si. 4, 3; sic opponuntur djöfuls réttir et guðs réttir religio ethnica et christiana, F. X 301, pros.; ná rætti jus obtinere, Hugsm. 25, 1; rena kirkjur sínum réttu jure suo praeicare, Gd. 40; skipa öllum landsins rétt, Skálðh. 6, 25. Pl., nom. réttir, Hist. eccl. Isl. II 72, jura; acc. réttu, F. VI 411; Hist. eccl. Isl. II 42; dat. réttum, SE. I 28; 456; F. X 21, ear. lect. 5; gen. rætta: sannvitir (sannvinir) rætta qui jus fasque recte novit, Pál. 19, 2. In compos., v. landrættir, afrættir.

RÆTTR, m., jactatio marina: pl., gánga réttum fluctuare, instar aestus marini, de vita humana, Grett. 10. Hæc vox sæpe in prosa occurrit: pro genere masc. stat. skipit þóldi illa réttinn, Grett. (Eg. 636, not. e); þá léttr þeim rétti, Sturl. 3, 17; leggja í rétt (= til drifts) navem venti fluctuumque arbitrio permittere, Sturl. 3, 2; Fbr. 23; F. II 64; Eg. 60; pl.: hafa réttu harða, stóra, GhM. II 96; Eg. 32; fá réttu stóra, ÖH. 86 (rétti,

acc. pl., var. lect. F. IV 177; Eg. 32, var. lect.); liggja í lognrætt, FR. II 30.

RETTU, 2. s. impf. ind. act. verbi ráða, vide rétt.

RETTVISS, adj., justus (rètr, viss), Hb. 7. Réttvisar, SE. II 212, 1, *divisim legendum puto rétt visar hoc ordine*: þar er róm-sæll ræsir visar rétt skipun dóma.

REVILL, vide refill 3.

REYFA (-aða,-at), *rapere, prædare, spoliare; cum acc.*: reyfaði fê ok rikar háfar, Nik. 72 (Dan. røve). Hinc reyfari, raufari prædo, F. VI 162; VII 27; reyfa, raufa val cæsos spoliare, FR. III 348, var. lect. 1; F. XI 380. — 2) reyfaz lætari (propr., *movere se*): reyðoz ramnar yfir rækesti, HR. 38, vide rýfa.

REYKELSI, n., thus, Gd. 73; Hugs. 32, 2 (reykr).

REYKILUNDR, m., qui colit, id. qu. rækilundr: r. randfárs cultor gladii, bellator, SE. I 414, 3.

REYKR, m., fumus, Mb. 5; F. V 177, 2; reyks rösudr emittens fumum, ignis, Ý. 44, 1; AR. I 266 (ut reykvellr). — 2) id. qu. jóreykr pulvis, ÖH. 70, 5.

REYKSVÆLA, f., vapor fumi (reykr, svæla), Cod. Fris. col. 216, 12.

REYKVELLR, m., vomitor fumi, ignis, incendium (reykr, vella), Hh. 19, 3, láta reyk-vella fella hús ofan facere, ut ignis domos destruat.

REYNA (-i,-da,-t), experiri, tentare (raun), cum acc. Hávam. 96. 102; r. næki, rönd, þunn stál probare gladium, clipeum, i. e. uti, Hávam. 81; ÖH. 18, 1; Mg. 17, 5; r. regin tentare, Vafþr. 3. 44; cum sententia objectiva, G. 31 (sec. membr. Holm.). Impers.: þá man reyna tum experientia docebit, FR. II 57, 3; þá reyndi þat tunc experientia probatum est, Sk. 3, 18; er varð at reyna ubi expertu opus erat, Am. 37, cf. 91; Guð reynir vini sína, G. 60. Mèr reyniz experior, experientia doctus novi, conperio: hermun (herjum) reyndiz allvaldr mannbaldr experientiá milites didicerunt, regem esse hominum excellentissimum, SE. I 648, 1; honum reyndiz illa ails vãn spes auxilii eum fefellit, Hh. 74. Part. act., reynandi randa clipeos experiens, puginator, Jd. 16; in compos. hugreynandi. Part. pass. reyndr expertus, spectatus, usu cognitus: r. þengill, F. IX 464, 2; r. randhængr gladius usu probatus, Steerr. 105; reyndir randar runnar víri spectati (virtute), Ísld. 1; r. ofsi deprehensa insolentia, Hh. 104, 2; r. at rýsu expertæ fortitudinis, Sic. 5, 2; r. at öðru, Korm. 11, 2; in compos. dáðreyndr.

REYNDAR, adv., re vera, Gp. 1 (propr. gen. s. a reynd experientia; in prosa ÖT. 51; Eg. 46, ut raunar reapse, a raun).

REYNI, m., Korm. 20, 1, puto esse equum admissarium, qs. røni, cf. røni, runi, ráði.

REYNIÐ, m., sorbus (Dan. Rønne, Norv. Rogn), SE. I 288. 334.

REYNIÐ, m., qui experitur, tentat, probat (reyna): r. lögðis, Hédins bóga raumána tentator gladii, clipei, bellator, H. 39; HS.

6, 3; r. vírða, hólða, múnka explorator hominum, monachorum, deus, Has. 52; F. XI 314, 1; AA. 19 (cf. G. 60); r. sannleiks de episcopo, Gdþ. 13; r. hersa máttar rex, F. XI 316; r. fróns fólka tentator gigantum, Thor, SE. I 478. 1. In compositis: dóm-reynir, elgreynir, geðreynir, happreynir, sann-reynir, sigreynir, síðreynir, sökreyrnir, þrif-reynir.

REYNIRUNNR, m., sorbus (reynir, runnr), SE. I 288; homonymice id. qu. nomen propr. femine Þorbjörg, qs. servatrix Thoris, Grett. 54, 2, coll. SE. I. c.

REYR, n., calamus, arundo: dylgjo r. arundo pugna, gladius, Öd. 18, ubi genus apparet ex id. dýra dylgjo reyr (nom.), gladius pretiosus: sic et legendum puto Krm. 22, 4, et rauda dreyra reyr (non ec) ruber ille sanguinis calamus (i. e. gladius). Pl., hnito (hnigo) reyr saman dreyra gladii collidebant, ÖT. 124, 2; rimmo reyr bito calamí pugna (enses) acuti erant, HR. 79; hörð norð-reyr, litóð dreyra duri enses, sanguine tincti, HR. 65. Huc refero: ritar r. arundo clipei, gladius, rjóðendr ritar reysr gladii infectores, præliatores, víri, Öd. 13; merkja undlagar reyr tingere arundinem sanguinis (i. e. gladium), F. IV 12; it. composita: álrmeyr, hjálmreyr, hnigreyr, orðreyr, skjaldreyr. Vide mox reyr, m.

REYRA, fremere, stridere; impers.: reyrir í barka, Sturl. 1, 13, 3 (Angl. roar).

REYRR, m., calamus, arundo, SE. II 483 (ræyrr), II 566, (reyrr), in Vídharheitum; gen. reyrar. De arundine tecti, culmo, stipula: stökk í reyr enn rokna raudr eldr rutilus ignis fumantem stipulam intrasit, Orkn. 6, 3; benja r. arundo vulnerum, gladius, roðinn frá ek raudra benja reyr, HS. 1, 1, ubi F. I 48, 1 habet roðin, ut reyr pro n. pl. sumi posset. Randa r. calamus clipeorum, gladius, setr randa reyrar sedes gladii, scutum, cujus rýrir bellator, Mg. 36, 2 (F. XI 209, 1); legg r. reyrar os silvestre (reyrr pro ligno, silva, sumto), lapis, saxum, mons, reynir reyrar leggs explorator saxorum, gigas monticola, SE. I 258, 3, sec. Cod. Upsal. (II 310, 1). Vide composita hólrmeyrr, hringreyrr, ölreyrr, it. formam ryr. — 2) arundinetum, locus arundine obsitus, Hávam. 96; cf. F. I 71 (felit þær yðr þar í reyrinum).

REYRR, m., tumulus saxæus (Norv. Røs), Ý. 19. 20 (acc. reyr), sec. membr. E. In prosa: Tryggva reyr, F. 160. Hinc reyra lapidibus injectis tumulare (= urða, dysja), F. VII 227; IX 274; Jus eccl. Vic. tit. 1, röyra (Synt. de Bapt. p. 147, not. b).

REYRÞVENGR, m., lorum silvæ, serpens (reyr, þvengr): rúst reyrrþvengs vía, tellus serpentis, aurum, selja reyrrþvengs rastar salix auri, femina, SE. I 408, 3.

REYSTA (-ti,-ta,-t), vocem tollere (raust); it. canere, carmen recitare: r. eum raunir de calamitatibus canere, verba facere, Skáldh. 1, 56; r. rimu (= kveða rimu), ibid. 3, 6.

REYTI, m., qui ruit, sulcat, vide hausreyti.

Cf. *supra* reita, quod et reyta, it. Germ. reuten.

REYÐ, *f.*, id. qu. reið, 1) rheda, in compos. veltireyð. — 2) tonitru vel fulmen, vide vafreyð.

REYÐR, *f.*, balæna maxima, balæna musculus, SE. I 580, 2; II 481. 564. 621 (GhM. III 302 cum nota); reyðarkálfir vitulus balæna maximæ, ibid.; rymvöllr reyðar cam-pus strepens balæna, mare, Scerr. 63, 2; túnvöllr reyðar, id., F. VI 437, 2; r. Svöl-nis beðju balæna terræ, serpens, barð Svöl-nis beðju reyðar terra serpentis, aurum, eyð-endr Svöl-nis beðju reyðar barðs consumtores auri, eiri, homines, Selk. 20. Adag.: róa skal fyrst fjarri reyði þrino longe a balæna est remigandum, de re quæ altius repetenda est, F. X 422, 2. Vide composita: dalreyðr, fjallreyðr, hrafnreyðr. — 2) salmo lævis, SE. I 578, 3. II 480. 564 623; áreyðar, er þeir töku í ánni, Isl. I 313.

RÆÐA, *f.*, sermo, Am. 19; G. 42; helgar ræður sacra conciones, Lb. 7. Vide dagræða, hugagræða, it. røða infra.

RÆÐA (-ði,-dda,-tt), loqui, sermocinari; impf. ræði = ræddi, Am. 7; ek ræði hugat mál fyrir höldum animi sensa hominibus ape-rio, Korm. 12, 6; ræðit er um ráð, imper., loquimini de consilio, i. e. deliberate de ca-piendo consilio, Ilm. 18; ræðaða ek litt við reglur Eðlu ráðin mín regulas Eddicas mi-nime consului, Gdþ 2 (ræða ráð sin við e-n, propr., consilia sua cum aliquo communicare). Vide composita fullrætt, margrætt.

RÆÐA, *adj.* indecl., coitum appetens, de subante porca: ræða runa systur (i. e. systir) gengr ólystug af ráða porca subans invita a porco abscedit, SE. II 216, 1. Occurrit Grág. I 427, ubi scribitur røða. Derivan-dum videtur a ráði porcus, ut blæsma, *adj.* ind., de suriente ovis, a blærraries; yxna it., de vacca, ab yxn taurus. Cf. Norv. ron, rona subans; Seland. arondet, id. (a runi): vraa, id., dialect. Cimbr., Færøiske Kvad, Randers 1822.

RÆÐI, 3. s. impf. ind. act. v. ræða, pro ræddi, Am. 7.

RÆÐI, *n.*, remus (i. e. røði, a róa): veifa ræði remum agitare, Hymk. 25; rétt ræði remi directi, F. VI 309, 2; R. II 22, 1; ræði skjálfa remi tremunt, vibrantur, SE. I 692, 1. Metaph.: r. munns remus oris, lin-gua, SE. I 540; blóðroðin benja ræði cru-enti remi vulnerum i. e. gladii, HR. 66 (ut ár, *f.*). Vide töluræði, skafarræði. Hinc ræði, ræðir, *m.*, remex, et góðræðr, *adj.*, stre-nue remigans, GhM. II 376; it. góðræði boni remi, SE. II 20 (Gloss. Ed. Sæm. I sub voce ræði).

RÆÐI, *n.*, deriv. a ráð, in compositis: brígðræði, framræði, gjörriæði, harðræði, kyal-ræði, óðræði, snarræði, stórræði (góðræði, Ljósc. 31; skjótræði, F. VI 104; Sturl. 9, 41).

RÆÐINN, *adj.*, garrulus, sermocinator (ræða). — 2) deriv. a ráð, r. fláræðinn.

REÐR, *n.*, membrum genitale viri, Snegl.,

ubi flenna upp at enni (i. e. endi) allt leðr (o: á) Haralds reðri. Vide et hestreðr.

RÆÐU, *perf. inf. act. v. ræða imperare*, cum dat. seggjum, F. V 118, 1.

RIDDARI, *m.*, eques: guðs r., Gd. 32, v. ríðari.

RIF, *n.*, funiculus diminuendo velo, SE. I 584, 2; dúks bøl hrindr rifjum noxa carbasi (ventus) solvit retinacula veli, SE. I 330, 1. Ordo talium funicularum, pros.: sigla við tvö rif, F. IX 20; svipta til e-s rifs, ibid. 21; lahdrif, F. V 10. — 2) costa lateris: hugr ok hjarta í brjósti innan rifja in pec-tore intra costas, FR. I 267, 2; 350, 2. Vide composita fjallrif, flóðrif, landrif, et deriv. svángrifja. Rifja rétti complanatio costarum, H. hat. 22.

RIFA, *deriv. a rífa*, vide munnrífa.

RIFA (-aða,-at), constringere, consuere: r. keip saccum coriaceum constringere, Skaldh. 4, 17. Sic rífaðr í húð in corium insutus, Vigagl. 23; Magn. 508; samanrífaðr consu-tus, SE. I 346.

RIFA (rif, reif, ríft), rumpere, dirumpere: tróllmarr reif hræ lupus cadavera discerpit, Rekst. 17; rifu klæði sin vestes suas lacera-bant (in luctu), Nik. 48; rifu kjöl carinam ruperunt (vehementiá remigii), Am. 34; rif-andi böðvar ský rumpens clipeum, Hla. 233; ríft segl velum diruptum, FR. II 306, 1; teinar, rífnir með rótum radicitus evulsi, Gha. 41. Hinc formata vox compos. rívaðskinnna.

RIFHIND, *f.*, certa funicularum veli, na-vis (rif 1, hind): rífhind (acc.) bar fyrir Skáney navis Skaneyam præterlata est, Hh. 19, 1.

RIFHYNDR, *m.*, canis funicularum, navis (rif 1, hyndr = hundr): rífhynd (acc.) bar fyrir slétta Skaney navis planam Skaneyam præterlata est, F. VI 174.

RIFINGAFLA, *f.*, femina gigas, SE. I 553, 1; II 616; vide rívingella.

RIFJA (-aða,-at), recitare, recensere, cum acc.: rífa hvern geig omnia peccata confi-teri, Hlas. 16, ubi ríffao 1. s. præ. conj. act.

RIFJADR, *adj.*, deriv. a rif, costis prædi-tus, in composito kaldríffadr.

RIFJUNGR, *m.*, gladius, SE. I 566, 2; II 466. 620 (II 560 rífungr); ríffjunga sáza nympha gladiatorum, bellona, it. pugna, Fsk. 30, 4.

RIFNA (-aða,-at), rumpi, dissolvi (rífa): unz himininn rífnar donec cælum fatiscet, F. VI 196, 1.

RIFR, *m.*, jugum textorium, gen. rífs et ríffar: tegla meid til ríffar dolare materiæm, unde fat jugum textorium, Rm. 15; rífs reiði-ský tela, Nj. 158, 1.

RÍFR, *adj.*, liberalis, largus, in compos. dulrífr, gjófrífr, hringrífr, FR. III 122, bód-rífr liberaliter invitans.

RIFT, *f.*, Hævam. 49, vide rípt.

RIGNA (-i,-da,-t), pluere (regn); impers. cum dat.: melregni rignði pluvia ferrea de-cidit, HS. 6, 7 (F. I 57); rígnir blóði pluit sanguine, Nj. 158, 1; rígni tárur pluant la-crimæ, Lil. 75; metaph.: (þat) getr rígná

at Hárs regni fieri potest, ut pluvia Odinia se effundat (ut pugna existat), Eg. 44, 3. Personaliter: rigna við rögu maledicta in deos effundere, Nj. 103, 2, vide regna.

RÍGR, m., nomen adscititium Heimdali, Rm. — 2) nomen primi Danorum regis, Ý. 20.

RÍKI, n., vis, potentia, violenta potestas: Tunna r. injusta dominatio, vel violenta invasio Tunni, Ý. 30; vita rikis violentam invasionem expertus, Hg. 20, 2; þat vissi helzt rikis íd potissimum erat severitatis indicium, ÓH. 192, 3; kenna rikis vim experiri, violationem pati, violari, de clipeis, F. IX 375, var. lect.; bjóða e-m ríki vim inferre alicui, Jd. 16; munadar r. vis voluptatis, Söll. 10; af ríki ví, vehementer, potenter, strenue: renna af r. strenue currere, Hund. 1, 43; taka lönd af r. ví occupare, HS. 6, 5; eldr ok reykr læk við rönna af r. ignis fumusque magna vi ædificia lambebat, ÓH. 14, 1; stál-regn dreif á þegna af r. ví infusa est, G. 52; þiggja borg af r. urbem ví recipere, F. VII 93, 1 (et Fsk.), ubi við ríki, Si. 11, 1; með ríki potenter, Hávam. 159; propter auctoritatem, samam virtutis bellicæ (pros., þrautarlaust, óherjat non ví, nec armis), Hh. 12, 1 (F. VI 161); sine præpos., róa ríki magna ví remigare, Am. 34, (Völs. S. fast ok með miklu afli). Hafa ríki sitt í hófi potentia moderate uti, Hávam. 64, not.; ríki, H. 17, 2, construi potest cum knáttu spjör glymja: af ríki vehementer, ut Am. 34, sed legendum videtur ríks, ut referatur ad þjóðkonungs. — 2) imperium, id. territorium, provincia, cui quis imperat, terra: ríki foldsila terra serpentis, aurum, brik foldsilatríkis femina, Ag.; renna um fold ok ríki terras provinciasque præterehe, ab una terra navigare ad alteram, de nave, Grett. 10. — 3) in compositis: ásríki, himinríki, jarðríki, ofríki.

RÍKILÁTR, adj., superbus, magnificus, imperiosus (ríkr, -látr): r. ræsir, Ha. 293, 2. Pros., Ld. msc. c. 23: nú fyrir því at konungur finnr, at þessi maðr er ríkilátr, ok vill eigi meira segja en hann er spurðr, þá vill hann eigi fleira spyrja at sinni. Dropl. maj. c. 7: Droplaug skipti sér eigi af ráðum, var hon ríkilátr, ok þótti mönnum mikils um hana vert.

RÍKIR, m., qui regnat, imperat, princeps (ríkja): jöfra ríkir princeps regum (vel viro- rum), rex, F. XI 315, 2, var. lect. 8 (ríkr enim non metro satisfact).

RÍKISVÖNDR, m., virga imperii, sceptrum (ríki 2, vöndr): reiðivaldr ríkisvandar gestor sceptri, rex, Ha. 255, 3.

RÍKJA (-i, -ta, -t), imperare, regnare (ríki 2); it. munus aliquod gerere: slíkr maðr skal biskup ríkja talis vir episcopi munere fungi debet, Nik. 31; biskups þess, er ríkti at Hólum, Gðþ. 53.

RÍKLUNDAÐR, adj., imperiosus (ríkr, -lundaðr); de rege, ÓH. 192, 1; Hh. 88, 1; F. VI 438; de dynasta, Orkn. 81, 7. In prosa, de rege, F. VII 15; ÓH. 89; de femina, ÓH. 31. 89.

RÍKLYNDR, adj., id. qu. ríklundaðr (ríkr,

-lyndr). — 2) de deo, potens: röðla gramr ríkyndr ok framr rex siderum potens et præstans, Ag. (auct. Kolbein Tumir).

RÍKMENNI, n., vir potens (ríkr, -menni), SE. I 532; Sturl. 3, 21, 1. — 2) collect., viri potentes, procures, Hund. 2, 20 (pros., ÓH. 91; F. X 238).

RÍKR, adj., potens: r. konungr, F. IV 12, var. lect. 5; dat., sing. et pl. ríkjum pro rikum inserto j, Sk. 1, 17; at gumnum ríkjum aduersus potentes viros, F. I 176, 1; rik sköp fata prævalentia, Fm. 39; ríkir tívar, Hamh. 14; Vegtk. 1; compar. ríkari, ÓH. 182, 3, sed ríkri, contr., F. III 10, 1; þ. 2. Cum gen.: fjöltns hróts ríkr bellipotens, bellicosus, F. VII 79, 1; Si. 4, 2; læsiks ríkr auripotens, dives auri, F. II 323, 1; frænda ríkr cognatis valens, Skáldh. 6, 56; bragða ríkr dolis valens, fraudulentus, Nik. 3. — b) ríkr kuggar navis splendida, ornata, Skáldh. 3, 29. — c) excellens: sjón sögu ríkari ad-spectus rei narrationem longe superat, ÓH. 182, 3 (F. V 6, 2). — d) dives, Lil. 35. — e) ríkt, n., loco adv., vehementer, magnopere, valde: fyriskóga garmr læk ríkt við rann ignis tecta violenter tractavit, Sie. 20, 4; Renir flýðu ríkt effuse fugerunt, Sie. 19, 2; Þrændr drífu ríkt and randir potenter, fortiter, vel magna vehementia confluebant ad arma, F. VI 387, 2; ríkt gól Oddrún potenter cecinit, Og. 6; unna yfrit ríkt vehemen-ter amare, Skáldh. 3, 33; leggja ríkt á se-vere interdicere, Skáldh. 6, 54. — 2) in com-positis: gunnríkr, heimaríkr, hjaldrríkr, hjálpríkr, kynríkr, örfríkr, óðríkr, þingríkr.

RÍKULA, adv., contr. pro ríkuliga ví,

strenue, fortiter (= af ríki): rít, r. rístin clipeus, ví dissectus, Hh. 19, 2.

RÍKULIGA, adv., magna ví (ríkr): þeysa vörvi r. strenue remigare, Fsk. 5, 2. Pros., magnifice, splendide, v. c. fara r. splendide iter facere, ÓT. 6; stricte, exacte: halda r. guðs lög, F. XI 298.

RÍM, f., asserculus, vide skjaldrim, vett-rim.

RÍMA, f., carmen, metro homoteleuto, Skáldh. 1, 56; 7, 59.

RÍMI, m., locus terræ editior in longitudi-nem porrectus; pro terra, SE. I 586, 2, sec. Cod. Reg. et Wehert.; II 482. 566.

RÍMMA, f., altercatio, ríxa: vápna r. ríxa armorum, pugna, F. VI 85, 2 (XI 240); skjöldungna r. pugna, F. IV 13, 2. r. hänga-týrs, Kjalars ríxa Odinis, prælium, ejus gautar, meidar víri, Selk. 7. 15. — 2) absol., pugna, SE. I 562, 2; II 475. 649 (in SE. II 559 tantum cernitur rim...); málmerimur r. vas háin, Mg. 36, 1; H. hefir háðar 18 rim-mur duodeviginti prælia commisit, Hh. 11, 1; rimmu askr vír, ÓH. 239, 1; rimmu Yggrr bellator, Mg. 2, 1 (F. V 119, 2; VI 23, 3); rimmu gánger strepitus, fremitus pugnae, F. II 312, 2; r. gnapsalar ríðviggs pugna navalis H. 9, 1; rimma glóð, reyrr gladius, SE. I 670, 2; HR. 79; rimmu túngl luna pugnae, clipeus, ejus pollr vír, Hít. 19; rimmu gýgr gigantis pugnae, securis, nom. propr. securis

Skarphedinn, Nj. 93, 2. Pros., de impetu pugnae, ut hrið, Sturl. 7, 30.

RÍMNIR, deriv. a ríni = hríni, in voce compos. sverimnir.

RÍMR, f., amnis, SE. I 576, 2; II 479 (II 622 rymr; in II 563 non cernitur nisi r....).

RÍN, f., Rhenus; rínar báli, glöð, log, sól, gríð, málmr aurum, SE. I 708, 2; Hít. II, 1; Ha. 291, 2; SE. I 518, 2; ÖH. 92, 16; SE. I 404, 2; Bk. 2, 16. — 2) amnis, Grm. 27; SE. I 576, 2; unda rin amnis vulnerum, sanguis, stefnir unda rínar ericans sanguinem, puginator, Nj. 73, 2; valkasta rin amnis cadaverum, sanguis, Sic. 20, 3. In compos. jastrín.

RIND, f., Rinda, dea, id. qu. Rindr, abjecto r: hördúks rind femina, F. III 27, 2. RINDA (rind, ratt, rundit), pellere, trudere, id. qu. hriunda, cum dat., regg rindr glöðum í lopt in sublime facit, subjectat, Mg. 33, 1; flaut ratt forsi af sér undas ab se repulit, ÖH. 27, 2; upp rundu vör ópi clamorem sustulimus, FR. I 254. In compos. gjálfrundinn.

RINDILÞVARI, m., in acium nomenclatura, fragm. SE. 748; in índice aliquo msc., it. in Hraund. Ed. explicatur per titlíngr (passer), adeoque id. qu. rindill silvia troglodytes (= músabróðir, Fab. Prodr. 19; Egg. Itiner. p. 584—86; in Lex. Dan. Soc. Scient. Rindel, Rindelse).

RINDR, f., Rinda, mater Valii, dea Asis, SE. I 102, 120, 556, 3; Vegtk. 16; Grg. 6; Rindar elja Frigga, SE. I, 304; terra, ibid. I 320; son Rindar Valius, ibid. I 266; seið Yggir til Rindar Odin ad Rindam conciliandam (Rinda amorem conciliandum) incantamenta exercuit, SE. I 236, 4, cf. Sax. Lib. 3. ed. Steph. p. 44, "Rinda, Ruthenorum regis filia — quam Othinus cortice carminibus adnotato contingens lymphanti similiter reddidit". — 2) in appell. sam., rindr mundar dea manus, femina, Hít. 12, 6; r. bands, súrva dea fili, globulorum, id., Korm. 3, 4; 24, 2 (ubi dat. s. rindi); r. serkjar dea tunice, id., Ag. (auct. Einar Gilsson), ubi rindar pro voc. pl. accipio.

RÍNFRUR, m., ignis Rheni, vel amnis, aurum (Rin, furr): rýrir rínfura (gen. pl.), consumtor auri, vir liberalis, princeps, Ha. 66.

RÍNGAR, m. pl., id. qu. Hringar Ringaríkiæ incolæ.

RÍNGÁTT, Nj. 63, ubi construenda reidigátt rínleýgs, quas voces vide.

RÍNGMILDR, annulis liberalis, id. qu. hringmildr (ríngr, mildr), HR. II.

RÍNGOFINN, annulis contextus, conser-tus (ríngr, vefa): ríngofnir serkir tunicæ annulis contextæ, lorice hamatæ, annulatæ, Fsk. 5, 4.

RÍNGR, m., annulus, id. qu. hringr. — 2) ut hringr, 2 f., annuli lorice, vide glymringar. — 3) ut hringr 12: innan vni alla ey með ringvm per totam insulam circum-circa, Merl. 1, 13; en hann lafvi þekr land með ringvm ille vero fronde tegit terram universam, Merl. 2, 83; fékk lofsæll lönd

með ringum totum imperium adeptus est, F. X 426, 32.

RÍNLEYGR, m., ignis amnis, aurum (Rin, leygr): rínleýgs láð Tellus auri, femina (vocat.), ÖH. 168, 1; reidigátt rínleýgs gestatrir auri, femina, Nj. 63,

RÍNNA, id. qu. renna fugere, Vigagl. 27, 2; sic. et forte restituendum Korm. 6, 1, in fluendi notione. Cf. formas brinna et brenna.

RÍNVENGI, n., campus annis (Rin, vengi): sigrstýrir vann sera sefþvengar rínvengi, HR. 36, ubi construo: rin-sefþvengar vengi aurum, a rínsef juncus fluitii, ulca, rínsefþvengr lorum ulcæ, serpens, ejus vengi campus serpentis, aurum.

RÍPR, m., clius, acclivitas rupis: hilmir rendi rípr rupem cursim ascendit, F. II 277. Cognomen F. VI 109, vide et Lex. B. Hald.

RÍPT, f., vestis, velamentum corporis, stragula, linteum; de veste corporis velamento, Hávam. 49; vinda rípt stragula ventorum, velum navis, Ha. 228, 1. In compos. valarípt, vide mox. rípti. Vide Gloss. Synt. Bapt. sub lèrept. Adde Isid. Hispal. Orig. 19, 23: "Rhenones sunt velamina humerorum et pectoris usque ad umbilicum, atque intortis villis adeo hispida, ut imbres respuant, quos vulgo reptos vocant, eo quod longitudine villorum quasi reptat; de quibus Sallustius: Germani intectum rhenonibus corpus tegunt".

RÍPTI, n., id. qu. rípt, SE. II 494, in klæðaheiti; kona sveip rípti (dat.) raudan ok rjóðan linteo involvit infantem, ubi de fasciis sermo est, Rm. 18; de stragulis: ok hana Sigurðr sveipr í rípti oboleivit stragulis, Bk. 2, 8; de lino nuptiali: settiz und rípti concedit sub lino, Rm. 20, ut gekk und lín, ibid. 37; de linteo: strauk of rípti linteum lævigabat, Rm. 25. Pros., SE. I 180: Nanna sendi Frigg rípti, ubi Cod. Upsal., SE. II 289, fald calyptram habet.

RÍSA, (rís, reis, risit), surgere; lecto surgere, ár skal risa, ár verðr at risa mane surgat oportet, qui, Hávam. 59. Eg. 30; r. árið dag ante lucem SE. I, 240, 4; nótt þá risat noctu ne cubili exurgas, Hávam. 114; sede surgere: ristu nú, ristu þá surge jam, surge igitur, Skf. 1; Ghe. 10; Æd. 10; r. frá bórði de mensa, Rm. 17. — b) metaph., laukar risu mali sublata sunt, Ha. 227, 1; stórtíðindi risu res memorabiles gestæ sunt, Sturl. 5, 5, 3; sic. pros., úsátt falli, sátt risi cadat discordia, surgat concordia, Sturl. 4, 8. — c) cum præp.: r. móti boðum e-s insurgere contra præcepta, adtersari præceptis. Ha. 8; r. við e-m, id., Sic. 5, 1; SE. II 228, 1; r. upp de mensa surgere, Rm. 6; de mortuis surgere, r. upp Hávam. 148; r. frá moldu, id., G. 4; r. af dauða, id., Lb. 23; r. upp úr jörðu, id., Krossk. 18. Kristni reis upp ecclesia surrexit, i. e. incepit, condita est, G. 6; sic Frostþingsl.: sunnudags helgi ris upp at nóni incepit. — d) perf. part. risinn qui surrexit, surrexerat, qui ortus est: risin róg dissidia orta, excitata odia. Bk. 1, 37;

it. qui se extulit, excelsus, clarus, in compos. vígrisinn.

RISI, *m.*, *gigas vide bergrisi.*

RISNA, *f.* *magnificentia* (*risa d*), *Si. 10, 1 (F. IIV, 86; AR. II, 62); risnumadr vir magnificus excellens, præstans, F. I 304, 2; risnu flmr, de deo opt. max., præstantissimus, maximus, Lc. 20. — b) magnanimitas, fortitudo, virtus: reyndr at risno spectatæ fortitudinis, Sie. 5, 2 (F. VII, 340, 1). — c) pros., liberalitas, Orkn. 400; officiosa hospitalitas: en ef þit vilitt, at vit bræðr trúim á ykk, sem aðrir, þá standit upp ok sýnit risnu af ykk, ok bjóðit okkr bræðum, því at nú er vondað veðr úti, Dropl. maj. msc. c. 26. Risni, *f. id.*, *vide vígrisni.**

RISPA (*-aða at*), *scalpere: r. tönnum dentibus lacerare, mordere, de equo, Grett. 64.*

RIST, *f.*, *id. qu. Hrist, 1) bellona: þorna rist femina, Skálðh. 7, 9. — 2) nomen insulæ, = Hrist 2, SE. II 492.*

RIST, *f.*, *convexum plantæ, dorsum plantæ, SE. I 542; rista trø pes, ibid.; rista meidar, pedes, SE. II 500, 2. Nom. pl. ristr, Lb. 16.*

RISTA (*rist, reist, ristið*), *secare, scindere: r. brynju með (sverði) scindere lorica, Sk. 1, 15; ristin rít dissectus clipeus, Hh. 19, 2; ör, ristin á baki (með) hjörvi gladio in dorso incisa, Sk. 2, 26. De navigatione: reist straum kili secui æstum carinæ. SE. I Sk. 716, 2; r. haf, livalfrón, sjá mare secare, ÖH. 194, 1; Orkn. 80, 3; F. VI 180, 2 (ut skera); reist rastir stýri cortices gubernaculo secuit, SE. I, 616, 2; röð rista þángs láð sunda mörum, Hh. 64; reist foldar hring börðum, Ód. 4. Fabricare: ristin rüng costa (navis) secta, dolata, fabricata, Cod. Fris. col. 216, 12; F. 387, 1. Imaginem exsculpere: ek hefi ristit ölbækis rasta karms hlín á hepti minn incidi imaginem femine in manubrio meo, Ísl. I 248, *id. qu.* skera in prosa antecd. In primis de incisione literarum et characterum runicorum, ad effectum magicum in aliquo exercendum: ek rist einum staf incido literam alieui (ad aliquem vi magica fascinandum), Skf. 38; r. stafi af, á exsculpere (abradere), insculpere literas, ibid.; ristinir stafir, Eg. 75, 2; r. rún á horni, Eg. 44, 2; rúnir, er ristip hafa Njardar dætr, Söll. 79. Adde Hávam. 145. 147. 148. 160. Hinc metaph., de inculcando, inspi-rando vehementi amore: menreid risti ramma ást i minn jütuns snótar leiði femina potentem amorem animo meo insculpsit (instillavit), Korm. 3, 1, ubi impf. ristir pro reist (ut líddi, kvíddi, listi, pro leið, kveid, laust), cf. et Eg. 211, var. lect. i, et Post. 147, ubi hæc forma occurrit.*

RISTILL, *m.*, *rustica, Rm. 22; femina, heroica indole prædita: ristill er kállut sv kona, er skörvglynd er, SE. I 536. 558, 1; Skálðh. 7, 13, 37.*

RISTING, *f.*, *incisio characterum* (*rista*), *Hávam. 113, ubi hic versus e libris chart. additus est.*

RISTIR, *m.*, *qui conculcit, id. qu. hristir, in compositis funnistir, naddristir.*

RÍT, *f.*, *clipeus, SE. I 571, 2; Hh. 19, 2 (et sæpe); pl. rítr, Krm. 7; SE. I 610, 1. 688, 3; ritar slóð terra clipei, manus, SE. II 226, 1; ritar el procella clipei, pugna, ritar els víðr vir, Lb. 39; rit ela ranns clipeus cæli, sol, Has. 26; rit fróns mustersis, id., ejus festus deus, Has. 50; rit limins, id., itrtún himins ritar area solis, cælum, ejus yfirstillir, deus, Lc. 42.*

RITA (*-aða, at*), *scribere, Nik. 31, ubi kunni at rita literarum peritus, artis scriptoria gnarus; eadem forma F. IV 1, 2, et in præf. Hkr., sed et sæpe adhibetur forma rít, reit, ritið, at rita.*

RÍTA (*riti, ritta, ritt*), *grunnire, de porca, FR. I 482, 3; vide rýta.*

RITI, *m.*, *ursus (qs. mussans, fremens, a rita), SE. I, 478; SE. II 594 habet rítr. Cetera fragm. omitt.*

RÍTMEIDIS, *Eg. 55, 3, gen. s. a rítmeiðir læsor, violator clipei, bellator. Sed G. Magnæus h. l. suscepit pro hac incerta lectione meliorem ryðmeldis, quam vide suo loco.*

RITNING, *f.*, *sacra scriptura, 'Gd. 39; pl. ritningar, id., Gd. 78. — 2) historia, libri historici, Gd. 3, 47.*

RÍTORMR, *m.*, *serpens clipei, gladius v. hasta (rit, ormr), ritorms gæðir incitator hastæ, pugnator, vir. St. 18; 2.*

RÍTR, *f. avis, vide rytr. — 2) vide riti. — 3) rítr pl. a rit.*

RÍVANNSKINNA, *f.*, *avis nescio quæ, SE. II 489 (qs. cutem dilacerans, a riva = rífa, skinn).*

RIVINGEFLA, *f.*, *gigantis, id. qu. ríflingalla, SE. II 472 (in II 555 non cernitur nisi ... ngella).*

RÍÐ, *n.*, *vide holtrið; rið in prosa frequens de gradibus, vide Gloss. F. XII, quo adde Grett. 21: húsit stóð hátt, ok var rið upp at gánga, unde loptrið, Gloss. F. XII, it. Eg. 46, Ísl. II 467, en þat hafði verit, er þeir voru austr, at hann hafði hrundit þeim yr loptrið nokkuru ok i saurpitt ofan.*

RÍÐ, *f.*, *ventus, procella, tempestas, id. qu. hrið, SE. II 486. In compos.: geirrið, glymrið, grjótrið, hjálmrið, hylrið.*

RÍÐA (*-aða, at*), *volvi, volubilem esse, de scutis: ríðuðu augu oculi volubiles erant, Rm. 18.*

RÍÐA, *f.*, *deriv. a ríða, respondens masculino ríði in compositis kveldríða, kvellríða, merkriða, munnríða, myrkriða, túnríða. In prosa tröllríða, adj. indecl., signif. pass., a gigantibus agitata, GhM. I 638, 729 (Eb. c. 34), de jumentis furore letali correptis.*

RÍÐA (*rið, reið, riðit*), *a) intr., equitare, jumento vehi, Hávam. 61; Vafþr. 41; SE. I 234, 4; r. hesti, hestum, hrossi equo, equis vehi, SE. I 240, 3 4; Rm. 44; Hávam. 71; it. r. á börg verre vehi, SE. I 264, 2; r. kjöl celoce vehi, Rm. 45. Part. præs. riðandi qui vehitur: ek skal riðandi (v: vera, = ek skal ríða) Endils eyk (dat.) vœtus ibo Endilis jumento, nave vehar, Njl. 30, 2; Reflis foldvíggs riðendr qui nave vehuntur, viri, SE. I 430, 2; riðandi gjálfrs grindar,*

nave tectus, vir, *G.* 37, sec. Ilkr.; vide compos., blakkriðandi, gláðriðandi, skíðriðandi. *Perf. part.*, riðinn qui tectus est vel fuit, vide compos., ramriðinn. — *b)* transit., percurrere, cum acc.: r. mýður brautir equitare vias matris, *Vasfr.* 47; r. land terram pervehi, *Gha.* 36; r. ránheim mare percurrere, *Orkn.* 80, 3; sic pros., riða vakar perechi vel prætervehi glaciæ aperturas, *F.* X 388; r. þrindi negotii ergo equitare, *Ghe.* 3, 8. — 2) ferri: de vezillis, *F.* I 175, 3; de portica vezilli, *F.* II 312, 2, var. lect. 5; de gladio, *Ha.* 236, 2; *SE.* I 641, 2 (ubi réð = reid); 426, 3; de armis, *ÓH.* 221 (pros., *F.* VIII 350, var. lect. 14); de securi, *Nj.* 93, 2; de ballistis, *Si.* 11, 2; de vecte, sublime tolli, *Hávam.* 138. *Part. præ.* riðandi qui fertur, volitur, vel qui in sublime tollitur, adsurgit: riðandi röst unda voleus vel adsurgens, *Sie.* 5, 3. — 3) divulgari, celebrari: r. með himinskautum, fjörum himins endum, *Ha.* 255, 4; *ÓT.* 50; frægd, mærd, dýrd riðr, *G.* 26. 36. 48. — 4) impers., referre, interesse: riðrat þat smæst nokkum minimi refert, *G.* 54. — 5) nectere: r. knútt nodum nectere, *Orkn.* 82, 10; hárr, riþit í rauðum hring pili rubro annulo innox, *Ghe.* 8.

RÍÐARI, m., eques, id. qu. riddari: riðara lið equites, *Plac.* 33; guðs riðari eques dei, *G.* 18, etc.

RÍÐI, m., qui vehitur, equitat; deriv. a riða in compos.: atriði, ballriði, blakkriði, eindriði, hlóðriði, mundriði.

RÍÐLOGI, m., flamma vibratilis (riða, logi): r. randvallar vibratilis flamma clipei, gladius: reiðir randvallar riðloga vibrator gladii, præliator, *ÓT.* 20, 1.

RÍÐMARR, m., equus jactabundus (riða, marr): pl., riðmarar Róða rastar jactabundi maris equi, naves, *ÓT.* 43, 3.

RÍÐR, m., deriv. a riða, qui equitat, vehitur, fertur, in compos.: atriðr, eykriðr, fráriðr, mundriðr, vigriðr.

RÍÐRENNIR, m. amnis, *Cod. Worm.* pro eiddrennir, qs. per declivia labens: haud dubie præta lect., nam fragm. *SE.* habent eidr eimir, eidrænnir (i. e. eiddrennir).

RÍÐUSÓTT, f., febris quercera (occurrit in *Stjörn*; apud *Heiðestræng* Rythle, Rythesot = Skjælvessot). Hinc metaph., motus: riðusóttir bauga blisks motus, vehemens impetus gladii, *Ha.* 241, 2.

RÍÐVIGG, n., jumentum jactabundum (riða, vigg): r. gnapsalar (maris) navis, rimma gnapsalar riðviggs prælium navale, *II.* 9, 1.

RJÓTA (ryt, raut), id. qu. hrjóta, decidere: raut blóð, *HR.* 78. — 2) stridere, de vulnere, ut þjóta: raut und vulnus stridebat, *HR.* 42.

RJÓTR, m., in voce compos. hannrjótr, *Eg.* 55, 5, aut sec. *G. Magn.*, id. qu. hrjótr 2, nomen Odinis, aut subst. verbale, pro hreytir (sá sem lætr hrjóta) dispensor, disseminator, ut þrjótr (sá sem lætr þrjóta) consumtor; aut rjótr, id. qu. rjóðr, subst. verb. a rjóða = hrjóða spargere (t = ð). Vide et himinrjótr.

RJÓÐA (ryð, rauð, roðit), id. qu. hrjóða eastare: rauð skeidar naves eastarit, *ÓT.* 43, 1; 97, 2; ruðu vagnaborg munimentum plaustorum perruperunt, *G.* 53; herskip ruþusc naves bellicæ eastatæ sunt, *F.* VII 349, 1; Svölma elu sól rauð rít gladius dirupit clipeum, *Rekst.* 16 (*F.* II 317, 1); rauð skip eastarit naves, *F.* VI 79, 2. Rauð fránn merki splendida vexilla concidit, *F.* VI 89, 3 (aliter *Mg.* 35 2), ut ljós merki skárur *Ha.* 219, 1. *Part. pass.* roðinn absumtus, r. hringreyrr manus præcisa, *Eg.* 19, 2. — 2) cum dat., ut hrjóða 2, mittere, jacere, spargere: mildingr rauð spjóttum í móðu rex hastas in fluvium conjecit, *F.* VI 385, 3; sed sec. *Cod. Fris.* col. 215, 34 cohæret h. l. mildingr rauð (rubefecit) geira af móði: þar var hart spjóta mót: goð voro grómm Dönom. In legibus rjóða et hrjóða est id. qu. ryðja exonerare naves: *Frostopl.*, kaupskip skal eigi rjóða um helgi, nema skips háski sò, þá skal upp bera at ósekku or flæðarmáli; sic et *Jus eccl. Nor.* c. 26, rjóða skip, sed *Jus eccl. Vetus* c. 9, at hrjóða skip, eodem sensu.

RJÓÐA (ryð, rauð, roðit), rubrum facere, rubefacere, rutilum facere, rutilare: unnar fasti rauð flesta rönd aurum clipeos rutilabat, i. e. clipei auro rutilabant, *Ha.* 291, 2; in prosa, sól ryðr fjölli sol montes rutilat, i. e. sol oriens montes collustrat, *F.* XI 438, quo sensu etiam hodie auditur sól ryðr brúnir (sæmmas montium crepidines). *Part. pass.*, roðinn rubefactus, it. adj., ruber, in superl., roðnust rósa rosa ruberrima, *Lil.* 25; r. gulli auro rubefactus, rutilus, i. e. inauratus, de rostris navium, *ÓH.* 154, 1; hoddum roðnnir oddar inaurata spicula, *IIh.* 96, 2; it. absol., roðinn merki signa aurata, *SE.* I 678, 2, cf. *ÓH.* 48, 1, it. gylðr; roðinn rönd inauratus clipei circulus, *Hg.* 33, 8; roðit bard prora auro ornata, *SE.* I 678, 1 (*Ha.* 73, 1); r. hauss rostrum navis inauratum, *SE.* 191, 2; *Ha.* 291, 2, ubi in prosa est, höfudin voru gulli búin; vide et hroðinn sub hrjóða 43; roðnar brautir eiæ rutilæ, de *Bicrasta* (iride), *Hund.* 2, 47. — *b)* sanguine tingere, cruentare, addito interdum blóði, ut *Söll.* 59; *ÓT.* 13, 1; *ÓH.* 13, 2; *Eg.* 60, 2; *SE.* I 424, 1, aut dreyra, ut *Vsp.* 37. In circumscribendis cædibus aut præliis sæpe ut objectum verbi rjóða ponitur aut pars corporis feræ (ut pedes, dentes, labia, rostra), aut armæ telæ, aut locus pugne, rarius pars corporis hominis interfecti, sic: a) r. inn bleika arnar fót flæum aquilæ pedem rubefacere, i. e. stragem edere, fortiter pugnare, *ÓH.* 186, 1; rautu blóði hvassar kher hæss arnar cruore rubefecisti acutos unguis cineræ aquilæ, *IIh.* 11; jarl rauð stundum ara tingu interdum linguam aquilæ rubefecit (i. e. prælium commisit), *Orkn.* 13, 2; r. bengjóði nef í bragnings blóði sanguine regis rostrum corvi (v. aquilæ) rubefacere, i. e. regem leto dare, *F.* III 86; rauð tönn vargs í margri ben multo vulnere dentem lupi rubefecit, i. e. magnam stragem edidit, *Mb.* 9, 2; rauð ylgjar tönn, id., i. e. pugnari, *ÓH.* 16, 2;

raudz ylgjar tann *strages edita est*, *Sic.* 20, 4; gramr rauð granar á fenri labia lupi *rubefecit*, i. e. *lupos cruore caesorum pavit*, *SE.* I 478, 4; rauð sveita grön sámeitum Járnsöxu faxa *cruore tinxit labium furvi gigan-tidis equi (lupi)*, *id.* *SE.* I 490, 3; r. vitnis varrar (blóði?) labia lupi *cruentare*, i. e. *pugnare*, *Nj.* 24, 2, ubi parum abest, quin *legendum censeam blóði pro ljóði*; úlfur rýðr kept lupus rostrum *rubefacit*, i. e. *cadavera lanial*, *SE.* I 492, 1; hann rauð úlfs fót, i. e. *prælium commisit*, *ÖH.* 5. — β) *rjóða* egg aciem gladii *rubefacere*, i. e. *pugnam facere*, *ÓT.* 131, 1; *Si.* 6, 1; r. eggjar á einum in aliquo, i. e. *interficere quem*, *Sk.* 1, 50; *rjóða* mæki, benja linn, sverð, járnu á e-m, r. e-m odd, r. vígleiptur blóði e-s, *id.*, *Y.* 24, 1; *Korm.* 16, 4; *Mb.* 6, 3; *F.* VII 14, var. *lect.* 5; *Orkn.* 6, 2; *Eg.* 60, 2; *farr* et *de fero tauro*: jótuns eykr rauð farr trjónu á Agli *slæming jumentum gigantis in profugo Egile bubulum spiculum rubefecit*, i. e. *serus taurus Egilem cornu transfecit*, *Y.* 30; r. geir at gunni, skilfings eggjar í hjálma hreggi, *ÓT.* 129; *Orkn.* 5, 2; ut dicitur *rjóða* írum odd, *Orkn.* 6, 2, sic dicitur, mörgu landi hefir hann mæki roðit multis terris *gladium sanguine tinxit*, i. e. *multis locis prælia commisit*, *Fsk.* 17, 3 (*Lex. Mythol.* 784), et *Englandi roðit branda*, *F.* III 93; ruðuz mel í styr stála stinn, *Sturl.* 7, 30, 6; r. e-m járnrá serki tunicas ferrugineas (*loricas*) *alicui rubefacere, vulnerare quem*, *SE.* I 608, 1; sörla fót bensur-fyrða *rjóðaz* blóði í meilskúrum *loricæ pugnatorum rubefecit* in sanguine in ferreis inbribus, *SE.* I 424, 1; r. rúnd clipeum *rubefacere, pugnare*, *ÖH.* 221; 8x rýðsc, *SE.* I 506, 6; hlíf rauðz, *Sturl.* 7, 84, 1. — γ) r. fold telluræm *rubefacere, locum prælii cruentare*, i. e. *stragem edere, prælium committere*, *Sk.* 2, 16; sverðberendr ruðu fold sinum drottni domino suo (i. e. *sanguine regis sui*) *terram rubefecerunt, regem suum interfecerunt*, *Y.* 18; r. þjóðum völl blóði *campum cruentare sanguine virorum*, *ÓT.* 13, 1; rauð heidi blóði saltum sanguine tinxit, ibi *stragem edidit*, *ÖH.* 13, 2; r. nes promontoria (*hostium*) sanguine *rubefacere*, *ÖH.* 4, 3; ruðu skers fold *rubefecerunt terram scopuli (mare)*, i. e. *hostes sanguine suo mare tinxerunt*, *ÖH.* 50, 2, vel potius *sec. F.* IV 104, 2, raðum skers fold nos (*hostium sanguine*) *mare rubefecimus: prior ratio similis foret Homericæ ἐρευνεῖν γαῖαν, et ἀμαρτὴ γαῖαν ἐρευνεῖν, pro cadere prælio*, *ÖH.* 18, 329; 11, 394. — δ) r. e-m háls collum cui *rubefacere*, i. e. *caput præcidere*, *FR.* II 48, 2. — ε) *part. act.*, *rjóðandi qui rubefacit*: r. darra, randorma, hneitis eggja, randa bliks *rubefactor hastarum, gladii, præliator, bellator*, *Jd.* 9, 16; *Mg.* 1, 1; *ÖH.* 44, 3. In compositis: álmrjóðandi, blakkrrjóðandi, eggrrjóðandi, margrrjóðandi, valrrjóðandi. *Part. pass.*, roðinn *cruentatus, cruentus*: r. í dreyra *rubefactus sanguine*, *Gho.* 4; r. sverð. sárlaukr, brandr gladius *cruentatus*, *SE.* I 670, 2; *ÓT.* 123, 1; *ÖH.* 48, 2;

roðnir stafir *literæ sanguine illitæ*, *Gha.* 22. In compos.: blótroðinn, blóðroðinn, gull-roðinn, hundroðinn.

RJÓÐLISTUGR, *adj.* *ruceo colore delectabilis* (rjóðr, listugr), de Christo, *Mk.* 19, ubi sic: Fagna þú fullrar tignar | sagrt blóm í manndóme | upprisande rósar | rjóð-listugum Kristi, *quæ sic construo*: sagrt blóm upprisandi rósar (*Maria!*). fagna þú rjóð-listugum Kristi í manndómi fullrar tignar. Cf. mjúklýstugr.

RJÓÐR, *adj.*, *facie rubicunda; de femina*: gauta um rjóða reidisif ullar *sermocinari de rubicunda muliere*, *Korm.* 8, 2; de puero, *Rm.* 18, ubi junguntur rauðr et rjóðr *rufis capillis et facie rubicunda. Vide compos. svinnrjóðr.*

RJÓÐR, *m.*, *id. qu. ruðr, runnr arbor, in appell. fægirjóðr, forte profectum ex scrip-tura veteri reodr i. e. roðr = ruðr = ø = u).*

RJÓÐR, *m.*, *qui rubefacit, ver'ale agentis a rjóða*: r. randa, hjórs, randa, hjaldrdrifs stórða stírdörriða *qui gladios, ense, clipeos, hastas cruentat, præliator, bellator*, *ÖH.* 74, 2; *SE.* I 652, 2; *Ha.* 199, 4; 83. In compositis: bökrrjóðr, broðrrjóðr, fetrrjóðr, fíðri-rjóðr, fleinrjóðr, gómrrjóðr, granrrjóðr, gunnrrjóðr, ilrrjóðr, munrrjóðr, oddrrjóðr, örrjóðr, serkrjóðr, svellrrjóðr, vápnrrjóðr. — 2) *qui delet, id. qu. hrjóðr, a hrjóða vastare: áttunga r. intersector cognatorum (filiorum)*, *Y.* 29, 2.

RJÓÐVENDILL, *m.*, *ruber ramulus (rjóðr = rauðr, vendill)*: r. randa *ruber clipeorum ramulus, gladius, rækinjörðr randa rjóðvendils curator gladii, bellator*, *SE.* I 618, 1.

RJÚFA (ryf, rauf, roðit), *rumpere, solvere, dissolvere*: r. undir *rumpendo aperire vulnera, vulnera inferre, vulnerare*, *Rm.* 45; sundr rjúfa spjör undir tela *rumpendo dispendunt vulnera*, i. e. *infigunt patentia vulnera*, *SE.* I 614, 2; r. hjór í brjósti e-s, *Fm.* 24, dictum esse voluit per enallagen poetícam pro rjúfa hjörvi brjóst e-m *pectus gladio transfigere; aut hjór h. l. accusativus est, et rjúfa id. qu. brjóta (FR. II 366 occurrit phrasis: slíðra sverð í brjósti eins condere), ut sit ad verbum, frangere gladium in pectore alicujus: aut hjór est dat., et rjúfa id. qu. gera rauf incisionem facere, ut sit verbo tenus, gladio incisionem facere in pectore alicujus; eggjar rufu fólkjalð acies gladii clipeos diruperunt, Ód. 18; ómjúk hlíf rauzf durus clipeus diruptus est, ÖH. 248, 1; helmingr rauzf copie dilapsæ sunt, F. VII 9, 2; intrans. cum acc. subjecti, styrjar garð rauf clipeus diruptus est, F. VII 237, 1. Metaph., r. trygðir, pacta rumpere, Nj. 44, 3; r. heit migrare fidem, Mg. 17, 5; r. sáttir gratiam reconciliatam dissuere, Hh. 11; r. köð (= kvöð) jussa violare, id. qu. brjóta boð, FR. I 216; öngvum hrínga hreyti rauzf hálfst þat orð, er hann sagði, id. qu. engum bráz dicta ejus neminem fefellerunt, frustrata sunt, Gd. 17. Phrasis regin rjúfaz numina solvuntur, deficiunt, intereunt, duplici nexu occurrit: a) þá er rjúfaz regin*

quum nmina solcentur, id. qu. i Ragnarökri in fine rerum, Vafþr. 52. — b) unz rjúfaz regin, id. qu. til Ragnarökrs, Vafþr. 40; Grm. 4; Æd. 41 (cf. þá er regin deyja, Vafþr. 47); perpeluo, in sempiternum, Fjölsm. 15; Bk. 1, 19. Hinc part. act. compositum, ragna-rök-rjúfendr, m. pl., Surtus et filii Muspelli, dissolventes fata (existentium) deorum, Vegtk. 19. Part. pass., roflinn rúplur, solutus; metaph. infirmus, imbecillus, cum gen., valstafns r. manu debilis, vœtki valstafns r. manu fortis, Rekst. 26.

RJÚKA (rýk, rauk, rokit), fumum, vaporem emittere, exhalare: personaliter, rönna rjúka ædes fumant, fumum emittunt, F. V 177, 2; fjarhlús ruku, Ghe. 44. Impers.: rauk i húsum domus fumabat (dum cibaria coquerentur), Ag. (Einar Gilsson); rýkr um hauka fumigantur accipitres, FR. II 43; rauk um ll íla fumabat incendiis, Mb. 10, 1; rauk af renniröknum jumenta (sudantia) vaporem exhalabant, Ý. 5; AR. I 249; rýkr af grimmu Göndral eli sæva Göndulæ procella furit, i. e. pugna exardescit, Merl. 2, 64, uti nunc dicimus: hann rýkr i jellid, de sæviente procella. Persf. part., rokinna fumi-gatus. fumo plenus, rokit skapt manubrium fumigatum, Eg. 38, ubi in prosa: skaptit var svart af reyki; rokinna reyr stipula fumigata, vel id. qu. rjúkandi fumans, Orkn. 6, 3. In compos. bifrókinn. — 2) effuse fugere: liðs gengi heiðingja rauk harða (ð: fyrir) hljálmaþjórdúngum, G. 52.

RJUPA, f., tetrao Islandorum (Faber Prodr. 6), SE. II 480 (tetrao lagopus, Norvegorum et Grönländerum est, l. c. p. 10); sylggiminn rjúpu ævidns gigas tetraonis, accipiter, ejus tñg manus, hujus hængi annulus, Orkn. 79, 1. De tetraone Isl. vide Eggersti Itiner. p. 581.

RJÚPKERI, m., tetrao Islandorum mas (Lex. B. Hald., rjúpkarri): r. Tveggja tetrao Odinis, corens, dögg Tveggja rjúpkera ros corvi, sanguis, GS. 32, ubi, sanguis veniet exuli (mihi), i. e. vulnera mihi infligentur. Faberius, in Prodr. 6, derivat ker i sono hujus avis "orr"; ibid. p. 11: "vorzüglich in der Begattungszeit lässt das Männchen, wenn es aufsteigt oder sich niederwirft, sein schnarchendes "orr" hören, das ihm seinen isländischen Namen gegeben hat".

RO, pro ero, sunt, 3 pl. præf. ind. verbis vera esse, præcedente voce, quæ in r purum desinit: þeir ro, Grm. 34; hér ro, Söll. 79; lángr ro, Skf. 42; lángrir ro, Grg. 4 (bis); hverjar ro, Vafþr. 48; FR. 1, 471; 473, 3; 477, 4; 479, 2; 481, 2; hverir ro, FR. 1, 473; úvar ro, Grm. 53; skildir ro, Vsp. 41; Ásir ro, Vsp. 46; margir ro, Hund. 2, 10; torogetir ro, Korm. 12, 6. In prosa: hér ro, F. VII 139, sec. Morkinsk; tveir ro, þeir ro, fjórir ro, ærir ro, SE. I 532; þessir ro, SE. 180; adde Grág. II 271. 282. Invenitur et ut suffixum prioris vocis, v. c. meginreddirro valde timent, SE. II 178, 2; værom (= værrom) nos sumus, SE. I 526, 2; verronn, id., F. X 421. Eodem modo præsecatur e in syllaba er, in 2 pers. eru,

præcedente r: eða hverrtu, karl! aut quis es, rustice, Cod. Fris. col. 216, 18.

RÓ, f., amnis, SE. I 576, 1; II 622 (II 479 mlf ro; II 563 elfro). Raskius h. l. ro pro verbo accepisse videtur, quasi sensus sit: amnes sunt ekla, ekin, rennandi. Sed observandum est, in præcedente syllaba, elfr, positionem inesse. — 2) lamella ferrea, qua continentur clavi, SE. I 584 2; pl. rör, qu. v. In compos., hugró. — 3) arbor, SE. II 566, in víðarheiti (II 483, ro), i. e. rá antenna.

RÓ, f., quies, requies; gen. róar, F. VI 156, unde contr. rör; drottinn minn gell dauðum ró det mortuis quietem, Söll. 82; gefa ró reiði iræ suæ spatium dare, A. 3; FR. III 514; skömm mun ró reiði þarum temperabitur iracundiæ (ad verbum: breve spatium erit, v. dabitur, iræ), Am. 74; ráða e-m ró quietum reddere quem, Æd. 56. Vide compos. öró.

RÓA (ræ, vera, róit), remigare, Hymk. 28; Fm. 11; remigatio in artibus ponitur, Orkn. 79; F. VI 170, 3. Vide ræg, 1. s. præf. ind. cum suffixo 1. pronominis, F. VI 170, 3, var. lect.; rýru (i. e. røru) remigabant, pro reru, Skálðh. 5. 44. Róa nadri draconem (navim) remis propellere, Hh. 62, 4; r. á sjó in pelagus exire, Hávam. 82; róa skal fyrst fjarri reyði, adag., F. X 422, 2, vide reyðr; róa verðr fyrst á næsta nes primo in proximum promontorium est remigandum, adag., proxima primum petenda, A. 2. Impers. pass: hánur var ner róit i æra auðvan res ejus in summum periculum deducta erat (ad verbum, pæne remigaverat, i. e. subierat, in magnum fortunæ discrimen), ÓH. 48, 4 (ut mër var lítið = ek leit, mër var (varð) gengit = ek gekk). Part. pass., róinn, a) eremigatus, remigio trajectus, de mari: víð botni hreins hafs, rónum háfi ad intimum recessum puri pelagi, navibus eremigatum, SE. I 322, 3. — b) remigio detritus: mjök róin ár remus assiduus remigio detritus, ÓH. 4, 7; in compos. borðróinn.

RÖDD, f., vox, it. sonitus: rödd randa sonitus clipeorum, pugna, H. 10; r. hjörva (ensium), id., herr hjörva raddar præliotiores, viri (ut eggmóti menn), Hg. 26. In compositis: dainsrödd, flugrödd, geirrödd, glörrödd, hárrödd, hljárrödd, hjörrödd, járrödd.

RÖF, n., disruptio, dissolutio (rjúfa): aldar rof finis rerum humanarum, Hund. 2, 39; þagnar rof, dissolutio silentii, ruptum silentium, sermo, bera e-t á þagnar rof palam eloqui, Höfuðl. 20. In compos., friðrof, ofrof, trygðrof. Pros., rof kom i líðit ordines militum turbabantur, ÓH. 129; stefna dómi til rofs diem dicere judicii rescindendi, Sturl. 6, 28.

RÖF, n., casa, id. qu. hróf, G. 22, sec. Hkr. RÖF, n., longa series, vide oróf, samróf, tregróf; in prosa málróf loquacitas, qs. longa series sermonis, SE. II 28; stafróf series literarum, alphabetum, SE. II 42.

RÖF, f., electrum, glessum, succinum it. splendor, in appell. auri; gen. non occurrit. Róf (Cod. Reg. ravf, SE. II 435 rpf) sæfar er gvlv electrum maris est aurum, SE. I 408, ubi resoluitur sem. appellatio: Viðbliada

galtar svalteigar raf- (Cod. Upsal. rauf-) selja, in qua appellatione malo construere rafkastandi, appell. masc., conjiciens electrum salsi piscium campi (maris, i. e. aurum), vir; rafv spaxar electrum manús, aurum, SE. I 656, 1, ubi construo: rōf spannar venz gotnom aurum adsefacit se viris. vide venja, verb.; Rinar rafv electrum Rheni, aurum, SE. I 636, 2; FR. I 278; armleggjar rōf electrum brachii, aurum, F. XI 296, 2. In appell. oculi usurpatur, sicut alias gler, steinn, gimsteinn (SE. I 538), v. c. brúna rōf electrum superciliorum, oculus, Ag. (Einar Gilsson), ubi sic: varð af handlaug herðis | hreinsdýrliga greina | hlátrar hellis gauta | heil bitma (lege brúna) rōf deilis, i. e. brúna rōf hellis gauta hlátrar deilis varð heil af handlaug hreins hirðis dýrliga greina oculus viri aquá, qua episcopus manus laverat, sanatus est; ex quo loco genus sem. cognoscitur. Exstitisse etiam videtur forma raf, n. (Dan. Rav, Lex. B. Hald. rafv vel raf, n.), HR. 56, ubi: lét ósa rōf ræsir | rétt hjúg á her sluga, i. e. ræsir lét hjúg ósa rōf sluga rétt á her rex fecit curva aquarum electra (i. e. annulos aureos) rectá ferri in viros. Ad eam formam referri potest rafkastandi, SE. I 408, 3, cum gen. rafar a rōf, f., non occurral.

ROFA, f., terra, SE. II 482 (et SE. II 625, qui prae conjunctim habet fjörnrofa pro fjörn, rofa), id. qu. rufa. — 2) in compos. qui, quæ rumpit, destruit, a rjúfa, vide garðrofa, eiðrofa.

ROFI, m., deriv. a rjúfa, qui rumpit, violat, in compositis eiðrofi, friðrofi, hitrofi, orðrofi.

ROFNA (-aða, at), rumpere, violare, id. qu. rjúfa: rofna eiða juramenta violare, Bh. 2, 17, ubi melius sumitur pro infinitivo, quam pro part. pass. v. rjúfa, ita ut regatur a vinna; hinc compos. órofnadr. Pass., dagr rofnaðiz dies illucescebat, G. 44.

RÓG, n., criminatio, calumnia, conviciium, maledictum: ausa hrópi ok rógi á e-n concicia et probra ingerere in al., Æd. 4; þýtr at eyrum þúnglikt róg af mörgum túngum, Gdþ. 29; geysiligt tók upp at æsaz illsku róg, Gdþ. 33; vekja r., Mg. 15; hütudr rams rekka rógs hostis calumniæ, vir probus, Plac. 29 (ut fellir ljóna stærðar, ibid. 13); rógs reifandi motor calumniæ, calumniator, Eg. 56, 2. Pl., róm róg graves calumniæ, de fraudibus et insidiis, Bh. 1, 37—2) contentio: beraz r. i milli mutuas contentiones alternare, Am. 95 (ýfðiz hvat við annat, FR. I 223); lægir rekka rógs qui contentiones inter homines sedat, rex, ut gunna sættir, ÓT. 30, 2 (AR. I 283, 2). — b) causa contentionis et dissidii: alin at rógi, de femina, quæ viris contentionum causa extitit, Ísl. II 260 1; SE. I 400, 1, ubi add. dat. fira bórnum mortaliu filii, i. e. viris; þú vart riknuenni (dat.) at rógi extitisti causa contentionis inter viros præpotentes, Hund. 2, 20; verða óðlingv at rógi, de auro, contentionis et dissidii inter reges causa, Sk. 2, 5; róg Niflúnga causa contentionis inter Ni-

flungos, aurum, SE. I 402, 3, cf. rógmálmr; aldar róg causa contentionis et dissidii inter homines, Hávam. 32; nadda róg contentio, riza spiculorum, pugna, innir nadda rógs præliator, Dropl. maj. c. 31, 2'—3) pugna, SE. I 562, 2; II 475. 559. 619; valda rógi auctorem esse pugnæ, Ísl. 19; gera róg prælium committere, Sic. 2, 3; háligt róg (gravis pugna) kendi mörgum at hniga, Orkn. 22, 4; leiða nær rógi ad pugnam pellicere, incitare, Hm. 10; snákr rógs serpens pugnæ, gladius, SE. I 606, 1. — 4) in compositis: ljúrróg, lýróg, málmróg, oddróg.

RÆG, remigo, l. s. præc. ind. act. verbi róa, F. VI 170, var. lect.

ROGÁLFR, m., genius pugnæ, præliator, bellator (róg 3, álfr), SE. I 692, 1.

ROGANDI, m., qui tollit, gestat (id. qu. valdandi): pl., rogendr randar linna gestores gladiatorum, pugnatore, viri, Korm. 26, 1 (vocat.), a roga magno nisu et virium contentione tollere, moliri; cognatum est riga (forte ryga), Eb. 63, ok er þeir vildu hræra hann, fengu þeir hvergi rigat honum loco movere; íl., FR. II 369: rigaðu þér á fætr erige le in pedes; (rogaz or höndum e-m lento nisu elabi e manibus al., GhM. II 320, prava lectio est, nam membr. h. l. habet togaz).

RÓGAPALDR, m., pomus pugnæ, præliator, belligerator (róg 3, apaldr), H. hat. 6.

RÓGBIRTÍNGAR, m. pl., viri pugnis clari (róg 3, birtíngar), Fsk. 4, 5; cf. víghjartir.

RÓGEISA, f., favilla, ignis pugnæ, gladius (róg 3, eisa): ræsir rógeisa missor gladii, bellator, Hg. 5, 1; 26.

RÓGGEISLI, m., radius pugnæ, gladius (róg 3, geisli), Mb. 9, 1.

RÓGGMÍKLADR, FR. II 276, 3, videtur esse prava lectio pro rógmíkladr, vide rógmíkladr.

RÓGHERÐANDI, m., ciens pugnam, puginator, vir (róg 3, herða), ÓT. 205: þá mun rógherðendum verða reyndr minn manns hugr við K., ubi membr. 132 habet rógghnykkj-andum.

RÓGHNYKKJANDI, m., ciens pugnam, puginator, vir (róg 3, hnykkja), id. qu. rógherðandi, Halfr. sec. membr. 132, ubi pro raðnu, legendum randu (i. e. röndu), et mox mans (i. e. manns) cum ÓT. Skh. 2, 305, pro mins.

RÓGJA, id. qu. rægja, contumeliis, probris onerare quem (róg 1), Æd. 56, sec. Cod. Reg.

RÓGLEIKR, m., pugna, id. qu. róg 3 (leikr, term.): remmitýr rógleiks incitator pugnæ, bellator, SE. I 618, 2.

RÓGLINN, serpens pugnæ, hasta (róg 3, linnr): róglinns þrjótr consumtor, abusus gladii, vir (de Thordo), Korm. 13, 1.

RÓGMÁLMR, m., metallum dissidii fomes, aurum, SE. I 356, cf. róg 2 b; r. skatna metallum, humanorum dissidiorum auctor, id., Ghe. 28.

RÓGMÍKLADR, m., pugnam ciens, puginator (róg 3, míkladr): gen. pl. rógmíkladra pugnatorum (hostium), FR. II 549, 5.

RÖGN, *f.*, *annis*, SE. I 577, 2 (*rægn*): II 480 rogn, II 563 rogn, II 623 ravnd. Cf. *benrögn*.

RÖGN, *n. pl.*, *jumenta*, *pro rökna* (*g = k*), *eide barðrögn*, *it. borðrögu*, *var. lect. F. VI 257, 2*, *ut vice versa rökniur pro rögnir*.

RÖGN, *n. pl.*, *dii* (*alia forma regin*), SE. I 470; *rammaukin r.* ÖT. 28, 3 (SE. I 470, 2); *reiðr sè r, ok Óðinn, i. e. Óðinn ok rögn O. ceterique dii*, Eg. 58, 2, *cf. rögnum vðrum*, *Vegtk. 3*; *gen. pl. ragna et rögna*: *ragna sjót sedes deorum, cælum*, Vsp. 37; *ragna rök eide rök*; *hroptir rögna Óðin*, *Hávam. 145*; *rögna konr progenies deorum, diis oriundus*, *de Hakone dynasta*, ÖT. 28, 3, *cf. Ý. c. 9*.

RÖGNI, *m.*, *id. qu. rögnir*, *ut vísi = vísir*, *in voce compos. funrögni*.

RÖGNIR, *m.*, *Óðin* (*rögn*), SE. II 472 (*rögnir*), II 566 (*rögnir*); *reið rögns rheda Óðinis*, Bk. 1, 15; *gjöld rögns talio Óðinis*, Ghe. 35, *i. e. ænigmata, verborum ambages*, *quibus Óðin sæpe adversarios superavit*, *v. c. Vafþrúdnem gigantem* (Vafþr. 54, 55) *et Heidrekum regem* (FR. I 487, 1, 2); *verk rögns opus Óðinis, pœsis*, SE. I 248, 3, *ut verk Fenju dicitur aurum*; *rögnir söknar Óðin prælí, deus belli*, Thor, SE. I 292, 2, *sed Cod. Reg. h. l. habet tægnir*, *eide tægnir*; *mæðar rögnir deus pœseos, poëta*, GS. 3. *In compos.*: *brakrögnir*, *dölgrögnir*, *fólkrögnir*, *garðrögnir*, *landrögnir*, *valrögnir*, *vingrögnir*, *þrymrögnir*.

RÖGNUDR, *m.*, *Óðin* (*ut rögnir*): *gen. ragnaðar, regn ragnaðar pluvia r. procella Óðinis, pugna, procella bellica, metaph. de subito ingruente periculo*, Eg. 64, 2. *Ceterum rögnudr formam habet subst. verbalis, qs. a ragna, sorte deos invocare vel incantamenta exercere, itaque propr. incantator*, *cf. ragna at e-m rammar vættir*, F. II 150.

RÖGÖRR, *adj.*, *promptus ad pugnam* (*rög 3, örr*), *epith. gladii, ut vígfúss: rjóðandi rögdörs hneitis eggja rubefaciens acies præcipitis in prælium gladii, bellator, rex*, Mg. 1, 1 (F. V 118, 1; VI 21; AR. I 357; II 17, 1).

RÖGSAGA, *f.*, *fabula calumniosa* (*rög, saga*), Hít. 17, 3.

RÖGSAMR, *adj.*, *contentionibus et dissidiis plenus* (*rög, -samr, term.*): *rögsamt ríki*, F. X 430, 59, *cf. dylgjasamr*. *In prosa rögsamr ad calumniandum pronus*, Gloss. Nj. Eb. 15.

RÖGSEGL, *n.*, *velum pugnae, clipeus* (*rög 3, segl*): *hefja upp r. clipeum efferre, prælium committere*, Hg. 6, 3.

RÖGSÆKIR, *m.*, *adiens pugnam, bellator* (*rög 3, ækir*), Ha. 326, 4.

ROGSEMD, *f.*, *auctoritas, röksemd*, Gd. 31.

RÖGSKÝ, *n.*, *nubes pugnae, clipeus* (*rög 3, ský*): *regn rögskjja pluvia clipeorum, pugna*, Mg. 34, 1 (SE. I 414, 4).

RÖGSMADR, *m.*, *calumniator, obtrektor, idversarius* (*rög, maðr*), Fbr. 11 (*pros.*, F. XI 330).

RÖGSTARKR, *adj.*, *in pugna fortis* (*rög, starkr*).

RÖGSTEFNA, *f.*, *indictio praelii, pugna indicta, conducta, certo loco temporeque constituto* (*rög 3, stefna*), Sturl. 6, 15, 2.

RÖGSTRIÐR, *adj.*, *bellicosus* (*rög 3, stríðr*), Ha. 280.

RÖGSVELLIR, *m.*, *ardere faciens pugnam, bellator* (*rög 3, vellir*), F. II 328, 2.

RÖGÞÍNG, *n.*, *pugna* (*rög 3, þíng*, *cf. rögstefna*), FR. II 310, 1.

RÖGÞORN, *m.*, *sentis pugnae, gladius* (*rög 3, þorn*): *slegiunn rögþornum gladiis cinctus, armatis militibus circumdatus*, Ghe. 30.

RÓI, *m.*, *deriv. a róa remigare, eide móð-rói*.

RÖK, *n. pl.*, *propr. explicationes, evolutiones* (*rekja*), *sine sing., comprehendit initium, progressum et exitum rei, in quo interdu præsertim respicitur initium* (*argumentum, exemplum*), *interdu exitus* (*finis*), *interdu progressio* (*eventum, res*). *Sic alda rök initia rerum, tit. cod. s, vide SE. I 336, var. lect. 12; sed aldar rök, Vafþr. 39, finis rerum humanarum, i aldar rök hann mun aptir koma, quod Hund. 2, 39 dicitur aldar rof = ragna rök, ibid. 38; it. argumentum, ut vex þesso rök (i. e. vaxa) huic rei argumenta accedunt, Plac. 2; segja nokkur rök frá drottins degi aliquot argumenta, exempla adferre sanctitatis diei dominicæ, Lv. 5; eventum, res: stór verða rök, rignir blóði magna eventa, i. e. portenta, Merl. 2, 31; sjá þessi rök þrennar aldir has res, hæc portenta, Merl. 2, 77; ráða mörg rök fyrir multas res prædicere, Merl. 1, 2. Superest adhuc rök fíra, þjóða, ragna, tíva; a) forn rök fíra priscorum operum recensens, Æd. 25, explicatur per örlög, hvat íþ drygðut i áðaga eventa, quid primordiis temporum gesseritis, i. e. factorum satorumque series. — b) þjóða rök gentium initia, primordia: svá þundrum reist fur þjóða rök ante gentium primordia, Hávam. 148. — c) ragna, tíva rök, a) ragna rök fata, existentia deorum, unde ragna-rök-rjúfendr dissolventes existentiam numinum, Muspelli filii, Vegtk. 19. — ß) ragna rök, Vafþr. 55, et öll rök tíva Vafþr. 38. 40. 42, origines et fata deorum, scientiam rerum divinarum comprehendit, ut öll rök fíra, cognitionem rerum humanarum, Alem. 10 et sequ.; prior scientia est idem fere ac rúnar jötna ok allra goða, Vafþr. 42, utraque scientia vocatur fornir stafrir, Vafþr. 55; Alem. 36. — γ) ragna rök, Hund. 2, 38, ad verb. ultima fata deorum v. numinum, usurpatur de interitu mundi, fine rerum humanarum, et in sequ. versu permutatur cum aldar rof, quod respondet toti heimsslit interitus mundi, Sturl. 3, 5, ad annum 1187: þá dró myrkr fyrir sól um miðdegi, svo at margir vitrir ætluðu verða munda heimsslit. Potest etiam rök hoc contextu referri ad rök tenebræ, ut ragna rök propr. sit tenebræ deorum, vel tenebræ dicuntur i. e. maximæ, per excellentiam, ut distinguantur a tenebris terrestribus et na-*

turalibus, ad quem significatum referenda videntur, Am. 21; Vsp. 40.

RÖK, n., tenebræ, id. qu. rök: rök rökra tenebræ tenebrarum, i. e. summæ tenebræ, conticinium noctis, Hyndl. 1. Huc referri potest ragna rök tenebræ deorum, quando significat interitum mundi et finem rerum humanarum, qui Hund. 2, 38 portendi putabatur conspectis hominibus mortuis equitantibus, ut heimsslit, Sturl. 3, 5, sole medio die deficiente. Tum enim ipsum ragna rök (quæ forma occurrit Æd. 39, et semper in SE.) incipere credebatur, cum sol et luna a lupis essent devorati (SE. I 186—88). Atque de solis tenebris densissimis, nulla ratione habita mundi interitis, usurpari videtur Am. 21, görpiz rök ragna exortæ sunt (per quietem) densæ vel diræ tenebræ. Restat unus locus, ubi ragna rök occurrit, Vsp. 40: fram sê ec lengra vm ragna ravk ravm sigtíva (vm ragna rök röm sigtíva, membr. 544, 29), quo loco si construuntur ragna rök sigtíva, rök ragnarök pro voce composita sumendum est, unde sequitur appellationem ragna rök desumptam esse ex aliqua mythologia antiquiore, siquidem ragnarök sigtíva significet interitum, tenebras vel ultima fata Asarum: in autem construuntur rök sigtíva ragna, rögñ sigtíva essent dii Asarum, quod nescio quomodo durius mihi quidem videtur; nam durissimum est, per asyndeton resolvere: röm rök ragna (ok) sigtíva; vide mox formam rök.

ROKA, f., turbo (rjúka): engi of sér við öllum rokum nemo sibi a quovis turbine cavere potest, A. 19; harðar fals- (i. e. falls-) rokur fjallgarðs vehementes, præcípites montium turbines, SE. I 326, 1; de aspergine marina, v. særoka; de pulvere nivali, mjall-roka, FR. II 118, cf. F. X 201—2.

ROKALAND, n., regio fumans, Mg. 33, 1 (rjúka), cf. hrokaland.

ROKKR, m., colus: sveigja rokk versare colum, Rm. 16 (spann garn af rokki, Eb. 20). — 2) vestis lorica superinducta: brynju-rokk, Ólafsr. 20, Germ. Waffnrock; vel thorax hamatus (Pandersskjorte), ut brynstakkr, Ljóst. 31.

ROKKSTEFNANDI, m., vestem discindens (rokk 2, stefna): reifnis r. vestem piratæ (loricam) dissecans, præliator, vir, G. 46, a reifnis rokkur lorica. Aliter cepi in Shl. V et F. XII.

RÖKKVA, verb., unde tantum superest 3. s. præes. ind. rökkr nubes contrahuntur, cælum nigrescit contractis nubibus; personaliter, in strophæ, a Gesto percussore Styris homicidæ, composita, monente J. Olavio Grunnot.: eigi verðr þat allt at regni, er rökkr í lopti non quævis nubes parturit imbrem, i. e. graves minæ sæpe effectum carent (citatur in GhM. II 567, not. 35); hinc Skálðh. 3, 17, metaph.: þat mun verða at raun, er rökkr quod nigresceus cælum minatur, effectum non carebit, proo. Impers.: rökkr at eli cælum nigrescens procellam minatur, it. pugna instat, Sturl. 6, 15, 7; rökkr at miklu randa

garðs regni gravis procella clipeorum turbinis ingruit, OH. 218, 2. Vide rökkr.

RÖKKVI, m., regulus maritimus, SE. II 469; Cod. Worm. (SE. I 548, 2); SE. II 154, 2; rökka rein area piratæ, mare, hreinn rökka reina maclis pelagi, navis, SE. I 688, 3; rökka stóð equi piratæ, naves, Ad. 13; rökka skíþ xylosolea piratæ, navis, conject., vide mið.

RÖKKVIHLIDR, m., bos, SE. I 587, 1 (II 483 rökkvilidr; II 566 rökvilidr; II 625 raukvilidr).

RÖKKVIR, m., qui nigrescere facit (rökka); r. fals regns qui spiculi pluviam nigrescere facit, qui prælium ingravescere facit, puginator, GS. 33.

RÖKKVIT, H. hal. 35, vide rekvid.

RÖKN, n. pl., jumenta (reka): bitluð r. capistrata, frenata jumenta, equi, Hund. 1, 47; r. rasta, kjalarjumenta vorticum, carinæ, naves, F. I 165, 3; SE. I 694, 1. In compositis: borðrök, hafrök, rennirök, sundrök.

RÖKNIR, m., pro rögñir (k = g), vide garðrökñir. — 2) regulus maritimus, SE. I 614, 1, sec. Cod. Reg., haud dubie præe pro rökkr, id. qu. rökki.

RÖKR, n., tenebræ (id. qu. rökkr, id.): gen. pl. rökra, Hyndl. 1, in rök rökra tenebræ tenebrarum, densæ tenebræ; ragna rök tenebræ deorum, interitus mundi, SE. I 98, 114, 186, 226, 228, 436, finis religionis Odiniæ cum fine rerum humanarum conjunctus; semel in Ed. Sæm.: biða ragnaröks, Æd. 39, alias ragna rök, n. pl.

RÖKSEMD, f., argumentum (= rök, n. pl.): skýra sínar gjörðir góðri röksemd facta sua firmis argumentis probare, rationem reddere factorum, Gd3. 30.

RÖKSTÆLTR, exiit, eventu firmatus, comprobatus, vel argumentis probatus, i. e. certus, de vaticinio (rök, stæla): r. spá, Merl. 2, 20.

RÖKSTÓLAR, m. pl., tribunalia (rök, stóll): nonnisi in phrasi: þá gengu regin öll á rökstóla, Vsp. 6. 9. 21. 23 (rökstóla, SE. I 64, 1; 138, 1), pro quo SE. settvz gvþin vpp í sæti sín, I 62 á dómstóla sína, I 134, á dómstóla, I 342.

RÖKSTR, f., nomen insulæ Norvegiæ, SE. II 492, puto Rexteren, Pontopp. Oplysn. til Kortet over Norge, p. 65 (alia insula Rexten, ibid. p. 74). Forte Reksteren in Hordia meridiana, alias dicta Rekrstr, Munchius.

RÖKÞ, f., amor, fides, id. qu. rækt; pl. F. VII 15, var. lect. 8, hoc ordine: gaf brögnum þann rétt, er ráðspakir böendr áttu launa (=: með) rökþum quod fide præstanda (se fideles el bonos cives præbendo) remunerari debebant.

RÖM, n., Roma, urbs Italiæ, sedes pontificis Romani: Róms konungr rex Romæ, Christus, SE. I 448, 1; Róms gata via Romana, Romam versus ducens, via peregrinantium religionis ergo, F. VII 328, 6 (unde et Rómalför, Rómferð, Rómavegir et peregrinantes Rómferlar), de qua via vide Cel. E.

Werlauffium in Symb. ad geogr. medii ævi, p. 35–36.

RÓMA, indecl., Roma, id. qu. Róm: gekk allt til Róma Romam usque, Skaldh. 3, 34. Hinc Rómaveldi.

RÓMA, f., clamor, id. strepitus. sonitus: Hárs r. strepitus Odinis, pugna, Hárs rómu serkr tunica pugna, lorica, SE. I 118, 5. — 2) pugna, SE. I 562, 2; at rómu in prælio, Isl. I 327, 1; Sturl. 7, 30, 2; F. III 219, 2; i rómu, id., Grett. 86, 1; Rekst. 3; frá rómu a pugna, Hg. 33, 15; róma varð pugna extitit, commissa est, Hg. 33, 6; búinn rómu paratus ad pugnam, Ha. 3, 2; vånir erum rómu pugna mihi spes est, Hund. 1, 23; knýja rómu ciere pugnam, pugnare, H. 31, 1; rómu stýrir rector pugna, bellator, Ha. 232, 2; rómu linur serpens pugna, hasta, rómu linns rammgýgg pugna, ejus runnar homines, Has. 2.

RÓMAVELDI, n., imperium Romanum (Róma, veldi); it. Italia, FR. I 281, 2.

RÓMFÖR, f., iter Romam, peregrinatio religionis ergo (Róm, för): hefja R. ingredi, F. X 426, 27.

RÓMÖLD, f., pugna, bellum (róma, öld, ut styrjöld): gen. rómöldu, Hh. 24.

RÓMSÆLL, adj., gratia florens, graciosus (rómr approbatio, acclamatio, sæll): rómsæll ræsir, SE. II 212, 1.

RÓMUSAMR, adj., turbulentus, tumultuosus, infestus (róma, samr, term.): hljóta rómusamt úr dómi lata sententia vitam infestam nancisci, i. e. exilio multari, Eb. 19, 14, ubi neutr. rómusamt substantive sumendum de vita exulum et proscriptorum, præliis ac periculis plena.

RÖN vide rönn.

RÖND, f., margo, ora; dat. rönd, sæpius röndu; pl. randir, sed rendr, Hh. 76, 3; in primis margo, ora, circulus clipei, partim colore pictus, SE. I 420, interdum ex auro; rönd var or gulli, Hund. 1, 30, unde gullrendr skjöldr (FR. I 138); skjaldar r. margo clipei, Völk. 31; ítr rönd furaz splendidus margo clipei atteritur, SE. I 602, 2; sæpe in appell. clipei, ut randar máni luna circuli, clipeus, Eg. 67, 4; rönd alio nomine appellari baugr indeque clipeos denominari, docet SE. I 420. Hinc compositum hölm-rönd. — 2) clipeus (non occurrit in nomenclatura Eddica, sed tantum inde deriv. randi): rjóða rönd, randir, ÖH. 221; Hh. 35, 1; brandar klufu rönd, ÖH. 48, 2; rönd hrast við rönd clipeus assonuit clipeo, Hund. 1, 24; rand r. clipeus ruber, = herskjöldr, Hh. 31, 2; F. XI 186, 1; standa und breiðar randir sub latissimis clipeis consistere, in acie versari, Sturl. 2, 40, 1; gala und randir clipeis succinere, Háram. 159; bera randir í bý, of bygðir, á skip, frá sjá clipeos ferre, de bellatoribus territoria armata manu obeuntibus, H. 22; Mg. 2, 1 (F. V 119, 2); Mb. 10, 1; ÖH. 4, 2; Ód. 4; ÖT. 28, 2; leggja saman randir conserere, pugnare, ÖT. 26, 4; Mg. 31, 1; Sie. 2, 1; Korn. 19, 1; jungunthar in prosa: leggja saman randir ok herjaz, F. XI 95; FR. II 208; ljósta saman röndum,

id., Sturl. 7, 42, 3; urðu randir raunmjök lagðar, sverðum skornar, FR. II 276, var. lect. 10; lönd farin röndu, F. V 227, 2; reisa rönd við e-in resistere cui, Ha. 326, 4; F. XI 318; Merl. 1, 37 (pros., FR. II 190. 211); reyna rönd experiri clipeum, pugnare, ÖH. 18, 1; hafa rönd fyrir löndum, randir fyrir landi classe armata terram cin-gere, Hh. 34, 2; F. XI 186, 1; gerða lönd röndu, id., ÖT. 40, 2; lauk röndu um rekka kindir clipeis circumdedit, F. XI 304, 2; brjóta lönd undir e-n röndu clipeo, i. e. armis, Hh. 5, 2; verja lönd, grund röndu, Mb. 18, 1; F. VI 438, vide hjálmklæði; stýra möð und röndu sub clipeo, i. e. in acie, F. VII 67, 1; manns hugr verðr reyndr und röndu at málma sennu, Halfr. — b) in appell. gladii et pugna: randa blik fulgor clipeorum, gladius, ejus rjóðandi pugnator, vir, Hh. 44, 2; randa garðr agger clipeorum, testudo clipeorum, regn randa garðs pluvia clipeorum, pugna, ÖH. 218, 2; randa fár, iss noza, glacies clipeorum, gladius, F. I 172, 3; SE. I 430; randar laukr lignum clipei, gladius, ejus rækilundur bellator, Hs. 6, 1; rödd randa sonitus clipeorum, pugna, H. 10; svörf randa detrimenta clipeorum, prælia, ÖT. 18, 2; randa tynir violator clipeorum, pugnator, Ha. 280. — 3) terra, SE. I 585, 3; II 482. 566 (II 625 prave mind); rönd borða tellus stragulorum, femina, Sturl. 5, 48, 1, nisi rönd h. l. sit id. qu. rund (ö = u).

RÖNG, f., costa, statumen navis, id. qu. raung: ristin r. costa secta, fabricata, F. VI 387, 1, cf. F. VII 49, 1, ubi pl. rengr.

RÖNGNIR, m., id. qu. rögnir et forte id. qu. rúgnir, occurrit in voce compos. ving-röngnir, sec. Cod. Reg., SE. I 308, 2.

RÖNI, m., equus, SE. II 487. 571, puto, equus admissarius, cogn. runi, ráði et reyni. Cf. et Dan. Ron aries.

RÖNN, f., amnis, id. qu. hrönn 2, SE. II 480 (Cod. Reg. habet ravn, SE. II 623 raun; in II 563 non cernitur nisi r...). — 2) pro rönd, F. III 31, pertinet ad regnþorinn, a rönnregn = randregn pluvia clipeorum, pugna. — 3) pl. a rann, n., domus, F. V 177, 2.

RÓR, adj., quietus (ró), vide compos. úrór.

RÖR, f. pl., a ró lamella ferrea, quæ extremo clavo acceditur, SE. I 585, 2 (rör); II 565 (rer); II 482 (rör); II 625 (rer). Þ. Síðuh. msc.: Þórhaddr mælti: sá var enn tí-undi draumr minn, at ek þóttumz koma á mót fjölmenn, ok þótti mér sem kastat væri í fyrirskeytu mér járnum þeim, sem rær heita, en eir stærri menn járnútum þúngum, ok féllu niðr rærnar.

RÓSA, f., rosa: rósa blóm flos rosarum, Gd. 73. In comparatione: ungr ok vænn, sem rós hjá klúngum, Gd. 6; þoliumæðis rós hin rauda, Gd. 68; fagrt blóm uppris-andi rósar, de Sancta Maria, Mk. 19, quocum cf.: glesilíg, sem roðust rósa, raunin upp við lífandi brunna, Lil. 25.

RÓSA, f., rosa, id. qu. rós, Lil. 25, vide sub rós; F. X 352.

RÔSAN, *f.*, *temeritas verborum* (= *rausan*), *Has.* 10.

RÖSKLIGR, *adj.*, *qui speciem strenui viri præbet* (*röskr*); *neutr. compar.*, *röskligra* er, *sequ. infin.*, *majoris strenuitatis est*, *Nj.* 59. *Adv.* *röskliga fortiter*, *Mg.* 31, 4 (*Cod. Fris. rosliga, qu. v.*).

RÖSKR, *adj.*, *maturus* (*r.* at *viti maturâ prudentia*, *Grög.* II 69); með *röskum* aldri *matura ætate*, *Gðþ.* 12 (*cruda senectus*). — 2) *acer, fortis, tegelus, strenuus: de heroe*, *Am.* 51. 56. 88; *de rege*, *Ilh.* 88, 1; *rösk hird*, *II.* 227, 1; *röskva þegna*, *Öll.* 239, 1; *r. biskup*, *Gd.* 24; *de Divo r. Ólafri*, *G.* 18; *r. friðar kennandi*, *de Christo*, *Lo.* 27.

RÖSKVA, *f.*, *serva Thoris, soror Thjalvii*, *SE.* I 142 144 (*innuttur Hyndl.* 38); *gen. Rösku*, *Rösku drottinn herus Raskæ*, *Thor*, *SE.* I 252; *Rösku bróðir Thjalvius*, *SE.* I 254, 3. *In appell. f.*, *tvinna röskva mulier*, *Selk.* 1.

RÖSKVAZ (-aðiz, -az), *adolescere* (*röskr*, *roskinn*), *Sonart.* 11. (*pros.*, *FR.* III 188).

ROSMOFJÖLL RÏNAR, *Ghe.* 18, *interpr.*, *palustria (cænosa) montana, Rheno propinqua, conferentes rosm, n., quisquilæ, excrementa. Gloss. ibid. confert hrjóstr, n., aspretum. Confer quoque rossland, Angl., solum, erica obsitum, saltus, solum paludosum, uliginosum.*

RÖSLIGA, *adv.*, *fortiter, pro raustliga, vel röskliga strenue*, *Cod. Fris. col.* 159, 39 (*Mg.* 31, 4); *sic ibid.* 142, 29, *pros.*, *barðiz rvsliga*; *cf. hrustr* = *hraustr*.

RÖST, *f.*, *milliare* (*Finn. virsta*, $\frac{1}{4}$ *milliaris Stecici, Russ. werst*, $\frac{1}{4}$ *milliaris geogr.*): 8 *röstum* fyrir *jörð neðan*, *Hamh.* 8; 9 *röstum* neðar, *II. hat.* 16; *hundrat rasta*, *Vafþr.* 18; *SE.* I 198, 2 (*I* 100 190); *ek rann 12 rastir ok eina um skóg frá Eiðum*, *Öll.* 92, 4; *rastar breiðr, djúpr*; *Mg.* 29, 2; *Hým.* 5. — 2) *terra: Róða r. terra pirata, mare, riðmarar Róða rastar naves*, *ÓT.* 43, 3 (*SE.* I 422, 3); *Gylfa r. terra pirata, mare, glaumr Gylfa rastar equus maris, navis*, *SE.* I 442, 1; *máfa r. terra larorum, mare*, *FR.* I 297, 2; *reyrþvengs r. terra serpentis, aurum, selja reyrþvengs rastar saliz auri, femina*, *SE.* I 408, 3. — 3) *mare*, *SE.* I 574, 1; *riðandi r. unda volvens*, *Sie.* 5, 3 (*F.* VII 340, 3); *pl. rastir vortices, undæ*, *F.* VII 49, 1, *quo loco Cod. Fris.* 216, 14, *i. rosto*; *rastar fall æstus undæ, vortex, unda vortiosa fluminis*, *SE.* I 296, 3; *björn, hestir, vetrliði rasta navis*, *SE.* I 442, 2; 646, 1; 442, 2; *Eb.* 40, 1 (*v. hleypiröst*); *ölbækis r. unda poculi, cervisia, karmr ölbækis rasta poculum*, *Isl.* I 248, *vide ölbæki*. — 4) *navis*, *SE.* I 581, 3; *II* 481. 564. 624. — 5) *in compositis*: *baugröst, bilröst, bláröst, blóðröst, glymröst, hafröst, hárröst, hleypiröst, lángröst, úrröst, vöpnröst*.

RÖSTA, *f.*, *tumultus: röstu veðr tempestas turbulenta*, *Grett.* 49, 6; *geira r. tumultus hastarum, pugna*, *Nj.* 44, 4; *við röstu tumultuose*, *F.* VII 9, 2. — 2) *pugna: gera röstu facere pugnam*, *Eg.* 48, 2; *r. varð*, *SE.* I 372, 1; *röstu saungr cantus bellicus*, *Nj.* 93,

2; *röstumaðr, m., vir bellicosus*, *Skáldh.* 3, 46; 6, 11. *Junguntur rösta et vöpnabrák tumultus et fremitus armorum*, *F.* VIII 355; *röstur prælia, contentiones*, *Ld. msc. c. ult.* — 3) *bellona*, *SE.* II 275. — 4) *nomen canis*, *RS.* 31.

RÖSTÚNGR, *m.*, *rosmarus*, *SE.* I 580, 2. *Vide Strömii Descr. Sunnm.* 1, 157; *Ghm.* III 320.

RÖSUDR, *m.*, *qui emittit, ejaculatur (ræsa): reyks r. fumum emittens, ignis*, *Ý.* 44, 1 (*AR.* I 266, *ubi scribitur ræsuðr*), *ut reykvellr*.

RÓT, *f.*, *radix arboris, pl. røtr*, *Grm.* 31; *Hávam.* 141; *r. rás víðar radix crudi ligni (in magia adhibita)*, *Hávam.* 154; með *rótum radicibus*, *Gha.* 41; á *víðar rótum in silvæ radicibus*, *i. e. humi, sub dio*, *Skf.* 36; *undir víðar rótum sub arborum radicibus, i. e. sub terra, tumulo inclusus*, *FR.* I 435, 2; 520, 1; *gróa rótum e radicibus crescere, altas radices agere, de odio*, *G.* 56; *sic rót undir fjandskap*, *Sturl.* 4, 26, *et vulgo rötgróit hatr*; *rætr óðs dýrs eyrna víðar radices cornu, i. e. inferior et latior pars cornu potioris*, *Eg.* 44, 2. — 2) *metaph. rót illra ágrindrar skeyta*, *Nik.* 36; *góð rót er und ráðum slium hæc a bona mente proficiuntur*, *Hingrv.* 17, 1. — 3) *vide hrót, it. compos. vögrot*.

RÓT, *n.*, *procella (id. qu. hrót, n.)*: *Fjölnis rót procella Odinis, pugna, Fjölnis róts ríkr bellipotens, bellicosus*, *Si.* 4, 2.

ROTA, *f.*, *in voce compos. fjallrota, id. qu. hrota (vide sub (hroðgás); forte et eikirota arbor vetusta (fora þollr, SE.* I 308, 1).

RÓTA, *f.*, *bellona*, *SE.* I 120, *vide geir-róta*. — 2) *turbida, turbulenta tempestas*, *SE.* II 486. 569; *I* 420. *Hinc rötusumar*, *Ann. Reg. ad annum 1226*, *cf. Sturl.* 4, 44 *ad eundem annum*.

RÓTA (-aða, -at), *ruere, eruere: r. upp in terram ejicere*, *IIS.* 18, 1. *Pros. róta absol., de subus humum eruentibus*, *Grög.* II 232; *r. hverri hæð, de apro*, *FR.* III 95; *r. upp jörðinni með rananum*, *FR.* II 378; *unde subst. rótan, f., de uricorni, in parabola Barsaniæ; róta (silfri) með hendinni*, *F.* IV 345; *hann rótaði af þaranum algam remeivit*, *Fær.* 176.

RÓTAKYLFA, *f.*, *clava e radice arboris, clava nodosa (rót, kylfa)*, *FR.* III 494, 1; *rótakylfa, id.*, *FR.* II 291, *var. lect.* 13.

RÓTFESTA (-ti, -ta, -t), *plantare (rót, f., festa)*, *SE.* II 202, 1.

RÓTI, *m.*, *qui in terram ejicitur, in brim-róti (róta)*.

ROTINN, *adj.*, *depilatus, glaber: r. skalli*, *Eg.* 67, 5. *Cogn.*, *Audunn rotinn glabrio*, *Isl.* I 220.

RÓTLAUSS, *adj.*, *radicis expers, sine radice (rót, f., lauss)*, *Hávam.* 85.

ROTT, *n.*, *insula ante Jadarem in Norr., id. qu. Hrott*, *SE.* II 491, 3, *ubi Sig. Tótt (prave pro Rott)*, *Bataldr, Þjóttá; dat. Rotti*, *F.* IX 216.

RÖTUDR, *m.*, *subst. verb., qui invenit, obtinet, possidet (rata), in compos. gjafrötuðr*.

RÖYFA (-i,-ða,-t), *lætum reddere*; röyfað *lætari*, *sec. scriptiōnem Norvegicam*, vide reyfa 3, reifa 3.

ROD, *n.*, *rubefactio* (rjóða), in *compos.*: eggroð, fólkröð, hlunnroð, sólroð, valldroð, vängroð. — 2) = ráð, hröð, in *afroð.* — 3) in *prosa*, *ñetroð*: hefir Vagn þá gert mikit ñetroð, *Jömsv. 39*; *it. ñötta röð*: gerðiz mikit ñötta röð í liði hans, *FR. III 310*, *forte ex priori ñetroð depravatam*. *Huc forte pertinet rudulitill*: Ögmundur var eigi rudulitill í bardaganum, *FR. II 255*. *Quæ partim referri possunt ad rjóða partim ad hrjóða.*

RÖD, *f.*, *series*: raðar garðr agger seriei, *agger dentatus*, *i. e. pecten*, *SE. II 500*, 3. — 2) ora, margo, litus: á raðar broddi in *extremo litore*, *Y. 51*, in *præced. prosa*: á röðinni út við sjá; *quo loco röð positum esse pro rönd annotat G. Magnæus, Eg. 435*, *not. s.*, “*röð enim antiquis usurpatum esse pro rönd discimus ex Snorrio in Y. 51*”. *Hinc*: at grandauknum röðum *secundum litora* (*fluctibus*) adtrita, *SE. I 478*, 2. — 3) insula Rada Norvegie (*hodie Radbe in prov. Nordhordlæn prope Bergas, Pontopp. geogr. Op-lysn. p. 68. 228*), *SE. II 492*, unde Raðar lindi *cingulum Radæ, mare, 491*. — 4) navis, *SE. I 581*, 3 (*ravð*); *II 624* (*rauð*); *II 481* (*roð*); *II 564* (*roð*); *pl. raðar nares, Höfuðl. 5*, vide geirvágr. *Cf. hröð 2*, et *compos. raðalfr.*

RÖDA, *f.*, *statua, simulacrum, effigies*, *G. 31*, *id. qu. likeness*, *præsertim crucifixum*, *quod apparet ex F. V 136*: af því silfri lét Guttorrn gera röðu eptir vexti sinum eða stafnbúa síns, ok er þat likenessi miklu meira, en þeir menn sem nú eru; *distinguitur a kross* et *permutatur cum likenessi et likenessja*, *F. V 312* (*likenesi á krossinum, höfuðit röðunnar*), 313 (*hálsinn á likenessjunni*), 314 (*brjóst ok fadm röðunnar*), 345 (*kiðir röðunnar*), 346 (*þann mann, er á krossinum var*); *Sturl. 7, 42. AS. roð cruz*, *v. c. ða stodon við þa roðe stabant juxta crucem, Joh. 19, 25*.

RÖDA (-ði,-dda), *loqui, id. qu. ræða*, *Plac. 52 (F. VII 18. 331. 332. 358)*. *Mæsoq. roðjan loqui*; *Finn. ruoðda sermo, Tidsskr. f. Nord. Oldk. 1, 42*.

RÖDI, *Sonart. 8*, in *roða vāgs bræðr*; *G. Magnæus röði pro vento* (o: = hroði *quod tempestatem turbidam et fluctuationem salis in sermone quotidiano significat*) accipit, o: ventum (*Karium*), *pelagi (Ægeris) fratrem*. *Mallem röði h. l. accipere pro subst. verb.*, a rjóða = hrjóða *qui spargit, dissipat, dis-jicit, unde vāgs röði disjector, lacerator maris, ventus, et bróðir vāgs roða frater venti, mare (h. l. Æger)*. *Androði ventus contrarius, quod ex Hryggjarstykki G. M. citat, legitur andróði, F. VI 379; VII 310 bis; VIII 438, ubi var. lect. est andróðr et duobus prioribus locis in Fsk. 181, itaque remigatio, quæ adverso vento fit, id. qu. mötröðr. Inde tamen meton. Norr. Andro et Androce ventum contrarium significat, Ström 1, 522. In compos. dritroði. — 2) subst., rubor (rjóða), vide munnroði.*

RÖDI, *m.*, *regulus maritimus, archipirata*, *SE. I 548*, 1; *II 154*, 2. *Röða ræfr tectum piratæ, clipeus, SE. I 348*, 1 (*424*, 3); *Röða röst via piratæ, mare, ejus ríðmarr navis. ÓT. 43*, 3 (*SE. I 422*, 3); *Röða stóð equitium piratæ, nares, SE. I 630*, 2; *glynvöllr Röða strepens campus piratæ, mare, Scerr. 63*. — 2) láta e-t, e-n fyrir röða *deserere aliquid, aliquem*: allir ýtar láta Óðins att fyrir röða *omnes homines gentem Odinis (Asas, i. e. cultum Asarum) deserunt, abjiciunt, F. II 54*; ek em tregr at láta ljót lasta verk til fasta fir Röða *inventus facio, ut turpia vitiorum opera omnino deseram, Has. 56*; at (guð) nuui aldri láta uiic fir röða *fore, ut me deus nunquam deserat, Has. 53. Mariusaga, membr. (Gloss. Synt. Bapt. p. 59)*: tráði hann því fastliga, (at) guð mundi hann eigi fyri röða láta *se a deo non desertum iri. Ljósv. 9 in fine*: ek man eigi, at ek hafi heimamann minn fyrir röða látit. *Eodem sensu dicitur*: at láta e-t fir lið, *Has. 15*, et láta einn laust, *Lil. 81. De proprio sensu hujus phrasís non consentiunt interpretes, vide Gloss. Synt. Bapt. sub v. röða, et Gloss. Njalæ sub v. röðukross.*

RÖDI, *n.*, *remus, id. qu. ræði (röðr, róa)*: slita r. or verri remos e mari evellere, *eripere, strenue remigare, Hk. 62*, 3.

RÖÐNA (-aða,-at), *rubescere, rubore suffundi* (roðinn a rjóða): hlýr roðnaði gena *rubore suffusa est, Gk. 1, 14; sanguine rubescere*: stál roðnaði, *F. VII 318*, 4; her sér framkló Fenris sitjar roðna *rubescere videt, SE. I 670*, 1.

RÖÐNAR pro RÖÐINNAR, *gen. sing. f. a roðinn rubefactus, per syncopen syllabæ in, Hg. 33*, 8. *Vide loðnar.*

RÖÐNIR, *m.*, *deris*. a rjóða = hrjóða, vide mjóðroðnir, mötroðnir.

RÖÐO, *F. VII 340*, 1, vide in raðr.

RÖDR, *m.*, *terres*, *SE. I 591*, 1; *II 484*. 568 (*omitt. 1eð*).

RÖÐR, *m.*, *remigatio, remigium (róa)*: vindára röðr *remigium alarum, volatus, SE. II 102*, 2; 136, 4; röðrs þrómr margo *remigii, scalmus, Hg. 31*, 4, ubi *Fsk. 25*, 3 röðrs lumr *manubrium remi*.

RÖÐR, *m.*, *id. qu. ruðr, runnar arbor, in voce compos. mötröðr. — 2) subst. verb., qui rubefacit (rjóða)*, in *geirröðr, blikröðr (dar-röð?)*, vide raubr, *m. — 3) adj., id. qu. raubr ruber, in valröðr.*

RÖÐRA, *f.*, *sanguis, Am. 19. Proprie, sanguis hostiæ, quo homines et sanum deorumque pulcrinari in sacrificiis illinebantur, vide F. III 106, ex quo loco corrigenda Isl. I 258; FR. I 156: kam á veðr mikit með stornu, en svá var sjórinna, sem í röðru sæi. Sanscr. rudhira sanguis.*

RÖÐULGRUND, *f.*, *terra solis, cælum (röðull, grund)*: siklingr röðulgrundar *rex calis, deus, Ag. (Einar Gilss.)*.

RÖÐULL, *m.*, *sol, SE. I 472. 493*, 2; *ÖH. 239*, 2; *G. 19*; *Ha. 311*; sem r. renni upp í heiði *ut si sol sudo cælo oriatur, F. VI 197*, 1. *Metaph., de Christo nascente et resurgente, G. 2. 3. Röðuls tyggi rex solis,*

deus, G. 9; *röðuls ræsir*, *id.*, frú *röðuls ræsis*, *Sancta Maria*, Ag. (Einar Gilsson); *röðuls tjald tentorium solis, cælum*, FR. I 438, 2; *röðuls braut, via solis, cælum*, mild-ingr *röðuls brautar rex cæli, deus*, Gd. 56. Pl., *röðlar astra, sidera: röðla gramr, öðl-ingr rex siderum, deus*, Ag. (Kolbein Tumí); *Has. 16*; *himins röðlar sidera cælestia: öðl-ingr himins röðla deus*, F. III 93; *röðla salr palatium astrorum, cælum*, öðl-ingr *röðla salar deus*, Lv. 33. — b) *in appell.*, r. *brúna sol superciliorum, oculus*, Ag. (Einar Gilsson); r. *randa sol clipeorum, gladius, rýrir* *randa röðuls vir*, Lb. 6; *valbastar r. gladius*, G. 40; *Göndlar r. sol Gondula, clipeus*, G. *röðla gnýskerðandi clipeos cum fragore dis-cindens, puginator, vir*, Sturl. 9, 6, 1; *sævar r. sol maris, aurum*, meidr *sævar röðuls vir*, SE. I 622, 2, *ad quem locum annotat Snorrius: ræþvill er sól, ok gengr hon firir eld í qllvm keningvm.* — c) *homines sanctos per excellentiam dici puto röðlar*, Merl. 2, 96, *ubi construo: lesi þeir ok hjartar röðla þokr legant et splendidos radiorum (luminum cælestium) libros, et röðla þokr de Legendis Sanctorum intelligo, cf. supra geisli þ; röð-ull de corona radiata usurpatur* Sks. 39: *austanvindr kórónaz með gulligum röðli.* — d) *in compositis: álfröðull, hjúgröðull, brim-röðull, djúpröðull, hafsröðull, himinröðull, ljálmröðull, ífröðull, morðröðull, mótröðull, unnröðull.*

RUFA, f., *terra*, SE. I 585, 3; II 566; cf. *rofa*.

RÚFR, m., *id. qu. rúgr, propr.*, *far in herba, il. pro quavis herba: reikar rúfr herba capitis, coma*, GS. 24.

RÚGHLEIFR, m., *placenta farrea, e se-cali (rúgr, hleifr): rúghleifa skerðir consum-ator placentarum, homo edax*, F. VI 363, 1.

RUGL, n., *perturbatio, il. tumultus, turbæ: fyrir hörðu rugli propter vehementes turbas*, Gðþ. 22. *Junguntur rugl ok sundrþykkki millum ríkisins ok kirkjunnar perturbatio et discordia*, Transact. 1277 (*Hist. eccl. Isl. I 387*); *rugla or stað disturbare*, Sks. 330; *ruglanda ský, ibid. 234*; *er svo, möðir, at ruglat er skapi þínu?*, Dropl. maj. c. 11.

RUGR, f., *femina, id. qu. rygr*, Isl. II 260, var. lect. 3.

RÚGR, m., *secale*, SE. II 493; Hild. 14, 1. *Vide compos. valrúgr.*

RÚINN, *despoliatus, part. pass. v. rýja (rý, rúða, rúð), vellere lanam* (Plin. *Hist. Nat.*, ed. Bip., 8, 73), Fjölsm. 27; G. *Magnæus hanc vocem depravatam putat ex runi cursor, destructor, aut runi fabulator, incantator* (Dan. *ruer lanam vello, Ru lana de-fuens*).

RÚM, *Has. 43, vide rumr.*

RÚM, n., *Roma, id. qu. Róm: Rúms für iter Romam*, Mg. 9, 1; *vask til Rúms Romæ eram, ibid. IX 6*; *Rúms höll aula Romæ, urbs Roma*, SE. I 448, 1. *Hinc Rúmverjar.*

RÚM, n., *spatium, locus: halda rúmi locum obtinere, loco se quietum continere*, Am. 58; *fá rúms víam aperire*, Hávam. 107; *fá rúm í kneri locum in navi obtinere*, Skúldh.

6, 38. — 2) *locus vacuus: taka rúm e-s locum a quo relictum occupare, succedere in locum alicujus*, Merl. 2, 84; *betra er rúm, en illt ofgengi locuus vacuus præstat malo comitatu* (*id. qu. betra er auðt rúm, en illa skipat, adag.*), Ísl. I 82. — 3) *interscal-mium navis*, SE. I 498, 4.

RUMBÖLLR, m., *globus strepens, concer-tas fremens* (*rumr = rymr, böllr*): r. *reyðar fremens globus balenæ, unda*, F. VIII 166, var. lect. 2.

RÚMBRYGÐR, adj., *Hým. 5, interpr., capax (in diametro), a rúm spatium, et bregða ærtere, convertere, circumagere (qs. spatio-sus in ambitu, circuitu, circumferentia), aut bragð forma, qualitas. Sed brigðr a bregða solet scribi cum simplici i. Forte a rúm spa-tium, et brugga cerevisiam coquere, brugg coctio cerevisiæ, unde adj. brygðr ad coctio-nem cerevisiæ habilis.*

RUMGÆÐIR, m., *strepitum augens* (*rumr = rymr, gæðir*): r. *randa strepitum clipeo-rum augens, pugnator, vir*, RS. 20, a *randa rumr pugna.*

RÚMGILTA, f., *porca lecti, mulier som-nolenta*, Ed. *Lóvasína (rúm, gilta)*. *Ut cog-nomen, rúmgylta*, Ísl. I 141. 148.

RUMLEIÐ, f., *via strepera, id. qu. rym-leið (rumr = rymr, leið)*, Fsk. 21, 2, *ubi altera recensio rumskeið curriculum fremens.*

RUMMA, f., *pugna (rumr = rymr)*, *id. qu. rimma: gera rummo pugnam facere*, HR. 18.

RÚMNIR, deriv. a *rúm spatium, spatiosus, capax, vide sessrúmnir.*

RÚMR, m., *strepitus, id. qu. rymr: rand-æls r.*, *Has. 43, vide randæls; randa r.*, Ísl. II 389.

RÚMR, adj., *laxus, patulus, apertus: láttu hlíð rúm da portas apertas, aperi ostium*, Fjölsm. 44; *sic divisim Raskius in ed. Holm.*; *hlíðrúm spatium portæ, eodem sensu*, Havn. *In compos. jafnrúm.*

RUMUL, f., deriv. a *rymja, in compos. geirrúmul.*

RÚMVERJAR, m. pl., *Romani (Rúm, -verjar)*, Merl. 2, 26. *Hinc rúmverskr Ro-manus*, F. VIII 277.

RÚN, f., *litera, character, in sing. tantum* Eg. 44, 2; pl. *rúnar et rúnir: rúnir literæ, ars scribendi*, Orkn. 49 (SE. II 16. 22); *characteres runici, magici*, Eg. 44, 2; *Háv-am. 80. 145. 160; Söll. 61. 79 (rúnar ristnar á kistu, F. VI 271). AS. runstafas (rúna-stafir), Epos 128, 9; Barbara fra xineis sculpatur Runa tabellis, Mart. Capella (flor. circa 450). — 2) scientia, Vafþr. 42. 43; Sk. 1, 17 (= fræði, 18); Rm. 33; artes absconditæ, mysteria, Hávam. 113; Rm. 40. 42; Vsp. 53 (SE. I 202). — 3) colloquium, Bk. 2, 14. 44; Gk. 3, 4; Ghr. 11; vífsrúnir cum femina, ÖH. 220, 2; sannar rúnir vera effata, verba, FR. II 302, 2. — 4) in compositis: aldrúnar, bjargrúnar, bókrúnar, brimrúnar, æfirrúnar, gamanrúnar, hugrúnar, limrúnar, málrúnar, meginrúnar, öldrúnar, sak-rúnar, sigrúnar, valrúnar. — 5) rún, vide heiðrún. — 6) rún, id. qu. rúna confabula-*

lrix, SE. I 538, sec. Cod. Reg. et Worm., quo loco rúna SE. II 612 (748 hanc voc. omitt.; in 757 lacuna est). In nom. propr. fem. hæc forma vulgaris est, r. c. Godrún, Ól-rún, Sigrún.

RÚNA, f., sermonum, colloquiorum socia (rún), vide rún 6: r. bónda síns uxor, SE. II 612; r. Míms vinar (Odinis) terra, SE. I 602, 1; r. Kolbeins uxor K., Gd. 18. In compos. cyrrárua.

RUNAMÜLL, m., Hyndl. 5, varie vertitur: 1) capistrum cursorum, a runi, m., cursus, quod occurrit in voc. compos. merg-runi fluxus medullæ, dysenteria, veggruni stillicidium. — 2) capistrum magicum, a rún, pl. rúnar. — 3) capistrum, verri rectorio imponi solitum, a runi verres.

RUND, f., id. qu. hrund bellona, dea: r. sands dea maris, femina, Korm. 27, 2.

RÚNGNIR, m., id. qu. hráingnir, in voce compos. sjótrúingnir, vide et rúngnir.

RUNI, m., verres, porcus, SE. I 486. 590, 4; runar heita geltilr, II 22; runa systir soror porci, porca, SE. II 216, 1; runa síða latus porci, succidia, F. VI 365 (Norr. Raane, Dan. Orne verres; Norr. ron, rona subans, de sue). Cf. hrinnir.

RUNI, m., deriv. a renna currere, fluere, intr. in uppruni origo (mergruni fluxus medullæ, dysenteria: veggruni fluxus parietis, stillicidium); afruni delictum, peccatum (qs. aberratio a recto tramite), Merl. 2, 103; transit., in ofruni.

RUNI, m., particeps colloquiorum (rún), amicus, familiaris, socius, SE. I 536 560, 2; konúgs rúnar familiares regis, de dynastis, ducibus et amicis, SE. I 458; rekka r. amicus virorum, rex, ÓH. 12, 2; r. Sílfjar maritus Síæ, Thor, SE. I 254, 5. Femininum est rúna.

RUNKETILL, m., Grett. 56, 1, sec. NgD. 109, 2, quod Olavins ducit a runi verres (quasi antrum veris), synonym. cum balldi, itaque homonymice: antrum montis Baldjökull; sed et claudicat hæc æquivocatio, nec invenio balldi verrem significare. Cod. Nr. 67 AM. in 8º h. l. habet runni ketil, quod haud dubie prævum est pro rúnketil duplicato n, id. qu. rúnketil, = rauketil (u = au), quod vide suo loco.

RUNNI, m., qui in cursum incitat (renna): vagia runni qui rhedas in cursum incitat, Ódin, Sonart. 21, cf. Kjalarr et reið Rögis, Bk. 1, 15, it. ofruni et sigrunnr. Vide NgD. 50. 51. 117.

RUNNR, m., virgultum, fruticetum, Eb. 40, 1; Sturl. 3, 17, 2. saltus, locus, Rm. 33; it. de singulis arboribus (Norr. ronne arbor tenera); in appell. virorum, tam in sing., quam pl., v. c.: r. gannar (prælii), Ísl. II 260, 1 (SE. I 410, 1); F. IV 13, 2; r. málma, Band. 5 (NgD. 157, 1); r. menja, imu ranns (clipei) r. ránsima (auri), Grett. 77, 1; r. leggbita (gladii), pugnator, ÓT. 24, 1; r. mars sinnu (auri), Hild. 12, 6; r. ægis dýrs (naris), Hild. 33, 2; r. unuviggs, id., Nj. 73, 1; Orku. 80, 3; r. kleda vir, Ar. Hjórl. 12, r. kledí. — b) in appell. navis: r. leísa

landa arbor marium, navis (ut sætré, flæðar hlýnr), lauf leísa landa runna bractea navium, clipeus, SE. I 372, 2. — c) absol., de personis: de puero, Eb. 40, 1 (AA. 231, 1); de filio, prole, haudr r. filius terræ, Thor, SE. I 296, 1 (ubi dat. sing. runn pro runni); de viris, Nj. 116, 3; ókunna runna viros ignotos, Eg. 44, 1. — d) in compositis: átt-runnar, audrunnr, elrunnr, æsirunnar, fólkrunnar, furrunnr, geymirunnar, hlifrunnr, lyrrunnar, lögrunnr, málrunnr, mórdrunnar, mótrunnar, oddrunnr, reynirunnar, sigrunnr, spjótrunnar, sviprunnr, appirunnar, vegrunnr, viggrunnar, vígrunnar.

RUNSIDA, f., succidia (runi, síða), Snegl. (NgD. 181), cf. F. VI 365.

RUPLA (-ada, -at), rapere, diripere, SE. II 497, 2; Nik. 72.

RUSIL, m., qui effudit, effudit, ejicit, projicit: rusill kvæðs fusor carminis, Hild. 11. (hinc contr. rusl, n., ejectionum, rusla, Lex. B. Hald.).

RUD, n. pl., cædes, excidium (ryðja): vera á rudum in cæde, excidio esse, metaphorice, tropo a cadendis arboribus ducto: if eru á rudum dubia, dubitationes eximuntur (cui), non amplius de capiendi consilio dubitatur, Bk. 2, 58.

RÚÐA, f., nomen insulæ Norvegiæ, Ed. Lúcasina (hod. Roude, Pontopp. geogr. Op-lysn. p. 52).

RUDR, m., id. qu. runnr arbor: r. ritarr, randa præliator, bellator, GS. 16; HR. 19. In prosa occurrit hæc forma in compos. voce hrísruðr = hrísrunnr virgultum, FR. II 528. In compositis: armruðr, átruðr, blikruðr, eldruðr, æskiruðr, faldruðr, lierruðr, ljaldruðr, hlæðiruðr, spjótruðr, sverðruðr, vigg-ruðr.

RUDR, f., annis allegoricus, Grg. 8.

RYFR, m., (= ruftr) deriv. a rjúfa qui dissolvit, dirumpit, in compos. dagryfr.

RYGIR, m. pl., incolæ Rogalandie in Norr., Steerr. 44; vide Hólmrygir. — 2) Rygjar, m. pl., incolæ Rugiæ (aliæ: Rængar et Rængjar), de Vendis, SE. I 414, 4 (Mg. 34, 1).

RYGR, f., femina potentia prævalens, SE. I 536, in genere; 558, 1; 410, 1; ÓH. 92, 6; F. I 267; pl., rygjar femina, FR. I 471, var. lect. 5. In Grág. II 183, baugrygr femina annulipotens, i. e. filia cæsi unica, quæ annulos multatilis et caperet et solveret. — 2) femina gigas, SE. I 553, 1; II 472. 555. 616; Sköldh. 5, 35; randa r. gigantis clipeorum, securis: bendir randa rygjar librator securis, pugnator, Sturl. 9, 45, 2. Rygjar dalr nomen loci fictum, Söll. 22; rygjar blóð, Söll. 59, vertitur sanguis fumans (qs. rykjar), aut sanguis (mariti) ab uxore effusus; forte simplicissimum, sanguis giganteus, i. e. ater, fædus, horrendus.

RYKR, adj., pro ryggr tristis, Gd. 24.

RYMA (-i, -da, -t), locum relinquere, loco excedere (rúm), locum vacuum facere, liberum aditum concedere (rúmr). — 2) r. út reita rikis fines imperii proferre, SE. I 202, 1. — 3) intr.: r. burt úr landi e regione excedere, in exilium ire, Sköldh. 2, 9.

RYMEJALL, *n.*, *mons sonorus* (rymr, fjall): *r. reyðar sonori montes balænæ, fluctus*, *F. VIII 166. var. lect. 2.*

RYMGÆDIR, *m.*, *strepitus augens* (rymr, gæðir): *valsaungu brikar r. strepitum clipei (pugnam) augens, præliator, a valsaungu brikar rymr strepitus clipei, pugna*, *Sturl. 9, 32, 3.*

RYMIR, *m.*, *nomen Thoris*, *SE. I 553, var. lect. 9* (omissum in ed. Holm.). *Hoc nomen omnia fragm. omittunt.*

RYMLEID, *f.*, *via strepens* (rymr, leið): *r. rakna (piratæ), mare*, *IIg. 28, 2.*

RYMMA, *f.*, *id. qu. rimma, vide rumma.*

RYMNIR, *m.*, *nomen Thoris*, *SE. I 553, var. lect. 10* (omissum in omnibus fragmentis).

RYMR, *m.*, *strepitus, fremitus*, *SE. I 544; F. VII 9, 2; r. reiddra eyxa stridor elatarum securium, pugna*, *II. 17, 2; r. ritar, randa, vígskjs strepitus clipei, pugna*, *IIh. 11, 2; IIund. 2, 17; F. I 166, 1; II 314, 2. — 2) nomen Thoris*, *SE. I 553, 2; II 473. 456. 616. — 3) amnis*, *SE. I 622.*

RYMSKYNDIR, *m.*, *strepitus accelerans, incitans, augens* (rymr, skyndir): *randa r. pugnator, a randa rymr pugna, Snegl.*

RYMVÖLLR, *m.*, *campus fragosus, strepens* (rymr, völlr): *r. reyðar (balænæ), mare*, *F. VIII 166 (Sverr. 62, 3).*

RÝNA (-i,-ða,-t), *runas legere* (rún 1): *rýnendr, ráðendr characteres runicos legentes, explicantes*, *Ghe. 9; hinc hodie, scrupulose intueri et contemplari*, *rýna et rýnaz i. — 2) colloqui* (rún 3): *rýna ok ræða colloqui et sermocinari*, *Rm. 11. Pros., r. eptir e-u rem occultam rimari: rýna, hvar einhverr er niðrkominn scrutari*, *Dropl. maj. c. 32.*

RÝNI, *n.*, *contemplatio* (rýna): *rýnis reið vehiculum contemplationis, caput*, *Sonart. 18.*

RYNINN, *adj.*, *literarum legendarum peritus* (rún), *vide fullrýnninn.*

RYNJA (ryn, runda, runit), *id. qu. hrynja stridere; de rudentibus: stöð runda við seglhund rudentes navigio illigati stridebant*, *Mg. 20, 1.*

RYNJELDR, *m.*, *id. qu. hryneldr*, *Fsk.*

RYR, *m.*, *id. qu. reyrr arundo, calamus, vide composita dalryrr, hölmryr (Dan. Rør).*

RYR, *adj.*, *exiguus, paucus*: *verða r. pauciores fieri, imminui, deminui*, *lið varð rýrt*, *IIh. 54; sveit varð rýr*, *IIb. 11, 2. Vide örfýr.*

RYRA (-i,-ða,-t), *pauciores reddere, imminuere, deminuere* (rýr); *3. s. præ. ind. rýrr pro rýrir: rýrr granur guma gollorhallir gladius pectora hominum violat*, *Merl. 1, 35. Part. act. rýrandi qui minuit: r. kafs lýris imminutor auri, vir*, *Ag. (Einar Gilsson); in compos.: blikrýrandi, menrýrandi, tjugl-rýrandi.*

RÝRIR, *m.*, *qui pauciores reddit, qui imminuit, delet, consumit, absumit* (rýra): *r. brimlogs, rinfura imminuens (i. e. liberaliter distribuens) aurum, princeps liberalis*, *Mg. 1, 2 (SE. I 498, 1); IIa. 66; r. málma, randa reyra setrs (clipei), randa, randa röðuls (gladii), pugnator, bellator, vir*, *Jd. 1; Mg. 36, 2 (F. XI 209, 1); Fbr. 33, 3 (Ghm.*

II 344, not.); Lb. 6 (ubi scribitur rírir); r. þjófa tiuðex maleficorum, de dynasta, *ÖH. 92, 18; Vinda r. deletor Vendorum, rex Danicus*, *F. XI 295, 2 (ubi rírir). In compositis: auðrýrir, blikrýrir, æskirýrir, ættirýrir, fleinrýrir, kjölrýrir, menrýrir, sökkrýrir, sól-rýrir, vellrýrir.*

RÝRR, *3. s. præ. ind. act. r. rýra, qu. r., pro rýrir, per syncopen, ut gerr = geirr, a gera.*

RYRU, *3. pl. impf. ind. r. róa (= røru, reru)*, *Skáldh. 5, 44.*

RYRD, *f.*, *detrimentum, jactura* (rýra): *r. aldrs detrimentum vitæ, mors*, *Sturl. 5, 43, 1.*

RYSKJA (-i,-ta,-t), *Sonart. 7, mjök hefir Rán ryskt um mik vehementer Rana me vexavit. G. Magnæus: "ryskja accepi pro concutere, perturbare, exagitare, quod forte ortum est ab raska tiolare, corrumpere. Scripsi per y ideo, quod Ryskissótt per y occurrit in Annali Flat., et notat fortasse morbum acutum cum totius corporis concussione incipientem; at ruske Danaorum notum est, et significat, ut opior, aliquem axillis prehensum concutere et exagitare". G. Pauli, at ryskja et mutuo ryskjaz capillos involare, reddens hefir ryskt um mik, me depilavit, coll. ryskjaz configere in cod. Leg. Jónsbók, Mannh. c. 23. Vide Lex. B. Hald. ryskjaz luctari, il. raptare, ubi assertur ex Sturl. 9, 28: þar mundi ekki þykkja við kollóttan at ryskjaz, er hann var quod respicit vulgare proverbium: illt er at kláz við kollóttan diffícilis cum bove cornibus mutilo lucta. Ryskju-sótt occurrit in Ann. Reg. 1268. Sec. indicem msc. Alexanders Saga habet: hann hafði ryskt sik conam sibi laceraverat (ed. Unger. p. 57). In sermone quotidiano: at ryskja þorsk-lúfud siccata piscium capita exossare. Lex. B. Hald. togryskja, f., id. qu. undankemba lanæ carminata reliquie stuppææ.*

RÝTA (-ti,-tta,-tt), *id. qu. rita, supra: rýtanda svin sus grunniens*, *Havam. 85.*

RYTR, *f.*, *larus tridactylus* (Fabri Prodr. p. 90), *SE. II 489. Id. qu. rita (Félag. 1, 17; Itiner. Egg. p. 356. 372; Eg. 307, not. u; Throndh. Selsk. Skr. 3, 124), larus albus minimus, et skegla, vide skeglingr.*

RYD, *n.*, *ferrugo: ryðs bül noxa ferruginis, cos, de cote Rungeriana*, *SE. I 284, 1.*

RYDA, *id. qu. rjóða tingere, rubescere, unde part. ryðendr*, *Ísl. II 362.*

RYDEFJÓN, *f.*, *odium ferruginis* (ryð fjón): *randa r. odium, i. e. noxa ferruginis clipeorum, gladius: reynir randa ryðsfjóvar qui tentat gladium, utitur gladio, pugnator, vir*, *Nj. 103, 1 (F. II 202). Hanc esse puto sententiam G. Pauli ad l. c. Njalæ, quam aliter informavit G. Magnæus in Gloss. Njalæ sub v. ryð. Jonsonius construxerat ryðrand-ar clipei ferruginei, rubri, ryðranda fjón ic-tus v. pugna.*

RYÐJA, *id. qu. rjóða rubescere, rubrum reddere: r. Skotland brandi Scotiam gladio rubescere, i. e. cadibus vastare*, *F. I 143, 3; Rekst. 6, cf. supra rjóða, signif. b, þ, γ. Hæc forma, sicut ryða non occurrens nisi in*

præsenti, dericanda videtur non tam a rjóða, quam a ryðr (= roðr = raudr) ruber, cf. róðr.

RYÐJA (ryð, rudda, rudd), *vacuum facere, vacuare locum*: r. Valhöll firir vagnu fólki *vacuum facere* V. ad recipiendas cæsorū animas, SE. I 240, 4; r. heimstöð *deserere terram*, Vsp. 50 (SE. I 196, 3), ut r. höfn *portu excedere*, F. IX 45; land ruddiz terra *vastata est*, Ha. 74, 2; áðr Örmr ryddiz *antequam Serpens (longus) vastatus esset*, F. X 425, 25; skjaldar rudduz *vastati, dissecti sunt*, Sturl. 7, 42, 2, *rectius* røduz *rubefacti sunt*, aut = hrøduz; r. óðal þegna *vacuum facere citium patrimonium, i. e. terram sibi subijcere*, F. VI 26, 1; r. sör til landa (o: veg) *viam sibi facere ad terras, i. e. regione,*

territoriis potiri, Vigagl. 26, 1 (SE. I 438, 4); þat ryðr til dýrðar *viam facit ad gloriam, confert ad gloriam*, Mg. 17, 4; ryðjaz um með oddi ferro *viam sibi facere, grassari*, F. VI 170, 4 (AR. II 58, 1). — 2) *cum dat., ruere*: bardjör ruddi bárum navis *ruibat undas*, RS. 14.

RYÐK, pro RAUDK, *rubefeci, 1. s. impf. ind. act. r. rjóða*, Korm. 22, 4 (y = ö = au).

RYÐMELDUR, n., *rubra farina* (ryðr = raudr ruber, meldr), aurum (*quod et dicitur rautt fè, raudraudr*): *gen. ryðmeldis, inserto i, pro ryðmelds: ryðmeldiss seil annulus aureus*, Eg. 55, 3.

RYÐSKÁLM, f., *telum rubrum, ferrugineum* (ryð, skálm), Korm. 23, 1 (FR. III 606, var. lect. 1).

S.

S, *adhibetur pro r in es, vas, est, vast, 2. et 3. s. præs. et impf. r. vera esse, qu. r. — 2) s = ð, cf. risa (riða), F. X 19, not. 7; reisa (= reiða), Gloss. F. XII; kuza = kauda, F. VII 346; rausgjarn = ræðgjarn. — 3) = þ: sustr = þustr (lustr), Gloss. F. XII. — 4) interdum in vocibus compositis, tanquam nota genitivi, adhibetur in femininis indecl. in i, r. c., ógledisklæði lugubria, Sks. 519; cristnisboð, F. X 393. 396; guðs-reiðismaðr, F. XI 272. — b) pro term. gen. sing. f. ar, in fold, lind, skák. — 5) confunduntur s et l, in Cod. Reg. SE. r. c.: kolmusa, mysen, senda. — 6) sl et ls permulantur: gils et gisl; Adís = Áðils, Ísl. I 19; beils pro beisl frenum, F. XI 256, var. lect. 2.*

SÁ, SÚ (vide sjá), ÞAT, pron. demonstr. indirect., is, ea, id. — 1) ut subst., de re vel persona, quam ante obiter memoravi, vel de qua ut ignota locutus sum, vel de qua prima vice intuli mentionem; ita post eum: eina dóttur berr álfröðull — sú mæðr skal riða etc.; þá var Bergelmir borinn, Þrúðgelmir var þess faðir; sic Vsp. 31. 33. 34. 39; ad proxime antecedens respicit: þess mun Viðarr reka, Vafþr. 53; sá, o: dill, quod præcessit, Fbr. 44, 3 (Ghm. II 402); þær, o: ár, Grm. 29; þat, o: vörn et váðir, Háram. 42. Pros., Y. 34; F. VI 384; Nj. ed. 1772, c. 33, lin. 22; c. 47. init. De neutro þat ride suo loco. — b) apponitur substantivo: þeir Þrændir Thrandi cum auxiliis, F. VI 169, 2, ubi þeir postponitur; þær vinur, Nj. 158, 1, ubi relat. er interponitur; var hún þeim goðum signuð (i. e. þeim, goðunum diis, vel emphatice, iis diis, i. e. diis tam potentibus), FR. I 280; þeim greppum (= þeim, skáldunum) poëtis, F. X 422, 1, ubi þeim postponitur; hann á meir skyldt til þeirra hjarlís strá (i. e. þeirra, grassáranna), en Sturlu þriori necessitudine attingit culmos terrestres, quam Sturlam, Sturl. 4, 45, 2; þeir appositum singulari numero, ut sæpe

in prosa: þeir Sökmimir S. et consortes, i. e. gigantes, in gen. salbjartir þeirra Sökmimis domus lucida gigantum, Y. 15; þeim Gunnari G. ac ceteris, Ghv. 3; þeir bersi ursus cum grege suo, i. e. ursi, lángr eiga þeir bersi nætr longis utuntur noctibus ursi (*qui totam hiemem dormiant*), A. 5. Sic Bl. membr. (ad 1. Sam. 5, 8): þá sörðn þeir lands lýðren þat hit helga skrin til annarar borgar frá annar illi, *populus terræ, i. e. incolæ* (Philistæi); et ibid. paulo post: En þeir Ísræls þjóð horfu einart til guðs. Additur et nomen regionis cum præpositione: þeir á Þjóðu Thjóðæ incolæ, Thjóðenses, Hh. 34, 3; þeir rekkar or (af) Danmörk illi e Dania, i. e. Dani, Ha. 182, 1; F. IX 439. Sic þeir í Þrándheimi, F. IX 264; þeir í Orkneyjum Orcadenses, Nj. 270. Ceterum, quæ h. l. sub lit. b allata sunt, rectius referuntur ad pronomen hann cui neutr. sing. et num. pl. communis est cum pron. sá. — 2) ut adjectivum, a) cum adj. indeterm.: frá mæru leiði þess hreins konúgs ab illustri sepulcro huius (*modo memorati*) puri regis, Mg. 11, 1; þú elskar þá illa ok arma þjóð illam malam et miseram gentem, F. V 125 (Mg. 11); úngr stillir sá = sá ú. st. hic (*quem memoravi*) juvenis rex, SE. I 596, 1; þeir frávir ormar illi corusci angues, Ghe. 16; sá einn, er ís solus, qui, Háram. 18. — b) cum adj. determ., ut hinn: blæstu þeim sagra spektar anda, er betrir vandan visdóm, Hr. 2; sú tryggva einkagjöf, ibid. 2; á þeim gleddu götum in illis pruna obsitis riis, Söll. 59. Sic Ketils þis nuruna, Nord. Tidsskr. f. Oldk. 2, 243; hann hafði setz í þat helga sæti, SE. I 120; lét þar í koma ljáinn þann nýja, F. III 206; sér hann nú bjargit þat stóra, F. III 323; Oddr sneri at þeim líta þe, FR. II 540; tide exemplum ex Tómasshinna sub voce lif 2; þann fyrsta (o: vetr r. tíma) er quum primum, F. VII 204; þá hvitu mey candidam illam virginem, þat ljósa lík íslam fulgidam formam, Söll. 12; eptir þann dapra dag post

tristem illum diem, Soll. 45. — c) *emphatice ponitur cum* *inn* (*hiinn*) *sequente adj. determ.*, *v. c.* þann inn alsvinna, þess ins alsvinna, Vafpr. 1. 5; *it. cum numeris ordinalibus*: þat íþ eina, þriðja hoc primum, tertium, Vafpr. 20. 24, etc.; *sá inn þriði*, Grm. 6; *sed þat unnat hoc alterum*, Vafpr. 22. Cf. Nj. 129: *sá annarr — hinn annarr* (o: *kostr*) *altera, altera, una, altera*. — d) *talis, ejusmodi (= slikr)*: *sá mjötuðr, þess mjötuðs*, Fjölsm. 23; *Hávam. 60*. — 3) *sá er, sá er, þat er, relat., qui, quæ, quod, antecedens aliquod substantivum respiciens*: forspjöll, þau er, Vsp. 1; jötua, þá er, Vsp. 2; synir, þeir er, Vsp. 4; Æsir, þeir er, Vsp. 7; hani, sá er, Vsp. 38; þöll, sú er, Hávam. 50. *Anomalum in casu*: *dverga* (acc. pl.), þeir er, Vsp. 13; *huc non pertinet þær er*, Nj. 158, 1, *sed construenda sunt*: *vefr, er þær randverks vinur fulla bláraudum velti*. — b) *sá (omisso er), relat., qui*: Dragvandill, sá brugðum D., quem strinximus, Eg. 68; meyjari, þeirrar ek unna virginem, quam amavi, Sk. 1, 36; þann, = þann er eum qui, Vsp. 35; hróðr (acc.), þann heitir Harmsól carmen, quod vocatur H., Has. 64; boga, þann mér B. gaf, FR. II 119, 4; vinuur, þær ek veit færi, F. II 274; adde Vafpr. 49; ernir, þeir Ó. grendi quos parvit Olavus, Mg. 9, 4; sonr, sá ek átta filius, quem habui, qui mihi erat, FR. I 293, 1; loðúngs vinr, þess stýrir englum amicus regis, ejus, qui angelis imperat (dei), Gdð. 50. — c) *sá er syncopen patitur in sás, sús, þats, þanns, þeims, þeirs, þers, pro sá es, = sá er, etc. Substantivum, quo relativum refertur, interdum postponitur, ut Hymk. 22, interdum sententia relativæ immiscetur*: þá er mér jöðúngri eiga seldi, ok mér jöðúngri aura taldi, i. e. aura, þá er (hann) taldi mér jöðúngri ok seldi mér jöðúngri (at) eiga nummos, quos mihi infantulæ numeravit, et mihi infantulæ possidendos tradidit, Bk. 2, 35. Allt hefr sá er úti Knútr, i. e. Knútr, sá er allt hefr úti qui omnes copias in aciem eduxit, omnes naves ad expeditionem instruxit, ÖH. 156, 3. — 4) *sá excludit interdum substantivum, quod subintelligendum est, v. c.* fór úter: í þeirri in eo itinere, Ód. 5; or þeirri ex eo itinere, FR. II 307, 4. — 5) *sá separatur a substantivo: fylgdi sínu sá framligast loðúngur liði, i. e. sá loðúngur fylgdi framligast sínu liði*, FR. II 56, 1.

SA, adv., sic (id. qu. so, ut svá id. qu. svo): *er sá færr alla háttv ort*, SE. I 714, 3, sec. Conl. Reg. (svá, Cod. Worm., so, Cod. S., id.); *sá gat fríð ræsir sic rex pacem conciliarit, vel sá ræsir gat hirð ille rex (ita, talis rex) aulicos nactus est*, SE. II 150, 2; *konúngur eigniz sá elli ita rex senectutem adtingat*, SE. I 424, 3, pro quo svá, ibid. I 318, 1; *virðr vápnrjóðr var sá hugar gjarn eir honoratus adeo fuit animosus*, Ísld. 16. In prosa, Ljóst. 10, sá er betri, Eb. 31, sá skörugliga, F. VII 158, var. lect. 4.

SA (sái, sáða, sáit et sáð), serere, sementem facere, conserere. *Alia forma sða* (sæ, sera, sóit), quam vide. *Hilmir sáði hafslóð aurum serit, i. e. largitus est*, F. II 258,

1. *Part. pass. sáinn consitus, vide compos. ársáinn*. Pros.: *at sá silfri argentum disseminare*, Eg. 88; 3. s. pres. ind. sár serit, contr. pro sáir, Gpl. 318; Nj. 112; 3. s. impf. sáði, Gpl. 344.

SA, 3. pl. impf. ind., v. sjá *videre, qu. v.* SAKK, Ód. 3, *si lectio certu est, resolveri potest in sámk, 1. pl. impf. ind. pass. v. sjá, qu. v. sub 2) d).*

SAFN, n., collectio. — 2) *id. qu. safnaðr copiae, milites: safna leikr ludus copiarum, militum, pugna, DrpS.*

SAFNA (-aða,-at), colligere, c. dat.: *s. íþróttum artes (artium notitiam) sibi comparare, artes discere*, Hugs. 29, 3; *s. gæzka virtuti studere*, Hugs. 34, 1. *Vile samna.*

SAFNADR, m., exercitus collectitius (safna): *s. Svía, F. VII 58, 1. Vide samnadr, somnuðr.*

SAGA, f., narratio, relatio (segja) indicium: *sjón sögu ríkari ad aspectus narratione potior*, ÖH. 182, 3; *sadr at sögu indicio convictus*, Sk. 1, 48. Pl., *sögur málígs narrationes hominis loquacis*, Hugs. 19, 5; *verða at sögum in sermonem hominum venire, per ora hominum ire, ferri*, Ý. 31; *fornar sögur prisæ relationes*, Og. 1. — 2) *contentio, altercatio, rixa, ut senna: dólga saga contentio hostium, pugna*, ÓT. 28, 1, ubi membr. *E et tres alii codd., ut et F. I 131, 2, forma Norvegica utuntur sagu* (Fsk. saglio, ut Hg. 28, 1 *fljótt hersaghu drotne*), i. e. sögu: *dagráð dólga sagu opportunitas pugnandi*. — 3) *in compositis: happsaga, hersaga, rögsaga, sögukvæði.*

SAGA, f., Saga, dea Asis, Grm. 7; SE. I 114, 556, 3; gen. Ságu, Korm. 3, 7; Fsk. 30, 4. Ísl. II 253, 1. In appell. fem. S. saums dea suturæ, femina, GS. 24; þá er sér á Ságu saums ubi semina conspicitur, Halfr. (ÓT. 2, 306); sveigar S. nympha calyptræ, id., Nj. 78, 1; fólkska S., id., fægir fólkska Ságu vír, amator, Ísl. II 253, 1, var. lect. absol., femina, Korm. 27, 3 (in voc.). Ríffjunga Sága dea gladiatorum, bellona, it. pugna: *nærir ríffjunga Ságu ciens pugnam, bellator*, Fsk. 30, 4, ubi legendum et construendum puto: *Noregskonúgr braut bág við brynju njóta, nærir ríffjunga Ságu vann (pro var) stórar naddhríðar*. *Scribendum autem esse h. l. Ságu, non sögu evincit scriptio Fsk., quæ h. l. habet bog ríffjunga sögu; huic enim Cod. id. peculiare est, ut o habeat pro a, v. c. blo, loghu, hott, roð, quum a pro ö præferat ante u, o, nt hivat, gandul, handopn, alun, jafur, herrsaghu*. — b) *in compositis: hirðisága, logsága, úlsága, siglisága*. — 2) *nomen insulæ*, SE. II 492. Ignota Munchio.

SAGADR pro SAGDR, part. pass. verbi segja, qu. v.

SAGI, m., qui dicit, deriv. a segja, vide leiðsagi.

SAGR, FR. II 303, 1, ubi bekks sagr est id. qu. bekks saguir domestici, non tam mendo librarii (sagr pro saguir) quam forma sagr (= sagu, r = n, ut in vatr) abjecta term. plurali.

SÁGR, *m.*, *ras lacticiniorum*, *id. qu. sægr*, *sár*: *snýrtigrund sága* (*al. sáa*) *femina*, *Korm.* 3, 6.

SÁK', *vidi*, *1. s. impf. ind. act. v. sjá* *suffixo pron. 1. pers. ek.*

SAKA (-aða,-at), *accusare*, *incusare*, (*sök*) *c. acc.*: *s. þræla, sjálfan sök*, *Hugs.* 11, 1; 13, 5. *Pass. sakaz se incusare*: *sakaz eigi þú ne te ipse incusaveris*, *II. hat.* 33. — 2) *vim inferre*, *violare*: *sakaz sáryrdum acerbis dictis* (*verborum contumeliis*) *se mutuo proscindere*, *Æd.* 5, 19; *sjálfr um sakaz sibi mutuo vim inferre*, *se invicem interficere*, *II. 28*; *sakaz við svörð (jörð) terræ superficiem violare*, *FR. I* 480, 3; *AS. ymb feorh sacan eita privare*, *Ep. Scyld.* 35.

SAKADR, *m.*, *qui violat* (*saka* 2): *svarra sára s. violator acerborum vulnorum*, *i. e. consolator dolorum*, *svarra sára sakad ek* *nē kunna non nori dolorum gravium consolatorem*, *neminem habui qui me solaretur*, *Ghr.* 11, *ubi ventum, acerborum vulnorum accusationem proferre mihi non licuit.*

SAKLAUST, *adv.*, *sine causa* (*sök*), *III.* 65, 4; *F. X* 430, 64. *Saklauss*, *adj.*, *innocens*, *Söll.* 6.

SAKMÁL, *n. pl.*, *causa*, *id. qu. sök* (*sök*, *mál*), *Eb.* 19, 4.

SAKNA (-aða,-at), *desiderare*, *II. 4*, *cum gen.*; *Völk.* 10; *Gk.* 1, 19; *Y.* 49; *Korm.* 19, 3.

SAKRÚNAR, *f. pl.*, *dicta calumniosa, crimina* (*sök*, *rún*), *II. 2*, 32.

SÁL, *f.*, *anima*; *dat. et acc. s. sál*, *Söll.* 24, 73; *pl. sálir animæ*, *Söll.* 53.

SÁLA, *f.*, *anima*, *id. qu. sál*, *Gd.* 20; *hjarga sálu sinni consulere*, *ÖH.* 259, 7; *F. III* 28; *hjálpa sálum salvare*, *Mh.* 11; *at sálur várar hjálpiz*, *Gdþ.* 32 (*pl. sálur*, *Synt. Bapt. p.* 144); *gen. s.*: *ok til sálu sáttardóms atque ad expiandam animam*, *Skálldh.* 3, 30; *þat kveða sálu sama id dicunt animæ esse commodum* (*i. e. salutare esse*), *Söll.* 26, *vel h. l. sála est id. qu. sála salus*, *o*: *id dicunt saluti convenire* (*i. e. salutare esse*), *ut Hist. Alex. Magni*, *a Brando Jonæo, episc. Hol.*, *e latinis versa*: *verðr svá mikil vanvitska með manniunum*, *at hann skýrjar eigi*, *hvat sönn sála er*, *ok gírniz mörgu sinni þat*, *er sjálf náttúran acitar honum* (*Cogn. Spirit. Gloss.*).

SALAKYNNI, *n. pl.*, *domicilia* (*salr*, *kynni*, *id. qu. hodie húsakynni*), *Vafpr.* 3; *vide salkynni.*

SALARDÓMR, *m.*, *id. qu. dyradómr*, *duradómur* (*Isl. I* 89), *judicium ostiarium*, *judicium domi ejus qui petitur habitum* (*salr*, *dómr*): *denir salardóma exercitor judicii ostiarii*, *Eb.* 18, 2.

SALAREY, *f.*, *nomen insulæ*, *SE. II* 492. *Cf. Salbjörn. Munchius testatur*, *plures dari in Norvegia insulas minores*, *nomine Saalerö.*

SALARGAFL, *m.*, *extremitas domus* (*salr*, *gafl*): *und salargalli sub extremitate domus*, *i. e. sub pariete ædificii transverso posteriore*, *Hjmk.* 12; *at salargalli ad extremum ædis parietem*, *Völk.* 7. — 2) *frontispicium ædis*, *oppos. húsbak*: *at s.*, *II. 30.*

SALARSTEINN, *m.*, *lapis terræ* (*salr*, *steinn*), *Vsp.* 13, *et pl. salarsteinar*, *Vsp.* 4, *montes terram ambientes*, *a salr id. qu. miðgarðr terra montibus inclusa.*

SALBENDÍNGR, *m.*, *clipeus*, *SE. I* 571, 2; *II* 478 (*II* 621 *salbendingr*; *in II* 561 *non cernuntur nisi sa. beun.*). *Proprie videtur significare*, *in cameram colligatus vel junctus*, *et intelligi aut testudo clipeorum* (*indeque singuli*, *ex quibus constat*, *clipei*), *aut a forma*, *in cameram flexus*, *concameratus*, *convexus* (*salr*, *bendingr*, *signif. pass.*, *qui flectitur* - *benda* - *vel colligatur*). *In collect. J. Olavii Grunnav.*, *var. lect.* *toð salbendingr* *est sambendingr*, *quod respicere potest aut concertos testudinis clipeos*, *aut singulas partes*, *ex quibus clipeus connectitur*, *ad formam vocis Norv. Samböring* (*qs. Isl. sambyrðingr*) *ingens scapha oneraria*, *Stromii Descr. Mer.* 2, 71.

SALBJARTR, *Y.* 15, *lucida domus*, *splendidum palatium*, *non tam per transpositionem pro hjartsalr ut substantivum*, *quam potius scribendum divisim sal bjatr*, *resecta nota masc. r.*, *pro salr bjatr*: *salbjatr þeirra Sökmunis splendens gigantum palatium*, *sazum*, *Y.* 15; *AR. I* 259.

SALBJÖRN, *m.*, *nomen insulæ*, *SE. II* 492. *Est insula Hordæ Meridianæ in Norvegia* (*hód. Salbjörn*, *vel etiam Selbø*, *Munch*), *quæ Salbirni*, *n.*, *appellatur*, *F. VIII* 346, *unde adjacens fretum Salbjarnarsund*, *F. IX* 43, *not. 2*; 502, *not. 4*; 526, *not. 3.*

SALBRIGDANDI, *m.*, *cameram movens*, *quatiens* (*salr*, *brigða*): *Svegðis s. clipeum movens*, *præiator*, *vir*, *a Svegðis salr camera Odinis*, *clipeus* (*SE. I* 420), *Hg.* 9, *ubi idvandr Svegðis s. accipi potest in vocativo*, *ut apostrophe ad lectorem.*

SÁLD, *n.*, *mensura aridorum et liquidorum*; *certitur modius*, *II. 24*, *ubi þrjú sáld mjaðar tres modii mulsi*, *de mensura liquidorum*. *Notabile est*, *þriggja sálda öl tres cerevisie modios Freyo*, *Thori vel Odiui roteri*, *F. II* 16. *In Jure Tunsberg. scribitur sold*, *Ström*, *Söndmörs Beskriv.* 2, 165: *Sold er et gammet Maal paa 12 Kander. Apud Sreco 48 Kander efficiunt dolium* (*Tonnam*) *cerevisiarium*. *Vide Gräg. II* 402 *et notas ibid.*, *it. Gpl.* 524. *Metaph.*: *hróðrar sáld*, *fermt af orða máli dolium poeticum* (*Bodna*), *verborum potentia onustum*, *i. e. carmen*, *copia verborum abundans*, *Skálldh.* 4, 5, *cf. saltönn.*

SALDEILANDI, *m.*, *GS.* 8; *s. sólar pro deilandi sals sólar largitor clipei*, *vir* (*in voc.*), *a sals sól sol ædis*, *clipeus*, *qs. fulgur cænaculi v. tricinii*, *propter clipeos ad lectos suspensos* (*vide ichnographiam in Ormst. ed. Havn. 1775*, 4, *p.* 139. 164), *et deilandi*, *part. act. v. deila dividere*, *distribuere*. *Hæc ratio mihi simplicissima videtur*. *Nam potest construi sólar salr camera solis*, *cælum*, *cujus deilandi foret observator cæli*, *qui plagas cæli*, *tempora et horas distinguere norit* (*ia prosa at deila dagrafar*, *ÖH.* 173, *coll. F. V* 331–35, *et deila ættir*, *AA.* 21; *GhM.* 1210).

SALDRÓTT, *f.*, *domestici, familia* (salr, drótt), *Hávam.* 101, *id. qu. salþjóð*.

SALFANGR, *m.*, *gigas*, *SE.* I 550, 2; II 470. 615 (II 554 habet salfanng i. e. sval-fángr).

SALFASTI, *m.*, *Cod. Fris. vide valfasti*; *si legis djúps s., dericari possit a salr djúps palatium altitudinis, profunditatis, ædes profunda, mare, eodem sensu.*

SALFASTR, *adj.*, *GS. (ed. Hafn. 1849)* p. 120, *vide sólfastr*.

SALGARÐR, *m.*, *septum aulæ, paries domus* (salr, garðr), *Völk.* 28. — 2) *gladius*, *SE.* I 565, 1; II 476. 559, *quasi agger o. sepes ædium*; II 619, *salgandr lupus v. fera domus, id.*

SALGAUKR, *m.*, *coccyx domesticus* (salr, gaurk), *gallus*; *pl.*, of salgaurk galli, *SE.* I 380, 4, *ubi scribitur of sal gaurk coccygges per ædes, in ædibus, et in prosa anteced.* I 376: eigi lengri hviðl eþa svefa, en gækrinn þagði, eða hljóð mátti qveþa.

SALGOFNIR, *m.*, *gallus*, *SE.* II 488. 572; *de gallo Valhallæ Gullinkambio*, *Hund.* 2, 47, skal ek fyr vestan Vindhjálms brúar, áþr salgofnir sigrþjóþ vekti. Salgofnir pro salgopnir, a salr et gopnir, a gapa hiare, gopi hiatus, *qs. in ædibus hians, aperto rostro canens.*

SALHÚS, *n.*, *conclave, cubiculum* (salr, hús), *Ghe.* 7.

SALIN, *f.*, *amnis*, *SE.* I 577, 2; II 480. 623 (in II 563 tantum cernitur s...).

SALKONA, *f.*, *famula cubicularia* (salr, kona) : *pl. salkonor*, *Bk.* 2, 44. 47.

SALKONUNGR, *m.*, *Lc.* 25; *Ilv.* 12. 16, *ubi sólar s. rex cæli, deus, a sólar salr palatium v. camera solis, cælum, et konungr rex.*

SALKYNNI, *n. pl.*, *domicilium, habitaculum, ædes habitata* (salr, kynni, *vide supra salakynni*) : or, yðor s. nostra, vestra habitacula, *Skf.* 17. 18; *hjóñ salkynna conjuges domestici, materfamilias et paterfamilias*, *Rm.* 4. 6. 17; *salkynni at sjá að risenda domicilia*, *Grm.* 9. 10; *FR.* I 469, 2.

SÁLMBR, *m.*, *psalmus, hymnus*, *Fær.* 259; *hjörva s. cantus gladiatorum, hneitir rakti hjörva sálma ensis cantum gladialem recitabat, i. e. ensis sonuit, crepuit*, *HR.* 74, *vide hjörsálmr, skersálmr.*

SALNÆFRAR, *f. pl.*, *cortices tectorii, scandulæ* (salr, næfrar) : *Svafnis s. scandulæ ædis Odiniæ (Valhallæ), clipeus*, *II.* 19, 5 (*SE.* I 34, 1), *a Svafnis salr palatium Odinis, Valhalla, cuius tectum clipeis constabat, cf. SE.* I 34: þak hennar var lagt gyltvm skjöldvm, svá sem spánþak, *de Valhalla, de qua et Grm.* 9, skjöldvm er salr þakþr.

SALPENNINGR, *m.*, *nummus palatii* (salr, penningr) : *Svolnis s. numus palatii Odini (Valhallæ), clipeus*, *SE.* I 438, 2, *a Svolnis salr palatium Odinis, Valhalla.*

SALR, *m.*, *ædes, domus amplior, aula*; *gen. s. sals et salar*; *pl. nom. salir, acc. sali*. *Grm.* 5. 6. 16; *Vsp.* 5. 33. 34; *Skf.* 3. 16; *Alcm.* 36; *oppon. hús*, *Rm.* 23, *coll.* 2. 14. *Siklings salir aula principis*, *SE.* I 706,

3; *Suttungs salir ædes S., Hávam.* 105; *ljða salir mansiones humanæ, terra*, *Sk.* 2, 3; *salr naumu ædes gigantidis, antrum*, *Grett.* 69, 1; *s. fjalla domus montium, antrum*, *Grett.* 59, 1. — b) *speciatim: triclinium*, *Grm.* 14; *cubiculum*, *Bk.* 2, 20; *quodvis tectum, taugreþr salr tectum vimine contextum*, *Hávam.* 36; *tumulus, ubi mortui conduntur*: *s. Angantýrs, ausinn moldu*, *FR.* I 431, 2, *et in pl.*, *FR.* I 439, 2; *sepulcrum*, *SE.* I 246, 3, *cf. höll, borg.* — c) *quodvis receptaculum: mergjar s. domus medullæ, crus*, *Jd.* 30; *mergjær salir crura*, *SE.* II 500, 1; *salr sanda domus arenæ, mare*, *Ed. Lövasina*, *ubi allr var salr sollinu sanda dreyrþlandian totum turgidum mare sanguine mixtum erat*; *salr hjarta ædes cordis, pectus*, *Krm.* 27; *Lb.* 4; *höll hins hjarta hjarta sals aula candidi pectoris, de utero*, *SE.* II 208, 3; *s. þindar (diaphragmatis), pectus*, *Cod. Upsal.* *SE.* II 363, 3. — d) *ædes concamerata, camera: drjúpr salir camera stillans, pluvia, cælum*, *Alcm.* 13; *s. fjalla camera montium, cælum*, *SE.* I 320, 2; *Ísl.* II 251, 1; *harri, vörðr fjalla salar rex, custos cæli, deus*, *Lv.* 1; *Ílas.* 30; *heiða s. camera montanorum, cælum: und heiða sal sub cælo, in terris*, *G.* 7; *s. hrannvala fannar brautar camera maris, cælum, hrannvala fannar brautar salar vald imperium cæli*, *SE.* I 240, 1; *mána s. cælum*, *Hund.* 1, 3; *röðla s. aula siderum, cælum, vöðlingr röðla salar deus*, *Lc.* 33; *Svegðis salr camera Odinis, clipeus* (*cf. himinn, þekja, tópt*), *vide salbrigðandi.* — e) *habitaculum hominum, terra, inprimis, quatenus montibus cincta distinguuntur ab habitaculis gigantum, cf. salarsteinn, salþak*; *hinc sals dreyri liquor manans terræ vel montium, flumen, torrens: heimr sals dreyra domicilium torrentium, montana, saltus*, *GS.* 32. — f) *in compositis: auðsalr, bergsalr, bjórsalr, dökkosalr, fensalr, foldsalr, gnapsalr, hásalr, heimsalr, hreggsalr, regnsalr, þrúnginsalr.*

SÁL, *adj.*, *id. qu. svalr, vide úrsalr.*

SALT, *n.*, *salt. Metaph.*, *vizku s. sal sapientiæ*, *Nik.* 3. -- 2) *mare*, *SE.* I 492. 573, 3; *Mg.* 1, 2 (*SE.* I 498, 1); *Öll.* 4, 2; 92, 19; *Saltit eystra, = eystra salt mare Balthicum*, *F.* VI 23, 2. *In compos. Grikkfalt.*

SALTA (-aða,-at), *salire, sale condire* (salt), *Grett.* 90, 1.

SALTGRÖF, *f.*, *salina, salifodina* (salt, gröf), *Nik.* 53.

SALTÖNNA, *f.*, *dolium palatii* (sálr, önna): *Hárs s. vas palatii Odini, Bodna vel Sona, hraanir Hárs saltönnu latices Bodnæ, mulsum poeticum*, *SE.* I 642, 1, *ab Hárs salr palatium Odinis, Valhalla.*

SALTR, *adj.*, *salsus: sölt birtinga slóð salsum mare*, *FR.* I 290, 1; II 27.

SALVANIDR, *m.*, *qui domum frequentat* (salr, vanidr): *arin-Synjar s. domum nymphæ montanæ (gigantidis) frequentans, gigas, arin-Synjar salvanids bræti oppressor gigant-tis*, *Thor.* *SE.* I 302, 2, *ut brjótr bergdana.*

SALVÖRÐR, *m.*, *custos cameræ* (salr d,

vörðr): *grundar s. custos cæli, deus, a grundar salr camera terræ, cælum, G. 19; Lv. 6.*

SALVÖRÐUDR, *m., custos domicilii (salr, vörðudr): darnis niðja s. nanus sarcicola, a salr durnis niðja domicilium Durneris cognatorum (nanorum), saxum, Ý. 15. AR. I 258, 2; cf. ibid. 259, not. a.*

SALÞAK, *n., tectum terræ vel montium, cælum (salr e, þak): til salþax (= salþaks), ad cælum usque, SE. I 294, 3.*

SALÞJÓÐ, *f., aulica familia (salr, þjóð): pl. salþjóðir aulici, Völk. 20.*

SÁM, *vidimus, 1. pl. impf. ind. act. v. sjá videre, contracte ex sám, G. 34 (Si. 37).*

SAMA (-i,-da,-it), *convenire, decere (samr), id. qu. sēma. Impf. et Sup. admodum rarum est, utpote commune verbo semia; occurrit tamen impf. conj. semdi, F. V 94; VI 150. Est verb. personale, cum dat. pers., nec tamen adhibetur nisi in 3 pers. sing. et pl.: sama ælig mēr klæði tilis vestitus me decet, mihi convenit, FR. I 248, 1. 2 (alias de testitu: vil ek sjá, hverninn þer sami skyrtaþ quam tibi accommoda sit tunica, FR. II 201, coll. ibid. 202: var hún honum hæfíliga mikil); þat kveða sálu sama id dicunt animæ conveniens, commodum esse (id dicunt salutare esse), Söll. 26; betr samir holt, en unnir decentior est arbor fluctibus, SE. II 202, 1; cum subjecto infinitivi: samir lýðum trú þýðaz homines decet, religioni obtemperare, Lv. 21; beiðir þess, er samir greiða rogat id, quod præstare conueniat, Ag. (Arngrimr); sic et samira dedecet, Hg. 28, 2; Isl. II 253, 1; samir eigi non decet, Bk. 2, 17; Gha. 27. Allra raun samir rétt omnium experientia recte congruit, convenit, i. e. inter omnes constat, G. 10. — 2) decorare, ornare: sama hæðþak hlavla bavgum strata tumuli Hølgiani annulis decorare, i. e. immensam auri copiam comparare, lucrari, SE. I 400, 2.*

SAMAN, *adv., simul, una (samr): þrjár nætr s. tres noctes continuæ, Rm. 7. 18. 30; dægr mart s. multos dies simul, Bk. 2, 2; fara einn s. solus secum ire, Háram. 47; geng ek einn s. rado solus mecum, Fm. 2; eiga ætt s. communem stirpem habere, Fm. 13 (SE. I 72, 2); bera s. congerere, Fm. 33; blanda s. una miscere, commiscere, Fm. 14; búa s. cohabitare, de conjugibus, Rm. 37; fara s. una ire, ÖH. 48, 6; koma s. convenire, Fm. 24; collidere, Hlund. 1, 25; sitja s. considerare, Vafpr. 41; vaxa s. junctim succrescere, Vafpr. 33; vinda, vefja, setja s., Bk. 1, 12. — 2) til samans, adv., id. qu. saman: koma til samans convenire, Nik. 23.*

SAMANBINDA (*bind, batt, bundit*), *copulare, colligare, vinculo conjungere (saman, binda), forte rectius divisim scribitur. De copulandis navibus in prælio maritimo: samanbundoz skip naes copulabantur, ÖH. 47, 1, cf. ibid. 46, en er festiz orostan ok skipin hafa saman bundiz; sic ÖH. 23, 2: gullkennir lét saman bundit græðis hest naem (naves) copulavit, i. e. prælium navale commisit.*

SAMANGAUPNANDI, *m., cava manu in-*

cludens (saman, gaupna): s. sina skepnu suam creaturam manu comprehendens, deus, Lil. 28.

SAMBAND, *n., copula (sam-, band): fríðar s. vinculum pacis, Lil. 40.*

SAMBENDINGR, *vide sub sambendingr.*

SAMDÆGRIS, *adv., eodem die (sam-, dægr), G. 20.*

SAMEIGNADR, *m., possessio communis (sam-, eignadr = eign), Merl. 1, 49, ubi gera sameignat sinnar kvánar communionem uxoris suæ alteri concedere. Radix est adj. sameiginn communis, v. c. sameigin iðja commune studium, F. I 199; sameigitt lögmál jus commune, Hist. eccl. Isl. I 514.*

SÁMENDILL, *m., gigas, SE. I 554, 2; II 471. 616. (II 554 Snæðill). Vide Rask Saml. Afhandl. 1, 110.*

SAMFASTR, *adv., continuo, F. X 428, 45; 430, 60; propr., n. adj. samfastr cohærens (sam-, fastr).*

SÁMGA (-aða,-at), *inquinare (sámr); pass. sámgase inquinari, Plac. 19. Prope abest scriptio saurgase, id.*

SAMHELDUR, *adj., conjunctus, unitus (sam-, heldr ab halda): s. ok jafn conjunctus et æqualis (patri), de Christo filio, Gdþ. 59.*

SAMHYGGJANDI, *part. compos., consentiens (sam-, hyggja), pl. samhyggiendr consentientes, uno animo conjuncti, conjuncta opera et viribus aliquid aggredientes, Ghr. 5.*

SAMIRA, *non decet, dedecet, vide sama.*

SÁMK, *1. pl. impf. act. verbi sjá, qu. v.*

SAMKNÚTAR, *m. pl., nodi inricem conneri, funes complicati (sam-, knútr): samknúta blakkr equus funium connerorum, navis, ÖH. 50, 1 (cf. ShI. IV 106).*

SAMKUNDA, *f., consilium, Am. 1, ubi góra samkundu consilium instituire, agitare, habere. — 2) concivium, Am. 72. De voce samkunda (alia forma samkund, = sámköma) vide P. Vidalinum in Félag. 6, 117—19; adde Gloss. F. XII; Sturl. 9, 2; Sks. 358; Finnþ. 21.*

SAMLAGI, *m., ejusdem pretii, qui tantidem constat (sam-, lag, n., definitum rei pretium, Isl. II 126): pl., samlagar flóða kindar æqualis summa pecuniarum, tantundem pecuniæ, Isl. II 211, 1. Alio sensu, samlagi socius, Vd. msc. c. 52 (vera hvergi samlagi góðra manna), a samlag societas, sodalitas, familiaritas, convictus (ÓT. 55; Eg. 3; Sturl. 3, 13; Cogn. Spir. 88).*

SAMLAND, *n., nom. propr. regionis ad mare Balthicum, Samogitia vel Semgallia, vide Ind. geogr. F. XII. — 2) poetice pro Tellure, in appell. feminæ, SE. II 632, 1: Konu er rétt at kenna öllum Ásynjuheitum, Valkyrju heitum, Norna heitum, orrustu heitum ok öllum eyja heitum ok landa kvennendum; kalla má hana spöng eðr spiru, reið eðr rán eðr þilju, sem hær er kveðit. Land: Sigr-unnit kemr svanna | Serkland at mēr grandí | sólmarkar drepr serkjar | Samland við mēr gamni. Sensus verbaque prorsus fere eadem sunt, atque in Jd. 14 (kemr at mēr grandí = kemr at mēr grimmu stríði;*

drepr við mér gamni = drepr fyrir mér allri teiti). Sed appellationes semineæ difficultatem aliquam habent. Interim h. l. construo, serkjar Samland, Tellus tunicæ, femina.

SAMLAUPA (leyp, ljúp, laupit), concurrere, concursum facere, *it. conspirare, conspirationem facere* (sam-, laupa = hlaupa), *Sturl. 6, 18, 1, ubi construo, et lego: úskelfandi svin (þ: mundi) geraz úlfar, ef (þau) mætti samlaupa svá imbelles snes, si ila iis concurrere liceret, lupi fierent. Adj. indecl. samhlaupa qui concurrat, qui conspirationem facit ad aliquid efficiendum, ÖH. 129.*

-SAMLEGR, *term. adj. a samr et -legr* v. ligr, v. c. ástsamlegr (*Hugsm. 7, 2*), nið-samliggr, vinsamliggr.

SAMLEITR, *adj., subaquilus, subfuscus* (sám-, leitir, vide *Lex. B. Hald.*); *de oculis: sökk sámleitt síðra brúna, SE. II 499, quo loco Ad. habet svartleitt nigricantes; de lupis: rauð sveita grún sámleittum Járnsöxu faxa furto lupos labium rubescit sanguine, SE. I 490, 3, quo loco etiam construi potest sámleittum sveita atro sanguine. Hodie, apud Vestfjordenenses saltem, usurpatur de colore faciei, qui neque candidus, neque ruber est.*

SAMMÆDRA, *adj. indecl., eadem matre genitus* (sam-, móðir): bræðra sammædra fratrurn eadem matre natorum, *Hm. 23.*

SAMNA (-aða-, -at), *colligere, id. qu. safna* (saman), c. dat., s. Niðlungum, *Ghe. 18*; s. skröki congerere mendacia, falsa dicere, *ÖH. 194, 1* (cum acc., *F. XI 27, lin. 8*).

SAMNAFNI, *m., qui eodem nomine utitur, cognominis* (sam-, nafni): pl. samnafnar, *ÖH. 92, 7* (*AR. I 325, 3*); *F. III 138.*

SAMNAGLI, *m., clavus biceps, utrinque capitatus, i. e. clavus capitatus, cui ab altera extremitate lamella ferrea (ró) acceditur, clavus lamellatus, de clavo, qui ferrum gladii cum manubrio jungit, SE. I 568, 3; II 477. 560. 620; hinc samnagla sigla natus v. arbor clavi lamellati, gladius, SE. I 426, 3. Describi puto tò samnagli in Gpl. 105, per sá nagli, er i gegnom stendr oc noðit at beggja vegna, quo loco de hastis sermo est: (gyld ero þau spjót, er) tveir geirnaglar ero i, eða sá er i gegnom stendr oc noðit (i. e. hnoðit a hnjóða) at beggja vegna. De clavo hastarum, geirnagli, qui in *Lex. B. Hald.* sic describitur, clavus transfusus laminæ et capulo hastæ, quem cava pars laminæ haurit, vide *Grett. 123, it. Dropl. maj. msc. c. 15*: Gumsteinn Kóreksson ríðr þá til Þiðranda ok mælti: illvænliga letr sá maðr, ok muntu leyfa mér, at ek taki geirnaglann or spjóti mínu, ok taki spjótið af skaptinu, ok skjóti til hans, ok viti hversu honum verðr við. Þiðrandi mælti: gúr þat eigi, því þat er fornt orðtak, at opt hljótiz illt af illum, ok eig eigi við hann. Svo snéri hann i hlalferðinni, tekr geirnaglana or spjóti sínu, ok skaut til hans með hlátri miklum. In fabrica lignaria hodie geirnaglist es cardo, unde geirnegla tabulas ligneas per cardines (cardinatum) conjungere, coassare, unde tabule cardinate et intercardinate dicuntur.*

SAMNADR, *m., id. qu. safnaðr. — b) sexa-*

ginta viri, SE. I 534. 560, 1. Vide formam somnuðr. — 2) subst. verb., qui convocati, congregati, colligiti (samna), in roce compos. hirsdsamnaðr.

SAMNRÓF, *n., id. qu. samnaðr 1b* (samn = safn, róf), *lectio Cod. Reg. SE. I 534, var. lect. 4.*

SAMPÍNNAZ (-iz-, -diz-, -z), *misereri* (sam-, pína), *cum dat.: hún sampíniz sínu lyð civium suorum miseretur, malis civium commovetur, Nik. 11.*

SAMR, SAMT, SÖM, *adj., idem, eadem: at sama hófi eodem modo, Völk. 25; at sömu hófi, id., FR. II 50, 3; i sömum römum byr eodem perseverante vehementi vento secundo, SE. I 640, 2; sams misseris eodem semestri, Gk. 1, 8 (9); sams dæmi ejusdem rei exemplum, idem casus, Am. 20. Cum dat., idem atque: maðr er moldo samr homo est idem atque pulvis, i. e. homo humo congener, Söll. 47. Sic dat. alio contextu additur in prosa: kom aldri i sama sæng Arngrími (= hód.: i sömu sæng ok Arngrímr). Vigagl. 21; kom eigi i sama rekkjo Ólafi, ÓT. 78 (aliter *F. II 50*); quibus locis adhibetur forma inde-termin., ut *Jömsv. 7*, ok ferr allt á sama leið. — b) neutr. samt ut adv., una (= saman): vera samt una vivere, convivere, in conjugio vivere, Skf. 7 (sic koma ásamt conjugium inire, *Jus eccl. Norv. c. 17*); in prosa: fljúga, ríða samt una volare, equitare, *Isl. II 296. 213, var. lect. 2. Gloss. Ed. Sæm. I affert ex Sturl. 3, 38, vera samt in conjugio vivere* (*Sturl. 3, ásamt*), *it. ex 3, 17, þau voru úþokkalliga samt* (*Sturl. 3, 149. lin. 2. 3, aliter*). De tempore: sex vetr samt sex continuas hiemes, *F. X 423, 14* (= samfast, *ibid. 428, 45*); *it., i samt: sex dægr i samt sex dies et noctes continuas, FR. II 315, 4* (sed i samt, *F. X 431, 70, legendum putavi ok sex, Skf. X præf. p. 9*); de modo: ið sama eodem modo, itidem, pariter, *Vafpr. 22. 23; Grm. 15; Hávam. 28. 76. 77* (svá hit sama, *Isl. II 341; Jus eccl. Norv. 16; samt ut et, et quoque, Sturl. 4, 3; ÓT. 57, variatum per jafnvel, F. I 232; samt pariter, perinde, F. VII 146; samt nunc quoque, etiam nunc, FR. I 433, = enn, 432*). — 2) samr, cum infin., paratus ad aliquid faciendum, qui lubens aliquid facit: Atli léze oc samr (at) gürva (þ: öldrykkju) at sína A. se quoque paratum ostendebat, in suorum honorem facere (convivium), *Am. 71; áðr hon teliz söm at ljá vöpun til vígs antequam se paratam ostendat, commodare telum ad cædem* (þ: antequam telum commodare velit), *Fjölsm. 31; nú emk samr at semja i safna leik við þik, nafni nunc paratus sum tecum, cognominis, prælium committere, þ. Síðul; seggr varð samr at þiggja sárbaðr lubens accepit, vel animum inducebat, ut acciperet satisfactionem pro illato vulnere, Sturl. 4, 45, 2. Sic in pros., Sturl. 7, 2, úsamr at eiga lut i stórmálum qui invitus se rebus majoribus immiscet. — b) dignus (aut semr): síst em ek samr at ræða of þik baztan minime dignus sum, qui de te Deo optimo maximo verba faciam, *Lb. 47. Cf. compos. hlámsamr. —***

c) cum gen., aliqua re adscetus, in ea adscitus: framir seggir eru samir váss udo la-bore adsceti, perferendis maritimis laboribus adsceti, SE. I 688, 2; samr oddbragðs belli-cosus, ÓT. 130, 3; vide úsamr. — d) cum prepos., samr á sáttir pacis cupidus, Jd. 23. Pros.: samr um ferð, liversu sem tek de iti-nere, quorsum eradat, parum sollicitus, F. III 84; samr í bodum eadem semper condi-tiones offerens, Sturl. 6, 36. — e) hinc term. adjectivorum samr: álupingsamr, ársamr, breksamr, dylginsamr, eirarsamr, eirsamr, fleinþingasamr, göðsamr, haldsamr, hlýði-samt, iðjusamr, kostsamr, kýmúlasamr, lastsamr, rausnarsamr, rausnsamr, róg-samr, rómusamr, skrókúlasamr, sögsami, sumbl-samr, talsamr, tírsamr, vegsamr, vindsamt, þreksamr.

SÁMR, adj., ater, niger, fuscus: de cine-ribus, svartar, sámar dræ, fuscæ, FR. I 483, 3; með lit sáman fusco colore, de femina gigante, Selk. 10; hin sáma Svivör fusca illa Scivara, SE. I 260, 1. Hinc sámleitr. — 2) m., gigas, SE. II 615, pro somr, cf. Rasks Saml. Afhandl. 1, 108.

SAMRÁDA, adj. indecl., it. adv., commuai consilio (sam-ráða deriv. a ráð), SE. I 372, 3 (in pros., F. III 113).

SÁMSEY, f., Samus, insula Danica, SE. II 492.

SAMSKINANDI, simul fulgens (sam-
-skina), de Trinitate, Lil. 37.

SAMTENGJA (-i,-da,-t), conjugere (sam-tengja): hér samtengduz menn ok englar, Lil. 34.

SAMTOG, n., sec. G. Magnæum, simulta-neus ductus, communis, mutua exsertio, pro-tensio, vibratio (sam-tog): s. sverða com-munis vibratio ensium, cum uterque prælian-tium una gladios educit; hinc pugna: at samtogi sverða in prælio, Krm. 23; Eg. 76; F. III 220, 3.

SAMTYNIS, adv., in eadem area (sam-tíni), in eodem territorio, Am. 85. Sæpe in prosa: fæðaz upp s., Eg. 84 (ubi sam-tynis mendum est); s. við e-n, Eb. 19; Ld. msc. 68; Hld. msc. 18; s. hjá e-m, Vem. 18.

SAMÞUKKJA, f., animus concors, con-cordia (sam-þukkja): in pl., samþukkja sökkvir inimicus concordia, violator, extinc-tor concordia inter homines, aurum (quod ideo rógmálmur dicitur, SE. I 654, 2. Cod. Worm. habet samþikkjar, qs. a samþikk-r, m., id.; þikkir autem hoc sensu non inveni-o, sed þykkja, f., animus, etiam in pl. haud rarum, v. c.: ekki fóru þykkjur þeirra saman animi eorum non concordabant, Grett. 52; stóðu þeirra þykkjur fjar voluntates eorum inter se longe distabant, Sturl. 9, 23, quod Eb. 10 in sing. exprimitur: stórlángt var á millum þeirra þykkju (GhM. I 560); ekki mun þin þykkja við höfð haud tuæ volentati obtemperabitur, Sturl. 5, 7.

SAMÞYKKR, adj., concors (sam-
þykkja), Skaldh. 1, 20, ubi samþykk ást; verða e-m s. amore cui conciliari, Skaldh. 1, 39.

SANDAUDIGR, adj., arenis dives, areno-

sus (sandr, auðigr): sandaúðigt land fundus arenosus, rus arenosum, de Baugstadis, Sturl. 4, 45, 1.

SANDHEIMR, m., domicilium arenæ, mare (sandr, heimr): sól sandheims sol maris, au-rum, slaungvir sandheims sólar largitor auri, vtr, Nj. 78, 3.

SANDHIMINN, m., camera arenæ, mare (sandr, himinn): kennivalr sandhimins naris, Thorf. Karls. 8, 2 (AA. 145, 2).

SANDHVERFA, f., piscis, SE. I 579, 2; II 480. 564. 623. Forte id. qu. sandsili (Lex. B. Hald.), clupea longa, tenuis, argentea.

SANDKORN, n., mica arenæ (sandr, korn), Sturl. 1, 26, 1, ubi forte est homony-mica circumscriptio nominis proprii Hallr (s: Teiti filius); appellativum hallr ab Hall-mundo (Grett. 56, 1) explicatur per lítið steinn, at vero mica arenæ (sandkorn) exi-guus lapis dici potest.

SANDLÆGJA, f., cetus aescio qui, SE. I 581, 1; II 481. 564 (samlægja, id., II 624).

SANDMEN, n., circulus arenæ, mare (sandr, men): sandmens býr tractus mariti-mus, pagus mari adjacens, de Hebudibus et ora maritima Scotica, H. 22 (F. I 194).

SANDR, m., arena, Vsp. 3; hafa sand i munni arenam in ore habere, de hominibus mari submersis, Fsk.; sanda hús domus are-narum, mare, SE. I 324; sanda grunnr fun-dus maris arenosus, Mg. 34, 9; ausinn sandi arena contactus, i. e. humatus, Orkn. 82, 7 (cf. FR. II 222); kasta sandi i angu e-m arenam in oculos cui conjicere, fucum fa-cere, imponere alicui (Dan. kaste En Blår i Øjnene), Band. 5. (NgD. 157, 1). Litilla sanda, litilla sæva minutarum arenarum, mi-nutorum fluctuum, adag., Hávam. 53, vide sævi. — b) arena litoralis, litus, ora mari-tima: snúaz at sandi snæfgr kjölar, Huld. 1, 45; fyrir sandi ante litus, Eg. 49; á sandi in litore, in ora maritima, H. 22; ÓT. 13, 2; juxta litus, ÓT. 43, 4 (F. I 173, 2; XI 138, 1); sanda kjár præflectus ora maritimæ, ÓT. 20, 2, sec. membr. E, vide kjár. — 2) terra, SE. I 586, 2; II 482. 566. 625.

SANGRAN, vide sangvan.

SANGRÍÐR, f., nomen fletum Bellonæ, Nj. 158, 3, vide Gloss. Nj. Puto id. qu. Sangríðr vera gigantis, vera Furia. Nisi forte deriv. est a sangra murmurare, sangran murmur (Lex. B. Hald.), quasi fremens, fremebunda.

SANGVAN, f., murmuratio, fremitus (id. qu. sangran, in Lex. B. Hald.), Ha. 182, 1, ubi Cod. Fris. habet sangvan.

SANNA (-aða,-at), probare, comprobare, verum esse declarare (sannr): sanna getu e-s probare conjecturam, veram esse dicere, Hld. 12; Eb. 40, 2 (AA. 232); raun sannar þat experientia id confirmat, RS. 23 (GhM. II 742); Gd. II; pro vero habere, credere: mann ok gñð haud trúan at sanna fides (nos) jussit, pro vero homine et deo (Jesum) ha-bere, Lil. 34; gjöf sannaz munus (non verbis tantum promittitur, sed) re vera exhibetur, SE. I 656, 1 (NgD. 61).

SANNARGR, adj., vere, i. e. *perquam ignavus* (sannr, argr), F. II 9.

SANNAUDIGR, adj., *prædires* (sannr, audigr), SE. II 204, 1.

SANDYGGGR, adj., vere *fidelis* (sannr, dyggr); de rege: guð heldr veldi sanndyggs jöfurs, SE. II 461, 3. 540, 5 (pro SE. 1520, 4); huggari sanndyggra seggja, de Spir. Sancto, Hr. 11.

SANNELBODI, m., *qui prælium indicit*, a Sannr = Sadr Odin, sannel *procella* Odinis, pugna, et bodi: s. *sums indicens prælium maritimum, puginator, vir*, Nj. 103, 3, cf. *sumr*.

SANNELDINGR, m., *verus nutritor, altor* (sannr, eldi, ala): s. sveita sárgeitunga nutritor corcorum, strenuus puginator, Korm. 12, 7, ubi pro sanneldinga feldan legendum puto sannelding af feldan vel of feldan.

SANNFREGIT, certo *nuntio cognitum* (sannr, fregna), n. part. pass. sannfreginn, unde lafa s., perf. inf. act., Ód. 20; er s., perf. ind. pass., ÓT. 130, 5.

SANNFREYJAN, (ex conj. pro saur freyjan quod codices habent) acc. sing. id. qu. sannfreygjan a sannfreygr = sannfregr (ey = æ), re vera *clarus, præclarus*, GS. 6.

SANNFRETT, id. qu. sannfregit (sannfrétta certo *nuntio audire, sannr, frétta*): s. er þat, Mk. 9; Selk. 3.

SANFRÖDLIGA, adv., *ad veritatem accommodate, veritati convenienter* (sannfróðr): skýra e-t s. með góðri röksemd, Gðþ. 30.

SANFRÓÐR, adj., certo *sciens, bene peritus* (sannr, fróðr): kendi trú sannfróðum hólða kindum, F. I 283; Ísl. II 253; s. svölis dóms peritus pugna, F. I 105. (pros. Ilkr. præf.; ÓH. 71 sub fn., 114; sannfræði certitudo, Sks. 149).

SANGERR, vere *factus* (sannr, gerr), perfectus, it. *eximius*: superl. sanngerrastr (= s-gervastr, excluso v) yrðr res excellentissima, Y. 44, 2 (Cod. Fris.); AR. I 267.

SANGETALL, m., Odin (qs. certus divinator, sannr, getall, deriv. a geta conjecturam facere dicinare), Grm. 46; SE. I 86, 1.

SANGEYRR, id. qu. sanngerr: superl. sanngeyrrastr, Y. 44, 2, var. lect.

SANHRÓDIGR, adj., jure *glorians* (sannr, hróðigr), cum gen. s. sigrbrands armis victricibus jure glorians, victoriosus, Rekst. 9. — 2) gloriosus: sannhróðig guðs móðir, Mk. 22.

SANHUGGUÐR, m., verus *consolator* (sannr, hugguðr): s. seggja solatium hominum, vir pius, Plac. 7.

SANNUÖRDÚNGAR, m. pl., in appell. *virorum* (sannr, njördúngar): s. sennu veri divi pugna, pugnatore, viri, Ód. 23.

SANLEIKR, m., veritas (sannr, -leikr, term.): sannleiks reynir *explorator veritatis*, de Gudm. Bono, Gðþ. 13.

SANLEYGR, m., verus *ignis* (sannr, leygr), Fbr. 22, 1 (GhM. II 288), ubi construenda videntur, s. fljóts verus ignis fírris, aurum: sannleygs fljóts nýtr auri largus, adj. pro subst., vir liberalis.

SANNLIGA, adv., certo (sannr), ÓT. 40, 1; 130, 2.

SANNMIDJÚNGAR, m. pl., veri *gestores, exhibitores* (sannr, midjúngar 2): s. gunnar grimu fárs veri *gestores pugna, strenui pugnatore*, Ód. 15.

SANNPRÚÐR, adj., vere *præstans, eximius, pulcher, venustus* (sannr, prúðr): sannprúð kona, FR. I 432, 2. — 2) fortis, generosus, animosus: s. morðrunnr, Ísl. II 243, var. lect.

SANNR, SÖNN, SATT, verus, -a, -um, rectus, justus, æquus: sönn sök *verum crimen, Ildam*. 120; sannar deildir *justa crimina*, II. 31, 3; sönn mál *vere dicta, de proverbio*, ÓH. 186, 5; s. berserkr *verus athleta*, Ísl. 18; s. maðr ok guð, Lb. 24; s. vegr *verus honor, insignis gloria*, Ísl. 22; sannir síðir veri, probi mores, Hugsm. 28, 6; sannar iðir vera, egregia studia, SE. I 332, 2 (sönn lög = rétt lög, F. VII 133). Segja satt *verum dicere*, Vafþr. 43; segja ið sannasta quod est *verissimum*, Vafþr. 42; þat er satt, at verum est, quod, Mb. 16, 3; satt var, at, F. IV 104, 1 (ÓH. 50, 1); G. 22. Lét (vera) sönn vera esse dixit, pro veris agnovit, i. e. sana et delubra restituit, ÓT. 16, 2. Satt, n., vice adverbii, id. qu. sannliga certo: spurt höfum satt certo *audivimus*, Gd. 20; at sönnu sane, vere, certo, Nj. 23, 1; ÓH. 170, 2; Lb. 22; Gþ. 15; Gd. 23.

SANNR, m., veritas, tantum in sing. Gþ. 4; ek geri orð með sannri cum *veritate verba facio*, i. e. verum profiteor, Sturl. 1, 11, 3. — 2) jus: sanns nýtr hverr við annan omnes æquo jure *gaudent*, IIh. 101, 2. (Pros., veritas: þótti Guðmundi hvorgi betr sannrinn, en Ófeigi þótti um grununa Guðmundar, Ljóst. 7; færa e-m heim sanninn quid æquum verumque sit ostendere cui, ibid.; eptir því sem sannr hans væri til ut ipsi æquissimum videretur, Sturl. 8, 19; með góðra manna saun, við vorn sann, Sturl. 8, 9, 12; 9, 41.

SANNRÁÐINN, revera *circumventus, proditus* (sannr, ráða, 1 d), Am. 1; s. frá láði re vera *regno spoliatus, privatus*, Mg. 6, 1, cf. ráða, 1 d.

SANNRENNIR, m., verus *percursor* (sannr, rennir): s. sunds verus *percursor freti* (maris), strenuus *navigator, vir*, ShI. II 190.

SANNREYNIR, m., verus *explorator* (sannr, reynir): s. sunds diligens *maris explorator, vir*, F. II 203, 3; s. Haralds verus *explorator, i. e. amicus Haralds, de Sigurdo dynasta, Hakonis Grjotgardide filio: sonr sanureynis Haralds filius Sigurdi dynastæ, Hakon dynasta Sigurdi filius*, SE. I 460, 5.

SANNSPAR, Eg. 64, 2, accipio pro adjectivo, id. qu. sannspar, cum simplici r pro duplici, i. e. *æquitatis parvus, iniquus* (sannr, m., spar = sparr), ut epithetum Eiríki Blod-axæ (hugins magnaðr). Similiter sequens vara accipio pro varra i. e. *várta*, gen. pl. adj. pron. vár *noster*, v: hugr mága vara animus (benevolentia) *affinium nostrorum* (i. e. adfins mei, nempe Arinbjörniss).

SANNSPURT, certo nuntio cognitum (sanur, spyrja), *Fbr.* 17.

SANNSÝRANDI, m., verus rector (sanur, stýra): s. sóllauðræ rector cæli, deus, de Christo, *IIas.* 27.

SANNVINR, m., verus amicus (sanur, vinur): s. rætta amans justitiæ, *Húngre.* 244 (pros., dat. pl. sanuvium, *F.* X 391; acc. pl. sanuvini, *Ljöse.* 27).

SANNVÍSS, adj., vere sapiens (sanur, viss): s. fríðar veitir, de Christo, *IIas.* 24.

SANNVITANDI, m., qui vere, certo cognovit (sanur, vita): s. gauts þekju suunu probe noscens clipeum, peritus tractandi clipei, pugnator, *Eb.* 22, ubi pl. sanuvitendr. Cf. þekkjandi.

SANNVITH, adj., cere sciens, probe gnarus (sanur, vitr), cum gen. s. rætta recti justique probe sciens, *Húngre.* 244.

SANNYRDI, n. pl., vere dicta (sannorðr veridicus; sanur, orð): s. sverða, quasi veriloquentia gladiatorum, i. e. sonitus, crepitus armorum, pugna, *SE.* I 236, 2. Pros.: vitna með sannyrðum, *F.* X 316; etiam in sing.: sannyrði gafz þér vera tibi verba forte ex-ciderunt, *GhM.* II 710; var þat meir reið-múl, en sannyrði, *Hkr.* 11h. p. 64.

SÁR, n., vulnus. Distinguit *SE.* II 18 l. 5—6 sing. sár a pl. sgr sicut *F.* X 384, l. 11, 393, l. 3—4 sár, sed 415, l. 10 sgr þrio. Hafa s., *FR.* I 427, 1; fá s. accipere, *Korm.* 4, 1; sára laukr arbor vulnerum, gladius, *FR.* I 468, 1; *F.* V 228, 1; 229, 3; sára linnr serpens vulnerum, hasta, ejus sveigir pugnator, *ÓH.* 48, 7; mår sára larus vulne-rum, corvus, *ÓT.* 116. — b) metaph., animi dolor, *Gho.* 11; en iðri sár, *F.* XI 314, 2, id. qu. andar sár vulnera animi, peccata, *IIas.* 54; *Hr.* 11. — c) vide heylisár (sub heyli), höfudsár, meginsár.

SÁR, m., vas grandius, lacus, acc. sá; gólfhúlkvis sár lacus cubiculi dormitorii, lectus, gyrfir gólfhúlkvis sár lectus clausus, = lokhvila, *SE.* I 372, 3.

SÁRBEITR, adj., pro sárbeittr (t = tt), peraculus: sverði sárbeito peraculo gladio, *Hm.* 8; a sár intens., et beittr acutus (bíta); sár vero intens. (*Dan.* sære, *hod.* *Isl.* sára, *Angl.* sore, *Germ.* sehr) videtur per apocopen descendere ex sárla (contr. pro sárliga), ut var-, in compos., tix, minus, ex varla (contr. pro varlīga).

SÁRDROPI, m., gutta vulneris, sanguis (sár, dropi), *Hund.* 2, 40, ubi svefja sár-dropa sanguinem sistere.

SÁRELDUR, m., ignis vulneris, gladius: sárelds víðr pugnator, vir, *ÓH.* 248, 2; sár-elda spor vestigia gladiatorum, vulnere, *F.* XI 141 (sár, eldr).

SÁRFIKINN, adj., vulnerum avidus, vulnere appetens (sár, n., fikinn), de corvo, *Isl.* II 270, 1, forte rectius, valde acidus, a sár intens.: sárfikinn sárgamur hlaut enn þramma sára á valde avido vulturi vulnerum (corvo) contigit adhuc per amnem vulnerum (rivos sanguinis) vadare.

SÁRFLÓÐ, n., flumen vulneris, sanguis

(sár, flóð): sárflóðs eldr ignis vulneris, gladius, *Sie.* 22.

SÁRGAGL, n., avis vulneris, corvus (sár, gagl); pl. sárgögl corri, *F.* VII 349, 2. — 2) volucris vulneris, sagitta, telum (ut unda bý), herðimeidr sárgagls incitator teli, præliator, *Eg.* 31, 2.

SÁRGAMMR, m., vultur vulneris, corvus (sár, gamur), *Isl.* II 270, 1; sárgamms huggendr consolatores corvi, milites, viri, *ÓT.* 11.

SÁRGEITUNGR, m., crabro vulneris (sár, geitungr): sveita s., pro geitungr sárs sveita crabro vulneris sudoris (sanguinis), corvus, sanneldingr sveita sárgeitunga altor corvorum, pugnator, *Korm.* 12, 7.

SÁRGYMR, m., mare vulneris, sanguis (sár, gýmir 33), *Hg.* 33, 7.

SÁRGYMNIR, m., id. qu. sárgýmir (sár, gýmnir), alt. recens. *Fsk.* 24, 1, var. lect. 2 (*Hg.* 33, 7).

SÁRÍSS, m., glacies vulneris, gladius (sár, iss): rjóða ljósa sárisa fulgidos gladios rube-facere, *Sie.* 2, 3 (*F.* VII 240. 337).

SÁRJÖKULL, m., glacies vulneris (sár, jökull): geima s. glacies sanguinis, gladius, a sárs geimi mare vulneris, sanguis, geima sárjökuls þrymr strepitus gladii, pugna, vide þrymsvellir, *Isld.* 14.

SÁRKA (-aða,-at), vulnerare (sár,-ka term. verb.; *Svec.* sarga sauciare, sargad saucius, sargande vulneratio), vide compos. rásárka.

SÁRKLÚNGR, n., sentis vulneris, gladius (sár, klúngr); sárklúngrviðr arbor gladii, præliator, vir, *IIas.* 46.

SÁRLA, adv., contr. pro sárliga acerbe: sitja s. yfir e-m acerbe (tristem) adsidere cui, *Gha.* 11. — 2) avide: drekka hjartblóð sárla, de feris carnicoris, *Gha.* 29.

SÁRLA, f., liquor vulneris, sanguis (sár, lá): s. saung at sverða móti sanguis in pugna sonuit (cum sonitu ejiciebatur), *F.* XI 137, 2.

SÁRLAUKR, m., lignum vulneris, gladius (sár, laukr), *ÓT.* 123, 2 (*F.* II 311, 1).

SÁRLIGA, adv., acerbe, saviter, atrociter (sárligr): meida s. crudeliter mutilare, *G.* 37; slíta sjónir s. or höfði, *Söll.* 67, sec. emend.

SÁRLIGR, adj., acerbus (sárr): sárlicet full poculum acerbum, *Gha.* 21; s. dauði, *Gd.* 47; s. sorg, *Merl.* 1, 39; sárligt var þat id acerbum erat, *Krossk.* 4.

SÁRLINN, m., serpens vulneris, hasta (sár, linnr): sárlinns sveigir contorquens hastam, præliator, vir, *F.* II 86; *Eg.* 82, 4 (*F.* XI 128).

SÁRLÖGR, m., liquor vulneris, sanguis (sár, lögr): bifþörn sárlagar gladius, *Eg.* 58, 1.

SÁRLÓMR, m., colymbus vulneris, corvus (sár, lömr): sárlóms mötudur cibator corvi, præliator, bellator, *Ód.* 8.

SÁRMÚTARI, m., accipiter vulneris, aquila (sár, mútari): sér nftti þá sveita s. grár, *HR.* 62.

SÁRNA (-aða,-at), dolere (sárr): sárnat

brjóst af synda þyrnum *pectus sentibus peccatorum dolens*, Gd. 1.

SÁROHM, *m.*, *tetrao vulneris, corvus* (sár, orri), Eb. 37.

SÁRR, *adj.*, *saucius*, ÖT. 130, 2; Am. 56. — 2) *acerbus*: s. atgjörðir, Hugsm. 32, 3; s. hefndir, sektir, syndir, bætr, Ghr. 5; Gd. 45; Gdþ. 23; Söll. 68; s. und. dauði, kvöl, sorg, SE. I 490, 2; Gha. 6; Ha. 114, 3; Gk. 1, 23; s. iðran, grátr, harmr, Gdþ. 3; Gk. 1, 19; Ghr. 16; með sárum vilja, af sárum hug *animo exacerbat*, Ólafsr. 34; Bk. 2, 57; sárt hjarta *dolor*, Lb. 18. — 3) *tristis*, Bk. 2, 54. — 4) *n.* sárt, *adv.*, *id. qu. sárliga acerbe*, Gd. 19. 30. — 5) *vide* høgusár.

SÁRTEINN, *m.*, *ramulus vulneris, gladius* (sár, teinn), Ísl. I 163, 1, ubi *construendum* *videtur* sárteins bani *mors quæ gladio fit*, hafa sárteins bana *ferro occumbere, gladio perire* (*pros.*: verða vápndauðr). Brígðir sárteina *vibrator gladiorum, pugnator*, GS. 1.

SÁRVITI, *m.*, *ignis vulneris, gladius* (sár, viti): sárvita *sækir petitor gladii, vir, homo*, Lc. 12.

SÁRVITR, *adj.*, *perquam sciens, peritus* (sár, intens., vitr, cf. sárbeitr, sárfikinn): s. fluga *volatum apprimere gnara, epith. Nympha æriæ* (Bellonæ), Hund. 1, 50.

SÁRVÖNDR, *m.*, *virga vulneris, gladius* (sár, vöndr), Dropl. 6; HR. 66 *legendum forte est*: söknbáro gat sára sárvöndr þvegít árar; *vide* sárvöndr.

SÁRVÖRÐR, *m.*, *custos vulneris*, HR. 66; *si hæc appellatio posset bellatorem significare, vulnera inferre cupientem, nihil amplius quærerem; vide* sárvöndr.

SÁRYRÐI, *n. pl.*, *dicta acerba, amarulenta, aculeata, dicteria*; *convicia* (sárr, orð), Homeri ἑπεα κερτοῦντα: sakaz sáryrðum *convicia invicem jacere*, Æd. 5. 19.

SÁRÞISL, *f.*, (*puto*), *sentis vulneris, gladius* (sár, þisl): sækir sárþislar *præliator, vir*, Ísl. II 389, 1.

SÁS, 1) *pro* sá er *is, qui* (es = er, *relat.*), Mg. 9, 3. — 2) *is est, = sá es = sú er* (*q. vera*), F. II 53, 4.

SÁTR, *n.*, *statio* (sitja), *in compos. upp-sátr*.

SÁTT, *n. adj.*, *sannr verus*.

SÁTT, *f.*, *reconciliatio, gratia, concordia*. Pl. sáttir: slita sáttir *concordiam, pacem rumpere, i. e. irasci*, Am. 67; rjúfa s. *pugnare*: sáttir hafa opt rofiz fyrir jófri *rex sæpe prælia commisit*, Hh. 11, cf. friðr. — 2) *consensus*: sáttir þínar vil ek hafa *consensus tuum obtinere cupio*, Alm. 7. *Vide* sáttardómr, ósátt. — 3) 2. s. *impf. ind. act. v. sjá videre*, Söll. 83; Am. 15.

SÁTTALAUS, *adj.*, *sine pace, pacis ex-pers, induciis non pactis, securitate non stipulata* (sátt, lauss), Sturl. 4, 35, 3, ut gríðalauss, SE. I 396.

SÁTTARÐÓMR, *m.*, *reconciliatio gratiæ* (sátt, dómr *term.*): til sálu sáttardóms *ad expiationem animæ, animæ expiandæ gratia*, Skáldh. 3, 30.

SÁTTARGJARN, *adj.*, *pacis cupidus*,

pacificus (sátt, gjarn), *humanus*: s. synda fellir, *de episc. Gudm. Bono*, Ag. (Einar Gilsson).

SÁTTAÐU, *non vidisti*, 2. s. *impf. ind. act. v. sjá, suffixa neg. a et pron. þú*, Eg. 48, 1. *Vide* sátt 3 et sáttu.

SÁTTMÁL, *n.*, *pactum, conventum* (sátt, mál), *de federe conjugali*, Bk. 2, 37.

SÁTTNAÐANDI, *pacem benigne concedens* (sátt, náða), *pacificus, humanus, benignus, liberalis*, Gþ. 17.

SATTR *pro* **SETTR**, *repositus, conditus* (setja), Dan. sat, *vide in compos. kviksattr*.

SÁTH, *adj.*, *concors* (sátt), Vaffr. 41; *pacatus, reconciliatus*, Hund. 2, 23.

SÁTTU, *vidisti*, 2. s. *impf. ind. act. v. sjá, suffixa pron. þú*, Hh. 17, 2; H. lat. 1, *vide* sátt 3.

SAUMA (-aða, -at), *suere*: saumaðr *serkr sutum indusium*, FR. I 279, 3.

SAUMFÖR, *f.*, *id. qu. saumr*, (SE. II 20: seþu, hve vel þeir sæðu, er fyrir saumförið réðu, ubi est *compactio clavorum in nari, opera compingendæ navis*), *series, ordo clavorum navalium, clari* (saumr, för), SE. I 583, 1; dókkir dreyri dreif á klókka saumför, Orkn. 15, 2.

SAUMHLÖKK, *f.*, *nympha suturæ, femina* (saumr, hlökk), GS. 18.

SAUMR, *m.*, *sutura*: Sága saums *nympha suturæ, femina, vita* Halfr.; GS. 24; nauma saums, *id.*, GS. 19; sauma Sjöfn, *id.*, GS. 13. *Ilinc* Saumaða, *nom. feminae*, F. XI 52. — 2) *clavus, a) navis*, SE. I 583, 2, *vide* reksaumr. — b) *clipei* (ut naddr, nagli): saums segl *velum clavi, clipeus*, annvafr saums segls *clipeo adstrictus, clipeatus*, SE. I 372, 3. — c) *crucis*, Lb. 27. 32.

SAUMSKORÐA, *f.*, *destina suturæ, femina* (saumr, skorða), Grett. 80, 2.

SAUNGR, *m.*, *cantus* (sýngja); *v inseritur ante term. i, a, v. c. dat. s. saungvi*, Ísl. I 165, 3; SE. I 622, 1 (*sed saungi vir recte*, FR. I 428, 3); *pl., nom. saungvar*, Gþ. 11; *acc. saungva*, Gd. 12. 14; Gþ. 8; *gen. saungva*, Gdþ. 8; *sed dat. saungum*, Gþ. 9; Nik. 38. Fljóða s. *cantus mulierum*, FR. I 428, 3; *il. strepitus, garritus*: afkárr s. *virða portentosus garritus hominum*, Ghe. 40; *hinc s. hrotta strepitus gladiorum, pugna*, þ. Hræð. 9, 1; s. sverðs, sverða, *id.*, Ísl. I 165, 3; HR. 16; s. vigra, *id.*, H. 17, 2. *Vide* man-saungir, vâpisaungir, *il. söngr*. — 2) *cantus missaticus*: meistari saungs *episcopus, Selk. 14*; sýngja öllum helguu ágætun saungs, Gþ. 3; *in pl. Gþ. 11; Gd. 12. 14; Gþ. 8; Gþ. 9*; sálma s., Nik. 38; saungva bækr *libri missales*, Gdþ. 8. *Vide* lágasaungvar.

SAUNGSTOFA, *f.*, *œdicula cantui destinata* (saungir, stofa), *per tmesin*, Ag. (Einar Gilsson): Saung nam breytir hringa | hugdyggir stofu byggja, ubi *coherent saungstofu*.

SAUNGVARÐADR, *part. pass. compos.*, *cantu circumdatus* (saungir, varðadr a varða), *carminibus amatoris laudatus*: saungvörðun mætr virgo cantata, Korm. 11, 3, ubi er gengum heyrja geirþey of saungvörðaða meyr.

SAUNGVINN, *adj.*, *cantui* (*i. e. rei divinæ*)

deditus, religiosus (saungr 2), *Gd.* 9. *Sic vita Arnii Thorl.* 52: hann var maðr saungvinnu ok siðlútr í kirkjó ok fylgdi veltiðum. *Contra ósaungvinnu a cantu sacro alienus, Grett.* 34, eigi vildi Glúmr til kirkju koma, hann var ósaungvinnu ok trúlauss (*Synl. Bapt.* 173).

SAUPSTRÍÐIR, *m.*, *consumtor jusculi* (saup, stríðir), *Ed. Lóvasina*.

SAURFIRÐR, *part. pass. compos.*, *a sordibus remotus* (saurr, firðr a firra), *it.*, *purus, splendidus*, *Korm.* 3, 10, *ubi referri potest aut ad mēr* (*Kormakum, qui nuper se laverat*), *aut ad geir* (*dat.*) *skarar teius* (*pectinem*).

SAURLIFI, *n.*, *vita impura* (saurr, lif), *seortatio: saurlífs syndir peccata impudicitiae, incestus, Plac.* 19. *Sic saurmeli, sauryði verba spurca, impudica, obscæna, Sks.* 370. 436.

SAURLIFRA, *f.*, *mulier sordida, impura, Ed. Lóvasina*.

SAURNIR, *m.*, *clipeus, SE.* I 572, 1 (særnrir, *Cod. Reg.*, II 478; saurnir, II 562 621).

SAURR, *m.*, *sordes; pl. dat.*, *saurum sordibus, limo, luto, Vsp.* 33. *Occurrit pl. in Stjórn: hreinsa loptit af saurum ok svivíðilígu mannanna verkum, ex Hist. Scholast., it. in nomine prædii Saurar in Keldudalo, GS.* 4.

SAURREIÐIR, *m.*, *vector stercoris, stercorator, serrus* (saurr, reiðir), *inhonesta viri appellatio, Korm.* 22, 5.

SAURSTOKKINN, *part. compos.*, *luto conspersus* (saurr, stokkinn, *part. pass. v. stökkva*), *Mg.* 32, 2. *Idem est leirstokkinn, Hrafnk.* 9.

SAURUGR, *adj.*, *sordidus* (saurr): saurgan mæki gladium sordidum, impolitum, *Hævam.* 83; saurga flotgríði, *Ed. Lóvasina*; hrókr saurugra flóka, *Korm.* 4, 4.

SAUDINS, *Orkn.* 79, 7, *vide sub saudnir*.

SAUDNIR, *m.*, *accipiter, SE.* II 571 (sædnir, II 488); *Ngð.* 81. *Gen. s. saudnis et saudins: saudins vúr statio accipitris, manus, sig saudins vara funis manus, annulus, Orkn.* 79, 7, *vide sigfreyr. Sic variat gen. Óðnis et Óðins, Leiknis et Leikins, Eb.* 28, *Skríðnisenni et Skríðnisenni, Ísl.* I 167, *Eb.* 57.

SAUDR, *m.*, *oris; gen. s. saudar, pl. saudir; Korm.* 3, 9. — 2) *de grege Christianorum, Hl.* 17.

SAUDR, *m.*, *ignis, id. qu. seyðr.* — 2) *gladius (ut eldr, brandr): ek bar saud með naudum, Fg.* 68.

SAVNUU, *pro SUNNU* (av = u), *gen. a sunna sol, Gd.* 71 (*cf. saltönnna*).

SAX, *n.*, *latus navis ab utraque parte proræ, Hl.* 11, 1; *pl. sōx, SE.* I 583, 2 (*F.* X 329). — 2) *gladius, Ghe.* 22; *fox saxa frans, noxa gladiatorum, pugna, gotnar saxa fox homines, Ag. (Einar Gíllsson). Vide compos.: handsax, heptisax, járn saxa.*

SAXA, *f.*, *insula Norregiæ, GS.* 2, *gall gunnlogi, gaman varð Söxu.* — 2) *a sax, deriv., in compos. járn saxa.*

SAXAR, *m. pl.*, *Saxones, i. e. Germani, ÓT.* 26, 4; 30, 1; *Saxa sjót Germania, F.*

VII 329, 3. *In appell. gigantum, r. berg-saxar.*

SAXELFR, *f.*, *Albis Saxonum, SE.* I 576, 2 (*Saxar, elfr*).

SAXI, *m.*, *nom. propr. regis Germanorum, Gk.* 3, 6 (*Norregorum, F. X*; *hominis Gothi, FR.* III). — 2) *sorte fuit cognomen Ulvi Tostii filii, Steci, unde sonr ríks Saxa filius potentis Saxii, Rögnvalds Gothiæ dynasta, Ulvi filius, ÓH.* 92, 9. *Olavio Saxi est lupus (= úlfr), quasi in montibus degens.*

SAXNESKR, *adj.*, *Germanicus* (*Saxar*), *Mérl.* 2, 4.

SÄD, *n.*, *semen, seges, fruges, frumentum* (sá): hinnneskt säd semen cæleste, *Lb.* 5; Fróða säd, *id. qu. Fróða mjöl farina Frodii, aurum, unna c-m Fróða säds aurum largiri, SE.* I 348, 2; orða säd Sónar semen verbale Sonæ, *pöesis, carmen, SE.* I 250, 1, *cf. malt. Seges, frumentum, Altm.* 32.

SÄD, *f.*, *pl. säðir, acus, furfures: þrúnginn säðum furfuribus turgidus, de pane, Rm.* 5. *Verum genus hujus vocis cognoscitur ex Félag.* 1, 50, *kornshýðit eða säðin, 2, 115. 150. 151. 152.*

SÄDR, *m.*, *Odin: Grm.* 46; *SE.* II 472. 556 (*sannr*), *verax, veridicus, cf. sanngetall.*

SÄDR, *adj.*, *verus, id. qu. sannr usurpatur, ut kuðr, tantum in iis casibus, in quibus ð excipitur ab r: s. stillir söltjaldá verus deus, SE.* I 320, 1; *s. drottinn, id., Has.* 25; *verða s. at sögu indicio convinci, imputati criminis reum fieri, Sk.* 1, 48 (*säðr ok eilífr fögnuðr, Ísl.* I 386; þar em ek þó s. at því, *F.* XI 92); *säðrar snilli veræ fortitudinis (liberalitatis), ÓH.* 240, 2; *yfirmaðr vörrar kristni säðrar præses nostræ veræ ecclesiæ, Gðþ.* 5. *In compos. ósäðr. Hinc säðir, Hymk.* 1, *refero ad säðr = saddr, qu. r.*

SÄDR, *m.*, *id. qu. sannr veritas, æquitas: kenna c-m säð quod verum æquumque sit, aliquem edocere, F.* V 249, *cf. F.* III 85, *kenn mēr engan sann.* — 2) *fides, integritas, sinceritas: fylgdi säðr slíko ei rei aderat fides (integritas), i. e. hoc sincero animo profectum est, Am.* 44. — 3) *hospitalitas, benignitas in hospites, advenas: fellzkat säðr sviðri cordata mulier hospitalitatis officia non neglexit, Am.* 6; *säðr var engr fyrir þaðra eo loco nulla præsto erat hospitalitas, ÓH.* 92, 9.

SÄDR, *adj.*, *satur, pro saddr* (ð = dd): *cum gen.: säðr em ek þess ejus (prandii) satur sum, Hl.* 11, 2. *Nom. pl. säðir saturi, saturati, Hymk.* 1. *In compos. ósäðr.*

SÉ, *vide, en, ecce, 2. s. imper. r. sjá viderere; sé þú = sjá þú adspice, Hymk.* 12; *Ók.* 9, 2; *sé nú, Gd.* 46; *sé cum acc., Nik.* 16 (*pros.*, *SE.* I 276, l. 9; *F.* II 184, l. 2; *VIII* 308, l. 5; *XI* 31, l. 4; *SE.* II 20, l. 24). — b) *pro skjá vident, 3. pl. præses conj., Skf.* 26; *Hl.* 18, *cf. exemplum ex Bl. membr. sub verbo ljá, pro skjá vident, 3. s. præses conj., Sk.* 1, 22; *F.* V 82, *var. lect.* 10. — c) *pro skjáð vident, 2. pl. imper.: sé nú, seggji vident nunc, viri, Gk.* 3, 8. *Pros., F.* VIII 119, l. 11, *sé þér eigi videntisne: sé nú, góðir hálsar, F.* VIII 116, *var.*

lect. 6. — d) pro sēð, sup. act., gatat firir-se prævidere non potuit, SE. I 294, 3, ubi Cod. Reg. firir sér. — 2) 3. pl. præ. conj. verbi vera esse, Grm. 53.

SEÁ, id. qu. sjá is, ille, Gdþ. 10.

SÆDAUÐR, adj., mari extinctus (sær, dauðr), Bk. 1, 33.

SÆDRIF, n., adsperso marina (sær, drif), Hh. 17, 2 (AR. II 59, 2).

SÆFA (-i,-ða,-t), sopire, id. qu. svæfa. — 2) mactare, interficere (hodie fere usurpatur de bobus, qui interficiuntur, perrupta spinæ medulla scalpro inter aures impacto, qui mos occurrit et describitur Lic. 27, 49); animalia diis mactata dicuntur sæfð, Eb. 4 (GhM. I 532, var. lect. 17). Hinc de morte Christi: sæfðu lamb guðs lofðar homines agnum dei mactarunt, Lb. 37; it. Stjórn: vor herra sæfði sinn eigin likama til lausnar öllum kristnum mönnum immolavit. Sæfa smala, hjarðir, til hjálpar sér, til hylli guðs oves, greges immolare, Hugsm. 28, 5; 32, 2. Pass. sæfaz immolari, de Christo: Souinn hlýtr at sæfaz hér, synda fyrir þat kíf, Krosskr. Mori, sævaz sútaust sine morbo mori, Isl. I 163, 1; ferð sæfðiz, drengir sæfðuðr occubuerunt, HR. 13; F. XI 305, var. lect. 5. Várir menn hafa sæfs (i. e. sæfz), Gþ. 15, et ibid. 14, sæfa sveitir homines interficere; létum blóðga búka í borghlíðum sæfaz obdormiscere s. sopiri fecimus, Eg. 48, 2 (jarlinn sæfðiz á spjótinu in gæso animam exspiravit, Eg. 53). Vide composita: bensæfðr, valsefandi.

SÆFÁNG, n., utensile maritimum, nauticum, navale (sær, fáng, pl. faung utensilia, instrumenta, impedimenta, tasa), de remis, Hh. 62, 3. 4 (F. VI 309, 2. 3).

SÆFAR, gen. sing. a sær, m., mare, qu. v. SÆFRÍMNIR, m., caper junceti (sef, n., juncus, grímnir 3), lupus (ut hrisgrímnir: sefgrímnis mágar affines lupi, gigantes (Vsp. 36; SE. I 58), brúðr sefgrímnis mága femina gigas, SE. I 292, 3).

SÆFRISNIR, m., caper junceti (sef, grísnir), lupus (ut hrisgrísnir), lectio Cod. Worm. pro sefgrímnir, SE. I 292, 3, var. lect. 15.

SÆFI, m., animus, SE. I 540; ek á fróðan sefa prudentem animum possideo, Fjölsm. 4; snúa öllum sefa animum penitus flectere, Návam. 164; snúiz til sátta sefi animus ad pacem convertatur, Grg. 9; deýfa sverð ok sefa ferrum animumque hebetare, Bk. 1, 27; geta sér slíkan sefa similem indolem animi sibi comparare, Hg. 33, 19; sorgin varð úr sefanum treg tristitia ægre ex animo discebat, Skáldh. 3, 35; sorgmóðr sefi animum, dolore defessus, ek, sorgmóðs sefa ego, animi dolore defessus, Gha. 42. Vide formas sevi, sævi, et compos. móðsefi. Sefa stigr trames animi, pectus, SE. I 606, 1, ubi explicatur: hugar stigu, þat eru brjóst manna. — 2) filius, SE. (ed. Rask.) 199, var. lect. 4 (ex Ob.), qs. sífi a síf unde et sífr frater. Hinc, quisque aliqua necessitudine cui junctus, cognatus, necessarius: hefna sefa necem cognati ulcisci, Hund. 2, 9. 10; sefi Ullar necessarius Ulli, Balderus, Vegtk. 3, ut qui

esset frater Thoris, vitrici Ulleri. Sefi Surtar, Vsp. 43, sec. chart. et membr. 544, necessarius Surti (gigantis), forte lupus Fenrer, nam hæc semistrophæ respicere videtur conflictum Odinis cum Fenrer.

SÆFIR, m., qui sopit, interficit, extirpat (id. qu. sofir i. e. sofir): hlenna s. extirpator raptorum, rex, F. VI 420, 2.

SÆFJA, sopire, sistere, id. qu. svefja, occurrit tantum in infim.: s. sárdropa sanguinem sistere, Hund. 2, 40; s. orðit ljóta sínistræ samam sopire, reprimeré, Skáldh. 2, 44.

SÆFOGL, m., avis marina (sær, fogl = fugl): sæfogla land terra avium marinarum, mare, SE. I 324.

SÆFÖR, f., profectio maritima, navigatio (sær, för), pl. sæfavar itinera maritima: traufð sæfara intitus ad suscipienda itinera maritima, Korm. 19, 5.

SÆFRATTU, non dormis (sefr-at þú), 2. s. præ. ind. v. sofa, suffixa neg. at et pron. þú, Vegtk. 17.

SÆFREIN, f., area animi, pectus (sefi, rein): á sefreinu in pectore, SE. I 250, 1. Aliter S. Thorlacius (Spec. 7, 178): of kon mærrar sefreynu de cognato inclitæ conjugis.

SÆFS, sup. pass. verbi sæfa, = sæfz, Gþ. 15.

SÆFSKULD, f., debitum animi (sefi, skuld), id quod animo commissum, concreditum est, i. e. animi sensa: sorg borgar sefskuldar (acc. pl.), tristitia celat animi debita, i. e. animi ægritudo facere solet, ut homo mentem suam celet, Eg. 56, 2. G. Magnæus divisim construit: ek sef sjaldan i niðerfi Narfa (noct), fel (o: ek) skuldar sorg eyvita borgar celo justam ægritudinem animi.

SÆFUNI, m., ignis maris, aurum (sær, funi), SE. I 658, 2.

SÆFÞEYR, m., humor junci (sef, n., juncus, þeyr): sverðar s. lavatio crinium, a sverðar sef juncus cutis, pilus, coma, Freyja sverðar sefþeys dea crinilavii, femina, cultus studiosa, Korm. 3, 10.

SÆFÞVENGR, m., lorum junci (sef, n., þvengr), gen. s. sefþvengar, exclusio j, pro sefþvengjar: sefþvengar rinvingi aurum, a rinsef (= rinar sef) juncus fluvialis, ulva, rinsefþvengr lorum ultæ, serpens, cujus vengi (campus, terra), aurum, HR. 36.

SEG, pro SEGI, dico, 1. s. præ. ind. act. v. segja: satt er, at ek seg rerum est, quod dico, Nj. 7, 1. Forma intermedia inter segja et seggja. — 2) = sēg, sē eg rideo, 1. s. præ. ind. act. v. sjá videre, conspiciere, SE. I 145, 6.

SEGGFJÖLD, f., multitudo hominum, multi homines (seggr, fjöld), tantum in nom. (et acc.), ÓT. 17 (F. I 92; SE. II 100, 2).

SEGGJA, dicere, pro segja duplicato g, raro occurrit: 1. s. præ. ind. segg dico, Nj. 7, 1, Vers. Lat. var. lect.; inf. seggja dicere, Rekst. 23, quod locum vide supra sub heggja; it. Vers. Lat. Nj. 375, var. lect. v; melrum postulat seggja pro segja, Nj. 7, 3. Part. act. seggjandi qui præcipit, imperat, unde seggjendr sagna rectores, ductores agminum,

de Asis, dat. pl. seggjondum et seggjundum, SE. I 306, 2; 492, 2. Hæc forma verbi prodiit in AS. seggan, Belg. seggen loqui, dicere.

SEGGIR, m., vir, Völk. 7 (sá s.); slíkr s., Eg. 70; kunnan segg, s. inn suðræni, Ghe. 1. 2, ubi sec. usum AS. vertitur, nuntius, legatus; s. enn úngi, inn þri adolescens, Skf. 4; Ghe. 6; Völk. 21; Skirner Freyrum appellat seggr, dominum s. herum, Skf. 5; rusticus, Rm. 21. Seggir, pl., viri, SE. I 530, 558, 2; Völk. 6; Am. 1; Hm. 18; II. 19, 5; F. III 5; II. 32; seggja drottinn virorum dominus, Sk. 3, 5; seggjum kunnr hominibus notus, G. 23; s. álmis, pros. boguadr, vir arcus tractandi peritus, pugnator, Háv. Ísf. 4.

SEGL, m., frustum, pulpa (seigr), v. compos. fjörsegi; Dan. Seje frustum lentum. Surl. 2, 13, sec. cod. chart. EV: (Jón) lét þeim illa sóma, er miklir þóttuz, at stela bitlingum. Þórir kvadz stundum viljaðr á at skera stærri segunum, ubi tó skera stærri segunum grandiora frusta secare, opponitur tó stela bitlingum bucellas furari. Hodie occurrat in smjörvaségi, m., pars lenta carnis in maxilla piscium (gadorum, et talium), alias gleipubein (Lex. B. Hald.); etiam massa concreta, v. c. blóðsegi massa concreti sanguinis: augu hans (hestisins Dúleifals) sýnduz sem blóðsegar, en eldr þótti brenna úr nösnum hans ok munni, FR. III 296. Segv, SE. I 300, 2, legendum puto sega, acc. sing., tóngv segi frustum forcipis, massa ferrea, contus ferreus, coherentibus in dat. afli söðnum tóngu sega massam ferream, ustrind coctam. Cod. Worm. h. l. habet sege, dat. s. a forma segr, qu. v. Alia vocis forma est sīgi, quam vide suo loco.

SEGJA (segi, sagða, sagt), dicere, loqui. Præter hanc usitatissimam formam sunt aliae duæ: a) sega unde 1. s. præs. ind. act. seg dico, Nj. 7, 1; 3. s. segr dicit, F. VI 446, var. lect. 2, sec. Morkinsk.; 447, var. lect. 3; F. X 420, l. 24; 421, l. 5; cum neg. segrat non dicit, negat, Grág. II 214; pass. segzt dicit se, Grág. I 159; imper. pass. segz dic te, FR. I 146, l. 14; Nj. 231, l. 11. — b) seggja, vide supra suo loco. Formæ insolentes: sagat, id. qu. sagt, Merl. 2, 4; sagadr, = sagðr, Merl. 2, 4, cf. hafat = haft. Narrare, absol., distinctum a fregna percontari, Hávam. 28; cum acc., s. konunga dáðir gesta regis narrare, G. 12; s. draum sinn, G. 15; absol., constituere, ordinare, Vsp. 10; s. fríð lausan pacem cui renuntiare, bellum indicare, Od. 18; id. qu. heita polliceri, spondere, s. e-m sætt amorem spondere, addicere alicui, Skf. 23; ek heyrða segja auðvi, qui dicerent, relatum audivi (Dan. jeg hørte sigte), Og. 1; léto-at segjaz non passi sunt sibi persuaderi, Am. 29; sönnu sagðr vere convictus v. merito diffamatus, Ek. 1, 25, vide ósagðr. Cum præpos., s. frá exponere, narrare, cum dat., Vafþr. 42. 43; s. fram eloqui, enuntiare, v. c. i kvæði, Hlas. 46; s. e-m til indicare cui quid, Am. 76; Og. 24; ek segi skótnum til þess id hominibus significo, Korm. 27, 1; s. til e-s alloqui quem, Ghe.

6; s. upp indicere, promulgare, v. c. firum lög, F. II 315, 3.

SEGGJARN, n., ferrum lentum (seigr, járn): segjárnker vel segjárns ker vas e ferro lentissimo, Fjölsm. 27, cf. gresjárn, SE. I 162; it. FR. III 240: þat (sverðið) var gert af gerjární (gresjárni); þat fellr í firði þeim, er Ger heitir; þat kann eigi ryðga né stökkva.

SEGL, n., velum navis, SE. I 583, 1; vargr segls fera veli, ventus, SE. I 330. Segl Óðins, orrustu, sækonunga clipeus, SE. II 428. 512; s. Hildar, Hlakkar, id., SE. I 418, 4; Hs. 6, 4 (SE. I 430, 4); saums segl velum clavi, clavis distinctum, clipeus, SE. I 372, 3, apposite h. l., cum milites describantur per naglfara siglur, malos gladio. In compos., baugsegl, rógsegl. — 2) in ænigmate, FR. I 484, 4, sat ek á segli explicatur in str. sequ. 485, 2, per saztu á arni in foco (vel lapide), ubi var. lect. á veg in via (vel forte á vegg in pariete). Tangit hunc locum Gloss. Nj. sub voce sigldr, unde colligo, auctorem Glossarii segl de via, a sigla salire, Ölf. 96 (Norv. segle velis uti, it. salire), accipere voluisse. Si vero tó segli responder debet tó arni (dat. ab arinn), quid eo faciam, incertus hæreo. Parum præsidii accedit ex segl, lignum parvum oblongum e dura materia, transversim impositum foraminí lapidis molaris superioris (cattilli), subscus ferrea, Félag. 2, 158; nisi rem ita velis animo informare: sat ek á segli insedi subscudi, idem est ac si diceret, insedi cattillo (lapidi molarí). Vel sic: posito segl significare saltum, arn vero projectionem (nam arna est ire), hæc utraque vocabula communem habent significationem motus. Neque vero reticendum est hoc loco, et segl et arinn annumerari rebus ad rem navalem pertinentibus, SE. I 583, 1; 585, 2.

SEGLHUND, m., canis veli (segl, hundr), Mg. 20, 1, duplicem habere potest significatum: a) ventus, sec. SE. I 330 (c. 27), hoc ordine: stöð rundu við seglhund funes stridebant ob (propter) ventum, i. e. vi tempestatis. — b) navis, cf. garnr hoc contextu: stöð við seglhund rundu funes navi alligati stridebant; quam rationem adoptari sub voce rynja.

SEGLMARR, m., equus veli, navis (segl, marr), Bk. 1, 10, ubi dat. pl. seglmörum.

SEGLVIGG, n., jumentum veli, navis (segl, vigg), Sk. 2, 16, pl.

SEGR, m., frustum, id. qu. segi; hinc dat. sege (segi), Cod. Worm. p. 15, eadem constructione atque allata est sub segi. Pl. est segir ut apparet ex Trójum. membr.: at rífa einn sundr í sögi (acc. pl.) in frusta (minutas particulas) discernere quem, vide segr 3.

SÆGR, m., vas grandius, rotundum et amplum, sinum, SE. I 56, cf. ságr, sögr. — 2) mare, SE. I 506, 1; II 453, 4. 536. 602, 2; sægs sól sol (ignis) maris, aurum: sverrir sægs sólur cumulator auri, vir, SE. I 506, 1; unda s. mare vulnerum, sanguis, Ed. Lðvasina ex Vigastyrssaga (Ísl. II 299, 1); sægs sindr scintilla muris, aurum: brjötur

sægs sindrs fractores auri, viri, *Selk.* 12. *Hodie metaph.*, de confusa multitudine, magna colluvie, ut *F. VIII* 392. — 3) *frustum*, *abrupta particula*, *id. qu. segr*, *qu. v.*; hinc *dat. pl. sægum ut adv.*, *particulatim*, *laciniatim*: þótt sjór yfir þík sægum drífi elsi maris adspergine cumulatim superadspergaris, *FR. I* 167, 2.

SÆGRIMNIR, *m.*, *gigas* (*propr.*, *gigas maritimus, occola maris, sær, grimnir*), *SE. II* 615, *pro sökknimir*.

SEGRUND, *f.*, *terra maris, æquor maris, eastum mare* (*sær, grund*), *SE. I* 326, 4, *ubi Cod. Worm. et Upsal. snægrund SE. II* 316, 5.

SEÐAUDIGR, *adj.*, *criminis convictus et damnatus* (*seð = sekt, auðigr*), *Ísl. I* 166, 2, *cf. F. III* 147, 1. 7—8.

SÆHRIMNIR, *m.*, *nom. propr. porci, perpetua Asarum dapis*, *Grm.* 18 (*SE. I* 126, 1); seðjaz sæhrimni lardo ejus vesci, *Vafþr.* 41; vide særimnir.

SEI, *videat*, *pro sjái*, 3. *s. præ. conj. act.* *v. sjá videre*: hver sei betra jarl fjölvitrum jöfra egi quis dynastam videat, multisicio belatore præstantiorem, *SE. I* 668, 2, *ut in sequ. str.*, *hver alí quis alat?*

SÆI, *deriv.* a *sá serere, vide heidsæi*. — 2) *deriv.* a *sjá videre, v. lángsæi*; *it. sannsæi* (= *sannsyni*) *æquitas*, *Ljöse.* 30 (*ed. 1830, p. 105, l. 9*).

SEIGR, *adj.*, *lentus*: seigt járn ferrum lentum (*in frangendo*), *Krossk.* 17, *cf. seg-járn supra. Metaph.*, seigar sáttir gratia tardius reconciliata, *Sturl.* 1, 26. 1.

SEIL, *f.*, *funis, funiculus, lorum*; *usurpatur de tenia s. ligula sagi*, *id. qu. týgill*, *IIkr. III* 322, *var. lect. 12 (cod. D)*, *unde seila-möttull, Svarfd.* 2 (*ed. 1830, p. 118, l. 16*), *id. qu. tuglamöttull (Gloss. F. XII)*. *Hinc ryðmeldis seil vitta aurea vel annulus aureus*, *Egl.* 55, 3; seil rás lorum terræ, *serpens, Merl.* 2, 12 (*cf. fagselli, þvengr*); *s. grundar, id.*, garðr grundar seilar stratum serpentis, *aurum*, nirdir grundar seilar garda viri, *videntur coherere Ísl.* 2. — *b*) *cingulum*: skænar seil cingulum tutelæ, cingulum tutelare, cingulum roborificum *Gridæ*, *Thori commodatum*, *SE. I* 296, 2. — *c*) *absol.*, de loro, habena clipei (*fetill, skjaldarfetill*), *unde seilar sól clipeus, vide sólgagar*. — *d*) *in compos.*, dragseil, þrymseil.

SEILAZ (*-iz, -diz, -z*), *manum extendere, exserta manu aliquo pertingere*: *s. um sund trans fretum extendere manum*, *Harbl.* 26. 27; seilaz út at fiska hlútu manum extendit extra navem mare versus (*poculum mari lacaturus*), *Nik.* 64. *Pros., metaph.*: *s. til loku negotiis alienis se immiscere*, *Grett.* 47; *subst. seiling inepta curatio rei alienæ*, *Ílafnk.* 1839, 22. 50.

SEIMA, *prava lectio*, *in SE. II* 491, 3, *in versu*: Veig, Fenring, Tiqr, Sæima, lege Senja, *qu. v.*

SEIMBRJÓTR, *m.*, *fractor auri, vir* (*seimr, brjótr*); *pl. seimbrjótar viri*, *Mg.* 1, 1, *ubi Cod. Fris. seimbrotar, pl. a seimbroti* (*seimr, broti*), *id.*

SEIMGAUTR, *m.*, *deus auri, vir* (*seimr, gautr*), *Grett.* 30.

SEIMGILDIR, *m.*, *aurum augens, comparsans, vir* (*seimr, gildir*): *dat. sing. seimgildi principii liberali*, *SE. I* 640, 1.

SEIMHRJÓÐANDI, *m.*, *sparsor auri, vir liberalis* (*seimr, hrjóðandi*), *Sturl.* 4, 14, 5 (*RS.* 29).

SEIMIR, *m.*, *serpens*, *SE. II* 487. 570.

SEIMLUNDR, *m.*, *arbor auri, lucus auri, vir* (*seimr, landr*), *Ag. (Einar Gíllsson)*, *de episc. Gudmundo Bono*.

SEIMÖRR, *adj.*, *munificus auri* (*seimr, örr*): *s. seimþverrir, sigrgæðir vir, princeps liberalis*, *SE. I* 660, 1; 332, 2.

SEIMR, *m.*, *aurum*, *Ed. Lórasina; cognatum sími, propr.*, *ut videtur filum metallicum, aureum vel argenteum. — a*) *in sing.*: gjöfláti seims ok hnossa vir auri liberalis, *SE. I* 712, 2; bera bjartan seim undir e-n auro corrumpere quem, *Fsk.* 93, 2; *F. X* 426, 33 (*Shi. X præf. p. 9, not. 1*); seims skerðir, hærðdraugr, þollr vir liberalis, *ÖT.* 31, 1; *Dropl. maj.* 31, 1; *ÖH.* 170, 1; 240, 2; *Fbr.* 33, 2 (*GhM. II* 342, 2). — *b*) *in pl.*: geta, gefa, veita e-m seima aurum largircui, *IIh.* 28; *SE. I* 660, 1. 706, 3; seima slöngvir, viðr, þollr, rýrir vir liberalis, *Nj.* 23, 1; *SE. II* 499, 1; *Ha.* 274; *SE. I* 406, 2; seima lofn femina, *GS.* 28. — *c*) *in compositis*: gull-seimr, lögseimr.

SEIMSKERÐIR, *m.*, *deminutor auri, vir liberalis* (*seimr, skerðir*), *legendum est HR.* 63.

SEIMSTAFR, *m.*, *column auri, vir*, (*seimr, stafr*), *F. VI* 21 (*AR. II* 17, 1).

SEIMTÝNIR, *m.*, *consumtor auri, vir liberalis* (*seimr, týnir*), *Plac.* 20.

SEIMÞIGGJANDI, *m.*, *accipiens aurum, vir* (*seimr, þiggja*), *G.* 45.

SEIMÞOLLR, *m.*, *thallus auri, vir* (*seimr, þollr*), *Íitd.* 16, 1.

SEIMÞREYTIÐ, *m.*, *deminutor auri, vir liberalis* (*seimr, þreytið*), *SE. I* 644, 1, *ubi Cod. Reg. habet sveimþreytið*.

SEIMÞVERRIR, *m.*, *diminuens aurum, consumtor auri, vir liberalis* (*seimr, þverrir*), *SE. I* 660, 1.

SEIN, *incerti gen.*, *tarditas, impedimentum, mora* (*seinn*); *in re incerta puto esse neutr. pl. adjectivi seinn loco substantivi, conferens góð, n. pl. adj. góðr* (*vide hoc adj. sub lit. ζ*), *quod etsi revera n. pl., tamen ut subiectum cum verbo sing. num. construitur. Exempla*: *sein mun verða, allt at greina tardum erit, i. e. longum est omnia explicare*, *Gðþ.* 13; *Krossk.*: *mildi hans (guðs) ok miskunn hrein, mér lát eigi verða sein, loflig orð með elsku honum at greiða. In pl.*: *ein stund verðr opt at seinum una hora sæpe moram facit, adag.*, *Has.* 41. *In compos. friðsein. In prosa*: *lát eigi sein at þér ne moram feceris*, *FR. II* 340; *in þáttir Haldórs Snorrasonar*: *nú var ei sein á konungi til mótsins, þviat hann kom í fyrsta lagi, qui locus se aliter habet F. VI* 239.

SEINA (*-aða, -at*), *tardare, tardum esse serum esse* (*seinn*), *cum dat.*: *verðr mein,*

et því seinum incommodum (periculum existet), si id facere tardamus, negligimus, *Lv. 39; it. cum præpos. at et dat.: síð mun seggr seinna at hróðri vir carmen non differet, i. e. cito absolute, Orkn. 81, 9. Impers. pass. cum infn., seinat er at segja, Am. 26; seinap er at sanina, Ghe. 18. In prosa: svá at eigi verði seinad ne mora interponatur, F. XI 114; kvað þá mundu (þ: vera) of seinat nimis tardatum esse dixit, F. II 195; ofseinnatt hefr þú at segja nimis tardavisti dicere, i. e. nimis sero dixisti, FR. I 196; sed um seinat, F. VIII 162, videtur esse pro um seinan nimis serum.*

SEINFYRNDR, sero vetustascens (seinn, fynaz): seinfyrnd dvergja skip carmina diu duratura, SE. I 252, 2.

SÆING, f., sutura (a verbo sŷja svere): sæing, sem gims Gerðr gerði jarli (með) herða hjúglum sutura, quam femina dynastæ confecit manibus suis, i. e. thorax, ÓT. 43, 3, vide sæng. — 2) lectus, cubile: dat., i. sæingo in cubili, Bk. 2, 22; Gk. 1, 19. In prosa, F. XI 49; Grág. I 326; SE. I 106, quo loco SE. II 494 habet rekkja, mox distinctum a dýna culcita; Gha. 44, um sæing dæma, forte, circa lectum sermones conferre.

SEINKUN, f., mora, impedimentum, SE. II 126, 1 (seina). Pros.: seinkan farar vǫrrar, Sturl. 3, 17; seinkan id. qu. farar-tálmi, Eg. 546, not. q. A seina derivatur verbum senkja (var. lect. Gfl. 122 pro lemja, qu. v.), impedire (unde Dan. sinke), id. qu. seinka tardare (koma seinkaz adventus tardare, Vem. 24; Orkn. 222; seinka mál rem tardare, F. I 74).

SEINN, adj., tardus, serus, segnis: cum præpos. at et dat.: seinn ertu at för þinni segnit capessis iter, Harbl. 48; cum infn., s. at færa qui serius adfert, Korm. 11, 8; cum gen., s. snyrtinóts sökva qui sero venit ad pugnam, Korm. 21, 1, ubi subauditur præpos. til, ut seinn til slíks móts, Hild. msc. 33; seint til vǫnar Vigagl. 7; s. af einu qui sero deponit (memoriam rei); Mg. 17, 2. Seint, adv., sero, hávam. 165.

SEID, impf. verbi síða incantare.

SEIDA (-ði, -dda, -dt), incantamenta exercere (seidr), id. qu. síða, F. I 10; seiddi burtu báru hjardir, greges maris (capturam piscium) ei magica avertere, FR. II 136, 2. Pros., vide incantamentis efficere, Eg. 62.

SEIDBERENDR, m. pl., incantatores (seidr, bera), Hyndl. 31; SE. I 44, 1.

SEIDR, m., pisciculus, SE. I 578, 3; II 623. 480 (non circunitur in 757); seids hryn-leið sonora via piscis, mare, eldr seids hryn-leiðar ignis maris, aurum, vide eldskerðir, Mh. 3, 3. In appell. serpentis: s. hriss piscis fructu, serpens: drengir litu hriss seid dauðan homines anquem mortuum viderunt, Ag. (Einar Gilsson); s. jarðar piscis terræ, de serpente circumteraneo, SE. I 254, 6; dælar s. piscis tallectulæ, serpens, dælar seids dunn culcita serpentis, aurum, vide dunnseidr, Hlas. 44; grundar s., id., grundar seids gjald-gríma sonora persona serpentis, galea terrifica, id. qu. ægishjálmr, SE. I 920, 2. Vide

composita: gjaldseidr, hræseidr, hrokkin-seidr. — 2) in appell. gladii (ut fískr, SE. I 420): sóknar s. piscis prælii, gladius, seidr sóknar seida misor gladiorum, eir, Plac. 37; þrímu s., id., heidendr þrímu seida poscentes gladios, viri, Heiðare. 1, 1; fleina skúrar s., id., svipr fleina skúrar seids impetuos gladii, pugna, Sturl. 7, 42, 7, vide svip-skordandi. In compos., gunnseidr piscis pugna, gladius.

SEIDR, m., incantatio magica, incantamentum: sagði mér á seidi ok saung um þat laungum, ubi á seidi inter incantandum, vel forte rectius id. qu. á seidhljalli e suggestu magico, suggestu incantatorio insidens, F. III 215. Seidr sic describitur Ý. 7: Óðinn kunni þá íþrótt, er mestr mátt fylgdi, ok framdi sjálfr, er seidr heitir: en af því mátti hann vita örlög manna ok órðna hluti, svá ok at góða mönnum bana eðr óhamingju eðr vanheilindi: svá ok at taka frá mönnum vit eðr all, ok gefa öðrum. Scopum maxime fuisse, ut bona quævis a genis bonis, mala a malis exposcerentur (Gloss. Landn.), docet Thorf. Karls. 3 (Ghm. I 372—80; AA. 104—12), quibus locis etiam mentio fit suggestus s. pulpiti magici (seidhljallr), quod ut quatuor columnis innizum describitur, FR. III 319. Cantum certeque carmina magica in hoc genere primaria fuisse, demonstrat locus Thorf. Karls. modo laudatus. item FR. II 506; it. Gullk.: þó at seidkonur saungva eldu, kunnu þær ekki kóngi at segja; seidmaðr explicatur per spámaðr, F. X 378. Gen. seids, sed seidr, FR. II 507; seid, f., occurrit F. II 136. Hinc 2) cantus, it. strepitus (ut galdr): sverða s. sonitus ensium, pugna, Ha. 219, 2; vigra s. strepitus hastarum, pugna, Eg. 47; vigrar seids valr accipiter pugnæ, corvus, vide valnistandi, Sturl. 9, 19, 1; grafnis (gramnis) s. sonitus clipei, pugna: gunnar tanir meidar grafnis seids eiri belliosi, SE. II 198, 1, ubi aliter Ólafur in NgD. 61, 2; s. lögðis læbrautar sonitus clipei, pugna, lögðis læbrautar seids eljunfróðr patiens belli laborum, bellicosus, F. I 194; s. Fjöltnis strepitus Odinis, pugna, Fjöltnis seids þollr præliator, eir, Ísl. II 389, 2, sec. SE. II 428. 512: orrostur má kalla nanni nokkvrð háreykstis skarksamligs, glavm rða hlióm, kænna víð herkleði rða vápn eða hlíf-ar, ok því mærr, at þá skal (má) kænna víð Óðin eða sækonvnga, vel vill.

SÆK, video, 1. s. præ. ind. act. v. sjá videre, suffixo pronomine ek, Ed. 45; Hávam. 153; Eb. 63, 2.

SÆKARLSMÚLL, m., gigas, SE. I 550, 2; II 470. 553. 615; verbo tenuis, promontorium vel rupes nautæ (sækarl, SE. II 22, múll, m., rupes procurrents, prominentia montis), puto, quod rupes quædam montium. in quas conversi gigantes creduntur, piscatoribus pro indicio sint, v. c. Reynisskip (navis Reyneriana), rupes eminens et prominens supra villam Reynir ad radices montis Akrafelli sitam in parœcia Gardensi, toparch. Borgfjordensi, in Islandia meridiana.

SÆKIALFR, m., petitor, arcessitor, qui

petit, arcessit, sectatur, operam dat (sækja, álfir), *id. qu. sækir*: s. *Atals dýra petitor navium, rei navali deditus, vel oppugnator navium, vir, bellator*, SE. I 234, 2, ubi Cod. Reg. habet *søkiálfi*.

SÆKIN, *f.*, *amnis*, SE. I 128. 576, 1; II 622 (non cernitur in 757).

SÆKIN, *f.*, *id. qu. Sækin amnis*, Grm. 27; SE. II 479. *Conjiciunt esse Sequanam Galorum, sed hæc vocatur Signa* Öll. 19, fin., F. IV 61, var. 1, sec. *Indicem Hkr. et F. XII*.

SÆKINJÖRÐR, *m.*, *id. qu. sækir* (sækja, Njörðr): s. *sverða petitor ensium, vir, acc. pl. sækinjörðu*, SE. II 497, 2.

SÆKIR, *m.*, *petitor, actor, occupator* (sækja): s. *sóknar actor cause, accusator*, Eb. 18, 2; *lands s. occupator terræ vel obiens regnum, rex*, SE. I 452. *In appell. virorum*, SE. II 498; s. *síks glóðar petitor auri, vir*, SE. I 622; s. *geira, sárviða, sárþislar petitor hastarum, gladii, præliator, vir*, Hild. 16, 2; *Lr. 12*; *Isl. II 389, 1*; s. *sjófar leika vir navigationum peritus*, Selk. 8. *In compositis*: *bífsækir, bōðsækir, heimsækir, landsækir, málsækir, mensækir, rögsækir, tilsækir*.

SÆKITÍFAR, *m. pl.*, *dū petitores, petentes, petitum euntes* (sækja, tífar): s. *hrings gladium petentes, pugnatōres, viri*, Fbr. 44, 3 (GhM. II 402, ubi in lect. var. *latet vera lectio sækítifum*). *Vide sækítivar*.

SÆKITÍK, *f.*, *canicula appetens* (sækja, tik), s. *solla fera, lupus*, FR. I 296, 2.

SÆKITÍVAR, *m. pl.*, *id. qu. sækítifar*: s. *Svolnis garðs petentes pugnam, pugnatōres, viri*, Isl. I 164, 2 (Landn. 2. 33, 6).

SÆKIÞRÓTTIR, *m.*, *id. qu. sækir* (sækja, þróttir): s. *sundfaxa petitor vel occupator navium, bellator*, ÓT. 26, 4 (F. I 124, 2).

SEKJA, *f.*, *noxa, cædes* (saka nocere), *in voce compos.*, *frændsekja* = ættvig cædes cognati.

SEKJA (-i.-ta,-t), *exilio damnare, multare* (sekr), Eb. 19, 1; 22; Fbr. 44, 3 (GhM. II 402).

SÆKJA (sæki, sótta, sótt), *petere, arcescere; impf. conj. sætta*, Hamh. 14; *sotta* (i. e. sótta), Am. 99. (sækta, pros. F. VIII 90). *Locum petere, ire, concedere, pergere aliquo, cum acc.*: *sóttu djúpan heim háselds profundum mundum alti ignis petierunt, i. e. in tartarum iterunt*, Öll. 171, 2; s. *skríñ scrinium adire, ad scrinium accedere*, G. 38; s. *fold terram bello petere, sibi subjicere conari, repetere*, Mg. 35, 2; s. *sjá (sæ) mare petere, i. e. expeditionibus maritimis operam dare*, SE. I 454, 3; 492, 5; *in hodierno sermone* s. *sjó vel, illa usurpatur de opera in excursionibus piscatoriis impigre vel segniter collocata*; s. *þjör at e-m expetere vitam alienicijus, interficiendi consilio aggredi vitam*, Korm. 5, 3; s. *sök injuriam persequi*, Am. 99; s. *sakir lites persequi*, Hugsm. 19, 1; *þat hefik sótt i slettan Saurbæ ði lucratus sum* (illud mihi incommodi accessit) *in plano Saurbæ*, Korm. 12, 5. *Cum acc. persone, visere, visitare, visum ire, aliquem convenire*: *nú hefir gunnstærir um sóttan landskostár nunc præ-*

liator (Thorgrimur) *visum irit annonæ procuratorem* (Freyum), GS. 5 (aliter Olavus in NgD. 170); *Sigurðr sótti Gjúka ad G. accessit*, Bk. 2, 1; *sækjum jarl adeamus dynastam*, Eg. 82, 4; *skjótti léztu Knút of sóttan mox Canntum convenisti*, Öll. 194, 1; *lét of sóttan hellis bür gigantem adiut, convenit, cum eo congressus est*, SE. I 278, 1; *Hávam. 105*; *hann sótti guddrottinn ad deum dominum irit, concessit*, Mg. 11, 1; s. e-n *at ráðum consilii ergo adire quem*, ÓT. 57, 2; s. e-n *at máli colloqui ergo adire quem*, Gha. 24 (ut koma at máli við e-n); sic pros., s. e-n *at liðveizlu auxilii ergo adire*, Vigagl. 9; *it. opprimere, supervenire*: *margan þat sækir, er minst of varir multos opprimuit, quod minime in mentem venit*, Söll. 8; *cin glöþ* (eitt mein) *sækir hvern jarl unus error* (unum impedimentum, una calamitas) *cuique homini accidit, evenit*, F. IV 196; V 200, 1; *glæpr hefir sóttan mik mihi scelus accidit*, H. hat. 32; *þat er sjálfan sækir quod ipsi homini accidit*, Hugsm. 22, 4; *sótt sækir hólða morbus affligit homines*, Merl. 1, 6; s. e-n *heim aliquem domi visere*, Ghe. 3; F. X 178, 1; *supplicem adire*, G. 35; s. *heim hönd postliminio redire, de reditu in patriam*, Mg. 10, 1; *proprio sensu, in manum redire, de Mjöldnere*, pros., SE. I 344; s. e-t *heima domi suæ petere aliquid, domi suæ habere, i. e. possidere rem, v. c. ágirni avaritiam quasi domesticam habere*, Band. 3. *Intrans.*, *ire, proficisci*: *hinnig sóttag fýsinn huc cupidus veni*, Eg. 82, 3; s. *með sagnir síklinga reggia mandata ferre, id. qu. fara með konungs erindi*, Öll. 92, 10; *de nave, s. sunnan of sæ a partibus meridianis per mare labi*, Hh. 34, 2; s. *neðan ex inferiori loco adscendere*, Si. 6, 3; *landsfólk sótti þær til handa ad te confluit*, Mg. 2, 1. *Etiam in pass.*: *þjóð sóttiz af þramval homines e navi egressi sunt*, Lv. 16; *søkjaz at inter se appropinquare, de sideribus, oppos. lírraz*, Merl. 1, 60; *sækja frá, til abcedere, accedere, ab uno loco in alterum concedere*, Vsp. 13; *til sækja accedere* (ad ædes), Am. 36, *vide tilsækja*; s. *fram progredi in pugna*, Öll. 240, 2. 4; Hs. 2; F. II 314, 2; Ha. 74, 2 (pros. SE. I 190); s. *fram á flótta*, F. VI 385, 2. *Sækja e-t eyrum aurius appetere, captare, lubenter adire*, Ad. 17; *pass.*, *lof sóttiz laus comparata, conciliata est* (id. qu. fækkz), *mihi laus contigit, carmen vulgo laudatum fuit*, F. VI 288; cf. *ibid.* 287.

SEKK, *nomen insulæ in Romsdalia Nore.*, SE. II 492.

SEKK, *video*, 1. s. *præs. ind. act. v. sjá suffixo pronom. ekk* = ek. Orkn. 79, 2. *Cum neg. sækka non video*, Völs. 16; Gk. 3, 7.

SEKKR, *m.*, *saccus, crumena*: *draga sekk saman opes corrader*, Hugsm. 23, 5.

SEKMÍMIR, *m.*, *gigas*, SE. I 551, 1 (pro quo SE. II 471 sökímimir, II 554 sökímimir, II 615 sægímmir).

SÆKONUNGR, *m.*, *regulus maritimus, archipirata* (ser, konúgr), Hyndl. 16; *leið sækonunga mare*, SE. I 324.

SEKORN, *n.*, *granum maris, lapis* (ser,

körn), *legendum puto* Korm. 19, 8, *pro sem korn*; cf. *flóðkorn*.

SEKR, *adj.*, *criminis convictus* (søk): *cum gen.*, s. *glæps sceleris reus*, *Hiid.* 30, 2; *cum præpos.*: s. of (= *uni*) *sauði raptarum orium reus*, *II.* 32.

SEKT, *f.*, *reatus* (sekr): *sektar orð damnatio, condemnatio*, *IIas.* 33; *pl.* *sektir peccata*, *IIas.* 21.

SEKVI, *m.*, *hostis*, *SE.* I 536, *vide* sökvi.

SEL, *n.*, *astiva* (*inserit j ante a, u*), *F.* II 249, 3.

SÆLA, *f.*, *fortuna, felicitas, salus* (swell): *sér til sælu halda guðs lög in animæ salutem*, *F.* XI 298, 1; *vita beata, placida, quietæ, hljóta sælu vita quietæ frui*, *Vigagl.* 26, 2; *hljóta sælu felicitatis fructum capere*, *Bk.* 2, 16; *syni þínum verðrat sæla sköpuþ. filio tuo felicitas non continget*, *Sk.* 2, 6; *bona fortunæ: týna sælu sinu fortunes, opes amittere*, *Bk.* 2, 56; *sjá til sælu exspectare opes ab aliquo*, *ÓT.* 17. *In compos.*: *farsæla, fessæla, fullsæla, vide et formam sæli*. — 2) *nomen insulæ Norvegiæ, id. qu. Selja*, *SE.* II 492. "*Plures sunt in Norvegiæ insulæ, nomine Seldu*", *Munch*.

SÆLAZ, *depon.*, *se beatum reddere, se beare* (swell): s. á svikum *fortunas et opes sibi per dolum comparare*, *Hugsm.* 18, 6.

SÆLBORINN, *natalibus beatus* (swell, bera): *de regina*, *Am.* 46.

SÆLD, *f.*, *felicitas, beatitudo* (swell): *sældar graunr fortunatus ille rex*, *FR.* III 28, 1, *ut Sk.* 523, 526, *sældar líf vita beata. Vide compos. vesöld*.

SÆLI, *f.*, *deriv. a swell, vide compos. gagnsæli; sic* ársæli, *f.*, *de Haledane Nigro*, *Fsk.* 2: *svá var mikil ársæli Hálfðanar, et mox: þeir trúðu því, at ársæli hans myndi jannan með honum vera, hvert sem hann væri lífs eða dauðr*.

SÆLINGR, *m.*, *vir liberalis*, *SE.* I 532; *Eb.* 19, 6; *konr sælinga rex*, *F.* XI 215, 2. *Vide vesalingr*.

SELJA, *f.*, *salix caprea*, *SE.* I 334, 408, II 482, 566; *FR.* II 336 (*Itin. Eggerti p.* 511; *Félag.* 1, 8); *selju gandr lupus salicis, ventus*, *Eg.* 60, 3; *selju rakki canis salicis, ignis*, *IIa.* 114, 2. *In appell. feminæ*, *SE.* I 334; 408, *v. c.* *selja reyrþvengs rastar, gulls, mens sælix auri, monitis, femina*, *SE.* I 408, 3; *Grett.* 27; *IIR.* 53. — 2) *quæ tradit, dat, largitur, distribuit* (selja, *verb.*), *vide* ölselja, *ut in hodierno sermone vulgari matsetja, f., dispensatrix cibarium*, *Eb.* 92, *Ljóst. et Dropl. maj.*, *unde matseld, f., præparatio et distributio cibarium*, *Eb.* 51. — 3) *nomen insulæ in prov. Norvegiæ Nordfjord a meridianâ parte promont.* *Stat.* II 492.

SELJA (sel, selda, selt), *vendere*: s. sverð við súlli, vörn við verði, bróður hrer við baugum *gladium obsonio, arma pretio, fratris funus annulis vendere*, *Snegl.*; *F.* XI 43; *Sonart.* 15. *Idem sensus erit verborum*, *Hævam.* 142, *við hleifi mik seldo, ne við horni-gi nec me libo, nec me cornu vendiderunt, ubi vertunt, nec libo me bearunt, et Olavus per antiptosisin dici putat pro seldo mæri hleif*

panem mihi dederunt. — 2) tribuere, imper-tire, concedere, dare, alienare, utendum dare, tradere: s. sverð *ensem alienare*, *Æd.* 42; s. *sjáðrham tradere, utendum dare*, *IIamh.* 4; s. *e-m e-t dare, tradere cui quid*, *Fjölsm.* 31; s. *e-ni aura (at) eiga munos alicui possiden-dos dare*, *Bk.* 2, 35; *selr of sigr at þýlja söknastrær mæri særi occasionem mihi dat vic-toriæ celebrandæ*, *Mg.* 36, 3; *önnann selr þeygi bragar geiri efni annars femina poelæ aliam ansam non præbet, i. e. id ipsum a femina significatur, me brevi moriturum*, *GS.* 13; s. *e-ni e-n at gislingu obsidem dare*, *Vafpr.* 39; *seldi Nipahi skálar tradidit*, *Völk.* 22; s. *e-m e-t comedendum apponere*, *Am.* 79; s. *fjör, ut láta vitam perdere, amittere, mori*, *sízt fjör seldak ex quo vitam amisi*, *F.* VI 376, *vide* fjörseldr; s. *líf við dauða vitam morte vendere, vitam cum morte commu-tare, i. e. cadere, mori*, *Sturl.* 7, 30, 5; s. *e-m haus, id. qu. færa e-m höfuð sitt vitæ necisque potestatem in se tradere alicui*, *ÖH.* 140, 2; s. *e-m eida juramenta cui dare*, *II.* Br. 6; *seldoz eida juramenta dederunt inter se*, *Bk.* 2, 1; s. *kjark fortitudinem expro-mere*, *RS.* 11; *seldr Öðni Odini venditus (pro sputo vel sermento cervisiæ), promissus, dicatus*, *FR.* II 26. *Cum præpos.*: s. af (o: hendi), s. af áburgð *sina fidem interpositam renuntiare, se amplius rei alicujus obsidem fore negare*, *F.* II 219, 3; s. *fram proferre, tradere (litteras)*, *Am.* 4; s. *út föðrleifð sina aliis tradere, abalienare*, *Mg.* 17, 9, cf. *F.* VI 44, 1 et *F.* XII ad h. l.

SÆLKERI, *m.*, *vir liberalis*, *SE.* I 532; *pl. sælkerar*, *ibid.* 558, 2. *Hodie voluptarius (sæla, kerir a kjösa, quasi qui vitam delicio-sam amat)*.

SÆLL, *adj.*, *felix, beatus, saluus, fortunatus; compar. sælli magis fortunatus*, *Bk.* 2, 18; *superl. sælastr*, *Gd.* 27, *sælstir*, *SE.* II 204, 1. *Biðja sælan sofa orare, ut (de-functus) saluus dormiat*, *Bk.* 1, 34; *verri ek sæll, ef beatus essem, si*, *Orkn.* 80, 4; *sæll ek þá þættumiz, cf.*, *IIm.* 20; *sæll er hverr, er beatus est, quicunque*, *Am.* 103; *hverr manna er sæll, er*, *G.* 63; *sæll er hinn, er*, *SE.* I 612, 1; *Hævam.* 8, 9; *hann lífi sælstr und sólu*, *SE.* II 204, 1; *hún lífi sæl und sólar setri*, *Orkn.* 80, 5; *hitt er sýnna, at sælir muni dyggvir menn, þó deyri*, *Hugsm.* 33, 2; *sæll af sonum, frendum, fæ, verikum a filiis, cognatis, opibus, operibus beatus*, *Hævam.* 69; s. *drottinn sólar hauds, de Christo*, *Lb.* 23; s. *Thómas, Gd.* 21; *settum þann sælan, er sér nè áttiþ eum fortunatum (beatum) reddidimus, qui*, *Am.* 97. *In compos.*: *alsæll, ársæll, dauðsæll, fangsæll, feng-sæll, gagnsæll, kraptæll, kynsæll, lofsæll, orðsæll, rómsæll, sonsæll, vegsæll, versæll, vesæll*.

SELLA, *verb.*, *conglobari* (*v. Lex. Dan. Molbechii sub voce Selle*), *RS.* 27, *quo loco Sturl.* 4, 14, 3 *habet svella intumescere, tur-gescere*.

SÆLLÍFI, *n.*, *voluptas* (swell, lífi), *Hugsm.* 28, 2.

SÆLLÍFR, adj., voluptati deditus, voluptarius (sællif), Merl. 1, 52.

SÆLLIGA, adv., deliciose, delicate, laute (sælligr): lifa s. laute vivere, FR. I 495, 3.

SÆLLIGR, adj., beatus, fortunatus (sæll): sælligt setr sedes amæna, de Alcheimo (Grm. 5), sede Frey, Æd. 43, ubi vertunt sedem splendidad, sec. scriptiorem Cod. Reg. sællit, qs. sjáligi conspicuum, spectabile, splendidum domicilium.

SELMEIN, n., Hg. 7; F. I 27, 2, incertæ interpretationis; Olavius: noxa salicis (selja, mein), bernicla (= anser leucopsis, helsingi), quæ salicem perforare credebatur, unde selmeina trjóna lingula berniclarum, id. qu. Helsingja eyri. F. Magnusenius in Hkr. VI selmeiu flumen phocarum, mare (selr, mein, f.), selmeina trjóna lingula, aqua marina circumdata. Aliam interpretationem hujus loci vide Ind. Landn. sub voce tīngl. In ShI. I 31, selmein noxa phocæ (selr, mein, n.), putari homonymice esse id. qu. Selund Selandia, et selmeina trjóna lingulam Selandie; sed obstat numerus pl. selmeina; itaque in F. XII (ad F. I 27, 2) rediti ad sententiam Olarii, significari h. l. Helsingorum lingulam (Helsingjaeyri), sed indirecte, a selmein noxa impedimentum phocarum, ob capitarum phocarum. Allusio homonymica ad nomen Helsingja eyri ideo locum habere non potest, quod hoc nomen in vetustis monumentis non occurrat, sed ejus loco Haleyrri.

SELR, m., phoca, vitulus marinus, Selk. 3 (GhM. III 318).

SELREITUR, f. pl., lacinie phocæ (selr, reitur, vide Lex. B. Hald. sub reita), per contentum, phoca semianimis, Htd. 15, ubi forte pro selreitur legendum sit sel reitum (i. e. reittum, part. pass. a reita vellicare, lacerare): mörva mýgir fékk sár af reitum sel vulnus accepit a phoca irritata, lacerata. P. Vidalinus in Fornyrði Lögðókar, sub voce Orkneyjar, h. l. vertit selreitur per phocam sauciam. Verti quoque potest selreita vellicio, morsus phocæ (selr, reita).

SELSKRÍPI, n., monstrum phocinum (selr, skrípi), Gdþ. 26, id. qu. Selkolla, de quo monstro agit carmen Selkolluvisur in vita episc. Gudmundi Boni, confer interim Synt. Bapt. p. 150—51.

SELUND, f., Selandia, insula Daniæ, SE. II 492. Etiam Sælund: létu herjat alla Sælund totam Selandiam populatus es, Hh. 19, 2 (F. VI 175, 1). Vide Sælundr.

SELUNDBYGGJAR, m. pl., incolæ Selandie (Selund, byggji), F. VI 429, 1.

SELUNDMÆR, f., virgo, femina Selandica (Selund, mær), F. VI 80, 2.

SÆLUNDR, m., Selandia, id. qu. Selund, qs. lucus maris (sær, lundr); gen., Sælunds mær, byggjar femina, incolæ Selandie, Mg. 32, 1; Hh. 104, 1; til slétt Sælunds (Sælunds, ÓH. 155, 2), F. IV 351, 2 (pros. F. I 27; dat. Sælundi, F. I 115); acc. Sælund, F. I 28, 2.

SÆM, 1. pl. præs. conj. act. v. vera esse, Skf. 7; F. V 92, 2, var. lect. 5.

SÆM, partic., 1) adverbium: a) similitudi-

nis, ut, sicut, velut, Hávam. 23; ÓH. 170, 2; prout, Vsp. 10; Hávam. 139; jafnhátt upp sem quam, ac, atque, SE. I 286, 1; jafnrammr sem æque fortis ac, Vafþr. 2. — b) in comparatione, ut, sicut, tanquam, quemadmodum, Hund. 2, 35. 36. 41; Gk. 1, 17 18; Gha. 2; Hm. 4. 21. 29; Hávam. 78. 90; Hund. 1, 6; Sonart. 4; SE. I 242, 1; 320 2; þá er sem, Korm. 5, 3; svá es sem, F. VII 238; sem þú, Krossk. 26; F. VI 180 1; vara sem, Korm. 13. 18. 20; ÓH. 263 2. — c) hnc pertinet: lét sem veri dicit esse, ÓH. 92, 18; præcedente comparativo, quam, Ghe. 16; cum superl.: sem bráðast skjóttast quam celerrime, quantocissime, Eg. 47; Korm. 16, 2. — d) copulativa, fere = ok: löndum sem mönnum, Mg. 10, 1; hendr sem fætr, SE. I 372, 2; unga brúði sem Þóri, Isl. I 248; skilja brag sem leika, Htd. 4; sic et ÓT. 21, 1; 40, 2; Ad. 9. 19; Ód. 12; sem ok ut et, Korm. 6, 3; auman svá sem sælan, SE. I 514, 4. — e) temporale, cum, quando, pro þá er, þegar, F. VII 238, sic et in prosa, F. VII 148. 156. 162; Eg. 44. — 2) relativum, indecl., ut er, Am. 78, 81, ubi sem id quod; Krm. 29; Lb. 8; G. 7; F. IV 371; þær sem quas, Söll. 68; Gd. 37; SE. II 226, 3; vide sems.

SÆMA, f., honor (sómi): væmr, sá er sæma var víða frátekin nebulo, cui honor multis locis creptus fuit, i. e. homo nauci, vulgo nihili aestimatus, Grett. 13, ubi alii vonir — sóma honore privatus, eodem sensu.

SÆMA (-i,-da,-t), decorare, ornare (sómi): minn veit ek boga bekk sæma arcum meum sedile decorare scio, Ghe. 7, arcus enim super sedilibus suspendebantur splendoris gratia (Ed. Sæm. l. c.); spáðómr nam sæma G. facultas divinandi eum ornavit, facultate divinandi præditus erat G., Gd. 17; morginstjarna sæmir þik fögru dæmi stella matutina te pulchro exemplo ornat, i. e. tu stellam matutinam refers, ei similis es, Gd. 70; sigri sæmðr victória ornatus, decorus, Ha. 266, 1. Vide ósæma. — 2) impers. cum dat. pers., decere: betr sæmði þér þóttu te deceret, tibi conveniret, II. Br. 1. — b) satis esse, sufficere: ek kvað einn drottinn sæma mér senn dizi, unum tantum dominum uno tempore sufficere, ÓH. 170, 2, nisi malis: dizi mihi convenire, uno domino uno tempore uti. — 3) probare, approbare, comprobare, c. acc.: landkarlar létu gram varla sæma lög dixerunt rustici, regem minime leges observare, F. VI 339, 1. In approbanti significati est F. VIII 215, var. lect. 2: þótti öllum einsætt at sæma svá, sem hans vili stóð til = sýndiz öllum þat at róma, sem þeir sá hans vilja til; F. IX 336, var. lect. 4: en kvaðz þó þat vilja sæma fyrir sakir félagskapar ok friðar dicit se id probare velle; cita Thorlaci Sancti, 19: mun ek ok eigi fyrirdæma framferð biskupa vorra hér í landi, er sæmdu þann landsins síð, at leikir menn ræði þeim kirkjum, etc.; Anecd. præf. p. 30, ubi sæmdu vertitur, suis suffragiis confirmantur; F. VII 8, ósæmanda non ferendum, tolerandum. — 4) Gd. 66, ástleysi

mun vart at vísu | valda því með synda gjaldi, | hátíð at með sagnvæm sætum | sæmir eigi þat gæð vill dæmi, i. e. vart ástleysi með synda gjaldi mun at visu valda því, at hátíð með sætum saungum sæmir eigi þat dæmi, (sem) guð vill, ubi sæma in signif. 1. accipiendum videtur, a: quod solenne festum cum dulcibus hymnis non condecorat exemplum a deo propositum.

SEMD, f., amnis, SE. I 577, 2; II 563 sèmd, II 623 prave junctim valinsmað, II 480 sèmd.

SÆMD, f., honor, decus (sæma); etiam sèmd, ut SE. I 174, sec. Cod. Reg.; s. var at slíku talia decori erant, Am. 93; etiam in pl., flóðr sèmdum honore privatus, Grett. 61; sèmdir, pl., facta gloriosa: lof þengils sèmda laus regionum præclare gestorum, Ha. 325, sec. F. XII et Shl. ad h. l.; sèmd decenter factum, officium, de ministeriis ad rem domesticam aulæ pertinentibus, vinna s., Bk. 2, 47; sèmdar dagr dies gloriosus, honorificus, Ha. 255, 4; sèmdar fúss honoris cupidus, generosus, Ha. 294; sèmdar maðr vir excellens, Gd. 6; frægir sèmdar menn, Skáldh. 7, 57; sèmdar orð bona fama, sèmdarorðalauss bonæ famæ experts, Fjölsn. 3; sèmdar lauf honor, melon., v. lofgrönn; sèmdarverk insigne factum, Gd. 24.

SÆMDARLEYSI, n., dedecus, Band. 3.

SÆMILIGR, adj., decens, conveniens, honestus: s. diemi, ráð, sómi, Gd. 27. 73; Gþ. 7; s. sauðageymir opilio præstans, excellens, Gd. 31; s. til eptirdæmis, Gd. 48.

SEMILL, m., qui componit, conformat (semja): lýða s. conformator hominum, qui hominum ingenium excitat, FR. I 465, 1.

SÆMINGR, m., Sæmíngus, filius Odinis, SE. I 554, 1 (F. IV 3; Y. 9; SE. I 28).

SÆMINN, decorus, vide compos. alseminn (sæma, sómi).

SÆMIR, m., qui decus et honorem conciliat (sæma): s. gunnveggjar rekka honorem militibus (hominibus) parans, vir princeps, SE. I 306, 1, ubi dat. sæmi, appos. tǫ þorleifi.

SEMJA (sem, samda, samit), componere (sam-saman), constituere, ordinare, parare: s. sér brúðhvilu parare sibi, Mk. 14; imper: sem munn ok varrar til hróðrar os labiaque ad pœsin compone, Ls. 1; s. dóma judicicia ferre, jus dicere, Vsp. 58; s. frið pacem constituere, facere, Sic. 13; samidr friðr, Merl. 1, 43; s. svik neclere fraudes, SE. I 256, 2; Facere, efficere: s. hól modum servare, Ód. 26; mungát semr æði ingenium excitat, FR. I 465, 2; s. maðr, Óðins öldu facere, componere carmen, SE. I 682, 2; Nj. 92, 1; s. hildi facere pugnam, committere prælum, ÓT. 96, 1; 97, 2 (SE. I 468, 4); s. sverða seið, id., Ha. 219, 2; s. vígra dunor, id., Sturl. 7; s. safna leik, id., Drps. ; fólk samdi fullsterk herfaung milites strenue pugnarunt, SE. I 648, 1; s. e-m písl cruciatum (incommodum) adferre alicui, Sturl. 8, 2, 1.

SÆMLEITR, adj., ad aspectu decorus (sæmr, -leitr), de radio solis: s. sólar geisli, Ghr. 14.

SÆMORN, f., nom. propr. fluvii, nescio cuius, H. hat. 5.

SÆMR, adj., decens, conveniens (sómi); compar., sæmri, sòmri (i. e. sòmri), superl. sæmstr, sòmstr (i. e. sòmstr): veria þat sæmt non deceret, indignum fuisset, Sk. 3, 8; sæm dæmi exempla convenientia, congruentia, i. e. paria, similia: ef þess eru sæm dæmi und erkistóli els si modo ejus rei paria existunt exempla sub cælo (in terris), F. VI 419, ubi Fsk., 140, 3, var. lect. 3 som (i. e. sòm) ef þess væri dæmi (i. e. dæmi) si modo existerent v. existerent possent. Compar., sòmra er magis decet, convenit, Hund. 2, 26; sæmra veri magis deceret, Sk. 1, 5; II. hat. 34; heldr er sòmri hendi þeirri meðalkalli multo convenientior, Hund. 2, 2; hvar mun sveinninn sæmri, en at síns föðurs örrum quis locus puero magis convenit, quam patris focus (lares patrii), Landn. 5, 6; sæmri væri Goðrún magis ei conveniret, magis eam deceret, Bk. 2, 57, pro sæmra væri Goðrúna. Forte Lb. 47 pro samr conjiciendum sit sæmr dignus. Superl., sòmstr maxime decorus, spectabilis, de circulo clipei, SE. I 428, 2; hvat honum væri vinna sæmst quid factu decentissimum sibi esset, Bk. 2, 13. In compos. baugsæmr.

SEMS, Am. 103, conflatum ex sem þat es ut id quod, quemadmodum unz conflatum est ex um þat es: slikt sems tale, quale, Am. 103.

SEN, n., sensus (ex Latino mediæ ævi desuzum, in quo sensus sæpe sententiam significat, vide Gloss. SE.). — 2) sensus pius, mens pia, pietas, devotio (sensu eccles.): sen var í hjarta hánun devotio (pietas) ineral animo ejus, Ag. (Arngrimr) qui locus conferendus est cum Sturl. 3, 17 (p. 221).

SENDA, f., stratum terræ arenosum (sandr), in sermone hodierno. Hinc poët., terra: myrkðanar s. obscura piratæ terra, mare, víð (= víðr) myrkðanar sendu lignum maris, navis, SE. I 474, 3.

SENDA (-di,-da,-t), mittere; perf. inf. act. sendu (= hafa sent) misisse, F. III 30; s. boð nuntium mittere, Am. 2; ÓH. 23, 1 (F. III 10); F. II 203, 2; s. mann legatum aliquo mittere, Ghe. 1. 3; de mittendis sacrificiis, Hávam. 147, vide ósent; s. menn at grundu húmi prosternere, Ilg. 10; s. Gauti sverðbautinn her ad Odinem mittere, ad Valhallam mittere, i. e. leto dare, Ilg. 5, 1; s. e-n á húsgáug domo quem ejicere ad mendicationem, Isl. II 24, 1; s. at e-m, imper., sentu at Saxa arcesse, advoca Sazium, id. qu. sentu eptir, Gk. 3, 6. Pass., sendaz inlter se mittere, invicem mittere: senduz færlugi infestis se animis invicem petebant, Am. 85.

SENDIBODI, m., legatus (senda, boði), Lil. 27.

SENDIMADR, m., legatus (senda, maðr), Gd. 72 (apostolus); pl. sendimenn legati, Am. 4; ÓH. 92, 10 (AR. I 326, 3).

SENDIR, m., qui mittit, missor (senda): flotna s. missor virorum, qui classiarios in expeditionem mittit, rex, F. VI 44, not. 2,

ubi gen. sing. sendis; s. bylgu cims missor auri, vir, Skáldh. 3, 44, ubi acc. pl. senda; s. Illakkar els skíða missor gladiorum, vir, F. II 87, 2; s. seima missor auri, vir liberalis, Fsk.; s. sundreins missor navis, vir, Sturl. 4, 20, 2; s. sævar báls (auri), vir liberalis, ÓT. 13, 2; s. víka elds, id., ÓH. 172, 1; s. þilblakks vir rei navalis peritus, ÓH. 50, 3. In compos.: auðsendir, baugsendir, fursendir, glaðsendir, gullsendir, hoddsendir, hyrsendir, valsendir.

SENDLÍNGR, m., tringa maritima (Fab. Prodr. 287), SE. II 489, = hod. selningr tringa cinereo-fusca (Félag. 1, 18).

SENDU, perf. inf. act. v. senda, id. qu. hafa sent misisse, F. III 30. — 2) gen. sing. toú senda locus arenosus.

SÆNG, f., cubile; lectus: gánga í s., Korm. 196; sængr, f., id., conjectura Raskii Bk. 1, 30, pro saungr. — 2) id. qu. sæing, F. I 173, 1; XI 137, 1, o: sutura.

SÆNI, n., id. qu. sgni, in haptasæni, SE. I 466, 3, sec. SE. II 590, 6; vide sgni.

SENJA, f., Senia, insula Halogæ in Norvegia (hod. Senjen), SE. II 492.

SENJOR, m., dominus (vox Gall.), SE. I 514, vide sinnjor.

SENN, adv., simul: allt er senn, ef simul atque, Hávam. 17; Grm. 23. — 2) uno tempore, eodem tempore, F. II 274; ÓH. 170, 2; Gd. 16. — 3) statim, mox, Gha. 36; Has. 52. Vide formam seðr.

SENN, visus, conspectus, part. pass. v. sjá videre, F. X 78; Gd. 13; SE. II 236, 2 (sjenn, ibid. 236. 238; F. X 78, var. lect. 2), sed sen cum simplici n, Ha. 291, 2; F. X 78, var. lect. 2; II 282; Sturl. 5, 44, 1.

SENNA (-i,-ta,-t), loqui, colloqui, sermocinari, Hyndl. 8; þat erumk sent id mihi dictum, relatum est, SE. I 242, 5. — 2) contendere, altercari: s. við e-n um e-t, Hymk. 28; Hávam. 127; Hugsm. 11, 3. Pros.: Loki senti við goð öll, SE. I 336; s. við heima-menn jurgare cum domesticis, Nj. 52.

SENNA, f., sermo, SE. I 544. — 2) jurgium, Ghr. 1; pl. sennor ríxæ, correctio A. Magnæ, Bk. 1, 30, pro saungr (prave); dólgs senna ríxæ hostis vel cum hoste, pugna, at dólgs sennu in prælio, ÓT. 124, 1; flokka s. jurgium militum, id., flýtir flokka sennu incitator prælii, vir, Nj. 62; geira s. ríxæ hastarum, pugna, Nj. 131, 2; málma s., id., Hálfr.; sverða s., id., Korm. 11, 3; linnr sverða sennu serpens pugna, gladius, SE. I 606, 1; sverðs sennu svipunnr vir, Fbr. 22, 4 (GhM. II 298); vápna s. ríxæ armorum, id., at vápna sennu in pugna, ad pugnam, ÓT. 120; Mg. 31, 2; Nj. 93, 1; Grett. 86, 3; örva s., id., heyrja örva sennu prælium committere, Sturl. 9, 19, 2. — 3) absol., pugna: sannjörðungar sennu pugnatores, Ód. 23, nisi malis sann h. l. deducere ex Saðr Odin, et senna Sanns jurgium vel metaph. strepitus Odinis, pugna. — 4) vide composita: ljórsenna, hyrsenna, oddsenna.

SÆNSKR, adj., Sæcicus, id. qu. svænskr: s. maðr, jöfurr, G. 41; Y. 36; sænsk þjóð,

Sæci, Y. 31, 2; sænskar bygðir, Mg. 2, 1. In Grág. I 188 scribitur sænskr.

SER, serit, 3. s. præ. ind. act. v. sóa serere: ser akr agrum conserit, SE. I 398, 2, ubi Cod. Worm. sær, id. Impers. cum dat. subjecti, spargi, effundi, defluere: skjöldungs skúrum sær niðr pluviae Skjoldungorum deorsum sparguntur, i. e. tela decidunt, SE. I 664, 2.

SER, m., id. qu. sær mare; gen. sefar, sevar, vide hræser, hrynsr; sefar hrafn corvus pelagi, navis, sefar hrafn beinandi incitator navis, vir, Vigagl. 21, 2; hinc sekorn, qu. v. Sic Bl. membr. 7: eigi sæku þau at þau gengi a se non sidebant, etsi mari ambularent, de Adamo et Eva.

SER, sis, 2. s. præ. conj. act. v. vera esse, Vafpr. 4. 6. 7; Æd. 15; Bk. 2, 29; Gh. 2, 40; Hávam. 114. 128. — 2) videas, conspicias, intuearis, 2. s. præ. conj. act. v. sjá videre, Sk. 1, 29; Bk. 1, 28. — 3) dat. pron. reflexivi sín, qu. v.

SÆR, m., mare (vide ser, m.), SE. I 494. 573, 3; Grm. 40; cum artic. særinn, ibid. 378; sær gekk af afli, SE. I 500, 1; acc. sær, Hávam. 157; dat. sær, Gh. 2, 21, sed sævi, Ísl. I 162, 1 (F. III 148, 2); gen., sefar, sævar, Hávam. 63. Gen. pl. sæva, Hávam. 53; SE. I 312, 4; alii casus pl. non occurrunt. In prosa occurrit gen. sing. særs, in Sognsærs, F. IX 336. In appell., sær dýra mare ferarum, terra, SE. II 162; sævar bál flamma maris, aurum, cuius sendir vir liberalis, ÓT. 13, 2; sævar bein os maris, lapis, id. mons, skatnar sævar beins homines monticolæ, gigantes, vinr sævar beins skatna amicus gigantum, Odin, Y. 9; ara sær mare (i. e. liquor, potus) aquilæ, sanguis, ara sævar greddir desiderium sanguinis excitans, ara sævar greddir hrægamms desiderium sanguinis aquilæ excitans, bellator, SE. I 488, 1; fleina sær mare telorum, sanguis, fleina sævar fur ignis sanguinis, gladius, vide furherðir, ÓT. 97, 2. Sær mare, pro Ægere, deo maris, sævar niðr frater Ægeris, ignis, Y. 17. De fonte Urðarbrunnr sub æsculo Ygdrasile sito, Vsp. 18, unde Paræ dicuntur byggja Urðarbrunn habitare fontem (i. e. in fonte) Urdæ, SE. I 76. De lacu: sævar strönd ripa lacus = vatströnd, Völk. 1. Forte ad hoc vocabulum referendum sit sæva, gen. pl., Hávam. 53, in adagio: litilla sanda, litilla sæva, verbo tenus, exiguarum arenarum, exiguarum fluctuum, nam sær et sjór tam in sing. quam in pl., de fluctibus, præsertim grandioribus, etiam hodie usurpatur. Verba adagi, per brachylogiam expressa, sic in-formo: þar sem vãn er litilla sanda, þar er vãn litilla sæva ubi parvæ arenæ (brevia) expectantur, ibi parvi fluctus expectantur, quod in re maritima verum esse docet experientia. Nexus vero inter str. 53 et 52 talis, puto, est: cum plerique homines sint imprudentes seque ipsi recte æstimare nequeant, favor eorum parvo munusculo emendus est, nam magna munera facile eorum superbiam excitant, dignitatem suam ex magnitudine

muneris reputantium: ut enim parva arena parvos fluctus spondent, sic parvorum munerum modestia comes, et ex opposito, magna munera superbiae fomes. Aliam rationem vide infra in sævi. Vide compos. bensær, hærðsær, hrunsær, ræsær, et formus ser, sjær.

SÆRA (-i,-ða,-t), vulnerare, sauciare (sár), *Hávam. 154; perf. ind. pass., hefi særz vulnere affectus fui, Gp. 15, ubi al. sæfs; særa scribitur söra (i. e. sgra, sára), Grág. II 92. 93. Metaph.: s. mörnar blik aurum largiri, liberalem esse, SE. II 498, 4; s. sefþvengar rinvengi, id., HR. 36; særendr hringus annulum sauciantes, in frustra dissecantes, viri liberales, G. 22. In compos. fæsærandi.*

SÆRFR, m., serpens, SE. II 487, sed II 570 þor víðnir, særfr habet una voce viðskefr.

SÆRHÖFÐADR, Vaffr. 33, vertitur, suo sibi capite gaudens, quæ versio improbat in Gloss., ubi sér jungitur cum gat, 3: gat sér genuit sibi, vel genuit seorsum, et höfðadr capite præditus (3: magno), aut multis capitibus præditus; aut sérhöfðadr singulari capite præditus, 3: figura ejus quomodocunque inusitata. Nr. 748 h. l. habet sérhöfðaðan særþipilem.

SÆRHVERR, pron. adj., quisque (sær sibi, hverr), Sonart. 17; Grett. 16.

SÆRI, i. e. seri, 3. s. impf. ind. act. v. sða serere: gulli særí aurum disseminavit, Ghe. 41.

SÆRI, n. pl., sacramenta, juramenta (sverja, sör): ágenguz s. ruþa sunt sacramenta, Vsp. 24; taka s. egzire juramenta, Vegtk. 4; halda særum juramenta servare, Hh. 73, 6; vinna þunglig særí, Has. 10. In compos. vesær, cf. SE. II 18. Gþl. 12 scribitur sauri (i. e. søri): en hverr nefndarmaðr, sem síðar kemr til þings, en sauri ero flutt, nauðsynjarlaust, er sekr maðrk sílfrs.

SÆRIMNIR, id. qu. søhrimnir, SE. I 124. 591, 1.

SÆRIR, m., qui vulnerat, sauciat, lædit, violat (særa); in appell. virorum, SE. II 498, v. c. s. auðs vir liberalis, ÓT. 57, 2; s. seims, seima, id., Plac. 36; F. XI 144; Nj. 44, 4; s. selinna, id., Sturl. 1, 13, 4; s. sunda báls, id., Gdþ. 38. Vide sörir.

SERKIR, m. pl., Saraceni, Mauri in Hispania et Africa, F. VII 82; Serkja garðr ædes, oppida Saracenorum, in Africa, F. VI 385, 2.

SERKJADR, adj., deriv. a serkr, tunica indutus, in composito gräserkjaðr.

SERKLAND, n., terra Saracenorum in Africa (Serkir, land), F. VI 386, 1; 387, 2. — 2) poet. Tellus, in appell. femina: svanna sólmarkar Serkland, SE. II 632, 1, ratione mihi nondum perspicua, vide locum supra sub Samland. Puto sic resolvi posse hanc appellationem: sólmoðrk campus solis, cælum (himinn), sólmoðrk svanna cælum (i. e. tegimen) vel umbella, umbraculum feminae, calyptra, id. qu. faldr, höfuðúkr, denique Serkland svanna sólmarkar Tellus calyptra, femina.

SERKR, m., tunica, indusium; gen. s. serks

et serkjar, pl. serkir; indusium, Rm. 26, vel forte toga, palla, pallium (serk bláfan); s. við sílfr of merkr palla argento distincta, FR. I 248, 1 2 (pros., gullsaumaðr); serki valroða saga punicea, Ghe. 4; indusium, F. XI 197, 3, ubi opponuntur illr forn serkr (= skyrtá) et skyrtá hamri sæð (lorica); Samland serkjar Tellus pallæ, femina, SE. II 632, vide Samland; blóðgan hugða ek mæki borinn or serk þinom eruuantam putavi macheram auferri ab indusio tuo, i. e. extrahi tuo corpori transosso, Am. 22, ubi adeo serkr fere usurpatur pro sinu vel pectore. (Vocabulo serkr non multum abludit vox persica σαράκης, Græc. χιτών, Xenoph. Cyropæd. e recens. Hutchinsonii, Lips. 1774, Lib. 8. 3 § 7. not. d). Serkr hrísgrinnis indusium lupi, pellis lupina, SE. I 418, 2. — 2) in appellationibus loricae, SE. I 420; confer Varro-nem de lingua Lat. lib. 4, 24: succedunt Galli e ferro ex annulis tunicam ferream (i. e. lorica); Göndlar s. tunica Gondulæ (bellonæ), lorica, Göndlar serks gnýr strepitus loricae, pugna, cujus græðendr pugnatōres, viri, ÓH. 48, 1; Gunnar e. tunica Gunnæ (bellonæ), id., Isl. I 165, 2 (acc. pl. serki); Hildar s., id., Ha. 234, 1 (serki); runnar Hildar serks viri, homines, Gdþ. 41; Sköglar s. tunica Skögulæ, id., herðir Sköglar serks bellator, SE. I 678, 2; Hamdis s. tunica Hamderis, id., F. I 171, 1 (acc. pl. serki); Sörla s., id., ÓT. 43, 4; styrs s. tunica prælii, id., SE. I 608, 1 (acc. pl. serki); böðvar s., id., birki böðvar serkjar betula loricae, miles vel gladius, SE. Cod. Upsal. II 306, 2; Hárs rómu serkir tunicae prælii, loricae, SE. I 418, 5; ringofinn s. tunica annulis conserta, lorica, Fsk. 5, 4; járnofinn s., id., FR. I 197. — 3) in compositis: berserkr, bláserkr, böðserkr, brimserkr, elserkr, gránserkr, hringserkr, hrynserkr, ítserkr, járnserkr, meginserkr, valserkr.

— **SERKR**, term. adj., deriv. a serkr, m., id. qu. serkjaðr tunica indutus, vide composita: bláserkr, dreyrserkr, gránserkr.

SERKRJÓÐR, m., tunica rubefaciens (serkr, rjóðr): s. Hárs lorica rubefaciens, bellator, Mh. 12, 2, ab Hárs serkr tunica Odinis, lorica.

SERLAR, m. pl., viri, homines, SE. I 560, 3; II 479. 558. 618. Puto, comites Sörlíi (Sörlí), ut lofðar a Loðli, syrvat et sörvat a Syrví et Sörví. Jonsonius in Isl. Vaka, 40 (Félag. 1. 226) hanc vocem explicat per homines solitarios vel seorsim habitantes, quasi a sær sibi, seorsim.

SERLÁTR, adj., peculiari indole præditus (sær sibi, -látr): s. í lyndi sui cerebri, miri ingenii, Gd. 7.

SÆROKA, f., adspargo marina, violenta tempestate effecta (sær, roka), F. II 17, 1.

SÆRR, adj. deriv. — 1) a sjá videre, in auðsærr, einsætt. — 2) a sá serere, in heidsærr.

SÆSKIP, n., navis oceano idonea (sær, skip), id. qu. hafskip, pros., SE. I 324.

SÆSKÍÐ, n., xylosolea maris, navis (sær, skíð), ÓH. 182, 4; Ha. 321, 3.

SESS, m., sedes, sedile (sitja), Vaffr. 9;

ÓH. 170, 1; 259, 2; jöfra sess sedes regia, solium, SE. I 528, 1. Pl.: sessar: velja e-m sessa sedes cui deligere, *Æd.* 7, 8; sessa kostir facultas sedium, ráða sessa kostum sedilium disponendorum potestatem habere, *Grm.* 14. *Metaph.*, sess hugar sedes animi, pectus: grjót hugar sess (*gen.*) lapis pectoris, *cor.* HR. 30. — 2) in navi, trastrum, SE. I 583, 1; II 481. 566. 624.

SESSI, m., consessor, contubernalis, sodalis, amicus (*sess*), SE. I 560, 3; in *voc.*, *Korm.* 19, 1; ÓH. 47, 4; s. Óðins, Lokius, Hæner, SE. I 268; þengils s. amicus regis, dynasta, SE. I 460, 3, ubi coherent of enda þess morðkendz þengils sessa propter obitum bellicosi illius dynastæ; s. aldar þundar (*regis*), præfectus regius, *Grett.* 26, 1; seggja s. amicus virorum, dynasta, ÓT. 43, 4; þjóð-ar s. amicus populi, rex, ÓT. 120 (*gen. sessa*). Pl., sessar: konúngs sessar dynastæ, duces, alicui, SE. I 458.

SESSMEGIR, m. pl., consessores, contubernales (*sess*, mǫgr): *dat.* sessmögum, *Hæram.* 155.

SESSMEIÐR, m., asser, tabula lignea insidendo apta, sedile, scamnum (*sess*, meiðr): salr, eleginn sessmeiðum ædes, cincta (*intus*) sedilibus jugis, scamnorum ordinibus instructa, *Ghe.* 14.

SESSRÚMNIR, m., palatium Freyæ, *it.* sessrýmnir, quasi sedilium capax, amplis sedibus instructum (*sess*; rúmnir, rýmnir, a rýma, rúm), SE. I 96; eigandi Sessrúmnis domina Sessrumneris, Freya, *ibid.* 304. — 2) navis, quasi multis transtris instructa (*sess* 2), SE. I 581, 2; II 481 (*sessrýmir* II 564; *sess* hrvgnis II 624, *prave*).

SESSRÝMIR, m., navis, *vide* sessrúmnir 2.

SESSUNAUTR, m., consessor, amicus (*sess*, nautr), SE. I 536. Pl., sessunautar víri, *ibid.* 561, 3.

SESSÞILJA, f., tabula sedilis, transtrum (*sess*, þilja); pl. sessþiljur transtra navis, H. 19, 4.

SET, n., sedes (*sitja*), *vide* baugset. — 2) ædes, domus, cubiculum, *Korm.* 22, 5; set sanda domus arenarum, mare (*ut* hús sanda, SE. I 324), suðr um sanda set meridiem versus per mare, vel per mare meridianum, FR. I 284, 1, *sec. var. lect.* 5. In *Gþl.* 434 set est ædes, diæta, cubiculum ubi versari solet familia (= skáli, stofa): seal gánga í set húsbónda, ef opit stendr, oe seti (*boð*) í andvegi.

SETA, f., sessio, actus sedendi (SE. II 244), a sitja, *vide* kyrrseta; setu efni sedendi, manendi facultas, *Hg.* 28, 1. — 2) sedecim víri, SE. I 532; *it.* víri, *ibid.* 560, 1.

SETA, f., uxor víri peregre profecti (*sitja*, quasi quæ domi sedet), SE. I 536. — 2) femina, SE. I 558, 1; *Korm.* 5, 2; ÓH. 193, 1; Skáldh. 7, 31. Cognomen feminae, Sigríðr sæta, F. VII 244.

SÆTA (-ti, -tta, -tt), insidiari, insidias facere alicui, cum dat. (a sât, f., insidia, homines in insidiis collocati, *Eg.* 75, bis, F. VIII 379, a sitja). *vide* compos. farsætandi. In *prosa*: s. kaupmúnnum, skipum, hermúnnum

insidiari, F. II 288; VII 344; VIII 380. — 2) captare occasionem rei efficiendæ, cum dat. rei: s. meinum víð e-n captare occasionem nocendi alicui, insidiari cui, ÓH. 74, 1. — b) obtinere, nancisci, adipisci: sþór nam sæta setum tír, er guð lét skiraz mare dulce gloriæ obtinuit, i. e. sanctum, consecratum est, *Gþ.* 11; s. lögum ok vörnum, id. qu. njóta laga, ná lögum juris beneficio frui, uti, jus obtinere, *Nik.* 46; frami sætir heimsku fortitudo temeritatem prodit, in temeritate vertit, temeraria existit, FR. II 53, 1. — c) attinere, spectare: lit ek, hve (= hvi, dat.) sumr mun sæta vido, quo spectent nonnullæ (turbæ), F. II 250, 2, ut gegna.

SETBERG, n., monticulus, valliculam in summo habens, sedili similem, jugum a summo lacunatum (*set*, berg), vel monticulus oblongus, leniter adsurgens, contra standberg (*monticulus stans*) jugum abruptum; *vide* SE. I 162. S. Thorlacius vertit, sedes montana, vel rupes sellæ instar formata: *Lex.* B. Hald., rupes fixa. In Islandia pluribus locis villæ sunt Setberg dictæ, a monticulis prope sitis, v. c. Setberg in top. Gulbringensi, juxta sinum Hafnarfjörð; in top. Snæfellseni, tribu Eyarsveiti; in top. Mulseni, tribu Fljótisdal, villa est Setberg dicta, supra quam longus est colliculus, dictus hjalli monticulus oblongus, dejectus habens. In genere, mons, rupes, SE. I 384, 1; hinc setbergs bönd dii monticolæ, gigantes, setbergs banda ramr potens adversus gigantes, potens victor, expulso gigantum (ut demonum), epith. Christi (Róms konúngr), SE. I 446, 3, inprimis ob vim miraculosam Sanctæ Crucis, cf. Lb. 38. Pro sede: s. linna sedes, sedile, sella serpentis, aurum, finnr linna setbergs princeps liberalis, ÓT. 20, 3.

SETI, m., ignis, SE. II 486. 570 (*NgD.* 81). — 2) derivatum a) a sitja sedere, qui sedet, in compos. atseti, forseti. — b) a setja qui ponit, disponit, collocat: dróttseti disposito alicurum.

SÆTI, n., sedes, sedile (*set*, sitja), *Ghe.* 39; s. Hleiðrar sedes Lethræa, *Hh.* 64, sed h. l. haud dubie legendum una voce atsæti, i. e. atseti, m., quod ride suo loco. In compositis: háseti, örsæti, þingsæti. Móins sæti sedile serpentis, aurum, HR. 36.

SETIMENN, m. pl., lectio Wchart. pro stertimenn, SE. I 560 *var. lect.* 1, forte tantum est mendum librarii et repetitio vocis præced. seta.

SÆTIR, m., id. qu. sættir pacificator: s. seggja pacis inter homines conciliator, de episcopo, *Gþ.* 1.

SETJA (*set*, setta, sett), ponere, collocare (*transit.* a sitja): s. branda at landi proram tervæ advertere, ad terram appellere, *Mg.* 20, 3; s. stafla í haf naves in altum dirigere, F. XI 187, 1; s. skeiðr af hlunni nævem ex navalibus deducere, *Ha.* 278, 1; s. út eik nævem in mare detrudere, nævem mari committere, ÓH. 186, 1; s. e-n at landi regioni præficere quem, præfectum constitnere, *Hg.* 9; ÓT. 20, 3; s. e-n í fjötor in vincula con-

jicere, Ghe. 19; s. e-n brott *abducere*, *avertere*, *rapere*, Korm. 8, 1; s. e-n und kyllu *clava supponere*, *sub clavam dare quem*, i. e. *clava ictibus exponere*, *objicere*, F. XI 141; *simile est*, F. X 264; er þetta fólk sett undir mikit vandræði; s. sjónir við e-m *oculos conjicere in aliquem*, Fbr. 35 (Ghm. II 358); s. hnakka við e-m *aversari quem*, ÓH. 92, 7; s. ógeð á e-n *delestari*, *invisum habere*, Hyndl. nýj; s. sett með e-m *pacem componere*, Nj. 59; s. veskúp *constituere*, *decernere*, Vsp. 58; s. saman (rúnar) *disponere*, *componere*, Bk. 1, 12; s. fram skutta *palinas proponere*, *apponere in mensa*, Rm. 20; s. e-m sverðleik *proponere cui certamen ensium*, F. V 246; setja etjuluð jöfra *spiritus regum frangere*, HS. 6, 3; s. ráð móti e-m *consilia struere adversari aliquem*, *alicujus opprimendi causa*, Gd. 40; s. e-n svá eðr svá *aliquem sic collocare*, i. e. in tam honorífica sede locare, indeque, tam laute habere, tractare, tam lauto convivio excipere, SE. I 702, 1, cf. Plac. 45; s. háf skotnaðra flir *báculos præferratos præ se ponere*, ut *gressum firmes*, *vestigia regas et altitudinem fluvii prætentes*, SE. I 294, 2. Pass. setjaz considere, Og. 12 (propr., collocare se); Rm. 4. 11. 20. 27; Völk. 1. 28. Þat var sett við glettu id ludibrii ergo institutum, factum est, Landn. 4, 4; s. aprtr retrahere, revocare, reprimere, aprtr muntu settir af þrettum a dolis struendis revocaberis, Orkn. 66, 2. Part. pass., settir: sett etlan *consilium constitutum*, *propositum*, Skálldh. 1, 40; settir tálum calamitatibus circumventus, oppressus, Selk. 9; settir dreyrstöfum sanguine obsilus, perfusus, de sole, Söll. 40. — β) reddere, facere, ut Lat. sistere, Græc. τίθεαι: s. e-n sætlan fortunatum reddere quem, Am. 97, ubi sættum valet settum. In hac notione in prosa hoc verbum neutraliter usurpatur cum acc. subjecti: konúng setti dreyrrauða sanguinis instar (facie) rubuit, Eg. 25; F. VII 145; Godrúno setti dreyrrauða, Ld. msc. 36; fæir hann af brátt mikitt fæ, svá at hann setr af auðgan brátt acquirit inde brevi multum pecuniæ, ut ea re mox dives egerit, Fær. 234. — γ) neutr., cum acc. subjecti: vpp setr mökk hinn mikla in sublime fertur, ascendit ingens illa caligo, SE. II 126, 2; contra pros.: hann setr niðr pessum sidit, Post. 3.

SETKYRT, conjectura Raskii, Krm. 27, in Hermodo 1826, p. 119—20, vide sub sinn, pron. adj.

SÆTLEIKR, m., *dulcedo* (sætr, -leikr, term.). Nik. 78, ubi sætleiks rósa rosa dulcedinis, rosa dulcis.

SÆTLIGR, adj., *dulcis*, *stavis*, *delectabilis* (sætr): sætlig bæn, Skálldh. 7, 62; sætligt vess dulce carmen, Skálldh. 7, 61.

SETLINNA, ride settlinna.

SETNA (-aða, -at), *residere*, *decedere*, *sedari*, id. qu. sjatna: mein sætna mala (morbi) residunt, decedunt, Gd. 11, ubi scribitur sietna. Cf. Finnb. 39, þykiz ek garð leggja eigi verr en annar maðr, hefi ek ok þat mjök

gjört, ok hefir enn eingi fallit, heldr sætna þeir í jörð niðr subsidunt.

SÆTO, 3. pl. impf. ind. act. v. sæta, pro sætto, ÓH. 74, 1.

SETR, n., *sedes*, *domicilium*, *habitaculum* (= set, sætr, a sitja): sætligt setr *sedes amena*, Aed. 43; jöfra s. *sedes regia*, Mg. 32, 3; Mja s. *sedes Idii (gigantis)*, de Gandrika, SE. I 292, 1; Gauta s. *sedes Gauti (Odinis)*, Asgardus, fridar G. setrs Thor ac sui, SE. I 296, 1. — 2) locus: fá setr í kneri *locum in navi mercatoria nancisci*, Skálldh. 6, 36, id. qu. rúm, ibid. 38. — 3) habitatio: setrs heimr *mundus habitatio-nis*, i. e. *mundus habitabilis*, vel *habitandus*, *incolendus*, Korm. 14, 1. — 4) regio habitata, pagus, territorium: brauzlu Brandfúru með bygðu setri, F. XI 194. — 5) in appellationibus: s. flausta *sedes navium*, mare, SE. I 512, 1; hauka s. *sedes accipitrum*, manus, hildir hauka setrs, setra *nympha manús (manuum)*, femina, ÓH. 247, 1; Nj. 44, 1; s. randa reyrrar *sedes gladii*, clipeus (ef. órsæti), rýrir randa reyrrar setrs *attenuator clipei*, bellator, Mg. 36, 2; orma s. *sedes serpentum*, aurum, eyðir orma sætra *consumitor auri*, vir liberalis, Grett. 86, 4; sunnu s. *sedes solis*, cælum, visi, síklingr sunnu setrs *rex cæli*, deus, Hlas. 13; Lv. 13; sólar s. id., und sólar setri *sub cælo*, in terris, Orkn. 80, 5; ljós sólar setrs *lux celestis*, G. 3; sed s. sólar *occasus solis*, Eg. 47 (hodie sólsetr, n.). — 6) in compositis: alsetr, hljálmsetr, linnsetr, ormsetr, ýsetr.

SÆTR, n., id. qu. setr, sæti: sunnu s. *sedes solis*, cælum, sökki sunnu sætrs *auctor*, creator cæli, deus, Hlas. 49; stjórnaði sólar sætra *rector calorum*, deus, Gp. 9; vegs sætr *sedes honoris*, i. e. *sedes honorifica*, solium, gætrir vegs sætra *custos solii*, rex, lectio var., F. X 125, not. 3. In compos., hafsetr, norðsetr, vegsætr. In prosa: búa sætr með e-m *convivere cum aliquo*, de conjuge, FR. I 137.

SÆTR, adj., *dulcis*, *stavis*, *jucundus* (Fær. sætur, Dan. sød, AS. soð, Angl. sooth): sætar syndir *dulcia peccata*, Söll. 68; s. svefn *dulcis somnus*, omissio svefn: ek sofna eigi sætan *dulci somno non fruor*, Vigagl. 21, 1; eingan máttu þeir sætan sofa *nullum somnum dulcem dormire poterant*, Söll. 13, ut Fær. ángan skáltu sötan sova, AA. 327, str. 47; sæt laun, Gd. 20; sæt mál, Gp. 1; sæt málagrein *seariloquentia*, Gd. 2; s. saungr, Gd. 66; sæt kenning, ritning, Gd. 46. 78; sætr tír *dulcis honor*, Gp. 11; sætr þorsti, Hc. 7; unna e-m sætt *intimo amore prosequi aliquem*, Gd. 23; de personis: s. fadír de sancto Nicolao, Nik. 50; s. bróðir, Gd. 74; s. ok góðr, Gd. 27; de deo: s. stjórnaði sólar sætra, Gp. 9; sætr, hinn sæti Jesús, Lil. 60. 63; s. húsþóndi mitis, Nik. 31. In compos. tingsætr. Pros.: minn sæti herra, F. III 170; at samríkja sínum sæta kyni (Jesu Christo), F. II 122; et sætasta ljós augna minna *lumen oculis meis dulcissimum*, Nj. 123; mart manna mun frá ykkir koma,

þroskasamt, bjart ok ágætt, sætt ok ilmat vel, *GhM. I 236; AA. 54.*

SÆTRÉ, *n. pl., lingua marina, navigia* (sær, tré): vera á sætrjám in navigiis versari, *Sk. 2, 17. Pros.*: hann sat hvergi at landi, ok lá úti á sætrjám vetr ok varmt sumar, *FR. II 242.*

SETRVERJANDI, *m., defensor sedis* (patríæ, avitæ), cf. landráðandi et höldr (setr, verja), possessor fundi aviti: *pl. setrverjendr de filiis Visburis, duodecim annos natis, quorum matri pater tria ampla prædia dederat, Y. 17.*

SETT, *n., id. qu. set sedes, sedile, it. domus, cubiculum, SE. I 372, 2. Hinc settlinna, infra.*

SÆTT, *f., pacificatio, reconciliatio gratiæ, pax*: sætt gekk sundr pax rupta est, i. e. prælium commissum est (cf. friðr), *ÓT. 118.* — 2) satisfactio pecuniaria pro impetranda pace: bjóða mikla sætt grandem pecunie summam offerre, *IIh. 35, 3.* — 3) amor, *Skf. 23, ut friðr, ibid. 19; pl. sættir amicitie, Söll. 8.* — 4) sætt, *Mb. 6, 1, ubi: sverð snarpra flíða bitu sætt pacem momorderunt, securunt, diruperunt; sed rectius videtur F. VII 12, 1, sverð bitu slætt, = slæliga, vide slær.*

SÆTTA (-tti, -tta, -tt), *in gratiam reducere, pacem conciliare cui, (sætt, sátt), cum acc.: sættu oss við sjálfan drottinn nos cum ipso domino in gratiam reduce, Gd. 76; sættandi ýta hominibus pacem concilians, Christus, IIas. 26; sættaz við hatendr sína cum hostibus in gratiam redire, F. VII 15, 3; sættar sakir lites compositiæ, IIugsm. 19, 1; sættaz, Am. 45, vide settaz.*

SETTAZ, *id. qu. sættaz rem inter se componere, reconciliari, in gratiam redire, membr. Am. 45.*

SETTI, *adj., ordinale, sextus (sex), Hávam. 51; Bk. 1, 29. Vide sjötti.*

SÆTTIR, *m., pacis conciliator (sætta): s. fíra, gumna, manna princeps, rex, IIH. 56; IIH. 14; SE. I 456; s. ýta, sveita, seggja de episcopo, Gþ. 6, 8; ýta (Einar Gíls-son); s. bragna kyns, ýta kyns Christus, IIas. 54. 58. Emka ek sættir svika pacem inter homines fallaces (proditores) non concilio, RS. 26, i. e. bellum iis indico.*

SETTLINNA, *legendum videtur pro sótt linna, Sturl. 1, 13, 6, ubi særir settlinna pro særir linna setts læsor auri, vir, a linna sett (= set, duplicato t) sedes serpentis, aurum.*

SÆVA, *id. qu. sæfa, Ísl. I 163, 1; ita quoque accipiunt Rm. 41, sed h. l. Raskius rectius sæva of-svefja, a sævi = sefi, sevi animus. — 2) sæva, Hávam. 53, deducunt a sævi = sefi animus, qu. v.*

SÆVALDI, *m., nomen fictum mercatoris vel piratæ, qs. mari potens (sær, valda), Söll. 9.*

SEVI, *m., id. qu. sefi animus, adfectus animi, Hávam. 95, vide mox sævi.*

SÆVI, *m., id. qu. sevi animus, Hávam. 56, ubi sorgalauss sævi animus a curis vacuus. — 2) adfectus animi, amor: síns ins svarta sæva*

vehementis sui amoris, Hávam. 106. Ad priorem significatum refero svefja sæva animum sopire, placare, Rm. 41, quod jungitur cum sorgir lægja curas deprimere. Huc referunt Hávam. 53: litilla sanda, litilla sæva vertentes, minutarum arenarum instar minutis cum ingeniis, de quo loco vide supra sub sær. — 3) placamentum, a sæfa = svæfa, in voce compos. dagsævi placamentum diei, i. e. tranquillitas, malacia.

SEXTÁN, *adj. indecl., sedecim, FR. II 427, 1.*

SEXTÁNDI, *ord., decimus sextus (sextán), Hávam. 164.*

SEXTIGIR, *sexaginta (sex, tigr); 1) subst., sex decades, adsumit genitivum rei numeratæ, v. c. sex tigr (lx) seiddiss heita sex decades ignis nominum, SE. II 486. 570; sex tigu vetra sexaginta aunos, Vigagl. 26, 2. — 2) adj., v. c. sextigir skip sexaginta naves, Si. 3, 1 (F. VII 76, 2). Sic et Ísl. I 390, in Lib. Dat. templi Reykholt., til sextogo hundraða.*

SEYKKVA, *id. qu. sökkva, transit., demergere, submergere. Pass. seykkvaz submergi, Vsp. 59; 2. imper. seyktu humo absorbere!, II. Br. 13. In prosa occurrit impf. act. seykydo demerserunt, ÓH. 251, quo loco F. V 99 habet söktu, formá hodierna vulgari.*

SEYMDR, *adj., clavis instructus, distinctus, ornatus (saumur), vide háseymdr.*

SEYMR, *m., id. qu. saumur collect., clavi, SE. ed. Rask. 155, 6; unde hanc lectionem sumserit Raskius, nescio, nam verba "sær a seyma" legi non possunt in Cod. Reg., Cod. vero Worm. et Upsal. et fragm. 748, 757 h. l. habent seima. Suspicionem autem movet gen. pl. seyma, quod saumur hoc sensu collectivum est, neque in pl. usurpatur, etsi existat pl. a saumur, quando suturum significat. Adsumta hac significatione construi possunt seymar sigðis láttars suture (i. e. compagine) clipei, et rýrir sigðis láttars seyma violator clipei compagium, strenuus pugnator, ut megingrönduðr geirbrúar krapta. Huic lectioni contenti in sequentibus lectio fragm. 757 (SE. II 517, 5): Hermóðr glaðs undins handa hræns deus splendidi, torti manuum saxi (annuli aurei), vir.*

SEYNI, *filio, dat. s. seynir filii, nom. pl., id. qu. syni, synir; prius, Mg. 17, 10; Mh. 16; Sie. 5, 1 (F. VII 339, not. 12); ýta seynir mortaliu filii, homines, Hávam. 28. Accedit ad hanc formam nom. sing. sön, F. XI 61; dat. sing. söni, Grág. II 174. 409; nom. pl. sönir, Grág. I 402; II 172. 174; acc. pl. seni, GhM. II 752. Quæ omnia sunt varietates dialecticæ formæ Norr. sun, sunr (= son, sonr).*

SEYRIR, *m., vulnerator, it. devorator, id. qu. særir, sörir, vide frumseyrir.*

SEYRLI, *m., pirata (id. qu. sörlí), Fsk. SEYRJÁNDI, adj. num. ord., decimus septimus (seytján 17), Hávam. 165.*

SEYÐIR, *m., ignis: nú eru lx seiddiss heita, SE. II 486. 570; bera (yxn) á seyði böves igni (coquendos) imponere, IIymk. 15; Æsir báru mat á seyði cibum (carnes) igni*

imposuere, SE. I 306, 2. In nom. sing. occurrit F. VI 103: nú varðar eigi, þótt sá seyðir fjáki, er þeir hafa hreyft, quod sic exprimitur Ld. msc. 58: þann seið rauðar þú þar, Kjartan, at betr fleri at eigi ryki, ubi scribendum seyð, a nom. seyðr = seyðir, cf. sauðr; SE. I 208, var. lect. 19 occurrit forma seyðr et sýðr, nempe ræfa seyðinn et sýðinn, þat sodnar á seyðinum, setjaz á seyðinn (quam phrasin aliter construxi, SE. I 306, 2); Eg. 45: drápu fé til matar sýr, tóko eld ok gerðu seyði maclatis in victum pecoribus, excuso igne, coctionem faciebant; ad quem locum adnotat G. Magnæus: credibile esse, eos, utpote cacabis destitutos, aut assasse carnes, aut forte coxisse in pellibus, more latronum. Seyðr coctionem carniū significare, apparet ex FR. II 130, 2, ubi: Hún (tröllkonan) spurði: hvar skaltu nú at-hafaz? Sjóða slátr ok búaz til matar, sagði hann (Ketill hægr). Hún kvad: Seyði þin-um mun ek snúa, etc.; unde SE. I 208: sjá þeir oxna flokk, ok taka einn uxann, ok snúa til seyðis. Forte in his distingui pos-sent formæ seyðir (gen. seyðis) et seyðr (gen. seyðs, et inserto i, seyðis), nam neutrius gen. videtur esse seyði, Landn. I, 2 (Isl. I 30): þar sýr enn skálatopt þeirra — ok svá hrófit ok svá seyði þeirra, ubi seyði videtur esse focus aut locus coquiniarius.

SEYÐR, id. qu. seyðdr (ð = dd), coctus, de bipenni, Nj. 30, 3, non (ut puto), veneno incocatus, et venefica præditus s. instructus (sec. Gloss. Njalæ), etsi in antecedd. præ-cesserit: Hallgrímur hefir atgeir þann, er hann hefir látið seyða til, at honom skal ekki vopn at bana verða nema hann, sed coctus in ustrina, ad ignem coctus, arte elaboratus et induratus, cf. sjóða. Sed lectio seyðan h. l., admonente Johnsonio, metro non satis-facili, unde lectionem leyðan celebratum, fa-mosum, h. l. unice rectam esse arbitror.

SEZ, 3. pl. præ. conj. pass. v. sjá, pro seiz (sjáiz), Merl. I, 63, ubi: nýti sér njót-ar stála slíka sögn ok sez fyri et sibi ca-reant.

SÆÞRÁÐR, m., filum maris (sær, þráðr), puto, funis piscatorius, ut mjótygill máva morar (SE. I 504, 2, II 128, 2).

SÆÐ, id. qu. seð, i. e. se-ad non sit, 3. sing. præ. conj. act. v. vera esse, cum neg. -ð = ad, at, Háram. 61.

SÆÐI, n., semen (sá): sæðis jörð artum, Gd. I; ávöxtr sæðis, Nik. 52; seges, arvum consitum, sata, Merl. I, 25; trúar sæði se-men fidei, religio divina: láta trúar sæði fíeða i munar kálfum religionem, pietatem animis hominum instillare, pietate animos imbueret, Ag. (Arngrímur). In prosa: hafa sæði semen-tem facere, exercere, Eg. 29; sæði brugðuz, ÖH. c. 123.

SÆÐINGR, m., larus, SE. II 489; sæðings slóð semita lari, mare, SE. I 442, vide slóðgoti et dynsæðingr. Norveגיע varie scri-bitur, Seung, Sejung, Sæing, Lex. Hallangeri; Throndh. Selsk. Skr. I, 183. 185; vertitur larus canus (minima species larorum), ibid. 3, 121; Strömii Descr. Sunnmoriae, I, 246.

255. Derivandum videtur a sæð seges, nam sic Throndh. Selsk. Skr. 3, 144, not. a: "id genus larorum, qui nobis Sæinger usurpantur, sæpe videmus in agris inambulare segetemque avi-dissime depasci".

SEDJA (sæð, sadda, sadi), satiare, sa-turare; cibum dare, pascere, cibare, Grm. 19; s. úlf, hrafna lupum, cortos cibare, i. e. stragem edere, pugnam facere, Nj. 92; Ha. 321, 1; Korm. 8, 3; F. XI 138, 5; s. e-n á e-u, aliqua re, v. e. hrafna á holdi, her á litlum vistum, Korm. 8, 3; Lv. 28. Seðjaz, cum dat., vesci: v. Sæhrimni tesci lardo Særimneris, Vafpr. 41; saddir syndum, Gd. 3. 23. Vide saðr, fullseðjaz, úlfseðjandi, seðzk.

SEDR, adv., mox, statim, id. qu. sepp, SE. I 280, 1.

SEDR, part. pass. verbi obsol. sjá suere, sulus, consutus, consertus, de lorica: serkir Hárs, fast of seðir indusia Odinis, firmiter consuta, i. e. firmæ loricae, SE. I 418, 5; geirroto gútvar, jární seðar ferro consutæ, i. e. serræ, SE. I 432, 1. Vide sýðr. Impf. ind. act., 3. pl., seðu, suebant, suerunt, pros., SE. II 20.

SEDZK, saturatur, 3. s. pros. ind. pass. v. seðja, SE. I 614, 1.

SÍ, in compos., semper, perpetuo, continen-ter, vide síbyrðr; i. síreidr perpetuo iratus, in Gloss. Nj.; simálugr multiloquus, Sks. 314; et cum subst., simæli multiloquium, Sks. 314, sival continuum ligamen, Eg. 87, unde sívefja continuo ligamine circum-vincire. Vide siskellr, siskinandi, síþugull.

SÍA, f., strictura; in sing., id. qu. ante eldingar, F. VI 362, 1; dat. pl. siom, Vafpr. 31. In prosa SE. I 42. 50. 56. 288. FR. I 371 (ubi lege stor). Vide compos. andsia.

SÍBYRÐR, adj., conjuncto latere, junctis lateribus, de navi (sí-, bórð): skeið hans lá síbyrð við skip síklings ejus cursoria regis navibus junctis lateribus adjacebat, ÖH. 186, 1.

SÍF, f., Sira, uxor Thoris, ignoto genere (SE. I 22, einginn kann at segja rett sífjar), SE. I 102. 304; dat. sífju, ibid. 340. sífjar haddr coma Síæ, aurum, SE. I 336. 340; hárskaði sífjar Lokius, SE. I 268, cfr. I 340; sífjar rúni maritus Síæ, Thor, SE. I 251, 5; sífjar verr, id., Hymk. 3, 15, 33; Hamk. 24; tveggja handa hjálp sífjar vers, homonymice Thorbjarga (hjörg Þors), Grett. 54, 4 (conf. SE. I 288, 2-4); son sífjar Ullus, SE. I 266; svera sífjar socrus Síæ, Tellus, terra, SE. I 320.-β) in appell. semi-narum: Síf slæðukarms nympha vestiarii, femina, F. II 248 (ubi dat. síf); vide composita huld síf, húrbeidisíf, líristisíf, reidisíf. Occurrit in nom. propr., Sílkisíf, Ellisíf (deflexum ex Elizabetha). — γ) femina gigas: sífjar soti equus gigantidis, lupus, Fsk. 65, 1 (pro sævar, F. II 328, 1). — δ) terra, SE. I 585, 3, II 482. 566. 625; Cod. Reg. I 586, 1, v. l. 2 τð síf perperam repetit, cum SE. II 482. 566 habeat Fíf. Cod. Worm. Síf in priori loco omittit, SE. II 625 in po-steriori habet frón pro síf (fíf).

SIF, *f.*, in *sing.* non occurrit nisi Hyndl. 39, ubi duplici modo accipiunt interpp., a) *nexus, conjunctio, necessitudo, cognatio* (qui significatus in plur. usitatus est): sif sífjadr skjólum gjörvöllum (vel skjótum gjörv.) cognationis vinculo junctus dynastis universis, v. *nexus junctus omnibus coetibus, gentibus* (civibus conjunctissimus), G. Magnæus. — b) *pax* (AS. sib. id.): omnibus gentibus pace junctus, cum omnibus gentibus pacem habens, colens, servans, Raskius in ed. Holm. p. 119. — 2) plur., sífjar, *spec., affinitas*; distinguuntur in Grág. sífjar affinitas, et frændsemi cognatio (et sífjar variat cum tengdir, = mægdir, F. VII 299, var. lect. 4). Inde formatum sífkona affinis (F. IX 243) distinguitur a frændkona cognata, Sks. 340; Hist. eccl. Isl. 1, 245; Jus eccl. Vet. c. 17; Jus eccl. Nov. c. 20. Hinc: sífskapr affinitas, cognatio, Cogn. Spir. p. 19; karlsift, adv., cognatione per sexum virilem; kvennsift (ut legendum puto II. c. 35 pro kvensisifr, cf. Gloss. Ed. Sæm. T. I sub voce sifr, idque propter kvennsvipt, F. I 6) cognatione per sexum muliebrem; mannsífjar, humana cognatio, Cogn. Spir. 60, ex Jure eccl. Smaland., oppos. guðsífjar cognatio spiritalis, F. II 130; IV 34; búsífjar (íllar, góðar), s. illt, gott í búsífjum mala vel bona vicinitas, necessitudo vicinorum, Eg. 87; Landn. 2, 28, sub fln., ubi in præced. explicatur per vera vel (illa) við nábuá sína. Þyrma sífjum affinitates observare, Bk. 2, 26, oppos., spilla sífjum violare affinitates, Vsp. 41; necessitudo cognatorum (v. c. patris et filii, etc.), slíta sífjum vincula necessitudinis dissolvere, Merl. 1, 54, unde sífja slit, n., violatio necessitudinis, pros., SE. I 186; barna sífjar necessitudinis liberorum, pignora, Æd. 16. — 2) cogn., sefi animus; grati adfectus: sífjum er þá blandat grati adfectus tum inter se miscentur, Hávam. 126, vel potius: tum homines necessitudinem inter se (vere) conjungunt, cum quis, etc.

SIFI, *m.*, cognatus (sífjar): sífja sílfr argentum cognatorum, i. e. bona, mulieri a parentibus vel cognatis hæreditate relicta vel relinquenda, Bk. 1, 28; álñir sífja opes cognatorum, opes gentilitiæ, Ad. 19. Conf. sefi supra, et sífr, infra. Alias non occurrit nisi in compos. guðsift, Synt. Bapt. 87; Cogn. Spir. 60; plur. guðsífjar, Cogn. Spir. 50. 51, unde fem., guðsífja, Cogn. Spir. 60. SIFJADR, adj. deriv. a síf, pl. sífjar, cognatione junctus: Óðni s. Odini sanguine junctus, i. e. Odinis filius, Hymk. 21; síf sífjaðr skjótum gentibus pace junctus, Hyndl. 39.

SIFJUGR, adj., adfinitate junctus, (síf, sífjar), pro sífjaðr, Sk. 1, 50. Raskius h. l. maluit sífjadum. Gloss. Ed. Sæm. confert Lapp. sívjug soror uxoris.

SIFJUNGR, *m.*, affinis, cognatus, SE. I 531. 661, 3; Hund. 2, 32; propinquus, Am. 81; sororius, Ghe. 30 (síf, sífjar).

SIFR, *m.*, frater (cf. sífi), SE. II 496.

SIFUNA, adj. indecl., necessitudine junctus (qs. in necessitudine acquiescens, síf, una):

sverðs sífuna gladii necessitudine juncti, commilitones, SE. I 296, 4, ut brands bræðr fratres gladii, commilitones, Landn. Mant. 2.

SIG, *inc. gen.*, pugna, SE. I 562, 2; II 476 (sik, II 619; in II 559 cernitur tantum si.); at sig in pugna, inter pugnandum, ÓH. 186, 5. Gloss. Ed. Sæm. T. I præfert genus fem., cui et adstipulor; nam simplex non occurrit, ut puto, nisi locis allatis. Derivantur vero inde: sigarr, sigbjörk, sigdeilir, sigfadr, sigljöð, sigföðr, sigfreyr, siggautr, siglvaðr, Sigi, sigmáni, signjörðr, sigrakk, sigreynir, sigrunur, sigtívar, sigtýr, sigviðr, quibus addi potest Sigmundr, Sigun, Sigyn, Sigðir, Sigþórr, Sigtún.

SIG, *f.*, funis demissorius (siga), in specie, quo circumligantur, qui per rupium præcipitia demittuntur ad ova avium colligenda; item funis ad naves destinandas, quod cum remis impositis fit, dicitur árasig, n.; unde librammentum, onus vi externa oppositum, ÓH. c. 151, ubi fem. gen. est: fór þá sigin ofan í gröfina, sed F. V 336, neutr. gen.: fóru þá s. o. í gr. Hinc metaph., halda í sig, id. qu. halda í taumi, coercere, it. reprimere, impedire, halda í sig tölum c-s orationibus alieuius resistere, F. II 203, 1, de Veturlíðio poëta novæ religioni christianæ se opponente, quod in prosa sic exprimitur Njala 103: þaðan fóru þeir til Fljótshlíðar ok boðuðu þar trú; þar mælte mest í móti Vetrlíði skáld, etc. De fune, spira, vinculo, vide sigfreyr.

SIGA (sig, seig et sè, sigit), *sensim cadere, labi, sidere*: sigr föld í mar subidit, Vsp. 51; ramdýr þrama sigu fyrir hliðdyr hellis naves demissæ sunt, Si. 6, 4; láta barka siga ofan fyrir gagnstig gýggjar scaphas deorsum per rupem (ex rupe) demittere, Si. 6, 3; reflex.: láta sigaz ofan demittere se, SE. I 308, 2. Metaph., de pace, gratia, coire, pro siga saman: létum siga sáttmál okkor coire fecimus pacta nostra (foedera nuptialia), Bk. 2, 37. Absol.: labascere, trepidare, Eg. 67, 1, ut hniga variat cum vera hræddr, F. IX 331. Intrans.: skáldi sigr labascit poëta, res ejus in deterius eunt, Grett. 9. In imperf. ind. act., sè: sorti sè fyrir augu þeim, Nj. c. 12, 21 (var blóð sigit fyrir augu þeim, Hrafnk. 30), sed seig, II. c. 25, F. 380 (hon seig í ösku), ÓH. c. 199, F. V 38 (seig á hann svefn); bátr seig scapha sidere coepit, Selk. 18.

SIGARR, *m.*, Sigar, filius Haldanis Prisci, cujus regia progenies Síklingi dicta, SE. I 522. — 2) Sigar, rex seculi 3. et 4., pronepos Haldanis Prisci, habitans Steigæ in Ongloa, insula Halogæ (Land. 3, 17), qui Hagbardum ob stupratam filiam Signyam suspensio necavit; idem regulus maritimus, SE. I 522; FR. I 180. Hinc, mægða laun, þau er Sigarr veitti merces affinitatis, a Sigare tributa, i. e. suspensum, Grett. 54, 2; Sigars fjandi hostis Sigaris, Hagbardus, grandnefiðr Sigars fjanda arbor, Hagbardus noxia, patibulum, cruz, Mh. 4; Sigars hestr, jór equus Sigaris, id., ríða Sigars hesti vehi equo Sigaris, i. e. in cruce agi, ÓH. 57; temja Sigars jó, id., Y, 26, 1; Sigars drifa procella Sigaris, prælium,

Nj. 30, 2; Sigars veggr agger, *paries s. tabulatum Sigaris, clipeus* (propr. *testudo clipeorum*), *SE. I 672, 2*; Sigars tjald eolum Sigaris, *clipeus*, galdr Sigars tjaldar sonitus clipeorum, pugna, *Sturl. 7, 30, 1, vide galdrefreyr. — Sigarr, ut nomen Odinis (qs. victor), citatur in Lex. Mythol., sed hoc nomen Odinis in Kaddis earumve fragmentis reperire potui nusquam; cf. Sax. Gramm. Hist. Dan. Lib. 7.*

SIGBJÖRK, *f.*, *betula pugnæ, gladius* (sig, björk): sigbjarka summiðjúnar (sómniðj.) ezimii milites, viri, *SE. I 418, 5.*

SIGDEILLIR, *m.*, *cernens, decernens, conserens pugnam, bellator* (sig, deillir), *IIa. 318, 3, ubi dat. s. sigdeilli, cf. F. X 121, 3.*

SIGFLJÓÐ, *u.*, *femina pugnæ, bellona* (sig, fljóð): gjóðr sigfljóða lestris bellonarum, *corcus, Eb. 62.*

SIGFÖÐR, *m.*, *nomen Odinis (qs. pater praelii, auctor pugnæ, sig, föðr = fadir, Grm. 46; SE. I 86, 1; II 472. 555; acc. sigföðr, Æd. 59; gen. sigföðor, Vsp. 49.*

SIGFREYR, *m.*, *deus vinculi* (sig, *f.*, Freyr): *s. saudnis vara deus annuli, vir, Orkn. 79, 9, a saudnis vör statio accipitris, manus, sig saudnis vara funis manuum, annulus.*

SIGG, *f.*, *insula Norvegiæ, in dioecesi Bergensi meridiei proxima, sita a regione Mostrie in occidentem versa prope Bomme-loam, SE. II 491, 2, cfr. F. X 316. Hod. Siggen, mons insulæ Bomloæ ad ostium sinus Hardangensis (Munch). Dat. regularis Sigg. sed Siggju, SE. I 442, 1 (Cod. Reg. SiGiv); Siggjar lindi cingulum Siggjæ (insulæ), mare, ejus sól, aurum, vide sólgrund, Eb. 28, 2.*

SIGGAUTR, *m.*, *nomen Odinis, affert J. Olavus Grunnar. in suo Exscr. Cod. Ed. Sn. Vorm. et Löras., il. Lex. Mythol. sub voce Siggautr. SE. II 472 exhibit formam sigavtr, etiam in Lex. Mythol. allatam, quæ valere potest sigautr semper, adsidue sermocinans; in II 556 tantum cernitur S. gautr. Ceterum Siggautr verti posset Gothus pugnæ, Gothus bellicosus.*

SIGGI, *m.*, *filius Odinis, SE. II 473. 556; SE. I 26 (SiGi), id. qu. Sigi.*

SIGHVATR, *adj.*, *fortis in pugna, strenuus, acer, bellicosus* (sig, hvatr), *IIkr. T. VI, pro sigrhvatr, Mg. 1, 3.*

SIGI, *m.*, *filius Odinis (Saxonici), id. qu. Sigi, SE. I 553, 1; II 616; SE. I 26, Cod. Worm., II 252; FR. I 115—7; sec. synchronismum Espolini vixit seculo 2° et 3°.*

SIGI, *m.*, *qui sensim labitur, vergens* (siga): *allda sigi ætate vergens, ætate propectus, declivis, Nj. 40, var. lecl. Sed vide supra alldasiga, pro qua lectione suscipiendam putari lectionem alldáligan.*

SIGI, *m.*, *lentum frustum, id. qu. segi (seigr): metaph. hjarta runnið sundr i siga cor, quod in lentum frustum diffuxit, i. e. quod contabuit, Söll. 43, simili tropo atque Söll. 44, tunga metinn til trës. Prope itaque ad verum accedit versio Högnii (Söll. l. c. not. 58): in partes fere dissolutum erat. De*

frusto carnis, offâ buccula, occurrit FR. II 426: Gramr (canis nomen) skautz at Þóri ok greip í kálfann, ok þar úr siga. Hinc tálsigi = tálbiti esca, frustum carnis ad feras inescandas, F. V 190. Superest adhuc in voce composita kverksigi triquetrum frustum carnis in capite piscium inter malas, il. in klósigi nu'les oblongæ, tempestatem portendentes, vide Lex. B. Hald. sub klósegi et qverkegi.

SIGLA, *f.*, *arbor navis, malus, SE. I 583, 1; siglntre id., ibid. 220; siglu toppr apex mali, ibid. Siglu otr lutra mali, navis, F. X 354; in appell. pedis, v. c. sigla hers, knæs, etc., arbor femoris, genús, etc., pes, SE. I 542; siglur samnagla arbores clavi lamellati, i. e. gladii, SE. I 426, 3; siglur naglfara arbores gladii, bellatores, pugnatores, SE. I 372, 3.*

SIGLA (-i, da, t), *navigare* (segl), *vela dare, velificare: s. blidan byr vento secundo commodo navigare, Nik. 63; sigli þær swelir beati navigate, ἐνπλοῖτε, Am. 32.*

SIGLI, *n.*, *monile, Æd. 20; um hroðit sigli inauratum, Bk. 2, 46. Angl. sigle monile; AS. sigele monile, gemma, bulla, fibula. Hinc siglisága, f., nympha monilis (monili ornata), mulier, var. lect. pro silkisága, Korm. 24, 2, citatum in Gloss. Ed. Sem. T. I, sub voce sigli.*

SÍGLITNIR, *m.*, *Sigliner, colliculus in insula Lyngvö, SE. II 431. 515 (qs. semper splendens, nitens, sl, glita).*

SIGMÁNI, *m.*, *luna praelii, clipeus* (sig, máni): *sigmána hrúð procella clipei, pugna, ÖH. 47, 3.*

SIGMUNDR, *m.*, *nomen Odinis, SE. II 472. 556.*

SIGNA (-aða, at), *consecrare: s. full poculum consecrare, Bk. 1, 8 (Eg. 44; en er it fyrsta full var skeinkt, þá mælti Sigurðr jarl fyrir minni, ok signaði Óðni, ok drakk af horninu til konungs, Hg. 18; F. I 35). Est etiam signi, signða, signt: ef maðr signir fê sitt öðrum en guði eðr hans helgum mönnum, Jus eccl. Vel. c. 8; ðl þat, er Bárðr of signði cervisia, quam B. consecravit, Eg. 44, 2, de quo in prosa anteced. signði B. fullit; signðr matr, F. VI 159. Part. pass., signaðr consecrat: gumar, godum signaðir dís consecrati, i. e. dís in peculium dicati, Hlynd. 26 (signa mann godum, FR. III 35, 3, cuius formula exprimitur ibid. p. 34: nú gef ek þik Óðni, ut Eb. 7: þann svein gaf Þórólfr Þór); hjúpa, signuð godum tunica dís dicata, FR. I 280 (cf. F. V 236), unde ibid. dicitur heilög (minni, signuð Ásum, ÖH. c. 113, init., F. IV 234); grund, sölu signuð terra, sole beata, de Palästina, Orkn. 82, 7 (AR. II 218, 1); signað ljós lux sancta, benedicta, alma, Lil. 63; signað hjarta sanctum pectus, pius animus, Gd. 30. Prox.: de sancto homine, divo, F. V 150. 222. Orkn. p. 472. 512; signaðr sonr, de Christo, Gd3. 9. 2) signo crucis se munire: signaz skyldu seggri hyggna-ir prudentes viri signo crucis formato se*

præmunire deberent (ad damones avertendos), Gdþ. 25.; cf. Fbr. 8.

SIGNAN, *f.*, consecratio (signa): s. handar consecratio manu facta, signum crucis manu factum, *Gd. 58.*

SIGNING, *f.*, crucis signatio, formula crucis manu signandæ, *Skúldh. 5, 15.*

SIGNJÖRÐR, *m.*, deus pugnæ, præliator, vir (sig, Njörðr), *SE. I 668, 2.*

SIGNÝ, *f.*, Signya, filia Sigaris, Harbardo pacta: Signýjar verr maritus Signya, Hagbardus, quem Sigar suspendio necavit, unde hestir Signýjar vers equus Hagbardi (quo vectus est Hagbardus), patibulum, *Y. 22, 2; AR. I 263, 1.* Signýjar brúðr fons Signyæ, memoratur in *Isl. I 225, not. 2.*

SIGR, *m.*, felicitas, salus, prosperitas, *Bk. 1, 3; árnif sigr obtinete felicitatem, Am. 32. — 2) victoria, Hávam. 58; Hynðl. 3; Krm. 15; hljóta sigr of e-m, SE. I 302, 3; vide launsigr; nú er sigr á spjótum nunc victoria in hastis est, i. e. arma victoriarum promittunt, Land. Mant. 1; lýða sigr, νίχη τοῦ λαοῦ, i. e. νικηλός, Nik. 78. — 3) pugna: sigrs mār larus pugnæ, coruus, mār kum sigrs til sára, *HR. 39; it. in compositis, sigrborð, sigþollr et plur. Sic optime coheret per tmesin sigr-svanr cygnus pugnæ, coruus, ÖH. 182, 3, vide lön, quo loco Olavus construit sigrför iter victoriosum, et Egðir svans lana Agdenses maritimi. — 4) id. qu. sikr (g = k), in bensigr, gladius.**

SIGRAKKR, *adj.*, animosus in pugna (sig, rakkr), *SE. I 440, 3.*

SIGRBORÐ, *n.*, tabula pugnæ, clipeus (sigr 3, borð): sigrborðs víðir arbores clipei, pugnatōres, viri, *Isl. II 389.*

SIGRBRANDR, *m.*, ignis pugnæ, gladius (sigr 3, brandr ignis), vel gladius victoriosus, arma victricia (sigr 2, brandr gladius): sannliððigr sigrbrands (conject. pro sigrbrands) armis victricibus glorians, *Rekst. 9.*

SIGRBRÁÐR, *adj.*, ad victoriam promptus, vel in pugna velox (sigr 2, 3, bráðr) *HR. 77, id. qu. sigrhvatr.*

SIGRBYRR, *m.*, aura victorialis, ventus secundus victoriæ adspirans (sigr 2, byrr), *IIa. 228, 1 et in prosa antec.*

SIGRDRÍF, *f.*, nomen Brynhildæ, *Fm. 44, ubi gen. Sigdrífar. Alias Sigdrífa, Bk. 1, 4, pros., unde Sigdrífumál = Bk. 1.*

SIGREYNIR, *m.*, sorbus pugnæ, puguator, præliator, vir (sig reynir), *Isl. II 233, 1; Fbr. 22, 2 (Ghm. II 294. 1).*

SIGRFÍKINN, *adj.*, victoriæ vel pugnæ cupidus (sigr 2, 3, fíkin), *F. XI 192, 2 (F. V 229, 2).*

SIGRFJÖTR, *m.*, catena victo a victore injecta (sigr 2, fjötr), *Krossk.*

SIGRFLAUST, *n.*, carina victrix, *IIa. 318, 1 (sigr, flaut).*

SIGRGÆÐIR, *m.*, augens pugnam vel victoriam, puguator, bellator, v. victor (sigr 2, 3, gæðir), *Mb. 10, 1 (F. VII 43, 1); SE. I 332, 3; dat. sigrgæði, IIa. 69, 2.*

SIGRGJARN, *adj.*, id. qu. sigrfíkin (sigr, gjarn), *F. II 282 (Rekst. 31).*

SIGRGLADR, *adj.*, victoria lætus (sigr, gladr), *Plac. 57.*

SIGRHAFENDR, *m. pl.*, victoriam reportantes, victores (sigr, hafandi, part. act. v. liafa), *Y. 52.*

SIGRHEIMAR, *m. pl.*, *Söll. 52, vertitur, mundi inferiores, parum certa originatione sec. Gloss. Synt. Bapt.; forte sigrheimar sjö septem sphaera caelestes extramundanae, cf. ἐπτά σφαιρῶν in Testam. 12 patr.*

SIGRHljÖÐ, *n. pl.*, carmen triumphale, epiniciū (sigr 2, hljóð = ljóð), *Nj. 158, 10; IIa. 236, 4.*

SIGRHÖÐ, *n.*, pars gladii, *SE. I 668, 3; II 477. 620 (II 560 prave sigrhöðir, forte enodax, clavus ab utraque extremitate accusus, liberam versationem habens, ut sigrmagli in sermone quotidiano.*

SIGRHUGGINN, *adj.*, desperans de victoria, p. hræð. (ed. Hafs. 1848) str. 7.

SIGRHÖFUNDUR, *m.*, auctor, dator victoriæ, de Odine, *Sonart. 21, cf. Hynðl. 3: gefr hann (Öðinn) sigr sonum.*

SIGRHVATR, *adj.*, victoriosus, vel promptus ad prælium, bellicosus (sigr 2, 3, hvatr); superl. sigrhvatastr, *Mg. 1, 3.*

SIGRIR, *m.*, victor (subst. verb. a sigra, -aða, vincere, victoriam obtinere): djöfla s. victor dæmonum, de episcopo, *Selk. 12, quo loco membr. Holm. habet sigurs, quod minus placet.*

SIGRLEIKR, *m.*, ludus victoriæ, pugna (sigr, leikr): sigrleiks snarr bellicosus, pugna, velox in pugna, promptus ad prælium, *Sturl. 6, 15, 13.*

SIGRLÖÐ, *f.*, *Sturl. 6, 15, 2, si nomen propr. est, fuit mater Halli, uxor Ljoti; si vero appellativum, de ficto Bellonæ nomine posset accipi, quasi quæ ad victoriam invitet (sigr, laða), sec. formam Grelðð, Gunnlöd, Kornlöd. Nam in nominibus feminarum tō Sigrlöð nondum invenit.*

SIGRMAGNADR, *m.*, victoriam augens, victor, vel pugnam ciens, bellator (sigr 2, 3, magnadr), *IIa. 323, 1.*

SIGRMERKI, *n.*, signum victoriæ (sigr 2, merki), de Sancta Cruce, *Krossk.; cf. sigrmark, F. I 136: hann (guð) á þat sigrmark, er mikill kraptr fylgir, þat er kross sá er hann var píndr á; it. F. IV 58.*

SIGRMÆTR, *adj.*, victoriæ clarus, victoriosus (sigr 2, mætr), *IIa. 325.*

SIGRMEYJAR, *f. pl.* (a sigrmær), virgines pugnæ, Bellonæ (sigr 3, mætr), *F. V 246.*

SIGRMINNIGR, *adj.*, victoriæ memor, victoriæ cupidus (sigr, minnigr), *IIg. 31, 1.*

SIGRNENNINN, *adj.*, victoria potiri cupiens, victoriæ cupidus (sigr, nenninn): dat. s., signrennum her, *F. V 249.*

SIGRREYNIR, *Isl. II 233, 1, vide sigreynir, sigrrunnr, vide sigrrunnr.*

SIGRSTALLR, *m.*, *Isl. I 166, 2 (Landn. 2, 33, 10); sec. Gloss. Land. h. l. construenda sunt per tmesin: sigr-svanr olor pugna, coruus, vide sigr 3; porro báru stallr scamnum unda, navis, báru stalls víðir viri, et drekka blóðfall effusum sanguinem bibere.*

SIGRSTOD, *f.*, *columna victoriae, vel columna salutaris* (sigr, stod), *Sancta Cruz*, Lb. 42.

SIGRSTÝRIR, *m.*, *rector victoriae v. pugnae, rex victoriosus vel bellicosus* (sigr 2. 3, stýrir). *HR.* 36.

SIGRSVANR, *m.*, *cygnus pugnae, corvus* (sigr 3, svanr), *per imesin construenda sunt*, Öll. 182, 3; Isl. I 166, 2, *vide supra* sigr 3 et sigrstallr.

SIGRTRUR, *adj.*, *salutem afferens, salutaris, vel victorium pariens* (sigr 1. 2, trúr), *epith. Sanctae Crucis*, Lb. 39.

SIGRÚNAB, *f. pl.* *characteres victoriales, victoriam efficientes* (sigr 2, rún), Bk. 1, 6.

SIGRUNNINN, *part. pass. compos.*, *victoriae comparatus, expugnatus, devictus* (sigr 2, unninn, *part. pass. a vinna*): *sigrunnit svanna sólmarkar Serkland deicta Tellus calyptræ, femina anore capta*, SE. II 632, 1, *locum vide sub Samland*; *inprimis vero additur sigrunnit propter subjectum appellationis Serkland, ad majorem amphiboliam efficiendam*.

SIGRUNNR, *m.*, *lucus, arbor pugnae, pugnator, præliator, bellator* (sigr, runnr): *dat. s.*, sigrunni, ÖT. 26, 1 (F. I 122), *ubi scribitur sigrunni*; *plur.*, sigrunnar *viri, homines*, Öll. 218, 1 (F. V 57 sigrunnar). — 2) *sigrunnar*, in *Lex. Mythol.* p. 611, *absol. pro nomine Odinis accipitur, et vertitur triumphator vel felix cursor, quod haud dubie respicit locum SE. I 238, 2 (vide Lazd. ed. Havn. p. 389); sed cum sigrunnr per se imperfecta videatur Odinis appellatio, malo runnr in hac voce accipere sensu activo, ut runni qui in cursum incitit, qui emittit, et construere sigrunnr hrafna beatus emissor corvorum, beatum numen, corvos (speculatum) emittens; qui epithetum additur: svinnr heitags tafs ok kylgs gnarus sacra victimæ et potus. Dicit igitur poëta, Bellonas Odinem secutas fuisse, quibus SE. I 66 addit Friggam et corvos Odinis*.

SIGRVEFR, *m.*, *textile victoriae, tela victoriosa, vel tela bellica* (sigr 2. 3, vefr), Nj. 158, 2.

SIGRVIDR, *m.*, *arbor pugnae* (sigr 3, vídr). *vir*, GS. str. 17.

SIGRÞJÓÐ, *f.*, *gens victrix, Valhalla incolæ, vel gens bellatrix, Einheri, heroes Valhallici* (sigr 2. 3, þjóð), Hund. 2, 47.

SIGRÞOLLR, *m.*, *thallus pugnae, vir* (sigr 3, þollr). F. II 277.

SIGTÍFAR, **SIGTÍVAR**, *m. pl.*, *dii felices, beati, v. victoriosi, v. bellici* (sigr 1. 2. 3, tífar, tívar), Vsp. 40; *synir Sigtífa, de Asis*, Ed. 1. 2. — 2) *pugnatores, viri: duces bellici*, Ghe. 30; *sigtíva synir homines, viri*, Grm. 45; Fin. 21.

SIGTÓPTIR, *f. pl.*, *beata sedes, vel bellica sedes* (sigr v. sigr. tópt): *Hropts s. Odinis bellica sedes, Valhalla*, Vsp. 55.

SIGTRYGGR, *m.*, *nomen Odinis (qs. fidus in pugna vel deditus pugnae, sigr, tryggr)*, SE. II 473. 556. *Cum versus, Sturl. 7, 30, 1, ealdrfreyr Sigtryggs tjalda, ingratus sonet, præferendam puto var. lect. Sigars, etsi*

Sigtryggs tjald, velum Odinis, clipeus, per se bene procedat.

SIGTÝR, *m.*, *qs. Tyr (deus) pugnae* (wíg, Týr) *vel nomen auxiliare prælii*, SE. I 230; 231, 2; *sigtýs berg mans Odinis, per quem iuramentum fit*, Ghe. 31, *forte sacra illa rupes, cui instabat Hroptus, caput Mimerianum consulens* (Bk. 1, 11).

SIGVIDR, *m.*, *arbor pugnae, præliator, vir* (sigr, vídr). GS. str. 17.

SIGVYN, *f.*, *Sigvyna, uxor Lokii*, Vsp. 32; SE. I 208 (Sigvyn), 181. 556, 3; *Sigynjar verr Lokius*, SE. I 268.

SIGÞÆR, *m.*, *nomen Odinis*, SE. II 472 (= Sigþer, Sigþir), *id. qu. sigþir* (SE. II 556).

SIGÞRÓRR, *m.*, *nomen Odinis (sigr pugna, þrórr)*, SE. II 556 (Sigþrórr, II 473).

SIGÐIR, *m.*, *nomen Odinis (qs. falcifer, falcem gestans, ut apud Baugium, a sigð, f., falx)*, SE. II 556, *vide Sigþær*.

SIGÐIR, *m.*, *gladius*, SE. I 567, 2; II 620, a sigð *falx*; SE. II 477. 560 h. l. *habet siglir, cogn. Dan. Segl. Germ. Sichel falx; sigðis láttir sedes gladii, clipeus, Hermóðr sigðis láttis vir*, SE. I 406. 2.

SIGÐR, *m.*, *falx; gen. sigðs et sigðar* (Félag. 2, 110. 141): *Gauts s. falx Odinis, gladius, bera Gauts sigð á sveita svans örd falcem Odinis in segetem corri immittere, i. e. stragem edere*, SE. I 488, 1; *Hildar s. falx Hildæ, gladius, Hildar sigðs leikir hudi gladii, prælia*, Eb. 19, 6; *sára s. falx vulnenum, ensis, þollr sára sigðar vir*, Selk. 13. — 2) *gladius*, SE. I 563, 2; II 476. 559. 619.

SÍK, *acc. pronominis reflex. sín, quod vide*.

SÍK, *f.*, *pugna, id. qu. sig*, SE. II 619, 1; *Shl. V 19, var. lect. 1 h.*

SÍK, *n.*, *lacus, canalis; aqua lacus*, SE. II 128, 2, *it. mare* SE. I 571, 1; *síks glóð pruna (ignis) maris, aurum, verr síks glóðar custos auri, vir liberalis*, SE. I 622, 2; *síka eldr, ignis lacuum, aurum, skorða síka elda femina*, Nj. 92.

SÍKLÍNGR, *m.*, *rex*, SE. I 526, 2; Ý 14 (AR. I 258, 1); *vir princeps*, Sk. 1, 33; *de Skulio dynasta*, Ha. 190. *Plur.*, *siklingar regia familia u Sigare oriunda*, SE. I 522.

SÍKR, *m.*, *salmo lavaretus*, SE. I 571, 1, *sec. Cod. Worm.*; II 480; II 561 *likr* (Cod. Reg. et SE. II 622 *mendose, hic litr, ille sitr*). *Norveg.*, *Sik*, en Helt (Færskvands-fisk), *salmo lavarel, capitul in lacu Mjörðs, Und. Descr. Norr. p. 36; Spec. sik, lavaretus salmo, smásik albula, id. qu. síklója. Hinc: síka strind terra salmonum, mare, lind síka strindar Tilia maris, femina*, SE. II 178, 1, *sec. AA. p. 268; sed sec. SE. II 425, 2 leynisíkr lýngs occultus salmo ericeti, serpens, strind lýngs leynisíka terra serpentum, aurum, cuius lind Tilia auri, femina; sec. quam rationem tó laungum est ado., sapenumero, et simplicissima phrasis emergit: þar kemr á til sævær*.

SILR, m., ignis (ut puto): s. eyðtjar ignis maris, aurum, njórun eyðtjar sika nympha auri, femina, Ed. Löv., auctore Rögvaldo. Sic et accepti in vocibus compositis: bensíkr, hræsíkr, læsíkr, ránsíkr, cf. et formam sokr.

SÍKTÓL, n. pl., instrumenta pugnae, arma (sík = sig, töl), sic Johnsonius, Nj. 103, 1, construens: gekk at halda síktólum í boðnar (quod unus tantum cod. habet) smíðju bæs baldrs aggreðiebatur porrigere mavoria tela in caput v. pectus pugnatoris. Quam rationem dubiam mihi facit appellatio boðnar smíðja caput v. pectus, boðn enim nunquam mulsum poeticum aut poësin significat, sed vas, quo id continetur, unde metonymia continentis pro contento h. l. mihi quidem nimis dura videtur. Quare mihi simplicissimum videtur vocem Nj. l. c. síktolum in duas voces distrahere sík tolu, lectionem bona v. bæna recipere pro boðnar, et, cum his lecti, adunatis tō bæs in metrum peccet, substituere bæðs, quod diserte habet F. II 203, 1 (cf. Kristnis. p. 51), hoc ordine: gekk at halda í sík (= sig pro taumi, reprimere, resistere) tólum Baldrs bæna bæðs smíðju resistere orationibus sacerdotis (Thangbrandi), vide SH. II 188.

SÍKULGJÖRD, f., inter armamenta navalia recensetur in Cod. Worm.; SE. II 481. 624 (II 565 síkulgerð, id.), quæ vox nunc detrита est in Cod. Reg. SE. I 583, 1. Forte, circulus ambiens, nescio qui; a síkul et gjörd; dubita, an síkul in hac compos. sit id. qu. segul in segulsteinn, segulnál, seguljárn, puto potius id. esse ac svigul, cf. svikulgjörð infra. Eandem formam (síkulgjörð) adhibet Wehert. et Fragm. 748 (SE. II 450 3) in loco SE. I 496, 2, ubi videtur esse id. qu. unigjörð balteus, unde síkulgjörðar iss glacies baltei, gladii, hrystir síkulgjörðar iss (sec. SE. II 450, 3 ís-hristir sículgjörðar, id.) concussor, vibrátor gladii, præliator, bellator.

SÍL, n., halec, clupea longa (tennis, argentea), SE. I 578, 3; II 480. 561. 623; síla fullr halecibus refertur, satnr, de laro, Hallfr. (ÓT. Skh. 2, 248). Vide composita: geirsil, hornsíl.

SÍL, f., halec, clupea harengus, SE. I 578, 3; II 480. 623 (lacuna in II 564); plur., síldr, haleces, Harbl. 2. Vide compos., bensíld, hlaupsíld, ít. hræsíld, sub hræsílina. — 2) nomen insulæ, SE. II 492, in Nordfjordo in prov. Fjordensi prope Ulvasundum in Norv., hodie sílden, Index Geogr. F. XII.

SÍLEGJA, f., mare, SE. I 573, 3; II 479. 622 sílégja (in II 562 non cernitur nisi... ia); Alm. 25 síllegja, ubi explicatur per perpetuo manans v. perennis lacus, v. perpetuum æquor, a sí partíc. et laga manare, lægir mare, v. líegja cubare.

SILFR, n., argentum, Am. 93, de cimeliis argenteis; grátt, snelvítt s., Gha. 2; Am. 66; de annulis, Am. 43; de tecto argenteo, Grm. 6; de cratere argenteo, SE. I 708, 1; in ornatu vestium, FR. I 248, 1. 2; suppellectilis mensaria, Rm. 29; gladii, Mg. 9, 1; crucifixi, G. 31. De pecunia, Bk. 1, 28

(numerata pecunia nomen argenti retinet, Cic. ad Treb. Topica 3). In plur., de cimeliis argenteis, sundhræyrtir sílfra, vir, Nj. 7, 1.

SILFRBAND, n., vitta argentea, vel argenteis lamellis distincta, vel filis argenteis intertexta (sílfr, band): sílfrbands sjófn nympha vitta argentea, femina, GS. str. 31.

SILFRGYLTR, argenteo inaurato ornatus (sílfr, gyltr): sílfrgylt súðulkæði, Ghe. 4.

SILFRINTOPPR, m., nomen equi Asarum, qs. capronis argenteis (sílfr, toppr), Grm. 30; sílfrtoppr, id. SE. I 70, v. l. 15; II 351.

SILFRVAFINN, auro revinctus (sílfr, vefja), de gladio, Fsk. 5, 4, cf. gulli vafinn meðalkaflí, ÓH. 236.

SÍLI, m., ligula, spira, ansa funis; ít. vinculum: síli Þjórnar vinculum Thjornæ (insulæ), mare, klýfr stjórni síla Þjórnar, SE. II 492, 1. In compos. fagsíli, fuldsíli, grásíli.

SÍLKI, n., bombyx: hár, gult sem sílki, Orkn. 80, 2; de fasciis bombycinis, Rm. 34; sílkis sími vitta bombycina, ÓT. 16, 1.

SÍLKIEY, f., insula, Tellus bombycis, femina (sílki, ey), Skáldh. 7, 33.

SÍLKIGRUNÐ, f., Tellus (dea) bombycis (sílki, grund), femina, Skáldh. 4, 46.

SÍLKIGUNNR, f., nympha bombycis, femina (sílki, gunnr), Vigl. 10.

SÍLKIHLEIÐ, f., clivus, Tellus bombycis, femina (sílki, hleið), Skáldh. 6, 26.

SÍLKINANNA, f., nympha bombycis, femina (sílki, nanna), Korn. 17, 1.

SÍLKISÁGA, f., idem (sílki, sága), Korn. 24, 2.

SÍLKISLÆÐA, f., syrma sericum, per tmesin coharet, Eg. 70.

SÍLUNGH, m., salmo trutta, SE. I 579, 2; II 480. 564. 623.

SÍMAR; f. pl., Bk. 1, 23, vincula; vertunt grimmur símar gænga at trygðroli atrocía vincula consequuntur fidem violatam, annotantes: grimmur símar Parcarum sæva fila, i. e. decreta perjuriis atroces poenæ. De quo sensu ut dubitari non potest, ita dubium est, an símar, f. pl., qs. a sing. sim, unquam extiterit, pro solita forma sími. Quare puto legendum esse limar vírgæ, i. e. metaph. pænæ, vide limar supra, Sk. 2, 4; SE. II 118, 1.

SÍMÁLL, adj., loquax (sí-, máll), Hugs. 14, 1.

SÍMBLIR, m., potato: s. sumbla potato, helluo cerevisiæ, gigas (qualis Hrungrer describitur, SE. I 270–72), SE. I 256, 5. Hodie at símla est sensim bibere.

SÍMI, m., funis, vinculum (Dan. Sime, funiculus, præsertim ex stipula aut seta, v. c. Haarsime, Halmsime, Medesime): vinda síma or sandi sunem ex arena neclere, i. e. aliquid frustra facere, (Lat. funem ex arena facere, Græc. ἔξ ἀμμου σχοινίον πλέκειν), Harbl. 17; brúna grundar sílkis sími vitta bombycina, ornamentum capitis virorum honoratorum, geymir sílkis síma custos, usurpator vittæ bombycinæ, vir princeps, ÓT. 16,

1, ubi brúna grundar sími, vinculum capitis, est villa, confer Shl I 108. Vide compos., álmsími, hársími, varrsími; vide formam anullr. — 2) annulus: byrr síma gestor anullr, vír (pro pronomine: ego), Völk. 12. Iluc referenda videntur: ársími opes v. cinelia annis (Rheni), tánsími opes v. cinelia Ranae (maris), aurum. — 3) mare SE. I 574, 2, sec. Cod. Worm. (non cernitur in Cod. Reg.); prope accredit SE. II 622, scribens vel forsími pro velfor (i. e. velfor) sími; II 479 sgni; II 562 saman. Hinc, F. VII 78, construendum videtur hjaldrsími mare, liquor praelii, in praelio effusus, sanguis, svann hjaldrsíma olor sanguinis, corvus. Cod. Fris. col. 240, 14 exhibet h. l. gwmr birti sa svartan et inversu praeced. hialdrs, quo loco aut legendum est birti svâ svartan hialdr sic aperuit, ostendit nigrum strepitum (acre, periculosum praelium fecit), aut birti (pro birgði) svartan hjaldrs svan pavit nigrum praelii cygunum (corum). — 4) bos, SE. I 587, 1; II 483. 625 (566 sune). — 5) simi, f., in compos., gersími, gjörsími, terminatio est.

SÍMIR, m., bos, id. qu. sími 4, SE. I 587, 2; II 625 (II 483. 566 sínarr). — 2) equus, SE. II 487. 571, cf. sínir, synir.

SÍMLA, verb., incertae significationis, in loco vezatissimo Eg. 57, 2, assentior G. Magnæo, vertenti: colligere, conferre, et símla sorgar constare dolores, parere, efficere, adferre dolores; sic vero verba legenda et construenda puto: nergi er ek get goldit hánum slík ráp, er símla foldværingja sorgar quandoque illi rependere potero tantas rapinas, quæ ruris vindici (i. e. mihi, jus possessionis defendenti) dolores adferunt.

SÍMR, id. qu. sími, flum (cf. seimr), vide compos., gullinsímr, örlogsímr, ex quibus acc. pl. in o occurrit Húnd. 1, 3; Sk. 2, 14.

SÍMUL, f., femina gigas, SE. I 552, 2, II 471. 551; Húnd. 1, 38, forte erratica v. grassabunda, a svima, sveima, extruso v, cf. svímul. — 2) pertica, qua vas humeris portatur, SE. I 56.

SÍMULL, m., bos, SE. I 587, 2; II 483. 626 (II 566 tantum cernitur... ull), cf. simul. Conf. símla, Lapp.; machlis femina (hreinkýr), Félag. 8, 84; hodie svemla vacca grandior.

SÍN, f., nervus; sína magni robur nervorum, Völk. 15; kóna sínar nerri taurini, Sturl. 1, 13, 5. — 2) penis, nervus virilis, Grett. 80, 1.

SÍN, sui, gen. pron. reflex., acc. sík, dat. sér. — 1) sín pro dat. sér, ÖH. 47, 3, ubi: þvífat hvárrirtveggjo seggir áttó sín kvistlingar kosto habebant sibi facultatem, i. e. utrisque erat facultas edende stragis; quo loco Hkr. T. VI pro sín þar legit sinn þat ea vice, sec. Nord. g. Digtek. p. 28. § 17. Sed prior ratio præstat; sic F. X 433, 79: Loptr vissi engan úvin fæddan sín (i. e. sér) sibi natum; it. pros., F. XI 94: at þeir kunni hóf sín (i. e. kunni sér hóf) ut modum sibi statuere sciant, cfr. mínlíkt, þínlíkt, et mín. — b) sín, indecl., pro aliquo casu pron. possessivi

sínu, v. e. með fingri sín, i. e. sínum, Nik. 16; með drengi sín, i. e. sína, Ólafsr. 54; upp yfir rekkju sín, i. e. sínni, Skáldh. 6, 28; hvern sín húskarl, i. e. sinn suum, ÖH. 92, 16, ut metrum poscit sjá min fótr hie meus pes, ÖH. 92, 12, quam rationem agnoscit G. Magnæus in not. m. ad Fjölsn. 25, cf. Shl. VI 265, not. I, it. minu 2. — 2) sér sibi: geta sér sibi conciliare, Hávam. 4. 8; eiga sér sibi habere, Hávam. 26; hyggj sér alla vera vini opinatur omnes sibi amicos esse, Hávam. 24; eia sér aldrírega comedere sibi gravein valetudinem, i. e. intemperantia (nimia voracitate) morbum sibi contrahere, Hávam. 20; hera sér í fjöðrum (i. e. í fjöðrum sér) alis suis portare, gestare, Vap. 59, ut hafa í þung sér, í serk sér in sacco suo, in sinu suo habere quid, SE. 311, lin. 1, 13; batt höfnt hans við slagálar sér, II 22; Gúm. II 300; sibi, seorsím: sér einn sibi solus, Hávam. 96; bæði sér, duo soli, Ísl. II 252, v. l. 5; vað gerði sér sibi, seorsím apparuit, Njmk. 21. — 3) sík, acc., se: Helgi sík til Hallar reið Hallam equo vectus se contulit, Skáldh. 2, 10, ubi sík aut est pleon., aut = sér sibi, solus. Sic sæpe in cantilenis Danicis mediis ævi, v. e. han red sig under Ö; gekk eg mig þá í grienum lund, B. Grönd. Sik pro egr, of hardvaxnar herþir sik super compactos humeros suos, SE. I 291, 3, vide mik.

SINBUNDINN, nervis animalium contextus (sín, binda), de nave Finnica, Sic. 6, 4 (F. VII 216, 2; 311, 2), conf. skip, bundit seymi, AA. p. 459; Gúm. III 8, et not. 13. pag. 45.

SINDR, f., una ex matribus Heimdalli, Hyndl. 34.

SINDR, n., scoria (SE. I 42), it. scintilla, strictura: sægs s. scintilla (ignis) maris, aurum, brjotar sægs sindrs fractores auri, víri, Selk. 12. Hinc verbum sindra scintillare, Gúm. III 311, quod scribitur sundra, FR. III 313.

SINDRI, m., nomen nani, SE. I 340; FR. II 446; Sindra vit gens nanorum, Vsp. 33. — 2) palatium in montibus Nidinis, in cælo, SE. I 198. — 3) Lex. B. Hald. affert sindri, m., sílex, it. nomenclator msc. vocabulorum ex SE. auctore J. Olavio, et Lex. Mythol. p. 696. Fundus hujus vocabuli hand dubie est SE. II 491, ubi in nomencl. lapidum: steinna, sindrsteinn.

SINGASTEINN, m., nomen loci, ubi Lokius et Heimdalus de torque Brisingia certarunt, SE. I 264, 268, 1, vide Lex. Myth.

SINGIRND, f., proprii commodi studium, avaritia (sín, pron. reflex., girnd), lectio egregii fragm. membr. 160, in Eg. 57, 1 non adhibiti (vide Eg. Tab. 1), pro sinngríð. Alia forma ejusdem subst., singirni, Sk. p. 669. Adj. singjarn habet cod. E. Hkr., F. III 361 (cod. Fris. col. 293, 3) pro sinkr (F. VII 239), it. Vita Vem. et Skute homie. c. 1; quo forte respicit var. lect. Vítæ Ljoti Vallensis c. 1, til sinna gjarnir (til singjarnir?); sinkgjarn af gulli, i. e. sinkr af g., FR. III 26.

SINGJARN, adj., *avarus*, vide sub *sín-*gírnd.

SINIR, m., *nomen equi Asarum*, Grm. 30; SE. I 70. 480 (Wchart.). *Sinarr*, SE. 458, 2 (vide *sinir* et *synir*). *Vertunt: Nervosus* (sin), *preferunt tamen sinnir viator, cursor* (sinna).

SINKALL, adj., id. qu. *sínkr*, *parcus*, *tenax*, vide *ú-inkall*.

SINKGJARN, adj., *parcus*, *tenax*: s. af gulli *parcus auri*, FR. III 26. *Proprie est: tardandi cupidus, a senkjá (= seinka), tardare, et sjarn, qs. qui munera tarde et parce erogare velit v. soleat, qui agra percunias erogat; unde et sínkr. adj., tenax HS. c. 1; Öfl. c. 196; sínkr af fê, Ý. 25; subst. sinka tenacitas, Sks. 295. 410.*

SINMORA, f., *nom. propr. semina fictum*, Fjölsn. 27. 31. *Fortē semper illustris, ab AS. sin (Isl. sí-), ut sárvéne semper viridis. Ceterum de etymo vide Gloss. Mythol.*

SINN, sín, sitt, suus, -a, -um, pron. possess. reflex. 3. pers.; *præponitur substantivo: þeygi um sinum | ver vel glýðþ, Vsp. 32; sveip sínum hug, Bk. 2, 13; sínar heudr, Bk. 2, 23. 27; præponitur et disjungitur a substantivo: kins um freista trama, Háram. 2; síns um mál mága, Háram. 21; postponitur substantivum: at hyggjandi sínni, Háram. 6; hverr sitt geð gumi. Háram. 14; præponitur adj. determinato: síns íns heila hugar, síns íns svára svara, Háram. 107; huglaundum kemr hvergi hjarta sitt at gagni tímido núsquam cor suum usui est, i. e. timiditas nulla in re utilis, Krm. 22; láta sitt vera kyrt, Krm. 27, vide sub kyrr.*

SINN, n., (etiam *sinni*, n.), *propr. iter, motus* (vide sequ. *sinni*, n.), *it. vicis, hora transiens, momentum temporis* (AS. *sîd itio, iter*): í sinn annat, í sinn þetta *vice altera, hac vice*, Am. 11. 14; í sinn annat *altera vice*, Am. 102; *sine præpos.*: annat sinn, þriðja, fjórða sinn, Korm. 22, 3. 4; Sí. 5, 2; (hit þriðja sinn, F. X 256); um sinn *aliquamdiu*, Hlund. 2, 12. *Dat.*, at sinni ea *vice, in præsentí, in præsens, ad præsens, in præsentia*, Krm. 8; F. VII 114; öðro sinni *altera vice*, Vsp. 52; mörðu sinni *sepius*, Mg. 9, 4 (því sinni ea *vice*, Vigagl. 27); *sinni optar plus una vice*, Hugs. 14, 1. *Plur.*: *sinitigum sinna, verbo tenus, quinque vicium decadibus, i. e. quinquagies*, Krm. 28. *In compos.*, vide *opt-sinn*. *Etiam sinni occurrit hoc contextu in nom. et acc., v. c.*, eitt sinni *aliquando*, F. VIII 367; X 241; annat sinni *iterum*, F. X 256. 417; eitthvert sinni *aliquando*, F. X 357; í annat sinni *altera vice*, F. XI 28; í þat sinni, þ. hött. c. 4. *Hinc -sinnu in acc. num.*: *tvísvar-sinnu bis, etc., marg-sinnu, opt-sinnu sæpe, et -sinnis in: marg-sinnis, opt-sinnis, id.*

SINNA, f., *comes* (cui respondet *sinnu*, m.), *socia*; *it. conjux*: *keisara sinna conjux imperatoris, de Helena imperatrice, conjuge Constantini Magni, Krossk. Pro quo ceteres: rúna, mála.*

SINNA, f., *animus* (cf. *sinni*, n.): *sinnu reitr area animi, pectus*, Skálðh. 1, 20;

mens sana, ratio, kvinnan var aldrei með jafnri sinnu ok áðr, Ann. 1407 (GhM. III 40); kunna aungva sinnu nulla prudentia gaudere, nullius rei peritum esse, nihil calere, Skálðh. 7, 47, ubi quoque sinna accipi posset pro sinna.

SINNA (-i, ta, t), *ire, proficisci*: *hverr austr vill sinna, quicunque in regiones orientales proficisci vult, Öfl. 92, 16 (AR. I 328, 2); ek sé hrafnna sinna til hafnar ad portum venire, adcolare, Mg. 9, 4; almennigr varð út at sinna in expeditionem proficisci, Ha. 289; hún mun sinna til sala þinna ad palatia tua se conferet, FR. II 34; at sinna með úlfis lífru ad Helam proficisci, i. e. morbo mori, SE. I 436, 2. Igitur in his exemplis tantum occurrit in præsentí infinitivi. Radix est AS. *sîd iter, vide sinni.**

SINNA (-i, ta, t), *animum applicare, advertere ad aliquid, cum dat.*: s. kvíðu *animum adicere moreris, sollicitum esse, ægritudine animi laborare, Skálðh. 4, 3. Vide sinnir.*

SINNGRÍÐ, f., *animi vehementia* (*sinni*, n., g-íð), i. e. *nimia petulantia et avaritia*, Eg. 57. *Melius metro convenit lectio egregií fragmenti; singirnd, qu. v. Interim cf. strígríð.*

SINNI, n., *animus*; *hic significatus applicatur Veglk. 10, at auka e-m erflit sinni sollicitam mentem creare cui; etsi dubium sit Magnæo, mentemne h. l. an iter significet. Similiter Hlm. 12, erno sinni ácri v. nimio animo, iudice F. Magnusenio et interpretibus ad h. l., ambigentibus tamen, an sinni mentem notaverit antiquitus. Si vero pro erno (quod diserte habet membr. et var. lect. confirmatur) legitur eino, quod quædd. excerr. habent, eino sinni non potest significare nisi aliquando. Sinni animus, occurrit in sinngrið; it. hafa nokkut í sinni aliquid (suspecti) in animo habere, Sturl. 8, 10; sinnis mót manna animi ratio (i. e. indoles) hominum, = lund, id. qu. lundí mormon fratercula, Ed. Lövas, in ænigmatæ; svins sinni indoles suum, suilla, stupor animi, stupiditas, Lard. msc. c. 62; þrótt-sinni patientia, F. V 326.*

SINNI, n., *iter, profectio* (AS. *sîd*, cf. *sinna*), *it. comitatus, societas*; í sinni, = ásamt, með, ásamt með una, unacum, simul cum: nú skal brúðr snúaz heim í sinni með mér jam sponsa mecum una domum se convertat, Alm. 1; víða í sinni una equitare, Bk. 2, 3; látum son fara feðr í sinni faciamus, ut filius patrem una sequatur, i. e. filium, haud secus ac patrem, e medio tol-lamus, Bk. 2, 12 (cf. F. X 221, lin. 18); ok eptir honum örn í sinni (v: öýgr) eumque (corum) aquila volans subsequitur, FR. 1, 428, 4; vilja einn sêr í sinni aliquem sibi socium optare, FR. III 483, 2; mangi er mér í minn sinni, fylgi heli ek fullgott nemo est mihi (i. e. neminem habeo) in comitatu meo, v: neminem habeo adjunctum mihi comitem, FR. I 247, 1, in prosa 245: ok fari hún þó eigi einsaman, ok skal henni þó engi maðr fylgja. — b) *comites, auxilium, auxilia, copiae, ut gengi a gánga: leita lýða sinnis auxilium ríðrum quærere, Ghe. 18; Viinda*

sinni copia Vendorum, vel periphr. Vendi, ÓT. 47 (acc.). Periphrastice: lýða sinni, = lýðir, Gha. 31; þjóða sinni = þjóð *populus*, Sonart. 17, ubi vertitur: *commercium, studium populi*; þjóðar sinni, de *convivis*, SE. I 706, 1; ýta sinni *comitatus virorum, viri comites*, SE. I 296, 2. — c) in dat. plur., *motus, id. qu. fór: á sinnum. — á förum in motu, ter occurrit, diversa ratione*: leill þú á sinnum sêr *salvus sis in itineribus* (s: tam in profectione, quam in reditione), Vafpr. 4, sec. Cod. Reg.; dagr var á sinnum *dies in motu erat, i. e. ruebat, properabat ad finem* (iis confabulantibus), Rm. 29; Guðr var þrim á sinnum *Gunna (Bellona) iis (dat. ethicus) in motu erat, vel una cum iis grassabatur*, H. 19, 2, ubi Cod. Fris. col. 40, 27, omisso þeim: guðr varþ á sinnum. — d) pros., vera e-m i sinni *adesse alicui, auxilio esse, id. qu. vera med e-m*, F. III 223; IV 290; Sturl. 1, 19; etiam vera med e-m i sinni, ÓH. c. 139 fin.; þakka e-m sitt sinni (i. e. fylgð), FR. II 512; fasinni *infrequentia familiarie, paucitas domestica*, Nj. 121; AA. p. 49 (GhM. I 232); samsinni *societas itineris*, Stjörn. Vide compos., vilsinni.

SINNI, m., socius, comes (cf. fem. sinna): sól, sinni mána *sol, socius lunæ*, Vsp. 5. Heljar sinni *socius Helæ, Balderus, Hlodus*, SE. I 260, 266; plur.: Heljar sinnar *homines mortui*, SE. I 190; sinni Óðins ok Ása, Lokius, SE. I 268; Aðils of sinnar *comites, socii Aðilsis*, ÓH. 220, 1. Vide formam sinnr.

SINNIR, m., qui alicui rei animum advertit (sinna, verb. c. dat.), Grett. 30, ubi sinnir seimgautr, quod legendum puto aut sinnir seims Gautr, aut per tmesin eodem sensu construendum seim-sinnir *observator, custos auri, vir (ut gutir auds, andæmir), in casu vocandi, ut respiciat Bardium. Tum in ceteris coherent: Gautr (i. e. Audun, cf. Ý. 7, fin.), er vann (opus rusticum faciebat) heima, bannadi svá endr fyrir laungu ákall úngum fjalla þínul (i. e. Grettleri).*

SINNJOR, m., dominus (Gall. *Seigneur*), de imperatore, rege, satrapa, SE. I 514, 528; forma sinnjor metro non satisfacit, ÓH. 225, sed synjor. De sinniur, Mb. 7, vide SkI. VII 15—16, in notis. Vide formas senjor, synjur.

SINNR, m., id. qu. sinni, m., vide compos., vilsinnr.

SÍRA, m. indecl., dominus, titulus sacerdotum et episcoporum (ut *heiræ*), Gd. 17, vide Gloss. Synt. Bapt.

SÍRI, m., Síríus, insula Norvegiæ ante Rogalandiam, inter Jadarum et Aglas occidentales, SE. II 491, 3; baldrekr Sira *cingulum Síríi, pelagus, ibid.* Vide Ind. Geogr. F. XII.

SIRRNES, Isl. II 16, 1; sirrnæs hljóða men, ut monile aureum, si Sírínir (alias comes Örraroddi) nomen gigantis esset, unde Sírínis hljóð vox gigantis, aurum: aut legendum sörues (i. e. syrvís) hlóða men *monile colli, torques, a syvís hlóð stratum torquis, collum, et syrvís hlóða men = hálsmen.*

SISISILLI, m., lapis, SE. II 191 (Jugrice: is lapis; Raskis sand. Skr. 1, 39).

SISKELFIR, m., *perpetuus vibrator* (sí-, skelfir): s. undar blíks (gladii) *adsiduus pugnator*, Eg. 62.

SISKÍNANDI, semper splendens (sí-, skína), Sk. 2, 23, sec. ed. Holm. pro síþ-skínandi.

SISTANDI, in voce compos. gláðsistandi, legendum puto listandi.

SITJA (sit, sat, setið), sedere. — 1) Intrans., absolute: otiosum sedere, quiescere, Vsp. 21; de hospite, manere, hærere, persidere, Hævam. 35, s. lengi á annars fletjuni; hvi sitit er cur (otiosi) *sedetis?*, Gha. 2. Cum præpos.: s. á laugi tumulo insidere, in tumulo sedere, Vsp. 38; Skf. 11; s. suðr at urðar-brunni *sedem habere, habitare*, SE. 168, 4; s. at sumbli ad *symposium adsidere*, Æd. 10; at vini inter vina, GS. str. 1; at Danmörk einni solu D. *contentum esse*, Mg. 6, 2; s. ásamt e-m, SE. I 610, 1; s. fur *præsentem sedere* (alio adveniente), Hævam. 1; s. i hugum animis insidere, de deo, Hyndl. 2; s. millum elda inter ignes, Grm. 2; s. saman *considerare*, Vafpr. 41; s. áti sub dio, Vsp. 26 (cf. F. VII 275, de magicis excuratio-nibus); s. við brtra *melioris sorte uti*, ÓH. 193, 2; s. yfir e-m *defuncto adsidere*, Gk. 1, 1; Gha. 1; s. yfir sköfðum lut *alterius injuriæ detrimentum accipere*, Eg. 60, 1. — 2) transitire, cum acc.: s. sáli palatía *habitare*, Skf. 3 (s. brúkaup *interesse convivio nuptiali*, FR. III 515); s. e-t ferre aliquid, v. e. Þórir sitr þetta þegjandi *hoc tacite fert*, H. 31, 1; s. e-m e-t æquo animo ferre, quidquid agat aliquis, Korm. 16, 5; s. góins fitjar *planities serpentinæ (aurum) sustinere, i. e. auro se corrumpi non sinere*, GS. str. 21. (Árni biskup fékk tvö bréf, ok sat bæði bínis litteris *erocatus, utrisque neglectis domo remanebat*, Vita Thorl. Stí.)

SITR, SE. I 579, v. l. 2, prava lectio pro sier, vide síkr.

SÍTZ, postquam, Æd. 17, 32; ÓH. 248, 1; SE. I 682, 1, vide siz, sizt.

SÍVÖR, f., femina gigas, SE. I 552, 2; II 471. 615 (II 555 Siva). Cf. svivör.

SÍZ, SÍZT, SÍTZ, conjunctio, postquam, conflata ex síðan es (vide síðans): siz, Grm. 46; Gha. 29; Nj. 133 (pros. 113); sizt, id., Völk. 29; Am. 52; Sonart. 19; Korm. 17, 1; Hh. 62, 1; F. V 94, 1; Grett. 4; Isl. II 251; Gd3. 47 (in prosa permutatur cum síðan er, F. VIII 181, var. 12; 345, var. 11; nota: sizt, præpos. c. acc. — síðan, sizt *lugardaginn post diem Saturni*, F. IX 406, not. 5); sizt, id., ÓH. 248, 1; sizt þú postquam tu, Æd. 17; siztu, Æd. 32, ubi Raskius in ed. Holm. maluit sizt þik (qs. scriptum fuisset sitxtic); sizt, in prosa, F. VIII præf. pag. 21; F. X 352. 357. 398. 407. — 2) adr. minime, Ghe. 25; Am. 78. 81; Landn. mant. 2; sizt, id., SE. I 682, 1. Est superl. adr. síðr minus, unde scribitur síþz, Morkinsk. F. VII 358, lin. 31. — 3) sizt, prava lectio pro sýst, a sýsa, G. 12 (F. V).

SIPÖGULL, adj., *semper tacens, mutus* (si-, þögull), *Fg.* 31, 2.

SÍÐ, f. annis, *Grn.* 27; *SE.* I 128, 576, 1; *II.* 479, 563, 622.

SÍÐ, adv., *sero*, *Hávam.* 72; til síð nimis *sero*, *Hávam.* 66; *SE.* I 232, 1; *H. hat.* 6; *ÓH.* 193, 1; *Nj.* 59, 1. *Compar.* síðar *serius*, *post*: fárn vikum síðar paucis *post hebdomadibus*, *Si.* 37 (*F. V* 149); *id. qu.* síðan, *postea*, *G.* 3, ut síðar et síðan *permutantur* *G.* 34 (*F. V*) et *Si.* 37, *it. F. X* 98, *lin.* 5. 6.

SÍÐA, f., *latus*, — a) *corporis humani*, *Söll.* 37, *vide* hjartasíða: — b) *animalis*, *runa síður succidia*, *F. VI* 365, *vide* runsíða; — c) *latus navis*: Fáfnis s., *F. II* 319, 1; — d) *latus terræ*: lítus, *ora marítima*, *foldar s.*, *F. XI* 307, 2; *Balagarðs s.*, *ÓH.* 8; *Hallands s.*, *Ha.* 286, 5; *Jótlands s.*, *Fg.* 49; *Noregs s.*, *Ha.* 228, 1; *Merl.* 2, 25; *ripa fluminis*, *Tempsár síða*, *F. V* 228, 3.

SÍÐA, (síð, seið, síðit), *incantamenta exercere*; síða *inf.*, *Æd.* 29, *sec. conjecturam G. Pauli*, *susceptam a Raskio in ed. Holm.*, *pro signa*, *quod forte idem valet (g=þ)*; 3. *sing. præ.s. ind.* síðr, *H.* 36; 1. *pl. præ.s. conj.* síðim, *ibid.*; *impf.*, seið hon Leikin Leiknam (*feminam gigantem*) *incantamentis fascinauit*, *Vsp.* 20, *quod in membr.* 544 *effertur per*: seið hon hug Leikin *animum Leiknæ fascinauit*; seið Ygr til Rindar *ad Rindam conciliandam incantamenta exercuit* *SE.* I 236, 4; *plur.* síðo *incantabant*, *Lokagl.* 32. *Sup.* síðit, *Y.* 17, *pros*; *impf.* síðai *pro seið*, *F. X* 378, *ut liddi pro leida a verbo lida*.

SÍÐALLA, adv., *id. qu.* síðarla, *sero*: s. á kveldi *sero vespere*, *G.* 44.

SÍÐAN, adv., *deinde*, *postea*, *Am.* 79; *Korm.* 3, 3; *Nj.* 44, 3; 103, 1; síðan eptir *post deinde*, *Jd.* 36. — 2) *conj.*, *postquam*, *ex quo tempore*, *Fjölsm.* 17.

SÍÐANS, *conjunct.*, *postquam* (síðan es, er), *Am.* 77, *cf. sitz.*

SÍÐAPTAN, m., *serus vesper* (síð, aptan), *per tinesin coheret* *F. VI* 44, *not.* 5, *ubi* bíða síðaptans *seram vesperam manere, ad seram vesperam trahi*; *ut síðkveld sera vespera*, *Gloss. F. XII.*

SÍÐARLA, adv., *sero* (síð, *cf.* síðalla, síðla), *F. V.* 227, 4.

SÍÐARRI, *compar.*, *posterior* (*sine posit.*, síð): önd (*dat.*) síðarri *vita superstes*, *Bk.* 2, 31.

SÍÐAVENDNI, f. *castitas morum, probitas* (síðavandr, adj., *morum et officiorum observans*, síðr, vandr): s. einkend öld *probitas*, *omnibus nota*, *SE.* II 246, 1.

SÍÐBÆTIR, m., *morum reparator, reformator* (síðr, bætir), *Gd.* 8.

SÍÐBJÓÐR, m., *qui religionem imperat* (síðr, bjóðr), *vel qui bonos mores, prohibent alius imperat*: s. snotra lýða, *qui religionem (v. morum probitatem) hominibus prudentibus imperat*, *de Christo*, *Plac.* 31.

SÍÐERNI, n., *inter testimonia recensetur in SE. II*, 494 *sic*: síðerni (*serkr*), *indusium*, a síðr *demissus*, — erni, *term.*, *ut in salerni, lunderni, víðerni* (*Hist. eccl. Isl. I* 467; *II* 70; *AM.* 764).

SÍÐFERÐ, f., *ratio morum, mores* (síðr, ferð): síðferðar blóm *flos morum, virtutis*, *Hv.* 2.

SÍÐFÖRN, adj., *paganus, veteri religioni addictus* (síðr, förn): *pl.*, síðförnir *homines pagani*, *Jd.* 6.

SÍÐFÖRULL, adj., *qui vespere v. noctu iter facit* (síð, förull): seggr s., *FR.* II 119, 1; seggr síðförlan, *FR.* I 492, 1.

SÍÐFRÓÐR, adj., *morum peritus, bene moratus, probus, virtutis studiosus* (síðr, fróðr), *Plac.* 51.

SÍÐGÆTIR, m., *custos morum* (síðr, gætir), *de Christo*: *gen.* síðgætiss, *Lb.* 46.

SÍÐGRANI, m., *nomen Odinis, longibarbus* (síðr, grön), *ut síðskeggr*, *Altm.* 6.

SÍÐHLADIT, *sup. compos.*, *sero contractum* (síð, hlaða 2): seglum verðr síðhlaðit *vela sero contrahuntur*, *Söll.* 77.

SÍÐHÖTTR, m., *nomen Odinis, promisso cucullo tectus* (síðr, höttr), *Grm.* 46; *SE.* I 86, 1; *Simpl.* Höttr, *nom. Odinis*, *FR.* II 25.

SÍÐIR: of síðir, *adv.*, *tandem, denique*, *Korm.* 19, 9; *deinde*, *Nj.* 30, 2. *De hac voce vide Gloss. Ed. Sæm. T. I sub v. siþ.*

SÍÐLA, adj., *sero* (síð), *Söll.* 24.

SÍÐLÁTR, adj., *bene moratus, virtutis studiosus* (síðr, — látr), *Hv.* 7.

SÍÐLAUSS, adj., *male moratus* (síðr, lauss), *Hund.* 1, 39; *barbarus, ferox*: síðlaus kona, *de Rana*, *FR.* II 493, 5.

SÍÐLUNÐAÐR, adj., *honestus* (síðr, lundaðr), *Költudr.*

SÍÐMINNUGR, adj., *virtutis memor, studiosus* (síðr, minnugr), *Lb.* 37.

SÍÐNÆMR, adj., *docilis morum, bene moratus* (síðr, næmr), *ÓH.* 182, 2.

SÍÐNENNINN, adj., *virtutis studiosus, probus* (síðr, nenninn), *de Christo*, *Lb.* 18.

SÍÐR, m., *mos, consuetudo*, *F.* II 53, 4. — 2) *agendi ratio, mores*, *Has.* 55. — 3) *probitas, boni mores*: lífa at síð *honeste vivere*, *Hugsm.* 7, 1. — 4) *religio*: vöndr s. prava (*pugana*) *religio*, *Ód.* 10. — 5) *in compos.*, ósíðr, ránsíðr.

SÍÐR, adj., *demissus, promissus*: síðar brynjur *loricæ demissæ*, *Ghv.* 7; *Mg.* 9, 2; *Ísl.* 10. *In compos.*, gransíðr, hársíðr, megrinsíðr.

SÍÐR, *compar. adv.*, *minus*: eigi s. *neque minus, etiam, quoque*, *F. X* 178, 1; síðr en eigi *minus quam non*, i. e. *minime*, *SE.* I 506, 1; síðr en ekki, *id.*, *Gdþ.* 25. — 2) *sero, id. qu.* síð, *cum r* *paragog.*, *F. V* 209, 1, *ubi var. lect. est síð*. — 3) *conjunct.*, *quo minus, ne*, *Æd.* 10, 12; *Hávam.* 131, *cum modo conjunctivo*.

SÍÐREYNIR, m., *morum explorator, reformator* (síðr, reynir), *Nj.* 103, 1, *de sacerdote; de episcopo*, *Gd.* 62.

SÍÐSEMD, f., *honestas* (síðsamr *honestus*), *Nik.* 4.

SÍÐSKEGGR, adj., *barbâ promissa* (síðr, skegg): síðskeggi áss, *Bragius*, *SE.* I 266. — 2) *subst.*, *nomen Odinis*, *Grm.* 46; *SE.* I 86, 1; *II* 472, 556, *vide* síðgrani.

SÍDSKÍNANDI, *sero splendens* (síð, skína): s. systor mána sole sub occasum splendente, Sk. 2, 23, cf. FR. I 326, 4 et Gloss. Íd. Sæm. T. I sub voce síð.

SÍDSKJÓTR, *adj.*, bonos mores promovens (síðr, skjótr), de deo, Lb. 6.

SÍDVANDADR, *adj.*, ad honestatem compositus (síðr, vanda): síðvandat ráð ratio honesta, Nik. 12.

SÍDVANDR, *adj.*, virtutis studiosus, probus (síðr vandr), F. I 283.

SÍDVENDI, *f.*, probitas, virtus, honestas, *id. qu.* síðavendni (síðvandr): síðvendis kvikendi animalia honestatis, naturæ morales, honestati studiosæ, SE. II 236, 2, explicatur *ibid. per:* þeir sem síðvönd kvikendi ætti at vera í heil. kirkju. Nota: *gen. s. h. l.* adhibetur perspicuitatis gratia, ut Sturl. 3, 15.

SÍDVESTR, *pessimis moribus* (síðr, vestr), Gd. 45.

SJÁ, *pron. demonstr.*, *comm. gen.*, is, ea, hic, hæc: — a) *masc. gen.*, *id. qu.* sá: rubst., Am. 2; *adj.*, sjá bragr ea ratio, II. 39 (F. IV 12); sjá hverr hic lebes, Gk. 3. 8; s. fótr, Öll. 92, 12; s. steinn, Gd. 43; seá prestr, Gdþ. 10; s. (maðr), Gþ. 2; *cum adj. indefn.*, sjá móðr konúgr animosus ille rex, Og. 13; c. *adj. defn.*, sjá ólucini andi, pros. F. V 172. — b) *fem. gen.*, *id. qu.* sú: sjá veltistóð straumtúngls ea femina, SE. I 412, 1; sjá gipt ea (talís) fortuna Sk. 1, 52; sjá ey hæc insula, Örnk. 66, 1; sjá eikikylfa hæc clava quærnea, F. XI 130 (SE. II 212, 2); sjá byrðr id onus, Ilh. 28 (sú byrðr, F. VI 236, 2).

SJÁ, *sim.*, 1. *præs. conj. act. v. vera, esse*, *pro se:* at ek gjarn kjá ut cupidus sima (ejus faciendi), SE. I 238, 3 (ex Sonart. 22; *cum suffixo* 1. pers. sják, vide suo loco. In prosa, vide Gloss. F. XII.

SJÁ (sè, sá, sæð), *videre*; 1. *præs. ind.* sjá *pro se, video*, vide sjákk; vide porrókè, sæi, sæz; *pro sjá, sjái, sjáiz*; sjá *pro sjái, videant*, 3. pl. *præs. conj.*, Merl. 1, 61. Part. *pass.*, sæðr et senn, *qu. v.* Oculis circumferre, adspicere, absol., Hæva. 112; sjá e-t sjönum oculis adspicere quid, Hæva. 153; at sjá heim Atla visere domum Atlíi, Ghe. 16; salkynni at sjá ad visenda domicilia, Grm. 9. 10; Skf. 17. Pro heyra audire; sjá járna glym crepitum, sonitum armorum audire, Jd. 6; skítaðu hrafn gjalla non audisti corum crocitare, Eg. 48. Reciproce, sjáz, *inter se intueri*: súz i augu se invicem adspectabant, Rm. 21. Impers., sér, *id. qu.* sèz, *apparet*: eðr of sér, er adhæc apparet, quod (v: in clipeo conspicitur gigantomachia Thoris), SE. I 278, 1; *cum acc. subjecti*, enn sér eigi minni efni (acc. plur.) stefnu nunc non minor videtur esse necessitas habendi conventus, Ilh. 73, 3 (F. VI 331, 3); ve sá ríða reylla ferri conspiciébantur, F. I 175, 3; quibus locis commode intelligi potest subjectum maðr. Cum præpos., — a) á: sjá á einn visere quem, á þik sjálfan sjá te ipsum videndi gratia, Vafþr. 6; á hann sjálfan at sjá ípsius visendi gratia, Hg. 33, 13; á gest at sjá hospitem adspicere, Eðjólsm.

45; sá á skjöld inspezit clipeum, Hm. 19; sjá á sigling (= horfa á) reificationem (naves sub passis velis procedentes) intueri, RS. str. 17; sjá á haudr terram intueri, i. e. terrestria spectare, appetere, Merl. 1, 56. Impers. á sér, apparet (hodie vulgo: það sér á, at): á sér, at ver vorum með Óleifi apparet, nos fuisse, Flr. 49; á sér þat illa, et parum reapse adaret, quod, Am. 40; en þegar sér á ságu sauma ubi vero conspicitur (in conspectum venit) femina, Halfr., sec. membr. 132. — b) fram, prospicere: sè ek fram lengra longius prævideo, Vsp. 40; fáir sjá fram lengra pauci longius provident, Hlyndl. 40. — c) fyrir, provideo: sè ek fyrir mínu meini periculum, quod mihi struitur, provideo, Nj. 103, 3; sjá fyrir kvomum sínum prospicere itionibus suis, *id. qu.* ráða ferðum sínum, Skáldh. 1, 26; sjáz f. sibi prospicere, providere, rebus suis consulere, *id. qu.* sjá fyrir sér, Merl. 1, 63, ubi nfti sér njótar stála slíka sön ok sèz (i. e. sjáiz) fyr. — d) til, oculos aliquo convertere, respicere aliquo, ad aliquid: sjá til Heljar Hleam spectare, FR. I 480, 3, *id. qu.* horfa til H., *ibid.* 481, 1; ey sèr til gildis eðjöl semper donum respicit talionem, Hæva. 148; ek sè þar til hjargar inde auxilium respicio, eo auxilii gratia respicio, inde auxilium exspecto, Hæa. 12; sezzgjöld geir sjá þar til sælu multi homines inde fortunam respiciunt, i. e. ab iis (fratribus Hlarráði Grafeldi) fortunam exspectant, ÓT. 17 (F. I 92), sed SE. II 100, 2, sezzgjöld sér til þeirra of slíkt multi homines ideo ad eos respiciunt; sjákk (sánn) þar til fleira inde (ab eo, rege) majora exspecto (exspectabamus), F. V 176, 2; in prosa: sjáum vér til margfaldra launa af þér fyrir þat, F. V 325; hvergi er annarstadar til nökkurs traustsins at seá, F. I 190, 1. Recipr.: sjáz til inter se adspicere, de mutuo digredientibus, Am. 34. e) sjáz um circumspicere, Völk. 4. — f) við, providere, cavere: sér vètr við því istíre inemo providet, Sk. 1, 39; kannat hann við slíko at sjá id cavere non potest, Fm. 37; lítt sè ek hers við vlti parum caveo damnum bellicum, Hltd. msc. c. 33, 2; sjá við meini, synd incommodum, peccatum vitare, F. 203, 1; Merl. 1, 61; engi of sér við öllum rokam nemo sibi ab omni turbine cavere potest, A. 19, adag. — 2) sjáz, timere, metuere (proprie videtur esse reflexivum, sjá sikk vel sjá sér se ipsum respicere, vel: sibi ipsi providere), a) *cum acc.*, fátt hygg ek yðr sjáze pauca opinor vos metuere, II. kat. 12; Knútr sáe fátt minime timebat, HlR. 69; sá er á sinni æfi sásk aldregi háska, F. VI 413; menn sáz oru homines serpentem metuebant (F. VI 362, 2; lítt sèzk A. övo þína parum curat vehementiam v. insolentiam tuam, Bk. 2, 31; sáz eigi þeir sverða saung pugnam non metuebant, F. V 228, 2; sjámk frónða reiði cognatorum iram metuo, Hlund, 2, 14; reiði sáz þeir Húna iram Huanorum verebantur, Am. 2; eitt áttu, in góða, er ek sjámk genus tibi est, eximia (virga), a quo mihi metuo, Hlund. 2, 16; nú sjámz hitt, at, nunc illud metuo, fore ut, Eb. 19, 10; meir sjámz hitt, at, Isl.

II 247, 1; þó sjáms hitt, at. ÓH. 92, 7. — b) cum prapros., ónne ce of Huginn, — þó sjáms meir um Muninn magis tamen sollicitus sum de M., Grm. 20, sed SE. I 128, 1, þó sjáms ce meia at Munin, eodem sensu; sá sör fylkir fyrst at lífi víta súa minime timet, H. hat. 11; sjáz at við sjálfan sík de se ipso sollicitum esse, sui ipsius curam habere, Merl. 1, 53; búendr sásk við háska periculum meluebant, ÓT. 40, 1. — c) difficilis est locus, Gk. 1, 24; þess hefi ek gánga galdit síðan, þeirrar sýnar, sámk ey, qui sec. verba rix aliter potest intelligi, quam ut þeirrar sýnar recatur a goldit, ut gánga, et relatiuam er subaudiatur ante sámk (= sáumk, sá ek víði): illud iter exinde lui, illam visionem, quam semper víði (ante oculos habui, o: auabilem cultum Sigurði). Sic fere interpp. — d) forte sáfk, Ód. 3, idem sit ac sámk víði, h-ec ordine: sámk ekki, nema, etc., nílíl víði, si non, i. e. nisi omnia me saluunt, i. e. certissime, certo affirmare possum; tma vero placet eldstökkum mutari in eldstökkvir, ut hafs eldstökkvir in voc sit apostrophe ad lectorem.

SJÁDRIFINN, partic. compos., mari adspersus (sjár. d ífnn a drífa): sjádrifin segl, F. VII 49, 3 (Cod. Fris. col. 232, 23).

SJAFNI, m., animus, SE. II 490; amor, SE. I 116. Cf. sjöfn.

SJÁGNIPA, f., praecipitum maris, fluctus (sjár. gnípa): sjágnípu sleipnir equus fluctus, navis, SE. I 326, 3. Confer marfjöll, hamnir, it. FR. II 76, ubi altiores undae comparantur cum altis rupibus (stórgnypum).

SJÁK, sim, 1. s. praes. conj. act. v. vera esse, cum suffixo 1. pers. pron. ek, pro se ek: þótt ek sekr sják elsi in noxa sim, Harbl. 8; nema ek dauðr sják, Hund. 1, 19. Sic et Morkinsk. F VII 142, var. lect. 6: ok kann vera, at þeim (dómi) sjác eigi úvanari en hann.

SJÁKK, video, pro se ek, vel sekk ek, F. V 176, 2, ubi var. lect. est sámk respezimus, vide sjá, verb., 1 d.

SJALDAN, adv., raro, Vsp. 24; Hávam. 6. 48. 72; Am. 76; Eg. 48; Eb. 18, 1; 28, 2; parce, Am. 37. Ia compos., ó-jaldan. Praefatum aliis vocibus abit in sjald (AS. seld rarus).

SJALDFARINN, raro peruectus, emensus (sjaldan, fara), de tía: sjaldfarnar lautir vallecúlá, loca depressa, raro peragrata, Sturl. 5, 5, 4.

SJALDFESTR, raro firmatus, servatus (sjaldan, festa): sjaldfestar sættir foedera, quae raro firmiter iniri et servari solent, Hk. 34, 1.

SJALDHÝRR, adj., raro hilaris (sjaldan hýrr) HR. 11.

SJALDR, n., pupilla (sjá ridere), it. oculi: s. kinna, vanga oculi genarum, aures, SE. I 430, ut sjónir heyrnar SE. I 514; himna s. pupilla, oculus calorum, sol, drottinn, baldandi himna sjáldri dominus, rector solis, deus, Gd. 16.

SJALDBREYNDR, raro usitatus, usurpatus, qui raro usu venit (sjaldan, reyna), Hs. 15, s. vandi.

SJALDSTUNDUM, adv., raro, vide sjallstundum.

SJÁLFDÆMI, n., privata facultas causam decidendi (sjálfr, diuina, dómr). — 2) plur., exempla singularia, insolita (dæmi), FR. III 202.

SJÁLFGI, non ipsa (sjálfr, -gi neg.), Æd. 29; SE. I 84, 1.

SJÁLFLOPTA, adj. indecl., ultro pendulus (sjálfr, lopt), SE. I 296, 2.

SJÁLFR, pron. adj., ipse, Hávam. 9; Gk. 1, 7; Vafpr. 6; Skf. 34; in oppositione, de hominibus vísis: tókiu rkeið Hákonar með skreyttu reiði, ok þá sjálfa et ipsos, i. e. homines qui nave vehantur, ÓH. 28, 1.

SJÁLFRÁÐA, adj. indecl., libero arbitrio praeditus, sui juris, sui et suarum actionum potestatem habens (sjálfr, ráða): in dat. s. Hávam. 87, sjálfráða þræli, serro sponte agenti. Pros. F. IV 332; in plur. þeir þóttu þá munda vera sjálfráða, Hg. c. 13. Rask. Anvisn. till Isl. § 195. 379.

SJÁLFRÁÐI, adj. indecl. (Anvisn. till Isl. § 195. 379), sua sponte, id. qu. sjálfráða, Lb. 12; SE. II 196, 3. In sing. masc., vera s. sui juris esse, libertate frui, F. IV 116. 312. 317; VI 189. 200; etiam in plur., þeir skulu vera sjálfráði, F. VI 136, ubi Hkr. sjálfráða. Drengir sjálfráði, Eg. 70, G. Magnus vertit „vir fortis et liberalis“, neque tamen negat sumi posse pro „sua sponte, libera voluntate“. Variant talia adj. in i interdum cum a, ut sjálfrkafi, Vita Arnæ episc. 17 (sjálfrkafa); einmani (= einmana), Fbr. 33; F. XI 424; sjálfrhjargi (= -a) F. II 270; einlagi, F. IV 87; Læd. msc. c. 73; reidfari (= -a), sing., Vápnf. msc. c. 4, et in plur.: þeir urðu vel reidfari, Eb. 13 (GhM. I 594; sjálrfali (= sjálrfala), in neutr.: allt gekk fé þeirra sjálrfali fram, GhM. I 422; AA. p. 150.

SJÁLFRÁÐLIGR, adj., qui nostri est arbitrii (sjálfráðr), Nj. 7, 1; cf. F. XI 61: þat hyg ek, at þú sér einn inn verstí maðr at hlvíotna því er þú mátt sjálfr ráða.

SJÁLFRÆÐI, n., libera voluntas, liberum arbitrium; absol., pro at sjálfræði, sponte, libera voluntate SE. ed. Rask. p. 169, 8, vel adj. indecl., ut sjálfræði. Occurrit in Landn. ed. 1774. P. 5. c. 2 (pag. 325): Ásgeir hafnaði sjálfræði blótum, quo loco ed. 1829 exhibet sjálfráði.

SJÁLFSKAPA, adj. indecl., qui ipse auctor est, ipse in causa est rei alicujus (sjálfr, skapa), cum gen., snms ertu s., at svá hafi genit partim ipsamet auctor es, cur ita eveniret Am. 64. Hinc sjálfskapaviti, n. pl., propria culpa (Lex. B. Hald.)

SJÁLIGR, adj., spectabilis, forma conspicuus, pulcher, venustus (sjá): s. svarri venusta femina, F. II 250, 5; sjálígar skálar, pulchræ lances, Gd. 60. Vide raunsjáligr.

SJÁLÍNGR, m., Sturl. 1, 18, 1, aut vir forma spectabilis (sjáligr), aut vir opulentus (= sæligr). Conferri quoque potest Norv. sjalc hilarem se præbere. Var. lect. est svalningr.

SJALLGÆTR, *adj.*, pro sjaldgætr, rarus (sjaldan, geta): sjallgetastr urðr, rarissimi exempli erentus, *Ý* 41, 2. Pros., sjaldgæt tíðindi. *ÓH* c 115.

SJALLSTUNDUM, *adv.*, raro (sjaldan, stundum), *Rekst.* 35, *id. qu.* sjaldstundum, *Sturl.* 7, 9.

SJÁLÚTR, *adj.*, in mare devexus, inclinatus (sjár, hlutr), de naribus: sjáldtar snekkjar *SE.* I 526, 1; cf. hallr.

SJÁMEIÐR, *m.*, lignum maris, navis (sjár, meiðr), ut sætrè, *ÓH.* 5.

SJÁMK, *vide* sjá (*verb.*) 2, a. b.

SJÁR, *m.*, (*id. qu.* sær, sjór), *SE.* I 52, 1; *Mg.* 31, 9; 37 (*F. V* 111); sjár dýra, mare animalium (terrestrium), terra, *SE.* I 320.

SJÁROKINN, *part. præter. comp.*, fluctibus respersus (sjár, rjúka), *Fbr. Hafn.* 1852, p. 29.

SJÁRR, *m.*, nanus (*qs. perspicax*), *SE.* I 66, 2.

SJATNA, (-aða, -at) *residere, decedere, minui, decrescere* (setja), *Orkn.* 83, 1.

SJÓ, *videre, præter. infin. act.*, *id. qu.* sjá, *F. VI* 180, 1.

SJÓ, *septem*; pro numero indefin., *Bk.* 2, 25; *Söll.* 32; *Korm.* 7.

SJÖFN, *f.*, dea amoris, *SE.* I 114, 556, 3; II 473, 557, 617; in appell. fem., s. silfrbands nympha villæ argenteæ, femina, *GS.* 31; s. sauma nympha suturæ, *id.*, *GS.* 13. *Vide* Sjömn.

SJÖLKINGAR, *HR.* 38, prava lectio pro seúlkíngar, skúlkíngar, gladii, *vide* skúlvíngar.

SJÖLLR, *prava lectio SE. msc. pro* skjóllr *bos.*

SJÖMN, *f.*, *id. qu.* Sjöfn: S. seims nympha auri, femina, *Plac.* 14.

SJÓN, *f.*, visus (sjá): sjónar berg lapis visus, oculus, *Selk.* 6; *Ag.* (Einar Gilss.) — 2) intuitus, conspectus: fyrri s. jötuns ad aspectum gigantis, *Hjmk.* 12. — 3) spectaculum rei: var of sjón slíks sögu ríkari spectaculum tantæ rei omnem narrationem (descriptionem verbalem) superabat, *ÓH.* 182, 3. — 4) oculus, *SE.* I 538; præsertim in plur., sjónir, oculi: hvassar ljóns sjónir acres oculi leonini, *ÓH.* 238, 4; svartbrúnar s. oculi, nigris superciliis subjecti, *Eg.* 64, 2; skjálíandi s., tremuli, *Söll.* 43; þrjár hafa þeir sjónir saman tres illi omnino oculos habent, *FR.* I 486, 2; slíta sjónir or höfði evellere oculos e capite, *Söll.* 67; *Fjöls.* 46; frárnar sjónir líðnar corusci (antea) oculi (jam) languefacti, *Gk.* 1, 13; svart er mér fyrir sjónum caligo oculis ofunditur, *FR.* I 427, 1; sjá sjónum oculis adspicere, *Hávam.* 153; leiða e-n sjónum oculis perlustrare quem, *Hjmk.* 13; setja sjónir við e-m oculos in aliquem conjicere, *Fbr.* 35; leiða fyrir sjónir ob oculos ponere, *Lb.* 46; verða e-m at sjónum, in conspectum aliqujus venire, obtiam fieri, *FR.* II 315, 3. *Metaph.*, sjónir heyrnar oculi auditus, aures, *SE.* I 538. — 5) in compos., undrsjón.

SJÓNBRAUT, *f.*, via visus, oculus (sjón, braut); *pl.*, sjónbrautir oculi, *G.* 23.

SJÓNFAGR, *adj.*, adspectu splendidus (sjón, fagr), de tunica, *F. II* 280, ubi per mesin coheret jafn-sjónfagr æque (ut antea) splendidus.

SJÓNDI, *septimus* (sjón), *Hávam.* 155; *Vafþr.* 32. In prosa, *F. VII* 84. *Vide* sjundi.

SJÓNEPLI, *n.*, pomum visus, oculus (sjón, epli), *GS.* str. 3.

SJÓNHESS, *n.*, pupilla, oculus (sjón, hess—ess, unio, punctum), sec. Olarium in *Nord. g. Digtek.* p. 165, ex *GS.* 3, pro sjónepli.

SJÓR, *m.*, mare, *Vafþr.* 21; *F. VI* 79, 3; róá á sjó in pelagus exire, *Hávam.* 82; *gen. s.*, sjófar; fenrir sjófar lupus marinus, *Merl.* 2, 28; sjófar grimr serpens marinus, *Gd.* 58; sjófar gágr æstus maris, *Gd.* 5; *gen. sjóss*, *Grett. membr. Havn*, ok er þat vika sjóss (*membr. Upsal.* sjófar, c. 63). Etiam dici potest *gen. sjós*, quam formam reponendam puto *Holm.* 6, 2 pro ljós, ut sjós brenna, ignis maris, sit aurum, et beidir sjós brennu flagitator auri, homo, h. l. de puero (*cf. Isl.* II 17, 1). *G. Magnæus*, in *Gloss. Ed. Sæm.* T I sub v. brim, retinet lectionem ljós, sed brenna, nullo exemplo, vertit: mare = brim, *Dan.* Brænding.

SJÖSKIPTR, *adj.*, septemplex (sjö, skipta): þinn giptu frami er sjöskiptir tna (*Spiritus Sancti*) excellentia dona sunt septemplexia, *Ho.* 12, *id. qu.* sjöfaldligar dygðir heil. anda, *Jus eccl. Nor.* c. 3 (*Synt. Bapt.* p. 202, not. a).

SJÓT, — 1) sedes; — 2) cætus; genus tantum ex duobus locis intelligi potest: eidenter apparet (nam sec. orthographiam in duas formas abit: sjót et sjöt) in plurali esse neutr. *gen.*, ex *Ad.* 2: sótt helik maug (i. e. mör) mildinga sjöt; et probabiliter conjicitur in sing. esse generis fem., ex *FR.* I 481, 1: dugir akkeri með digru tugi flöta sjöt (*dat. sing.*) á sæ, et *Sk.* 1, 52, und sólar sjöt sub cælo; in ceteris locis, quantum mihi observare licuit, tantum occurrit in acc., sive singulari fem., sive plur. neutr. Significatio: — 1) sedes, habitaculum: Saxa s. habitacula Saxonum, Saxonia, i. e. Germania, *F. VII* 329, 3; s. manna, rekka habitacula virorum, domus, ædes: rann eldr um s. manna, *Eg.* 48, 2; *Hh.* 54 (*F. VI* 294, ubi var. lect. siavt); gekk eldr um s. rekka ignis per domos grassabatur, *Ha.* 114, 3; *Nj.* 131, 1, ubi sjót est *id. qu.* hlús, quod sequitur; sjöt sólar, ragna, goða sedes solis, deorum, cælum, *Sk.* 1, 52; *Vsp.* 37 (siavt, *SE.* I 60, 2); *Fsk.* 17, 4; Heljar sjöt Orcus, *Fjöls.* 26; sjöt ýta, manna sedes hominum, terra, *Hg.* 33, 20; *SE.* I 318, 2; Högná sjöt sedes Högnii (pirate), mare, *Merl.* 1, 31; hviðis sjöt *Merl.* I 16, in loco corrupto; birkis sjöt domus betulina, ædes lignea, *Grett.* 86, 1. — 2) coetus: þursa þjóðar seöt, coetus gigantum, gigantes, *Fjöls.* 1; manna sjöt coetus hominum, homines, *RS.* str. 5. Sjótum gentibus, hominibus, *Hyndl.* 40, ed. *Holm.*, pro sjólum regibus, *Hyndl.* 39, ed. *Havn.*

SJÖT, id. qu. sjót. *Præterquam orthographiâ, sjút, sjút (SE. I 60, 2), sjávt (var. lect. F. VI 294), adstruitur hæc forma plend harmonia syllabarum metricarum, Höfudl. 20, kann ek mæla mjót, við manna sjót. — 1) sedes, habitaculum: sött hefik mörg mildinga sjót multa regum habitacula, multas aulas adii, Ad. 2, ut skata hús, ibid. 7, ex quo loco genus nentrum cognoscitur; Aurvanga sjávt sedes vel domus Öreangii, Vsp. 13. — 2) coetus: manna sjót coetus hominum, homines, Höfnöl. 20; flotna sjót, coetus nautarum, nautæ, FR. I 481, 1 (ubi præte skaut, i. e. scaut pro siaut, vide Gloss. Ed. Sam. T. I sub sjót); absol., homines, viri: skjaldar leyfr þaut of sjaut gladius pervolavit hominum multitudinem, SE. I 510, 1.*

SJÖTIGU, septuaginta, adj., s. skip, F. VI 319, 2.

SJÖTLA, (-aða, at), sedare, vide ósjotl-aðr, sjötull.

SJÖTÖGR, adj., septuagenus, septuagenarius: s. vöndr 70 mali, F. VII 67, 1.

SJÖTRÚNGNIS, SE. I 464, 3, in appellatione femine gigantis, túngl sjötrúngnis lma antri, a Rúngnis sjót sedes, ædes Rungeris (gigantis), antrum, cujus luna: femina gigas, incertum qua ratione (vide Lez. Mythol. p. 491). Forte legendum sit sjötrúngni vel sjötrúngnir, in acc., et rúngnir appellatæ sumendum de vastatore vel disturbatore; tum construi possent túngl-sjót sedes lunæ, cælum, et túngl-sjót-rúngnir disturbator cæli, gigas, ob Vsp. 36. 37.

SJÖTTI, sextus, id. qu. setti, Vafpr. 30; Grm. 11.

SJÖTUL, f., quæ collocat, disponit, ordinat, moderatur (respondens masculino sjötull): stalls sjötul moderatrix aræ (deorum pulvinaris), antistita sacerorum, Fig. 67, 1, in voc., quæ appellatione adludatur ad nomen propr. femine Gyða, ob similitudinem cum gyðja sacerdos, antistita fani.

SJÖTULL, m., qui sedat, componit (cf. sjötul, sjötla): dólgis s., mola Grotliis, sedator et compositor hostilitatis, pacis et prosperitatis effector, SE. I 386, 2.

SJÖTYGIR, septuaginta, ut adj. sjötygir glæst skip, Hh. 65, 5, conf. sextigir.

SJÖÐA (sjð, sauð, soðit), coquere, elixare, de carnibus, Hým. 14; part. pass., soðinn kálfr, Rm. 5; soðin svinslífr, Gha. 23; láta soðinn = skjóða, Grm. 18; de ferro: sáralauk coquere, fabricare gladium, FR. I 468, 1, cf. 2 (FR. II 478); afli soðinn in ustrina coctus, de massa ferrea, SE. I 300 2.

SJÖÐFLAUMR, m., turba crumenæ, quæ crumenâ continetur, pecuniæ, GS. str. 15. var. lect. pro oddflaumr (sjöðr, flaumr).

SJÖÐI, m., deriv. a sjóða, qui coquit, in compos. matsjóði.

SJÖÐMJÖLL, f., niz crumenæ, argentum (sjöðr, mjöll), Ha. 258, 3.

SJÖÐR, m., crumenæ, sacculus pecuniæ servandæ; valgo zona alligatus gestabatur; hinc lausir sjöðar crumenæ de zona detractæ, ad numerandam pecuniam expeditæ, ÖH. 171,

1, vide fésjöðr. — b) in appell. pecuniæ, SE. I 402; sjóðs eldr, snær aurum, argentum, SE. I 404, 3; farmr sjóðs onus crumenæ, pecuniæ, Eb. 17, 1. — 2) sacculus latrunculorum, FR. I 473, 2 (id. qu. taðpúnger, Gullþ. S.); sacculus zona gestatus, pecuniis, cimeliis aliisve rebus servandis, etiam vocatur púnger et púss, Sks. p. 27; F. VII 235; VI 235; VIII 128; Sturl. 4, 26; 6, 17. bis; de sacculis seminarum, Sturl. 9, 3 (silfrbælti — þar var á púnger, ok í gull mörg, er hon átti); vírorum, Sturl. 9, ibidem (brókabæltis púss).

SJUGA (sýg, saug, sogit), sugere; impf. cum tenui vocali, sug (= saug), Vsp. 35; impf. purum, só, Isl. I 235, v. l. 14: ok var björninn at, ok só or þeim blóðit. Niðhöggir sug nái cadavera sugbat, i. e. sanguinem iis exsugebat, Vsp. 35; þá hefir sogin sár vulnera suxisti, eod. sensu, Hlund. 1, 33; ek sýg sýlg potum haurio, haustum duco, Mg. 34, 11.

SJÚKR, adj., æger, ægrotus, Hævam. 87. — 2) metaph., violatus: lá reidir sjúkan bók unda corpus violatum voleit, Seerr. 106, 2 (Sk. sauciatum; Hkr. T. VI ictibus afflictum). Sic et ÖH. 248, 1: hermenn frðo sjúkan konung lífi regem vulneribus affectum víð priararnt, sed F. V 94, 1, gjörðu konung sjúkan lífi regem víta spoliarunt, quo loco sjúkr lífi (víð æger) est id. qu. feigr, et at gjöra einn sjúkan lífi id. qu. at gjöra einn sjörvaltan (ÖH. 156, 3). — Et quidem sjúkr latum habuisse significatum, ut kránkr, videre est ex Íslandsvaka, str. 48, not. 7, unde discis sjúkir et kránkr vegir, in Vita Sti Thomæ, dici vias impeditas; et in quotidiano sermone kránkr bátr idem est ac valtr, qui facile subvertitur. — 3) in compos., fjörsjúkr, kelisjúkr.

SJUNDI, septimus, id. qu. sjöndi, Grm. 12. **SKAF**, n., cortex delibratus in alimentum pecudibus, F. V 210. 219 (Gloss. Norr. Hálageri, skav); Gþl. p. 344: en af jörðu skal sá, er leigir, ekki veita nema þrjú löss víðar ok tva skaps (lege: tvö sköf), ubi Dan. vertilmr: to Læs Fagotter, Lat. surculorum. Frostöfl.: páskadag fyrsta skal ekki vinna, en nánadag þá lofar Erkebiskup mönnum at skafa fyrir naut sín, ok heim reiða.

SKAFA (skaf, skóf, skafit), radere: s. krúnu klif radere caput, comam abrader, SE. II 500, 4; s. af abrader, allar (rúnar) voru af skafnar omnes (characteres) abradi sunt, Bk. 1, 18. Impers., þat skæfr af abraditur, in prov.: þat hefir eik, er af annari skæfr. lucrifacit arbor (altera), quod alteri abraditur, Harbl. 21; A. 26, interprete G. Magnæo, de iis dicitur, quibus proprium lucellum etiam cum damno aliorum seare est. Cf. proverbium: sjaldan dregir minna tré af meira. — 2) verrere: úrdigt veðr skóf vindblást sezl vehemens tempestas verrebatur, ÖH. 70, 2 (AR, I 304, 2, not. b) ubi forte, sec. F. IV 135, 2, præferendum: skök concutiebatur. Impers., cum acc. subjecti, hvalmuni skæfr æquor verritur (vento), SE.

I 324, 2, eodem sensu, quo poetice venti æquora verrere dicuntur. — 3) polire, levigare, it. dolare, secare, fabricare: s. skeyti tela polire, Rm. 39; FR. II 302, 1; s. skópt runcinare hastilia vel perticas ligneas, ut ramentis ignem exites, SE. I 314, 3, sec. Cod. Reg. et Worm., quod p. 212 exprimitur per slógu eldi í lokarþánu. Pros.: FR. I 281, s. spjótскеpti radere, polire. Skafa ferju stafn þroram navigii fabricare, Skálðh. 7, 24; ek hlefi skafna stefknarrar brauda naris poetice perticas expolivi, i. e. carmen elaboravi, SE. I 410, 2. Part. pass.: skafinn, de armentis navalibus, rasus, dolatus; sköfnu stýri, SE. 185, 5; skafnar árar, Hund. 1, 45; skafnir snekkju stafnar, Hh. 62, 5; skafna stafna, SE. I 690, 1; de gladii, politus: skafn hverð, ibid. 608, 2; sköfnum skjóma, brandi, Landn. manl. 1; F. I 143, 3; skafna aska politos enses, Ghe. 4 (þrískafst hverð, FR. II 326).

SKAFAR, ÓT. Skh. 2, 195, quo loco has mutationes propono: skelfir lege skelfr, mar l. marr, skufar l. skapar, hoc ordine: marr gilla (navis) skelfr á gnapi, sem skyldivendir: ræðit (remus v. renigium) gæðings (principis) skapar (v. þat, hoc efficiat).

SKAFI, qui radit (skafa), in voce compos., döggskafl.

SKAFIDR, m., nanus, Vsp. 14; SE. I 68, 1; II 469. 552; cf. skaverf (quasi fabricator, a skafa).

SKAFI, m., cumulus (skafa 2), inprimis de cumulis nivium et fluctuum, v. c. báru skafl cumulus undæ, fluctus vento vel æstu cumulatus, F. III 27, 1, ut in prosa skjófar-skallar, FR. II 76; skallar hlés (hlýfr) cumuli maris (proræ), fluctus, GS. str. 16; jarðar skafl cumulus terræ, mons, hrönn, blásin hretviðri jarðar skafls unda, tempestate et montibus veniente perflata, SE. I 296, 1 (in quotid. sermone snjófskafl nix vento cumulata, Curt. 5, 4, 18). In compos. digulskafl. — 2) id. qu. skeifa, solea ferrea, forma semicirculari, indeque curvamen, curvatura, uncatio; hinc beygja skafl, id. qu. gera skeifu, beygja af, in sermone quotidiano, labium inflectere, quod facere solent pueruli, et in lacrimas effusi animoque vehementius commoti, skafl beygjattu ne labium inflexeris, i. e. ne ploraris, Sturl. 6, 17, 1, ut in prosa F. X 171: hann beygði skafinn, de plorante Dotrio. De unco coriario, in compos. hrökkviskafl.

SKAFNÍNGR, m., pars aliqua gladii, SE. I 568, 2; II 477. 560. 620, aut gladius id. qu. sköfnungr, qs. politus, a skafa.

SKAGI, m., promontorium, vide útskagi (a skaga prominere, H. c. 22, id. qu. standa út exstare, F. I 191).

SKÁK, f., ludus scacchicus: teða skák, FR. I 473, 2. Gen. anomalus skáks (pro skákar), in skáks leika quæ ludum scacchicum ludit, semina; Sturl. 5, 11, ut folds pro soldar, linds pro lindar.

SKAKA (skek, skók, skekit), quater, quassare, concutere: cum acc. objecti, ek skek skinnfeld, Orkn. 79, 3; ek verð

skaka hrim á tjaldi excutienda mihi est pruina tentorio adhærens, Korm. 18; hrannir skaka hliðar unda latera (navium) quassant, SE. I 650, 1; skók skör caput quassavit, Hm. 19; skóku loda, vængi lacernas, alas quassarunt, Hm. 16; Söll. 54. — b) izpers. cum acc. subjecti: vedrvita skók aplustria quassabantur, F. VII 310, 2; skjöldu, rönd, segl skekr elpei, scutum, velum quassatur, SE. I 608, 2; 614, 1; 628, 1; brátt skekr blávegg unda cito quassatur, ibid. 691, 2. Olavius in Gloss. ad Nord. g. Digtek. adfert infm. skekja, et Lex. B. Hald. skek, skekja; de qua forma infinitivi G. Magnæus in Gloss. Ed. Sæm. T. I sub v. skaka: „at skekja vi-deo in Orkn. S. indice, sed bona fide dicam, non datur ille in lingua nostra“. Observatur forma skaka, Fbr. 6 (skaka skauðir ok jafna ójafnað), Grág. I 411 (ef menn skaka skellu at rossi), et Félag. 1, 30; 2, 144—146.

SKAKKI, m., vide ólskakki.

SKAKKR, adj., obliquus, it. claudus, claudicans, var. lect. Hymk. 37; metaph., iniquus, skakkar sættir iniquæ pacis conditiones, Sturl. 6, 36, 3.

SKAKR, m., serpens, prava lectio SE. II 570, pro snákr, quod habet SE. II 487. — 2) Hymk. 37, quassator, a skaka: skakr skökuls quassator lemons, hircus jugalis; verð potius adj., = var. lect. skakkr claudicans (= haltr), vide skirr.

SKÁL, vide skulu.

SKÁL, f., patera, phiala: gullin s. aurea patera, SE. I 708, 2. In compos.: blíðskál, gullskál, ólskál. — 2) lanx (libræ): vega verð í skálum præli lancibus ponderare, Lb. 36; vega öll máli í skálum omnia negotia lancibus ponderare, i. e. exacte deliberare, Hh. 73, 5; legg ek málit í þínar skálar rem tua potestati et arbitrio permitto, Nik. 85; einzinn leggri í eina skál ánzr hans eð hæsta summus ille quo afficiebatur dolor una lance ponderari nequit, i. e. immenso dolore afficiebatur, Skálðh. 7, 41. — Pros.: ÓH. c. 122: einzi lagði í aðra skál, en hann vildi omnia adejus arbitrium nutumque gerebantur. Skálar, er und sköllum voru patellæ, quæ sub crinibus erant, i. e. calvæ, calvariæ, Völk. 22. 33, cf. ljarnskál calva (Dan. Hjerneskal), Sturl. 9, 52 bis; skálum greipar báls manibús, Korm. 8, 3, vide skáli.

SKALA, non oportet, 3. s. præ. ind. v. skulu, cum neg. a, Hávam. 30. 35; Sk. 1, 19. Skalattu noli, 2. s. præ. cum suffixo neg. at et pron. þú, Sk. 1, 22; Bk. 1, 29.

SKÁLD, n., poeta, Grm. 43. Fere semper pronuntiatur ut skald, v. c. Korm. 18; F. VII 86.

SKÁLDA, f., naris, SE. I 582, 3; II 481. 565. 621.

SKALDILÆTR, AR. I 253, vide skjald-blotr.

SKÁLDEF, n., præmium poeticum, pretium carminis (skáld, f.); sic Egil caput suum vocat, Ad. 7, quod carmine encomiastico in Eirikum Blodaxam, dicto Höfuðlausn, caput suum (i. e. vitam) redemerat.

SKALDKÆNN *id. qu. skjaldkænn, vide skjöldr.*

SKALDU, *id. qu. skaltu, 2. s. præs. ind. v. skulu, Hávam. 132; Plac. 1, 9.*

SKÁLEIK, *f., arbor phiale, femina (skál, eik), SE. I 298, 1, in vocativo, ut apostrophe.*

SKÁLGELMIR, *m., arcus, SE. I 571, 1; II 478. 561. 621. Forte, ulmus tremula. qs. skjálgelmir (skjálza, álmr).*

SKÁLGI, *m., piscis, nescio qui, SE. I 579, 1; II 480. 623 (skjálgr, II 561).*

SKÁLI, *m., domus, ædes; de aula regia, Sk. 1, 5. Metaph., lacunar, camera, ut salr: s. heims camera mundi v. terræ, cælum, vafilogi heims skála flamma cæli, sol, SE. I 330, 3; hyggju skáli domicilium animi, pectus, Nik. 57; skáli greipar báls repositorium auri, manus (cf. zeimr et hús), of gengin or greipar báls skálum egressa domibus auri, i. e. e manibus elapsa, Korm. 8, 3. In compos.: lýskáli.*

SKALKA, *id. qu. skal-ek-a, 1. s. præs. ind. act. v. skulu, cum suffixo pron. ek et neg. a: skalka ek hverfa non discedam, Hh. 94, 3 (F. VI 417, 1).*

SKÁLKIR, *m., id. qu. skolkr: 1) gladius, SE. II 561. 1, 559. — 2) galea, II 562. — 3) famulus, minister: skálkar, þeirerskjöld bera scutati pedites, FR. I 491, 2. Mæsg., skalks, id., unde markálkr eqnes.*

SKALLA *pro SKALTA, non debes, 2. s. præs. ind. v. skulu: skalla þú = skalattu, Plac. 37. — 2) adv., contr. pro skaðla ex skaðliga periculose: skalla vafallr suo cum periculo in casum præceps, Eg. 89, 1.*

SKALLAT, *n., vestis coccinea (vide supra k suffix. 2, pag. 454): skallats Bil nympha coccinarum, femina, Skáldh. 4, 47.*

SKÁLIL, *m., calities, Hugsm. 34, 2. — 2) homo calvus, calvester, Sturl. 6, 17, 1; Eg. 67, 5. — 3) caput v. sinciput: rá skalla, antenna capitis, pilus, coma, SE. II 500, 4. — 4) gigas, SE. I 550, 2 (cf. Lex. Myth. p. 351, not. 1, de Skallio gigante, sec. fabulam Norvegorum, templum Nidrosiense exstruente, solem lunamque poscente, et a Sancto Olavo occidente).*

SKÁLMI, *f., framea, machæra (σχαλμή): skálmum girðir machæris cincti, Gha. 19; festa skálmir aðfígere, Hm. 16; ok lámina ensis, SE. II 206, 1, ubi skálm ok hjalt per hendiadyu pro gladio ponitur. In compos. bitskálm, ryðskálm.*

SKÁLMA (-aða, at), *ingenti gradu ire; skálmaz varicantem ambulare, s. fyrir búr, Hallfr. sec. membr. 132, pro quo ÓT. Skh. 2, 248 habet cænga.*

SKÁLMOÐ, *f., seculum ensium, i. e. bellis infestum (skálm, öld), Vsp. 41 (SE. I 186, 1); Sturl. 6, 15, 9. — 2) pugna, F. III 9, 1 (SE. I 520, 3); ÓH. 218, 3. — 3) bellona, SE. II 490.*

SKALP, *n., loquela, sermo; sonns, sonitus, SE. I 544; II 468. 550. Vide málskalp.*

SKÁLPRANI, *m., satelles barbatus (skálpr, grani a grán), F. II 149, vel homo garrulus (skalp). Cognomen viri, nomine*

Granii, cognomine Skalpgranii, in Krókarefs-saga, ed. Hol. p. 61. Vide ShI. II 137, not.

SKÁLPR, *m., navis, SE. I 582, 2; II 481. 565. 624. — 2) vagina gladii coriacea: sverðskálpar, F. VI 212; þeir átu skálpana af sverðum sínum, F. VIII 436; adde Sturl. 8, 17. In Krókarefs Saga Skálprani homonymice effertur sverðhússgrani, addita explanatione, skálpr er hús sverðsins. Hinc skálprani.*

SKAMM, *f., id. qu. skömm: ár ok sól bíði auneva skam, Skáldh. 7, 63.*

SKAMMAZ (-aðiz, az), *pudescere, pudere (skömm), cum gen. rei: skúa ok bróka skammiz engi maþr. né hests calceorum et braccarum pudeat neminem, neque equi, Hávam. 61. Sic sæpe in Sks., v. c. pag. 507. 535. 536. Hodie additur gen. pers., at skammaz sín fyrir eitthvat.*

SKAMMÆRRI, *adj., brevis vitæ, brevis moriturus (skammr, æri): nom. sing. masc. occurrit in pros. F. VII 40: hann varð skammærr ille brevi (non diu) vixit. Plur. masc., skammæir brevi morituri, Am. 26; lýtin þikkja skammæ skarar víta capillorum (male tonsi capilli) brevi manent, A 19. Inde est: skammæigr qui brevi moriturus videtur, Sturl. 3, 15; lángæliga, adv., post tam longum tempus, Sturl. 5, 49.*

SKAMMR, *adj. brevis, curtus: skammar ráð curtæ antennæ, Hávam. 74; skömm ró brevis quies, mora, Am. 74; skammt mál sermonis compendium, Nj. 44, 3; láta e-n hufði skemra capite breviorē reddere quem, i. e. caput abscindere, præcidere cui, SE. I 680, 2; skamt var at bíða brevis interjecta mora est, Am. 87. Fyrir skömmu nuper, Korm. 3, 1; brevi ante, F. VI 385, 1; 386, 2; 387, 1, et sine præpos., skömmu, ibid. 385, 2. 3; 387, 2; non diu, SE. I 290, 2 (sic skömmum, adv. non diu, ÓH. c. 83; F. VII 106. Compar. adv., skemr brevins, ÓH. 260, 1 (etiam skemrum, vide sub lángr supra pag. 491). Vide skamr.*

SKAMR, *adj., id. qu. skamnr, unde Jarp-skamr. In pros., F. V 207. — 2) n., luna, pro skrámr, SE. II 569, forte mendum.*

SKAMTR, *m., demensum, portio: i skorum skamtí circumcisa portione, i. e. parce, circumcise, Nik. 68.*

SKÁNEY, *f., provincia Daniæ, Skania (nunc Stecie), Hg. 5, 1; ÓT. 25; ÓH. 159, 1. Etiam Skáni, indecl., gen. Skáni, F. XI 230.*

SKAP, *n., animi indoles, animus; tantum in sing.: geðleysi i skapi levitas in animo, Sk. 1, 32; fólgt s. animus occultus, Orkn. 67, 1; gríðar skap animus vehementer commotus, ægritudo animi, GS. str. 2; halda skapi e-n affectum animi alere, fovere, nutrire, Jd. 3. Vide grellzskap, óskap (SE. I 512). — 2) skap in quibusdam compos. significat legitimum, justum, rectum, cerum, dignum, v. c. in skapdaði, skapmóði, skapdreki, skapfrúmuðr, skapvörðr; et in prosa, skaparli hæres legitimus, skaprottinn, dominus legitimus, herus, skapping = lögþing.*

SKAPA (-ada, at), *formare, facere, creare, constituere; impf. syncompatum, skapði* (pro skapaði), *Am. 49; skaptir, 2. sing., Ilas. 1; Ho. 10* (sed sköpuðu creantur, constituerunt, *SE. I 50. 52. 216; skapadiz evenit, factum est, 6*). *Alia forma est skepa, quam vide suo loco. — 1) fornare, fingere: skór er skapaðr illa si calceus male formatus est, Háram. 128; var skegg skapat barba formata (i. e. scite tonsa) erat, Rm. 15 (pros. F. VIII 117). — 2) facere, ut gera: skapa sókn pagnam facere, pugnare, Am. 49; skapði hún svá skærni sic pugnavit, Am. 47; verðum skapa skieru opurtel nos pugnam facere, Eg. 67, 3; hárukt skapar haustum deilu celsa unda certamen (negotium) facesvit navibus, SE. I 628, 1; skegg skapat or silfri barba ex argento facta, Merl. 2, 74; s. skip, navem edificare, Grm. 42; skapaðr at gunni factus (i. e. idoneus) ad pugnam, RS. 31; á hverfanda hveli voru þeim hjörtu sköput in versatili rota corda ius facta sunt (i. e. corda earum facta sunt rota instar versatilia), Hácam. 84, ubi sköput fere idem esse videtur ac skipað, látin vera constituta, posita, collocata. — 3) creare: or ýmis holdi var jörð um sköpuð, Vaffr. 21; Grm. 40; áðr veri jörð sköpuð ante creatam terram, Vaffr. 29; þú er skaptir allar qui omnes homines creavisti, Ilas. 1; þeim er þú skaptir ús, quos creavisti, Ho. 10. — 4) decernere, destinare, constituere: þótt skýrviðir (skjaldviðir) skapi skáldi kaldan aldr í gröf etsi pugnales frigidam vitam in sepulcro poetæ destinant (i. e. etsi me víri de medio tollere cogitent), Korm. 16, 3, cf. Nj. 38, iuit. Inprimis usurpatur in passivo: engum er illt skapat malum nemini (fato) decretum est, Hugsm. 27, 2; Skúla er sköput bez rell and báli byrræfirs optima fortuna sub sole (in terris) destinata est, SE. II 397, 3; mér var skapat at eiga (konuna), Hlid. 12, 1; mér var skapaðr aldr áttas mihi decreta erat, Skf. 13; skapat lifs rán mors decreta, præstituta, prædestinata, SE. I 644, 2; syni þínum verðra sœla sköpuð salus decreta non erit, Sk. 2, 6. Dat. s. neutr. skapat destinatum, fatum, exstat in phrasi at sköpuðu ex fato, secundum fata, lege fatorum, v. c. láta skeika at sköpuðu rem (rei eventum) satis permittere, FR. II 305, 3 (Eg. 22; F. II 112; IV 322; in acc., láta skapat skeika, id., F. VIII 88; veri þat at sköpuðu, at naturæ legis congruum foret, ut, Eg. 19; Sturl. 7, 2).*

SKAPA, *adj. indecl., derivatum a skapa facere, efficere, in adj. compbs. sjálfskapa.*

SKAPAR, *m., creator* (skapa 3): sk. foldar creator terræ, Christus, Guð. 9. Pros., Sks. 629; Vem. 7.

SKAPADR, *adj. deric. a skap et skapa, in compositis: árskapaðr, bráðskapaðr, fagrskapaðr, lírskapaðr, vaskapaðr.*

SKAPADR, *in., subst. verb. a skapa, qui facit, efficit, comparat: sk. gnaphjarls rannblíks comparans aurum, effector auri, vir, Sturl. 4, 25, 2, ubi accipi potest in vocativo,*

ut apostrophe. Alia forma est sköpuðr. In compos., líreinskapaðr.

SKAPDAUDI, *m., vel adj. indecl., morte dignus, Am. 57, il. FR. 1, 218* (þræll þessi er skapdaui), *ubi var. lect. est: skapaðr til dauða neci destinatus. Forte potius skapdaui est is, qui digna morte perit, qui mortem obit snæ conditioni (natalibus, honori), convenientem (qualis est mors servilis, regia, turpis, honesta). Hic significatus apparet ex FR. I 377, ubi: en vel metta ek verða skapdaui, eigi vil ek þeuna dauðann, at deyja í lauginni, vil ek deyja miklu konúneligarr. Itaque skap in hac compos. significat id, quod est æquum, congruum, conveniens; vox autem formata est ad modum harmdaudi.*

SKAPDREKI, *m., cerus draco* (skap, dreki): sk. skinna coriarius, F. VI 362, 2, *ut in segg. nautaledrs naðr.*

SKAPFERÐI, *n., indoles, habitus animi* (skap, -ferði), *Sturl. 3, 21, 1; Isl. II 323.*

SKAPFRÖMUÐR, *m., qui digno modo colit* (skap, frömuðr): s. lírundar dignus cultor feminae, vir, Korm. 6, 2, sec. Cod. Holm.

SKAPLEIKR, *m., ingenium* (skap, leikr terrn.), *Höfuðl. 16.*

SKAPLIGA, *adv., rei convenienter, congruenter, ut expectandum est (erat): skiptiz s. res exiit e consentaneo, Am. 74, a skapligr.*

SKAPLIGR, *adj., congruus, consentaneus, conveniens* (skap): þótt verit skapligt etsi consentaneum non esset, Am. 90, quod sic exprimit FR. I 222: eigi smídi þer þetta at gera, þó at nokkur sök veri til. — 2) commodus, scite concinnatus, pulcher: skaplig, skalln skipa bürð pulchræ (concinuæ), pólitæ uavium proræ, F. VII 77, 1. — 3) modicus: eigi sk. magnus, ingens, FR. III 42.

SKAPMÓÐI, *m., verum nimen* (skap), *vel numen efficiens* (skapa, Móði): s. óðs deus effector poëseos, poëtu, SE. I 466, 2.

SKAPR, *m., terminatio substantivorum* (a skap), *v. c. herskapr, (veidiskapr, Skáldh. 3, 42), vinskapr, þegnskapr. Habent quædam horum nom. pl. in iv, acc. i, ut farskapir, acc. farskapi, Nj. 52, 18.*

SKAPSMIDR, *m., faber dignus* (skap, smíðr): s. Víðurs dignus Odine faber, poëta, SK. I 466 2. Sed SE. II 590 h. l. habet skipsmiðr fabricator navis (nani), id.

SKAPT, *n., manubrium, Hácam. 128, unde skeptismiðr qui manubria fabricat. Manubrium securis, Mg. 29, 1; hostile: skapti réttara, hastili rectius, FR. I 470, 1; skapt mun gnesta crepabit hostile, Nj. 158, 3. In compos., geirskapt, spjótskapt. — 2) missile, telum: sköptum er rann rept tectum interius telis stratum est, Grm. 9; djýja sköpt tela quater, vibrare, Rm. 31; sköpt lyptaz tela librantur, SE. I 664, 2. Skapt, missile, FR. I 173, distinguitur a sverð, spjóti: vel kann hann sverði at beita, ok spjóti at skjóta, ok skapti at verpa, ok skildi at halia, boga at speuna eða hesti at ríða. Skjóta skapti í móti e-m telum conjicere in aliquem, sepe*

in prosa usitatur pro "armis aliquem prohibere, arcere" (cf. reisa ründ við e-m), v. c. F. XI 344, 346; Ó H. c. 194 (F. V 32), it. pro "opponere se alicui", ut Laed. mscr. c. 60, Guðrún mælti: vel má Kjartan göra alla hluti djálfliga, þat er honum líkar, því þat er reynt, at hann tekr enga þá úsúnd til, at nokkorr þori at skjóta skapti einu mót honum. Hanc phrasin. adhibet Fsk. (ÖH. 160, 2), exhibens, skaut ner skapt at moti | Skonunga grainr honum, i. e. ner (= knár) Skonunga gramr skaut skapt' at mót honum strennus Skaniensium rex ei sese opposuit; quo loco Hkr. habet skarpt, acriter adversus eum (tela) conjecit. — 3) insile, pl. sköpt insilia, Nj. 158, 2. — 4) sköpt, SE. I 344, 3 in sköfu sköpt, aut verbo tenus manubria hastarum, aut in universum, ligna ad ignem excitandum secuerunt; vide formam sköpt.

SKAPTKEI, n., crater (skapt; ker), Grm. 25; skaptkers skurða destina (arbor), crateris, femina, GS. str. 22. In Grm. l. c., it. SE. I 128, euphonia causa exclusio t, scribitur skapker, sec. Codd. Regg. De skaptker vide F. IV 75; VI 241; Eg. c. 7, 24, cum nota.

SKAPTSNAVR, f., sagitta, SE. I 570, 2; II 621 skaptsnaur, II 561 skaptsnör, II 478 skaptsnör. Ad verbum foret "manubrio cita" (skapt, snarr), sagittas enim manubriatas fuisse apparet ex ÖH. 346, þá var hann lostinn með öro í síðona vinstri, braut hann af sér övvarskaptit.

SKAPTTRE, n., molucrum, i. e. manubrium, quo circumagitur mola, id. qu. núndull (skapt, trè), in plur. SE. I 390, 2, quo loco Cod. Reg. euphonia causa et sec. pronuntiationem, dat. skaptre, cf. sub skaptsnör adnotata.

SKAPVÖRÐR, m., verus custos (skap, vörðr): s. himins (cæli), deus, Mg. 29, 1.

SKÁR, compar. adv., melius, Skálðh. 4, 11, vide Antisu. t. Isl. pag. 171. § 288, pag. 115. § 206.

SKARAFAGR, adj., pulchre comatus (skör, fagr), id. qu. hárfagr, de Haraldo Pulchricomo, F. X 423, 8.

SKARFAGR, adj., pulchris tabularum commissuris, pulchre compactus, coissatus (skör, fagr), epith. navis: skarfögr skip, Si. 3, 1 (F. VII 76, 2); cf. barnfagr.

SKARFR, m., pelecus carbo (Fèlag. 1, 18), SE. II 469, cuius duas species affert Faber. Ornith. p. 53, dilaskarfr carbo cormoranus, et toppskarfr carbo graculus, vide hleypiskarfr.

SKARI, m., Ad. 12, in ættarskari, aut id. qu. ættar skarð damnum familiæ, ab ætt familia, aut id. qu. mannskadi (ætt homo, homines, skari = skadi, r = ð), jactura viri (skadi mikill er um slíkan mann íntals viri casu magna jactura facta est, Eg. 22).

SKÁRI, m., pullus lari (Norr. Skäre): sára skári larus vulnerum, coreus, HR. 19 (Slgurð frá ek seðja sára skára). In compass.: benskári, dólgskári, gunnskári, náskári.

Hluc retuli F. XI 155, pros., mann, hvítan sem innáskára.

SKARLAT vide SKALLAT.

SKARPASKER, n., nomen loci: í Skarparskerjun, Krm. 6, vide C. C. Rafnium ibid. p. 106—7. N. M. Petersen, in Danmarks Historie i Hedenold (I 318), Skarpasker accipit de Skarpudlen in Angermannia, citans tab. geogr. in Hülpheri Descriptione Angermannia.

SKARPEGGJADR, adj., acuta acie, acutus (skarpr, eggjadr. ab egg): sk. sverð, FR. III 23, 2.

SKARPLA, adv., contr. pro skarpliga, acriter (skarpr): herja skarpla, ÖH. 159, 1 (F. IV 359, 1).

SKARPLIGA, adv., acriter (skarpr): skjóta sk., Am. 41, acriter, magna vi jaculati, vide skarpt, sub skarpr.

SKARPR, adj., acer, acutus, durus: acutus, de telis, sköpr sverð, Ha. 219, 1; sk. brandr, Rekst. 6; sk. hamarr, SE. I 282, 2; sk. geirr, SE. I 386, 1 (pros., sköpr sverð, = livüss, ÖT. 127. tit.); durus, asper, sk. belgr durus, asper follis (corium), Hávam. 136; sköpr skrydda dura pellis, Gðð. 34; skarpar álar aspera lora, Æd. 63 (cf. SF. I 142: því hárfara er hann bravt vni, því skarpara var bandit); metaph.: hin skarpa skálmöld aspera bella, Sturl. 6, 15, 9; sköpr skæra acris pugna, F. VI 64, 1; skarpt el. söpa procella, SE. I 642, 2; (skarpt land, = hart, terra sterilis, F. VII 78). Neutr. skarpt, vice: adverbii, acriter, magna vi: skjóta sk., ÖH. 160, 2; hagl dreif skarpt, Nj. 146, 1; compar. skarpara majore vi, contentius: taka skarpara á mündli, SE. I 388, 3, vide allskarpt, eggjumskarpi, hanskarpr, vilskarpr.

SKARR, m., gladius, SE. I 567, 2 (skar); II 477. 620 skar, II 560 ska., una, litera deficiente.

SKÁRR, adj., in compass.: fólkskárr, her-skárr, lreggskárr, vígskárr. Restat præterea in: níðskárr, qui carmina probrosa fundere amat, Isl. I 203; orðskárr, in verbis petulans, in conviciando acer, FR. I 392; opinskárr (Lex. B. Hald.) quicquid in buccam venerit, loquens; öfundskátt, n., invidia, GhM. I 606, var. lect. 2, uppskárr aperte, temere loquens, Sks. p. 362 (gjörir ei uppskárr um þá luti, er undir þínum trúnaði eru fölgirir ne temere elocutus sis, ne effutiveris), eidskárr ad jurandum pronus (Lex. B. Hald.).

SKARRA, f., id. qu. skæra, pugna, vide morginskarra.

SKARS, n., femina gigas, furia, Hyndl. 36, vide skass.

SKART, n., ornatus vestium, vestes ornatae, splendide, Eb. 28, 2, nú er skart á þellu öglis stéttar ells.

SKARTA (-aða, at), splendere: hjartlig von sem hlámr skartar lucida spes galeæ instar splendet, Gd. 35.

SKARTHEDINN, nom. fictum, qs. veste splendida indutus (skart, hédinn), Söll. 11.

SKARD, n., lacuna: holt s í skildi cava lacuna in clipeo facta, Korm. 11; 5; höggva

s. í skildi e-a *lacunam clipeo alicujus infligere, metaph., damnum alicui dare, II. 32* (þíam höggva s. í vett damnum familie inferre, Eg. 66). Skarð era skaplist orðit ingens facta lacuna est (detraeto clipeo, FR. III 42, unde locutio orta: skarð fyrir skildi magnum damnum factum est). Jarðar skarð incisio terræ, sinus, it. homonymice Firdir, provincia Norv., SE. I 622, 2. — 2) *jactura, detrimentum: lukku s. detr. fortunæ, infortunium, Skáldh. 4, 44; sonar s., jactura filii, Sonart. 6. — 3) in compos., mtskarð, vigskarð.*

SKARÐI, m., gladius, id. qu. skarðr, SE. II 476 (skarðe, II 560); nomen gladii, Ha. c. 31. 37. — 2) *novacula SE. II 500, 4. — 3) cognomen Thorgilsis Böðvarðar, Sturl. 8, 1; it., ut puto, Thorgilsis Ögmundidar, fratris Kornaki, Korm. 18; 19, 1. 2 (ubique in voc.), ex quo cognomine sorte ductum est nomen castelli Skarðaborg arx Skardii, hod. Stuarborough, Korm. cap. ult.*

SKARÐR, m., gladius, SE. I 565, 2; II 619.

SKARÐR, adj., accisus; non occurrit nisi in terminationibus puris, v. e. skarð-a, skarð-an, skórdum: við enn skarða mána ad accisam (decreascentem) lunam, Völk. 6; með skarða skjöldu cum incisis (diffractis) clipeis, Hg. 33, 9; vinna skarðan barðmána accisam reddere lunam proræ, i. e. clipeum discindere, F. III 10, 1; sáttum til tengi yfir þeima skarða lut nímis diu hoc rei nostræ detrimentum (hunc nobis illatam injuriam) tacite tulimus, Eg. 60, 1; hinc eliptice: höfum öll skarðan (þ: lut) nos omnes accisa (defecta) sorte utimur, i. e. omnes detrimentum accepimus, Am. 100, cf. FR. I 223 ad h. k. In prosa: sitja um (yllr) skórdum hlut fyrir e-m, ÖH. c. 150 (F. IV 331); bera skarðan hlut fyrir e-m. Heidaræ.

SKASS, n., femina gigas, lamia, furia (vide skars), H. hat. 23; Hlund. 1, 35; Selk. 5. In compos., hljálmskass.

SKATA, f., raja pastinatus, squatus, squatina, SE. I 578, 3; II 480. 623 (Fragm. 718, 1eþ; non cernitur in 757).

SKATL, m., vir liberalis, SE. I 528. 532; skata hús domus municorum, Ad. 21; cf. veillskati, Lazd. msc. c. 12; Ölkofraf. ed. Hol. pag. 31. — 2) *rex: skapleikr skata ingenium regis, Höfuðl. 16; skata hús aula regis, Ad. 7; plur. skatar principes, heroes, Gha. 11. — b) nom. propr. regis, SE. I 528; FR. II 431, regis Sogniæ; skata lundr lucus v. sylva regis, H. Br. 9, videtur esse nom. propr. loci. — 3) in compos.: auðskati, blóðskati, gullskati, huddskati, hornskati, hringaskati, þjóðskati.*

SKATNAR, m. pl., comites Skatii regis (skati 2b), SE. I 528. — 2) *viri, principes, SE. I 528; Hyndl. 20; skatna mengi multitudo virorum, multi homines, Bk. 2, 53; Ghe. 32; skatna vinr amicus virorum, rez, SE. I 672, 1; sęvar beins skatnar viri saxicolę, monticolę, gigantes, vinr sęvar beins skatna amicus gigantum, Ödn. Y. 9. In compos., herskatnar.*

SKATTFÆRIR, m., tributum ferens, pendens (skattr. ferir), regulus, subregulus, Y. 9 (AR. I 253) þ: Ána niðr gat þann skattferi við jarnviðju eum regulum Asarum generis auctor ex femina gigante procreavit. De pöce skjaldblætr vide in skjaldblutr.

SKATTGILDR, adj., tributarius, Hg. 8, a skattgildi, n., pensio tributi, tributum (F. IV 285; VII 121, var. l. 2; X 111; FR. II 469), quod a skattir et gilda = gjalda. Verb., skattgilda, vectigalem facere, ÖH. c. 117, adj., skattgildir undir e-n vectigalis alicui, Eg. 51.

SKATTLAND, n., provincia tributaria (skattr. land); plur., skattlönd, Ha. 326, 4.

SKATTR, m., thesaurus (Dan. Skat): s. Niðlunga th. Niflungorum, aurum, SE. I 366. 652, 2; Draupnis skattr thesaurus Dropneris, annuli aurei, aurum, Eb. 29, 2 (AA. 225, 1) — b) *divitię: skatti gnęgdr divitiis abundans, ÖH. 28, 1. — 2) tributum, SE. II 182, 1. — b) metaph.: velja e-m harðan skatt durum tributum alicui eligere, de lapidibus funeri injectis, H. 31, 2; cf. aftráð et lund.*

SKATURNIR, m., cælum nonum, SE. I 470. 593, 1; II 627; skaturnir, SE. II 460. 483; skathynir, skatynir, perp., Fragg. 757 (II 569).

SKAUFALI, m., vulpes, SE. II 490, pro skaufliali (skauf cauda tonga et villosa, = skott, cf. Fsk. 47 de piratīs Jomensibus: þenna gað skulu þer fá tekitt í hala reftinum, er nú dregr skaullit hér inn með landinu); F. VIII 314, not. 13; 319.

SKAUN, f., clipeus, SE. I 571, 2 (Cod. Reg. skavn; II 621 skaun; II 476 skön; II 561 sk..n). Primo videtur significasse protectionem, defensionem, tutelam (fere ut hlið), unde SE. I 296, 2 skönnar seil eingulum tutelare, id. qu. megingjafir. — 2) *terra, Ed. Löb.; propr. vero Skön tractus Norvegię, et Skän provincia Danię (Skän, Skáni, Skány, etiam Skaun, FR. III 659), quo nexu skaun (i. e. skän, skön, skön, skpn) videtur significare id. qu. skjöl, tutelam a vento, locum vento immunem, ob sylvarum in his locis frequentiam. Huic voci cognata sunt verba, Dan. skäno parcere, Germ. schonen. SE. ed. Raskii dedit formam skavnn, qua forma (skönn) usus est Egg. Olavius (vide hujus carmina ed. Haen. p. 71). Forte huic voci lucem aliquam adferre posset cognomen þingskaun, q. tutela comitorum, F. IX 419, ubi var. lect. þingskömm prodidisse videtur ex ambigua scriptura þingskau, et post temere abiisse in þingskorinn.*

SKAUP, n., id. qu. skop, ironia, irrisio, ludibrium: skaupi gnęgdr ironia scatens, Ad. 2; mitt skaup mea dicteria, Grett. 92; res ludicra, ludicrum, nugę, vanitas: þat er s. nugę sunt, Svær. 85, 2; þat hlauþ varð at skaupi ea invasio irrita fuit, Korm. 23, 1; ludibrium, irrisio, Lb. 15. Pros.: hafa í skaupi ludibrio habere, cavillari, F. IV 259 (= í fleymingi, ÖH. c. 123); gjöra af mikitt skaup, Sks. p. 247; hafa skavp ok skemð af einu, F. II 142.

SKAUT, *n.*, *pes veli* (*Isid.*, *pes, extremus angulus veli*; *Græc.*, *ποδῶν, ποῦς*), *SE.* I 583, 2. — 2) *velum*: skaut, þat er drósr spunnu *velum*, quod *neverant* *feminae* (*factum* *e* *filis*, quæ *feminae* *neverant*) *SE.* I 500, 4; *metaph.*: skaut jálláðar *velum* *Odinis*, *clipeus* *Ilg.* 8; bragr verðr greiddr, en ferr skerðu skauti *deducitur* *carmen*, *deminito* *velo* *procedens* (*i. e.* *sensim* *sensimque* *fini* *adpropinquans*), *G.* 37. — 3) *sinus vestium*, *v. c. F.* X 397: hafði undir skauti ser laynilega hand-æxi; *metaph.*: hafa ráð und skauti *consilio* *valere*, *Sturl.* 1, 19, 1, ut *Vita Arnii Episc.* 36: biskup hafði niciri brögð undir skauti, en staðamenn hugðu. — 4) *yardar s. sinus, margo terræ*: út fyrir yardar skauti *extra* *marginem* *terræ*, *ante* *litora*, *SE.* I 328, 4; heims s. *extrema mundi* *plaga*, vestr buðlúnga undir heimsskauti *sub cæli* *cardine*, *i. e.* *in* *terris*, *FR.* II 97, 1; hálsa skaut *sinus* *cervicis*, *i. e.* *extrema* *cervicis*, *sublata* *colla*, *Vegtk.* 17. — 5) *ornamentum capitis muliebris, calyptra, apex, cidaris*: skaut Ránar *apex* *Ranæ*, *i. e.* *summa* *unda* *spmans* *et* *albicans* *SE.* I 500, 1, cf. *hvitfaldadr*. — 6) *in compos.*, *liminskauf*, *mottulskaut*.

SKAUTBJÖRN, *m.*, *ursus veli* (skaut), *navis* (*SE.* II 452, 5 skautbjörn), *vel* *pro* *skutbjörn*, *ursus* *puppis*, *id.*, s. *Gusis* *nauta* *navis* *sagittarum*, *clipeus*, *SE.* I 502, 4.

SKAUTBORD, *n.*, *tabula pedis veli*, *navis* (skaut, bord), *vel* *potius* *id. qu.* *skutbord* *tabula* *puppis*, *navis*: skautbords skeið *curriculum* *navis*, *mare*, *eldr* *skautbords* *skeiðs* *ignis* *maris*, *aurum*, *Sturl.* 6, 36, 2, *vide* *eldstökkvir* *et* *skutbord*.

SKAUTFAGR, *adj.*, *pulchro* *sinu*, *vel* *pulchris* *velis* (skaut, fagr), *de* *navibus*: en skautfugro flauti, *Ha.* 321, 1, *confer* *epith.* *navium* *barinfagr*, *skarfagr*; *accipi* *quoque* *posset* *pro* *skutfagr* *pulchra* *puppe* (skutr).

SKAUTREINN, *m.*, *maclis veli* (*vel* *puppis*, *pro* *skutrein*), *navis*: skreytir skautreina *adornator* *navium* (*classis*), *imperator*, *rex*, *F.* XI 187, 2.

SKAUTREIP, *n.*, *funis in pede veli* (skaut, reip), *SE.* I 583, 1; II 482, 565. (624 skutreip).

SKAUTVANR, *adj.*, *velis* *adsvetus* (skaut, vanr): af skautvönnum skeiðum, *F.* X 121, 3 (*Ha.* 318, 3). *Cod. Fris.* skautvænð, a skautvænn = skautfagr.

SKAUD, *f.*, *homo nauci, nequam, vappa*, *SE.* I 532; s. *hernumin*, *afgömul*, *FR.* II 276, 1; *Isl.* II 48, 2; *pros.*: þú ert skaud at meiri eo *ignavior*, *Fær.* p. 30; muntu vera skaud ein *Isl.* II 66; skaka skauðir (*plur.*), *Fbr.* 6. *See* *neutr.* *FR.* III 481, 2, skauð hit aumasta.

SKAVER, *m.*, *nanus*, *SE.* II 369 (skavær), II 552 (skauvæn). Cf. skauðr. *Est* *qs.* *skafir* *fabricator*, a skafa.

SKAÐA, *f.*, *gallina*, *SE.* II 572, *vide* *kada*.

SKADAMADR, *m.*, *hostis*, *SE.* I 536; *propr. id. qu.* *banamadr*, *occisor*, *percussor* (skadi, maðr), *ÖH.* c. 145; *Sturl.* 3, 30, ut

veita *skada* *damnum* (*i. e.* *necem*) *afferre*, *Heiðarv.*

SKADI, *f.*, *Skadea*, *filia* *Thiassii* *gigantis*, *Grm.* 11; *Y. 9.* *Declinatur* *ut* *masc.* *in* *i.*, *in* *obliquis* *habens* *Skada* (*SE.* I 212. 268). *De* *ea* *vide* *SE.* I 92–94. 184, 212–11. 556, 2; *præterdoler* *Skada* *Lokius*, *ibid.* 268.

SKADI, *m.*, *noxa* (*unde* *skeðja*): s. *viðar*, *seglis*, *segleiða* *noxa* *mali*, *veli*, *funium*, *ventus*, *SE.* I 330.

SKE (skeðr, skeði, sket), *accidere*, *evenire*: í Licia skeði litlu síðar | líkams húngr með árfærd þúngri, *Nik.* 51. *Hist. eccl.* *Isl.* 2, 168, *ex* *epistola* *Islandorum* *ad* *regem* *Haakonem Magni* *f.*, *Haleggum*; a° 1318 9: þar af hefir opt mikil óhæfs sket; *it.* *kannske*, *fieri* *potest*, *forte*, *Isl.* II 66, v. l. 4; hófz þetta mál illa, ok kann ske svá lúkið, *Isl.* II 151, v. l. 8.

SKEFADR, *m.*, *equus*, *id. qu.* *skævaðr*, *SE.* I 480; II 595; *it.* *skæfadr*, *id.*, II 458. 459.

SKEFILL, *m.*, *regulus maritimus*, *SE.* I 547, 1; II 614 (II 552.. *kefill*, *prima* *litera* *deleta*); II 468 skævill.

SKEFLA (-i, da, t), *cumulare*, *in* *cumulum* *cogere* (skafi), *haud* *temere* *usurpatur* *ut* *transit*, *existat* *tamen* *skeilt* *vain* *aqua* *in* *cumulos* *coacta*, *aqua* *cumulata*, *cumulus* *aquarum*, *fluctus*, *SE.* II 496. *Intrans.* *et* *impers.* *cum* *acc.* *subj.*, *hallaþr* *skeflir* *spuma* *marina* *in* *cumulos* *cogitur*, *SE.* I 692, 2.

SKEFR, *m.*, *qui* *radit* (skafa), *in* *compos.* *viðskefr*.

SKÆFR, *et* *skæfðr*, *adj.*, *qui* *radi* *potest* (skafa), *in* *compos.* *audskefr* *et* *audskefðr*.

SKEGG, *n.*, *barba*, *Hamh.* 1; *Rm.* 15; *drepa* *nidr* *skeggi* *demittere* *barbam* *RS.* 10; *meðan* *upp* *heldr* *skeggi* *dum* *barba* *sustinetur*, *dum* *vita* *suppetit*, *dum* *superstes* *eris*, *Orkn.* 83, 1; *sækja* *fram* *skeggi*, *ad* *verbum*, *barba* *obversa* *progreði*, *ironice*, *pronom* *in* *faciem* *collabi*, *ÖH.* 50, 2; *húggva* *skeggi* *nidr* (i *gras*) *humi* *cadere*, *F.* XI 138, 4, *conf.* *Shl.* XI 124–25; *húggvaz* (i) *skeggjum* *conserere* *capita*, *consilia* *conferre*, *SE.* I 424, 2, *ex* *Grett.* 77, 2. *In* *compos.* *flaugarskegg*, *ráskegg* (*jaðarskegg*, *barba* *genarum*, *Sks.* p. 288).

SKEGGI, *m.*, *deriv.* a *skegg*, *barbatus* *quis* *in* *compos.*: *bundinskeggi*, *eyjarskeggi* (*hraunskeggi*, *acc. sing.* *hraunskeggjan*, *cum* *art.*, *GhM.* II 154 *et* *not.* *ibid.*).

SKEGGJA, *f.*, *securis* (*qs.* *barbata*), *SE.* I 569, 1; II 477. 569. 620. *Confer* *skeggj* *óxar*, *Sks.* p. 388, *cum* *not.*, *securis*, *quarum* *cornu* *posterius* *in* *longius* *acumen* *desinebat*, *quam* *cornu* *anterioris*, *a* *similitudine* *depeza* *barbæ* *sic* *dictæ*; *Eg.* 40.

SKEGGJADR, *adj.* *barbatus* (*skegg*), *vide* *óskeggjadr*.

SKEGGLAUSS, *adj.*, *imberbis* (*skegg*, *lauss*), *Nj.* 44, 2. 3.

SKEGGÖLD, *f.*, *seculum securium*, *ætas* *bellis* *infesta* (*skeggja*, *öld*), *Vsp.* 41 (*SE.* I 186, 1), *ut* *skálmöld* a *skálm*. — 2) *bellona*, *Odinis* *pocillatriæ*, *Grm.* 36; *SE.* I

118, 3; quo utroque loco Cod. Reg. SE. præfert formam skeggjöld (?: skeciöld.)

SKEGGR, m., deriv. a skegg, barbatus quis; in compos.: brattskeggr, síðskeggr.

SKEGGLINGR, m., pullus luri tridactyli (skegla = rytr), SE. II 489. — 2) formativum ex skegg, et dimin. barbatulus, vide compos. taðskegglingar.

SKEIFA, f. calceus equi ferreus, solea ferrea, forma semicirculari (a skeifr, adj., obliquus, curvus, Germ. schief, Dan. skjæv, unde hodie compos.: innskeifr, útskeifr, ejus pedum plantæ introrsum, extrorsum vergunt); hinc: skeifu mynd forma soleæ curvæ, metaph. inepta, præpostera ratio, skeifu mynd varð á málum res præposterum exitum habuit (dum Dugfus solum vertere cogetur, Thor-gils domi maneret), Sturl. 4, 45, 2. Skeifa, cognomen viri, Sturl. 5, 9.

SKEIFR, adj., obliquus, curvus, prævus, distortus (vide sub skeifa): s. fóttr pes prævus, incerta vestigia figens, Mg. 34, 7; de homine: valgus, Si. 28, 4, simul allusione facta ad cognomen Fjöruskeifr.

SKEIKA, (-aða, at), aberrare, it. fallere, frustrari: vápn skeikar gámlum telum (gladius) senem frustratur (spem ejus fallit), FR. II 138, 2. De eventu rei, cadere, exire: láta skeika at sköpuðu facere rem exire secundum leges fatorum, rei eventum satis per-mittere, FR. II 305, 3 (pros., Eg. 22; F. II 112; IV 322); skuld skeikar at sköpum Parca (Skulda) satis obsequitur, i. e. res evenit, ut evenire oportuit, Grg. 4.

SKEINA, f., vulnus leve, Grett. 5, 2.

SKEINA, (-i, da, t), leviter vulnerare: sk. þánga þjálmá mare sulcare, secare, i. e. navigare, Hh. 44, 1; sk. kyllfor trabes abscindere, Öll. 48, 4, in pros. afhöggva. Part. pass.: skeindr vulneratus, vide eggскеindr; skeindir homines sauci, Nik. 62; forte et SE. II 218, 2.

SKEINKJA, id. qu. skenkja, infundere, propinare: s. mönnum drykki potiones cui propinare, Gd. 71; Nik. 82; absol.: sk. e-m poculum alicui infundere, pocillatorem agere, Nik. 73.

SKEIÐ, n., curriculum, spatium: glamma s., spatium piratæ, mare, SE. I 502, 4; s. knarrar curriculum navis, mare, AA. p. 146 (Thorf. Karlse. 8, 2); sunnu s. curriculum solis, cælum, mildíngur sunnu skeiðs, rex cæli, deus, Gd. 66. In compos.: dagskeið, endi-skeið, máskeið. — 2) cursus, celeritas, Fm. 5, vide skjóra.

SKEIÐ, f., navis cursoria, SE. I 581, 2 (Félag. 6, 134); plur.: skeiðr, F. III 4; IV 135, 2; VI 78, var. 1. 6; X 54, 1 (in his omnibus locis skeiður, ÓT. 130, 1; Öll. 70, 2; Mg. 31, 5; Ha. 278, 1), sed skeiðar, Hg. 7 (F. I 28, 1); ÓT. 40 (F. I 165, 1; SE. I 468, 1); Öll. 8; Hh. 62, 5 (F. VI 310, 2), et uno loco skeiðir, F. VI 318, 2. Confr. galeið, greip, bót, hlíf. In compos.: lofskeið.

SKEIÐBRÍMIR, m., equus, Grm. 30; SE. I 70. 482, 1; II 487. 571. Confr. reid-arbrími.

SKEIÐHESTR, m., equus tolutarius (skeið, glomeratio gressuum): gestils s. navis, Ha. 318, 3.

SKEIÐKLOFI, m., vir indecore incedens, in ambulando dicaricans (skeið, klofi), SE. I 532; II 465. 547. 610.

SKEKKIL, m., regulus maritimus, SE. I 547; II 154, 2; 614. 468. (II 552 tantum cernitur . . kill); FR. II 5. 10.

SKEKKIR, m., depravator, corruptor (subst. verb. a skekkja, præsum, obliquum facere, ab adj. skakkr): s. bragsmíðar corruptor artis poetiæ, inhonesta poetæ appellatio, Hild. 14, 4.

SKELAUST, adv., sine errore, vitio, i. e. clare, distincte: skelaust kunni hann ekki at mela (pronunt. mela) nihil distincte eloqui potuit, i. e. minime disertus erat, Gdþ. 34. Est id. qu. óskjálaga, qu. v., quæ radices pertinent ad skjóra, infra afferendum.

SKELEGGJADR, adj., celer, promptus, it. intrepidus, F. VI 345, 1 (Hh. 63, 4), de quo adjectivo, dilatato ex skelegg, satis dictum est in ShI. VI 290. Si vero opponas, non constare sibi in metro skeleggjadr fram leggja, quod bis occurrant in eodem versu syllabæ legg, respondeo: h. l. adhibentur syllabæ harmonicæ identicæ (sanhent), ejus exempla videsis SE. I 658, 2, etiam alibi usurpatæ, v. c. Ormst. ed. Hafn. 1775, 7, 1, Einzlands sem guðs eingli, et Sturl. 4, 48, 1, újafnaðr gefz jafnan.

SKELEGGR, Grett. 86, 3, ubi quæd. exserr. habent skjóleggr, videtur esse adj., durior forma pro skelegr celer, animi promptus, intrepidus. Afferit hanc formam G. Magnæus in Egl. p. 443 ad Höfudl. 12. Occurrit in Hist. Alexandri Magni, interprete Brando Episc., hafa skeleggan vilja til at vinna animum promptum, paratum (einlæggan vilja). Hinc adv.: skeleggiga firmo consilio, serio, F. XI 128; intrepide, Cod. Fris. col. 300, 35.

SKELEGR, adj., firmo animo, intrepidus, audax; cum gen.: skelegr hjaldrs in prælio audax, intrepidus, Fbr. 20, ubi membr. videtur habere skolegr, quod tamen eo loco minus metro convenit. Sæpe occurrit in prosa, v. c. skelegir i ráðum, F. V 72. 73 (Öll. c. 232); skulu vér nú ok skelegir á vera hëðan i frá janque nos ab hoc tempore propositum nostrum constanter urgeamus, Fær. c. 36, pag. 166; adv.: leggja skelega at e-m intrepide inveni in aliquem, Hak. Herdabr. p. 383 (F. VII 257 skjörugliga). In Sturl. ed. Hafn. 1817—18 semper scribitur per i in ultimas syllaba, haud dubie per correctionem, v. c. 1, 22, voru allir skeligir i því at skiljaz eigi við hann; 5, 16, hina bar skjótt at, er skeligir váro (= var. lect., óðruggir i sinni ætlan); 9, 19, formennirnir einharðir ok skeligir um allt þat, er þeir vildu athafaz; 10, 23, þeir svara fá um, ok voro i eingo skeligir; adv. 8, 11, þóðrðr vakti þá þórgils skeliga (var. lect. skjóðliga); quibus locis rectius scribitur skelegr (ob durior formam skeleggr). Si sciðliga, F. VII 342, var. lect. 9, mendum non est, putarim scribendum esse sejolega

eodem sensu ac skelega; nam extitisse formam skjálegr (F. V 191), skjolegr, credibile facit var. lect. Sturl. 1, 22 fin. et 10, 23: skjalligir (pro skjáligr) et adv. óskjálíga, *it. forma skolegr, escluso j, Fbr. 20; quo adde skjálegr, skjálega, in Lex. B. Hald. Interim negari non potest, posteriorem vocis partem, legr, aliquando confusam esse cum term. ligr, siquidem Færoenses skelegir verterunt skáliir (Fær. 166), quæ forma alio respectu adstruit formam skolegr. Quod attinet ad derivationem, hæc in mentem veniunt: prior pars ske, skjá, sko, skjo, perti-nens ad aliquod verbum obsoletum skjá, skjóa (ut tjá, tjóa), aberrare (Dan. skeje, *it. vacillare, significat aberrationem, vacillationem, inconstantiam; posterior pars legr, leggr, a leggja ponere, deponere, eum qui deponit; utraque conjuncta skelegr, skeleggr, qui animi fluctuationem consilique inconstantiam deponit, certus consilii, propositi tenax, qui rem propositam sine cunctatione et hæsitatione adgreditur, promti animi.**

SKELFA, (-i, da, t), tremefacere, concutere, percellere, terrefacere (transitivum verbi skjálfa): s. lind, aska hastam, enses tremefacere, concutere, Rm. 32. 34. 39, ut skelfa spjót, Orkn. pag. 266; sveið, F. VIII 317; s. e-m hjarta cor alicui tremefacere, animum alicujus percellere, Eg. 75; s. hamneju e-s fortunam alicujus conturbare, F. X 223). Parl. act. compos., vide úskelfandi. — 2) skelfir, ÓT. Skh. 2, 195, malui skelfir a skjálfa; skelfdr græðir mare agitatum, SE. II 493, 3 (F. VI 196, 2).

SKELFHRIÐ, f., procella concutiens, percellens (skelfa, hrið): s. Sköglar borðs percellens clipei procella, pugna, Sköglar borðs skelfhriðar ský nubes pugna, clipeus, F. II 279, vide skjýbjöðr.

SKELFIKNÍFR, m., culter vibratilis (skelfa, knífr): s. hlífar culter vibratilis clipei, vel concutiens, percellens clipeum, gladius, Eg. 82, 1.

SKELFINGR, m., vide skeljúngur 2.

SKELFIR, m., qui terrefacit (skelfa): s. Dana, terror Danorum, rex Norvegicus, F. VII 51, 1; qui tremefacit, concutit: auðar s. terror divitiarum, vir liberalis, rex, princeps, Merl. 2, 56; hinc þambarskelfir nertum arcus tremefaciens, cogn. Einaris. — 2) nom. propr. reguli maritimi circa mare Balticum (sec. FR. 2, 9—10 in Vorsia Norr.), unde regia familia Skilvíngrar, SE. I 522. — 3) in compositis: líðskelfir, siskelfir, ýskelfir.

SKELFISKR, vide skeljúngur 2.

SKELFR, adj., tremulus (skjálfa): s. græðir mare tremulum, var. lect. ShI. VI 185, not. 1 b. In prosa: timidus, metuculosus, FR. 2, 192, et in enantiophonis SE. II 626, 1, tó skelfir opponitur tþ hardr; ÓH. c. 232, ef vér erum nú nokkot skelfir, ubi F. V 72, ef vér æðrumz nú nokkut; compar., miela skelfra voce magis tremula, F. V 338; óskelfir intrepidus, F. X 213.

SKELINN, adj., ÓH. 218, 3 skelnir höldar, vertitur „graves milites”; ut sit a skelinn = skilinn gnarus, sciens (Hk. T. VI). Sed skilinn non de personis, sed de rebus usur-

patum invenio, utpote part. pass. v. skilja. Foret potius adj., deriv. a skil, et skelnir v. skilnir höldar viri certi, quibus fidem habere possis, fere ut skilvisir skatnar, F. X 179. Sed var. lect. ÓH. l. c. est skelknir.

SKELJÚNGR, m., ceti species, SE. I 580, 3; II 481. 564. 624. Vide GhM. III 298; Lex. B. Hald.; FR. III 507. Hinc skeljúngs gljúfr mare, SE. I 256, 2, vide supra gljúfr. — 2) piscis aliquis, SE. I 579, v. l. 15 sed SE. II 480 h. l. habet skællúskr, II 564 skellúskr, II 623 skellfingr. Germ. Schellfisch Gadus æglefinus (= ýsa). Dan. Skjelfisk (Angl. haddock), asinus.

SKELKÍNGR, m., gladius, SE. II 560 (II 476 skelkingr) pro skelkvingr; *it. var. lect. Orkn. 5, 2 pro skilfingr. Quasi terrorem incutiens, a skelkja.*

SKELKINN, adj., dicax, cavillans, irridens (skelkja 2): s. maðr, FR. II 334. — 2) facetus, hilaris: skelknir höldar, F. V 58, 2; var. lect. ÓH. 218, 3 pro skelnir; var. lect. ShI. II 137, not. 3 pro skotskan.

SKELKJA (-i, ta, t), terrorem injicere, perterrefacere, terrere (skelkr), cum acc., skeiðr skelkto brúðir naves feminis terrorem injecerunt, Hh. 19, 1. — 2) cum præpos. at et dat., irridere aliquem: skatnar skelkja ok draga skop at jöfurs greppi homines poetam regis cavillantur et irrident, FR. III 37, 1. Sic et Stjörn, ad Jos. c. 24, veit ek, at þér munut búnir vera at skelkja at Guði, þá er mín er ekki við kost.

SKELKR, m., metus: skjóta e-m skelk í bringu metum alicui injicere, Hh. 70. Distinguuntur quodammodo hræðsla, ótti, skelkr, F. III 202—3. — 2) vide mennskelkr.

SKELKVINGR, m., gladius, SE. I 566, 2, id. qu. skelkingr. Confer et formam skolkr, skolkvingr.

SKELLA (skell, skall, skollit), intrans., cum sonitu v. fragore allidi, illidi: hnefar skullu út at borði, SE. I 254, 6; hringar skullu á hælum, Hýnk. 34. Metaph. de corde metu palpitante: hugfull hjörtu skulla við þat animosa corda ea re timore percussa sunt, F. VI 39, 3.

SKELLA (-i, da, t), transit., facere ut aliquid allidatur, illidatur, cum dat., maðr skeldi mér við belki sepimento me adlitis, me ad s. rejecit, FR. II 334; cum acc., contundere, percutere: skeldo skip mitt, Hævl. 37; skeldi fót undan pedem violenter succidit, Am. 47; cum præpos., skella á einn increpare, increpitare quem, þeir er opt á mik skella, RS. str. 31, ut Orkn. p. 204, þá var skellt á Þorstein. Absol.: skella lófum complodere manus, plaudere, Merl. 2, 99.

SKELLIBRÖGÐ, n. pl., artes ludicræ, facta ludicra, F. V 177, 2, ad formam herðibrögð.

SKELLR, m., plaga sonans, cottabus, Hamh. 32 (sá hlaut skellinn er skyldi, Nj. 112).

SKELMIR, m., qui terret, tremefacit, id. qu. skelfir (m = f, skelfa), in þambarskelmir, Hh. 44, 1. Sic manuskelmir, terror

hominum, dicitur famosissimus athleta Star-kadus, FR. I 330. Hinc vox maledic., de maligno homine, Dropl. maj. msc. c. 15; Lærd. msc. c. 98, scelestus; it. de vitulo, Hild. msc. c. 16, Björn bað hann kusta upp í básinna kálfnum, en þorgeirr kvað æ því betr þikkja, er skelmir sá lægi nedar, ok vill eigi til taka.

SKELVÍNGR, *m.*, *gladius, SE. II 620 (pro skelkvíng, SE. I 566, 2), omittens skilvíng in v. 3.*

SKELÞUNNR, *adj.*, *ostraceorum extremitatum instar tenuis (skel, þunnr), i. e. tenuissimus: skelþunnar eggjar, Eg. 48, 1.*

SKEMD, *f.*, *contumelia, id. qu. skömm, Skáldh. 5, 30 (F. II 142). — 2) flagitium, scelus: skemda flýtir patrator scelerum, injuriarum, maleficiorum, vir maleficus, injuriosus, SE. II 216, 1 (Pros., Sks. p. 31, skemdir, er til stórra brizgla standa).*

SKEMMA (-i, da, t), *brevem facere (skammr), decurtare, amputare, abscondere: skemdi fjaðrar pennas incidit, FR. I 487, 4. Skemd vör, SE. II 218, v. l. 6, puto legendum skeind vör, anas mollissima (telo) vulnerata.*

SKEMMA, *f.*, *promptuarium, armarium, Gho. 7.*

SKEMMIR, *m.*, *qui dissecat, lædit, violat (skemmi), in compos. hringskemmir.*

SKEMTA (-i, ta, t), *tempus fallere, delectare, oblectare: s. cinum oblectare quem, Nj. 158, 10; Hild. 11, 3.*

SKEMTAN, *f.*, *oblectamentum (skemta): kveda einum skemtan res auditu jucundas canere cui, Hild. 11, 3, var. lect.; til skemtunar oblectamenti causa, Hugsm. 25, 3. (dat. -an, gen. -anar, GhM. II 332).*

SKÆNIS, *Eg. 56, 1, vide ven skænis.*

SKENJÖRDÚNGAR, *m. pl.*, *divi equi (sker, m., njörðungar): skorðu sk. divi navis, tiri, F. V 81, var. lect. 5, a skorðu sker, equus destinæ, navis; it. OH. 239, 2, ed. Holm.*

SKENJÖRDÚNGAR, *id. qu. skenjörðungar (sker, m., = sker), OH. 239, 2.*

SKENKJA (-i, ta, t), *vinum poculis infundendo, propino: silfri skengt it fagra vin vinum argenteis poculis infusum, SE. I 708, 2, ubi skengt = skenkt (g=k). AS. sæne poculum, Dan. Skjenk abacus. Vide skenkja, sed rectior forma est skenkja (SE. I 270—72. 366; F. I 35. 37; ÓT. 48; Eg. 74; est tamen hic illic in bonis Codd. skenkja, v. c. F. VI 442).*

SKEPJA (skep, skóp, skapit) *creare, id. qu. skapa. Præs. ind. non memini me legere, saltem non in sing.; præs. infin. frequens apud poetas, interdum quoque in prosa, ut Vita Arnæ Episc. 40; præs. part. act. skepjandi, poet. Imperf. skóp, frequentissimum tam in prosa, quam in poësi; sup. skapit tantum vidi Eg. 16, pros. (Konúngur sagði, at Þórolfur hafði þar sjálfir sêr laun fyrri skapit), inde syncop. skapt, et part. pass. skaptr (ex skapiðr), Lil. 7. — 1) creare, Vsp. 4, 9; Vafþr. 39. 25; SE. I 448, 1—2; Le. 14. 25; skepjandi láðs creator terræ,*

Christus, Hæ. 24, vide einskepjandi. — 2) formare, fingere, fabricare: skópu tångir, Vsp. 7, quæ primaria notio est. — 3) facere, efficere, parare, comparare: vör kunnum skil skepja (i. e. gera skil) præstanda præstare novimus, i. e. par pari referre, talionem reddere, Korm. 17, 2; 20, 2; skóp Ribbúngum bana necem facessivit, paravit, Hæ. 74, 2; n. veg c-s, honorem alicujus efficere, aliquem honoratum, illustrem reddere, Isl. 22; skóp vörðum vörð lupis escam paravit (stragem edidit), HR. 19, ut skepja sêr náttverð coenam sibi parare, Fbr. 8. — 4) decernere, constituere: s. e-m aldr, Hund. 1, 2; nornir skópu oss þrá Parca nobis dolorem decreverunt, Bk. 2, 7. (Ex libro poenitential Thorlacii Episc. Sancti, skepja skípt, poenam præscribere, constituere, Hist. Eccl. Isl. IV 154).

SKEPNA, *f.*, *fatum, id quod decretum divinitus constitutumque est (skepja): himnesk n. fatum coeleste, fatum divinitus constitutum, Hugsm. 17, 2; alda illrar skepnu fluctus infelicitati sati, fatum sinistrum, Gh. 1, 23; skepnu deilir distributor satorum, deus, Gðþ. 33. 57, ut skapa deilir, Lv. 41. — 2) creatura, res creatæ, imprimis homines: öll skepnan á yðr at lúta te (crux!) adorare debet omnis creatura, Krossk. 2; fir allri skepnu coram rerum universitate, Hæ. 6; alla sína skepnu omnes res a se creatas, totam omnium rerum universitatem, Lb. 25; allri sælu skepnu omnem omnis creaturæ felicitatem, Hæ. 29; iðvandir allrar skepnu cui omnis creatura curæ est, præsertim, qui omnium hominum studia (vitæ rationem) curat diligenter, perscrutatur et examinat, de Christo, G. 4. Prima notio est forma, modus, ratio, v. c. með hverigre skepno sem er quacunque forma præditus sit (infans), Jus eccl. Vel. tit. 1; mannlig s., forma humana, Synt. Bapt. pag. 41; rétt s. recta forma (membrorum), F. V 145, sed rectus ordo, recta ratio (reipi. administrandæ), F. V 347.*

SKEPTA, (-i, ta, t), *manubrio instruere, munire, manubrium adcommodare, adaptare (skapt): s. geira hastas, Ghe. 39; örvar sagittas, Rm. 25. 32; vel hefir vígr of skepta probe hastam manubrio munívit, Korm. 25, 2. Pros., skepta örvar, FR. I 175. 176; s. spjót, Nj. 44. Part. pass. skeptr, vide mox infra.*

SKEPTADR, *adj.*, *manubrio instructus (skepti), vide beinskeptadr.*

SKEPTI, *n.*, *manubrium (skapt): höggva sax af skepti, Grett. 69, 2.*

SKEPTIFLETTA, *f.*, *palus fissus (skepti, fletta, findere), Mg. 31, 2. Vide Sks. pag. 389—90; F. VI 77; VIII 388; OH. c. 238. Occurrit et flettiskepta, f., id., Orkn. pag. 182, a skepta, f., vel skepti, n., palus, F. X 357.*

SKEPTÍNGR, *m.*, *pannus velando capiti, SE. II 494 (skeptíngir et in parenthesi höf-uddúkr).*

SKEPTISMÍDR, *m.*, *opifex manubrii (skepti, smídr), Háram. 128.*

SKEPTR, *part. pass. v. skepta, manubrio instructus, manubriatus: dörr, álmi skept, hastæ, ulmeis manubriis, F. VI 181, 1; örvar,*

citri skeptar, sagittæ, quarum manubrium veneno illitum est, Sturl. 6, 15, 8. In compos., andskeptr.

SKER, *n.*, scopulus: fold skers terra scopuli, mare, ÖH. 50, 2; skerja foldar skíð tabula maris, navis, HS. 1, 7, vide skíðrennandi; hús skerja domus scopulorum, mare, SE. I 324; glymfjötur skers sonorum vinculum scopuli, mare, SE. I 442, 2; skers aki scopulos (lapides) movens, mare, Höfudl. 16. — 2) lapis, in appell. auri: sker handar aurum, SE. I 336 (cf. grjöt handar, ibid. 402); liðar sker lapis articuli, annulus, virðandi liðar skerja vir liberalis, SE. I 658, 2; þella handar skers femina, Korm. 22, 4; hollr handar skers auro favens, fyrir holla (sic leg. puto pro holla) handar skers, pro ea, quæ auro favet, i. e. pro femina, Korm. 11, 4; göins sker scopulus serpentis, aurum (ut orms látr), gautar göins skers viri, Selk. 12. Absol. pro gemma vel globulo vitreo (steina seyrvi). — 3) sker orða, munns, tungu scopuli verborum, oris, linguae, dentes, SE. I 540; göma sker, id., SE. I 250, 2, vide gömsker. — 4) ógnar sker scopulus pugnae, clipeus, meidar ógnar skers viri, ÖH. 248, 2, cfr. látr et láttr; gýgjar sker scopulus securis, clipeus, skúr gýgjar skers, jaculatio, pugna, ÖH. 186, 4; sker hjalta gladius vel clipeus, vide supra hjalt pag. 346.

SKER, Hund. 1, 50, accipio pro skerr, *m.*, sector (a skera), et haulþa (i. e. holda) sker sector carniū, corvus v. aquila. Vide quæ de h. l. proposita sunt sub v. höldr, pag. 376.

SKER, *m.*, equus, id. quæ skær. Hæc forma mihi se non obtulit præterquam in dat. et acc. ske, et semper in appell. navium: á ske barða in equo proræ (navi), Orkn. 82, 4; ske branda equum perticarium, navem, RS. 16, ubi membr. habet sker in acc.; ske branda, id., ibid. 18, ubi membr. skæ; á ske sunda in equo fretorum, navi, Plac. 17; á ske skorðu in equum destinæ (navem), Gretl. 9; Fbr. 20; bordmærar ske equum maris, navim, F. I 42; jalkmærar ske equum maris v. undæ, id., Ísl. I 164, 2, vide jalkmærar, pag. 446.

SKÆR, *m.*, equus, SE. II 487 (II 571 skêrr i. e. skærr), forte a skæva, ruere, ferri, ut mår = máfr. Gjalpar s. equus gigantidis, lupus, Höfudl. 12 (acc. skæ); bordmærar s. equus maris, Hg. 28, 2 (acc. skæ); svaru s. equus gigantidis, lupus, elr svaru skæ, lupum alit, saturat, Ísl. II 229, 1; hriðar s. equus procellæ, navis, ár hlyntams hriðar skæ, vir, ibid. 349, 1. In compos., gífskær.

SKERA (sker, skar, skorit), secare: sk. á skíði in tabula sculpere, de characteribus, Vsp. 18; sk. e-n kvikvan vírum exsecare, Ghr. 16; Ivar lét skorit ara bak Ellu Icar tergum Ellæ aquilæ incidit, tergo Ellæ aquilam incidit (= reist örn á baki Ellu), FR. I 354; sk. á háls collum secare, cervices amputare, Am. 74; hugborg, hjörvi skorin pectus gladio laceratum, Gk. 1, 13; sk. af mac-tare, Korm. 22, 1 (ut hodie: kýrin var skorin

af, hestrinn var sleginn af, it. drepa yr, Hleidarv.; skorin var Skúglar kappa dissecta est lorica, Krm. 18; skornir drekar exsculpti, SE. I 430, 2. De navigatione: sk. salt húfi sal corpore navis persecare, i. e. navigare, Mg. 1, 2 (SE. I 498, 1); sk. bylgjur stýri undas gubernaculo, SE. I 500, 4; sk. sund súðum fretum tabulis, SE. I 504, 3; sk. leið reggi pelagus nave secare, SE. I 644, 3; sk. ey-sund til konungs fundar, Hk. 73, 2. Impers., cum acc. subjecti: steinda lind sker pictus clipeus dissecatur, SE. I 614, 2. Part. pass. compos., raskorinn.

SKÆRA, *f.*, confinium lucis et noctis, crepusculum, diluculum (skærr), Dan. Skjær, Dagskjær. Vide compos. aptanskæra; etiam in plur.: um skærrur in diluculo, F. V 177, 2, quo loco sermonem esse de diluculo, non de crepusculo, credibile facit mentio prandií (dögurðr).

SKÆRA, *f.*, pugna (primitus haud dubie skóra): skappi lion svá skæru, ita pugnam instituit, Am. 47 (msc. segro); skapa skæru facere pugnam, Eg. 67, 3; skæruöld seculum, bellis infestum, Sturl. 3, 20, 1; skörp s. acris pugna, F. VI 64, 1 (ubi nærskæru i. e. nær-sköru); skæru morgin mane, quo prælium committitur, vel mane ejus diei, quo committendum prælium est, Krm. 10; um skæru in pugna, inter pugnandum, F. VI 77, 2; Krm. 19; of skærrur, id., Mg. 31, 3. In prosa: skærrur, pl., lites, contentiones, Sturl. 3, 1; skorur (i. e. skörur, al. skærrur), id., Sturl. 4, 20 init. Vide formam skóra.

SKERBALDR, *m.*, deus scopuli (sker, *n.*, Baldr): sk. skúglar elda divus clipeorum, bellator, Rekst. 7, a sker skúglar elda scopulus gladiorum, clipeus.

SKERGARÐR, *m.*, series scopulorum litora præjacentium (sker, *n.*, garðr) (Nore. Skjærgaard, Strömii Descr. Sunnm. 1, 28), RS. 14.

SKERIBILDR, *m.*, scalper secans, telum, (hasta vel gladius) (skera, bíldr), Krm. 6.

SKÆRLIGR, *adj.*, ad aspectu coruscus, claricans, de igne (skærr), Ha. 286, 4 (cfr. brennilligr, veltilligr).

SKÆRIR, *m.*, gigas (pro skorir), SE. II 470. 553.

SKERJÖRÐ, *f.*, terra scopulorum, mare (sker, *n.*, jörð): skorð skerjarðar arbor maris, femina, Korm. 19, 1.

SKERKIR, *m.*, gigas, SE. I 550, 2, sec. Cod. Reg. (sterkir, ed. Holm.); II 470 553. 615. — 2) gladius, SE. I 564, 1; II 476. 559. 619. — 3) ignis, SE. II 486 (569 herkir). Omnia a skark strepitus, crepitus, crepitus.

SKÆRLEIKR, *m.*, claritas (skærr), de splendore Angeli lucis, Lil. 7; de Maria: skærleikr, dygd ok æra, Mk. 41.

SKERPIR, *deriv.* a skarpr, durus, in compos. hamskerpir.

SKÆRR, *m.*, equus, SE. II 571, vide skær, *m.*

SKÆRR, *adj.*, secans (skera), in compos. hræskærr.

SKÆRR, *adj.*, clarus, splendidus, purus: skærr motr splendida calyptra, Skáldh. 2,

39; skærbrúðhvila *thorus splendidus*, *Mh. 14*, ex quo loco (— ok samdi | sér brúðhvillu skæra) *apparet*, *adj.* skærr *pronuntiatum fuisse ut skerr*. — 2) *id. qu. skirr, purus, culpa vacans*: sk. um svik *proditionis crimine vacans*, *ÖH. 171, 3*, ubi eru var um svik skærir (i. e. vër—skerir). — 3) skærr *pro skjarr*, in flóttskærum, *ÖH. 260, 2* (vide *NgD. p. 157, 2*, *it. mant. sub v. skærr*); *alibi, puto, non occurrit, unde præstat flóttskjörum, a flóttskjarr, sec. var. lect. F. V 114, 2*.

SKERSÁLMR, *m.*, *cantus scopulorum, fremitus fluctuum in scopulos incidentium* (sker, *n.*, sálmr), *HR. 53*, ubi pro serk sálma *puto legendum skersálma; sed meyar svanvengis súngu skersálma nudis verbis est, undæ fremebant*.

SKERÐA (-ði, ða, t), *secare* (skæra): sk. skör með vâpnum *caput abscindere*, *ÖH. 192, 3*; *alterere*, de *Nidhögg*, *âsculum subruente*, *Grm. 35*; börd skerða ský *proræ adterunt nubes* (i. e. ferunt sidera), *SE. II 174, 1*; vötn skerða (vöndul) *aquæ fœni copiam adterunt*, *SE. II 102, 1* vide *torráðinn*. *Part. act.*: fólk Sýrar skerðendr *atterentes Freyæ assecas, prælatores, viri*, *Korm. 12, 7*. *Part. pass.*: skerðr *accisus, imminutus, skert skaut pes veli imminutus, velum contractum, fara skerðu skauti sensim decrescere, fœni adpropinquare, de carmine*, *G. 37*. *Metaph.*: skerða særi *violare juramenta, foedera rescindere*, *Ilh. 73, 6*. *Part. act. in compositis*: ângrskerðandi, baugskerðandi, fârskerðandi, furskerðandi, gnýskerðandi, hârskerðandi.

SKERÐINGR, *m.*, *gladius* (*q. secans, skerða*), *I 566, 2*; *II 476. 560. 620*; skerðinga Ullr *deus gladii, vir*, *Gd. 70*. — 2) vide háskerðingr.

SKERÐIR, *m.*, *qui secat, sector* (skerða): s. *felis drafnar sector gladii, de Sköfnungo gladio, qui mucronem Hvitingi absciderat*, *Korm. 11, 5*; s. sköglar serks *sector lorice, bellator*, *SE. I 678, 2*; skerðir Álfgeirs *intersector Alergeris* (*id. qu. bani*), *Eg. 52*; sk. *rughleifa sector panum, panisea, consumtor cibariorum, homo vorax*, *F. VI 363, 1*; skerðir *hodka, málma, seims, vir liberalis*, *Plac. 12*; *IIa. 274*; *ÓT. 31, 1*. In *compositis*: baugskerðir, blikskerðir, eldskerðir, ellskerðir, fârskerðir, fridskerðir, furskerðir, gullskerðir, herskerðir, hyrskerðir, menskerðir, seimskerðir. — 2) *gladius*, *SE. I 567, 1*; *II 477. 560. 620*.

SKÆSTAFR, *m.*, *var. lect. FR. II 301, 1*, in *appell. skæstafr skögs, puto sic resolvendum esse: skögs skæ noxa syltæ, securis, lignaria* (bolûx), *it. securis, in universum, et skögs s., columen, arbor securis, vir* (*h. l. = ego*); *illud vero skæ in compositione euphoniæ causa prodiisse puto ex sköð, res nociva, aut ex skæðr* (sköðr), *adj. inde descendente, quod plene superest in voce compos.*, skæðasagnir. *Quidam h. l. legunt skæstafr skapta; tum vero skæstafr, in casu vocandi sumendum, foret id. qu. skæðandi, skæðjandi stafr stipites nocentes, et s. skapta qui hastilibus nocent, pugnatores, viri*.

SKÆTING, *f.*, *Harbl. 57, Cod. Reg. dat.* skötung i. e. skötung, *qu. v.*

SKÆVA (-aða, at), *volare, volitare, de Bellona ærivaða: lion skævadi skjfum efri ea volitatit nubibus sublimior*, *Hund. 2, 3*. *De pocillatrice, ire, procedere: skævadi hin skirleita veigar þeim at bera processit, potiones iis adlatum*, *Ghe. 37*; *de femina: þá kom in arma út skævandi móðir Atla exiit magna cum festinatione*, *Og. 30*; *de nave, ire: skæva vër létum fecimus* (*o. navem*) *ire, i. e. navigavimus*, *Am. 96, ut Og. 29, létum* (*o: skipit*) *hljóta farlund yfir*. In *Mæso*g. *skævan est ire, ambulare, v. c. Marc. 2, 23, dugunnon sîponjos is skævandans raupjan alisa*, *ἤρξαντο οὐ μαχητὰ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τῶλοντες τοὺς σταχυας*.

SKEVAÐR, *m.*, *equus* (vide skævadr): branda sk. *equus perticarum, navis, land branda skævaðr terra navis, mare, lûsiblik branda skævaðr lands lucidus fulgor maris, aurum, cufus eyðir, profusor auri, vir liberalis*, *Gv. 5*, *locum vide sub lûsiblik*. *SE. II 595* Skeuadr, vide skæfaðr.

SKÆVADR, *m.*, *id. qu. skævaðr* (skæva i. e. skæva), *equus Helgii Haddingja—scatii* *SE. I 482, 2*. — 2) *equus, in univcrsum: geima sk. equus maris, navis, þollr geima skævadr, thallus navis, vir*, *F. II 313, 1*. vide *moz skævadr*.

SKÆVILL, *id. qu. skæfll*, *SE. II 468*.

SKÆVUÐR, *m.*, *equus, id. qu. skævadr; Fragn. 748* (*SE. II 487*) *in equorum nomenclatura perp. dat skævûdr* (*forte ex skæpvûdr*); *Fragn. 757* (*II 571*) *h. l. prave exhibet skævûdr pro scevûdr* (i. e. skævoðr=skævuðr).

SKELDUNGR, *m.*, *rex, id. qu. skjöldur*, *úngr*, *F. X 423, 8*.

SKEYTA (-ti, tta, tt), *vide sköyta*. — 2) *skeytaz id. qu. skjótaz, i. e. skjóta sèr, var. lect. sec. Cod. E. (Cod. Fris. col. 235, 15), Mb. 18, 2, skeytaz menn á móti homines se adversum obijciunt, i. e. interprete F. Magnusen in Ilk. T. VI: homines (votis meis) impedimenta obijciunt. Vide skeyttir*.

SKEYTI, *n.*, *sagitta*, *SE. I 570, 3* (skjöta); *it. tela, skafa s. tela polire*, *Rm. 39*; s. *skulpu tela tremuerunt*, *Sie. 5, 5* (*F. VII 331, 1*). *Scoti et scæti (= skeyti) de sagitta usurpatur*, *F. X 384*; *Fr. II 260*; *Gd. 34*. — *Metaph.*: hjarta skeyti *sagitta cordis, i. e. e corde emissæ, verba efficacia, adperscandendum valentia: heit vel sendir hjarta skeyti | hverr sâ maðr, er lærir aðra*, *Gd. 35*; *âgrindar skeyti tela avaritiæ, eitrlig rót illra âgrindar skeyta*, *Nik. 36*. — 2) *skeyti*, *Bk. 2, 53*, vide *skeytir*.

SKEYTIR, *m.*, *id. qu. skyti, sagittarius, jaculator, vir* (skeyti): gefa *mundu Guðrúnu góðra nokoroni skeyti*, *sec. J. Olarium, mundu gefa G. nokkurum skeyti góðra dabis* (*collocabis*) *Gudrunam alicui viro ex nobilibus*, *Bk. 2, 53*.

SKEYTTIR, *part. pass. v. skeyta, coassare, compingere: skeyttar lokvânir latibula coassata, i. e. ædificia*, *Mg. 34, 7*, *sec. F. XII ad F. VI 87, 3*. In *adj. compositis*: fer-skeyttir, vâskeyttir (*et in prosa: brâðskeyttir, harðskeyttir, hvatskeyttir*).

SKÆÐA, *id. qu. skæða, skæðja, nocere* (æ: skæða a skóð): skal þér ormr skæða eitri blandinn, *Óræaródds S. msc.*, ubi *FR. II 168, 2 habet granda.*

SKÆÐASAGNIR, *f. pl.*, noxia agmina (skæðr, sögn): s. skógs noxia syltæ agmina, lupi, *Ód. 22, =skæðir vargar, F. I 273.*

SKÆÐAZ (-ðiz, ddiz, ðz), *calceamenta sibi prospicere, il. calceamentis se induere* (skæði, calceamentum, a skór); lato sensu, tegere se, induere; skæðaz í skyrtu hamri sæða indueere tunicam malleo consutam (lori-cam ferream), *F. XI 197, 3, ubi skæðaz—sþða; aliter F. V 227, 3. Citatur hic locus in Gloss. Ed. Sæm. Tom. I sub voce skórr.*

SKÆÐJA (skæð, skadda, skatt), *nocere, cum dat.*, æxi var skatt spicæ nocitum est, *FR. III 13, ut F. XI 309, öngu hári var skatt; Grág. II 337, jörðu er skatt; skæðja jörðu lædere fundum, Grág. II 216; skæðja lífi c-s, Sks. p. 721; ek skadda klæðum hans, Sks. 720; skæðja líkumum lædere corpora, Hist. eccl. Isl. I 464; s. líkani (acc.), ibid. II 68; skæðja, id., FR. I 209. 227. Part. pass. skæddr, unde óskæddr illasus, inviolatus, saluus, integer; Sks. 604; Hist. eccl. Isl. I 260.*

SKÆÐR, *adj., noxius, id. qu. skæðr (skæðja):* s. skatna menzi hominibus noxius, de Gudruna, *Bk. 2, 53.*

SKÆÐR, *adj.*: 1) *act., qui nocet, noxius, perniciosus*: en skæða kvæn perniciosia femina, *Hund. 1, 35; eldr, elri skæðr, alno noxius, Jd. 18; skæðr þokki infestus animus, F. V 119, 3 (VI 24); skæð samþykkt pernicioso consensio, SE. II 234, 3; skæðu valdi djöfla, Hv. 5. — 2) pass., auðskæðr cui facile noceri potest, violabilis, violationi facile obnoxius; hauss auðskæðr fyrir höggum, Eg. 89. — 3) in compos., hjálmskæðr, kvist-skæðr, mannskæðr.*

SKÍ, *n., ambages, FR. I 487, 2, ubi junguntur skíok skrípi ein. Conf. Angl. skie, ambages.*

SKÍFA (-i, ða, t), *dissecare (dirumpere, abrumpere; pros. Ljöv. 20, skífa hnapp úr hripsgrind); randir skífðuz, Ha. 232, 3 (F. IX 514, 2); randir urðu skífðar sverðum, FR. II 277. var. lect. 1 pro skornar; skjaldar, þar er eggjar auðbalds skífðu luti af, clipei, quorum partes acies pugnatoris absciderant, clipei a præliatore in frusta diserti, Sturl. 7, 42, 2; skífðir hjálmar, FR. I 158 pros.; skífðum undurn frekum vargi avido lupo cibum dissecuimus, Krm. 2. Vide infra formam skýfa et skúfa.*

SKIKKJA, *f., toga, F. II 280; palla, Am. 46. „Sequiores Codd. scribunt skykkja, per y”, G. Magn. Eg. pag. 318. not. u; est tamen skykkja, Eg. 44. Byrjar skikkja toga venti, velum, blakkr byrjar skikkju equus veli, navis, vide blakkþollr, Gretl. 19, 1.*

SKIKKUN, *f., ordinatio, institutio, dispositio, ratio: s. verka ratio factorum, Gd. 58, a skikka instituere, ordinare, Sks. 803; FR. III 295.*

SKIL, *n. pl., distinctio, distincta notio, nota rei characteristic (ut deili):* kunna máls of skil rei veritatem nosse, rem probe

intelligere, scire, *Ísl. II 229, 2; kunna skil fleiri mála plurium rerum cognitionem habere, plura habere cognita, ÓH. 92, 2; kunna skil Ása ok Álfa distinctionem nosse Asarum et Altorum, eos dignoscere, internoscere, Hávam. 162; kunna skil rúna characteres runicos callere, rationem runarum intelligere, Am. 9. — 2) legitima in jure observanda: þeir er flækja skil qui causam impeditam et perplectam reddunt, transl. qui rei veritatem pervertunt, homines mendaces, Eb. 19, 7. — 3) quod quis præstare debet: skępja skil præstanda præstare (=gera skil), it. talionem reddere, par pari referre, Korm. 17, 2; 20, 2; yrkja at skilum officio poetæ satisfacere, F. X 422, 1. — 4) in compos.: lúgskil, þingskil.*

SKILDA (-di, da), *clipeis munire (skjöldr), tantum in infin. occurrit: sk. hömlur inter-scalmia navium clipeis munire, Hh. 63, 3 (quo loco F. VI 314, 2 habet skjalda). Vide skildir et skyldir.*

SKILDIR, *m., qui clipeis munit, ornat (skilda), in compos. hlýrskildir. Alia forma est skyldir, qu. v.*

SKILFÍNGR, *m., nomen Odinis (qs. terrorem incutienti, a skelfa), Grm. 53; SE. II 556, vide skilvingr. — 2) Skilfingar, m. pl., regia familia a Skelfere archipirata oriunda, Hyndl. 10. 15, vide skilvingar; skilfingr, rex, SE. I 528, 2; Mg. 11, 2 (F. V 124, 1); skilfinga niðr regia progenies, rex, Y. 30; skilfingr skirs árs rex latæ annonæ, Christus, Lb. 10. — 3) gladius, id. qu. skilvingr: hilmir rauð í hjálma hreggi skilfings eggjar, Orkn. 5, 2; reyndag hvatt í hrotta hreggi skilfings eggjar, Dröpp.*

SKILINN, *adj., distinctus (propr. part. pass. v. skilja): skilin orð verða distincta, i. e. subtilia, dilucida, scita, Hávam. 136. In prosa: skilit boðorð speciale præceptum, Anecd. p. 46. Neutr. skilit, vice adverbii, distincte, exacte, accurate: ek frá skilit exacte, certo audívi, F. II 322, 1; skatnar lögðu skilit skip at viri naves accurate, diligenter, magno studio, adplicuerunt, Orkn. 5, 4. Proprio sensu Hist. eccl. Isl. II, 138 (Ann. 1396): segja til vikuhalds hátt ok skilit clare (clara voce) et distincte eloqui; superl. skilnast, Fsk., nú vildo hvarirtveggju neyta vápna sinna, oc como þá til spekimenn, oc báðu at þeir skyldi sættaz sem skilnaz (al. jafnaz) milli sín, quæ sic exprimit F. VI 136: komu þá til hinir vitrustu menn, söguðu svá, at betr var fallit, at þeir sættiz um þetta mál, ok gerði skipan á með sér glöggliga; itaque skilnaz exactissime, diligentissime.*

SKILJA (skil, skilda, skilit), *disjungere, dirimere, separare: fjörðr skildi þau sinus eos diremit, Am. 29; absol., pugnantes dirimere: Skapta þraut vilja at skilja, Nj. 146, 2. In explicatione enantiophonorum, SE. I 624, inter se opponuntur at skilja et at fylkja: sá er skilr dreiflr, en sá er fylklr sannar, etsi in ipsa strophæ SE. I 622, 2 alia vis subist vocibus skilr et fylklr. Sog skilja hrönn carinæ dirimunt (dividunt, secant) undam, SE. I 632, 1; hlýr skilr hefring prora dividit fluctum, SE. II 534, 5 (coll.*

cum II 451, 4) nisi skilr sit scribendum skylr, 3: hefning skylr hlýr, unda lavat latera proræ, a verbo skyla. Skilja heita ást, amori renuntiare, Skáldh. 2, 18; sk. harmia frá sér animi ægritudinem expellere, Skáldh. 7, 4; sk. e-n frá eyndum a miseris liberare, Söll. 75; sk. e-t frá vilja verum aliquid a pectore separare, i. e. ex pectore expromere, enarrare, Höfuðl. 16; sk. of eitthvat circa rem aliquam facere distinctionem, i. e. explicare, exponere de re aliqua, Hymk. 38; rétt skil ek, quod æquum est, postulo, Hltd. msc. c. 31; skilðoz vegir þeirra itinera eorum distracta sunt, Am. 31. Skiljaz, disjungi, digredi: skiljomk heilir salri disjungamur, Sk. 1, 53; daprt skilin ferð turba tristi modo sejuncta, distracta, Hh. 19, 4; skiljaz við einn digredi ab aliquo, Hh. 1, 1; skilðr em ek við Skylja ab rege sejunctus sum, F. III 9, 1 (SE. I 520, 3); segja skilit við e-n repudiium renuntiare (viro), Nj. 7, 3. It. in act. pro skiljaz, skilja við skylda, ab necessariis digredi, Söll. 48. Vide meinskiljandi. — 2) intelligere, nosse, scire, callere: skilja brag, sem leika tam pœseos quam ludorum peritum esse, Hltd. 4; skil ek, hvat gramr létz vilja, ÓH. 23, 1; skil ek, hvat gramr mun vilja, Sturl. 10, 21, 1. Hoc sensu accipitur skilr SE. 622, 2, ab ipso commentatore SE. p. 624, fljótt válkat má þat kalla er skjótrápit er, þat skilr hann af öfriþinvm, ut construendum sit fylkir skilr friðla (3: vera) fljótt válkat, rez intelligenit rebellionem subito et temere cæptatam esse.

SKILLÍNGR, m., nummus, Hamh. 32 (ÓH. c. 16).

SKILLIR, id. qu. skildir, clipei, nom. pl. a skjöldr, Cod. Fris. col. 69, 30.

SKILMILDR, adj., justus, probus, verus (skil, mildr): skilmild skáld justí poëtæ, veri nominis poëtæ, SE. II 204, 1.

SKILMÍNGR, m., id. qu. skilfíngir; plur. skilmíngar pugnatores, víri, FR. II 320, 1. Forte coheret cum skilma et skilmaz digladiari, Sturl. 4, 10; 6, 17 (Vet. Dan. skirme et skjermæ), quanquam scribitur skylmingar, f. pl., ars digladiandi, gladiatoria, F. II 100.

SKILNADR, m., discessus (skilja), ÓH. 194, 1.

SKILNÍNG, f., intellectus, intelligentia (skilja): skilningar braud panis intelligentiæ, intellectuális, Hh. 3.

SKILNÍNGR, m., intellectus, judicium (skilja), Gd. 2.

SKILRIKR, adj., probus, fide dignus (skil, rikr): skilríkt vitni testis gravis, locuples, Gd. 11.

SKILVÍNGR, m., gladius, SE. I 566, 2; II 476. 560. Vide skilfíngir 3. — 2) nomen Odinis, SE. I 86, 1. — 3) Skilvingar, m. pl., regia familia ab archipirata Skelfere oriunda, SE. I 522.

SKILVISS, adj., probus (skil, viss): skilvisir skatnar, F. X 179.

SKIMUDR, m., caper, SE. I 589, 2; II

626, (II 484 skæmotr, II 567 skæmotr), in quibus latere videtur skæmoðr (= skimuðr).

SKIN, n., splendor (skína): skín Hlakkar splendor Laccæ, gladius, hristir Hlakkar skins, quassator, vibrator gladii, vir, Plac. 21; elfar skín splendor fluvii, aurum, sól elfar skins femina, F. V 251, 1. In compos.: líknskin, merkiskín, sólskin, túnglskin. 2) luna, Alem. 15.

SKÍNA, f., lux, splendor, id. qu. skín: s. sólar lumen solis, G. 19.

SKÍNA (skín, skéin, skínit), splendere: de sole, Vsp. 4, 47; Alem. 36; Söll. 51; G. 19; skínanda goð sol, Grm. 38, vide skínandi; de luna, SE. II 242, 1; Korn. 3, 3 in oculorum appell.; de ornata nave, F. VI 180, 1; 3. s. præc. skínn (pro skínr), vide suo loco, quæ forma restituenda est Vsp. 47; Fbr. 49 (skín á skildi minum). Metaph.: vitni skína testimonia adparent, præsto sunt, Gd. 11; impers.: apparet, Fbr. I. c.; skína jarteignum inclarescere, G. 7, ut de Edvardo Confessore, hann skéin þegar jarteignum eptir andlát sitt, F. VI 396.

SKINFAXI, m., equus diei (qs. jubá lucida, splendente, skín, fax), Vafpr. 12; SE I 56. 484.

SKINN, n., cutis, Rm. 8; Lil. 58. — 2) corium, pellis.

SKINN, 3. s. præc. ind. v. skína, lucet, splendet, fulget, micat, SE. I 194, 4; 351, 1; Alem. 36; Hh. 17.

SKINNA, f., deriv. a skinn cutis, in compos. rívannskinna.

SKINNBJARTR, adj., cute candida (skinn, bjartr), epith. mulieris, SE. II 158, 1, ut hórundbjartr.

SKINNFELDR, m., rheno (skinn, corium, pellis, feldr), Orkn. 79, 3.

SKINNKYRTILL, m., rheno (skinn, kyrtill), FR. II 126.

SKIP, n., navis; de pontone, Harbl. 6, ut ÓH. 92, 3; de majoribus navigiis, Am. 96; H. hat. 12. 18. 19. 23. 27; Hund. 1, 21; skips borð ora navis, Völk. 31: skipa börð, ora navium, SE. I 440, 1; skipa land terra navium, mare, SE. I 324; skipa sagnir coetus navium, víri, ibid. 634, 1; F. VI 439, 2; skips garðr agger navis, clipeus, SE. I 420; sól skips, id., ibid., leygr skipa sólar ignis clipei, gladius, SE. I 424, 4. — 2) Metaph., skip dvergja (SE. I 2:2; 252, 2), jötna, Óðins, SE. II 428, 511, navis nanorum, gigantum, Odinis (duo postrema insolite, vide tamen skipsmiðr), poësis; skip Jarðar navis Jarðæ (deæ), terra, Söll. 77 (cf. bátr, knörr Péturs, sub Petrus); skip anda, hjarta, lifrar navis spiritus, cordis, jecinoris, pectus, SE. I 514; skip aldrs, hugar, hjarta navis vitæ, animi, cordis, pectus, SE. II 467. 550; skip göma, orða, túngu, tanna, varra os (oris), SE. I 540; skip fróðleiks navis scientiæ, id., SE. II 467. 549; skip hauka navis accipitrum, manus, SE. II 429. 513; skip þíllar (þallar?) navis virgæ pineæ, tergum ejus, qui caditur, F. VII 356. — 3) skip, Si. 3, 1, legendum sköp,

sec. F. VII 76, 2. not. 11. — 4) In compositionis: býskip, fleyskip, hafskip, herskip, hlægiskip, lángskip, sæskip, stórskip.

SKIPA (-aða, at), *instituire, ordinare; collocare, disponere; constituere*; sk. ljóðum concinnare, componere carmina, F. II 52, 3; sk. ráði sínu res suas ordinare, Ník. 59; sk. heim aptr restituere, sk. vífi heim aptr krapta vires restituere mulieri, Gd. 19; skipa vel við e-n (omisso objecto), rem bene cum aliquo instituere, bene cum aliquo agere, bene consulere alicui, Sk. 1, 49; tóm höll skipaz lætt vacua aula (vacuum triclinium) facile a convivis occupatur, impletur, SE. I 632, 2; höll skipaz þraungi triclinium conferta convicarum multitudinem impletur, SE. I 607, 2, cf. SE. I 130, de Valhalla, eigi er þraungra at skipa hana, en gánga í hana; vide þri-skipaðr. Prope accedit interdum hoc verbum ad significatum verbi skapa, creare, facere, fabricare, decernere: sic Cod. Reg. SE. I 264, 1, Skíðblaðni at skipa pro skapa, fabricare (Grm. 42); kapps vel skipuð hlíf galea probe facta, i. e. firma (vel commodae collocata), F. VII 45, 2, ubi cod. Fris. col. 232, 3 skrifut, picta; verðr enskri þjóð aldrespell skipat, i. e. skapat, decreta, Merl. 2, 69; allt þat gott, er skipaði drottinn, Gd. 63, ubi al. skapaði. Ex constituendi, decernendi notione prodit significatus jubendi, precipiendi, ille quidem apud Veteres rarior: Ník. 59, síðan skipar hann sinu ráði | ok sér veitaz með ástúð heitri | farnest sætt ok fríða smurnings, ubi infn. pass. cum acc. subjecti est objectum verbi skipa, pro skipar, at sér veitiz sætt farn. ok fríð sm., precipit ut sibi praebeatur, jubet sibi apponi. Vide Hist. eccl. Isl. I 255. 462. 414; Nord. Tidsskr. f. Oldk. 2, 148; Hiid. msc. c. 8, ubi: Björn hafði skipt um reimar við konong, ok sagði honum þegar til vanhyggju sinnar, en konongr skipaði kyrt vera, ok kvað þá eigi verri, er hann hafði; skipan, f., mandatum, Hist. eccl. Isl. I 242. 243. 412. Vide Ólskipan, skipun.

SKIPASTÓLL, m., classis, Si. 7, 1; Jd. 15 (skip stóll); F. I 100.

SKIPMENN, m. pl., nautæ (skip, maðr), Gd. 5 (Eb. 50).

SKIPNAZ (-aðiz), levare, leniri, mitigari (skipa): skript skipnaz reprehensio mitigabitur, vel culpa levatur, Mg. 10, 1, vide NgD. p. 131, 5; Cogn. Spir. p. 41. Cod. Fris. h. l. habet sk'knaz (skrifnaz).

SKIPREIDA, f., tribus navalis; it. praefectura navalis s. maritima, Hatt. 28 (Norr. Skibrede, Sec. skeppsvist; Frþl. c. 22, skipsýsla, vide Hg. 21, Gloss. F. XII, respondet Græc. ναυαρχία).

SKIPSMÍÐR, m., fabricator navis (skip, smíðr): s. Viðurs poéta, SE. II 590, 5, a skip Viðurs, navis Odinis, poësis, sec. SE. II 428. 511, (vide skip 2), nísí Viðurr nanus sil.

SKIPSÖKN, f., socii navales, remiges, nautæ, classarii (skip, sökn), ÓH. 186, 3.

SKIPT, f., mutatio: s. er á gumna giptu fortuna hominum mutatur, mutationi obnoxia est, F. II 52, 2 (SE. II 174¹⁰).

SKIPTA (-ti, ta, t), mutare, commutare, permutare; dividere, partiri, distribuere, (skipa). 1) mutare, commutare c. dat.: s. gjöfum við e-n munera permutare cum aliquo, Hávam. 44; s. orðum, máluu við e-n, verba cum aliquo commutare, Hávam. 124; Hm. 9; hinc absol., s. við e-n aliquid negotii cum aliquo habere, agitare, kann nipt við sngr skipta, SE. II 491, 2; s. litum ok látum formas et gestus commutare, Sk. 1, 38, id. qu. víxla 37; s. geði animum mutare, Hugsm. 10, 6; s. vâpnum manum inter se conserere, Nj. 158, 4; s. dâð ok drottni við e-m migrata fide in partes alius principis transire, Fsk. 128, 1; ShJ. VI 261. not.; hinna sól skipti um litu við hafröðul, Ha. 266, 3, ubi skipti litum við h., F. X 37, 3. — 2) dividere, distribuere, cum dat., s. auð, Rm. 35; de deo: skapvörðrhims skipti jörðu terram divisit, pro lubitu distribuit, Mg. 29, 1; látum skipta guð giptu prælvi fortunam deo permittamus, Sværr. 105; de Valkyria: sk. gunni exitum certaminis decernere, Hg. 33, 2; rétt skiptu því nornir, H. 31, 2, sec. membr. E. — Abs.: skúp skiptu, Sturl. 7, 42, 7; de rege: s. heiptum poenas distribuere, Hh. 104, 2, de feris, prædam inter se communicantibus: ðrn skipti (blóði) við úlfa, Ha. 286, 3. Impers. pass.: skiptiz skaplíga ættil res e consentaneo, Am. 74 (cfr. deila), sic in prosa impers. act.: þannig skipti til, at, ita forte evenit, ut, F. VII 161; þat skiptir augu máli nihili refert, Nj. 63. b) cum acc.: skipta hlifar clipeos (gladio) dividere, i. e. dissecare, Eg. 82, 1, ut skipta in dividendi notione, SE. II 66, vèr skiptum bekrí capitula. Sed præstat construere, Eg. l. c.: skiptum skelðknifum hlifar eodem sensu atque skipta vâpnum conferre manus, a skelðknífr hlifar gladius, sive hanc appellationem cum G. Magnæo explices per cultrum, sectorem munimentorum corporis, a skella per metathesisin pro skella secare, unde skellíngtr truncus casæ arboris: sive verbo tenus per cultrum quassatorem munimentum corporis (clipei, galeæ, lorice), a skella tremefacere, concutere, quassare. Eodem sensu est Eg. 76, víxla hveitíkrufum (hneitíknifum) hjaldrgoðs hlífa. — 3) in compositis: tvískipta, sjúskiptir.

SKIPTI, n., commutatio, permutatio, mutatio (skipta): vide orða skipti, commutatio verborum, sub ord; vapnaskipti vices armorum, prælum, certamen pugnæ, Sks. p. 381; Nj. 130; háttá skipti variatio metri, Skálðh. 2, 1 (SE. I 638).

SKIPTIR, m., qui dividit, distribuit, largitur (skipta): auðar s. vir liberalis, Fbr. 13; seima s., id., Ag. (Arngrímr), de episcopo: sínum framdi síklingr mána | seima skipti andargiptum rex lunæ (deus) virum liberalem donis suis spiritualibus ornavit.

SKIPUN, f., constitutio, institutio, id. qu. skipan (skipa): s. dóma constitutio iudiciorum, vísa rétt s. dóma judicia recte constituere, secundum leges just dicere, SE. II 212, 1; skipun borgar constitutio civitatis, administratio reip., SE. I 62; a skipan es skipanarbækr, libri constitutionum, Hist. eccl.

Isl. I 516; a skipun, skipunarbréf codicilli, quibus quis praefectus designatur, Sturl. 8, 9.

SKIPUÐR, m., qui instruit, ornat, adornat (skipa): s. unnviggis qui navem milite implet, qui classem instruit, ornat, imperator, Ha. 278, 1.

SKÍRA (-i, ða, t), purum reddere, (skirr), baptizare: grandalauss Jón skirði skíran skjöldung geisla grundar, Gf. 10; láta s. sik facere se baptizari, Lv. 24; scirþoso baptizati sunt, Plac. 5; láta skíraz, Gf. 11. — 2) clarum reddere, perspicuum facere, illustrare: skíra mæð mildings laudes regis exponere, G. 43 (Grett. 20, 1, metrum postulat skýra; Rekst. 10 Cod. Byrg. exhibet skjra); Synt. Bapt. pag. 207, ex Thomas-saga: seira þeir honum, hvert áfelli gnæfir yfir öllu ríki hans, indicant illi; Eb. 33 (GhM. I 634), Snorri kvað þat skyldu skíraz, þá er þeir bæru um, sem við voru handsöl þeirra nær ad liquidum perductum iri. Confer skýra.

SKÍRFIR, m., nanus, SE. I 68, 1; II 552. Vide skirvir.

SKÍRINAFNI, m., dator nominis in baptismo, nomen in baptismo imponens (skíra, nafn), Mg. 10, 1. Skrifaðir baptizator, profliús, Sturl. 2, 20 (Synt. Bapt. p. 8. 22).

SKÍRJA, f., vacca, SE. I 588, 2, sec. Cod. Reg.; II 483. 567. 626.

SKÍRLEIKR, m., castitas (skirr): skírleiks vald eis castitatis, Gdþ. 44; skírleiks andi spiritus castitatis, Lil. 25; skírleiks blómi flos castitatis, vir abstinentissimus, Gd. 55. Vide skýrleikr.

SKÍRLEITR, adj., aspectu candidus, vultu sereno (skirr, leittr): s. goð, de sole, Grm. 39; in skírleita illa candido, sereno vultu prædita mulier, de Gudruna Gjuki, Ghe. 37.

SKÍRLEIFI, n., castitas (skirr, lif), Gd. 68.

SKÍRLIGA, adv., pure, caste, innocenter (skirr), Söll. 10. Vide skýrliga.

SKÍRLIGR, adj., evidens, clarus: s. verk factum evidens, skírligt verk með krapti dýrum evidens miraculum, Gdþ. 52, ubi plena harmonia postulat skýrligt; facie lucida, candida, GhM. II 42, a skírr.

SKÍRN, f., baptismus, (skíra): skírnar brunnr fons baptismi, SE. I 446, 2, aqua baptismi, aqua lustralis.

SKÍRNIÐ, m., famulus Freyi, SE. I 108. 120. 190; Skf. (skirr). Vide bílskírnir.

SKÍRR, adj., purus (in syllabis harmoniceis plenis: þrír óvinir skírum, Hb. 5; tíri gæðr ok lífi skíru, Gd. 9); clarus, limpidus: de mulso, ins skíra mjadar líquidi illius mulsi, Grm. 25; de fluvio, við skíra Skotborgar á, F. VI 68, 1; de speculo, skíra skuggsjá clarum speculum (acc.), Gdþ. 6; splendens, micans: de die, inn skíra dag serenum diem, Vafþr. 12; de auro: skíran málm fulgidum metallum, vel purum, defæcatum, i. e. aurum, Ghe. 41; skírar skjaldborgir micantes clipeorum testudines, Hg. 33, 6; skirt ár læta annona, skilfingr skírs árs rez læta annona, Christus, Lb. 10; skirt líf eita pura, casta, Gd. 9; illustris: skæruöld gátum skíra illustre seculum, bellis famosum, nacti sumus,

Sturl. 3, 20, 1. Depersonis: skír brúðr goda serena, candida sponsa deorum, de Skadea, Grm. 11; skírum Frey candido Freyo, Grm. 42; skíran geisla grundar skjöldung candidum radiantis telluris (caeli) regem, Christum, Gf. 10; de viris: skjaldar freyr hinn skíri illustris ille præliator, Sturl. 4, 87; skírum seggjum viris probis, Hb. 5; skíra Skagfirðlinga, inclytos Sk., Sturl. 7, 42, 6. Skírt, adv., clare, clara voce, vanda skírt messur officium missæ clara voce diligenter peragere, Gd. 11. Skírr purus, insons, culpa vacans: em ek skírr um þat ab ea culpa absum, Mg. 9, 6 (F. V 123, 2), ut F. VI 380, vér erum eigi skírir um þat ejus rei culpa non vacamus. In compos.: alskírr, heiðskírr. Confer et skýrr.

SKÍRR, m., clipeus (qs. splendidus), SE. II 478. (Cod. Reg. SE. I 572, 1; II 562. 621, skín). Vide NgD. p. 83.

SKÍRR, Harbl. 37, supponitur esse id. qu. skjarr, Gloss. Ed. Sam. T. I; Gloss. Synt. Bapt. sub v. skírr; Gloss. Nj. sub v. skíarna, et vertitur „ritabundus“. Locum minime facilis explicatu, cum propter skírr, tum propter anceps illud banni. Nunc maxime placet construere: skírr skökuls var skakr (-skakkr, U) á banni. Primo observandum, adj. skírr pro skjarr nusquam occurrere, neque originationis gratia opus esse hac forma ob verbum skíra, skíraz, quum verbum fírra, fírraz æque commode derivari possit a positivo fjarri, atque a compar. fírr. Skírr autem accipi potest ut forma coordinata tō skerr (skærr), equus, skírr skökuls equus temonis, jumentum temonis, equus jugalis, h. l. hircus; idem cogitavit Raskius, qui h. l. prætulit formam skær. Var skakr á banni erat claudicans pede; þan puto esse formam Norvegi-cam, id. qu. bein, os (ossis), olim pes, siquidem Vsk. habet Ólafr dígrban pro Ólafr dígrbeinn; quod autem est banni non bani, id aut proficiscitur a duplicatione literæ n, aut a scriptione codicis alicujus vetustioris bani, quod tam legi potest banni, quam bani; in præpos. vero á pro i non argutandum arbitror.

SKÍRRA (-i, ða v. ta, t), avertere, removere (v. c. s. vandræðum = afstýra v., Eg. 85; hafa skírt e-u, Korm. ed. Havn. 1832, pag. 240, var. lect. r). Pass. skírraz avertere se, i. e. aversari, cum acc., skírraz fjanda diabolum aversari, vitare, Gd. 68 (skírraz manndráp homicidia fugere, p. 382 (a skjarr)).

SKÍRSLA, f., juramentum, quod per ordalium fit (skírr); it. sententia de tali juramento declarata, Mh. 13 (F. VII 200. 329, 2 (gera skírslo, hvert declarare, an, Orkn. p. 298; periculum, tentamen: nú er gjör skírsla til, hvíllr þú ert, F. XI, 95).

SKÍRVIR, m., nanus, Vsp. 14; SE. II, 469. Vide skirfir.

SKÍÐ, n., Hebudum una, hod. Sky, SE. II, 492; F. IX 419; á Skíði, fyrir Skíði, in Skidia, ante Skidiam, Mb. 9, 2 (F. VII. 41, 2); F. VII 43, 3.

SKÍÐ, n., lignum (Norv. Ski lignum, cremia, xylosolea), unde skíðgarðr sepes lig-

nea (Norr. Skigar); *lignea tabula*, skáru á skíði ligno, *lignea tabula* inciderunt, insculperunt (nomen Parcae), Vsp. 18; hjálmur skíð *clavus gubernaculi*, Korm. 25, 1. — 2) *vagina* (Svéc. skíða), unde skíðjárn, skíðlauss; drögu or skíði skíðjárn *gladios e vagina educaerunt*, Hm. 15; *tales vagina ex assulis vel tabellis ligneis facta fuerunt*, confr. spónn. — 3) *pars aliqua januae*: hurð var á skíði janua erat *semireducta, semiaperta*, Rm. 14, *oppositum*, ut videtur, hurð á gætti janua *adaperta*, et hurð hnigin, *clausa*. Forte skíð h. l. est id. qu. klofi, m., quod in simili nexu usurpatur in prosa: hurð, hnigin á miðjan klofa, F. III 74, FR. II 423. 424; hurð, hnigin eigi allt í klofa; F. III 125; hurð lokin apr á miðjan klofa, GhM. I 248 (AA. 68); hurð upplokina allt at klofa, Snæf. ed. Hol. p. 171; Gullp. de Kylan: hann rak apr hurðina í klofa, et mox de Thorbjörne, sló hurðina í klofa, i. e. januam penitus ocluserit. — 4) in plur., *ligna coquinaria*, igni alendo, Hávam. 60 (SE. I 396; OH. c. 247); skíða boði offerens, *promens ligna, operarius, de opitione*, Nj. 45. — 5) in *appellationibus*: a) *gladii*: s. Gúndlar lignum, asser Gondulæ, *gladius*; glaumur G. skíðs pugna, Sturl. 7, 30, 6; s. Hlakkar els lignum pugnae, *gladius*, sendir H. els skíða missor gladiorum, vir, F. II 87, 2. — b) *navis*: quo nexu skíð significat asserem cursorium, *xylosoleam*, skríða á skíðum asseribus cursoriis per nices labi, F. VI 170, 3; Orkn. 49; F. VII 120, in artibus ponitur. Hinc skíð skordu, stafna asser destinæ, proræ puppisque, *navis*, F. VI 47, 1; Ha. 228, 1; s. lagar, sævar, flóðs, svanvángs, Hearnar hrings asser maris, id., II. 9, 1; F. VI 197, 2; SE. II 122, 2; Hg. 9; Nj. 92; s. fyllar asser maris, *navis*, fjöll fyllar skíða montes navium, *fluctus*, SE. I 502, 4; s. geirs, meita asser pirata v. reguli maritimi, *navis*, Höfuðl. 16; ÓT. 20, 1. — 6) In compositis: bláskíð, brimskíð, brýniskíð, byrskíð, fölskíð, hafskíð, herskíð, hjalderskíð, hleypiskíð, ítrskíð, logskíð, mezzinskíð, remmiskíð, sæskíð, unnskíð, varriskíð.

SKÍÐBLAÐNIR, m., *navis Freyji*, Grm. 42. 43; SE. I 132, 2; 138—40; 340. 342; eigandi Skíðblaðnis, *Freyus*, SE. I 262. 2) *navis*, SE. I, 581, 2; II, 481. 564. 624.

SKÍÐI, m., *avis nescio quæ*, SE. II, 489.

SKÍÐIJÁRN, n., *ferrum vaginæ, gladius, telum* (skíð 2, járn), Hm. 15.

SKÍÐLAUSS, adj., *sine vagina, vaginæ expers*, (skíð 2, lauss), Ý. 30.

SKÍÐRENNANDI, m., *xylosoleam in cursum incitans, asseribus cursoriis labens* (skíð 5 b, renna): skerja foldar, unnar s. navem in cursum incitans, vir, IIS. 1, 6; G. 38.

SKJAFI, f., *securis*, SE. I 569, 1; II 661 (a skafa). Vide skjafa, skjarva.

SKJAL, n., *sermo, dictum, verbum*, SE. I 544; kneytum s. í skómmu máli sermoni *compendium facimus, rem breviter exponimus*, Nj. 44, 3.

SKJALDA (-aða, at), *clipeis ornare, munire (navem)*, id. qu. skilda, F. VI 314,

2, ubi hæc forma *semiplenam efficit harmoniam syllabarum metricarum in versu quarto*. Hinc part. pass. skjaldadr, *clipeatus, clipeo instructus, clipeum gerens*: með skjaldat lið, Orkn. 81, 7. In compos.: blóðskjaldaðr, fagrskjaldaðr.

SKJALDAGI, *clipei non*, nom. pl. a skjaldr, *clipeus, cum gi negat., abjecto r pro skjaldar-gi*: skjaldagi haldaz clipei non servantur (*integri*), SE. I 666, 2.

SKJALDARASS, m., *Ullus*, vide skjöldr.

SKJALDBLOTR, m., *tinctor clipei, clipeum sanguine tingens, præliator, vir; lectio mbr. E., Ý. 9; AR. I 253 cfr. 254 not. a., id. qu. skjaldblotr* (skjöldr, blóta), ubi in vocat. *accipiendum, ut apostrophe ad lectorem vel ad ipsum Hakonem dynastam, si eo vivo carmen est compositum. Ordo est*: skjaldblotr, Ása niðr gat þann skattferi við járnviðju.

SKJALDBORG, f., *testudo clipeorum, corona clipeatorum militum*: setja s. of e-n, *corona clipeatorum circumdare quem defendendi causa*, SE. I 620, 3; skipa e-m í skjaldborgu aliquem collocare in corona militum, Fbr. 32, 1 (GhM. II 330), ubi — borgu pro — borg. — b) pro clipeis: lykja haudr raudri skjaldborg, *rubris clipeis*, F. XI 307, 2; þjóð bar skjótt af skeiðum í skjaldborg fira mörgum, i. e. þjóð fira bar skjótt skjaldborg af mörgum skeiðum, *clipeos e navibus gestabat*, Orkn. 11, 1; s. rautz clipei dirupti sunt, F. VI 318, 2. Plur., skírar skjaldborgir splendidi clipei, Hg. 33, 6.

SKJALDBRAGS, sec. pronunt. pro skjaldbraks, gen. a skjaldbrak, n., *fragor clipei, pugna* (skjöldr, brak): skjaldbrags mildr bellicosus, SE. I 638, 1.

SKJALDBÜINN, part. compos., *clipeis ornatus* (skjöldr, búia), de navibus, Rekst. 7.

SKJALDFIMI, vide skjaldar fimi, sub skjöldr.

SKJALDFIMR, adj., *clipei tractandi peritus* (skjöldr, fimr), de rege, HR. 58.

SKJALDFRÝÐR, particip. compos., *animosus* (ad verba, cui ignavia raro exprobrari potest, vel qui raro opus habet, ut ad fortitudinem excitetur), F. I 143, 3, a skjaldan (= sjaldan), raro, et frýja, part. pass. frýðr. Forma vero skjaldan apud Veteres rarissima est (hodie autem usitatissima), neque puto me invenisse exemplum hujus formæ, nisi uno loco, Fbr. 38, skjaldkvæm (sjaldkvæm, GhM. II 372. not. 3) til kirkju quæ ædem sacram raro frequentat, id. qu. sjaldkvæm. ibid. p. 31, ertu hingat sjaldkvæm raro huc venis. Ceterum Rekst. 6 pro skjaldfrýðr exhibet skjaldprúðr, qu. v.

SKJALDHLYNR, m., *platanus clipei, præliator, bellator* (skjöldr, hlynr), F. I 165, 1.

SKJALDHVALR, m., *ceti genus*, SE. I 581, 1; II 481 (II 564 skjallhvalr; II 624 s. . . hvalr). Vide GhM. III 292, et ibid. annotata.

SKJALDKÆNN, adj., *peritus tractandi clipei* (skjöldr, kœnn), skjaldkænn her, Sie. 20, 5 (F. VII 236, 3), ut skjaldfimmr.

SKJALDLINN, m., *serpens clipei, gla-*

dius (skjöldr, linnr); skjaldlinns elsvęigir, i. e. sveigir skjaldels linns contorquens, vibrans gladium, puginator, Sturl. 6, 36, 3 a skjaldel procellu clipei, pugna, skjaldels linnr serpens pugnae, gladius.

SKJALDLYNR, m., id. qu. skjaldhlynr (skjöldr, lynn). ÓT. 40, 2.

SKJALDMÆR, f., virgo clipeata, Amazon; pl., skjaldmeyjar Amazonas, heroinæ, Ghe. 17.

SKJALDPRÜÐR, adj., clipeo decorus, spectabilis, pulchrum clipeum gestans (skjöldr, prüðr). Rekst. 6.

SKJALDR, m., clipeus, id. qu. skjöldr. In nominativo hæc vox se mihi non obtulit, nisi in signif. 2. Acc. sing. skjald, clipeum, Mg. 34, 7 (F. VI 87, 2), HR. 67; huc non refero Y. 9 cum HK. T. VI, sed skjaldblætr pro subst. composito accipio, resolvendo ut skjaldblotr, qu. v. Dat. sing. skjaldi, II. 19, 4 (conf. F. X 191, 2); Eg. 67, 3; Eb. 19, 5; Korm. 7; i bug skjaldi, SE. II 128, 3 (conf. HR. 58: skjöldungur kom at skildi skjaldtinn i bug sjaldan). Plur., nom. skjaldar, Sturl. 7, 42, 2, et cum gi negat., skjaldagi, SE. I 666, 2, quod vide suo loco; acc. skjaldo, Isl. I 162, 2; Mg. 31, 2 (skjaldi, dat. sing., F. VI 77, 1); 34, 9 (skjaldu, F. VI 88, 2); sic et legendum F. II 258, 1; dat. skjaldum restitui, Od. 18. — 2) id. qu. Skjöldr, filius Odinis, SE. msc., quæ videtur esse lectio codicis Worm. — 3) id. qu. skáld poëta. Ex hac forma dat. sing. occurrit, ut puto, duobus locis, SE. I 350, 1, á beid (i. e. beð) skjaldi in lectum poëtæ (i. e. mihi), nam, sec. tropum a poëta institutum, munus regium representatur sub figura sponsæ, thorum cum ipso poëta communicantis; Eb. 18, 2, vóði varð nerr skjaldi periculum extitit prope poëtam (i. e. egomet in præsentis periculo constitutus fui). Præterea occurrit hæc forma in voce compos. skjaldmæ, id. qu. skáldmæ, F. I 13, var. lect. 1; gen. skjaldmeyjar, F. XI 127, 128 (sec. hanc formam est Dan. Skjald, poëta, et Isl. skjalda, Bileams rim. 1, 2, Hól. 1757, „mér hefir aldrei gengið greitt, greina mála að skjalda”).

SKJALDREYR, n., arundo clipei, gladius (skjöldr, reyr): skjaldreyrs hatuðr (hótuðr) osor gladii, i. e. qui gladio non parcat, strenuus puginator, Sturl. 7, 43, 1.

SKJALDRIM, f., asser scularius, asser secundum longitudinem summæ tabulæ oræ navis, cui clipei inserbantur (SH. XI, 128. not. 1), a skjöldr, rim: skaut á skjaldrim sveita asser scularius sanguine adspersgebatur, Orkn. 15, 2; laust skúr á skjaldrim dýra, F. VI 141, 1, sec. F. XII ad. h. l., quod bene procedere puto; vide tamen mjöll. Occurrit hæc vox in prosa F. XI 140, sub forma skjaldrinna (acc. sing., cum articulo), quæ profecta est aut ex prava scriptiōne skjaldrina, pro skjaldrina (i. e. skjaldrimna, syncop. id. qu. skjaldrimina, quemadmodum Krm. 2 et Lv. 16 rañ profectum est a scriptiōne abbreviata veteris codicis ran, i. e. ranin: Fsk. in semistropa allata SH. VI 261, not. 1, sini pro siní, et Plac. 42, 3 vice

versa kvns pro kvns o: kunne), aut, quod vero propius non existimo, skjaldrinna est pro skjaldrimna, ut hinna, f., est pro himna, membrana. Ceterum de clipeis ad proram affixis confer F. IX 289, var. l. 1; X 78, var. l. 12, ex quo loco apparet, clipeos asseri ita fuisse affixos, ut extra marginem navis extiterint.

SKJALDSTEINN, m., GS. str. 16, in appell. ancillæ, skjaldsteins skorð (in casu voc.). Ut certum est hac appellatione feminam, et speciatim ancillam, designari, ita mihi quidem non liquidum est, quomodo skjaldsteinn, objectum appellationis, explicandum sit. Si de matrona sive femina honoratiore sermo esset, skjaldsteinn significare posset lapillum, lunulæ pectorali insertum (skjöldr = brjóstkringla); cum vero sermo sit de ancilla (nam hanc stropham respicere puto cap. 26, ubi sic: ok er þeir skilja, mælti Bóthildr: hvat er nú til ráðs? Við skulum róa móti þeim, segir Gísli, ok láta sem ekki sé til vandæða), conjici potest per skjaldstein intelligi lapidem molæ superiorem, metam, ita dictum ob similitudinem cum clipeo, non solum quod rotundus est, quod metæ cum catino commune est, sed etiam quod transenna molaris (vide segl 2) ansæ speciem præbeat. Sic skjaldsteins skorð, destina metæ, ancilla molaria apte diceretur, hæcque appellatio satis conveniret alteri in eadem strophæ, snauð snyrtigátt bláfeldar.

SKJALDVERS, n., sonitus clipei, pugna (skjöldr, vers): skjaldvers reginn præliator, Korm. 11, 1.

SKJALDVIÐR, m., columnen clipei, puginator (skjöldr, víðr): skjaldviðir, pl., vírir, Korm. 16, 5, ubi membr. habet skýrviðir, qu. v.

SKJÁL, f., nomen Freyæ, SE. I 557; II 474, 557. — 2) in compos., líðskjálf, líðskjálf, valaskjálf, valskjálf.

SKJÁLFA (skelf, skalf, skolft), tremere; s. við ótta tremere metu, de corde, SE. I, 296, 3; Sturl. 7, 30, 3; de arbore, Vsp. 43; de remo, SE. I 692, 1; skjálfiandi tremens, Söll. 43; SE. I 384, 2; gærðar skjálfa, Skf. 14; hendr skulfu manus tremebant, Am. 48; eggjar, kesjur, skeyti skulfu, ÓH. 23, 2; Hh. 63, 4; Sic. 5, 5.

SKJÁLFR, m., qui tremere facit, qui concutit (ut skelfir), vide randskjálf.

SKJÁL, f., in compos. auðskjál.

SKJÁLGA (-aða, at), obliquare, it. vibrare: þá ek skjálga konungs nauti quum ensem a rege donatum vibro, F. II 52, 1. Conf. skjóta augum i skjálga obliquare oculos, limis intueri, Fbr. 15, pro i skakk; skjálgr, adj., obliquus, með skjálgu skotum incertis ictibus, Sks. p. 383; quo addo cogn. skjálgr strabo, F. I 288; hinc verb. skelgja, obliquare, augu skelgjaz oculi limi evadunt, Anecd. p. 6.

SKJÁLGR, m., luna (qs. obliqua vel tremula), SE. I 472; II 485, 569. — 2) id. qu. skálgi, piscis, SE. II 564.

SKJÁLIGA, adv., incerte, vide óskjálga (cfr. skelgr).

SKJALLA, verb. neutr., id. qu. skella, cum sonitu allidi, illidi (ut gjalla = gella): láta hnefa skjalla við eyra facere pugnum auri illidi, colaphum alicui pugno impingere, SE. I 258, 3. Sic F. XI 149: (Þorkell) lét skjalla honum höggit ictum ei infligit; hinc adv. skjallt, magno cum sonitu; vehementer, kondungr skeldi lit þriðja sinn miklu skjallast; FR. III 125, et metaph. de magno dolore: kvæð sér vera einkar skjallt corpus sibi vehementer dolere dixit, GS. ed. Hafn. 1849, p. 47.

SKJALLHVALR, m., id. qu. skjaldhvalr, SE. II 564.

SKJALLHVÍTR, adj., candidus instar membranæ ovi (skjall, hvitr): skjallhvít lilja, Gd. 68; de skjall, membrana ovi candidissima, vide SE. I 76: allir hlutir — verða svá hvítir sem hina sv er skiall heitir, er íxan liggir víð eckskvnr; skjalli hvítara est var. lect. in Hervarars. ed. Havn. 4to, in Getspeki Heiðr., str. 15, pro skildi skygnara, quæ var. lectio non adfertur in FR. I 470, 1.

SKJÁLPR, n., id. qu. skálp, in voce compos. málskjálpr.

SKJALÞRÚNGINN, Ha. 70 (F. IX 307), vide Skl. ad h. l. et Hkr. T. VI. Potest significare: loquacitatis plenus, loquax (skjal, þrúnginn), et referri ad Földungum, qui præfecto Rögnvaldo in comitiis oblocuti fuerant, F. IX 271.

SKJARR, adj., pavidus, timidus, qui detrecat, aversatur: skjarr við þys ad tumultum pavidus, Korm. 19, 4; skjarrastr við skot ad telorum jactus pavidissimus, Æd. 13. Pros. verða skjarr við eitthvat abstinere a re aliqua, Sks. p. 382; skjörr hross equi pavidí, fugaces, Hrafnk.; saudi skjarra, Nj. 17; saudfe þat er skjarrast var, Ld. Vide compos.: bleyðiskjarr, dagskjarr, flótskjarr, læskjarr.

SKJARVA, f., securis, SE. II 620 (skiaru-a), pro skjafa.

SKJAVA, f., securis, SE. II 477, id. qu. skjafa.

SKJÁÐR, m., homo vagus, inconstans, ignavus, SE. I 532; II 610 (scribens skjáðr), a verbo obsol. skjá, skjóla, vagari, aberrare, oberrare. Vide skráðr.

SKJÓL, n., locus a vento tutus, Hh. 62, 5; FR. II 495, 2; latebra, Has. 58; præsidium, Gha. 35; velamen: s. fótur velamen pedis, caliga, Selk. 10.

SKJÓLDHLYNR, m., id. qu. skjaldhlynr, SE. I 468, 1 (a skjöldr id. qu. skjaldr, clipeus, Dan. Skjold, confr. skyldir).

SKJÖLDR, m., Skjoldus, filius Odinis, quo Skjoldungi orti, SE. I 374, 522, 554, 1; II 473, 556 (Skilldr, II 616).

SKJÖLDR, m., clipeus; dat. sing. skildi, Vsp. 28, sed skyldi Hund. 1, 30, qs. a skjöldr v. skoldr; plur., nom. skildir, Vsp. 41; acc. skjöldu. Hvitr s., albus, II. 19, 2; Hm. 19; H. Br. 8; F. II 274; Si. 24 (F. VII 155); grænir skildir virides, SE. I 640, 2; Ólafsr. 38; rauðir, H. Br. 8; rauðr s. signum pugnæ, id. qu. herskjöldr, Hund. 1, 30; F. V 246 (FR. II 354); leika tveim skjöldum duobus clipeis ludere, metaph. versatilem

esse, in fide vacillare, subdole agere, HS. 1, 5; Am. 70; höggva skarð í skildi c-s damnum inferre cui, H. 32; bera hærta skjöld superiorem discedere, feliciore Marte pugnare, victoriam reportare, Mg. 36, 3 (FR. I 383; bera efra skjöld, id., F. X 394); hafa und skildi sub clipeo occultum habere aliquid, v. c. vesæritungur, Isl. I 165, 2; hölm lét sér at skildi insula pro clipeo usus est, ad insulam profugit, F. X 191, 2 (H. 19, 4), ut hafa þræla at skildi (= láta þræla hlifa sér), servis pro clipeo uti, Vigagl. 23. Skjaldar sími clipei tractandi peritia, FR. II 319, 4; skjalda dynr strepitus clipeorum, pugna, G. 14; skjaldar leygr ignis clipei, gladius, SE. I 510, 1; skjöldr brá, brúna, ennis, hvarma, oculus, SE. I 538. Vide formas skjaldr, sköldr, et compos. ættarskjöldr, herskjöldr, hlíf skjöldr, hlíf skjöldr, hreinskjöldr. — 2) nomen navis Ulli, sec. Ed. Lövasinam: Ullr átti skip þat, er Skjöldr hét; því er skjöldr kallaðr skip Ullar. Hinc: Skjaldar áss, Asa, Skjoldi (navis) possessor, Ullus, SE. I 266. (c. 14). — b) navis, in universum: stiga á við skjaldar in foros navis ascendere, navem conscendere, SE. I 316, 1.

SKJÖLDUNGR, m., rex, SE. I 316, 1; Mg. 25, 2 (quo loco SE. I 514, 5 mildingr); ÖH. 70, 3; 186, 3. Plur.: Skjöldungar stirps regia, a Skjöldo originem ducens, Hyndl. 10, 15; SE. I 374, 522 (alia stirps, FR. II 10); skjöldunga þópti consessor regum, rex, ÖH. 27, 1; hæstr skj., rex summus, deus, G. 6; plur.: principes, Am. 2. — b) usurpator tam in sing., quam in plur., in appell. pugnæ, quemadmodum celebres reguli maritimi et inclyti bellatores; Skjöldunga veðr tempestas Skjöldungorum, pugna, ejus hjarg rupes pugnæ, clipeus, hujus valdi gestor clipei, pugnator, vir, GS. 10; Skjöldunga hjaldr strepitus Skj., pugna, Krm. 18, ubi membr. habet gen. plur. skjoldungja; skúrir Skjöldungs pluvia Skjoldungi, imber telorum, SE. I 664, 2; rimma Skjöldunga ríca Skj., pugna, F. IV 13, 2. — 2) id. qu. skildir, qui clipei ornat, itaque subst. verbale a skjalda: skj. skeiðar brands qui proram navis clipeis ornat, bellator, F. V 119, 3; VI 24. Sic et terminatio — ingr activam signifi. habet in vocc. bendingr, óbidingr. — 3) in compos.: hraun-skjöldungr, meginskjöldungr, yfirskjöldungr, þjóðskjöldungr. — 4) avis quædam, SE. II 489.

SKJÓLSAMR, adj., qui tutelam præbet (skjól, -samr), de lorica, Merl. 1, 34 (er-að skjólsamar Sköglar treyjur).

SKJÓMI, m., gladius, SE. I 563, 2; II 476, 559, 619; skafinn s. politus, splendidus, Landn. Mant. 1; toginn s. strictus, vagina eductus, HS. 6, 6; egg skjóma acies gladii, Grett. 86, 1. Plur. skjómar, Krm. 14; hljómr skjóma sonitus gladii, pugna, hælilhörvar sk. hljóms, viri, Isl. I 164, 3.

SKJÓR, m., avis, SE. II 489; vide svarr-skjór.

SKJÓRA, Fm. 5, in loco perdifficili, óbörnum skjóra skeið, verto: liberis privignis (vel: pueris, qui ceteris liberis posthabentur)

non deest cursus. Adagium esse videtur, huius sensus: liberi privigni, vel qui a parentibus ceteris liberis posthabentur, cum severius duriusque haberi et laboribus adsuefieri soleant, saepe strenuitate praeclunt liberos in deliciis habitos. In quo adagio latet exprobratio educationis in pueritia apud vitricum. Naud absimile est proverbium: harðr er hornúngr, Hm. 12. Hoc loco autem pro fortitudine et strenuitate in universum speciatim designatur cursus, cursatio, skeið, eo quod pueri in cursitando primum exerceri plerumque soleant. Ceterum, quod adinet ad skjóra, quoquo modo admittendam arbitror rationem F. Magnusenii, in Ed. Sæm. T. II propositam, nimirum skjóra est 3. s. præs. ind. act. verbi obsoleti skjá, skjóa (in modum tjá, tjóa), declinare, aberrare a recta via, ratione, proposito, it. excidere re aliqua, defici re aliqua (cogn. Dan. skeje), suffixa part. neg. a, h. l. impers., nør skjóra non deficio, mihi non deest, fere ut vulgo dicimus mærbregðz ekki. Cum hac radice, etsi nusquam, quantum sciam, alio loco obvia, tamen sumenda, cohærent skelaust, skelegr, óskjálga, forte et skjálgr, skjátla, skjáðr, et plura.

SKJÓTA (skýti, skaut, skoti), jacere, conijcere, mittere; loco movere, trudere, propellere, impellere, proferre. 1) active, transit., cum dat. objecti: s. augum oculos conijcere aliquo, Eg. 67, 2 (hodie dicimus simili cursu orationis, at gjóta augum); s. fæti pedem proferre, Mg. 34, 7; s. beiti und farni navem subijcere oneri, onerare navem, Hh. 17, 2; s. hjarna kletti und gera fótur il subijcere caput lupino pedi, i. e. humi prosterni, cadere, Ha. 74, 2; SE. 1678, 2, skjóttu of óxl, því er þær atalt þikir reijce post humeros, quæ tibi difficilia videantur, i. e. ne tu majora viribus tuis adgressus sis, modum habes virium tuarum, Grg. 6; ekki er þi til eins manns skotit, ýmsir hafa þau dæmi lotit ea res non ad unum hominem refertur (i. e. pertinet), A. 3; s. leikborði for (fyrir) e-n dolum objicere, intendere cui, dolo circumvenire, ludificare quem, Grg. 3; Grett. 77, 1; s. föstu expellere famem, Sturl. 6, 15, 12 sed usitatus est: slita föstu, sec. var. lect. h. l.; s. e-m skel i bringu terrorem alicui injicere, Ha. 70; hölmfjötur skýtr heita hrafn unda navem impellit, SE. I 328, 1; kili skaut æst alda, id., F. I 165, 2; limgarmr skýtr lög (= legi) ventus mare (undas) propellit, ruit, SE. I 694, 2. — b) de navigatione: s. út eikjo navem in mare protrudere, Mg. 1, 6; s. eik fyrir utan ey navem provehere extra insulam, i. e. insulam nave prætervehi, ÖH. 168, 2; ek hefi skotit eygarð bardi, cum acc., mare prora percussi, i. e. navigavi, F. VI 171, 2; s. stafni til Hallands proram dirigere versus Hallandiam, F. VI 318, 1; et absol., s. stafni navem solvere, cursum in altum dirigere, F. VI 427, 2. — c) absol., jaculari, pro skjóta vopni (sverði, spjóti, fleini, etc.), Vsp. 22.30; Am. 41; quod in artibus ponitur, F. VI 170, 3; Orkn. 49; pass., skotininn fleinn missum telum, Hævam. 153. — d) intrans., cum dat. sub-

jecti: mörnar vakri skýtr navis propellitur (undis vel vento), navis magna celeritate fertur, Halfr.; sveita skaut á skjaldrim asser scutarius sanguine adspergebatur, Orkn. 15, 2; vínfars bordi skaut á gömsker margo navigii cinarii in scopulos palati incidit, i. e. poculum ori admovebatur, Ha. 255, 7; Hildar hlemmidrifu skýtr of ritar þröm jacula supra vel circa marginem clipei sparguntur, volant, SE. I 666, 2.

SKJÓTGERR, part. pass. compos., cito factus: dat. s. neutr., skjótgervu kvæði, F. VI 365 (skjóttr, gerr).

SKJÓTI, m., deriv. a skjótr, vide óskjóti, — 2) equus, id. qu. skjótr, m., equus, F. IV 35, hann segir honum, at búinn var skjótrinn, significat ei, paratum esse equum (jumentum), et mox ante in voce compos., fararskjótr, hann söðlaði honum fararskjótt stravit ei equum. Nunc usurpatur forma skjóti in compos. fararskjóti, reidskjóti (vide Lex. B. Hald.; plur. reidskjótar, H. c. 15 utrique formæ convenit). Hinc leiru skjóti jumentum litoris argillosi, phoca, Hld. mscr. c. 15. Forma hodierna reidskjóti adfertur in Gloss. Kristnis. et Landn., ubi ex Thomass. citatur, það sör skjóta (gen. pl.), equos expetivit.

SKJÓTLA, adv., contr. ex skjótliga, cito, celeriter (skjótligr, skjótr), FR. I 519, 6; ÖH. 159, 1 (sec. Hkr. T. VI). Skjótligr, Eb. (AA. 242).

SKJÓTLYNDR, adj., ingenio præceps (skjótr, -lyndr), Fbr. 32, 2 (GhM. II 338. not. 8).

SKJÓTR, adj., celer; linn skjóti Áss Hæner, SE. I 268. Adv. skjótt cito, celeriter, comp. skjóttr, superl. skjótast, sem skjótast, quam citissime, Korm. 16, 2. In compos.: gedskjótr, raunskjótt, viðskjótr, vegskjótr, þrífskjótr.

SKÖFNÚNGR, m., gladius (vide skafnigr), SE. I 566, 2; II 476, 560, 620; sköfnunga hrið impetus v. procella ensium, pugna; njörðr sköfnunga hriðar, vir, Selk. 19. Nomen gladii Rolvi Krakii, D. R., FR. I 93. 109.

SKÓFR, m., gladius, SE. II 619 pro stúfr, cfr. skúfr 2.

SKÓGR, m., sylva; dat. skógi, sed skóg FR. II 305, 1 (i skóg þykkvum in densa sylva); gen. skógar, sed skógs sape, Ód. 22; F. V 13, 1; Hh. 19, 3 (F. VI 175, 2); FR. II 301, 1; HR. 67. Sylta, ut latibulum proscriptorum: vega e-n úr skógi e sylta ehere quem, i. e. ab exilio reducere, liberare, Am. 97; hinc skógarmaðr homo proscriptus, Sturl. 4, 41, in prosa frequens. Gygr skógs, gigantis (furca) sylva, securis, skúðir skógs gygar, imbrēs securis, jactus telorum, pugna, F. V 13, 1. 2) arbor; röttinn skógr arbor recta, erecta, alta, celsa, RS. 7, ubi consonantia metrica svadere videtur formam skófr (Dan. Skov); verba sunt: hitt mun ráð kvæð röttinn | raun skógr sík prófi, i. e. röttinn skógr (skófr?) kvæð: hitt mun ráð, (at) raun prófi sík. Sic permutantur rafa et ruga, F. IX 514. lin. ult., conf. 510. lin. penult. b) arcus (ut álmr), skógs hagl, grando

arcus, sagittæ: hagi brast seógs í Skúglar (skjald nefni ek svá) tjaldi, *HR.* 67. 3) in *appell.*, lera s., *sylva femorum, pubes, inguen, Grett.* 80, 2; s. hauss, hjarna, höfuðs, coma, höku, kinna, kverka, barba, *SE.* I 540; hugar s. *sylva animi, pectus, Hv.* 4. 4) in *compos.*: fyriskógr, heimisskógar, hværskógr, kinnaskógr.

SKÖGUL, *f.*, gen. Skúglar, bellona, *Grm.* 36; *SE.* I 118, 3. 557, 2; *Hg.* 33, 1. 12. 13; Skúglar dynr, veðr, *strepitus, tempestas Skogulæ, pugna, H.* 11; *SE.* I 666, 2; Skúglar borð, *tabula Sk., clipeus*; Sk. borðs skelfiríð *pugna, cujus ský, nubes pugna, clipeus, vide skýbjóðr, F.* II 279; Sk. furr ignis Sk., *gladius*; Sk. furs hregg *tempestas gladii, pugna, vide hreggsullr, Sturl.* 7, 42, 6; Sk. eldr *gladius*, Sk. elda sker *scopulus gladium, clipeus, vide skerbaldr, Rekst.* 7; Sk. kappa (kápa) *palla Sk., lorica, Krm.* 18; Sk. dyr *fores Sk., clipei, Sk. dyra hrið, procella clipeorum, pugna, Korm.* 11, 1, vide hriðflmr; Sk. ský *nubes Sk., clipeus, Nj.* 146, 1; Sk. skýs veðr *tempestas clipei, pugna, Hg.* 33, 8; Sk. skýja skóð *noxa clipeorum, gladius, SE.* II 114, 2. b) in *appell.* fem., Sk. hauka setrs *nympha manús, femina, ÓH.* 247, 1; Sk. borða *nympha tapetis, id., Korm.* 21, 2. 2) in *compos.*: geirskógul, hringskógul, menskógul.

SKOKKR, *m.*, 1) *videtur esse a) latius navis convexum, convexitas lateris navalis, id. qu. húfr, lato sensu; hinc skrautvalr skokks ornatus accipiter lateris (navalis), ornata navis, beiðir ekokks skrautvals, vir, Plac.* 38. b) *navis (pars prototo):* dýrrs lááðökkri báru, *Hh.* 31, 3 (*F.* VI 252, 3, v. l. 9) vide skukkr; s. var blóði stokkinn, *Orkn.* 15, 2; skokks mjöll *nix navis, albentes spumantesque undæ, adsperso marina, adpersus aquæ marinæ, F.* VI 141, 1. var. lect. 3 (skokz in contextu, sec. scribendi modum et rationem syllabarum harmonicarum idem valet); hinc *explicandum puto skokmeiðr borðs, Plac.* 20, vide skokmeiðr. 2) *arca, cista, servandis instrumentis fabrilibus, Rm.* 15, ad quem loc. *F. Magnusenius: „notat recentioribus thecam“ (sic Lex. B. Hald.) „cavitatem, receptaculum, e. gr. pennaskokkr receptaculum calami, nála skokkr theca acuum. Vox alia, stokkr, illi fere consona, hodiernis Islandis cistulam significat.“* Quam viri doctissimi adnotationem confirmat *GhM.* 1, 430 v. l. 12; *AA.* 156, v. l. 5; *conf. et skukka.*

SKÖKLÆÐI, *n. pl.*, *tibialia (skór, klæði):* breyta skóklæðum *tibialia mutare (madefacta siccis mutare), Selk.* 10 (*SE.* I 114).

SKOKMEIÐR, *m.*, pro skokkmeiðr, *Plac.* 20, ubi borðs s., vir, a skokks borð *tabula navis, pro ipsa nave (pars pro toto).*

SKOKR, *m.*, quassator, qui concutit, quatit (skekja): s. bituls concutiens frenum, *equis, Ghe.* 31.

SKÖKULL, *m.*, temo, *Hauh.* 21: skirr skökuls hircus, vide skirr, *Hjmk.* 37 (*Gpl.* p. 359, ubi vertitur scopus transversus, id. qu. hamla, *Gloss. F.* XII).

SKOLA (-aða, at), lavare: kjöl skolar

Karmtar halsi *vinculum Karmtæ (mare) lavat carinam (navem), SE.* II 492, 1. *Conf. formam skula.*

SKÖLDR, *m.*, id. qu. skjöldr *clipeus, F.* VI 91, 2; hinc skaldskjenn, id. qu. skjoldkenn, *F.* VII 236, 3 (*Sec. sköld, clipeus*). *Vide compos.:* þresköldr, þrepsköldr.

SKOLEGR, *adj.*, membr. *Fbr.* 20, vide skelegr.

SKÓLI, *m.*, schola, ludus literarius (schola, σχολή): krapti skóla *columen scholæ, episcopus, Gd.* 13. 2) coetus: illsku s. coetus malitiæ, mali demones: ýlandi stókk illsku skóli | ólmigr í sér brot frá Hólmi, *Gdþ.* 27.

SKOLLR, *m.*, galea, *SE.* I 572, 2 (*II* 478 skölkr, *II* 562 skalkr, *II* 621 skollr).

SKOLKR, *m.*, gladius, *SE.* I 564, 1; *II* 619 (skálkr, *II* 476. 559). 2) galea, *SE.* II 478 (skölkr) pro skollr.

SKÖLKVINGR, *m.*, gladius (i. qu. skelkvíngur): herðir skölkvíngs *vibrator gladii, pugnat, vir, F.* II 52, 1, cf. *ShI.* II 48, v. l. 9.

SKÖLKYNI, *n.*, lupus: skölkynis jól convivium, dapes lupi, strages, il. pugna, *Hld.* 33, 1. *Rectius scribitur skölkini, nam SE.* II 484 habet formam skolkini, vide quoque skölkini.

SKÖLL, *lupus, solem proxime insequens, Grm.* 39 (skavll): *SE.* I 58 (sköll). *Forte masc. gen., apocopato r.* Aliud quidpiam gýll est in proverbio: sjaldan er gýll fyrir göðu, nema úlfr eptir renni.

SKÖLL, *n. pl.*, conflictus, collisio (skella): fleina s. *conflictus telorum, pugna, Þ.* II 11, 1.

SKOLLA (skolli, skolda), hærere: belg, þeim er skollir með skrárm, id. qu. hángir með hárm, *Havam.* 136; þú skollir við ský uppi in sublimi hæres apud nubes superne, *Völk.* 35; B. skoldi við tré ex arbore pependit, *Me.* 20 (*F.* VI 304); gullmarkut væ skollo (i. e. skoldo), *vezilla auro distincta sublimia gestabantur, Fsk.* 123, 3, vide gullmarkaðr. De navibus: fluitare, aquis innare: ek læt skeiðr skolla við sker, *F.* VI 171, 2; létu skip skolla við ey, *ÓH.* 70, 3 (*AR.* I 304, 3); lét dreka skolla fyrir miðju leiðángurs brjósti, *Hh.* 63, 3. 2) láta skolla við e-m *lavitatem animi ostendere erga quem, cunctanter, lente et fastidiose se gerere erga alium, Hh.* 15 (*F.* VI 169, 1; 170, 1. 2. 3; 171, 1. 2). *Pros.: SE.* I 112, þær skollit svá, at mér mun seint verða at taka af yðr hjálp (*conf. skollr*).

SKOLLAUST, *adv.*, sine dolo, sincero animo (skollr, lauss), *Mg.* 11, 2.

SKOLLI, *m.*, vulpes, *SE.* II 490; vide skollr 2.

SKÖLLKINI, *n.*, lupus, *SE.* I 591, 2; *II* 627 (skollkine, *II* 568; skolkini, *II* 484; vide skölkyni).

SKÖLLR, *m.*, dolus, fraus: viss er skollr á öllu (= öldu), *Sturl.* 6, 36, 3; ferð er með sköllo homines dolis utuntur, *Hh.* 55. *Sic in prosa, F.* XI 365, ef þær byggð um nokkurn skoll við oss (= v. l. nokkur svik). 2) vulpes, id. qu. skolli, *SE.* II 490, utramque formam distinguens. 3) galea, *SE.* II 621 pro skollr.

SKOLLVALDR, *m.*, nomen Odinis (auctor

fraudum, skollr, valdr. SE. II 556, 472. *Vide Lex. Mythol.*, p. 620, 644.

SKOLLVÍSS, *adj.*, *subdolos, fraudulentus, perfidus* (skollr, víss): skollvís kona, *Hund.* 1, 34.

SKOLM, *f.*, *nomen insulae*, SE. II 492. *Forté hod. Skomsö prope Hiteren, Munch.*

SKOLO, *id. qu. skulu, qu. v.*

SKOLPTR, *m.*, *rostrum navis*, F. VI 180, 1 (v. I. II, 259, 3).

SKOLTR, *m.*, *os hominis*, FR. III 37, 3. 2) *rostrum navis*, F. II 259, 2, *id. qu. skolptr.*

SKOLU *id. qu. skulu.*

SKÖLUÐ *id. qu. skuluð, a skulu, Am.* 36, v. l.

SKÖNN *vide skau.*

SKOP, *n.*, *irrisio; draga skop at einum irridere quem, habere aliquem irrisum*, FR. III 37, 1. *Vide skaup.*

SKÖP, *n. pl.*, *quod destinatum constitutumque est* (a skapa *constituere, destinare*): sköp norna *decreta Parcarum, id quod a Parcís constitutum decretumque est, fata*; fár gengr of sköp norna *nemo fatum superat, elucetatur*, Krm. 24, *sed F. II 53, 4 fornhaldr in sköp norna vetus pagana religio, antiquitus observata* (Synt. *Bapt. p. 187*); sköp guðs *quod a deo constitutum est, providentia divina*; við sköp hreins guðs *auspice deo*, F. VII 76, 2, *sec. var. lect. 11. 2) quod convenit, decet, conveniens, congruum, consentaneum*: Agna her þóttu skjálfrar ráð at sköpum Agnii *militibus consilia Skjaltræ convenientia videbantur, illi consilia ejus probabant*, Ý. 22, 1 (at sköpum, κατὰ μοῖραν, *Hom*); skuld skeikar at sköpum *res exit, uti eziare oportuit*, Grg. 4. 3) *fatum: skiptu sköp, sem optar, i dyn hjörva fata, uti sæpius, exitum certaminis decernebant*, Sturl. 7, 42, 7; rík, reið sköp valda, at sínu ráði, nærgi er, *potentia, irata fata pro suo arbitrio decernunt, quando*, Korm. 19, 6; bundinn sköpum *fatis implicitus, impeditus*, Lb. 30; yrði goð, sem ok sköp, góð mér, si mihi dii, ut ei fata, propitii essent, Korm. 6, 3; hon mun þér unna, sem ek skyldak, ef okkr góð um sköp gerði verða *a te amabit, ut ego amássem, si fata nobis extitissent propitia*, Ek. 2, 55, i. e. efum-sköp gerði verða okkr góð; ætto sköp skjöldunga *maturabant* (v: viri, *Atlius ac sui*) *fata (necem) principum*, Am. 2; sköp lét hon vaxa *fata maturabat, prosperabat*, Ghe. 41. 4) *eventus, exitus rei*: opt nam sköpum *skipta skjóma egg i rómu sæpe acies gladii fortunam certaminis (exitum pugnae) decrevit*, Grett. 86, 1; utan önnur sköp verði nisi *res aliter cadat, nisi aliud dederit fortuna*, Orkn. 80, 4; mundot landher (dat.) verða þess sköp, at, *civibus is eventus non futurus erat, i. e. exspectari non poterat, fortunam id civibus daturam, ut*, ÓT. 130, 4 (ubi pro landher þar, F. III 8, 1 per crasin quamdam landherðar). 5) *in compos.*: forsköp, ósköp, vesköp.

SKOPA (skopi, skopta), *ridere*, Fbr. 35 (GhM. II, 356), ek skopta ridebam, ubi

var. lect. skaupta, id., a skaup, skop; skopa (sköpa, i. e. skaua) at e-u, *ridere aliquid, de re aliqua*, Eb. 19, 13. *Aliud est skopa* (-aða, at), *currere*.

SKÖPNIR, *deriv. a skapa v. skeppja, vide ósköpnir.*

SKOPT, *n.*, *coma*: „skopt heitir hár”, SE. I 540; II 467, 550, 612; skopt hit svartá nígri illa coma, Fbr. 33, 2 (GhM. II, 342, 2); helagt skopt sancta coma, SE. I 450, 1. *Moesog. skuft, v. c. bisvarb fotuns is skufta seinamma, ἐμμάχασα (ῆν) τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς ὑπὲρ αὐτῆς, Joh. 11, 2.*

SKOPT, *n.*, *id. qu. skapt, tigillum, asserculus, il. manubrium; hauka skopt tigillum, cui insidet accipiter, manus (ut meidr heidiss unga, humerus, Eg. 55, 3), Isl. I 248, quæ appell. convenit lectioni Cod. E, ræð ek mart við Syn hjarta, v: Syn hauka skopts* (B, hawks skopt, id), *nympha manus, femina.*

SKÖPT, *vide compos. ofsköpt.*

SKOPTA, 1. s. *impf. ind. act. v. skopa, qu. v.*

SKÖPUÐR, *m.*, *qui creat* (skapa), *vide einsköpuðr.*

SKÖR, *f.*, *fissura, fauces* (rupium), *vide compos.*, (bergskorar, *rectius Hund. 2, 25, quam bjargsskoror, vide Gloss. Ed. Sæm. T. 2), Hellisskor, vallskor* (skorar, F. V 177, 2, *rectius legitur skoror i. e. skörur, pl. a sköra, qu. v.*). Skorum, F. VI 23, 2 *est dat. pl. a skör.*

SKÖR, *m.*, *calceus, Havam. 128. Plur. skúar, acc. skúa, Gk. 1, 8; FR. III 9; gen. skúa, Havam. 61. Hodie plur. skör, ut Skálðh. 7, 45; F. III 210. Vide compos.*: járnsskör, húðsskör.

SKÖR, *f.*, *commissura tabularum navis*, SE. I 583, 1; hinc pro tabula navis: skörum *hvelðr skeiðar húfr, F. VI 23, 2, vide hvelðr; þunn skör tennis tabula, Ilh. 22. 2) umbella cassidis, Krm. 8. 3) hinc skarlagr.*

SKÖR, *f.*, *coma* (skera), *capillus*: skör var fyrir enni capilli erant a fronte, Rm. 15; plur. skarar: skálar, er und skörum voru, *patellæ, quæ sub crinibus erant, i. e. caltræ, Völk. 23. 33. In appell. capitis*: fjall, hálfjall, haugr skarar, *mons, tumulus capilli, caput*, SE. I 454, 2; Hjmk. 23; Hg. 31, 2. Hinc skararlagr, *vide suo loco*. — Sec. Grag. 338 skera sær skör, *crines sibi secare, femina non licet. 2) caput: skerða skör hvössum vápnum caput abscindere, Óll. 192, 3: efsa skör með hjörvi, id., Óll. 192, 1; ligr skör, sniðin hjörvi, SE. I 614, 2; vann skarar rauðar á Englum capita Anglorum rube fecit* (i. e. eos letalibus vulneribus adfecit), Óll. 14, 3; þvo skör caput lavare, GS. str. 23; skör dreyra runnin caput sanguine perfusum, Gk. 1, 13; skarar jarpar fusca vel nigra capita (a comarum colore), Gha. 19; skök hann skör jarpa caput fuscum, Hm. 19; dýja skör caput contere, Hamh. 1; alda gengr of skör drenjum supra caput, Korm. 19, 5; skarar teinn ramus capitis, capillus, geir skarar teins, pecten, Korm. 3, 10. Forte hinc cognomen gñitaskör, F. VIII 77.

SKORA (-aða, at), *secare, incidere, incisionem facere, vulnerare*: s. haus, *FR. III 24*; s. blóð or benjum illatis vulneribus sanguinem effundere, *SE. I 386, 1* (conf. αἷμα σφαττει, et „sanguis cecus“, apud *Virg.*). 2) skora á e-n aliquem ad pugnam provocare, *Korm. 11, 1*, id. quod in prosa dicitur at skora e-n til einvígis, *Nj. 22*, et skora e-m á hölm, *ibid. 8. 56*; sk. e-m til hölmgaungu, *ibid. 24*, et pass.: honum er hölmr skoraðr locus duelli ei præstitutus est, *SE. I 272*.

SKORA, f., pugna, id. quod skæra: hyggir skáld til sköru, *Isl. II 349, 1*; sköru verk bellica facinora, *F. XI 195, 1*.

SKORI, m., id. quod skári, vide benskori.

SKORIR, m., gigas, *SE. I 550, 2* (i. e. skörir; habet enim *SE. II 470* skörir; *II 553* skërer; *II 615* dat skorri).

SKORNINGR, m., canalis, canaliculus (usit. skurðr, a skera): láttu grund grafa, gera skorninga, *Merl. 2, 13*.

SKORNIR, m., qui secat, deriv. a skera, in compos.: hreggskornir, undskornir, vigskornir, víngskornir.

SKOROZ, id. quod skáruz, 3. pl. impf. ind. pass. v. skera, *HR. 76*.

SKORPINN, adj., asper, rugosus, nimio calore vel nimia siccitate induratus et contractus, v. l. *Havam. 136*. Hinc verb. skorpna, corrugari (*F. VI 45*; *Nj. 133*).

SKÖRR, m., calceus, vide skór.

SKORRI, m., gigas, *SE. II 615* pro skorir.

SKORTA (-ir, i), impers. deficere, deesse, cum acc. personæ et rei, *SE. II 100, 4*; *158, 1*; *Skáldh. 7, 25*; impf. conj. skyrti, *Eg. 74*, *Angl. short, brevis*.

SKORTR, m., defectus (skorta): orða s., *Gðþ. 20*.

SKÖRÚNGR, m., vir excellens, *F. III 103*; vir princeps, *SE. I 600, 1*; *700, 2*; *RS. 33*; *Sturl. 7, 43, 1*; *Has. 51* (de Petro Apost.); coryphæus: Falgeirr, skörúngr þeirra, *Fbr. 44, 2* (*GhM. II, 400, 1*), ut geraz sk. fyrir máli primas suscipere partes in lite agenda, *Fb. 27*.

SKORÐ, f., id. quod skorða, *SE. II 489* in kvænnaheiti ókend; in acc. et dat. skorð, in gen. non occurrit. Haukvallar s. destina manús, femina, *Orkn. 80, 2* (nom.); silkis, id., *Vigl. 17, 8*; skjaldsteins, id., *GS. str. 16*; skerjardar, tvinna, hringa, maris, fili, annulorum, id., *Korm. 19, 1*; *Isl. II 24, 1*; *Skáldh. 4, 43* (acc.). In compos.: hörskorð (dat.), menskorð, námskorð. Absol.: femina, *Grett. 19, 4*.

SKORÐA, f., destina, fulciendis navibus in terram subductis; hinc in appell. navium, bersi (björn) skorðu ursus destinæ, navis, *SE. I 442, 2*; drasill skorðu equus destinæ, id., *SE. I 498, 3*; blakkr, id., skreytir skorðu blakks, vir, *Sturl. 4. 32, 2*; sker, id., *Grett. 9*; *Fbr. 20*, vide skenjörðungar, skænjörðungar; marr, id., árr skorðu mars, vir, *Gv. 6. 2* in appell. femina, *SE. I 410*; elda sika (auri), *Nj. 92*; fjarðbeins (lapilli), *SE. I 410, 4*; skaptkers (crateris), *GS. str. 22*; gullhlads (vittæ aureæ), id., *Vigl. 17, 5*; þornþeigar (fibulæ), id., *Hild. 12, 4* (acc.); mággrundar (maris), id., *GS. str. 18* (gen.).

Absolute: femina, *GS. str. 14*. In compos.: hörskorða, saumskorða, vegskorða. 2) plur. skorður, certi fines, regulæ: stuðla skorður, leges, quibus literæ metricæ servæ adstrunguntur, regulæ metricæ, *Lil. 2*; spektar skorður fines certa ratione circumscripti, justæ regulæ metricæ, *Nik. 3*.

SKORÐA (-aða, at), destinis firmare, navem in sicum subduclam fulcris suppositis fulcire (skorða): skip mitt, er skorþat hafðak, *Harbl. 37*; skorða flaut öxum naves securibus fulcire, *F. VII 16*; skorða ár á borði remum in summa navis ora fulcire, destinare (o: ne navi exeat), *Hild. 5*; ek hygg, at ský skorði börð, pulo proras a nubibus destinari (proræ navium in mediis nubibus defigi videntur), *SE. I 500, 1*. Metaph.: skorða mjúkan dikt orðum í kvæði subtile argumentum verbis in carmen includere, *Lil. 92*; orð, skorðuð með stuðlum, verba, literis metricis servis adligata, *Gd. 3*; guðs orðum skorðaðr verbis dei fultus (confirmatus), *Plac. 2*. Vide compos.: herskorðandi, sviþskorðandi, þraungskorðaðr.

SKORÐU, sync. pro skorðuð, 1. pl. impf. ind. act. v. skora, quod v.

SKORÐÚNGR, m., piscis, *SE. II 564* pro skreiðúngr.

SKORÐUÐR, m., vide compos., herekorðuðr.

SKÓSMÍÐR, m., opifex calceorum, calcearius, sutor (skór, smíðr), *Havam. 128*.

SKOT, n., jactus, conjectus telorum (skjóta), *Sie. 5, 5*. In compos.: dynskot. Skotum, *SE. I 290, 2*, vide Skotar.

SKÓTA, f., deriv. a skjóta, vide compos. austskota.

SKOTA (-aða, at), trudere (skjóta): hölm-rönd skotar varar öndri mare (unda) navem trudit, impellit, *SE. I 328, 2*, ubi Cod. Reg. skotat, sup.; marr skotar kneri, id., *F. III 27, 1*. Vide compos.: hróðskota, hróðrskota.

SKOTAR, m. pl., Scoti, Scotiæ incolæ, *ÓT. 31, 1*; *Rekst. 6*; *F. I 143, 3*; *144, 2*; *VII 43, 3*; *328, 3*; Skota veldi Scotia, *Orkn. 11, 2*; *F. VII 328, 5*; Skota þverrir, skökkvir, adversarius Scotorum, rex cum Scotis bella gerens, *F. I 194*; *VII 42, 1*. Gandvíkr Skotar Scoti Gandvikæ, natio gigantea, gigantes ad Gandvikam incolentes, *SE. I 290, 2*, sic Ed. Sæm. Tom. 1. pag. 130. not. ad *Hým. 17*. Potest et skotum h. l. accipi pro skötum, dat. pl. a skati, rex, et construi: ýmsa kindar skati rex giganteæ nationis, rikri ýmsa kindar skötum gigantum regibus potentior; tum in sequ.: til Gandvikr, lðja setrs, in Gandvikam, sedem giganteam; quanquam sec. priorem rationem commodè (vel etiam commodius) junguntur Skotar Gandvikr, lðja setrs, et til ýmsa kindar.

SKOTBLAÐ, n., folium (skjóta, blað): cig-in skotblað, *SE. II 493, 2* in sáðs heiti.

SKOTBRODDR, m., missile, jaculum, sparus (skot, broddr), *F. I 171, 1*.

SKOTI, m., deriv. a skjóta, vide andskoti.

SKÓTING, f., vide supra skæting. Cod. Reg. *Harbl. 57, 2*.

SKÓTJÖRD, f., terra emittens (skjóta,

jörð): sk. heiðis, terra, accipitrem emittens, manus, Od. 10.

SKOTLAND, n., Scotia, F. I 25, 1. 143, 3; X 129; 137, 1; Skotlands harri rex Scotiæ, Orkn. 6, 1; Skotlands flóðir sinus Scotiæ, Krm. 24.

SKOTNA (-ar, aði), contingere, impers. cum acc. pers. et rei (ut skorta): gram skotnar mikla frama regi magnus honor contingit, SE. I 656, 1; sóknvallar svelli skotnar þat svá bellator (rex) tali utitur fortuna, ibid. 676, 1: quanquam gram et svelli etiam esse potest dat. sing. Hinc hód., mēr á-skotnaz, commodum, lucrum mihi contingit.

SKOTNAÐR, m., sors (skotna): þeir báðot sér síðan slíks skotnaðar illi similem sortem in posterum non exoptarunt, ÓH. 15 (F. IV 54, 1).

SKOTNAÐR, m., serpens jactūs v. ictūs, serpens jaculatorius, jaculabilis, hasta, de baculis proferratis: háfr skotnaðra mucrones v. cuspides, ferrum baculorum, SE. I 294, 2.

SKOTNÍNGR, m., gladius (qs. missus, a skjóta), SE. I 566, 2; II 476. 560. 620.

SKOTSKR, adj., alacer, velox, celer, strenuus, F. II 149, forte idem quod skozkr (Skotar).

SKOTSKÚR, f., imber telorum (skot, skúr), SE. I 620, 3.

SKÖYTA, lect. Fsk. 49 v. l. 9 (F. XI 130, v. l. 2), pro skreyta (vide ShI. XI 112 not. p), forte manubrio munire, instruere (nunc in sermone quotid. nautico dicitur at skeyta árar, manubrio remi assulas aptare, firmare manubria remi assulis adfixis, a skauti, m., id. qu. árar skanti; vide Lex. B. Hald.).

SKOZKR, adj. Scoticus (Skotar): skozkir egghildar skýþundar pugnatores Scotici, i. e. Scoti, F. X 144, 2 (Ha. 326, 3); skozkar dróttir gentes Scotticae, Scoti, F. X 143 (Ha. 326, 4).

SKÓÐ, n., res noxia, noxa (cogn. skedja, skaði, radiæ adj. skæðr i. e. sköðr), semper adhibetur in appell. gladii: benja s. noxa vulnum, gladius, Grett. 13; Hildar s. noxa pugnæ vel Bellonæ, id., hlæðir Hildar skóða, tela ingerens, pugnator, Nj. 30, 2; hjálma s. noxa galearum, id., hjálma skóðs lregg, procella gladii, prælium, Jd. 19, vide lreggviðr; randa s. noxa clipeorum, gladius, F. V 227, 4; DrþS; skjaldar s. noxa clipei, id., meidr skjaldar skóða, arbor clipeorum, vír, Svær. 85, 2, ubi Hkr. T. 4 ad veritatem accommodat: „armis homo natus gerendis“, Tom. VI ingeniose: „scutulatorum pellium corruptor“ (quasi meidr skjöldóttra skóða); skóglar skýja skóð noxa clipeorum, id., SE. II 114, 2; 190, 1. b) absolute: telum, F. II 322, 1, vide ShI. II 316. not. 1. b, ubi confertur Norv. sko, skot, animalia segeti noxia, ut aves, mures. 2) skóð, quod legitur Hh. 84, ubi de infesto exercitu accipitur, melius sumitur pro sköð (Fsk. 136, 1 habet h. l. skæð), noxia, a sköðr=skæðr, vide ShI. VI 373, not. 2. a. 3) in compos.:

benskóð, hræskóð, hringskóð, renniskóð, valskóð, vígskóð.

SKÓÐA (-aða, at), speculari, 1) transit., c. acc., s. hafnir portus speculari, ad tutam stationem prospiciendam, H. hat. 26. 2) intrans., s. augum oculis intueri, spectare, observare, Hávam. 7. 3) reflex., skóðaz um circa se speculari, i. e. circumspicere, Hávam. 1.

SKÓÐAZ vide skæðaz.

SKRÁ, f., pellis, Hávam. 136, ubi skolla með skráu hærere apud pelles, est synonymum τῷ hánga með háu, pendere apud coria. Hinc skrá, skrg, membrana, liber membraneus, Grág.; geia máldaga á skrá, KþK. c. 3, it. verb. skrá, scribere, inscribere in membrana, et skrásetja (Sturl. 7, 44; 10, 15; F. VII 287; IX 33).

SKRAF, n., sermo, SE. I 541; II 468. 550; létta skrafi sermocinandi finem facere, Skáldh. 7, 18.

SKRÁMA, f., securis, SE. I 569, 1; II 477. 561. 620.

SKRÁMR, m., luna, SE. I 472; II 592 (skamr, pravc, II 485; skamr, II 569); ljós skrámir (skræmir) i augu mēr luz oculis offulget, Sturl. 1, 5.

SKRAP, n., garrulus, garrulitas, SE. II 613. Orða skrap, FR. III 99. 117; vara skrap, id., Sks. 438.

SKRAPA (-i, ta, t), crepare, crepitare, de rhenone, FR. II 126, 2. De grandine: skrapanda hagl, Sks. 229.

SKRAPR, m., futilis jactator, SE. I 532; II 465. 547. 610 (skrapa). Festus, p. 141: Scriptæ dicebantur nugatoriæ et despiciende mulieres.

SKRATI, m., gigas, SE. I 550, 1 (II 615, skati; II 470. 553 skratti). 2) obscura sunt loca Korm. 16, 2; Hild. 30, 2. Forte his locis skrati est qui crepat, indeque qui garrul, garrulus, gerro, cogn. — Vel. Dan. skrade crepare, skratte crepare, it. cachinnum edere (Svec. skrattra); sic Korm. 16, 2 cohærent, bengða (dat.), bláðrudum skrata, corro, lividis (nigris) plumis gerroni, ob loquacitatem corvi; Hild. 30, 2 construenda forent, skrati, latr á eljun, homo garrulus, ad labores suscipiendos piger.

SKRATTI, m., gigas, SE. II 470. 553 pro skrati. 2) malus daemon, de monstro giganteo, Selkolla dicto, Gdþ. 27, 3) veneficus, incantator, F. X 378; ÓT. c. 70 (F. II 112): sá er segir spár sínar, sem volur oc skrattar forðum, Bl. De homine furioso usurpatur fjandi et skratti. Dropl. maj. c. 19.

SKRAUMI, m., gerro, SE. II 495. Vide skraumr, blatero, Lex. B. Hald.

SKRAUT, n., ornatus, cultus splendidus, Orkn. 79, 3: s. blóms flós splendidus, SE. II 202, 1; mundus muliebris; skrauta ná femina, Hyndl. nj.; Skáldh. 2, 6; skraut aldar ornamentum seculi vel virorum, vir excellens, Gd. 67.

SKRAUTBÚIN, splendidè ornatus (skraut, bú): skrautbúin skeið, Hallfr.; skrautbúinr skildir, F. X 179, 1.

SKRAUTFÖR, *f.*, iter *splendidum* (skraut, för): *pl. skrautfarar*, SE. I 686, 1.

SKRAUTGJARN, *adj.*, *splendori deditus* (skraut, gjarn), *epith. gigantis*, Hyndl. 28; unde skrautgjarni, *f.*, F. V 181.

SKRAUTGJÖRR, *splendide ornatus* (skraut, gjörr): skrautgjört skrin, F. X 431, 71.

SKRAUTI, *m.*, *nomen bovis* (sec. NgD. p. 27 et Mant.), vide háskrauti. Skróter navigii nomen apud Saxonem, ed. Steph. p. 71.

SKRAUTLA, *adv.*, *syncop. ex skrautliga*, *ornate, splendide*, Hh. 2, 4 (F. VI 134, 2).

SKRAUTLIGA, *adv.*, *ornate, splendide* (skrautligr): s. búinn *splendide testitus*, Öll. 140, 1; *compar.*, skrautligrar, Eb. 28, 1; Orkn. 79, 3.

SKRAUTLIGR, *adj.*, *splendidus* (skraut): skr. hjólt, F. II 52, 1; skr. lina *linteum splendidum*, Korm. 17, 2; skr. nafn *nomen splendidum, magnificum, honorificum*, A. 19.

SKRAUTMÁL, *n. pl.*, *dicta speciosa* (skraut, mál), Sturl. 10, 10, 1 v. l. *pro skrókmál*; in *antec. prosa h. l. est þau hin fúgru heit*.

SKRAUTMENNI, *n.*, *vir splendori deditus* (skraut, mannr), *vir ornatus, splendidus*, FR. II 305, 2.

SKRAUTUDR, *m.*, *qui ornat, vide compos.* bekkskrantudr.

SKRAUTVALR, *m.*, *splendidus accipiter* (skraut, valr): skokks skr. navis, skokks skrautvals beidur, vir, Plac. 38.

SKRAUTVAXINN, *pulchrá statúra* (skraut, vaxa); *it. pulcher, skrautvaxin dygða braut pulchra via virtutis*, Gðþ. 6, vide skuggsjá.

SKRÆFA, *f.*, *vir timidus et ignavus*, SE I 532, v. l. 1; II 463, 547. 610 *pro skreja*. In *prosa frequens*, v. c F. II 47; III 228; VI 34; mannskræfa, F. II 93; III 209, et verb. skræfaz, *ab incepto propter timorem desistere*, Vápn.: „eigi þarftu mér orð optar at senda, ef þú skræfiz nú, ok em ek hér kominn til liðs við þik, enda viltu eigi at aðrir fari.“ Vide Lex. B. Hald.

SKREIVIR, *m.*, *gladius*, SE. I 565, 2; II 619 skrævir; II 476 skryvir; II 560 skryð). Vide skreyvir.

SKREIÐAZ (-ðiz, ddiz, ðz), *lente se mo- vere, lente procedere* (skrið): láta skr., id., Hh. 1, 2 (F. VI 130). *Procedere in pugnam*, þ. Hrað 8, 2.

SKREIÐUNGR, *m.*, *piscis*, SE. I 579, 1; II 480. 623 (skoíðungr II 564).

SKREJA, *f.*, *homo vagus, inconstans*, SE. I 532, *pro quo omnia fragm. habent skræfa*. Vide skreyja. Cum *scriptione sereja conferri possit verb. skria, vagari*, in Korm.: Narfi skriði um hit ytra.

SKRÆKTUN, *f.*, *lamentatio, ejulatio*, Am. 60. Verb. skrækta (i, ta, t), *garrere, de cornice*, F. VI 416: *de capris sylvestribus*, FR. III 129 (þær skrekið sem ragar skógar-geitr); *subst. skræktr, m.*, *id. qu. skrekr, clamor, ejulatio*, FR. II 131, v. l. 3, a skræktr, SE. I 288, skrækja, ejulare, SE. I 214.

SKREPPA, *f.*, *pera*; *metaph.*, s. allra óááða *conditorium omnium vitiorum, de mula*

muliere, SE. II 430. 514 (Pros., F. VI 303, 374).

SKREPPA (skrepp, skrapp, skroppit), *ex- cuti, it. evadere, elabi*, F. VI 297.

SKRÆVIR, *m.*, *gladius*, SE. II 619 *pro skreivir*.

SKREYJA, *f.*, *homo vagus, fugax, melicu- losus, ignavus* (id. qu. skreja, qu. v.). *Scriptio skreyja probatur plena harmonia syllabarum metricarum: Brenneyja láttu, skreyja, Br., jacnisti, ignave, Hild. 12, 4; Eyvindr hljóp skreyja. Eg. 49, nbi skreyja, cogn. Eyvindi Ózaris f., vertitur „vagus“.*

SKREYTA (-ti, tta, tt), *ornare, exornare* (skraut): s. hersis *kvæn conjugem Ducis ex- ornare, ejus cultum et mundum muliebrem componere*, Gk. 1, 8; skreyta unnvigg sunnan ornatas naves ducere a partibus meridianis (ut glæsa), Hh. 20; skr. spjör hastas ex- ornare, polire, *splendidas facere*, F. XI 130. not. 2; hreytir hringa skreytir skafna stafna (á) svörtum stringa hjörtum, sparsor annulorum ornat raras proras puppesque nigrorum fun- nium cerorum (i. e. proras et puppes navium), SE. I 690, 1; menn skreytaz at móti homines se ornant (*splendidis vestibus*), in *conventum ituri*, Mb. 18, 2; *part. pass.*, skreyttir, *ornatus: skreyttir brynjur splen- didæ lorice, Gha. 19; skreytt reiði splen- dida armamenta navalia, Öll. 28, 1; skreytt- ar árar remi ornati, vel skreyttir ævir sa- tellites ornati, Öll. 4, 2; róða, skreytt silfri ok gulli, G. 31; skrin, skreytt dreka bóli, serinium, auro ornatum, G. 38, 61; skotjörð heidís, skreytt fjarðar loga, manus, auro or- nata, Od. 10; skreyta dag framaverkum diem eximius operibus (miraculis) insignem reddere, Lv. 20. In compos.: blakkskreytandi, jóskreytandi, dáðskreyttir.*

SKREYTIÐ, *m.*, *qui ornat, splendidum reddit* (skreyta): s. skautreina *exornator navium, qui classem ornate instruit, impera- tor classis, rex*, F. XI 187, 1; s. skoíðu blakks, id., vir, Sturl. 4, 31, 2; s. visu *exornator strophæ (carminis)*, poëta, F. II 52, 1; s. hyrfoss, *qui (alios) auro ornat, vir liberalis, Selk. 16. Vide compos.: láð- skreyttir. lofskreyttir, vagnskreyttir.*

SKREYVIR, *m.*, *gladius*, Wehart. *pro skreivir, qu. v.*

SKRIFARI, *m.*, *artis scriptoriæ peritus*: góðr skr., Nih. 34, a skrifa, scribere, Isl. I 1. *Alias skrifa etiam veteribus sonat pin- gere, ut SE. I 420: skjöldr skrifadr fornsög- um antiquis historiis pictus, Eg. 52; unde skrifari, pictor, Stjórn, vide skript.*

SKRIFNAZ, *Cod. Fris.* (pro skipnaz), *forte constitui, decerni* (skrifaz): skript s-az.

SKRIKJA, *f.*, *femina gigas*, SE. I 552, 2; II 471. 555. 615.

SKRINTA (-ti, ta, t), *micare*, Sv. 22, 1, *conf. skrámr supra.*

SKRÍN, *n.*, *serinium, locus, G. 38. 61; F. XI 315, 2; Gðþ. 32. In appell.: a) skrin skýja serinium nubium, cælum, skjöldungr skýja skrins, rex coeli, deus, Lv. 32; leiptra skrin, scr. fulminum, ær, cælum, Mariusur; skrin heidjtallz serinium æris, cælum (ut*

hús lopts, SE. I 316), skjöldungur heitðtjallz skríns, rex cæli, deus, Lb. 25; skrin skjýja slóðar scrinium æris, cælum, skryðir skjýja slóðar skríns, Christus, Has. 19. b) skrin himins stýriss, conditorium, receptaculum dei, Maria Deipara, Mk. 40; skrin þengils sólar ok engla, id., Gðþ. 4. Sic Maria dicitur eodem sensu: höfuðborg drottins, hátt rann aldar konungs (Mk. 40), höfuðstaðr jöfra konungs (Mk. 39, coll. 2), höfuðkastali guðs þrenningar (Mk. 1), kosta ker byrstalls konungs (Mk. 10), höfuðmusteri lasta lækniss (Mk. 14); adde Has. 60. c) in compos.: byrskrin, elskrin, gullskrin, logskrin, vegskrin, veðrskrin.

SKRÍNGEYPNANDI, m., scrinium manu includens (skrin, geypna): skýstalls s. cælum manu includens, deus, a skýstalls skrin, scrinium æris, cælum, Has. 29.

SKRÍPI, n., monstrum, FR. I 487, 2; glæpafull skrípi monstra periculosa, mali dæmones, Gðþ. 3; skripalát gestus monstrosi, miri, quales histrionum, Snerr. 85, 2. In compos.: hlufðskrípi, selskrípi. In prosa: orðskrípi, pl., monstra vocabulorum, vocabula insolita, inusitata vocum formæ, SE. II 8; maledicta, F. VII 303.

SKRÍPR, m., vide helliskrípr. Skrípr membrum virile, Lex. B. Hald.

SKRÍPT, f., pictura (skrifa): hafa á skríptum acu pingere, Gha. 14; dýrðar skríptir í segli splendide picturæ, de velis splendide pictis, coloratis, Ha. 291, 2, ubi in prosa anteced.: seglit var sett fögrum skríptum, velum pulchris picturis variegatum, pulchris variisque coloribus distinctum erat, conf. vöndr (í segli). 2) tabula picta: jöru s. tabula pugnæ, clipeus, leygr f. skríptar, ignis clipei, gladius, sviptendr j. s. leygs, missores gladii, viri, homines, Has. 44; skrípt brá, brúna, ennis, hvarma, oculus, SE. II 499. Vide compos.: herskrípt, húnskrípt, unde apparet duplicem fuisse formam numeri pluralis, sc. skrípti et skríptir. In prosa: Eg. 81, hann (skjöldrinn) var skrifadr fornsögum, en allt milli skríptanna voru lagðar ífr speingr af gulli, ubi vertitur impages. Skrípt, effigies depicta, Hist. eccl. Isl. I 206; Mariu skrípt, Péturs skr., Þorláks skr., Ólafa skr., ibid. II 96. 106. 108.

SKRÍPT, f., disciplina ecclesiastica (AS. scriban, confitentem audire, penitentias prescribere, Gloss. Synt. Bapt.), Hist. eccl. Isl. I 212. 484. 485. 486; II 188; hinc: 2) reprehensio vel culpa, Mg. 10, 1, vide NgD. p. 131, 5; Cogn. Spir. p. 41.

SKRÍÐA (skrið, skreið, skriðit), serpere, repere: labi, ferri; a) intrans., de nave: skriðit þat skip, er und þær skriði, ne provehatur navis, qua vehendus eris (ad verbum: quæ sub te labetur, i. e. quæ te vehet), Hund. 2, 30; sic et Ilh. 15 (SE. I 444, 1); ÓT. 43. 1; Ha. 228, 2; Gha. 15; de homine: skriða á skíðum asseribus cursorii labi, F. VI 170, 3 (AR. II 57, 3); Orkn 49, quod in artibus ponitur; íl. absol. skriða, id., Völk. 4; skriða á isi in glacie labi, Hávam. 83, aut id. qu. renna fótskriðu (Nj. 93),

plantis pedum in glacie prolabi, aut id. qu. brunn sör, renna á ísleggjum, tibis pecudum subligatum per glaciem currere s. labi (F. VII 120). b) trans., percurrere, cum acc., de nave: Orur hinn lángi skrið ölva vág, undas perlapsus est, F. II 299. c) part. pass., skriðinn perreptatus: ornum skr., Ghe. 32; láð Finnum skriðit terra a Finnis asseribus cursorii permensa, i. e. Finnmarkia, SE. I 496, 3.

SKRÍÐI, m., deriv. a skríða, qui serpent, perreptat, vide compos.: holtskríði.

SKRÍÐR, m., cursus, præsertim de cursu navis (skriða): orka á skip til skriðar, Hávam. 82; biðja víðar skrípar optare cursum navis, i. e. optare, ut navis celeri cursu provehatur, SE. I 650, 1; vísi nýtr víðar skrípar rex cursu navis fruitur, ibid. 688, 2; nýta skrið cursu (navis) uti, ibid. 656, 2. Gen. etiam skriðs: skrið verð ek skriðs at biðja celocem cogor cursum poscere, i. e. mihi navis in cursum incitanda est, Hild. 5 Genus masc. adstruunt locu sequ. in prosa: skriðr var á skipi, ÓH. c. 143 (F. IV 303); skriðinn tók af, F. VI 168; hún (Rauðsifan) hafði eigi tekit fullan skriðinn, F. VIII 378; frýr nú skatrinn skriðar, Grett. 52.

SKRÍÐR, m., vir ignarus, SE. II 464 (skrjóðr II 547), pro skreja (SE. I 532).

SKRJÚPI, adj., fragilis (Dan. skröbelig): skrjúpt er lif | lýða barna | vnd hregská | leiðar tjaldi, Merl. I, 65.

SKRJÚPR, m., fragor: varð skrjúpr í því simul fragor extitit, SE. II 202, 1.

SKROFA, f., insula (hodie Skroven) in sinu Vestfjörðo, in Halogia Norv., SE. II 492 (Ind. Geogr. F. XII); statio piscatoria maxime insignis in Lofoten (Munch). 2) avis, puffinus arcticus (Fab. Prodr. Ornith. p. 156), vide íshrufa.

SKROGGR, m., vulpes, SE. II 490.

SKRÖK, n., vaniloquentia, mendacium: bera skrök samna vaniloquia coacervare, Hund. I, 34; samna skröki mendacia congerere, falsum dicere, ÓH. 194, 1, ubi F. V 34 in dat. skrökki. Junguntur hégómi et skrök, Hkr. Præf. Orðskrök, dictionum, citatur ex Hkr. Eg. p. 651. not. 6, ad Ad. 2.

SKRÖKBERANDI, m., homo vaniloquus (skrök, bera): pl., skrökberandar (= -berendr), unde dat. skrökberandum, non mutata vocali, Ad. 2.

SKROKKR, m., mala viri appell., vir vasto corpore, SE. I 532; II 465. 517. 610.

SKRÖKLAUSS, adj., a vaniloquentia alienus (skrök, lauss): neutr., þat er skröklaust sine vanitate prædicari potest, Ha. 199, 3.

SKRÖKMÁL, n. pl., vaniloquentia (skrök, mál): flytja s. vanitatem orationis adhibere, vana loqui, Sturl. 10, 10, 1.

SKRÖKMÁLASAMR, adj., vaniloquentiæ deditus, vaniloquus, garrulus, loquax (skrök-mál, -samr., FR. II 276, 1).

SKRÚF, n., merges, SE. II 493 in sáðsheiti. Norr. Skru et Skruv, seges conligata, sietta i Skru demessam segetem in mergites conferre. De strue mergitum, Félag. 2, 143-4.

Hinc skreyfa korn, messem colligare, Hild. cap. 11: ey liggir í Hitará gagnauðig bæði at selveri ok eggveri, ok þar voro sláttir í ok sæði. Nú mono karlar fara at skreyfa korn. Vide Lex. B. Hald. in skrif et skrífa.

SKRUM, *n.*, *gloriatio, laus inanis, Hugsm. 19, 2* (skruma *id. qu. skrafa, sermonem conferre, sermocinari, F. III 96, 114; junguntur hól et skrum, Nj. 149).*

SKRÚÐ, *n.*, *ornatus: de ornatu navium, F. VI 23, 2; de armatura, Hh. 94, 1. Tantum in sing.*

SKRÚÐIGR, *adj. deriv. a skrúð, in compos. fáskrúðigr* (fjölskrúðgr, *dives, Lex. B. Hald. ex sermone quotidiano hodierno).*

SKRYDDA, *f.*, *pellis, rheno: fáklaðdr í skarpi skryddu, male vestitus, dura pelle indutus, id. qu. mox bjálfa skryðdr, Gdþ. 34. Hinc skrudda, membrana vetusta.*

SKRYMIR, *m.*, *gigas, SE. I 550, 2 (I 146–50); II 470. 553. 615. 2) gladius, SE. I 564, 1; II 476. 559. 619. Propr., nomen proprium gladii Steinari, Korm. 12; 27, 1; Eg. 87.*

SKRÝTINGR, *m.*, *avis nescio quæ, SE. II 489.*

SKRÝVIR, *m.*, *gladius, vide skreivir.*

SKRÝÐA (–ði, dda, tt), *ornare* (skrúð): brúðr skryðiz femina se ornat (cultu exquisitori), *Orkn. 75, 2; sk. e-n björtu heiti hertoga tituló Ducis aliquem ornare, Ha. 190; lét yðr of skryðda (o: með) kórónu, dedit (fecit) vos ornatos coroná, i. e. te corona ornavit, Ha. 255, 3; virki skryðdar kirkjur templa arte elaborata, F. XI 311. Skryðda sik holdi carne se induere, incarnari, corporari, incorporari, de corporazione Christi, Lb. 12; skryðdr helgu holdi, Has. 29; skr. guðdóm manndómi divinitatem humanitate induere, Mk. 14. Vide compos.: hürskryðdr.*

SKRÝÐIR, *m.*, *qui ornat, exornat* (skryðda): s. skjýja slóðar skríns ornator cæli, Christus, *Has. 19.*

SKÚAR, *m. pl.*, *a sing. skór, calceus, qu. v.*

SKÚFA (–aða, at), *abscindere, id. qu. skýfa: hönd er skufuð burt af mæ, Skáldh. 6, 15. Pros., c. dat., abigere: sk. e-m úr háseti, FR. II 60.*

SKÚFAÐR, *adj. cirratus, a skúfr, cirrus, vide compos. velskúfaðr. Skúfr, m., cirrus, et skúfaðir skóþvengir cirratæ corrigiæ calceamentorum, Eb. 43 (Ghm. I 682).*

SKÚFR, *m.*, *lestris catarractes, id. qu. skúmr, SE. II 489: Gúndlar s. lestris Gúndulæ, cortex, grennir G. skúfs, bellator, SE. II 451, 4. In compos.: fenskúfr, hæsókúfr. b) absol., pro ave carnivora: skúfar síngu of ná, F. VI 318, 2. 2 equus, SE II 458, 2, pro stúfr (SE. I 480, 2), haud dubie errore librarii, decepti similitudine literarum c et t; cfr. skófr.*

SKUGGSJÁ, *f.*, *speculum* (propr., conspectus umbræ, skugzi, sjá, i. e. imago rei, in conspectum cadens; etiam skuggsjám et skuggsjón, *Sks. 7. 8. 9): metaph., s. skrautvaxinnar dýgða brautar exemplar virtutum, vir virtutibus excellens, Gdþ. 6.*

Skugsjo, *f.*, *id.*, forstjórar mega halda þik, skraut aldar, skýra skugsjo fyrir sèr, præfecti (ecclesiæ) te, hominum decus, tanquam clarum speculum sibi præterendere possunt, *Gd. 67; hrein skugsjo at sjá við meinum purum speculum cavendis vitii, i. e. vir, cujus exemplo discere potes, quomodo vitia fugienda sint, Nik. 83.*

SKUKKA, *f.*, *amphora, ampulla, dolium; meðan full var s., dum plena est amphora (cervisiæ), Ha. 182, 1, ubi F. IX 439 v. l. est skrukka, conf. skukkr.*

SKUKKR, *m.*, *navis, id. qu. skokkr I b, F. VI 252, 3.*

SKULA (–aða, at), *lavare* (*id. qu. skola*): vann blóðroðin benja | benfaðr skulat ræði, i. e. benfaðr vann skulat blóðroðin benja ræði, mare vulneris lavit remos vulnerum (gladios), sanguine rubefactos, *HR. 66. Vide skyla.*

SKULD, *f.*, *Skulda, Parcarum natu minima, SE. I 72. 120. Vsp. 18 (a skulu, quasi quæ necessario fieri debet, vel necessario fit), fatum necessarium, necessitas fati; Skuld skeikar at sköpum fati necessitas naturæ obsequitur, i. e. res evenit, ut evenire oportet, Grg. 4. b) bellona, Vsp. 28; SE. I 120. 557, 2. 2) debitum, vide compos.: glapskuld, sefskuld.*

SKULDLIGA, *adv.*, *necessario* (*id. qu. skyldliga*), *F. III 30, ubi superl. skuldligast, conf. skyldgr.*

SKULI, *m.*, *filius Haldani Prisci, SE. I 516, v. skyli.*

SKULU (skal, skylda, *sup. deest*), *debere; 2. s. præ. ind., cum suffixo pron., skaltu, Eg. 48, 1, sed skaltu (ut mundu, vildu), qu. v. suo loco: cum neg. a, þú skaltat, Korn. 22, 4, sed skalla (qs. skaltu-a; skalda, skall-a) vide s. l., et skalattu, Sk. 1. 22. Præs. Conj., skyla; impf. conj. skylda (ut in indic.), 3. pl. skyldo, Vsp. 21; ÖH. 218, 3; Am. 2; perf. infín. skyldu, Hh. 63, 1 (F. VI 313, 1). 1) debere, oportere, id. qu. eiga: ek skylda þó aldri ugðlauss ego certe nunquam securus esse deberem, Has. 46; skyldak finna — fyrir því a er verðum, adipisci deberem — propterea quod cogimur, HS. 1, 7; unaðs gnótt, ógnar tíð skyldi aldri ganga or hug oss, nunquam animo nostro excidere deberet, Lv. 35; Has. 37; sem þú sízt skyldir qua ratione minime (amittere) debuisses, Am. 78. (conf. Bk. 2, 55); quo pacto minime (emungere) debuisti, Am. 81; maðr skyli aldri synja slíks tale quid nemo unquam infitietur (infitari debet), Og. 22, ubi skyli, præ. conj., fere idem est ac si dicas skal (Hávam. 1. 6. 15. 33. 40. 54. 55. 56; ÓT. 50; ÖH. 186, 7; Mg. 17, 5; Hh. 43); skulut ráðgjafar reidaz non debent irasci, ne irascantur, Mg. 17, 4. Hinc in prosa sæpe concurrunt muna skulu (skolu), v. c. Eg. 62, áttu eugiss annars af vån, en þú munt hér deya skulu (sic et Eg. 73; F. IV 266; VI 177. 231. 366; XI 290. 333), id. qu. munt eiga at deya tibi moriendum esse, ut F. XI 342, margir þóttuz lánan aldr mundu minni eiga til at reka grímdan hans. Hinc*

2) de eo quod necesse est, *Hávam.* 2. 37. 147; *Eg.* 30. 40; *SE.* I 306, 1; de fati necessitate, *Sturl.* 6, 17, 1 bis; *Ghv.* 12 (þvi ek land um stæk, at lifa skyldak, ideo terram adscendebam, quod in fatis erat, ut viverem); sic sæpe impf. ind., *Y.* 14. 16. 18. 20. 21. 22. 29, 1. 49: ok skuluþ þó hér komnir atqui vos tamen huc fato quodam advenistis, *Am.* 45. 3) de eo quod futurum est: *Grm.* 38; *Vafpr.* 4; *Bk.* 2, 55 (sem ek skylda, o: unna þér, ut te amassem, amatura fuisseni); ex mēnn skulu leggja, si futurum erit, ut ponant, *F.* III 27, 2. 4) optandi: heill skaltu, salvus sis, *Grm.* 3; it. skylli, *Og.* 30; *F.* II 53, 3. 5) de consilio et voluntate (= vilja, ælla): hvat skaltu í sess minn?, *Eg.* 48, 1; hvat skaltu kyrra fugla? *Rm.* 44; ek skal vanda elaborare volo, *Ód.* 1. 6) de eo, quod fieri solet, aut quod fieri dicitur: hverr skal slá fyrir öðrum út quisque solet (vel dicitur) de aliis sinistros rumores differre, *Skáldh.* 3, 3; sic accipio *Eg.* 13, skaði mikill er þat, er þórólfir skal eigi vera tryggr mér, magnopere dolendum est, esse quid ciant, *Th.* mihi infidelem esse; nam sequitur: sögðu þat vera mundi rög illra manna, ef konungi veri slíkt sagt.

SKUMPR, m., aper, *Cod. Worm.* pro skunpr (*SE.* II 481 habet skumpr; II 568 tantum cernitur . . . pr). Radix est *Stec.* skumpa, subsiliendo currere, ut ursi etc.

SKÚMR, m., lestris catarractes (r. skúfr), in *Ed. Lõe.* describitur in ænigmatē per bōlur á ölskjölu, spumæ tasis cervisiariv, allusione facta ad skúm, n., spuma, 2) hodie de homine garrulo, sed de homine curioso ac speculatore usurpari videtur *FR.* III 494, 1 (cf. *Hávam.* 63).

SKUNDA (-aða, at), maturare, properare, cum dat., sk. för maturare, properare iter, *FR.* I 428, 3; absol. et neutr., sk. heim domum se correre, *Og.* 24; sk. undan aufugere, *Me.* 3, 1; *Ha.* 69, 2; *F.* II 314, 1, ubi variant skundaðu, skundoðu, skundudu, 3. pl.

SKUNDAÐR, m., qui properat, in cursum incitat (skunda), vide compos. lögskundaðr.

SKUNDILA, adv. (pro skyndila, skyndiliga), vide ferðskundila.

SKUNDLIGA, adv., cito (pro skyndiliga, a skunda), vide compos. ferðskundliga.

SKUNPR, m., aper, *SE.* I 591, 1; II 627; vide skumpr.

SKUPPR, m., füll sk., de lemure, *Skáldh.* 4, 20.

SKÚR, f., pluvia, *Altn.* 18; *Merl.* 1, 58; s. augna, brá, hlýra, hvarma, kinna, lacrime, *SE.* II 500, ubi pl. skúrir. 2) procella, *F.* VI 141, 1: svöl s., frigida procella venti, *Hh.* 2, 4; eggja s., proc. acierum, pugna, til e. skúrar ad pugnam, *Si.* 24; skjöldungs skúrir imbres Skjöldungi, nimbus telorum, *SE.* I 664, 2; gýðjar skærs skúrir procellæ clipei, pugna, *ÖH.* 186, 4; gera hljalma skúrir facere pugnam, *HR.* 46; herða hljalma skúrir ciere pugnam, *SE.* I 670, 2; Gautr stála skúrar, Óðin pugna, bellator ibid. 668, 2; skúrir þróttar furs, procella gladii, pugna, *HS.* 15; vopna skúrir, id., vör hlutum v.

skúrir, *F. V.* 228, 2. *SE.* I 676, 2 permesin cohærent: fólkskúrum lýstr of hraustan hilmí, a fólkskúr, procella gladii, pugna, vel coniectus gladiatorum, nimbus telorum. 3) in compos.: álmskúr, barniskúr, dynnskúr, hljalmskúr, málmskúr, meilskúr, naddskúr, skutskúr.

SKURFIR, m., avis nescio quæ, *SE.* II 489.

SKÚRÖRDIGR, adj., obnitens procellæ, vento (skúr, ördigr), epith. navis, *SE.* 442, 2.

SKÚRVÂN, f., nubes, *Altn.* 19, qs. spes pluvie, skúr, vãn; nisi van h. l. sit terra, et skúrvan, terra imbrium, nubes, ut Pers.

شیروان (shirwan), terra lactis (qs. islandice skyrvângr), a pers. شیر lac, isl. skyr (*Rask. Saml. Afhandl.* 2, 378). Confer vedrmegin.

SKURÐHAGR, adj., exsculpendi peritus (skurðr, hagr), artis fabrilis peritus: skurðhagr við skip navium exsculpendarum peritus, *Ljuf.*

SKURÐR, m., incisio, incisura (skera), it. opus sculptile, toreuma, *SE.* I 316, 3.

SKÚTA, f., celox, *SE.* I 581, 2; *Skáldh.* 3, 43 (*Félag.* 6, 134)

SKUTBORD, n., tabula puppis (skutr, bord), navis, *Sturl.* 6, 36, 2; skeið skutbords curiculum navis, mare, vide skautbord.

SKÚTI, m., prominens rupes et cavata; hellis skúti cavum autri, *Grett.* 23 (*Vigagl.* 16). Vide gnýskúti. A skúta, prominere (*F.* VII 81).

SKUTILL, m., jaculum, tenabulum, quo tituli marini et ceti capiuntur; beita skutli, jaculo ad cædendum uti, peritum esse mittendi jaculi, *Fbr.* 32, 1 (*Ghm.* II 330). Vide háskutill. A skjóta, mittere, jaculari. 2) mensa; distinguatur a bjóð, in loco manco, *Rm.* 29; jungitur cum bjóð, *Rm.* 5. Formam skutill vide *F.* I 259; *VI* 232; skammr er skutill minn, *Fbr.* 8; unde skutillsveinn, *F.* VI 304. 442: skutildiskr, *Eg.* 46. Skutill, *SE.* I 308, 2, ut bjóð, ibid. 308, 3, videtur usurpari de lapidibus, super quibus carnes bubulæ torrebantur, ubi *Cod. Reg. helgo* (*Cod. W. helgv.*) legendum videtur helgō (helgō); non enim occurrit, puto, skutl, n., quæ forma si admittitur, aut idem significat, aut capturam (o: carnes mactati bovis).

SKÚTR, m., spec., puppis, pars navis postica, *SE.* I 583; *Hljmk.* 21; *Höfuðl.* 1. Lato sensu significat tam anticam quam posticam navis partem, tam proram, quam puppim, v. c. *F.* VIII 197, *Marlusóðin* var ekki fagrt skip, allt minna til skutanna, en um mitt; unde adhuc *Ostfjordenses* distinguunt aptrskutr (puppis) et framskutr (prora). De phrasi, hafa ráð und skuti, *Sturl.* 1, 19, 1 vide skaut.

SKUTTINGR, m., clipeus, *SE.* I 572, 1 (*II* 478 skuttingr, *II* 562 skutþingr, *II* 621 una voce skutinghardi pro „skuttingr, bardí.”) Qs. concussus, a skytti, skjóta.

SKUTUHALR, m., ceti species aliqua, *SE.* I 580, 3; *II* 481. 564; *II* 624 skutuhvalr). *Lex. B. Hald.* skutuhvalr, pristis.

SKUD, *f.*, *id. qu. skauð*, *FR. II 276, v. l. 4 (u=au)*.

SKVAL, *n.*, *sermo, loquela, vox, sonus*, *SE. I 544; II 468. 613, (II 550 skvale)*. *Hinc hornaskvol, id. qu. horna hljóð, GhM. I 567, v. l. 12; et verb. skvala: risinn tók at skvala með mikilli raust, FR. II 517.*

SKVALDR, *n.*, *garritus, strepitus (skval)*, *Stærr. 85, 2 (ofskvaldr nimius garritus, F. VI 287)*.

SKVALI, *m.*, *qui strepit (skval); in compos.: hornumskvali*.

SKÝ, *n.*, *nubes, Grm. 40; Alem. 18; Ilund. 2, 3, ubi skæva skýjum efri super nubes volare; reykr leggur til skýja, Mb. 5; æ sè hann efri skýjum nubibus superior, i. e. in cælis, RS. 21, vide ókvaldr. Metaph., sorgar ský, nubes doloris, nubila humani animi, Skáldh. 3, 1. 2) plur., cælum (Angl. sky): síklingar skýja rez cæli, deus, *Has. 12; Lb. 43; SE. II 214, 1. 3) in appellationibus: a) æris et cæli: skýja slóð, semita, tractus nubium, ær, skýja slóðar skrin, scrinium æris, cælum, enjús skryðir, Christus, Has. 19; skýja tjald tentorium nubium, cælum, skjöldungar skýja tjalds rez cæli, deus, Christus, Has. 20 b) clipei: ský Óðins, orustu, siekónunga, nubes Odinis, pugna, regulorum maritimarum, clipeus, SE. II 428, 512; Þundar ský nubes Thundi (Odinis), clipeus, Freyr Þ. skýs, præliator, vir, Grett. 49, 2, þundar skýja þing, conventus clipeorum, pugna, vide þingeggjandi, Sturl. 7, 30, 6; ský Gunnar, Hildar, *id.*, *G. 40; Sie. 20, 4; ský Sköglar, id., Nj. 146, 1; Merl. 2, 65; Sköglar skýs veðr tempestas clipei, pugna, Hg. 33, 8; Sköglar skýja skóð noxa clipeorum, gladius, telum, SE. II 114, 2; víga ský nubes cædium v. pugnarum, clipeus, velendr víga skýs, præliatores, viri, G. 65 (F. V); böðvar ský nubes pugna, clipeus, Ha. 233; Sturl. 5, 4, 4; hjörva gnýs ský, *id.*, *ÓT. 21, 1; ógnar ský, id., ógnar skýs meginsevitir, ingentes cateræ clipeatæ, ingens militum numerus, Ha. 130; randa ský nubes circularum, clipeus, Sturl. 9, 32, 3. 4) in compositis: böðský, hjaldarský, hreggský, morðský, oddský, reiðiský, rógský, vígský, þramský.****

SKÝBJÓÐR, *m.*, *nubem oberens, objiciens (ský, hjóðr): Sköglar borðs skelfihriðar ský-hjóðr, clipeum objiciens, præliator, bellator, F. II 279, a Sköglar borðs (clipei) skelfihriðar (pugna) ský, terribilis pugna nubes, clipeus.*

SKÝDRUPNIR (-drypnir), *m.*, *ær (ský, drjúpa, stillare): skýdrupnis ský nubes æris cæli, Söll. 51.*

SKÝFA (-i, ða, t), *dissecare (conf. formas skífa et skúfa): benlaugar skýfðu liðs leggi crura militum dissecuerunt, F. I 173, 3. 2) abrogare, extinguere: hann skýfði svá þýfðir, ÓH. 192, 2, In prosa, excutere, deturbare: hann tók í hönd sér rótakýlfu mikla — ok skýfði goðin af stallonum, F. II 163; síð liopo at k m z skýfðu ofan goðonv, Cod. Fris. col. 122, 32—3; it. ejicere, expellere, skýfðr ok rekinn frá ásjónu Guðs,*

Stjörn. 3) in compos.: auðskýfandi. Hinc quidam auðskýfingr, dispergens divitias, pro auðskýfingr, cumulans divitias, vir liberalis, et quidem aptius.

SKÝFLIR, *m.*, *qui spargit, dispergit, dilargitur (skýfla, a skýfa, in dispergendi notione), in compos. gullskýflir. Hinc in compositis, — skýfltr, quod dispergit, distrahit, v. c. feskýfltr, Nj. Vers. lat. 102, not. d. (non defectus vel inopia pecuniæ, sed id quod magnam pecuniæ summam exigit, id quod magno constat, nam inopia pecuniæ vel defectus est feskátt, Eg. 61): þeim varð feskýfltr iis magna pecuniæ summa constitit, Eb. 21; Grett. 96 init., feskýfltr, sec. hodiernam pronuntiationem, excluso f, sed membr. h. l. varð henni feskýfltr mjök; liðskýfltr skip, navis, quæ magnum nautarum (remigum) numerum exigit, F. IV 297, ubi v. l. liðskýfltr, per metathesin et mutato f in m, euphoniæ causa. Hódie usurpatur ferðaskýfltr, negotium, quod crebra itinera exigit (in prolatione ferðaskýfltr, excluso f); búskýfltr, res, quæ magnas impensas rei familiaris exigit; quæ vox in exemplo, allato in Lex. B. Hald., in substantivum fem. gen. abiit, prave autem scribitur búskilpt, búskilmt, búskilft, pro búskýfltr v. búskýfltr v. búskýfltr, v. A. hafði b. mikla multas expensas habuit.*

SKYGGJA (-i, gða, gt), *obumbrare (skuggi), impers., þar er aldri skyggr ubi nunquam umbra est, i. e. in loco lucidissimo, in luce clarissima, Mk. 18.*

SKYGN, *adj.*, *perspicax, acri visu præditus, de lupis, acie vespertina præditus: skygnar skæðasagnir skógs, Ód. 22; in compos.: hrafnskygn. 2) fulgidus, fulgens: skildi skygnara (neutr. compar.), clipeo fulgentius, FR. I 470, 1; skygnast gler vitrum maxime pellucidum, Lil. 33.*

SKYGNÁZ (-iz, diz, z), *circumspicere, Hávam. 1, ubi s. um gáttir. Pros., s. um, de speculatore, Sturl. 9, 3 (ed. Hafn. 1817 p. 188): hann hugsar fleira, en hann talar, ok skygniz víða um, FR. II 91.*

SKYGNLEIKR, *m.*, *visus perspicax (skygn): með skygnleik skírum inlúitu perspicaci, Lil. 24. Pros., Hkr. Sie. p. 367.*

SKYGDËIR, *m.*, *gladius (qs. splendidus, fulgidus, skygdër), SE. I 565, 2; II 560, 619 skygðer; II 476 skygðþær.*

SKYGDËR, *fulgidus, splendidus, epith. gladii: huggum hjaltvönd skygdum, Eg. 67, 4; skygðs fyrir Skrímiss eggjum, sec. pronuntiationem pro skygdös, Korm. 12, 7; epith. clipei, skjöldu skygða, F. X 179, 1; annuli, s. hringr splendidus annulus, Skáldh. 2, 35. In compos.: fagrskygdër, svartskygdër. Conf. Fær. p. 161, ok þar blikuðu við skildir fagrir, quod Færoice vertitur: og tær skjigði áf fagrun Skjöldun. Metaph., skygdër í spáleiks dygdum divinandi virtute illustris, clarus, Nik. 47. Pros., hjálmr skygdër, skygdër sem gler, pellucida vitri instar galea, FR. I 138, 206; horn, skygdër sem gler, II. 15; dýfs-horn mikit ok skygt vel, sá gjörla í gegnum, F. VI 241; sléttir ok skygdër, de gemma, Magn. p. 450; skygndr linkyrtil, Sturl. 2, 33.*

SKÝJADARR, *m.*, ora, terra nubium, cælum (ský, jadarr): und skýjadri, sub cælo, in terris, *G.* 2.

SKÝLA, *1. s. præs. conj. verbi skulu* (pros. *ÓT. c. 12* = skal, *F. I.* 87): suffixo pron. ek, skylak, *II. hat.* 33; *3. s. skyli*; *1. pl. skylin* etc. *Præs. conj. interdum usurpari videtur fere ut indic., quemadmodum hafin frött* = höfum frött, *Has.* 48; sæpe est optandi et cohortandi, ut verðim, *Lv.* 38, dýrkim, *Lv.* 45.

SKÝLA, *verb., id. qu. Dan. skylle, Isl. skola, skula, lavare; tantum occurrit 3. s. præs. ind. skylr, lavat: Drofn skylr stál, þar er stafni i stravinylgin þver Hljaja, Drafnu* (unda) *proram lavat, SE. II* 493, 4; meginbára sára skylr álmdrósar ísa flest ár, ingens vulnerum unda (sanguis) lavat arcus pluviae glacies (i. e. clipeos) plurimis annis (quotannis), *SE. I* 674, 2. *Conf. sub skilja.*

SKÝLAUSS, *adj., sine nube, serenus* (ský, lauss): sk. röðull sol serenus, sudo cælo splendeus, *ÖH.* 239, 2 (*SE. II* 497, 3).

SKÝLD, *f., quod quis debet, debitum* (skulu): vilja euga skyld nihil alteri debere velle, *Hitt.* 32 (*id. qu. skuld*). In prosa etiam census, tributum, *Plur. skyldir, Ý.* 12; *ÖH.* 133; debitum, *ÖH.* 149. Hinc skyldarembætti, mutus officiosum, *Sks.* 505; skyldarereindi negotium necessarium, *Eg.* 55.

SKÝLDA, *f., officium* (skulu): so sem skyldan býðr (lege beidir), *Gd.* 27; quod decet, par est, at skyldo ut eos decuit, *Jd.* 10. *Pros.*: *F. VI* 145; *Mg.* 1; cognatio, necessitudo, *Vigagl.* 9; *FR. II* 473. 2) *1. s. impf. ind. et conj. v. skulu, Gk.* 1, 7; *HS.* 1, 7.

SKÝLDA (-di, da, t), officium alicui injungere (skylda), cum acc., *id. qu. skylda* (-aða, at), *F. VIII* 231. v. l. 3. Hinc pass., skyldaz (-iz, iz), teneri, obligari. debere: skatna vinr skyldiz at halda skjalda gald, rex tenetur, regis officium est, *SE. I* 672, 1.

SKÝLDBRETAR, *m. pl., Britones cognati, necessitudine juncti* (skyldr, Bretar): skyldbretar skytju Britones bellonæ necessitudine juncti, i. e. natio bellicosa, de gigantibus, *SE. I* 298, 1.

SKÝLDIR, *m., qui clipeis munit, tegit, id. qu. skildir* (a skjoldr, quod superest in skjoldhlynr): hauka s. qui milites clipeo tegit, dux, *F. II* 305; s. skautjálfaðar qui se clipeo tegit, præliator, bellator, *Hg.* 8. (*F. I* 28, 3); s. skeiðar brands qui proram navis clipeis ornat, dux classis, imperator, *F. V* 119, 3. v. l. 26.

SKÝLDIVÖNDR, *m., munimentum virgeum, sepimentum virgeum* (skylda = skilda, skjalda, pro skýla, tegere, a skjöl), forte propr. virgultum sylvæ extremum, ventis oppositum, quod ceteram sylvæ a ei ventorum defendit, *ÓT. Skh.* 2, 195. Cf. gerðivöndr sub gerðihamarr, þerrivöndr (=þjótr) in *Lex. B. Hald.*

SKÝLDLIGA, *adv., pro officii necessitudine* (skyld), *ÖH.* 23, 1; potest et verti „necessario“, sic enim est skyldliga, *Grög.* 1, 334, et skylliga, *F. VIII* 398, conf.

skuldliga; skyldiliga ad speciem officiose, *F. XI* 108.

SKÝLDO-AT, non debuissent, non oportet eos esse, *Am.* 2, 3. *pl. impf. conj. v. skuln. cum neg. (non, at skyldo, ut essent).*

SKÝLDR, *adj., obligatus, qui officii religione tenetur, cui quid facere officium est* (skyld), qui aliquid facere debet, sequi inf., *ÓT.* 131, 3; *Mg.* 11, 2; *SE. I* 464, 2; *Has.* 20. 2) debitus, fundr, hrafni skyldr, conventus, correo debitus, i. e. pugna, *Hh.* 62, 7; neutr., skyllt, quod debet (fieri) officium: þeim greppum verðr skyllt, debent poetæ, officium est poetarum, *F. X* 422, 1; *SE. I* 82. 3) cognatus, necessarius, necessitudine junctus alicui, Söll. 48. Neutr. skyllt, cognatio, necessitudo: metaph., eiga skyllt til þeirra hjarls strá cognatum (i. e. similem) esse gramiaibus campi, imbecillum, ignavum esse, *Sturl.* 4, 45, 2.

SKÝLDUGR, *adj., id. qu. skyldr: skyldug fræði præcipua dogmata religionis, quæ cuique christiano tenenda sunt, Skáldh.* 5, 18; sem skyldugt veri ut oporteret, *Lb.* 10; superl., skyldugast officiosissime, *F. III* 30. v. l. 5.

SKÝLLI, *m., rex* (*id. qu. skuli; sic variat nom. propr. Skúli et Skyli, F. IX* 498, v. l. 6), in obliquis inserit j, skyllja; *SE. I* 516, Skylius, filius Haledani Prisci; vettstuðill Skylja progenies Skyllir, rex, *ibid.* 600, 1; höfuð skylja caput regis, i. e. rex, *F. VI* 236, 1; við skylja ab rege, *F. III* 9, 1 (*SE. I* 520, 3); fur skylja coram rege, *F. II* 322, 1; með skylja juxta regem (navem regis), *Hh.* 63, 4; adde *SE. I* 638, 1. 2) *3. s. præs. conj. verbi skulu, vide skyla.*

SKÝLIHÖGG, *n., ictus vehemens oblique inflicto* (dehac voce vide *Félag.* 6, 143—4; *Lex. B. Hald.* ictus visibilis), *FR. I* 284, 1; *Grett.* 65, 4. *Pros.*, *ÓT. c.* 95 (*F. II* 218, 219); *ÖH. c.* 84 (*F. IV* 170).

SKÝLIR, *m., protector, tutor* (skýla, tegere, *Ý. c.* 22, a skjóli); hölda skýlir tutor hominum, a) deus, *Gdþ.* 1. b) episcopus, *Gdþ.* 39. In compos.: böðskýlir, gimskýlir, guinskýlir.

SKÝN, *n., sensus, intellectio, ratio, mens sana: þeir hafa litit grasbita skyn exiguu sensu brutorum gaudent, Nj.* 44, 4; kunna nokkut skyn á e-u, aliquam notitiam rei habere, aliquantum nosse, *Skáldh.* 6, 3; fá skyn sanitati mentis restitui, *Selk.* 16. *Pros.* finna af skyni sjálfs síns propria intelligentia animadertere, *Eb.* 47 (*AA.* 240, 1) ubi *GhM. I* 762: f. af skynsemi sinni. 2) *pl. skynjar, f., notitia, intelligentia: ec veit skynjar á þvi ejus rei notitiam habeo, id. noti, Sturl.* 4, 13, 1, ubi *GhM. II* 740 skyni, neutr. sing., *id. qu. skyn, cum i paragogico; kunna mestar skynjar dáins munviggs þörsios optimam notitiam habere, artis poetice peritissimum esse, F. V* 209, 1. In sing. genus femininum non inveni, puto tamen *SE. I* 174 skyn potius esse f. quam n., locus sic est, sec. *Cod. Reg.*: Ex Öpin bar þeimvar verst þenna skapa, sem hann kyni mesta skyn, hverar mikil aftaka oc misa Asynum var i fráfalli Baldrs.

SKYNDÁ, (-di,ða,t), *properare, incitare* (skunda): hinn er skyndi byr branda, ille, qui tempestate gladiorum incitavit (pugnam ciebat), *HR. 59. Part. pass.*, skyndr: hafnar, skyndilr at sköklum, hirci, temonibus celeriter admoti, *Hamb. 21. — 2) intrans.*, festinare, *properare*: s. undan einum aufugere, *Ha. 326, 3*; s. guði til handa deo celeriter nomen dare, *Olafsr. 26*; s. út celeriter eziere, *Hitt. 11, 1. Impers.*, skyndtu festina, *FR. I 437, 2*; sveiti skyndi sangnis flúxir, effusus est, *F. VI 140, 2*.

SKYNDADR, m., *id. qu. skundaðr, incitator, qui in cursum incitat, emittit*; haugs s. emittens accipitrem, princeps, rex, *SE. I 514, 3*, ubi dat. s. haugs skyndaði.

SKYNDIR, m., *incitator (skynda)*: rimmu s. incitator pugna, præliator, *Ísld. 5*; styrjar s. *id.*, *Eg. 60, 2*; s. dólgjöss incitator gladii, *id.*, *SE. I 322, 5 (F. VI 140, 1)*; s. stála missor telorum, *id.*, vir, *Nj. 99*; s. branda storms accelerator prælii, bellator, *F. II 279. In compos.*: elskyndir, hraðskyndir, munskyndir, rymskyndir. — 2) luna, *Alem. 15*; *SE. I 472 (vide skýðir)*, aut accelerans, festinans, sensu neutr., aut lucens, *cogn. Norv. skonde, fax*.

SKYNDJA, (-aða,at), *sentire, animadvertere* (skyn): distinguitur a kenna, agnoscere, *Skáldh. 6, 39*; junguntur skynja ok þekja sentire et nosse, i. e. intelligere, *Nj. 45*.

SKYNSAMR, adj., *ratione præditus* (skyn, -samr): skynsum önd animus ratione præditus, *Gd. 36*.

SKYNSEMD, f., *ratio (skynsamr)*: must-eri, lamed með hamri hjálpremdar skynsemdar, ædes, auxilio rationis (ingenii humani) fabricata, *Mh. 14*.

SKYNUGR, adj., *intelligens, prudens, sapiens* (skyn), *in compos.*: bráðskynugr.

SKÝPILL, m., *velamen capitis*, *SE. II 494*, ubi „skypill (h)”, i. e. skypill (höfuðdúkr). Igitur cognatum est skupla, hodie *id. qu. faldr*, unde verb. skupla, *id. qu. falda sèr*, *Jömsv. p. 29*.

SKÝRA (-i,ða,t), *irrigare, errorare, mactare* (skúr): ek læt ýring ýra atgeira skýra um grön, facio rorem uri hastarum (rorem cornuum, i. e. cerevisiam) irrigare mystacem, *Eg. 44, 3*.

SKÝRA (-i,ða,t), *demonstrare, declarare, alia forma verbi skira*: oð skýra svá verba (sacræ scripturæ) sic declarant, id testantur, *Gþ. 7*; skýra bauga von í haugi, significare, spem esse rerum pretiosarum in tumultu postulandarum, *Grett. 20, 1*, ubi metrum et usus postulat blikýrandi skýra; jöfurs dýrd höfum skýrða gloriam regis exposuimus, verbis explanavimus, celebravimus, *G. 63*, postulante metro pro skírða; María ok Pétur megu þat skýra, demonstrare, comprobare, *Gdþ. 19*; vann raunfróðliga skýrðar sínar gjörðir göðri rúksæmd, suam agendi rationem firmis argumentis evidenter comprobavit, *Gdþ. 30*; nú mun ek skýra of (um, *SE. II 624*) skipa heiti, jam appellationes navium simpliciter recensere, *SE. I 581, 2*; *II 481. 564. 624*; vinna hverja dýrd skýrða or hugðu

posse quamque virtutem (vim miraculosam Sanctæ Crucis) cogitatione comprehendere, vel animo conceptam evolvere, *Lb. 41*; menstiklir vann skýrðar manndýrðir, princeps liberalis animi virtutes testatas dedit, testificatus est, *SE. I 656, 1. Pass.*, eggmóts mönn-um skýriz merki frímdarverka mælings, exempla rerum ubi rege egregie gestarum viris exponuntur, demonstrantur, *Rékst. 10, sec. Cod. Holm. Berg. abb.*; sem fyrr skýrðiz í fræði, quemadmodum supra in carmine demonstratum est, *Gd. 39*; gott skýriz fyrir glösu setta | Guðmundar lif allar stundir, vita G., usquequaque eximia, tropo proposito designatur, declaratur, significatur, *Gd. 36*; part. pass., dýrd, skýrd í líðum, gloria, per officium missaticum luculenter demonstrata, sacris peragendis celebrata, *Gþ. 4*; skýrðr, testatus, testificatus, ut adj., illustris, clarus, vide ástskýrðr, fríðskýrðr. Pros., skýra eitthvat rei circumstantias declarare, *Grág. II 88*; þat kann engi orðum at skýra, id verbis describere nemo protest, *Synt. Bapt. p. 170*, ex Mariusaga membr.; konungs dóttir skal skýra, hvárir vinna, de principatu utriusvis iudicium ferto, *FR. II 546. Scriptio* per et confirmator forma seura, *F. X 377 et astt seurfþr*, *Plac. 9. — 2) in baptizandi significatu rectius ex usu scribitur skira*; est tamen skatna skýrða, *Has. 65*; et fira skýrða, *Mk. 43*, ubi metrum postulat skírða (hirdvist fira skírða).

SKÝRANN, n., ædes nubium, cælum (ský, rann): und skýranni sub cælo, i. e. in terris, *ÓH. 99*; *Orkn. 5, 2*; sk. Súrva cælum Sorvíi (piratæ), clipeus, *F. I 132, 2, sec. Skl. et F. XII ad h. l.* Sed potest et h. l. und skýianni simpliciter verti: sub cælo, in terris, ut locis supra allatis, et construi: þing hjör-lautar hyrjar súrva (= þing sverðmanna), conventus militum, pugna.

SKYRKAUP, n., emtio lactis coagulati (skyr, kaup), *F. VI 363, 2*. Skyr, n., lac coagulatum, σχιστόν γάλα, *Eg. 74 sæpius, conf. Pers. شير (shir)*, lac, *Rask. Saml. Af-handl. 2, 378*.

SKÝRLEIKR, m., claritas, perspicuitas (skýrr): veitið mér með skýrleik skjótum skjóta dýzd, exhibe mihi celerem virtutem (humanitatem) cum celeri perspicuitate, i. e. pro tua humanitate non dubito, quin mihi statim aperte et dilucide significes, *Gþ. 12*, quo loco *Cod. Holm. habet skírleik*.

SKÝRLIGA, adv., diserte, clare, perspicue, aperte: kvæð s., *Gþ. 14*, ab adj. skýrlligr, vide skirlligr.

SKÝRR, adj., clarus, perspicuus, evidens, distinctus; de rebus, skýr skugsjo clarum speculum, *Gd. 67*; skýrr úrskurðr fyrriburða perspicua portentorum interpretatio, *SE. II 246, 2*; skýrt próf clarum, evidens documentum, *Gd. 68*; skýr læring distincta, subtilis informatio, *Gd. 7 (vide skírr)*. — 2) de personis, clarus, illustris, excellens: skýrr Ullar elherðandi vir egregius, *Gr. 6*; malmýfri tel ek skýran ajo præliatorem esse excellentem, *leg. Sturl. 1, 20, 1*; skýr konungur elhallar, excellens cæli rex, deus opt. max., *Has. 2*;

skýrr greppr insignis poëta, SE. I 686, 1; hin skýra mæð eximia virgo, F. VI 387, 1 (roc.). Superl. skýrstr: skatna skýrstr eirorum clarissimus, SE. I 700, 1. 710, 2; skýrstr at öllu ad omnia excellentissimus, F. VII 328, 5. In compos.: margskýrr.

SKÝRTA, f., indusium, tunica, Rm. 15; FR. I 432, 1; in appell. lorica SE. I 420, v. c. Hamþis skýrtur tunica Hamderis, lorica, SE. I 422, 4; Svelnis skýrtur indusia Sv. (Odinis), id., Krm. 12; hringr skýrtur tunica annulata, id., F. II 316, 1; skýrta, hamri sæð, indusium, malleo consutum, lorica (ratione habita præced. serkr), F. XI 197, 3. In compos.: fyrirskýrta, gráskýrta, hring-skýrta.

SKÝRVIDR, m., arbor clipei, pugnator, vir, Korm. 16, 5, a skýrr, id. qu. skírr, clipeus, quæ forma, quasi ex Edda, citatur in Gloss. Njalæ et Nj. Vers. lat. pag. 548. not.

SKÝSTALLR, m., scamnum vel statio nubium, ær (ský, stallr): skýstalls skírn scrinium æris, cælum (cf. SE. I 316), Hs. 29. Vide skringeypandi.

SKYTI, m., jaculator, sagittarius (skjóta), de venatore, Völk. 4. 8 (nom.). Pros., nom. F. X 362; Ljósv. 13; dat. sing. cum art., skytanum, F. VII 192; plur. skyttar, F. VII 82, v. l. 3. In compos.: óskyti imperitus jaculator, F. VII 262 inserit j, óskytja ör sagitta imperiti sagittarii, quo loco Ilkr. habet óskytjo, a nom. óskytja, f., id., sic et Cod. Fris. col. 303, 13.

SKYTJA, f., qui, quæ jaculatur (respondens skyti, sub quo vide óskytja): málskytja, per tmesin, RS. 10, quæ sermonem ejaculatur, lingua, ubi forte pro mál sem legendum sit máls sem, ut foret skytja máls, id., conf. SE. I 540, tvnga er opt kavllvt sverþ máls. — 2) forte Bellona, in gigantum appell., skyldbretar skytiv, SE. I 298, 1, nisi skytju h. l. sit gen. pl. anomalus, et intelligantur Scythæ, quo sumto gigantes dicerentur nato Scythis cognata.

SKÝTJALD, n., tentorium nubium, cælum (ský, tjald): vörðr skýtjalds custos cæli, deus, Hs. 65.

SKÝTJÖRN, f., mare nubium, ær (ský, tjörn): tjald skýtjarnar tentorium æris, cælum, and víðu tjaldi skýtjarnar sub lato cælo, i. e. in terris, Ód 28.

SKÝTTI, n., quod mittitur, in compos., þvestskytti. Forsitan extiterit olim verb. skýtta (= skjóta), jaculari, unde skytteri, m., sagittarius (ut ridderi=riddari, sumerit =sumarit), Lex. Myth. p. 1046, in calendario; Ø (o: sól) í skyttera.

SKÝÞUNDR, m., Thundus (Odin) nubis (ský, þundur): egghriðar skýþundar præliatores, milites, ab egghriðar ský, nubes pugnæ, clipeus, Hs. 326, 3.

SKÝÐIR, m., luna, SE. II 485. 569, conf. skyndir.

SLÁ (slæ, sló, slegit), cedere, verberare, cudere, percutere, ferire; impf. anomalum, 3. s. slæri, sleri, F. X 379. 394; 3. pl. slæro, ibid. 403. — a) cudere, slá gull aurum cu-

dere, Völk. 5; slá mæki gladium cudere, fabricare, FR. I 435, 1. — b) pellere fides: slá hörpu citharam pulsare, Vsp. 38; Am. 62; slá fíðlu panduram pulsare, F. VII 356. — c) spatha ferire, telum densare: slá vef, Nj. 158, 2. — d) c. dat., slá hamri malleo uti, opus fabrilis exercere, Völk. 18; hamri sleginn malleo cusus, fabricatus, de lorica, SE. I 460, 1; slegit gull Ullar fars aurum malleatum clipei, i. e. aureæ bractæ, quibus clipei ornabantur, Hs. 291, 2. — e) slá slnar hendr complodere manus, jactare brachia (in dolore), Bk. 2, 23. 27. — f) percutere, occidere, interficere, Hyndl. 27; de-vincere, prælio superare quem, ÓH. 24, cf. slag. — g) slá tjald tentorium figere, ponere aliquo loco, Ag. (Einar Gilss.) — h) slá málþing við mey colloquium instituire cum femina, FR. II 273, 3. — i) impers. cum dat., sló svá leiki ludas ita instituebatur, i. e. res sic gesta est, Eb. 19, 3 (active foret, at slá leik ludum instituire, ludere, ut pass. leikr var sleginn skamt frá gæði — þat var knattleikr, Sturl. 6, 1; þá var sleginn dans í stofu, Sturl. 5, 8); slegit hefir þögn á þegna silentium incessit hominibus, homines obmutavit, elingues facti sunt, Mg. 17, 8. — k) recipr., sláz (= slá sér), rapere, corripere se: slóguz and kessþiljor sub transtra se deiecerunt, H. 19, 4; er (þeir) slóz i ferðir ubi se agminibus immiscuerunt, vel expeditionibus (itineribus) se adplicuerunt, Hs. 182, 1, ubi slóz est syncopatum pro slóguz. — l) slá eldi of e-n circumdare quem igni, Hyndl. 44. — m) slá út e-u aliquid effundere, pros. SE. I 184; hinc absol., hverr skal slá fyrir öðrum út, solet vulgo alter de altero sinistros rumores spargere, alter alterum culpare, vituperare, Skálðh. 3, 3. — n) part. pass., sleginn, a) cusus, vide d, it. composita: fagrslégin, harðslégin, firsleginn. — β) circumdatus, cinctus: eldi um sleginn igne circumfusus, Söll. 66; bragnar, báli sleginn, igne circumfusi, ardentes, Hs. 286, 4; sl. rezní pluvíá c., Vegð. 10; valdögg sanguine, Hlud. 2, 42; harmdögg lacrimis, Hlud. 2, 43; salr, sleginn sessmíðum, æðs, cincta jugis sedilibus, Ghe. 14; sl. rógþornum gladiis v. armatis militibus circumdatus, Ghe. 30.

SLAFR, n., multiloquium, garrulitas, Grett. 77, 1.

SLAG, n., ictus (slá); it. clades: gefa e-m slag eladem inferre, clade adficere, Hs. 130 v. l. In pros. plur., de levibus præliis, F. XI 200. 209. 336; Orkn. p. 58 (ÓH. 186, fá stór slög magna clade adfici); in sing., slag, impetus prælii = lota, híð: í þessu slagi koma þeir af sér akkerinu, Sturl. 7, 30. — 2) modus, ratio: með kátligt slag míro modo, Skálðh. 4, 6. — 3) in compos., v. orðslög. Slög, f., vide suo loco.

SLAGR, m., carmen (slá): harmia slagr carmen flebile, cantus lugubris, elegia, Skálðh. 2, 1. Propr. est cantus nervorum et fidium, unde nomina carminum Gunnars slagr, FR. I 318, Gýgjar slagr, FR. III 223; it. de

instrumentis musicis, hljóðfæra slagir, F. III 191.

SLAKR, adj. remissus, laxus, SE. I 252, 3.

SLANGA, SLÁNGA, f., funda (slyngja): s. Davíðs kóngs, Gd. 37. In compos.: valslánga; sveigir slaungu funditor, vir, Nj. 23, 1 v. l. pro seima slaungvir. Confr. sleyngrpref.

SLÁNI, m., longurio, SE. II 496; Mg. 37, 7 (F. VI 87, 2).

SLAPPARÐR, m., vulpes, SE. II 490.

SLAPPI, m., id. qu. slápr, SE. II 496.

SLAPR, m., longurio, in lapsu et ignavus, SE. I 532. Hinc Hóllustáppinn, de Thor-gilse Hallar f., Ld. msc. c. 80.

SLÁTR, n., caro, Gd. 60; Ag. (Fínar Gilss.); plur., carnes animalium mactatorum, Sturl. 3, 28, 1.

SLÁTRA (-aða,at), mactare (slátr), Am. 19.

SLATTA (-aða,at), vide Lex. B. Hald.; at s. i þögn ad silentium redigi, bjóða e-m at slatta i þögn silentium alicui imperare, aliquem ad silentium redigere, Skáldh. 6, 1.

SLÁTTR, m., pulsus, pulsatio (slá), vide harpsláttir.

SLAUG, F. II 250, 2, vide slög.

SLAUNGVA (-gvi, gda,gt), jacere, mittere (id. qu. slöngva, sleyngrja, slyngja), pros. Nj. 130 fin.; Sks. p. 410 (inf)

SLAUNGVANBAUGI, m., jaculator annulorum, cogn. viri, Hlynd. 26 (qs. slaungvandi bauga, a slaungva et baugr), quod FR. I 377 scribitur slöngvandbaugi, id. a slöngva. Exemplum participii verbi intrans., eodem modo constructi, superest in voce Norv. Riukanfossen (cataracta fumans), nomen cataractæ in Telemarkia Superiori (Dansk Folkekalender 1892, pag. 136).

SLAUNGVIR, m., qui jacit, mittit (slaungva), id. qu. slöngvir, sleyngrvir): s. sandheims sólar missor auri, vir liberalis, Nj. 78, 3; seima, vagnar dags, hrings, id., Nj. 23, 1; F. VII 79, 2; RS. 21; boga s. arcitenens, vir, Grett. 39; harra s. expulsor, exagulator regulorum, rex potens, F. XI 296, 2. In compos.: hraðslaungvir.

SLÆFR, adj., hebes, obtusus, id. qu. slær, it. ignavus, imbellis, iners: Sveins vara sonr at reyna | slæfr, þaut dlftr um hrafi, ÓH. 160, 2, ubi Fsk. 82, 2, et F. IV 363 slær.

SLEGGJA, f., tudes ferraria, malleus grandior excedendo et procudendo ferro: slleggju-Sigurðr, faber ferrarius, F. VI 362, 2.

SLÆGLIGA, adv., callide, vide slögliga.

SLÆGR, adj., callidus, astutus, inserit j. ante term. a, u (o): s. gaurr, de musico, Seerr. 85, 2; acc. s., slægjan, Hund. 2, 11; dat. s., slægjum; bregðr við fírna slægjum Farbauta mög, opposit sese mirifice versuto Farbóti filio (i. e. Lokio), SE. I 268, 1. Primitus pronuntiatum fuit per diphth. o, unde compar. slögari, F. XI 23, slægri, F. X 387, et subst. slögð, F. X 305; Anecd.

Sveerr. p. 82. Derivandum est enim a v. slá, impf. ind. sló, conj. slögi v. slögja: nam et hodie dicitur slægr hestr, equus calcitro (a slá), et Seec. slög et artis fabrilis peritum et callidum significat. In compos.: orðslægr.

SLEIKJA (-i,ta,t), lambere: s. blóttfrygil innan, Hallfr. sec. membr. 132 (ÓT. Skh. 2, 309); de lambendis vulneribus: síðan sleikti swell ok mýkti | synda þunga linri tungu, Gdþ. 48.

SLEIPNIR, m., Sleipner, equus Odinis, Lokio satus, octipes, cinerei coloris, SE. I 136-38; Grm. 43; FR. I 486, 3; SE. I 70, 132, 2, 174, 178, 480, 2, II 459. Sleipnis frændi, Lokius, SE. I 268 (cf. I 138). De equo in universum, SE. II 487, 571: Sleipnis verðr esca equi, fenum, sleyngrpref Sleipnis verðar, merga, Ý. 21, 2; AR. I 261, 2; hörva sl. equus funium (laqueorum), patibulum, cruz, furca, Ý. 28. In appell. navis, vide compos.: hafsleipnir, háisleipnir.

SLEITA, f., jurgium, altercatio: lyster sleitu jurgii cupidus, jurgiosus, de civibus seditiosis et turbulentis, F. VI 339, 1; sleitu mótt, contentus, in quo jurgia agitantur, sleitu mótt meitinjörðr, vir a jurgis et altercationibus alienus, vir pacis amans, quietus, pacificus, GS. str. 12, vide supra meitinjörðr. Hinc cognomen Sleitu-Helgi, Helgius jurgiosus, turbulentus, Ísl. I 166, 2 (F. III 143); una sér sleitu litigiis adquiescere, deditum esse, Sturl. 10, 10. In pros. junguntur sleitir ok ofrkapp jurgia et immodice contentiones, Sks. 341; sleitir ok lögkrókar altercatio in jure, ambages et cavillationes juris, Sks. 439; sleitudómr, judicium tricis plenum, Anecd. p. 12. — 2) cunctatio, tergiversatio: sleitur seims tenacitas, unna sleitum seims tenacem esse, auro parcere, Sturl. 7, 39, 2. Sic adv. sleitiliga, cunctanter et languide, drekka sleitiliga, F. VI 241; Orkn. p. 190; contra: drekka úsleitiliga, impigre et strenue, non cunctanter, Eg. 74, et sleitulaust, ibid. 74; Lex. B. Hald. citat ex Hist. Persarum (Persusögur): Alexander drakk ósleitit af hendi Philippi, A. oblatam a Ph. potionem sine cunctatione, nihil moratus, hausit (Curt. 3, 6, 9: accipit poculum et haurit interritus).

SLEITINN, adj., jurgiosus, contentiosus (sleita); it. pugnax, bellicosus: fundum þegna teita ok sleitna, alacres et bellicosos, FR. II 313, 4; sleitinn óvinr hostis infestus, periculosus, Hv. 14.

SLÆKINN, adj., piger, deses (conf. slakr, slókr): sinni sýslu týnir s. maðr, illt er verkþjófr at vera, Hugsm. 34, 5. In compos., óslækin, et verkslækin in Lex. B. Hald. (Visnab. ed. Hol. p. 364). Vide úslækin infra.

SLÆKJA (-i,da,t), inferiorem reddere (slækinn): s. aðra, alios, Am. 99.

SLÆKNIORD, n., fama ignavia (slækni, f., ignavia, a slækinn), per tmesin cohæret F. V 58 v. l. 3; forðaz s., ignavia famam vitare; vide slökniord.

SLEKT, *f.*, genus, familia (Dan. Slægt): allri slekt (dat.), totam familiam, vel omnes cognatos, Skáldh. 3, 45. **SE.** I 20: öllum manndómlegum listum riddarligrar slektar.

SLÆLIGA, *adv.*, ignaviter (slær), Nj. 156. **Pros.**, Sturl. 7, 35; compar. slæligar, Sturl. 5, 17; óslæliga, legendum est, F. XI 277.

SLÆMR, *m.*, epilogus, ultima pars carminis intercalati, Rekst. 24; Hlas. 46; Lv. 34; Gdþ. 41; Mk. 28. Vide Prolus. Scholæ Besast. 1811. præf. pag. 9—12.

SLÆPPA (slepp, slapp, sloppit), *labi*, excedere: bauga grund slapp Birni or mundum, mulier e manibus Björnis effugit, i. e. Björn uxore excedit, Hild. 12, 1. Hinc verb. act. sleppa (-i, a, t), missum facere, amittere.

SLÆR, *adj.*, id. qu. slær, vide compos. úslær.

SLÆR, **SLÆ**, **SLÆTT**, *adj.*, hebes, obtusus: slætt sverð, F. V 82, 1, (ÖH. 240, 1); Korn. 22, 4; inserit v. með slevo sverði, hebetæ gladio, Fm. 30. F. XI 196, 3 legendum: sverð knáttu verða slæ, gladii hebetibus esse contigit. Neutr. slætt, vice adverbii, F. VII 12, 1. — 2) ignavus, imbellis, F. IV 363 et Fsk. 82, 2, vide slæfr. Compar. slærri et slævri, unde dat. pl. slævörum, slævorum, ignavioribus, mollioribus, Æd. 22. 23. — 3) in compos., óslær. **Pros.**, slæ sverð, gladii obtusi, ÖT. c. 127; slæ ex securis obtusa, Sturl. 4, 26; slær iners, Sturl. 7, 59.

SLÆTTA, *f.*, planities, it. terra (slættir): á enskri slættu in Anglia, SE. II 222, 2. In compos.: óslætta.

SLÆTTA (-tti, tta, t), *planum facere, complanare* (slættir) s. gnapturna aldrs celsas vitæ turres complanare, pectora, corpora leto dare, sternere, SE. I 662, 2. — 2) levem red-dere, levigare, lenire, mollire: hrúfir slættaz scabri levigantur (leprosi sanantur), Gd. 14; políre: s. óð biagar tólum expolire carmen instrumentis poëseos, i. e. poëtice exornare, elaborare, G. 47.

SLÆTTBAKA, *f.*, cetus, id. qu. slættibaka, SE. II 624.

SLÆTTFJALLADR, *adj.*, leri cute, nitida cuticula (slættir, fjall), de femina, F. II 249, 3. **Pros.**, de feris, slættfjöllud dýr, bestia, cute non corrugata, in rugas (præ furore) non contracta, vel pilis non horrentibus, FR. III 77.

SLÆTTIBAKA, *f.*, balæna mysticetus, SE. I 581, 1; II 481. 564 (II 624 slættibaka; hodie slættibakr, m.) Vide GhM. III 294, et 364. not. 34; Throndhj. Selsk. Skr. 3, 43. not.

SLÆTTR, *adj.*, planus, æquus: s. moldveggr plana via terrestris, Ög. 3; i slættu Suðvíki, ÖH. 12, 3; til slætz Sælunz ad planam Selandiam, ÖH. 155, 2; i slættir Sikileyju, Hh. 5. 1; i þrandheim slættan, Gd. 51; i slættan Saurbæ, Korn. 12, 5. Sic et Hh. 3, 3 legendum: sötti á slætta Skánúnga jörð planam Skaniensium terram petieit, in Skaniam profectus est. Slættir himinn planum cælum, Vafþr. 46. — 2) part. pass. verbi slætta 2, expolitus, elaboratus: ek vinn

slættan Surts ættar sylg, carmen elaboro, F. III 3, 1; slættir hróðr, óðr, bragr, carmen elaboratum, Lv. 25; Rekst. 1; Gr. 1; slætt óðar lag, id., Lv. 3. — 3) slætt, neutr. adj., vice adverbii: expeditæ, prospere, feliciter: ei mun ferðin gánga slætt haud prospere succedet iter, Skáldh. 3, 51; skiljaz slætt við e-n re integra digredi, Skáldh. 2, 54; plene, omnino, perfecte, Gþ. 14, vide vök. **Pros.** F. II 127. 319.

SLEVÖDR, *m.*, equus, SE. II 571, prave pro skevodr

SLEYMA, *f.*, vir ignavus, SE. I 532; II 464. 547. 610.

SLEYNGJA (-i, da, t), *jacere, projicere, dispergere, cum dat.*: sleyngdi silfri jactavit argentum, Am. 43.

SLEYNGUÞREF (membr. E. slönguþref, D. slyngupref), *n.*, bacillus fundalis, baculus fundæ (sleynga, slönga, slynga=slánga. þref), id. qu. slaungustafr, baculus, adhibitus in fundis, dictis stafslaungur (fustibali, Sks. 380): sleynguþref Slæpnis verðar bacillus feni, merga, Ý. 21, 2; AR. I 261, 2; cfr. ibid. not. 6.

SLEYNGVIR, *m.*, qui jaculatur, jacit, mittit, spargit (sleyngja), vide compos.: gim-sleyngvir.

SLEDI, *m.*, traha, Bk. 1, 15. In compos.: myksleði; it. skipsleði, FR. II 5.

SLÆÐOZ, ÖH. 48, 3, pro slæfðoz, excluso f, 3. pl. impf. ind. pass. verbi slæfa, hebetare (slæfr): sverð slæðoz gladii hebetati sunt. Formam slæfðuz h. l. habent 3 Codd. F. IV 100. v l. 9. Verbum slæfa (slæva, -aða, at) ter occurrit in Sturl. 6, 35: slævar þetta þar heldr bardagann, quæ res eo loco pugnam remissiore, languidiorem reddidit; slevuðu þær mægðir mjök liðveizlu þeirra feðga við Lopt, 4, 26; við slíkar fortölur slæfaðiz skap jarlsins animus mitigatus est, 4, 25.

SLÆÐUR, *f.* pl., vestimenti serici genus, stola demissior, syrma: sláur s., Rm. 26; gullknappaðar s., Eg. 70. Hinc slæðukarnr, vestiarius, Sif slæðukarnr, nympha vestiarii, femina, F. II 248. In prosa: Eg. 70 82; Nj. 124; slæður af pelli gullsaumadar, F. IV 164; V 245; VII 148—9.

SLÍKR, *adj.*, talis, Vsp. 24; Hæcam. 98; II. 24; Nj. 23, 1; Mg. 10, 2; slíkr, semi, talis, qualis, ÖH. 248, 2; Am. 103. — 2) tantus, ÖH. 74, 3; annat slíkt aliud tantum, aliud æque multum, Ghe. 6. — 3) idem, similis, Am. 77; Rekst. 8; vér unnum svarat slíko nos eodem modo respondimus, ÖH. 48, 5. — 4) slíkt=þat, id., ea res, Hæcam. 10; Am. 44; SE. I 698, 3.

SLÍKR, *m.*, lentus humor; var á holdi slíkr caro (corpus) lento humore perfusa erat, Hild. c. 19.

SLINNI, *m.*, iners homuncio, SE. I 532; II 465. 547 (II 610 slángi, perper., male depravatum ex præced. slángi).

SLIPPR, *adj.*, inermis (sleppa), Grett. 14. Sic per i scribitur F. XI 160; Sturl. 7, 15; per y Ísl. II 258; GhM. II 352. 354; Vigagl. 21.

SLIT, *n.*, abruptio, dissolutio (slita): plur.,

violatio, dissolutio amicitiae, dirupta amicitiae, Hávam. 123. In compositis: aldrslit, friðslit (sifjaslit, sing., SE. I 186).

SLÍTA (slit, sleit, sliit), *rumpere*; 1) cum acc.: s. *reip*, bönd, *rumpere vincula*, Söll. 37; Sonart. 7; slitin brynja lorica dirupta, FR. II 216, 2; *discerpere, laniare*: vargr sleit vera, Vsp. 35; slitr náí nefölur, Vsp. 41; *decerpere*: hrafn sleit af náí beitu, Eb. 19, 6. *De remigatione*: s. skjá ára blöð-uni mare palmis remorum *rumpere*; ÓT. 41; ár sleit báror remus dirupit undas, ÓH. 4, 2; *de navigatione*: beit verða sjá slita naves coguntur mare dirumpere, F. VII 67, 1; *de equitatione*: höfr kná slita völl ungula rumpit, terit campum, ÓH. 70, 4. b) *eripere, evellere, vi extrahere*: s. ræði or verri remos e mari raptim extrahere, Hh. 62, 3 (F. VI 309, 2); *pass.*: ádr sæföng slitiz or mar, antequam remi e mari extrahantur, Hh. 62, 4 (F. VI 309, 3); s. sjónir or einum, evellere, eruere cui oculos, Fjölsm. 46; Söll. 67; slita illsku klúnger upp með rötum sentes malitiæ (vitia) radicitus evellere, Gd. 1. c) *metaph.*, slita sáttir amicitias dirumpere, Am. 67; hjörð sleit lrelundir hrafnis rupit voracitatem corvi, exemit corvo aviditatem escæ, prædam ei paravit, Bk. 1, 1. 2) cum dat., slita aldrí ætatem consumere, i. e. vivere, F. III 28; s. aldrí saman ætatem una terere, una vivere, H. Br. 13; s. málum pacta rumpere, violare, Sk. 1, 32; s. sífjum adfinitatis necessitudinem violare, Merl. 1, 54; s. svefui e-s somnum rumpere, aliquem somno excitare, H. Br. 8; valr slitr fustu accipiter famem expellit, exstinguit, Sturl. 6, 15, 12; s. hneyki (linöggvi) tenacitatem rejicere, aversari, i. e. liberalem esse, F. XI 295, 1; þat sleit vig á vági ea res prælum in sinu diremit, Fsk., ubi tamen vig potest esse acc. b) *intrans.*, heiðingja sleit húngri extincta fuit lupi fames, SE. I 478, 4; sleit Fróða frið pax rupta est, Hlund. 1, 13, ut in pros., Hkr. Hh. p. 176, taldi at slitið veri friðinum milli Norðmanna ok Dana; dicitur tamen transitive cum acc.: slita friðinn pacem rumpere, Isl. I 12. c) *slita or, discernere*: raun sleit or því id experientia (eventus) decrevit, docuit, demonstravit, Sturl. 5, 17, 1; unde subst. orslit, ÓH. c. 146, id. qu. orskurðr, F. IV 313.

SLITNA (-aðn, af), *dirumpi* (slita): festr mun slitna, Vsp. 40; hömlor slitnaþo stroppi dirupti sunt, Am. 34; láta vatn slitna af (und) skör, facere, ut aqua ab (sub) tabula rumpatur, secare aquas navium tabulis, Hh. 22 (F. VI 180, 3). *Part. perf.*, slitnaðr (sá sem hefir slitnað), s. hjálmr galea dirupta, Krm. 13, differt a slitinn part. pass. a slita), ut defessus a defatigatus. *Metaph.*, dul slitnar occultatio rumpitur, i. e. haud latet, constat, SE. I 626; friðr slitnaði, pax rupta est, bellum exarsit, F. VII 348, 4; láta grið slitna gulli auro non parcere, SE. I 390, 4; vitni slitna testimonia irrita fuit, Gd3. 43.

SLITTIMAKR, m., *vir mollis et ignavus*, Gretl. 42, 4 (ubi quid. slyttimacr), a slitti,

n., *res flaccida, et māk*, adj. Iluc pertinet slittmeli, fama ignavia, Sturl. 6, 3 init., slittinnalega, slittimenni in Lex. B. Hald., quæ omnia forte rectius scribuntur per y in prima syllaba, vide slyttimacr.

SLÍÐ, f., *nomen fluvii*, Grm. 28.

SLÍÐR, f., *nomen amnis*, Vsp. 33; SE. 1 40. 2) *amnis*, SE. I 578, 1; II 480. 563. 623.

SLÍÐR, f., *vagina*, SE. ed. Rask. p. 223, sec. Ed. Resen.; *gen. sing.* slíðrar: slíðrar túngor snarpar gengo acutæ linguæ vaginæ (i. e. acuti gladii) sonabant, Hkr. 74. Plur., slíðrir, id. (Sturl. 4, 13; 8, 17, cum artic., slíðrinar, SE. I 606); sverð riða or slíðrum, Orkn. 84, 1; slíðra þorn sentis vaginarum, gladius, Krm. 17; garmr slíðra canis v., id., Merl. 1, 35; slíðra tunga lingua v., id., Hkr. 18 (söng löng sl. tunga); slíðra bryggja pons vaginarum, gladius (ob latitudinem laminæ), Hkr. 71, ubi, Ólafr rauð slíðra bryggjor i Yggjar eli. Pros.: Eg. 55 slíðr, n., þá skelldi hann aptir (sverðinu) i slíðrin (v. l. umgjörðina).

SLÍÐR, adj., *vehemens, atrox, sævus*: hefndir urðo þer slíðrar ok sárar ultiones tibi extiterunt sævæ et acerbæ, Ghe. 5. 2) *ingens, vastus, vel longus*: i slíðri Sudrvik, ÓH. 9, quo loco vertunt planum, Olavio conferente slíðr cum AS. slíð, slyð planus, æquus, NgD. 77. Confer composita: slíðr-beittr, slíðrbyða, slíðrfengligr, slíðrhugaðr, slíðrliga, slíðrugtanni.

SLÍÐRÁLL, m., *anguilla vaginæ, gladius* (slíðr, f., áll): slíðráls reginn vir, SE. I 506, 1.

SLÍÐRBEITTR, adj., *vehementer acutus, peracutus*: slíðrbeitt sax, Ghe. 22; slíðrbeitr hjör, Eb. 18, 2 (slíðr, adj., beittr=beittr).

SLÍÐRBRAUT, f., *trames vaginæ, de ipsa vagina* (slíðr, f., braut), SE. I 606, 1.

SLÍÐRBYÐA, f., *vas longum, theca longa* (slíðr, adj., byða), *de vagina*: slíðrbyðu hið lustrum vaginæ, ipsa vagina gladii, per nomen ursi denominati, Korm. 11, 6.

SLÍÐRÐREGINN, part. pass. compos., *vaginæ eductus* (slíðr, f., dreginn a draga), Korm. 27, 3, ubi quidam: slíðrtoginn, id.

SLÍÐRÐÚKAÐR, adj., *vaginæ tectus* (slíðr, f., dúkaðr), SE. I 226, 3, *de ensibus, quod vagina, condi solent*.

SLÍÐRFENGLIGR, adj., *vehemens, atrox* (slíðr, adj., fengligr; id. qu. hodiernum mikilfengligr); *superl.*, slíðrfengligst senna atrocissimum iurgium, Ghe. 1.

SLÍÐRHUGAÐR, adj., *vehementi, atroci ingenio præditus, i. e. bellicosus* (slíðr, adj., hugaðr): F. V 228, 4; SE. I 232, 1.

SLÍÐRLIGA, adv., *vehementer, avide* (slíðr, adj.): eta s. avide comedere, SE. I 310, 2 (conf. Norv. slii, deditus, avidus).

SLÍÐRLOGI, m., *flamma vaginæ, gladius* (slíðr, f., logi): slíðrloga senna rixa gladii, pugna, Krm. 12.

SLÍÐRTOGINN vide slíðrdreginn.

SLÍÐRTÚNGA, f., *lingua vaginæ, gladius* (slíðr, f., tunga): pl., slíðrtúngur, Hg. 10 (F. I 30; AR. II 111).

SLÍÐRUGTANNI, m., *aper Freyi, idem*

qui gullinbursti, SE. I 176. 264 (qs. magnis vel acutis dentibus).

SLÍÐRVÖNDUR, m., virga vaginæ, gladius (slíðr, vöndr), Orkn. 79, 7.

SLJÓFA (-aða, at), hebetare (sljór): svefninn sljófar somnus hebetat (artus), Nik. 19. Inde: sljófga hebetare, mollire, mitigare, Sturl. 4, 25.

SLJÓR, adj., hebes, sljó, sljótt, vide compos. úsljó. In prosa: sljó sverð gladii obtusi, F. II 322.

SLÖG, n. pl., arma, tela, missilia, SE. I 571, 1; II 478. 561. 621: þar er slög riða ubi tela feruntur, vibrantur, i. e. in prælio, ÓH. 221; þar slög snuddu, id., Mb. 11, 1; þar er slög kúngu, id., Orkn. 81, 4; slög bitu acula erant, F. VII 351, 1; sýngu slög við ringa loriciis illisa clangorem ediderunt, Hkr. 76; láta slög sýnga, Sæm. 13; brandr gall við slög enses ensibus insonuere, F. II 316, 2; rjóða slög arma cruentare, pugnam facere, F. XI 43 (AR. II 496); rjóða slög í blóði óþjóðar, SE. I 524, 4.

SLÖG, f., ictus, id. qu. slag, n., in compos. harmslög, ut strenglög, f., est id. qu. strenglag, n.; slög gunnhögra ictus clipeis inflictus, huc refertur F. XII ad F. I 30; Hg. 10, quamquam potest esse plur. a slag, n. 2) damnus, incommodus, molestia: gestir hafa gerva hér sjandsliga slaug (lege: slög — ögu), F. II 250, 2. 3) hinc in primo signif., slagvgjald, mulcta pro ictu inflicto, SE. pros. I 336, ubi slagvgjald Ása, multa Asis irrogata, propterea quod Lokius Lutram ictu lapidis interfecerat (ibid. 352).

SLÖGLIGA, adv., callide, astute (slögr = slægr), Merl. 1, 45.

SLÖKKVA (slökkvi, slökta, slökt), exstinguere: tunga slökkvi þosta lingua sedat sitim, Merl. 2, 81; gunnar mår slökkti húngur faneu expulit, præda se satiavit, G. 49. Præs., slökkvir et slökkvir, SE. II 202; Jus eccl. Nor. c. 13; part. pass., slöktr, Nj. 123, sed slökinn, F. XI 35.

SLÖKKVIR, m., qui exstinguit (slökkva): tala s. exstinctor fraudum, vir pius, Gþ. 14 (Cod. Hæm.; slökkvir, Holm.)

SLOKNA (-aða, at), exstingui: logi sloknar, Vaffr. 51; friðr sloknar caritas exstinguitur. Hæm. 51; slæknaðr eldr, SE. I 228.

SLÖKNIORÐ, n., id. qu. slækniord, ÓH. 218, i. e. slökniord, cfr. slækinn, slókr.

SLÓKR, m., mala viri appellatio: slinni, slókr, drókr, SE. II 517.

SLÖKVIR id. qu. slökkvir, vide supra slökkva, slökkvir.

SLÖNGU-ÞREF, AR. I 261, 2 vide sleyngruþref.

SLÖNG, impf. ind. act. v. slyngja.

SLÖNGVA (slöngvi, slöngda, slöngt), jacere, jactare, congerere, contorquere (cf. sleyngrja, slyngja): svá slöngþým vit snvðga steini ita nos ambæ volubiles lapides contorsimus, SE. I 384, 2. Pros., Nj. 130 fin., slavngrvir hann þá stokkinum; impf. slöngðv, conjecerunt, Nj. ibid.

SLÖNGVA, f., quæ mittit, jactat: menja

slöngva jactatrix mouilium, femina, Skálðh. 5, 23.

SLÖNGVIR, m., qui mittit, jactat, jaculatur, id. qu. slaungvir, sleyngrvir: in appell. virorum, SE. II 498; sl. snáka vánga, vanað dags, slöngingagull, missor auri, vir liberalis, G. 35; Si. 4, 3; Gþ. 14; sl. Mistar elda gladiorum, vir, homo, Has. 2. In compositis: auðslöngvir, gimslöngvir, gunnslöngvir, lyrslöngvir.

SLOT, n., cessatio, vide vindslot, cfr. verb. slota in Gloss. Njala, ubi affertur veðra slot, fjöruslot, et Lex. B. Hald. bylja slot, remissio procellæ. Adde FR. II 229, v. l. 2, en lið hans lét slota hendr niðr með síðu, ok höfðuz ekki at, comites ejus fecerunt dependere (i. e. demiserunt) manus secundum latera, nihilque egerunt; slota við. tergiversari, detractare, F. VII 20.

SLÖZ, pro slöuz, slöguz, 3. pl. impf. ind. pass. r. slá, Ha 182, 1.

SLÖÐ, f., callis, semita, via trita; drepa slöð víam calcare, ire, Ód. 24; hauga slöð vía per colles ferens, Mg. 32, 2; kjalar slöð vía navis, mare, vide gnýstærandi, Nj. 78, 2; sæðings slöð vía mergi, mare, SE. I 442, 1, vide slöðgoti; slöð birtinza vía auratarum, mare, FR. I 299, 1; II 27; Buðla slöðir víe Budlii (reguli maritimi), mare, Hh. 34, 2; sólar slöð vía solis, cælum, vörðr sólar slöðar, custos cæli, deus, Lb. 29; skýja s. vía nubium, ær, skjja slöðar skrin cælum, ejus skrýðir, Christus, Has. 19. In appell. manús, terra: rítar slöð terra clipei, manus, brachium, SE. II 224, 2. 226, 1 (sec. I 542); vala slöð terra accipitrum, manus, vala slöðar Gefn, Gerðr, nympha manús, femina, F. IV 196; V 200. De loco GS. str. 23 vide voces knelf et hraunkneif. Vide composita: brims-löð, ættslöð, flatslöð, hrynslöð, kjölslöð, lýslöð, vígslöð.

SLÖDGATA, f., semita, via trita (slöð, gata): vagns s., vía trita currus, via publica, vía campestris, FR. II 312, 1. Vide vagnslödgata.

SLÖDGOTI, m., equus víe (slöð, goti): sæðings s. navis, a sæðings slöð vía lari, mare, SE. I 442, 1.

SLUNG, impf. ind. act. v. slyngja.

SLÜNGNIR, m., nomen equi Adilsis, SE. I 398 484, 2.

SLYNGJA (slyng, slöng et slung, slungit) et slyngja (slyng, slaung, slúngit), jacere, mittere, c. dat.: veðr slung eik frá Sviþjóðu tempestas narem a Secia deferebat, Hh. 19, 1 (aliter F. VI 174); slaung skildi upp við rá clipeum ad antennam sustulit, Hund. 1, 30; líðbaldr slýngr af sér tjaldi dux classis tentorium natale ab se removet (e. portu soluturus), Hh. 62, 2. Pros., Surt slýngr eldi yfir jörðina, SE. I 192; (þeir) slúngu þar landtjöldum sínum tentoria posuerunt (= löngu, skutu), F. XI 371, v. l. 3. b) c. acc., hróðr slung þína hugþekka réttvísi carmen (meum) divulgavit tuam justitiam, SE. II 232, 1; sic accipio, slungu snuðga steini circumegerunt volubiles lapides, SE. I 378,

4, vel forte rectius dat. sing.: (hinum) snúðga steini. c) intrans., eik slaung í haf navis in altum delata est, F. VI 174; gúfug dýrð jöfra slöng excellens regis gloria divulgata est, G. 42. d) Part. pass. slunginn, ut eleginn, circumdatus, circumfusus: dýrkálfr, döggu sl., hinnulus, rore respersus, *Ilund.* 2, 36; salr, sl. vafloga, flammá circumdata, *Fjölsm.* 32; blóðlaukr, járnslunginn, gladius, ferro revinctus, i. e. ferreus, *Ha.* 236, 2; sl. brimloga auro ornatus, G. 53; slúngit gull aurum in orbem tortum, annulus aureus, slöngvir slúngins gulls missor annuli, vir, *Gþ.* 11; gull, slúngit við þátt, funiculus, auro circumplicatus, de annulo aureo aut tenia auro obducta, *SE.* I 706, 2; mjúkt slúngin lof laudes facili vena concinnata, *Lil.* 4; við nargt gott slúnginn multorum commodis inseriens, benignus, salutaris, de Sancta Cruce, *Krosskr.*; bæði slúngin mál ok tunga et lingua et facilis usus linguae, G. 35.

SLYTTIMAKR, m., *Grett.* 42, 4, homo ignavus, otio deditus, rectius scribitur per y, quam i (vide slyttimacr). Huc enim haud dubie pertinet adj. slyttinn, F. III 206 (ok sagði hann bæði slyttinn ok línaflaðan, ok meirr gefinn vöxtur en all eðr harka), quo loco slyttinn significare puto eum, qui vires sibi a natura datas non vult in laborando adhibere, quod quo vocabulo latino appellem non habeo; si vero latinum segrnis cum Festo derivabis a sine nitendo, nostrum illud slyttinn ad unguem habebis. Neque abludit ab hoc vocabulo verb. slota, F. VII 20, citatum sub slot, neque forte slyðra (F. IX 443, unde slyðruorð: *Lex. B. Hald.* slíðra).

SMÁBORINN, adj., humili loco natus (smár, borinn, perf. part. pass. v. bera), vide ósmáborinn. Compar. smábornari, *II.* c. 30.

SMALI, m., pecus (-udis): de bove, *Sturl.* 4, 9, 1; de victima: saka smala mactare, immolare pecudes, *Hugsm.* 28, 5. Pros., *Hg.* c. 16, þar var ok drepinn allskonar smali, ok svá hross. *Lapp.* sinala, ovis.

SMÁN, f., turpitude, turpe facinus, malum exemplum, *Grg.* 7 (swá, -i, ða, ð, confumelia afficere, F. II 248; forsmá spernere, *Sturl.* 4, 8 ex literis dat. a^o 1211).

SMÁR, smá, smátt, parvus, exiguus, minutus; smátt, parum, res parvi momenti, F. III 9, 1; brytja smátt minútim dissecare, *Krm.* 18; ek frétti at fór smás fylkis niðs þencor de itinere parvi regis filii (regii juvenis), *Mg.* 9, 8. Comp. smæri, sup. smæstr; mergi smæra medulla minutius, *Æd.* 43; smæstir fúglar ávis minime, *Mg.* 9, 8.

SMÁVIDI, n., collect. sine plur., teneræ arbores, frutices, *Merl.* 2, 72, conf. *Eg.* 77 (smár, víðr). *Lex. B. Hald.* habet formam smávíðr, m., id.

SMÆLÍNGR, m., id. qu. mælingr, *SE.* II 495.

SMELTR, perfusus, in compos. blóðsmeltr. Pros.: blí laus horn (hjartarins) voru grafin, ok gulli ísmelt (v. l. rent i) skurðina, *FR.* III 273; de dracone, nave pratoria: víða svá í skurðinni silfri smelt, *FR.* III 426,

utroque loco de liquato auro argentoque, sculpturis infuso; smeltr skjöldr, *Grett.* 61; gullsmeltr skjöldr, *FR.* III 610; þá ríða menn mjök í standandi söðlum smeltum, *Dropl. maj. msc.* c. 15; bitull, settir smeltum steinom ok allr gyltr, *Öll.* c. 30, ubi F. IV 75 dýrum pro smeltum: smeltir gimsteinar, *Ilkr. Si.* p. 293.

SMEYKINN, adj., timidus, meticulosus, metuens (hodie smeykr), *Gðþ.* 22, ubi de Gudm. Bono, ab adversariis exagitato: varð ríða smeykinn vestr í sveitir fyrir hörðu rugli, þat er reiting: Snorri bauð þá sinum herra heim í holtið Reykja, qua de re lege *Sturl.* 4, 6.

SMÍÐ, f., fabricatio; hróðrar s. fabricatio carminis, de carmine elaborato; færa fram hróðrar smíð or launar hljóði carmen palam proferre, recitare, *Gðþ.* 49. 2) ars fabricandi, ars fabrilis: in plur., tíð er bók ok smíðir, *Orkn.* 49; furðu tíðr á smíðir (at smíða, *Cod. Holm.*), *Selk.* 4. 3) in compos.: bragsmíð, hróðrsmíð, lofsmíð.

SMÍÐA (-aða, at), fabricare, cum acc., s. mæki, hlöður, auð, ensems fabricare, horrea condere, res pretiosas fabricare, *FR.* I 468, 2; *Rm.* 19; Vsp. 7; smíðuð vâpn arma fabricata, gladii, grap smíðaðra vâpna, procella gladiatorum, pugna, *II.* R. 59; s. lof carmen laudatorium componere, *Rekst.* 1; s. nið carmen probrosum condere, *Nj.* 45; *ÓT. Skh.* 1, 210; F. III 103; smíðandi drápmíð, *Nj.* 44, 4.

SMÍÐBELGR, m., follis officina ferrariae (hód. smíðjebelgr; smíðja, belgr): Þórr smíðbelgja faber ferrarius, F. VI 361.

SMÍÐI, n., opus fabrilis: dverga smíði res a nanis fabricata, gladius, *FR.* III 484, 2. Vide Jólfssmíði, Jólfssmíði.

SMÍÐJA, f., officina, *Völk.* 16: in appell., galdra s. officina sonorum, vocum, os (oris), F. VI 361; s. bænar beðs officina (i. e. domus) precum pulvini, ædes sacra, cuius baldr, sacerdos, sacrorum minister, F. II 203, 1; *Johnsonius* construit boðnar s., fabrica poëseos, caput, *Nj.* 103, 1, sec. indicem *Krístnisagða*, sed boðn non significat poësin; vide siktól.

SMÍÐR, m., faber; óðar s. faber poëseos, poeta, *Eg.* 31, 1; s. stefja f. carminum, id., *Fbr.* 33, 3 (*Ghm.* II 344. v. l. 1); s. himna fabricator cæli, deus, *Ag.* (Kolb. *Twm.*) 2; s. bólvu malorum architectus, *Æd.* 41. — 2) rusticus, *Rm.* 21; *SE.* II 496. — 3) bos, *SE.* I 587, 1; II 483, 566, 625. — 4) pl. smíðar, *ÓT.* c. 95, sed smíðir, *ibid.* c. 66; F. II 129, 218, ut hodie; acc. pl. smíðn, F. IX 377, et v. l. — 5) Vide composita: eikismíðr, frumsmíðr, hagsmíðr, ólsmíðr, skapsmíðr, skeptismíðr, skipsmíðr, skósmíðr, veðsmíðr.

SMJÖRR, adj., butyro mistus, conditus, in nom. non occurrit, neque forte nisi in terminationibus ab a et o (u) incipientibus, in quibus inseritur v, v. c. smjörvan graut, F. VI 363, 2, a smjör, n., butyrum, v. quivis adeps, quodvis pingue, ut in víðsmjör, n., oleum; s., er rennr af hvölum, *Sks.* p.

123. Hg. c. 18, var smjúrog haddan *ansa lebetis adipata erat*, i. e. *adipe equino*, vel *pingui vapore carnis equinae*, *innaduerat*; quo loco F. I 36 habet: var haddan vörðin feit, eod. sensu.

SMJÚGA (smýg: smaug, smo, smu: smog-it), *irrepere*; it. *induere*, c. acc. gullbrynju smo auream loriceam induit, Bk. 2, 45, et c. prapos. smugu í guðvefi, inducunt purpureas vestes, Hm. 16. — b) *penetrare*: rækýndill smaug rauðar rítr gladius rubros clipeos penetravit, Krn. 7; oddr smo brynjur mucro loricas penetravit, Hh. 65, 3, ubi F. VI 316, 2 voluit smu (non sinu), cfr. F. XII ad. h. l.; nema bolbiti smjúgi leiðar-lax til hjarta si gladius non penetrat serpentem usque ad cor, FR. I 240 (verb. transit. correl. est smeygja, inserere, Eg. 46).

SMO, impf. iad. act. v. smjúga.

SMOKKR, m., *vestis, pectus ambiens, pectorale*, περιστερνίδιον, *mamillare*: smokkr var á bringu, RM. 16, amictorium in pectus demissum. Forte idem fuit AS. smoc, quod vertitur collobium. Svecis Hals-smog, Hufwud-smog (qs. islandice diveris háls-smeygr, höfuds-smeygr, vestis quæ collum ambit, amictorium. Radix est smjúga, unde et ismott, 4 indumentum (Sks. p. 549, starfs ismott ok ógleðis klæði), et höfuds-mát, Bk. 1, 1 pros., Ld., apertura cervicalis, græc. βρογχώτης.

SMORTH, m., *ostentator alacritatis, lascivus factator*, SE. II 496. Angl. Smart.

SMUGALI, adj., *penetrabilis, penetrabilis, volatilis* (smjúga): smuglir fuglar, Mg. 9, 8. Pros. smásmugul hugsunar augu subtiles oculi cogitationis, SE. II 8; compar. smásmuglari, ibid. 4. Hinc smugligr, id., smugligr vindar, Sks. p. 148.

SMURNING, f., *unctio* (smyrja): de unctione extrema, fríd, heilug s., Nik. 59; Gd. 62. In compos.: ein-smurning.

SMÝLI, f., *insula Nordæria* in Norv., SE. II 491, 3; hod. Smölen, F. VIII 84 v. l. 16; F. XII ind. Geogr.—2) pros., Grm. præf., far þú nú, þar er smýli hafl þik, laræ, lemures, mali genii; ut tröll, gramir.

SMYRILL, m., *falco cæsius, qui passer-culos vehementer persequitur*, SE. II 489 (Fab. Prodr. ornith. p. 3). Idem de ξίπρω Hm. II. 17, 757; Grág. II 346.

SMYRJA (smyr, smurða, smurt), *uagere* (smör, smör), Gdþ. 48; Gd. 1. Pros. s. konung til veldis regem solemní unctione inaugurare, F. VII 306.

SNAGA, f., *securis*, SE. I 569; II 477. 561. 620. Nomen propr. securis, Sturl. 5, 3. Snaglyrðð ox securis cornu redunco, Sturl. 1, 13; 9, 23; Eg. 38; Sks. p. 388. not.; Vall. 3. 5.

SNÁKHAUDR, n., *terra serpentis, aurum* (snákr, haudr): sveigir snákhaudrs vír, Sturl. 5, 5. 6.

SNÁKR, m., *serpens*, Merl. 2, 16. 22. 89; FR. I 268, 1 (Angl. snake); Gdþ. 49; de nave Serpente longo, F. II 181, 1. Snáks faldr calyptra serpentis (v: Fosneris, SE. I 356), galea, SE. I 454, 2; stríð snáka hiems, F. X 427, 36; snáka vängur aurum,

ejus slöngvir, vír liberalis, G. 35; sic: býtir snáka jarðar, id., Skaldh. 1, 7; Njörðr snáka stíes, id., Ísld. 8; þogn snáka túns femina, GS. str. 3; brynjo s. *serpens loriceæ, gladius*, HR. 32. In compos.: ram-snákr.

SNÁKRANN, n., *area serpentis, aurum* (snákr, rann): návvaldr snákranns consumtor auri, vír, Sturl. 4, 14, 3 (RS. 27).

SNAMFLEINN, hasta, SE. I 569, v. l. 20, haud dubie prava lectio, nam Cod. Worm. SE. II 477. 561 h. l. præferuat „snata, fleinn“, II 621 „snata ok fleinn“.

SNAPA (snapi), *essam captare, de aquila esuriante*, Hávam. 63; *carpere edulium minutias*, Ed. 45.

SNAPI, m., *mare*, SE. I 574, 2; II 479. 562. 622.

SNÁPR, m., *homo stultus, fatuus, insipiens, imprudens*, SE. I 532. Pros., FR. II 225; GhM. 1, 710; Sturl. 8, 2; adv. snápliga imprudenter, F. IX 217. Gpl. p. 204, homo, qui se alieni pueri patrem falso profitetur. Snápskapr, m., *stultitia*, SE. II 228.

SNAPVISS, adj., *catillandi gnarus, catillabundus* (snapa, viss), Ed. 45.

SNAR vide snarr.

SNARA, f., *laqueus*, Grett. 54, 3. — 2) fraus, A. 22.

SNARA (-aða,at), *rapere, raptare, raptim facere* (snarr): s. segl við húna völa raptim ad apices malorum tollere, Jd. 32; hjaldrganga var snörut þängat eo celeri gradu ad prælium itum est, F. XI 305, 2; part. pass., snaradr ok kreistr concussus et compressus, Gd. 18. — 2) neutr., ruere, volare, celeri gradu ire: s. gegnum ræfr de columba, Gd. 13, ut in pros., þeir snara þegar á þingit, F. XI 85.

SNARBEINA (-i,da,t), *celeriter in cursum incitare* (snarr, beina): snarbeinandi sæfar hrafnis navem in cursum celeriter impellens, vír, Vigagl. 21, 2; snarbeind sverðs egg acies gladii celeri ictu admota, HR. 50.

SNARDREGINN, *celeriter ductus, tractus* (snarr, draga): swardregit sverð gladius celeriter eductus, strictus, vibratus, HR. 37.

SNARFENGINN, id. qu. snarfengr, F. VI 50.

SNARFENGR, adj., *acer, strenuus, fortis* (snarr, -fengr): Eg. 49; Fbr. 21 (GhM. II 286); Mg. 20, 3; Sturl. 2, 40, 1; Ha. 285, 2; acc. s. masc. snarfengjan, inserto j, Cod. Fris. col. 153, 39.

SNARLI, adv., *contr. pro snarlíga, raptim, cito, celeriter*, SE. I 254, 5; 506, 3; Eg. 55, 1; Mg. 37; F. VI 196, 2; SE. I 668, 1; Sturl. 4, 21, 1.

SNARLIGA, adv., *cito, confestim*, FR. II 44, 4; Merl. 1, 31; risa s. celeriter surgere, Fsk. 17, 2.

SNARLIGR, adj., *strenuus, velox, promptus*, (snarr): snarlígr kona vegeta mulier, F. IV 196.

SNARLUNDAÐR, adj., *animi promptus* (snarr, lundaðr), Hh. 35, 2; Plac. 36.

SNARLYNDR, adj., *animi promptus* (snarr, lyndr) *epith. regis*: s. gramr, konúgr, Si.

4, 1; SE. I 454. 3. (492. 5); *dynastæ*, för snarlyndra jarla, Orkn. 79, 2; *militum*, snarlynd sveit, Ha. 325; *feminæ*, snarlynd bróðr, Sk. 1, 43.

SNARPEGGJADR, adj.; *acuta acie*, *acutus* (snarpr, eggjadr); *superl.* snarpeggjadr, dat. snarpeggjodosto sverði *acutissimo gladio*, HR. 63.

SNARPLIGA, adv., *acriter*, *magna vi* (snarpligr, a snarpr): varpa s., Ag. (Einarr Gilss.)

SNARPR, **SNÖRP**, **SNARPT**, *acutus*, *acer*: snarpar eggjar, slíðrtingur, *acutæ acies*, *acuti gladii*, Bk. 2, 57; Hg. 10; snörp járn, Ha. 234; s. sultr acris fames, Merl. 2, 31; snörp mein *gravius incommoda*, Mb. 4; snörp snerra acris pugna, F. VI 141, 2; *acer*, *strenuus*, *fortis*, *de viris*: SE. II 497, snarpir sveinar *fortes juvenes*, II. 31, 2; Krm. 27; flðrar, seagir, Mb. 6, 1; Ód. 18.

SNARR, **SNÖR**, **SNART**, *celer*, *acer*, *fortis*, *strenuus*; *scribitur per unum r*, snar baldr hjarar *acer bellator*, SE. I 654, 2; snar, SE. I 236, 2, *legendum svarr cum Cod. Worm.*; snarr, Vigagl. 21, 2, *legendum snar et arte jungendum cum beinanda*, vide snar-beina; snarrar, *pro snarrar*, *gen. sing. fem.*, ÓH. 159, 1. — 1) *de personis*: snarr þengill rex *fortis*, *acer*, *strenuus*, ÓH. 12, 3; *cum gen.*, snarr lista in corporis *exercitiis acer*, *artium peritus*, Ód. 8; málna skúrar snarr *bellicosus*, *pugnax*, *rei militaris peritus*, Grell. 56, 3; snarr happs in rebus *gerendis felix*, RS. 18, *conf. frá* *cum gen.*; snarr, *epith. dei*, *præsens ac potens*, G. 62. — 2) *de rebus*: snör brúgð fortia *facinora*, *fortiter gesta*, Sk. 1, 10; snör herför *expeditio celeriter suscepta*, *subita incursio in fines*, ÓH. 159, 1; *pl.* snarar farar *celerita itinera*, SE. I 650, 1; snör mærd *celere carmen*, *ibid.* 708, 3; snart hjarta *animus fortis*, *animi fortitudo*, *ibid.* 602, 2; Krm. 5; Hh. 65, 5; snarr þátr flum *tortum*, *funiculus tortus*, *metaph. de filio heroicæ indolis*, Sonart. 7, *conf.* snarpátr. — 3) *neutr.* snart, *adv.*, *celeriter*, *celeri gradu*, *fortiter*, *strenue*, *alacriter*, Mg. 31, 7 (*de tempore*, *pro brátt*, *pros.* FR. II 440). — 4) *in compositis*: bððsnarr, fólksnarr, fullsnarr, gæðsnarr, gunnsnarr, heiptsnarr, ógnsnarr, vigsnarr.

SNARRÁÐR, adj., *in excogilandis et exsequendis consiliis celer* (snarr, -ráðr), Sk. 2, 13; Hh. 94, 3; Eb. 17, 1; Hh. 35, 3.

SNARREKI, m., *qui negotium celeriter obit*, *perficit* (snarr, -reki a reka): s. gunnar pugnam *celeriter committens*, *pugnator*, *bellator*, ÓH. 48, 5, *quo loco J. Olavius minus*, *ut puto*, *recte construit*: i slíko gunnar snarreki, in tanto *pugnæ impetu*, *quasi a snarrek, n.*

SNARRÆDI, n., *celeritas in consilio capiendi* (snarr, ráð), F. I 164, 1; Sturl. 3, 26, 1. Pros., F. VIII 392.

SNARVINDA, adj. *indecl.*, *turbineus*, *rapidus* (snarr, vindr), *vehementer ventosus*, *epith. procellæ (el)*, SE. I 642, 2.

SNARPÁTR, m., *funiculus tortus* (snarr,

þátr); *metaph. de forti*, *strenua sobole*: s. Haralds áttar *fortis Haraldii filius*, *de Eiríko Blodara*, Eg. 62, ubi G. Magnæus *prætulit lect. Codd. Jör.*, svarþátr.

SNATA, f., *hasta*, Cod. Worm., SE. II 477. 561. 621; vide *snamfleinn*.

SNAUTA (-aða.at), *auferre se*, *facessere aliquo loco cum dedecore*, Korm. 22, 5.

SNAUÐR, adj., *orbis*, *orbatus*, *spoliatus*, *expers*: s. at ástvinuni caris amicis *orbatus*, *Sonart.* 7; *cum gen.*, *annars s.*, en æðru, *omnium rerum expers*, *præterquam timoris*, Hild. 12, 3. — 2) *pauper*, Hugsm. 34, 2. — 3) *in compos.*: ástsnauðr, happsnauðr, höfuðsnauðr.

SNÆFR, adj., *celer*; *neutr.* snæfrt, *ut adv.*, *celeriter*, Gd. 13; *ut subst.*, *festinatio*, hær varð snæfrt um sígu magna circa *malum festinatio extitit*, FR. II 76, 2. — 2) *inconstans*: snæfrir vinir hváðskis *inconstantes neutrarum partium amici*, Ha. 182, 2. — 3) *in compos.*: allsnæfr, ofsnæfr; hinc snæfr-liga, *celeriter*, *velociter*, *agiliter*, Grell. p. 116; snöfrligr, snöfmannligr, Gloss. F. XII Snæfr, *compar.* snæfari, *angustus* (Dan. snæver), F. VIII 336, *huc non pertinet*. — 4) snæfr, *celer*, *etiam abiecit r*, *unde plur.*, snæfrir andskotar, *celereres vegeti hostes*, FR. I 15, *unde prædit forma contracta*, snær, *comp.* snærri, *pro snæfr*, snæfari, Sturl. 3, 17.

SNEFUGL, m., *avis nivalis*, SE. II 489. *Conf.* Norv. Sneefugl, Ström. Söndm. Beskr. 1, 252, et Lex. Dan. Molbechii; in specie, *emberiza nivalis* (isl. snjóttíllingr), Throndh. Selsk. Skr. 3, 576 (snær, fugl).

SNEFUGR, adj., *id. qu.* snæfr, *celer*: *contr.*, snefgir kjolar *celereres carinæ*, *naves*, Hund. 1, 45; draga segl upp snæfgum höndum, Volsap.

SNEGGJA, *festinare* (snöggr); *hanc lectionem* (*pro sveggja*, SE. I 442, 1) *citat Gloss. Ed. Sæm. T. 1*, *sub voce snugga*.

SNEGRUND, **SNÆGRUND**, f., *terra nivalis*, *terra niveosa* (snær, grund), *id. qu.* Snæland, *primum nomen insulæ Islandiæ* (Isl. I 26), Ísl. 3, 17.

SNEGÐA, f., *mulier rixosa* (Lex. B. Hald., ancilla), SE. II 629; a snagg, n., ríxa (Lex. B. Hald.), *conf.* gegða a gagr, megða a magr.

SNÆHVÍTR, adj., *nivis instar candidus* (snær, hvitr), *epith. argenti* (silfr), Am. 66.

SNEIS, f., *ramus*, *ramulus* (Norv. sneis, festuca, paxillus): snekkjo sneisar rami *celocis*, *antennæ vel mali*, F. VII 340, 2. Gloss. in Hraundals-Eddam *citat eikar sneisir*, *arbores ramis nudatæ*; skal mér ekki sneis þessi, *nulli mihi usui ramulus hicce* (*hodie diceremus rengla*, *simili metaphora*), *de inutili gladio*, Sn. 2; sneisarhald, Sturl. 5, 16, *utraque extremitas circelli* (hjúga), *quæ paxillo ligneo continetur*.

SNEIDA (-ði,dda,tt), *secare* (sníða): þinar þjóðir létu skeiðr sneiða lunda völl, *fecerunt*, *ut næves mare secarent*, Ha. 285, 2; ek sneidda hönum aðra síðu (bitrúmi) brandi *acuto ense alterum latus ejus dissecui*, FR. III 24, 3. — 2) s. hjá e-u *prætere ali-*
quid, *excidere aliqua re*: at veiðr sjá skal ei

hjá þeim sneiða ne hæc captura eos prætereat, i. e. ne ipsi hoc commodò exciderent, Nik. 24.

SNEIDIR, m., qui secat, dissecat (sneiða): s. scima sector auri, i. e. dilargitor, distributor divitiarum, vir liberalis, Nj. 23, 2; SE. I 686, 2, v. l. 14, ubi Cod. Reg. habet snöfir, qu. v.

SNEKKJA, f., faselus, liburna, SE. I 581, 2; Hg. 20, 2 et passim. De quo navigiorum genere vide P. Vidalinum, Félag. 6, 134.

SNELDINGR, m., serpens, SE. II 487.

conf. snillingr.

SNELDUDR, m., id. qu. sneldingr, SE. II 570.

SNEMMA, adv., mane, Vsp. 31: cum gen., s. dags mane diei, primo diei tempore, Am. 63. — b) mature, Hávam. 19. 66; Bk. 2, 32. — c) olim, Jd. 5, sec. ShI. XI 153, ubi construitur cum verbo sitja; F. XII ad h. l. construit cum verbo rænr, mature spoliat; potest et construi cum verbo frágu, vër frágu s., mature audivimus. — d) cito, statim, repente, Alm. 7; Ghe. 15; Am. 17; SE. I 212, 5, nisi h. l. malis construere, erume sent snemma mihi mature dictum est. — e) vide snimma; forma snema occurrit Nj. 127. — 2) compar.: snemr, prius, Bk. 2, 51; SE. I 260, 1, et Korm. 8, 3 snemr videtur fuisse lectio membr. pro snotri. — 3) superl.: snemst, ocissime, citissime, FR. I 268, 2; SE. I 372, 3; snemst at ut primum, simul atque, Ghe. 15.

SNÆR, m., nix, id. qu. snjár, snjór (Mæsoq. snáivs nix, Marc. 9, 3); s. handar, leggja, skála, argentum, SE. I 402.

SNÆRA, f., ignis, SE. II 486. 570 (snæra, snæra). — 2) pugna, i. snæro in pugna, Mg. 34, 2; snæru gjálp gigantís pugnæ, securis, brjótr snæru gjálpfr fractor securis, pugnat, vir, Grett. 5, 2. Conf. snerra.

SNÆRAZ, verb., pugnare (snæra 2): þó at við snæruunzt quamvis digladiemur, Ísl. II 257, v. l. 9.

SNERI, n., id. qu. snæri, lorum, de amento hastæ, Am. 41.

SNÆRI, n., lorum; — a) amentum hastæ, gripu þeir i bug snærum, Jd. 26, vide sneri; — b) funis piscatorius, linea piscatoria: þeir týndu snærum slum, Gðþ. 51, id. qu. mox dorgar bönd. — c) funiculus nauticus: snæris vitnir lupus funiculi, navis, ÓT. 129 (F. III 3, 2).

SNERIBLÓÐ, n., sanguis rapidus, incitatus (snæri-, id. qu. snæri-, a snæra): snæriblóð mærnar incitatus sanguis fluvi, rapida aqua, vortex fluminis, SE. I 294, 3.

SNÆRIDÖRR, n. pl., hastæ amentatæ (snæri, darr), id. qu. in prosa snærisþjót, Mg. 31, 3 (F. VI 77, 2). De snærisþjóti vide FR. II 338—9: Þó ör in i gegnum hann, ok i kjör at baki honum — ok er menn sáu þat, þá sǫgðu þeir konungi, at hann mundi snærisþjóti lagðr eða skotinn. Scribitur snærisþjót, Eg. ed. 1809, p. 361 v. l. l. Amenta jaculorum memorat Ovid. Metam. 7, 788: „dum digitos amentis indere tento” et ibid. 12, 321: “inserit amento digitos”.

SNERILÁTR, adj., alacer, vegetus, strenuus (snerra, -látr), de femina: snót hin snæriláta alacris illa femina, Hild. 12, 1, confer fjölerrinn.

SNERPIR, m., qui exasperat, incitat, incitatioem reddit (snærpr): s. hlakkar incitator pugna, ciens pugnam, bellator, SE. I 654, 1.

SNERRA, f., pugna, SE. I 562, 2; II 475. 559. 619; Ísl. 19; Ísl. II 360, 1. 362, 1; SE. I 666, 1; Mg. 31, 7. In prosa: allhörd snerra, F. IX 516. v. l. 3. Proprie est: — 2) impetus, motus incitator: Lakkar s. impetus Laccæ, pugna, SE. II 104, 3; s. geirvifa mána impetus clipei, id., Hg. 26, sec. membr. E; s. vǫpna, motus armorum, id.; vekjandi vǫpnasnerra committens pugnam, præliator, vir, GS. 15; málma, id., ejus meidr, vir, Ísl. II 98, 1.

SNERRA, verb., incitare, incitatum redere, ciere (snarr). Superest part. act. snerrandi, qui incitat, ciel, in compos. hjaldr-snerrandi; et subst. verb. snerrir, cognomen pueri pertuacis et effrenis, quod post in Snorri abiit, Eb. 12 (Ghm. I 570), vide báglundr.

SNERRINN, adj., a snerra, vide fjöl-snerrinn.

SNERTA (snert, snart, snortit), tangere; snertir mér harmr við hjarta hrót dolor præcordia tangit, Ísl. I 152; helnaud snertumk höfuð við hjarta morbus letalis tangit mihi caput cum corde, Korm. 27, 2; snart grundar fisk með hjarta grandi letali telo serpentem tetigit, SE. I 256, 2; sik snart við snæþráð aqua tetigit, movit funem piscatorium, SE. II 128, 2. — 3. plur., randir snurtu clipei (me) adtigerunt, H. Br. 9.

SNERTA, f., actio, quæ alacriter et cum nisu virium fit, impetus: odda snerta impetus mucronum, pugna, Hh. 34, 1. Hinc snertiróðr alacris remigatio, SE. I 168; snertibáðr qui primo impetu acrem se præbet, snertlitill, qui remissioem. — 2) pugna, Wehart. pro snerra, SE. I 562, 2 v. l. 17; snertu óhjöld strepitus pugna, Jd. 4; gert hugðak svá snerto ita prælium factum esse, sic pugnatum esse existimaveram, ÓH. 50, 2. Snertu, Hh. 62, 3, rectissime legitur sortot, vide sortaðr, coll. F. VI 309, 2.

SNERTUMK, id. qu. snertir mér, tangit mihi (snerta, -umk), Korm. 27, 2, ubi hæc constructio maxime arridet: forðumz vættr, þviat aðrir vignaðrs stafar verða ok kórdauda: helnaud snertumk höfuð við hjarta.

SNÆRDR, adj., ligatus (snæri), vide compoz. fjöl-snærdr, et formam snærdr.

SNÆVIS, Hund. 1, 38 sec. ed. Holm., id. qu. livatis temerarius, præceps, vago, instabili animo (snæfr, viss). Ed. Haen. Hund. 1, 35 legit svevis, quod deberi potest vitio librarii, scribentis et legentis suevis pro snevis. Raskius maluit skævis, nozia, ut en skæða kvæn ante.

SNÆDILL, m., gigas, SE. II 554 (snæðill), pro samendill.

SNÆÐINGR, m., esus, il. cibis, epulæ (snað, n., cibis, F. VIII 411 v. l. 6; snað est cibus, indeque derivatum at snaða, Johnson.

ad Íslands-Vaka, str. 23); snæðings port porta cibi, os, Grett. 42.

SNILLI, f., *excellentia, præstantia* (snjallr): snildar brúðr *excellens virgo*, Ha 294, ut snildar brúðr er einn vinnar res egregie gestæ, F. X 258 pros; snildar framr *excellens*, Plac. 7. 33; orða snilld *eloquentia*, Lil. 64 (pros., F. X 279). — 2) *eloquentia*, Sic. 22 (pros., F. X 278. 279); snildar orð *verba disertata, facunda*, Gdþ. 41.

SNILLI, f., *excellentia, præstantia* (snjallr), gloria, G. 26; við ærna snilli magna cum gloria, Ók. 1; snilli kendr *excellens*, F. XI 296, 1. — 2) *animi fortitudo*: dylja saðrar snilli *veram fortitudinem infiliari, non agnoscere*, ÓH. 240, 2. Sic pros., Vall. 2, ekki jafna ek snilli okkarri giltu saman non meam porcaque fortitudinem inter se comparo: it. Vigagl. 6. — 3) *in compos.*: ósnilli.

SNILLIFIMR, adj., *excellens, gloriosus* (snilli, fimr), *epith. dei*, Lv. 6.

SNILLINGR, m., *vir excellens, præstans* (snilli), Gdþ. 37. 41. Sic pros., F. VIII 410, þikkja þeir nú snillingar, er jafnfram fara mér, vide ráðsnillingr. — b) *vir animi fortitudine præditus*, SE. I 530. 558, 2. — 2) *serpens*, SE. II 487. 570, conf. sneldingr.

SNILLITALA, f., *diserta oratio* (snilli, tala), SE. I 544, sec. Cod. Reg. et Worm.

SNILLIVANDR, adj., *excellens* (snilli, vandr), Has. 48.

SNIMMA, adv., *id. qu. snemma*, Korm. 3. 7. Vide megin snimma.

SNÍVINN, adj., *nivæplenus, nivatus, nivous* (snær): s. snjófi nive nivatus, tectus, obrutus, Vegtk. 10.

SNÍÐA (sníð, sneið, sníðit), *secare, sulcare*: sníða lunda völl mare sulcare, F. X 65, 2, v. l. pro sneiða; sumir orni sníða alii serpentem dissecuerunt, Sk. 3, 4. Impf. etiam snídda, v. c. sníddum brynjur loricas dissecuimus, FR. III 21, 3; skúr, sníðin hjörvi, caput gladio præsectum, amputatum, SE. I 614, 2; sníða e-n sina magni aliquem succisis poplitis enervare, Völk. 15. — 2) *intrans.*, *præterrehi*: súð sneið firir víða Sikiley latam Siciliam præterlata est, Hh, 15, 1 (SE. I 444, 1).

SNJALLA, Sk. 1, 19, accipiunt interpp. ut contr. pro snjalliga, adv., fortiter, fella snjalla fortiter prosternere; sed cum snjalliga nusquam occurrat, vero similis est snjalla h. l. esse acc. pl. adj. snjallr, sc. harda, snjalla H. sonu, asperos, fortes II. filios (prosternes).

SNJALLMÆLTR, adj., *liquido eloquio, disertus* (snjallr, mæltr a mál): s. stillir, SE. I 692, 2; s. sóknæðir, Ha. 310, 1.

SNJALLR, adj., *animosus, fortis*. De fortitudine animi et virtute bellica usurpari apparet ex Eiríksm. Fsk. 17, 3—4: Sigmundur: Hví er þér Eiríks von | heldr en annara konunga? Ódin: því at mörgu landi | hann hefir mæki ruðit, | ok blóðokt sverð borit. Sigmundur: Hví namþú hann sigri þá, | er þér þótti hann snjallr vera? (Lex. Mythol.

p. 784); it. ex Hund. 2, 27, þeir merkt hafa | á Móins r., | at hug hafa | hjor at bregða. | Ero hildingar | hælztí snjallir. Snjallr konungur, síklingr, drottinn, njótr veg-jóta, ÓH. 47, 1; F. X 378; F. VI 51, 2; 420, 1; ÓH. 16, 3; 182, 7; snjalla jöfra, acc. pl., ÓT. 123, 2; s. gramr, ÓH. 240, 3; s. seimþreytir, SE. I 644, 1; s. í seisi animosus in sedili (scanno), Æd. 15. In prosa ponitur ut synon. τὸ hugþrúðr: snjallari en geit edr hugþrúðari en meri, GhM. II 391, not. 7. — 2) *eximius, excellens, præstans*: *epith. dei*, s. sólar stólkonungur, Ód. 2; þrenning hins snjalla allsráðanda guðs, G. 1; við snjallan vörð Grikkja ok Garða, SE. I 450, 2; cum gen., s. manndáða virtutibus excellens, Selk. 8; hyggu s. prudentia excellens, Plac. 12; sic et dýrðar s., bððvar s., hafvita s., auro (liberalitate) præstans, ÓT. 128, 2. — 3) *voce clara et liquida præditus; disertus*; vide snjallmæltr. Hinc pros., s. í máli, ÓH. c. 3; tala snjallt, ÓH. c. 35; Y. c. 6. — 4) *in compositis*: alsnjallr, bððvarsnjallr, dáðsnjallr, dýrðarsnjallr, forsnjallr, gedðsnjallr, haugsnjallr, hauksnjallr, hjaldrsnjallr, hugsnjallr, jafnsnjallr, lifsnjallr, lofsnjallr, margsnjallr, orðsnjallr, ósnjallr, vigsnjallr, þingsnjallr, þreksnjallr.

SNJALLRÁÐR, adj., *consilio valens, consilii plenus* (snjallr, ráð), SE. I 320, 5; Ha. 293, 4. Hinc snjallræði, n., *consilium præstantissimum, optimum*, ÓH. c. 69. 145. 212.

SNJÁR, m., *nix*, vide dígulsnjár.

SNJÓA (-ar, að, at), *impers.*, *ningere* (snjórr); ex verbo irreg. snjóa, *id.*, est 3. s. præs., snýr, *ningit* (ut týr a tjóða): snýr á Svölunir váro nix decidit in terram, HS. 17; cum dat., sóknar hagli snýr á ógnar áru, grando pugna nivis instar decidit in præliatores, SE. I 676, 2; pers., hagl snýr á heiðar, grando in saltus decidit, Sturl. 4, 31, 1, nix hagl h. l. sit dat. apocop. pro hagli.

SNJÓHVÍTR, adj., *nivis instar candidus* (snjórr, hvítr): snjóhvít dúfa, Gd. 13 (Sturl. 3, 8). — 2) *præ timore pallidus*, Sturl. 3, 20, 1.

SNJÓLAND, n., *terra nivis, id. qu. Snæland, Islandia*, Gdþ 15 (F. I 235).

SNJÓR, m., *nix* (Angl. snow); dat. snjófi, Vegtk. 10.

SNÖGGR, adj., *celer*: s. verki carmen celere, G. 8 (dat. s., snöggum). — 2) *superficie non villosa, brevibus pilis, curta lanugine*: s. belgr bulga depilis, Ísl. I 208, 1; St. 18, 1 (acc. s., snöggvan).

SNÓKR, m., *anguis* (=snákr): s. dynkróka, dynlóka, anguis unguum, plumarum, corvus, Ha. 321, 1; F. X 129.

SNÓPA (-i, ta), *tædiosum hæere aliquo loco*: sitr ok snópir, Hæcan. 33; snauðr mun ek snópa, FR. III 12.

SNOPPA, f., *labium bestiarum (equorum, ovium)*, vide hýsnoppa.

SNÖR, snör, f., *nurus* (Germ. ant. snuor; AS. snoru, f., *id.*): snor heitir sonarkvon, SE. I 538; Gkv. 17; kann nipt við snör skipta, SE. II 491, 2. — 2) *snör, rustica*, Rm. 20, forte fem. a snarr, unde et skaptsnær.

SNORÐR, *id. qu. snærd* (*Dan. Snor*), vide jelsnörðr.

SNÖS, *f., prominentia rupis, rupes prominens* (nös, præfixo s): ægis snásir promontoria in mare procurrentia, rupes maritimæ, *Ar. Hjörl.* 6, 3. *Pros.*, bergsnös, *prominentia petrae*, *Eg.* 60; *Gullþ.* 4: bergsnös nokkur gekk fram við skjóinn allt fyrir fússinn — þeir höfðu þar tjald hjá snösinni.

SNÓT, *f., femina: snótir heita þær, er ordnæfrar eru*, *SE. I* 536, i. e. *lepidæ in dictis, facietæ, itaque a snotr; ibid.* 558, 1; *Ghv.* 20; *dat. s., snótu, FR. I* 247, 2; *gen. s., snótar, sed anom. danskrar snótu, G.* 32 (*F. V* 359), *quasi a snóta; snótar úlfir, ylgr, raptor virginis (Idunnæ), Thjassius, SE. I* 306, 2; 492, 2; jöru s. femina pugna, bellona, mót jöru snóta *conventus bellonarum, pugna, Isl. II* 353; sverða s. puella ensium, bellona, *it. pugna, F. III* 12, 2; Hæðins s. amica Hæðinis, Hilda, mót Hæðins snótar, pugna, vide mótrunnr, *Grett.* 49, 1; jótuns s. femina gigas, j. snótar leiði ventus gigantidis, animus, *Korm.* 3, 1; býr snótar oppidum vel territorium femina, *F. VI* 133, *incertum cujus aut quod. — 2) rustica, Rm.* 22.

SNOTR, *adj., sapiens et elegans; quas duas notiones distinguit SE. I* 116: Snotra, hon er vitr oc látrpvd, af hennar heiti er kallat snotr kona eða karlmaþr, sá er vitr maðr er (sá er hótlátr er, *Cod. Worm.*), ubi látrpvd et hótlátr est is, qui pulchrum et decentem motum corporis gestumque ostendit. Sic et *FR. III* 7: ek heiti Snotra, hefi ek því þat nafn, at ek þóttu visust allra vor. 1) sapiens, *Hávam.* 5. 24. 54. 55. 56. 95; *Vafþr.* 7; prudens, snotra lýða (*gen. pl.*) prudentium virorum, hominum, *Plac.* 31; snotrum ýtum, *SE. I* 652, 2; peritus, s. sunds nandi peritus, *ÓT.* 129; snotrir víkingar, periti, *SE. I* 296, 1. *Pros.*, *Sturl.* 9, 28, malo sensu, callidus, astutus, vafer: lögðu menn á þat ei fullan trúnað, er hann (Björn) sagði, því Björn var nokkut snotr ok svá nokkut grályndr kallaðr (*AS.*, snoter, sapiens, vordsnotor = orðsnotr, orðviss). — 2) elegans, lepidus, honestus: s. mæ, *ÓH.* 50, 2. — 3) in compositis: alsnotr, margsnotr, meðalsnotr, ósnotr, ráðsnotr.

SNOTRA, *f., Snotra, dea Asis, SE. I* 116. 556, 2.

SNOTRA, *f., inter armamenta vel partes navis recensetur, SE. I* 583, 1; *II* 481. 565. 624. Idem valet vox húsasnotra, *AA. p.* 74; *GhM.* I 254; priori loco vertitur „purgatrix ædium (scopæ)”, posteriori, *Dan.* Huspryder (ornatrix ædium). Vide quæ de hac voce, cujus vera significatio adhuc incerta est, disputata sunt in *GhM.* I 279 et *AA. p.* 441. not. c. Húsasnotra ad armamenta navalia, eaque grandiora, pertinuisse, sequi videtur ex *FR. II* 210: þeir sigla nú fyrir land fram. Svá berr til at veðr bægir þeim, ok halda þeir at ey einni, er heitir Sámsey. Þar eru vogar þeir, er heita Munarvogar. Þeir leggja skip sin í lægi, ok tjalda yfir þær; en þat hefir at gengit um daginn á skipi Odds, at

húsasnotra hefir í sundr gengit (at hnísa hefir gengit af, *M*). En er morgun kemr, gánza þeir á land upp, Oddr ok Hjálmarr, at höggva þær efniræ. Non statim concludi potest, húsasnotra idem esse atque hnísa, quod hodie usurpatur de trabecula, quæ carinam (τρίκιν) cum prora (στρίξα) conjungit; sed ex tota narratione apparet, fuisse aliquid ex armamentis navalibus ad usum necessariis. Quid vero significaverit, ne quidem adhuc latet, neque satis præsidii adfert *Angl.* suotter, quod respondere videtur nostro rakki (*v. supra*), neque ipsa compositio vocis in liquido esse videtur, fieri enim potest, ut húsá, pars prior vocis, non sit *gen. plur. ad hús*, cum possit esse *gen. sing. ignotæ vocis húsí, m.* (nam quomodo intelligi possunt *FR. II* 37, viltu enn tjalda húsá, æm heima?).

SNÖÐIR, *m., SE. I* 686, 2 *sec. Cod. Reg., in appell. snöðir seima missor auri, distributor, largitor divitiarum, princeps liberalis, cohærere videtur cum verbo snyðja in signif. transit., incitare, in cursum conjicere, accelerare. Ed. Holm. habet sneiðir a sneiða.*

SNÚA (sný; snæra, snöra, sneyra; snúit), *vertere, convertere; torquere, contorquere; flectere; construitur cum acc. et dat. 1) cum acc., snéri streng nervum contorquebat, Rm.* 25; snéro örlogþátto torserunt (nerunt) fila fatalia, *Hund.* 1, 3; snæra vígbönd funes letales torquere, *Vsp.* 28 *sec. membr.* 544. — 2) cum dat., *vertere, flectere: sný ek hennar öllum sefa ejus voluntatem penitus inverto, Hávam.* 164; aldar gipt snéri á hann auðnu hveli fortuna humana fatalem rotam in (adversus) eum convertit, *Ha.* 199, 3; ek snýr (=sný) engu háði í Víðurs feng nullam carrillationem carmini intermisceo, *SE. I* 250, 3. — 3) *pass., jormungand snýr torquet se, volutatur, Vsp.* 44; snúiz út or eldi eripite vosmet ipsos ex incendio, *FR. II* 44, 4; gjálfdráfr snúriz or hendi Rán (*dat.*) navis erepta est e manibus Rana, *Hund.* 1, 27; (ár) snúiz til heljar flumina vertant se deorsum, *Grg.* 8; sefi snúiz þeim til sáttá animus eorum ad pacem convertatur, *Grg.* 9; imper. *pass.* snúztu, *converte te, ad meliorem frugem redi, Lb.* 45. *Part. pass.* snúinn tortus, conversus, *it. animo propenso in aliquem, favens alicui: ek frá gumna snúna þær audíci homines propenso in te animo fuisse, in partes tuas transiisse, Me.* 3, 2 (*F. VII* 284, 2), *rectius, ut nunc pulo, a verbo snúna, qu. v. In prosa plenius, snúinn á líðveizlu við e-n, Sturl.* 4, 26; snúinn til vinátto við e-n, *ÓH. c.* 65; snúinn til fégirni, *ÓH. c.* 196 (*F. V* 35). *In compass.: elsnúinn, hard-snúinn, kappsnúinn.*

SNUDDU, 3. *pl. impf. verbi snyðja.*

SNUGGA, *verb., celeriter se convertere (snöðger): s. Heljar til se ad Helam convertere, Skf.* 27, *sec. interpr. Huc pertinet at snugga til e-s, expectare aliquid, ex Stjórn: stefnir Heródes þing ok letr þar upplesa bréf þau. er á var settarejörð Rómverja, ok Judæi skyldu ekki þurfa til þess at snugga, at nokkurntíma komi undir þá konungdómriinn.*

Lex. B. Hald., hēr snuggar, impers., ventus fremit, conf. *Shl. VII 21. not. 2.* — *Norc.*, snygge et snugge sæg, festinare; *Spec.*, snugga, parasitum agere.

SNÚNA (-aða, at), evenire, cedere, vertere, bene vel male (snúinn a snúa): hversu snúnupu yðr konor yðrar, quam commode vobis evenere? *Harbl. 16*; hve mun æfi snúna Sigurði, quomodo vertet æcum Sigurdo? *Sk. 1, 6. Intrans.*, þér hefir snúnat at vinna linns lönd, tibi prospere cessit aurum parare, in auro comparando prospera fortuna usus es, *ÖH. 12, 1*; ek frá þér snúna gíeitt (*adv.*), audiui te prospera fortuna usum esse, *Me. 3, 2 (F. VII 284, 2)*; hve þætti far snúnat quomodo carmen succedat, quem successum carmen sit habiturum, quomodo probetur auditoribus, *Lv. 43*.

SNÚNAÐR, *m.*, fortuna, lucrum, emolumentum (snúna): þat var landi snúnaðr id reipublicæ emolumento fuit, *ÖT. 16, 1*.

SNÚÐA (-aða, at), accelerare, properare, *act.*, cum *dat.* hugprúðr varga nistir lét snúðat fóru vestr iter occidentem versus properavit, *F. VII 40 (Cod. Fris. col. 230, 26)*. *Verb. neutr. est* snyðja.

SNÚÐIGR, *adj.*, celer, volubilis (snúa): s. steinn lapis volubilis, de lapide molari, slúngu, slöngþvsnúðra steini, circumgegnunt, contorsimus volubilem lapidem, *SE. I 378, 4; 384, 2. Neutr. snúðigt, celeriter; broddr fló s., Mb. 11, 1*.

SNÚÐR, *m.*, mutatio, commutatio, conversio (snúa), *gen.* snúðar: s. mála rerum conversio, commutatio, *Mg. 17, 10. — 2)* lucrum, emolumentum (*Sks. p. 251. 266*); þat er minn snúðr id mihi lucro est, *Hh. 83 (F. VI 403, 1)*; slíkt ráð er til snúðar talis conditio uzoria prosperitatem pollicetur, tale connubium felix evadet, *Htd. 12, 1. Vide compos.: fessnúðr. — 3)* venter, volumen uteri, graviditas: beiddiz illra orða um snúð röndin borða verbis male ominatis semina graviditatem expoposcit, optavit, *Sturl. 5, 48, 1*.

SNÚÐULA, *adv. contr. ex* snúðuliga, celeriter, vide allsnúðula.

SNÝR, 3. *s. præ. ind. a* snjóa. — 2) 1. *s. præ. ind. act.*, addito *r*, a snúa, *SE. I 250, 3*.

SNYRTIDRENGR, *m.*, vir ornatus, splendidus in cultu (*vide Lex. B. Hald. sub snirti*): in plur. snyrtidrengir, *voc.*, *FR. II 44, 4*; *dat. pl. Merl. 1, 36*; *gen. pl. Jd. 38; FR. II 309, 3*.

SNYRTIFREYJA, *f.*, dea ornans, poliens, splendidum reddens (snyrta, polire, purgare, ornare; Freyja): s. gándis vángs politríx, samíatríx auri, mulier, *Korm. 8, 3*.

SNYRTIGÁTT, *f.*, pinus ornans (snyrta, gátt): s. bláfeldar ancilla atro pallio induta, *GS. 16*.

SNYRTIGERÐR, *f.*, dea clarum reddens (snyrta, Gerðr): s. sverðmanns dea, quæ bellatorem clarum reddit, bellona (*Hilda*), mār sverðmanns snyrtigerðar, larus bellonæ, corvus v. aquila, *F. XI 187, 2*.

SNYRTIGRUNÐ, *f.*, Tellus purgans (snyrta,

grund): s. sága purgatríx vasorum lactariorum, femina, *Korm. 3, 6*.

SNYRTIMAÐR, *m.*, vir splendidus in cultu (snyrta, maðr), *SE. I 532; II 465. 547. 610: plur.*, snyrtimenn, *Jd. 15*.

SNYRTIMÓT, *n.*, conventus honorificus, gloriosus, clarum reddens hominem (snyrta, mótt): s. sökkva gloriosus cum hoste congressus, pugna, *Korm. 21, 1, prope accedit ad Homericum μάχη खुδιάνειρα*.

SNYRTIR, *m.*, qui polit, splendidum reddit (snyrta): s. bauza, hjörva, qui annulos, gladios (usu) splendidos reddit, vir liberalis, bellicosus, *G. 46 (ubi gen. s., snyrtis)*, *F. II 275. Vide compos.: hring snyrtir. — 2)* gladius, *SE. 563, 2. 567, 2; II 476—77. 559—60. 619—20*; sóknþjartar scar snyrtir (sverð nefni ec svá) ferðir, *HR. 67*; rjóða snyrtis egg, *HR. 79. Secundum Saxonem, ed. Steph. p. 36, 20 in Bjarkamalis, Snyrtir fuit gladius Germanicus, Bjarkio possessus, idem qui Laufi (Saxoni Lovi, p. 31): „Teutonico certe qui Snyrtir dicitur ense”*.

SNÝTA (-ti, ita, ti), emungere (*Dan. Snot, mucus*). *Metaph.*, láta e-n snyta blóði, facere, ut quis sanguinem emungat, i. e. aliquem letali vulnere adficere, *FR. II 320, 1*; absol. snytt hefir þú sífjúngum tu propinquis (sanguinem) emunxisti, *Am. 81*.

SNÝTA, *f.*, homuncio, vappa: vesælar snyttur, *FR. II 550, 1*.

SNÝTJAZ, *verb.*, pigrum, segnem esse, pigrescere, segnescere (snýta, forte cogn. Germ. schnüde), *id. qu. letjaz, v. l. 2, F. V 176, 1, unde forte depravata allera v. l. snytraz, ibid.*

SNYTRIR, *m.*, qui humanitate et bonis artibus ornat, excolit, cultor, excultor, a v. snotra, snytra, pulchrum, mundum, tersum facere, it. bonis artibus instruere, unde proverb. seint er afslapa at snotra (snytra), sero factus ad humanitatem excolitur, bonis artibus instruitur, *FR. III 585, v. l. 1. Hinc þjóðar snytrir excultor populi, rex, HS. 15; hapta s. excultor deorum, Odin, SE. I 308, 1 (I 470, 1), ubi in voc. est.*

SNÝÐJA, *verb. intr.*, festinare, properare; occurrit tantum *pres. infin. et part.*, et 3. *pl. impf.* snúddu: úngur jarl lætr snekkjur snyðja á Manar hlekk facit liburnas in mare ruere, i. e. celeriter naves deducit in mare, *SE. I 694, 1*; sic et legendum *FR. II 172, v. l. 1*, ek lét bræddan byrjar sóta snyðja or Sogni: it. *Isl. II 362, randa rýðendr! látum valreyndan (gladium cædibus exploratum) snyðja i ben, clipeorum rubefactores! faciamus gladium in vulnera ruere, i. e. extemplo vulnera gladiis infligamus. Part. in prosa occurrit, Vd. mscr. cap. 50, sec. Cod. 559; hann (Jökull) fór snyðjandi at leita Þórólfs. Impf., slög snúddu tela volabant, *Mb. 11, 1. Metro repugnante Cod. Flat., Ha. 293, 1, exhibet: víða snúddu vísa ferðar veglie flaust passim ruebant splendide naves regionum satellitum.**

SQ, *adv.*, sic, vide su et sogðr.

SÓA (sæ, sera, sóit et sóat), duplicem

habet significatum: 1) serere, vide supra ser, seri; it. in prosa, Rölfr seri gullino R. aurum disseminavit, Y. 33; hon seri því um gammann stravit, sparsit, H. c. 34 (F. I 9); Óll. c. 113 (F. IV 301), quo sensu cum dat. construitur; c. acc., conserere, bendr sero jarðir sínar, ÓT. c. 16 (F. I 92). — 2. a) consumere, profundere, in infn. et sup.: veizlu, hve sóa skal, nosti, quomodo consumendum sit, Hávam. 117; vide ofsóit. — b) perdere, interficere, e medio tollere: þá er árgrjörn Svía kind skyldi of sóa Jóta dólgi cum annonæ cupida Scionum progenies hostem Jotorum e medio tollerit, Y. 18; eðr hefði honum Suttúngr of sóit an illum S. e medio sustulisset, Hávam. 110; at Sýslo kind hefði of sóat Yngvari incolæ Osilæ Yngvarem e medio sustulisse, Y. 36; AR. I 261, 2. In signif. 2 a serius formatum sóa (-aða, at); in 1. sá (sái, sáða, sáð), utrumque hodie in usu.

SOFA (sef, svaf, sofi), dormire; er um morzin sefr qui matutinus dormit, Hávam. 58; ek svaf, Am. 77; part. præs., sofandi maðr, Hávam. 59; perf., sáldrótt um sofin familia consopita, somno oppressa, Hávam. 101. Sofa lið: a) vitam somno transigere, Ghv. 2; b) quietum vitam agere, Bk. 2, 11; c) vitam finire, mori, Bk. 2, 56. Metaph., de rebus inanimatis, quiescere, tacere: nē halar hvælvölur markar sváfu neque lubrica, rotunda campi ossa (lapides) quiescebant, i. e. aut ferebantur rapiditate fluminis, aut non tacebant, i. e. sonuerunt baculis percussa, SE. I 294, 2; mun eigi Ásmundi öll vo sofa non Ásmundus omni periculo vacabit, FR. II 47, 1. Sic in prosa, Eb. 31: þat er ok mest ván, at ek sæki þik eigi optar at málum, ok sofi yðr þó eigi öll vá, héraðsmönnum (Ghm. I 624).

SOFIR, m., qui sopit, qui quietum reddit (i. e. sofir id. qu. sælfr): hlenna s., oppressor raptorum, rez, Hh. 96, 2.

SOFIR, m., gladius (qs. occisor, a sæfa): sofis sveiti sudor gladii, sanguis, SE. I 668, 1.

SOFNA (-aða, at), obdormiscere, somno opprimi (sofa): G. 44; Vigagl. 21, 1; Rm. 6; Mund. 2, 45; Völk. 11. Perf. hist., ek hefi sofnat: plusqupf. hist., ek hafða sofnat; perf. exactum, ek em sofnadr, plusqu. ek var sofnadr, Bk. 1, 2; 2, 22.

SOG, n., sentina, it. infima pars navis, carina: sog skilja brönn carinæ dividunt undam, SE. I 632, 1 (Félag. 9, 22).

SÖGLI, n., deric. a sögull, in compos., bersögli (hodie sannsögli, veritas, veracitas).

SÖGN, m., mare, id. qu. sogr (n=r, ut vatn. dogn=vatr, dogr): sára s. mare vulnerum, sanguis, mār sára sögnis larus sanguinis, corrus, vide mágrennir, Sie. 20, 1 (F. VII 235, 1), conf. fjörðr. — 2) sinus Norvegiæ, sinus Sognicus in dioecesi Bergensi, SE. II 493; masc. genus apparet ex F. IX 428, ubi Sogn hálfan; it. provincia Norvegiæ circa sinum Sognicum; gramr Sogns rez Norvegicus, Hh. 65, 5.

SÖGN, f., narratio, expositio (ægja): Merl. 1, 63; hin beiska sögn bóls æcerba

narratio rerum tristium, Skáldh. 6, 1. — b) oratio, oppos. þögn, silentium, Bk. 1, 20; sermo: sagnir Jötuns (=jötna mál), aurum (conf. SE. I 214), sagnendr jötuns sagna, viri, F. II 219, 2. — c) mandatum: sækja með sagnir síklinga principum mandata perferre, ÓH. 92, 10. — 2) agmen, cætus, multitudo, inpr. in plur.: bragna sagnir agmina viorum, oddviti bragna sagna dux militum, rez, SE. I 674, 1; skipa sagnir cætus navium, navigatores, viri, SE. I 634, 1; F. VI 439, 2; sagna hrærir, sviptir, ductor agminum, de Lokio, SE. I 312, 2, 292, 2; sagnendr sagna rectores agminum, Asæ, SE. I 306, 2 (192, 2). b) sing., coll. viri, SE. I 560, 1, vide et asksögn; spec., septem viri, SE. I 532. — 3) vide composita: asksögn, bekksagnir, forsögn, leiðsögn, skæðasagnir (Pros., skipsögn nautá, ÓT. c. 104; ÓH. c. 145).

SOGNIR, m., qui suget, libit, haurit, deric. a sjúga; in compos.: motsognir, mod-sognir.

SOGÖRT, n., sic factum (so=svo, gjört a gjöra): at sogöro re sic comparata, constituta, Sk. 1, 24, 40. Pros., sogurt, res in præsentī statu, Nj. 93 inít., söggurt, id., Ólk. p. 36; sogort, id., Nj. Vers. lat. p. 260 v. l. i; sogört, SE. II 34.

SOGR, m., mare, id. qu. sogr (o=u), SE. I 326, 4; SE. msc. pro sægr (ed. Holm. 187, 2). — 2) ignis, in compos., bensogr, conf. sokr.

SOGSAMI, m., mare, (qs. vorticatum, sog-samr, adj., a sog, n., vortex), SE. I 574, 1; II 479, 622 (II 562 sogsa . . e).

SÖGUKVÆÐI, n., carmen historicum (saga, kvæði), Jd. 4, id. qu. söguljóð, Hkr. prolog. inít.

SÖGULL, adj., loquax, loquaculus (saga), Eg. 31, 2; in compos.: illisögull (et hod., sannsögull veridicus).

SÖGVÍSS, adj., qui semper aliquid referre habet (saga, viss), Hugsin. 19, 5.

SÖIT, sup., verbi sóa, vide et ofsóit.

SÖK, f., plur. sakar: 1) id. qu. sök, accusatio; oppugnatio, pugna: sakar afl vires pugnando idoneæ, Sonart. 9; saka snit femina pugnatrix, virgo bellipotens, Bellona, Höfuðl. 16. — b) vis, noxa, damnum: til saka, noxiæ, damnose, ita ut vis fiat, FR. I 475, 1, conf. frændsækja vis propinquo illata, cædes cognati. — c) injuria: reka sverði um þá sök eam injuriam gladio vindicare, Sonart. 8; sækja sök injuriam persequi (jure vel armis), Am. 99; gjöra sakar injurias facere, Bk. 1, 22 (Vigagl. c. 15); um bróður sök ob fratrem injuriam, Bk. 2, 36. — d) lis, controversia, contentio: lögja sakar contentiones suppressimere, Vsp. 58; lites deponere, ÓH. 92, 18; svæfa sakar sopire lites, Grm. 15; við sökum ok sorgum aduersus controversias et agridudes, Hávam. 119. — e) causa: sök til himna dýrðar causa cælestis gloriæ, Lil. 14 (ratio: sú er sök til þess, at gull er kallat otregjóld, SE. I 352); minni sakar causæ minoræ, Am. 67; um ora sök nostra causa, Bk. 2, 48; of þina sök tua causa, Korm. 9; um sakar þínar, id., Hund. 1, 35; hinc dat. pl. sökum (subint. fyrir r. af), ut præpos. c.

gen., ob, propter, sökum spærar herfarar propter subitam incursionem, *ÖH.* 159, 1 (sic fyrir sökum aldrs, *elli*, *Vigagl.* c. 12. 28). — f) res, negotium: hvaðan sakar gærduz ratio rei, *Hund.* 2, 8; dæma um sakar de negotiis loqui, *Sk.* 1, 29. — 2) in compos.: harmsök, vigsök.

SOKIÁLFR, m., i. e. sökiálfr, oppugnator (sökja=sækja, álfr), *Cod. Reg. SE.* I 234, 2, vide sökiálfr.

SOKIR, m., i. e. sökir, id. qu. sækir: s. leygs præliator, vir, *Fbr.* 17.

SÖKJA, i. e. sökja, id. qu. sækja petere: s. þeir escas adquirere, *Hjmk.* 17.

SÖKK, n., demersio: fley var búið at sökkvi (dat.), navis in eo erat, ut pessum sideret, submergeretur, *Skálðh.* 4, 24. — 2) Ad. 8; *SE.* II 499, 7, sökk svartleit (sámleit), n. pl., in loco haud expedito. *G. Magnæus* construit: svartleit sökk síðra brúna týru fylgdu (þ: því hattstauði), „nigricolores gurgites promissorum superciliorum languida lampadis uná sequebantur”; secundum quam rationem síðra brúna týra, promissorum superciliorum facula, foret oculus (sed oculos exprimere debuisset poeta), cujus nigri-colores gurgites quid sint, sic explicat *Magnæus*: „alludit poeta ad oculos alle in caput depressos, et visu languidos, vel a pilis imminuentium superciliorum opacatos vel inumbratos. Porro ab aquis denominat oculos, propter humores, quibus innatat pupilla, et qui ei pro speculo sunt”. Sed historia nusquam puto memorat, *Egillum* fuisse κολλώδαιμον, neque vitio oculorum laborasse tum, quum Redemptionem capitis composuit, vide *Eg.* p. 304—5, ubi externa *Egillis* species describitur: quare convenientius putarim, per sökk síðra brúna týru, gurgites vel voragines oculi, intelligi ipsas pupillas, sed displicet sing. týru, ubi de oculis, non oculo, sermo est. Puto itaque vocem sökk, n., et sog, quod quædam *Eddæ* exemplaria exhibere testatur *G. Magnæus*, h. l. quoad sensum pertinere ad sogr et soki, in vocibus cempos. bensogr, m., gladius (etiam bensikr), versoki, m., aurum, ubi sogr, soki, sikr, ignem vel luminis aliquam speciem puto significare, tum svartleit sökk síðra brúna, nigricantia lumina promissorum superciliorum sunt simpliciter nigricantes oculi, =svart-brúnar sjónir, *Eg.* 64, 2; týra vero de calvo capite accipiendum erit. Non prætereunda est interpretatio *Raskii* in *Anvis.* t. I. sl. p. 260, en tíru — brúna, *Sec.*: með gálfvan fóljde de síða ógonbryns svarta sjóar, quo loco *Raskius* suscepit lectionem sog, et tíra veritil munus, donum.

SÖKK, f., id. qu. sök 1 a, e, vide sökkspennir, sökkverinjótr, sökkvi. Hinc sökkva víðir pugnatores, viri, *Selk.* 3, cfr. sök 1 a.

SÖKKDALIR, m., pl., valles depressæ (sökk, sökkva; dalr): s. Surts ralles depressæ gigantis, valles et antra, in quibus *Sutthungus*, mulsi poetici possessor et custos, habitavit, *SE.* I 242, 4.

SÖKKI, m., inimicus, hostis, adversarius, id. qu. sökkvi: sökki Sveins adversarius

Sveinis (*Estrithir*), de rege *Magno Bono*, *F.* VI 22, 3.

SÖKKMÍMIR, m., nomen gigantis, *Grm.* 49. — 2) gigas, *Wchart.* *SE.* I 551 v. l. 2. Vide sekmímír, sökmímír.

SÖKKSPENNIR, m., pugnam (sökk=sök) aut hostes (sökkvi) urgens (spennir), præliator, bellator, lectio membr. E, *Hg.* 31, 1 pro svipkennir.

SÖKKVA (sökk, sökk, sökkít), pessum sidere, aquis submergi, de terra (bjóð) in aquis (ocean)o subsidente, *Korm.* 19, 8; (menn) sukku niðraf náðri, e *Serpente* (longo) progressi in aquas, submerci sunt, *ÓT.* 125. *Perf.* particip. sökkinn, submersus: menn drukkuðu sökkinn submersi periere, *Hh.* 88, 1 (*F.* VI 408, 1); sökkít lík corpus submersum, *F.* VI 140, 2.

SÖKKVA (sökkvi, sökta, sökt), demergere, submergere, cum dat.; s. trölí, monstrum giganteum in ierræ viscera demergere, *Selk.* 14.

SÖKKVABEKKR, m., palatium *Ságæ*, *Grm.* 7; *SE.* I 114 (sökk locus depressus, bekkir, conf. fensalir).

SÖKKVERINJÓTR, m., qui causam defendit (sökk=sök, verinjótr): sökkverinjótr Búa Buí causam defendentes, assecle Buí, *Buiani*, *F.* XI 137 v. l. 2 (conf. *ShI.* XI 121); sökkverinjótr idem est atque pros. sakarverjandi, ut sökvorn (pro sakar vörn), *Nj.* 143.

SÖKKVI, m., inimicus, hostis, adversarius, *SE.* II 497; II 465. 611 (in II 518 tantum cernitur . . ckvi): bróðra s. hostis fratrum, de *Eriko Blodaxa*, *Eg.* 59; snyrtimót sökkva gloriosus congressus cum hoste, pugna, *Korm.* 21, 1 (a sökk=sök, sök, ergo =sækjandi, sækir, oppugnator, oppressor), cf. sekví.

SÖKKVI, m., auctor, arbiter (sökk=sök, e): s. sunnu sætrs, arbiter, creator cæli, deus, *Ílas.* 49.

SÖKKVIR, m., inimicus, hostis, adversarius, *SE.* I 536; II 465. 548 (II 611 prave slauckir), id. qu. sökkvi; in appell. virorum, *SE.* II 498; sveima s. inimicus pugnatum, vir imbellis, *Hallsfr.* sec. membr. 132; s. straums sólar inimicus auri, vir liberalis, *G.* 28 (*Hkr.*); s. Rinar sólar, id. *ÖH.* 92, 16 (*AR.* I 328, 2); s. sundeims, id., *Ag* (*Finnar Gilss.*); samþukkja s. hostis concordia, aurum, *SE.* I 654, 2, ubi dat. sökkvi. — 2) qui deprimit (sökkva): s. troga, qui vascula (lactaria) in aquam deponit, ut densentur et purgantur, vir ignavus, cui opera muliebria curæ sunt, *F.* II 9.

SÖKMÍMIR, m., gigas, id. qu. sökkmímír, *SE.* II 471: salbjartir þeirra sökmímirs splendida cædes gigantum, saxum, *Y* 15 (*AR.* I 259).

SÖKMIDLENDR, m. pl., causas (lites, controversias) dirimentes, decernentes, viri (sök, miðla), *Y.* 49.

SÖKN, f., actio causæ (sækja): sækir söknar actor causæ, de *Thorbjörne Crasso*, qui *Thorarini* diem dixerat, *Eb.* 18, 2. — b) oppugnatio, aggressio: veita sökn at e-m adoriri quem, *ÖH.* 47, 1. — c) pugna, prælium, *SE.* I 563, 1; II 475. 559. 619; I 438, 2;

ÓH. 186, 2; 218, 3; 224; G. 41; dvelja s. differre pugnam, Ílh. 35, 3; eiga s. committere, facere p., Mh. 12, 2; guð ræðr sókn ok sigri, Si. 24; til sóknar in prælium, ÓH. 21, 2; sóknun in pugna, ÓH. 248, 2; s. bar saman pugna commissa est, μάχη συνέστη, Hund. 2, 9; vinna s. facere pugnam, H. 22; skapa s. sverðum, Am. 49. Sóknar hagi grando prælii, nimbus telorum, SE. I 676, 2; sóknar (sókn) gífr gigantis prælii, securis, it. telum, Ha. 286, 2; sóknar naðr serpens pugna, hasta, gladius, SE. I 606, 1, álfr, njörðr, yggj sóknar, præliator, bellator, SE. I 372, 2; ÓH. 41, 2; Ílh. 100. — 2) conventus: þriðja sókn conventus Thridii (Odinis), pugna, Eb. 19, 3, ut Fjölnis þing, þröttar þing. Sic Eb. I. c. legendum puto, non þriðju, non enim ter, sed bis, pugnaverant. — 3) cætus, agmen, id. qu. sögn, vide skipsókn. Hinc Ed. Lötvas.: snýr á sókn dreyra sveita glóðheitum, i. e. glóðheitum dreyra snýr á sveita sókn, fervidus sanguis nris instar decidit in agmina virorum. — Spec., septemdecim viri, SE. I 532. — 4) in compositis, vide: atsókn, heim-sókn, hjarlókn, skipsókn.

SÓKNARHVATR, adj., bellicosus (sókn, hvatr), id. qu. sóknhvatr, F. VII 327, 2; Fsk. 37, 4.

SÓKNARSTRÁNGR, adj., id. qu. sóknstránger, absol. de rege bellicosus, Ha. 286, 1.

SÓKNBÁRA, f., unda prælii, sanguis (sókn, bára), HR. 66, ubi lege: söcnbáro gat sára sárvöndr þvegít árar, i. e. sárvöndr gat þvegít sára árar (i) söcnbáro, virga prælii (ensis) lavit remos vulnere (gladios) sanguine.

SÓKNBJARTR, adj., prælio splendidus (sókn, bjatr), vel virtute bellica illustris: sóknbjartar ferðir, agmina (militum) in prælio (armis) splendidissima, HR. 67.

SÓKNBRÁÐR, adj., promptus in pugnam (sókn, bráðr), G. 12; Rekst. 3.

SÓKNDEILANDI, m., præliator, vir (sókn, deila), Gdþ. 58.

SÓKNDEILIR, m., puginator, vir (sókn, deilir), Has. 24, ubi sókndeilir est dat. sing., de prædone.

SÓKNDJARFR, adj., audax in pugna (sókn, djarfr), F. VI 26, 2; audax ad invadendum, de canibus, Fjölsm. 16, ubi v. l. sökðjarfr, id.

SÓKNEFNANDI, m., prælium instituens, committens, præliator, vir (sókn, efna), Ísl. 17.

SÓKNFÚSS, adj., cupidus pugnae (sókn, fúss), (F. VII 336, 2); Sie. 2, 2.

SÓKNÆÐIR, m., incitor pugnae, pugnam ciens, bellator (sókn, æðir), Ha. 310, 1.

SÓKNGÍFR, n., gigantis pugnae, securis, vel noxa præliaris, telum (sókn, gífr): sendir sóknigífrs missor teli, puginator, vir, RS. 10, ubi alii sökigífrs, id., a sök = sókn.

SÓKNHARÐR, adj., in pugna acer (sókn, harðr), SE. I 622, 1; pros. F. III 17.

SÓKNHEGGR, m., arbutus pugnae (sókn, hegg), præliator, bellator, Hg. 8.

SÓKNHERÐIR, m., impetum ciens (sókn, herðir): sverða s. bellator, Martem ciens, u

sverða sókn impetus gladiatorum, pugna, F. VI 436, 1.

SÓKNHÖTTR, m., pileus pugnae, galea (sókn, hött): svell sóknhattar glacies galeæ, gladius, Hg. 9, vide svellrjóðr.

SÓKNHVATR, adj., alacer in pugna, promptus ad pugnam, animosus, bellicosus (sókn, hvatr), Ha. 318, 1 (sóknhvatr, aut id., duplicato t, aut ad pugnam incitatus, a hvetja, F. X 121, 1).

SÓKNMÍMR, m., *gigas, SE. II 554, pro sekmmír.

SÓKNÖRR, adj., promptus ad pugnandum (sókn, örr, SE. I 456; F. VI 435).

SÓKNÖÐR, v. söknuðr.

SÓKNRÝRIR, m., consumtor, profligator agminis (sókn 3, rýrir): hauðmens s. profligator agminis maritimi (piratarum), insignis bellator maritimus, Nj. 78, 2.

SÓKNSTÆRIR, m., accendens, ciens pugnam, præliator, bellator (sókn, stærir), Mg. 36, 3.

SÓKNSTERKR, adj., fortis in pugna (sókn, sterkr), G. 8 (F. VI 91, 2, qui versus ab eo loco alienus est).

SÓKNSTRÁNGR, adj., prælio acer, vehemens, impetuosus (sókn, stránger): epith. regis, Ílh. 106, 2; F. II 330; sóknstraung sveit acres in prælio milites, Jd. 23.

SÓKNSTRÍÐR, adj., asper in pugna, bellicosus (sókn, stríðr), epith. regis, ÓH. 57.

SÖKNUÐR, m., damnum, jactura (sakna): s. at einn damnum in obitu alicujus factum, morte erepti desiderium, Bk. 2, 13.

SÖKNVÖLLR, m., campus pugnae, locus pugnae (sókn, völlr): svellir sóknvallar qui locum prælii lubricum sanguine facit, præliator, bellator, SE. I 676, 1.

SÖKNÞORINN, adj., in prælio audax (sókn, þorinn), ÓH. 225.

SÖKNÞÝÐR, adj., comis, affabilis in prælio (sókn, þýðr): dag lét sinn með sigri s. jófurr þýðaz, G. 31 (sec. Konungab. Bergs ábóta).

SÖKR, m., in voce compos. versokr, puto significare ignem, aliá forma síkr in bensíkr, et mollius sögr, sögr, sægr, in bensögr, bensögr, bensægr, forte proprie sökr, appetens, oppugnans, a sökja. Cognomen sökr occurrit F. IX 26.

SÖKRAMMR, adj., in oppugnando strenuus, vel oppugnatus difficilis, acer, bellicosus (sök = sókn, rammr), ÓH. 182, 3; conf. sakharðr, v. l. Finnó. c. 18.

SÖKREYNIR, m., tentator, explorator rerum, negotiorum, vir rerum peritus, vel peritus pugnae (sök, reynir). RS. 2.

SÖKUDÓLGR, m., hostis, adversarius (propr. ob commissum crimen: sök, dólgr), Söll. 24. Pros. Nj. 149; Hild. msc. c. 7; sökudólgr minn, est is qui me injuria affecit, in quo injuriam vindicandam habeo, Arn. 66.

SÖKUNAUTR, m., adversarius, inimicus (sök, naut): s. livinna sona inimicus avarorum et sordide parcorum hominum, vir liberalis, Ad. 23. Propr., qui litem cum altero habet, Gþl.

SOL, *f.*, *sol*; *dat. s.*, *sólo*, *sólu*, *Grm.* 38; *Ök.* 1; *Orkn.* 82, 7; *Vsp.* 57; *FR.* I 466, 4; *acc. sól*, *Sie.* 13 (*F. VII* 229); *dat. cum art. sólinni*, *Ghe.* 31. *Plur.*, *sólar*, *SE.* I 300, 1; *F. V* 251, 1, *et sólir*, *Ag.*; *gen. pl. sóla*, *F. X* 187, 2, *ubi F. Magnusenius mahlit sólir in gen. sing.* — 1) *Sól*, *flia Mundilforii*, *uxor Gleni*, *equos solares agens*, *SE.* I 56—58. 330; *Vafpr.* 22. 23; *Vsp.* 5; *Grm.* 37; *appellatur skinanda goð*, *skirleitt goð*, *heið brúðr himins*, *Grm.* 38. 39; *Asidibus annumeratur*, *SE.* I 118. 556, 3. — 2) *sidus cæleste*, *astrum diei*, *Söll.* 39; *Vsp.* 4. 47. 57; *Söll.* 40. 42—5; *sólar geisli radius solis*, *Ghe.* 14; *sólar ætr occasus solis*, *FR.* I 518; *sólar sýn adspectus solis*, *Hávam.* 68 (*Söll.* 39); *sól tekr sortna*, *Vsp.* 51; *hjört sól verðr at svartri*, *SE.* I 316, 2 (*Orkn.* 22, 5); *fara í sólu in sole ambulare*, *FR.* I 466, 4; *grund*, *signuð-sólu*, *sole beata*, *de Palæstina*, *Orkn.* 82. 7; (*sólar hjörtr cervus solaris*, *Söll.* 55; *gýgjar sól*, *Söll.* 41); *sauðrhúll sól*, *Ghe.* 31; *und sól sub solem*, *i. e. in terras*, *Sie.* 13 (*F. VII* 229); *und sólu sub sole*, *i. e. in terris*, *Ök.* 1; *F. VI* 439, 1. 441, *vide ShI.* III 229. *Hinc:* a) *cæli appellationes*: *sólar setr sedes solis*, *cælum*, *und sólar setri sub cælo*, *in terris*, *Orkn.* 80, 5; *ljós sólar setrs lumen cæleste*, *G.* 3; *sólar frón terra solis*, *cælum*, *dæglingr sólar fróns rex cæli*, *Christus*, *SE.* II 196, 3; *sólar grund*, *id.*, *undir sólar grundu sub cælo*, *in terris*, *SE.* I 316, 3; *sólar hjálmr galea solis*, *cælum*, *tiggi sólar hjálms rex cæli*, *deus*, *SE.* I 320, 3; *sólar land cælum*, *síklíngr sólar landa rex cælorum*, *Christus*, *Lv.* 26; *gnapstóll sóla celsa siderum sel'a*, *cælum*, *F. X* 187, 2, *de quo plurali conf. himin-róðull*, *himintúngl*, *túngl.* — b) *in appell.* *oculi*: *sól brá*, *hrúna*, *hvarma*, *ennis*, *oculus*, *SE.* I 538; *ennis sólir oculi*, *Ag.* (*Einar Gilss.*) — c) *in appell. auri*, *notante SE.* I 624: *sól gengr firir eld í þlvm keningvm*; *Rínar sól aurum*, *SE.* I 518, 2; *sökkvir Rínar sólar vir liberalis*, *ÖH.* 92, 16, *vide sólgrund*, *sólgunnr*, *sólkaunadr*, *sólmeidr*, *sólrýrandi.* — d) *in appell. clipei*: *sól Óðins*, *orustu*, *sækonunga*, *clipeus*, *SE.* II 428. 512; *sólskip*, *id.*, *SE.* I 420; *gunnar s. sol pugnae v. bellonæ*, *id.*, *HR.* 31, *ubi brynja ótti*, (*gladius*) *knátti bíta gunnar sól*; *vide saldeilandi*, *sólgagarr*: *skipa sól sol navium*, *clipeus*, *leygr skipa sólar ignis clipei*, *gladius*, *SE.* I 424, 4. — e) *in appell. gladii*: *sól Svólnis jela sol (ignis) prætorum*, *gladius*, *F. II* 317, 1. — f) *in appell. coloris*, *lapidis*: *bókar sól sol libri*, *pigmentum quo literæ colorantur*, *quum vero color dicitur steinn*, *bókar sól homonymice de lapide usurpatur*, *Ed. Lóvas.* (*ShI.* III 227, 1). — 3) *de personis*, *metaph.*, *miskunnar*, *rétlætis sól*, *sol misericordiæ*, *justitiæ*, *de Christo*, *G.* 1; *Gd.* 13. — β) *in appell. feminarum*, *sec. 1*: *sól unnar dags nympha auri*, *femina*, *Mb.* 6, 1; *sól Gullbúa* (*haugbúa*) *stóla*, *id.*, *Grett.* 66, 3; *elfar skins sólar nymphae splendoris amnici (auri)*, *feminae*, *F. V* 251, 1 (*voc.*). — 4) *in compositis*: *armsól*, *bliksól*, *brásól*,

fallsól, *harmsól*, *hlunnsól*, *hlýrsól*, *hneigisól*, *hnitsól*, *morðsól*, *unnsól*.

SÖL, *n. pl.*, *alga saccharifera* (*tantum in plur.*): *sölva lág*, *gunnr*, *femina*, *Korm.* 3, 6; 5, 4.

SÖLBJARTAR, *adj.*, *solis instar fulgidus*, *splendens*, *lucidus* (*sól*, *bjartar*): *sölbjört de pulchra femina*, *Hund.* 2, 43; *A.* 11; *sú en sölbjarta brúðr*, *Fjöls.* 43; *de angelis*: *sölbjört engla fylking*, *Krosskv.* 31. *Sölbjartar*, *m.*, *nomen viri fictum*, *Fjöls.* 48.

SÖLBJÖRG, *n. pl.*, *montes aprici*, *FR.* I 482, 2, *vel potius Sölbjargir*, *f. pl.*, *nomen prædii*, *vide Ind. geogr. F. XII*.

SÖLBLINDI, *m.*, *nomen fictum*, *genius allegoricus*: *Sölblinda synir*, *Fjöls.* 11.

SÖLBORG, *f.*, *arx solis*, *cælum* (*sól*, *börg*): *sölborgar salr aula cælestis*, *F. VII* 92, (*AR.* II 66).

SÖLBORG, *n.*, *pluteus laterensis*, *munitionum ligneum ab utroque navis latere arcendis fluctibus* (*id. qu. vígi*, *FR.* II 77; *Sturl.* 3, 2; *Fbr.* 27); *SE.* I 583, 1; II 482. 565. 624; *sölbörðs goti*, *hestr*, *navis*, *SE.* I 442. *Idem est sólbyrði*, *n.*, *RS. msc.*: *„í því gekk hún (báran) inn á bæði börð ok tók frá sólbyrðin, en húðföt öll voru aptir í austrinum”*.

SÖLBRUNNINN, *sole coloratus* (*sól*, *brenna*); *s. armr*, *Rm.* 10.

SÖLBRYGGA, *f.*, *pons*, *semita solis*; *cælum* (*sól*, *byggja*): *síklíngr sólbyggja rex cæli*, *Christus*, *Lv.* 30.

SÖLFASTR, *adj.*, *firmo*, *constanti animo* (*sol*=*sál*, *fastr*) *GS.* str. 6.

SÖLGAGARR, *m.*, *canis solis* (*sól* *gagarr*): *seilar s. canis clipei*, *gladius*, *a seilar sól* *sol habenæ*, *clipeus*, *ÖT.* 47 (*F.* I 183, 1), *ubi seilar sólgagarr* *beit*, *gladius erat acutus*.

SÖLGÁRAÐR, *sole crispatus*, *irradiatus* (*sól*, *gáraðr*), *epith. undæ*: *sólgáruð bára*, *Vigl.* 9.

SÖLGINN, *adj.*, *famelicus*, *Hávam.* 33; *avidus*: *sólgnum manna dölgi avido hominum hosti* (*giganti*), *SE.* I 280 2. *In compos.*: *brimsólgin* (*a svelgja*).

SÖLGRUND, *f.*, *Tellus solis* (*sól*, *grund*): *Siggjar linda s.*, *Tellus auri*, *femina*, *a Siggjar linda sól*, *aurum*, *Eb.* 28, 2.

SÖLGUNNR, *f.*, *Nympha solis* (*sól*, *Gunnr*): *sunds s. nympha auri*, *femina*, *a sunds sól*, *sol maris*, *aurum*, *Korm.* 3, 8.

SÖLHAUÐR, *n.*, *terra solis*, *cælum* (*sól*, *hauðr*): *sannstýrandi sólhauðrs*, *Christus*, *Has.* 27.

SÖLHEIMR, *m.*, *domicilium solis*, *cælum* (*sól*, *heimr*), *Stv.* 19, 7.

SÖLHEIDR, *adj.*, *sole sudus*, *serenus* (*sól*, *heidr*): *sólheiðir dagar dies sereni*, *Ghe.* 16.

SÖLHÖLL, *f.*, *aula solis*, *cælum* (*sól*, *höll*): *gramr sólhallar rex cæli*, *Christus*, *Lb.* 22.

SÖLHVÍTR, *adj.*, *solis instar candidus* (*sól*, *lvitr*), *epith. virginis*, *Hávam.* 97.

SÖLKANNAÐR, *m.*, *æstimator solis* (*sól*, *kannaðr*): *sunda s. æstimator auri*, *vir*, *a sunda sól*, *sol maris*, *aurum*, *Sturl.* 5, 43, 1.

SÓLKATLA, *f.*, nom. propr. femine fictum, Söll. 78.

SÓLKONUNGR, *m.*, rex solis, deus, Christus (sól, konung), SE. II 334, 1. 445, 4 sec. præcepta I 446.

SOLL, *n.*, colluvies, qua canes, sues etc. pascuntur (hodie sull): teygja tigr at solli, Hund. 1, 31 40; plur., sækitik solla, de fera, FR. I 296, 2. Conf. Angl. swill, colluvies, potus suum; Norv. soll, intrita, intritum panis, casei etc. in lacte, Thronhj. Selsk. Skr. 5, 136—7. Vide hræssollr.

SOLLINN, *perf. part. verbi* svella (svell, svall, solliti).

SÖLMEIÐR, *m.*, arbor solis (sól, meiðr): sléttrar skipa leiðar s., arbor auri, vir, a sól sléttrar skipa leiðar, sol planæ navium viæ, sol maris, aurum, Gv. 8.

SOLMN, *m.*, mare, SE. II 479, id. qu. solmr (ut vatn, dogn, etc.).

SÓLMÖRK, *f.*, area solis, cælum (sól, mörk): s. svanna, cælum (i. e. velamen, tegumen) femine, calyptra, serkland svanna sólmarkar, Tellus calyptræ, femina, SE. II 632, 1.

SOLMR, *m.*, mare, SE. II 622, pro solnir.

SOLNIR, *m.*, mare, SE. I 575, 2 (II 479 solmn, II 622 solnir, II 563 tantum cernitur sol . . .).

SÖLNIR, *m.*, Odin, SE. II 556, id. qu. svolnir, excluso v.

SÖLR, *adj.*, sordidus, spurcus, fædus. Dicit G. Maguæus (Eg. p. 224 v. l. 1, ad Eg. 45) occurrere hanc vocem in opt. Codd. Grettissagæ, carmine quo descensum suum in catarractem describat. Quo loco vulgo legitur (Grett. 69, 1) úrsvölum manni. Itaque hæc forma non referenda est ad sólir vel úrsólir, sed ad salr et úrsalr, pro svalr, úrsvalr, extruso v.

SÓLRÖNN (forte *n. pl.*, *qs.* a sólrann, locus apricus, sól, rann), nom. Insulæ, nescio ubi, SE. II 492. Ignota Munchio.

SÓLROÐ, *n.*, rubor solis, aurora (sól, roð), SE. I 694, 1: i s., tempore matutino. Sturl. 7, 17 pros., i sólarroð, id.

SOLRÝRANDI, *m.*, adtenuator solis (sól, rýrandi, a rýra): svanfóldar s. adtenuator auri, vir liberalis, a svanfóldar sól, sol maris, aurum, Mg. 31, 6.

SÓLRÝRIR, *m.*, id. qu. sólrýrandi (sól, rýrir): sára ranna s., adtenuator gladii, præliator, bellator, a sára rönn (=hrönn), unda vulnere, sanguis, sól sára ranna sol sanguinis, i. e. ignis sanguinis, gladius, Fsk. 24, 2, pro sviþkennir (Hg. 31, 1).

SÓLSI, *m.*, regulus maritimus, SE. I 548, 3; II 154, 2. 614 (II 468 Savlvi; non cernitur II 552). Sólsa þekkr collis reguli maritimi, mare, SE. I 440, 3.

SÓLSKEL, *f.*, insula Nordmariæ in Norv., SE. II 492. Vide Ind. geogr. F. XII. Hód. Sólskelú in paræcia Æðoensi in Mæria boreali, Munchius.

SÓLSKIN, *n.*, splendor solis (sól, skin), in plur., Vsp. 37.

SÓLSTETT, *f.*, via solis, cælum (sól,

stètt): sólstèttar gramr rex cæli, deus, Christus, Lb. 42.

SÓLSTILLIR, *m.*, rex solis, deus (sól, stillir): sólstillis vinr amicus dei, vir deo carus, Gd. 49.

SÓLSTÝRIR, *m.*, rector solis, deus (sól, stýrir), Mk. 15.

SOLTINN, vide svelta.

SÓLTJALD, *n.*, tentorium solis, cælum (sól, tjald); sóltjalda konungr rex cæli, deus, Hlas. 10; stillir sóltjalda, id., SE. I 320, 1.

SÓLUND, *f.*, nomen insulæ ante sinum Sognicum in Norv. (hod. Sulen vel Sulend, Munch.), SE. II 492; Sólundar sund fretum Solundæ, Korm. 19, 4. Hinc: Sólundar haf, F. X 34 v. l. 7; 122. Plur. Sólundir, FR. II 73.

SÓLVÁNGR, *m.*, campus solis, cælum (sól, vángr): siklingr sólváangs rex cæli, deus, Lv. 35.

SÖLVI, *m.*, regulus maritimus, SE. I 547, 1; II 468. 614 (II 552: sölf).

SÓLVIÐJA, *adj. indecl.*, sole affectus, i. e. sole coloratus, id. qu. sólbrunninn, sólbrendr (sól, víða=viinna): svartar, sámar ok sólviðja, atras, fuscas et coloratas, FR. I 483, 3.

SOM, *id. qu. sem* (Dan. som), Orkn. 80, 5, ubi pro þat somer legendum est: þar som er = þar sem er, quandoquidem est, quum sit; þar som (=þar sem) proprie locale est: „ibi, ubi”, sed sæpe etiam causaliter usurpatur, respondens Danico eftersom. Hæc forma som confirmatur altera simili forma söm, F. VII 352, ubi: svá görla söm idem est quod p. 227 svá vandliga sem. Vide introduct. ad lit. o, sub ö.

SÖM, *fem. adj. samr, qu. v.*

SÓMA (sómir, sömði, sine sup.), *impers.*, decere, cum dat. pers., mēr sómir, me decet, Ód. 2; Hugsm. 24, 4.

SOMD, *f.*, annis, id. qu. senid (o=e), SE. II 480.

SÓMI, *m.*, gladius, SE. I 563, 2. II 476. 559. 619.

SÓMI, *m.*, honor: verðr hás sóma ezimio honore dignus, G. 39; drepa niðr sóma e-s, honorem alicujus deprimere, Nj. 78, 1; honor, decus, ornamentum: klerka sómi decus clericorum, de viro, Gd. 67; gloria: sómi himintúnga siklings, gloria dei, Gþ. 7. — b) apparatus convivii, pompa, magnificentia, Am. 92 (ut Cod. Fris. col. 245, 31).

SÓMIR, *m.*, gigas, Cod. Worm. SE. I 550, 1 pro sómr.

SÓMLAUST, *adv. sine honore, inhoneste, turpiter* (sóni, lauss), GS. str. 8.

SÓMIDJÚNGAR, *m. pl.*, Cod. Worm. SE. I 418, 5, quo loco Cod. Reg. exhibet summidjúngar, id., qu. v.

SOMNUÐR, *m.*, id. qu. safnaðr, collecta multitudo: acc. s. somnut, F. VII 58, 1, sec. Morkinsk.

SÓMR, *m.*, arcus, quo sagittæ jaciuntur, SE. I 571, 1; II 621 (omitt. sine lacuna II 478. 561). — 2) gigas, SE. I 550; II 470 (II 615, sámr; II 553 tantum cernitur . . . mr).

SÖMRI, SÖMSTR, compar. et superl. adj. sømr, vide sæmr.

SÖMVIDR, m., arbor honesta (sömi, viðr): sömviðir seima viri honesti, Selk. 19.

SON, m., filius, id. qu. sonr, apocopato r, Vsp. 31, sec. Cod. Reg.; Lb. 18; skjöldungs son regis filius, rex, F. VII 351, 1; kvánar son uxoris filius, Sonart. 17; Sveinn Alfíu son, Mg. 6, 1; yrdi dregja drottinn son líkr dýrðar föðr, si virorum dominus fieret filius, similis glorioso patri, Mg. 10, 2. Pros., ekki ertu minn son, F. V 311; hvi varþú svá djarfr, þrælsouinn, F. VII 225; et alias sæpe, GhM. I 530. 532. 548. De forma sön vide sub seyni.

SÖN, f., piaculum, expiatio, propitiatio, placamentum. Ex hac voce tria composita sunt, sönarblót, sönargöltur, sönardreyri: a) sönarblót, sacrificium piaculare (Lex. Myth. p. 721. not.^o), Y. c. 21, de quo sic: Dagr konúgr varð illa við, er spörrinn kom eigi heim; gekk hann þá til sönarblóts, til fréttar, ok fékk þau svör, at spörr hans var drepinn á Vörva. — b) sönargöltur, aper (verres, porcus) piacularis, H. hat. pros., ad str. 31: um kveldit oro heitstrengingar, var framleiddur sönargöltur. lögðu menn þar á hendr sínar. ok strengdo menn þá heit at bragarfulli. Vox utraque sönarblót et sönargöltur conjunctim occurrit FR. I 531—2: Í konúgs lírd voru þeir VII (XII) menn, er dæma skyldu öll mál manna þar í landi. Heiðrekr konúgr blótaði Frey; þann gölt, er mestan fékk, skyldi hann gefa Frey: kölluðu þeir hann svá helgan, at yfir hans burst skyldi sverja um öll stór mál, ok skyldi þeim gælti blóta at sönarblóti; jólaaptan skyldi leiða sönargöltinn í höll fyrir konúg; lögðu menn þá hendr yfir burst hans, ok strengja heit. Heiðrekr konúgr strengði þess heit, at etc. conf. FR. I 463, ubi in not. 1 tempus sacri piacularis (sönarblót) refertur ad initium mensis Februarii: skyldi ala hann (göltinn) ok gefa Freyju til árbótar í upphafi mánaðar þess, er Febrúarius heitir; þá skyldi blót hafa til farsældar; vide Lex. Myth. p. 1060. ad 2. Febr. — c) sönardreyri, m., sanguis piacularis, Hyndl. 34, de Heimdallo, a novem virginibus giganteis prognato, sjá var aukinn burr jarðar megni, svalköldum sæ ok sönardreyra. De poculo a Grimhilda propinato, Gha. 21: þat (fullit) var mi aukit urþar magni, svalköldum sæ ok sönardreyra, ad quem locum prave FR. I 207: dreira sonar hennar, sanguine filii ejus. — 2) alterum ex duobus vasis, quibus exceptus fuit sanguis Keaseris, a navis, Fjalare et Galare, intercepti, SE. I 216. 218, ex quo sanguine admixto melle mulsum poeticum confecerunt. Hinc lögr, fyllr Sónar, liquor, πλῆρωμα Sonæ, mulsum poeticum, pösis, poëma, SE. I 244; bjórr Sónar, id., vide bjórstofnandi, Sturl. 9, 8, 1; et tropice, orða sáð Sónar, semen ver-bale Sonæ (grær oss á sefreinu), SE. I 250, 1. Puto autem primitus, quavis tacente Edda, ita appellatum fuisse vas illud, in quod Vani et Asæ, pacem inter se facientes, conspuerunt, hac symbolica actione signifi-

cantes, omnes simulates esse depositas, ex quo spulo Keaser creatus, SE. I 216, adeo ut primaria significatio fuerit pacificatio, p. a. x. Hinc ófus sönar pacis non cupidus, i. e. hostilis, infestus, epith. gladii (fress var-ahúsa Ata), Korm. 11, 6. Sic et accipiendum videtur Isl. 22, de Hallo Sidensi, hinc er kunni lög sönar, ille qui novit leges pacis, i. e. vir ille pacificus (etsi verti potest: ille qui novit liquorem Sonæ, i. e. qui poeticæ artis peritus erat, quod de Hallo Sidensi ignoratur); et sönar ofnir, Isl. 5, videtur idem esse quod sönar efnir, qui pacem servat, vir pacis servans. Hæc vox in plur. non occurrit, nam sönir, Hugsm. 28, 5, est correctio Dr. Schevingii pro fórnir. Ex hac voce derivatur haptsoni.

SÖNDUGR, adj., arena conspersus, perfusus (sandr): söndug lík, F. VI 85, 4.

SÖNGHEYRANDI, m., qui cantum audiebat, i. e. didicit, de clerici ordinis viro, qui cantum missaticum (formulas et carmina sacra) didicit, clericus, sacerdos (söngr, heyra), Gþ. 9, ubi Cod. Svec. habet formam saung.

SÖNGR, m., id. qu. saungr, cantus, carmen; dat. pl. söngum, SE. I 388, 1, it. Gþ. 9, de officio missæ, ubi Cod. Svec. saungum. — 2) songs, F. VII 235, 1 sec. Morkinsk., puto transposse pro sogns; alias vertendum esset sára songr, cantus vulnere, pugna, quod vix procedit. Interim appellationem sára söngs mögrennir ex Hryggjarstykki citat G. Magnæus, Eg. 67, 6, in notis ad vocem úlfgrænnir.

SÖNI, in compos. haptsoni, SE. I 466, 3 deriv. a sön, nam SE. II 590 h. l. dat hapt sænis, II 447 hapt sænis. Aliud videtur esse sæni, in Römerjas., sive Compendio Islandico Sallustii et Lucani, auctore Brando Episc., citatum Fjöls. 31. not. li: Guðs sæni er öll skepna, himinn ok jörð ok sjór, dei progenies (a deo orta) est omnis creatura.

SÖNNÜGR, m., Thor, SE. I 553, 2 (savnnvng); II 616 saunung; II 473 sqnnvng; II 556... nnnung.

SONR, m., filius: dat. syni, sed son, Rekst. 34, Nj. 131, 1 et pros. Vigagl. 12 init., bauð heim dótturson sínum hvárumtveggja; gen. sonar. Plur., nom. synir, acc. sonu, Y. 9, 2; Hávam. 94; Bk. 2, 18; Söll. 56, 34; dat., sonum, gen. sona. Vide supra son, sön, seyni, seynir, et infra sunr. Óðins sonr, Thor, Vsp. 50; Valius, Vsp. 31, ubi sonr correctio est, pro son; sonr húss filius famíliæ, Rm. 11; sonr allsráðanda filius Omnipotentis, Christus, G. 5, et absol. sonr, Filius dei, erumk leið sonar reiði, F. II 53, 3; acc. son, Sk. 2, 11; Bk. 2, 12. Periphrastice: Ása synir Asarum filii, Asæ, Skf. 17, 18 (gen. pl. sona): jötna synir gigantes; Hávam. 167 (sonom). Sic alda synir homines, Hávam. 11; gumna, id., Sk. 2, 3, 4: húlða, id., Hávam. 94; virðar, id., Söll. 34; ýta, Söll. 33; Hávam. 150. 167; niðja synir, Söll. 56. In compos.: dagssynir, systorsonr.

SÖNSÆLL, adj., filio nato felix, prole mascula beatus (sonr, sæll), sonsæl systir jöfra, F. X 432, 74.

SORG, *f.*, dolor, ægritudo, luctus, calamitas; tam in sing., quam in plur. numero: 1) dolor animi, cura, ægritudo: sorg etr hjarta, *Hávam.* 123; sútir kveykva sorg miseriae (ærumnæ) dolorem accedunt, *Ilm.* 1; junguntur sorgir et sútir, ægritudines et miseriae, *Hávam.* 149; þíðni sorgir liquescant dolores, *Ghc.* 19; legja sorgir curas deprimere, *Rm.* 41; ala sorg um konu, cura angī propter feminam, *Orkn.* 80, 4; *SE.* II 634 vide bjúgr; verða alinn e-u at sorgum, natum esse in curam alicui, *F.* VI 200; borg, flrð sorgum, urbs, doloribus vacua, prosperis rebus florens, *SE.* II 194; valda sorg, sorgum Vinda. auctorem esse doloris Vendorum, calamitatem, cladem Vendis inferre, *Mg.* 25, 1; *F.* VI 68, 1; luctus: segja sorg luctum narrare, *Sk.* 3, 14; calamitas: segja sorgir, *Am.* 84; abstr. pro concreto, sár sorg skjó kónunga, femina, quæ multis regibus calamitatem creavit, *Gk.* 1, 23; vinna til sorga heiðins vífs, paganis mulieribus dolorem adferre, *Si.* 5, 3. — 2) dolor corporis, cruciatus: margr maðr lætr ónd of minni sorgir, *G.* 57; með (af) sorgum, præ doloribus, *Selk.* 6. — b) vis externa, noxa, contumelia, afflictio, vexatio: hár veit sorgar scalmus vim sentiet, experietur, i. e. magna ei remigandum erit, *Ilh.* 62, 4, conf. nauð; sorg bððvar byrgis afflictio clipei, pugna, *SE.* I 246, 2; sorgar port porta funesta, erumpentibus exitialis, *ÓH.* 14, 2. — 3) vide compos.: álmsorg, limsorg.

SORGAFULLR, *adj.*, curarum plenus, *Hávam.* 116.

SORGAUSS, *adj.*, curis vacuus (sorg, lauss): sorgalaus, *f.*, *Bk.* 2, 22; superl., sorgalausastir sevi animus a curis vacuissimus, *Hávam.* 56.

SORGEYRA, *adj.* indecl., dolores levans, lætitiā adferens (sorg, eyra=cira), *epith.* *Íðunnæ*, pomorum vitalium custodis, *SE.* I 312, 2.

SORGFULLR, *adj.*, dolore plenus, mæstus, tristis (sorg, fullr): *Gk.* 1, 1; pros., de volucris, *GhM.* II 664.

SORGLAUSS, *adj.*, *id. qu.* sorgalaus. Neutr. sorglaust, *adv.*, sine sollicitudine, *F.* III 28 (*Hist. eccl. Isl.* I 81. not. a).

SORGMÓÐR, *adj.*, moerore fessus (sorg, móðr): sorgmóð kona, *Og.* 12; sorgmóðr sefi animus moerore fessus, ek sorgmóðs sefa ego animi dolore fessus, *Gha.* 42.

SÖRIR, *m.*, *id. qu.* særir, qui sauciatur, lædit, violat: seima s., vir liberalis, *ÓT.* *Skh.* 1, 187; pro quo særir, *F.* XI 134 et *Fsk.* 53, 1.

SÖRLI, *m.*, Sorlius, filius Jonakuris et Gudrunæ Gjukiadis, *SE.* I 366—70. Ad *SE.* I 370, post þáttu, addit *SE.* msc.: því er brynja kölluð klæði eðr vādír Hamdis oc Sörla. Sörla fót, vestes Sorlii, lorica, *SE.* I 422, 5; bringofinn Sörla serkr lorica hamata, *ÓT.* 43, 4; *F.* I 173, 2; Sörla rann tectum Sorlii, clipeus, und S. ranni, sub clipeo, clipeo tectus, munitus, *ÓT.* 28, 2; grand Sörla, lapides, saxa, *SE.* II 428, 511.

SORTAÐR, atratus, nigratus, fuscatus,

nigro colore obductus, *part. pass. v.* sorta, nigro colore tingere; sortot verissima lectio est *Ilh.* 62, 3 (pro snertu), de remis (æwfeing), nam membr. E. habet sortot, et membr. A. sottot, quod non est nisi mendum librarii pro sortot. Sic et judicati in *SHI.* VI 284, not. 1, d.

SORTNA (-aða, at), nigrescere, obscurari (savartr): flðr sortnar plúmæ nigrescunt, *FR.* I 477, 3; sól tekr sortna, *Vsp.* 51; björt verðr sól at sortna, *Orkn.* 22, 5 (sorti, m., de obscuratione solis, eclipsi solis, *Rb.* p. 108); sortnar logi, pro sloknar, *SE.* I 202, 1.

SORTULAND, *n.*, nomen insulæ, *SE.* II 492. (*Pars insulæ Langöen in Vesterdaalen, hod. Sortland, Munch.*.)

SÖRUGR, *adj.*, impurus, *id. qu.* saurugr: bergja sörgu brjósti impuro pectore gustare, *Ilas.* 12. Sic sörga=saurga inquinare, *GhM.* I 558, 562; Sörr et Sörshaugr, *FR.* II 104=saurr et Saurshaugr, *Hg.* c. 13.

SÖRVAR, *m. pl.*, viri, *Eg.* 67, 2 (conf. syrvar): hinc explicandum puto *F.* I 132, 2, þing hjörlautar hyrjar sörra, contentus militum, pugna, a hjörlaut, solum gladii, clipeus, hjörlautar hyrr ignis clipei, gladius, sörrar hjörlautar hyrjar, milites, ut sverðmaðr. — b) septuaginta viri, *SE.* I 534, ubi II 346. 465. 548 svarfaðr, II 611 ambigue Sävar.

SÖRVI, *n.*, viria, in *Heiðarr.* sörví et seyrví, *SE.* I 334 steinasörvi, sed *FR.* III 543—4 steinasverfi. Hinc in plur. sörra Gefn, *Ilm.* Rindr, femina, *Korm.* 19, 3. 5; 24, 2. Quod vero *Ed. Loe.* affert sörrar, *m. pl.*, aurum, id debetur incuriæ ejus, qui putaverit sörví esse generis masc.

SÖT, *n.*, fuligo, *SE.* I 506, 3: logi skaut glóðum or söti.

SÖTA, *f.*, pugna, *SE.* I 563, 1; II 619, (II 475. 559 sókn). Vide *NgD.* p. 88, ubi confertur *Finn.* v. *Lapp.* sota, bellum.

SÖTI, *m.*, equus, *SE.* I 480, 2; s. byrjar, venti, navis, *FR.* II 72; s. svanbekks, maris, *id.*, *Selk.* 17; s. sievar, *id.*, *F.* X 359, 3 (II 328, 1): s. barðs prora, *id.*, beltir bráðra barðs söta incitator celerim navium, vir, *Ge.* 2; s. glamma pirata, navis, garðr glamma söta, agger navis, clipeus, gætir glamma söta garðs, custos clipei, bellator, *ÓT.* 13, 2; s. fálu, gríðar, equus gigantidis, lupus, *Ód.* 24; *ÓH.* 187, 2. In compos.: lögsóti.

SÖTR, nomen insulæ, *SE.* II 491. *Hod.* Soteren v. Sartoröen, magna insula in *Hordia boreali Norregiæ* (*Munch.*).

SÖTRAUÐR, *adj.*, fuliginus (sót, rauðr): s. hani, *Vsp.* 39.

SÖTT, *f.*, morbus, *Hávam.* 95, 130: söttar brími æstus morbi, Sonari. 19; söttar grandi averruncus morbi, *Korm.* 27, 2; de doloribus parturientis, *Og.* 2, 5. — b) noxa: sött Herjans hattar noxa galeæ, securis, *SE.* II 412, 4 pro súti; söttir grettis noxa serpentis, hiems, *Isl.* II 67, 1, ubi pro grettis sötta legere malim grettis ótta, *eod. sensu.* — c) dolor animi, ægritudo animi, *Korm.* 19, 1; *Has.* 47. — d) sött, *Sie.* 19, 2 est a verbo sækja,

vide *ShI. VII 228, not. 2a. — e*) in compos.: birkisótt, bitsótt, fjörsótt, riðusótt.

SÓTTDAUÐR, morbo mortuus (sótt, dauðr), *Bk. 1, 33.*

SOD, *n.*, jusculum (sjóða), *Rm. 5. Hinc* handssod jusculum elixata carnis canina, *F. VII 251*; sodgreifi coquus, *liza, Fbr. 46.*

SODGÓLF, *n.*, cubiculum coctionis, culina, vel pavimentum culinæ (sod, gólf): þú látt í (á) sodgólfi, *FR. II 272, 2.*

SÖDLA (-aða, at), ephippium jumento imponere, equum sternere (söðull): s. bukk, *F. IV 36, 2*; s. vigg, *Grána, Gha. 18*; *Gk. 1, 21.*

SÖDNIR, *m.*, deriv. a sjóða, in compos. fjörsodnir.

SÖÐR, sutus, consutus, lectio *Cod. Worm. SE. I 432, 1, v. l. 4, id. qu. söðr, sæðr. Est part. pass. verbi, quod nondum se mihi obtulit in lingua Islandica, sýja, suere (Dan. sy, id., Moesog. siujan, id., Marc. 2, 21): skyrtá hamri söð indusium malleo consutum, i. e. lorica, F. XI 197, 3 (prave F. V 227, 3). Simile est in prosa tæðr, monstratus, propositus, a týja=tjá, SE. I 400.*

SÖÐULDÝR, *n.*, animal sellarium, equus (söðull, dýr), *Gha. 4*; *F. IV 36, 1.*

SÖÐULKLÆÐI, *n.*, stratum equi (söðull, klæði), *Ghe. 4. Confer söðultreyja, F. IV 58; V 165.*

SÖÐULL, *m.*, sella equitantium, *Hyndl. 8; Vegtk. 6; Og. 2, 3.*

SPA, *f.*, vaticinium, divinatio: segja spá vaticinium edere, segi ek eina spá unum vaticinium edo, i. e. hoc unum auguror, *Ih. 31, 2 (F. VI 252, 2); absol., de corvo, gaurkar Gauts bragða sögðu spá corvi vaticinium edebant (i. e. futura prælia præsignificabant), Isl. I 161, ut in prosa, SE. I 84. Frigg veit ærlavg mana, þótt hon segi eigi spár. Plur. spár, vaticinia: spakligar spár, Merl. 1, 1; spár springa vaticinia eveniunt, eventu comprobantur, Nj. 158, 9; illud spár contr. ex spáir, quod habet Bl. (þeir hafa spaer fengit af dýofuls villu), sicut idem exhibet aer pro ár, plur. ab á, amnis (þanan falla or. iiij. aer í þenna heim, inde, ex Paradiso, quatuor amnes hunc in mundum profluunt). — 2) meton., sonitus: málmhríðar spá (heyrðiz þar), ibi audiebatur metallici nimbi vaticinium, i. e. sonitus, strepitus, fremitus pugnæ, Höfuðl. 4.*

SPÁÐÓMR, *m.*, vaticinatio, divinatio (spá, dómr); it. facultas divinandi, futura prædicendi, *Gd. 17.*

SPÁGANDR, *m.*, baculus vaticinus (spá; gandr, baculus, notante G. Pauli, vox adhuc usitata de grandiore baculo ad apparatus naviculæ pertinente), acc. pl. spáganda, *Vsp. 27, conf. Lex. Mythol. p. 1027, vel separatim, spá ganda, divinationem (facultatem divinandi) ex baculis (ramis) sortilegis, a gandr, m., baculus, vel gönd, n. pl. Conferri possent baculi magici, incantatorii, seiðstafir, Ld. msc. c. 90 (seiðstafir mikill), it. virga magica (stafsproti), Högnaðr dicta, quæ genæ sinistrae admota memoriam tacto abstulit, dextrae genæ admota restituit, Vd. msc. c. 66;*

adde *GhM. I 374. 463; AA. 106. Forte huc pertinet phrasis ex Alex.: at hræra gönd sín, qs. baculos magicos movere, i. e. magiam exercere. Accedit his blótsþónn, blótsþánn, FR. I 452. 526, et spánn, Y. c. 42, qui loci inprimis illustrantur, Taciti Germ. c. 10: „Auspicia sortesque, ut qui maxime, observant. Sortium convelutud simplex: virgam, frugiferæ arbori decisam, in surculos amputant, eosque notis quibusdam discretos super candidam vestem temere ac fortuito spargunt. Mox, si publice consulatur, sacerdos civilis, sin privatim, ipse paterfamilias, precatus deos, cælumque suspiciens, ter singulos tollit, sublatis secundum impressam ante notam interpretatur. Si prohibuerunt, nulla de eadem re in eundem diem consultatio; sin permissum, auspiciorum adhuc fides exigitur”.*

SPAKFRÖMUÐR, *m.*, qui perite porrigit, protendit (spakr, frömuðr): valteins s. gladium perite protendens, gladio perite petens (adversarium), peritus pugnator, *Y. 21 1; AR. I 261, 1.*

SPAKLIGH, *adj.*, sapiens, prudens (spakr): spakligar spár, *Merl. 1, 1*; spaklig fespjöll, *Vsp. 27.*

SPÁKONA, *f.*, vates, fatidica (spá, kona), *Korm. 23, 1.*

SPAKR, *adj.*, prudens, sapiens, *Sk. 1, 7; Fm. 32; placidus, mansuetus, Harbl. 17. In compos.: dómspakr, drjúgspakr, fullspakr, jafnspakr, margspakr, ráðspakr, týspakr, vóluspakr.*

SPÁLEIKR, *m.*, vaticinatio, divinatio (spá, —leikr): spáleiks dygðir virtus vaticinandi, ars divinandi, *Nik. 47.*

SPÁMAÐR, *m.*, vates, futurorum præsciis (spá, maðr), *Merl. 1, 1.*

SPÁMÆR, *f.*, virgo sonora (spá 2, mæ): spámeyjar hins þunga hjalds Þrúðar þings, virgines stridulæ acris prælii, sagittæ, tela, *Eb. 19, 5, vide hjaldr. Conferri potest saungmeyjar virgines cantatrices, de campanis, in libro datico templi Reykholt., ad calcem Isl. I 391, lin. 2.*

SPANDA, spanit, vide spenja.

SPANN, *n.*, urna, vas, dolium: heyrnar spann vas auditus, aurs. *Ad. 20, vide dragseil. Conf. Span, Svec., quadrimodum; spann modus mensuræ, spann smjör, ÖH. c. 253; Orkn. p. 420.*

SPANN, *impf. v.* spenna et spinna.

SPÁNN, *m.*, id. qu. spónn, assula; acc. pl. spánu, *F. II 205, 1*; grans spænr assula pinæ, id. qu. ennispenir, *SE. I 328, 1, vide húnspænr. — 2) tuba: blása í spán tubam inflare, FR. I 358. — 3) cocleare, vide hornspánn.*

SPAR, *id. qu.* sparr, parcus, vide sannsparr.

SPÁR, spá, spátt, præsagus: spár málmþings hvatudr, vir præsagus, vaticinator, *Merl. 2, 91. Pros., spá er spaks geta conjectura sapientis divinatio est, F. XI 151; FR. I 180; þat er spátt, er spakir mæla, verba sapientum præsaga sunt, Synt. Bapt. p. 78; compar., fátt er huganum spárra animo nihil diviniis, B. Grönd. Vide compos.:*

margspár, velspár, vigspár; in pros.: forspár, illspár (*Gullþ.*).

SPARA (spari, sparða, conj. sperða *F. VIII* 66, sparat v. sparði), *parcere, cum acc. rei: opt sparir leidum, þaz hefir ljúfum hugat, sape in usum inveni parcitur, quod caro destinatum erat, Hávam. 40; ef hann enn sparir fjanda inn fólkská si amplius parcit inimico, Fm. 37; ek sparða allitt ó, equo minime peperci, Korm. 9; sp. sverð, hjörleik, FR. I 254; SE. I 262, 1; sp. fjör, sik, vitæ, sibi, F. VI 417, 2. 419. — b) cum infin.: spari ek eigi goð geysja, non parco, quin irrideam deos, Nj. 103, 4; sparik við hæl at mæla, parco (i. e. nolo) colloqui cum vidua, SE. II 363, 2; 491, 1; seggr sparir sverði höggva, Sturl. 3, 20, 1. — c) absol., opibus parcere, parcum esse, Gd. 69. — d) pass., látum eigi líf sparaz faciamus ne vitæ parcar, Nj. 158, 6; spörðumz fíest minime nobis pepercimur, nullum laborem subterfugimus, Óll. 92, 10 (AR. I 326, 3). Part. pass., sparðr, lof erot spörð, laudibus non parcitur, laudes non parce referuntur, Mg. 9, 8. — e) est et spara (-aða, at), id., *F. XI* 58 pros., quæ forma hodie tantum, ut puto, usurpatur.*

SPARKR, adj., alacer, vegetus, ut spærkr, (*F. IX* 241: sprækla=spríkla, *F. X* 117, v. l. 10); sparkar konur, Harbl. 17; vel garrulus, loquaculus, cogn. spraki rumor, rumusculus, Gloss. *F. XII*.

SPARN, impf. v. sperna.

SPARNI, al. sparna, f., securis, *Ed. Löb.*, forte varietas formæ sparða, qu. v.

SPARR, spör, spart, parcus; it. expers: andar sparr expers vitæ, mortuus, *F. X* 431, 65. In comp. velsparr, vide et formam spar. Compar. sparari, *Eg. c. 85* (p. 728 ed. Haasn. 1809).

SPARRHAUKR, m., *Falco nisus, tinnunculus. SE. II* 469 (*Angl.* sparrow-hawk, *Swec.* sparfhök, *Dan.* Spurvehøg, *Norr.* Spurhög), a spörr, haukr.

SPARRI, m., *tigillum distendens* (unde verb. sperra, dispendere): s. Fenris varra tigillum, distendens labia Fenneris, i. e. quo rictus Fenneris dispenditur, gladius, *Hg. 27*, vide gömsparri.

SPARÐA, f., *securis hibernica* (*Gloss. F. XII*), vide járnsparda, jarðsparda. — 2) impf. ind. act., v. spara; sparðit, non pepercit, *F. II* 280.

SPASAGA, f., *prædictio, divinatio, vaticinium* (spá, saga), *Merl. 2*, 100. 101.

SPAUNG, f., *impages, lamina, gen. s. spángar; plur. spángir; brynja spángir squamæ lorice, SE. I* 670, 2, differunt a hrínzgar, circuli lorice, vide *Isid. Orig. 18*, 13: „lorica — solis circulus ferreis constat; squama est lorica ferrea ex laminis ferreis aut æneis concatenata, in modum squamarum piscis”. Hinc pro ipsa lorica: eyðir spánza violator squamarum (loricæ), *vir, Nik. 63. — 2) in appell. feminæ: þorna s., femina, Ísl. II* 257, 1, ab AS. spange oþez, sera, qs. oþez (i. e. tenella arbor, arbuscula) fíðularum; mýils s., oþez globuli, id., fáng hálts mýils spángar amplexus feminæ, *Korm. 24*, 1;

auds s., id., *Vigl. 17*, 6. In compos.: aud-spaung, linspaung. Vide et formam tenuiorem spöng.

SPÁÐERNA, f., *sterna (ales) prænuntia* (spá, þerna): sporðsfjadrar spáþernor lángra nóta, pinnata cauda instructæ sternæ, longorum verriculorum prænuntia, i. e. haleces, *HS. 18*, 1.

SPE, f., *amnis, SE. I* 577, 3; *II* 623, (*II* 480 spe, id., *II* 563 tantum cernitur sp. .). —

2) spè, n., risus, irrisio, irrisus, *Skáldh. 6*, 2.

SPEKI, f., *sapientia, prudentia* (spakr); it. res scitu digna, scientia, ars, *F. X* 178, 2. In compos.: geðspeki, hagspeki, orðspeki.

SPEKIMADR, m., *virsapiens* (speki, madr), *SE. I* 536, pros. Vigagl. c. 25.

SPEKINGR, m., *sapiens, SE. I* 532. 559, 2, vide: orðspekingr, ráðspekingr.

SPEKJA, f., *sermo* (AS. spæce, sermo, spæcan, loqui), pl. spekjur, sermones, *Gk. 3*, 4.

SPEKJA (spek), *domare: hvatr hilmir spekr skatna hljálms fylti Vindhlaes, fortis rex domat viros gladio, SE. I* 608, 1. Alias haud facile occurrit, nisi in infin. (spakr, cicur, mansuetus).

SPEKT, f., *sapientia, prudentia* (spakr), *Nj. 23*, 1; *Gd. 32*; *Nik. 3*.

SPELL, n., *vitium, damnum, detrimentum: vinna skikkju spell tunica damnum inferre, tunicam corrumpere, F. II* 280; réktin varð at spelli amor prohibitus, impeditus est, *Skáldh. 1*, 32. Alias sæpius in plur.: fara at spellum (nos dicimus fara til spillis), corrumpi, *Óll. c. 217* (*F. V* 56); koma til spella=spillaz, vítiari, corrumpi, de vulnere, *Hist. eccl. Ísl. I* 240. In compositis: aldrspell, drengspell, fjörspell, forspell, gunnspell, lífspell, vinspell.

SPELLIR, m., *perditor, vel pernicies, vide ormspellir, a v. spella (-aða, at), corrumpere, Stjórn: hverr hafði spellat sinn veg, veröldin in var spelluð.*

SPÆNIR, pl. a spánn, spónn.

SPEÑJA (spen, spanda, spanit), *trahere, ducere: impf. ind. spanda, Eg. 88*, 1; impf. conj. spenda, *Mg. 25*, 1; sup. spanit, *Óll. 159*, 1. Sic et in prosa: spenja, *F. IV* 74; *IX* 262; spandi, *F. VI* 344; *X* 293; spöndu, *F. VII* 248; spanit, *F. II* 185; *IV* 105; *V* 9. Spenja (land) und sik terram sibi subjicere, in potestatem suam redigere, *Eg. 52*; *Óll. 159*, 1: *SE. I* 236, 2 (ubi *Cod. Reg.*, of sik); s. jörð úr hendi e-m, e manu alicujus extorquere, *Eg. 88*, 1; synd spen illa venja á sik in malam consuetudinem adducitur, *SE. II* 234, 3; s. þenja linn til sára educere (stringere) gladium ad vulnera (infligenda), *HR. 32*; s. skip til óðals e-s naves ducere ad patriam alicujus (invadendam v. adundam), *Mg. 25*, 1; spenr i sælu sína | sín bönn jöfur stjörnu, *Eg. p. 273*, not. 5, ex auleo templi Holensis, citatum in *Lex. B. Hald.*; konúgr sunna hvels fjörniss lietr spönd ill sín bönn til yndis ok sælu, *Has. 36*. Huc pertinet locus *SE. I* 476, 3: en úlfr or skógi á sár at spenja, citatus in *Eg. p. 273*, not.

5. et 751, *vulnera trahere*, i. e. *sugere vulnera*, *sanguinem vulneribus exsugere* (ut latine dicitur: *ubera trahere*, *ubera sugere*), *prorsus id. qu. sjúga sár*, vide *sjúga*.

SPENN, id. qu. *spenr* (a *spenja*), *Eg.* 52 v. l. o.

SPENNA, f., *prehensio*, *comprehensio*, cum quis aliquid manu firmiter prehendit: *vápna s. prehensio armorum*, *pugna*, *F. VI 77*, 1. v. l. 4.

SPENNA, id. qu. *sperna*, *calcare*, *impf.*, *spanu* (= *sparn*): *hinc pros.*, *FR. III 639*, *spenna hinn læsta gálga altíssimam crucem calcare*; *dicitur enim at sporna gálga*, *Eb.* 20, ubi, *pro spornaði gálgann*, v. l. *est spann gálgann*, ut *sparn gálgann*, v. l. *pro hëkk*, *pependit*, *F. VII 14. not. 1*. *Hinc álmr spann af sér odda arcus sagittas ab se excussit*, *Jd.* 26, i. e. *sparn*, id. qu. *hratt álmr af sér málni*, *Krm.* 9. *Vide mox spenna 3*.

SPENNA (*spennu*, *spenda* et *spenta*, *spenti*), — a) *amplecti*, *complexi*, — a) cum acc., *sp. konu*; *amplecti*, *Vigl.* 12, 2; *p. Hræð.* 8, 1; *manibus complexi*; *sp. hlumi remorum manubria*, *SE. I 692*, 1; *ár spennandi remum complexentes*, *remiges*, *Gdð.* 51; *sp. horn manibus tenere cornua (pocula)*, *F. II 258*, 2 (*Pros.*), *spenti sverðit báðum höndum*, *F. VIII 363*; *sp. þaungulhöfuf, Ld.*) — b) *circumdare*: *spendi tver hendr of skapti ambas manus circumdedit manubrio*, *Mg.* 29, 1 (*Pros.*); *hann spenti sik megingjörðum*, *SE. I 286*; *sp. (rúnar) of liðu circumdare runas artubus*, *artus runis circumplicare*, *Bk.* 1, 9; *um spentr fjúttur circum adstrictum vinculum*, *Völk.* 11; *hosur*, *spentar at fótum*, *ocreae*, *pedibus circum applicatae*, *Gd.* 34. — c) cum *prop.*, *sp. um complexi*, *amplecti*: *hvort um annars spenti lif alter alterum medium complexus est*, *Skálðh.* 6, 46; *sp. þyrni um enni frontem spina (spinea corona) arcte circumdare*, *Lil.* 49. *Pros.*, *hon spennir höndum sínum um háls honum*, *illa colum ejus ambabus manibus complexitur*, *Isl.* II 343. — d) *metaph.*: *sp. e-n með lágri þrá longo desiderio tenere quem*, *Skálðh.* 6, 48; *spentr klandi, harni, difficultatibus, doloribus circumseptus*, *Skálðh.* 5, 4, 40; *Nik.* 73. — 2) id. qu. *spenja trahere*, cum acc., *sp. e-n frá búlvi malis eripere, liberare quem*, *G.* 14; *spennazth (i. e. spennasþ) til illrar óvenju ad malam consuetudinem trahi*, *Lb.* 35; *spenna v. l. pro spenja*, *pros.* *F. IX 262. not. 5*. — b) *tendere*, *intendere*, v. c. *sp. boga arcum tendere*, *pros.*, *FR. I 173*; *stóg verða spend funes intenduntur*, *SE. I 326*, 5. — c) *prodigere*, *profundere*, *consumere*, *burgeysar spentu hennar (kirkjunnar) mundi ok rentur, procures populi bona reditusque ecclesiae profuderunt*, *Gd.* 30 (*pros.* *F. XI 423*). — 3) *SE. I 292*, 2, *spendv ilja gæpnvm á Endils mál volis solorum (plantis pedum) montana calcarunt*. *Puto exitisse olim formam sperni, spernda (= spirni, spirnda)*, unde *spenni*, *spenda*, *variata* a *spern*, *sparn*, *quemadmodum forma spygni, spyrdna (Vigagl. c. 6; GhM. I 710) respicit formam sporna, spornada*, *Eb.* 20, et *infra*. — 4) *Vide com-*

posita: *hjálmspennandi*, *uppspentr*, *yfirspennandi*.

SPENNÍNGR, m., *difficultas*, *molestia*, *qua quis obsidetur* (*spenna 1, d*), vide *arg-spenníng*. *Conf. formam spenna*, *f.*, *Isl.* II 63, *ubi junguntur spennur ok ónádír, difficultates et inquietudines (negotia)*.

SPENNIR, m., *qui spargit* (*spenna 2, c*), *distribuit*, *amplectitur*, *complexitur*, *urguet*: *úrva. s., sparsor sagittarum, præliator*, *vir*, *Fbr.* 21. *Vide composita*: *broddspennir*, *frónspennir*, *heimspeunir*, *hoddspennir*, *sökkspennir*.

SPERNA (*spern*, *sparn*), *calcare*; *præsens non occurrit*, *puto*; *tantum impf.* *sparn*, 3. s., *in usu* (*Nota*: *si nytir legas*, *F. VII 120. lin. 6*, *tó spyrnir erit 2. s. impf. conj. a sparn*; *sed haud dubie legendum et scribendum est nytir, præ.*, *tum spyrnir est 2. præ.* *ind. a spyrna*). *Exempla*: *þann lragamnr sparn fæti, quem aquila pede calcavit*, *Y.* 31; *konúgr Jóta sparn starran boga, arcum calcavit, arcui instituit ad eum intendendum*, *HR.* 40 (*conf. Xenoph. Anab.* 4, 2, 28, εἰχων τὰς νεύρας, πρὸς τὸ χεῖμα τοῦ τέχου τῶ ἀριστερῷ ποδὶ προσβαλόντες); *Haraldr sparn á mo mörnís (má mörnarn) navem calcavit*, i. e. *conscendit*, *ÖT.* 36 (*F. XI 42*); *hrafngælir sparn höfn hæli, bellator portum carina calcavit (in portum classe invecus est)*, *IIh.* 73, 1. *Cum dat.*, *excute* (*qs. calcitrando trudere*): *álmr sparn oddi hart til hjálma, arcus sagittam magna vi in galeas excussit*, *IIR.* 64.

SPÆTR (i. e. *spetr*), *incert. gen.*, *picus*, *SE. II 489*. *Undalini Descr. Norv. p. 123* *picorum* (*Spetter*) *genera affert*: *Grönspetter*, *Flagspetter*, *Gulspetter*, *Sortspetter*.

SPIKI, m., *avis aliqua ex ordine picarum*, *SE. II 489*. *Confero Egg. p. 123*: *papa-göi og spakrar spjalla, cum nota*.

SPIKR, m., *clavus longus*, *SE. I 583*, 2; *II 482. 565. 624*. *Norv.* *Spiker*; *Angl.* *spike*, *speck*; *Dan.* *Spiger*.

SPIIL, n., *cantus*, *carmen*: *liit þriðja s., cantio 3. = rima*, *Skálðh.* 3, 53; *mansaunngs s., cantio erotica*, *Skálðh.* 6, 1; *lið auma spil, res tragica*, *Skálðh.* 7, 6. *Vörl.* *spila*, *Fbr.* 48: *ek mun drygja karlmennsku ok skemtun í dag, en hann (Sighvatr) spilar flugrun sínum at Rómi, aut digitis ludit, more olivantium, aut supinas manus tendit, ritu precantium*.

SPIILLA (-ita, t), *corrumpere*, *violare*, *ludere*, *depravare*; *cum dat.*: *s. árum legatos violare*, *FR. I 502*, 3; *sifjum, adfinitates*, *Vsp.* 41; *nema mjötudr spilti (o: henni)*, *nisi mors (præmatura) eam opprimeret*, *Og.* 14; *interficere*, *Am.* 73; *s. sér mortem sibi consciscere*, *Am.* 102; *absol.*: *amicitiam violare, dirumpere*, *Mg.* 15; *s. fir sér ok öðrum sibi aliisque nocere, suos aliorumque mores corrumpere*, *IIas.* 10 (*Eg. c. 48 sub fin.*). *Pass.*: *spillaz corrumpi*, *Gd.* 47; *spiltir corruptis moribus, perversus, dissolutus*, *Gd.* 40. *In compos.*: *óspiltir*; *conf. formam spella, sub spellir*.

SPILLI, *n.*, deriv. a spjall, sermo; in compositis: andspilli, annspilli.

SPILLIR, *m.*: — 1) qui corrumpit, deteriorum reddit; qui lædit, violat (spilla): s. bauga violator aunulorum, vir liberalis, Fm. 32; Merl. 2, 93; spillir ættar corruptor familiæ, degener, Isl. II 338. In compos.: fjörspillir, fridspillir. — 2) qui loquitur (spjall, spjalla): fræða spillir, proferens, recitans carmina, poëta, Korm 16, 1. In compos.: annspillir. Forte et hinc cogn. Eyceindi skáldspillir, qui cum poëtis sermones confert, poëtis familiaris, quod cogn. vulgo derivatur a spilla, corrumpere. Eg. p. 97. not.: „skáldspillir, Poëtarum corruptor, i. e. qui tam excellens erat poëta, ut alii ad eum collati mali esse censerentur,” G. Magn.; Maanedsskr. f. Litter. 4, 90: „qui corrumpit (qui superfluous reddit, adæquat) omnes ceteros poëtas”, Munch.

SPIRA, *f.*, asser tenerior, longiusculus, SE. II 482; Norv. Spire, id. In appell. fem., arbuscula: hringa s. arbuscula annulorum, femina, SE. II 632, 2, afferens spiru seni hönd hér | hringa birtiz virding.

SPJALD, *n.*, tabula. Pl. spjöld, tabellæ textoriæ (vide Lex. B. Hald. voc. spjaldofinn): spjalda ná femina, Skáldh. 6, 48; húnskar meyrar, þær er hláða spjöldum, quæ tabellas textorias ordinant, i. e. qui textoriæ operam dant, Gha. 26.

SPJALL, *n.*, verbum, dictum, effatum, sermo, raro occurrit in sing.: hafa mart í spjalli multa verbis agitare, multa verba facere, Skáldh. 4, 10, et annspjall, FR. I 197. Sæpe in plur. spjöll: móðug spjöll tristes sermones (=harmatölur), querelæ, telja móðug spjöll adversam fortunam conqueri, Gho. 9; rekja spjöll fyrri fata prædicere, Merl. 2, 94; heilög spjöll verba divina, sancta, Skáldh. 7, 62; forn spjöll antiqui sermones, Vsp. 1; Hlund. 1, 33; spjöll sálma, spámanna, effata psalmodum, prophetarum, libri Psalmorum, libri prophetarum, Merl. 2, 96; hermdar spjöll verba inimica, riza, altercatio, heinvandil—hermdar spjöll, riza gladii, pugna, SE. I 444, 4. — b) nuntius, fama, norum, novi quid: sunnan em ek kominn at segja spjöll þessi, FR. I 499, 1; ný spjöll res noræ, H. hat 31; jó frá ek spjalla equum interrogavi: quid novi, Gha. 5. Gen. spjalla, H. hat. 31; Hund. 1, 33; Gha. 5; SE. I 444, 4. In compos.: annspjall, fæspjöll gudspjöll, fornspjöll (melius divinum), vigspjöll. — 2) spjöll, *n. pl.*, sine sing., vitium, damnum, detrimentum (spilla), s. eða kostir, vitia vel tirtutes, Merl. 2, 97, vide compos.: læspjöll, lifspjöll, mannsþjöll, id. formam spell. — 3) spjall pro spjald, *n.*, tabula: heflis spjöll (=spjöld), vela, vide heflir. Sic Hist. eccl. Isl. I 501, kirkjunnar lög—rituð á spjall ok upp fest, leges ecclesiasticæ, tabulæ inscriptæ et suspensæ, ex epistola data 1327.

SPJALLA (=ada.at), confabulari, sermocinari (spjall): s. við man cum puella, Háram. 82; loqui, Bk. 2, 13. — 2) part., spjallandi, *m.*, necessarius, cognatus, SE. II 497; conf. spjalli 2.

SPJALLI, *m.*, qui sermones confert cum altero, amicus (spjalla). SE. I 436; II 465. 548. 611; s. gotna, gumna, gauta. amicus virorum, rex, F. VI 64, 1; Hh. 17, 1; F. VI 172, 1; s. jöfra familiaris regum, de Hakone dynasta, ÓT. 13, 2; s. landreka de Ulro aulæ magistro, Hh. 63, 4; spjallar (plur.) jöfura præfecti provinciales, Hh. 65, 1; hrúgnis spjalli gigas, Hymk. 16; Gauta s. amicus Gothorum. Ódin, Sonart. 20. — 2) cognatus, necessarius, SE. I 561, 2; II 475. 558. 618.

SPJALLR, *Ad. 23*, sec. G. Magnæum, violatus, id. qu. spjalladr, a spjalla=spilla, violare; unde spjallr friðr pax violata, et fjöljárn friði spjöllum frequenter consentiens paci violatæ, i. e. bellis addictus, dicatus. Simplicius foret friðar spjöllum, a friðar spjöll violatio pacis, pugna, bellum. Forsitan vero possit una voce scribi fridispjöllum, a fridispjöll, *n. pl.*, id. qu. friðar spjöll, ut herðibreidr id. qu. herðabreidr, vel id. qu. fridispjöll, cum i epenthetico. — 2) qui loquitur, adj. deriv. a spjalla, loqui, in compos.: opin-spjallr

SPJÖR, *n. pl.*, tela, SE. I 571, 1; II 478. 561. 621; spicula, hastæ: auðskapt almanna s., omnium hominum spicula, Ad. 21; rjóða s. blóði, Nj. 54; s. rjúfa sundr undir, SE. I 614, 2; flugu dreyrug s., Hðfuðl. 10; s. knátto glymja, H. 17, 2; F. II 314, 2; s. súngr, ÓT. 123, 1; s. gullo, ÓT. 124, 1; SE. I 488, 2; F. V 228, 4; Merl. 2, 68; s. braka, SE. I 614, 1. Vide spörr, 2.—2) id. qu. spor, vestigium, F. XI 144.

SPJÖRRÁÐANDI, *m.*, rector v. possessor spiculi, præliator, vir (spjör, ráða), Merl. 2, 97, ubi spjör ráðanda accipio ut gen. plur., propter anteced. hoddskötum, a nom. pl. spjör ráðandar, gen. spjör ráðanda, pro usit. spjör ráðendr, — enda.

SPJÓT, *n.*, calamus, arundo, bacillus, tigillum, id. qu. sproti: Hlakkar spjót arundo Laccæ, hasta, F. V 227, 2, et in compos.: baugspjót, gunnspjót, hjálmuspjót. Sic inter se variant spjót et reyrsproti, F. V 250; spjótum et sprotum permutantur, F. II 313. v. l. 2.—2) hasta, vide lögsþjót; skjóta spjótum, F. II 311; spjót flugu laus, F. VI 409, 1.

SPJÓTRUNNR, *m.*, lucus hastæ, pugnator, F. II 280 (spjót, runnr).

SPJÓTRUÐR, *m.*, id. qu. spjótrunnr (spjót, ruðr): gen. sing. spjótruðs, Rekst. 30.

SPJÓTSKAPT, *n.*, hostile (spjót, skapt): bjóða spjótsköptum orrosta, Ha. 323, 1; vide orrosta.

SPÓI, *m.*, avis, hod. numenius phæopus (Fab. Prodr. Ornith. p. 21), Norv. spue, spove, scolopax arquata, SE. II 459.

SPÖNG, *f.*, id. qu. spaung, lamina, impages; pl. spengr. — 2) in appell. fem., vide auðspöng, eldspöng. — 3) absol.: femina, SE. II 490, in kvenna heiti ókend.

SPÓNN, *m.*, assula; logandi s., ardens, Fsk. 6, 3 vide heildræpr. — 2) vagina, ut skið: draga hjaldris úr spónum gladium e vagina educere, GS. str. 17 (GhM. II 600). — 3) de

scandulis tecti: til þess er snjór kemr á spóni, *Gpl.* p. 410.

SPÖNN, *f.*, *spithama*, *FR.* III 19, 3: beltí átta spanna *cingulum octo spithanarum* (*octo spithamas longum*), *Ag.* (Einar Gilsson). — 2) *pro manu*: blik, rúf þannar, splendor, electrum manús, aurum, *SE.* I 652, 1. 656, 1; jökull spannar *argentum*, meidr spannar jökuls, *vir.* Nj. 7, 3. *In compos.*: reginspönn.

SPOR, *n.*, *vestigium*: blístra í spor e-m sequi aliquem, *vestigii alicujus inhære*, *Merl.* 2, 76; renna blóði í spor *sanguinem in vestigia mittere*. *Sk.* 3, 17, *ritus foederis inter soldurios (devotos) initi, cujus mentionem facit Saxo*, ed. Steph. p. 12: „*vestigia sua mutui sanguinis aspersione perfundere*”. Eggjar spor *vestigia aciei, vulnera*, Nj. 131, 2; eggja spor, *id.*, *Grett.* 65, 4; sverðs eggja spor, *id.*, *ÓT.* 47; *F.* XI 198, 2. *In compos.*: dólgspor, líknarspor. *In pros.*: sjá ben markar spjótspor *hocce vulnus significat vestigium hastæ*, *Sv. msc.* c. 11.

SPORI, *m.*, *calcar*, *Gd.* 34 (*SE.* I 178). — 2) *corvus*, *SE.* II 488. 572. — 3) *Vide compos.*: haugspori.

SPORNA (-aða, at), *calcare*, *qs. vestigium solo imprimere* (spor): s. *moldveg solum calcare, solo niti, de pueris ingredi incipientibus*, *Og.* 7; s. *vüllo campos, de exercitu*, *Vsp.* 22; spornaðot aur terram *calcaristis*, *i. e. iter fecisti*, *Mg.* 6, 1. — b) *cum præpos. vel ad.*: hestar sporna á hægþorns mó *equi calcant campum cornis o'silum* (*vestigia imprimunt campo*), *ÓH.* 70, 3 (*AR.* I 304, 3); láta (skip) sporna á unnir *navem pelago committere*, *ÓH.* 154, 1; ætt arnar spornaði um valfalli *aquila casorum corpora supercalcavit*, *F.* VI 255, 1; láta lúgsóta sporna nordan *navem a septentrionibus ducere*, *HS.* 18, 1. *Vide compos.*: ilsporna.

SPÖRR, *m.*, *passer*, *SE.* II 489; *Ý.* 21, 1; *AR.* I 261, 1 (*gen. spörs*); spör, *cum simpliciter*, *FR.* III 13, 1. *Vide sparhaukr.* Norr. Spurv et Sporv. *Confer svörr.* — 2) *telum, gladius v. hasta*: þá er Glámi stóð ígegnum spörr, *FR.* II 314, 1; *cfr.* spjör. *Kymrisc* þær, yspër, sparur.

SPÖRUÐR, *m.*, *qui parcit* (spara), *in voce compos.*: auðspöruðr.

SPORVITNIR, *m.*, *nomen equi, qs. lupus calcaris* (spori, vitnir), *Hund.* 1, 47.

SPORDEFJADRAÐR, *adj.*, *cauda pennata instructus* (spördr, fjadraðr), *epith. halecun* (þerna nóta), *HS.* 18, 1.

SPORÐR, *m.*, *cauda*; *it. extremitas rei*: brúdr s. *pons extremus*, *Bk.* 1, 16; *Ægis s. cauda Ægeris, extremus oceanii sinus*, *Skálldh.* 4, 25; bygðar s. *extrema pars terræ habitata*, *Skálldh.* 3, 42 (*pros.*, *de cauda serpentis, cui maxima vis inest*, *F.* VI 165; skjaldar s. *infima pars clipei*, Nj. 130; *Vigagl.* c. 4).

SPOTT, *n.*, *probrum, calumnia, ludibrium, cavillatio, contumelia*, Nj. 7, 1; 44, 2; *Gd.* 6 (*neutr. genus usitatum est hodie, et cernitur Vigagl.* c. 16, *spotti einu; spottir, m., id.*, Nj. p. 16, *drag ongan spott at oss; et F.* VIII 437 v. l. 2, *spottir einn*).

SPRAKKI, *m.*, *mulier*, *SE.* I 558, 1; II 474.

617: þekki ek sprund ok sprakka, *SE.* II 363, 2; 491, 1; *rustica*, *Rm.* 22. *Vide spreytisprakki. Conf. sprakka.*

SPRÁNGA (-aða, at), *salire*, *Skálldh.* 6, 5, *sed præstat h. l. spráng, vide springa.*

SPRADKA (-aða, at), *formicare, de motu vermium*: maðka þá, er í sárum spradka, *vermes, qui se in vulneribus motitant*, *Gðþ.* 45.

SPRENGIR, *m.*, *qui dirumpit* (*nimio cibo*), *a sprengja, vide arnsprengir, haussprengir.*

SPRENGJA (-i, ða, t), *dirumpere, it. cibo implere, v. arnsprengjandi.*

SPRENGR, *m.*, *diruptio*: ramn fékk dæstr at drekka | drengja blóð til sprengs, *ad diruptionem usque, i. e. ad satietatem usque*, *HR.* 62. *Sic pros.*: vinna til sprengs *rumper se laborando*, *Grett.* 47; fólkino hlelt við spreng *homines pæne erant exanimati*, *Sturl.* 6, 17. — 2) *metaph. harma sprengr dolor acutissimus, it. carmen elegiacum*, *Skálldh.* 7, 59; með sárum sprengi *cum acerbo dolore*, *Skálldh.* 2, 47.

SPRETTA (sprett, spratt, sprottið), *salire, exsilire, dissilire; de compede, dissolvi, dissilire*, *Hæam.* 152; *de flamma: emicare; sprettr upp logi*, *Merl.* 1, 12.

SPRETTÍNGR, *m.*, *gigas*, *SE.* 549, 2; II 470. 553. 615.

SPREYTINGR, *v. l.* *SE.* *msc. pro sprettíng, gigas.*

SPREYTI SPRAKKI, *m.*, *femina gestuosa, superbiens* (spreyta, *Lex. B. Hald.*, *sprakki*), *Vigl.* 10.

SPRÍNGA (spring, sprakk, sprungit), *salire; impf. ind. sprakk prodit ex forma sprang, quæ extat Skálldh.* 7, 39; 6, 5 v. l. 3 (*non spráng*); *FR.* III 291; *pl. sprungu, vide Anvisn. t. Isl.* p. 286; *impf. conj. sprýngi, Korm.* 9; *Hund.* 2, 31. — 1) *salire: impf. sprang yfir gjá chasma transiit*, *Skálldh.* 6, 5 v. l. 3; bölit (er) í brjóð-tit sprang, *dolor, qui in pectus insiliit* (*pectus occupavit*), *Skálldh.* 7, 39; *pro renna, currere, sútir sprúngu út or bæjum homines ex prædiis excurrerunt*, *SE.* II 192, 2; *exsilire, auga sprakk út á kinn oculus elisus in genam exsiliit, excussus est*, *Ag.* (Einar Gilss.); *springa á hræum cadaveribus insultare*, *Hund.* 2, 31; *de verbis: prosilire, excidere ore: orða far hefir sprungit mér fram af tungu*, *Gd.* 2; *sic et accipi potest SE.* I 652, 2: þúngfarmr grana hefir opt sprúnzit, *sæpe dissectum, dispersum est grave onus Grani (aurum), propter sequentia: riða et hreytt: de vaticiniis, in lucem prodire, i. e. eventu comprobari*, spár vorar springa kunnú, Nj. 158, 9. — 2) *rumpi, dissilire, dirumpi: hjálmr springr*, *SE.* I 474, 1; *järnhringar sprungu*, *ÓH.* 12, 1; *geirar sprungu*, *ÓH.* 18, 2; *rauð lind sprakk*, *Isl.* II 389; *at marr sprýngi equum ruptum (cursu exanimatum) esse*, *Korm.* 9; *sprakk af gildri þrá gravi dolore animi extinctus est*, *A.* 12 (af harmi, *SE.* I 176); *de cælo et terra, dirumpi, Söll.* 54; *de mari: springa sundr, id.*, *SE.* I 328, 3.

SPRINGR, *m.*, *deriv. a springa* 1, *vide afsprung.*

SPRÓGA (-aða, at), *ambulare, ire*, *F. VI*

80, 2. *Hinc Sprógr, m., nomen equi, qs. cursor, Sturl. 5, 44, 1.*

SPROTÍ, *m., baculus, virga, vide hjálm-sproti (Angl. sprout).*

SPRUNÐ, *n., femina, splendidi cultus studiosa, SE. I 536; rustica, Rm. 22; mulier, femina, SE. I 558, 1; fagr sprund, Hh. 62, 1; völsku sprundi femina Gallicæ, Orkn. 81, 8; pl. fögr sprund, Hh. 19, 4; konúgr sprunda princeps seminarum, Orkn. 80, 5; hætta til sprunda, F. II 248; hellis sprund femina antri, antricola, gigas, SE. I 300, 1. In compos.: hreystisprund.*

SPRÆNA (-i,da,t), *effundere, und, sú er sprændi raubum lezi, vulnus, rubrum liquorem (sanguinem) effundens, ÓH. 193, 2. — 2) intrans., effundi: blóð sprændi á brýndan brand, sanguis in acutum gladium effusus est, Mg 34, 3.*

SPYIR, *m., vomitor (spýja), in compos.: glóspýir.*

SPÝJA (spý, spúða, spúð), *vomere: eitrsþýjandi snákar, serpentes, venenum evomentes, virulenti, Gðß. 49. Pros.: Eg. 74; 3. s. præs. spýr, inf. spýja.*

SPYRJA (spyr, spuiða, spurt), *querere, interrogare, percontari, Sk. 1, 3. 8. Sæpe in quotidiano sermone spur, spurja; unde imperat. spurðo, quære, Ók. 9, 5; F. VI 448 v. l. 4, sed spyrþú, ibid. 448, 2; spurði orði verbo quæsitil, Mb. 6; cum gen., s. einhvers, sciscitari aliquid, Gk. 2, 16; cum præpos., s. at einu, v. c. at rúnum, at Bálverki, de aliquo percontari, Hávam. 80. 110; s. eptir percontari, Am. 73; spyrjattu at því ne ea de re percontatus sis, FR. I 519, 2. — 2) cognoscere, resciscere, audire; c. acc., s. herðibrögð, H. 39 (F. IV 12); s. morðför, Bk. 2, 38; s. þat, at, Völk. 6; sine objecto, s. frá e-m aliquid de aliquo audire, Mg. 9, 8. — 3) pass. spyrjaz, ÓH. 92, 5; 156, 2, videtur reflexive vel subjective sumendum esse, sud causa, sud gratia querere aliquid; utroque loco usurpatur eodem orationis contextu, absolute, sine objecto, de homine, qui accedens ad ædes, antequam introeat, quærit vel scitatur, an admitti intro possit, vel de domino ædium, quem conventum telit: ek spurðumz fyrir utan, ÓH. 92, 5; ek varð spyrjaz fyrir utan, ÓH. 156, 2.*

SPYRNA, *f., impressio pedis, in compos. áspyrna. Verb. spyrna, pros., s. fæli á e-n pedem impingere cui, Vigagl. c. 6; s. fótum í stokk pedibus trahi obniti, GhM. I 710; spyrnaz í iljar volis pedum inter se obniti, Dropl. maj. c. 5.*

SPÝTA (-ti,ta,t), *spuere; s. blóði sanguinem rejicere, Gð. 15. Pros.: s. í inspuere, SE. I 216; s. upp eomere, ibid. 222.*

SPÝTING, *f., sputus, consputatio (spýta); plur. Lb. 15.*

STÁ, *pro standa, stare, tantum usurpatur in hac forma, et 3. s. præs. ind. stár = stendr, stat: er minni vorkunn stár uppá, in quem excusatio minus competit, congruit, qui minus excusabilis est, Skáldh. 6, 49. In compos., forstá. Pros.: ek mun stá í durum in introitu ædium consistam, GhM. II 368. Conf. gá.*

STADDR, **STÖDD**, **STATT**, *perf. part.*

pass. v. stødja, constitutus aliquo loco, depréhensus aliquo loco: þars staddir vārot quo loco constitutus fuisti, i. e. quo loco ipse præsens aleras, Mb. 16, 4; sed þar er staddir vāru, ubicunque depréhensi sunt (Gothi), F. VII 60; átta tigr manna voro staddir með Maddlāðar sýni, constituti erant cum M. filio, in acie stabant, Sic. 20, 1; stríð hafa of staddan Odd ægritudines depréhenderunt, oppresserunt Oddum, F. VI 237; gjöra eitthvat statt ratum constitutumque facere quid, Gd. 40. Verbum stødja, stöd, sistere, constituere (activum verbi intrans. standa) in præsentii tempore non invenio, sed inde derivatum formam stødja, -aða, Annal. Reg. ad ann. 1302: stødjaðiz þar eitt mikil friðarband milli ríkjanna, sanciebatur. Impf. act. stadda: nú staddi konúgr líð sitt, Fsk 137; ubi F. VI 411 stöðvaði, id.; ít. stöddu þeir ferðina, er í fyrsto ríðo, ok biðaðo þeirra, er eptir fóro, Fsk. 138; stöddu m-ð sér á alþingi þann samning, constituerunt, ratum fecerunt, Arn. p. 104; impf. pass., sættargerð staddiz transactio sancita est, Hist. eccl. Isl. I 458 (ad ann. 1280). Sup.: ek helli stadd upp á hjarta mitt cum animo meo statutum habeo, F. I 284; part. pass. staddr: með stöddu samþykki firmo consensu, FR. III 88; lög vátta með staddom endimörkum definitis terminis.

STAFÁNGR, *m., sinus Norv., SE. II 493, in Fjarða heiti. Vide Ind. geogr. F. XII.*

STAFKLÁPR, *m., sercus, SE. msc., rectius quam stafkláfr, SE. II 496 (stafr, klápr rude instrumentum).*

STAFN, *m., prora et puppis, spec. prora, SE. I 583, 1; de utroque in plurali stafnar; si distinguuntur, prora dicitur framstafr. puppis hinn eptir stafns. aptirstafn, F. II 304. Snekkju stafnar bera goldna grans spánu prora puppisque liburnæ inauratas assulas pineas gerunt, SE. I 328, 1, conf. F. VIII 197; skreyta skafna stafna ornare proras et puppes, SE. I 690, 1; setja stafna í haf obertere proras pelago, altum petere, vela in altum dare, F. XI 187, 1; skjóta stafni til Hallands Hallandiam classe petere, F. VI 318, 1; Formintera varð fyrir stafni prora objecta est, Si. 6, 2; snúa stafni til hafnar, Lb. 33. In appell. navis: stafna skíð xylosolea prora et puppis, navis, Ha. 228, 1. — 2) navis: stafn hefir numit staðar í miðjo landi navis classis (proprie: prora) in media terra substitit, Mg. 31, 10; stafns fylgi comitatus navalis, de alitibus, navium proris v. puppibus insidentibus, F. VI 403, 1, sec. Morkinsk. (honom sýndiz fugl sitja á hverjum skipstafni, ibid. 402); stafns stect locus navis, mare, ejus hrasfn, corcus maris, hujus Hlakkar dynr, pugna navalis, ejus beidir, bellator, pugnator, ÓT. 20, 2; gyltir stafnar naves inauratae, Ghe. 5, nam prora puppesque navium auro ornabantur (F. II 179); stafna fríðandi exornator navium, vir, Lb. 31. — 3) frons æðificii: stafnar stef-branda knarrar fastigia domus poetice, SE. I 410, 2, ubi skafa stafna stef-branda knarrar fastigia domus poetice expolire, carmen elaborare. — 4) hyrketils stafn interior vel exterior extremitas hypocausti, hyrketils stafna*

gnod, *lectus hypocausti aut intra aut extra scamna situs*, id. qu. stafnsæng, stafnhvlla, Korm. 19, 7, vide supra hyrketil. — 4) in compositis: fólkstafn, framstafn, höfuðstafn, ílstafn, ölstafn, valstafn.

STAFNBLOÐIGR, adj., proram puppimque cruentus (stafn, blóðigr), de nave, Ilb. 11, 2.

STAFNGÜNDUL, Vigagl. 27, 1; hic per tmesin coherens stafnstóðs et borda Göndul.

STAFNKLIF, n., clius proræ v. navis; mare, fluctus (stafn, klif), F. V 7, 1, ubi legendum: þá er stór stafnklif drifu fyrir Stað, cum ingentes fluctus ante St. ferrentur, i. e. salo ante Stadium æstuante; sic et legendum stafnklifs, Öll. 182, 5 (nam stafnklyfs metro non omni parte satisfacit), ubi stafnklifs stóð, equitium fluctus, naves, classis.

STAFNKVÍGR, m., vitulus proræ, navis (stafn, kvigr): þel stafnkviðs glacies navis, mare, Eg. 60, 3.

STAFNREIÐ, f., rheda proræ, navis (stafn, reið): víðr stafnreiðar, vír, SE. II 212, 1.

STAFNRÚM, n., interscalnium proræ proximum (stafn, rúm): liverfa innan st., conferre se in interscalnium proræ, Ilb. 82; hic proræ defensores (stafnbúar, stafnbyggjar) se continebant; F. X 122—123 ordine recensentur: fyrrúm, krapparúm, þriðjarúm, stafn. — 2) locus in prora vel puppi: ek byggi einn stafnrúm at áls hrafní solus inhabito locum in prora navis, Ísl. I 81.

STAFNSTÓÐ, n., equitium proræ, naves (stafn, stóð): stafnstóðs stýrimeidar rectores navium, víri, Vigagl. 27, 1.

STAFTJALD, n., tentorium proræ vel puppis, tentorium navale (stafn, tjald): bregða stafntjöldum af removere velamina puppium, Hund. 1, 24. Stafntjald in prosa, F. VI 114.

STAFNVALR, m., accipiter proræ, navis (stafn, valr), F. I 286.

STAFNVIGG, n., fumentum proræ, navis (stafn, vigg): stærir stafnviggs imperator classis, F. II 288, 2 (ÓT. 96, 4).

STAFNVÖLLR, m., campus puppis vel navis, mare (stafn, völlr), Orkn. 79, 3.

STAFR, m., baculus, Svrr. 85, 2: vígðr s., consecratus, baculus peregrinantium religionis ergo, Mg. 9, 1; columen, st. Njáls hús columen domus Njaline, Karius, Nj. 131, 1.—2) in appell. virorum, tum in sing., quam in plur., in quo, præter usitatam formam stafr, etiam adhibetur stafar, Plac. 48; Korm. 19, 4; 27, 2; vide SE. I 416. 438, 4, ubi veðrstöfum Víðris resolvitur in stafr sverðs, víri. Hjalmraddar, Valfreyju stafr, pugnator, Eb. 17, 1; Nj. 79; vigneðrs stafar pugnatores, Korm. 27, 2; geirleiks, hjörva, stétthrings stöfum, pugnatoribus, Nj. 73, 1; Mg. 31, 6; F. II 258, 1. — b) in compositis: áttstafr, auðstafr, bestafr, ættstafr, gnýstafr, hilmstafr, hjálmstafr, lniðstafr, kynstafr, lagastafr, láðstafr, ostafr, skæstafr, veðrstafr. — 3) litera runica (magica), in sing., Eg. 75, 2; Am. 12; plur., Iláram. 145; Skf. 36. — b) fornir stafr literæ prisca, vetus scientia, Vafþr. 1, 55; Alom. 36; sannir stafr literæ

veræ, vel vera verba, Bk. 1, 14; staðlausu stafr verba futilia, Iláram. 29. — c) in compositis: blunnstafr, bölstafr, dreyrstafr, feiknstafr, flærðarstafr, helstafr, kveinstafn, lastastafr, launstafr, leiðstafr, líknstafr, meinstafr, orðstafr.

STAG, n., funis nauticus; in spec., funis a prora ad apicem mali pertinens, SE. I 583, 1; II 481. 565. 624; stordar galli keyrði veði á stag ventus vela in funem rejecit, F. VII 51, 1; þar er stag bleikir ubi funis proralis lavatur, SE. I 330, 1. Plur., stöð funes, SE. I 326, 5; Mg. 20, 1.

STAGL, n., tormentum: píndr stagli tormentis cruciatus, Sturl. 9, 34, 5. Stagl propr. videtur esse nexu hominis ad palum deligati (hod. verbum stagla est multiplices nexu consuere), conf. Post. de apostolo Andrea: „Egeas baud svá kveljöndum, at þeir byndo liondur hans oc sptur á crossinom, en negldo ei, til þess at hann hefde þess lengre pínsi, svá sem i stagle. Hinc stegjur, f. pl., palus, stipes (Svec. Stegel, Dan. Steile), et verb. stegla, palo vel stipiti adligare, adfigere, F. XI 375.

STAGNAGLI, m., clavus vel paxillus, cui funis nauticus alligatur (stag, nagli), SE. II 494.

STAGSTJÓRNMARR, m., equus habens, qua gubernaculum regitur, navis, pro marr stjórnar stags, a stjórnar stag funis gubernaculi, lorum quo clavus gubernaculi regitur, Ilund. 1, 26, ubi dat. plur. stagstjórnmörum. Interpr. divisim, stagstjórnmörum velificationem principum, a stagstjórnmörum velificatio (propr., gubernatio funium) et marr princeps. Sequor Raskium in ed. Holm.

STAKKR, m., amiculum, toga: vide ullstakkr.

STÁL, n., chalybs, ferrum, gladius, hasta: klauf stáli vírða kindar homines ferro dissecuit, ÓT. 21, 2; reyna þunn stál tenues enses experiri, pugnare, Mg. 17, 5; stála ríki vis telorum, pugna, SE. I 322, 1; stála víkr pumex chalybum, cos, SE. I 282, 3; stál sýngu chalybes cecinerunt, gladii sonuerunt, SE. I 680, 2; stál, de baculis præferratis; áðo strauum stríðan stáli, fecerunt, ut flumen ferro esset ineluctabile, SE. I 296, 2. In appell. pugna: el stála procella chalybum, pugna, ÓT. 130, 3; stáls hríð, id., Öll. 8; stáls el, id., Fbr. 33, 2 (GhM. II 342, 2), vide elbúvar; stála skúr, id., ejus Gautr, præliator, SE. I 668, 2; stála þrima, id., Eg. 55, 2. In appell. virorum: stála freyr, lundr, meidr, pugnator, præliator, vír, Grett. 90, 2; SE. II 108, 1; ÓT. 40, 1.—2) carina navis ad proram surgens, prora, Græc. στερπα: rauð stál brúna á rymvöllum reyðar, rubræ proræ, Svrr. 63, 2; hlýr helir at stáli proræ latera pruina albescent circa carinam, SE. I 630, 1; klökk stál flexiles, ibid. 630, 2; allvaldr ræð rísta haf stáli mare carinæ secuit, Öll. 194, 1; halda stírdum stálum a speras proras dirigere aliquo, Mg. 20, 2; byrr lá at breiddu stáli ad latam proram, F. VI 140, 3; láta stál hvilaz, Si. 3, 2; stála land terra prorum, carinarum, mare, SE.

I 321. In prosa: raskótt fyrir stáli æður corticosus ante proram, F. VIII 199; klökkur fyrir stáli de navi, cui latera proræ infirma sunt, *ibid.* v. l. 3.

STÁLDI, vide haukstaldi.

STÁLÆGIR, m., gigas teli, strenuus pug-nator, OT. 20, 2. Vide stálygir.

STÁLFRÍÐUNDUM, Lb. 31; h. l. construo per tmesin stálsmiði, quod vide suo loco, et stafna fríðundum prorarum puppiumque, i. e. navium exornatoribus, 3: hominibus. Est autem fríðundum dat. pl. part. act. verbi fríða=príða, ornare. Dat. fríðundum referri potest 1) ad nefniz, vocaris hominibus; 2) ad tel ek minni þess, id in memoriam revoco hominibus; 3) ad stálsmiði, quod maxime placet, vide hanc vocem.

STÁLGALDR, m., sonitus chalybis (teli, gladii), pugna (stál, galdur): valda stálgaldurs, pugna auctorem esse, Hild. msc. c. 31.

STÁLGÖLL, f., sonitus chalybis, gladii, pugna (stál, göð): stillir vakti stálgöll, HR. 30.

STÁLGÖD, n., deus chalybeus (stál, göð), metaph., deus durus, quasi e chalybe, de Rungnere, cujus non caput solum (SE. I 274), sed etiam cor e saxo erat (Harbl. 14); stálgöds bani intersector Rungneris, i. e. Thor, regins skáli (lapis=steinn) stálgöds bana, lapis Thoris, homonymice nomen propr. Þorsteinn, Grett. 26, 2.

STÁLGUSTR, m., ventus chalybis, gladii, pugna (stál, gustr), ÖH. 238, 1.

STÁLHJARL, n., terra chalybis, solum gladii, clipeus (sec. SE. I 440): ráða stórt stálhjarli clipeum magna vi regere, Sturl. 5, 17, 1.

STÁLHRAFN, m., corvus proræ (stál 2, hrafn), navis: stefnir stálhrafna dirigens cursum navium, imperator classis, rex, SE. I 674, 1.

STÁLHREINN, m., maclis proræ, navis (stál 2, hreinn): stýrir stálhreins rector navis, vir, SE. I 638, 1.

STÁLHVÖTUÐR, m., qui acuit, asperat, exasperat chalybem (gladium), puguator (stál, hvötuðr), Ha. 69, 1.

STÁLLARI, m., aulæ magister, ÖH. 170, 1 (AR. I 303); F. VII 355; ÖH. 70, 1; Hh. 63, 4; 82, 1.

STÁLLURÆPR, adj., timore percussus (stallr, dræpr, α drepa stall, vide sub stallr): vinna niðnumm stalldræpr hjörtu corda hominum timore percellere, metum inculcare, Mg. 25, 2; HR. 30, ubi legendum puto: jöfri var-at aldrklífs akarn við hers brak (stillir vakti stálgöll) stalldræpt snjallom, i. e. snjallom jöfri varat aldrklífs akarn stalldræpt við hers brak, animoso regi glans pectoris (cor) non erat metu percussa.

STÁLLHEILAGR, adj., aræ sacratus (stalli, heilagr): st. staðr, locus, ara sacratus, Fjöls. 41.

STALLI, m., pulvinar, lectus, cui simula-cra deorum imposita erant (GhM. I 538, 532; Isl. I 258; it. pulvinus, vide hástalli). — 2) id. qu. staldi, in haukstalli.

STALLR, m., pulvinar, lectus, scamnum,

cui simulacra deorum erant imposita, id. qu. stalli: of heiðnum stalli circa áram, diis ethnicis sacram, F. I 267, quod pulvinar sive lectus, cui simulacra insitebant, dicitur fót-stallr, pulvinus pedum, i. e. scabellum, F. II 108; vinr stalla amicus ararum, Odin, publice cultus, Eg. 83, 2 (Isl. 1829. I 199-200 not.). Pros., skurdgud seitt á stall, F. X 255; hann (þórr) er holr innan, ok gjörir und-ir lionum sem stallr (ÖH. c. 118 hjallr) sè, ok stendr hann þar á ofan; vide vestallr. — 2) locus, ubi aliquid stat (staðr, standa):

a) stabulum, Hlynd. 5; Og. 2. — b) pros.: foramen, cui immittitur malus, Græc. πολὴ μεσσην (Odys. 15, 289); Isid. Hispal.: „modius est, cui arbor (i. e. malus) insistit, ob similitudinem mensuralis vasis dictus”; F. IX 386 (=stelling, Cod. Flat., et hodie). — c) sedes: st. gelmis sedes accipitris, manus, SE. I 600, 2; bauga st. sedes annulorum, manus, brimi bauga stalls, ignis manus, aurum, Bil bauga stalle brima, nympha auri, femina, Orkn. 80, 5; st. byrðar sedes oneris, sarcinæ, humeri, GS.; haitar st. sedes pilei, caput, Korm. 25, 1; F. X 425, 21; st. hlifar þrys stekkvífyrá sedes gladiatorum, clipeus, stýrir hl. þ. stekkvífyrá stalls, rector, moderator clipei, puguator, Ód. 12; st. fóta sedes pedum, scabellum, st. Hrógnis fóta scabellum Rungneris, cos (SE. I 274), Korm. 5, 1; st. strandar örriða sedes serpentis, aurum, strind strandar örriða stalls, Tellus auri, femina, SE. II 500, 5; dægna st., sedes nyct-hemeriorum, cælum, drottinn dægna stalls, dominus cæli, deus, Gdþ. 39; báru stallr scamnum undæ, navis, báru stalls víðir, viri, Isl. I 166, 2. — d) in compositis: baugstallr,

byrstallr, dagstallr, flugstallr, framstallr, gló-stallr, hjálmstallr, niðstallr, mjúkstallr, mó-stallr, ormstallr, sigrstallr, skýstallr, vestallr. — e) hjarta drepr stall cor timore concutitur, vehementius palpitat; þengils hjarta drapa stall, cor regis timore percussum non est, Orkn. 5, 4; nè dólgs acorn drápu stall við rastar falli, corda non commota sunt timore ob corticis appulsum, SE. I 296, 3. Pros., hjarta drepr stall, ÖH. c. 232, ubi F. V 72, stall mun drepa or hjarta. Fbr. 8: þá drap stall hjarta hans, quod sic exprimitur paulo post, eodem cap.: þá kom vðra i brjóst

Þorkeli ok klappaði um hjarta hans ok datt-aði við, et 25 fin. (GhM. II 299, v. l. 13), ok segja menn því detta (datta) hjarta manna i brjóstinu, etc. De hac loquendi formula fuse disputavit S. Thorlacius in Spec. 7., pag. 101-5; ad SE. I 296, 3, formulam ita constituens: „hjártat drap honum i stall” cor ei in scamnum subsidebat, collato loco HA. 267, 2: var geðsteinn Gautskum manni styrjar stund i stall dreppinn, cor homini Gotho belli tempore in solum dejectum fuit. Stallr h. l. non tam de scamno proprie sic dicto adhberi videtur, neque de pavimento, sed de quocvis substrato, rem decidentem excipiente, itaque h. l. intelligendum foret diaphragma, ut sensus idem sit atque apud Æschylum in Prometh. v. 887 (ed. Schütz): χαλδία δὲ φέρεα φέρεα λατίζει, cor præ timore præcordia calcitrant,

i. e. pellit, verberat, pulsat. Immodica translatione eadem res Sturl. 4, 20, 2 sic exprimitur: hræddr, svá at hjartat loddí við þjóhappa. Vide supra stalldræpr, it. skella.

STÁLREGN, n., pluvia chalybis, nimbus telorum (stál, regn), per transpositionem et tmesin, G. 52, ubi: regn dreif stál á þegna pro stálregn; hinc pro pugna: stálregns boði offerens pugnam, provocans ad pugnam, præliator, vir, Fbr. 26, 2.

STÁLSMÍÐI, n., opus chalybeum, de fabrica firmissima (stál, smíði), per tmesin, Lb. 34, ubi construendum puto: stálsmiði stafna friðundum, fabrica, in usus hominum firmissima, appositum ad stigi.

STÁLVIÐR, m., arbor chalybis, gladii, vir (stál, víðr); dat. pl. stálviðum, Ag. (Einar Gilss.).

STÁLYGIR, m., id. qu. stálægir (i. e. stálogir), membr. E., ÓT. 20, 2.

STAMA (-aða, at), balbutiri (stamr), lingua hæsitare: stamanda mál sermo lingua hæsitante prolatus, sermo balbutientium, qualis infantum, Nik. 3.

STAMR, stömr, stamt, balbus (ÓT. c. 61; forma stammr, F. I 282). — 2) lentus, tardus, in vocibus compos.: aldrstamr, glýstamr, fere ut tregr.

STANDA (stend, stöð, staðit), stare. Varii contextu: 1) intrans.: s. á alla vega undique stare, in omnes partes extendi, de radicibus, Grm. 31; durare, manere, meðan sólborgar salr stendr dum perstat aula cæli, F. VII 92, 1; standandi, stans, solo stans, de arbore, Vsp. 43; hvaðan vegir standa unde itinera existant, i. e. causa rei, Bk. 2, 19. — b) cum præpos.: a) á: s. á velli in campo stare, de porta, Grm. 22; s. á val superstare cæsis corporibus (Liv. 22, 59), Hm. 29; s. á enda in fine esse, versari, finem adtigisse, Sonart. 4; s. á hlið e-m alicui a latere stare, Sonart. 14; s. á hendi e-m incumbere cui, invehi in aliquem, in cervicibus ejus hære, Sonart. 18; s. á hálsi e-m collum alicujus superstare, Hm. 2, 28; standa á velum fyrir (við) þjóð hominibus insidiari, F. II 87, 2, ut sitja á svikum við e-n, pros., F. I 163. — β) af: geislar stöðu af geirum radii lucebant ab hastis, se diffundebant ab hastis, Hund. 1, 15; frægr förnúdr stóð af því, inde exstitit, G. 2; starf, stríð stendr af styrjar lundi, labor, molestia existit, oritur, proficiscitur a pugnatore (viro), Eg. 60, 2; Nj. 99; grand stendr af næðri noxa existit ab serpente, Krm. 27; öllu fólki stöð úfriðr af afarmenni universo populo bellum exstitit a viro præpotente, Ha. 219, 2; þú lezt eigi litla landvörn standa af þér, fecisti, ut non exigua regni defensio a te proficisceretur, i. e. regnum fortiter tutus es, Mg. 32, 3 (F. VI 81, 2; tæra þarft standa af þóri utilitas non (nihil boni, parum commodi) proficiscitur ab Thorere, Mb. 5 (F. VII 10). — γ) at: standa at verkum operibus incumbere, operam dare rebus gerendis, SE. I 384, 1; conf. ShI. I 113 not. i; st. at þörf e-s commodis alicujus inseruire, ÖH. 92, 19. — δ) fram: statutu fram in medium procedens

sta, consiste in medio, coram consiste, SE. I 36, 2, id. qu. standa frammi, absol., de ministrantibus ad mensam, pros. F. VII 85, unde hodie frammistöðumaðr, minister. — e) fyrir: cum dat. rei, impedire, prohibere quid, jarl máttit standa fyrir því id. impedire non potuit, ÖH. 28, 1; aura eik stendr fyrir orum leiki, femina lætitiā nostram impedit (me curā afficit), SE. I 412, 3; linapaldr stendr fyrir mínum leik, id., SE. II 631, 2; standa e-m fyrir yndi officere voluptati alicujus, Korm. 19, 5; cum dat. pers., protegere, defendere, tueri aliquem, græc., προστασθαι τινός, FR. III 21, 1, abi construe: þar er sjötigi | seggir stöðu | kostum göðir | fyrir konungi, ubi septuaginta eximii viri regem defendebant. Sic Fsk. 171, de Magno Cæco: þeir stöðu lengst fyrir Magnúsi, er hann hlíddi í rekkjo sinni, Reidar Grjótgarzsun og Sauppruðr (conf. F. VII 222. 349); adde Grág. II 12. 13. — ζ) i, c. dat., víðris vúndr stendr í Ellu gladius Ellæ infixus hæret, Krm. 27. — η) of=yfir cum dat., at ún stendi of Birni höfudsnaudum, fore, ut aquila Björnem capite mutilum superstet, Hm. 31; et sæpe in prosa: standa yfir höfudsörðum e-s, de victore cæso vel prostrato hosti superstante; it. standa yfir e-m, Sturl. 7, 18. Rarius cum acc.: stöttu of Gjálþ dauða mortuum Gjálþam superstetisti, SE. I 258, 5, ubi v. l. stöttu a stiga, usitatus. — δ) til, extendere se aliquo, pertinere aliquo vel ad aliquid: stöð til hjarta hjörr Sigurði gladius pertinebat ad cor Sigurði, ibique stetit i. e. cordi infixus hæsit, Bk. 2, 20; hæfis hjörr stöð til hjarta Skilfinga nið (dat.), gladius tauri (cornu) cordi regis infixus stetit, Y. 30; Gunnar geisli stendr til munna jarðar grundar (grindar?), radius pugnae (gladius) ori serpentis infixus hæsit, F. V 234, 2, incerta interpretatione vocum til munna jarðar grundar, nam expectaram cordis appellationem, sec. Sk. 2. pros. fn.; (með) mundum lætr hann hjörr standa til hjarta hvedrúngs megi, manibus efficit, ut gladius ad cor nati gigantei penetret, i. e. utraque manu gladium in cor ejus adigit, Vsp. 49; stöndumk til hjarta hjörr stat mihi gladius cordi infixus, Fm. 1. — i) upp: standa upp á land in terram ascendere, Mg. 34, 6. — x) undir: st. undir ilþorni arnar subjectum esse unguibus aquilæ, membr. E., II. 31, 3 pro lúta undir ilþorna arnar; lét staðit (=stöð) undir randir subiti scuta, i. e. pugnavit, Sturl. 2, 40, 1. — c) cum dat., ingruere: Anasótt knátti of standa Ön languida senectus (vel potius, mors naturalis) ingruit Anio, oppressit Anium, Y. 29, 1; quo loco Ön dativum, non acc. esse, apparebit ex aliis, v. c. Álfhildi stöð sótt, A. in morbum cecidit, parturiebat, ÖH. c. 131 (ubi F. IV 274, Álfhildr tók sótt), et clarius Heidarr.: Háreks var ei við kostr ok stöð honum elli, facultas non erat Hareki, quippe jam senio oppressi (Isl. II 315); ráð Egða grams stöðu svika munnnum consilia regis Agdensium oppresserunt insidiatores, F. VI 162. — d) impers., cum dat. pers., decere, oportere: sem bónda

stæði ut patrem familiæ oporteret, Skáldh. 5, 15; meir en stæði þús quam oporteret, Skáldh. 7, 27; pros., hafða ek sveit manna valda með mér, eptir því sem mér þótti standa ok við mitt hæð vera, F. V 300. — b) transitive: — a) in activo, c. acc., deprehendere (pros., H. c. 15. 31), opprimere: ef fjandr standa þik si te hostes opprimunt, Grg. 9; ef mik nauðr um stendr, at bjarga, si me necessitas cogit, ut conservem, Hávam. 157; standa e-n herstola aliquem opprimere, auxilio suorum destitutum, RS. 33; þá er stöðum disir á eyti quando deprehendimus nymphas (bellicas) in lingula arenosa, Vigagl. 27, 3 (SE. I 490, 1); occupare: standa bjóð með fjöllum terram cum montibus occupare, Vigagl. 7, ubi in prosa: axlirnar tóku út fjöllin íveggja vegna; Ellu kind stóð alla Hringmaralíði totum saltum occupavit, ÓH. 13, 1; gerðu standa gölfhólkvis sá lectum circumstabant, SE. I 372, 3. Part. pass., staðinn deprehensus, oppressus, it. constitutus, id. qu. staðr; Danir vāru þá illa staðnir, Hh. 31, 3 (F. VI 252, 3). — b) in forma pass., standaz, sustinere, ferre, tolerare, c. acc., sleygarðs furlestir stóðsk freistni tentationem sustinuit, Plac. 12; standask stríð calamitates perferre, Plac. 14; Hugsm. 20, 3; munat vāgmarar vind um standaz naves ventum non sustinebunt, Sk. 2, 16; stóðz marga þrimu multos impetus sustinuit, F. II 315, 1. — c) intrans., fólk stóðz eigi milites consistere non potuerunt, Höfuðl. 18; stare, valere: leggja landrött, þann er kann standaz milli allra löðsmanna, leges dare, quæ inter omnes cives valeant, ÓH. 16; ráð Egða grans stóðuz (þ: við) evikum ok reiði manna valuerunt contra insidias et odia hominum, Hh. 12, 2; svá at af standiz ut res inter se congruant, i. e. recte et convenienter, Hh. 76, 4 (F. VI 344, 2); pros., hvernog afstendz um fōr quomodo comparatum sit de itinere, ratio et causa itineris, ÓH. c. 148 (F. IV 317); aliud est afstanda við e-n, concedere alicui partem rei, communicare aliquam rem cum aliquo, F. III 208.

STÁNGA (-ada, at), pun gere, id. quod stinga: stráin stāngi þik te gramina pungant, FR. III 206, 1; sic pros., mjök vilja mik öll strá stānga, Sturl. 8, 10; F. XI 155; Jónsv. p. 50; stāngaz hāngandi á uðglum clavis pendente pungi, Lil. 56. Grág. II 346: stānga fiska pisces transfigere.

STARA (-i, da, at), intentos oculos, obtutum defigere in aliqua re: st. á einlivern, Skf. 28; Korm. 3, 4; SE. I 256, 4. 412, 5 (Angl. stare).

STARF, n., labor; de laboribus belli (Hom., πόνοϛ), Hh. 76, 3; pugna, Fbr. 3; Hg. 31, 3; valda starfi pugna auctorem esse, ÓH. 13, 1; Eg. 60, 2; sic et erði, pros.: F. X 355; de laboribus itineris maritimi, starf erat smátt fyrir Hvarfi, RS. 13.

STARFLAUSS, adj., laboris expers, otiosus (starf, lauss), Vigagl. 7.

STARFI, m., sturnus, SE. II 489 (Nore. Staer, Undal. Descr. Nore. p. 123). In compos.: benstari, blóðstari, fólkstari, gunnstari, hógstari, hugstari, vígstari.

STARKR, adj., fortis, id. qu. sterkr, F. VII 93. v. l. 10; vide compos.: hugstarkr.

STARR, adj., durus, contentus (Germ. starr, rigidus): konúgr Jóta sparn starran boga rex Cimbrorum durum arcum calcavit (intendit), HR. 40.

STARREGGJADR, adj., dura acie præditus (starr, eggjadr), de gladio, Korm. 11, 5.

STAUNG, f., pertica vexilli, plur. stāngir (Ovid. Fast. 3, 117, pertica suspensos portabat longa maniplos), SE. I 664, 2; Ha. 182, 1; F. VI 87, 2 (SE. 156). Vide: vestaung, et formam tenuiorem stōng.

STAUP, n., massa concreta rotunda, fartum (F. VI 144. 183; FR. I 175), vide hatt-staup. — 2) poculum, eas (Dan. Stob, Germ. Stof, Stübchen), vide bifstaup.

STAURR, m., nomen loci in Vindlandia, F. II 288; in Scotia, F. VII 328, 4.

STAÐA, f., statio, status (standa; SE. II 196. 244), vide heimstaða.

STAÐFESTI, f., constantia (staðr, fastr): hugar st. animi constantia, Gd. 63.

STADLAUSA, f., vanitas, ineptiæ (propr. ἀτολᾶ: staðr, lauss): staðlauss staflr verba inepta, vana, futilia, Hávam. 29.

STADR, m., locus, gen. staðar, plur. staðir; Hávam. 10. 35. 66; fá e-m stað locum dare, certum locum assignare alicui, Ed. Lövas., vide hlýrnir; koma herri stað verri, in locum pejorem non venit, ÓH. 47, 3; vera í vāndum stað malo loco versari, F. VI 420, 1 (koma í krappan stað, in arctum locum, in difficultates incidere, FR. III 117); bjartr staðr sedes lucida (in cælo), Ód. 28; hyggju st. sedes animi, pectus, Sonart. 2; eiga stað undir steini sub saxo sedem habere, habitare, Alm. 3; sessar ok staðir sedes et loca, Æd. 7. 8; fara á stað domo aliquo abire, Skáldh. 4, 42; færar or stað loco moveri, de mari, FR. II 73, 2; liða or stað gradu depelli, SE. I 294, 1; nema staðar subsistere, Mg. 31, 10; FR. I 480, 2; hjör knátti leita staðar í höfði locum quæsiuit in capite, i. e. capiti accidit, impactus est, Eb. 18, 2; merkja e-m stað certum locum assignare cui (de loco sepulturæ), Eb. 28, 3. In compositis: bólstadr, æflstaðr, eldstadr, útstaðr. — 2) duramentum, robur, in specie robur ferri, vis elastica indurati ferri, Græc. στόμαξα: staðr er í naðri fetils stordar strandar, Korm. 11, 5. Illic significatus apparet ex Sv. 2 et 8. Eodem sensu hodie usurpatur hæc vox, imprimis in Vestfjörðis Íslandiæ, quo significatu gen. sing. est staðs, non staðar.

STADR, adj., loco pertinaciter manens (standa), propr. de equo contumaci; metaph. de nave in stationem subducta: stíllir brá stöðum nökkva navem subductam deduxit, H. 19, 3. Olavius stöðum accipit pro dat. pl. subst. staðr, locus, statio, vertens: „rupit navium stationes”.

STEDDA, f., equa (Germ. Stute, equa: Angl. steed, equus), Grett. 42, 3.

STEF, n., versus intercalaris, G. 18; Rekst. 24; Plac. 11; Has. 20; Lb. 13; Lr.

13. 25. 34; Mk. 28. De versibus intercalariis vide SE. I 686; Anvisn. t. Isl. p. 269; NgD. p. 130—147; ShI. III 228—230; Progr. Scholæ Bessast. 1844, præf. p. ix—xi. Hinc stefhrinda knúrr, domus, ædificium versuum intercalarium, ædificium poeticum, carmen, stefnar stefhranda knarrar, hujus ædificii fastigia, SE. I 410, 2 (ShI. III 226). — 2) carmen, SE. I 698, 2; Si. 28, 3; stefja smíðr fabricator carminum, poeta, Fbr. 33, 3 (GhM. II 344 v. l. 1); stefja stillir moderator carminum, poeta, AG. (Einar Gilsson).

STEFJABÁLKR, m., classis versuum intercalarium, Gd. 23 (ÓH. c. 182; F. V 6); stef, bálkr.

STEFJAMEL, n., classis versuum intercalarium (stef, mel = mál), SE. I 686. — 2) carmen (ut: stef 2), Mg. 25, 1.

STEFJAPARTR, m., id. qu. stefjabálkr (stef, partr), Nik. 27.

STEFKNARRAR, SE. I 410, 2, vide sub stef et skafa.

STEFLLIGR, adj., poëticus (stef): steflig víða carmen secundum regulas artis poëticæ elaboratum, Lil. 2, ubi stefnlig mendum esse puto; steflig orð verba poemate digna, Lil. 51; stefligir ýtar studiosi poësoes, Gd. 24.

STEFNA (-i, da, t), — 1) dirigere (stafn), navis cursum aliquo dirigere; hinc: hvert stefnit þér, hafnar, quo cursum dirigitis (i. e. quo tenditis), corvi? Hít. 33, 5. Metaph., st. nær, rem propius tangere, ad ipsam rem accedere, F. III 20; st. óvænt mala consilia animo agitare, Lil. 48. — 2) convocare (AS. stefn vel stefen, vox, quasi a stafn), sæpe in prosa, v. c. st. fund, þing; vide herstefnandi, et stemna. — 3) stringere, deputare (arbores), Dan. stævne Træer = beskjiære; il. secare, dissecare, unde reifnis rökk stefnandi vestem Reifneris (loricam) dissecans, miles, G. 46. Hoc sensu respondet formæ stofna, truncare; et invicem variant hæc formæ stefna et stofna, alio sensu, v. c. stefna stefja part af stórum efnum ex ingenti materia partem versuum intercalarium inchoare, instituire, Nik. 27; pros., Hkr. Hb. p. 384, þessi ætlan, er nú er stefnd (=stofnuð, F. VII 258); F. XI 45: engi var sú veizla stefnd innan lands, at eigi væri Áka boðit til.

STEFNA, f., directio cursús: stefnu merki signum adeundi portús, id. qu. hafnar mark, RS. 19, ubi stöðva víðis val at stefnu merki, appellere natem ad metam cursús. — 2) congressus, congressio, locus tempusque conveniendi: gánga stefnu við e-n in congressum alicujus tenere, FR. I 247, 1; de congressu amanitum, Korm. 9; 11, 7. — 3) congressus hostilis, prælium: þrennar stefnur víga Freys manna tres congressus cum militibus bellatoris, Mg. 33, 2 (F. V 82, 2), ut fundr. — 4) Vide composita: herstefna, hjörstefna, málstefna, rögstefna, valstefna.

STEFNI, n., vide stemni.

STEFNÍNGR, m., serpens, SE. II 487. 570.

STEFNIR, m., galea, SE. I 573, 1; II 479. 562. 621. — 2) subst. verb., qui cursum dirigat (stefna 1): st. stöðvar hrafna cursum navium dirigens, imperator classis, rex, SE. I 322, 1;

st. unda rinar qui sanguinem erivat, elicit, effundit, præliator, Nj. 37, 2; st. strängra stála ela auctor acrium præliorum, pugnator, RS. 24. In compos.: auðstefnir, herstefnir.

STEFNLIGR, adj., vide: stefnigr.

STEGLA, f., inhonesta femina appellatio, SE. II 629, forte a stagla, consarcinare, qs. sarcinatrix.

STEIGRLIGA, adv., gloriose, jactanter: láta st. jactanter se gerere, Korm. 25, 1 (AR. II 277). Pros., F. VI 416, standa steigr-liga í stiggreip stapedibus superbe insistere, quo loco Fsk. 139 habet: stöð vel í stiggreip sfn.

STEIK, f., assum, assa caro; il. præda, esca: gefa hjaldra orrásteikar (plur.), aquilæ escam dare, G. 40; veit þér ærna steik largam esca copiam sibi paratam novit, Hh. 83, 1; leika við steik prædam assare, F. V 234, 2, conf. Fm. 32; ara st. esca aquilæ, cadaver, il. strages, avr (i. e. aorr, ár) ara steikar minister stragis, præliator, vir, GS. 11.

STEIKJA (-i, ta, t), assare: steikir hjarta við funa cor ad ignem assat, Fm. 32; steiktak hjörto á teini corda in veru assavi, Am. 79. Part. pass., steiktr, assatus: lítt steikt parum assata, Hund. 2, 8; steiktá fugla aves assatas, Rm. 29; il. tostus, ustus: steiktan bók corpus igne tostum, combustum, F. VI 55, 1.

STEINABRÚ, f., pons, agger lapideus (steinn, brú), de opere diu duraturo, de monumento ære perenniori, quod vetustatem fert, SE. I 470, 3. Confr. FR. III 61: verða gamall, sem steinabré.

STEINBEITR, m., id. qu. steinbíttr, SE. II 480 (steinbæitr), non cernitur II 563; steinbettr, II 623).

STEINBÍTTR, m., piscis, anarrhichas lupus, SE. I 579, 1, vide steinbeitr (steinn, bíta).

STEINBLINDR, adj., prorsus cæcus, qs. lapidis instar cæcus (steinn, blindr), Hh. 14, 1.

STEINBÚI, m., serpens, qs. incola vel acicola lapidis (steinn, búi), SE. II 487 (omissum II 570).

STEINDELFR, m., passer, sazicola ænanthe, SE. II 489; hodie steindepill: Norv. Steindolp, Strömii Descr. Sundm. I 255.

STEINDR, perf. part. pass. v. steina, colorare, pingere (F. X 320; FR. II 190, a steinn, color), pictus, coloratus; de clipeo (rönd): ÓH. 18, 1; Ha. 66; (lind) SE. I 614, 2; de navibus (knórr), Ók. 9, 2; F. II 258, 1; (stál), Ha. 291, 1; de armatura: steindar regins vǫðir, G. 45 (conf. FR. I 172, cap. 22); de loculo funebri, steind kista, Am. 101, cfr. AR. I 38 not. a. Verbum steina vide porro FR. III 113: Röðr konúgr lagði mikinn kost til at búa drekann Grimarsnaut, ok lét allan steina fyrir ofan sjá með ýmsum litum, bæði gulum, rauðum, grænum ok blám, svörtum ok samblöndnum. FR. III 426 junguntur steindr ok málaðr, ut synonyma, quorum posterior est senioris ætatis.

STEINDUR, n. pl., ostium lapidis, domus lapidæ (steinn, dur = dyr), Vsp. 46 (SE. I 192, 2).

STEINFARINN, colore obductus, coloratus (steinn, fara), de clipeo (barda garðr), SE. I 426, 2.

STEINN, m., lapis, saxum: steins líki saxea figura, forma lapidea, II. hat. 30; höfuð or steini caput e lapide, lapideum, sazeum, Harbl. 14; snúðigr st. de lapide molari, SE. I 378, 4; de saxis, ibid. 384, 2; hjartir st. lapis fulgidus = járnasteinn, Gk. 1, 17; hvítr heilagur st., Gk. 3, 3, quod v. 8 járnasteinar; steina hellir antrum lapideum, Eb. 40, 3; breiðir steinar á brjósti ornatus muliebris, Hamh. 16. 19, confr. brjóstkringlor, Völk. 23, et steinasorvi, SE. I 334. De antro: bráðr or steini femina sazicola, II. Br. 3; de domo lapidea: ekkjan, sú er býr í steini, F. V 229, 2; de aspreto vel antro, mansione hominis proscripti: ek valdr bláserkjar í steini, ego homo proscriptus in sazeo degens, GS. 8. — b) phrasis: ljósta e-n illum steini duro lapide percutere, male mulcare aliquem, IIh. 76, 2, confr. Vigagl. 21: Márr kvað þat líklígt, at sannaz mundi fornkveðit mál, at hvárr ykkarr mun ljósta annan illum steini, áðr létta: it., rakt þeim illan þveit, F. XI 188, 1, ride þveit. Verpa steini of all sér lapidem viribus majorem facere, i. e. viribus majora moliri adversus aliquem, Mb. 4, ut: kasta steini um megn sér, Eg. 66, et: taka stein um megn sér, Fær. p. 58; Dropl. maj. msc. c. 23. — c) in appell. femina: steinar, pl., globuli vitrei (glersteinar, id. qu. steinasorvi et sorvi, SE. I 334); gná, njórun, rein steina, femina, Korm. 5, 4; Ísl. II 8, 1; Grett. 86, 5. — d) in appell. oculi: st. brá, brúna, ennis, hvarma, SE. I 538; cordis: st. brjósts, huga, cor, SE. I 540; þröttar st. lapis fortitudinis, id., SE. I 296, 3 (SE. I 254, 3); steinn í miðnis garði lapis pectoris, id., Gðþ. 3. — 2) color: runninn rauðum steini rubro colore obductus, SE. I 326, 3; fagrdrifinn steini pulchro colore sparsus, IIh. 34, 2; hreingróinna steini puro colore obsitus, SE. I 426, 4. Pros.: skip steint bæði hvítum steini ok rauðum. — 3) in compositis: brásteinn, brattsteinn, brúnsteinn, gínsteinn, harðsteinn, hugsteinn, járnasteinn, salarsteinn, singasteinn, skjaldsteinn.

STEINÓÐR, adj., vehementer furens, insaniens: de flamma, st. logi, SE. I 506, 3; de vento, st. stordar galli, F. VII 51, 1 (Cod. Fris. col. 232, 24); pros.: steinóðr útnýrðingr, FR. III 118; útsýnningr steinóði vulturnus vesaniens, Eg. 80 (ed. 1809 p. 600); (steinn, óðr; ut stein- in compositis intendat, quemadmodum in Dan. steenrig, Germ. steinreich, prædices; Germ. steinalt, valde grandævus).

STEINRUNNINN, ictu lapidis expressus (steinn, renna), de sanguine: bylir steinrunnins blóðs, pugna, Sturl. 5, 17, 1.

STEINÞRÓ, f., sarcophagus (steinn, þró), Nik. 60 (FR. I 223; II 301. 321—2).

STEK, f. s. impf. ind. act. v. stiga, suffixo pronom. ek, Ghw. 12.

STEKKI, f., insolentia, v. ofstæki.

STEKKVA, id. qu. stökkva, intrans., salire: áðr en döglingr næði at stekkva á land,

Fsk. 130, 1, de Sveine Estrithio, D. R., in prælio Nizæo.

STEKKVIFYRR, m., ignis saliens (stekkvá, fyrr): st. hlifar þeys stalls ignis saliens clipei, gladius, stýrir hlifar þeys stalls stekkvifyra, rector gladiatorum, bellator, Ód. 12.

STEKKVIR, m., id. qu. stökkvir, qui fugat: Skota st. fugator Scotorum, hostis Scotorum, rex Norv., Mb. 9, 2 (confr. F. VII 42, 1).

STELA (stel, stal, stolit), furari, cum acc. personæ, cui quid furto aufertur, dativo rei ablata: drengur ungr stal mik dálki juvenis mihi clavum per furtum abstulit, Korm. 25, 2; il. privare, spoliare: margan steli viti vin multos vinum ratione spoliatur, Bk. 1, 29; hann steli geði guma ea (ardea) homines mente spoliatur, Hævam. 13. Pass.: áss er stolinn hamri deus furtim spoliatus est malleo, Hamh. 2; metaph.: mér væri ekki stolit or ætt, a majoribus non degenerarem, A. 2.

STELA (-i, ta, t), durum reddere, indurare (stál), id. qu. herða, it. metaph. pro stæra, magna, augere, amplificare: stæla storm, strepitum, impetum augere, fortiter pugnare, Esp. Arb. 194, 3; enn skal stæla Erki-byskups nýjan verka novum adhuc Archiepiscopi carmen augendum est, Gðþ. 29. Vide rökstælt. — 2) sententias vel versus intercalares interponere (stál, n., sententia interposita, conf. stælt, SE. I 618. c. 88); stefjum verðr at stæla brag versu intercalares carmini inserendi sunt, A. 11.

STELKR, m., avis ex ordine grallarum, Totanus calidris (Fab. Prodr. p. 25), tringa litorea (Félag. 1, 18; Lex. B. Hald.), SE. II 489.

STEMMA (-i, da, t), obstruere (stamr, stammr): gýgr lét stemda farvegu itinera (hominibus) obstruxit, obsepsit, præclusit, Selk. 7. Pros.: st. upp vatn flumen obstruere, Oll. c. 159; at ösi skal á stemma in ostio lacus obstruendum est amnis, SE. I 288.

STEMNA (-i, da, t), id. qu. stefna, cursum dirigere, contendere: bændr saman stemndo coloni in unum contenderunt, convenerunt, Sturl. 7, 41, 2, ubi v. l. strendo

STEMNI, n., id. qu. stefni, prora (spec. trabs proralis, carina juncta, Græc. στείρα), vide hálstemni. In prosa occurrit stefni in voce compos., stefnasmíðr, Ót. c. 95, quo loco F. II 218 habet stafnasmíðr.

STÆRA (-i, da, t), i. e. stæra, magnum facere, augere (stórr): s. stór verk res magnas gerere, SE. I 666, 1, ut vinna stór verk, SE. I 228, pros.; s. undir grævia vulnera inferre, SE. I 678, 1; s. brag, óð, stef, carmen facere, continuare, F. II 9; SE. I 642, 1; 698, 2; s. orðfæri ora nostram eloquentiam augere, Gr. 1; s. c-m hözgz gravem ictum infligere alicui, Jd. 25. — b) intrans. cum acc. subjecti: haflaðr stærir spuma maris augetur, SE. II 451, 4; 534, 5; sterkar báru stærir valdi fluctus augetur, RS. 13. — c) Pass.: hjaldr stærðiz, Sturl. 7, 30, 2; part. stærðir, auctus; allr s. robore auctus, potens, Ha. 235, 2; ek fæ stærða drápu hróðri

carmen intercalatum poetice elaboro, Rekst. 35. — d) *pros.*, *intrans.*, sjó tók at stæra mare *intumescere*, *fervere coepit*, AA. 104. In hodierno sermone quotidiano vulgatur, stæra sig, et stærast, *superbire*, *insolenter se gerere*. — e) *in compositis*: dólgstærandi, gnýstærandi, gunnstærandi, hljómstærandi; hjörstærd, þrekstærd.

STÆRIASKR, *m.*, *frazinus augens* (stæra, askr), i. e. *qui auget, magnum facit*: st. ránsíks *aurum largitur distribuens*, vir, F. II 328, 2.

STÆRILÁTR, *adj.*, *superbus, elatus* (stæra, látr), *id. qu. stórlátr*; *de femina excelsi animi*, Korm. 20, 1.

STÆRIR, *m.*, *qui auget, incitat, ciet* (stæra): st. hjalds, styrs, *incitator pugnae, praeliator*, vir, DrpS; SE. I 682, 2; friðar st. *auctor pacis*, Christus, Mk. 2. — 2) stærir, ÓT. 96, 2; F. II 288, 2, *verosimiliter est id. qu. stýrir rector*, *permutatione vocalium æ, þ, y* (stærir *pro* stýrir = stýrir); *sic variant dólgstýrandi* (i. e. dólgstærandi), F. VI 269, et dólgstærandi, Hh. 43. *Ceterum in sequ. versu ÓT. l. c. vigg i höfn pravam lectionem esse puto pro viggs höfuð, non enim portum intrasse dicitur Eiríkus, sed in naves praedonum ante Staurium incidisse; itaque construendum: stýrir stafnviggs (rector navis, Eiríkus) lét höfuð gumna liggja at Stauri, fecit, ut capita virorum ante St. jacerent (abscissa), vel fecit, ut viri (höfuð gumna periphr. pro gumnar), jaceant (prostrati).* — 3) *in compositis*: elstærir, flugstærir, glymstærir, gnýstærir, gunnstærir, hagstærir, leikstærir, morðstærir, ógnstærir, sóknstærir, vellstærir, þrekstærir.

STERKIR, *subst. verb.*, *a sterkja* = styrkja, vide böðsterkir.

STERKJA (-i, ta, t), *firmum reddere, corroborare* (sterkr): sterkti ermar, Rm. 25, *vertunt, manicas firmiores reddidit*; sed Raskius in ed. Holm., amylo (*pulvere cyprio*) firmare, rigidare, a Seec. stárka, corroborare, it. amylo rigidare: stárkelse, amyllum, pulvis cyprius, Dan. Stivelse.

STERKLIÐR, *adj.*, *firmus, validus* (sterkr): sterklig merkistung firma pertica vexilli, F. II 312, 2; *gravis, sterklig strið graves calamitates*, Hugsm. 20, 3.

STERKR, *adj.*, *robustus, fortis, firmus*: *robustus*, SE. ed. Rask. 200. v. l. 5 (SE II 497); *harðla sterk kirkja ecclesia christiana, valde fortis*, Gd. 30; *sterk drótt fortes homines*, Has. 35; *sterk trú firma fides*, SE. II 214, 1; *sterk húfs goti firma navis*, RS. 18, *ubi acc. s. sterkan, sed inserto j, sterkjan vað firmum funem*, SE. I 168, *pros.* — 2) *in compositis*: eljunsterkr, fölksterkr, fullsterkr, gunasterkr, hjálsterkr, hugumsterkr, hugunsterkr, ógnsterkr, ráðsterkr, sóknsterkr, þreksterkr.

STERKVIÐRI, *n.*, *vehemens tempestas* (sterkr, -viðri): s. herkju *magnum animi dolor, ægritudo*, Cod. Ups., SE. II 363, 3.

STÆTIMADR, *m.*, *vir superbus, elatius se gerens*, SE. I 532, *plur. stertimmenn*, 1560, 1; II 465. 547. 610. *Priori parti vocis (o: sterti-) cognatum est uppstertr, Hrafnk. p. 26*: Sámr var á þingi eptir, ok gekk mjök

uppstertr, *admodum elate incedebat*. Radiz est. Angl. start, inpr. start up, unde subst. Start-up et Upstart, vir, qui celeriter ad opes emersit ideoque se superbe gerit.

STERTR, *m.*, *cauda avis*, FR. I 487, 4.

STETT, *f.*, *via strata*: *öglis s. strata accipitris, manus, eldr öglis stöttar ignis manus, aurum, þella ö. st. ells pinus auri, femina*, Eb. 28, 2; *göins s. stratum serpentis, aurum, Selk. 18*; *Ata s. strata piratae, mare, Ata stöttar eldr ignis maris, aurum, vide eldbodi, Ag.*; *stëtthrings stofn, vir, pro stofn hrings stöttar, a hrings stött, aut stratum serpentis, aurum, aut stratum gladii, clipeus*, F. II 258, 1; *Sturl. 5, 107, pl. stöttir, vestibulum lapidibus stratum; daudans stöttir atria mortis, orcus, Lil. 16*; *fá góða stött facilem viam nancisci, Lb. 34*; *s. boðorða, via, semita praeceptorum, Gd. 56*. — 2) *statio, ordo, locus, genus vitae*; *lögmanns s. munus et dignitas praetoris, Skaldh. 6, 25*; *lág s. humilis locus, lypta e-m af lágri stött ex humili loco evehere quem, Ólafsr. 47*; *valdar stöttir ordines eximii, delecti, de ordinibus, gradibus ecclesiasticis, Gd. 22*; *stött bernsku ok gildra manna ordo adolescentum et maturae ætatis virorum, adolescentes et viri maturae ætatis, Gd. 7*; *stöttir engla ok þjóða ordines angelorum et hominum, angeli et homines, Lil. 1*; *allar stöttir Íslands omnes ordines Islandiae, universi Islandi, Gdþ. 50*; *drambferðugar stöttir homines superbi, Gdþ. 36*. — 3) *in compositis*: *dáðstött, fleystött, hagstött, haukstött, marstött, sólstött, ýstött*.

STETTR, *m.*, *id. qu. stött 2, munus*: *hrinda háfum stött munus deponere, abdicare se munere, officio, Gd. 54*.

STEYKKVA, *id. qu. stökkva, intrans.*; 3. *s. pres.*, *steykkir lúðr fyrir conquassatur capsus molaris, Hlund. 2, 2*. — 2) *id. qu. stökkva, transit.*, *fugare, pellere*: *hvi er þér steykt or landi cur terra ejectus es? H. hat. 31*; *mér hefir stíllir steykt til eyrar me in arenam impulsi, ad certamen provocavi, H. hat. 33, conf. ibid. pros. ad 36*. *Sic sleyktr pro slókt, extinctus, de igne, F. X 29, v. l. 12*.

STEYKKVILUNDR, *m.*, *qui in cursum incitat, qui emittit, jacit, spargit, id. qu. stökkvilundur*: *st. stála jaculator telorum, pugnator, SE. I 676, 3*.

STEYPA (-i, ta, t), *fundere, conflare metalla, cum acc.*: *steyptir hjálmar galea conflatae, Gha. 19* (F. VII 97, *steypt af kopar ok málni*). — 2) *c. dat.*, *fundere, effundere; dejicere, sternere, conjicere*; *st. e-m i stúrn aliquem in difficultates conjicere, molestiam facessere cui, Korm. 22, 5*; *steyptum stílli, studdum annan, unum regem dejecimus (regno exuimus), alterum fulsimus (adjuvimus), SE. I 384, 3*; *steyppir Starkaði Starkadum dejecisti, leto dedisti, SE. I 258, 5* (FR. I 412—3). — b) *impers.*: *ári steypir annona ingravescit (qs. labitur), Merl. 2, 36*. — c) *pass.*, *steyppaz, dejici, sterni, ruere*; *veröld steyppiz mundus corruit, Vsp. 41*; *þó at steyptiz fleiri etsi plures caderent, Grett. 63* (Nj. Vers. lat. p. 355 not. η). — d) *cum acc.*, *st. sterkað bann yfir fjölda*

manña gravissimum interdictum super complures effundere, Gd. 47 v. l.

STEYPIR, m., qui effundit (steypa), vide dalsteypir. — 2) qui deiecit, sternit, prostermit: s. niðja oppressor consanguineorum, Sonart. 15; st. dölga hostium, rex, F. XI 317, (AR. II 133, 2); st. stophnisu dejector gigantidis, Thor, SE. I 296, 2.

STEDI, m., incus, in obliqu. stédja (SE. I 358): hattar haudri stédi incus capitis, ipsum caput (ob appell. gladii mordhainarr), Nj. 103, 1 (F. II 203, t); Feðju st. incus Fenjá, lapis, SE. I 294, 2; fjörgynjar st. incus, columna terræ, lapis, áll fjörgynjar stédja anguilla lapidis, serpens, hrynbeðr fjörgynjar stédja áls aurum, cuius árr, vir liberalis, SE. I 476, 2.

STEDÍNGR, m., SE. II 482; stéðingr, II 565; stéðingar, plur., II 624, id. qu. stöðingar.

STEDJA (sted, stadda, statt), vide staddr.

STEDR, f. pl., a stöð, columna.

STIG, n., gradus scalarum (stiga), Lb. 34 (ÖH. c. 226).

STIGA (stig, stè, et steig, stigit), incedere, gradi, scandere; impf. stè, Ghv. 12; Ód. 21; H. hat. 26; G. 5; Lb. 24; 2. s. stètt, F. VI 23, 2; steig, F. I 178; Y. 44, 1; 2. s. steigt, pros., Cod. Fris. col. 260, 2; (pros., H. c. 35; F. X 380; Nj. 12). — 1) cum acc., subintellecta præpos. á vel um: stigom þurt land iter fecimus per aridam terram, Gha. 36; ek land um stèk in terram adscendebam, Ghv. 12; stè hon land aflegi in terram escendit e ponto, H. hat. 26; meðr stigu grund af græði homines de mari (e litore) in terram escendebant, RS. 1; við stigom bæði einn beð, Bk. 2, 63. — 2) absol., st. feti framarr uno pede longius progredi, Skf. 40; Rígr stígandi, progrediens, vel magnos gradus faciens, gradivus, Rm. 1; ferri in sublime, de emissis sagittis, strengvölur sá ek stiga, Krm. 8; öflugt stígandi, de versu, minus numerose procedente, Snegl. — 3) cum præpos.: — a) á: st. á legg pedi insistere, vestigiū facere, ponere, Orkn. 83, 1; st. á bál rogam conscendere, Vafpr. 54; st. á helvitis stig semitam tartaream ingressus est, descendit ad inferos, Krossk. 14; st. á eyddan Grábak Serpentem (longum) milite nudatum conscendere, Ód. 21; á skeiðar huf in lateris navis, F. VI 23, 2; á við skjaldar in foris navis, SE. I 316, 1. — b) af: stíginn af mars baki qui equo descendit, Skf. 15; stiga af grundu e terra (in cælum) adscendere, Lb. 24; st. af einum daudum ab aliquo mortuo degredi, aliquo interfecto abscedere, ÓT. 20, 2 (ut gánga, 2 b). — c) fyrir: st. fyrir huf hrófs hesti (= st. fyrir bórð) e naei in mare descendere, F. I 178. — d) gögnum: stiga gögnum e-n calcando transorare quem, Y. 44, 1, ubi membr. E stöð, eodem sensu, per brachylogiam. — e) of: st. of einn daudan mortuum supergredi, i. e. interficere, Mg. 14; stèttu of Gjálp dauda, SE. I 258, II 310, 2 sec. Cod. Ups.; it., sine daudr: bórðs blíks harðglóðar Móði, hinn er stèr of hláfan fjórða tög hlakkar runna með bruma ekka, pugnator ille, qui quinque et triginta viros securi

superavit, Ísld. 24. Idem est st. um et yfir. — f) um=of: stè hann um þá báða utrumque mortuum pedibus supergressus est, i. e. utrumque e medio sustulit, Am. 64, videmox yfir.

— g) upp: st. upp til himins in cælum adscendere, Krossk. 29; st. upp frá haudri i æztar hallir, id., de Christo, G. 5. — h) yfir: st. yfir e-n, id. qu. of, um e-n, interficere aliquem, GS. 27. — Pros. stiga yfir e-n, superare aliquem prælio, et quidem humi prosternere, F. VII 274; additur et höfuf, caput; Eiríkr hinn sigrsæli steig yfir höfot Styrblini, ÖH. c. 71 (F. IV 141). Proprium sensum locutionis, stiga yfir, of, um e-n, esse, non solum superare, interficere, e medio tollere, sed corpus prostrati hostis pedibus supergredi, id apparet ex F. VII 296, ubi sic: hafa þeir ok með þvilkri framferð þann sigr vunninn, at stiga yfir höfud þvilkum höfðingjum, sem þeir hafa at jörðu lagt. — 3) part. perf. act., stíginn, qui scandit, descendit, Skf. 15; vide compos.: brattstíginn.

STIGANDI, m., gigas (stiga, qs. ingenti gradu procedens), SE. I 549, 3; II 470, 615 (II 553 tantum cernitur . . . gannðo.)

STIGI, m., scala (stig, sup. stigit), in obliqu. stiga: Lb. 34; G. 15. — 2) n., deriv. a stig, in compos. einstigi. — 3) m., subst. verb. a stiga, qui graditur, vide hástigi.

STÍGR, m., semita, callis, via; gen. stíga; dat. stíg, SE. I 692, 2 (ÖH. c. 221; F. V 61) et stígi (in hlaupstígr, F. V 148). Plur., nom. stígar, acc. stíga (in benstígr, Grett. 59, 2), sed stígu, SE. I 606, 1 (vide glapstígr, et SE. I 204, 606). De adscensu montis, F. II 276, 2; helvitis st. via ad orcum ducens, Krossk. 14; vísa brattan stig arduam viam monstrare, ÖH. 92, 12; kanna stig exquiri viam, viam ingredi, Skáldh. 6, 45; Gönula stígr incessus dearum belli, Gönula stígs guýr strepitus incedentium belli dearum, pugna, vide gnývirðir, Dropl. 5; kjalar st. semita carinae, mare, SE. I 692, 2; rakna st. semita reguli maris, mare, Hh. 34, 1; snáka st. via serpentum, aurum, njörðr snáka stígs deus auri, vir, Ísld. 8; geira st. semita hastarum, clipeus, geymir, gætir geira stígs, custos clipei, vir, Eb. 19, 3, 9; Sturl. 4, 31, 1; sefa st. semita animi, pectus, SE. I 606, 1. In fella stígr, gladius, forte stígr cognatum sit Angl. stick, Dan. Stikke, tigillum, unde fella st. tigillum lororum, gladius, víg fella stígs, vibratio gladii, pugna, Isl. I 163, 2, vide supra fetill. — 2) in compositis: afstígr, benstígr, fetilstígr, flugstígr, gagnstígr, glapstígr, hjörstígr, launstígr, lögstígr, rellstígr, vástígr, vilstígr; et in prosa: flóttastígr, hlaupstígr, villistígr.

STÍGVERJANDI, m., custos, defensor v.

usurpator semita (stígr, verja): frons st. custos arvi, vir, a frons stígr semita serpentis, aurum, Ge. 3.

STÍK, n. pl., pali in flumen aut ante litora

defixi, ad prohibendos aditus navium, H. 17, 1 (Pros. H. c. 17; F. VII 188. 256. 259; id. qu. krakar, F. VIII 148 et sæp.).

STÍKA (-aða, at), palis defixis munire, circumdare, aditum prohibere (stík): st.

geirs oddam hvert grunn omnia vada hastae cuspidibus circumdare, i. e. omnia litora armata classe circumdare, SE. I 488, 1; st. dörðrum öll sund fyrir landi omnia freta ante terram hastis circumdare, id., F. VI 435, conf. læsa; váparjörðr stíkar víða jarðar þrúma á lögsþjótum bellator latos terræ fines justis hastis circummunit, SE. I 620, 3. In prosa proprio sensu: Gautar stíkuðu Gautelfi, II. c. 17; stíka þjóðleidd, F. V 248.

STÍKA, f., regula: kertis stíka candelabrum, Nik. 78 (F. V 339). Dicitur et ljósa-stíka (Lex. B. Hald.) Hinc pálmastíka ferula. — 2) deriv. a stíga vel stíka, gradum facere, vide einstíka.

STÍKKI, m., carmen (vide NgD. p. 248): stundu vér til stíkka operam damus carmini, F. XI 222; vel tamíðr (forte samíðr) stíki (stíkki), bene compositum carmen, ibid.; veita stíkka, aut carmen fundere (de poëta), aut materiam suo carmini laudando suppeditare, F. II 258, 1, conf. Skl. II 243 not. a Hinc locum haud dubie respicit Lex. B. Hald. sub voce stíkki Hinc nomina carminum: Haraldsstíkki, F. VI 408, 2, ubi metrum est fornryðalag; Sörlastíkki, FR. I 397, metro Hæðarlag (SE. I 696, 2); Herleifs stíkki, Hlist. Starkaði msc. c. 15, hoc tenore: lítt er mér nauð létt | noina sköp mjök forn | stýra er reði stírdr fyrr | stórlugaðr mér þórr, metro accedente ad hálflinept (HR. 49); it., variatio metrica stíkkalag, id. qu. málalháttir, SE. I 710, 3.

STÍKLA (-aða, at), intrans., transsilire. — 2) transit., salire facere, spargere, dispergere: stórar gljúfrstrætis bestingja lautar stíklendr magni auri sparsores, viri liberales, Sturl. 5, 17, 2. Vide oddstíklandi, östíklandi.

STÍKLEIÐ, f., via transitoria, vadum amnis (stíka gradum facere, leið), SE. I 294, 1, ubi Cod. Worm. stígleiðar, a stígleið.

STÍKLIR, m., qui spargit, dispergit (stíkla 2): s. mens, seima, largitor auri, vir liberális, SE. I 674, 2; Ha. 278, 2. In compos.: framstíklir, menstíklir.

STÍLLA (-i, ta, t), moderari, regere, temperare: st. mælsku töl regere linguam, Gd. 23; st. stefnig orð verba dirigere, Lil. 51; st. rödda temperare vocem, submisso loqui, Völk. 14; stíllandi himins hnossa rector siderum, deus, Has. 4. — 2) consolari: oss stíllir þat alla hoc nos omnes solatur, Ed. Lövas., vide auðligr. — 3) cursum dirigere, tendere: hvert stíllir þú, quo tendis, quo cogitas? F. VI 363, 2; stílla hljótt tacite ire, Nikulás kvæði, 6; st. til gleyps periculum adire, periculo se obicere, periclitari, ÖH. 92, 3. Pros., F. VIII 343; X 391. — 4) decipere: velstíð strauðtúngls hofumk stíltan, decepit me, SE. I 412, 1; nú kveð ek hær stíltan circumventum, in periculo constitutum, vel deceptum, F. VI 420, 1. Pros. F. XI 113, hann þykkiz nú hafa stíltan þik mjök í þessu.

STÍLLILIGA, adv., modeste, moderate, decenter (stílla), Gþ. 3.

STÍLLIR, m., oppressor, hostis (stílla 4): st. Engla hostis Anglorum, de Ólavo Haraldri f., qui cum patre exercitum in Angliam

duxerat, F. VI 435, ut þrýstir Engla otvins, ibid. 428. — 2) rector, moderator, dux: stíllir lýða rector virorum, rex, SE. I 436, 3; st. hersa rector ducum, de Hákonu rege, SE. I 640, 1; de Skuliu duce, Ha. 199, 2; absol. de satrapa, Ha. 176; st. Fróða stóls rector solii Frodiani, i. e. qui solum Frodii tenet, occupat, rex Danía, F. XI 297; st. leiðar rector expeditionis vel præsces comitiorum, præfectus, vir princeps, Sturl. 4, 48, 1; st. stjörnu deus, Gþ. 3; st. fleinþaks fura rector, moderator ensium, qui gladiis utitur, præliator, SE. I 600, 1; st. vandar drasils rector navis, vir, Fbr. 6; st. stefja poëta, Ag.; st. bauga femina, Skáldh. 1, 21. — 3) rex, princeps, SE. I 596, 1. 600, 2; Ý. 53; II. 24; Gk. 1, 12.

STÍLTR, adj., modestus, moderatus, tranquillus, compositus (proprie: part. pass. v. stílla), Gd. 9 (Nj. 19. 25). In compositis: óstíltr, ústíltr.

STÍM, n., labor, Skáldh. 7, 44. — 2) nomen prædii in Nordmaria Norv., ÖH. 182, 6. Sec. Undalini Descr. Norv. p. 15 nomen sinus in confínis Romsdali et Nordmærie.

STÍNGA (stíng, stakk, stúngit), pungere; imper. stíkk (F. VI 280; VII 115; Ísl. I 251). — 1) cum acc., transfodere: st. margan (mann) sverði multos homines gladio transfigere, SE. I 478, 3; stúnginn, transfusus (hastá), Ý. 53, 2; st. út augu oculus eruere, Hh. 14, 2. — 2) cum dat., mittere, vario contextu: st. höfði i snöru caput laqueo immittere, inserere, induere se laqueo, Grett. 54, 3; st. höfðum i kjöl capita ad carinam demittere, H. 19, 4; st. ófám dauðum hál á kaf multos homines mortuos in mare dejicere, Ód. 21; ek stakk stáli á stórðar lykkju, impuli, adegí ferrum in latus serpentis, Krm. 1; álmr stakk af sér málmí arcus ferrum excussit, Krm. 8, confr. 9; st. brott hringum annulos abjicere, distribuere, SE. I 660, 1; st. láði und sik terram sibi subjicere, in potestatem redigere, F. VI 51.

STÍNGI, m., id. qu. stíngur, vide feldarstíngi. In pros., id. quod stíngur, dolor acutus: með hördum stínga, GhM. III 16.

STÍNGR, m., instrumentum, quo punitur, ferrum tenue, acutum. Vide compos.: brynstíngur, fetilstíngur. — 2) id. qu. brandr, peritica navis: stínga valr, navis, Ha. 219, 1; stínga hjótr, id., SE. I 690, v. l. 2, ubi Cod. Reg. habet stringa, a stringr.

STÍNGEÐR, adj., animo forti præditus, bellicosus (stínnr, -geðr): lof stíngedeðs þengils, SE. I 642.

STÍNNR, adj., durus, asper, rigidus, it. firmus: stínn sár, aspera, turgentia vulnera, SE. I 602, 2; stínn hözg graves ictus, Korm. 23, 2; stínn fjöl tabula dura, firma, Sturl. 5, 4, 1; stínn hlunur dura falanga, F. VI 23, 2; stínn þrömr dura trabs marginalis, Orkn. 82, 4; SE. I 498, 3; st. róðrs þrömr, id., Ilg. 31, 4; stínnir stafir, validae, efficaces literæ, Hávam. 145; stínnr hjaldr acris pugna, Ha. 228, 1; af ángi stínnu gravi dolore, Ag. Adverbialiter usurpatur: stínt (neutr.), valide: Þjúga stínt magna vi ferri,

de telo, *Hávam.* 153; stinnan (acc. masc.), firmiter, skorda ár vel stinnan á borði remum *perquam firmiter destinare in ora navis*, *Hild.* 5, ubi tamen legendum esse puto: meðan vel stinna vinnum, ut *cohereant*: meðan vinnum skorda vel stinna ár á borði, *dum destinamus remum bene firmum. In compos.*: hugstinnr.

STIRFEINN, adj., *segnis, piger, eide* ústirflinn. *Sic certe stirflinn apud seriores, v. c. Visnab. ed. Hol. p. 343 in Siraksrimum*: hálsinn sveigja bönd, ok beygja bernsku hót, en stafr ok keyri stirflinn þrjót, starfl kjörinn, en engri bót; *ít. Heimsspek. skóli, str.* 73: hvört hann er, sem uggir mig, í öllu svo mér líki, þolinmöðr þó, ellegar stirflinn, stór ok þrár, stólr geðs í kró; — stirflinn gott at vinna *ad bene faciendum segnis, de Caine, Krossrimur* 1. — 2) *asper, durus, contumax*: stirflinn Sturlu arfi, de *Sigfarto Sturlæo, Gd.* 3. 21 (*Grett.* 34: styrbinn ok viðskotailr, ubi membr. *Hafn.* styrflinn).

STIRÐÖRRÍÐI, m., *aspera, dura aurata* (stirðr, örríði): st. stórða *aspera silearum aurata, serpens*, stórða st. hjaldrdrífs, *serpens sanguinis, hasta, rjóðr hjaldrdrífs stórða stírdörriða rubefactor hstarum, praeliator, vir, Ha* 83.

STIRÐR, adj., *asper, durus, rigidus*: st. brandr *durus ensis*, stormr stirðra branda, *tempestas duorum ensium, pugna, F.* II 279; stirð stál duræ trabes proraes, *Mg.* 20, 2; st. herskipis strengr funis durus, *rigidus, Ha.* 285, 1; st. Sköglar furs hreggsullr *aspera pugna, Sturl.* 7, 42, 6; stirðr nár *rigidum cadaver, F.* I 179, 2; liggja stirðr á stráum, *de funere, Söll.* 47; st. hróðr carmen durum, *durius fluens, Gd.* 78; st. hugr animus *asper, Ad.* 4; fortis, *bellicosus, de praeliatore*: st. valserkjar vedrhíðir fortis bel-lator, *ÓT.* 26, 2; stirðir Danir Dani asperi, fortis, *bellicosi, F.* VI 385, 2. Junguntur in prosa grimmr ok stirðr, *F.* X 266; harðr ok stirðr við fólk, *F.* XI 343. *In compos.*: geðstirðr.

STIRÐPINULL, m., *rimen asperum* (stirðr, pinull): st. stórðar lezgs *asperum saxi timen, serpens, SE.* I 412, 5; 474, 5.

STJARNA, f., *stella, Vsp.* 5. 51; *Merl.* 1, 59; vonar st., *Söll.* 46. *In appell.*: stjörnur brá, brúna, ennis, hvarma, oculi, *SE.* II 499. — b) sjófar stjarna *stella maris, Sancta Maria, Mk.* 3. 30; flæðar stjarna, *id.*, *G.* 2; quæ appellatio fundum habet in derivatione vocis hebr. מַרְיָם sec. doctos mediæ ævi. *Sic Isidorus Hispal. in Orig.* 7, 10: „*Maria, illuminatrix sive stella maris, genuit enim lumen mundi. Sermonem autem Syro Maria Dominus nuncupatur, et pulchre, quod Dominum genuit*“. *Etiam in Dictionario Historico-geogr.-poëtico, Camboriti 1678, Maria ver-titur*: „*exaltata, vel magistra maris, vel myrrha maris, vel amaritudinis mare, vel domina maris*“. — 2) *compos.*: dagstjarna, leidarstjarna, merkistjarna, morginstjarna.

STJÖLBREIDR, adj., *latis natibus* (stjöll, breidr), *Fsk.* 156, 1, pro þjóðbreidr.

STJÖLL, m., *pars postica corporis, natis*:

með stjöl breiðan, *latis, spatiosis natibus, Hild.* 30, 1 (*F.* XI 61). *Plur., nom. stjólar, acc. stjólur, H.* 19, 4.

STJÖPMÓÐIR, f., *noverca* (*id. qu. stjúp-móðir*), *FR.* I 263, 1.

STJÓRI, m., *rector, id. qu. stýrir*: st. gumna *rector virorum, rex, Sk.* 1, 1; *F.* II 316, 1; st. dróttar, drengja, *satellitum, juvenum, id.*, *ÓT.* 130, 1; *Fsk.* 67, 5; st. islands markar *rector terræ sinuosæ (Norvegicæ), Rex Norv., F.* V 176, 2; reidar st. *rector navis, dux, imperator, Ý.* 55; st. geira dunu *rector prælii, imperator, SE.* I 666, 1; drápu stjóri *rector encomii, carminis, poeta, GS.* 19 (*conf.* bragar stýrir, bragar væsir, stefja stillir); st. hringis gestalar annuli, vir, *Skaldh.* 2, 63 (*conf.* stýra, regere, manu versare, gerere). *In compositis*: auðstjóri, bergstjóri, fólkstjóri, himinstjóri, hirdstjóri, húfstjóri.

STJÖRN, f., *regimen, imperium* (stjóri): stjörnar mæða onus imperii, *Gd.* 25; stjörnar flmr imperii peritus, *reip. administrandæ peritus, G.* 15; stjörnarmaðr, *rector, præsecutus, Gd.* 26 (*F.* VIII 312). — 2) *gubernaculum*: klýfr stjörn síla þjórnar *gubernaculum circum insulæ (mare) diffindit, secut, SE.* II 492; stjörnar blað palna *gubernaculi, Bk.* 1, 10; stjörnar bingr *lectus gubernaculi, navis, vel celsa puppis, ubi se rector navis continet, Vigl.* 17, 9. *Hinc pros.*: stjörnfast skip navis *gubernaculo instructa, F.* VII 47; sitja við stjörn ad clavum sedere, *F.* XI 141. *Vide stagstjörnmarr.*

STJÖRNARI, m., *rector* (proxime a verbo stjörna, — áða, at, regere, *H. c.* 44; *F.* X 273): st. mulins, sólar sætra, *rector lunæ, cæli, deus, Gd.* 63; *Gp.* 9; *absol., de episcopo, Húngrr.* 17, 1. — *Pros., F.* VIII 312. v. l. 18.

STJÖRNBÍTLADR, adj., *frenatus, pro subst. equus, Og.* 2., quasi a subst. stjörnbíttull, *lupatum regens, domans* (stjörn, bíttull).

STJÖRNLAUSS, adj., *gubernaculi expers* (stjörn, lauss): st. beit, *navis gubernaculo cassa, Hávam.* 90.

STJÖRNVÍÐR, m., *gubernaculum* (*qs. lig-num gubernationis*: stjörn, víðr), *SE.* II 624, pro stjörnvöltr II 481; stjörnvíð, *apoc. r.* II 565.

STJÖRNVÖLR, m., *clavus gubernaculi* (stjörn 2, völr), *id. qu. hjálmunvölr, qu. v., SE.* I 583, 1.

STJÖRR, m., *taurus* (*Moesog.* stiurs, ταυρος, *Luc.* 15, 23; *Germ.* Stier): víðjar stjörtr *taurus funis, navis, acc. húðfángan víðjar stjór navem longis lateribus, SE.* I 460, 2.

STJÚPFADIR, m., *vitricus* (stjúpr, fadir): st. Ullar vitricus Ulli, Thor, *SE.* I 252.

STJÚPMÓÐIR, f., *noverca* (stjúpr, móðir), *eide stjupmóðir.*

STJÚPR, m., *privignus*: st. Siggeirs, *de Sinfjötli, Hund.* 1, 37 (*FR.* I 128—9); st. Friggjar, Valius, filius Odinis et Rindæ, *SE.* I 266 (c. 11); st. þóre, Ullus, filius Sircæ, *SE.* I 266 (c. 14); st. Ástríðar, Magnus Bonnus, N. R., filius Olavi et Althildæ, *Mg.* 1, 5.

STJÚPSONR, m., *privignus* (stjúpr, sonr), *FR.* I 268, 1 (stýpsonr, *ibid.* 374).

STJÚPSUNR, *m.*, *privignus* (stjúpr, sunr), FR. I 350, 2.

STÓ, *f.*, *focus*, vide eldstó.

STOFN, *m.*, *truncus arboris*: ljósta eik af stofni arborem detruncare, de vento, Merl. 2, 84; pl. stofnar, FR. III 206, 1. — 2) arbor, in appell. vírorum: tré er ok víðr ok reynir kallaðr, eðr högg, stofn eða stafr, SE. II 497, unde hlakkar stofn, caudex pugnae, pug-nator, vir, at hefna hlakkar stofns, vírum (víri necem) ulcisci, ibid. 497, 1. Hinc stött-lings stofn, caudex clipei vel auri, vir, F. II 258, 1. In appell. capitis: svarðar st. caudex comæ, caput, F. II 313, 2, it. compos.: hjálmstofn.

STOFNA (-aða, at), *instituere* (stofn): jöftrar stofnuðu þing comitia habuerunt, Ha. 177, 2; st. leimboð convivium apparare, Skáldh. 1, 15 (ut: var stofnat hestaþing, brul-laup, Vigagl. 18. 25); ek stofna óð, fögr mál, carmen, sermonem instituo, inchoo, HR. 43; Ag (Kolbeinn Tumason): stofna e-m hróðr, carmen in honorem alicujus inchoare, Lb. 9; st. e-m e-t, causam, auctorem esse, v. c. lauka lofn kunni stofna þat styrjar kenni, femina hoc viro importavit, hujus rei causa viro fuit, SE. II 631, 2. Vide compos.: björstofnandi.

STOKKINN, *part. verbi* stökkva.

STOKKR, *m.*, *trabs*, Am. 16; *palus*, Harbl. 54; *trabs marginalis in navi* = borðstokkr, F. VI 140, 2.

STOKKR, *m.*, *cursus*, vide stökr.

STÖKKR, *adj.*, *qui salit, currit, celer, velox* (stökkva): stökkvir hreinar rökkva reina, *naves celeres, in acc. pl.*, ræsirglæsir stökkva hreina r. r., *rex albis clipeis splendide ornat celeres naves*, SE. I 688, 3. *In-solens quidem est hoc adj., superest tamen in hodierna voce composita, uppstökkkr, celer irasci, subito iracundiæ exardescens* (Dan. op-færende). *Fortē et sumi possit in signif. trans-itiva, a stökkva (stökta), qui spargit, dis-tribuit, in compos.: hafs eldstökkkr, aurum spargens, liberalis, Ód. 3.*

STÖKKVA (stökk, stökk, stokki), *currere, fugere, salire*: hann utan stökk endlángan sal, saltu se corripuit, resihit, Hamh. 27; SE. II 421, 4; eitrdropar stökku, prosilue-runt, Vafpr. 31; blóð stökk á hjálma san-guis in galeas insiliit, galeæ sanguine ad-spergebantur, Mb. 11, 2; men stökku exsiliit, decidit, Hamh. 13; hverar stökku af þolli ex-cussi sunt de columna, Hymk. 13; ólskálir stökku dissiliebat, Hm. 22; geirar stökku hastæ volabant, Sturl. 7, 42, 3. — b) *impers.*: þat stökk upp fama erupit, exiit, Y. 36; AR. I 261, 2. — 2) dissilire, frangi, diffringi: súla stökk sundr columna dissiliit, Hymk. 12.

STÖKKVA (stökkvi, stökta, stökt), *ad-spergere, conspergere*: pros., SE. I 58, hann stökkvir blóði himin ok lopt öll sanguine cælum adspergit; sed Ag. (Einar Gilsson): stökkvi rekkar vatn þat, er vinr minn vígði, á sjúka dúks B'l, spargant aquam in semi-nam, i. e. seminam aqua conspergant. *Part. act.*, stökkvandi, spargens, vide fleinstökkv-andi. *Part. pass.* stokkinn, conspersus:

blóði st. sanguine, SE. I 282, 3; Orkn. 15, 2; seglviðg sveita stokkin naves cruore con-sperse, Sk. 2, 16; í gulli stokkna sving in lectum auro perfusum, inauratum, SE. I 414, 5; hagli st. grandine aspersus, de aqui-la, F. III 148, 2; Ísl. I 162, 1; st. þrömr trabs marginalis salo conspersa, F. VI 141, 1. In compos.: saurstokkinn.

STÖKKVI, *m.*, *id. qu. stökkvir, qui spar-git, distribuit*: hödda st. auri distributor, lar-gitor, pro adjective, liberalis; hykkat ek gram hodka stökkva non puto regem esse liberalem, Eg. 82, 3, conf. Shl. XI 108. not.; stökkvi grundar garðvita sparsor auri, vir, Hild. 13.

STÖKKVILUNDR, *m.*, *quispargit* (stökkva, lundr): stála stökkvilundar missores telorum, víri, Ha. 74, 1, vide steykkvilundr.

STÖKKVIMÓÐI, *m.*, *deus spargens, spar-sor, missor, jaculator* (stökkva, móði): st. styrjar glóða missor gladiatorum, pug-nator, bellator, SE. I 702, 2.

STÖKKVIR, *m.*, *qui spargit, jacit, in cur-sum incitat* (stökkva): st. urðar þrjót's fu-gator gigantis, Thor, SE. I 294, 1; st. Skota fugator Scotorum, rez Norv., F. VII 42. v. l. 4; st. stáls dynblakka incitator navium, vir, SE. I 642, 1; stála st. missor telorum, præiator, SE. I 374, 1; st. menja, ólna skeiðs elda, flóðs hyrjar, strandloza, missor, distributor, largitor auri, vir, Grett. 16, 2; F. II 87, 2; SE. I 446, 1; Gv. 3. In com-positis: baugstökkvir, eldstökkvir, fríðstökkvir.

STÖKR, *m.*, *pro stökkkr, cursus*: st. óx, cursus (navis) augebatur, vel fuga (colono-rum), SE. I 446, 2. In prosa, de fuga: þá varð þegar stökkkr í liðinu, ok flúði hverr sem mest gat, Ísl. II 419 not. 7; koma nokk-urum stökk í lið þeirra, F. VIII 49.

STOL, *n.*, *id. qu. stál, prora*, F. VII 77, v. l. 9.

STOLI, *deriv. a stolinn, spoliatus, priva-tus, part. pass. a stela, vide herstöli.*

STÓLI, *m.*, *id. qu. stóll, sella; hinc per tmesin: eljunstöli sella patientiæ, crux, undir eljunstöla sub cruce*, SE. II 500, 2.

STÖLKONUNGR, *m.*, *rex solii, imperator* (stóll, konungr): st. sólar imperator solis, deus, Ód. 2; st. himna imperator cælorum, Gð. 32.

STÖLL, *m.*, *sella, sedes; dat. stóli, sed stól* F. X 416; *gen. stóls, sed stólar in erkistöll*. Gullinn st., Hávam. 106; Norna st. sella Parcarum, lectus funebri, Söll. 51; þular st. sella oratoris, Hávam. 112; bragar st., sella, e qua recitatur carmen, G. 64. Metaph., sunnu st. sedes solis, cælum, hilmir sunnu stóls, rex cæli, deus, Gð. 53; haug-búa (Gullbúa) st. sedes serpentis, aurum, sól h. stóla, femina, Grett. 66, 3. — 2) so-lium; de solio cælesti, G. 5; Fróða st. so-lium Froðii, D. R., stíllir F. stóls rex Da-niæ, F. XI 297; Hleidirar st. regia sedes Le-thræa, SE. I 388, 3; absol., solium regium, regium imperium, haldá ólaust stóli, F. VI 438; hilmis st. solium regium, fyllr h. stóls occupatio solii regii, Hk. 44, 1. — 3) sedes episcopalis, cathedralis: hæð stóls dignitas sedis cathedralis, G. 9; veldis stóll, id., vigslur veldis stóls cooptationes ad gradus ecclesia-

sticos, Gðþ. 10. — 4) in compositis: arfstóll, dæmistóll, erkistóll, gjafstóll, gnapstóll, rökstólar, skipastóll, þungstóll.

STÓLM, *f.*, *Stolma, insula extrema Sunnhordiae in Norv.*, SE. II 492: grásili Stólmar canum Stolmæ vinculum, mare, *ibid.* 491. (Hodie Stolmen, Pontopp. geogr. Oplysn. p. 66; Munch).

STÓLPI, *m.*, *columna, trabs, vide composita: lneigistólpi, lreinstólpi.* In prosa junguntur stöð ok stólpi, F. VIII 448, v. l. 4; stæðr ok stólpar, SE. I 78; Sks. p. 428. 429.

STÓLSETTR, in sede cathedrali collocatus (stóll 3, setja), de episcopo, Gðþ. 21. Pros., de rege: in solio collocatus, F. VI 93. 397.

STOITARFLJÖÐ, *n.*, *ezimia femina* (stoltr, fljöld), Skaldh. 6, 37.

STOLTR, *adj.*, *generosus, excelsus, de animo; öndin stolta, Nik. 82.* Pros.: fastuosus, fastu inflatus, superbus, GhM. I 556 (Eb. c. 9), *it. stollz, ibid.* v. l. 13 et F. IV 162. — 2) præstans: stoltust kæra, Skaldh. 7, 27.

STÓLÞENGILL, *m.*, *id. qu. stólkönungur, imperator (stóll, þengill), de imperatore Constantinopolitano, Ilh. 14, 1. 2 (AR. II 54. 55.).*

STÖNDUMK, *id. qu. stendr mæð, stat mihi* (standa—umk), Fm. 1, ubi ljórr stöndumk til hjarta gladius cordi meo infixus hæret.

STÖNG, *f.*, *pertica, pl. stengr (vide stauug), SE. I 310, 2—3.* Spec., de pertica vexilli: stöng veðr, ruit, SE. I 664, 2; st. öð fyrir gram vexillum ferebatur ante regem, ÖH. 238, 3; gylt st. öð aurea pertica, ÖH. 48, 1; bera st. á ættjörð Engla signa in Angliam inferre, Orkn. 13, 1; hraut í stöngum crepuerunt perticæ vexillorum, F. VII 348, 4. Additur et merki: stöng dýrliga merkja, Fsk. 173, 2; per tmesin, merki—stöng, F. II 312. v. l. 5; merki—stengr, Svær. 151, 1. 2. Vide merkistöng.

STOP, *n.*, *mare, SE. I 574, v. l. 4, lectio dubia, vide supra lagastafr et lægr.* — 2) stopir, *f. pl.*, *puto, colles, vel ripæ, oræ litoris, AA. 160, 1.* Gloss. msc. in Hraundals-Edam, nullo auctore citato et sine explicatione, affert sub voce þulla: „hann fór þullandi um sic allavega: þeir ganga þullendr um vegu, oc drepa fótum í hvert stop”. Quo loco þulla puto significare, viam pedibus præterente, cæcos pedes proferre, stop vero loci inæqualitatem (vide Lex. B. Hald. sub v. stop).

STOPALL, *adj.*, *propr. inæqualis* (stop 2), *metaph. varius, inconstans; neutr. stop-alt, ut adeo, sinistra, iniquæ fortuna: stop-alt munof ganga sinistre vobis eveniet iter, Am. 14, ubi sensus proprius esse putatur: cespitabilis inter eundem.* Pros., fara stop-halt, *id.*, F. III 84; fara stopalt fyrir e-m sinistra fortuna uti in negotio cum aliquo, F. VII 23; ganga stopalt at e-u starfi, F. VI 108.

STOPHNÍSA, *f.*, *phocæna montis, rupis, femina gigas* (stop, cogn. stapi, præruptum,

FR. III 7, hnisa): steypir stophnísa prostrator gigantidis, Thor, SE. I 296, 2.

STOPÐIR, *m. pl.*, *part. pass., erecti, sublimes: reykir stöðu síðan stopþir fumi sublimes stelerunt, in subline voluebantur, SE. I 506, 3; II 453, 6. II 536, 7 h. l. habet styfðir, quod forte est part. pass. r. styfa, erigere, id. qu. stufa, quod duorum Codd. lect. var. est II. 19, 4 pro stupa, cui stopa (-i, ða), cognatum. Hinc ofstopi, stop.*

STÖR, *f.*, *carex arenarius, Ed. Lövas.*

STÖRA, *id. qu. stæra, augere, vide munstörandi.*

STÓRAUÐIGR, *adj.*, *prædices, divitiis prævalens* (stórr, auðigr): superl. stórauðgastr, longe opulentissimus, Hyndl. 39.

STÖRBRÜGDÓTTIR, *adj.*, *perquam versutus, astutus* (stórr, brügðóttir), Ilm. 13.

STÖRBYGÐIR, *f. pl.*, *lata, ampla territoria, regiones late habitatae* (stórr, bygð), Ha. 323, 3.

STÖRFJARRI, *præpos.*, *valde procul* (stórr, fjarri): st. mæð, Ha. 83.

STÖRFORS, *m.*, *ingens catarracta, Grett. 56, 1, ubi quidam stórforsum pro stórfreum* (stórr, fors).

STÖRFRERAR, *m. pl.*, *ingentes moles glaciales* (stórr, freri), Grett. 56, 1 (NgD. p. 109).

STÖRGEDR, *adj.*, *magnanimus* (stórr, — gedr), Ý. 15; AR. I 258, 2; animo elatus, Ilid. 13.

STÖRGJÖF, *f.*, *amplum munus* (stórr, gjöf), *pl. störgjafar, SE. I 710, 3.*

STÖRGJÖRR, *adj.*, *magnus, grandis, ingens* (stórr, gjörr): störgjörskeyti prægrandes sagittæ, FR. II 290, 4.

STÖRHERSÖGUR, *f. pl.*, *ingentes nuntii bellici, nuntii de magno adveniente hostium exercitu* (stórr, hersaga), ÓT. 40, 1; F. I 164, 2.

STÖRHÜGG, *n.*, *ingens, gravis ictus* (stórr, hügg): *gen. pl. stórhügga, FR. II 138, 3.*

STÖRHÜGGUR, *adj.*, *graves ictus infligens* (stórr, hüggur deriv. ab hügg): ok stórhüggur stíllir þrænda, SE. II 422, 6.

STÖRHUGADR, *adj.*, *magna, ingentia animo agitans, magnanimus* (stórr, hugadr), Mb. 4; fem. stórhugud, pro subst., magnanima femina, Am. 72.

STÖRILLA, *adv.*, *perquam male* (stórr, illa), Skaldh. 6, 44 (pros., Ý. 30; ÖH. 87).

STÖRIR, *m.*, *id. qu. stórir, sterir, vide morðstórir.*

STÖRKIR, *m.*, *ciconia, SE. II 489.*

STÖRLAGI, Sturl. 7, 42, 7, ubi lectiones, frægri stórlagi, frægr á stórlagi, frægaldur lagi mutandæ sunt in frægr aldragi, nam cohærent: frægr sleiua skúrar seids svipskórðandi! fár má bægja aldragi, nè forða sinum dauða.

STÖRLÁTR, *adj.*, *generosus, liberalis, munificus* (stórr, látr), FR. I 112, 2; Sturl. 4, 32, 3. Pros., F. VI 368; Vd. msc. c. 51 init.: þorsteinn frá Hoff var stórlátr af búl sino víð héraðsmenn: þar var öllum heimil, matr ok hestaskipti ok allr annarr farargreiði

STÓRLÆTI, *n.*, *munificentia, liberalitas* (stórlátr), *id. qu. rausn*, *SE. I 638, 1 (F. X 235).*

STÓRLIGR, *adj.*, *magnus, amplus, ingens* (stórr): stórlig strícti amplæ plateæ, *Ha. 286, 5 (hinc adv. stórliga, frequens in prosa, unde contr. stórla, Arn. 15).*

STÓRLYNDR, *adj.*, *magnanimus* (stórr, lyndr), *F. II 279.*

STÓRMÆLI, *n.*, *gravis poena ecclesiastica* (stórr, mæli a mál): kunna trautt hóf stórmæla, *disciplinæ eccl. nullum modum servare, Sturl. 4, 2, 1.*

STÓRMERKI, *n. pl.*, *insignia argumenta, indicia* (stórr, merki): st. sámdarverka, *insignia rerum egregie gestarum monumenta, Gd. 24. In prosa: res magnæ, res gestæ, miracula, FR. I 175; GhM. II 336.*

STORMR, *m.*, *tempestas; præmia st. pugna, F. II 318, 2; st. branda, id., skyndir branda stormis, præliator, F. II 279; illakkar st. prælium, Ísl. II 37, 1; st. orma hiems, Sturl. 3, 17, 1. Vide vígstormr. — 2) impetus, Esp. Arb. I 94 (pros. F. II 100). — 3) id. qu. ófríðr; veraldar stoimr, turbulentia rerum humanarum, Nik. 23 (pros. F. VI 437). Dat. s. storm, GhM. II 312, usitate stormi. — 4) mare, SE. I 575, 1; II 479. 622 (II 562 tantum cernitur . . . r).*

STÓRR, *adj.*, *magnus, ingens, grandis: stórr þundar gnýr acris pugna, Eg. 55, 1; stórar undir gravia vulnera, Lb. 44; st. rjár, gnýrr, H. 13. 37; epith. auri, Sturl. 5, 17, 2, ubi stórar, gen. sing. fem. pro stórrar; st. hugr magnus animus, Eb. 17, 1; st. lyggja, F. II 181, 1; þrekr, Sturl. 4, 41, 1; verk, Si. 4, 3; SE. I 666, 1; meidmar, Ghe. 5; harmr, Ha. 199, 1; folska, Seerr. 83, 3; öfund, Korm. 5, 4; virðar, þegnar, hírdmenn, fortitudine præstantes, Korm. 19, 1; Ha. 278, 1; 286, 1; þykjaz stórr magnum sibi videri, efferre se, gloriari, Am. 64. Compar. stærri, F. II 276, 1; Korm. 5, 4; 19, 1; superl. stærstr (stæstr, GhM. III 292. 300). — 2) Adverbialiter usurpantur: a) stórt: falla stórt magnis fluctibus decidere, de mari, vide Garti; hefna stórt graviter ulcisci, Ólafsr. 5; ráða stórti, vide sub ráða p. 647. — b) stórum, magnopere, perquam: þróaz st., SE. I 602, 2; batna st., Mg. 10, 3; gefa st. ampla munera dare, Ók. 9, 3; veita opt ok stórum, F. XI 296, 2; gefa sár stórum gravia vulnera inferre, Nj. 78, 3; njóta st. largiter vesci, Am. 33. 92. 95. Cum adj.: stórum vitr perprudens, SE. II 242, 2; st. verri multo inferior, F. VI 196, 1. Pros.: st. óhræddr, F. XI 82. Cum adv.: stórum nær multo propius, Korm. 25, 1; pros.: st. vel, perbene, Arn. 29. Compar.: stærrum plus, plura, amplius, F. VII 56; Gþl. p. 106, pros. — 3) in compositis: áttstórr, fullstórr, gedstórr, hugstórr, hugumstórr, kynstórr, ógnstórr, vegstórr.*

STÓRR, *m.*, *puto esse id. qu. styrja, piscis, in voce compos.*, *benstórr, m., gladius, qs. accipenser vulneris, sec. SE. I 579, 1.*

STÓRRÁÐR, *adj.*, *facinorosus, qui ingentia facinora agitat, inceptat* (stórr, ráða), *Am. 91; F. II 258, 1; Ha. 320, 2.*

STÓRRÆÐI, *n.*, *ingens facinus* (stórráðr), *Am. 86.*

STÓRSKIP, *n.*, *navis ingens* (stórr, skip): st. Rauda hafz navis ingens oceani (vel maris mediterranei), *id. qu. drómundr, et homonymice—cognomen Drómundr, Gretl. 26, 2.*

STÓRTR, *m.*, *mala viri appell.*, *SE. II 496. Puto id. qu. Angl. Starter, homo exsultans, it. desultor, inconstans.*

STÓRÚÐIGR, *adj.*, *magnanimus* (stórr, úðigr): de gigante, *Harbl. 11.*

STÓRVEL, *adv.*, *perbene, eximie, egregie, magnopere* (stórr, vel): st. reyndr eximie probatus, spectatus, exploratus, *Gd. 72 (Eg. 84).*

STÓRVELDI, *n.*, *amplum regnum, ampla regio* (stórr, veldi), *Ha. 319, 3, ubi consonantia syllabarum metricarum postulat stórvöldum, a stórrvald, id.*

STÓRVÆNN, *adj.*, *perquam pulcher* (stórr, vænn): st. líuapaldr venusta femina, *SE. II 631, 2.*

STÓRVERKR, *adj.*, *res magnas gerens* (stórr, verkr), *ÓH. 240, 3. — 2) m., gigas, SE. I 550, 2; II 470. 553. 615.*

STÓRPÚNGR, *adj.*, *valde gravis* (stórr, þúngr): stórpúng stríð gravissimæ calamitates, *Ha. 104.*

STORD, *f.*, *frutex viridis, lignum viride, SE. II 483. Hinc FR. II 554: Oddr sá menn sína falla sem stord (hodie dicimus, sem hráviði). Hinc pro sylva: stírdörriði stordar aspera sylva aurata, serpens, in appell. hastæ, Ha. 83; úlfr stordar lupus sylvæ, ignis Ha. 286, 5; gandr stordar ventus, Ha. 291, 1; stordar galli noxa sylvæ, ventus, F. VII 51, 1. — 2) terra (non habet SE. in terræ nomenclatura): fetils stord terra habentæ, scutaria, clipeus, strönd fetils stordar margo clipei, nadr fetils stordar strandar serpens marginis scutarii, gladius, Korm. 11, 5; stordar men torques terræ, serpens, SE. II 499, 8; stordar leggr crus terræ, lapis, saxum, stírdþinull stordar leggs, serpens, SE. I 412, 5; 474, 5; stordar lykkja circulus terræ, serpens, Krm. 1. — 3) insula, in Sunnhordia Norv., hod. Stordæn, SE. II 491, 3. 492. — 4) pugna, SE. I 562, 2; II 475. 559. 619. — 5) in compos.: haukstord.*

STOD, *f.*, *columna, Gk. 1, 25; de fuleris capsî molaris, pl. stedr, SE. I 388, 4 (SE. I 78; Grág. II 336). In appell.: stod ilja, ristar, leista, brautar, gaunga, fets, pes, SE. I 542; in appell. femine: stod gulls strengs columna fili aurei, femina, GhM. I 746; steina stod columna lapillorum, id., Ísl. I 81, 1 vide velistod. — 2) columnen, adjumentum, adminiculum: feldi stod stóra ingens columnen dejecit (interfectis Gunmæ et Högnio), Am. 2; ála elviðum er litil stod at brag Snorra viris parum præsidii est in carmine Sn., Sturl. 5, 5, 6.*

STÖÐ, *n.*, *equitium, equi*, *Korm. 20, 1; stöd gjálpar, kveldriðu, equi gigantidis, lupi, SE. I 480, 1; ÓT. 30, 1; stöd lírefnis, lagar, equi tabularum, maris, naves, ÓT. 41; 43, 2; stöd Gjúka, Róða, Rökkva, equi reguli maritimi, naves, Hh. 83, 1; SE. I 630,*

2; *Ad.* 13 (*SE.* II 152, 3). — 2) in compositis: byrstöð, gjálfrstöð, gránstöð, grástöð, greynstöð, hafstöð, hlaupstöð, stafnstöð.

STÖÐ, *f.*, locus, ubi quis stat, statio (*standa*): glamma stöð statio luporum, sal-tus, montana, glamma stöðvar vāmtr nebulo montanorum, gigas, ejus stríðkviðjendr, Thor ac sui, *SE.* I 296, 3; hjörva stöð statio gladiatorum, clipeus, böer hjörva stöðvar vir, *SE.* I 416, 2; — 2) statio navalis, *Harbl.* 6, ubi acc. *syncop.* cum artic. stöðna, pro stöðina; stöðvar hrafn corvus stationis, na-vis, stefnir stöðvar hrafn incitator navium, rector navium, vir, *SE.* I 322, 1. — 3) stöð pro stöð, *Isl.* I 81. — 4) in compos.: heim-stöð, valstöð. — 5) *pros.*: stöðvar Gorms konungs, loca, ubi se rex continebat, *F.* XI 15; til stöðva föðurs síns ad sedes patris sui, *Grm.* præfat.; stöð de situ ædificii: ágætt herbergi at stöð ok sterkleika, *FR.* III 238, itaque id. qu. stada, *F.* V 338.

STÖÐA (-aða, at), *juvare* (*propr.* fulcire, stöð): stöðak þinn mátt tuam potentiam juvo, *Mg.* 1; hefk stöðat þína bæn tuæ petitioni satisfacere, *G.* 68.

STÖÐINGAR, *m. pl.*, funes a summo malo proram puppimque versus pertinentes, ma-lumque fulcientes (*styðja*), *SE.* I 583, 2 (*II* 624 stöðingar; *II* 482 stöðingr; *II* 565 stöðingr). *Homer.* πρότονοι. Duos fuisse, et majoris momenti quam höfuðbendur, sequi-tur ex *Frpl.*: „við stöðeng hvárantveggja þrjá aura”.

STÓDKAÐ, non steti, 1. s. *impf. ind. v.* standa, cum suffixo pron. 1. pers. ek et neg. að, *FR.* III 22.

STÖÐNA, pro stöðina, *Harbl.* 6, vide stöð.

STÖÐR, vide compos. hripstöðr.

STÖÐR, *adj.*, deriv. a standa (stöð, conj. stöða), vide compos.: einstöðr, hugstöðr.

STÖÐU, *perf. inf. act. v.* standa, *Mg.* 29, 2.

STÖÐUGR, *adj.*, stabilis, firmus (*staðr*): st. grundvöllr, *He.* 8; constans, firmus pro-posito, *Gd.* 9.

STÖÐULL, *m.*, stabulum (stöð): eiga víðan stöðul ok lánga kvi, *Hallfr.*

STÖÐUMK, pro stöðu mēr, mihi steterunt, a standa (*vide* umk): yfir ok undir stöðomk jötna vegir víð gigantum (*saza*) stabant supra et infra me, *Hávam.* 107.

STÖÐUZ, *ÓH.* 92, 17 (*F.* IV 191, 2), in loco perdifficili, accipio pro *perf. inf. pass. v.* standa, in signif. *impers. pass.*, mēr stendz, mea interest, mihi utile est, mihi expedit, hac constructione, ut nunc quidem placet: en ek kvad ydr því eins stöðuz þat bróður-lið Úlfs frændi, at er náðut jörð jarla, þá er tókt af Sveini, ego vero dixi, eo tantum tua interesse fraternum illud auxilium Ulvi cognati (filii, i. e. Rögnvaldi dynastæ), quod occupaveras (occupavisses) regnum dyna-starum (Norvegiar, primo ab Hakone dynasta Sigurdi *f.*, deinde ab Eiriko Hakonis *f.*, postremo a Sveine Hakonis *f.* et Hakone Eiriki *f.* administratam), quod Sveini eripueras (eripuis-es). Bróður-lið, fraternum auxilium dicit, ha-bita ratione necessitudinis inter Rögnvaldum

dynastam et Olavum Harald, *N. R.*, interceden-tis, quæ Ingibjurga, uxor Rögnvaldi, et Olavus, *N. R.*, quarto gradu linæ collateralis æqua-lis juncti erant; dicendo þat bróður lið, talemque, significat necessitudinem remo-tiorem.

STÖÐVA (-aða, at), *sistere*, *propr.*, in stationem (stöð) appellere, de nave, ut st. glannia mæn equum piratæ (navem) stare facere, *sistere*, appellere, *SE.* I 436, 3, stöðva víðis val accipitrem pelagi (navem) in stationem appellere, *RS.* 19. *Metaph.*: st. böð pugnam *sistere*, *Fsk.* 173, 1 (böð gatat stillir stöðvat), st. flein telum adolans *sistere*, cohibere, *Há-vam.* 153; st. garða gunnörðigra geira ha-starum tempestates *sistere*, pugnantes dirimere, de femina, *Korm.* 20, 1; ræ-ir stöðvar ránsið rez rapinarum licentiam cohibet, *SE.* I 622, 2. *Intrans.*: vötn stöðvaði aquarum cursus inhibitus est, aquæ cursum (sponte) sistebant, *Söll.* 57.

STÖÐVIGAK, non cohibeam, 1. s. *præs. conj. act. verbi* stöðva, suffixo pron. 1. g (*eg*), neg. a, et iterum pron. 1. k (*ek*), *Háva-mál* 153.

STÖÐVIR, *m.*, qui sistit, cohibet, sedat (stöðva): st. stríða repressor, sedator malo-rum, turbarum, vir probus piusque, *Plac.* 16.

STRÁ, *n.*, gramen: stráin stangi þik te gramina pungant, *FR.* III 206, 1; hjarls strá gramen terrestre, eiga skylt til þeirra hjarls strá (*gen. pl.*), terræ graminibus cog-natum esse, *Sturl.* 4, 45, 2, de homine, qui humi jacens vulneratus est. — 2) stramen, quo pavementum et scamna in ædibus vete-rum sternebantur (*vide* verb. strá): flets strá stramentum cubiculi, scamni vel lecti, *Æd.* 47; liggja stíðr á stráum in stramentis, de mortuo, *Söll.* 47; úrvendi fjörnepps trez undir i strá vita hominis fatali necessitate oppressi in stipula conculcatur, i. e. talis homo vel domi suæ morietur, *Fbr.* 33, 1 (*GhM.* II 340, *conf.* moz strádauda. Forte tamen rec-tius h. l. construuntur: greppi er öll fremd of fallin í strá, ef, poetæ (i. e. mihi) omnis honos in stipulam decidit (i. e. penitus in-tercidit), si; cui simile exemplum affert *Lex.* B. *Hald.*: alfri mun sæmd þin í strá falla honor tuus nunquam interibit.

STRÁ (strái, stráða, stráð), stramine sternerere (strá): bekkir at strá scamna stramine sternere, *SE.* I 242, 1; stráþ bekkir sternite scamna stramine, *Hamh.* 22; gölf var stráð (non stráað sed stræð), pavementum erat stramine stratum, *Rm.* 21. Sic *GS.* 15: var stráð at sæböli af sefi úr Sefstjörn stramenti loco Sæböli adhibebatur juncus ex Sefstjarna (lacu juncoso). — 2) sternere: brynjum um bekkir stráð (*Cod. Reg.* strát i. e. stráit), lorica per scamna strata, *Grm.* 9; bekkir baugum stráðir scamna annu-lis strata, *Vegtk.* 11, metaphora ducta a sternendo stramine.

STRÁDAUDA, *adj. indecl.*, in stramine mortuus, i. e. qui domi in lecto moritur: ek mun verða strádauda, *Korm.* 27, 4 (strá-dauda), *cont.* kúrdauda. Hoc mortis genus respicitur *Hlg. c.* 23: „þat óttuðunz ek of

hrið, er friðr þessi hinn mikli var, at ek mundi verða elldauðr inni á pallstrám mínum, en ek vilda heldr falla í orosto".

STRÁELUR, m., id. qu. hálmeldr, FR. III 205, v. l. 1.

STRANDHÖGG, n., *abactæ pecudes in litore mactandæ* (strönd, högg): keyra s. ofan pecudes mactandas e. mediterraneis ad litora abigere, Mg. 31, 10.

STRANDLEID, f., *via litoralis, tractus litoralis* (strönd, leid): breiðar strandleidir longi latique tractus litorales, Ha. 323, 2.

STRANDLOGI, m., *flamma fluvii, aurum* (strönd 2, logi): stökkvir strandloga sparsor auri, vir liberalis, Gv. 3.

STRÁNGLIGA, adv., ab adj. strángligr (*quod occurrit in adj. compos. sigstrángligr*, Sturl. I, 16), vide meginstrángliga.

STRÁNGR, adj., *severus, sævus, rapidus, vehemens, acer, desuidis*: báurur, marr, straumur, Gd. 5; Hh. 62, 4; ÖH. 27, 1; de pugna: guðr, stáls-hrið, ÖT. 18, 3; ÖH. 8 (AR. I 292; pros.: Eg. 9; F. XI 274); ángur, harmr, aðalmeinn, Am. 98; F. VI 237; Hh. 14, 1; st. uppánger vehemens, Eb. 28, 3; st. stigr semita difficilis, ardua, F. II 276, 2; de femina: straung, sæva, Am. 72. In compositis: allstránger, dólgránger, geðstránger, heiptarstránger, hugstránger, hugumstránger, óðastránger, sóknarstránger, sóknstránger, þróttarstránger.

STRAUMA, f., *amnis* (straumur), SE. I 577, 2; II 480. 563. 623.

STRAUMFYLGINN, adj., *fluendo sequax* (straumur, fylginn): st. bylgja unda sequax, SE. II 493, 4.

STRAUMR, m., *fluentum amnis*: Vöðlo st. amnis Vadlæ fluenta, Ý. 51; stríðr st. rapidus æstus aquarum, vortex, SE. I 296, 2; þúnger straumur rapida fluenta, Vsp. 35; de rapiditate amnis, vortex aquarum, F. I 286; æstus maris: stránger st., ÖH. 27, 1; kaldr str. gelidus æstus, =kaldr sjár, SE. I 716, 1. — 2) mare, SE. I 575, 1; II 479. 562. 622; mækis str. mare gladii, sanguis, pro effusione sanguinis, profluvio sanguinis, Hg. 33, 8; sól straums sol (ignis) maris, aurum, sökkvir straums sólar, inimicus auri, vir liberalis, G. 28. — 3) metaph.: glæpa straumur, vortex, gurgus, vorago peccatorum, Nik. 25. — 4) in compositis: árstraumur, flugastraumur, flugstraumur, grunnstraumur, hafstraumur, hornstraumur, kerstraumur, óðastrauður, styrstraumur.

STRAUMSÆR, m., *mare æstuosum* (straumur, sær), F. VI 428.

STRAUMTUNGL, n., *luna maris, i. e. splendor m., aurum* (straumur 2, tungl): velti-stoð straumtungla, femina, SE. I 412, 1.

STRAX, adv., *statim*, Nik. 13 (Hkr. Ih. 106).

STRENDÁ (-i,da,t), propr. appellere ad terram (strönd); búendr samianu strendo, convenerunt (ut lenda saman, convenire, a land), Sturl. 7, 41, 2.

STRENDIR, m. pl., *Strandenses, Strandarum incolæ* (Strönd, Strandir, territorium in Islandiæ quarta occidentali), Rts. 8 (Sturl. 6, 36. fm.).

STRENGHAMLA, f., *tigillum nervi, sagitta* (strengur, hamla 3); plur.: streng-hömlur, Krm. 8.

STRENGJA (-i,da,t), *stringere, constringere* (strengur): str. höndum violenter complecti manibus; strengdi hon eltri, alnum, de Brynhilda, dolore animi stimulata et efferata, Gk. 1, 25. Idem fecisse Latonam parturientem, corporis doloribus exstimulatam, auctor est Ovidius, Metam. 6, 335—6; 13, 634—5, vide interpp. ad h. l. — 2) metaph.: str. heit votum votere, F. I 182, 1; til meýjar votum facere de virgine, votere se ea potiturum esse, Jd. 13; strengði þess leiti, at, votum vœit, se, Fbr. 33, 3 (GhM. II 344 not.). Vide heit-strenging. Str. kapp við e-n urgere contentionem, contendere cum aliquo, F. XI 318. In appell. virorum: strengjandi víga, verka, cædes, facinora urgens, perpetrans, præliator, vir, SE. II 497.

STRENGLÖG, f., *crena in manubrio sagittæ, cui nervus inseritur*, Græc. γαυφίς, χαλκή (strengur, lög a leggja): strenglögur pálnr palma crenæ, sagitta, Krákum. 15. Idem dicitur strenglag in Hem. þátt.: örvar-oddriinn kemur niðr í strenglag hinnar örvar-innar, quo loco dubium mihi est, utrum strenglag sit gen. neutr., an potius sit id. qu. strenglög, i. e. strenglog = strenglög. Quod his locis dicitur strenglög et strenglag, id dicitur strengflavug F. II 271: kom sú ör í strengflögina á þeirri ör konungs, er hann skaut síðarr, ok stóðu svá báðar. Vide de hac voce Krm. p. 126—7, ibidemque doctam et subtilem Editoris annotationem.

STRENGMARR, m., *equus funium, rudentum, navis* (strengur, marr): strengmarr stýrir rector navium, vir, Korm. 27, 1, de athleta (risi) Scotico.

STRENGR, m., *funis*; gen. s. strengs et strengjar, plur. strengir: — 1) funis nauticus, rudens: meðan strengur ok lína brestr eigi, Orkn. 81, 6; búa stíðan herskips streng, Ha. 285, 1; funis ancorarius, ancorale, SE. I 583, 1; F. II 17, 2; neyta strengja, Hh. 62, 6; jór strengjar equus rudentis v. ancoralis, navis, ÖH. 48, 1 (SE. I 458, 3). — 2) nervus arcus, boga strengur, Hlm. 20; snúa streng, leggja strengi, contorquere, Rm. 25. 32; strengir gullu stridebant, Orkn. 5, 4. hagi strengs, strengjar, grando nervi, sagittæ, Mb. 11, 2; SE. I 432, 1; strengjar regn pluvia nerri, nimbus sagittarum, Sie. 20, 5. — 3) nervus instrumenti musici, fides, chorda: strengir gullu chordæ sonabant, Og. 28. — 4) tænia, ligula: strengir gulls ligula aurea (gullband), stoð gulls strengs femina, Eb. 29, 1 (GhM. I 746); strengir álmar amilla, föld álmar strengs femina, Ag (Einar Gilss.); flum, in compos.: hörstrengur.

STRENGREINN, m., *maclis rudentis, navis* (strengur, reinn), Fbr. 22, 2.

STRENGVALA, f., *sagitta* (strengur, vala): dat. pl. strengvölum, FR. II 199. 529, potest esse tam a strengvala, f., quam a strengvölur, m.; f. pl. strengvölur videtur latere in v. l. Krm. 8.

STRÆTI, n., *via strata, stratum viæ*,

Hm. 13; stórlig stræti fta amplæ civium plateæ, i. e. oppida, Ha. 286, 5 (pros., ÖH. c. 127); vala str. stratum accipitrum, manus, fasti vala strætis ignis manus, aurum, týnir vala strætis fasta, largitor auri, vir liberalis, G. 25; hauka strætis hyrr aurum, vide hyrbjór; hattar stræti stratum pilei, caput, SE. II 499, 3. In compos.: glóstræti.

STRIND, f., insula, SE. II 492. Teste Munchio nulla insula hoc nomine in Norv., multa vero territoria extant. — 2) terra, ut strönd: svana str. terra cynorum, mare, blakkr svana strindar equus maris, navis, SE. I 326, 4; strind strandar úrriða stalls Tellus stationis serpentinæ (auri), femina, SE. II 500, 5; strind lýngs leynislika terra latentium ericeti piscium (serpentum), aurum, lind lýngs leynislika strindar, tilia auri, femina, SE. II 425, 2. In compos.: eljunstrind, hornstrind, reggstind. — 3) Strinda firðir sinus Strindarum, Strindenses, ÖH. 70, 2, appellari puto tam sinum Strindensem (Strindarfjörðr) in Sunnhordia Norv., quam mare Strindense (Strindsøer), partem sinus Thrandhemici iuxta provinciam Strindensem (Strindafylki), cfr. AR. I 304, 2 not. b. — 4) amnis, SE. II 480. 563; vide strönd.

STRINGR, m., funis nauticus, id. qu. strengr; gen. pl., stringa hjótr ceruus funium, navis, SE. I 690, 1, sec. Cod. Reg.

STRÍÐ, n., certamen: niðja str. certamen inter posteros, Sk. 2, 8. — b) pugna: hart str. acre prælium, G. 51; strágr i stríði acer in pugna, Ar. Hjör. 6, 2. — c) bellum, ÖT. 40, 1 (F. I 164, 2): ógnarstríð (var) á Hallandssíðu, Ha. 286, 5 (pros. F. II 241; X 158). — d) molestia: stríð stendr af stála lund molestia a viro proficiscitur, Nj. 99; lýða kind ber stríð af því homines ex ea re molestiam capiunt, Sturl. 4, 2, 2; munar stríð animi molestia, Bk. 2, 36; hyggju s. dolor animi, ægritudo, Cod. Upsal. SE. II 363, 3; snáka stríð molestia serpentum, hiems, F. X 427, 36; gera stríð molestiam adferre, turbus movere, ciere, Hild. 13. — e) calamitas, malum: standaz sterklig, stór stríð, graves calamitates constanter perferre, Hugsm. 20, 3; Plac. 14; stórpúng stríð, Ha. 104; stríð hafa staddan mik calamitates me oppresserunt, F. VI 237; létta stríðum, calamitates, mala avertere, G. 18. — f) animi ægritudo, dolor, cura, moeror, luctus: koma stríði at e-m, animi dolorem afferre alicui, Jd. 14; bíða meira stríð majori dolore affici, F. III 6; stríð lá á þorns þöll femina magna cura afficiebatur, Ag (Einar Gilsson); mitt str. er þat hoc mihi dolori est, Mg. 9, 7; mikít str. var þat, Ha. 331; niðjuni stríð exti luctum propinquus augebat, Am. 102; látaz af stríði animi ægritudine mori, Skáldh. 7, 35; mér léttr stríða, SE. I 232, 1; de amore, Korm. 3, 4; de corporis doloribus: þúng stríð, graves, acres dolores, Ag (Einar Gilss.): live þar af stríðum strengir gullu, ob dolores, cruciatu, Og. 28. — g) in compos.: aldrstríð, munarstríð, ofstríð.

STRÍÐA (-ði, dda, dt v. tt), bellum gerere (stríð): þá er harrar stríðu quum principes

bellum inter se gerebant, Ha. 199, 1 (pros., stríðaz á, id., F. II 240; SE, I 8). — 2) molestiam facere, adversari, incommodare, cum dat., Am. 2, 72; Hm. 8; Ghe. 11; str. sjálfum sér, Hugsm. 22, 1; str. lýðum lacerare, Gd. 27; adversari: str. stilli, Ólafsr. 8, 29; Kb. 29, 2 (Ghm. I 748), ubi construe: munat at stríða mér, hraustum hriðar hyllesti, sem deigum dalsveigi eðr (=endr) at kaupra Draupnis skatt; valdr viðbálkar volki geymibil falda, mihi, forti præliatori, adversari haud perinde fuerit, ac si ignavus vir etc. Hinc part. act., stríðandi, adversarius, inimicus: stríðandi lýngs brokkinseids látrs, inimicus auri, vir liberalis, G. 16. In compositis: ángstríðandi, blikstríðandi, hjarlstríðandi, hoddstríðandi, hringstríðandi.

STRÍÐGRÍÐ, f., vehementia vexationis, vehemens persecutio (stríð, gríð), Ghe. 12.

STRÍÐIR, m., adversarius, inimicus (stríða): stríðir Bretar, Engla, adversarius Britonum, Anglorum, qui cum iis bella gessit, rex Norvegicus, F. II 322, 1 (Ólafur Tryggvi); ÖH. 248. 1 (Ol. Haraldi); str. lofða civium inimicus, tyrannus, Eg. 58, 2; str. hódta, hringa, málma, inimicus auri, vir liberalis, Hh. 24; F. IV 13, 2; G. 35; orba st., frangens manubria falcium, ineptus foeniser, Hallfr. sec. membr. 132: str. hrundar hriðar túngla deletor clipeorum, bellator, HR. 72. In compositis: ángstríðir, dölgr-stríðir, festríðir, fólkstríðir, gullstríðir, hringstríðir, hyrstríðir, menstríðir, oddstríðir, saupstríðir, vigstríðir.

STRÍÐKERI, m., paxillus doloris, speculum luctus (stríð, ker), homonymice, vidua lugens, quod hell (h. l. ker) viduam necati viri significat, SE. II 630, unde nomen carminis, alias mihi ignoti, Stríðkera visur. Commentator quidem construit h. l. kera jarðar, tigillum terræ, =hæl, sed coherere videntur urdhængs jörð terra serpentis, aurum, ýtendr urdhængs jarðar, viri.

STRÍÐKVÍÐJANDI, m., bellum indicens (stríð, kvíðja): stríðkvíðjendr glamma stöðvar vams, bellum indicentes (i. e. hostes) gigantis, Thor et socii, SE. I 296, 3.

STRÍÐLIGR, adj., hostilis, infestus (stríð): stríðlig kváma adventus hostium, Hlund. I, 44.

STRÍÐLUNDR, adj., animo aspero, infesto (stríð, -lundr), SE. I 296, 2.

STRÍÐR, adj., difficilis, molestus: stríð gánga iter difficile, molestum, ÖH. 8 (AR. I 292): stríð vík aspera bella, ÖT. 40, 1, sec. membr. E, ubi: rikir búendr sázt stríð vík metuebant aspera bella; stríð móða, straumr, rapidum flumen, æstus, Hb. 11, 2; SE. I 296, 2. Plur., stríðir, absol., homines asperi, superbi, oppos. mjúklátir, Gðs. 14. In compos.: alstríðr, hjaldstríðr, hugstríðr, rógstríðr, sóknstríðr.

STRÍÐVANA, adj. indecl., sine dolore, sine luctu (stríð, vanr); neutr. pro subst., defectus doloris: era stríðvana síðan ezinde tempus nunquam dolore caruit, F. VI 236, 1.

STRÍÐVADA, id. qu. stríðvana (ð=nn), F. VI 236, 1 v. l.

STRJÚKA (stryk, strauk, strokit), *verrere, tergere*: brúðr strýkr hvarna *abstergebis oculos*, i. e. *lacrimabitur*, *Grett.* 56, 3 (=þerra brá, *F.* III 27, 2); Himinglæfa strýkr háfar þiljur unda verrit foros, i. e. *laval*, *SE.* I 632, 1. — 2) str. um mækis munn *aciem gladii tergere*, i. e. *gladium exasperare, acuire*, *Ih.* 2, 1, ut *pros.* *Korm.* 4, strjúka vöpn = hvetja sverð *in versu sequi*. Sic et Danice, strýge en Læ, Kniv, *falcem, cultrum cote acuire* (=hvæsse). Strjúka á rípti linteum *levigare*, *Rm.* 25; *Svec.* strýka, id. — *Alia forma strýkja klæði*, *F.* VIII 217, vestes *verrere*. — 3) *intrans.*, *fugere, citato cursu ferri*, *abripere se*: strjúku allmikitt *quantocissime festina*, *Grett.* 49, 3; brædd strýkr Blóðughadda, unda ruit, *SE.* II 451, 4; þóptu freyr strýkr fast *navis celeriter ruit*, *procedit*, *Sturl.* 3, 28, 1.

STRÖND, *f.*, *littus, ora*, *Ghr.* 12; *Lb.* 33. — b) *terra*: strönd vedrs *terra tempestatis, aer, it. cælum*, landreki vedrs *strandar rex cæli, deus*, *Has.* 61; örriði *strandar aurati terræ, serpens*, stallr *strandar örriða statio serpentis, aurum*, strind *strandar örriða stalls*, *Tel-lus auri, femina*, *SE.* II 500, 5; svaðrar strönd *terra comæ, caput*, *Ih.* 32; hyggju strendr *territoria animi, pectus*, *Ólafsr.* 19; kvæða strendr *litora pœseos, pœtica, quo nava pœtica appulsi*, *Skáldh.* 5, 2. — c) *ora, margo*: randa strönd *ora clipeorum, circulus in clipeo pietus*; lniðþili randa stranda *tabulata circulatorum, clipei*, *SE.* I 674, 1. — *In specie*: *margo clipei ex metallo facta, in pros.* *F.* VII 323: „Nikolás hafði víðan skjöld, ok gyltir naglar ok strendr”. *Hinc fetils stordr strönd margo clipei, fetils stordr strandar naðr serpens marginis sentariæ, gladius*, *Korm.* 11, 5. — 2) *fluvijs*, *SE.* I 576, 3; *Grm.* 28; *SE.* II 480. 563. 622. 623; strandar dýr, valr, *animal, accipiter fluminis, navis*, *F.* V 247, 2; *Nj.* 103, 5. — *In compositis*: dýnströnd, eljuströnd, haukströnd, hugströnd, munströnd, nástrandir, útströnd.

STRÚGR, *m.*, *fastus* (*id. qu. strjúgr*, *Lex. B. Hald.*): strúgs galli *noxa fastus, detrimentum superbiæ, vinum*, *SE.* I 636, 1 *conf. máls heilka, orða upphæfill*.

STRUNDI, *m.*, *homo ineptus, inficetus*, *SE.* II 496.

STRÚTR, *m.*, *canis collo candido vel nigro, ceteru discolor*, *Íallfr. sec. membr.* 132.

STRYKKVA, *id. qu. strýkja* (*F.* VIII 217), strjúka, *verrere, tergere*: hrannir strýkkva hlaðinn bekk *fluctus navem onustam verrunt*, i. e. *lavant*, *SE.* I 692, 2. — 2) *colore tingere, colorare*: brot strýkvinna súða *fragmenta pictarum tabularum navalium*, *SE.* II 110, 1. *Vide compos.*: fagrstrykkvinn.

STRYKR, *m.*, *serpens*, *SE.* II 487 (*omisum* II 570).

STUFA, *f.*, *id. qu. stofa, cubiculum, triclinium* (*sæpe in Eg., v. c. 44 init.*). *Vide berstufa*.

STÚFR, *m.*, *bos*, *SE.* I 587, 2; II 483. 567. 626. — 2) *equus*, *SE.* I 480, 2; II 459, 3. 595, 3. — 3) *gladius*, *SE.* I 564, 1; II 476. 559 (II 619 skofr).

STUGGLAUST, *neutr. adj., sine offensione; ut subst., nulla offensio* (stuggv *abominatio, mēr stendr stuggv af því, abominor, abhorreo*; styggv, *adj., infensus, offensus*): mēr er stugglaust við stála stýri mihi *nulla est offensio cum chalybum rectore (præliatore)*, *Nj.* 103, 2.

STÚKA, *f.*, *manica vel tegmen, in compos. járnstúka. Vide brynstúka, manica lorica, Gloss. F. XII; nærastúka, manica, tegmen brachiale e cortice, FR. II 281: „rífnuð var nærastúkan á hendi hans annari, ok kom þar fram ermr rauð ok gullríngir á armi”. Latiori sensu usurpatum esse, apparet ex Feroico ivirstúka, amiculum, vestis superior, isl. kúfl, Fær. 35.*

STULDR, *m.*, *furtum (stela)*, *SE.* II 212, 1.

STÚMI, *m.*, *gigas*, *SE.* I 550, 2; II 470. 551. 615. — 2) *homo mutus*, *Skáldh.* 5, 10 (*Dan. stum, mutus*).

STUND, *f.*, *hora, tempus*: styrjar stund *tempus turbulentum, bellis infestum*, *Ha.* 267, 2; hrygðar st. *tempus triste, calamitosum*, *Ha.* 286, 5; lífs stundir *horæ vitæ, tempus vitæ, spatium vitæ*, *Krm.* 29. — b) *phrases*: af stundu, *moz, brevi, non multo post*, *Ih.* 34, 3; *F.* VI 114; XI 306, 2; *Selk.* 1 (*pros.*, *F.* VII 159; *X* 211; jarl þagnar ok svarar af stundu, *Dropl. maj. c. 5*); fyrir stundu *nuper, modo, brevi ante*, *SE.* II 124, 1; nú um stund *hoc tempore*, *Eb.* 40, 4 (*Ghm I* 758, 2; *AA.* 237 not. a; of stundir, *id.*, *Mb.* 11, 1; um stundir, *id.*, *Sturl.* 4, 2, 2; til stundar *aliquantisper*, *SE.* II 230, 2 (*ferre ut um stund þá=nokkura stund, AA.* 68). — c) *absol.*, *dat. s. stundu cum compar.*, *aliquanto*: stundu lengra *aliquanto longius*, *ÓT.* 131, 2 (*SE.* I 474, 2); *dat. pl. stundum, ut adv., interdum*, *Korm.* 3, 6; *AA.* 223, 1; *Ghm.* I 746. 780 (*ut líriðum, a hrið; lotum, id., a lota, Eg. (ed. 1809) c. 55 p. 305. v. l. r*); *gen. s., stundar, cum adj. et adv., admodum, perquam, valde*, stundar opt, *persæpe, sæpenumero*, *FR.* II 279, 3; stundar mjúkliga *valde suppliciter*, *Ag. (Einar Gilss.)*. *Pros.*, stundar heilráðr *admodum salutaris (utilis) consultor*, *Ghm.* I 606; stundar hart *vehementius*, *F.* IV 153; stundar látt *voce majorem in modum contenta*, *F.* VI 303; *Eg.* c. 62 p. 408. — 2) *spatium vitæ, Íarbl.* 54; *F.* III 101. *Pros.*: Vem. 6, var mjúk laung stund til þeirra fram, *Vemundar ok Háls*; *F.* XI 85, jarl hafði tjaldað upp frá stund þá dynasta tetenderat *supra inde aliquanto spatío*. — 3) *in compos.*: sjallstundum, svipstund, úgrstund.

STUNDA (-aða, at), *ire, proficisci* (*stund* 2): ef þú stundit þángat si eo *proficiscimini*, *Am.* 14; stundu vör til strandar, *eamus, descendamus ad litus*, *FR.* II 87, 2. — 2) *operam dare alicui rei* (*stund, tempus, alicui rei datum*): cum acc. rei, hvat G. hefir stundat til guðs náða, *quantopere in id incubuerit, ut gratiam divinam impetraret, vel quantum commodis ecclesiæ inseriverit, Ag. (Einar Gilss.)*; cum acc. pers.: ek stunda

þik meir en stæði operam tibi do, amo te plus quam oporteat, *Skálðh.* 7, 27; cum præpos. til: stundu vér til stikka operam damus carmini, versus facinus, *F.* XI 222; impers., sem til var stundat, quemadmodum cura (ab eo) adhibita erat, quemadmodum studuerat, *Gd.* 47; cum præp. i: stunda i háfan púnkt hoaores affectare, *Skálðh.* 2, 3.

STUNDUM, adv., vide stund 1 c. — 2) pro stöndum, stamus, præs. ind. a standa, *Korm.* 19, 5, it. *Hm.* 29. v. l. (u=o, ð), ut stuku=stúku, *FR.* II 213. v. l. 2, ut vice versa ð pro u ía braugðum, brögðum pro brugðum, a bregða, *Eg.* 68. v. l. b.

STÚPA UPP, eminere, exstare, *II.* 19, 4; *F.* X 191. v. l. 10. Duo Codd. *IIkr.* h. l. legunt stufa. Hinc *Svec.*, framstupa, pronus, v. c. ligga framstupa, pronom jacere.

STÚRA (-i, ða, t), demisso capite sedere, hærere, de cane villatio, *F.* II 9. *Norv.* sture, otiosus et cogitabundum esse.

STÚRA, f., molestia, difficultas: St. hefir steypt mér i stúro difficultatibus, me implicuit, vel, me in sollicitudinem, curam conjecit, *Korm.* 22, 5. Stúrumaðr, vir turbulentus, *Vall.* 2.

STURLA (-aða, at), angere. Pass., heimr sturliz mundus contremiseat, *FR.* III 203, 2.

STUTTLIGR, adj., brevis, abruptus (stuttr): stuttligt lag, *A.* 11.

STUTTR, adj., curtus, brevis: st. feldr, *Si.* 28, 2.

STUÐILL, m., fulcrum, statumen, in nave, *SE.* I 583, 1; 481. 565. 624. — 2) metaph., ættar stuðill columnen familiæ, de viro excellenti, *Ad.* 12. — 3) plur., stuðlar literæ metricæ servæ, *SE.* I 596; orð, skorðuð með stuðlum, verba, literis metris servis fulta, i. e. numeris iactura, *Gd.* 3. — 3) orð i stuðla skorðum, id., *Lil.* 2; eðlis stuðlar recta ratio literarum metricarum, *Nik.* 3. — 4) vide composita: áttstuðill, tættstuðill, fólksstuðill.

STÝFA (-i, ða, t) abrumperé, abscindere: stýfðr stertr cauda abrupta, *FR.* I 487, 4; stýfð tunga lingua præsecta, *G.* 58; stýfa mann af lífi aliquem e vita excindere, e medio tollere, interficere, *Eg.* 67, 4 (stúfr, m., pars trunca).

STÝFIR, m., qui abrumpt, abscindit, disscindit, dissecat, truncat (stýfa): randa st. truncator clipeorum, præliator, vir, *Sturl.* 10, 10, 1. Vide logstýfr.

STYGGR, adj., fugax, ferus, indomitus: st. leiknar hestir ferus lupus, *ÓT.* 30, 1. — 2) infensus. — 3) qui abhorret a re aliqua. Vide compos.: bilstyggr, búlstyggr, vörustyggr, flóttstyggr, flugstyggr, hlifrastyggr, hlitstyggr, læstyggr, vannstyggr.

STYGD, f., offensio, *Skálðh.* 1, 35; 5, 1; *Gd.* 44.

STYKKI, n., frustum, particula; in compos.: hræstykkí, hryggjarstykkí.

STYNJA (styn, stunda et stunða, stunit), gemere, ingemiscere, *Vsp.* 46; *F.* VII 348, 5.

STÝRA (-i, ða, t), regere, dirigere, gubernare, ducere, præesse: cum dat., st. reiðum rhedas regere, *Söll.* 74; st. skipi, kjöl, hlýrs gota, navem gubernare, ducere, *Am.*

96; *Vsp.* 45; *F.* III 13; st. skipi á e-n navem suam in alterius navim dirigere, *Korm.* 25, 1; st. fletjum domiciliis præesse, aliquo loco habitare, *II.* Br. 10; manu regere, gestare: st. hjörvi gladium gestare, *Ad.* 4 (gladii, quos prælongos utraque manu regunt *Sarmatæ*, *Tac. Hist.* 1, 79, 5); st. hróðrbarni Hornar rem pretiosam manu gestare, vel possidere, *SE.* I 348, 2; st. dýrum blisksólar garmi pretiosum gladium gestare, *SE.* I 488, 3, 2. Possidere: st. audi opibus gaudere, *Bk.* 2, 16. Præditum esse: st. geði ingenio, *IIðcam.* 18; mestum mætti summa potestate gaudere, *Ód.* 1; fremd ok tiri, *Sturl.* 4, 41, 1; hæstum veg, *Orkn.* 75, 1. Dii regere homines, principes, res dicuntur, quum eos singulari suo numine protegent et secundant: goð stýra ættirýri jófra, *ÓT.* 28, 3; goð stýrðu þeim byrjar þrafna beima dill illam virorum navem gubernabant, *SE.* II 303, 2; 518, 6; sic et construi potest *ÓT.* 16, 2: vitni urjótna valfalls, þeim goð stýra, ut ad navem, vel potius, goð stýra þeim (honum, Hákoní jarli), ut ad ipsum Hakonem referatur, dñi hunc principem regunt. Stýra öllu við goð, puto, omnia a deo impetrare, *Ha.* 310, 2, de Eiriko Sancto, cfr. *G.* 18. — 2) intrans., stýra undan safeum evadere, st. undan pin-æit, e manibus hostium effugere, *Gþ.* 14; pass., ádr var stýrt til váða, res aulea in discrimen deducta erat, *ÓH.* 129. — 3) part. act., stýrandi, rector, possessor: stýrandi Mjólnis, megingjarða, Biiskinnis, Thor, *SE.* I 252, ubi jungitur cum eigandi, stýrandi heims, himinrikis, engla, Christus, *SE.* I 446; stýrandi bjartar himna, deus, Ag (Arngrimr); st. lífs rector víða, deus, *Gþ.* 1; st. landa, rex, *Ha.* 319, 2; st. heims hallar rector cæli, deus, *Lv.* 21, ubi cum articulo, stýrandinn; alls st., rector totius rerum universitatis, Christus, *Lv.* 41; plur., stýrendr stála rector-*es* gladiatorum, viri, *Gþ.* 13. In compositis: allsstýrandi, dólgstýrandi, fleinstýrandi, hljálmsstýrandi, hrafnastýrandi, jóstýrandi, sannstýrandi.

STYRBENDIR, m., concitator pugnae, pug-nator (stýrr, bendir), *Hild.* 33.

STYRFENGINN, adj., pugnae avidus, bel-licosus (stýrr, fenginn), gen. s., styrfengins, *F.* VI 386, 2.

STYRFIMR, adj., pugnandi peritus (stýrr, fimr), *HR.* 57.

STÝRI, n., gubernaculum navis, *SE.* I 583, 1; st. munnns máls, lingua, *SE.* I 540; *Lv.* 37; *Nik.* 3. Vide heimstýri, vegstýri.

STÝRILATR, adj., facilis, morigerus, obe-dieas (stýra, lattr), *Gþ.* 8.

STÝRILUNDR, m., qui regit, dirigit (stýra, landr), *Hild.* 16, 2 in strophæ mutila.

STÝRMEIDR, m., qui regit, gubernat (stýra, meidr): st. stafnstóðs gubernator na-tivum, vir, *Vigagl.* 27, 1.

STÝRIR, m., qui regit, gubernat, qui pos-sidet, tractat (stýra): st. lagdýrs rector na-vis, vir, *SE.* II 631, 1; st. skeiðar rector celocis, præfectus classis, *Mg.* 20, 2 (*F.* VI 48); stýrir, absol., præfectus classis, *Hund.* 1, 24; hjardar st. rector gregis, pastor ovium,

opilio, SE. II 248, 1; st. lofða rector viro-
rum, rex, Ha. 235, 1; st. aldar, populi, ho-
minum, vir princeps (puto, insignis ille sa-
cerdos Runolfus), Lv. 3; st. klerka rector
clericorum, episcopus, Gd. 55; st. höfða, id.,
Ag (Einar Gilss.); st. mundjökuls, hafnar
fýris, rector auri, vir liberalis, ÓT. 130, 4;
Gþ. 8; st. rómu, hildar, hjörpings, hjaldrs,
rector pugnae, bellator, praeliator, Ha. 232,
2; F. IV 282; Sturl. 5, 5, 6; SE. I 650,
2; st. stála rector telorum, pugnator, vir,
Nj. 78, 3; 103, 2 (Saxoni: capuli mode-
rator, ed. Steph. pag. 37. l. 32); st. fremd-
ar qui praestantia gaudet, vir excellens, de
episcopo, Gdþ. 31; st. alls tirar qui omni-
gena gloria gaudet, cui omnis gloria com-
petit, Christus, Lv. 24, ubi tamen construi
potest: styrrir alls rector omnium rerum, Chri-
stus (conf. stýrandi sub stýra) et tirar ítran
Jóhannem, gloria illustrem Jóhannem. — 2)
Vide composita: bragarstyrrir, fleinstýrrir, fólk-
styrrir, gnýstyrrir, heimstyrrir, hringstyrrir,
kristnistýrrir, lífstýrrir, sólstyrrir. — 3) serpens,
SE. II 487. 570.

STYRJA, f., *acipenser sturio* (piscis), SE.
I 579, 1; II 480. 564 (II 623 styðra, prave).
Norv., Störje, v. c. Makrelstörje scomber
Thynnus, Laxestörje scomber pelagicus. Dan.
Stör, Störfisk, acipenser sturio (pelamys cæ-
ruleus, ex genere Thynnorum, Strömii Descr.
Sunnm. I 311). — 2) id. quod styrr, pugna,
Sie. 5, 6 (F. VII 214; 341, 3).

STYRJÖKULL, m., *glacies pugnae, gla-
dius* (styrr, jökull): venja styrrjökla benja
legi adspicere gladios cruore, SE. I
674, 2.

STYRJÖLD, f., *tumultus, turbæ, tempus
belli* (styrr, öld), Hh. 14, 2 (F. VI 167, 2).

STYRKIR, m., *qui firmat, confirmat, corro-
borat* (styrkja, corroborare, confirmare, F.
X 380; H. 25), vide höðstyrkir.

STYRKLIGA, adv., *fortiter* (styrkr), Lb.
25.

STYRKIR, adj., *robustus, fortis, id. quod
sterkr* (sturkr, F. X 405), de rege: st. vörðr
verðungar, ÓH. 14, 2; of styrkan stílli de
forti rege, G. 43; styrks vísa, SE. I 508,
5; styrkir menn, Ha. 286, 3; de gladio: st.
mundriði firmus gladius, G. 45. Cum gen.:
höðvar st., fremdar st. (Lv. 31), líknar st.
Vide composita: allstyrkr, alstyrkr, höðvar-
styrkr, döðstyrkr, gunnstyrkr, líknarstyrkr,
lofstyrkr.

STYRKIT, f., *firmitas, vide compos.* óstyrkt.
Hinc styrktarmaðr, auxiliator, Hrafnk. p.
33, quo loco meum exser. habet: styrktarsamr
(adj.) hverir sem hans þurftu við.

STYRKVA, verb., id. quod styrkja, corro-
borare, confirmare, vires addere (styrkr),
G. 8, quo loco metrum postulat styðja.

STYRLUNDR, m., *lucus pugnae, praeliator,
bellator* (styrr, lundr), Rekst. 29, ubi gen.
stíðra branda storms harðleygs regi potest
ab adj. hvatlyndr.

STYRR, m., *tantum in sing., turba, tu-
multus, gen. styrs et styrjar: styrr varð í
ranni tumultus extitit in aula*, Hm. 22; styrr

stendr af stála lundi turbæ ab eo profici-
suntur, SE. II 108, 1; ólittill styrr stendr
af stála skúrar Gauti ingens tumultus existit
a bellatore, SE. I 668, 2. Hinc in appell.
pugna: st. stála tumultus telorum, pugna,
Vigagl. 7; st. hræskóðs gladii, id., hræskóðs
styrjar lundr, vir, homo, Lb. 34; st. hjálma
hyrjar tumultus gladii, pugna, væni til hjálma
hyrjar styrjar, expectatio praelii, SE. I 672,
1; randa st. tumultus clipeorum, pugna, tirar
fróðr til randa styrs, ezimia pugnandi peri-
tia præditus, Plac. 15; valnaðrs st., tumultus
gladii, pugna, Eb. 18, 1; vide styrsbráðr —
2) absol., pugna: í styr in pugna, SE. I
614, 2; í slíkum styr, Hg. 31, 4; or slíkom
styr, ÓT. 130, 4; frá ljótum styr, SE. II
116, 2; gera harðan styr, ÓT. 26, 3; gera
hinn átta styr, ÓH. 14, 2; vekja styr, ÓH.
186, 7; vinna hvassan styr, Si. 5, 2; í þeima
hördum styr, ÓH. 50, 1; styrjar væni spes
pugnae, H. 19, 3; bella styr ciere, urgere
pugnam, SE. I 428, 3; deilir, skyndir styrjar
pugnator, SE. I 630, 2. 638, 1; Eg. 60, 2;
styrjar glóð ignis pugnae, gladius, stökkvi-
móði styrjar glóða jaculator gladiorum, bel-
lator, SE. I 702, 2; styrjar kennir vir pugnae
peritus, SE. II 631, 2; styrjar valdi (prave
valdr, Ha. 74, 1; F. IX 311, 1), auctor
pugnae, bellator, SE. I 676, 3; valdr styrjar,
adj., qui bellum facit, commovet, bellicosus,
G. 43, ubi gen. styrjarvalds pro styrjarvalds;
styrjar mildr bellicosus, Fsk. 173, 1; styrj-
ar gjarn pugnae cupidus, Si. 6, 2, ubi legen-
dum styrjar gjörnum friðraskaði, sec. F. VII
83. v. l. 9. Vide vigstyrr.

STYRREMDR, *validus, fortis in pugna*
(styrr, remma), F. II 276, 1.

STYRSBRÁÐR, adj., *promptus ad tumultum*
(styrr, bráðr): steindra regins vāða st. bel-
licosus, a styr steindra regins vāða, tumul-
tus coloratarum loricearum, pugna, G. 45.

STYRSTRAUMR, m., *æstus turbulentus,
vehemens* (styrr, straumr), Sturl. 9, 34, 5.

STYRVIDR, m., *ventus pugnae, vehemen-
tia praelii* (styrr, vindr), SE. I 674, 1.

STYRVIDR, m., *lignum praelii, pugnator,*
vir (styrr, víðr), Grett. 90, 2.

STYRÐATTU, ne direxeris, noli dirigere,
2. s. imper. act. v. stýra, ab imper. stýr,
cum suffixo 2. pers. stýrðu (=stýr þú), et
at neg., cum iterum suffigitur 2. pers., —tu
(ex þú), Korn. 25, 1.

STYTTA (-ti, tta, tt), *breviorem facere*
(stuttr); it. amputare: hönd skal í hófi stytta,
prov., manus modice amputanda, i. e. poena
moderate est irroganda, Mg. 17, 7; stytta
íllsku bann vitia illicita impedire, coercere,
Gd. 47.

STYÐJA (styð, studda, studd), *fulcire,
suffulcire, sustentare* (stoð): hlýðu studdi
borðvið breiðan latum navigii latus pluteo
munivit, F. XI 295, 2. Metaph.: auxilio sub-
levare, oppos. steypa, dejicere, evertere, per-
vertere, SE. I 384, 3. Metrum postulat
styðja, pro styrkva, G. 8. Part. pass., studdr,
columnis suffultus, svá hefik studdan, at hann
standa man, sic domum columnis suffulsi, ut

statura sit, Fjölsm. 13; gulli studdr aureis columnis suffultus, de palatio Glitnere, Grm. 15; garðar grjóti studdir ædes saxis suffultæ, antrum, H. Br. 1; fold steini stríð terra saxis suffulta, aul saxeis fundamentis inníza, aul montibus circumdata, SE. I 716, 2; oddr aski studdr cuspis fraxino fulta, gladius fraxineo manubrio instructus, Mg. 34, 2 (fraxinus utilis hastis, Ovid. Metam. 10, 93); studdr rögum statuminibus munitus, de navigio, Lv. 16; laukum studdr alliaut, medicatus, de phallo, Volsap. 4; draumar merkjum studdir somnia signis confirmata, Merl. 2, 98; bygð studd með dygðum, Gd. 32; höppum studdr fortuna adiutus, Eb. 17, 1. Vide kappstuddr. — 2) percutere (Dan. stöpc), Moesog. stautan, percutere, Isl. steyta tundere, it. trudere, unde kafstýting, detrusio in aquam, Gpl. p. 177; styðja e-n geirum hastis percutere, transfodere aliquem, Vsp. 19; stála stökkvir lét mjök styðja Gjúka niðja, vehementer (saxis) percutiendos curavit, SE. I 374, 1; buðlunga máli léttr híf-lánga víðjar stjór styðja hlemmisverð stáls við dúfu, facit, ut navis undam perticá percutiat, SE. I 460, 2.

SU, adv., sic, Korm. 19, 9. Pros., Vigagl. 1, „ok hann gerir su“, atque sic facit. Id. qu. so, haud raro in Eg. (ed. 1809), v. c. ok so, atque etiam, c. 45. p. 223; so ok, item, c. 81. p. 686; er so sagt, sic traditum est, 47 sub fin., so lengi quamdiu, dum, 81 fin., vide sögört, it. svá, svo, svona.

SUFL, n., obsonium, Snelg., ubi sic: selja mun ek við sufli | sverð mitt, konúgr, verða | ok, rymskyndir randa, | rauðan skjöld við brauði. Seec. sofvel, obsonium, Dan. Sul, id. — Fragn. de Thorst. Siduhall. f.: „en sá var annarr draumr minn, at mér þótti, þorsteinn, sem við ætim saman ok synir mínir, ok væri hverjum vorra deildir hálfir hleifir brauðs, en öllum saman suflit, ok þótti mér sem vér ætim vora hleifa til loks, fæðgar, en þorsteinn hefði eitið brauðsuflit allt ok hálfan sinn hleif“. Hinc sýfðir brauðleifr, placenta panis cum obsonio, Hild. msc. c. 13, et sufla, f., promacunda, Index in Hraundalseddum, msc. — Adde F. VI 374.

SUG, impf. ind. act. v. sjúga, sugere, Vsp. 35. Conf. flug, SE. I 314, 2.

SUGANDI, stridens v. absorbens: s. bára unda stridula v. refusa, κύμα παλίσροβδον, παλίσροβιον, Vigl. 9, a súgr, æstus refusus, vel=sogandi, reciprocans. — 2) cognomen Hallearði Sugandii, Grett. 9.

SÚGR, m., mare, SE. I 574, 1; II 479. 562. 622, conf. sogr; brast súgr um lið drjúgan mare circa homines vehementer fremebat, Selk. 18. — 2) stridor, vide arnsúgr.

SUGR, m., qui sugit, deriv. a sjúga, vide auðsúgr.

SUKKA (-aða, at), miscere, commiscere (vide sukk, permistio, confusio, Gloss. Njál.): augu, sukkuð í laugu, oculi, maris adspersione perfusi, madefacti, FK. II 76, 1.

SÚL, f., apocop. pro súla, columna, Hjmk. 12.

SÚLA, f., columna, Hjmk. 12; Am. 5; pl.,

Hjmk. 29. — 2) Sula alba, avis (Fab. Prodr. 84), SE. II 489.

SULLA (-aða, at), miscere, confundere (sull, n., mixtura, cfr. soll); bréf, gullstöfum sullat, epistola, aureis literis exarata, Lc. 6.

SULLR, m., id. qu. sollr, tumultus, vide beystisullr, hreggsullr. Vide svela.

SÚLTAN, m., titulus imperatoris Turcarum (Arab., sollan), SE. II 182, 1. Nomen Sultani, ut titulum imperatorum, primus adoptavit dux Turcarum Orchanus Osmanni filius, qui regnavit ab anno 1326, sed nomen antiquius fuit.

SULTR, m., inedia, fames (svelta), Merl. 1, 25: þverra ylgrar sult famem lupi sedare, strage edita, Mg. 9, 1, unde þverrir álfa sultar sedator famis lupinæ, bellator, F. III 9, 1. — 2) culter Helæ, SE. I 106; II 494.

SUMAR, n., æstas, Vafþr. 26, 27; plur., sumor, sumur, Vsp. 37; Fjölsm. 41. Masc. gen., sumar hvern qvavis æstae, SE. II 100, 3, ut Dan., Sommer, en.

SUMBL, m., id. qu. suml (ut kuml=kuml), cerevisia, Alem. 35 (apud gigantes): de mulso poetico, Hávam. 111 (apud eosdem); simblir sumbls potator cerevisiæ, de gigante, SE. I 256, 5; jólna s. potus deorum, mulsum poeticum, poësis, carmen, SE. I 470, 3. — 2) compotatio, convivium, Æd. 3. 4. 7. 8. 10; gera s. convivium parare, Hjmk. 2; Æd. 66. Vide gambansumbl.

SUMBLSAMR, adj., convivii, compotationibus deditus (sumbl, -samr), Hjmk. 1.

SUML, n., cerevisia, id. qu. sumbl, vide sumlekla. — 2) convivium, Korm. 7, et ibid. in plur., þóttu sjö (3: suml) um dag fregnir, etsi septem uno die facta convivia audieris, it., Krm. 25. AS. syml, Epos Scyld. 39. Confer samöl, n., quod Fsk. habet pro sam-burðaröl: „Erlingr var í bænum ok hēlt jólafeizluna, en Hisingbúar hēldo samöl ok sveitir í Hising um jólin“ (F. VII 302—3).

SUMLEKLA, f., inopia, defectus cerevisiæ (suml 1, ekla): þér sögðut sumlekleu dirsti cerevisiam deesse, Eg. 44, 1. Dizierat enim Bardus c. 43: „harmr er þat nú mikill, at öl er ekki inni“.

SUMMIDJÚNGAR, m. pl., id. qu. sómmidjúngar: summidjúngar sigbjarka egregii milites, SE. I 418, 5.

SUMR, m., mare, SE. I 574, 1; II 479. 562. 622; sumas sannleibði indicens prælum maritimum, præliator, vir, Nj. 103, 3. Conf. symja natate, GhM. III 318, 320.

SUMR, sum, sumt, quidam, nonnullus, Hávam. 66. 69. 146; Fm. 13; F. II 250, 2 (3: sveimr); sums (gen. neutr.) erlu sjálf-skapa, partim ipsamet auctor es, Am. 64.

SUNBAL (=sundbál), n., flamma maris, aurum (sund, bál), Merl. 1, 1.

SUN, m., filius, vide sunr, sunn.

SUND, n., fretum: víðra sunda lönd terræ latorum fretorum, Norvegia (ut fjörðjörð terræ sinuosa), njörðr víðra sunda landa rex Norvegia, Hg. 20, 1; vide eysund. Metaph., muna yðvart far allt í sundi, non erit vestra navis tota in freto, i. e. res vestra in disci-

men, *periculum non venient*, Bk. 2, 50. Conf. koma í harðan fjörð, F. II 318, 3. — 2) mare, SE. I 504. 574, 2 (sundi, ÓT. 43, 4 debet esse sandi, a sandr arena, litus, vide ShI. I 200. not. c. β); Bk. 1, 10; sunds dýr animal maris, navis, SE. I 440, 3, ubi sunnz pro sunds; sunda marr equus marium, navis, Hh. 64; sund horna mare cornuum, cerevisia, Eg. 74, 3; sunds sól sol maris, aurum, vide sólgunnr, Korm. 3, 8; sunns herkir ignis maris, aurum, gunnr sunns herkis femina, Korm. 5, 2; sunda sunna sol marium, aurum, verr sunda sunnu, custos auri, vir, Óll. 50, 1; kárs sund mare vulneris, sanguis, ár kárs sunda remus sanguinis, gladius, Óll. 172; unda sund, id., SE. I 674, 2 (hilaris rex facit sanguinem implere duos gladios tiro-rum); hræva sund mare cadaverum, id., all-valdr rauð uuda naðr í hræva sundi, rex gladium sanguine rubefecit, HR. 32; hinc hrælinns sunda herðimeidr, Lv. 5, resolven-dum est in herðimeidr hræsunda linns inci-tator gladii, a hræsund, mare cadaveris, san-guis, hræsunda linnr, serpens sanguinis, gla-dius. — 3) natatus, natatio: fremja sund na-tationem exercere, Rn. 32; nema s. natatum addiscere, Rm. 38; kosta sunds uti natatu, nature, FR. II 315, 3; snotr sunds natandi peritus, ÓT. 129. Vide formam synd, n., et deriv. syndr, adj.

SUNDEIMR, m., ignis maris, aurum (sund 2, eimr): sökkrivr sundeims inimicus auri, vir liberalis, Ag. (Einar Gilsson.).

SUNDFAXI, m., equus maris, navis (sund 2, faxi), Korm. 19, 4; sækifróttir sundfæxa oppugnatore navium, bellator, ÓT. 26, 4.

SUNDFÆRB, adj., mari trajiciendo ido-neus, habilis (sund 2, fær), id. qu. in prosa sjófærr, Nj. 103, 6.

SUNDR, adv., in partes: höggva sverði sundr gladio in partes secare, dissecare, Sk. 3, 6; bresta, ganga sundr, dirumpi, Am. 62; SE. I 280, 1. Etiam i sundr, id., ganga í s., diffingi, F. I 173, 3; hrjóta í s. dis-silire, Am. 43; hverfa í s. in diversa ferri, digredi, Am. 34; þoka í s., diduci, FR. II 44, 2.

SUNDRÁ (-aða, at), dissecare (sundr): s. skjöldu clipeos, Krm. 13; s. manns legg crus hominis dissecare, HR. 50; Pass. brynj-ur sundraz, SE. I 614, 1; sverði sundaðr, FR. I 427, 2; mactare: var sú þá sundruð porca mactata est, FR. I 485, 4. Vide compositum: vápunsundraðr.

SUNDRBORINN, adj., diverso genere or-tus, natus (sundr, borinn, part. pass. v. bera), Fm. 13 (SE. I 72, 2).

SUNDRREINN, m., maculis maris (sund 2, reinn=hreinn), navis: sendir sundreins inci-tator navis, vir, Sturl. 4, 20, 2.

SUNDRHREYTI, m., dissipator, dispersor (sundr, hreytir): s. silfra distributor, largitor argenti, vir liberalis, Nj. 7, 1.

SUNDRKLJÚFR, m., dissector, dissecnea-tor (sundr, kljúfr deriv. a kljúfa): s. niu höfða þrívalda, Thor, SE. I 256, 5.

SUNDRMÆÐR, adj., diversa matre geni-tus (sundr, móðir): term. defin., hiun sundr-

mæðri, Hm. 14; oppos. sammæðr, eadem matre genitus, Nj. 1.

SUNDRÖKN, n. pl., jumenta maris, naves (sund 2, rökn), Merl. 1, 31.

SUNDVARGR, m., lupus maris, naves (sund 2, vargr): boði sundvargs offerens na-tem, vir, Ód. 17.

SUNDVARPADR, m., qui mare jacit, dis-jicit, spargit, verrit, disjector, sparsor maris, remus (sund 2, varpaðr); plur., sundvarpaðir: settuð sundvarpaði remos collocastis (i. e. sublato velo remos in navi collocastis), Óll. 4, 2 (F. V 40, 1). Sic nunc accipere visum, quum in F. XII et ShI. V 38 sec. Hkr. Tom. II de gubernaculo acceperim, eo quod de remi-gatione dicitur þeysa vörvi, et slengja svan-vengi, jacere mare. Minus placet constru-ctio et acceptio vocis in Hkr. Tom. VI.

SUNDVIGG, u., jumentum maris, navis (sund 2, vigg): ullr sundviggs rector navis, princeps, legendum F. XI 187, 2.

SUNDVÖRÐR, n., custos freti, stationa-rius, excurator natalis (sund 2, vörðr), Hund. 1, 30. Est id. qu. stafnbúi (conf. H. hat. 12 pros., coll. 14), de quo Fbr. 25: „hann var opt góðr tiltaks um orð, ef svara þyrfti, hvárt sem skyldi skattyrðaz eða leita lofsam-ligra orða“, ei verba in promptu erant, si respondendum esset, sive convitiis certandum esset cum aliis, sive alii verbis honorificis compellandi essent.

SUNN, m., id. qu. sunr, filius (nn=nr), Grett. 86, 4.

SUNNA, f., sol, SE. I 472. 593, 2 (Germ. Sonne; Angl. sun, id.) Altn. 17; sunnu skeið curriculum solis, cælum; mildingr s. skeiðs, rex cæli, deus, Gd. 66; mars s. sol maris, aurum, runnr mars sunnu lucus auri, vir, Hild. 12, 6; sunda s., id., sunda sunnu verr, vir, Óll. 50, 1. Metaph.: réttlætis sunna sol justitiæ, de Christo, G. 4; vide réttlæti.

SUNNAN, adv., ab austro (sundr, sunnr), a partibus meridianis, a regione meridiana (in meridiem versa), Vsp. 4. 5. 47; Hg. 23, 2; ÓT. 26, 3. — 2) substantivo, nomini pro-prio vel appellativo, subjunctum, de eo qui in regionibus meridianis versatur, inde ori-undus est, vel qui inde venit: Haraldr s., H. Danicus, ÓT. 36 (F. XI 42); Búi s., id., F. XI 140. not. 1; Sveinn konúgr s., ÓT. 131, 3 (F. III 15); rekkar s., Dani, F. VI 436, 2; pávi s., pontifex Romanus, F. XI 301; Danir s., Dani meridiani, Ha. 278, 1; arfl Gunnhildar s., filius G., a meridie (e Dania) adveniens, Hg. 31, 3 (F. I 46, 1), non enim coherent h. l. kom sunnan, venit a meridie, sed kom á nótta, fugæ se manda-vit. — 3) fyrir sunnan, præpos. c. acc., a regione in meridiem versa: fyrir sunnan haf, a regione maris in meridiem versa, H. 17, 1. — 4) præpos. c. gen., id., s. Rímar, Sk. 3, 11; s. lands, Gk. 1, 5.

SUNNANVERÐR, adj., meridiem spectans (sunnan, -verðr), H. Br. 9.

SUNNAR, adv., in regione meridiana, SE. I 488, 1, propr., compar. adv. sunnar.

SUNNARLA, adv., contr. pro sunnarligi, in regione meridiana (sunnr), Óll. 16, 3.

SUNNBÁL, *n.*, *flamma maris*, pro *sundbál* (nn = nd), *aurum* (*sund*, *bál*): *sunnbáls víðir víri*, *Merl.* 1, 1.

SUNNLÖND, *n. pl.*, *regiones meridiana* (*sunnr*, *land*), *de Sicilia et Africa*, *Hh.* 5, 2 (*F. VI* 139. 1; *AR.* II 27, 2).

SUNNMENN, *m. pl.*, *homines australes*, *de Germanis*: *Sunnmanna gramr rex Germanorum*, *Gk.* 3. 6. *Sing.*, *sudrmaðr*, *GhM.* I 216, *AA.* 28 *not. a*; *Sturl.* 4, 21; *sudrmaðr*, *rettadr af Brimum or Saxlandi AA.* 71.

SUNNR, *adv.*, *id. qu. sudr.* — 1) *ad locum*: *meridiem versus*, *ÓT.* 26, 1. — 2) *in loco*: *in meridiana regione*, *F.* II 87, 1; 313, 2; *svanni sunnr femina Danica*, *G.* 32. *Compar. sunnar*, *superl. synnst*, *syðst*.

SUNNRÆNN, *adj.*, *meridianus* (*sunnr*, — *rænn*): *s. viundr ventus a meridie spirans*, *auster*, *Sværr.* 85, *vide sudrænn*.

SUNNS, *pro sunds*, *gen. a sund*, *n.*, *fretum*, *mare*, *Korm.* 5, 2; *SE.* I 410, 3; *F.* X 354.

SUNNUDAGR, *m.*, *dies solis*, *ÓH.* 263, 2; *Lv.* 7. 11. 14. 15. 18. 32.

SUNR, *m.*, *filius*, *id. qu. sonr*, *SE.* I 278, 1; 316, 4; *sunn*, *id.*, *Grett.* 86, 4 (*nom.*, *sun*, *apocopato r.*, *FR.* I 345; *GhM.* II 318; *F.* X 431, 70; *Sturl.* 6, 15, 2; *acc. sing.*, *sun*, *Ísl.* 6; *GhM.* II 286; *Plur.*, *acc. suno*, *Sturl.* 7, 43, 1; *stjúpsunu*, *FR.* I 350, 2; *gen. suna*, *legendum*, *SE.* I 262, 1.

SUPTÚNGR, *pro Suttúngr*, *ubique* *Cod S.*, *SE.* I 218, v. l. 5.

SURR, *adj.*, *acidus*: *súrt vín rínum acidum*, *ad purganda vulnera*, *Gdð.* 48. *Vide gallsúrr* (*pros.*, *súr augu*, *lippi*, *SE.* II 18).

SURTL, *m.*, *id. qu. Surtr* 1; *tantum gen. Surta occurrit in*: „þá ersloknar Surta logi quum extincta fuerit Surti flamma”, *Vafþr.* 50, 51, *quibus locis v. l. est Surtar*. *Pros.*, *SE.* I 80: *hvat getir þess staðar, þá er Svrtu logi brexir himin oc jörð?* — *Ibid.* 202: *eigi hefir sérörin oc Svrtu logi grandat þeim, et mox: þar sem heitir Hoddmimis holt leynaz menn í Svrtu loga*. *Surta sefi*, *sec. ed. Holm.* *Vsp.* 48 (*Cod. Reg.* 43), *ubi membr. 511 habet Surtar sevi*, *vide sefi* 2. *Conf. formam Suttúngi*.

SURTR, *m.*, *Surtius*, *custos Muspelli*, *SE.* I 40, 188—192; *Vsp.* 47. 48; *SE.* I 194, 4; *Vafþr.* 17; *Fm.* 11. — 2) *gigas*, *SE.* 1550, 2; II 470. 553. 615; *gen. Surts et Surtar*; *Surz kvæn uxor gigantis*, *femina gigas*, *Surz kvænar byrr ventus gigantidis*, *animus*, *Hallfr. sec. membr.* 132; *Surz sökðdalir profundæ valles gigantis*, *de antro Hnitbjargensi*, *ubi Suttungus mulsum poeticum serrabat*, *SE.* I 242, 4; *Surts ætt genus gigantis*, *gigantes*, *syldr Surts ættar potus gigantium*, *mulsum poeticum*, *il. poësis*, *carmen*, *F.* III 3, 1; *Surtar sefi cognatus gigantis*, *lupus Fenner*, *Vsp.* 43, *sec. membr.* 511. *Vide et formam svartr*, *m.* — 3) *dæmon allegoricus*, *Fjölsm.* 25.

SÚS, *id. qu. sú es* (= *sú er*, *F. VI* 336), *relat. fem.*, *ea*, *quæ*, *Hh.* 71. 1, *a sús*, *sús*, *þat*, = *sá er*, *sú er*, *þat er*, *qui*, *quæ*, *quod*.
SÚS, *n.*, *incertæ significationis*: *at súsi*, *lect. Vsp.* 15, *sec. ed. Holm.*, *pro at húsi*,

Cod. Reg. et membr. 511. *Vertunt „æstum, forte marinum, i. e. mare”*.

SÚSBREKI, *Skf.* 29, *incertæ significationis*; *vertunt „fluctus amaritudinis”*, *quasi á súrr*, *amarus*, *et breki*, *fluctus*. *Forte sús h. l. est lætitia* (*hebr.* *שִׂמְחָה* *gaudere*: *Dan.* *leve i Sus og Dus*), *breki vero cognatum brek* 2 in *Lex. B. Hald.*, *detrimentum*, *ut súsbreki*, *detrimentum lætitiæ*, *sensu nihil differat a sequi tregi*.

SÚT, *f.*, *coetus*, *multitudo*; *pl. sútir homines*, *SE.* II 192, 2, 3. *Primo est pro svit* (*ú=vi*) *id. qu. sveit*, *quod occurrit* *Eg.* 6, *unde svitúngar* = *sveitúngar*, *Nj. Vers. lat.* p. 567, v. l. b.

SÚT, *f.*, *dolor*, *sollicitudo*, *ægritudo*: *ala sút sollicitudinom fovere*, *Hávam.* 48. *Plur. sútir dolores*, *Söll.* 38; *curæ*, *Hávam.* 149; *calamitates*, *ærumnæ*, *miseriæ*, *Hm.* 1; *margra suta ob multiplices luctus*, *Gha.* 20; *vera e-m at sutum curam alicui injicere*, *animi ægritudinem asferre cui*, *F.* III 27, 2. *Lestir sútar violator doloris*, *solator*, *exhilarator*, *lætificator*, *sútar lestir fenris delectator lupi*, *bellator* (*ut vargettir*), *HR.* 7; *eodem modo est eyðir heiðingja sútar dolorem lupi expellens*, *famem lupi sedans*, *bellator*, *Hh.* 14, 2. *Sút herjans hattar*, *dolor i. e. noxa galeæ*, *securis*, *SE.* II 122, 3, *conf. sótt et sorg*.

SÚTAUKINN, *dolore auctus*, *i. e. contristatus*, *contrito corde*, *de pio ac devoto homine*, *Gdð.* 8. — 2) *noxa auctus*, *noxius*, *infestus*, *de dæmone* (*monstro dæmoniaco*): *s. skratti*, *Gdð.* 27 (*sút*, *auka*).

SÚTLAUST, *adv.*, *sine morbo* (*sút=sótt*): *s Stefaz s. sine morbo mori*, *i. e. in pugna occumbere*, *Ísl.* I 163, 1.

SUTTÚNGI, *m.*, *id. qu. Suttúngr*, *in synir Suttunga*, *Suttungi filii*, *id. qu. Hrimþursar*, *jötnar*, *gigantes*, *Skf.* 31; *Suttunga mjödör mulsum Suttungi*, *mulsum poeticum*, *il. poësis*, *poëma*, *SE.* I 218—222. 244. *Conf. formam Surti*.

SUTTÚNGR, *m.*, *gigas Suttungus*, *filius Gillingi*, *Hávam.* 110. 111; *SE.* I 216—222. *Suttungs salir*, *Hávam.* 105. — 2) *gigas*, *SE.* I 555, 1; II 471. 554. 616. *Suttungs synir*, *gigantes*, *Alem.* 35.

SÚÐ, *f.*, *compages tabularum in nave*, *corpus navis tabulis contextum*, *SE.* I 583, 1; II 481. 565. 621: *en bleika súð var reynd tabula navis explorata est*, *i. e. navigatum est*, *SE.* I 636, 3; *feld súð gekk fram á flæði*, *compacta tabula*, *i. e. navis tabulis contexta*, *F. VI* 387, 1; *súða vigg jumentum tabularum*, *navis*, *súða viggs þollar*, *virii*, *homines*, *Has.* 3; *brot súða fragmenta tabularum navalium*, *SE.* II 110, 1; *skera sund súðum*, *SE.* I 504, 3; *súða land terra tabularum*, *mare*, *SE.* I 324. *De nave: súð sneið fyrir víða Sikkley navis prætervecta est latam S.*, *SE.* I 444, 1. *Gen. anomalus súðs pro súðar*: *súðs bani noxa navis*, *mare*, *Sonart.* 9. *Conf. fold*, *skák*.

SUDA, *f.*, *id. qu. sunna*, *sol*, *v. l. Harbl.* 34, *ubi ilr heiðar súða*, *calor sereni solis*.

SUDAN, *id. qu. sunnan* (ð = nn), *ab regione in meridiem versa* (suðr), *a regionibus meridianis*, *SE. I 312, 3, ubi Cod. Reg. habet svnan.*

SÚÐFREYR, *m., laurus, bos tabularum, navis*, (suð, freyr), *Höfuðl. 16, v. l. pro súðfri, hoc ordine: (skati) lætr saka snót vaka um súðfrey, rex facit Bellonam vigilare circa navem.*

SÚÐFRI, *Höfuðl. 16, permutatione vocallium e, i, ey, pro súðfrey, vide in súðfreyr. Sec. quosdam Codd. etiam legi posset súðfry, eod. sensu.*

SUDHEIMR, *m., plaga australis* (suðr, heimr), *Vafpr. 31.*

SÚDLÁNGR, *adj., longis tabulis, longa tabularum compage* (súð, láng), *epith. navis, SE. I 440, 3; ÓT. 40, 1.*

SÚDMARR, *m., equus tabularum, navis* (súð, marr), *Orkn. 81, 6.*

SUÐR, *adv.:* — 1) *ad locum, austrum versus, meridiem versus*, *Rm. 23.* — 2) *in loco, in regione meridiana:* suðr á Fífi in regione meridiana, *Fivio, Gk. 2, 15; austr ok suðr of flauta setr, a regione maris in orientem meridiemque versa, SE. I 512, 1.* — 3) *n., plaga meridiana:* nú er hvast or suðri nunc ventus a meridie (auster) vehementer spirat, *RS. 13.*

SUÐR, *f., amnis, SE. I 576, 1; II 479. 563. 622 (qs. murmurans, a suða, bombus, murmur).* — 2) *m., qui murmurat, stridet, de igne, vide dunsuðr.*

SUÐRÆNN, *adj., meridianus, australis* (suðr, -renn): *de personis:* drósir suðrænar, *i. e. Gallicæ, Völk. 1; dísir s. nymphæ australes, Hund. 1, 16; suðræn, de Sigruna, Hund. 2, 43; Sigurðr hinn suðræni, Teuto, Bk. 2, 4. De rebus:* salir suðræni, *Teutonici, Gha. 13; suðrøn slög arma Gallica, F. VII 351, 1. Vide sunnrenn. Norv. sörrönne, erronotus, Ström. I 257.*

SUÐRHALLR, *adj., austrum versus declinans* (suðr, hallr), *de sole, Ghe. 31.*

SUÐRI, *m., nanus, meridianum cæli cardinem sustinens, SE. I 50: hjálmr suðra, cælum, SE. I 314. — 2) nanus, Vsp. 11; SE. 64, 2; II 469; suðra mjúðr mulsum nani, mulsum poeticum, it. pœsis carmen, GS. 16; átruðr suðra cognatus nani, gigas, de Geirrödo, SE. I 300, 2.*

SUÐRLÖND, *n. pl., terræ australes* (suðr, lönd), *Orkn. 82, 7 (Ar. II 218, 1).*

SUÐRÞJÓÐIR, *f. pl., populi australes* (suðr, þjóð), *Ghe. 14. Conf. sunnmenn.*

SÚÐVIGG, *n., jumentum tabularum, navis* (súð, vigg), *F. VII 329, 3.*

SVÁ, *adv. sic, ita, adeo* (vide formas sá, su, so, svo). *De prouuntiatione hujus vocis judicari potest ex SE. I 698, 3: slíkt er svá: siklingr á; A. 20: ástblindir eru seggir svá, sumir at þikkja mjök fás gá; Ólafsr. 6: gramr nam lögmál setja svá, at seggir þöldu valla: dáligan lét hann dauða fá, drottins svikara alla; quibus locis alii putant prouuntiatum fuisse svá, sec. hodiernum prouuntianti modum, ego ut svq, sec. SE. II 14. — 1) sic, ita: restrictiue et defini-*

tive, þat kenninafn, svá at konúgr eigi, id cognomen, quod quidem regi inditum sit, Y. 55, qu. d., tale dico, quod regibus imponi solet; vás launar svá vísi, hoc modo, tali modo (ut ante dictum est), Ók. 9, 4 (F. VI 448, 1); Hávam. 7. — 2) brevitatis causa adhibetur ad evitandam repetitionem vocis vel sententiæ præcedentis: fold verr fólkbaldr, fár má konúgr svá (þ: verja fold), SE. I 472, 2; Ólafr gefr gull til hylly, alls engi jófra má svá (þ: gefa gull), Ók. 9, 5, ubi F. VI 448, 2, Ól. gefr svá g. t. h., at alls e. j. má (þ: gefa gull svá), ut Mg. 1, 5: hún hefir svá komit sinum stjúpi at fá önnur má (koma stjúpi sinum svá). Vel forte rectius in duobus postremis locis svá at, valet id. qu. svá sem, ita, ut, qs. d., Ólafur aurum ita dat, ut nemo potest (dare); velut svá sem, Nj. 126; satt er, at mörg öld átti svá (þ: blóðroða skjöldu), Mg. 32, 1 (VI 80, 2). Sic et Fjölsm. 17. v. l. þ, ef sá (i. e. svá) kom, si ita (i. e. noctu interdiu) advenit. — 3) in comparatione, ut, velut: similiter, Hávam. 50. 63; svá, sem, ita ut, talis, qualis, Hávam. 78. 90; svá er um Flosa ráð, sem fari kessi, ita est ratio Flosii, bacillus ut volebitur, Nj. 126. — 4) temporale, id. qu. þá, tum, quem signif. applicant ad Fjölsm. 17. v. l. þ; gerðum þar svá, at, ibi tum effecimus, ut, Mg. 31, 5, etsi certi potest, ibi sic fecimus (id effecimus), ut. Interim eo pertinet svá pro þá in apodosis, ut pros. SE. I 370 2. — 5) certit, valde, perquam, ut lat. adeo: svá köldum, Gk. 2, 21, sed h. l. legendum videtur svalköldum, ut in loco parall. Hyndl. 34. Eundem signif. observant ad Fjölsm. 41. v. l. i, ciltantes Landn., Grett., et in Gloss. Sturl. 3, 17 init., ubi nunc legitur þá, quod variat cum sá (= svá), Fjölsm. 17. v. l. þ. — 6) optandi: ita, sic, sequente sem, ut: svá hjálpi þér hollar vettir, sem þú, ita te juvent propitiæ deæ, ut tu, Og. 8; Sic et FR. I 436, 1; 437, 1. — 7) in sententiis disjunctivis sere redundare videtur, quo contextu hodie alias particulas adhibemus: eigi beð, nè svá dýnu (hodie nè heldr), neque lectum, neque culcitam, F. III 86; beggja handa eða svá fóta (hod. eða þá), ambarum manuum amborumec (aut etiam amborum) pedum, Gðþ. 7. — 8) svá at, ita, ut: Erlingr var svá, at, ita erat E., ut, i. e. tanta erat Erlingi potentia, ut, Óll. 21, 1 (F. III 16; IV 69, 1); heldr er svá, at, nunc potius ita se res habet, ut, Thorf. karls. 8, 1 (AA. 145 not. a): þau morð eru svá, at ek man enn, F. VI 295; svá mikill, at, tam magnus, ut, Skf. 5; Y. 5; Eg. 48, 2; Grm. 2; Hávam. 115; Korm. 8, 3; Hávam. 110; nema svá at, nisi ita ut, relative ad sententiam præcedentem, SE. I 670, 1; 426, 5. Ad diversas sententias pertinent: G. 49, þar er (quo loco) Grikkir flæðu, óx hjálmskæð hrið Hamdis klæða svá, at þjóð fell þúsundum fyrir hjörvi. — b) svá at = svá, redundante at: glaðr var ramn fyrri Jaðri | þar er svá at víg á vági | vargs gráðtapaðr láði, i. e. ramn var glaðr á vági fyrir Jaðri, þar er vargs gr. láði svá víg, HR. 60; F. I 124, 2, ubi ÓT. 26, 2 omitt. at;

þar svá, at = þar er svá, *quoniam ita, quum adeo*, SE. 372, 3; 672, 1; þar svá at = þar svá ibi sic, II. 10 (F. X 187, 1); ÖH. 259, 5. — c) svá at, *relat.*, pro sá er, is qui, ille qui, Vafþr. 22. 36.

SVAF, n., *hasta*, SE. I 569, 2; II 477. 561. 621 (*forte labens*, Dan. svæve, Germ. schweben.)

SVAFADR, m., *nomen viri fictum*, Söll. 11 (*hastatus*).

SVAFNIR, m., *sopitor* (svefja), *vide* fjör-svafnir. — 2) *serpens*, Grm. 34; SE. I 176, 1; 484; II 487. 570; svafnis látr *cubile serpentis, aurum*, sviptendr svafnis látrs, *dispergentes aurum, viri liberales*, Gretl. 77, 2; svafnis bryggja *pons, stratum serpentis, aurum*, eyðir svafnis bryggju *consumtor auri, vir liberalis*, Gd. 16. — 3) *Odin*, Grm. 53; Vegt. 3; SE. II 472. 555; Svafnis salr *palatium Odinis, Valhalla, vide* salnæfrar, II. 19, 5; SE. I 34, 1; F. X 191, 3.

SVAFR, m., *nomen viri fictum*, Söll. 80; Fjölsn. 9, *ubi forte cum ed. Holm. potius jungendum sit* vafþorinn *una voce*.

SVAFRLOGI, m., *nomen viri fictum*, Söll. 80 (*qs. vaga flamma, ut* vafrlögi). Conf. svafrlami, FR. I 414.

SVAFRÞORINN, *vide* sub vaftr.

SVÁGI, *non ita, non adeo* (svá, -gi neg.), Háram. 39; Ghe. 26. Pros., *neque*, svági -eða, *neque*, aut, F. X 406.

SVALA, f., *hirundo*, SE. I 489, *vide* dólgsvala.

SVALA (svel, svalda, svalt), *gelare, congelare, glaciare, congelare; frigidare, frigerare, refrigerare* (svalr): Blóðughadda svelr gadd unda *clavum ferreum frigidum reddit*, SE. II 493, 4; *impf.*, *intrans.*, segl svaldi, *húfar svöldu, velum frigit, latera navium frigerunt*, RS. 15; SE. I 646, 2. *Serius formatum* svala, -aða, *cum dat.*, s. sèr, *se refrigerare*, Sturl. 9, 3 *sub finem, et intrans. cum subjecto dat.*, honum svalaði *refrigeratus est*, Sturl. 9, 3 *sub finem*; F. VI 422; VII 202; *unde contr.* svaldi *pro* svalaði: *at* þeim svaldi *sem bezt*, F. V 66. v. l. 1.

SVALBÚINN, *frigide vestitus* (svalr, búinn), *de vento* (selju gandr), Eg. 60, 3.

SVALFJÖTURR, m., *vinculum frigidum* (svalr, fjöturr): s. Selju, *frigidum Selice (insula) vinculum, mare*, Ed. Lön.

SVALHEIMR, m., *regio frigida* (svalr, heimr), *mare: svalheims valar, accipitres maris, nares*, ÖH. 182, 6.

SVALIGR, adj., *subfrigidus, frigidiusculus, nonnihil refrigeratus* (svalr), *de equis solaribus*, Grm. 37, *sec. Cod. Reg. a prima manu, dein* svaligir *mutatum in* svángir, *quam lect. etiam præfert* fragm. U.

SVALINGR, m., *clipeus*, SE. II 621, *pro* svalinn.

SVALINN, m., *clipeus, qui stat ante solem, clipeus solaris, ad defendendos solis ardores*, Grm. 38, *sec. fragm. U* (Cod. Reg. *habet* svöl, *qu. v.*). — 2) *clipeus*, SE. I 572, 1; II 478. 562 (*pro quo* svalingr, II 621).

SVALKALDR, adj., *algore frigidus, de mari*, Hyndl. 34, *et sic legendum* videtur

svalköldum (*pro* svá köldum), Gha. 21. *Aut a svalr et kaldr, qs. frigidus ita ut algeat, aut a svali, m., algor, quod extat in Stjórn: Heródes býr ferð sína til Róm, ok so hvatlega, at hvorki lætr hann hepta sík sævar grímd nè svala vetrar.*

SVALNINGR, m., Sturl. 1, 18, 1, *forte profectum ex* sealligr, *vide* sjálingr. *Propr. videtur esse „vir frigidus“, forte per ironiam de* Hástido Maris f., *quod in quarta boreali habitavit.*

SVALR, SVÖL, SVALT, *frigidus, algidus, gelidus. Epith. maris: svalar unnir frigide unda, Vsp. 3; Grm. 7; um svalan ægi per mare frigidum, SE. I 526, 4; Merl. 1, 32; þá var svalt á sjá tum cælum frigidum erat navigantibus, Sie. 5, 2 (F. VII 340, 1); procellæ: svöl skúr, Hh. 2, 4 (F. VI 134, 2); gubernaculi: svölu stýri, SE. I 646, 2; carinæ: svalir kilir, ÖH. 155, 2; svalt land terra frigida, montana, Gha. 36; sverrigjörð svalra landa, SE. I 328, 3; patibuli: svalan hest Signýjar vers, Y. 22; gladii: s. brandr, SE. I 626, 1; svölum eggjum, Hyndl. 14 (pros. F. V 311); auri: svala seima, SE. I 618, 2; svala vallands brauda, SE. I 656, 1, *ubi forte svala est gen. pl. pro* svalra, *extruso r; svalt full algida potio, Gha. 21; svalt allt í sal omnia frigebant in cubiculo, Sk. 3, 16. Vide composita: eitrsvalr, hreggsvalr, hrægsvalr, úr-svalr, vind-svalr.**

SVALTA, *non esuriebat*, 3. s. *impf. ind. v. svelta, cum suff. neg. a*, SE. 416, 3 (ÖH. 160, 1).

SVALTEIGR, m., *area frigida, campus frigidus* (svalr, teigr), *gen., svalteigar: s. Viðblinda galtar frigidus campus celti, mare, salts V. galtar svalteigar röf, electrum salsi maris, aurum, SE. I 408, 3, vide* rafkastandi. — 2) *mare* (*ut* svalheimr): Hlin svalteigar *nympha maris, femina, Orkn. 81, 6 (in voc.)*.

SVALTUNGA, f., *lingua frigida* (svalr, tunga): svaltúngur *rekninga frigida lingue gladiatorum, laminæ ensium, ÖH. 48, 6.*

SVAM, SVAMM, *impf. ind. v. svíma, svímma, qu. v.*

SVANBEKKR, m., *scamnum cygni, vel campus cygni, mare* (svanr, bekk): *svanbekks sóti equus maris, navis, Selk. 17.*

SVANBINGR, m., *lectus, stratum cygni, mare* (svanr, bingr): Ítrleygr *svanbings splendidos ignis maris, aurum, Njörðr svanbings Ítrleygs, vir liberalis, Ag (Einar Gilsson).*

SVANBRÆDIR, m., *escam præbens cygno* (svanr, bræðir): *dólglinn* (= *dólglíðs*) s., *escam præbens corvo, cibator corvi, præliator, bellator, a dólglinn* svanr, *cygnus sanguinis, corvus, ÖH. 4, 3 (F. IV 40, 2)*

SVANFÁNGR, m., *id. qu. svanvángur, campus cygni, mare* (svanr, vángur, f = v): *svanfángs skíð tabulæ cursorie maris, nares, F. I 29. Forte eodem modo vafalli pro* valvalli *i. e. valvelli, a* valvöllr = *víg-völlr, FR. I 385, ubi: ok víða í herinum mátti nú sjá stóra valköstu á valfalli, nisi valfall hoc ipso sensu capiat r, aut pro á substituat af.*

SVANFJÖLL, n. pl., *montes cygnorum,*

fluctus (svanr, fjall): hestar svanfjalla, equi fluctuum, naues, SE. I 700, 2.

SVANFJÖÐR, f., penna cygnea (svanr, fjöðr), pl. svanfjæðrar, pennæ cygneæ, alæ olorinæ, Völk. 2.

SVANFLAUG, f., curriculum cygni, mare, unda, fluctus (svanr, flaug): plur. svanflaugar, svanflaugir, fluctus, FR. II 75, 1; 492, 2.

SVANFOLD, f., terra cygni, mare (svanr, fold), sól svanfoldar, sol (ignis) maris, aurum, vide sólryrandi, Mg. 31, 6 (F. VI 78, v. l. 6).

SVANGÆLIR, m., delectator cygni (svanr, gælir): Yggs s., delectator corvi (ab Yggs svanr, cygnus Odinis, corvus), pugnator, bellator, F. VII 92, 2 (AR. II 67).

SVANGÆDIR, m., saturator cygni (svanr, gæðir): jálfæðar s. saturator corvi, præliator, bellator, a jálfæðar svanr, cygnus Odinis, corvus, Hg. 6 (F. I 27, 1).

SVANGLYJADR, m., delectator cygni (svanr, glyjadr): sverða sverrifjæðar s. delectator corvi, præliator, bellator, a sverða sverrifjæðar svanr, cygnus sanguinis, corvus, HS. 6, 4 (F. I 56, 2).

SVÁNGR, SVAUNG, SVÁNGT, jejunus, esuriens, famelicus: de equo, equa, Hund. 1, 38; Og. 3; de lupo, Ód. 21; F. II 328, 1; de homine, F. VII 355; SE. I 310, 2; svaung jóð pueri esurientes, Ag (Einar Gilss.); heldr gaungum vör svángir nímium esurimus, Snegl. Vide allsvágr (ÖH. 70, 4).

SVÁNGR, m., concitatus, spec. ilia animalium jejunorum adstricta. Metaph. svángs súðir tabulæ pandæ, recuræ, puppes recuræ, ÖH. 182, 6. Hinc svengjaz adstringi, tenuari, tenuiorem fieri, GhM. III 310.

SVANGREDDIR, m., cygno desiderium cibi excitans, saturator cygni (svanr, greddir): sára dynbáru s. saturator corvi, præliator, a sára dynbáru svanr cygnus sanguinis, corvus, Eb. 44 (GhM. I 698).

SVÁNGRIFJA, adj. indecl., costas tenuis, costis v. lateribus adstrictis (svágr, rif), de equo ad currendum apto, Rm. 35.

SVANHVÍTR, adj., cygni instar candidus (svanr, hvitr), de femina, F. III 218, 1. — 2) nom. propr. et cogn., Völk. 2. 4 et præfat.

SVANMÆRR, adj., cygni instar splendidus, candidus (svanr, mærr), epith. feminae, Ísl. II 260, 1.

SVANMJÖLL, f., nix cygni, mare, svanr, mjöll, Snjársk.

SVANNI, m., mulier elegans in cultu, SE. I 536. — 2) femina, SE. I 558, 1; rustica, Rm. 22; Korm. 3, 2; de femina gigante, Hh. 84.

SVANR, m., cygnus, SE. I 76: gen. svans, pl. svanir, acc. svani, Gha. 13; svana beðr, cubile vel culcita cygnorum, mare, svana beðjar vigg, jumentum maris, navis, njóðr svana beðjar viggs, vir, Sturl. 7, 43, 1; svana fold terra cygnorum, mare, Eb. 40, 4 (GhM. I 758, 2, cfr. AA. 237 not. a; svana fjöll montes cygnorum, maria, SE. I 692, 2; svana strind terra cygnorum, mare, blakkr svana strindar equus maris, navis, SE. I 326, 4; svana dalr val-lis cygnorum, mare, vide dökksalr, ÖH. 182, 7; Gautreks s. cygnus piratæ, navis, Gautreks

svana braut, via navis, mare, glóð Gautr. svana brautar, ignis maris, aurum, SE. I 350, 1; svanr blóðs, sveita, cygnus sanguinis, corvus, SE. II 102, 2; Korm. 14, 1; s. sára dynbáru, id., vide svangreddir; s. bens, sárs, vulneris, id., ÖH. 92, 13; Ha. 59; svanir farmatýs cygni Odinis, corvi, HS. 6, 1 (SE. I 232, 5); s. jálfæðar, id., vide svangæðir; s. gunnar cygnus bellonæ v. pugnae, corvus, gunnar svans föstrgæðandi, pugnator, bellator, SE. I 348, 2; s. hánga, cygnus cadaverum, corvus, F. I 175, 1.

SVANTEIGR, m., campus cygni, mare (svanr, teigr), gen. svanteigs et svanteigar: eldr svanteigs ignis maris, aurum, björk svanteigs elda betula auri, femina, Nj. 44, 1; svanteigar herdróttir milites classarii, Ha. 321, 3.

SVANVÁNGR, m., campus cygni, mare (svanr, vángr): svanvángs andr, skíð, navis, ÖH. 92, 14 (AR. I 327, 3); Hg. 9.

SVANVENGI, n., id. qu. svanvángr, mare (svanr, vengi): slengja s. jacere mare, ter-rere æquor, de remigatione vehementi, ut þeysa yörvi, HIR. 53; snóttir svanvengis feminae maris, Ægeris filia, undæ, HIR. 54.

SVAR, n., responsum, pl. svör, ÖH. 92, 18. In compos.: andsvar, annsvar.

SVARA, f., femina gigas: svara skær equus gigantis, lupus, Ísl. II 229, 1, conf. ShI. VII 15. not. 2 c. Videtur esse id. qu. sívör, qs. sívara, svara.

SVARA, adj. indecl., deriv. a sverja, ju-rare; in compos.: eidsvara, meinsvara.

SVARA (-aða, at), respondere (svar), Gha. 9; Am. 33; Hm. 14; ÖH. 48, 5.

SVARAN, n., in voce compos. meinsvaran, vertitur juramentum, et derivatur a sverja. Possit vero svaran, n., accipi pro svarran (r=rr), n., strepitus, grassatio (a v. svarra, strepere), unde meinsvaran noxia, periculosa, infesta grassatio, et meinsvarans hapt, numen infestæ grassationis, gigas; vel pro svarran, n., accumulatio, aggravatio (a svarr, adj., gravis, magnus), meinsvaran, accumulatio noxæ, et meinsvarans hapt, deus accumulatio nozarum, deus infestissimus, perditissimus, gigas, de Geirrodo.

SVARÁNGR, m., gigas, SE. I 550, 1; II 470. 553. 615. Svarángs synir, Harbl. 28.

SVARF, n., recisamentum limæ (sverfa); proprio significato occurrit in appellatione raud svörf rams rekninga els þélar, ruber sanguis, SE. II 499, 2, ubi þél rams rekninga els, lima vehementis gladiatorum procellæ, gladius, hnjus limæ raud svörf, rubra reci-samenta, sanguis. Randa svarf detrimentum clipeorum, pugna, in pl., randa svarra svörf, passer pugnae, corvus, vide svörgælir, ÖT. 18, 2. — 2) strepitus, tumultus, FR. II 493, 2 (ubi snæfrt, ibid. 76, 2). — 3) in prosa: detrimentum, cludes, at þeim Hofverjum þætti í orðit nokkut svarf, Ísl. II 411; de impetu, tumultu pugnae: í þessu svarfi, Jömsr. p. 42; vis, violentia, populationes: þat er víkinga háttir, at afna fjár með rænum eðr svörfum, F. III 146; periculum: sitt ráð tekr hverr, er í svörfm færr, periculo inci-

dente sua quisque capit consilia, F. IV 147, id. qu. mox sequitur, er i krepplingar kemr ok at sverfr.

SVARFA (-aða, at), *diripere*: s. arfi fyrir e-m. *hereditatem alicui diripere*, Eg. 57, 2. In prosa: *conturbare, disturbare*, s. tañli, *latrunculos*, Sturl. 8, 1; F. VII 219; *deturbare*, F. VII 31; id. qu. hrinda, de janua vel fore sponte ad postes rejecta: þeir ætluðu fyrst at svarfaz mundi hafa aprt hurðin, Grett. Cod. Upsal. c. 17 (Cod. Haen.: at sjálfrkrafa mundi aprt hafa hrundit h.); *perstringere*, F. VII 264. v. l. 1; de *amicitia dissidiis turbata*, F. XI 97; svarfaz um, *tumultuari, grassari, de populatione*, F. XI 40.

SVARFADR, m., *septuaginta viri*, SE. II 336, 465. 518, pro sörvar.

SVARFLAUSS, adj., *sine tumultu* (svarf 2, lauss), Sturl. 6, 10, 1; et sic legendum videtur Sturl. 6, 15, 9, pro svarfligt.

SVARKR, m., *mulier turbulenta*, SE. I 536, 558, 1. Pros., HS. c. 11, id. qu. svarri, F. I 61, a svarka (-aða), *altercari*, F. VII 143.

SVARMI, m., *clipeus*, id. qu. svarmr, SE. II 621; svarmir, id., Cod. Worm.

SVARMR, m., *tumultus, turba*, Sturl. 4, 14, 3; 5, 5, 2; svarmr sverðs tumultus gladii, pugna, Orkn. 81, 2. — 2) *clipeus*; SE. I 572, 1; II 478, 562 (II 621 svarmi; Cod. Worm. svarmir).

SVARQ, Mb. 7, vide sverja.

SVARR, adj., *gravis, vehemens* (Dan. svær, Germ. schwer): svaran súðbreka græm dólrem, Skf. 29; hins svara sefa reheméntis amoris, Hævam. 106; sló svarar sínar hendr vehementer *clactavit brachia*, Bk. 2, 23, 27; sakað svarra sára grævium *vulnerum* (dolorum) *solator*, Ghv. 11. Neutr. svart, pro adv., atrociter, vehementer, Bk. 2, 24. Compar., svarri pro svarari, at svarra færi græriori incommodo, Korm. 3, 1. SE. I 236, 2 Cod. Worm. habet svarr, Cod. Reg. prave þvarr, Raskius recte, ut puto, suscepit lect. Cod. Upsal. (SE. I 303, 5) snar (malum snarr). G. Magnæus, Eg. p. 413. not. 4; citat ex Ha „svarr þengill”, sed h. l. (Ha. 228, 1) legitur snarr þ.

SVARRA (-aða, at), *strepere, tumultuari, grassari* (svarr vel svarf), de sanguine in clipeos resiliens: svarraði sárgýmir á sverða nesi oceanus *vulnerum grassabat in promontorio ensium*, Hg. 33, 7.

SVARRI, m., *femina superbi et vehementis ingenii* (svarr), SE. I 536. — 2) *femina*, SE. I 558, 1; Ísl. II 252; de *virgine principe*, Ha. 290, 294; de *femina rustica*, Rm. 22; F. II 248; 250, 1.2; III 92. De Korm. 3, 1 vide sub svarr.

SVARRSKJÓR, m., *inter aves recenset* SE. II 489, forte sec. pronunt. pro svartskjór, *avis scutulata*, v: *larus marinus*, id. qu. svartbákr, veiðibjalla, kallabringi. Skjór conféro cum Angl. Skua (pronunt. skjúc), *larus major*.

SVARTBAKR, m., *larus marinus* (Fab. Prodr. ornithol. p. 99), SE. II 489, vide

svartskjór (in vulgari pronunt. sæpe tantum auditur svarbákr vel svarrbákr). Pros., GhM. II 110, cum nota 92, pag. 207.

SVARTBRÚNN, adj., *nigris superciliis præditus, instructus* (svart, brún): de persona: mér svartbrúnum, mihi *nigris superciliis prædito*, Eg. 76; de oculis: svartbrúnar sjónir, oculi, *nigris superciliis muniti, subiecti*, Eg. 61, 2. Svartbrúnn (Eb. 50) est id. qu. skolbrúnn: Egill var svartleygr ok skolbrúnn, Eg. 55.

SVARTHÖFÐI, m., nom. propr., *auctor generis veneficorum, incantatorum*, Hyndl. 31; SE. I 44, 1.

SVARTKLÆDDR, *nigris vestibus indutus* (svart, klæddr part. pass. v. klæða), i. nigro colore. niger, de corvo, Ha. 321, 1.

SVARTLEGGJA, f., *securis* (qs. nigro manubrio, svart, leggr), Sturl. 1, 15, 1. Pros.: þú rennr, þegar svartleggjur koma á lopt, Band. (ed. Haasn. 1850) p. 38. Nom. propr. securis, Sturl. 7, 57.

SVARTLEIKR, H. 39, videtur mendum esse, v: svartleitr pro svartleitr, *permutatis c et t*, conf. Hkr. T. VI h. l.; F. I 13; IV 12; NgD. p. 78.

SVARTLEITR, adj., *niger aspectu, specie* (svart, leit); metaph. dubius, periculosus, anceps, vel turpis, inhonestus, indignus, svartleitr bragr ratio anceps, periculosa, discrimen, F. I 13; IV 12.

SVARTNIR, m., deriv. a svart, vide amsvartnir, fjúrsvartnir.

SVARTR, m., *gigas*, SE. I 550, 2; II 470, 554, 615. Vide compos.: alsvartr.

SVARTR, adj., *niger*: verða s. *nigrescere, de solis lumine*, Vsp. 37; björt sól verðr at svartri, SE. I 316, 2 (vide sortna); sól gerði svartá, de *eclipsi solis*, Krossk. 13; s. snekkju brandr, jör, súðull, Hk. 2, 4; Ghv. 2 (Hm. 3); Og. 2; svört augu *nigri oculi, minus pulchri habiti*, Korm. 3, 6; ÓH. 92, 12; Ísl. II 260, 1; höfði svart, Rm. 8; nigrá comá, Korm. 22, 6. Transl., *niger vel nigricans fuscusque faciei color malum ingenium et perfidum prodere credebatur*: trúð honum vart, hann er illr ok svart, quasi dixerit: „hic niger est, hunc tu, Romane, caveto”, Ísl. II 219, 1; svartir seggir mali *homines, perditi, scelerati*, Lil. 58. Pros.: þat svartá óáran, infelix *annona*, F. XI 7. In compositis: alsvartr, blásvart, kolsvartr.

SVARTSKYGÐR, *livido splendore* (svart, skygðr): svartskygð sverð enses *fulgidi, nitescentes*, H. 17, 2.

SVARÞÁTTTR, m., Eg. 62, *rectius legitur snarþátttr*, sec. Membr. a, Guelf., K, L, M, R, qui præferunt snar-, et snarr-.

SVARÐAKR, m., *seges capitis, coma* (svörðr, akr): leysa svarðákr ráðar *gardí comam pectine solvere, expedire, explicare, comam pectere*, SE. II 500, 3.

SVARÐFESTR, f., *funis capitis, coma* (svörðr, fest): plur. Síðar svarðfestar *coma Sive, aurum*, SE. I 402, 2 (cfr. I 340).

SVARÐMERDLINGAR, m. pl., *qui funes coriaceos (funes nauticos) adlerunt, strenui*

navigatores (svörðr; merja: mer, marða) FR. I 299, 2. Sed *præstare* videtur var. lectio *sverðmerlingar*.

SVARDRISTINN, *part. pass. compos.*, *solo excisus, exsectus* (svörðr, rista): swardristit nien jarðar (i. e. jarðarmen) *cespes solo excisus, solum terre cespite nudatum, scrobs depressus, sepulchrum*, Eb. 63, 1, quo loco quatuor Codd. legunt sverðristit, quanquam *semplena consonantia syllabarum harmonizarum*. (In quotidiano sermone hodierno vulgare est, at rista torf, circumcidere cespitem, Cæs. B. G. 5, 42).

SVAS, *adj.*, *svavis, dulcis, jucundus, delectabilis, i. carus, dilectus* (AS. *svæs, carus*): svast at sjá svave quid videre, Fjölsm. 5; at bjóri svasum ad dulcem potionem, Ghe. 1; á svasum armí in svavibus ulnis, in dulci amplexu, Fjölsm. 42. 43; buri svasa dulces filios, Ghe. 41; Hm. 10; svasa bræðr caros fratres, Gk. 3, 7; in svaso (svasu) goð placida numina, Vaffr. 17, 18; SE. I 198, 2. Pros.: ósvast veðr, inclemens, aspera tempestas, Grág. I 11.

SVASLIGR, *adj.*, *svavis, jucundus, delectabilis* (svas): svasligir sól draga, de equis solaribus, Grm. 37, sed in cod. Reg. a prima manu svaligir, frigefacti. Pros.: SE. I 82, ok er hann (Svasuðr) swellifr, svá at af hans heiti er þat kallat svaslekt, er blitt er.

SVASUÐR, *m.*, *gigas*, SE. I 550, 1; II 470. 553. 615. — 2) *pater æstatis*, Vaffr. 27; SE. I 82; Svasaðar son, æstas, SE. I 332 (c. 30).

SVAT, *contr. pro svá at, ita ut*, Krm. 26; Vigagl. 9 (ubi construe: svat mér þótti þá, etc.). Sæpe in prosa, SE. I 40; Grág. II 208. 214. 232, vide Gloss. F. XII.

SVATNIR, *vide fjörsvatnir*.

SVAUKKUIG, *GS. 32, legendum puto* svavkkvig (*dissyllabum, svækkvig*), per crasin pro svá ukkvig, vide ukkva.

SVAURVI, *Korm. 19, 3, vide svörvi*.

SVAD, *n.*, *locus lubricus; geigr varð við svad*, Sturl. 1, 46.

SVADALVERK, *n.*, *facinus periculosum, difficile* (svaðall *id. qu. svaðill*, Gloss. F. XII; verk), Grett. 49, 2; 86, 4.

SVADR, *adj.*, *amplus, latus, diffusus, dilatatus*, NgD. p. 77. et in mant., *it. svadt land, ampla terra*, *ibid. p. 216, ex Gk. 2, 36, ubi legitur svalt land. Tangit hanc varietatem Gloss. Ed. Sæm. Tom. II pag. 802. in nota ad voc. svalr*.

SVÆFA (-i, ða, t), *sopire* (sofa): s. sakir lites sopire, componere, Grm. 15; s. ljaldr differre pugnam, abstinere a prælio, pugnam detrectare, Hh. 35, 3. — 2) *id. qu. sæfa*: drengir svefðuz homines sopiebantur, i. e. exspirabant, F. XI 355, 2.

SVEFAK, 1. s. *impf. conj. act. v. sofa*, dormire, suffixa 1. pron. ek, pro hefðak soðt dormissem, H. Br. 12.

SVEFJA (svef, svafða), *sopire, id. qu. svæfa, sed tantum in translata signif. (de verbis svæfa et svefja vide Raskii Saml. Afhandl. I 266—7), vide et sefja: svefja sæva*

animos pacare, placare, Rm. 41; svefik allan sæ totum mare sopio, quietum reddo, Hávam. 157, quod est kyrra sjá, Y. c. 7. Gramr svafði bil rex moram sopieit, morari noluit, Hs. 6, 3 (F. I 56, 1); svefja, v. l. pro sefja, Hund. 2, 40. Pros.: svefja útrú e-s, reprimere impietatem alicujus, animum ejus ab impietate avocare, Sturl. 3, 9; svefja mann animum ejus sedare, placare, Sturl. 4, 22.

SVEFN, *m.*, *somnus* (sofa): ráða svefni somni arbitrum esse, Bk. 1, 28; brjóta svefn hrafni corvo somnum interrumpere, corum a somno avocare strage nocturna, F. XI 191; etiam in plur., banna svefna somno prohibere quem, F. VI 200. — 2) *somnium*: segja e-m svefn, Am. 22; mér ber i svefn in somnis mihi apparet, FR. I 432, 2; in plur.: grand svefna somnium periculosum, Am. 20; mér bar su i mína svefna ita mihi in somnis apparuit, Korm. 19, 9; gánga e-m i svefna in somnis apparere cui, GS. 13. Vide draumr. In compos.: missvefni.

SVEFNFAIRIR, *f. pl., id. qu. svefn, Kóldr.*

SVEFNFÁTT, *n. adj., pro subst., insomnia* (svefn, fár), Korm. 19, 3.

SVEFNGAMAN, *n.*, *somni voluptas, nox* (svefn, gaman), Alm. 31; SE. I 510, 2; II 485. 569.

SVEFNUGR, *adj.*, *somnolentus* (svefn): acc. pl. fem. contr. svefnugar, de ira et dolore, Bk. 1, 36.

SVEGGJA, *id. qu. sveigja, flectere iter, cursum*: sólborðs goti lét sv. norðan firir Siggu navis cursum flectit a borea præter S., SE. I 442, 1; II 443, 2 (svæggi). Gloss. Ed. Sæm. Tom. I p. 670, sub v. snugga, h. l. legit sneggja (a snöggr), cito ire.

SVEGDÍR, *m.*, *nomen Odinis* (*id. qu. Svigðir, cfr. formas sveigðir, sigðir, sigþær*): Svegðis salr camera Odinis, testudo clipeorum (skjaldborg, cfr. SE. I 420), *it. clipei, vide salbrigðandi*, Hg. 9. Hkr. Tom. VI h. l. Svegðir accipit de Svegdere, R. Sv., filio Fjölneris, et Svegðis salr atrium Stegderis, de montibus Norvegiæ; quæ ratio mihi non satis firma videtur.

SVEIF, *f.*, *clavus gubernaculi, vide compos.: raddsvEIF*.

SVEIFLANDKJAPTI, *m.*, *lupus* (qs. *rostrum vibrans, kjaptr, sveifla vibrare*, ÓH. c. 246; Sturl. 9, 20; ad formam slaugvandbaugi), Fsk. 136, 1 (Hh. 84; F. VI 403, 2) pro swardar kjapta.

SVEIGA, *verb., id. qu. sveigja, vibrare: part. act., sveigandi* linns látrs aarum dispersgens, vir liberalis, princeps, F. XI 215, 1. Vide hneiga, leiga.

SVEIGIR, *m.*, *qui torquet, flectit, vibrat* (sveigja): s. gunnbórðs, motor, vibrator clipei, præliator, F. V 229, 3, quo loco scribitur svegir, alias semper (salten sapissime) sveigir; s. sárlinns vibrator gladii, bellator, puguator, Eg. 82, 4 (F. XI 128); F. II 86; s. sára linns, id., ÓH. 48, 7; s. stála, id., F. II 276, 2; s. hildar klæða, movens, con-

cutiens lorica, vir, Skáldh. 1, 36; *osta sveigir caseos complicans, convoleus*, vir gulosus, FR. II 331 (conf. F. IX 241). In *compositis*: álmsveigir, bogsveigir, brauðsveigir, dalsveigir, dynsveigir, elsveigir, hoddssveigir, hysveigir.

SVEIGJA (-i, ða, t), *flectere, lentare*: s. álm, boga, ý, *lentare arcum*, Mb. 11, 2 (F. VII 46, 2); Sturl. 6, 1, 1; Höfuðl. 14; hrönn sveigir lauk unda malum *inflectit*, Orkn. 80, 1. S. hala, *demittere caudam*, II. hat. 21; s. rokk *versare colum*, Rm. 16; s. hörpu *citharam pellere* (*nervos citharæ tendere*), Og. 27; s. hjarta ok síðu frá boðordum, *animum et mores a preceptis flectere, avertere, abducere*, Gd. 50; s. e-t at e-m *imputare cui quid, suspicionem alicujus rei habere de aliquo*, Skáldh. 3, 44. Part. act. sveigjandi, *eide mansveigjandi*; part. pass., sveigðr: reip, sveigð at síðum, *vincula lateribus adstricta*, Söll. 37; sveigðr þrömr *inflexus margo, inflexa trabs marginalis*, Mg. 20, 1; sveigðr álmr *arcus intensus*, Me. 3, 2; sveigðarsárs árar *vibrati gladii*, Sturl. 5, 4, 1. Negant interpp., ad Og. 27, *genio sermonis convenire, hoc verbum per ei scribi in syllaba priori, qua de re in utramque partem disputari potest; interim adi Rashium in Lestrarkver, Haen. 1830, pag. 35—36.*

SVEIGR, m., *ramus flexilis, vitilis* (sveigja), gen. sveigar et sveigs; sveigar kúr noxa rami, *securis*, Eg. 38. Norv. Sveig, *ramus flexilis, vitilis, ramus pini, betulæ aut salicis*, it. Svi, Svije, Svæge, *arbor tenera*, isl. svigi, *circulus vasis cingendis*, it. virga, Dropl. maj. c. 13; *ramus*, Vápn. 15. — 2) *arcus*, SE. I 571, 1; II 478. 561. 621. — 3) *velamen capitis muliebris, ut puto, pannus vel linteum, capiti in orbem circumvolutum (simile nostro klátr bundinn í gjörð)*. Idem sentire videtur *Interpres in Gloss. Nj.*: „sveigr, *redimiculum, ornamentum capitis muliebre, ut videtur, circulari forma præditum: vix autem, ut Glossator ad Laxdælam, Jonas Gissuris, hringfaldr, calyptra in orbem curvata*”. Sveigr var á höfði, *peplum circulare erat in capite*, Rm. 16, ubi in Gloss. *confertur cum krókfaldr in Laxdæla, contra ea quæ mox e Gloss. Nj. allata sunt*. In Ld. c. 68 *occurrit sveigr á höfði mikill, et in Clavi metrica Lopti, str. 52 (ed. 1793, str. 61), hvítr sveigr. Gætin sveigar, quæ velamen capitis diligenter curat*, GS. 6; h. l. *forte legendum est gættin sive gættin*. In appell. fem.: sveigar sága *nympha pepli, femina*, Nj. 78, 1; sveigar þöll *tilia pepli, id.*, Hltd. 12, 1; sveigs þöll, id., Ag. (Einar Gilsson).

SVEIGDIR, m., Odin, id. qu. Svegðir, F. I 29. Sic variat Sveigðir et Svegðir, *nomen regis Sveciæ*, F. VIII 2; AR. 1258, 2.

SVEIMA (-aða, at), *grassari, de igne*: brími, hyrr sveimaði, SE. I 508, 5; F. VII 15, 2; markar búi sveima *incendium grassari*, Mb. 7; Ha. 117. Labi, ferri, de sole: heims vafrogi sveimar of várum hnossinn, *sibus cæleste amicum nostrum superlabitur*, SE. I 330, 3. Vagari, spatiari, *deambulare*: sveimar rygr ok feima, SE. II 490.

SVEIMADR, m., *qui grassatur* (sveima), *eide compos.*: fólksveimaðr.

SVEIMR, m., *grassatio, turbæ, tumultus*, F. II 250, 2; *de tumultu hostili, pugna*; brynjaðr í sveim, Sturl. 9, 34, 1. Plur., sveima sökkriv *inimicus turbarum, pugnarum*, vir ímbellis, Hallfr. sec. membr. 132. Vide járnsveimr. *Cognatum est svimr, vibratio, in elds svimr, ignis volitans*, Sks. (GhM. III 344, v. l. 2).

SVEIMUN, sveimon, f., *motus vibrabilis* (sveima): lyrr er á sveimun (sveimon) *ignis huc illuc volitat*, FR. I 519, 5; 434 v. l. 4.

SVEIMÞREYTIÐ, m., *tumultum bellicum* *urgens, persequens, bellator, præliator* (sveimr, þreytir), SE. I 644, 1. sec. Cod. Reg.

SVEINN, m., *filius*, Rm. 38; Am. 75; Mario s. *filius Mariæ, Christus*, SE. I 448, 3—4; Grundar s. *filius Telluris, Thor*, SE. I 282, 3. — 2) *juvenis, absol. de Thore sub adolescentis specie*, Hymk. 18, conf. SE. I 166. l. 16. — 3) *vir fortis, miles*, Krm. 23; H. 31, 2. — 4) *famulus, spec. coquus, lixa*: þjón geri ek þann at sveini, þjóðólft læt ek mat skjóða, Snegl. — 5) *eide composita: kögrsveinn, matsveinn, et formam svenn*.

SVEIPA, f., *præcinctorium, πεπλωμα, quali utuntur operariæ, opifices, coqui*: „ænn ef illa skal (kenna kono), þá ær hon kænd við hvætvetna hervelekt, þat ær hon ær stýrandi, þval ok sveipu, hryðv”, &c., SE. II 430; Isl. II 76, *de Thorbjarga Katla venefica: hon sækir þá sveipu sína ok veifði upp yfir höfud sér, gerði þá nyrkr mikit at þeim Geir, et p. 77: Katla skók þá enn sveipu sína. Apud Islandos orientales (v. c. Hornfirðingos) sveipa est id. qu. svunta (G. Magnæus in Gloss. Ed. Sem. Tom. I sub v. skyrta; Dan. Forklæde, nobis svinta, sveipa). Norv. Sveipe, *semicinctium sine thorace (pectoralis), tantum domi usurpari solitum*.*

SVEIPA (-aða, at, et sveipta, -ða, t), *obvoltere, involtere, circumdare*: þeir vilja Gissur geirum sveipa *hastis circumdare, armis circumvenire, opprimere volunt*, Sturl. 6, 15, 15; *de crispa coma: (hún) kvæð hári mínu sveipat í enni, dixit capillos meos sua sponte se crispare in sincipite*, Korn. 3, 5, ubi in præced. prosa: „hárit er sveipt í ennu”, *coma in sincipite crispata est*. — b) *impers., cum dat., vobum sveipar, vela raptantur, vento vehementer extenduntur*, Skáldh. 5, 44, ubi sveipa transit in *notionem verbi svipa*. — c) in *compos.*: harðsveipaðr, hræsveipaðr. — 2) *Anomala sunt, præ. sveip, impf. sveip, part. pass. sveipinn: a) præ., Sigurðr sveipr hana í rípti eam stragulis obvolvit*, Bk. 2, 8. — b) *impf., cum acc., ek sveip, hann sveip skálar utan silfri, patellas auro extrinsecus obduxi, obdixit*, Völk. 23. 33; kona sveip (karl) *riпти linteو involvit*, Rm. 18; *cum dat.: sveip sínum hug animum huc illuc versavit, sec. signif. verbi svipa*, Bk. 2, 13. — c) *part. pass., eldi sveipinn igne circumfusus*, Fm. 42; FR. I 439. v. l. 8. Vide *compos.*: ógnsvveipinn.

SVEIPINFALDA, f., *femina gigas*, SE. I 552, 2; II 471. 555. 615.

SVEIPR, *m.*, *subita conversio, mutatio, vel impedimentum*: s. varð i för, iter, cursus subito impeditus est, *SE. I 314, 3.* — 2) capitum, velamen capitis, peplum, *SE. II 493, cum superscripto h. (i. e. höfuðdúkr).* — 3) versator, rotator: öldu sveipr rotator undæ, *remus, F. II 162.*

SVEIPVÍSI, *f.*, *id. qu. svipvisi, animi astutia, fallacia, versutia (sveipr, -visi), Am. 70, conf. 7.*

SVEIT, *f.*, *cælus, homines*: — a) *absol.*, *SE. I 558, 2; Lb. 24; plur.*, sveitum þekkr hominibus acceptus, *Gþ. 6.* — b) *periphr.*, sing., lýða sveit cælus populorum, *homines, Ód. 7; seggja s., id.*, vesir seggja sveitar rex hominum, *deus, Hás. 51; plur.*, seggja sveitir homines, *Lb. 27; Njóða sveitir mulieres, Merl. 1, 49.* — 2) *territorium*: Satiris sveit provincia Satiriæ, seggja kind Satiris sveitar, *incolæ prov. Satiriæ, F. VII 42, 2.* — 3) *sex viri, SE. I 532.* — 4) *vide meginsveit.*

SVEITA (-ti, tta, tt), *sudare, intrans.*, s. ilm ok feiti, stævm odorem et pinguedinem sudare, *de cedro, Nik. 79.* — 2) *SE. I 656, 2 pro sveita Cod. Reg. habet sveit á* o: ek bað sveit á Geitis glað, *hortatus sum viros in navi (nautas).*

SVEITL, *m.*, *sudor*: s. sára þorns sudor gladii, sanguis, svanr sára þorns sveita cygnus sanguinis, *corvus, F. III 147; elris sveitir sudor alni, ignis (sudorem ligno exprimens), Nj. 136; vopna s. sanguis, Vigl. 12, 2.* — 2) *sanguis, cruor, Vafsr. 21; Grm. 40; sveita stokkinn, Sk. 2, 16; Fm. 32; Gha. 4; Krm. 3, 6; Korm. 17, 4; F. I 179, 2; Orkn. 15, 2; Mg. 34, 3; G. 22; hendrok fætr við sveita manus pedesque cruore perfusi, SE. I 372, 2; sveita dugg ros sanguineus, sanguis, Nj. 134; sveita bekkir ríus sanguinis, SE. I 606, 1; sveita mår larus sanguinis, *corvus, ÓH. 218, 2; Mb. 18, 1; sveita svanr cygnus sanguinis, id., Korm. 14, 1; SE. I 488, 1; sveita nagr ales sanguinis, id., SE. I 310, 4; rauðsveita grún (á) sámleittum járnsoxu faxa cinereo lupi rostrum cruore tinuz, SE. I 490, 3. Pros., de cruore serpentis, FR. I 159; Norv. Sveite, cruor maculati animalis; Germ. Schweisz, cruor, in Hirsch-Schweisz, Schwein-Schweisz.—3) Vide compos.: digulsveiti, dýrsveiti.**

SVEITTR, *sudore perfusus (sveiti), vide meginsveittr.*

SVEID, *f.*, *bellona (Valkyrja), SE. II 490.*

SVEIDA, *id. qu. sviða, ustulare: sveiðanda spjótt hasta urens, præusta, FR. II 29, 1, ubi in prosa præcessit: síðan heitir konúgr broddspjótt i eldi.*

SVEIDI, *m.*, *regulus maritimus, SE. I 546, 1; II 468. 614 (II 552 tantum cernitur S. . de); FR. II 21, v. l. Sveiða hreinn maclis reg. maritimi, navis, SE. I 410, 3; sveiða vángr campus piratæ, mare, sveiða vángs vigg, navis, ÓT. 40, 1, vide viggoleið; aliter F. I 164, 2, vide viggmeiðr.*

SVEIÐUÐR, *m.*, *bos: mækir sveiðuðs, machara bovis, cornu (potorium), Ý. 29, 2.*

SVEKKVIR, *m.*, *id. qu. sækvi, sökuvir, inimicus, G. 28 (F. V).*

SVEKR, *SE. I 506, 3, adj. ut puto, incerta signif.; of svek húsr, forte: per ædes humidus, cogn. svækja, udor, pluvia.*

SVÆLA, *f.*, *vapor, vide reykssvæla.*

SVELDR, *vide sub svella (-i, da, t).*

SVELGJA (svelg, svalg, solgit), *devorare, deglutire, absorbere: svelgr hann allan Sigföðr lupus deglutit totum S., Æd. 59 (SE. I 192); agn svelgjandi escam devorans, Lil. 60; áttbogi ylgjar svalg ná, SE. I 478, 2 (impf. ind. pl. sulgu: þeir sulgu fast drykkinn, Grett. membr. Upsal. c. 17; impf. conj., 3. s. sylgi, Nj. 105); ylgf fær solgit blöð, SE. I 664, 1. - b) haurire, lambere, consumere, de igne, Ý. 17. 47; Ha. 114, 2. - c) metaph., de domo, homines recipiente: jóg-tanni leygs svelgr, en etr eigi lið manna, domus devorat homines, non manducat, SE. II 194, 3; Eljuðnir vann sölginn Baldr, Elj. (palatium Hælæ) Balderum devoravit, A. 9. - d) sölginn, adj., avidus, SE. I 280, 2.*

SVELGJA (-i, da, t), *devorare: pass., ormr svelgðiz, anguis devoratus est (a femina), Ag (Arngrimr).*

SVELGR, *m.*, *qui devorat (svelgja), vide compos.: hleifsvelgr, hræsvelgr, hvelsvelgr, ljúfsvelgr, lyfsvelgr.* — 2) *mare, SE. I 574, 1; II 479. 562. 622; atfall svelgs accessus maris, Nik. 19; pros., vortex marinus, SE. I 378; ÓH. c. 195.* — 3) *gladius, SE. I 567, 2; II 477. 560. 620.*

SVELL, *n.*, *glacies; — a) in appell. argenti: s. handar, liðs, leggjar, glacies manus, articuli, brachii, argentum, SE. I 402; de patera argentea, svell handar brast i þrjú, Ag. (Einar Gíls.).; handar svella hlýnir, vir, SE. I 416, 1; s. dalnaugar glacies manus, argentum, SE. I 402, 2. — b) in appell. gladii: s. sárs dreyra glacies sanguinis, gladius, Sturl. 5, 5, 1; s. dreyra, id., vide dynfuss, Vigagl. 27, 3; fetils sv. glacies baltei, gladius, Höfuðl. 8; plur., fetla svell, gladii, HS. 1, 2; s. sóknhattar (galeæ), id., vide svellrjóðr, Ilg. 9; þremja s., id., svellandi þremja svells, præiator, Eb. 17, 2. — 2) metaph., de summo animi dolore, svellit, þat af sorgum kól, glacies, gelicidio dolorum concreta, Skáldh. 1, 2, cfr. iss, jökull, kaldt i brjósti, þýðni sorgir. — 3) Vide composita: álmsvell, armsvell, bógsvell, fólksvell, gnan-svell, hlálmvell, ramsvell.*

SVELLA (svell, svall, sollit), *turgere, tumescere; sjór svellr mare intumescit, FR. II 73, 2; hlúfr svall aqua turgebat, maduit, F. II 259, 2; de femina ægrota: þüll nam sveigs at svella, Ag. (Einar Gíls.), de qua ante lá þrútin. Persf. part. sollinn, qui intumuit, i. e. turgens, turgidus, tumens, tumidus, inflatus; de mari: sollit haf pelagus intumescens, SE. I 500, 3; sollinn ser, Krm. 2, 3; sollinn eli vento turgens, effervescent, Hh. 35, 2; de nati: sollinn hlini pruína vel salsa aspergine tumidus, Mg. 20, 3; sollin hlébord latera aquis turgida, madida, Hh. 18, vide vdrsóllinn; sollit hold caro tumefacta, F. XI 198, 2; hljórtu sollin blóði corda sanguine tumefacta (inflata), Gha. 42; tröllmarr trýni sollinn lupus rostra madens (san-*

guine), *F. II 316, 2.* — *b)* *metaphorice*, de affectibus animi: intumescere, effervesce, exæstuarē (ut *Ovid. Heroid. 8, 57*: ora mihi pariter cum mente tumescunt): de animositatē, móðr svall málmþings meidum, *Hg. 27*; harðsnúinn hugr svellr í brjósti, *FR. I 519, 4*; hugþrútið hjarta svellr, *SE. I 488, 4*; sollinn bergjarls bróðar vindr tumidus ventus gigantidis, i. e. magna animi fortitudo, *SE. I 252, 2*; ofrugi svellrjóðrum, *IIh. 73, 4*; de ira: móðr svall Meila bróður, ira æstuat, *SE. I 278, 1*; heipt svall í Högnn, *SE. I 436, 3*; sonum mínum man svella (o: hugr), *Krm. 27*; sorg svall móður (dat.), *Ag. (Einar Gilss.)*; de fervescente pugna, Gunnr svall, *SE. I 428, 3*; órói svellr, *Sturl. 6, 9, 1*; sútir sultu mér dolores mihi ingravescēbant, *Söll. 38*; synd hans svall scelus ejus æstuatit (erupit), *Söll. 5*.

SVELLA (svelli, svelda, svelti), tumescere, tumidum, turgidum reddere, hinc subst. verb. svellir. In usu sunt tantum part. act. et pass.: — *a)* svellandi: svellendr þrenja svells gladium (sanguine) turgidum reddentes, madescentes, cruentantes, i. c. praeliatores, viri, *Eb. 17, 2*; qui fervere facit, ciet, incitat (pugnam), vide bóðsvellandi, elsvellandi, gnýsvellandi. — *b)* sveldr, turgidus, aqua madidus: sveldr húfr, *Svrr. 63, 1*; halr sveldr af harmi, vir animi dolore turgens, *Skldh. 1, 49*; *metaph.*, amplus, ingens, harða sveld útboð evocatio ad militiam, late patens, aut severe exacta, *Ha. 289*.

SVELLIR, m., qui tumidum, turgidum facit (svella, transit.): sv. sóknvallar locum praelii (sanguine) turgidum reddens, bellator, *SE. I 676, 1*; s. imo pugnam ciens, praeliator, vir, *Go. 4*. Vide composita: ógnsvellir, rögsvellir, þrymsvellir.

SVELLIR, adj., tumidus, turgidus; item: latus, amplus, spatiosus: svelli belti zona laxa, ampla, *Ag. (Einar Gilsson)*, nisi accipiat pro neutr. part. pass. sveldr, vide svella, transit., b.

SVELLRJÓÐR, m., glaciem rubefaciens (svell, rjóðr): sóknhattar s. glaciem galeam (gladium) rubefaciens, bellator, *Hg. 9*.

SVELLVIFADR, glacie tectus (svell, vífadr), de insulis, *FR. II 73, 2*.

SVELNIR, m., Odin, id. qu. Svölur: Svelnis skyrtá indusium Odinis, lorica, *Krm. 12*.

SVELR, 3. s. præf. ind. verbi svela, qu. v.

SVELTA (svelt, svalt, soltið), esurire: svalt þú húngri heill esuribas fame sanus et valens, *Æd. 63*. Perf. part. soltinn, jejunus, famelicus, *Bk. 2, 44, 47*; *Gha. 10.* — 2) mori, *IIh. 7*; *Merl. 1, 7*; *Bk. 2, 6, 60*; impf. conj. sýlti, *Og. 13*; *Ghe. 45*; láta mann svelta, fucere ut quis moriatur, interficere quem, *Bk. 2, 11*; *Gha. 3*; *FR. I 258, 1*; *II 271, 2*. Perf. part. soltinn, mortuus, interfectus, *Sk. 3, 11*; cfr. *AR. I 23*. not. c.

SVELTA (-tita, t), fame necare, transit. verbi svelta, svalt; sveltir systrúngo, *Am. 53.* — 2) interficere; pass.: láta sveltaf sa-

cere se interfici, i. e. mortem voluntariam sibi consciscere, *Og. 17*.

SVENN, m., id. qu. sveinn (*Dan. Svend*), *Plac. 23*.

SVÆNSKR, adj., Svecicus, id. qu. sænskr: s. herr, *F. II 316, 2*; svænska menn, *F. II 318, 1*; svænskar bygðir, *F. V 119, 2*. Pros., svenskr, *F. X 391* (*Svfar*).

SVERA, f., socrus: þer frilla grqm sverv, *SE. II 491, 2*. Vide mox sværa.

SVÆRA, f., socrus: sværa heitir vers móþir socrus dicitur mater mariti, *SE. I 538*; *Am. 94*; s. Nönnu, Frigga, mater Baldari, Nannæ mariti, *SE. I 304*: s. Sigfar, Tellus, mater Thoris, Sivæ mariti, *SE. I 320*. Moesog. Swaihro; Svec.: swär, socer, swära, socrus (swärfader, swärmoder, swärföräldrar), swärson, gener, swärdotter, nurus. *Dan. Sviger-, Germ. Schwieger.*

SVERFA (sverf, svorfr, sorfit), limā persequi, polire, limare, it. limā deterere, cum acc. — 2) *metaph.*, vehementius urgere, vexare, cum dat. (subint. præp. at, sverfa at einum): selju gandr sverfr þeirri Gestils álft, ventus uavim illam vexat, adurget, *Eg. 60, 3*. Conf. svarf, svarfa, svörfun.

SVERJA (sver, sör, svarit), jurare. Plures formæ sunt impf.: svör, *FR. III 393*, plur. svoro, *Grág. II 410*; *Frþ. c. 46*; svær, *F. X 396*, pl. sværo, *F. X 416*; de svoro, *Mb. 7*, vide *Shl. VII 15*, not. 2. c; svaraða, *FR. I 178*; *F. XI 67*, unde pass. svörðuz. *F. VII 334*, ubi sörüz, *Mh. 16*; *F. VII 205*; supinum svarit, sed sorit, *Fsk.* (allt störmenni hafði eiða sorit til þess, at þeir seuldi Knút konung taka til konungs fyrir Noreg, ef hann kæmi í landit; et mox: var þá honum sorit landit at Eyraþingi); savorit, *Gpl. p. 379*. Hér sverjum þess, id. hic juramus, *Eg. 55, 5*; sverja sínar hendr at skrinu (i. e. nied sínar h.), manibus scrinio impositis jurare, *Mg. 24, 1* (*F. VI 53*). Pass., sensu reflexivo: sverjaz (sverja sik) e-m, fidem suam alicui obstringere jurejurando, *Mh. 16*; *F. VII 205*; svardir eiðar, *Ghe. 31*; svarnir eiðar, *Bk. 2, 17, 19*.

SVERRANDI, part. act., qs. a sverra, gravem facere, gravare, ingravare (svarr), vide hjaldrsverrandi. Hinc subst. verb., sverrir.

SVERRIFJÖRÐR, m., rapidum, æstuosum mare (svarr, fjörðr): sverða s., mare gladio-rum, sanguis, sverða sverrifjörðar svarr, corvus, vide svangljáðr, *HS. 6, 4*.

SVERRIFLAGÐ, n., atrox fallacia (svarr, flagn), malus dolus, *Eg. 41, 1*.

SVERRIGJÖRD, f., durum vinculum, cingulum (svarr, gjörð): s. lauda mare, *SE. I 328, 3*.

SVERRIR, m., qui gravat, aggravat, accumulat (sverra): s. sægs sólar cumulator auri, vir, *SE. I 506, 1*. Hinc nomen Sverrir (a svarr), ut Snerrir (post Snorri)) a snarr.

SVERTINGS, *Sturl. 5, 4, 2*, non puto respicere ad Sverting, ibid. 5, 5, 5. sed legendum esse sverðing, i. e. sverþing, id. qu. sverþing, conventus gravis, sverðing feiðis etlinga, gravis contentus gladio-rum, pugna.

SVERÐ, *n.*, *ensis*, *Vsp.* 47: taka við sverði e-s ensem alicujus accipere, i. e. nomen dare cui, inter satellites recipi, *ÖH.* 41, 2, unde sverðtakari, *F.* IX 257. not. 6; 508, not. 6 et *Fsk.* 12; sverða nes, promontorium, terra ensium, clipeus, *Hg.* 33, 7 (conf. sverðfold); sverðfjörður sverða mare ensium, sanguis, *IIS.* 6, 4; sverð Heimdalar, caput, *SE.* I 100, cf. I 264; s. mals, munns, lingua, *SE.* I 540. Sverðum, *Vsp.* 33, proprio sensu accipitur de ensibus flumine volutatis, vide *Lex. Mythol.* sub v. slidr, quod ut de amne quodam Indico dicitur, sic Sazo quoque (ed. Steph. p. 16) memorat „præcipitis lapsus ac licentis aquæ fluvium, diversi generis tela rapido volumine detorquentem, eundemque ponte meabilem“. — 2) membrum virile, *Grett.* 80, 1; *SE.* ed. *Rask.* 223, var. 2 ex *Ed. Resen.*, ut lat. hasta et calamus (*Isidor. Hispal. Orig.* 9, 1). — 3) vide compos.: hlemmisverð (pros. hölmisverð, ensis ad monomachiam idoneus, *FR.* I 416).

SVERÐÁLFR, *m.*, *deus ensis, pugnator, bellator* (sverð, álfr), *ÖT.* 43, 2; *Sturl.* 7, 30, 3.

SVERÐAT, *n.*, *deriv. a sverð, vide van-sverdat.*

SVERÐAÚÐIGR, *adj.*, *dives ensibus, multos enses possidens* (sverð auðigr), *ÖT.* 90 (*F.* II 56; *SE.* II 152, 2).

SVERÐBAUTINN, *gladio cæsus, percussus* (sverð, bautinn), *Hg.* 5, 1.

SVERÐBERENDR, *m. pl.*, *gestatores, latores ensium, pugnatores, viri* (sverð, bera), *Y.* 18, 1.

SVERÐDYNNR, *m.*, *strepitus gladii, pugna* (sverð, dynr), *Mg.* 34, 5. Sverðdynviðir, præliatores, legendum puto, *Mg.* 9, 1, pro sverð dýrt viðir.

SVERÐEL, *n.*, *procella gladii, pugna* (sverð, el): sverðels þollr thallus pugnæ, bellator, *Öd.* 2; sverðels hötuðr (hýötuðr) incitator pugnæ, rex bellicosus, *Merl.* 2, 60; sverðels framr prælio clarus, bellicosus, *Fbr.* 44, 3 (*GhM.* II 402).

SVERÐFEN, *n.*, *liquor terræ, flumen, fluvius* (sverð, fen), per tmesin cohæret, *SE.* I 296, 1, vide sverðrunnar.

SVERÐFISKR, *m.*, *pristis*, *SE.* I 579, 2; *II* 480. 564. 623.

SVERÐFOLD, *f.*, *terra, solum gladii, clipeus* (sverð, fold): Freyr sverðfoldar Dicus clipei, præliator, bellator, *F.* I 26 per tmesin, aliter *Hg.* 5, 2.

SVERÐFREYR, *vide sub fri.*

SVERÐGAUTAR, *m. pl.*, *dii ensium, pugnatores* (sverð, gautr), *Mg.* 31, 9.

SVERÐGELMINGR, *m.*, *pars gladii*, *SE.* II 620 pro sverð oc gelmingr, *SE.* I 568, 3.

SVERÐHRÍÐ, *f.*, *procella gladiatorum, pugna* (sverð, hríð), *Plac.* 33.

SVERÐJÁLMR, *m.*, *strepitus, crepitus, fremitus gladiatorum, pugna* (sverð, jálmr), *F.* II 322, 1.

SVERÐLÁNGR, *adj.*, *longa pertica instructus* (sverð = brandr), *epith. navis, lectio membr. E, metro invito, pro súðláng, ÖT.* 40, 1.

SVERÐLEIKR, *m.*, *ludus gladiatorum, pugna* (sverð, leikr): gera sverðleik prælium committere, *ÖT.* 31, 1; setja sverðleik pugnam decernere, constituere, *F.* V 247, 1; sverðleiks reginn divus prælii, bellator, *Hg.* 10 (*F.* I 30: *AR.* II 111).

SVERÐLÍTILL, *adj.*, *exiguo membro genitali præditus* (sverð 2, lítill), *Grett.* 80, 2.

SVERÐMADR, *m.*, *vir ensiger, pugnator* (sverð, madr): sverðmanns snyrtigerðr, bellona, mår sverðm. snyrtigerðar, larus bellonæ, coreus, *F.* XI 187, 2.

SVERÐMERLÍNGAR, *m. pl.*, *fulgidos enses efferentes, librantes, pugnatores, viri* (sverð, merla), *v. l. FR.* I 299, 2; conf. glitra upp sverðum, *Eg.* 47.

SVERÐÓTT, *n. adj.*, *pro subst., magna gladiatorum copia* (sverð, -óttir, term.), *ÖT.* 90. Sic Anótt, magna Anum copia, multi Anes, ab An, nom. viri.

SVERÐR, *m.*, *id. qu. svörðr*: — 1) *cutis capitis, sverðar sef juncus capitis, coma*, *Korm.* 3, 10, sec. membr. 132, ubi alii svarðar a svörðr, id., vide sefþeyr. Hæc forma occurrit in voce compos. höfuðsverðr; fragm. vitæ Thorst. Siduhall. msc.: er þat gott at taka dauða af slikum manni sem þú ert, hjá því sem af vændismanni, sem standa mun yfir þinum höfuðsverðum. In *Esp. Arb.* 3, 71 scribitur höfuðsvirðum. — 2) *cutis terræ, cæspes, unde sakaz við sverð (=svörð), cæspitem violare, solum terræ lædere*, *FR.* I 480. v. l. 5. — J assert „veltir sverða, nequami“, quo intelligi puto sertum, operarium, qui circumcisos cæspites solo revellit (sem veltir torfum úr flagi). Hinc saurum ok sverðum, *Vsp.* 33, explicari potest: cæsp. sordibus (limo) et cæspitibus, vide tamen sverð supra et *Lex. Mythol.* ibi citatum. Confer et supra sverðfen et sverðristinn.

SVERÐREGN, *n.*, *pluvia ensium, pugna* (sverð, regn): sverðregns þegnar pugnatores, viri (ut eggmóts menn), *SE.* I 468, 2.

SVERÐRJÓÐR, *m.*, *rubefactor gladii, pugnator, præliator* (sverð rjóðr), *F.* VI 200; *Fbr.* 17.

SVERÐRUNNAR, *SE.* I 296, 1, ubi sverðrunnar fengunnar; hic per tmesin cohæreere puto sverðfen, gunnar runnar, æ: sverðfen flaut aqua fluebat, gunnar runnar luci pugnæ, viri, in vocandi casu, ut apostrophe ad auditores carminis.

SVERÐRUÐR, *m.*, *pugnator, præliator* (sverð, ruðr = runnar), *Fbr.* 17., v. l. pro sverðrjóðr.

SVERÐTOG, *n.*, *eductio, vibratio gladii* (sverð, tog), *SE.* I 668, 1; *FR.* II 48, 2, ubi á sverðtogi pro at sverðtogi, in pugna.

SVERÐÞÍNG, *n.*, *conventus gladii, pugna* (sverð, þíng): láta s. verða hátt (háð), committere prælium, *ÖH.* 13, 1; *SE.* II 192, 1 (*Isl.* II 390, 1).

SVEVÍS, *Hund.* 1, 35, vertitur fraudulenta, fraudes docta; derivant vocem ab aliqua partic. sve, radicem vocc. svík, svig, sveigja. *Ed. Sam. ed. Holm. h. l. habet snævis, vide hanc vocem.*

SVEDJA, FR. II 127, v. l. 5, videtur esse femina gigas, et legendum in voc., svedja svarteýgða! — 2) nomen loci, Orkn. 81, 6.

SVIARR, m. pl., Sviones, Svæci, Ý. 35, 1; 42, 2; 47; OH. 160, 1; 225; Mg. 1, 2, 3; IH. 18; Svía kind, id., Ý. 18, 2; Svía kallarr, id., Mg. 34, 11; safnaðr Svía, F. VII 58, 1; Svía drottinn rex So., F. VII 53, 1.

SVIARR, m., nanus, Cod. Worm. pro Siarr, SE. I 66, v. l. 19. cf. sviarr.

SVÍDDU, 3. pl. impf. act. v. sviða.

SVÍFA (svíf, sveif, svißt), ferri, labi; de nave: snekkju brandr knátti svífa austr með landi, Ha. 227, 2; þelli svífr harða fram mót lagar glanmi pinus rehemerit protruditur adversus frementes undas, SE. I 630, 1; hilmir lét húf svífa í Griksalti, prolabi fecit, Si. 10, 1; létu skeið svífa á vatn or hverju hrófi, deducendas curasti, Ha. 291, 1; de sagitta: hagl tviðíðar svífr hart af strengjum, a nervis evolat, Merl. 2, 65; de abscisso capite: svíri sveif af bol caput a cervice defluxit, aufugit (=fauk), Ód. 17; de sanguine: svíra vín or sárum sveif of hjarna kleifar, sanguis evulneribus per caput defluxit, Krm. 7; de nive: sjödmjöll knátti svífa of gaggfárs andra, argentum in manus decedit, Ha. 258, 3; de ense: penetrare, dynbrími hress glæss svífr gegðvegjar glugga, pectora penetrat, SE. I 662, 2, ubi præpos. um subintelligi potest. — b) impers., cum dat. subjecti, ferri, deferrí: mér svífr langt frá vífi, longe a femina deferor, SE. II 363, 2; 491, 1; sennu sannjörðungum sveif undir ítrskíð Endils, hominum corpora sub naves (æstu) delata sunt, Ód. 23. — c) ire: sveif til skógar in syltam abiit, Hým. 18; láta mildi svífa at höndum manni, facere, ut benevolentia veniat ad quem, i. e. præstare alicui benevolentiam, Lb. 11. Pros.: svífa til stofu ad cenaculum se convertere, Gullþ. sumir svífo at nautilm ok kötlum ok eldivíði (föru eptir n. etc.), petebant, Sturl. 9, 28 fin.; láta sitt samþykki s. til suum assensum addere, F. VII 8. — d) eldi svíflnn igne circumfusus, FR. I 439, 3, id. qu. sveipinn.

SVÍFR, m., mare (qu. mobile, a svífa), SE. I 574, 1; II 479, 562 (II 622 svífr).

SVÍFR, adj., clemens, placidus, tranquillus, quietus: eigi svífr qui nulli parcat, id. qu. ósvífr, óvægr, Skáldh. 3, 26; höggvopn þrífir höldr svífr með höndum tveim, Nikuláskv. Vide ósvífr.

SVIFUDR, m., gladius (qs. vibratus, a svífa), lectio Wchart. pro svípudr (SE. I 565, v. l. 10).

SVÍG, n., flexus, sinus, id. qu. bugar (sveigja): húfr fellr í svíg dýfu latius navis in sinum undæ defertur, vel undas obliquat, Sterr. 63, 1; dorgar dýnströnd drífr í svíg löndum, mare in sinum terrarum defertur, ad terras appellitur, vel terras flexu sinuoso circumvolvitur, SE. I 326, 5. In prosa: fara í svíg við e-n, iter facere cursum circumflectendo, Eg. 12 fin.; Jómse. p. 9; fara á svíg við e-n, id., Sturl. 7, 21; vinna nokkut svíg á e-m (ut: vinna nokkurn bug á), F.

VIII 69, v. l. 14; 305 et v. l. 2; freista sviga á, ibid. 413. Vide svik.

SVIGALÆFI, Vsp. 47, et svigalævi, ibid. membr. 544, dat. s. a svigalæ ignis vibrabilis, mobilis, volaticus, volitans (svig, læ): svigalævi, id., a svigalei (svig, lei=ley, læ), SE. I 194, 4. Rem sic describere videtur SE. I 188: Surtir ríðr fyrst, oc fyrir honum oc eptir bæpi eldr brexnandi. Fieri vero potest, ut læ h. l. non significet ignem, et sviga non a svig derivandum sit, sed a svigi, m., ramus, virga, allato sub sveigr, hinc sviga læ, lei, noxa rami, ignis; de Surtro SE. I 40: hann hefir loganda sverð.

SVIGDIR, m., Odin, id. qu. svegdir: Svigdis geiri segmentum Odinis, pars terræ, territorium Odinis, Svæcia, siklingr Svigdis geira, rex Svæciæ, Ý. 14. Aut est id. qu. sigðir, inserto v, aut potator (Angl. swig, magnis haustibus bibere), propter mulsum poeticum, tribus haustibus evacuatis vasis: Odrer, Sona et Bodna, SE. I 222. cfr. AR. I 254.

SVIK, n., id. qu. svig, circuitus: hve orð jöfurs dólga föru á svik, quomodo dicta adversariorum regionum circumferrentur, F. VI 41, 2; i svik = i svig, F. VIII 165, v. l. 15. Sic et Fjöls. 37, svik (dat.) vertunt „curvori (debilitati), i. e. morbo curvatis (contractis)”; sed h. l. legendum videtur sjúkum ok sárum gaman, ægris et saucis solatium (voluptas). — 2) n. plur., fraud, dolus: verða fyrir svikum annars in fraudem alterius incidere, fraude circumveniri ab aliquo, Sk. 1, 33; svik manna fraudes hominum, IH. 12, 2, sed svikamenn insidiatores, F. VI 162; svikaråd, dolosa, fraudulenta consilia, Merl. 1, 64. In compos. drottinsvik. — b) fraudes, præstigæ, Hund. 2, 38, 39.

SVIKALL, adj., fallax, fraudulentus, dolosus (svik): contr., sviklar þjóðir homines fraudulentí, Gd. 49; sed svikalir, pros., IHkr. Mb. p. 227. Vide compos.: ósvikall.

SVIKDÓMR, m., perfidia, proditio (svik, -dómr): svikdóms menn, proditores, turbatores, rerum novatores, F. XI 303.

SVIKFÓLK, n., homines fraudulentí, proditores, perduelles (svik, fólk): svikfólks eyðir oppressor proditorum, perduellium, rex, F. XI 296, 1 (AR. II 131, 2).

SVIKI, m., deriv. a svikja, qui fallit, proditor, in voce compos. drottinsviki. Forte per se occurrit RS. 26. ubi sættir svika, pacem faciens cum hominibus fraudulentis, potius quam ut svika sit gen. pl. a svik.

SVÍKJA (svík, sveik, svikit), decipere, fraude circumvenire, fallere, it. per fraudem efficere aliquid in aliquo, cum acc.; Suttúng svikinn hann lét sumblí frá, Suttungum per fraudem multo spoliatum dedit (i. e. spoliavit), Hávam. 112; sveik konúng or landi regem per dolum regno elicit, F. III 20; sveik ept Ása leiko postea dolo rapuit Idunnam, SE. I 314, 2, sec. Cod. Worm. Metaph., óx sveik lýða lif í jarðar fœx, securis vitum hominum dolo (i. e. ex improviso) in gramen (humi) deiecit, i. e. hominibus necem adtulit, Esp. Arb. I 94; svikinn fœ (i. e. fœ), pecuniâ per fraudem spoliatus,

Am. 52. *Stjörn ad Gen.* 48, 11, svikinn *explicat per sviptr, spoliatus, privatus*: því síðr er ek nú svikinn eðr afsviptr þinni ásjónu, at þar með sýndi Guð mér þitt kyn ok afkvæmi. *Vide sykinn et sykja.*

SVIKULGJÖRD, *f.*, *id. qu. sikulgjörð*, *SE.* I 496, 2; II 599, 2, et eodem modo *construendum*, *suscepta lectione lrystir* (hristir), *Cod. Worm.* (*SE.* II 450, 3).

SVILI, *m.*, *affinis; plur. svilar, viri, quorum uxores sorores sunt* (*Græc. ἀέλιος*), *SE.* II 497 (*Lex. B. Hald. et G. Pauli, Eg. p.* 356, *not.* 2, *qs. síðli, sívili, svili a síf, sífjar*).

SVIMA (svim, svam), *natare* (*Angl. swim*): marir svima *equi nant*, *Fm.* 15 (hestar svima, *SE.* I 60); 3. *s. præ. ind. svimr, natat*, *GhM.* II 390; 1. *s. præ. conj. ek svima, natem*, *Sturl.* 5, 46 (*conf. F. IX* 248). *Impf.*, járn svamu i blóði *sanguine natabant, perfusa erant*, *Orkn.* 5, 4. *Alia forma inserto j, symja, natare*, *GhM.* III 318, 320.

SVIMMA (svimm, svamm), *id. qu. svima, natare* (*Dan. svømme; Svec. sinna, samu, summit, id.; AS. swimman*): sem mår svimmi á báru tröð, *ac si larus in æquore natet*, *Hallfr. sec. membr.* 132; ek svimm við ský nato (*volito*) sub nubibus, *Sv.* 22, 2. *Impf. svamm, pros.*, *F. VII* 119, 123, 224, 225.

SVIMUL, *f.*, *lupa* (*qs. oberrans, a svima, sveima*), *SE.* I 592; II 484, 627 (II 568 *tantum cernitur sim...*).

SVÍN, *n.*, *sus: rýtanda s., grunnens, Hæcam.* 85; gefa svinum *pabulum dare suis*, *Hund.* 1, 31; vinna at svinum *curare porcos*, *Rm.* 12; deýja frá svinum, *Am.* 58; svins lifr, *Gha.* 23; svina hirðir *subulcus*, *FR.* I 431, 1; II 52, 1; svín kemr opt hit sama í akr, *prov., Skáldh.* 7, 1, *quod F. VIII* 233 *est: opt hit sama svín í akri. Pros.: svínskinn pellis suilla, SE.* I 340; svina-böli suile, *ÓT.* c. 53, 55; svinstí, *n.*, *hara, F. X* 388; svínbeygja *suis instar curvare, SE.* I 398; svins sinni *stupiditas, Ld. msc. c.* 62.

SVINN, *adj.*, *parcus, SE.* ed. *Rask.* 196, v. l. 10 (*hodie svinnr, id.*). — 2) *in compos., flugsvinn, vegsvinn, propr. fem. adj. svinnr, aut perita volandi, perita via, aut celeris in volatu, celeris in via, i. e. celeriter volans, celeriter viam emetiens, Germ. schwind, geschwinde.*

SVINNA, *f.*, *prudentia* (svinnr). — 2) *honestas: þat fuerit aldir frá svinnu, id homines ab honestate abducit, Has.* 10. — 3) *modestia: með enga svinnu impudenter, F.* I 267. — 4) *pros., in signif. 1., kunna sér meiri svinnu prudentiorem esse, ÓH.* c. 148.

SVINNEYGR, *adj.*, *pulchris vel argutis oculis præditus* (svinnr, eygr): svinneygr drós, *A.* 2.

SVINGEÐR, *adj.*, *prudens, vel promptus animi* (svinnr, -geðr), *Fbr.* 22, 1 (*GhM.* II 288).

SVINNHUGALL, *adj.*, *prudens, vel fortis* (svinnr, hugall): *dat. s., svinnhuglum, F. IV* 98, 1.

SVINNHUGAÐR, *adj.*, *sapiens* (svinnr, hugaðr): snót svinnhuguð, *Hund.* 2, 10.

SVINNRR, *adj.*, *sapiens, prudens: in nom. s. masc., Sturl.* 2, 40; *Gd.* 27; *compos. orðsvinnr: GhM.* II 174: sá er svinnr, er sik kann, *is prudens est, qui se ipse novit, Hrafnk. p.* 13. Svinnr et fróðr *permutantur, Vaffr.* 24, 26; hafa svinna hyggjo *sapienti animo gaudere, Hm.* 9; svinnr í sæmiligum ráðum = *ráðsvinnr, Gd.* 27; metnaðar fullir höfðingjar, þeir er þóttuz svinnir, en voru spiltir, *Gd.* 40; und svinnum sigrunni, *ÓT.* 26, 1; svinnir sigrunnar, *ÓH.* 218, 1, *ubi fortém significare potest* (*Moesog. svinths*). *Epith. feminae: sapiens, H. Br.* 5; konan svinna *lepida mulier! Korm.* 27, 3; ins svinna mans *lepida mulier, Hæcam.* 164; svinn móðir Guðs, *de Maria, Gd.* 33. *Constructur cum genitico: s. gunnar peritus pugnae, SE.* I 406, 3; hyggju s., *prudens, Skáldh.* 5, 11; Fróða meldrs svinna konan, *mulier, auri gnara, Orkn.* 80, 2; brandels s. *peritus pugnae, Sturl.* 2, 40, 1; elsku svinnir auðar lundar, *homines, amori, caritati studentes, prohi, þit, Ag. (Einar Gilsson); s. heilags tafns ok sylgs gnarus (i. e. particeps) sacra victimæ et potus, SE.* I 238, 2. *Epith. Rheni: svinn Rín, sciens, i. e. demersi auri conscius, Ghe.* 28. *In compositis: alsvinnr, geðsvinnr, hugsvinnr, kappsvinnr, orðsvinnr, ósvinnr, (ráðsvinnr, H. c.* 10). *Vide formam sviðr.*

SVINNRRJÓÐR, *adj.*, *facie lepide, belle rubicunda* (svinnr, rjóðr): hvat er svinnrrjóðum sveini at ekki? *Gullk.*

SVÍNTARR, *m.*, *verres, SE.* I 590, 4 (II 484, svín, tarr: II 568, svín, tar; *Cod. Worm.* svintanni; *svintar, II* 626).

SVÍÖRR, *m.*, *navus, Vsp.* 12, *vide sviarr.*

SVIPA (-ada, at), *celeriter movere: — 1) transit. c. dat., hepnar sýjur svipa skipa þrömmu niðri und kjöl, fortunatae tabulae fluctus celeriter subijciunt infimæ carinae, SE.* I 650, 1. *Sic in prosa: s. at sér klæðum, vestimenta sibi adstringere, Sv.* 6. — 2) *intrans., volare, ferri, de nave: skip svipar und segli, Sic.* 6, 4 (*F. VII* 216, 2; 344, 2). *Pros., de gladio, vibrari: sverð, er svipar alla vegu, Sks. p.* 548; *de flamma: svipandi logi, volatilis, GhM.* III 344.

SVIPA, *f.*, *scutica, flagellum, Lb.* 27.

SVIPALJÓTR, *m.*, *gladius, SE.* I 565, 1; II 476, 559, 619, *qs. terribilis in motu, qui vibratus terrorem incutit, a svipr, gen. pl. svipa, motus celer, vibratio, et ljótr, torvus, terribilis.*

SVIPALL, *m.*, *Odin, Grm.* 46; *SE.* I 84, 2; II 472, 555. *Propr. adj., mobilis, (svipa), vel vultuosus (svipr), conf. svipul.*

SVIPGÁRR, *adj.*, *truci vultu* (svipr, gárr) = *kárr conf. formam svipkárr, de igne (selju rakkí), Ha.* 114, 2 (*F. IX* 356, 2; *Ngd.* p. 78).

SVIPHUGGINN, *adj.*, *vultu dejecto, ora dejectus (propter abjectionem animi) plur., sviphugugnir seggir, Nj.* 44, 1. *a svipr, vultus, et hnyggja, deicere, declinare.*

SVIPKÁRR, *adj.*, *vultu truci, terribili*

(svipr, kárr), F. IX 356. v. l. 5. Vide formam molliorem svipgárr.

SVIPKENNIR, m., peritus facienda impetum (svipr, kennir), praeliator, bellator, Hg. 31, 1, ubi forte iu versu 7. pro njótr legendum sit njóts, ut njóts s. sit peritus pugnae, puguator, a njóts svipr, strepitus, motus, impetus Odinis, pugna.

SVIPKNÝJANDI, m., urgens impetum, strepitum (svipr, knýja): hildargarðs s., urgens, ciens pugnam, praeliator, bellator, ab hildargarðs svipr, strepitus clipei, pugna, Sturl. 7 30, 4.

SVIPLEKJA, f., avis nescio quæ, SE. II 572 (sviplækja, II 488); forte id. qu. lækja-dúðra, tringa palustris, fusca (Lex. B. Hald.; Félag. 1, 17).

SVIPNJÖRÐR, m., deus vibrationis, impetus, strepitus (svipr, njörðr): svipnirðir sverða pugnares, viri, ÓT. 90, a sverða svipr, motus, vibratio vel sonitus ensium, pugna.

SVIPNJÖRÐÚNGAR, m. pl., divi strepitus (svipr, njörðungar): sverða s. pugnares, viri, id. qu. svipnirðir sverða, Ísl. I 163, 1.

SVIPON, vide svipun.

SVIPR, m., motus celer, vibratio, impetus: sverða s., pugna, HR. 44. 65; gera sverða svip, F. VI 170, 4 (AR. II 574). Metaph.: harma s. vehementia doloris, Skaldh. 6, 35. — 2) turbo, vel res subita: svipr einn var þat, er, turbini instar erat, qum, Haud. 1, 49. — 3) sonus, sonitus, strepitus, stridor, SE. I 544. — 4) mare, SE. II 622, pro svifr. — 5) vultus, facies, species: yppa svipun speciem suam representare, Grm. 44. — 6) jacitura, damnum, desiderium rei subito amissæ: Friggjar þótti svipr at syni, in filio Friggæ (Baldero) magnum damnum factum esse existimabatur, A. 9. Sic pros., F. II 102; VI 222; GhM. II 64.

SVIPRUNNR, m., qui movet, ciet, incitat (svipr, runnr): undliuns s., vibrator, incitator gladii, pugaator, Fbr. c. 13; sverða sennu s. ciens pugnam, id., Fbr. 22, 4 (GhM. II 296).

SVIPSKORÐANDI, m., qui impetum ciet, firmum reddit (svipr, skorða): fleina skúrar seids s., ciens pugnam, committens praelium, vir (in vocativo), Sturl. 7, 42, 7, in qua appellatione τὸ skorðandi idem est ac festir in ála serkjar elfestir.

SVIPSTUND, f., brevissimum temporis momentum (svipr, stund): á s. einni, Hh. 65, 5; s. eina (acc. temporis), id., F. II 280.

SVIPT, F. II 86, desiderium, id. qu. svipr 6, quæ forma h. l. forte restituenda sit sec. Shl. II 80 v. l. 2. Alias svipt posset esse forma apocopa pro sviptir, m., eodem sensu, v. c. Isl. II 263: öllum frændum hans þótti mikill sviptir, er hann fór í brott, ubi A. 1 habet svipr, id. Vápn. msc. c. 6: ná vera, at Helga þikki sviptir í, er þú ártir hann öllu fenu þegar, Vd. msc. c. 20 fin.: Íngimundr kvad sér víst sviptir (sic et Cod. 138) at þeirra skilnaði, ubi impr. habet sviptu,

unde apparet τὸ svipt, F. II l. c., esse fem. gen.

SVIPTA (-ti,ta,t), celeriter movere, removere, raptim auferre, cum dat., s. sððli af jó sellam equo deripere, Og. 3; projicere, s. holdi í sverðar kjapta, Hh. 84; s. vinda rípt (dat.), velum demittere, detrahere, Ha. 228, 1. Part act. sviptandi, m., qui projicit, conjicit, disjicit, spargit; pl., sviptendr svaflnis látrs sparsores auri, viri liberales, Grett. 77, 2; sviptendr jöru skriptar, projicientes, concutientes clipeum, pugnares, viri, Ha. 44. Vide ösvipt.

SVIPTILUNDR, m., qui disjicit, spargit (svipta, lundr): s. Rínar logs sparsor auri, princeps liberalis, Ha. 291, 2.

SVIPTÍNG, f., SE. I 583, 2; sviptíng, m., II 482. 565. 621 flum nauticum consarciendis funibus, velis, ceterisque armamentis navatibus, tomex (Sks. p. 30; Angl. swifters).

SVIPTIR, m., qui raptim deripit, aufert, removel, spargit (svipta): s. tjalda qui tentoria natalia removel, refigit, vir, Fbr. 32, 2 (GhM. II 338, v. l. 8, ubi sviptr mendum est); qui loco movet: s. sagna, motor, ductor agminum, Lokius, ut sagna hrærir, SE. I 292, 2; s. audar, branda, projector, dispersor auri, vir liberalis, Gðþ. 35; Ísl. I 24, 1. In compos.: gullsviptir, hoddsviptir.

SVIPUL, f., bellona (propr. scm. adj. svipall, subitus, tumultuarius), SE. II 490; Nj. 158, 3. — 2) pugna, SE. I 562, 2; II 475. 559. 619.

SVIPUN, SVIPON, f., motus et vibratio armorum in pugna (svipa): sverða svipon vibr. gladiatorum, pugna, Sk. 2, 19, 20. — 2) conflictus: svipun þeirra frá ek snarpa, Nj. 158, 11. — 3) sonitus, SE. I 544, ut svipr 3. — 4) Pros.: de conflictu pugnae, F. VI 78. v. l. 5; VIII 317; IX 257. 311.

SVIPUÐR, m., gladius (svipa), SE. I 565, 1; II 559, 619 (II 476 svipvðr).

SVIPVÍSI, f., vultus minarum plenus (svipviss), Am. 7, ubi certitur animi fallacia, vide sveipvissi.

SVIPVÍSS, adj., vultuosus, vultu ominosus (svipr, viss): svipvissar konur, Söll. 57.

SVÍRI, m., cervix: saurstokinn s., Mg. 32, 2; svira megin robur cervicis, quod in nataudo inprimis tentatur, SE. I 294, 3; jugulum; svira vii liquor juguli, sanguis, Krm. 7, quo loco svíri est id. qu. iu sermone quotid. strjúpi. — 2) caput: svíri sveif af bol, Ód. 17; of svírum super cervicibus, capitibus, H. 17, 2. De rostris navium, ut höfud, hauss: búinn svíri ornata cervix capitibus navalis, F. VII 51, 2; pl., búnir svírar, Hh. 62, 1.

SVÍVÖR, f., femina gigas, SE. I 260, 1, id. qu. slvör. Conf. Sviloð, FR. II 370. not. 2.

SVÍPJÓÐ, f., Svécia, SE. I 298, 2; F. IV 40, 2; Mg. 6, 1.

SVIDA, f., hasta, SE. I 569, 2; II 477. 561. 621. Pros.: Sturl. 2, 13 snb fin.; 5, 35; bjarnsvida hasta ursina, ursis necandis

idonea, Eb. 58. — 2) *incendium* (svíða): svíðu, kveld, Hh. 100.

SVÍÐA (svíð, sveið, sviðit), *urere, ustulare, adurere, comburere, incendere*: logi sviðr bý, Mb. 5; jöfurr sviðr bygðir, SE. I 506, 2; stillir sveið hræ, F. VI 55, 1. *Part. pass.* sviðinn, *ustulatus, ambustus, incensus*: sviðnir fuglar *ambustæ*, Söll. 53; á sviðnu landi *in incensa terra*, Hh. 286, 4; *vide* hálfsviðinn. — 2) *urere, de vulnere*: sár sviða *vulnera* urunt, dolent, ÓH. 193, 2; *et impers.* mér sviðr, *me dolet, mihi dolet*, Svorr. 105. *Hoc sensu etiam impf.* svidda, v. c. benjar sviddo, F. VII 349, 1; *armar sviddu lacerti dolebant*, Lil. 56, *de qua forma conf. liddi pro leið*.

SVÍÐARR, m., *Odin*, SE. I 38, *sec. Cod. Reg.*, *vide* sviðorr, sviðurr, sviðrir.

SVÍÐKALDR, adj., *frigore urens* (svíða, kaldr): uðr hin sviðkalda, F. I 165, 2.

SVÍÐNA (-ada,at), *ustulari, aduri, amhuri* (svíða): Grm. 1; Gk. 3, 10; SE. I 314, 3.

SVÍÐORR, m., *Odin*, *id. qu. Sviðurr*, SE. I 38, *ubi Cod. Reg. Sviþarr*.

SVÍÐR, adj., *id. qu. sviunnr, tantum usurpatur in syllaba sviðr: Hávam. 103; SE. I 606, 1. In compositis: alsviðr, fjölsviðr, glapsviðr, ósviðr, ráðsviðr*.

SVÍÐRA (-ada,at), *id. qu. sviðra, urere*: reiðigall sviðrar mér um iðrin bilis iræ mihi dolet, *furit per intestina*, Lil. 77.

SVÍÐRIR, m., *Odin*, Grm. 49; SE. I 38, 86, 1; II 472, 556. — 2) *gigas*: Sviðris sund, *id. qu. Njörva sund, fretum Gaditanum*, Orkn. 81, 8.

SVÍÐURR, m., *Odin*, Grm. 49; SE. I 86, 1, 530; II 472, 556.

SVÍÐUÐR, m., *Odin*, SE. II 472, 555.

SVÍÐVÍS, m., *pulo, certi loci monstrator* (svið, n., *certus locus, viss*), *forte id. qu. leidarsteinn*. SE. I 583, 1; II 565, 624 (sviðviss, II 481).

SVO, adv., *sic, id. qu. svá, so; svo-sæm, tam, quam*, Gd. 65.

SVOFNA, *id. qu. sofna, obdormiscere*, Nikuláskv. 6.

SVÖL, f., *amnis*, Grm. 27; SE. I 40, 128. *Vide* viðsvöl; *propr. fem. adj. svalr, frigidus*. — 2) m., *apocop. r, vice svöltr*, Grm. 38 *sec. Cod. Reg.*, *pro quo fragm. U et SE. habent svalinn*.

SVÖLD, f., *insula Scolda in Vindlandia*, SE. I 400, 2. *Sæpius Svöltr, gen. Svölðrar*, F. II 299; 311, 1.

SVÖLDU, SE. I 646, 2, *vide* svala.

SVÖLHEIMR, m., *id. qu. svalheimr*, F. V 7, 2.

SVÖLNIR, m., *Odin, id. qu. Svölnir, qu. v. — Svolnis salpenningr, clipeus, a Svolnis salr, palatium Odinis, Valhalla*, SE. I 438, 2; *Svolnis garðr tempestas Odinis, pugna, vel agger Odinis, clipeus, ejus sækitifar, pugnatore, viri*, Isl. I 164, 1.

SVÖLNIR, m., *Odin*, SE. II 472; II 556 *Sölnir*: Svöltnis ekkja, *vara, uxor Odinis, Tellus, terra*, SE. I 280, 1; HS. 17; Svöltnis beðja, *id., Svöltnis beðju reyðr, pis-*

cis terræ, serpens, barð Svöltnis beðju reyðar, terra serpentis, aurum, cuius cyðendr viri, Selk. 20; Svöltnis full *poculum Odinis, pœsis, pœma*, Korm. 8, 2; Svöltnis dómr *judicium Odinis, pugna*, Rekst. 3; Svöltnis *veggr* [Cod. Fris. h. l. *habet svaltnis eg; tum svaltnis est = svaltnis = svalinn, gen. s. a svalinn, clipeus, et svaltnis eg, ora, margo clipei*] *paries Odinis, clipeus*, Hh. 236, 2; Svöltnis *jel procella Odinis, pugna*, Sv. jela sól, *gladius*, F. II 317, 1 (Rekst. 16); *Vide formas: svolnir, svelnir, sölnir*.

SVÖLR, m., *mare frigidum*, FR. II 83, 2.

SVONA, adv., *sic (svo, -na)*, Has. 44. *Sic svána, pros.*, F. V 318; FR. II 473.

SVÖRFON, f., *luxus, profusio*, Am. 72 (svarfa), cfr. FR. I 221, þessi veizla var við mikla sveipan *hoc convivium agebatur cum operosa molitione*.

SVÖRGÆLIR, m., *passerem delectans* (svörr, gælir): randa sürva (svarfa) s., *delectans corvum, puginator*, F. I 94, 2; ÓT. 18, 2, *a randa svarfa svörr, passer pugnæ, corvus* (Fsk. 38, 4, *habet særgole sarpa*).

SVÖRGÆÐIR, m., *saturans passerem* (svörr, gæðir): Endils s. *corvum saturans, bellator*, F. VII 92, 1 (AR. II 66) *ab Endils svörr passer piratæ, corvus*.

SVÖRR, m., *avis nescio quæ*, SE. II 489, *forte id. qu. spörr, passer*. Gunn-svörr *passer bellonæ vel pugnæ, corvus, per tmesin*, ÓH. 48, 3. *In compos.: blóðsvörr*.

SVÖRVI, n., *viria, torques globulis vitreis constans, id. qu. sörvvi, inserto v: svörva Gefn nympha viriæ, femina*, Korm. 19, 3.

SVÖRÐR, m., *cutis capitis, gen. svarðar: svarðar land, lād, stofn, caput*, SE. I 670, 2; F. III 218, 1; II 313, 2 (Pros., F. VII 227; FR. II 256; *hinc hársvörðr, höfuðsvörðr*). — 2) *coma, ÓH. 259, 1; svarðar strúnd terra comæ, caput*, HR. 32, *ubi reiða randar orm at svarðar strando gladium librare capiti instigendum; svarðar Gerðr nympha comæ, femina*, SE. II 500, 3; *svarðar kjaþr os pilosum, hirsutum, de rostro lupi*, Hh. 84 (F. VI 403, 2). — 3) *caput*, ÓT. 96, 2; *grön svarðar barba capitis, coma*, SE. II 500, 4; *svarðar þátrr sunis capitis, coma*, Snjarsk. *Possunt tamen omnia hæc loca non minus apte referri ad signif. 1. — 4) sunis anchorarius e corio rosmari*, F. II 17, 1; SE. I 630, 2 (pros., F. IX 521, v. l. 2; 523, v. l. 3; *hinc svarðlykkja*, F. VIII 216; *svarðreip*, Sks. p. 184; *svarðreiði*, F. VI 147; VIII 440; Sturl. 7, 53; *svarðsvipa*, F. VII 227, 352. *Angl. sward, Dan. Svær, tergilla*). — 5) *cutis terræ* (Plin. Hist. Nat. ed. Bip. 31, 30), *solum terræ, superficies terræ comans, graminosa* (hod. in *grassvörðr*, *jarðar svörðr*), *cæspes vitus* (Angl. *sward*); *metaph. de terra, ut fundo maris*, FR. I 480, 3, *ubi: höldum hann bergr, en við svörð sakaz forte restituendum sec. v. l., öldum h. b., en við jörð sakaz. — 6) Svarðar dóttir, Hilda bel-lona, Högnii filia, dici videtur* FR. II 32, 2, *ita ut svörðr ratione homonymica sit id. qu. Högni, quatenus Högnui, ab hegna, significare potest eum, qui coercet*.

SYGJA, *f.*, *id. qu. syja, tabula navis, inserto g: land sygju, mare (ut súða land), SE. I 321. Vide kjölsygeja. Sic et sygja per g scribitur F. VIII præf. pag. 20. lin. 9.*

SYGNIR, *m. pl., incolæ Sognii in Norv., Sognienses (Sogn), Scerr. c. 44; Sygna ræsir, gramr, drottinn, rex Norv., F. II 53, 4; ÖH. 92, 10; G. 22.*

SYJA, *f., singuli tabularum ordines in corpore navis (voru komnar 9 syjur á hvært bord, F. VIII 196, id. qu. hodie umfar), pl. syjur, SE. I 583, 1; II 481. 565. 624. In universum, tabula navis: sjár gnúði á syjo, Jd. 15; syjur könnuðu flóð, Öd. 4; hepnar syjur, SE. I 650, 1; gyltar syjur, Ha. 293, 1. Vide compos.: kjölsyja. Norv. sye, verb., ædem ligneam asseribus v. tabulis extrinsecus contegere; subst. syning, contabulatio lecti et laterum ædificii lignei (isl. súða et súð). — 2) pro sia, SE. I 254, 6 sec. Cod. Reg.*

SYKINN pro svikinn (*y=vi*), *privatus, spoliatus, perf. part. pass. v. svikja, vide syknin.*

SYKJA, *id. qu. svikja: illa hefir sá er annan sykr, malc agit, qui alterum decipit, A. 18.*

SÝKN, *adj., insons, Gk. 3, 8; Am. 97. — 2) liber a poena, immunis poenæ, Lb. 31, ubi construo: heill vertu, kross, mark Kristis, er kallaz himins vistar lykill mannkyni, sýkna af dauða lýðs lekniðs, hominum generi, cui ob mortem Christi immunitas poenarum concessa est. Mæsoq., bloth svikn sanguis insons, Matth. 27, 4; AS. sokn libertas, immunitas.*

SÝKNA, *f., immunitas a poena, impunitas (sýkn), Ha. 5.*

SYKNIN, *F. V 178, 2, et v. l. sykum, prava lectio pro sykinn (=svikinn, y=vi), privatus, spoliatus, máli sykinn, usu linguæ privatus, elinguis factus, vide sykinn et sykja.*

SÝLDR, *part. pass. v. sýla, congelare (svell), glaciatus, conglaciatus, it. gelidus, de mari: sýld svanafold mare gelidum, Eb. 40, 4 (Gh.M. 1758, 2; AA. 237 not. a, ubi minus recte scribitur silda per i; it. sildr, conglaciatus, Grett. 52). Prox., verb. intrans.: allt sýldi bæði úti ok inni, omnia, sive intus sive foris essent, congelabant, gelu coibant.*

SÝLGGRIMNIR, *m., gigas vorans, vorar (svelgja, grimnir), per trajectionem, Orkn. 79, 1, u'i rjúpu s., vorar gigas tetraonis, accipiter, tetraoni infestus hóstis, rjúpu sýlggrimnis taung, tenaculum accipitris, manu, hángi rjúpu sýlggrimnis tångar, manu pendulus, annulus.*

SÝLGHÁR, *adj., vorticosus (svelgr, hárf, cfr. sogsamr), epith. undarum: sýlgjár bylgrj undar vorticosæ, SE. I 500, 4.*

SÝLGR, *m., potus, haustus (svelgja) gen. sýlgjar et sylgs: sjúga sýlg sugere potum, haustum ducere, v. c. or söltum regi, Mg. 31, 11; geta sýlg haustum accipere, potum nancisci, Hæcam. 17; de feris: ör. ylgr, sára már fier sýlg, aquila, corcus, lupus potum accipiunt (edita strage), Isl. I 166, 2; SE. I 490, 4; ÖT. 116; móðr dreyra mor*

fekk at drekka sýlg af hvötum bragningi, HIR. 62; hrapa til sýlgjar ad potum festinare, Merl. 1, 36; s. Surtis ættar potus gigantum, mulsom poeticum, pœsis, carmen, F. III 3, 1. Sýlg, Orkn. 79, 1, per trajectionem pertinet ad grimmis, vide sýlggrimnir. In compos.: blóðsýlgr (ÖH. 48, 3), lyptisýlgr, rauðsýlgr. SE. I 238, 2, construo sigrunnr hrafn, svinnr heilags tafns ok sylgs, victoriosus emissor corcorum (Odin), particeps sacre dapis et potus (i. e. cruoris sacrificialis); de quo loco varias rationes proposui in Comment. SE. ad h. l.

SÝLGR, *f., amnis, Grm. 28; SE. I 40. 578, 1; II 480. 563. 623.*

SÝLLINGAR, *f. pl., insulæ Scilly inter Angliam et Hiberniam, SE. II 492 (Ind. geogr. F. XII).*

SÝN, *f. adspectus, conspectus, id. qu. sjón (sjá): sólar s., adspectus solis, Hæcam. 68; heldr af hlífri sýn intercepti conspectum cæli, FR. I 475, 2. — 2) spectaculum: forkunnar sýn spectaculum, visum improvisum, mutuum amantium congressus ex improviso, Fjölsm. 49; þeirrar sýnar ejus spectaculi, Gk. 1 24. — 3) evidentia, perspicuitas; res evidens, perspicua: sýn er, at, apparet, quod, F. VI 376; conf. Anecd. p. 80; ok þat er vist opinber sýn, at þeir vilja nú vera bæði biskupar ok konúngar, manifesto apparet. — 4) plur., sýnir, oculi, ut sjónir, Korm. 6, 2; leida guð sýnum deum oculis videre, Krossk. 22. — 5) sol, SE. I 593, 2; II 627 (sýni, II 485; II 568 tantum cernitur sy.). — 6) lorica, SE. I 573; II 479. 562. 622.*

SÝN, *f., Synia, janitrix Valhallæ, gen. Synjar, SE. I 116. 556, 3; II 473. 617 (non cernitur II 557). In appell.: úlbekkjar Syn nympha triclina, femina, F. II 249, 3; Syn geira nympha ignis (domestici), id., Eg. 89, 2; SE. I 302, 2; per tmesin construo arin-Syn, nympha saxi, montana, femina gigas, arin-Synjar salvaniðr, qui domum gigantidis frequentat, gigas, arin-Synjar salvaniðs bræti (sec. constructionem poetica cernitur salvanið-Synjar arin-bræti), oppressor gigantis, Thor. — 2) causa, excusatio, unde nauðsýn, ósýnjo; it. negatio: litíþ er synja, langt er-at fara, Harbl. 51, sec. Roskium, ubi synja et fara est gen. pl. a syn, fôr, qs. parum est excusationum, non longum est itionum (itu). Hinc: setja syn fyrir excusatione uti, negare, infutias ire, SE. I 116, F. IX 5; koma syn fyrir sik se crimine purgare, II. c. 11; vide synja.*

SÝNA (-i, -a, -t), *monstrare, ostendere, præbere, exhibere (sýn): s. all ostendere quid valeas, Ha. 22; s. tákn signa (miracula) edere, G. 19; s. valküst cumulos cæsorum monstrare, stragem edere, F. VII 350; s. e-m miskun clementiam exhibere cui, Gdþ. 1. — Pass., sýnaz apparere, monstrari, o' oculis poni, Ha. 33; Selk. 2; conspici, Gd. 13. 16; mér sýndiz mihi visum est, Vsp. 30; hitt sýniz mér raunar, at, id mihi manifesto apparet, quod, Krm. 21 (FR. I 364. 368. 373-4; Isl. I 228). Part. act.: sýnandi, vide fleinsýnandi.*

SYND, *n., fretum, mare, id. qu. sund:*

synda marr equus fretorum, maris, navis, F. VI 78, 1.

SYND, f., peccatum, delictum, scelus, Söll. 5. 6. 30. 73; G. 20; Has. 15. 17. 25.

SYNDALAUSS, adj., peccati expertus, insons, innocens (synd, f., lauss), ÖH. 259, 7.

SYNDAUDIGR, adj., peccatis scatens (synd, auðigr), Sturl. 4, 14, 4.

SYNDR, adj., natandi peritus (sund), vide compos. ramsyndr. Verbum synda, natare, quod nunc solum in usu, apud Veteres perquam rarum est. Unum locum deprehendi Sturl. 5, 30 init.: reið Jón þá þegar á brott ok Sveinn son hans, ok syndtu vestr yfir Jökulsá, fluvium equis tranarunt, quo loco hodie diceremus létu synda, tñ helyptu á sund.

SYNDUGR, adj., peccator (synd): s. þjónn, Has. 10; syndgumi mönnum, Has. 33.

SÝNGJA (sýng: saung, sǫng, song: sǫng-it), canere, sonare; absol., de fidibus, gígjan sýngr, Sverr. 83, 3; de telis: járn, spjör, sverð sǫngu, Krm. 2; ÓT. 123, 1; Orkn. 6, 1; sverð saung of vanga, Korm. 27, 3; stál sǫngu of dólgum, SE. I 680, 2; hjörvar sǫngu við hlifur, F. I 172, 3; láta slög, sökna gífr sýngja, F. VII 229; Ha. 286, 2; slíðrtúngur lét sýngja, Hg. 10; svaltúngur rekninga sǫngu, ÖH. 48, 6; háttúngur hjalta sǫngu, Nj. 146, 1; gyltar sǫngu hljalta túngur, Ha. 232, 3; de pugna: hjörva hregg saung látt pugna fremebat, ardebat, F. XI 142; de strepente fluxu sanguinis: sárlá saung at sverða þingi, F. XI 137, 2. — 2) cum acc., canere, recitare, pronuntiare: s. fræði, Skáldh. 6, 32; ben, Skáldh. 7, 62; saung, Gp. 3; saltara, F. VII 352, 2; 353, 2; prima, F. VII 356. Pass., processia sýngz canitur, cantatur, Nik. 74, ut óttusaungir saungz, F. VII 310. Absol., missam canere, sacra peragere, Gp. 6.

SÝNGVA, id. qu. sýngja, canere, cantare: s. sigrlíjóð epinicia canere, Ha. 236, 4; de telis: sonare, Eb. 19, 5; láta slög sýngva, Sie. 13; nema (sverð) sýngvi um höfði þir sjálfum, Hlund. 2, 30.

SÝN, n., sol, SE. I 472; II 460, vide sýn 4. — 2) species, tantum in phrasi: til sýnis speciminis loco, FR. II 218, 3 (F. VII 98, v. l. 4) et compos., v. c. til sýni, prospectus, Sv. 22; víðsýni látur prospectus circumcirca; glámsýni þræstigia, Sturl. 3, 30; Ólk. p. 36; missýni fallacia optica.

SYNIR, m., nom. equi, id. qu. sinir, SE. I 480, 2; II 595 sec. Cod. Reg.

SÝNIR, m., qui præbet, exhibet, ostendit (sýna): s. trausts constantiam exhibens, vir constans animi, Plac. 20.

SÝNJA (-aða, at), negare, infitiari, prohibere (syn): cum gen. rei, negare, infitiari quid, ek synja þess eigi, at, FR. II 129, 1; s. e-m fur annan infitiari quid de aliquo, Og. 22; s. lýta fur sik se a vitiis purgare, Gk. 3, 7; s. stórra verka, Mg. 34, 10; s. einhvers nolle aliquid, Am. 66; s. hnúggvi sinnar liberalem esse, Ók. 9, 2. — b) cum gen. rei, dat. pers., s. e-m aldrs aliquem vita spoliare, Sk. 2, 15; Fm. 36; s. e-ni fjörs, id., Fsk.;

blíð synjaði andar þjóðum, Gp. 15; s. brynju eirar lorícam quiete privare, loríca non parcere, Sie. 2, 1; s. e-ni máls colloquium aliqui negare. — c) cum dat. rei et pers.: s. e-m heidri honore privare quem, FR. II 334.

SYNJON, f., denegatio (synja), vide far-synjon.

SYNJUR, m., id. qu. sinniur, F. V 65, 2.

SÝNN, adj., perspicuus, evidens, luculentus, apertus (sýn), conspicuus, manifestus; compar. sýnni, superl. sýnstr: sýn svipvísí, Am. 7. 70; sýn gæfa manifesta fortuna, Orkn. 80, 4; epith. pugna: víð sýna Hildar sigðs leiku (acc. pl.), in aperta pugna, Eb. 19, 6; þrot var sýnt manifestus erat, apparuit defectus (virium), F. I 46, 2; þat er mér sýnt, at, mihi apertum, perscrutum est, Grett. 65, 1; sýnt til sorga aperti animi dolores, animi ægritudo manifesto ingruens, imminens, Skáldh. 7, 14. Neutr.: sýnt, ut adv., manifesto, Sk. 1, 26; Krm. 10; F. II 330; Eb. 17, 2; Lb. 44; sýnu, cum compar. et superl., id. qu. miklu: sýnu betri multo melior, FR. II 48, 2; sýnu lengst multo diutissime; sýna stund (acc. temp.) longo tempore, bene diu, Grett. 65, 2 (pros. Sturl. 7, 19; Gloss. F. XII). Compar., sýnni magis perspicuus: hitt er sýnna, at, Hugsm. 33, 2; sýnni sætt paci-ficatio melior, firmior, Ha. 190, sec. F. XII ad IX 450, sed tóku sýnni sætt dat. sing. posit.), manifestam pacem fecerunt, sec. Sk. IX 348; höpp at sýni, fortuna eo magis perspicua, eo melior, SE. I 652, 1; sýnni konungsefni melioris spei juvenes principes, Hh. 94, 3 (F. VI 417, 1; Fsk. 140, 2). Superl., þat er á sjálfum sýnstr, hæc (arma vestesque) in ipsis sunt maxime conspicua, Hávam. 41. In compositis: fásýnn, ósýnn (pros.: einsýnu, tvísýnu, forsýnn, F. XI 423).

SYNR, m., filius, id. qu. sunr (y=ú), ÖH. 259, 1 (F. V 107 v. l. 8).

SYNSKR, adj., id. qu. sonskr, sænskr, Sveicis: synskar þjóðir, Sveci, HIR. 71.

SÝR, f., porca, scrofa; declinatur ut kýr: SE. I 486: gen. sýr, súr eru augu sýr, SE. II 18; dat., acc., sú (sú ræða) subantem porcā, Grág. I 427). In cognomine Sigurðr sýrr abút in formam masculinam, acc., dat. sýr, gen. sýrs et sýrar (surar, F. X 405), quem-admodum austrátt, ut cogn. viri, genitivum facit austrátt. Hinc sýrar, Eg. 58, 1, videtur construentum cum Ketils, v: meðal hjúgra riða Ketils sýrar, inter curas costas Ketilis Porci, per contentum, cum alias Ketil cognomento esset hóðr.

SÝR, f., nomen Freyæ, SE. I 114, 557, 1; II 474. 557. 617; gen. Sýrar: mæð Sýrar flia Freyæ, Hnos, it. res pretiosa, de gladio, F. II 52, 1; Sýr fentauna Freya montium, nympha monticola, femina gigas, greppar fentauna Sýrar, mariti gigantidis, gigantes, jastrin fentauna Sýrar greppa, cerevisia gigantum, poësis, carmen, SE. I 460, 5, vide fólksýrar.

SÝRA, f., serum acidum (súrr), Grett. 13 (Nj. 130 init.).

SYRFL, m., regulus maritimus, id. qu. syrvi, SE. II 552.

SÝRGARPR, m., vir fortis seri acidi (sýra, garpr.) i. e. vir, qui se sero acido fortiter defendit, cognomen Súr pro nomine Thorbjörn (vide GS.). Grett. 90, 2 de Thorbjörne yxnamegn. Vel sýrgarpr, porcus, per contemptum, a sýr, f., porca, et garpr, aper, vide Gloss. Nj. sub v. börgr, ubi Grett. citatur. Ceterum Grett. l. c. legendum puto sýrgarpr in nom.

SYRGJA (-i, ða, t), lugere (sorg): syrgjandi mæstus, FR. I 477, 4.

SYRGR, adj., tristis, conject. Söll. 30. Syrgilig veröld mundus lacrimabilis, miser, Magn. p. 510.

SYRPA, f., mala mulieris appellatio, mulier immunda (sorp, Græc. συρρος), SE. II 629.

SYRVI, m., regulus maritimus, SE. I 548, 3 (syrfi, II 552; svrfi, II 469; sorvi, II 614). Plur., syrvar, viri, SE. I 560, 1; II 475 (non apparet II 558), puto: comites Syreij, vide sürvar.

(**SÝSA**), operari, opus facere, rem gerere, curare, procurare (derivat a súr, labor); non occurrit in præsentii, vide sýsla, verb. — cum acc., sýsti verk negotium procuravit, rem administravit, RS. 18; sýsti um þörf gesta necessitates hospitum procuravit, Am. 6; cum dat.: því er sýst frama, ea re honor (ejus) promotus est, sic laudibus celebratus est (rex), G. 12. — b) Absol., tendere aliquo: sýstot súðr expeditionem fecisti meridiem versus, Hh. 73, 3, conf. nenna. — c) pros., cum acc., F. VI 13; VII 100; cum dat.: þegar hann hefir sýsteyrendum sínum, quum negotia sua absoluit, peregit, F. IX 345, v. l. 8.

SYSKEN, n. pl., fratres et sorores, Hlas. 33, vide systkin (Dan. Sødskende).

SÝSL, f., administratio negotii (sýsa): þat var göð sýsl ea res bene curata, provisum est, F. VI 333.

SÝSLA (sýsla, -aða, at), rem gerere, negotium absolvere, peragere, aliquid curare, efficere. Extitit haud dubie hæc forma verbi, quum occurrat sup. sýslat, Eb. 32 (þykiz nú vel hafa sýslat rem bene gessisse), Eg. 60. 84 (p. 727), et hodie sola in usu sit. Sed tamen apud veteres usitatissima videtur fuisse alia forma, nimirum sýsla (sýsli, sýsta, sýst), ubi to sýsta et sýst (impf. et sup.) prodiit per syncopen vel ecclipsisin toú l; nusquam enim occurrit, quantum scio, verbum sýsa, sýsi. in præsentii tempore. Exempla præsentis temp.: guð sýslir þat deus id procurat, efficit, Hh. 73, 6; sá geisli sýslar óþurft, is radius incommodum operatur (asserti mihi et mulieri), Korm. 3, 3 (Isl. II 261, 1), ut Anecd. p. 12: sunir sýsla bann ok bölbæinir land vort, procurant, inferunt, important; cum præpos. of: hann sýslir of sína singirnd ille operatur avaritiæ suæ, operam dat., indulget avaritiæ, in avaritia totus est, Eg. 57; nokkvot varð hon sýsla of sik ávinneyg drós,

illa pulchris oculis femina aliquantum sibi operari (suo ingenio indulgere) coacta est, A. 2. Imperf. et sup. sýsta, sýst, vide sub verbo inusitato sýsa.

SÝSLA, f., negotium: eiga aðrar sýslor alia negotia gerenda habere, Hund. I, 17; upptekin s. negotium susceptum, opus inceptum, Hugsam. 28, 4; opus, pensum: halda á sýslu opus manibus tractare, pensum accurare, Rm. 14. — 2) præfectura. id. qu. lén, Hla. 208 (F. IX 479), conf. Epist. Eiriki Archiep. in Hist. eccl. Isl. I 254—5, ubi sýsla, yfirsókn, guðorð, tanquam synonyma, comparantur cum lendsmanns réttir Norvegorum. — b) id. qu. Adalsýsla, pagus Esthoniæ, unde Sýslu kind, incolæ pagi Adalsýslæ in Esthonia, Y. 36 (AR. I 261, 2) qui mœx dicuntur Eistneskr herr. Plur. Sýslor, de pagis Adalsýslæ et Eysýslæ in Esthonia, ÓT. 97, 3.

SÝSLIGA, adv., alacriter, strenue, celeriter: sýcif s. til skógar, Hymk. 18; elta e-n allsýsliga perquam strenue, magna contentione, FR. II 255, 2; slátra s. operose mactare, Am. 19, ubi órliga, largiter, FR. I 213. (Pros. höggva s., celeriter, cito, F. XI 152; fara s., F. VIII 86, v. l. 7. pro hvattliga, skjöttliga); gánga s., FR. I 433, 1 (AR. I 153, 1); id. qu. greilliga, FR. I 518.

SÝST, f., negotium: þeim er þar sýst sanan illi ibi contubernii necessitudine juncti sunt, F. X 179.

SÝSTIR, f., soror, Hávam. 166; tox blandiendi, Hyndl. 1; de monialibus, Lb. 8; s. mána, sol, Sk. 2, 23; s. jöfra de femina principis, F. X 432, 74; s. jötna femina gigas, Hlamh. 29; rúna s. porca, SE. II 216, 1.

SÝSTKYN, n. pl., frater et soror, Am. 96, vide sysken.

SÝSTRÚNGA, f., sobrina, Am. 53 (systir).

SÝSTRÚNGR, m., consobrinus, pl. systirúngar, Vsp. 41.

SÝSTURDÓTTIR, f., filia sororis, neptis ex sorore (systir, dóttir), Nik. 6.

SÝSTURSONR, m., sororis filius (systir, sonr), Bk. 2, 25.

SÝTA (-ti, tta, tt), sollicitum esse, moestum esse, moerere, angere (sút): fægjarn sýtir, þótt fullsælu haði, ok þikiz válaðr vera, Hugsam. 27, 1; sýta aðl (dat.), anxiam, sollicitam vitam agere, Krm. 22, ut sofa lifi; cum acc.: nú sýtig þat mér verðr auðit, de satis meis nou anxius, sollicitus sum, GS. 16; vætki of sýtik nihil timeo, F. III 28, ut: at sýta ill verk poenitentiam agere peccatorum, SE. II 211, sec. Cod. Worm., omissum in ed. Holm.; cum præpos. við: sýtir ei drengir við dauða vir fortis mortem non timet, Krm. 25; sýtir æ gleyggir við gjöfum sordidus muneribus (acceptis) dolet, Hávam. 48. Fut. part. pass., sýtandi: erat sýtandi dauði mors non dolenda est, Krm. 28.

T.

T *usurpatur* — a) *pro* δ (n): *lamit* (= *lamið*, *lamin*), *SE. II* 202, 2; *talit*, *id.*, *SE. I* 556, 3. 569, 1; *móthress* = *móðhress*, *Plac.*, *ut móttregi* = *móðtregi*, *pros.*, *FR. I* 172; *ángiati pro ángradi*, *Fsk.*; *lit* = *lið*, *copiæ*, *SE. I* 384, 3, v. l. 5, *sec. Cod. Reg.*; *vit* = *við*, *nos ambo*, *ambæ*, *ibid.* *Pros.* *þatan* (= *þaðan*), *inde*, *KþK.*; *hundrati pro hundradi*, *Isl. I* 23, v. l. 13. — b) *pro* nn: *leirit* = *leirinn*, *F. IX* 511 v. l. 12; *fótit* = *fótin*, *pedem*, *Gloss. Nj.*; *öklat* = *öklann*, *talum*, *F. IX* 528. — c) *pro* d: *vallt* = *vald*, *potentia*, *Lb.* 41, *nót.* 44; *Gd.* 64, v. l. 9; *Cod. Fris. col.* 117, 8. — d) *pro* þ: *vide arflegi*. — e) *pro* s: *Jariltave*, *F. X* 397; *veita* = *veisa*, *uligo*, *locus uliginosus*. — f) *pro* tt: *sæto*, *át*, *mæto*, *beiti*. — g) *syn-copen patitur in apni, pro aptni, dat. s. ab aptan*: *ausker pro austker, haustum* (*geiski*, *háski*, *a geit*, *hátt* - *hætta*). — h) *tt pro t in brott* (*braut*), *látt*, *játt*, *dætt* (*vittrir*, *Oldn. Læseb.*; *vettra* = *vetra*, *Gþl. p.* 217; *neitta*, *F. VII* 90; *hrott*, *Vem.* 22; *Plac. p.* 38), *hatta*, *hvatta*. — i) *tt pro kt, in sótti, þótti* (*sækja*, *þykja*), *þetti* (*þekkja*); *kveittiz pro kveiktiz, accensus est (ignis)*, *Fsk.* 109: *en þó at einn hver bæri litla byrði elds, þá eveittiz þar þó af, er reyrbúet váro húsin*. — k) *tt pro nd, v. c. sett þú þá forsending* = *send þú*, *sentu*, *FR. III* 207, *ut eitt, unum*, *pro eint, ab einn*; *pro* *dd vel dt, kvettu*, *i. e. kvæddu*, *kvæð þú*, *F. VI* 361.

TÁ, *f.*, *digitus pedis*; *tré*, *sigla*, *rá táar* (*tár*), *arbor*, *malus*, *antenna digiti*, *pes*, *SE. I* 542.

TÁ, *n.*, *sec. explicationem S. Thorlacii, a F. Magnusenio adoptatam: colloquium* (*tjá*, *referre, narrare*); *ter occurrit, et semper uno eodemque modo, á tái, in colloquio: standa á tái stare in colloquio, stantes colloqui*, *Sk.* 2, 21; *gekk hon tregliga á tái sitja*, *ok at telja móðug spjöll, íbal luctuose (vel forte potius, invitè), ut in colloquio sederet et tristes sermones recenseret*, *Ghv.* 9; *tregnar iðir sprutto á tái, surrexerunt in colloquio, i. e. mentio de iis injecta est in colloquio*, *Hm.* 1. — 2) *duo viri*, *SE. I* 532, *nam, ut tres collegium, ita duo colloquium faciunt, notante F. Magnusenio*.

TÁ, *excluso v, pro tvâ, duos, acc. pl. masc. a tveir, duo*, *Ísld.* 20. *Sic in neutro tau* = *tvö*, *Hist. eccl. Isl.* II 585, 586, *et tav. id.*, *Sv.* 19.

TÁFL, *n.*, *alea, ludus aleæ vel latrunc-lorum; in artibus ponitur: nema t. aleam addiscere*, *Rm.* 38; *esla tafl exercere ludum aleæ, latrunculis ludere*, *Orkn.* 49. *Þinc taflborð abacus lusorius*, *Sturl.* 5, 48; *ÖH.* c. 163; *F. X* 15; *taflþúngur*, *Gullþ.*, *sacculus latrunculorum*.

TÁFLA, *f.*, *tabula, calculus, orbis alearius: pl.*, *gullnar töflur*, *Vsp.* 54, *in SE. I* 202, *gulltaflur*. *Alia forma est töfl, f.*, *pros. F. II* 271, v. l. 2. 4; 272, v. l. 2; *VI* 29.

TÁFN, *n.* (*NgD. p. 84. 88*), *victimâ, hostia*, *Hugsm.* 32, 2; *Gauts t. victima Odini sacra*,

de sanguine effuso cæsi hostis, oppos. nâr, corpori, *Isl. I* 307; *heilagt tafln sacra victima*, *SE. I* 238, 2, *ubi construo: hrafna sigrunni (dat.)*, *svinnum heilags taflns ok sylgs (aliter Lex. Mythol., p. 546; Ld., ed. Havn., p. 389)*. *Plur. töfn: siefra munu þeir töfn réttlætis, immolabunt victimas iustitiæ*, *Stjörn.* — 2) *esca, præda, cadaver*, *Öd.* 17; *esca: hrafn fagnaði taflni*, *Krm.* 9; *tafln fékkz hrafni, vörgum*, *Ha.* 69, 2; *Krm.* 10; *var tafln gefit hrafni*, *Sturl.* 7, 42, 5; *taflns leitandi hrafnar*, *Sturl.* 9, 19, 2; *ylgjar tafln esca lupi, cada-ver*, *SE. I* 488, 2; *cadaver: örn á taflni, aquila, cadaveri insidens*, *FR. I* 472, 3; *slita hratt tafln*, *HR.* 17; *bola tafln und kló hrafni*, *Sværr.* 106, 1; *præda: verða e-m at taflni prædam esse alicui*, *Korm.* 8, 3. — 3) *in compos.: valtafln*.

TÁG, *f.*, *vimen*, *SE. II* 482; *Am.* 69.

TAGL, *n.*, *cauda equina*, *FR. I* 486, 2; *Orkn.* 75, 2 (*Mæsog. tagl capillus, þpíð*).

TAK, *n.*, *facultates, bona, res familiaris: tak, þat er áttu tyrðinnar*, *FR. II* 303, 3, *ubi v. l. est göts, id. qu. sinnskref pag. 180*; *hinc: takfæð, penuria rerum necessariorum, egestas, paupertas*, *FR. III* 10, *et fátækur pauper*.

TAKA (*tek, tók, tekit*), *capere, sumere, rapere*: — 1) *a, cum accus.: t. björno ursos capere*, *Hund.* 2, 17; *sumere, eligere: teknir menn delecti viri*, *Mg.* 2, 1; *segja má tekna átta tugu borga, captas octo decades oppidorum*, *Hh.* 5, 1 (*F. VI* 138), *vel sec. Hkr. T. VI: segja má átta tugu tekna borga, octo decades captarum urbium, ut tekna sit syncope pro tekinnu ut vegna pro veginna, a vega; rapere: jötunn tekr okkr báða*, *Skf.* 10; *tangere: svá at hver (rönd) tók aðra, ut unus clipeus alterum tangeret*, *Hh.* 63, 3; *F. XI* 304, 2; *harmr tók unga suno, dolor cepit, affecit, oppressit*, *Sturl.* 7, 43, 1; *þung mein taka mik*, *SE. I* 460, 3; *teitan tók hrafn lætília corum cepit*, *Korm.* 12, 6; *taka e-n til landa regem sumere, regno præficere quem*, *F. VII* 334; *t. hlátr við hlátri risum risu excipere*, *Hávam.* 42; *t. efnd* = *efna perficere*, *Fbr.* 3; *t. e-n málum sermonem instituire cum aliquo, aliquem compellare*, *ÖH.* 186, 5, *unde recipr.: takaz orðum colloqui*, *Hh.* 35, 3; *t. dauða mortem obire*, *G.* 3; *t. dauða á sik subire mortem*, *Has.* 27; *Lb.* 19; *naud með píslum*, *Lb.* 12; *t. víti e-s á sér poenas dare alicui*, *Fbr.* 16; *t. konungs nafn á sik regium nomen sumere*, *Ha.* 310, 1; *t. slotta capessere fugam, ex oculis hominum se subducere*, *Hávam.* 31. — b) *cum dat.: segl taka vindi vela ventum excipiunt, metaph.*, *SE. I* 418, 4, *hrástr þengill lætr Hildar segl taka mestvm glym-vindi Gavndlar, fortis rex facit, ut vela Hildæ vehementissimum Gondulæ turbinem excipiant, i. e. clipeum telorum nimbo objicit, in densissimos hostes se infert*. — c) *absol., cum adv. ad locum, pervenire aliquo: mun ek taka þánga, eone pertigero?* *Harbl.* 55.

36 (ut Nj. 158, ek tek eigi heim í kveld). — d) incipere, cum infn., sine nota at, Sk. 1, 16; Mg. 34, 7; Nj. 30, 1; cum nota at, Am. 51. 69. — 2) cum prapositione: — a) á, tangere, adtingere: t. á funa, ignem, Grm. 41; taka höndum á snútu puellam brachiis amplecti, FR. I 247, 2; takattu á eggjum aciém (gladii) ne teligeris, FR. I 411, 3; ek læt verða tekit á hringa hreyti óskornum nögnum, unguibus non sectis hominem tango, perfrico, Grett. 16, 2; taka á ramri rás corripere cursum, se in cursum conjicere, Hh. 88, 1. — b) af, demere: t. bauga af basti annulos e fune tiliaceo demere, extrahere, Völk. 8; impers.: taki af mál (acc.), sermo deficiat, Lil. 75. — c) í, e. c. t. í ketil, manum lebeti immittere, manum in lebetem demittere, Gk. 3, 6 (Grág. I 381). — d) til: t. til geirs hastam ad manum habere, in promptu habere, ut eam in manum sumere possis, Hg. 33, 17; láta jó taka til jarðar facere equum gramen carpere, Skf. 15 (vulgo: láta hest taka niðr); taka til vigs incipere pugnam, praelium committere, Hg. 30, 3; t. til orðs ordiri, Lv. 6; impers. pass.: svo tekz til íta res evenit, is exitus rei fuit, Sturl. 5, 17, 2, ubi perf. inf. pass. tökuz. — e) upp, tollere: t. upp auð, jarknasteina, tollere opes, lapides, Sk. 1, 13; Gk. 3, 8; incipere, t. upp allan annan hátt, novam a priori diversam rationem inire, novum vitæ institutum capessere, Skáldh. 1, 40; upptekin sýsla opus inchoatum, Hugs. 28, 4. — f) við, accipere: t. við laudri, Mh. 3, 2; jöfurs nafni, Ha. 25, 3; sigri, potiri, F. VI 85, 2; trygðum, fidem datam accipere, Bk. 2, 1; t. við e-m, accipere, pro rege agnoscere, Ód. 9; Mh. 16; við hesti curandum accipere, Sk. 1, 5; við öldri excipere, Hávam. 140. — g) taka slétt yfir tuto pertransire, Gp. 14.

TAKATTU, ne ceperis, sumseris, imper. act. v. taka, cum suff. part. neg. at, et pron. 2. pers. þú (tu), FR. I 441, 3, vide taka 2 a.

TAKMARK, n., limes, terminus, finis (taka 1 c. mark); pl. takmörk, fines, Merl. 2, 42.

TÁKN, n., signum; it. miraculum, G. 43; Gd. 41; plur. tákn, G. 19; Gd. 14. Alias: teikn, jarteikn.

TÁKNA (-aða, at), significare, portendere (tákn), Merl. 2, 19. 21. 97. 98.

TAL, n., sermo (telja): t. seggja sermo hominum, Nj. 44, 1; venjaz tali e-s adsteferi sermone alicujus, i. e. crebro sermones miscere cum aliquo, Orkn. 81, 3; hafa tal teitímála, mentionem facere colloquiorum amatoriorum, Korm. 24, 1. — 2) numerus: tal ára numerus annorum, Merl. 2, 42; t. lángefðga genealogia, Vsp. 14; fætta tal numerum minnere, minorem numerum reddere, Sturl. 7, 42, 6; honum liggir talit gerva ei numerus exacte constat (probe norit, quot homines fecerit), Vigagl. 23. — In compos.: ártal, munntal. Plur., töl, id., hafa töl á numerum inire, numerare, Fær. p. 161; enzi maðr kunni þess töl, Knytl. c. 76; ubi F. XI 306: engi kom tólu á.

TÁL, f., fraus, dolus, gen. s. túlar (Ag): plur. túlar (vulgo in sing. est generis neutr.);

dat. s. tál: af tál fjanda dolo diaboli, Selk. 2; sic in acc., þá vèl eða tál, pros., F. V 172. Plur.: draga e-n á túlar, decipere, dolis circumvenire quem, F. III 20; teldr miklum túlum magnis dolis delusus, Alem. 36; perfidia: verða at túlum perfidiam ostendere, perfide agere, Söll. 20; mendacium, falsum: hverjum manni er tál at mæla annat, mendacium dicit, quicumque aliud loquitur, F. XI 215, 1; var-n tál, at, non falsum fuit, quod, verum fuit, constabat, Ha. 70. — 2) incommodum, calamitas, malum, de morbo mentali, amentia, settir með hörðum túlum duris calamitatibus oppressi, Selk. 9, id. qu. grand. noxa, quod ibid. sequitur. Slökkvir, eyðir túla, extinctor incommodorum, malorum, vir benignus, vel fraudum, vir pius et probus, de episcopo, Gp. 14; Ag (Einar Gilsson). — 3) noxa: tál báls noxa flammæ, aqua, de aqua lustrali, stýrandi báls túlar, rector aquæ lustralis, episcopus, Ag. (Einar Gilss.), ubi coherent vatni báls túlar stýranda, aqua episcopi, aqua ab episcopo (Gudmundo) consecrata. Item: mors, nex: er (menn) sýgðu mætt tál Erlings, quando mihi narrabant necem (casum) Erlingi, F. V 235, 2. — In compos.: fjörtál.

TALA, f., sermo, SE. I 544; Hund. 1, 39; oratio: greiða túlur orationes habere, verba facere, Sie. 22. — In compos.: hródtala, et túlureði infra.

TÁLA, adv., male, fraudulenter, inique, injuste (táll): en fastleg fagrslegin fála er vírd túla, securis inique æstimata est, Sturl. 1, 15. 1. In compos.: ótála.

TALAUKINN, part. pass. compos., numero auctus (tal 2, auka): talaukit kyn numerosa soboles, Merl. 2, 48; ubi etiam legi potest: talaukit (k.), fraudulentus.

TALADR, adj., qui loquitur (tala, loqui), in compos., fátaladr. In prosa: disertus, v. e. ekki t., ei mjök t., taladr vel (Ld. c. 21), betr taladr, Sturl. 6, 1.

TÁLGUÖX, f., dolabra, Skáldh. 4, 22 (Ghm. I 650; tálguöx, id., Vem. 27; tálgu-knifr culter fabrilis, AA. 241; telgja með knifi, Vem. l. c.) a verbo tálga, id. qu. telgja, secare cultro vel instrumento fabili, unde subst. tálga, f., in steintálga, f., lapicidina, F. VIII 279, et tálgugrjótt saxa sectilia, F. V 215.

TÁLHREINN, adj., dolis purus, dolis carens (tál, hreinn), SE. I 306, 3; 468, 5.

TALI, m. qui numerat, deriv. a telja, vide ártali.

TÁLIDR, perf. part. pass., v. telja, qu. v. TÁLK, n., branchia, pl. tálk, branchiæ; Eg. 75, 2; hinc tálknfanir, f. pl., cirri branchiarum, F. V 183.

TALL, adj., fallax, dolosus (tál): túlar disir dea dolosa, i. e. Parca malevola et infida, Sk. 2, 24.

TALLAUS, adj., doli expers (tál lauss): en tállassa tunga hlúmis, Merl. 2, 81. Neutr. tállassat sine dolo i. e. vere, certe, Óll. 57; Ha. 25, 2; FR. II 308, 2.

TÁLMA, f., impedimentum, Skáldh. 1, 33. TÁLRAÐ, n., consilium dolosum, dolus: t. er eamíð e-m insidiæ structæ sunt, Merl. 1, 24.

TÁLSAMR, adj., *dolosus* (tál, -samr): t. dreki, *Merl.* 2, 45.

TALT, sup. act. v. telja.

TÁLVINR, m., *amicus fallax* (tál, vinr), it. *inimicus, hostis*, id. qu. óvinr, per tmesin GS. 5 (NgD. p. 169), ubi tál grinus vinar fálu a tálvinr fálu, *hostis gigantidis, Thor*, fálu tálvinar grims = þórgrims, *Thorgrimi*, per *homonymiam*.

TAMR, adj., *svetus, adsvetus: cum dat.*, t. valdi imperio adsvetus, SE. I 240, 1; c. gen.: unnar t., adsvetus undæ, de navi, unnar tams ára blakks, *IIa.* 290; de equo: mansvetus, domitus, tamr illa male domitus, mansvetus, *IIævam.* 90; cum infin.: emkat ek tamr at samna skrókvi, non soleo congerere mendacia (res factas narrare), *ÖH.* 194, 1. In compositis: gángtamr, gunntamr, hlyntamr, ótamr, valtamr, veðrtamr, vígtamr.

TAMSVÖNDR, m., *virga domitoria* (tamr, vöndr), *Skf.* 26. Conf. gambanteinn, et Högn-uðr, domitor, *virga magica*, in *Vd.*

TANDR, m., *ignis*, id. qu. tandri: t. Skögla (Sköglar), ignis Skögulæ, gladius, *F.* II 317, 2. Hinc tandra, accendere lumen, quod tandra est in *Vísnaþók*, *Hól.* 1748, p. 49.

TANDRAUÐR, adj., *ignis instar rubens* (tandr, rauðr): hötuðr tandrauðs ormtorgs osor rutili auri, vir liberalis, *IIh.* 5, 1 (*F.* VI 138). Sic et legendum *G.* 25 (*F.* V): týnir tandrauðs (pro tandrandr) vala strætis fasta, consumtor rutili ignis manualis (auri), id., conf. tandri.

TANDRI, m., *ignis*, SE. II 486. 570, vide tandr: t. vala strætis ignis manús, aurum, týnir vala strætis tandra, consumtor auri, vir liberalis, *G.* 25 (*IIkr.*); tum jungendum, sec. *Olavium*, i fasta sandi, in densa arena; sed videndum est, ne tó fasta (a fasti, m., non a fastr, adj.) occasionem dederit mutandi tóu tandrauðs in tandra, vide tandrauðr.

TÁNGI, m., *lingula terræ; it. pars rei, in acutum procurrens: hryggjar t. terra spinæ, dorsum, tergum (vel extremitas dorsi, cauda, vide nes)*, *Fbr.* 44, 3 (*GhM.* II 402). — 2) *pars gladii*, SE. I 568, 3; *II* 477. 560. 620, puto pars laminæ gladii in acutum procusa, quæ manubrio immissa tegitur, scapus gladii, id. qu. fálr; *Vall.* 5: Ljóðr snarði þá skjöldinn svá fast, at sverðit brast í tång-anum. — 3) *homuncio, homo rudis, agrestis*, SE. II 496.

TANNA (aða, -at), *mordere, morsicare* (tönn): hinn er tin tannar qui stannum mordet, periphrasis cognominis Tinteinn, sec. alios Tintanni, faber stannarius, *Korm.* 19, 5. — 2) subst. f., *dentata, dentibus prædita, deriv. a tönn*, in compos. grottintanna.

TANNFE, n., *munus pueris datum in primæ dentitionis monimentum* (tönn, fè), *qs. pecunium dentitionis*, *Grm.* 5.

TANNEFJÖLD, f., *magna dentium multitudo* (tönn, fjöld), *Ad.* 9.

TANNGARDR, m., *septum dentium, sepes v. maceries dentalis, series dentium cum gingiva exteriore* (tönn, garðr): tanngarðs töpt area maceriei dentalis, os, *Grett.* 42. *Pros.*: Nj. 25; SE. II 48.

TANNGNJÓSTR, m., *nomen hirci Thoris (qs. dentifrens i. e. dentibus freudens, tönn, gnjóstr a gnista, gnesta)*, SE. I 88. — 2) *cognomen viri*, *Korm.* 14, 1.

TANNGRISNIR, m., *nomen hirci Thoris (qs. raris dentibus, tönn, grisinn = gisinn, rarus; grisja í, interlucere)*, SE. I 88–90 — 2) *caper*, SE. I 589, 2; *II* 484. 567. 626.

TANNI, m., *dens, id. qu. tannr: túngan leikr við tanna sár, i. e. sár túngan leikr við tanna, lingua saucia (vulnerata) adludit denti, dente teritur*, *A.* 12.

TANNI, m., *dento, dentatus* (tönn): tel tanna Dentonem numero, i. e. *Dentatus ille* (3: Thorkel Tanngnjóstr) dignus est, qui in numerum a me occisorum veniat, *Korm.* 14. Vide composita: gullintanni, ígultanni, júgtanni, sliðrugtanni, vígtanni.

TANNI, m., *ramus, ramulus, lignum, id. qu. teinn; variat Cogn. Tinteinn et Tintanni, bacillus stanneus, in Korm. Conf. Germ. Tanne, die, abies, it. tannari, ÖH. c. 201, quod. F. V 195 exprimitur per litit trè. Forte hinc lagar t., lignum maris, navis (ut sætrè), et plur. lagar tannar naves minores, oppos. ræsinadr rausnar navi prætoris, H. 9, 2. Vide tönn.*

TANNLITUÐR, m., *qui dentes tingit, rubefacit* (tönn, lituðr): úlfis t., dentes lupi rubefaciens, præliator, vir, *Eg.* 47 (SE. I 332, 3).

TANNR, m., *dens, id. qu. tönn: hinc apoc., rauðz ylgjar tann dens lupi rubefactus est*, *Sie.* 20, 4 (conf. naglr). — 2) in compos.: *dentatus, dentibus instructus, ut tanni, vide Hilditannr, júgtannr. Nom. propr. Tannr, Nj.* 155, confr. cogn. Tönn, *F.* I 194; *H.* 22.

TAPA (-aða, at), *perdere, cum dat.*: ægir tapar oss mare nos perdit, absorbet, *FR.* II 78, 2; tapar henni sá týnir sauða, *Merl.* 1, 28.

TAPADR, m., *qui perdit, perditor* (tapa): t. bragninga oppressor regum, regulorum, rex potens, *F.* V 15, 1, conf. *ÖH.* 186, 6. Vide compos. gráðtapaðr, et formam töpuðr.

TÁR, n., *lacrima* (Mæsoq. tagr, a Græc. δάκρυ), *Gk.* 1, 15; tár varmra benja lacrima calidorum vulnerum, sanguis, vide tármutarr, *Mg.* 17, 7, conf. bengrátr; tár laufa lacrimæ gladii, sanguis, laufa társ laungögl, clandestinæ volucres sanguinis, tela clandestina (utpote in insidiis), *Hild.* 17, 2 (conf. unda bý); Freyju tár lacrimæ Freyæ, aurum, SE. I 346, 2 (cf. I 114). In compos.: vígtár.

TARA, f., *pugna*, SE. I 563; *II* 475. 559 (*II* 619 junctim ógn tara, minus recte); gen. plur. tara, pugnarum, *IIöfuðl.* 21; vide ógn-tara, et NgD. p. 89.

TARFR, m., *taurus*, SE. I 588, 1; *II* 483. 567. 626; *Eb.* 63, 2.

TARGA, f., *breve scutum, puto id. qu. bukliari, unde conjunguntur törgubuklari*, *Nj.* 124, et törguskjöldr, *Nj.* 63 init. (AS. targ, targa; Angl. Targe, Target, pareus clipeus; Belg. Targie, Tergie; Germ. Tartsche, id.; vide Gloss. Ed. Sem. Tom. I et NgD. p. 83. 84), SE. I 571, 2; *II* 478. 561. 621; *IIg.* 33, 6; *Nj.* 158, 11; *F.* I 166, 1; *Merl.* 2, 67;

breið t. lata pelta, cetra, Mg. 9, 2; törgu eldr ignis cetrae, gladius, Korm. 23, 2; myrðisfeyr törgu consumtor cetrae, pugnator, Korm. 12, 4. In compos.: himintarga.

TARGADR, adj., clipeis munitus (targa): hálá törgut snekkju borð latera narium clipeis splendide ornata, F. I 143, 1. Vide tjargadr.

TÄRMÜTARR, m., accipiter lacrimarum (tär, mütar forma clausa v. impura pro mütar): varnira benja t. accipiter sanguinis, aquila, teitir v. benja tärmütaris exhilarator aquilæ, bellator, Mg. 17, 7 (F. VI 42, 2), ubi gen. mütaris, cum i. epenth. pro mütaris.

TÄROKHLÝRA, adj. indecl., genas lacrimis madens (tärgr, adj., lacrimosus, lacrimabundus; hlýr), Gho. 9. AS. tearighleor, id.; conf. úrughlýra.

TASLA, f., tania, SE. II 491: tasla, quod in parenthesi explicatur per tyglar, i. e. taniæ.

TAUG, f., habena, vinculum (F. VI 29. 368). — 2) nervus. Metaph., ragr i hverja taug, cui ignavia per omnes partes corporis diffusa est, cui ignavia ingenita est, homo summæ ignaviæ, purus putus ignavio, FR. III 512, 3. Vide formam tög.

TAUGDRÁPA, vide tögdrápa; scribitur togdrápa, SE. I 682. 686, ut toglag, ibid.

TAUGREPTR, vide tögreptr.

TAUMAR, m. pl., nomen insulæ vel insularum: fjötr Tauma, mare, Ed. Lövas, ubi grefr saumi fjötr Tauma; sic et Velus Collectio Regia, Nr. 2368 (Classis Resenianæ), sed Edda Eggerti Olavii habet: grefr saum fjötr Naumu (al. tauma fjötr, taum fjötr N.). Forte id. qu. Tjálma (F. VIII 424), insula Vestfoldiæ in Norv., sita inter sinum Tunsbergensem et sinum Midfjord.

TAUMR, m., habena freni, FR. III 204, 3; taka harðan taum við e-n, habenas, frena adducere cui, frenare, domare quem, seceriori imperio coërcere, Ilh. 76, 1. — 2) habena clipei, lorum quo clipeus sustinetur, id. qu. skjaldarband, skjaldarfeðill, Eg. 82, 5, ubi: skalat mér verða misfengnir taumar grundar gilja glaums jærðróins (harða ljósgarðs), habenæ auro obducti (clipei) mihi non frustra tradentur. — 3) habenæ gubernaculi, vel opifera, vide aktaumar. Hinc phrasis: mér ekz cigi i tauma þat er þú segir, dicta (promissa) tua me non frustrantur, F. XI 121; it., gekk þat ok litt i tauma, er hún sagði, dicta ejus non sefellit eentus, AA. 112.

TAUNG, f., forceps, gen. tångar: tångar munnr rostrum forcipis, G. 57; kondnær tångar rex forcipis, faber ferrarius, F. VI 362, 2. Plur. tångir, Vsp. 7; tångar, Eg. 55, 3. Þáungs taung tenaculum algæ, lapis, þröngvir þáungs tångar, serpens, SE. I 256, 6; tångla taung tenaculum ornamentorum, aplustrum, assularum frontalium, prora navis, tångl tångla tångar, clipeus, ÓT. 124, 2; taung rjúpu sylggrinnis tångla taung accipitris, manns, hångi rjúpu sylggrinnis tångar, manu pendulus, annulus, Orkn. 79, 1. Vide compos.: daltaung, hvarttaung et formam töng.

TAURAR, pl., incerti gen., aurum, Ed. Lövas. Forte hinc taura týr, picea (arbor) auri, femina, Korm. 22, 1, ubi construendum

puto uti sub gángvegr significari. NgD. asfert p. 84 taur, torques. — 2) Taur, nomen loci, lingua terræ prope Holmiam Seccia, inter lacum Mælarem et mare, Ý. 22, vide Oldn. Sag. Vol. XII sub voce Agnalt. — 3) m. sing., gladius, SE. I 566, 1; II 476. 560. 619; conf. tjörr, týr.

TADA, f., pratum stercoratum, plur. töður, Korm. 16, 4 (tad, n., stercus, lætamen, unde teðja); it. fenum prati stercorati, Isl. I 94.

TÆ, n., vide töð.

TADSKEGGLINGAR, m. pl., simobarbatuli, cognomen probrosum, quasi qui barbam stercore saturant (tad, skegg), Nj. 44, 2. 3.

TEFILLI, m., morator, qui impedit (tefja): orða t., morator sermonis, impediens sermonem, de cerevisia, in enigmata, FR. I 465, 1, quod mox explicatur per öðrum vefz túnga um tönn, aliis lingua impedita redditur.

TEFLA (-i, da, t), alea ludere (tafl), Vsp. 8; cum acc., t. skák, FR. I 473, 2.

TEGA, verb., ostendere, (Germ. zeigen), quod abiit in tjá, non occurrit nisi in præter. ind. pass., tegaz, ostendere se, paratum esse ad aliquid faciendum, aliquid facere velle, cogitare, = ætla; sveinna sökkvir tegaz sækja mik eir ille imbellis me reum agere parat, cogitat, Hallfr. sec. membr. 132; Knútr ok hlákon tegaz gerva Ólaf fjörvaltan, ei insidiari statuerunt, ÓH. 156, 3 (F. IV 353, 2); nú tegaz öld at sækja kastala ferðir, nunc viri castelli propugnatores adoriri statuerunt, Orkn. 81, 1; ek tegunz at drekka bibere cogito, statui, decrevi, Eb. 29, 1 (AA. 223, not. a).

TEGINN, i. q. teginn, Isl. II 256, 1.

TÆGJA, verb., ostendere (conf. teja), significare: allsráðanda einka brúði, oss tægjandi kristni frægja, propriam sponsam omnipotentis (Christi), quæ nobis ostendit (significat) celebrem ecclesiam christianam, Gðþ. 44. In aliis temporibus non occurrit, conf. teja, teja.

TEGLA (-i, da, t), per metathesis in el. sec. vulgarem pronunt., pro telgja, Rm. 15.

TEGR, m., decas, decuria, id. qu. tigr, togr, tuger; gen. sing. tegar (Isl. I 7; F. IV 2; X 320): gen. pl. tego (pro tega): lifa þeir né einir þríggeja tego manna, nec unus quisquam decit ex illis tribus hominum decadibus, Gk. 3, 5.

TEIGR, m., pars agri, prati; campus, area; teigr hvala campus cetorum, mare, SE. I 408; gen. s., teigs et teigar: acc. pl., teigu, FR. III 669. Vide compos.: aldrteigr, gjálfrteigr, lýteigr, svalteigr, svanteigr, valteigr, þornteigr.

TEINLAUTAR, F. I 132, 1; h. l. pro týna, quod in metrum peccat, legendum puto týra vel tjörva, ut cohæreant týra teinn, ramulus clipeorum, gladius, týra teinlaut, solum gladii, clipeus, Týr týra teinlautar deus clipei, bellator; vel laut tjörva terra gladiorum, clipeus, teinn tjörva lautar ramulus clipei, gladius, Týr tjörva teinlautar (pro lautar teins), deus gladii, id.; tum in cæteris cohærent: vildi fjör Gauta eitum Gothorum appelebat. Vide ShI. I 154-5.

TEINN, m., ramus, Gha. 41; t. unda ramus vulnerum, gladius, viðir unda teins præ-

liatores, viri, F. VII 35; skapar teinn ramus capitis, coma, geir skapar teins hasta comæ, pecten, Korm. 3, 10. — 2) ramus sortilegus vel divinarius, Hymk. 1, ubi hristu teina, ok á hlaut sí. — 3) veru: steikja á teini in veru assare, Am. 79 (Fm. 31 pros.). Pros.: hafa e-n á teinum (teini) tenere quem veru transfixum, F. VIII 414, v. l. 18. — 4) In compositis: benteinn, bifteinn, eggteinar, gambanteinn, hævateinn, hjörteinn, hræteinn, mistilteinn, sárteinn, valteinn. Vide et morðreinn. — 5) spatium oblongum terræ vel agri, areola, fere ut rein; plur. teinar, ductus terræ regulatæ et apertæ inter nives, GS. 5, vide NgD. p. 169 et Mant.

TEITA (-ti, tta, tt), delectare (teitr): hvat mik teitir quid me oblectet, F. II 249, 2. Part. act. teitandi, qui delectat, exhilarat, vide gammteitandi.

TEITAN, n., lætitia (teitr): teitan tók hrafn á ná, lætitia cepit corvum cadaveri insidentem, Korm. 12, 6. Vide compos.: úteitan.

TEITI, m., regulus maritimus, SE. I 548, 2; II 469. 552 (omissum II 614).

TEITI, f., lætitia; meina e-m leik ok teiti voluptati ac lætitia alicujus officere, Mb. 18, 1; hilaritas, Gh. 1, 21; mæla teiti hilares sermones proloqui, Gho. 2, id. qu. gleðiorð, FR. I 226; vekja hugins teiti corvi lætitiam excitare, corvum lætificare edita strage, G. 38; munins t., res corvo accepta, præda; beit egg munins teiti, Dropl. maj. 31, 3, ubi forte legendum minnis leiti, pectus; yggs teiti res Odini grata, deliciæ Odinis, gladius, arma, beita yggs teiti, gladio ad cædendum uti, Isl. I 90 v. l. 6, sed leita yggs teiti rem Odini gratam quævere, pugnam facere, Eb. 19. 7. In compos.: ölteiti.

TEITIMAL, n., sermo hilaris, de colloquiis amantium (teiti, mál): tal hef ek teitimála, Korm. 24, 1. Conf. gleðiorð, FR. I 226.

TEITIR, m., qui lætum reddit (teita): teitir varma benja tármutaris aquilam exhilarans, bellator, Mg. 17, 7. Vide compos.: úlfteitir, vargteitir.

TEITR, adj., lætus, hilaris: de diis, Vsp. 8; de diuo, SE. II 204, 3; de rege, SE. I 616, 2; Mb. 9, 2; de milite, ÓH. 47, 4; de corvis, Hund. 1, 6; ÓH. 218, 2; lasciviens, de equo, Hævam. 90. — 2) in compositis: barniteitr, fullteitr, herteitr, marteitr, merðteitr, ógniteitr, vígteitr. — 3) Nota: forte convenit vox hibernica teith, calidus, unde solis nomina, Tethin, Titan, Tiotan, derivantur, vide Walchii Biblioth. philol. Vol. 2. pag. 587. Sic isl. hýrr et tepidum, et comem, hilarem, cultu serenum, significat.

TÆJA, open ferre, = tjá, vide tjá.

TEJA, ostendere, cfr. tægja, tega, vide sub tægja 2.

TEKK, accipio, 1. s. præss. ind. act. verbi taka, suffizo pron. 1. pers. ek: tekk ýmissar iðir diversis studiis vaco, ÓH. 70, 3. Tekkat ek non admitto, cum neg. at, Nj. 103, 3 (F. II 203, 3).

TELA, id. qu. tæla, decipere: teldr tálum dolis deceptus, Alm. 36.

TÆLA (-i, da, t), decipere, dolo circum-

venire (tál), in fraudem inducere, fallere; cum acc., þat tælir horska hugi, id in fraudem inducit vel prudentum animos, Hævam. 91; þat tældi hildar hvotað id bellatorem sefellit, ÓH. 236; vil ok dul tælir virða sonu, decipit, Söll. 34; tæla mög virum decipere, Fm. 33; Part. act., tælandi, fraudem, nozam inferens, vide compos. hyrtælandi. Part. pass., teldr miklum miði multo mulso deceptus, nimio vino inebriatus, Grm. 50.

TELGJA (-i, da, t), cultello exsculpere, aptare, secare, fabricare (tálga), vide tegla, Rm. 15, ubi ed. Holm. præfert formam telgþi. Part. pass., telgdr: á telgdu tálkni, in branchia, cultello adaptata, Eg. 75, 2. Hinc in pros., nomen securis Húntelgja (Himintelgja) Sturl. 5, 3 et cognomen viri Trételgja, Y. 46.

TELJA (tel, talda, talit et talt), numerare, enumerare, recensere, recitare (tal, numerus), c. acc., taldi aura nummos numeravit, Bk. 2, 35; conj. impf., ef hit betra teldi si meliora recensere, Sonart. 22; t. e-m geðfjardar lá hjaldrgægnis, carmen alicui recitare, SE. II 307, 6; árom at telja pro numerandis annis, Vsp. 6; t. fyrir (e-m) vél Valföðurs, enarrare, recitare, recensere, Vsp. 1; t. tíva fur fyrða líði recensere deos coram hominibus, Hævam. 162; t. böl af trega stórum enumerare (enarrare) calamitatem ex magno moerore, Og. 12; t. möðug spjöll tristes sermones recitare, Gho. 9; traud mál talið af trega stórum invita verba ex magna animi ægritudine prolata, Gho. 1; tregrofum talið series luctuum recitata, Gho. 20; t. ætt til goða genus ad deos referre, SE. I 248, 2; 252, 1; t. dvergja til Lofars nanos ad Lovaren usque enumerare, Vsp. 13; t. (þ: ætt sína) til margra skatna genus ad multos proceres referre, Hyndl. 20; ýngvi taldi erfðir þáingat rex eo referebat jus hereditatis, i. e. eas regiones suo patrimonio adseruit, sibi vindicavit, F. XI 306, 2. Pass. teljaz saman una numerari, i. e. congregari, convenire, Ghe. 36. Part. pass. talidr, numeratus, SE. I 589, 2; talit (= talip), numerata, SE. I 556, 3; 557, 2; 569, 1. sup. talt: engi fer talt með tungu nemo lingua numerare potest, Gd3. 50; Ag (Arngrimr). — 2) dicere, loqui, proloqui, effari; dicere, Hymk. 20; Am. 87; telsk dicit se, prædicat se, ÓH. 118; töldumz, diximus nos esse, i. e. eramus, Krm. 3; judicare, censere: þat tel ek undr, Y. 22; ek tel engi lífs vãn, Am. 88, quibus locis subauditur ing. vera, esse; enka taldr non habitus sum, Sk. 1, 21; Isl. II 244, 1; mantu taliðr ættarspillir degener censeberis, Isl. II 338, 1 (Pros., dicere, SE. I 218. 220 sacram orationem habere, F. VII 188); telja fram eloqui, proloqui, proferre: ek tel fram leyfð lofða fyrir ljósri, profero laudem viro- rum coram candida (muliere), SE. I 468, 3.

TELK, recenseo, numero, 1. s. præss. ind. act. e. telja, suffizo 1. pron. ek, SE. I 238, 3.

TELSK, dicit se, 3. s. præss. ind. pass. r. telja, id. qu. telz = telr sik, ÓH. 118.

TEMILL, m., id. qu. teill, FR. I 465, 1. v. l.

TEMJA (tem, tauda, tamit), domare (támr), t. ðxn, hesta, boves, equos, Rm. 19.

39; t. (mey) at sínum munum, *Skf.* 26; t. gráð aðvitatam domare, famem sedare, compescere, *Nj.* 59; t. Sigars jó, hest Signýjar vers, equo Sigaris vehi, suspendio necari, *Y.* 22, 2 (*AR.* I 261, 1); 26, 1; t. skip við gjálfr nafem oceano advesfacere, *A.* 8 (Ásmundr tamdi Gnoð við gj.). *Part. act.*: temjandi, m., domans, domitor, vide cyktemjandi. *Part. pass.*, tamiðr domitus, it. compositus, adsvetus: vel tamiðr stíkki carmen bene compositum, *F.* XI 222; c. gen., gunnar t., pugnað adsvetus, *Jd.* 13 (dat. sing. contr. tömdum). *Vide composita*: gjálfrtamiðr, gunntamiðr, hjálmrtamiðr, hlunntamiðr.

TEMPRA (-aða, at), *temperare*: t. vinda ventos temperare, ventis moderari, *Gðß.* 1; samau tempaði með djúpum dæmum | dygd réttlætis ok miskunn sæta, *justitiam et clementiam* temperavit, apte commiscuit, consociavit, *Nik.* 36. *Pass.*, tempraz báðum tregi ok ángr utrisque luctus et moeror temperatur, i. e. paratur, *Skáldh.* 1, 33. In prosa haud infrequens, v. c. temptra dóma eptir málavexti, *Gþl.*; t. skaplyndi c-s, *F.* XI 92; temptrat saman með hita ok kulda, *Sks.* p. 87; vel temptraðr bólstaðr, *GþM.* III 336.

TEMPRAN, f., *temperatio, moderatio* (temptra), *Gd.* 36.

TEMPSÁ, f., *Tamesis, id. qu. Tems, F.* V 228, 3; 229, 3.

TEMS, f., *Tamesis, fluvius Angliæ, SE.* I 576, 3.

TENADR, m., *auxilium* (tjá): biðja e-n tenaðr *auxilium petere ab aliquo, Hugsm.* 28, 4. *Sturl. pros.* 9, 49: bað biskup þörgíla þar tenaðr um, vide tenaðr. — 2) *intercessio, Lil.* 82.

TÆNAÐR, m., *auxilium, id. qu. tenaðr*: t. bæna, *Lb.* 8, *intercessio precum, ut bæna fullting. Pros., Vers. lat. Nj.* p. 397, v. l. v; *Félag.* 3, 279. Tænadaðr, m., *intercessor, Gd.* 21, ubi legendum *tænadaðr* (pro trúnaðarmann) i fögrum bænum.

TENGJA (-i, da, t), *copulare, jungere*: t. saman skeiðar stafna proras puppesque copulis conjungere, in prælio navali, *ÖH.* 263. 2. In compos.: samtengja.

TENN, f. pl. a tönn, pro tennr, dentes, *Völk.* 16; *F.* II 13; *Me.* 3, 2 (*F.* VII 284, 2, tennr).

TENNA, f., deriv. a tönn, vide vigtenna.

TÆRA (-i, ða, t), *præbere; gjöf tæriz munus præbatur, SE.* II 218, 1. *Pros.*, at tæra út tveim höndum opes profundere, prodigere, *F.* XI 423; it. convivio liberaliter exicipere: konúngr tók þá Sturlu vel, ok tærði honum vel ok sæmiliga, i. e. veitti, *Sturl.* 10, 1 (tjá).

TÆRA, 3. s. præv. ind. act. v. tjá, cum neg. at, *Hb.* 5, vide tjá.

TÆTA (-ti, tta, tt), *lanam carpere* (toti, m., villus, *Germ.* Sotte, in totabassi, *Vigagl.* 3, et cogn. Össur toti); metaph. discerpere, dilacerare, de turbine undas verrente, *SE.* I 324, 3 (*AA.* 268 not. a) sec. *Cod. Worm.* Alia forma tæja (tæ, táða, tåð), id., a tó, lana.

TEYGJA (-i, ða, t), *ducere, trahere, alligere, pellicere* (taug, tog): t. tikr at solli canes in edulia attrahere, *Hund.* 1, 40; di-ducere, de turbine, ut tæta, *SE.* I 324, 3, sec. *Cod. Reg.*; teygða ek á flærðir fljód ad-liciebam ad fraudes feminam, *Hávam.* 102. *Imper.*, teygðo aldregi annars konu þér at eyrarúno, nunquam adlexeris alterius viri uxorem tibi in arcanorum sociam, *Hávam.* 117; teygðo góðan mann þér at gamanrúno, bonum hominem adlice tibi ad jucundos sermones, *Hávam.* 122; cum neg.: mey þú teygjat virginem nepellicias, *Bk.* 1, 32; teygjattu þér at kossi konor, ne allicias tibi ad basium mulieres, *Bk.* 1, 28. Hvars ykkir hugr teygir quo vos ducit animus, *Ghe.* 12. — 2) Huc vulgo referunt *Völk.* 15: tenn honom teygjaz, er honom er tæp sverþ, ok hann Búðvildar baug um þekkir, dentes ei exseruntur, tropo a feris petito, quæ diducto rictu dentes nudant et ad morsum exserunt. Magnæus verterat: „dentes ei distringuntur præ ira”. Forte teygja h. l. tantum sit forma dilatata, id. qu. tægja, tega, tjá, ostendere, et teygja tenn, (ut Dan., vise Tænder), dentes nudare, ringi, proprie præ ira aut desiderio rei amissæ, ut h. l., deinde vero etiam nudare dentes ad ridendum, renidere, subridere. Quo respicere puto *Korm.* 17, 1, sec. membr. 132, traulla má ek of teia | tanna silkinanna, | siz þik fastnaði frægja | faðir þinn blotamanni, ægre þossu dentes nudare, i. e. vultum ad risum componere, ex quo, etc.; quo loco teja est id. qu. tægja, tega, tjá, constructum cum gen. plur., ut hefja handa. Aliter tamen explicatur hæc phrasis in *Glossario msc. in Hraundals-Ed-dam*, ubi tjá ei tanna explicatur per njóta ei matar, cibo non frui, cibo abstinere. Aliud *Glossarium* nescio quo auctore eandem explicationem affert, addito exemplo; við þessi orð ógladdiz hann, svo hann tjeði ei tanna. Et hinc forte corrigendus locus *Hild. msc.* c. 34: hon mornaði öll og þornaði, oc ræddi (forte tæði) aldregi síþan tanna, oc lifði þó mjöc lengi við þessi úhægindi.

TEYMA (-i, da, t), *ducere, fune vel habena ductare* (taumr), *Söll.* 55.

TEYÐA, f., vir ignavus, iners, imbellis, *SE.* I, 532; II, 461. 547. 610; *cod. Worm.* teuda, id. Forte cognatum hodierno tuddi, m., nequam, nebulo, vappa.

TÆÐ, tæði, tæðr, vid sub tjá.

TÆÐJA (tæð, tadda, tadt), *stercorare, lætare, lætificare, oblimare, saturare agrum stercore* (tæð): tæðja garða hortos v. agros, *Am.* 59; hinn er túnvöllu tæddi qui prata domestica stercoravit, *Korm.* 4, 4; akra tæddu, agros, *Rm.* 12.

TEDR, f. pl., dentes, id. qu. tennr, a tönn, *F.* VII 354, 3.

TI, apocop. pro til, adv., nimis, suffixum in vocabulis helzti, mikilsti.

TÍFI, m., deus; með fróðgum tífa cum deo, i. e. trahens deum (o: Lokium), *SE.* I 310, 4, sec. *Cod. Worm.*, conf. formam tívi; *Cod. reg.* habet með fróðgum tífi, ubi dat. tífi referendum videtur ad nom. tír, deus. — 2) tífar, plur., dii, *Vegtk.* 1; dat. tífom, *SE.* I, 306,

3. *Vide compos.*: sækittifar. — b) *homines*: kykvir tifar viri *homines*, ÓH. 259, 1 (F. V, 107).

TÍFR, gen. *incerti*, *Tiberis*, *fluvius Italiae*, SE. I, 576, 3; II, 480. 563. 622.

TIGGI, m., *rex*; *propr. nomen flüi Halrdani Prisci*, SE. I, 516. 520, 1; ÓT. 30, 1; SE. I, 616, 2; 676, 2; Sk. 2, 15; *argumentum scriptiois per i*, SE. I, 664, 2; Lr. 19. *Vide formam tyggi, sub qua voce vide haud pauca loca, quæ vulgo perperam cum iscribuntur. Variant autem tiggi, tyggi, ut tegr, tigr, tuger.*

TIGGVI, m., *nanus*, SE. msc., *pro quo SE. II 470 habet tigvæ. Vide tjúgr.*

TIGINN, adj., *illustris*; i *syncopen patitur ante terminationes a vocali incipientes*: tigit sprund, Skáldh. 7, 25; tiginna manna, Am. 92; en tignu tídmörk *illustria astra*, Merl. 1, 57. *Compar.*, tignari *præstantior, excellentior*, Gðþ. 54. — *In compos.*: alltiginn.

TIGN, f., *præstantia, excellentia* (tiginna): tignar veldi *excellens potentia, majestas*, Lb. 24; tignar maðr *vir augustus*, Ag (Arngrimr); manndómnr fullrar tignar, Mk. 19.

TIGNA (-aða, at), *venerari, colere* (tign). *Vide compos.*: andtigna, frumtignaðr.

TIGNARI, m., *qui illustrem, gloriosum reddit* (tigna), *vide compos.*: fyrirtignari.

TÍGR, m., *decas, gen. s. tigar*; *plur. tigrir*: fjórða tigar manna *quartæ decadis hominum, i. e. supra tres decades, amplius triginta*, Korm. 14, 1; acc. plur. tigu: sex tigu vetra *sexaginta annos*, Vigagl. 26, 2. — *Nota*: þrim tígum vetrum fyrr *triginta annis prius*, pro vetra, Gðþ. 56. — *Vide composita*: fimtigu, sextigir, sjötigu, it. *formas*: tegr, togr, tuger, tygr.

TIGR vel tigr, m., *nanus*, SE. II, 553 pro tigvæ, *vide tiggi* et tjúgr.

TÍK, f., *canis femina, gen. s. tíkr, nom. plur. tíkr*: hafa tíkr erindi *exitum negotii habere, qualem caniculæ, i. e. male mulcatum discedere*, Korm. 4, 4; benja tík *canis vulnerum, lupus, bræðir benja tíkr prædam lupo comparans, bellator*, Si. 11, 1 (F. VII, 93, 1); teygja tíkr (*canes*) at solli, Hund. 1, 40. *In compos.*: sækitik.

TIL, *præpos. et adv.*: — 1) *præpos.*, *regens genitivum, ad, in, motum ad locum significans*: t. sala ad ædes, Vafþr. 8; t. skógar in sylvam, Hjmk. 18; t. bæjar, domum, Hjmk. 26, 27; t. hluta tveggja in duas partes, utrobique, Bk. 2, 21; adde Harbl. 22. 54; Grm. 39; de persona: t. þín ad te, Harbl. 12; til auðigs ad divitem, Vafþr. 10; t. Öðins, Grm. 9, 10; velja orð til e-s, v. e. til horns, verba dirigere ad cornu, cornu verbis compellare, Eg. 44, 2, potius quam, verba facere ad poculum, super poculo; ut vulgo: segja, tala, mæla til e-s, compellare, adloqui quem. — b) *quod attinet ad*: til litarins ljós ok rjóð *colore candida et rubicunda*, Skáldh. 1, 10; ad instar: metin til træs, Söll. 44; usque ad: til mæði, Mb. 9, 2, vide telja, signif. 1. — c) *de consilio efficiendi aliquid*: gjarn til fjörs cupidus vitæ adimendæ, H. 31, 3; Gramr vð til menja Gramus pugnabit ad opes parandas,

i. e. opes armis comparavit, Hg. 16; vèla fylki til fjár, principem pecunie ergo fraudare, Bk. 2, 16; myrða konu til hnossa leto dare mulierem ad thesauros potiundos, Am. 53; sverðrjóðr gerði húsbrót til Snorra *præliator ædes effregit, ut Snorrium eivum caperet*, Fbr. 17; telgja meid til rifjar *asciare materiam, ex qua jugum textorium fiat*, Rm. 15; bða til vðar, *præparare (fila) in pannum*, Rm. 16; strengja heit til konu, *volum vocere, se femina potiturum*, Jd. 13; til hylli aldar in gratiam populi, NgD. p. 3 (aliter F. II, 52, 3 et F. XII ad h. l.); til hylli guðs ad favorem dei conciliandum, ad placandum deum, Hugsm. 32, 2; til móts ad prælium faciendum, ÓT. 18, 2; cum infu.: til at hjálpa hranna brúða lindi, ut semine subveniret, Gd. 19, ubi til at transponitur in: at hjálpa — til. — d) *interdum notat statum in loco*: til hafs, mari, i. e. in prælio maritimo, F. VI 436, t. l. 1; til graptar in sepulchro, Lb. 23; til heinvandil-hermdar-spjalla, in rixa gladii, in pugna, SF. I 444, 4, vide plura exempla sub vera. — e) *constructio: est quando postponitur casum*: heimis-garða til ad hospita domicilia, Hávam. 6; himinvisar til ad cælestem mansionem, G. 6; Höguna til sagði Högnium allocutus est, Ghe. 6; longe antecedit casum: Nj. 78, 1, ubi cohærent til sins ágætis; ÓH. 157, 2, til Limafjarðar; interponitur adjectivo et substituto: sins til geðs, Hávam. 12. — f) *omittitur et subintelligitur*: lagat var (o: til) drykkju *compositio apparata erat*, Am. 72; gánga (til) stefnu við e-n, FR. I 246, 1; gengu þeir (til) fagra Freyju túna, Hamk. 3; lét ek Hjálmgunnar (til) heljar gánga, H. Br. 7; hafa e-n (til) heljar leto dare quem, Selk. 19; gunnsvels lundr mundi þá (o: gánga til) Gauts gáttar, Korm. 26, 1, vide gátt; hvat hefir Sigurðr (til) saka unnit, Sk. 3, 1; fátt kanntu vinna (til) minna frama, Korm. 26, 2; þá er Ullar Høðins veggjar fóru saman (til) eggþings, ÓT. 18, 1 (de G. 48, vide Shl. V 341. not. b); ubi in diversis membris bis repetendum erat, omittitur in priori, Hávam. 82. Similis ellipsis in Mæso-g., Luc. 15, 15, insandida ina haipþjos seinaizos, ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ. — 2) *adv.*, *admodum, valde, satis*; nimis, nimium: — a) cum adj., til dimm ljóð valde obscurus vociferatus, Nj. 93, 2; til mart nimis multum, nimium, Hávam. 27; til snotr nimium sapiens, Hávam. 54. 55. 56; til dælskr nimis audax, impudens, Hávam. 57; megn eigi til mikit *vires non adeo magnæ*, Hugsm. 18, 2; úldra mál til ofug sermones conviviales nimis perversi, Bk. 1, 29; hörundar húngur til mikit nimia voluptas, Söll. 50; til hár austr nimis alta, nimia nautea, Mb. 16, 2; til mjöðgjarn nimis deditus cerevisiæ, H. 26. — Separatur ab adjectivo: til litil þörf, Ísl. II 260, 1; til stýfðar tungu lingua nimium præsæctæ, G. 58; additur heldr intendendi gratia: heldr til hættu nimium quam periculosus, Has. 23. Pros., til viðlendr satis amplum imperium tenens, F. VI 94; til forsjáll satis cautus, F. V 150;

til fangafar minus ab rebus necessariis instructus, F. X 103. — b) cum adverbis: til árla nimis mature, premature, ÖH. 187, 1; til síð nimis sero, Hávam. 66; til lengi nimis diu, Eg. 60, 1; væðr til vel satis bene vestitus, Hávam. 61; til fjarri nimis procul, Fm. 8; Has. 16; til gjörva satis bene, exacte, Sk. 3, 17, ut pros. F. VI 205 (apocopen patitur in mikilsti, helzti). — c) adv. loci, ut videtur, locum versus, Söll. 16, sárum snúa ímsum eldi til, s: subintell. at, at ímsum eldi til, obvertunt vulnera ad diversos (varios) ignes versus (ut Dan., ad Byen til, urbem versus).

TILGERÐ, f., meritum; factum, quatenus præmium aut poenam meretur; plur. tilgerðir, F. VI 430 (til, gera).

TILGJÖRD, f., meritum, id. qu. tilgerð (til, gjöra), plur. tilgjörðir, Hh. 104, 3. Sing. tilgjörð delictum, Eg. 62.

TILI, in compos. aldrtili, mors, qs. jactura vitæ, quæ vox in membr. Bl. scribitur aldrtili, it. in óttili, clades, jactura, Eg. 36; F. V. 330, extat in lingua AS., in qua aldorgedal, divortium vitæ, mors, it. lifgedal, woruldes gedal, id.

TILSÆKIR, m., qui adit, accedit ad locum (tilsækja): t. Vágaskers, Singasteins, Heimdalur, SE. I 264.

TILSÆKJA, (ut sækja), locum adire et occupare (sækja til): verja grund ok tilsækja, regnum ab aliis occupatum repetere et in potestatem redactum defendere, ÖH. 99 (Orkn. 5, 2; F. IV 214); flátt er tilsækja periculum est, ad domum accedere, Am. 36. — Pros., teor Haraldr víð hafsum Norege oc til sækir, F. X 405; tóe með bliðu víð mikilli gjöf, oc sótti til, ibid. 406; plene, sækja til lands, ibid. 401.

TILT, Æd. 38, þú kunnir aldregi bera tilt með tveim, vert., tu scisti nunquam litem inter duos componere. G. Magnæus in Gloss. Eddæ: „Vocem hanc penitus mihi ignotam accipio de terminatione litis sive sententia decretoria, petens etymon a Gr. τέλος v. τελείω; aut tilt est dodecas, h. l. duodecimvirale iudicium Asorum (Y. 2), et porro sententia in eo iudicio lata, aut sententia judicialis in genere”. Hæc ille. Forte vertendum sit: nunquam sustineret potuisti dimicationem adversus duos, i. e. nunquam cum duobus digladiari potuisti (ex quo alteram manum amisisti); ut tilt conferatur cum Angl. tilt, quod inter alia significat artem digladiandi, it. petitionem, quæ lanceâ fit.

TIMBR, n., materies; mærdar t., sylva, materies poetica, Sonart. 5; plur., forn timbr veteres fabricæ, i. e. ædes, Ghe. 44. Vide compos.: bûtimbr.

TIMBLA (-ada, at), ædificare (timbr): t. húsa, Rm. 19. Vide compos.: hátimbra.

TIMBREASTR, adj., firmiter fabricatus (timbr, fastr), de æde: t. tóptar hökkvi, Y. 35.

TÍMI, m., tempus; hárt t., tempus opportunitum, hárt t. sára ára (remorum vulnerariorum) vex of gram, tempus gladii opportunitum (i. e. pugna) crescit circa regem, SE. I 674, 3.

— 2) fortuna: farar t., iter faustum fortunatumque, Hæc. Ísf. 3.

TIN, n., stannum, Korm. 19, 5.

TÍNA (-i, da, t), legere (v. c. ber, baccas); repetere, recensere, enumerare: muna at tina orð væðu verba orationis memoriter reddere, Hyndl. 41; tina sín lýti fir e-m peccata sua coram aliquo enumerare, confiteri, Has. 5; langt er at tina þat, er. longum est enumerare ea, quæ, Merl. 1, 50; memorare, commemorare; t. harm calamitatem memorare, Am. 53; hær tini ek þat id hoc loco commemo, Vigagl. 7; oddrunnar tina harmsakir viri illatas sibi injurias memorant, Nj. 136. Part. act. tinandi, qui legit, colligit, in appell., tinendr auðs collectores auri, viri, homines, Gp. 11.

TINDR, m., apex, summum fastigium; it. dens, aculeus: járna tindar, dentes, aculei ferrei, Gdþ. 49. Hinc tindóttir, adj., dentatus, SE. I 274.

TINDRÁTR, m., ductio stanni (tin, dráttir): tindráttar madr, vir ducendi et procedendi stanni peritus, stanniducus, faber stannarius, Korm. 17, 1. (= tinsmiðr, Sturl. 9, 4).

TÍNGL, n., ornatus (prop., ad ostentationem compositus), vide compos.: ennitingl. — 2) ornatus navium, id. qu. ennispennir, assulæ frontales, aplustria: með ginöndom höfðum ok gröfnum tinglom cum hiantibus capitibus et exsculptis aplustribus, Hl. 19, 1; hinc tingls marr equus assulæ frontalis, navis, Hg. 7; tینگla taung tenaculum assularum frontaliū, prora navis, tینگl tینگla tångar, luna proræ, clipeus, ÓT. 124, 2.

TÍNGLRYRANDI, m., ornatum minuens (tingl 1, rýra): örveðrs tینگla t. consuntor auri, vir liberalis, F. IV 13, ab örveðrs tینگl luna prælii, clipeus, tingl örveðrs tینگla, ornatus clipeorum, aurum, quod splendor reddidit clipeos.

TÍNIR, m., qui legit, colligit (tina): bauga tinir collector annulorum, vir, homo (conf. tinandi auðs, sub tina), de latrone, Has. 23; t. friðar, conciliator, auctor pacis, deus, Has. 55. — 2) qui recitat, eloquitur: t. bragar recitator carminis, poeta, Grett. 49, 1; mærdar tinir eloquentiam proferens, vir eloquens, de deserto principe, Ha. 313.

TINNA, f., silex (F. VIII 56): tinna grjót saxa silicea, silices, FR. I 474, 3. In compos.: hrafninna.

TÍO, adj., num. card. indecl., decem, Eg. 75, 2.

TÍONDI, adj. num. ord., decimus, Vafþr. 38. Vide tiundi.

TÍR, m., deus, id. qu. týr (tjá), qs. auxiliator, opifer, non occurrit in nom., sed eo referendum videtur dat. tífi, SE. I 310, 4 sec. Cod. Reg., fló með frðgöm tífi, volavit cum callido numine (Lokio); et tíví, SE. I 468, 5, quanquam hoc posteriori loco accipi possit ut nom.

TÍR, m., gloria, fama, non mihi se obtulit in nom., nisi uno loco, Ód. 17, et in voce compos. orztírr, qu. v.; sed quoniam exscripto Ód. minus confido, præferendam putavi formam tírr, qu. v.

TÍRA, SE. II 499, 7, vide týra, et sic per y in Cod. Worm. scribi testatur G. Magnæus ad Ad. 8.

TÍRARLAUSS, adj., inglorius; infamis, illaudatus (tírr, lauss), de athletis furiosis (Bersekeris), FR. II 155, 1; 314, 4. Neutr. tírarlaust, ut ade., inglorie, F. X 430, 61, id. qu. sæmdarlaust, ibid. 60. Vide týrarlauss.

TÍRBRÁÐR, adj., gloriosus (tírr, bráðr); pro subst., princeps gloriosus, augustus, G. 14.

TÍREGGJÁÐR, honore, gloria incitatus, stimulatus, gloriæ parandæ cupidus (tírr, eggja), ÓH. 263, 1 (F. III 54; V 116, 1); SE. I 520, 2.

TÍRÆÐR, adj., decem (decadibus) constans (tíó, ræðr): tírætt hundrad centuria (ἑκατοντάς) decurialis, i. e. centum, ut distinguatur a tólfætt hundrad, centuria duodenaria, duodecim decadibus constans, i. e. centum et viginti (prius vulgo smátt hundrad, posterius stórt hundrad), SE. I 714, 3; Sturl. 7, 42, 6.

TÍRFYLGJANDI, gloriæ cupidus, honorem sectans (tírr, fylgja), ÓH. 16, 2 (F. IV 55, 1).

TÍRGÖFUGR, honore ornatus, clarus (tírr, göfugr), Merl. 2, 37.

TÍRKUNNR, adj., fama notus (tírr, kunnr); pro subst., vir illustris, G. 57, ubi gen. tírkunns.

TÍRMILDR, adj., gloriosus (tírr, mildr), Plac. 58.

TÍRPRÚÐR, adj., gloriâ illustris, gloriosus (tírr, prúðr), Gðß. 27; Ag. (Arngrimr), utroque loco pro subst., et in nom.

TÍRR, m., gloria, fama; scribitur tír, Ód. 17, sed tírr in compos. orztírr; acc. tír, G. 52; dat. tíri, sed tír, Gþ. 11; gen. tírrar, sed tírs, pros., F. X 175. In plur. non exstat. Phrases: heimta nýztan tír summam gloriam adipisci, G. 52; grams tír varð hæstr, Ód. 17; með tíri cum gloria, SE. I 616, 2; II 204, 2; með öllum tíri, Lv. 11; með ölgum tíri summa cum gloria, Ha. 293, 5; með trygðar tíri, F. XI 311; gæddr tíri honesta fama illustris, Gd. 9; stýra fremd ok tíri honore et gloria gaudere, Sturl. 4, 41, 1; bella tíri honorem sectari, honestam agendi rationem sequi, ÓH. 92, 7; sæta sætum tír dulcem honorem adipisci, Gþ. 11; þat fer þjóðar snytri tírar ea res gloriam principi conciliat, HS. 15; þengils höfuð hefir fengit sér lángs tírar rex perennem sibi gloriam paravit, Hh. 76, 4; höfum fengit göðs tírar præclaram famam obtinuimus, Hm. 29; stýrir alls tírar summa gloria gaudens, Christus, Lv. 24; ræsir hins sanna tírar rex veræ gloriæ, deus, Has. 62. Cum subst.: tírar fór expeditio gloriosa, F. XI 138, 3; tírar þing conventus gloriosus, Mg. 2, 1 (F. V 119, 2; VI 23, 3); tírar höfuð caput illustre, Ha. 3, 1; cum adj., tírarsterkr, id. qu. tírkunnr, epith. viri, honestus r. illustris, G. 37; tírar gjarn gloriæ cupidus, ÓT. 31, 2; Ha. 25, 3; F. X 424, 14; tírar fróðr egregie peritus, tírar fróðr til randa styrs egregie pugnandi peritus, Plac. 15.

Nota: hæstrar tírar, Ha. 25, 3, legendum est hæstrar tídar, vide Skl. IX 174. not. 1 c. Vide compos.: megentírr, orztírr. — 2) gladius: ok tír ruðum víða, Krm. 3, ubi v. l. týr, vide týrr. Gloss. Ed. Sæm. Tom. II sub voce davarv affert vocem pers. Tír, hasta, telum.

TÍRRÖKR, adj., gloriæ studiosus (tírr, rök = rækr), Plac. 52, ubi plur. tírrökir.

TÍRSAMR, adj., gloriosus, illustris (tírr, -samr): t. tiggi, FR. III 26, 1.

TÍRSÆLL, adj., gloria gaudens, gloriosus (tírr, sæll), de deo: t. túngla stýrir, Gðß. 52.

TITLÍNGR, m., passer (avicula), SE. II 489.

TÍU, decem, vide tíó.

TÍUND, f., decimæ (tíundi). Metaph., gjalda mikla tíund græves poenas dare, Sturl. 5, 17, 2. Confer: afráð, skattr.

TÍUNDA (-aða, at), decimare (tíund): tíundat líð copiæ decimatæ, i. e. accisæ, pauciores factæ, Merl. 2, 48.

TÍUNDI, adj. num. ord., decimus (tíu), Hávam. 158; Grm. 15.

TÍVI, m., deus, vide voc. compos. valtívi, et tír supra, it. formam tífi. Plur. tívar, dii, Vafþr. 48; Grm. 5; Hamh. 14; SE. I 306, 1. Vide: sigtívar.

TÍVORR, m., deus, Vsp. 29, ubi dat. sing. tívor.

TÍÐ, f., tempus: drottins tíð tempus domini, i. e. dies dominica, dies solis, Lv. 23; sonar tíðir tempora Filii (dei), dies dominicæ, Lv. 9. Absol., þeirrar tíðar (gen.), eo tempore, Mg. 34, 4 (F. VI 85, 3); in masc. gen.: þann tíð eo tempore, Mg. 1, 6; Nik. 7; einn tíð aliquando, Nik. 18. 75. In prosa: þann tíð, Vigagl. 20; i þann tíð, ÓH. c. 139. — 2) fortuna, ut timi: góðrar tíðar fausto tempore, bono omine, auspicato, F. X 432, 75; beztrar tíðar hörð auspiciatissima, Hh. 35, 1 (F. VI 261); illrar tíðar malo omine, infasto tempore, F. III 23, 2. Sonart. 8, sec. conj. G. Pauli, var ölsmið illrar tíðar, ce-revisiæ confectori (Ægeri) tempus futurum esset infastum, ut: þér er draums, tíbi est somnium, i. e. somnias; hæstrar tíðar auspiciatissimo tempore, SE. I 440, 1 (F. X 186); sic quoque legendum Ha. 25, 3. — 3) plur. tíðir horæ, publico cultui divinum sacratæ, res divina: tíða flaustur navis horarum, i. e. ædes sacra, templum, F. XI 311; tíða offr munus ecclesiasticum, gefa e-m tíða offr conferre alicui munus eccl., inaugurare, Ag (Einar Gilss.). — 4) In compos.: hátíð.

TÍÐA (-ðir, ddi), libere, libitum esse (tíðr), impers., cum acc. subjecti et infinitivo: ef þik fara tíðir si ire tíbi libido est, Hávam. 118; allz mik fara tíðir siquidem ire cupio, Vafþr. 1; at ykkir vega tíði fore ut vobis pugnare libeat, Skf. 24; allz mik vaða tíþir, SE. I 286, 1. Pass., tíðiz, tíddiz, placuit, pers., honum tíddiz hildr ei pugna placuit, HR. 48; hildr tíddiz gram mildum, HR. 65, vel: moris ei fuit, in consuetudinem ei abiit, ut pros. SE. II 12: sem nú tíðiz á landi hér.

TÍÐHÖGGVIT, n. part. compos., rð crebro ferire (tíðr, höggva): lét tíðhoggvit cre-

bro percussit, ÓT. 30, 1 (AR. I 283, 1; F. I 133), ubi construo: lét tíðhöggvit lrm Saxa ljótvaðin corpora Saxonum crebris ictibus foedavit; nisi malis legere ljótvaðinn et referre ad Leiknar hest (lupum). Quod attinet ad compositionem vocis tíð (ex adr. títt a tíðr), cum neutro partic. pass., conf. tíðhjalat, þ. Síðuh. (Þórhaddr gerði sér tíðhjalat við hann crebros cum eo sermones miscuit), et tíðrætt, Vigagl. 20 (þeim varð tíðrætt crebros sermones serebant), non enim usurpantur verba tíðhöggva, tíðhjala, tíðræða.

TÍÐINDI, n. pl., res novæ, novi nuntii (tíðr), vide meginlíðindi.

TÍÐLIGA, adv., cito, avide, appetenter (tíðr): tjággja t. appetenter, avide mandere (= títt ok ótt), Am. 79.

TÍÐMÖRK, n. pl., signa temporis (tíð, mark): t. limins signa cæli, tempus indicantia, sidera, astra, spec., sol et luna, Merl. 1, 57.

TÍÐR, adj., creber, tam æt. quam pass., qui crebro facit, qui creber est in re aliqua, assiduus in re aliqua, it. qui crebro fit, solitus, hinc carus, amatus, exoptatus: arnar fundr var einkar tíðr úlfss börnum admodum exoptatus, F. VII 350; tíðr á smíðir assiduus in re fabrilis vel cupide exercens artem fabrillem, Selk. 4; tíð er bók ok smíðir literæ et opera fabrilia mihi arriendi, vel æa assidue exerceo, Orkn. 49; vingerð erumk tíð, id., SE. I 612, 1; amatus: niær tíða mey mihi desideratam, Skf. 6; mæ er mærtíðari, magis cordi est, Skf. 7; qui facere quid amat, tíðr fjölluma avidus cædis, SE. I 282, 1; celebr.: stillir varð einkar tíðr um allan austrveg, F. XI 295, 1. Neutr., títt solitum, quod fieri solet: þat var eigi títt haud frequenter eceit, Bk. 2, 14; erumk títt mihi solitum est, soleo, Eg. 74, 2; gratum, libitum, títt varat bíða, Hm. 16. — b) adv., crebro: bera iljar títt pedes celeriter movere, Mg. 32, 1; sæpe, títt hefi ek heyrð, Mg. 34, 1; superl., tíðaz creberrime, sapissime, Gð. 50; Ag (Arngrimr). Hoc adv. in compos. abit in tíð, vide tíðhöggvit. — 2) in compos.: fartíðr, fáttíðr, óttíðr.

TÍÐUNGR, m., bos, SE. I 588, 1; II 483. 567. 626. Forte vitulus, tempestive genitus, oppos. síðúngr serotinus (Lex. B. Hald.). Conf. et þríttíðúngr bos trimus (Frþl. þríttíðúngr), Gþl. p. 111 sub voce títteíðúngr.

TJÁ (tjái, tjáða, tjáð), præbere, dare, offerre; ostendere, demonstrare; juvare, opem ferre. Ex hac forma in prosa est 3. s. præ. ind. act. tjár, sync. pro tjáir, Vigagl. 11, tjár málit fyrir honum causam ei exponit, docet eum causam. Periphr., undir tjá (3. pl.) blæða juverunt, opem tulerunt, Mg. 35, 1 (Hkr. Tom. VI); tjáðum me adjuverunt, opem mihi tulerunt, Eg. 64, 2, vide suo loco; tjáðu ostenderunt, pros., F. III 99 (þeir báru út pell ok silki ok marga dýrgrip, ok tjáðu fyrir þeim, ok báðu þá eptir sækja); sup. tjáð, þáttir af Ísl. bisk. (Kristnisaga p. 136): eigi hafa þín ráð lítit tjáð hér til tua con-

silia hucusque non parum juverunt (haud parum momenti habuerunt). — b) altera forma correlata est tjá (tè, tæ; tæða, tæða; tæð, tæð): ter, SE. I 250, 4, legendum puto tæc præbeo, offero (carmen); sveit tær sínum drottni adjuvat, F. VI 180, 2; sá er frami tæði is, quem fortitudo adjuvit, F. VII 44, 1, sec. v. l. 2; sic et tæði, Ód. 9; SE. I 698, 2; Hh. 1 (F. VI 129, 2); tæða, id., SE. I 416 (tæðu, F. VI 89, 2); de tæðut, Mg. 37, 1, vide hlæðirúðr; pass., mærd tiez fram carmen offertur, recitatur, SE. I 318, 4; tísindi tjáz rettlátri frú af hverjum manni referuntur, narrantur, Nik. 10; imper. pass., tæiz at báðir uterque utrumque adjuvate, communem operam adhibete, Hist. eccl. Isl. I 245; part. pass., tæðr dictus, modo memoratus, Ísl. 7; sverð er tæð honum gladius illi ostenditur, monstratur, Völk. 15. Periphrast. cum inf., tær bergja = bergir potat, SE. I 616, 1; tær vaxa crescit, SE. I 248, 4; tær binda lágat, Orkn. 75, 2; tæra standa non stat, non proficiscitur, Mb. 5 (F. VII 10); hyggja tæpi cogitavit, Sk. 3, 13; tæði særa = færði, Hh. 76, 1 (tæði, F. VI 340, 1); tæði blæða sanguinavit, Nj. 158, 12; tæði velja, F. II 259, 1. — 2) Ezlant præter has formas tres aliæ, scilicet tjóða, tjýja, tþja, quas vide suis locis.

TJALD, n., tabernaculum, tentorium navale, pelles, Hh. 62, 2 (F. VI 309, 1); plene tjöld hásléipnis tentoria navis, valdr hásléipnis tjalda dominus possessor tentorium navalium, vir, Fbr. 6, 1, ubi al. forte per correptionem, valdr alfdörs tjalda rector vel possessor clipeorum; nam tjalda sviptir removens, reficiens, detendens tentoria, vir dieitur, Fbr. 32, 2 (Ghm. II 338, v. l. 8); tjalda drasil equus tentorium, navis, meidir tjalda drasil vastator, vulnerator navis, bellator, Ólf. 41, 1. 2) velum, aulæum, tapes: tjöldum ok skjöldum, velis et scutis, Bk. 2, 60; tjalda tróða columella tapetiorum, femina, Vigl. 17, 10. — 3) in appellatione: — a) clipei, tjald Óðins, valmeyja, herkonunga, sækonunga, orustu clipeus, SE. I 420; II 428. 512; Sköglar t. velum Sköglæ, id., HR. 67; Hlakkar t., id., halda hátt Hlakkar tjöldum alte efferre clipeos, Krm. 13; haldendr Hlakkar tjalda gestores clipeorum, viri, SE. I 424, 2 (Grett. 77, 2); Yggjar (ógjar) tjöld vela Odinis (pugnæ), clipei, Sturl. 7, 30, 1; Sigars tjald velum Sigars (reg. marit.), id., galdr Sigars tjalda sonitus clipeorum, pugna, ibid., vide galdrefreyr. — b) cæli: röðuls t. tentorium solis, cælum, und röðuls tjaldi sub cælo, in terris, FR. I 438, 2; heidar t. tentorium montanorum, id., und hreggská heidar tjaldi, id., Merl. 1, 65; heida tjald, id., heida tjalds mildingr rex cæli, Christus, Lb. 12; fróns t., id., siklingr fróns tjalda, id., Lb. 23; vedra t., id., konúngr vedra tjalds, id., Lb. 50; skjýja t. tent. nubium, id., skjöldúngr skjýja tjalds Christus, Has. 20; mána t. tent. lunæ, id., ödlingr mána tjalds, Christus, Has. 31; hreggs t. tent. venti, aer, cælum, valdr blásinna hreggs tjalda Christus, Has. 57. — 4) in compositis: blátjald, byrtjald, fagrtjald, fólktjald, gunntjald, haudrtjald, heimtjald, heidrtjald, hlertjöld,

hreggtjald, hrfóttjald, skýttjald, sóltjald, stafntjald.

TJALDA (-aða, at), *tentoriis navalibus velare navem* (tjald), tjöldut skip *naves tentoriis velatæ*, ÖH. 70, 3; skjöldum er tjaldat á skipum yðrum *clipei velorum instar dispositi sunt in navibus vestris*, i. e. *naves vestræ dispositis clipeis ornatae sunt* (alias, skip skörut skjöldum); II. hat. 12; tjaldi um borg þá tjöldum ok skjöldum *eam arcem velis ac clipeis circumvelate*, Bk. 2, 60.

TJALDARI, m., *nomen equi*, SE. I 480, 2; II 458, 1. 595. 487. 571.

TJALDBÚÐ, f., *tabernaculum* (tjald, búð): *de corpore humano, ut domicilio animi, altari guðs er öndin stolta | inni standanda í tjald-búð þinni*, Nik. 82.

TJALDR, m., *avis, hematopus ostralegus*, SE. II 489 (Fab. Prodr. p. 21; Norv., Tjeld et Kjeld, Stromii Descr. Sunnmæriæ, I 259). Vide vigtjald.

TJALDRANN, n., *ædes tentorii* (tjald, rann): *vins t. cælum, a vins* (i. e. *vinnus, vinds*) tjald tentorium *venti, ær, ut hús lopts* (SE. I 316), nálimir vins tjaldranns *clerici*, vide nálimr, Ag. (Einar Gilss.).

TJALGA, f., *surculus, ramulus* (etiam *tálga*, f., *sine j, conf. telgja*): handar tjálgur *ramuli manús, digiti, vel brachia*, Mg. 11, 2 (F. V 121, 1, ubi v. l. est tálga). — 2) *absol.*, tjálgur *longa brachia*: *uxu tjálgur, lángir leggir ok ljótt höfuð*, FR. III 18, 2; hángar tjálgur *brachia pendula, demissa, proliza*, FR. III 37, 3.

TJARGADR, adj., *clipeis instructus, ornatus* (tjarga = targa), Rekst. 4, id. qu. targadr.

TJASNA, f., *in voce eikintjasna*, Rm. 13, *vertitur „peritica“, contra vero „vinculum“* in Gloss. Ed. Sæm. Tom. I *sub voce tiasull, ubi citatur Kormakssaga. Prior versio mihi rector videtur, sic enim habet Korm. msc. c. 7: þat voro hölmgöngo lög, at feldr skal vera 5 álma í skaut, ok lykkjor í hornom, skyldi þar setja nípr hæla þá. er höfuð var á öðrom enda, þat hëto tjösnor; sá er um hjó, skyldi gánga at tjösnumum, svá at sæi himin í milli fóta sér, ok hëldi í eyrna snepla sér, með þeim formála, sem síþan er eptir hafðr í blóti því, er kallat er tjösnuþlót. Tjösnri, m, nomen athlete, FR. II 242.*

TJÁÐUM, (= tjáðumk), *opem mihi ferebat*, 3. pl. *impf. ind. act. v. tjá, cum suffixo mk, vide umk*, Eg. 64, 2.

TJÓA (-aða, at), *prodesse, juvare, opem ferre*, id. qu. tjá. In pros., *inf. tjóa*, Vigagl. 21; F. VII 160, v. l. 3; 3. s. *præs. ind.*, tjóar, Vigagl. 26; 3. s. *impf.*, tjóaði, Nj. Vers. Lat. p. 597, v. l. c; *syncop.* tjóði, F. V 26, *quibus locis est, juvare, prodesse, et cum neg. ekki, frustra esse*. — 2) *opem ferre*: tjór, *syncop.* pro tjóar, Fsk. 115, 2 (tær, id., F. VI 180, 2); tjóði, tjóðo, *opem tulit, tulerunt*, Si. 6, 1 (F. VII 81, 2); IIh. 18. Vide formas tója, týja.

TJOGO, adj. *numer. indecl., viginti* (Dan. tuge, tyve), *vulgo tuttugo*, ÖH. 260, 2 (F. V 114, v. l. 14).

TJÓN, n., *clades, exitium, perniciēs*: þegna t. *clades, interitus virorum*, SE. I 248, 1. In *compos.*: aldrtjón, fjórtjón, líftjón; pros., manntjón, *quod fem. gen. est F. X 394*.

TJÖR, f., *nomen insulæ*, SE. II 491, 3. 492; forte Terð, in *Hordia meridiana, Pontopp. geogr. Optysn. Sic et Munch.*

TJÖRN, f., *lacus, stagnum, aqua*, Gf. 14. — 2) *mare*, SE. I 575, 1; II 479. 622 (II 562 *tantum cernitur t...*). In *compos.*: hreintjörn, skýttjörn.

TJÖRR, m., *puto, ignis*: rínar t. *ignis Rheni (amnis), aurum, unde týnir tjorrinar consumtor auri, vir liberalis*, Eb. 56. — 2) *gladius*: týr dýrra tjörva *deus pretiosorum gladiatorum, bellator*, ÓT. 31, 2 (F. I 144, 3). *Conf. tír, týrr.*

TJOSSI, m., *forte, hircus*, Merl. 2, 75.

TJÖSULL, m., *fasciuns (character magicus) Skf. 29. Confer Seec, tjusa, förtjusa fascinare, incantare.*

TJÚGARI, m., *raptor, abactor*: *túngls t. raptor lunæ, de lupo Managarmo, Vsp. 36. A verb. obsol. tjúga (týg, taug, togit) ducere, trahere*, AS. *teón* (týhð; teáh, pl. tugon; *getogen*) *ducere; Moesog., tiuhan, ducere, impf. tauh, part. act. tauhans; Germ., ziehen* (ziehen, zog, gezogen), id. *Ab inf. tjúga derivatum tjúga, heytjúga, f., furca duceudo et colligendo foeno* (Dan. Høtyv), et tjúgari; *ab impf., taug, f., vinculum; a part. pass. toginn ductus, eductus, quod poetis in usu est, subst. tog, n., ductio, eductio, evaginatio gladii, it. funis, villus, togi, m., lana glomerata. Verb. obsoletum tjúga in duas formas abiit, teygja (-i, -ða, -t), et toga (-aða, -at).*

TJUGR, m., *decas, id. qu. tugr; acc. pl. tjugu*, Fsk. (F. VI 138).

TJÜRGR, m., *nanus*, SE. msc., *quæ lectio proxime accedit ad incertam lectionem*, SE. II 553, tigr aut tirgr.

TNEDDA, Ed. Lóvas. in *annium nomencl., prate pro Tvedda, qu. v.*

TÖ = **TVÖ**, duo, vide sub tå.

TØ, n., *auxilium, adjumentum* (tója), vide tös.

TODDA, f., *lana, glomus lanæ*: *toddu böðgefn bellona lanæ, femina*, Hild. 14, 3. Pros., *toddi, Dropl. maj. msc. cap. 10: Þórdís Todda, því var hon svá kölluð, at hon gaf aldregi minna en stóra todða, þá hon skyldi fátækum gefa; unde F. V 101, munus ab amicis datum dicitur vinatoddi. Conf. Angl. tod lanæ pondo duodetriginta.*

TOFT, f., *area ædificii cum parietibus, rjúfa skála toft dættam detegere*, Skaldh. 6, 8, *ubi plene consonant toft-loft. Germ. Toft pars agri septa prope villam* (Isl. tún).

TOG, n., *ductio, tractus; vibratio, evaginatio gladii* (vide tjúgari), in *compos.*, *eggtog*, *samtog*, *sverðtog*. — 2) *funis, in specie, ancorarius, ancorale*: dugir akkeri með digru togi, FR. I 481, 1. (*funis piscatorius*, Gfl. p. 427, unde togfiski, Isl. II 303).

TÖG, f., *funis, id. qu. taug, vide compos. álmög, vegtæg.*

TOGA (-aða, -at), *trahere*: sem okkr færtr toga *ut nos pedes trahunt, rapiunt, i. e. summa qua*

feri potest celeritate, FR. I 519, 2; var eigi Ögmundi andrán togat (var. lect. auðhæzt tekitt) videtur significare, non fuit Ögmundo mors ostensa, monstrata, FR. II 313, 4, ut togat sit cognatum verbo tegaz.

TOGDRAFA, f., SE. I 408, 2, vide F. V 5; SE. I 682.

TOGFÚSS, adj., educendi, destringendi gladii cupidus (tog, fúss): lykkt togfúsa þjóð náðu at láta líf þádra þúsundum puto militum digladiandi cupidum vitam ibi posuisse numero millenario, i. e. multa milia bellicosorum militum, F. VI 409, 1, sec. Morkinsk.

TOGI, m., dux, in compos.: hertogi dux exercitús, leiðtogi dux viæ (verb. obsol. tjúgi, vide tjúgari).

TOGINN, perf. part. pass. verbi óhsol. tjúga (vide in tjúgari), ductus, tractus: t. liórr nervus tensus, af tognum liór ex tenso nervo (arcus), Mg. 31. 1; sæpius de stricto gladio: enn togni hjórr gladius vagina educus, Merl. 2, 66; með sverð um togin cum eductis (nudis) gladiis, Hg. 33, 9; eigna toguo sverþi strictum gladium ad cædendum applicare, SE. I 672, 1; tognum sverðum ensibus expeditis, Nj. 158, 3; þat nam at vinna togin skjóma ea res effecit, ut gladius stringeretur, i. e. ea res sine prælio effici non potuit, HS. 6, 6 (F. I 56, 4).

TÖGLA (-aða, -at), mandere (tyggja). — 2) t. fram (örindi) carmen cum difficultate componere et pronuntiare, Skáldh. 7, 63.

TOGLÖÐ, f., duodecim viri, SE. I 532; II 518; toglöþ, II 346, toglöð, II 565; toglot, II 610 (togr decas, löð, aut assumptio (secundæ decadis) aut cumulus (primæ decadis)).

TOGNÍNGR, m., gladius, (formatum a togiinn): tœnings veðr tempestas gladii, pugna, F. VII 354, 3, ubi scribitur taugnings, i. e. tœgnings, tægnings, tognings.

TOGNIR, m., dux, ductor (id. qu. togi, in hertogi, cet.): tognir sóknar dux pugnæ vel ductor cohortis, de Thore, SE. I 292, 2, sec. Cod. Reg., qui tægnir scribit pro tœgnir.

TOGR, m., decas, numerus decurialis: um fjórum toguum præterea quatuor decades (quadraginta), Grm. 23. 24. Præganter decas annorum, decem anni: fylla annau tog alteram decadem, viginti annos complere, Mg. 35, 2; id. qu. tugr.

TOGR, m., id. qu. togr, decas, F. VI 90, 1; ÖH. 15; Korm. 16, 2. Hinc sjötögr.

TOGREPTR, vimine tectus, tecto vimineo instructus, munitus (tog = tåg, repta): t. salr ædes vimine tecta, tecto vimineo, Hávam. 36, ubi scribitur tavgreptan sal.

TÖGTU, mandisti, 2. s. impf. ind. act. v. tyggja, suffixo pron. 2. pers., pro tögt þú, Am. 79.

TÖJA (tø, tøða, tød), adjuvare, opem ferre, id. qu. tjá, týja: baþ drotten dagþójar taja ær oravit deum, ut sibi opem ferret, Plac. 18, ubi scribitur taja, conser orthographiam ibid. pag. 37. Hinc tór (i. e. tór), Grág. I 315. 431; in Fsk. (ad F. VI 317), flest varð hirð, sú er raustum | rafns fæði vel

teede, scribendum est rafns fæði vel tæði. Hinc et tavið, i. e. tød, n. pl. part. pass., monstrata, demonstrata, allata, pros. SE. I 400.

TOKFÚSS, id. qu. togfúss (k = g), qu. v., F. VI 409, 1.

TOKI, m., nanus, SE. II 553, pro jaki, quod habet SE. II 470. — 2) nom. propr. F. III 220, 1; FR. II 212, 1.

TÓKUZ, perf. inf. pass. v. taka: evá hyggt ek til tókuz sic evenisse puto, Sturl. 5, 140.

TÓL, n., instrumentum: raddar t. instrumenta vocalia, lingua, etc., Lil. 3; mælsku t. instr. sermonis, id., Gd. 23; bragar t. instrumenta poetica, dictio poetica, ars poetica, G. 47. Absol., instrumenta fabrilia, Vsp. 7. In compos.: máltól, siktól. In prosa absol., de instr. fabrilibus, GhM. III 298, plene smíðartól, SE. II 18; Eg. 61, fín.; gráftól fossoria, instr. sepulcralia, Eg. 61; Eb. 34; saungtól instr. musica, ÖH. c. 96 (F. IV 203). — 2) de persona agente: galdra tól instrumentum incantationum, incantatrix, venefica, saga, per contemptum, Skáldh. 6, 19.

TÓLF, adj., numer. card. indecl., duodecim, Hund. 1, 23; G. 11.

TÓLFTI, adj., numer. ord., duodecimus (tölf), Hávam. 160; Vafþr. 42.

TOLLA (toll, tolda), hærere, manere, fixum adherere, F. II 13.

TOLLR, m., pinus, id. qu. þollr (t = þ): liðs t. pinus auxiliatrix, liðs t. brautar pinus viæ auxiliatrix, baculus, de baculo Gríðæ, SE. I 302, 2, ubi lectio tollr, quam exhibet Cod. Worm., præferenda est formæ tollor, quam dat Cod. Reg.

TÖLURÆÐI, n., remus sermonis, lingua (tala, f. ræði, n.), SE. I 698, 2 (NgD. p. 70).

TÓM, n., otium: tóm læz at eiga tøjja vel garpa otium sibi dixit esse ad hortos bene stercorandos, Am. 59; i tómi per otium, quum vacat, Nj. 44, 2.

TÓMR, adj., vacuus, inanis: tóm höll skipaz lætt vacua aula facile (convivis) occupatur, SE. I 632, 2; tóm trú fides, religio inanis, Ho. 2; dygðar tómr virtutis expers, malus, Skáldh. 3, 22. — 2) solus, purus putus: unnir tómar solæ undæ, vel inanes, oppos. florenti silvæ, SE. II 202, 1.

TÖNG, f., tenaculum, forceps; gen. s. tengr, pl. tengr; töngu gen. anomalus, SE. I 300, 2, ubi construo töngu segi frustum forcipis, ferrum (spiculum) forcipe prehensum, i. e. massa ferri. In prosa est SE. I 288: þá tók Geirröðr með tæng járnslu glöandi ok kastar at Þór. Tæng boga tenaculum arcus, manus, SE. II 429. 513. In prosa: spennitaung forceps, qua aliquid extrahitur, GhM. I 712 et 737, not. 78; ÖH. c. 247 (F. V 93).

TÖNN, f., dens; pl. tenn, tenar et teðr. Rjóða ylgjar tunn dentem lupi rubefacere, i. e. stragem edere, pugnam facere, ÖH. 16, 2; tennr Hallinskíða dentes Heimdalli, aurum (sec. SE. I 100), ógnarstafr Hallinskíða

tanna vir liberalis, HS. 2 (F. I 52); öðrum vefz tunga um tönn aliis lingua impeditur, FR. I 465, 2; foldar t. dens terræ, lapis, Gd3. 31, conf. SE. I 4: björg ok steina þýddu þeir móti tönnunni ok beinum kvikenda. Lagar tanna, II. 9, 2, hinc vario significato explicatum fuit, a lagar tönn dens pelagi, lapis, sec. Olav. NgD. p. 173, qui construit: rausnar naðr, lagar tanna mannskæðr navis, ob lapides (saxa manualia) hominibus periculosa; sec. Ilkr. T. VI lagar tönn, lapis, it. color. ut steinn, et lagar tanna naðr draco colore pictus; sec. Raskium lagar tönn lapis, it. mons, mætir lagar tauna occursor montium, ventus; novam rationem vide sub tanni. Nota: plur. tennr, superiori tempore abiit in tönnur, vide Skíðaríma, str. 9: með skeggit þunnt ok skakkar tönnur, skotið út kinna beinum, djarfmæltur við dúka nönnur, drengur ok livass i greinum.

TÖNNA, f., dolium, id. qu. tunna (Dan. Tünde), vide saltönnna.

TOPI, m., nomen literæ magicæ, Skf. 29 (consensit apte Germ. toben, furere, insanire).

TOPPR, m., apex, cacumen, conus; it. capronæ, crines dependentes, toppri enni, Orkn. 66, 1; t. fyrir neði, FR. II 234. Pros. Sks. p. 288; Eb. 20. In compos.: gulltoppr, silfrintoppr, silfrtoppr, siglutoppr (sub sigla), úrígtoppa.

TOPT, f., fundus, area ædificii (ÓT. c. 77; ÖH. c. 51), it. parietes, domus sine tecto, cum spatio ab his incluso, unde topt, de spatio maris tranquillo, vi venti intacto, usurpatur, ÓT. c. 87 (F. II 178). Hinc, toptar nökkvi navis arææ v. parietum, domus, Ý. 35; tanngarðs toptir arææ septi dentium, os, Grett. 42; óðals toptir fundi avíti, prædia avita, Mg. 9, 5; topta týr dens fundorum, colonus, dominus fundi, Ísl. II 86, 1; toptir, ædes, Grm. 11; hropts toptir ædes Odinis, testudo clipeorum, clipei, ÓT. 128, 1, sec. SE. I 420: skjaldborgin er köllut höll, etc.). Vide compos. sigtoptir, et formam toft.

TÖPUÐR, m., perditor, consumtor, deletor (tapa): t. naðrbings consumtor auri, vir liberalis, Mb. 10, 2 (F. VII 43, 2). Vide ángr-töpuðr, brikstöpuðr et formam tapaðr.

TORBÆNN, adj., exorator difficilis, inexorabilis (tor-, bænn a bæn v. bæna), Bk. 2, 48, ubi acc. sing. masc. torbænan.

TORF, n., cespes, gleba: grafa t. effodere cespites, Rm. 12; Ag. (Einar Gilsson); torf jarðar, id., Gd. 60.

TORFA, f., cespes, in compos. óðaltorfa.

TORFYNDR, adj., difficilis inventu (tor-, finna), Sonart. 15. Sic pros.: auðfynt (n. adj. auðfyndr), facile intellectus, F. XI 55, it. pro subst., facilitas inveniendi, facilitas venæ poetiæ, ut torfynt difficultas, F. VII 356.

TORG, n., forum, SE. II 212. 1. Metaph. orms torg stratum serpentis, aurum, Fbr. 32, 1 (GhM. II 330). In plur. torgir, f., Hyndl. nj.; it. Torgar, f. pl., insula Halogæ, SE. II 492, 491, 3 (Eg. 7 init.), hod. Torgetö (Munch). In compos.: hugtorg, lúngtorg, ormtorg.

TORGENG, adj., transitu difficilis (tor-, gengr), de ponte, Lb. 35.

TORMIDLADR, qui difficile communicatur, difficilis communicatu (tor-, miðla): t. beini cibus qui ægre coqui, parari et disper-tiri potest, SE. I 306, 3, ubi Cod. Reg. habet tormidladr, prave. Verum lectio tormidladr, SE. I 468, 5, v. l. 20, haud dubie mendum est pro tormidladr, quod habet Cod. Worm.

TOROGÆTR, adj., haud facile parabilis, difficilis inventu (toro = tor-, gætr a geta adipisci): torogætir ro tryggvir vinir fídi amici haud facile inveniuntur, Korm. 12, 6. Occurrit forma torogætir = torgætir, F. IV 124; torugætir, F. IX 450; X 62. 116; torugætastir, GhM. II 315, not.; torigætastir, FR. III 358, v. l. 1; Pál. 16 omnes codd. legg. toragætir, unus torogætir.

TORRÁÐINN, adj., extricatu difficilis (tor-, ráða), id. qu. vandr, difficilis. Per homonymiam, torráðin ól, id. qu. vöndol (i. e. vöndul), sec. quam torráðin, n. pl., respon-det tǫp vönd, n. pl. a vandr, ól per diastolen syllabæ ol. vöndol autem est acc. sing. a vöndoll (vöndull) manipulus, h. l. manipu-lus feni, stalis brumæ temporibus destinatus pecori, in communi, copia feni. Hinc skerða torráðin ól (= skerða vöndol) est copiam feni minorem reddere, inopiam pabuli inducere, efficere, SE. II 102, 1.

TORREK, n., jactura, damnum, Mg. 9, 3 (F. V 123, v. l. 1). Pros. Ilkr. Halvð. Nig. cap. 8, furdú mikít torrek gjörir faðir þinn sér at, er ek tók vist nokkura frá honum í vetr magno se damno affectum putat, quod; quam sententiam F. X 171 sic exprimit: mikla meingerð lætr faðir þinn sér í því gerva hafa verit, er ek tók frá honum þau faung, er hann ætlaði sér til jólaaveizlunnar magna se affectum injuria existimat. Iluc et pertinet titulus carminis Sonartorrek, jactura filii, Eg. c. 80 (p. 607), ubi de hac vo-cis significatione et etymo disputatur. Alia vocis forma est torræki, n., Arn. 16 init.: hverjum sinkum manni mundi þat vera mjök minnisamt torræki, ef hann læti svá sína penninga tærða multas parcis hominibus ea jactura valde memor esset, si pecunias suas sic profudissent. Eadem forma usurpatur de annonæ caritate cum aëris inclementia, ibid. 48: þetta torræki (hallæri) kvâm ok vetri síðar suðr við land. De etymo (reka per-ficere, reka propulsare, rekja expedere), ex quo torrek foret res, quæ difficile (tor-) perficitur, propulsatur, expeditur, vide Eg. l. c., Félag. 7, 242, Diatribe de Cogn. Spir. p. 45—6 et Gloss. ibid. Quod attinet ad compositionem non abludit farrek, Ísl. II 318: þat hafði Þórði orðit til farreks, at hestar hans báðir voru í brottu, ubi signifi-care potest damnum, jacturam, et forte inde depravatum sit afrek, quod pro torrek exhi-bet F. V 123, 1; farrak, F. IV 270, est id. qu. óngþveiti angustia.

TORVELDR, adj., difficilis (tor-, valda): mēr er torvellt mihi difficile est (negotium), Sonartorr. 24. Hinc torveldi difficultas,

F. VII 221, plur. torveldi *difficultates*, Vatnsd. msc. c. 50 (þetta ero engi torveldi); *it. verb.* torvelða *difficilem reddere*, Ld. msc. c. 67: hins munum vör þurfa, at torvelða eigi þetta mál fyrir oss.

TÖS, Ad. 20, unde G. Magnæus fecit tis (vide Eg. p. 678, not. þ), mihi est id. qu. tös, gen. sing. nom. tör, m., auxiliator, adjutor, id. qu. tŕ (ø = y), quod descendit a tōja (tōja), tŕōa = tŕā opem ferre: vinr veþorins veklinga tös amicus audatis ad arma adjutoris virorum honoratorum, i. e. amicus regis Haraldi Grafeldi. Potest autem tös h. l. etiam sumi a nom. tō, n., auxilium, adjumentum, tutela, it. meton., adjutor, adjutrix. Sic haud dubie Hs. 1, 6 (F. I 51, 2) pro hæc legendum est tös, nam in Hkr. membr. E et cod. A habet tæs, chartt. C, D tys, Fsk. kavs (puto prave pro cavs, cævs, i. e. tæs) et altera ejusd. recensio tols. Ex quibus veræ formæ prodeunt tēs, tys, tös (tøs), a tœ, tŕ, tō, n., auxilium, tutela, unde þurfa tō tutela, adjutrix gigantum, seminu gigas, byrr þurfa tös ventus gigantidis, animus. Sic neutra læ, lō, ley fraus (a lŕja, impf. lō), hlŕ calor, glŕ, glō (Skf. XI 127, not. d), lætitia.

TÖSKR, TÖSKR, vide ratatoskr, et Gloss. Ed. Sæm. T. I et Lex. Myth.

TÖTRAR, m. pl., centones, vestes laceræ, St. 28, 2 (F. VII 153, 1); pros. F. VI 379, metaphor. skiptötrar naves laceræ, vulneratæ, Sturl. 7, 31.

TÖTRUGHYPJA, f., ancilla (qs. laceripanna, tötrugr, adj., laceris vestibus indutus, a tötrar; hypja a hŕlŕr tegimen), Rm. 13. Vide tötryghypja.

TOTT, n., nom. insulæ, SE. II 491, 3, puto prave pro Rott.

TÖTRYGHYPJA, f., ancilla, vel femina laceris pannis induta, id. qu. tötrughypja, duplicato t, et y = u, Hm. 1, 39, ubi seniorum capitur tötryg hypja vacerra pannosa.

TRADDI, TRAÐÐR, impf. ind. act. et part. pass. v. troða, qu. v.

TRAFR, m., asser, trabecula, axis: hlakkar t. axis bellonæ, gladius, Korm. 27, 3, addito epitheto slíðrdreginn evaginatus. Haec lect. habet membr. 132. Sed consonantia litterarum metr. h. l. svadere videtur trafri, quod unus cod. chart. habet, ut plene respondet hrafini, quæ forma consimilis est tŕŕ trafri (n = r); trafri autem est id. qu. drafn (Korm. 11, 5) et þrafini asser, lignum, Germ. Tram, Dan. Tremie, Germ. vet. Thrame trabes, Sec. Tremi, Trum frustum arboris (Gloss. Ed. Sæm. T. I 684).

TRAMAR, m. pl., gigantes: Trainar gneypa þic seolo gerstan dag, Skf. 30. Huc pertinent ex Gloss. Ed. Sæm., Norv. Trame diabolutus, et e Lex. Mythol. p. 746, Sec. Trami, Trame dæmon giganteus; a nom. sing. trami, cum. art. traminn, malus dæmon, larva.

TRANA, f., grus, SE. II 489; bráð trönu hals præda colli gruis, serpens, FR. I 259, 2, ubi trauini legendum trönu, i. e. trönu; trönu hvót adhortatio gruis, clamor gruis, Hm. 16, vide trŕta. — 2) nomen navis bellicæ, F. III 3, 2 (ÖT. 129; F. X 354). Vide trani.

TRANFELDR, gruum more aptatus (trana, fella): sigldum síðan suðr með landi tranfeldum skipum tveimr ok einu, aut, tribus navibus cuneatim ordinatis, forma aciei triangulari procedentibus, more gruum demigrantium ab una terra in alteram: aut tranfeldr est pro tranfeldr lignis apte constructis fabricatus (vide sub trafr), Synishorn, ed. Holm., Örnearoddss. 42, 25, quo loco pro tranfeldum est tállost, FR. II 308, 2.

TRANI, m., grus, id. qu. trana: rómu trani grus prælii, corvus vel aquila, HR. 13. Vide compos.: blóðtrani, hjaldtrani. — 2) serpens, SE. II 487, 570. — 3) gladius, SE. I 566, 1; II 476. 560. 619. — 4) nomen navis bellicæ, id. qu. trana, pros., F. II 50. 304; X 347. 350. 353. 354; quæ forma improbat in Oldn. Læsebog p. 81.

TRAULLA, adv., ægre, difficulter. víx, pro traudla, traudliga (traudr), H = ðl, Korm. 17, 1; A. 11. In compos.: ótraulla.

TRAUST, n., fiducia; dat. traust pro trausti: með traust ok íðran, Gd. 65; af trausti ógnar eyðis ob fiduciam Stó Olavo habitam, G. 51. In compos.: vintraust.

TRAUSTIR, m., id. qu. treystir (au = ey), qui firmum reddit, explorat: fleina t. jaculator, pugnator, vír, Grett. 17.

TRAUSTR, adj., firmus, fidus: traust brynja firma lorica, Gd. 34; traustar hlifar, SE. I 602, 2; traustir geirar firma hastæ, Sturl. 7, 42, 2; traust fylking firma acies, non vacillans, Sturl. 7, 42, 3; traustir bragningi í Ála eli erga regem fidi in pugna, ÖH. 218, 1. In compos.: bōðtraustr, (bragtraustr, pōðseos perillus, Hist. eccl. Isl. II 395, not. b).

TRAUÐLA, adv., víx, ægre, Orkn. 49, vide traulla.

TRAUÐR, adj., invitus, Bk. 2, 48; Nj. 44, 3; F. II 52, 3; cum gen., t. vās-fara, sēsara, laboribus et itineribus maritimis abhorrens, Korm. 19, 4. 5; t. haptis qui tardari, intercipi, capi non vult, ÖH. 48, 5 (F. IV 101, 2); cum præpos., t. á sættir ad pacem invitus, Isl. II 86, 1; cum inf., gumna drottinn era traudr at rjóða tennr gríðar faks, Me. 3, 2 (F. VII 284, 2). — 2) coactus: traud mál verba coacta, Ghv. 1, vel res difficiles, ærumnæ, miseræ, dolores. — 3) expers, destitutus: t. góðs hugar lætitia expers, Gha. 9; t. trýggra ráða destitutus fidelibus consiliis, Nj. 44, 1. — 4) neutr. trautt, ut adv., víx, ægre, Orkn. 80, 5; Nj. 44, 2. — 5) derivant a tor-, audr facilis. — 6) In compositis: al-traudr, biltraudr, flaugtraudr, flugtraudr, fulltraudr, gruntraudr, hliftraudr, húngrtraudr, lætraudr, ótraudr. Hinc verb. trauda (-ada, -at) tardare, impedire, difficultatem creare, pros., F. III 129; FR. II 201; Nj. 141.

TRAUÐR, m. vel f., difficultas; haud facile occurrit nisi in nom., et cum verbo subst. vera: traudr erum, sequi. infin., mihi difficultas est, invitus facio, ut, Hs. 41.

TRE, n., lignum, arbor; arbor silvæ, Am. 69; íð alna trè vestusta illa arbor, de Ygdrasile, Vsp. 43; de arbore infelici, patibulo, Me. 20 (F. VII 304); Hávam. 160; de cruce

Christi, Lb. 16; de recte forium aperiendarum, Hávam. 138; arbor navis, malus, Hund. 1, 24; túnga metin til trës língua ligni instar arida, Söll. 44; trè ilja, leista, rista pes, SE. I 542. In appell. feminæ: bekkjar trè arbor scamni, triclinii, femina, F. V 200, 2. Trè per undecim gradus homonymiæ lanam significat, sec. SE. II 632—33, ubi fiera sundr trè est id. qu. greiða ull carpere lanam, qui locus citatur in Nj. vers. Lat. pag. 595. In compos.: geitrè, sætrè, skapttrè, vargtrè.

TREGA, verb. duplicis formæ, treg, tregða, tregit et trega, tregaða, tregat, dolorem, animi ægritudinem asferre, angere: — 1) dolore afficere, c. acc.: fjöld er þat, er fira tregr multa sunt, quæ homines angunt, Bk. 1, 30; þat tregr mik id mihi ægre est, id mihi dolorem animi creat, Gk. 3, 2; orð, þat er mik meirr tregi quod mihi plus doleat, Völk. 35; grams fall tregr alla gætigauta geira casus (mors) regis omnes homines dolore adficit, Hg. 27; cum neg. et subjecto infinitivi, hvi tregraþ ykkir teiti at mæla cur vobis molestum non est, hilares sermones proloqui? Ghr. 2 (hvi ælæt þér gleðiorð? FR. I 226). — b) lugere: (hon) tregþi fúr friþíls luxit abitu amasii, Völk. 27. — 2) grams fall tregar alla, F. I 48, 2, vide 1; munaðar ríki hefir margan tregat vis voluptatis multis dolorem creavit, Söll. 10. — 3) ad primam formam pertinet part. pass., treginn dolore adfectus, it. deploratus; it., ut adj., dolendus, deplorandus, lamentabilis; pl. fem., tregnar iðir negotia deploranda, Hm. 1.

TREGI, m., dolor, moeror, animi ægritudo: af trega stórum ex magna animi ægritudine, Ghr. 1; aurar verða at trega drottne in moerorem cedunt, Söll. 34; segja trega moerorem, dolorem aperire, significare, enarrare cui, Skf. 29; Gk. 1 3; Hund. 2, 28; hugir trega sedator doloris, solator animi, de episcopo, Ag. (Einar Gilsson). — 2) dolor corporis, morbus: fá e-m lángs trega longum dolorem (morbum) creare cui, Eg. 75, 2. Proprie est impedimentum, retardatio (tregr), in plur., pros. Nj. 124, init.; Grett. 82. — 3) accipiter, SE. II 487. 571 (ut harmr). — 4) sinus maris, SE. II 493 (ut harmr), forte hód. Tregdesíord prope Mandalum (Munch). — 5) In compos.: aldr tregi, hug tregi, meintregi, móðtregi, of tregi.

TREGLIGA, adv., luctuose (tregi), Ghr. 9.

TREGNAR, f. pl. part. pass., vide trega 3.

TREGOD, n., deus ligneus, simulacrum ligneum (trè, goð); plur., FR. II 288, 2, conf. trémadr.

TREGR, adj., invitus; it. coactus: treg otrs gjöld multa lutra, vi extorta, aurum, SE. I 402, 2. — 2) difficilis: mjök erom tregt mihi valde difficile est, Sonart. 1. — 3) ægre parabilis, hinc: parcus, exiguus: t. vegr honor parcus, valdar tregs vegs exiguu honore gaudentes, viri parum honesti, SE. II 198, 1.

TREGRAÐ, non molestum est, 3. s. præs. ind. act. v. trega 1, suffixa neg. aþ, non, Ghr. 2.

TREGRÓF, n., luctuum series (tregi,

róf), cantus lugubris, Ghr. 20, id. qu. harm-tölur, ÖH. c. 82, hörmúngartölur, F. IV 165.

TRÉMADR, m., homo ligneus, statua ligneæ (trè, madr), Hávam. 49. Pros., FR. I 298; F. III 100.

TRÈVÁG, f., lanx ligneæ (trè, vág), in ænigmati, SE. II 633, 1, locum vide sub marnagli.

TREYSKR, Gk. 1, 16, pro adj. accipitur, obstinatus: treysk tár lacrimæ obstinatæ, colibite. Sed deest objectum præpositionis i gegnum. Videtur itaque treysk esse acc. sing. nom. treyskr, m., incertæ significationis, forte pars aliqua domus, tabulatum vel limen.

TREYSTA (-sti, sta, st), fidere, confidere (traust), cum dat., tr. sinu aili viribus fidere, Grett. 63, 1; sinni íþrótt fortitudini, F. III 217; tr. á, uppá, c. acc., id., v. c. t. á dæmi exemplis niti, confidere, ea sequi, Gp. 7; t. á krappt guðs, Gp. 16. — b) pro treysta sér, audere: t. at ríða at gotnum audere equitare adversus viros, Isl. II 68. — c) pass., treyst-az, absol., credere, confidere: treystumz vér, at, credimus, confidimus, quod, Gdþ. 5; id. qu. treysta sér audere, sequi, infin., treystuz rjóða egg ausus es, Si. 6, 1 (F. VII 81, 2); absol., vires inter se experiri, certare: þar er jüftrar treystuz, Ha. 150. Cum dat., id. qu. treysta: treystaz guði deo fidere, Ha. 52; treystaz áráði audaciæ suæ confidere, audacia fretum esse, F. VII 71; geyst súð varð treystaz farsælu incitata navis coacta est navigandi felicitate (regis) confidere, F. VII 67, 2. Sic pros., treystaz sér sibi confidere, SE. I 62. — 2) cum acc. experiri, tentare quid res valeat, explorare: húfar treystu drafnar dúfur latera (navium) undas æquoris tentabant, explorabant, Ha. 291, 1. Sic pros., Eg. 46: Egill færðiz við ok treysti staðinn til þess er upp losnaði or gölfinu palum moliebatur (evellere conabatur), quo loco e Grett. eodem sensu citatur at treysta á: þeir treysta á timbrvegginn, de athletis furiosis, þeir treystu á ásinna, de occisoribus Grettelris. Sensu rariori: firmum reddere, firmare (traustr): treysta mundrúða í skildi ansam clipeo firmare, Nj. 44, id. qu. in strophæ sequi. negla clavis figere.

TREYSTIR, m., explorator (treysta): fólka 1. explorator, confirmator militum, rex, F. XI 307, 2, id. qu. transtir.

TREYÐR, 3. s. præs. ind. act. verbi tröða, pro treðr (ey = ø, e), Hávam. 121.

TRJÓNA, f., rostrum; quidquid prominens. acuminatum et conforme; de naso hominis: FR. III 37, 3; farra t. conus tauri, cornu bovis, jütuns eykr rauð farra trjónu á Agli flæming, Ý. 30; trjónu tröll malleus acuminatus et conformis, de Mjólnere, ad formam bryntröll, ofruni trjónu trölls missor teli conformis, Thor. SE. I 282, 1. De lingua terræ, promontorio, in selmeina trjóna, Hg. 7, vide selmein. Trjónor, pl., SE. I 386, 4, videtur usurpari de molucro, manubrio ligneo, quo circumagitur mola, id. qu. möndull, skapttrè: hendr skulo hólða (i. e. halda) harðar trjónor manus tenebunt dura ligna; conf. formam fjald-trjónar perticæ tentorii, pros., Sturl. 3, 16 bis.

TRÖDDUZ, 3. pl. impf. ind. pass. verbi troða, qu. v.

TROG, n., vas, vasculum, alveolus, præsert. in quo lacticia servantur: sökkvir troga demorsor vasculorum, vir effeminatus, F. II 9. In compos.: hlándtrog, vide et trygill.

TRÖLL, n., monstrum gigantum, gigas (vide Lex. Mythol. p. 736—754). Pronuntiatum fuisse troll (Dan. Trolld), evincunt loca F. VI 339, 1; Ísl. I 212. Usurpatur in genere tam de gigantibus (spec. tröllkarl), quam de gigantidibus (tröllkona), unde fákr trölls equus gigantidis, lupus, Hh. 85 (F. VI 404, 2); trölla bygðir habitacula gigantum, antra, F. III 219, 1; trölls hamr induciæ monstri gigantei, forma gigantea, Vsp. 36. — 2) in imprecationibus: tröll hafi Tréföt allan, tröllinn steypi þeim öllum gigantes eum totum rapiant, gigantes eos omnes dejiciant, Grett. 5, 1; tröll hafi lif, ef eigi gigantes eítam (meam) habeant, si non, i. e. ne sim saluus si non, Korm. 16, 2. Sic in prosa: hafi þik allan tröll, F. VI 216; gefa fingrgull tröllum precari ut gigantes annulum rapiant (ut annulus in malam rem abeat), Korm. 19, 10; gefa e-n tröllum neci dare quem, Hh. 27, efr. F. V 206; troll brutu hris í fætr lonum male muleatus est, F. VI 339, 1. In conciliis, pros.: hvað, tröll, veiztu til þess quid, malum, nosti? FR. II 198; tröll, er þik þíta eigi járn gigas, qui armis non lædaris? Ísl. II 364. — 3) res noxia, res quæ alii rei noxam infert: öll vöpu eru tröll ok vargar ok hundar herklæða ok hlífua, SE. II 512; þess hlutar allz er tröll, sem þat má fyrirfara, SE. II 513 (þæss tröll ær allt, sém það má fara, SE. II 429); t. fódurs gigas pabuli, pecus, SE. II 429; t. víðar ignis, ibid.; t. járna saxa, rubigo, ibid. 429. 513; t. jarðar, ells aqua, ibid.; t. snæs, ísa pluvia, splendor solis, ibid.; t. hjárdar procellæ, ibid.; trjónu tröll res rostro noxia, mallens (Mjölner), vide trjóna. In compos.: hamar-tröll (pros., bryntröll).

TRÖLLHENDR, f. pl., manus gigantum (tröll, hönd): götur troðiz fyrir þér i t. semitæ te ducant ad habitacula gigantum, FR. III 204, 2. Prosa., Sigurðr biðr hana alla fara i tröllhendr optir sínu eðli, F. V 183.

TRÖLLKONA, f., femina gigas (tröll, kona): bani, dólgtr tröllkvenna occisor, hostis gigantidum, Thor, SE. I 252.

TRÖLLKUND, f., a gigantibus oriunda, giganteæ originis, i. e. Finnica (tröll, kundr a kun, kyn), Y. 16; AR. I 260, de Ilulda, incantatrice Finnica.

TRÖLLMARR, m., equus gigantidis, lupus, (tröll, marr), F. II 316, v. l. 5, vide sub tröll.

TRONA, Korm. 22, 2: mjök hafa tröll of trona þessa Áta foldar eldreio, aut est pro trodina, excluso ð, a troða, calcare, suppressere, vexare, gigantes hanc feminam magnopere vexarunt (conf. tröllrida, a gigantibus oppressus, vexatus, Eb.): aut trona est part. pass. obsoletum, a tróinn, præstigiis deceptus, fasciatus, forte radix subst. tróði histrio, quocum conferri potest AS. dry. magus, magia (Rask. Gramm. AS. p. 157).

TRÖNUBEINA, f., ancilla (qs. gruiques, gracilibus pedibus, cruribus, trana, bein), Rm. 13.

TROÐ, n., pressio, pressus, compressio (troða): þúngu troði dura pressione, SE. I 300, 1.

TRÖÐ, n., assulæ, scandulæ tecti interiores, materia tectoria (vide tróðviðr, Eg. 46, et tróð, ibid. 239, not. †); glóð varð föst i tróði ignis materiæ tectoriæ adhæsit, Hh. 76, 2 (F. VI 340, 2).

TRÖÐ, f., via trita (troða), it. via septa: auð t. locus vacuus, koma á auða tróð in vacuum locum succedere, Hg. 33, 20; t. Sölsa hekkjar mare, SE. I 440, 3; t. fleysja, id., F. IV 282; t. glemma ferðar via lupis trita, saltus, montana, H. 9, 2. — 2) terra, Vigagl. 21, 3; Hórða t. terra Hordorum, Norvegia vel Hordalandia Norvegiæ, Eg. 83, 2; báru t. terra undæ, mare, Hallfr. (ÓT. Skh. II 248). Vide örtroð.

TROÐA (troð; tróð, trað, tradda; troðit, tradt), calcare; treyðr, pro treðr calcat, dilatato c in ey, Hæcam. 121; forma trað in impf. usitatissima; ex tradda est 3. s. traddi, Hm. 3, Ghr. 2, et pass. tródduz, Hg. 33, 6; ex tróð pass. tróðuz, SE. I 300, 1; sup. troðit, Harbl. 25; part. pass. troðinn, Eg. 55, sed traddr, Hm. 18; Mh. 3, 2, et in forntraddr. Pedibus calcare, cum acc., t. c-n und fótum pedibus conculcare aliquem, Korm. 16, 4, uno verbo föttróða; sensu prægnanti: Jörmunrekr Svanhildi jóm of traddi eqvis conculcavit, contrivit, i. e. pedibus equorum conculcandam exposuit, subjecit, Hm. 3; Ghr. 2; er hafit meý um tradda virginem conculcastis, Hm. 18; de magica incubatione, Y. 16 (in prosa ibid. mara trað hann); de Hela funera calcante, Höfuðl. 10 (nipt Nara trað náttverð Ára); de accipitre axillis insistente, unde á hauki troðnum heidis unga meði in axilla, accipitri calcata, Eg. 55, 3. Metaph., reyks rösuðr trað Íngjald i fjörvan, ignis I. ad necem conculcavit, Y. 44, 1 (AR. I 266), nam sequitur: húspjófr steig hyrjar leistom i gögnum goðkonung; hausar ok túrgor Norðmanna tróðdoz fyrir hjalta harðfótum bauga Týs conculcabantur duris bul-larum pedibus, i. e. gladiorum laminis concisi sunt, Hg. 33, 6. Etiam de violenta pressione: brá-túngls sólar tróðuz þúngu troði vasti oculi (gigantidum) gravi pressione pressi (expressi, elisi) sunt, SE. I 300, 1. — b) de itinere terrestri: aur tráðu vér humum calcavimus, Mg. 32, 1; léztu tradda grund á jó terram equo calcavisti, i. e. equitavisti, equo vectus es, Mh. 3, 2; ek trað haudr um heidi calcavi humum per montana, i. e. saltum pertransiivi, Eb. 40, 5 (GhM. I 760); metaph., troða mold pulverulentam humum calcare, de hominibus in terra versantibus et viventibus, Fm. 23; troða helveg calcare viam, quæ ad Helam ducit, Vsp. 47 (SE. I 194, 4), contra troða goðveg deorum viam (ad Val-hallam ferentem) calcare, Hlyndl. 5. — c) de cursu maritimo: troða rânbeð lectum Rænæ calcare (conscendere), mare pedibus calcare, spec., mari perire, undis submergi,

FR. II 77, 1; konungr trað bekkjar bláröst bifroknum árum rex mare remis sale adspersis premebat, i. e. mare classe trajecit, Hg. 6; de nave: hlynbjörn trað Ata jörð navis terram Atii (mare) calcavit, Orkn. 82, 6; borð tráðu túnvöll reyðar, F. VI 437, 2; borðvigg tráðu brimsgång, F. VI 427, 2. — 2) cum dat., sarcire, infarcire, intrudere: þær var troðit í hanzka in chirothecam infarcitus fuisti, Harbl. 25, ut in prosa.: þær var troðit í kyl, sem korni í belg, F. VII 21. — 3) Vide composita: föttróða, fornráðr.

TRÓÐA, f., pertica; (extat hodie in voce compos., mænitróða pertica transversaria, in summa contiguatione domus, trope column; latius patet Norv. Trove, Trøe pertica, longurius, arundo piscatoria). Adhibetur in appell. fem. SE. I 410; tróða lins pertica (arbor) lini, femina, Isl. II 275, 1; t. flóðs furs (auri), id., SE. I 410, 3, ubi plur. tróðar, sec. Cod. Reg., sed rectius tróður, sec. SE. II 435, 3; t. pells, marglóðar, id., Skálðh. 1, 36; Vigl. 12, 1. — 2) absol., femina, Korm. 19, 8; Vigl. 14, 2. — 3) In compos.: audtróða.

TRÚ, f., fides: halda trú til ð-s hlutar aliquod cum fide agere, Hugsm. 22, 4; de amantibus: binda trú samau fidem conjungere, amoris vincula copulare, Skálðh. 6, 43. — 2) fides, religio: týnd trú amissa fides, defectus fidei (Christianæ), fyrir týndri trú propter defectum fidei, eo quod pagani erant, G. 37; við trú per fidem, vel nafnkuðr við trú pietate notus, G. 65; trúar bót pietas, probitas, morum honestas, SE. I 204, 3; láta trú boðna religionem (Christianam) annunciare, Ód. 9; koma trú á land religionem in terra introducere, Ód. 12; flæðrvarr fylkir lýða lérþe svinnar fleinrjöf gúto sinnar trú deus hominem docuit riam religionis suæ, Plac. 8, ubi trú est gen. sing., qui vulgo est trúar. Talis gen. plur. sunt exempla: ex Bl. membr., þeir monu snúast til trú af kenningum Enocs ok Elias, it. í staðfesti réttir trú. Ex fragm. msc. Legendæ de Sto Blasio: er mecc callar til gófganar þinar trú frá villu skynda qui me jubet ad cultum tuæ fidei ab errore properare; SE. I 130, svá njóta trú minnar ita fruar fide mea, sic me mea fides juvel. Idem videre est in ásja et simil., hvat viltu til vinna ásja minnar, Vigagl. 16; it. in kló: þó eyrir, at einnar kló missi tamen una uucia solvenda est, etsi unius tantum kló (pedis) jactura fiat, Gfl. vet., útgerðab. c. 12. — 3) in compos.: hústrú.

TRÚA, f., fides, religio; cum art., trúan, Lil. 34 (pros. SE. I 86; Isl. I 386).

TRÚA (trúi, trúða, trúat), credere, fidere, confidere, fidem habere (Moesog. trauan): — 1) cum dat., fidere alicui rei vel personæ, Háram. 44. 45. 84. 89; Ek. 1, 7; Korm. 8, 3; 22, 2; t. hug animo confidere, Hymk. 17; Merl. 1, 30; t. raun experientíæ fidem habere, SE. I 636, 2; t. magni viribus confidere, robustum esse, FR. I 438, 2; t. nesti de viatico securum esse, Háram. 74; t. fjöxlum dentibus maxillaribus fidere, fretum esse, Am. 79. — 2) cum præpos. á et acc., idem:

t. á guð deo fidem habere, deo confidere, G. 14; trúði á gram regi confidebat, Sk. 1, 47; t. á sik in se ipso confidere, viribus suis ac virtuti confidere, Söll. 17; Isl. 25 (de Kormako); t. á Ásynjur, Hyndl. 9. — 3) trúaze, recipi., inter se credere, sibi invicem credere, Skf. 5.

TRÚI, m. deriv. a trúa, in voce compos.: fulltrúi.

TRÚLIGA, adv., fideliter, cum fide, religiose (trú): leita trúnaðarmanns trúliga, Hugsm. 28, 6.

TRUMBA, f., arundo, tibia, fistula: þjóta i t., Svær. 85, 3. Pros., hvannjóla trumba, ÓT. c. 87 (F. II 179); buccina, FR. I 503. 504; unde verb. trumba bucinare, Sks. p. 779.

TRÚNAÐR, m., fides (trú): trúnaðarmaðr vir cujus fidei res tuas committere possis, fidus amicus vel socius, Hugsm. 28, 6.

TRÚR, adj., fidus, fidelis, cui fidem habere potes (trú), c. dat., HS. 1, 5; trúr tungu potens linguæ, qui scit commissa celare, Hugsm. 10, 2; trúr i tungu, id., Gd. 9; firmus, constans: trúr at hug firmo, constanti animo præditus, A. 7; leita sér trúss trausts firmum auxilium querere, Häs. 62; felic., fortunatus: allar eru tíðir trúar omnia tempora sunt fausta, Hugsm. 21, 3. In compos.: hugtrúr, sigtrúr.

TRUÐ, f., id. qu. tröð, H. 9, 2, quo loco membr. E habet trauð, i. e. tröð.

TRUÐR, m., histrio (AS. trud, id.); jun-gitur cum leikarar ludiones, Fsk. 6, 2: at leikarom ok trúþom hefi ek þik litt fregit. Idem significare videtur in Grág. II 84: ok skal eigi kveðja i sýtara búðir né sverðskriða búðir, né trúða, né gaungumanna neque testes citandi sunt e tabernis sutorum, neque cespitiariorum (qui cespites cremabiles renundant), neque histrionum, neque circulatorum. — 2) homo nequam, contentus, Nj. 44, 2; Stjörn ad 2. Sam. 6, 20 habet snápligr truðr pro hebr. חָרָקִים (in hod. Verss. lauslátt fólk et lausláttir). — 3) adj., in voce compos., hiegrtruðr.

TRYGGILIGA, adv., fidenter, confidenter, bona fide: trúa t., Söll. 20, a trygggr credulus.

TRYGGJA (tryggi, trygða, trygt), fidelem reddere (trygg; Eg. 45; Sturl. 4, 19); firmum reddere, confirmare (Eg. 35; Öll. c. 97); tutum præstare (F. VIII 328); trygðr friði pace tutus, securus, F. XI 315, 1. Vide formam tryggva.

TRYGGLAUSS, adj., intutus (trygggr, lauss), SE. I 306, 1.

TRYGGR, adj., fidus, fidelis: t. tiggja dýrom, HS. 1, 5 (cod. Fris.), = trúr; t. vinr minn, sá er ek trúa knáttag fidus meus amicus, cui fidere poteram, Ad. 10; t. geð-reynir, SE. I 290, 1; trygg ráð consilia fidelia, Nj. 44, 1. — 2) tutus: trygt at lita tutum aspectu, Ad. 5. — 3) credulus, confidens: verþit maðr svá t., at þesso trúi öllu nemo sit adeo confidens, ut his fidat omnibus, Háram. 89; gjörðumz trygggr at trúa honum factus sum credulus ad fidem ei ha-

bendam, Sonart. 21. — Citant e Grett. membr., adj. auðtryggr: margir hafa of auðtryggir verit, it. subst. auðtryggi, f., credulitas, GS. membr. cap. 32. — 4) in compos.: ótryggr, Sigtryggr.

TRYGGVA, id. qu. tryggja, non usurpatur nisi in præsenti: præs. inf., festríðir kná tryggva liði fríðbygg Frópa liberalis princeps aurum hominibus fidele reddit, i. e. facit ut aurum apud homines maneat, eos auro donat, SE. I 654, 2; ek tryggvi óð animum confirmo, Nj. 131, 2. Hinc subst. verb. tryggvir.

TRYGGVINR, m., fidus amicus (tryggr, vinr): t. engla (angelorum), deus, SE. II 629, locum vide in hlýrnir.

TRYGGVIR, m., qui fidum reddit, qui confirmat (tryggva), vide compos. hertryggvir.

TRYGILL, m., catillus, dim. tóu trog, vide blótttrygill.

TRYGD, f., fides (tryggr): in pl., trygðir, taka við trygðum fidem datam accipere, Bk. 2, 1; unnar trygðir data fides, promissa fidei exhibita, Bk. 2, 17. 19; svikja, væla cinn í trygd aliquem per fidem fallere, circumvenire, HS. 6, 2; Bk. 1, 7. Pactum: rjúfa trygðir rumpere pacta, Nj. 44, 3; promissa: hvat skal hans trygðum trúa quid promissis ejus credendum est, Hávam. 112; sponso satisfactio, satisfactio: vinna c-m trygðir margra súta ob multiplices luctus sponso satisfactio dare alicui, Gha. 20. Fidelitas: trygðar tir fama, laus fidelitatis, F. XI 311, vel firmitas ædificii, soliditas.

TRYGDROF, n., violatio fidei, fides violata (trygð, rof), Bk. 1, 23.

TRYKT, id. qu. trygt, neutr. adj. tryggr, membr. Ad. 5.

TRYNI, n., rostrum: trýni sollinn rostro tunente vel madente, Rekst. 17; F. II 316. v. l. 6.

TRYTA (-ti, -tta, -t), forte, stridere, fremere, sonum edere: trýtti æ trönu hvöt clamor gruis semper sonuit, Hm. 16. Lex. B. Hald. affert proverbium, aldrei heyrði ek trönu mina trita, quod vertitur, nunquam glomus meum volutari audivi; forte, nunquam gruem meam gruere audivi, incerto fundo proverbii.

TUGGA, f., offa, bolus, mansum (tyggja): munins t. mansum corvi, cadaver, ek gaf hrælekjar hauki munins tuggu corvo cadaver dedi, escam paravi, GS. 27; gaur munins tuggu coccyx cadaveris, corvus, Fsk. 25, 3; eldr munins tuggu ignis cadaveris, gladius, Eb. 19, 11; úls t. bolus lupi, gladius, ut gómsparri Fenris, rauð fránnr eggjar úls tuggu coruscans gladii acies rubescit, Orkn. 6, 1; gleipnis t. bolus (vinculi) Gleipneris, lupus Fenrer, hráki gleipnis tuggu sálva Fenreris, amnis Von, et homonymice id. qu. von spes, sitja á hráka gleipnis tuggu = sitja á von expectare, SE. II 630. — 2) res quæ lædit, violat, lacerat (tyggja): Herjans t. hasta, qs. res, quæ Odinem morientem læsit, quæ Odin moriens se vulneravit (Ý. 10), veita högg með hvassri Herjans

tuggu acuta hasta ictus infligere, F. III 219, 3.

TUGR, m., decas, decem, id. qu. togr. Absol. pro tugr hundræða mille et ducentæ ulnæ panni promercalis, Sturl. 1, 11, 2; ibid. mox subauditur: en Hallsíði þrenna, sc. tugu hundræða, Hallsídius vero ter mille et sexcentas ulnas. Nota: fjórum tugum dögum síðar quadraginta post diebus, Lb. 24. Hinc adj. tvitugr.

TÜN, n., area septa, ædes ambiens, Vsp. 8; Bk. 2, 27; Gk. 1, 15; 2, 41 (hortus). Norv. Tun et Ton area ædium, locus ubi ædes sunt. Plur., Óðins tün area Odinis, area ad Valhallam, locus septus (SE. I 132 garðr), in quo Einherti inter se dimicant, Vafþr. 41; SE. I 132, 1; tün fálu tálvinar grims septa area Thorgrimi, locus septus, quo Thorgrimus conditus fuit, i. e. tumulus Thorgrimi, GS. 5 (NgD. p. 169, 2). Metaph., bragar tün area carminis, campus poëticus, SE. II 172, 2 (Ad. str. ult.); snáka t. area serpentum, aurum, þögn snáka tüns nympha auri, femina, GS. 3 (NgD. p. 165, 3); reikar tün, pl. area discriminis, caput, Öll. 238, 5; harmá (i. e. hvarma) t. area palpebrarum, oculus, FR. I 259, 2; mælska, heggju tün area eloquentie, cogitationis, pectus, Lb. 4. 40. — 2) prædium, fundus, rus, vel oppidum, FR. I 427, 2. Sic F. X 237 pros. distinguuntur heröð, borgir, tün territoria (pagi), castella, oppida. — 3) In compositis: föðurtün, hátün, hugtün, iltün, itrtün, muntün, rauðtün, it. ade. samtýnis.

TÜNDR, n., fomes, it. alimentum ignis in genere, spec. de cespite cremabili, Ag. (Einar Gilsson): tundr lagði Sif undir nympha ignis nutrimenta supposuit (ollæ).

TÚNGA, f., lingua, Hávam. 29. 73; FR. I 465, 2; hræra túngu linguam movere, Eb. 63, 2; mæla á hvers manns túngu quovis humano sermone loqui, omnium linguarum peritum esse, Sk. 1, 17; fróð, ófróð t., vide fróðr, ófróðr; trúr túngu, trúr í túngu, vide trúr; harðr í túngu immodicus lingua, protervus in dictis, F. III 28. Rjóðr úlfa ferðar túngu qui linguam luporum rubefacit, bellator, Mg. 2, 1 (F. V 119, 2; VI 23, 3). Túnga meðalkafla lingua capuli, lamina gladii, SE. I 524, 3; slíðra túnga lingua vaginæ, id., HR. 18; et in plur., hjaltá túngur, Ha. 232, 3; Nj. 146, 1; rekniga túngor, id., Öll. 48, 6; slíðra túngor, HR. 74; vættrina túngur, Mb. 10, 2. — 2) lingula terræ, terra, SE. I 586, 2; II 482. 566. 625. — 3) In compositis: hátúnga, itrtúnga, loftúnga, slíðrtúnga, svaltúnga.

TÜNGL, n., luna, Vsp. 36; in plur., astra, sidera, vide in hlýrnir; túngls land terra lunæ, cælum, SE. I 316; túngla hválf camera astrorum, cælum, Ag. (Arngrimr), ubi construi possunt: túngla hválfs tirprúðr cælesti gloria ornatus; túngls tiggi rex lunæ, deus, Merl. 2, 60; túngla stýfir rector siderum, id., Gdþ. 52. In appell. oculi: t. brá, brúna, ennis, hvarma oculus, SE. I 538; sic túngls brá sólar pro brá (gen. pl.) túngls sólar vasti oculorum orbes, SE. I 300, 1; geisli hvarna

túngla radius oculi, *Korm. 3, 3. In appell. clipei: túngl skips luna navis, clipeus, SE. I 420; t. Óðins, orustu, sækonunga, id., SE. II 428, 512; sic úrveðrs túngl luna prælii, clipeus, úrveðrs túngla túngl ornatus clipeorum, aurum, vide tingslírandi, F. IV, 13, 1; t. Hrundar hriðar luna pugna, clipeus, stríðir Hrundar hriðar túngla violator clipeorum, præliator, HR. 72; Hildar t. luna Bellonæ, clipeus, Ha. 232, 3; t. tígla tångar luna proræ, clipeus, OT. 124, 2; túngl sjótrúgnis, vide sjótrúgnir. In compositis: baugtúngl, ennitúngl, himintúngl, hlýrtúngl, remmitúngl, straumtúngl.*

TÚNGLBRYGGJA, *f., pons lunæ, cælum (túngl, bryggja): tíggi túnglbryggju rex cæli, deus, Lv. 19.*

TÚNGLSKIN, *n., splendor lunæ (túngl, skin): t. brá (gen. pl.), splendor lunæ palpebrarum, splendor oculi, oculi majestate pleni, quorum aciem ferre non possis, Ad. 5. a túngl brá, luna palpebrarum, oculus, conf. geisli hvarma túngls, Korm. 3, 3.*

TÚNGUSÆTR, *adj., srauloquus (túnga, sætr), Lil. 92.*

TÚNHLIÐ, *n., porta oppidi v. urbis (tún, hlið), Hund. 1, 44, quo loco F. I 140 borgar hlið porta arcis v. monumenti.*

TUNNA, *f., orca, dolium, vide compos. háttúnna et formam túnna, ubi ð = u.*

TÚNRIDA, *f., pl. túnríðor, Hávam. 158, de qua voce vide omnino Lex. Mythol. sub hac voce, et annotationem ad Hávam. l. c., quod attinet ad permutationem generis, þeir villir, pro þær villar. Ceterum de etymologia, tún, ríða, nihil certius adferre possum, quam in Lex. Mythol. l. c. allatum est, quævis ratio nondum in liquido esse videatur. Quod vertunt sublimēs equites, id non secundum etymon est.*

TÚNVÖLLR, *m., solum prati stercorati, pratum stercoratum aggere circumdatum (tún, völlr): teðja túnvöllu prata septa domestica stercorare, Korm. 4, 4. Metaph., t. reyðar pratum, campus balænæ, mare, troða túnvöll reyðar mare calcare, navigare, F. VI 437, 2.*

TUPT, *f., locus definitus, determinatus, id. qu. topt: metaph., atgeirs tuptir loca, receptacula hastæ, manus (sec. SE. I 542), með auðar atgeirs tuptir vacnis manibus, Ad. 22. Gþl. p. 116, tuft, locus circumseptus navi subducendæ (naust).*

TURN, *m., turris, in compos.: gnapturn, háturn.*

TURTÚR, *Lat. turtur, Nik. 84 (recentiori tempore turtildúfa, sec. Dan. Turteldue, Germ. Turteltaube).*

TUSI, *m., ignis, SE. II 486. 570 (Ungarice, tűz ignis, Raskii Saml. Afhandl. I 33; Votjakk. tyl, id., ibid. 39).*

TÚSKALAND, *n., territorium Turonense in Gallia, ubi oppidum Turones (Tours). ÖH. 18, 1 (F. IV 59, 1), sec. F. XII ind. Geogr.*

TÚTR, *m., homuncio, SE. II 496 (Lex. B. Hald., tútr crassum corpus, unde tútna, tumescere, túteygðr, eminulis oculis). Conf.*

Túta, *m., nom. propr. viri, F. VI 363, 1 (362).*

TUTTR, *m., homulus, homunculus, FR. II 234, videtur esse vox blandientis.*

TVEDDA, *f., amnis, SE. I 577, 3; II 623 tuedda; II 480 tvpdda; II 563 tedda. Puto, fluvius Tweed, inter Scotiam et Angliam.*

TVEGGI, *deriv. a tveir duo, in compos., annartveggi, hvártveggi, hvaðartveggi. — 2) m., Odin, SE. II 473. 556, confer þriggi et þriði. Hoc nomen Odinis duobus adhæc locis occurrere puto, nempe Sonart. 24, Tveggja bagi adersarius Odinis, lupus Fenrer, nipt Tveggja бага soror Fenreris, Hela, et GS. 32, rjúpkæri Tveggja tetrao Odinis, corvus. De hac voce vide Lex. Mythologicum clarissimi F. Magnusenii.*

TVEIMMEGIN, *adv., utrinque, ab utraque parte (tveim, dat. a tveir duo, megin), SE. I 404, 3, ubi cum gen. ponitur.*

TVEIR, *num. card., duo; fem. tvær, neutr. tvö; acc., tvá (tvo), tvær, tvö; dat., tveim; gen., tveggja. Nom., Hávam. 73; Korm. 5, 3; Skf. 5; dat., Hávam. 49; Æd. 38; gen. Vsp. 56; til hluta tveggja in binas partes, Bk. 2, 21. Acc., tvá duos, Ghe. 39; Si. 6, 4; rjóða tvær eggjar utramque aciem rube-facere, pro báðar, F. VI 318, 1; i tvá in duas partes (subintell. hlui), F. V 176, 1 (Gloss. Ed. Sem. I sub voce tveir hunc locum citat); sæpius i tvav in duo, in duas partes, SE. I 390, 2; Hým. 29; i tvær, id., SE. I 428, 1; i tvö, id., Hh. 62, 3 (F. VI 309, 2); i tvau, id., Korm. 11, 5. De forma acc. tvá, tvö vide supra sub tvá. Neutr. tvö (tvav) pronuntiatum fuisse ut tvau, verosimile facit Skálðh. 3, 7: þá sem höfðu hrópat þau | Helga ok Kötlu bæði tvö (i. e. tvau), et 6, 55: svá gat Þórunn setið um þau | segg ok Kötlu bæði tvö (tvau). Idem adstruit dialectus Færoënsium, sec. quam tvej est = tvau duo, sjei = s jau septem, tej = þau illa.*

TVENNR, TVENN, TVENT, *duplex, geminus, bini (tveir), ut þrennr, a þrír. Usurpatur tam in sing., quam in plur. Sing., tvennan trega geminum dolorem, Skf. 29; tvennan ávðxt fructum bis in anno, Ha. 25, 1; tvennrar ástar gemini amoris (in deum et homines), Lb. 34; tvenn lönd dua terræ, Rekst. 10; tvenn ok þrenn mærdar efni binæ ac trina materiae laudum, Ad. 16, conf. SE. II 98, 1; tvenna flokka, hirmædr, döglinga, Has. 36; F. II 275; 317, 1; seljaz tvenna gisla obsides mutuo dare, Ha. 190. Vide formam tvinnr. Hinc subst. tvenning, *f., dyas, i tvenningu agmine bipartito, F. VII 292.**

TVENR, *pro tvennr, saltem in tven pro tvenn, n. pl., tven ok þren bina ac terna, SE. II 98, 1, sec. SE. II 405, 1, quæ sic habet: vm aftekning stafrs verðr barbarismvs. sem Egill quað: ærvmz avðskæf | qmvalokri | magar þórriss | mærdar efui | vinar mins: | þvi at valit liggja | tven ok þren | á tvev mæ. Her ær aftekinn stafr i þessvm orðvm „tvenn oc þrenn“ fyrir segurðar sakir: þviat*

þá þíkkir betr hljóða þessar samstöfvr í hvidu hætti, at þær hafi vmbeygiliga ljóðs-grein heldr enn hvassa, ær iiii ærv samstöfvr í visvörði, ok má því kalla, at her verði Barbarismvs í hljóðsgræina skipti.

TVEVETR, *adj.*, *bimus*, *Ilæam.* 90; tvævetr, *id.*, *Ök.* 9, 1 (*F. VI* 446), *vide* tveivetr (*tveir*, *vetr*).

TVIBLINDI, *m.*, *nomen* *Odinis*, *SE.* II 472. 555, *conf.* *biblindi*, *et Lex. Mythol.* p. 603. 611.

TVIBYRDÍNGR, *m.*, *clipeus*, *SE.* II 572, 1; II 578. 562. 621. *Gfl.* p. 103: hann skal eiga skjöld rauðan tvibyrðing, *quod* *Dan.* verðittr skjöld med dobbelt Beslag, *Lat.* *binis orbibus ferreis cinctus*. *Sic* *adj.* einbyrdr, *v. l.* *Nj.* 63, *init.*, *simplici* *marginē* (*borð*), *o:* *circulo ferreo marginali*, *l.* *juxta marginem*, *munitus*, *de clipeo*.

TVÍFALA, *SE.* II 116, 3, *dubia lectio*; *nam* *SE.* II 410, 5 *h. l.* *habet* *nv* *fála* *jam*, *femina gigas*!

TVINNI, *m.*, *filum* (*propr. duplex*, *a* *tuinnr*), *in appell. fem.*, *tvinnna* *skorð*, *Röskva*, *Bil femina*, *Ísl.* II 24, 1; *Selk.* 1; *Vigl.* 17, 11. *Vide* *formam* *tynni*.

TVINNRR, *adj.*, *id. qu. tvennr* (*i=e*): *tvinnan blóna fructum duplicem* (*bis* *in anno*), *Ha.* 25, 2 (*Grág.* I 368. 401).

TVÍSKELFDR, *adj.*, *metro betrimulo confectus*: *tvískelfdr drápa*, *Rekst.* 35, *de qua voce* *vide* *Shl.* II 296—7, *III* 230—1; *SE.* I 638.

TVÍSKIPTA (*-ti*, *ta*, *t*), *in duas partes dividere* (*tvi* *a* *tveir*, *skipta*), *Grett.* 42.

TVISTR, *adj.*, *sollicitus*, *tristis*: *tvist* *hjarta*, *Ílv.* 8; *tvistar* *sorgir*, *Skáldh.* 7, 10; *mest* *hefi* *ek* *ljóðs* *ins* *tvista*, *Korm.* 8, 1; *timidus*, *meliculosus*, *Hild.* 17, 2. *In compos.*: *harmtvistr*, *ögntvistr*, *ótvistr*; *forte id. qu.* *justr* *lacinis*, *unde* *tjust* (*Dan.* *tyst*, *cogn.* *taus*), *tacitum*, *F. IX* 510, *v. l.* 6, *pro* *hljótt*; *jungitur* *hljótt* *fólk* *ok* *tvist*, *F. VI* 374. — 2) *discors*, *Mg.* 17, 1 (*F. V* 128, 1); *hinc* *tvisti* *discordia*, *GhM.* II 312, *v. l.* 4, *pro* *tvilyndi*.

TVISVAR, *adv. num.*, *bis* (*tveir*): *tvisvar* *sinnum*, *id.*, *Lil.* 67, *vide* *tykvar*.

TVITUGR, *adj.*, *vicennalis* (*tveir*, *tugr*); *it.*, *viginti annorum*, *viginti annos natus*, *Krm.* 3.

TVÍVETR, *adj.*, *bimus*, *id. qu. tveivetr*, *Merl.* 1, 24.

TVÍVDR, *m.*, *arcus* (*jaculatorius*; *qs.* *lignum duplex*, *tveir*, *viðr*, *quod* *constet* *cornu* *et* *manubrio*), *SE.* I 571, 1; II 478. 561. 621; *hagl* *tvíviðar* *grando arcus*, *sagiltæ*, *Merl.* 2, 65; *tvíviðar* *týr* *deus arcus*, *arcipotens*, *jaculator*, *de Geirrodo gigante*, *SE.* I 302, 2.

TÝ, *in compositis*, *vide* *týr* 2.

TYFR, *n. pl.*, *veneficium*, *id. qu. töfr* (*AA* 106), *taufur* (*Bl. membr.*, *quæ* *nunquam* *scribit* *ð*), *FR.* I 199.

TYFRAMR, *adj.*, *valde excellens*, *præstans* (*týr* 2, *framr*), *SE.* I 306, 1.

TYGGI, *m.*, *rex*, *id. qu. tiggi*. *Servavit* *hanc formam* *Fsk.* 135, 1: *uggi* *ek* *at* *tyggi*

(*F. VI* 404, 2), *hnyggur*-*tyggi*, *114*, 1 (*F. VI* 175, 1); *Hund.* 1, 44; *SE.* II 500, 1; *F. VI* 89, *v. l.* 4. *Eadem forma*, *scadente plena consonantia syllabarum metricarum, restituenda est*: *G.* 9; *ÓT.* 31, 2 (*F. I* 144, 3; *X* 376, 2); *F. VI* 89, 2; 294; 173; 175, 1; *Cod. Fris. col.* 189, l. 14.

TYGGJA (*tygg*, *tögg*, *tuggit*), *mandere*, *manducare*; 2. *s. impf. cum suff. pronom.*, *tögtu* *mandisti*, *Am.* 79; 3. *s. impf.*, *hljálmgríðr* *tögg* *hold securis carnem* *violavit*, *læsit*, *Esp. Arb.* I 94, 6. *Part. pass.* *tugginn* *manducatus*, *t. við* *húnang* *cum melle* *commanducatus*, *Ghe.* 38; *Gk.* 2, 42. *Serius impf.*, *tugða*; *pros.* *Fbr.* 5, *elris* *hundrinn* *tögg* *allar* *jairdir*.

TYGGVA, *id. qu. tyggja*, *tantum in præes. tempore*, *Gha.* 41.

TYGILGR, *adj.*, *superbus*, *insolens*: *tygilgr* *málskytja* (*máls* *skytja*) *lingua gloriosa*, *os magniloquum*, *RS.* 10, *ubi* *construo*: *ef* *tygilgr* *máls* *skytja* *biti* *brynhríðar* *beiði* *sem* *eggjar* *si* *gloriosa lingua tantum ad secundum vale-ret* *pugna* *flagitatori*, *quantum acies* (*gladii*). *Tygilgr* *orð* *verba* *superba*, *in* *pros.* *l. c.* *GhM.* II 734, *pro quo* *in* *v. l.* *et* *Sturl.* 4, 13, *rygilgr* *orð* *verba* *pervicacia*; *tygilgr* *orð*, *Grett. membr.* *Havn.* = *stór* *orð*, *ubi* *membr.* *Upsal.* *c.* 66 *skyriligr* *orð* *verba* *diserta*. *Radix* *videtur* *esse* *toga*, *ducere*, *trahere*, *vel* *potius*, *inserto* *g*, *a* *týja* = *duga*, *ergo* *proprie* *id. qu. dugligr*, *vel* *a* *tjá* *ostendere*.

TYGILL, *m.*, *tænia*, *habena* (*taug*), *in compos.*, *mjötygill*. *Sæpe* *in* *prosa* *de* *tæniis* *sagorum*.

TYGJAZ, *Ísl.* II 211, 1, *maxime*, *diligentissime*, *intentsissime* (*forte* *a* *toga* *ducere*, *trahere*) *vel* *diutissime*: *skaltu* *góna* *tygjaz* *þat* *tu* *oculos* *intendas* *quam* *poteris* *intentsissime*. *Conf.* *derivationem* *ad* *tygilgr*.

TYGR, *m.*, *decas*, *id. qu. tigr*, *togr*, *tegr*, *tigr*, *vide* *compos.* *sjötygir*.

TYJA, *f.*, *dubium*, *dubitatio* (*tveir*): *cy* *var* *mér* *týja*, *meðan* *við* *tveir* *líðom*, *nú* *er* *mér* *engi*, *er* *ek* *einn* *lítt* *semper* *mihi* *erat* *dubium* (*an* *indicarem* *aurum* *Fosnerianum*), *dum* *nos* *ambo* *viximus*, *nunc* *id* *mihi* *nullum* *est*, *quum* *ego* *solus* *supersum*, *Ghe.* 28, *consentiente* *FR.* I 219: *mér* *læk* *finist* *í* *hug*, *þá* *er* *vér* *líðom* *báðir*, *en* *nú* *hefi* *ek* *einn* *ráðit* *fyrir* *mér*. — 2) *fides* *dubia*, *Korm.* 12, 4, *ubi* *construo*: *nú* *ferr* *enn* *svá*, *at* *myrðisfeyr* *törgu* *vill* *ekja* *týju* *at* *mórð* *jálks* *skýja* *etiam* *nunc* *id* *usn* *venit*, *ut* *violator clipei* *celit* *ostendere* *dubiam* *fidem* *in* *perniciem* *scutorum* (*in* *pugna*). *Conf.* *AS.* *tveon* *dubium*, *v. c.* *buton* *tveon* *sine* *dubio*. *Conferri* *quoque* *possunt* *phrases*: *tveimr* *er* *tveggja* *hugr* *duobus* *duorum* *animus* (*duo* *diversa* *sentiant*), *FR.* II 228; *ekki* *lær* *mér* *tveggja* *huga* *um* *þetta*, *FR.* I 178.

TÝJA, *verb.*, *id. qu. tjáa*, *tjá*, *juvare*. *Ex* *hac* *forma* *occurrit*: 1) *inf.* *týja*, *pros.* *Eg.* 34: *ek* *vissa*, *at* *mér* *mundi* *ekki* *týja* (*v. l.* *tjá*, *tjáa*) *at* *forðaz* *þik*. — 2) 3. *s. præes. ind. act.* *týr* *juvat*: *cyflit* *týr*, *þótt* *skyndi* *seinn* *nihil*

juvat (i. e. *frustra est*), *si tardus properet, festinet*, A. 12; *pros. F. VIII 234, ekki týr yðr nú at, etc., nihil vos juvat, frustra erit, si. — 3) s. impf. ind. act. týði, in voce compos. fulltýðo a v. fulltýja, qu. v., et simpl. týði, cum neg., ekki týði, hvárki týði frustra fuit*, H. c. 24; ÖH. c. 192; Nj. 156.

TÝMARGR, adj., *permultus, permultus* (týr, 2, margr): t. flótti *permagna fugientium multitudo*, Mg. 32, 1 (F. VI 80, 2).

TÝNA (-i,-da,-t), *amittere, perdere* (tjón), *cum dat., v. c. t. lifi vitam amittere, mori*, Gha. 11; t. öndu, id., H. hat. 37; F. I 180; t. vil, id., Krm. 3; de týna, ÖT. 28, 1 (F. I 132, 1), *vide teinlautar*; t. frelsi sinu, Ha. 286, 1; t. ást, Hugsu. 26, 2; t. meidmum thesauros perdere, Bk. 2, 15; týnum Birki-beinum *perdamus Betulipedes!* Svær. 105; *oblivisci, t. rúnnum*, Orkn. 49. *Pass., gleði týniz aldri gaudium nunquam cessat*, G. 60; ból týnduz *prædia vastata sunt*, Orkn. 6, 3; týnd trú *fides amissa, pro vantrú, paganismus*, G. 37. *Vide compos.: álm týnandi.*

TÝNIR, m., *qui perdit, consumit* (týna): t. sauda *perditor ovium, vulpes*, Merl. 1, 28; t. tjórrinar, *valastrætis festa consumitor auri, vir liberalis*, Eb. 56; G. 25; t. randa (*clipeum*), *bellator*, Ha. 280. *In compos.: bliktýnir, seimtýnir.*

TÝNIS, adv., *deriv. a tün, in compos. sam-týnis, qu. v.*

TÝNNI, m., *filium, id. qu. tvinni* (y=vi, *Angl. twine*): *Syn tynna nympha fili, femina*, GS. 30.

TÝPPA (typpi, typta, typt), *fastigare, in coní figuram extruere* (toppr): t. um höfuð *caput (lino) redimire in modum apicis*, Hamh. 16, 19.

TÝPPI, n., *apex; globulus, in apice mali (deauratus), alias húnna* (toppr): uppi glöðu *elmars typpi, eldi glúk*, Mg. 20, 2 (F. VI 48).

TÝPTA (-aða, at), *castigare, (τύπτω)*, Lil. 81. *Rectius scribitur per i, ut omnia vocabula, quæ a Græcis derivantur per v.*

TÝR, 3. s. pres. ind. act. v. týja, qu. v.

TÝR, m., *litera Runica t, nom.*, Skáldh. 7, 63.

TÝR, m., *Tyr, deus Asa*; acc., dat. Tý, gen. Týs. *Extitit et forma Týrr, acc. Týr, dat. Týri, gen. Týrs, ex qua forma deprehendi dat. Týri, Sturl. 9, 19, 2, brands slugu tveir með Týri | tafs leitandi rafnar, ubi brands Týr, deus gladii, pugnator; týri, SE. I 468, 5, melius metro convenit quam tíví; gen. Týrs, SE. I 98, v. l. 16 pros., et in voce compos., reiðitýrs, SE. I 282, 4; hängatýrs. Selk. 7. Sed et prior declinatio variationes quasdam habet: dat. dilatatus, tývi pro tý, SE. I 302, 2; gen., týss, per diplasiamum, hertýss, SE. I 240, 2; per dilatationem, tývis, (inserto i pro tývs, i. e. týss), conject., F. XI 138, 1. *Vide formas tír, tíf, tíví. — 1) deus Asicus, Tyr, SE. I 98. 106. 112. 190. 208. 266. 336. 553, 2; Að. 37--40; Bk. 1, 6; Hymk. 4. 33. Týs áttúnger cognatus Týris, proles a Týre descendens, dicitur Egil Tunnadolgus, rex Sveciæ, Ý 30; Sigurdus, dynasta Ladensis, HS. 6, 2. — 3) in appell., bōðvar T. deus pugnæ, Odin (sec.**

*SE. I 230, ut reiðar T. deus rhedæ, Thor, ibid.), eldar bōðvar Týs gladii, Ha. 232, 4; Gauta T. deus Gothorum, Odin, Hg. 33, 1; bōðvar T. Tyr pugnæ, vir, homo, Ag (Einar Gilss.); báru leygjar T. deus auri, vir, Isl. 1308; bauga T., id., Hg. 33, 6; T. teinlautar, tjörva, id., ÖT. 28, 1; 31, 2; tvíviðar T. deus jaculator, de Geirrado gigante, SE. I 302, 2. Meton., granda handlausum Tý Tyri *unimano nocere, i. e. homini inopi, imbecillo, qui se tueri nequit, vin facere*, GS. 12. Týr taura, týrr fleina, *vide sub týrr. — γ) Tyr proprie puto esse subst. verbale a týja, juvare* (id. qu. tór a toja), *et significare adiutorem, auxiliatorem, numen tutelare, it. datorem; v. c. sigtýr dator victoriæ, hroptatýr, adjutor oratorum, eloquentium* (cfr. Hyndl. 3); *farmatýr dator vel tutor comneatum, simbulatýr tutor ezimius, Gauta týr numen tutelare Gothorum, vera týr, hertýr tutor hominum; manna týr tutela hominum, gladius Ulvi Uggii f. (Krm. p. 98). — 2) a Týr SE. derivat particulam tý, quæ adjectivis præfixa intendit significatum, ut in týhraustr, týspakr, qui ceteros fortitudine, sapientia antecellit, SE. I 98, vide et týsramr, týmargr; sed forte illud tý profectum sit ex tvi-, bis (a tveir), in compos. duplicationem, h. l. intensionem significante; nam minus recte hæc particula scribitur tí, quasi derivetur a til, Hkr. T. VI p. 139, ad Mg. 32, 1. — 3) in compositis: ángantýr, audtýr, beiditýr, byrgitýr, farmatýr, fellitýr, simbulatýr, slautýr, geirtýr, hángatýr, hertýr, hirditýr, hjaldrtýr, hjálmrtýr, hroptatýr, beiditýr, remmitýr, sigtýr, valtýr, veratýr.**

TÝRA, Ad. 8, sic in Cod. Worm. (SE. II 499, 7) scribi testatur G. Magnæus, qui id explicat per lumen obscurum, *vide sök 2; putat etiam significare munus, donum, a Græco δῶρον, quod sequitur Raskius in Anvisn. t. Isl., p. 260. Puto týra h. l. esse id. qu. tóra, f., nitella, locus interlucens, intermitens* (Lex. B. Hald.), *et h. l. usurpari de capitulo nitidulo, i. e. calvo.*

TÝRARLAUSS, FR. I 422; 423, 1, ubi týrjarlausir scribi debet tírarlausir, per í, *vide tírarlauss; hæc vero scriptio per y proficiscitur a consuetudine seniorum temporum, i (grave) per duplex i (ii) aut ij (i et j) scribendi. J. Olavius, in NgD. p. 14, h. l. legit tírarjarnir gloriæ cupidi.*

TÝRFI-FINNAR, m. pl., *Finni incantatores, incantamenta exercentes*, FR. II 303, 3, *metathesin pro tyfri-F. (a tyfr=tyfr, qu. v.), quæ lectio fuisse videtur Cod. A., h. l., scribensis tyfni v. tyfvi (rectius tyfri). Eadem metathesis locum habet in tyfrdr pro tyfrdr fascinat, FR. III 889 = v. l. trylldr. Indidem tyfringr, nom. gladii, qs. incantatus; forte et inde depravatam tyrvir gjarnir, FR. II 485, 2. An „Terflanner“ cohæreat cum Tyrsfinnar, alii judicent.*

TÝRFÍNGR, m., *gladius Svaftrami et Angatýris, a navis, Durine et Dvaline, fabricatus* (qs. incantatus, pro tyfringr, a tyfr, FR. I 414—5). — 2) *gladius, SE. II 560. 626 (tyrvingr, id., SE. I 566, 2, Cod. Reg.;*

II 476); tyrflings eggjar acies gladii, F. VI 318, 1.

TYRI, n., lumen, id. qu. týra, vel lucerna: heims tyri lucerna mundi, sol; harri heims tfriss rex solis, deus, Lv. 14.

TYRR, m., picea. Hinc dat. tyrvi, Fsk. 109: oc let Haraldr binda á bac þeim locars spon af tyrri (malo, tyrvi, altera recensio tyru trè) oc steypa á af vaxi oc brennostein; quo loco F. VI 153 habet tyrvitrè, quæ forma recentior est, a colectivo tyrvi, addito trè, ut grenitrè a collect. greni, pro gran, birkitrè, a coll. birki, pro björk, et similia. Sic et tyrvið picea arbor, Ý. 27: leggja eld i tyrvið. Hinc: 1) in appell. viri: tyrir fleina picea spiculorum, vir, Selk. 1 (cod.

Sv. tyr); it. femina, tyr taura picea monilium, femina, Korm. 22, 1, arbore mascula in appell. femina adhibita, ut vidr. — 2) clipeus, vide teinlaut. — 3) gladius (ut askr, lind), conf. et tur ensis, Gloss. Ed. Sæm., sub davrr. Huc pertinet tyr, Krm. 3, v. l. et tjörr.

TYRRINN, adj., petulans, vide ótyrrinn. Simplex occurrit Vatnsd. c. 20, sec. msc. No. 559. (Dan. tirre, AS. tirian, tyrian lacesere).

TYRVÍNGR, vide tyvíngir.

TYRDILMÚLI, m., alca torda, SE. II 489. Sæc. tordmule.

TYSVAR, adv., bis, id. qu. tvisvar (y=vi), Eg. 82, 1. Vet. Dan. tøsser.

U.

U tenue, ú grave hæc patiuntur: — 1) u proficiscitur: a) ex o, ut uf=of. — b) variat cum ö, e, au, v. c. ungr (=öngr, engr, aung), urnir=örnir, hulkvir=hölkvir, stundum=stöndum, lustru=hraustr (Eg. 25, init.), Udrr=Auðr, SE. I 54 (sec. Cod. Reg.; munguna=maunguna, F. IX 10, not. 4. 5; gurt=gört, in svá gurt, Korm. 24 init., =sogvrt. Nj. 113, init.; undr=öndr. Sic in sermone hód. quotidiano audiuntur Glumbær, Gulverjahær, pro Glaumb., Gaulv., rumr=raumr, ustr=austr. — c) ex y: brun, dur, fundit, gullir, nauðsun, rugr, samþukkr, Sigun, þutr. — d) ex a, e, i, præfixo v, i. e. ex va, ve, vi, ut urðr (a verða), dulinn=dvalinn, urt (virir), durg=ðvergr, urþjóð=verþjóð; sic öndugi, dögurðr, nátturðr; tuttögr=tvitögr, Grág. II 383. — e) interdu a in fine articuli transit in u, quæ mutatio etiam transfertur in proximum adj. et subst., v. c. hinna fyriru biskupa pro hinna fyrri b., Hist. eccl. Isl. II 79; þá enu sterku flugdreku pro þá ena st. flugdreka, GhM. III 282. — f) in compositis u interdum adhibetur pro nota genitivi, tam sing., quam plur., v. c. ráðunautr, sessunautr, búðunautr, sökuðólg, valkústu=a valkústr, vide et viggoleið; in hodierno sermone vulgantar sessunautr, skuldunautr, miðunagr.—g) synopen et apocopen patitur post á et ö, v. c. fá pro fáu, herská pro herskáu, sást=sást; dó pro dóu, öðuz pro öduz. Occurrit tamen áum pro hód. ám, kúum pro kúm, Grág. II 305. — 2) ú oritur ex f, jó, ví, v. c. úngi, þrúngvi, kúrhvalr, flúta, súti (=svit, sveit). Variant ú et ó in ú et ó negativo, túpt et töpt. U vicem v explet, Orkn. 51, 5, ut litera metrica serva.

Ú, negativum vel privativum, id. qu. ó.

ÚBLAUÐR, adj., id. qu. óblauðr, non mollis, intrepidus (ú neg., blauðr): úblauðan hal eirum intrepidum, Krm. 17; plur., úblauðir lýðir homines intrepidi, fortes, Jd. 36.

UF, præpos., id. qu. of, yfir, super, supra: cum acc., uf bekkii super scamna, Am. 24; cum dat., uf hlepum supra vel ultra scamna,

Hm. 21. Sic in prosa, Fsk. 21, hvat ferr nú uf víðum vegum? (Hlg. c. 28, hvat ferr?); occurrit forma ufer=yfir, super, Ísl. I 389, lin. 5, et ufir, FR. III 534; F. VIII præf. p. 23, lin. 16, it. ofir, Cod. Fris. col. 278, 27. — 2) part. explet., ut of: uf heimtir, uf boðit, Hávam. 14. 67.

ÚFÁR, adj., id. qu. ófár, non paucus, non pauci, i. e. multi (ú neg., fár: úfár nár multa cadavera, cæsorum corpora, ÓH. 48, 2 (F. IV 99, 2), sed cum duplici r, úfár snekkju-brandr complures naves, Ha. 227, 2. Plur. masc. nom., úfær ormar, Krm. 26, sed synop. úfár bændr multi, haud pauci colonorum, F. I 46, 2.

ÚFEGINN, adj., non lætus, haud hilaris: úfegnir þegnar, Ha. 323, 1; úfegna menn, Söll. 62 (ú neg., feginn).

ÚFÆLINN, adj., intrepidus, nullo timore percussus (ú neg., fælinn, id. qu. ófælinn), de bellatore, HS. 31, 2 (F. I 45). Cognatum est ófeilinn, Sks. 382, sýn þik i orustum djarfan ok ófeilinn; Sturl. 2, 34, ófeilinn inaðr.

ÚFÓLGINN, part. pass. compos., non tectus, non conditus (vagina), nudus (ú neg., fólginna a fela), de gladio: úfólginn fetla svell nudi gladii, HS. 1, 3, ubi ófólginn, F. I 49, id.

ÚFR, m., ursus, SE. I 590, 1; II 626 (II 484 vlfir; II 567 vl...), confer adj. úfr. — 2) avis aliqua, SE. II 489, conf. ýfingr.

ÚFR, adj., sævus, crudelis, iratus: úvar ro disir sæva tibi sunt deæ, Grm. 72. Cognata sunt: úfnn horridus, inæqualis, de coma; de animo: exasperatus, iratus; de tempestate turbidus, at byr úbnum, Fbr. 17; úfr, m., inæqualitas, margo, ora, proprio sensu occurrit FR. III 380: hann sá járnloku eina, er framstöð úr vindásnum, þar hafði komit i högg mikit, ok reis á rándinn úfr hvass in ora laminæ acuta surrexerat spina; sæpius in plur., úfar simulatae, odia, settu Gíslungar nokkut úfa við honum semet in eum asperiores præbue-

runt, *Isl. II 314*); úfar rísa *simultates*, *odia oriuntur*, *Sturl. 9, 1, inít.*; *GhM. II 702*. Hinc *ýfa exasperare, horridum facere*.

ÚFRAMLIGA, *adv.*, indecore, turpiter, indigne, *flagitiose* (ú *neg.*, *framligr*), *Sturl. 5, 5, 2*.

ÚFSI, *m.*, *gadus virescens*, *SE. I 579, 3; II 480. 623* (non *cernitur II 564*). *Norv.*, *Úfs asellus virescens*, *Strömii Descr. Sundm. I 305*.

ÚGÆFA, *f.*, *infortunium*, (ú *neg.*, *gæfa*), *Orkn. 82, 12 (AR. II 219, 2)*.

ÚGÆFR, *adj.*, *infelix, infortunatus* (ú *neg.*, *gæfa*): ú. um för vífa in re uxoria *infortunatus*, *Jd. 2. Pros., Ld. msc. c. 15*, þat var þá mælt, at mönnum yrði úgæfra um veiðifing, ef missættir yrði.

ÚGEGN, *adj.*, *ineptus* (ú *neg.*, *gegn*), *F. VI 193. Pros., impudens, Eb. 23, inít.*

UGGA (uggi, ugða), *dubitare*: skalat ugga þat non *dubitandum est*, i. e. *regi certe grave damnum attuli*, *H. 32. — b) hesitare, cunctari, cum infn.*: uggi ek hvergi at huggva ictus inferre non dubito, *Korm. 12, 2; 14, 2. — c) metuere, timere, cum acc. rei*: u. hotvetna, *Hævam. 48; bana, Hund. 1, 19; ÓT. 41 (F. I 168)*; för eins, *ÓH. 182, 3*, vide yggi; eld ok álm, *Me. 3, 2 (F. VII 284, 2)*; additur et *dat. ethicus*, sèr: þjóð ugði sèr konungs reiði, *ÓH. 5 (F. IV 41)*; ek uggi mér lítt dauða, *Korm. 19, 1. Cum dat.*, uggum allitt Svía köllum parum *metuimus ab rusticis Svecis*, *Mg. 34, 11 (F. VI 89, 1)*; u. lífi de víla metuere, *timere vitæ suæ*, *F. VII 67, 2. — 2) ugdo, Bk. 2, 47, est correctio G. Magnæi pro hugdo*.

UGGIÐR, *adj.*, *pinnis instructus* (uggi, *pinna piscis*), *vide compos. hjaltuggiðr*.

UGGLAUSS, *adj.*, *sine metu, metu vacuus, securus* (uggr, *lauss*): ek skylda þó aldri ugglauss, *Has. 46. Neutr. ugglaust, ut adv.*, sine dubio (*dubitatione, hesitatione*), *certe*, *Sie. 17 (F. VII 232. AR. II 73)*; *F. I 144, 1 (Rekst. 6)*.

UGGLIGR, *adj.*, *terribilis* (uggr, *-ligr, term.*), de gladio (eldr *munins tuggu*), *Eb. 19, 11. In prosa, timendus*: þat þyki mér uggligt vereor, *ne, Orkn. p. 360*.

UGGR, *m.*, *timor, metus*: fyllaz uggs metu *impleri*, *Lb. 27; u. grætir ýta, Has. 38; ala* ugg of brag de *carmine sollicitum esse*, *SE. I 250, 3; u. synda metus peccatorum, poenitentia, Skaldh. 3, 29. — 2) id. qu. Yggr, nomen Odinis: sóknar Uggr bellator, F. VI 426, 1; Uggs ölberi poëta, SE. I 466, 5, sec. Cod. Reg., qui habet vgs.*

UGLA, *f.*, *bubo, SE. II 489; uglu nef, Bk. 2, 17. — 2) navis, SE. I 582, 2; II 481. 565. 624*.

ÚGRÆÐIR, *m.*, *qui non lucratur, id. qu. ógræðir*: ú. armgrjóts *qui aurum non reponit, liberalis rex, ÓT. 129*.

ÚHEILL, *f.*, *infortunium, perniciēs, malum* (ú *neg.*, *heill*); *pl.*, úheillir *vitia*: apaz at úheillum þessa heims, *Söll. 62*.

ÚHLIFINN, *adj.*, *qui non parcit sibi, strenuus, acer* (ú *neg.*, *hlifinn, qui parcit, a*

hlífa, parcere), *F. VII 67, 2. Pros., ú. 4* öllum mannaunum, *F. VI 60*.

ÚHRÆÐDR, *adj.*, *non timens, non metuens, interrītus* (ú *neg.*, *hræddr, a hræða*): ú. vegs non metuens *viæ, interrītus itinerum, de militibus* (*herskatnar*), *F. X 134*.

ÚKALDR, *adj.*, *non frigidus, calidus, tepidus* (ú *neg.*, *kaldr*): úkaldt öndvert ár ver *lepidum*, *Ha. 25, 2; úkaldan felli lífðvalar calidam necem* (o: *effuso calido sanguine*), *Ha. 323, 3, ubi var. lect. ókjaldan haud raro, sæpe*.

UKKVA (ukkví), *id. qu. ykkva, agere, propellere*: svá ukkvig dverga drekkju sic *laticem nanorum (carmen) profero, fundo, GS. 32, conf. ofra*.

ÚKRISTINN, *adj.*, *non Christianus, paganus, ethnicus* (ú *neg.*, *heiðinn*), *ÓH. 92, 9*.

ÚLÁGR, *adj.*, *non humilis, celsus, altus, excelsus* (ú *neg.*, *lágr*): úlágr jöfra bagi *excelsus regum adversarius, de Skulio dynasta regium nomen adsumente, Ha. 199, 4*.

ÚLBÚÐ, *f.*, *id. qu. úlfúð, lupina indoles, serocia* (úlfr, *úð*), *Sturl. 1, 35; Skaldh. 1, 35, conf. úlfhugr sub úlfhugadr. Forma úlfúð, pros., F. V 102; Eb. 25*.

ÚLFBRYNNANDI, *m.*, *potum præbens lupo* (úlfr, *brynnandi*, *præliator, vir; dat. pl.*, úlf-brynnendum, *hominibus, SE. II 498, 2*.

ÚLFGI, *contr. ex úlfr eigi lupus non* (úlfr, *-gi, suffix. neg.*), *Æd. 39*.

ÚLFGØÐANDI, *m.*, *lupum saturans* (úlfr, *gøða*), *præliator, miles, vir; pl.*, úlfgøðendr, *Plac. 47*.

ÚLFGRÁR, *adj.*, *cinereo colore, quali luporum* (úlfr, *grár*): úlfgrátt hattstaup, *Ad. 7; ú. hár, FR. III 37; úlfgrán, acc., fultrum, pelle lupina vel veste cinerea indutum, Hund. 2, 1, quo loco Raskius in Ed. Holm. divisim dedit úlf grán lupum cinereum*.

ÚLFGRÁÐR, *m.*, *aviditas, fames lupi* (úlfr, *gráðr*): láta kvíðjat úlfgráð *famem lupi sedare, stragem edere, F. VI 154 (AR. II 41)*.

ÚLFGRENNIR, *m.*, *desiderium cibi lupi excitans* (úlfr, *greunnir*), *præliator, vir, Eg. 67, 6; alls engi úlfgreunnir þarf kenna þat Ínga, at eggjar bitu gram nullus omnino vir, nemo hominum, Fsk. 173, 1*.

ÚLFHEDNAR, *m. pl.*, *athleta lupina pelle induti* (úlfr, *hèðinn*), *II. 19, 2 (F. X 190, 2); Fsk. 6, 1. Confer Vd. cap. 16; Grett. c. 2*.

ÚLFHUGADR, *adj.*, *lupina indole præditus, ferox*: dis úlfhugadr, *Sk. 2, 11, ab úlfhugr, m., animus infestus, hostilis* (úlfr, *hugr*), *FR. II 172. 510*.

ÚLFÍÐI, *n.*, *habitaaculum, sedes lupi, saltus, montana* (úlfr, *íði*), *de loco prælii, Hund. 1, 16*.

ÚLFNESTIR, *m.*, *cibum præbens lupo* (úlfr, *nestir*), *præliator, Si. 10, 1, v. l. pro aulestir*.

ÚLFUR, *m.*, *lupus, SE. I 591, 2 (Mæsgog. vulfs lupus, a vilvan, rapere)*: úlfa fyllir *saturator luporum, præliator, pro pron., Nj. 30, 3 (at úlfa fylli ad præliatorem, i. e. ad me)*; úlfur verðr *coena lupi, cadaver, auka*

úllr verð sverðum stragem ensibus edere, *Eg.* 82, 4 (*F. XI* 128); rjóða úlfs fót pedem lupi rufescere, stragem edere, *ÓH.* 5 (*F. IV* 41). — b) spec. lupus Fenrer: úlfs föður Lokius, *SE.* I 310 4; úlfs föstri nutritor lupi, *Tyr.* *SE.* I 266 (conf. I 106); úlfs lagi adversarius Lupi, *Odin.* *Sonart.* 23 (*SE.* I 238, 4); mála úlfs бага uxor Odinis, terra, *SE.* I 600, 2; úlfs tugga bolus Lupi, ensis, *Orkn.* 6, 1. — 2) fera noxia, monstrum, pestis, ut vargr, de serpente circumteraneo, *Vsp.* 47, *Cod. Reg. et membr.* 544, conf. gandr. — 3) qui vastat, lædit, corrumpit: úlfr stórðar vastator silæ, ignis, *Ha.* 286, 5; ú. Yggs valbríkar, Yggs bjálfa qui sævit in clipeis, in loriceis, puginator, vir, *H.* 24; *Nj.* 103, 2 (*F. II* 203, 2). — b) raptor: úlfr snótar r. virginis (*Idunnæ*), *Thjassius.* *SE.* I 306, 2; conf. ylgr et vitnir. — c) severus ultor: úlfr er i úngum syni latet lupus in parculo filio, *Bk.* 1, 35, conf. skalat úlf ala úngan lengi, *Bk.* 2, 12. — d) homo infestus, periculosus: úlf hafa orir niðjar cognati nostri lupum (periculosum hominem) secum habent, *Korm.* 12, 1. — e) lupis comparantur instabiles homines, *Söll.* 31. — 4) ursus, *SE.* II 484 (*II* 567 tantum cernuntur vl.). pro úfr.

ÚLFSEÐJANDI, m., lupum saturans (úlfr, seðja), puginator, vir, *SE.* II 204, 1.

ÚLFETITIR, m., lupum (edita strage) delectans (úlfr, teitir), præliator, *ÓT.* 20, 1.

ÚLFVÍN, n., vinum (potus) lupi, sanguis (úlfr, vin): úlfvins eldar gladii, njótr úlfvins elda possessor ensium, vir, *Plac.* 14.

ÚLFVÍÐR, m., arboris genus, *SE.* II 483. 566 (*Ulv-Veed et Beenveed appellatur in Norvegia Viburnum foliis lobatis, petiolis glandulosis, s. Opulus, Stromii Descr. Söndmör.* I 135; *II* 224. 374. Sic Hundveed (qs. hund-víðr), rhamnus inermis s. Frangula, *ibid.* *II* 377).

ÚLÍTILL, adj., id. qu. ólitill, haud parvus, magnus, grandis (ú neg., litill): ú. búrhundur, *F.* II 9.

ULL, f., lana; it. villus: ullar otr lutra villi, lutra villosa, ursus, *Grett.* 23.

ULLI, m., id. qu. Ullr, vide hanc vocem.

ULLIR, m., genus arboris, *SE.* II 566 (yllir, *II* 482). Conf. *Norv. Older, Dan. Elle alnus; est itaque id. qu. elrir et ölr.*

ULLR, m., Ullus, deus Asa (gen. Ullar, sed Ulls *SE.* I 254, 6), *SE.* I 102 (c. 31, ubi *Cod. Reg. habet formam Ulli.* 208. 266; *Grm.* 5. 41; Ullar stjúpfaðir, mágr, gulli Thor, *SE.* I 252; 251, 6; 278, 2; 302, 1; Ullar móðir Siva, *SE.* I 304. Is, sec. *Ed. Lövas.*, naven habuit nomine Skjöldr (cli-peus): Ullr átti skip þat, er Skjöldr hét, því er skjöldr kalladr skip Ullar. Hinc skip Ullar navis Ulli, clipeus, *SE.* I 420. 426, 3; Ullar askr, id., ullar asksögn homines, *SE.* I 246, 2; Ullar far, id., *Ha.* 291, 2; Ullar kjöll, id., elfreyr Ullar kjöla bellator, *F.* I 144, 1; ullar kjöls fjöll montes clipei, manus, *HS.* I 4 (*SE.* 346, 1); forte et hringr Ullar, *Ghe.* 31, sit navis Ulleri, clipeus, collata Völk. 31. — b) Ullar el procella Ulli, pugna, ejus herðandi, vir, *Gr.* 6. — 2) Ullar akr nomen loci, *Krm.* 7, prope Upsaliam in

Seecia. — 3) in appell. virorum: ullr benloga, imnulauks (gladii), eggðrðar, eggveðr, randa þrymu (pugnæ), Hédins veggjar (clipei), þóptu mara (navium), vir, *Isl.* II 253; *HS.* 1, 3; *F.* I 182, 1; *Fbr.* 35; *F.* I 183, 2; *ÓT.* 18, 2; *Korm.* 14, 1; ullr bragar poéta, *Eg.* 74, 3. In compos.: hriðullr.

ULLSTAKKR, m., indusium laneum, tunica lanea (ull, stakkr): ullstakkr fleinveðrs tunica prælii, lorica, fleinveðrs ullstakks boði præliator, vir, *Sturl.* 4, 20. 1. Possunt autem h. l. construi: ullstakks boðar coloni, rustici, et ekki fleinveðrs heppnir in pugna non fortunati, inepti pugnatore.

UM, terminatio verbalis, vide sub umk.

UM, 1) præpos. cum acc. et dat., id. qu. of, yfir, vide et formas uf, umb. — a) cum acc., super, supra, per, circa. — a) super: gina um ná inhiare cadaveri, *Orkn.* 11, 1; lögr gekk um skip navis obruebat undis, *Hk.* 31, 3 (*F.* VI 252, 3 et v. l. 6); sá dagr heðr komit daprastr um mik ea me tristissima dies illuxit, eam tristissimam diem vidi, *FR.* II 56, 4. — β) supra, ultra, amplius, plus quam, præter quam: þrjár um tölf quindécim, *G.* 14 (pros., ekki um C liðs, *F.* VIII 67, not. 1; hod., einn um tvítugt unum et viginti annos natus); quo sensu adverbiale scit um in um fjörum tugum amplius quadraginta, *Grm.* 23. 24; um afl sér supra, ultra vires, *F.* VII 5 (pros. *F.* VI 153); um aðra præ aliis, *FR.* II 129, 1; mæla um hug præter, adversus animi sensa loqui, aliud loqui, aliud cogitare, *Hávam.* 46; *Am.* 70. — γ) per, de loco et tempore; de loco: á fellr um eitrdala, *Vsp.* 33; ganga um þvert frá leiki in transversum (i. e. in diversum) ab ludo discedere, *Mg.* 9, 5 (*F.* V 208); hleitu stálum norðan um Stafánger præterrectus es, *Mg.* 20, 2; de tempore: um daga quotidie, *Skf.* 3; u. allan dag perpetuum diem, *Bk.* 2, 13; u. alla daga totos, perpetuos dies, *Skf.* 4; *Grm.* 7; um allar nætr totas noctes, *Hávam.* 23; subauditur, nótt þú risat nocte ne surgas, *Hávam.* 114. — δ) circa, de, propter, quod attinet ad: u. þat ea de re, *Eb.* 18, 1; um þá sök quod attinet ad eam injuriam, *Sonart.* 8; veðja u. geðspeki de sapientia certare, *Vafsr.* 19; svá er um Flosa ráð ita comparata est ratio Flosii, *Nj.* 126; skirr um e-t culpa vacuus, *Mg.* 9, 6; um sanna sök propter verum crimen, *Hávam.* 120; um hrær fylkis propter funus regis, *Gk.* 1, 5; um megi propter adfinitatem, *Alem.* 1; útlægr u. hyski cædis domesticorum reus, *Isl.* II 67, 1; vera u. sik res suas curare, commodum suo inseruire, *Harbl.* 21; sviðr um sik scitus, respectu sui, i. e. moribus elegans, *Hávam.* 103; einn er hann sér um seva sibi solus est, adfectum quod adinet, *Hávam.* 95. — b) cum dat., super, circa: um Asa sonum circum Asarum filios, *Grm.* 41; super: Ægishjálmr bar ek um (= yfir) alda sonum, meðan ek um (i. e. á) menjum lá, *Fm.* 16; gól um honum i gaglviði fagræuðr hani supra illum, *Vsp.* 38. 39; circa: málmflaug var um Gunnlaugi, *Isl.* II 270, 1; þaut úlfr um hrævi, *ÓH.* 160, 2; *Gha.* 7; sverð sýngr

um höfði circa caput, *Hund.* 2, 30; sitja um Sigurði, *Gha.* 10, = yfir S., *ibid.* 11, circa, i. e. apud S. — β) de tempore: um verði super cœnam, inter cœnam, *Hávam.* 31 (*pros.*, sitja um matborði = yfir, *F. VIII* 212, *not.* 7). — γ) de, propter: um dæðum de facinoribus, *Ad.* 1. 12; þar sitr Sigyn | þeygi um sinum | ver vel glýjoþ minime læta de viro suo, *Vsp.* 32, vel potius: þar sitr S. um sinum ver apud maritum suum, ut *Gha.* 10. 11. — δ) pro: um hvössum dýrum præ feris bestiis, *Gha.* 2. — 2) pleonastice ponitur: a) cum substantivo, *Hávam.* 4, 21; *Bk.* 2, 24; *Gh.* 1, 20; *Og.* 32; *SE.* I 436, 1. — b) cum adjectivo, *Sk.* 2, 8; 3, 4; *Vafþr.* 41; *Bk.* 2, 34, 57; *ÖH.* 47, 2. — c) cum verbo sæpissime, *Vsp.* 1. 4. 6. 10. 22. 24. 31. 37. 54; *Hávam.* 1. 2. 8. 9. 17. 18. 58. 59. 74. 106. 107. 148; *Vafþr.* 34. 35. 36. 38; *Grm.* 4; *Skf.* 4. 42; *Hým.* 38; *Æd.* 12. 31. 66; *Hámh.* 1. 2. 3. 8—12. 14. 18. 25—6. 28. 31—2; *Vegtk.* 6. 9. 13; *Fjölsm.* 1; *Hyndl.* 38; *Völk.* 35; *Hund.* 1, 3; *Sk.* 1, 20. 28; 2, 2. 16; *Bk.* 1. 12. 26. 33; 2, 3. 10. 15. 39. 48; *Sk.* 3, 4. 5; *Gk.* 1, 21. 23; *Gha.* 8; *Ghv.* 11. 12; *Am.* 7. 91; *Hm.* 3. 17; *Sonart.* 6. 8; *Ad.* 6; *ÖT.* 7, 2; *ÖH.* 92, 4; 259, 9. — d) cum participio pass., *Vsp.* 2. 10. 11. 25. 29; *Hávam.* 100. 101. 105; *Vafþr.* 35. 43; *Grm.* 5. 12. 16. 22. 40. 51; *Skf.* 13; *Æd.* 14; *Hámh.* 7. 8. 21. 24; *Altm.* 36; *Hyndl.* 18; *Söll.* 83; *Sk.* 2, 21; *Bk.* 1, 20; 2, 8. 46; *H. Br.* 4. 11; *Og.* 32; *Ghe.* 27. 31; *Hm.* 3. 18. 28; *Ad.* 18; *Hg.* 33. 9. — e) cum adverbio, *Vegtk.* 7; *Hyndl.* 40.

UMB, forma *Anglosax.* (ymb), *id. qu.* um, plerumque ut adv., umb sidir tandem, *Plac.* 35; sásk umb circumspezit, *Plac.* 21; venda augum umb distorquere oculos, *Sverr.* 85 (*Pros.*, umbsýsla, *Isl.* I 10, l. 16; umbráð, *Isl.* I 16, l. 10; umbdæmi, *F. XI* 83. 84; umbræða, *F. V* 207 (*Gloss.* Nj. v. umbræða); umbfram, *Isl.* I 7, l. 1; 385, l. 3; 389, l. 6; 390, l. 12; adv. cum verbo, *Isl.* I 8, l. 22; 386, l. 19. 32; 388, l. 10; *F. XI* 63. 64; præpos. c. acc., de, *F. X* 378).

UMBAND, n., vinculum, fascia (um, band): u. allra landa vinculum omnium terrarum, serpens Midgardicus, *it. oceanus, mare, harðvigg* umbands allra landa durum jumentum oceani, *navis*, *SE.* I 496, 2. (*Pros.*, umband, fascia, qua vulnus obligatur, *Korm. c.* 11; *ÖH. c.* 242 (*F. V* 85)).

UMBVERFIS, adv. eliso h pro umbhverfis, = umhverfis, circum (um, hverfa), *Plac.* 49.

UMDÖGG, f., ros (um pleon., dögg): u. arins ros foci, fuligo, *Gha.* 23.

UMDÓLGR, m., hostis, *id. qu.* ofdólgr (um pleon., dólgr), *Bk.* 2, 21.

UMÆLDUR, part. pass. compos., non mensuratus; *it. adj.*, immensus (ú neg., mæla): úmælt vald immensa potestas, *SE.* II 240, 3.

UMFADMA (-aða, -at), amplecti (um, faðma): pass., umfaðmaz inter se amplecti, mutuis amplexibus uti, *Ghe.* 42.

UMGAUNG, n. pl., circuitus, ambitus (um, gaung): u. heims circuitus mundi, totum spatium quod mundus complectitur, *Nik.* 2.

UMGENGINN, transactus, ad finem perductus (um pleon., gánga), de carmine, *Og.* 32.

UMGERÐ, f., *id. qu.* umgjörð, vagina, *ÖT.* 90.—2) balteus, cingulum: u. Huglar cingulum Huglæ, mare, ygliz u. Huglær mare exasperatur, *Ed. Lóvas.*

UMGEYPNANDI, m., manu includens (um, geypna): u. alls heims qui totum mundum manu includit, deus, *G.* 16 (*SE.* I 450, 4).

UMGIRÐI, n., zona, cingulum (um, girði): u. jarðar cingulum terræ, mare, eisa jarðar umgirðis favilla, ignis maris, aurum, hujus veitendr riri liberales, *Nj.* 44, 4.

UMGJÖRD, f., vagina, *SE. ed.* Rask. p. 223, ex ed. Resen., ubi slidur et umgjörð tanquam synonyma ponuntur, *conf. Sturl.* 8, 17; *F. VI* 212; *SE.* I 606. *Metaph.*, u. allra landa cingulum omnium terrarum, serpens circumterraneus, *Hým.* 22; *SE.* I 254, 2.

UMÆTR, adj., nullius præti (ú neg., mætr), *Band.* (*ed. Hafn.* 1850), str. 3.

UMHVERFIS, præpos. et adv., circa; præpos., post casum posita, mik u. circa me, *FR.* I 442, 2.

-UMK, -OMK, terminatio verbi, v. c. lögð-omk = lagði mik posuit me, *Hávam.* 109; eromk = er mér est mihi, *Æd.* 35; erumk = eru mér sunt mihi, *Ad.* 16; stöðomk = stendr mér stat mihi, *Fm.* 1; stóðomk = stóðu mér, *Hávam.* 107. Si externam harum formarum speciem consideras, semper tales formæ similes sunt primæ personæ pluralis præsentis vel imperfecti, addito k; quum vero hæ formæ usurpentur pro tertia persona sing. vel plur. præs. tel imperf., et dativo vel accus. pron. 1. pers. (mik, mér), reuera nihil aliud esse videntur quam radix verbi in præs. et imperf. et forma syncopata mk (ex mik, *Dan.* mig, me, mihi), conjuncta per vocalem o (u), quæ vocalis conjunctiva eandem requirit præcedentis vocalis mutationem, atque in verbis vulgo fieri solet. Exempla accusativi pronominis, utpote rariora, afferre libet: þeirrar er lögðomk arm yfir (i. e. er lagði arm yfir mik) ejus, quæ brachium mihi superimposuit, *Hávam.* 109; veltistöð straumtúngls höfumk stiltan (i. e. hefir stiltan mik) femina decipit me, *SE.* I 412, 1; orkn höfumk skemdan (i. e. hefir skemdan mik) vitulus marinus me vulneravit, *Hild.* 16, 1; verpomk orði á (i. e. verpr orði á mik) verbis me alloquitur, *Vafþr.* 7; vörumk (i. e. varir mik) sentio, suspicor, opinor, *Altm.* 10. *Nota:* létumk, *Eg.* 24, est correctio *G. Magnæi* pro létumz, vide *Eg.* p. 104, *not.* 2 ad h. l. *Notandum vero est:* 1) tò k interdum omitti, v. c. hugr mága vára tjáðum mjök (i. e. tjáði mér mjök) me magnopere adjuvit, *Eg.* 64, 2; slíkr synda auki höfum sótt (i. e. hefir sótt mik) idem peccatorum cumulus me oppressit, *Has.* 17; mjök erum tregt túngu at hræra (i. e. mjök er mér tregt) mihi valde difficile est, *Sonart.* 1. Sic et accipio *Hund.* I 23, vánir erom rómo (i. e. ero mér) expectationes mihi sunt pugnæ, pugnam exspecto (*in ed. Havn. vertunt:* asvæti pugnæ sumus). — 2) pro umk sæpe usurpari umz, v. c. úlfs bagi gáfumz ok

íþrótt Odin artem quoque mihi dedit, Sonart. 23 (gáfumk, SE. I 238, 4); utraque forma létumz et létum (i. e. létumk, lét mër secit mihi) variat in membr. Eg. 24; reiði land-beiðaðar urðumz (i. e. varð mër) leið ira regis molesta mihi fuit, Eg. 67, 1; hilmir buðumz (i. e. bauð mër) lóð rex me invitavit, Hðfuðl. 2 (= buðumk, SE. I 246, 4); viudar rákumz (i. e. ráku mik) þaðan inde me centi repulerunt, Fjölsm. 48; hnektumz heidn-ir rekkar homines pagani me repulerunt, domo interdixerunt mihi, ÓH. 92, 5 (conf. F. IV 186, 3, v. l. 13); ást rennumz (i. e. mër rennr ást) til Ilma unnar dags illabitur animo meo amor puellarum, F. II 249, 2; hétumz þó föggu pollicebatur tamen mihi splendide, Eg. 88, 1; erumz est mihi, Eg. 89, 1 (em ek, minus recte, SE. II 180, 3, v. l. 14); gott þóttumz (i. e. þótti mër) þat bonum mihi visum est illud, Hðfuðl. 19; úlfar þóttumz (i. e. þóttu mër) öllu betri lupi mihi videbantur longe meliores, Gha. 11, ubi interpretes recte þóttumz restituerunt pro þóttuz, quod præserunt membr., neglecta transversa linea super u. In passivo significato est Has. 47: sár sótt aukumz (i. e. eykz mër) í slíku acerbis dolor mihi angetur ea de re. — 3) umk adhiberi pro umz, significatu reciproco et passivo: við sinnumk sjáldan raro nos duo contenimus, Eg. 74 2; melonic saman colloquamur, Vafþr. 19; látumk því valda ego dico, fateor, me auctorem esse, Am. 89, ut recte in Gloss. sub láta (non: fac s. crede me auctorem esse); hétomk vocabar, Grm. 45. 46; ráðumk þér, active, consilium tibi do, Hávam. 114; sigri vër ráðumk victoriam in manibus habemus, H. 31, 2; dyljomk þat eigi non celo illud, Am. 14 (In prosa: hollguðumk, sýndume, minnumk, F. X 307. 323).

UMMÆLI, n. pl., effata, de imprecationibus (um, mæla), Ísl. II 48, 2.

UMNÝSANDI, m., qui circumspicit, speculatur, rimatur; it. qui quærit, adipisci cupit: umnýsandi árkynðils quæsitior auri, vir, Fbr. 14 (in voc., de Bersio, patre Thormodi).

UMRÁÐ, n., consilium (um, ráð): draga umráð at e-m consilio aliquem circumvenire, Ý. 53.

UMSTILLINGAR, f. pl., machinationes, fraudes, insidiæ (um, stilla), ÓH. 74, 1.

UMZ, terminatio verbalis, vide umk 2.

UNA (uni, unda, unat), adquiescere, contentum esse. Impf. 3. s. unni pro undi, Sturl. 10, 10, 1, et cum neg. unniþ pro undiþ, Plac. 8. Imper. 2. s. uni adquiesce, Gha. 34 (pros., FR. I 146, v. l. 3; Vigagl. 12, fn.). Construitur c. dat. rei: una sinu suo, re sua contentum esse, SE. I 612, 1; nam-a una Vani non adquisivit Vano, non contenta cum Njórdó vixit, de Skadea, SE. I 262, 1; una sër rebus suis, sorte sua adquiescere, Am. 54. 85; u. edli, id., Fjölsm. 5; u. gamni, Harbl. 29; Rm. 37; unik því, at, sequi indic., gaudeo, quod, F. VII 70; u. sër einhverju, id. qu. hodie dicimus una sër við eitthvæt aliqua re contentum esse, v. c. una sër aungo sorti suæ nullatenus adquiescere, Hávam. 95; una

sër gáti cibo frui, vesci, Sturl. 5, 11, 1; Gautr unni sër sleitu contentionibus gaudere, deditum esse, Sturl. 10, 10, 1; gaudere, habere, possidere: u. snöru hjarta fortitudine gaudere, forti animo esse, SE. I 602, 2; u. löndum regnum tenere, Mg. 9, 2; u. lífi víta gaudere, vivere, Hnnd. 1, 51; Gha. 27. — b) absolute: unir flskr í flóði piscis tranquille vivit in aqua, Grm. 24; bjoggu ok undu contenti cohabitabant, Rm. 12; unda ek vel, þá er, jucunde vivebam, quum, Orkn. 81. 3; una með e-m voluptate frui apud aliquem, contentum vivere cum aliquo, Bk. 2, 10; unandi audi stýra adquiescentem opibus gaudere, Bk. 2, 16. — c) cum infn.: undi at fella Vindr Vendos libenter stravit, F. VI 64 2; unni-t (= undi-t) at fága heiðinn síð paganam religionem commendare noluit, i. e. non commendavit, Plac. 8; eik kná und jófri una bruna navis, principem vehens, libenter currit, SE. I 688, 2, ubi kná una, periphr., = unir.

UNA, adj. indecl. in compos., deriv. ab una, vide sífuna, cfr. uni.

UNARR, m., nom. propr. fictum, qs. re sua contentus, Söll. 9, conf. uni.

UNAD, n., jucunditas, aménitas, voluptas, deliciæ (una): æðsta u. summa voluptas, Has. 37. 65; unaðs vist jucunda mansio, víta beata, Lb. 52. Etiam unat, id. litit unat exiguum delictum, Sk. 1, 46 (pros., unað, F. XI 329; unat, FR. I 318).

UND, præpos., apocop. pro undir, sub; construitur cum acc. et dat. — 1) cum acc. pro til: sækja ráð und e-n (= til e-s) consilium ab aliquo petere, Eb. 19, 14; pro við: koma griðum und seggi pacem inter viros conciliare, Eb. 17, 2, ubi membr. habet við; pro dat., stando und randir sub clipeis consistere, in procinctu stare, Fbr. 50, 1; Sturl. 2, 40, 1. — 2) cum dativo, sub: u. kvernom sub molis, Æd. 45; u. miðgarði in terris, Hnndl. 10; látum und hânóm hrynjá lukla sub eo, i. e. ei de zona suspensos, Hamk. 16. Sæpe usurpatur de quacunque re, qua quis vehitur, inprimis de navigiis: jarl hrand flæstar (skeiðr) und árum gulls naves, quibus viri revebantur, ÓT. 43, 1; barmis vigg rak und valkesti navis, cadaveribus onusta, æstu deferebatur, ÓT. 43, 1; skip flaut und Norðmanna nið, Mg. 9, 4; mána vegr dundi und hânóm sub eo, i. e. eo per æra vecto, SE. I 278, 1. — b) apud, penes, in potestate: hálf völd eru und Kállf, F. VI 35; hálfir er auðr und hvötum dimidia pars opum celeritate nititur, Hávam. 59; smátt er und einum parum in uno homine momenti est, unns ad summam parum confert, F. III 9, 1; er und einum mër öll um fólgin hodd Niflúnga penes me solum (míhi soli concessa vel relicta) est gazu Niflungorum, Ghe. 27. — 3) conjunctio, id. qu. unz, H. 37, sec. membr. E., vide unz.

UND, f., vulnus, plaga, ÓH. 193, 2; pl. undir vulnera, SE. I 613, 2; unda gjálfr mare vulnere, sanguis, Hb. 11, 1 (SE I 476, 5); undar blik fulgur vulneris, gladius, Eg. 62, eiskelfir undar blikis pugnator, vir;

unda vargr *fera vulnerum, ensis*, SE. II 232, 2. — 2) *sanguis, vide hálsund, undgenginn*. — 3) *in compos.*: hálsund, holund, meginund.

UNDALOG, *n.*, *flamma vulnerum, gladius* (und, log): ýtir undalogs *qui gladio utitur*, vir, þ. Hræð. (ed. Hafn. 1848) str. 5.

UNDAN, *præpos.*, *subtus ex, ab, de, cum dat.*: rotr standa u. aski *radices extenduntur subtus ab arbore, ex ima arbore*, Grm. 31. — 2) *adv.*, gánga undan *evadere*, Am. 60; huggva u. *succidere*, Am. 69.

UNÐARLIGR, *adj.*, *mirus, mirandus* (undr), Fbr. 35 (GhM. II 356).

UNDARN, *id. qu. undorn, qu. v.*; *de potu usurpatur*, SE. I 490, 4: ðrn drekkir undarn *aquila potum bibit*; vide Krm. pag. 96.

UNÐAÐR, *part. pass.*, *vulneratus* (und, f.): geiri u., Hávam. 141; SE. I 484, 1. *In compositis*: hjúrunðaðr, vöpunðaðr.

UNÐÁRA, *f.*, *unda vulneris, sanguis* (und, bára): roðinn undbáru *cruentus*, G. 51.

UNÐBLAKKR, *vide unnbakkr*.

UNDFLEINN, *m.*, *spiculum vulneris, hasta, telum* (und, fleinn): ýtir undfleins vir, Selk. 5.

UNDGAGL, *n.*, *anserculus vulneris, corvus* (und, gagl), SE. I 676, 2.

UNDGENGINN, *part. compos.*, *sanguine perfusus* (und, gánga): u. eggja spor cruenta vulnera, Nj. 131, 2; ab und, *sanguis, quem significatum G. Pauli adserit auctoritate Roll. Rim. (cantilenæ de Rolando)*: horn i vinstri fullt af und cornu læva (tenuit) *sanguine plenum*, Vers. Lat. Nj. pag. 446. *Confer et hálsund sanguis e cervice manans*.

UNDGJÁLFR, *n.*, *mare vulneris, sanguis*, (und, gjálfr): grálinnr undgjálfrs *serpens sanguinis, hasta, geymirunnr undgjálfrs grálinns custos hastæ, vir, homo*, Häs. 11.

UNDGJÓÐR, *m.*, *corvus, aquila* (und, gjóðr), Drþþ.

UNDINN, *part. pass. verbi vinda, qu. v.*

UNDIR, *præpos.*, *sub, cum dat.*: u. miðgarði sub Midgardo, i. e. in terris, Harbl. 22 (Hyndl. 10); *metaph.*, ek kveð ekki vera undir sliku *hanc rem nullius momenti (vanam) esse puto*, FR. II 42, 1. — 2) *adv.*: vera undir subesse, latere, Am. 12.

UNDIRDRENGNÍGR, *m.*, *pars aliqua gladii*, SE. I 568, 2; II 620 (undirdrengingr, II 560; undirdrengingr, II 477).

UNDIRGERÐ, *f.*, *machina vel strophæ clandestina, dolus clanculum structus* (undir, gerð): undirgerðar ráð *consilia occulta et dolosa*, Nj. 23, 2.

UNDIRKÚLA, *f.*, *tuber fundamenti loco jactum, substructio, substructum* (undir, kúla): u. vasta substructio maris, saxum, lapis, áli vasta undirkúlu reax saxi, gigas, iðdd vasta undirkúlu ála vox gigantis, aurum, verstr vasta undirkúlu ála rödd pessinnis auro, i. e. liberalissimus, munificentissimus, SE. I 350, 2.

UNDIRMAÐR, *m.*, *subditus, subjectus* (undir, maðr); plur., undirmenn subditi, Gðþ. 14.

UNÐLEGG, *m.*, *ramus, tigillum vulneris,*

gladius (und, leggr): undleggs rjóðr *rube-faciens gladium, præliator, vir*, Nj. 7, 3.

UNÐLEYGR, *m.*, *ignis vulneris, gladius* (und, leygr): ullr undleygjar *pugnator, vir*, Orkn. 81, 2. *Vide formam yndleygr.*

UNÐLINNI, *m.*, *serpens vulneris, hasta, telum* (und, linni): ýtir undlinna teliger, præliator, vir, Nj. 7, 2.

UNÐLINNR, *m.*, *serpens vulneris, hasta, telum* (und, linni): svipr undlinns motus hastæ, prælium, undlinns sviprunnr præliator, Fbr. 13; ullr undlinns, Isl. II 338.

UNÐLÖGR, *m.*, *liquor vulneris, sanguis*, (und, lögr): reyrr undlagar calamus sanguinis, gladius, F. IV 12.

UNDORN, *n.*, *hora diei nona ante meridiem* (*hodie dagmíl*): morgin hëto ok miðjan dag, undorn ok aptan, Vsp. 6. AS. undern-tið est τριτὴν ὥρα, *hora nona antemeridiana*, Matth. 20, 3; Apud Ulphilam, Luc. 14, 12, undaurnimat, ἀριστον, *oppos. nahtamat, δεῖπνον*. *Vide de hac voce Krm. pag. 95—97*. — 2) *cibus, esca* (*ut dögurðr*): skífðum frekum vargi undorn dissecimus *cibum avido lupo*, Krm. 2. *De potione, vide undarn*.

UNDR, *m.*, *per aphæresin pro hunder, vide bláð* et veggundur.

UNDR, *m.*, *id. qu. undr, xylosolea, asser cursorius* (u = ð, ut stundum = stöndum, et similia): anness undr xylosolea maris, navis, austan vindr leikr at anness undri eurus ludit cum navi, Isl. II 244, v. l. 3; eybaugs u., idem, stöndum ár á undrum eybeygs, Fbr. sec. membr. AM. 544, ubi Fbr. 26, 1: rönd berum út á andra cybaugs.

UNDR, *n.*, *mirum, res mira, miraculum, portentum*: litt er undr, er illud mirum est, quod, Æd. 33; undr er, hve, hvi mirum est, quomodo, cur, Scerr. 83, 3; Fbr. 33, 2 (GhM. II 342, 2); undr, nema, undr er, ef ekki, eigi mirum ni, si non, Mg. 32, 2; Hítð. 34; F. VI 317; þat gefz allsheri at undri omnibus miraculo est, Ad. 18; bella undri rem miram, insolitam captare, F. IV 36; af hverju varto undri alinn quo miraculo procreatus es? Fm. 3. — b) undrum, dat. pl., vice adverbii, mire, mirifice, valde, magnopere, SE. I 602, 2; svelttr undrum men hrundar, Ed. Lóvas.

UNÐRAZ (-aðiz, -az), *mirari* (undr), cum acc.: u. ára burð, Ilh. 62, 3; undrumk = undrumz: undrumk þat id miror, Og. 31; mest ek þat undromk *præ ceteris miror*, Am. 12.

UNÐREYR, *n.*, *calamus vulneris, gladius* (und, reyrr): u. bitu acuti erant gladii, G. (Cod. Birg.)

UNÐRGJARN, *adj.*, *novorum cupidus, male curiosus* (undr, gjarn): u. girndar andi, Selk. 2.

UNÐRLAUST, *n. adj.*, *non mirum* (undr, lauss): u. var, er þat, Gðþ. 35. 53.

UNÐRLIGR, *adj.*, *mirus* (undr): undrlikt er þat, Gðþ. 57.

UNÐRSAMLIGR, *adj.*, *mirabilis* (undr), Vsp. 54.

UNÐRSJÓN, *f.*, *mirum spectaculum* (undr, sjón); pl., undrsjónir *miracula, portenta,*

prodigia: at undrþjónum þú verðir miraculo fias, in monstrum transformere, Skf. 28.

UNDS, conjunctio, donec, F. IV 185, 1; Plac. 31. 40. 52 (vúdz, id., Cod. Fris. col. 27, 4); undz þá er donec, F. XI 138, 3, vide unz. *Videtur constatum ex und þat es (elc ðre, εστε), ut seims pro sem þat es, vide Glag. Synt. Bapt. sub v. unz. Grág. habet undz, II 202. 221. 259. Mæsoq. und donec, Matth. 5, 18, ut membr. E (Cod. Fris. 49, 26), II. 37.*

UNDSKORNIR, m., aquila, qd. vulnera lanians (und, skornir a skera), SE. I 490. — 2) accipiter, SE. II 488. 571.

UNDU, 3. pl. impf. ind. act. 1) verbi una adquiescere, Rm. 12. — 2) verbi vinda torquere, Harbl. 17.

UNDURN, Krm. 2, vide undorn.

UNDVARGR, m., fera vulneris, fera vulnifica, securis (und, vargr), Eg 38.

UNDVIGG (= unnvigg), n., equus maris (unnr, vigg), navis: ullr undviggs deus navis, vir, Isl. II 268.

UNGI, terminatio adverbialis, compos. ex un, term. dat. plur. et gi, cunque; vide hvarungi, málungi, nerungi.

UNGI, m., rex, id. qu. yngi, SE. I 426, 3; F. IV 43, 1, v. l. 43.

ÚNGI, m., pullus: heiðiss ú, id. qu. heiðir, accipiter, meidr heiðiss únga axillæ, humeri, Eg. 55, 3.

ÚNGR, adj., juvenis, parvo natu, adolescens, Hávam. 47. 161; Skf. 4; de navi recens fabricata, Orkn. 79, 3. — In compos., barnúngr, jóðúngr, manúngr. Compar., yngri junior, Bk. 2, 19.

UNGR, adj., id. qu. ongr, engr nullus, Nj. 23, 1. Forte et SE. I 316, 1, ubi Cod. Uppsäl. engr, SE. II 313, 1.

UNI, m., nomen propr., Kjölsm. 35.

UNI, m., in compos., deriv. ab una adquiescere, vide arfuni, confer una, term.

UNN, f., pars aliqua gladii, id. qu. onn: ltrtúngur unnar splendifidi gladii, Isl. I 307.

UNNA (ann, unna, unnt, út, unnat, Skáldh. 1, 5; Nj. Vers. Lat. p. 315, v. l. y; FR. III 673, v. 3), favere, amare, diligere, cum dat., Hávam. 50; Korm. 8, 1; 19, 2; Mb. 18, 3; Mg. 9, 3; 17, 2; Eb. 40, 2; Skf. 37; Bk. 2, 26. 37; Hugs. 7, 3; 8, 4; 9, 2. Periphr., unna eljon posse, Ód. 11; unna sleitum seims tenacem, parcum esse, Sturl. 7, 39, 2. — 2) cum dat. pers. et gen. rei, indulgere, concedere cui quid: bið þú Ólaf, at hann unni þér grundar sinnar ut tibi terram suam (i. e. Norvegiam) benigne concedat, ÓH. 259, 9; u. c-m gamans gaudia concedere cui, de re amatoria, Skf. 39; insolenter cum acc. rei: þær ann ek serk enn síða, FR. I 279, 3. — b) æquo animo pati, ut cui quid mali accidat: ólselja ann mēr Heljar eplis femina mihi famem haud invidet, æquo animo patitur, ut esuriam, Isl. II 351, 1. — c) absolute, æquum censere: sem jafnendr unno ut arbitri æquum censuerint, Harbl. 40.

UNNBLAKKR, m., equus undæ, navis (unnr, blakkr): ýtir unnbakkis vir, Grett. 95 (AR. II 302).

UNNDYR, n., animal undæ, navis (unnr, dýr): runnr unndýrs vir, SE. I 422, 4; Sturl. 3, 26, 1.

UNNELDI, m., ignis undæ, aurum (unnr, eldr): uppirunnr unnelds vir, Rekst. 3.

UNNFLÓÐ, n., æstus undæ, mare (unnr, flóð): móði unnnflóðs deus maris, vir rei maritimæ operam natans, piscator, Ag., ubi construo: Barn unnnflóðs móða rak út i haf frá ýti filius piscatoris in altum abreptus est.

UNNFORR, m., ignis undæ, aurum (unnr, forr): víðr unnfors vir, Nj. 131, 1.

UNNFURR, m., ignis undæ, aurum (unnr, fur): fold unnfors femina, GS. str. 9.

UNNFÝRR, m., ignis undæ, aurum (unnr, fýrr): eir unnnfýrs femina, Korm. 3, 10.

UNNGLÓÐ, f., pruna undæ, aurum (unnr, glóð): eyðir unnglóða vir liberalis, F. I 179, 2.

UNNHÉIMR, m., domicilium undæ, mare (unnr, heimr), ÓH. 154, 2.

UNNI, pro undi, 3. s. impf. v. una, Sturl. 10, 10, 1; cum neg., unnit, Plac. 8. — 2) 3. s. impf. v. unna.

UNNINN, part. pass. verbi vinna.

UNNLINN, m., id. qu. undlinnr, serpens vulneris, hasta (und, linnr): rjóðandi unnnlins rubefaciens hastam, pugnator, bellator, Fbr. 11; stafr unnnlins columen hastæ, vir, Orkn. 96, 1.

UNNR, m., gigas, SE. II 554, pro imi, imr. — 2) Odin, id. qu. Uðr: Unns hregg procella Odinis, pugna, Isl. II 108, 1.

UNNR, f., Unna, filia Ægeris (Cymeris), unda; plur., unnir undæ, Vsp. 3, 49; Grm. 7; Sk. 2, 16; Bk. 1, 10; Gha. 36; ÓH. 27, 1; sed unnar, F. VI 197, 2. Unnar faðir pater Unnæ, Æger, mare, SE. I 324; unnr, hreggi æst unda rento concitata, Mg. 31, 9; unnar steinn lapis æquoris, Hund. 2, 29; unnar hestr equus undæ, navis, Eg. 49; Isl. II 233, 1; unnar dagr, fasti lux, ignis undæ, aurum, Mb. 6, 3; Ha. 291, 2; unnar eldspaung femina, SE. II 499, 6. — b) in appell. fem.: unnar unnar elda nympha auri, femina, Ag; unnr ofnis jarðar, id., ibid. — 2) femina gigas, ob giganteam Cymeris originem: unnar átt progenies gigantidis, lupi (conf. Vsp. 36), unnar áttgrennir, id. qu. úlfa grennir, præliator, Korm. 21, 1. Vide formam uðr, f.

UNNRÖDULL, m., splendor maris, aurum (unnr, rödull): eskiþrórr unnröðla vir, homo, Ha. 64.

UNNSKÍÐ, n., xylosolea undæ, navis (unnr, skíð): ýtir unnskíða vir, Orkn. 52.

UNNSÓL, f., sol undæ, aurum (unnr, sól): runnr unnsólar vir, Korm. 16, 4.

UNNSVÍN, n., porcus undæ, navis (unnr, svín), HS. 18, 1.

UNNUSTA, f., amica (unna), Korm. 22, 3; Gd. 10.

UNNVIGG, n., jumentum undæ, navis (unnr, vigg), Hh. 20; unnviggs meidr, runnr, skipuðr, árr vir, ÓT. 118; Nj. 73, 1; Orkn. 80, 3; Ha. 278, 1; F. XI 144; Isl. II 268.

UNZ, conj., donec, usque dum (vide unds); corrupte scribitur unzt pro unz, F. V 158; FR. II 130, 2. Sapissime ponitur cum indica-

tivo, Vsp. 8. 15; Hávam. 15. 57; Vafþr. 31. 40; Grm. 4; Vegtk. 19; Bk. 2, 3; F. VI 196, 2; Mg. 15; SE. I 312, 4; Ísld. 6; cum conjunctivo, Bk. 2, 41; Sonart. 11; H. 37.

UPP, adv., sursum, id. qu. op, upp, Hund. 1, 24 (pros., ríss up, stóð up, F. X 278. 279).

UPP, adv., sursum: taka u. tollere, Sk. 1, 13; ljúka u. aperire, Bk. 2, 37; ala u. educare, Og. 12. — b) de tempore: upp hëðan ab hoc inde tempore, dehinc, Grm. 37. — c) id. qu. uppi, supra, superne, vide uppverandi (ut pros., F. IV 93; V 29; X 142).

UPPA, id. qu. simplex á, Skálðh. 3, 9; 6, 49; treysta u., Gp. 16 (pros. F. VIII 38, v. l. 11; FR. II 424. 427).

UPPBORINN, part. pass. compos., recensitus, editus (bera upp): láta uppbornar ættir stirpes recensere, edere, id. qu. telja niðja, familias numerare, Hyndl. 10.

UPPBRENNNA, verb., comburere, incendio absumere (brenna upp): u. fur e-m comburere facultates, opes alicujus, Hávam. 70.

UPPGANGR, m., ascensus, progressus, successus (gánga upp): u. of e-m, id. qu. yfirgánger, nimia potentia, impotentia, nimia potestas in aliquem, Eb. 28, 3 (membr.).

UPPHAF, n., initium, principium (hefja upp): u. bragar initium carminis, SE. I 520, 1; fyrst at upphafi primus primo loco, ÓH. 252 (pros. F. X 253). Plur., upphöf: valda upphöfumi auctorem et principem esse, ÓH. 9 (pros. F. VI 213).

UPPHAFLIGR, adj., ad principium perti-nens, principalis (upphaf): þat er upphafsligt, hoc primum et princeps est, Krossk. 1.

UPPHALDA, verb., sustinere, (halda upp), c. dat., auctoritatem alicujus tueri vel vitam sustinere, Sonart. 12. — b) impers. c. dat., meðan uppheldr skeggi dum barba sustinetur, i. e. dum vigeo valeoque, Orkn. 83. 1.

UPPHEFILL, m., qui sustinet, tollit, excitat (upp, hefill): orða u. excitator verborum, de cerevisia, in ænigmati, FR. I 465, 1.

UPPHEIMR, m., supera regio, cælum (upp, heimr), Alem. 13.

UPPHIMINN, m., cælum superior, superuum (upp, himinn), Vsp. 3; Hamh. 2; SE. I 280, 2; Vafþr. 20, ubi uphiminn, ab up = upp.

UPPI, adv., superue, in loco superiori, supra (upp): á trè uppi supra in arbore, in summa arbore, Hávam. 160. — 2) in conspectu, palam: verða u. oriri, existeri, Orkn. 22, 4; geð er uppi exserit se, patefit ingenium, Hávam. 17; vera u. exstare, in ore et memoria hominum esse, versari, F. VII 92, 1.

UPPIRUNNR, m., pro yppirunnr, qui profert, præbet (uppi = yppi-, ab yppa, runnr): u. unneðs præbitor auri, vir, Rekst. 23.

UPPIVERANDI, part. compos., qui supra est (uppi, vera): at uppiverandi sólu sole supra horizontem existente, FR. II 127, 1, id. qu. uppverandi, qu. v.

UPPLENZKR, adj., Upplandicus, ex Op-landis, provincia Norvegiæ, oriundus: u. hilmir, de Harald Severo, Ílh. 65, 3 (conf. F. VI 171, 2).

UPPLOK, n., reclusio, apertura (upp, lok, a ljúka), Hávam. 138.

UPPREGIN, n. pl., dii superi, Alem. 11, ubi upregin, ab up = upp, et regin.

UPPREIST, f., honor, gloria, it. felix rerum successus, fortuna, F. XI 306, 2 (upp, risa); u. orða honor verborum, carmen laudatorium, F. VI 386, 2 (verborum exstructio, carmen, G. Magnæus, Eg. p. 330. not. ε; reist elevatio, uppreist orða verborum enun-ciatio, a reisa tollere, J. Olavius in Gloss. Synt. Bapt. sub v. rausti).

UPPRENNANDI, part. compos., exorients: at upprennandi sólu sole exoriente, Harbl. 56 (sec. fragm. U), a renna upp.

UPPRÍSA, verb., surgere lecto, SE. I 242, 1; imper., uppristu surge, Völk. 37; partic., upprísaudi rós rosa exorients, Mk. 19. Impf., uppreis, Bk. 2, 39; cum neg., uppreisat non surrexit, Am. 48.

UPPRUNI, m., ortus: u. sólar ortus solis, Krm. 8. 11 (renna upp).

UPPSÁTR, n., subductio navium in siccum, it. locus, quo naves subducuntur, navalía (setja upp; uppsát, n., Eg. 39, init.): upp-sátrs vigg jumentum navalium, navis, bódi uppsátrs viggjar vir, Hallfr. membr. 132 (ÓT. Skh. II 305).

UPPSPENTR, part. pass. compos., clau-sus: u. hjálmr, FR. II 32, 3 (spenna upp).

UPPVERANDI, part. compos., existens (vera upp): at uppverandi sólu sole supra horizontem exstante, Harbl. 56.

ÚR, præpos., vide or.

ÚR, n., humor pluvius, pluvia minuta, it. aqua: úri þaðr aquis subactus, qui diu in aquis jacuit, de serpente circumterraneo, SE. I 244, 1. Pros., er þá lætt af (burt svipt, AM. Nr. 551 d, 4to) allri sunnanþökunni ok úrinu, Hrafnk. msc., ubi impressa pag. 8 habet úðinn; it. Ísl. II 307—8: þá var þoka yfir héraðinu ok vindr af hafi, ok úr við; SE. I 42, sec. Cod. Worm.: úr þat, er af stóð eitrunu; adde Eg. p. 653, not. 12. Hinc úr-drifinn, úrigr, úrsvalr, úrvan, úrþvegin, ýrandi, ýring. — 2) nomen literæ Runicæ, u, Skálðh. 7, 63; SE. II 72.

ÚRDRIFINN, aqua perfusus (úr, drifa): ú. sjágnipu sleipnir naris, aquis adpersa, SE. I 326, 3.

ÚRFÆNINGR, m., serpens pluviae (úr, n., fræningr): hræmána ú. gladius vel hasta, a hræmána úr pluvia gladii, sanguis, Dropl. 4.

URGA, f., lorum, vinculum (Cod. Leg. Isl. Jónsbók, Tit. Rekab., c. 3; Félag., VIII 214). Hinc explicant hala urgur vincula insularum, mare, ÓT. 21, 2. Dubium; nam et F. I 143, 1, et Rekst. 4 h. l. habent hala törgut, tjörguð splendide clipeis ornata, et hæc strophæ ab omnibus codd. Hkr. exulat, solique debetur exemplari Peringskjöldiano.

ÚRI, u., nom. propr., Fjölsn. 35, conf. ori.

ÚRIGR, adj., udus, madidus, humidus (úr), ubi in flexione vocalis sequitur literam g, præcedens i per syncopen extruditur, v. c. úrgan stafn madidam prora, H. hat. 15;

úrða strönd udum litus, F. XI 307, 2; úrgu barði madidæpræ, Orkn. 82, 13; úrgum hjörvi gladio cruento, Ad. 4; úrga hjálma, Hb. 11, 2; úrgar brautir, Rm. 36; Fjölsn. 1; sed úrig fjöll, Skf. 10; Hm. 11; úriks (úrigrs) málms, F. VI 436, 2.

ÚRIGTOPPA, adj. indecl., capronas madidas habens (úrigr, toppr), de equo, Nj. 126, 1.

ÚRIKR, adj., impotens, infirmus, (ú neg., ríkr), Band. (ed. Hafn. 1850) str. 5.

URINN, part. pass. (qs. ab yrja), depaslus: u. jární ferro circumcisis, FR. I 475, 3.

ÚRJÖTNAR, m. pl., primi gigantes (úr = or, ör intens.): valfall úrjötna exilium, noxa gigantum primævorum (Rimthursorum), mare, vitnir úrjötna valfalls lupus maris, navis, ÓT. 16, 3 (sec. membr. E).

ÚRÓI, m., tumultus, turbæ (ú neg., ró), Sturl. 6, 9.

ÚRÓR, m., mare (propr., adj., inquietus), SE. I 574, 2; II 622. (Pros., órór, adj., de equo, Sturl. 1, 14).

ÚRSALR, adj., pro úrsvalr; úrsölum munní, ore frigido, G. Magneus testatur in optimis codd. occurrere, Grett. 69, 1 (Eg. p. 224, v. l. 1).

ÚRSKURÐR, m., explicatio, interpretatio (úr, skurðr, a skera úr decernere): ú. fyrirburðar, SE. II 246, 2.

ÚRSVALR, adj., gelido humore, frigidus: úrsvalar unnir, Hund. 2, 12; úrsvölum unnar steini, ibid. 29; úrsvalt tár lacrima præfrigida, ibid. 43; úrsvalar hendr, ibid. 42; úrsvöl Gýmis vólva, SE. I 496, 1 (Cod. Worm.); úrsvölum munní, Grett. 69, 1.

URT, f., herba, il. frondes aut flores arborum, sive etiam decoctum ex herbis, Gha. 23, confer virtr.

URTA, f., phoca fetida femina (brimill phoca fetida mas), sec. Mohri hist. nat. p. 5. Urtu búr cistella priscatoria, vel urta bur natus phocæ, phoca, Skáldh. 6, 5. Urtu inter aves recenset J. = urt, urtönd anas crecca (Faberi Prodr. ornithol. p. 77), et ört, id. (Itiner. Eggerti p. 549), ut arta.

URUGHLÝRA, adj. indecl., genis madidis (úrigr, hlýr), de femina lacrimante, Gha. 5.

ÚRVAN, nubes, Alem. 19 (forte, terra pluvia, vide skúrvan).

URÞJÓÐ, f., genus hominum, homines, Ad. 18, id. qu. verþjóð, yrþjóð (u = ve).

ÚRÞVEGINN, part. pass. compos., aqua lotus, perfusus, i. e. madidus, humidus (úr, n., þvo): úrþvegin alda, F. III 27, 1.

ÚRÞVENGR, m., lorum saxeti, pro urðþvengr (urð, þvengr), serpens, meidr urþvengs lignum cui incubat serpens, cubile serpentis, aurum, hlíð urþvengs meidar Tellus auri, femina (i. e. soror), Ísl. II 33, 1.

URÐ, f., saxelum: urðar þrjöttr gigas anticolica, stökkvir urðar þrjöttr fugator gigantum, Thor, SE. I 294, 1; urðar lax salmo saxeti, serpens, æskijörð urðar lax terra serpentis amata, aurum, HR. 7.

URÐHLÆNGR, m., salmo saxeti, serpens (urð, hængr), SE. II 630, ubi legendum vide-

tur urðhængs jarðar fteindr víri, ab urðhængs jörð terra serpentis, aurum.

URÐR, m., casus, eventum, res (verða): sá urðr þótti sjallgætastr með Svium ea res, Y. 44, 2. Sic recte proponit F. Magnusenius Hkr. VI ad h. l. J. Olavio est custos, præfectus, i. e. rex, princeps, pro varðr, vörðr, vide NgD. p. 80, et Gloss. Cogn. Spirit. sub v. varðr.

URÐR, f., Parcarum una, Urda, Vsp. 18; SE. I 72 (vide Verðandi, Skuld); acc. sing. urð pro urði, Vsp. 18; Me. 20; plur. grimmar urðir diræparcæ, Bk. 2, 6; urðar orð decretum parcæ, sententia (lex) nymphæ fatalis, fatum, urðar orði kveðreingi maðr nemo satis resistere potest, Fjölsn. 48; urðar fár periculum fatale, mors, Sturl. 6, 213, 1; urðar magn vis parcæ, vis fati, Gha. 21, i. e. vis venefica, sed in loco parallelo, Hyndl. 34. 39, est jarðar megn, magn. Urðar brunnr fons Urdæ, ad quem dii sus dixere, SE. I 68—72. 76—78; Vsp. 17; Hávam. 112; SE. I 428, 3; Christianis poetis Christus dicitur ad fontem Urdæ habitare in regione meridiana, (menn) kveða (o: Krist) sitja suðr at Urðar brunni, SE. I 446, 3; urðar lokur claustra parcæ, custodia, tutela fati, Grg. 7, forte id. qu. varðlokkur geniorum illicia, incantamenta, AA. 109; GhM. I 378. 465—6; Lex. Mythol. p. 768, not.*). — b) metaph., Urðr öðlinga furia regum, regibus necem afferens, Gh. 1, 23. — c) exilium, perniciēs: draga urð at e-m exilium alicui comparare, adferre, Me. 20, fato aliquem impedire, necis auctorem alicui esse; quo loco urð minus recte accipiunt pro verðung, satellitum.

URÐUMZ, id. qu. varð mēr, exstitit mihi, Eg. 67, 1, vide umk.

ÚRÐVEGINN, id. qu. úrþvegin (ð = þ): jarðir úrðvegnar vestrgarða pro jarðir, þvegnar vestrgarða úri terræ, adspersione procellarum occidentaliu lavatæ, i. e. terræ, oceano occidentali oppositæ, urðar occidentales, Ha. 320, 2, ubi S. Thorlacius classice: terræ, quas Caledonia alluit Amphitrite.

ÚSAMR, adj., non adsvetus, non cupidus, qui aliquid facere non solet (ú neg., samr), cum gen., breks úsamr guerelis non adsvetus, imperterritus, Merl. 2, 2.

ÚSÆLL, adj., id. qu. vesæll, miser, F. VII 84, 2 (ú neg., sæll).

ÚSÆMA, þ. Hræd. (ed. Hafn. 1848) str. 3, vide sæma.

ÚSINKALL, adj., non parcus, non tenax, i. e. munificus, liberalis (ú neg., sinkall = sinkr tenax, parcus), F. X 432, 79, v. l. 5.

ÚSKELFANDI, qui timorem non injicit aliis, placidus, il. ignavus, timidus (ú neg., skelfa): úskelfandi svin geraz úlfar, ef, ignatæ sues lupi fient, si, Sturl. 6, 18, 1.

ÚSKJÁLFA, non tremens, immotus, immobilis (ú neg., skjálfa), de gladio, Sturl. 4, 9, 2.

ÚSLÆKINN, adj., non ignavus, impiger, strenuus, fortis (ú neg., slækin), SE. I 536.

ÚSLER, adj., id. qu. úslær, úsljör, non hebes (ú neg., slær): úslett hjarta cor non

hebes, animi fortitudo, F. VI 423, v. l. 2 (Morkinsk.).

USLI, m., ignis, SE. II 486. 569; junguntur eldr er usli, ÓT. c. 52; de cineribus, incendiū reliquīs, usurpatur F. XI 35. Confer Dan. Ørste, cinis stipulæ vel cespitum; it. ex lingua Tuscorum, verse, ignis, e. gr. arse verse, aerte ignem, unde Lat. uro, ustio (Auct. ling. Lat. 1595, p. 255).

ÚSLJÖR, adj., non hebes (ú neg., sljör): úsljött hjarta fortitudo animi, F. VI 423, 1.

USNA, f., nomen insulæ, SE. II 492; forte insula Hosne-Ø in nomarchia Nummedal (Pontopp. Geogr. Oplysn., Havn. 1785, p. 91). Munch: verosimiliter insula Usedom, Pommer. Uznam (conf. Usna, F. XI 386. 394).

USSORGUM, SE. II 130, v. l. 4, potest esse id. qu. úsörgum, úsaurgum non impuro vel impuris (ú neg., sörigr = saurigr), sed SE. II 414, 4 h. l. habet orðslægjum, quod metro melius convenit.

ÚSTILTR, adj., non sedatus, non modestus (ú neg., stilla), it. ferox, turbulentus, de piratis: ústilta víkinga (acc. pl.), F. IX 302, v. l. 3.

ÚSTIRFINN, adj., impiger, strenuus, fortis (ú neg., stírfinn), pro subst., rex strenuus, Hg. 27 (F. I 48, 2).

ÚSVÍFR, adj., id. qu. ósvifr, qui non parcit, cum dat., úsvifr fira lifi qui vitæ hominum non parcit, de bellatore, Sturl. 7, 42, 7.

ÚSVIKALL, adj., non fraudulentus (ú neg., svikall), F. X 432, 79.

ÚT, adv., foras: út um kominn domo egressus, Sk. 2, 21. — b) in insulam (o: Islandiam): nú em ek út kominn, RS. 7, cfr. utan 1. — 2) pro úti, extra: út fyrir eyri extra lingulam, ab exteriori parte lingulæ, Krm. 21; út flirir jarðar skauti extra oram terræ, extra litora, SE. I 328, 4; i sogn út, extra in mari (vel Sognio), Hund. 1, 46. — b) in regione exteriori: út þar er heitir Alkassi in exteris, apud externos, Si. 5, 2. — 3) compar., utar, cum dat., utar nesjum extra promontoria, Mb. 10, 2.

UTAN, adv., præpos. et conjunctio. — 1) adv., extra, ab exteriori parte: hann utan stökk ille introrsum (ab exteriori domus parte) se saltu corripuit, Hamh. 27; utan við enda elgvers ab exteriori parte promontorii, SE. I 322, 3; eggjar, eldi gjörvar utan acies, igne extrinsecus concinnatæ, i. e. igneæ, fulgidæ, Sk. 3, 19; fara utan ab exteriori parte (ab alto) adenire, Hund. 1, 23. In primis de projectione ab alto terram versus, vel ab insula versus continentem, quo sensu oppositum est út, in altum vel ad insulam aliquam: þann er álhímms utan oss lendingar sendu quem (clavum) Islandi nobis ab insula miserunt, HS. 18, 2. Fyrir utan extra, foris, ÓH. 92, 5; 156, 2. — 2) præpos., a) cum gen., extra: u. garða extra septa domestica, Fjölsm. 1. — b) c. acc., extra: hann er utan alla heima extra omnes mundos, SE. I 593, 1. — c) fur utan, cum acc., extra: hann er fur utan eíða svarna is est extra sacramenta jurata, sacramento se non ob-

strinxit, Bk. 2, 19; præter, excepto, c. acc., ÓT. 131, 1; fur einn utan uno excepto, Völk. 8. — 3) conjunctio, cum conjunct., nisi: utan unnur sköp verði nisi alia interveniant fata, Orkn. 80, 4.

UTANVERÐR, adj., exterus, exterior (utan, verðr): á Agnafir utanverðri in exteriori parte Agnafiræ, FR. I 428, 1.

ÚTBETIR, m., qui cursum in altum dirigit (út, betir): ú. Ata skíðs navem in altum dirigens, vir, Plac. 38.

ÚTBOD, n., evocatio militum, delectus copiarum (út, bód): in plur., Ha. 278, 1.

ÚTEITAN, n., tristitia (ú neg., teitan): ú. sútar tristitia doloris, acerbus dolor, Jd. 2.

ÚTFLÆMA (-i, -da, -t), expellere, ejicere patriá (út, flæma), ÓH. 24 (F. IV 63, 2; XI 200).

ÚTGARÐR, m., sedes exterior, extima (út, garðr): sedes Lokii Utgardensis, inde Útgardaloki dicti, SE. I 150--66.

ÚTHAF, n., mare exterius, oceanus (út, haf), Merl. 2, 25.

ÚTHAUBR, n., regio exterior, remotior (út, haubr): knarar ú. regio navis mercatoriae, mare, eldr knarar úthauðs ignis maris, aurum, bði knarar úthauðs elda offerens aurum, vir liberalis, ÓH. 48, 5 (F. IV 101, 2).

ÚTHLAUP, n., excursio, prædatio, populatio (út, hlaup): vanr úthlaupi excursionibus advetus, F. VI 363; valda úthlaupum piraticam-facere, ÓH. 192, 1; úthlaups ferðir piratæ, Mb. 6, 4; úthlaups menn, id., Ha. 69, 2; SE. I 680, 2.

ÚTI, adv., foris (úti): myrkt er úti, Skf. 10; á vegum úti foris in itinibus, Hávam. 39. — b) sub dio: sitja úti sub dio sedere, de exuberantibus magicis, Vsp. 36. — c) foris, in expeditione, militia: vera úti in expeditione esse, FR. I 264, 1; fylgja e-m úti aliquem in piratica sequi, FR. II 280, 2; drekka jól úti in navibus excubantem festum Jolense celebrare, H. 16; hafa lið, ótal skipa úti copias, classem ad bellum instructam educere, Hh. 73, 2; FR. II 31; hafa allt úti omnes copias educere, ÓH. 156, 3.

ÚTIBLAKKR, m., equus, qui per hiemem sub dio pascitur (úti, blakkr): ú. ekkils equus piratæ, navis bellica, F. II 315, 2, vide fútblakkr.

ÚTIFUGL, m., avis fera (úti, fugl): pl., útifuglar, Ha. 25, 2.

ÚTIGÁNGR, m., evagatio extra ædes (úti, gánger): útigánga púta prostibulum vulgatum, Nj. 92.

ÚTLEGGJA (utlegg, -lagða, -lagt), exullem facere (útlagi, m., exul): ú. vini ok frændr, Gd. 44 (3. pl. impf. útlögðu).

ÚTLEGIR, m., pro útlægir, mare exterius, oceanus (út, legir = lægir), id. qu. úthaf (útsjár); gen. útlegis, sync. útlegs: útlegs otr lutra maris, navis, rennir útlegs otra naves in cursum incitans, vir navigator, RS. 23 (Ghm. II 742).

ÚTLÆGGÐR, exul, proscripius (part. pass. v. útlægja, id. qu. útleggja), Gd. 49.

ÚTLÍMIR, *m. pl.*, *membra exteriora, pedes et brachia*, *Ag.*

ÚTLÍÐANDI, *part. act.*, *exiens* (líða út): eldr, útlíðandi af munni ignis ex ore exiens, *emissus*, *Gd.* 12.

ÚTNES, *n.*, *promontorium extremum* (út, nes), *FR.* II 310, 1.

ÚTNORÐR, *n.*, *plaga cauri* (út, norðr). — 2) *adv.*, *caurum versus*, in *plaga cauri*, *Isl.* I 153 (*GhM.* I 74).

ÚTNYRÐINGR, *m.*, *caurus*, *Svterr.* 85, 1 (útnorðr).

ÚTRÖST, *f.*, *mare exterius* (út, röst), *SE.* I 262, 3.

ÚTSKAGI, *m.*, *ultima lingua*, *extrema pars lingula terrestris* (út, skagi), *Nj.* 158, 7.

ÚTSKER, *n.*, *scopulus*, *aperto mari adjacens* (út, sker), *A.* 6 (*pros.*, *SE.* I 646).

ÚTSKJÁLǪ, *f.*, *amnis*, *SE.* II 622, *pro* auðskjálǪ.

ÚTSKOTAR, *m. pl.*, *Scoti*, *regiones exteriores maritimas incolentes* (út, skotar), *Merl.* 2, 25. *Confer* nesþjóðir, útver.

ÚTSTAÐR, *m.*, *locus extraneus* (út, staðr), *locus extra domum alto levandæ*: leita sér innan útstaðar, *Hávam.* 114, *id. qu.* leita sér staðar, *pros.*, *Ý.* 14; *ÓH.* 145.

ÚTSTEINN, *m.*, *insula et prædium in sinu Stavangrio in Rogalandi Norr.*, II. 19, 3; *ÓH.* 186, 5; 187, 3. *Útsteins sund fretum Utsteinense*, *F.* VII 357.

ÚTSTRÖND, *f.*, *litus exterius, ora aperto mari objacens* (út, strönd), *Ha.* 318, 2; *SE.* I 596, 2.

ÚTVE, *n.*, *sedes exterior, extima* (út, ve): útves jólnir numen sedis extimæ, *gigas Geirrodus, mundi extima habitans*, *SE.* I 298,

2, *ubi construo: flóðrifs Danir útves jólnis gigantes, qui Geirrodum comitabantur.*

ÚTVÉR, *n.*, *regio maritima exterior* (út, ver): útvers hersir dux regionis maritimæ, *Skoptius, qui multis prædiis in Mæria præfuit*, *ÓT.* 20, 1 (*SE.* I 444, 5); þegnar útverja homines, *regionem maritimam incolentes, accolæ maris, id. qu.* Útskotar et Nesþjóðir, *Ha.* 323, 1. — 2) *locus oræ maritimæ exterioris, piscatui idoneus*, *FR.* II 129, 2, *qui significatus nunc vulgo in usu est.*

ÚTVOS, *pro* útves, *SE.* I 298, *v. l.* 8 (*Cod. Reg.*), *vide* útve.

ÚVAR, *Grm.* 52, *vide* úfr, *adj.*

ÚVÆGR, *adj.*, *nemini parcens* (ú neg., vægr), *il. acer, strenuus: úvægir*, *F.* IV 377, 3, *pro* ofvægir (*ÓH.* 171, 3).

UXN, *m. pl.*, *boves (uxi)*, *SE.* I 484, 2. *Conf.* ðxn supra, *il. eyxn, yxn*, *F.* XII.

ÚÞARFR, *adj.*, *inutilis, id. qu.* óþarfr (ú neg., þarfr); *il. noxius, periculosus, exitialis*, *SE.* II 212, 2; *Grett.* 65, 7.

ÚÞOKKAÐR, *adj.*, *invisus, exosus, id. qu.* óþokkaðr, *Selk.* 17.

ÚÐ, *f.*, *indoles, ingenium; tantum in compos.*, illúð, úlbúð, þverúð. *Hinc term. adj.* -úðigr in grunnúðigr, harðúðigr, heilúðigr, illúðigr, stóruðigr, unde *term. subst.* -ýðgi in grunnýðgi.

ÚÐI, *m.*, *ignis*, *SE.* II 486. 569 (*vide* NgD. p. 81). *Confer* formam vafrevði.

ÚDR, *m.*, *nomen Odinis*, *Grm.* 45; *SE.* I 48, 2, *vide* unnr, *m.*

ÚDR, *f.*, *id. qu.* unnr, *f.*, *filia Ægeris et Ranæ*, *SE.* I 324. — 2) *unda*, *RS.* 13; hreggblásin, sviðköld uðr, *F.* I 165, 2; III 27, 1. — 3) *mare*, *SE.* I 575, 2. 632, 1. — 4) *amnis*, *SE.* I 576, 3.

V.

Nomen hujus literæ fuit vend, sec. SE. II 400 (conf. SE. II 72): i ok o hafa því fleiri greinir, at þeir erv stvndvm samhljöðendr, sem i þessvm nöfvm, jarl, vitr, ok heitir o þá vend i norrænv máli. In schemate cod. U, SE. II 365, vocatur vnd, quod Raskius mutavit in vaff. Hinc Prothesis literæ v vocatur vindandi, SE. II 134. V sequentia habet accidentia: 1) epenthesis post g, k, r: a) in verbis, byggva, tyggva, sýngva, þrýngva, kveykva, strykkva, ubi plerumque adhihetur j; it. gjörva, görva, pro gjöra, göra. — b) in nominibus, kvikva (= kvika), kvikvendi, líkvendi (F. XI 120), örvendi, örvendr, svörvi, svikulgjörð; quod in flexione vulgare est, ut böðvar, tyrvar. — 2) synopen, a) post palatinas, g, k, h: guð, kúl, kúð, köðuz (F. XI 107), hugkæmt (F. VII 103), keykja, eldkeykna (Nj. vers. Lat. 426), hálr, holfandi, hörð (= hvarf, FR. I 205), hörvetna, hotvetna; in Fsk. 184 variant hosso et hvosso, i. e. hversu, quomodo: þeir Ólafr fóro um nóttina oc um kveldit

vii rastir, oc þótti mönnum þat furða vera, hosso hvatliga þat var farit (conf. F. VII 317); et ante, 181, takit nú ok reisit víðona, oc sjám hvosso snekkjan kann undir seglino (conf. F. VII 310). — b) post dentales t, d, þ, et s: tá, döl (FR. III 543), þvo (= þó, lavit), sæfa et sefa (svæfa, svefja), sá = svá, so = svo. — 3) aphæresin: orr (noster): urðu, unnu, ultu (a verða, vinna, velta), et sim. — 4) prothesis: vröngu. — 5) permutantur: — a) v et p: svörr et spörr. — b) v et f: tvevaldan = tvívaldan, duplicem, SE. II 419. — c) va = o, u: kvam, kvama, nokkar. — d) ví = u, y: nökkvi = nökku (nunc nokku = nokkuð aliquantum), Fjörgvinn = Fjörgynn, kvirr = kyrr (FR. I 523, Dan. kver), kvirkja (= kyrkja, a kverk), Jus eccl. Vicensium. — 6) v vicem vocalis sustinet, Hávam. 22; Æd. 2. 10. 15; in vârr noster, Korm. 5, 4; 12, 1; Lb. 24; Lv. 3; Ha. 39. 53. 54; FR. I 254. Vide NgD. p. 30, § 20.

VÂ, *impf. ind. act. verbi vega.* — 2) vâ, *verb. obsol., a subst. vâ, vide vâ, infra.*

VÂ, *f., res mira, inopinata, insolens, mirum quid:* þat er lítill vâ, þótt res est parum miranda, *quaveis; non mirum est, si, Hund. 2, 3; þat er vâ lítill, þótt, H. 36; sequente at, F. I 10, vide vâlitit. Pros., þeim brá vâ fyrir grûn res mira et improvisa conspectui eorum objecta est, F. VIII 350, v. l. 14. — 2) malum, damnum, calamitas:* vaktir vâ mikla, er þú vâtt bræðr mína excitasti *magnum malum, Am. 76, quo loco FR. I 221, þú vaktir við oss mikinn harm, þá er þú drapt bróðr mína. Pros., vâ, vo, vide supra sub v. sofa. — b) de turbida tempestate sumendum videtur, Hávam. 26, ef hann á sér í vâ vero sí in mala tempestate lacernam habeat. — c) perniciēs, noxa, res noxia, ut bôl, sorg, sútt: vâ víklinga noxa piratarum, telum piratis perniciosum, de clava, F. XI 130 (SE. II 212, 2), ut beygivo víða noxa curvatix arborum, tempestas, Eb. 40, 3, sec. GkM. I 758, 1, et not. ibid. — 3) Hinc composita:* vâbeyða, vâfallr, vâlaust, vâleið, vâligr, vâlitit, vâlyndr, vâráð, vâskapaðr, vâskeyttir, vâstigr (vâglati, *m., damnum improvisum).*

VÂBEYÐA, *f., res noxam offerens (vâ, bjóða), de athleta furioso, Eg. 67 5, ut vobeyða, de tauro fero, Eb.*

VAF, *n., involucrum, fascia, tegmen (vesfja):* handar vaf tegmin manus, clipeus, hlymr handar vafs strepitus clipei, pugna, handar vafs hlymmildíngir vir bellicosus, bellator, F. I 38. — b) impedimentum: vafs vâ-für *impeditus et anceps gressus, Eg. 89, 1, ex mente G. Magnæi. Sed potest vaf sumi de pedica equi, aut vinculo, et vafs hess equus pedicæ, equus præpeditus, vafs hessis vafur, gressus qualis equi præpediti, i. e. impeditus et anceps: vel hessis vaf vinculum circuli, circulare, vinculum quo pecudes in prato alligantur, hessis vafs vafur ambulatio, quasi in vinculo circulari, ambulatio qualis pecudum vinculo circulari impeditarum, i. e. ambulatio circularis cæci Egilis, parietes domus circumeuntis. — c) plur., vöf annuli, vide infra. — d) konúngur vafa, FR. I 469, 2, haud dubie una voce scribendum est kúngurvafa, *f., aranea, unde in vulgari sermone natæ formæ kúngurófa, kavngurófa, gavngurófa, hodie kúnguló, Norv., kongro, kongle.**

VÂFA (-i, -ða, -at), *vibrari, oscillare, i. e. pendulum moveri, de suspensio cadavere, Hávam. 160; pendere, id. qu. hánga, skolla, de bulga, Hávam. 136, ubi belgr vafir með vílmögum bulga apud servos pendet. — 2) metaph., versari:* þótt vâfi vân mín und lut þínum etsi res mea in tuo arbitrio versetur, F. VII 115, ubi v. l. est vofi, quæ forma nunc usurpatur, v. c. þat vofir yfir periculum imminet. — b) hæsitar, dubitare: vâfðir lít parum hæsitalsti, F. VI 23, 2; sequente infín., vâfðir lít at sækja fram progredi non dubitalsti, SE. I 678, 2 (Ha. 74, 2).

VÂFALLR, *adj., improviso caducus, in casum pronus (vâ, falla), Eg. 89, 1; ubi G.*

Magnæus construit vâ skalla hessis vitio oculi, sed mox not. b, ek em skalla vâfallr perniciose præceps in casum sum, quod mihi magis arridet, nam fallr, caducus, viz per se extat.

VAFADR, *m., Odin: vâðir Vafaðar vestes Odinis, loricae, Hg. 33, 5; þing Vafaðar conventus Odinis, pugna, þing Vafaðar þröngvir pugnator, SE. I 350, 1. Ceteræ formæ sunt vafðr, vafuðr, vavaðr, vöfuðr, quas seorsim adi.*

VAFOR, *n., gressus impeditus et anceps, Eg. 89, 1 (membr.), id. qu. vafur, vafur, vofur, quod alii codd. habent. Constructionem hujus loci vide sub vaf b.*

VAFODR, *m., nomen Odinis, SE. II 472, vide Vafaðr. Vafðurs, Vsp. 1 (membr. 544), haud dubie mendum est pro vafðurs.*

VAFRA (-aða, -at), *circumerrare, circumvolitare (vafa 1), de aquila: vaftrar þú við-flogull, FR. II 137, 1. Pros., de natantibus animalibus, skrimsl þau, er þar vafra í höfum umhverfis, GkM. III 278.*

VAFREVÐI, *m., ignis vibrabundus, volatilis, erraticus (vafra, evði = uði), i. e. fulgur, fulmen: vafrevða hregg tempestas fulminea, húfr vafrevða hreggs navis tempestatis fulminea, rheda fulminatrix, vafrevða hreggs húfstjóri rector rhedæ fulminatricis, Thor, SE. I 300, 1.*

VAFRLOGI, *m., flamma vibrabunda, mobilis (vafra, logi), de flamma, ædem Gerdæ et Brynhildæ ambiente, Skf. 8. 9, it. Mengladæ, Fjölsn. 32 (conf. 2); Fm. 42. 43; H. Br. 9; Bk. 1, 1 præf.; FR. I 165. 184—6. — 2) ignis, SE. II 486; vafrlogi heims skála ignis cæli, sol, SE. I 330, 3. — b) gladius (ut eldr), SE. II 320, 4 (Cod. Upsal.), vafrloga þing conventus gladii, pugna.*

VAFUR, *n., gressus impeditus, id. qu. vafur: vafur hellsis vals gressus qualis equi vinculo collari impediti, SE. II 180, 3.*

VAFUÐR, *m., nomen Odinis, Grm. 53; SE. I 86, 1; vide vafaðr.*

VAFÐRÚÐNIR, *m., gigas, SE. I 550, 3; Vafþr.; SE. II 470. 554. 615.*

VÂGASKER, *n., nomen loci, qs. scopulus sinuum (vâgr, sker): tilsekir Vâgaskers qui visitat Vâgaskerum, Heimdatus, SE. I 264.*

VÂGFYLVÍNGR, *m., procellaria pelagi, navis (vâgr, fylvingr = fyling), vel piscis pelagi, id. (fylvingr = fyldíngir), Sie. 17 (F. VII 232; AR. II 75); vel latebra marina.*

VÂGMARR, *equus maris, navis (vâgr, marr): plur. vâgmarar, Sk. 2, 16.*

VÂGN, *m., currus: beita vâgn currum ciere, Gha. 18; hafinn í vâgna sublati in currus, Gha. 35; it. plaustrum, vâgna borg vallum ex plaustris, G. 53; vide compos. hvelvâgn. — b) in appell. deorum: vâgna verr custos, possessor rhedarum, forte Odin, Alem. 3; vâgna runni incitator rhedarum, Odin, Sonart. 21, qui eandem ob causam Kjalarr dicitur (en þá Kjalarr, er ek kjálka dró, Grm. 47; commutatur enim vâgn et kjálki, FR. II 118—19, ut et vâgn et sleði, F. X 373); vâgna grimnir gigas rhedarum,*

Odin (*a gigantibus ortus*), röðull vagna grimnis sol Odinis, gladius, *F. XI* 137, 2; vide mótröðull. Vagna guð deus curruum, Njörðus, *SE. I* 260, v. l. 12. Vagna, *Víaglf.* 21, 3, quod construunt cum vinir et de diis accipiunt, legendum est vegna cum v. l. C, o: jósu fram blóði vegna seggja, vide vegna suo loco. c) in appell. navium: hlunns v. currus phalangæ, navis, aka hlunns vögnum phalangæ currus agere, navibus, classe vehi, *SE. I* 416, 1; kjalar v. currus carinæ, navis, vörðr kjalar vagna custos navium, imperator classis, *Mg.* 31, 5. — d) in appell. terræ: græðir vagna mare curruum, terra, dólgar vagna græðis hostes terræ, gigantes, *SE. II* 156, 1. — 2) ura major et minor, sidus caeleste, Lat. *plaustrum*, Græc. ἀμαξα: land, ból vagna cælum, *SE. I* 316, 1; Ag; vagna gramr rex siderum, deus, *Gd.* 5; vagns höll aula ursæ, cælum, fegrir vagns hallar ornamentum cæli, de Spiritu Sancto, *II.* 13; vide vagnbraut et vagnræfr. — 3) delphinus orca, *SE. I* 581, v. l. 4 (*Cod. Worm.*), vide vagna et vögn.

VAGNA, f., delphinus orca: (sem) vagna (nýtr) vara qualem voluptatem delphinus ex vorticoso mari percipit, *Höfuðl.* 21 (*sec. G. Magnæum*, *Eg.* p. 456, not. 86. fin.); vögnu láð terra delphini, mare, skíð vögnu láðs xylosolea maris, navis, skreytir vögnu láðe skíðs vir, homo, *Ód.* 28; vögnu hrynslóð strepens eia delphini, mare, eldr vögnu hrynslóðar ignis maris, aurum, ejus þverrir vir liberalis, *Ód.* 7. Vide *FR. III* 507—8; *Ghm.* *III* 290. 358; *Norsk. Vidensk. Selsk. Skr.* 4, 99—112. *Conf.* vagn 3 et vögn.

VAGNBRAUT, f., semita plaustris, cælum (vagn 2, braut): veldi vagnbrautar regnum caeleste, cælum, *SE. I* 318, 1 (*vide Lex. Mythol.* p. 911).

VAGNHÖFÐI, m., gigas, *SE. I* 554, 3; *II* 471. 554. 616. *Sazoni*, „gigas Vagnophytus“, *Stecus*, *Ed. Steph.* p. 9. 10; *Lex. Mythol.* p. 568. not.*).

VAGNRÆFR, n., tectum plaustris, cælum (vagn 2, ræfr): vísi vagnræfrs rex cæli, deus, *G.* 68.

VAGNSKREYTI, m., exornator currus (vagn 1, skreytir): víka vagnskreytir exornator natis, vir, a víka vagn currus sinuum, navis, *Ísl.* 4.

VAGNSLÓDGATA, f., semita currus (slóðgata vagns, vel vagnslóðar gata), via publica, *FR. II* 199. *Dirisim*, vagns slóðgata, *ibid.* 529.

VÂGR, m., recessus maris, sinus, *Gd.* 58; fretum, *Harbl.* 1. 12; mare, *SE. I* 504. 574, 1; *II* 479. 622; *Hávam.* 157; *Alm.* 27; *Gk.* 1, 6; róa á vâg in mare piscatum excurrere, *Hým.* 17; vâgs roði eversor maris, ventus, bróðir vâgs roða frater venti, mare, *Eger* (frater Karii), *Sonart.* 8; vindlauss vâgr mare tranquillum, de mulso, quo Fjölner perit, *Ý.* 14; *AR. I* 258, 1. — b) in appell. auri: vâga hyrr ignis maris, aurum, þilja vâga hyrrar femina, *SE. II* 230, 1; vâgs hyrsendir missor auri, vir, de gigante (Ymere), *SE. I* 504, 2 (*II* 453, 1); vâga furgjafall

auri largus, *ÓT.* 97, 2. — c) in appell. navis, vide blakkriði, viggrunnr, viggruðr. — 2) ignis, *Alm.* 25.

VÂGRÓT, f., radix (arbor) maris, navis (vâgr, róti): njótr vâgrótar possessor navis, vir, *ÓH.* 182, 7, v. l. (*F. V* 7, v. l. 13).

VÂGSBRU, f., nomen loci, in Strinda Thrandhemia interioris, ubi rex Ingius et Skulius, frater ejus, prælum cum colonis Strindensibus vectigalia pendere recusantibus commiserunt anno 1214, *SE. I* 646 (*vide F. IX* 247—8; altera expeditio Skulii eodem, anno 1239, *F. IX* 459).

VÂGÐEYSTR, pelago impulsus, agitatus (vâgr, þeysa), de lateribus navis (bógar), *SE. II* 316, 2 (*I* 324, v. l. 15).

VÂGÞRÝSTR, pelago compressus, adflictus (vâgr, þrýsta): högdýr húna herr vâgþrýsta bógo natis fert latera mari adflecta, *SE. I* 324, 2.

VAKA, (vaki, vakta, vakat), vigilare, *ÓH.* 220, 1; *Hávam.* 23; vilbjörg sk alvaka jucunda salus vigilabit (oppos. sofa), *Grm.* 44. — Imper., vaki vigila, *Hyndl.* 1; *Grg.* 1; *SE. I* 388, 2.

VAKA, f., in compos, quæ excitat (vekja), vel quæ aperturam facit, aperit, perforat (vök), vide andvaka, blóðvaka.

VAKNA (-aða, at), expergeferi, evigilare, *Hamh.* 1; *Korm.* 19, 3; metaph., v. frá illu ad meliorem frugem se recipere, *Plac.* 6.

VAKR, m., nomen Odinis (qs. vigilans, vegetus), *Grm.* 53; *SE. I* 186; *II* 473. 556. — 2) equus (qu. totum incedens, ut adj. vakr), in appell. navis, nisi referatur ad signif. 3: ræfls v. navis, ríðum r. vakri, *Orkn.* 82, 3 (*AR. II* 220); mörnar v. equus fluvii, id., mjök skýtr mörnar vakri, *ÓT. Skh.* *II* 86 (*sec. membr.* 132). — 3) avis, *SE. II* 489; in compos. hængivakr; putó, turdus (t. iliacus, skógar þrústr), *Stec. vaka*, *Dan. Drossel* (*E. Tegneri Fridthjov.*, pag. 7, 17, „hur vakan sjunger genom lunden“).

VÂKR, m., mala viri appellatio, homuncio, *SE. I* 532. *II* 464, qs. vokr, hæstans, ignavus, iners (*II* 610, vaakr; lacuna in *II* 547).

VAKR, VÖKR, VAKRT, vigilans (vaka), *Hugsm.* 10, 1; de Spiritu St^o, vakr ræsir regnbýss, *II.* 6. Vide compos.: árvakr, morginvakr.

VAKTA (-aða, -at), curare, æstimare, id. qu. akta præfixo v: vakta verknáð opus curare, facere, operi rustico operam dare, *Skaldh.* 7, 52; vaktadu várar sektir verðlaust ne æstimes (reputes, imputes) nostra crimina pro meritis, *Mk.* 7. Pros., vakta orð e-s, verba alicujus in hanc vel illam partem accipere, interpretari, *F. II* 268, id. qu. taka, hafa vírðing á, *ibid.* 272, lin. 23. 25.

VAL, adv., bene, id. qu. vel, *Eg.* 56, 1; *G.* 52, quo utroque loco est þora val bene audere; vide compos. valröðr. In prosa haud rarum, v. c. *F. I* 141; *II* 187.

VAL, n., delectus, electio (velja): manna val delectus hominum, lecti homines, hominum genus lectissimum, flos lectissimorum hominum, *Hyndl.* 10. 15; vildra val fremdarmanna melior delectus (major copia) præstantissimorum virorum, *G.* 10; Haddingja val delectus Had-

ingi, milites Haddingi, hrókar Haddingja vals corri, eorum bjór sanguis, cruor, HS. 6, 1; Vinda val delectus Vendorum, pirata, Hg. 8 (F. I 28, 2), qui mox 'in prosa appellantur „víkingar, Danir ok Vindr". — 2) in compositis intendere videtur, v. c. valbassi, valglitnir, valgöltr, valbrandr, valfasti, valbrik (Valbjófr, þá ek var æðri mönnum, FR. II 92). — b) a Valir, in compositis designat aliquid e Gallia advectum, introductum, v. c. valbaugr, valbygg, valrúgr (valhnót, F. VII 98, 225; valskikkja, F. VII 321; valslánga, F. XI 75; valhnútr, Seec. valknut nodus adamantinus).

VALA, f., saga, fatidica (vide alteram formam völvá): nom. sing., Vsp. (membr. 544) 28, conf. Vsp. 33, not. f.; sed h. l. potius est gen. sing. a Vali 2; in obliquis völu, Vsp. 20; Hávam. 87; Vegtk. 8; plur., völor, völu-r, Æd. 24; Hlyndl. 31 (SE. I 44, 1); vil-sinnr völu de femina gigante, SE. I 466, 1.

VALA, f., vertebra, committens semur et crus animalium, vide compos. hvelvala, strengvala; it. os articuli, articulus, vide völuspakr. Vala, f., etiam est ramale, ramus, virga: pros., Dropl. maj. msc. c. 13; Helgi braut upp (solo evulsit) völu, tvær ok gerir kvistlausar.

VALAFÓLK, n., milites fortissimi, Ha. 232, 1; proprie, milites Gallis similes, Gallos fortitudine æquiparantes (Valir, fólk), conf. valamengi.

VALAMÁLMR, m., metallum Gallicum (Valir, málmr, i. e. aurum, præsertim annuli et armillæ, Hlyndl. 8; mér gaf Víkar vala-málm, hring en nrauda, er ek á hendi ber, FR. III 31.

VALAMENGI, n., homines Gallici (Valir, mengi), Bk. 2, 61.

VALÁNGR, m., gladius, SE. II 476. 559, pro valánger; qs. noxa cæsorum (valr, ángr).

VALARIPT, f., stragulum Gallicum (Valir, ript), Bk. 2, 61.

VALASKJÁLFR, f., palatium cæleste Valii (Vali, -skjálfr), Grm. 6; SE. I 78; conf. Lex. Mythol. p. 776—7.

VÁLÁUST, adv., haud dubie, certe (vá, lauss), G. 34 (Si. 37; F. V 149); fór or Vík á vári válaust konúgr austan, Fsk. 75, 2 (initium Versuum Nesiæcorum, auctore Sigatol).

VÁLADR, adj., egenus: válaðs vera præsidium egeni, Hávam. 10; get þú váloðum vel egenis largiter præbeas, Hávam. 137. Vide formam voladr.

VALBASSI, m., aper (val intens., bassi), SE. I 591, 1; II 484. 568. 627.

VALBAUGR, m., annulus Gallicus, i. e. eximius (Valir, baugr); plur., valbaugar, Ghe. 29. Conf. valamálmr.

VALBJÖRR, m., cervisia (i. e. liquor) cæsorum, sanguis, cruor (valr, bjórr): fá vitni stóran valbjór lupu largam cruoris copiam præbere, SE. I 616, 1.

VALBLÓÐ, n., cruor cæsorum, sanguis gladio effusus, cruor funestus (valr, blóð), Ghe. 4; Krm. 2.

VALBÜST, f., pars gladii, incertum quæ. SE. I 568, 2; II 620 (II 560 valbast; II 477, valbirst); dat. sing., á valbüsto, H. hat., 9; dat. plur., á valbüstom, Bk. 1, 6; eldr valbasta gladius, Eg. 82, 4, ubi membr. præferre videtur formam valbastu (= gen. sing., v. plur.); röðull valbaster gladius, G. 40; rin valbaster sanguis, F. VII 236, 1, v. l. 3 (Morkinsk.). Puto sic appellari fastigatam gladii partem anteriorem, a summo dorso mucronem versus procurentem, in gladiis unam tantum aciem habentibus. Vide adnotationem G. Magnæi, Eg. p. 690, not. 5, it. Ed. Sæm. T. II pag. 195, not. 17.

VALBRANDR, m., ignis ingens (ut valfasti; val intens., brandr): valbrandr nadds mána háradadr ingens flamma prælii, ingens gladius, njörðr nadds mána háradadr valbrands pugnator, bellator, Hg. 20, 1 (F. I 39, 1).

VALBRAUT, f., semita accipitris, manus (valr, braut): gunnr valbraut nympha manns, femina, Ag.

VALBRÁÐ, f., dapes ex cadaveribus confectæ (valr, bráð): manna valbráðir dapes ex hominibus cæsis, Ghe. 38.

VALBREKI, m., fluctus cadaverum, sanguis (valr, breki): valbreka flóð flumen sanguinis, Merl. 2, 70.

VALBRIK, f., ingens tabula (val intens., brik): valbrik Yggs tabula Odinis, clipeus, ulfr Yggs valbrikar lupus clipei, pugnator, in clipeos sæviens, H. 24.

VALBRODDR, m., aculeus cæsorum, vel spicula Gallica, gladii, tela, hastæ (valr, Valir, broddr): ern valbrodda strenuus in telis tractandis (= pros. vâpnsmir, vâpndjarfr), SE. I 696, 2.

VALBUST, f., id. qu. valbüst, FR. I 167, v. l. 3.

VALBYGG, n., hordeum grande vel hordeum Gallicum (val intens., vel Valir, bygg), SE. II 493; mala valbygg, Hlynd. 2, 2; metaph., v. Yggjar seges Odinis, tela, SE. II 421, 3, citatum, Skl. I 73, not. α.

VALBYST, f., id. qu. valbüst, FR. I 167, 2.

VALD, n., dominatio, imperium: eiga vald foldar terram ditione tenere, SE. I 616, 2; F. II 53, 3; v. Víðris imperium Odinis, de religione Odinia, F. II 52, 3; conf. NgD. p. 3. Plur., völd potestas, auctoritas: hálf eru völd and Kálfi, F. VI 35 (Kálfr Árnason hafði þá mest völd í Þrándheimi, ibid. p. 31). — b) de dignitate et munere episcopali, Gd. 29; halda valdi, vald munus retinere, Gd. 51. 54. — c) plur., völd causa, culpa: kenna e-m völd e-s transferre culpam in aliq., incusare quem, Hugs. 13, 5. — d) regnum, id. qu. veldi: v. múnka moldreks regnum dei, cælum, and valdi m. moldreks sub cælo, in terris, SE. I 516, 1; vald hrannvalar fannar brantar salar imperium cæli, SE. I 240, 1, ubi valdi, dat., regitur a tamr, adj. Sic pros., ÓH. c. 59, þá tók við vald (regnum) Svíakonungs, et mox hafa Svíar haft vald til Svínasunds; Hist. Magni Orcad. dynastæ, p.

432, ígenginn vald drottins regnum cæleste ingressus.

VALDA (veld, olla, valdit), tenere, gestare (variantes formæ imperf. ind., volli, Sturl. 4, 26; 7, 63; F. IX 282, not. 2; 386, not. 8; völdi, F. VIII 197. 292; IX 280. 282. 386; oldi, Bl. membr.: þá vitum vér fullgiorlla at þat eitt olde vgnose þui er ver fengum); völd, Korm. 15; vald, Félag. VIII 262; imperf. conj., vyldi, F. VII 106): — 1) tenere, gestare, ferre, portare, skildir verja þá, er valda, FR. I 477, 1. — 2) potestatem habere, præesse, cumdat., v. veum domiciliis præesse, domicilium habere, Grm. 13. — β) absol., id. qu. ráða, rei arbitrium et potestatem habere: rík, reið sköp valda (: þvi), at sinu ráði ejus rei auctores sunt valda, irata fata, pro sua potestate, Korm. 19, 6; ef ek má valda si meo arbitrato liceat, ÓH. 217; skáld biðr, at guð valdi þóta rem suam deo commendat, Si. 24; þú mátt sjálfr valda res in tua potestate est, Am. 56. — γ) cum sententia obiectiva: valdi guð, hvar aldri skal slita penes deum sit, ubi vitam degam, F. III 28; guð má valda, hværr annan nemr öndu eða löndum penes deum est, uter utri, etc., Hh. 34, 1. — 3) auctorem esse, in causa esse, efficere, c. dat.: skálmöld hefir þvi valdit (völdit) ejus rei causa fuit pugna, F. III 9, 1; höfugligr ekki veldr þvi, at þagnafundur þriggja niðja era auðþeyst(r) úr hyggju stað gravis dolor in causa est, quod carmen e pectore haud facile exprimi potest, Sonart. 2; bönd ollu þvi id efficere numina, SE. I 280, 3; hún olli þvi, at, effecit, ut, Mg. 1, 4; ærskan veldr þvi, er, F. VII 70 (omisso þvi, Mg. 6, 2); vér þvi völdum, er þú velli hœlt, Hg. 33, 12; v. upphösum incipere, ÓH. 9; v. sökum auctorem esse criminis, Hs. 17; v. höppum, res salutiferas efficere, Rekst. 10; v. fundi, starfi, vízi auctorem esse pugnae, committere pugnam, ÓH. 13, 1. 47, 1; Eb. 29. 2; v. dauða, falli necare, Eb. 19, 10; ÓH. 57; v. bölvi infortunii auctorem esse, Korm. 22, 2. — β) cum gen. rei: hann lætr tilgjörðir valda hylfi sinuar facit merita causam esse favoris sui, pro suis cuique meritis favel, Hh. 104, 3; v. stálgaldrns pugnae auctorem esse, Hild. 33. — 4) sensu prægnanti, posse aliquid facere: — α) posse ferre, gestare: halda upp þvi, er valda sustinent onera, quæ ferre possunt, Hh. 104, 2. — β) posse comedere: einn þú þvi ollir, ekki réttu leifa solus id consumsisti, nihil reliquisti, Am. 79. — γ) posse efficere: hlut veld ek minum quæ mearum partium sunt, efficere valeo, Am. 80. — 5) valdandi, part. act., ut subst., auctor, dominus, vide compos.: allsvaldandi, hersvaldandi, vigsvaldandi, yfirvaldandi.

VALDARI, m., auctor, dominus, qui potestatem habet (valda): sigrs v. victor, F. XI 298, 1. Vide formam valderi.

VALDEIR, f., nympa calyptrae, femina, pro faldeir (v = f, a faldr, Eir), Korm. 20, 1.

VALDERI, m., dominus, id. qu. valdari: v. els foldar dominus cæli, cælipotens, Chri-

stus, Plac. 26. Sic keiseri = keisari, F. VII 85. 94; sic variant missari (F. VI 341; VII 137), et misseri; sumerit = sumarit, F. XI 1chnogr. lin. 15. 21.

VALDI, m., qui tenet, gestat (valda): v. vígfóldar vandar qui gladium gestat, pugnat, bellator, SE. I 640, 2 (voc.); v. Skjöldunga veðrbjarga clipeum manu tenens, præliator, vir, G. S. str. 10. — 2) auctor, dominus, possessor: v. styrjar auctor pugnae, bellator, SE. I 676; v. kjöla dominus rhedarum, rhedis uti velus, Thor, Hým. 19; v. foldar fjörnir dominus cæli, Christus, Plac. 1; reiðar v. possessor trahæ, rusticus, Korm. 18. Plur., valdar vegs honores possidentes, viri principes, potentes et honorati, SE. II 198, 1. — 3) in compos.: einvaldi, fólkvaldi.

VALDÖGG, f., pluvia cæsorum, stragis, cruor (valr, dögg), Hlud. 2, 42; Ísl. I 164, 2 (oppos. varmt blóð).

VALDR, m., qui manu tenet, regit, qui gestat (valda): v. skjaldar, hlifar, hjálms, fleins, fleina, stála qui clipeum, lorica, galeam, tela, gladios gerit, præliator, bellator, vir, SE. I 604, 1; H. 10; G. S. str. 8; HR. 62; Ísl. 22; Hild. 1 (AR. II 341); SE. I 656, 1. — 2) dominus, possessor: v. Hórra dominus Hordorum, rex Norr., ÓT. 26, 1; Hs. 69, 2; v. norrænnar aldar, id., Hs. 150; v. hersa rex, Ý. 28 (dat. valdi); v. foldar, id., G. 28 (F. V ubi vald, nom., = valdr); v. gálga dominus patibulorum, Odin, Ísl. I 307 (ubi dat., valdi), ut gálga gramr, hánga drottinn; v. eybaugs víggja, tjalda hlásleipnis, víðbálkar possessor navium, vir, F. XI 145; Fbr. 6; Eb. 29, 2; v. hinna, heims, dýrðar dominus cæli, mundi, gloriæ, deus, G. 60 (gen., valds); Plac. 19; Hs. 20. 36; liðs v. possessor vel dominus navis, vir, it. homo, ut liðs ráðandi (Nj. 78, 1), liðs valdr leysi sik syndum se quisque peccatis liberet, G. 59. — 3) auctor, qui facit, patrat, rem gerit: v. víga auctor cædium, præliorum, præliator, bellator, Hh. 12, 1 (F. VI 161, dat. valdi); v. rómu, id., HR. 31; v. skjalda vinnz gestor prælii, vir, Selk. 9; v. rausnar qui magnificentiam, liberalitatem exhibet, vel res magnas gerit, vir egregius, Plac. 15. — 4) valdr, Ísl. I 327, 1; hic repetendum videtur, aut subaudiendum: Hildar blæju; vel potius utique construendum, valdr Hildar blæju (gestor clipei, i. e. ego) man hitt, at ek rauð (i. e. hrauð, conjeci) hlakjandi sköfnum skjöma, fyrstr at rómu. — 5) valdr, Hs. 74, 1, F. IX 311, 1, pravum est, pro valdi. — 6) In compos.: aldvaldr, allvaldr, alvaldr, blakkvaldr, dómvaldr, fárvaldr, fólkvaldr, glævaldr, hervaldr, láðvaldr, mótvaldr, návaldr, ógnvaldr, ráðvaldr, reiðivaldr, skollvaldr, þrifvaldr, þrúðvaldr.

VALDR, adj., qui auctor est (valda), c. gen.: sá var vegs nð vægðar valdr is neque honoris, neque elementæ auctor erat, i. e. neque cessit ulli ulla in re, neque passus est, ut sibi quisquam præferretur, Sturl. I, 11, 1. In compos., allvaldr, styrjar valdr (G. 43).

In prosa, *ÓH.* c. 145, hverr valdr er þessa verks (= hverr þessu verki veldr, *F. IV* 309); valdr stulda, *F. IV* 381 (ubi valdi, *ÓH.* 174).

VALDREYRI, *m.*, *id. qu.* valblóð (valr, dreyri), *SE.* I 388, 3.

VALDREYRUGR, *adj.*, *crure perfusus, cruentus* (valdreyri): vāpn valdreyrug arma cruenta, *SE.* I 386, 4.

VALDRÓS, *f.*, *puella v. dea cæsorum, bellona cæsilega*, *Ha.* 319, 1; *quo loco J. Olavius construxit ljós valdrósar lumina bellonæ, clipei, S. Thorlacius brims drós dea æstus (maris), Thetis, af val brims drósar ex equo Thetidis, i. e. e nati. Nunc maxime placet construi: valdrósar blóm flos (cimelium) bellonæ, clipeus, hoc ordine: ljósum brims vegljóma laust á bjarthimna af lifðust-um blómum valdrósar lumina splendidi maris fulgoris (i. e. fulgores auri) conjiciebantur in lucidos celos ex bellonæ cimeliis (clipeis), navi adfixis.*

VALDYLGJUM, *Ha.* 75 (*F. IX* 312), prava lectio, in metrum peccans, legenda val dólguð, *sec. SE.* I 680, 2. Obseravi in *ShI.* IX 249, not. a.

VALDÝR, *n.*, *animal cæsorum, fera funerea, funesta* (valr, dýr), *lupus, de Fenere, Vsp.* 49 (*SE.* I 196, 2).

VALLEIÐAR, *SE.* I 312, 4; *ubi versus, veiþir mjúls vā-leiþar, conjectura est. Cod. Reg. exhibet: veiðr mælti sva leiðar, quem locum explicabo sub voce veiðr infra.*

VALFALL, *n.*, *strages hominum in pugna* (valr, fall): nè kemr meira v. um snjallan her, *F. VI* 407, 3; fyrir valfalli þrældium stragis, *Nj.* 158, 1. Meton., v. jútna strages gigantum, per meton. effecti, mare, quo submersi gigantes periere (*sec. SE.* I 48), vitnir jútna valfalls lupus maris, navis, *ÓT.* 16, 2 (*F. I* 91, 2). — b) pugna: hjör gall at valfalli in pugna, *Dropl.* 5; valfall má nú kalla hæc vera appellanda pugna est, *Orkn.* 82, 2. — 2) homines, qui in acie ceciderunt, a falla í val inter cæsos cadere: örn gall of valfalli aquila clangebat super cæsorum corporibus, *FR.* I 284, 2; rétt arnar spornaði allvitt um valfalli aquilæ soboles late calcavit super cæsorum corpora, *F. VI* 255, 1; vagnar rann at vitja valfalls, *Hh.* 19, 2; valfalls eigandi Freya, *SE.* I 304; valfalls en ek kalla, *SE.* II 180, 3, forte = en ek kalla (o: þat) valfalls (o: vafur) hunc autem tardum gressum appello gressum prostrati hominis, i. e. ambulationem meam comparo cum gressu hominis letaliter sauci et in prælio prostrati, ægre se protrahentis et corpus moventis. *Plur.*, cæsi, cadavera cæsorum: hlaða völl valföllum campum cumulis cadaverum sternere, *ÓT.* 18, 2.

VALFALLINN, *part. compos.*, inter cæsos prostratus (fallinn í val): áss valfallins nús nūmen prostratum cadaverum, bellator, athleta, *Eb.* 19, 1, ubi construo: nið (= niðr, abjecto r) ásar valfallins nús létum njóta nálgundar frater bellatoris (i. e. Vermundus, frater Styris Homicidæ) fecit (v. faceret) me fructum percipere feminæ (uxoris suæ, sororis meæ).

VALFASTI, *m.*, *ignis (val intens., fasti): v. djúps ignis maris, aurum, F. VII* 51, 2; *quo loco Cod. Fris. col.* 232, 27—8, habet djúpr salfasti, mendose, ut puto; *conf. velannfasti.* — 2) ignis cadaveris, gladius (valr, fasti): veðr valfasta tempestas gladii, pugna, valfasta veðrörr bellicosus, *ÓH.* 27, 1 (*F. IV* 66, 1).

VALFAÐIR, *m.*, *pater cæsorum, Odin: gen. Valföður, Vsp.* 1; valföðurs, *Vsp.* 25, 26; valföðrs, *SE.* I 70, 1 (valr, faðir, *conf. SE.* I 84, hans óskasýnir erv allir þeir, er í val falla).

VALFINNANDI, *m.*, *inveniens cadaveris* (valr, finna): linna v. pro finnandi vals linna comparans ensem, præliator, vir, a vals linni serpens cadaveris, gladius vel hasta, *Ed. Lövas. (vocat.)*.

VALFÖÐR, *m.*, *id. qu.* valfaðir, *Grm.* 46 (*SE.* I 84).

VALFREYJA, *f.*, *dea cæsorum, bellona* (valr, Freyja); *il. pugna, ut valmær: valfreyju stafr pugnator, vir, Nj.* 79.

VALFUGL, *m.*, *avis carnivora, aquila v. corvus* (valr, fugl), *FR.* I 296, 1.

VALGAGL, *n.*, *unserculus cadaveris, aquila, corvus* (valr, gagl), *FR.* II 136; *F. XI* 138, 1 (*conf. ShI.* XI 122).

VALGALDR, *m.*, *carmen færale, necromanticum, nenia umbris mortuorum evocandis* (valr, galdr): kveða einum v., *Vegtk.* 9.

VALGAMMR, *m.*, *cultur cadaveris, aquila* (valr, gammr), *F. VI* 85, 2 (*XI* 210); *Ha.* 286, 3; *plur.*, valgammar, *Ha.* 326, 1.

VALGAUTH, *m.*, *nomen Odinis, SE.* II 473, 556; *SE.* I 240, 1 (*vocat.*), *ubi vocatur tamr valdi hrannvalar fannar brantar salar adsvetus imperio cæli. Puto: ezimia lingvæ volubilitate præditus (val intens., gautr a gauta).*

VALGLITNIR, *m.*, *aper.*, *Cod. Worm. pro valglitnir.*

VALGJARN, *adj.*, *cadaverum avidus* (valr, gjarn): valgjörn viðris grey lupi, prædæ avidi, *Hund.* 1 13.

VALGJÖÐR, *m.*, *lestris cadaverum, corvus* (valr, gjöðr): dat., valgjöð (pro valgjöði), veita reð vellbrjótr valgjöð reðlöd, *HR.* 50, *ubi tamen metrum patitur valgjöði.*

VALGLAUMR, *m.*, *Grm.* 21, *varie vertitur; puto significare turbam, cateram hominum præliis cæsorum* (valr, glaumr), *ad Valhallam per annum quandam tendentium.*

VALGLITNIR, *m.*, *aper.*, *SE.* I 590, 4; II 484, 626 (II 568, tantum cernuntur valg...); forte, valde nitens, a val intens., et glita.

VALGÖLTH, *m.*, *galea, ut hildigöltr* (valr, gölth): þörn valgaltar præliator, vir, *Fsk.* 30, 4. Alias valgölth significare potest a) aper, ut valbassi, a val intens., et gölth. — b) aper cadaveris, lupus (valr, gölth). In priori significato accipiendum videtur, *Eb.* 26, *ubi veltir valgaltar dejector apri, vir fortitudine præstans; et sic quoque accipi potest Fsk.* I. c.

VALGRIND, *f.*, *claustrum electorum, sepimentum Valhallæ circumjectum* (valr, grind), *Grm.* 22. — 2) foris vel tabula militaris, bellica, scutum (valr, grind): Gefn valgrindar

dea scutata, bellona, veðr valgrindar Gefnar tempestas bellonæ, pugna, valgrindar Gefnar veðrheijandi gestor pugna, puginator, bellator, Hg. 31, 1.

VALGRJÓT, *n.*, *saxa præliaria, saxa manualia* (valr, grjót), Sturl. 7, 30, 1; id. qu. in prosa vopngrjót, (Sks. p. 390) et vopnsteinar, (Sks. p. 380; Hkr. Sig. Jörsalaf. p. 293).

VALHÖLL, *f.*, *Valhalla, aula electorum* (valr, höll), SE. I 34. 84. 118 (c. 36 init.) 124—30. 340; Grm. 8—10. 22—23; Hyndl. 1; vörðr Valhallar Freya, Vsp. 31 (Cod. Reg., a prima manu). — 2) sic vocatur aula Gunnarís Gjukiðe, Ghe. 2, et aula Atlii, Ghe. 14.

VALHRÍMNIR, *m.*, *galea*, SE. I 572; II 478. 621 (omissum in II 562). Forte a valhrim = valdögg, hræva dögg sanguis.

VALI, *m.*, *Valius, filius Odinis et Rindæ*, SE. I 102. 120. 202. 208. 266. 555, 2; II 473. 556. 616 (vide Voli); Hyndl. 27; Vala dólgtr Hödus, SE. I 266. — 2) filius Lokii, SE. I 184; membr. 554, Vsp. 28, ubi construo: or þörmum Vala ex intestinis Valii (aliter Vsp. 32, not. f). — 3) nanus, SE. I 66, 1 (pro Nali, Vsp. 12). — 4) id. qu. Ali, pirata; hinc vala garðr tempestas piratæ, pugna, vala garðr virvils strandar vala pugna narium, prælium navale, ÓT. 96, 3 (F. II 288, 1); sic accepi in F. XII et SH. II 273. Hkr. T. VI appellationem cum sententia intercalarium versuum h. l. confudit.

VÁLIGR, *adj.*, *magnus: válig brák magnus, ingens circulus molliendarum pellium*, F. VI 362, 2; válikt virki arx magna, Si. 11, 2 (F. VII 93, 2; AR. II 67, 3); válig mærdar efni magna laudis materia, Ad. 16 (SE. II 98, ubi SE. II 405, 1 habet valit, i. e. valin electæ, ezimæ); kona váliga femina immanis, Am. 52, in voc., ubi tamen legendum videtur kono in acc., sec. FR. I 217, quæ sic exprimit: konu átta ek væna ok vítra, stórlýnda ok harðúða. Vulgo hoc adj. refertur ad vâ, et vertitur, stupendus, enormis. Sed fieri potest, ut nil sit nisi vânligr (= vænligr), eztruso n, bonæ spei, bonus, lato sensu, ut válig brák, válikt virki bona, i. e. firma arx, firmus circulus, válig kona bonæ spei femina, válig efni materia copiosa. Vide formam voligr, quæ utique derivanda est a vo, vâ. Quod attinet ad eethlyisin toð n, confer vâljúgr.

VALIN, *f.*, *amnis*, SE. I 577, 2; II 480. 563. 623. Conf. alin.

VALIR, *m. pl.*, *Galli occidentales, inprimis dynastæ incolæ. Milites Viljalmi Nothi, dynastæ Rhotomagensis in Fsk. 143 dicuntur Valir et valskir menn: „ok þá sömu nótt, þá reið jarlinn (=: Valþjófr Goðvinasun) i einum eikiskógi: þá riðu Valskir menn i móti, ok börðuz þeir, ok flúðu Valir i skóginum, ok lét jarl þegar leggja eld i skóginum, (vide F. VI 425—6), qui in sequenti versu appellantur Frakkar Francogalli. Rex Valorum Kjør nominatur FR. I 490, r. l. 2 (conf. Tidsskr. f. Nord. Oldk., 2, 356). Valir proprie sunt veteres Britanni, qui in Valliam et*

Cornvalliam pulsi, inde seculo 5to in Armoricam trajecerunt (Oldn. Sag. XII 394); quos Anglosaxones ita distinxerunt, ut Gallos Galvalar, Britannos Brytvalar appellant.

VÁLITIT, *n. adj.*, *non mirum (vâ, litill): þat er v., þótt—hitt er undr, Æd. 33; Sturl. 1, 13, 4. Sed vâ litið, Og. 16, una voce scribendum (vâlitit) videtur, et explicandum perbreve, ut vâ h. l. intendat; var-a langt af því, heldr vâlitit, unz, non longum exinde fuit, sed perbreve (tempus), donec. Sic vâ h. l. in vâlitit fere est id. qu. dá in dá-litit.*

VALJÖRD, *f.*, *terra cæsorum* (valr, jörd), ut vigfold locus prælii: valjardar veljandi deligens locum prælii, præliator, bellator, HS. 1, 16 (vocat.); F. I 51. 2.

VÂLJÚGR, *m.*, *qui spem fallit, frustratur* (vân, ljúga): v. at viðris fulli qui spem (aliorum) frustratur, ad poësin quod attinet, i. e. qui ingenio poetico non utitur ad laudes amici canendas, Ad. 14. Vâljúgr, *m.*, F. II 151, est frustratio spei, res quæ spem fallit: hefi ek því lengi trúat á mátt minn ok meginn, en nú er mér vörðinn vâljúgr hit fursta sinn at þeim átrúnadi; utroque loco eadem constructione: vâljúgr at einhverju. Confer vânylgi.

VÂLKA (-aða, at), *manibus rem tractare, versare, id. qu. volka, velkja; part. pass., fljótt vâlkaðr subito inceptus*, SE. I 622, 2, ubi explicatur per skjótráðinn.

VALKERI, *m.*, *qui homines in pugna cæsos eligit, Odin* (valr; ker, kjör electio, kjösa eligere): liki vâlkeri similitudo cum Odine, bera vâlkeri liki militarem speciem præ se ferre, ÓT. 30, 2. — 2) specillum cadaveris, gladius (valr, ker = kerri, specillum): liki (= hanr) vâlkeri involucrum gladii, vagina, bregða vâlkeri liki involucrum gladii removere, gladium vaginâ educere, gladium nudare, destringere, F. I 134 (ÓT. 30, 2, sec. membr. E; AR. I 283, 2).

VALKJÓSANDI, *Korm. 8, 1: valkjósandi vins eligens, optans, poscens sanguinem, præliator, a vin vals liquor cadaveris, sanguis, cruor, et kjósandi qui eligit, part. act. a kjösa.*

VALKLIF, *n.*, *clivus accipitris, manus* (valr, klif): viðr valklifs arbor manús, femina, FR. V 227, 1; fyrr-lestir valklifa, pro lestir valklifa fyrr læsor ignis manuum, vir, a valklifa fyrr ignis manuum, aurum, Ag.

VALKÖSTR, *m.*, *acervus corporum, cumulus cæsorum corporum* (Líc. 22, 59; 37, 43) (valr, köstr), F. VI 68, 1; þengill hlöð þunga valkösto acervos corporum cumulavit, ÓH. 13, 2 (F. IV 51, 3); Mg. 35, 1 (F. VI 89, 2; SE. I 416, 4; spyrja valköst nuntium stragis accipere, F. V 228, 3; sýna valköst monstrare cumulum cæsorum, stragem dare, F. VII 350; draga valköst cadavera trahere, de lupo, F. VI 86, 1; valkastar bára unda cadaveris, sanguis, niár valkastar báru larus sanguinis, aquila, corvus, SE. I 308,

1; Ísl. I 162, 1 (F. III 148, 2); valkastar (-kasta) rin *amnis cadaverum, sanguis*, F. VII 236, 1 (Sie. 20, 3). Valköstu, *gen. anom.*, valköstu blik *fulgor cadaverum, gladius*, ejus veðr *pugna*, hujus heiðmeiðr *pugnator*, Sturl. 9, 32, 2, ubi cum valköstu blik *confer hreleiþtr*.

VALKYRJA, *f.*, *bellona, electrix cæsorum, ex prælantibus dignos legens, qui in Valhallam recipiantur*, Vsp. 28; SE. I 238, 2. 242, 1; Nj. 158, 6 (Grm. 36; SE. I 118–20. 176). In *conviciis*, Hund. 1, 35. — 2) *amazo æria, volueris*, Völk. præf.; H. Hat. 5, pros.; 30, pros.; Hund. 2, 3, pros.; 12 pros.; 16. pros.; Bk. 1, 4, pros. (valr; kjósa, kuru).

VALLAND, *n.*, *terra Valorum, Gallorum* (Valir, land). *Gallia occidentalis*, Harbl. 24; H. Br. 2; Völk. præf.; *distinguitur a Frakkland Francogallia*, FR. I 354; II 226; *jungitur cum Saxland*, FR. II 10. Grág. II 141 *enumerat terras occidentales, boreali Vallandiæ lateri objectas, nimirum Angliam, Britanniam, Scotiam, Hiberniam, Hebrides*. — 2) *terra accipitris, manus* (valr, land): *brandar vallands ignes manus, annuli aurei vel armillæ*, SE. I 656, 1.

VALLÁNGR, *m.*, *gladius (forte, bene longus, val = vel)*, SE. I 565, 1 (vallandi, II 619). *Confer valánger, valnir*.

VALLBAUGR, *m.*, *circulus, spira campi, serpens* (völlr, baugr): *vallbaugs vengi terra serpentis, aurum, hati vallbaugs vengis osor auri, vir liberalis*, F. VII 14, v. l. 4. (Cod. Fris. col. 230, 12).

VALLOFR, SE. II 489 *in avium nomenclatura, puto pl. f.*, a *valló*, vel *scribendum vallófur*, *f. pl. a vallófa, f.*, aut *charadrius major* (val *intens.*, ló, lófa), aut *id. qu. hodiernum túnalóa charadrius pratensis* (qs. *vall-ló, a völlr*).

VALLRÆFR, *n.*, *tectum, camera terræ, cælum* (völlr, ræfr): *vürðr vallræfrs custos cæli, deus*, Lv. 10.

VALLRJÓÐANDI, *m.*, *campum sanguine cruentant, præliator, vir* (völlr, rjóða), G. 10, ubi *gen. pl. vallrjóðanda a nom. pl. vallrjóðandar pro vallrjóðendr; construo enim: raun allra vallrjóðanda samir rétt, non raun allra samir rétt vallrjóðanda* (dat. sing.).

VALLRÖF, Y. 5, *vide valröf*.

VALLROÐ, *n.*, *cruentatio campi* (völlr, roð): *verðr víða lið at vallroði multis locis milites inseruiunt campo rubefaciendo, i. e. terra virorum sanguine multis locis cruentatur*, Merl. 1, 33.

VALLSKOR, *f.*, *homonymice id. qu. Túnsberg, oppidum Norvegiæ* (völlr = tún; skor, *f.*, *sauces et prærupta montium*), Grett. 26, 1.

VALMAR, *f.*, *id. qu. valmær, virgo bellica, in vocat.*, SE. I 388, 3, *sec. Cod. Reg. et Worm.*, *pro quo Raskius dedit vafnar obvoluta* (sanguine).

VALMEIÐR, *m.*, *tignus accipitris* (valr, meiðr): *viðis v. vir, a viðis valr accipiter pelagi, navis*, Hh. 20 (F. VI 177).

VALMÆR, *f.*, *bellona, id. qu. valkyrja* (valr, mærr); *plur. valmeyjar*, SE. I 420. —

2) *pugna: heyja valmey facere prælium*, Fsk. 38, 2; álfr *valmeyjar pugnator*, FR. I 358.

VALNADR, *m.*, *serpens cadaveris, gladius* (valr, naðr): *stýrr valnaðrs tumultus gladii, pugna*, Eb. 18, 1.

VALNESKR, *adj.*, *Gallicus* (Valir): *víf valnesk femina Gallicæ*, Gha. 36. *Vide valskr*.

VALNIR, *m.*, *gladius*, SE. I 565; II 476. 559. 619.

VALNISTANDI, *m.*, *accipitrem cibans* (valr, nista): *vigrar seiðs v. præliator, a vigrar seiðs valr accipiter prælii, corvus*, Sturl. 9, 19, 1.

VALR, *m.*, *accipiter, falco*; *dat. sing. val, Hh. 35, 1, sed vali, ÓH. 168, 2; gen. sing. vals, Si. 11, 1; F. VI 197, 3, sed valar, SE. I 240, 1, in hrannvalar; Plur., nom. valir, HS. 1, 1 (F. I 48, 1); F. V 7, v. l. 12, sed valar, ÓH. 182, 6; acc. vali, F. I 164, 1. Vals hamr induræ falconis, alæ accipitrinæ, vals hams drottning Frigga, SE. I 304. — 2) in appellationibus corvi, navis, manus, a) de corvo vel aquila: v. gunnar, unda, vigs accipiter bellonæ, vulnerum, prælii, Si. 11, 2 (F. VII 93, 2); FR. I 263, 2; Mh. 4 (F. VII 181). — b) de navi: v. byrjar, krapta, geima, stinga, strandar, svalheims, vika, vimrar, virvils strandar navis, Hh. 35, 1 (F. VI 261); ÓH. 168, 2 (F. IV 373); F. VI 197, 3; Ha. 249, 1; Nj. 103, 5 (F. II 205, 2); ÓH. 182, 6; F. I 164, 1; Sturl. 7 30, 2; Si. 3, 2 (F. VII 77, 2); ÓT. 96, 3 (F. H 288, 1). — c) de manu: vala grund, leið, stræti terra, via accipitrum, manus, Ha. 258, 2; SE. I 660, 2; G. 25. — 3) absolute, fera carnivora, ut haukr, F. XI 208; Sturl. 5, 17, 1; valr slitr föstu, Sturl. 6, 15, 13. — 4) in compositis: blóðvalr, borðvalr, dökkvalr, gunnvalr, hrannvalr, kennivalr, morðvalr, skrautvalr, stafnvalr, þramvalr.*

VALR, *m.*, *sine plur., homines electi* (velja), *i. e. digni qui in prælio cadant, vel neci destinati: kjósa val cædendos eligere*, Grm. 14; Vaffr. 41. — 2) *homines in prælio prostrati, corpora cæsorum* (Liv. 37, 44), SE. I 236, 1; ÓH. 186, 2 (F. V 12, 2); *Variatur per dauðir menn*, FR. I 484, 4; 485, 2; *per eggdauðir menn*, Ed. Lóvas. in *enigmate*, ek sá fljuga eggdauda menn (*i. e. val falconem*). Falla í val inter prostratos cadere, Harbl. 23; fella val corpora leto dare, stragem edere, Harbl. 15; Rm. 34; Bk. 2, 36; eggmöðr, felldr, nýffelldr, huggvinn valr, Grm. 52; Svær. 105; Hávam. 87; Mg. 29, 2 (F. VI 67, 1); valr gotna homines prostrati, Hm. 29; fá, gefa vargi val prædam parare lupo, stragem edere, Eg. 82, 1; F. VI 39, 1; ormr vals *serpens cadaveris, gladius*, SE. I 606, 1; sic et linni vals, vide valinnandi. — 3) *locus, quo cæsi jacent. Metaph.*, valr veiga poculum, SE. I 636, 1.

VALR, *adj.*, *rotundus* (unde hodie adj. ávalr, sívalr ovalis, cylindricus): valr vinferill poculum rotundum, Hýnk. 31, vel *sec. membr. U, valr, m., rotunditas, valr*

vinferils rotunditas poculi, poculum rotundum.

VALR, m., nom. propr. equi Vesteinis, SE. I 480, 2; 482, 3. — 2) equus, SE. I 487. 571. Hinc helsis valr equus, vinculo collari (längelda) præpeditus, vafur helsis vals tardus gressus, qualis equi præpediti, SE. II 180, 3. G. Pauli helsis valr de fascione fasciato accipit, vide Eg. 89, 1, not. b.

VALRAUF, SE. I 32; Ý. 5 (membr. E), vide valrúf.

VALREYNDUR, part. pass. compos., probe exploratus (val = vel, reyna), vel in cæsorum corporibus exploratus (valr): valreyndan (s: mæki) gladium probe exploratum, Ísl. II 362.

VALRÖF, f., segmentum vel fragmentum eximium (val, rauf, rof a rjúfa), Ý. 5 (membr. E); SE. I 32 (AR. I 250), þar er (yxn) gengur flir víðri valröf vineyjar quum præcederent eximium latum segmentum amicæ insulæ. Vel valröf, f., electrum eximium (val, röf), pro re pretiosissima. Hkr. VI scribit valrof, avulsa pars, abruptum segmentum campi (völlr, rof); alii valdrauf, sulcus per campum ductus. Sermo est de insula Selandia, aratro a continenti disjuncta.

VALRÜGNIR, m., Odin (ut valgautr), Hg. 20, 1 (membr. E, pro valþögnir): valrúgnir handar nafs deus clipei, puginator, bellator.

VALRÖÐR, adj., bene ruber, i. e. valröðr (val = vel, röðr, röðr = rauðr): serki valröða (acc. pl.), Ghe. 4.

VALRÚGR, m., far grande (val intens., rúgr), ut valbygg: valrúgr Ellu far grande piratæ (reguli maritimi), tela, Ellu valrúgr látr area, solum telorum, clipeus, Ellu valrúgr látreldar ignes clipei, enses, SE. I 302, 3; vel, quum commodissimum sit construere steins lista Ella regulus lapidosæ regionis, gigas, valrúgr potius est seges bellica, seges præliaris (conf. valgrjót), tela, valrúgr látr clipeus, valrúgr látreldar gladii. S. Thorlacius valrugar accipit pro nom. pl. toú valrúgr, f., pro valrygr lamia erratica, femina gigas (a vala et rygr), construens valrugar látrsteins, gigantides anticolæ.

VALRÚNIR, f. plur., modus loquendi obscurior, quo strages edita declaratur (valr, rúnir): segja vigsþjóll i valrúnum, Hund. 2, 11.

VALSADA, SE. I 704, 1 (Cod. Reg. et Worm.), legendum puto valstada, vide valstöð.

VALSÆFANDI, m., homines prostratos interficiens, puginator (valr, sæfa): plur. val-sæfendr, Ý. 24, 2.

VALSENDIR, m., Hg. 7 (F. I 28, 1); vandar valsendir missor gladii, puginator, a sendir et vöndr vals virga cadaueris vel prostratorum, vel forte reclusi a vöndr Vala, virga Valorum (Gallorum, Cellarum), gladius.

VALSERKR, m., tunica Gallorum (Valir, serkr): valserkjar veðrhíðir, construe híðir valveðrs serkjar vel híðir serkjar Vala veðrs custos lorica, puginator, a Vala veðr tempestas Gallorum, pugna, serkr Vala veðrs tunica pugnæ, lorica, ÓT. 26, 2 (F. I 123, 2).

VALSINNI, n., Hymnl. 6, 7; proprie puto significare projectionem Odinis ad cæsos eligendos (valr, sinni iter)? h. l. vero, id. qu. hamfarir, projectiones Odinis sub formis adscititiis, de quibus vide Ý. 7, ab initio: Óðian skipti höfum, etc.

VALSKJÁLFR, f., amnis, SE. I 575, 3; II 479. 563. 622.

VALSKÖÐ, n., noxa cadaverum, gladius (valr, sköð, ut hræsköð), Sturl. 5, 4, 1.

VALSKR, adj.: 1) Gallicus (Valir): valska jarla, F. VII 44, 2, de Hugonibus, genere Normannis (Hkr. T. III p. 212, not. q); völsku vífl, sprundi, Orkn. 81, 3, 8; völsku sverði, Og. 16; valskra sverða, H. 19, 2 (F. X 190, 2); völsk sverð, ÓH. 12, 3 (F. IV 51, 1); valskan brand, F. VII 53, 2; hjálm hinn valska, ÓH. 47, 4 (F. IV 98, 2), conf. Peita, peitneskr. — 2) Celticus, Hispanicus: valskar þjóðir, Ha. 294.

VALSLÁNGA, f., ballista (qs. funda Gallica, Valir, slánga), Si. 11, 2 (F. VII 93, 2; AR. II 67, 3); valslaungu brik tabula ballistæ, clipeus, rymr valslaungu brikar strepitus clipei, pugna, vide ryngæðir, Sturl. 9, 32, 3.

VALSTAEN, m., natis falconis, manus (valr, staen): furr valstafns (vel valstafna) ignis manús vel manuum, aurum, legendum puto Gø. 6, ubi nunc tantum cernitur f. z valstafne; æskibjóðr valstafns furz oblatores auri, eir liberalis; vætki valstafns roflinn manu haud debilis, manu fortis (id. qu. handsterkr, SE. II 196, 4), Rekst. 26.

VALSTEFNA, f., conventus in loco prælii, prælium (valr, stefna): visa e-m til valstefno ad pugnam provocare, Hund. 1, 19.

VALSTÖÐ, f., statio falconis, manus, brachium (valr, stöð): plur. valstöðvar manus, brachia, SE. I 404, 1; vitar valstada (pro valsada) ignes manuum, annuli vel armillæ aureæ, legendum puto SE. I 704, 1.

VALT, Jd. 37, sync. pro valit, neutr. part. pass. v. velja, delectum, Ít. adv. egregie, eximie.

VALTAFN, n., dapes accipitris, cadaver, præda fera carniovoræ (valr, tafa), Krm. 16; ÓH. 220, 3. Valtafni, Ha. 321, 2, divisim scribendum nunc puto: val tafni, et pro fleygs legendum fleygr, cum Fragm. 8, hoc ordine: fleygr hrafn hræfðiz (lætatus est) tafni af (i. e. of, super) hjörkleyfðan val.

VALTAMR, m., nomen propr. fictum (cædibus advelus: valr, tamr), Vegtk. 11.

VALTEIGR, m., area falconis, manus (valr, teigr): valteigs Hildir nympha manús, femina, Hh. 94, 2 (F. VI 416, 2).

VALTEINN, m., ramulus cadaveris, gladius, ut hræteinn (valr, teinn): valteins spakfrömuðr peritus puginator, Ý. 21, 1; AR. I 261, 1.

VALTÍFI, m., deus cædis (valr, tífi = tivi), de Surto, Vsp. 47.

VALTÍVI, m., deus cædis, (valr, tivi), de Surto, SE. I 194, 4; plur. valtívar dñi cædium, dñi bellicosi, de Asis, Hymk. 1; Vsp. 55.

VALTR, adj., volubilis, instabilis: valtr

karfi lembus volubilis, qui facile subvertitur, *ÖH.* 92, 3 (*F.* IV 185, 3); auðr er valtastr vina divitiæ sunt amicorum maxime labiles, *Hávam.* 78. In compos.: fjörvaltr.

VALTÚN, n., arca falconis, manus (valr, tún): linnr valtúns serpens manús, annulus vel armilla, Lofn valtúns linnr nympha annuli, femina, *Ag.*

VALTÝR, m., deus cædis vel cæsorum, *Odin* (valr, Týr): brúðr valtyss uxor Odinis terra, *Fsk.* 41, 5 (citatum in *ShI.* III 272).

VÁLUNDR, adj., id. qu. völdur, *SE.* I 60, 2.

VALVEÐR, VALVÍN, VALVÖNDR, vide sub valserkr, valkjósandi, valsendir.

VÁLYNDR, adj., malo ingenio præditus (vâ, lyndr a lund), *Söll.* 3, ex probabili conjectura; völdynd veðr tempestates versatiles, noxiæ, *Vsp.* 37, vide völdur.

VALÞIDURR, m., tetrao cadaverum, corvus (valr, þidurr), *Hh.* 83, 1 (*F.* VI 403, 1).

VALÞÖGN, f., puto, bellona, qs. cæsos accipiens (valr, þögn a þiggja, = valkyrja). — 2) pugna (conf. herþögn): gildir valþögnar auctor pugna, pugnator, bellator, *F.* I 38. *J. Olavius* (*Hg.* 20, 1) construit valþögnar vignestr sagitta, sanguine lotæ, a valþögninn, id. qu. valþveginn, strage lotus (valr, þvo).

VALÞÖGNIR, m., qui cæsos recipit, *Odin* (valr, þiggja, conf. valþögn): valþögnis vörr nympha Odinis, ministra Odinis, bellona, skið valþögnis varrar pertica bellonæ, gladius, bendir valþögnis varrar skiðs vi-brator gladii, pugnator, vir (pro pronom. poss.), *Vigagl.* 26, 1; valþögnir handar nafs *Odin* (deus) clipei, pugnator, *Hg.* 20, 1, sec. cod. *A.* et ed. *Holm.* h. l.

VAMM, n., vitium, probrum, flagitium, scelus: vamm, þat er probrum, quod, *Bk.* 2, 5; leita vammis probrum (i. e. stuprum) offerre, pudicitiam tentare, *Og.* 5; vammir firð íþrótt ars labis expers, inculcata, gloriosa, de poesi, *Sonart.* 23; *SE.* I 238, 4. Plur., cum art., vömmin vár flagitia nostra, *Æd.* 53; vamma fullr sceleratus, *Bk.* 1, 26; vammalauss, adj., vitii expers, innocens, inculpat, *Söll.* 30; de Asis, *Æd.* 54; vammalaust, adv., inculpate, *Bk.* 1, 22; vamma vandr expers vitiorum, *Hávam.* 22; vamma varr criminum fugax, purus sceleris, *Sonart.* 19. De vi externa, labes, contumelia: kæs-ungur fær vist í vâsi vömm, *Cod. Fris.* col. 216, 8.

VAMMLAUSS, adj., vitii expers, inculpat (vamm, lauss), *Hugsm.* 7, 3; iniolatus, intactus, de femina, *FR.* I 247, 3.

VÂMIR, m., homo timidus, ignavus, imbel-lis, homo nauci, *SE.* I 532; *II* 464, 610; *Nj.* 44, 2; *F.* VII 356; vâmr glamma stöðv-ar nebulo montium, gigas, firar, stríðkviðj-endr glamma stöðvar vâms viri bellum gi-ganti inferentes, *Thor ac sui*, *SE.* I 296, 3. Vide vomr.

VÂN, f., amnis, *Grm.* 28; *SE.* II 479; vânar otr lutra fluvii, navis, *Od.* 21; vânar dagr lux amnis, aurum, slaungvir vânar dags vir liberalis, *F.* VII 79, 2 (*Si.* 4, 3);

vânar log flamma amnis, aurum, vide log-stýfir, *Plac.* 2; vânar eldr aurum, *Vigl.* 17, 5. — 2) amnis ex ore Fenneris profluens, *SE.* I 712; vânar gandr lupus Fenner, faðir Vân-argands Lokius, *SE.* I 268 — 3) vide for-mas von, vön.

VÂN, f., spes, expectatio (vide von); plur., vânr spes adventus vel reditus ali-cujus: telja vânr vigrisins spemovere viri, rei bellicæ gloria eminentis, recuperandi, *Gha.* 29; grams vânr grennaz minuitur spes regis redituri, i. e. despero regem redituum, *Hund.* 2, 48; vânr erum rômu spes mihi est pugna, i. e. exspecto pugnam factum iri, *Hund.* 1, 23 (id. vertunt: adsveti pugna sumus). — b) vânr er, at spes est, ut, *Hh.* 34, 4 (*F.* VI 259, 1); at vânom secundum spem, ut exspectari potest: slikt gekk at vânom hoc, ut exspectari poterat, accidit, *Ha.* 150; þvi erum vær, at vânum, verðir Ermengerðar ideo digni sumus E., ut exspectari poterat, *Orkn.* 81, 5; vâno verr expectatione pejus, *A.* 2; vel til vânar satis bene, ut exspectare erat, *Hh.* 15 (*F.* VI 169, 1; *SE.* I 444, 1); vânar hart satis arcte, firmiter, *Orkn.* 81, 8; forte et *Jd.* 24, pro vanir hart legendum sit vânar hart, ut in parenthesi sint kveda verða vissu þess: alias h. l. bene construuntur vissu vânr (id. qu. visar vânr) id quod certo exspectari potest. — 2) sensu theologico, id. qu. trû, fides, persuasio religiosa, *G.* 4. — 3) ceteras formas, von, vön, væni, vide suis locis. — 4) In compositis: ašlvân, auð-vân, friðvân, líðvân, skúrvan, úrvan.

VAN, f., defectus, in compos.: fjörvan, vanarvölr.

VANA, term. adj. inflexibilis, privatiæ signif. (van defectus), in compos.: andvana, hreggvana, stríðvana.

VANA (-aða, -at), minuere, absumere (van), pass., vanaz minui, deficere: knáat sú veig vanaz ille potus deficere nequit, *Grm.* 25.

VÂNA (-aða, -at), sperare, id. qu. vona; cum gen., ek vâna konu fundar spero, exspecto, me feminam conventurum (vân), *Orkn.* 81, 5.

VÂNARGANDR, vide vânr amnis, sig-nif. 2.

VANARVÖLR, m., baculus egestatis, mendicationis (van, völr), baculus, quo mendicantes utuntur: bera vanarvöl baculum mendicantis gestare, mendicantium more circumire, *Hávam.* 78.

VANBÚINN, imparatus (van, búa): v. við dauða ad mortem non paratus, *Has.* 44.

VANDA (-aða -at), diligenter, cum studio et arte facere, elaborare (vandr): de elabo-rando carmine, *SE.* I 492, 3; v. stef ver-sus intercalares, *G.* 18; v. e-m brag, hátt, *Ód.* 1; *Rekst.* 8; bragar greinir vandaz, *Hv.* 12; v. messur missaticum officium recte per-agere, *G.* 11.

VANDBAUGS SENDIR, pro sendir haugs vandar missor gladii, pugnator, bellator, a haugs vöndr virga clipei, gladius, *SE.* I 638, 1, sec. *Cod. Worm.*, quam lectionem (vand-baugis) ratio metrica postulat.

VANDEFERR, adj., *difficilis aditu* (vandr, ferr); *neutr. vandfært, ut subst., difficilis aditus, compar. vandfierra, contr. pro vandfierrara, difficilior navigatio*: iniklu vandfierra er fyrir Stað til eyjar vorrar, en forðum var multo, quam olim, *difficilior est navigatio præter Stadium ad insulam nostram, F. V 231.*

VANDI, m., *mos, consuetudo* (vanr): yndi okkars vanda *delicia consuetudinis nostræ, i. e. solita nobis delicia, Nj. 7, 2*; týna vænstum vanda í fögrum háttum *elegantissimum morem egregie vite rationis deponere, Gd. 29.* — 2) *difficultas*: farar v. *difficultas itineris, navigationis, RS. 14.*

VANDILL, m., *gigas, SE. I 554, 2; II 471. 554. 615.* — 2) *regulus inarritus, SE. I 548, 3; II 469. 552. 616.* — 3) Vandils ve *asylum Vandils, putatur fuisse regio Cimbricæ borealis, Ilund. 2, 33.*

VANDILL, m., *ramulus, dimin. a vandr* = vöndr, *virga*: vandill Víðris vedrs *virgula pugna, gladius, vandils Víðris vedrstafr pugnatores, viri, Vigagl. 26, 1. Vide formam vendill, et compos. dragvandill, leinvandill. Vandill occurrit in nóm. propr. compos. Höggevandill, Isl. I 116, et Örvandill, SE. I 276. 278, unde stella Örvandilstá, ibid.*

VANDLA, adv., *contr. pro vandliga, accurate, sollerter, dextre*: leika handsöxum vandla, *F. II 236. Vide formam vannla.*

VANDLÁNGR, adj., *longo, celso nalo instructus* (vöndr, láng), *de nave*: vandlángt eiki, *Mg. 20, 1.*

VANDLAUÐR, m., *corbis viminea* (vöndr, laupr), *Lv. 27.*

VANDLIGA, adv., *accurate, certe* (vandr): vita vandliga *accurate, exacte scire, cognoscere, Krm. 26.*

VANDLIGR, adj., *id. qu. vandr, difficilis*: vandligr *kostr conditio difficilis, iniqua, difficultas rei expediendæ, consilii capiendi, Orkn. 15, 1.*

VANDMÆLT, n., *difficile dictu* (vandr, mæla): nú er vandmælt of þau verk, = nú er vandt at mæla um þau verk *jam difficile est de his rebus exponere, Hh. 76, 4 (F. VI 341, 2).*

VANDR, m., *virga, id. qu. vöndr, non mutata vocali, vide compos. litvandr. Occurrit in prosa vandr pro vöndr, F. V 29*: var vandr snúinn í hár honum *virga comæ ejus implexa est.*

VANDR, adj., *id. qu. vanr, adsvetus* (propr., part. pass. v. venja, vandr, contr. vandr): *cum. dat., vandr verki peritus operis, adsvetus operi faciundo, SE. I 410, 2.* — 2) *diligens, studiosus, rem sollicitæ et religiose curans.* — 3) *in compos., utraque signif.*: bleyðivandr, dáðvandr, drottinvandr, eiðvandr, ferðvandr, fjallvandr, friðvandr, hlutvandr, iðvandr, morðvandr, ráðvandr, síðvandr, snillivandr.

VANDR, VÖND, VANT, difficilis: vandar mála lykúr, *legendum videtur Sturl. 5, 9, 1. Neutr. vant difficile, cum inf.: heldr er vant, (at) segja drottni hersögu, Hg. 28, 1 (F. I 41)*; mér er vant at yrkja, *G. 43*; þér er vant at hnekkja lofi þínu *tibi non convenit,*

F. VI 288; vant var at ráða *difficile erat interpretari, Am. 9*; vant er, at ráð jöfri vits ok vöðna *providendum est, ut, Bk. 1, 36*; þá var vant vitri *tum res incommodæ erant semina sapienti, tum prudeus semina difficili loco versabatur, Am. 3.*

VÂNDR, VÂND, VÂNT, malus, id. qu. vöndr: vând gjálpar nafna *improba cognominis semina gigantis, de securi Rimmugýgr, Nj. 93, 2*; vândr staðr *locus iniquus, vör rom allir í vândom stað nos omnes iniquo loco constituti sumus, Hh. 96, 1 (F. VI 420, 1; SE. I 526, 2. Sic pros., F. XI 389, með því ek hefi komit yðr í vândan stað, þá skal ek frelsa yðr frá vandanum; de quo paulo supra ead. pag.: kölluðu hann hafa komit sér í cinn sekk ok í þann stað, er engi þeirra mundi braut komaz)*; vândr munk heitinn *malus ego censebor, Sk. 1, 40*; vândr verki mala, *imperfecta pösis, Lv. 3*; vândr visdómr mala, *imperfecta cognitio, Hv. 2. Vide compos. orðvândr.*

VANFARINN, adj., *temerarius, in pericula se incaute conjiciens* (van male, fara), *FR. I 519, 2 (433, v. l. 6; AR. I 153, 2)*; scribitur *vannfærinn, FR. I 433, 2. Pros., vanfarinn ertu, er þú vilt þat forvitnaz um nætr, er fárr þorir á miðjum dögum.*

VÂNGI, m., *gena*: bjartir vângar *lucidæ genæ, Rm. 31*; of mínum vânga *circa tempora mea, Korm. 27, 3*; ölr vânga *arbor genæ, coma, crinis, SE. II 500, 4.*

VANGLEDI, f., *tristitia, dolor* (van defectus, gleði), *id. qu. ógleði, Korm. 12, 6.*

VÂNGR, m., *campus, terra, SE. I 586, 1; II 482. 566. 625*; arnar slaug of vângi *volatus aquilæ super campo, SE. I 232, 2. In appell., vângr húns campus tessere, alreus latruncolorum, húns vângs hirdidis semina, Eb. 28, 1*; snáka v. *terra serpentum, aurum, slöngvir sn. vângs vir liberalis, G. 35*; v. hjaldrs þrúðar *campus bellonæ, locus prælii, þing hjaldrs þrúðar vângs pugna, Eb. 19, 5.* — b) *fundus ædibus adjacens. Hinc metaph., frá mínum vœum ok vaungum a meis ædibus ac fundis, i. e. ex omni mea penu, quantum efficere valeo, Æd. 52.* — 2) *in compositis*: allvângr, álvângr, aurvângr, baugvângr, bifvângr, ermângr, fleyvângr, fólkvângr, geirvângr, geðvângr, himinvângr, hjórvângr, hjórvângr, hlævângr, hlýrvângr, ormvângr, sólvângr, svanfvângr, svanvângr, þrúðvângr.

VÂNGROÐ, n., *cruentatio campi, prælium* (vângr, roð): gânga at vângroði *in pugnam procedere, Korm. 22, 2.*

VANI, m., *expers, term. a van defectus, vide andvani.*

VANÍNGI, m., *patronymicum a gentili adj. vanr ductum, a Vanis oriundus, Vanigena, de Freyo, in obl. Vaníngja, Skf. 37.* — 2) *aper, SE. I 591, 1; II 484. 568. 627.* — 3) *canis Helæ, SE. II 494.*

VANIR, m. pl., *vide Vanr.*

VANIDR, part. pass. verbi venja. — 2) *subst., qui frequenter, visitat* (venja), *in compos. salvanidr.*

VÂNLIGR, adj., *bonæ spei, id. qu. vænligr*

(vân): þat er versoka veiti vânlígt ea conditio viro liberali (mihí) speciosa est, *Hild.* 14, 4.

VÂNLYGI, *Am.* 91, ubi interpr. dederunt: var þá van-lygi quod verum evenit. *Membr.* habet varþa, quod recte se habet, si vânygi cum membrana divisim scribitur, 3: varþa vâny lygi spes non facta est mendacium, i. e. non præter opinionem res evenit, eventus iudicium hominum probavit. Confer *F. X* 389: oc þóat hon (vett Gunnhildar suna) væri noek-or, þá var ællo monnom á henni hatr, oc vante sêr þá betra, oc gafse vâny at laygi; *ibid.* 394, en þá er sú vâny varþ at lygi.

VANMETTR, adj., famelicus, esuriens (van, mettr cænatu), *Söll.* 3.

VANN, *impf.* verbi vinna.

VANNBAUGS, *SE. I* 638, 1, legendum est vandbaugs, qu. v.

VANNBAUGSKAÐI, m., violator gladii, qui gladium cædendo adterit, præliator, vir, *SE. I* 704, 1, pro vandbaugskaði, a baugs vöndr virga clipei, gladius, skaði baugs vandar nocens gladio, vir; constructio autem est: gramr drekkir vannbaugskaða (acc. plur.) gláða rex viros potu exhilarat, a phrasi at drekka mann gláðu potu quem exhilarare.

VANNLA, adv., vide compos. meginvannla; est contr. pro vannliga diligenter, id. qu. vandliga (nn = nd), quod in prosa occurrit *Vem.* 18: ok þeir fœðgar láta uppi rannsóknina, leitast hann nú vannliga (ed. *Havn.* 1830).

VANNSTYGGR, adj., virgam reformidans, pro vandstygg, nn = nd (vöndr, stygg), pro subst., equus: ráko þeir vannstyggva völlu algræna pellebant equos, virgarum formidantes, per campos virides, *Ghe.* 13. Interpretes construxerunt vannstyggva völlu campos silva vacuos.

VANR, m., Vanus; in nom., Vanr nokkur sá hana, *SE. II* 275. — a) Freyus: Vanr, *SE. I* 262. — b) Njórdus: acc. Van, *SE. I* 260; dat. Vani, snotr goðbrúðr nama una Vani elegans deorum sponsa non adquevit Vanigene, 3: Njórd, *SE. I* 262, 1. Plur., Vanir, Vani (*Rasks saml. Afhandl.* 1, 171), *SE. I* 92, 118, 216; *Vsp.* 22; *Vafþr.* 39; *Skf.* 17, 18; *Hamh.* 15; *Alm.* 11, 13, 19, 23, 25, 27, 29, 33, 35; *Bk.* 1, 18; Vana brúðr, dís Freya, *SE. I* 114, 304, 350; dóttir Vana-brúðar Hnossa, = hnoss res pretiosa, *SE. I* 350, 1. Vana guð, goð Freyus, *SE. I* 262; Freya, *SE. I* 304; Njórdus, *SE. I* 260. Vana niðr Freyus, *SE. I* 262, vide Vaningi; Njórdus, *SE. I* 260. Vana heimr regio Vanorum, *Vafþr.* 39.

VANR, adj., adsvetus, solitus, cum dat.: v. vígi pugnís adsvetus, *Sonart.* 23 (*SE. I* 238, 4); v. ótta gulls liberalitate adsvetus, munificus, liberalis, *Hg.* 31, 3 (*F. I* 46, 1). In compos.: gagnsvanr, skautvanr.

VANR, adj., expers (van defectus), cum gen., vorut blóðs vanar non caruerunt sanguine, i. e. sanguine perlitæ erant, *Höfuðl.* 11; v. handar, landa, yamma, ljóða, andspillis, drengja, *Æd.* 39; *SE. I* 436, 3; *Hávam.* 22, 165; *Skf.* 12; *ÓT.* 125; vön vers ok barna,

vers ok vilja, *Gk.* 1, 22; *Bk.* 2, 9. Neutr. vant defectus: var þeim vettégis vant erat eis nullius rei defectus, *Vsp.* 8; fáss er fróðum vant parum perito defit, *Hávam.* 108; era inér gulls vant mihí non defit aurum, *Skf.* 22; orðs þíkkir enn vant ykkro hváro aliquid adhuc verborum deesse videtur utrique vestrum, *Hm.* 9; manni er meira vant plura viro desunt, *Korm* 21, 1; vara gamans vant nullius gaudii erat defectus, *Sie.* 6, 3 (*F. VII* 216, 1); mikils er á mann lívern vant, er mannvits er multum cuique homini deest, cui deest sapientia, *Hm.* 26. — 2) vide composita: audarvanr, andvanr, ávanr, eirarvanr, fjörvanr, landarvanr, lífsvanr, meinsvanr.

VANRÉTTI, n., injuria (van, rétt), *Æd.* 40 (pros. *F. V* 220 = vanrétt, *F. XI* 253; clades, *Ísl.* II 367).

VANSI, m., contumelia, ignominia (van), *Lil.* 60; *Has.* 55.

VANSVERÐAT, n., defectus ensium (van, sverð), *ÓT.* 90 (*F. II* 56).

VANT, n. adj. vandr et vanr, quæ vide supra.

VÁPÑ, n., telum; plur., arma, *Hávam.* 38, 41, 151; *Fm.* 4; *Bk.* 1, 36; *Fjöls.* 26, 31; v. Egils, Finna tela Egilis, Finnum, sagittæ, vide Egill, Finn (pros., höggvápñ, lagvápñ, skotvápñ, *SE. I* 420). Vide formam vopñ.

VÁPÑADÓMR, m., iudicium armorum, pugna (vápñ, dómr): hjaldr vápñadóms strepitus pugnæ, *Sturl.* 7, 30, 2. Conf. *F. VII* 142, il. vappaping, *Nj.* 92, fin.

VÁPÑBAUTINN, m., armis cæsus, necatus (vápñ, bautinn), *Ód.* 7; vide sverðbautinn.

VÁPÑBERR, adj., armis nudus, telis expositus (vápñ, berr), *II.* 13.

VÁPÑDAUÐR, adj., ferro extinctus, in acie cæsus (vápñ, dauðr), *Grm.* 8; *Bk.* 1, 33.

VÁPÑDJARFR, adj., armis tractandis audax, animosus in acie (vápñ, djarfr), *ÓH.* 187, 2 (*F. V* 17, v. l. 5).

VÁPÑDÖGG, f., pluvia telorum, sanguis (vápñ, dögg), *p.* hræð. str. 4.

VÁPÑEIÐR, m., defensio, quæ armis fit (vápñ, eiðr, m., patrocinium, tutela, *Fbr.* 5, 19, fin., ubi scribitur heiðr: varð fyrir Vinda myrði vapneiðr ante Vendorum oppressorem defensio armis fiebat, i. e. rex a prægressis militibus defensus est, *ÓT.* 128, 2 (*F. II* 329, 2, cfr. *F. XII* ad h. l.). V. l. Hkr. h. l. est vápñreiðr, et *Fsk.* 65, 3 vápñreið, quod vide infra.

VÁPÑGLYMR, m., strepitus armorum, pugna (vápñ, glymr): virðandi Finna vápñglyms amans pugnam, pugnator, vir, *Ha.* 221.

VÁPÑGÖFUGR, adj., armis nobilis, inclytus (vápñ, göfugr), *Grm.* 19.

VÁPÑHLJÓÐ, n., sonitus, fremitus armorum (vápñ, hljóð): venjaz vápñhljóði, *Mg.* 36, 1 (aliter *F. VI* 90, 2).

VÁPÑHRÍÐ, f., procella armorum, pugna (vápñ, hríð), *F. XI* 43 (*AR.* II 496); vápñhríðar naðr serpens pugna, gladius, *Grett.* 59, 2 (vápna hríð, id., *SE. I* 678, 3).

VÁPNIÐÐR, n., *spuma armorum, sanguis* (vápni, lóðr), Fsk. 123, 3.

VÁPNIÐ, f., *vibratio armorum* (vápni, reiða), *vel tonitru armorum, pugna* (reið): vápnreið varð líri Vinda myrði ante regem arma vibrabantur (*vel, pugnatum est*), Fsk. 65, 3 (ÓT. 128, 2).

VÁPNIÐR, m., *cruentator armorum, pugnator, bellator* (vápni, rjóðr), SE. I 620, 3.

VÁPNIÐR, f., *unda armorum, sanguis* (vápni, rúst): vápnrúst nair varma kylju sanguis vestem calefacit, Sturl. 6, 15, 12.

VÁPNSAUNGR, m., *cantus militaris* (vápu, saungr): vápnsaungr virða, Ghe. 34.

VÁPNSUNDRADR, *ense dissectus* (vápni, sundra): vápnstrandrat hræ, G. 53.

VÁPNUÐADR, *gladio vulneratus, necatus, intersectus* (vápni, undaðr): gænga af e-m vápnundaðum ab aliquo intersecto abscedere, *interficere quem*, Hg. 20, 1 (F. I 39, 1).

VÁPNIÐING, n., *contentus armorum, pugna* (vápni, þing): vekja frá ek vitt mjótt | vápnþing dögling audívi regem multis locis arcium excitasse armorum conventum, HR. 49.

VÁPNIÐRIMA, f., *tonitru armorum, pugna* (vápni, þrima), Ha. 219, 3.

VAPPA (-aða, -at), *ire, lente procedere*: v. á veg vgam carpere, Eg. 75, 1; þaðan vappaði ek viltar brautir, FR. III 35, 4.

VAR, Hávam. 19, ókynnis þess var þik engi maðr, at þú gængir snemma at sofa *tanquam vitium nemo hominum tibi objicit, quo mature dormitum eas*. VAR, h. l. 3. s. *præs. ind. act. verbi obsol. vâ, objicere cui quid, cum acc. pers., gen. rei* (a vâ, f., *res insolita*), ut lírna; VAR *autem est contr. pro vâir, ut spâ = spâir*, FR. I 222, jár = jáir, F. IX 445, v. l. 14. — 2) VAR, Hávam. 75, skylit þann vitka VAR hunc *nemo vitii coarguat; quo loco interpr. tð VAR haud dubie acceperunt pro gen. sing. tð vâ, f., vitium; in Gloss. autem VAR h. l. accipitur pro verr pejus* (hic pro *acerbe, aspere*); *potius conjecerim, VAR h. l. esse id. qu. ver virum, hominem, acc. a verr, m., vir, skylit* (o: maðr) vitka þann var hunc (*talem, o: pauperem*) *hominem nemo reprehendat, vituperet*.

VAR, f., *id. qu. Vör, Vara, dea, Asidum una*, SE. I 116. 556, 3; II 473. 557. 617 (*postremo loco scribit VAR, i. e. Vör*); VAR gulls *nympha auri, femina*, H. Br. 2; VAR báru *nympha maris, femina*, Korm. 22, 3; VAR örborðs blikis (*auri*), *id.*, F. V 231; VAR vins (*vini*), *id.*, de Maria, Has. 52; VAR vindu (*subteminis*), *id.*, Ag.

VARA, f., *id. qu. Vör, Vör, dea, nympa: Svölis v. nympa, uxor Odinis, terra, snýr á Svölis varo nix in terram decidit*, HS. 17. *Vide compos. baugvara, it. sub. voce þrym-seil*.

VARA, f., *id. qu. Vör, varra, f., et vörr, m., tractus currentis navis, it. tractus ducti remi in aqua. Hinc, mare: víðr voru arbor maris, navis* (ut sætrè), SE. I 502, 3; hólar voru *cumuli maris, fluctus, grefr knór hóla voru navis sulcat fluctus*, Grett. 19, 4.

VARA (-aða, -at), *monere* (varr): veldrat

sá, *er varar peccatum non hæret in eo, qui monet* (Cic. Divin. 1, 16), A. 19 (*pros., Nj. 41*); varaði hon at hylja um hrær fylkis monuð, *cavil, ne occuleretur funus regis* (*corpus exanimæ regis*), Gk. 1, 11. *Pass. varaz sibi cavere, abstinere a re aliqua: varaz við víg prælia declinare*, Hávam. 16; v. við villu, við víti, Hugsin. 20, 5; 27, 2; addito sér: kannat sér við víti varaz nescit sibi a malo (*periculo*) cavere, Sk. 2, 1. — b) vör-omz, at víti svâ, *ad verb., cavemus nobis, ne ita sciat, i. e. perstasum nobis est, neminem hæc scire*, Hyndl. 29. 32. 35; eodem modo explicari potest Alem. 10: öll of rök fira vörumk, *dvergr, at vitir*.

VARA (varir, varði, varat), *impers., spes, opinio, expectatio est, cum acc. pers., mik varir suspicor, opinor*, Sturl. 6, 9, 1; vörumk (= varir mik), Alem. 10, *vide vara, -aða; harðara en mik varði*, Vigagl. 27, 1; nærr en oss of varði *propius quam opinati eramus*, Vigagl. 7. *Absol., verr en* (o: mann) varir *opinione pejus*, Hávam. 40; *er minz of varir quod minime in mentem venit*, Sölm. 8.

VAR-A, *non fuit*, 3. s. *præs. ind. v. vera, cum neg. a, Vsp. 3; Ad. 5; SE. I 306, 2; 308, 1; varat non erat*, Höfuðl. 5; varattu *non fuisti*, Eg. 48; Hund. 1, 36. *Varat non erant, pro varo-at, varo-t*, Korm. 19, 1.

VARAR, f. pl., *pactum, fides; SE. I 116 derivat vocem a Var, dea Vara: Var, hon lvpír á eiða manna oc einkamál, er veita sín á milli konvr oc karlar: því leita þav mál varar, ut proprie sint pacta sponsalia; et sic, þau Helgi ok Svava veittuz varar pactum sponsalicium inter se contraxerunt*, H. hat. 30, *pros.; F. Magnusenius accessit a vör labium, ut prima notio sit osculum amatorum. Hinc, data fides: selja varar fidem dare*, Ha. 177 (*ubi legendum varar, quum Cod. Flat. exhibeat varrar, conf. Shl. IX 332, not. c*), *id. qu. selja festu in prosa anteced. Dat., at þú trúir aldregi varom vargdropa ne credas unquam promissis hostis consanguinei*, Bk. 1 35; *gen., vara vargr date fidei violator*, Bk. 1, 23.

VARBÁL, n., *flamma maris, aurum*, Ha. 255, 3; *rectius scribi puto varrbál, qu. v.*

VARFLEYGR, adj., *parum volucris, alis destitutus* (var víx, parum, fleygr); *metaph., ope destitutus*, Sonart. 14.

VARGDROPI, m., *sec. Græg., hominis proscripti filius, ex muliere libera et insonte genitus* (vargr, dropi). *Sensu latiore, proles vel consanguineus hostis*, Bk. 1, 35.

VARGÆÐANDI, m., *lupum pascens, pugnator, bellator* (vargr, fæði), Fsk.

VARGÆÐIR, m., *nutritur lupi, præliator, bellator* (vargr, fæðir), HR. 57; *gen. vargfæðis*, Ha. 323, 3. *Plur. vargfæðar*, Ísl. II 86, 1.

VARGHOLLR, adj., *lupis favens, lupis amicus, ut vinr varga, bellicosus* (vargr, hollr), F. I 105 (Rekst. 3); II 315, 1; Hk. 63, 2 (F. VI 314, 1); HR. 57.

VARGLJÓÐ, n., *ululatus luporum* (vargr, ljóð = hljóð): vanr vargljóðum *ululatu lupino adsvetus*, Hund. 1, 37.

VARGNISTIR, *m.*, *cibum præbens lupo, præliator, vir* (vargr, nistir), *Plac.* 29.

VARGÖLD, *f.*, *seculum luporum* (vargr, öld), *tempora bellis infesta*, *Vsp.* 41; *Merl.* 1, 51.

VARGR, *m.*, *lupus*; *dat.* vargi, *sed* varg, *Nj.* 40, v. l., *vinna* varg *vin* *præbere* lupo *potum*; *vinr* varga *lupis* *amicus, bellicosus*, *Hund.* 1, 6; *bjarga* varga *fjörvi* *luporum* *titæ consulere, edita strage*, *HS.* 6, 4 (*F.* I 56, 2). *Lupus, insigne Valhallæ*, *Grm.* 10. *In appell. navis: vargr* *hafs* *lupus* *oceanî, fera maris, navis, vargr* *hafs* *eisar* *firir* *visa*, *SE.* I 248, 3; *níðar* *v. lupus* *fluvii* (*Níðæ*), *navis, lundr* *níðar* *varga* *lucus* *navium, vir*, *H.* 22 (*F.* I 194). *Varga* *setr* *locus* *luporum, puto, campus prælii, in quo cæsorum corpora jacent, baldr* *varga* *setrs* *deus* *campi præliarîs, pugnator, bellator* (*conf.* *vígfold, valjörð*), *Fbr.* 33, 4 (*Ghm.* II 344). — 2) *maleficus, homo proscriptus: eyða* *vörgu* *m* *maleficos* *exstirpare*, *F.* XI 298, 1, *ubi juxta ponuntur* *vargar, víkingar, þjófar, ut in prosa anteced. víkingar, vóndir* *menn, þjófar* *ok ránsmenn; inprimis de maleficis prædonibus et piratis; varga* *myrðir* *occisor prædonum, rex*, *IIg.* 31, 3; *homines proscripti cum lupis exagitatis comparantur: runnu* *sem* *vargar* *tíl* *viðar*, *Söll.* 9. *Hinc in conciviis: ok* *dríf* *þú* *nú, vargr, at* *vegi* *adeo* *abripe* *te* *jav, scelerate* (*profligate*), *hinc*, *Fjölsm.* 4. — 3) *qui nocet, lædit, violat: vargr* *viðar, segls, seglreiða* *noxa* *mali, veli, funium, i. e. ventus*, *SE.* I 330 (c. 27); *vargr* *vara* *data* *fidei* *violator, perjurus*, *Bk.* 1, 23. — 4) *pars aliqua gladii, vel gladii ipse*, *SE.* I 568; *II* 477. 560. 620. — 5) *in compositis: benvargr, brennuvargr, byrvargr, fjallvargr, fletvargr, goðvargr, meinvargr, morðvargr, sundvargr, undvargr.*

VARGTEITIR, *m.*, *lupum delectans* (vargr, teitir), *pugnator, bellator*, *Mg.* 34 1 (*F.* VI 83).

VARGTRÈ, *n.*, *crux, patibulum* (vargr 2, trè), *Hm.* 16.

VARGYNJA, *f.*, *lupa*, *SE.* I 592; *II* 484. 568. 627 (vargr, -ynja *term.*). — 2) *mala mulier: pl.* *vargynjor, Harbl.* 37.

VARHUGI, *m.*, *animus cautus, cautio* (varr, hugi): *gjalda* *varhuga* *við* *e-u* *cautionem* *adhibere* *contra* *aliquid*, *Mg.* 17, 7 (*F.* VI 42, 2).

VARLI, *m.*, *nanus, Vsp.* 12 (*ed.* *Holm.*), *pro quo* *Cod. Reg. et membr.* 544 *habent* *Jari* (*vide* *formam* *varr*). — 2) *corvus*, *SE.* II 456. — 3) *custos* (*conf.* *varr*), *SE.* I 268, 6, *sec. lect. Cod. Worm.*, *ragna* *rein-vari* *custos* *deorum* *viæ, custos* *Bivrastæ, lleimdalus, hoc ordine: frægr, gegninn* *ragna* *rein-vari* *bregðr* *ráð* *við* *firna* *slægjan* *Farbauta* *mög* *celeber, cordatus* *custos* *Bivrastæ* *consilia* *struit* *adversus* *mirifice astutum* *Farboti* *gnatum*. *Vide* *Lex. Mythol.* p. 309–10. — 4) *vide* *compos.*: *andvari, holdvari, óvari.*

VARINN, *part. pass., verbi* *verja* *circum-* *dare, qu. v.*

VARINN, *m.*, *serpens*, *SE.* II 570 *pro* *bráinn*, *vide* *hollvarinn, holdvarinn.* — 2) *nom. propr.*,

in *Varins* *fjörðr* *sinus* *Varini, Hund.* 1, 24; *Varins* *ey* *insula* *Varini, Hund.* 1, 34; *Varins* *vík* *recessus* *Varini, H. hal.* 22., *vide* *omnino* *not. ad* *Hund.* 1, 24. *Quo* *adde* *Varinn, nomen* *propr. regis* *Skorustrandæ, sitæ* *in* *Rogalandia* *Norv., imperantis, F.* II 138; *X* 302.

VARIDR, *id. qu. varinn, part. pass. verbi* *verja.*

VARK, *id. qu. var* *ek, eram, fui, 1. s. impf. ind. t. vera, cum suffixo* 1. *pers. k* (*ek*), *Ad.* 26.

VÁRKALDR, *m.*, *nom. propr. fictum, Fjölsm.* 7, *ab* *adj. várkaldr* *vere* *frigidus, unde* *neutr. várkaldt* *algor* *verni* *temporis* (*vår, kaldr*).

VÁRKUNN, *f.*, *venia, ignoscencia* (*var* *privat., kunna* *noscere, it. reprehendere, accusare*): *bera* *e-m* *varkunnir* (*plur.*) *ignoscere* *cui, veniam* *dare* *cui, Häs.* 51; *várkunnar* *vinnur* *opera* *ignoscencia, i. e. æquitas animi, indulgentia, fat* *ek* *várkunnar* *vinnur* *opera* *ignoscencia* *suscepi, i. e. in* *alios* *indulgens* *fui* *et* *æquanimus*, *SE.* II 226, 3. *Verbum várkynna* *ignoscere, æqui* *bonique* *consulere, SE.* II 42; *vörkynna, F.* II 296, *ad* *quem* *locum* *Raskius* (*Oldn. Læseb.* p. 73, *not.* 2) *improbat* *formam* *várkynna; vorkynna, Gullþ.; hodie in quotidiano sermone usurpantur* *formæ* *vorkun* *et* *vorkenna. Itaque* *quadruplex* *fuit* *forma* *particulæ* *var: var, vår, vör, vor, confer* *vân, vön, von* *spes, var, vår, vör, et* *hânum, honum, hön-* *um* *illi.*

VARLA, *adv., vix, ægre, non, contr. ex* *varliga, Harbl.* 37; *IIh.* 28 (*F.* VI 236, 2); *F.* VII 357.

VARLIGA, *adv., vix, ægre* (*propr. caute, ab* *adj. varligr* *cautus, tutus, a* *varr*); *F.* I 267; *II* 323, 1; *Si.* 28, 4 (*F.* VII 154; *pros. Cod. Fris.* *col.* 203, 18).

VARMA, *id. qu. verma, calefacere* (*varmr*): *vápnrúst* *náir* *varma* *kylja* *sanguis* *calefacit* *vestem, i. e. vestes* *calido* *sanguine* *tinguntur, Sturl.* 6, 15, 12.

VARMI, *m.*, *calor* (*varmr*): *hann* *á* *vífs* *at* *viþja, (er)* *varma* *baud* *á* *armi* *feminam, qui* *calorem* *in* *amplexu* *suo* *obtulit, i. e. qui* *eum* *olim* *calido* *sinu* *fovit, Korm.* 19, 5.

VARMR, *adj., calidus, tepidus: varmt* *sumar, Vaffr.* 26; *um* *dag* *varman* *die* *calido, Hm.* 4; *varmri* *blæjo* *calente* *stragulo, Og.* 5; *varma* *dyngju, H.* 16; *varmt* *blóð, ÓH.* 186, 2 (*F.* V 12, 2); *varmt* *vitnis* *öldr, id., Hb.* 11 (*F.* VII 266, 1; *SE.* I 478, 1); *varmri* *viggjöll, id., SE.* I 606, 1; *varmar* *bráðir* *calida* *præða, Eg.* 48, 1; *varmr* *valr* *calida* *cæsorum* *corpora, Mh.* 2 (*F.* VII 178).

VARNA (*-aða, -at*), *prohibere, defendere; part. varnandi* *defendens, defensor, varnendr* *góða* *defensores* *deorum, vocantur* *Odin, Lokiús, et* *Hæner, SE.* I 308, 2. — 2) *cavere* *ab* *aliqua* *re, abstinere* *se* *ab* *aliquo, omisso* *pronom. sèr, et* *sequente* *præpos. við* *cum* *dat.: varnaði* *við* *tárum* *a* *lacrimis* *abstinere* *sategit, Ghe.* 30; *varnaði* *hann* *við* *Gudrúnu* *haud* *sibi* *cavit* *a* *G., Ghe.* 42 (*Gudrunæ* *non* *obsistere* *potuit, Gloss.*); *varnaði* *við* *námæli, a* *probris, calumniis* *abstinuit, Souart.* 19.

Eadem constructio in Libro poenitentiali episc. Thorlaci, Hist. eccl. Isl. Tom. IV p. 151. 152, varna við fjaðrkæðum a plumeis abstinere.

VARNA, Eg. 83, 1, in appellatione navis varna vigg, et appell. viri varna viggriðandi, de qua appellatione disputat G. Magnæus in Gloss. Ed. Sæm. T. I sub voce varnavípr, accipiens varna pro gen. plur. tōv vörr, portus, mare; sed vox vör, vörr, f., portus, in gen. pl. habet vara vel varra (non varna), et vörr, m., mare, si unquam in plur. occurrit, debet esse vörva (ut hōrr, dat. s. hōrvi, gen. pl. hōrva). Accedit, quod varna Eg. l. c. metro minus convenit. Simplicissimum est pro varna reponere vatna, gen. plur. a vatn aqua, mare, unde vatna vigg jumentum maris, navis, vatna viggriðandi rector navis, vir. — 2) til varna víðar, Grm. 39, vertitur „ad cingens (tellurem) mare“, a varna, gen. pl. a vörn custodia, munitio, et víðr, quodammodo synonymum tōv hris, quod G. Magnæus in Gloss. ait esse appellationem maris in Edda (quam appellationem non inveni neque in Cod. Reg. nec Worm., nec fragmentis, sed tantum hrið). Forte legendum est vatna víðar, a vatna víðr silva, lacubus plena, stagnosa, vel amnibus et fluviis plena, irrigua; vel varna-víðr (varna, víðr), una voce composita, silva officiens conspectui. Est autem phrasis de oriente sole: sól rann á víðu sól exoritur in silvas (IIkr. -Cod. Fris. col. 237, 28- Magn. Bers. p. 227), id. qu. sól rann upp sól ortus est (F. VII 68); de occidente sole hodieque haud raro dicitur: sól gengr, er gengin til víðar sól ad silvam it, iit. Alias dicitur: sól rennr í ægi sól in mare labitur. Quæ locutiones a diverso locorum situ proficiunt.

VARNAGLI, m., propr., clavus in futuros usus reservatus (varr, nagli, = varanagli), SE. II 494. Phrasis: var vörum varnagla sló cautus cauto clavum futuros cudit in usus, i. e. cautus cautum admonuit, ei consilium dedit, FR. I 15.

VARNADR, m., cantio (varna): hafa annars víti fyrir varnaði alterius malo uti in cautelam, malo alieno sapere, Söll. 19 (conf. Nj. 13); bjóða varnað monere, F. V 130, 3 (pros. Kb. 63; Sturl. 7, 18 sub fin.; Hrafnk. Havn. 1839. p. 7). Vide formam vörnadr.

VÄRO, pers. inf. verbi vera, vide sub väru. **VARP**, n., jactus (verpa). it. subtemen telæ; hinc tegmen: vörp öndrjálks tegmina Ulli, clipei, F. I 95, 1; ubi etiam construi possunt öndrvarp id quod adversum objicitur, objectaculum, et öndrvörp jálká objectacula Odinis, clipei. In compos. blöðvarp, grjótvarp.

VARPA (-aða -at), jacere, mittere, con-jicere, id. qu. verpa: ker lét hlanda hyljar | hlýnr snarþliga varpað vir liberalis pateram magna vi projecit, Ag. Part. act., auðs varpaði conjector, dispersor diciturum, vir liberalis, Nj. 44, 4. Part. pass., vide compos. gullvarpaðr.

VARPADR, m., qui jacit, spargit (varpa),

in compos. auðvarpaðr, fleinvarpaðr, hring-varpaðr, sundvarpaðr.

VARPNIR, m., qui jacit, mittit, deriv. a verpa, in compos. hófvarpnir.

VARPR, m. deriv., a verpa, in compos.: dresvarpr, hallvarpr.

VARR, m., custos, defensor (verja), vide vari 3; sec. Cod. Reg. SE. I 268, 1 gegninn, frægr Farbarta mægr bregðr ráð við sína slægjum ragna rein-vari (dat.) at Singasteini cordatus, celebrer Farboti gnatus consilia struit adversus mirifice callidum pontis caelestis custodem (Heimdalum); varr hreins reinar myrkbaka vægna custos, defensor, princeps gigantum, Rungner gigas, SE. I 280, 2. — 2) forte, vir, id. qu. verr, Hm. 27; dat. s. var, Harbl. 34; Hávam. 75, vide vár 2. — 3) nanus, SE. II 470. 553; Fjölsm. 35, vide vari 1.

VARR, adj., providus, circumspectus, cautus: varr viggis lautar lundr vir cautus, F. II 248; enn vari gestr cautus advena, Hávam. 7; sjaldan verðr víti vörum raro culpa accidit cauto, Hávam. 6; varr at vintrausti cautus circa confidentiam in amicis, amicis caute fidem habens, Hávam. 65; varastr við öl, við konor circa pocula, circa feminas cautissimus, Hávam. 133; vör at veri cauta circa maritum (in conjugali fide servanda), Æd. 55. — 2) qui fugit aliquid, abstinet ab aliqua re: cum gen., vamma varr criminum fugax, a vitii abstinens, Sonart. 19. — 3) timidus, timens: varr at vettugi ad nullam rem timidus, nihil timens, Am. 37; varastr við víg pugnarum fugacissimus, imbellissimus, Æd. 13. — 4) Neutr. vart, ut adv., vix, vix, non: vart höfum orta verri visu iux pejörem cantilenam fudimus, Hild. 32; ef (ek) hefi huggit vart i svarta skúr nadda borðs hreggboda si non satis vehementer percussi caput pugnatoris, Fbr. 33, 1 (GhM. II 340); trúið hánur vart ei ne credatis, Isl. II 219, 1; Knúti hefir vegnat vart mala fortuna usus est, Ha. 221; vart búnar, Am. 25, non perfunctorie ornata, i. e. restitui tristi et funesto, pro earum negotio. — 5) in compos. adj.: flugvarr, grandvarr, lastvarr, ofvarr, óvarr; subst.: alvarr, glaumvarr; fem., vide vör.

VÄRR, pron. poss., noster; cum adj. lverr, einn concordat, loco genitivi pronominis substantivi, v. c. skipi hvert vårt stýrði quisque nostrum, Am. 96; kvað hvern vrán skyldo falla þveran of annan quemque nostrum, IIh. 63, 1 (F. VI 313, 1); sjáni á hitt, hverr snekkjur várr nemst fáim búnar id respiciamus, quis nostrum naves primum comparare queamus (queat), FR. I 350, 3. Confer pronomina possess. okkarr, ykkarr, yðarr.

VARRA, f., id. qu. vara, vör, vörr, f., tractus currentis navis, it. mare: málfeti vorru equus maris, navis, Nj. 103, 5, v. l.; vorru hjalt tuberculus, pomum maris, lapis, saxum, nanna vorru hjalts nympha saxicola, femina gigas, cuius vegþverrir Thor, SE. I 292, 4.

VARRÁL, n., flamma maris, aurum (vörr, ból): varrbáls hötuðr osor auri, vir liberális, Ha. 255, 3.

VARRLAD, n., terra tractus navalis, mare

(vörr, láð): varrláðs fyrðar víri maris, duces navales, imperatores, F. XI 196, 2.

VARRSÍMI, m., vortex navalis, currente nave excitatus (vörr, sími), SE. I 646. In prosa: stöð tóptin eptir í varrsímanum, ÓT. 87: F. II 178. Sic varsúgr (Lex. B. Hald.) motus aquæ, remo excitatus.

VARRSKÍÐ, n., perlica cursoria maris, navis (vörr, skíð): vegr varrskíðs via navis, mare, varrskíðs vegskorða arbor maris, femina, Korm. 8, 3.

VART, eras, 2. sing. impf. verbi vera esse, Æd. 34; Hund. 1, 34. 35; SE. I 510, 1; et cum suff. þú, vartu, SE. I 640, 2. — 2) vartu coactus es, id., a verða cogi, Skáldh. 6, 45. — 3) vart, neut. adj. varr, vörr.

VARTA, f., pars aliqua navis, SE. I 584, 2; II 482. 565 (II 625 vortur in plur.); puto, pluteus lateralis navis, id. qu. varða, qu. v. Hinc explico Orkn. 82, 5 (AR. II 217, 2): nú berum rönd með reyndum | raunsnarliga jarli | ört á úrga vörtu | Akrsborg frjámorgin, i. e. Akrsborg! berum nú frjámorgin ört rönd á úrga vörtu raunsnarliga með reyndum jarli portamus, Ace, clipeum in madidum pluteum, i. e. latera navis appendis clipeis ornamus, oppidum Acen (Ακην) velis subeuntes. — 2) in compass. blöðvarta, þjóðvarta (gentium custos, a varða).

VARTARI, m., lorum, quo labia Lokii consuata sunt (= þvengr corrigia), SE. I 346; vide Lex. Mythol. p. 501. — 2) piscis aliquis, SE. I 579, 3; II 480. 564. 623. — 3) vartaris (vortaris) videtur esse verissima lectio, Ísl. I 197, gen. a vartarr (vortarr), cum inserto i, forte id. qu. vartari, et Vartaris holt (qs. collis corrigiæ vel piscis) nomen loci.

VÁRU, fuisse, perf. inf. verbi vera esse: leitt hygg leifa brautar lofnárúngum váru leittosium fuisse puto viris, F. II 315, 4. Vâro, id.: hvat hygger þú undir því vâro quid eam rem significasse putas? G. S. str. 31.

VÁRUMK, erat mihi (vera, umk; non = var ek): lyst várumk þess lengi diu mihi cupido erat, Am. 73.

VARÐA, f., nomen insulæ, SE. II 492; viggyrðill vörðu cingulum Vardæ, mare, ibid. Puto, insula Halogæ in Norv., hod. Vardö. — 2) pluteus navalis, arcendis fluctibus (a varða defendere), vide formam varta, verða, it. hlýða. Hinc varðelgr.

VARÐA (-aða, -at), id. qu. verja, (ver, varða, varit): 1) cum acc. rei, custodire, tueri, defendere, servare: varða varðir custodias tueri, excubias agere, Fjölsm. 15; götu, er hann varðaði víam, quam obsedit, clausam tenuit transire volentibus, Söll. 1; þú varðar alla vega omnes vias custodis, Skf. 11; varða jörð (með) orðum terram solis verbis defendere, Mg. 31, 10 (F. VI 80, 1); v. foldir, SE. I 626, 1; v. hallir, rúm, virki (fyrir e-m), Mg. 25, 2; Sturl. 2, 40, 1; ÓT. 26, 2 (F. I 123, 2); þá hirð, er skal varða hann satellites, qui eum (regem) defendere debent, i. e. milites prætorianos, SE. I 488, 1; þú

varðar hjörvi haukey Haralds Norvegiam gladio tueris, F. X 341 (sic et restituendum, Mg. 17, 10; F. VI 44, v. l. 5, str. 1). — 2) cum dat. pers. et acc. rei, arcere, prohibere (id. qu. varna): v. hundum arcere canes, FR. I 484, 2; megat þeim varða verar eas homines arcere non possunt, FR. I 478, 3; at varða þeim Gunnari prohibitum Gunnarem ac suos, Ghe. 14; varða e-m land (með) brandi alique terrâ gladio prohibere, armis prohibere, ne quis fines suos ingreditur, ÓH. 6; varða e-m kono, Korm. 5, 4; varða signjörðum foldir, SE. I 668, 2; varða fjörum togum drengja stafn strengreins puppim proramque navis a 40 viris defendere, Fbr. 22, 2 (GhM. II 294, 1). In prosa, F. VII 42, hvat mundi veslingr þessi varða mér bátninn. — 3) impers., varðar refert, interest: mærd þá, er miklu varðar carmen quod magni interest (omnium), G. 8; laun þau, er varðar mestu, præmia maxime salutaria, Lb. 50; absol., hugðof þat varða nil istius interesse opinabantur, Am. 5; varði, varðar, at viti svá sua intersit (e re sua esse putet), interest (ejus), ut ita sciat, Hyndl. 16. 17. — 4) Partic. act. varðandi, m., custos: v. jarðar deus, Hlas. 40; defensor, depulsor, v. geira regns depulsor telorum, bellator, F. VI 419; vide compos. lögvarðandi. Part. pass., varðaðr circumdatus (a varða circumdare, ut verja), vide loptvarðaðr, saungvarðaðr.

VARDADR, m., custos (varða), vide compos. hringvarðadr, láðvarðadr.

VARÐELGR, m., alces plutei, navis (varða, f. 2, elgr): vegr varðelgs via navis, mare, eldr varðelgs vegs ignis maris, aurum, varðelgs elds vegrunnar víri, homines, Lv. 10.

VARÐHALD, n., custodia (vörðr, halda): eiga varðhald á ske barða excubias in nave agere, Orkn. 82, 4 (AR. II 217, 1); settu varðhald fur munni minn impone custodiam ori meo, Plac. 28, ex Ps. Dav. 141, 3, שִׁתְּרָה שְׁמֶרָה לְפִי.

VARÐI, m., meta lapidea: reisa háfan varða (Xenoph. Anab. 4, 7, 25), Orkn. 52 (pros., Ísl. I 28; hodie varða, f., ut Orkn. p. 156).

VARÐIR, f. pl., a vörðr, qu. v.

VARÐK, pro varð ek, necesse mihi fuit, impf. verbi verða: varðk svá blíða páska sic mihi pascha exspectare necessum erat, Fsk. 76, 5, sec. recens. B, citatum in Eg. p. 384, not.

VARÐKER, n., vas custodiens, servans, receptaculum (varða, ker), ÓH. 186, 4 (F. V 13, 1), ubi legendum et construendum putavi: glyggs varðker receptaculum venti, ær, glyggs varðkers (vel varðkeris, cum i epenthet.) víðbotn (pro við Bók) latius fundus æris, terra. Vide Skl. V 17–18.

VARÐKUR, f. plur., femina custodes, i. e. ancillæ (contr. pro varðkonur, a varða custodire), Æd. 33, v. l. pro varðir, suscepta a Raskio in ed. Holm. Sic griðka pro griðkona, frænka pro frændkona.

VARÐR, m., custos, id. qu. vörðr: v.

niptar custos novercæ (*Astridæ reginæ*), *Mg.* 10, 1; v. kjalar vagna custos navium, vir, *F.* VI 78, v. l. 6. Vide haugvarðr.

VARDRÚN, *f.*, *semina gigas*, *SE.* I 553, 1; II 472. 555 (*II* 616 prave varðrúni); varðrúnar vigg *equus gigantidis, lupus*, lituðr hramma aldius, ótams varðrúnar viggs qui unguis vetusti, feri lupi tingit, præliator, bellator, *F.* VI 417, 2.

VARÐSLA, *f.*, *custodia, custodis officium* (varða), *Fjölsm.* 17. *Pros.*, *cautio, fidejussio*, gánga í vörðslor fyrir e-n fidejubere pro aliquo, *Ísl.* II 135, v. l. 12, a varða fidejubere, *Sturl.* 7, 20 (Snorri lét þat uppi, ef hann fengi honum handsalamenn, þá er varða vildu, at hann tæki þar við jafnmiklo fê at vori).

VAS, *erat*, *id. qu. var*, *impf. verbi vera esse*, *Mg.* 36, 1 (*F.* VI 90, 2); vide et vasa, vask.

VAS, *n.*, *Gha.* 4, *puto significare rapidum cursum, et distinguendum esse a sequenti* vâs: söðuldýr of vanið vasi equi rapido cursu nimium adsveti; a vasa ruere, currere, vide vasadr et vönsundr, nec non vösundr.

VÂS, *n.*, *labor gravis, in primis cum quis humidi frigidique cæli aut maris injurias patitur in itineribus terrestribus aut maritimis*, *ÖH.* 70, 2 (*AR.* I 304, 2); 92, 14 (*F.* IV 135, 2; 190, 1); *Mg.* 34, 11 (*F.* VI 89, 1); *Ök.* 9, 3 (*F.* VI 448, 1); *Orkn.* 79, 2; samr vâss ad udores perferendos paratus, *SE.* I 688, 2. — 2) calamitas, valda vâsi, de incendio, *Mg.* 34, 8 (*F.* VI 88, 1); *Am.* 58 legendum videtur gjalda vâss (non vâs) calamitatem pati, nam *FR.* I 218 ita h. l. exprimit: kveðz illt hljóta af úfriði þeirra (hoc est, vesall læz vigs þeirra), ok vâss at gjalda (i. e. ok gjalda vâss at v: úfriðinum). Vide vos.

VASA, *non fuit* (vas = var), legendum *Lb.* 16.

VÂSAUDIGR, *adj.*, *in sustinendis laboribus maritimis felix* (vâs, auðigr), *F.* VII 77, 2.

VASADR, *m.*, *Vasadrus, pater Vindloni* (*Vindscali*), avus hiemis, *SE.* I 82. *Propr. grassator, subst. verb. a vasa ultro citroque currere, it. ruere, conf. vönsundr, it. Lex. Mythol. p.* 817, not.

VÂSBÚÐ, *f.*, *labor maritimus, mansio uda et frigida* (vâs, búð): víglundr gat víða vâsbúð, *Eb.* 40, 4 (*AA.* 236).

VÂSFARIR, *f. pl.*, *laboriosæ profectiones, cæli marisque injuriis obnoxia* (vâs, fôr): traundr vâsfara, *Korm.* 19, 4; vanr vâsförum, *F.* VII 59, 1; 349, 3. *Præterea in prosa occurrunt compos.: vâsklæði, ÓT.* c. 33 (*F.* I 149), vâsverk, *Eb.* 50.

VASK, *eram* (vas, ek), *Mg.* 9, 6 (*F.* V 123, 2); *Orkn.* 11, 1.

VASKA (-aða, -at), *lavare* (vatn): brim vaskar glóðum flóðs æstus aurum (aurata navium rostra) lavat, *SE.* I 494, 3. *Pros.*, *Ísl.* II 334: biðr konu lúka verki sinu ok vaska honum betr; *Hít.* msc. c. 34: kvæð þvi (v: höfðinu) þá ekki minni þörf at vaskaz, en hínu, er hon þó áðr. Vaskaði ek þann (v: árar stofn) hunc remum lavi, remigando mædefeci, *Ghm.* II 110, not.

VÂSKAPADR, *adj.*, *formæ miræ et insolitæ, informis, deformis* (vâ, skapa), *Hjmk.* 9.

VÂSKEYTTR, *adj.*, *inconstans, levis* (vâ, skeytt): vâskeytt er far flasu levis est immodestæ seminæ gressus, *Grett.* 80, 1. *Pros.*, *Gþl.* p. 61: vâskeytt er annara vinátta instabilis. Sic in sermone hodierno, voskeytt veðr cæli status variabilis, instabilis (audivi 3. Aug. 1840).

VÂSÖFLIGR, *adj.*, *in laboribus maritimis perferendis strenuus* (vâs, öfligr), *Si.* 3, 2.

FAST, *pessimum, pessime* (= verst), *Skálðh.* 7, 64.

VÂSTÍGR, *m.*, *via infelix* (vâ, stígr), *dira, Hlm.* 16.

VASTU, *fuisti* (vas, þú) = vartu, *impf. v. vera, SE.* II 496, 1.

VATN, *n.*, *aqua*; *gen. sing. interdum vatn* (ut *Hævam.* 4) *pro vatns, sec. pronuntiationem* (quæ hodie est = vass), *Hævam.* 4; *Korm.* 19, 8; *Lv.* 20; *Gþ.* 9. 10. 11. — 2) *aqua lustralis: ausa e-n vatni aquâ lustrare quem, Rm.* 8. 18. 31; *Hævam.* 161; lauga vatn aqua balnearum, *Söll.* 50. — 3) *lacrimæ: halda vatni lacrimas continere, Hh.* 28 (*pros. Sturl.* 5, 23; *FR.* II 423). — 4) *mare, in sing., SE.* I 575, 1; II 479. 563. 622; *Hh.* 18. 22; *ÓT.* 40, 1; *Ha.* 228, 1; 291, 1; *SE.* II 496, 1. — 5) *vötn, plur., flumina, fluvii, Grm.* 26; heilög vötn, *Hund.* 1, 1; fjalla vötn, *Söll.* 45; vötn stöðvæði cursus fluminum sístebatur, *Söll.* 50.

VATNDRAGI, *m.*, *aquator, aquarius* (vatn, dragi a draga; *Dan.* Vanddrager); *dat. plur., vatndrögum, FR.* III 21, 2 (vatnmaðr, *id.*, *Dan.* Vandmand: ☉ í vatnmanni, *Lex. Mythol. p.* 1059).

VATNÆRINN, *adj.*, *abunde multus* (vatn, ærinn, *qs. aquæ instar copiosus, vide Hkr. T.* VI et *Félag.* IV 297): vatnærin vitni plurima testimonia, *Mg.* 9, 6 (*F.* V 123, 2).

VÂTR, *n.*, *aqua, id. qu. vatn* (r = n, ut in dögr = dogn), *Angl. water: i vatni Jórdanar in aqua Jordanis, Si.* 10, 2 (*Cod. Fris. col.* 243, 18); *F.* VII 92, ubi pro Jórdani legendum Jórdanar. Confer formam vottr.

VÂTR, *adj.*, *humidus, madidus, F.* III 27, 1; vâta brá humidam palpebram, humentes oculos, *GS.* str. 31; i vâtom byr vento udo, uda in tempestate, *F.* VII 340, 2. Vide hamvâtr.

VATT, *impf. ind. act. verbi vinda, qu. v.*

VÂTT, 2. s. *impf. ind. act. verbi vega pugnare, interficere: vâtt occidisti, Am.* 76; vâttu, *id.*, addito þú, pugnasti, *F.* VI 140, 2.

VÂTTA (-aða, -at), *testari: absol., G.* 6; *Gd.* 18. 34. 57; cum acc., vâtta veið cænam testari, i. e. ostendere se satis comedisse, *Eg.* 74, 2; v. sæmd honorem sibi præstitum testari, *SE.* I 636, 3; v. mátt ok góðan vilja probare, exhibere, ostendere, *Gd.* 65. *Part. vâttandi, vide hljómvâttandi.*

VATTI, *m.*, *notante G. Magnæo* (*Eg.* pag. 704, not. e), *lectio Cod. Worm. in recensu nominum maris, pro quo Cod. Reg. et omnia*

fragmenta habent vatn, ut adeo forma vatti dubia sit.

VATTR, *m., genius tutelaris, tutor, Cod. Worm. SE. I 280, v. l. 14, conf. vætrr, f., quod masc. est in meinvætrr.*

VATTR, *f., id. qu. vætrr: vest vattr pessimum monstrum, Ed. Löv.*

VÄTTR, *m., testis: vättrr guðslaga doctor religionis, episcopus, Ag. — 2) martyr: dýrðar v. martyr gloriosus, G. 59; Plac. 26; v. guðs, id., Gd. 29.*

VATZ, *gen. sing. a nom. vatn, qu. v.*

VAVADR, *m., Odin, id. qu. Vafadr: v. gúngnis deus hastæ, pugnator, SE. II 134, 2. Vide compos. örvavadr.*

VAVOÐR, *m., ventus, Alem. 21.*

VAX, *n., cera, ÓT. 36 (F. XI 42).*

VAXA (*vex, óx et vóx, vaxit*), *creescere: aktrar vaxa agri fruges ferunt, Vsp. 55; dagar vóxu dies crecebant, Lil. 10; v. i kröptum viribus augeri, Gd. 8; adolescere, Hund. 1, 9; óxum í lundi in luco adolevimus, Am. 68; v. upp, id., Rm. 39; hrið óx pugna exarsit, F. II 316, 2; hatr vex odium gliscit, Hávam. 156; vex hverr af gengi quisque comitatu crescit, SE. I 636, 2; sic exprimit A. 12 göfgaz hverr af gengi comites proficiscentem spectabilem reddunt; obsitum esse: vaxa hrisi ok há grasi, Grm. 17; Hávam. 121. Part. act., vaxandi vágrr intumescens pelagus, Hávam. 85; perf. vaxinn qui excrevit, Vsp. 29; vera vaxinn crevisse, adolevisse, Sonart. 11, de materia, semine, indole. In compositis: fagrvoxinn, harðvoxinn, ítrvoxinn, ljótvoxinn, þjökkvoxinn, þunnvoxinn.*

VAXATTU, *ne creveris, imper. cum neg., a vaxa, SE. I 286, 1.*

VAXTR, *m., frumentum, Alem. 33; id. qu. vöxtr incrementum, ávöxtr fructus, a vaxa.*

VAD, *n., vadum amnis: Vimrar vað, SE. I 258, 4. — 2) amnis, SE. I 578, v. l. 7, Wechart., vide vöð. — 3) insula quædam: Hveðr, Vað, Hising, Friðnar, SE. II 491, 3. Ignota etiam Munchio.*

VÄÐ, *f., id. qu. voð, textum, textile, pannus, tela: bjó til vädar (gen. sing.) tractabat lanam, unde telam texeret, præparavit lanam in pannum, Rm. 16. — b) vestis, velamen corporis, in plur. vädír, -um, -a, Hávam. 3. 41. 49; Bk. 2, 46; hafleygjjar hlín, sú er berr vädír femína, quæ vestes fert, i. e. pulcris vestibus ornata, Eb. 40, 3 (AA. 235), unde vaðker, n., vestiarium, FR. II 34; vädír Vafadar, Heðins, Högna, Regins lorica, Hg. 33, 5; ÓT. 28, 1; SE. I 460, 1; G. 45; vädír heiðingja velamen lupi, pellis lupina, Ghe. 8, ut serkr hrisgrímnis. — c) velum navis, in sing. et plur.: greiða náir glygg väd ventus velum explicat, SE. I 694, 1; vindr réttir vädír bendir ventus expandit vela, SE. I 630, 1; väd blæs velum inflatum est vento, F. XI 187, 1; hrið féll í bug vada procella incidit in sinus velorum, F. I 176, 2. — d) plur., folles pellibus facti: vädír kvæða Vidda bróður folles compellant (suscitant) ignem, Eg. 30. — e) vide composita: hervädír, kvennvädír.*

VADA, *deriv. a verbo vada, vide vervaða,*

— 2) *id. qu. yana, term. = vanr, expers, vide stríðvada.*

VADA (*veð, öð et vöð, vaðit*), *vadare: a) transit. cum acc., amnes, fluvios pedibus transire, Vsp. 35; Grm. 21. 29; H. kat. 5; óðum mjöll per nives pedibus transivimus, F. V 180; vær hífum vaðnar leirur loca limosa pertransivimus, Orkn. 51; vetrliði rastar (navis) öð fjarðlinna fannir (undas), SE. I 442, 2. — b) intrans., v. i vatni in aqua vadare (versari), de pisce, Sk. 2, 2; v. i Jötna garða, SE. I 286, 1; ramn öð í valblóði corvus in caesorum sanguine vada-bat, Krm. 2; hinc. — c) madere: þorð öðu í blóði sanguine natabant naves, OH. 187, 3; þenkneif öð í blóði telum sanguine maduit, F. III 9, 2. — 2) celeriter ferri, currere, ruere: þars þú at vígi veðr in prælium tendis, Sk. 2. 24; vaðit hefir þú at vígi furenter necem adgressa es, Am. 90; v. í fólk in aciem ruere, Nj. 158, 4; öð fram með öxi grassatus est, furenter processit, Mg. 29, 1; eis-andi uðr veðr undan unda ruens provoluitur, RS. 13; fleinn veðr í fólk, Hávam. 153; ve vada arma ruunt, Nj. 158, 6; de vexillo: stöng, merki öð, OH. 48, 1; 238, 3; 240, 3; de occidente v. oriente sole, SE. I 330, 2; láta gullskálir, skiran málum vada facere grassari, i. e. effuse distribuere, Ghe. 10. 41. — 3) veðr, SE. I 406, v. l. 1; Eg. 30, vide suis locis separatim.*

VADGELMIR, *m., vadum antiquum, amnis antiquus (vað, gelmir, a gamall, ut hver-gelmir lebes antiquus), unus fluviorum infernalium, per quos homines scelerati vadunt (sec. Vsp. 35), Sk. 2, 4.*

VÄÐI, *deriv. a vada, qui transgreditur, vide compos. marvaði.*

VÄÐI, *m., periculum, noxa, id. qu. voði: fá vada venire in periculum, Hk. 12, 2; stýra til vada incurrere in peric., OH. 129. Melaph., vädí randar noxa clipei, gladius, HR. 31; it. adversarius, hostis: orms v. intersector Serpentis, Thor, eiða orms vada mater Thoris, terra, SE. I 602, 1; vitnis v. hostis Lupi (Fenreris), Odín, víngerð vitnis vada poësis, SE. I 612, 1; lindar v. noxa tilia, ignis, Fm. 43.*

VÄÐILI, *vide compos. ángrvaðill, geirvaðill.*

VADINN, *perf. part. act. verbi vada, qui ivit: vaðin í þyskhllu ingressa aulam, Ghe. 30. — 2) id. qu. vaninn, part. pass. verbi venja priare = vana: vaðin at vilja gaudio spoliata, tristis, mæsta, Bk. 2, 54; Hm. 4, conf. venja signif. 2.*

VADR, *m., funis piscatorius, linea, SE. I 252, 3; gera sér vad lineam sibi adornare, Hým. 21. Vaðr describitur in Stromii Descript. Sunnmor. I 436, Tab. III fig. 8.*

VE, *part. neg. id. qu. ú neg., vide vesall, vesæll, vesöld, it. veliföðr.*

VE, *n., gen. ves, vess, declinatur in sing. ut trè, in plur. ut land, sc. ve, veum, vca. — 1) locus, ubi quis se continet, domicilium, regio; in sing. non occurrit, puto, nisi in voce compos. útve: öll gúnnunga ve (knáttu brinna) loca patentia, vastum inane, de aëre, id. qu. mána vegr, upphiminn, SE. I 278, 2*

(*conf. ibid.* 278, 1. 280, 2); ve gránskerks mána domicilium lunæ, *cælum*, Glens beðja veðr í ve gránskerks mána *sol progreditur in cælum*, oritur, *SE. I* 330, 2; byggja ve goða habitare sedes ac domicilia deorum, *Vaffr.* 51 (*SE. I* 202, 1), *id. qu. ráða eignom goða (Vaffr.* 50); (öll) Vandils ve, *nomen regionis*, *llynd.* 2, 33; valda veum domiciliis præse, *Grn.* 13, *conf. vefreygr. Metaph.*, frá minum veum a meis domiciliis, i. e. *pro ea copia, facultate, potestate, quæ mihi est, Æd.* 52, *conf.*: satt er, at seggir áttu seims ágirni heima, et *Dropl. maj. msc. c.* 11, mun Tordifni jafnan heima þat er illt er. — 2) *locus sacrosanctus, fanum, tantum in plur.*: öll ve banda omnia deorum loca sacrosancta, *fana*, *ÓT.* 16, 2, cui jungitur hofs lönd; byggja ve hapta *fana restaurare*, *ÓT.* 16, 3; þyrma veum fanis parcere, *Hg.* 33, 18, cui opponitur granda veum *fana et sacra violare*, *Fsk.* 37, 4, de *Gunnildæ filiis*: hér má þat heyra, at synir Eiríks brutu niðr blótin, *quum præcesserit*: Bygði lönd (enlunda) læk orð á því forðum) | Gamla kind, sú er granda | (*gunnborða*) veum þorði. *Sed granda ve saneta jura violare*, *Eg.* 58, 2 (*Synt. Bapt.* p. 58). *In prosa junguntur ve et gríðastaðir loca saneta et asyla, SE. I* 114; vega í veum pacem sacrosanctam cæde violare (*vel, cædem patrare in loco sacrosancto; præcedit*: þar var hofshelgi religio fani), *Eg.* p. 259; ve-bönd pacis sacrosanctæ (*v. loci sacrosancti*) vincula, funes (*snæri*) quibus locus iudicii circumdatus fuit, *Eg.* p. 340. 350 (*Græc. περιτοιχίζω, περιτοιχισμα*); hann var blót-maðr mikill, af því var hann Vegeir kalladr, *Sturl.* 1, 3. *init.*; adde *Ísl. I* 141. v. l. 3, ubi est forma *Vie*.

VE, n., deus, numen; *in plur.*, m., vear, -um, -a. — 1) *sing., gen. ves et vess*: heilagt ve sanctus deus, Odín, til heilags vess, *llyndl.* 1; alda ve numen hominum, Odín, jarðar alda ves terræ Odinis, *Asgardur et regiones Asiæ, Hvam.* 108, quo loco alda ve (*sec. ve præced.* 1.) vertitur „populorum habitacula“. terra ab hominibus inhabitata (*oppos. Útve, alias Útgardar gigantum, habitacula in circulo montano, oceanum extrinsecus cingente*), et alda ves jarðar terræ mortalibus habitabiles. Hildar ve numen belli, Odín, hlýr hildar vez tabula Odinis, *clipeus, SE. I* 306, 1 (*Lex. Mythol.* 883); veggia ve numen gladiatorum, præliator, princeps bellicosus, vald veggia vess potestas principis (*dynastæ*), *Hg.* 16, quem locum J. Olavius aliter accepit, vide vægir. — 2) *plur. vear (conf. vel) dii, Hymk.* 39; vea fjörðr liquor deorum, mulsum poeticum, poësis (ut *diu fjörðr*), harbarðr vea fjörðar deus poëseos, poëta, *Nj.* 103, 3 (*conf. F. II* 203, 3), aliter acceptum a Jonsonio, *Vers. Lat. Njalæ* p. 352—4.

VE, n. plur., signa, vexilla, vel clipeus vexilli loco adhibitus; scribitur vee, *F. I* 175, 3, = vje, *F. VI* 409, 1, v. l. 2; occurrit tantum *in nom. et acc.*: gylde vee aurea, *F. I* 175, 3; gullsett ve aurata, *Ha.* 232, 1; gullmörkut ve, *Fsk.* 123, 3; veðrblásin væ, *F. VII* 345, 6; ve vigra manna signa belli-

cosorum virorum, *Nj.* 158, 6, ubi ve arma vertitur; ve gnefa, blása, skjálfa, geysa, ríða, vaða, *Ha.* 232, 1; *Ód.* 6; *HR.* 42; *SE. I* 664, 2; *F. I* 175, 3; *VI* 409, 1; reisa, knýja ve efferre, proferre signa, *Sverr.* 106; *Orkn.* 13, 2.

VEAR, m. pl., dii, vide ve, n., deus, 2.

VEBOGI, m., nomen fictum, *Söll.* 16, *qs. saneta jura detorquens, violans (ve, bogi a beygja)*.

VEBRAUT, f., area loci sacri, locus sacer, aut fanum ædi sacræ instruendæ, aut locus sacris vinculis (vebönd, vide sub ve) circumdatus, locus comitalis sacrosanctus (ve, braut): hilmir vebrautar tutor fani, sacri loci, rex, *H.* 9, 1; nökkvi vebrautar ædes sacra, templum (ut *tóptar nökkvi domus*), mætir vebrautar nökkva studiosus cultor templi, rex, (ut *vestalls vörðr*), *H.* 9, 2 (*SE. I* 494, 2).

VEDIS, f., nympha sacra, antistita fani (= hofgyðja): vedis vella nympha auri, femina, *Grett.* 49, 5, v. l.

VEE, id., qu. ve, vexilla, signa, vide ve, n. plur.

VEELFJÖRÐR, vide vélfjörðr.

VEFY, f., nomen insule, *SE. II* 492, insularum, quæ ostium sinus Thrandhemici præjacent, extremæ, hodie Vejen, vide et *F. XII* (*Hod. Vedð in Romsdalia, Munch*).

VEFA (vef; vaf, vóf, óf; ofit), texere: vaf vef telam texebat, *FR. I* 469, 2 (unde 1. pers. imperf. vafk, *F. XI* 49); 3. pl. impf. vófu, *FR. II* 202, 1; bekr, ofnar vólundum stragula ab artificibus contexta, *Ilm.* 6 (*pros.*, salr, ofinn ormahryggjum, *SE. I* 200); acc. sing. part. pass. ofnan pro ofinn, *FR. I* 279, 3, ubi serk, ofnan or hársima inducium e pilis textum. *Metaph.*, de turbine, undas maris conglomerante: fjallgarðs rokur teygðu ok ófu Ágis dætr (*Cod. Reg.*) ducebant et contexebant, *SE. I* 324, 3.

VEFGEFN, f., nympha telæ, femina (vefr, gefn), *Mg.* 33, 2 (*F. VI* 82, 2).

VEFJA (vef, vafða, vafit), implicare, revincire, involvere, circumvincire, circumvolvère: vafði svein silki puerum fasciis bombycinis involvit, *Rm.* 31; de runis: þær um vindr, þær um vefr eos implicas, eos involvis, *Bk.* 1, 12; ek hefi vafðan mik í asferðum peccatis me implicui, *Has.* 16; hefir ek allzkonar illum | asferðum mik vafðan, *id.*, *Mk.* 23. Part. pass., vafðr (vafðr), vafinn: gjallar vönd, gulli vafðan gladium, auro revinctum, auro bracteatum, inauratum, *Mg.* 9, 1 (*F. V* 121, 2); hrotta, gulli vafðan, *id.*, *F. VI* 385, 1; gaf mér gullit vafða spiram auri, i. e. annulum aureum vel armillam, *F. VI* 386, 2. *In compos. silfrvafinn*. — 2) vaffi, *SE. I* 678, 2, vide váfa.

VEFNISTING, f., sutura telæ, textum, tegmen telæ confectum (vefr, nisting): plur. vefnistingar vela navium, snæro upp við tré vefnistingom vela in malos subdixerunt, *Hund.* 1, 24.

VEFR, m., tela: vefa vef texere telam, *FR. I* 469, 2. — 2) velum navis: vefr rekr snekkjur á haf velum celoces in altum pro-

vehit, rapit, SE. I 630, 1; *dat. sing. vef, skeið und breiðum vef navis sub lato velo, lato velo instructa*, *Ilh.* 18 (F. VI 173; *AR.* II 60). *Plur. vefir*: *elreki bless þrúna vefi ventus turgida vela inflat*, F. VII 357; *stordar galli keyrði vefi á stag ventus vela in rudentes rejecit*, F. VII 51, 1; *metaph.*, *vefr darradar velum bellonæ, clipeus, vexillum*, *Höfuðl.* 5. *In compositis*: *fjargvefr, guðvefr, sigrvefr*.

VEFSNIR, *m.*, *nomen sinús maris*, SE. II 493. *Videtur esse sinus in meridiana parte præfecturæ Helgelandisfogderi in Norvegia, prope insulam Vigten ad boream, ad quem sita est villa Vefsen, et in quem amnis Vefsenelvi influit*, *conf. Eg.* 7. 14. *Hodie sinus Vefsenfjord in Halogia (Munch)*.

VEFTR, *m.*, *subtemen (vefa)*: *fulla vef vefi telam (stamen) subtemine complere*, *Nj.* 158, 1.

VEG, *apocop. pro vegr*, 3. s. *præs. ind. act. verbi vega pugnare*, SE. I 196, 2.

VEGA (*veg*; *vá*; *vo*; *vegít*), *tollere, vehere, ferre, portare*: *v. á bál in rogum tollere, rogo imponere*, *Vegtk.* 15, *id. qu. bera á bál, ibid.* 16 (*sic Grág. vega braut ley senum avehere*; *Sc.* 16 *sub fin.*: *Eigi laug ek, þótt ek segða hann veginn (cæsum), því þat er sagt vegit, sem reidt er*); *v. at velli persolum vehere, i. e. secum portare*, *Hávam.* 11, *id. qu. bera brauto at ferre per viam, ibid.* 10; *vágom or skógi þannus vildom sýknan e silva rezimus, i. e. ab exilio liberavimus*, *Am.* 97; *þrimr verum vegin at liúsi domum ad tres maritos recta, ducta, i. e. ter nupta*, *Ghv.* 10. — *b)* *intrans.*, *cedere, evadere, evenire, ut reida: hvern veg at vegi quorsum evasurum sit*, *Bk.* 1, 37 (= *hvernig reida mundi, Ilhr. Sig. Jorsalaf. pag.* 273). — *c)* *vegaz, reflex.*, *librare se, vibrare se, sponte vibrari, de gladio: sverð, er sjálfst mun vegaz, Skf.* 8. 9. 2) *ponderare, pensare, pondus rei trutiná examinare: vega öll mál i skálum omnia negotia lancibus pensare, i. e. ex æquo discernere et judicare, Ilh.* 73, 5 (F. VI 332, 2). — *b)* *intrans.*, *pendere, tantum ponderis habere: hvert hagl vá eyri (acc.) quisque globulus grandineus pendebat unciam*, F. I 175, 3. — *c)* *æstimare: Mikáll vegr þat, er misgert þikkir, ok allt hit góða, SE.* I 320, 3 (*conf. Nj.* 101 *sub fin.*). — 3) *pugnare, dimicare (prop. ensem vibrare), frequenti usu: a)* *absolute, Hávam.* 71. 127; *Skf.* 24; *Harbl.* 15; *Æd.* 15. 47. 65; *Fm.* VII 30; *Sk.* 2, 18; F. VI 82, 2; *Öil.* 186, 2 (F. V 12. 2); *Eg.* 67, 4. — *b)* *vegaz, recipr., inter se dimicare, confligere, Æd.* 18. — *c)* *cum præpos.*: *vega ate-m ensem vibrare adversus aliquem, i. e. petere quem gladio, intentare cui gladium (telum), pugnando adgredi quem, Vsp.* 49; *FR.* I 240; *Korm.* 5, 3; *Grm.* 23 (*sec. Cod. Reg.*); *vega með vitni cum lupo, adversus lupum pugnare, SE.* I 130, 1 (*Cod. Reg.*); *vega við úlf, id., Vsp.* 48. 50; *Æd.* 59. — *d)* *cum acc.*, *pugnando gerere, patrare, efficere, comparare quid: vega vig cædem facere, þá var vig vegit tum cædes facta est, Og.* 16; *v. sigr*

obtinere, consequi victoriam, victoria in prælio potiri, Fm. 23; *Mg.* 31, 8 (F. VI 79, 2); *Ilh.* 85 (F. VI 404, 2); *v. gagn, id., SE.* I 254, 3; *vo sigr á Vindum victoriam ex Vendis reportavit, FR.* II 271, *sed vá sigr af Vindum, id., FR.* II 547, 1; *vega land, jörðu terram armis subigere, ÓT.* 57, 1 (F. I 224); F. VI 140, 2; *vega jörð or hendi sír rus pugnando (cæde patrata) amittere, Vigagl.* 26, 1; *vattu nafn sverði pugnando nobile nomen adeptus es, F.* XI 195, 1. *Et absol.*: *vega til landa terras armis expugnare, Rm.* 34; *Öil.* 23, 2 (F. III 31; IV 63, 1); *Mg.* 34, 3 (F. VI 85, 1); *Gramr vá til menja Gramus (Halodani Prisci filius, SE.* I 516) *pugnando aurum adquisivit, Ilg.* 16. *Hinc part. pass. veginn arfr hæreditas, cæde possessoris comparata, SE.* II 198, 1 (*NgD.* p. 61, 2), *ut dáinn arfr hæreditas, morte possessoris vacua. — e)* *interficere: v. mann, Vigagl.* 21, 1; *hvat fylkir vá quid (quantum hominum numerum) rex occiderit, Höfuðl.* 3; *et absol., cædem patrare, Vsp.* 31; *Vegtk.* 16. *Part. act. vegandi percussor, interfector, Gk.* 2, 4; *v. Hrógnis, Geirróðar, þrivalda Thor, SE.* I 252; *metaph.*, *vegandi hadds (hodd) distributor auri, vir liberalis, Ad.* 23, *conf. myrðir, særir. Part. pass. veginn ictus, percussus, letali plaga affectus, Söll.* 6; *blóð vegna (i. e. veginna) seggja sanguis cæsum hominum, Vigagl.* 21, 3.

VEGARR, *m.*, *gladius (qs. percussor, a vega 3 e)*, SE. II 559 (*vægarr, id., II* 476), *id. qu. veigarr.*

VEGGER, *vide veggberg.*

VEGBJARTR, *m.*, *equus (vegr, bjartr: qs. splendens in via)*, SE. II 487. 571.

VEGDRASTILL, *m.*, *nanus vel genius, Fjöls.* 35, *vide Lex. Mythol.* 816.

VEGDRAUPNIR, *m.*, *equus (vegr, draupnir)*, SE. II 487. 571.

VEGFRÓÐR, *adj.*, *gloriosus (vegr honor, fróðr)*, *epith. dei, Lv.* 8.

VEGG, *Sturl.* 7, 43, 1, *legendum viggs, gen. a vigg, sec. v. l.*

VEGGBERG, *n.*, *rupes prærupta (vegg, berg): fyrir steindurum veggbergs ante sazea ostia præruptarum rupium, Vsp.* 46; *SE.* I 194, 1 (*veggergs*). *Membr.* 544 *Vsp.* *veggergs*.

VEGGBERGR, *m.*, *incola prædii Veggir, in ripa amnis Hvíta in tribu Thveraensi in Islandia (Isl.* I 69), *Isl.* II 366.

VEGGHUNDR, *vide veggundr.*

VEGGJADR, *adj.*, *deriv. a vegg 2, vide bjartveggjadr. Hinc neutr. veggjat (a vegg cuneus), in poësi, strophæ, cujus versibus paribus una syllaba intercalatur, Vsp.* I 624, 2.

VEGGR, *m.*, *nanus, membr.* 544 *Vsp.* 11; *it. ed. Holm. Vide veigr.*

VEGGR, *m.*, *paries domus, it. tabulatum, quo paries lapideus vel cæspitius contegitur, vestitur (veggþil, þil): gen. sing. veggis et veggjar, veggja vigg jumentum parietum, domus, veggja vigg Geirróðar domus Geirróði gigantis, SE.* I 290, 1; *v. heila tabulatum cerebri, cranium, calva, caput, Esp. Arb.* I 194; *v. orrosto, sækonunga, Óðins tabulatum pugnæ,*

piratarum, Odinis, clipeus, SE. I 420; II 428. 512; v. Hédins tabulatum Hedinis, clipeus, ullar Hédins veggjar pugnatores, viri, ÓT. 18, 2 (F. I 94, 2); v. Hildar tabulatum bellonæ, clipeus, hregg Hildar veggis procella clipei, pugna, Hildar veggis hreggnirðir pugnatores, viri, SE. I 424, 2 (Grett. 77, 2); v. viggjar tabulatum navis, clipeus, veðr viggjar veggis tempestas clipei, pugna, viggjar veggis veðreggjandi pugnator, vir, F. XI 138, 4, vide ShI. XI 124–5. — 2) pluteus navis, avertendis fluctibus a latere irruentibus: veðr blæs vegg um tiggja, F. VII 66; hinc veggir hyggju knarrar plutei navis mentalis (pectoris), lorica, HR. 74, ubi: Hyggju knarrar harða veggir | hjuggu sverðum vísa ferðir reggii satellites duras loricas ensibus dissecerunt. Vide et compos. bjartveggjaðr. — 3) in compositis: blávegg, eikivegg, fólkvegg, geðvegg, gunnvegg, hnitvegg.

VEGGRIMMR, adj., ÓT. 25, id. qu. vigggrimmr, qu. r. (Membr. E, F. I 125 et Fsk. habent vegggrimmr).

VEGGUNDR, m., canis (animal) plutei, navis, per ecchipsin too h, id. qu. vegghundr (vegg 2, hundr): veðrlostinn veggund næm tempestate afflictam, RS. 1.

VEGHRÖSINN, adj., i. e. veghrösin, honore gloriæ, gloriosus, augustus (vegr, hræsin), SE. I 604, 1.

VÆGI, n., pondus, deriv. a vág (vega), vide Gloss. F. XII, in compos. loptvægi (jafnvægi, n., pros., æquum pondus, æquilibrium ÓH. c. 151; F. IV 336; adj., vægar skálar lances mobiles, Sks. 643; jafnvægar skálar quæ in æquilibrio sunt, ibid. 644. 5. 6.)

VEGILÁTR, adj., cum i epenth., id. qu. veglátr honoris et decoris studiosus; it. eximius, egregius: vegilát gípt eximia fortuna, Ha. 25, 3, v. l. pro vegi valit.

VEGINN, adj., id. qu. væginn, connivens, indulgens, facilis (vægja), Mg. 17, 10 (F. VI 44, not. 5, str. 1).

VEGINN, adj., indulgens, connivens, facile ignoscens, qui cedit alii (vægja), Gd. 9; Hugsm. 34, 6. In compos. óvægin.

VEGIR, m., gladius (vega), SE. I 565, 1 (Wchart.; vegi, m., id., SE. II 559), id. qu. vegarr. Vide vægir 1. — 2) mare, id. qu. vág, SE. I 574, 2; II 562; vide vægir 2.

VÆGIR, m., gladius (vega), SE. I 565, 1; II 619 (vægi, m., id., II 476), vide vægir 1: vægja veitir oblatores, præbitor, dator gladiatorum, vir, Hild. 17, 4; vægja ve numen gladiatorum, pugnator, princeps, de dynasta Sigurdo Ladensi, Hg. 16. J. Olavius h. l. vægja accepit pro veggja, gen. pl. a veggjar paries, vess vægir (veggir) sacri parietes, fanum, valdr vess vægja antistes fani. — 2) mare, ut vægir 2, SE. II 479. 622.

VÆGJA (-i, -ða, -t), parcere (vægr), cum dat.: veðr vægðit vendi tempestas non pepercit malo, Mg. 1, 6. Absol.: gerðit vatn vægja nihil aqua temperabat, nulli rei pepercit, nihil de rapiditate sua detrahebat, Am. 24. — b) cedere, absol., Am. 37. 99; F. II 305; Nj. 79; v. fyrir, id., F. II 182; vægjaz við, id., ÓT. 125 (F. II 319, 2); pros. F. VII 25.

VEGJALESTIR, m., gladius (forte, gladios adterens, violans; vegir, lestir), SE. I 566, 1 (Wchart.) et II 560 (ubi tantum cernuntur eggja læ. ir); II 620 veggjalestir; II 476 veggjalestir. Vide mox:

VÆGGJALESTIR, m., gladius, SE. I 566, 1 (Cod. Reg.).

VEGLAUSS, adj., honoris expers (vegr, lauss), Lb. 28, de malis et sceleratis hominibus, conf. óvegs menn, Ha. 39, et tírarlauss.

VEGLIGR, adj., splendidus, augustus, decorus, pulcher (vegr): vífs hins vegliga decoræ femina, Am. 54; vísa grein sýndiz veglig regia progenies splendida apparuit, Ha. 25, 1; vegligr ángstríðir, de Christo, Ha. 21; veglig flauts splendide naves, Ha. 293, 1; vegligt lið pulchrum carmen, Nj. 44, 2. 3; veglig orð, Gd. 3.

VEGLJÓMI, m., fulgor splendidus (vegr, ljómi): brims vegljómi splendidus fulgor æstus (maris), aurum, ljós brims vegljóma lumina splendidi fulgoris marini, splendor auri, Ha. 319, 1, vide valdrós.

VEGLYNDR, adj., honoris et gloriæ studiosus (vegr, lyndr); gloriosus, augustus: de deo, Ha. 63; de rege (divo), Ód. 1.

VEGMÆTI, n. pl., res pretiosæ (vegr, mæti): gætir vegmæta custos, possessor rerum pretiosarum, rex, princeps, Ha. 321, 1.

VEGMIKILL, adj., gloriosus (vegr, mikill): compar. vegmeiri frami major gloria, F. IV 13, 1.

VEGMILDR, adj., gloriosus (vegr, mildr): de rege, Rekst. 2 (F. I 100); Sturl. 8, 5, 1.

VEGNA, contr. pro veginna, per ecchipsin syllabæ in, gen. pl. perf. part. pass. verbi vega cedere: blóð vegna seggja sanguis caesorum hominum, Vigagl 21, 3. Sic. pros., sex tygir marka vegna sex decades librarum ponderatarum, F. VII 129, a vega ponderare.

VEGNA (-ar, -aði, -at), impers., cum dat., bene vel male valere, bona vel mala fortuna uti: vait hefir Knúti vegenat Knutus sinistra fortuna usus est, male rem gessit, Ha. 221.

VEGNBRÁÐIR, f. pl., Fjölsn. 19, vertitur: pendulæ (lautæ) dapes (a vega tollere, librare), vel viatica (vegr, bráð). Susceperunt editores vengbráðir alarum dapes (a vengr = vængr).

VEGNEST, n., viaticum (vegr, nest), Hávam. 11. 12.

VEGR, m., via: gen. sing. vegar, sed vegs, Harbl. 54; F. X 134, et in ilvegr (pros.: skógrinn var til hægra vegs a dextra, Eg. 54, 1); dat. vegi, sed veg, Nj. 73, 2. Plur. nom. vegar et vegir (Bk. 2, 19); acc. vega, sed vegu in farvegr. Varða alla vega omnes vias custodire, Skf. 11; vísi vega monstrator ræ, Christus. Lb. 7; gætir vega vítra hólða qui viam prudentium tirorum custodit, defendit, Christus, Lb. 13; illiræddr vega víam non metuens, Ha. 323, 2; ek á veg til lundar in silvam mihi iter est, Ísl. I 231, 2; eiga vega til Valhallar ad Valhallam iter habere, Hg. 33, 9; þaðan eiga vötn öll vega inde omnibus fluviis cursus est (inde oriuntur),

Grm. 26. Geitis v. *via piratæ, mare*, II. 37; mána vegr *via lunæ, cælum*, SE. I 278, 1; hvaðan vegir standa *unde viæ oriantur, i. e. causa, origo rei*, Bk. 2, 19. Plur. vegar *terra*, Alm. 11. — 2) *regio, plagæ*: á þrjá vega in tres plagas (partes), Grm. 31; á hverjan veg *quaqueversum*, Vafpr. 18; til vinstra vegrans *sinistrorsum*, Harbl. 54. — 3) *Vide formam vigr, et compos.*: borðvegr, farvegr, foldvegr, gaglvegr, gagnvegr, gálgevegr, gángvegr, goðvegr, helvegr, hervegr, ilvegr, moldvegr, munvegar, niðvegr.

VEGR, m., honor, gloria, sine plurali; gen. vegr, dat. veg, Mg. 11, 1; SE. I 682, 1; Ha. 293, 5 (pros., með fullum vegr sinum, F. X 21, v. l. 2), sed vegi, Ha. 25, 3; gipt, valit vegi fortuna, honori destinata, ubi tamē v. l. est vegr. Vegr ok lof gloria et laus, SE. II 142, 2; með mestum veg summa cum gloria, Ha. 293, 5; at veg sinum pro sua dignitate, Mg. 11, 1; at veg cum gloria, gloriose, ÓT. 16, 2, sed membr. E h. l. habet áðr úr, et F. I 19, 2, áðr ve, ut construi possint úrjútnar elvejútnar, quas voces vide suis locis.

VÆGR, adj., clemens, mitis, facilis, parcens, cedens (vægja), vide compos. ofvægr.

VEGRA, non rehit, Hávam. 11. — 2) *vegrat non pugnat*, Eg. 67, 4; utrumque 3. s. præ. ind. a vega, cum neg. a, at.

VEGRÆKINN, adj., honori serviens, gloriæ studiosus (vegr, rækinn), Jd. 33.

VEGRÆKJANDI, m., princeps gloriæ studiosus (vegr, rækja), Ha. 74, 2, quo loco SE. I 678, 2 habet vigrækjandi.

VEGREYGR, adj., lectio membr. Völk. 4, rertitur: eundo alacer (vegr via, reigr v. reifr alacer strenuus). Equidem putarim vegreygr idem esse ac vepreygr, Völk. 8 (g = þ, ð; ut vegr = vedr v. veptr tempestas, FR. I 357, not. 1).

VEGRIMMR, adj., sæviens in loca sacrosancta paganorum, fana arasque ethnica destruens (ve, grimmr), de rege Olavo Tryggvide, ÓT. 25 (membr. E; AR. I 282); F. I 125 et Fsk. 55, 3. Vide: veggrimmr, viggrimmr.

VEGRUNNR, m., lucus viæ (vegr, runnr), in appell. virorum: varðelgs elds vegrunnar homines, Lv. 10, vide supra varðelgr.

VEGS, pro vex, crescit, præ. a vaxa, Hávam. 121.

VEGSAMR, adj., gloriosus (vegr, samr): v. hringa gætir, geirs gnýstærir vir, bellator gloriosus, Ód. 12; F. VII 92, 1 (AR. II 66).

VEGSEMD, f., honor, gloria (vegsamr); de claritate generis, FR. I 431, 1.

VEGSEMI, f., gloria, honor (vegsamr), Hitt. 12, 4.

VEGSÆLL, adj., in honore comparando felix, honoratus, gloriosus (vegr, sæll), SE. II 497.

VEGSÆTR, n., sedes honorifica, solium (vegr, sætr), Ha. 319, 3 (Cod. Flat.), id. qu. vegr sætr, i. e. vegligt setr, F. X 125, v. l. 3; gætir vegrætra custos solii, rex.

VEGSKJÓTR, adj., ad gloriam promptus,

propensus (vegr, skjótr), honoris cupidus; epith. hominum, Ha. 61.

VEGSKORÐA, f., arbor viæ (vegr, skorða), in appell. fem., varrskíðs v. femina, a varrskíðs vegr *via navis, mare*, Korm. 8, 3.

VEGSKRÍN, n., scrinium terræ, cælum (vegr via, it. terra, skrin): bragningr vegrskrins *rex cæli, deus*, Lb. 48.

VEGSMADR, m., vir generosi animi, magnanimus, (vegr, madr), RS. 20; ut vegskona, F. I 248; Isl. I 117.

VEGSMUNIR, m. pl., honores (vegr, munr): þæla vegrsmuni honores augere, maiores honores concupiscere, Merl. 1, 52.

VEGSTÓRR, adj., honore superbiens, superbus (vegr, stórr) Korm. 16, 4; Ha. 228, 2; 326, 1.

VEGSTÝRI, n., monstratio viæ (vegr, stýri), vel lux viæ (vegr, gen. vegr, týri = týra lucula): at ek missa aldri yðvars góða vegrstýriss ne quando te duce caream, Ha. 59.

VEGSVINN, f., amnis, Grm. 28; SE. I 130. 577, 3; II 480. 623 (II 563 vegr...); qs. celeriter viam emetiens (vegr, svinnr).

VEGTAUG, f., habena, qua aliquid tollitur, jaciunt, v. c. amentum hastæ vel habena funde (vega, tög): vengtægar þrjótr pertinax, contumax jaculator (funditor), de Geirrodo gigante, SE. I 302.

VEGÞVERRIR, n., qui honorem alicujus deprimit (vegr, þverrir), qui alium ignominia et contumelia afficit: vegrþverrir vorru hjalts nūnnu feminam monticolum (gigantem) contumelia afficiens, Thor, SE. I 292, 4.

VÆGD, f., clementia (vægr): barkat ek vægd at vígi clementiam in prælio non ostendi, nulli in prælio peperci, strenue pugnavi, Eb. 18, 1.

VEGDARLAUSS, adj., nulli parcens, inclemens, immittis (vægd, lauss): enn vëgdarlausí Ása úlbeinnir inclemens (fortis) ille poeta, Ísld. 16; vëgdarlaus vápna hríð acris, sæva pugna, SE. I 678, 3; vëgdarlausum gjöldum stipendia severe exacta, Ól. 14, 4 (F. IV 53, 2). Vëgdarlaust, adv., sine clementia: herja... v. effusissime populari, Ha. 286, 1.

VEI, m., Veus, unus ex diis Asarum, frater Odinis; in obliquis Vea, Æd. 26; appellatur Ve, SE. I 46; Y. 3 (Vee et Vel, nomina regulatorum, FR. II 4).

VEI, interj., væ: verði þér vei ræ tibi, FR. III 206 (pros., SE. II 92); vei verði yðr væ vobis, Anecd. p. 34; vëslð erum vër, oc væ er oss fyrir, at vër eigum konong hvartveggja ragan oc haltan, Fsk. 131.

VEIFA (-a -aða, -at), vibrare, celeriter movere: veifði ræði agitatil remum, remigavit, Hymk. 25; veifði Mjölni fram libavit Mjölnere antrosum, Hymk. 36; quibus locis tō veifði contractum est ex veifaði; hinn er vilmaðum veifar qui gratos sermones jactat, Hugsm. 27, 4; hefir veifat fræðum of her carmina in vulgus edidit, erulgavit, Si. 28, 4 (F. VII 154).

VEIFAN, f., motus, vibratio (veifa): veifanar orð rumor vagus, incertus, ÓT. 130, 5 (F. III 8, 2).

VEIG, *f.*, *insula Norv.*, forte *insula Halogiae Vægø* (*Undalini Geogr. Norv. p. 106; Munchio, Vægø in Halogia, SE. II 491, 3. Dat. Veigo, ÖT. 131, 2 (veigi, F. III 14, conf. Vægistafr, AM. 191 et Werl. Symbol.), sec. F. XII promontorium insulae Arnoæ, septentrioni proximæ in Halogia Norv.*, *hod. Veggen, ultimus Norvegiæ ad boream finis; h. l. Fsk. pro frá Veigo habet þau er vágot quas (cædes, prælia) fecisti.* — 2) *femina, SE. II 489. Vide compass.: gullveig, ráðveig.*

VEIG, *f.*, *cerevisia (AS. vege), Atom. 35; Eg. 44, 2; quævis potio eximia: de lacte Heidrunæ capellæ, Grm. 25; plur. veigar, Ghe. 37; dýrar veigar, Hlyndl. 46; Hund. 2, 44; skírar veigar, Vegtk. 12; valr veiga poculum, SE. I 636, 1; veig Fjölnis potus Odinis, pœsis, sægir Fjölnis veigar poëta, Korm. 23, 1; veigar dvalins, fals pœsis, carmen, vena poëtica, Ísld. 1; SE. I 240, 1. Vide compass.: björveig, hörveig.*

VEIGARR, *m.*, *gladius, SE. I 565, 1; II 619; id. qu. vegarr (ei = e), qu. v.*

VEIGR, *m.*, *nanus, Vsp. 11 (Cod. Reg.); vide vegr.*

VEIKR, *adj.*, *infirmus, imbecillus: de carne imperfecto, at veikum brag in tenui carmine, Ód. 26; hinn veikí lokí mollis, effeminatus ille homuncio, Orkn. 82, 4. Vide veykr.*

VEILFJÖRÐR, *vide velfjörðr.*

VEIPA, *f.*, *vestimenti genus, = serkr, SE. II 494. Hodie, pannus rarior. Veipr, ibid., id. qu. höfuðúkr.*

VEITA, *f.*, *locus uliginosus. — 2) aqua, pl. veitur, Gþ. 8, vigja margar veitur aquas vel locos uliginosos consecrare.*

VEIT-A, *nescit, 3. s. impf. v. vita scire, Hávam. 31, 75.*

VEITA (-ti, -tta, -tt), *præbere, dare, (prop. gratis concedere, ut Grág. II 268: synjat er þá fars, er leigo er metið, þá er veita skyldi; hinc veizla, f., commoda gratuita); dono dare: v. e-m herskip, skipreiðu, F. XI 316; SE. I 638; v. lif e-s bjartan stað, Ód. 28; præbere: v. e-m lið opem ferre cui, Harbl. 32; Korm. 27, 1; eigi er veitt, at víða hittiz haud facile multis locis reperitur, Gðþ. 42; veita máls heilsu mulsum præbere, SE. I 636, 1. Absol., veita e-m convivio, computationem conviciorum excipere: fyrðum veitti drottinn dýrðarhress á skepnu þessi gloriosus rex gloriæ (Christus) homines his in terris vino exhilaravit (de Christo aquam in vinum mutante), Gþ. 7; veita sæmdardag vígslu inaugurationem conviciorum celebrare, Ha. 255, 4; veita stikka fundere carmen, F. II 258, 1. Part. act. veitandi dator: v. fjár colonus, SE. I 456; v. jarðar umgírðis eisu, góins leita dator auri, eir, Nj. 44, 4; SE. II 198, 2; v. auðnu dator fortunæ, deus, SE. II 234, 1.*

VEITI, *m.*, *qui præbet, exhibet (veita), id. qu. veitir, vide compos. gunnveiti.*

VEITINN, *adj.*, *qui libenter dat, liberalis, largus (veita): mjúklátum var mönnum veitinn, Gðþ. 14. In compos. margveitinn. Id.*

qu. veitull, Dropl. maj. msc. c. 3 gagnveitull; Sturl. 3, 113: ofveitull af staðarfjálm.

VEITIR, *m.*, *qui præbet, donat, dator (veita): in appell. virorum, SE. II 498; v. randa dator clipeorum, eir, Selk. 6 (dat.); v. vingjafa rex, Hh. 63, 2 (F. VI 314, 1); v. pella vir liberalis, SE. II 224, 1; v. lofgerðar qui carmen laudatorium fundit, poëta, Fbr. 33, 3 (Ghm. II 344, v. l.); v. fundins vins præbens potum nani, poëta, Ag. (de Gudmundo Bono). Veitir góðra hluta dator bonorum, deus, Lv. 8; veitir friðar dator pacis, Christus, Ha. 24. In compos.: auðveitir, eldveitir, hoddveitir, mjaðveitir, naddveitir.*

VEITTI = VÆTTI, *impf. v. vætta expectare (ei = e), F. VI 185, v. l. 8; SE. I 520, 3 (Wchart.)*

VEITULL, *adj.*, *liberalis, it. prodigus (veita), Gðþ. 16, vide veitinn.*

VEIZLA, *f.*, *donatio gratuita (veita), beneficium gratuitum: aura veizla largitas, munificentia, Hugsm. 25, 6.*

VEIDA (-ði, -dda, -dt), *venari, capere feras: örn, sá er veiðir flska aquila, quæ pisces captabit, Vsp. 52.*

VEIDARFÆRI, *n. pl.*, *instrumenta piscatoria, o: funiculus v. linea cum hamo (veiðr, færi), SE. I 254, 5.*

VEIÐIASS, *m.*, *Asa venator (veiða, Áss), Ullus, SE. I 266.*

VEIÐIMATR, *m.*, *cibus captitius, e piscibus vel carne ferina (veiðr, matr), Hljmk. 16.*

VEIÐIVITI, *m.*, *qui venationi operam dat, venator (veiðr, viti a vitja): plur., veiðivitjar vals venatores cæsorum corporum, corvi, FR. I 358.*

VEIÐR, *f.*, *captura (veiða), pros., F. I 168. 272; plur. veiðar capturæ, i. e. carnes sacrificio destinatæ, e feris captis, Hljmk. 1. — 2) m., id., Nik. 24: at veiðr sá skal ei hjá þeim seiða ne ea captura se prætereat, i. e. ne eo commodo (dignitate episcopali) excidat; nisi sá, sil præva lectio pro sjá, comm. gen.*

VEIÐR, *m.*, *Thor, id. qu. veoðr, defensor, tutor: Veiðr mælti svá, SE. I 312, 4. Est subst. verbale in -iðr, a verbo obsol. vea tueri defendere (ve).*

VEJÖTNAR, *m. pl.*, *id. qu. úrjötnar, gigantes primi, vetustissimi, Rimthursi, qs. gigantes sancti (ve, jötunn): valfall vejötna mare, vitnir vejötna valfalls lupus maris, navis, F. I 91, 2.*

VEKJA (vek, vakta, vakit), *excitare, spec. e somno, ÖH. 220, 2; Vsp. 39; Gk. 2, 38; SE. I 242, 1 (vekpa, 1. s. impf. conj.); plene v. e-n or svefni somno aliquem excitare, Ghv. 4; Hm, 5; GS. str. 1. Part. pass., vakinn, exasperfactus, id. qu. vakandi eigil: vera vakinn vigilare, Hávam. 100. — 2) excitare, efficere, movere, commovere, auctorem esse: v. blöð sanguinem elicere, mittere, Söll. 80; Sic. 6, 2 (F. VII 343, 2); v. e-m undir tulnera infligere cui, Lb. 44; v. e-m hildi pugnam excitare cui, Ghe. 14; v. hildi bröndum gladiis, Krm. 26; v. styr pugnam facere, ÖH. 186, 7 (F. V 16,*

1); ek frá vakit vig pugnam commissam audivi, *G. 17*; vökt var göll geira sonitus hastarum excitatus (ortus) erat, *F. I 175, 1*; ek hefði vaktar tvær vigsakir bina homicidia commisi, *Korm. 22, 3*; v. rög odia et inimicitias excitare, *Mg. 15 (F. V 127)*; þeim er vakti hugins teiti qui corae latitiam excitavit, i. e. praeliatori, viro, *G. 38*; Rindr mundar vektir mik nympha manus (semina) excitat (moret) me, *Hild. msc. 12, 6*; v. Sudra mar laticem nuni excitare, carmen facere, *GS. str. 16. Part. act. vekjandi, m., auctor: v. vitat auctor, concitator criminis, accusator, vindex cadis, Eb. 19, 1*; v. hljaldrs auctor pugnæ, praeliator, *Ih. 104, 3 (F. VI 430)*; v. vâpna snerru, id., *GS. str. 15*.

VEKKAT, non excitato, non expergefacio, 1. s. præst. ind. act. verbi vekja, suffixo pron. ek et neg. at (= vek ek at), *ÖH. 220, 2* (vekát, id., omisso ek, *F. V 60, 2*; vekjat ek, cum j. epenth., *FR. I 110, 2*).

VÆKKI, id. qu. vætki (kk = tk), nihil, minime, *Hrokkinsh. msc., metro quoque postulante, F. VI 419*; vekki, id., *Ad. 11, vide vetki*.

VEKLINGAR, m. pl., puto, viri honorati, illustres, a vegr, honor, ut Siklingar a Sigarr (vel forte a sig pugna), víkingar a vig: veklinga tór virorum illustrium adiutor, promotor, rex, vinr veklinga tós amicus regis, *Ad. 20. G. Magnæus vertit homines alaceres, a vaka vigilare; G. Pauli pro patronymico accipit, a Vekill (Isl. I 191). Confer birtlingar*.

VEL, adv. bene (val): a) perquam: vel glýjóð perquam læta, *Vsp. 32*; vita mart vel multa pulchre scire, *Hávam. 54*, vel vita vel mart permulta scire, multa cognitione gaudere; sumr af verkum vel, i. e. af göðum verkum a bonis operibus, *Hávam. 59*; vel fullmikill plane satis magnus, i. e. nimis fere, *Hymk. 16*; vita vel fram pulchre prospicere, multa prospicere, prævidere, *Hamh. 15*; fagna vel multum gaudere, *Mg. 10, 1. 2. — 2) sane, facile: nè kemr vel meira valfall um snjallan her haud facile ullis animosis militibus major clades accidet, F. VI 407, 3*; inprimis cum verbo mega: vatna viggriðandi mætti vel bida þess, er aqatíci jumentu vector posset sane exspectare, donec, *Eg. 83, 1*; vel mættim tveir trúaze sane possemus duo inter nos credere, i. e. æquum foret, ut nostrum alter alteri fidem haberet, *Skf. 5*. Sic in prosa: þetta mætti verða vel þinn bani, *ÓT. c. 68 (F. II 130)*; segir, at hann mætti vel kyrr sitja um deilor þeirra Ólafs digra, *ÖH. c. 142 (F. IV 295)*. — 3) gratulantis: vel þér, selja bene tibi, salix, *FR. II 336*; bene precantis, ut puto, *Völk. 27*: vel ek bene ego, i. e. quod felix faustumque sit! nisi forte potius tó vel h. l. sit verbum, id. qu. vil volo (e = i); h. l. fere id. qu.: ita sim salvus! — Sic Grett. membr. *Harn.:* svá vil ek, systir, hér er kominn Grettir Ásmundarson, quo loco membr. *Upsal. cap. 66*, svá vil ec þrifaz, systir, at hér er kominn G. Á., quod glossema sapit. — 4) in compos. þjóðvel.

VEL, f., fabrica, ars, artificium: vel Val fúður opus, facinora, res ab Odine gestæ, *Vsp. 1*; plur. velar technæ bellicæ, *Sie. 17 (F. VII 232)*. Pros., machina, *Sks. p. 412. 414. 415. 423*; jungiur cum list ars, ut synon., með hverri list eðr vel slíkt má verða, *Sks. 82*, ut gúrt með list ok vél, *SE. I 110*; de retti: vél til at taka fiska instrumentum capiendorum piscium, *SE. I 182*. — 2) dolus, fraus, insidiæ: draga vél at e-m intendere cui fallaciam, fraude quem circumvenire, *Sk. 1, 33*. Plur. velar artes, doli, *Sk. 1, 45*; *Og. 16*; gúrfa velar til (e-s hlutar) dolos adhibere, rem callide instituere, *Hymk. 6*; við velar dolo, arte, callide, *Hymk. 21*; beita e-n velum dolos intendere in quem, *Sk. 1, 40*; standa á velum fyrir þjóð hominibus insidiari, *F. II 87, 2. — 3) noxa*, ut tál: vel kastar noxa rogi, ignis, *F. VII 4, v. l. 9. — 4) vide formam vél, et compos. manvelar (in prosa: smíðvelar artificia, Sks. p. 51; velfimni, f., artificium, F. XI 74)*.

VÆL, f., id. qu. vel, f.; plur. vælar doli: veltr vælom dolis deceptus, *SE. I 312, 4 (Cod. Reg.)*.

VELA (-i, -ta, -t), arte facere, rem arte, callide, solerter instituere, tractare; hinc part. velandi qui arte tractat, velendr víga skýs clipeum arte tractantes, clipei tractandi, utendi periti, praeliatores, viri, *G. 65 (F. V)*. Sæpe, id. qu. búa ornare: mun ek um þik sitjanda silfri vela te sedentem argento ornabo, *Herv. 16, 10 (Gloss. Ed. Sæm. T. I: involcam, cooperiam, circumfundam te argento)*, ubi *FR. I 494, 4 mæla circumdabo*. Sæpius in prosa, vela um; aperte est id. qu. búa um, *Dropl. maj. msc. c. 13*: en Helgi veitir þeim (húskörlunum) umbúðir: hann velar um svo, at hann snarar saman hendr á víxl at kvíðnum, en hneppir höfuðit aprt á milli fótanna, ok kreppir hann svo allan í bobba; id. qu. búa við uti aliquo ad vitam sustentandam, *F. VIII 440*: lítit var til matarins annat en þeir bjóggju svaðreíða sinn, ok bjóggju þat til matar; ok var um þvilíkt at vela til jólavistar, ok þó eigi hálfarrt talia erant, quibus uterentur cibariis per festum jolense. Sæpe vela um rem, negotium curare, gerere, administrare: v. um sitt ráð res suas curare, *Sks. 507. 542*; v. um nauðsynja mál res necessarias agere, curare, *Sks. 286*; v. um sína kosti rem suam curare, rem privatam administrare, suo Marte vivere, *Sks. 266*; *Eg. 16 (= búa at sinu)*. II. negotium agitare, habere cum quo: dýr, torreflígt um at v. tractatu difficile, *Sks. 80*; adde *F. XI 43*; þér munið þar um konúngborinn mann eiga at vela, sem Norðbríkt er tibi rem esse, *F. VI 44*; *Fsk. 144*: hann (jarlinn) brásvæði ok varði sik um rið, ok fyrir því at margir veltu um hann, þá varð jarlinn handtekinn; *Sturl. 5, 18, fin.:* velaz um negotium inter se agitare. — 2) fraude circumvenire, fallere, decipere: of þik vela vinir, i. e. of vela þik te seducunt, decipiunt amici, *Grm. 51*; v. vin amicum fallere, *Am. 90*; v. fylki til fjár pecuniæ ergo fraudare, *Bk. 2, 16*; velti Svegði eum decepti, *Y. 15*; goð veltó

þjassa dolo interfecerunt, *Hg.* 16; ek velta þær frá verom eas arte abduxi a viris, *Harbl.* 19; þær höfðu velta þjóð alla omnem gentem dolis ceperant (corruperant), *Harbl.* 35; *Sk.* 1, 35; þau velto mik í versfangi fraudarunt me, cum maritum sumerem, *II. Br.* 12; veltr vælom dolis deceptus, circumventus, *SE. I* 312, 4, ut tálum teltr. *Part. act.* velandi deceptor, insidiator, plur. velendr, dat. velöndum (= velendum); *Sonart.* 23, mutato præced. at in af, sec. sententiam G. Magnæi: ek gjörða mér vísa fjandr af velöndum insidiatores in apertos hostes verti. — b) spoliare, privare: v. e-n fjörvi eita spoliare quem, interimere, *Korm.* 21, 2. — c) perdere: hann velir blik spannar is aurum perdit, consumit, i. e. liberaliter distribuit, *SE. I* 652, 1; vargfæðandi let velta marga valgaltar þorna bellator multos viros e medio sustulit, *Fsk.* 30, 4. — 3) velti, *Has.* 7, mendum est pro villiti a verbo villa. — 4) vide formam væla.

VÆLA (-i, -ta, -ti), artificiose fabricare, id. qu. vela 1, *Grm.* 6, rem arte instituere, hoc vel illo modo facere quid: gramr velti svá rex rem sic instituit, administravit, *ÓT.* 96, 2 (*F. II* 288, 2). — 2) decipere, fallere: þá velt (pro velti) hann mik tum fefellit me *Sk.* 3, 2; v. e-n or viti dolo de mente deturbare, *Harbl.* 19; v. e-n i trygð per fidem decipere, *Harbl.* 33; herr vælti Hjalta drottinn populum dominum Hjalatorum decepit, *Orkn.* 15, 3; insidias struere, *F. II* 83; vælandi goða deceptor deorum, *Lokius*, *SE. I* 268. — b) perdere: hjör vælir fjör gladium perdit, aufert vitam, *SE. I* 676, 2 (*Cod. Reg.*). — 3) ad primum signif. pertinet: væla mörgum hlutum um annars eign multifariam contractare alterius possessionem, i. e. rebus alienis se multis modis immiscere, in bona aliorum invadere, *Söll.* 63; eiga mun allstórt um at væla (v: maðr mun eiga at væla um allstórt) res magni momenti agi videtur, *FR. II* 41, 3.

VELANNAFASTI, m., ignis, *SE. II* 570 (*II* 486 minus correcte, divisim velann fasti). Aut pro vellannfasti, i. e. vellandi fasti ignis ferrens, vel coquens, coquinaris (vella, fasti), aut velannfasti comparandum cum valfasti, a vel adv. intens. et annfasti, id. qu. fasti ignis (ann = and explet.). Aliter *F. Magnusenius* in *Ann. f. Nord. Oldk.* 1838 — 39, p. 184, not. 1.

VELBORINN, bene natus, bono, illustri loco natus (vel, bera): de viro, *F. X* 431, 68; de femina, *Korm.* 3, 5; *Grett.* 21; de conjugibus: vöknauð velborin genere illustris exigilarunt, *Am.* 20.

VELDI, n., imperium (vald): veldis stóll sedes imperii, de sede cathedrali, episcopali, veldis stóls vigslur inaugurations cathedrales, munera ecclesiastica, *Gðß.* 10. — b) regnum: Vindr þorðut halda veldi þat, er buðlúngr átti regiones a rege possessas, *F. XI* 303; Flæmingja v. Belgium, *Krm.* 10; Græna veldi Grönlândia, *Rekst.* 11; Skota v. Scotia, *F. VII* 328, 5. De regno Messiae, *Has.* 23.

— 3) In compositis: alinveldi, álmveldi, stórveldi.

VELFJÖRÐR, m., latex dolo adquisitus (vel, f., fjörðr): v. Harbarða (Óðinis) mulsum poëticum, poësis, carmen, Harbarða velfjarðar boð nuntius qui per carmen fit, *F. II* 203, 3, v. l. 10, 11, ubi scribitur velfjarðar, veelfjarðar (i. e. velfjarðar, velfjarðar).

VELFORIR, m., mare, *SE. I* 574, 2, sec. *Wchart.*, nam in *Reg. non cernuntur velforir, simi, pro quibus exscr. J. Grunnar. habet velfæir, simi; SE. II* 479 velfærr | sqni; *II* 562 ... færr, saman; *II* 622 vel forsimi. — Velforir (i. e. velförir) idem est quod velfæir fraudem ferens, fraudulentus, fallax (vel, f., förir a fœra = fœra) in lectione *SE. II* 622 latet lectio velför, i. e. velför, velförr = velfærr, bene percius (vel, adv., förr, fær a fara).

VELGR, m., galea (qs. calefaciens, a velgja tepescere), *SE. I* 573, 1; *II* 479, 562, 621.

VELHEPTIR, m., repressor fraudis, vir pius (vel, f., heptir), de episcopo, *Gðß.* 56.

VELI, n., cauda avis, *FR. I* 487, 4 (*Norv.* Völle, Væle, id.).

VELIFÐUM, Hávam. 70, est conjectura interpretum, sec. v. l. vellifdum. In membr. est oc sæl lifþom, unde al. fecerunt en siálfdaudum, al. en se bekkdaudum. Puto in membr. oc sæl lifþom latere veram lectionem en se úlifþom, quod jam animadverterat *Raskius* in *ed. Holm.* p. 18, not. 3. Vide úliför.

VELIR, m., deceptor (vela 2): v. veggja viðbjarnar deceptor muris, feles, *FR. I* 112, 1. — b) tentator, diabolus: heilagr maðr för hitta velinn (acc. sing., cum artic.), vir sanctus daemonem (Selkollam) conventum itit, *Gðß.* 26. — 2) velir, m. pl., a völr, qu. v.

VÆLIR, m., id. qu. vëlir (væla): 1) deceptor: v. viðbjarnar veggja aldina deceptor muris, feles, *Ed. Lövas.*, quæ explicationis gratia addit: hér er mús köllut viðbjörn veggja, en kötttrinn vælir hennar hoc loco mus vocatur ursus parietum, feles vero deceptor ejus. — 2) perditor, consumtor, in appell. virorum (conf. vela 2 c), *SE. II* 498. — 3) servus, *NgD.* p. 86, non inveni in *Edda*.

VELJA (vel, valda, valit), eligere, deligere: v. kuml or kerum insignia e vasariis deligere, *Gho.* 7; v. e-m hnossir, hringa ok men alicui deligere, i. e. dare, donare, *Gha.* 20; *Vsp.* 27; v. e-m heiti cognomen dare *Nj.* 41, 2; v. víkingum slíkan hlut piratas eodem modo tractare, *Rekst.* 8; skatt vel ek honum harðan durum ei tributum deligo, duram ei sortem decerno, *II.* 31, 2; v. orð til e-s hlutar verba dirigere ad aliquid, *Eg.* 44, 2; v. e-t sibi eligere, i. e. obtinere, *Ghe.* 4; v. of náú ex cadaveribus (optima quæque) eligere, de corvo, *F. I* 179, 2. — b) part. act. veljandi, m., elector, v. valjardar locum pugnae deligens, bellator, *IIS.* 1, 6 (*F. I* 51, 2); vide liðveljandi. *Part. pass.* valinn electus, delectus: gipt, valit (= valið, valin) vegi fortuna, gloria destinata, *Ha.* 25, 3;

láta vetr valdan til vápnþrimu hiemem pugnae destinare, *Ha.* 219, 3; *it. eximius, præstans*, valinn at dygðum virtutibus præstans, *Gd.* 26; valdar stöttir *eximii ordines ecclesiastici*, *Gd.* 22. — 2) velekr, *Völk.* 27, *vide vel, adv.*, 3.

VELKEYPTR, *bene emtus (vel, kaup)*, qui non magno constat: velkeypts litar hefi ek vel notið *ex re bene emta (mulso poetico) magnam percepit utilitatem*, *Hávam.* 108, ubi vertunt: *feliciter susceptæ formæ bonum fructum tuli. Potest et velkeyptr esse dolo emtus, comparatus (vel, f.)*.

VELKOMINN, *exoptatus (vel, adv., koma)*: heill þú, Eiríkr, vel skaltu hér kominn *exoptatus ades*, *Fsk.* 17, 5.

VELL, *n., aurum (AS. wæls gaza)*; *sing.*, eyðir, greiðir vells consumtor, præbitor auri, *vir*, *Nik.* 13; *Gp.* 2 (*sec. exscr. Hævn.; Holm. habet valds pro vells*). *Plur.*, *SE.* I 658, 2. 682, 1. 712, 3; *Sturl.* 7, 39, 1; vellum grimmr auro non parceus, munificus, *G.* 67; neitir (= hneitir) vella missor auri, *vir liberalis*, *SE.* I 224, 1. *G. Magnæus, Eg.* p. 665, not. 35, hanc vocem derivat a valda pollere, quod divites sint potentes, etsi in nulla alia potestate sint constituti.

VELLA, *f., annis (qs. æstuans, scaturiens)*, *SE.* I 577, 2; *II* 480. 563. 623.

VELLA (vell, valla, olli), *fervere, de lebele, cacabo*: hverr vellr cacubus fervet, *Gk.* 3, 8; vellandi ketill, hverr cacabus fervens, *Hávam.* 85; *Gk.* 3, 6; de anne: máttug á man vella, *Merl.* 2, 89.

VELLA, *f., fervor*: vellu kast impetus aquæ ferventis, *Nik.* 29 (*pros.*, *Nj.* 146).

VELLA (velli, velda, velt), *coquere (fervere facere, transit. verbi vell, valli)*: vella hval coquere balenam, *Thorf. Karls.* 8, 2 (*AA.* 146). *Pros.*, vella mat cibum coquere, *Fbr.*; hon hafði vellt saman (lauk ok grös í steinkatti), *ÓH.* c. 247 (*F.* V 93); veld tjara píx cocta, *Sks.* 425. *In compos.* ellveldr, et subst. verb. vellir, vellr.

VELLAUÐIGR, *adj., prædives (vell, auðigr)*: v. landvörðr, *Korm.* 19, 1; vellauðgan gyðing, *Gr.* 7.

VELLBJÓÐR, *m., offerens aurum, princeps liberalis (vell, bjóðr)*, *F.* I 100 (*Rekst.* 2).

VELLBRJÓTI, *m., fractor auri (vell, bróti = brjótr)*, *princeps liberalis*: v. gleðr verþung afarþungum vellum, *SE.* I 658, 2.

VELLBRJÓTR, *m., fractor auri (vell, brjótr)*, *princeps liberalis*, *SE.* I 620, 3; *HR.* 50.

VELLBROTI, *m., fractor auri (vell, broti)*, *princeps liberalis*, *II.* 26.

VELLI, *n., deriv. a vella (vell, valli)*, *calor, vide eldvelli*.

VELLIR, *m., qui fervere facit (vella, velda)*, *vide lögvelli*.

VELLMEIDIR, *m., lasor auri (vell, meiðir)*, *vir liberalis*, *Plac.* 34.

VELLR, *m., evomens, deriv. a vella (velli)*, *vide reykveli*.

VELLRÝRIR, *m., minuens aurum, vir liberalis (vell, rýrir)*, *Gðþ.* 10.

VELLSTÆRIR, *m., augens (donans) aurum, vir liberalis*, *F.* III 99 (*vell, stærir*).

VELLVÖNUÐR, *m., diminuens (distribuens) aurum, vir liberalis (vell, vönuðr)*, *Ad.* 13 (*SE.* II 152, 3).

VELMÁLL, *adj., bene loquax, garrulus (vell, máll)*: *it. sonorus, crepitans, de virga: velmáll limi, F.* VII 356.

VELSKÚFAÐR, *adj., cirris pulchre ornatus (vell, skúfaðr a skúfr)*: velskúfuð víf, *Orkn.* 80, 2, ubi construo: Fróða meldra svinna konan! víst er, at vöxtr þinn ber frá (o: vexti annara) velskúfaðra vífa.

VELSPÁR, *adj., eximia divinandi facultate præditus (vell, spár)*: völu velspá (*acc.*), *Vsp.* 20.

VELSPARR, *adj., doli expers (vell, f., sparr)*; *pl. velsparir doli expertes*, *SE.* I 308, 2.

VELTA (velt, valt, oltit), *volvi, devolvi; part. præs. veltandi qui volvitur, decurrit, veltanda vatn aqua decurrens, volubilis, flumen rapidum, Ghe.* 29. *Part. perf. oltinn qui decucurrit, hlaupár oltinn, um garpv ver rapida flumina, per campos exspatiata, SE.* I 292, 4.

VELTA (velti, velta, velt), *volvere, devolvere, facere ut quid volvatur, transitivum verbi velta (velt)*; *it. dejicere, excutere*: vâpna hrið náði velta feigum hausi imber telorum dejecit capita virorum neci destinatorum, *SE.* I 678, 3.

VELTIFLUG, *f., impetus volubilis, cursus volubilis, vel potius ut subst. verb., quæ apido cursu devolvitur (velta, flug, f.)*: veltiflug steina quæ per saxa rapido cursu devolvitur, *i. e. annis (á, f.)*, *Grett.* 69, 1, hoc ordine: veltiflug steina gein úrsvölum munni við gæði hjörhriðar hlunnans annis, rapido cursu per saxa decurrens, frigido ore inhiavit ensis incitatori (*i. e. mihi*). *Potest etiam veltiflug, ut n., comparari cum hengiflug, n., prærupta, abrupta, unde veltiflug steina prærupta saxorum; potest et flug, n., de præruptis sumi, et construi flug veltisteina prærupta volubilitum saxorum.*

VELTILIGR, *adj., volubilis (velta)*: veltiligir dagar dies volubiles, labentes, *Lil.* 10.

VELTIR, *m., qui voluit, devoluit, dejecit (velta, velti)*. *J. assert* „veltir sverða nequam“, hoc est, qui cæspites circumcisos solo revellit (*hodie diceremus: sem veltir hnausum eða torfi úr flagi*), *i. e. sertus operarius*; veltir valgaltar qui aprum humi sternit, dejecit, *vir insignis fortitudinis viriumque magnitudinis*, *Eb.* 26; veltir þjófs oppressor furum, rex justus, *F.* VI 42, 2 (*Fsk.* 98, 2 væltir, *id.*), ubi *Mg.* 17, 7 (*Hkr.*) prave væltar.

VELTIREYÐ, *f., rheda jactabunda (velta, reyð = reið)*: veltireyð víðiss rheda jactabunda maris, navis, hnitveggr víðiss veltireyðar durus paries navis, clipeus, *F.* II 315, 1.

VELTISTOÐ, *f., columna volvens (velta, stoð)*, *Cod. Worm.* *SE.* I 412, 1 (væltistod, *id.*, *SE.* II 435, 5; villtistod, *Cod. Reg.*); veltistod straumtúngls tractatrix, contrectatrix auri, femina, *ShI.* III 226, not. 2.

VÆMR, *m., id. qu. vâmr, vomr, nebulo, homuncio, Grett.* 13, quo loco v. l. est vomr. *Sic* *Sturl.* 4, 24 v. l. variant vomur, væmur, vímur, *f. pl., languores.*

VÆNA (-i, -da et -ta, -t), *spem facere cui, promittere (væni)*: þú vændir (at) gefa mér nákkvat þú misisti mihi daturum aliquid, *Si* 28, 3 (*F. VII* 153, 2). *Pros.*, cum dat. rei et pers., því væni ek þér id tibi promitto, hoc me facturum polliceor, *Vigagl.* 14; *absol.*, væna sperare, *F. VI* 232, 312; *VII* 31; *impers.*, mik vænir spero, *F. VIII* 398; *conf.* Mæso. g. venjan, -ida, sperare. — 2) c. dat. rei et acc. pers., imputare cui quid, insimulare: sú er Goðrúnu grandi vænti quæ Godrunam criminis (impuditiæ) insimularat, *Gk.* 3, 9; sic in *prosa*, de venditione stupri: vænaz konum jactare, se rem cum feminis habuisse, *SE. II* 22; nú ef maðr væniz því, at hann hafi legið með konu. *Gfl.* 213; unde væningar, *f. pl.*, ostentatio tentatæ pudicitiae, *F. V* 173.

VENA (-i, -da, -t), *id. qu. væna* 1, *F. VII* 153, v. l. 2 (*Morkinsk.*).

VENDA (-i, -da, -t), *vertere, convertere, flectere*; c. dat., venda augum umb oculos distorquere, *Særr.* 83, 3; v. kraunkum, beiskum orðum tristia verba loqui, *Skaldh.* 1, 54; 7, 51. — b) *intrans.*, v. apr af venju ránginda a prava consuetudine reverti, *Gd.* 39.

VENDILL, m., *id. qu. vandill, ramulus, dimin.* a vöndr virga in *compos.*: rjóðvendill; Snarvendill, nomen gladii, *FR. III* 475, 1. *Cfr.* et dragvendill sub dragvandill.

VENDR, adj., *adsvetus, id. qu. vandr, vanr*: ríkis vendir imperio adsveti, potentes, *F. VII* 45, 1; ofstopa vendir insolentiæ, vehementia adsveti, vehementes, turbulentis, bellicosus, *Landn.* 2, 33, 5 (*ed.* 1774 et 1829). *Sic et* Skidarima, *str.* 19: Oddason á afrek vendr | ýtum skýrði sínum: | þar var Skíði af skötnum kendr, | ok skenti af ferðum sínum. — 2) *id. qu. vanr, expers, in voce compos.* þrekvendr.

VÆNDR, adj., *id. qu. vendr* 1, *adsvetus in compos.*: bráðivændr, ofstopavændr. — 2) *expers, ut vendr* 2: en vorum þá vendir frýja sed tamen eramus ignavia expertes, *Fbr.* 26, 3 (*GhM.* II 304; si vero legis nē pro en, vændr erit insimulatus, *part. pass.* verbi væna 2, i. e. neque tamen insimulati fuimus ignaviæ).

VENGBRÁÐIR, *Fjölsm.* 19, vide vengbráðir.

VENGI, n., *septa areola campi, prati vel agri*; it. campus, terra: vengis dreyri liquor manans terræ, aqua, fluvius, blakkr vengis dreyra equus fluminis, navis, *ÖH.* 4, 1 (vide vængi); vengi vallbaugs terra serpentis, aurum, hati vallbaugs vengis osor auri, vir liberalis, *F. VII* 14, v. l. 5. — b) in *compos.*: hrönvengi, linnvengi, ornvengi. — 2) *ædicula in puppi navis, tectum puppis* (*Tac. Ann.* 14, 5, 2, 3), *SE. I* 584, 2; hjórtir vengis ceruus tecti, navis, *Hh.* 15 (*F. VI* 169, 1; *SE. I* 444, 1; *AR.* II 56, 1). *Norr.* Væng tectum puppis, quod imponi et demi potest; vide *Stromit Descr. Sunnm. et Lexid. Hallageri*, in quo Lüfting explicatur per „en Baad med lös Veng eller Kahyt, som kan løstes af.“ — 3) *gena, facies* (ut vængi, m.), *Gk.* 1, 12.

VÆNGI, n., *id. qu. vengi* 1, *F. IV* 39. — 2) *id. qu. vengi* 2, *F. VI* 169, v. l. 3.

VENGR, m., *ala, id. qu. vængr; dat. pl. vengjum, Bk.* 1, 16 (*membr.*); *Vafþr.* 37.

VÆNGR, m., *ala, Söll.* 54; annar v. ala aquilina, *Hh.* 62, 4 (*F. VI* 310, 1); vængjum ramr robustis alis præditus, de religione christiana, *Öd.* 12. *Vide* formam vengr.

VÆNI, n., *spes, expectatio, id. qu. væn, von*: styrjar v., *H.* 19, 3 (*F. X* 191, v. l. 4); *SE. I* 672, 1 (væni); *II* 448, 3; rómo v., *id.*, *Fsk.* 5, 2; vide ofvæni. *Pros.*, væni, *F. IX* 475; veni, *id.*, *SE. I* 104 (*Cod. Reg.*); væn, *f.*, *id.*, *FR. I* 214.

VENJA, *f.*, *mos, consuetudo (vanr)*: venja ránginda consuetudo pravitatis, prava agendi ratio, longo usu inveterata, *Gd.* 39; fús er hönd á venju prona in morem dextera est, i. e. cui rei te adsvēfeceris, hanc facile et libenter facies, *Nj.* 78, 1; *SE. I* 636, 2; oppos., traud verðr hönd af venju manus morem invita deponit, consuetudo ægre dediscitur, *Hlas.* 42.

VENJA (ven, vanda, vanit), *adsvēfacere (vanr)*: a) cum acc., v. sik e-u adsvēfacere se re aliqua, v. c. v. sik syndum, *G.* 20; v. líð (acc.) dýrð (*dat.*) adsvēf. homines gloriā, i. e. comitibus splendorem ecclesiæ catholicæ ostendere, *F. XI* 299, 2; þú hefir vandan þik þrek (*dat.*) te fortitudine adsvēfecisti, *ÖH.* 4, 1 (*F. IV* 39); stiklir mens kná venja styrjökla benja legi rez gladios cruore adsvēfacit, i. e. crebras cædes in prælio edit, *SE. I* 674, 2; vide mórðvenjandi. *Pass.*, in signif. reflex., venjaz adsvēfacere se, adsvēscere: vineik vandiz tali minn femina sermoni meo adsvēit, i. e. sæpe mecum sermones miscuit, *Orkn.* 81, 3; sá er vandiz mórði qui sæpe cædes patravit, *Sie.* 32 (*F. VII* 251); láta e-n venjaz benjum crebris vulneribus adficerē quem, *Eg.* 60, 1; vandir vasi labore (cursu) adsvētus, *Gha.* 4; ræf spannar venz gotnom aurum adsvēscit viris, i. e. viri sæpe annulos aureos dono accipiunt *SE. I* 656, 1; þjóðir vönduz vāpnhljóði, *Mg.* 36, 1; hrafnar vönduz valtafni, *F. VI* 90, 2; cum infin., andi Guðs vandiz læra hann sæpe cum instruxit, *Gd.* 13. *Pros.*, eigi venis þú því ei rei ne adsvēveris, *SE. II* 22 — b) cum præpos., de re cui quis adsvēscit: Uðr ok Kólga venr egghúfs elg við glym Dúfu Unna et Kólga (*Ægeris filia*) adsvēfaciunt navem ad fremitum Duvæ, *SE. II* 493, 4; hann vandiz snimma á þat, *ÖT.* 25 (*F. I* 125); sá er venst á dýrðir qui miraculis adsvēscit, *Le.* 7. — 2) venja, *id. qu. vana minuire, demere*: skarði venr grūn svarðar noracula crines tondei, *SE. II* 500, 4. *Conf.* vaðinn 2.

VENJODR, m., *qui se adsvēfacit (venja)*, vide gjardvenjóðr.

VÆNLIGR, adj., *qui sperari, expectari potest (vænn)*: era nú vænligt um Viðris þýfi nunc non est sperabile Odinis furtum, i. e. facultas fundendi carminis non adest, *Sonart.* 1.

VENN, adj., *id. qu. vænn, sperabilis, de quo spes est, vide örvenn.* — 2) *pulcher*: vennar konu sinnar, *gen.*, suæ tenustæ uxoris,

SE. II 130, 3 (Cod. Worm.); superl., ven-aztr skapari foldar þncherrimus terræ creator, de Christo, Gðþ. 9. — 3) ven skænis, Eg. 56, 1; malni vensk ennis, vide heyra.

VÆNN, adj., de quo spes est, bonæ spei (vân); it. bonus, pulcher, præstans, eximius: víðrlif vara sem vænst spes víðæ restituendæ non erat optima, i. e. nulla spes erat vitæ (valetudinis) restituendæ, G. 57; v. verðleikr eximium meritum, Gd. 19; v. veitir fundins vins eximius præbitor nani vini, eximius poëta, Ag. Vienn pronuntiatum fuit ut venn (qu. v.), Skálðh. 2, 39: Skáldit gaf lienni skæran motr | ok skikkju harla vena, | ekki hafði öldin snotr | aðra slíka sæna, i. e. vena — sæna (sæna). In compos.: lífvænn, stórvænn.

VÆNTA (-ti, -ta, -t), sperare (vænn), cum gen., væntum hins, at, sequ. conj., speramus, fore ut, Krm. 27. Conf. vetta, vætta. — 2) impf. ind. verbi væna.

VEORR, m., Thor, Hymk. 11. 17. 21, ubi usurpatur ut nomen Thoris (Veorr heitir sá); sed appellativum esse, docet appellativum Thoris Miðgarðs veor (cum simpl. r), Vsp. 50 (M. veor, SE. I 196, 3). De originatione vide Lex. Mythol. sub hac voce, coll. Tidskr. f. nord. Oldk. II 243, not. In Ed. Sæm. ad Hymk. 11, Miðgarðs veorr vertitur defensor Midgardi, et recte: eo enim respicere puto SE. I 252, ubi appellatur Thor verjandi Miðgarþz; non quidem ita ut veorr sit id. qu. verr a verja constodire, defendere, sed puto veorr esse antiquissimam formam substantivi verbalis (ejusdem originis et significationis ac veodr), a verbo obsol. vea, (a ve) id. qu. inde formatum et dilatatum vígja, sacrosanctum reddere, inviolabilem, tutum facere, tueri, defendere; itaque veorr, qui tuetur, defendit, tutor defensor, M. veorr tutor, defensor propugnator arcis mediterraneæ. J. Olavius in NgD. p. 173 veorr accipit pro adj., id. qu. ve-örr templorum (ve) acer (defensor). Vide formas væorr, veodr, et compos. Harðveor (Cod. Reg.; Harðveorr, SE. II 556; Harðveur II 616).

VÆOR, m., defensor, id. qu. veorr, Vsp. 50 (v. l.), unde Harðvæorr, nom. Thoris, SE. II 473.

VEODR, m., Thor, SE. I 553, 2; II 616 (II 473 yingþær; II 456 vinngþærr). J. Olavius in NgD. accipit hanc vocem pro adj., v: ve-ödr templorum (ve) acer (defensor). F. Magnusenius, in Tidskr. f. Nord. Oldk. II 243, not., explicat veodr per fulminis dominum a ve ignis. Með sententia vox formam habet substantivi verbalis, agentem designantis, quasi descenderet a verbo quodam obsol. vea, vide supra sub veorr. Aliam formam puto esse veidr (veidr), m., quam vide supra.

VER, n., locus, ubi quis est (vera), vide legver; it. in specie, locus maritimus, v. útver. — 2) mare, SE. I 496. 574, 2; II 562 (vær, II 479; verr, II 622); veðrsollit ver mare, vento turgidum, Ha. 195; sporna ver mare calcare, HS. 18, 1; fyrri vestan ver Hund. 2, 7; fur handan ver trans mare, Gha. 6; F. I 48, 1; austan ver ab oriente maris, v: Norregici, i. e. in Norvegia, SE. I 700, 1; vestr

of ver per mare occidentale, de navigatione ab Islandia in Angliam, Höfuðl. 1 (SE. I 496, 4); um ver per mare, F. VII 329, 4; ver næð of mër, Cod. Fris., vide nauð; marr vers equus maris, navis, SE. II 198, 2; eldr vers ignis maris, aurum, boði vers elda vir, Ha. 241, 2; ver gæpu mare lyncis, terra (ut dýra sær), SE. I 292, 4. Vide compos.: elgver, hreinver, it. formas vær, verr. — 3) amnis, SE. I 577, v. l. 14 (Wchart. qui habet ver þaðá pro vervaða; it. SE. II 480, quod habet ver vóða), qui significatus adhibetur ab interpretibus Gha. 6, not. 24.

VER, m., custos (verja): ver sunða sunnu custos auri, vir, ÖH. 50, 1 (F. IV 104, 1). Plur., verar milites præsidarii, regni custodes, SE. I 528; sæpius viri, homines, Bk. 1, 34; acc. vera, Vsp. 35; Grm. 8; FR. I 478, 3; gen. vera, FR. I 479, 1; Vafþr. 55; unde veratýr, quod vide suo loco, it. formam virar. — 2) gigas, SE. I 554, 2; II 554; hinc Skulio Thorlacio vers fljóð femina gigantes, SE. I 292, 3; vide vers, n. Vide formas vær, verr. — 3) gladius, SE. II 559, habens ver, vigr pro verúlf; quem significatum assert Jonsonius, Nj. Vers. Lat. p. 615, not. 17.

VER, plur. pron. ek, nos, Gha. 36; Hávam. 91; Hamh. 15; acc., dat. oss; gen. vár, vor.

VÆR, n., mare, SE. II 479, id. qu. ver, n. 2. — 2) m., gigas, SE. II 471, id. qu. ver, m. 2.

VÆR, plur. pron. ek, nos, id. qu. vær, GS. str. 1; Orkn. 51.

VERA (er, var, verit), esse: 1. s. er, em; 2. s., er, ert, est (þú er, Æd. 48; þú ert, ertu, Grm. 1. 50; Æd. 48; þú est, pros., Vigagl. 20; 3. s. er, es, Sie. 22; cum neg., emka non sum, ertattu non es era, esat non est. Impf. ind. var, vas. Conj. præ. se, sjá, sják, SE. I 238, 3 (pros. F. VII 142, not. 6; 358, lin. 4. inf.); 2. s. ser, Vafþr. 4. 7; Gha. 40; impf. vera, væra. Imper., ver þú, Hávam. 123. 130. 133 (al., vert þú), vide vestu, it. verir, Hávam. 128. Perf. inf. vâro, vâru, qu. v. — 1) Cum casu: a) genitivo: liðs var sá yðars ille restrarum partium erat, Am. 40. — b) dativo: skáldi es-at einfalt lof um risnu allvalds poëta haud simplex laus est de magnificentia regis, i. e. multus est in celebranda regis munificentia, F. VII 86; þær var engi þörf þeirrar kerski non erat, quod ista petulantia uteretur, Korm. 7, 3; mër var-a dagr sá er dugði mihi non erat dies, quæ prodesset, i. e. latam, felicem diem non ridi, Korm. 19, 10; hvat er þær quid tibi accidit? Gk. 3, 1; FR. I 426; þeim er sorga lausastr sevi ei est animus a curis maxime vacuus, Hávam. 56; hverjo ero þeirra hjólt or gulli cuicunque eorum capuli sunt ex auro, Ghe. 7; skögs sögun var háng þángat liporum agmina eo tendere cupiebant, Ód. 22; vârumk lyst þess erat mihi cupido ejus rei, Am. 73. — 2) cum præpos., a) án, absol., þaz án veri quod melius factum non fuisset, Am. 36, vide án. — b) v. at þar, vide at

pro ado. (= hjá, við). — c) i: drottinn sé i mínu hjarta, *Gd. 1*; sjálfr Sigtyr (Odin) var þar i sækjálfi Atals dýra, *SE. I 231, 2*. — d) fur: vera mun þat fur nekkvi ea res haud dubie quidpiam portendit, *Am. 24*. — e) um: vera vil ek ein um mína (o: kosti, sec. *G. Magnæum*; *Raskius, Oldn. Læseb. p. 33*, ex præcedenti bráðir subjiçit bráð prædam) meas res sola curare cupio, sola esse volo circa mea, *Eg. 48, 1, conf. pros. F. XI 237*, en þat mun yðr þykja undarligt, ef ek held mik eigi óríkmannligar, þó at ek hafí mína kosti eina; vel subjiçe hagi, coll. epist. *Eysteini Archiep. 1176, Hist. eccl. Isl. I 236*, vera vel um hag sinn res suas curatissime agere, et *F. XI 68*, ega fjölskyldu umb at vera multa curanda negotia habere, und þat vèr egum um at vera ea, circa quæ esse debemus, res nostræ, *Krossk. 36*. — f) til: absol., fleiri til vâro plures aderant, *Am. 27*; cum gen., vask til Róms Romæ eram, *Mg. 9, 6 (F. V 123, 2)*; Eiríkr var til Róms i þeirri (o: fôr), *F. XI 300, 1*. Potest et his locis verti, iter feci Romam; sic var at móti adversum contendit, *SE. I 441, 5 (ÓT. 20, 1)*; pros., at þer sèt eigi til orrostu ut prælio ne intersis = farit eigi til o., *F. VII 263, v. l. 1*; hafþi Einar verit til nunnosetrs á Baeca concesserat, eo se contulerat, *F. VII 355*; *Korm. 15*, með Oddi voru fiskinnenn margir; maðr liet Glumr, hann var til vers (nunc dicimus: han var i veri); *Eb. 56, fin.*, ræðuz þá til utanferðar þeir menn, er til víganna höfðu verit með Snorra, i. e. er til víganna höfðu farit; *Sturl. 9, 8, fin.*, flest þeirra manna, er til víganna voru með honum um vetrinn, ubi præcessit, öllum mönnum er þessa ferð fóru með honum. — g) viðr: absol., aliquo loco versari: saurs era vant, þar er vârum viðr, *Orkn. 51*. — 3) personale cum infin. (ut *FR. I 392, l. 3*): ek em at gauta tempus tero sermocinando, *Korm. 8, 2*; herr var at verja hauðr milites occupati erant in terra defendenda, *Jd 21. b) impers., sequ. infin.*, var-a at frýja non erat, quod exprobrares, *ÓH. 47, 3, conf. Krm. 14*; var til lreçgat at lyggja hrævins navanda opera erat procellæ sanguinæ (prælio), *Eb. 19, 11*; goðum er þat þakka magna gratia Diis est, *Am. 53*; hlymr var at heyra erat audire sonitum, *Og. 26*. — c) in comparatione, sequente sem ut, quemadmodum: α) cum infin., var-at sem bjarta brúði i bing hjá sér leggja haud perinde erat ac si lucidam virginem iusta te in lecto collocares, *Krm. 13*. — β) sæpius cum conjunctivo: *Krm. 18, 20*; *ÓH. 263, 2 (F. III 55)*; var-a sem hefðag Steingerði i fadmi mër, *Korm. 27, 1*; nýtum nefa Knúts var nær, sem hann væri ráðinn, *F. VI 81, 2*; sic forte *Korm. 19, 4*, er-a mër, sem þrjóðr brjóðr myksleða (fyfir) Tinteini míhi non accidit, quod seruo, qui traham stercorariam Tinteini frangat. — γ) utraque constructio cum conjunctivo et infin., locum habet *Eb. 29, 2 (A. 225, 1)*: munat hraustum hriðar hlyrlesti at stríða mër, sem víðbálkar valdr volki geymibil falda, eðr deigum dalsvegi at kaupdraupnis skatt haud perinde fuerit

forti ensis læsori me lacessere, ac si possessor navis contrectet calyptarum conservatricem, aut ignatus tensor arcus Dropneris thesaurum emat. — 4) periphrastice: a) nú er þat, er látum est ut faciamus, id. qu. nú látum vèr nunc facimus, *Orkn. 51*; nú er þat, er Haraldr rekr, *Hg. 28, 2 (F. I 42)*; nú er þat, er blakkr berr, *ÓH. 70, 4 (F. IV 136, 2)*; nú er þat, er flaut flýtr, *Ha. 195*. Sic in prosa, *F. VII 106*; *Eg. 85*; *Vigagl. 4*. — b) en sé, id. qu. en, quam, præced. comparativo, *Hávam. 10. 11. 71. 126*; *Skf. 13*; *Ghe. 7*. 5) verbum vera omittitur multis locis, v. c. infinit. vera, post verb. auxil. man, *ÓT. 125*; *Ha. 199, 1*; post láta, *F. II 305*. Verb. finitum er: undr (er), nema, *Mg. 32, 2 (pros., SE. I 124, 3)*; plur. eru: hugir Sigvaz (eru) i garði Hörða-Knúts, *F. VI 44, v. l. 3*; var: óteitr (var) jötunn, *Hým. 25*; stór (var) höfuðskeina Steinólfs, *Grett. 63, de qua ellipsi vide Nj. Vers. Lat. p. 355*.

VERA, f., pro verja, excluso j: a) tutela, tutamen, præsidium (verja defendere): slikt er vâlaðs vera id est egeni præsidium, *Hávam. 10*, ubi explicant: sustentatio, vel essentia, vita, a vera esse. — 2) amiculum, lacerna (verja circumdare): ef hann á sér i vâ vero si habeat sibi lacernam in turbida tempestate, *Hávam. 26*, vel ut vertunt, refugium (a vera esse) in casu subitaneo.

VERAR, m. pl., homines, vide ver, m.

VERATÝR, m., Odin, *Grm. 3*; *SE. I 86, 1*; qs., tutor, auxiliator hominum, verar (ver), týr.

VERBAL, n., flamma maris, aurum (ver, n., bál), *SE. I 658, 2. 710, 1*; verbáls hötuðr osor auri, princeps liberalis, *Ha. 255, 3*.

VERBERGI, n., domus (qs. vera berg habitaculum virosum, ut herbergi, ab herr): um verbergi per ædes, in domo, domi, *Sonart. 12*.

VERFAKR, m., equus maris, navis (ver, n., fákr), *ÓT. 21, 2 (F. I 143, 1)*.

VERFANG, n., sumtio viro, i. e. connubium cum viro (verr, m., fang, ut kvánfang connubium cum femina), *II. Br. 13*.

VERGASTR, superl., impurissimus, sordidissimus: viuna íþ vergasta sordidissimo labore fungi, *Am. 59*. Posit. superest in AS. verg, verig vilis, malus; unde verb. verga (nunc in sermone quotidiano durius, verka) inquinare, sordidum facere, concupiscere, ex quo impf. pass., klæði hans vörguðuz (i. e. verguðuz, ð = e) vestes ejus inquinabantur, *Ljóse. 32, fin.*

VERGJARN, adj., virosum appetens, virosus (verr, m., gjarn), de femina: vergjörn, f., *Æd. 26*; superl., vergjarnastr virosissimus, *Æd. 17*; *Hamh. 13*.

VERGLÖD, f., pruna maris, aurum (verr, n., glöð): móði verglöðar deus auri, vír, *F. II 249, 2*.

VÆRI, n., victus, alimentum: þar fekk hrafn væri íhi corvus escam nactus est, *Eb. 62*. Distingui videntur vîst et væri, *GhM. II 716*, ut vîst certam mansionem, væri victum, alimenta significet: fyrir manna mun skulu koma sektir Austmanna, at þeir skulu hér ekki eiga vîst nè væri. Hinc hod. víðr-væri, atværi, id., *Lex. B. Hald.* — 2) 1. s.

præs. conj. act. (pro verja) verbi verja impendere, insumere, adhibere, SE. I 244, 2, loco indicativi, ut ibid. 248, 1.

VÆRINGI, *m., qui defendit, tuetur (verja); hinc foldveringi, Eg. 57, 2, cuius loci constructionem vide sub simla.*

VERINJÓTR, *m., qui defendit (verja, njótr), vide sökkverinjótr.*

VERJA (*verr, varða, varit*), *circumdare: audtýr verr boganaudir audi brachia auro (annulis) circumdat, SE. I 660, 2; ógnflýtir veir ýtum arm ornat brachium viris (o: auro), SE. I 654, 1; v. en fadmi amplecti quem, Völk. 2; er mik armi verr quæ me brachio amplectitur, i. e. amica mea, Hávam. 166; H. kat. 42; v. hlals eins amplecti colum alicujus, Völk. 2; v. lini, mey varmri blæjo lino, calido stragulo tegere, i. e. concumbere, Gk. 3, 2; Og. 5; v. líki blæjo corpus mortui stragulo involvere, Am 101. Part. pass. varinn circumdatus: vígnesta búl, variþ gulli gladius auro obductus, H. kat. 8; of gulli vörðu altari super inaurato altari, G. 47; skutla, silfri varða abacos argento ornatos, Rm. 29. Vide compos.: baugvariðr, blóðvarinn, fagrvariðr, gullvariðr, líringvariðr. — 2) defendere, tueri, cum acc.: varði niðja fjör vítam cognatorum tuita est Am. 46; vardag fè opes defendi, Eg. 60, 1; hilmir varði sunda drasil (nið) hjálm-spjótum (fyrir) Dönnm rex naven gladiis a Danis defendit, F. II 313, 1; sic construi posset Grett. 86, 1, þá er ek bódharð varðak birkis sjót (fyrir) berserkja cum pugna strenuus domum defendi ab athleta furioso (collect.) — b) c. dat., prohibere, arcere: verr þeim vera enginn, F. I 479, 1, id. qu. megat þeim varða verar, ibid. 478, 3. Impers. pass., þær mun-a verða of-variþ ástum amores tibi non denegabuntur, a conditione uzoria non excluderis, Alm. 8. — c) ek varðag mik víti (strenua defensione) vituperium effugi, Eg. 58, 1; v. sík frýju crimen ignavia a se amolari, Eb. 18, 1; 19, 4; verjaz fjamum se ab hostibus tutari, Ghe. 20; verjaz röngu injusto crimine absolvi, Hugsm. 25, 1. In compos.: fólkverjandi, setrverjandi. — 3) adhibere, uti, c. dat., verja sverði gladio uti, Hlm. 8. — b) cum dat. pers. et acc. rei, conferre cui quid, dono dare, communicare quid cum quo: varði á góðum með gumna fjöld semper bona contulit in viros excellentes, nec non in populi multitudinem, tam divitibus quam pauperibus liberalitatem exhibuit, Ad. 20; heilögum Nicolao hundrað mæla af hverju skipi þeir gjörðu at verja, Nik. 51; ek væri flestu til nærðar omnia ad laudem conféro, SE. I 244, 2 (ubi væri = veri, præs. conj., pro verja). — 4) eiga varit til e-s hlutar pro consuetudinis vel necessitudinis ratione idoneam causam habere aliquid facienti: fullvel ætta ek til þess varit haud degenerarem, etsi id facerem, hoc in me sane gentilitium esset, A. 2, ut F. IV 257, áttu ok ekki litt til þess varit hoc in familia tua gentilitium est. — 5) varði, F. I 91, 2, 2, videtur valere id. qu. fardi (v = f), impf. a ferja rehère.*

VERJA, *f., tegumentum (verja 1): vilja verjur tegumenta animi, pectus, in quo affectiones mentales latent: skilja frá vilja verjum ex pectore promere, mentem suam aperire de re aliqua, Höfuðl. 16, id. qu. bera or hláttra ham, ibid. 20 (aliter interpretes). — 2) amiculum cucullatum, lacerna, Isl. I 208; So. 18, 1; describitur verja, Fbr. 34: hann var í verju mjök síðri, hún var saumduð saman af mörgum töttrum, hún var margföld ok feljuð sem laki, ok höttr upp af, af töttrum samansaumaðr, conf. GhM. II 348; idem mox vocatur yfirhöfn. De lacerna nautica, id. qu. vástakkr, vaskufl, Cod. Fris. col. 216, 7: fer ek í vanda verjo.*

VERJAR, *m. pl., defensores (verja 2), non occurrit nisi in compositis de incolis terrarum vel fundorum, v. c. Manverjar. In sing. haud facile usurpatur, præterquam in skipverji nauta, Orkn. p. 274; Isl. I 111.*

VERK, *n., opus: verk Fénju, Menju opus Feniae et Meniae, aurum, SE. II 429. 512, vide forverk; verk rügnis opus Odinnis, poësis, SE. I 248 3. — b) agendi ratio, factum, Hávam. 69. 144. — c) plur., res gestæ, Hyndl. 13; stór verk res magnæ, SE. I 666, 1 (pros., vinna stór verk, SE. I 228); blíð verk bene facta, G. 23; adde ibid. 30. 53. 54; merki verka rerum gestarum monumenta, Orkn. 11, 1; Vigagl. 23; verk und vörðum merkjum res sub defensis signis gestæ, i. e. res bello gestæ, Eb. 40, 5 (AA. 237, 2). — d) verk, Isl. I 165, 2, pertinet ad audimenn, o: verk-audimenn = audi-verkmenn, i. e. verkmenn auðs operarii divitiarum, mercatores. — e) in compositis: dagverk, dyrdarverk, fárverk, firnverk, forverk, göðverk, lostverk, meginverk, ölverk, randverk, reiðiverk, svaðalverk.*

VERKA (-aða, -at), *facere, operari; it. comparare, acquirere: verkendr seims, baugs meginserkjar comparantes aurum, loriceam, viri, præliatores, Selk. 15; ÓT. 125. Inprosa: verka til óhelgi sér capitale facinus patrare, Orkn. p. 162.*

VERKBITINN, *morbo mortuus (verkr, bita), Ý. 19.*

VERKI, *m., opus, id. qu. verk, Hávam. 59. — 2) opus scriptum, inpr. poëticum, carmen, Hh. 104, 3 (F. VI 430); F. III 23; G. 8; greypir verki et harðsnúinn hróðr junguntur, FR. II 272, 1; verkinn erat svá mjúkr í kverkum, Gdþ. 2. Plur., þreifa fingrum at verkum eins carmina alicujus excurrere, examinare, scrutari, rimari, Eg. 56, 2.*

VERKKAUP, *n., merces laboris (verk, kaup), Plac. 30.*

VERKMAÐR, *m., operarius (verk, maðr), vide verk c.*

VERKN, *n, cibus, Merl. 1, 12.*

VERKNADR, *m., opus rusticum (verk), Skáldh. 7, 52. — 2) studium, de poësi, Skáldh. 7, 1.*

VERKR, *m., dolor corporis: verkr vikna dolores decedunt, Gd. 14; ofborinn verkjum doloribus oneratus, Og. 14. In compos.: fót-verkr, helverkr.*

VERKR, *m., qui facit, deriv. a verk, in compos.: búlverkr, fjölverkr, harðverkr, stórverkr.*

VERKÞJÓFR, *m.*, cessator in opere faciundo (verk, þjófr), *Hugs.* 34, 5.

VERLAND, *n.*, *Verlandia*, nomen regionis, *Harbl.* 54. *Est regio ad mare Balticum sita, id. qu. Virland, quod in Bl. membr. hoc ordine occurrit: hia garðariki liggja lond þessi kirkial'. Refal'. Tafeistaland. virland. Eistland. listland. kurl. Erml. Pulina land. vindland er vestast nest danmork. Sic et Symb. ad Geogr. medii ævi, p. 10, not a.*

VERLAUSS, *adj.*, *mariti expers, innuptus, cælebs* (verr, *m.*, lauss): *f. verlaus, Skf.* 31; *Gha.* 30.

VERLIDAR, *m. pl.*, (verar, liðar), *vel verlýðir* (verar, lýðr), *homines, ut verþjóð: vinr verliða (verlýða) amicus hominum, Thor, Hymk.* 11.

VERMA (-i, -da, -t), *calefacere, tepescere* (varmr): *ek vermi kallt calefacio frigidum, SE. II 200, 2. Pros., sól vermir allan heim, Sks. p. 38; hon vermdi vatn, ÖH. c. 247 (F. V 91); subst. vermi, m., calor, Sks. p. 143. 209. 210; GhM. III 350; Nj. 154; FR. III 662, unde Vermaland terra caloris, Ý. 46; vermsl, n. pl., fons calidus, F. VI 350; í. Stjörn: Heródes lét flytja sik út yfir Jórdan til vermsla nokkurra, ok lét þar gera sér laug.*

VERNADR, *m.*, *tutela, auxilium, præsidium, patrocinium* (vörn, varna, verja): *vernaðar vandr auxilii inops, miser, Fjöls. 1, ubi vertitur „egenus, fortunarum expers”. Eodem sensu est varnaðr: búa undir eins varnaði ok varðveizlu, hist. Magni Orcad. p. 502; varnaðar maðr tutor, patronus, Eb. 31, init. Eodem sensu est verndarlauss, Skálðh. 2, 7.*

VERND, *f.*, *tutela* (vörn): *verndarlauss sine tutore, Skálðh. 2, 7.*

VERÖLD, *f.*, *mundus* (propr., vera öld, cælus hominum, homines, verar, öld, ut verþjóð), *Vsp. 27. 41; SE. I 186, 1; veraldar goð deus mundi, Freyus, Ý. 13. Vide compos. hnesgevröld.*

VERPA, (verp, varp, orpit), *jacere, con-jicere, mittere* (conf. varpa): 1) *active, c. dat.*, geitis vegr verpr grjóti mare saxa jactat, *voluit, H. 37; v. lauki í lög allium in liquorem immittere, Bk. 1, 8; naðr verpr hala serpens caudam jactat, H. kat. 9; v. vatni á e-n aqua perfundere, lustrare, Hávam. 161; v. hundum canes renatum emittere, Rm. 32; v. húnun jacere talos, Fsk. 5, 1; upp ek þér verp sublimem te jaciám, in sublime te rapiam, *Æd. 60; sól varp hendi manum por-rexit, exlensa manu quæsiit, Vsp. 5; v. e-u á mar (ut kasta á glæw) frustra facere, frustra donare, frustra operam collocare, SE. I 682, 1; v. öndu suspirare, Bk. 2, 27; Hild. 11, 4, quod Sks. p. 228 est kasta öndu; v. fjörvi animam efflare, exspirare, Bk. 2, 27; v. reiði á e-n succensere, irasci cui, iram effundere in aliquem, ÖH. 193, 2 (F. V 30); v. orði á e-n alloqui quem, Vafþr. 7; urpuz á orðom verba inter se jaciebant, Am. 39. — 2) *impers., cum dat. sub-jecti: öldum varp innanbórðs fluctus irruerant in navem, Ha. 293, 1; vági verpr inn um þróm, id., Orkn. 82, 4, et absol., verpr inn of þróm, id., SE. I 498, 3; verpr vig-***

roða um víkinga rutilus armorum splendor præ-datores circumfunditur, Hlund. 2, 22; sem ísmöl (dat.) yrpi ut si glaciei fragmina vo-larent, Ha. 234; verpr lind (dat.) hasta pro-jicitur, volat, SE. I 614, 1; sorg (dat.) varp á borgar menn oppidani dolore affecti sunt, SE. I 508, 4. — 3) ova parere, Ha. 25, 2 (plene: verpa eggjum). — 4) subtemine stami-ni inserere, tramam injicere, FR. II 202, 1; 531, 1; vefr er orpinn tela subtemine in-structa, Nj. 158, 1. 2. Vide brandvorpinn.

VERPUMK, *pro verpr inik* (verpa, -umk): *verpumk orði á, i. e. verpr orði á mik verbo me alloquitur, Vafþr. 7.*

VERR, *n.*, *mare, SE. II 622, vide ver, n.; slíta ræði or verri remos e mari evellere, eripere, raptim extrahere, Hh. 62, 3 (F. VI 309, 2; SE. II 22); plur. til verri in altum, Hh. 62, 4 (F. VI 309, 3).*

VERR, *m.*, *custos* (verja): *vagna v., puto, Odin, Alm. 3. — 2) vir, maritus, Bk. 2, 9. 33. 38; Gk. 3, 3; Korm. 23, 1; Æd. 33; Sifjar verr maritus Sivæ, Thor, Hymk. 15; Hamk. 24; hjálp tveggja handa Sifjar vers, homonymice, Thorbjarga (björg þórs, SE. I 22, 1), Grett. 54, 4; dat. ver, Vsp. 32; Am. 72; Korm. 6, 2; 26, 2; veri, Gha. 27; Hh. 31, 1 (F. VI 251); acc. ver, pros., SE. II 20. Vide frumverr. — 2) gladius, SE. II 476, habens verr, vífr pro verúlfr. — 3) gigas, SE. II 616; vide ver, m.*

VERR, *adj.*, *placidus, tranquillus, amoenus, id. qu. verr: i veru (vero) ranni in amoena domo, SE. I 100, 1 (Cod. Reg.); fragm. U Grm. 13.*

VERR, *compar. adf. illa, pejus, deterius: hafa verr pejore sorte uti, pejus agere, A. 3; fara verr pejore fortuna uti, Nj. 24, 2.*

VÆRR, *adj.*, *placidus, tranquillus, jucun-dus: i væro ranni in amoena domo, Grm. 13, vide verr, adj., et compos. óværi; de femina: vær konan femina placidi ingenii, SE. II 218, 2; il. amore capta, ibid. 22, pros.*

VERRI, -A, *pejor, compar. adj. vondr, illr, Hávam. 11. 127; Bk. 1, 24; verra torrek gravium damnum, Mg. 9, 3 (F. V 123, 1); inferior: vera e-m stórum verri multum ce-dere alicui, F. VI 196, 1; biða hins verra pejorem sortem exspectare, Nj. 99.*

VERS, *n.*, *versus; il. sententia verbis ex-pressa, verbum: heilagt vers, þat er Gabriel sagði sanctum illud verbum, quod G. locutus est, de salutatione Gabrielis, Mariæ nativi-tatem Servatoris annuntiantis, Gdþ. 8. — 2) sonitus: dreyra vers (kom til fjóða him-intöргу frumseyris) stridor sanguinis, de pugna cruenta, feminis gigantibus imminente, SE. I 292, 3. Hæc vox antiquissimis tem-poribus ex Latino sermone in linguam sep-temtrionalem suscepta fuit, cum ethnici musi-cam et cantum doctorum catholicorum maxime fuerint admirati, conf. messa.*

VERSÆLL, *adj.*, *marito felix, matrimonio, connubio felix, de femina* (verr, *m.*, swell), *Bk. 2, 53.*

VERSNA (-aða, -at), *deteriorem, pejorem fieri* (verri): *vinskapr versnar in deterius abit, Hávam. 51.*

VERSOKR, *m.*, *ignis maris, aurum: veitir*

versoka præbitor auri, vir, Hild. 14, 4 (verr, n., sokr).

VERSTR, pessimus, superl. adj. vondr, illr: vellum verstir auro inimicissimi, i. e. munificentissimi, SE I 714, 2; vii, verstan vaxta undirkúlu Ála rödd amicum, voci gigantum, (auro) pessimum, id., SE. I 350, 2. — 2) verst, pessime, superl. adv. illa: verst hyggjum því id gravissimum nostro animo accidit, id ægerrime ferimus, Sk. 1, 24.

VERÚLFR, m., gladius [ver, m., úlfr, qs. lupus, raptor hominum; conf. tamen Dan. Varulf,

Germ. Wârwolf, Wâhrwolf (hoc nomine etiam, appellatur lupi, quando magna cogente fame sepulta hominum corpora ad ventrem explendum effodiunt, Oken, allgemeine Naturgesch. 1838, pag. 1559), Angl. werewolf vir in lupum mutatus, ut FR. I 130—32], SE. I 565, 1; II 619 (II 476 verr, vífr; II 559 verr, vígr, uterque divisim; unde J affert una voce vervífr, vervígr gladius).

VERVADA, f., amnis (verr, n., vaða, qs. mare pervadens, in mare se exonerans), SE. I 577, 3; II 623 veruáða; cæteri divisim, Cod. Worm. ver, paða; II 480 ver, vóða; sed II 563 uer veða.

VERÞJÓÐ, f., genus humanum, homines (ver, m., þjóð, AS. verþeoð, id.), Æd. 24; Nj. 158, 1. — 2) gens maritima (ver mare), Merl. 1, 12.

VERÐ, n., pretium, F. XI 43 (AR. II 496); verð heims ok vírða pretium, lytrum mundi et hominum, Christus, Lb. 36.

VERÐA (verð, varð, orðit et vorðit), fieri, Ód. 28; hvat varð af húnóm mínum quid factum est de pueris meis, Völk. 30; er sókn var orðin cum pugna facta erat, G. 41; ept orðna geira þrimu post factam pugnam, Ód. 25; þá er ek vark orðinn einbani cum solus occidissem, Grm. 49. — b) id. qu. vera, esse: hraustr varð lofða lestir fortis fuit, Ísl. 17; hrafgrennir er orðinn harðr, = var h., F. VI 423, 1; hefir um orðinn þarfastr, = hefir verit utilissimus fuit, Ód. 14; kvað mik (v: vera) orðinn dæit me esse, Grett. 80, 2; sic forte Vsp. 10, var orðinn mæztr præstantissimus fuit. — 2) periphr., a) cum adj., verða glaðr, kuðr, dælskr, lætari, imotescere, arrogantia inflari, Hávam. 55, 57. — b) cum part. pass., dynr varð gjörtr strepitus extitit, F. VI 436, 2; varðat hann Ásom alinn Ásis non procreatus est, Vafþr. 38; verða dauðr = deŷja mori, Am. 98; Ísl. 6; pros., áðr Har. enn hárfagre yrði dauðr, Ísl. I 6, et cippi runici sæpe; kveðit (kveðinn) man Hropts af heiptum hyskerðir mér verða præliator (vir) hostilitæ a me compellabitur (ad pugnam provocabitur), Ísl. I 90, v. l. 6. — c) cum sup., mínum föðrarfi verðr hróðrskotat, Vigagl. 7; lét verða banat jarli dynastam necavit, Mb. 11, 2. — 3) sequi. infm., a) licere: ragna konr varð at hrósa gagni ei licuit victoria gloriari, i. e. ei contigit victoria (= hann átti sigri at hrósa), ÓT. 28, 3; þær verðit ráða tibi licet potestatem habere, i. e. res tui sit arbitrii, SE. I 250, 2. — b) oportere: isarnmeiðr verðr at rísa mjök ár vir (is) admo-

dum mane surgat oportet, Eg. 30. — c) cogi, necessum habere: verðr at skiljaz disjungi cogitur, Sk. 1, 24; ver verðum hylja harm dolorem corde premere cogimur, Eg. 55, 1; urðo at forða fjörvi víta consulere necesse habuerunt, Mg. 2, 2; varð þola eld ok eggjar ignis telorumque vim pati cogebatur, Si. 6, 2 (F. VII 83, 3). — d) opus habere: varðat at biða non opus habuit expectare, SE. I 280, 3; etiam cum verða: ek varð verða hapta vincta fieri (esse) cogebat, Gk. 1, 9. — 4) cum dat., accidere: hilmí varð hugr á vísi incessit regem amor femina, animus ejus in mulierem flectebatur, Hund. 2, 13; þat verðr mörgum multís accidit, Eg. 75, 2; sjaldan verðr víti vörum raro culpa accidit cauto, Hávam. 6; mér verðr þörf mikil mihi magnopere opus est, Hávam. 151; hvat þá varð vitri, er, quid sapienti (femina) eveniret, quare, i. e. quid causæ esset, cur prudens illa femina, Am. 12. Absol., ratione habita sententiæ proximè subsequentis: þat varð mér, nú varð mér hoc mihi accidit. forte evenit, Ísl. II 353, 2; Korm. 3, 1. — 5) transit., deprehendere, reperire: kvobuzokkur hafa orðit bæði dixerunt, se nos ambo una deprehendisse (nobis ambohus supervenisse), Og. 21; yíða ek þik kvikvan me vívum te deprehendere, Am. 21; ek hef vorðinn guðföður, þann, inveni patrem spiritualem, qui, contigit mihi pater spiritus, qui, F. III 10, 1; sonum mínum man svella, sinn föðr ráðinn verða patrem dolo oppressum reperire, Krm. 27, 1; líer skaltu lífit verða hic vitam invenies, Sturl. 6, 17, 1; orðinn i broddi allrar ferðar in primo agmine deprehensus, constitutus, Sturl. 1, 20, 1, vel orðinn h. l. = verandi qui est, sec. 1, b. Ex prosa huc forte trahi possint: ýmsar (v: farar) verðr, er margar ferr, prov., varia experitur itinera, qui multa facit, Eg. 38, quod sic exprimitur FR. II 74: sá verðr, at meta mörgu misjöfnu, er víða ferr; et FR. I 218: þrællinn varð þá fjörtr tum servus vitam invenit, i. e. vitæ gratiam consecutus est, vitá donatus est. — 6) cum præpos., a) at: fieri aliquid, mutari in aliquid: grjóñ varð at grjóti farina in lapides conversa est, G. 32; verða at undr-sjónum miraculo fieri, in monstrum transformari, Skf. 28; v. at bönum occisores fieri, Vsp. 41, id. qu. verðaz at bönum se mutuo interficere, SE. I 186, 1, ut urðoz at bönum alter alteri necem intulit, Ý. 24, 2. — b) fyrir: incidere, incurrrere in aliquid: v. fyrir öfund, gjörningum, G. 55; Nj. 7, 1; v. fyrir stafni præjacere ante proram, Si. 6, 2 (F. VII 83, 3). Absol., verða fyrir offendere, delinquere, peccare, Söll. 27. — c) or, úr, ex aliquo fieri: unz varð or jötnum donec inde fieret gigas, Vafþr. 31. — d) upp, uppi, surgere, existere, oriri: óskepan varð uppi sinistra fata extiterunt, orta sunt, Orkn. 22, 4. — e) við, sustinere, excipere: v. vel við styrju pugnam fortiter sustinere, Si. 5, 6 (F. VII 214, conf. 341, 3). — 7) sæpe omittitur, v. c., honum mun (v: verða) minna fyrir því facili negotio faciet, ut, Hallfr. (menbr. 132). — 8) v. vel feliciter evenire, Hávam. 41.

VERDA, *f.*, *id. qu.* varða 2, *pluteus navis, defendendis fluctum assultibus* (varða defendere): verða, hrími stokkin, hrökk, *F. VI 23, 2 (AR. II 18, 3), vide Shl. VI p. 18. 19 ad h. l.*

VERDANDI, *f.*, *una trium Parcarum* (verða fieri), *Vsp. 18; SE. I 72.*

VERÐAR, *m. pl.*, *id. qu.* virðar, *plur. a virðir qui aestimat: v. geirs aestimatores hastæ, viri, ÓH. 186, 4 (F. V 13, 1), in voc.*

VERÐBJÓÐR, *m.*, *qui cibum offert* (verðr, *m.*, bjóðr): *v. hugins ferðar cibator corvorum, bellator, ÓT. 47 (F. I 188, 1).*

VERÐGJAFI, *m.*, *dator cibi, cibator* (verðr, *m.*, gjafi): *v. hrafns, vargs qui corvum, lupum saturat, præliator, bellator, F. VI 439, 2; VII 327, 2.*

VERDLAUNA (-aða, -at), *remunerari* (verð, *n.*, launa), *Am. 30.*

VERDLAUSS, *adj.*, *meriti expers* (verð, lauss), *mercedis, pretii expers. Adv. verðlaust sine merito, immerito, meritorium non habita ratione, Mk. 7, vide vakta.*

VERÐLEIKI, *m.*, *meritum* (verð), *cum art.*, *verðleikinn, Líl. 14.*

VERÐLEIKR, *m.*, *meritum* (verð): fyrir verðleik propter meritum, *Gd. 19. 28; hárr v. andar excelsa animi præstantia, Gðþ. 37.*

VERÐR, *adj.*, *qui constat, pretio dignus* (verð): *cum gen.*, *v. Engla jarðar ok Íra grundar Angliam et Hiberniam pretio æquans, tantidem constans quantli A. et Hib., Korm. 3, 8. — 2) dignus, meritus: þess gerðoz er verðir ea re dignus fuisti, id meruisti, Mg. 15, 1; Og. 9; v. hás söma celso honore dignus, G. 39; verðir gagns frá goðum dignus, cui victoriam dii concedant, Hg. 33, 12; góðs verðr frá þér bene ex te meritus, H. hat. 34 (pros. Vigagl. 2, 14); þeygi muntu við þenna grepp þykkjar verðr fyrri drykkju nullum, credo, de hoc poeta incommodum meruisti poculis, Eg. 75, 1; verðari herra hróðrar majori laude dignus, SE. I 714, 1. Sequ. at: þú værir þess verðust, at, dignissima esses, ut, Bk. 2, 30; it. cum præpos. til: verð er drottning dýrðar | dæmd til efri sæmdar, i. e. drottning dýrðar (Maria) er dæmd verð til efri sæmdar excelsiori honore digna judicata, Mk. 9; sem heuni vert þótti id quod ei dignum visum est, vel prout ei convenire videbatur, Am. 30. — 3) eximius, egregius, præstantis: verð ferð viri præstantes, eximii, SE. I 698, 2. — 4) qui debet: læz verðr at hefna þess sui officii duxit ulticis, sibi ultiscendum putavit, Hyndl. 27. — 5) vide formam virðr, et compos. örverðr, óverðr.*

VERÐR, *adj.*, *in regionem aliquam versus, obversus, vide ofanverðr, öndverðr (öndurðr), sunnanverðr (gagnvert e regione, præpos. c. dat., Vigagl. 27).*

VERÐR, *m.*, *prandium; gen. verðar. Plur. deest: fá verðar jentare, prandium sumere, Hævam. 33; dat. verðinum, cum art., Harbl. 4. — b) coena, Hymk. 16; vátta verð, Eg. 74, 2; um verði inter cænam, Hævam. 31; koma til verðar coenatum ire, ad coenam accedere, Hævam. 4, 7. — 2) cibus, esca: a) de præda ferarum, cadaveribus: ari getr verð þar, SE. I*

492, 1; fá fálu hestum fullan verð, Krm. 8; fá fótgulum fugli mikils verðar, Krm. 2; fá sárorra gnógs verðar, Eb. 37; v. hrafns strages, hilmir lekk hrafns verðar (með) sverðum stragem gladii edidit, Ste. 21; Ulfs v. cadaver, seðja örn á ulfs verði, Eb. 44. — b) pabulum: sleipnis v. fenum, sleyngupref sleipnis verðar merga, Ý. 21, 2. — 3) vide formas virðr, vörðr, et compos. náttverðr, dögurðr.

VERÐU, *sis, esto, id. qu.* ver þú (Hymk. 11), *SE. II 226, 3.*

VERÐUGR, *adj.*, *dignus, Hyndl. 2; c. gen., v. písla, Lb. 16. Vide compos. óverðugr.*

VERÐUNG, *f.*, *cohors prætoriana, satellites, satellitium, aulici, SE. I 458, 560, 3; ÓT. 13, 1; ÓH. 92, 14; SE. I 658, 2; II 170, 2; dat. verðungo, Hlund. 1, 9; H. Br. 10; Ók. 9, 3, sed verðung, Hh. 65, 4 (F. VI 319, 1); F. VI 448, 1; gramr, visi. vörðr verðungar rex, Bk. 2, 39; Hg. 33, 4; ÓH. 14, 2 (F. IV 52, 3). In compos. bolverðung (forte a varða custodire, defendere).*

VESALINGR, *m.*, *vir parvus, sordidus* (propr. misellus, vesall), *SE. I 532, vide contr. veslingr.*

VESALL, *adj.*, *miser, infelix* (ve neg., sæll), *Æd. 40. 42; cum gen., vesall læz vígs þeirra infelicem se ajebat ob eorum pugnam, Am. 58 (kveðz illt hljóta af úfriði þeirra, FR. I 218). — 2) inops, egenus: alls vesall omnium rerum inops, Hævam. 69. — 3) compar. veslari pauperior, SE. II 497, 2; superl. vesalstr infelicissimus, miserrimus, Korm. 23, 1. — 4) vide compos. allvesall, et formam vesæll.*

VESÆLL, *adj.*, *miser* (ve neg., sæll, vide vesall): vesælur snýtur misselli homunciones, *FR. II 550, 1. In compos. harmvesæll. Pros., þú vesæll maðr, ÓT. 111 (AA. p. 70; GhM. I 250); FR. II 536; inde formatum, vesælligr, adj., Hkr. Sig. Jörslaf. p. 288 (úsælligr, F. VI 302. 303; contr. veslugr, hist. Magni Orcad. p. 458); vesæla miserum, pauperem reddere, F. VII 186 (contr. vesla, id., Hkr. hist Magni Cæci, p. 307).*

VESÆRITÚNGA, *f.*, *lingua perjura* (vesæri, *id. qu.* meinsæri, perjurium; ve male, særi): hafa vesæritúngur und skildi linguas perjuras sub clipeo habere, aut fallaciam et dolo in occulto habere, aut perjurio et mala fide arma cepissi, *Ísl. I 165, 2, de Norvegis, qui in str. præced. appellantur gríðbitar pacis violatores.*

VESKÖP, *m. pl.*, *sacra fata, vel sanctæ pacis leges* (ve, *n. pl.* sköp), *Vsp. 58.*

VESLINGR, *m.*, *homo miser* (contr. ex vesalingr): *plur. veslingar, de viris morbo gravi affectis, Selk. 9; de pueris esurientibus, Ag.*

VESÖLD, *f.*, *miseria* (vesall), *Mg. 2, 2.*

VESTALLR, *m.*, *sancta ara, ara loci sacrosancti, ara fani* (ve, *n.*, stallr): vörðr vestalls custos sanctæ aræ, custos fani, rex sacrorum antistes, *Ý. 24, 1.*

VESTAN, *adv.*, *a) ex occidente, ex regionibus occidentalibus, ÓH. 27, 1; 157, 1. — b) in occidente, in regionibus occidentalibus: eyjar vestan insulæ occidentales, ÓH. 108. — 2) vestan, præp., a regione occidentem versa,*

cum genitico, vestan bæjar ab regione oppidi in occid. versa, Hm. 16. — b) fyr vestan, id., præpos. cum acc., fyr vestan dyrr, ver, Grm. 10; Hmnd. 2, 7.

VESTAUNG, f., *pertica vexilli (ve, n., staung): þá er mjök laung vestaung reistiz, SE. I 646, 1.*

VESTR, n., *occidens, plaga, regio occidentalis: vestr för ek um ver, tmesis, id. qu. ek för um vestr-ver iði per mare occidentale, Höfuðl. 1; SE. I 496, 4, ubi sermo est de cursu ab Islandia in Northumbria Angliæ, proxime ratione habita maris occidui inter Norvegiæ et Orcades Scotiamque. — 2) adv. a) in occidente, ad occidentem, Hmnd. 1, 4; F. VII 49, 1. — b) occidentem versus, F. VII 40; 77, 1, 2; SE. I 496, 2.*

VÆSTR, *udore maritimo, humida tempestate afflictus (väs), FR. II 494, 3; 495, 3, pro quo est destit fatigati, ibid. 81, 1. Cognatum est vesadr afflictus: eigi gjöra Húnar oss vesaða, nè hornbogar yðar non percellunt nos, FR. I 502; it. superl. væððstir, Sturl. 8, 15, sub fin., quam maxime afflicti, turbulenta tempestate defatigati.*

VESTRÆNN, adj., *occidentalis (vestr, -rænn); de hastis Gallicis: vigra vestrænna, H. 19, 2 (F. X 190, 2); vindar vestrønir venti ab occidente flantes, Merl. 44.*

VESTRGARÐR, m., *procella occidentalis (vestr, garðr): vestrgarða úr aspergo procellarum occidentaliū, jarðir úr þvegna vestr-garða (i. e. þvegna vestrgarða úri) terræ, adspersione procellarum occidentaliū lavatæ, i. e. regiones, oceano occidentali oppositæ, terræ occidentales, Ha. 320, 2, id. qu. vestrlönd.*

VESTRI, m., *navis, plagam cæli occidentalem sustinens (vestr), Vsp. 11; SE. I 50; 64, 2; vestra hjálmr cælum, SE. I 314.*

VESTRI, adj., *occidentalis, occidenti propior, compar. sine posit. (vestr). Neutr., hit vestra, ut adv., in occidente, ad occidentem, F. III 97.*

VESTRLöND, n. pl., *terræ occidentales (vestr, land), F. I 143, 1 (Rækst. 4), i. e. Anglia, Britannia, Scotia, Hibernia, Hebrides, Orcades, sec. Græg. II 141.*

VESTRSALIR, m. pl., *palatia vel domicilia occidentalia (vestr, salr), Vegtk. 16.*

VESTRVER, n., *mare occidentale, vide vestr 1.*

VESTU, sis, esto, pro ver þú, Plac. 1; F. VII 59, 2 (vera); sic et Has. 59.

VET, id. qu. veit (e = ei), scio, 1. s. præc. ind. verbi vita scire, GhM. I 74 (Isl. I 153, v. l. 11).

VÆTA (-ti, -tta, -tt), *maefacere (vâtr): þeir vættu þunnan hnjósk i vígðum brunni tenuem fomitem fonte (aqua) consecrato mae-fecerunt, Gðþ. 52.*

VETINJÖRÐR, m., id. qu. vættinjörðr, qu. v. (t = tt): v. viðheims tollens, librans, movens clipeum, præliator, vir, Nj. 156. Conf. vettir, vettlimi.

VETKI, n., nihil (vetr, n., -gi neg.): er vetki veit qui nihil scit, Hávam. 27; ok hafða ek þess vetki vífs neque ego quidquam

ejus mulieris obtinui, Hávam. 102. — Vetki nihil, Ad. 11, est correctio G. Pauli, pro veeki, id., vide vækki.

VÆTKI, n., nihil (vætr, n., -gi neg.), id. qu. vetki: gen. vætkis (inserta vocali vettgis, vettugis); dat. vættugi (vettugi). Nom., vegr, er vætki treyðr eia, quam nihil (nullum animans) calcit, Hávam. 121; ey grætir þar ýta | uggr, en vætki huggar nihil vero consolatur eos, Has. 38. Acc., vita vætki nihil scire, Hávam. 75; Söll. 42; of sýtig vætki, nema hræðum helvíti de nulla re sollicitus sum, nisi quod (sed) timeo tartarum, F. III 28; hræðiz himna þrýði | hann en vætki annat Deum, sed nihil aliud, timet, Ag. Gen., telr sér vætkis vant nihil sibi deesse putat, Hugs. 27, 1. — 2) adv., neutiquam, vel nunquam: duldi þess v. neutiquam id ce-lavit, Am. 10; ávalt vægja, en vætki halda nunquam, Am. 99; sá er vætki sparði fjör qui nunquam vitæ pepercit suæ, F. VI 419.

VETLIMI, m., clipeus, SE. I 571, 2 (vættlimi, II 478; . . tllime, II 561; vetrliði, II 621).

VETMÍMR, m., cælum octavum, SE. I 470. 593, 1 (II 485 vetmímr et vëtrímnir; II 568 ettmímr; II 627 vetrmímr).

VETMÍMR, m., id. qu. vetmímr, SE. II 485.

VETNA, gen. plur., frequens in compos., v. c. horvetna, hotvetna, hovetna, hvarvetna, hvatvetna, hvervetna, hvivetna; separatim est vætna hvat, Alem. 9. Exempla formæ vitna in hvarvitna, hvatvitna, hvetvitna peti possunt ex Gloss. F. XII. Vulgo hic gen. pl. arcessitur a vetr, n., aliquid, sed term. na respicere videtur formam femininam in a, veta (vita), id., unde forma eyvita, dat. eyvito (Hávam. 28), apocop. eyvit, gen. eyvitar (Hávam. 94), unde prodire formæ eyfit, eyvið, iñiþ, neg. Quorum radicem apparere puto in Norr. vete aliquid, v. c. lita vete parum quid, ikkje vete nihil omnino; AS. viht, v. vuht aliquid (Raskii Gram. AS. § 48); Moesog. vaiþh, vaiþhai, sequenti n; plur. vaiþhins res, eventa, Luc. 1, 1.

VÆTNA, id. qu. vetna, qu. v.; vætna hvat quidquid rerum, omnia, vita vætna hvat omnia scire, explorare, Alem. 9.

VETR, n., aliquid (vide vëtr, vætt, vættr, vetki, vætki, vettugi, vættugi), tantum occurrit in nom. et acc. sing. — 1) ut subst., a) aliquid, quidpiam: vita vetr quidpiam scire, SE. I 382, 3. — b) nihil: vetr er þat manna, er knegi nihil hominum est, qui liceat, Fjölsm. 43. — 2) ut adv., ne, non: ljág vetr at mër ne mihi mendacium dixeris, Eb. 28, 1.

VETR, n., hiems; gen. vetrar, plur. vetr; Vafþr. 26. 27; SE. I 82. 332. 382, 4; Mg. 1, 1. Vide formam vitr, m. Hinc adj., tvevetr, tvivetr, þrëvetr. (Plur. vetrar pro vetr, FR. III 528, l. 18).

VÆTR, n., aliquid, quidpiam (id. qu. vetr, n.): vita vetr quidquam scire, SE. I 382, 3. — 2) nihil: át, svað vætr nihil gustavit, nihil dormivit, Hamh. 26. 28; hygz vætr hvatr fyrir acer nihil circumspicendo hæsi-tat, Æd. 15; leysi (leifi) ek vætr nihil re-linq (potionis), Eg. 74, 3. Cum gen., vætr (nom.) manna nihil hominum, nulli ho-mines, Harbl. 22; acc., vætr vela nihil fallaci-

arum, nulla fraus, Am. 5; vætr hjóna neuter conjugum, vel nullus domesticorum, Am. 94; sèr vætr víþ þvi isti rei nihil (i. e. nemo) prociat, Sk. 1, 39.

VÆTR, *f.*, id. *qu.* vættr, *f.*, *nympha* (*tutularis*), *Il. hat. 27; vitta vætr* (*membr. E*), *a*) *venefica*, *Ý. 16 (AR. I 260)*. — *b*) *animal incantatum, de equo, Ý. 33.*

VETRGAÐALL, *adj.*, *anniculus* (*vetr, m., gamall*), *Ók. 9, 1 (F. VI 446)*.

VETRIM, *f.*, id. *qu.* vetrim; *pl. vetrimar. Bk. 1, 6; G. 44 (Hkr.).*

VÆTRIMNIR, *m.*, *cælum*, *SE. II 485* (*votr, væta, udus, pluvia; rim = hrim pruina; nisi forte potius sit prava lectio pro væt-minir*).

VETRENGIS, *adv.*, *durante hieme, per hiemem* (*vetr, -lengis, term. adv. a lángri*): *var þaðra v. ibi hiemavit, Si. 3, 2 (F. VII 77, 2)*.

VETRLIDI, *m.*, *ursus*, *SE. I 442. 478. 500, 2; II 484. 567. 626; Grett. 13. SE. I 502, 4* *vetrlíði videtur esse homonymice pro Björn, nom. propr. víri, in vocativo. Vide formam vedrlíði. Proprie est ursus anniculus, cui una hiems elapsa est* (*vetr, líða*), *Norr. Veddelein ursus tenellus. — 2) clipeus, SE. II 621, forte mendum pro vetlimi.*

VETRMÍMIR, *m.*, *cælum octavum, SE. II 627, id. qu. vetminir, vettmimir.*

VETT, *n. pl.*, *veneficia, id. qu. vit, vitt: draptu á vett veneficia teligisti, tractasti, contractavisti, Æd. 24.*

VETT, *f.*, *pondus* (*vega*). *Þú sýnir rétta vett vera alsetrs ostendis verum pondus mundi Lb. 36. — b) líbra: ☉ i vettini (i. e. vettinni) sol in líbra, Lex. Mythol. p. 1109.*

VÆTT, *f.*, *animal, animans: sú vætt, de porca, in ænigmate, FR. I 485, 2. — 2) nihil, id. qu. vætr: hugði vætt á vægðir nihil de parcendo cogitavit, Sturl. 5, 9, 1; conf. Eg. c. 74, 3, p. 558, not. g.*

VETTA (*-tti, -tta, -tt*), *exspectare, id. qu. vætta, cum gen., v. fríðar pacem, F. VI 177; vetti (s: ek) hius, at, illud opinor, Korm. 22, 2; veti ek minnr, at, F. VI 170, 2.*

VÆTTA (*-tti, -tta, -tt*), *exspectare, sperare, opinari* (*id. qu. vætta, tt = nt*), *cum gen., nær vættir þú þeirra quando eos exspectas? ÓH. 220, 3; sá er víð vættum quem exspectavimus, Hymk. 11; v. fríðs, fríðar, ÓH. 92, 8; Hh. 20; v. rómöldu bellum, Hh. 24; v. munar, harms voluptatem, dolorem, Hávam. 96; SE. II 120, 1; lands terram brevi apparituram, SE. I 324, 2; v. drottins adventum, reditum regis, SE. I 520, 3 (F. III 9, 1); F. V 211. — b) absol., betr en ek vætta melius quam opinatus eram, ÓH. 92, 3; vettek minnr, at, minus spero futurum, ut, Hh. 15. — 2) v. c-m e-s cogitare cui quid: vættak nettings nírði bana cogitari necem inferre praliatori, Fbr. 33, 1 (GhM. II 342, 1); v. burum hólva, mögum ævina mala síliis, incommoda gnatis cogitare, Gha. 33.*

VETTEGIS, *gen.*, *sing. a vetki nihil, pro vetkis (e ante g est euphœticum, euphoniae causa): oss, þeim var vettegis vant nobis,*

illis nulla res defuit, FR. II 414, v. l. 4; Vsp. 8. Vide vettugi.

VÆTTI, *n.*, *testimonium* (*vætta*), *id. qu. vitni: berk þung v. gravia testimonia adfero, ipso facto probavi, Eg. 74, 2.*

VÆTTIDRAUGR, *m.*, *qui tollit, gestat* (*vætta, draugr*): *v. hjörþilju gestator clipei, pugnator, Nj. 79. A vega tollere, unde vett = vett, pondus, libra (Grág. I 208. 463), handvætta manu tollere, pondus rei manu examinare (F. II 129), jafnvætta pondere æquari (Stjörn).*

VÆTTINJÖRÐR, *m.*, *qui tollit, gestat* (*vætta, njörðr; vide vættidraugr*): *v. víðheims gestor clipei, vír, Nj. 156, v. l. pro vetinjörðr.*

VETTIR, *m.*, *qui manu tollit, ponderat, gestat* (*vide vættidraugr*), *a vetta = vega, ponderare, unde handvætta pondus rei in manu sumtæ librando examinare, ÓT. c. 66; vettir víðris vins dispensator pœsis. poëta, Ag. (bittu, kvað víðris vettir | vins, fyrir beðju minni), de Kolbeine Tumí; plur., vettar ins vegna báru dags auri dispensatores, víri, GS. str. 8.*

VÆTTILIMI, *m.*, *clipeus, SE. II 478, pro vetlimi, (II 561 tantum cernuntur . . ttlime; II 621 vetrlíði), qs. lignum vibrabile, manu mobile* (*vætta = vega, lími*).

VETTMÍMIR, *m.*, *cælum octavum* (*id. qu. vetmimir, SE. II 568.*

VETR, *f.*, *natura, numen, collect. de diis: hollar vettir, Frigg ok Freyja, ok fleiri goð propitia numina, Og. 8. Sic Jus eccl. Vet., Tit. 8 de fide: blóta leiðnar vettir ethnica numina colere. — 2) in concitiis: rög vettir ignata natura, Æd. 58. 62; örg jöldu v. ignata equæ natura, ignava equa, de venefica, Korm. 23, 2, quando possit comparari cum vitt, vett, veneficia; sú vettir illud monstrum, in ænigmate, FR. I 485, v. l. 3; vitta vettir, Ý. 16. 33, vide vetr. — 3) in compos. meinvettir (*landvettir, Bl. membr.*), vide vettir, *f.*; vettir, *de animalibus, ÓH. c. 119.**

VÆTTR, *n.*, *nihil, id. qu. vætr, vetr, n. — 2) adv., neutiquam: forðaz v., Korm. 27, 2; sírraz v. víð e-t, F. II 322, 1.*

VÆTTR, *f.*, *natura, numen, id. qu. vettir: allar vættir omnes naturæ, omnes res tam animatæ quam inanimatæ, Vegth. 4; randóps vættir deæ præliares, Hild. 33, ubi distinguitur ab atgeirs goð; illar vættir mali dæmones, Gdþ. 15. — 2) sing., mala mulier, furia (venefica): vön sè sú vættir vers ok barna, er þær í morgon málrúnar gaf, Gk. 1, 22; Brynhildar, illrar vættar, Gk. 1, 21. Vide formam vætr, *f.*, et compos. hjálpvættir, meinvættir (*m.*), óvættir (*landvættir numina tutelaria terræ, Eg. 60; ÓT. c. 37; Ísl. I 258*).*

VETTRIM, *f.*, *id. qu. vetrim, vættrim, SE. II 560, pars gladii; pl., vettrimar, unde vettrima ttingur gladii, vel laminæ gladiatorum. F. VII 43, 2, ubi vix recte datur per vèttirima. Sec. G. 44 (F. V Cod. Flat.), ubi occurrit forma vetþryma, derivari potest a vet (= vett, vætt, n., fastigium, acclivitas, Hkr. hist. Magni Boni p. 14; F. V 120) et þrymr, þrömr margo, stria, vel nude a rim,*

f., areola, spatium, it. asserculus ligneolus. Hinc vettrimar esse puto strias in lamina gladii a capulo mucronem versus procurentes: vettrina naðr serpens striarum, gladius, G. 44 (Hkr.). Tales striæ in laminis gladiorum describuntur in Nord. Tidskr. f. Oldk. I p. 180. De derivatione et explicatione hujus vocis vide Gloss. Ed. Sæm. T. II et not. ad Bk. 1, 6. Ad quem locum annoto: vettrim non in capulo fuisse, sed in lamina gladii, docet, Korm. ed. Havn. p. 88: tók Sköfnúgr af oddinn af Hvítungi fyrir framan vettrimina.

VÆTTRIM, f., id. qu. vettrim, qu. v., SE. I 568, 2; II 477. 620 (Wchart. confuse et depravate, merkinvettin).

VÆTTUGI, dat. sing. a vætki nihil, nulla res: varr at vættugi ad nullam rem timidus, Am. 37 (u ante g diacriticum est, ut in einugi, pro eugi). Idem valet vettingi, pros., v. c. vettugi nýtt ad nullam rem utile, F. III 210, unde gen. vettugis (cum u euphonico), v. c. vettugis vert res nullius pretii, F. VI 263, quæ forma adoptatur Vsp. 8 (ed. Holm.), pro vettegis.

VETZ, SE. I 410, 2 (Cod. Reg.), conf. vits; Cod. Worm. et SE. II 435, 2, h. l. habent ven.

VETÞRYMAR, f. pl., striæ in lamina gladii: vetþryma naðr gladius, G. 44 (F. V), vide vettrim.

VEXA (-i, -ta, -t), cerare (vax): v. blægjo cerare stragulum, Am. 101.

VEXA (-i, -ta, -t), crescere facere, augere (transit. a vaxa): sax þat, er seggja vexir sár sica, quæ virorum vulnera auget, i. e. vulnere gravia infligit viris, Grett. 20, 2. — b) intrans., cum acc. subjecti: brim (acc.) vexti æstus (maris) augebatur, SE. I 498, 4; F. VI 170, 2; AR. II 57, 2.

VEYKR, adj., infirmus, imbecillus: v. líkami, Hc. 13. — 2) mollis, effeminatus, SE. I 530; v. lókr, AR. II 217, 1. Vide veikr.

VEÐORINN, adj., Ad. 20, verititur „bello intrepidus”, a ve arma, et þorinn, qs. audax ad arma (= vápndjarfr, hjórdjarfr); hinc veþorinn veklinga tór. diceretur rex Eiríkur Blóðaxa, et vinr veþorins veklinga tós, dux Arinbjörn. Sed veþorins h. l. est G. Magnæi, lenis illa quidem ac facilis, mutatio pro veþorinis; et significatus vocis ve, arma, perquam dubius. Magis itaque inclinatus animus, ut, quamvis tacente historia, tamen sumam, Arinbjörnen amicum fuisse Vedormi, puta filii Vemundi Prisci. Hic Vedormus, potens in Oplandis dux (Ísl. I 314), ab Haraldo Pulericomo pulsus, in Jantiam cessit (ibid., coll. Hg. c. 14); idem, sec. Dropl. min. c. 1 et Ísl. I 243, Ketilem Thrymum, sibi amicum, in Jantiam ab Islandia advenientem hiberno hospitio exceperit, fama magnæ liberalitatis et auctoritate inclitus (höfðingi mikill, Dropl. l. c.). Huic appellationem veklinga tór illustrium virorum adjutor, datum puto propter auxilium viris ab Haraldo rege exagitatis et in Jantiam profugis latum.

VEÐREYGR, adj., domum eundi cupidus (ve, þreygja; hodie heimfúss), de venatore, v. skyti, Völk. 8.; vide vegreygr.

VED, n., pignus: veð Valföðurs pignus Odinis, res ab Odine pignori data, oculus Odinis, Vsp. 25. 26; SE. I 68.

VEDJA (-aða, -at), pignore certare (veð): v. höfði de capite certare, Vafþr. 19; v. manns laus ringi in caput suum pignus dare, altero annulum spondente, F. II 275.

VEDMÁLI, m., pignus (veð, máli): taka lönd at veðmála pignori accipere, Ha. 280.

VEDR, n., tempestas, sive bona, sive mala, Hávam. 88; válynd veðr turbulentæ tempestates, Vsp. 37; de commoda tempestate: róa i veðri á sjó, Hávam. 82; unz verði veðr donec secundus ventus dabitur, H. 37. — 2) in appell. a) cæli: veðra land terra ventorum, ær, cælum, SE. I 316; veðra höll aula ventorum, ær, botn, gólf veðra hallar fundus, solum æris, terra, SE. I 320. — b) pugna: v. barð-rögn-röðuls tempestas clipei, pugna, G. 50; v. vápna, hlifa, Óðins, valkyrju, herkonunga prælium, SE. I 416; i Gúndlar veðrum in præliis, HS. 6, 3 (F. I 56, 1); v. grárra geira, id., Hund. 1, 12; laufa v. gladii, id., HS. 6, 7 (F. I 57); v. Óðins, id., Hg. 33, 8; v. skúglar skýs (clipei), id., Hg. 33, 8; v. boða (i. e. boga arcus), id., SE. I 436, 1. — c) navis: lestr, dýr, skíð veðrs equus, animal, pertica cursoria venti, navis, SE. I 440. — 3) regio, plaga cæli: veðrs annars til in aliam partem, aliorum, Hým. 25. — 4) in compositis: eggveðr, felliveðr, fleinveðr, geirveðr, hjórveðr, naddveðr, örveðr.

VEDR, m., aries, SE. I 486. 589, 1; II 567. 626. (II 483 veðr, id.); veðra-fjórd, id. qu. Hrutafjórd, Grett. 50; 59, 2 (de prælio in saltu Arnarvatnensi; al. legunt virkisfjörð, i. e. Borgarfjörð). Veðrafjórd, Krm. 16, Waterford in Hibernia. Pros., dat.: ☉ i vepuri sol in ariete, Lex. Myth. p. 1070; gen. veðrar, in veðrar horn cornu arietinum, ÓH. c. 118 (F. IV 246). — 2) equus, SE. II 487.

VEDR, SE. I 406, 1 Cod. Worm., i. q. víðr (i = e), vinnr facit, gerit, a verbo vinna. — 2) Eg. 30, id. qu. víðr, við, præpos. et adv., apud, ad, leggja aura veðr (víðr)aponere opes, rem facere, lucrari.

VÆDR, adj., vestitus (våd): vædr til vel admodum bene vestitus, Hávam. 61. Vide hervædr (ab herváðir).

VEDRBJÓÐANDI, m., tempestatem offerens (veðr, bjóða): geira v. præliator, vir, a geira veðr pugna, Gr. 9.

VEDRBLÁSINN, vento perflatus (veðr, blása): veðrblásinn væ vexilla vento perflata, F. VII 345, 6.

VEDRBLIK, n., fulgor tempestatis (veðr, blik): valkústu v., pro veðr valkústu blisks tempestas fulgoris cadaveris (gladii), pugna, valkústu veðrbliks herðibaldur incitator pugna. præliator, Sturl. 9, 32, 1.

VEDRBODI, m., offerens tempestatem (veðr, bodi): v. Gúndlar bellator, a Gúndlar veðr pugna, Ha. 326, 4.

VEDREGGJANDI, m., incitator tempestatis (veðr, eggja): v. viggjar veggs tempestatem (pugnam) incitans, bellator, a viggjar veggja

agger navis, clipeus, veðr viggjar veggs tempestas clipei, pugna, F. XI 138, 4 (sec. correctionem); viggjards v., id., Sturl. 2, 40, 1.

VEDREY, f., insula (nunc Vaderö s. Veirö) Hallandiae in Suecia, SE. II 492 (Hodie Verö in Lofoten, Munchius).

VEÐRFÖLNIR, m., accipiter, sedens inter oculos aquilæ multiscia, ramis Ygdrasil insidentis, SE. I 74.

VEÐRGÆDIR, m., angens tempestatem (veðr, gæðir): imunbörðs v. incitator, prælii, bellator, a veðr imunbörðs tempestas clipei, pugna, ÓT. 16, 4 (F. I 91, 3).

VEÐRGLASI, m. (adj.), ad auras coruscans, in aëre fulgidus (veðr; glasi, glasir), de gallo, Fjölsm. 25.

VEÐRGLADR, m., clipeus (qs. in aëre splendidus, veðr, gladr), SE. I 571, 2; II 561. 621 (II 478 væðr, gladr, prave).

VEÐRHEIMR, m., domicilium venti, aër (veðr, heimr), SE. II 596 (II 459 viðheimr).

VEÐRHEYJANDI, m., tempestatem faciens (veðr, heyja): valgrindar Gefnar v. bellator, a veðr valgrindar Gefnar tempestas deæ scntigeræ (bellonæ), pugna, Hg. 31, 1.

VEÐRHIRÐIR, ÓT. 26, 2 (F. I 123, 2), ride valserkr.

VEÐRHÖLL, f., aula, domicilium venti, aër, ít. cælum (veðr, höll): visi, fylkir veðrhallar rex cæli, deus, G. 2; Hs. 4.

VEÐRLIDI, m., ursus, id. qu. vetrlíði (ð=τ), SE. I 442, v. l. 8 (sec. Cod. Worm.).

VEÐRLOSTINN, tempestate percussus, vento incitatus (veðr, ljósta), epith. navis, v. veggundr, RS. 1.

VEÐRMEGIN, n., vis tempestatis, vel potius, locus tempestatis, venti, nubes (veðr, megin), Altm. 19.

VEÐRMILDR, adj., qui tempestatem excitare amat (veðr, mildr): geira v. bellicosus, a geira veðr tempestas hastarum, pugna, SE. I 468, 4 (ÓT. 96, 1; 97, 2; AR. I 287, 2; F. II 288, 1).

VEÐRÖRR, adj., cupidus tempestatis, acer in tempestate (veðr, örr): valfasta v. bellicosus (vide valfasti), ÓH. 27, 1 (F. IV 66, 1).

VEÐRSKRÍN, n., scrinium venti, aër, ít. cælum (veðr, skrin): jöfurr veðrskrins rex cæli, deus, Lb. 8.

VEÐRSMÍÐR, m., faber tempestatis (veðr, smíðr): v. Viðurs auctor prælii, bellator, a Viðurs veðr tempestas Odinis, pugna, F. VII 44, 2.

VEÐRSÖLLINN, vento tumescens, tempestate turgidus (veðr, svella): veðrsöllit ver mare vento turgidum, Ha. 195.

VEÐRSTAFR, m., column tempestatis (veðr, stafr): v. Viðris vandar (vandils) column prælii, pugnator, vir, Viðris vandar (vandils) veðr tempestas gladii, pugna, SE. I 438, 4 (Vigagl. 26, 1).

VEÐRTAMR, adj., tempestate adstrictus (veðr, tamr), de nati: veðrtamt svana beðjar vigg, ejus njótar víri, homines, Sturl. 7, 43, 1, ubi construe: armbliks ítrir njótar veðrtamt svana beðjar viggs.

VEÐRVITI, m., index venti in apice mali (veðr, viti): veðrvitar glymja, SE. I 494, 3; veðrvita (acc. pl.) skók, F. VII 340, 2.

VIDDI, m., gigas, SE. I 554, 2; II 471. 554. 616. Vidda bróðir frater gigantis (v: Ægeris), Eg. 30, potest esse ignis et ventus, (sec. SE. I 330). G. Magnæus bisariam ordinem constituit: a) veðr Vidda bróður kveðja vāðir auræ venti (quod Vindr gigantis nomen sit) salutant (inspirant) folles; ut vāðir absolute de solibus capiatur. — b) veðr-vāðir kveðja Vidda bróður folles inspirati suscitant fratrem venti (ignem). Quarum posterior ratio mihi magis placet, ita ut veðr construat cum leggja in sententia principali, et accipiat pro viðr, adæ., = við, v: sá er leggja skal viðr aura qui accessionem facultatum facere studet, et vāðir kveðja vidda bróður folles salutant (excoitant) fratrem gigantis (Ægeris, v: ignem).

VIDIS, f., id. qu. vedis (vi=ve), v. l. Grett. 49, 5.

VIF, n., femina nupta tiro, SE. I 536. 558, 1. — b) rustica, Rm. 22. — c) mulier, femina, Sk. 1, 16; dal. víf, Hund. 2, 13; Orkn. 81, 3; gen. vífs, Hávam. 102; víft fagra et víf en fögura, F. VII 61, 2 et v. l. 6; gen. pl. vífa, Orkn. 80, 2; gjörninga víf venefica, incantatrix, drifa gjörninga vífs procella magica, Eb. 40, 5 (AA. 238); hamra víf femina gigas, byrr hamra vífs aura gigantidis, animus, fortitudo, Ísl. 2; odda víf femina telorum, teligera, bellona (ut geirvíf), byrr odda vífs ventus bellonæ, pugna, HS. 6, 4. — 2) in compos.: geirvíf, óskvíf.

VIFADR, tectus, obductus, circumvolutus (cogn. vefja), in compos. sveilvifadr, conf. vívifr.

VIFILL, m., regulus maritimus (FR. II 8): vífils veðr pugna, Grett. 59, 2, ubi quidam pro vífils habent Víðris Odinis, al. verfils, quod potest esse id. qu. Virvils a Virvill reg. maritimus. In compos. ör vífill.

VÍFL, f., tigillum, quo vestes inter lavandum caduntur, lotricum, pulsabulum: vera sem vífl at brunni permadere instar lotrici ad fontem, Korm. 8, 2. Pros., Vem. 22: ok nú þreif hann upp eitt trè, er lá hjá honum, ok laust við öxinni með víflinni, er konur voru vanar at hafa til þvottar; F. V 181: kona nökkur, er fór með klæði til þvottar, hún hafði vífl í hendi — ok bardi hann í hel með víflunni; adde F. VIII 243.

VÍFLÍNGR, m., nomen Odinis, sec. Lex. Mythol.; est v. l. Grett. 59, 2, sec. ed. Hol. víflings veðr, pro vífils veðr pugna.

VÍFMARR, m., equus feminae (víf, marr): áleggjar Yggja v. equus gigantidis, lupus, a víf áleggjar Yggja nator gigantum, femina gigas, F. VI 68, 2.

VÍFNI, f., mulierositas (víf), Merl. 2, 74.

VÍFR, m., gladius, SE. II 476, habens dirisim verr, vífr pro verúlf.

VÍFSTARI, FR. II 137, 1, legendum vigstari, qu. v.

VÍG, n., vibratio (vega 1): víg fetla stígs vibratio gladii, pugna (ut sverðtog), Ísl. I 163, 2. — 2) pugna, prælium, dimicatio, SE. I 563, 1; II 475. 559. 619; at því vígi in ea pugna, Krm. 1. 3; Eb. 18. 1; finnaz vígi at in prælio congredi, Vafpr. 17. 18; at vígom

in præliis, *Grm.* 48; vigs ótrauðr ad pugnam haud inuitus, *Skf.* 24; varr við víg a pugnis abstinens, imbellis, *Æd.* 13; ótt víg pugna rehemens, *Eg.* 52, ubi malo subaudire var, 2: víg var ótt, quam construere of ótt víg in cita pugna. Herða víg aeriter pugnare, *ÖH.* 224; víga ský nubes præliorum clipeus, velendr víga skýs pugnatore, viri, *G.* 65 (*F. V.*); valr vigs accipiter pugnæ, corvus, *Mh.* 4 (*F. VII* 181); víga guð numen præliorum, *Tyr.* *SE.* I 266; víga Njörðr, Freyr bellator, *Nj.* 146, 2; *F. VI* 82, 2; víga mætir qui prælia magni facit, amat, bellator, *ÖH.* 14, 2 (*F. IV* 52, 3); vigs gæðandi augens pugnam, pugnat, vir, *Nj.* 40, v. l. In prosa haud raro de pugna, certamine: haun á víg móti Tý ei pugna (certamen) est cum Tyre, *SE.* I 190; Tanni ræz í móti Barða, tekz þar víg afburða fröknliet, *Ísl. II* 369. — 3) cædes, in prosa frequens, et hoc sensu accipitur, vitnis vígi at lupi in cæde, *Vafþr.* 53, ubi forte jungenda kjapta vitnis, et vígi at in pugna sec. signif. 2 — 4) certamen equestre, alias hesta víg, hesta at; hinc vigs faðir equus certamini idoneus, *Volsap.* — 5) In codd. sæpe confunduntur víg et vigg, v. c. *Sturl.* 7, 43, 1. — 6) vide compos.: teltvigg, fólkvíg, hervíg.

VÍGÁLFR, m., deus pugnæ, pugnat, bel-lator (víg 2, álfr), *Ha.* 219, 3 (*Hkr.*)

VÍGÁSS, m., deus pugnæ, præliator, vir (víg, áss): dat. plur., vígásum, *Si.* 4, 2 (*F. VII* 79, 1).

VÍGBAND, n., vinculum bellicum (víg, band): pl. vígbönd vincula ad captivos vinciendos, sec. cod. membr. 514, *Vsp.* 28.

VÍGBJARTR, adj., pugnando clarus (víg, bjart), de insigni præliatore, *Hh.* 65, 6 (*F. VI* 320).

VÍGBLÖR, m., equus bellicus, *Hund.* 2, 34, qs. aura pugna (víg, blær), a celeritate et velocitate; sic skeiðbrimir ignis curriculi, equus curulis; ventus enim et ignis summam habent celeritatem.

VÍGDÍS, f., dea pugnæ, bellona (víg 2, dí): v. vella nympha auri, femina, *Grett.* 49, 5; vide vedis, vidis.

VÍGDJARFR, adj., ad bellandum audax (víg, djarfr), *Hævam.* 15; *G.* 30; *SE.* I 402, 3; superl. vígdjarfastr, *SE.* I 714, 2.

VÍGDRÖTT, f., præsidium, cohors, milites (víg, drótt), *Hævam.* 100; *SE.* I 620 3; plur. vígdróttir milites, *Ha.* 318, 2; ut divisim víga drótt, *Ha.* 286, 2.

VÍGDVALINN, m., nom. propr. fictum, *Söll.* 78, qs. nanus pugnæ, pugnat, vir (víg, dvalinn); vertunt bellorum sopitor, a dvali sopor.

VÍGELDR, m., ignis pugnæ, gladius (víg, eldr): þrymr vígelds pugna, vígelds þrymrögnir præliator, *Eg.* 58, 1.

VÍGIMR, adj., pugnandi peritus (víg, imr), *Si.* 2, 2 (*F. VII* 209, 2).

VÍGFOLD, f., locus prælii (víg, fold, = vígvöllr): vöndr vígfoldar gladius, valdi vígfoldar vandar gestor gladii, bellator, *SE.* I 640, 2 (vocat.).

VÍGFRAMADR, m., gestor pugnæ, bellator

(víg, framaðr); acc. sing. vígframað, *Y.* 31, 2; vide formam vígfrömuðr.

VÍGFRÆKN, adj., bello fortis (víg, frækn), conject. *Raskii* pro víðfrækn, *Hm.* 27.

VÍGFRÉKR, adj., pugnandi avidus, cædis avidus (víg 2, fræk), vel, sec. *S. Thorlacium*, in tollendo acer (víg 1), de Thjassio gigante, *SE.* I 308, 2; v. kjaptr rictus, pugnandi (i. e. mordendi) avidus, de rostro canis, *Vegtk.* 7 (indidem vígtönn dens pugnando, cædendo aptus, de dentibus caninis). — 2) vígfræk, *SE.* I 512, 3 *Wechart.* divise legendum, hoc ordine: vísi rekr fræk víg rez multa prælia facit, magnam stragem edit.

VÍGFRÖMUÐR, m., id. qu. vígframaðr (víg, frömuðr): acc. sing. vígfrömuð, *Y.* 31, 2 (membr. E).

VÍGFÚSS, adj., cædis avidus (víg 2, fúss), epith. gladii (naðr vāpnhríðr), *Grett.* 59, 2.

VÍGG, n., vehiculum, vector, jumentum (vega vehere): 1) equus, *SE.* I 480, 2; *II* 458. 487. 571; súðla vígg equis sellas imponere, *Gha.* 18; vígg barnis jumentum proræ, navis, *ÓT.* 43, 1 (*F. I* 170, 2); v. brands (perticæ), id., *Orkn.* 67, 1; v. sunda (fretorum), id., *Ha.* 182, 2; súða v. (tabularum), id., þollr súða víggs vir, homo, *Has.* 3; v. unnar (undæ) navis, árbeittir unnar víggs vir, *Dropl.* min. 13, 4; v. öldu, id., öldu víggs runnar homines, *Has.* 21; veggjar vígg jumentum parietis, domus, til veggjar víggs Geirröðar = til Geirröðar garða, *SE.* II 290, 1. — 2) navis, *SE.* I 582, 3; *II* 481. 565. 624; víggjum holtr in navibus exebare amans, *ÓT.* 43, 2 (*F. I* 88, 2); hlutvendr víggs dutores navis, principes liberales, *Ísl.* II 227, 1; víggs laut terra navis, mare, lundr víggs lautar lucus maris, vir navigator, *F.* II 248 (sec. *SE.* I 334 c. 31). — 3) Vide formas víggi, víggr, it. composita: borðvíg, foldvíg, hafvíg, harðvíg, hlunnvíg, hlýrvíg, munvíg, riðvíg, seglvíg, stafuvíg, sundvíg, súðvíg, unnvíg.

VÍGGARÐR, m., agger pugnæ, clipeus (víg 2, garðr): veðr víggarðs tempestas clipei, pugna, víggarðs veðreggjandi incitator pugnæ, præliator, *Sturl.* 2, 40, 1.

VÍGGHALDR, m., deus jumentii (víg 1, Baldr): Þunnills v. vir, possessor navis, a Þunnills vígg jumentum piratæ, navis, *Plac.* 30.

VÍGGBEITIR, m., jumentum in cursum incitans, incitator jumentii (víg 1, beitir): meita vallar v. incitator navis, vir, meita vallar vígg jumentum maris, navis, *Gv.* 7.

VÍGGFINNANDI, m., dator jumentii (víg 1, finna): sunds v. dator navis, vir liberalis, a sunds vígg jumentum freti, navis, *Plac.* 36.

VÍGGI, m., bos, *SE.* I 587, 1; *II* 483. 566. 625.

VÍGGJÁLFR, m., deus navis, possessor, rector navis, vir (víg v. víggr, álfr, (*F. IX* 493, 2, conf. vígálfr).

VÍGGJÖLL, f., amnis pugnæ vel cædis, torrens sanguinis (víg, gjöll): örmr vals þýrr sefa stigu at varmr víggjöll, *SE.* I 606, 1.

VÍGGLADR, adj., hilaris, lætus in pugna

(víg, gláðr). — 2) m., clipeus, *qs. splendendus in pugna*, SE. I 571, 2; II 478. 561. 621.

VÍGGLOÐ, f., *femina gigas, (caedibus laeta, víg, gláðr)*, SE. I 553, 1; II 555. 616, vide víglöð. — 2) securis (*qs. splendens in pugna*), SE. I 569, 1; II 477. 561. 620.

VIGGMEIÐR, m., *ignus jumenti* (vigg meiðr): sveiða vángs v. vír navigator, *imperator classis, a sveiða vángs vigg jumentum maris, navis*, F. I 164, 2 (ÓT. 40, 1, membr. E), quibus locis scribitur viggmeiðr (cfr. víg 5). *Ceterum viggmeiðr h. l. est vocativus.*

VIGGOLEIÐ, ÓT. 40, 1, *dubia lectio, nam membr. E et chart. C, h. l. it. F. I 164, 2 habent viggmeiðr (qu. e.) pro viggoleið; tò leið, quod et omitt. chart. A, D (llkr.), tantum habet B (ed. Peringsk.)*.

VIGGR, m., *equus, gen. viggjar* (vide vigg): byrjar v. equus venti, navis, þiggjandi byrjar viggjar possessor navis, vír, SE. I 236 2; uppsátr v. equus stationis navalis, navis, boði uppsátr viggjar dator navis, vír, Halfr. (membr. 132; ÓT. Skh. II 305). — 2) navis: viggjar vegr agger navis, clipeus, viggjar vegg vedreggjandi præliator, bellator, F. XI 138, 4.

VIGGRENNANDI, m., *incitator jumenti* (vigg, renna): vasta v. vír, a vasta vigg jumentum maris, navis, Nj. 54.

VIGGRIMMR, adj., *ferox in pugna* (víg, grimmr), F. X 375, *Vide vegrimmr, veggrimmr*.

VIGGRÍÐANDI, m., *qui jumento vehitur* (vigg, ríða): vigs v. qui navi vehitur, vír, a vigs vigg jumentum plutei (vide vígi, n.), navis, Fbr. 12 (Grett. 29).

VIGGRUNNR, m., *lucus jumenti* (vigg, runnr): vága, voga v. vír, a vága vigg jumentum maris, navis, F. V 61; GS. str. 4.

VIGGRUÐR, m., *id. qu. viggrunnr* (vigg, ruðr): vága v. vír navigator, præfectus navium, Ólf. 220, 3.

VIGGÞOLI, m., *pinus jumenti* (vigg, þollr): vinnils v. vír, a vinnils vigg jumentum piratæ, navis, Plac. 4.

VÍGHAGR, adj., *pugnandi peritus* (víg, hagr), F. XI 204.

VÍGHARÐR, adj., *in pugna acer, strenuus* (víg, harðr), ÓT. Skh. I 208, v. l. pro vígdjarfr.

VÍGHLJÓÐR, adj., *tacitus in pugna* (víg, hljóðr), i. e. pugnando defessus, exanimatus, Sturl. 7, 42, 5.

VÍGHLYNNR, m., *platanus pugnæ, præliator, bellator* (víg, hlynnr), IIR. 49.

VIGHRESS, adj., *alacer in pugna* (víg, hress), *animosus, bellicosus*, Plac. 58.

VÍGI, n., *id. qu. víg, pugna, certamen, in compos. einvigi.* — 2) locus munitus, munimentum: gamalt vígi, F. VII 84, 2. — 3) pluteus navis arcendis fluctibus, gen. vigis, et sync. vigs: viggs vigg jumentum plutei, navis, vigs viggriðandi vector navis, vír, Fbr. 12. (Grett. 29). Pros., Sturl. 3, 2: í því kemur annat áfall svo mikít, at yfir gekk þegar skipit, ok drap ofan slaugina ok af vígin bæði, ok utanborðs allt þat er laust var á búkanum;

FR. II 77: þá kom áfall svá mikít, at frá laust vígin ok hálsana báða. Adde F. IX 44.

VÍGJA (-i, -ða, -t), *consecrare, initiare, (sacro sanctum reddere; ve): v. brúði novam nuptam consecrare, Hamh. 30; vigit okkr saman Varar hendi initiate nos in conjugium pronuba manu, ibid; inaugurare regem, Ha. 255, 1. 3; vígð þjóð clericí, Gþ. 6; vígð víf sacræ virgines, moniales, F. VII 355; vígðr stafr baculus consecratus peregrinantium religionis ergo, Mg. 9, 1 (F. V 121, 2).* — 2) *devovere aliquem*, FR. I 438, 3 (conf. pros., FR. I 444; II 327. 338).

VIGLEIPTR, n., *fulmen pugnæ, gladius* (víg, leiptr): rjóða v. blóði, Eg. 60, 2.

VÍGLIGH, adj., *militari specie, ad præliandum indoneus* (víg, -ligr): þegnar vígligr, Am. 51; vígligr floti classis ad pugnam parata, F. VII 7, 2; v. bani percussor ad cædem paratus, SE. I 280, 2.

VÍGLITNIR, m., *equus*, SE. II 487. 571 (*forte, fulgens in certamine: víg, glitnir a glita*); cf. víglöð.

VÍGLIÐ, n., *copiæ bellicæ* (víg, lið), Hund. 1, 23; Ha. 228, 2.

VÍGLÖÐ, f., *femina gigas*, SE. I 553 Wchart. et SE. II 472 pro vigglöð.

VÍGLUNDR, m., *lucus pugnæ, pugnator, vir* (víg, lundr). Eb. 40, 4 (AA. 236); RS. 19; plur. víglundar milites, Ha. 326, 3.

VÍGLYSTR, adj., *pugnandi cupidus* (víg, lystr), FR. I 397.

VIGMEIÐR, F. I 164, 2 (ÓT. 40, 1 membr. E), vide viggmeiðr.

VÍGMIDLUNGR, m., *pugnam committens, præliator, bellator* (víg, miðlung): acc. s. vígmíðlung, Ý. 54 (conf. F. X 209).

VÍGMÓÐR, adj., *fervidus in pugna, ardentèr pugnans* (víg, móðr, adj.), Nj. 78, 2; Ód. 6; vígmóðar Osynjur, Vigagl. 21, 3.

VÍGNADR, m., *serpens pugnæ, hasta* (víg, naðr): vígnadr stafr columen hastæ, vír, Korm. 27, 2.

VÍGNEST, f., *lunula præliaris, clipeus* (víg, nest), Hg. 20, 1; plur. vígnestr clipei, F. I 38; vígnesta böl noxa clipeorum, gladius, II. hat. 8.

VIGNIR, m., *aper*, SE. II 627; vide vígrir.

VÍGNIÐJONGR, m., *pugnator, bellator* (víg, niðjung): acc. sing. vígniðjong, Ý. 54 (membr. E.).

VÍGNJÖRDR, m., *deus pugnæ, pugnator, vir* (víg, Njörðr), Grett. 23.

VÍGÓLF, m., *nom. propr. fictum*, Söll. 20, *qs. deus pugnæ, pugnator* (víg, olfr = álfr).

VÍGÖRR, adj., *ad pugnam promptus* (víg, ðr), SE. I 518, 1.

VIGR, n., *insula Mariæ meridianæ in Norv. (nunc Vegerð, Pontopp. p. 80. 241; Stromii Deser. II 35), SE. II 491, 3.*

VIGR, m., *id. qu. vegr, via* (i = e): veðr-vigr via venti, ær, cælum, ljós veðr-vigr lumen æris, fulmen (= lopteldr), vel lumen cæli, sol, drottinn veðr-vigr ljóss dominus fulminis vel solis, deus, Ha. 11. — 2) equus,

SE. II 487. 571 (cf. viggr). — 3) nanus, SE. I 66, 1 (viggr Cod. Ups. SE. II 261; veggr membr. 544 Vsp.; veigr Vsp. 11. — 4) gladius, SE. II 559, habens vef, vigr pro verúlfir; Esp. Arb. I 94, vide vigr, f.

VÍGR, f., hasta, SE. I 569, 2; II 477. 561. 621. Genus cognoscitur ex vigrar seidr cantus hastarum, pugna, Sturl. 9, 19, 1 (vide valnstandi), et Korm. 25, 2, vel hefir (malo helle) vigr of skepta hastam probe manubrio instruxi. Dynr, dunor, el, flugr, saungr, seidr vigra strepitus, fremitus, procella, volatus, cantus, sonitus hastarum, pugna, Nj. 158, 11; Sturl. 7, 30, 3; Ód. 21; Hh. 65, 3 (F. VI 316, 2 et F. XII ad h. l.); II. 17, 2; Eg. 47.

VÍGR, adj., qui pugnare potest (vegð), vide andvigr.

VÍGRAKKR, adj., fortis, animosus in pugna (vig, rakkr), ÓH. 4, 1 (F. IV 39); SE. I 638, 1.

VÍGREIFR, adj., alacer, lætus, hilaris in pugna (vig, reifr), ÓH. 240, 3 (F. V 84, 1); Fbr. 49, 1.

VÍGRÆKKJANDI, m., colens pugnam, bellator (vig, rækja), SE. I 678, 2; vide veg-rækjandi (Ha. 74, 2).

VÍGREYR, n., calamus pugnae, gladius (vig, reyr): bõrr lét vigs at vígi | vígreyr lituð dreyra bellator in prælio gladios sanguine tinxit, HR. 58.

VÍGRIR, m., aper, SE. I 591, 1 (II 484 víðrir; II 627 vignir; II 568 tantum cernitur yi ...).

VÍGRISINN, gloria bellica eminens (vig, risa): gramr v., de Sigurdo Fosnericida, Sk. 1, 13; de eodem: vānir vigrisins spes recuperandi regem gloria bellica inclytum, Gha. 29.

VÍGRISNI, f., gloria bellica (vigrisinn), Æd. 2.

VÍGRIDR, m., campus, in quo dii Asici cum Surto et Muspelli filiis decertarent, Vafþr. 18; SE. I 188—90. 198, 2. Vide óskopnir.

VÍGRÖÐI, m., rubor bellicus, splendor rutilus (aureus) armorum: verpr vigröða um víkinga rutilans armorum splendor prædatoribus circumfunditur, Hund. 2, 22; vigröða verpr á lýrni ælum bellico rubore suffunditur, Merl. 2, 68.

VÍGRUNNR, m., lucus pugnae, præliator, bellator (vig, runnr), Rekst. 8.

VÍGSÁRR, adj., in pugna vulneratus, vel letali plaga saucius (vig, sárr): vígsár vilja borg pectus letaliter sauciatum, SE. I 664, 1.

VÍGSGÆÐANDI, m., incitator, auctor pugnae, vír (vig, gæða): dat. pl., vígsgæðendum eru meiri vānir vár bræðra (i. e. at oss bræðrum), en á (at) föstra mínum, at munum vinna varg vin homines magis sperarent a nobis fratribus, quam a nutritore meo, fore ut potum lupo pararemus, Nj. 40, v. l.

VÍGSKÁRR, adj., bello infestus (vig, skárr), duplici sensu, activo et passivo, ut herskárr: 1) active, prælio infestus, i. e. bellicosus, pro subst., vír bellicosus, bellator: eiðar munu of víða vígská (acc. pl. contractus) juramenta (conspiratio, vide Am. 1. 2)

oppriment bellatores (Gunnaris percussores), Sk. 3, 11. — 2) passive, bello infestatus: vígskátt ríki, Ha. 219, 3.

VÍGSKORNIR, m., equus, SE. II 571 (ving-skornir, II 487).

VÍGSKÖRD, n. pl., interstitia pinnarum muralium (vig, skarð), ubi propugnatores stabant (F. VI 149). — 2) interstitia propugnaculorum navalium, Sic. 17 (F. VII 232; AR. II 75), ubi v. bõrðut járnom ferro circummunita.

VÍGSKÖÐ, n. pl., noxæ bellicæ (vig, sköð), tela, arma: vígsköð drifuz blöði, Sturl. 7, 30, 1.

VÍGSKÝ, n., nubes pugnae, clipeus (vig, ský): rymr vígskýs strepitus clipei, pugna, F. II 314, 2 (Skf. II 304, not. 1). Lectio-nes vigstýrs et vigskýrs in metrum minus quadrant.

VÍGSLA, f., inauguratio, consecratio (vigja): vígslu gætir, njótr, veitir episcopus, Gþ. 4, 5; Ag.; de inauguratione regis, Ha. 255, 4; 310, 1.

VÍGSLÖÐ, f., campus prælii, locus pugnae (vig, slöð), HR. 18, ubi forte cohærent: þjóð gekk glöð til vígslöða(r), gramr bõð milites læti ad locum prælii accesserunt, jubente rege.

VÍGSNARR, adj., velox in pugna (vig, snarr), HR. 49.

VÍGSNJALLR, adj., fortis in pugna (vig, snjallr): vígsnjöllum, Órævarodds S. 42, 1, pro vígsvaldendum (FR. II 301, 1).

VÍGSÖK, f., actio de cæde (vig, sök), it. cædes: vekja v. committere cædem, Korm. 22, 3.

VÍGSPÁRR, adj., cædis prænuntius, bella præsagens (vig, spárr): acc. pl., vígspá völlu campos bella præsagentes, Vsp. 22 (Cod. Reg. et membr. 544). Mallem vígská cædibus infestos, á vígskárr.

VÍGSPJÖLL, n. pl., nuntius cædis (vig, spjöll), Hund. 2, 11, ubi segja vígspjöll cædis nuntium adferre, est id. qu. lýsa vig cædem promulgare, ibid. 9. — 2) prænuntium pugnae vel belli, de ignibus prænuntiativis (viti), SE. I 388, 2.

VÍGSTARI, m., sturnus pugnae, aquila (vig, stari), legendum est FR. II 137, 1, pro vífstari.

VÍGSTORMR, m., tempestas cædis, pugna (vig, stormr): valdr vígstorma auctor præliorum, bellator, Ha. 114, 3.

VÍGSTRIÐIR, m., inimicus pugnae (vig, stríðir), vír imbellis, Nj. 54, de Skamkele, qui mox ante appellatus erat hrayggviglöpfr fugæ deditus hominico.

VÍGSTYRS, F. II 314, 2, vide sub vígský.

VÍGSVALDANDI, m., auctor prælii, præliator (vig, valda), FR. II 301, 1.

VÍGTAMR, adj., pugnae peritus (vig, tamr), in arte militari exercitatus, SE. II 150, 2.

VÍGTANNI, m., ursus (qs. dentibus acutis, ad pugnandum idoneis præditus; vígtönn dens acutus), SE. II 567; it. Wchart. SE. I 478 et 590, 2, pro júgtanni.

VÍGTÁR, *n.*, lacrimæ cædis, lacrimæ ob casum aliquem effusæ (víg. tár): fella v. effundere, *Mg.* 9, 3 (*F.* V 123, 1).

VÍGTEITR, *adj.*, hilaris in pugna (víg, teitr), *Plac.* 34.

VÍGTENNA, *f.*, femina gigas, *it.* securis, *Grett.* 18, vox formata ad modum grot(t)intanna, a vígtönn, vide vígtanni.

VÍGTJALDR, *m.*, hæmatopus pugna, corsus (víg, tjald): þar var v. fullr dreyra, *Eb.* 18, 2.

VÍGÞEYR, *m.*, procella funesta (víg, þeyr): v. Hæðins meyjar pugna funesta, *F.* III 9, 2. Sed forte h. l. legendum sit víggþeyr (conf. víg 5), tempestas navis (vigg 2), unde víggþeyr H. meyjar fit pugna navalis.

VÍGÞROT, *n.*, finis pugna (víg, þrot): vinna at vígþroti bellis finem facere, *Vafþr.* 51; Víngnis at vígþroti post devictum Víngnerem (Odinem), post casum Odinis, *SE.* I 202, 1 (*Ed. Sæm. Tom.* I p. 32, v. l. citat ex *Cod. Acad.*: vitnis at vígþroti lupo cæde debellato).

VÍGÞRYMA, *f.*, tonitru cædis, pugna (víg, þryma), *Hund.* 1, 7.

VÍK, *n.*, *id.* qu. víg, pugna, bellum (*k=ε*): sátt vík búendr ríkir potentes coloni, bellum timebant, *ÓT.* 40, 1 (membr. E). Forte ex hac forma non recte intellecta prodierint lectiones: sásk við búendr háska coloni periculum metuebant, *ÓT.* 40, 1, et sáz vitt bændr ítrir, *F.* I 164, 2.

VÍK, *f.*, sinus maris; *il.* mare, *SE.* I 575, 1; II 479. 562. 622; eiki skar vík navis mare sulcavit, *Mg.* 20, 1; fákr víka equus sinuum, navis, *Ha.* 195; valr víka accipiter sinuum, *id.*, *Sturl.* 7, 30, 2; *F.* I 164, 1; eldr víka ignis maris, aurum, sendir víka elds missoz auri, *vir* liberalis, *ÓH.* 172 (*F.* IV 378).

VÍKA, *f.*, hebdomas, septimana, *Söll.* 25. Si. 37 (*G.* 34); *Mh.* 7 (*F.* VII 184). — 2) mare, *SE.* I 574, 3; II 479. 622 (non cernitur II 562). *Propr.*, milliære maritimum (*F.* IX 376), ut hodie vulgo in usu; de terrestri milliari est in *Tómássaga*: hans búgarðr lá eigi flrr borginni, en einar tvær vikur eilla ejus non nisi duobus milliariibus ab urbe distabat (*Synt. Bapt. sub hac voce*).

VÍKÐOLSKR, *Mb.* 3 (*F.* VII 4, v. l. 10), vide vískðolskr.

VÍKELDR, *m.*, ignis maris, aurum (vík, eldr): víkelds gjaflr auri munera, *Ha.* 293, 5.

VÍKÍNG, *f.*, militia, exercitia militaria, bellica (vík, *n.*), *II.* Br. 3, dat. víkíngo. In *prosq.*, piratica.

VÍKÍNGR, *m.*, puginator, præliator, bellator (vík, *n.* = víg; *cfr.* *Nj.* *Sv.* *Lat.* p. 623, v. l. k, ubi víginganna = víkinganna): v. Dana bellator Danus, *II.* Br. 10; plur., víkíngar pugnatorez, *SE.* I 296, 1; *F.* VI 407, 2; fránn lind víkínga beit spléndida (*v. acuta*) pugnatorez hasta ad secundum valuit, *Eb.* 19, 11; vínr víkínga amicus bellatorum, *vir* bellator, *FR.* I 433, 3; níðr víkínga progenies bellatorum, bellator bellatoribus ortus, *FR.* I 410, 3. — 2) pirata, *vir* piraticam exercens: víkíngar, þat er skipaherr, *SE.* I 528.

VÍKJA (vík, veik, vikit), *flectere, movere*, cum *dat.*, víkja síðum til hægri handar mores in melius mutare, emendare, *Ag.*; veik máli finem loquendi fecit, loqui desiit, *Plac.* 29, ut bregða, hætta. *Pass.*, þat víkz eigi, *id.* qu. þat bregz eigi id non mutatur, id certo eveniet, certum erit, *ÓH.* 220, 3 (*F.* V 61, vitz, víkz, vinnaz). — β) *impers.*, cum *dat.* subjecti: landi víkr terra recedit, *Orkn.* 81, 9. — γ) *intrans.*, cedere: heiðrinn víkr at þær í slíku honor ad te accedit, tibi accedit honor, *Gd.* 70.

VÍKMARR, *m.*, mare sinús (*Bergensis*) (vík, marr), *F.* VII 357.

VÍKNA, *f.*, nomen insulæ, *SE.* II 491, 3: Bókn, Kómr, Brísing, Víkna. Incertum, quæ fuerit (*Munch*).

VÍKNA (-aða, -at), *decedere, remittere* (víkja), de dolore: verkir víkna, *Gd.* 14; dissolvi, lazari, de clavis: reksaumur víknar, *SE.* I 328, 5.

VÍKR, *m.*, pumex: stála v. pumex calybum, *cos.* de cote Rungneriana, *SE.* I 282, 3.

VÍL, *f.*, amnis, *SE.* I 577, 2 (*Cod. Reg.*, non bil, et Worm.); II 480. 563. 623.

VÍL, *inc. gen.*, libido, cupido, voluptas; forte *f. g.*; *gen.* non occurrit; *nom.*, vil ok dul tælr vírða sonu voluptas et superbia, *Söll.* 34; vil er mest ok dul flestum plerisque summa est voluptas et superbia, *F.* III 9, 1 (*SE.* I 520, 3); dul vættir ok vil, at lina muni erfði ok vil, *SE.* II 22; *dat.*, fur dul ok vil drósar reiði fastum et voluptatem portendit ira mulieris, *Gha.* 40. In communi sermone tritum est: honum í vil in gratiam ejus.

VÍL, *n.*, sollicitudo, ærumna, miseria: allt er vil, sem var eadem prorsus manet sollicitudo, quæ fuerat, *Hávam.* 23; við vil ok erfði cum miseria et cum labore, *Harbl.* 56 (sic junguntur erfði ok vil, *SE.* II 22; lífa við vil ok við erfði, de Adamo et Eva Paradiso expulsis, *Bl.* membr.). — b) difficilis, ærumnosus labor: vinna vil diffícili labore fungi, diffícilem laborem perferre, *Korm.* 5, 4; þeir hafa vil at vinna, er mér varða gná borda diffícilis labor est adeundus eis, qui. Quo nexu masc. *gen.* est *GS.* str. 28: benvíðis vill labor gladii, pugna, þann benvíðis vil höfum vér at vinna talis (tam periculosa) nobis eluctanda pugna est.

VÍLBJÖRG, *f.*, jucunda salus (vil, björg), *Grm.* 41.

VÍLD, *f.*, benevolentia, favor, *SE.* II 218, 4 (vil). Hinc vildarmeun víri íntími alicujus, *Hrafnk. msc.* c. 8: vildarmenn lágu í skál-anum, en verkmen voru til iðju farnir (aliter *ed. Haen.* p. 36); *Dropl. maj. msc.* c. 11, innar af skálum voru lokhlívlur, ok sváfu þar í vildarmenn; vildarlið víri lecti, *Harðr. Hkr.* p. 92. Hinc et vildarvinir íntími amici, v. vins kastala íntími cælorum amici, clerici, *Gp.* 12 (conf. nálímir vins tjaldranns).

VILDIGAK, vide vilja verb.

VILDR, **VILD**, **VILT**, *carus, gratus, acceptus* (vil): era sá vínr öðrum, er vilt eitt segir qui grata tantum loquitur, *Hávam.* 126; c. *dat.*, líð, mildingi vilt milites, regi accepti, *dediti*, *Si.* 3, 1 (*F.* VII 76, 2); ef þú

vin átt, þann þér vildr sè, *Hugsm.* 11, 2. *Compar.* vildari, *contr.* vildri, *superl.* vildastr, *melior*, *præstantior*, *optimus*, *præstantissimus*: at mun vildra *ex sententia*, *ex voto*, *F. VI* 409, 2; muni vildri skikkjo *unicam aliquanto meliorem*, *St.* 28, 2 (*F. VII* 153, 1); vildra val *melior delectus*, *major copia*, *G.* 10; und vildra (o: sprundi) *præstantiorem feminam ferens*, *F. VII* 357; vænta hins vildara hlutar *meliora sperare*, *Hugsm.* 30, 3; miklo vildastr *multo*, *longe præstantissimus*, *ÓH.* 92, 8 (*F. IV* 188, 1).

VILDU, *id. qu. viltu*, *vis* 2. s. *præs. ind. verbi* vilja *velle* (ut mundu, skaltu), *Vsp.* 1; *Hávam.* 45.

VILGI, *adv., compos. ex vil = vel bene, sanc, et gi partic. neg. et universalis; hinc* 1) *minime, haudquaquam*: v. trygg *minime fidus, infidus*, *SE. I* 290, 1, de Lokio; v. viðr *non latus, angustus, de rogo*, *SE. I* 234, 4; v. slakr *non remissus, intentus, de fune piscatorio*, *SE. I* 252, 3; v. góð saga *haud lætus nuncius*, *FR. I* 32, 2; v. teitr *non hilaris*, *FR. I* 482, 2 (*ubi leg. teita*); v. gǫrla *haudquaquam exacte*, *Bk.* 2, 13; v. fjarri *non admodum procul*, *FR. II* 77, 2 — 2) *intens., sanequam, perquam*: v. mikils vald *multarum rerum potestas, magna potestas*, *Harbl.* 25. *In prosa occurrit inde formatum adv. vilgis id. quod mjök magnopere, admodum, ex vita Hreidaris Stulti*: er nú ok ekki vel seld (*lege feld* — fallin idonea) vist þin vilgis lengi í Noregi, *qui locus pertinet ad F. VI* 218, *lin.* 9—10; *quo adde*, *F. VI* 249, *sec. Morkinsk.*: er þat úsýnt, at við finnumz svá vilgis opt, at mitt sè vænna; vilgis lengi, *membr. B.* *F. V* 38, *lin.* 16: at vera hær vilgis lengi.

VILI, *m., Vilius, frater Odinis, gen.* Vilja, *Æd.* 26; *SE. I* 46; Vilja bróðir Odín, *Y.* 16; *AR. I* 260. — 2) *nanus, Vsp.* 12.

VILI, *m., corvus, Hofsudl.* 21, *sec. G. Magnæum*, ut huginn et muninn.

VILI, *m., voluntas, cupido, studium; in obl.* vilja: vili minn veri cupido mihi esset, *Am.* 82; at vilja ossoin e nostra voluntate, *Am.* 30; með góðan vilja *bona cum voluntate, lubens, Sonart.* 24; girndar vili *avaritiæ studium, dominandi cupido*, *Hh.* 73, 5; vilja þraut *voluntas defectu*, *Nj.* 146, 2 (*cupus loci constructionem vide sub þrjóta*). — 2) *voluptas, gaudium*: at vilja *ex voto, ex sententia*, *Bk.* 2, 53; *SE. I* 380, 2; visum vilja frá a certa (*sperata*) *voluptate*, *Hávam.* 99; vaðin at vilja *voluptate orba, gaudio spoliata*, *Bk.* 2, 54; *Hm.* 4; vilja vanr, *firðr, id.*, *Bk.* 2, 9. 22. *Conf. viljalauss, óvili.* — 3) *animus, SE. I* 540; *II* 467. 550. 612; vilja borg *arx animi, corpus vel pectus, SE. I* 664, 1; vilja verja *munimentum animi, pectus, Hofsudl.* 16; vilja byrðr *onus animi, corpus, Y.* 17.

VILIR, *m., idem qu. Vili, Vilius, frater Odinis, Y.* 3; Vilis bróðir Odín, *Sonart.* 22 (*SE. I* 238, 3).

VILJA, (*vil, vilda, viljat*), *velle*; 2. s. *præs. ind.* vilt *vis, Hávam.* 132, *sed vill Vafþr.* 11; *Harbl.* 53; *Æd.* 28; *Gha.* 8. 34; villat *non vis, Hávam.* 116. Vildigak *non volui, nolui, 1. s. impf., suffixo bis pron.*

ek per g et k *interjecta neg. a, II. Br.* 12; *Gha.* 41 (þá er ek vildigak vaxna láta, *verunt, quos ego volueram facere ut crescerent; FR. I* 209: ok vilda ek aldrí skæðja quos nunquam violare, *evellere volui: aut igitur tō vaxna in mendo cubat, aut vertendum: quos ego nolui adultos amittere, perdere*). Vilja, *præs. conj., velim, pro-vilda vel munda vilja, vel pro simplici vil volo: sic vilja, Alfm.* 7; ek vilja, *Skf.* 3; *Völk.* 35; ek viljak, *Hymk.* 8; vilja ek, *Am.* 54; *St.* 1248, 2. *Conf. Grág.* I 326, et *Jonssonium ad Íslandsvaka* 2. *Constructio: sæpissime cum infin., ut vilja heyra audire velle, Am.* 60; sá vill bafa fund þinn is tuum conventum vult obtinere, *te conventum vult, Sk.* 1, 4. *Sed interdum omittitur infinitivus, v. c. hafa, ut vilja fjör eins (o: hafa) aliquem opprimere studere, ÓT.* 28, 1 (*F. I* 132, 1), *quo nexu diserte additur hafa Hávam.* 58 (sá er annars vill fè eða fjör hafa qui alteri cupit opes aut vitam adimere) et *Htt.* 22 (höldar vildu þá hafa herdimann tunc viri fortem illum circum opprimere studebant). *Sic: eids haukar vildu (o: hafa) unda nýðð hildinga, Ísl.* I 162, 1 (*F. III* 148, 2); vilja (o: hafa, i. e. piggia) fè e-s, mund at e-m munera alicujus, *dotem ab aliquo accipere velle, Korm.* 19, 10; *Og.* 20; vilja (o: auka) veg e-s honorem promovere velle, *Hg.* 28, 1. *Sic prors. FR. I* 218: kveðz eigi vilja skræktun, o: heyra, *quod additur Am.* 60. — b) *cum part. pass. (subint. vera):* sá er vill heitinn horskr qui vult vocari (*censeri*) solers, *Hávam.* 62. — c) *c. adv., vildu svá* *disir sic voluere deo, SE. I* 280, 3; þat vildi guð sic voluit deus, *Mg.* 10, 3; Gunnarr þér svá vildi ita tibi consuluit G., *Hm.* 7. — 2) *pro munu, verbo auxil. et opinativo: vill íflaust gjöra sik at fífla haud dubie stultitiam suam ostendet, F. V* 209, 1; en grjótlun getin göins fltjar vill sitja sed lapillorum brachialium spectatrix (*uxor mea*) campos serpentinos sustinebit (*auro se corruipi non patietur*), *GS. str.* 21. *Prorsus ut Dan. vil.*

VILJALAUS, *adj., voluptatis, gaudii expers* (vili 2, lauss), *Völ.* 11; *Grg.* 7; *dat. sing. fem. viljalaussi, Gha.* 8. *Per tmesin, vilja ek lauss sofna, i. e. ek sofna viljalauss gaudii expers cubitum eo, Völk.* 29.

VILJAN, *f., voluntas (vilja): vœnu segir hann vífi allt, af viljan frenda sinna, Skáldh.* 1, 37; et sic haud dubie, hvort þá annars viljan veit (*non viljann*), *Skáldh.* 1, 20 (*sic compos. tilviljan casus fortuitus*).

VILKA, *nolo, 1. s. præs. ind. verbi vilja velle, suffixo pron. k (ek) et neg. a, Am.* 13. Vilkat, *id. cum neg. at, Sk.* 1, 26.

VILKIT, *Sk.* 1, 26, þótt vilkit se etsi ingratum sit; forte est neut. *adj., sine ceteris generibus et casibus, formatum ab adv. vilgi addito t; forte quoque compositum sit ex vilgi at, i. e. eigi at vil non ex lubitu, non ex sententia, id. qu. eigi at vilja non ex voluntate, non ex voto.*

VILKVIDR, *adj., in canendo propitius (vil, kveða) qui aliorum laudes carminibus libenter persequitur: emk v. um vini mína sum in canendo propitius erga amicos meos,*

Ad. 2. *G. Magnæus maluit vilkveðr, vilkveðr; in membr. abbreviatum est qdr.*

VILLA, *f. error, G. 55; cum artic., villan, F. XI 303.*

VILLA (-i, -ta, -t), *in errorem perducere, decipere, depravare: draumar villa oss decipiunt, GS. str. 13; v. viðm rectam rationem (canendi, v: cantum) disturbare, Si. 28, 1 (F. VII 1:2, 1). Pass., villaz errare: um staf in litera, Eg. 75, 2; part. pass. viltr: viltar rúnir depravatí characteres, Am. 9; rista vilt sculperé prave, pravaz literaz sculperé, Am. 12; viltar þjóðir homines depravatí, perversi, corrupti, Gd. 9; viltar brautir = villigðtur, villistigr avia itinera, FR. III 35, 4. — 2) Nota: a) villir, quod habet membr. Hund. 2, 10, debet esse vissir nosti, a vita scire (ut est in ed. Raskiana), conf. membr. Hund. 2, 3, vilir pro visi. — b) mig vèlti, Has. 7, mendum est pro mic villti me decepti.*

VILLAT, *non vis, Hávam. 116; non vult, Korm. 19, 10; 2. et 3. sing. præ. ind. verbi vilja velle, cum neg. at.*

VILLIGALTI, *m., aper (villr, galti), Merl. 1, 30; 2, 80.*

VILLIGÖLTR, *m., aper (villr, göltr), Merl. 1, 39; 2, 72.*

VILLR, *adj., errabundus, erroneus, vagus (villa): v. valr falco oberrans, Nj. 62; cum gen., verða v. vega tvis aberrare, devium errare, Hávam. 47; Söll. 62; þeir fara villir hama, huga aberrant a corporibus et animis, quibus nec forma adscita, nec propria indoles constat, Hávam. 158; v. staðar in statione, loco vacillans, de clipeo (vexillo), Hofsúðl. 5. — b) vide compos.: haldvillr, hundvillr.*

VILLUMADR, *m., erro, erroneus, (villa, maðr): v. reftlistiga qui per avia montana oberravit, F. III 101.*

VILMÁL, *n., sermones grati, blandi: var v. talip prolati sunt, Sk. 3, 12; veifa vilmálum blanda verba loqui, Hugsm. 27, 4.*

VILMEIÐR, *m., nomen auctoris veneficorum, Hyndl. 31 (SE. I 44, 1).*

VILMÆLANDI, *qui sermone adsentatur, (vilmæli): pl. vilmælendr, Hávam. 25, v. l. pro membr. viðhlæjendr.*

VILMÆLI, *n., blandiloquium (vil, mæli), Hávam. 87 (pros, ÓH. c. 148, ubi F. IV 319 vinnmæli).*

VÍLMÖGR, *m., servus (vil labor, mögr homo), SE. I 532; II 610 (omittunt fragm. 748, 757); plur.: nom., vilmegir servi, Skf. 35; dat. vilmögum, Hávam. 136; ÓH. 220, 1 (F. V 60, 1; conf. FR. I 110, 1).*

VILNAZ (-aðiz, -az), *optare, desiderare (vil): vilnomk (= vilnomz) ek nú þess, at ek við V. diema nunc cupio cum V. colloqui, Völk. 30. In prosa, vilnaz c. gen., sperare, F. V 153; ek vilda ætla, at—en þó vilnumz ek hins, Fbr. 50; man ek þess vilnaz, at hamingja fylgi nafni, Vatnsd. S. msc. c. 26 (sec. No. AM. 559); unde úrvilnaz desperare, et vilnan, *f.*, spes, vera i göðri vilnan in magna spe esse, GhM. III 310. Hodie tri-*

tum est acticum, at vilna e-m i e-m hlut alicui in re aliqua gratificari.

VILNIR, *m., ursus, SE. I 590, 1; II 484. 626 (non cernitur II 567).*

VILSINNI, *n., Gha. 38; vilsinnis spá, interpp., animo grata (benevola) vaticinatio. F. Magnusenius in Gloss. ad. h. l., „favens auxilium (Nornarum)“, sec. AS. vilsnið gratum vel desideratum iler, grata vel fausta sors. Puto: vilsinni gratus comitatus (vil, sinni), id. qu. fylgjur genii tutelares, adeoque id. qu. noruir in v. præced, et vilsinnis spá geniorum tutelarium vaticinium, somnia fatorum prænuntia.*

VILSINNR, *m., gratus, amicus comes, socius (vil, sinni, m.): v. völu gigas, SE. I 466, 1.*

VILSKARPR, *m., ursus, SE. I 590, 2; II 484. 626 (II 567 tantum cernitur .... karp.).*

VÍLSTIGR, *m., via difficilis, laboriosa, periculosa (vil, stigr), Hávam. 100 (pros. F. VIII 48). Interpp., vilstigr via voluptatis (vil).*

VILT, *1) 2. s. præ. ind. verbi vilja velle. — 2) neutr. adj. vildir et villr, it. part. pass. verbi villa.*

VIMARR, *m., qui contorquet, vibrat (vetus verbale agentis in arr; cogn. livima cito movere, Lex. B. Hald.): geira vimarr vibrator hastarum, præliator, Korm. 12, 2.*

VIMPILL, *m., velamen capitis, linteum capiti velando, SE. II 494: vimpill (h), ubi h valet húsuddr.*

VIMRA, *f., id. qu. Vimur, Cod. Worm. SE. I 286, 1.*

VIMUL, *f., in compos. geirvimul, conf. vimarr.*

VIMUR, *f., amnis inter Speciam propriam et Jötunheimos, SE. I 258. 286, 1. Vimarr vaðs Jötunn gigas vadi Vimræani, Thor, SE. I 258. — 2) amnis in commune, SE. I 575, 3; II 563. 622. 479; vimarr eldr ignis amnis, aurum, veitir vimarr elda præbitor auri, vir liberalis, FR. II 318, 1 (sec. v. l.); valr vimarr accipiter fluvii, navis, Si. 3, 2 (F. VII 72, 2).*

VIN, *m., amicus, id. qu. vinr abjecto r, vide ottvin, otvin. Sic vin et ástvin, pro viur, ástvinr, GhM. I 536 et v. l. 12. ibid., et plura exempla in Gloss. Nj.*

VIN, *f., fluvius deorum regiones interluens, Grm. 27; SE. I 130. — 2) amnis, SE. I 577, 2; II 480. 563. 623; glöð vinar pruna amnis, aurum, Getsp. Heiðr. 8 (Anvisn. t. Isl. p. 262), sed FR. I 467, 3 h. l. habet Rinar pro Vinar.*

VIN, *n., vinum, Grm. 19; Rm. 29; SE. I 242, 1; Krm. 18; Ghe. 2; at vini inter vina, Hm. 19; GS. str. 1. — 2) meton, a) liquor: svira v. liquor cervicis, sanguis, Krm. 7; mærdar v. liquor poëticus, poësis, carmen, Skáldh. 3, 5. — b) potus, ut bjórr, öl: vinna varg vin potum lupo parare, sanguinem effundere, stragem edere, Nj. 40, v. l.; vitnis vin potus lupi, cruor, Sie. 20, 3 (F. VII 236, 1); lirafna v., id., ejus glöð pruna sanguinis, gladius, Ísld. 1: Viðris v. potus Óðinis, mulsum poëticum, poësis, vettlr Viðris vins*

poëta, Ag.; fundins v. potus nani, id., veitir fundins vins poëta, Ag. — 3) in compos.: hrafnvin, hrannvin, hreinvín, valvín.

VINA, f., fluvius, Grm. 28; SE. I 130. 577, 2; II 480. 563. 623 — 2) Deina, Russie (Bjarmia) fluvius, in mare album se exonerans (F. I 63; IV 298; Eg. 37; FR. II 174. 176. 512—13; III 626. 637); hinc grænleikr Vinu tiror Vinæ, flos Vinæ, aurum et res pretiosæ, Illin Vinu grænleiks nympha auri, femina, Ag.

VINA, f., amica (vinr), Hyndl. 1; Og. 4; randverks vinur amica belli, bellonæ, Nj. 158, 1. Vide compos.: beðvina, eldvina, fangvina, málvina.

VINAÐR, m., amicitia (vinr): slíta vinað við e-n rumpere amicitiam erga quem, Sonart. 21.

VINDA, adj. indecl., ventosus, deriv. a vindr, in adj. compos. snarvinda, qu. v.

VINDA (vind, vatt, undit et vundit), flectere, torquere. — 1) cum acc.: þær or sandi síma undu funem ex arena nexuerunt, i. e. res impossibiles effecerunt, Harbl. 17; v. vef torquere telam, i. e. partem telæ absolutam jugo obvolvete, Nj. 158, 4; v. flauts flectere næves, i. e. cursum natium dirigere, Ha. 293, 1, sed h. l. legendum videtur: víða þurðo vísa ferðar; v. rúnar saman complicare characteres (virgas magicas), Bk. 1, 12. — 2) cum dat.: v. sverðum víbrare gladios, ÓT. 13, 1 (F. I 88, 1); v. stefnu sinni cursum flectere, alio se vertere, Hg. 31, 1; vatt höfði caput flectebat, converso capite dixit, Ghe. 6; vatt vengi genas, faciem (mortui) convertit, Gk. 1, 12; vatt upp lögfáki raptim subduxit navigium, Hymk. 27. — 3) part. pass. undinn tortus: undnar festar torti fúnes, björn undinna festa ursus tortorum funium, natis, SE. I 494, 4; undin lringabrot torta fragmina annulorum, SE. I 658, 1; undin linns lönd aurum tortum, annuli, armillæ Eg. 31. — 4) contextus, circumdatus: rálr, undinn orma hryggjum, Vsp. 34 (SE. I 200, 1). — 4) 3. s. præter. ind. pass., vinnz, F. V 61; VIII 75, not. 12; V 61, not. 4 et Cod. membr. ÓH., vide suis locis.

VINDA, f., tabula obliqua, carinæ proxi-ma ad proram et puppim (vinda); plur. vindur, SE. I 584, v. l. 12. — 2) panus telæ (Fbr. 14): vár vindu nympha pari, femina femina, Ag.

VINDÁLFR, m., nanus, Vsp. 11; SE. I 66, 1; II 470. 553.

VINDÁR, f., remus venti, ala (vindr, ár): vindára iðdr remigium alarum, volatus, SE. II 102, 2, ubi vindár explicatur per flugi (ala).

VINDASS, m., vectis, quo circumagendo aliquid trahitur, vectis suctula (vinda suctula, áss trabs), SE. I 581, 2; II 565. 625 (vind-ás, II 482). Pros., ÓH. c. 28 (F. IV 71); Nj. 78; FR. III 231.

VINDBJARTR, m., gladius, SE. II 619, vide vinnbjartr.

VINDBLÁINN, m., cælum primum, ær, SE. I 592, 2; II 485. 627 (non cernitur II 568).

VINDBLÁSINN, vento inflatus, turgidus (vindr, blása): vindblásit segl, ÓH. 70, 2 (AR. I 304, 2; F. IV 135, 2).

VINDBÝSN, n. pl., violentia tempestatis, immanis tempestas, furor venti (vindr, býsn), II. 37.

VINDFLOT, n., gestatio venti, vehiculum venti, nubes, Alm. 19 (vindr, flot a fljóta, fleyta, flytja). Vide vinnflot.

VINDGRÍPR, m., gigas, SE. II 616, vide víðgrípr, vingrípr.

VINDHEIMR, m., regio venti, ær, cælum, (vindr, heimr), Vsp. 56. Conf. veðrheimr.

VINDHJÁLMR, m., galea venti, ær (vindr, hjálmr): vindhjálms brú þons æris, þons ærins, cælestis, Bivasta, Hund. 2, 47, ubi de itinere ad Valhallam sermo est.

VINDHLÆR, m., lleimdalur, id. qu. Vindler (vindr, hlæra auscultare: ab acri auditu, vel levissimum auræ motum animadvertente, SE. I 100); hjálms fyllr Vindhles caput lleimdali, gladius, SE. I 608, 1 (Cod. Reg.), vide Heimdalr.

VINDHÓLMR, m., insula venti, id. qu. Svöldr (a svalr), insula Vindlandiæ Svoldra, per tmesin cohæret, F. III 9, 2.

VINDL, n., deriv. a vindr ventus, vide compos. lueggvindi.

VINDILL, m., deriv. a vinda (verb.), vide víðvindill.

VINDKALDR, adj., vento frigidus (vindr, kaldr): vindköld vargræ, de cruce, Hm. 16. — 2) m., nom. propr. fictum, Fjöls. 7.

VINDKER, n., vas venti, ær (vindr, ker): botn vindkers fundus æris, terra, Ad. 19; F. IX 266, 1 (Ha. 25, 4).

VINDLAUSS, adj., venti expers, tranquillus (vindr, lauss): v. vágur, Y. 11; AR. I 258, 1. Pros., vindlaust lopt, SF. I 42.

VINDLER, m., nomen lleimdali, id. qu. Vindhler, SE. I 266. 608, 1 (Cod. Worm).

VINDLIGR, adj., tempestalem minans (vindr): nú gjöriz vindligt jam cælum tempestalem minatur, Sturl. 7, 41, 1. Pros., qui ad ventum pertinet, vindligar fjadrar alæ venti, Sks. 605.

VINDLJÓNI, m., pater hiemis, SE. I 82 (Cod. Worm), vide vindljóni.

VINDLÓNI, m, pater hiemis, SE. I 82.

VINDOFNIR, m., cælum (qs. textor venti, vindr, vefa), Alm. 13.

VINDÖLD, f., ætas ventosa, seculum tempestatibus grave (vindr, öld), Vsp. 41 (SE. I 186, 1).

VINDR, m., ventus; gen. s. vindar, vinds et sec. pronunt. vins, vinnz, vinnz; Alm. 20; Fm. 11; Kyrra vind, Hvam. 157; rípt vinda líteinu ventorum, celum, Ha. 228, 1. Bróðir vindss frater venti, ignis, SE. I 332 (c. 28); vindr tröllkvenna animus, SE. I 510; v. benloða ventus gladii, pugna, njótr benloða vindar numen pugnae, pugnator, vir, Selk. 12; lægir vins sedator venti, miraculorum putrator, de episc. Gudm. Bono, Gp. 8 (conf. Sturl. 3, 17); vins kastali arz venti, cælum, vinir vins kastala amici cæli, clerici, Gp. 12; skjalda vindr ventus clipeorum, pugna, valdr skjalda vinnz pugnator, vir, Selk. 9; vinnz ráðandi arbiliter venti, Christus, Gp. 11. — 2) gigas, SE. I 550 3; II 471. 554. 615; conf. hræsvelgr. — 3) equus, SE. II 487. 571, aut

a celeritate, aut a colore (vindóttir hestr). — 4) vide composita: brakvindr, byrvindr, glym-vindr, heiðvindr, hrærvindr, hnunvindr, jellvindr, styrvindr.

VINDR, m. pl., *Vendi, Sclavi incolæ oræ maris Baltici*, F. VI 55; 90, 2; XI 208; 303; 306, 2; G. 37. Vindar, id., F. V 133; XI 233 et sæpius; Unde acc. Vinda, ÓT. 25 (F. I 220; X 375, 1). Etiam occurrit Vindir in prosa, ut F. V 132. 134; VI 290, not. 1.

VINDRÆFR, n., *teclum, camera venti, aër, cælum* (vindr, væfr): jöfur vindræfurs rex cæli, deus, SE. I 616, 2.

VINDSAMR, adj., *ventosus* (vindr, samr): neutr. vindsamr venti vis, ventus sæviens, Hh. 73, 3 (F. VI 331, 3).

VINDSLÖT, n., *cessatio venti, tranquillitas aëris* (vindr, slota, -aða, cessare), v. l. Alom. 23, suscepta a Raskio in ed. Holm.

VINDSVALR, adj., *vento frigidus* (vindr, svalr). — 2) m., *pater hiemis*, Vafpr. 27; SE. I 82; sonr, mögr Vindsvals hiems, SE. I 332, 1. — 3) *gigas*, SE. I 550, 3; II 470. 615 (II 554 tantum cernitur v...).

VINDUGR, adj., *ventosus, aërius* (vindr), de excelsa arbore: vinduga meiði á in arbore aëria, Hávam. 141.

VINDUDR, m., *serpens* (qs. se contorquens, a v. vinda), SE. II 487, 570.

VINDVERSKR, adj., *Vendicus* (Vindr, verskr, term. a verjar): vindversk víf, G. 29.

VINDÞURR, adj., *vento arefactus* (vindr, þurr), Völk. 9 (ed. Rask.), vide vinþurr.

VINDÞVARI, m., *gladius* (qs. rudicula venti, (vindr, þvari), SE. I 566, 1; II 476. 619 (II 560 tantum cernitur ... þvare).

VINEIK, f., *arbor vini, femina* (vín, eik), Orkn. 81, 3.

VINEY, f., *insula amica, cara* (vinr, ey), Ý. 5 (SE. I 32; AR. I 250).

VINFAR, n., *navigium vini, vas vinarium, poculum* (vin, far), Ha. 255, 7, sec Cod. Flat. vide vinfar.

VINFASIR, adj., in amicitia constans, fíðus (vinr, fastir), SE. I 502, 1; Has. 55.

VINFELLA, amnis, Wechart. una voce pro vin, vella, SE. I 577, 2.

VINFENGI, n., *amicitia* (vinr, fengi); plur., vinfengi eru misjöfn, A. 21.

VINFERILL, m., *gestator vini, vehiculum vini, poculum, calix* (vín, ferill a ferja, v.), Hým. 31.

VING, f., *amnis*, SE. I 575, 3; II 479. 563. 622.

VING, Grett. 16, 1, ving ek höfuf af kjúklingum pullis gallinæcis colla circumtorquendo abrumpo, pro vinng, i. e. vindg, 1. s. præ. ind. act. v. vinda torquere, suffixo pron. ek, (g).

VINGA, in vínga mold, vínga meiðr, vide vingi.

VINGARÐR, m., *vineæ* (vín, garðr), SE. II 232, 2; vingarðs eflir vinitor, de sacerdote, Gd., 10.

VINGEFN, f., *nympha vini, femina* (vín, Gefn), Ísl. II 252, 2.

VINGERÐ, f., *confectio vini* (vín, gerð):

v. vitnis váða *confectio vini* Odini, poësis, versificatio, a vitnis váða vín potus Odinis, mulsupm poëticum, SE. I 612, 1.

VINGI, m., *insula*, SE. II 492; Munchius scribit vingr, insula ignota. — 2) *noun. propr. viri*, Am. 36. 38; forte hinc Vinga meiðr arbor Vingii, patibulum, Ý. 26, 1; SE. II 212, 1. In priori loco Raskius construxit vinga ues promontorium insulæ. — 3) id. qu. ýngi, ýngvi *regulus marit.* (ví = ý): vínga mold terra reguli maritimi, mare, Ísl. I 84, v. l. 5, hoc ordine: fár jötunn gerir fleiri báta hamváta mér í vínga moldu, hömlu þrumlu (þumlu) heiðar fold! pauci gigantes faciunt plura navigia aqua marina corpore madida, quam ego, o navalis salūs Tellus (femina!). Vide Gloss. Ed. Sæm. Tom. I sub vingþórr, ubi vingameiðr patibulum derivatur a vega, inserto u, vengatollere, quod sublimem teneat pensilem: vingmold ibid. vertitur suspensa vel pensilis humus, quod suo pondere in vacuo suspensa libretur, vel quod ponderi lapideo, juxta Veterum fabulas superinnatur.

VINGJÖF, f., *donum amico datum, munus amicitiae pignus* (vinr, gjöf): pl. vínzjafar munera, fá vínzjafar af sunnu setrs sökkva munera a deo obtinere, Has 49; ráða vín-gjöfum, SE. I 250, 1; veitir vínzjafa dator munerum, rez, Hh. 63, 2 (præve F. VI 314, 1).

VINGNIR, m., *gigas*, SE. I 550, 3; II 471. 554. 615; hinc vingnis herja nympha gigantis, femina gigas, vingnis herju heimþingudr frequentans domum feminae gigantis, gigas, SE. I 282, 3. — b) forte nomen gigantis alicujus, apud quem Thor nutritus et educatus fuit, qui inde dicitur föstri Vingnis ok Hlóru, SE. I 252, confer, SE. I 22, et Lex. Mythol. p. 908, not. 2). — 2) Odin, SE. II 472. 556; it. Vafpr. 53, sec. Cod. Reg., Vingnis vígi at post eadem Odinis. — 3) Thor, ut videtur, SE. I 202, 4: Vingnis at vígþroti. conf. Vafpr. 51. — 4) *bos*, SE. II 483. 566, quibus locis deisim scribitur vingnir, stjóri, in appell. boum, quum Cod. Reg. SE. I 587, v. l. 6 et II 625 præferant vingnis-tjóri, minus, ut puto, accurate. Occurrit hæc vox ut cognomen viri Ísl. I 189. 360. — 5) *radix esse potest*, a) vingr = vengr, vengr alu. — b) vingi = vengi, n., *area, campus*.

VINGNÖÐ, f., *navis vini, vas vinarium* (vín, gnöð): v. hertýss vas vinarium Odinis, vas mulsu poëici (Óðrerer, Sona, Bodna), austr hertýss vinnþar liquor crateris Odini, poësis, carmen, ausa austr hertýss vinguþar carmen fundere, facere, proferre, SE. I 240, 2.

VINGÓLF, n., *palatium caeleste*, SE. I 62, jungitur cum Gimli ibid. 38, et cum Valkhöll, ibid. 84. Vide et Sax. Gram. ed. Stephani, not. pag. 79 et Lex. Mythol. p. 828.

VINGÖÐR, adj., *erga amicos benignus et liberalis* (vinr, göðr): v. varga fylillir, Sturl. 7, 39, 1 (F. V 236).

VINGRÍPR, m., *gigas*, SE. I 554, v. l. 15

(Cod. Reg.; víðgripir, SE. I 554, Cod. Worm.; II 471. 554).

VÍNGRÜGNIR, m., sec. Cod. Worm., víngraugnir, sec. Cod. Reg., SE. I 308, 2. Construendum est vagna víngrügnir gigas, de Thjassio, a víngrvöðn ceti campi (víngr = vengi; vöðr), gigantes, adeoque deus vel princeps gigantum. Ravgnir in lect. Cod. Reg. videtur coherere cum Hrógnir, hujusque radice.

VÍNGSKORNIÐ, m., equus Sigurðrivar (Brynhildæ). Fm. 44, ubi membr. habet víngrskornir in. dat., þá er frá vígi víngskornir reid eam, quæ a prælio víngskornere recta fuerat. — 2) equus, SE. II 487 (víngskornir, II 571, forte profectum a g gutturali g, eng, SE. II 34). Forte derivatum a víngr = vengi campus et skornir sector a skera, quasi campum ungulis perfodiens.

VÍNGVÖGN, n. pl., gigantes, vide víngrügnir et vögn.

VÍNGÞÖRR, m., Thor, SE. II 556 (víngrþær, II 473).

VÍNGÞÖRR, m., Thor, Hamh. 1; Altm. 6. 9; SE. I 553, 2; II 473. 556. 616 (SE. I 22). Forte ab educatore Vingnere (víngrnir 1, 6). Vide Lex. Mythol. p. 830 et Gloss. Ed. Sæm. T. I.

VINHEILL, adj., amicis fidus, integram amicitiam servans (víngr, heill), Ljús.

VINHEIMR, m., amicum, carum, gratum domicilium (víngr, heimr): v. Lopts vinar carum Odinis domicilium, Valhalla, víngr Lopts vinar vinheims amici Valhalla, Einheri, Monoheroes, því kom vöðr í vínu Lopts vinar vinheims ideo augmentum accessit Monoheroibus, ideo numerus eorum auctus est, Hs. 15 (F. I 65, et F. XII ad h. l.).

VINHÖFUÐR, adj., vino gravis, plenus (vín, höfuðr): de poculis, vínhöfgar ölskalir potiora víno plena, Ghe. 36.

VINHRÖÐIGR, adj., amicis florens, valens, gratosus, (víngr, hröðigr), ÓT. 30, 1 (AR. I 283; F. I 133; X 375, 3).

VINJADR, adj., a víngr, amicis beatus, vide fjólvínjadr.

VÍNKER, n., vas vini, poculum (vín, ker): vínkers njórun nympha poculi, femina, Krm. 20. — 2) vínker, n., pro vinnker, i. e. vindker vas venti, aer, F. IX 266, v. l. 6, vide vindker.

VÍNKAJALLARI, m., cella vinaria (vín, kjallari): v. (guðs) cella vinaria dei, doctor religionis, episcopus, Gd. 71.

VINLAUSS, adj., amicorum expers, invius (víngr, lauss), Fjölm. 2 (pros., Vem. 26); Óh. 20.

VINNA (vinn, vann, unnit), laborare, operari, opus facere, Vafþr. 40; gerere, Harbl. 19. 17. 18. 21. 22. 27. 28. 34. 37. — 2) effectum dare, efficere, perficere, conficere, patrare, præstare; cum acc., v. löstu facinora patrare, committere, Ód. 16; grand ekki vank nullum crimen commisi, Bk. 2, 26; v. eið, eiða jusjurandum dicere, jurare, jura-menta præstare, Háam. 111; Völk. 31; v. iþ vergasta labores laterrimos suscipere, facere, Am. 59; hvat honum veri vinna siemst, bezt quid factu decentissimum, optimum esset,

Bk. 2, 13; þat vann ek id feci, operatus sum, F. XI 127; v. sverðs eggja spor infigere vulnera, ÓT. 47 (F. I 183, 1); F. XI 198, 2; v. styr, hjálms hrið, gunnar gný facere pugnam, Si. 5, 2 (F. VII 80, 3); ÓT. 124, 2 (F. II 319, 1); ÓH. 187, 1 (F. V 171); v. framlikt rem egregie gerere, res magnas gerere, Hs. 1, 1 (F. I 48, 1); ef vinnr þetta ekki si hæc res nihil efficit, si hoc frustra erit, Skáldh. I 40 ut F. VII 160: veit ek eigi, hvat þat vinnr (= v. l. mon tjóá) nescio, quid profuturum sit. Additur et dat. pers., vinna e-m harm dolorem facessere cui, damnum inferre, Hh. 34, 4 (F. VI 259, 1); v. ver sinum ofrhefnir víro suo immanes ultiones facessere, Am. 12; v. vargr vín lupo potum (delicatum) comparare, Nj. 40, v. l. 1. Part. act., bænn vinnandi miskun sinni qui pro clementia sua votis hominum satisfacit, de deo, Gþ. 13, a vinna bænn e-s = gera bön e-s implere votum alicujus; heidrs vinnandi, m., vir egregius, Skl. 21 (acc. vinnanda); plur., vinnendr Víðris báka consectoros (deletores) clipeorum, pugna-tores, viri, Grett. 66, 1 (Isl. I 231, 1). — b) passivè, durare, manere, sufficere: ek frá dyrd vinnaz þeim, er varðiz vel pulere se tantam gloria manet, ÓH. 9 (F. IV 45, 2); svá lángs tírar, at ær man vinnaz gloriam semper duraturam, Hh. 76, 4 (F. VI 311, 2); þess víðar, er vinnaz megí copia lignorum, quæ sufficere possit, Háam. 60; vannzt matr cibi copia suffecit hominibus, Le. 28. Part. pass., unninn factus: unninn harmr dolor illatus, injuria illata, Dropl. maj. 31, 1; unnar trygðir promissa fidei exhibita, fides præstita, Bk. 2, 19; of unninn eldr ignis accensus, Mg. 33, 1 (F. VI 52, 1), a vinna eld accendere ignem, id. qu. gera eld, F. VIII 9. — 2) defungi re aliqua, perferre aliquid, id. qu. þola: v. vás udo labore defungi, difficili navigatione uti, injuriam calis marisque perferre, Orkn. 79, 2; vinna vil laborem perferre, vide vil; conf. Moesog. vinnan pati. — 3) periphrastice, ut gera: a) cum subst., v. gjöld gagns beneficii compensationem præstare, beneficium remunerari, Ad. 14; v. e-m bendingar signa dare cui, alicui significationem facere, G. 46; v. e-m hlut spell corrumpere quid, F. II 280; v. atgaungu impetum facere, ad-gredi, ÓH. 14, 1 (F. IV 52, 2). — b) cum adjectivo: v. dreyruga gunnar serki cruentare loricas, Isl. I 165, 2; v. raugar skarar, rauda skjöldu rubefacere capita, clipeos, ÓH. 14, 3 (F. IV 53, 1); 48, 3 (F. IV 100, 1); v. raudan röggæsla ense, Mb. 9, 1 (F. VII 41, 1); v. auða skeið vastare, defensoribus nudare, ÓH. 186, 3 (F. V 12, 3); v. mann sáran vulnerare, ÓH. 239, 1 (F. V 81, 1); v. Gauta skattgilda vectigales reddidi, ad tributum pendendum coëgit, Hg. 8 (F. I 28, 3); v. þúngan hlut gravem sortem reddere, Ha. 66; v. fegin Yggis gögl lætos reddere corvos, delectare, SE. I 512, 2; v. reiðan iratum reddere, SE. II 206, 1. — c) cum verbo: a) cum infinitivo: vann leita = leitadi, Skáldh. 1, 52, et sic sæpe apud seniores; apud veteres, puto non occurrit, nam vann

leggja, *F. I 183, 1, rectius est vann leggi, ÓT. 47; F. XI 138, 2. — Þ) cum supino: vann gengit = gekk peragravit, ÓT. 28, 2 (F. I 132, 2); vann brotit = braut, F. I 177; vör unnum svarat sliko = svörudum respondimus, ÓH. 48, 5 (F. IV 101, 2); þótt misgert vinni *etsi deliquissent, Hls. 51; proprie id. qu. fá cum supino, posse: hvern man of vinna hefst quis ulcisci poterit, cui ulcisci continget, Vegtk. 15; ef hann hefst ynni si ei ulcisci contingeret, Am. 87. Similis locutio, Grág. II 191: hann hyggir, at sá mætti heimlat vinna honum þann grip, ubi heimlat vinna = heimila legitimum usum rei (jus utendi) concedere; et Jus eccl. Thork. et Ket.: vinna stöðvat = fá stöðvat sistere posse. — γ) cum part. pass.: vann barda fjandr sína cecidit, percussit, Hls. 15 (F. I 65); vann felda öld deiecit, prostravit, ÓH. 225 (F. V 65, 2); vant of fylðan hrafn ímplevisti, Hh. 2, 1 (F. V 89, 1); vann brædda drött perterrefecit, Mb. 7 (= nam hr. ða, F. VII 14, 2); vinnr reiðsán sárs svan delectat, Hs 59; ek mun of vinna senda visu mittam, Korm 24, 2; þat nam at vinna toginn skjóma *id. dedit strictum gladium, i. e. ea res effecit, ut gladius stringeret, Hs. 6, 6 (F. I 56, 4). Sic Grág. II 161: sá at þeir vinni lagðan (garðinn) á 3 sumrum ut exstructum habeant. — 4) cum præpositionibus: a) at: annu at svinum porcos curabant, Rm. 12; v. at vígþroti belli finem facere, Vafsr. 51; hon nia ekki vinna at sliku *ea hoc efficere non poterit, Ísl. II 351, 1. — b) fyrir: lata fyrir vinnaz commorari aliquo loco, FR. II 128, 3 (nunc vulgo, láta fyrri beraz). — c) við: v. við harnbrúgðum, munum dolis, affectibus (desideriis, amori) obsistere, resistere, Ghe. 15; Og. 20; i. omis-sa præpos. við: v. sköpum satis resistere, Völk. 39; Hund. 2, 21; Sk. 1, 53; Am. 45; Korm. 11, 8; vantattu vígi non prohibuisti pugnam, Hund. 2, 20. — 5) vide vinnk, víða, sigrunninn.****

VINNA, *f., labor, opus, vide kappsvinna. — 2) in plur. studium, ars: vorkunnar vinnur studium ignoscentiæ, ignoscentia, venia, humanitas, SE. II 226, 3; id. qu. íþróttir: vinnur tiggja artes regis, exercitia, F. II 274; res gestæ (ut verk): vinna hreystimanna, Jd. 5; strenuitas, rebus gestis exhibita: með stóra hyggju ok vinnur magna animositate et strenuitate præditus, F. II 181, 1; kostuð hvers eljundms grams hefir minni vinnur quisque rex minore exhibet strenuitatem, vel rerum gestarum gloriam minus valet, F. VI 423, 1.*

VINNBJARTR, *m., gladius (qs. in motu fulgidus, a vinda vibrare, SE. I 565, 1; II 476 (vinbjartir, II 559; vindbjartir, II 619).*

VINNIG, *pro vind ek, obtorqueo, Grett. 16, 1; metro melius convenit ving, qu. v.*

VINNILL, *m., regulus maritimus, SE. I 548, 3; II 469. 552. 614; vinnills viggen-tum reg. maritimi, navis, vinnills viggpollr vir, Plac. 4. Conf. þvinnill.*

VINNÍNGR, *m., lucrum, it. victoria (vinna efficere, it. lucrificare, vincere): vann cigi*

engan vinning á virðum non nullam (i. e. magnam, eximiam) victoriam ex hominibus reportavit, SE. II 192, 3. — 2) serpens (qs. vindringr tortus), SE. II 570.

VINNK, *pro vinn ek officio, operor (vinna), Hávam. 158.*

VINNZ, 1) 3. s. præ. ind. pass. verbi vinda, qu. v. — 2) gen. sing. a vindr ventus, qu. v.

VINON, *f., amicitia (vinnr), vetus forma, id. qu. vinátta, conf. vinadr: nú læt ek þar vinon ora nunc igitur depono amicitiam nostram, renuntio amicitiae nostræ, Korm. 13, 1. Sic viljan = vili voluntas, þorum = þor audacia, Ld. msc. c. 25; þoran, id., F. I 265; Knytl. c. 46 (ed. Hævn. fol.).*

VINR, *m., amicus, Ad. 10; Hávam. 42. 43. 126; dat., sing., vin pro vini, Hávam. 42. 43. 123; Od. 1; F. II 316, 1; gen. sing. vins pro vinar, vide compos. otvin. Plur. nom. vinir amici, Hávam. 41; Sonarl. 14; acc. vini amicos, Ad. 2, vide hollvinn; sed vinu, Hs. 15 (F. I 65), ubi: þá kom vöxtr í vinu Lopts vinar vinhrims tunc accessio facta est ad amicos Valhallæ; it. Gþ. 12, ubi: ek hefi sagðar minar iðnir, sem vildar vinu vins kastala significavi mea studia, ut et caros celi amicos. Vera vinr e-m amicum esse alicui, Hávam. 42. 43; v. drengja amicus virorum, rez, Si. 4, 2 (F. VII 79, 1); gumna, id., Hg. 5, 2 (F. I 25); virða, id., Mg. 1, 5; jarla, id., F. II 316, 1; v. skatna amicus hominum, vir graciosus, de Gudm. Bono, Gd. 7; v. röðuls tyggja amicus dei, divus, G. 9; v. skatna fautor militum, Y. 9, ubi malo construere v. sevar beins skatna amicus gigantum, Odin; v. varga amicus ferarum, vir bellicosus, Hund. 1, 6, conf. varghollr; vinir Borgunda amici Burgundorum (Hunnica nationis, vide Ed. Sæm. T. II p. 867), subditi Atlii, Ghe. 19; eggmóts vinir amici pugne, viri bellicosus, Vigagl. c. 21, 3. Vinr, de caro alunno, Grm. 51, quo loco de adversario accipit Jonsonius, Nj. Vers. Lat. p. 447—48 in nott., coll. phrasi missa vinar í stað in Grett. (conf. de hac phrasi, Ísl. I 215, et sakna vinar í stað, FR. II 179. 226). — 2) Vide composita: andvinr, auðvinr, fangvinr, gjafvinr, knossvinr, huldvinr, hollvinr, langvinr, málvinr, otvin, óvinr, sannvinr, tryggevinnr, virtarvinr.*

VINRAUN, *f., experimentum, spectatio, tentamentum, tentatio amici vel amicitiae (vinnr, raun): hörd mun v. verða, Orkn. 15, 1. Pros., sýna mikla v. við einn spectatæ amicitiae documenta dare, Vd. msc. c. 17; hvað v. mikla, at skilja svo við sinn félaga, Dropl. maj. c. 30.*

VINREIÐ, *f., adequitatio amicorum (vinnr, reið), visitatio, salutatio amicorum et clientum, Ad. 19.*

VINNÝRIR, *m., amicos pauciores reddens, qui paucos amicos habet (vinnr, ýrir), de Gudm. Bono, Gd. 14, nisi sít pro vinnýrir = vindrýrir, id. qu. lægir vinds, sedator venti, vide vindr.*

VINSAMLIGR, *adj., amicus (vinnr): vinsamlig ráð amica consilia, Söll. 32.*

VINSÆLL, *adj.*, *amicis valens, gratus* (vinr, sæll): vinsæls skörungs, *Sturl.* 7, 39, 1.

VINSKAPR, *m.*, *amicitia* (vinr, -skapr), *Hávam.* 51.

VINSELL, *n.*, *violatio, dissolutio amicitiae* (vinr, spell): *abstr. pro concreto, quæ dissolvit amicitias*, *Gk.* 1, 23.

VINTR, *m.*, *hiems* (*Dan.* Vinter), *Skáldh.* 2, 31.

VINTRAUST, *n.*, *confidentia in amicis* (vinr, traust), *Hávam.* 65.

VINZFLOT, *n.*, *fuga venti, tranquillitas æris* (vindr, flótti), *Alem.* 23.

VINDJÓFR, *m.*, *fraudator amici* (vinr, þjófr), *qui amicum merita laude defraudat*, *Ad.* 11.

VINÞURR, *adj.*, *vento arefactus* (vindr, þurr): víðr enn vinþurri, *Völk.* 9.

VIPARR, *m.*, *gigas*, *SE.* I 550, 3; II 470. 554 615 (*Cod. Worm.* Viðarr).

VIRAR, *m. pl.*, *homines*, *id. qu. verar* (i = e), *F. X* 422, 3; *Isl.* I 164, v. l. 10.

VIRFILLI, *m.*, *equus* (*id. qu. virvill* 2), *SE.* II 571.

VIRFIR, *m.*, *nanus*, *SE.* I 68, 1, *vide virvir*.

VIRGILL, *m.*, *funiculus*: v. handar annulus, *SE.* II 429. 512. — 2) *de annulo lorice, hamis, vide compos*, *hrynivirgill*. — 3) *in prosa, laqueus*, *F. VII* 13; *FR.* III 34; *etiam virgull*, *id.*, *F. V* 198. 212—13.

VIRGILNÁR, *m.*, *cadaver laqueo obstrictum* (virgill 3, nárr), *Hávam.* 160.

VIRKI, *n.*, *deriv. a verk, opus, factum, in compos.* hagvirki (*pros*, göðvirki, *Anecd.* 96; illvirki, stórvirki, *Nj.* 131). *Absol.* *occurrit in Anecd. p. 32*: þeir hyggja sér þat til göðs virkis (*meritum*) ok síðaræzlu, at þeir fyrirtilta konung sinn. — 2) *arx, munimentum*, *ÓT.* 26. 2 (*F. I* 123, 2); v. vins receptaculum vini, poculum, hliðisif vins virkis custos poculi, femina, *Vigaql.* 23; skryðdr virki sepimento (*coemeterio*) instructus, *de templo*, *F. XI* 311, nisi sit, arte elaboratus, *sec. F. XII* ad h. l., a virki, *absol.*, = verk opus.

VIRKI, *m.*, *qui facit, deriv. a verk vide illvirki, lævirki*.

VIRKR, *adj.*, *bonus, benignus, qui curat, amat, diligit* (verk): inn virki guð, *Söll.* 48, ubi vertitur *operosus*. *Vide* allvirkr, göðvirkr. Virkr dafnar ellz runnr vir bonus, *Ag.*; lýðum virkr in homines benignus, *de hominibus bene meritis*, *Gdþ.* 5. — 2) *favens, propitius, partibus alicujus studens*: fold var víga valdi virk terra præliatori paruit, *Ílh.* 12, 1 (*F. VI* 161; *AR.* II 48). *Pros.*, carus, *acceptus*: þeir menn voru þeim guðum virkastir, er niestar údádír gerðu, *Bl. membr.*; curam gerens, diligens: hann var virkr at hestinum equum dilexit, magni æstimavit, *Vd. msc. c.* 53; hann (náhlvalrinn) er svá virkr at lienni (tinninni) ok kærð dentem tanta cura fovet, *Ghm.* III 298; hann var virkr at fê, diligentem curam gerebat pecoris, *Dropl. maj. c.* 3. *Hinc. adv.*, virkulíga diligenter, *FR.* III 131.

VIRKT, *f.*, *cura, studium, amor* (virkr): virkta bænir preces intimo animi affectu fusa, *Gdþ.* 8. *Pros.*, virkta ráð bonum consilium, *Shs.* 24. *Virtarvinr* (= virktar v.) intimus amicus, *Söll.* 13; virtamaðr, *de amica*, *Skáldh.* 3, 8, i. e. amicus, homo, quem quis maxime facit; frændr ok virktamenn, *F. V* 323; virktamenn konungs, *F. XI* 366; virktamaðr, *ÓH. c.* 151, exprimitur per vírdingamaðr, *F. IV* 335; leggja alla virkt á e-n in summo honore habere quem, *Sturl.* 9, 37; hafa e-n i kærleikum ok virkþom (= vírdingu), *F. VII* 16, v. l. 7 (*Morkinsk.*); gripi þá, er honum væri mst virkt á quas plurimum faceret, *F. VI* 178; fæða upp með mikilli virkt magna cura, *Dropl. maj. c.* 1.

VIRTARVINR *vide sub virkt.*

VIRTR, *f.*, *decoctum hordei mustum, unde cerevisia paratur*, *Bk.* 1, 17. *Spec. wort*, *id.*, unde *Norr.* Vörteröl; *Dan.* Urt.

VIRVILL, *m.*, *regulus maritimus*, *SE.* I 548, 3; II 469. 552. 614 (*Saxoni Hlutrullus*, *ed. Steph. p.* 142); virvils strönd terra piratae, mare, valr virvils strandar accipiter maris, navis, *ÓT.* 96, 1 (*F. II* 288, 1). — 2) equus, *SE.* II 487, *vide virfill*.

VIRVIR, *m.*, *nanus*, *Vsp.* 14, *vide virfr*.

VIRÐ, *n.*, *id. qu. verð, pretium rei; it. meritum*: virðaz at virðum pro meritis æstimari, *RS.* 11.

VIRÐA, *id. qu. verða, fieri*: hvi þú skyldir virða gefin cur factum sit, ut collocareis, *Korm.* 17, 1. Sic ávirðing, *f.*, culpa, a mèr verðr á delinquo, pecco.

VIRÐA (-ði, -ða, -t), æstimare (verð): virðaz semet æstimare, magnifacere, *impf.* virðuz, *Söll.* 66; nè virðak heiptir Blóðexar ok Gunnhildar iras eorum non æstimavi, pensi non habui, *Eg.* 60, 2; hveit mano þeir virða, at, an æstimabunt, quod, num animadvertent, intelligent? *Sturl.* 5, 4, 3; 17 1. *Part. act.* virðandi, *m.*, qui æstimat, magni facit: v. liðar skerja æstimator auri, princeps liberalis, *SE.* I 658, 2; v. þrumu girðis ilda vir, þ. Hrað. c. 2; plur., virðendr Finna vápnglyms amantes, magni facientes sagittarum stridorem, pugnatore, viri, *Íla.* 221. *Part. pass.* virðr: láta virðan honorare, dignari, *SE.* I 682, 1.

VIRÐAR, *m. pl.*, *consarum æstimatores, arbitri* (virða), *SE.* I 528. — 2) viri, homines, *Hund.* 1, 51; *Sk.* 1, 12; *Korm.* 19, 1; *Íla.* 323, 3.

VIRÐI, *n.*, *pretium rei* (verð), *it. res alicujus pretii*, *vide auvirð*, *SE.* I 532; II 464; auvirði, II 547. 610.

VIRÐIR, *m.*, æstimator (virða): acc. virði, conject. pro víðri, *F. XI* 138, 1 (*Sk.* XI 122, not. c); plur., virðar hringa æstimatores annuli, viri, *Íla.* 326, 1; virðar lettra æstimatores literarum, doctrinæ, clerici. *Gp.* 14. *Vide formam verðar, et compos. gnývirðir*.

VIRÐR, *adj.*, *dignus*, *id. qu. verðr, adj.* (i = e), *vide compos. ðvirðr*. Virðan, *SE.* I 682, 1, est *part. pass. verbi* virða dignum æstimare.

VIRÐR, *m.*, *id. qu. verðr. cæna*: at virði inter cænam, in convivio, *Hávam.* 32; virði

pro verði, v. l. 3. GhM. I 698. — 2) victus, viaticum: fástu at virði vel largum tibi victum (largum viatici copiam) tibi prospice, Hávam. 118.

VIRDUGLIGR, adj., senior forma cum inserto g, pro virduligr, honestus, honorabilis, augustus, amplus, splendidus, gloriosus: v. hirtir egregius opilio, Gd. 31; virdugligastan klerka hiðir amplissimum clericorum pastorem (episcopum), Gd. 26.

VÍSA (-aða, -at), *vertere, convertere, dirigere* (proprie, ut puto, spectare facere, transitivum verbi intrans. *vita spectare*): c. dat., þú leiz visat framstafni i haf proram pelago obvertisti, cursum naris in altum direxisti, SE. I 496, 2; v. höfði sinu á hlevægu caput orum versus demittere, inclinare, FR. I 4t9, 3; v. augum á e-n oculos in aliquem dirigere, Hlyndl. 6. — 2) cum acc. rei et dat. pers., monstrare, demonstrare: v. e-m leið vram alicui monstrare, Sk. 1, 24; Harbl. 53; þessi augun hafa visat oss stíg at baugi hi oculumonstrarunt nobis iter ad annulum, ÖH. 92, 12 (F. IV 189, 2). Sed sæpe omittitur acc. objecti (leið, veg, vel similia), v. c. fram vísa sköp fólklífendum fata peregrinatoribus vram monstrant, Fm. 41; ef uppsátr viggjar boði visar mér at Grísi si vir mihi monstrat, vram ad Grisem, si mihi, ubi habitet aut ver-setur, demonstrat, Hvalfr. (ÓT. Shk. II 305); byrjar bittirannns valdr (deus) visar vándum lýð til fjanda ablegat, Lb. 28; v. til valstefnu provocare ad pugnam, Hund. 1, 19.

VÍSA, f., strophæ, plerumque octo versibus constans, ÖH. 92, 1 (F. IV 185, 1); Korm. 21, 2; visu skreytir exornator, elaborator strophæ, poeta, F. II 52, 1. Plur. visur strophæ, carmen, ÖH. 92, 14 (F. IV 190, 1); kveda visur versus facere, Gd3. 2.

VÍSAN, f., monstratio (visa, -aða), vide leidarvisan. Vide F. I 71, l. 7.

VISÐÓMR m., scientia (viss, dómr), Hv. 2; visdóms græðir promotor scientiæ. cognitionis, vel qui nullam cognitionem sibi comparavit, de Erico Boao, D. R., F. XI 311; intelligentia, notitia, de recto canendi officio: villa visdóm rectum, accuratum cantum disturbare, Si. 28, 1 (F. VII 152, 1).

VÍSI, f., deriv. ab adj. viss (Anvisn. t. Isl. p. 190), vide compos.: sveipvísí, svipvísí.

VÍSI, m., rex, id. qu. visir (AS. vísa), Völk. 12; Hund. 2, 2; Y. 21, 2 (AR. I 261, 2); H. 37; ÓT. 56; SE. I 242, 1; 402, 3; 512, 3; 604, 1; 676, 2; vísa grein ramus regis, filius regius, Ha. 25, 1. — 2) præfectus, dux (visa monstrare): vísi verðungar præfectus aulicorum, rex, Hg. 33, 4; v. hjardar dux armentí, taurus, Eb. 63, 1; v. vega víæ dux, Christus, Lb. 7; v. dáða monstrator virtutum, id., Lb. 12. — 3) in plur. non invenio, nisi Gþ. 10, vísa drottinn dominus regum, deus.

VÍSILJÓS, n., lumen, ignis prænuntiatus (= vítaeldr), a vísa monstrare, et ljós, ad formam visifingr digitus index: v. eggmóts ignis pugnæ, gladius, orr eggmóts visiljósa minister gladii, vir, Lb. 9.

VÍSIR, m., monstrator, dux (visa 2): v.

leidþangrs dux expeditionis, imperator, rex, Hh. 62, 5 (F. VI 310, 2). — 2) rex, Hg. 33, 11; SE. I 404, 1. — 3) gemma arboris, bacca: Adag., mjór er mikila visir þaræa magnorum initia, F. V 176, 2.

VISKDÖLSKR, adj., ex Viskardalo Halandia (Viskardalr), F. VII 4.

VÍSLIGA, adv., certe (viss), F. V 171; Pros., F. III 171; X 35.

VÍSLIGR, adj., certus, indubius (viss): vislig gæzka certa, integra bonitas, Nik. 4. Pros., visligt ofanfall certa ruina, F. II 276.

VÍSS, VÍS, VÍST, sapiens, sciens, prudens, gnarus (Dan. viis, Germ. weise, Angl. wise): in terminationibus, ab r incipientibus, tō r coalescit cum s, ut vísna, gen. sing. f., Skf. 17, 18; Korm. 11, 7. Visir dvergar, Vsp. 46; vísi gestir sapiens advena, hospes, voc., Alm. 8; vis regin sapientia numina, Vafpr. 39; de Vanis, visum Vönum, Vafpr. 39; Bk. 1, 18; vísna Vana, Skf. 17, 18 (conf. Hamh. 15); vísastr vera sapientissimus hominum, Vafpr. 55. — 2) certus (etiam viss, viss, vist, Dan. vis, Germ. gewisz, a vita nosse): ek varð þess vis certior facta sum, rescivi, H. Br. 13 (pros., gera menn vísa af hlutum certiores facere homines debere, eos edocere, Hist. eccl. Isl. I 455); visum v. lja frá a voluptate certo sperata, Hávam. 99 (pros., viss villi certa voluntas, Hist. eccl. Isl. II 53); visan, visum vafroga flammam inevitabilem, Fjölsm. 32; Skf. 8, 9; visan vin certum, quem noris, Hugs. 15, 1; vísa fjandr (fjendr) certos, apertos hostes, Sonart. 23; Hugs. 15, 3; visan þjóf manifestum, in furto deprehensum, F. VII 115; til vissar stefnu ad conditum, Korm. 11, 7; vist er certum est, Korm. 25, 2; Hh. 53, 1 (F. VI 403, 1). Pros., vis von spes certa, res certa, res quæ expectari potest, SE. II 16, 24, quod est visavon (nom.), Sturl. 9, 9; visir sendiboðar certí (cert. prudentes), Hist. eccl. Isl. I 408. Visar dáðir nota facinora, Rekst. 2, sed vísa d. regia, F. I 100. — b) vist, adv., certe, certo, Sk. 1, 12, 25; Nj. 7, 2; F. I 286; Grett. 16; Hh. 101 (F. VI 426, 2); at visu, id., Korm. 8, 1; 11, 3; Orkn. 79, 2; Gþ. 10 (Havn.). pros., til viss, id., SE. I 136. — 3) in compositis: búlviss, bragðviss, framviss, handviss, happviss, hundviss, lagaviss, læviss, matviss, orðviss, sannviss, skollviss, snæpviss, snæviss, sǫgviss, svipviss, sviðviss.

VÍSSA, f., certum, veritas (viss 2): vissu vānir quod verosimile est (qs. spes certi), Jd. 24, id. qu. visavon, Sturl. 9, 9; at vissu certe, Gþ. 10 (Holm.); vissu, id., Ag. Pros., vita til vissu certo scire, ÖH. c. 247.

VÍST, f., mansio, hospitium (vera): vsta vistar hospitium petere, ÖH. 92, 9 (F. IV 188, 2); vist með Kristi commoratio cum Chr., Gd. 44; Hh. 12, 2 (F. VI 162); unads vist með guði beata apud deum mansio, Lb. 52. Vide composita: heimsvíst, hērvíst, himinvíst. — 2) esca: vist var fengin vargi, Ód. 8.

VÍSTFAR, n., navigium cibi, catinus, pro poculo (vist 2, far), F. X 20, 3, sed Cod. Flat. habet vinfar, qu. v.

VÍSUNDR, m., bos urus, bison, Græc.

þlów; „nomen Bison a Germanico Wisand (a Bisam) profectum est, quod bobus uris bene convenit”, Oken, allgem. Naturgesch. p. 1426 (vide Sorani Thes. a Gesnero, sub hac voce; Biontes in Germania, Isidor. pag. 1167, 42); visundar horn cornua biontis, Merl. 1, 14; v. mostalls bison maris, navis, Nj., 103, 5 (F. II 205, 2). In compos. hlunnvi-undr. — 2) nomen navis bellicæ Stí Olavi et Magni Boni, ÓH. 154, 1; Mg. 20, 1. 3.

VIT, nos duo, id. qu. við, du. pron. ek ego: nè vit þá flæðim nos duo tum non suggeremus, F. II 181, 1; it. SE. I 384, 2; 384, 3; 386, 1; AR. I 146, 1. 2 (variat cum við, SE. I 386, v. l. 1; vær, ibid. 382, 4). — 2) præpos., id. qu. við, Nj. 43 (ubi Vers. Lat. dat við), vide vitt.

VIT, n., aliquid, unde eyvitar, eyvito, AS. viht, Norr. ikkje vete nihi, vide supra vetr.

VIT, n. pl., veneficia, AR. I 260, vide vitafallr, vitugr, vitka, vitki, vitt, vett. Vit ok blót, veneficia et sacrificia, prohibentur in Jure eccl. Heidsævensi, ut reliquiæ ethnicismi. Videtur esse id. qu. seiðr, incantamentum, iucantatio, unde Geir, incantator in Hordia, vitgeirr appellatus, F. I 10. (Ex Gloss. Landnamæ).

VIT, n., sana mens, intellectus, prudentia; ingenium, sapientia, ratio, Hávam. 5. 9. 88; ráð, viti bundin consilia prudenter contexta, cum ratione instituta, Söll. 32; viti borinn sapiens, prudens, Y. 31, 1, conf. infra vitz 2, c.; vitandi vits sensu communi gaudens, Hávam. 18; plur., sensus intimi, intima pectoris: hreinsa vit, Hv. 11; i leyndum vitum, Hv. 13. In compos. mannvit. — 2) á vit ad visendum (a vitja), cum gen.: a) cum gen. loci: á vit sins lands prædium suum revisere, Ghe. 34; á vit fríðlands in pacatum regnum, ÓH. 12, 2; á vit fóstirlands stranda ad litora patriæ, Lb. 33; á vit Danmarke, Englands, Íslands, Bretlands, ÓT. 26, 1; ÓH. 4, 1; Ód. 5; Grett. 9; Merl. 1, 32. — b) cum gen. personæ: á vit vagna vers ad visendum Odinem, Eg. 67, 2; á vit fanga piscatum, FR. II 128, 2. (Pros., koma á vit fjár, Sturl. 3, 22, init.; fara á vit fjár eða mannvéiða, Sturl. 3, 24; fara á vit ríkis sins, Orkn. p. 116).

VIT, f., crimen, id. qu. viti, n.: vitar vekjandi incitator criminis, auctor litis, accusator, i. e. vindex cædis, Eb. 19, 1.

VITA (veit, vissa, vitað), 3. pl. pres. ind., vitu. — 1) intrans., spectare, vergere in aliquam partem: höfuð veit í hlóðynjar skaut caput in terræ gremium spectat, FR. I 469, 4 (visso hlóðtin niðr, Grm. 53, pros.; vitu inn introrsum spectant, SE. I 200). Hoc sensu etiam construitur cum præpos. til, v. c. in prosa: málvöndrinn vissi til mikilleiks pertica ad magnitudinem spectabat, accessio facta est mensuræ, Korm. c. 2; þat er til

hans veit quæ ad eum pertinent, Orkn. p. 254; skökin veit til landslaga lis spectat, pertinet ad jus civile, F. VII 130. Hinc, omissa præpos. til — b) cum gen., spectare ad (ut horfa til): at þær góðs viti quod res tibi ad bonum spectet, quod bonum tibi portendatur, Bk. 2, 29; hlazlo þat vissi ea res ad timorem spectabat, id terroris erat indicium, Am. 97; þat veit afreks est indicium animi fortitudinis, Hg. 31, 4 (F. I 46, 2); þat vissi helzt ríkis íð potissimum indicium erat severitatis, ÓH. 192, 3 (F. V 27, 3); þat skal vita meira vitiss plus mali inde oritur, si, Korm. 5, 1; gleði minnar veit geipun sjá hæc loquacitas lætitiæ meam prodit, A. 1. — 2) transitivæ: a) explorare, experiri, cum acc.: heima alla nio hefisk of farit ok vitap vætna hvat et exploravi nativas cunctas, Alm. 9; v. atferð e-s explorare, Gp. 3; v., ef tentare an, Bk. 2. 41. — b) scire, nosse, videre, SE. I 690; Hugs. 23, 3; v. vel fram pulcre futura prospicere, Hamh. 15; v. örlög sín fyrir fata prævidere, Hávam. 56; v. fár fur periculum præscire, Sk. 2, 7; veizatu fur görla haud probe provides, Harbl. 3; v. fátt fyrri pauca prævidere, Söll. 35; v., live, hvat, nær, þótt, Grm. 22; Hávam. 21. 26. 31. 147; veiztu, ef, elliptice, scin' quid faciendum sit, si, Hávam. 44; v. sik beztan scire se optimum, neminem nosse se præstantiorem, SE. II 162, 4; v. sik miklo beztan gram, F. VI 439, 1; 438; 436, 1; vita sik hverjum gram rikra, F. VI 423, 2; v. e-n sér leiðastan, Ód. 15; v. sik missa fuldar se regno spoliatum nosse, sentire, F. VI 85, 2; v. sína vesöðl breiðaz, Mg. 2, 2; vissi sér á höndum höfðgar nauðir sensit, animadvertit, Völk. 11; v. ötta sentire metum, metuere, Hh. 20 (F. VI 177). Cum præpos.: v. of viðfarar scire, quam (indigne) tractemur, Krm. 26; v. til e-s hlutar notitiam habere rei, Hugs. 29, 2; SE. I 382, 3; vitaz til, id. qu. vita hværr til annars inter se scire, quid alter agat, ubi sit, Plac. 23 (pros., ÓH. c. 113. 145; F. IV 298. 308); vita til sins geðs mentis suæ conscium (i. e. compotem) esse, Hávam. 12. Item omissa præpos. til: vita geðs ingenium, naturam suam noscere, ratione uti, Hávam. 20; vera vitandi vits sensu communi gaudere, Hávam. 18 (ut pros., verða vitandi mannvits ratiois humanæ compotem fieri, SE. I 64); margs vitandi, f. pl., multiscia, Vsp. 18. vide sannvitandi; vita manna (i. e. til nanna) notitium hominum habere, i. e. inter eos versari, Gk. 2, 8, conf. FR. II 18, nisi vitir h. l. sit a vitja; barna veizto pinna nostri quid pueris tuis factum sit, vel, sentis pueros tuos (o: in stomacho), Am. 80; nýjar súðir vissu nauða afflictionem sentiebant, expertæ sunt, Ha. 285, 1; háv veit sorgnr scalms afflictionem sentit, contumeliæ, vim patietur, i. e. adteretur, Hh. 62, 4 (F. VI 309, 3); barna öld varð vita ríkis fratres præpotentiam (bellatoris) coacti sunt experiri, Hg. 20, 2 (F. I 39, 2). — c) significare, portendere: draumar vita eitthvát aliqvid portendunt, FR. II 40, 2; 41, 1. 3; 80, 2; vita gott bonum portendere, FR. II 41,

1. — d) *part. pass.* vitadr, a) *exploratus, compertus: pros.*, en er þetta var gert ok vitat his factis et exploratis, SE. I 172; hine, certus, vituð von certa spes, hans er mér von vituð eum adfuturum certo spero, Fsk. 17, 2 (Lez. Mythol. p. 784). — β) *destinatus: sá* er þeim völlu vitadr hic illis descriptus est campus (locus prælii), Vafpr. 18 (SE. I 198, 2); svá var mér vilstigr of vitadr sic mihi via ærumnosa destinata fuit (i. e. talibus insidiis circumventus sum), Hávam. 100; þeim var varþsla vituþ iis custodia erat delegata, Fjölsm. 17. Confer vitinum.

VITA, *adj. indecl.*, qui mentis compos est, in *compos.*: orvita, ðrvita (vit). — 2) qui portendit (vita, verb., 2, c), in *compos.* blóðvita.

VÍTA (-ti, -tta, -tt), reprehendere; crimen dare, intentare cui; culpæ calumniari, obrectare. Hinc *part. act.* vitandi calumniator, obrectator, adversarius, inimicus: plur., vitendr, *dat.* vitendum, sed vitindum (i = e) adversariis, i. e. adversarios meos, Korm. 5, 1; *part. pass.* vittr reprehensus, culpatus, it. invisus, odiosus: vittr Þröttar selmiðlendr viri inisi, de inisi Skidungorum familia, Korm. 21, 2. Vide vitna.

VITAFULLR, *adj.*, fascinus et veneficii plenus (vit, n. pl., fullr): v. belgr sacculus veneficii plenus, Korm. 12, 3, vide Gloss. Landn. sub vit 2, ubi scribitur vitafullr a vitt. De tali sacculo magico conf. AA. p. 106, GhM. I 374: hún (spákonan) hafði um sik ljósskulinda, ok var þar á skjóðupúngur mikill, ok varðveitti hún þari tófr sín.

VÍTAN, *f.*, reprehensio, castigatio (vita): fyrir þau hót ok harða vitan propter minas illas et gravem objurgationem, Nik. 49.

VITL, *m.*, qui spectat, novit (vit, vita, verb.), in *compos.*: illviti, oddviti, ðrviti, vedrviti. — 2) qui visitat (vitja), in *compos.* veiðiviti.

VITL, *m.*, ignis prænnuntiativus (vita), SE. I 358, 2; plur., vitar brenna ardent, F. VI 197, 1. — b) ignis, SE. I 508; II 486. 570; v. leifnis brautar ignis maris, aurum, þ. Hæð. 6; v. mundar ignis manús, aurum, grund mundar vita Tellus auri, semina, Eb. 22; v. mörnar ignis amnis, aurum, þrjótar mörnar vita consumidores auri, viri, Eb. 40, 1 (AA. 231, 1, vide hleypihlunnr; plur., vitar valstaða (conject.) ignes manuum, annuli, SE. I 704, 1. In *compositis*: bögviti, eyviti, fagrvti, garðviti, ginnviti, gunnviti, hafviti, rauðviti, ræfrviti, sárviti. — 2) corvus (qs. præcius, vita), SE. I 488. 571.

VÍTÍ, *n.*, culpa, crimen (vita): sjaldan verðr víti vörum raro cautus in culpam incurrit, Hávam. 6; unnit víti culpa commissæ, Hugs. 34, 7. — b) vituperium (Angl. wite): varðak mik víti defendi me a vituperio, i. e. me strenue tutatus sum, strenue pugnavi, Eg. 58, 1. — c) poena: taka á sér víti e-s poenas capere ab aliquo, poenas dare alicui, Fbr. 16; at víti poenæ loco, in poenam, Mg. 9, 6 (F. V 123, 1). — d) malum, periculum: varaz sér við víti cavere sibi a malo (periculo), Sk. 2, 1; þat skal vita meira vitiss res ad majus periculum spectabit, Korm. 5, 1; varaz víti periculum cavere, FR. II 32, 1

v. l. 1; fá víti (*dat.*) viðsjár adhibere cautionem contra malum, FR. II 39, 3; sjá við hers víti cavere periculum ab aliis expectandum, vel cavere sibi a pugna, ab hers víti damnum exercitus, prælium, Hít. 35. — e) sakarviti res noxia: s. randa noxa clipeorum, gladius, ek tauð sakarvíti randa á rítorms gæði, Sr. 18, 2. In *compos.*: helvíti, höfudvíti.

VÍTINDUM, pro vitendum, *dat. plur. part. act. v. vita*, -ti.

VITINUM, SE. I 236, 1, puto crasin esse ex vitinninum destinatus, dicatus illi, a vitinn id. qu. vitadr, *part. pass. verbi vita*. Raskius maluit vítt inum late illi.

VITJA (-aða, -at), visum ire, visere, visitare (vit, n. 2), cum gen., Vafpr. 1; Gha. 8 (vide vita 2, b); v. vers virum visere, H. Br. 1; v. húsa ædes visere, H. Br. 2; absol., ef þeir hér vitja kvæmi si hnc venirent visere, Ghe. 14. — 2) vitjar, FR. I 358, arete jungo præced. veiði, v: veiðivitjar, accipio pro nom. plur. a veiðiviti; qu. v. — 3) vitja, Isl. II 353, 2, videtur esse pro vita, inserto j: Sá er dalryrjar dauða | dýrslitjar skal vitja | herðigaldr ok hældumz | hann ófáum manni, hoc ordine: sá dalryrjar dýrslitjar herðigaldr er (pleon.) skal vitja dauða ófáum manni ille durus strepitus splendidi clipei (pugna) mortem portendet (portenderet) multis hominibus; verbis, ok hældumz hann et illud (v: caput) mihi (intactum) servaretur, relatus ad heilan haus in semistr. antecedente.

VITJADR, VITJÖDR, *m.*, qui visitat (vitja), in *compos.*: hljaldrvitjadr, ástvitjodr.

VITKA (-aða, -at), fascinare, incantare (vit, n. pl., vitug): þó þú vitkir ok völvur fregnir elsi incantamenta exerceas et satidicas consulas, Gullhl., ubi post de veneficio seið agitur. Confer verb. sinnvitka Finnicis incantamentis fascinare: keyptir þú at þeim, at þeir sinnvitkaði or mér augat, F. V 258.

VITKA (-aða, -at), vitii coarguere aliquem, reprehendere, culpare (viti, n., vita verb.): skylit þann vitka var ne quis hunc hominem (egenum) culpet, vituperet (v: egestatis causa), Hávam. 75.

VITKI, *m.*, fascinator, incantator (vitka): plur., vitkar, Hyndl. 31 (SE. I 44, 1), ubi distinguitur a seiðberendr; vitka líki forma adscitita, qualem induere solent fascinatores, vel habitus fascinatoris, Æd. 24. AS. witega eates; Angl. witch saga.

VITLAUSS, *adj.*, denens, insipiens (vit, lauss): *dat. sing. fem.*, vitlaussi, H. Br. 5.

VITNI, *n.*, testimonium, testis, Mg. 9, 6 (F. V 123, 2); bera v, at, testari, quod, Orkn. 66, 1 (a vita). Vide hróðravitni.

VITNIR, *m.*, lupus SE. I 476. 591, 2; II 484. 568. 627; F. VI 86, 1; rjóða vitnis varrar tingere labra lupi, eadem committere, pugnare, Nj. 24, 2; vitnis öldr, vin sanguis, Hb. 11, 1 (SE. I 478, 1; F. VII 266, 1); Si. 20, 3 (F. VII 236, 1); snæris v. lupus funium, næis, ÓT. 129 (F. III 3, 2); v. jónna valfalls lupus maris, næis, ÓT. 16, 2. — b) spec., lupus Fenrer, Grm. 23; Vafpr. 53; vitnis vāpi aduersarius Lupi, Odin, vingerð

vitnis vápa þósis, SE. I 612, 1. — c) meton., raptor, ut dñfr, ylgr, in compos.: mjöðvitrir, möðvitrir. 2) gladius, SE. I 566, 1; II 476. 560 (omissum II 620). — 3) vide compos.: grafvitnir, hlunnvitnir, hroðvitnir, málvitnir, sporvitnir, þjóðvitnir.

VITO, 3. pl. præ. ind. verbi vita, vide vita.

VITPRÚÐR, adj., sapientiā clarus (vit, prúðr), Vigl. 17, 2.

VITR, f., id. qu. vettr, vætrr, vide hljalmvitr.

VITR, m., id. qu. vetr, hiems: flmtán vitra gamall, FR. I 240.

VITR, m., nanus, Vsp. 11; SE. I 66, 1; II 470. 553.

VITR, adj., sciens, intelligens, sapiens, prudens (vita), Söll. 78; pro. subst. f., prudens femina, dat. sing. vitri, Am. 3. — b) m. pl., vittrar, ut subst., sapientes, de apostolis: fylgjandi vitrar apostoli, qui Christum comitabantur, IIas. 29. — c) in compositis: alvittr, bððvittr, fjölvitr, fólkvitr, margvittr, orðvittr, sannvittr, sárvitr.

VITSKA, f., prudentia, intelligentia (vita): vitsku reitr area prudentiæ, pectus, Skáldh. 6, 34; hverfl vitskunnar sedes prudentiæ, id., Fbr. 32, 2 (GhM. II 338, v. l. 8).

VITT, vide víðr, adj.

VITT, præpos. id. qu. vit, við, ad: vitt svöguru hlíta re sic gesta contentum esse, Eg. 75, 1, ut vit hlíta, Nj. 43. — 2) pron., id. qu. vit, við, du. ab ek, nos duo, SE. I 382, v. l. 8, sec. lectionem J. Sigurdsonii, quomodo accepit Vchart. legens et vissu við; verumtamen hæc lectio nondum in liquido est, videndumque ne legi debeat vti = ott, id. qu. átt, quod habet Raskius in ed. Holm.

VITT, n. pl., id. qu. vit, vettr, res magicæ, fascina, veneficia (pnto, id. qu. töfr): vittra vætrr nympha fascinatrix, maga (= töfra norn), Y. 16. 33, quo posteriori loco accipi possit de animali (o: equo) arte magica efferalo.

VITTA (-tti, -tta, -tt), fascinare, arte magica domare (vitt): vittir hon ganda lupos arte magica downit, Vsp. 20; conf. Gloss. Landn. sub vit 2, et Ed. Sæm. Tom. III pag. 257. not.).

VITTU, perf. ind. act. verbi vita vitare, it. lødere: ek frá vig vittu hljálma audvi pugnā læsisse galeas, i. e. galeas in pugna læsas fuisse, F. IV 54, 2 (ÖH. 16, 1).

VITTUGR, adj., magiæ peritus (vitt), id. qu. vitugr, Vegtk. 9, sec. fragm. membr. U.

VITU, sciunt, 3. pl. præ. ind. act. verbi vita spectare, scire, Hævam. 21; Grm. 22; FR. II 39, 2.

VITUGR, adj., sagax, præscius (vita), vel potius, magiæ peritus (vit): dat. sing. fem., vitugri, de futilidica, Vegtk. 9, ubi fragm. U vitugri a vitt. n. pl.; hinn vitki (Vigdvalinn), v. l. Söll. 78 (pro vitri), suscepta a Raskio in ed. Holm.; inn vitki guð sapiens ille deus, v. l. Söll. 46. In Grág. II 46, vitugr, est sanæ mentis et rationis (a vit intellectus); cui voci accedit armvitegr misericors, Vem. 26 (ed. Havn. 1830, pag. 308, id. qu. v. l.

göðbrjóstaðr), pro quo haud recte armvitegr, Sturl. 9, 15, ubi præstat lectio, kvað hann litt armvitkan dízit eum parum misericordem, clementem. Est autem armvitegr (armr miser, vit sensus) id. qu. aumhjartaðr (ysfir öförum annara), Sks. p. 687.

VITUILL, vide compos. askvitull naris.

VITZ, 3. s. præ. ind. pass. v. vikja flectere, pro vikz, F. V 61, conf. FR. I 239 cum v. l. 2. — 2) vitz, adv., variat cum viðs et vist: a) cum viðs. Mb. 2, ubi viðs accipiuntur pro adv., late (nam dicitur viðs vegar, id.), quo loco F. VII 4 habet við, quod Raskius ibid. refert ad kastar, o: viðkastar struis lignariæ, a víðr lignum, quamquam legi potest við lata, et referri ad heruð, o: mörg við heruð mulla lata territoria. Hoc loco autem Mor-kinsk. habet vitz pro viðs, við. Sic et Cod. Worm. SE. I 244 dat viðs fjarri, explicatum a Raskio per viðs vegar, quo loco Cod. Reg. habet vitz fjarri. — b) cum vist certe, F. VI 169, 2, vist errilig snerra, quo loco Mor-kinsk. habet vitz err. sn. — c) tertius locus est vitz borinn, Y. 31, ubi membr. E habet viti borinn, quod snccepit h. l. Hkr. T. VI reddens „ingeniosum“, ut referatur ad þann in acc., o: Ottarew; sed offendit h. l. viti borinn, quum semper in hoc carmine versus impares sint trisyllabi, nisi quando rariuscule additur particula monosyllaba hypermetra, et videtur vitz borinn referendum esse, non ad þann in acc., sed ad hergamr in nom. — d) idem valere videntur formæ vetz (e = i), SE. I 410, 2 (Cod. Reg.), et viz, Merl. 2, 50. Quid proprie significet vitz, mihi non liquidum est. Forte non est nisi gen. toú vit intellectus, sensus, usurpatus ut adv., evidenter, manifeste, aperte, indeque ut intens., perquam, valde, admodum. Vitz poni pro viðs (gen. adj. víðr), clare apparet ex F. VIII 415, v. l. 3 et Cod. Fris. p. 146, ubi vitz vegar est id. qu. viðs vegar. Qui significatus adhiberi potest, F. VII 4, v. l. 11; SE. I 344; Y. 31, ubi vitz borinn, puto, est late errans aut e longinquo adveniēns, de fera (hergamr). Notio intendendi magis convenit, vitz errilig (snerra), perquam acris, vehemens pugna, F. VI 169, 2; viz ramlegir valskir turnar admodum validæ, firmæ turres, Merl. 2, 50; vetz vandr perquam advetus vel perdiligenter elaborans, SE. I 410, 2.

VÍVADR, obductus, in compos. svellvífaðr, vide víviðr infra.

VIVIR, m., nanus, SE. II 470 (non cernitur II 553).

VÍVIDR, obductus, in compos. gullvíviðr, vide et vívaðr; cohærere videtur cum obsol. Dan. hive telare caput.

VÍXLA (-aða, -at), mutare, permutare: v. litom, hamom formas mutare Sk. 1, 37. 42; v. hlífa krufum við e-n commutare gladios, i. e. dimicare cum aliquo, Eg. 76 (alternare enses, participare ictibus ictus, Sazo in Bjarkamalís, ed. Steph. p. 37). Vulgatur adv. á víxl ricissim, derussatim, Eg. 38; ÖH. c. 11; F. IV 49; Sturl. 5, 30.

VÍZ, Merl. 2, 50, vide vitz 2, d.

VÍZK, 3. s. præs. ind. act. verbi víkja, *flectere*, F. V 61, v. l. 4; *conf.* vízt = víkst, FR. I 239, ok nú vízt hann (ormrinn) við hart, i. e. víkr sèr, se contorquet; adde F. VIII 75, v. l. 12, it. tezk = tekz, Ísl. II 36, v. l. 6.

VID, f., *amnis ex Hvergermlere fluens*, SE. I 40. 128; Grm. 27. 28. — 2) *amnis*, SE. I 575. 3; II 479. 563. 622.

VID, f., *vinculum, funis*; gen. víðjar: stjórr víðjar taurus funis, navis, SE. I 460, 2. Nom. sing. non iuveni, nisi si viðinn dreginn, F. VII 13, v. l. 5, legendum sit víðin dregin (de quo aliter senseramus in Gloss. F. XII). Plur. est víðjar vincula, catenæ, funes, Hg. c. 13; F. VII 216. 344. Alia forma est víðja, f., plur. víðjur, ride Ed. Sæm. Tom. I pag. 269, not. 58, et Gloss. ibid. sub vípr.

VID, *apocopatam* 1) pro víðr (= vinnr), *facit, facessit, efficit. a verbo vinna: nè rán við hafhreinin frið Rana (unda), pelagi maelibus (navibus) pacem non conciliat*, SE. I 628; víkmarr við súðum brimsáng sinus maris facessit tabulis navalibus vehementem æstum, F. VII 357. — 2) pro víðr, m., arbor, lignum: við myrkðanar sendu lignum obscuræ Daní arenæ, lignum maris, navis (ut sætré), SE. I 474, 4.

VID, pron., dual. a þú, nos ambo: nom., víþ, id., Skf. 7. 10. 20; Völk. 39; Bk. 2, 18; Og. 20; við, SE. I 386, 1 (Cod. Reg.); acc. okkr, Skf. 10; Og. 21; Hm. 10; dat. okkr, Skf. 10; Bk. 2, 55; Hm. 28; gen. okkar, H. Br. 3. Vide formam vit.

VID, præpos. cum acc. et dat. 1) cum accusativo: a) cum, societatem et communionem significans: baud hálf lund ok þegna við sík dimíðian regni et subditorum partem ex æquo secum obtulit, Hh. 22 (F. VI 181; nunc dicimus hálfm móti sèr, eod. sensu); við kyn þeima cum viris, auxilio rirorum adiutus, ÓH. 160, 1 (F. IV 362; SE. I 416, 3); við lof lýða cum laude hominum, hominibus vulgo approbantibus, F. II 53, 2; við þat lík at lífa cum ea forma (muliere tam formosa) vivere, Hávam. 98; við son Buða auka rétt, una lífi cum B. filio, i. e. ei nuptam, Gha. 27; eðlitz hun við Eymund adfinitate cum E. contracta, Hyndl. 14; óðr gjórr við lof carmen cum laude factum, i. e. in honorem alicujus compositum, SE. I 456, 1; deyja við kleki cum flagitio, turpiter, Fbr. 35 (GhM. II 358); við svörfun ofnikka cum nimia profusione, luzzu, Am. 72; merkt við silfr argento distinctus, FR. I 248, 1; mæla e-t við e-n dicere cui quid, Sk. 1, 16. — b) ad, prope: við bana sjálfan ad necem usque, ita ut mortis periculum prope absit, Sk. 2, 17; horn glóa við himin sjálfan cornua prope ipsum cælum, cælum versus elata, resplendeat, Hund. 2, 36; ad, propter: við þat ad id, propter id, Grm. 44; et absol., þverr við glaum ob hoc lætitia cessat, Vigagl. 7; *conf.* kveða við, gella við accinere, resonare, Bk. 2, 27; id. qu. um, quod adinet ad: óðella er við þat minus tutum est de eare, Hávam.

8. — c) contra, adversus, erga: brim rak húns hest við hamra æstus navein ad scopulos afflxit, Orkn. 79, 3; við randar báiku ad clipeos, clipeis illisa, infictu, F. II 315, 3; berjaz við e-n, Hla. 323, 1; fenga þeim minna hlut við þengil in prælio adversus regem, Orkn. 6, 3; hve við mik fóru quomodo mecum egerint, se erga me gesserint, Bk. 2, 54; við þik erga te, tibi, H. kat. 10; lætt við e-n periculum ab aliquo metuendum, H. 32; vinna grand við e-n adversus quem crimen committere, Bk. 2, 26. — 2) cum dativo: a) apud: v. stála valdi apud bellatorem, SE. I 656, 1; v. Adalbrikti, F. VII 327, 1; v. mannkyns reyni aqud regem, Orkn. 11, 1; v. bengazls bræði coram bellatore, Orkn. 75, 2; v. botni hafs juxta recessum maris, SE. I 322, 3; de tempore: v. sólar setri circa occasum solis, FR. I 518; pro fyrir: drepr gæmni við mér perimit mihi lætitiam, SE. II 632, 1 (= fyrir mér, Jd. 14). — b) una cum: Þórr enn rammi v. Grímní Thor ille robustus cum Gr., i. e. Thor et Odin, F. II 53, 3; Steini v. Stara Steini ac Stario, FR. II 48, 4, sec. Eæser.; húfuð v. hjarta caput et cor, Korm. 27, 2, vide með. Ala, eiga, ecta, búrn við e-m liberos procreare ex aliquo, Æd. 36. 40; Hyndl. 36; Sk. 2, 11; búrn við bana Högná filii ex Högnú percussore prognati, Og. 7; adde Bk. 2. 51. — c) de pretio, pro: selja v. veiði, baugum, golli, suði prælio, annuliz, auro, obsonio vendere, F. XI 43; Sonart. 15; ÓH. 171, 1 (F. IV 376); Halfr. (v. suð). — d) adversus, contra: bregða v. e-m sese alicui opponere, SE. I 268, 1; brenna e-n v. bálvi contra morbum, ad sanandum morbum, Gha. 40; v. meinum ad mala arerenda, Hh. 73, 6 (at meinum id., F. VI 333); tinna orð v. máli e-s respondere sermoni alicujus, Hamh. 26. 28. — e) causale, ab, ob, propter, præ: v. ótta timore, SE. I 296; v. elli præ senio, Korm. 16, 5; v. glettu ludibrii ergo, Ísl. I 298; meðð v. miklum trega multo moerore fessa, Söll. 58.

VIDA, pro vinna, facere, it. conficere, operimere, tument in infim., a) cum acc.: vāgr skyldi of víða síkling in satis erat, ut unda opprimeret regem, Ý. 14 (AR. I 254, 1); fótverkr skyldi of víða vigmiðlung, Ý. 54 (*conf.* F. X 209–10); eidar munu of víða vigeðá conjurato opprimet pugnatore, Sk. 3, 11. — b) cum dat., víða fjörvi e-s conficere víðam alicujus, finem imponere víðæ alicujus, Ý. 33, ubi subaudiri potest præpos. at (fjörvi), ut Sturl. 6, 17 (p. 222): hér skal ek at vinna hic ego rem conficiam; alio sensu vinna cum dat. construitur: v. líkum (pro at líkum) funera curare, id. qu. báa um lík componere funus, Sturl. 5, 27, sub fin.; 7, 24, su. Vide við, víðr.

VIDA, adv., late, longe, multis locis (víðr), Eb. 40, 4 (AA. 236); rata v. passim peragrare, multa loca obire, Hávam. 5. In compos. fullviða; compar. víðar, Merl. 1, 23.

VIDARR, m., Vidar, filius Odinis, Asa, Vsp. 49 (SE. I 196, 2); Grm. 17; Vafpr.

51 (SE. I 202, 1). 53; Æd. 10; SE. I 102. 192. 202. 208. 266. 554, 1; II 473. 556. 616. *Cognominatus „taciturnus“*, SE. I 102, *natus gigante femina*, Grida, SE. I 286, unde — 2) *gigas*, Wechart. SE. II 550, v. l. 11, *sed Cod. Reg. et omnia fragm. Viparr.*

VIÐBÁLKR, m., *strues lignorum, congeries materie* (viðr, bákr); *il. compages ligaea, melon. navis*: valdr viðbálkar possessor vel rector navis, vir naviculator, vir, Eb. 29, 2 (AA. 225), *ubi construe*: sem valdr viðbálkar vólki geynibil falda ac si rector navis (vir, ipse Thoroddus) *contractet calyptrarum conservatricea (feminam).*

VIÐBEIN, n., *clavicula* (við prope, ad, bein), FR. III 24, 1.

VIÐBJÖRN, m., *ursus silvestris* (viðr, björn, id. qu. skógarbjörn, conf. AA. 317, *not. b ex Sks.*: svartir birnir, er i skógum gánga): v. veggja ursus (fera) parietum, mus, velir veggja viðbjarnar deceptor muris, felis, FR. I 112 (Ed. Lövas.), *qui versiculi prosaice exprimuntur*, FR. I 107, *circumscripti a Saxone*, ed. Steph. pag. 37, v. 45–7.

VIÐBLÁINN, m., *cælum tertium*, SE. I 80. 470. 592, 2; II 485. 568. 627 (viðr, blár).

VIÐBLEIKNIR, m., *clipeus* (qs. resplendens, blíka við), SE. I 571, 2; II 478. 561. 621.

VIÐBLINDI, m., *gigas, cetos mari, ut pisces, capiens*, SE. I 408, 550, 3; II 471. 554. 615; viðblinda göllr aper Viðblindii, cetus, svalteigr Viðbl. galtar frigidus ceti campus, mare, hujus raf aurum, tide rafkastandi, SE. I 408. 3; Viðblinda svin porcus Viðblindii, cetus: at rétta Viðbl. svini, Ed. Lövas.

VIÐBYGÐR, late habitatus. *incolis frequentatus* (viðr, byggja): eyjar i viðbygðu vatni insulæ, silæ in lacu late habitato, Ha. 323, 2.

VIÐFARAR, f. pl., *tractatio, id. qu. meðferð* (fara við, tide við i, c): in signif. pass., ossar. vorar v. quomodo tractati sinus, Krm. 26; F. III 221; Högna v. quomodo II. tractatus fuisse, Am. 87.

VIÐFEDMIR, m., *cælum quartum* (viðr, fædmr, qs. lato sinu complectens, spatiosus), SE. I 470. 592. 2; II 485. 568. 627. *Extilit adj. viðfædmr latus, spatiosus, unde compar., viðfædmara ríki*, F. V 344, v. l. 4; et subst. Viðfædmi, cognom. Icaris, Ý. 42. 44. 45.

VIÐFINNR, m., *Vidfinnus, pater Bilæ et Iljukii*, SE. I 56; qs. Finns silvestris, loca silvestria inhabitans, viðr, Finn.

VIÐFLÖGULL, adj., *passim, late volitans, de aquila* (viða, flaga circumvolitare), FR. II 137, 1.

VIÐFÖRULL, adj., *late peregrinans, multa loca obiens* (viða, förrull); *it. passim oberans, erraticus, vagus, de femina gigante*: hin viðförla, FR. II 129, 1.

VIÐFRÆGR, adj., *late fama celebratus, celebr.*, SE. I 234, 4; II. 37 (viða, frægr).

VIÐFRÆKN, adj., *id. qu. viðfrægr* (k = g), Ílm. 27. *Raskius h. l. in ed. Holm. dedit inn víðfrækni.*

VIÐGRÍPR, m., *gigas* (qs. lato amplexu, vastus, viðr, grípa), SE. I 554, 2 (Cod. Worm.); II 471. 554. *Vide vingrípr. (Nom. viri, FR. II 282).*

VIÐGYMNIR, m., *sec. SE. I 258, gigas, unde v. Vimrar vaðs gigas vaði Vimræani, Thor, SE. I 258, 4. Sed haud dubie víðgymnir est appellativum, sec. sententiam F. Magnussentii ad Ld. p. 391 et Lex. Mythol. p. 480–81 cum not., qui h. l. transgressorum venit. Proprie, puto, significat, ingenti gradu vadens, cogn. gíma apertura, gíma, n., castitas, vastum spatium, gími mare, gímr locus vastus.*

VIÐGYRDILL, m., *latum cingulum* (viðr, gyrdill): v. Vöðu latum Vardœ (insulæ) cingulum, mare, SE. II 491, 4.

VIÐHEIMR, m., *clipeus*: viðheims vetinjörðr tollens, gestans clipeum, gestor clipei, puguator, vir, Nj. 156, *ad quem locum vide varias hujus vocis explicandæ rationes. Mihi viðheimr propr. est testudo clipeorum, a viðr, m., lignum, et heimr, quod in hoc composito eodem sensu accipiendum est, ac himinn lacunar, camera, tectum: itaque viðheimr, camera lignea, tectum ligneum. Haud absimili modo clipeorum testudo þrúnginn salr lacunar vel tectum condensatum, constipatum, dicitur, et deinde, ut viðheimr h. l., de singulis clipeis usurpatur.*

VIÐHEIMR, m., ær, *cælum* (viðr, heimr), SE. II 459, pro vedrheimr.

VIÐHLÆJANDI, m., *adrisor, assentator, adulator* (hlæja við adridere), Hávam. 24, *ubi plur. viðhlæjendr.*

VIÐI, tide landviði.

VIÐIR, m., *salix (arbor)*, SE. II 482. 566, cfr. Grm. 17; v. gauta hafnar salix loricæ, gladius, ruunr gauta hafnar viðiss lucus gladii, vir, Gþ. 13. *In compos. benviðir.*

VIÐIR, m., *mare*, SE. I 498. 574, 2; II 479. 562. 622; acc. et dat., viði, SE. I 94, 2; 498, 3; II 202, 1; FR. I 471, 2; *veltireyð viðiss rheda jactabunda maris, navis, F. II 315, 1, tide hnitvegg; valr viðis accipiter maris, navis, tide valmeiðr, Ílh. 20; glóð viðiss pruna maris, aurum, þollr viðiss glóða vir, Selk. 11; funi viðis ignis maris, aurum, baldr viðis funa vir, Ag. — 2) equus, SE. II 487. 571.*

VIÐJA, f., *deriv a viðr, silva in compos.*: íviðja, járnviðja.

VIÐJAR, SE. I 460, 2, *gen. sing., a við, f., vinculum, funis. — 2) viðjar, Ý. 47, in loco dubio; interpp. ex hac lectione víðjar fecerunt duas voces víði ar, construentes hræ Olafs, hinn er (quod mutant in þans, ut sit = þess er) víði ar corpus Olavi, qui silvas excidit. Sed offendit acc. pl. víði a viðr arbor, silva, qui in antiquo sermone est vídu; offendit ar, impf. pro arði, ab erja, quæ forma (ar) nusquam puto, occurrit. In exscripto quodam vídi: oc víþ vag hin | es víþjar hræ | Olafs konongs | hófgylðir svalg, ex qua lectione concludo, semistropham in vetusta aliqua membr. mutilam suppletam esse per adjectum illud konongs: nam membr. Ílkr. E habet tantum: oc víþ vag | víðar | hræ Olafs | hófgylðir svalg, sec. quas lectiones manifeste desideratur vox dissyllaba post víþar in versu secundo; hanc vocem dissyllabam puto esse telgju, aut simile quid, et hófgylðir idem esse ac ólgyldir lupus alni, ignis (ólr,*

m., gyldir, hoc ordine: ok ölgyldir svalg hne Olafs víðar telgjo (v. telgis, a telgja, i. e. Tretelgjo) við vág et lupus alni (ignis) devoravit corpus Olavi Tretelgiae (arboricidae, arborum excisoris) prope lacum (o: Vænerem). Nota: Raskius in Gloss. suo msc. putavit víðjar vágur aliquando fuisse nom. propr. lacus Væneris (cfr. AR. I 269, uol. a.)

VÍÐKUNNR, adj., late notus, nobilis, ce-leber (víða, kunnr). Lt. 19; compar. víðkunn-ari, latius nobilis, Skf. 28.

VÍÐKUÐR, adj., id. qu. víðkunnr, Hk. 22 (F. VI 180, 3).

VÍÐKVÆMR, adj., qui dolet, dolorosus (koma við tangere), ut. pros.: varð honum sárit víðkvæmt tulus ei doluit, Sturl. 9, 15. Adag.: erit þíkkir víðkvæm vâ calamitas magnum dolorem affert, A. 21.

VÍÐLENS, adj., late imperans (víða, lendr), ÓT. 13, 1 (F. I 88, 1); 56; Mg. 1, 5; F. II 52, 1; G. 17; Óh. 44.

VÍÐLESS, adj., passim colligendus (víða, lesa), i. e. late dispersus: víðlesar varga leifar luporum reliquiae passim colligendae, i. e. corpus a feris disceptum, Gha. 10.

VÍÐNÁM, n., id. qu. víðrnam: veita e-m v. resistere alicui, impetum alicuius sustinere, FR. II 120, 2; láta e-n fá v., id., Hund. 1, 48.

VÍÐNIR, m., lupus (qs. in silva degens, víðr), SE. I 591, 2; II 484 (vitnir, II 627, iterum; II 568 tantum cernitur v. ...). — 2) accipiter, SE. II 488. 571. — 3) serpens, SE. II 487 (II 570 víðskefr). — 4) in compos.: blindvíðnir, elgvíðnir, (eljudnir), elvíðnir, fetvíðnir.

VÍÐOFNIR, m., gallus gallinaceus, Fjölsm. 19. 25. 26. 31; SE. II 488. 572. Puto, id. qu. víð-opnir (f = p) late rictum aperiens, late patulus.

VÍÐOLFR, m., Vidolens, auctor generis fatidicarum, Hyndl. 31 (SE. I 44, 1); qs. deus, genius silvicola (víðr, álfr).

VÍÐOPNIR, m., aula vel sepimentum domus Helæ (garðr Heljar), SE. II 494, qs. late patens, lato adito (víðr, opin).

VÍÐOR, m., Odin, id. qu. Víðurr, in compos. gunnvíðor.

VÍÐR, m., arbor, lignum, silva; gen. sing. víðar. Plur., nom. víðir, acc. víðu, SE. I 496, 5; ÓH. 57 (pros., Vigagl. c. 19; Sturl. 6, 35; F. IV 362. 372 bis; VII 288; Hkr. Magn. Berf. p. 227). — 1) silva, Altm. 28. 29; grænn v., SE. II 202, 1; um myrkvan við per opacam silvam, Og. 23; til víðar ad silvam, Söll. 9; til hrás víðar ad erudam s., Skf. 32; til varna víðar, Grm. 39, víðe varna; víðar ok blás í miðli silvam inter et caelum, i. e. inter caelum et terram, Eb. 29, 1 (AA. 223, 1); á víðom úti foris in silvis, Hund. 1, 37; 2, 31. — b) bani, grand víðar ignis; bani, brjótr, hundr, skaði, vargr víðar ventus, SE. I 330. — c) víðr höku, kinna, kverkr silva menti, genarum, juguli, barba, SE. II 540; v. hauss, hjarna, höfuðs coma, ibid. — 2) arbor, Hm. 4; Grm. 43; baðnir víðar germen arboris, Bk. 1, 11; rætr rás víðar radices crudae arboris, Hávam. 154. — b) spec. de lignis tectoriis et coquinariis (skið, næfrar), Hávam. 60; de twda, facibus, Hávam. 100.

— c) arbor navis, malus: v. þolir nauð vim patitur, i. e. curvatur, SE. I 498, 3; of rauðan við supra rubrum malum, SE. I 502, 2; II 451, 4; kolsvaðir víðir, ÓH. 182, 4 (F. V 6, 3); marr þvær svarta víðu, SE. I 496, 5. — d) de foris navium: stíga á við skjaldar foros navis (navem) conscendere, SE. I 316, 1; II 526, 1. — e) navis: víðar skriðr cursus navis, SE. I 650, 1; 688, 2. — f) metaph., v. eyrna óðs dýrs arbor aurium feræ, cornu ferinum, poculum (ut bjúgvíðr hausa), Eg. 44, 2; v. axla, löfa, hreifa, erm-ar manus, brachium, SE. I 542; víð (= víðr) myrkðanar sendu arbor maris, navis (ut switrè), SE. I 474, 4. — β) in appell. viro-rum: v. Högna meyjar arbor pugnae, pugna-tor, vir, II. 13; víðir hjaldrs bálgens viri, Selk. 8 (ed. Holm.), ubi víðar. nom. pl., Haen.; v. elsar bála (auri), id., ÓH. 57 (acc. víðo); v. randa, id., SE. I 658. 1 (dat. víðum). In appell. fem.: v. valklífs arbor manús, femina, F. V 227, 1; v. dregla (tæniarum), id., Korm. 19, 20. — 3) in compositis: arm-víðr, auðvíðr, beinvíðr, bjúgvíðr, borðvíðr, brandvíðr, dólgvíðr, dynvíðr, eggvíðr, eld-víðr, elvíðr, fenvíðr, furvíðr, gaglvíðr, geir-víðr, haldvíðr, hljaldvíðr, hljómvíðr, hregg-víðr, hringvíðr, járnvíðr, kynvíðr, lautvíðr, mjölvíðr, myrkvíðr, ölvíðr, randvíðr, sár-klungvíðr, sigvíðr, skýrvíðr, smávíðr, styr-víðr, tviðvíðr, úlfvíðr, þingvíðr.

VÍÐR, m., nanus, SE. II 469. 552. — 2) Odin, Grm. 48 (fragm. U), conf. Víðurr, et Uðr. — 3) pro vinr, amicus (ð = n): víðir amici, F. VI 344, 2 (vide Hk. 63, 3).

VÍÐR, præpos. et adv., id. qu. við, ad, apud, Orkn. 51; Bk. 2, 48; Mg. 17, 7 (conf. F. VI 42, 2). Vide veðr.

VÍÐR, pro vinnr (ð = nn), facit, 3. s. præs. ind. act. verbi vinna facere, conficere, superare, Ad. 21; SE. I 406 1; 406, 5; 448, 4; 660, 1; II 132, 1; Sie. 22 (F. VII 239); Lb. 48; sköpum víðr mangi nemo satis resistere potest, Am. 45; unz þik aldr víðr usquedum ætas te vincat, i. e. quamdiu vivis, Gha. 30. Vide ofvíðr. In prosa: víðr sêr frama á Hildibrandi Húnakappa gloriam sibi comperat occidendo II., FR. II 472.

VÍÐR, adj., latus: víðr iss, vágur, vind-leimr, Nj. 93, 2; F. I 170, 1 (Jd. 19); Vsp. 56; víð Vallhöll, fold, lönd, Grm. 8; F. I 100; Gha. 8; F. II 322, 1; Hg. 20, 1. Víðs, Mb. 2, vide vitz 2. Neutr. vitt, ut adv. (= víða), late, longe, passim, multis locis, ÓH. 118 (F. IV 241); F. VI 83; 171, 2; 422, 1; VII 4. 5; 11, et ibid. v. l. 5; Dropl. maj. 31, 4; vitt ok um vitt longe lateque, Vsp. 27; vitt e longinquo, v. of kominn, Vsp. 28. Sic et ÓH. 238, 1 con-struendum: þá varð fold at dynja vitt und fótum, er brynjat fólk ræð í harða böð (conf. F. V 78, 1). Vide allvitt. — 2) vitt, Nj. 158, 1, forte id. qu. vipt, f., trama, subtemen (tt = pt), ut supra scriptum est in chart. J (Vers. Nj. p. 606. not. v), id. qu. vipta, Nj. 275.

VÍÐRA (víðrir; vulgo, -ar, -aði, -at), im-pers., hic vel ille status cæli est (veðr): stjöld um víðrir multum variat tempestas, Hávam.

79 (hod., mörðu viðrar, id.). Indidem est verbum intrans. personale, viðra (-aða, -at) auras narihus captare: viðra í allar áttir ok fætja upp nasir, GS. ed. Hafn. 1849 p. 33; Ísl. II 89; FR. II 417.

VIÐRÁTTU, F. V 176, 2, quod SkI. V 181 deduxi a viðráttu, id. qu. vedráttu, tempestas, divisim accipi potest, v: viðr áttu (a verbo eiga), nimirum, áttu viðr oss í öðru est tibi nobiscum res in aliis (negotiis), i. e. sunt alia negotia, quæ nobiscum agas v. peragenda habeas. Sed nunc præponendam pulo v. l. niðrattu (quod etiam habet Öh. 48, v. l. 1), imper. verbi niðra minoris facere, despiciere, contumeliâ adficere, propter simpliciore, quæ sic existit, constructionem verbi sjá til cum solo genitivo, ut in aliis locis.

VIÐRGEFANDI, m., pretium solvens, remunerans (gefa viðr pretium rei solvere): plur. viðrgæfendr qui pretium muneri rependunt, Hávam. 41, distinguitur ab endrgæfendr qui munus munere remunerantur.

VIÐRI, n., deriv. a veðr, tempestas, in compos.: hretviðri, sterkviðri, novviðri.

VIÐRIMNIR, m., nomen Odinis, SE. II 472, conf. vedrímimir.

VIÐRIR, m., nomen Odinis, SE. I 38; Høfudl. 3. De etymo vocis vide F. X 171: því er hann (Óðinn) kallaðr Viðrir, at þeir sögðu hann veðrum ráða; vide et Lex. Mythol. Viðris arfi filius Odinis, Thor, SE. I 252, 3; Viðris kvæn uxor O., Frigg, Æd. 26; Viðris höll aula O., Valhalla, Krm. 25; FR. II 214, 1; Viðris munstrandar mar, Viðris full, vñ liquor pectoralis, poculum, vinum, i. e. potus Odinis, pœsis, carmen, Høfudl. 1; Ad. 14; vettir Viðris vins poëta, Ag.; Viðris þýfi furtum O., mulsum poëticum, pœsis, Sonart. 1; Viðris grey canes O., lupi, Hund. 1, 13; Viðris bákr tempestas O., pugna, vinnandi V. báka pugnat, vir, Grell. 66, 1 (Ísl. I 231, 1); Viðris máni luna O., clipeus, hrið V. mána pugna, herðimeidr V. mána hriðar præliator, vir, Nj. 78, 2; Viðris veðr tempestas O., pugna, SF. I 438, ubi malo aliter, nempe, Viðris vöndr virga Od., gladius, Krm. 27; veðr V. vandar tempestas gladii, pugna, F. XI 130, v. l. 2; Viðris vandar (vandils) veðrstafr columnem pugnae, pugnat, vir, SE. I 438, 4 (Vigagl. 26, 1). In appell. viri: viðrir brynju hvedro Odin securis (teli), pugnat, SE. I 438, 3. Vide compos. handviðrir. — 2) aquila, sec. Ed. Lóvas., quæ sic habet: örn kenaz Viðr af nafni Óðins í arnarhamnum. Svá kvæð Grettir: varð í Viðris firði | vígslús á ben stíga | naðr í víflis veðri | vâpnhriðar fram skríða. Kostr mun köppum hraustum | Keldhverfinga at erfa | ölli hvatr úr helli | Hallmundr ec komz undan. Ex Grell. 59, 2. Viðrir aquila, derivari posset a viðra auram narihus captare (confer Hávam. 63). Foret itaque Viðris fjörðr id. qu. Arnarfjörðr. Sed sermo est de pugna in saltu Arnarvatnensi; commodius foret h. l. fjörðr, non de sinu maris. Sed de lacu terrestri (vatn) accipere, ut í Viðris firði esset id. qu. við Arnarvatn. Potest et viðrir sumi pro veðr, m., aries, quo

sumto Viðris fj. esset id. qu. Hrutafjörðr, qua ratione locus pugnae ad Hrutafjörðum referretur, quemadmodum quædam exsc. h. l. habent vedrafirði; alia habent virkisfirði, i. e. Borgarfirði, a virki = borg arx. — 3) aper, SE. II 484, vide vigir (ð = g).

VIÐRLIF, n., restitutio vitæ vel valetudinis (viðr = við, lif; at lifna við reviviscere): v. vara sem vænst minima spes erat vitæ restitundæ, G 57. Alias viðrlifi, n., vitæ sustentatio, alimenta ad vitam necessaria, v. c. Sturl. 7, 8.

VIÐRLIT, n., aspectus (lita við); plur., oculi (viðr, lit), SE. I 538.

VIÐRMÍMR, m., nom. Odinis, Exsc. J. Gunnar. et Ed. Lóvas. pro viðrimir; conf. vedrmimir, vetmimir.

VIÐRNÁM, n., obstantia, id. qu. viðnám (viðr, nám: nema við obstar Vigagl. c. 2): gat v. æðru formidini restitit, impavidus fuit, F. XI 137, 2.

VIÐRSJÁ, f., cautela, cautio, abstinencia (viðr — við, sjá): glæpa v. cautela, cautio vitiorum, abstinencia a peccatis, Hugsm. 26, 4.

VIÐRSJÁ, f., cautio, cautela (við, sjá): plur., fá viti viðsjár sibi a malo (periculo) cavere, FR. II 39, 3.

VIÐSKEFR, m., serpens (arborem radens, rodens, viðr, m., skafa; conf. niðhöggr), SE. II 570, (pro viðnir, særfr, II 487).

VIÐSVÖL, f., amnis, SE. I 577, 3; II 623 (II 480 iðsvöl; II 563 tantum cernitur ... suðl).

VIÐURR, m., nom. Odinis, SE. I 86, 1 (conf. Grm. 48); fenzr Viðurs poësis, poëma, SE. I 250, 3; veðr Viðurs pugna, vedrsmidr Viðurs pugnat, bellator, F. VII 44, 2; Viðurr brynju præliator, SE. I 422, 3 (conf. ÓT. 43, 3; F. I 173 1; XI 137, 1). Vide viðor et gunnviðurr. — 2) nanus, ut viðr: skip viðurs navis nani, poësis, skipsmiðr viðurs poëta, SE. II 590, 6.

VIÐVINDILI, m., hedera helix, SE. II 483. 566 (id. qu. Dan. Vedbende, Germ. Banmwinde; a viðr, m., et vindill a vinda). Undalinus in Descr. Norv. affert formam Norv. Vredvendel.

VIÐÞÍNGAÐR, m., conventus et comitia agens cum aliquo (við, þíngaðr): v. Hringa qui conventus agit cum Ringis, rex Norv., Ha. 320, 1. Potest et scribi viðþ. multis locis conv. agens.

VJE, vexilla, signa, vide sub ve, n. plur. VO, f., id. qu. vâ, malum, noxa, periculum: vo vaktiz þar ibi periculum extitit, FR. II 34; mun eigi Ásmundi öll vo sofa A. non omni periculo vacabit, FR. II 47, 1; Eb. 40, 3, sec. GhM. I 758, 1 et 782, legendum et construendum est beygjo víða noxa curvatrrix arborum, tempestas; vo Högna noxa Högni, ab Högno illata, prælum, Eb. 19, 11, ubi construo: lögðis mána kindar líðu Högna vo gegnum ignes clipei (tela, gladii) volabant, durante prælio. — 2) n., id. qu. ve, n. pl. vexilla, signa (o = e): bera vo fyrir konungi signum præferre, de signifero, FR. II 55, 5; sè ek vo vada vidoo signa ferri, ruere, Merl. 1, 36.

VÖF, n. plur. (a val fascia), annuli, SE. II 494, vöf (hringar).

VÖFRLOGI, m., ignis id. qu. vafrologi, SE. II 570.

VÖFUDR, m., Odin, id. qu. váfudr, SE. II 556.

VÖGN, f., delphinus orca (cetus), SE. I 581, 1; II 481. 564. 624; plur. vagnir, GhM. III 291, var. lectt. 16. In appell. gigantum: vagna víngrógnir princeps gigantum, a víng-vögn cetus terræ, gigas, SE. I 308, 2; varr hreins reinar myrkþaka vöguna custos gigantum, gigas, SE. I 280. Vide vagna.

VÖGH, m., sinus maris, il. mare, id. qu. vág, SE. II 562; Lv. 18; voga blakkr equus sinum, navis, þ. Hæð. 8, 1.

VÖK, f., apertura, spec. in glacie aut ex-cisa, aut in aqua non satis conglaciata; dat. s. vök et vöku, plur. vakar: engi slóngvir slóngins gulls tekr svá slett yfir vöku, at ei vökni at fullu í tjörn nemo tam plane trans-mittit aperturam glaciei, ut non tandem (ali-quando) madefiat, Gþ. 14; metaph., orða vök fons, scaturigo verborum, os, Merl. 2, 82; vakar vals hálsa aperturæ collorum (faucium) accipitrum, rictus ferarum, vakar vals hálsa ginu þar um rictus accipitrum hiabant circa vel supra eum locum, i. e. feræ volucres lo-cum prælii apertis rictibus circumvolabant vel supervolabant, F. XI 208. Hinc vaka is glaciem aperire, cædere, excidere, Sturl. 6, 34.

VÖKNA (-aða, -at), madefieri (votr), Gþ. 14, vjðe vök.

VÖL, f., delectus, electio, facultas eligendi (velja), Band. (ed. Hafn. 1850) str. 4.

VOLAÐR, adj., miser, id. qu. válaðr, Hugs. 27, 1.

VOLDUGR, adj., potens (vald), de rege, Ha. 274, de Spiritu Sancto, v. andi, Gdþ. 3. Völdugr, id., SE. II 497.

VOLI, m., Volius, filius Odinis, id. qu. Vali, SE. I 554, v. l. 2.

VOLIGR, adj., id. qu. vâligr, improbus, seeleratus, Söll. 4.

VOLK, n., jactatio marina, agitatio in salo; metaph., v. veraldar instabilitas rerum humanarum, vita hujus mundi inquieta, Gd. 71.

VOLKA (-aða, -at), manibus contrectare: v. geynibíl falda feminam contrectare, mul-lieri adsiduo amplexu inhære, Eb. 29, 2 (AA. 225, not. a). Idem est vâlka, FR. III 62: eigi hæfir svá gæmulum karli, at vâlka svá vena mey; metaph., volka lengi ráðin fyrir sér diu agitare consilia, ÖH. c. 166; F. III 48; vâlka e-t í huganum animo versare quid, ÖH. c. 198 (F. V 37).

VÖLLR, m., campus, Vsp. 29. 59; Grm. 22; dat. pl., vóllo pro vólum campis, Vsp. 29; velli at in campo, Hávam. 49; vega velli at per solum portare, i. e. secum portare, Hávam. 11. — 2) terra, SE. I 586, 2; II 482. 566 (II 625 del.). In appell.: v. göins terra serpentis, aurum, yggr göins vallar vir, Korm. 13, 1; v. orms, id., þtir orms vallar vir liberalis, Ód. 13; v. hringa terra serpentum, aurum, vel terra circulatorum, gladiatorum, cli-

peus, gætir hringa vallar custos auri v. cli-pei, vir liberalis, fortis, Ód. 12; dólgir vallar hostis terræ, gigas, vel monstrum terrestre, SE. I 310, 2. — 3) locus pugnæ: acc. pl., vígspá vóllo campos bella præaugientes, Vsp. 22; falla til vallar prælio cadere, Hh. 94, 3 (F. VI 417, 1); fall til vallar casus, mors, Hh. 85 (F. VI 404, 2); SE. II 222, 2; halda velli campum tenere, arena potiri, hostem campo ezuere, Hg. 33, 12; Nj. 158, 12 (SE. II 174, 2); Ísl. I 327, 2. — 4) in composi-tis: haugvöllr, borðvöllr, brávöllr, flatvöllr, glymvöllr, haukvöllr, hvítvöllr, óðalvellir, randvöllr, rymvöllr, sókvöllr, stafnvöllr, túnvöllr.

VÖLLUDR, m., in voce compos. grafvölluðr, serpens, forte propr. subst. verb. a valla ire (Germ. wallen, Francog. aller), unde vallari peregrinator (vallari og forflöttamaðr, Stjörn. ad Gen. 4, 12, נָדַד נָדַד).

VÖLNIR, m., in compos. hringvölnir, conf. Valnir et Vulnir, nom. propr., Krm. 9.

VÖLR, m., baculus, virga, Hávam. 151; Gríðar v. baculus Gríðæ, Thori commodatus, SE. I 296, 2; fleingaldr-völur virga prælii gladius, Ísld. 7; seima v. baculus auri, vir, Skáldh. 2, 17. In compos.: hjálmvölur, hjálm-unvölur, stjörnvölur, vanarvölur; et in prosa riðvölur fustis, Hkr. Sig. Jörsalaf. p. 285; Dropl.

VÖLSI, m., phallus, φαλλός; Volsaþ.

VÖLSÚNGR, et völsúngur, m., rex Fran-ciæ, SE. I 522, unde regia familia Völsúngar, m. plur., Völsungi, et in sing. Völsúngur, Si-gurdus Fabnericida, nepos Völsungi, Bk. 2, 1. 3; dat. Völsúng, pro Völsúngi, de eodem, Bk. 2, 13. Völsúnga niðr prognatus Völsungis, rex a V. descendens, SE. I 526, 4; Völsúnga drekka potus Völsungorum, vene-num (conf. SE. I 370), hrækkviáll Völsúnga drekku anguilla veneni, serpens, SE. I 370, 1. — 2) rex, SE. I 522. 526; F. VI 422, 1; Ha. 255, 4.

VÖLT, n. pl., trochlea, SE. I 584, 2 (völtt); II 482. 625 (II 565 prave völler).

VÖLUNDR, m., Volundus, Finns, insig-nis artifex, Völk. Hinc Epos Scyld. 36, Welandes geweorc opus Dædaleum. — 2) artifex: ofnar völundom ab artificibus con-textæ, concinnatæ, Hm. 6; v. rómu artifex belli, auctor pugnæ, Ha. 194 (SE. II 184, 2); völundarhús labyrinthus, Lil 92.

VÖLUSPAKR, adj., in articulis digitorum manere amans (vala, spakr), de annulis (baugar), SE. I 398, 2.

VÖLVA, f., fatidica, id. qu. vala, Vegth. 18; FR. II 167, 1; F. III 215 (pros. F. III 212; FR. II 165. 168. 506. 507; SE. I 276); Gýmis v., id. qu. Rán, SE. I 326, 2; in maledictis, saga, venefica, Hund. 1, 31; vates (spákona) Thordisa per contentum appellatur hás völvu, Korm. 22, 2.

VÖLYNDR, adj., id. qu. völyndr, incon-stans, instabilis, levis, Hugs. 30, 2.

VÖMR, m., id. qu. vömr, SE. I 517; Ísl. II 50, 1.

VON, f., id. qu. vön, spes, lífs von spes vitæ, sa-

lutis, *Am.* 88; frétta von *expectatio novorum*, *GS.* str. 17 (*GhM.* II 600); vonum framar plus justo, æquo, *Söll.* 66; banga von spes annulorum, *diuitiarum* (= *fævon F.* IV 27), *Grett.* 20, 1; friðar von spes pacis, *SE.* I 611, 2 (*Cod. Reg.*); vonar dæki, *Söll.* 51. — 2) amnis, ex ore *Fenreris* profluens, *SE.* I 112. — 3) amnis, *SE.* I 575, 3; II 563 (*II* 622 vaun; *II* 479 vån).

VONARLAUST, adv., *insperato* (von, lauss), *Orkn.* 81, 3.

VOND, VÖND, f., *amnis*, *SE.* I 576, 3; *II* 622 (*II* 480 vind; *II* 563 vinn); *Grm.* 28.

VONDR, adj., *malus*; *difficilis*: þann var vont at vinna hunc superare difficile fuit, *Isl.* II 50, 1.

VÖNDR, m., *virga*: gen., *vandar* dat. vendi, sed vönd, *Eg.* 67, 4, confer vörðr *custos*, þrömr, mögr, lögr, þátr, sonr. Ljóstu vendi mar equum *virga* feri, *Korm.* 3, 9; v. hrökk á skip þillar *virga* persultavit tergum, *F.* VII 356. — 2) *baculus*, *sceptrum*, *virga*: de *virga* *Aronis*, *SE.* II 188, 1; de *virga* *Mosis*, sundr sprakk vogr fir vendi mare *virga* percussum dissiliit, *Lv.* 18; ríkis v. *virga* imperii, *sceptrum*, reiðivaldr ríkis vandar *gestor* *sceptri*, *rex*, *Ha.* 255, 3. Sic málvöndr *virga* *mensoria*, *pros.*, *Korm.* p. 8. — 3) *arbor*, *Altm.* 29 (de *Mistilteine*, *SE.* *pros.* I 174); jöltunn vandar *gigas* *arborum*, *ventus*, *Eg.* 60, 3. — 4) *arbor navis*, *malus*: sveigðr v. *malus curvatus*, *Mg.* 1, 6; vendir bifðuz mali *tremuerunt*, *quassabantur*, *F.* VI 23, 2; fákr vandar *equus* mali, *navis*, *FR.* II 311, 4; drasill vandar, id., stillir vandar drasils *rector navis*, *vir*, *Fbr.* 6; dýr vandar *animal* mali, *navis*, *Fsk.* 38, 1 (*citatum* in *Shl.* Vol. III pag. 11, not. γ); blakkr blás vandar *equus caerulei* mali, *navis*, *RS.* 2. *Alias* *malus* quoque appellatur *laukr*, víðr, sigla. — 5) *virgæ* vel *stræ* diversicolores in velo, *SE.* I 581, 2; *II* 482. 565 (*vondr*, id., *II* 625). *Conf.* *pros.*, segl, stafat með vendi, et stafat rauðu ok blá með vendi, *ÖH.* c. 123. 132. 168 (*F.* IV 255. 277. 372). *Huc* *referri potest supra allatum* blakkr blás vandar. — 6) in *appell.* *gladii*: v. *benja* (*vulnerum*), þ. *Ilræð.* 6; brynju (*loricæ*), *GS.* 30; hjálms, hjálma (*galeæ*), *HR.* 24; *Nj.* 30, 3; hjalds (*prælii*), *Htd.* 33, 2; *Hjaldninga*, *SE.* I 423; *mundar* (*manús*), *Korm.* 11, 4; vígs (*cædis*, *pugnæ*), *SE.* I 438; *Viðris* (*Odinis*), *Krm.* 27; *F.* XI 130, not.; *SE.* I 438, 4; *vopna* *dögvar* (*sanguinis*), þ. *Ilræð.* 8, 9; þremja, *Eg.* 21. — 7) in *compos.*: *benvöndr*, *blöðvöndr*, *fólkvöndr*, *hjaltevöndr*, *hríðvöndr*, *hvitvöndr*, *litvöndr*, *morðvöndr*, *sárvöndr*, *skyldivöndr*, *slíðvöndr*, *tamsvöndr*.

VONDSLIGR, adj., *malus* (*vondr*): *vondslig* þrátt mala *difficultas*, *gravis ærumna*, *grave incommodum*, *Ólafsr.* 60.

VÖNN, f., *amnis*, *vide* sub von 3.

VÖNSUNDR, m., *ventus*, *SE.* I 486, 1 (*Cod. Reg.*), *ad* *formam* *hofundr*, id. qu. *vönsuðr*, qu. v.

VÖNSUÐR, m., *ventus*, *SE.* I 486 (*Wchert.*),

id. qu. *vönsundr*, *propr.* *grassans*, *ruens*, *verbale a verbo* *Norr.* *vanse* (*hodie* *vasa*, -aða, -at) *ultra* *citroque* *discurrere* (*Stromii Descr. Sunnm.* I 531); *SE.* II 459, bis; 486 *vönsuðr*; *II* 569 *tantum cernitur prima litera* v.

VÖNUÐR, m., *qui minuit* (*vana*, -aða, *deminuere*), *vide* *compos.*: *hoddvönuðr*, *vellvönuðr*.

VOPN, n., *telum*; plur. *arma*, id. qu. *våpn*: fáin v. *arma splendida*, *G.* 50. *In compos.*: *fólkvopn*, *liervopn* (*Grett.* 11).

VOPNEYRR, f., *solum armorum*, *clipeus* (*sec. SE.* I 440); a *vopn*, et *eyrr* *lingula terre*, *terra*: vörðr *vopneyrar* *custos*, *possessor clipei*, *vir*, *Htd.* 33, 3.

VÖR, f., *labium*: vör er hvöðs á hara, *Sturl.* 4, 25, 3; plur. *varar labia*: *varar gúngnis labia* (i. e. *acies*) *hastæ*, *SE.* II 132, 2 (*vide* *Eg.* pag. 580, not. z). *Varar pactum*, *fides*, *vide* *supra* *suo loco*. *Sæpius* *apud veteres occurrit forma* *vörr*, f., *cum duplici r.* — 2) *flexura*, *inflexio*, *sinus*: *gera* *vör* *blám* *hjórvri* *aciem gladii inflectere*, *feriendo sinuare* (= *beygla* *sverð*, *ÖT.* 128, 1 (*F.* II 321, 2)).

VÖR, f., *Vara*, *dea* *Asis*, *præses* *fæderis* *matrimonialis*, id. qu. *Vår*, *SE.* I 116 556, 3; *II* 473 (*vör*), *II* 557 (*vör*), *II* 617 *uaur*; *vírgja* *saman* *Varar* *hendi manu* *Varæ* (*manu* *pro-nuba*) *consecrando* *jungere*, i. e. *marem et feminam* *matrimonio* *jungere*, *Ilamh.* 30. *In appell. fem.*, v. *banda* *nympha* *florum*, *femina*, *GS.* str. 10, ubi *scribitur* *vaur*; v. *hjárgs* *nympha* *lapilli*, *gemma*, id., þ. *Ilræð.* 8, 1; *Vide* *formam* *vörr*, f., et *composita*: *hjúgvör*, *draumvör*, *fjölvör*, *geirvör*, *kreppvör*, *leirvör*, *listvör*, *sivör*, *svivör*, *ex quibus nonnulla* *ad vör*, f., *labrum*, *alia* *ad adj.* *varr*, *referri* *possint*.

VÖR, f., *portus*, *locus appellendi manu factus*, *binis brachiis*: *skip* *fýrir* *varar* *naves* *portum desiderant*, *in portum appellere cupiunt*, *SE.* I 630, 1; *varar* *hús* *domus portus*, *ædicula* *ad portum sita*, *taberna piscatoria* *prope portum* (= *hjállr*), *in qua armamenta navalia* *piscesque arefacti* *vulgo conservari solent*, *varar* *hús* *Ata* *taberna piratæ*, *clipeus* (*conf.* *naust*, *ræfr*, *salr*, *þekja*), *fress* *varar* *húsa* *Ata* *ursus* (i. e. *feru*) *clipeorum*, *gladius*, *Korm.* 11, 6. — 2) *mare*, *SE.* II 479 (*vör*), *II* 562 (*vör*), *II* 622 (*vör*); *varar* *hrafn*, *lúngr*, *öndr*, *andri* *navis*, *Mg.* 31, 5 (*F.* VI 78, v. l. 6); *SE.* II 132, 2; *I* 328, 2; *Isl.* I 220, 1. — b) *tractus currentis navis*, *gen. pl.* *vara*, *Höfuðl.* 21. *Pros.*, *FR.* III 317: *hann tók eit stórt kelli*, *ok batt* *þar* *um* *blám* *þræði*, *ok dró* *þat* *eptr* *skipinu* *í* *vörina*; *de natante*: *Gunnar* *kastar* *sér* *á* *kaf* *í* *sjóinn*, *ok drepr* *þegar* *vör* *undir* *sik*, *Dropl.* *maj.* *msc.* c. 18; *ductus* *remi*, *får* *varir*, *F.* VIII 217, v. l. 9. *In utroque significato* *convenit* *Norr.* *Vorr*, *Stromii Descr. Sunnm.* I 521.

VORKUNN, f., *venia*, id. qu. *vårkunn*, *Skálðh.* 6, 49.

VORKUNNLÁTR, adj., *indulgens*, *clemens*, *facilis*, *Skálðh.* 6, 54.

VORKYNN, *f.*, *venia*, *id. qu.* vorkunn: vorkynnar verðr *venia dignus*, *Hugsm.* 20, 1.

VÖRL, *f.*, *nomen insulæ*, *SE.* II 491, 3. 492: Vigr, Stord, Vörl, Røð Lygra. Vorl, *insula haud procul ab insula Hød in Summæria*, *Eg.* 67 (p. 484). *Fortè pars orientalis insulæ Jolundæ (Jælsøe), hod. Vierlesand, Munch.*

VÖRN, *f.*, *defensio* (verja): v. Hákonaðr præsidium Hakonis (*dynastæ contra piratas Jomenses*), *de clava*, *F. XI* 130 (*SE.* 212, 2). *Plur.*, varnir præsidia: flr konungs vörnum procul a regiis præsidiis, *Eg.* 89, 3. *In compos.* landvörn.

VÖRNIR, *m.*, *gigas*, *SE.* I 554, 3 (vavnir); II 471 (vornir), II 554 (vornir), II 616 (mendose, vœnir).

VÖRNUÐR, *m.*, *cautio, cautela* (vara): bjóða vörnuð cautelam jubere, monere, admonere, *Ghe.* 8; *F. VI* 42, 2.

VÖRPUÐR, *m.*, *qui jacit, spargit* (varpa, -aða), *eide gullvörpuðr*.

VÖRR, *adj.*, *noster*, *id. qu.* vârr, *F. V* 231.

VÖRR, *f.*, *labrum, labium*; *plur.* varrar labia, *F. V* 308; varrar gúgnis labia (*i. e. acies*) hastæ, *SE.* II 415, 1; rjóða vitnis varrar (blóði) labia lupi rubefacere, *Nj.* 24, 2; sparri Fenris varra tigillum Fenneris labiorum, tigillum ori Fenneris injectum, gladius, *Hg.* 27 (*F. I* 48, 2). *Pros.*, Grímur var hljóðr ok beit á vorrinni labrum morsicabat, *Nj.* 44; varrar, vörum varranna, *SE.* II 48. 66. 72. 46. *Vide formam vör.*

VÖRR, *f.*, *dea Asis, id. qu.* Vör: v. valþögnis nympha Odinis, bellona, skið Valþögnis varrar lignum bellonæ, gladius, bendir Valþögnis varrar skiðs vibrator gladii, *vir, Vigagl.* 26, 1.

VÖRR, *m.*, *mare*, *SE.* I 574, 3 (*Cod. Reg. vör*, *Worm.* vör, vaur, *eide* vör, *f. porus*, 2); ríkoliga hygg ek þá vörru þeysa credo eos magna vi mare proficere (*i. e. remigare*), æquor remis terrere, alacriter remigare *Fsk.* 5, 2; *gen.*, varrar: varrar eldr ignis maris, aurum, *Ha.* 294; lúngur varrar equus maris, navis, *SE.* II 415, 1; málfeti varrar, *id.*, *F.* II 205, 2. *Plur.*, *gen.* varra: málfeti varra sonipes maris, navis, *Nj.* 103, 5; til varra in altum, *Hh.* 62, 4 (*ut til verra a verr, n.*). *Pros.*, *dat. sing.* verri, *de ductu remi in aqua* (*conf. vör, portus*, 2, 6); Högni ræf svo mikít at í einum verri brýtr hann sundr báðar árarar ok ei keipana, *Niflunga S. cap.* 340 (*citatum Ed. Sam. Tom. II pag.* 438, *not.* 95); *acc. plur.*, vörru: ok er þeir höfðu fá vörru róit frá landi paucos remorum ductus, *F. VIII* 217. *Quibus locis est id. qu.* árar-tog, *n.*

VÖRRU, *SE.* I 292, 4, *gen. sing.* a varra, *qu. v.*

VÖRSAR, VÖRSAR, *m.*, *pl.*, *Vorsienses, Vorsiæ incolæ* (Vors, *Gloss. F. XII*): Vorsa drottinn, Vörsa dr. dominus Vorsiensium, rex Norvegicus, *Mb.* 3; *F. VII* 4. *Idem dicuntur Versir, m. pl.*, *F. IX* 478.

VÖRU, *casus obliqui a vara, qu. v.*

VÖRUMK, *id. qu.* mik varir, auguror, *eide* vara, *verb.*

VÖRD, *f.*, *femina*, *in sing. non occurrit*; *plur.* varðir feminae, mulieres, *Æd.* 33; *FR.* I 471, 3. *Proprie vörð est fem. part. pass. verbi verja circumdare, amplecti, in substantiri flexionem transiens.*

VÖRDINN, *id. qu.* orðinn, *perf. part. verbi* verða, *F. III* 10, 1.

VÖRDUR, *m.*, *id. qu.* verðr ($\bar{v} = e$), *cibus, alimentum*: fá erni varðar escam aquilæ parare, stragem edere, *Ód.* 6. *Hodieque apud Ostfjordenses vörðr est id. qu.* verðr (*ut dagvörðr prandium, þ. hvít. msc. c. 4*), *v. c. in carminibus Stephani Olavii (ed. Havn. 1823. pag. 62)*: herðir nú á heygard, ef hjörðin fær ei sinn vörð copia congesti feni brevi deficiet, si pecudes alimentum (ex terra) non nanciscuntur; et *ibid. p. 172*: fiskr er kominn í fjörð, færir mörgum vörð piscium agmina, sinum maris ingressa, multis hominibus victum suppeditant. *Confer et Eg. p. 554, not. r.* Búðarvörðr, *in prosa, primo significare videtur copiam cibarium in tabernis vel tentoriis, v. c. F. V* 287; *VIII* 356, *id. qu.* vistir, *deinde etiam curam rei cibariæ, ut: hljóta búðarvörð, GhM.* I 666. 680.

VÖRDUR, *m.*, *custos* (verja); *dat. sing.* verði, *sed vörð, Ísld.* 9; *Lb.* 29, *eide* vörðr; *gen.* varðar, *sed vörðs, ÓH.* 92, 15 (*conf. F. IV* 190, 2): *v. nē verr nec custos (uzori impositus), nec (ipse) maritus, Gk.* 3, 3. — *b) custodia*: halda vörð of visa custodiam regis agere, *II. hat.* 23, *eide* höfudvörðr. — *c) in appellationibus*: v. goða vörð deorum, *de Heimdal, Grm.* 13; *SE.* I 264; *v. Hálf-danar jarða nomen tutelæ Haledani terrarum, de Baldero, FR.* II 77, 2; *v. Valhallar custos v. domina, de Frigga, Vsp.* 31 (*Cod. Reg. a prima manu, post mutatum in vā*); *v. grundar sals custos cæli, deus, G.* 19; *de rege: v. foldar custos terræ, regni, F. I* 100 (*Rekst.* 2); *Ísld.* 9; *v. fúðrjarðar custos terræ avitæ, FR.* I 247, 2; *v. grundar, ÓH.* 192, 3 (*F. V* 27, 3); *v. landfólks, SE.* I 452; *v. verðungar (satellitum), ÓH.* 14, 2 (*F. IV* 52, 3); *vestalls (fani), Y.* 24, 1; *v. virða vírorum, Eg.* 82, 3 (*conf. F. XI* 127). *De bellatoribus, pugnatoribus, viris: v. Hórða foldar defensor terræ Hórdorum, Hórdia, Erlingus Skjalgi, ÓH.* 186, 7 (*F. V* 15, 2); *v. fleinþings (pugnæ), hildar leiptra (gladio) vir, bellator, Ag.* *F. XI* 187, 2; *v. hranna hrafna, kjalar magna (navium) imperator, HS.* 6, 6 (*F. I* 56, 4); *Mg.* 31, 5 (*conf. F. VI* 78, *v. l.* 6); *v. málma vir liberalis, ÓH.* 92, 15; *v. legis leygs (auri), id., Selk.* 9. — 2) *eide fornarn varðr et composita: arfvörðr, erfðvörðr, foldvörðr, fólkvörðr, gnývörðr, hlíðvörðr, hreggvörðr, landvörðr, láðvörðr, menkvörðr, salvörðr, skapvörðr, sundvörðr.*

VÖRDUDR, *m.*, *custos, defensor* (vara, -aða), *in compos.*: hervörðr, salvörðr.

VÖS, *n.*, *scabies, furfures, impetigo*. — 2) *metaph.*, labes imperfectio moralis: jun-

guntur vos ok lestir, *II*as. 4; vos ok gallar, *II*as. 5.

VÖST, *f.*, mare, *SE*. I 574, 3 (vøzt, *Cod. Reg.*; *II* 479. 622; vizt, *prave II* 562); undirkúla vaxta (*gen. plur.*) lapis, mons, ejus áli gigas, hujus rödd aurum, *SE*. I 350, 2, quo loco lecti. *Cod. Reg.* vatz, Worm. vatz, valent vast; vasta vigg jumentum maris, navis, vasta viggrennandi vir, *Nj*. 54. Vide hreinvastir. *In prosa, pl.* vastir certus locus in mari, piscutatus idoneus (hodie fere mid): Ingjaldr var roinn á vastir, *GS*. c. 25; þeir voro komnir á þær vaxtir, er hann var vanr at sitja ok draga flata flska, *SE*. I 168.

VÖSUNDR, *m.*, ventus, *SE*. ed. *Rask*. p. 181, puto esse conjecturam *Raskii* pro vönsundr (*Cod. Reg.*) et vönsuðr (*Cod. Worm.*). Jam *G. Pauli* maluit reponere vösundr (ab *hód. vasa ruere*). *In exscr. Cod. Wormiani*, quod possideo, h. l. criptum fuit vaunsuðr, sed aliquis literæ n lineolam subscripsit (sic: vaunsuðr) et in margine adscripsit vausuðr, quod correctionem sapit. *In Exscr. Cod. Worm. sec. J. Olavium Grunnar.* est vaunsuðr, sed apposita v. l. vöfuðr (quod prope accedit ad vavöðr, *Altm.* 21).

VÖTR, *adj.*, humidus, madidus, *id. qu.* vâtr: vot drifa, *Eb.* 40, 5; *AA.* 238 (ubi *GhM.* I 760, vâtri, a vâtr).

VÖTTR, *n.*, aqua, *id. qu.* vâtr, *n.*: halda und v. (i. e. undir skinn), *F.* V 177, 1, ubi v. l. est vatn.

VÖTTR, *m.*, manuale, chirotheca; acc. pl. vöttu: v. dúnns fulla manualia plumis mollissimis referta, *H.* 16. Quo loco conferri potest *Sturl.* 6, 20, ubi cogn. dúnvöttar ironice de hominibus effeminatis usurpatur. — 2) nom. dynastæ, gen. Vötts, *Ý.* 31, 2; nom. athleteæ, *SE*. I 394.

VOVÖÐRI, *n.*, mala, turbulenta tempestas,

Eb. 40, 3, sed *GhM.* I 782, not. 19, rectius legitur et construitur beygivo víða noza curatir arborum, tempestas.

VÖXTR, *m.*, incrementum (vaxa): hildir var í vexti pugna increbuit, incruduit, *Krm.* 10; þá kom v. í vinu Loptis vinar vinheims tum incrementum accessit amicis Valhallæ, i. e. tum numerus Finherorum auctus est, *II*S. 15 (*F.* I 65). *Conf. F.* VIII 18, v. l. 7, eigi kom mikill vöxtr í hans föruneysi.

VÖZT, vide supra vöst.

VÖÐ, *f.*, vestis, *id. qu.* vâð: í kolsvartum vöðum, *FR.* I 248, 2.

VÖÐ, *f.*, amnis, *SE.* I 578, 1 (vavð); *II* 480 (vøð), *II* 563 (vøð), *II* 623 (auð).

VÖÐI, *m.*, periculum, *id. qu.* vâði; *it.* noza: lindar vöði noza clipei, gladius, *II*h. 1, 2; vöði varð nærr skjaldi periculum prope a poeta (me) abfuit, *Eb.* 18, 2.

VÖÐVI, *m.*, musculus, *SE.* I 542 *Wchart.*; *II* 348, ubi speciatim est de musculo manús vel brachii; hinc: vöðva hlöð strata musculorum brachii, ornatus argenteus vel aureus, bractæ aureæ, quibus brachia ornantur, *II*id. 5.

VRANGR, *adj.*, *id. qu.* rángr, præfixo v, pravus, obliquus: v. ægir mare curvum, ofra vrongum ægi mare curvum tollere, remigare, *SE.* II 453, 1 (ubi *Cod. Reg.* habet rángv, invitis literis harmonicis; *SE.* II 536, 2 *prave* orðungum).

VRÖNGU, *SE.* II 132, 2, puto, 3. pl. impf. ind. verbi obsol. vryngja stridere (*Dan. runge*), quo loco *SE.* II 415, 1 habet vrvngv: vrvngu varar güngnis labia (acies) hastæ sonuerunt. *G. Magnæus*, *Eg.* p. 580, vertit distorta labia gladii, v: (hinar) vröngu, a vrangr = rángr pravus. Sed forma vrvngu priori acceptioni magis favet.

VRUNGU, vide vröngu.

VULNIR, *m.*, nom. propr., vide sub völnir.

Y.

Y, introductum in alphabethum isl. post tempora *Arii Polyhistoris*, circiter medio sec. 12mo (*SE.* I 14), variat, 1) cum o, ut yr et or; cum ø (ö), ut hryggvi, syrvar et sörvar, þrymu et þrömu; *it.* þykkum, stykkvi, *Eg.* Tab. 3. fragm. I. lin. 1. 3. — 2) cum u: fynir, zyll, krymma, yndleygr; *it.* spyrrning (*SE.* I 124), fyndr = fundr (*Fsk.*), þyrr siccus, *FR.* I 152. — 3) cum ø: dölgstyrandi = -sterandi, ygr, yztr; *it.* hlypr, *Dan.* løber, currit, *F.* VII 157, v. l. 1; hyret = heyrit (*Dan.* hører), *Isl.* II 24, v. l. 6. — 4) cum jó: býð, snýr, týr. — 5) descendit ex jú, conf. hýnótt, hýróg, hypja, klyfja. — 6) ex ve, vide hyssir, yrþjóð; ex ve vel úv, vide hjáfjn. — 7) ex ví, vide fjörgyn, Fjörgynn, kykr, kykva (kykvindi), sykinn, tynni, tysvar, kyrkja.

ÝBOGI, *m.*, arcus (ýr, bogi), *Gha.* 18; *Höfuðl.* 18.

ÝDALIR, *m. pl.*, territorium Ulli (ýr, dalr), *Grm.* 5.

ÝDRAUG, *f.*, *id. qu.* ýdrög, nervus arcus: ægir ýdrauga bellator *F.* I 144, 3; *X* 376, 3; *Fsk.* 56, 5. Possit tam derivari ab ýdraugr stipes arcus (ýr, draugr), præliator, et ægir ýdrauga, terror præliatorum, pro bellatore sumi.

ÝDRÖG, *f.*, nervus arcus (ýr, drög), ut álmdrög; ægir ýdrögur deus nervi, præliator, bellator, *ÓT.* 31, 2.

ÝDRÖTT, *f.*, jaculatores, sagittarii, milites, viri (ýr, drótt): plur. ýdróttir, *id.*, *SE.* I 499, 2.

ÝF, *n.*, fricatio (ýfa): árr ýfs minister, fricationis, unguis, leg. *ÖH.* 259, 1, sec. v. l. ibid. et *F.* V 107, v. l. 3 (*AR.* II 113). Ex hac voce, ýf, gen. ýfs, est ýfusorð, inserto i, verba irritantia, acerba, aculeata, *Vall.* c. 8.

ÝFA (-i, -ða, -t), fricare. — 2) horridum facere (úflnn). — 3) exasperare. Pass. ýfaz exasperari, irasci, succensere, *F.* II 219, 3; *Skáldh.* 1, 29; ek hefí ýfz, *Korm.* 16, 4.

YFINGR, m., avis nescio quæ, SE. II 489. Conf. úfr.

YFIR, præpos. cum acc. et dat. — a) cum acc., per: yfir fjöll per montes, þjóð yfir per gentem, Skf. 10; farlund yfir per mare, Og. 29; yfir of (uni) skóg per silvæm, Mg. 32, 1 (F. VI 80, 2). — ß) præ, ante: y. mann hveru ante omnes, præ omaibus, Bk. 2, 26. — b) cum dat., super, supra: poaitur ante casum voce interjecta, Vsp. 17; post casum, voce interposita, líki vísa—yfir super funere regis, G. 20. — 2) adv., supra: þar — yfir íbi supra, eo loco supra, supra eum locum, Grm. 7; trans: er yfir kömr ubi transitum est, Hávam. 81.

YFIRBÁTR, m., metaph., qui præcellit, antecellit, princeps (yfir, bátr): y. Óðins ættar princeps stirpis Odiniæ, FR. I 258, 1. Oppositum, eptibátr scapha, acatium, F. VII 195. 214; Eg. 60; metaph., secundus, inferior: eptirbátr vaskra manna, Sturl. 9, 20.

YFIRBJÓÐANDI, m., præfectus, princeps (yfir, bjóða): y. engla ok þjóða res aangelorum et hominum, de deo, Lil. 1. 52.

YFIRDÓMARI, m., summus iudex (yfir, dómari); il. princeps, rector: y. himna ljóma rector solis, deus, Gdþ. 20.

YFIRDROTNING, f., summa regina, regina princeps (yfir, drotning): y. gotna regina princeps hominum, Sta Maria, Ag.; y. heims ok gotna, id., Gdþ. 4.

YFIRHILDINGR, m., rex summus (yfir, hildingr): y. aldar hverrar ættar omnium hominum summus rex, deus, Od. 1.

YFIRHÖFN, f., amiculum, pallium; lacerna (yfir, höfn), Orkn. 79, 3.

YFIRMAÐR, m., vir excellens (yfir, maðr), SE. I 518, 1; vir princeps, Hlyndl. 12; y. þjóðar præfectus gentis, de Moise, Lv. 19; y. lærðra, kristni episcopus, G. 9; Gdþ. 5.

YFIRMEISTARI, m., summus magister (yfir, meistari): y. allra lista qui omnes in omnibus artibus antecellit, Lil. 51; yfir-meistarar Eddu listar in arte poetica eruditissimi, artis poetice peritissimi, poetæ classici, Gd. 78.

YFIRMORDINGI, m., sceleratissimus homicida (yfir, mörðing), de Juda, proditore Christi, Lil. 48.

YFIRSKJÖLDUNGR, m., rex summus (yfir, skjöldungr): y. jöfra imperator, G. 47; y. aldar rex, G. 62.

YFIRSPENNANDI, m., qui passis digitis completitur (yfir, spennna): y. heima deus, Lil. 23.

YFIRSTILLIR, m., rex summus (yfir, stillir): y. himins ritar túns summus rex cæli, deus, Lv. 42.

YFIRVALÐANDI, m., summus domivus (yfir, valðandi), Lil. 58.

YFIRÞENGILL, m., summus rex (yfir, þengill): einn y. solus deus, Lv. 14.

YFIRÞJÓÐKONUNGR, m., summus hominum rex (yfir, þjóðkonungr), de Christo; móðir y-s Sta Maria, Mk. 9.

YFRINN, -IN, -IT, copiosus, abundans, magnus, summus; non occurrit nisi in his

formis, cæteri casus supplentur ex æriam, Eg. 62; Hg. 26 (F. I 40).

YFRIR, m., gladius (ofra), SE. I 566 (II 476 yfri; II 620 yfir; non cernitur II 560).

YGGDRASIL, m., nomen arboris mundanæ universalis, Vsp. 17; alias semper skr Yggdrasil, Vsp. 43; Grm. 29—32. 34—5. 43; SE. I 68. 132, 2. 190. 192, 1 (Yggr Odin, drasil equus, quasi jumentum Odinis, quod forte ex ea suspensus fuerit, cf. Hávam. 141).

YGGJA (-ggi, -gða, -gt), metuere, id. quæ: Egðir ygðu fór profectionem (regis) metuebant, F. V 6, 2.

YGGJUNGR, m., deus terribilis (yggr adj.): y. Ása Odin, Vsp. 26.

YGGLAUST, adv., id. quæ. ugglaustr, sine dubio, haud dubie, certe, Rekst. 33.

YGGLIÐR, adj., id. quæ. uggligr, terribilis: yggligg högg ictus graves, periculosi, F. III 31, vide ýggligr.

YGGR, adj., id. quæ. ýgr, terribilis, vel potius (ab uggr) suspectus, malefidus: í eggja yggs undvargs in acie malefidæ securis, Eg. 38; n., yggt res suspecta, yggt var þeim síðan postea res eorum suspecta existerant, Am. 1, quo loco Raskius ex v. l. suscepit, yggr var þeim lífr exiguus iis timor erat, vel Odin iis iratus erat.

YGGIR, m., Odin (propr. metuendus, terribilis, vide formam uggr), SE. I 86, 1; 555, 2; II 473. 556. 616; Vafþr. 5; Grm. 52. 53; Vegth. 9; Fm. 43. In gen. Yggs et Yggjar: Yggs ærir ianistri, subditi Odinis, Asæ vel heroes Valhallici, SE. I 256, 3; Yggjar bál flamma Odinis, gladius, el Yggjar bála procella gladiatorum, pugna, Sturl. 7, 42, 3; Yggjar brúðr uxor Odinis, terra, ÓT. 20, 3; Yggjar el procella Odinis, prælium. HR. 71; Yggs fengr, full poësis, poema, SE. I 642, 1; Ad. 6; Yggjar eldr ignis Odinis, gladius, Sturl. 4, 9, 2; kljúfa með Yggjar eldi gladio dissecare, Jd. 25; Yggjar mjóðr carmen, Ad. 7; niðr Yggs Odine prognatus, Fsk. 38, 1; kvöld Yggs, id. quæ. Óðinskveld, vespera diei Mercurii, Orkn. 79, 5; Yggs at contentio Odinis, prælium, ÓH. 12, 3, cuius loci varias constructiones vide SkI. IV 50 et F. XII ad h. l., quo adde hanc novam: Hin sëtta sókn er átt (= háð commissa), þar er Ólafr sótti Lundúnar þryggjur: snarr þengill bað Englium rétt Yggs at (justum, veri nominis prælium). Yggs teiti delicie Odinis, gladius, Eb. 19, 7 (Isl. I 90, v. l. 6); Yggjar tjald velum Odinis, clipeus, Sturl. 7, 30, 1; valbrik Yggjar tabula Odinis, clipeus, úlfr Yggs valbrikar lupus clipei, præliator, H. 24. — 2) in appell. virorum: yggr góins vallar (auri), rimmu, sóknar (prælii) vir, puguator, Korm. 13, 1; Mg. 2, 1; Hh. 100; gigantum: áleggjar y. deus saxicola, gigas, vífáleggjar ygga (gen. pl.) uxor gigantum, femina gigas, vífmar ál. ygga equus gigantidis, lupus, F. VI 68, 2.

YGIR, m., id. quæ. ogir, ægir, (y = o), vide compos. stálygir.

YGISHJÁLMR, m., id. quæ. ogishlj, ægishlj, galea terroris, Ha. 232, 1.

YGLA (-i, -da, -t), distortere (ugla).

Pass., yglaz faciem distorquere (ÓH. c. 75; F. VI 153); *metaph.*, de mari ygliz umgerð Huglar mare exasperatur, inhorrescit, intumescit, SE. II 491, 4. Act. in prosa, yglau distorquere oculos, Sk. p. 226. 228; hinc yglibrún torum supercilium, Sturl. 4, 36.

YGLIGR, adj., terribilis: yglig högg, ÓH. 23, 2 (ed. Holm.), id. qu. øgliz, F. XI 198, 1, æzlig, Ilkr. T. VI vide ygligr.

YGLÖD, SE. II 494, l. 8, forte sagitta (qs. arcu leta) vel gigantis, securis (= víg-löð, víglöð).

YGR, adj., id. qu. øgr, ægr, terribilis: ygr ógnar stafr terribilis bellator, ÓH. 160, 1 (SE. I 416, 3; F. IV 362); ygr of-kúgi t. tyrannus, F. VII 114; acc. pl., ygja menn tíros terribiles, F. I 179, 1; til ygr admodum formidabilis, pro subst. rex, Eg. 55, 4. In prosa: ygr, æfr ok illr víðreignar, F. XI 8; um gríðung yrjan, Grág. II 122; mannygr, de fero tauro, Y. c. 30. Vide compos. lundygr.

YGRSHJÁLMR, m., id. qu. ygishjálmr, Ad. 4.

YJÚNGR, m., Odin, SE. II 473.

YKKAR, -UR, -ART, vester. Declinatur ut okkarr, et concordat cum hvárr et compos., v. c. ykkro hváro, dat. sing. neutr., utrique vestrum, (fratri et matri), Hm. 9. Sic hvárr ykkarr uter vestrum, F. I 305; hvorum ykkrum, F. V 193; hvárgi ykkarr neuter vestrum, F. II 27; hvarki ykkart, F. IV 182; hvárgan, hvárgan ykkarn, F. V 327; XI 113; ít. sá ykkarr is vestrum, F. I 305; hvárntveggja ykkarn konungs utrumque vestrum, te ac regem, F. VI 100.

YKKR, nobis, pro okkr, Hm. 28 (y = o, ut in yr = or, ex).

YKKURR, id. qu. ykkarr, vester duorum: þat verðr ykkurr beggja bani id vestrum amborum nex existet, Sk. 2, 6.

YKVA, verb., prorsum agere: ykvíð er hvelvögunum agite rotatos currus, Ghe. 29. De flectenda nave occurrit: lát ykva fac deflectat (navis)! deflecte navem! F. VI 244, v. l. 2. 3 (Morkinsk.); þeir gátu ykvit á jarlsskipinu, F. VIII 356, v. l. 3; adde Cod. Fris. col. 278, 9. Est id. qu. víkva, = víkja, y = vi, v. c. víkva skapi sino til e-s, F. X 411. Vide supra formam ukkva.

YLA (-i, -ða, -t), ejulare, ululare: part., ýlandi ejulans, Gðþ. 27. Pros., ýla, sem hundar eða vargar, F. VI 192; ýla at e-m, sem vargar, Sk. p. 112; ýla upp hátt, AA. 152 (Dan. hyle).

YLFÁZ (-iz, -ðiz, -z), iras, inimicitias, odium exercere, lupino more sævire (úlfr): ylfaz víð e-n, Hl. 24. Idem est in prosa ylmaz, F. VII 357; X 289, et ulmaz, F. X 420; ylfaz, id. qu. ýfaz, írá exasperari, excandescere, Orkn. 34, v. l. n. Active occurrit in Gþl. ed. Haon. 1817. p. 24. 489, ylfá e-n til ránga máls injusta accusatione aliquem irritare, provocare. Vide mox ylfstr.

YLFÍNGR, m., rex, SE. II 469. 551. Plur., Ylfingar Ylfingi, regia familia, id. qu. Volungi: Sigmundur konúgr ok hans ættmenn

hétu Völsúngar ok Ylfingar, Præf. Hund. 2; SE. I 522; Y. c. 41 (Tidskr. for nord. Oldk. II 361); Hund. 1, 5. 31; 2, 3. 7. 45; Hyndl. 10 (qui Ynglingar audiunt v. 15).

YLFSTR, adj., Ghe. 8, ylfstr er vegr okkar, tertunt, dolosa est valde via nobis, et capiunt pro superlativo. Puto scribendum esse ylfser, adj., deriv. ab úlfr, adjecta term. skr, lupis similis, lupinus, et metaph., infestus, minus tutus, et tertio: infesta, periculosa est via nostra.

YLGJA, f., lupa (ylgr): y. i skógi með únga sína, Ljüß. In maledictis: bannsett ylgja, Hyndl. nýj.

YLGR, f., amnis, Grm. 28; Se. 4. 218; SE. II 480. 563. 623.

YLGR, f., lupa, SE. I 592, 1 enumerat ut fem., ylgr, vargynja, borkn, ima, svimul, et sic SE. II 484. 627, et partim II 568. In pros., FR. I 125—26. In conviciis: einaga ylgr lupa famelica, Hltd. 19, 1, in carmine probro, de Arnora, matre Thordi Kolbeinidæ. Quo loco alii legg. einaga ylgs, vide ylgr, m.

YLGR, m., lupus, SE. I 478, 2. Tanquam synonyma ponuntur örn et ari aquila, ylgr et úlfr lupus, SE. I 490, 4; ylgr fékk úlfs beitu, ÓH. 160, 1 (F. IV 362). Gen. sing. ylgjar: þverra ylgjarsult famem lupi sedare, i. e. pugnare, Mg. 9, 1; til ylgjar fyllar ad saturandum lupum, HS. 1, 2 (F. I 49); ylgjar tafn esca lupi, cadaver, SE. I 488, 2; áttbogi, barn ylgjar proles lupi, lupus, SE. I 478, 2; Nj. 59. Gen. ylgs: ylgs þegn vir in lupum hospitalis, strenuus præiator, Sonart. 11, quo loco etsi omnia exempll. habeant illis et Hol. ilgs, tamen ylgs unice cum contextu orationis concordat. Quidam legunt einaga ylgs, Hltd. 19, 1; tum forte einaga sit pro einhaga, extruso h, adj. indecl. (einn, hagi), qui in eodem pascuo pascitur, συνομοῖς, indeque socius, socia, einhaga ylgs consors lupi, lupa, per contentum, mala mulier, vide ylgr, f. In plur. accipio: lét ei ylgi fasta, lupos, Krm. 16; ala blóði byrsta ylgi, SE. I 670, 1. — 2) meton., raptor: snótar ylgr raptor virginis (Ídunnæ), gigas Thjassius, SE. I 492, 2, quo loco genus femininum non quadrat, vide úlfr. — 3) Nota: a) Jonsonius in Gloss. Nj., et G. Magnæus ad Sonart. 11 ylgr pro femiina voce accipiunt. Ego utrumque genus, et masc. et fem., admisi, putans a masculino formatas esse formas femininas ylgr et ylgja. — b) Quod attingit ad significatum ylgr confunditur cum elgr alces, Ilkr. T. VI ad Mg. 9, 1, et Krm. 129; etiam G. Pauli alcem vertit, Eg. p. 623, not. p, quo loco G. Magnæus adnotat: „an ylgr ad alcem pertineat, in dubio vertitur“.

YLLI, m., Nj. 158, 2, puto, id. qu. yllir: 1) alnus, arbor. — 2) jugum textorium: jarnvarðr ylli jugum ferratum. Jonsonius: ylli jugum textorium, propr. qui sustinet, a valda (veld, olli), sustinere, onus suffere.

YLLIR, m., arboris species, id. qu. ullir, puto alnus, SE. II 482.

YMA, f., pugna, id. qu. ima; cum art., ýman, Grett. 14, ubi unus cod. habet imunn; ýmu vindr tempestas pugna, pugna vehemens,

Sturl. 7, 30, 1, ubi v. l. est imuvindar; ymu rann ædes pugna, scutum (ut bōðvar naust, gunnarrann, cet.), runnar ymu ranns pugnatōres, viri, Grett. 77, 1, quo loco tō ymu per ý in metrum peccat, et G. Pauli (Eg. p. 314. not. 2) lectionem affert ransima runnar, quæ ad h. l. pertinere videtur. Ceterum scriptio ýma peti potest a consuetudine seriorum librorum, i grave (i) per ij exprimendi.

ÝMIR, m., Ymer, princeps gigantum, Vsp. 3; Grm. 40; Hyndl. 32; SE. I 42—52; Ýmis blóð sanguis Ymeris, mare, SE. I 324, 1; Ýmis hauss caput Y., cælum, SE. I 316, 1; Ýmis hold caro Y., terra (Vafpr. 21; Grm. 40), SE. I 320; Ýmis niðjar posteri Ymeris, gigantes, Vafpr. 28 (Hyndl. 32). — 2) nomen gigantis, id. qu. Ýmir, SE. I 166—170. 228. — 3) gigas, SE. I 549, 1; II 470 (ymmir, prave, II 640; non cernitur II 553); ýmis dyr antrum, FR. I 469, 2, legendum innis, esr. AR. I 178, 5.

ÝMISGJARN, adj., varia concupiscens, ingenio varius, inconstans (ýmiss, gjarn), Hugsm. 10, 3.

ÝMISS, adj., neutr. ýmist, varius, diversus. Plur., ýmissir, contr. ymsir, dat. ýmissum, contr. ymsum. Hyggja ýmist varia animo agitare, Bk. 2, 14; ut adæ., ýmist—eða partim, partim, Orkn. 11, 2; or ýmissum áttum ex variis locis, hinc inde, H. 31, 3; contr., ymsum, Hh. 12, 2 (F. VI 162); ymsir verða brögðum fegnir nunc hi, nunc illi, Hh. 221; de duobus: mega ormar þar ymsir meira, ok ymsir þar undan leggja duorum serpentum nunc alter superior evadit, nunc alter inferior discedit, Merl. 2, 18; allir ok þó ýmissir omnes, et quidem diversi, i. e. unus post alterum, Bk. 2, 39; unna einum nè ýmissum (nolui) amare unum aut alterum, i. e. in amore inconstans non fui, Bk. 2, 37. Sic Stjörn einn ok ýmiss unus et alter, Exod. c. 1: þeir skyldu árinna vatn, Níli, landino til frjólleiks ok ávaxtar veita um eina staði ok ýmissa; et Gen. c. 9: (áruar) koma síðan upp í einum ok ymsum stöðum ok löndum.

ÝMJA (ymi, umda), gemere, stridere, sonare (ómr sonus; Norv., jome resonare): álmr umdi arcus sonuit, Krm. 12; vetrirna túngur umdu gladii sonuere, crepuere, Mb. 2 (F. VII 43, 2); umdu ólskálir pocula clangebant, Ghe. 36; umdu oddlár profluvia sanguinis stridebant, Hg. 33, 8; ymr lit aldna tré gemit, Vsp. 43; ymdu (= umdu) óðlfhédnar, Fsk. 8, v. l. 7 pro emjodu, ululabant; metaph., þjóðar ból ymr calamitas publica clarescit, clare auditur, RS. 27 (Sturl. 4, 14, 3).

ÝMNI, m., vox Græca, hymnus (ὕμνος): sem ymnar glósa quemadmodum hymni (Libri poetici sacri Codicis) testantur, Gd. 43, ubi alii in sing.: sem glósar ymni ut hymnus testatur; dalir ymna drottinn sýngja valles domino hymnos canunt, Merl. 2, 99.

ÝMR, m., sonus, stridor, strepitus; cum art. ymrinn, Gdþ. 27; ymr ára stridor remorum, Hund. 1, 24; ymr á bekkjum confusus strepitus per scamna, Ghe. 40 (de

rhonco stertentium, SE. I 144). — 2) Odin (ut ómi): yms ljómi splendor Odinis, gladius, leikr yms ljóma ludus gladii, pugna, vide leikherðandi, Sturl. 7, 30, 6 (conf. imr gigas).

ÝMSI, m., gigas: ymsa kind proles Gigantis, Geirröðus, vel collect., gigantes, SE. I 292, 1 Formatur ab ýmir vel ymr=imr, gigas, et formativo -si, undr bersi a berr, cet.

ÝMYNDR, id. qu. ómyndr (y=o, u), in manus non traditus, in potestatem non deditus, traditus, de regione (Rindar elja), SE. I 322, 5, conf. F. VI 140, 1.

ÝN, f., nomen amnis, SE. I 577, 3; II 480. 563. 623; sorte Ænus (Inn), fluvius imperii Austriaci in Germania.

ÝNDI, n., gaudium, voluptas, delicia (una); de laborantibus, hvíld ok yndi quies et otium, SE. I 378, 2; de conjugibus, blíða ok yndi voluptas ac delicia, Isl. II 8, 1; verr verðr mér eigi at yndi maritus mihi non existet delicio, Gha. 35; mæðr verðr at y. adfuit delicia cedet, Sk. 1, 44; vífr verðr at öngu y. ex nulla re delicias capiet semina Sk. 1, 51; yndis mæsa jactura gaudii, dolor tristitia, Grett. 4, 1; standa e-m fyrir yndi voluptatem alicuius impedire, cura et tristitia afficere quem, Korm. 19, 5; jarla y. delictum principis, Hávam. 98; stiga upp með yndi cum gaudio, lætus, G. 5; de voluptate amantium: yndi okkars vanda voluptas consuetudinis nostræ, Nj. 7, 2; yndis ferðir concensus voluptuosi, amatorii, Skáldh. 1, 33; yndis slóðir area deliciarum, virginal, Vigl. 12, 2. Periph., yndis ljómi splendor delectabilis, álmr yndis ljóma germen splendore delectabili, conspicuum, adulescens bellissimus, elegantissimus, Hund. 1, 9. De gaudiis ritæ futuræ: njóta yndis voluptate frui, beatum esse, Vsp. 57; heiðr ok y., Gd. 63; drottinn gefr hæsta hollösto, lausn ok yndi með sér, Has. 25; lætr öll sín börn spönd til yndis ok sæla, Has. 36.

ÝNDLEYGR, m., id. qu. undleygr (y=u), flamma vulneris, gladius: yndleygs bōði præliator, vir, FR. I 258, 2.

ÝNDR, m., id. qu. undr, öndr, xylosolea, vide sub þynr dröf.

ÝNGI, m., rex, id. qu. ýngvi; de imperatore, G. 46; conf. úngi, ingi.

ÝNGLINGR, m., rex, SE. I 526, 5; ÓH. 108; ýnglings barn filius princeps, filius regis, Ha. 3, 1; Eg. 27; ýnglings burr regia progenies, regibus editus, Ad. 3. Plur., Ýnglingar regia familia Ýnglingorum SE. I 522, qui sec. Ý. 12 ex Ýngvö, i. e. Freyo, sec. SE. I 522 ex Ýngvö, Hatedanis Prisci filio, descendunt; nam, SE. I 522 (Reg.) verba, „frá Ýngvati“, haud dubie prava sunt, cum SE. II 462 h. l. habeat frá Ýngva, II 607 frá Ýngvifrey.

ÝNGVI, m., nomen Freyi, Njörði filii, Ý. 12, forte ex ævo Ýngvö (Isl. I 19. 382) desumptum. Angr Ýngva noxa Freyi, pugna, F. IV 13, 1, r. l., confer meín Ýngvifrey, id., ÓT. 43, 2. Ýngva rætt familia Ýngvæ, unde reges Norvegiæ orti, Hg. 33, 1; Ýngva þjóð natio Ýngvæ, Seiones, Ý. 20; Ýngva

öld *Speci vel Norvegi*, allvaldr Ýngva aldar rex *Secorum v. Norvegorum*, SE. I 242, 2. — 2) rex, SE. I 522; Y. 12. 19; ÓH. 14, 1; 129; 183; Íh. 19, 1; SE. I 676, 2; Ha. 326, 4; ý. þjóðar rex hominum, deus, lego Ha. 7, ut hildíngir höldu. — 3) rex maritimus, pirata, SE. I 548, 2; II 469. 552. 614, conf. SE. I 522. Hinc G. Magnæo, Eg. 82, 2, ýngva þíng est forum piratæ, mare, ýngva þíngdagr dies, lux maris, aurum, þverra ýngva þíngdagr imminuere aurum, opes distribuere, liberale esse. Sed potest sententia, sec. signif. 2, sic constitui, adsumtis verbis, „næð orðum” (quæ G. M. verterat: adjectis verbis, o: honorificis), ex semistrophâ posteriori: at þverra þíngdagr ýngva væð orðum diem iudicii regii oratione irritum reddere, i. e. poenam a rege destinatam verbis avertere, pro aliquo coram rege intercedere; ut laus Arinbjörnris referatur 1) ad munificentiam, in amicos, 2) ad intercessionem pro amicis.

ÝNGVIFREYR, m., nomen Freyi (Ýngvi, Freyr), Y. 12. 14; SE. I 555, 2; II 473. 556. 616, vide Íngifreyr: meín Ýngvifreys noxa Freyi, pugna, Ýngvifreys meínvinnendr pugnatore, ÓT. 43, 2, conf. ángr Ýngva et Freys leikr. — 2) filius Odinis, SE. I 554, 1; II 616, quo loco SE. II 473 habet Þlildnir, II 556 Ólnir; conf. SE. I 28.

—YNNJA, terminatio feminina, vide Ásynja (ab Áss), vargynja (a vargr). Apinja simia (ab api), per i scribitur Sk. 115.

YNNAZ, sperare, id. qu. vona, vænta sér: ek ynniz ekki annat gott niðil boni spero, esapekt, Lil. 2.

YPPA (-i, -ta, og -ða, -t), tollere (upp): ypðu bjóðum lapides extulerunt, montes sus-tulerunt (arcem mundanam extruentes), Vsp. 4; uppít lítt hurðum fores non leniter com-motit, fores vehementer aperuit, Am. 44. — 2) represento, ostendo, edo, palam facio: ek hefi ypt förum hans itinera (expeditiones) ejus enarravi (carmine celebravi), SE. I 698, 1; nú skal yppa Óðins nöfnum jam recensebuntur nomina Odinis, SE. II 472. 555; meðan Gíllings gjöldum yppik dum profero, pronun-tio carmen, SE. I 248, 2; yppa dýrð, kappi, þrek laudes, virtutem, fortitudinem celebrare, SE. I 514, 2; II 116, 4 (F. VI 196, 1); Ód. 26; y. svipum speciem representare, Grm. 41.

YPPIRUNNR, vide uppirunnr.

YPPÍÐOLLR, m., qui tollit, subducit (yppa, þollr): y. ára blakks subducens navem, navi-gator, vir Ha. 290.

ÝR, m., arcus, SE. I 571, 1; II 478. 561. 621; dat., acc. ý; gen., ýs, ýss; ýr dregz lenditur arcus, SE. I 620, 3; sveigja ý torquere arcum, Höfuðl. 15; bifvángur ýs (ýss) mobile solum arcus, manus, SE. I 242, 2, sec. Cod. Worm. et Upsal. (II 305, 2). — 2) forte arboris genus: menn kalla ý einn við, SE. II 50. 366; unde ýss ángr noxa arboris, F. V 55, quo loco ÓH. 217, habet íss glaciei.

ÝR, præpos., e, ex, id. qu. or, úr, Hjmk. 32; Nj. 103, 6. Haud rarum in prosa (SE.

II 32. 38). — 2) yr, SE. I 472, 1 est lect. Wechart. Cod. Reg. et fragm. SE. 748 (II 448, 3) h. l. habent tantum J., sed SE. II 592, 2 plenius literis Jarl, quæ vera lectio esse videtur; tum sequens hirings berðir pro vocativo sumi potest.

ÝRA (-i, -ða, -t), rorare (úr); part., ýrandi guttatum rorans, de poculo, Ad. 6.

ÝRI, m., urus (alias úr, m., gen. úrar, FR. III 637—38): atgeirr ýra hasta uri, cornu, poculum, ýringr ýra atgeira pluvia cornus, poculi, cerevisia, Eg. 44, 3. Confer Plinii Hist. Nat. 2, 45. ed. Bip., urorum cornibus barbari septemtrionales potant. Ceterum non necesse est ýra h. l. accipere pro gen. sing. a nom. ýri; potest esse gen. plur. a nom. ýr, m., id. qu. úr, et atgeirr ýra hasta urorum, cornu. Vide bergýri, SE. I 246, v. l.

ÝRING, f., vel potius ýringr, m., roratio, pluvia (ýra), ut hodie ýringr, júringr, hjúringr, id.: ýringr ýra atgeira pluvia hastarum urorum (cornuum, poculorum), cerevisia, Eg. 44, 3.

ÝRINN, adj., id. qu. þrinn, ærinn, multus, copiosus, abundans: yrit afl abunde virium, Harbl. 25 (pros. F. XI 95; yrit, adv., satis, ÓH. c. 12, = ærit, F. IV 49).

ÝRJA (yr, urða, urit), vide urinn, part. pass.

ÝRKISEFNI, n., materia (id. qu. verkefni, ab yrki, n., id. qu. virki = verk, opus, et efni, materia operis faciendi, = verkefni). — 2) materia carmini faciundo apta, Jd. 10. — 3) pros., ansa, occasio: gefa ýrkis-efni at herja á ríki e-s ansam præbere, Hkr. Ól. Kyrr. pag. 183. — 4) Simplex yrki = virki, verk, occurrit in voce compos. hálfyrki, n., opus dimidium, unde in plur., haga hálfyrkjum, Am. 57.

ÝRKJA (yrki, orta, ort; yrkta, yrkt, F. VII 227), facere opus, operari, laborare; part. act. plur., yrkjendr operarii, Hávam. 59; — 2) facere, scribere carmen: um, in aliquem, de re aliqua, Höfuðl. 19; G. 12; Vigagl. 23. — 3) yrkir á sól til saka solem ita afficit, ut lædatur (i. e. obscuratur), soli vim infert, FR. I 475, 1, in ænigmatē, quod ambigue dicitur, quum yrkja á e-n sit aliquem compellare, et y. á e-n til saka significare possit, aliquem accusatorie compellare, inten-dere accusationem in aliquem.

—ÝRKR, adj., deriv. ab yrkja 1, 2, qui facit, versus scribit, poeta, vide compos. hagrkr.

ÝRLYGR, m., clipeus, SE. I 572, 1; II 478 (aurlygr, II 621; II 562 tantum cernitur v. . . gr, o: vrligr, urlygr, id.) — 2) accipi-ter, SE. II 488. 571.

ÝRMLÍNGR, m., vermiculus, serpens, di-min. roð ormr, Rm. 31.

ÝRÚNGR, m., Odín (qs. pluvius), SE. II 556 (Ýidnir, II 473).

ÝRÞJÓÐ, f., pro urþjóð, i. e. verþjóð (y = u, ve), gens hominum, homines (verar, þjóð), ÓT. 18, 1 (F. I 94, 1); Ha. 258, 1. Plur. yrþjóðir, id., ÓT. 26, 4. In primo loco Fsk. habet yrðjóð, id. (ð = þ).

YRÐA, YRÐI, YRÐIM, *impf. conj. verbi* verða, fieri.

—YRÐI, n. pl., *deriv. ab ord verbum, in compos.*: känginyrði, köpuryrði, ofryrði, sannyrði, sáryrði. — 2) yrðir, f. pl., *deriv. a verða, in compos. hannyrðir.*

YRÐR, m., *res, eventum, id. qu. urðr, Ý.* 44, 2; AR. I 267, 1 (*Cod. Fris. col. 23*).

ÝSA, f., *gadus æglefinus, F. VI 385, 1. Norv. Hyse, id., Stromii Descr. Sunnmoriae, I 288. Confer lýsa.*

ÝSA, f., *amnis (qs. strepens, ab yss strepitus), SE. I 575, 3; II 479. 622 (II 563 tantum cernitur ys.). Vide ysja 1.*

ÝSETR, n., *sedes, solum arcus, manus (ýr, setr): eldr ýsetrs ignis manús, aurum, hati ýsetrs elds osor auri, vir liberalis, ÓT. 21, 1; AR. I 278.*

ÝSHEIMR, m., *regio, pagus, turbarum plenus (yss tumultus, heimr): Ofnis ysheimr pagus, præliis infestus, ab Ofnis yss tumultus Odinis, pugna: þær Ofnis ysheims prædium, in pago turbulento situm, Vigagl. 21, 1.*

ÝSJA, f., *amnis, SE. I 576, 2; II 479. 563. 622, vide ysa. — 2) ignis, SE. II 486. 570. — 3) ancilla, Rm. 13. Conf. Isja, cognomen vetulæ, Sturl. 5, 3; 5, 1. 2. 3. 5.*

ÝSJUNGR, m., *ursus (qs. strepens, rudens), SE. I 478 (ubi SE. II 594 hanc vocem et duas proxime præcedentes omittit). Conf. ísjúgr.*

ÝSKELFIR, m., *tremefacens, quatiens arcum, jaculator, præliator (ýr, skelfa), SE. I 616, 1.*

ÝSSA, *Skálðh. 2, 57: Sú er in efsta óðar gerð af yssu launi, h. l. puto yssu esse pro óssu (y = ó), ab assa, f., aquila (örn), et launi = leyni (au = ey), n., latebra (F. I 72), it. res abscondita; per yssu launi rem ab aquila absconditam, intelligi mulsum poëticum (mjöðinn dýra), ab Odine in aquilam mutato furtim ablatum (SE. I 222); óðargerð af yssu launi carmen e penu mulsi poëticæ desumptum, i. e. poëticæ exornatum.*

ÝSTETT, f., *statio, stratum, solvus arcus, manus, (ýr, m., stött): funi ýstëttar ignis manús, aurum, kleif ýstëttar funa Tellus auri, femina, Óll. 193, 1.*

ÝSU, *SE. I 242, 1 (Cod. Reg.), legendum est ýs (sec. Cod. Worm.) vel ýss (Cod. Upsal. II 305, 2), gen. toú ýr arcus: ýs (ýss) bífvángur manus.*

ÝTA (ýti, ýtta, ýtt), *prorsum motere, protendere, extendere (út): ýtandi boga protendens arcum, jaculator, vír, Nj. 7, 3. Specia-liter dicitur de nave deducenda vel ex statione propellenda: ýta skeiðum á lög, liði (navem) or Öslu, flota suðr með láði celoces in mare deducere, navem Osloa solvere, classem ducere meridiem versus secundum litora, Jd.*

14; F. VII 7, 1; VI 47, 1; sízt hánum (drekanum) var ýtt af hlunni postquam ex falangis (quibus navis in navalibus incubuit) in mare detrusus, deductus est, Hh. 62, 1. Et absol., sízt ýttum ex quo navem deduximus, F. VI 171, 2. — 2) offerre, præbere: ýta gulli aurnum dare, distribuere, SE. I 402, 2; ýtandi sæfuna oblatur auri, vir liberalis, SE. I 658, 2. Confer Norv. yte rem alienare, Dan. yde præbere, expendere.

ÝTAR, m. pl., *virí, homines, ÓH. 239, 2 (SE. II 497, 3); SE. I 712, 2; 430, 3; II 203, 3; 216, 1; ýta kyn genus humanum, homines, hættir ýta kyns quæ naturæ humanæ conveniunt, SE. II 242, 1; ýta synir filii hominum, homines, Hævam. 28. 68. 167. In singulari non occurrit apud veteres poetas; apud seriores invenitur ýtir, in sing., vide mox ýtir 2.*

ÝTIBLAKKR, m., *equustrilis (ýta, blakkr): Ekkils ýtiblakkr navis, Rekst. 16. Vide útiblakkr.*

ÝTIR, m., *qui protendit, deducit, obfert (ýta): ý. álms ángrs, hjörfa, undlinna gladium protendens, pugnator, vír, Greit. 20, 2; Eg. 68; Selk. 5; Nj. 7, 2; ý. unnblakke, unnskiða deducens navem, vír, Grett. 95; Orkn. 52; ý. arnilius, audax, sofnis stjar, orms vallar, reitar, rinar elds dator auri, vír, Eg. 75, 1; Gþ. 8; þ. Hæð. 8, 2. — 2) absol., vír: nom., ýtir, Skálðh. 1, 52; 5, 13; 6, 23; dat., ýti, Skálðh. 1, 8; frá ýti, a viro, Ag.; gen. ýtis, Skálðh. 7, 55.*

ÝTR, adj., *pro itr, scribitur, Hlas. 63; ÓH. 47, 4, ed. Holm. (itr, ed. Havn. et F. IV 98, 2); quod forte tribuendum est mori librorum, i grave per ij exprimendi.*

ÝTRI, adj. compar., *exterior, sine posit. (ab adv. utar); n., lit ytra, ut adv., in plaga exteriori, exterius, F. III 97.*

ÝXN, m. pl., *boves, Ý. 5 (óxn, wxn, Rm. 19; SE. I 30). Pros., nom. eyxn hvítir, eyxn raudir, F. XI 6; cum art., eyxnin hyrndir, et yxnennir, F. XI 7, sed yxnir, F. VI 69, et wxninn, SE. I 30, pros. Acc., þrjá eyxn, F. XI 6; yxn (auxn) mjök marga, Eg. 38; cum art., yxnina (yxina, yxna), Isl. I 328, cum r. l. 5. Gen., yxna, F. VI 69.*

ÝZTR, *extremus, superl., ab ytri.*

ÝÐARR, adj. pron., *vester: yðars liðs vestrarum partium, Am. 41; yðra systor vestram sororem, Gho. 2. Neutr. plur., yður (= yður) salkynni vestra domicilia, Skf. 18. Engi yðarr nemo vestrum, acc. engi yðarn, neminem ex vobis, FR. I 297, 2, de qua constructione vide vðrr. (conf. F. XI 29).*

—ÝÐGI, f., *terminatio subst., ab -úðgr, in compos. grunnýði.*

YÐR, acc. et dat. plur. pron. subst. þú, plur. þér vos.

Þ.

ÞÁ, *f.*, *regelatio* (*cogn.* þeyr), *vide compos.* þáfall, þámikill, *et deriv.* þána. *In prosa*, terra regelata, *oppos.* hjarn, terra congelata: á þá ok á hjarni, *H.* 34 (*F.* I 8); hlasshval, þat er einn eykr má draga á þá á slöttum velli, *Grág.* II 362.

ÞÁ, *impf. ind. act. v.* þiggja, *vide* þág. — 2) *anom. impf. ind. v.* þegja *tacere*, *Gk.* 3, 10. — 3) *forte subst. f.*, *silentium* (a þegja): þá var und hjálmum á himinvánga, *Hund.* 1, 15, *in parenthesi*.

ÞÁ, *adv.*, *tum*, *Vsp.* 4, 6; *Hamh.* 13, 15; *Gk.* 3, 9. — *b)* þá er — þá quum — *tum*, *G.* 32; þá — þá er *tum* — *quum*, *GS.* 1; þá — *ef tum* — *si*, *Hávam.* 89; þá — *er tum* — *quum*, *Hávam.* 91, 96. — 2) *deinde*, *porro*, *Hyndl.* 18. — 3) *tamen*, *id. qu.* þó, *Nj.* 7, 2 (*ut mox* *in inprosa*: en þó höfum við bæði breytni til þess); *Cod. Fris. col.* 180, l. 25; *Fbr.* 26, 3 (*Ghm.* II 304); *F. X* 208, 2; *Sturl.* 6, 15, 5. — 4) *igitur*, *itaque*, *adeo*, *Hamh.* 15; *Vafþr.* 9; *Skf.* 8. — 5) þá er *tum*, *quum*, *i. e.* *quum*, *quando*, *Nj.* 7, 2; *Vsp.* 26; *Hávam.* 6, 127. *Frequenter* *inservit connectendis binarum semistropharum sententiis*, *Y.* 9, 1; 15; 17; 21, 1; 24, 2; 28; 35, 2; 44, 1; 52; *SE.* I 292, 3; 300, 3; *Vigagl.* 27, 2, 3; *H.* 17, 2; *Hg.* 7; 27; *HS.* 1, 3; *ÓT.* 26, 2, 3; 40, 2; 43, 3; 96, 3; 124, 2; 128, 2. *Etiám in eadem semistrophá*, *SE.* I 298, 2; *H.* 11; *rarius in diversis strophis*, *ut sumi potest SE.* I 290, 2. — *b)* þá, *pro* þá er, *quum*, *quando*, *Häs.* 11.

ÞÁFJALL, *n.*, *mons nive tabescente lubricus* (þá, *f.*, fjall), *Hávam.* 90.

ÞAFÐR, *pro* þæðr, *perf. part. pass.*, *v.* þæfa, *subactus*, *densatus*: úri þ. aquis pressus, de serpente circumteraneo (jardar reistr), qui in oceano diu jacuerat, *SE.* I 244, 1.

ÞÁG, *contr. pro* þá eg, *accepi*, *impf. ind. v.* þiggja, *Ad.* 9.

ÞAGA, *f.* *acceptio*, a þiggja (*hodie* þága), *vide compos.* endrþaga. *Simplex occurrit in Anecd.* *Sverris p.* 72: huarki með gífum edr þavgum nec dando, necc accipiendo.

ÞAGALL, *adj.*, *id. qu.* þügull *taciturnus* (þegja), *Hávam.* 15.

ÞÁGI, *adv.*, *tum non* (þá, *gi neg.*), *ÓH.* 48, 1 (*SE.* I 458, 3).

ÞAGMÆLSKR, *adj.*, *taciturnus* (þegja, mælskr), *Ad.* 1.

ÞAGNA (-aða, -at), *obmutescere*, *silere*, *tacere*; *it. dicendi finem facere* (þügen): ek þagna, formula concludendi carminis, *dixi*, *G.* 68; *Rekst.* 35.

ÞAGNAFUNDR, **ÞAGNARFUNDR**, *vide sub* þügen.

ÞAK, *n.*, *tectum*, *Gk.* 3, 2. *In compos.*: þaugþak, marþak, salþak.

ÞAKKA (-aða, -at), *gratias agere* (þökk), *Am.* 53.

ÞAKKLIGR, *adj.*, *id. qu.* þekkilligr, *speciosus*, *pulcher*, *vide* allþakkligr.

ÞÁMIKILL, *adj.*, *valde regelatus* (þá, *f.*, mikill); *acc. pl.*, þámikla teina, *GS.* 5.

ÞÁNA, *verb. impers.* (-ar, -aði, -at), *regulare* (þá, *f.*): ek get þána auguror *pluviam instare*, *nivem pluvia solutum iri*, *Harbl.* 56.

ÞÁNG, *n.*, *alga*, *fucus*: þ. hliðar *alga lateris montani*, *frutex*, *fruticetum*, *silva*, bitsótt hliðar þángs *ignis*, *Y.* 30; þángs hús *domus algæ*, *mare*, *SE.* I 324; þángs láð *terra algæ*, *mare*, *rista þángs láð sunda mörum mare navibus secare*, *Hh.* 64, 1; þángs þjálmí *quod coërcet algam*, *vexator algæ*, *mare*, *Hh.* 44, 1; þángs taung *tenaculum algæ*, *lapis*, þrængvir þángs tångar *premens lapidem*, *serpens*, *SE.* I 256 6 (*aliter S. Thorlacius, Spec. Bor. Antiqu.* 7, 173). *Vide compos.*, hliðþáng.

ÞÁNGAT, *adv.*, *eo*, *Am.* 14. — 2) *ibi*, *eo loco*: þjóðir þángat *ejus loci incolæ*, *Hä.* 311; stefja bálk mun ek þángat *hefja inde ordiar*, *Gd.* 23.

ÞÁNGATKVÁMA, *f.*, *adventus in eum locum* (þángat, kváma, *f.*), *F.* VI 407, 1.

ÞÁNN, *nom. pro* sá, *is* (*Dan. den*), *Skáldh.* 7, 5.

ÞÁNNEG, *adv.*, *id. qu.* þannig (þann veg), *sic*, *hoc modo*, *Häs.* 22.

ÞÁNNEN, *adv.*, *sic*, *ita*, *hoc modo*, *Gd.* 76, *ubi v. l.* þannig.

ÞÁNNIG, *pro* þann veg, *adv.*, *ea via*, *in eam partem*, *F.* VII 234, 1. — 2) *sic*, *Hg.* 31, 1; *ea de causa*, *Sturl.* 7, 43, 1. Þannog, *id. qu.* þannig 1, *Sie.* 19, 1.

ÞÁNNS, *sync. pro* þann es, þann er, *eum qui*, *Hávam.* 45, 121; *F.* III 10, 1; *Korm.* 9; þannz, *id. H.* Br. 9; *SE.* I 620, 2 (*Cod. Reg.*); þannz, *id.*, *Njmk.* 39; *Am.* 90.

ÞAR, *adv.*, *ibi*, *eo loco*, *Vsp.* 35; *Grm.* 7, 13; *quo sensu interdum coalescit cum voce antecedente*, *v. c.* landherðar *pro* landher þar, *populo ibi*, *F.* III 8, 1 (*conf.* *ÓT.* 130, 4); varðar = var þar erat *ibi*, *SE.* I 480, 2 (*Wchart.*). — 2) *eo*, *illuc*: sjá þar til sælu *eo respicere*, *felicitatis ergo*, *i. e.* *inde felicitatem expectare*, *ÓT.* 17. — 3) *proinde*, *igitur*: nú læt ek þar vinon *ora nunc igitur amicitia nostra renuntio*, *Korm.* 13, 1. — 4) *ubi*, *pro* þar er, *F.* III 9, 1; VI 39, 2. — 5) *inservit sententiæ indefinitæ* (*ut Dan., der*): þar gerðuz húskarlar, *er* þægi fê *suerunt satellites*, *qui pecunias acciperent*, *ÓH.* 171, 3; *it. ÓH.* 7. *Sic in prosa*: þar voru tveir menn, *ÓH.* c. 96 (*F.* IV 201); vinátta var þar mikil *i* millum þeirra bræðra ok *Vigfúss*, *Vigagl.* 3. — 6) *cum particulis*: a) þar, *at*, = þar, *er* *eo*, *ubi*, *ÓH.* 259, 8. — b) *conj.*, þar svá *at*, = þar *at* svá, *i. e.* þar *er* (eð) svá *quoniam sic*, *quum ita*, *adeo*, *SE.* I 372, 3, *sequente apodosis*: úrða sneumst etc., *cfr.* *AR.* I 60, *not. a.* — c) þar, *er* *adv. loci*, *quo loco*, *ubi*, *Grm.* 5; *F.* II 318, 1; *HR.* 60; *eo*, *ubi*, *Si.* 5, 2 (*F.* VII 80, 3); *eo*, *quo*, *Og.* 23; *adv. temporis*, *pro* þá er *quum*, *quando*, *Vsp.* 3 (*Cod. Reg.*). — d) þar *er*, *conj.*, = þar *eð quum*, *siquidem quandoquidem*, *F.* II 83; *IV* 103, 3 (*ubi ÓH.* 50, 3: því *at* *eo quod*). *Vide* þars.

ÞARF, *f.*, *id. qu.* þörf, *opus*: varat um sár-böndum þarf *at* binda *non opus erat*, *ut*

vulnera obligarentur, i. e. vulnus letale erat, Ed. Lócas. ex vita Vigastyrís Isl. II 299, 1.

ÞARFI, m., qui indiget, cui opus est re aliqua (þurfa), cum gen.: gramr var þarfe gunndjarfra gumna regi opus erat militibus, Plac. 34. Pros., þá er hann þíkkiz liðs þarfi vera, F. XI 24; ef hann þíkkiz hrepps-fundar þarfi, Grág. I 446.

ÞARFLÁTR, adj., qui se gerit, ut cui opus sit, ut qui indigus sit (þurf, látr), i. e. supplex, Hugsm. 7, 3, sec. duo codd. charl., qui habent þarflátr ok þakklátr. Vide þarf-samliga.

ÞARFLAUST, adv., sine ulla necessitate, citra necessitatem, temere (þörf, lauss), Hh. 34, 5; 96, 1.

ÞARFLYNDR, adj., animo fortis, strenuus, frugi (þarfr, lyndr): þ. höldr vir frugi, vir fortis, Fbr. 33, 3 (Ghm. II 344, v. l. 1).

ÞARFR, adj., utilis: þ. hramni corvo commodum afferens, corvum pascens, bellicosus, Mg. 35, 2 (F. VI 90, 1); junguntur nýtr el þarfr commodus et utilis, Háram. 165; mæla þarft utilia loqui Vafpr. 10; Háram. 19; tæra þarft standa af honum nihil comodi (boni) ab eo proficiscitur, Mb. 5 (F. VII 10). Vide composita: allþarfr, herþarfr, hrafnþarfr, jafnþarfr, margþarfr, óþarfr.

ÞARFSAMLIGA, adv., ut is, qui opus habet, i. e. grato animo: ei var þ. þegit beneficium ab eo non grato animo acceptum est, Söll. 5. Sic. Olavíus ibid. in nota (þarfsamr, = þarflátr). Conf. allþarfliga, adv. ut is, qui opus habet, i. e. suppliciter: hann kallar ok biðr allþarfliga örninn friþar, SE. I 240.

ÞARFÐAÐU, non opus habes, i. e. non est, quod (facias), 2. s. præ. ind. v. þurfa, suffixa neg. a et pron. þú, Korm. 17, 2.

ÞARI, m., facus marinus, F. VI 376; Cod. Fris. col. 216, 12.

ÞARLANDS, adv., ibi terrarum, in ea regione (þar, land), Sic. 6, 3 (F. VII 216, 1; 344, 1); F. VII 77, 1.

ÞARMR, m., intestinum; plur., þarmar, Vsp. 40, ed. Holm. (SE. I 184; Æd. 66, pros.); Nj. 158, 2.

ÞARRI, SE. I 280, 2, vox ignota; forte vetus et obsoleta forma impf. ind. act. verbi sjá, pro sá conspexit, s in þ abeunte: þarri pro sá ut slæri, slæru pro sló, slogu, a slá (Gloss. F. XII), xeri a sóa.

ÞARS, sync. pro þar, adv., ibi, etes (er), adv., ubi, Grm. 8; H. Br. 10; Höfuðl. 5; ÓT. 43, 4 (F. XI 138, 1); ÓH. 16, 1; 160, 1; 248, 1. — b) eo, ubi, Bk. 2, 11. — c) eo, unde, Bk. 2, 42. — 2) ubi, quum, quando, Æd. 51, id. qu. þá er, 52. — 3) sync. ex þar ibi, et es est, 3. s. præ. v. vera: þars er ibi est, ubi, i. e. quo loco, ubi vel ibi, SE. II 134, 2; þars at, id., F. VI 418. Pros., þars = þar er, F. VII 71, v. l. 6; XI 65, 132; Grág. II 209.

ÞAT, neutr. pron. sá, sú, þat, is, ea, id. — 1) demonstr., cum gen., hvat er þat manna álfa, drykkjar, undra quid hominum est, quinam homines sunt, cet., Vafpr. 7; Skf. 17; FR. I 466, 3; 468, 1. 3; 470, 1; 485, 3. Pros., þat bragða id consilii, Vigask. c. 16.

— 2) ut relativum, pro þat er, vide sá, pron., 3, b: mér er um mart, þat ek heyri, margrætt, Sturl. 4, 46, 1; plur., voru þau forðum, i. e. (verkum), þau er forðum voru de rebus, quæ olim gestæ sunt, Vigagl. 23. — 3) pro svá ita, adeo, sic: hugða ek hitt, at ek hefða harðhendit þat stundum, at me adeo strenue manibus usum esse, ut, F. II 148. Sic in prosa: þó at þeir haði eigi þat látið (nunc dicimus: þó þeir haði ekki látið so) etsi id se facturos dissimularint, F. VIII 381. — 4) þat emphaticæ usurpatur ad multitudinem vel præstantiam rei describendam, v. c. þat var blóðrefill id erat (veri nominis) gladius, is gladius erat eximius, Höfuðl. 8; þat var hrafna gjör ea insignis strages fuit, Höfuðl. 10, eodem sensu atque Orkn. 82, 2: valfall má nú kalla. Sic: þat var liðs oddr, Hh. 62, 2; þat var aftraun, SE. I 296, 2. — 5) gen. þess, cum compar., eo: þess at fleiri græti, at eo plures dolores, quod (si), Gha. 9, vide því. Accedit pros., Sturl. 7, 30 (p. 68), leitaðu flestir sér at hafa hættuminna, þess at þeir verði sik frýjjo plurimi se periculo subtrahere conabantur, ita (tamen), ut ignaviæ suspicione vacarent; vinna, fremja ekki þess at, er nihil ita (tale) facere, ut, Am. 68; Hlas. 3; fundr var þess at ita (talís) erat congressus, ut, F. VI 169, 2; komkað ek þess, þar er eo locorum non veni, ubi, F. XI 127. Sic in prosa: spurði, hvar hann hefði þess staddr verit, at hann hafði mest reynt sik quo loco ita constitutus fuisset, ut, Eg. 81; ef nokkorr væri þess í loptinu, at honum mundi duga, ÓH. c. 151 (F. IV 339).

ÞATKI, id. non (þat, neg. gi), Gk. 3, 3. — 2) nequidem, nedum, Harbl. 5.

ÞATS, id, quod, sync. pro þat es (er) = at: illt var þats male accidit, quod, F. III 9, 1. Vide þatz, þaz.

ÞÁTTA (-aða, -at), particulatim recensere, exponere (þáttir): it. mentionem facere, commemorare: er ek þátta id quod commemoro, F. V 228, 2.

ÞÁTTI, Og. 15, incertum; puto esse formam obsoleтам impf. ind. verbi intrans. þjóta vel þeyta ruere, magno impetu ire, pro þaut vel þeytti: þá er bani Fofnis borg um þatti cum percussor Fofneris pro oppidum equitaret. Interpp. accipiunt h. l. þatti pro þetti (i. e. þekti cognovit, quemadmodum est þótti pro þókti, visum est, a þíkja). Formam þetti cognovit, adsumsit S. Thorl. in Hóstlangæ fragm., SE. I 280, 2, ubi Cod. Reg. habet þarri, Cod. Worm. þatti.

ÞÁTTTR, m., filum, funiculus: svað-ar þ. filum capitis, pilus, coma, Snjársk.; gull, slungit við þátt funiculus auro revinctus, annulus aureus vel lænia aurea, SE. I 706, 2; þ. ættar ramus, stirps familiæ, Hm. 4. — 2) particula, pars historie vel carminis: mærdar þ. particula poëseos, carmen, SE. I 268, 1; it. narratio, res: þann erat þörf at segja þátt, Jd. 33. Metaph., löskr þ. res imperfecta, infirma, imperfectio, infirmitas (moralis), vitiositas: en ek leynda löskum þátt, sem ek mätta cælarí aulem, quantumpotui, meam vitiositatem,

Has. 13, ubi þátt, dat. s. pro þætti. In compos.: bragþáttir, úrlögþáttir, refsíþáttir, snarþáttir, svarþáttir.

ÞATZ, *id. qu. þatz, id. quod. Pro þatz, SE. I 620 Cod. Reg. habet þanz eum qui, o: ok drótt man enn þanz var faldinn gjaldgrimu grundar seids et populus adhuc remanescitur hujus, qui galea terrifica velatus erat. Vide þaz.*

ÞAUNGULL, *m., fucus arbor, phycodendron, fucus caule maximo, F. VI 376.*

ÞAUSNIR, *f. pl., impetus, tumultus; de impetuoso certamine, ÓH. 263, 1; F. III 54; þausnir tumultus, turbæ, Ann. (Gloss. Nj. sub v. þustu); þausnalaust sine tumultu, strepitus, FR. III 229.*

ÞAZ, *id. qu. þatz, id. quod, pro þat es, þat er, Hávam. 414; II. kat. 2; H. Br. 9; Am. 36; SE. I 248, 4. — 2) sync. pro þat es (er) id est: þaz offát, i. e. þat es offát (= of fát) id. depictum est, SE. I 314, 3.*

ÞAZTU, *sync. pro þat es (er) þú id, quod tu, Am. 83.*

ÞADAN, *adv., inde, ex eo loco, Grm. 26, Vsp. 17; ÓH. 157, 1; meirr þadan post inde Ghe. 31. — 2) ab eo tempore: þ. lengi diu inde, SE. I 280, 3. — 3) ex hac origine, Hyndl. 15, 37. 38. — 4) hinc, inde, ex hac re, ea de causa, SE. I 422, 5; þadan af, id., Vafþr. 45; Æd. 66, pros.; af þadan, id., Skf. 6.*

ÞADRA, *adv., id. qu. þar, ibi, illic, eo loco, Am. 97; ÓH. 92, 9 (F. IV 188, 2); Si. 3, 2 (F. VII 77, 2); Eb. 18, 1; Me. 20 (F. VII 303); F. II 259, 1. Pros., F. XI 99.*

ÞÆFA (-i, -ða, -t), *lanam cogere, pannum cogere, subigere (AS. tavian laboreu alieni rei impendere, parare; coria subigere; it. tundere. moleste tractare, Gloss. Nj. sub v. þóf). Part. pass., þæfðr, þæfðr, þæfðr (quam formam vide suo loco), metaph. de lorica: hamri þæfðar hringsskyrtur ídusia annulata (loricæ), malleo densata, cusa, fabricata, concinnata, F. II 316, 1; hamre þæfðar Svelnis skyrtur, id., Krm. 12; hamri þæfðar hringa gráskyrtur, id., RS. 30, quem locum sic legendum puto: Hlífðu hamri þæfðar | hjaldr-borð-víðum forðum (þjóð bjóst Þróttar klæðnu | þíngs) gráskyrtur hringa; ubi hamri þæfðar hringa gráskyrtur lorice.*

ÞEGAR, *adv., statim, extemplo, Vafþr. 5; jam, mature, SE. I 518, 1.*

ÞEGARS, *sync. pro þegar es (er) statim cum, ut primum, Am. 10.*

ÞEGI, *m., qui accipit, deriv. a þiggja in compos. arþegi, heiðþegi; et in prosa farþegi vector.*

ÞEGI, *adv., non, F. V 118, 1; VI 22, 1; id. qu. þeigi, þeygi.*

ÞÆGIBIL, *f., dea movens, aperiens (þægja movere, vide sub þægir, m., Bil): þægibil krappa hjarra húnknarrar dea movens arctos cardines tabulæ latrunculariæ, i. e. quæ tabulam latrunculariam aperit, femina, Korm. 3, 4.*

ÞÆGILIGR, *adj., dignus qui accipiat (þiggja), pros., SE. I 392; it. gratus, acceptus. Vide compos. óþægiligr.*

ÞEGIR, *m., qui accipit, id. qu. þegi; vide compos. arþægir.*

ÞÆGIR, *m., qui movet, trudit, pellit, it.*

qui præbet, erogat: þægir undinna linns landa præbitor annulorum aureorum, vir liberalis, Eg. 31. Vide compos., orþægir. Sec. hanc explicationem, a G. Magnæo probatam (Eg. pag. 151, not. 1), derivo vocem a verbo þægja loco movere, trudere, quod hoc signif. bis occurrit in Sturlæorum historia, 1, 13: Þorsteinn hleypr upp, ok heldr Mávi, ok þægir honum í bekkinn exsilien Thorstein Marem retrac-tum in scamnum retrudit; 4, 91: Þá mæddi Dugfús blóðrás, ok kvamz Þ. upp, ok þægði honum á eggssar eggina eum in aciem securis reclinauit; quibus locis tó þægja pæne idem est quod þoka, ýta. Neque tamen negandum est þægir verti posse, qui accipit, possidet, a þiggja accipere, id. qu. þegir, þegi.

ÞEGJA (þegi, þagða, þagat), *tacere. Imper., þegi þú tace, Hamh. 18; Gk. 1, 23. Impf. anom., Þá pro þagði, Gk. 3, 10. Vindr þagði ventus siluit, i. e. cessavit, sedatus est, Söll. 57; þ. um e-u (ut þ. yfir e-u) reticere, silentio præterire, Hávam. 113; þ. við ad criminationes tacere, Bk. 1, 25; absol., tacere, Hávam. 7. 19. 27. 29. 80. 105. 112; cum acc., tacere de re aliqua, SE. II 124. 2. — 2) cum gen., abstinere verbis: þegi þú þeirra orða abstine istorum verborum, Hamh. 18; Gk. 1, 23. Metaph., Svá þá Guðrúu sinna harma sic abstiniuit querelam, Gk. 3, 10.*

ÞEGN, *m., rusticus, colonus, Rm. 21; þegnar, id. qu. bændr, rustici, SE. I 530; þegns dóttir coloni filia, rustica, matrona, femina, ÓH. 218, 1. — 2) vir, homo: úngr, þ. adolescens, Hávam. 161; gamall þ. senex, Sonart. 9; þegn gladdi þegn vir virum delectabat, Sie. 6, 3, (F. VII 344, 1); þegnar homines, Sk. 1, 1; þegn de episcopo, Gd. 13; indef., aliquis, quis, Hávam. 151. — 3) vir hospitalis, liberalis: ylgs þegn liberalis in lupum, i. e. bellicosus, strenuus puginator, Sonart. 11. In prosa: bestr þegn liberalis-simus, ÓH. 92; ekki mikill þegn við aðra menn af fê sinu, Ísl. II 344; audigr maðr ok illr þegn vir dives opum, sed parvus, ÓT. c. 3 (F. I 69). — 4) vir fortis, vir liber, it. miles: þegns hugr, id. qu. drengskapr, fortitudo animi, Fbr. 22, 3 (conf. GhM. II 294, 2); þegns verk fortia facinora, Dropl. maj. 31, 4; þrúðr þ., Eb. 19, 10; vigligr þegnar viri ad præliandum idonei, Am. 51; de sociis navalibus: þegnar minir, FR. II 80, 2. In prosa, de commilitonibus: ek ok minir þegnar, F. V 138; Búa þegnar, id. qu. Búa liðar, milites, socii Buiani, F. X 258. — 5) civis: þegns gnótt multitudo civium IIS. 6, 7; Krists þegn subditus, minister Christi, de Olavo Stö, G. 11; himins þegnar cælites, dróttning himins þegna regina cæli-tum, Maria, Ag. — 6) in compos. búþegn.*

ÞEGNSKAPR, *m., fortitudo (þegn, 4); plur., þegnskapir fortia facinora, FR. I 296, 1.*

ÞÆGR, *adj., gratus, acceptus (þiggja): kerti, Kristi þæg candelæ, Christo acceptæ, ÓH. 259, 7 (F. V 109, 4); þegar hnossir cara, pretiosa cimelia, þrúðr þægra hnossa femina, SE. II 630.*

ÞEIGI, *adv., non, Fjölsm. 4; ÓH. 92, 7 (F. IV 187, 2); Mg. 1, 1; Korm. 16, 3; en*

þó vito þ. verumtamen nesciunt, *H.* 31, 3. Vide þeygi et þegi.

ÞEIMA, 1) dat. sing. masc. a sá is, suffixo a demonstrativo, huic, hoc: i þeimi þeima in hoc mundo, *G.* 2. it. 46. 54; *Eg.* 60, 1; *ÖH.* 50, 1; *SE.* I 318, 4; *Vigagl.* 21, 1. — 2) dat. plur., tveim gángvegum þeima his duobus anseribus, *Korm.* 22, 1. — 3) in prosa: i þeima hætti in hac variationum metricarum formula, *SE.* I 702; á þeima hlut hac ex re, *F.* VII 102; með þeima eðstaf hac jurisjurandi formula, *Gþl.* p. 14.

ÞEIMS, sync. pro þeim es (er) ei, qui, *Hávam.* 3; *F.* I 100.

ÞEIR, illi, nom. plur. masc. pronominis sá v. hann. — 2) nom. plur. masc. fem., pro þær illæ (ei — e), *SE.* I 284, 1. *Conf. Isl.* I 389, lin. 4, it. *Jus. eccl.* *Vetus* in titulo de domicilio legitimo sacerdotum: prestat skulo eigi fara með sundrgerðir, þeir (i. e. þær) er biskup bannar.

ÞEIRS, sync. pro þeir es (er), illi qui, *Hávam.* 167; *SE.* I 298, 3.

ÞEIST, n., avis, columbus grylle (minimus), *SE.* II 489; id. qu. þeista, f., *Félag.* I 19; uria grylle, *Fab. Prodr.* p. 39, conf. *Itin. Eggerti* p. 356 et *Trondhj. Selk. Skr.* 1, 258.

ÞEKJA, f., tectum (þak), it. domus: Gauts þ. tectum, domus, Odinis, Valhalla, sunna Gauts þekju sol Valhalla, clipeus (*SE.* I 34), sannvitandi Gauts þekju sunnu peritus clipei, pugnator, vir, *Eb.* 22.

ÞEKJA (þek, þakta, þakit), tegere, tecto munire: þökto sali silfri ædes argento texerunt, ædes tecto argenteo ornavunt, *Grm.* 6. *Part. pass.* þaktr, þakör (ex þakidr, þakinn): (bær) silfri þaktr, *Grm.* 15; sal gulli þakþan, *Vsp.* 57. Þakinna næfra, *Hávam.* 60, puto esse pro þakin-næfra vel þakinæfra, gen. pl. a þakinæfrar libri legendis ædibus utiles, id. qu. þaknæfrar *Gþl.* p. 431, ubi: nema hann þurfi at kaupa til þaknæfra yfir sik.

ÞEKKILIGR, adj., gratus, acceptus; pulcher, spectabilis; it. angustus, venerandus: þ. foldar drottinn, de Odine, *SE.* I 308, 3. — 2) jucundus, it. commodus, facilis: þeim þóttit þekkiligt at hætta iis non risum est jucundum, cum sui periculo (descendere), *Vigagl.* 27, 3 (*SE.* I 232, 3). *Pros.*, þ. líkami, lik, de corpore mortui, *F.* XI 281; *Sturl.* 9, 52; þ. trjóna, *F.* VI 143. 352; de augusta specie hominis, *ÖH.* 17 (*F.* IV 58 tiguligr).

ÞEKKINN, adj., qui novit, deriv. a þekkja nosse, in compos. glöggþekkin.

ÞEKKJA (-i, -ta et -ða, -t), cognoscere, nosse, agnoscere: þ. baug, höll, mann, *Völk.* 15; *Gha.* 12; *Si.* 28, 2; þ. ok skynja cognoscere et intelligere, *Nj.* 45; id. qu. vita, scire, nosse: sem þjóð of þekk-ir ut homines norunt, ut vulgo notum est, *ÖH.* 74, 2; þ. hrag cognoscere carmen, auras præbere carmini, *Ed. Lövas. Part. act.*, þekkjandi blás þunn-meginásar cognoscens lividum ensem, peritus utendi gladii, *F.* V 228, 3, conf. sannvitandi Gauts þekju sunnu. *Pass.*, þekkjaz cognosci: ekki má

af líku þekkjaz dolor cognosci potest ex hac re, i. e. hæc res mihi manifestum dolorem adfert, *Gdð.* 2.

ÞEKKJAZ (-iz, -tiz, -z), depon., accipere, probare (þekkr, adj., qs. acceptum sibi reddere quid), cum acc., amare, probare aliquid: þ. kyrrsetu amare vitam otiosam, *F.* XI 187, 3; þ. dádír virtutes amare, honestati studere, *Has.* 15. *Pros.*, de accipienda, probanda conditione proposita, *ÖH.* c. 6 (*F.* IV 42); 38. 96 (*F.* IV 207 þiggja); *Eg.* 12, init.

ÞEKKR, adj., gratus, acceptus (cogn. þiggja), cum. dat. pers., *F.* III 86; *ÖH.* 170, 1; láta sér hugrekki þekka, = þekkjaz h., virtuti bellicæ studere, eam amare, *F.* II 305; carus amatus, *FR.* I 248, 1; superl. þekkastr carissimus, *Vegtk.* 3. In compos.: áþekkr, hugþekkr, óþekkr.

ÞEKKR, m., nanus, *Vsp.* 11 (*Cod. Reg.*); *SE.* I 66, 1; II 470 (þekr, II 553). — 2) Odin, *Grm.* 45; *SE.* I 84, 2; II 472. 556. — 3) navis, *SE.* I 582, 3 (þekr, II 481. 565. 624).

ÞEKT, f., amor, gratia (þekkr, adj.): hafa þekkt á e-u delectari re aliqua, probare aliquid, id. qu. þekkjaz e-t, *Lv.* 44.

ÞEKTUZ, perf. infin. verbi depon. þekkjaz probare: hykkat þik þektuz kyrrsetu vitam otiosam tibi haud placuisse arbitror, *F.* XI 187, 3.

ÞEL, f., lima: þel er smíðartöl, þ. est instrumentum fabrilis, *SE.* II 18; þel hardari limá durior, de gladio, *F.* VI 84, 1, ubi scribitur þjel; þ. grafninga lima scutorum, gladius (quod clipeos adterat), el grafninga þelar procella gladii, pugna, *Ílh.* 2, 3; þel rekninga els lima pugnæ, ensis, hujus limæ svarf (recisamentum), sanguis, *SE.* II 499, 2. In compos.: fetilþel, hlymþel.

ÞEL, n., id. qu. þeli, m., (*F.* IX 511) gelu gleba, it. terra congelata, stafnkvigs þel terra navis congelata, i. e. frigidum mare, *Eg.* 60, 3, ubi jötunn vandar (ventus) höggtr stórt stafnkvigs þel (með) ela meitli, sumta metaphora ex more glaciem ferro eruendi, aquas congelatas ferro aperiendi.

ÞELLA, f., tenera pinus (þöll; *Norr.* Telle): þ. armlínns, öglis stöttar elds, mjad-ar, auðar, handar skers, gulls, *Eb.* 29, 1; 28, 2; *Jd.* 3; *Korm.* 3, 8; 22, 4. 5, pinus auri, divitiarum, mulsi, semina. Vide formas þöll, þollr, et compos.: fægipella, geymiþella, hörþella.

ÞELLI, n., tenera pinus, collect. a þöll (ut greni, birki a gran, björk). *Melon.*, navis (ut eiki), *SE.* I 630. Eadem forma adhibetur in compos., v. c. þellisafi, *F.* VIII 33, v. l. 7.

ÞEMBIÞRJÓTR, m., homo segnis, deses, ignavus, *Orkn.* 82, 9 (*AR.* II 218, 4); (*conf. Lex. B. Hald.* þembi, þembiz, it., þumbaz, þumbaldri, þumbari, þumbi).

ÞENA (-aða, -at, et -ta, -t), famulari, famulum agere ministrare (þjónn): Cedron þenti hátíðisdag C. die festo mensis ministravit, *Nik.* 73.

ÞENGILL, m., nomen filii Haledani Prisci, *SE.* I 516. — 2) rex, *SE.* I 518, 1; II 469.

551; Sk. 1, 25. In compos.: mannaþengill, stólþengill. AS. þengel (forte orator v. judex a þinga loqui, colloquium habere, conventum agere, jus dicere, Gloss. Ed. Sæm. T. I).

ÐENJA, f., securis, SE. I 569, 1; II 479. 561. 620.

ÐENKJA (-ki, -kta, -kt), cogitare (þánki m., cogitatio; Dan. tænke, Tanke; kvað sér þenkjazz se putare dixit, Skáldh. 7, 5. Occurrit hoc verbum, antiquitati vix usurpatum, Sturl. 2, 26; Ljós. 14, fin.

ÐENNA, adv., ibi, eo loco, pro þerna (nn = rn), ex þer = þar ibi, et na, demonstr., Mg. 9, 2 (F. V 122, 1; F. XII ad h. l.); F. XI 187, 1.

ÐER, 1) pro þar ibi, forma Norv. (Dan. der), SE. I 300, 1. — 2) pro þær illæ, istæ, nom. pl. fem. a sá is, Harbl. 37.

ÐERA, Æd. 36, pro þerra tibi non est, sync. pro þær era, quemadmodum verum est pro vēr 'rom, vēr erom nos sumus: þera þó vono verr neque tamen id est tibi (quod ad te adtinet) spe deterius, i. e. nihil melius sperandum est de te, homine Vano.

ÐERFILGR, adj., id. qu. þarfligr: era mēr þerfligt mihi non utile, mihi incommodum est, non expedit mihi, Gretl. 66, 2 (Isl. I 231, 2).

ÐERFLAZ, verb., carere, cum gen. (id. qu. þarfnaz, þarnaz, SE. II 34, a þörf), F. V 27, 2. Vide þerm laz.

ÐERMLAZ, verb., carere, desiderare, amittere, F. V 27, v. l. 13 (ÖH. 192, 2, ubi membr. þarfnaz, teste Hkr. T. VI ad h. l.). In Grág. occurrit signif. desiderandi, id. qu. sakna: ef maðr þerm laz gripar síns. Cum. dat. remotum esse: mál þat, er þerm laz alþýðu orðtaki locutio a vulgari sermone remota, SE. II 182. Vide þrem laz.

ÐERNA, f., sterna hirundo (Fab. Prodr. Ornith. p. 88), SE. II 489 (ubi minus recte scribitur þeria). Þerna, nomen avis, ænigmatice circumducitur per þjónustuney formula, Ed. Lóvas. Append. Grág. II 347, eigi skal veiða gæs né andir né æðar né þernor. Vide compos. spaþerna.

ÐERRA (þerri, þerða, þerrat), tergere, abstergere: þerrir augu abstergit oculos, F. II 250, 2; þ. um brá mjúkri hendi, id., F. III 27, 2; þerrir sverð á grasi tergit gladium in gramine, Fm. 25; þ. af sér (o: sveita) á möttulskauti lacinia pallii sudorem abstergere, Korm. 22, 5. — 2) metaph., þ. e-t á e-m abstergere quid in aliquo, i. e. adspersas maculas aliquo puniendo eluere, Æd. 4.

ÐERRA, f., manutergium, Hávam. 4.

ÐERRIR, m., siccitas, il. siccatio: æða þ. siccatio venarum, sistendi sanguinis officium, óskrán æða þerris dea, sanguinem sistere cupiens, semina (propr. semina medica), SE. I 436, 1.

ÐÆRRO, sync. pro þær ero illæ sunt, Hltd. 14, 2.

ÐÆRS, sync. pro þær es (er) illæ quæ, Vsp. 17, 54.

ÐERS, pro þess, gen. sing. masc. et neutr. a sá is, ille, Has. 3; Lb. 34. 47.

ÐERSI, id. qu. þessi hic (rs = ss), pron. demonstr., G. 67, ubi plena harmonia consonat cum hvers; er svá rétt saga þersi, HR. 8, ubi in v. 2. plene consonat cum ersvå. Verosimiliter hæc forma deducenda est ex ob-sol. þer (Germ. der), pro quo postea sá is, et suffixo si, quod in sermone runico aliis quoque casibus subjunguntur, v. c. þannsi hunc þeimsi huic, hoc. Suffixum illud si proprie idem est ac se vide, imper. verbi sjá et adhuc superest in voce quotidiana sisona sic (propr. vide sic; ut Dan. sikken nil est nisi see kun en, vide modo). Hinc, 'coalescentibus rs in ss conflatum þessi hic.

ÐÆSIBLAÐRA, f., mala mulieris appellatio, inepte garrula (propr. ut videtur, inflata pustula, SE. II 629; conf. þæsir, blaðra).

ÐÆSIR, m., qui expandit (cogn., þeysa, þeyta): þæsir hins ljósa lopts lucidi cæli expansor, deus, Gdþ. 1.

ÐESSI, ÐESSI, ÐETTA, hic, hæc, hoc (vide þersi). Vafþr. 26; acc. sing. masc., þennan pro þenna hunc, F. V 180; Gd. 21. 26; þessar visur hos versus, ÖH. 92, 14; cum subst. formæ determinatæ: augun þessi hi oculi, ÖH. 92, 12; þrjú misserin þessi, Hk. 76, 4. Formæ syncopatæ: þessi pro þessari huic, hac, Korm. 12, 4; G. 10; SE. I 523, 1; þessar pro þessarar hujus, Æd. 6; þessa pro þessara horum, harum, Hávam. 165. Neut. pl. þessar pro þessi: þessar vitni hæc testimonia, Gdþ. 43. Vide þessor et þessor sub þessi in Gloss. F. XII.

ÐETTAN, adv., graviter, vehementer, Ísl. II 244.

ÐETTR, adj., gravis. Metaph., þett svör gravia responsa, ÖH. 92, 18 (AR. I 328, 3). Vide allþett.

ÐEYA, ÖH. 6, vel potius þeyja pro deyja mori, interire (þ = d), il. cessare: ek frá húngr varga þ. famem cessasse, sedatam esse; quo loco F. IV 43, 1 habet deyja, cfr. AR. I 291, not. a. Forma þegja, þeigja silere h. l. metro adversatur.

ÐEYGI, conj., nec tamen (sync., ex þó eigi vel potius ex Norv. forma dygi non, v. c. bið ec öygli mēr hins þridja, Fsk.; F. I 51, 1), Vsp. 32; Hávam. 96. 120; Am. 44. 73; Hltd. 18; non, nequaquam, neutiquam, Skf. 4; Harbl. 5; Bk. 2, 38. 64; Gk. 1, 2. 4. 10; Eg. 75, 1; SE. I 441, 2 (pros. ibid. II 16). Cum verbo negativo magis intendit: láta-t þeygi, munda-t þ., Eb. 40, 1. 3 (AA. 231. 235).

ÐEYLAÐ, n., terra venti, aer, cælum (þeyr, láð): þeylāðs konúgr rex cæli, deus, Has. 15, de Christo.

ÐEYR, m., ventus (propr., tepidus, egelidus): gen. s., þeys (þeyrs, Ísl. II 268, v. l. 2) et þeyjar. Þeyr hjörva, hlifar, örva ventus gladiatorum, clipei, sagittarum, pugna, Ód. 12. 26; Esp. Arb. I 94; þ. Hédins, Gúndlar prælum, Drþ.; Ísl. II 268, 1, ubi junge Gúndlar þeys hugreyfr flagrans cupiditate pugnandi; þ. þykkra randa tempestas crassorum clipeorum, pugna, þundr þykkra randa þeys pugnator, Bandam. 3. In compositis:

eggþeyr, geirþeyr, hjörþeyr, hornþeyr, sefþeyr, vigþeyr.

ÞEYRANN, n., ædes venti, ær, calum (þeyr, rann): þengill þeyranns rex cæli, Christus, Mk. 2.

ÞEYSA (-i, -ta, -ti), celeriter propellere, rapere, jactare (conf. þausnir, þysja). 1) cum acc., þeysto flota classem raptim duxerunt, ÓT. 43, 2; þeysti flota duxit, Ha. 267, 1; þeysti helming at Elfi copias ad Albim rapuit, Hk. 62, 7. — 2) þ. vörru mare (remorum palmus) pellere, alacriter remigare, Fsk. 5, 2. — 3) Pass. cum impetu ferri, ruere, grassari; de fluvio, þeystiz uf bekkri super scamna grassabatur, Am. 24. Vide compos.: andþeyst, fólkþeysandi, gunnþeysandi, vágþeystr. Conf. pros., act. cum acc. F. VIII 376; Eg. 64; pass., ruere, ÓT. c. 7.

ÞEYSIR, m., qui propellit, incitat (þeysa) vide örþeysir.

ÞEYTR, m., qui jaculatur, mittit, conjicit: þ. spjótir præliator, Grell. 86, 2 (þeyta, -ti, -tta, -tt, jacere, transit. a þjóta).

ÞÍ, sec. pronunt., id. qu. þvi, absorpto v, ideo, Jd. 31; F. I 175, 2; A. 2; SE. (ed. Rask.) 339, 2. Quod quædam exsec. habent þy, id. debetur consuetudini recentiori, i grave(m) per ij experimenti.

ÞIGGJA (þigg, þá, et þág, þegit), accipere, impetrare: liverr madr þá þat at hring-skata, er, quisque impetravit a viro liberali, quod, Ha. 258, 1; lýðir þágu lög at þeim æðnum leges acceperunt a cognominibus, Mg. 17, 3 (F. VI 40, 2); er þægi jarli fê við fjörvi Ólafs qui in gratiam dynastæ pecunias pro opprimendo Olavo acceperunt, vel er þægi fê (at) jarli við f. Ó. qui pec. acceperent a dynasta, ÓH. 171, 3; dono accipere, ek þigg epli, Skf. 20; absol., gefa e-m e-t at þiggja accipiendum, possidendum dare, muneri dare, Hyndl. 2; donum, munus accipere: at eigi væri þiggja þegit quin illi, accipere quid, acceptum esset, i. e. quin acciperetur, si quid oblatum esset munus, Hávam. 39; þáttu at öðrum beneficia accepisti ab alíis, de aliena quadra (de alieno) vixisti, FR. I 296, 1; hospitium sumere, accipere, hospitari: þigg þú hér hic hospitare, Sk. 1, 5. — 2) impetrare, obtinere, adipisci, nancisci: veiztu, ef þiggjum þann lögveili nosti, an obtinere possimus, eum lebetem, Hymk. 6; at hann fjör þægi si vitam obtineret, Am. 59; þá fôstr educatione usus est, educatus est, Rekst. 2 (F. I 100); hann getr þegit mönnum ár ok fríð af gúði hominibus annonam et pacem a deo impetrare potest, ÓH. 259, 9 (F. V 110, 3); þ. jóðs aðal öðru sinni altera vice naturam infantis consequi, repubescere, Y. 29, 1; þ. hörð dæmi aspera fata subire, Hund. 2, 2; þ. plágur vexationes pati, vexari, Gd. 42; þátt borg af ríki oppido vi potitus es, F. VII 93, 1 (Si. 11, 1, tókt cepisti; Fsk. 161, 2, vant expugnasti). Sic pros., herud i fríð þegin, = tekin, F. VI 311. Part. act., þiggjandi possessor, dominus: þ. byrjar viggjar dominus navis, vir, SE. I 236, 2. In compos. seimþiggjandi.

ÞIKJA (þiki, þóttá, þótt), videri, censeri, existimari, id. qu. þikkja, Grm. 21; Korm. 3, 6; þikir einkum plurimi referre existimatur, Söll. 28.

ÞIKKAT, pro þikk ek at, non accipio, Skf. 22.

ÞIKKJA (þikki, þóttá, þótt), id. qu. þikja, þykkja, videri; cum neg., þikkira non videtur, F. VI 447, v. l. 4; mér þikkir mihi videtur, Korm. 21, 1, personaliter; impers., mér þikkir vel mihi placet, animo meo adridet, Am. 68 (id. qu. mér hugnar, FR. I 220); ítri (konu) kvedz þikkja eitt lýti á mér eximia (femina) unum in me vitium animadvertere sibi videtur, Korm. 3, 5; SE. I 258, 2; ek þóttá hærri vísu sum celsior, Gk. 1, 18; kvöl þótti kvikri at koma tormentum visum vix venire (si vix veniret), Am. 98; er þeim þótti markar ból sveima cum iis videretur ignis grassari, i. e. cum ignem grassari viderent, Mb. 7; vide þóttumz. — b) þikkja haberi, censeri, existimari, Hávam. 28; Bk. 1, 25; láta sér þikkja dicere sibi videri, i. e. existimare, Am. 94. — c) þikkjaz sibi videri, Hávam. 26. 30.

ÞIKLINGR, m., gigas, SE. I 258, 2 (þykkir crassus, Angl. thick).

ÞIL, n., tabulatum, vide borðþil. Cum i parag., þil Óðins, orustus, sækonunga clipeus, SE. II 428. 512, ut veggþili, SE. I 208.

ÞILBLAKKR, m., equus tabulatorum, sororum (þil vel þilja, blakkr), navis: sendir þilblakks missor navis, vir, ÓH. 50, 3.

ÞILJA, f., tabula (þil): þ. Hróngnis ilja tabula, Rungneris pedibus subjecta, clipeus, askr Hr. ilja þilju vir, SE. I 640, 2. — b) in appell., þ. vāga hýrjar tabula (arbor) auri, femina, SE. II 230, 1. — c) plur., þiljar, tabulatum navis, fori, SE. I 585, 1. II 42; I 632, 1; ÓH. 186, 2; Isl. I 82. — d) in compos.: hjörþilja, sessþilja.

ÞILLAR, F. VII 356, legendum puto þállar, vide þöll.

ÞIN, f., amnis in sinum Thrandhemicum se exonerans, Ed. Lövas (SE. II 563 tantum cernitur . . in, ubi Cod. Reg. et cetera fragm. þyn), unde Þinarós ostium Thinxæ, F. VII 338.

ÞIN, pron. adj. indecl., tuus, id. qu. þinn: meir en adrir felagar þin plus quam ceteri socii, tui, Skaldh. 3, 32, vide sin.

ÞIND, f., diaphragma, ex ta ab intestinis discernens: salt þindar pectus, Cod. Upsal. SE. II 363, 3.

ÞÍNG, n., colloquium, conventus, congressus: þjóða til þings ad congressum vel colloquium vocare, ad se vocare, invitare, Y. 52; vera á þingi in conventu, concilio, comitiis (Bk. 1, 12) esse, Vsp. 46; engla þing coetus, ordines angelorum, SE. II 208, 2. — b) de conventu amatorio: leyja laung þing (launþing) við mey longos cum virgine conventus, agere, Harbl. 29; nenna manni á þingi in in conventu viro operam dare, Skf. 38. — c) de conventu certaminis equestris, Nj. 59. — d) congressus, conflictus, pugna, ÓH. 16, 1; Eg. 24. — e) in appellationibus: a) vírorum:

þinga baldr vir, *Selk.* 3; kennir, þraungvir þings comitorum peritus, comitia cogens, rex, *ÖH.* 92, 19; *SE.* I 652, 2. — 3) pugnæ: þ. borða, geira, hjörva, sverða, odda conventus clipei, hastarum, ensium, gladiatorum, mucronum, pugna, *ÖH.* 218, 1; *Korm.* 11, 2; *ÖH.* 7; *F.* XI 137, 2; 138, 5; þ. Þröttar conventus Odinis, prælium, ejus mágreinnir præliator, *ÖH.* 28, 1; þ. Fjölnis, id., ejus furviðr pugnator, vir, *Isl.* I 164, 2. — 2) in plur., res: stór þing, de ingenti præda, *ÖH.* 14, 4; res pretiosæ, de annulis, *F.* VI 44, v. l. 5, 2; de muneribus, *F.* V 176, 2; res arte factæ, de sculpto opere, *Hh.* 32, 1 (in sing. þat þing ea res, *Cod. Fris. col.* 179; *F.* VI 253). — 3) vide composita: álþing, alþingi, brynþing, draumþing, eggþing, fleinþing, gamanþing, geigrþing, geirþing, gnýþing, gunnþing, hjörþing, hjörðing, húsþing, (launþing), málþing, manþing, náttþing, ofþing, rammþing, reginþing, svertings, vápning.

ÞINGA (-aða, -at), conventum agere, comitia habere (þing): þ. við ambáttir commercium cum ancillis agitare, *FR.* II 77, 2; metaph., logi þingadi Hringum nauðgan dóm igris de Ringis sævam sententiam pronuntiavit, i. e. gravi eos calamitate adfecit, *Hh.* 76, 2.

ÞINGAMENN, m. pl., milites præsidarii Danorum in Anglia (þing, maðr), *ÖH.* 23, 2, (conf, *F.* XI 158–59).

ÞINGAT, adv., eo, illuc, *Hund.* 1, 21; *Öd.* 9; *ÖH.* 48, 3; *Mg.* 11, 1; id. qu. þáingat.

ÞINGAÐR, m., deriv. a þinga, qui conventum agit, in compos.: örþingaðr, viðþingaðr; vide et formam þingudr.

ÞINGBALDR, m., deus conventus (þing, Baldr): skjaldar linna þ. deus gladiatorum conventus (prælii), pugnator, *Rekst.* 1.

ÞINGBLIÐR, adj., hilaris in conventu (þing, blíðr): þröttar þ. hilaris in pugna (Þröttar þing), *Plac.* 43.

ÞINGDAGR, m., dies conventus, comitorium (þing, dagr): þverra þingdag ýngva með orðum diem comitorum regionum deprecatione sua eximere, i. e. accusationem regis perimere, aliquem cum rege in gratiam reducere, *Eg.* 82, 2, vide ýngvi 3.

ÞINGDJARFR, adj., in conventibus audax, libere loquens, strenuus, liberalis (þing, djarfr), *ÖH.* 220, 3; *G.* 46; þingdjúrf þjóð, þingdjarfir konungr, *Merl.* 2, 37. 60.

ÞINGDRIFA, frequentatio comitorum (þing, drifa), celebritas hominum: þingdrifu menn homines ad comitia confluentes, populus, *Mg.* 10, 2.

ÞINGEGGJANDI, m., incitans ad conventum (þing, eggja): þundar skjýja þ. incitans conventum clipeorum (þundar skjý), pugnam, præliator, *Sturl.* 7, 30, 6, ubi sec. v. l. legendum est þingeggjanda in acc. sing., v: Thorðum Kakalium.

ÞINGFRÆKN, adj., in conventu vel acie strenuus, fortis, bellicosus (þing, frækn), *Ha.* 219, 1.

ÞINGHARÐR, adj., oblectatu difficilis, acer in pugna (þing, harðr), *Eg.* 52.

ÞINGHEIMR, m., homines conventum frequentantes (þing, heimr); *Sturl.* 1, 13, 6.

ÞINGHLYNR, m., platanus conventus (þing, hlynr): Þröttar þ. platanus pugnæ (Þröttar þing), pugnator, *Ha.* 331.

ÞINGLOGA, adj. indecl., qui comitia frustratur (þing, ljúga), qui a comitiis abest, qui jussus comitia non celebrat: verða þ. comitia frustrari, in comitiis non adesse, *Sturl.* 1, 23, 1. In prosa idem est þinglogi, m., unde verða eigi þinglogi certo tempore et loco adesse, *F.* XI 22. 48. Hinc metaph. de undis: varþat hrunnum hrönn þingloga fluctus adsuat fluctibus, i. e. unda supervenit undam, *Hund.* 1, 26.

ÞINGMAÐR, m., curialis, comitalis (þing, maðr); plur., þingmenn, *Mg.* 17, 8.

ÞINGMÆLTR, adj., in conventibus disertus (þing, mæla): þingmæltr dyrlingar disertii proceres, *F.* VII 49, not. 2.

ÞINGMÓT n., conventus in comitiis (þing, mót), id. qu. þing: þ. Hédins snótar conventus Hilda (bellonæ), pugna, *Sturl.* 9, 32, 1.

ÞINGNORUNGR, m. pl., qui conventum agunt (þing, norúngar): brynflagða þ. conventum securium (brynflagd), pugnam agentes, pugnatore, viri, *Gr.* 3.

ÞINGRÍKR, adj., in comitiis potens, potestatem exercens (þing, ríkr), *Sturl.* 5, 5, 5; *F.* VII 49, 1 (Orkn. 30, 1). In prosa, *Sturl.* 5, 12, ut héraðríkr, *Eb.* 17, fin.

ÞINGSÆTI, n., sedes, sedile in comitiis (þing, sæti): þingsætis meidr vir (prop., jus in comitiis sedendi habens), *F.* XI 127.

ÞINGSKIL, n. pl., legitima in comitiis observanda (þing, skil), it. disceptatio in comitiis, oratio: þ. þjassa oratio, sermo Thjassii, aurum, *SE.* I 402, 3.

ÞINGSNJALLR, adj., in comitiis disertus (þing, snjallr), *G.* 63.

ÞINGUDR, m., id. qu. þingaðr, in compos. heimþingudr.

ÞINGVELJANDI, m., delectum comitorum habens, vir princeps (þing, velja), *Plac.* 49.

ÞINGVIÐR, m., arbor conventus: þramskýs þ. pugnator, a þramskýs þing pugna, *Sturl.* 5, 4, 2.

ÞINLIKT, pro þér likt, tui simile (þin, gen. pron. þú, likr): þin likt feðr minum pro þér likt, fadri minn, tui simile, mi pater, *Nj.* 99. Inde formatum þinsligr tui similis, i. e. te dignus, tibi conveniens, *F.* V 336, v. l. 1, et óþinsliga adv., quod te indignum est, *Ísl.* II 198. Eodem modo þesslíkr (unde þessligr *Ljósv.* 18) pro þvilíkr, *F.* XI 119. Vide minligt.

ÞINN, pron. adj., tuus; ponitur ante substantivum, *Ghe.* 35; *Am.* 11. 89. 101; post. subst., *Ghe.* 38. 39; *Am.* 22. 78. 80. 81. 94. 100.

ÞINNIG, adv. loci: 1) illuc, id. qu. þannig (ex þann veg eam viam, in eam partem), *Vegth.* 14; *ÖH.* 92, 10; 182, 2. — 2) huc (ex þenna veg in hanc partem), *Hund.* 2, 34. 48; för smás fylkis niðs þinnig parvuli regii principis huc profectio, *Mg.* 9, 8. — 3) hic, *Bk.* 1, 3, sec. membr.

ÞINULL, m., vimen, ramulus, it. funiculus, vox cognata tō þinurr et teinn. Oddnets þ. funiculus clipei, clipeum ambiens, i. e. cir-

culus in clipeo pictus, qui rōnd dicitur; hinc setja oddnets þínul víð e-m, id. qu. reisa rōnd víð e-m alicui resistere, opponere se alicui, SE. I 420, 1. Sic funiculus, retis maculas ambiens, ibidit þínul, SE. I 182, et netþínul, ibid. 184, qui hodie appellatur netteinn et teinn: idem þínorr dicitur Grág., vide mox þínurr. Þínull fjalla vimen montium vel saxorum, serpens, id. qu. nomen propr. Grettir, Grett. 30. Vide compos. stírdþínul.

ÞÍNURR, m., vimen, SE. I 483. 566 (utroque loco þínur); id. qu. þínull. Þínorr de funiculo retis usurpatur Grág. II 358, komi slár upp or sjánum at fjöru, þá er þínorr stendr grunn; it. de cornu arcus (bogarif), ut puto, F. X 362: Fíðr seaut þá á bogann Einars með billdör, oc eom á þínorinn, oc brast í sundr bogina Einars, quo loco pro þínorinn habent miðjan boga, F. II 320; ÓT. c. 126. — 2) gladius, SE. I 567, 2; II 477. 560. 620. — 3) in compos., vide moldþínurr. — 4) conf. Lex. B. Hald., þínir, netþínir, lóðarþínir.

ÞÍRFINGR, m., homo inops, miser (þurfa) SE. I 530; II 464. 547. 610, id. qu. þírmíng, þermíng, Lex. B. Hald.

ÞÍRR, m., servus, SE. I 532. 562, 1; II 475. 558. 618. — 2) f., femina, SE. II 489, forte arboris species, et appositum appellationis feminae. — 3) in compos. leiðþírr.

ÞÍSL, f., carduus, sentis, repris, vide sárþisl.

ÞÍSTILBARÐI, m., gigas (qs. barba sentosa, hispida: þístill, barð), SE. I 549, 2; II 470. 553 (II 615, þístill, barði).

ÞÍSTILL, m., carduus, Skf. 31.

ÞÍT, vos duo, dual. pron. þú, SE. I 380, 4. Vide þið.

ÞÍÐ, vos ambo, dual. pron. þú, vide formam ið: acc. et dat. ykk, Sk. 3, 10; Ghv. 2; Hm. 4; gen., ykkar, Mg. 15.

ÞÍÐA (-ði, -dda, -dt), accomodare, applicare; pros., þíða allra hjörtu til ástar omnium pectora ad amorem impellere, SE. I 18.

ÞÍÐNA (-aða, -at), liquescere (þíðr): þíðni sorgir um hjarta liquescant dolores, qui cor occupant, dolores ex animo expellantur, Ghv. 20. Nam cetera sic construo: megi eldr brenna bólvafullt bríóst.

ÞÍÐURR, m., tetrao urogallus (magnitudine anseris, Script. Soc. Thrandh. 2, 151. not. q), Stec. Tjäder, Norr. Tödder et Tiur; SE. II 489; gen. pl. þíðra, Gpl. 449. Vide composita: bekkþíðurr, benþíðurr, valþíðurr.

ÞJÁ (þjái, þjáða, þjád), in servitute redigere (pros. Eg. 46): mörg er þjóð of þjád multi homines servitute premuntur, vel metaph., calamitatibus affliguntur, Hg. 33, 21. — b) affligere, cruciare, vexare: eggrja spor þjá mik vöðuna me urant, FR. I 427, 3; mart er þat, er þörf þjár (contr. pro þjáir) multa sunt in quibus necessitas (hominem) affligit, i. e. multis in rebus hominem premit necessitas, Sk. 2, 10.

ÞJÁLFI, m., Thjalfius comes et socius Thoris, SE. I 296, 2. 3. Harbl. 37 (SE. I 142. 144. 152—54. 162. 274; drottinn Þjálf

Thor, SE. I 252. — 2) id. qu. þjálmí, domitor, quicquid coercet, adfigit: eyja þ. mare, insulas ambiens, Korm. 19, 3; þánga þ. mare, algam adfigens, F. VI 270, 1.

ÞJÁLMI, m., domitor (conf. þjálf laborare domare, Lex. B. Hald.); it. de quacunque re, quæ aliam domat, premit, continet: Manar þ. coërcens, ambiens insulam, mare, SE. I 496, 5; þánga þ. algam adfigens, mare, skeina þánga þjálfna mare secare, navigare, Hh. 44, 1. Vide hreggþjálmí.

ÞJARFR, adj., ignavus, inbellis, inops (cogn. þírfingr), SE. I 530; II 610 (omissum II 464. 547). Aliud est þjarfr vehemens, violentus, rapidus, de fluvio, þjörfr vötn, Sks. pag. 928, quod coheret cum þjarma.

ÞJARKA, f., tumultus, strepitus: gōra þjörko tumultum facere, edere, i. e. pugnare, Am. 49. — 2) sonus, sermo, SE. I 544; II 468. 550. 613.

ÞJARKA (-aða, -at), contendere, altercari; junguntur þjarka et þrata víð e-n cum aliquo altercari et litigare, jurgare, Hugs. 15, 5.

ÞJARMA (-aða, -at), duriter tractare, premere, torquere: þ. at brjósti e-m pectus alicujus vehementius premere, FR. III 203, 3.

ÞJAZI, m., Thjazius gigas, filius Óvaldii, (Alvaldii), frater Jðii et Gangi, pater Skadea, a diis interfectus, SE. I 92. 210—214. 549, 1; II 470. 553. 614; Grm. 11; Æd. 51. 52; Harbl. 18; augu Þjaza dæ stellæ, SE. I 214 (I 318, 2; Harbl. 18). Semper scribitur Þjazi, præterquam, Hyndl. 28 (Þjassi). Muntal, mál, orðtak Þjaza sermo Thjazii, aurum, SE. I 214; þingskil Þjaza, id., SE. I 402, 3; gulli mælti Þjazi sjálfr ipse Th. aurum ore mensus est, A. 7; goð velto Þjaza dæi Thjazium dolo oppresserunt, Hg. 16 (SE. I 212).

ÞJÓBREIÐR, adj., lumbis pulposis, Mb. 14 (F. VII 54); a breiðr, adj., latus, et þjó n. pl., lumbi, AS. þeol femur.

ÞJÓFR, m., fur, Ód. 16; ÓH. 192, 2; F. VII 115; pl., þjófar fures, Harbl. 7; Hávam. 133; þ. Brisingamens, Iðunnar epla, jötna hafrs Lokius, SE. I 268. — b) raptor, latro: de latrone, cum Christo crucifixo, Has. 22. 24; Þrúðar þ. raptor Thrúðr, Rungrer, ilja blað Þrúðar þjófs clipeus, SE. I 426, 4. Vide composita: alþjófr, ángrþjófr, hrossþjófr, húspjófr, meinþjófr, verkþjófr, vinþjófr.

ÞJÓFSEGV, SE. I 300, 2 (Cod. Reg.); h. l. ángr þjófsegv legendum est, ángrþjóf segv (malui segna) vide ángrþjófr et segi, m.

ÞJOKKR, adj., id. qu. þykk, densus, crassus: i þjokkum skógi in densa silva, Hh. 32, 2 (F. VI 254, v. l. 9). Etiam þjokkr, id., unde þjókva (i. e. þjókkva) legri crassa crura, Jd. 33. In prosa, þjokkr et þjokkvan SE. I 102. 274. Þjokkra, F. VI 39, 2, legendum puto þjókkva, verb., densum facere, densare, hoc ordine: þjokkva skal hræsin víð á hál með hrisi celsis arboribus in colle frutez interserendum est.

ÞJOKKVA, verb., densum facere, densare, conj., vide sub þjokkr.

ÞJOKKVAXINN, adj., crasso corpore, crassis membris (þjokkr, vaxa), de gigante, SE. I 258, 2.

ÞJÓL, nes Þjólar promontorium vel lingula Thjolæ, F. VI 225, 1, lingula in anne Godna, in Jotia boreali, non procul a prædio Tjele.

ÞJÖN, m., id. qu. þjónn, famulus, G. 55.

ÞJÖNA (-aða, -at), servire, famulari (þjónnu), cum. dat.: þ. Kristi Christum colere, F. II 53, 1; þ. dæðum virtutibus operam dare, studere, Lb. 45; part., þjónandi hinna mildings sercus dei, episcopus, Selk. 20; in compos. lífþjónandi. — b) c. acc., facere, agere: hvat hvern þjónar quid quisque agat, Gd. 4.

ÞJÖNAN, f., officium (sacerdotale), cultus (þjóna): guðs þ. cultus divinus, SE. II 246, 2, 1. Occurrit et in Mariosaga, vide Synt. de Bapt. p. 170.

ÞJÖNARI, m., id. qu. þjónn, servus (þjóna): þ. drottins servus domini, de episcopo, Gd. 19.

ÞJÖNN, m., famulus, servus, SE. I 532; II 465. 547. 610; IIas. 10; plur. þjónar, SE. I 562, 1; II 475. 618; (Gþl. p. 48, skal einn hans (guðs) þjónn konúgr vera). — 2) satellites, famulus regius: þjón leri ek þann at sveini eum satellitem lizam esse jubeo, Snegluh.; þjónar hlakkar þrífrenis satellites regii, Eg. 45. — 3) vide compos. málþjónn.

ÞJÖNUSTA, f., ministerium, officium (sacrum); in spec., absolutio et sacra coenae communicatio: ná þjóðustu sacram coenam nancisci, Söll. 60 (þjónn, þjóna).

ÞJÖRHUTR, m., pars bovis elizati (þjör, hlutr), SE. I 310, 1.

ÞJÖRN, f., insula Bahusiae in Suecia, haud procul a Sotaneso et insula Ordesta: sili þjórnar vinculum insulae, mare, SE. II 492, 1 (F. VII 420; scribitur et Þjörn, F. VIII 137).

ÞJÖRR, m., taurus, bos: plur., þjórar tauri, Hým. 14. — 2) in compos. gaukþjórr.

ÞJÖST, n., id. qu. þjóstr, animi vehementia, austeritas: þjóst skyli lagit animi æstus deferrescant. Orkn. 82, 11 (AR. II 219, 1); nisi forte þjóst est per apocopen = þjóstr et lagit pro lagiðr, lagiinn. Þjóst, SE. I 300, 3, construo cum sequ. brjóst, o: af þjóst-brjósti animo infenso.

ÞJÖSTI, m., id. qu. þosti, þorsti, sitis: slökkva þjosta sitim extinguere, Merl. 2, 81.

ÞJÖSTR, m., vehementia: þrádráttar þjóstr vehementia contentionis, vehementis contentio, nisus vehemens, Vigagl. 21, 2; þjóta af þjósti vehementer fremere, de flumine, Am. 24. — b) vehementia animi: ek krýp til kross frá þjósti deposita animi insolentia cruci adverteo, Lb. 30. — c) ægritudo animi, dolor: æ var þjóst í brjósti, Ag.

ÞJÓTA (þýt, þaut, þotit), stridere, fremere, sonare; de fremitu venti, aquæ, maris, SE. II 46; de mari (sjár), SE. I 502, 2; 646, 1; de æstu maris (brim), metaph., hrosta brim Allföðr þýr, SE. I 232, 1; de unda: breki þaut, SE. I 504, 1; metaph., þýr Óðreris alda við galdra fles, SE. I 248, 3; de fluvio, Grm. 27; Am. 24; þjótaði fors calarrhacta resonans, FR. I 483, 2; de fluzu sanguinis, metaph., Sonart. 3 (o: mare); de gladio, sonare, SE. I 510, 1; Eb. 19, 4; þjótaði kvern mola susurrans, FR. I 493, 1; de stridente porta, Söll. 39; de aspreto, Hým.

24; ululare, de lupo, Gha. 7; Sk. 2, 22; ÓH. 160, 2; þ. í horn, í trumbu tubá canere, buccinā perstrepere, Hm. 17; Sverr. 83, 3. — b) impers., resonare: nú mun þ. annan veg í borgs björgum nunc alio modo resonabunt, puto, rupes porcinae (Seinasfellsenses), Nj. 146, 3; nú kná þjóta annan veg í Bergs björgum montes Bergenses (i. e. Tunsbergenses), Sverr. 106, 2; nú tær þ. annan veg í Fljóts fjöllum montes Fljótenses, Dropl. 2; nú kná þ. annan veg í hömrum, Sturl. 4, 35, 1, i. e. nunc facta rerum commutatio est. — 2) cum sonitu volare: rög þýr at eyrum accidit auribus, auditur, Gðþ. 29.

ÞJÓTR, m., ventus (qs. stridens), SE. II 486. 569.

ÞJÓTTA, f., insula Halogiae in Norv., SE. II 491, 3; baldrekr Þjóttu cingulum Thjottæ, mare, ibid. 491, 4.

ÞJÖÐ, f., populus, homines; dat. s. þjóðo (pro þjóð), Y. 44, 2; IIa. 258, 2. 3; plur. þjóðir, sed þjóðar, Vafpr. 49; populus, ÓH. 5; þ. veit, ef þrír 'ro universus populus novit, omnes norunt (arcana), si tres sunt (eorum conscii), Hávam. 63; homines: ýngri þ. juniores, Has. 7. — 2) periphrastice, cætus, gens: síra þ. cætus virorum, viri, homines, Orkn. 11. 1; fjör þ. gens litoralis, maris accolæ, de gigantibus, SE. I 298, 1 (qui ibid. 298, 2 dicuntur fiesdrótt Ívo nesja), hrjóðendr fjöru þjóðar exstirpatores gigantum, Asa; jöfurs þjóðir satellites regii, aulici, SE. I 248, 4. — 3) cohors, globus: þrjár þjóðar meylla Mögþrasis tres cohortes filiarum Mogthraseris, de triplici genere geniorum tutelarum, Vafpr. 49. — 4) terra habitata, tractus habitati: þyrja þjóð yfir tractus habitatos percolare, Skf. 10, oppos. úrig fjöll. — 5) in compositis: alþjóð, guðþjóð, nesþjóðir, óþjóð, salþjóð, sigrþjóð, suðrþjóðir, urþjóð, verþjóð, yrþjóð.

ÞJÖÐ, f., insula Thy in India: dat. Þjóðu, F. VI 258, 2 (260); Hh. 34, 3; Fsk. 123. 124, 1, sed Þjóði, F. VI 258, v. l. 6; SE. II 356.

ÞJÖÐA, f., fluvius ingens (þjóð, á), Grg. 8; Korm. 6, 1; SE. I 294, 1; ubique in plur. þjóðar. Tales fluvii sic definiuntur Gþl. p. 414: þat heita þjóðar, er svà ero stórar, at flötrennar ero, ok eigi má brúum uppi halda, þóat yfir sæo gervar.

ÞJÖÐAN, m., rex (AS. þeodan; Moesog. thiudans, id.), SE. II 469. 551; þjóðann, id., FR. I 492, v. l. 3. Gotna þ. Gothorum rex, Gunnar Gjukiðes, Ghe. 21. Þing ok þjóðans mál conventus publicus et colloquium cum rege (principe), Hávam. 116; þjóðans vinr amicus regis, de duce Arinbjörne, Ad. 11; þjóðans rekkr satellites regii, aulici, Gk. 1, 18; sonr þjóðans flíus regius, de Högnio Gjukiða, Ghe. 22; þjóðans synir flíi regii, reges, principes, FR. III 36. — 2) civis, de-rie. a þjóð: þjóðans barn civis soboles, civis, Hávam. 15; þjóðans kona nō mannkis mögr nec civis uxor, nec ullius hominis filius, Hávam. 149; þýr nō þjóðans mögr nec servus, nec cive natus, Hugs. 33, 1; þjóðans líð cætus ciurum, cives, Merl. 2, 81. — 3) Hinc formatum nom. propr. Óþjóðan, FR. II 202, 1; 531, 1, ut Gautan, Ógautan, FR. II.

ÞJÓÐÁSS, m., *deus populi, rex* (þjóð, áss), *FR. I 492, 2; AR. I 195, not. a.*

ÞJÓÐGLAÐR, adj., *perquam laetus* (þjóð, intens., gláðr), *FR. II 80, 2; propr. erga omnes hilaris.*

ÞJÓÐGÓÐR, adj. *adprime bonus, per-bonus, eximius* (þjóð, góðr), *pro subst., ex-imius vir, princeps, Am. 61; propr. populo benevolus, erga omnes liberalis.*

ÞJÓÐKONÚNGR, m., *definitur, SE. I 454, sá er ræðr sírir þjóðlandi, sá er ræðr mðrgum löndum rex qui universo populo imperat; sic H. 17, 2; ÓH. 170, 1; tmesin patitur G. 14. — 2) rex inclytus, illustris, Sk. 1, 1; Bk. 2, 33, 34; Hm. 4; Y. 49.*

ÞJÓÐKUNNR, adj., *populo notus, omnibus notus* (þjóð, kunnr): *neutr. þjóðkunt inter populos famá celebratum, Bk. 2, 36. Disjunctim, kunnr þjóð (dat.), SE. I 684, 2.*

ÞJÓÐLAND, n. *terra, regnum* (þjóð, land), *AR. II 290.*

ÞJÓÐLEIÐR, adj., *omnibus invisus* (þjóð, leiðr), *abominandus, Gk. 1, 23.*

ÞJÓÐLÖÐ, f., *invitatio liberalis* (þjóð, löð): *gen. s., þjóðlæðar, Hávam. 4.*

ÞJÓÐLYGL, f., *mendacium populare, vulgo receptum* (þjóð, lygi), *Ad. 1.*

ÞJÓÐMARR, Gk. 3, 3, *id. qu. Þjóðrekr, Theodoricus.*

ÞJÓÐMÆRR, adj., *prælustis, insignis, excellens* (þjóð, mærr): *þjóðmæra brúði excellentem virginem, Fjölsm. 36, ubi annotant: þjóð in compositione interdum habet notionem excellentiæ et celebritatis.*

ÞJÓÐNUMA, f., *amnis Grm. 28; SE. I 130, 577, 3; II 480 (þjóðnuma, II 563, 623). Quasi quæ homines aufert, rapit.*

ÞJÓÐNÝTR, adj., *populo utilis, populi commodis inservens, vel perutilis, valde strenuus* (þjóð, nýtr): *þ. Haralds bróðir, G. 46.*

ÞJÓÐREYRIR, m., *nomen nani, Hávam. 163, id. qu. þjóðrærir, ed. Holm., movens, afficiens populum (homines: þjóð, reyrir = rærir, rærir motor).*

ÞJÓÐNSKATL, m., *vir liberalitate excellens, (þjóð, skati) SE. I 532.*

ÞJÓÐSKJÖLDÚNGR, m., *id. qu. þjóðkonúgr* (þjóð, skjöldúgr), *ÓH. 108.*

ÞJÓÐSTERKR, adj., *valde firmus* (þjóð, intens., sterkr): *þjóðsterk staung, de pertica vezilli, SE. I 644, 2.*

ÞJÓÐTRÖÐ, f., *via publica* (þjóðvegr: þjóð, tröð): *þ. glamma via publica piratæ, mare, ramu glamma þjóðtræðar cortus maris, de arca Noæ, Lv. 16.*

ÞJÓÐVARTA, f., *una novem virginum coram Mengla sedentium, Fjölsm. 39, ubi vertitur custos gentium* (þjóð, varða).

ÞJÓÐVEL, adv., *perbene* (þjóð, intens., vel), *Hlid. 11, 2. Sic þjóðmart permulta, Vatnsd. c. 15.*

ÞJÓÐVITNIR, m., *lupus inclytus* (þjóð, vitnir), *lupus Fenrer: þjóðvitnis flóð profluvium Fenreris, amnis (Vila et Vona), Grm. 21.*

ÞÓ, *conjunct., tamen; in initio sententiæ, Vsp. 19; Vafþr. 49; Grm. 20; Skf. 18, 24;*

Bk. 2, 34; Korm. 12, 3; SE. I 238, 3; Hh. 15. Postponitur imperativo, Hávam. 19. — 2) certe, profecto, utique: hvast gengum þó sanequam celeriter ivimus, ÓH. 92, 4; maðr skyldi þó mezza þegja utique tacere quisque posset, SE. II 98, 3; ef þó skulum berjaz si utique facienda nobis pugna est, Mg. 17, 1; þó skaltu heldr liggja nærri gauri, en mér utique tibi fatale est, ut potius homuncionem istum accubes, quam me, Korm. 26, 2. — 3) ok þó, a) atque etiam, et præterea: skjöld, ok þó brynju, Mg. 34, 5. — b) at, at sane, et quidem: eitt lýti, ok þó litid unum vitium, at parvum, Korm. 3, 5; forn-gervum ok þó litlum vetusto, at exiguo, SE. I 238, 1. — 4) id. qu. þá (ut in prosa, FR. II 68, lin. 7), eða þó = eða þá aut, sin minus: hafa skal ek Sigurð mér á armi, eða þó svelta aut alioquin moriar, Bk. 2, 6; ek veit eigi, hvært ek skal leyfa (konúnginn) dauðan, eða þó kykvan an potius vitum (ut vitum), ÓT. 130, 2; ok Knútr sló senn sonu Adalráðs, eða þó ok útflæmdi hvern aut etiam singulos expulit, ÓH. 24 (F. IV 63, 2; XI 200). — 5) þó at etsi, quavis, cum conjunctivo, Nj. 73, 1 (þó at gjörvim eigi); F. II 319, 2; III 9, 1; cum indicativo: þó at gefit var fleira quanquam plura data sunt, F. XI 316; þó at raung mál eru á gangi quavis injusta negotia in motu sunt, Nj. 103, 3.

ÞÓ, *impf. ind. act. v. þvo lavare, Vsp. 31; ÓH. 154, 1; SE. I 450, 1; G. 22, 23.*

ÞÓF, n., *subactio fullonica (unde þæfa). — 2) lenta et anceps collectatio, Nj. 59.*

ÞÓG, *lavabat, id. qu. þó, impf. v. þvo, Eg. 56, 1; plur., þógu, SE. I 500, 3.*

ÞÓGN, f., *silentium* (þegja): *neyða einn til þögnar ad silentium cogere, Korm. 21, 2. — b) audientia, id. qu. hljóð: geta þögn adipisci silentium, audientiam, SE. I 248, 1. — c) þagnar minni potus silentii, i. e. potus occultus, furtivus, þagnar minni stalla vinar potus furtivus Odinis, mulsum poeticum, pösis, carmen, Eg. 83, 2. Plur., þagna fundr inventum silentiorum, tacitum inventum, i. e. furtum, res furtiva: þagna fundr þriggja niðja res furtiva Asarum, res Asis per furtum ab Odine conciliata, mulsum poeticum, pösis, Sonart. 2. — 2) bellona, casilega (þiggja), SE. II 490; þögn snáka túns nympha auri, femina, GS. str. 3. Vide compos.: herþögn, valþögn.*

ÞÓGNHORFINN, adj., *a silentio remotus, alienus* (þögn horfinn, part. a lverfa, hvarf), *i. e. sonorus. Fem., þögnhorfinn sonora, pro subst. kvern, mola: þytr þögnhorfinnar stridor molæ, susurrus lapidum molarium, dum circumaguntur, SE. I 378, 3. Sic þrumgöll campana, a sonitu; hrynsöðul lorica, a clangore.*

ÞÖGNIR, m., *in compos. valþögnir, conf. þögn, 2.*

ÞÖGULI, adj., *tacitus, taciturnus* (þegja), *Hávam. 6; SE. II 132, 1; þögli áss Vidar, SE. I 102, 266. Vide compos.: lángþögull, síþögull.*

ÞOKA, *f.*, *nebula, caligo*, *F. III 97*; þoku land terra nebulosa, de Islandia, *F. XI 43* (*AR. II 496*). — *b)* *metaph.*, þoka hylr þann, er þegir caligine tegitur, qui tacet, *Hugsm. 29, 4*; þokumenn helluones, *SE. II 228, 2*; ut nebulo a nebula. *Pros.*, villu þoka caligo erroris, *Gfl. p. 45*.

ÞOKA (-aða -at), *act.*, *sensim loco movere*. — *b)* *neutr.*, pro þoka sér movere se, procedere: fram þoki herr at snerru copie in proelium procedant, *Isl. II 362, 1*; þ. fram i gny stála inn pugnam procedere, *Orkn. 82, 13* (*AR. II 220*); þ. sundr diduci, distrahi: nú taka súlur i sundr þoka nunc columnæ ædium diduci, direlli incipiunt, *FR. II 44, 2*. *Pros.*, þ. fyrir e-m cedere et dare locum alicui, *Nj. c. 35*; seyrvi þokaz viria loco movetur, turbatur, *Isl. II 348, 364*.

ÞOKI, *m.*, *galea* (pro þokki), *SE. II 478, 562*.

ÞÖKK, *f.*, *gratia*. *Plur.* þakkar et þakkir gratiæ: gúra einum þakkir gratias agere alicui, *Plac. 57*; kunna þakkar gratiam habere: þótt þjóðar minni kunni þakkar þess vigs etsi memoria populi gratiam habeat ejus cædis, etsi ea cædes civibus gratissima esset, *Fbr. 8*. — 2) *nomen gigantidis*, *Gratia Lokiana*, *SE. I 180*.

ÞÖKKADR, *vide compos.* áþokkadr (þokki).

ÞÖKKI, *m.*, *animus*, *SE. I 540*; *II 467, 550, 613*; skædr þ. *animus infensus*, *F. V 119, 3*; *VI 24*; áhyggju þ. *animus curarum plenus*, *Plac. 38*; reiðiþokki *animus iratus*, *ira*, *SE. I 102, 230*; fegins þ. *animus lætus*, *hilaris*, *Dropl. Vide compos.* hugþokki.

ÞÖKKI, *m.*, *galea*, *SE. I 573, 1*; *II 621*, *vide þoki*.

ÞÖKKR, *adj.*, *id. qu. þekkr, gratus, acceptus jucundus*: erumka þokkt þjóða sinni mihi non jucundum est populi commercium (*studium*), *Sonart. 17*. Sic áþokkadr = áþekkr, *similis*.

ÞÖKKR, *m.*, *id. qu. þokki, animus*: i föstum þökk animo obfirmato, *Sonart. 18*. Huc referenda videntur þokz (*gen. sing.*), þokka (*gen. pl.*) et þokkum (*dat. pl.*), cum comparativo posita: þokkum síðar aliquanto post, paulo inferius, þokkum fleira aliquanto, paulo plura, *F. X 430, 57; 432, 73*; þat var þrekvirkí þokz megnara hoc facinus opinione majus erat, *i. e. haud vulgare fuit*, *FR. III 23, 1*; þokka mun betri aliquanto melior, *Hlas. 13*, *vide hót, sub. fin.*

ÞOLA (-i, -ða, -at), *ferre, pati, tolerare*; þollu pro þoldu, 3. *pl. impf.*, ferre poterant, *Ólafsr. 6*. Þ. ánaud servitutem ferre, *Skf. 24*; þ. kvöl cruciatum, afflictionem patii, *Am. 61*; *SE. II 500, 4*; þ. þörf sjár sins patii indigentiam pecunie suæ, *i. e. parcere pecunie suæ, abstinere pecunia sua*, *Hávam. 40*. — *b)* *intrans.*, meðan strönd þolir perdurat, *FR. I 299, 3*.

ÞOLI, *m.*, *deriv. a þola, vide compos.* óþoli.

ÞOLINMÆÐI, *f.*, *patientia* (a þolinmóðr, *adj.*, *patiens*): þolinmædis rós rosa patientiæ, vir patientiæ insignis, *Gd. 68*.

ÞÖLL, *f.*, *pinus*, *SE. II 483, 566, conf.*

þella, *pollr.* — *b)* *arbor*, *Hávam. 50*. — *c)* *virga*, *F. VII 356*, ubi pro þillar, quod in metrum peccat, legendum þallar, nam skip þallar navis virgæ, est tergum ejus, qui cæditur. — *d)* *in appell.*: þöll hyllynga vallar pinus maris, femina, *Korm. 3, 10*; þ. þynjar logs pinus auri, femina, *Nj. 45*. In compos: auðþöll, mæðöll. — *e)* *absol.*, femina, *SE. I 489*; *Hh. 62, 3*. — 2) *amnis*, *Grm. 27*; *SE. I 130, 576, 2*; *II 479, 622* (*II 563 tantum cernitur . . ll.*).

ÞÖLLR, *m.*, *pinus arbor, conf. þöll, þella*, quo respicere videtur, *SE. I 414*: hér er ok þollr nefndr búss. — 2) *arbor*, *Vsp. 18*; *id. qu. askr*, *Yggdrásill*, *ibid. 17*. — *b)* *trabs, columna*, *id. qu. áss, súla*, *Hjmk. 13*. — *c)* *in appellationibus virorum*, *SE. I 414*, *v. c.*: þ. auðar, seims, gulls, lagar mána, linnis blóða látrs pinus auri, vir liberalis, *Eb. 19, 10*; *ÓH. 170, 1*; *240, 2*; *Fbr. 22, 1*; *Korm. 24, 1*; *Rg. 60, 2*; *ÓH. 41, 2*; þ. fleina, heinflets, hjálmns, randa andvöku, skjaldar pinus spicuum, gladii, galeæ, teli, clipei, pugnator, *GS. str. 20*; *ÓH. 92, 7*; *Korm. 11, 1*; *Eb. 17, 2*; *SE. I 640, 2*. — *d)* *absol.*, vir: ungr þollr adolescens, *ÓH. 16, 1* (*vide Egp. 105, not. 4*); yngri þollr ok eltri juvenisque senexque, *Has. 43*; ræðinn þollr vir loquaculus, *F. V 227, 4*; — *e)* *in compositis*: álþollr, askþollr, elþollr, sleinþollr, fleigþollr, gnyþollr, hriðþollr, hjalþollr, hringþollr, seimþollr, sigrþollr, viggþollr, yppiþollr.

ÞÖLLU, pro þoldu (*ll = ld*), 3. *pl. impf. ind. v.* þola, *Ólafsr. 6*.

ÞÖLMÓÐNIR, *m.*, *limen Eljudneris, Hele palatii*, *SE. II 271*.

ÞÖMB, *f.*, *venter* (unde þamba ventrem potu implere, immodice vel continuo haustu bibere). — 2) *tumor* (unde þemba, uppþemba, cet.): þömb i vömb tumor uteri gravidæ femina, *Httd. 19, 2*. — 3) þambarskelfir, cognomen Einaris, *Hh. 44, 1*, ducitur a) a þömb, nervus arcus, *NgD. p. 81*. — *b)* a þömb arcus sagittarius, *Ed. Lövas., Lex. B. Hald.*, quo accedit Undalinnus, qui Thumbam (þömb) pro nomine proprio arcus Einaris sumit. — 4) *insula*, *SE. II 491, 3*. Thommen v. Thombö in *Halogia* (*Munch*).

ÞÓPTA, *f.*, *transtrum, scamnum*, cui insidet remex, *SE. I 585, 1*; þóptu freyr bos transtri, navis, *Sturl. 3, 28, 1*; þóptu marr equus transtri, *id.*, ullr þóptu mara deus navium, vir, *Korm. 14, 1*. — 2) *in appell.*, þópta auðar, guðvefjar, þorna arbor divitiarum, bombycis, fibularum, femina, *Eb. 63, 2*; *Mb. 18, 3*; *Isl. II 8, 1*.

ÞÓPTI, *m.*, *consors transtri* (þópta), qui in eodem ac alter transtro sedet, consessor, explicatur per hálfrymis félagi socius seminterscalmii, *SE. I 536, 560, 2*; *II 475, 558, 618*. Þópti skjöldunga consessor regum, rex, *ÓH. 27, 1*. *Vide aldapópti*.

ÞÓRA (-i, -ða, -at), *audere*, *ÓH. 221* (*F. V 63*; *VI 129, 1*); þ. nærri brimis fundi in pugnam progredi audere, *G. 52*.

ÞÖRADR, *vide heipröadr, heipröadr*.

ÞÖRF, *f.*, *utilitas* (þarfr), *it. res utilis*:

þörf öndurjálks res *Ullo utilis, navis, Skjöldr dicta, ÓT. 18, 3 (membr. E).* — 2) *opus*: elds, vatz, vits er þ. *opus est igni, aqua, ingenio, Hávam. 3. 4. 5;* ef mér verðr mikil þörf haptis si mihi *magnopere opus sit vinculo, Hávam. 151;* þér var engi þörf þess non erat, *cur hoc faceres, citra necessitatem fecisti, Korm. 4, 3;* þola þörf e-s hlutar pati ut re aliqua careas, a re aliqua abstinere, *Hávam. 40;* mart er þat, er þörf þjár, *Sk. 2, 10, vide þjá. Plur., þarfar, id., ef göraz þarfar þess si ejus rei opus inciderit, Skf. 36; Fjöls. 40;* þörfum meiri major quam opus est, *justo major, Jd. 32. — b)* þarfar circumstantiæ: láta þarfar ráða tempore servire, *Bk. 2, 41. — 2) vide formum þarf, et composita: meginþarfar, óþörf.*

ÞÖRFGI, non opus (þörf, -gi): þótt þ. veri elsi non opus esset, *usui vel enolumento non esset, H. hat. 39;* þ. veri þeirrar (o: exar) hingat illa huc (transmissa) non erat (fuisse) opus, *Eg. 38;* en þeirra fúr þ. veri sed eorum iúinere opus non fuerat, *Bk. 2, 33, ubi in nota þörfgi pro adj. fem. sumitur, a þarfr.*

ÞORINN, adj., audax, animosus (þora), vide composita: fólkþorinn, geirþorinn, gunnþorinn, hjaldþorinn, ógnþorinn, renþorinn, sóknþorinn, svafrþorinn, vefþorinn. — 2) m., nanus, *Vsp. 11; SE. I 66, 1; II 470. 553.*

ÞORIT pro þorrit (r = rr), sup. verbi þverra, *RS. 6.*

ÞORN, m., gigas: þorns niðjar cognati gigantis, gigantes, *SE. I 290, 2;* þorns börn filii gigantis, id., þverrir þorns barna Thor, *SE. I 294, 3, ubi Cod. Reg. abbreviate þos, Worm. þors, GP. et Skul. Thorl. þurs. Confer þornrann, búlþorn, þurnir.*

ÞORN, spina, sentis, id. qu. þyrnir (pulus, surculus, oppos. teinn, *Hkr. Hald. Nigr. c. 6).* — b) id. qu. svefnþorn virga sopnifera, *Fm. 43. — c)* in appell. gladii: þ. sára spina vulnenum, gladius, sveiti sára þorns sanguis, svanr sára þorns sveita corvus, *Ísl. I 161 (F. III 147);* þ. skjaldar spina clipei, ensis, baldr skjaldar þorns deus ensis, vir, *Hít. 17, 3;* þ. þrymu spina pugnæ, gladius, þundr þrymu þorns præliator, *ÓH. 155, 3; slíðra þ. spina vaginæ, gladius, Krm. 17. — d)* ligula fibulæ, infibula: þorns þüll pinus infibulæ, femina, *Ag. (stríð lá þorns á þýðri þüll dolor incubuit feminæ);* þorna Freyja, Þrúðr, spaung, þópta femina, *Fbr. 16; Hít. 14, 3; Ísl. II 257, 1; Vigl. 12, 2; Ísl. II 8, 1. — e)* jaculum, spiculum, telum, ut broddr: þorna þundr deus spiculatorum, pugnator, vir, *Selk. 6;* þorna þorn surculus telorum, vir, *Eg. 57, ubi sec. fragm. egregium membr. No. 160 (ichnogr. Tab. 1) construo: þorna þorn kuedr mína horna reid þýborna, hann sýslir ár um sína singirnd surculus telorum (vir) ait meam poculorum gestatricem (conjugem) servam esse natalibus, ille mature indulget suæ avaritibus. — f)* pro arbore, in appell. vírorum, *SE. I 416, 4;* auðar þ. vir liberalis, *Mg. 35, 1;* þorna þ. pugnator, *Eg. 57; hjálma þornar viri, præliatores, Ód. 11;*

valgaltar þ. arbor galeæ, pugnator, *Fsk. 30, 4 (acc. pl., þorna).* — g) in compositis: bifþorn, brynþorn, hagþorn, hjálmþorn, ilþorn, rógþorn.

ÞORNA (-aða, -at), *arescere, siccescere* (þurr): láta brá þ. *facere, ut palpebra sicca sit, ut lacrimæ arescant, lacrimis abstinere, Hk. 32, 2. Metaph., þornar heimr ok hröfnar mundus marcescit et labascit, Sturl. 6, 15, 1.*

ÞORNGRUND, f., tellus infibulæ, femina (þorn d, grund), *Hít. 14, 4; Vigl. 14, 1.*

ÞORN RANN, n., domus gigantis, antrum (þorn, rann): þornranns hlinbálkar frementes gigantes, *SE. I 298, 3.*

ÞORNREIÐ, f., gestatrix infibulæ, femina (þorn d, reið), *GS. str. 13; Eg. 57 (conf. lamen þorn e).*

ÞORNTÉIGR, m., solum infibulæ, fibula (þorn d, teigr): skorda þornteigar femina, *Hít. 12, 4.*

ÞORODDR, m., nom. propr., id. qu. Þórðr, Thordus: (stendr af stála lund | styrr) Þór-oddi fyrri, *Hít. 16, 2, ubi sermo est de Thordo Kolbeinide; SE. h. l. II 108, 1 præfert Þorrödi. Sic vice versa Þórðr pro Þór-oddr, Eg. 79.*

ÞORÖÐR, nom. propr., id. qu. Þórðr, Thordus, *Korm. 13, ut Bárðr pro Bárðr.*

ÞORP, n., locus editior, collis: þöll, er stendr þorpi á arbor in colle sita, *Hávam. 50; de tumulo, FR. I 299, 1; II 27; de terra mari emergente, Vafpr. 49. — 2) oppidum: þratu þ. locus contentionis, ríxæ, os hominis litigantis, F. VI 361. — 3) tres homines, SE. I 532. 559, 4; II 346. 465. 547. 610. — 4) in compos. geirþorp.*

ÞÓRR, m., Thor, deus Asa, *SE. I 88. 252. Dat. Þór (SE. I 278), sed Þóri, SE. I 504, 2, et Skíðarima 52, in cujus cantilenæ str. 165 etiam est gen. Þóris pro Þórs. Kona Þórs Siva, SE. I 304; móðir Þórs terra, SE. I 320; stjúpí Þórs Ullus, SE. I 266; ofrunni Þórs Lokius, SE. I 310, 4; björg Þórs servatrix Thoris, sorbus, SE. I 288, quo respicit hjálp tveggja handa Sifjar vers, id. qu. nomen propr. Þorbjörg, *Grell. 54, 4. Þórr smíðbelgja Thor follium, faber ferrarius, F. VI 361. — 2) In compos.: bergþórr, Vínþórr (Ökuþórr, SE. I 88. 90. 142. 152).**

ÞÖRRINN, id. qu. þorinn, audax, *F. III 17 (ÓH. 21, 2), cfr. F. XII ad. h. l. — 2) part. verbi þverra, qu. v.*

ÞÖRRÖÐR, m., id. qu. Þórðr, Thordus, *SE. II 108, 1; 138, 2.*

ÞÖRRUÐR, m., id. qu. Þórðr, Thordus, *Mg. 9, 2 (F. V 122, v. l. 11).*

ÞORS, m., id. qu. þurs gigas, *SE. I 294, 3 (Cod. Worm.).*

ÞORSKR, m., gadus morrhua, *SE. I 579, 3; II 480. 564, vide þoskr.*

ÞORSTLAUSS, vide þostlauss.

ÞORDENDR, Mg. 9, 2; *F. V 122, 1, vox dubia; præstat þorraðr.*

ÞORÐO, 3. pl. impf. act. 1) verbi þora audire. — 2) verbi þyrja ruere, pro þurðo, *F. I 94, 2.*

ÞOSKR, m., gadus morrhua, id. qu. þorskr, *SE. II 623; heiðar þ. gadus saltuum, ser-*

pens, miskunn heiðar þoska æstas, *Isl. II* 67, 1.

ÞOSTLAUSS, *adj. sine siti, cui sitis exstincta est* (þosti = þorsti, sitis, vide þjosti), *FR. I* 466, 3.

ÞÓTT, *conj., etsi, quamvis, cum conjunctivo*, *Hávam. 16. 25. 30. 31. 36. 61. 69. 72; Grm. 1; Sonart. 17; Þó - þótt tamen, etsi, Hamh. 4. Contractum ex þó at, duplicato t: þó at abít in þót, Grág. II* 313, ubi þót hváro = þó at hváro, tamen nihilominus.

ÞÓTTI, *m., animus* (þykja): þúngr þ. indignatio, *Gd. 41.*

ÞÓTTI, *pro þotti, i. e. þætti, impf. conj. v. þikja v. þykkja videri, Rm. 32. 35 (ed. Holm.). F. XI* 127.

ÞÓTTU, *perf. inf. v. þikja, id. qu. hafa þótt, visum esse, Eg. 82, 3.*

ÞÓTTU, *contr. pro þótt þú, þó at þú, etsi tu, Hund. 2, 30; Korm. 7; 25, 1.*

ÞÓTTUMZ, *mihí visum est, = þótti mér* (þikja, -umz): gott þóttumz þat, *Höfuðl. 19. — 2) mihí videbantur, Gha. 11, correctum ab interp. pro membr. þóttuz.*

ÞRÁ, *n., animi pertinacia, constantia: mik-it þ., FR. I* 350, 4; *i þrá, adv., constanter, pertinaciter, pervicaciter, vel crebro, Hým. 2. Pros., contumacia: Rafn harðnadi i þrá sínu við biskup, Árn. p. 94; en ef menn vilja þrá sitt við leggja, Hist. eccl. Isl. I* 238.

ÞRÁ, *f., desiderium, cura, it. animi ægritudo, moeror, dolor: hygga af þrá desiderium, curam, animi ægritudinem animo expellere, Mb. 18, 2; springa af þrá moerore rumpi, confici, A. 13 (= af harmi, SE. I* 176); *löng þrá longus dolor, Bk. 2, 7; þrá mun eldaz oss desiderium meum, cura mea diu durabít, Korm. 3, 2. Plur., þrár intensius desiderium: þrár hafðar er ek hefi til þína gamans desideria habúi tuarum deliciarum, Fjöls. 51. — 2) quod quis desiderat, quo quis caret, damnum, jactura: bül er beggja þrá jactura utriusque luctuosa est, Æd. 39.*

ÞRÁBARN, *n., proles desiderata, dilecta, amata* (þrá, *f.*, barn): þ. arnar cara aquilæ soboles, pulli aquilini, aquilæ, *SE. I* 644, 1.

ÞRÁDRÁTT, *m., tractus, ductus pertinax* (þrá, *n.*, drátt); *contentio: þrádráttar þjóstr contentio, quæ magna animi concitatione fit, nisus vehemens, Vigagl. 21, 2: locutio, ut videtur, ducta a certamine trahendarum inter se pellium (skinn-drátt, skinn-leikr, Sturl. 9, 3, p. 185).*

ÞRAFNI, *m., lignum* (qs. þramni, a þrömr trabs; *Germ. inf. Tram asser adactarius, Germ. super. Thram, Dan. Tremme, confer drafnar, traftr): byrjar þ. lignum venti, navis, SE. I* 234, 2, ubi sec. *SE. II* 518, 6, cohærent: goð stýrðu þeim byrjar þrafna beima dúi eam navem virorum gubernabant, regebant: vel construe goð beima dúi hominum tulelares, vel dúi incolarum, dúi patrii. Similis sententia occurrit, *ÓT. 16, 2.*

ÞRÁGIRNI, *f., contentionis studium, pervicacia* (þrá, *n.*, girni): vanr þ. pertinaciæ adsvetus, *Hým. 28.*

ÞRÁGJARN, *adj., contentionis cupidus* (þrá, *n.*, gjarn), *obstinatus, pertinax, Gha. 45; hygga á þenna þrágjarnan heim, Merl. 1, 55.*

ÞRÁGJARNLIGA, *adv., pertinaciter* (þrágjarn), *obstinato animo, Gha. 16. 31.*

ÞRÁINN, *prop. adj., id. qu. þrár, pertinax, vide guunþráin. — 2) m., nanus, Vsp. 11, vide þróinn.*

ÞRÁLÍFR, *adj., qui longa vita fruitur, vivax, vitalis* (þrár, lífr), *Y. 29, 1.*

ÞRÁLYNDI, *f., contumacia, pertinacia* (þrályndr), *ÓT. 57, 2 (SE. II* 168, 4). *Pro genere sem. stat Vigagl. c. 14; F. IV* 195. 320; *Hist. eccl. Isl. I* 458 (ut stórlýndi, *F. VII* 96; mislyndi, *F. VI* 355; *Korm. 168).*

ÞRÁLYNDR, *adj., pertinax, obstinati animi, propositi tenax* (þrár, lyndr), *Ók. 1; Fbr. 33, 3 (Ghm. II* 344, v. l. 1).

ÞRÁMEIÐR, *m., qui crebro lædit* (þrá, *n.*, meiðr): auðar þ. vir liberalis, vel ut *adj., liberalis, HR. 53.*

ÞRÁMÆLI, *n., verba obstinata, v. sermones frequenter iterati* (þrá, *n.*, mæli), *Am. 103.*

ÞRAMMA (-aða, -at), *lente et jugiter procedere: de navi, quæ e navali in mare deducitur, SE. I* 428, 4; þ. til hvílu lente et quasi⁵ invitum ad lectum (conjugalem) accedere, *Halfr. (ÓT. Skh. II* 248); *de corvo vel aquila, grassari, Eg. 67, 1; þ. sára á rivos sanguinis transire, Isl. II* 272, 1.

ÞRÁMÓÐNIR, *m., qui desiderio rei aliquis tenetur, qui constanti amoris affectu aliquem complexitur* (þrá, *f.*, móðnr, deriv. a móðr, m.): þ. Þrúðar pater Thrudæ, *Thor, SE. I* 300, 3. *Quoad sensum conferri potest úþrasir.*

ÞRAMSKÝ, *n., nubes circuli scutarii, clipeus* (þrömr 2, ský): þramskýs þing conventus clipei, pugna, þramskýs þingviðir pugnatore, *Sturl. 5, 4, 2.*

ÞRAMVALR, *m., accipiter trabis marginalis* (þrömr 3, valr), *navis, Lv. 16.*

ÞRAP, *n., sermo, garrulitas, id. qu. þrapt, SE. II* 550. *Vide þropregn.*

ÞRAPR, *m., homo garrulus* (þrap), *SE. II* 496, *citatur in Ngð. p. 83 (conf. propr.). Angl. threap verbis disceptare, altercare, multum disputare.*

ÞRAPT, *n., sermo immodicus, garrulitas* (þrap), *SE. I* 544; *II* 468. 613. *Conf. þropt.*

ÞRÁR, *m., nanus, Vsp. 11; SE. II* 470. 553, vide þrór.

ÞRÁR, *adj., pertinax; constans, propositi tenax* (þrá, *n.*), *F. XI* 188, 1; *neutr., þrátt perseveranter, constanter (F. VIII* 436, *pros.), adv., sepe, sæpius, SE. I* 706, 2; *Gd. 57. In compos.: eljunþrár, guunþrá, líkþrár.*

ÞRÁREIP, *n., funis pertinaciæ* (þrá, *n.*, reip), *sive potius, funis lentus, firmus, Söll. 77.*

ÞRASA (-i), *fremere: hvi þrasir þú svá cur adeo fremis? Æd. 59 (Lex. B. Hald., þras n., litigium, þrasa litigare, þresur, f. pl., litigia), conf. þrösun. B. Gröndal in Musteri mannórðsins 109: þrasir ferð mikinn of þvera völlu multitudo (apum) cum fremitu ruit per transversos campos.*

ÞRASARR, *m.*, Odinn (*qs. fremens, vel litigi-
osus, contentiosus*), *SE. II* 472. 555 (*þrasa*).

ÞRASI, *adj.* appetens, cupidus (*þra*, *f.*): þrasi á vig cupidus cædis, pugna, pugnandi cupiditate flagrans, *F. VII* 53, 2 (*Cod. Fris. col.* 234, 5). *Svec.* trāsen amore alicujus vel desiderio adherens alicui; vara trāsen efter någon amoris affectu jugiter alicui sociatum esse velle (*Lex. Svec.*).

ÞRASIR, *m.*, nánnus, *SE. II* 470 (*II* 553 non cernitur nisi ... er); forte þrásir = þrasi cupidus, *vide compos.*: dólgþrásir, leifþrásir, lifþrásir, mögþrásir, örþrásir. — 2) gigas, *Cod. Worm. SE. I* 302, r. l. 3. pro *Cod. Reg. þurnir*.

ÞRAUKA, (*-aða, -at*), lente et totius corporis nisu procedere: de equis, campanam portantibus, *SE. II* 172, 1; þ. á brim in æstuosum pelagus descendere, *FR. II* 172, 1, ubi sermo esse potest de deducenda navi e statione.

ÞRAUNG, *f.*, multitudo hominum, turba, *SE. I* 559, 4; *II* 618; erad of þegn á þiljum þraung non est circa virum (me) in foris multitudo, *Isl. I* 82. *Plur.*, angvar jötna þraungvar arctæ gigantum coactiones, vel turba, *F. III* 218, 2 (ut þröng óvina turba hostium, *F. VIII* 26). — 2) turbæ, tumultus; turbæ in certamine equestri, *Nj.* 59; tumultus pugna, *ÖH.* 218, 1 (*F. V* 57, 1).

ÞRAUNGR, *adj.*, angustus, arctus: þraung skýrta inducium adstrictum, *Rm.* 15; þraungr straumur aqua angusto alveo fluens, rapida, *Vsp.* 45, ed. *Holm.*, *vide þúngr*. *Neutr.*, þraungt, ut adv., valr lá þ. á þiljum corpora cæsorum dense coacervata in foris jacuere, *ÖH.* 186, 2; ut subst., angustia, coarctatio, *metaph.*, mér er þraungt i brjósti angustia, animi sollicitudine adfictor, *Sturl.* 9, 34, 4.

ÞRAUNGSKORDADR, dense suffultus, densis fulcris circummunitus (*þraungr, skorda*), *it.* arce ligatus, constrictus, de carmine, regulis poetis diligenter adstricto, *Lil.* 96.

ÞRAUNGVA, *id.* qu. þreyngja, þröngva, þrýngja, in angustias cogere, coarctare; a) cum dat., þ. ráði e-s rem alicujus, in angustum cogere, adstringere, opprimere, *Mg.* 2, 2 (*F. VI* 24). — b) *impers.*, þraungr, 3 *sing.* *ind. præ.*, *instat.* *F. V* 58, 2, *id.* qu. þreyngir a þreyngja. — c) *pass.* þraungvaz, ut reflex., coarctare se: þ. um e-n arctius circumstare, circumstipare quem, de turba hominum in concione, *F. V* 180.

ÞRAUNGVAN, *f.*, coarctatio (*þraungva*); *it.* turba, ut þraung: jötna þ. turba gigantum, *Orm. Stórolf. ed. Skalh.* conf. þraung, *F. III* 218, 2.

ÞRAUNGVIR, *m.*, qui in angustum cogit, qui premit, urguet (*þraungva*): þ. þángs tångar premens lapidem, serpens, *SE. I* 256, 6, quo loco S. Thorlacius construit þ. kveldrunninna kvenna oppressor gigantidum, Thor; þ. þremja linns protrudens, protendens gladium, pugnator, *vir.* *Vigagl.* 27, 2; þing Vafadar þ. urguens pugnam, pugnator, de rege, *SE. I* 350, 1, ubi *Cod. Reg.* þrangvir. — 2) inimicus, hostis, *SE. II* 611; *F. IV* 102, ut þröngvir, þreyngvir.

ÞRAUS, *vide infra þræs.*

ÞRAUT, *f.*, labor difficilis. — 2) constantia in laboribus perferendis: þrautar gildir magna in laboribus perferendis constantia, *Ólafsr.* 42. — 3) extremum: til þrautar ad extremum, quantum res pati, quamdiu durare potest: þengill neytir snekkjo strengja til þrautar rex funibus ancorariis navis suæ utitur, quamdiu (rim pelagi) sustinere possunt, *Íh.* 62, 6. — 4) þrautar, *SE. II* 184, 2; h. l. pro þó þrautar, *SE. II* 426 habet þrym þreyta, sed legendum est þrym þröttar (*vide þröttir*), *sec. Ha.* 194; *F. IX* 455. — 5) þrautar, *Mg.* 1, 6, *vide* þrauta.

ÞRAUTA, verbum *impers.* cum *acc.* subjecti, et *sequ.* infinitivo, difficile est, redditur mihi, labor est: þritugt skip þrautar þann tíð i haf skriða (vel) navi triginta scalorum difficile redditur eo anni tempore oceanum perreptare, *Mg.* 1, 6 (*Cod. Fris.*). Vel *id.* qu. mik þrotar (þ = o), = mik þryt mihi deest, *Korm. p.* 108; *Hist. eccl. Isl.* I 239.

ÞRAUTAMADR, *m.*, vir expertæ fortitudinis, in laboribus perferendis fortis (*þraut, madr*), *Skáldh.* 2, 24.

ÞRAUS, *f.*, sagitta, *SE. I* 570, 2 (*II* 621 þraus), *vide formas* þreys, þrös, þræs.

ÞRÁÐR, *m.*, filum: gaupells þ. f. aureum, þrúðr gaupells þráða diva florum aureorum, femina, *Korm.* 20, 1; þráðs jörð (*Hrist*), *Nj.* 23, 2, *vide* hust; þráðalind, Þrúðr tilia, dea florum, *id.*, *Skáldh.* 7, 14; *Gdþ.* 55.

ÞRÆ pro þrelli, *vide compos. illþræ.*

ÞREF, *n.*, tigillum, bacillus, lignum (*Dan.* Tremme contus), *vide compos. sleyngupref, it.* formam þrafni. — 2) þref, *Ghe.* 11, segetem vertunt, conferentes þrefi. Forte h. l. arce jungenda sunt þrefstennr (pro þristennr, a þrifa) dentes rapaces: birnir (munu) bita þrefstennum ursi dentibus rapacibus mordebunt (dentes collident).

ÞREFI, *m.*, strues mergetum, *SE. II* 493, in sáðs heiti. *Angl.* thrave, *Dan.* en Trave Korn, continens 24 mergetes.

ÞREFI, *m.*, sermo, disceptatio: koma á þrefa in sermonem hominum venire, *A.* 4. Hodie verbum extat, at þrefa um e-t disceptare de re aliqua.

ÞRÆHLIÐR, *m.*, ursus, prava lectio, *Ed. Lötvas.*, quæ profecta videtur ex *Cod. Reg. SE.* vel *fragm. Ieþ.* in quibus iorir, dyraþrór, hliðr, cervi nomina, confunduntur cum ursi nominibus, quæ proxime præcesserunt, *vide SE. I* 590; ex dyra þrór hliðr videtur constatum esse illud þræhliðr.

ÞREIFA, (*-aða, -at*), manus vel manum admovere, manu contrectare, manibus prætentare. Addita præpositione: þreifa fingram at verbum bragar resis digitos manus admovere operibus poetæ (ad carmina ejus examinanda et excutienda, horumque sensum erudendum), *Eg.* 56, 2. *Pass.*, in signif. reflexivo: þreifaz um (i. e. þreifa höndum kringum sik) manus (quærendi causa) circumferre, *Hamh.* 1. Proprie hanc formam idem esse puto atque þrifa (þrif, þreif) prehendere (manu), saltem inde descendentem.

ÞREIFSK, 3. s. *impf. ind. pass.* verbi þrifa, qu. r.

ÞREIKR, *m.*, *id. qu.* þrekr, fortitudo, *Od.* 26.

ÞREKBRÁÐR, *adj.*, qui mature animi fortitudinem ostendit (þrekr, bráðr), *Sturl.* 8, 5.

ÞREKFÆÐANDI, *m.*, animi fortitudinem nutriendi, animum confirmandi (þrekr, fæða): þjóðar þ. animos hominum confirmandi, *deus*, *Has.* 54.

ÞREKFÖRLAÐR, *adj.*, cui animi fortitudo languit, imbecillus, ignavus, imbellis (þrekr, förla), *Jd.* 54.

ÞREKINN, *vide* bráðþrekin.

ÞREKÍTR, *adj.*, fortitudine præstans (þrekr, ítr): þviatjár var leitinn þrekitr mature enim eximia fortitudine excellabat, per tmesin, *Fbr.* 22, 2 (*Ghm.* II 294).

ÞREKLEYFÐR, *adj.*, ob fortitudinem laudatus, celebratus, fortitudine inclytus (þrekr, leyfa), *F.* II 277.

ÞREKLIGR, *adj.*, membris compactis, robustus. — 2) firmus: þreklig grind firma janua, *Snjársk.*

ÞREKLUNDAÐR, *adj.*, forti animo præditus (þrekr, lundaðr a lund), *Eg.* 55, 1.

ÞREKLYNDR, *adj.*, *adj.*, forti animo (þrekr, lyndr a lund): þreklynds þegus viri fortis, *G.* 11.

ÞREKMAÐR, *m.*, vir fortis, strenuus (þrekr, maðr), *Plac.* 20; þ. þremja stormis vir bellica virtute clarus, *F.* II 318, 2, v. l.

ÞREKMÍKILL, *adj.*, magna fortitudine præditus (þrekr, mikill); superl., enn þrekmosti gæðir gunnskára fortissimus ille pugnator, *F.* I 178.

ÞREKNENNINN, *adj.*, fortitudinem exhibens, fortis (þrekr, nenninn): þ. ormlands þrórr vir fortis, *Has.* 26.

ÞREKPRÚÐR, *adj.*, fortitudine clarus (þrekr, þrúðr): þrekþrúðum yfirmanni þjóðar forti gentis præfecto, de Moise, *Lo.* 19.

ÞREKR, *m.*, animi corporisque fortitudo, virtus; spec., animi fortitudo, animus, *SE.* I 540; II 467. 550. 613; þinn þrekr fanz meirr, en þeirra tua major, quam eorum, virtus reperta est, *ÓH.* 74, 2 (*F.* IV 151, 2); þera sinn þrek við sóknir fortitudine uti, virtutem exhibere in præliis, *ÓH.* 21, 2 (*F.* III 17); esla slíkan þrek eadem fortitudinis specimina edere, *Jd.* 11; þú hefir vandan þik dýrum þrek ezimíæ fortitudini te adsvæfecið, *ÓH.* 4, 1; jöfnum þrek pari fortitudine, *F.* VI 423, 1; búa af minna þrek (dat.) minori fortitudine præditum esse, *ÓH.* 6 (*AR.* I 290); venjaz við þrek (acc.) fortitudini advescere, *ÓH.* 193, 2, ubi spec. intelligi potest constantia in malis perferendis; drýgja þrek, i. q. vinna þ. virtutem in aliqua re ostendere, se virum fortem præstare, *Harbl.* 46; al þrek fortiter *SE.* I 256; magna vi, valide, violenter, vehementer, *F.* VI 84, 1. — 2) ursus, *SE.* II 626, prave pro frekr, (*SE.* I 590, 1).

ÞREKRAMMR, *adj.*, expertæ fortitudinis (þrekr, rammr): þ. þengill, *G.* 68.

ÞREKSAMR, *adj.*, fortis (þrekr, -samr), *FR.* III 25.

ÞREKSGJÖRR, *adj.*, fortitudine præstans (þrekr, gjörr), v. a fortitudine instructus,

paratus, ea præditus (*id. qu.* þrek búinn), *SE.* I, 518, 1.

ÞREKSNJALLR, *adj.*, fortitudine clarus (þrekr, snjallr); potens, de deo, þ. þengill skýja, *Lb.* 43.

ÞREKSTÆRIR, *m.*, augens fortitudinem, i. e. magnam fortitudinem exhibens, vir fortis (þrekr, stærir); dat. sing., þrekstæri forti viro, *Eb.* 62.

ÞREKSTERKR, *adj.*, fortitudine valens (þrekr, sterkr): þ. konúgr, *F.* VII 354, 2.

ÞREKSTÆRÐR, fortitudine auctus, i. e. magna fortitudine præditus (þrekr, stæra), *IIa.* 323, 1 (*F.* X 133); *Jd.* 33.

ÞREKSTÖRR, *adj.*, *id. qu.* þrekmiðill (þrekr, störr), in nom. s. masc., *Merl.* 2, 85; *Ólafsr.* 27.

ÞREKVENDR, *adj.*, fortitudinis expers (þrekr, vendr 2), *Grett.* 5, 2.

ÞRÆLL, *m.*, servus, *Hávam.* 88; *Am.* 45; þ. guðs servus dei, vir pius, *G.* 58; þ. himins þengils, *id.*, de Gudmundo Bono, *Ag.*; djúfsul þrælur viri, homines impij, servi diaboli, homines pagani, *F.* VII 84, 2. In conviciis: herfligr þræll, *FR.* II 29, 1.

ÞREMIR, *m. plur.*, a þrömr, trabes summe oræ navis, trabes marginales, *id. qu.* bordstokkar, *SE.* II 625. Vide Þrimir.

ÞREMJAR, *plur.*, incerti generis (puto, fem.), tantum in nom. et gen. occurrens, sec. inscriptionem Cod. Worm., mucro; sed puto idem significare ac vettrimar, *SE.* I 568, 2 (II 620 prave dat fremjar; II 560 þremiarr, II 477 þremiarr, quasi sit masc. et sing. num., prave): þremja lax salmo striarum, gladius, þ. Hræð. 2; þremja linnr serpens striarum, *id.*, *Vigagl.* 27, 2; drífa þremja linnr nimbus gladii, pugna, *Fbr.* 33, 2 (*Ghm.* II 340—2); þremja lunnr falanga striarum, *id.*, brunnr þremja lunnr sons gladii, sanguis, *GS.* 23; þremja svell glacies striarum, *id.*, þollr þremja svells pugnator, vir, *Eb.* 17, 2; þremja vöndr virga striarum, *id.*, þundr þremja vandar præliator, *Eg.* 24, — 2) gladii (pars pro toto): þremja stormr, þrymr pugna, *F.* II 318, 2; *Korm.* 11, 8, vide et infra þrymregin, þrymviðr, conser. þrimarr.

ÞREMLAZ, carere, amittere; spoliari, privari re aliqua, cum gen., hann þremlaz avðgrar jarðar Íra ok Engla divite terra Hibernorum et Anglorum privatur, amittit Hiberniam et Angliam, *Merl.* 2, 61. Forma þramlase, *F.* V 27, v. l. 13. Est per metathesin *id. qu.* þermlaz, *qu. v.*

ÞRÆNDIR, *m. plur.*, Thrandi, incolæ Thrandheimi, Norvegiæ provincia, *F.* VI 169, 2; *SE.* II 248, 2. Þrændr, *id.*, *F.* VI 387, 2; Þröndr, *id.*, *F.* VII 339.

ÞRENNING, *f.*, trinitas (sensu ecclesiastico): guðs þ., *G.* 1 (*SE.* II 176, 3); formatum a þrennr ternus, trinus, ut tvenning agmen bipartitum (*F.* VII 292) a tvennr.

ÞRENNIN, *adj.*, *id. qu.* þrennr, ternus, trinus, triplex; occurrit tantum in neutr. plur., þrennin hervíg tria justa prælia, *Mg.* 36, 3; þrennin fjörr eita triplex, *Od.* 20, ut þriggja manna fjörr eita trium hominum, *Fsk.*

ÞRENNR, *adj.*, ternus, trinus, triplex

(þrir): þrennan sigr triplicem victoriam, *Gd.* 53; þrennum konungi regi triuni, *deo*, *ibid.*; þrennar bylgjur triplices undæ, *Gd.* 4; þ. fórnir, *Gd.* 53. — b) *pro cardinali* þrir, *tres*: þrenn lönd tres terræ, *Rekst.* 10; þ. laupmarir borða tres naves, *Sturl.* 7, 30, 5; þ. konungar tres reges, *Gha.* 24; þrennar stefnur tres conventus, *Mg.* 33, 2; þrenna (3: tigu hundræða) triginta centusses, *ter mille et sexcentæ* ulnæ panni, *Sturl.* 1, 11, 2. *Vide* mœz þrenr.

ÞRENÐ, *id. qu.* þrennr, *in neutr. plur.*, tven ok þren mærdar efni duplices et triplices laudis materiæ, *i. e.* magna laudum copia, *SE.* II 98, 1.

ÞRÆNSKR, *adj.*, Thrandheimensis, ex Thrandheimo Norvegiæ provinciæ (Þrændir): þ. jarl, gramr, *ÓT.* 57, 2; *G.* 41.

ÞREPSKJÖLDUR, *m.*, limen inferius; *dat.* þrepskeldi, *Korm.* 3, 2, *vide* formam þre-skjöldr; þrepskjöldr, *Ghm.* I 982.

ÞRÉS, *f.*, sagitta, *id. qu.* þras, *SE.* II 561. — 2) ursus, *Ed. Lausasina*, forte prave pro fress.

ÞRESKJÖLDUR, *m.*, limen inferius, *id. qu.* þrepskjöldr, *unde dat.* þreskeldi (= þreskildi) quidam habent *Korm.* 3, 2. *In prosa* occurrit þreskjöldr, þreskjöldinn, þreskjaldar, *F.* V 140; II 149; *Hist. eccl. Isl.* I 496; *Korm.* pag. 10; *Ghm.* II 368; þrúskjöldr, *F.* I 269. Excluso j, þreskjöldr cacephalon, *SE.* II 122, et limen, *SE.* II 494, et þreskaldr, *SE.* I 106; þrúskuldr, *Thore.* 5. *Hodie in usu est* forma þrúskuldr (*Ang.* threshold, *Dan.* Tærskel).

ÞRÆTA (-ti, -tta, -tt), *disceptare, litigare, verbis contendere* (þrá): samira okkr þræta, hvárr annarr hefir unnit hvaðarr framarr öðrum haud decet nos disputare, uter alterum rebus gestis superet, *FR.* I 297, 3; þræt eigi, at þú sér betri noli contendere, te præstantiorem esse, *Hild.* 32; þ. allt i gegnom de omnibus rebus disceptare. *IIh.* 73, 4. *Ubi Cod.* Fris. ambigue habet þta (abbreviatio pron. þetta), *sed F.* VI 332, 1 þreyta contendere.

ÞRÆTA, *f.*, contentio, altercatio; þrætu-dólgir adversarii, *v. c.* Heimdalar, Skaða Lokius, *SE.* I 268. — 2) sermo, *SE.* I 544; II 468. 550. 613; þrætu þorp os (hominis litigantis), *F.* VI 361.

ÞRETTÁNDI, *adj.*, decimus tertius (þrettán tredecim), *Hávam.* 161.

ÞRÉVETR, *adj.*, tres annos natus, trimus (þrir, vetr), *Ók.* 9, 1.

ÞREYGR, *adj.*, derivatam a þreygja, qui cupit, qui cupidus est, *vide* compos. vepreygr.

ÞREYJA (þrey, þræða, þráð), *tempus cum desiderio transigere; absol.*, þ. þrjár nætr (*acc. temporis*), *Skf.* 44; þráðu allan vetr, *Völk.* 3. *Transit.*, *cum acc.*, desiderare: ek þrey vár örborðs bliks um aldr feminam per totam vitam desidero, *F.* V 231. *Cum præpos. at et dat.*, eodem sensu: Þögn snáka túns þreyr at þessum mærdar rögni semina hunc poetam desiderat, *i. e.* mortem hujus poetæ luget, *GS. str.* 3; sic in prosa, ekki þreyr ek at þeim þegni non hunc thegnum desidero, *FR.* II 336-7, et cum præpos. eptir

et dat., at þreyja eptir einni konu desiderio unius semine affici, *Ornst.* p. 138. *Vide* compos. eþreyyandi.

ÞREYNGJA, *id. qu.* þrýngja, *urguere.* — 2) *impers.* cum præpos. at et dat., de re et tempore instante: þreyngir at miklo ála eli ingens prælium instat, *ÓH.* 218, 3, ubi *F.* V 58, 2 habet þraungir, *id.*, a verbo þraungva.

ÞREYNGVIMEIDUR, *m.*, qui premit, *urguel* pellit, *fugat* (þreyngja 1, meidr): þ. gunnar lunda fugator, victor præliatorum, insignis bellator, *ÓT.* 18, 4.

ÞREYNGVIR, *m.*, qui premit, *urguel*, oppressor (þreyngja) plur., þreyngvar humra brautar qui mare urgent prement, repellunt, navigatores, viri, *Hild.* 20 (ut de remigantibus dicitur at slita sjá, þeysa vörvi). — 2) inimicus, hostis, adersarius (ut þraungvir, þröngvir): kunnak þar þreyngvir þinn ibi novi adversarium tuum, *ÓH.* 48, 7.

ÞREYS, *f.*, sagitta, *SE. msc.*, *id. qu.* þræws, þræs.

ÞREYTA, (-ti, -tta, -tt), *cessare facere, fatigare; transitivum verbi intrans.* þrjóta deficere, *v. c.* þreyta hest equum defatigare, *conf. subst.* þreytir. — b) *intrans.*, *impers.* cum acc., *id. qu.* þrjóta, deficere: mundit þann dag Þrandi þreyta fyrr at skeytom eo sane die Thrandis haud priores jacula descecerunt, Thrandis non deerant sagittæ, *i. e.* magnam vim sagittarum in hostes coniecerunt, *Mg.* 31, 3. — 2) a þraut labor, omni studio niti, *urguere, contendere; absol.*, þ. til fundar e-s ad aliquem conveniendum contendere, proficisci, *it. congradi cum aliquo*, *F.* XI 211; *it. contendere, litigare*, þreyta allt i gegnomi de omnibus rebus contendere, controversiam movere (ut þræta), *F.* VI 332, 1.

ÞREYTIR, *m.*, verbale, qui cessare, deficere facit, qui minuit, consumit (þreyta a), *vide* compos. seimþreytir. — b) qui fatigat: þ. hranna drasils fatigans undarum equum, cursum navi, classe contendens, navigator, præfectus classis, imperator, *Sie.* 20, 1. — c) qui opprimit, reprimat: hlenna þ. oppressor raptorum, latronum, rez, *F.* VII 197, 1. — 2) qui rem ad exitum urget, qui totis viribus incumbit, donec res perfecta et consummata sit: þ. böðvar urgens pugnam, vir bellicosus, bellator, *ÓH.* 74, 2. *Vide et* compos. sveimþreytir.

ÞRIF, *n. pl.*, incrementum, bonusque habitus corporis. — 2) progressus, profectus; fortuna, salus, commodum: þengill höfud- engla magni þrif þöru deus incrementa et fortunam, progressus et commoda augeat *Th.*, *Pal.* 12, 1; nita þrifom commodis suis repugnare, fortunæ suæ obsistere, *Sie.* 5, 1; þýðaz þrif saluti suæ et commodis consulere, prospicere, *Lo.* 12; þrifa eggjandi qui homines ad salutem hortatur, *de Sp. Sancto*, *Hv.* 16.

ÞRIFA (þrif, þreif, þristi, et þrifat, *Sturl.* 4, 9, 1), manu prehendere; þrifu þeir þjóð-góðan eirum eximium comprehenderunt, *Am.* 61. *Pass.*, borð þrifuz scuta prensabantur, *Mg.* 31, 4. *Cum præpos.*, þrifa á e-m manus alicui injicere, *Æd.* 51. 52. — 2) þrifaz incrementa capere, augeri, succedere; de pugna,

invalescere, ingravescere, ardere: rymr reiddra axa þreifst, *H.* 17, 2 (*Cod. Fris.*); sökñ þreifst, *ÖH.* 224; styrr þreifsk, *F.* II 328, 2; mein þrifuz *incommoda augebantur*, *Orkn.* 15, 2; *valere, vigere, florere*: jöfra hleti þrifuz *affinitas principum viguit, necessitudo affinitatis arctius inter principes coaluit*, *F.* XI 196, 1. *Part. pass.* þrifinn *qui bene successit, felix, fortunatus*: þrifinn koma *prosper, fortunatus adventus*, *Plac.* 5.

ÞRÍFALDI, *m.*, *gigas, id. qu.* Þrivaldi, *SE.* II 470. 615 (*non cernitur* II 553).

ÞRÍFAT *pro* þrifit, *sup. verbi* þrifa *prehendere*: láti menn þat höndom þrifat *manibus prehendant, arripiant*, *Sturl.* 4, 17, 1, *ubi plena consonantia inter se congruunt* lifat *et* þrifat.

ÞRÍFÆÐIR, *m.*, *qui salutem auget* (þrif, *gæðir*): þ. þjóðar hominum *saluti prospiciens, auctor salutis hominum, deus*, *Lb.* 4.

ÞRÍFRÓÐIGR, *adj.*, *salute gaudens, salutem asserens, salutifer* (þrif, *fróðigr*): vér, þrælur þinnar þrifróðegrar *modus nos, servi tuæ beatæ matris, nos Mariæ cultores*, *Mk.* 7.

ÞRÍFHVASS, *adj.*, *qui celeriter, acriter prehendit* (þrif *a* þrifa 1, *hvass*, *manu promptus, acer*, *celer*: þrifhvassir *firar viri sortes, manu prompti*, *G.* 46. *Conf.* þrifskjótr.

ÞRÍFLIGR, *adj.*, *opimi habitus, qui bene viget valetque*: þrifligt víf *virgo florens*, *Skáldh.* 1, 9.

ÞRÍFNUÐR, *m.*, *fortuna, successus* (þrifaz 2), *F.* VI 196, 1; *G.* 45.

ÞRÍFREYNIR, *Eg.* 45, *ubi* hlakkar þrifreyrnir, *sec. G. Magnæum, explorator virtutis bellicæ, a* hlakkar þrif strenuitas *bellica. Potest et verti, tentator fortuna bellicæ, vel quum þrifaz de ardente pugna dicitur, hlakkar þrif de ardore pugnæ sumi, et* hlakkar þrifreyrnir *qui ardorem pugnæ experitur, qui se ardenti pugnæ obfert; vel forte rectissime þrif h. l. sumitur pro* þref *contus, tigillum, hlakkar þrif contus bellonæ, gladius vel hasta, hlakkar þrifreyrnir explorator gladii, præliator, vir.*

ÞRÍFSKJÓTR, *adj.*, *ad opem ferendam celer, salutem celeriter promovens* (þrif, *skjótr*), *de deo*: þ. þengill skýja, *Has.* 12.

ÞRÍFUL, *f.*, *quæ arripit, prehendit, deriv.* *a* þrifa *prehendere, in compos.* *geirþriful.*

ÞRÍFVALDR, *m.*, *auctor salutis* (þrif, *valdr*): þ. aldar auctor *salutis humanæ, Christus*, *Has.* 22.

ÞRÍGEITR, *m.*, *gigas, SE.* I 549, 2; *II* 470. 615 (*II* 553 þrigeirr).

ÞRÍGGI, *m.*, *Odin, id. qu.* þrīði, (þrir, *conf. tveggi*): þriggeja niðjar *cognati vel posterius Odinis, Asæ, þagnafundur þriggeja niðja tacitum inventum, Asis acquisitum, pœsis, Sonart.* 2.

ÞRÍHÖFÐAÐR, *adj.*, *tribus capitibus præditus, triceps* (þrir, *höfðaðr ab* höfuð), *Skf.* 31.

ÞRÍMA, *f.*, *tonitru, id. qu.* þryma, þrúma; þrimu láð *terra tonitrus, solum tonitrale, ær, þrimu láðs tjald tentorium æris, cælum, harri þrimu láðs tjalda rex cælorum, deus, IIas.*

41. *Metaph.*, þ. stála, *geira tonitru chalybum, hastarum, pugna. Eg.* 55, 2; *Od.* 25; þ. hræsiks *tonitru gladii, prælium, gæðir hræsiks þrimu incitator prælii, præliator, vir, G.* 66; þ. *benstara minnis tonitru sanguinis, pugna (ut* bylir *blóðs), serkr benstara minnis þrimu tunica pugnæ, lorica, ær benstara minnis þrimu serkjar minster lorice, præliator, vir, homo, Ag., ubi sic: komu árar aumir | inn benstara minnis | þar er Guðmundr greindi | góðverk þrimu serkjar, i. e. aumir árar benstara minnis þrimu serkjar komu þar inn, er Guðmundr greindi góðverk miseri homines eo intrabant, quo loco G. bona opera faciebat. Sic in compositis: eggþrima, hjálþrima, málþrima, vápþrima. — 2) absol., pugna, prælium, SE. I 563, 1; II 476. 559. 619; þrimu leygr ignis pugnæ, gladius, sleygendr þrimu leygrar conjicientes gladium, viri, homines, IIas. 39; þrimu seidr piscis pugnæ, hasta, beiddendr þrimu seiða poscentes hastas, præliatores, viri, Isl. II 338, 1. Vide et compos. þrimlundr. — b) spec., impetus pugnæ; stóðz marga þrimu *complures impetus in pugna sustinuit, F.* II 315, 1. — 3) bellona, SE. II 490, in nomenclatura Valkyriarum.*

ÞRÍMARR, *m.*, *gladius, SE.* I 567, 2; *II* 560 (*II* 620 þrimar, *cum simplici r; II* 477 brimarr). Forte, striis ornatus, *a* þremjar, *vel* þrömr, *plur.* þrimir.

ÞRÍMERKINGR, *m.*, *annulus, tres semilibras pendens* (þrir, *merkingr a* mörk), *FR.* III 31.

ÞRÍMIR, *m. plur.* *a* þrömr *trabs marginalis, id. qu.* þremir, *SE.* I 585, 1; *II* 482. 565.

ÞRÍMLÍNGAR, *f. plur.*, *nomen insulæ, Ed. Lötvas., vide* þrymlingar, *quam verioremscriptionem esse puto.*

ÞRÍMLUNDR, *m.*, *lucus pugnæ* (þrima 2, *lundr*), *pugnator, bellator, HS.* 6, 7, *quo loco Hkr. T. VI scribit þrymlundr, vide formam þrymlyndr. Cod. Fris. h. l. exhibet vocem þvlyndr (i. e. þverlyndr pertinæc), quod mendum esse putaverim h. l.*

ÞRÍMR, *dat. plur.* *a* þrir *tres.*

ÞRÍMUGIRÐI, *n.*, *cingulum insulæ* (þrima *id. qu.* þrama, *girði*), *mare, þ. Hræð. (ed. Hafn. 1848) str.* 1; *cfr.* girði.

ÞRÍMUL, *f.*, *quæ arripit, prehendit, id. qu.* þriful (*m=f*) *a* þrifa *prehendere, aut dericatum a* þrima 1, *occurrit in compositis: geirþrimul, hjálþrimul, hjörþrimul.*

ÞRÍNNR, *adj.*, *ternus, trinus, id. qu.* þreunr; *pro cardinali þrir, tres: átta ok þrinnum skeidum octo et tribus (i. e. undecim) navibus, F.* II 299. Hodiedum *hanc formam vocis usurpari, auctor est* Jonsonius *in Gloss. Njalæ sub voce þrennr.*

ÞRÍR, þrjár, þrjú, *num. card., tres, tria, Vsp.* 8. 15; *Vafþr.* 49; *Grm.* 31; *dat.* þrimr *tribus, Hávam.* 127; *Korm.* 8, 2; *F.* VII 235, 1 (*pros. F.* VII 246; *VIII* 67); *i* þrjú *in tres partes, ut i* tvö *in duas partes: svell handar brast i þrjú argentum (patra argentea) in tres partes dissiliit, Ag. — 2) pro ordinali*

þríði, *tertius*: Eymóðr þrír *E. tertius* (sui), *Gha. 19* (Raskius), ubi *Havn. Eymóðar tres Eymodi*.

ÞRÍSKIPADR, *trifariam dispositus* (þrír, skipa), *it. triplex*: þrískipat öndvegi solium *triplex, Mk. 1*.

ÞRISVAR, *adv., ter* (þrír), *Vsp. 19. Conf. tvisvar, tysvar*.

ÞRÍTUGR, *adj., tricenarius* (þrír, tugar): þrítugt skip navis triginta interscalmiorum, *Mg. 1, 6*. — 2) triginta annorum, *tricennis, FR. II 56, 2*.

ÞRÍVALDI, *m., Thirvaldius, gigas a Thore interfectus, SE. I 258, 5; 549, 3, vide formam Þrífaldi; vegandi Þrivalda percussor Thirvaldi, Thor, SE. I 252. Hic gigas novem capita habuit, sec. Cod. Vorm. SE. I 256, 5, ubi Thor appellatur sundrkljúfr níu höfða Þrivalda dilaminator novem Thirvaldii capitum, quo loco Cod. Reg. exhibet lectionem Þrivaldra, quod potius crediderim legendum esse Þrivaldar, gen. sing. a Þrivaldr, id. qu. Þrivaldi, quam ut sit gen. plur. adj., Þrivaldr, id. qu. Þrífaldr, þrífaldr triplex, ita ut sundrkljúfr níu Þrivaldra höfða dissector novem triplicium capitum, significaret, novem gigantes tricipites a Thore interfectos esse.*

ÞRÍÐI, *adj., num. ordinale, tertius* (þrír), *in obliquis, Þrídja, Grm. 6; Vafsr. 24; Y 52. Nullum j insertum in pronunciatione fuisse ante i in hac voce (quod et de ceteris valet) apparet ex versu homoteleuto, A. 10: oddamaðr fæst opt hinn Þríði, jafntrútr skal sá beggja líði sepe vir tertius adsumitur arbitri, qui utrique parti æque fidelem se præstare debet.*

ÞRÍÐI, *m., Thridius, nomen Odinis (propr. tertius), gen. Þrídja, SE. I 36. 84, 2; II 472. 555* (Þríðe); *Grm. 46; gerðiz frá Þrídja* (gen.), *ab Odine, ab Odinis domicilio, domo Odinis (ab Asgardo) profectus est, SE. I 292, 1; log Þrídja flamma Odinis, gladius, vide leikmáðjunga et þrymr, ÓT. 26, 4; haudr Þrídja tegimen Odinis, scutum, gálkn Þrídja haudrs bestiæ scutorum, gladii, ÓT. 130, 1, vide haudr. In appell. virorum Ed. Lóvas. affert Þríði gulls deus auri, vir.*

ÞRÍÐNA, *f., nomen insulæ, SE. II, 492. Forte Tronerøe, Pontopp. geogr. Oplysn. p. 56. Munchio, globus insularum in Halogia, Threnen, sub circulo polari.*

ÞRÍATÍGI, *num. card., adj. indecl., triginta* (þrír, tigr), *Am. 51. Confer sextigir, sjötýgir.*

ÞRÍJÓTA (þrýtt, þraut, þrotit), *deficere*. — 1) *personaliter*: greppr muu þrjóta at veikum brag, *poëta deficiet propter exilitatem ingenii, ÓT. 26. Part. pers. act., þrotinn qui defecit, qui desiit esse: hans líf var þrotit actum erat de vita ejus, in summo vitæ periculo constitutus fuit, F. II 276, 2; kvað honum þar þrotna eirar vãn nullam sibi spem pacis (salutis) reliquam esse dixit, Hh. 63, 1. — b) pass., cui quid deest, spoliatus, privatus re aliqua, cum dat., þrotinn elli (dat.), senectute privatus, i. e. præmatura morte abreptus: ek spyr gotna þrotna elli audio viros senectute privatos (esse), i. e. præma-*

tura morte abripi, SE. I 676, 1. Sic: þrotinn sigri victoria spoliatus, dejectus, dixit e recentioribus poëtis Arníus Bóðvarides: Grátnum anda gnæfir meir | gleðiligr hyggja: eg mun standa, þegar þeir | þrotinr sigri liggja. Eodem sensu cum præpos. at et dat., þrotinn at ráðum cui consilia desunt, inops consilii, pros., Grett. 83. — 2) impers., cum acc. subiecti: mara þraut ossa defecerunt, defatigati sunt equi nostri, II. hat. 5. Sic in prosa, hrossin þrýtr fyrir þeim, Vigask.; sed þrotinn hestr equus defatigatus, Sturl. 5, 21; 7, 10; yxnin voru þrotnir, Eb. 34. Harðan harm þrýtr cessat, levatur dolor, SE. II 108, 6 (ubi præve þýtr); þat hann víðr, er þrjóta mun flesta meun íð ille præstat, quod defore opinor plerisque hominibus (quod paucos homines præstare posse arbitror), Ad. 24; aura þraut defecit pecunia, Gv. 5; et in prosa, F. VIII 412, seint þrýtr þann, er verr hefir sero defecit is, qui injustam causam tuetur. Nj. 146, 1 construendum est: mart varð víga njörðum at hapti, þá er Skapta þraut vilja at skilja multa viris (o: comitibus Skaptii) impedimento fuerunt, quum Skaptium defecerat cupido pugna dirimenda, i. e. quum Skaptius, quantumvis cupidus, non amplius potuit pugna dirimere, utpote hastá percussus. In quo loco minus recte construitur, þá er víga njörðum þraut vilja at skilja cum editores cædium (præliatores) defecerat cupido pugnam dirimendi, insolentiam constructionis annotante G. Pauli. Ceterum l. c. duplex adest accus., alter personæ (Skapta), alter rei (vilja); sed vice acc. rei usurpatur et infinitivus verbi, v. c. eigi þraut ofvægjan (óvæginn) gram (o: at) bægja við ægi non cessavit rex impiger pelago obniti, i. e. rex se assidue expeditionibus maritimis exercebat, SE. I 454, 3; 494, 1; örþjót bláferla odds né skal þrjóta at stæra jarli óð pugnator non cessabit (i. e. ego non cessabo) carmen in dynastam componere, SE. I 642, 1.

ÞRÍJÓTR, *m., vir pertinax, contumax, qui officio suo deest, homo nequam, SE. II 496; de serco, sem þrjóttr þrjótí myksleða ut si servus frangat traham stercorarium, Korm. 19, 4; proprio sensu, desertor officii (i. e. Björn, qui sponsam deseruisset) non fruetur tenera muliere, Hltd. 12, 1. In Cod. Leg. Jónsbók, þrjóttr est nomen impedimentum, qui debitum solvere detrectat. — 2) qui assidue utitur re aliqua: þ. vegtægar assiduus abusus habene fundalis, assiduus funditor, jaculator, de gigante Geirrodo, SE. I 302, 1, ubi dat. þrjótí; þ. röglinn assiduus abusus gladii, pugnator, vir, svá fara ráð röglinn þrjótí ita se habet hujus viri agendi ratio, Korm. 13; þrjóttr mörnar víta abusores auri, viri, homines, Eb. 40, 1; urðar þ. assiduus incola sætzi, gigas aspreticola, stökkvir urðar þrjóttr Thor, SE. I 294, 1. — 3) in compositis: jormunþrjóttr, þembíþrjóttr.*

ÞRÍJÓTSKA, *f., contumacia* (þrjóttr); þrjótsku mátttr eis contumaciæ, magna contumacia, Gd. 40; þrjótsku-sterk öld homines magnopere contumaces, Gd. 41, ubi scribitur þrjótsku pro þrjótzku.

ÞRÓ, *id. qu. þrá, vide gunnþró.*

ÞRÓAZ (-aþiz, -az), *turgere, turgescere, gliscere, crescere: sár þróaz vulnera tumescunt, SE. I 602, 2; hildir þróaz pugna gliscit, ardet, Sonart. 13; metnaðr þróaz fastus gliscit, Háram. 79; ekki, grand þróaz dolor, malum ingravescit, Mg. 9, 5 (F. V 208); Sturl. 6, 15, 5; hamingja þróadiz honum ei fortuna crevit, Gd. 29; vigere, honore et gloria augeri, de rege bellicoso, Höfuðl. 14; de familia regia, niðkvísl þróttar Þróas hafði of þróaz i Noregi prosapia Odinis (familia Yngvia) viguerat, floruerat in N., Ý. 51. Hinc heidþróaðr gloria vel opibus auctus, var. lect. Ad. 10, vide heidþróaðr.*

ÞRÖINN, *m., nanus (id. qu. þráinn), SE. I 66, 1.*

ÞRÖMMUN, *f., tumultus, turbæ, Am. 18, propr. grassatio, a þramma.*

ÞRÖMMÚNGR, *m., piscis, nescio qui, SE. I 579, 2 (Cod. Ceg. þravmmúngr; II 480 þrömmvng; II 564 þrömmungr; II 623 þrömmúngr). — 2) accipiter, SE. II 488.571.*

ÞRÖMR, *m., ora, margo; masc. genus evincunt loca: Mh. 12, 2 (sec. Cod. Fris.); F. VII 196, 1; VI 141, 1; II 323; Hg. 31, 4; Mg. 20, 1; Orkn. 82, 4; SE. I 498, 3. Nom. et gen. sing. apud veteres poetæ se mihi non obtulit; acc. þröm, multis locis; dat. þremi, Hým. 34, sed þrömi, SE. I 668, 1, Mg. 20, 1, confr. vöndr, vörðr; Plur. nom. þremir, þrimir, vide suis locis; acc. þrömu, SE. I 622 (þrumu, Cod. Vorm., þrimu, Cod. Upsal. II 381, 1), et þrymu, SE. I 610, 1 (þrimu, Cod. Ups. II 377, 2); dat. þrömmum SE. I 650, 1; gen., þrama, Si. 6, 4. — 1) de margine lebetis (ketilbarnir): fekk á þremi apprehendit marginem lebetis, Hým. 34. — 2) de ora clipei (skjaldarrönd): óx hjörva hlóm við hlifar þröm crevit ensium sonus ad clipei oram, i. e. enses clipeis incussi sonuerunt, Höfuðl. 4; hlemmidrifu Hildar skýtr of hvítum þröm ritar tela circa albam clipei marginem volant, SE. I 668, 1, vide et þramský. — 3) de ora navis, de summa trabe navis marginali (borðstokkr): víði verpr inn of stinnan þröm fluctus supra firmam trabem marginalem intro (in navem) ingeritur, SE. I 498, 3; vægi verpr inn um stinnan þröm, id., Orkn. 82, 4; sjár hlavt þjöta við þröm lvgi mare ad marginem navis fremuit, SE. I 646, 1; blöð kom á þíðan þröm, F. II 223; á þröm, stökkinn skökks mjöll in trabem marginalem, mari aspersam, F. VI 141, 1; visundur hneigði sveigðum (sveigðan, Cod. Flat.) þröm Bisons (navis) inflexam trabem marginalem inclinabat, Mg. 20, 1; ramðýr þrama valida animalia trahum marginalium, firmæ naves, Si. 6, 4, vide þramvalr; Lækv vellt af þröm bellti, i. e. belti Leku velt (veltr) af (of) þröm cingulum Leka (mare, fluctus) repellitur a trabe marginali, velt ruit supra trabem marginalem, SE. II 491, 5; hinc róðr-þrömr (Cod. Flat.) vel róðrs þrömr trabs remigii, scalmus appellatur: sárir búendr settuz við sinn stinnan róðrþröm saucii coloni ad durum scalum consederunt, Hg. 31, 4. — 4) de ora, crepidine terræ, litore: víði*

þröm Bókna, Mlseyjar ad oram Boknae, Lessaæ, ÖH. 186, 3; Mh. 12, 2; við þröm sævar ad litus maris, Vigagl. 27, 2; við foldar þröm, jarðar þröm, id., Ý. 54; Hyndl. 34; hranngarðr varp hausum á þröm jarðar in litus eiecit, F. VI, 436, 2; væprjödðr stíkar víða jarðar þrömu á lögsþjótum bellator lata litra hastis circumdat (armata classe obit), SE. I 622, 1; skipa þremir oræ, campi navium, undæ, fluctus: sýjur svipa skipa þrömm niðri und kjöl tabulæ (navis) subjiciunt fluctus (undas) imæ carinæ, SE. I 650, 1.

ÞRÖNDR, *m., majalis, SE. 591, 1; II 484 (þröndr, II 627; þrönnr, II 568).*

ÞRÖNG, *f., multitudo (id. qu. þraung), SE. II 475 (non cernitur nisi þ...). — 2) turba, tumultus: þ. á þingi turbæ, tumultus in comitiis, Eb. 17, 1; Nj. 59; þ. á borða þingi tumultus in prælio, ÖH. 218, 1.*

ÞRÖNG, *id. qu. þraung, impf. ind. act. verbi þrýngja.*

ÞRÖNGR, *adj., angustus (id. qu. þraungr), Rm. 15.*

ÞRÖNGVA (*pres. ind. þröng; impf. þröngda, þröngda; sup. þröngvat, þröngt, angustum, reddere, in arctum cogere, premere, id. qu. þraungva, þreýngja, c. dat.: ek frá þik þvöngva (F. VI 24 þraungva) þeirra ráði auði, res eorum in locum iniquum a te deductas esse, F. V 119, 3. Pres. conj., þröngva pro þreýngva: jarl lætr opt verþa gjör havrd hings el, áðr hann of þrvngvi vnd sik jörþv dynasta multa facit acria prælia antequam terram sub potestatem suam redigat, SE. I 472, 1. Impf., jöftrar þröngdu saman hjaldri prælium commiserunt, manus conseruerunt, F. IX 514, 3. — 3) impers., þröngr at veðri víðris vandar prælium instat, ÓT. Skh. I 180 (þraungr, F. XI 130, not.).*

ÞRÖNGVIMEIÐR, *id. qu. þreýngvimeidr, F. II 95, 2.*

ÞRÖNGVIR, *m., qui urguet, premit, trudit (id. qu. þraungvir): þ. Göndlar elda, Gunnar þunniss missor gladiorum, gladii, puginator, ÖH. 74, 3; F. XI 142 (ubi locus depravatus est). — 2) inimicus, hostis adversarius (id. qu. þraungvir, þreýngvir), SE. I 536 (II 465 þröngvir; II 548 þröngvir); Svía þ. adversarius Suecorum, rex Norvegicus, F. XI 189.*

ÞROPREGN, *n., imber, pluvia Odinis, pugna (Þropr = Þropr, regn): þropregns stafar columina pugnae, pugnatores, viri, homines, Korm. 21, 2.*

ÞROPTR, *m., Odin (quasi loquax a þrapt, cogn., þrapt), SE. II 472 (II 555 þroptir).*

ÞRÖR, *m., nanus (id. qu. þrár), Vsp. 11; SE. I 66, 1. — 2) Odin, sic a dicendi contentione dictus, SE. I 86, 1; Þrór þingum at Throu (appellatus sum) in conventibus, Grm. 49; Þrós drós amasia Odinis, terra, hníga til Þrós drórar humi cadere, prælio occumbere, Ísld. 17; þróttar Þrór robustus ille Odin, niðkvísl þróttar Þrós prosapia Odinis, gens Yngvia, Ý. 54, quo loco Cod. Fris. habet þróttar þurs. — 2) Thor: Þrór öflugr, Hým. 38 (ed. Holm.), ubi ed. Havn.*

þróttöflugr robore valens. — 4) aper, SE. I 591, 1; II 484. 627 (þrórr, 568). — 5) gladius, SE. I 564, 2; II 476. 619 (II 559 málþrórr, prave, pro málmr, þrórr). — 6) in compositis: beiðíþrórr, duraprór, dyraprórr, eskíþrórr, sigíþrórr.

ÞROS, f., sagitta, SE. II 478, vide þræs, þrés, þreys.

ÞROSKI, m., incrementum, profectus, successus (þróaz). — 2) metaph., honor, gloria, potentia: yðar þroski gengr at óskum potentia tua ex voto crescit, F. X 111; bráskat bragings þroska potentia regis non defecit, F. VI 51; Hárs drífu askr við ærinn þroska pugnator magnam sibi gloriam parat, SE. I 414, 5; askr Hrónguinn ílja þíljú beið þroska af því præliator (= ego) ea re honores consecutus est, SE. I 630, 2.

ÞROSKINN, vide alþroskinn.

ÞROSKR, adj., adultus, maturus (id. qu. þroskaðr, a þroski), Skf. 40.

ÞROSNIR, vide gaþþrosnir.

ÞRÖSTR, m., turdus iliacus, SE. II 489 (Faber Prodr. p. 17; Norv. Trost, Stromii Descr. Sunnmæriæ).

ÞRÖSUN, f., tumultus, turbæ (þrasa), FR. I 434, 2 (id. qu. snösun fremitus, FR. I 519, 6).

ÞROT, n., defectus (þrjóta): þrot harðræðis defectus strenuitatis, fortitudinis, ek frá bræði (dat.) hræfa lækjar hauks aldregi verði þrot harðræðis audiei, strenuitatem nunquam præliatorem defecisse, Fbr. 22, 4; defectus virium, defatigatio: þrot var sýnt defectus virium apparuit, F. I 46, 2 (et Fsk. 55, 3), vide þrott. Vide composita: þrotsmaðr, vígþrot.

ÞROTA, adj. indecl., in voce compos. lið-þrota (inops, a þrjóta; sic hodie bjargþrota inops cibarium; heyrþrota cui copia pabuli deest).

ÞROTILGR, adj., qui deficit (þrjóta), vide óþrotligr.

ÞROTNA (-aða, -at), deficere, deesse (þrjóta); usurpatur tam personaliter, ek þrotna deficio, quam impers., mik þrotnar mihi deest. — 1) personaliter, intrans., deficere: heflr þú aldregi unnit þess, er ek mega þrotna tu nunquam eam rem exsecutus es, cui rei efficiendæ ego impar sim, FR. I 296, 2. Sic et fragm. Þ. Síðuh., eigi kemr mér þat á óvart, at þú . . . drepir fótum í banaþúfu ok þrotnir þar haud mihi insperanti accidit, si pedes fatali tuberi impinges ibique defecies (i. e. morieris). — 2) impers., cum acc. subjecti et objecti, mik þrotnar þat ea res mihi opus est, ea re indigeo: alla veröld þrotnar mildi frá þessum hujus clementiæ universus orbis terrarum indiget, G. 63.

ÞROTSMAÐR, m., qui omnes suas facultates, rem familiarem perdidit, qui decoxit (þrot, maðr), Sturl. 4, 9, 3, et in prosa, Vem. 18.

ÞROTT, n., defectus virium, id. qu. þrot, duplicato t (ut brott = brot, brant): þrott var sýnt defectus virium apparuit, Hg. 31, 4, quo loco Cod. Fris. exhibet þreytt, eodem sensu.

ÞRÓTTADJARFR, adj., viribus et fortitudine confidens, Nj. 43, id. qu. þróttardjáfr, a þrótti = þrótt, et djarfr.

ÞRÓTTARDDJARFR, adj., robore et animi fortitudine fretus (þrótt, djarfr), Ísl. I 307.

ÞRÓTTARMILDR, adj., magna animi fortitudine præditus (þrótt, mildr), Rekst. 1.

ÞRÓTTARSNJALLR, adj., robore et fortitudine præstans (þrótt, snjallr), FR. I 293, 1.

ÞRÓTTARSTRÁNGR, adj., robere acer (þrótt, strángr), Rekst. 33.

ÞRÓTTHARÐR, adj., acer viribus (þrótt, harðr), Eg. 58, 1; ÓT. 130, 4.

ÞRÓTTI, m., id. qu. þrótt, robur, fortitudo, vide þróttadjarfr et íþrótt.

ÞRÓTTIGR, adj., fortis (þrótt), SE. I 436, 3.

ÞRÓTTÖFLUGR, adj., robore valens (þrótt, öflugr), de Thore, Hymk. 38; þróttöflug dóttir Vanabrúðar filia Freyæ, robore valens, i. e. res pretiosa eximia firmitatis, de firmo gladio, muneri dato, SE. I 350, 1.

ÞRÓTTTR, adj., id. qu. þróttigr, fortis, in compos. niargþrótt.

ÞRÓTTTR, m., fortitudo (propr., constantia animi et virium, cogn. þrek, et verbo þroka perdurare; unde scribitur þrótttr, in Saga Gunnars Þiðrandabana msc., quo loco alii habent þrekit): þróttar orð animose dictum (id. qu. hreytíyrði), ÓT. 13, 1; 120; F. I 180; heimsku þ. temeraria fortitudo, audacia, FR. II 53, 1; þróttar Þrórr fortis ille Thours, Odiu, Y. 54; þróttar steinn lapis fortitudinis, cor, SE. I 254, 3; 290, 3. — 2) robur, vires: þverðu þeir þrótt sinn at þrjújúngi cires suas ex tertia parte deminuerunt (occidendo unum fratrem ex tribus), Hm. 15.

ÞRÓTTTR, m., Odin (qs. robustus, robore valens); non occurrit nisi in appellationibus, 1) virorum: þ. gunnraans þvergærða glygga deus pugna, pugnator, vir, ÖH. 240, 2; grimu þ. deus galeæ, vir, GS. str. 5, ubi acc. þrótt; it. in compositis: elgþrótttr, æsiþrótttr, guýþrótttr, hjálmþrótttr, hringþrótttr, sækiþrótttr. — 2) in appell. pugna: Þróttar byrr tempestas Odinis, prælium, Grett. 50; Þróttar el procilla Odinis, pugna, blik Þróttar el fulgur præliorum, gladius, F. I 100, vide blikrøðr; Þróttar þing conventus Odinis, pugna, már Þróttar þings larus pugna, corvus, ÖH. 28, 1, vide mágrennir; þrymr Þróttar strepitus Odinis, pugna, F. IX 455. — 3) in appell. gladii: Þróttar furr ignis Odinis, gladius, skúrir Þróttar furs imbres gladii, pugna, HS. 15.

ÞRÓTTTRAMMR, adj., robore valens, (þrótttr, rammr), FR. II 155.

ÞRUMA, f., terra, SE. I 586, 1; II 482. 566. 625 (puto, id. qu. hodiernum þróm, f., ora, margo, ut barnr, rønd, qu. v.). — 2) nomen insulæ, SE. II 492, Thruma, insula in Agdis, Eg. 79; FR. III 15; Landn.; hodie Trumb, insula in diocesi Christiansandensi ante Arendalum. Sic et Munch.

ÞRUMA, f., strepitus, sonitus (conf. þryma): þ. branda, járna, skjalda, stála pugna, v. c.:

i hverri branda þrumu in quocis prælio, SE. I 514, 2; mjöll járna þrumu nix pugnae, tela, F. VII 349, 4; þ. skjaldar, stála, Grett. 4, 1; ÖH. 160, 2. In compos. herþruma; hinc et reidrar þruma strepitus rheda (Thoris), tonitru, II. 34. — 2) absol., pugna (ut þryma): þruma var þvígi skemri með spjótum nihilo brevior pugna hastis commissa est, Orkn. 5, 5; galdra þ. pugna sonora, II. 9, 1.

ÞRUMA (-i, -da), eodem loco manere, de personis et rebus: a) de personis: sedere, in spec. immotum et tacitum; afglapi þylsk um eða þrumir fatuus mussitat sibi aut tacitus sedet, Hávam. 17, conf. þrumr mox infra; eodem loco sedere: ok nái hann þurfjallr þruma sique liceat ei sicco amictu (v. sicca cute) sedere, Hávam. 30; hvat þat hjarg heitir, er ek sé brúði á þjóðmæra þruma in qua prælustrem virginem sedere (permanere) video, Fjöls. 36. — b) de rebus: perpetuo eodem loco versari, stare, jacere; óminnis hegri, sá er yfir öðrum þrumir ardea oblivionis, quæ super cerevicia (vel potulentis) assidue manet, hæret vel supervolitat, Hávam. 13; andskotinn þrumir undir subter latitat, Sturl. 2, 34, 1; grýtt grund þrumir yfir honum humus lapidosa funeri ejus incumbit, Orkn. 82, 7 (AR. II 218, 1); Gláðsheimr, þar Valhöll við of þrumir ubi spatiosa Valhalla perstat, Grm. 8; flaustur of þrumdi i blóði i brimils móði navis cruento mari innatavit, graviter incubuit, Höfuðl. 5; seglum, þeim er á þræreipun þruma vela lentis funibus suspensa, Söll. 77. Eandem formam þrumir adhibet Cod. Vorn. SE. I 401, 4, et fragm. II 433, 4. 517, 4, it. Cod. Vorn. SE. I 348, 2, ubi Cod. Reg. habet formam þrymr, vide þrymja.

ÞRUMA (-aða, -at), strepere, sonare, crepare (þruma, f.): þótt lúðr þrumi si capus molæ crepet, Hund. 2, 3.

ÞRUMGÖLL, f., campana (qs. gravi sono clangens, þruma, f., göll, gjalla), SE. II 172, 1. Conf. þrymgjöll et þrymgöll.

ÞRUMLA, f., lignum teres et rotundum (Dan. Tromle, Trumle); pro quavis arbore: hömlu þ. arbor interscalmii, navis, heiðr hömlu þrumlu campus navis, mare, fold hömlu þrumla heiðar Tellus (dea) maris, femina (vocat.), Isl. I, 84.

ÞRUMR, m., vir deses, iners, vel qui immotus et tacitus sedit (þruma, verb.), conjectura Raskii SE. ed. Rask p. 197, v. l. 2 (pro þumr), quam formam (þrumr) etiam affert J. Sic Vita Droglogidarum de Ketile Thrumo s. Thrymketile: hann var manna hægastir hversdagliga, þögull ok fálátr snemma, því var hann kallaðr Þrymketill.

ÞRUMSKÚR, f., pluvia arcus, jaculatio, it. pugna (pro þrymskúr, a þrymr arcus, skúr pluvia): þat hlaup þeirrar þrumskúrar varð at skaupi ille procurus ad eam pugnam (i. e. hostilis ille impetus, incursus) frustra fuit, Korm. 23, 1. Nisi malis þrumskúr accipere eodem sensu ac þrumuskúr pluvia tonitralis, et hlaup þrumskúrar impetus pluvie tonitralis de impetu vehementi et subito

intelligere. Cui acceptioni tò þeirrar favere non videtur.

ÞRUNDR, m., Odin, SE. II 472. 556 (conf. þröndr).

ÞRÜNGINN, part. pass. verbi þrýngja, qu. v.; in compositis herþrünginn, skjalþrünginn.

ÞRÜNGINSALR, m., clipeus, SE. I 511 (II 478. 561 þrünginnsalr, id.; II 625 þrüngilsalr, prave). G. Pauli in notis ad Korm. 11, 9, hanc vocem explicat per „tectum firmiter compactum, vel etiam domum graviter percussam.“ Rectius, ut puto, camera arte compacta (þrünginn, salr), i. e. testudo clipeorum, indeque singuli clipei.

ÞRÜNGMÓÐIGR, adj., animo plenus, animosus, Harbl. 18 (id. qu. þrünginn móði, Vsp. 24), ad formam harðmóðigr.

ÞRÜNGR, pro þrýngr, 3. s. præ. indic. act. verbi þrýngja, Fjöls. 25, in loco vezatissimo.

ÞRÜNGU, 3. pl. imp. ind. act. verbi þrýngja.

ÞRÜNGVAR, SE. I 300, 3, accipio pro gen. sing. a nom. Þrüng, nomen Freyæ, eodem sensu ac þúnga, f., pro quo SE. msc. habet þrúnga et superscriptum þúnga; lángvinnr þrüngvar amicus Freyæ, longo usu cognitus (forte inprimis, quod Freya Thoris, ut ceteris Asis, mulsum infundebat). Þrüng autem (a þrünginn) proprie foret mæsta, tristis, lugens, quod Freya Odum maritum lacrimans ubique quærebat.

ÞRÜNGIR, pro þrüngir, 3. s. præ. conj. act. verbi þrüngva, qu. v.

ÞRÜTINN, adj., turgidus, tumens (cogn. þroti tumor); de velo: elreki bless þrútna vefi ventus inflat turgida vela, F. VII 357; neyta þrútns segls turgidis velis uti, RS. 14; de vento: þrútin veðr venti tumens, F. IX 505, 1; de mari, þrútin geimi pelagus tumescens, æstuans, F. X 76, 1; de corpore, þ. líkami, Nj. 7, 2; de facie, kona þrútin femina tumenti facie (præ dolore), F. II 250, 2. — b) cum genitivo: eitrs þrútin veneno turgidus, Nj. 7, 2; galli Gauts meginhurðar, þrútin dalreyðar látra gladius inauratus, SE. I 346, 3; drótt, þrútin dreyra víri cruore perfusi, cruenti, Rekst. 20. — c) in compositis: hugþrútin, móðþrútin.

ÞRÚTNA (-aða, -at), intumescere, æstuaré (þrútin), de pelago: vágr þrútnaði, F. VII 51, 1.

ÞRÜDGELMIR, m., gigas, pater Bergelmeris, Vafþr. 29; SE. I 549, 2; II 470. 553. 615 (qs. robustus ille antiquus gigas; þrúð in compos. firmum, robustum, solidum quid significare videtur).

ÞRÜÐHAMARR, m., malleus vehemens, firmus, validus (þrúð-, hamarr), Æd. 57. 59, cet.

ÞRÜÐHEIMR, m., Thrudheimus, domicilium Thoris, Grm. 4, vide Þrúðvángar.

ÞRÜÐMÓÐIGR, adj., forti animo præditus (þrúð-, móðigr), videtur fuisse lectio Cod. Reg., Harbl. 18, pro þrüngmóðigr.

ÞRÜÐNIR, in compos. Vafþrúðnir. Þrúðna þnss, FR. I 373, videtur esse gigas immatissimus, in maledictis.

ÞRÜÐR, f. Thruda, filia Thoris et Siva,

SE. I 556, 3; II 473. 557. 617; faðir, þrú-móðir Þrúðar pater Thrudæ, Thor, SE. I 252. 254, 4. 300, 3; móðir Þrúðar mater Thrudæ, Siva, SE. I, 304; þjófr Þrúðar raptor Thrudæ, Rungner gigas, ilja blað Þrúðar þjófs clipeus, SE. I 426, 4, quod ibidem explicatur per ilja blað Hringnis. — 2) Thruda, pocillatrix Odinis et bellona, Grm. 36; SE. I 118, 3; II 490. — 3) in appellationibus, dea: a) bellonæ: hjalds Þrúðr dea prælii, bellona, vängur hjalds Þrúðar campus bellonæ, locus pugnæ, þing hjalds Þrúðar vängs conventus in loco prælii, pugna, spá-meyjar hins þunga hjalds Þrúðar vängs þings tela, Eb. 19, 5. — b) feminarum: Þ. gaupells þráða dea aureorum filorum, femina, Korm. 20, 1; Þ. þorna (infibulæ), id., Hilt. 14, 3; Þ. auðs (divitiarum), id., GS. 23; Þ. þægra hnossa (cimeliorum), id., SE. II 630, 2; Þ. þorna (infibularum), id., Vigl. 12, 2. — c) in compositis; bætiþrúðr, geirþrúðr, gæiþrúðr. — d) absol., femina, SE. II 489; þrúðr kann mart en þrúða elegans illa femina nullas res novit, magiæ perita est, Fbr. 16.

ÞRÚÐR, m., nomen Odinis, assertur in SE. msc., quod profectum videtur ex þrúðr et þuðr, nusquam enim alibi inveni þrúðr, ut nomen Odinis. Idem statuendum opinor de forma þrúðrúðr, quam assert Ed. Lövas., quæ originem debet præcedenti þrúðr et uðr, nom. Odinis. Confer þuðrúðr.

ÞRÚÐUGR, adj., validus, fortis, robore valens: Þ. áss Thor, Hljmk. 19.

ÞRÚÐVALÐR, m., potens dominus, robore valens (þrúð-, valdr): Þ. goða deus ceteros deos robore antecellens, Thor, Harbl. 9.

ÞRÚÐVANGAR, m. pl., territorium Thoris, SE. I 88. 166. 276. Þrúðvángur, m. sing., Ý. 5; SE. I 88, v. l. 19.

ÞRYM, vide compos. vettþrym; propr. id. qu. hodiernum þrým, f., ora, margo, cfr. þrömr, þruma.

ÞRYM, f., amnis (qs. sonorus), SE. I 576, 3; II, 480. 563. 622.

ÞRYMA, f., sonitus, strepitus (id. qu. prima, þruma, þrymr): randa Þ. strepitus clipeorum, pugna, ullr randa þrymu deus pugnæ, pugnator, F. I 183, 2. — 2) absol., pugna (ut prima, þruma): þrymu rækir curator, gestor pugnæ, præliator, vír, at snæðings porti þrymu rækis in ore pugnatoris, Grett. 42. — 3) in compos., hjálþryma, hjörþryma, vigþryma.

ÞRYMDRAUGR, m., arbor strepitus (þrymr, draugr): Þ. hringr præliator, vír, Od. 14, a hringr þrymr strepitus gladii, prælium.

ÞRYMGJÖLL, f., nomen portæ (cum sonitu stridens, þrymr, gjöll), Fjöls. 11.

ÞRYMGÖLL, f., campana (þrymr, göll), id. qu. þrungöll, SE. II 423, 5.

ÞRYMHEIMR, m., Thymheimus, sedes Thjassii et Skadæ (regio sonora, þrymr, heimr), Grm. 11; SE. I 92. 94.

ÞRYMJA (þrym, þruma), id. qu. þruma (-i, -ða), eodem loco manere, versari. Ex hac forma tantum reperi 3. s. ind. præes. act., þrymr id. qu. þrumir, quæ inter se variant: gjálfr-brandr (= brandr gjálfs, Cod. Vorm.)

þrymr (Cod. Vorm. þrumir) á gullvividu hliþar grandi flamma marina permanet in deaurato gladio, SE. I 318, 2; halleygr þrymr (sic et SE. II 582, 4, þrumir, Cod. Vorm. I 404, 4. II 433, 4. 517, 4) hvert dæg of hvítum digulskafli aurum quotidie permanet super albo argento (i. e. rex plus auro, quam argento, abundat), SE. I 404, 4. — 2) impersonaliter cum accus. subjecti, et cum brachylogia: þrymr um öll lönd örloðsimo fila parcarum per omnes terras extensa permanent, i. e. gloria rerum gestarum per omnes terras pervagatur, Sk. 2, 14, metaphora ducta ab aureis filis satorum, quæ a Parcis torta et fidium instar per omnes terras explicata et extensa describuntur, Hund. 1, 3. 4.

ÞRYMKENNIR, m., qui strepitum novit (þrymr, kennir): skjaldreyrs Þ. vír pugnæ peritus, præliator, Sturl. 7, 43, 1, a skjaldreyrs þrymr strepitus gladii, pugna.

ÞRYMLINGAR, m. pl., portus Trumœ (Þruma) in diocesi Christiansandensi ante Arendalum, Undalino Tromlinge, et Descr. Norveg. p. 60 Trundling: öðr er hringr þrymlinga circulus Thrymlingorum (mare) furit, Ed. Lövas.

ÞRYMLYNDR, m., lucus pugnæ, pugnator (þryma 2, lyndr = lundr), F. I 57, id. qu. þrimlundr, qu. v.

ÞRYMNJÖRÐR, m., deus strepitus (þrymr, Njörðr): fleina Þ. præliator, Ísl. 26, a fleina þrymr strepitus telorum, pugna.

ÞRYMR, m., sonus venti, aquæ, maris, sazorum, montium, metallorum, turbæ: stridor, strepitus, fremitus, crepitus, SE. II 46; Þ. álma, stála, þremja strepitus arcuum, telorum, gladiatorum, pugna, Hund. 1, 16; F. I 179, 2; Korm. 11, 1; Eb. 19, 2; Þ. Þróttar strepitus Odinis, prælium, F. IX 455. — 2) arcus sagittarius (qs. stridens), SE. I 571, 1; II 478. 561. 621. Vide þrumskúr. — 3) gigas, SE. I 549, 2; II 470. 553. 615, de quo Hamh. 6, 13. Ilinc Olavio, ÖT. 26, 4, Þ. odda logs (Hkr. VI, þriðja logs) gigas gladii, est pugnator, construenti: arngreddir varð andvígr við odda logs þrym bellator pugnavit adversus præliatorem. Sed quum Cod. Fris. (membr. E) in 1. versu habeat þrymr var lokz þar er logdo, et plures þrymr varð logs, certum est, þrymr h. l. in 1. signif. poni, et construentum esse, þrymr þriðja logs strepitus flammæ Odiniæ (gladii), pugna (quod prætulerim), vel þrymr odda strepitus mucronum, id.; nam odda leikmiðjúngar, þriðja leikmiðjúngar et þriðja logs leikmiðjúngar aptæ præliatorum circumscriptiones sunt.

ÞRYMREGIN, n. pl., dii strepitus þrymr, regin): Þ. þremja pugnatores, a þremja þrymr strepitus gladii, pugna, þremja þrymregin Hedinus milites Hediniani, SE. I 436, 3. Sed h. l. forte legendum sit: er þrym regian þremja | þróttigr (vel þróttig, id., apocop. r) Hefins sótti, heldr en Hildar svika | hringa þer (i. e. þar) of singi, i. e. er þróttigr þremja regina sótti heldr Hedinus þrym, en of singi þar svika hringa Hildar cum fortitudine valens gladiatorum deus (pugnator, Högnus) potius adiret Hedinis strepitum, (i. e.

pugnam), *quam dolosos Hildæ annulos acciperet*.

ÞRYMRÜGNIR, *m.*, *deus strepitus*, (*þrymr*, *rögnir*): vigelds þ. *pugnator*, *Eg.* 58, 1, a vigelds þrymr *strepitus gladii*, *pugna*.

ÞRYMSEIL, *SE.* I 308, 3. *II. l.* þrymseilar *S. Thorlacio per antithesin est pro þrymsalar, gen. a þrymsalr, id. qu. Þrymheimr Thrymheimus, sedes Thjassii, et þrymseilar hvalr cetus Thrymheimi, gigas Thjassius. Edda Lōtasina hunc locum sic explicat: hēr er uxinn kalladr þrymseilar hvalr, hoc loco bos appellatur þrymseilar hvalr, non ampliori addita illustratione. Ad expediendum locum hæc mihi in mentem veniunt: þrymseil, f., lorum arcūs (þrymr 2, seil), nervus arcūs; vara þrymseilar nympha nervi, dea venatrix, Skadea, de qua *SE.* I 94: ferr hon njöð á skiðum, oc með boga, oc skýr dyr ea assidue xylosoleis labitur, arcumque tractat et feras jaculatur; unde hvalr þrymseilar varo cetus deæ venatricis, bos, aut quod Skadea feros boves jaculari conserit, aut quod tales boves ei sacri fuerint. Sic autem locum construo: þekkiligr foldar drottinn (Odin) bað mög Farbatva (Lokium) deila fjótt þrymseilar vöro hval með þegnvm. Forte hunc locum respicit annotatio *SE.* msc. in margine ad vocem þrömmungar (*SE.* ed. *Rask.* p. 218, col. 2), a qua derivatur þrymsól, quod explicatur per hákarlslii.*

ÞRYMSVELLIR, *m.*, *agens strepitum* (*þrymr*, *svellir*): þ. geima sárjökuls *agens prælium, præliator*, *Ísld.* 14, a þrymr geima sárjökuls *strepitus gladii*, *pugna*.

ÞRYMU, *pro þromu, acc. plur. a þrömr, margo, SE.* I 610, 1.

ÞRYMVIÐR, *m.*, *arbor, tignus strepitus* (*þrymr*, *viðr*): þ. þremja *præliator*, *Eb.* 19, 2, a þremja þrymr *strepitus gladii*, *pugna*.

ÞRYNGJA (*þrýng*; *impf. ind.*, þraung, et þröng, *pl.* þrúngu; *impf. conj.*, þrýngva; *sup.* þrúngit), *urgere, premere, id. qu. þreyngja, þraungva, þrúngva; cum dativo. Præs., ind. 3. s., þrýngr, SE.* I 622, 1; þrúngr, *Fjölsm.* 25. *Impf. ind.*, þraung, þraung, þröng (*H.* 17, 1; *Sturl.* 9, 32, 2; *F.* I 166, 1); grennir gunnmárs þraung og sig jörðo ok gunnom bellator terram et incolas sibi subjecit, *H.* 17, 1 (*Cod. Fris.*); þraung miklu líði at hildi magnum copiarum numerum ad prælium duxit, *Sturl.* 9, 32, 2; fleygjendr álmeygjar þrúngu hlýrtúngli í hringa hángferil mér missores sagittæ (viri) clipeum manui meæ inseruerunt, clipeum mihi gestandum dederunt, *SE.* I 424, 5. *Impf. conj.*, sá er þrýngvi und sik eyjum vestan qui insulas maris occidentalis sub potestatem suam redigeret, *ÖH.* 108 (*SE.* I 526, 5); guðr var straung, áðr þreyngvimeidr gunnar lunda of þrýngvi þrimr hundraðum og hramma nás gamini acris pugna existit antequam bellator trecentos hostes unguibus aquilæ subiecisset (i. e. leto dedisset), *ÓT.* 18, 4. *Sup.*, odda leiknar jálmfreyr hefir þrúngit und sik Noregi Norregiam sibi subjecit, *ÖH.* 183; lét þrúngit skipa börðum á lög naves in mare deduxit,

SE. I 440, 1 (*Fsk.* 9, 2). *Pass.*, ek frá súðlongom Dana skeiðom of þrúngit á vatn af dregnom hlunni audiee longas naves Danorum ex attrita falanga in mare deductas fuisse, *ÓT.* 40, 1 (*Cod. Fris.*); þistill er þrúnginn var í önn ofanverða sentis, qui intrusus fuit in anticam supremam, *Skf.* 31; dröslum (var) of þrúngit (í garði) caterva equorum aream palatii complebat, *Ghe.* 35; ykkir er þrúngit eptir þjóðkonunga vos rejecti estis post principes, vos viris principibus inferiores estis, ab iis, degenerastis, *Ílm.* 4. — b) *impers.*, þrýngr at sverða saungvi res reddit ad prælium, pugna instat, *SE.* I 622, 1, cfr. þreyngja; þröng at rym randa strepitus clipeorum (prælium) instabat, *F.* I 166, 1. — c) *part. pass.*, þrúnginn pressus, compressus, turgidus, plenus: tár, ekki þrúngit lacrima, dolore turgida, *Hund.* 2, 43; liár, hëlu þrúngit coma, pruind turgens, *Hund.* 2, 42; leifir, þrúnginn sáðum placenta, fursfuribus turgida, plena, *Rm.* 4; þrúnginn móði irá turgens, irá plenus, *Vsp.* 24. — b) *metaph.*, tristis, mæstus: þrúngin goð dñi tristes, *Æd.* 7; þrúngin dægr tristes dies et noctes, *Rm.* 11; nè of þrúngin non tristis, i. e. læta, hilaris (vertunt: non expers indignationis, vel, non coacta ad nubendum), *Bk.* 2, 32.

ÞRÝSTA (-ti, -ta, -t), *premere; cum dat., þ. þorns niðjum gigantes opprimere, SE.* I 290, 2. — b) *cum accus.*, Haraldr þrýstir nú helming sinn at Elfi copias Albim ducit, *F.* VI 311, pro quo *Hkr.*, forte rectius, þeysti a þeysa, *qu. v.* — c) *in compos.* vágþrýstr. **ÞRÝSTIR**, *m.*, *oppressor, adversarius* (*þrýsta*): þ. hlenna *oppressor raptorum, prædonum, SE.* I 514, 5 (*Mg.* 25, 2); þ. jöfra *adversarius regum, rez, ÍS.* 14; *AR.* I 272; *ÖH.* 92, 11; þ. Engla otvins *adversarius Anglorum regis, de rege Norvegico, F.* VI 428.

ÞÚ, *tu, pron. 2. pers.: acc.* þik, dat. þér, *gen.* þín; *dual.* þit, þið; *plur.* þér. Þú interdum in sententia universalí adhibetur, v. c., illa sáttu í milli ægre dispexisti, i. e. conspectus interceptus est (ob telorum multitudinem), *Mg.* 31, 3; aldri fráttu, at nunquam audivistí (i. e. auditum est), *F.* XI 298, 1. — b) *gen.* þín pro dat. þér, vide þínlikt, *conf. min.* sin.

ÞÚFA, *f.*, *tuber terræ, vide compos., ara-þúfa, banapúfa.*

ÞUKKJA, *f.*, *id. qu. þykkja, animus, vide samþukkja.*

ÞUL, *f.*, *nomen fluvii, SE.* 40; vide simbulþul.

ÞULA, *f.*, *oratio, sententia; þulur sententiæ morales, Hávam.* 112. — 2) *carmen longum et inconditum, nullis versibus intercalariis distinctum: stefjum verðr at stæla brag, — ella mun þat þikkja þula carmen, nisi versus intercalares inserantur, pro incondito habetur, A.* 11; þula verðr at drápo með Dönum verri, *Snegluh.*

ÞULINN, *m.*, *nanus, SE.* II 470 (*þulenn*, II 553).

ÞULR, *m.*, *orator, qui recitat res gestas heroum vel dicta sapientum, id. qu. fræðimaðr, Vafþr.* 9; *Hávam.* 136; sic propter

sapientiam vocatur Regin, *Fm.* 34; þular stól sella oratoris, *Hávam.* 112 (conf. et introd. in *Getsp. Heidr.*, *FR.* 1). — 2) poeta (nam apud poetas potissimum erat scientia rerum humanarum et divinarum, conf. *GS.* str. 11): kross hángir fyrir brjósti þessum þul, en pálmr meðal herða huic poeta (i. e. mihi), *Órkn.* 82, 11 (*AR.* II 219, 1); þjóðir kváðu þann þul ok Ólaf vega sannan berserk ille poeta (Thorleicus Dynastæ-poeta) et Olavus (frater ejus) peri nominis athletam interfecisse dicuntur, *Ísl.* 18.

ÞULU, poet. pro þuldu, 3. pl. impf. verbi þylja.

ÞUMBULDRI, nomen amnis, *SE.* msc., *J.*

ÞUMLA, f., nomen insule, *SE.* II 492, puto prope Albm vel in Albi Gothorum, conf. mox þunlar. (*Ignota Munchio*).

ÞUMLAR, m. pl., Thumlæi, incolæ insule Thumlæ in Albi Gothorum, *Ílh.* 62, 7 (*Cod. Fris.*); *F.* VI 311, quo loco, *Hkr.* T. VI dedit við þumlo ad (insulam) Thumlam.

ÞUMLÚNGR, m., pars chirothece, pollicem tegens, tegillum pollicare (hodie þumall); hanzka þ., *Æd.* 61; pros., *SE.* I 146.

ÞUMR, m., *SE.* II 496; Raskius conjecit þumr, recte, ut puto.

ÞUND, f., amnis, *Grm.* 21.

ÞUNDR, m., nomen Odinis, *Grm.* 54; *SE.* I 86, 1; fundr Þundar inventum Odinis, poësis, it. vena poëtica, *SE.* I 250, 2; hregg Þundar procella Odinis, pugna, *ÓH.* 218, 2; grá klæði Þundar leccophææ vestes Odinis, loricae, *Ísl.* I 165, 3; auka Þundi þegn's gnótt numerum civium Odinis augere, casus ad Valhallam mittere, *ÍH.* 6, 7; Þundar grap procella Odinis, prælium, Þundar graps vǫpn arma in prælio usitari solita, arma militaria, *ÍHid.* 18. — 2) in appell. virorum: þ. aldar deus populi, rex (ut þjóðáss), sessi aldar þundar, amicus regis, præfectus regius, *Grett.* 26, 1; þ. hjarar deus gladii, pugnator, *Korm.* 27, 4. — b) absol., vir, *Vigl.* 17, 10, it. *ÓH.* 23, 2, nisi sec. v. t. h. l. et *F.* III 31, IV 62, 2 legatur þ. græðis hests. — 3) in compositis, herðiþundr, leikþundr, remmiþundr, skýþundr.

ÞUNDREGN, n., pluvia, procella Odinis, pugna (þundr, regn): þundregns dróttir pugnatores, *Rekst.* 8, ut eggmóts menn.

ÞUNGFARMR, m., grave onus (þúngr, farmr): þ. Grana grave onus Granii, aurum, *SE.* I 652, 2.

ÞUNGGEDR, adj., animi æger, mæstus, vide þunngeðr.

ÞUNGHUFAÐR, adj., gravi alteo, oneratus, onustus (þúngr, húfaðr): superl. þunghúfuðustu lúngi navi gravissimo pondere onerata, *SE.* I 616, 1.

ÞUNGR, adj., gravis; comp. þýngri, þýngstr (etiam þúngari, *Ísl.* II 275, þúngastr, pros., *Nj.* 133). De ferro: þung járn graves enses, *F.* VI 407, 3. De fluidis: þ. sjór, víðir graves undæ, fluctus, *F.* VI 141, 1; *SE.* I 690, 2; þungir straumar rapida flumina, mole aquarum gravia, *Vsp.* 35. Metaph. de prælio: þung sókn acer confictus, acris oppugnatio, *ÓH.* 186, 2; þungt þing hjalds Þrúðar vangs acre prælium, *Eb.* 19, 5; þ. bani grave letum, *Íla.* 74, 2; þ. agi gravis

discordia, *Íla.* 199, 2; þ. harmr gravis dolor, *Sturl.* 7, 43, 1; þung mein gravia incommoda, graves dolores, *SE.* I 460, 3; þ. þótti gravis ira, indignatio, *Gd.* 41; þung iest vita misera, *Plac.* 20; þ. hagr mala vitæ ratio, *Ílas.* 49; þ. háttir res ingrata, *Ílas.* 46; þungt nið probrum acerbum, *Nj.* 45; berk þung vætti, at ek hætta til þessar minnar gaungu triste fero testimonium, me non sine periculo hanc prosecutionem suscepisse, *Eg.* 74, 2; vera e-ni þúngr gravem, molestum esse alicui, *Sverr.* 106, 1; vinna hlut e-s þúngan sortem alicujus miseram reddere, *Íla.* 74, 2. In compass.: eljunþúngr, stórþúngr.

ÞUNGRA, f., nomen Freyæ, *Cod. Worm.* *SE.* I 557; *II* 474. 558. 617, qui locus in *Cod. Reg.* *SE.* I 557 incuria librarii omissus fuit. Afferam integrum locum sec. fragm. 163 (*SE.* II 617), quod proxime accedit ad *Cod. Reg.*, cum variantibus lect. ceterorum fragm.: Grét¹⁾ ok at²⁾ Óði³⁾ gulli Freyja: | [heiti ero⁴⁾ hennar⁵⁾ | Haurn⁶⁾ ok Þúnga⁷⁾, | Sýr, Skjál, ok Gjóf⁸⁾ | ok hit⁹⁾ sama Mardaull¹⁰⁾; dætr ero¹¹⁾ hennar | Hnoss ok Gessemi¹²⁾ 1) græt, id., (æ = e), 748 (*II* 474); geit, 757, (*II* 557) prave. 2) omitt. 757 (*II* 557). 3) aúðarr 757 (*II* 557), prave. 4) a [heiti ærv, id., 748 (*II* 474). 5) a [non cernuntur in 757 (*II* 557). 6) Horn, id., 748 (*II* 474); Hörn, id., 757 (*II* 557). 7) þvngra, 748 (*II* 474); þungra, 757 (*II* 557). 8) Gefn, 757 (*II* 557), rectius; Gæfn, id., 748 (*II* 474). 9) hið, id., 757 (*II* 557). 10) Mardóll, id., 757 (*II* 557); Mardöll, id., 748 (*II* 474). 11) eru, 757 (*II* 557); erv, 748 (*II* 474). 12) Gersimi, id., 748, 757 (*II* 474. 557). Unde apparet librarium *Cod. Reg.* h. l. a priori hennar in v. 3. ad posterius hennar in v. 7. transiisse. Cum þúnga (a þúngr, gravis, a: dolore), conferatur þrúngvar supra allatum. Occurrit hoc nomen in appell. feminae, *Ag.* (auctore Einare Gilsida): rökk þrú drós at drekka; drakk hon eigi hreint nákkvat; gengu þorna þúngru | þung stríð í bók síðan, ubi notandum, metri genus esse dunhent (i. e. syllabam harmonicam, posteriorem versuum parium); quo loco þorna þúnga dea infibularum, femina.

ÞUNGSTÖLL, m., gravis sella (þúngr, stóll): þ. sólar gravis sella solis, cælum, konúngr sólar þungstöls rex cæli, deus, *Sverr.* 85, 1.

ÞUNN, pro þund, acc. sing. a þundr vel þudr, nomen Odinis: þikki mér, er ek þekki þunn ísunga Gunnar, sem ubi pugnatores, animadverto, conspicio, *Ílafr.*, a þundr v. þudr Gunnar ísunga deus loricearum, præliator, vir. — b) in tmesi, pro þundar. gen. a þundr: þekkjandi þunn blás meginásar, pro þekkjandi blás meginásar þundar cognoscens cæruleum, validum contum Odinis, gladium perite tractans, pugnator, vir, *F.* V 228, 3.

ÞUNNGEDI, n., levitas animi (þunnr, geð), *SE.* I 542; *II* 469. 550 (þongedi, 613).

ÞUNNGEDR, adj., levis animi, inconstans (þunnr, geðr): þunngeð kona, *Bk.* 2, 38, pro quo in ed. *Havn.* restituitur þunggeð animi ægra, mæsta.

PUNNGJÖRR, *adj.*, *tenuiter factus, fabricatus* (þunnr, gjörr): þunngjör sverð enses tenui acie, aculi, *SE. I 462, 5. (Orkn. 13, 1).*

PUNNILL, *m.*, *id. qu. þvinnill, regulus maritimus*: þunnills vigg jumentum piratæ, navis, þunnills viggbaldr deus navis, vir, *Plac. 30, quo loco pronuntiandum est þvinnills.*

PUNNISS, *m.*, *tenuis glacies* (þunnr, iss): þ. Gunnar tenuis glacies bellonæ, acutus gladius, þröngvir Gunnar þunniss præliator, vir, *F. XI 142, v. l.*

PUNNR, *adj.*, *tenuis*: þunn skip naves tenui tabularum compage, *Jd. 37. — b)* acutus: þ. ljörr acutus gladius, *Isl. II 268, 1; SE. I 608, 1. — c)* subtilis: þegja þunnu hljóði subtili silentio tacere, attentum silere, *Hávam. 7. Tritum est illud: þunt er móður eyrað subtilis (attenta) est auris matris. — d)* rarus: þunnt um stánger rari circa signa milites, inopia copiarum, paucitas, *F. IX 439. — e)* in compositis: eggþunur, herði-þunnr, skelþunnr.

PUNNVAXINN, *tenui staturá, figurá, compage* (þunnr, vaxa), *tenuiter factus, tenuis*: þunnvaxin Guunar ský tennes clipei, *G. 40.*

ÞURA, *f.*, *sagitta* (þyrja), *SE. I 570, 3; II 478, 561, 621.*

ÞURBAVRÐ, *f.*, *femina gigas*, *SE. I 553, 1 (II 472 þyrþorð, id.; II 555 þurborð, id.; II 616 þaubaurð).*

ÞURFA (þarf, þurfsta, þurft), *indigere, opus esse; necesse esse, pro verba*: ynglings barn þurfti álfa regió filio fugiendum erat, fugere coactus est, *F. IX 234. — b)* opus esse pro eiga, oportere: hitki hann veit, er hann vita þyrfti quod eum nosse oporteret, *Hávam. 22. Vide óþurfandi.*

ÞURFI, *m.*, *cui opus est, cui quid deest, indigus; cum gen.*, þ. drykks, máls, hvers manns, laðar indigus potús, colloquii, hominum, hospitalitatis, *Söll. 3; Sk. 1, 2; F. VI 237; Vafþr. 8. Plur.*, þurfar indigi: sitir þeim brynslagða þingnorðingum, er voro þurfar propter egenos, inopes, pauperes, *Gv. 3.*

ÞURFINN, *adj.*, *indigus, cum gen.*: hún er þurfin mjök þinnar hylli tua gratia magnopere indiget, þörl.

ÞURFT, *f.*, *indigentia, usus, quod opus est, necessitas, necesse*: sem þ. vor beidir quantum usus noster postulat, *Lb. 51; þurft-um fleira plura quam necesse fuit, justo plura, Plac. 28. — b)* id, quo carere potes (ut þörf), *Hugsm. 27, 5.*

ÞURNIR, *m.*, *gigas*, *SE. I 302, 1. Conf. þörn, durnir.*

ÞURR, *adj.*, *siccus*: þurr skið sicca, arida ligna, *Hávam. 60; þurt land aridum, siccam, Gha. 35. Vide vindþurr.*

ÞURR, *id. qu. þyrr, 3. s. præ.s. ind. verbi þyrja.*

ÞURRFJALLR, *adj.*, *sicco amictu* (þurr; fjallr, a fjall = fell), *Hávam. 30.*

ÞURRO, *3. pl. impf. verbi þverra* (þverr, þvarr).

ÞURS, *m.*, *gigas* (þyrja), *Skf. 36; þursa líki forma gigantum, gigantea, Alem. 2; ráðbani þurs necem giganti struens, Thor,*

Hymk. 19; þróttar þurs gigas roboris, robustus ille gigas, Odin (gigante Bore ortus), niðkvísl þróttar þurs progenies Odinia, Y. 54 (sec. Cod. Fris.); þursa tæ gigantum administra, femina gigas, þursa tæs byrr ventus gigantidis, animus, HS. 1, 6 (sec. Cod. Fris.); þursa meyjar feminae gigantes, Vsp. 8. — 2) litera magica, Skf. 38. — 3) vide formas þors, þuss, þursir, et compos. hrímþurs.

ÞURSA, *f.*, *deriv. a þurs, gigas, vide hlífþursa.*

ÞURASKER, *n. pl.*, *scopuli gigantum, scopuli ad hodiernum sinum Thursobay (sinum gigantum) in Catnesia Scotiæ septentrionali, OH. 109; F. X 34, v. l. 6.*

ÞURSIR, *m.*, *qui impetu fertur in aliquid* (þyrja), *qui desiderat, cupit, amat; vide compos. örþursir.*

ÞURSTR, *adj.*, *id. qu. þyrstr, sitiens; böðvar þ. pugnæ cupidus, HR. 66.*

ÞURÐI, *3. s. impf. ind. verbi þyrja.*

ÞURÐR, *m.*, *decrementum* (þverra): vera í þurð decrecere, *Hild. 12, 4 (pros., SE. I 164; FR. II 286).*

ÞUSS, *m.*, *id. qu. þurs, gigas*: þussa kveðja vœ, sermo gigantum, aurum, *HR. 71.*

ÞUSTA, *1. s. impf. ind., verbi þysja.*

ÞÚSUND, *f.*, *mille* (propr., decem centuriæ duo denariæ, i. e. mille et ducenti, ex þús-hund, = þúshundrat): þjóð féll, lét lif, þúsundum multa millia hominum ceciderunt, vitam amiserunt, *G. 49; F. VI 409, ubi v. l. est þúshundum. Conf. F. VIII 40, 3.*

ÞUTR, *m.*, *id. qu. þytr, stridor, fremitus, strepitus* (þjóta): þ. sævar fremilus, æstus maris, *SE. I 500, 2.*

ÞUÐR, *adj.*, *id. qu. þunnr, tenuis; non usurpatur nisi in formis, in quibus r locum habet nempe þuðr, þuðri, þuðrar, þuðra, conf. kuðr, saðr et sim.; v. c. létz vatn slitna af þuðri skör aquam tenui tabula sulcasti, III. 22; þuðr hringr acutus gladius, HR. 12.*

ÞUÐR, *m.*, *nomen Odinis* (id. qu. þunnr, þundr), *Grm. 46; SE. I 84, 2; II 472, 556.*

ÞUÐRUÐR, *prava lectio in Cod. Worm. et Upsal., constata ex þuðr et uðr, nominibus Odinis, SE. I 84, 2; II 265, 2.*

ÞVÁL, *vide sub þvol.*

ÞVARA, *f.*, *rudicula; in compos. marþvara.*

ÞVARI, *m.*, *tigillum* (respondens fem. þvara): ef þer komiþ í þvers þvari nisi tigillum tibi objectum fuisset, i. e. nisi conatu depulsa fuisses, *II. hat. 18. — 2)* in compositis: beinþvari, bláþvari, búlþvari, dólgþvari, eyþvari, ormpþvari, vindiþvari, vindþvari; in prosa, brynþvari, hastæ genus, quod describitur *Eg. 53.*

ÞVAT, *impf. verbi obsoleti þveta, i. e. þvætta* (hodie þvætta, Dan. tvætte), *lavare* (a þvo): þar varþu at, er fjáðr klæðit þvat íði præsens adfuisse, quo loco dives vestem lavabat, *SE. II 18.*

ÞVEGIT, *sup. verbi þvo, lavare.*

ÞVEITA, *f.*, *securis*, *SE. I 569, 1; II 477, 561 (II 620 þvita); beit hjálma stoð*

þveita securis caput non mordit, Ed. Lōvas. ex Vigastyr S. (Ísl. II 299, 1).

ÞVEITR, m., lapis (id. qu. þviti): (þú) rakt þeim illan þveit malum lapidem illis impigisti, i. e. male eos accepisti, mulcasti, F. XI 188, 1. Procerbialis locutio, vide Vigagl. 21: Már kvað þat líkligt, at sanuaz mundi fornkvæðit mál, at hvarr ykkarr mun ljósta annan illum steini, áðr lætti, ubi ljósta e-n illum steini malo lapide aliquem icere, est prorsus id. qu. reka e-m illan þveit. Sic et Drpf.: allskarpt hiesr orpit ægis beini fyrir hiedendum heinar hurðar (Bellona) lapidem magna ei incussit gladii vibratoribus, i. e. homines gravi clade affecit.

ÞVENGLÁÐ, n., terra lori (þvengr, láð): þvengláðs dýna, pro dýna láðs þvengs, aurum, a láðs þvengr lorum terræ, serpens, cuius dýna (culcita), aurum: njórun þvengláðs dýnu nympha auri, femina, Nj. 63.

ÞVENGR, m., corrigia, ligula, lorum: þ. þundar beðju; þ. leiðar lorum terræ, serpens, per homonymiam id. qu. Grettir, Grett. 54, 4; Orkn. 82, 7 (Ark. II 218, 2). In compositis: eitþvengr, fráþvengr, grasþvengr, hjarlþvengr, reyþvengr, urþvengr. Vide et formam þvingr.

ÞVERGARÐR, m., agger transversus, obiecta moles (þverr, garðr): þvergarðar gunnranns glyggs aggeres, clipeorum procellis obiecti, i. e. testudo clipeorum, clipei: þróttir þvergarða gunnranns glyggs deus clipeorum, præliator, vir, Óll. 240, 2.

ÞVERLIGA, adv., obstinate, vehementer (þverr): erum þverligar (compar.) hugr á Gunni sunns herkis eo vehementiori amore vel desiderio semine teneor, Korm. 5, 2. In prosa: taka máli þverlīga, synja þverlīga plane præcidere, obstinate negare, denegare, pernegare.

ÞVERR, adj., transversus: hverr lá þverr of annan alius super alio transversus jacuit, Krm. 16; kvað hvern vörn skyldu falla þveran of annan præcepit, ut quisque nostrum alius super alium transversus caderet, Hh. 63, 1. — b) adverbialiter, þvert: um þvert in transversum, in diversam partem, ganga um þvert frá leiki verðungar in diversum ire (i. e.: discedere) ab ludo satellitum, Mg. 9, 5; koma i þvers transversim venire, i. e. objici, H. hat. 18. In prosa etiam þvers et þvers um, adv., transversè.

ÞVERRA (þverr, þvarr, þorrit), minorem, pauciores fieri, cessare, deficere, consumi. Plur. impf. ind. þurru; impf. conj. þyrra; sup. etiam þorit, cum simplici r, Rm. 6. Hús, hallir þurru domus, ædes (igne) consumtæ sunt, F. VII 15, 2; IX 307; kvistir þverra rami marcescunt, tabescunt, Am. 69; nema sneriblód mörnar þyrri sí rapiditas fluminis non cessaret, SE. I 294, 3; þó at skúrir gýgjar skers þyrrit elsi jaculatio (pugna) non cessaret, Óll. 186, 4; gráðr þvarr geira hríðar gjóði atiditas corvi cessavit, corvus satiatas est, ÓT. 31, 2; sorg

frá ek eigi þyrri dolor non cessavit, Skáldh. 1, 23; þverr við glaum (= glaur, apocopat r) lætitia ob eam rem minuitur, Vigagl. 7; slzt æfl móðfikins Magnús góða þvarr ex quo decessit M. bonus, Hrokkinsk. msc., pro quo F. VI 247 habet þraut (þrjóta), cod. sensu. Birtingar þverra viri illustres deficiunt, pauciores sunt viri excellentes, Eg. 82, 2; Þórmóðr hiesr þorrit (= þorit) hóta Thormodus aliquantulum defecit, contumacem animum vel superbiam nonnihil remisit, RS. 6. — b) perf. part. act. þorrinn, qui defecit: hlust er þorinn auditus defecit, SE. II 180, 3; it. pass., sigri þorrinn, quem defecit victoria, victoria exutus, spoliatus, F. II 316, 2.

ÞVERRA (-aða, -at), deficere (id. qu. þverr, þvarr): mætti þverrar vires deficiunt, Lil. 58.

ÞVERRA (þverri, þverða), minorem, pauciores reddere, minuire, deminuere, cessare facere, sedare: hljaldrórr haukum þverrir hlúgr bellator famem corrorum sedat, edita strage, i. e. prælium committit, Óll. 183; þá er sverð-dýnviðir þverðu ylgjar sult cum pugnales famem lupi sedabant, i. e. cum pugna fiebat, Mg. 9, 1; hann þverði frið manna (monnom, Cod. Fris.) pacem hominum (hominibus) cessare fecit, i. e. bellum incolis intulit, ÓT. 97, 2 (Ark. I 288); þeir þverðu þrótt sinn at þriðjungi víres suas ex tertia parte deminuere (occiso tertio fratre, Erpo), Hm. 16; nú þverra þeir birtingar, er þverðu þingdag ýngva með orðum nunc deficiunt illustres viri, qui poemam regiam oratione sua averterunt, Eg. 82, 2, vide þingdagr et ýngvi. — b) part. act. þverrandi, qui minuit, consumit, in appellationibus viro-rum, vide fufþverrandi, látrþverrandi, láðþverrandi. — 2) intrans., id. qu. þverr, þvarr, deficere, minui: gerðum þar svá, at húskarla lið þverði jarli eo loco sic rem gessimus, ut prætoriani dynasta pauciores fierent, Mg. 31, 5 (F. VI 78, v. l. 6), quo loco Cod. Fris. habet þurði pro þverði (Geyrdóm þar sva at þurði — húskarla lið iarli).

ÞVERRIR, m., qui deminuit, pauciores reddit, consumit (þverra, þverða): þ. Engla, Skota qui Anglos, Scotos pauciores reddit, oppressor, victor, hostis Anglorum, Scotorum, Ok. 9, 3; H. 22, ubi dat. s. þverri (Cod. Fris. þverri); þ. þons (þors) barna oppressor gigantum, Thor, SE. I 294, 3 (Cod. Reg. et Worm.); þ. ulla sultar famem luporum sedans, bellator, F. III 9, 1; þ. málma, hódða, brimröðuls consumtor auri, erogans aurum, vir liberalis, Hg. 26; Ód. 14. 25; þ. lærðar exstirpator fraudum, vir probus, pius, Plac. 7; þ. svika deus, Lb. 11. — 2) in compositis: flugþverrir, hringþverrir, menþverrir, seimþverrir, vegþverrir.

ÞVERUÐ, f., contumacia, pertinacia (þverr, uð), Hugsm. 15, 5.

ÞVESTSKYTTI, n., caro cetaria, ei emissia (þvest, þvesti caro cetaria; skjóta), Grett. 14, ubi alii þvestslittum, a þvestslitti creta caro cetaria (slitta, f., Lex. B. Hald.), vel idem, a sletta projicere.

ÞVÍ, conj., *ideo, idcirco, propterea* (propr., dat. sing. neutr. pronominis þat, pro af því), Korm. 22, 3. 5; F. I 65. — 2) þvíat nam, enim (pro af því, at eo, quod, quod plene occurrit, Eg. 68). Hávam. 1. 6. 9. 98. 108. 121; Skf. 4. 5; Grm. 41; Sonart. 4; F. II 52, 3; SE. I 244, 2; Korm. 22, 5; Ód. 1. 28. — 3) því-at ideo, quod, ita ut því in priori membro sit, at in posteriori: því em ek Kráka köllut, at ek hefi, etc., FR. I 248, 2; it. ea lege, si, ita si, cum eo quod (id. qu. því at eins, at): því er öldur baztr, at, ita optima cerevisia est, si, Hávam. 14. — 3) því cum comparativo, sequente sem vel er, eo quo: því meira skal ek unna þeirri súlva Gunni, sem þeir ala stærri öfund um várar gaungur hanc feminam eo vehementius diligam, quo magis isti itionibus nostris videbunt, Korm. 5, 4. Interdum comparativo prioris membri additur at (vide þess at cum comparat. sub voce þat 5): því at færra veit, er fleira drekk, sins til geðs sumá quo quisque plus potat, eo minus est sua mentis compos, Hávam. 12. Rarius in hac constructione occurrit superlativus, ut Jömsv. p. 8. in prosa: skaltu herja því mest á Danmörk, sem þú hefir mestan aflann, quod F. XI 59 eodem sensu per comparativum exprimit: rek nú þeim mun harðara hernaðinn, sem nú hefir þú liðsalla bæði meira ok betra.

ÞVÍGI, eo non (því, gi neg.): þruma með spjótum var þ. skemri pugna (quæ hastis fiebat, eo non brevior fuit i. e. non minus diuturna fuit, quam fuerat jaculatio), Orkn. 5, 5. — 3) þvígít (ex því, eigi, at), id.: þat mun ok verða þvígít lengra, at Atli mun öndu týna neque post hæc ita multo vitam amittet Atlius, Bk. 2, 56; þær hykk mæltu þvígít fleira þu to eas his non plura locutus esse, Og. 6. Hanc formam (þvígít) compositam esse ex þvígi et at (non ex it), cum probabile faciunt exempla sub því 3) et þat 5) allata, tum etiam locus GhM. II 388: sýniz honum (Þormóði) þvígít vænni sinn kostur, þvígít vænni hann verður fundinn illi (Thormodo) res sua eo (3: adventu hostium) in meliorem locum haud sane deducta videtur, nedum si forte (ab hostibus) reperiretur.

ÞVÍLÍKR, adj., talis (ad verb., ei similis, því, líkr), G. 11.

ÞVINGA (-aða, at), cogere, premere, Skaldh. 5, 14; 7, 9.

ÞVINGR, m., corrigia, lorum, (id. qu. þvengr): þ. leiðar lorum terræ, serpens (ut þvengr þundar beðju), sút leiðar þvings dotor serpentis, hiems, Orkn. 82, 8, ubi construenda sunt: snotr svanni minniz þess leiðar þvings sút (acc. temporis), elegans femina instanti hieme id recordabitur (memorabit).

ÞVINNILL, m., regulus maritimus, SE. I 548, 2; II 469. 614 (II 552 tantum cernitur ... nnull); þvinnils dýr animal reguli maritimi, navis, Nj. 103, 6. Vide þunnill et Vinnill.

ÞVISA, dat. sing. pronominis demonstr. þessi hic: — 1) neutr. gen., á þvísá þingi in hoc conventu, Hlas. 32; hljálmdrifu víðr

haldi lífi ok þvísá landi rex bellicosus vitam et hoc regnum retineat, ÖH. 92, 1; fyrir þvísá, er, propterea quod, ubi cod. Fris. þvísá er eo quod. Etiam in prosa: á þvísá landi, Sks. p. 186; í þvísá ljósi in hac luce (vita), Grág. et Nj.; næst þvísá, Gfl. ed. Havn. præf. pag. IX. — 2) masc. gen., í þvísá heimi his in terris, ÖH. 140, 2; nú verðk með einum fæti at stýra út á vit Íslands á þvísá skordu ske munc ego. qui alterum amisi pedem, hac navi in Islandiam proficisci cogor, Grett. 9.

ÞVITA, f., securis (id. qu. þveita), SE. II 620.

ÞVITI, m., lapis, SE. I 112: þá tók v þeir (Æsir) mik n steinu, ok skv tv en lengra í iorþina, sá heitir þviti, oc hofþv þan stein firir festarhælin. Ideo SE. II 431. 515: en þviti (þótti II 515 prave) heitir hæll, er stendr í hölinum (huoleum, II 515). Vide formam þveitr et compos. hrammþviti.

ÞVO, (þvæ; impf. þó, et þvó, F. I 165, 2; sup. þvegít), lavare, cum acc. et dat.; þó hendr manus lavit, Vsp. 31; hönd um þvera non lavat manum, Vegtk. 16; drótt þó sveita af líki cruorem corpori abluit, G. 22; er ýtar höfðu þvegít þein jöfurs cum ossa regis lavissent, G. 23; þú hefir þvegít manns blóð af höndum cruorem humanum manibus abluisti, cæde hominum manus poltuisti, H. Br. 2. Sæpe de aspergine maris: lügr þvær flaut mare lavat nares, SE. I 494, 3; marr þvær víðu malos, SE. I 496, 5; bylgja þvær stafni, SE. II 493, 4; hrönn þvó hlýrum unda proras adpersit, F. I 165, 2; urannir þógu herskipum höfud capila (rostra) navium bellicarum laverunt, SE. I 500, 3; þveginn af bárum undis lavatus, adpersus, A. G. Metaph., höfðu þvegít sál af syndum animam a peccatis abluerant, Söll. 73; fekk þvegít glæp með gráti peccatum lacrimis abluvit, Hlas. 50; heilagrar andi þvói lýti peccata abluat, Gd. 2. Particip. pass., þveginn lotus, vide in compos.: itrþveginn, úrþveginn, úrdveginn.

ÞVOL, n., lotium (id. qu. þvæli), SE. II 430. 514. 634, conf. Thorlac. Spec. 7, 39. 175 (þvo).

ÞÝ, f., serva, ancilla (NgD. 81): þý eða þrell serva aut servus, Hugsm. 24, 1; dat., þý ok af þræli, FR. I 493, 2, et þýjo, Hünd. 2, 2; gen. þýjar: víð ótta þýjar orða ob metum verborum ancillæ, Hlas. 50; þýjar barn servæ natus, FR. I 495, 2. Plur., þýjar ancillæ, servæ, Am. 97; Bk. 2, 45; Ghr. 15; et þýgjar, inserto g, Hünd. 1, 35; gen. þýja: meldr Fróða þýja farina ancillarum Froðii (Feniæ et Meniæ), atrum, HIs. 1, 3 (Cod. Fris., et F. I 50, 1); þýja barn servæus natus, FR. I 495, 2. Vide þýr. Svá konur, sem kalla, þýjar ok þræla, Grett.

ÞÝBORINN, servæ natus (þý, bera), Eg. 57, 1.

ÞÝFI, n., res furtiva, furto surrepta (þjófr): víðris þ. res ab Odine surrepta, mulsum poeticum, poësis, Sonart. 1.

ÞÝFD, f., furtum; plur. þýðir furta, ÖH. 192, 2 (Grág. I 401).

ÞYGGJAR, *pro þýjar, vide þý.*

ÞYKKJA, *id. qu. þikkja, videri, Orkn. 82, 8; Korm. 12, 2; F. VI 447, 1, ubi þykkjat pro þykki-at, þykkir-at, non videtur.*

ÞYKKJA, *f., indignatio; þykkjuorð verba ex indignatione profecta, Skaldh. 1, 28. Vide þykkir, m.*

ÞYKKR, *adj., crassus, densus; adv., þykt dense, Þjúga þ. dense volare, de sagittis, F. VI 84, 1.*

ÞYKKR, *m., indignatio, offensio; þykkjar verðr, dignus, cui succenseas, Eg. 75, 1. In prosa de ictu, plaga, usurpatum reperitur. Dropl. maj. c. 19, fékk Gunnarr mikinn þykk af eins manus spjóti, gekk lagit i gegnum lærit fyrir neðan þjólnappana. Heiðarr. initio: ok veitir honum áverka svá næsta uikinn, at honum var þat gyldr þykkir, ok eigi banvænigr. So. 11: gerði hann meyjunnri þann þykk, at lúnn grét þegar, en sveiniun læk hann miklu hardara.*

ÞYKKSETTR, *dense collocatus (þykkir, setja), il. copiosus, multus (Angl. thickset, id.): þykksettar dygdir mullæ virtutes, Nik. 32.*

ÞYLJA (*þyl, þulda, þulit*), *recitare (in primis actu continuo, vel orationem longiorum): þyl ek grunnstrauma Grimmis carmen recito, SE. I 292, 2. Sæpius absolute, de poeta, carmen suum recitante, Höfuðl. 3; de oratore sententias morales recitante, Hávam. 112; et cum prapos., þ. of sigr, um Ólselju carmen de victoria, de femina recitare, Mg. 36, 3; Id. 3. Pass., reflexivè: þylskum loquitur secum, mussital sibi, Hávam. 17. — 2) strepere, fremere, de unda: þuldi uðr unda (gravi longoque sonitu) fremebat, Skaldh. 4, 32. — 3) þulu, SE. I 378, 3, videtur esse obsoletum impf. verbi þylja, pro þuldu vel þuldu, quasi a þyl, þaul, þulu, resonare facio: þær þyt þulu þögnhorfinnar illæ (Fenia et Menia) resonare fecerunt stridorem molæ (molam susurrantem), i. e. molere inceperunt.*

ÞYN, *f., 1) amnis, SE. I 130. 576, 2; II 479. 622; Grm. 27; þynjar log flamma amnis, aurum, þynjar logs þüll pinus auri, femina Nj. 45, Johnsonius pro Drina Russiæ fluvio accipit. Cf. þin. — 2) lorica, SE. II 479. 562.*

ÞYNDR, *m., Odin, id. qu. þundr, vide in þýrn dröf.*

ÞÝNGD, *f., pondus, gravitas (þúngr): þýngdar mikill magni ponderis, gravis, epith. auri, Isl. II 275, v. l. 13, in strophæ manca.*

ÞÝNGJA (*-i, -da, -t*), *gravem reddere, molestum reddere (þúngr). Impers. c. dat., þýngja tekr minni ok máli memoria et usus linguæ labare incipit, Skaldh. 5, 16.*

ÞÝNNTR, *perf. part. pass. v. þynna tecum reddere, acuerè, acutum facere (þunnr), vide compos. heinþynnr.*

ÞÝR, *f., serva, Rm. 10, conf. þý.*

ÞYRJA (*þýrr, þurða*), *ruere, festinare, currere, volare, magno impetu ferri; de vento: veðr þýrr (= þýrr) ventus ruit, SE. I 630, 1; láta styrvind þýrja of sic facere tempestatem prælii circa se furere, SE. I 674, 1; de unda vortice aquarum: lúnn þurði at*

haudr runn vortex in Terræ filium ruebat, SE. I 296, 1; de navibus: kilir þurðo norðan til Sehlunds, ÖH. 155, 2; veglig flaut vísa ferþar þurpu und vinda búnu segli splendide nares regionum satellitum ruebant sub velo ventis inflato, Ha. 293, 1 (sec. Cod. Fris.); de gladio: Óðins lúrdúlf þurði or hendi gladius e manu (manu vibratus) ruebat, volabat, Korm. 12, 4; de equo, Skf. 10; Ghe. 13; de avibus, SE. II 102, 2; de serpente, SE. I 606, 1, ubi in prosa est skrída serpere; de præliatoribus: þar þurðir þú und randir sub clipeos properasti, in aciem provolasti, SE. I 462, 5 (Örn. 13, 1); landrekar þurðo fram til móts á mjúkhurðum meita præfecti, navibus recti, ad prælium provolabant, ÖT. 18, 2; þurðot austan teknir menn tu et conducti milites properastis ab oriente, Mg. 2, 1 (sec. Cod. Fris.), ubi Ilkr. þurðuz. — 2) þurði, pro þverði, id. qu. þvarr (u = ve), Mg. 31, 5, sec. Cod. Fris., vide þverra (þverri) 2.

ÞYRMA (*-i, -da, -t*), *parcere, cum dat., Vsp. 41; cum neg., þýrmdit non pepercit, SE. I 280, 2. — b) servare, non violare (v. c. pacta, pacem): þ. eiðum, gríðum, sífjum, veum juramenta, pacem, necessitudinem affirmatis, sacra loca, Sk. 1, 47; FR. I 247, 3; Bk. 2, 28; Hg. 33, 18.*

ÞYRMIR, *m., qui parcit (þýrma), in compos., óþýrmir.*

ÞYRN DRÖF, *ÖH. 155, 3, locus corruptus. Olavus jam mulaverat dröf in dröfn, construens þrymu þýrn (= þörn), bellator. Vocem præcedentis versús þörn mutavit in þorr, quod accepit pro þvarr (impf. ind. v. þverra), hoc ordine: dröfn þorr húms eyndri, þrymu þýrn! mare defuit navibus, bellator! (i. e. mari defuit spatium ad classem recipiendam). Eandem rationem sequitur Ilkr. T. VI. — Raskius, metrum claudicare in versu ultimo (þýrn dröf eyndri) bene observans, coniecit þundr of pro þýrn dröf. Quæ Raskii conjectura egregie confirmatur lectione unius Cod. Fagrskinæ, qui h. l. habet þyndr of syndri, ubi of syndri ex pronuntiatione Norvegica ex off yndri ortum est, prorsus eodem sensu atque apud Raskium, et iisdem verbis, licet diversis formis; nam þyndr est id. qu. þundr (y = u), yndr id. qu. undr, öndr, eyndr (y = u = ö = ey). Sic coherent h. l. þrymu þörn-þyndr (þundr) bellator, a þryma pugna, þrymu þörn sentis pugna, gladius, þrymu þörn-þyndr deus gladii, præliator. Cetera hujus loci vide sub gráð.*

ÞYRNA (*-i, -da, -t*), *aculeare, aculeatum reddere (þörn): þýrna jörð oddum hrenadrættum cuspidibus hastarum aculeare, aspersare, i. e. regnum armata manu circumdare defendere, SE. I 696, 2.*

ÞYRNIR, *m., sentis, repres (þörn): járn flugu þýkt, sem þ., reprium instar, F. VI 84, 1. — b) dumctum, vepretum, FR. I 299, 3. — c) metaph., þ. hjarna, sita capitis, coma, SE. II 504; brjóst sárrnat af synda þýrnum pectus, sentibus peccati sauciatum Gd. 1. — d) in compositis: eikþýrnir, hagþýrnir, háðýrnir.*

ÞYRNKRÚNA, *f.*, *corona spinea* (Christi), *Krossk.* (þorn, krúna = kórúna corona).

ÞYRR, *et cum neg.* þyrrit, 3. s. *impf. conj. act. verbi þverra*.

ÞYRSKLINGR, *m.*, *gadus minimus*, *dimin.* a þorskr, *SE.* I 579, 3; II 480 (þysklíngur, a þoskr, II 623; II 564 non cernitur nisi þ... klíngur).

ÞYRSTA (-ir, -i), *sitire*, *impers. cum acc. subjecti*: þik tekr þyrsta sitire incipis, *Nj.* 30, 1; mik þyrstir sitio (þorsti).

ÞYRSTR, *adj.*, *sitiens* (þorsti), *Vafþr.* 8; *vide þurstr*.

ÞYSHÖLL, *f.*, *aula strepitu plena*, *tumultuosa* (þyss, höll), *Ghe.* 31.

ÞYSSJA (þyss, þusta, þust), *ruere*, *cum impetu ferri*. *Infin.* þyssja non occurrit, hunc tamen supponit *Raskius in Anrissn. t. Isl.* p. 144. Occurrit þyss, 3. s. *præs. ind. in prosa*, *SE.* II 58, nú þyss sjá flokkir framman á leikvöllinn þann þessum in spatium proruit; et þusta, 3. *pl. impf. ind.*, *ÓH.* 258, 1, álmur ærir þusta ofan milites raptim descenderunt; sed þursti, 3. s. *impf. ind.*, in prosa *F. VI* 157, unde forma þyssja ex þyrja variata videtur. *Hodie in sermone quotidiano*, praeter *impf.* þusti, usurpatur forma þusa (-aði) et þusast (-aðist), eodem sensu.

ÞYSS, *m.*, *strepitus* (þyssja): þ. manna fremitus turbæ, *SE.* II 46; kominn er þyss í þessa þjóð, *GS.* str. 4, vide þuss; skjarr er hann við þys þenna abhorret ab hoc strepitu (marino), *Korm.* 19, 4. — 2) *tredecim*

viri, *SE.* I 532, 559, 4; II 346, 465, 475, 548, 558, 610 (II 618 þys).

ÞYTR, *m.*, *sonus, stridor* (þjóta), *SE.* I 544; II 468, 551, 613; de susurro circumactæ molæ, *SE.* I 378, 3, vide þylja 3.

ÞYÐ, *f.*, *lorica*, *SE.* I 573, 2; II 622.

ÞÝÐA, *f.*, *inclinatio, affectus*; ástar þ. affectus amoris, *Gd.* 74. *Pros.*, draga þýðu til e-s animum applicare, inclinare ad aliquem, *Sks.* p. 358.

ÞÝÐA (-ði, -dda, -dt), *interpretari*: þýða þeir, at öllu eyði auðmiðlandi fólki snauðu, sic interpretantur, quasi largitor divitiarum omnia in egenos profundat, *Gdþ.* 16. — 2) *pass.*, þýðaz (-ðiz, -ddiz, -dz), animum ad aliquid, aliquem applicare, inclinare, cum acc. rei; de amore femine, kona þýddiz klædda karlinn virum bene vestitum amavit, *SE.* II 206, 2; de viro, *FR.* II 318, 2; þýðaz konu annars, *Ílas.* 48; in prosa, *Ísl.* I 246, ubi v. l. elskaði, amavit; þýðaz trú religioni adherere, *Lv.* 51; þýðaz þörf sína cupiditati suæ indulgere, *SE.* II 202, 2; nauðr er þegnum þýðaz þann veg, necesse est, homines id insigne miraculum agnoscant, *Lv.* 15.

ÞÝÐR, *adj.*, *mollis, mitis, clemens, comis, affabilis*: þ. drengur, ástvinur, konúngur, *SE.* I 444, 2; *Gd.* 3; *ÓH.* 192, 2; de femina, *Nj.* 45; de Maria, *Gd.* 74; de Christo, *Mk.* 14; þýð vist comoda mansio, *Gd.* 44; þýðr af þörf e-s commodis alicujus libenter inseruiens, *ÓH.* 92, 19. In compositis: alþýðr, sóknþýðr.

CORRIGENDA.

- Pag. 1 a³²: *peima, lege þeima*; 1 b¹¹: II l. 11.
 — 2 b²²: *leti-a, l. leti-a.*
 — 6 Ágætí¹: *ib., l. Jd.*
 — 8 AldrPELL, l. AldrSPELL.
 — 13 Ámátligr³: *athletu, l. athleta.*
   Ámsvartnir²: *fuis, l. fuit.*
   An³: *accupationes, l. occupationes.*
   Ibid.¹⁰: *restissimum, l. rectissimum.*
 — 15 Andarvani²: *xepers, l. xepers; set,*
   l. sed.
   Andvaka²: *παρέλακε, l. παρέλακε. Ibid.⁶:*
   ranad l. randa.
   Andvana¹: *παρέλακον, l. παρέλακον.*
 — 16 Ángr²: *Anm., l. Am.; Ibid.⁸: ali*
   cui, l. alicui.
   Ángrlest²: *violatus, l. violatus.*
 — 28 Atti²: *petculus, l. petulens.*
 — 41 Radljós, l. Badljós.
 — 42 Beina²: *grönu, l. trönu.*
 — 46 Benfasti²: *hjarra, l. hjarna.*
 — 47 Benrægr, l. Bensægr.
 — 48 Bera¹⁴: *prætus l. præditus; 6)¹⁰: in-*
   tecellere, l. antecellere.
 — 49 Bergir²: *sanguinus, l. sanguinis.*
 — 52 a³: *convalescent, l. convalescat.*
 — 53 Bifr¹: *cupuditas, l. cupiditas.*
 — 57 Bjargigak²: *dupluci, l. duplici.*
 — 59 Bjúgnefjadr, l. Bjúgnefjadr.
 — 63 Blíkneiband¹: *distribuens, l. distri-*
   buens.
 — 64 Blíðskál²: *samnum, l. scamnum.*
 — 65 Blóðiss²: *tempastas, l. tempestas.*
 — 67 Bül⁴⁷: *avadunt, l. evadunt.*
   Böller¹: *pl., l. pila.*
 — 69 Börd 2)¹⁰: *bülkk, l. blükk.*
 — 70 Böst¹: *balbüst, l. valbüst.*
 — 74 Brámerkí, l. Brámerkí.
   Bráðmót, l. Bráðmót.
   Brandjörðr, l. Brandnjörðr.
 — 78 Brenna 2)¹⁰: *HÓ, l. ÓH.*
 — 79 Brennumk²: *adisidenti, l. adsidenti.*
   Bresta⁴: *disrupti, l. disruptæ. Ib.⁸:*
   diffringuntur, l. diffringuntur.
 — 80 Bríkspadr, l. Bríkspadr.
 — 81 ¹⁰ Brími, l. Brími.
   Brímill⁴: *fetida, l. fetida.*
 — 82 Brísing¹: *F., l. f.*
   Brjóstadr, l. Brjóstadr.
   Brjóta³: *sepementum, l. sepimentum.*
 — 83 Broddr 2)¹⁰: *splendidissime, l. splen-*
   didissime.
   Brokr, l. Brokr.
 — 83 b¹: *appellatio, l. appellatio. et mox²:*
   rocat, l. vocatur.
 — 81 Brúa, l. Brúa.
   Brúk¹: *occurit, l. occurrit.*
   Brúnn (nomen Odinis)²: *supercliis,*
   l. supercliis.
- Pag. 86 Brynping, *in fine: proscere, l. poscere.*
 — 88 Burt²: *bott, l. brott.*
 — 89 Búd³: *homimum, l. hominum. Ib.¹⁰:*
   nocturna, l. nocturna.
   Búðli²: *stóð, l. slóð.*
   Bygð¹: *habitaculum, l. habitaculum.*
   Ib.¹⁴: *abscindit, l. abscindit.*
 — 91 Byrskíð³: *siðr, l. viðr.*
 — 93 Byrdadr¹: *instructus, l. instructus.*
 — 93 Dagskeið, l. Dagskeið.
   Dagverk²: *dagverkis, l. dagverkis.*
 — 96 Dáblistandi¹¹: *inuleans, l. incul-*
   cans.
 — 96 Dáðmáttugr⁴: *omnipotentis, l. om-*
   nipotentis.
 — 97 Dáðstétt¹: *eximius, l. eximius.*
 — 100 Dís³: *cæcilegæ, l. cæsilegæ.*
 — 102 Dölgmínnigr²: *billicosus, l. bellicosus.*
 — 105 Draumr⁷: *Hundl. l. Hyndl.*
 — 106 Drengspell³: *strenum, l. strenuum.*
   Drepa 2)¹¹: *si, l. se.*
 — 107 Dreyma¹¹: *sonno, l. somno.*
 — 109 Drös¹¹: *Adstridæ, l. Astridæ.*
 — 110 Drýgja¹⁴: *agitare, l. agitare.*
   b²²: *quator, l. quatuor.*
 — 111 Duga ε)⁸: *ante trúr adde: cf.*
   Dul 4)³: de, l. dul.
   et mox⁶: *dul, l. de.*
 — 113 Dvalnir³: *Cæcilega, l. Cæsilega.*
 — 119 Fela, l. Efla.
 — 120 Eggja 2)⁶: *eggjum, l. eggjum.*
 — 123 a¹¹: *s. l. e.*
 — 126 Einráðinn¹: *annimo, l. animo.*
 — 128 Eitrfiskr, l. Eitrfiskr.
 — 134 Elskogi³: *mannat, l. manna.*
 — 136 Endiskeið³: *terarum, l. terrarum.*
 — 138 Er (pro þer)⁸: *andivistis, l. audi-*
   vistis.
 — 152 a³: *redimere, l. redimire.*
 — 158 Farvegr⁹: *fálu, l. hálu.*
 — 186 Flug²: *vetflug, l. vetflug.*
 — 204 Friðbrögð²: *pacis, studiosus, l. pa-*
   cis studiosus.
 — 212 b¹: *intercalares, l. intercalares.*
 — 213 a²: *tutelari, l. tutelari.*
 — 216 Fyrna¹: *miro, l. mire.*
 — 369 Hnyja, l. Hnyja et mox hnúða.
 — 397 Hringreifur, forte = hringgreifdr.
 — 488 b¹: *kynjum; idem vocabulum s. v.*
   lángur, p. 494 legitur kunigum.
 — 583 Möðugr, l. Möðugr.
 — 622 Ölværr⁹: *Holm, l. Hol. (= Holana).*
 — 623 On²: *ons, l. ono.*
 — 624 Öndrjúkr: *de s, l. deus.*
   Önn²: *Fg., l. Eg.*
 — 638 Pelliganus³: *visubök, l. Visnabök.*
 — 640 Rabitar²: *vega, l. vega.*
 — 645 Raunframla²: *rau, l. raun.*

Pag. 664 RISNA¹¹: bræðum, *l.* bræðrum.

— 737 SKÖYTA⁷: áraraskanti, *l.* áraraskauti.

— 751 SMUGALL⁵: smugligr, *l.* smugligr.

— 781 STÓRLÁTR¹: búl, *l.* búli.

— 845 VALIR³: *Rhotomagensis*, *l.* *Rothomagensis*.

— 865 VENDR⁷: skýrði, *l.* stýrði; *et mox*⁹: sínum, *l.* sínum.

— 868 VERK¹³: forvek, *l.* forverk.

— 872 VÆTKI¹⁶: vækti, *l.* vætki.

— 873 VFTT, *l.* VETT.

— 879 VILD²: vildarmeun, *l.* vildarmenn.

— 880 b¹: bafa, *l.* hafa.

Pag. 883 VÍNGNIR¹⁸: *cognomen*, *l.* *cognomen*, *et mox antea: accurate, l. accurate.*

— 897 VÖRR¹⁵: ei, *l.* af, *vide* Saga Dðriks konungs af Bern. *ed. Unger. Christiania 1853. 8. p. 313².*

— 898 VÖSUNDR⁶: *criptum*, *l.* *scriptum*.

— 899 YFIRBÁTR¹: *epibátr*, *l.* *eptirbátr*.
YGGILGR²: *yggligg*, *l.* *ygglig*, *et mox: periculosi. l. periculosi.*

— 911 ÞJAZI²: *Jdii*, *l.* *Idii*.

— 915 ÞORINN¹: *veþorrinn*, *l.* *veþorinn*.

— 924 ÞRUMA²²: móði, *l.* móði.

— 927 ÞÚNGRA²: *ommissus*, *l.* *omissus*.

LISTE DES OUVRAGES PUBLIÉS PAR LA
SOCIÉTÉ ROYALE DES ANTIQUAIRES DU NORD.

FORNMANNA SÖGUR ou SAGAS HISTORIQUES *sur les événements passés en NORVÈGE, en SUÈDE et en DANEMARK, éditées dans l'ancien texte (dans la langue islandaise, dite anciennement dönsk túnga ou norrœna, la langue danoise ou nordique)*; ouvrage complet en 12 volumes avec 7 fac-simile. 1825—1837.

SCRIPTA HISTORICA ISLANDORUM DE REBUS GESTIS VETERUM BOREALIIUM, latine reddita et apparatu critico instructa, opera et studio Sveinbiörniss Egilssonii; *les mêmes sagas traduites en latin*, vol. I—XII, complet. 1828—1846.

OLDNØRDISKE SAGAER, *les mêmes sagas traduites en danois*, ouvrage complet en 12 vol. 1826—1837.

FORNALDAR SÖGURNORÐRLANDA ou SAGAS MYTHICO-HISTORIQUES *des événements du Nord antérieurs à l'occupation de l'Islande au 9me siècle, éditées dans la langue originale* par C. C. Rafn, ouvrage complet en 3 vol. avec 1 fac-simile. 1829—1830.

NORDISKE FORTIDS-SAGAER, *les mêmes sagas traduites en danois* par C. C. Rafn, ouvrage complet en 3 volumes. 1829—1830.

KRÁKUMÁL SIVE EPICEDIUM RAGNARIS LODBROCI, REGIS DANIÆ, *édité dans la langue originale avec traductions en danois, en latin et en français* par C. C. Rafn, accompagné de l'air du chant et d'un fac-simile. 1826.

FÆREYÍNGA SAGA ou HISTOIRE DES HABITANTS DES ÎLES DE FÆREYJAR, *éditée dans l'ancienne langue originale avec une traduction féroënnne et une autre en danois* par C. C. Rafn, accompagnée de la carte des îles et d'un fac-simile. 1832.

ÍSLENDÍNGA SÖGUR ou SAGAS HISTORIQUES *des événements passés en ISLANDE, éditées dans le texte original*, vol. I avec la carte de l'ancienne Islande, comprenant l'espace de temps depuis l'an 934 jusqu'à l'an 1000, et 4 fac-simile; vol. II avec 6 facs. 1843—1847.

HISTORISKE FORTÆLLINGER OM ISLÆNDERNES FÆRD HJEMME OG UDE, *ou Récits historiques des exploits des Islandais chez eux et*

à l'étranger, en traduction danoise par N. M. Petersen, vol. I—IV. 1839—1844.

GRÖNLANDS HISTORISKE MINDESMÆRKER, ou MONUMENTS HISTORIQUES DU GROENLAND, *édités dans l'ancienne langue originale avec une traduction danoise, des introductions et des notes*; ouvrage complet en 3 vol. avec 12 planches. 1838—1845.

ANTIQUITATES AMERICANÆ SIVE SCRIPTORES SEPTENTRIONALES RERUM ANTE-COLUMBIANARUM IN AMERICA; ANTIQUITÉS AMÉRICAINES d'après les monuments historiques des Islandais et des anciens Scandinaves, studio et opera Caroli Christiani Rafn, avec 18 planches, impérial-in-4to. 1837—1845.

ANTIQUITÉS RUSSES D'APRÈS LES MONUMENTS HISTORIQUES DES ISLANDAIS ET DES ANCIENS SCANDINAVES, *éditées d'après la rédaction de C. C. Rafn*, tome I—II, avec 23 planches, impérial-in-4to. 1850—1852.

ANTIQUITÉS DE L'ORIENT, MONUMENTS RUNOGRAPHIQUES, interprétés par C. C. Rafn; la première des deux livraisons, contenant l'«INSCRIPTION RUNIQUE DU PIRÉE» avec un choix d'inscriptions runiques trouvées dans les pays scandinaves. 1856.

LEXICON PÖETICUM ANTIQUÆ LINGUÆ SEPTENTRIONALIS, conscripsit Sveinbjörn Egilsson. MDCCCLX.

ATLAS DE L'ARCHÉOLOGIE DU NORD REPRÉSENTANT DES ÉCHANTILLONS DE L'ÂGE DE BRONZE ET DE L'ÂGE DE FER, contenant 22 planches impérial-in 4to. MDCCCLVII.

TIDSSKRIFT FOR NORDISK OLDKYNDIGHED, complet en 2 volumes avec 1 planche. 1826—1829.

NORDISK TIDSSKRIFT FOR OLDKYNDIGHED, complet en 3 volumes avec 9 planches. 1832—1836.

ANNALER FOR NORDISK OLDKYNDIGHED OG HISTORIE, ANNALES DE L'ARCHÉOLOGIE ET DE L'HISTOIRE DU NORD, 1836—1845, 5 volumes avec 49 planches; 1846—1857, 12 volumes avec 47 planches.

ANTIQUARISK TIDSSKRIFT, REVUE ARCHÉOLOGIQUE ET BULLETIN DE LA SOCIÉTÉ, 1843—1845, 1846—1848, 1849—1851, 1852—1854, 1855—1857, 5 volumes avec 14 planches.

MÉMOIRES DE LA SOCIÉTÉ ROYALE DES ANTIQUAIRES DU NORD, 1836—1839, 1840—1844. 1845—1849, 3 volumes avec 34 planches.

VESTIGES D'ASSERBO ET DE SÖBORG découverts par Sa Majesté FRÉDÉRIC VII, ROI DE DANEMARK, livraison extraordinaire des Mémoires des Antiquaires du Nord avec 4 planches. MDCCCLV.

